Nr. 6 Sibiiu, Joi 18/30 Ianuariu 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 17 Ianuariu.

Pertractarea bugetului ministrului de culte şi instrucţiune publică devine intersantă sub actualul ministru dl conte Albin Csáky şi fiind că pentru noi acest resort ministerial este de un interes vital, nu putem sĕ nu ne mai ocupăm cu el.

In anii din urmă ai fostului ministru, parlamentul era dedat a primí bugetul aşa, după cum se presenta, căci lumea era de credinţă, că scólele şi instrucţiunea publică sunt puse în mânile cele mai bune.

A venit la ministeriu un om, care a adus cu sine pe lângă cunoscinţe administrative şi o porţiune bună de bunăvoinţă pentru biserici şi confesiuni, indată ce s'a observat, că în ministeriul cultelor a întrat alt spirit, parlamentul a început a discutá şi cestiuni puse la dosar dela 1872 incóce.

Este de mare interes cu deosebire enunciamentul ministrului din esposeul seu, prin carele doresce a dá învĕţământului o direcţiune mai intensivă şi dorinţa acésta a ministrului o impărtăşim şi noi. In special scólele de stat escelau până aci prin nisce edificii grandióse, cari sămĕnau mai mult a palaturi — apoi ce se invĕţa în ele a fost pentru ministru un lucru secundar ca şi pentru inspectorii scolari, sub cari au stat acele scóle.

A fost destul ca idea de stat magiar sĕ céră ca în cutare loc sĕ se înfiinţeze pe lângă institutele de invĕţământ esistente incă un stabiliment cultural şi aceea s'a şi esecutat fără privire dacă este tocmai necesitate absolută pentru acésta. Nu s'a întrebat, că óre sunt elevi pentru de a cercetá acel institut, nu s'a întrebat, că óre nu se produce amărăciune între ómenii, cari au ochi şi vĕd, că sunt sute şi mii de comune fără scóle corĕspundĕtóre şi totuşi acolo nu se face nimica, pe când la oraşe şi orăşele, unde s'au rătăcit câte un amploiat magiar sau doi, ori un neguţătoriu evreu a fost de ajuns ca sĕ şi ridice din visteria statului un edificiu grandios şi sĕ se aşeze în el atâţa profesori câţi copii, aşa că devenise tótă instituţiunea ridicolă şi ómenii incepeau a dá din umere şi a clătiná din cap.

Contele Csáky doresce ca invĕţământul sĕ devină mai intensiv şi sĕ se mărginéscă la estensiunea ce o au luat pănă acum scólele statului, şi dacă şi vedem în buget o sumă de 200 mii pentru institute infiinţânde din nou, aceste se vor face numai acolo, unde se va dovedí în adevĕr necesitate.

Noi şi cu noi toţi cetăţenii neorbiţi de curentul şovinistic am fi dorit ca sumele de bani ce s'au spesat din visteria statului sĕ se fi dat în formă de ajutóre confesiunilor, cari în acest cas ar fi făcut cu mult mai mult ca statul, care a risipit mai mult decât a creat stări de lucruri priinciόse, dar dacă acésta nu s'a făcut, ne servesce spre bucurie, că în viitoriu nu se vor mai aruncá banii publici pentru institute a căror necesitate nu o reclamă interesele generale ale locuitorilor. In chipul acesta au fost strimtorate confesiunile tot mai mult în timpul fostului ministru de culte şi s'a făcut multă zizanie în loc ca sĕ se facă pace în cele culturale, şi ori cât e aḑi de puternic statul, în ḑiua, în care confesiunile nu ar aduce acele jertfe, cari le aduc pentru scóle, în Ungaria cu scólele de stat ar rĕmâné mii de ómeni fără instrucţiune.

Cele mai multe scóle nu sunt la nivelul recerut din causă, că invĕţătorii nu sunt bine plătiţi, şi cu calamitatea acésta nu numai confesiunile luptă, dar luptă chiar şi statul cu invĕţătorii sei, cari deşí mai bine plătiţi şi totuşi nu sunt preste tot locul cualificaţi.

Ceea ce se póte ajunge în gimnasii cu uşurinţă şi la universităţi fără multă bătaie de cap, aceea pe sate nu se póte nici atunci, când aşa numitele institute froebeliane vor fi înfiinţate în tot satul şi mai curênd credem, că învĕţătoriul ori învĕţătórea vor învĕţá limba poporului, decât copii limba învĕţătoriului. Unitatea statului unguresc noi nu o vedem în unitatea limbei. Aici am trăit sute şi mii de ani fără unitate de limbă şi suntem şi aḑi de părere, că acésta nu se va puté obţiné, decât când noi ne vom stânge de pe faţa acestui pământ.

E prea conservativ elementului românesc şi prea jaluz pe limba sa decât ca sĕ se lase noimit şi sĕ accepte altă limbă.

Ministrul de culte s'a sciut pune în un timp fórte periculos în conflict cu opiniunea publică magiară, când a estradat ordinul în causa limbei germane, şi dela un atare bărbat resolut am fi în drept a asteptá, ca şi la cas sĕ se înfiinţeze asilele de copii, ele sĕ se înfiinţeze pentru scopul acela de a pregătí pe micuţii pentru scólele de tóte ḑilele şi pentru de a i scutí de greutăţile ce le întêmpină mai târḑiu la învĕţarea obiectelor de învĕţământ, ér nu pentru scopurile magiarisărei. Tot în acest sens avem întemeiată speranţă, că are sĕ purcédă şi la scólele medii ale confesiunilor recunoscute şi ale căror constituţii bisericesci sunt garantate prin legile positive ale ţĕrei, şi dacă aşa va purcede, va dovedí că e un bărbat liberal, că este mai pe sus de muritorii cei mici la suflet.

Asteptăm dela ulteriórele desbateri sĕ vedem ce forme concrete va luá programa de activitate a ministrului şi dacă ne vom înşelá în asteptările nóstre, vom mai perde din ilusiunile, cari am avut, când s'a urcat pe fotoliul ministerial.

Administraţiunea de stat.

(Urmare)

În al treilea capitol vine autorul la misiunea culturală a statului. Acesta şi cel următoriu este scris cu multă pĕtrundere, şi pĕtruns de un spirit liberal şi de espunerea faptică a stărei la noi, aşa, că el ne va fi vecinică dovadă despre temeinicia plângerilor nóstre pentru apĕsarea, ce o suferim.

„*Se afirmă* — aşa se începe capitlul III — *că actuala administraţiune, sau sistemul de guvernare propriă unguresc nu servesce cu credinţă şi cu energie statul în nisuinţele lui culturale, şi nu o servesce cu credinţă şi cu energie în o anumită nisuinţă „culturală“, în consolidarea statului unguresc, sau unguresce vorbind — în magiarisare. Statul atât la promovarea cultivărei cât şi în cea a magiarisărei numai aşa póte face progrese — aşa ḑic ei — dacă se póte răḑimá pe asemenea organe, cari sunt pĕtrunse cu totul de intenţiunile lui, la a căror conlucrare atât în privinţa intelinginţei, cât şi a energiei, statul póte contá necondiţionat. De aceea e de lipsă, ca el pretutindenea sĕ dispună de organe proprii, de aceea e de lipsă sĕ se sisteze sistemul electoral la amploiaţi.*“

Vorbind despre misiunea culturală a statului, autorul ajunge la ideea de stat, şi susţine, că ideea de stat nu se póte individualisá aşa de tare, încât lângă ea sau în faţa ei individualitatea cetăţenului sĕ fie nimicită, nu póte permite ca statul sĕ fie tutor, faţă cu carele cetăţénul sĕ fie condamnat la minorenitate, sĕ fie pupil. Misiunea statului este sĕ susţină ordinea publică şi siguranţa publică, se apere libertatea individuală, şi în casuri de neindreptăţiri, se facă dreptate; a produce cultură, a promová binele individual al cetăţenilor, zace în interesul şi este misiunea cetăţenilor, şi aici statul are sĕ i facă cetăţénului posibil, ca el liber de îngrigirea pentru siguranţa personală şi apĕrarea drepturilor individuale, sĕ-şi pótă pune tóte puterile şi tótă activitatea pentru desvoltarea binelui individual, cu alte cuvinte: sĕ delăture peḑecile din calea progresului.

Dela acésta ideală concepţiune despre misiunea culturală a statului, despre ideea de stat, autorul trece la obiect, şi nu permite, ca administraţiunea sĕ se amestece în cele culturale. Recunósce, că stăm rĕu în cele ale scólelor, şi în privinţa sanitară, insĕ

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare din Nr. 1.)

34. Când te veḑi mai mare decât vrăşmaşul teu, értă-i greşala, şi mulţămesce lui Dumneḑeu pentru acéstă dobêndă, ce ai câstigat,

35. Arătând faţa ta posomorîtă cătră pretenul teu, ce vine sĕ te vaḑa, te lipsesci de cinstea, ce iai dela el.

36. Nu se cade sĕ pui la socotélă cuvintele unui om supĕralnic şi înrĕutăţit.

37. Când esti vesel, nu se cuvine sĕ cerci altă rĕsplătire în potriva celuia ce te zavistuesce, că-i ajunge întristăciunea, ce are pentru bucuria ta.

38. O cât este învĕţătura de folositóre la cela ce o are, de vreme ce este fără de preţ, că nimenea nu o póte vinde pe bani.

39. Trei lucruri, au curênd, au cu zăbavă, mijlocesc stricăciunea omului: muierea lui, când îşi va dá inima ei la altul; şerpele, ce locuesce în casa lui, şi pretenul, ce nu are socotélă.

40. Nu este alt lucru ca sĕ pótă luá mai în pripă ertăciune decât pocăinţa.

41. Mare nebunie este a alergá înaintea unuia, ce nu te chiamă; şi mai mare nebunie este a rĕspunde, făr de a te întrebá nescine: şi îndoit mai mare este, când te lauḑi, că esti învĕţat, fără de a avé învĕţătură.

42. Nu este bólă mai primejdiósă decât lipsa minţii.

43. Între celelalte greşeli trufia şi iubirea de împărecheri sunt 2 rĕutăţi, carele cu nevoie se pot îndreptá.

44. Din vorbe se trage şi binele şi rĕul, ce ne vine.

45. A te împreuná cu cineva, nu este lucru rĕu, ér nu se cade sĕ o faci aşa adese, pentru-ca sĕ nu se îndemne cel împreunat, sĕ-ţi ḑică, ajunge.

46. Cine dojănesce pre cineva de faţă, îl necinstesce.

47. Cine vorbesce puţin, arata semn, că este înţelept.

48. Smerenia este o mijlocire putinciósă, pentru ca sĕ iai aceea, ce pochtesci.

49. Adevĕrata crestinătate cătră Dumneḑeu la un domn sĕ închiaie întru acestea, adecă, sĕ stea în hotarele sale, sĕ păḑéscă legăturile, sĕ fie mulţămit întru cele ce are, şi sĕ sufere cu răbdare lipsa acelui lucru, ce n'are.

50. Îndemnând pe cineva sĕ-ţi céră şi a dóua-óră ertăciunea greşelii lui, înnoiesci aducerea aminte a sudălmii, ce ai luat.

51. Mai de trébă este capul, ce ostenesce, decât cela ce vorbesce mult.

52. Atâta este sĕ sădesci flori în gunoiu, cât este sĕ faci bine unui nepedepsit, şi unui om netrebnic.

53. La fiesce-care poliţie, sau împreunare, sau soţiime, sĕ nu te apuci la lucrul, care se cuvine la tréba tuturor de obste: pentru căci de va eşí lucrul spre bine, soţiimea dă sfêrşitul cel bun la dênşii, ér de va eşí spre rĕu, fiesce carele va dá greşala asupră-ţi.

54. Intristăciunile, şi supărările ce se sufer cu bănuélă, dau mai mult nĕcaz, decât când se sufer cu răbdare.

55. Când este sĕ se despartă sufletul de trup, ce se folosesce omul, de va murí pe scaun împĕrătesc, sau pe pământ.

56. De ce este mai ascunsă rĕutatea vrăşmaşilor, de atâta mai puţin se cuvine, sĕ te încredinţezi lor.

57. Se iai pildă dela strămoşii tei, şi te nevoesce sĕ faci fapte bune.

58. Nu fii lenevos spre alţii, pentru-ca sĕ nu se facă şi ceialalţi leneşi spre tine.

59. Sĕ iai, şi sĕ dăruesci şi tu ca mijlocire cuviósă.

60. Nu este sĕ se minuneze nestine de cei-ce cércă lucruri, carele nu li se cuvin, şi apoi cad întru nenorocirile, carele nu gândesc.

nu pretorele este de vină, că copii nu pot merge în toiul ernei desculţi şi desbrăcaţi la scólă, nu este el de vină, că din lipsa nutremêntului suficient mortalitatea la copii cresce în mod înspăimêntătoriu.

Amestecul administraţiunei mai cu sémă a celei energice devine ridicul, şi Mocsáry aduce casuri concrete, unde în comune cu puterea au făcut ferestre, cari se deschid în dóuĕ părţi, dar cari tótă érna stau lipite, deóre ce pretorele nu le póte deschide el în fie-care comună, la fie-care casă; apoi despre hórne (urlóie) făcute prin comune din oficiu ca fumul sĕ nu mai ésă „more patrio“ prin găurile dela grinḑi, pentru a căror facere s'a incassat din oficiu dela fie-care om sĕrac 30 fl. acésta sumă s'a plătit pe calea esecuţiunei prin vinderea casei, şi aşa în comuna N...... tóte casele au hórne, însĕ ele nu mai sunt ale fostilor proprietari ci stau góle, ér în cele cu proprietari şi acuma ese fumul pe găurile vechi patriarchale.

Minunată activitate culturală a organelor dela administraţiune.

Dacă aşa s'a întêmplat amploiatului ales, ce se va întêmplá cu cel denumit de guvern?

Dacă voim cultură patriotică, atunci sĕ creăm bunăstare sau avere. In mĕsura, în care se va îmbunătăţí starea materială, se va îmbunătăţí şi scóla şi starea sanitară, căci poporului i se deschid şi alte isvóre de traiu, pre cari nu le póte avé fără carte, fără a scí cetí şi scrie.

Şi atunci nu vom mai avé copii desculţi şi desbrăcaţi, cari sĕ mérgă prin tină în comuna vecină la scólă, nu vom mai avé copii cu burtă mare, şi espuşi bólelor, şi fumul nu va eşí pe locurile vechi patriarchale. (Va urmá).

Revista politică.

In ministeriul de iustiţie se desfăşură multă activitate pentru terminarea proiectului privitoriu la decentralisarea tablelor regesci. După-cum află „Nemzet“ ministrul de iustiţie, dl Desideriu Szilágyi, ţine de tot necesariu, ca proiectul sĕ pótă fi adus la valóre de lege încă în sesiunea actuală, pentru-că numai aşa se vor face tóte pregătirile necesare ca cu începutul anului viitoriu aceste instituţiuni sĕ fie întemeiate şi adiustate cu tóte cele trebuincióse. In prima linie edificiile sĕ fie cât se póte mai corĕspunḑĕtóre, ér juḑii cu familii mari sĕ se pótă adăpostí în acele edificii şi totodată voesce mi- [illegible] póte în ajutoriu pe timpul transferărei.

Pentru introducerea cât mai ingrabă a acestei legi pledéză mult foile oposiţionale, cari au multă încredere în dibăcia actualului ministru de iustiţie şi cari în espunerile lor accentuéză, că în statul nostru s'a făcut pe terenul iustiţiei mai puţin decât pe ori-ce alt teren, restanţele pe la tablele regesci sunt cu ḑecile de mii, cu tóte că se esmit mereu juḑi ajutători şi se speséză sume considerabile de bani.

In ḑilele trecute s'a ţinut în Viena sub preşedinţa monarchului o conferinţă militară, la care a luat parte ministrul de rĕsboiu Bauer, şeful statului maior br. Beck şi alţii. Conferinţa a ţinut mai multe óre, până acum însĕ n'a străbătut în publicitate aprópe nimic.

Ceea-ce se discută cu privire la armata monarchiei nóstre e, că armata întréga, afară de o parte a cavaleriei, va fi provĕḑută în decursul anului 1890 cu pusci cu repetiţiune, şi pe carea administraţiunea armatei o va presentá delegaţiunilor în Maiu sub titlul: „Introducerea puscei Manlicher la întréga armată“. După ce intréga infanterie şi vênătorii vor fi primit acésta armă, lucrarea se va estinde apoi şi la înarmarea întregei cavalerii.

Spre scopul acesta este de trebuinţă suma de 3.063,880 fl. din care prima rată pro 1890 a fost deja încuviinţată. Restul se va acceptá în dóuĕ rate. Un alt proiect al administraţiunei armatei va fi preschimbarea celor 990,000 pusci de calibru tare, în pusci de calibru opt milm., care va costá un milion, ér pentru crearea unui numĕr nou de pusci de 8 mmil. calibru se va cere un credit de 3—4 milióne.

Jurnalul din Paris „Matin“ publică o întrevorbire cu marele ingineriu, generalul belgian Brialmont, cu privire la relaţiunile militare ale Franciei şi ale Germaniei. După vederile lui Brialmont resboiul între Francia şi Germania este inevitabil şi isbucnirea lui e zadărnicită numai prin împregiurarea, că pregătirile nu sunt terminate prin tot locul. Belgia încă caută a se apărá în casul acelui resbel prin fortificaţiunile dela Maas, cari în decurs de doi ani vor trebuí ca sĕ fie terminate.

Ar fi cea mai mare greşală din partea Franciei sĕ atace pe Belgia, prin acésta ea numai póte rămâné neutrală şi şi perde simpatiile, ce le are acum în poporul belgian. Dacă Germania ar încercá sĕ trécă cu aripa dréptă a armatei sale prin Belgia, o póte face prin trei locuri, după-cum voesce sĕ se îndrepte, în tóte casurile armata belgiană se va opune şi dacă va fi bătută se va retrage spre Antwerpen, de unde din nou 'şi va începe lupta pentru independenţă. Germania, pre-cum e mai sigur, se va ferí însĕ sĕ atace armata belgiană.

Inarmările în Rusia încă continuă pe tóte terenele şi cu ele se sporesce şi numĕrul armatei. Regimentele căzăcesci s'au înmulţit cu patru ca sĕ corĕspundă cavaleria numĕrului urcat al infanteriei.

Cele dóuĕ comisiuni instituite prin un ucas al ţarului de a desbate introducerea unei înarmări nóuĕ a armatei rusesci a provocat bună impresiune în întréga Rusie. Foile rusesci spun că Rusia, carea până acum nu a cheltuit inzădar pentru înarmare, sĕ-şi pótă înarmá din nou ostirea în liniste. Rusia, ḑice „Wiedomosti“ scie, cum sunt înarmaţi vecinii ei, de aceea póte duce lucrarea în îndeplinire cu mână tare. Aici zace şi respectul ce-l 'au vecinii faţă de Rusia. Ea póte sĕ se înarmeze cu noul sistem în timpul cel mai scurt şi aşa se ţină în şac puterile vecine.

Foile monarchiei nóstre privesc de ridicule espunerile foilor rusesci. Ele accentuéză împregiurarea, că dacă Rusia numai acum se gândesce la înarmare, până se va şi esecutá vor mai trece 3—4 ani şi până atunci cel puţin scim, că trăim în pace.

De ale „Tribunei“.

Sub titlul „Politica nóstră naţională“ se deprinde oracului „Tribunei“ * în Nrii 11 şi 12 ai acelui ḑiar în doi articoli lungi cu cunoscuta sa gimnastică mentală, spre a dovedí un lucru, pe care nu-l cunosc numai aceia carii au cetit şi „Luminătoriul“ Nr. 3.

Nouĕḑeci şi nóuĕ din 100 de cetitori ai „Tribunei“ nu vor fi sciind de ce e vorba, dar pentru acea vor fi mulţi din aceia, carii pentru aceea o prenumĕră, ca sĕ se lumineze de ea, carii după-ce au cetit articolii vor ḑice, că sunt „buni“ fără însĕ ca sĕ cerce a-şi dá sémă „pentru ce sunt buni“?

Nu este intenţiunea nóstră sĕ-i descurcăm, dar din multele contraḑiceri şi curiosităţi cu cari delectéză domnul * pe ucenicii sei reflectăm numai la dóuĕ.

Premiţênd, că în parlament şi în ḑiaristica magiară s'a negat lealitatea partidului naţional român faţă cu Tronul şi cu patria, ḑice:

„In faţa acestor defaimări delegaţii partidului nostru au luat în conferenţa ţinută la 1887 hotărîrea de a însărciná pe comitetul naţional al partidului sĕ-i espună Majestăţii Sale împĕratului şi regelui nostru cuvintele, pentru care românii din ţĕrile corónei ungare se vĕd siliţi a nu luá parte la viaţa publică a patriei lor.“

„Atât în gândul celor ce au luat acéstă hotărîre, cât şi în ochii lumii, memorandul acesta avea sĕ fie un act de lealitate faţă cu coróna, dar o protestare bărbătéscă contra actualului regim, dacă nu chiar direct, fără îndoélă indirect un apel la Coróna.“

„Deşi însĕ luată cu unanimitate hotărîrea acésta, n'a fost nici după aprópe trei ani esecutată.“

„Căci guvernul ungar avea cuvinte de a stăruí, ca ea sĕ nu fie esecutată, şi *a găsit chipuri şi mijlóce*, *a găsit ómeni*, ca sĕ amâne esecutarea ei timp de aprópe trei ani“.

Va se ḑică: guvernul ungar a găsit „chipuri“ şi „mijlóce“ şi „ómeni“ cari se fic *perfiḑi faţă cu mandanţii lor, faţă cu partidul naţional şi sĕ i împlinéscă voia lui.*

Ce vor fi „chipurile“ şi „mijlócele“ de cari vorbesce oracului „Tribunei“? nu le cunóscem, pentru-că cel ce află cu cale a denunciá pe mandatarii naţiunei cu astfel de „bagatele“ nu le dă pe faţă, ci lasă pe cetitorii sei sĕ-şi închipuéscă ei ce vor voí, ér lumea de astăḑi sub astfel de ,chipuri şi mijlóce“ înţelege „*corupţiunea*“ prin bani, sau posturi, sau ameninţări; cunóscem însĕ persónele la a căror adresă pot fi îndreptate aceste graţiosităţi, căci ele nu pot priví pe nime altul, decât numai *pe comitetul naţional ales în conferenţa din 1887*, pentru că numai acesta este îndreptăţit şi datoriu a esecutá „hotărîrea“ conferenţei.

Şi cari sunt membrii acelui comitet?

Sunt domnii: V. Babeş, G. Bariţ, C. Bredicean, E. Brote, Iul. Coroian, Dr. V. Lucaciu, Dr. A. Mureşan, N. Fekete Negruţ, Dr. N. Oncu, G. Pop, Dr. I. Raţiu şi I. Slavici.

Am fi curioşi sĕ ne arete „Tribuna“: cu ce „chipuri“ şi „mijlóce“ a putut *guvernul ungar* corumpe pe acesti bărbaţi?

Noi, şi cu noi credem că toţi românii de omenie ţin de imposibil ca guvernul ungar sĕ fie încercat măcar ca acest comitet sĕ amâne esecutarea conclusului conferinţei din 1887.

Ḑice mai departe „Tribuna“

„Dintru începu: numai o parte din susţinĕtorii ardeleni ai causei române s'a pus în resistenţă pasivă faţă cu parlamentul din Budapesta. Altă parte stăruia în frunte cu metropolitul Şaguna, ca românii sĕ-şi susţină causa şi prin deputaţi trimişi în parlamentul din Budapesta, care acolo se protesteze contra impunerilor şi de acolo se ţină lumea în curent despre cele ce se petrec aici la noi. Tocmai de aceea, guvernul s'a folosit de tóte mijlócele, ca sĕ le facă românilor acésta politică de *resistenţă activă* preste putinţă.“

Ce urméză din acéstă constatare a „Tribunei“?

Nici mai mult nici mai puţin decât: că guvernului îi mai convine *politica de pasivitate* a românilor decât cea de activitate.

Şi acésta nu o ḑicem noi organul întemeiat de Şaguna, urḑitorinl activităţii, care şi dacă am afirma-o, am remâné numai consecuenţi, ci o ḑice „Tribuna“, carea se laudă, că ea ar fi cel mai adict organ al partidului naţional, al cărui *dogmă* este pasivitatea.

Poftim! domnilor ucenici şi admiratori ai stilului şi politicei „Tribunei“, luminaţi-ve!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Bucuresci, 22 Ianuariu, 1890. Se ḑice, că Henric IV vrend sĕ facă o demonstraţiune confesorului adecă duchovnicului seu, care-l dojenise pentru nisce fapte, poruncì sĕ-i dee de mâncare mai multe ḑile una după alta tot potârnichi.

Confesorului i se făcù de la o vreme acru sufletul de astă mâncare delicată, şi într'o ḑi vĕḑênd că i-se aduce éră potârnichi strigă cu durere: toujours perdrix! în tóte ḑilele potârnichi!

S'a îngreţoşat de o mâncare delicată.

Cunóscem, dle redactor, nĕcasurile românilor dela d-vóstră de acolo. Suferim şi noi cu d-vóstră împreună, dar ne mângăiem cu credinţa, că tóte lucrurile nenaturali nu pot sĕ aibă durată îndelungată, prin urmare şi starea anormală dela d-vóstră, trebue sĕ se sfêrşéscă odată.

Insĕ ca românii de acolo sĕ ajungă mai iute şi mai sigur la un resultat favorabil pentru ei, de lipsă este, ca cu toţii sĕ ţină umĕr la umĕr, sĕ nu se risipéscă puterile, ci cu toţii sĕ lucre împreună. Am condamnat şi am compătimit purtarea unui ḑiar dela d-vóstră, care din interese particulare, a tăbărit în chipul cel mai ordinar asupra celor mai fruntaşe persóne dela dvóstră. Tactică greşită. Ḑiariul şi-a stricat nu numai sie-şi, dar ce e mai mult, a stricat causei naţionale!

Alta este chemarea ḑiaristicei române dela d-vóstră: a propagá concordiă între fraţi, a-i îmbărbătá, a-i încurajá, ér nu a face zavistiă între ei; prin acésta se slăbesc puterile naţionale, duşmanii devin mai îndrăsneţi şi câstigă tot mai mult teren.

Incetând personalităţile din ḑiariul respectiv dela d-vóstră cu adêncă mâhnire am vĕḑut că acelaşi mod degradatoriu de scriere se continuă în ḑiariul „Românul“ de aici.

Rea credinţa autorului pamfleteloriu „De preste munţi“ se vede in fie care şir.

M'am interesat mai de aprópe sĕ aflu, ce persónă meritată pe terenul politic şi literariu póte fi autorul menţionaţilor articli, şi nu mi-a fost greu a-i descoperí întréga biografia respectivului. Cel mai próspĕt „De preste munţi“ din 5/17 curent, m'au întărit în adevĕrul descoperirilor mele. In pamfletul acesta după-ce se repeţesc calumniile şi laudele asupra celor douĕ partide din Sibiiu, ca nu-cumva acestea sĕ se împace între sine, trece şi vrea sĕ facă zarvă şi la Braşov, unde până acuma ómenii, — încât sciu eu — spre lauda lor fie ḑis, au trăit în cea mai bună armonie.

Ca se scie publicul, pe cine îl dóre de biserica românéscă, cine nu póte încăpé de metropoli-

---

61. Aşa rĕmân avuţiile în mânile celor îndurători, precum rĕmâne răbdarea în inima celui iubitoriu.

62. Unul, ce se bucură sĕ auḑă pe alţii clevetind, îndată întră şi el în rêndul clevetnicilor.

63. Câte pătimesce omul pentru lume, îi pricinuesc întunerec în suflet, éră câte rabdă pentru viaţa cea viitóre, îi mijlocesc lumină şi laudă.

64. Norocirea şi mărirea au împreună o legătură atâta de tare, cât cine nu are norocire, nu are nici mărire.

65. Odichna cea mai mare, ce ar puté sĕ aibă nestine, şi sĕ se bucure, este aceea, ce se bucură, când nu pochtesce nici un lucru.

66. Rareori va luá nestine aceea ce pochtesce, când o cere cu pochtă prea multă.

67. Pentru-ce 'mi înfruntezi pĕcatul, ce am făcut, de vreme ce Dumneḑeu mi l'a ertat.

68. Cine cu glume multe ese afară din hotarĕle sale, şi din ceea-ce i-se cuvine, nu este cu putinţă sĕ nu se urască, sau sĕ nu se defăimeze.

69. Omul, carele cu adevĕrat se póte numí om, se cunósce de pe cinci semne: Întâiu, este neschimbat la fiesce ce lucru, ce i s'ar întêmplá. A dóua, aflându-se în mărire, este smerit. A treia, nu se dă în laturi de pricinile, ce i se aduc, pentru-ca sĕ-şi arate bărbăţia sa. A patra, n'are alt gând fără numai mărirea sa şi cinstea sa. Şi a cincia, de nu este învĕţat, încailea iubesce pe cei înţelepţi şi învĕţaţi.

(Va urma)

tul, de archimandritul, de pletele albe etc., cine ridică la ceriu pe ómenii „Tribunei", voi schiţa pe scurt biografia acestei triste celebrităţi.

El este un tinĕr, fără nici o speranţă. A mâncat mii de florent ca stipendii dela o biserică română, pe urmă fără a produce ceva resultat în studii pĕtruns de „curentul modern" s'a declarat ateist, fără Dumnedeu.

Pentru conformitate a adoptat ca pseudonim numele de batjocură al moşului seu, şi sub el a halucinat la critice literare. A rumegat într'un mod superficial şi copilăresc câte verdi şi uscate asupra unor scrieri române dela dvóstră, reducândule pe tóte naturalminte după capul lui, la zero, şi apoi, amintind la fie-care ocasiune pe Göthe, Schiller, Eminescu, credea, că şi dacă nu i va fi descoperit el pe acestia, stă cel puţin pe o tréptă cu ei. Inzădar! se vede ce e ascuns în pielea leului cât de colo. Tréba la scólă n'a făcut, de acea n'a fost nici aplicat la d-vóstră.

Le veţi fi sciut şi d-vóstră pe acestea, dar eu aflu necesariu sĕ se spună şi publicului, ca acesta se nu fie sedus prin pamfletele „Românului", ca publicul se apreţieze valórea pamfletelor acestora, după duchul sdruncinat al autorului lor.

„Românului" îi dic totodată: Până când tot lucruri greţóse?! X.

Avrig, 22 Ianuariu, st. n. 1890. Dle redactor! Eri am petrecut la eternă odichnă remăşiţele pămêntesci ale mult iubitului şi neuitatului nostru amic şi frate Dr. Ilie Stănilă, însoţiţi de un public fórte numĕros din tóte clasele din loc şi din jur, care alergase de timpuriu, ca sĕ asiste la serviciul înmormêntărei, şi astfeliu se dea onorul din urmă aceluia, carele au potut mântuí multe vieţi dela mórte numai pre a sa nu şi-a putut-o mântuí.

Dr. Ilie Stănilă a fost fiul preotului gr. ort. din Secădate, lângă Avrig, ca student la gimnasiul din Sibiiu a fost totdeuna eminent, în a V-a cl. perdêndu-şi părinţii, au trebuit sĕ se susţină singur cu instrucţii, éră la universitatea din Viena ca medicinist a avut dela Consistoriul nostru din Sibiiu stipendiu de 500 fl. v. a. la an.

Depunĕnd doctoratul in 1886 pe poporul din Avrig şi comunele aparţinĕtóre acestui cerc l'au umplut de bucurie, căci încă demult astepta sĕ doctoriseze, cunoscĕnd în el o inimă adevĕrată şi bună. Nici n'a întârziat a satisfece pe deplin asceptăriior tuturor, căci ajutat fiind la ocuparea postului de medic cercual în Avrig de dl protopop Ioan Cândea şi de preoţi şi alegĕtorii din cerc, el a început activitatea cu alergări continue atât la bogaţi cât şi la sĕraci. A fost un om popular, blând şi suferitoriu cu toţi pacienţii şi avea insuşiri, cari umpleau de speranţă pe pacienţi şi de încredere, pentru aceea a fost iubit de toţi mici şi mari, avuţi şi sĕraci.

Eram tari în convingerea nóstră, că Dr. Stănilă e medic priceput, practic şi harnic, carele nu pregetă a alergá diua nóptea, precum a şi dovedit în 3 ani cât a funcţionat ca medic al Avrigului; ba chiar cu câteva dile înaintea morţii sale, el a mântuit de morburi şi aşa dicênd de mórte pe mulţi din inteligința din Avrig.

Dar evenimentele de tóte dilele vin şi se petrec, şi omul ori cât ar studiá de adênc, nu póte pricepe cartea naturei în carea D-deu a scris voinţa sa asupra fie-cărui muritoriu.

Astfeliu Dr. Ilie Stănilă, ca sĕ guste din fericirea vieţii familiare s'a căsătorit în Ianuariu 1888 şi la un an căsătoria fù binecuvêntată cu un fiu frumuşel.

Insĕ acestui fiu i s'au ţĕsut o sórte tristă încă în cruda faşie, căci la câte-va dile mamă-sa murì lăsându-l pe el şi tatăl seu singuri în lume. Nu au fost destul crudei sorţi, ci tocmai la anul după mórtea soţiei sale, îi seceră şi lui firul vieţii, remânând micul Victor total orfan.

Durere, carea mişcă ori ce inimă simţitóre; durere mare avem noi, precum bine au accentuat părintele predicator C. Prie la mormênt că: toţi câţi treceţi, întórceţi-vĕ şi vedeţi de este durere ca durerea nóstră.

Şi durerea acésta o simţim noi întreit, căci un Dr. Stănilă cu greu vom mai căpĕtá, şi cercul nostru cel mângăiat şi-au perdut părintele seu, carele stia aliná durerile tuturor.

Dormi în pace prietine nobil, căci noi nu te vom uitá în veci. *B.*

De sub pétra Craivei, 13/25 Ianuariu, 1890. Dle redactor! Astădi s'a sĕvêrşit actul alegerei de notariu cercual în Bucerdea-vinósă, care merită a se dá publicităţii.

Notariul din Bucerdea vinósă Nicolau Nestor, ca om înaintat în etate, mai de mulţi ani a slăbit la vedere şi de atunci trebuirile notariale le-a purtat fiul seu Ciriac, sub rĕspunderea bĕtrânului seu tată.

In anul trecut, protopretorele Köblös a făcut arătare la comitat, că numitul notariu nu mai e suferibil în postul seu; în urmarea căreia au fost chemat la comitat şi visitat prin medici, carii constatând, că într'adevĕr a slăbit la vedere, împlinind 40 de ani ca notariu continuu, a fost silit sĕ abdică, în urma căreia s'a publicat alegerea de notariu în acest cerc pe diua de 28 Dec. 1889 st. n., în care di protopretorele Köblös venind în comuna Bucerdea vinósă, a publicat, că pentru postul Bucerdei a competat 11 individi, dintre cari a pus în candidaţie 1 român şi 2 unguri: Aron Batacuiu, Demeter Károly şi Sükősd Gerő: începênd la votare, a votat representanţii din Intregalde, Ighiel şi Ţelna, toţi a votat pentru Aron Bătăcuiu, şi pe când era se între representanţa din Bucerdea română şi magiară protopretorele sistézá votarea mai departe, sub cuvênt, că 3 diregători dela curţile contesti din Ţelna, cari erau de faţă, n'au plenipotenţă dela stăpânii lor. aşa s'au amânat alegerea pe diua de 25 Ian. a. c. n., fără a se mai publica concurs.

Pe diua de 25 Ian. a. c. n., s'au adunat representanţii comunali din 5 comune ţinĕtóre de cercul Bucerdei din Intregalde, Ighiel, Ţelna, Bucerdea română şi Bucerdea magiară, 5 comune curat românesci.

La a dóua alegere din 25/1 a. c. pe protopretorele Köblös l'a substituit pretorele Imreh, publicând în loc de 11, 13 concurenţi, 6 români şi 7 jidani magiarisaţi. Norocul, că óre cine a pipăit pulsul domnilor dela putere încă cu 3 dile mai nainte de alegre; dintre concurenţii cei dintâiu 11 pe ori şicare ar fi voit, al alege, însĕ cei dela putere, ori şi cu ce preţ ar fi vrut ca se fie ales Sükösd Gerő, dar temêndu-se că nu vor puté eşí cu planul lor a îndemnat pe notariul din Şard Czövek Robert şi pe unul din cercul Aiudului Krengl Sándor, ca sĕ petiţioneze şi ei, şi la cas când ar căpĕtá unul din acesti doi maioritatea voturilor, în decursul alegerei se abdică în favórea lui Sűkösd Gerő, dar de şi s'a simţit mai nainte cu 3 dile acest plan al dlor, totuşi nu se prea puté crede că aşa o sĕ se întêmple, până când a vĕdut puţina inteligință română pe pretorele Imreh venind cu acesti doi candidaţi şi atunci s'a convins despre cele audite.

Pretorele Imrech a pus în candidaţie pe candidatul dorit Sükösd Gerő, Czövek Robert şi Krengl Sándor şi apoi s'a purces la votare; românii a cerut timp de consultare şi consultându-se a decis, ca românii sĕ nu voteze fără sĕ protesteze contra candidării. In numele representanţilor români din întreg cercul a protestat preotul din Intregalde.

In fine a fost chemaţi representanţii din fiecare comună separaţi, şi sĕ fi audit cum protesta fie care membru; „Nu votez, pentru-că ni se face o o mare nedreptate, că din atâţa concurenţi români nu ne a ţi candidat nici un român pentru cercul nostru românesc", dintre 55 representanţi comunali n'a votat numai 3 unguri, şi aşa pe lângă tóte încercările dlor, n'a putut câstiga nici barem un vot dela români, spre lauda solidarităţii representanţilor poporului nostru fie constatat acésta.

Destul, că pe lângă tot protestul, Sükösd Gerő s'a ales de notariu cu 3 voturi date 3 diregători unguri.

Afară de representanţii comunelor se afla adunat poporul întreg din ambe Bucerdile, nĕcăjiţi, supăraţi pentru acésta nedreptate. Când a eşit pretorele din cancelaria cercuală cu întreaga clică de a mers pe jos până la casele episcopului Szász Domokos, întreg poporul s'a înşirat prin curte şi uliţă şi nici barem unul nu şi a luat pălăria de pe cap, ci îl priviau cu o legitimă indignare.

S'a ales apoi o comisiune spre a merge la un advocat ca se facă recurs contra candidării.

La tóte aceste am fost de faţă şi m'am bucurat fórte de purtarea cea bravă a representanţilor comunali. *Cineva.*

Varietăţi.

* (Parastas.) Sâmbăta viitóre se va celebra în biserica catedrală din Sibiiu — Cetate parastas solen pentru sufletul decedatului archiduce clironom *Rudolf*, fiind chiar împlinit anul dela catastrofa sguduitóre din Meierling.

* (Dela Curte.) Scirile din Viena anunţă, că Maj. Sa monarchul va plecá din Viena în 4 Februariu la Budapesta. Dimpreună cu monarchul va sosí în capitala Ungariei Maj. Sa regina şi Alt. Sa archiducesa Maria Valeria.

* Invitare la balul femeilor române ce se va arangiá la 13 Februariu 1890 st. n. în sala hotelului „Coróna" în Oraviţa. Bilete de întrare se capĕtă la cassiera dna Livia Vuia şi séra la cassă.

Preţul de întrare de persónă 1 fl. de familie 2 flor.

Contribuirile benevole sunt a se adresá cassierei. Venitul curat este destinat scólei de fete ce va înfiinţá „Reuniunea femeilor române din Oraviţa."

Inceputul la 8 óre séra.

Comitetul damelor: Dna M. Pavloviciu, dna L. Vuia, dna E. Dragoescu, dna C. Dragan, dna A. Jian, d-şórele: C. Mangiuca, C. Basarabic, J. Dragoescu, S. Baiaş, M. Miletici, V. Purgariu, A. Szerény.

Comitetul domnilor: Dr. A. Coca, A. Cucu, S. Miletici, G. Jian, G. Ivaşcovici, Dr. A. Mangiuca, J. Paştilă, S. Pavlovici, C. Pavlovici, M. Pocrean, C. Pocnar, J. Velcean.

* Invitare la petrecerea cu joc, ce se va arangiá de „Reuniunea pompierilor voluntari" din Sĕlişte la 20 Ianuariu 1890 st. v. în sala cea mare a scólei române din loc. Venitul curat este pentru fondul reuniunei.

Intrare de familie 1 fl; de persónă 50 cr.

Comitetul arangiatoriu.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale publică.

* (Influenţa.) Influenţa mai bântue încă atât în oraşe cât şi în provincie. In Sibiiu din 16—25 l. c. n. s'au anunţat 310 casuri uşóre, 59 grave, 3 mortale, de tóte 372 casuri de influenţă. Până acum au fost cunoscute 2291. Câte vor fi rĕmas însĕ necunoscute?!

* (Vĕrsări de apă.) In urma temperaturei calde păraele şi riurile au crescut aşa de repede, încât din mai multe părţi se semnaléză esundări împreunate cu mari pagube şi nenorociri. Pe valea Almaşului mai multe sate stau în apă şi pe unele locuri comunicaţiunea e cu totul întreruptă.

* (Reformele militare.) Din cercurile bine informate din Viena se anunţă, că aprópe de un an se ocupă organele administrative ale armatei cu proiectul a reorganisá pe tamburii şi hornistii trupelor pedestre, precum şi pe aşa numiţii „Spilleute der Infanterie," cassându-se cu totul dobele şi întroducênd în locul trimbiţilor fanfare. Analog cu numĕrul normat al hornistilor şi tamburilor, cari se vin pe campanie câte unul în timp de pace, şi câte doi în timp de resbel se vor sistemisá pentru timpul de pace câte doi purtători de fanfar, în timp de rĕsbel câte patru. Acestia însĕ pentru viitoriu nu vor avé de a face numai cu fanfarele, suflând în ele, ci vor purtá cu ei o puşcă anume întocmită. Conform acestui proiect la fie-care companie s'ar sporí numĕrul puscilor cu 4, la batalióne cu 16, regim. de inf. cu 64 pusci, aşa că 102 reg. inf. 22 bat. de vênători de câmp, 10 bat. vênători împĕrătesci ar puté pune în faţa duşmanului 7200 pusci mai mult, cari corĕspunde la 2 regimente pe câmpul de rĕsboiu. — Autorul acestui proiect nu se opresce însĕ aici, ci voesce se introducă şi la alţi soldaţi pedestri puşca, cari până acum au fost scutiţi de ea aşa spre esmplu servitorii cficerilor, pionerii de inf. Puterea de luptă a trupelor pedestre s'ar mai sporí în modul acesta cu 15,000 pusci şi acéstă cifră corĕspunde la 4 regimente de infanterie.

* (Mulţămita academiei magiare). Din împregiurarea, că sultanul turcesc s'a arătat atât de prevenitoriu faţă de academianii magiari, cari au căutat acte în biblioteca sultanului din Constantinopol, academia magiară de sciinţă a pregătit o adresă, în care mulţămesce sultanului în tonul cel mai măgulitoriu. Adresa e legata lucsuos şi e redactată în limba francesă.

* (Trăsnete.) Asupra comunei Greovaţ din comit. Caraş-Severin s'a descărcat in dilele trecute o tempestate de grindină mare, căreia i-a premers câte-va trăsnete. Unul a lovit în casa unui ţĕran, carele cădù mort dimpreună cu unicul seu fiiu.

* (Monete vechi.) Pe moşia bar. Al. Stümer comit. Nyitra s'au găsit $3\frac{1}{2}$ mii monete de argint de pe timpul lui Gavriil Bethlen. Proprietariul a trimis 39 museului naţional din Budapesta.

* (Un lucru maliţios). In Nr. 13 al „Gazetei Transilvane" din a. c. sub datul 6/1 1890 „De pe Valea Almaşului" cu subscrierea anonimă „Almăşanul" se publică o cerespondenţă din care resultă dóuĕ lucruri: *a)* *calumniarea* memoriei rĕposatului protopresbiter al tractului Unguraşului, Petru Roşca, taicăl redactorului diariului nostru şi *b)* *preocuparea* alegerei de protopresbiter în acest tract. Deocamdată ne mărginim a luá act despre acésta şi a constatá şi acésta formă de procedere a autorului resp. fabricantului corespondenţei. O frasă din acésta corespondenţă ne pune în posiţiunea de a sci mai pe sus de ori-ce îndoélă că cine stă în dosul anonimului, şi la timpul seu suntem datori a revení asupra acestei afaceri.

Loterie.

Mercuri 29 Ianuariu, 1890.

Sibiiu: 18 68 15 8 19

Nr. 1090. [276] 2—3

CONCURS.

După-ce nici în urma repeţirei concursului pentru intregirea vacantei parochii de clasa a III a din comuna Bruiu, nu s'au insinuat nici un concurent cualificat, conform ordinului Preavenerabilului Consistoriu ddto 10 Octobre a. c. Nr. 6722 se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele:

1. Casa parochială cu edificiele economice necesare şi grădină de pomi şi legumi	fl. 40. –
2. 85 ferdele vechi de bucate à 1 fl.	fl. 85.—
3. Dela 94 familii câte o ḑi de lucru cu palma à 50 cr.	fl. 47.—
4. Folosirea porţiunei canonice	fl. 90.—
5. Lemne de foc pănă în 10 stângini	fl. 20. —
6. Stola usuată după calculul mediu	fl. 82.30
7. Alte accidenţe şi venite. estraordinare . .	fl. 36.—
Suma .	fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acéstă parochiă au a-şi asterne petiţiunile lor la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnitei provĕḑute cu documentele prescrise in statutul organic şi regulamentul pentru parochii.

Agnita, în 20 Decembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Edict de licitaţiune.

În 12/24 Februariu 1890 se va ţiné la oficiul central al universităţii săsesci în Sibiiu, piaţa mare Nr. 15 dela 9—12 óre înaite de amédi, şi la cas de lipsă şi dela 3—6 după amédi o licitaţiune publică pentru esarêndarea următorilor munţi de păşunit pe anii 1890, 1891 şi 1892, eventual numai pe anul 1890 şi anume:

Nr. curent	Situaţiunea muntelui	Numirea	Arealul de păşunit		Preţul de esclamare
			fl.	fl.	
1	**Tălmaciu**	Cornu Pleschi . . .	712	—	fl. 176.—
2	„	Negovan mare . .	1327	—	„ 721.—
3	„	Negovan mic . .			„ 654.—
4	„	Conţa mare . . .	2245	—	„ 545.—
5	„	Conţa mică . . .			„ 699.—
		şi eventualele			fl. 5800.—
6	**Orlat**	Stricatu	1750	—	
7	„	Oltégu	1425	—	
8	„	Furnica	1546	—	
9	„	Balu	929	1300	
10	„	Balintu mare . . .	1101	900	
11	„	Balintu mic	650	1000	
12	„	Serecinu mare . . .	1253	100	
13	„	Serecinu de mijloc .	1413	900	
14	„	Serecinu de lature .	1141	700	
15	**Cudsir**	Cotruna	274	1100	
16	**Jina**	Guaza de sus . . .	1419	600	
17	„	Guaza de jos . . .	1387	800	
18	„	Haneşu de sus . . .	1676	1400	
19	„	Haneşu de jos . . .	1686	1400	
20	„	Stéza de sus . . .	389	1000	
21	„	Stéza de jos . . .	600	—	
22	„	Grópele de sus . . .	794	600	
23	„	Grópele de jos . . .	452	890	

Fie cine care doresce a luá arênda trebue sĕ depună la mâna comisiunei de licitare înainte de licitaţiune 10% din preţul de esclamare ca vadiu în bani gata, ea după terminarea licitaţiunei se va restituí aceluia ce nu a obţinut arênda, ér celor ce au obţinut li se va socotí în preţul arêndei, dacă au depus cauţiunea de arêndă conform contractului.

Condiţiunile mai de aprópe ale arêndei se pot vedé şi înainte de ḑiua licitaţiunei la oficiul central al Universităţii săsesci în órele de cancelariă.

Sibiiu, în 28 Ianuariu, 1890.

[281] 1—3 **Dela oficiul central al Universităţii săsesci.**

Sz. 594/889 végreh. [282] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 évi 7370 számu végrehajtást elrendelő és a vizaknai kir. járásbiróságnak 1889 évi 1834 számu kiküldő végzése folytán „Albina“ hitelintézet végrehajtató részére ladamosi Neag Miháila, neje és Dordea Ilie végrehajtást szenvedők ellen 161 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1889 évi Deczember hó 4-ik napján biróilag lefoglalt és 513 frt. becsült ingóságokra a vizaknai kir. járásbiróság 1889 évi 2021 számu kiküldő végzése folytán az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében Dr. Russu Oktáv végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 161 frt. tőke, ennek 1889 évi Augustus hó 10-ik napjától járó 6% kamatai, s az eddig 26 frt. 05 krban megállitott költségek iránt a 542/889 számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek Ladamoson végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására határnapul **1890 évi február hó 4-ik napjának délelötti 10 órája** kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt és felültoglalt Neag Miháilla és nejénél 2 kancza, 1 kancza csitkó, 1 ló és 1 ökőrszekér, 1 boglya széna 2 tehén, 4 malacz, 1 kas kukuricza; Dordea Iliánál 1 kancza, 2 ökör, 1 ökőrszekér, 1 boglya és 3 szekér széna, és 30 zsák csösz kukuricza a legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108 §-ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mind azok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsöbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111 és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak különben a későbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Vizaknán 1890-ik évi Január hó 22 napján.

Eichner Károly,
kir. bir. végrehajtó.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6.22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Communică numai în fie-care Vineri.

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	10.14
Lómneş	—	8.30	10.40
Şeica mare	—	9.05	11.10
Copşa mică	—	9.34	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 7 Sibiiu, Sâmbătă 20 Ianuariu (1 Februariu) 1890. *Anul* XXX*VIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 19 Ianuariu.

Mercuri s'a inceput in camera României unul dintre cele mai triste casuri ce va avé sĕ-l inregistreze istoria ţĕrei românesci.

E vorba de desbaterea proiectului pentru darea în judecată a ministeriului Ioan Bratianu.

E cu mult mai importantă acésta cestiune, decât ca noi românii ardeleni sĕ putem trece preste ea la ordinea ḑilei, când vedem pe marele bărbat de stat căḑut jertfa vîrtuţilor sale, când îl vedem târît sub acusă înaintea unui for, ce represintă ţara, căreia el i-a redat gloria şi vaḑa, ce a avut-o sub inţelepţii şi vitejii ei voivoḑi din vechime.

Numele lui Ioan Brătianu e strîns legat de numele bărbaţilor ardeleni, cari au purtat lupta grea în ţĕrile locuite de români, unde mâna sclăviei îi mai ţinea încătuşaţi.

Ioan Brătianu şi-a început desvoltarea activităţii sale politice cu acel dor învăpăiat, cu care adevĕratul patriot voesce sĕ şi jertféscă şi bun şi viaţă pentru realisarea scopurilor, ce le urmăresce.

Tocmai din aceea causă a fost silit sĕ pribegéscă prin ţĕri strĕine, alăturea cu înţeleptul şi vrednicul Rosetti, cu Golescii şi alţi bărbaţi. Jertfele şi luptele sale purtate cu atâta abnegaţiune şi cu atâta tact diplomatic l'au adus în fruntea ţĕrei, dimpreună cu soţii sei de un principiu, pe cari nu i-a părăsit, pe unii, până ce n'au intrat în mormênt, ér pe alţii numai când s'a pus marea întrebare: de a salvá cu totul onórea ţĕrei, punênd el coróna pe fruntea României independente.

Doi-spre-ḑece ani a fost el prim-ministrul român şi sub ocârmuirea sa s'au întêmplat cele mai măreţe fapte, ce le va inregistrá istoria nouă a României, sub ocârmuirea sa acéstă ţĕrişóră despreţuită dela Dunăre a ajuns sĕ fie cu respect numită de către puterile mari, a ajuns sĕ cumpănéscă aḑi mult în stabilitatea ecuilibrului europén.

Abstragênd însĕ dela tóte actele măreţe, ce s'au desfăşurat, o domnie a guvernului de 12 ani în Ostul atât de espus al Europei, unde consciinţa constituţionalismului adevĕrat acum se desvóltă, unde focul tulburărilor se aţîţă atât de uşor, în o parte a căruia şi aḑi mai domnesce o nesiguranţă completă, e dovada cea mai puternică, că pe base puternice s'a ridicat Ioan Bratianu la putere şi că acelea şi base l'au susţinut.

Desvoltarea lucrurilor după retragerea cabinetului Bratianu ne întăresce şi mai mult în convingerea acésta.

În timp relativ destul de scurt, préscurt, s'au succedat trei guverne, cari cu tótă increderea, ce au aflat-o în capul statului, nu s'au putut consolidá.

Causa la acésta nu se póte căutá de cât că pe deoparte principiile liberale propagate cu atâta insistinţă încă înnainte cu 50 de ani de Ioan Bratianu şi soţii sei de principii au prins rădăcini atât de afunde în ţară, încât numai pe basa acestor principii s'ar puté clădí în viitoriu; pe de altă parte partidele oposiţiunei, cari au ajuns la putere n'au avut încredere în principiile, ce le profesau în oposiţiune.

In doi-spre-ḑece ani de guvernare s'au putut întêmplá, cei drept, şi greşeli multe, şi mai multe s'au putut ele întêmplá pe timpul, când armata avea sĕ culégă isbânḑile pe câmpul de bătaie.

Din proiectul asternut de comisiune, lucrat mai mult din ură pătimaşă se vĕd unele greşeli, cari însĕ nici decât nu pot intiná numele dlui Bratianu, şi pentru cari altfeliu o samă de bărbaţi şi-au primit pedépsa încă pe când dl Bratianu era la putere.

Aceste greşeli sunt întunecate de strălucirea faptelor sĕvêrşite sub regimul liberal, ai cărui bărbaţi sunt atât de conscii de faptele lor, încât ţin de onóre a se presentá şi pe banca acusaţilor solidar.

Nu scim încă, ce verdict va aduce camera, în tot casul însĕ actul în sine este un trist eveniment, care va formá o pată pe paginile de glorie ale istoriei regatului român.

Administraţiunea de stat.

(Urmare)

Urméză capitlul IV, în care se tractéză pe larg cestiunea naţionalităţilor, şi pe care pentru importanţa lui cea mare 'l reproducem întreg în traducere.

„Mai este însĕ îndĕrĕpt o intrebare de mare importanţă — aşa se începe acest capitul — şi acésta este, că statul prelângă sistemul de aḑi nu póte corĕspunde consolidaţiunei statului magiar mai mult, — după-cum s'a esprimat domnul ministru contele Szapáry în cuvêntarea către alegĕtorii sei, ea nu póte corĕspunde importantei sale probleme faţă cu reconstrucţiunea statului, sau vorbind unguresce: guvernul numai atunci póte lucrá cu succes la lăţirea magiarisărei, dacă pe terenul administraţiunei comitatense va dispune de organe, în cari şi în privinţa acésta se póte încrede.“

„Şi dóră şi sunt, cari vĕd şi cel puţin în inima lor sunt convinşi, că actuala administraţiune, între graniţele, în cari de 20 de ani e strinsă, şi cu legile şi ordinaţiunile materiale, pre lângă cari funcţionéză, abia póte arătá alte resultate; vor fi şi de aceia, cari recunosc, că din punctul de vedere al libertăţii publice este usul de guvernare proprie consolidat de mult: însĕ punctul naţional are putere decisivă, şi în opiniunea publică acésta au croit drumul introducerei administraţiunei de stat, şi tot acesta va dá — dacă e scris în cartea viitoriului — lovitura de graţie vechiului guvernament unguresc, pentru-că el a adunat în o tabĕră cu elementele reacţionare pre toţi aceia, a cărora loc ar fi sub stindardul libertăţii, al adevĕratului liberalism, prin urmare sub cel al propriului guvernament.“

„Opiniunea publicului în privinţa magiarisărei astéptă mari resultate dela administraţiunea de stat. Dacă nu ar asteptá resultate mari, nu şi-ar fi plecat capul atât de uşor în sacrificarea vechiului seu sistem municipal, pentru-că deşí fórte puţin va scí apreţiá adevĕrata valóre a aceleia, aceea generaţiune, care de faptă în practică vede numai ciungăritul trunchiu din vechiul comitat, totuşi consciinţa îi şoptesce, că a călcat pre teritoriu oprit acuma, înşelat prin agitaţiunea făcută în interesul administraţiunei de stat, şi că stă în marginea unei funeste prăpastii. Cugetat'a óre bine, încât se pot asteptá în adevĕr mari succese dela acéstă mĕsură.“

„Cum este numai contemplată eserciarea influinţei magiarisătóre a noului sistem, care e de a se introduce? Punctul de mânecare şi proiectul este cel următoriu: pe lângă sistemul actual mulţi naţionalisti ajung în oficii la comitat, căci între membrii comitetelor municipale sunt mulţi naţionalisti, ori cât de bine îi vom cerne, apoi în alegerile comitatense nu este declarată pasivitatea la ei. Insĕ chiar şi când nu ajung elemente naţionale în oficii, ungurii din loc nu forméză element de ajuns, pentru-că acestia în cele mai multe casuri cunosc şi vorbesc limbile din us, şi în limba acésta se înţeleg cu poporul, în urma acesteia apoi pentru popor nu mai obvine necesitatea, ca el sĕ înveţe unguresce, dacă voesce sĕ vorbéscă cu amploiatul, dacă voesce sĕ i se facă dreptate, însĕ acei unguri din loc nici nu sunt din destul în bună disposiţiune încât pentru magiarisare, cel puţin partea cea mai mare nu este, pentru-că traiul comun şi dedarea li a impus o procedură mai domolă. Aici numai aşa putem ajutá, dacă în acele comitate naţionale vom importá în oficii unguri şi elemente strĕine, cari apoi vor merge acolo cu consciinţa misiunei, că ei sunt pionerii culturei magiare, cari, precum o află de necesitate şi cu predilecţiune o şi spune Béla Grünwald, *„fără cruţare“* sĕ realiseze scopurile cele mari ale statului, şi sĕ i împlinéscă problemele cele *„ideale“*. Inteligenţa naţionalităţilor póte fi resfi-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

70. Starea unui om, ce este supus patimilor lui, este mai rea, decât starea unui rob ticălos.

71. Biruitoriul se cuvine se fie mulțămit de biruința sa, și sĕ erte pe cel biruit.

72. De multe-ori ostenim mult, pentru-ca sĕ isprăvim vre-un lucru, dintru care după aceea nu câstigăm alta, fără numai întristare și scârbă.

73. Când va eșí nestine din diregătorie, se cuvine sĕ petrécă într'același chip, ce petrecea și când avea diregătoria.

74. Slobod este acela, carele nu pochtesce nimic, și rob este, carele nădășduesce acelea, ce pochtesce.

75. Nevoeste-te de învață învĕțăturile până a nu te însurá.

76. Cine socotesce câte se întêmplă în lume, ia pildă, ca sĕ facă bine, și pentru-ca sĕ fugă de greșelele, ce vede.

77. De-ai avé și o mie de daruri în perii capului teu, nimic nu-ți folosesc, dacă-ți stă norocul împrotivă.

78. Nu este nici un lucru atâta de turburat, ca când ar avé nestine vrașbă.

79. Nevoeste-te sĕ aibi preteni credincioși, și nevicleni, ca sĕ trăesci supt umbra sprijinelii lor: și așa vei avé bucurie întru norociri, și ți se vor face ca o mai înainte pază împotriva nenorocirilor.

80. Când este rana la inimă, nu scie omul, ce se mai facă.

81. Sĕ fii pururea făr de rĕutate, și făr de vicleșug, măcar de ți s'ar întêmplá sĕ-ți rĕpui și viața pentru aceste bunătăți.

82. Omul este înțelept după buna pedépsă, ce au luat.

83. Nu da în datorie, pentru-ca sĕ trăesci slobod.

84. Îndată-ce se dă omul pre sine în lucruri necuvióse, 'și pierde rușinea.

85. Înțeleptul pune pururea spre lucrare aceste trei bunătăți: Lasă lumea mai înainte de a-l lăsá pe dênsul lumea; și zidesce mormêntul până a nu vení vremea sĕ se puie întrênsul; și face tot lucrul cu aceea socotélă, carea se placă lui Dumneḑeu până a nu se arăta înaintea lui.

86. Cine poruncesce cu multă stăpânire celora ce sunt supuși lui, află adese alt stăpân, de-i poruncesce și lui întru același chip.

87. Nu pĕcătui, și vei avé mai puțină întristare la césul morții tale.

88. Cu neputință este sĕ nu iasă spre bine aceea, ce se va apucá nestine sĕ facă, când se va fi sfătuit mai întâiu.

89. Caută cu ce ném faci cuscrie, când vrei sĕ însori pe fiul teu, pentru căci rădăcina dă copaci și la ramuri rĕutatea ce are.

90. Cine este înțelept și iscusit, cu toții propsesce veri la ce s'ar apucá.

91. Lăcomia aduce sărĕcia, și numai acela este bogat, care nu pochtesce nimic.

92. Îndrăsnéla cea multă nasce clevetirea, și nu este departe vrașba între preteni, când tóte lucrurile se clevetesc.

93. Cine ți-au spus greșelele altuia, are gând sĕ spuie și ale tale la alții.

94. De ce nădășduesce omul mai mult, de atâta mai puțin câștîgă, de vreme ce nădeșdea de multe-ori se face o mijlocire sĕ nu ia acea, ce aștéptă.

95. Cine iartă pe cei mai mici decât el, află spriginélă lângă cei mai mari de el.

96. Lucrările pretenilor tei socotestele pururea spre bine, până vei vení în sciința vre-unui lucru, carele sĕ biruéscă pe răbdarea ta.

(Va urma)

rată pre locuri locuite de magiari, şi se poftéscă apoi a face în comitatul Hajdu propagandă slovacă, în Borsod propagandă sêrbéscă, şi în comitatul Fehér propagandă românéscă. Pe locurile aceste apoi fără frică putem duce indiviḑi în mĕsură mai mare, ca sĕ nu se mai pótă plânge, ca acuma, că în proporţiune fórte puţini sunt părtaşi în oficii de stat; apoi şi până acuma avem destule esemple la tribunale, şi la administraţiunea finanţelor, că în chipul acesta isolaţi, pe de o parte sunt cu totul nepericuloşi, şi ca amploiaţi se pórtă bine.

Tóte aceste aşa sunt bine plănuite — pe hârtie. Adecă nici chiar pe hârtie nu, deóre ce lucrurile acestea nu le scriu pe hârtie, căci politica cea înţeléptă destul de bine nu le pricepe, şi sunt acceptate în general ca lucruri infalibile. Numai cât lucrul acesta are şi el mai multe părţi slabe.

Întâiu şi mai întâiu se înşélă ómenii la intrebarea, ce se póte produce în general prin mijlóce administrative. Cuvêntul *„administraţiune“* este o noţiune largă şi elastică. Se póte luá în înţeles larg, aşa ca sĕ cuprindă sfera fie cărui portfoliu ministerial, şi de regulă în sensul acesta o presentéză cetitoriului aceia, cari vorbesc de sublima misiune a administraţiunei.

Acuma însĕ sub pomposul nume de administraţiune se înţelege numai administraţiunea comitatensă şi a oraşelor, şi chiar şi aici nu este vorba de schimbarea procedurei materiale, ci numai de modalitatea îndeplinirei oficielor. Şi administraţiunea comitatensă în ḑiua de aḑi se miscă într'un cerc fórte ingust, căci atâta o au despoiat din plenitudinea puterei ei de odinióră, încât abia a mai rĕmas câte ceva ici-colea, şi astfeliu importanţa (?) marei reforme intenţionate nu zace dóră în vre-o mare schimbare a referinţelor actuale, ci ea zace în natura principiului şi în direcţiunea politică a reformei. In cercul ângust, în care se va mişcá misiunea magiarisătóre, mari resultate nu va puté produce, apoi pentru mici resultate este óre permis sĕ aducem jertfe mari?

Apoi mai departe, este óre justificată asteptarea cea mare legată de resultatele magiarisărei după esperinţele de până acuma?

Căci pe alte terene analóge avem esperienţe. La judecătorii şi la alte resorte administrative de mult este în practică sistemul denumirei, şi finanţele ele de sine representă un cerc cu mult mai mare, decât administraţiunea proprià redusă numai la afacerile interne. Avem esperinţe în dóuĕ direcţiuni. La locul prim: esecutatu s'a la aceste resorturi minuţiósa politică naţională, schimbarea reciprocă a elementelor naţionale? I a stat în voia liberă guvernului sĕ o facă, pentru-ce nu o a esecutat? Dóră pentru-că nu a avut destul zel faţă cu magiarisarea, dóră nu a fost destul de patriotic? In adevĕr, am auḑit, că tóte acestea i s'au şi imputat guvernului, eu însĕ cred, că pentru aceea nu o a esecutat mai radical, căci în faţa imposibilităţei fie-cine se retrage, fie el ori cât de tare pĕtruns de zel pentru o anumită causă. Nu se póte asteptá óre că şi la nóua administraţiune comitatensă proiectată nu odată se va iví absurdul, care în casul cel mai rĕu va reduce la un mic teren esecutarea sistemului de magiarisare, plănuit cu atâta inţelepţiune, şi apoi în acel cas, unde rĕmâne mult asteptatul mare resultat? Va rĕmâné, unde a rĕmas în altă direcţiune după esperinţele de până acuma. De ani 20 lucréză acei pioneri ai culturei magiare, lucréză întrégă armata amploiaţilor denumiţi, şi în privinţa magiarisărei naţionalităţilor ce este resultatul?

Altcum o vom face acésta de acum inainte, serios, cu energie, apoi la administraţiunea comitatensă avem mai multe ocasiuni, şi mai favorabile ca la alte ramuri ale administraţiunei de stat. Sĕ-mi fie ertat a mi esprimá şi aici îndoéla. Acésta póte fi ḑisă fórte frumos în usum delphini la adresa gazetarului, sau la a deputatului dietal, pe care voim sĕ l capacităm pentru administraţiunea de stat, eu însĕ sum convins, că esperimentarea acésta nu va avé resultat practic, şi din ea nu ne vom alege decât cu inevitabila crescere a urei. (Va urmá).

Revista politică.

Publicat fiind protocolul şi conclusele conferinţei de împăcare între cehi şi germani, presa 'şi póte dá verdictul în cea mai deplină cunoscinţă de causă.

Intréga presă a monarchiei nóstre este mulţămită cu resultatul obţinut şi chiar foile germane ale partidului stâng n'au cuvinte destule spre a glorificá succesul contelui Taaffe.

Numai unele foi magiare nu pot fi mulţămite cu lucrurile create în Cislaitania, deóre-ce pe acele base Austria se întăresce, câstigă în vaḑă şi în special se întăresce Boemia, carea nu se va oprí numai la reformele administrative de până acum, ci póte sĕ-şi realiseze chiar şi visul încoronărei de regat şi de stat public.

Presa berlinesă şi italiană apreţiază acésta cestiune din punct de vedere al politicei esterne şi se bucură, că prin actul împăcărei aliatul Germaniei şi al Italiei a devenit mai consolidat înlăntru şi mai forte în afară.

Din protocolul publicat in registru cu deobligămêntul reciproc, ce şi l'au luat delegaţii spre a stăruí la partisanii lor ca împăcarea sĕ se efeptuéscă până în cele mai amĕnunţite lucrări, ér deputaţii germani sĕ-şi reocupe scaunele în dieta provincială. Punctul prim se ocupă cu consiliul scolariu provincial, care se va compune din dóuĕ senate: ceh şi german, cu cercuri proprii de activitate, ér un consiliu plenar va avé se reguleze afacerile, ce sunt comune tuturor scólelor provinciale. Pentru înfiinţarea aşa numitelor scóle ale minorităţilor, în care limba de propunere va fi a poporului din minoritate se va modificá legea scolară pentru Boemia, încât sĕ se pótă satisface acestei cerinţe semnalând totodată şi condiţiunile recerute (cel puţin 40 copii, ai căror părinţi locuesc de 5 ani în comună etc.) Consiliul pentru promovarea culturei încă va stá din 2 secţiuni: cehă şi germană, precum şi dintr'un senat plenariu pentru afacerile comune. Se va infiinţá o cameră de comerciu în părţile ostice ale Boemiei, restringêndu-se districtele camerilor comerciale din Praga şi Reichenberg, cu acésta se va revisuí totdeodată ordinea electorală a camerilor. La delimiterea districtelor judecătoresci se va pune cel mai mare pond pe voinţa poporaţiunei interesate şi pe raporturile economice, apărţinênd după putinţă unui district comun, care e de una şi aceea şi naţionalitate. Curtea de apel se va organisá de aşa, că 26 dintre consilieri vor trebuí sĕ posédă ambele limbi perfect. Funcţionarii dela judecătorii de prima instanţă vor fi numiţi după cea mai strictă observare a recerinţelor ţinutului; ér în privinţa limbei la autorităţile autonome va hotărí dieta provincială, unde sĕ fie cea cehă şi unde cea germană.

Se va face o reformă a sistemului electoral pentru dieta provincială. — Cât privesce înfiinţarea curiilor am vorbit în unul din nrii premergĕtori.

Ţinuta Angliei preste tot faţă de Portugalia în cestiunea Zambesului a provocat în presa portugesă o vie agitaţiune în favorul unei alianţe cu spaniolo-portugese.

Cele mai de frunte jurnale ca „O Dia,“ şi „As Novidades“ şi altele păşesc pentru alianţă, carea după ele s'ar puté mai uşor efeptuí, dacă s'ar încheiá o convenţiune economică. Mai înainte acésta a fost preste putinţă a se face, aḑi însĕ tóte greutăţile sunt delăturate, numai voinţă se cere sĕ fie din partea ambelor guverne.

Pe lângă acésta se mai accentuéză, că trebue sĕ se susţină monarchia constituţională în ambele state spre a se puté cu succes apĕrá reciproc în afară şi consolidându-se înlăuntru prin împedecarea demagogiei şi a federalismului. In „O Dia“ o persónă fórte remarcabilă pune cestiunea pe problema naţionalităţii, ér „As Novidades,“ organul partidei progresiste, cere o legătură aşa de strînsă, în cât la ori ce atac esteru ambele puteri sĕ fie silite a se ajutorá reciproc.

Scirile din Bĕlgradul Sêrbiei nu sunt tocmai îmbucurătóre. Mereu se miscă, mereu se agită şi melodia pentru o revanşă contra Bulgariei numai încétă. Éraşi circulă prin capitală sciri despre mobilisarea armatei, despre conchemarea scupcinei, despre concentrarea trupelor bulgare la graniţă, despre un credit estraordinariu etc. Pe lângă acésta a sosit în Bĕlgrad ministrul de esterne montenegrin, se ḑice cu scop de a mulţămí în persónă pentru primirea ospitală, ce li s'a făcut muntenegrenilor, în adevĕr însĕ par a se urmărí scopuri pentru o alianţă cu Sêrbia spre a păşí în rĕsboiu cu speranţa învingerei.

O parte dintre scirile acestea caută presa monarchiei nóstre sĕ le desminţéscă. In adevĕr stă însĕ, că Serbia face mari pregătiri de resbel, că a adus multă muniţiune şi că mai are mari comande în strĕinătate.

Cronică din Zarand.

Zarand, 24 Ianuariu, 1890.

Rĕscumpĕrarea regalelor. — Esundări. — Date statistice. — Măritişul prea de timpuriu.

La 21 Ianuariu comisiunea pentru rĕscumpĕrarea regalelor în cercul Brad şi Baia de Criş, a reînceput pertractările cu partidele, ce a mai rĕmas şi de astădată probabil în 25 a. l. c. se vor încheia.

La ordine a venit şi rĕscumpĕrarea regalului fondului gimnasial din Brad pentru comuna Mihăleni, unde gimnasiul îşi are dominiul seu, şi fondul gimnasial a fost singurul proprietariu de regal.

Suma de despăgubire după computul comisiunei recte ministerial este neînsemnată abia la 5420 fl., pe când din partea fondului s'a pretins suma de 8000 fl, necomputându se aci valórea caselor, unde s'a eserciat cârcimăritul precum şi darea carea în vre-o trei ani nu a fost tótă fasionată de către un fost arêndatore, cari s'au detras la formularea pretensiunei. Representantul fondului gimnasial, protopresbiterul tractual a însinuat recurs.

Mai rĕu s'a întêmplat cu unele din bisercile nóstre.

In unele comune, organele comunali au esarêndat regatul trilunariu; éră venitul l'au dat bisericei.

Darea s'a plătit prin comună, éră în unele nu s'a plătit nimic. Dreptul de despăgubire l'a însinuat comuna. Comisiunea în urma unei ordinaţiuni ministeriale, a adjudecat comunei venitul din rĕscumperare; şi astfeliu bisericile nóstre, cari nu au eserciat după tóte formele dreptul de cârcimărit triluariu la tótă întêmplarea vor fi păgubite, deşi s'a însinuat recurs. Cu deosebire în cercul Baia de Criş multe biserici vor fi pe venitoriu lipsite de venitul trilunariu din cârcimărit, neprimind rĕscumpĕrare nimic.

Astăḑi Vineri am avut o ḑi de grea cercare pe aici. In urma unei ploi torenţiali, carea a durat Joi nóptea spre Vineri, au esundat atât văile, Lunca şi Luncoiul, cât şi riul Criş. Norocul numai, că nu au esundat deodată. Diminéţa pe la 6 óre au esundat văile, şi au durat esundarea până cătră 8 óre. Intreg Bradul carele stă în gura apelor a plutit în apă. Pe la améḑi a esundat Crişul destul de furios. S'au făcut pagube cu deosebire prin grădini, umplându le de petriş. Case din norocire numai una s'a surpat. Altcum pe aici neasteptăm în fie-care an cel puţin la dóuĕ escundări, şi ne pare bine, dacă nu se întêmplă vara, când sunt grânele şi cucuruzele pe câmp. A regulá Crişul când pădurile de pe déluri sunt devastate ţi se pare ceva imposibil.

In ḑilele aceste îmi venirà la mână datele pe 1890 din câte-va parochii. Cât timp aceste date se substernea prin oficiul protopresbiteral organelor administrative putea omul sĕ facă studiu asupra acestor date; acum trebue sĕ te mulţămesci, dacă poţi prinde ici colea datele din câte o comună.

Vom sulevá aci o cestiune destul de ponderósă. Am la mână datele statistice din 4 comune, în cari cu totul s'au încheiat 25 casĕtorii.

Dintre 25 mirese 14 au fost de câte 15 ani, éră una de 13, măritată cu atestat dela medic.

Ei bine! se mărită fetele la o etate de 15 ani, şi pre cât sciu aici în pprotopresbiteratul Zarandului cea mai mare parte se mărită sub 18 ani, pecând junii sunt trecuţi preste 20 ani.

Măritişul sub 18 ani la tótă întêmplarea, — cu deosebire aici în munţi — trebue sĕ-l combatem cu tótă puterea

In locul prim la acésta sunt chemaţi preoţii. Acésta însĕ nu e a se face atunci, cându-ţi vin mirii la încredinţare, căci resultatul ar fi nulă; ci trebue la tóte ocasiunile combătut, când numai ne vine bine la socotélă, fie în biserică, fie la ospeţe, la înmormêntări, la botezuri, sfeştenii etc.

Pentru-ce trebue sĕ combatem măritişul la o etate sub 18 ani este uşor de arĕtat, şi cumcă în detrimentul familiei şi, a naţiunei este maritişul de timpuriu, se póte uşor convinge cel-ce a petrecut numai cât-va între popor, şi a avut inimă ca sĕ se intereseze de tóte fasele vieţii lui.

Primo loco, biserica nóstră pune mare pond, pe familie, şi prin urmare trebue sĕ caute bine la cei ce constitue o familie. Indiviḑi, bărbaţi şi femei, cari păşesc la taina căsătoriei, şi prin urmare care se întrunesc pentru formarea unei familii, trebue sĕ fie desvoltaţi atât fisice cât şi spiritualminte.

Indată-ce unul sau celalalt din indiviḑii, ce păşesc la căsătoria nu întrunesce ambele condiţiuni, familia ce o vor constituí nu-şi-va puté ajunge scopul măreţ ce-l are. Generaţiunea ce se nasce din o atare familie, nu póte decât degenerată sĕ fie. Căci fapt este, că din părinţi vigoroşi, bine desvoltaţi, tot astfeliu de prunci se vor nasce, éră din părinţi slabi, de regulă prunci slăbuţi se vor nasce.

In general până la 18 ani, în părţile aceste fetele nu sunt deplin desvoltate fisice. La acésta contribue atât traiul rĕu în pruncie, cât şi aplicarea la lucrul greu de timpuriu. Primogenitura din o căsătorie, unde femeea este nedeplin desvoltată de regulă e debilă, şi până la al cincilea an se stinge.

Mai vine la mijloc şi impregiurarea, că nou căsătorita avênd curênd prunci, nu le scie dá îngrirea recerută. Ce se şi ascepţi dela o jună de 15—16 ani.

Nici chiar în afacerile economiei casnice nu este deplin versată, şi în cele mai multe casuri, nici pot se conducă economia casei, dacă este numai cevaşi om cu stare bărbatul De aci provin neînţelegeri regretabile între consoţi, éră în unele casuri divorţ sau isvorul unui traiu rĕu pentru tótă viéţa.

Ce se mai ḑic apoi de desvoltarea spirituală şi de multele recerinţe, ce se recer dela o mamă adevĕrată! Acésta remâne tare defectuósă, şi când desvoltarea fisică e suficientă. Aici va avé sĕ lucre scóla mai mult şi biserica.

In cadrul unui jurnal cred, că sulevând în general cestiunea, cei competenţi vor reflectá asupra ei încât ea merită sau nu sĕ te ocupi cu ea.

Corespondentul.

Varietăţi.

* (Distincţiune). Maj. Sa monarchul a oferit vice preşedintelui casei magnaţilor din Viena, prinţului Schönborn, marea cruce a ordului Leopoldin, ca recunoscinţă pentru meritele şi activitatea, ce o a desvoltat pentru împăcarea ceho-germană.

* (Denumire.) Ministrul de esterne Kalnoky, a denumit pe dl Dr. Silviu Puşcariu, absolvent al academiei orientale, de elev consular.

* (Invitare). Societatea de lectură a inteliginţei române din Orĕştie şi jur arangéză Sâmbătă la 15 Februariu st. n. 1890 un bal român în sala hotelului „Contele Stefan Széchenyi“ din Orĕştie.

Inceputul la 8 óre séra.

Bilete de familie: 2 fl. şi de o persónă 1 fl. Bilete de intrare înainte se pot cumpĕrá dela librăria „Minerva“, ér în séra balului la cassă.

Orĕştie, la 23 Ianuariu st. n. 1890.

Comitetul societăţii.

* Invitare la balul „Casinei române“ din Beiuş ce se va arangiá la 15 Februariu 1890 st. n. în sala „Ospĕtăriei opidane.“

Demetriu Simai, president. *Sept. Sever Bocsian* v.-president. *Gavril Cosma*, secretariu.

Vasiliu Stefanica, cassariu.

Constantin Popoviciu, Augustin Antal jun., Petru Herţe, Nicolau Radu, Demetriu Popa, Augustin Teochar, membrii comitetului arangiatoriu.

Preţul de intrare pentru persónă 1 fl. 50 cr., pentru familiă 3 fl. Inceputul la 8 óre séra.

NB. Ofertele marinimóse şi suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá în public. — Ofertele sunt a se trimite la adresa dlui cassariu.

*Congresul sêrbesc precum am anunţat noi mai dinainte se va întruní la 24 Aprile. „Egyetértés“ aduce scirea, că ministrul de culte a primit prea înaltul rescript al Maj. Sale. Mişcarea pentru alegeri s'a început şi ea e caracterisată prin o mare agitaţiune. Pănă la 10 Martiu alegerile vor fi terminate.

* (Căpitan de poliţie în Sibiiu.) Ilustritatea Sa dl comite suprem cont. Andreiu de Bethlen a denumit şef suprem al poliţiei din Sibiiu pe pretorul suprem din Nocrich Robert Simonis.

* (Emigrările din Ungaria). In unele localităţi băntue o miserie atât de mare, încât ómenii 'şi părăsesc casa şi masa şi i-au lumea în cap în puterea ernei. Aşa în ḑilele din urmă poliţia din S. Márton a arestat la gara de acolo 55 emigranţi, la cari au aflat de totul 2488 fl. In anul trecut au fost 455 emigranţi, la cari s'au aflat 41,000 fl.

* (Academie comercială). Ministrul de culte şi instrucţiune publică a conces ca scóla comercială din Braşov sĕ pórte de aci înainte numele de „Academie comercială“.

* (Ex-regele Milan ca ḑiarist.) Ḑiarul „Dosilej“ din Belgrad a publicat într'unul din numerii sei mai noi, o interesantă lucrare a ex-regelui Milan, în care el îşi descrie călĕtoriile sale prin Orient. Capitolul prim cuprinde petrecarea sa în Beyrut. Se vorbesce, că Milan în Maiu va merge la Belgrad ca sĕ-şi vadă fiul.

* Inimic al duelului s'a făcut de un timp încóce împĕratul Germaniei Wilhelm II. Impĕratul se gândesce serios a dá o poruncă, prin care va oprí absolut în armata germană „cavalarescul“ mod de a-ţi repará „onórea“ In înţelesul poruncei, tot oficerul, care va provocá pe cameradul seu la duel va fi dat afară din armată. Porunca acésta negreşit, că le va micşorá multora pofta de a se duela şi e mai pe sus de ori-ce indoélă, că împĕratul prin acésta poruncă îşi va mărí popularitatea inaintea ómenilor cu minte.

* (Baccilul influenţei.) Sciinţa medicală este mai bogată cu o nóuă descoperire. E vorba că Dr. Jolles dela bacctereologia vienesă, după multe esperimentări a aflat acest baccil. Descoperirea se află însĕ numai în stadiul prim şi va fi supusă unui for scientific. Pănă acum s'a constatat, că cele mai multe casuri de influenţă au devenit prin baccilii din apă.

* (Contese Charlote Vay) Contesa magiară Charlote Vay a cărei viéţă e plină de aventurii şi care în cele din urmă se şi însurase ca bărbat cu o frumósă fată, după-ce a fost prinsă în Klagenfurt, i-sa intentat proces din partea tatălui seu. Pe basa sentinţei judecătoresci ea a fost internată în spitalul nebunilor.

* (Pasurile din Carpaţi). Scirea colportată de ḑiarele streine, că ministeriul comun de resboiu ar fi hotărît fortificarea pasurilor din carpaţii ardeleni se desminte. Lucrările, ce s'au făcut până acum numai reclamă şi alte fortificaţiuni.

* (Procurorul general al sf. sinod rusesc). Scirile din Belgradul Sêrbiei anunţă, că ţarul rusesc a oferit postul de procuror general al sf. sinod din Rusia în locul lui Pobedonoseff metropolitului Micbail al Sêrbiei şi că spre acest scop a fost chemat telegrafice la Petersburg.

* (In cât timp s'ar puté înconjurá lumea?) Acésta s'ar puté face cu drumul de fer în 35—40 ḑile. Cu piciorul, în paş iute, ar trebuí un an şi 63 ḑile. Sunetului îi trebue numai 52 şi jumĕtate óre. Luminii îi trebue $^1/_{10}$ din secundă. Telegrafului eletric mai puţin de $^1/_{10}$ din secundă. Sunetul strabate 340 metri pe secundă. Lumina străbate 75.000 leghe pe secundă. Lumina lunei sosesce în $1^1/_4$ s. la pămênt. Lumina sórelui sosesce în 8 m. 13 s. la pămênt. Lumina lui Jupiter sosesce în 42 m. la pămênt. Lumina lui Uranus sosesce în 2 óre la pămênt. Lumina lui Neptum sosesce în 4 óre la pămênt.

* (Din moravurile arabilor la căsătorie.) Când o mamă arabă îşi mărită pe fiica ei, atunci 'i dă următórele sfaturi:

„Tu părăsesci acum pe aceia, dela care ai pornit. Tu te depărtezi din cuibul, care te a adăpostit atâta timp, din care te-ai înălţat pentru a învĕţá ca sĕ umbli. Tu faci acésta pentru ca sĕ te duci la un bărbat, pe care nu l cunosci, cu a cărui societate tu nu esti obicinuită. Eu te povăţuesc ca sĕ-i fii sclavă, dacă voesci ca el sĕ-ţi fie servitoriu. Mulţămesce-te cu puţin, acopere în totdeuna aceea ce ochii lui ar putea se vadă, şi aibi grije, sĕ nu vadă nici odată fapte rele. Ingrijesce de hrana lui, îngrijesce de somnul seu, căci fómea aduce nervositatea şi insomnia face indisposiţie. Ingrigesce de averea lui, tractéză rudele lui cu blândeţă. Fii mută pentru secretele lui; când el este vesel, nu te arĕtă posomorîtă; când el e supĕrat, nu te arĕtá veselă. Atunci Dumneḑeu te va binecuvêntá.“

„Timpul“

*(Starea femeei în China). Ḑiarul „Lloyd“ din Asia orientală într'unul din numerii sei din urmă publică câte-va aforisme de ale lui Confucius, privitóre la femei. Impărtăşim şi noi câte-va din aceste aforisme cetitorilor nostri: 1. Femeia tocmai aşa nu séměnă cu bărbatul cum nu séměnă pămêntul cu cerul. 2. Bărbatul se ţine de yang (cer), femeia din yin (pămênt). 3. Tot nĕcasul şi nefericirea viu dela yin, tótă binecuvêntarea dela acea, dacă yin se supune lui yang. 4. Ce-i drept, că femeia încă este faptură omenéscă, dar aşa de infirmă, încât nici odată nu se póte ridicá la acelea-şi grad cu bărbatul. 5. Ţinta educaţiunei femeei este a o obicinuí la o supunere perfectă. 6. Femeia nu are propriul seu noroc — ea trebue se trăéscă şi se lucre pentru bărbat. 7. In ceealaltă lume femeea tot aceea sórte o are.

* (Sărutare scumpă.) Deunăḑile la o festivitate în Hassloch, un bărbat tinĕr dete unei fete frumuşele o sărutare, fără voia ei. Fata il acusá la judecătoriă şi tinĕrul hoţ de sărutări fù condamnat la 400 mărci despăgubire.

Prima esposiţie industrială în Orĕstie.

Reuniunea industriaşilor şi a lucrătorilor din Orĕstie sub presidiul de onóre al dlui primariu Friederic Acker, va arangiá în sĕptĕmâna Rosaliilor anul 1890 în sala de gimnastică a gimnasiului ev. ref. Kún din Orĕstie o esposiţie industrială cu următoriul program:

a) Esposiţia se va ţiné dela prima ḑi a Rosaliilor până inclusive Dumineca după Rusalii (dela 25 Maiu până inclusive 1 Iuniu).

b) La esposiţie se admit numai astfeliu de obiecte industriale, care sau sunt lucrate în Orĕstie de esponent însuşi, sau în laboratoriul (fabrica) lui sub conducerea proprie. In casuri contraverse va decide comitetul esposiţiei, în care se vor admite şi alţi bărbaţi de specialitate imparţiali.

c) Tacsă pentru locul unde se espun obiectele — nu se solvesce.

d) Pentru mese de esposiţie se va îngrijí comitetul, dar le stă în voie esponenţilor a şi espune obiectele în dulapuri (lăḑi) sau pe stative proprii.

e) Cei-ce voesc a participá la esposiţie trebue sĕ-şi înscrie numele în cóla de însinuare, ce li se va pune la disposiţiune din partea comitetului, avĕnd a arĕtá esact lungimea şi lăţimea spaţiului ce voesc a l cuprinde. Cólele de însinuare trebue predate până la finea lui Februariu 1890 în ḑilele de lucru dlui J. Osztás, ér' în ḑilele de Dumineca în localităţile reuniunei industriale (dl G. Csösz) la mâna ori şi cărui membru al comitetului.

f) Esponenţii sunt datori a transportá obiectele de esposiţie în terminul dela 18 Maiu până inclusive 23 Maiu 1890 în localul de esposiţie (sala de gimnastică).

g) Obiectele de esposiţie se vor asigurá contra focului şi a altor daune pe spesele reuniunii industriaşilor şi a lucrătorilor din partea comitetului.

h) Vênḑarea obiectelor de esposiţie este ertată, dară se vor detrage 5 % din preţul de vênḑare pentru acoperirea speselor de esposiţie.

i) Inainte de închiderea esposiţiei obiectele espuse nu este permis a le înstrĕiná, de altă parte respectivii esponenţi sunt datori a şi duce obiectele din localul esposiţiei în termin de 3 ḑile dela închiderea esposiţiei (1 Iuniu 1890). — Obiectele ce nu se vor transporta în terminul de trei ḑile rĕmân în favorul cassei de esposiţie. La dorinţa esponentului însĕ obiectele espuse se vor transportá acasă pe spesele şi cu pericolul lui.

j) Pentru obiectele espuse, care merită a fi distinse, comitetul va dá o diplomă de laudă, eventual un premiu.

k) Industria de casă, precum şi sodalii şi învĕţăceii de meserie din loc pot luá parte la esposiţie cu obiectele lucrate de dênşii — în condiţiunile arĕtate mai sus. — Anticuitaţi sau obiecte de artă ce se află în posesiunea reuniunilor, ţehurilor sau a particularilor — se primesc cu mulţămită pentru esposiţie.

l) Oferte sau daruri pentru „Tombola“ esposiţiei se primesc cu mulţămită şi acele se pot predá pe lângă revers în ḑilele de lucru la dl J. Osztás, în ḑilele de Dumineca în localul Reuniunii industriaşilor şi a lucrătorilor. Obiectele dăruite pot fi după plac, îi stă în voie celui ce dăruesce a-şi înscrie şi invedera numele pe obiectul dăruit.

Orĕstie, în 9 Ianuariu, 1890.

Comitetul de esposiţie.

Mulţămită publică.

Onoratul paroch din opidul Moşna, protopresbiteratu. Mediaşului, Ioan Bozăşan, a binevoit ca un adevĕrat părinte spiritual a dispune, ca învĕţătorii reuniunei districtuale Sighişóra, cu ocasiunea adunării generale ţinută în 20 şi 21 August anul trecut în parochia, ce este fericită a fi sub păstorirea sa, sĕ fie încuartiraţi pe la credincioşii sei poporeni gratuit, afară de aceea Onorat d-sa cu stimata sa soţie a provĕḑut atât pe acei opt preoţi cât şi pe toţi învĕţătorii presenţi la adunarea generală aprópe cu tóte viptualele într'un mod esemplar.

Priméscă deci acest demn paroch, on. părinte Ioan Bozăşan împreună cu stimata sa soţie intima nóstră recunoscinţă şi mulţămită, împreună cu credinciosul popor ortodocs din Moşna, pentru tóte sacrificiile aduse cu aceea ocasiune faţă de reuniunea districtuală.

In fine priméscăstima şi recunoscinţa nóstră şi Multonoratul domn administrator protopresbiteral Ioan Chendi, carele ca şeful tractului prin disposiţiunile sale demne de imitat a făcut ca atât preoţii cât şi învĕţătorii sĕ părăsésca Moşna cu cele mai bune impresiuni.

Din comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei ţinută la 28 Decembre, 1889.

Preşedinte:

Demetriu Moldovan, adm prot.

Ambrosiu Stoicovici, notariu.

— Cu ocasiunea balului arangiat în 7/19 Ianuariu a. c. în favorul scólei gr. or. române din loc, au resultat preste tot un venit de 30 fl. 56 cr. Subtrăgêndu-se spesele avute cu arangiarea acestui bal în suma de 20 fl. resultă un venit curat de 10 fl. 57 cr. Cu acésta sumă se va face începutul unui fond scolariu din a cărui interese la timpul seu se vor procurá cărţi şi recuisite necesare pe séma copiilor orfani dela acésta scólă.

Onorabilii domni, cari au binevoit a ne spriginí materialicesce la acésta intreprindere, sunt următorii:

1. Inainte de bal am primit dela domnii: Alesandru Danciu, director şi proprietariu de mine 2 fl.; Ioan Botean preot gr. or. 1 fl.; Nicolae Trif 50 cr.

2. Séra la cassă am primit suprasolviri dela domnii: Dumitru Vlaic, jude comunal 1 fl.; Nicolau Suciu, preot gr. or. 70 cr.; Simeon Sĕcărea, preot gr. or. 70 cr.; Avram Caleman s. not. 70 cr.; Ioachim Medrea not. cerc. 40 cr.; Nicolau Maniu, preot gr. or. 40 cr.; Ioan Balşan preot gr. or. 40 cr.; Ioan Suciu preot gr. or. 40 cr.; Ioan Muntean înv. 40 cr.; Basiliu Botean, student 40 cr.; familia Berghian din Alba Iulia 40 cr.; Andreiu Maris propriet. 40 cr.; Avram George, proprietariu 40 cr.; Adam Ioan proprietariu 40 cr.; Făurariu Pavel 40 cr.; Thirion Albani adj. not. 30 cr.; Ioan Găzdău înv. 20 cr.; Ginsel Lajos adj. not. 20 cr.; Victor Smîntână, giandarm 15 cr.

3. Dupa bal am primit dela dl Rátzkövi Lajos notariu cercual 1 fl.

Mai sus numiţilor domni precum şi acelora cari n'au pregetat a ne onorá cu presenţa, făcêndu-ne o séră fórte plăcută, li se aduce şi pe cale publică cea mai profundă mulţămire pentru spriginirea atât morală cât şi materială a intreprinderii nóstre.

Băcăinţ, la 15/27 Ianuariu, 1890.

La însărcinarea comitetului arangiatoriu:

Ioan Budoiu, învĕţătoriu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Ianuariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6 %	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4 %	102.60	101.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	349.50	347.25
Galbin	5.58	5.54
Napoleon	9.38	9.34

Nr. 1089 [275] 2—3

CONCURS.

In conformitate cu ordinul Preavenerabilulu Consistoriu ddto 12 Septembre a. c. Nr. 6003 se escrie pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Ghijasa inferióră de nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în tóia „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 164 familii câte 1 mĕsură cucuruz à 1 fl. . . , fl. 164.—
2. Folosirea porţiunei canonice . . . . fl. 160.—
3. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine, a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an fl. 76.—

Suma . fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie, au a-şi asterne cererile concursuale instruite conform dispositiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szent Agota) pănă la terminul susindicat.

Agnita, 20 Decembre, 1889.

In conţĕlegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral greco orient. al Agnitei

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 1146. [279] 2—3

EDICT.

Paraschiva I. Guiman din Poiana-Mĕrului, soţia legitimă a lui Vasile B. Persoiu, carea pribegesce prin lume fără a i se scí locul ubicaţiunei ei, prin acésta se citéză, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul incaminat de soţul ei, sĕ va pertractá şi decide şi în absenţă.

Zerneşti, în 28 Decembre, 1889
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.
Traian Meţian, protopresbiter.

GRATIS! GRATIS! GRATIS!

300
de
Anecdote şi glume

se dau tuturor acelora cari cumpĕră

65
de
Anecdote şi glume

à 1 cr.

Câştig mai mare nu póte fi
Pentru o nimica tótă a se înveselí!?

Dar se ne înţelegem!

A eşit de sub tipăriu o carte stêrnitóre de veseliă şi bucuriă, care pórtă titlul şi cuprinde

365 anecdote şi glume

adunate, prelucrate şi arangiate
de
TITU V. GHEAJA

Cuprinsul acestei cărţi este fórte petrecătoriu, aşa că cetind numai o faţă din ea, caută sĕ rîḑi ori-cât ai fi fost de necăjit şi mâchnit.

Şi acéstă carte de aşa mare preţ pentru lumea nĕcăjită şi amarîtă, se vinde

numai cu 65 cr.

la [255] 4—5

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla—Sz.-ujvár.

Gratis! Gratis! Gratis!

Gratis

se trimite ori cui cere câte un numĕr de probă din

„Amicul Familiei“ [267] 3—3

Ḑiariu beletristic şi enciclopedic — literariu cu illustraţiuni

ce apare în Gherla (Sz.-ujvár — Transilvania) la 1-a si 15-a ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle — cu illustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, piese, novele, schiţe, piese teatrali ş. a. — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa cocială a românilor de pretutindene, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă şi strĕinătate; şi prin glume în mare parte illustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e **4 fl.,** pentru România şi strĕinătate **10 franci** — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali. — Primirea numĕrului de probă nu e împreunat cu nici un obligămênt.

— Colectanţii **primesc gratis tot al patru-lea** esemplariu —
A se adresá în Gherla Sz.-ujvár. — Transilvania) la **Căncelăria Negruţiu.**

Gratis! Gratis! Gratis!

Gratis

se trimite ori cui cere câte un numĕr de probă din

„Preotul Român“

Diariu bisericesc, scolastic şi literariu cu illustraţiuni

ce apare în Gherla (Sz. ujvár — Transilvania în broşuri lunarie câte de $2^{1}/_{2}$—$3^{1}/_{2}$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi illustraţiuni, — mai deprate articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între acestia mulţime de predice pe Dumineci, sĕrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amenunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e **4 fl.** — pentru România **10 franci** — lei, platibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

Lectură interesantă de instrucţiune şi distracţiune — pe nimic!

Lectură interesantă — de instrucţiune şi distracţiune — pe nimic!

Au eşit de sub tipariu:

CUVÊNTĂRI FUNEBRALE ŞI MEMORIALE

de

Zacharia Boiu,

asesor consistorial, protopresbiter, membru corespondent al Academiei române din Bucuresci etc., fost paroch al bisericei ortodocse române din Sibiiu — Cetate.

Cu un adaus de tecsturi biblice pentru cuvêntări funebrale.

Preţul unui esemplar broşurat **1 fl. 50 cr.**, trimis franco **1 fl. 60 cr.**, la 10 esemplare al 11-lea gratuit.

Se află de vênḑare la librăria archidiecesană, la institutul tipografic şi la autorul în Sibiiu. [278] 2—3

Comandele per numerariu sau rambursă postală se efeptuesc imediat.

Edict de licitaţiune.

În 12/24 Februariu 1890 se va ţiné la oficiul central al universităţii săsesci în Sibiiu, piaţa mare Nr. 15 dela 9—12 óre înainte de améḑi, şi la cas de lipsă şi dela 3—6 după améḑi o licitaţiune publică pentru esarêndarea următorilor munţi de păşunit pe anii 1890, 1891 şi 1892, eventual numai pe anul 1890 şi anume:

Nr. curent	Situaţiunea muntelui	Numirea	Arealul de păşunit		Preţul de esclamare
			jugĕre	stânj. pătr.	
1	**Tălmaciu**	Cornu Pleschi . . .	712	—	fl. 176.—
2	„	Negovan mare . .	1327	—	„ 721.—
3	„	Negovan mic . .			„ 654.—
4	„	Conţu mare . . .	2245	—	„ 545.—
5	„	Conţu mic . . .			„ 699.—
		şi eventualele			
6	**Orlat**	Stricatu	1750	—	fl. 5800.—
7	„	Oltiagu	1425	—	
8	„	Furnica	1546	—	
9	„	Balu	929	1300	
10	„	Balintu mare . . .	1101	900	
11	„	Balintu mic	650	1000	
12	„	Serecinu mare . . .	1253	100	
13	„	Serecinu de mijloc .	1413	900	
14	„	Serecinu de lature .	1141	700	
15	**Cudsir**	Cotruna	274	1100	
16	**Jina**	Goaza de sus . . .	1419	600	
17	„	Goaza de jos . . .	1387	800	
18	„	Haneşu de sus . . .	1676	1400	
19	„	Haneşu de jos . . .	1686	1400	
20	„	Stéza de sus	389	1000	
21	„	Stéza de jos . . .	600	—	
22	„	Grópele de sus . . .	794	600	
23	„	Grópele de jos . . .	452	890	

Fie cine care doresce a luá arênda trebue sĕ depună la mâna comisiunei de licitare înainte de licitaţiune 10% din preţul de esclamare ca vadiu în bani gata, ea după terminarea licitaţiunei se va restituí aceluia ce nu a obţinut arênda, ér celor ce au obţinut li se va socotí în preţul arêndei, dacă au depus cauţiunea de arêndă conform contractului.

Condiţiunile mai de aprópe ale arêndei se pot vedé şi înainte de ḑiua licitaţiunei la oficiul central al Universităţii săsesci în órele de cancelariă.

Sibiiu, în 28 Ianuariu, 1890.

[281] 2—3 **Dela oficiul central al Universităţii săsesci.**

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

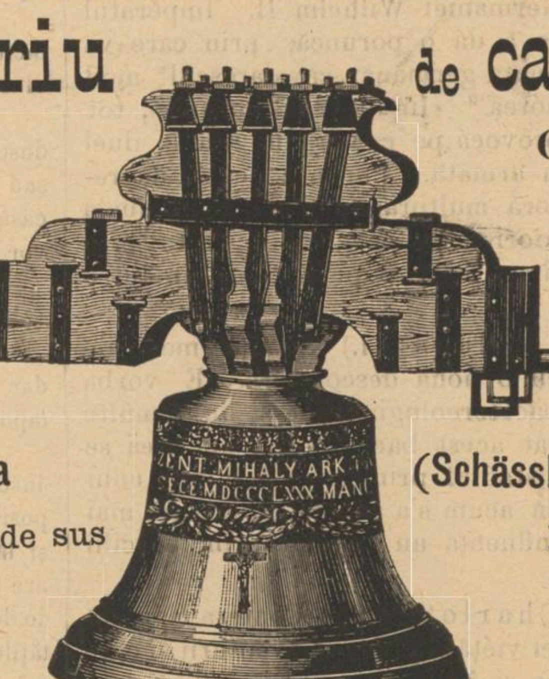

şi de construcţiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighişóra

piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi maí multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [270] 2—12

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 8 Sibiiu, Marţi 23 Ianuariu (4 Februariu) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 22 Ianuariu.

În Boemia s'a început lucrările practice pentru esecutarea punctelor de pace între boemi şi germani, şi după cum se vede pacea a fost dictată de interesul ambelor părţi. Deja împărţirea judecătoriilor după teritorii locuite de cehi şi germani este o idee dintre cele mai norocóse, căci dela acésta împărţire atârnă apoi în viitoriu mulţămirea părţilor

La noi în Transilvania încă era vorbă prin anii Domnului 1860 ca sĕ se facă o atare împărţire, şi după diploma dela 20 Octobre, lumea se astepta ca causele ómenilor sĕ se judece de cei ce-l pricep şi de cei ce cunosc până în cele mai amĕnunte datinele poporului. Inceputul se şi făcuse cu împărţirea Transilvaniei în districte, scaune săsesci, şi comitate unguresci, dar împărţirea nefiind dréptă a trebuit ca sĕ cadă. Însĕ în loc ca sĕ se îndrepte lucrurile în direcţiunea pornită spre bine, a venit catastrofa dela Sedan şi după ea era dualistică cu tóte consecinţele ei. Egemonia magiară în Ungaria şi egemonia germană în Austria a fost opera contelui Beust, şi contra acelei egemonii au luptat tóte naţionalităţile din întreg imperiul. In Cislaitania au succes contelui Taaffe sĕ înaugureze o eră de pace şi de binefacere, noi însĕ aici stăm încă tot strinşi în verigă.

Vĕd şi magiarii, că totul e măestrit, vĕd că noi suntem un numĕr colosal de ómeni, cari trăim în masse compacte, vĕd, că nu ne pot amalgamisá cu tóte uneltirile lor, vĕd şi aceia, că nu e bine cum e, dar nu are nici unul curagiul convingerei ca sĕ desfăşure alt drapel — sub care sĕ ne înrolăm cu toţii.

După-cum s'au desvoltat lucrurile în Cislaitania noi încă am fi în drept a avé speranţă întru îndreptarea relelor, ce ne bântue. De 20 de ani trecuţi lupta e deschisă şi resultatul luptei e slăbirea nóstră ca şi a magiarilor, cari pe deasupra în ochii lumei civilisate au perdut şi simpatiile, ce le aveau ca popor per eminentiam liberal, cum le plăcea a se numí înainte şi după 1848.

Lucrurile s'au început cu persecutarea naţionalităţilor, cu infricarea celor mici la suflet şi slabi de ânger, şi când au vĕḑut că ómenii nu vor sĕ se lase a fi momiţi, atunci fără nici o sfială au iniţiat ideia de stat unguresc, pe care ori cât ne am încercat a-i da o definiţiune potrivită, nu o am putut aflá şi nu o vom aflá până atunci, până când ómenii nu se vor spăria de ea ca de o nălucă.

Sub astfeliu de impregiurări triste şi regretabile nu ar fi mai de dorit decât óre-care apropiere a popórelor unele de altele. Românii sunt totdeuna gata de pace şi pretensiunile lor sunt atât de modeste, încât numai ura póte sĕ li le denege. Şi noi suntem convinşi, că poporul magiar cel adevĕrat nu póte sĕ urască pe români, deóre-ce alăturea au luptat în seculii trecuţi, laolaltă au trăit ḑile şi bune şi rele, şi pămêntul Transilvaniei cel bogat în minerale, cel roditoriu póte sĕ-i mulţăméscă pe toţi deopotrivă.

Socialismul aici nu a prins rădăcini, — românii nu s'au pus în greve ca sĕ lase holdele domnilor sĕ se risipe de cópte, nici nu le au făcut nici un rĕu, după care sĕ merite drept rĕsplată persecuţiunea limbei lor, şi noi suntem şi acum de credinţă, că numai elemente strĕine elemente venite aici au importat aceste învrăsbiri măestrite, ca sĕ se ţină poporul în continuă agitaţiune şi cei rĕi sĕ tragă folóse pentru ei.

Nemţii din Boemia şi cehii se vede, că au gustat din fructele cele amare ale discordiei — şi după-ce au făcut triste esperinţe, au venit la o înţelegere.

Fără îndoélă că cehii cei bĕtrâni în frunte cu Rieger au merite neperitóre pentru arangiamentele păcii, dar nedisputabilul merit este al preaiubitului nostru monarch, la a cărui dorinţă s'a făcut pacea.

Noi românii am fost sub tóte împregiurările adicţi tronului, nu am dat nici cea mai mică ansă la plângeri asupra nóstră şi astfeliu credem, că nu e departe timpul, când şi pentru noi o sĕ vină ḑile mai bune, mai senine. Şi în moment ce s'ar restabilí pacea, am lucrá mai în ticnă, suspiţionările ar înceta, cetăţénul ar fi egal înaintea legei şi înaintea celuialalt cetăţean — făr ca unul, favorisat aḑi de sórte, sĕ se considere pe sine de domn şi pe celalalt de slugă, bun numai de a face drumuri şi de a lucrá din ḑiori de ḑi până în nópte, ca sĕ susţină tóte greutăţile ţĕrei, care în schimb pentru aceste jertfe, fórte puţin îi dă.

S'a votat sume nebunesci pentru teatrele magiare, se ridică palaturi preste palaturi din sudórea cetăţenilor şi prin urmare şi din a românilor, dar pentru scólele lor statul nu are nici o para, şi nici că se mulţămesce cu aceea că nu le ajutoră, dar le mai face şi greutăţi.

Aşa apoi nu e bine. Ómenii de bun simţ încep a clătiná din cap, poporul începe a vení la credinţă, că se lucră cu plan la nimicirea limbei lui şi dacă se va înrădăciná acésta credinţă se vor produce şi mai multe amărăciuni decât sunt aḑi. Mai sunt şi între români destui ómeni şi încă ómeni de mare ponderositate, cari au speranţă, că lucrurile au sĕ se îndrepte, şi în interesul statului ar fi, ca cât mai curênd se facă şi aici preparativele ce vedem că se fac în Boemia pentru fericirea tuturor cetăţenilor. Dacă acolo póte fi pace, nu înţelegem că pentru-ce ar trebuí ca aici sĕ persevereze lumea în continuă certă şi nemulţămire.

Administraţiunea de stat.

(Urmare)

Cu energie! Ce insemnéză energia la lucrarea acésta? Însemnéză aplicarea unei asemenea tractări, din care publicul naţionalităţilor sĕ vină la convingerea, că dacă nu va învĕţá ungaresce, se nu astepte dreptate, sĕ nu astepte, ca afacerile lui sĕ fie isprăvite iute şi punctuos. Dacă nu va succede sĕ străbată in acel public credinţa acésta, atunci lipsesce cu totul efectul cultural, sau magiarisătoriu. Atunci spre esemplu pretorele respectiv va trebuí sĕ încépă cu respingerea suplicelor, cari nu sunt scrise ungaresce. Lege, nelege! Acésta apoi mai departe va avé acol corolariu, că fără ajutoriul advocatului, ceea ce este lucru cu spese, sêrmanul popor cu plângerile sale nu se va mai puté apropiá de amploiat. Fie-care protocol trebue se fie luat în limba magiară, şi suplicantele, pricepe ori nu pricepe, ar trebuí sĕ-l subscrie. Acestea apoi, şi altele de soiul acesta, în a căror modalitate în nenumerate casuri diferite 'şi póte documentá energia şi patrioticul seu zel acel amploiat magiar, de bună sémă ar face simţită presiune asupra acelui naţionalist, pentru-că a plătí pentru fie care pas advocat este un lucru fórte costisitoriu şi aceea încă nu este lucru uşor, ca omul sĕ-şi subscrie numele, sau sĕ pună degetul pe cruce la o scrisóre, a cărui cuprins nu-l pricepe; şi mai este apoi mare pedecă şi aceea, dacă omul nu se póte esprimá şi esplicá, dacă nu se póte plânge bine înaintea amploiatului, ceea ce ar fi pentru omul sĕrac vindecarea pe jumĕtate a plânsórei.

Tóte acestea însĕ nu sunt suficiente. Dacă dela energie asteptăm resultat, atunci ea se póte şi şi trebue se fie potenţată şi prin alte mijlóce. Din administraţiunea justiţiei, din deciderea favorabilă a altor afaceri trebue se facem premii pentru aceia, cari sciu ungaresce, sau cari cel puţin jură în patriotismul lor; pentru acestia trebuesc susţinute tóte favorurile şi întâietatea, în a căror împărţire amploiaţilor dela administraţiune le stau deschise mii de modalităţi. Şi apoi dacă păşim pe terenul energiei, sĕ punem la o parte blândeţele, şi sĕ ne fie devisa: scopul sfinţesce mijlócele. Sub procedură energică numai acésta se póte înţelege, altceva nu.

Şi acuma îmi pun întrebarea: la asemenea lucrare va afla unguri guvernul şi publicul entusiasmat pentru lăţirea culturei magiare. Va aflá, nu-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

97. Păḑesce-te de pretinii tei, însĕ nu de cei ce esti încredinţat, cum că-ţi sunt credincioşi, măcar că nu este cu putinţă sĕ se afle pretin credincios fără numai cine are frica lui Dumneḑeu.

98. Iubesce pe pretinii tei cu socotinţă.

99. Bucuriile cele mai desĕvêrşite ale lumii sunt pururea amestecate cu óre-care întristăciune.

100. Lumea este un raiu pentru cei buni, éră pentru cei rĕi un iad.

101. Hotăririle lui Dumneḑeu fac deşarte tóte cele mai frumóse meşteşuguri ale lumii.

102. Nu plătesc nimic socotelele nici păzirile acolo, unde Dumneḑeu poruncesce.

103. Nu căuta sĕ iai însciinţare de lucruri, ce nu s'au întêmplat, că tot lucrul stă; sĕ iai înstiinţare de cele ce s'au făcut, pentru-ca sĕ procopsesci.

104. Facerile de bine astupă gurile celor ce au gând rĕu împotriva nóstră.

105. Vinul, sĕ fie cât de tare, nici odată nu ridică mintea omului, cât o ridică o patimă neînfrênată.

106. Adevĕrata evgenie stă în bunătăţi, ér nu în mulţimea strămoşilor.

107. Crescerea cea bună stă întru a avé tinĕrul obiceiuri lăudate.

108. Mai bine este a bate cherul pe o năcovalnă, decât sĕ stai tótă ḑiua în picióre înaintea stăpânului teu cu mânile legate la pept.

109. La tóte trebile tale sĕ iai sfat dela cei-ce sĕ tem de Dumneḑeu.

110. Nici un lucru nu este atâta de supăralnic cât este sĕrăcia; éră mai supăralnic este povăţuirea cea rea a lucrurilor, drept aceea înţelepciunea este pururea o comóră nepreţuită.

111. Când cunósce nestine pre sineşi la ce lucruri este iscusit, nici la o trébă de ale lui nu i se întêmplă rĕu.

112. Nu este lucru, carele sĕ depărteze mai mult pre fieste-ce feliu de om dela tine, ca multă sumeţie şi trufie.

113. Scumpul vede pururea mare pustietate în casa lui.

114. De ce iubesce nestine a-şi bate joc de alţii, de aceea trage asupră-şi mai multe nenorociri.

115. Celuia ce şi-a perdut ruşinea, inima lui este mórtă.

116. Mare nebunie estə se gonim facerile de bine, care alţii vor sĕ ne facă, pentru căci va vení vreme sĕ le cerem, şi sĕ nu putem sĕ le luăm.

117. Cei sĕraci se cuvine sĕ înveţe învĕţăturile pentru ca sĕ se facă bogaţi, şi cei bogaţi pentru ca sĕ le aibă ca o podóbă.

118. Se cuvine sĕ te pleci şi la socotéla celor mai mici decât tine, pentru-ca sĕ câstigi dela dênşii sluşba ce-ţi trebuesce.

119. Tot lucrul se întêmplă cu norocire la acela, ce se păzesce de scumpete de mănie, şi de pochta cea rea.

120. Omul cel fără de minte se cunósce după vorbele lui.

121. Cel ce au lăsat tóte ca sĕ petrécă viaţă sihăstréscă, nu se cuvine sĕ aibă pochta vre-unui lucru.

122. Limba înţeleptului se chivernisesce după cugetele inimii lui.

123. Sĕ nu plătesci cu nemulţămire binele, ce-ţi fac alţii.

124. La fiesce-ce alt lucru se cuvine sĕ se arate bărbatul către muerea sa ca un prunc, éră cândi cere aceea ce are el se cuvine sĕ se arete ca un bărbat.

125. De pe vorbă şi de pe semne se descopere gândurile cele mai de taină.

(Va urmá)

mai trebue sĕ și alégă bine elementele potrivite și indiviḑi potriviți; pre acestia, însĕ nu i va aflá între elemente oneste, cu cari se poți organisá o administrațiune onestă. Sub sistemul lui Bach ne băteam joc de Schleiferi și de chelneri, ne miram cum rĕsar ca din pămênt tot feliul de esistențe, despre a căror ființă mai nainte nici nu am auḑit, și numai deodată încep a funcționá unul ca Districkts-Obergespan, și altul ca șeful comitatului: se póte că la acestia din nou le va rĕsărí sórele, elementele solide și oneste nu se vor oferí la asemenea rol, însĕ misiunea culturală nici nu ar fi consult sĕ se încredințeze acestora, pentru-că dela ei nu s'ar puté aștepta resultatul dorit.

Și dacă în adevĕr va fi primită administrațiunea de stat, și va vení rêndul la organisre, atunci numai va fi o adevĕrată mobilisare generală intre aspiranți, care nu va stá mai pe jos ca cea de sub ministeriul Bittó cu ocasiunea organisărei afacerilor judiciale. Desideriu Szilágyi — căci el ca părintele reformei în administrațiunea de stat — trebue sĕ vorbéscă și el la acéstă operă de mare importanță, se va pune deci la sfat cu colegul seu ministru contele Géza Teleky, se înțelege sub presidiul lui Coloman Tisza, ca înainte de tóte sĕ statoréscă principiele, după cari trebue făcute denumirile. De bună sémă vor purcede din presupunerea — cunoscênd relațiunile — că concurența va fi mare, em barras de rischeses. Insĕ la denumiri trebue sĕ se observe o sistemă, trebue enunciat, dacă ținta principală e scopul cultural, sau buna administrațiune și conform acesteia trebue sĕ se alégă cutare sau cutare categorie a ómenilor, cari vin se fie aplicați, și după statorirea categoriei urméză cualificațiunea individuală. Nu va fi ușor observarea unei procederi perfect sistematice, căci va fi o considerațiune mai pe sus de tóte, înaintea căreia tóte trebue sĕ se închine (precum privitoriu la unitatea imperiului se accentua din locurile cele mai înalte la 1861) și acésta este interesul de partidă al guvernului. Pe masa consiliului de organisare actul principal va fi cartea cea négră, lângă ea póte fi o altă carte, care va cuprinde lista conducĕtorilor oposiționali. Probabil că va vení sub ciur din nou cinul comiților supremi. O societate mai pestriță ca și cinul acesta cu greu se póte închipuí. In el se află de tóte, ca în o prăvăliă bună, în care poți aflá ori ce marfă, care se póte inchipuí.

Oficiul de comite suprem, dacă vreau, este o dignitate splendidă, autoritativă, de 1000 de ani, care nu a derogat archiducelui-palatin, și de aceea și 'l acum pórtă acest oficiu un om, al cărui nume în Ungaria nu atâta persónă, ci mai mult o noțiune representă, și noțiunea acésta este: principele Eszterházy. Sunt la acest oficiu magnați, dinastici mari, fosti și fiitori ministri. Oficiul de comite suprem însĕ — dacă vreau — nu este dignitate, ci simplu oficiu dela guvern, și conform acestuia se află în acest cin după plăcere bărbați cu antecedențe de tot modeste, escelențiile sistemului absolut și ale provisoriului, și elevi plini și nu tocmai plini de speranțe ai sistemului actual, mameluci tineri, în socotéla părinților lor sau în cea a meritelor, pe cari și le vor câstigá mai târḑiu. Elementul uniformității se mai află numai în salarii și în aceea insuflețire fără margini, care la instalarea unuia sau altuia se manifestă prin porți de triumf, banderiu, și prin mese pentru 300 de persóne. Ce posițiune voesc sĕ facă pe viitoriu comitelui suprem? In fața comitatului contemplat nu va fi de lipsă de representantul guvernului și de bărbatul lui de incredere, căci intreg corpul oficialilor va fi guvernamental, probabil deci, că comitele suprem, dacă și 'i vom lăsá numele, va devení șef comitatens, ér vice comitele cam un fel de Comitats-Comissär. Acésta la tot casul va aduce cu sine o puternică cernere în corpul comiților supremi, însĕ la locurile vacante se va aflá disponibil element potrivit și intreprinḑĕtoriu.

(Va urmă).

Revista politică.

In dieta din Budapesta s'a sulevat în ḑilele trecute cestiunea unui eventual resbel cu Rusia. Vorbitoriul a fost deputatul oposițional, Ivor Kaas, carele deși nu din intuițiune proprie, totu-și pe base autentice și-a formulat o vorbire escelentă, carea a fost ascultată de întréga casă parlamentară cu cea mare atențiune.

Deputatul din cestiune declară mai întâiu de tóte, că și dênsul este pentru micșorarea puterei armate, care recere atât de mari și de grele jertfe tuturor statelor și naționalităților, cu tóte acestea n'a sosit încă timpul priincios spre acest scop, cu atât mai puțin pentru Ungaria, carea dintre tóte statele europene se află în cea mai critică situațiune la ost, sub sabia lui Damocle a cestiunei orientale și în nemijlocită apropiero a unei puteri ofensive.

In Rusia, căci acesta e vecinul, numĕrul recruților la an de 228,000 ómeni, în Austro-Ungaria abia de 124.000. Spre scopul acesta și mai ales pentru a și puté mobilisá armata cât mai curênd aduce Rusiei cele mai mari jertfe. Din partea Austro-Ungariei încă se aduc și se fac pregătiri, cu tóte acestea nu în așa mĕsură, deóre-ce noi ne răḑimăm în casul unui eventual resbel pe spriginul Germaniei.

Incât privesce întăriturile deputatul din cestiune susține, că mai ales fortificațiunilor dela granițele ostice nu li se dă destulă importanță și atențiune, că pasurile din Carpații transilvani stau deschise inimicului. Și la acésta este a se mai adauge încă dóuĕ rele: în întreg Ardélul nu se află un câmp de arme, care ar puté scutí un corp de armată, când ar fi necesitate sĕ se tragă dinaintea dușmanului și mai pre sus de tóte, că raporturile dintre diferitele naționalități sunt atât de încordate, încât ar puté serví inimicului de mijlóce avantagióse, deóre-ce nimenea nu stă bun, că în casul unui resboiu inimicul nu va puté ațițá și un rĕsboiu civil.

Liniile ferate din Ungaria la Galiția încă trebuesc păḑite. In întréga Ungaria dela pasul Beschid până la Orșova nu sĕ află nici o întăritură spre scutirea drumului de fer. După socotéla sa, în cei din urmă 15 ani s'a spesat în monarchie pentru construcțiuni militare și pentru fortificațiuni 33 milióne, dintre cari numai 2.7 pentru Ungaria, de aceea cere cu insistință fortificarea pasurilor dela Carpați, crearea unui câmp de arme în Transilvania, căci nu este eschisă posibilitatea, că Rusia ne va atacá numai dinspre Bucovina, ci după-cum s'au mai ridicat voci póte sĕ ia de linie principală a operațiunilor sale Kiew Budapesta în loc de Varșovia-Budapesta. Ministrul a mulțămit deputatului, l'a asigurat, că multe din espunerile dênsului sunt formulate și se vor așterne delegațiunilor, cât privesce special Ardélul este de dorit fortificarea lui, nu se pot însĕ face tóte deodată.

Mare sensațiune a provocat în cercurile politice mai înalte o scriere a colonelului frances Stoffel sub titlul: „Despre posibilitatea unei alianțe franceso-germane". Lucrărei acesteia i se dă cu atât mai mare atențiune, cu cât se scie, că autorul a fost înaintea rĕsboiului din 1870 atașat militariu în Berlin și dacă Napoleon al III-lea ar fi luat în dréptă considerare tóte informațiunile lui cu privire la puterea de armată a Prusiei, Napoleon nu începea resbelul, ce i-a adus detronarea sa și umilirea Franciei, sau cel puțin nu l începea nepregătit.

Vederile autorului pentru a se puté încheiá o astfeliu de alianță sunt îndreptate asupra Elsației și Lotaringiei și dela Germania atârnă, ca se repareze acéstă greșélă, sĕ redea teritoriul ocupat, ba chiar sĕ redea și o parte din alt teritoriu german așa, ca granița naturală între aceste dóuĕ state sĕ fie Rinul. Atunci ar incetá ori ce dușmănie între aceste popóre. Dacă nu, Francia va trebuí mereu sĕ viseze de o revanșă și sĕ se înarmeze, mai ales că dela Metz până la Paris sunt numai 12 ḑile de marș, pe când Germania e apĕrată de riul Elba și Rin.

Foile mai însemnate din monarchia nóstră discută cestiunea cu mare predilecțiune, deóre-ce posibilitatea unei astfeliu de alianțe ar aduce cu sine și o alianță a puterilor centrale și de vest contra colosului de nord, sau mai bine ḑis o alianță a culturei contra barbarismului. Foile berlineze încă ar stăruí pentru acésta, numai cât în Germania nu se póte gândì aḑi nime ca sĕ redea teritoriul Franciei și mai ales sĕ rupă o mână de pămênt din teritoriul german.

In Brasilia, după câte-va tulburări între monarchisti și republicani domnesce liniste. Regimul provisor a publicat decretul pentru despărțirea bisericei de către stat. El cuprinde mai multe puncte, în cari se accentuéză, că administrațiunea n'are de a se amestecá în nici o daraveră a bisericei. Libertatea cultului se estinde asupra tuturor confesiunilor. Patronatul bisericesc cu tóte drepturile lui este sters. Confesiunile au dreptul unei persóne juridice asupra averei mobile sau imobile. Averea actuală rĕmâne bisericilor. Regimul nu va mai ținé representant pre lângă vaticanul din Roma.

Fundațiunea lui Gozsdu în dietă.

Budapesta, 1 Februariu, 1890.

In ședința din 31 Ianuariu a dietei Ungariei, la desbaterea specială a bugetului cultelor, deputatul sĕcuiu Győrffy Gyula pretinde, ca guvernul sĕ controleze reunile culturale și cu deosebire administrarea fundațiunilor private și ḑice: că el are cunoscință, că Emanuil Gozsdu, advocat din capitală ar fi făcut o fundațiune de un milion de floreni pentru scopuri culturale române; fundațiunea o administréză *trei ómeni*, dar cum o administréză? nu se póte scí. Interpeléză deci pe ministrul cultelor: dacă are el cunoscință spre ce scopuri se folosesce fundațiunea lui Gozsdu?

Ministrul cultelor contele Albin Csáky îi rĕspunde: că are cunoscință de fundațiunea lui Gozsdu, scie că aceea se administréză prin o comisiune, un fel de controlă a eserciat guvernul și până acuma, la moment nu póte scí însĕ, cine revede socoțile fundațiunei. De altmintrea mulțămesce lui Györffy pentru că i a atras atențiune asupra acestei fundațiuni și promite că va studiá cestiunea.

Așa se ḑice, că de unde nu e foc, nu ese fum.

Óre cine se fi pus la cale pe un deputat din Ciuc, ca se interpeleze chiar în cestiunea fundațiunei lui Gozsdu, la care puiu de om din Ciuc nici când nu va puté avea nici un drept; pentru-că fundatorele a eschis pe tótă lumea dela beneficiile acelei fundațiuni afară de românii gr. orientali, ér dispozițiunile esecutabile ale testatoriului după legile patriei nóstre și după legile tuturor statelor civilisate *trebue sĕ se respecteze*

Până când nu-și ajunseră Kemenyescii scopul ca sĕ stórcă câteva sute de mìi dela Năseudeni, cestiunea Năseudului nu se mai luá dela ordinea ḑilei din dieta Ungariei.

In fie care sesiune se afla câte un deputat din Ardél, căci acestia sunt mai flămânḑi și peste tot mai invidioși, carele într'o formă sau în alta sĕ o ducă pe tapet.

Cu Năseudul s'a isprăvit deja.

Va mai fi vre-un flămând și între Gozsduisti, care crede, că în modul acesta sĕ teroriseze pe administratorii fundațiunei lui Gozsdu

Dar asta nu i va succede, pentru că afacerile acestei fundațiuni sunt regulate, și sunt regulate în sensul testamentului lui Gozsdu, chiar prin un statut aprobat și prin guvern.

Tocmai atâta trebuiá se scie și dl ministru de culte, deși nu el, ci antecesorul seu a aprobat statutul.

Dar dacă el ca om nou și ocupat prea mult cu esecutarea ideilor de magiarisare, iniciate prin oposiție și amețit de multele complimente ce i le fac ḑiarele șovinistice și deputații oposiționali, n'a ajuns încă sĕ cunóscă fundațiunea lui Gozsdu, atâta ispravă, spre al scóte din perplesitate, sĕ se înscrie la cuvênt și se lumineze și pe Györffy și pe ministru putea se facă ori-care din deputații români, cari încălḑesc bancele partidului guvernamental, dintre cari dl deputat George Szerb este totodată și advocatul și esactorul fundațiunei lui Gozsdu, și ca atare cunósce afacerile fundațiunei mai bine decât ori și cine.

Dacă nici atâta serviciu nu pot face causelor române, ca din când în când se dea nescari deslușiri nevinovate, prin cari ajutând causelor naționale totodată póte că și guvernului îi fac servicii bune, într'adevĕr nu scim: ce țin Domnialor despre datorințele unui deputat român în dieta Ungariei.

Insulte cetim mai în tóte ḑilele la adresa naționalităților în rapórtele dela dietă, bugetul cultelor este destul de mănos teren pentru-ca un deputat român sĕ-și pótă câstiga merite pentru națiunea și biserica sa fără a vătĕmá pe alții, — dar deputații români tac ca pescele par'că n'ar mai esistá, cu tóte că mai sunt de sămênță dintre gr.-orientali: Ath. Raț, George Szerb și Ioan Beleș, ér dintre gr.-catolici: Petru Mihályi, Gerard Végső și Silviu Rezei.

Desteptați-ve domnilor deputați din somnul cel de mórte, căci acum tótă sarcina cade în spinarea d-vóstre.

Până când mai era câte un puiu de oposițional român în dietă ve scotea acela din nĕcaz, acuma însĕ aveți se faceți d-vóstră ceea-ce făceau oposiționalii, căci în cestiuni de naționalitate și magiarii sunt una, fără diferință de partid.

Quod uni justum, alteri aequm. ?.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român"

Turda, 17 Ianuariu, 1890. Dle redactor! Este lucru cunoscut din colónele ḑiarului prețuit, ce redigiați, că după efeptuirea nóuĕlor alegeri municipali în luna Decembre a anului espirat s'a reorganisat și comitatul Turda Arieș, și încă în forma cum s'a accentuat în articol prim al ḑiarului „Telegraful Român".

Avem în centru un notariu român, ér în afară 2 protopretori și un pretor, adeca oficialii vechi. Reflectanți noi nici că s'a ivit. După acésta reorganisare la 16/28 Ianuariu a. c. s'a ținut congregațiunea comitatensă cu un program destul de vast.

Intre obiectele puse la ordinea ḑilei sub punct 7 era recercarea adunărei generale E. M. K. E. și a comitatului Tĕrnavei-mici, pentru votarea unei dări indirecte comitatense în folosul Kulturegyletului din Cluş.

Din considerare la momentuositatea acestui obiect din punct de vedere naţional, pe ḑiua premergĕtóre a adunărei adecă pe 15/27 Ianuariu a. c. dl Dr. Ioan Raţ advocat în Turda a conchemat o conferinţă pentru a se consultá asupra obiectului. In urmarea acestei convocări, de şi comunicaţia mai preste tóte podurile de pe riul Arieş era întreruptă prin enormele daune causate în poduri prin ape şi ghiéţă, s'a presentat un numĕr frumos de inteligenţă în hotelul „Corónă“.

Conferinţa sub conducerea înţeléptă a dlui Dr. Raţ, a desbătut obiectul cu tótă seriositatea şi s'a hotărît, ca pentru casul când comisiunea permanentă ar recomândá votarea dărei indirectă spre scopul amintit, fie-care membru român sĕ păşéscă cu tótă energia contra votărei şi după putinţă toţi se combată în adunarea generală proiectul cu tóte argumentele legali.

Pentru casul, când însĕ comitetul permanent ar propune delăturarea recercărei Kulturegyletului şi a comitatului Têrnava mică, atunci motivarea sĕ se facă cu legea, art. 15 §. 9 din 1883, şi dacă în motive n'ar fi cuprinsă legea, acésta sĕ se pretindă din partea membrilor români cu tótă perseveranţa.

La 9 óre ante meridiane în 16/28 Ianuariu a. c. s'a început adunarea generală şi s'a urmat programa. Indată la deschidere se presentară cea mai mare parte a membrilor români şi pe cât mi am putut nota anume dnii: Dr. Ioan Raţ advocat în Turda, Nicolau Solomon protopop gr. cat. din Ludos, Simeon Pop Moldovan prot. gr. or. emeritat în Turda, Beniamin Pop v. prot. gr. cat. în Uióra, Simeon Pop v. prot. gr. cat. în Luna, Lugoşan v. prot. în Turda, Petru Roşca prot. gr. or. în Agârbiciu, dl advocat I. Mészáros din Turda, Ioan Molnar proprietariu mare în Silvas, Katona, proprietariu; mai departe parochii gr. cat. N. Tămaş din Grind, T. Pop din Hădăreu şi alţi preoţi, toţi aceştia parte aleşi, parte virilişti.

Până la punct 7 programa a decurs în grabă şi neted. A urmat apoi punct 7 şi după ce referentul comisiunei permanente a propus delăturarea cererei Kulturegyletului din motive, cari pe membrii români nu-i satisfacù, conform decisului conferenţei luă cuvêntul dl Dr. Raţ şi propuse după o vorbire moderată, scurtă dar precisă, a se motivá delăturarea cu legea, art. 15 § 9 din 1883. Urmând la acésta propunere o reflecsiune cu óre care sofistică şi apucătură advocaţială din partea oficialului dela magistratul oraşului Turda, Nessenfeld, s'a început discusiunea, şi venind la rênd ca vorbitoriu domnul protopop gr. cat. Nicolau Solomon din Ludoş, cu seriositatea şi moderaţiunea recerută, dar cu oratoriă esemplară şi cu motive ponderóse pledéză pentru propunerea dlui Dr. Raţ.

Acum lupta era încinsă şi membrii români aprópe toţi erau gata la luptă cu atât mai vêrtos, că erau angagiaţi şi preparaţi a combate obiectul din tóte punctele de vedere. Comitele suprem însĕ, care dealtmintrenea este un bărbat cu mult tact, declarând, că obiectul este lămurit şi ca se nu se dea ansă la animosităţi (hogy a vita el ne mérgesedjék), ce nimene nu doresce dintre membrii municipiului, a pus cestiunea la votare şi astfeliu s'a primit cu maioritate delăturarea recercárei pentru impunerea de dare pentru „Kulturegylet“, prelângă motivele comisiunei permanente.

Deşi resultatul este încâtva satisfăcĕtoriu, totuşi doriam, ca obiectul sĕ se discute mai pre larg, căci suntem convinşi, că unii membrii s'a ocupat cu cestiunea conscienţios şi la tot casul vorbiau în cestiune cu efect.

Urmându-se mai departe programa, s'a primit proiectele de resoluţiune a comisiunei permanente afară pe punctul 29, în care comitetul permanent a propus introducerea vamei la podul nou ridicat în comuna Agârbiciu.

Contra acestei propuneri s'a ridicat protopresbiterul Turdei Petru Roşca, carele a combătut în un discurs mai lung corectitatea şi eventualul folos al vamei introducênde.

Că motivele produse în vorbire şi desfăşurarea lucrului din tóte punctele de vedere din partea oratorului, pre carele acum ni s'a dat ocasiune a-l audí vorbind în congregaţiune întâiu, fiind membru nou, au fost deplin satisfacătóre, s'a dovedit prin aceea, că prelângă deplina lor apreţiare, primariul oraşului Turda, contele Bethlen Balint şi marele proprietariu Betegh au spriginit contra propunerea făcută şi astfel s'a amânat cestiunea introducerei vamei pe podul Agârbiciului, uşorându-se astfeliu comunicaţiunea românilor din Câmpiă la piaţa Ghiriş şi Turda.

În fine pentru studiarea cestiunei reinfiinţărei cercului pretorial al Câmpiei cu reşedinţa în Agârbiciu s'a ales o comisiune, între membrii căreia şi protopopul Turdei P. Roşca.

Astfeliu a decurs şedinţa generală a congregaţiunei comitatului Turda-Arieş şi noi românii ne-am îndepărtat din pompósa sală a edificiului comitatens — la ridicarea căreia au contribuit poporul numĕros român din acest comitat cu 3% dare, — cu aceea satisfacţiune, că s'a rostit patru vorbiri frumóse în limba nóstră, pre care o iubim atât de mult.

ₔₜₔ

Varietăţi.

* (Parastas.) Precum am anunţat in Nr. de Joi al fóiei nóstre Sâmbătă s'a oficiat în biserica catedrală din cetate parastas solen pentru odichna sufletului archiducelui **Rudolf** prin însuşi Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul**, asistat de Preacuvioşiile Lor Dr. Ilarion **Puşcariu**, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc şi Nicanor **Frateşiu**, protosincel şi asesor consistorial; P. O. DD. Ioan **Hannia**, protopresb. şi director sem.; Ioan **Popescu**, protopresb. şi prof. sem., Zaharia **Boiu**, protopresb. şi asesor consistorial; Ioan **Ghibu**, protopresb. şi prof. sem., şi protodiaconul Dr. Ioan **Crişian** prof sem. Cântările funebrale au fost cu multă precisiune esecutate din partea corului funebral al seminariului archidiecesan.

* (Dela Curte.) In urma unei preaînalte dispoşiţiuni a Maj. Sale monarchului, Curtea şi a amânat venirea la Budapesta până pe la mijlocul lunei lui Februariu.

* **Scaunul archiepicopal** din Viena s'a îndeplinit prin denumirea vicariului campestru Dr. A. Gruscha. Sâmbătă a depus jurămêntul de obendienţă înaintea nunţiului apostolic.

* (Ajutorarea bisericilor.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea graţios a dărui din casseta sa privată pe séma bisericilor gr. or. din Balint, Bedeleu şi Bozes câte 100 fl., ér pe séma bisericei gr. or. din Lisa 150 fl,

* (Alegerea de deputat în Bucovina.) La alegerea de deputat în Bucovina pentru oraşele Suceava, Seret şi Rădăuţ în locul decedatului Dr. Tomasciuc a reuşit cu o maioritate impunătóre candidatul românilor bar. Eudocsiu **Hurmusachi**, fostul prefect al districtului Suceava.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea mai multor posturi de factori (servitori) postali pe lângă léfa anuală de 300 fl, 60 fl. pentru cuartir, haine, şi 100 fl bani de inmanuare. Cererile au sĕ se astérnă numitei direcţiuni până în 20 Martiu n. a. c.

* (Sf. sinod ecumenic.) Sf. sinod al patriarchatului ecumenic a ales în şedinţa sa din urmă pe P. S. **Ieronim** metropolit Nicopolei în scaunul devenit vacant prin mórtea P. S. **Sofroniu** al Nicheei; pe vicariul patriarchul al Fanarului **Ioachim** în scaanul Nicopolei; pe marele archidiacon **Constant** de vicariu al Fanarului; pe al II-lea archidiacon **Ioachim** de mare archidiacon; pe archimandritul **Genadiu** de vicariu la **Pera** în locul lui **Fotiu**, ales metropolit la Philippopoli.

* (Atentat pe drumul de fer.) Scirile din Timişóra aduc vestea, că câte-va minute înainte de a plecá trenul de persóne spre Budapesta observà un şef de staţiune, că din capetele şinelor din apropiere s'ar fi scos cuiele şi observând cu mai multă atenţiune mai multe şini s'au aflat miscate dela locurile lor. În urma cercetărilor făcute s'a descoperit, că fraţii Bocz au fost făptuitorii. Ei au mărturisit fapta, dar n'au voit sĕ spună intenţiunea. Dacă din întêmplare nu se observá, se pute întêmplá o mare catastrofă, mai ales că se aflau o mulţime de persóne în vagóne.

* (Colera) Colera seceră tot mai multe victime în Persia. Ministrul de interne rus a trimis pe proto-medicul din Tiflis la Persia sĕ facă studii asupra epidemiei şi totodată se raporteze despre mĕsurile, ce sau luat spe a împedecá lăţirea ei.

Esposiţie de vite arangiată de „Reuniunea română de agricultură“ din comitatul Sibiiului.

I.

Programul

esposiţiei de vite ce se va ţinea Duminecă la 22 Aprile 1890 st. n. în comuna Reşinari.

1. În scopul de a înaintá economia de vite „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ va arangiá la 22 Aprile st. n. 1890 în comuna Reşinari o esposiţie de vite, împreunată cu distribuirea de premii în bani.

Esposiţia se va mărgini de astădată la vite cornute, cu escepţiunea caprelor.

2. Esposiţia se va ţiné în ḑiua amintită, începênd dela 10 óre a. m., şi până la 2 óre d. a. când va urmă premiarea.

Cât ţine esposiţia, îndepărtarea vitelor întrate nu se îngădue.

Esposiţia se va ţiné pe locul „Calea morii“ (lângă capul satului.)

3. In esposiţie nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele Reşinari, Poplaca, Gurariului şi Orlat.

Pentru vitele aduse din acestea din urmă trei comune se cer pasapórte în regulă.

Cerênd trebuinţa, proprietarii au sĕ dovedéscă că au ţinut inşişi vitele în timp de ³/₄ ani cel puţin.

Oile trebue espuse în grupe de cel puţin 3 capete, altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în esposiţie se face prin comitetul arangiatoriu local, care va publicá din parteşi dispoşiţiunile luate.

Comitetul póte refusá primirea însĕ numai din cause binecuvêntate.

La fie-care vită resp. grupă de oi se alătură o tăbliţă, sau bilet, cuprinḑênd numerul curent, etatea vitei şi numele proprietariului.

5. Esponenţii sunt îndatoraţi a purtá înşişi grije de vitele lor şi a le dá hrană trebuincióśă.

6. Se vor distribuí **dóă-ḑeci şi una de premii** în suma totală de *65* fl. *în argint*, dăruite de reuniune, şi anume se vor distribuí următórele premii:

Grupul I. Bovine de prăsilă (rasa indigenă şi strĕină.)

a) Tauri de 3–5 ani 1 premiu de 7 fl.

b) Vaci de 3—8 ani: 1 premiu de 5 fl, 1 premiu de 4 fl., şi 1 premiu de 3 fl.

c) Junci, junince şi tăurenci de 1—3 ani: 1 premiu de 4 fl. şi 2 premii de câte 3 fl.

d) Viţei şi viţele de ¹/₄—1 an: 1 premiu de 3 fl. şi 1 premiu de 2 fl.

Grupa II. Oi de prăsilă.

A) Rasa stogoşe şi ţigae:

a) Berbeci şi noatini de 1—4¹/₂ ani: 1 premiu de 4 fl. şi 2 premii de câte 3 fl.

b) Oi de 2—5 ani de fĕtat sau cu miei: 1 premiu de 3 fl. şi 2 premii de câte 2 fl.

B) Rasa bârsană (ţurcană).

a) Berbeci şi noatini de 1—4¹/₂ ani: 1 premiu de 3 fl. şi 2 de câte 2 fl.

b) Oi de 2—5 ani, de fĕtat sau cu miei: 1 premiu de 3 fl. şi 2 de câte 2 fl.

II.

Premiarea.

1. În scopul premiărei comitetul central al reuniunei agricole a ales un juriu de 10 membri în persónele dlor: Eugen **Brote** ca president al juriului, Demetriu **Comşa**, profesor în Sibiiu, Sabin P. **Barcian** dirigent al economiei de instrucţiune din Reşinari, Bucur **Dancăş** econom de vite în Reşinari, Ioan **Cioran** econom de vite în Reşinari, Demetriu **Vidrighin** econom de vite în Reşinari, George **Dordea** econom în Bungard, Radu **Stoica** econom în Poplaca, Ioan **Voicu** econom în Gurariu, Ludovic **Pezamosca** econom în Orlat.

Membrii absenţi sau împedecaţi dela vot se înlocuesc prin alegerea altor persóne potrivite.

2. Nu este ertat a funcţioná nimenea ca juror, când este vorba de vitele proprii sau de ale rudeniilor mai de aprópe.

3 Juriul ia în primire lista generală a vitelor espuse, esaminéză pe rênd şi cu deosebită luare aminte fie-care vită, şi apoi se consultă asupra premiărei, îngrigindu-se ca publicul şi esponenţii sĕ nu inriuréscă câţuşi mai puţin asupra hotărîrilor de luat.

4. În şedinţa ce urméză esaminărei vitelor, membrii juriului se consultă din nou şi se pronunţă, dovedind îndreptăţirea propunerilor şi apoi hotărind cu majoritate absolută de voturi.

Presidentul votéză in totdeuna. La cas de voturi egale decide sórtea.

Asupra fie-cărei premieri se votéză deschilinit.

5. Esponenţii de premiat se petrec în o listă separată, care odată statorită, se subscrie de president şi secretariu, cum şi de alţi doi membrii ai juriului.

6. Împărţirea premiilor urméză a se face în mod sĕrbătoresc, ţinêndu-se mai întâiu o vorbire în presenţa juriului şi comitetului arangiatoriu, a esponenţilor şi publicului întrunit.

Esponenţii premiaţi adeveresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica: „Adeverese primirea în retulă a premiului“.

7. Secretariul juriului se însărcinéză a compune un raport special asupra esposiţiei şi premiilor. Raportul subscris de presidentul şi secretariul juriului sĕ păstréză în archivul reuniunei. (Va urmá.)

Loterie.

Sâmbătă 1 Februariu, 1890.

Viena:	44	51	47	6	27
Timişóra:	6	62	40	21	12

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.60	101.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	349.50	347.25
Galbin	5.58	5.54
Napoleon	9.37	9.34

Nr. 1089 [275] 3—3

CONCURS.

In conformitate cu ordinul Preavenerabilulu Consistoriu ddto 12 Septembre a. c. Nr. 6003 se escrie pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Ghijasa inferióră de nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 164 familii câte 1 mĕsură cucuruz à 1 fl. . . , fl. 164.—
2. Folosirea porţiunei canonice . . . . fl. 160.—
3. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine, a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an fl. 76.—

Suma . fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie, au a-şi asterne cererile concursuale instruite conform dispoziţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szent-Agota) până la terminul susindicat.

Agnita, 20 Decembre, 1889.

In conţĕlegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral greco orient. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 1090. [276] 3—3

CONCURS.

După-ce nici în urma repeţirei concursului pentru intregirea vacantei parochii de clasa a III a din comuna Bruiu, nu s'au insinuat nici un concurent cualificat, conform ordinului Preavenerabilului Consistoriu ddto 10 Octobre a. c. Nr. 6722 se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele:

1. Casa parochială cu edificiele economice necesare şi grădină de pomi şi legumi . . . . fl. 40. –
2. 85 ferdele vechi de bucate à 1 fl. . . . . fl. 85.—
3. Dela 94 familii câte o ḑi de lucru cu palma à 50 cr. . . . . fl. 47.—
4. Folosirea porţiunei canonice . . . . fl. 90.—
5. Lemne de foc până în 10 stângini . . . . . fl. 20. —
6. Stola usuată după calculul mediu . . . . . fl. 82.30
7. Alte accidenţe şi venite. estraordinare . . fl. 36.—

Suma . fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acéstă parochiă au a-şi asterne petiţiunile lor la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnitei provĕḑute cu documentele prescrise in statutul organic şi regulamentul pentru parochii.

Agnita, în 20 Decembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 1146. [279] 3—3

EDICT.

Paraschiva I. Guiman din Poiana-Mĕrului, soţia legitimă a lui Vasile B. Persoiu, carea pribegesce prin lume fără a i se scí locul ubicaţiunei ei, prin acésta se citéză, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul incaminat de soţul ei, sĕ va pertractá şi decide şi în absenţă.

Zerneşti, în 28 Decembre, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian, protopresbiter.

Nr. 1147. [277] 2—3

EDICT.

Ioan Meleacă din Poiana Mĕrului, bărbatul legitim al Filotei I. Babeş din Şimon, pribegind prin lume, fără a se scí locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorţial edictal încaminat de soţia sa, se va pertrrctá şi decide în absenţa lui

Zerneşti, în 28 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 590. [286] 1—3

Edict.

George Bobeş gr. or. din Sita Buzĕu, bărbatul legitim al Marinei G. V. Boricean, asemenea gr. or. din Sita Buzĕu, care de 5 ani a părăsit pe soţia sa fără a i se sa ubicaţiunea, conform resoluţiunei consistoriale dto. 21 Februariu a. c. Nr. 1575 B. sĕ citéză a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 3 luni dela prima publicare a acestei edict, căci la din contră procesul intentat de soţia sa se va pertracta şi în absenţă-i.

S. Sângeorgiu, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 603. [283] 1—1

Publicaţiune.

Maria Bâia din Paloş, protopresbiteratul Cohalmului, fiind despărţită de pribegitul ei bărbat Iosif Stanciu din Paloş, prin sentenţa Venerabilului consistoriu archidiecesan din 8 August anul 1889 Nr. 4985 B. acésta se aduce la cunoscinţă publică în sensul §. 124 din procedura matrimonială.

Cohalm, 23 Decembre, 1889.

Oficiul protopopesc greco rĕsăritean al Cohalmului,

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Nr. 1189. [284] 1—1

Anunţ.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că Dimitru Coman este total divorţat de soţia sa Susana Jordache Granciu din Rĕsnov în basa sentinţei consistoriale dto 14 Novembre 1889 Nr. 7545 B.

Zernesti, 28 Decembre, 1889.

Oficiul prot. al Branului.

Trăian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 1183. [285] 1—1

Anunţ.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică că Maria Ioan Şerban este total divorţată de bărbatul ei Ioan B. Surdu din Tohanul nou în basa sentinţei consistoriale dto 31 Octobre 1889 Nr. 6409 B.

Zerneşti, 28 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 1286/1890 v.-comite [274] 2—3

Publicare de licitaţiune!

Pentru asigurarea furnisării petrişului (prundului) de lipsă în anul 1890 pe tóte drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se publică pertractare concursuală, ce se va ţiné prin oferte scrise şi închise în **15 Februariu 1890 la 9 óre a. m.** la vice-comitele comitatului Sibiiu în edificiul comitatului.

Se provócă deci toţi aceia, cari doresc a intreprinde acésta liferaţie a-şi substerne ofertele lor vice-comitelui comitatului cel mult până la óra amintită a ḑilei defipte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu, precum şi telegramele întrate ori şi când nu se vor luá în considerare.

Pe cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile şi timbrat după regulă e a se scrie deasupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formularul şi conspectul de împărţire, care ambele se pot primí dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue sĕ se alăture cuitanţa despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue sĕ constee cel puţin din 5% dela suma preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriş, pusă în conspectul de împărţire, care servesce de basă la pertractare.

Banii gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrişului de furnisat, contractul de furnisare, condiţiunile specifice, formularul de ofert şi conspectul de împărţire, ce trebue alăturat acesteia, se pot cetí respective primí la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu

Sibiiu, în 21 Ianuariu, 1890.

Vice-comitele comitatului Şibiiu:

Thalmann m. p.

Sz. 5835 polg. [269] 2—3

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhiré teszi, hogy Woldorf község italmérési jogának arányositása iránti ügyében az érdemleges tárgyalás megtartása végett **határidőül 1890-ik évi február hó 19-ik napjának d. elötti 9. óráját a kir. törvényszék helyiségébe kitüzte** és eljáró biróul Incze Domokos kir. törvényszéki birót kiküldötte; mely határnapra öszszes érdekeltek azzal idéztetnek meg, hogy kimaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi január hó 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos *Zöld Gábor*
elnök. jegyző.

Sz. 4091 polg. [272] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagyküküllő megyébe kebelezett Táblás (Tóbiás) község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi martius hó 7 napjának d. e. 9 órája** Táblás község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeztek és hogy a kérés első példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszéknek 1889 Oktober 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, *Májai,*
elnök. jegyző.

Sz. 4539 polg. [271] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagyküküllő megyébe bekebelezett Eczel község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi mártius hó 6-ik napjának d. e. 9 órája** Eczel község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtok rendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felelek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés 1-ő példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Oktober 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajós, *Májai,*
elnök. jegyző.

Edict de licitaţiune.

În 12/24 Februariu 1890 se va ţiné la oficiul central al universităţii săsesci în Sibiiu, piaţa mare Nr. 15 dela 9—12 óre înainte de amédi, şi la cas de lipsă şi dela 3—6 după amédi o licitaţiune publică pentru esarêndarea următorilor munţi de păşunit pe anii 1890, 1891 şi 1892, eventual numai pe anul 1890 şi anume:

Nr. curent	Situaţiunea muntelui	Numirea	Arealul de păşunit		Preţul de esclamare
			jugĕre	stânj. pătr.	
1	**Tălmaciu**	Cornu Pleschi . . .	712	—	fl. 176.—
2	„	Negovan mare . .	1327	—	„ 721.—
3	„	Negovan mic . .			„ 654.—
4	„	Conţu mare . . .	2245	—	„ 545.—
5	„	Conţu mic . . .			„ 699.—
		şi eventualele			
6	**Orlat**	Stricatu	1750	—	fl. 5800.—
7	„	Oltiagu	1425	—	
8	„	Furnica	1546	—	
9	„	Balu	929	1300	
10	„	Balintu mare . . .	1101	900	
11	„	Balintu mic	650	1000	
12	„	Serecinu mare . . .	1253	100	
13	„	Serecinu de mijloc .	1413	900	
14	„	Serecinu de lature .	1141	700	
15	**Cudsir Jina**	Cotruna	274	1100	
16		Goaza de sus . . .	1419	600	
17	„	Goaza de jos . . .	1387	800	
18	„	Haneşu de sus . . .	1676	1400	
19	„	Haneşu de jos . . .	1686	1400	
20	„	Stéza de sus	389	1000	
21	„	Stéza de jos . . .	600	—	
22	„	Grópele de sus . . .	794	600	
23	„	Grópele de jos . . .	452	890	

Fie cine care doresce a luá arênda trebue sĕ depună la mâna comisiunei de licitare înainte de licitaţiune 10% din preţul de esclamare ca vadiu în bani gata, ea după terminarea licitaţiunei se va restituí aceluia ce nu a obţinut arênda, ér celor ce au obţinut li se va socotí în preţul arêndei, dacă au depus cauţiunea de arêndă conform contractului.

Condiţiunile mai de aprópe ale arêndei se pot vedé şi înainte de ḑiua licitaţiunei la oficiul central al Universităţii săsesci în órele de cancelariă.

Sibiiu, în 28 Ianuariu, 1890.

[281] 3—3 **Dela oficiul central al Universităţii săsesci.**

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 9 Sibiiu, Joi 25 Ianuariu (6 Februariu) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 24 Ianuariu.

Nu scim, o coincidență fatală sau apoi un plan anumit este pus la cale contra nóstră și a bisericei nóstre.

Pre când dl Moldován Gergely 'și publică în ḍiariul „Kolozsvár" pățăniile de pre la Abrud — și nu lasă sě dórmă în pace pe restauratoriul bisericei nóstre, pe atunci deputatul Győrffy, provócă pe ministrul de culte ca din senin, că sě vadă de fundațiunea lui Goszdu și de cei ce o administréză.

Am avut ocasiune și cu noi toți cei ce se interesézá de binele și prosperarea bisericei nóstre, ca sě vedem cu ochii nostrii, că fundațiunea fericitului Goszdu este pusă în cele mai bune și mai competente mâni.

În restimp de câți va ani nu numai că a depurat multe datorii și a satisfăcut tuturor legatelor, ci s'a urcat și la o sumă considerabilă, afară de stipendiile date tinerilor de pe la universitățile din patrie și dela scólele medii.

Congresul nostru național-bisericesc a esaminat din fir în pěr erogat de erogat și nu a aflat de dificultat nimica în procederea comisiunei administrative, ci cu recunoscință trebue sě fie ori-care fiu al bisericei față de acésta comisiune și față de fie-care membru în special.

Dar nu acésta e ceea-ce superă pe domnii Győrffy et consortes.

Ii supěră tocmai, că merg trebile póte cum nu doresc dlor, îi supěră, că nu se întêmplă și aici defraudări cum s'a întêmplat mai anii trecuți cu un fond ce l'a administrat un canonic rom. catolic și l'a pus tot la bursă, acésta póte fi un motiv de nu încap de fundațiunea fericitului Gozsdu, care până va fi biserica nóstră de sigur că va esistá și ea, și se va sporí, așa după cum intemeietoriul a intenționat-o.

Pre noi aceste lucruri ne supěră și nu ne póte părea bine, când se sulevéză lucruri, cari nu corěspund adevěrului. Biserica nóstră e autonomă și în marginile acelei autonomii ea 'și chivernisesce trebile ei fundaționali cum se cade, ér tinerii ce capětă stipendii din numita fundațiune toți cercetéză institutele de invěțămênt din patrie, afară dacă cum va ministrul nu și-a dat învoirea ca sě pótă cercetá alt undeva universitățile.

Bine, acésta ingerință încă e de ajuns, — dar sě vede, că șovinismul magiar nu se mulțămesce numai cu atâta.

Și i ar serví spre o mare satisfacție, dacă nici acésta fundațiune nu ar fi, ca sě remânem noi de tot înapoi, sě nu ne putem cresce fii cum se cade se nu le putem dá ocasiune de a se adăpá din isvórele cele nesecate ale culturei generale. Dorința acésta le este paralisată în parte prin fundațiunea lui Gozsdu și prin administrarea cea de tot corectă și esemplară, și noi bucuros am voí ca ministrul de culte sě se convingă din analele fundațiunei despre adevěrata stare a lucrului, ca apoi în viitoriu sě fie în plăcuta posiție de a dá un rěspuns și mai corect decum a dat cu ocasiunea acésta.

Precând deci un atac se întêmplă în camera deputaților, celalalt se face de către un român în colónele lui „Kolozsvár".

Șaguna e presentat ca unul, care a înșelat pe Varga Katalina și s'a pus la disposițiunea celor dela administrația comitatului Albei de jos. Ce va se ḍică astăḍi acésta istorióră, măcar de ar fi ea în mare parte adevěrată? Șaguna era cu mult mai bine acreditat la Curtea din Viena decât ca sě fie avut lipsă a face bravuri de acestea pentru ca sě devină episcop; însě dl Moldovan va fi avênd intențiunile sale pentru a presentá astfel după un interval mai bine de 40 de ani pe un prelat ortodocs, stimat și chiar admirat pentru înaltele sale virtuți, cu care a covêrșit mult pe colegii sei de alte naționalități și de alte confesiuni.

Am adus aceste dóuě incidente în combinație ca sě se vadă, că biserica nóstră este încungiurată de dușmani věḍuți și nevěḍuți. In fața acestora e datoria fie-cărui fiu al bisericei a pune tóte la o parte și sě apěrăm vaḍa bisericei și memoria bărbaților nostri, cari s'au jertfit și se jertfesc pentru prosperarea bisericei.

Administrațiunea de stat.

(Urmare.)

Cu tótă concurența cea mare potrivita ocupare a posițiunilor pentru minorum gentium va merge cu mai mari greutăți. In comitatele curat unguresci lucrul în proporțiune va merge ușor, însě în comitatele naționale! Dacă scopul suprem este acea anumită misiune culturală, atunci trebue scóse la ivélă měruntele esistențe catilinare, lipsite de spirit intreprinḍětoriu, cari nu-și sparg capetele cu scrupuli, cari judecă cu totul după curentul modern, cari au dibăcia de înțeleg, și sunt așa de cu spirit, încât fără de nici o cruțare esecută, ceea ce li se încredințéză. Va rěsuná „ideea de stat" și devisa „patriotismului", insě cum vor merge lucrurile în acele părți ale țěrei, ce se póte asteptá dela o asemenea dróie de diregětori? Ca de gustare am věḍut stările de lucru, cari au esistat în comitatul Severinului înainte de restaurațiunea cea mai nóuá, sub provisoriul acela, când cu comitatul au manipulat amploiați denumiți.

Sub sistemul lui Bach un magnat, pe care l'au smuls din noroiul renumelui dubiu și l'au pus șef de comitat, în chipul acesta a capacitat pe un alt ungur ca sě priméscă oficiu: *Schaun's amice! Sie haben bei die Ungarn gedient um's Geld, jetzt kommen's bei mir auch dienen um's Geld.* O populațiune de acest soiu va trebuí la acel anumit serviciu. Acésta apoi altcum va și aplicá principiul *um's Geld.* In Borșod un șef renumit de comitat, care avea o păreche frumósă de cai suri: étă vine Marța și Vinerea — ḍiceau ómenii în Miskolcz — când vedeau pe cei doi cai suri. Caii acestia iau dat adecă jidanii din Miskolcz domnului șef de comitat, ca têrgul de sěptěmână sě nu se mai țină Mercuri și Sâmbătă, ci Marți și Vineri. O asemenea lume albă va fi deci sub husarii unguri ai lui Bach din edițiunea cea nóuă. Și apoi după-ce se va spăriá de starea acésta insuși guvernul unguresc, și dacă după organisațiune va urmá o epurațiune și reorganisațiune, precum în deobste se întêmplă acésta prelângă sistemul birocratic, nu va fi lucru ușor a pune elemente oneste, cari sě ocupe locurile altora. Altcum fórte mulți ómeni privesc ca adevěrat asil de a se așeḍá pre locuri de acelea, unde nu au nici o legătură veche, pe unde scie, că nu se pot așteptá la simpatii, mai mult, la cea mai mică mișcare póte sě li se frângă gâtul și acésta mai ales, dacă prima comandă de amploiați în punctul numelui bun așa de bine i a asternut patul. Cu aceste elemente însě nici nu se va ajunge scopul acela mai înalt: acestia nu ar fi capabili sě aplice și sě esecute cu energia cuvenită mijlócele de lipsă, pentru care lucru apoi natural urméză, că vor fi în continuu espuși la denunciări din partea colegilor lor de alt soiu, la recunoscință din partea publicului din loc însě nu pot reflectá, deóre-ce întreg operatul va devení urgisit.

Și acum sě ne cugetăm cum va fi în unele părți și incă în locurile cele mai estinse mult vestita administrațiune de stat, a cărei întroducere se întêmplă sub firma și pretecstul bunei administrațiuni. Va provocá dea dreptul stări neesistabile, precum a fost nestatornică acea stare, pe care o a provocat sistemul lui Bach, căci fără indoélă réua administrațiune a fost causa principală, că întreg sistemul politic de atunci s'a surpat.

Se póte, că éră voiu stêrní indignațiune prin aceea, că din nou vorbesc de sistemul lui Bach și husari ungari de ai lui Bach. Sistemul lui Bach a fost nelegal și indreptat spre disoluțiunea vieței statului ungar, precând administrațiunea de stat se va

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

126 Mai bine este sě aibi un meșteșug pentru ca se-ți câștigi hrana ta, decât sě întinḍi mâna sě cei milostenie ca sě trăesci.

127. Scumpul alérgă drept la sěrăcie, și aici petrece o viață sěracă, éră la ḍiua judecății va dá sémă ca un bogat.

128. După acésta se cunosc bogățiile cele drepte, adecă după mulțămirea ce dă lui Dumneḍeu pentru cele ce le-au câștigat.

129. Încredințarea cea bună se plătesce cu buna credință.

130. Bogățiile cele mai bune ce-ar puté sě dea nestine copiilor sei sunt sě-i créscă bine și cu cinste.

131. Fă bine celui ce-ți face rěu, că-l vei biruí.

132. Trebue sě socotim frate bun pe cel ce ne ajută cu averile sale, ér nu pre cel ce ne este sângele, și apoi sě lapădă de noi.

133. Pretinii acestei vremi sunt iscoditorii faptelor nóstre.

134. Omenii cu acésta întrec pe dobitócele, căci au cuvêntul; ér dobitócele atunci sunt mai pe sus decât ómenii, când cuvintele ómenilor nu sunt înțelepte.

135. Ascunde nenorocirile tale cu arătarea feței cei blânde și vesele către toți.

136. Cu răbdarea ajunge nestine la sfêrșitul gândului seu.

137. Bunătatea cea mai primită la Dumneḍen cste a fi nestine dirept și bine vorbitoriu, și mojicia cea mai uriciósă a fi silnic și mănios.

138. Vrășmașul cel mai mare al omului este pochta lui.

139. Faptele cele bune sunt blagoslovenia vieței nóstre.

140. Nenorocirile cele mai mari se pricinuesc din limbă.

141. Veri de ce ném ar fi omul după-cum va pune nevoință pentru ca sě se arate procopsit, așa va câstigá și cinstea.

142. Cela ce s'au depărtat de lume, și tot iubesce avuțiile, tot este în lume.

143. Este semn de eftinătate, când ai mulți ómeni la masa ta.

144. Nu silí pre fetele tale sě ia bărbat grozav, pentru-că și ele iubesc aceea, ce iubesci și tu.

145. Dumneḍeu se facă milă cu cela ce ne arată rěutățile nóstre.

146. Trei lucruri strică pre om, deșertăciunea, scumpetea și pochta.

147. Între ómeni acela este mai înțelept, carele este cu ceialalți mai blând.

148. Putem sě ne apărăm de pedepsele lui Dumneḍeu prin mijlocul pocăinței, éră de clevetirile ómenilor nu vom puté sě ne apărăm.

149. Timpul se păḍesce cu hrana, și sufletul cu facerile de bine.

150. Nu muta pre mâne fapta cea bună, care o poți face astăḍi.

151. Cine nu cunósce rěul, cade în rěu.

152. Frumsețea cuvêntului stă în vorba scurtă.

153. A se împreuná nestine cu ómeni buni, este o comóră.

154. Slava cea adevěrată vine dela Dumneḍeu.

155. Dóuě lucruri sunt nedespărțite de minciună: multele făgăduele, și multele pricini.

156. Un om blând și dulce la cuvênt nu are trebuință de ajutoriul cuiva.

157. Îndémnă pre rudenii și pre pretini sě petrécă împreună, și sě pórte de grijă unul de altul, dară nu-i îndemná sě fie vecini.

158. Viclenii și mincinoșii și fiesce om, care petrece viață necuviósă, sunt beți de norocirile ce le urméză la tóte lucrurile, dar acésta beție este plata cea dréptă a faptelor lor celor rele. (Va urmá.)

decretá prin forurile competente, și scopul, direcțiunea lui sunt consolidarea statului magiar. Da, așa este, în privința legitimății nu va fi defect, și în privința acésta deosebirea e mare, dar în alte privințe analogia va fi deplină, și influința ei nu o delătură corectitatea în dreptul public. Analogia va fi deplină în aceea, că sub vechiul sistem al lui Bach au voit sĕ ne impună limba germană, unul dintre scopurile noului sistem al lui Bach este despoierea naționalităților de naționalitatea lor. Resultatul acestuia nu va fi mai mare de cum a fost cel al germanisărei, pentru aceea însĕ respectivii vor considerá de declarare de rĕsboiu, și va avea tot acel efect amăritoriu. Altă analogiă va fi administrațiunea cea rea, căci, precum am vĕḑut din cele premerse, dacă organismul administrativ este statorit nu din punct de vedere al bunei administrațiuni, ci pentru ajungerea altor scopuri, cari deși mai înalte, însĕ totuși sunt numai laterale, și dacă mai presus de tóte pentru esecutarea acestora se dă mandat, nu póte fi vorbă atunci de bună administrațiune.

Și acum pun întrebarea, acésta este corecta deslegare a cestiunei naționalităților? Magiarisare și administrațiune rea. N'ar fi óre mai bună deslegare, a dá fie-căruia pace în punctul limbei și al naționalității, și a dá bună justiție și bună administrațiune publică?

Statul maghiar 'și pune cetățenii la grea probă, fără deosebire de naționalitate, atât pe maghiari, cât și pe nemaghiari de o potrivă Pe lângă simțul instructiv al naturalei alipiri de patrie se recere încă un grad nu tocmai mic de spirit patriotic și de un mod de cugetare mai înalt, ca maghiarul patriot pe lângă tractarea, de care se bucură din partea statului, sĕ se alipéscă cu căldură de patria acésta, și mai cu sémă, sĕ nu-și pérdă tótă voia de a se ocupá cu afacerile publice. Cu ocasiunea memorabilei desbateri de adresă din 1861 un orator — dacă bine-mi aduc aminte Br. Frideric Podmaniczky — cu acestea și-a încheiat vorbirea: „Saphir ḑice: e greu a fi om (*schwer Mensch zu sein*), eu însĕ ḑic: e greu a fi maghiar". Citațiunea acésta a provocat puțin resens în aceea situațiune cu avênt, însĕ în realitate ea tot mai mult se dovedesce de corectă. Statul unguresc nu póte altoí în inima cetățénului acel edificătoriu simțĕmênt, că el este membrul unei națiuni libere și independente, ci el atâtea sarcini îi pune pe umeri, încât abia le mai póte suportá; i a impus poporului dările de mii de soiuri, a căror incassare e împreunată cu mii și mii de gravamine de drept și molestări; mai nainte trăiam aici în acéstă patrie între referințe culturale simple, însĕ am putut ḑice fără sfiélă: patria acésta a fost patria libertății, și în privința materială traiu mai eftin în puține țĕri se putea aflá. Unde sunt aceste referințe acum?!

Și este fundată óre presupunerea, că tóte acelea a căror sarcină așa de greu ne apasă, nu este alta decât tulburarea stadiului de transițiune, semnele neplăcute și dureróse ale crisei sociale, după cari sĕ se pótă asteptá sigura urmare a îndreptărei radicale și a unui stadiu mai salutariu? Cu acésta nu se póte îmbărbătá pre sine nici partea mai inteligentă a publicului, cum se va puté însĕ mângăiá de acestea aceea parte a poporului, care privesce lumea prin feréstra deplorabilei sale colibe, și din adêncul inimei sale strigă: „pânea nóstră cea de tóte ḑilele, dăne o nóue astăḑi." Putem avé noi incredere în acésta când îngrigirile nóstre se mai potențéză vĕḑênd că *parva sapientia regitur mundus*. Situațiunea europénă nu se îmbunătățesce, din contră norii, cari cuprind cel mai mare pericol tot mai mult se grămădesc pe orisont, urmarea armatei a cărei necesitate o primim sans phrase reclamă continua urcare a sarcinelor, dar despre ridicarea stărei nóstre materiale nici vorbă nu póte sĕ fie, pentru-că după mijlócele acelora nu cutezăm nici mâna sĕ ne-o întindem. Și între asemenea grele împregiurări avem curagiul se ne apucăm de o întreprindere atât de uriașă, ca cu mijlócele, cari stau la dispozițiunea statului se magiarisăm naționalitățile deosebite ale țĕrei. Și voim se realisăm tóte până la estrem, ceea ce n'au realisat ómenii numai cercul națiunilor bogate, și în cultură cu mult mai înaintate și între acestea mai voim și lucruri, a căror valóre este problematică, și fără cari se póte nu numai sĕ trăim, ci sĕ fim și mari, spre pildă Anglia și America de nord. Și pentru aducerea la reson a respectivilor nu ajută nimica semnele timpului, cari încep a se iví, ei nu voesc sĕ recunóscă, că stăm la marginea prăpastiei, și încă nu numai în cele financiare. Nu voesc sĕ vadă spre pildă, că tabla regéscă cu cei 240 de judecători, și procesele referite în o ședință în cifra de 50 în privința administrațiunei în justiție, și în legătură cu acésta în privința multor altor instituțiuni create, sunt semnul falimentului; frasele de modă, și unele devise, cari au prins aripi cuceresc fără nici o reservă, împing la estrem pe factorii deciḑĕtori la noi și împing opiniunea publică, care în fața lor cu totul e cutropită.

(Va urmá).

Revista politică.

În casa deputaților din Budapesta a provocat mare sensațiune anunțarea unui proiect de lege cu privire la alegerile dietale. Ministrul de iustiție, Desideriu Szilágyi și cel de interne cont. Géza Teleky voesc sĕ reformeze și modul alegerilor, sau mai bine ḑis, voesc cu ori-ce preț ca alegerile sĕ se facă în bună ordine și sĕ corĕspundă scopului.

Ministrul de iustiție a declarat, că proiectul e aprópe terminat și încă în sesiunea acésta se va aduce spre desbatere înaintea camerei. Din enunciațiunile ministrului proiectul ar cuprinde și următórele disposițiuni: afacerile alegerilor le va judecá înalta curie, cercurile electorale, unde la alegere obvin bătăi și agitațiuni vor fi lipsite pe un timp anumit de alegere de deputat și în fine, conducĕtorii dela alegere se fac responsabili înaintea legei pentru ori-ce greșeli și malversațiuni, ce obvin în decursul și inainte de alegere.

În luna lui Aprile se conchiamă dieta provincială a Boemiei pentru a desbate și a aduce la valóre de lege punctele conferinței de împăcare și disposițiunile regulamentare, ce s'au esecutat pe basa punctelor conferinței.

Pactul în sine a mulțămit pe toți și chiar cehii tineri, cari la început nu voiau sĕ scie de nici o împăcare sunt linistiți și privesc cu încredere la desbaterea favorabilă a lucrurilor. Cât privesce pe conducĕtoriul cehilor bĕtrâni el primesce mereu adrese de aderință și felicitări din tóte părțile țĕrei.

Contele Taaffe, care a inițiat acest act încă înainte cu 9 ani, pare de tot măgulit și într'o convorbire cu un corespondent al unui mare ḑiariu engles s'a esprimat, că speréză, că lucrurile se vor aplaná cu totul și că în parlamentul vienes nu se vor mai aflá partide în spirit național, ci se vor formá partide de principii politice.

Foile monarchiei nóstre sunt tot mai mult îngrijite de desvoltarea lucrurilor din peninsula balcanică. Ḑilele trecute a fost sosit în Belgradul Serbiei ministrul muntenegrin și primirea, ce i s'a făcut, a fost de tot imposantă. Representantul principiului de muntenegru a adus dela domnitoriul seu o scrisóre cătră micul rege sêrb și cătră regenți, carea în ton de tot măgulitoriu mulțămesce pentru că a conces la sute de mii de muntenegreni sĕ și caute hrană în Serbia. Atât regele cât și bravii regenți, cari se interesézá așa de mult pentru prosperarea patriei, pot contá la cel mai mare sprigin ce-l póte dá principele de muntenegru și cu bravul seu popor și astfeliu Serbia póte inițiá o politică mai hotărită pentru ridicarea vaḑei sale.

In onórea representantului de muntenegru s'au dat prânḑuri splendide, la cari s'a accentuat mult importanța unei alianțe între aceste dóuĕ state Fóia oficiósă, după plecarea representantului, care a stat mai multe ḑile și în continuu a avut convorbiri cu regenții și cu representantul Rusiei, într'un articol fulminant salută cu însuflețire alianța sêrbo-montenegrină.

Tot lucru, ḑic foile monarchiei nóstre, apare ca o comedie pe o bină mică, noi însĕ sĕ ne dăm séma și de astfeliu de comedii, cari pot aduce mari desastre politicei nóstre, și trebue sĕ ne întrebăm, că ce va face representantul austro-ungar în fața lucrurilor, ce s'au desfășurat. In tot casul nu e bine sĕ privim lucrurile prea superficial, ci din bună vreme sĕ ne punem pe lucru.

Scrierea colonelului Stoffel a dat material de discutat întregei prese europene. Comentăriile, ce se fac însĕ din partea presei francese și germane, căci pe aceste dóuĕ state le privesc mai de aprópe trebuesc înregistrate.

Presa francesă nu voesce nici decât ca Francia se apară, ca și cum ea ar voí sĕ inițieze realisarea unei alianțe. Nu, Francia nu se póte înjosí până într'atâta față cu dușmanul ei de mórte, decât numai când Germania ar oferí provinciile luate și teritoriul până la Rin. Până atunci dorul de revanșă nu va apune în inimile francesilor.

„Național-Ztg." din Berlin nu póte cedá nimic din teritoriul ocupat, deóre-ce Metzul în mânile germane nu e aḑi mai periculos decât cum ar fi Strassburgul pentru Germania sudică, când s'ar aflá în mânile francesilor. Dacă francesilor le zace în adevĕr la inimă o alianță pentru apĕrarea culturei occidentale n'au sĕ reflecteze nici la Metz, nici la Strassburg, căci e indiferent, dacă se află în acelea orașe garnisóne francese ori germane.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român"

Din scaunul Cincului-mare, 20 Ianuariu, 1890.

Dle redactor! Rar ni se dă nóue ocasiune sĕ putem înregistrá și lucruri îmbucurătóre. Mai ales de un timp încóce situațiunea a devenit tot mai critică pe tóte terenele și mai cu sémă se observă acésta pe terenul economic.

Poporul abia mai póte suportá grelele sarcini, ce i se încarcă pe umeri din tóte părțile, ér în schimb nu i se creéză nici un isvor de venit.

Starea acésta nu mai póte durá mult, căci dacă poporul nostru, situat de altfeliu pe pămêntul cel mai fructifer din fundul regiu, se plânge în continuu, ce va fi de poporul, care e așeḑat pe alte locuri de mâna sorții, unde nici chiar pămêntul în anii cei buni nu i produce atâta, cât îi trebue de hrană.

In special anul trecut a săpat brazde afunde la ruinarea nóstră. Un an atât de sec și atât de săcăreț, nici nu am fost dedați a ne închipuí.

Recolta grâului a fost slabă, așa de slabă, încât n'am putut scóte la îmblătit grăunțele din paie, căci grăunțele sunt mai mici decât chimul, încât nici pétra de móră nu le póte măciná.

Mulți țĕrani, cari au fost mai cu stare au trebuit sĕ cumpere astă tómnă grâu, pentru ca sĕ pótă sămĕná, cei cari n'au avut pe ce cumpĕrá au sămĕnat, ce a putut scóte din recolta anului trecut, cu vorba: „Ce va vrea Dḑeu".

Ne putem cugetá încă de pe acum deci, la ce recoltă se pot asteptá acesti țĕrani în anul viitoriu.

Cu economia de vite, căci acesta este isvorul de venit, cu care ne mai putem ușurá de sarcini, încă merge de tot rĕu. Fĕu s'a făcut puțin, în tómnă vitele au fost de tot eftine, și ómenii, ca sĕ nu le vêndă mai pe nimica, le-au băgat în érnă.

Dar acum e pacostea și mai mare, fênul e fórte scump, mai scump decât vitele și ómenii s'au vĕḑut siliți a le împuținá pe la têrguri cu prețuri de compătimit.

Cei cari n'au voit ca sĕ și le vêndă, mai ales caii, ii scot acum in gerul iernei pe afară și te dóre la inimă, cênd veḑi bietele vite cu ósele abia înșirate, umblând pe sub câte un rozor și depărtând zăpada cu piciorul, ca sĕ găsască câte un colț de érbă.

Nu e deci nici o mirare, că vitele degeneréză, și că ajung de nu le mai cumpĕră nimenea, nici măcar pentru prețul pelei.

O mică observare mi permit aici. Mulți economi de ai nostri țin biboli, așa că din câte o curte veḑi eșind și până în 16 capete. Bibolii, ce-i drept, pe la noi forméză podóba curții, și ei nu sunt pretensivi în ale mâncărei. Se mulțămesc cu paie, și-ți beau câte un creplu de apă, cu tóte acestea întreb, n'ar fi mai bine, ca sĕ se țină numai pentru sama casei și celelalte capete sĕ le vêndă ómenii primăvara, când se mai plătesc, ér banii sĕ-i depună la o casă de păstrare, căci la urma urmelor cu mult mai mult venit au.

La nĕcasurile și la nemulțămirea ce domnesce, se adaugă încă alte nóue.

Isvorul de venit din economia de vite va încetá cu totul din causa comasărilor. Pe la noi în multe comune s'au făcut și în multe sunt pe cale a se face.

Drept vorbind, n'ar fi nici o lipsă intețitóre, ca statul sĕ ne răpéscă pe deoparte și acest isvor de câstig, ér pe de altă parte sĕ ne încarce din nou cu sarcini, până-ce se esecută comasarea, carea tot de pe spatele nóstre trebue plătită, ér comunele sunt înglodate în alte datorii.

Nóue ne pare chiar, că în unele comune comasarea va fi aprópe imposibilă, și dacă ea totuși se va aduce in îndeplinire, multă nedreptate se va face.

Sĕ luăm spre esemplu numai comuna cea mai bine situată, Cincul mare. Ea are trei hotare mari, pămênt roditoriu, în general vorbind, unul dintre hotare se întrebuințéză pentru grâne, altul pentru cucuruḑe, ér unul rĕmâne ogor de pasc vitele pe el, 'l bătucesc și 'l gunoesc, încât pămêntul își recapĕtă o parte însemnată din materiile nutritóre, ce le-a perdut în dóuĕ recolte. Nu trebue sĕ uităm însĕ, că nu sunt lunci mari, sunt o mulțime de déluri, rozóre, ridicături, gropi, guri de părae, cari nu se mai pot înfundá și indreptá ori-câtă silință și-ar dá omul, fiind pămêntul de tot fraged pela noi.

Intreb, in casul acesta nu se comit mari nedreptăți la comasare. Mulți ómeni, cari până acum tot mai puteau agonisí ceva, vor fi siliți sĕ ia traista în băț și sĕ plece, pribegind prin alte locuri; căci mulți au plecat de prin comunele unde s'a facut comasarea și putem înregistrá chiar un numĕr însemnat de români, cari pribegesc prin America, lucru încă nemai pomenit la noi.

Ómenii simt din pățănia altora miseria cei astéptă și de aceea cércă tóte mijlócele spre a împedecá comasarea, sau cel puțin a intârḑiá lucrul. Așa în comuna Cincul mare și in comunele de prin pregiur în sĕrbătorile Crăciunului s'au adunat vecinătățile și au hotărit ca dela matadorul carele a cerut comasarea, boltașul Iosif Hammer sĕ numai cumpere nimenea nimic sub amendă până la 5 fl.; mulți cari au cerut o de prin comunele vecine au trebuit sĕ părasască comuna și sĕ i-a lumea în cap, nefiindu-le viéța sigură.

Din cele mai de sus descrise se ilustréză din destul situațiunea critică, în caie ne aflăm pe tóte terenele și încheiu deocamdată șirele mele cu speranța, ca Dḑeu sĕ ne dea timpuri mai bune, căci de nu indelung nu o sĕ mai putem duce. X.

Varietăți.

* (Invitare.) Prea onorații domni membrii ai comitetului central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului sunt poftiți pe *Sâmbătă în 8 Februariu a. c. st. n. la 6 óre séra* la ședință ordinară în localul Asociațiunei transilvane. *Secretariul reuniunei.*

* (O dechiarațiune sinceră) Oficiosul „Nemzet“, face într'un articol și următórele comentarii asupra proiectului pentru asilurile de copii: Acest proiect de lege favoriséză țĕrei interese mari naționale și în trei direcțiuni va dá róde îmbelșugate. Cel dintâiu interes mare național este interesul cultural al *educațiunei poporale*, aldoilea al populațiunei însa-și, al treilea e interesul național sau sĕ ḑicem: *interesul magiarisărei.* Căci dacă e posibilă pe vre-un teren magiarisarea în pace și în linisce, atunci acesta e asilurile de copii, in care mlădițele mici ale naționalităților de diferite limbi 'și insușesc în joc limba statului și așa vin pe jumĕtate *magiarisați* în scólă, *carea apoi va duce în îndeplinire opera asimilărei naționale.* Ce feliu de resultate strălucite se pot obținé pe acest teren ne oferă esemplele eclatante ale reuniunelor culturale din țéra de sus, a căror institute cu limba de instrucțiune curat magiară în comunele slovace au adus resultate de necreḑut în *magiarisarea generațiunei tinere.*

* (Bal) Comitetul balului român din Viena, care se va arangiá în 17 Februariu st. n., dorind a face cât de îndemână petrecerea onoraților óspeți din strĕinătate, cari vor binevoí sĕ onoreze balul, a ales un comitet restrins, care va avé a se interesá anume de acésta primire. La cas de trebuință rugăm a se adresá către: Dr. Sterie N. Ciurcu, IX Pelicangasse, 10.

* (Petrecere). Sâmbătă în 27 Ianuariu se va arangiá de mai mulți meseriași români în sala „*Grandbierhalle*“ o petrecere cu joc. Începutul la 8 óre séra. Prețul de întrare pentru familie de 3 persóne 50 cr.; pentru domni 30 cr.; pentru dame 20 cr.

* (Comitele Bánffy). Vestitul comite, bar. D. Bánffy, precum i se telegrafézá din Budapesta fóiei „Ellenzék“ 'și va dá cât mai curênd demisiunea și din postul de comite al comitatului Bistrița-Năsĕud. In locul seu va fi urmaș „o persónă fórte vĕḑută din fondul regiu care se bucură de simpatiile generale“.

* (Ajutorarea agricultorilor). Comitetul municipal al comit. Sibiiu a hotărît ca sĕ se împartă și pe anul acesta subvențiuni în suma totală de 400 fl. pentru procurarea de mașini pe séma societăților sau reuniunilor comunale de agricultură. Cu preferință sunt societățile și reuniunile, cari s'au format în timpul mai nou pe teritoriul comitatului Sibiiu. Cererile sunt a se înaintá până în 31 Maiu a. c. la comisiunea de agricultură a acestui comitat.

* (Direcțiune financiară în Bistrița.) Representanța comunității din Bistrița, precum se scrie ḑiarului „Sieb. D. Tgbltt“ a hotărît sĕ róge din nou pe ministeriu pentru instituirea unei direcțiuni financiare în Bistrița, obligându-se orașul a plătí la an 1000 fl. pentru localitățile necesare.

* (Urșii în timp de érnă). Din mai multe părți se semnaléză, că urșii au eșit din bârlog și și caută hrană pe afară. Deunăḑile a fost puscat un urs mare la Gusterița, un cioban încă a puscat un urs cu o puscă veche cu cremene.

* (Mișcarea poporațiunei). In comuna nóstră bisericéscă Arad, scrie „Biserica și Scóla“ în decursul anului 1889 s'au cununat 50 de părechi, s'au botezat 275 prunci, și anume 130 parte bărbătéscă și 145 parte femeéscă; au repausat 171 și anume: 101 parte bărbătéscă și 70 parte femeéscă. Asemânênd nrul celor nou născuți, resultă, că poporațiunea comunei nóstre bisericesci Arad a crescut în decursul anului 1889 cu 104 indiviḑi.

* (Copii din ḑiua de aḑi). Din Alba-regală se raportéză următórele: In ḑilele trecute orașul a fost surprins de o scire cu totul sensațională. Doi copii, unul de 14 și celalalt de 15 ani, s'au provocat la duel din causa unei dame, în carea ambii se amorisaseră foc. Duelul a fost plănuit cu pistolul și copii s'au și înfățișat la locul numit cu pistólele încărcate numai sĕ tragă foc. In momentul estrem au fost surprinși de unul dintre părinți și astfeliu s'a putut pune capĕt duelului cu câteva bețe, ce le căpĕtară pe spate.

* (Esposiția de agricultură din Viena.) Ministrul ungar de agricultură cont. Szapáry a depus în cameră un proiect, prin care cere ca suma de 20,000 fl. necesară pentru participarea Ungariei la esposiția universală de agricultură sĕ se ridice la 35,000 fl.

* (Casina națională unguréscă din Budapesta.) Precum arată raportul comisiunei de revisuire din anul trecut numai banii, cu cari s'au plătit cărțile, se urcă la considerăbila sumă de 11,427 fl. Frumos resultat!

* (Nici eu nu sciu). Regele Danemarcei, Frideric VI, făcea adese ori călĕtorii prin țéră. La astfeliu de ocasiuni cerceta și scólele poporale, ca sĕ se convingă despre starea lor. Odată întrebă pe un scolariu, ca sĕ-i spună, care au fost regii cei mai renumiți ai Danemarcei. Copilul spuse mai mulți regi. Invĕțătoriul, apropiindu se de copil, îi șoptì numele Frideric VI, pe care copilul îl pronunță îndată. Atunci întrebă regele: Și ce a făcut Frideric VI, de îl scii de un bărbat atât de renumit?“ Copilul nu scia, ce sĕ respundă, încurcà vre-o câte-va vorbe și ḑise cu lacrimile în ochi: „Nu sciu“. Regele ḑise atunci riḑênd: „Mângâete dragul meu, că nici eu nu sciu.“

* (Studenții în grevă.) Din Cracovia se anunță, că tulburările și nemulțămirile, ce domnesc între studenți, nici acum nu s'au potolit. O adunare de preste 1000 studenți s'a ținut în sala cea mare a universității și după desbateri furtunóse a hotărît ca sĕ astérnă senatului un memorand ca profesorul Corezynschi sĕ repășască din senat și sĕ depună rectoratul. Profesorii de medicină au esmis un apel către ascultătorii lor, în care îi învită cu vorbe frumóse sĕ ia parte la prelegeri.

* (Datoria publică a României). Cetim în „Curier. Finan.“ din Bucuresci: Bugetul datoriei publice pe exercițiul 1890—91 s'a imprimat și s'a distribuit deputaților.

Bugetul se ridică în total la suma de fr. 61.604.179. El presintă deci față cu bugetul exercițiului 1889/90 o economie de 1.176.307 franci.

Proiectul de buget, alcătuit în conformitate cu legile, cu contractele și cu tabelele de amortisment în vigóre, cuprinde următórele decisiuni:

1. Anuitățile datoriei publice.
2. Cheltueli pentru remiterea în strĕinătate a anuităților datoriei publice.
3. Capitalul și procentele obligațiunilor depositelor judecătoresci de peste Milcov.
4. Subvențiuni și renta din fondul T. Godelle.
7. Subvențiuni și renta cassei St. Spiridon din Iași.
6. Diferite alte subvențiuni și rente.
7. Recompense naționale, pensiuni, ajutóre și îndemnități.

Tóte anuitățile datoriei publice se ridică pentru exercițiul 1890—91 la . . fr. 57.171.323.86

Anuitățile votate pentru 1889 până 90 au fost în urmă de . fr. 57.797.631.06

De unde resultă că pentru 1890—91 se cere credite în mai puțin cu . . . . fr. 626.307.20

Deosebirea provine, că s'a suprimat pentru 1890—91 anuitatea împrumutului Oppenheim contractat în 1866, și stins în 1889, anuitate care represintă în buget cifra de 3.047.760 franci.

La acésta cifră mai adăogându se fr. 2.756 c. 20 scăḑăminte provenite din diverse tabele de amortisment și din anuitatea împrumutului dela cassa de depuneri, ajungem la o economie totală de . . . . fr. 3.050.510.20

In schimb însĕ s'a adăogat pentru 1890—91 anuitatea împrumutului 4 la sută de 50 milióne emis în 1889 și s'a sporit anuitatea rentei 4 la sută intern cu fr. 2.424.206 —

Diferență egală cu cifra indicată mai sus . . . . fr. 626.307.20

Celelalte anuități ale datoriei publice prevĕḑute la Nr. 2, 3, 4, 5, 6 și 7 de mai sus au fost menținute în cifrele anului 1889, conform legilor și tablourilor respective.

Esposiție de vite arangiată de „Reuniunea română de agricultură“ din comitatul Sibiiului.

(Încheere.)

III.

Dispozițiile de premiare.

A. In general.

1. Scopul esposiției este mai ales a urní și încuragiá adevĕrata propășire în economia vitelor. Drept aceea, în privire se va luá nu atât intenția vedită de a strălucí cu vite de paradă, ci mai cu sémă buna-chibsuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia și inteligința dovedită, în realisarea scopului urmărit.

2. Prin urmare, vitele altcum defectuóse încât-va, se pot premiá în rênd cu vitele óre cum desĕvêrșite. Intrevenind împrejurările de mai sus, chiar și întâietate se va dá vitelor de a dóua mână. Dar nici măcar în totala lipsă de alte mai bune, nu este ertat a premia vite hotărît rele sau avênd scăderi însemnate.

3. Astfeliu, dacă cutare grupă nu ar cuprinde îndestule vite vrednice de premiat, premiile, ce ar prisosí se pot destiná pentru o altă grupă. Premiile, care din una sau altă causă nu s'ar fi împărțit sĕ înapoéză Reuniunei.

4. Acei cari au prăsit înșiși vitele vor avé întâietate față de cari au espus vite prăsite de altcineva.

Nimenea nu póte fi premiat, care n'a ținut vita în grijă proprie ¾ ani cel puțin.

5. Același esponent nu póte dobândí decât un singur premiu în aceea-și gupă. Față de cel premiat în cutare grupă concurenții din altă grupă au întâietate, presupunênd că vitele lor sunt de o potrivă.

B. In special

I. Bovine (viței, vaci, tauri)

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales bovinele, cari întrunesc în mare mĕsură însușirile vitelor mari, puternice, frumóse la trup, blânde, lăptóse, bune de prăsilă, și de îngrășat.

Față de vitele corcite se va dá întâietate vitelor de rasă curată.

2. Între scăderile, cari nu îngădue premiarea, se numĕră:

Trup bolnăvicios, murdar, cu totul slăbit sau cu bóle înăscute, cum și scăderi, cari supĕră vederea (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urite etc.)

3. Ca semne de lapte mult se consideră: trup prelungit, piept larg și fóle șerpuit de vine gróse, uger plin și mare, nu prea cărnos nici prea gras, înzestrat cu pĕr scurt și móle și avênd patru țițe moi, de o potrivă de mari; pele molatică, pĕr subțirel și privire blândă.

4. Ca bune de îngrășat sunt a se considerá mai ales vitele trunchióse cu capul mic, óse supțiri, piept larg, și cărnos, șolduri îndepărtate, coapsa lătăréță, piele miscăcióśă, pĕr móle.

5. Ca bune de muncă se consideră mai cu sémă vitele osóse cu picióre cam lungi, piept larg și rotunḑit, șolduri puternice, copite sănĕtóse, mers vioiu și regulat.

II. Oi.

1. Întâietate se cuvine mai ales oilor mari, cărnóse, lăptóse și bogate în lână frumósă și subțire, móle și lungă, de asemenea se cuvine întâietate oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană alésă.

2. Rasa țigae și stogoșe se preferă rasei bârsane (țurcane).

Din ședința comitetului central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului, ținută la Sibiiu în 16 Ianuariu, 1890 st. n.

President: *Eugen Brote.*

Secretariu: *Stefan Stroia.*

Din public.

Observare.

In numĕrul 16 al „Tribunei“ din anul 1890 s'au scris, că episcopul Aron din Blaș a zidit biserici în Bistra, Mănărade și Reșinariu. La acéstă aserțiune în interesul adevĕrului am de a observá, că tóte trei bisericile, cari se află astăḑi în Reșinariu sunt zidite de comuna Reșinariu. — Dacă este adevĕrat, că episcopul Aron a ridicat în Reșinariu o biserică, aceea a putut fi numai biserica cea mică de lemn, numită „biserica cea unită,“ pe care comuna Reșinariu în anul 1838 o a dărimat și a edificat în locul ei alta de zid cu spesele cassei alodiale.

Reșinariu, în 3 Februariu, 1890.

Petru Broté.

Loterie.

Mercuri 5 Februariu, 1890.

Brünn: 55 29 20 54 41

Bursa de Viena și Pesta.

Din 3 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	103.75	103.75
Acțiuni de bancă de credit ung.	350.25	350.25
Galbin	5.57	5.54
Napoleon	9.37½	9.35

Nr. 67. [273] 2—3

Publicațiune.

Pre basa §-lui 124 din regulamentul pentru cause matrimoniale se publică, că Flórea Sicóe gr. or. din Roșia este despărțită de pribegitul ei bărbat Toma (Candin) Cristina gr. or. din Cărpiniș, prin sentința Ven. consistoriu archidiecesan din 28 Novembre 1889 Nr. 7870 B,

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 10 Ianuariu, 1890.

Romul Furdui,
adm. protopr.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sërbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valorós e, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătênului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 30—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 10 Sibiiu, Sâmbătă 27 Ianuariu (8 Februariu) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători de Marți „Trei Ierarchi“ Nr. procsim va apăré Joi în 1 Februariu v.

Nr. consist. 8460/Plen. 1889.

Cercularia

cătră on. p. t. membri, clericali și mireni, ai sinodului ordinariu și estraordinariu-electoral al protopresbiteratului greco-oriental Sibiiu.

Incredințat din partea Venerabilului Consistoriu archidiecesan cu convocarea și conducerea sinodului protopresbiteral immulțit al tractului Sibiiului pentru alegerea de protopresbiter, am onóre a convocá prin acésta, conform regulamentului congresual pentru procedura la alegerea de protopresbiter, pre on. membrii ai sinodului protopresbiteral al tractului Sibiiului, ordinariu, și immulțit, preoți și mireni, la *Sinodul electoral*, ce se va ținé *Vineri 16/28 Februariu a. c. la 11 óre a. m.* în sala cea mare a seminariului nostru archidiecesan „Andreian“ din Sibiiu pentru alegerea de protopresbiter al tractului Sibiiului.

Totdeodată se aduce la cunoscința on. membri ai Sinodului protopresbiteral, că cultul dumneḍeesc, ce are a premerge întrunirei Sinodului, se va începe în ḍiua numită la 9 óre diminéța în biserica parochială din Sibiiu-cetate cu chramul „Schimbărei la față a Domnului“.

Sibiiu, 26 Ianuariu v. 1890.

Comisariul consistorial:
Zacharia Boiu m. p.,
asesor consistorial.

Sibiiu, în 26 Ianuariu.

In înțelesul statutului organic luna Ianuariu și Februariu din fie-care an este reservată deosebitei activități a organelor bisericesci din parochie, și din protopresbiterat, încât adecă se dispune în acéstă lege a bisericei nóstre, ca sinódele parochiale sĕ se țină în luna lui Ianuariu, ér cele protopresbiterale în prima sau a dóua Duminecă a lunei lui Februariu.

Noi credem, că legislatorii bisericei nóstre au avut în vedere specialele referințe dela noi, când au reservat lucrările corporațiunilor amintite pe un timp, în care credincioșii nostri, în cea mai mare parte economi sunt mai scutiți de lucru, și prin urmare pot vedé mai cu mare înlesnire de afacerile bisericei fără a fi scurtați în afacerile economiei lor. De aceea și pretindem, ca în aceste 2 corporațiuni sĕ vedem oglindându-se adevĕrata icónă a lucrărilor, cari trebue sĕ se facă pentru binele bisericei, pretindem așa dară, sĕ vedem desvoltată o activitate fructiferă pentru interesele bisericei și prin acestea pentru cele ale națiunei, căci noi nu scim face deosebire între binele bisericei și cel al poporului, cel al națiunei, noi susținem, că promovând interesele bisericei, promovăm pe cele ale credincioșilor nostri, promovăm pe cele ale națiunei.

Sinodului parochial ii sunt reservate s'au mai corect vorbind dóră — íi sunt date în competență adevĕratele interese ale parochiei. In prima linie sinodul parochial alege pe învĕțătoriul seu. Prin urmare sinodul parochial 'și alege luminile, el le pune în sfeșnic, el îngrigesce de sórtea lor ca sĕ pótă bine lumina, el alege pe comitet, care are sĕ esecute lucrurile odată decise, și sĕ le pună în lucrare pentru binele bisericei, el alege epitropia parochială, care are sĕ administreze averea parochială.

Deja prin cele înșirate am vĕḍut marea importanță a acestei corporațiuni în organismul bisericei nóstre. La acésta vom mai adauge una tot atât de importantă; sinodul parochial controléză activitatea acestor organe alese de el, și noi suntem de convingerea, că dreptul de a controlá organele alese este unul dintre cele mai importante, și dacă nu va fi controlă cum se cade, ușor se póte întêmplá, ca afacerile parochiei sĕ nu mérgă calea cea dréptă, pe care o pretinde sânțenia bisericei, calea cea corectă, pe care o prescriu regulamentele nóstre bisericesci.

Intrunirea sinódelor parochiale în luna lui Ianuariu din fie care an prelângă alte agende, mai are și speciala îngrigire, ca activitatea comitetului și a epitropiei parochiale sĕ fie bine priveghiată, sĕ fie bine controlată.

In sinodul parochial ordinariu din luna lui Ianuariu se oglindéză întrégă starea parochiei în decurs de un an. Acésta trebue sĕ fie evidentă din raportul general al comitetului parochial, care trebue sĕ fie asternut sinodului.

In sinodul parochial fie-care membru are dreptul sĕ facă propuneri în interesului mersul regulat al afacerilor, în interesul ameliorărei afacerilor parochiale, fie-care membru póte face întrebare pentru-ce cutare lucru s'a făcut așa și nu altcum.

Sinodul parochial ne dă un prospect și pentru anul viitoriu, arătându-ne mijlócele, de cari dispunem pentru trebuințele nóstre cunoscute, și și cele reservate pentru acoperirea celora neprevĕḍute, dar cari se pot întêmplá.

O asemenea vastă, binecuvêntată activitate contemplăm noi în sinodul parochial, după cum sunt normate agendele lui în statutul organic, și o asemenea vastă, binefăcĕtóre, și binevoitóre activitate nu póte sĕ nu lase urme salutare în parochiile nóstre

Nu avem ocasiune sĕ cunóscem viața din parochie din intuițiune proprie, deóre-ce chemarea nóstră de publicisti ne aviséză numai la cele, câte ni se comunică. Suntem însĕ de credința, că după 20 de ani dela întrarea în viață a statutului organic dispositiunile privitóre la parochie se vor fi întrupat în carne și sânge, și vom stá in fața unui organism bine inchegat, dela care atêrnă fericirea parochielor nóstre.

Administrațiunea de stat.

(Urmare)

Prin mijlóce economice voesc sĕ creeze statul cultural. Spre acest scop au fabricat legile cu grămada, și guvernul cu grămada dă la ordinațiuni. Am auḍit pe un pretor ḍicênd: eu abia cutez sĕ mai es prin cerc, căci nu pot face drum de 2 miluri, ca sĕ nu fiu silit a dictá pedepse cu sutele de floreni. Lege sanitară, lege pentru higiena animalelor, lege pentru cultura poporului, lege pentru pădure, ordinațiune pentru asigurare contra focului, pentru zidiri și mai scie Dumneḍeu ce ordinațiune — atâtea sunt casurile de transgresiuni, că cetățénul umblă pre pămêntul patriei ca féra sĕlbatică în un tufiș plin cu curse și cu ghilțuri. Dacă s'ar esecutá tóte ordinațiunile privitóre la transgresiuni, atunci ar fi preste putință sĕ nu se verse păharul plin până în vêrf de sarcini permanente și sistemisate, și prin molestări. Norocul e, că comitatele, și unii amploiați au atâta minte, încât cea ce nu se póte esecutá, cea ce intre impregiurările date este imposibilitate o lasă sĕ rĕmână scrisă, norocul, că sciu alege, unde se póte ceva esecutá, anume aleg comunele cu ceva dare de mână, pe cele mici și sĕrace le lasă în pace. Comitatele și ómenii din comitat au ereḍit dela bĕtrâni atâta simț corect, că nu merg orbiș la vre-un lucru, desí de multe ori trec și ei preste marginile cuvenite, căci spiritul birocratic tot mai mult se lipesce în cercul administrațiunei comitatense; ce va fi însĕ atunci când vor luá în mână conducerea afacerilor amploiați denumiți, cari vor fi puși pe drum cu devisa: că misiunea lor e consolidarea statului magiar și crearea statului cultural, inaintea cărora chablonul și ordinațiunea este sânta scriptură, asupra capului cărora va atârná ca sabia lui Damocle denunciarea și cercetarea disciplinariă. Se vor loví și ei cu capul de zid dimpreună cu stăpânii lor, vor dá îndĕrĕpt și ei în fața imposibilităței și a absurdității, însĕ mai întâiu de bună sémă vor face o incercare, pen-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

159. Nu va murí nestine de-i va fi pântecele plin măcar pe jumĕtate.

160. Cine are un meșteșug, are o comóră.

161. Mijlocirea cea mai temeinică pentru ca sĕ trăéscă nestine cu odichnă este, sĕ-și înfrâneze patimile lui.

162. Pretinul cel mai credincios este acela, care ne pune pre calea cea bună.

163. Isteciunea se cunósce între împreunări.

164. Pretinul cel bun se cunósce din întemeerea, ce are a-și ținé cuvêntul.

165. Muerea cea mai bună este aceea, ce iubesce pe bărbatul ei, și învață pre copii ei.

166. Hrăneste-ți bine copii și casa ta, pentru căci ei sunt pricina, și afli și tu de te hrănesti.

167. Vindecarea cea mai bună întru scârbe este sĕ te lași în voia lui Dumneḍeu.

168. Isteciunea omului se cunósce din cuvintele lui, și iscusenia din fapte.

169. Nu plătesce nimic a ḍice adevĕrul, unde el nu slujesce.

170. Mijlocirea pentru-ca sĕ trăéscă omul pururea vesel și mulțămit este sĕ aibă mulți pretini.

171. Păzesce-te de preteșugul nebunului, pentru-căci măcar că socotesce sĕ-ți facă vre-un bine, ér nu va lipsí sĕ nu-ți facă și vre-o strâmbătate.

182. Scumpul aceea dobândă scóte din banii lui, ca cum ar scóte de ar fi avut pietrii în lăḍile lui.

173. Tótă norocirea împĕraților stă spre a face bună dreptate.

174. Nu este cu dreptate sĕ ḍicem, că s'au stricat vécul acesta, pentru-că vécul nu s'au stricat, ci s'au stricat ómenii vécului acestuia.

175. A face nestine numai o greșală, este mult, ér nu este mult nici odată a-și face pururea datoria sa.

176. Pomenirea tinerețelor nu aduce alta fără numai întristăciune.

177. Beția este ușa prin carea lucră omul în lucruri necuviόse.

178. Nici un lucru nu mângăe pre om atâta, cât a vedé pe pretinul seu cel credincios și drept.

179. Liniscea și odichna mângăie viața nóstră.

180. Ne pare rĕu, când n'avem avuție, și dupăce o câstigăm, întrăm în dragostea ei și în grigi.

181. Învĕțătura este un lucru mai înalt decât ori ce alt lucru ar puté socotí.

182. La lucruri avem ostenélă, ér a ședé și a nu lucrá este pururea cu primejdie.

183. Nasterea este povața morții.

184. Arată, că are minte bună, cine a ales buni pretini.

185. Se înnoesce prieteșugul cu pretenii în fiesce-care dată, ce-i vom vedé.

186. Se cuvine sĕ ne nevoim mai mult ca sĕ împodobim sufletul decât trupul.

187. Povățuirea cea rea se cuvine sĕ o socotim ca o rîpă, dintru carea cu anevoie póte sĕ iasă nestine.

188. Sĕ aibi inima ta curată și limpede înaintea lui Dumneḍeu; arată-te la toți iscutit; supune patimile tale; supune-te celor mai mari, și se rabḍi tainele lor; ia sfat dela cei înțelepți; fii blând cu vrășmașii tei; și cucernic cătră cei învĕțați, și înaintea celor neînvĕțați nu prea vorbí.

189. Din povățuirea cea rea a ómenilor este lesne a cunósce vicleșugul lor.

190. Lucrurile cele nóuĕ dau mai multă supărare.

191. Lacrămile sunt armele celor neputincioși.

192. Cu răbdarea póte sĕ scape nestine de tot rĕul, éră cu nerăbdare nu este sĕ nădăjduéscă vre-o procopsélă.

(Va urmá)

tru-că trebue sĕ justifice dreptul de esistenţă, va trebuí sĕ se simtă deosebirea dintre referinţele asiatice ale vechiului comitat, şi dintre administraţia modernă, care este pĕtrunsă de concepţiune ideală, de spirit modern şi de scopurile cele mari. Bine sĕ bage de sémă! Popor mai ascultătoriu, mai lesne de guvernat ca poporul magiar nu este pe lume; însĕ şi spre acésta, pe acest popor de origine magiar, şi care vorbesce unguresce, pe acesta incă îl pot impinge la atâta, încât sĕ erumpă revoluţiune. O vom sugrumá noi, o vom desarmá noi, căci avem destule cătane, avem în abundanţă mijlóce nu numai contra muscalului, ci şi pentru susţinerea ordinei publice. Da, fără indoélă, însĕ lucrurile pot fi apoi impinse pănă acolo, încât dacă în adevĕr va vení vremea cercărilor celor mari, atunci dela acest popor ungur iubitoriu de patrie vor primí rĕspuns, ca cel al măgariului cătră omul bĕtrân din povestea lui Aesop, care dându-i ghiolduri sĕ mérgă mai cu sporiu, rĕspunse: dóră vrămaşul 'mi va pune dóuĕ şele în spinare?

Şi acuma ca vêrf la tóte acestea vor luá din teritoriile aşa numite naţionale pe acei amploiaţi, pe cari poporul ia ales, faţă cu cari el are incredere, cu cari el póte vorbí, cari, deşi nu pot face tuturora dreptate, sciu sĕ asculte pe toţi, şi despre cari se póte presupune, că se intereséză de sórtea şi binele poporului, care e comun lor; în locul acestora vor trimite pe capul poporului strĕini, şi încă de aceia, a căror specială misiune este sĕ l desbrace pe popor de naţionalitatea sa; şi vor trimite eventual astfeliu de ómeni căutaţi pe sprâncénă, ómeni cu spirit intreprinḑĕtoriu, cari fie *„um's Geld“*, fie din fanatism naţional, vor fi aplicaţi sĕ intrebuinţeze mijlóce energice potrivite, ca administraţiunea sĕ devină „naţională“. Cetăţenii neunguri prelângă nĕcasurile comune cu ungurii vor fi condamnaţi sĕ sufere încă dóue loviri speciale: unul administraţiunea cea rea, celalalt acţiune nóuă, şi încă puternică, îndreptată contra naţionalităţii lor.

Inchipuéscă-si acuma ori şi cine efectul ce-l va avé acésta în acele părţi ale ţĕrei, în cari locuesc aceia, cari nu sunt unguri din nastere, stá va în proporţiune cu starea cea periculósă şi păgubitóre a acesteia resultatul, care se póte asteptá dela propaganda de magiarisare, care se va organisá în administraţiune? Resultatul acesta va fi nulă, căci magiarisarea în masse a naţionalităţilor din patria nóstră este nisuinţă utopică. Pentru o utopie punem în joc cele mai importante interese ale patriei nóstre.

La naţionalităţile nemagiare din patria nóstră alipirea cătră limba şi naţionalitatea lor atâta este de desvoltată, încât acésta nici o putere nu o mai póte nimicí. Masele mari ale acestor naţionalităţi nu sunt niste fire resfirate din alte naţiuni, nu sunt niste elemente ca norii pe ceriu, cari sunt atraşi şi contopiţi de masse mai mari, din contră, ele în privinţa naţionalităţei simţesc în tótă puterea solidaritatea cu popórele înrudite, cari preste graniţele patriei nóstre constituesc state independente. A trăí în speranţa, că acest simţĕmênt naţional în cele din urmă se va frânge sub greutatea unei acţiuni consecuente, energice şi constante, este o amăgire care ghîdele, dar póte deveni funestă.

Insĕ cine vorbesce despre scóterea naţionalităţilor nemagiare din naţionalitatea lor, cine vorbesce despre magiarisarea tuturora?

Acésta o auḑim în fie-care ḑi; şi o auḑim în cuvinte alese esprimată cu multă măiestrie, că fie-cine póte lăudá pe Dumneḑeu în acea limbă, care ţi place. Sĕ nu ne amăgim noi pe noi — căci alţii şi aşa nu se lasă sĕ fie amăgiţi — acésta nu e vorbă sinceră, aspiraţiunea de magiarisare stă în dosul tuturor lucrărilor nóstre. Starea puţină a rasei nóstre irresistabile ne împinge la înmulţirea numerică a ei, şi acésta în dimensiuni mai mari se póte întêmplá numai cu paguba celoralalte naţionalităţi, cari locuesc aici. Tot omul va recunósce, că ridicarea numerică a rasei nóstre este o nisuinţă, pentru care pe noi nu numai din punctul de vedere al dreptului de susţinere, dar nici din cel cosmopolitic al umanismului şi al intereselor culturei nu ne póte condamná nici un om. A conservá pentru omenime o rassă cu vitalitate, a conservá pentru o ţéră importantă acel element, care a compus statul, şi care singur e în stare a-l şi susţiné; şi ca sĕ l susţinem, trebue sĕ i înmulţim numĕrul şi sĕ-l întărim, legitimitatea acestor nisuinţe înaintea scaunului de judecată al dreptăţei nime nu o póte trage la îndoélă. Da, am pĕcătuí, dacă am intrelăsá de a ne înmulţí némul prin contopirea acelor elemente, cari din voia liberă şi bucuros se lipesc de noi. Însĕ aici este graniţa; a trece preste acésta şi a voí se întrebuinţăm puterea, deşí nu mare, care totuşi o mai avem în mânile nóstre, spre a ne inmulţí numĕrul prin presiunea asupra concetăţenilor nostri de altă naţionalitate, aici încétă legalitatea nisuinţei nóstre, pentru-că acésta se întêmplă cu călcarea drepturilor altora, încétă însĕ şi posibilitatea esecutărei, pentru-că provócă numai reacţiune cu miile ei de pericole.

(Va urmá).

Revista politică.

Proiectul de lege anunţat decâtră ministrul desideriu Szilágyi cu privire la reforma procedurei alegerilor dietale a aflat resunet în tóte părţile.

Oposiţia magiară mai cu sémă face mari elogiuri dlui ministru şi-l scusă că din causa scurţimei timpului, decând e la putere, n'a putut produce şi celelalte proiecte de reforme, ce le anunţase în programul activităţii sale.

Foile guvernamentale şi preste tot foile strĕine nu vor sĕ detragă nimic din vrednicia actualului ministru de iustiţie, totu-şi accentuéză însĕ, că n'are nici un merit ministrul cu privire la compunerea acestui proiect. Proiectul în adevĕr e vechiu, el a fost pus în practică înainte de a vení dl Tisza la putere, şi dl Tisza s'a încercat în mai multe rênduri sĕ presente un astfeliu de proiect şi sĕ-l ridice la valóre de lege. Oposiţia însĕ în ura sa cea mare, ce i-o pórtă d-lui Tisza a vĕḑut şi în acésta un pericol naţional, un act detestabil şi aşa dl Tisza s'a abţinut a mai alimentá focul patimelor de céftă. Ministrul Szilágyi a adus proiectul în deplina înţelegere cu ministrul preşedinte şi nu la insistinţa energică a ministrului de iustiţie, după cum vor sĕ-l presente foile oposiţionale.

Cercurile guvernamentale din Viena se ocupă cu compunerea definitivă a programului de lucrări pentru desbaterile parlamentului. Acestui program i se dă de astădată o importanţă deosebită, deóre-ce se caută mai întâiu de tóte a presentá lucruri, cari sĕ nu dea ansă la certe şi diferenţe de păreri, ci sĕ întrunéscă vederile tuturor partidelor, ca aşa sĕ se consolideze lucrurile tot mai tare.

Acésta o recere în prima linie şi schimbarea lucrurilor din Boemia. De aceea se vor şi luá în desbatere mai mult numai cestiunile ce vor fi a se asterne delegaţiunilor, decisiunile conferinţelor de împăcare şi se va căutá ca durata sesiunei parlamentare sĕ fie cât mai scurtă.

Simpatia dintre Rusia şi Francia se accentuéză tot mai tare în timpul din urmă şi numai broşura lui Stoffel a provocat în Petersburg mare sensaţiune, încât foile ruse nu se pot oprí a nu rĕspunde în un ton nu prea măgulitoriu. In special accentuéză ele necorectitatea, că un oficer se ocupă aşa de mult de politică. Datoria unui oficer consistă întru a-şi face serviciile cu onóre, unde-l reclamă ţara, nici de cum a regulá el lucrurile ţĕrei. „Novoie Wremia“ crede însĕ, câ colonelul Stoffel a voit sĕ speculeze patriotismul Franciei şi mândria naţională a ei.

Simpatiile s'au manifestat cu ocasiunea representaţiunei dela Nizza, unde urările francesilor pentru Rusia şi ţarul rusesc şi-au ajuns culminaţiunea. Mostenitoriul de tron al Rusiei a întreprins o călĕtorie prin Francia şi s'a făcut părtaş de visita preşedintelui frances, Carnot.

Lucrările în camera României se desvóltă pănă acum în mod normal. La ordinea ḑilei este tot discusiunea asupra proiectului de dare în judecată a ministeriului I. Bratianu.

Acésta castiune gravă a aprins un foc viu de discuţie şi în presa diferitelor nuanţe politice şi în consiliul de ministri. Se vorbia chiar, că se va provocá o crisă ministerială, vestea acésta s'a desminţit însĕ mai ţârḑiu.

Proiectul pare a nu avé de loc sorţi de isbăndă. Marele juris consult Buicliu l'a combătut din tóte punctele de vedere. Cu tóte acestea discusiunea se urméză cu mare încordare şi cu multă gravitate.

In senatul român şi-a desvoltat fostul ministru D. P. S Aurelian interpelarea relativă la înfiinţarea unui serviciu naţional de navigare pe Dunăre, arĕtând mişcarea, ce e mai în tóte statele ţĕrmurene pentru înfiinţarea de marină pe Dunăre şi cu deosebire în Serbia şi în Ungaria, şi documentând totdeodată importanţa, ce o are înfiinţarea din punct de vedere economic şi politic.

Ministrul lucrărilor publice, dl Marghiloman, e în deplin acord cu vederile şi intenţiunea dlui Aurelian, numai cât nu e partisan al ideei, ca guvernul sĕ ia pe séma sa înfiinţarea şi esploatarea unui asemenea serviciu, căci sacrificiile ar fi prea mari şi guvernul şi aşa are destule întreprinderi începute.

E de părere însĕ, ca sĕ se dea tot spriginul unei societăţi bine organisate. Nu e de ajuns a avé numai o marină pe Dunăre, ci idealul trebue se fie ca România sĕ-şi aibă vasele naţionale, *cari sĕ-i ducă productele pănă la Hamburg şi Marsilia.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Viena, 3 Februariu. Cercurile politice de aici sunt tot mai mult preocupate de desvoltarea lucrurilor din peninsula balcanică.

In adevĕr, evenimentele, ce s'au succedat mai ales în timpul din urmă, nu se pot priví cu indiferenţă şi diplomaţia urmată pentru asigurarea influinţii monarchiei nóstre cade sub o grea responsabilitate.

Cine nu-şi aduce aminte, câte elogiuri se ridicau cu privire la fostul rege Milan, şi câte osane se făceau în presă şi cu tóte ocasiunile pentru bărbătésca sa ţinută şi pentru loialitatea, cu care lucră spre a pune capĕt uneltirilor rusesci şi a câştigá teren influinţei austro-ungare.

Acum regelui Milan pare a-i fi dispărut cu totul urma de pe faţa pămêntului şi nimenea nu se mai intereséză de sórtea lui. Rolul seu a dispărut de

---

Banii dracului

Schiţă din viaţa criminală de N. Ivan.

Focul ardea în un cuptoriu cam stricat şi Istina şedea jumĕtate aţipită lângă el.

Era pe ací sĕ adórmă de tot, dacă nu o ar fi conturbat Alecsă, care tocmai întrà în casă cu nisce sloi de ghiaţă atêrnaţi de musteţe şi de barbă de cugetai, că vine din Siberia.

Frecându şi niţel mânile, scuturêndu-şi vestmintele de neauă se apropie şi el de cuptoriu.

„Mai rĕmânem Istin-o — începe el vorba — ori îl lăsăm în mânile lui Dumneḑeu, că pare că m'am săturat şi eu de 9 ani de ḑile sĕ mânc tot la masă strĕină şi sĕ fiu tot pe tălpi“.

Da, sciu şi eu, de urit 'mi este urit şi mie se mai servesc, şi încă de o vreme încóce atât e de ursos şi năprasnic încât nu i scie nimenea voia şi nevoia.

Mâncările nu-i mai plac, patul nu-i asternut destul de bine, în odae e prea cald de-l dóre capul, altădată e prea frig de tremură ca varga, sciu, şi eu ce se ḑic, dacă am scí de ce 'mi vorbeai, că ne ar fi lăsând ceva şi nóue, pare că tot ar fi bine se mai remânem un an, dór sĕ milostivesce Dḑeu şi-l ea, şi ne alegem şi noi cu ceva.

Astfeliu vorbiau cei mai vechi şi mai credinciosi servitori ai unui nobil bĕtrân, dar sgârcit peste mĕsură, cum altmintrelea sunt mai toţi ómenii bĕtrâni după ce ésă din firea cea bună şi după-ce vin în mintea copiilor, şi schimbând ei vorbe cum sĕ cade se schimbe ómenii, cari servesc la o curte mai multă vreme, hotărîră sĕ mai rĕmână şi pe anul viitoriu.

De a li se mai urcá simbria nu era vorbă, deóre-ce plată bună aveau amêndoi, încă din ḑile mai bune, când şi dl Ambruş scia ce va se ḑică un servitoriu credincios la casă şi la moşia lui.

Înţeleşi se mai rĕmână, Alecsă trece în casa domnului şi după-ce îi face raport despre cele din curte, despre vite, că sunt bine grijite, despre cai că sunt potcoviţi şi provĕḑuţi cu cuie de ghiaţă, aduce la vorbă şi starea lui şi a Istinei, 'l întrebà, că cum stau ei pe anul viitoriu, mai pot rĕmâné ori ba?

Ce? voi vreţi sĕ me lăsaţi acum în mijlocul ernei, când nu am pe nimene încreḑut, când nepotul ăla de Pista e incă tot în Cluş, când la tótă lumea 'i greu de mine, n'o că asta mi-ar mai trebuí şi a-şi fi de perit, dar şi testamentul, ce l'am făcut la-şi aruncá în foc.

Vorbele aceste ca eşite din suflet pĕtrunseră adênc pe Alecsă şi cât de milă cât de interesul ce avea asigurà pe bĕtrânul magiar, că va mai rĕmâne şi el şi şi Istina pănă unde îi va lungí Dumneḑeu ḑilele şi linistindu l ésă din casă şi se duce la culcuş.

Alecsă era fecior din părinţi sĕraci, dar de omenie, şi feciorul nu a fost mai puţin de omenie ca părinţii lui. Întrat odată în serviciu la Ambruş — el nici nu a mai eşit de acolo, şi-a făcut ceva stăricică, şi ori cât era bănuit de Pista nepotul lui Ambruş şi de alţi ómeni inviduoşi era în al 10-lea an în serviciu şi bĕtrânul scia, că dacă Alecsă e în curte, din curte nu pere nici un gătej. Ba scia bĕtrânul şi mai mult. Nóptea, când era intunerec de nu-ţi vedeai mâna, numai cu el cutezá se plece la drum şi dacă pe el 'l cuprindea fiori de frică, Alecsă trăgea câte o doină sĕ-i alunge uritul, ér când podarii dela Murĕş, clătinau din cap, când se apropiá cu trăsura, tot uumai Alecsă era care fără temere povĕţuia caii în pod şi stăpânului seu îi ḑicea: „Nu te teme pănă me veḑi pe mine“.

D'apoi alte câte şi mai câte, dór nici Ambruş, nu a fost tot ca aḑi, un moşnég, care nu mai are nici dorinţă.

Fost'au ḑile de au umblat ei amêndoi şi prin locuri primejdióse — şi când scia, că Alecsă e cu el — se simţia mai cu nădejde, ca când ar fi avut 6 fraţi.

De aceea se înrădăcinase în el credinţa, că servitoriu mai credincios ca Alecsă nu e pe faţa pămêntului şi nici nu se putea impretení cu ideea, ca sĕ se despartă de el pănă la mórte.

(Va urmă).

pe orisontul politic cu totul şi deodată cu acésta pare a fi inclinat spre apunere şi interesele nóstre, ce credeam, că le vom puté obţiné, dacă micul regat sêrb nu va cădé cu totul prada uneltirilor rusesci.

La abḑicerea sa de pe tronul Serbiei, prea măgulite de asigurările regenţilor, prin cari se confirma o continuă pretenie şi susţinerea raporturilor din trecut, nici presa şi nici cercurile conducĕtóre nu s'au întrebat mai cu din adins, ce póte fi causa adevĕrată, că un rege în etatea cea mai frumósă îşi părăsesce tronul şi-şi lasă pe micul seu fiu in frageda etate sarcinilor, pe cari el încă nu e în stare sĕ le pricépă, decum sĕ le pótă duce în îndeplinire.

Desvoltarea lucrurilor de mai târḑiu esplică acésta destul de lămurit.

Regele Milan îşi perduse cu totul popularitatea, el o simţia acésta, simţia şi uneltirile, ce se fac şi cu mult mai ambiţios decât ca familia Obrenovici sĕ fie detronată chiar în persóna sa, a preferit a dá pradă uneltirilor pe fiul seu, pe care l póte scusá cu judecata puerilităţii.

Aşa se esplică pentru ce şi mânile, cari au lucrat în ascuns şi pe faţă, acum au încetat. Pentru ce metropolitul se face sĕ apară blând, ér regina Natalia nu voesce sĕ i se mai audă numele în lume. Nu, căci politica urmată şi sprijinită din partea Rusiei şi-a ajuns culmea, ér acum se mai astéptă numai efectele acelei politice.

Şi aceste efecte au şi început a se manifestá. Mai întâiu s'au manifestat ele prin îngăduinţa Serbiei, ca sute de mii de muntenegreni sĕ-şi caute hrană în mica Serbie, unde nici chiar sêrbii nu prea duc un traiu ticnit.

Acest act se póte priví de o avant gardă, care sĕ dea avisul, că Muntenegrul şi Serbia, în bine şi în rĕu vor sĕ mérgă impreună, ér acest avis s'a legitimat prin venirea în Belgradul Serbiei a ministrului de esterne muntenegrin.

El a venit sĕ mulţăméscă Serbiei de bună voinţă, dar totdeodată, sĕ o asigure şi de amiciţia principelui de muntenegru, care în cas de pericol nu va întârḑiá a se pune în fruntea poporului sêrb şi al conduce la isbânḑi.

Cine e principele de Muntenegru, nu trebue sĕ mai spun, după-ce ţarul l'a declarat de singurul amic loial, ce l are, şi după ce scim, că în cercurile ruse e candidat al tronului vechei Serbii.

Şi e caracteristic, că tocmai precând acésta persónă marcantă petrece în mijlocul serbilor şi i-se fac cele mai importante manifestaţiuni, în mult cercata Bulgarie se întêmplă lucruri şi mai sensaţionale.

Maiorul Paniţa din statul maior al principelui Ferdinand a fost nóptea ridicat din pat de prefectul poliţiei, de faţă fiind şi doi ministri şi arestat. Din casa, în care a locuit s'au luat tóte hârtiile şi s'au sigilat, ér în legătură cu arestarea maiorului au fost arestaţi şi alţi oficeri şi civili.

E vorba, după scirile oficióse, de o conjuraţiune plănuită pe tóte liniile contra principelui, de al silí sĕ abḑică sau de nu, a plătí cu capul tronul spinos al Bulgariei.

Maiorul Paniţa este acel erou, carele la Slivniţa şi la Pirot în fruntea voluntarilor macedoneni a contribuit în partea cea mai mare la isbânda armelor bulgare şi pentru-cari fapte vitézul principe de Batemberg 'l distinse în statul seu maior, el este şi acel bărbat, care şi-a espus viaţa pentru şeful seu cu ocasiunea detronărei şi pentru aceste merite sub principele Ferdinand el a fost considerat de părintele armatei bulgare.

Dacă vom considerá înalta sa posiţie militară şi vaḑa, de care s'a bucurat în tóte cercurile, uşor ne putem închipuí, că conjuraţiunea are rădăcini adênci şi că deşi în Bulgaria la părere era cea mai bună ordine, totuşi în spusă era ascuns focul ce avea sĕ esplodeze, care ar fi sguduit érăşi statul din temelii. Dar uşor ne putem închipuí şi aceea, că mâna Rusiei scie lucrá pe ascuns cu un efect cu mult mai puternic ca pe faţă.

Până acum lucrurile se află încă în stadiul începutului, deslegarea enigmei însĕ tot mai mult se lămuresce şi cercurile nóstre în adevĕr au cuvênt sĕ facă responsabilă diplomaţia ce se urméză. *—i—*

Protocolul conferenţei de împăcare între cehi şi germani.

După-ce în general ne-am ocupat şi noi de acésta afacere aflăm de interes a publicá şi specialele punctuaţiuni pe lângă cari s'au făcut împăcarea între cehi şi germani.

I. Compunerea şi întocmirea consiliului scolariu al ţĕrei.

Consiliul scolariu al ţĕrei pentru Boemia sĕ se compună în viitoriu: *a*) din şeful ţĕrei sau locoţiitoriul designat de el, ca preşedinte; *b*) din şése deputaţi aleşi de comitetul ţĕrei, dintre cari trei trebue sĕ fie de naţionalitate germână, trei de naţionalitate boemă (cehă); se pot alege toţi aceia, cari sunt apţi de a fi aleşi în dietă; *c*) din referenţii pentru afacerile scolare, administrative şi economice; *d*) din inspectorii de scólă ai ţĕrei; *e*) din doi representanţi ai capitale Praga, dintre cari unul trebue sĕ fie german, celalalt boem; *f*) din doi preoţi catolici, unul evangelic şi unul de legea israelită; *g*) din patru membri ai corpului învĕţătoresc, dintre cari câte doi trebue sĕ aparţină naţionalităţii germane şi doi celei boeme.

Dintre membrii amintiţi sub *c*) şi *d*)numai 10 membrii au vot decisiv şi adecă numai aceia, pe cari îi designéză din cas în cas preşedintele. Acest consiliu scolariu al ţĕrei se va compune din dóuĕ secţiuni, cari între marginile cercului lor de activitate vor luá hotăriri de sine stătătóre. Uneia din aceste secţiuni i-se vor încrede afacerile districtelor scolare germane, ér celeialalte afacerile districtelor boeme.

Tóte afacerile, cari sunt comune tuturor scóler Boemiei, precum şi înfiinţarea aşa numitelor scóle ale minorităţii, sunt reservate şedinţelor plenare. După înfiinţarea lor afacerile scólelelor minorităţilor se vor predá după limba de propunere secţiunilor respective.

II. Scólele minorităţilor.

Legea scolară pentru Boemia de la 19 Februariu 1870 (L. G. Bl. Nr. 22) este a se modificá astfeliu, ca la § 1 al acestei legi sĕ se facă următoriul adaus:

„Dacă în comune scolare cu poporaţiunea germană şi boemă, în care esistă scóle poporale publice şi generale numai cu limba de propunere boemă, sĕ simte trebuinţa de instrucţiune şi în a dóua limbă a ţĕrei, atunci acestei trebuinţe este a se satisface prin înfiinţarea de scóle poporale de sine stătătóre publice generale cu acésta limbă de propunere (scóle ale minorităţilor).

Acésta trebuinţă este privită ca constatată în următórele casuri:

1. Dacă sunt mai mulţi de cât 40 de copii obligaţi la scólă, ai cărora părinţi aparţin naţionalităţii respective, cari în cercul scolariu al comunei locuesce cel puţin de 5 ani şi cari cer ca copii lor sĕ fie instruiţi în limba naţionalităţilor.

2. Dacă sunt în comună mai mult decât 80 de copii obligaţi la scólă, ai căror părinţi aparţin naţionalităţii respective, locuesce în cercul scolariu al comunei cel puţin de trei ani şi pretínd instruirea copiilor lor în limba propriei naţionalităţi.

Naţionalitatea este a se dovedí în mod oficial şi adecă prin mărturisire în scris".

In legea ţĕrei dela 24 Februariu 1873 (L. G. Bl. Nr. 16) aste a se face un adaus la locul potrivit de următoriul cuprins:

„Cheltuelile în plus ce trebue sĕ le facă comuna scolară prin înfiinţarea şi esistenţa scólelor cu a dóua limbă a ţĕrei, ca limbă de propunere, (scóle ale minorităţilor, se rebonifică comunei scolare din fondurile ţĕrei. Acésta are valóre şi pentru scólele minorităţilor înfiinţate înainte de întrarea în vigóre a acestei legi, dacă corĕspund condiţiunilor stabilite pentru înfiinţarea acestor scóle".

III. Despre reorganisarea consiliului de cultură al ţĕrei pentru regatul Boemiei.

1. Consiliul de cultură al ţĕrei se compune: *a*) dintr'o secţiune boemă; *b*) dintr'o secţiune germână, şi *c*) dintr'un colegiu presidial pentru afaceri comune.

2. Fie-care din secţiunile ad *a*) şi *b*) a aliniei premergĕtóre constă dintr'o adunare de delegaţi şi dintr'un comitet de secţiune.

3. Aceste adunări de delegaţi, respective comitete de secţiuni, se îngrigesc în cercul lor de activitate, separat şi de sine stătătoriu, de acele afaceri, cari până acuma au fost încredinţate consiliului de cultură al ţĕrei şi comitetului seu, încât adecă aceste afaceri nu cad în resortul celegiului presidial. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Doliul de curte pentru archiducele Rudolf a fost prolungit cu 6 septĕmâni. Joi séra a sosit curtea în Budapesta. In 10 Februariu a. m. se vor dá audienţe generale.

* (Balul român în Viena). Acest bal, ce se va arangiá în 17 Februariu, promite a fi unul dintre cele mai strălucite. „N. Fr. Presse" în cronica balurilor ḑice intre altele: Promisiunile în numĕr estraordinariu de mari şi viul interes al celor mai multe cercuri vienese e un semn, că balul de acum va întrece în succes şi pe cele din trecut. Directorul musicei dela balurile curţii Ed. Strauss conduce în persónă musica la acest bal.

Din partea comitetului balului român din Viena, ni se scrie, că pentru balul român au incurs următórele dedicaţiuni:

1. „Hora Mariei" de Const. cav. de Buchenthal.
2. „Valurile Prutului" de Const. cav. de Buchental.
3. „Inima română" vals de I. Ivanovici.
4. „Sĕ fim veseli" de Dr. I. de Panicol.
5. „Polca" de dirigentul musicei Ed. Strauss.

Ordinele de dans, care le furniséză firma A. Klein represintă capul lui Traian fórte frumos esecutat şi vor face mare surprindere. Interesul general, ce se manifestéză atât aici cât şi în strĕinătate ne îndreptăţesce a crede, că reuşita balului va fi splendidă.

* (Secretariu dietal.) Dieta din Budapesta a ales secretariu pe contele Kol. Eszterházy. Contele are numai o mână, căci una i a fost ruptă de un glonţ de tun în lupta dela Sibiiu, sub Bem.

* (Festivitate pe gheaţă). Mercuri a arangiat reuniunea de patinat din Sibiiu a treia festivitate pe gheaţă, al cărui succes a fost mulţămitoriu. Atât patinători cât şi alt public a fost în numĕr mare. Printre alţi costumaţi au provocat multă vioiciune 40 de pitici cu bărbile albe până la brêu, cari furnicau în tóte părţile. Iluminaţiunea a succes, ér musica militară a fost şi de astădată la locul seu.

* (Manuscripte de ale lui Eminescu). Dl căpitan Mateiu Eminovici, fratele mult regretatului Eminescu, a făcut cunoscut, că se află în posesiunea mai multor scrieri de ale lui Eminescu, pe cari voesce sĕ le publice rênd pe rênd în revistele literare, ce apar în Bucuresci.

* (Scrierile lui Ioan Creangă). Scrierile marelui povestitoriu Ioan Creangă, carele a repausat în ḑilele trecute, vor eşí tóte de sub tipariu. Spre scopul acesta s'a format un comitet dintre cei mai adicţi amici ai reposatului, carele se ocupă de arangiarea lor, şi cu adunarea datelor spre a-i face biografia. Dl căpitan Constantin Creangă a depus la banca naţională din Iaşi 900 lei spre a se acoperí o parte a speselor cu tipărirea scrierilor tatălui seu.

* (Ajutorarea vĕduvelor sĕrace). In 1/13 Faur se va arangiá în sala hotelului Nr. I din Braşov o petrecere cu danţ, al cărui venit este destinat pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace din Braşov şi Săcele.

* (Numĕrul bolnavilor în spitalul Francisc-Iosif din Sibiiu.) Cu finea lui Decembre au rĕmas 188 bolnavi. In decursul lui Ianuariu numĕrul lor s'a urcat la 316, în total 504. Dintre acestia au fost mântuiţi 244; spre bine au dat 19, nevindecaţi 11 şi au murit 25. Din spital au eşit 299 şi au mai rĕmas în cură 205. Operaţiuni mai mari s'au făcut 19.

* (Proclamaţiune). Dragan Zankoff, vestitul ruso-fil, a esmis o proclamaţiune în termini de tot vehemenţi, în care provócă poporul bulgar a nu se retrage dinaintea eşafodului, ci a alungá pe usurpatoriul Ferdinand şi pe slugile lui. Zankoff ameninţă pe principele şi pe ministrii, că vor devení imposibili, şi principelui îi dă sfatul, că dacă îi e scumpă viaţa, sĕ părăséscă de bună voie Bulgaria.

* Institut corecţional de fete s'a deschis in Decembre a. tr. la Rákospalota. In acesta se internéză fete sub 16 ani cu scopul de a se desbărá de unele îndatinări rele şi a se îndreptá, danduli-se totodată şi instrucţiunea de lipsă pentru de a se puté susţiné în viaţă pe cale onestă. Până acum au esistat astfeliu de institute numai pentru băeţi, anume unul în Cluş şi altul în Aszód.

* (Mulsul vacilor.) Esperinţe numĕróse făcute de ómeni speciali au dovedit, că e o diferinţă între cantitatea şi calitatea laptelui obţinut printr'un muls bun în comparaţie cu laptele muls nesistematic. In adevĕr, dacă nu avem grijă sĕ mulgem ugerul până la cea din urmă picătură de lapte, atunci producţiunea acestui licuid se micşoréză în raport cu cantitatea, care rĕmâne ḑilnic în uger. Acesta e un fapt a cărui esactitate nu numai că s'a dovedit în practică, dar e conform şi cu teoria. Natura nu produce de giaba. Laptele, care rĕmâne în uger e absorbit din nou de organismul animalelor şi mulsul viitoriu va dá lapte mai puţin, cu o cantitate egală celei absorbite. Un alt motiv, pentru care laptele trebue muls până la ultimele picături, e faptul, că el conţine aprópe de dóuĕ ori atâta smântână ca laptele dela începutul mulsului, prin urmare, lăsându l în uger, avem o perdere duplă. In vremile mai vechi se credea, că laptele turnat în vasele mai înalte nu se închiagă aşa de bine ca cel din vase late şi puţin adênci. In timpurile mai nóue însĕ, încercări comparative făcute în America şi Anglia, au dovedit contrariul, că mai multă smântână se obţine din laptele pus în vase înalte. Unii din cultivatori au luat obiceiul sĕ pună laptele destinat la smântănire, în vase de tinichea de zinc, creḑênd, că în modul acesta vor obţiné mult mai multă smântână, decât în vase de pământ. Ei bine, practica acésta trebue cu desăvêrşire părăsită, deóre ce accidul lactic se combină cu zincul şi forméză o sare otrăvitóre. „Amicul Familiei".

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Februariu 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.75	103.75
Acţiuni de bancă de credit ung.	350.25	350.25
Galbin	5.58	5.54
Napoleon	$9.40^{1}/_{2}$	9.35

Nr. 947. [287] 1—3

CONCURS.

In urmarea ordinului Preavenerabilului consistoriu ddto 7 Novembre 1889 Nr. 7422 sĕ escrie pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III a Vĕrd, protopresbiteratul Agnitei concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an	fl. 131.—
2. Una competinţă în bucate de 100 mĕsuri cucuruz à fl. . . . . , . .	fl. 100.—
3. Folosirea casei parochiale, a supraedificatelor economice şi a unei grădinini de lângă casa parochială	fl. 50.—
4. Folosirea porţiunei canonice cu un venit anual de	fl. 120.—
5. Din pădurea comunală dóuĕ sorţi de lemne computate în bani dau un venit de	fl. 24.—
Suma .	fl. 425.—

Doritorii de a ocupá acest post, au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform prescriselor „Statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (Agnita, Szent-Ágotha) până la terminul susindicat.

Agnita, 12 Ianuariu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Agnitei.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 1145. [278] 2—3

EDICT.

Achim G. Pivodă din Ghimbav, bărbatul legitim al Flórei Presmerénu din Rĕşnov, carele pribegesce prin lume fără a i se scí locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze naintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorţial edictal încaminat de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa sa.

Zerneşti, 28 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Branului.

Traian Meţian, protopresbiter.

Sz. 5843 polg. [288] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Turoczy Dénes, b. besenyői lakós által beadott kereset folytán Bord község italmérési jógának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1890 évi Mártius hó 10-ik napjának d. e. 9 órája** Bord község házához ki tüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord elöljáróságnál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi január hó 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *V. Jakab Árpád,* jegyzö.

Sz. 4091 polg. [272] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagyküküllő megyébe kebelezett Táblás (Tóbiás) község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi martius hó 7 napjának d. e. 9 órája** Táblás község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba bele egyeztek és hogy a kérés első példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Oktober 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyzö.

Au eşit de sub tipariu:

CUVÊNTĂRI FUNEBRALE ŞI MEMORIALE
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter, membru corespondent al Academiei române din Bucuresci etc., fost paroch al bisericel ortodocse române din Sibiiu — Cetate.

Cu un adaus de tecsturi biblice pentru cuvêntări funebrale.

Preţul unui esemplar broşurat **1 fl. 50 cr.,** trimis franco **1 fl. 60 cr.,** la 10 esemplare al 11-lea gratuit.

Se află de vênḑare la librăria archidiecesană, la institutul tipografic şi la autorul în Sibiiu. [278] 3—3

☞ **Comandele per numerariu sau rambursă postală se efeptuesc imediat.**

Nr. 1286/1890 v.-comite [274] 3—3

Publicare de licitaţiune!

Pentru asigurarea furnisării petrişului (prundului) de lipsă în anul 1890 pe tóte drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se publică pertractare concursuală, ce se va ţinĕ prin oferte scrise şi închise în **15 Februariu 1890 la 9 óre a. m.** la vice-comitele comitatului Sibiiu în edificiul comitatului.

Se provócă deci toţi aceia, cari doresc a intreprinde acésta liferaţie a-şi substerne ofertele lor vice-comitelui comitatului cel mult până la óra amintită a ḑilei defipte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu, precum şi telegramele întrate ori şi când nu se vor luá în considerare.

Pe cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile şi timbrat după regulă e a se scrie deasupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formulariul şi conspectul de împărţire, care ambele se pot primí dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue sĕ se alăture cuitanţa despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue sĕ constee cel puţin din 5% dela suma preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriş, pusă în conspectul de împărţire, care servesce de basă la pertractare.

Banii gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrişului de furnisat, contractul de furnisare, condiţiunile specifice, formulariul de ofert şi conspectul de împărţire, ce trebue alăturat acesteia, se pot ceti respective primí la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 21 Ianuariu, 1890.

Vice-comitele comitatului Sibiiu:

Thalmann m. p.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	-	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	--	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	10.14
Lómneş	—	8.30	10.40
Şeica mare	—	9.05	11.10
Copşa mică	—	9.34	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 11 Sibiiu, Joi 1/13 Februariu 1890. **Anul XXXVIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or.
15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători „Intimpinarea Domnului“ Nrul procsim va apăré Marţi în 6/18 Februariu.

Sibiiu, în 31 Januariu.

Ideile salutare sămênate de revoluţiunea francesă au prins rădăcini puternice în tóte statele europene, şi cu ocasiunea pertractărei bugetului ministrului de iustiţie ne am putut convinge din însaşi gura ministrului de justiţie, că şi la noi ar fi de a se instituí curţile cu juraţi în cause criminale, dacă nu ar fi témă, că se va paralisá resultatul ce le-a obţinut limba magiară pe terenul justiţiei; ceea ce va sĕ ḑică, că justiţia încă trebue pusă în serviciul magiarisărei.

Acésta descoperire sinceră şi fără nici o reservă caracteriséză situaţiunea din de ajuns şi noi nu odată am ḑis, că ori-cine va vení în fruntea unui resort, fie chiar şi resortul justiţiei, nu se póte susţiné un minut acolo, dacă nu va merge cu curentul de aḑi duşmănos naţionalităţilor.

De favorul curţilor cu juraţi deci nu sĕ vor bucurá nici ungurii, şi ei abḑic bucuros de o instituţiune, care s'a dovedit de cea mai salutară, numai ca sĕ nu se vîre în pertractările iustiţiei o altă limbă, decât cea magiară.

A recunoscut ministrul, că sunt multe ţinuturi, în cari altă limbă ar fi limba, în care ar decurge pertractările, şi ar fi altă limbă în care s'ar enunţá verdictul de vinovat, şi acésta nu se póte acordá faţă de limba statului.

Ca sĕ se lege dreptul de jurat de o anumită cualificaţiune ministrul nu voesce, căci prin acésta ar devení minorităţile sĕ judece maiorităţilor.

Va sĕ ḑică, ministrul Desideriu Szilágyi, renumitul profesor de drept, nu voesce sĕ dea o armă în mâna minorităţii şi sĕ-i pună la discreţiune maiorităţile şi acésta şi noi o ḑicem, că ḑeu bine o face. Sĕ lase pe judecătoriu, ca asupra consciinţei lui sĕ rĕmână atât enunţarea pedepsei, cât şi enunţarea de vinovat ori nevinovat, căci vedem că în delictele de presă curţile cu juraţi puse în centrele magiare judecă de multe-ori cu tótă asprimea pre câte un om, care nu ḑice nici mai mult nici mai puţin decât a ḑis Horváth Gyula sau Apponyi Albert.

Ei dar ce sĕ scrie către publicul magiar e cu totului tot altceva, decât ce sĕ scrie către publicul român.

Şi apoi tot acésta presă ne ḑice ḑi de ḑi, că în Ungaria domnesce cea mai deplină libertate.

In chipul acesta Ungaria în loc sĕ se apropie de idealul unui stat de drept se depărtéză tot mai mult, şi chiar şi Rusia — ca sĕ tăcem de alte state vestice — a adoptat curţile cu juraţi în procesele criminale, numai Ungaria, din causa limbei minorităţii nu o póte face, căci voesce ca minoritatea magiară nu numai politicesce, dar chiar şi prin limbă sĕ ţină şi pe celelalte naţionalităţi în dependinţă.

Ce are francesul de o sută de ani, noi nu putem avé nici către finea secolului al XIX-lea, nu o putem avé, pentru că procesul de amalgamisare merge aşa de încet, încât nici după o sută de ani nu póte fi mare nădejde ca sĕ ne pótă contopí în căzanul cel mare al magiarisării.

Tóte aceste se petrec în un timp când în ceealaltă parte a monarchiei principiul de naţionalitate a raportat cele mai strălucite succese şi când naţionalităţile de acolo şi au dat mână frăţéscă ca sĕ pótă sĕ se bucure de binefacerile păcii şi ale bunei înţelegeri. Este un pĕcat ori este scris în cartea ursitei că noi sĕ nu ne putem împăcá nu scim, tot ce scim este că continuându-se mereu pe calea apucată mergem pe un poverniş fórte periculos, care nici decât nu póte duce decât la prăpastie.

Nu înţelegem, că pentru-ce un om pĕcătos nu ar fi putut fi judecat în limba lui, pentru ce nu s'ar fi putut enunţá verdictul „vinovat“ de către nisce juraţi, cari cunosc poporul, cunosc motivele uşurătóre şi îngreunătóre şi sĕ-i lase judecătoriului numai aplicarea pedepsei, cum e în tótă lumea civilisată. Étă unde duce şovinismul!

Administraţiunea de stat.

(Urmare.)

Simţĕmêntul public unguresc însĕ nu vrea sĕ-şi bată capul cu acésta; el nu vrea sĕ se lipséscă de idealul, că totuşi póte vení odată vremea că în o limbă maternă vor lăudá ómenii pe Dumneḑeul ungurilor dela Carpaţi pănă la marea Adriatică. De acea nu vrea se audă, în general nu-i place sĕ vorbéscă de cestiunea naţionalităţilor, asupra acestui lucru nici a cugetá nu vrea, pentru-că aici numai simţemêntul are îndreptăţire. Dorinţa şi speranţa magiarisărei generale, fie ficsată realisarea ei în un viitoriu cât de depărtat, aşa putere fermecătóre eserciază, încât dacă cineva arată un mijloc potrivit spre acésta, sau dacă numai dĕi sĕ se închipuéscă un asemenea mijloc, póte fi sigur, că cu el tóte le póte esecutá.

Da, voim sĕ punem cu totul pe picior unguresc administraţiunea, şi spre scopul acesta vrem se o punem în mâna statului, acésta însĕ nu va se ḑică, că vrem se răpim naţionalitatea celor nemagiar; da, voim ce e drept sĕ lăţim cunoscinţa limbei magiare, vrem se dăm fie-căruia ocasiune spre a şi-o însuşí; acésta este totul. Nu e drept, acésta nu este dreptatea întrégă, acésta este numai pentru a mascá magiarisarea generală, este forma, care se încércă a se îmbrăcá cu aparinţa seriosităţii şi a îndreptăţirei. Impintenarea de a se învĕţá limba magiară în sine nu este încă scop atât de important, ca pentru ajungerea lui sĕ riscăm tóte acelea, dela cari atêrnă „în locul prim naţionalisarea“ administraţiunei. Pentru-că întreb eu: se face ungur românul, sêrbul sau slovacul prin aceea că învaţă a pricepe şi a vorbí bine-rĕu unguresce? Óre aceea sciinţă unguréscă se aibă ea aceea putere magică încât sĕ pótă contrabalansá tóte acelea, cari sunt dubióse în modul de judecată al românului, al sêrbului, al slovacului şi în disposiţiunea lor faţă cu noi? Nu vedem noi óre, că fórte de multe-ori tocmai aceia vorbesc mai bine unguresce, pe cari mai mult îi ţinem de vrăşmaşii nostrii? nu ne este nóue mai mult vrednic un cetăţén neungur, care nu vorbesce limba magiară, dar care n'are ură faţă cu noi, decât acela, care scie şi încă adeseori bine unguresce, dar în care antipatia esistentă se potenţéză prin aceea, că a fost silit sĕ înveţe unguresce, ca sĕ nu şi închidă tóte căile fericirei sale? Avem noi elemente aplecate la magiarisare, pentru-că nu simţesc nici o specială alipire la vre-o naţionalitate, sau că dóră s'au îndrăgit tocmai în unguri, acestea nu au trebuinţă, ca prin administraţiunea statului sĕ fie siliţi a învĕţá unguresce, au aflat ele modalitatea spre acésta şi până acuma, şi în privinţa resultatului nu am dus lipsă. La acestia cu totul alt înţeles are învĕţarea limbei magiare ca la alte anumite elemente; învaţă unguresce, căci vor sĕ devină unguri, pentru că doresc, sau cel puţin nu le pare rĕu, dacă copii lor vor deveni unguri însĕ cea mai mare parte a naţionalităţilor numai pentru aceea învaţă unguresce, ca cu atât mai uşor sĕ se pótă ferici aici, însĕ nici prin minte nu-i trece sĕ se rumpă de naţionalitatea sa. Deşí ar succede deci a produce un efect óre care prin administraţiunea de stat, ca limba magiară sĕ se înveţe în cerc mai estins, valórea acesteia ar fi cel puţin problematică.

Este apoi problematic şi acel puţin resultat, că sub presiunea administraţiunei de stat vor fi mai mulţi, cari se vor silí sĕ-şi insuşéscă limba magiară, Inteligenţa naţionalităţilor o a făcut şi până acum. pentru-că a avut trebuinţă de ea, destul indemn i-a fost spre acésta totalitatea referinţelor vieţei pu-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

193. Vorbele cele deşarte necinstesc înţelepciunea.

194. Mórtea este un păhar, carele tot omul trebue sĕ-l bea, şi mormêntul este o uşă, prin carea este sĕ trécă toţi.

195. Rĕu lucru este, când bogăţia se află la omul, ce nu scie sĕ se slujéscă cu ea bine, şi când armele sunt în mâna unui om, ce nu le póte chivernisí, şi încă când cei ce au învĕţătură nu sciu sĕ se foloséscă de dênsa.

196. Scumpetea este pedépsa bogatului.

197. Un bogat scump este mai sĕrac decât un sĕrac îndurătoriu.

198. Trei lucruri cad asupra celui ce le face, strâmbătatea, înşelăciunea şi neîncredinţarea.

199. Una din legile preteşugului este, a nu face ţirmonii cu pretenii tei.

200. Cela ce umblă pe calea cea dréptă nu póte nici odinióră sĕ piară.

201. Cela ce scrie, şi nu se socotesce ce scrie, 'şi perde vremea jumĕtate a vieţii sale, aşişderea şi cela ce citesce, şi nu înţelege ce citesce.

202. Tăcerea contenesce pricinile, ce aduc supărări.

203. Este un lucru ciudat a vré ómenii sĕ lăcuéscă în palaturi de cuviinţă, sciind bine, că mormêntul este locuirea lor cea adevĕrată.

204. Când avem preteni buní, nu ne temem de hicleşugul celor rĕi.

205. Cel neînvĕţat cu tăcerea ascunde pre sineşi, şi nu se cunósce ce este.

206. Atâta când vei sĕ erţi, când şi când vrei sĕ pedepsesci pe cineva, cuvintele sĕ nu-ţi fie îndeşert, pentru ca sĕ te créḑă, când vrei sĕ erţi şi ca sĕ se témă de tine, când vei îngrozí.

207. Stricăciunea ce aduce mai multă supărare este ceea ce ne pricinuesc pretenii.

208. Nu îngrozi pre cineva nici odată că vei sĕ-l pedepsesci mai cumplit de cum i este vina, pentru-că te vei face aşa, de vei arătá nedirept, ér de nu vei face, vei rĕmâné mincinos.

209. Nebunia cea mai mare este a părăsí viaţa cea sihăstréscă, pentru-ca sĕ urmezi deşertăciunilor celor lumesci.

210. Nu vei avé nevoe sĕ te în direpteze altul, de vei îndireptá tu însuţi pre tine.

211. Fericit este cela ce are bogăţie, şi se slujesce cu dênsa întru cele bune.

212. De câte-ori vei făgăduí vre-un lucru, sĕ nu faci multă turburare şi adaos de cuvinte.

213. Putem ḑice, că atuncia este viaţa îndelungată, când este slobodă de amărăciuni şi de ticăloşii.

214. Când îţi vine vre-un bine, primesce-l cu dragoste, ér rĕul îndată ce-ţi va vení, sĕ-l isgonesci dela tine.

215. Cel ce se supune voirii vrăşmaşului seu, întră într'o primejdie, de care nu se póte lăpĕdá.

216. Mai primită este tirănia împĕraţilor decât împotrivirea norodului.

217. Suspinele celor supĕraţi cu nedireptate nu sunt nefolositóre.

218. Viaţa tiranilor nu este îndelungată.

219. Ţinerea în minte este mai de mult preţ decât o grămadă mare de cărţi.

220. Fii dulce la vorbă şi la împreunările tale, că aşa vor fi şi alţii către tine.

221. Nu este minune de cela ce rabdă pătimind; ci minunat lucru este a pătimí nestine, şi a mulţămí lui Dumneḑeu de cele ce pătimesce.

222. Cine se bucură de o sănĕtate întrégă, are o comóră deplină. (Va urmá.)

blice, precum ea s'a format și până acuma; poporul de rênd, ori cât ar suferí din nesocotința limbei unguresci, nu-și póte ajutá în nĕcasul acesta, căci nu-i stă în putere sĕ și însușéscă limba magiară, și încă sĕ și o însușéscă în așa mĕsură, ca sĕ fie în stare sĕ comunice în acésta cu judecătoriile fără pedecă; spre acésta nu este de ajuns grădina de copii și scóla poporală. Interesul potențat, care îndémnă la însușirea limbei magiare este paralisat prin renitența, pre care la tótă întêmplarea o va provocá nóua acțiune pornită în interesul magiarisărei. Va fi lucru sciut, că aici éră este pus pe tapet o cestiune cu caracter hotărit național, va fi lucru sciut, că administrațiunea de stat este o cestiune eminenter națională, vor scí toți nemagiarii mari și mici din ce motive s'a introdus administrațiunea de stat, inteligența va scí esplicá poporului acéstă împregiurare chiar și când nu ar vorbí faptele însăși și caracterul lor. Naționalitățile și așa nu se tem de o contopire, de aceea ele primesc cu óre-care nepăsare și liniste încercările îndreptate spre acésta, vor fi însĕ pentru aceea, cari vor strigá; tocmai de aceea nu, cari vor dá ca devisă: răbdați, mai bine suferiți din causa purcederei amploiaților decât se deveniți necredincioși către rasa vóstră. Și e fórte probabil, că guvern și administrațiune mai curênd se vor obosí în aplicarea acelor anumite mijlóce energice, ca aceia în aplicarea răbdărei.

Sĕ reasumăm cele ḑise din punct de vedere al naționalităților. Devisa, sub care s'a trimis în lume idea administrațiunei de stat a fost consolidarea statului magiar. Acésta e pusă la locul prim între scopurile, pe cari voesc sĕ le realiseze aceia, cari s'au decis sĕ pună cestiunea acésta la ordinea ḑilei, acest motiv a oblit calea reformelor intenționate înaintea opiniunei publice în acea mĕsură, în care ea în adevĕr este făcută. Devisa aceea este egală cu magiarisarea generală, cea ce este utopiă.

(Va urmá).

Revista politică.

Evenimentele din urmă, ce s'au desvoltat în Bulgaria aruncă érăși o tristă lumină asupra nesiguranții, ce domnesce în acéstă țerișóră.

Se credea, că lucrurile s'au consolidat, că tronul principelui Ferdinand uu se mai clătină așa tare și cu încetul ii va succede sĕ se stabiléscă definitiv.

Acésta se putea presupune mai ales, după-ce principele a făcut ultima călĕtorie în lungul și în latul țĕrei, cu care ocasiune i-s'au ridicat arcuri de triumf și a fost sĕrbătorit în tot locul ca un suveran iubit de poporul pe care l ocârmuesce.

Descoperirea conjurațiunei în fruntea căreia a stat unul, care se credea dintre cei mai adicți și loiali ai principelui, maiorul Panița, a fost o adevĕrată surprindere sensațională nu numai în orientul europén, ci preste tot.

Scirile din Bulgaria nu prea trec granița, decât numai de acelea, cari ii convin guvernului ca sĕ se respândéscă, cu tóte acestea cercetările, cari au urmat și cari au putut străbate în publicitate dovedesc din destul, că conspirațiunea s'a estins preste întréga Bulgarie și că nu se astepta decât semnalul maiorului Panița, pentru ca principele sĕ fie luat din mijlocul balului de curte, pus pe un tren separat și trimis peste granițe, sau la cas de opunere sĕ i fie răpusă viéța prin un glonț din revolverul fostului seu adjutant.

In conjurațiune pare a fi amestecată și ambasada rusésca din Bucuresci, epistole compromițătóre s'au aflat atât la Panița cât și la alți complici, cari au fost arestați, afară de aceea o mulțime de emigranți din Bulgaria și Rusia asteptau momentul potrivit pe țĕrmurile Dunărei din România, ca sĕ trécă granița și sĕ ia și ei parte la mișcare.

Guvernul bulgar a luat mĕsurile cele mai energice, ca sĕ se împedece ori ce acțiune și ori ce tulburare, el anchetéză cu mare energie și mai mulți oficeri și cetățeni, asupra cărora la început nu se putea ridicá nici o bănuélă au fost arestați.

Foile rusesci își dau silință a presentá lucrurile ca și cum în Bulgaria ar fi domnit cea mai mare nemulțămire atât în sinul poporațiunei cât și în sinul armatei. Tendința lor e ca sĕ spele pe Rusia de ori-ce amestec în afacerile actuale, dar chiar espunerile lor esagerate le tradéză.

In Francia încă s'a întêmplat un eveniment, care a provocat mare sensațiune. Ducele de Orleans Filip, fiul contelui de Paris, pretendent la tronul Franciei, a fost arestat. Dênsul a avut curagiul sĕ se ducă în Francia și în Paris sĕ se însinue spre al înrolá la arme, ca fiind maiorean. Find-că biroul de recrutare l'a respins, s'a adresat ministrului frances Freycinet cu următórea scrisóre: Dle ministru! Me presentaì aḑi la biroul de recruture pentru de a mi face ca frances serviciul activ de trei ani, am fost trimis de acolo pe la ministerele de marină și resboiu. Nicăiri nu mi s'a satisfăcut cererei. Cer acésta dela d vóstră, nu me gândesc a stá mult în Paris spre a nu dá ansă la manifestațiuni. Sciu, că legea me eschide de a puté purtá vre un grad în armată, dar nu me împedecă de a-mi face serviciul ca soldat simplu. Aspir la acésta onóre și astept respuns grabnic dela patriotismul d-vóstre.

Câte-va minute mai în urmă principele Filip a fost arestat în palatul ducelui de Lignes și închis în aceea-și casă, unde principele Napoleon a stat șepte ani. A fost tractat cu cea mai mare considerațiune. Se crede, că va fi pedepsit cu cel puțin 2 ani închisóre, dar va fi totodată grațiat și trimis ér preste graniță.

La ordinea ḑilei sunt și dóue ordine ale împĕratului german Wilhelm II-lea, în care se ocupă cu regularea sorții lucrătorilor și se provócă și celelalte guverne, ca acésta cestiune de gravă însemnătate sĕ se reguleze pe o cale internațională. Ordinile împĕratului au avut mare efect și în tot locul au provocat bună impresiune, numai unele foi francase nu vor sĕ scie de sfaturile și de apelul împĕratului german.

Cronică din Zarand.

Zarand, 3 Februariu, 1890.

Din pĕcatele nóstre. — Despărțĕmêntul — Baia de Criș — al Asociațiunei transilvane. — „Afaceri locale“.

Impregiurările critice, în cari ne aflăm noi românii din Ungaria, atacurile ce ḑi de ḑi se grămădesc asupra nóstră ca nesce nori negrii meniți a stinge ori-ce viéță românéscă, jos la văi și sus între munți, ar trebuí sĕ ne deschidă ochii începênd dela cel din urmă fiu din popor până la cel mai superior demnitariu, fie în rang bisericesc — fie în rang civil. Micele certe, desbinările, frecările, ura personală gata a-și resbuná în ori ce moment, dat pentru una sau alta causă câte odată bagatelă, ar trebuí se încete pre tótă linia. Și în fața inimicului ce ne amenință viéța națională, sĕ ne apĕrăm strinși uniți, căci altcum mergem spre mormênt.

Dar nu se póte ni se va obiecționá! Bunăóră se ḑice, că pentru apĕrarea drepturilor naționali, unii vĕd de mai bune unele mijlóce, alții altele, și de aci luptele și capacitările, une-ori animosități. Sĕ lăsăm pe un moment, că este așa. Sĕ ne întrebăm însĕ, dacă suntem uniți pe terenul social, cultural? și sĕ ne dăm sémă cum se ne presentăm înaintea strĕinilor, cari se bucură de ori-ce desbinare între noi, și mai vêrtos, când vĕd, că unii ne conduc la o parte, unii la alta și nu prindem de lucru după-cum ar trebuí sĕ prindă omul, când își vede amenințată esistința. Suntem deja în carneval. Și precum la alții, astfeliu și la noi se manifestéză viéța socială prin arangiarea de baluri, concerte, producțiuni teatrali, serate etc. Și ce este mai nobil, tóte aceste petreceri se fac pentru scopuri filantropice, pentru trebuințele nóstre comune. S'ar cuvení ca pentru scopuri comune, filantropice și în special pentru scopuri, cari au în vedere numai promovarea binelui național se ne presentăm înaintea strĕinilor umĕr la umĕr, și cel puțin pe câteva momente sĕ dispară frecările. Realitatea însĕ ne arată, că nu este așa. Chiar în centre românesci, unde inteligința nóstră este mai numĕrósă vedem, că unii stau la o parte, și nu voesc sĕ participe, din unul sau altul motiv; cea-ce este destul de regretabil.

Ei dară mi-se va ḑice: e cestiune de gust, dacă eu vreau sĕ me duc sĕ mi petrec, ori mi mai place sĕ stau ca cucul în odaia mea și lângă cuptoriul bine încălḑit. Prea bine; dar atunci pentru-ce nu contribue cei ce sunt în stare?.

Aici ésă apoi la ivélă, că cestiuni personale îi opresc pe unii a participá în societatea altora chiar și când e vorbă de un scop național. Sĕ vedem însĕ cum stăm pe terenul cultural!

Avem o unică instituțiune culturală: „Asociațiunei transilvană“ pelângă carea ar trebuí sĕ ne grupăm unit și neunit, tótă suflarea românéscă.

Dar nici aici din partea unora nu vedem îmbrățișarea meritată și interes destul de viu pentru scopurile ei. O parte din publicul nostru, inteligința stă retrasă, și în parte cu totul indiferentă,

Așa nu e bine, asta o vedem cu toții și totuși amorțiți rĕmânem la o parte. Avem în tóte părțile ómeni tineri cu carte, inteligință frumósă, și totu și despărțĕmintele „Asociațiunei transilvane“ în multe locuri nu dau destule semne de viéță; éră în altele de loc. Ce sĕ fie óre causa? Voiu rĕspunde scurt: lipsesce zelul recerut dela cei chemați a se pune în fruntea lucrărei In multe locuri, unii din un motiv, alții din altul se retrag dela conducere, lucrul rĕmâne baltă, éra semne de viéță ca în palmă.

Dar sĕ revin la despărțĕmêntul asociațiunei Baia de Criș, sĕ vedem cum stăm aci, fiind-că ne interezéză mai de aprópe. O fac acésta, pentru-că publicul român pe dreptul 'și va țintí privirea spre acest ținut, unde e un centru de cultură, și unde locuesc compact mase române în vre o 60 comune, câte cad în revirul despărțĕmêntului.

Pe la anul 1882 s'a reinființat acest despărțĕmênt al asociațiunei alegêndu-și președinte din Baia de Criș, éră secretariu din Brad, tot astfeliu și ceialalți membrii. Reinființat acest despărțemênt, chiar la constituire se vedea, că e gata de mórte.

Nu era de prevĕḑut, că se vor puté întruní membrii comitetului. Și adevĕrul e: că numai odată s'au întrunit.

Urme de activitate nu au rĕmas. Nici până la atâta nu s'a putut ajunge, ca despĕrțĕmêntul sĕ-și mai țină vre o adunare. Nu s'a mai convocat nici odată. Astfeliu a apus viéța despărțĕmêntului. Vre o 6—7 membrii, trimet parte direct la asociațiune tacsele, parte cu ocasiunea adunărei generale ale asociațiunei.

Cred, că destul ne a fost acest timp de amorțélă!

Astăḑi, când e vorbă de o nóuă adunare a despărțĕmintelor, eventual de nóue formațiuni, credeam că e timpul de a resuscitá cestiunea despărțĕmêntului nostru din Zarand. Ea precum sciu, a fost obiect de discusiune și între alți inteligenți, din Zarand.

Unii sunt de părerea, că despărțĕmêntul sĕ se adnecseze la al Devei, dar acestia sunt puțini la numĕr.

Centrul despărțĕmêntului dacă e vorba ca el se progreseze va avea se fie Bradul, a mai rĕmânea Baia de Criș, ar însemná a nu ne mai cunósce interesele culturali. Inteligința din Baia de Criș mică la numĕr nu póte dá nici pe departe elemente apte de lucru de ajuns. Mai vin la mijloc și împregiurările locali, și alte neajunse.

Rĕmâne singur numai Bradul, unde am aflá elemente de ajuns pentru constituirea comitetului, și unde elementele chiar prin posițiunea lor socială sunt chemate a promová literatura și cultura poporului. Nu mai puțin ca 60 comune gravitéză spre Brad, carele de mult e un centru de comerciu. Tot Bradul e și centrul reuniunei învĕțătorilor. Prelângă aceea inteligința din Brad e în strinsă legătură cu fruntașii comunelor; preoți în numĕr de vre-o 54; invĕțători în numĕr de vre o 41; afară de aceea notari și alți fruntași. Pe lângă acestia se adaug preoții și învĕțătorii, cari se țin de tractul Halmagiu.

Adnecsarea la Deva va lăsá indiferent întreg publicul zarandan față de despărțĕmênt. De o parte inteligința și poporul din Zarand nu ar puté luá parte la adunări în ținutul Devei; ér de altă parte comitetul despărțĕmêntului, luând parte la ședințele adunărei în Zarand, ar consumá cu călătoriile tot venitul dela membrii. Din Deva până în Brad ți trebue 5—6 óre cu căruța. Vorba e ca se venim în atingere cu poporul, sĕ-l luminăm și îmbărbătăm, și acest scop nu se va ajunge prin adnecsarea la Deva.

Ar fi și ridiculos a adnecsá un teritoriu așa mare la un centru, cu care nu póte vení în atingere.

Opiniunea publică încă e: Bradul se fie centrul despărțĕmêntului! Intrebarea e: acum cine se convóce adunarea de reconstruire?

Am asteptat mult timp, ca din Baia de Criș sĕ se facă convocarea, dar îndeșert până astăḑi. Cel mai chemat era fostul director al despĕrțĕmêntului.

Apelez la membrii despărțĕmêntului din Brad și în specie la protopresbiterul tractual și directorul gimnasiului, ca se convóce cel puțin o adunare preaalabilă pentru consțelegere, căci e o pată pe Zarandani, și în specie pe inteligență a mai remâné tot ca până aci. *Corespondentul.*

Protocolul conferenței de împăcare între cehi și germani.

(Urmare.)

4. Fie-care secțiune are biroul ei propriu, care trebue sĕ fie în loc deosebit, ea își numesce funcționarii sei de cari se țin și învĕțătorii ambulanți, și esercită puterea disciplinară asupra lor.

5. Cele dóuĕ adunări de delegați se compun din representanții aleși ai reuniunilor de agricultură. Reuniunile fie-cărui district judecătoresc aleg la olaltă câte un representant, și adecă pentru aceea adunare de delegați, care corĕspunde naționalității districtului. Dacă într'un district micst esistă numai o reuniune, atunci acésta își alege adunarea de delegați, în care vrea sĕ-și trimită representantul seu. La cas când într'un asemenea district esistă mai multe reuniuni, în privința națională separate, fie-cărei grupe îi compete de a alege un representant pentru adunarea de delegați, ce corĕspunde naționalității sale. Dacă teritoriul unei reuniuni de agricultură se estinde preste dóuĕ sau mai multe districte judecătoresci, atunci el are a-și esercitá dreptul electoral în cercul în care se află cu sediul.

6. Dreptul electoral al reuniunilor de agricultură și esercitarea lui se va regulá printr'o deosebită lege electorală.

7. Președintele consiliului de cultură al țĕrei se denumesce de către Majestatea Sa și pórtă presidiul în colegiul presidial, în adunările delegaților și în comitetele secțiunilor

8. Comitetele secțiunilor se compun: *a*) Din președintele de cultură al țĕrei numit de Majestatea Sa; *b*) dintr'un representant al guvernului; *c*) dintr'un asesor al comitetului țĕrei; *d*) din doi specialisti, ce sunt a se numí de

cătră ministeriul de agricultură; *e*) din doi specialisti ce se numesc de cătră comitetul ţĕrei; *f*) din 23 membri aleşi de respectivele adunări de delegaţi.

Despre reorganisarea consiliului de cultură al ţĕrei pentru regatul Boemiei.

9. Reuniuni, cari au de scop, amĕsurat statutelor, promovarea culturei (economice) a ţĕrei peste tot ori a singuraticelor ramuri ori industrii ale aceleia într'o însemnată parte a ţĕrii, şi care desvóltă durabil o activitate folositóre pot fi învestite de cătră ministeriul agriculturei, după ascultarea avisului respectivei comisiuni de secţiune ori al amêndurora, cu dreptul de a trimite un representant în respectiva adunare a delegaţilor, ori în amêndóuĕ adunările delegaţilor, eventual şi în comisiunile de secţiune. Dacă numĕrul astorfeliu de representanţi într'o comisiune de secţiune sporesc preste patru, atunci la fie care astfeliu de crescere e a se sporí deopotrivă şi numĕrul delegaţilor aleşi în comisiune.

10. Membrii numiţi ai comisiunilor de secţiune designaţi în articol 8 ad. 2, 3, 4 şi 5 au şi loc şi vot în adunările delegaţilor.

11. Membrii comisiunei de secţiune aleşi de adunarea delegaţilor (articolul 8, ad 6) aleg din mijlocul lor pe preşedintele secţiunei şi un locţiitoriu al lui. Alegerea preşedintelui secţiunei are lipsă de preaînalta întărire.

12. In cas când preşedintele consiliului de cultură al ţĕrii ar fi împedecat, presidézǎ în adunările delegaţilor şi în comisiuni preşedinţii de secţiune ori locţiitorii lor. Aceia sunt totdeodată preşedinţii birourilor de secţiune, presintă presidiului consiliului de cultură al ţĕrii programul adunărilor şi al şedinţelor şi pun la cale cu acelea convocarea lor.

13. Colegiul presdial constă din: *a*) preşedintele consiliului de cultură al ţĕrii; *b*) amêndoi preşedinţii de secţiune şi locţiitorii lor; *c*) representantul guvernului; *d*) representantul comisiunei ţĕrii; *e*) câte 3 membri, ce se aleg de amêndóuĕ comisiunile de secţiune.

14. In cas de a fi împedecat, preşedintele consiliului de cultură al ţĕrii destinézǎ pe acel preşedinte de secţiune care are sĕ presideze în locul seu în colegiul presidial. Intr'un astfeliu de cas aceea secţiune, al cărei preşedinte e e chemat la o astfeliu de funcţiune, esmite încă un membru (articolul 13, ad 5) la şedinţa respectivă.

15. Ca afaceri comune, ce cad în cercul de activitate al colegiului presidial, se declară: *a*) stabilirea preliminarelor pentru colegiu însuşi şi pentru biroul seu, apoi amêndóuĕ secţiunile după proiectele presentate de acestea din urmă; *b*) distribuirea subvenţiunilor imperiului şi ale ţĕrii la cele dóue secţiuni, cu care ocasiune, întru cât se póte face acésta după categoriile subvenţiunilor, e a se luá în considerare raportul celor dóue naţionalităţi după poporaţiune şi după prestarea dărilor de pămênt şi de classă a caselor; *c*) biroul technic de cultură; *d*) biroul statistic; *e*) biblioteca; *f*) institul pomologic din Troja, întru cât şi câtă vreme administrarea acestui institut al ţĕrii e în sarcina consiliului de cultură al ţĕrii.

16. Afacerile diferitelor institute agricole de învĕţămênt, mai ales numirea de representanţi în curatorii se vin, după-cum e limba de instrucţiune, în secţiunea boemă ori în cea germână.

17. Părerile (avisurile), ce se cer dela consiliul de cultură al ţĕrei, sunt a se dá separat din fie-care din cele dóue secţiuni şi a se presentá neschimbate prin colegiul presidial. În cas de divergenţe îi rĕmâne reservat colegiului a-şi dá părerea sa proprie.

18. În cas când în privinţa unei dorinţe sunt înţelese amêndóuĕ comisiunile de secţiune, se pot întruní amêndóue într'o şedinţă comună.

IV. Instituirea unei camere de comerciu şi de industrie în Boemia orientală.

Considerând, că districtul camerilor de comerciu din Praga şi Reichenberg e mare şi recunoscêndu-se necesitatea de a se înmulţi teritórele de camere de comerciu în Boemia e a se creá în ostul Boemiei un nou teritoriu de cameră comercială, separându-se numĕrul necesariu de cercuri de dare din teritoriul camerilor comerciale din Reichenberg şi Praga.

Separarea corĕspundĕtóre trebuiuţelor faptice şi alipirea singuraticelor cercuri la alte camere comerciale ale Boemiei sĕ se ia la desbatere deodată împreună. Guvernul c. r. îşi dă consimţĕmêntul seu principial la o propunere ce ţintesce la acésta, de asemenea la propuneri pentru crearea unei representanţe corespundĕtóre a camerei de comerciu ce se formézǎ de nou în consiliul imperial şi în dieta regatului Boemiei — fără a atinge representanţa de până acum a camererelor de comeciu esistente în ambele corpuri representative. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a dăruí din şatula Sa privată pe séma comunei bisericesci gr. or. din Someşfaleu 200 fl.

* (Cununia archiducesei Maria Valeria). Precum confirmă şi scirile mai nóue, cununia va avé loc la 18 August a. c. în Ischl. Maj. Sa împĕrătésa-regina pregătesce cu mare zel lucrurile pentru cununiă. Acestea se vor procurá partea cea mai mare din Viena şi Budapesta. Tinera pĕreche va petrece lunile de miere în castelul din Laintz, în care la primăvară se vor terminá tóte lucrările. Maj. Sa monarchul a cumpĕrat cu ocasiunea ultimei esposiţiuni artistice mai multe tablouri frumóse pe séma ficei. Afară de acésta a mai comandat un clavir minunat Tóte aceste lucruri vor fi aşeḑate în castelul din Laintz.

* (Avis.) *Joi în 13 Februariu c. n.* se va ţiné în localităţile casinei române din loc (*Restaurantul Pankievicz*) o petrecere cu dans, la care se invită prin acésta întréga inteliginţă română din loc. Inceputul la $8^1/_2$ óre.

Sibiiu, 10 Februariu, 1890 n.

Dr. *Vasilie Bologa*, *Cornel G. Aiser*.

* Invitare la „Petrecerea cu joc“ ce se va arangiá de „Reuniunea pompierilor“ din Reşinariu la 2/14 Februariu 1890 în sala cea mare a hotelului comunal din loc. Venitul curat este pentru fondul reuniunei. Inceputul la 7 óre séra. Intrare de familie 1 fl. 50 cr., de persónă 80 cr.

Comitetul arangiatoriu.

* (Invitare.) Tinerimea dela scóla poporală gr. orient. din Tilişca va arangiá în edificiul scólei de acolo o „producţiune“ declamatorică-musicală, Vineri în 2/14 Februariu a. c. la „Întimpinarea Domnului,“ care este tot odată şi hramul acestei scóle. Sunt deci învitaţi a participá la acésta producţiune toţi binevoitorii şi susţinătorii scólei. Inceputul e la 7 óre séra. Venitul este destinat pentru biblioteca scolară. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale publică. Invitări speciale nu se fac.

* (Invitare.) „Reuniunea femeilor române din Zernesti şi jur.“ invită cu tótă onórea la „Balul“ ce se va arangiá Sâmbătă în 3/15 Februariu a. c. în sala edificiului scolar din loc. Inceputul la 7 óre séra precis. Bilet de întrare 1 florin v. a.

Pentru comitet:

Maria N. Garoiu n. *Meţian*, preşedintă.

* (Himen.) Dl Nicolau Cadariu cler. abs. şi d-şóra Rozalia Şerban 'şi vor celebrá cununia lor Duminecă în 16 Februariu st. n. a. c. la 3 óre după améḑi în biserica gr. or. din maerii Albei-Iuliei.

— Dl Gavriil Maier cleric absolut şi d-şóra Valeria Pop 'şi vor serbá cununia la 16 Februariu a. c. st. n. în biserica gr. or. din Bobohalma.

* (Necrolog.) Nicolae Reu, preot, ca soţ; Valeria, Eugenia, Aurel, Mina, Fabian şi Domnica Reu ca fii şi fice; Nicolae şi Stefan Ciceiu, neguistoriu, ca fraţi; Paraschiva Ciceiu căs. Cristea şi Maria Ciceiu căs. Sioneriu ca surori; Petru Cristea şi Stefan Sioneriu ca cumnaţi; Rafila căs. Stefan Ciceiu şi Elena căs. Nicolae Ciceiu ca cumnate; apoi Petre Reu şi Ioan Reu ca cumnaţi; Nastasia căs. Petre Reu, Safta Reu căs. Stefan Bruj, Palagia Reu, căs Flore şi Todora Reu căs. Pop-Andron ca cumnate, în numele lor, a nepoţilor şi a altor consângeni cu inimă frântă de durere, aduc la cunoscinţa amicilor şi cunoscuţilor cum-că mult iubita lor: soţie, mamă, soră şi cumnată *Elena Reu* născ. *Ciceiu*, preutésă, după un morb scurt abia de 9 ḑile, dar greu, provenit din nascerea de prunci gemeni, şi a dat blândul seu suflet în mânile Creatoriului Joi în 30 Ianuariu st. n. a. c., la 10 óre diminéţa, fiind în al 28-lea an al etăţii, în al 11-lea an al fericitei căsătorii.

Remăşiţele pămêntesci după-ce se vor binecuvêntá după ritul gr. or. în biserica gr. or. din Borgo Mijloceni, se vor aşeḑá spre repaus etern Sâmbătă la 1 Februariu st. n. c. la 1 óră după améḑi în cimîteriul bisericei din loc.

Fiei ţĕrina uşóră şi memoria eternă!

Borgo-Mijloceni, la 31 Ianuariu, 1890.

— Din Arad ni se comunică încetarea din viéţă a fostului odinióră membru sinodal şi congresual *David Nicóră* fost şi pretor suprem etc. etc. în etate de 58 ani. Rĕmăşiţele pămêntesci s'au aşeḑat spre odichnă vecinică în 13 l. c. n. în Arad.

* (Viitoriul patriarch sêrb.) Pe tóte terenele şi în tóte direcţiunile s'au inceput miscările şi agităţiunile pentru alegerea patriarchului serb. O fóie vienesă, a primit scirea, că toţi amicii grupaţi în jurul ḑiarului „Zastava“ au ţinut la 9 l. c. în Noeplanta o conferinţă, unde sĕ se candideze din nou pentru scaunul patriarchul episcopul de Buda Stoicovici, care e trecut de 80 ani şi de douĕ-ori i a fost respinsă aprobarea. La cas când din nou s'ar respinge aderenţii ḑiariului „Zastava“ vor repăşí din congres spre a zădărnicí ori-ce altă alegere. Până acum sunt cunoscuţi următorii candidaţi afară de epicopul de Buda: George Brancovici de Timişóra, Basilian Petrovici de Bacica, Nectariu Dimitrievici de Verşeţ şi Teofan Zsivkoviciu de Carlstadt.

* (Conjuraţiunea din Bulgaria.) Ultimele sciri din Sofia anunţă, că comandanţii de corp din Sofia, Rusciuc şi Vidin au fost destituiţi. Asemenea au fost destituiţi mai mulţi oficeri de rang înalt din ministeriul de resbel.

* (Doctoratul în sciinţele technice.) Studenţii dela politechnicul din Budapesta au ţinut în 9 l. c. n. o întrunire, în care s'a luat decisiunea, ca sĕ se adreseze cătră ministrul de culte şi instrucţiune publică, prin care sĕ fie rugat a presentá dietei un proiect de lege în urma căruia inginerii diplomaţi sĕ pótă obţiné doctoratul în sciinţele technice.

* (Asentarea.) Cu privire la asentarea din anul acesta ministrul honveḑimei a esmis următoriul ordin: Asentarea din anul acesta se va face în locurile destinate ale cercurilor de asentare conform proiectului de asentare esistent; resultatele se vor comunicá municipiilor în decurs de trei ḑile din partea comisiunei de asentare; cu privire la durerea de ochi trahoma rĕmân în vigóre disposiţiunile de până acum; afară de casurile esceptionate prin lege, se recércă autorităţile a întrebuinţá forţa brăchiala spre a se presentá cât mai mulţi tineri la asentare; comisarilor ministeriali esmişi sĕ li se dea de cătră organele competente tot ajutoriul posibil.

* (Conversiunea ungară.) Vinderea împrumutului de argint al liniilor ferate ungare de 4 ½ procente s'a efeptuit în partea cea mai mare. Mai este numai un rest, care relativ nu-i tocmai însemnat. Venitul întreg al acestui împrumut atinge suma de 119.5 milióne fl Cu efeptuirea totală a acestui titlu întréga conversiune ungară de 500 milióne fl. se va încheá.

* (Convenţiunea vamală.) Ministrul de comerciu austriac a notificat, că din partea guvernului român nu s'a făcut incă nici un pas oficial spre delăturarea rĕsboiului vamal între monarchia nóstră şi România.

* (Regularea proprietăţii năsĕudenilor). In cestiunea regulării proprietăţii comune a năsĕudenilor, ministrul de finanţă va mai presentá dóuĕ proiecte de legi, unul cu privire la contractul încheeat la 12 Martiu 1872 de ministrul de finanţă Kerkápolyi cu representanţii comunelor de pe fostul teritoriu al reg. de graniţă năsĕudean şi cu ai fondurilor de stipendii şi scolare, ér al doilea cu privire la pactul din 10 Ianuariu a. c. referitoriu la aşa numiţii Alpi revindicaţi ai numitelor comune şi familia Kemény. Cu aceste proiecte 'şi va aflá definitiv soluţiunea cestiunea comunelor de graniţă năsĕudene.

* (Praf de puşcă fără fum.) Fabrica de dinamită din Pojon a lui Nobel se va transformá într'o fabrică pentru praf de puscă fără fum. Acest praf recere însĕ ca pusca Manlicher sĕ fie supusă unor modificări Ele se vor face uşor în arsenalul din Viena.

Loterie.

Mercuri 12 Februariu, 1890.

Sibiiu:	**51**	**56**	**73**	**89**	**55**

Sâmbătă în 8 Februariu 1890.

Buda:	**67**	**33**	**49**	**86**	**1**

Nr. 1136. [289] 1—3

CONCURS

pentru ocuparea postului de notariu comunal în **Tălmăcel (Kis-Talmács).** Reflectanţii cualificaţi sunt recercaţi a-şi asterne suplicile până la *10 Martiu a. c.* la subscrisul

Venitele sunt:

1. Léfa anuală 400 floreni.
2. Cuartir.
3. Patru metri □ de lemne.
4. Venitele statorite pentru afacerile private.

Sibiiu, 8 Februariu, 1890.

Pretorul suprem:

Fabritius.

Nr. 429. [290] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu devenit vacant în comuna **Ludoşul-mare** se escrie prin acésta concurs cu următórele emolumente:

1. Salariu anual de	400 fl.
2. Bani de cuartir	40 „
3. Relut de lemne	34 „
4. Păuşal de cancelarie	40 „
5. Pauşal de călĕtorie	100 „

6. Competinţele normate în statutul aprobat din partea municipiului.

Cererile concursuale instruite cu documentele prescrise în §. 74, XXII; 1886 au de a se presentá subscrisului până în *22 Februariu 1890 după améḑi* la 6 óre.

Mercurea, în 1 Februariu 1890.

Protopretorul cercual.

Nr. 34. [291] 1—3

EDICT.

Radu Şandru din Zizin, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Ana G Costea tot deacolo, şi de 8 ani nu se scie ubicaţiunea lui, se citézǎ prin acésta, ca în termin de 6 luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral, căci la din contră se va aduce sentinţă şi în absenţa lui.

Braşov, în 17 Ianuariu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Braşovului I, ca for matrimonial de I-a instanţă.

Ioan Petric, protopresb ca adm.

„Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Convocare.

Domnii acţionari ai *Institutului de credit şi de economii „Albina“* se învită prin acésta în vîrtutea §-lui 20 al statutelor societăţii la

a XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Sibiiu la **28 Martiu 1890 st. n.** înainte de ameaḑi la **10 óre** în casa institutului (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcţiunei; bilanţul anului de gesţiune 1889 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat, conform bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pe anul curent.
5. Alegerea a lor doi membrii în consiliul de Direcţiune în sensul §-lui 36 din statute.
6. Cererea servitorilor institutului pentru înzestrarea lor cu dreptul de pensiune.
7. Cererea unui funcţionar al institutului, de a i se computa mai mulţi ani de serviciu cu drept de pensiune.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23 şi 24 din statutele societăţii voesc a participá la adunare în persónă, sau prin plenipotenţiaţi, sunt rogaţi *a-şi depune acţiunile şi eventual doveḑile de plenipotenţă, cel mult pănă Marţi în 25 Martiu a. c. st. n. 6 óre p. m. la cassa centrală în Sibiiu, sau la a filialei în Braşov.* [292] 1—1

Sibiiu, 10 Februariu, 1890. st. n.

Direcţiunea Institutului.

Contul bilanţului pro 1889.

Active.	fl. cr	**Pasive.**	fl. c
1. Cassa în numerariu	813.88	1. Părţi fundamentale	15496.—
2. In cambii	33684.85	2. Depuneri şi interese capitalisate	30361.55
3. In obligaţiuni	13577.—	3. Părţi ordinare	15.—
4. In mobiliar	212.78	4. Interese la părţi fundamentale	145.16
5. Anticipaţiuni	76.—	5. Interese anticipate pe 1890	318.93
6. Anticipaţiuni de chirie	66.67	6. Fondul de reservă	936.82
7. Tacse de protest	4.15	7. Beneficii	30.—
8. Losuri	31.56	8. Profit curat	1163.43
	48466.89		48466.89

Deva, la 31 Decembre c. n. 1889.

Ioan Lazariciu m. p., cassariu. **Ioan Papiu** m. p., director. **Ioan Simionaşiu** m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul bilanţului şi, confrontându-l cu registrele principale şi aucsiliare ale însoţirii, ţinute în bună regulă, l'am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Deva, la 28 Ianuariu, 1890.

Dr. Ales. Hosszu m. p. Dr. **Ioan Mihu** m. p. **Avram Pecurariu** m. p.

Contul profitului şi perderilor pro 1889.

Spesele.	fl. cr.	**Venitele.**	fl. cr.
1. Interese la depuneri	1587.67	1. Interesele de escompt	3272.32
2. Remuneraţiuni	970.—	2. Provisiuni	828.71
3. Timbru	22.77	3. Diverse accidenţe	591.24
4. Contribuţiune	352.84		
5. Diverse spese	279.64		
6. Tacse de presenţă	94.50		
7. Chiria	200.—		
8. Scăderea valórii mobil.	21.42		
9. Profit curat	1163.43		
	4692.27		4692.27

Deva, la 31 Decembre c. n. 1889.

Ioan Lazariciu m. p., cassariu. **Ioan Papiu** m. p., director. **Ioan Simionaşiu** m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul profitului şi perderilor şi, confrontându-l cu registrele principale şi aucsiliare ale însoţirei, ţinute în bună regulă, l'am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Deva, la 28 Ianuariu, 1890. [293] 1—1

Dr **Ales. Hosszu** m. p. Dr. **Ioan Mihu** m. p. **Avram Pecurariu** m. p.

„Hunedóra“ însoţire de anticipaţiune şi credit în Deva.

Convocare.

Domnii participanţi ai însoţirii de anticipaţiune şi credit „Hunedóra,“ se învită în vîrtutea §§-23 şi 24 ai statutelor la a

V-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Deva la **1 Martiu 1890 st. n. la 3 óre d. a.** în localul însoţirii.

Obiectele puse la ordinea ḑilii sunt:

1. Raportul directorului cu privire la activitatea consiliului administrativ şi la starea cassei însoţirii pe anul 1889; raportul comisiunei de supraveghiare, şi hotărîrea asupra profitului curat.
2. Statorirea bugetului pe anul 1890.
3. Alegereea a doi scrutinători.
4. Alegerea unui membru în consiliul administrativ pe timp de 2 ani.
5. Alegerea comisiunii de supraveghere pe timp de un an.

În lipsa membrilor receruţi, — de preste jumĕtate a părţilor fundamentale deplin solvite, — adunarea se va ţinea în înţelesul §-lui 25 din Statute la 8 Martiu a. c. tot la timpul şi în localul indicat.

Domnii participanţi pot lua parte sau în persónă, sau prin plenipotenţiaţii lor, cari asemenea au se fie participanţi fundamentali, (§. 26); nime nu póte esercita însĕ mai multe de 20 voturi (§. 10).

În timpul încheerii bilanţului însoţirea a avut 303 părţi fundamentale.

Din şedinţa consiliului administrativ al însoţirii „Hunedóra,“ ţinută în Deva, la 29 Ianuariu 1890. [294] 1—1

Ioan Papiu m p., director. **Nichita Luculeţiu,** secretariu.

„MUNTEANA“ institut de credit şi păstrare, societate pe acţiuni în Ofenbaia.

Incheierea socotelilor

societăţii de credit şi păstrare „Munteana“ din Ofenbaia pe anul 1889.

Contul bilanţului.

Activa:		fl. cr.	**Pasiva:**	fl. cr.
Cassa în numerariu		702.68	Capital social întrat	7,888.—
Cambii		9,091.—	Depuneri	2,882.60
Obligaţiuni cu cavenţi		6,766.50	Fondul de reservă	3.—
Împrumut hipotecar		160.—	Cambíi reescomptate	5,295.—
Spese de fondare		4.80	Interese anticipate	165.80
Mobilariu	158.80		Profit curat	633.50
„ după amortisare de 10%	15.88	142.92		
		16,867.90		16,867.90

Contul profitului şi al perderilor.

Eşite:		fl. cr.	**Intrate:**		fl cr.
Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	55.49		Dela cambii	279.27	
pentru cambii reescomptate	38.39	93.88	„ obligaţiuni cu cavenţi	399.54	
Porto		18.46	„ „ cu hipotecă	7.36	
Spese		155.93	„ depuneri la institute	61.38	
Dare		6.05	„ întârḑiere	23.23	770.78
Amortisarea de 10% din mobiliariu		15.88	Competinţe de scris.		152.92
Profit curat		633.50			
		923.70			923.70

Ofenbaia, în 31 Decembre, 1889.

Ioan Danciu m. p., director esecutiv. **Nicolae Fodorean** m. p, comptabil.

Membrii direcţiunei.

I. I. Tordai m. p. **V. Rus** m. p. **Lud. Csutak** m. p. **H. Lövy** m. p. **Moise Ţîr** m. p.

Subsemnatul comitet de revisiune am esaminat bilanţul present, precum şi contul profitului şi al perderilor şi confrontându-le cu registrele principali şi secundari ale institutului constatăm, că le-am aflat în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Ofenbaia, în 27 Ianuariu, 1890. [295] 1—3

Comitetul de revisiune:

Nestor Manciu m p. **Andreiu Muntean** m p. **Simeon Ciorbea** m p. **Simeon Paşca** m p. **Petru Popp** m. p. **Ioan Pop** m. p.

„MUNTEANA“ institut de credit şi păstrare, societate pe acţiuni în Ofenbaia.

Convocare.

Domnii acţionari ai *„Institutului de credit şi păstrare „MUNTEANA“ societate pe acţiuni în Ofenbaia“*, conform §. 20 al statutelor societăţii se convócă prin acésta la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Ofenbaia **la 10 Martiu 1890 căl. nou la 10 óre înainte de ameḑi** în localul scólei române din loc.

Obiectele:

1. Raportul direcţiunei despre resultatul anului 1889.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Deciderea asupra profitului curat amĕsurat bilanţului.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pentru direcţiune.
5. Alegerea comitetului de revisiune conform §. 52.
6. Decisiunea asupra sporirei sau nesporirei capitalului social.

Domnii acţionari, cari voesc a participá la acésta adunare, fie în persónă, fie prin împuternicit, sunt rugaţi a depune acţiile la cassa societăţii în Ofenbaia pănă în 10 Martiu a. c. n. la 9 óre a. m. [296] 1—3

Ofenbaia, în 6 Februariu, 1890.

Direcţiunea.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

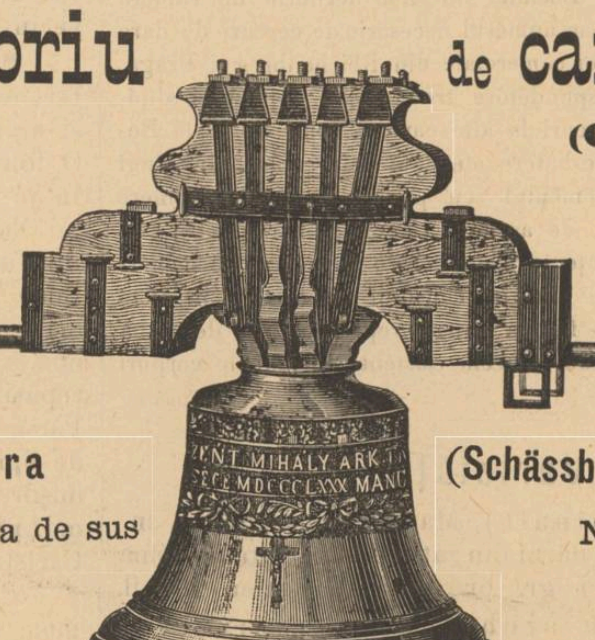

şi de construcţiunea cea mai nóuă cu sul sucitoriu

în Sighişóra piaţa de sus (Schässburg-Segesvár) Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [270] 3—12

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 12 Sibiiu, Marţi 6/18 Februariu 1890. Anul XXXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 5 Februariu.

In decursul desbaterilor parlamentari asupra bugetului ministrului de agricultură s'au ivit serióse păreri faţă de stagnarea agriculturei din Ungaria. Esportul de grâne şi bucate este tare mărginit prin mĕsurile, ce le-au luat statele vecine şi în special Germania, punênd imposite vamale nesuportabile, ér industria de aici din ţară nici decât nu vrea sĕ facă progrese, şi este notoric, că agricultura este condiţionată dela o industrie bine desvoltată. Esportul de spirt, când era sĕ se ridice a fost atăcat prin cele mai grozave dări de consum, aşa că aḑi statul român în piaţa din Triest a ajuns a face o concurinţă însemnată spirtului, ce produce Ungaria, ér fabricele de zăhar, ce au esistat au sistat tóte lucrările şi cele ce au început a lucrá din nou cu capitale strĕine încă nu promit nici o prosperare. Agricultorii nu pot acceptá condiţiunile puse de întreprinḑĕtori şi adecă nu pot oferí o majă metrică de napi cu 80 cr., ér fabrica nu póte da mai mult şi aşa conflictul escat póte sĕ aducă lucrurile acolo, că nici fabrica dela Bod sĕ nu pótă sĕ continue producerea zăharului, ér cea proiectată în Aiud deja e fapt împlinit, că nici nu se va ridicá. Reuniunea agricolă din Cluş a făcut o încercare de a aflá un *modus vivendi* între antreprenorii şi cultivătorii de napi, dar încercarea a rĕmas zădarnică. Agricultorul nu póte sĕ producă napi cu un preţ atât de neînsemnat şi aşa favorurile, ce le acórdă legea stabilimentelor industriale au sĕ se lovéscă de stânci puternice, de resistinţa, ce o fac agricultorii. Românii şi pe terenul acesta observă o pasivitate neesplicabilă. Ei stau cu mânile în şolduri şi nu se dechiară nici pentru aceea, că vor cultivá napi de zăhar, nici că nu vor cultivá. Ungurii au mult pămênt, ce e drept, dară ei sunt cu mult mai puţini la numĕr ca sĕ pótă fi în stare a susţiné din pămênturile lor fabricile, şi aici, cel puţin pe acest teren ar trebuí sĕ se facă încercări ca şi românii sĕ fie iniţiaţi şi capacitaţi ca sĕ cultive napi de zăhar, căci dacă sĕ rentéză, e câstig sigur, de nu se rentéză, nu sĕ rentéză nici pentru unguri.

Anul trecut factorii cei mai interesaţi au provocat pe români în linia din urmă ca sĕ şi cerce norocul.

Cei mai mulţi nu au fost încunosciinţaţi, nici nu a fost puşi la cale ca sĕ cultive napi. În chipul acesta era o urmare naturală, că ungurii lăsaţi de capul lor sĕ facă fiasco şi separatismul lor a adus sau va aduce daune întreprinderei, aşa că nimenea nu va mai fi dispus a pune capitale strĕine aici în circulaţiune spre scopuri industriale.

Ori vĕd fraţii magiari aceste, ori nu le vĕd, încă nu scim, tot ce scim e, că ei se frământă singuri de capul lor, fără ca sĕ vadă, că resultatele cele fatale au sĕ le ascrie împregiurărei, că proprietarii români au fost nebăgaţi în sémă la prima încercare, sau şi dacă nu au fost tocmai nebăgaţi în sémă, dar la ei s'a reflectat numai ca de clacă.

Aşa apoi nu se face nici industrie, aşa nu prosperéză ţéra, aşa nu se vor schimbá actualele triste referinţe economice şi financiari.

Pe terenul acesta miseriile sunt comune, darea trebue sĕ o plătim cu toţii, lucrătorii cei scumpi ér cu toţii, şi acésta parte mare din vina magiarilor, cari au făcut de au luat lumea în cap mulţi ómeni capaci de lucru şi au instrĕinat de aici multe braţe muncitóre. Ca sĕ rĕmână acestea aici au lipsă de ticnă, au lipsă ca sĕ fie consideraţi de cetăţeni ai statului şi au lipsă ca sĕ fie cruţaţi cu cheltueli nebunesci, făcute din aruncuri de pe spatele ţĕranilor.

Dacă e sĕ se îndrepte starea cetăţenilor preste tot, înainte de tóte trebue sĕ se inaugureze o politică mai sănĕtósă, şi numai atunci se vor creá alte stări de lucruri mulţămitóre pentru toţi.

Revista politică.

Energia, ce se desvóltă în cercurile din Budapesta pentru înfiinţarea asilelor de copii, a dat presei mult material de comentat, şi în special presa naţionalităţilor nemagiare din patrie şi strĕină s'a ocupat mult cu acésta cestiune, carea, după cum se presentéză, atentéză la esistenţa naţională a popórelor, cari locuesc sub coróna sf. Stefan.

In 10 Februariu s'a conchemat o anchetă, carea sub conducerea ministrului de culte şi instrucţiune publică a desbătut mijlócele şi modul, cum ar puté sĕ se realiseze mai curênd şi mai cu succes din punct de vedere al statului acésta cestiune.

Părerile au fost diferite şi cu deosebire discursurile înflăcărate ale unor bărbaţi, cari vor sĕ trécă de mari patrioţi, au tradat întreg planul guvernului, ér ministrul de culte nu s'a sfiit de loc a stá pe partea acestora. Câţi va membrii, cari au luat parte la anchetă şi au combătut planul şi intenţiunea, ce se urmăresce, au rĕmas în minoritate neînsemnată, străbătênd vocea lor în pustiu.

Astfeliu în privinţa obligativităţii s'a hotărit, conform propunerei inspectorului de scóle Réthy, ca toţi părinţii, cari au copii sĕ fie obligaţi a-şi trimite copii în asiluri, esceptiune fac numai aceia, cari pot dovedí cu acte că copii lor se află în casa părintéscă bine adăpostiţi şi bine îngrijiţi în tot timpul.

In legătură cu acésta s'a învêrtit obiectul desbaterei şi asupra cestiunei limbei, care sĕ se foloséscă pentru instruirea copiilor şi s'a adus hotărirea, că limba sĕ fie cea maternă, întru cât privesce instrucţiunea se recere şi este obligat a se instruá copii în limba magiară într'o astfeliu de mĕsură, ca cu anul al cincilea, eşind din institut şi intrând în scólă sĕ fie pregătit şi apt a se desvoltá mai departe în scólele elementare.

Circularele impĕratului german, prin care se ia în protecţiune sórtea lucrătorilor, şi cari au avut mare efect în tóte părţile forméză şi acum obiectul de discutat. La 15 l. c. s'a deschis cu mare pompă consiliul de stat, unde impĕratul prin o vorbire însufleţită, a accentuat din nou importanţa acestei cestiuni, a cărei problemă crede, că o va puté regulá pe cale internaţională. Cei mai de frunte şi mai insemnaţi patroni s'au pronunţat pentru realisarea favorabilă a acestei cestiuni, ei nutresc vederile monarchului sub unele condiţiuni, cari pot avé loc fără sĕ se altereze ideea conducĕtóre.

Scirile, că între impĕratul şi cancelarul de fer s'au ivit diverginţe de păreri şi că asta a fost causa de circularele n'au fost contrasemnate şi de principele Bismarck s'au desminţit cu ocasiunea întrunirei consiliului de stat. Monarchul s'a intreţinut ostentativ cu cancelarul seu, ér acesta s'a esprimat către un deputat de frunte cu următórea frasă: Nu mai încape nici o îndoélă, că impĕratul me are fórte drag, dar nimic nu i pot impune. Incércă dta odată, dacă poţi.

Regularea pe cale internaţională a acestei cestiuni pare a întimpiná încă mari greutăţi. Guvernele strĕine, la cari s'a adresat, încă nu şi-au dat rĕspunsul şi în prima linie se astéptă rĕspunsul Franciei. Ministrul de esterne frances, după-ce a fost incunosciinţat prin ambasadorul german de ordinele impĕratului, a rĕspuns, că nu e pregătit a dá rĕspuns, cestiunea trebue desbătută în consiliul de ministrii şi póte că ea va formá obiect de desbatere chiar şi în cameră.

Se vorbesce, că guvernul frances va cere detalii intregitóre asupra fie cărui punct pe cale diplomatică, prin acésta se amână cestiunea încă mult timp şi în urmă nu eschide posibilitatea, după-cum sunt referinţele dintre aceste dóuĕ state, că Francia va dá un rĕspuns negativ.

Mai este şi o altă causă, carea trebue resolvată mai înainte de a se începe pertractările în Germania. Helveţia a invitat guvernele strĕine la un congres internaţional în Bern pe 5 Maiu tot spre

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

223. Nu amesteca tainele tale cu lucrurile, ce pui la ivélă, pentru-că pe urmă te vei căí.

224. Sĕ nu ascunḑi nici o pricină de către cela, ce vei cercetá sfat dela dênsul, că de ţi se va têmplá mai pe urmă vre-un rĕu, va fi vina dintru tine.

225. Mărirea, ce se câstigă din bunătate, este mai mare decât mărirea, ce vine din bună rodirea némului.

226. Cei nemulţămitori nu se folosesc de facerile de bine, ce dela făcĕtorii lor de bine se învrednicesc.

227. Cei neînvĕţaţi lesne primesc şederile mai sus, ér înţelepţii, ce cunosc cuviinţa, acésta nu o fac.

228. Vremea, carea o ai în lume, este mai nainte decât césul cel după urmă al vieţei tale; dirept aceea, pănă a nu ajunge acel cés, cheltuesce vremea, ce o ai, spre a câstigá cele ce vor sĕ ţi se întêmpleze mai pe urmă, şi nu astepta sĕ ţi-se sfêrşéscă tóte nădejdile, pentru-că atuncia vei merge în locul cel ce ţi-au gătit faptele tale cele rele.

229. Omului celui bĕtrân ajungă-i neputinţa vêrstei sale, şi nu se mai amestece întru alte griji.

230. După cum gândesce lumea viaţa fără avere este ticălósă, şi învĕţătura fără diregĕtorie nu este alt, fără numai o adunare de multe cuvinte cuvióse, carele nici de cum nu folosesc.

231. Acésta se cade sĕ ne mângăie, când ne vom ocărí de cineva, că adecă nu vom sĕ trăim în veci.

232. O poliţie, întru carea se fac rĕutăţi, nu se póte sĕ nu o pedepséscă Dumneḑeu cu o intristăciune obstéscă.

233. Nici un lucru nu îmbunéză inimile ómenilor atâta cât voróva cea dulce.

234. Bĕtrâneţele nu se cade sĕ se socotéscă parte a vieţii.

235. Nu te mărí, şi nu te trufí, pentru-că ce mărire este întru cele, ce s'au zidit din ţĕrină, şi ce trufie este intru cela ce va sĕ se facă érăşi hrana vermilor, sau întru cela ce trăiesce astăḑi şi mâne móre.

236. Temete de rugile cele ce aduc către Dumneḑeu ceia ce sĕ amăresc de tine.

237. Aibi îngăduélă, căci cu îngaduéla tot lucrul se isprăvesce.

238. Un monarch inţelept nici odinióră nu se va căí, căci este înţelept.

239. Socotesce-te ce grăesci, şi în ce vreme grăesci.

240. Netrebnică cinste este aceea, carea cercetéză sĕ o câştige nestine, fiind nesocotit întru tóte lucrurile.

241. Când vrei sĕ iai sfat dela cineva, spunei adevĕrul, ca sĕ fie adevĕrat şi sfatul, ce-ţi va dá acela.

242. Pentru-ca sĕ aibi vesti, dă voie la toţi sĕ între în ostile tale.

243. Fiesce care vrăşmăşie póte cu tocmirea sĕ se strice, éră vrăşmăşia zavistnicului nu se strică.

244. Omul nici odinióră nu se căeste, căci au tăcut.

245. Dintru împreunarea ómenilor celor buni şi de cinste póte câştigá omul o comóră de daruri fórte alésă.

246. Nu fii cumplit spre a pedepsí, pentru-că este lucru ţĕrănesc, şi nu pedepsí adesea, pentru-că şi întru altfeliu vei puté sĕ ajungi la ceea-ce gândesci.

247. Mijlocirea cea mai alésă spre a câştigá cinste stă întru a cumpăní bine, şi a orânduí frumos cuvintele tale.

(Va urmă).

acest scop și cu mult mai inainte de a se iví ordinele împĕratului german. Ea refusă a luá parte la pertractări în Germania și insistă pe lângă învitarea sa, făcênd tot odată atente pe statele mici a nu se lăsá în pertractări cu puterile mari, căci ușor se póte întêmplá, ca puterile mari sĕ-și câstige înriurire în afacerile interne ale lor. Foile germane pledéză ca Helveția sĕ se abțină dela planu rile sale.

Ducele Louis Filip de Orleans a fost dejudecat la doi ani inchisóre. Procesul n'a durat mult și demonstrațiuni nu s'au făcut, precum se credea la început. Ducele a mărturisit și cu ocasiunea dejudecărei, că n'a venit în Francia, sĕ facă politică, acésta e datorința tatălui seu, ér el a voit sĕ-și servéscă patria ca ori care fiu al ei. În Paris domnesce părerea, că ducele va fi agrațiat, dacă nu se vor întêmplá scene scandalóse. Timpul agrațierei nu se scie, acésta póte sĕ se întêmple și numai la 14 Iuniu, ḑiua dărâmărei Bastiliei și a sĕrbărei naționale, ér până atunci sĕ fie tractat ca ori-care prinsoneriu.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Succesele „Tribunei“ și dl Slavici.

Brașov, 3/15 Februariu, 1890.

In nrul 26 al „Tribunei,“ sosit eri aici, se ḑice: că dl Slavici, carele la 1884 era profesor de pedagogie („*lucus a non lucendo*“ căci pedagogia nici când n'a învĕțat *) și director de studii la „Asilul Elena Dómna“ din Bucuresci și și-a părăsit acel post întorcêndu-se în țara lui ca sĕ lucreze pentru întemeerea ḑiarului român independent „Tribuna“, ér acum, după-ce esistința „Tribunei“ e *deplin asigurată* se întórce érăși acolo.“

Publicul și mai ales noi acționarii institutului tipografic, carii nu putem cheltuí și cu desele călĕtorii la adunările ordinare și estra-ordinare, ce se țin în Sibiiu, cu tot dreptul am dorí sĕ fim „luminați“ ce va sĕ ḑică acel „deplin asigurat? căci până acuma am făcut trista esperință, că de câte ori ḑicea „Tribuna,“ că esistența ei este „asigurată“, totdeuna institutul tipografic era în pericol de a licuidá și ne pomeniam, că ni se cer sacrificii nóue, ér acuma lăudându se plane cu „deplin asigurată“, me tem, că este și mai rĕu.

Cum se póte așa repede o minune ca asta? Nu mai demult decât în Decembre 1889 colinda dl Eugen Brote pe aici ca sĕ colecteze pentru redacțiunea „Tribunei“ în scopul sĕ-i asigureze esistința pe un an de ḑile, ér mai departe vor vedé ce vor face, căci „*qui habet tempus, habet vitam*“ și deja se și laudă, că esistența „Tribunei“ ar fi deplin asigurată.

Inzădar asteptăm însĕ sĕ ne lumineze „Tribuna“ despre afacerile sale interne, cari ne privesc și pe noi, căci ea în acéstă cestiune ascunde lumina sub „obroc“, ea care afirmă mereu, că are chemarea sĕ descopere adevĕrul pe tóte terenele, ori cât de supĕrătoriu fie acela, față cu noi, cu susținĕtorii ei tăinuesce adevĕrul și ne îmbată cu apă rece.

Prin ce a devenit „deplin asigurată“ esistința „Tribunei“?

Dóră prin aceea, că d nii Antoniu Mocsonyi, Dr. Ales. Mocsonyi, Vincențiu Babeș și Coriolan Bredicean, cu a căror acuisițiune într'adevĕr câstigase institutul tipografic și din punct de vedere moral și din cel material — după esperință de un an *și-au dat demisiunea din direcțiunea institutului tipografic*, și încă precum vorbesc prin casina de aici, matadorii „Tribunei“ — *din motive principiali*?!

De ce nu aduce „Tribuna“ la cunoscința publicului acest fapt împlinit și luat la cunoscință în adunarea generală *estra ordinară* a „institutului tipografic“, ținută în 17/29 Decembre 1889.

Au dóră prin aceea, că pentru-ca „Tribuna“ sĕ pótă îndopá tot produsul institutului tipografic a trebuit sĕ înceteze a mai sporí „Biblioteca poporală“? (Veḑi „Tribuna“ Nr. 9 din 13/25 Ianuariu a. c. art „O socoteală“).

Au dóră prin aceea, că talentatul, dar cu tóte acestea modestul colaborator, poetul Coșbuc, îndată după abandonarea întreprinderei din partea dnilor Mocsonesci, a părăsit și el redacțiunea, unde nu avea nici un prospect de viitoriu și, luându-și catrafusele, s'a cărat la Bucuresci?

Au dóră prin aceea în fine, că agentului Eugeniu Brote, după-cum se laudă matadorii pela noi, i-a succes a colectá pe hârtie pentru anul curent aici în Brașov 1200 fl; în Sibiiu 1000 fl., în Arad 600 fl., în Caransebeș 300 fl., și ici colea 400 fl.?

Tóte acestea ne conving chiar despre contrariul afirmațiunei „Tribunei“ și cu deosebire mergerea dlui Slavici la Bucuresci este dovada cea mai eclatantă, că „corabia „Tribunei“ se cufundă“. Povestea cea cu cloțanii din corabie.

Cheea cea adevĕrată pentru deslegarea acestui rebus nu ni o dă nrul 26 al „Tribunei“ ci nrul 9 din anul curent, în care se ḑice:

> „Că „Tribuna“ e mijlocul de întrunire al unui larg cerc de ómeni de litere, care pot sĕ susțină un ḑiariu bine redactat și cu fórte puține cheltueli de redacțiune prin *colaborări gratuite*.“

După întocmelile „Tribunei“ nu redactorul, ci „colaboratorii“ au fost cei mai bine plătiți, ér după arangiamentul mai nou, dacă putem dá creḑĕmênt articolului citat mai sus „colaboratorii“ vor trebuí sĕ postéscă.

Dl Slavici, precum se afirmă în nrul 26, nu mai era nici redactor, nici director al „Tribunei“, prin urmare era „colaborator.“

Ei bine! un om carele ca dl Slavici deși susține a fi român și încă mare român a fost în starea pentru bani sĕ și bată joc de români într'o carte nemțéscă, menită a înformá pe tótă lumea despre aptitudinile poporului român, așa se vede, că nu este croit pentru menagiul actual al colaboratorilor „Tribunei“, ci folosindu-se de conecsiunile „literare“ cu junimistii, cari încă sunt la putere în România și-a căutat de trébă și a esoperat ca sĕ fie érăși denumit la postul ce-l abandona se, când era mai bine plătit în Sibiiu, decât în Bucuresci, pentru-că Domnia lui se laudă cu cultura nemțéscă, ér némțul ține, că „*ubi bene, ibi patria*.“

Acesta este „adevĕratul“ adevĕr, ér nu „cocoloșiturile“ „Tribunei“.

Un acționariu al institutului tipografic.

---

*) Asta nu impórtă nici în România nici în Caransebeș. Red.

Ocna de lângă Sibiiu, 10 Februariu, 1890 n.*) Dle redactor! In Nr. din 2 Februariu a. c. al fóiei „Közérdek“ din Aiud, cineva pentru de a paradá cu un nimb fals, scrie un articol sub titlul: „Institutele nóstre de bani și „Albina“ („Hazai pénzintézeteink s az „Albina“).

Față de acest articol cei interesați și cu deosebire direcțiunea „Albinei“ va scí, ce sĕ facă. Eu, ca ungur, carele prin articolul amintit vĕd atăcată „Albina“ și magiarimea din jurul Sibiiului, rĕspund autorului articolului amintit următórele:

Ori-ce institut de bani din lume, dacă vrea sĕ corĕspundă scopului defipt, cu trup cu suflet se silesce, ca între marginile legei și după vederile sale sĕ și validiteze capitalul cât se póte mai bine, acésta o face fiesce-care institut de bani, acésta o face și „Albina,“ care din ură națională e o aschie în ochii autorului articolului. Activitatea direcțiunei institutului de bani „Albina“ corĕspunde pe deplin chiemărei și intereselor institutului, căci dacă față de alte institute de bani prosperéză, ba spriginesce și pe alte institute de bani, aceea numai spre laudă îi póte serví direcțiunei. O póte face acésta direcțiunea și altui institut de bani, dacă are destui bani și are o direcțiune activă ca „Albina.“ Fiesce care direcțiune ea insași dă viață cercului seu de acțiune —, sau că-l face necapace de viață.

Că „Albina“ ține agenți bineplătiți în provincie, care lucră în interesul institutului și a partidelor avisate la credit, acésta e fórte bine, și corect, acésta ar trebuí sĕ o facă și alte institute de bani, atât în interesul lor propriu, cât și al publicului, acésta îi stă în voie și în drept, acésta nu-l privesce nici pe autor, nici pe altul. Că ce feliu de agenți ține „Albina“, acésta atârnă dela voia sa. Acest institut nu se baséză pe protecțiune, ci pe banii acționarilor, cari lucră independent și după convingerea lor proprie.

Că corĕspondéză românesce, e adevĕrat **), dar de ce sĕ și corespondeze într'altă limbă, când institutul însuși e românesc?! Care institut de bani patriotic corespondéză d. e. românesce?! De ce sĕ-și pórte deci afacerile proprii în ori și care altă limbă din patrie? Și numai a presupune așa ceva e adevĕrată halucinațiune. Precum „Albina“ nu poruncesce autorului sĕ scrie românesce, așa nici „Albinei“ nu-i póte poruncí nime în afacerile ei. Că înființéză „Auraria“ și „Patria“, face fórte bine; acelea n'au înșelat încă pe nime. Numai atunci n'ar face bine, când ar înființá undeva o „Victoria“, ***) căci acest nume e urgisit de toți cetățenii patriei! Că „Albina“ ar îngreuná cu predilecțiune proprietățile maghiare, acésta e o acusă nebasată, murdară. Ea își dă banii fără deosebire de naționalitate acelora, cari au destul credit. Ea nu are de scop sĕ-și câstige moșia cuiva, ci sĕ-și fructifice banii. Nu are deci de scop sĕ-

---

*) Din comitiva autorului acestei corespondențe nu putem constatá, dacă s'a adresat cu acest rĕspuns și la redacțiunea fóiei „Kőzérdek“ în care s'a făcut mai de aprópe atacul contra institutelor române de bani, la tótă întêmplarea așa era corect; noi o publicăm în traducere fidelă, constatând multe adevĕruri eșite de astădată din gura unui maghiar, ce față de puternicul curent șovinist e „corb alb.“ Red.

**) După-cum suntem noi informați, la acest institut corĕspondéză în tóte trei limbile din patrie, resp. în limba partidelor. Red.

***) Înțelege pe fosta societate de asigurare mutuală din Cluș „Victoria“, carea a falimentat și păgubit pe asiguranți. Red.

Banii dracului

(Urmare din Nr. 10.)

Tot asemenea era de mulțămită și Istina. Ea a crescut mai cu sémă la curtea lui, dintâiu după galițe, pe urmă din fată de casă a ajuns sĕ i pórte tótă economia. Și ea scia potriví de câte ori erau óspeți la curte ca sĕ nu iasă nemulțămiți, și ḑeu nici țĕranii nu eșiau nemulțămiți. Ea credea la sărăcie, căci și ea a fost săracă, când a ajuns în curte mai mult de milă, fiind fără părinți.

Aceste tóte și le improspĕta în ḑiua de anul nou Ambruș, până a nu se culcá, și ca și cum ar fi fost mulțămit cu resultatul, ce obținuse, sĕ dete și la culcare.

Dar după senin vine nor. Omul bĕtrân e ca raoa, acum e, peste puțină vreme trece și se duce. A doua ḑi de diminéță se treḑesce, că începe a tușí, ferbințelele cresc și păn sĕ mai vină și medicul, Ambruș bĕtrânul trage de mórte. Rudenii mai aprópe ca pe Pista nu avea, și Alecsă om de ispravă dă în grijă la Istina de tóte și pornesce cu trăsura păn la Cluș, ca sĕ aducă pe dșorul acasă, precând se reintórsă ei bĕtrânul era la ultima rĕsuflare, pe Pista nu-l mai cunosce, pe Alecse î-l mai ficséză de vre o dóuĕ trei ori și cu ochii pironiți pe el adorme somnul cel de veci.

Tóte acestea se petrec în timp de câte-va ḑile și nepotul făr de a vĕrsá multe lacrimi face preparativele pentru îngropare și după o ceremonie simplă, cum e la calvini, pe bĕtrânul Ambruș î l petrec la mormênt câțiva cunoscuți, Pista și ómenii cuvioși din sat.

Nu era inimă cu durere pentru mórtea lui, decât numai lui Alecsă părea, că-i pare rĕu și Istinei, căci sciau, că cu domnișorul cel tinĕr nu se pot nărăví.

Incă nu-se rĕcise bine trupul lui Ambruș în pămênt și un notariu public sosesce a dóua ḑi, pentru-ca sĕ ia inventariul după mórtea lui Ambruș, Ambruș avea avere colosală în bani, în vite, vinuri și moșii late și lungi, cât vedea-i cu ochii.

Mai întâiu se deschide o ladă de fier și notariul pune mâna pe o hârtie, ce era deasupra, care sămêna mult cu un document mai de valóre.

După ce î l desface cetesce și din ce cetesce mai mult i se încrețesce fruntea.

Pista apucă și el o căutătură în hârtia cea mică și după ce se încredință, că el este eredele universal, nu mult îi mai păsa de celelalte disposițiuni ale bĕtrânului; și adecă ce era sĕ-i și pese lui de dóuĕ mii de floreni, care le lăsa bĕtrânul lui Alecsă și Istinei și pe deasupra vaca, care și o va alege el din tóte și scrófa, care va avé mai mulți purcei după ea, când și el are aḑi avere nu nimica. Numai o disposițiune î-l supĕra. Bĕtrânul dispuse și aceea, că Alecsă și Istina sĕ rĕmână și mai departe ca îngrijitori în curtea lui, și acésta nu-i convenia lui Pista. El avea alte idei și ideile lui nu se uniau ca sĕ țină în serviciul lui de incredere români, ér Alecsă și Istina erau români, nu voiau sĕ și schimbe nici portul, decum limba.

Aceste se petrec ca ințala fulgerului în capul lui Pista, câud notariul în presența primariului și juraților publică testamentul lui Ambruș; Alecsă și Istina căpĕtară și ei scire despre cele lăsate în testament. Saltă de bucurie și se apropiară către masa dlor ca sĕ audă și ei dispuseținnile d-lui lor. —

Un moșnég bĕtrân, cel mai bĕtrân om din Putinis, care au fost și el în vremea lui, aude și el cele dispuse în testament și el care a sciut tóte cele-ce s'au petrecut la curtea lui Ambruș, care a fost martor la mórtea muerei lui Ambruș, și la mórtea unicei lui fiice nu se póte suferí sĕ nu borboloséscă câteva cuvinte, din cari cei interesați au putut înțelege:

„Nu ve bucurați de banii dracului“ și cu acésta tace tăcerea pescelui, ca și cum i-ar fi părut rĕu de vorbele scóse din gură. (Va urmá).

răcéscă pe cineva, dar ca institut de viaţă; nu-şi lasă al seu nimenui. Care institut de bani din patrie lasă pe debitorii sei, cari nu satisfac îndaroririlor ce înşişi le-a luat?! „Albina“ a pîrît pe fostul ei agent din Ocna pentru 6776 fl. şi în 10 Martiu ii licitéză moşia, dacă nu plătesce. Dl agent e român şi nu maghiar, dar dacă nu a satisfăcut datorinţelor sale, îl silesce pe cale judecătoréscă. Ér acéstă procedură e legală şi dréptă. „Albina“ nici în Ocna, nici în jur nu a îngreunat, nu a cumpĕrat moşia nici unui singur magiar, cu predilecţiune — cum o acusă în mod murdar autorul. Ér pe debitorii sei leneşi îi silesce la plată pe calea judecătoriilor maghiare, ca şi alt institut de bani, ér acésta nu se póte imputá nici „Albinei“ nici altui institut de bani.

Dacă sasul, magiarul ori românul din jurul Sibiiului, avênd lipsă de împrumut ar trebuí se ia împrumut dela institutul de credit fonciar sau dela institutul de credit fonciar al proprietarilor mici, acest împrumut ar fi de 3—4 ori mai scump ca d. e. cel dela „Albina“, pentru că ar trebui sĕ mérgă la Pesta şi acolo sĕ-şi câstige protecţiune ca sĕ pótă căpĕtá împrumut, sau ar trebuí sĕ plătéscă aici un advocat, carele sĕ i mijlocéscă împrumutul din Pesta, ori dela alt institut de bani din patrie! Şi atunci încă tot e întrebare, dacă capĕtă! Câţi nu au plătit mijlocirea de împrumut şi au rĕmas cu spesele şi cu speranţa de 3—4 luni, bani însĕ nu au căpĕtat! Aici cine vrea sĕ ia împrumut fără deosebire de naţionalitate se duce în persónă la direcţiunea „Albinei“ cu estrasul din cartea funduară, sau cu cavenţii sei cunoscuţi, şi face împrumut fără nici o mijlocire, ori protecţiune, ér dacă se adreséză către agent, ori unde în provincie, îi mijlocesce acela. Şi ce e lucrul principal — nu are de lucru cu nici un „Măria Ta“, nu are sĕ se témă, că dacă greşesce titulaturile nu şi va ajunge scopul şi nu are sĕ plătéscă nici unui jidan sensal „schapp“!

Direcţiunei „Albinei“ îi stă în drept sĕ-şi dea banii cui vrea. Ar putea face, că în urma astorfel de atacuri nejuste, sĕ nu imprumute magiarilor şi atunci am păţi-o noi magiarii din jurul Sibiiului! Direcţiunea „Albinei“ însĕ şi special noi ungurimea din jurul Sibiiului nu suntem avisaţi în afacerile nóstre private la sfatul fals şi agitătoriu al autorului de articoli vătĕmători din „Közérdek“. Noi facem ceea-ce legea nu opresce şi ceea-ce cere causa şi interesul nostru privat. *Vilmos Sándor.*

Protocolul conferenţei de împăcare între cehi şi germani.

(Urmare.)

V. Limitarea legii electorale a camerelor de comerciu.

Cu ocasiunea modificării teritoriale a districtelor camerilor de comerciu esistente este a se pune la cale şi o revisuire a legii electorale a camerelor comerciale atinse de acea modificare.

VI. Deţĕrmuirea districtelor judecătoresci.

Circumscripţiunile judecătoriilor districtuale şi cercuale se vor transformá, considerând dorinţele poporaţiunii interesate şi condiţiunile teritoriale, de comunicaţiune şi circulaţiune, aşa ca, încât este cu putinţă, circumscripţiunile judecătoresci sĕ cuprindă numai comune de ale acelea-şi naţionalităţi.

Spre ajungerea acestui scop guvernul va sporí la cas de lipsă, succesiv, şi judecătoriile districtuale şi cercuale pe cât vor ertá finanţele.

Întroducerea informaţiunilor şi tractărilor în acésta privinţă, precum şi elaborarea operatului se încredinţéză unei comisiuni, care se va denumí la tribunalul suprem provincial din Praga, şi se vor adauge la dênsa şi bărbaţi de încredere; propunerile acestei comisiuni se vor presentá dietei spre opinare, conform cu legea din 11 Iuniu 1868, Nr. 59 al buletinului legilor imperiale, şi cu cea din 20 Aprile 1873. Nr. 62 al buletinului legilor imperiale, şi adecă pe cât se póte în cea mai deaprópe sesiune a aceleia sau în tot cuprinsul lor, sau numai în parte.

Tractărei legislative i-se reservă dreptul de a trage consecinţele ulterióre din schimbările organisaţiunei judecătoriilor cu privire la circumscripţiunile representelor districtuale şi la cercurile electorale.

Din acésta causă sunt a se delimitá şi cercurile politice, considerând pe deplin scopurile administraţiunei şi pe cât se póte corespundĕtor locuitorilor naţionalităţii.

Intocmiri la tribunalul provincial din Praga.

La tribunalul provincial suprem din Praga se vor face următórele întocmiri:

1. La ocuparea celor 41 de posturi de consilieri sistemisate la acest tribunal suprem al ţĕrii numai pentru 26 de locuri se pretinde cunoscinţa ambelor limbi ale ţĕrii, din contră pentru celelalte 75 posturi de consilieri nu se pretinde cunoscinţa limbei boeme, arătându-se acésta şi în publicarea concursului.

2. Din fie-care din aceste dóuĕ grupuri de consilieri ai tribunalului suprem e a se formá o comisiune personală şi disciplinară în sensul §-lui 28 din instrucţiunea judecătoréscă. In comisiunea formată din grupul celor 26 de consilieri sunt a se tractá afacerile personale şi disciplinare ale judecătoriilor de pe teritoriul locuit în preponderanţă de boemi, în comisiunea formată din grupul celor 15 consilieri sunt a se tractá afacerile personale şi disciplinare ale judecătorilor de pe teritoriul locuit în preponperanţă de germani. În fie-care din aceste dóuĕ comisiuni sunt a se desbate şi propunerile pentru ocuparea posturilor de consilieri la tribunalul suprem al ţĕrii, care vin a fi resolvate în grupul, din care e formată comisiunea.

3. În acelaşi mod e a se formá din fie-care din aceste dóuĕ grupuri de consilieri ai tribunalului suprem al ţĕrii câte un senat disciplinariu în sensul legii din 21 Maiu 1868, Bulet. legilor imperiale Nr. 46. Senatul format din grupul celor 26 de consilieri va fi chemat a funcţioná ca tribunal disciplinariu asupra funcţionarilor judecătoresci dela judecătoriile de pe teritoriul locuit în preponderanţă de boemi, senatul format din grupul celor 15 consilieri va fi chemat a funcţioná ca tribunal disciplinariu asupra funcţionarilor judecătoresci dela judecătoriile de pe teritoriul locuit în preponderanţa de germâni. Ministrul de justiţie, la propunerile sale pentru ocuparea posturilor de consilieri la tribunalul suprem al ţĕrii, va luá în considerare cu deosebire pe acei concurenţi, cari şi-au îndeplinit cariera lor în serviciu pe acel teritoriu, ce corĕspunde grupului căruia îi aparţine postul, ce e de ocupat.

VIII. Ocuparea posturilor la judecătoriile de întâia instanţă.

În privinţa ocupării posturilor la judecătoriile de întâia instanţă şi a posturilor de procurori (fiscali ai statului) nu se póte stabilí o regulă anumită, că în ce raport va fi a se ţiné strins la cerinţele de a cunósce amêndóuĕ limbile ţĕrii. Rĕmâne reservat administraţiunei ministeriului justiţiei ca la numirea funcţionarilor judecătoresci şi a procurorilor, a personalului de cancelarie şi a servitorilor, sĕ se procédă din cas în cas cu grijă şi cu dréptă apreţiare şi în mĕsura trebuinţei serviciului, şi cu considerare la îndreptăţitele pretensiuni ale concurenţilor. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Comite suprem nou.) Scirile din Budapesta anunţă, că în locul comitelui bar. Bánffy în comitatul Solnoc Dobâca a fost denumit bar. Emil Bornemisza.

* (Himen.) Dl Dimitrie Goia, cleric absolut şi d-şóra Elena A. Motora şi au sĕrbat cununia la 16 Februariu st. n. a. c. în biserica gr. or. din Sohodol.

* (Petrecere.) Petrecerea cu joc arangiată de câţi-va tineri meseriaşi români din loc a avut un succes strălucit. Sala „*Grandbierhalle*“ din palatul lui Habermann a fost îndesuită încât în pausă comunicaţiunea printre mese era cu totul zădărnicită. Jocul a fost vioiu şi s'a continuat până în ḑiorile ḑilei.

* Principele Ales. de Batemberg, astăḑi contele de Hartenau a fost ḑilele trecute în Budapesta, unde a fost primit în o lungă audienţă de către Maj. Sa monarchul. Contele a fost invitat şi la prânḑ şi a luat loc deadreapta monarchului. S'a intreţinut cu acésta ocasiune mult şi cu dl Tisza. Se vorbesce, că fostul principe bulgar insistă a se înactivá în armată ca colonel, Maj. Sa însĕ amână înactivarea din causa politicei esterne.

* (Recrutarea în Sibiiu.) Asentarea ordinară din anul acesta pentru cetatea Sibiiu va avé loc la 18 şi 19 Aprile în sala cea mare comitatensă. Tinerii obligaţi la asentare sunt aceia, cari s'au născut în anii 1869, 1868 şi 1867.

* (Balul român din Viena). Pentru balul român din Viena a mai incurs încă următórele de dicaţiuni.

1. Tudor cav. de Flondor „din depărtare“ vals.
2. Caraş „Flori de primăvară“ vals.
3. I. Perna „Hora Dâmboviţei“

Comitetul esprimă tuturor dlor compositori şi pe acésta cale sincera mulţămită pentru simţul românesc şi simpatia ce au manifestat faţă de acéstă întreprindere filantropică.

* (Esamene semestrale.) Din Rĕşinariu ni se scrie: La scóla nóstră capitală română greco-orientală din loc esamenele semestrale s'au ţinut în 31 Ianuariu şi 1 Februariu 1890 sub presidiul directorului scolar C. Hămbăşan. Resultatul lor a fost mulţămitoriu; învĕţătorii au arĕtat că sunt la culmea chemării. Numĕrul elevilor la aceste scóle trece preste 400.

Public asistent n'a fost. Singur parochul local I. Goga n'a încetat a ospitá la aprópe tóte esamenele din tóte clasele şi a le dá acestora ca preot un caracter mai festiv. E obiceiul aici, ca părinţii şi alţi onoraţiori sĕ nu participe la acest esamen, ca cu atât mai vêrtos sĕ o pótă face acésta la esamenul de vară. Nu cerc a arăta întrucât e bun sau rĕu acest obiceiu, atâta ḑic, că esamenele în scóla poporală sunt de mare însemnătate.

Pe când în scólele superióre esamenele se ţin numai ca sĕ fie în scóla poporală ele au un îndoit scop: unul de a arĕta resultatele obţinute pe terenul învĕţămêntului, ér altul a arĕta celor de faţă necesitatea scólei. Prelângă acésta esamenele fie mici fie mari, sunt şi un îndemn atât pentru învĕţători, cât şi pentru învĕţăcei de a-şi face şi unii şi alţii detorinţele, după-cum se cuvine.

* (Afacerea Kokán.) Afacerea defraudatorului Kokán s'a terminat. Kokán a fost declarat de vinovat şi pedepsit cu $4^1/_2$ ani închisóre de stat.

* (O aventură caracteristică). O aventură nu prea plăcută au avut sĕ întimpine pasagerii din trenul de persóne pe linia Dobriţin-Püspök-Ladány. La staţiunea Csaba s'a încopciat şi un vagon de povară. Terminându-se acésta în câteva minute maşina începù ér a se pune în miscare. Din întêmplare s'a uitat însĕ ca sĕ se încopcie şi vagónele de persóne şi numai în Püspök Ladány a observat personalul de gară, că pasagerii au rĕmas la Csaba. Ei au fost transportaţi într'un târḑiu cu un tren separat.

Noutate.

In ḑilele acestea a apărut în tipografia „Institutului tipografic“ din Sibiiu o broşură sub titlul: „**Pro veritate**“ lămuriri date de Constantin Stezar şi Eugen Brote, fosti efori ai fondurilor şi fundaţiunilor archidiecesei ortodocse rĕsăritene române din Transilvania,“ care ni s'a trimis şi nóue.

Din „Prefaţă“ vedem că „martirii politici“ ni s'au mai sporit cu doi.

Lângă fostul protopop Simeon Popescu s'au mai inrolat şi domnii Constantin Stezar şi Eugen Brote.

Chiar o „troiţă“ compusă conform statutului organic din un preot şi doi mireni.

„*Diabolus rotae*“ şi ací este dl Parteniu Cosma, fără care nimic nu se face, ér cu ajutoriul lui tóte se pot face, pur şi simplu numai din motive politice. Acesta este „Motto“ la broşura dlor „efori“

Prefaţa este un minunat articol de fond pentru „Tribuna“; argumentele, cu cari se combate consistoriul archidiecesan, încă sunt după gustul cetitorilor „Tribunei“, cari se tractéză cu frase „binesunătóre“ ca sĕ nu vadă faptele.

După cuprinsul broşurei titlul ei cel mai potrivit ar fi: „*Pentru mistificarea adevĕrului*“.

Dacă s'a mai indoit cineva de corectitatea procedurei sinodului când n'a reales pe acesti domni fosti „efori“ cum se tituléză ei, dar în faptă fosti „cassariu“ şi „controlor archidiecesan,“ din rĕspunsurile lor publicate în acésta broşură se póte convinge ori-care om nepreocupat, că ei au binemeritat de a fi destituiţi, şi sĕ se mire de pacienţa consistoriului, manifestată faţă cu acesti oficiali subalterni ai sei îngâmfaţi, renitenţi şi necunoscĕtori de posiţiunea şi datorinţa lor de organe subordinate ale consistoriului.

Nu ne mirăm de dl Brote, că el îşi dă aerul de martir politic, pentru-că acésta este modern la „Tribunisti“ şi pentru-că ale lui sunt faptele care se încércă se le întunece; ne mirăm mult însĕ de dl căpitan în pens. Stezar, că el ca om bĕtrân, căruia afară de slăbiciunile bĕtrâneţelor nime nu i-a băgat nici o vină, subscrie orbesce tot ce i pune înainte fostul seu coleg, şi chiar „Prefaţa“ polemică şi politică şi provocătóre. Dar când a făcut dl căpitan Stezar vre o politică? Noi nu cunóscem aşa ceva. Vom reveni.

Loterie.

Sâmbătă 15 Februariu, 1890.

Viena:	**67**	**56**	**4**	**16**	**45**
Timişóra:	**28**	**72**	**47**	**90**	**24**

Nr. 67. [273] 3—3

Publicaţiune.

Pre basa §-lui 124 din regulamentul pentru cause matrimoniale se publică, că Flórea Sicóe gr. or. din Roşia este despărţită de pribegitul ei bărbat Toma (Candin) Cristina gr. or. din Cărpiniş, prin sentinţa Ven. consistoriu archidiecesan din 28 Novembre 1889 Nr. 7870 B.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Abrudului.
Abrud, 10 Ianuariu, 1890.

Romul Furdui,
adm. protopr.

Sz. 355/890 polg. [293] 1– 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezenel közzététetik, miszerint Krauss Rezső és társai nagysinki birtokosok részéről beadott kérés folytán Nagysink község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Márczius 28-ára d. e. 10 orára** tűzetik ki Nagysink községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beléegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890-évi január hó 25-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, *Zöld Gábor,*
elnök. jegyző.

Nr. 947. [287] 2—3

CONCURS.

In urmarea ordinului Preavenerabilului consistoriu ddto 7 Novembre 1889 Nr. 7422 sĕ escrie pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III a Vĕrd, protopresbiteratul Agnitei concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an	fl. 131.—
2. Una competinţă în bucate de 100 mĕsuri cucuruz à fl. . . . . , . .	fl. 100.—
3. Folosirea casei parochiale, a supraedificatelor economice şi a unei grădinini de lângă casa parochială	fl. 50.—
4. Folosirea porţiunei canonice cu un venit anual de	fl. 120.—
5. Din pădurea comunală dóuĕ sorţi de lemne computate în bani dau un venit de	fl. 24 —
Suma .	fl. 425.—

Doritorii de a ocupá acest post, au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform prescriselor „Statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (Agnita, Szent Ágotha) pănă la terminul susindicat.

Agnita, 12 Ianuariu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral greco-orient.
al Agnitei.
Sabin Piso,
prot.

Nr. 1145. [278] 3—3

EDICT.

Achim G. Pivodă din Ghimbav, bărbatul legitim al Flórei Presmerénu din Rĕşnov, carele pribegesce prin lume fără a i se scí locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze naintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorţial edictal încaminat de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa sa.

Zerneşti, 28 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al
Branului.
Traian Meţian, protopresbiter.

Sz. 5843 polg. [288] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Turoczy Dénes, b. besenyői lakós által beadott kereset folytán Bord község italmérési jógának arányositása megengedhetösége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1890 évi Mártius hó 10-ik napjának d. e. 9 órája** Bord község házához ki tüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord elöljáróságnál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi január hó 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. — *V. Jakab Arpád,* jegyző.

GRATIS! GRATIS! GRATIS!

300
de
Anecdote şi glume
se dau tuturor acelora cari cumpĕră
65
de
Anecdote şi glume
à 1 cr.

Câştig mai mare nu póte fi
Pentru o nimica tótă a se înveselí!?

Dar se ne înţelegem!

A eşit de sub tipăriu o carte stêrnitóre de veseliă şi bucuriă, care pórtă titlul şi cuprinde

365 anecdote şi glume
adunate, prelucrate şi arangiate
de
TITU V. GHEAJA

Cuprinsul acestei cărţi este fórte petrecătoriu, aşa că cetind numai o faţă din ea caută sĕ rîḑi ori-cât ai fi fost de necăjit şi mâchnit.

Şi acéstă carte de aşa mare preţ pentru lumea nĕcăjită şi amarîtă, se vinde

numai cu 65 cr.
la [255] 5—5
Cancelaria Negruţiu,
în Gherla—Sz.-ujvár.

Morburi de plumâni,

Eshalaţiune de gaz (injecţiune rectală)

vindecă **tuberculosa (oftica, slăbirea) astma, catarul bronchial cronic etc. etc.**

Ceea-ce medicilor şi laicilor înainte încă cu 3 ani li se părea un ideal necuprins — vindecarea suferinţelor cronice de plumâni — s'a realisat cu totul prin cura cu eshalaţiunea de gaz. Sunt atestate evidente despre acésta, prin cari se atestă prin mii de vindecaţi, de profesori şi doctori; scrisori de mulţămire din partea mânăstirilor, preoţilor etc.; a căror copie autentică se trimite la cerere ori şi cui franco şi gratuit dimpreună cu prospectul de procedură. Numĕrul cel mic al medicilor necredincioşi este prin acésta cu totul învins.

Cele mai favorabile rapórte ale scrierilor de medecină, întrebuinţarea în cele mai mari spitale, dau în adevĕr strălucită dovadă despre efectul neasteptat **al curei de eshalaţiune cu ajutoriul injectoriului-rectal.**

Următórele persóne însemnate ca prof. **Dr. Bergeon, Dr. Morel,** prof. **Cornil**, prof. **Verneuil,** prof. **Dujardin — Beaumetz,** prof. **Fräntzl,** farmacistul **Dr. Statz** raportéză, că tusa, flegma, frigurile, guturariu se curează după câte-va ḑile şi apoi dispar cu totul, apetitul cresce, greutatea corpului se sporesce până la 5 klog. la astmă dispare lipsa de rĕsuflare. Aşa raportéză şi pacienţii. (Cura însaşi nu e molestitóre, nu irită şi nu are urmări rele.) **Singurul aparat ces. reg. pentru eshalaţiunea de gaz injectoral-rectal spre folosirea proprie** şi adaus pentru producerea gazului se capĕtă pe lângă bani gata sau rambursă postală cu **8 fl.,** dimpreună cu mĕsurătoriul gazului **10 fl.,** la

Dr. Carl Altmann,
Specialarzt für Lungenkrankheiten.
Wien, Mariahilferstrasse Nr. 70. [298] 1—12

„Sebeşana" Institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Sas-Sebeş.

Convocare.

Domnii acţionari ai *„Institutului de credit şi economii „SEBEŞANA" societate pe acţii"*, se învită prin acésta în vîrtutea §-lui 18 al statutelor societăţii la

a II-a adunare generală ordinară,

ce se va ţiné în Sas-Sebeş, la **4/16 Martiu a. c. st. n. 2 óre p. m.,** în localul institutului.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcţiunei.
2. Raport despre încheerea compturilor cu finea anului 1889 şi raportul comitetului de supraveghiare.
3. Statorirea bilanţului şi hotărîri asupra distribuirei şi plătirei câstigului curat.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pe anul curent.
5 Eventualele propuneri.

Domnii acţionari, cari în sensul §§-lor 20 şi 21 din statutele societăţii voesc a participá la adunare în persónă sau prin plenipotenţiaţi sunt rugaţi a-şi depune acţiunile şi eventualele doveḑi de plenipotenţă cel mult pănă în *15 Martiu a. c. st. n., la cassa institutului în Sas-Sebeş.*

Sas-Sebeş, în 1/13 Fnbruariu, 1890.

[297] 1—1 **Direcţiunea institutului.**

„MUNTEANA" institut de credit şi păstrare, societate pe acţiuni în Ofenbaia.

Convocare.

Domnii acţionari ai *„Institutului de credit şi păstrare „MUNTEANA" societate pe acţiuni în Ofenbaia"*, conform §. 20 al statutelor societăţii se convócă prin acésta la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Ofenbaia **la 10 Martiu 1890 căl. nou la 10 óre înainte de améḑi** în localul scólei române din loc.

Obiectele:

1. Raportul direcţiunei despre resultatul anului 1889.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Deciderea asupra profitului curat amĕsurat bilanţului.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pentru direcţiune.
5. Alegerea comitetului de revisiune conform §. 52.
6. Decisiunea asupra sporirei sau nesporirei capitalului social.

Domnii acţionari, cari voesc a participá la acésta adunare, fie în persónă, fie prin împuternicit, sunt rugaţi a depune acţiile la cassa societăţii în Ofenbaia pănă în 10 Martiu a. c. n. la 9 óre a. m. [296] 2—3

Ofenbaia, în 6 Februariu, 1890.

Direcţiunea.

„MUNTEANA" institut de credit şi păstrare, societate pe acţinni în Ofenbaia.

Incheierea socotelilor

societăţii de credit şi păstrare „Munteana" din Ofenbaia pe anul 1889.

Contul bilanţului.

Activa:		fl. cr.
Cassa în numerariu		702.68
Cambii		9,091.—
Obligaţiuni cu cavenţi		6,766.50
Împrumut hipotecar		160.—
Spese de fondare		4.80
Mobilariu	158.80	
„ după amortisare de 10%	15.88	142.92
		16,867.90

Pasiva:	fl. cr.
Capital social întrat	7,888.—
Depuneri	2,882.60
Fondul de reservă	3.—
Cambii reescomptate	5,295.—
Interese anticipate	165.80
Profit curat	633.50
	16,867.90

Contul profitului şi al perderilor.

Eşite:		fl. cr.
Interese:		
pentru depuneri spre fructificare.	55.49	
pentru cambii reescomptate	38.39	93.88
Porto		18.46
Spese		155.93
Dare		6.05
Amortisarea de 10% din mobiliariu		15.88
Profit curat		633.50
		923 70

Intrate:		fl cr.
Interese:		
Dela cambii . , ...	279.27	
„ obligaţiuni cu cavenţi	399.54	
„ „ cu hipotecă	7.36	
„ depuneri la institute	61.38	
„ întârḑiere	23.23	770.78
Competinţe de scris.		152.92
		923.70

Ofenbaia, în 31 Decembre, 1889.

Ioan Danciu m. p., direㅤtor esecutiv. — **Nicolae Fodorean** m. p, comptabil.

Membrii direcţiunei.

I. I. Tordai m. p. **V. Rus** m. p. **Lud. Csutak** m. p. **H. Lövy** m. p. **Moise Ţîr** m. p

Subsemnatul comitet de revisiune am esaminat bilanţul present, precum şi contul profitului şi al perderilor şi confrontându-le cu registrele principali şi secundari ale institutului constatăm, că le-am aflat în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Ofenbaia, în 27 Ianuariu, 1890. [295] 2—3

Comitetul de revisiune:

Nestor Manciu m p. **Andreiu Muntean** m p. **Simeon Paşca** m p. **Ioan Pop** m. p.
Simeon Ciorbea m p. **Petru Popp** m. p.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 13 Sibiiu, Joi 8/20 Februariu 1890. Anul XXXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 7 Februariu.

Deodată cu reformarea ministeriului domnului Tisza, în care a întrat nou ministru la despărţĕmêntul cultelor, nou la cel al iustiţiei, nou la cel de finanţe şi am puté ḑice nou la cel de comunicaţiune şi de comerciu s'a dat ca parolă reforme radicale în tóte direcţiunile.

Reformele anunţate încep a se pune în practică una după alta, şi timbrul vĕdit al lor până acuma aprópe la tóte a fost consolidarea rassei magiare, lăţirea ideei de stat unguresc, sau cu un singur cuvênt: magiarisarea.

O mărturisim din capul locului, că numai forţaţi de logica împregiurărilor ne ocupăm cu acéstă temă, însĕ trebue sĕ o facem, căci în timpul din urmă, în aceste 2 luni din anul curent, şi în cele 2 din urmă ale anului trecut atâta s'a vorbit, atâta s'a scris despre magiarisare, încât omul neiniţiat în nĕcasurile nóstre din Ungaria, strêinul care 'şi face convingerea numai din ḑiarele din Budapesta despre afacerile din statul nostru, trebue se crédă, că stat mai consolidat în bunăstarea internă ca Ungaria nu este altul pe faţa pământului.

S'a pus în discusiune reforma în administraţiune, şi în loc de autonomie municipală voesc se fie întrodus sistemul de denumire. Şi acésta reformă intenţionată a dat materie la ḑiaristică, s'a mistificat adevĕrul, s'au ascuns adevĕratele intenţiuni ale reformei sub tóte frunḑele de smochin, până când un bărbat cu rară sinceritate a desvălit adevĕrata rana şi în o broşură a sa a arătat că adevĕratele intenţiuni sunt magiarisarea în un stil mai mare, după cum îl contempléză bărbaţii de stat, cari conduc aḑi destinele Ungariei.

S'au anunţat reforme din partea noului ministru de culte şi instrucţiune publică, şi ele numai acuma încep a se iniţiá cu crearea de institute publice, în cari se fie adăpostiţi copii dela 3 până la 6 ani.

O instituţiune umanitară dintre cele mai sublimă, vor ḑice ómenii, care privesc lucrurile numai în temeiu. Da aşa ḑicem şi noi. O instituţiune mai sublimă, abia se póte. A face asiluri de copii pe la sate şi ale pune sub pază bună, este o adevĕrată binefacere, căci părinţii, cari decând începe cucul a cântá până târḑiu prin Octobre sunt tot în lucrul cêmpului, vor binecuvêntá numele acelui ministru, care va pune copii lor sub o bună grijă.

Vin însĕ jurnalele ungurescĭ, cari sunt autorisate sĕ îmbrace în sânge şi carne ideile domnului ministru, vin şi ne spun, că sublimitatea ideei trebue redusă la adevĕrata sa valóre. Tendenţa domnului ministru este nu grija de fiinţele cele plăpânde, ci magiarisarea; căci ei, copii cei mici, vor fi dresaţi ungurescĭ, şi când vor eşí din aceste asiluri şi vor trece în scóla poporală, va fi bine preparat terenul, ca ei se înveţe bine unguresce; ergo sĕ se magiariseze.

Nu noi o ḑicem acésta, ḑiarele unguresci o ḑic.

Pentru numele lui Dumneḑeu, ḑicem noi, se póte substituí unei instituţiuni umanitare asemenea motive condamnabile?

Da, se póte, şi ca se ve convingeţi de sórtea ce ve astéptă, asemenea institute vor fi obligate pentru toţi, şi statul îţi va răpí libertatea, carea o ai asupra copilului teu, trebue sĕ-l cresci, unde vrea statul, în o societate compusă de stat, prin ómeni comandaţi de stat, şi nu după voinţa ta. Şi la acésta trebue sĕ se invoéscă copilul teu la etatea de 3 ani, aşa opinéză în anchetă un mare domn inspector de scóle printre români.

Ministrul de justiţie voesce sĕ decentraliseze tablele regescii. Şi ca în Odyseia lui Omer oraşele se sbuciumă, care de care pentru o tablă regéscă.

Vedem deputaţiuni pe la ministrii, deputaţiuni pe la cluburile partidelor din dietă, şi fie care motivéză necesitatea tablei prin importanţa socială, ce o are, respective o a avut.

Timişóra invócă un motiv, Aradul altul, mai altul Cluşul, la tóte e însĕ numai un refren: Consolidarea rassei magiare.

Nu ḑicem, că guvernul asemenea simte, nu credem, că la decisiunea afacerei nu va păşí guvernul energic, şi nu va sdrobí pre cei ce strigă: *„fiat mundus (hungaricus), pereat iustitia"*; noi nu o ḑicem. Presa şi deputaţiunile însĕ aşa buciumă în lume, şi ele sunt autorisate a interpretá cugetele ómenilor, cari stau în serviciul curentului de aḑi.

Se accentuéză la tótă ocasiunea, cu vreme şi fără de vreme, că suprafaţa Ungariei trebue schimbată, şi trebue se accelereze ómenii lucrarea până mai este vreme. In timpul din urmă fără sfiélă accentuéză magiarisarea chiar şi acele organe, cari din considerare la necsul, în care stau cu guvernul, până acuma 'şi mai impuneau reservă.

Se vede, că a sosit timpul, ca lucrarea sĕ se continue fără reservă, cu energie, şi pe tóte terenele.

Signalăm deci acest semn al timpului, accentuând, că rĕu fac toţi aceia, cari, vênând după utopii, conturbă viaţa şi aşa turburată din destul a cetăţenilor.

Administraţiunea de stat.

(Urmare din Nr. 11.)

Pentru promovarea în cercuri mai estinse a limbei magiare se póte face presiune pe calea administraţiunei, resultatul însĕ nu are mare valóre, şi preste tot nu se póte asteptá, ca el sĕ fie ajuns în mĕsură mare. Incât s'ar puté ajunge, acésta ar trebuí stórsă prin aplicarea de mĕsuri, cari fac imposibilă buna administraţiune. Administraţiunea cea rea înveninéză relaţiunile dintre naţionalităţi, şi de aceea statul va trebuí de bună voie se abstea dela acele mĕsuri energice, dela cari, — încât în general e posibil — s'ar puté asteptá dóră deşí nu realisarea utopiei cu magiarisarea generală, cel puţin potenţarea în lăţirea limbei magiare.

Din punct de vedere al naţionalităţilor nici un resultat salutar nu se póte asteptá dela introducerea administraţiunei de stat; din acest punct de vedere nu este justificată schimbarea sistemului actual, adecă alegerea amploiaţilor, şi întroducerea administraţiunei de stat.

Şi eu acésta aşa o aflu de naturală, încât în adevĕr nu sciu, ce se cred despre adevĕratele intenţiuni ale bărbaţilor din cercurile normative, cari — precum o scim acuma — sunt decişi sĕ esecute acésta importantă schimbare, sau precum se ḑice reformă. Se creadă ei în adevĕr, că în administraţiunea de stat zace ascuns un puternic mijloc de magiarisare, sau dóră folosesc acésta devisă spre a face ca publicul se accepteze acea mĕsură, despre care sciu bine, că prin ea nu se ajunge acel scop naţional, însĕ ei vreau se o introducă cu totul din alte motive.

În casul prim cu părere de rĕu ne putem convinge, că punerea la cale a lucrărilor celor mai importante este în mâna ómenilor de acéia, cari n'au pĕtruns în esenţa importantei afaceri întreprinse, cari n'au ceruta cunoscinţă de causă şi cântă pe o strună cu publicul cel mare, care, când este vorba de una dintre cele mai de importanţă cestiuni naţionale, de cea a naţionalităţilor, nici nu vede, nici nu aude, şi nici că voesce sĕ vadă şi sĕ audă; în casul al doilea nu putem ḑice numai atâta, întorcênd vechia formulă romană: se bage de sémă republica, ca consulii sĕ nu i facă stricăciune.

Cu ómeni superficiali stăm faţă în casul prim, cu ómeni dibaci în casul al doilea, cari vreau se esploateze rătăcirile şi patimile publicului.

Enunciaţiunile de până acuma ale bărbaţilor din cercurile conducĕtóre ne dau deopotrivă puncte de raḑim atât pentru una, cât şi pentru cealaltă supositiune. Este fórte bun aceea ce până acum am auḑit dela ei pentru motivarea lucrului; întrégă afacerea ni s'a presentat ca deus ex machina.

Puţinele câte le-am auḑit dela ei în acest sens sunt mai mult enunciaţiuni decât argumentaţiuni. Cred deci că nu va fi de prisos, dacă mĕ voiu ocupá

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

248. Cine n'are avere, n'are nici cinste în lume, şi cine n'are cinste, după socotéla lumei, n'are nici avere.

249. Bate-te vitejesce în rĕsboiu, pentru-că de-ţi vei pierde îndrăsnéla inimii, 'şi vor pierde şi ostaşii tei.

250. Buna slujire a averei stă întru a fi darnic bogatul.

251. Lumea şi raiul se pot asemâná cu dóuĕ mueri, ce au numai un bărbat, carele iubesce mai mult pre una decât pre alta.

252. Preteşugul, ce se face cu un om netrebnic, curênd pricinuesce primeşdii.

253. Mai bine este a fi singur, decât însoţit cu cei rĕi.

254. Fii vorbitoriu cu pretenii tei, şi sĕ aibi cătră dênşii aceea-şi cucernicie, carea şi ei au cătră tine.

255. Un om scump, carele îşi păzesce averile sale, se potrivesce cu un om, ce are pâni înaintea sa, şi nu mânâncă.

256. Slujesce-te cu averea ta, pentru-ca sĕ dobêndesci dragostea tuturor.

257. Murim între desfătări şi între jocuri, necunoscênd cum-că murim.

258. Norodul nu-şi părăsesce pe împĕratul seu, nici iasă din porunca lui fără multă vărsare de sânge.

259. Cel ce este învĕţat, nu se póte sĕ fie sĕrac.

260. Minciuna, alt nimic nu dobândesce, fără numai ruşini şi necinste.

261. Minciuna, dintru care se pricinuesce pace, este mai vrednică decât adevĕrul, carele aduce împotrivire şi vraşbă.

262. Celce părăsesce lumea de tot, este fără de nici o întristare.

263. Nimenea nu-şi arată mai mult mojicia decât cela ce începe a voroví mai nainte decât a isprăví altul voróva sa.

264. Nu sunt adevĕrate bogăţii cele ce sunt fără bunătăţi.

265. Cel ce încredinţézǎ vre-o poveste de trebuinţă unui om, ce nu este harnic sĕ o ispravéscă, mai pre urmă se căesce de ce au făcut şi îndată dă pricină înţelepţilor sĕ-l cunóscă, că n'are minte.

266. Cu facerile de bine vrăşmaşul póte sĕ se făcă pretin, ér patimile trupesci cu cât se mângăe cu atâta mai mult se împotrivesc.

267. Gândind binele vecinului teu, vei câstigá dragostea lui.

268. Nu se pórtă înţelepţesce cel ce-ţi dă nădeşde, şi apoi o ia.

269. De multe ori cei ce sunt din firea lor darnici, n'au putinţă sĕ dea, şi cei ce au sĕ dea, nu sunt darnici.

270. Cel ce se silesce sĕ arate pre sine, că este înţelept, se socotesce fără minte, şi nebun înaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor.

271. Cela ce va sĕ înveţe bune învĕţături, nu se cade sĕ se lase sĕ-l stăpânéscă şi sĕ-l chivernisésca muerile.

272. Averea este ca sĕ trăéscă omul cu odichnă, ér nu se cade sĕ trăéscă numai ca sĕ grămădéscă avere.

273. Acela supĕră pre sĕraci, carele iartă pe ceia ce-i supĕră cu nedreptăţile lor.

274. Păzesce-te de ceia ce nu-i cunosci.

275. Cela ce lasă pochtele sale sĕ-l povăţuéscă, în scurtă vreme sĕrăcesce.

276. De vei ţiné taina ta întru ascuns, adevĕrat vei isprăví, ce ai socotit.

(Va urmá).

cu cele dóuĕ importante enunciaţiuni, cari au premers desbaterilor dietale din Decembre 1889; una a fost o vorbire de instalare a unui comite suprem şi alta o vorbire de banchet a unui secretariu de stat. Ceea-ce voesc sĕ spun la aceste dóuĕ, pot fi luate ca observaţiuni la multe alte enunciaţiuni de feliul acestora.

Denumirea contelui Iosif Zichy de comite suprem în Pojon a stêrnit sensaţiune în tótă ţéra, şi ḑiarele încă o au tractat ca pe un eveniment de mare importanţă. Un fost ministru, şi încă consul iterum, membrul unei puternice familii dinaste a păşit în cercul quodlibet de comite suprem deopotrivă cu alţi ómeni de posiţiuni de tot modeste.

Intrarea în cercul acesta a avut o aparenţă de adevĕrată umilire, şi ea apare justificată numai prin acea, că fişpanatul acesta va fi propylaeumul unui fotoliu de ministru, sau dóră chiar de ministru preşedinte; se póte că acésta resoluţiune a domnului conte a fost stêrnită şi de o puţină reminiscenţă constituţională, se póte şi aceea, că el ca om serios şi solid nu a ţinut de prisos ca pe terenul afacerilor interne sĕ facă unele studii pregătitóre. Combinaţiunile aceste încâtva le-a conturbat o nóuă surprindere din partea guvernului, denumirea contelui Teleki, cu tóte acestea însĕ fapta şi enunciaţiunile contelui Zichy totuşi au importanţă. (Va urmá.)

Revista politică.

In dieta din Budapesta s'au terminat desbaterile bugetare şi actualul guvern a trecut éră-şi preste o stavilă, care la început ameninţá esistenţa cabinetului.

După esperinţele din trecut s'a asteptat şi de astădată ca sĕ se provóce scene tulburătóre şi furtunóse, acestea însĕ au fost evitate şi lucrul în sine rĕmâne o mare enigmă.

Presa oposiţională a dat mai de multe ori signalul de alarmă, a mers aşa de departe, încât presentă demisiunea dlui Tisza ca fapt împlinit, dar oposiţiunea din dietă nu şi-a perdut de loc cumpĕtul ea a rĕmas rece la tóte provocările şi numai din când în când câte un discurs fulminant, acoperit de aplausele oposiţiunei, a mai împrospĕtat scenele de trista memorie din sesiunile precedente.

Nici chiar ministrului honveḑimei bar Fejérváry, carele se pregătise pentru a înfruntá atacurile oposiţiunei, nu i s'a dat ocasiune a paşí cu prea [illegible] nali au primit proiectul presentat cu mai mult sânge rece, decât în rêndurile trecute.

Tóte acestea confirmă tot mai tare afirmaţiunile cercurilor guvernamentale, că nici vorbă nu póte fi ca dl Tisza sĕ părăsésca cabinetul acum, când dispune de cea mai mare putere, când în cabinetul seu sĕ află bărbaţi, cari singuri pot sdrobí acusele, ce se descarcă asupra lor şi pentru-cari nu mai e necesariu sĕ vorbéscă dênsul, precum prea des se întêmplase, decând pórtă guvernul statului ungar. Póte chiar ca dl Tisza, care s'a subtras dela tóte resortele şi e numai prim ministru, precum se afirmă în cercurile guvernamentale, la vară va luá érăşi conducerea unui resort. Acésta însĕ până acum nu se scie.

Desfăşurarea lucrurilor în peninsula balcanică face tot mai multă lumină asupra situaţiunei Bulgarei.

Representantul Rusiei la Bucuresci, Hitrovo, a fost chemat la Petersburg ca sĕ-şi dea sémă în persónă de tóte actele sĕvêrşite. Dl Hitrovo, precum se scrie, s'a aflat, că stă în legătură cu capii conjuraţiunei din Bulgaria şi acéeta descoperire neasteptată a provocat mult resens în Rusia.

Guvernul rusesc în timpul din urmă a observat preste tot o atitudine reservată şi adese-ori a făcut chiar afront causelor provenite din încordările panrusismului şi cari compromiteau pe Rusia.

Conspiraţiunea din Bulgaria, cu care a stat în legătură şi representantul rusesc din Bucuresci, încă o a compromis în faţa lumei şi a puterilor europene, şi acésta cu atât mai vêrtos, cu cât se scie, că dl Hitrovo e representant direct al guvernului şi de multe-ori a mai încercat sĕ jóce astfeliu de scene, dar tóte l'au tradat, nu numai în Bulgaria, ci şi în celelalte ţĕri din peninsula balcanică.

Pata de acum n'a mai putut o suferí cercurile conducĕtóre din Rusia, de aceea dl Hitrovo a fost chemat la Petersburg sĕ-şi dea sémă de faptele sale şi precum sĕ asigură nici nu se va mai reintórce la postul seu. El e aşa de compromis şi a devenit atât de imposibil, precum devenise fostul agent rusesc, generalul Kaulbars.

Anchetarea lucrurilor din Bulgaria au scos la ivélă persóne nóue, cari au fost angagiate la conspiraţiuni, actele însĕ nu se dau la ivélă şi se ţin în cel mai mare secret, căci aşa convine guvernului.

Conspiraţiunea avea sĕ şi împlinéscă misiunea pe timpul, când principele de Muntenegru, Nichita, petrecea în Constantinopol ori în Bĕlgrad şi precum se afirmă, ostirea muntenegreană era pregătită pentru tóte eventualităţile.

Scirile din Constantinopol anunţă, că şi sultanul privesce cu mai multă nepăsare la acţiunea rusésca în Bulgaria, ba chiar o favoriséză, din causa, că Bulgaria 'şi înarméză armata cu pusci cu repetiţie Manlicher, aduse din Austria.

Incordările dintre Portugalia şi Anglia nu s'au aplanat cu totul. Paşii energici ai Angliei a provocat multă nemulţămire în poporaţiunea portugesă şi demonstraţiunile se desfăşură încă şi acum în întréga ţéră. La mesagiul reginei din Anglia în care s'au espus şi motivele pentru-ce Anglia a păşit cu atâta resoluţiune a rĕspuns guvernul portuges cu presentarea unui proiect de credite pentru sporirea şi întărirea armatei şi mai ales a marinei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Rĕşinari, 6 Februariu, 1890. Dle redactor! Am tot auḑit mai dela unul mai dela altul, ba am şi cetit, că sĕ te ferescí ca de foc a face pedagogiă înainte de vreme, deóre-ce tótă munca zădarnică îţi este. Sĕ aştepţi totdeuna mai bine sĕ îmbĕtrânesci în chemare şi numai atunci sĕ păşesci publice cu observări pe terenul învĕţămêntului.

Recunosc a fi adevĕr în cele auḑite şi cetite, deşi nu absolut, fiind-că nimic nu póte strică mai mult în pedagogie decât amestecul ómenilor, dacă a şi puté ḑice aşa, semidocţi pedagogi. Un tinĕr eşit din o preparandie sau teologie póte scí relativ fórte puţin din vasta pedagogie teoretică, fie el cât de eminent, şi şi mai puţin din cea practică; un învĕţătoriu, aplicat numai de eri alaltă-eri în oficiu póte va scí cu ceva mai mult, şi dacă astfeliu de ómeni se apucă sĕ tracteze cestiuni de importanţă pedagogică, sĕ dea sfaturi pedagogice, tot lucrul e cam deochiat. Fie cineva cât de erudit pedagog, om e şi el, prin urmare nu póte scí tot şi tractá cu eruditiunea, cu care ar dorí sĕ tracteze ori-ce cestiune scolară. I prinde bine însĕ, dacă şi unui astfel de pedagog consumat îi s'are într'ajutoriu câte unul şi mai puţin chemat, fie cu vre-o observare, fie cu scóterea la ivélă a unor sau altor cestiuni de interes pedagogic. Adevĕratul pedagog apoi din aceste observări, păreri pedagogice, ca măestrul cel bun, după ce are materialul, pregătesce zidirea pedagogică.

Am cetit cu mare drag un ḑiariu vechiu pedagogic „Scóla română“, redactată de I. Candrea şi V. Petri, ce apărea tocmai pe atunci, pe când eu abia trecusem puţintel preste pragul alfabetului. Din acel ḑiar am observat un lucru fórte frumos. Redactorii ḑiarului luau de pe la toţi învĕţătorii români fel de fel de încunosciinţări, observări, opiniuni pedagogice ş. a. şi le publicau în ḑiarul lor sau aşa, cum le primiau, sau apoi dênşii din tóte acestea, cu cunoscinţă de causă, elaborau diferite tractate practice, ce cu drag le cetesce omul şi astăḑi. Pĕcat, că acel ḑiar bun, curênd a încetat.

Am amintit acest cas, ca sĕ nu fiu timbrat de dascăl sfătos, dacă voesc a sulevá o cestiune, după a mea părere, pentru scóla poporală destul de importantă. Cestiunea e de natura unei controverse şi se referă la organismul intern scolastic şi sună;

Cum e mai bine în scóla poporală cu mai mulţi învĕţători, ca fie care învĕţătoriu se rĕmână stabil în clasă, sau apoi sĕ se perondeze?

Tractarea acestei cestiuni pretinde multe cunoscinţe atât teoretice cât şi practice şi numai un pedagog încărunţit ar puté sĕ dea rĕspunsul ori într'o parte ori într'alta Până când însĕ se va găsí acel pedagog de greutate, urméză ca noi sĕ nu scim pentru care parte a controversei sĕ ne decidem? Nu, de loc!

Avem corpori profesorale, corpori învĕţătoresci, avem reuniuni, unde atari cestiuni mai bine se pot lămurí.

Ce drag mi ar fi mie unuia, când acéstă controversă, dacă nu în alte reuniuni învĕţătoresci din archidiecesa nóstră, cel puţin în reuniunea învĕţătorilor distr. Sibiiu, pe lângă alte obiecte de pertractare puse de Prea Ven. consistoriu şi pe lângă prelegerile practice în jurul cărora, vĕd, că acum se concentră tótă activitatea reuniunilor, sĕ se ia la desbatere în viitórea adunare generală. Acésta o ḑic, nu fiind că controversa amintită ar fi născocirea mea propriă, ci fiind-că ea e de o însemnătate mare pentru scóla cu mai multe clase şi mai mulţi învĕţători. Şi har Domnului, aşa scoli avem! Funcţionând şi eu la o asemenea scólă zace în interesul bine priceput al scólei, al învĕţătorilor ei, sĕ se hotărésca la un fel pe base curat pedagogice: **stabilitate sau perondare?** Numai merge când cu una, când cu alta, după cum îţi vine la socotélă, numai merge, cum mi a povestit cineva un cas, unde învĕţătorii iau clasele pe apucate, care sĕ scólă mai de diminéţă îşi alege fără a mai consultá şi pre ceilalţi colegi ai sei.

Bucuros, eu unul, n'aşi voí a me pronunţá în controversa acésta, mai nainte de ce n'aşi auḑí şi opiniunile altor colegi. O împregiurare însĕ, ce o retac me silesc sĕ-mi calc acéstă voinţă şi sĕ-mi dau modestele mele păreri aici, fără însĕ, ca sĕ intenţionez a predispune pe cineva pentru ele.

Prefer perondarea, adecă urcarea învĕţătoriului cu scolarii sei prin tóte clasele din următórele motive·

1. Prin sistema de perondare însu-şi învĕţătoriul progreséză; ce ar fi de un învĕţătoriu, care ar rĕmâné stabil şi ar scí sĕ propună materialul numai din o singură clasă? Un aşa învĕţătoriu ar rĕmâné

Banii dracului

(Urmare.)

Pista întră în stăpânirea averei lui Ambruş — dă cu o mână lui Alecsă o mie de floreni, cu ceealaltă Istinei ceialaltă mie de floreni — şi plécă la Cluş, de unde după câte-va ḑile se reintórce întovărăşit de ómeni noi, servitori noi şi servitóre tot după placul lui, şi astfeliu demite pe servitorii cei credincioşi, contra disposiţiunilor bĕtrânului seu moş.

Alecsă şi cu Istina nici că se supĕrară. O colibă aveau şi ei unde pot şede până la primăvară, dar ca se pótă şedea la olaltă este de lipsă binecuvêntarea ceriului şi implinirea tainei a VI-a.

Alecsă şi cu Istina se cunosceau, fie-care era convins de ómenia celuialalt, şi aşa ajunşi şi la órecare stare după credinţa şi sêrguinţa lor se cununară după 6 sĕptĕmâni dela mórtea dlui lor, fără multe ceremonii. In loc de a intinde mese lungi şi beţii usitate la atare act, ei se mulţămiră cu un prânḑ de bucate la casa naşilor lor, ér în contul cheltuelilor ce ar fi fost sĕ facă la atare ocasiuni au împărţit între sĕracii din sat o sumuliţă de bănişori şi la nisce femei vĕduve şi sĕrmane le au dăruit toţi purcei dela scrófa ce o a căpĕtat, fiind de bună credinţă, că ei vor avé în curênd alţii.

Aşa au statorit un esemplu destul de frumos în Pustinis şi acel esemplu ar fi bine sĕ-l urmeze cei ce pot, în schimb pentru multele cheltueli zadarnice, ce se fac la asemenea ocasiuni.

Preste puţină vreme începe a se desprimăvará şi lui Alecsă, care sciá cum se pórtă economia, nu mai atâta 'i trebuia.

'Şi mai procurase câte-va locuri, lângă cari le avea, şi pe la începutul lunei lui Martiu, plugul lui era în brazdă tras de doi bouleni frumuşei.

El mâna boii dela córnele plugului şi când era sórele rĕsărit trăsese câte-va brazde în lungul.

Când era vorba de lucru apoi el scia lucrá nu glumă, şi încă tocmai acum, când se vede el stăpân, dómne cu câtă tragere de inimă pornia plugul din curte.

Dar apoi Istina, cum se apuca de gătitul prânḑului ca se nu întârḑie şi sĕ o ridă celelalte neveste din sat, ori apoi sĕ-i flămênḑéscă bărbatul şi sĕ se supere. Aşa arase Alecsă locurile lui, le să mênase, şi după muncă bună el era în drept sĕ crédă că grâu de primăvară frumos ca a lui nu are sĕ aibă nimenea, dar nici la curte.

Intr'aceea ómenii cei noi aduşi la curte încă încep cu aratul, dar sĕcuii aduşi de Pista nu fac trébă. Sudue, bat vitele, dorm la améḑi domnesce, samênă rar ca se le rĕmână şi lor din sămênţă pe rachiu şi tutun, domnişorul petrece prin Cluş, nici habar n'are de cele ce se petrec la mosia lui şi apoi pămêntul lucrat rĕu, rĕu folos produce.

Alecsă pare că se ciudea, când vedea pămêntul mai mult sgăriat decât arat, dar Istina îi ḑicea; lasă-i în mâna Domnului sĕ nu cumva sĕ vorbesci ceva sĕ se mânie pe tine, că acestia veḑi că sunt cu capul a mână.

Şi Alecsă s'a contenit de ei — nu le-a mai avut grija, decât când era la cărat vede şi el că în curte întră mai puţin grâu ca altădată, că clăile de fên numai o parte ajung în curte, ér celalalt 'l vênd argaţii lui Pista pe la birtaşi şi pe la alţi ómeni cu cari au socoteli.

Aşa trece vara şi vine érna, trece un an după altul şi pe când Alecsă dă din ce în ce mai la bine la curte merg trebile tot mai rĕu. Şi cum sĕ nu mérgă rĕu, când grâul se vindea până nu era îmblătit, lâna de pe oi până nu era tunsă, vinul până nu era tescuit, ba ce e şi mai mult, decând a murit bĕtrânul nici darea după moşie nu o a mai plătit nimene.

Vitele încep a se imputiná, cele vêndute nu sunt înlocuite prin altele, căruţele se hodorogesc, vitele de jug abia trag carul din curte şi tóte aceste sămênau a lucru slab. (Va urmá).

strĕin de o mulţime mare de cunoscinţe, ce se predau în clasele mai superióre într'o formă mai deosebită.

Perondarea silesce în fie-care an pe învĕţătoriu la studiu, nu l lasă sĕ şi ḑică: Materialul şi metodul de predat l'am mai predat, n'am sĕ me mai trudesc cu nimic, pot sĕ mi pun flori la ureche. Studiind şi studiind materialul din diferitele clase învĕţătoriul se face învĕţătoriu. Şi cred, că învĕţătoriu adevĕrat vrea sĕ fie fie care învĕţătoriu. Studiul acesta se cere dela un învĕţătoriu şi din alt punct de vedere. El e avisat a trăí în poporul de rênd şi dacă nu studiéză se rusticesce. Un învĕţat frances se esprimă aci fórte frumos: *învĕţătoriul e avisat a trăí în un cerc inferior şi totuşi caută sĕ-şi păstreze un suflet sublim pentru ca se pótă câştiga iubirea şi respectul familiilor.* Cu un cuvênt: Stabilitatea face pre învĕţătoriu a stagná, perondarea a progresá în cultură proprie.

Este deci numai în interesul învĕţătorilor, ca numai unde se póte sĕ se întroducă sistema de perondare. Se înţelege însĕ, că atunci toţi învĕţătorii au sĕ fie unul mai cuálificat şi mai apt decât celalalt în chemarea lor. Unde însĕ învĕţătorii nu sunt egali în cualificaţiune şi aptitudine, acolo mai că-ţi vine sĕ ḑici, că e mai bună sistema de stabilitate, pentru-că sĕ cugetăm numai serios ce s'ar alege de acei elevi, cari în tot timpul cât au cercetat scóla poporală, au avut un învĕţătoriu rĕu? In casul acesta, când adecă între învĕţătorii dela o scólă ar fi şi de aceia, cari sĕ fie neapţi pentru perondare, totuşi perondarea se póte întroduce şi adecă se fie perondare numai în unele clase. Invĕţătoriul resp. învĕţătorii mai slabi sĕ fie atunci stabili în o clasă, ér ceialalţi sĕ se perondeze.

2. Prin sistema de perondare învĕţătoriul devine în posiţiune a pĕtrunde în individualitarea fiecărui elev, ce-l are sub mâna sa. Cunoscută individualitatea elevului, învĕţătoriul se póte uşor orientá în tractarea lui.

Puţin fórte puţin póte studiá un învĕţătoriu stabil pe un elev, dacă î-l are numai un an în clasa sa. Până sĕ-l cunóscă din de ajuns anul scolastic a espirat şi póte el tot ce a făcut faţă de elevul seu a făcut tot orbecând fără sĕ cunóscă firea acestuia şi e rĕu când lucri contra firei.

Altfeliu cu totul altfeliu stă lucrul la perondare. In anii primi îţi va vení greu, dar cu atât mai uşor la sfêrşitul anilor de scólă. Atunci învĕţătoriul cunósce pe fiecare elev, scie ce plătesce şi în educaţiune ea în considerare şí aplicările lui firesci.

3. Apoi numai prin sistema de perondare învĕţătoriul póte sĕ se împărtăşască de o adevĕrată bucurie de crescĕtor. Dacă sciu eu, că cutare om brav ca elev dela începutul anilor de scólă până la finea lor a fost tot numai sub mâna mea, ce mângăere î-mi trebue mie mai mare ca învĕţătoriu? Al meu e meritul, că cutare e aşa, ḑic atunci singur, şi numai are curajul sĕ-mi dispute nimenea meritul acesta.

Mai sunt şi alte motive, cari pledéză pentru sistema de perondare. Eu le am spus numai pe cele mai însemnate, alţi fraţi învĕţători din reionul reuniunei nóstre, cari vor cetí aceste şire, binevoéscă a aflá pre cele ce vor crede, că mai lipsesce, ca la o viitóre întrunire, dacă va fi cu cale, sĕ putem discutá.

Vrênd sĕ finesc, repet, că scopul acestor şire nu mi a fost, ca sĕ descoper lucruri nóuĕ, şi nici n'am avut intenţiunea de a face acésta. Ce am intenţionat e, ca sĕ atrag atenţiunea la o cestiune de altmintrelea de tóte ḑilele, însĕ care uşor póte fi trecută cu vederea.

George Vl. Enescu,
înv. la scóla capitală gr. or. din Rĕşinari ci. abs.

Protocolul conferenţei de împăcare între cehi şi germani.

(Încheere.)

IX. Revisuirea ordinaţiunei privitóre la limbile ţĕrii.

Îndată ce vor fi îndeplinite schimbările luate în perspectivă la deţĕrmurirea circumscripţiunilor judecătoresci, e a se supune unei revisuiri ordinaţiunea din 19 Aprile 1680, privitóre la folosinţa limbilor ţĕrii în Boemia în comunicarea judecătoriilor şi procuraturilor din Boemia cu partidele şi cu autorităţile autonome.

Amêndóuĕ partidele îşi păstréză pentru atitudinea lor la tractările, ce se vor face în acésta privinţă, punctul lor de vedere principiariu.

X. Lege privitóre la folosinţa limbelor ţĕrii la autorităţile autonome.

După ce guvernul c. r. declară, că pentru proiectul de lege hotărît de dieta boemă asupra folosinţii limbelor ţĕrii la autorităţile autonome nu va obţiné preaînalta sancţiune acest proiect de lege se va supune în cea mai deaprópe sesiune a dietei unei nóue desbateri şi tóte părţile sunt de acord mai ales în aceea, că afară de Praga, oraşele cu statul propriu se fie tractate aşa ca tóte celelalte comune.

XI. Reforma legii electorale dietale şi instituirea de curii naţionale.

Se va face o reformă a legii electorale dietale, luându-se în dréptă apreţiare tóte momentele dătătóre de mĕsură după o mĕsură egală pentru amêndóue naţionalităţile.

Privitoriu la representanţii marei proprietăţi, corpul electoral al marei proprietăţi alodiale se va împărţi în mai multe corpuri electorale după delimitare teritorială.

Guvernul va presenta în cea mai deaprópe sesiune imediat un proiect privitoriu la modificarea legii electorale pentru marea proprietate alodială şi cu acésta ocasiune va declara, că va presenta cât se póte mai curênd un proiect privitoriu la o reformă generală a legii electorale.

In locul curiilor de până acum ale deputaţilor dietali ai cercurilor orăşenesci şi provinciale (rurale) se instituesc dóue nóue curii, esistând şi mai departe curia marei proprietăţi şi anume: curia deputaţilor cercurilor electorale boemă şi curia deputaţilor cercurilor electorale germâne.

Amêndóue aceste curii se formézá după o listă, ce se va stabilí pe temeiul clasei proprietare factice cu mai departe mĕsură, că deputaţii camerilor comerciale la întrarea lor în dietă au se declare, căreia din cele dóuĕ curii naţionale voesc se aparţină. Aceste dóue curii au în privinţa alegerilor aceleaşi funcţiuni, ce le au esercitat curiile de până acum, şi spre acest scop e a sĕ presenta în cea mai apropiată sesiune un proiect de lege. Printr'o altă lege ce are se între în putere deodată cu reforma electorală, sĕ va învesti fie-care din cele trei curii cu un drept de veto pentru hotăriri despre modificări în legea fundamentală a ţĕrii şi în legea electorală dietală, precum şi despre cestiuni care privesc folosinţa limbilor în viéţa publică, la autorităţi autonme şi la astfeliu de institute de cultură, care nu sunt dedicate esclusiv unei naţionalităţi, întru cât aceste cestiuni cad în competinţa dietei.

Participanţii la conferinţă învitaţi de Escelenţia Sa dl ministru preşedinte, se îndatoréză a intreveni cu hotărire pe lângă soţii lor politici de partidă pentru primirea învoelilor de faţă, care formézá un întreg şi care au aflat consimţĕmêntul guvernului c. r. şi mai ales se obligă membrii germani ai conferenţei pe temeiul acestor învoeli şi pentru casul când s'ar primi de tóte părţile, representate la conferinţă, a propune soţilor lor de partidă ca se reîntre în diettă.

Aceste învoeli se împărtăşesc la 26 Ianuariu 1890 în Praga, de cătră participanţii la conferinţă, soţilor politici de partidă şi la 27 Januariu 1890 se publică în foile de după améḑi prin biroul de presă c. r. Până atunci e a se considerá cuprinsul acestor învoeli ca confidenţial. Îndată ce soţii politici de partidă ai participanţilor la conferinţă a primit aceste învoeli, asupra cărora aceia vor decide la 26 Ianuariu 1890, aceste învoeli sunt obligate pentru tóte părţile prin urmare şi pentru guvernul c. r. — Viena, 19 Ianuariu 1889, Taaffe m. p. Frideric Carol conte Kinsky m. p; Dr. H. Hallvich m. p; R. Clam-Martinitz m. p.; E. Plener m. p. Dr. Mattusch m. p. Lobkovitz m. p. Dr. Schlesinger m. p; M. bar. de Scharschmid m. p; Dr. Rieger m. p; Dr. Franz Schmeykal m. p.; Schönburg-Hartenstein m. p; Oswald conte Thun m. p.; O. Zeithammer m. p.

Contele Iuliu Andrássy.

In timpul din urmă privirile cercurilor normative erau îndreptate spre neînsemnatul loc Volosca, unde zăcea într'un morb greu cronic contele **Iuliu Andrássy,** şi cu îngrigire se asteptau scirile despre starea sanitară a acestui mare bărbat de stat; dar catastrofa se vede, că a fost neevitabilă. căci firul telegrafic cu datul 18 l. c. aduce scirea, că în aceea ḑi la 3 óre diminéţa a încetat din viaţa.

Contele Andrássy a fost unul dintre cei mai distinşi bărbaţi de stat ai timpului present, recunoscut şi apreţiat de atare de toţi diplomaţii statelor europene, dar abstragênd dela calităţile sale distinse pe terenul diplomatic preste tot, în faţa curentului puternic al şovinismului magiar trebue sĕ constatăm, că dênsul a fost totodată şi un om calm, nepreocupat şi just faţă cu drepturile naţionalităţilor, şi în acésta privinţă, ca unul carele a luat parte activă la tóte actele mai importante cu ocasiunea întroducerei constituţionalismului, totdeuna a luptat pentru vederile cele mai juste, ce se atinge de drepturile naţionalităţilor.

Tot asemenea ca un bărbat condus de simţ puternic de liberalism dênsul a fost, carele alăturea cu distinşii bărbaţi de stat Deák şi Eötvös a stăruit pe la începutul erei mai nouĕ constituţionale pentru a se recunósce în stat şi a se garantá prin lege autonomia bisericei nóstre, de care ne bucurăm astăḑi. Tóte aceste fapte măreţe ne fac, ca alăturea cu cercurile înalte şi întréga ţéră cu durere sĕ înregistrăm încetarea lui din viaţă, mai ales când vedem, că şirurile bărbaţilor de stat cu vederi calme se răresc tot mai mult.

Contele Iuliu Andrássy s'a născut la 8 Martiu 1823 în Zemplin. După terminarea studiilor universitare în patrie, a ascultat cursuri şi la universităţi strĕine, de unde reintorcêndu-se a fost ales la 1847/8 de deputat al Zemplinului la dieta din Pojon. Dênsul a luat parte activă la revoluţiunea din 1848, guvernul din Debreţin 'l trimise la Constantinopol, de aceea după potolirea rĕscólei a fost condamnat la mórte. Dênsul s'a refugiat în Paris, unde stătù 10 ani până la 1860, când se proclamà amnestia şi se întórse în patrie. Fiind ales la 1861 érăşi deputat la Zemplin se alăturà la partida lui Deâk şi de atunci a început a şi dovedí capacitatea diplomatică prin fapte. La 17 Faur 1867 a devenit prim-ministru ungar, purtând şi portofoliul ministrului de honveḑi, în tómna aceluia-şi an representà pe monarchul la esposiţia din Paris, ér la 1869 la deschiderea canalului de Suez. După-ce Beust, fost ministru de esterne demisionà la 1871 a fost denumit ministru comun de esterne. In resbelul franco-german s'a silit ca monarchia nóstră sĕ rĕmână neutrală, la 1872 luà parte la întêlnirea celor trei monarchi în Berlin dimpreună cu Gortchakoff şi Bismarck, la 1874 însoţì pe monarchul la Petersburg, la 1875 la Velenţa. Sub ministeriul seu s'a ţinut congresul de Berlin, după rĕsboiul ruso români turc, s'a ocupat Bosnia şi Herţegovina şi el a contribuit în partea cea mai mare la alianţa cu Germania. A fost posesor al mai multor orduri strĕine.

Varietăţi.

* (Principele de Bismarck.) Cancelariul de fer 'şi dă rênd pe rênd demisiunea din posiţiunile, ce le a ocupat. Inainte numai cu cât-va timp depuse portofoliul ministerial de comerciu şi acum scirile din Berlin anunţă, că şi a dat demisiunea de prim-ministru prusian.

* (Metropolit în Filipopoli.) Precum anunţaserăm, în una din şedinţele patriarchatului ecumenic s'a ales de metropolit în Filipopoli Fotiu. Patriachatul a recercat pe guvernul din Sofia, sĕ-i notifice, că are destulă încredere în persóna lui Fotiu. Acestei impregiurări 'i se atribue şi un colorit politic. Acesta e adecă primul pas de pertractare mai seriósă între patriarchat şi guvernul Stambuloff, căci patriarchatul doresce ca instalarea noului metropolit sĕ o facă cu consensul actualului guvern. Fostul metropolit a fost delăturat din scaunul din Filipopoli din causă, că venise în neinţelegeri cu guvernul şi totodată nu arăta destulă obedienţă patriarchatului. Noul episcop a fost presentat principelui prin ministrul de culte Stransky.

* (Portretul lui Ioan Huniade în Panciova). Ministrul de culte şi instrucţiune publică cinstise ḑilele trecute comunei Panciova portretul lui Ioan Huniade, lucrat în mărime naturală. Portretul s'a desvălit sĕrbătoresce în adunarea representanţii sub conducerea comitetului suprem, ér ministrului s'a luat hotărîrea sĕ i se trimită o adresă de mulţămire.

* (Contele Hartenau). Contele de Hartenau, fostul principe bulgar, petrece tot în Viena. Dênsul a făcut visită celor mai însemnate persóne din Viena, A visitat pe archiducele Ludovic şi a fost óspele archiducelui Wilhelm. Cu ministrul de esterne, cont. Kálnoky s'a intreţinut mai mult timp.

* (O nouă cameră de comerciu.) In urma unui esmis al ministrului de comerciu şi comunicaţiune Baross se va ridicá in Maros-Vásárhely o nouă cameră comercială, care îşi va estinde activitatea asupra oraşului Maros Vásárhely şi asupra comitatelor: Murĕş-Turda, Odorheiu şi Ciuc. De comisariu pentru ducerea în îndeplinire a acestei instituţiuni s'a denumit comitele Banfy Zoltán.

* (Asilurile de copii.) In una din şedinţele dietei ungare la desbaterea proiectului asupra asilurilor de copii s'a primit la §. 14 modifiearea propusă de Szatmáry ca comunele, care plătesc dare dela 15,000 fl. sĕ fie îndatorate a ridicá asiluri de copii permanente, ér cari plătesc dare dela 10—15,000 fl. sĕ şi ridice asiluri de vară.

* (Congresul etnografic). In ḑilele trecute s'a ţinut în Bucuresci adunarea conchemată de comitetul provisoriu. Adunarea a ales un comite definitiv, compus din cele mai distinse persóne în numĕr considerabil, care vor avé sĕ arăngiezo şi sĕ priméscă pe savanţii strĕini.

Loterie.

Mercuri 19 Februariu, 1890.

Brünn: 16 61 74 85 77

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 18 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.60	103.45
Acţiuni de bancă de credit ung.	351.75	351.—
Galbin	5.58	5.57
Napoleon	9.44½	9.44

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acestia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătenului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblíoteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte l victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influinț mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 36—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 14 Sibiiu, Sâmbătă 10/22 Februariu 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Februariu.

Ceea-ce biserica a solicitat de ani de ḑile, vine acum la rêndul seu statul ca sĕ reguleze pe calea legislativei. Şi după părerea nóstră este timpul suprem, ca sĕ se facă ceva privitoriu la sânţenia ḑilei Duminecei. Lumea a început a cunósce acésta ḑi numai după nume, fără ca sĕ-i mai dea importanţa cuvenită. Abstragem dela aceea, că o mulţime de ómeni nu mai cercetéză biserica, abstragem dela aceea, că meseriaşul lucră cu sula şi cu ciocanul până ce în biserică se sĕvêrşesce sânta liturgie, şi abstragem şi dela aceea, că pe satele nóstre unii din cei mai iscusiţi, aşa numiţii semidocţi, prind boii la jug ca sĕ facă lucruri oprite pentru ḑiua Duminecei, ḑicem dela tóte aceste abstragem pe un moment şi voim sĕ ne ocupăm cu partea morală a ḑilei lăsată de Dḑeu pentru repaus. Aici trebue sĕ ne oprim cu deosebire noi şi sĕ ne dăm sémă, în ce mod se sânţesce acéstă ḑi prin multe părţi ale ţĕrei.

Tinerimea în loc de a fi îndrumată ca sĕ cerceteze scóla de repetiţiune şi biserica este lăsată de capul ei, lipsită de ori-ce conducere în direcţiune sănĕtósă. Cele mai multe nenorociri din singuraticile familii 'şi au isvorul lor în ḑilele de Dumineci, când ómenii nu au avut lucru şi nu şi-au căutat de lucruri onorabile şi folositóre.

Aşa d. e. pe când tinerimea altor popóre se deprinde în cetit, în cântări poporale, în formarea de coruri bisericesci — ai nostrii se deprind în lucruri netrebnice. Beţii, jocuri de cărţi, planuiri rele mai mult în aceste ḑile se fac.

Alţii au societăţi de pompieri, alţii societăţi de înmormêntare în aceste 'şi fac raţiociniile, fac dări de sémă despre starea cassei, despre cheltuelile avute cu morţii şi despre venitele lunari şi sĕptĕmânali, — ai nostrii, ómeni în tótă firea, sănĕtoşi ca mĕrul, încărcaţi de griji familiare, le pun aceste tóte la o parte şi în loc ca sĕ petrécă în atari adunări, sau în cercul familiar, petrec în birturi, de unde se întorc cu datorii scrise pe răvaş.

Aceste stări de lucruri trebue sĕ pună pe tot omul la serióse ingrijiri şi noi credem, că nu e nici decât de ajuns ca sĕ se decreteze prin lege reţinerea dela lucru, ci totdeodată sĕ se croéscă şi un feliu de program de lucru pentru ḑilele de Dumineci şi nicăiri nu are statul mai mare lipsă de spriginul bisericei ca aici.

El póte decretá reţinerea dela lucru, dar aici îi incétă activitatea şi unde încétă activitatea statului, acolo trebue sĕ incépă cea a bisericei.

Trebue deci ca poporul în prima linie sĕ nu fie lăsat de capul lui, căci în atare cas e de multe ori mai bine de preferit ori ce lucru de câmp sau alt lucru moral, decât lucrurile imorale. Ar trebuí deci făcut odată o iniţiativă energică pentru infiinţarea de societăţi agronomice, de înmormêntare şi de pompieri.

În o Duminecă sătenii ar resolvá causele unei societăţi, în altă Duminecă ale celeilalte, şi în ĕst mod s'ar reţiné maioritatea poporului dela alte deprinderi păgubiciόse.

Şi ori care om cu minte va fi în stare sĕ cuprindă cu mintea lui insemnătatea acestora şi paguba, ce o are, petrecênd timpul airea, numai cât pentru ca sĕ se pótă pune aceste la cale, avem neapĕrată lipsă ca ómenii nostri de carte, cei puşi în fruntea comunelor sĕ jertféscă timp şi ostenele pentru ele.

Nu e o chemare mai frumósă pe lume ca şi a ridicá poporul din intunerec şi al scóte la lumină, şi instituţiunile, de cari am amintit sunt tóte spre luminarea poporului şi nu numai resultatele positive, dar şi cele negative ale indemânărilor din trecut trebue luate tóte în contul unui activ în favorul poporului pus în posiţiune de a se ocupá de afacerile publice şi de acele cari 'l privesc mai de aprópe. Trebue sĕ recunóscem cu óre-care sfială, că poporul nostru este prea puţin iniţiat în afacerile publice.

Trebile comunale i-le pune de multe-ori câte un venetic de scriitoriu la cale, afacerile bisericei le lasă tóte în sarcina preotului şi unde acesta e om conscienţios şi de onóre, interesele nu-i sunt periclitate, dar acolo unde din nenorocire este om egoist şi nesimţitoriu, mari daune sufere nu numai generaţiunea de acum ci şi cele viitóre.

Iniţiat poporul în trebile publice, 'l scótem din nĕpăsarea aceea fatalistică, în care se aruncă orbesce, îi dăm posibilitatea de a-şi agerí mintea, de a se interesá de tóte, ce se petrec în jurul lui. Legea pentru repausul de Duminecă numai aşa va aduce fructele ei binecuvêntate, dacă biserica va dá mână de ajutoriu.

Punem deci sub ochii cetitorilor nostri aceste ca sĕ mediteze şi ei asupra lucrului şi bucuros deschidem colónele ḑiarului nostru acelora, cari insĕtaţi şi ei de dorul de a vedé stabilindu se instituţiuni trainice şi solide vor sĕ lucre în direcţiunea indigitată de noi.

Administraţiunea de stat.

(Urmare.)

Caracteristică a fost la instalare şi vorbirea de felicitare a protonotariului comitatens. Reflectând la reforma în administraţiune, nu a voit sĕ rischeze vre-o opiniune în acésta privinţă, căci acésta este problema factorilor mai mari. Va sĕ ḑică, comitatul Pojon, despre care se ḑicea odinióră, că e nobil prin oraşul Pojon, în care se incoronau regii — acest comitat n'are opiniune faţă cu vechia instituţiune comitatensă unguréscă. Nu mai puţin modestă a fost şi următórea parte a vorbirei: „Chiar şi acea impregiurare, că Escelenţia Ta esti membrul unei familii aristocratice din comitatul nostru, chiar şi acésta este suficientă, ca adunarea comitatensă sĕ fie fălósă cu denumirea, ce o a făcut guvernul.“ Până aici am ajuns aşadară cu democraţia. Cu liberalismul apoi aşa am ajuns de departe, încât la procesiunea din Joia verde a luat parte şi comitele suprem. Se póte, că acuma alte vederi domnesc, atâta însĕ e sigur, că ómenii liberali inainte de 1848 nu o făceau acésta, şi acésta cu nimica nu demonstréză scóla lui Deák, la care vrea sĕ aparţină nobilul conte. Insĕ tóte acestea fie ḑise numai în parantesă, sĕ vedem ce enunciaţiuni are. A declarat tocmai cu referinţă la era Szilágyi, că pentru aceea s'a alăturat la guvern, deóre-ce în sinul lui se póte observá îmbrăţişarea unei direcţiuni hotărite, care ne îndreptăţesce la cele mai bune speranţe, a declarat, că este amicul administraţiunei de stat. Cu privire la momentul naţional al reformei intenţionate între altele a ḑis: în acésta privinţă prelângă respectarea drepturilor legale ale compatrioţilor nostri de altă limbă, şi ale cetăţenilor nostri, doresc sĕ cultiv cu îngrijire ocuparea de teren şi lăţirea limbei unguresci atât pe teren social cât şi — reflectez şi accentuez — *pe cale oficială,* — între marginile legei şi ale convenienţei. (Cuvêntarea de instalare în oraş).

Ce înţelege domnul comite suprem şi fiitoriul ministru sub lăţirea limbei magiare pe cale oficială? Tovie Kraxlhuber şi vestitul panslavist din Pojon are drepturi legale, când şi unde se póte folosí de limba germană sau slovacă, altcum şi domnul comite suprem a accentuat: „între marginile legei.“ Aşadară sau nu va fi nimica din lăţirea limbei unguresci pe cale oficială, sau nu va rĕmâné intre marginile legei. Şi cum-că se pot nasce îndoeli pentru eventualitatea din urmă ne dă puncte de mânecare continuarea vorbirei domnului comite suprem, şi încă tocmai pasagiul următoriu: „*Simţul*

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

277. Dóuĕ bresle de ómeni muncesc îndeşert, cei ce câstigă şi nu-şi petrec cu câstigările, şi cei-ce învaţă dela un dascăl, a căruia fapte nu se potrivesc cu învĕţătura şi cu dăscălia lui.

278. Omul cel învĕţat a căruia fapte îi sunt necuvióse, este asemenea ca un orb, ce ţine în mâna sa o făclie aprinsă, cu carea luminéză celorlalţi, ér lui nu-şi luminéză.

279. Mai bine este sĕ ţii tu singur taina ta, decât fără nevoe sĕ o încredinţezi la altul, ca sĕ ţi-o păzéscă.

280. Cela ce însciinţéză ţie faptele altora, se scii că asemenea va însciinţá şi ale tale smintele către alţii.

281. Cel învĕţat cunósce pre cel neînvĕţat, pentru-că şi el a fost mai nainte neînvĕţat; ér cel neînvĕţat nu póte sĕ cunóscă pre un om învĕţat, pentru-că nici odată n'a fost el învĕţat.

282. Insuşi cela ce te ciocotniţesce, acela se scârbesce de tine întru inima sa.

283. Mai mult trebuesce împĕraţilor sfatul înţelepţilor, decât înţelepţilor darurile împĕraţilor.

384. Ce temelie are preteşugul celui neînvĕţat, de vreme ce însu-şi el 'şi este vrăşmaş.

285. Trei lucruri nu sunt stătătóre în lume, averea neneguţătorindu-se, învĕţătura fără prigónă, şi împĕrăţia fără de sfat.

286. Cela ce iartă pre cei rĕi, face nedireptate celor buni.

287. Cu cât este nestine slujit, cu atâta este mai învĕţat.

288. Lenea şi somnul cel mult nu numai dela sluşba lui Dumneḑeu îndărătnicéză pre om, ci încă şi la sĕrăcie îl aduc.

289. Desfătările strică tótă averea, carea se află sub ascultarea lor.

290. Fă bine, de vei sĕ afli bine.

291. Mai nainte până a nu cumpĕrá casă, se cade sĕ cerci ca sĕ aibi vecin bun, şi până a nu purcede în călĕtorie, caută sĕ aflí bună soţie.

297. Nu descoperí către prietenul teu tótă tótă taina ta, că póte vre-odată sĕ se facă neprietin ţie. Şi érăşi nu face neprietenului teu ce rĕu-ţi va fi prin putinţă sĕ-i faci, că póte sĕ se facă prietin ţie.

293. Atâta socotélă se cade sĕ aibi spre a te înfruntá tu singur pe sine-ţi, cât ai când vei sĕ înfruntezi pe alţii.

294. Începerea mâniei este nebunia, şi sfêrşitul ei este căéla.

295. Ticălos este cela ce lasă patimile sale sĕ-i chivernisécă mintea.

296. Neprietenul cel înţelept este mai vrednic de laudă decât prietenul cel nebun.

297. Nu este altă bunătate ca înţelepciunea, nici altă căélă ca depărtarea de rĕutate, nici alt bine, ca trebnicia faptelor, nici altă avere, ca îndestularea ce are cel ce se îndestuléză întru averea sa.

298. Cel ce face preteşug cu nepretenii pretenilor lui, caută se facă stricăciune aceloraşi preteni ai sei.

299. Nu este nevoie sĕ-ţi bagi viaţa în primejdie pentru un lucru, cel poţi chivernisí cu bani.

300. Mai bine este a fi sĕrac, decât a avé avere câstigată din nedreptăţi.

301. Lucruri mari vor urmá, de va urmá neştine sfaturilor vrăşmaşului seu. Éră încă-şi are voie sĕ-i dea ascultare, pentru-ca mai pe urmă sĕ facă cele ce sunt împotriva sfatului lui, pentru-că aşa urméză socotéla cea bună.

302. Nici un lucru nu este mai rĕu decât un om învĕţat, a căruia învĕţătură este nefolositóre.

(Va urmá).

naţional a străbătut tóte păturile din oraşul acesta, le-a străbătut convingerea, că bunăstarea spirituală şi materială a Pojonului atât e de strins legată cu esigenţiile statului magiar, încât o garanţă favorabilă pentru viitoriu o póte aflá numai în lanţul strins de încopciare în tóte, aşa dară şi în cele ale limbei, va se dică, dacă îşi va identificá interesele sale cu cele ale statului.“

Vedeţi numai cum se prefac în fum tóte frasele frumóse, când vine vorba la fapte şi de milióne de ori se adeveresce dicala, că iadul e pardosit cu intenţiuni bune. Nobilul conte cu mare căldură a repetat înaintea felicitătorilor însufleţiţi din comitat şi din oraş, că nu cunósce deosebiri religióse sau confesionale, nu prerogative naţionale dar partea citată din vorbirea lui nu arată nici mai mult nici mai puţin, decât că promovarea în bunăstarea spirituală şi materială a oraşului sau a treia universitate (care este binefacere spirituală şi materială) numai în acel cas o póte sperá Pojonul, dacă administraţiunea oraşului o va pune cu totul pe picior unguresc, dacă nu va mai primí cu căldură teatrul german etc. etc. S'a dimis aşadară domnul comite până la atâta, încât pentru primirea şi lăţirea magiarisărei a pus în perspectivă premiu dela stat, şi precum am vědut şi domnia sa cunósce deosebiri de limbă şi naţionalitate ori şi cât s'ar lăpědá şi ori şi cât ar promite, că vrea se měsure tuturora cu měsură egală Şi acesta e un stadiu pre acel drum, pe care urméză apoi aplicarea celorlalte mijlóce energice, cu cari se pot face presiune în interesul magiarisărei. Şi-a făcut sémă contele Zichy cu sine, nu se va spăriá el de asemenea mijlóce, este el în curat cu sensul enunciaţiunilor sale, că va promová lăţirea limbei ungare pe cale oficială?

Se va convinge, nu me indoesc, îndată ce va luá în mână firele estreme ale administraţiunei, se va convinge, că pe calea apucată nu se póte face bună administraţiune, că administraţiunea numai atunci póte fi bună, dacă va avé devisa se fie bună, şi nu va avé de deslegat alte probleme laterale, fie ele ori cât de salutare altcum. Administraţiunea este scop dela sine, şi nu-i este ertat sě fie atăcată de la scopul seu prin alte consideraţiuni. Deocamdată însě aşa se vede, că şi contele Zichy cuprinde lucrul ca acea parte mare a publicului, care n'are nici o cunoscinţă de partea practică a administraţiunei, dar care are parte decisivă în formarea opiniunei publice, şi care lăţirea magiarisărei prin administraţiune şi o închipuesce aşa, că asupra locurilor impopulate cu nemagiari sě slobóde o dróiă de amploiaţi de stat, celelalte urméză apoi de sine. Lucrul însě nu merge aşa, ca şi o gónă la vênătóre, că dăm drumul cânilor, sau scótem afară o sumă de gonaci, şi apoi puscăm tot ce ne ese în cale, nici aşa ca udarea unei livedi, la care nu se cere alta decât slobodirea apei din un părău.

(Va urmá.)

Revista politică.

Presa monarchiei nóstre şi presa strěină consacră articoli lungi decedatului bărbat de stat Andrássy.

Monarchia întrégă trebue sě îmbrace doliu şi sě plângă mutarea dintre cei vii a acelui bărbat, care cu o rară abnegaţiune a sciut ţiné cont de politica internă a monarchiei, de relaţiunile popórelor ce o formézá şi cu aceea şi abnegaţiune a condus la succese politica esternă.

Crearea dualismului este o parte a operei sale, împěcarea Ungariei cu imperiul, întréga direcţiune a politicei nóstre esterne, încheearea tractatului cu Germania, tóte sunt împreunate cu numele seu.

La congresul din Berlin, unde se adunaseră cei mai escelenţi diplomaţi ai Europei, sciù sě şi câstige vada nu numai prin mărimea monarchiei, ce o representa, ci şi prin destinsele sale facultăţi.

El câstigà mandatul pentru ocuparea Bosniei şi Herţegovinei şi sciù sě câstige pentru mărimea monarchiei nu numai consimţěmêntul Turciei, ci şi al celorlalte puteri, cari rivalisau cu monarchia nóstră.

La isbucnirea rěsboiului franco german alergà Andrássy în Viena, unde cabinetul se clătina şi-şi puse nu numai gravitatea persónei sale, dar chiar aprópe esistinţa sa, pentru a îndupleca ca monarchia sě rěmână neutrală. El întemeià politica de alianţă contrară direcţiunei politice a antecesorului seu şi folosia tóte ocasiunile pentru a dovedí că integritatea teritoriului turcesc trebuesce pădită.

El lucrà pentru alianţa celor trei monarchi şi-şi terminà opera vieţii de stat cu alianţa strinsă dintre Germania şi Austro Ungaria.

Politica orientală a provocat mare resens şi în special şi relaţiunile sale faţă cu liberalii din Cislaitania, dar şi contrarii lui de principii glorifică adi memoria bărbatului, care a promovat instituţiunea parlamentară, a ridicat vada monarchiei şi a condus cu atâta putere de spirit politica esternă.

Nemulţămirea, ce o provócă ovreii în tóte părţile monarchiei nóstre şi îngrijirea pentru o prea mare grămădire a lor în Austria a dat ansă la desbaterea unei petiţiuni în parlamentul din Viena contra imigrărilor ovreilor, din Rusia în Austria.

Desbaterea se urméză cu mare vehemenţă, deóre ce în tóte şirurile partidelor se află persóne, care combat din rěsputeri imigrarea şi pórtă o ură neîmpěcată ovreilor şi se află persóne, cari iau partea ovreilor, combat tóte acusele, ce se ridică asupra lor.

Aceste desbateri a dat ansă presei austriace sě se ocupe cu cestiunea ovreilor mai cu dinadinsul şi e lucru caracteristic, că nu numai presa, care se află în mânile jidanilor, dar chiar şi o parte din presa care stă în serviciul causei uneia sau altei naţionalităţi încă apare înfluinţată de puterea banului jidovesc.

De când cu arestarea ducelui de Orleans s'a mai întêmplat în Francia câte-va evenimente, care se discută cu viu interes în cercurile politice.

La alegerile de intregire, ce sau făcut în dilele trecute au provocat mare surprindere isbânda boulangistilor. Se credea, că cu depărtarea guvernului şi cu înăbuşirea puterei boulangiste, republica e asigurată contra tumultelor şi a rěscólelor, ér boulangisti sunt esterminaţi.

Tumulte şi rěscóle nu s'au făcut nici la alegerile acestea, ele au decurs în ceă mai mare liniste, din urnă au eşit însě aprópe tot bărbaţi boulangisti şi cu deosebire a escelat Parisul, dovadă, că capitala Franciei e pe departe de a fi republicană.

Ministrul de interne frances, Constans, a emis o circulară prefecţilor, ca sě intervină autorităţile şi sě nu mai lase a se formá fel de fel de societăţi şi reuniuni, cari sub etichetă falsă, provócă lucruri în defavorul statului. In loc de clausula ce se pune pe statute „aprobat“ sě se însemne, că cât timp societatea, respective reuniunea promovéză interesele statului, ea şi póte desvoltá activitatea, la cas contrar sě se desfiinţeze.

In cestiunea ducelui de Orleans s'au ţinut mai multe consili de ministrii. Nu se scie încă locul, unde-l va strămutá. Trimiterea lui preste graniţă va urmá numai după ce vor încetá demonstraţiunile şi ea se va face pe neasteptate.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Bucuresci, 5 Feburuariu, 1890. Actul, despre care vorbiserăţi într'un articol de fond din preţuitul d-vóstră diariu, s'a terminat aşa, după-cum merita.

Ţara s'a esprimat încă în sěptěmâna trecută şi şi-a dat verdictul în cestiunea dărei în judecată a ministeriilor, respective ministrilor acusaţi sub ocârmuirea îndelungată a celui dintâiu bărbat de stat al României, Ioan Bratianu, respingênd proiectul de acusă cu maioritate covêrşitóre.

Îndata-ce comisiunea de informaţii pentru darea în judecată, carea şi a cerut prolungirea timpului de vre o trei ori pentru-ca sě presenteze un raport cât se póte mai detaiat, şi-a presentat proiectul, şi îndată-ce el a fost adus la ordinea dilei spre desbatere, s'au însinuat la cuvênt cei mai ilustri bărbaţi, cari cumpănesc lucrurile calm şi nu sunt conduşi numai de spiritul de rěsbunare; s'au însinuat la cuvênt pentru a sterge ori-ce pată, atât din activitatea ministeriului Bratianu, cât şi din paginile istoriei, ce va avé sě le înregistreze regatul român, înălţat la stat modern şi de model în timpul cât dl Ioan Bratianu a stat la putere.

Aşa memorabile vor rěmâné espunerile marelui iurisconsult Buicliu, carele cu profunditatea sciinţelor sale iuridice şi cu logica argumentelor îndată la început a arětat cât de nesuficiente sunt argumentele, ce se aduc, pentru-ca guvernul din cestiune sě pótă fi tras la rěspundere înaintea iustiţiei.

Dl Carp, care se numěră în tabera guvernului actual şi despre care se póte dice, că a combătut cu inverşunare guvernul dlui Bratianu, fiind în oposiţie, a dat din nou dovadă despre înalta erudiţiune şi mai presus de tóte despre imparţialitatea, cu care judecă faptele ómenilor. Dênsul a combătut proiectul prin o vorbire fulminantă înspirat de causa dréptă, ce o apěră.

Cinci dile a vorbit într'una matadorul actului de acusare, dl Nicolae Blaremberg, şi în cinci dile şi-a věrsat focul veninos asupra acusaţilor, susţinênd proiectul.

Dar vorbirea sa, provenită mai mult din ură, precum se pote caracterisá şi proiectul, a fost ascultată cu aceea-şi îndisposiţiune, cu care a fost ascultată cetirea şi proiectul şi cu tóte sforţările sale de a predispune spiritele pentru proiect, dênsul a rěmas isolat cu cei ce au căutat ca cu ori-ce preţ sě facă pe dl Bratianu imposibil.

Sforţările şi acusaţiunile sale au fost nimicite cu desěvêrşire de marele nostru diplomat şi vechiul bărbat de stat, dl Mihail Cogălnicean, carele nu se putea sě nu-şi ridice vocea sa şi sě ia cuvêntul într'o cestiune atât de importantă şi totdeodată atât de fină şi simţitóre.

Rostul seu a străbătut în inimi, căci dl Cogălnicean, deşi încărunţit de ani şi de luptele grele politice, cari le a purtat cu atâta abnegaţiune şi curagiu în cele mai critice timpuri pentru ţară, a vorbit cu inima unui june vitéz, care caută sě mai adaugă la victoriile dobândite.

Vorbirea sa, prin care a ilustrat viaţa bărbaţilor puşi sub ácusă, va rěmâné ca şi altele un document istoric al oratoriei sale, precum scrierile sale sunt un document al erudiţiunei şi un document al patriotismului căruia şi-a consacrat întréga sa viéţa şi activitate.

Ea este însě şi o carte deschisă pentru generaţiunile actuale şi cele viitóre, plină de învěţături morale, după cari călăudênd în viitoriu, vom clădí la mărimea şi la asigurarea esistenţei statului nostru.

În acésta cestiune importantă şi guvernul a aflat de necesar a se esprimá. Primul ministru, dl general Manu, arětând gravitatea causei, a declarat, că guvernul nu voesce sě predispună pe nimenea, nici sě influinţeze câtuşi de puţin asupra judecăţii deputaţilor, el nu póte recomandá nici o ţinută, decât ca deputaţii cu consciinţa împěcată sě-şi pună bilele în urnă.

După dóuě sěptěmâni de discuţie dar, s'a pus cestiunea la vot şi s'a votat asupra fie-cărui ministru, aşa, după-cum au fost înregistraţi în proiectul de acusă şi precum amintì mai la început toţi au fost eliberaţi.

Acest act loial şi drept numai încape îndoélă, că a fost salutat cu entusiasm în tóte părţile ţěrei, unde simţul dreptăţii nu e covêrşit de uneltiri şi cu bucurie trebue sě constat, precum am vědut, că a fost salutat de d-vóstră, românii de preste carpaţi, cari a-ţi apreţiat cu multă cunoscinţă de causă acésta cestiune şi cari, cu mândrie trebue sě afirm, ve sciţi pronunţá cu mai multă hotărire şi cu temeinice cunoscinţe în causele nóstre, decât cum ne gerăm noi faţă de causele d-vóstră şi cari în cele din urmă ne sunt comune tuturor.

Judecând după împregiurările, în care s'a pertractat acest obiect dela prima şedinţă, de când înfocatul şi bětrânul Blaremberg numai cu forţa a putut fi delăturat dela tribună, lucrul rěmâne încâtva enigmatic.

Darea în judecată s'a iniţiat în nisce stări de lucruri abnormale pentru ţară, şi abnormale în întreg orientul, ér verdictul, ca ţara sě se pronunţe se recerea tocmai pe când am fost surprinşi de descoperirea conjuraţiunei din Bulgaria, de miscările din Sêrbia şi Muntenegru, la care precum se afirmă, e mare părtaş şi representantul rusesc dela noi.

Provedinţa, care ne-a apěrat în atâtea timpuri de restriste, a inspirat şi de astădată spirit înalt representanţilor ţěrei, ca ei sě nu facă imposibil pe un bărbat, cum e şi dl Ioan Bratianu, dela carele póte va atârná vre-odată nu numai sórtea ţěrii nóstre, dar chiar şi ecuilibrul europén.

X.

Comitatul Hunedórei, 31 Ianuariu, 1890. Un singur ison ţin puternicii din fruntea acestui comitat cu poporaţiunea românéscă în mare preponderanţă şi acest ison este: sě maghiarisăm pe români pe tóte căile posibile. Scólele de stat şi comunale s'au înmulţit din an în an, şi acésta numai în detrimentul nostru al românilor. Nu mai puţin ca 34 scóle comunale şi de stat s'au înfiinţat.

Intre 4056 prunci, cari au cercetat scólele numite în 1888/9 au fost români 2065, magiari 1591, de bunăsémă în numěrul acesta se cuprind şi jidovii éră 400 au fost germani.

Că în ce spirit se cresce tinerimea în scólele comunale şi de stat, o scie astădi fie care român cu carte.

Nu a fost de ajuns zelul celor din fruntea comitatului pentru lăţirea scólelor comunale şi de stat a venit la mijloc şi „Kulturegyletul“ cu filialele sale, a inceput a înfinţá biblioteci scolare, éră de present î-şi bate capul a înfiinţá şi asile de copii, încari prunci de român vor avé aceea-şi sórte ca şi pruncii slovaci, desnaţionalisarea şi înstrěinarea de biserica lor. La 1 Februariu a. c. adunarea „Kulturegyletului“ din Hunedóra a votat suma de 300 fl. v. a. spre a se înfiinţá asile de copii în comunele: Puiu, Salaşul de sus, Silvaşul de jos, Pestiş, Bârcea mică şi Ieledinţa. Locurile sunt bine alese, nu-i vorbă. Sunt şi scóle de stat şi comunali în numitele comune. La cas de a le succede înfiinţarea, pruncii de român dela al 3 până la al 13 lea an vor fi tot sub influinţa limbei şi a învěţătoriului magiar. Ce simţeminte şi ce iubire va mai avé pruncul faţă de limba sa, faţă de datinile şi obiceiurile părinţilor sei, las sě judece ori-ce om cu tragere de inimă cătră némul seu! In faţa nóuělor curse, nóuělor mijlóce de a fi magiarisaţi o parte de români din acest comitat, óre ce facem noi, suntem gata a ne apěra óre? Durere, încă nu vedem destulă energie. Ba ce e mai mult, sunt şi ómeni, cari tot se mai légănă în visuri, că încercările de a ne magiarisá prin ajutoriul scólei vor rěmâné deşerte, căci altcum nu ne putem esplicá, cum în unele comune sub ochii nostri şi a conducětorilor, se lucră din partea contrarilor în mod negenat

Pentru-ce cei ce trăesc în rětăcire, că scólele de stat şi comunali nu sunt un periclu pentru viéţa nóstră naţională dau câteva apreţieri ce le face inspectorul reg. de scóle dl Réthy în diariul „Egy. Közoktatásügyi Szemle“ din anul trecut prin articlul „Problemele instrucţiunei poporale în scólele de stat între naţionalităţi.“

Celor ce susţin că: problema scólei de stat este a face din nemagiari magiari dl inspector le rĕspunde: asta nu o putem ḑice apriat, pentru-că cu toba nu se póte prinde pasere. Adecă vedeţi voi resultatele, ce sĕ ve spunem noi magiarii! Se afirmă, că inşişi românii doresc se înveţe unguresce, ba adeseori vin plângeri contra învĕţătorilor confesionali, că nu învaţă cu destul succes limba magiară pe elevi. Vorbă se fie! Scim noi cum s'au făcut scólele comunale în unele sate, cum s'au luat protocóle şi ce gură au căscat sĕrmanii ómeni când s'au treḑit cu scóla comunală, şi cu învĕţători strĕin.

Pentru a şi face interesant articlul dl Réthy narézǎ următórea întêmplare, carea trebue sĕ o luăm la cunoscinţă cu tótă reserva: „Un român conducĕtoriu trecênd prin o comună în care se aflá scólă de stat a fost salutat de pruncii români dela scólă numai unguresce.

Conducĕtoriul a început a înfruntá furios pe scolari. Intru aceea a trecut un ţĕran pe lângă acel conducĕtoriu, şi a fost întrebat: pentru ce 'şi trimit ei pruncii în scóla magiară? Ţĕranul în simplicitatea sa a rĕspuns: auḑi domnule! dar pentru-ce românul este cel din urmă între tóte naţionalităţile? Pentru aceea, pentru-că scie numai o limbă. Şi ţiganii sciu mai mult, că vorbesc dóuĕ limbi. Dar dta dle nu scii unguresce?

Ba, da! dar eu am lipsă de ea! Aşa dară şi pruncii noştrii au lipsă de ea".

Din serios dl Réthy a devenit picant şi se pare că a fost încântat de ţĕranul fie şi numai presupus.

Noi una am reflectá. Secuii — fala dlui Réthi vorbesc numai unguresce, magiarii începênd dela Segedin pănă pe la Pesta, şi pănă prin Szolnok, pe pustele Ungariei pe unde magiarii locuesc compacţi ei vorbesc numai unguresce; chiar în gimnasiele unguresci, studiarea limbelor vii ca germana este perhorescată şi tinerii, cari ies din gimnasiu magiar nu se pot înţelege cu omeni de altă naţiune. Deci sĕ facem aplicaţie că: magiarii sunt cei din urmă între conlocuitori în cultură, chiar şi în urma ţiganilor, fiind-că acestia vorbesc dóuĕ limbi. In Francia, în Germania masa poporului nu scie altă limbă fără numai cea maternă, şi cu tóte acestea cine ar puté afirmá, că aceste popóre sunt cele din urmă în cultură?

Nu vorbirea limbei magiare din partea maselor române va aduce fericirea asupra nóstră, dincontră, obtruderea ei ne face sĕ stagnăm, şi perderea timpului cu ea în scólele comunale şi confesionale s'ar puté folosí cu mult mai bine la progresul în alte discipline.

Dl Réthy apoi rĕspunde la întrebarea că: unde s'a ajuns cu învĕţarea limbei magiare? El constată, că s'au înşelat aceia, cari au asteptat ca pruncii naţionalităţilor după studiarea limbei magiare încâţi va ani sĕ şi-o insuşéscă şi sĕ se şi foloséscă de ea cu preferinţă.

Succese se pot observá afirmă dl Réthy în cetăţi unde pruncii vin în atingere cu prunci magiari, acolo cei de altă limbă vorbesc bine unguresce. Avis românilor nostri din Hunedóra, unde magiarii şi-au infipt bine unghiile, apoi românilor din Baïa de Criş, Băiţa, Brad, Ilia şi Haţeg, cari 'şi trimit pruncii în scóla de stat ca sĕ înveţe unguresce.

Mai mari sunt succesele în colonii, bună óră ca la Petroşeni, Biscaria, aici strĕinii nu numai 'şi insuşesc limba, dar sĕ şi prefac în magiari.

La sate ḑice dl Réthy, nu se pot observá succese repeḑi. Fiind poporul român aşa conservativ, se pune totuşi un bun fundament pe care se póte edificá uşor mai departe. „Pruncii de altă naţionalitate in o scólă de stat învaţă atâta, cât pot uşor trece la scólele medii, nnde în câţiva ani învaţă perfect limba magiară".

„Dacă sĕ întêmplă se mérgă elevul servitoriu la o familie magiară, atunci iute 'şi insuşesce limba magiară". Cunoscinţa limbei magiare ajută mai târḑiu la cei-ce sunt asentaţi la honveḑi, aici pot ajunge sub-oficeri.

Prin scólele de stat limba magiară din an în an capĕtă un cercuit mai mare, şi se vorbesce mai de mulţi.

Prin învĕţarea limbei magiare, elevii se deprind a cugetá şi a simţí unguresce! Dl Réthy ḑice că: e datoria statului şi a poporaţiunei a lăţí învĕţarea limbei magiare.

Ca de încheiere dl Réthy adauge: „din compatrioţii nostrii slavi, germani şi români nu vom puté stêrpí cunoscinţa originei lor".

Sĕ ne o însemnăm bine românii din comitatul Hunedórei! *Cato.*

Varietăţi.

* (Dela Curte). Familia domnitóre petrece în Budapesta. Membrii familiei ies fórte rar din castel pentru a face plimbări. Archiducesa Stefania petrece în Arco, unde a primit în ḑilele trecute şi visita archiducelui Albrecht.

* (O probă de patriotism adevĕrat.) Locuitoriul român Ioan Oţelea din Rĕşnov, după cum se comunică „Gaz. Tr." a avut în ḑilele acestea ocasiune de a dá în faţa auditoriatului militar c. r. din Braşov o probă strălucită, despre ceea-ce va se ḑică patriotismul românesc. Lucrul s'a întêmplat aşa: Oţelea Ioan prinsese în ḑilele acestea pe un desertor husar, pe care, înhăţându l cu forţa, îl aduse la Braşov şi l predete autorităţilor militare dela regiment. Ajuns înaintea auditoriatului c. r. din Braşov, Oţelea declără, că la implinirea acestui fapt el a fost condus numai din motivul, că n'a putut suferí, ca „o cătană sĕ înşele pe împĕratul". In semn de recunoscinţă pentru faptul patriotic al lui Ioan Oţelea, auditoriatul îi promise acestuia un premiu de 24 fl. Oţelea insĕ nu vrù sĕ l priméscă, ḑicênd: „Eu, domnilor, ceea-ce fac pentru împĕratul, nu fac pentru bani. Am slujit pe împĕratul ca cătană la regimentul II de infanterie timp de 10 ani. 'Mi cunosc datorinţa mea faţă cu împĕratul şi când mi fac acésta datorinţă, n'o fac pentru bani!" După-ce făcù acéstă declaraţiune, Oţelea 'şi luà căciula şi se duse acasă, ér auditoriatul militar rĕmase surprins de patriotismul ţĕranului nostru român. Şi mai mare a fost însĕ surprinderea auditoriatului militar în ḑiua următóre, când Oţelea se întórse érăşi îndĕrĕt pentru a declará din nou în faţa auditoriatului militar, că el nu primesce premiul, ce 'i s'a promis, „căci şi nevastă sa i-a spus-o verde în faţă, că dacă va primí rĕsplată pentru slujba ce a făcut-o împĕratului, ea nu va mai trăí cu el." In cele din urmă, după cum ni se spune, auditoriatul militar a luat mĕsuri ca vrednicul ţĕran sĕ fie premiat prin autorităţile administrative ale comitatului.

* (Tenoristul Gavrilescu.) Dl Gavrilescu, simpaticul tinĕr român, e pe cale d'a devení milionar.

„Il Cittadino" din Triest spune, că conaţionalul nostru a obţinut in „Re di Lahore" un strălucit succes, în urma căruia dl Galimberti, a venit înadins la Triest spre a-i oferí în numele direcţiunei operei din Viena suma de 40,000 lei pe an, dacă voesce sĕ facă un angajament pe mai mulţi ani.

Gavrilescu ar fi refusat, căci i-s'a propus de directorul unuia din principalele teatre din America de Sud, pentru patru luni, suma de 120.000 de franci.

Ḑiariul triestan anunţând acésta spune:

„După-cum se vede, dacă lui Gavrilescu nu îi lipsesc cele mai mari calităţi ale unui artist, nu îi lipsesce nici norocul, care nu e totdeuna după-cum se crede· „ingrat şi nedrept."

* (Fortificarea României.) Guvernul a pregătit un proiect de lege, prin care se cere din nou un credit mare pentru continuarea fortificărilor României. Cupolele mari, comandate la casa Grusson din Magdeburg pentru forturile capitalei vor sosí în Martiu, când se vor face şi instalaţiunile. Statul-major lucră cu mare activitate la compunerea unei mape amĕnunţite a Moldovei.

* (Pusca Giffard După invenţiunea „prafului fără fum" s'a făcut invenţiunea „puscei fără praf" şi invenţiunea patentată a renumitului fisic frances M. Paul Giffard consistă în inlocuirea prafului cu aier comprimat, care prin mijlocirea unui magazin pentru patróne se slobóde cu o iuţală ne mai pomenită întrecênd, cu mult pusca de repetiţiune Manlicher atât în iuţala repeţirei, cât şi în precisiune. Precum se scrie din Paris, cercetările, ce s'au făcut prin o comisiune technică din ministeriul de rĕsboiu au dovedit resultate escelente, încât în curênd patentarea se va cumpĕrá de ministrul de resbel. Freycinet, ministrul de resbel, primind pe inventator, în pertractările ce le-a avut pentru cumpĕrarea patentărei a aflat cu mare surprindere, că o damă a fost, care şi a pus capitalele în joc pănă-ce Giffard făcuse încercările şi invenţiunea. Mirat esclamă atunci ministrul: „Aşa dar tot Evei are sĕ mulţăméscă lumea acest mijloc de distrugere." S'a şi format o societate pe acţiuni, care sĕ ridice o fabrică pentru sistemul Giffard.

* (Greve.) Scirile din Viena anunţă, că ér se fac mari mişcări şi că în curênd o sĕ isbucnéscă mai multe greve. 70,000 de lucrători au luat hotărirea sĕ ţină la primăvară o mare sĕrbătóre. În Germania încă sunt în perspectivă mari greve cu tótă energia, ce o desvóltă monarchul pentru a îmbunătăţí sórtea lucrătorilor. Ei sunt spriginiţi şi de socialisti, cari cuprind tot mai mult teren.

* (Reînviat.) In Oradea-mare se întêmplà următoriul cas sensaţional. Intreprinḑĕtoriul pentru curăţirea fântânilor se apucà cu George Hamsea de curăţitul unei fântâni afunde. Ajutătoriul a fost lăsat apoi cu funia în jos, dar abia atinse fundul fântânei şi se surpà pe el o parte a zidului. Se dete alarmă şi alergară pompierii, soldaţi şi multă lume de om şi începură a-l desgropá; abia 'l desgropară însĕ de jumĕtate, când o nóuă dărîmătură astupà fântâna cu totul, precum şi pe lucrătoriu. Nimenea nu mai îndrăsnia nóptea sĕ mai lucreze şi la stăruinţele vice-comitelui şi primariului se aduse un preot, care îmbrăcat în ornate ii dete ultima binecuvêntare. Diminéţa se începură din nou sĕpăturile spre a-i scóte ósele şi a le înmormêntá în cimiteriu, dar în loc de óse sdrobite aflară pe lucrătoriu întreg, care era mai galben ca mórtea. Il duseră în spital, îl frecară şi se crede, că va mai puté scăpá cu viéţă. Hamsea e trecut de 60 ani.

Bibliografic.

„*Transilvania*" fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nrul 2. a apărut cu următoriul sumariu: Cărţile cele mai bune şi bibliotecele poporale de Dr. Giorgiu Popa. — Spicuiri din autori strĕini asupra românilor de P. Broşteanu. — Lucrul de mână în scóle de G. Moianu. — Câteva observări asupra scrierilor din popor de G. Sima a lui Ión. — Literatura poporală. (Doine) adunate de Ioan Pop Reteganul. — Partea oficială. Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 4 Februariu n. 1890.

— Reuniunea economică a comitatului Făgăraşului şi-a dat asupra unui manual român următórea părere:

Broşura intitulată „*Economia câmpului şi grădinăritul*" de George Moianu, editor Zeidner în Braşov, 1886, înaintată reuniunei nóstre de agricultură spre censurare, respective recomandare, censurându-se din partea acesteia, acésta, conform conclusului şedinţei Direcţiunei sale punct 7, a aflat-o de corĕspunḑĕtóre şi vrednică de recomandat în cerc cât se póte mai larg ca manual pentru elevii scólelor poporale, căci lipsei prea simţite — căreia dă espresiune autorul — a unui astfeliu de manual pentru scólele poporale a satisfăcut pe deplin, pentru-că în acelea cunoscinţele mai necesare scóse din vastul material de agronomie sunt puse într'un sistem fórte potrivit; numai întru atâta nu consimţ cu autorul, întru cât recomândă pentru procurarea tuturor seminţelor o singură firmă germană, firma „*Haage et Schmidt*" din Erfurt, ér ca firmă pentru uneltele agricole numai firma „*Schmidt et comp.*" din Braşov, căci prin acésta ar puté întărí aceea părere falsă în învĕţătorii şi elevii scólelor poporale, că în patria nóstră nici nu esistă neguţători de seminţe de flori şi de alte plante. Fabrici de maşini încă se află în patrie, cari pot dá tot atâta de bune unelte agronomice ca şi cele ale lui „Schmidt" din strĕinătate.

Deci cu ocasiunea unei a II-a ediţiuni ar fi de dorit a se amintí şi unele fabrici de unelte agricole şi negustorii de seminţe mai însemnate din patrie.

Deóre-ce însĕ acum numai în casul acela se póte introduce óre-şi care manual ca manual de scólă, dacă acela va fi provĕḑut cu clausula de aprobare din partea ministrului ung. de instrucţiune publică*), se îndrumă autorul, ca spre a primí aprobarea recerută sĕ-şi înainteze opul la locul competent.

In numele reuniunei agricole a comitatului Făgăraş.

Făgăraş, în 18 Novembre, 1889.

Horváth Mihály, preşedinte.

Gagyi Samu, secretariu.

Invitare

la adunarea generală a reuniunei pentru ajutorarea prinsonerilor din comitatul Sibiiului, precum şi la şedinţele ordinare, ale comitetului administrativ, ce se vor ţiné în decursul anului curent.

Conform dispoşiţiunilor fundamentale am statorit ḑiua pentru ţinerea adunărei genenerale ordinare pe 7 Martiu a. c. 4 óre p. m. în sala de şedinţe a tribunalului, la care învit prin acésta cu onóre pe membrii reuniunei.

Obiectele adunărei sunt următórele:

1. Raportul anual despre activitatea comitetului administrativ.
2. Raportul anual al comisiunei de revisiune şi decisiunile asupra acestora.
3. Alegerea unei comisiuni de revisiune din trei membrii.
4. Desbaterea propunerilor eventuale.

Deodată cu acésta notific, că după-ce afacerile reuniunei nu recer în timpul acesta din partea comitetului administrativ o mare activitate, pe basa hotărîrei comitetului administrativ din şedinţa, ţinută la 10 Martiu a. trecut, statoresc şedinţele comitetului administrativ pentru Vinerea primă a lunei ultime din fie-care pătrariu de an, şi anume pe: 7 Martiu, 6 Iuniu, 5 Septembre, 5 Decembre a. c. 4 óre p. m. în sala de şedinţe a tribunalului, la cari am onorul a învitá prin acésta pe membrii comitetului administrativ, aducênd la cunoscinţă, că după-ce se va ţiné şi adunarea generală din anul acesta în 7 Martiu la 4 óre p. m. după terminarea ei se va începe şedinţa comitetului.

Sibiiu, 14 Februariu, 1890.

Alecsandru Jánosi,
preşed. reun. pentru ajutorarea prinsonerilor din cott. Sibiiu

---

*) Incât scim noi, s'a aprobat de înaltul ministeriu. Red.

Nr. 48. [299] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de paroch de clasa a III-a din comuna Rovina sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale împreunate cu acest post sunt 400 fl. 40 cr. Concurenții au a-și asterne cererile lor instruite în sensul legei în terminul deschis la oficiul protopopesc subsemnat.

In conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 20 Ianuariu, 1890.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 1136. [289] 2—3

CONCURS.

pentru ocuparea postului de notariu comunal în **Tălmăcel (Kis-Talmács).** Reflectanții cualificați sunt recercați a-și asterne suplicile pănă la *10 Martiu a. c.* la subscrisul

Venitele sunt:

1. Léfa anuală 400 floreni.
2. Cuartir.
3. Patru metri ☐ de lemne.
4. Venitele statorite pentru afacerile private.

Sibiiu, 8 Februariu, 1890.

Pretorul suprem:
Fabritius.

Nr. 429. [290] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu devenit vacant în comuna **Ludoșul-mare** se escrie prin acésta concurs cu următórele emolumente:

1. Salariu anual de . . 400 fl.
2. Bani de cuartir . . 40 „
3. Relut de lemne . . 34 „
4. Păușal de cancelarie . 40 „
5. Paușal de călĕtorie . 100 „
6. Competințele normate în statutul aprobat din partea municipiului.

Cererile concursuale instruite cu documentele prescrise în §. 74, XXII; 1886 au de a se presentá subscrisului pănă în *22 Februariu 1890 după amédi* la 6 óre.

Mercurea, în 1 Februari 1890.

Protopretorul cercual.

Nr. 1148. [280] 2—3

EDICT,

Bucura I. Codrénu din Moieciul inferior, soția legitimă a lui Ioan I Folea din Pesteră, carea pribegesce prin lume fără a se scí tocul ubicațiunei ei, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorțial edictal incaminat de soțul ei se va pertractá și decide și în absență.

Zernești, în 28 Decembre, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. orient. a Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 1147. [277] 3—3

EDICT.

Ioan Meleacă din Poiana Mĕrului, bărbatul legitim al Filotei I Babeș din Șimon, pribegind prin lume, fără a se scí locul ubicațiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorțial edictal încaminat de soția sa, se va pertrrctá și decide în absența lui.

Zernești, în 28 Decembre, 1889.
Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 590. [286] 2—3

Edict.

George Bobeș gr. or. din Sita Buzĕu, bărbatul legitim al Marinei G. V. Boricean, asemenea gr. or. din Sita-Buzĕu, care de 5 ani a părăsit pe soția sa fără a i se sa ubicațiunea, conform resoluțiunei consistoriale dto. 21 Februariu a. c. Nr. 1575 B. sĕ citéză a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 3 luni dela prima publicare a acestei edict, căci la din contră procesul intentat de soția sa se va pertracta și în absență-i.

S. Sângeorgiu, 17 Decembre, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Sz.355 /890 polg. [293] 2- 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezenel közzététetik, miszerint Krauss Rezső és társai nagysinki birtokosok részéről beadott kérés folytán Nagysink község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Márczius 28-ára d. e. 10 órára** tüzetik ki Nagysink községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beléegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890-évi januárhó 25-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök — *Zöld Gábor,* jegyző.

Sz. 5835 polg. [269] 3—3

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhiré teszi, hogy Woldorf község italmérési jának arányositása irántiügyében az ér- **ó2** demleges tárgyalás megtartása végett **határidőül 1890-ik évi február hó 19-ik napjának d. elötti 9. óráját a kir. törvényszék helyiségébe kitüzte** és eljáró biróul Incze Domokos kir. törvényszéki birót kiküldötte; mely határnapra öszszes érdekeltek azzal idéztetnek meg, hogy kimaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi január hó 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos elnök. — *Zöld Gábor* jegyző.

Sz. 4539 polg. [271] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagyküküllő megyébe bekebelezett Eczel község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi mártius hó 6-ik napjána d. e. 9 órája** Eczel község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtok rendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felelek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés 1-ő példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Oktober 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. — *Májai,* jegyzö.

Sz. 5843 polg. [288] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Turoczy Dénes, b. besenyői lakós által beadott kereset folytán Bord község italmérési jógának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1890 évi Mártius hó 10-ik napjának d. e. 9 órája** Bord község házához ki tüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord elöljáróságnál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi január hó 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. — *V. Jakab Arpád,* jegyzö.

„MUNTEANA“ institut de credit și păstrare, societate pe acțiuni în Ofenbaia.

Convocare.

Domnii acționari ai *„Institutului de credit și păstrare „MUNTEANA“ societate pe acțiuni în Ofenbaia“*, conform §. 20 al statutelor societății se convócă prin acésta la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Ofenbaia **la 10 Martiu 1890 căl. nou la 10 óre înainte de amédi** în localul scólei române din loc.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunei despre resultatul anului 1889.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Deciderea asupra profitului curat amĕsurat bilanțului.
4. Ficsarea prețului marcelor de presență pentru direcțiune.
5. Alegerea comitetului de revisiune conform §. 52.
6. Decisiunea asupra sporirei sau nesporirei capitalului social.

Domnii acționari, cari voesc a participá la acésta adunare, fie în persónă, fie prin împuternicit, sunt rugați a depune acțiile la cassa societății în Ofenbaia pănă în 10 Martiu a. c. n. la 9 óre a. m. [296] 3—3

Ofenbaia, în 6 Februariu, 1890.

Direcțiunea.

„MUNTEANA“ institut de credit și păstrare, societate pe acțiuni în Ofenbaia.

Incheierea socotelilor

societății de credit și păstrare „Munteana“ din Ofenbaia pe anul 1889.

Contul bilanțului.

Activa:		fl. cr.	**Pasiva:**	fl. cr.
Cassa în numerariu		702.68	Capital social întrat	7,888.—
Cambii		9,091.—	Depuneri	2,882.60
Obligațiuni cu cavenți		6,766.50	Fondul de reservă	3.—
Imprumut hipotecar		160.—	Cambii reescomptate	5,295.—
Spese de fondare		4.80	Interese anticipate	165.80
Mobilariu	158.80		Profit curat	633.50
„ după amortisare de 10%	15.88	142.92		
		16,867.90		16,867.90

Contul profitului și al perderilor.

Eșite:		fl. cr.	**Intrate:**		fl. cr.
Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	55.49		Dela cambii	279.27	
pentru cambii reescomptate	38.39	93.88	„ obligațiuni cu cavenți	399.54	
Porto		18.46	„ „ cu hipotecă	7.36	
Spese		155.93	„ depuneri la institute	61.38	
Dare		6.05	„ întârḑiere	23.23	770.78
Amortisarea de 10% din mobiliariu		15.88	Competințe de scris		152.92
Profit curat		633.50			
		923.70			923.70

Ofenbaia, în 31 Decembre, 1889.

Ioan Danciu m. p., director esecutiv. — **Nicolae Fodorean** m. p., comptabil.

Membrii direcțiunei.

I. I. Tordai m. p. **V. Rus** m. p. **Lud. Csutak** m. p. **H. Lövy** m. p. **Moise Țîr** m. p.

Subsemnatul comitet de revisiune am esaminat bilanțul present, precum și contul profitului și al perderilor și confrontându-le cu registrele principali și secundari ale institutului constatăm, că le-am aflat în consonanță cu acelea-și și esact.

Ofenbaia, în 27 Ianuariu, 1890. [295] 3—3

Comitetul de revisiune:

Nestor Manciu m. p. **Andreiu Muntean** m. p. **Simeon Pașca** m. p. **Ioan Pop** m. p.
Simeon Ciorbea m. p. **Petru Popp** m. p.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

și de construcțiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

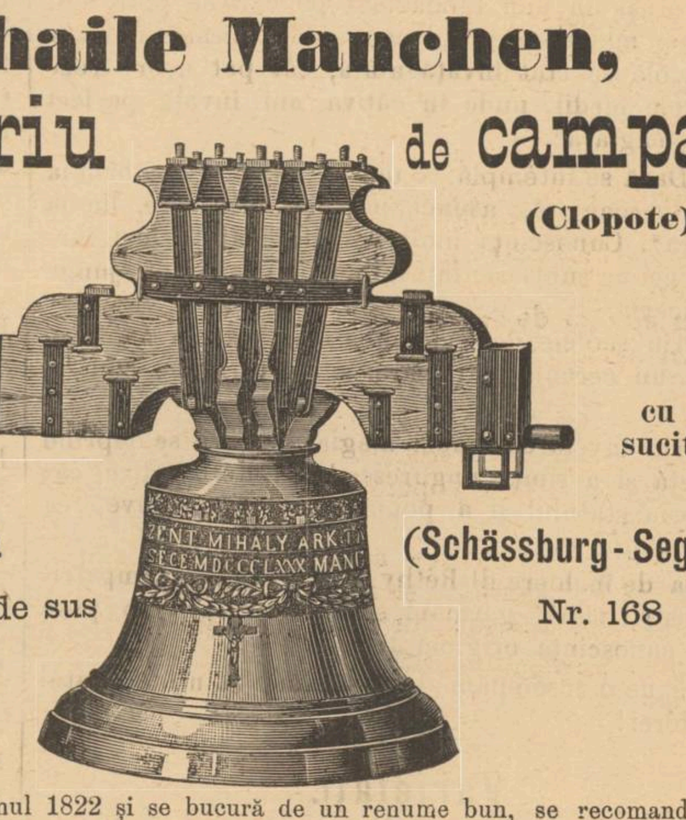

în Sighișóra

piața de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera și repará clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat, face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează și în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí și în rate. [270] 4—12

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 15 Sibiiu, Marți 13/25 Februariu 1890. **Anul XXXVIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 12 Februariu.

Ocuparea scaunului patriarchal din Carlovitz dă un bogat material de discutat presei dela noi.

Omenii vĕd impărecheri, vĕd tabere guvernamentale, radicale, oportuniste și fie-care taberă 'și are candidatul seu.

Dacă e așa, atunci noi din capul locului trebue sĕ accentuăm, că pe calea acésta biserica suroră sêrbéscă nu va eșí curênd din starea abnormală, în care se găsesce. O grămadă de ani sunt decând în biserica sêrbéscă nu vedem stări normale, și starea acésta ar trebuí sĕ fie de ajuns signal, ca sĕ se grupeze fii bisericei nu în jurul persónelor, cari aspiră la scaunul patriarchal, ci în jurul acelui stindard, care propoveduesce pacea în biserică mai pe sus de alte interese omenesci.

Conflictul s'ar escá în momentul ce sêrbii s'ar pune pe acel teren, pe care s'au pus atunci, când au ales pe un bărbat, care nu a întimpinat aprobarea monarchului.

Episcopii actuali sunt toți intăriți de guvern și în jurul unuia dintre ei trebue sĕ se concentreze tóte voturile — se ințelege, că în jurul aceluia, care e mai destoinic și mai capace de a conduce biserica.

Dacă sêrbii așa vor face, guvernul nu póte sĕ denege întărirea alesului, și étă că sguduirile, la cari a fost espusă biserica dela 1875 incóce ar face loc unor stări de lucruri normale. Nu ne amestecăm bucuros în trebile altora, avem noi ale nóstre nĕcasuri, dar totuși numai cu durere am luá act, dacă s'ar mai continuá referințele de acuma în biserica suroră. Avem insĕ multe daravere laolaltă, avem comune micste, și românii cer cu intețire ca sĕ iasă de facto precum de iure sunt eșiți de sub ierarchia sêrbéscă. Procese nu am voí bucuros sĕ începem, deșí avem un antecedent în un decis al înaltei curii regesci, după care de sigur, că am vení în drepturile nóstre.

Dar procesele sunt mult costisitóre, ele lasă multă amărăciune în inimile ómenilor și noi ca crestini suntem numai unde putem pentru pace.

Sub actualele impregiurări nu avem cu cine stá de vorbă, delegațiunea congresuală deșí constă din cei mai valoroși bărbați ai nostrii, nu póte merge inainte cu un pas, și și din punctul acesta de vedere incă am dorí sĕ vedem stabilindu-se în scaunul patriarchal un bărbat drept și doritoriu de pace.

E acum de ajuns, decând în comunele micste românii nu sunt organisați după statutul organic, e de ajuns, că filerii lor întră tot în pungi strĕine și averile comune se folosesc încă tot spre scopuri strĕine, scólele din comunele micste mereu lucră la desnaționalisarea românilor, a le fraților lor de aceea-și lege — și noi ori cât dorim pacea, dar în urma urmelor totuși vom fi siliți ca sĕ-i scótem din mânile celor ce lucră cu plan la desnaționalisarea lor.

Toleranța față de alte biserici noi o cultivăm în o mĕsură cum alții în schimb nu o manifestéză nici odată, dar și toleranța încă trebue sĕ încete, acolo, unde se incep datorințele, cari le avem pentru vada bisericei nóstre și pentru fericirea credincioșilor nostri.

Întimpinăm o mulțime de greutăți din partea statului, ne fac greutăți cei de o altă lege și cei de o altă limbă și am fi în drept ca sĕ asteptăm ca cel puțin coreligionarii nostri sĕ fie drepți față de noi și de pretensiunile juste ce le avem. Avem tótă increderea, că ințelepciunea, cu care se conduce biserica nóstră și tactul cel bun al cârmacilor ei, vor aflá un mod, ca sĕ dea o soluțiune grabnică și acestor cestiuni pendinte, deșí nu se pot trece cu vederea greutățile, cari stau în cale la realisarea finalisărei acestor acte importante. Aceste și altele ar trebuí sĕ le vadă și cei ce aruncă cu petrii fără nici o crutare în capii bisericei nóstre.

Administrațiunea de stat.

(Urmare)

Cu privire la cestiunea naționalităților nici în vorbirea contelui Zichy nu am aflat decât cunoscutele espectorațiuni șovinistice. Cu căldură vorbesce despre popor, — „tesaurul cel mai scump al patriei nóstre — dice — este poporul, scumpul popor, care vorbéscă el ori ce limbă, toți sunt copii scumpi și iubitori ai patriei.“ În interesul acestuia voesce el sĕ lucre „și nu cunósce deosebiri confesionale sau de limbă.“ Sĕ vedem însĕ ce voesce el sĕ dea acelui popor de el mult prețuit, și precum se vede și iubit? Étă ce ne spune: „Ungaria este destul de puternică, ca sĕ permită cu adevĕrat liberalism cetățenilor adorarea lui Dumnedeu în ori ce credință, și naționalităților chivernisirea *afacerilor casnice* în ori ce limbă“. Și deu acésta este fórte puțin, și dacă aceste cuvinte le vom esaminá cu vêrful de ac, Ungaria după contele Zichy se arată cu marinimositatea, ce compete unui puternic, atunci, când permite chivernisirea afacerilor casnice în ori și ce limbă. Cu asemenea generositate nu se va impintená mult generosa natie, căci ar fi lucru greu a o oprí acésta. Eu însĕ cred, că Ungaria nu este destul de tare, ca sĕ restringă naționalitățile numai la chivernisirea afacerilor casnice în limba lor, și ele — naționalitățile — la nici o întêmplare nu ar fi aplecate de a se indestulí cu atâta.

Legea naționalităților din 1868 nu așa a contemplat esistența, pe care o pot continuá naționalitățile în Ungaria, și dacă și inaintea ochilor contelui Zichy lucesce idealul, că aici întrégă viața publică, întrégă administrațiunea la oficii sĕ se continue esclusiv numai în limba magiară, că aici cultură esclusiv numai în limba magiară sĕ se pótă câstigá, atunci n'are sens enunciațiunea lui, că voesce sĕ respecteze drepturile legale ale naționalităților, n'are valóre iubirea, pe care afirmative o are pentru popor.

Noul secretariu de stat la afacerile interne, Antoniu Tibád, a făcut interesante enunciațiuni la banchetul, cu care l'a onorat orașul Székely-Udvarhely. Merită tótă recunoscința cuvintele lui, că pentru patrie este mai mic periclul, dacă partidele se succedéză în tempo mai iute, decât atunci, dacă voesc sĕ se susțină la putere prin mijlóce nemorale. Succedarea la guvern a partidelor în tempo mai iute, sau dóră chiar ajungerea lor la putere este la noi pium desiderium, cu tóte acestea insĕ îi servesc spre onóre domnului secretariu de stat, dacă și acuma mai ține la acest concept ideal. A dis el și lucru mai practic și mai potrivit, a dis adecă, că se inșélă toți aceia, cari în introducerea administrațiunei de stat cred a vedé o panaceă generală. Se vede, că cunósce obiectul, și terenul, pe care are sĕ lucreze, cunósce cât este acela de mărginit, și cu greu va fi în tabăra acelora, cari pun pe o tréptă ideală scopurile cele mărețe, pre cari le va realisá administrațiunea. Cu atât mai tare ne a bătut la ochi, că și Tibád s'a vĕdut necesitat a-și însușí fraseologia șovinismului, accentuànd și el momentul național, prin care e justificată introducerea administrațiunei de stat. El, care nu vede panaceă în administrațiunea de stat, de bună sémă recunósce, că nici în privința națională nu se póte asteptá dela ea mari resultate.

Trei lucruri trebue sĕ întrunéscă administrațiunea, așa ne spune. Ântâiu sĕ fie națională — așa dice — în tóte părticelele sale, și în tóte manifestațiunile sĕ pórte caracterul statului unguresc, care nici unei considerațiuni nu póte fi sacrificat: acesta e primul și principalul principiu. Al doilea e, ca drepturile și interesele fie-cărui cetățén sĕ fie apĕrate și promovate deopotrivă. A treia: administrațiunea sĕ fie curată. Eu așa cred, că fiitorul conducĕtoriu al administrațiunei numai așa lucră corect, dacă dintre insușirile espuse tacsativ pune

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

303. Mănia cea fără cumpĕt isgonesce de pre lângă tine pre cei-ce se apropie de tine, și mângăerile cele fără de vreme, îi fac sĕ piardă frica de către tine: drept aceea nu se cade sĕ fi nici prea iute, pentru-ca sĕ nu se lepede de tine, nici prea blând, ca sĕ nu-și rîdă de tine.

304. Dóuĕ feliuri de ómeni nu se îndestuléză nici o dinióră; cei-ce cércă învĕțătura și cei-ce strîng avuția.

305. Lovesce capul șarpelui cu mâna nepretinului teu, pentru-că din ceste dóuĕ bunătăți ți se va întâmplá una: adecă sau se va omorí șarpele, de va biruí vrăjmașul teu, sau biruínd șarpele vrăjmașul tĕu nu va mai hălăduí în lume.

306. Sĕ nu aduci tu vestirea cea rea la omul ce dintr'aceea póte sĕ se turbure, ci lasă sĕ o aducă altul.

307. Cine este neslujit, este ca un trup fără suflet.

308. Sĕ nu pârăsci pe cineva către domn, că îi este împrotivnic, însĕ de vei fi încredințat, că nu te va crede domnul, pentru-că de-l vei pârí, vei perí însu-ți tu de sine-ți.

309. Omul cel învĕțat deși este lipsit de cele trebuinciόse, dar încăși tot este mai de cinste decât cel neînvĕțat, ce nu-i lipsesce de nici unile.

310. Omul cel neînțelegĕtoriu și neînvĕțat este plin de mândrețe.

311. Cel ce grăesce multe, urméză sau se grăéscă minciuni, sau lucruri fără folosință.

312. Cel ce fórte se grăbesce pe urmă se căesce, pentru-că numai cu răbdare se fac tóte lucrurile.

313. Bogat este cel ce se îndestuléză cu puținul.

314. Ascultă ca sĕ înveți, și păzesce tăcerea, ca sĕ hălăduesci.

315. Sunt ómeni de dóuĕ bresle: unii află ce nu cercetéză, și nu sunt mulțămiți; și alții cercetéză, și nimic nu află.

316. Cela ce dă sfat omului celui mândru, trebue sfătuit.

317. Fiesce cine se socotesce, că are minte mare, și fiesce-căruia părinte i-se pare, că fiul seu întrece cu frumsețea pre toți ceialalți copii.

318. Supușii ce bine sunt chivernisiți, plătesc mai mult decât oștile cele mari.

319. Singur se dă vinovat, cela ce silesce sĕ se îndrepteze, nepârêndu-l nimenea.

320. Împĕrații nu vor sĕ aibă pe alții asemenea cu dênșii; zavistnicii n'au odichnă, și mincinoșii sunt fără rușine.

321. Păzesce-te de omul cel mare, după ce-l vei amăgí, și de cel nebun, după ce-l vei batjocorí, și de cel înțelept, după ce-l vei păgubí, și de cel rĕu, după-ce vei face preteșug cu dênsul.

322. Dracul n'are putere asupra celor buni, nici domnul asupra celor sĕraci.

323. Trei feliuri de ómeni nu scot nici un bine dela alți trei; cel de trébă dela cel netrebnic; cel bun dela cel rĕu; și cel înțelept dela cel nebun.

324. Trebile ce se fac cu încetul, se sĕvêrșesc cu pochtă.

325. Omul se cunósce de pe limba lui, și nuca cea găunósă de pe ușurimea ei.

326. Cela-ce ca sĕ se arate învĕțat se pricesce cu altul mai învĕțat de cât dênsul, mai pre urmă se arată neînvĕțat.

327. Cade-se sĕ aibi învĕțătura în chip ca sĕ te poți slují cu dênsa ori când vei vrea.

328. Cu cale este înțeleptului sĕ socotéscă bine sfêrșitul tuturor lucrurilor.

(Va urmá.)

la locul prim pe cea dela urmă, adecă curăţenia în administraţiune.

Ce însemnéză: sĕ fie administraţiunea naţională sau parafrasarea acesteia, ca ea sĕ pórte in tóte părticelele sale timbrul statului magiar? Nici nu póte fi nici la noi nici în alte ţĕri vorbă de altă administraţiune; ţéra o guvernéză regimul nostru, şi nu vre-o altă putere strĕină, ca pe timpul lui Bach. S'ar reduce deci tótă afacerea la o espectoraţiune patriotică, care ca punct din un program înşirat în mod tacsativ nu ar avé nici un sens, dacă nu ar ascunde în sine un lucru de tot special, pe care nu voim sĕ-l numim cu numele cel adevĕrat. Acest lucru special e magiarisarea, ca motiv principal pentru introducerea administraţiunei de stat şi după vederile lui Tibád, acesta este şi după el principiul fundamental, şi nu iustiţie egală pentru toţi sau dóră o administraţiune curată.

S'ar puté asteptá dela fie-care ministru, ca el sĕ-şi facă de problemă conservarea cercului propriu de drept în resortul seu, şi ferirea de a i-se alterá natura în o privinţă sau alta. Noul secretariu de stat ar puté ḑice deci colegilor sei din celelalte secţiuni ministeriale: dacă voi voiţi şi sciţi face propagandă de magiarisare, faceţi o în numele Domnului, eu insĕ nu pot permite, ca din resortul meu sĕ se facă vre-o Emke, ca cele esistente, căci problema mea la locul prim e o administraţiune curată, cari tuturora de o potrivă face dreptate; facă propagandă de magiarisare consiliul de ministri, sau în deosebi ministrul de culte, nu cereţi insĕ ca eu sĕ me angajez la acésta. Şi noul secretariu de stat dovedesce mare sacrificare patriotică, când se supune unei probleme atât de încărcate.

(Va urmá.)

Revista politică.

Foile se ocupă şi acum cu rĕposatul bărbat de stat, Andrássy, şi precum se póte vedé din comentariile, ce se fac asupra vieţii lui, nu tóte pórtă aceea-şi simpatie pentru contele Iuliu Andrássy.

In dieta croată mai ales s'a manifestat un act, care n'a produs nici decum bună impresiune în cercurile conducĕtóre. Pe când adecă preşedintele dietei a anunţat trecerea din viaţă a contelui Andrássy şi a voit sĕ-i facă un mic panegiric, întrégă oposiţiunea a părăsit sala demonstrativ.

Tot demonstrativ s'a purtat şi partidul oposiţional sêrbesc şi fóia „Zavasta“ într'un articol referitoriu la activitatea contelui, susţine, că sêrbii n'au nici o causă de a-l jelí.

Pe acela-şi ton o mână şi foile cehe din Boemia. Ele nu cunosc în Andrássy nici un om de talent, nici bărbat de spirit, ci mai mult un bărbat îndrăsneţ, pe care l'a favorisat norocul de a ajuns în posiţia cea mare, ce o a ocupat în stat. Istoria, ḑic ele, se va esprimá cu asprime asupra activităţii lui diplomatice, noi de astă-dată înregistrăm numai, că succesele politicei sale sunt fórte problematice şi cine scie în ce încurcală vor aduce érăşi monarchia nóstră.

In Boemia s'a început o mare agitaţiune din partea cehilor tineri. După lungi şi furtunóse desbateri au luat hotărîrea, ca sĕ respingă actul de împĕcare ceho german şi sĕ lucre într'acolo, ca toţi deputaţii cehi sĕ şi depună mandatele mai înainte de a se pertractá în dietă, ca astfeliu lucrul sĕ apară, ca şi cum poporul ceh nu voesce sĕ ţie cont de împăcarea făcută.

Cumcă şi cehii bĕtrâni ar nutrí astfeliu de idei şi ar voí sĕ se observe o astfeliu de ţinută este greu de creḑut. Din tóte mişcările cehilor tineri se vede, că ei urmăresc scopul, ca cel puţin sĕ aibă un mijloc de aţiţare şi agitaţiune la alegerile pentru parlamentul vienes, deóre ce nu tóte punctele conferinţii au fost combătute, ci mai cu sémă s'au îndreptat contra dreptului de „veto“ al curiei marilor proprietari, prin cari ḑic, că se stirbesc nu numai drepturile poporului ceh întreg, dar se atacă, principiele fundamentale ale organismului ţĕrei.

Bulgaria éră-şi este pusă la o grea încercare din partea Rusiei. Regimul rusesc a urgiat prin representantul german plătirea sumei de 8,400,000 franci pentru despăgubirea ocupaţiunei, cu care i-a rĕmas datóre încă din ratele de pe anul 1886. Dacă se va adeverí, că suma acésta se află depusă la banca naţională, atunci plătirea ei nu va face prea mari greutăţi principelui Ferdinand.

Prin acésta provocare urgentă intenţiunea Rusiei pare a fi mai mult a încurcá şi mai tare situaţiunea Bulgariei şi-şi fac numai ilusiuni aceia, cari cred, că Rusia prin acésta ar intenţioná sĕ recunóscă pe principele Ferdinand.

Mai mult e de temut, că banii, cari vor incurge în visteria ruséscă, érăşi se vor intórce în Bulgaria cât mai îngrabă ca mijlóce pentru agitaţiune, căci e caracteristic, deóre ce totdeodată representantul rusesc în Constantinopol a remonstrat contra neplătirei regulate a despăgubirei pentru resbel.

Cercetările contra conspiraţiunei se continuă. Precum se afirmă, s'a aflat la un om anume Musevitsch din Sofia, un registru, unde sunt induse sume numĕróse şi mari de bani, primiţi pentru a se puté face agitaţiunile în mase cu mult mai mari Ele au fost trimise din partea comitelui Ignatieff, a consulilor Liceff şi Istroboff la ambasada rusă din Constantinopol prin revoluţionariul Dragan Zancoff.

Criticii moderni.

„Multe flori sunt, dar' puţine
Rod în lume o sĕ pórte:
Tóte bat la pórta vieţii,
Dar' sĕ scutur multe mórte“.
. . . .
„Critici voi, ca flori deşerte,
Care róde n'aţi adus“.
. . . .

M. Eminescu.

In timpul mai recent în tóte centrele mai însemnate locuite de români vedem óre-cari miscări îmbucurătóre şi în ce privesce literatura. Aprópe mai în fie-care ram al literaturei şi al sciinţii posedem şi noi câte un op sau mai multe, mai pentru fie-care specialitate mai principală suntem ferciţi a numĕrá câte unul sau mai multe ḑiare. Asemĕnând între ce s'a scris pănă acum la noi, cu ce ar trebui sĕ se mai scrie, fie şi numai pentru trebuinţele nóstre cele mai neapĕrat de lipsă, vedem încă un mare gol, ne vedem încă tare îndĕrătul altor naţiuni, aşa că se vede lipsa ca şi puteri mai modeste şi puteri mai puţin adăpate în sciinţă şi literatură sĕ se angageze la munca acésta spre a se puté întimpiná fie şi numai în parte trebuinţele şi greutăţile ḑilnice.

Mai tot ce s'a scris şi se scrie la noi, în genere esprimat, este bun şi folositoriu trebuinţelor şi împregiurărilor nóstre. Dacă ne intrebăm, cât timp, câtă muncă şi câte spese îi costéză pe autorii respectivi, aflăm, că munca lor nici departe nu este rebonificată. Cei mai mulţi din cei-ce se apucă sĕ scrie la noi, nu iau în considerare nici una din aceste împregiurări, ei scriu pentru-că ved lipsa, scriu pentru-ca sĕ contribue şi ei cu puterile lor multe puţine la ridicarea şi înflorirea literaturei nóstre, la înmulţirea capitalului intelectual al naţiunei şi al ţĕrii. Pe când acesti bărbaţi în chipul acesta aduc prinosul lor pe altarul naţiunei, pe atunci un alt soiu de ómeni pretinşi din clasa inteliginţei nóstre, si-au luat de obiect critica scrierilor nóstre pe o scară aşa de întinsă, şi cu astfeliu de pretensiuni, ca şi când am posede o literatură cine scie cât de bogată, ca şi când pretinşii critici ar fi cine scie ce capacităţi.

Ei, după-cum ne dovedesc cele mai próspete critice, dacă critici se pot numí, caută numai a înegrí ori ce intenţie laudabilă, a terfelí ori ce incercare nobilă şi a batjocorí cu o licenţă fără sémên, într'un mod îndrăsneţ, pe toţi aceia, cari contribue cu ce au mai bun şi mai demn la ridicarea şi înaintarea némului nostru.

Am inţelege, când i am vedé şi pe ei scriind şi dând o direcţie nóuă, cum au făcut d. e. la nemţi scriitorii şi criticii ca Lessing, Körner şi alţii. Acestia într'o mână ţineau farul dătătoriu de lumină, şi în cealaltă biciul criticei. Criticii nostri, — afară de câte-va escepţii onorabile, — sunt incapabili de astfeliu de lucruri, sunt nisce capete sterile, nisce caractere pasionate ce-şi pun tóte forţele ca sĕ nimicéscă ori-ce încercare nobilă şi generósă, sĕ lovéscă fără sfiélă pe ori-ce om de acţiune şi sĕ-l descuragieze pentru totdeuna; ei nu pot produce nimic folositoriu, sunt lipsiţi de spiritul creatoriu, lipsiţi chiar şi de cunoscinţele cele mai neapĕrat de lipsă, ce trebue sĕ le aibă un critic serios. Poetul îi numesce: flori deşerte, care róde n'au adus. Ei n'au alt scop, decât acela a dĕrîmá totul, ca pe urmă pe ruinele acestea sĕ se ridice ei plini de merite, ca şi Erostrat. In dóuĕ cuvinte ei sunt nisce parasiţi literari, după-cum prea nimerit îi numesce un vrednic bărbat al nostru. In ei consciinţa n'are nici un rol.

Trebue că nici nemuritoriul Eminescu n'a scăpat de briciul lor, de vreme ce s'a vĕḑut îndemnat a dedicá şi criticilor sei o poesie, ce începe cu şirele din fruntea acestor observări.

In cestiuni bisericesci şi naţionale se îndeletnicesc cu mult mai puţini bărbaţi, decât sĕ ne vedem îndemnaţi a ne legá la ori ce ocasie binevenită de cei-ce lucréză cu asiduitate pe terenul acesta. In câmpul literaturei şi al sciinţii, suntem în posiţie a vedé fórte puţini bărbaţi devotaţi şi laborioşi, decât sĕ ne repeḑim ca férĕle asupra vre-unuia dintre ei, unde ni se pare, că ar fi smintit ceva.

In urmă pe mulţi dintre bărbaţii nostri meritaţi, angajaţi a luptá ḑilnic în arena publică prin feliurite uneltiri încercăm a-i învrăjbí, aşa că adeseori, îi vedem pe aceia sleindu-şi puterile în lupte personale sau de partide:

„Aḑi, când glóte inimice
Năvălesc sĕ ne dumice,
Fraţi pe fraţi ne sfăşiem . . . . .
In noénul suferinţii
Ne-am perdut lumina minţii
Şi perirea n'o vedem.“

I. Lăpĕdat.

In faţa acestor stări, pre care tendinţa de aḑi a criticilor nu este şi nu póte fi nici decum folositóre naţiunei nóstre, ea póte numai pe mulţi sĕ-i facă a se retrage cu totul de pe calea apucată de a scrie, şi ogorul literar sĕ înţelenéscă, ne mai fiind cine sĕ l cultive. Dacă sacă lacul, se perd şi bróscele din el, dacă nu mai sunt scriitori şi artisti

Banii dracului

(Urmare din Nr. 13.)

Pista nu da pre la moşie decât când avea lipsă de bani dar cu atât mai des încep a-i vení esecutorii pe cap.

Viile preţuite, usufructul pus sub secuestru, — tóte aceste sunt la ordinea ḑilei la curtea cea domnéscă, pănă când în o bună diminéţă o dobă stricată sună anevoe şi moşia dlui Pista trece în mânile unui evreu, care mai eri alaltăeri a venit sdrenţos în sat şi nu avea decât o căruţă cu un cal rĕu şi câţiva copii urduroşi şi nespălaţi, ca şi tată-seu şi ca şi muma-sa.

Pista de aci încolo a fost nevĕḑut prin Pustinis, viaţa desfrânată, jocul de cărţi şi petrecerile l'au adus la sapă de lemn şi la ruina materială şi morală.

Curtea domnéscă numai ca din povesti a mai fost odată curtea nepotului lui Ambruş, ér argaţii aduşi de el cu mare alaiu s'au dus şi ei cari în cătro i-or dus ochii nefolosiţi şi ei ca şi stăpânul lor, deşi au jăfuit destul, dar sĕ vede, că averea din furt nu e cu sporiu.

Sĕ întórcem la casa lui Alecsă.

In strada de lângă biserica cea românéscă se află un edificiu de material solid şi clădit bine.

Trecĕtoriul, ce nu scie rênduelile din sat, dă cu socotéla, că ací locuesce un om cu dare de mână. Inchisă de tóte părţile cu zid — locuinţa are înfăţoşarea unei locuinţe mai mult de domn, decât de un om, ce a fost odată servitoriu.

In lăuntrul casei încă domnesce cea mai bună ordine şi linisce.

Bărbatul preţuesce pre femeă şi femeia 'şi iubesce bărbatul.

Nici un cuvênt de céртă nu s'a auḑit acolo.

Sîrguincioşi dela început, cruţători şi chipsuiţi în socotelile lor 'şi făcură o stare frumuşică.

Şi sĕracii încă nu eşiau din casa lor neîndestuliţi. Cu deosebire ómenii nenorociţi în casa acésta aflau multă mângăere. De muria un om sĕrac si criul şi alte trebuinciόse dela ei se plătia, de da vre-un om de vre o pagubă în vite, nu rĕmâné cu jugul jos, nici cu copii doioşi de lapte, căci ajutoriul 'l aflau toţi în casa lui Alecsă. Mai mult. El nici nu s'a domnit ca alţi ómeni, după-ce sĕ îmboeresc, ci a rĕmas tot omul modest şi cinstit de odinióră.

Părea că chiar Dumneḑeu binecuvêntă toţi paşii lor şi tótă truda lor, aşa sporiau în tóte, în avere, în nume bun şi în bună stare.

Dar era scris în cartea sorţii, că şi de averea acésta sĕ se alégă nimica, căci şi ea sĕ trăgea tot dela Ambruş.

Presimţ rĕu avea şi Alecsă şi şi Istina, de aceea ei prin binefacerile lor către sĕraci voiau sĕ amâne de ceea-ce se temeau atât de mult In o ḑi de Dumineсă erau numai singuri la masă, ca mai isprăviseră cu prânzul, şi povestiau despre averea lui Ambruş, cum s'a ales nimica de ea şi în vorbele lor amestecară şi pe nenorocitul de Pista. Abia îi pronunţă numele, când un om pârlit la faţă şi sdrenţos intră în casă.

Şi acest om era nimine altul decât pĕcătosul de nepot al lui Ambruş.

Dedat beţiei, urgisit de tótă lumea, huiduit de cunoscuţi se cugetă sĕ vină la Alecsă, dór i va dá el mână de ajutoriu ca sĕ l scótă din miseria, sau apoi de nu i va dá sĕ folosécsă ocasiunea de a şi luá el însuşi.

Alecsă, care nu avea nici cel mai mic prepus despre planurile lui, 'l primì cu braţele deschise, i oferí loc la masa lui şi scóse şi un pocal de vin.

După o vorbă vine alta, după un pocal de vin altul şi Alecsă, care în viaţa lui nu s'a îmbĕtat începe a se ameţí şi tot aşa de ameţit se face şi Pista, dar el numai se preface, căci în realitate el era atât de dedat cu beuturile, încât nu l'ai fi putut îmbĕtá sĕ i fi pus cepul în gură.

In starea acésta i apucă séra şi Alecsă se trântesce deoparte şi Pista de altă parte. (Va urmá.)

criticii n'au cu ce-şi valora numele, căci ei au numai valórea nulei din matematică.

Când susţinem acestea nici prin minte nu ne trece a combate o critică meritorică, obiectivă şi justă, ci vrem numai sĕ inferăm pe aceia, cari critică pasionat, bârfitor şi rĕutăcios, cari caută aşa ḑicênd cu microscopul erorile in scrierile ce se produc la noi, şi în multe locuri, unde nu află, se screm şi inventéză, sau apoi că interpretéză greşit ideile celor ce scriu, căci nimic nu e mai uşor la ei, de cât a interpretá greşit o idee nevinovată.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Adresă de condolenţă). Comitetul administrativ al comitatului Sibiiu în şedinţa din 20 l. c. n. la propunerea comit. suprem conte Andrei de Bethlen a luat hotărîrea ca sĕ trimită o adresă de condolenţă familiei rĕposatului conte Andrássy.

*(Inmormêntarea contelui Andrássy). Indată-ce s'a rĕspândit vestea despre mórtea contelui Andrássy, au început sĕ incurgă adrese de condolenţă din tóte părţile. Maj Sa monarchul nostru trimise prin un curier de curte următoriul autograf:

> Iubită contesă! Adênc întristat adresez aceste şire către d-vóstră, pentru a ve esprimá din incidentul repausărei neuitatului d-vóstră soţ sincera Mea condolenţă. Eu simţesc întréga mărime a acestei perderi jalnice, carea Ne-a lovit, căci în repausatul, în care d-vóstră deplângeţi pe iubitul soţ, patria pe cel mai mare şi mai bun fiu al ei, jălesc şi Eu cu adêncă durere pe iubitul meu credincios, carele cu spiritul seu înalt, împreunat cu un caracter cavaleresc, a fost în decursul unui şir de ani unul dintre cei mai buni consilieri şi a le cărui servicii mari, adevĕrat patriotice şi diplomatice şi-au asigurat în întréga monarchie o recunoscinţă durabilă. Atotputernicul sĕ aline justele suferinţe ale d-vóstră şi ale familiei, pe cari Eu, conservând cu recunoscinţă memoria rĕposatului, le împărtăşesc cu sinceritate.

Maj. Sa împĕrătésa-regină a adresat o telegramă de următoriul cuprins:

> Intristată trimit contesei espresiunea căldurósei mele condolenţe. Familia d-vóstră a perdut mult, dar tot astfeliu deplâng perderea regele şi patria; *Eu însĕ am perdut pe cel mai credincios amic.*

Telegrame de condolenţă au sosit încă dela archiducesele Stefania, Clotilda, Elisabeta, archiducii Wilhelm, Reiner, principele Bismarck, dela toţi bărbaţii de stat ai monarchiei şi din multe ţĕri strĕine. După prohodire în Volosca s'au transportat rĕmăşiţele pămêntesci la Budapesta în palatul academiei. Aici Maj. Sa regina a depus o a dóua corónă pe cosciug şi s'a rugat pentru odichna rĕposatului. Maj. Sa monarchul a asistat la serviciul funebru, când s'a ţinut şi cuvêntarea memorială. Pe palatul regal şi pe tóte stradele au fâlfâit stéguri de doliu. Cortegiul imposant s'a pus în mişcare în sunetul tuturor clopotelor din capitală cu mare paradă militară. In Terebeş, unde a fost transportate rĕmăşiţele pămêntesci au fost primite de episcopul Caşoviei Bubici şi al Cianadului Desewffy cu mare asistenţă. După ultima binecuvêntare sicriul s'a aşeḑat în cripta din bisericuţa, dela castelul de vară al contelui, unde odichnesce şi mama sa.

* (Act de recunoscinţă) Direcţiunea institutului pedagogic din Caransbeş a esprimat dlui general Teodor Seracin, cunoscutului binefăcătoriu şi spriginitoriu al scólelor din eparchia Caransebeşului mulţămită publică. Dl general a dăruit pe séma institului pedagogic un esemplar „Cocoş de munte“ (Tetrao urogallus). Piesa e de o esecuţie admirabilă.

* (Convocare). Comitetul central al reuniunei înv. rom. din districtul Zarand 'şi va ţiné şedinţa sa Joi la 15/27 Februariu 1890 la órele 10 a. m. în sala gimnasiului din Brad.

La acésta şedinţă se invită a participá P. T.D. Sabin Piso preş. desp. al III lea din Sĕcărêmb; Petru Mihuţ preş. desp. al II lea din Hondol, Ales. Vlad, Inocenţiu Bogdan secretari, Ales Draea, Ios. Popescu, I Anghiel, şi membrii aleşi: Petru Rimbaş, G. Foraş, Ioan Safta şi Romul Jurca.

Obiectele de pertractat:

1. Staverirea materialului de pertractat în adunările generale ale despărţĕmintelor I, II şi III.
2. Curenţii.

Brad la 8 Februariu 1890.

Biroul comitetului.

* (Camere de comerciu.) Fóia oficială din Budapesta a publicat esmisul, prin care pe lângă cele 15 camere de comerciu şi industrie esistente s'au mai înfiinţat încă cinci şi anume în: Neusohl, Raab, Murĕş-Oşorheiu, Seghedin şi Oradea-mare. Astfeliu în Ardeal vor fi trei camere de comerciu şi industrie: în Braşov, în Cluş şi în Murĕş-Oşorheiu. De teritoriul camerei din Braşov se ţin comitatele Braşov, Făgăraş, Târnava-mare şi Sibiiu. De teritoriul camerei din Cluş se ţin comitatele: Alba inferióră, Bistriţa-Năsĕud, Têrnava-mica, Cojocna, Turda, Aries şi Solnoc-Dobâca. De teritoriul camerei din Murĕş-Oşorheiu se ţin comitatele: Ciuc, Trei-scaune, Murĕş-Turda şi Odorheiu. Oraşele libere din aceste comitate aparţin respectivelor camere de pe teritoriul, ce l cuprind.

* (Schimbări pe linia ferată.) Dela 15 Februariu n. a început a circulá între Odorheiu şi Sighişóra trenul micst Nr 5013 în loc de trenul micst Nr. 5011. Trenul Nr. 5013, care stă în Haşfalĕu în legătură directă cu trenul Nr. 316 către Braşov şi în Sighişóra cu trenul accelerat separat Nr. 309 către Budapesta plécă din Odorheiu la 1 óră 53 min. după améḑi şi sosesce în Sighişóra la 4 óre 41 min. după améḑi.

* (Tabla reg. în Cluş). Primariul Cluşului Géza Abach, a recercat pe vice-comiţii comitatelor Cojocna, Solnoc Dobâca, Turda-Arieş şi Bistriţa-Năsĕud, apoi pe primarii din Deeş, Gherla, Turda şi Bistriţa a sporí deputaţiunea cluşană către ministru iustiţiei cu mai mulţi membrii, deóre-ce instituirea unei table reg. în Cluş zace şi în interesul acelor comitate şi oraşe.

* (Reducerea tacsei pe liniile ferate pentru oficerii pensionaţi.) In urma unor disposiţiuni ale guvernului comun, direcţiunea căilor ferate de stat din Viena e îndatorată a eliberá certificate în puterea cărora oficerii pensionaţi pot călĕtorí pe liniile ferate cu preţul redus la 50%. Oficerii vor trebuí însĕ sĕ-şi trimită fotografiile numitei direcţiuni precum şi cererile pe calea comandei militare, ér certificatul va purtá subscrierea oficeriului respectiv.

* (Cor rusesc.) De câtva timp cutreeră oraşele din Ungaria un cor rusesc escelent. Programul seu a fost sĕ dea producţiuni şi în unele oraşe unde populaţiunea sêrbéscă e în mare preponderanţă. Ministrul de interne Teleky a oprit însĕ ca corul sĕ se producă şi în acele oraşe. Despre producţiunile date în Arad scrie „Biserica şi Scóla“ următorele: Ḑilele trecute a dat trei representaţiuni musicale în teatrul orăşănesc din Arad corul bine instruit al dlui Slaviansky Agreneff din Rusia, compus din 56 de persóne, spre deplină mulţămire a publicului ascultătoriu. Acest cor a cântat Dumineca trecută cântările liturgice în biserica sêrbéscă de aici în fiinţa de faţă a unui public ales, şi compus din tóte clasele societăţii de aici fără diferinţă de confesiune şi naţionalitate. Am ascultat acest cor atât în teatru, cât şi în biserică; dar am aflat o deosebire colosală în efect. In teatru corul a cântat piese naţionale rusesci, pre cari le-a esecutat in mod adevĕrat artistic, şi între aplausele fără sfêrşit ale publicului; în biserică am aflat ceva mai mult. In biserică, deşi corul a cântat în limba slavă veche, pentru noi neînţelésă, am constatat, după cele ce am putut observá, că composiţiunea arielor este făcută în spiritul bisericei rĕsăritului. Fie care ton corĕspunde spiritul rugăciunii şi cântărei, ce se esecută aşa, încât pĕtrunde tóte corḑile inimei, şi desvóltă în ascultători adevĕrată pietate crestinéscă. Lângă frumseţa composiţiunei cântărilor se mai adauge apoi precisiunea în esecutare, frumseţa glasurilor diferite, care făcea ca întreg corul sĕ se audă ca o singură voce. Acest cor are *un singur basist,* dar atât de puternic şi cu o voce atât de curată, încât cine l aude, şi nu l'a vĕḑut, nu póte crede, că are glas de om. Am ascultat multe cântări, esecutate de artisti de renume european. Nici odată însĕ nu s'a produs o impresiune atât de înălţătóre de inimă precum o a produs în auditoriu Dumineca trecută, cântând sântele cântări liturgice în biserica sêrbéscă de aici. Este o perdere, că conducĕtorii corurilor nóstre de plugari n'au putut fi de faţă la esecutarea acestor frumóse cântări. De aici a mers acest cor la Oradea-mare.

* (Telefon în Bucuresci.) Jurnalul oficial publică un avis, prin care direcţiunea generală postală-telegrafică face cunoscut, că va instalá la Bucuresci o linie telefonică şi invită pe toţi cei-ce voesc a se folosí de ea ca se sĕ aboneze. Tacsa este ficsată cu 200 franci anual, avênd drept la 10 conversaţiuni pe ḑi. O conversaţiune duréză până la 5 minute.

* (Fecunditate şi viéţă lungă). In nóptea de 24—25 Ianuariu a. c. soţia lui I. Cărbănariu, Ita, din comuna Hârlău, judeţul Botoşani a născut trei copii de secs bărbătesc, cari se află în deplină sănĕtate, dimpreună cu mama lor. — In 21 Ianuariu a încetat din viáţă vĕduva Măria Muntean din comuna Lupesci, judeţul Covurloi *în etate de 120.*

* (Steaua dela Vifleem.) Apariţiunea probabilă a stelei dela Vifleem ocupă în momentul acesta observatorul imperial dela Viena. Aceea ce face sĕ se crédă că steaua asta e tocmai aceea de care vorbesce evangelia, este că ea a apărut regulat la fie-care trei-sute cinci-spre ḑece ani dela anul I al erei nóstre. Ea e semnalată, în adevĕr, la anii 315, 630, 945, 1260 şi 1575. Acesta e cuvêntul care face pe astronomi se crédă că o vom vedé şi anul acesta.

* (Brigandagiu literar). In numĕrul 33 din 11/23 l. c. al „Gazetei Transilvaniei“ din Braşov un óre care Ioan Gruiţă publică sub titlul „*Cuvinte sufletesci*“ din I. C. Lavater, câte-va din mărgăritarele pe care ḑiariul nostru le au publicat în anul trecut sub acela-şi titlu, comunicate în românesce de I. G. Bariţiu. Era lucru în ordine sĕ spună respectivul dn I. Gruiţă, că de unde le au imprumutat, ér' nu sĕ-şi însuşéscă munca altuia, pentru de a face paradă cu ea.

Bibliografic.

După volumul I al opului „Părţi alese din *Istoria Transilvaniei* pe dóuĕ sute de ani din urmă“ au apărut ḑilele acestea şi volumul al II-lea în 51 de cóle tipărite, format 8-vo mare în tocmai ca şi întâiul volum, cu acelea-şi litere, tipariu curat, hârtie bună. De George Bariţiu. Sibiiu 1890. In ediţiunea autorului. Tipografia W. Krafft.

Acest volum II cuprinde partea istoriei nóstre, pe care pe cât scim, generaţiunile moderne o asteptau cu interes atât mai mare, cu cât doresc ele mai mult, ca sĕ cunóscă adversităţile şi suferinţele, prin cari au trecut părinţii şi bunii lor în anii revoluţiunilor, ai rĕsbóielor civili şi ai gubernului absolutist, adecă dela 1848 până la 1860, cu totul ani 12.

Pe lângă citate numeróse în tecst s'a adaus la călcâiul opului şi câteva documente din cele mai importante şi mai instructive, mai tóte scóse după originale.

Sumariul alăturat la op cuprinde simburele lui, încât lectorul chiar şi din acésta póte sĕ combine la importanţa mulţimei evenimentelor, ale căror urme au sĕ rĕmână nesterse din memoria poporaţiunii acestei ţĕri şi cu atât mai afund infipte în memoria poporului român locuitoriu în ţĕrile acestei monarchii.

Ambele volume în 101 de cóle, hârtia, tipariu corectura, legat, espediţiunea ect. ne costă peste 4300 fl. v. a.

Voind a scóte şi al III-lea volum pe restul periodului până la a. 1883 precum şi una colecţiune de documente fără care multe întêmplări din acestea perióde se par misterióse, acelea dóuĕ scopuri le vom puté ajunge numai încassând arătata sumă pentru noi destul de considerabilă.

Preţul acestui vol. II este ca şi al celui dintâiu, legat uşor (broşurat) 4 fl. 50 cr. legat tare 5 fl. v. a.

In restimp de 3 luni, adecă până în 31 Maiu a. c. espediţiunea din partea autorului se face franco pentru toţi dd. câţi se vor fi prenumĕrat la dênsul; după aceea esemplarele trec în comisiune la librăria W. Krafft în Sibiiu.

Dela 5 sau mai multe plătite dintr'odată se dau 10% rabat.

Comandele se fac mai sigur prin mandate postale.

Sibiiu, 20 Februariu, 1890.

George Bariţiu.

Loterie.

Sâmbătă 22 Februariu, 1890.

Buda: **71** **54** **1** **37** **44**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.60	103.45
Acţiuni de bancă de credit ung.	352.25	352.—
Soriţ de stat dela 1860	140.—	140.50
Sorţi ungureşti cu premii	137.75	136.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.60	—.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	116 60	——
Renta ung. de hârtie	99.50	99.45
Obligaţiuni urbariale transilvane	105.50	105.70
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113.50	113.50
Sorţi de regularea Tisei	127.75	127.50
Galbin	5.59	5.57
Napoleon	9.39	9.42

Nr. 34. [291] 2—3

EDICT.

Radu Şandru din Zizin, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Ana G. Costea tot deacolo, şi de 8 ani nu se scie ubicaţiunea lui, se citéză prin acésta, ca în termin de 6 luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral, căci la din contră se va aduce sentinţă şi în absenţa lui.

Braşov, în 17 Ianuariu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Braşovului I,
ca for matrimonial de I-a instanţă.
Ioan Petric, protopresb ca adm.

Nr. 24. [301] 1—3

CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediașului sĕ deschide concurs nou de paroch în termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu dóuĕ încăperi și o bucătăriă pe a cărei curte se aflá și supraedificatele necesari pentru economie.
2. Porțiune cunonică de 12 jugĕre arătoriu și fênaț, pămênt de calitate bună (comasat).
3. Dela 76 familii 100 ḑile de lucru în fiptul parochului.
4. Dela 50 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit, dintre cari va da cantorilor 16 ferdele.
5. Stolarele usuate în tract.

Tóte acestea laolaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competá au a-și aștene suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaș, în 13 Ianuariu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 240. [300] 1—3

Concurs repețit.

După-ce în urmá concursului publicat în Nr. 91 și următorii din 1889 ai ḑiarului „Telegraful Român,“ pentru îndeplinirea postului de paroch în vacanta parochiă gr. or. Decea-murĕșană nu s'a ivit nici un concurent cualificat, pe basa înaltului decis consistorial din 10 Octobre 1889 Nr. 6837 B., prin acésta se repețesce concursul publicat, respective sĕ escrie concurs nou pentru întregirea susnumitei parochii, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentcle împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Folosirea casei, supraedificatelor și grădinei parochiale	fl.	20.—
2. Folosirea porțiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu și fênaț, jugĕrul à fl. 7 .	fl.	56,—
3. Dela 16 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 60 cr.	fl.	9.60
4. Dela 16 familii câte o ḑi lucru à 40 cr. . . .	fl.	6.40
5. Una delniță pădure din pădurea comunală pentra focărit	fl.	8.—
6. Dreptul de pășunat liber . . , ...	fl.	15.—
7. Alte venite stolare după calculul mediu a lor 5 ani din urmă	fl.	8.—
Tóte aceste dau un venit anual în sumă de .	fl.	123.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne concursele lor în terminul mai sus indicat, instruite conform prescriselor regulamentului pentru intregirea parochiilor, la oficiul protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turda în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agârbiciu, 26 Ianuariu, 1890.

Petru Rosca,
protopresbiter.

Nr. 212/1890 of. com. [302] 1—3

Edict de licitațiune.

În 24 Februariu st. v., (8 Martiu st. n.) 1890 se va ține în cancelaria comunală din **Săcădate la 10 óre ante meridiane** o licitațiune publică pentru esarêndarea următórelor pășuni comunale pe timpul din **8 Martiu** până în **31 Decembre 1890 st. nou** și anume:

1. Pășunea așa numită „**Pădurea din jos**“ cu un teritoriu de 382 jugĕre, prețul esclamărei **600 fl.**
2. Pășunea așa numită „**Pădurea din sus**“ cu un teritoriu de 203 jugĕre prețul esclamărei e **400 fl.**

Fie-cine, care doresce a luá arênda trebue s'o depună înainte de licitațiune **10** % din prețul de esclamare ca vadiu în bani gata.

Condițiunile mai de aprópe ale arêndei se pot vedea și înainte de ḑiua licitațiunei în cancelaria comunală în órele oficióse.

Săcădate, la 23 Februariu, 1890.

Oficiul comunal.

Sz.355 /890 polg. [293] 3- 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezenel közzétételik, miszerint Krauss Rezsö és társai nagysinki birtokosok részéről beadott kérés folytán Nagysink község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Márczius 28-ára d. e. 10 orára** tüzetik ki Nagysink községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beléegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890-évi januárhó 25-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, el ök — *Zöld Gábor,* jegyző.

„Sebeșana“ Institut de credit și de economii, societate pe acții în Sas-Sebeș.

Convocare.

Domnii acționari ai *„Institutului de credit și de economii „SEBEȘANA“, societate pe acții“*, se învită prin acésta în ințelesul §-lui 18 al statutelor societății la

a II-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Sas-Sebeș, la **30 Martiu a. c. st. n. 2 óre p. m.,** în localul institutului.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunei.
2. Raport despre încheerea compturilor și raportul comitetului de supraveghiare.
3. Statorirea bilanțului și hotăriri asupra distribuirei și plătirei câstigului curat.
4. Ficsarea prețului marcelor de presență pe anul curent.
5. Ulterióră decidere asupra emisiunei a dóua de acții a „Sebeșanei“ în legătură cu conclusul adunărei generale estra-ordinare, ținută în 1 Decembre 1889.
6. Eventualele propuneri.

Domnii acționari, cari în sensul §§-lor 20 și 21 din statutele societății voesc a participá la adunare în persónă sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiile și eventualele dovedi de plenipotență, cel mult până în *29 Martiu a. c. st. n., la cassa institutului în Sas-Sebeș.*

Sas-Sebeș, în 18 Februariu, 1890.

[303] 1—1 **Direcțiunea institutului.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Hațeg	Homorod - Cohalm	Cluș	Murĕș - Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕștie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș - Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș - Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul - sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	--.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate negutătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 16 Sibiiu, Joi 15/27 Februariu 1890. Anul XXXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 14 Februariu.

Între instituţiunile nóstre bisericesci un teren larg de activitate este deschis sinodului protopresbiteral şi după informaţiunile nóstre tocmai acest organism din protopresbiterat a desvoltat mai puţină activitate, căci sunt şi de acelea protopresbiterate, cari dela introducerea statutului organic încă nu şi-au regulat afacerile cu observarea disposiţiunilor din statutul organie.

Mai avem încă abia 13 ḑile, şi a trecut şi luna Februariu, care după statutul organic este destinată pentru activitatea sinódelor ordinare protopresbiterale.

Cu Dumineca trecută a espirat chiar şi terminul legal provĕḑut de cătră § 45 al statutului organic pentru ţinerea sinódelor ordinare protopresbiterale.

Ḑiarul nostru totdeuna cu predilecţiune a tractat cestiuni, cari cad în sfera bisericéscă, şi cu deosebire ne-am simţit bine noi cari suntem grupaţi în jurul acestui stindard bĕtrân şi onest în luptă pentru interesele bisericei nóstre, ne-am simţit bine, când am putut esplicá la cas de lipsă normele pentru regularea afacerilor bisericesci în spiritul statutului organic, ne-am simţit bine, când am putut contribuí şi noi ca normativele bisericesci sĕ fie puse în practică în spiritul legiuitoriului, formându-se o uniformitate în intréga provincie metropolitană.

Nu avem ocasiune sĕ cunóscem în special tóte relaţiunile din protopresbiteratele diferite ale metropoliei nóstre, şi de acea nu putem apreţiá nici motivele, pentru cari acestui organism nu i se dă mai multă viaţă.

Cunóscem insĕ din protocólele sinódelor nóstre archidiecesane referinţele din archidiecesă, şi ne putem pronunţá în punctul sinódelor protopresbiterale dela noi.

Am vĕḑut casuri concrete, că unele protopresbiterate încă nici acuma nu sunt organisate după normele din statutul organic, şi noi susţinem, că acésta s'a făcut cu daune ireparabile a intereselor nóstre bisericesci de prin acele locuri. Ca cause s'au invocat bĕtrâneţele, şi în legătură cu ele neputinţele protopresbiterilor respectivi.

Am vĕḑut şi casuri de acelea, unde sinódele protopresbiterale, convocate de mai multe ori, nu s'au intrunit, deóre ce membrii nu au arătat nici un interes, nu s'a putut aduná majoritatea pe care o prescrie § 43 din statutul organic.

Am avut şi casuri concrete, unde în protopresbiterate cu ómeni, cari au tragere de inimă cătră biserică, nu s'au ţinut sinódele protopresbiterale din causa neinteresărei protopresbiterului. Ba am avut ocasiune sĕ vedem că într'un protopresbiterat, astfel arangiat, că în cea mai depărtată comună protopresbiterul póte merge în 1—2 óre, nici după ce membrii sinodali mai cu ambiţiune au provocat pe calea presei pe protopresbiter sĕ convóce sinodul, nu s'a ţinut şedinţă, deóre ce protopresbiterul a convocat şedinţa pe ḑiua de 23 Decembre, numai ca sĕ se pótă aplicá: *„ut aliquid fecisse videatur.“*

In tóte trei casurile constatăm noi un lucru: dauna ireparabilă în interesele bisericesci pentru nefuncţionarea în regulă a acestui organism, fie causa neputinţa provenită din bĕtrâneţe încărunţite, fie regretabila neînteresare a membrilor sinodului parochial, fie penibila neinteresare a protopresbiterului de afacerile sale oficiale, între cari la locul prim cade sinodul protopresbiteral, ca organism chemat a aduná tóte elementele bune din protopresbiterat, ale pune pe fie-care la locul seu şi la lucrare laboriósă în interesul binelui comun al protopresbiteratului.

Protopresbiterul în cercul seu este sórele, din care trebue sĕ isvorască lumina şi căldura, lumina ca sĕ deschidă ochii minţei ómenilor, ca se vadă, căldura, care trebue sĕ móie inimile împetrite, şi sĕ le împintene spre lucrare.

Protopresbiterul trebue sĕ fie model de activitate, căci la noi oficiul de protopresbiter nu este după cum se susţine încă din multe părţi, un fotoliu, în care retras sĕ comodiseze protopresbiterul, privind la lucruri cum se desvóltă în jurul seu. Protopresbiterul la noi trebue sĕ mérgă înainte spre a băgá viaţă în organism pre riurile Mureşului şi ale Têrnavelor, spre a lumina minţile, şi a încălḑí inimile prin clasica ţară a moţilor, si spre a conduce la lucru pe cei cu ambiţiuni pentru lucrare — în alte părţi.

Cu aceste vederi asteptăm rapórte, din cari se putem judecá mersul organismului celui mai de importanţă din protopresbiterat.

Revista politică.

Ministrul comun de rĕsboiu a fost chemat din ordinul monarchului la Budapesta. După mai multe audenţe, ce le a avut la Maj. Sa atât dênsul cât şi premieriul ungar dl Tisza s'a ţinut mai multe conferinţe militare, conduse de insuşi Maj. Sa monarchul.

Acestor conferinţe a urmat un lung consiliu de ministri. Nemica însĕ n'a străbătut până acum în public, în conferinţele militare s'a hotărît însĕ ca sĕ se întroducă praful de puşcă fără fum şi sĕ se modifice puşca Manlicher.

La ordinea ḑilei în dieta din Budapesta este apropriaţiunea legei bugetare. Acésta a dat ocasiune oposiţiunei sĕ iasă din reserva ce o a observat în timpul din urmă. Referentul comisiunei Alecsandru Hegedüs a recomandat primirea ei motivând mai ales cu reformele ce guvernul voesce sĕ le întroducă, cari influinţéză fórte mult asupra situaţiunei financiare. Ar fi o nelogică, ca oposiţiunea sĕ se mai opună şi sĕ combată acésta lege, dacă ea odată a primit cu insufleţire îutroducerea reformelor, cari stau în legătură cu legea acésta şi a căror creaţiune dênsul doresce sĕ se facă pe base cât mai practice.

Luând cuvêntul Horansky din oposiţiunea moderată se declară dela început contra proiectului, deóre-ce dênsul n'are nici o încredere în activitatea guvernului actual. Cât timp stă dl Tisza la putere nu e nici o garanţă, că situaţiunea se va mai imbunătăţí, deóre ce dênsul caută sĕ pună chiar şi pe judecătorii cei cari ar trebuí sĕ fie mai independenţi sub puterea poliţienéscă.

In aplausele oposiţiunei se ridică şi Helfy, care mai recunósce, ce e drept, câte o calitate bună în dl Tisza, ţine însĕ în interesul parlamentarismului, ca dênsul sĕ părăsécă puterea cât mai îngrabă, deóre·ce sub stăpânirea dênsului parlamentarismului a devenit ilusoric.

Acestor acusaţiuni a trebuit sĕ rĕspundă insu şi ministrul preşedinte. In miscarea generală se ridică însoţit de „éljen“-nurile dreptei şi de strigătele tendenţióse de „Hoch“ ale oposiţiunei. Ministrul preşedinte a asigurat totdeodată, că 'şi va continuá calea apucată şi nimenea nu va putea sĕ-l abată din ea, câtă vreme are la spatele sale o maioritate atât de impunĕtóre. Aceste enunciaţiuni neasteptate a provocat o larmă asurḑitóre întrĕcându-se strigătele de „éljen“ ale dreptei cu sberăturile batjocoritóre ale oposiţiunei.

Şi pe când în dietă se petrec astfeliu de scene condamnabile şi repausatul conte Andrássy abia s'a rĕcit în mormênt presa oficiósă şi semi-oficiósă se delectéză a comentá vorba vechie: Andrássy e mort, trăéscă urmaşul seu! Şi acest urmaş nu e altul nimenea, după spusa ei, decât dl Tisza. In apreţierile sale, presa, care glorifica până acum pe contele Andrássy se încércă sĕ întunece memoria lui pentru-ca cu atât mai tare sĕ ridice pe dl Tisza. Nici un act de mai mare valóre, ḑice ea n'a sĕvêrşit Andrássy singur, ci tóte mai ales cele din urmă ale vieţii sale

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

329. Cela ce slujesce împĕraţilor are dóuĕ feţe: despre una are nădeşdea sĕ ia chivernisélă şi despre alta temerea, sĕ nu-şi pérḑă viaţa; însĕ nu este înţelepciune a se băgá nestine într'acest feliu de frică pentru o nădeşde ca acésta.

330. Trei lucruri se cunosc la trei întêmplări: vitejia la rĕsboiu, înţelepciunea la mânie, şi preteteşugul la vreme de nevoie.

331. Sĕ nu scoţi la ivélă metechnele vecinului teu, pentru-că şi lui 'i pune nume rĕu, şi micşorezi şi cinstea ta.

332. Cel ce nu scie despărţí rĕul de cătră bine, póte sĕ se pue în rênduéla vitelor celor necuvêntătóre.

333. Cel ce învaţă înţelegerea, şi nu pune la lucrare cele ce învaţă, se potrivesce cu cela ce ară, şi nu samĕnă.

334. Poţi cunósce într'o ḑi cele din afară a omului, ér rĕutatea inimei lui nu o poţi cunósce întru mulţi ani.

335. Cel neputincios, ce se apucă sĕ se lovéscă cu cel mai putincios decât sine-şi, ajută vrăşmaşului seu, sĕ-i aducă stricăciune.

336. Cel ce nu ascultă sfaturile, caută sĕ se defăimeze.

337. Cu ispita se adauge sciinţa, şi cu acrederea lesne, cresce minciuna.

338. Înţeleptul, cel ce tace, mai multe ḑice decât nebunul cel care vorovesce.

339. Inţelepciunea se cunósce mai mult, când are împotriva ei nebunia.

340. Noi suntem robii tainei, ce ni s'au încredinţat, şi taina este róbă nóuă, când o vom ţiné ascunsă.

341. Nevoesce-te din tinereţele tale a cerca pururea învĕţătura până la sfêrşitul vieţii tale.

342. Învĕţatul, carele se află în cei netrebnici, nu se cade sĕ astepte vre-o cinste.

343. Nu este lucru mai cu anevoie, decât a cunósce nestine însuşi pre sine.

344. Nu este minune de va biruí vre-o odinióră cel neînvĕţat cu bêrfelele lui pre cel înţelept, pentru-că şi sumparaoa strică petrile cele demult preţ.

345. Mórtea cea întunecată de pochtă este ca bărbatul, cel ce se cârmuesce de muerea lui.

346. Înţeleptul nu se cuvine sĕ părtinĕscă pre lesne greşalele norodului, pentru căci pricinuesce rĕu şi lui şi şi norodului, de vreme ce se defaimă lauda înţelepciunei sale, şi norodul rĕmâne întru rĕutăţile sale.

347. Dragostea ce avem cătră lume şi cătră bogăţie, este pricina tuturor rĕutăţilor.

348. Ceriul a dat la toţi mijlocire, cu carea sĕ pótă trăí, dar încă-şi au datorie toţi sĕ lucreze.

349. Ruşinea îndărăcnéză de multe-ori se nu dobândim aceea, ce pochtim.

350. Când este timpul lipsit, nu se cade sĕ întrebi pe sĕrac cum se află lucrurile lui, dacă n'ai gând sĕ-i ajuţi.

351. Măestria cea mai bună la adunările cele mari este, sĕ nu ḑici nimic înpotriva socotelii altuia.

352. Cei buni sunt veseli măcar de sunt şi sĕraci, éră cei rĕi scârbiţi şi între bogăţiile sale.

353. Omul, ce n'are minte se cunósce de pe 7 semne: se mânie fără pricină; grăesce cuvinte, care nu sunt de nici o trébă; se încredinţéză la fieste ce om; se preface când nu este pricină ca sĕ se prefacă; se amestecă întru cele, ce nu i se cuvin, şi nu scie sĕ alégă pre pretini din vrăşmaşi.

(Va urmá.)

diplomatice, le a sĕvêrşit cu spriritul dlui Tisza. E vremea deci sĕ se arunce un feliu de vĕl preste mormêntul lui şi sĕ se apoteoseze adevĕratul bărbat de stat, dl Tisza.

Miscările ce se fac în regatul român însuflă îngrijiri guvernului. Naţional liberalii abia au asteptat votul camerei asupra dărei în judecată a ministeriului Ioan Bratianu, şi şi încep a manifestá semne de o vitalitate fórte mare.

S'au anunţat deja o mulţime de intruniri publice atât în capitală cât şi în provincie şi precum se spune la aceste intruniri vor luá parte şi desidenţii dlui Dimitrie Bratianu.

Dacă acésta se va adeverí, atunci partidul liberal va câstigá o putere contra căreia cu greu se va mai puté opune actuala administraţiune Şi precum se dă cu socotéla, acésta se va şi întêmplá, deóre-ce la adunările din urmă ţinute de liberal-desidenţi şi democraţi au luat parte liberal naţionalii, ba precum asigură foile de preste munţi, contingentul cel mai mare au fost liberalii, cu tóte că ei au luat parte mai mult ca óspeţi.

De altfeliu şi pănă acuma guvernul la alegerile din provincie, atât la cele pentru cameră, cât şi la cele administrative a avut sĕ pórte lupta cu liberal-naţionalii, cari au avut numai arme morale şi totuşi în multe locuri au eşit învingĕtori. —

Ministrul preşedinte italian a avut sĕ înfrunte érăşi nesce atacuri vehemente din partea deputatului Imbriani, care a protestat contra arbitriului ministrului, pentru-că a disolvat comitetul societăţii triestine şi treutian. Espunerile ministrului, ca acésta o a făcut din motiv, ca sĕ trăéscă şi în mai strînse legături de pretenie cu puterile strĕine, au fost primite cu mare răcélă din partea camerei şi cu ironie din partea oposiţiunei.

La acusările, ce le-a adus, că societatea a urmărit scopuri revoluţionari, ministrul a fost desaprobat din partea oposiţiunei.

Tribunade.

*
* *

„Tribuna“ Nrul 34 din 13/25 l. c. în primul seu * ḑice:

> Ḑilele aceste ni se spunea în colónele unui ḑiar din Cluş, că dl P. Cosma, directorul esecutiv al băncii „Albina“ e un feliu de potentat aici în Ardeal, deóre-ce nu numai dispune de tótă înrîurirea „Albinei“, ci mai ţine de chică şi cele 10—14 bănci romănesci, ce s'au înfiinţat cu capitaluri române aici la noi“.

Noi încă cetim ḑiarele din Cluş, dar se póte că vom fi trecut cu vederea pe acela, la care se provócă şolomonariul dela „Tribuna“, deci ca sĕ fim puşi în posiţiune de a puté crede „Tribunei,“ ne oferim a premiá pe cel-ce ne va arĕtá numĕrul respectiv al ḑiariului din Cluş, cu un esemplar din cel mai nou product moralo-literal al tribunistilor, din broşura „*Pro veritate*“.

*
* *

Sacul şi-a aflat petecul.

„Kolozsvár“, rĕspunḑênd la un articol al „Tribunei“, în carele se afirmă, că poporul român în urma persecuţiunilor naţionale şi a dărilor mari sĕrăcesce, ḑice:

> că nu din causele enarate de „Tribuna“ sĕrăcesce poporul român, ci causa este: *usura naţională română.*
>
> In vremea veche, când erau numai bănci unguresci tot satul vorbia ca de o minune despre carele împrumuta dela vre-o bancă (dar jidanul se îmboeria din 60—120 % stórse din sudórea românului Red.) „ér sume mai mici de 5—10 fl. căpĕta în sat fără de camĕtă dela ómenii lui buni“ (dela birtokoşi ca pentru 5 fl. sĕ-i prestea lucru de 10 fl. Red.) „Acum însĕ sunt institute de bani românesci, constituite după ţinuturi“.
>
> Dela acestea capĕtă poporul cu înlesnire împrumuturi.
>
> Locuitorii români din părţile ardelenesci sunt plini de datorii, (magiarii nu? Red.)
>
> Ţĕranul plătesce pe toţi, cei ce-i fac vre-un serviciu, până când îşi capĕtă împrumutul dela bancă, deci banii băncilor sunt prea scumpi etc. etc.

Preste tot articolul din „Kolozsvár“ a fost cum sunt toţi articolii meniţi a dovedí, că nu magiarii sunt opresorii românilor, ci însăşi inteliginţa română.

Cu astfeliu de articoli nici un ḑiar serios nu stă de vorbă.

„Colaboratorul“ * dela „Tribuna“ însĕ intră in tovărăşie cu „Kolozsvár“ şi i reproduce întreg articolul privitoriu la băncile române.

Apoi la vedere se pune şi escusă pe acele bănci, la acăror adresă s'a scris, — pe cele „constituite“ după ţinuturi — negreşit ici colea va fi avênd la ele câte un adorator conducĕtoriu sau amploiat de bancă, află însĕ, că acusarea guvernamentalilor din Cluş póte fi îndreptată numai contra „Albinei.“

Şi pentru-ce? pentru că dóră „Albina“ ar lucrá cu interese mai mari ca cele din „ţinuturi“?

Asta nu o ḑice, dar étă ce ḑice:

> „Băncile române, chiar şi dacă n'ar fi conduse întru tóte potrivit cu intenţiunile din care a pornit întemeereaa lor, (va sĕ ḑică „tovarĕşul“ „Kolozsvár“ întru cât va tot póte avé dreptate) lucrézâ tóte fără cheltueli de regie (O hi!) şi operézâ cu capitaluri atât de mici, încât nu pot sĕ fie o „calamitate“ (De unde urmézâ, că băncile, cari lucrézâ cu capitale mari, şi ici colea pot cumpĕrá şi moşii pentru „naţie“ sunt „calamitate“ ?)
>
> „Acusarea guvernamentalilor din Cluş numai contra băncii „Albina“, póte sĕ fie îndreptată, şi nici contra acesteia, nu pentru-că banca acésta e în adevĕr o „calamitate“ economică, (câte capitale de ale tribunistilor s'au periclitat la acésta bancă „calamitate“ ?) ci pentru-că actualul ei director esecutiv nu s'a mulţămit cu posiţiunea sa firéscă, ci a mai ţinut sĕ-şi creeze şi reputaţiunea de mare potentat, care „ţine de chică“ încă vre-o 10—14 bănci, *ceea-ce nu-i adevĕrat*“.

Ḑicem şi noi, că „nu-i adevĕrat“! Dar apoi dacă nu-i adevĕrat, de ce-i face „Tribuna“ imputări pentru un lucru ce îl atribue, după ea „Kolozsvár“, după noi nime, şi pe care nici ea nu l crede?

Pentru-ce face şolomonariul dela „Tribuna“ „tovărĕşie“ cu un ḑiariu magiar şi totodată şi guvernamental, când acela 'şi bate joc de români, numai ca sĕ aibă pretecst a dá în „Albina“ şi în special în „actualul ei director“ numit în introducerea articolului?

Prea multă dragoste, dar şi mai multă „moralitate“ modernă.

*
* *

> „E lucru fórte riscat, — ḑice şolomonariul mai departe — sĕ iai milióne cu 5%, ca sĕ-i imprumuţi pe la săteni cu câstig destul de mare, pentru-ca sĕ poţi plătí cele 5% dobânḑi şi sĕ-ţi mai rĕmână destul şi pentru lefuri multe şi mari, pentru tantieme mari, pentru dividende mari, pentru fond de pensiune şi pentru fond de reserve.“

Asta o recunóscem şi noi, şi dacă totuşi se pot obţiné tóte acestea resultate şi pe lângă aceea se folosesc de binefacerile acelei bănci şi săteni, şi orăşeni, şi amici, şi inimici, şi scoli, şi fonduri, trebue sĕ recunóscem şi aceea, că aceia prin a căror conlucrare se fac tóte acestea nu sunt de pănura celor ce le fac imputări, cari nu numai n'au sporit „talanţii“, cari li s'au dat, ci i au risipit şi pe cei căpĕtaţi.

*
* *

> „Cu desĕvêrşire riscat lucru e însĕ — continuă * —, când *acela*, care o vrea acésta 'şi mai face şi duşmani, ţinênd sĕ se impună atât în sus, cât şi în jos, şi voind sĕ facă din cei-ce stau în legătură cu banca o legiune de agenţi pentru întreprinderi, care nu privesc interesele băncii.“

Hinc illae lacrimae!

Dacă pricep acţionarii „Albinei“ intenţiunea acestei denunciaţiuni, n'au decât sĕ alunge din post pe „actualul director“ şi sĕ-l înlocuéscă p. e. cu dl Slavici, carele precum se pricepe la politică, s'ar pricepe şi la conducerea unei bănci, care lucră cu milióne.

El nu şi ar face duşmani nici în jos, nici în sus.

Nici nu pricepem pe dl Cosma de ce nu se dă odată după pĕr? de ce se lasă sĕ-i fie tot duşmani „tribunistii“? Am cetit dóră negru pe alb în „Tribuna,“ că ei bucuros 'l primesc pe dl Cosma în grupul lor şi că nu ei sunt, cari nu l vor pe dl Cosma, ci dl Cosma nu-i vrea pe ei.

Ar puté şi dl Cosma sĕ i înţelégă odată, cum îi înţelesese dnii Mocsonyescii şi dl Babeş ca sĕ n'aibă duşmani, şi încă iute şi de grabă, căci „bis dat, qui cito dat.“

*
* *

> „Noi însĕ suntem siguri — închee, — că vom fi aprobaţi de toţi româniii, dacă ii vom încredinţá pe guvernamentalii din Cluş (mult ţineţi la ei!), că ei esagerézâ lucrurile, şi că nici „calamitatea“ nu e atât de mare cum şi o înfăţişézâ, nici potentatul nu e atât de formidabil, cum el însuşi ar voí sĕ pară, pentru-ca sĕ fie luat drept un factor indispensabil“.

Noi nu credem nici în „calamitatea“, ce o repetă de atâtea ori „Tribuna,“ nici că respectivul „potentat“ ar voí sĕ pară de „formidabil,“ ceea-ce de feliu nu se potrivesce nici cu natura, nici cu ţinuta destul de cunoscută şi amicilor şi pismaşilor dlui Cosma, dar în fine neînsemnat şi modest, cum este el, om este şi el, şi după atâta reclamă ce ḑi de ḑi îi face „Tribuna“ nu sĕ póte sĕ nu-şi închipuéscă: că el totuşi trebue se pondereze mai mult decât mulţi alţii, căci dacă ar fi şi el numai un simplu „mameluc“ ca cei cu resignaţiune fatalistică cari înghit „hapurile“ „Tribunei“, ori cât de amare fie ele, nu s'ar ocupá „Tribuna“ cu atâta predilecţiune de persóna lui, cu câtă într'adevĕr se ocupă.

Nu el deci se nisuesce a devení potentat, ci „Tribuna“ îl face.

Nu este în ochii „Tribunei“ mai dependentă fiinţă de voia şefului seu închipuit, decât agentul de bancă, şi totuşi cunoscutul „colaborator“ în articolul din cestiune, la un loc ia asupra-şi următoriul angajament:

> „Dacă *guvernamentalii din Cluş* pot sĕ ne recomânde vre-un institut de credit, la care sătenii pot sĕ-şi fructifice banii, ori dela care pot sĕ împrumute în condiţiuni mai bune ca la cele înfiinţate de români *ne angagiem a stărui, ca românii numai acolo sĕ depună şi numai de acolo sĕ împrumute bani*“.

Se póte cineva *mai pe faţă recomândá de agent al guvernului* decât cum se recomândă „Tribuna“ în tecstul acesta?

Sau dóră cugetă, că cu acésta îi póte băgá în corn de capră pe guvernamentalii din Cluş?

Se înşală.

Căci pentru depuneri ii pot recomandá p. e. pe „prima cassă de păstrare patriotică din Pesta,“ carea primesce depuneri dela ori cine şi are un capital social de 4 milióne şi un fond de reservă de alte 4 milióne, ér pentru împrumuturi ţĕrenesci pe „institul micilor proprietari“ din Budapesta, înfiinţat cu concursul statului şi al corónei anume pentru ţerani, care dă imprumuturi mai eftine decât tóte institutele românesci, şi n'are sĕ dea dividende acţionarilor,

Numai agenţii le lipsesc acestor institute printre români.

Criticii moderni.

(Încheere..)

II.

Pentru drépta lămurire şi validitare a celor ḑise pănă ací, sĕ vedem, ce se înţelege sub o critică adevĕrată şi cari sunt critici de valóre?

Critica, după definiţiunile celor mai buni autori, este arta, care prin argumente şi doveḑi temeinice ne arată partea cea bună şi cea rea ce o conţine o lucrare óre-care. Critica adevĕrată ne conduce în mod pacinic şi serios în frumseţele şi defectele unei lucrări şi ne arată în mod obiectiv şi cuviincios folosul sau dauna ce póte urmá din ea pentru acela, care o studiază. Cu alte cuvinte ea ne arată şi ne îndémnă sĕ studiem tot aceea ce este bun şi folositoriu şi ne sfătuesce raţional a nu perde vremea în zadar ocupându-ne cu studierea unor lucrări rele şi nefolositóre. Dar rar, prea rar afli o lucrare, care pe lângă partea cea bună, sĕ nu aibă şi câte o parte rea, câte o parte umbrită, de aceea criticul la noi nu şi a împlinit misiunea nici decum atunci, când descoperind câte-va erori într'o lucrare, s'apucă sĕ o condamne cu totul împreună şi pe autorul ei. El numai atunci şi-a împlinit-o, când arată în mod cu totul obiectiv ce e bun şi ce e rĕu, ca pe deoparte sĕ feréscă pe cel ce o studiază de a cădé în rătăcire, şi pe autor sĕ l facă atent a se indreptá.

Criticul adevĕrat, când ia condeiul sĕ critice, trebue sĕ fie cu totului tot nepreocupat de ori ce alt interes decât numai şi numai de a se folosí şi cetitoriului şi autorului, de interesul pe care-l cură adevĕrul curat.

Criticul de valóre este cât se póte de obiectiv şi nici odată subiectiv în lucrarea sa. El critică totdeuna lucrarea, ér nu pe lucrătoriul, conţinutul lucrării, ér nu pe individul. Dacă criticul este mai mult subiectiv şi preocupat în critica sa, atunci lucrarea lui produce numai ură, şi ura cu ură când sĕ întêlnesce, nici odată nu folosesce.

Criticul de merit este just în critica sa; el nu critică nici cu rea voinţă, nici cu indulginţă. El caută sĕ lumineze, dar nici odată nu arde. Aḑi a trecut în acsiomă generală la tóte popórele mai culte aserţiunea că: „Critica are sĕ lumineze, dar sĕ nu ardă.“ Criticul, care arde în critica sa, tórnă uleiu pe foc, condeiul lui este mniat în venin şi condus de ură, şi astfeliu el nici odată nu folosesce, pentru că pe cetitoriu îl induce însuşi în eróre, îl face sĕ crédă ceea-ce nu este, pe criticatul îl supĕră, şi-l sugrumă în lucrarea sa. Pe când critica, care numai luminézâ, folosesce şi deoparte şi de alta, şi un astfeliu de critic merită atenţiunea cuvenită ori de unde s'ar iví el. Criticul just laudă cu moderaţiune aceea ce e bine, şi combate cu cuviinţă aceea ce e rĕu într'o lucrare. De aci urmézâ o altă condiţiune a criticului, ca el sĕ fie cuviincios. Criticatul, vĕḑêndu se tractat în mod cuviincios, este multămit şi mulţămitoriu, că i se arată erórea comisă şi caută astfeliu cu cea mai de aprópe ocasiune a se îndreptá.

Criticul iscutit critică numai acele lucrări, pentru cari are pregătirea şi cunoscinţele de lipsă. Nu e nimic mai dejositoriu pentru un critic, decât atunci, când se apucă sĕ critice o lucrare, pentru care nu are pregătirea necesară, ale cărui vederi asupra materiei ce o critică sunt cu mult mai inferióre ca ale autorului, ce a oferit aceea lucrare. Dacă dela un autor se cer multe condiţiuni, între altele ca el sě fie stăpân pe materia ce o tractézǎ, atunci cu atât mai multe se cer dela un critic adevěrat; el trebue sě aibă cunoscinţe şi vederi cu mult mai întinse ca autorul lucrării, pe care o critică.

Despre acésta Montesquieu se esprimă astfeliu: „Când cine va critică o operă óre-care, trebue a-şi procurá o cunoscinţă particulară despre sciinţa de care tractézǎ aceea operă şi sě cetéscă cu luare aminte pe autorii aprobaţi, care au scris deja asupra acelei sciinţe.“

Lângă aceste însuşiri generale şi de frunte, care trebue sě le întrunéscă în persóna sa un critic adevěrat, ar fi sě mai înşirăm încă un numěr măricel de alte însuşiri, dar nepermiţêndu-ne spaţiul le rětăcem chiar şi din acel motiv, că ele se pot uşor deduce din cele pomenite mai sus

In astfeliu de condiţiuni este fórte grea şi anevoiósă posiţiunea criticului; pentru el este tot aşa de greu a face critică cum se cade, ca şi pentru autor a compune sau a întocmí o lucrare de merit. Ómenii însě s'au dedat a ḑice: este fórte uşor a critică, dar e greu a face o lucrare. Şi la noi nu greşesc când ḑic acésta, căci critici cu astfeliu de condiţiuni nu esistă în realitate, afară de escepţiile sciute, este numai un ideal până la acărui realisare avem încă mult sě mai asteptăm. Tot la împregiurarea acésta credem că s'a gândit şi Boileau şi alţii împreună cu el, când a ḑis: „Critica e uşóră, arta e deficilă“.

Criticii sau mai bine ḑis criticastrii nostri din ḑiua de aḑi aduc mai mult rěu decât bine, produc în public mai mult întunerec decât lumină, ei îşi consumă puterile ici a înegrí în mod nemeritat pe vre-unul conduşi de antipatie şi rěutate şi dincolo a lăudá pe altul călăuziţi de simpatie şi indulginţă, éră̆şi în mod nemeritat; trec astfeliu dintr'un estrem în altul fără a nimerí calea cea adevěrată.

In modul acesta el falsifică opinia publică, descuragiază junele talente şi supěră chiar şi pe cele mai distinse puteri; în modul acesta ei devin o pedecă grea de învins în calea modestului nostru progres cultural.

Nici un bărbat din câţi au produs vre-o operă de valóre n'a rěmas nepiscat de acest soiu de criticastri. Mulţi dintre ei însě şi au luat premiul meritat, dispreţul. Étă ce ne spune istoria între altele despre un faimos critic grec anume Zoil, supranumit biciul lui Homer (Homeromastrix) Acel Zoil se duse odată la regele Egyptului, Ptolomeu Filadelful, şi-i cetì nisce critice ale sale ce le făcuse scrierilor lui Homer. Regele vĕḑênd atâta cutezanţă dela Zoil se indignă mult, dar nu ḑise nimic.

Intr'o ḑi Zoil sfêrşise mijlócele de traiu şi sě duse la regele şi cerù ceva de pomană. Acum regele nu se putù răbdá a nu i dá o lecţiune bună ḑicêndu i: „Óre cum se póte, că Homer mort de o 1000 de ani face ca şi aḑi sě trăéscă din ródele muncei sale mii de ómeni şi acela, care se ţine mai procopsit decât dênsul, nu póte trăí fără a cerşí? Zoil simţí aspru acésta lecţiune meritată.

Partisanii lui Homer nu se mulţămiră însě nu mai cu aşa ceva. Ei se apucară, după-cum se ḑice, şi-l crucificară; alţii spun că ar fi fost ucis cu petri, şi éraşi alţii că l-ar fi ars de viu. Ori care din aceste trei pedepse a fost meritată.

Cu nimic nu se pot asemăná mai nimerit criticastrii nostrii de aḑi, decât cu acest Zoil. Câţi dintre ei n'ar meritá a fi supuşi unor astfeliu de pedepse, dacă am trăì pe acele timpuri. Şi din nefericire mulţi Zoili de acestea numěră societatea nóstră.

Din cele de până aci, pe scurt ḑis sě vede, că noi nu suntem contra criticei adevěrate; preţuim mult pe acei bărbaţi serioşi şi laborioşi care critică o lucrare în deplină cunoscinţă de causă.

Nu ne place însě critica bârfitóre şi rěutăciósă; nu mai împotriva zoililor ne-am ridicat împotriva acelor zoili, cari ca florile deşerte róde n'au adus, cari n'au nici sfânt nici Dḑeu, cari nu cred în nimic. Am voit numai sě înferăm pe acei criticastrii, cari nu produc nimic, ci numai lovesc în mod neomenos şi îndrăsneţ în ori ce om de acţiune.

Incheiu cu cuvintele lui Geibel:

„Das ist die beste Kritik von der Welt,
Wenn neben das, was ihm missfällt,
Einer was Eig'nes, Besseres stellt“.

(Aceea este critica cea mai bună din lume, décă lângă aceea ce nu-i place, pune ceva propriu mai bun). *I. D.*

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Maj Sa monarchul a decorat cu crucea de cavaler al ordinului Francisc-Iosif pe consilieriul de cancelarie al ambasadei austro ungare din Constantinopol Longin Holbură.

* (Familia de Orleans). Averea familiei de Orleans atinge suma de 600 milióne franci, o avere destul de considerabilă pentru ca o familie sě pótă priví fără prea multe îngrigiri la viitoriu. Acésta avere se află depusă în parte mare la băncile din Anglia, America şi Belgia. Cele mai mari proprietăţi, ce le are se estind în Anglia, America, Belgia, Italia şi Germania. Contele de Paris, tatăl ducelui de Orleans, auḑind despre păţania fiului seu l'a îmbărbătat prin o telegramă din America, şi se bucură pentru sentimentele lui înalte şi patriotice. De altfel în cestiunea lui s'a ţinut o conferinţă între preşedintele republicei şi ministrii Constans şi Tirard, al cărei resultat e, că principele a fost transportat într'un arest la penitenciariul din Clairvaux, nóptea după 11 óre.

* (Concert). După-cum ni se scrie în 2 a l. c. în Balomir s'a dat un concert împreunat cu joc, venitul căruia este destinat pentru scóla nóstră de acolo. Reuşita a fost deplin mulţămitóre, esceland cu deosebire corul din Orěstie constătătoriu din 12 membri şi condus de dl învěţătoriu de acolo Ioan Branga, carele a fost repeţit aplaudat.

O deosebită recunoscinţă merită dl Radu Zunea şi Preast. dsale soţie, cari au fost iniţiatorii acestei petreceri şi au intimpinat cu cea mai prevenitóre ospitalitate pe toţi cari au participat la acésta petrecere. Atari petreceri cu scop nobil ar fi de dorit sě se ţină cât de multe.

* (Sultanul turcesc şi academia magiară de sciinţe.) Profesorul Vambéry a trimis consulatului otoman din Budapesta, în numele academiei magiare o adresă de mulţămită către sultanul pentru graţiósa bunăvoinţă, care a avut-o, acordând unora dintre membrii academiei de a cercetá şi a face studii în biblioteca palatului imperial. Sultanul a primit adresa cu mulţămită şi a încredinţat pe consulatul general din Budapesta a mulţămí membrilor academiei.

* (Liniile ferate de la Braşov.) Precum se scrie ḑiariului din Sibiiu „Siebb. D. Tgblatt“ în adunarea estraordinară a representanţiei orăşěnesci s'a discutat aměnunţit asupra noului contract cu concesionarii pentru linia vicinală Zernesci-Braşov-Treiscaune şi pentru reţeaua Braşov Satulung şi s'a primit fără modificări din partea maiorităţii.

* (Penitenciaţii din Braşov.) După raportul reuniunei pentru ajutorarea prisonierilor din Braşov în anii trecuţi s'au ajutorat 111 prisonieri cu 456 fl. 5 cr. Asilul a fost folosit de 90 bărbaţi, şi 56 femei. Instrucţiunea în religie au primit o din partea preoţilor de diferite confesiuni, cari au fost remuneraţi de erariu. Instrucţiunea elementară au prověḑut-o trei învěţători aleşi de reuniune, un român, un german şi un magiar. La finea anului 1889 averea activă curată a reuniunei arată suma de 940 fl. 83 cr.

*(Institutul lui Pasteur în Budapesta.) Lucrările pentru înfiinţarea unui institut în Budapesta à la Pasteur se urméză cu mare activitate, după-ce şi ministeriul de culte şi instrucţiune a început a urgia ducerea în indeplinire. Prin luna lui Aprile se crede, că se va şi deschide, deşi nu se vor puté dá prelegeri după tóte cerinţele. Directorul institutului va fi dl Högyes Endre, profesor de universitate.

* (Dragostea în mormênt.) Ḑilele trecute murise în Şiria (Vilagós) un moşnég şi lăsà după el o věduviţă frumósă şi durdulie. La câteva septěmâni se presentà věduva la antistia comunală cu lacrămile în ochi, ca sě se îndure şi sě o lase sě mai vadă numai odată pe scumpul ei soţ, căci móre de dorul lui. Primariul şi notariul bănuiau acésta pretensiune şi începură a descóse pe věduva, care nu scotia o vorbă fără oftat şi mereu o inunda plânsul. In cele din urmă ia spuse, că vrea sě se mărite şi scie, că rěposatul a avut 200 fl. ér bani nu-i află de loc în casă, trebue, ca sunt îngropaţi cu el. Se şi desgrópà mortul şi în adevěr în şerpariul, cu care era încins, aflară banii.

* (Lupii în Rusia) In Rusia numěrul lupilor e de tot mare şi causéză pagube enorme. Pentru a ne face o idea despre numěrul considerabil vom amintí, că numai în Caucas au fost omorîţi în anul trecut preste 31,000 lupi ér în altă provincie 49,000. Autorităţile civile au pus premiu de 10 ruble pentru capul unui lup. Dacă vom luá în considerare numai numěrul de 80,000, cari au fost omorîţi, ne putem închipuí, câte animale ar fi sfăşiat numai acestia.

Bibliografic.

„Părţi alese din Istoria Transilvaniei“ pe dóuě sute de ani din urmă, de George Bariţiu, volumul II. După introducţiunea pregătitóre despre revoluţiunea din Francia dela 1848, trece la evenimentele rěsturnătóre din monarchia Habsburgică, cu care aduce în legătură pe cele din Transilvania; cuprinde pe larg activitatea naţiunei române, decursul rěsboiului civil, reacţiunea absolutistică însoţită de reforme mari până la 1860, adecă pe un period de 12 ani şi un suplement cu XXXVI documente.

Lectorilor sănětate.

Acésta parte a dóua din studiile mele istorice cu a căror scótere la lumină me obligasem, se întinde numai pe doi-spre-ḑece ani, a eşit însě tot aşa de voluminósă ca şi partea ântâia, care cuprinde în sine evenimente adunate din 164 de ani. De am făcut bine sau rěu, că am încărcat la un loc atâtea evenimente mai vîrtos din anii epocali 1848 şi 1849 las ca sě judece lectorii competenţi, cari nu-şi vor pregetá a le cetí şi a le compěrá cu alte opuri istorice publicate în alte limbi a le patriei asupra acelei epoce. Ceea ce sciu eu în acésta privinţă este numai ce observasem şi în precuvêntarea mea dela volumul I, că generaţiunile actuale ale naţiunii nóstre ceruseră mai vîrtos istoria catastrofelor din acei doi ani, la care am adaus şi evenimente din alţi ḑece ani, ca urmări care se puteau prevedé fără greutate după atâta sânge věrsat.

După ce voiu reuşí ca sě scot cumva suma de 4300 fl v. a intrată în acestea dóue volume pe hârtie, tipariu, corectură, legătură, espediţiune, şi după-ce voiu primi judecata bărbaţilor competenţi în materie asupra ambelor volume, nu voiu lipsi, avênd viéţă şi sănětate, a face se apară şi volumul III.

Până acuma cunosc părerile descoperite asupra volumului I numai dela şése bărbaţi amici ai istoriei, sau chiar istorici de profesiune, între cari şi un dn, profesor dela o universitate.

Eu recunosc, că este o vanitate a se lăudá cineva el pe sine în opul propriu: îmi permit însě cu tóte acestea a reproduce aici relative la însuşirile volumului I numai opiniunea unui corp de bărbaţi erudiţi cuprinsă într'un act public. O fac acésta mai ales din o causă cunoscută multor lectori, care este, că în acel corp bisericesc şed câţiva bărbaţi cari cultivă istoria patriei şi a naţiunii cu mare predilecţiune, éră însuşi archiereul este şi fundatoriu al unei colecţiuni archeologice, care promite a devení una din cele mai instructive.

Aceea recensiune respective critică cuprinde următórele apreţieri:

„Meritul istoric al Volumului I este garantat prin limpiditatea fântânelor din cari se înşiră întêmplările, şi străluce din deducţiunea pragmatică a părţilor alese din istorie; este de laudă critica rară, cu care autorul cerne scriptele, alege materia, şi inódă evenimentele cu causele cari le-au produs; — un stil neted deapururea în consunet cu geniul limbei ar face şi pe aceia, ca sě se simtă óreşicum-va traşi se cetéscă acest volum, cari nu ar sci, că autorul deprins că alţi fórte puţini în ósteneala de preste 40 de ani pe cariera publicistică, pětrunde însemnătatea faptelor, desfăşură obiectele tractate cu chiaritatea cuvenită, şi scie stêrní interesul cetitorilor fără nici o privinţa la farmecul numelui de care cu drept se bucură autorul.

Cu modestia ce distinge pe bărbatul înţelept, ţine autorul pe alţi mai competenţi a lămurí unele părţi ale istoriei nóstre bisericesci: ceea-ce se pare a se puté concede mai de grabă în ceea-ce privesce cestiuni de doctrina dogmatică şi unele principii ale moralului crestinesc, decât în privinţa erudiţiunei profunde, şi a judecăţei nepartiale cu carea înfiră părţile mai însemnate ale istoriei bisericei nóstre. —

Deóre-ce cunoscinţa istoriei patriei este Veneratului cler indispensabilă, spre a puté înţelege raporturile în cari se află: recomândăm opul acesta specialei atenţiuni şi dorim ca sě-l procure pe séma bibliotecelor districtuali. Se capětă la autorul cu preţul de 5 fl. Volumul I.

Din şedinţa consistoriului episcopesc ţinută în Lugoş la 14/2 Novembre 1889“.

Intru altele rog pe binevoitorii lectori, ca se nu-şi pregete a reflectá la cele împărtăşite în precuvêntarea din volumul I. *Autorul.*

Sumariul

materiilor cuprinse în volumul II din „Istoria Transilvaniei“ pe dóue sute de ani din urmă, cari încep dela anul 1683. Evenimentele cuprinse în acest volum încep cu anul 1848 şi ajung până la 1860. El este ca şi vol. I împărţit în capete şi §§-i.

Introducţiune.

Cap I.

Evenimentele din Austria proprie şi mai ales din Viena.

Cap II.

Evenimentele din Transilvania până în Iuliu 1848.

Cap III.

Adunările naţionale ale poporului român şi gónele.

Cap IV.

Rěsboiul civil în Transilvania din Octobre până în Decembre 1848.

Cap V.

Rěsboiul civil în Transilvania din Decembre 1848 până în 23 Ianuariu 1849 şi retragerea în Bucovina.

Cap VI.

Rěsboiu civil purtat cu ajutoriu de trupe rusesci până în 22 Martiu 1849.

Cap VII.

Evenimente din domnia unguréscă de patru luni în Transilvania.

Cap VIII.

Campania de vară în 1849 cu armatele unite.

Cap IX.

Gubernul civil şi militariu al generalului br. Ludovic Wohlgemuth din 1849 până în 1851.

Cap X.

Gubernul principelui Carol Schwarzenberg şi al principelui Lichtenstein până la 1860.

Loterie.

Mercuri 26 Februariu, 1890.

Sibiiu: 33 20 25 51 68.

Nr. 24. [301] 2—3

CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediaşului sĕ deschide concurs nou de paroch în termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu dóuĕ încăperi şi o bucătăriă pe a cărei curte se află şi supraedificatele necesari pentru economie.
2. Porţiune cunonică de 12 jugĕre arătoriu şi fênaţ, pămênt de calitate bună (comasat).
3. Dela 76 familii 100 ḑile de lucru în fiptul parochului.
4. Dela 50 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit, dintre cari va da cantorilor 16 ferdele.
5. Stolarele usuate în tract.

Tóte acestea laolaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competá au a-şi aştene suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, în 13 Ianuariu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 240. [300] 2—3

Concurs repeţit.

După-ce în urmá concursului publicat în Nr. 91 şi următorii din 1889 ai ḑiarului „Telegraful Român,“ pentru îndeplinirea postului de paroch în vacanta parochiă gr. or. Deceamurĕşană nu s'a ivit nici un concurent cualificat, pe basa înaltului decis consistorial din 10 Octobre 1889 Nr. 6837 B., prin acésta se repeţesce concursul publicat, respective sĕ escrie concurs nou pentru întregirea susnumitei parochii, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Folosirea casei, supraedificatelor şi grădinei parochiale fl. 20.—
2. Folosirea porţiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu şi fênaţ, jugĕrul à fl. 7 . fl. 56,—
3. Dela 16 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 60 cr. . . . . fl. 9.60
4. Dela 16 familii câte o ḑi lucru à 40 cr . . . fl. 6.40
5. Una delniţă pădure din pădurea comunală pentra focărit . . . . fl. 8.—
6. Dreptul de păşunat liber . . , ... fl. 15.—
7. Alte venite stolare după calculul mediu a lor 5 ani din urmă . . . . . fl. 8.—

Tóte aceste dau un venit anual în sumă de . fl. 123.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne concursele lor în terminul mai sus indicat, instruite conform prescriselor regulamentului pentru intregirea parochiilor, la oficiul protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turda în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agârbiciu, 26 Ianuariu, 1890.

Petru Rosca,
protopresbiter.

Nr. 48 [299] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de paroch de clasa a III-a din comuna Rovina sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale împreunate cu acest post sunt 400 fl. 40 cr. Concurenţii au a-şi asterne cererile lor instruite în sensul legei în terminul deschis la oficiul protopopesc subsemnat.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 20 Ianuariu, 1890.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 947. [287] 3—3

CONCURS.

In urmarea ordinului Preavenerabilului consistoriu ddto 7 Novembre 1889 Nr. 7422 sĕ escrie pentru intregirea postului de paroch în parochia de clasa a III a Vĕrd, protopresbiteratul Agnitei concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela înmormêntări şi sĕvĕrşirea sântelor taine a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an . . . . . . fl. 131.—
2. Una competinţă în bucate de 100 mĕsuri cucuruz à fl. . . . . , . . fl. 100.—
3. Folosirea casei parochiale, a supraedificatelor economice şi a unei grădinini de lângă casa parochială . . . . fl. 50.—
4. Folosirea porţiunei canonice cu un venit anual de fl. 120.—
5. Din pădurea comunală dóuĕ sorţi de lemne computate în bani dau un venit de . . . . . . fl. 24 —

Suma . fl. 425.—

Doritorii de a ocupá acest post, au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform prescriselor „Statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (Agnita, Szent Ágotha) până la terminul susindicat.

Agnita, 12 Ianuariu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Agnitei.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 1136. [289] 3—3

CONCURS.

pentru ocuparea postului de notariu comunal în **Tălmăcel (Kis-Talmács).** Reflectanţii cualificaţi sunt recercaţi a-şi asterne suplicile până la *10 Martiu a. c.* la subscrisul

Venitele sunt:

1. Léfa anuală 400 floreni.
2. Cuartir.
3. Patru metri ☐ de lemne.
4. Venitele statorite pentru afacerile private.

Sibiiu, 8 Februariu, 1890.

Pretorul suprem:

Fabritius.

Nr. 429. [290] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu devenit vacant în comuna **Ludoşul-mare** se escrie prin acésta concurs cu următórele emolumente:

1. Salariu anual de . . 400 fl.
2. Bani de cuartir . . 40 „
3. Relut de lemne . . 34 „
4. Păuşal de cancelarie 40 „
5. Pauşal de călĕtorie . 100 „
6. Competinţele normate în statutul aprobat din partea municipiului.

Cererile concursuale instruite cu documentele prescrise în §. 74, XXII; 1886 au de a se presentá subscrisului până în *22 Februariu 1890 după améḑi* la 6 óre.

Mercurea, în 1 Februari 1890.

Protopretorul cercual.

Nr. 1148. [280] 3—3

EDICT,

Bucura I. Codrénu din Moieciul inferior, soţia legitimă a lui Ioan I Folea din Pesteră, carea pribegesce prin lume fără a se scí tocul ubicaţiunei ei, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorţial edictal incaminat de soţul ei se va pertractá şi decide şi în absenţă.

Zerneşti, în 28 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. a Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 590. [286] 3—3

Edict.

George Bobeş gr. or. din Sita Buzĕu, bărbatul legitim al Marinei G. V. Boricean, asemenea gr. or. din Sita-Buzĕu, care de 5 ani a părăsit pe soţia sa fără a i se sa ubicaţiunea, conform resoluţiunei consistoriale dto. 21 Februariu a. c. Nr. 1575 B. sĕ citéză a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 3 luni dela prima publicare a acestei edict, căci la din contră procesul intentat de soţia sa se va pertracta şi în absenţă-i.

S. Sângeorgiu, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 212/1890 of. com. [302] 2—3

Edict de licitaţiune.

În 24 Februariu st. v., (8 Martiu st. n.) 1890 se va ţiné în cancelaria comunală din **Săcădate la 10 óre ante meridiane** o licitaţiune publică pentru esarêndarea următórelor păşuni comunale pe timpul din **8 Martiu** până în **31 Decembre 1890 st. nou** şi anume:

1. Păşunea aşa numită **„Pădurea din jos“** cu un teritoriu de 382 jugĕre, preţul esclamărei **600 fl.**
2. Păşunea aşa numită **„Pădurea din sus“** cu un teritoriu de 203 jugĕre preţul esclamărei e **400 fl.**

Fie-cine, care doresce a luá arênda trebue s'o depună înainte de licitaţiune **10** % din preţul de esclamare ca vadiu în bani gata.

Condiţiunile mai de aprópe ale arêndei se pot vedea şi înainte de ḑiua licitaţiunei în cancelaria comunală în órele oficióse.

Săcădate, la 23 Februariu, 1890.

Oficiul comunal.

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii „Ardeleana,“ societate pe acţii, se învită în vîrtutea §-lui 18 al statutelor societăţii la a

IV-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Orĕştie la **30 Martiu 1890 st. n. Dumineca după améḑi la 2 óre** în localul institutului (Strada Domnilor Nr. 12).

Obiectele puse la ordinea ḑilei sunt:

1. Raportul direcţiunii despre starea intreprinderii preste tot şi despre resultatul gestiunii anului din urmă în deosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decisiunea asupra compturilor anuale.
4. Decisiunea asupra împărţirii profitului curat, realisat în ultimul an de de gestiune.
5. Ficsarea marcelor de presenţă pentru anul viitoriu.
6. Raportul direcţiunii cu privire la staverirea regulamentului pentru afacerile interne.
7. Alegerea comitetului de supraveghiare conform §-lui 41 din statute.
8. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 28 din statutele societăţii.
9. Esmiterea a doi acţionari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acţionari, cari în sensul §§-lor 20, 21 şi 22 din statutele societăţii doresc a participá la adunare în persoană ori prin plenipotenţi, sunt poftiţi a-şi depune acţiile şi eventualele documente de plenipotenţă la cassa institutului cel mult până la 28 Martiu st. n. la 12 óre antemeridiane.

Orĕştie, la 21 Februariu, 1889 st. n.

[304] 1—1 **Direcţiunea.**

Morburi de plumâni,

Eshalaţiune de gaz (injecţiune rectală)

vindecă **tuberculosa (oftica, slăbirea) astma, catarul bronchial cronic etc. etc.**

Ceea-ce medicilor şi laicilor înainte încă cu 3 ani li se părea un ideal necuprins — vindecarea suferinţelor cronice de plumâni — s'a realisat cu totul prin cura cu eshalaţiunea de gaz. Sunt atestate evidente despre acésta, prin cari se atestă prin mii de vindecaţi, de profesori şi doctori; scrisori de mulţămire din partea mânăstirilor, preoţilor etc.; a căror copie autentică se trimite la cerere ori şi cui franco şi gratuit dimpreună cu prospectul de procedură. Numĕrul cel mic al medicilor necredincioşi este prin acésta cu totul învins.

Cele mai favorabile rapórte ale scrierilor de medecină, întrebuinţarea în cele mai mari spitale, dau în adevĕr strălucită dovadă despre efectul neasteptat **al curei de eshalaţiune cu ajutoriul injectoriului-rectal.**

Următórele persóne însemnate ca prof. **Dr. Bergeon, Dr. Morel,** prof. **Cornil,** prof. **Verneuil,** prof. **Dujardin — Beaumetz,** prof. **Fräntzl,** farmacistul **Dr. Statz** raportéză, că tusa, flegma, frigurile, guturariu se curează după câte-va ḑile şi apoi dispar cu totul, apetitul cresce, greutatea corpului se sporesce până la 5 klog. la astmă dispare lipsa de rĕsuflare. Aşa raportéză şi pacienţii. (Cura însaşi nu e molestitóre, nu irită şi nu are urmări rele.) **Singurul aparat ces. reg. pentru eshalaţiunea de gaz injectorul-rectal spre folosirea proprie** şi adaus pentru producerea gazului se capĕtă pe lângă bani gata sau rambursă postală cu **8 fl.,** dimpreună cu mĕsurătoriul gazului **10 fl.,** la

Dr. Carl Altmann,
Specialarzt für Lungenkrankheiten.
Wien, Mariahilferstrasse Nr. 70. [298] 2—12

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 17 Sibiiu, Sâmbătă 17 Februariu (1 Martiu) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Februariu.

După cunoscutele ucasuri ale impĕratului Germaniei, era de prevĕḑut, că alegerile pentru parlament au sĕ fie în favorul social democraţilor. Politica urmată de cancelariul de fer în ce privesce tacsarea grâului cu vămi grele a instrĕinat de cătră acesta mai pe tóte clasele industriaşilor şi meseriaşilor şi numai aşa numiţii agronomi puteau fi mulţămiţi, căci neputênd intrá în ţéră grânele altor state, ei şi-au sciut câstigá în un timp relativ scurt o bună stare, cum pănă acì nu s'a mai pomenit la ţĕranii din Germania.

In mĕsura, în care au progresat în avere plugarii, în aceea mĕsură au cuprins tot mai mult teren sĕrăcia la clasele meseriaşilor şi amploiaţilor, cari nu se pot ocupá şi cu lucrarea pămêntului. Siliţi ca sĕ cumpere pâne scumpă din causa politicei inaugurate de Bismarck cu atâta indĕrĕtnicie, a fost lucru natural, ca tótă ura sĕ o întórcă asupra acestui bărbat şi a politicei lui agrare şi vamale. Aşa ne esplicăm, că în oraşe partisanii lui Bismarck au suferit desastre la alegeri, aşa ne esplicăm, că social democraţii aḑi au devenit un factor de care trebue se ţină sémă, şi aşa ne esplicăm că pentru mulţămirea lor s'a vĕḑut impĕratul constrins a dá numitele ucasuri, cu care a surprins lumea.

Mai mult, fiind-că acele ucasuri nu sunt contrasemnate de cancelariul imperiului, se crede, că intre acesta şi suveranul seu esistă diverginţe principiali şi acum e numai o intrebare, dacă social-democraţii vor sĕ se mulţăméscă cu regularea cestiunei lucrătorilor, sau vor merge cu un pas mai inainte şi vor pretinde ca graniţele sĕ fie deschise pentru întrarea bucatelor strĕine. Este deci o ferbere colosală între representanţii socialismului şi intre aşa numiţii agrari, şi pe când pe partea celor din urmă stă ca un zid puternic marele cancelariu, în fruntea mişcărei în folosul socialistilor s'a pus junele impĕrat. Nici nu ar avé nici un inţeles regularea órelor de lucru şi regularea plăţii pănă ce grânele strĕine vor fi tacsate cu vămi grele, ca sĕ nu pótă întrá în Germania, căci atunci fie plata lucrătorilor cât de bună, ei tot sunt aserviţi intereselor agronomilor! Scapă deci la aparinţă din ghiarele capitalistilor şi apucă pe mâna agrarilor şi apoi agrarii cu capitalistii sémĕnă ca ou cu ou, proprietăţile cele mari sunt în mânile capitalistilor şi o concesiune făcută în o direcţiune o esploatéză în ceealaltă. Dacă manopera cancelariului ar fi îndreptată contra Franciei, am înţelege, dar nu înţelegem, când ea atinge în modul cel mai simţitoriu interesele aliatului seu, ale Austro-Ungariei.

După datele statistice ce le avem la mână, Austro-Ungaria şi cu deosebire Ungaria a esportat în cei 3—4 ani din urmă cu câteva milióne mai puţine grâne în Germania ca in anii precedenţi. Urmarea e, că aici preţul bucatelor nu se urcă, economii stau sĕ ia lumea în cap, nu pot plătí lucrători şi dări, şi în continuu impovăréză averea imobilă cu datorii pe la bancele din patrie şi chiar şi la cele din strĕinătate. Ar fi de interes ca sĕ se scie câte proprietăţi sunt aḑi neingreunate cu datorii intabulate. Noi după cum cunóscem referinţele din Transilvania şi din Ungaria nu ne vine sĕ credem, că vor fi 5% din tóte, cari sĕ fie libere de ori ce povară. După-ce devine proprietatea impovărată este numai un pas pănă ce trece din mâna vechiului proprietariu în alte mâni şi nu puţine casuri sunt, că familii vechi, şi cu nume bine sunătoriu, aḑi nu mai au un petec de pămênt.

Şi tóte aceste sunt mai mult sau mai puţin resultate ale politicei urmărite de Bismarck, a acelui Bismarck, cu carele un bărbat de stat de ai nostri, ce a inchis nu de mult ochii, a încheiat o pretenie strînsă şi în óra de primejdie nu a lăsat sĕ sară în ajutorul Franciei umilite monarchia nóstră, care are de a se teme la tot casul mai mult de pretenia Germaniei, decât de duşmănia Franciei. Póte lumea sĕ glorifice politica inaugurată de Bismarck şi de rĕposatul conte Andrássy, noi după priceperea nóstră o aflăm de fórte periculósă pentru monarchia nóstră şi viitoriul mai indepărtat ori dór mai apropiat va dovedí, că noi am avut dreptate.

Bismarck ne face imposibili, pănă ce-i suntem preteni, pănă ce de dragul lui am adus jertfe colosale pentru armata, fără cari puteam fi în mare parte, dar dacă odată i ar convení sĕ se scuture şi de acéstă prefăcută pretenie, atunci se vadă popórele monarchiei cu ochii limpeḑi adevĕrata stare a lucrurilor.

Avem insĕ întemeată speranţă, că social-democraţii nu vor rĕmâné cu pretensiunile lor inapoi şi dela victoria lor asteptăm şi putem asteptá indreptarea lucrurilor în spre bine în ce privesce economia şi inflorirea ei în părţile nóstre.

Spusele nóstre câstigă mult, când vedem, că impĕratul german recunósce necesitatea de a se schimbá politica vamală şi agrară.

Administraţiunea de stat.

(Urmare din Nr. 15)

Şi el are şi simţ pentru aceea, că administraţiunea de sine este scop, şi dacă e ca ea sĕ fie curată, atunci nu-i este permis sĕ se abată dela problema sa prin consideraţiuni laterale; aici zace adevĕrata curăţenie şi nu numai în aceea, ca amploiaţii sĕ nu fure, şi sĕ nu asupréscă. Mai ḑice: „administraţiunea sĕ nu se pună în serviciul vre-unei naţionalităţi, confesiuni sau clase“ Despre servirea naţionalităţilor nemagiare nici vorbă nu póte sĕ fie, cum se va satisface deci primei condiţiuni din program, ca administraţiunea sĕ aibă caracter naţional, sau cum se va satisface procederei de magiarisare, dacă administraţiunei nu-i este permis sĕ intre în serviciul intereselor naţionalităţii unguresci?

Étă deci tot acele contraḑiceri, cu cari ne am întêlnit la resortul internelor în enunciaţiunile unei alte persóne de influinţă, cu cele ale contelui Iosif Zichy, cu cari ne întêlnim la tóte ocasiunile, când este vorba despre tema naţionalităţilor. De o parte frase frumóse, cuvêntări despre iubirea faţă cu poporul, din care fie care membru este copilul egal iubit al patriei, cuvinte despre necunóscerea de deosebiri confesionale şi naţionale, de altă parte predicarea lăţirei magiarismului prin administraţiune; enunciaţiuni, că administraţiunea nu póte intrá în serviciul vre unei naţionalităţi, ca apoi punctul cardinal din program sĕ fie problema naţională, şi prin acestea sĕ nimicim administraţiunea de pănă acuma a comitatului, ca prin birocratismul, care-l vom introduce, sĕ se realiseze mai cu efect interesele statului, adecă sĕ facem un nou aparat mai cu efect pentru magiarisare: tóte aceste sunt lucruri, cari nu se pot concordá, şi intrebarea este, se înşélă ómenii pe sine, sau dóră urméză o tactică, prin care se esploatéză impregiurarea: că prin punerea în prospect a magiarisărei opiniunea publică trece prin foc şi prin apă, este accesibilă pentru ori şi ce, şi nici că se cere mare isteţime pentru acoperirea contraḑicerilor, pentru că frasele bombastice necondiţionat 'şi ajung efectul dorit.

In cele de pănă acuma am reprodus capitolul IV în tótă estensiunea, de óre ce în el autorul a tractat cu multă cunoscinţă de causă şi împregiurări cestiunea naţionalităţilor, pe care presa şi bărbaţi de stat o au învocat ca motiv pentru întroducerea administraţiunei de stat. In cele următóre vom face cunoscute capitolele, cari urméză spre a puté urmărí pe autor în desvoltarea vederilor sale.

In capitolul V se grupéză acei factori, cari militéză pentru desbaterea autonomiei municipale, ergo pentru întroducerea administraţiunei de stat prin denumirea funcţionarilor.

In dóuĕ mari tabere se împart ómenii — ḑice autorul. Unii, cari strigă libertate, şi sub stindar-

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

354. Ucenicul, ce citesce fără de voia lui, este asemenea ca un ibovnic, ce n'are bani; călĕtoriul, ce n'are socotélă bună, este ca paserea fără aripi; învĕţatul, ce nu se apucă de aceea ce scie, este ca copaciul fără de ródă; şi dervişul fără de sciinţe, este ca o casă, ce n'are uşă.

355. Nu este cu cale înţeleptului sĕ priméscă sfat cu îndoélă, nici sĕ umble fără de povaţă pre calea ce nu scie.

356. Îndestularea bogăţiilor stă întru a fi nestine mulţămit cu aceea, ce are; şi sĕrăcia cea mai supărătóre este a nu o suferí nestine cu răbdare.

357. Îndeşert asteptăm 5 lucruri dela 5 feliuri de ómeni: daruri dela cel sĕrac, sluşbă dela cel leneş, ajutoriu dela vrăşmaşi, sfat dela pismaşi, şi dragoste adevĕrată dela muiere.

358. Omului dóuĕ lucruri 'i pricinuesc perdere, îndestularea bogăţiei şi limbuţia.

359. Nu te grăbí sĕ înveţi dela alţii ceea ce poţi însuţi sĕ o înveţi cu vreme de sineţi, pentru-că acésta micşoréză socotinţa cea bună, ce au alţii pentru tine.

360. Nu suntem ómeni, când lăsăm de ne biruesce mânia.

361. Aşéḑă-ţi cuvintele tale după înţelesul celora, cu carii vorbesci.

362. Omul este bogat, când rĕmâne mulţămit întru ceea ce-i dă Dumneḑeu.

363. Puţină frumseţe plătesce mai mult decât multă bogăţie.

364. Cel ce se împreună adese cu cei rĕi, face nedireptate cinstei sale, măcar de nu s'ar fi stricat încă de împreunările lor; asemenea se întêmplă şi la acela, ce merge adesea la cârciumă, pentru-că ori cine 'l vede, nu ḑice cum-că merge ca sĕ se închine, ci ca sĕ bea pe vin.

365. Cel ce laudă lucrurile cele rele, se îndémnă a le şi face.

366. Cumpătarea sĕ o socotesci ca un copaciu, ce are în loc de rădăcină mulţămita, şi în loc de ródă odichna.

367. Sĕracul, carele are sfêrşitul seu norocit, sĕ socotesce mai vrednic de cinste decât un împĕrat, ce are sfêrşitul seu nenorocit.

368. Nu se cade înţeleptului sĕ caḑă într'aceea greşală, pentru carea dojenesce pre alţii.

469. Dulcéţa lumii este, sĕ aibi cât 'ţi trebuesce, ér nu cât fără trébă prisosesce.

370. Petrecerea cea multă cu lumea te aruncă în multe rĕutăţi.

371. Cresce preteşugul, când se împreună pretenii, însĕ acéstă împreunare nu se cade sĕ se facă prea adesea.

372. Numai aceia se cade sĕ dea sfat împĕraţilor, cari nu se tem, că-şi vor perde viaţa lor, şi cari nu astéptă nimic dela dênşii.

373. Nimenea nu face mai multă strîmbătate luişi decât cela ce se plécă la un om, ce nu-l socotesce; şi decât cela ce ţine un prieteşug, dintru carele nu are nici un folos.

374. Cel ce nu sufere cu răbdare ostenéla întru puţintică vreme, ca sĕ înveţe, rĕmâne mult întru întunerecul nesciinţii.

375. Omul este mai ales decât tóte zidirile, şi cânele este mai defăimat: însĕ încăşi se cade sĕ mărturisim, cumcă un câne mulţămitoriu este mai vrednic de cinste, decât omul cel nemulţămitoriu.

376. Ómenii cei de rudă bună, ce sunt primitori şi dulci la cuvênt, dobândesc dóuĕ bunătăţí: una că-şi fac mai luminat némul lor cel bun; ér alta, că-şi câştigă cinste şi slavă mai multă dela ómeni.

(Va urmá.)

dul acesteia lucră pentru realisarea idealului lor; alții strigă: ordine și disciplină, și sub acest stindard lucră și ei din tóte puterile. Sub stindardul libertății luptă toți cei ce vreau sĕ susțină autonomia comitatensă, sub cel al ordinei și disciplinei sunt grupate tóte elementele reacționare, acestea voesc centralisarea, pe care o cred realisată în sistemul de denumire.

„Libertate și ordine“ — ḑice autorul — între aceste dóue principii și devise esistă antagonism, de când esistă și societatea omenéscă, și anumiți ómeni predică ostentativ, când una când cealalta. Amicii libertății nu se lasă sĕ fie conturbați, când li se aruncă în față înrudire și frățietate cu tot feliul de elemente turbulente, cu sansculoții, cu comunarḑii, și cu nihilistii; ei se împacă cu aceea, ca amicii ordinei sĕ se bucure de înrudire și comuniunea în principii cu incuisitorii, cu cei 10 incuisitori din Veneția și cu toți despoții din Asia.

Câte odată s'a făcut încercare de compromis între aceste dóue principii, și s'a ḑis: „libertate împreunată cu ordine,“ însĕ devisa acésta s'a docnmentat că are natură de Peciovici; la acésta s'a mai adaus ca frate: progresul pe lângă bună mĕsurare.

(Va urmá.)

Revista politică.

Scandalurile inscenate în dieta din Budapesta la desbaterile legei financiare s'au continuat într'un mod de tot furtunos.

De când cu amenințările vehemente dela desbaterea proiectului de lege militar nu s'a mai provocat un tumult atât de asurḑitoriu ca acum. De trei ori a fost necesitat președintele a amențá cu închiderea ședinței. Insuși președintele a fost amenințat și n'a mai lipsit mult ca focul sĕ se aprindă așa de tare, încât sĕ se încépă o adevĕrată păruélă.

Raportorii și telegramele din Budapesta afirmă, că astfeliu de scandale nu s'au mai întêmplat în parlamentul ungar. De ambele părți se ridicau brațele și pumnii amenințători și larma asurḑitóre nu putù fi potolită decât după o jumĕtate de óră.

Ansă la acéstă scenă condamnabilă a dat o frasă din discursul deputatului Cornel Abrányi din oposițiunea moderată. El, după-ce în decurs de o óră resuscità și combătù teoriile actualului parlamentarism, 'și încheà vorbirea, caracterisând atitudinea ministrului-președinte în cestiunea legei indigenatului, ḑicênd, că pe ministrul președinte nu l mai apĕră nimic ci 'și află scutul numai în pielea subțire a feții sale.

Acésta frasă provocà mare mișcare și aplaudări în oposițiune și o protestare violentă în partidul guvernamental.

In zădar stăruia președintele, ca Abrányi sĕ se esplice, deóre-ce Abrányi nu mai putea luá cuvênlul, deputații s'au grămădit împregiurul președintetui, cei din stânga amenințând, cei din drépta, luându l în apĕrare. Nici chiar Ungron nu putù ajunge la vorbă, cu tóte că se urcase cu puterea pe tribună, și dacă dl Tisza nu părăsia sala mai înainte, scandalul putea degenerá și mai mult.

Pentru a ne face idee de cele petrecute, relevăm numai, că în clubul liberal, unde se aflau aprópe toți ministrii, președintele dietei a fost necesitat sĕ declare, că dênsul în adevĕr nu scie de nici o provocare la duel, ce i s'ar fi făcut din partea lui Abrányi prin doi secundanți și că dacă pretinșii secundanți au fost la dênsul, au venit cu totul într'o altă afacere.

Din causa materialului vast, ce se descopere cu privire la conjurațiunea din Bulgaria, instrucțiunea se face tot în secret făr a se lăsá sĕ pĕtrundă ceva în public. Foile ruse, cari n'au încetat cu comentarea acestui eveniment atribue tótă vina Austro-Ungariei. Acésta nu o fac numai foile panslaviste, dar chiar și cele oficióse. Ele, deducênd din străduințele, ce și le pune Austro Ungaria pentru a câstigá tot mai multă influință și a-și asigurá mai bine interesele, ḑic, că Austro Ungaria a făcut acésta cu scop malițios. Ea a urḑit conjurațiunea pentru ca sĕ aibă motiv a înegrí pe Rusia în fața Europei, dar n'a lăsat conjurațiunea sĕ-și resolveze problema falsă, căci atunci perderea monarchiei nóstre era ireparabilă.

Rusia de altfeliu și-a îndreptat tótă activitatea spre a și sporí trupele. In urma unui ucas al țarului, publicat și în „Ruschii-Invalid“ sporirea se va face mai cu sémă în rêndurile casacilor din Cuban, Terec și Ural. In urma acestei sporiri, cavaleria va intrá în rĕsboiu în numĕr cu mult mai mare, decât cum se presupunea. Ea întrece chiar mĕsura, luată în urma dispozițiunilor privitóre la sporirea contingentului armatei de infanterie, mĕsură, care provedea sporirea cavaleriei în raport cu a infanteriei.

Congresul privitoriu la îmbunătățirea sorții lucrătorilor, conchemat la Berlin din inițiativa împĕratului german, totuși se va ținé. Helveția, carea încă conchemase un congres de acea și natură în Bern a abḑis dela planurile sale din motiv, că dóuĕ congrese rĕu cercetate nu pot luá dispozițiuni mai bune, ca unul mai bine cercetat.

De altfeliu cercurile conducĕtóre din Berlin au sciut sĕ fie prevenitóre, ele au eschis ori-ce caracter politic al acestui congres și au admis, ca sĕ fie numai un congres compus din bărbați specialisti, cari sĕ se ocupe serios cu tóte cestiunile, sĕ le erueze cu multă cunoscință de causă și așa sĕ le dea soluțiunea cuvenită.

După ultimele sciri Francia va luá parte și cu ea și celelalte puteri, căci rĕspunsurile din Francia și Englitera au sosit. Aceste dóuĕ state sunt resolvite a merge mână în mână, deóre ce au multe interese comune, cari numai în modul acesta sunt promovate.

Cronică din Zarand.

Zarand, 25 Februariu, 1890.

Cărți pentru popor. — Ce se recere ca o carte se pótă pĕtrunde în tóte straturile poporului? — Un conspect fugitiv despre cărțile, cari au început a pĕtrunde în sinul poporului. —

Nobila nisuință a cărturarilor nostrii de a dá cărți bune de cetit în mâna poporului, și a le rĕspândí în cele mai estinse cercuri, este de tótă lauda.

In deceniul din urmă s'a și făcut mult în acéstă direcțiune. Și astăḑi ticălos trebue sĕ fie satul în carele sĕ nu dai de cărți de cetire în sinul poporului.

Că nu merge lucru așa de ușor cu rĕspândirea cărților în sinul poporului, după-cum am dorí mulțí, încă trebue sĕ constatăm. Prima causă și cea mai momentósă carea împedecă rĕspândirea cărților în popor, este: puțina pregătire și cunoscință de carte a poporului în mare parte.

Mai vine apoi la mijloc și împregiurarea, că librăriile de unde și pot trage ómenii cărțile, sunt în anumite centre departe de cea mai mare parte a locuitorilor. De câte ori nu am auḑit ómeni din popor, plângêndu-se, că nu sciu de unde sĕ-și cumpere un calendariu, fiindcă la têrguri nu prea vin Ce se mai ḑic apoi de alte cărți menite pentru popor, cari le afli numai la Sibiiu, Brașov etc. unde sunt librării.

Ei! dară ni se va rĕspunde: ḑi de ḑi scólele nóstre dau un contigent mai mare de prunci cari sciu sĕ cetéscă și scrie, éră încât pentru cărți simțindu se trebuințe, ómenii cari trăesc în sinul poporului și se intereséză de el, vor puté sĕ capete cărți în comisiune firesce în anumite centre, unde gravitéză poporul din un ținut mai mare.

Trecem înainte cu un pas. Are poporul deposite la îndemână, de unde sĕ și procure cărți și totu și îl veḑi reservat. Pare că nu se îndură sĕ desbaere punga și sĕ dea 20—30 cruceri pe un calendariu deși are trebuință ne-apărată de el, sau pe o altă carte de cetire. Ici dăm cu capul de pétră, și ésa la ivélă o pretensiune, cu carea te întêlnesci la tot momentul, când cineva din popor vrea sĕ-ți cumpere o carte El te întréba cât e de scumpă? Ii spui prețul, o rĕsfoiesce, o întórce și ți ḑice: „dar mai lesne nu se póte“? Nu! Așa dară nu o pot luá. N'am atâța bani — și se duce

Prima recerință deci a rĕspândirei unei cărți în straturile poporului este: eftinătatea. Ori ce ce carte menită pentru popor, în stadiul nostru de desvoltare are sĕ fie lesne.

Autorul trebue sĕ se mulțăméscă mai mult cu mângăerea ca cartea lui se rĕspândesce în popor, decât venitul material, care e fórte problematic. De acestea recerințe vedem că țin cont germanii cari pregătesc edițiuní anume puntru popor și din autori clasici și opuri de sciință cu prețuri fórte reduse. Tot astfeliu editorii francesi.

Scriitoriul acestor șire de 8 ani de ḑile, punêndu-me în conțelegere cu dóuĕ librării, am primit parte pe bani, parte pe asteptare cărți menite ale rĕspândí în popor. Prima încercare am făcut o cu „satul cu comorile“ al dlui Petrescu. Au trecut câte-va esemplare cu chin cu vai! După câtva timp prețul se reduce dela 45 cr. la 20 cruceri. Ei acum are trecere „satul cu comorile“. Tot astfeliu am pățit cu „Raportul lui Iancu“ până ce s'a redus la 20 cruceri. Ei dară, ce sĕ înșir dela mĕr la pĕr. Acésta împregiurare era cu mult mai însemnată, ca ea sĕ nu fie observată. Chiar de aceea în timpul din urmă atât autorii, cât și editorii, cari au pregătit cărți menite a se da poporului le-au pus prețuri bagatele.

A dóua condițiune, ca o carte sĕ se rĕspândéscă în popor este: sĕ fie scrisă in un stil ușor popular, ci cu ortografia cu semne. Moliere se ḑice, că-și cetea comediile sale, după-ce le finea unei servitóre și dacă aceea ridea era semn că-s bune. Tot astfeliu și la noi dacă vrei ca cartea se ți-o rĕspândesci sĕ ți mĕsuri bine vorbele ca cel-ce o va cetí mai intâiu sĕ ḑică, că o pricepe, e frumósă, e bună, și câte espresiuni mai are poporul.

A treia condițiune e: obiectul ce tractezi în carte ți sĕ intereseze pe cetitoriu. Me restring la aceste trei recerințe. De aceste trei condițiuni se par a fi ținut cont autorii respective editorii cărților, pe cari le voiu aminti ací anume:

„Biblioteca copiilor“, „Genoveva“, „Povesti ardelenesci“, „Copilul de suflet“, „Andreiu cel rĕsfățat“ „Cei trei frați gheboși“, „Arghir“, „Piticot“, „Trei muieri“, „Leonat și Dorofata“, „Stanley“ — din editura Ciurcu, apoi „Satul cu comorile“, „Invĕțătoriul din Meresci“ — editura Alecsi: „Pădurénca“, „Fata stolreului“, „Povestile: „Ce n'a fost și nu va fi“, „Pipĕruș Petru“, „Păcală și Tândală“, „Teiu legănat“, „Colăcăritul“ „Fiica a nóue mame“, „Povestea lui Ignat“, „Sfântul Nicolae“, „Indĕrătnicul“, Blăstĕm de mamă“, „Vlad și Catrina“, „Din bĕtrâni“, „Căldărușa cu 3 picióre“, „Cenușotca“, „Scăpĕrătórea“, „Fata craiului din cetini“, „Draga mamei“, „Păcală în satul lui“, „Sgârcitul“, „Lumea prostilor“, „Nu sciu împĕrat“, „Ḑina împĕrătésă Fulger“, „Spice de aur“, „Rusalin pĕcurariul“.

Mai departe: „Intêmplările lui Păcală“ „Griselda“ și „Proverbele românilor“ de Hințescu; „Raportul lui Jancu“, „Biografiile“ de Grube, „Inimióra“ de Reteganul, „Trandafiri și Viorele“, „Ardeleanul glumeț,“ „Isvor de bună stare“ de Sima (cevași cam scumpe), „Economia Câmpului“ de Moian, „Robinson“ de G. Popa, „Manualul de stupărit“ de Costin, și cel de Sp. Dămian, „Basmul feciorului de împĕrat“ de Odobescu, „Esop“, „Goronul lui Horea“. Apoi Calendarele preste tot. Gazeta de Dumineca.

Câteva cărți din „Biblioteca ilustrată pentru tineret“ editura Haimann din Bucuresci.

Dintre colecțiunile de poesii aveau trecere intre popor: „Resunetul și Arionul.“ Am adus înainte ca intrécât câteva cărți și s'ar mai puté adauge mai pe atâtea incă. Eram sĕ uit de „Merindea dela scólă“ a dlui Dr. Georgiu Popa, una dintre cărțile a căror valóre in-

---

Banii dracului

(Urmare din Nr. 15 și încheere.)

Pista astéptă momentul ca sĕ se convingă, că Alecsă și Istina sunt adormiți, sĕ scólă frumușel și pune mâna pe cheile dela lada cu banii și începe a luá de acolo de unde el nu a pus. Istina se trezesce, dă alarm, scólă pe bărbatul amețit din somn, și între hoț și stăpân se încinge o luptă. Pista vrea sĕ tragă cu revolverul ce-l avea ascuns la el — dar în acel moment căpĕtà o lovitură dela Alecsă — în urma căreia cade jos la pămênt și preste puține minute Pista e mort.

Iustiția și a făcut datorința față de Alecsă, și pecând el petrece în închisóre, biata Istina alérgă cu ochii plini de lacrămi pe la domni, pe la ușile temnițelor și pela nenorociți, ca sĕ-și aline durerile ce i le-a causat óra aceea nenorocită, în care a întrat Pista în casa lor.

Odată se opresce la o casă în Pustiniș — unde un om bĕtrân trăgea de mórte și ea intrà la el ca sĕ dea mână de ajutoriu de va fi de lipsă.

Moșnégul era tocmai — acela, care la publicarea testamentului după Ambruș, a borborosit vorbele, „Nu ve bucurați de banii dracului“ — și când se ivesce Istina în pragul ușii, îi face semn sĕ se așeḑe lângă patul lui. Istina se apropie cu lacrămi în ochi, bĕtrânul o prinde de mână și începe a vorbí: Am sĕ ți spun ceva până nu închid ochii. Eu am fost servitoriu la Ambruș, când era și el june în nisce ani furtunoși.

Pe atunci el era mai mult fudul decât avut — și de aceea nu-și căpĕta nici nevastă după plac.

In o séră mi a poruncit sĕ prind caii la trăsură și sĕ mergem la o mătușă a lui, care locuia departe de Pustiniș ca la 2 óre în satul Grebenisce. Eu am ascultat porunca și am pornit la drum.

Când cântau cocoșii de mézănópte eram cu trăsura la pórtă — și stăpânul meu a întrat în casă.

Nu am auḑit nici larmă, nici lătrat de câni, era o tăcere adêncă, ca cum tótă lumea ar fi mórtă. După un cias de vreme a eșit stăpânul meu, a adus un pachet cu el și l'a pus în trăsură făr sĕ-mi ḑică un cuvênt Decătră ḑiuă ne-am reintors acasă și abia am stătut vreo 2—3 óre, când vine o strafetă din Grebenisce, că pe bĕtrâna a omorît o și ia luat toți banii. La acésta veste eu am trĕsărit, dar nu am cutezat a ḑice nici o vorbă.

Stăpânul meu s'o dus și o îngropat — și numai la mórtea lui am ḑis, „nu ve bucurați de banii dracului“ — și éră acum 'ți spun și ție pe urmă ca sĕ scii, că Ambruș a câștigat averea mângită de sângele mătușei lui și a trebuit sĕ se alégă nimica din ea.

Apoi o prinse de mână încă odată și bĕtrânul închise ochii pentru totdeuna.

trinsecă este mai pe sus de ori-ce critică. Cu durere însĕ trebue sĕ afirm, că în straturile poporului, nu va puté străbate, şi nu va puté deveni populară. Una pentru că e prea scumpă cu 1 fl, pentru badea Tóder, alta e sĕ o spunem verde: ortografia şi limbagiul pe alocurea greoiu. O cetesc cu plăcere preoţii, invĕţătorii. Am dat-o în mâna plugarilor însĕ şi ḑic că nu o pricep.

Precum se vede din cele de mai sus avem multişóre cărţi scrise anume pentru popor. Ni se pune întrebarea, cine are datorinţa a face cunoscute cărţile numite, şi altele, în sinul poporului. Şi apoi în în ce ram al literaturei suntem mai sĕraci. Despre aceste însĕ de altădată.

La revedere. *Corespondentul.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Sĕlişte, 12 Februariu 1890. Cestiunea pusă de dl Enescu în discuţiune merită tótă atenţiunea bărbaţilor de scólă. Ea e cu mult mai importantă, decât sĕ nu merite ca sĕ se ocupe şi presa nóstră cu ea, pentru că nu e vorbă de nimica mai mult, nici mai puţin, decât de progresul ce l pot face scólele nóstre cu mai mulţi invĕţători, sau apoi stagnarea învĕţămêntului în aşeḑĕmintele acele culturali, cari sunt parte mare mândria nóstră confesională.

Dl Enescu se află în primul an al activităţii sale învĕţătoresci şi se vede, că intimpină greutăţi.

Ideile, ce şi le-a făcut până era pe bancele scólei despre viaţa de învĕţătoriu, se vede, că nu le póte aplicá, cum ar dorí şi în practică. Acésta insĕ nu are sĕ-l descuragieze. Sórtea acésta o au împărtăşit toţi cei ce au avut norocirea de a fi învĕţători. Greutatea cea mai mare dl Enescu sĕ nu o caute în sistemul de perondare sau în cel al stabilităţii unui învĕţătoriu în o clasă, ci sĕ o caute în aceea, că cum este compus corpul învĕţătoresc.

Dacă acela e compus din bărbaţi destoinici şi egal cualificaţi, cestiunea se resólvă uşor şi sistemul de perondare, care s'a dovedit totdeuna de cel mai practic, se va puté pune în lucrare fără nici o greutate.

Acésta însĕ nu atârnă dela învĕţători ca sĕ fie aşa, ci atârnă dela sinodul parochial, care are dreptul şi datorinţa de a alege atari ómeni, acolo unde se imbie atari.

Ómenii chemaţi a alege personalul didactic 'l pistriţéză bucuros şi aşa noi nu putem pune în practică aceste principii pedagogice, cari s'au dovedit de cele mai salutari, din cause esterne, neatârnătóre de noi de ómenii scólei.

Aşa apoi în loc de a ne ţiné strict de un sistem am trebuit şi trebue ca sĕ le conbinăm pe amêndóuĕ, şi aici e érăşi greu de a aflá calea cea adevĕrată. Pedagogii de profesiune ţin, că în clasa primă trebue pus cel mai harnic şi mai destoinic învĕţătoriu, pe acela care are mai mult tact pedagogic, pre acela, care are şi o esperinţă bogată şi a dat probe despre desteritatea de a scí tractá cu începĕtorii. Bine, admitem, că vom face aşa şi acolo vom pune pe un atare om, şi de sigur, că la o scólă cu 6—7 învĕţători se va aflá un atare sau doi, dar atunci cui sĕ incredinţăm clasele superióre, clasa a IV d. e. unde se recere ca învĕţătoriul sĕ fie bine versat în fisică, în geografie, istoriă şi în alte obiecte de invĕţămênt, cari cer şi óre-cari studii pregătitóre gimnasiale şi cer fără indoélă ca învĕţătoriul sĕ ţină mereu cont de paşii ce-i face scinţa pedagogică. Étă deci greutatea, că ea este de a se căutá în cause esterne neatârnătóre dela noi şi până-ce nu se va hotărí anume pregătirea ce trebue sĕ o aibă un învĕţătoriu la o scólă capitală, până atunci întrebarea acésta va fi totdeuna o intrebare deschisă şi neresolvată.

Ḑic ómenii, chiar şi cei pretinşi de scólă, că în clasele prime pot fi aplicaţi ómeni şi cu mai puţine cunoscinţe.

Eu ḑic, că greşesc cei ce susţin o atare anomalie şi greşesc, pentru că în un corp didactic nu e bine ca sĕ fie puteri neomogene, ci pe cat e numai posibil este de a se ţintí la uniformitatea în modul de prelegeri, pentru-că cel ce a condus clasa primă rĕu, va îngreuná posiţiunea celui de clasa a dóua şi aşa treptat până în clasa din urmă, ér ródele unei atari sisteme apoi se rĕsbună amar asupra tinerimei şi asupra viitorilor cetăţeni. Ca sĕ se paraliseze incât-va rĕul, ce esistă acum la multe scóle cu mai mulţi învĕţători, apoi totuşi nu rĕmâne un alt espedient decât ca invĕţătorii mai cualificaţi sĕ se perondeze în clasele mai de sus, ér cei cu mai puţină pregătire trebue staţionaţi pe clasele prime.

Acésta ce e drept nu e în interesul invĕţătorilor ce devin scoşi afară din perondare, dar e în interesul scólei, şi ei dacă în mai mulţi ani vor predá elementele cetitului, scrisului şi a le computului pot fi lăsaţi acolo pentru totdeuna, tocmai ca sĕ nu impedece apoi pe ceialalţi de a-şi validitá tóte puterile în decurs de 3 ani. Un învĕţătoriu numai atunci póte fi judecat obiectiv, dacă a percurs 2—3 ani cu o clasă şi a dovedit de ce e capace.

A fi pus anul acesta aici, căci aşa cere necesitatea, anul venitoriu aruncat acolo, érăşi alt an în alt loc el devine disgutat şi nu e în stare nici odată — când va părăsí catedra póte, sau când va rĕmâné pe ea până va imbĕtrâní, ca sĕ ḑică acesta a fost elevul meu, eu l'am condus şi de sub conducerea mea a devenit aceea ce este. Şi acésta nu póte se scape din vedere unui om cu óre-care ambiţiune nobilă.

Va se ḑică, în loc de sistem trebue sĕ ne mulţămim cu o cârpitură până vom avé în scóle ómeni fără nici o pregătire, căci a pune pe acestia sĕ se perondeze cu o clasă din prima până în a patra ar însemná a nefericí vre o 40—50 elevi pe tótă viaţa. Dar părinţii ce vor ḑice şi ei la acésta Sciu o scólă unde părinţii din temere. că le ajunge copilul sub mâna unui învĕţătoriu mai debil a preferit al lăsá sĕ repeteze clasa şi i-a mâncat copilului un an din viaţă, dar acel părinte nu a avut curagiu ca sĕ céră delăturarea celui neharnic din sinul corporaţiunei.

Aşa stăm noi în cele ale scólelor capitali şi ar fi timpul ca ómenii sĕ indrepte aceste stări de lucruri în interesul acelor scóle, ca sĕ pótă fi o uniformitate în corpul invĕţătoresc şi nu ca rudenii şi alţi factori interesaţi de ale lor interese sĕ pună în joc esistenţa acelor scóle, unde şi salarele sunt bunişóre şi unde se imbie şi ómeni destoinici.

Un amic al scólei.

Varietăţi.

* (Personal). Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit cu trenul de séră plécă la Budapesta în afacerile fundaţiunei „Gozsdu“.

* (Alegere de protopresbiter.) Eri s'a ţinut sinodul protopresbiteral electoral al tractului Sibiiului pentru alegerea de protopresbiter şi între cei doi concurenţi admişi la candidare voturile alegĕtorilor s'au împărţit astfel: Ioan Papiu, protopopul Devei a întrunit 32, ér Mateiu Voilean, asesor consistorial 34 voturi. Notăm pe scurt, că alegerea a decurs sub conducerea comisariului consistorial protopresbiter şi asesor Zacharia Boiu în cea mai esemplară ordine, fiind sinodul fórte bine cercetat, abia 3—4 membri au lipsit.

* (Esamen.) In 10 Martiu a c. n. la 9 óre a. m. se va ţiné la scóla agronomică de economie a comitatului Sibiiu esamen din instrucţiunea teoritică.

* (Conferinţele militare.) In numĕrul trecut am amintit, că în Budapesta s'au ţinut conferinţe militare, în care s'au luat hotărirea a se introduce în armată iarba fără fum. S'au mai decis totdeodată şi sporirea provisiunilor de reservă în arme. Eserciţiile, ce s'au făcut până acum cu iarba fără fum dau un escelent resultat şi pusca Manlicher nu trebue supusă la mari schimbări. Espasiunea ierbei fără fum e aşa de mare încât întrece rasanţa de până acum cu 500—1000 paşi.

* (Monument pentru Andrássy.) In dieta din Budapesta s'a adus ḑilele trecute un proiect pentru ridicarea unui monument contelui Andrássy. Proiectul întimpinat cu aplause din tóte părţile a fost predat apoi comisiunei financiare. In urma desbaterilor se vede, că focul de aderare a a mai scăḑut, căci deputaţii oposiţionali radicali au votat contra, şi contra au vorbit şi marii oratori Eötvös şi Helfy. In parlamentul austriac guvernul s'a ferit sĕ presente un astfeliu de proiect din causă, ca sĕ nu se provóce desbinări acum, când e mai mare lipsă, ca spiritele sĕ fie împăcate.

* (Balul român în Cernăuţi.) Balul român dat în Cernăuţi de către societatea „Junimea“ a fost splendid şi se consideră ca cel dintâiu bal de elită, ce s'a dat în carnevalul trecut. Familiile cele mai distinse au luat parte până târḑiu.

* (Balurile în Bucuresci.) La balul de curte din Bucuresci a luat parte 1,500 de persóne. Curtea regală a luat parte în carnevalul acesta şi la balul societăţii „Providenţa,“ dat în sala teatrului naţional şi arangiat cu tombolă; la balul societăţii „Obolul“ în stabilimentul băilor eforiei, apoi la petrecerea arangiată de preşedintele camerei deputaţilor, M. Cantacuzino.

* (Congresul corpului didactic.) Al şeptelea congres al corpului didactic din România se va ţiné anul acesta la Bucuresci în ḑilele de 26, 27 şi 28 Aprile 1890. Se va discutá despre: *Metodul de predare al celor mai importante obiecte de studiu din învĕţămêntul primar în genere.* S'a acordat pe liniile ferate române o reducere de 50%. Inscrierile se fac la secretariul C. C. Dobrescu, prof. la liceul s. Sava.

* (Studenţi francesi la universităţile germane.) După statisticile sosite din Berlin numĕrul studenţilor înscrişi la universităţile din Germania este de 29,007, dintre cari numai 32 sunt francesi. O parte fórte considerabilă dintre acesti ascultători ai cursurilor universitare sunt dintre celelalte naţionalităţi ale Europei.

* (O nouă fabrică de hârtie in România.) Industria României face ḑi pe ḑi tot mai mari progrese. In ḑilele trecute s'a deschis o nouă fabrică de hârtie în judeţul Prahova la comuna Scăeni.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

În 2/14 Februariu st. v. corpul învĕţătoresc dimpreună cu elevii dela scóla română gr. or. din Tilisca, a arangiat cu ocasiunea hramului acestei scóle o producţiune „declamatorică musicală“. Cu ocasiunea acelei producţiuni au incurs în favorul bibliotecei scólei dela următorii contribuenţi benevoli următórele sume:

Dela domnii Ioan Iosof preot, Petru Iuga preot, Ioachim Muntean preot Gurariu, Stefan Milea notariu, Dumitru Rodean, Ioan Lazar învĕţ. pens. Galeş, Nicolau Neamţu învĕţătoriu Sĕlişte, Nicolau Roman comerc. Sĕlişte, Andrássy cancelist reg. Sĕlişte, N. Halalaiu adj. not. Sĕlişte, N. Dobrotă învĕţ. în Poiana, Andreiu Ruje Galeş, Teodor Stoia Galeş câte 1 fl.; Dumitru Chirca învĕţătoriu Sĕlişte, Ilie Hociotă învĕţătoriu Sĕlişte, Vizantie Marcu Galeş câte 60 cr.; Zacharia Ioanoviciu, Simion Rodean, d-na preutésă Neaga, V. Josof, Ilie Flóşu comerc. câte 50 cr.; George Bratu, Ioan Prică, G. Pĕcurariu, Vasilie Juga câte 40 cr.; Gligor Zeicu, Const. Bratu, Toma Mihaiu, Savu Frecea, Nicolau Flóşu Galeş, Pavel Banciu, Avram Hênsa, D. Răceu, Mihail Preda, N. Florea, Ioan Banciu, Dumitru Banciu, Dumitru Stancă, Toma Stancă, St. Nan, D. Miclăuş, Dumitru Iuga, Ioan Mănese, Stefan Bratu, Ioan Sasu Galeş câte 20 cr.

Au mai incurs din afară dela d-na Dorotea I. Iosof Bucuresci 1 fl.; dl Ioan Iosof inspector revisor la societatea de asigurare „Naţionala“ Bucuresci 1 fl.

Dela mai mulţi contribuenţi 3 fl. 01 cr.

Aceste contribuiri benevole dau suma de 27 fl. 41 cr., din care sumă sau şi cumpĕrat cărţi pentru elevii şi elevele dela scóla susmenţionată.

Priméscă deci marinimoşii contribuenţi sincerile şi căldurósele nóstre mulţămiri pentru frumosul sprigin, atât material cât şi moral, ce ni ni l'au oferit cu acéstă ocasiune.

Asemenea priméscă şi onorata primărie comunală mulţămire corpului învĕţătoresc pentru spriginul dat cu acésta ocasiune.

Tilisca, în 10/22 Februariu, 1890.

În numele corpului învĕţătoresc
Demetriu Iosof,
învĕţătoriu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 26 Februariu 1889.

	Viena	B.-pestu
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.30	103.30
Sorţi de regularea Tisei	127.75	127.50
Galbin	5.59	5.57
Napoleon	9.42½	9.43

Nr. 54. [305] 1—3

CONCURS.

In sensul ordinului Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 8585/1889 B. din 2 Ianuariu a. c. se escrie concurs pentru intregirea vacantei parochii de clasa a III a Babohalma, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

Curte şi grădină parochială în mărime de 914 □°, cemiterul din jurul bisericei de 1017 □°, portiunea canonică 25 jugĕre pămênt comasat şi tóte celelalte venite stolare statorite în şedinţa sinodului parochial din 10 Decembre a. tr., cari dau sumă de 500 fl.

Doritorii de a ocupá acéstă staţiune parochială au sĕ aştérnă suplicele lor instruite cu documentele recerute de Statutul organic şi lege până la terminul indicat — la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferióre în Cetatea de baltă (u. p. Küköllővár).

Avênd concurenţii odată sau de dóuĕ ori a se presentá în biserica din Babohalma spre a-şi arătá desteritatea în cântări şi tipic, şi acésta în timpul prescris de lege.

Competitorii pot luá informaţiuni la oficiul protopresbiteral sau comitetul parochial despre bunăstarea a parochiei şi venitelor.

Cetatea de baltă, 26 Ianuariu, 1890.

în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.
Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Têrnavei inferióre.
Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 58. [306] 1—1

Anunţ.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că Ioan N. Loga e divorţiat de pribegita lui soţie Ana I. Goia, din Braşov prin sentinţa consistoriului archidiecesan în 16 Ianuariu 1890 Nr. 8198 B. ex 1889.

Braşov, 28 Februariu, 1890.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.
Ioan Petric,
protopresb.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acéstia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătênului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte l victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influinț mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este mult-mai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților noștri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 37—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 18 Sibiiu, Marţi 20 Februariu (4 Martiu) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 19 Februariu.

Se vede, că Bulgaria nu se numĕră între acelea ţĕri fericite, cărora le este dat sĕ se fericéscă după cum ea voesce, se vede că sórtea ei este, ca sĕ se fericéscă după-cum doresce Rusia.

O serie întrégă de uneltiri s'au ţĕsut contra acestei ţĕri, o serie întrégă de încercări de a se distruge autoritatea bărbaţilor ei de stat, şi în cele din urmă tot ordinea a eşit învingătóre.

După alungarea principelui Alecsandru de Batemberg, generalul Kaulbars predica pre stradă revoluţiunea contra ordinei de stat.

Abia a trecut acéstă grea încercare şi uneltirile rusesci au început a cutriera Bulgaria în ascuns şi a subminá întreg terenul, provocând conjuraţiunile dela Burgas şi Rusciuc, cari au fost oprimate în sânge, şi ordinea a fost susţinută.

La ordinea ḑilei tocmai acuma are de lucru guvernul din Sofia cu nóuĕ încercări de a se sguduí din temeliă autoritatea statului, şi acestea sunt conjuraţiunea cea mai nóuă militară sub Paniţa, pretensiunea făcută de Rusia, ca Bulgaria sĕ plătéscă rentele din despăgubirea rĕsboiului din 1877, cari rente de mai mulţi ani au rĕmas neridicate.

Incercările cele multe ale Rusiei de a umilí guvernul din Sofia, şi de a produce astfeliu de disordine, încât Europa sĕ simtă necesitatea esmiterei unei mari puteri pentru restabilirea ordinei, sau cea ce se pare a fi nisuinţa Rusiei, producerea de disordine, care eventual se justifice o ocupaţiune militară a Rusiei, tóte aceste încercări au rĕmas zadarnice, şi ele în loc de a sdruncinà posiţiunea guvernului, o au întărit, şi în loc de a oblí drumul pentru ocuparea Bulgariei din partea Rusiei, o au compromis tot mai mult în faţa Europei. Cu deosebire nóua conjuraţiune au scos la ivélă amestecul ambasadorului rus din Bucuresci în acéstă afacere ruşinósă, ér pretensiunea Rusiei de a încassá despăgubirea, pe care de ani de ḑile nu o a mai pretins a scos la ivélă lucruri de tot caracteristice pentru intenţiunea, cu care a lucrat şi lucră Rusia, şi a făcut servicii însemnate causei bulgarilor.

Sub cuvênt, că guvernul ţarului nu recunósce pre guvernul din Sofia al principelui Ferdinand, ţarul rusesc de mai multă vreme nu a ridicat suma stipulată pentru despăgubirea de rĕsboiu. In credinţa, că guvernului bulgar îi va face perplesităţi, din cari cu anevoie va pute eşí, ţarul Rusiei prin guvernul din Berlin a cerut plătirea cuotelor restante din anii din urmă. Guvernul bulgar a dat ordin bancei naţionale, ca fără întârḑiere se reclame miliónele cerute. Mulţimea de bani, de care deodată dispune guvernul domnului Stambulov se esplică uşor. La terminele puse guvernul bulgar totdeuna imbia pe cel rusesc cu suma obvenientă, şi deóre-ce acesta nu voia sĕ o priméscă, guvernul din Sofia o pune spre păstrare. Aşa acuma s'a putut ridicá întrégă suma deodată.

In loc de a pregătí cursă guvernului bulgar, a căḑut în rea cursă insuşi guvernul rusesc, deóre-ce prin pretensiunea făcută a recunoscut indreptăţirea guvernului bulgar de a plătí în numele ţĕrei, şi a recunoscut îndreptăţirea de a fi şi de a conduce afacerile ţĕrei, şi numai acuma observă cursa, în care a căḑut.

Şi a căḑut în cursă şi mai mare ca acésta. Din corespondenţa pre care o a publicat guvernul bulgar a eşit la ivélă, că rĕposatul ţar a destinat suma despăgubirei pentru imbunătăţirea sorţiei Bulgariei. Suma acésta aşadară nu póte trece din Bulgaria, ci Rusia are sĕ o întrebuinţeze pentru imbunătăţirea ţĕrei. Şi ea o a intrebuinţat bine, deóre-ce din ea s'au acoperit până acuma spesele celor dóuĕ revoluţiuni de până acuma.

In chipul acesta vrea Rusia fericirea Bulgariei, o fericire, de care cea din urmă se lapădă din tóte părţile.

Administraţiunea de stat.

(Urmare)

Un asemenea compromis se caută şi acuma. Adevĕraţii amici ai libertăţii trebue sĕ se feréscă de asemenea compromise, căci resultatul lor de regulă pentru ei este *„compromissio."* Aḑi umblă se prindă pe amicii libertăţii cu devisa: *„stat modern;"* însĕ acesta nu este alta decât nóua ediţiune impăpuşată a devisei celei vechi: ordine şi disciplină. Societatea modernă aḑi vrea sĕ lucreze cu vapor şi sĕ se bucure; ea vrea ca se nu fie conturbată nici una nici în alta, trebue deci sĕ aibă ordine şi poliţie mai pre sus de tóte, şi prelângă acésta ea nu observă pericolul, că aceea ordine, dacă susţinerea ei se concrede altuia, se preface în absolutism, şi poliţistul, pre care l'a angajat în serviţiu, i se preface în stăpân, în tiran. Acéstă direcţiune o urméză societatea de aḑi tot mai mult, şi statul modern devine sinonim cu statul poliţial. Inţelesul cuvêntului *„modern"* numai este acela, ce a fost la începutul acestui secol, când el era sinonim cu intenerimea produsă prin revoluţiunea francesă, înţelesul cuvêntului *„modern"* s'a nesocotit, şi aḑi-l pórtă pe braţe fórte de multe-ori reacţiunea.

„Vine apoi principiul naţional, „şovinismul". Şi el se pórtă cu principiele şi cu devisele fără de nici o cruţare; turbură inrolarea în taberele libertăţii şi ale ordinei, în cele ale liberalismului şi conservatismului; pentru el ori ce principiu este bun, dacă el eventual după impregiuările date mână apa pe móra cea dorită. In numele principiului naţional cei mai slabi se provócă la dreptate şi ecuitate, cei mai tari la principiul salus reipublicae şi la jus fortioris, se provócă la simţeminte sânte şi la datorinţe sânte ca urmare ale acelora, inaintea cărora trebue sĕ se ascundă alte consideraţiuni, sĕ provócă la datorinţe absolute, şi la acsiome deduse din acestea, cari eschid şi fac de prisos ori ce resonare. Este mirare apoi, dacă sub asemenea efecte se turbură mintea ce caută libertatea, dacă se conturbă inima cea simţitóre, şi dacă numai deodată aflăm în o ciudată societate pre mulţi amici recunoscuţi pentru liberalismul lor, cari sunt aplecaţi sĕ accepteze administraţiunea de stat, sau cari o contempléză cu mai mult indiferentism, de cum s'ar puté pretinde dela următorii liberalilor dinainte de 1848?

După aceste consideraţiuni generale, cari de minune ilustréză situaţiunea actuală clasifică pe amicii administraţiunei de stat. Ca kossutist de principii autorul inregistréză între acestia pre toţi factorii din Cislaithania, urméză apoi birocraţia, clericalismul cu inaltul cler romano-catolic, aristocraţia şi pe urmă jidanii, şi ca încheere esclamă, că nu a sosit óre timpul, ca în faţa acestei coaliţiuni sĕ se trezéscă bărbaţii, cari mai iubesc libertatea şi sĕ pună stavilă pornirei, care vrea se ingrópe, instituţiunea veche a autonomiei municipale.

In capitolul VI se ocupă autorul în special cu autonomia comitatensă şi cere ca sĕ susţină 2 lucruri, actuala impărţire teritorială a ţĕrei, şi alegerea funcţionarilor.

Actualii bărbaţi de stat accentuéză la tóte ocasiunile, că ei nu voesc se stirpéscă autonomia, ci din contră ei vreau sĕ creeze o adevĕrată autonomie. Spre scopul acesta vreau se lase în vigóre adunările comitatense, vor tolerá comisiunile de controlare, cele disciplinare, şi vor lăsá comitatului şi dreptul de a-şi impune imposite.

Acesta va fi comitatul cel nou, cu care vreau sĕ fericéscă lumea. In un asemenea comitat nime nu va mai avé sĕ se ocupe cu afacerile publice. In faţa representanţilor poporului va stá nu unul, nu o singură persónă denumită de către guvern ca până acuma, ci un corp întreg de funcţionari puşi din graţia guvernului.

Inzadar va mai esistá comisia de controlă şi cea disciplinară, înzadar se vor aduce concluse în o direcţiune sau alta. Amploiatul în faţa acestor comisiuni va stá riḑênd, căci el îşi are instrucţiunile

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

377. Sĕvêrşirea omului stă în trei lucruri, întru a-şi ţiné credinţa, întru a fi răbdătoriu în nenorociri, şi întru a se chivernisí cu socotinţă.

378. De vreme ce lumea nu este altă fără numai o preumblare, se cade încai sĕ umblăm cu o mijlocire, de carea cei ce ne vor urmá, sĕ grăéscă bune pentru noi.

379. Atâta este de blândă cămila, cât un copil póte sĕ o tragă de căpăstru cale de o sută de mile, ér apoi de o va duce copilul la vre-o cale primeşdiósă, stă în potrivă, şi nu se mai supune: acésta ne învaţă cum că se cade sĕ lăsăm blândeţele, când este de trébă iuţimea.

380. Un domn ce n'are dreptate, este ca un rîu fără de apă.

381. Precum bucatele cele de multe feliuri sunt nefolositóre la bolnavi, aşişderea şi tóte învĕţăturile, sfătuirile şi didachiile nu folosesc, celuia ce este orbit de dragostea lumii.

382. La trei întêmplări deosebite trei rênduele de ómeni se cunosc ce feliu sunt, şi ce sciu sĕ facă: cei viteji la rĕsboiu, cei credincioşi la darea odórelor, ce li s'au încredinţat şi prietenii la vreme de nevoie.

383. Minciuna este ca o rană, ce lasă în urma ei semn; pentru aceea mincinosul nu are creḑĕmênt nici când grăesce adevĕrul.

384. Învĕţatul, carele nu pune la lucrare aceea ce scie, se asémênă unui nor, carele nu dă plóie.

385. A avé o mie de prietini, nu este mult, ér a avé numai un vrăşmaş, este prea mult.

386. Sciinţa gonesce neînvĕţarea, ér nălucirile cele rele nu se pot isgoní dela mintea cea îndărătnică.

387. Cât vrăşmaşul se arată mai smerit, vesel şi blând, atâta se cade sĕ nu te nădăjduesci lui.

388. Dóuĕ lucruri sunt amestecate, a tăcé când se cade sĕ grăesci, şi a vorovi când se cade sĕ taci.

389. Un om singur nu póte sĕ ucigă cu sabia lui o sută de ómeni, éră cu înţelepciunea lui póte sĕ pérḑă o óste întrégă.

390. Bogatul, ce n'are mâna lui tinsă, se asémă cu copaciul cel neroditoriu.

391. Sĕ nu-ţi fie cu trudă a cere, şi adevĕrat vei aflá aceea, ce ceri.

392. De vreme ce tu nu poţi sĕ ţii taina ta, deci ce dreptate ai sĕ-ţi bănuesci de o va vĕdí alt cineva-şi, adecă cela ce i-o ai încredinţat.

393. Măcar că răbdarea este amară, ér încăşi róda ei este dulce.

394. Cela ce pentru ca sĕ-şi arate iscusinţa limbii lui şi isteţimea minţii, grăiesce mai mult de câte este vrednic sĕ facă, mai pre urmă se căesce de nebunia lui.

395. Slujirea trebilor celor împĕrătesci este ca călĕtoria de pre mare, întru carea dobândesce nestine şi pierde, grămădesce avuţia şi perde viaţa.

396. Muerea fără ruşine este ca bucata cea nesărată.

397. Ori carele de a sa bună voie este sĕrac, nici are nimic, nici îl stăpânesce nimic.

398. Fratele, ce caută odichnele sale cu vătămarea fratelui lui, nu este nici frate nici rudă.

399. O ḑi singură a unui om învĕţat plătesce mai mult decât tótă viaţa celui neînvĕţat.

400. Mai dorit lucru este a murí nestine întru slavă, decât a trăí întru ocară.

401. Omul cel rĕu se cade sĕ se socotéscă mort, măcar deşi trăesce, éră cel bun trăesce şi între cei morţi.

(Va urmá.)

dela stăpânul seu şi ori-ce concluse va luá adunarea comitatensă amploiatul va lucrá după ordinele stăpânului seu, şi în acest cas călcarea concluselor comitatense pentru amploiat va fi titlul de recomândare.

In un asemenea comitat spiritul dedat a se ocupá cu lucruri publice va dispăré cu totul, şi nime nu va mai cercetá pompósele sale ale comitatelor.

(Va urmá.)

Revista politică.

In conferinţele militare, ce s'au ţinut în Budapesta sub conducerea monarchului şi cari au durat trei ḑile s'au luat decisiuni de tot importante.

Am relevat până acuma, că s'a hotărit introducerea prafului fără fum şi sporirea armelor de reservă. Afară de acestea s'a vorbit mult despre obiectele de discutat, ce sunt ca sĕ se aducă înaintea delegaţiunilor. Raportorul din Viena al ḑiarului „Times“ impărtăsesce, că s'a adus în discusiune şi fortificarea graniţelor din spre România şi la aceste discusiuni rolul mai însemnat l'a avut archiducele Ludovic. Ḑiarul „City“ aduce scirea sigură, că nu numai s'au desbătut acésta cestiune, dar s'a şi luat hotărirea, ca ministeriul de resbel sĕ pregătéscă bugetul de spese şi tot deodată sĕ se apuce cât de curênd de lucru fără a asteptá până la adoptarea bugetului.

In casa magnaţilor din Viena s'a presentat érăşi proiectul pentru scóle al ministrului de culte şi instrucţiune publică Gautsch şi desbaterea lui se aşteptă cu mare incordare.

Este cunoscut, că membrii clericali ai comisiunei au păşit cu un proiect de modificări, ér regimul persistă mult ca sĕ reésă cu proiectul seu, fără a face nici o modificare. E intrebarea, că dacă regimul ţine aşa de mult ca proiectul sĕ-i fie primit fără modificări, partidul clerical, carele luptă în şirurile guvernului, va mai stá şi mai departe pe partea maiorităţii, care pare a nu-i prea bagá în sémă cererile. Foile clericale au inceput a discutá acésta cestiune şi în espunerile lor merg până la ameninţări serióse.

In parlamentul austriac s'a presentat bugetul ministrului de culte. Desbaterea promite a durá lung, deóre ce nu-i vorbă numai de a ridicá şi a susţiné institute de învĕţământ, ci de a se scí pe a cui sémă se ridică. Naţionalităţile 'şi dau un mai mare avênt, decând cu împĕcarea ceho-germană şi pretind ridicarea de institute de învĕţământ, ori unde se recere, precum şi imbunătăţirea celor esistente.

Scirile din Viena anunţă, că nu mai e vorbă de club de partid în acésta cestiune, ci de cluburi cu caracter naţional, care tóte discută, cum ar puté mai uşor a îmbunătăţí terenul instrucţiunei al némului seu.

Congresul internaţional, ce va avé sĕ se ţină în Berlin a dat érăşi anse la scene violente în parlamentul frances şi la mişcări printre poporaţiunea francesă.

Precum se scie, în urma unui consiliu de ministrii, ministrul de esterne Spuller a primit pe ambasadorul german contele Münster şi i a impărtăşit, că Francia aderă în principiu la conferinţa din Berlin. Dênsul va face acésta cunoscut prin o notă ambasadorului frances la Berlin Herbert, care va fi totodată autorisat sĕ o cetéscă şi sĕ o predea în copie cancelariului german. Ministrul frances espune totdeodată şi motivele, ce indémnă pe Francia sĕ ia parte. Cât despre programul conferinţii 'şi va impărtăşí vederile ulterior, după ce se va pune în conţelegere şi cu celelalte puteri.

Mania de revanşă a francesilor însĕ nu ţine cont de nimic bun, ceea-ce se face în conţelegere cu Germania. Şi în prima linie s'a folosit de acésta ocasiune boulangistii, cari au început sĕ pregătéscă demonstraţiuni. In numele patriotismului au păşit însĕ şi alţi deputaţi spre a împedecá participarea Franciei la congresul de Berlin şi antiboulangistul Laur a adresat o interpelare în cameră, în care atacă vehement decisiunea consiliului de ministrii.

Foile guvernului îşi dau silinţă sĕ presenteze cestiunea de pur economică. La conferenţă vor luá parte cei mai însemnaţi economisti francesi, ér desbaterile vor fi purtate în limba francesă. Tóte aceste espuneri însĕ nu multămesc în deajuns spiritele agitate.

In camera României dl Nica a dat cetire raportului în privinţa proiectului de lege pentru schimbarea sistemului monetar, prin care se introduce *etalonul de aur*. Acest proiect diferă în mod esenţial de cel votat în sesiunea trecută. La desbaterile ce s'au încins a luat parte fostul ministru de finanţă Vernescu, care a combătut acest proiect. Espunerile dênsului însĕ au fost cu totul combătute de actualul ministru de finanţă Ghermani, carele în aplausele camerei a espus o mulţime de avantage, ce le oferă acest proiect. Proiectul a şi fost votat.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Viena, 28 Februariu, 1890. Fără a întrece marginile obiectivităîii trebue sĕ mărturisesc, că balul din Viena a reuşit anul acesta de minune şi se póte înşira cu drept cuvênt între balurile cele mai de clită de aici. Acésta ne dă o dovadă mai mult, că românul dacă se apucă cu tótă inima de o trébă, nu numai că o aduce la capĕt, ci póte secerá chiar succese frumóse şi impune tuturor.

Idea frumósă ce o începuse comitetul arangiatoriu de a dá balul în „Cursalonul“ din parcul oraşului, care idee nu-i plesnise nimeruia înainte, când începù a se lăţí pe aici, auḑiam manifestându-se pretutindenea în cercurile cele mai alese, un interes fórte viu faţă de bal.

Cu nerăbdare asteptam sĕ soséscă ḑiua de 17 Februriu st. n., ḑiua, pentru care era ficsat balul. După pregătirile multe, mari şi frumóse, care le făcuse comitetul arangiatoriu, era de asteptat numai decât ceva bun. Intrând în séra balului în sala, care era deosebit de frumos luminată, observa-i o decoraţiune fórte frumósă naţională. Păreţii frumoşi decoraţi cu covóre orientale fórte scumpe, orchestra împodobită cu un singur covor, ce-ţi lua ochii, ferestrile cu treicolorul românesc, flori ezotice, cari respândiau un miros fórte plăcut şi te făceau a crede că te afli în o grădină cu flori, tóte aceste îţi oferiau un aspect fermecătoriu.

Am înţeles spre deosebita mea satisfacţiune, că marele comerciant de aici dl S. Popovici nu numai că a oferit pentru scopul decoraţiunii cele mai scumpe covóre, dar chiar singur a ostenit, mai că ḑile întregi spre a arangiá lucrul bine şi cu gust. I-a şi succes d-sale pe deplin acésta şi fie sigur, că recunoscinţa meritelor d sale faţă de bal va fi păstrată în inima tuturor românilor.

După 9 óre începuse a vení óspeţii. Am observat, că din stimatele dómne patronese petrecĕtóre în Viena nici una n'a lipsit, dómnele: Hayda-Coanda soţia ataşatului militariu român, d-na Mathilda de Hardtmuth, dna contesă Anastasia Kielmansegg romăncă de nascere, Clarisse de Lindheim-Vivenot, soţia consulului general român, dómna Elena de Văcărescu, soţia ministrului plenipotenţiar şi dna Anette Pessiacov, soţia dlui senator român. La sosire fură întimpinate de către comitetul arangiatoriu în frunte cu comitetul de onóre şi conduse sub baldachinul frumos şi cu mult gust efectuit anume pentru acest scop. Din somităţi obsevai pe Escelenţia Sa ministrul de rĕsboiu baron Bauer, preşedintele Austriei de sus Kielmansegg, dl N. Dumba membru senatului, dl ministru Văcărescu, consulul general A. cav. de Lindheim, vice-consulul de Arnold, generalul de Mechery deputaţii: Ciupercovici, Cassovici, Goian, Hurmuzake, Lupu, Romaşcan, senatorul român Pessiacov şi mulţi alţii.

Nu putem ḑice, că balul ar fi fost destul de bine cercetat. Dacă luăm în considerare însĕ, că în aceeaşi séră s'a arangiat balul artiştilor, ne putem lesne esplicá acest fenomen. Concurenţa acésta neprevĕḑută şi prin urmare neevitabilă atrase mult public, care avea de gând sĕ cercetese balul român.

Jocul fù inaugurat cu „Hora Mariei“ de Constantin cav. de Buchental. In acest timp damele patronese conduse de domnii din comitetul de onóre făcură promenada prin sală: apoi urmă valsul pe care-l deschise preşedintele comitetului arangiatoriu dl Dr. St. N. Ciurcu cu d-şóra Văcărescu, dl Dr. Aurel cav. de Onciul cu d-şóra Cola, dl Drd. med. Vişnevschi cu d-şóra Fogaraşi, după aceste urmară cu veselie celelalte părechi. Iscusitul arangiatoriu de joc dl R. Rabensteiner arangiá jocurile şi la cotilion formà cu mult gust „Steaua României“. Ordinele de dans furnisate de firma A. Klein presentau un medaillon cu capul lui Traian şi inscripţia usitată pe timpul acela, care s'a decopiat anume de pe o monedă veche. Erau aşa de frumos şi cu gust efectuite, încât procurară damelor surprindere şi adevĕrată bucurie. S'a jucat mult, s'a jucat până către 5 óre diminéţa Societatea era fórte animată, fórte veselă; totul făcea impresia familiarităţii. Tóte damele au esprimat dorinţa ca sĕ ne vedem şi la anul.

Multă trudă şi óstenélă şi-a dat comitetul pentru reuşita acestui bal. Mai ales preşedintele dl Dr. St. N. Ciurcu, vice preşedinţii dnii Dr. Aurel cav. de Onciul şi Dr. Corneliu Diaconovici. Truda şi ostenéla acésta a fost încununată de succes.

Înainte de a terminá acéstă dare de sémă sĕ nu uităm şi partea musicală, care la balul român este ca o putere de atracţiune. Publicul visitătoriu al balului român a ascultat în totdeuna cu un viu interes nóuĕle piese musicale şi entusiasmul, cu care aceste au fost primite şi în acest rênd, face într'adevĕr onóre componiştilor nostri naţionali. Numai puţin de cinci bucăţi nóue au fost esecutate în nóptea de 17 Fecruariu de capela lui Strauss pentru prima óră: Semnalul de începere (obicinuita Polonaise) s'a înlocuit prin o horă: „Hora Mariei“ de Constantin cav. de Buchenthal. O doină originală plină de sentiment, ca întroducţiune şi melodii atât de pĕtrunḑĕtóre, ca temă nu pot fi decât inspiraţiuni din cele mai norocóse. Valsul aceluia şi domn componist „Valurile Prutului“ dedicat A. S. I. archiducelui Reiner, a escitat de asemenea admiraţiunea tuturora prin măiestria instrumentaţiunei lui şi mai cu sémă a întroducţiunei, ce e într'adevĕr artistică

Valsul dlui Tudor cav. de Flondor, „Din depărtare“, dedicat dómnelor patronese, a fost primit cu aplause frenetice. Fie-care melodie din el merită a fi ascultată cu un deosebit interes, căci sunt demne urmaşe ale părţii întâia; o calitate dealmintrelea rară, pentru care deci, cu drept cuvênt putem felicitá pe tinĕrul componist bucovinén.

Polca „Sĕ fim veseli“ (Entre nous) de dl Dr, Papanicol, dedicată comitetului, întrunesce pe lângă originalitatea ei şi condiţiunea de a dispune la dans. Sunetele ei au făcut într'adevĕr pe veselele dansuitóre a se crede „între ele“, căci aplausele de repetiţie nu mai aveau sfêrşit, a fost recântată de trei ori.

Ca primă bucată după pausă, s'a esecutat un nou vals: „Inima română“ de dl I. Ivanovici, dedicată comitetului, „Regele valsului român“ şi a păstrat şi întărit şi cu acésta ocasiune renumele seu: valsul „Inima română“ este vrednic urmaş al „Valurilor Dunării“.

Domnii compositori I. Perna şi dl Caraş avură încă bunăvoinţă de a dedica balului român composiţiuni fórte frumóse. Cu părere de rĕu însĕ nu se putură esecuta de óre-ce sosiră târḑiu şi nu era timp pentru esecutare. Ne-am reservat dreptul ale esecutá cu ocasiunea viitóre. *X.*

Cronică din Zarand.

Zarand, 16 Februariu 1890.

Cine are datorinţă a rĕspândí cărţi în sinul poporului? In care ram al literaturei suntem mai sĕraci? De ce carte am avé trebuinţă mai urgentă? . . . .

In unul din Nrii. „Gazetei Transilvane“ din acest an, ni se spune, că învĕţătoriul din scóla „kulturegylet“-ului din Sas-Sebeş pe tóte căile se încércă a atrage publicul strĕin, români şi sasi, ca sĕ scótă cărţi magiare spre cetire din biblioteca „kulturegylet“-ului. Ba ce e mai mult, chiar pruncii de scólă, sunt folosiţi ca instrumente pentru a lăţí cărţi magiare între nemagiari.

Lectură grătuită numai sĕ-ţi trebue. —

Ei bine! Cea ce sĕ face în Sas Sebeş, sĕ face în Zarand, sĕ face peste tot locul, unde sunt scóle comunale de stat, sau biblioteci de ale „kulturegylet“-ului. Ba ce e mai mult, li-se face forţă morală părinţilor a contribuí pentru bibliotecele de pe lângă scólele magiare de stat sau comunale. Am vĕḑut învĕţătorese magiare şi învĕţători umblând pe la părinţii pruncilor români, ca sĕ contribue pentru bibliotecile lor, în care nu afli o singură istorióră română sau germână.

Mulţi părinţi mai blândoci, şi nu destul de tari de inimă, şi au deschis pungile şi au contribuit, şi acésta a făcut-o din singurul motiv, ca sĕ nu le fie pruncii rĕu tractaţi; numai cei mai tari de inimă au refusat a contribuí.

Magiarii nostri lucră cu plan. Invĕţătorii şi învĕţătórele, cari sunt între nemagiari, sunt campionii rĕspândirei cărţilor magiare şi prin acésta a limbei magiare.

Spre acest scop unii au îndrumări speciale dela superiori. Chiar de aceea ţi-se fac obrasnici, şi nu ţi mai stau de pe cap. Aşa fac învĕţătorii şi învĕţătórele magiare, aşa vĕd, că nisuesce a face şi societatea magiară dând prin acésta lovituri scumpei nóstre limbi românesci.

După aceste cred, că nu e greu a rĕspunde, că cine are datorinţă a rĕspândí cărţile române menite pentru popor în sinul poporului.

Invĕţătorii români şi învĕţătórele sunt chemate a rĕspândí cartea română în sinul poporului. Legătura între învĕţători şi familiile române, trebue sĕ fie cât se póte intimă, căci numai aşa învĕţatoriul va puté vorbí la inima părinţilor, numai aşa 'şi va puté câstigá increderea. Şi avênd odată încrederea părinţilor, rĕspândirea cărţii românerci va fi un lucru uşor.

Din biblioteca scolară, va dá cărţi învĕţătoriul spre cetire elevilor şi familielor. Pre acésta cale vom face cunoscut poporul cu literatura populară, şi insu-şi va procurá cărţi. Ér decă biblioteca scolară lipsesce, atunci folosésca se învĕţătoriul de tóte apucăturile sale atât faţă de părinţi cât şi faţă de autorităţile bisericesci ca sĕ se premieze cât mai mulţi elevi la esamene şi numai cu cărţi. Nu trebue sĕ mergem aşa departe cum merg unii învĕţători magiari bunăóră cari dau cărţi şi celor ce rĕmân repetenţi, ḑicênd că pe venitoriu au sĕ se pórte mai bine.

Acésta e condamnabil din punct de vedere pedagogic.

In decursul anului fie-care învĕţătoriu rischéză câţi-va floreni, aducă-şi cărţi de cetit, că avem destul de eftine, facă încercarea pe la cărturarii din sinul poporului, întrevină pe lângă părinţii pruncilor, ca sĕ le cumpere câte o cărticică, şi se va puté convinge, că face trébă bună.

Cunosc o comună aici în Zarand — Criscioriul — binecuvêntat cu preot şi învĕţătoriu tiner. Nu sunt 4—5 ani, decând în Criscior nu aflai cărţi de cetit decât la preotul, şi 2—3 călendare la vre-o 3 familii. Astăḑi mai nu afli familii, în care sĕ fie prunc de scólă, sau vre-un alt membru, carele sĕ scie se cetéscă şi sĕ nu aibă şi cărţi de cetit. Resultatul s'a ajuns în urma nisuinţei preotului şi învĕțătoriului, cari au format o frumósă bibliotecă scolară și au intrevenit după un plan anumit, ca cei ce sciu carte sĕ și procure și cărți de cetit.

Numai zelul sĕ nu lipséscă și atunci se va convinge invețătoriul, că este chiar și în interesul seu a rĕspândí cărțile române în sinul poporului

Dacă contrarii nostrii află căi și mijlóce ca sĕ pătrundă ici colo în sanctuarele familiei nóstre, cu atât mai mult va puté un învĕțatoriu român sĕ pĕtrundă. Scopul pentru un învĕțătoriu român este nobil, pe când pentru un strĕin este mârșav.

Unul voesce a lățí cultura națională, ér celalalt cultura magiară.

Invĕțătorii nostri tineri trebue sĕ și o însemne de când sunt în institut, că mare rĕsponzabilitate cade pe umerii lor în ce privesce conservarea graiului românesc și a lățirei culturei adevĕrat națională în sinul poporului. Sântă este cariera pe care pășesc.

Invĕțătorii grecesci au înstrĕinat pruncii dela sinul familielor romane, și i au făcut sé-și renege părinții făcênd din ei grecotei blăstămați, mai rĕi decât grecii. Noi avem de a păstrá și a consolidá consciința națională, și acésta o ajungem rĕspândind lumină în scólă și cartea în sinul poporului. Lucrul la noi este ușor, numai voință se fie.

Intre mijlócele cele dintâiu pentru desceptarea consciinței naționale, și pentru formarea caracterului nóuĕi generațiuni este: istoria. Cărțile și broșurele de cuprins istoric. Părinții nostrii cărturari au cetit pe Petru Maior. In timpul mai nou au apĕrut opurile de valóre ale dlor: Hașdeu, Xenopol, Densușan, Barițiu și alții, dar tóte accesibile numai pentru ómenii mai cu stare, fiind scumpe.

O istorie pentru popor, carea sĕ și-o pótă procurá cu un preț mai eftin nu avem. Cel puțin o așa istorie cum au sasii cea de Teusch, apărută în edițiuni anume pentru popor, astăḑi ar fi binevenită. Sau dacă acésta nu se póte încă acum ar fi de dorit ca sĕ se edé în broșurele separate, schițele biografice, cel puțin a acelor bărbați, cari de 200 de ani încóce, și până în present au lucrat pentru desteptarea némului românesc.

Vedem, că se stinge generațiunea din 1848—9, carea au rupt negura viitoriului nostru, și poporul, generațiunea tinĕră abia a auḑit de numele celor ce s'au jerfit pentru el; dar mai departe nu scie nimic despre viéța lor.

Chiar biografia lui Șaguna pentru-ca sĕ pătrundă în popor ar trebuí edată și în o broșură compendiósă.

In „Amicul Familiei" s'a publicat biografia lui Bărnuț, ce bine ar fi sĕ se edé în broșură ca sĕ se rĕspândéscă în popor. — Ungurii, proprie jidanii magiarisați au făcut schițe biografice a bărbaților magiari mai renumiți pe libelele de scris în scólă. Idea este minunată, și librăriile nóstre, ori tipografiile ar bine merita dela națiune, edând libele cu schițele biografice scurte a celor mai renumiți din bărbații nostri.

Regretabilul fost profesor în Blaș, Petrișor începuse a tractá: „Istoria românilor" pentru popor în „Cărțile sătênului" cu multă măestrie și cunoscință. Nu scim pentru-ce nu a apărut în broșură separată. Ea ar fi bine primită.

Incheiu apelând la profesorii, învĕțătorii și alți ómeni de carte ca sĕ se facă cevași pentru popor în asta direcțiune. Opuri de consultat avem! *Cato.*

Varietăți.

* (Un preot vrednic de laudă.) Din părțile Bârgăului ni se scrie, că preotul Alesandru Popșor din Cârlibaba, deși aparține archidiecesei din Bucovina, condus de cele mai nobile nisuințe în chemarea sa preoțéscă, pe lângă tóte greutățile împreunate cu locurile muntóse, cu un deosebit zel se intereséză de catichisarea elevilor gr. or. dela scóla erarială din Lajosfalva, o colonie de băeși, ce se află în granița Ungariei spre Bucovina. Aprețiem și din parte-ne zelul părintelui Popșor, și cu plăcere dăm loc acestor informațiuni.

* (Cas de mórte.) In 12 Februariu a rĕpausat în Cuciulata dna Emilia N *Chiorniță* născ. *Radu Popea* în etate de 39 ani, în urma unui morb scurt provenit din nascere. Defuncta a lăsat în jale 6 fiice și o mulțime de rudenii și cunoscuți.

* (Emigrări.) Comitetului panslavist, carele lucréză cu sume însemnate de bani din Moscva, i a succes a induplecá 720 familii ca sĕ emigreze din Herțegovina în Serbia. Emigrarea se va face în Aprile.

* (Iubileul „Luminatoriului.") Aflăm din „Luminatoriul" că la 5/17 Martie se vor împliní ḑece ani de când a apărut acel organ de publicitate, primul ḑiar politic românesc în părțile bănățene. Redacțiunea anunță, că la dorința unor amici, a luat mĕsuri sĕ sĕrbătoréscă acel moment într'o formă potrivită.

* Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina va dá un ciclu de prelegeri publice. Duminecă în 18 Faur (2 Martiu) a. c. a deschis acest ciclu Cucernicia Sa Domnul Dimitrie Dan: vorbind despre „Armenii orientali din Bucovina" și anume 1. Despre istoria lor dela inmigrare până astăḑi. 2. Credința și datenile lor religióse și profane. Tóte prelegerile se vor ținé în localitățile societății, strada Transilvaniei Nr. 7. Intrarea gratuită. Inceputul la $6^1/_2$ óre séra.

* Podul cel nou de peste Murĕș de lângă Mintiea, precum scrie „Gaz. Trans." avea sĕ se predea comunicațiunei in 1 Martiu n. Prin acest pod e pusă Deva în neîntreruptă comunicație și cu părțile fostului comitat al Zarandului.

* (Arestare). Poliția română la mandatul regimului a arestat pe un bulgar, care este compromis în conjurațiunea lui Panița și a planului de omor a ministrilor Stambuloff și Mutcuroff. Representantul rusesc Hitrovo a ridicat cătră ministrul Lahovary protest contra arestărei acelui individ, deóre-ce ar fi supus al Rusiei.

* (Cum pedepsesce poporul pe ceice dau foc) Din Domihida, comitt. Odorheiu, se comunică, că în timpul din urmă s'au întêmplat acolo o mulțime de incendii, care au sĕrăcit partea cea mai mare a comunei. In ḑilele trecute a luat foc o casă și în urma vêntului flacările cuprinse mai multe șuri. Intréga comună alarmată a alergat se stingă, când d'odată ómenii observară pe un Don Juan tinĕr de 18 ani, carele fugea dela casa ce se aprinsese. Locuitorii desperați puseră mâna pe el și l dară pradă flacărilor. Cadavrul a fost mai târḑiu aflat cenușe între nesce bârne. Gendarmaria a arestat mai mulți locuitori.

* (Marcele postale de 1 cr.) Ministrul de comerciu a prelungit favorul, in urma căruia singuraticii numeri ai ḑiarelor pot fi provĕḑuți numai cu marcă de 1 cr. Se ințelege, că acest favor are valóre numai pentru țĕrile din monarchia nóstră.

* (Podul de peste Dunăre din Budapesta,) Acest pod amenință sĕ cadă. Pericolul l'a constatat inginerul olandez Th. Haltjens, care a fost primit în ḑilele trecute de ministrul Baross și rugat sĕ-și lămuréscă în scris motivele temerei sale. Haltjens, ḑice, că ferul, care nu e închis hermetic, îl mâncă rugina și capetele șurupurilor prin povara cea fórte mare și prin neîntrerupta sguduire se sfărîmă în 40—50 de ani.

* (Sĕlbătăcie.) Autorității din Pojon i s'a făcut arătare, că îngrijitorii din despărțĕmêntul de nebuni ai spitalului de acolo tractéză pe bolnavi în mod neuman. Începêndu se cercetarea se dovedì, că îngrijitoriul Kinasz maltrata îngrozitoriu pe bieții nenorociți de nebuni, ba doi au murit din pricina maltratărilor. Kinasz fù arestat, ér tribunalul poruncì sĕ se desgrópe cadavrele. Iritațiunea poporațiunei e fórte mare. Din împrejurime sosesc ómeni și cer sĕ fie liberați din spital bolnavii, cari se țin de familiile lor. Până acum s'au descoperit dóuĕspre ḑece casuri de maltratare a bolnavilor și nebunilor, cari au și murit. O femeiă din cea mai bună societate a fost legată cu pĕrul ei de crucea ferestrei și bătută până ce i s'a rupt pĕrul cu o bucată de pele a capului. Fiul nebun al unui consilier judecătoresc fù torturat de mórte. Odată a fost dus din negligență în camera de sectare un om greu bolnav, ér altădată un bolnav leșinat în urma chinuirei. Cercetarea se face pe trei ani îndĕrăt. La poliție sosesc mereu denunțări. Procurorul a început oficial procedura criminală. Ministrul de interne a chemat pe directorul spitalului Dr. Kanka sĕ se înfățișeze nemijlocit înaintea sa. Se astéptă sĕ se trimită un comisar ministerial.

* (Fundațiunea bar. Hirsch.) Din Lemberg se comunică, că deóre-ce pentru înființarea fundațiunei de milióne a bar. Hirsch autoritățile pun greutăți, a dispus ca capitalul de 12,000,000 fl. sĕ se întrebuințeze spre alte scopuri de binefacere și anume pentru institutele israelite din Viena.

* (Afacerea Tomici.) Instrucțiunea în afacerea criminală a fostului redactor dela „Zavasta" Josa Tomici, carele a ucis la gară pe adversariul seu politic și personal Dr. Misa Dimitrievici s'a terminat Pertractarea finală se va ținé Luni 10 Martiu în sala comitatensă din Neoplanta.

* (Frica de cătănie.) In ḑilele trecute au fost arestate de poliția vienesă 64 de emigranți ungari, cari au plecat la America După raportul dat cei mai mulți dintre emigranți sunt tineri flăcăi obligați la serviciul militar. Ei sunt parte magiari, parte croați din sudul Ungariei.

* (Têrgul din Steinbruch.) Ministrul de agricultură ungar cont. Szapáry în urma rapórtelor primite, din care s'a constatat, că bóla de unghii și de gură a încetat în Ungaria, a permis a se transportá și rîmătorii la têrgul de Steinbruch.

* (Divorțurile în America.) Ḑilele acestea s'a întocmit la Vaschington o statististică a tuturor divorțurilor din America. Resultă din acéstă statistică următórele: In cei din urmă 20 ani s'au divorțat în Statele unite 328.716 părechi căsătoriți pe calea legii. In privința judecărei lor în fie care stat sunt alte forme. E interesant a se cetí causele, pentru cari s'au făcut divorțurile. Unele sunt intrigi meschine, altele lucruri de rîs și altele copilării. Astfeliu au fost cause de divorț între mulți faptul, că bărbatul a calomniat pe sora soției sale. O mulțime de americance sau divorțat din causă, că bărbații au bătut cânii ori pisica favorită a nevestelor. Unele s'au divorțat pentru că bărbații lor fumau și nu se rădeau la timp. S'au găsit casuri de divorț și pentru că femeia nu a voit sĕ cósă un nasture pe haina bărbatului ei In alt cas femeia din capriț stătea tótă ḑiua în pat, voind se arete că n'are lipsă de a lucrá, ér alta trăgea de barbă în fie care diminéță pe bărbat din pat, trimițêndu-l la muncă.

Dare de sémă și mulțămită publică.

In 27 Ianuariu a. c. comitetul parochial din comuna Bod a arangiat o „Petrecere împreunată cu joc". Venitul a fost destinat pentru fondul scólei gr. or. Reușita a fost mulțămitóre, ér petrecerea animată.

Cu ocasiunea acelei petreceri au incurs prin dl colectante I. Popoviciu dela următorii dni din Brașov: P. O D I. Petric protopop 1 fl., O. D. V. Voina paroch 1 fl, D. Căpățînă 70 cr.; ér prin dl I. Bogdan tot din Brașov dela următorii O. D. G. Pop 1 fl., D. I. Manole 1 fl, S. Demian 1 fl., M. Rădulescu 1 fl, D. Stinghe 1 fl., P. Zănescu 1 fl., G. Zănescu 80 cr., D. Naum 50 cr., I. Burduloi 70 cr., I. Vătășan 40 cr., T. Alexi 40 cr., G. Stefanoviciu 40 cr., R. Burbea 20 cr.

Priméscă deci marinimoșii contribuenți precum și óspeții din Arpatac, Sânpetru și Săcele, între cari și dl G Ciopală, sincerile nóstre mulțămiri pentru frumosul sprigin.

Bod, 18 Februariu, 1890.

Comitetul parochial.

Loterie.

Sâmbătă 1 Martiu, 1890.

Timișóra:	**47**	**55**	**87**	**62**	**70**
Viena:	**90**	**85**	**54**	**35**	**12**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	103.20	103.40
Obligațiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113 50	113.50
Sorți de regularea Tisei	127.75	127.50
Galbin	5.60	5.57
Napoleon	9.46	9.45

Nr. 54. [305] 2—3

CONCURS.

In sensul ordinului Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 8585/1889 B. din 2 Ianuariu a. c. se escrie concurs pentru intregirea vacantei parochii de clasa a III a Babohalma, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Venitele parochiale sunt:

Curte și grădină parochială în mărime de 914 □°, cemiterul din jurul bisericei de 1017 □°, porțiunea canonică 25 jugĕre pămênt comasat și tóte celelalte venite stolare statorite în ședința sinodului parochial din 10 Decembre a. tr., cari dau sumă de 500 fl.

Doritorii de a ocupá acéstă stațiune parochială au sĕ aștérnă suplicele lor instruite cu documentele recerute de Statutul organic și lege până la terminul indicat — la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferióre în Cetatea de baltă (u. p. Küköllővár).

Avênd concurenții odată sau de dóuĕ ori a se presentá în biserica din Babohalma spre a-și arătá desteritatea în cântări și tipic, și acésta în timpul prescris de lege.

Compețitorii pot luá informațiuni la oficiul protopresbiteral sau comitetul parochial despre bunăstarea a parochiei și venitelor.

Cetatea de baltă, 26 Ianuariu, 1890.

Inконțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Têrnavei inferióre.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 24. [301] 3—3

CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediaşului sĕ deschide concurs nou de paroch în termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu dóuĕ încăperi şi o bucătăriă pe a cărei curte se aflá şi supraedificatele necesari pentru economie.
2. Porţiune cunonică de 12 jugĕre arătoriu şi fênaţ, pămênt de calitate bună (comasat).
3. Dela 76 familii 100 ḑile de lucru în fiptul parochului.
4. Dela 50 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit, dintre cari va da cantorilor 16 ferdele.
5. Stolarele usuate în tract.

Tóte acestea laolaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competá au a-şi aştene suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, în 13 Ianuariu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 240. [300] 3—3

Concurs repeţit.

După-ce în urmá concursului publicat în Nr. 91 şi următorii din 1889 ai ḑiarului „Telegraful Român,“ pentru îndeplinirea postului de paroch în vacanta parochiă gr. or. Deceamurĕşană nu s'a ivit nici un concurent cualificat, pe basa înaltului decis. consistorial din 10 Octobre 1889 Nr. 6837 B., prin acésta se repeţesce concursul publicat, respective sĕ escrie concurs nou pentru întregirea susnumitei parochii, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Folosirea casei, supraedificatelor şi grădinei parochiale	fl.	20.—
2. Folosirea porţiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu şi fênaţ, jugĕrul à fl. 7	fl.	56,—
3. Dela 16 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 60 cr.	fl.	9.60
4. Dela 16 familii câte o ḑi lucru à 40 cr	fl.	6.40
5. Una delniţă pădure din pădurea comunală pentra focărit	fl.	8.—
6. Dreptul de păşunat liber	fl.	15.—
7. Alte venite stolare după calculul mediu a lor 5 ani din urmă	fl.	8.—
Tóte aceste dau un venit anual în sumă de	fl.	123.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne concursele lor în terminul mai sus indicat, instruite conform prescriselor regulamentului pentru intregirea parochiilor, la oficiul protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turda în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agârbiciu, 26 Ianuariu, 1890.

Petru Rosca,
protopresbiter.

Nr. 48 [299] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de paroch de clasa a III-a din comuna Rovina sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale împreunate cu acest post sunt 400 fl. 40 cr. Concurenţii au a şi asterne cererile lor instruite în sensul legei în terminul deschis la oficiul protopopesc subsemnat.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 20 Ianuariu, 1890.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 135. [307] 1—3

Citaţiune edictală.

Glicheria Pişta din Caţa, care de 8 ani de ḑile a părasit cu necredinţă pe legitimul ei bărbat George Bărtoc din Draos, fără a se sci pănă aḑi locul aflărei ei, se citéză, ca în termin de şése luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în fóia „Tel. Rom.“ sĕ se presenteze sau în persónă sau prin vre-un plenipotenţiat înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorţial urḑit, se va decide şi în absenţa ei.

Cohalm, 10 Februariu, 1890.

Scaunul protopopesc greco rĕsăritean al Cohalmului ca for matrimonial de prima instanţă.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 177. [308] 1—3

EDICT.

Ioan Ioan Miti Ursu, legitimul bărbat al Mariei, născută George Marta din Pianul de jos, care pribegesce prin alte ţĕri fără a se sci ubicaţiunea lui din anul 1883, sĕ citéză prin acésta, ca în termin de 3 luni de ḑile dela prima apariţiune a acestui edict în „Telegraful Român“ sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră divorţul edictal incaminat de soţia sa se va decide şi în absenţa lui.

Sebeş, 6 Februariu, 1890.

Forul matrimonial gr. or. al Sebeşului.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 34 [291] 3—3

EDICT.

Radu Şandru din Zizin, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Ana G. Costea tot deacolo, şi de 8 ani nu se scie ubicaţiunea lui, se citéză prin acésta, ca în termin de 6 luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral, căci la din contră se va aduce sentinţă şi în absenţa lui.

Braşov, în 17 Ianuariu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Braşovului I, ca for matrimonial de I a instanţă.

Ioan Petric,
protopresc. ca adm.

Sz. 765/890 polg. [309] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint kálbori birtokos Derlosea Mózes által ugyan odavaló birtokosok ellen beadott kérése folytán Kálbor község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 Aprilis hó 19-ikre délelött 10 órára** tüzetik ki Kálbor községébe a községi iroda helyiségébe, ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszéknek 1890 február 18 án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai G.* jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vîneri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	10.14
Lómneş	—	8.30	10.40
Şeica mare	—	9.05	11.10
Copşa mică	—	9.34	11.35

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 19 Sibiiu, Joi 22 Februariu (6 Martiu) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 Februariu.

Majestatea Sa monarchul nostru petrece de cât va timp în capitala Ungariei şi are ocasiunea cea mai bună a vedé şi audí despre tóte cele ce se intêmplă în ţéră. Luptele parlamentari inscenate de cătră kosutisti 'şi au mai mult sau mai puţin isvorul lor în legea despre incolat, pe care ministrul preşedinte incă nu o a presentat dietei, ca sĕ-i facă idolului naţiunei magiare posibil de a se numí cetăţén al Ungariei, deşí ca cetăţén de onóre al celor mai multe oraşe nimene nu i-a disputat şi tras la indoélă dreptul de cetăţén. Un al doilea isvor al nemulţămirilor este de a se căutá în legea pentru apĕrarea ţĕrei. Nu le convine magiarilor pentru-că acésta lege nu le a mulţămit dorinţele lor şovinistice cu deosebire în ce privesce limba şi „hinc illae lacrimae“, limba germană, care este limba armatei comune a rĕmas şi mai departe póte pentru totdeuna limba oficiósă şi limba de comandă, şi magiarii sunt tare jaluzi pe limba lor.

Dacă în Ungaria ar locuí numai magiari şi nu şi alte popóre, atunci noi am înţelege nisuinţele lor şi nici un om cu minte nu ar desaprobá incercarea lor, dar până ce în Ungaria maioritatea o fac încă tot naţionalităţile, tóte luate la olaltă, până atunci dorinţa fraţilor magiari va rĕmâné un pium desiderium.

Oposiţia din parlament strigă pe tóte terenele, că parlamentul e în decădinţă şi e periclitat, că maioritatea dietei nu esprimă dorinţele maiorităţii locuitorilor, dar acolo unde e vorba de a asuprí pre alţii, ea nu e nici odată mulţămită cu asupriri mai domóle, ci cere neinteţit ca sĕ fim priveghiaţi, cere ca nici umbră sĕ nu mai rĕmână din legea naţionalităţilor, cere ca dacă nu ne place cum suntem tractaţi aici, sĕ ne vedem de trébă, căci graniţele ne stau deschise, şi tot ea a fost şi presa ei este, care a nutrit şi nutresce şovinismul magiar şi imbărbătéză în continuu ca afară de a ne rugá în limba nóstră mai mult sĕ nu se acórde cu nici un preţ, şi că cine cutéză a cere mai mult decât atâta este un duşman al patriei.

Cine va luá în serios deci ameninţările unor ómeni atât de fanatici, în un timp, când umanismul a prins pretutindenea rădăcini, şi când teoriile terorismului evului mediu afară de Rusia peste tot locul sunt socotite de barbarism; apoi Ungaria ori vrea ori nu vrea, acum s'a inrolat în rêndul statelor civilisate, şi ochii Europei sunt indreptaţi şi asupra ei ca şi asupra altor state, mĕsurile ce le ia sunt controlate, şi tractarea de care sunt părtaşi naţionalităţile are se tragă mult în cumpĕnă, când e vorba de vada ce o reclamă un stat cultural.

Este imposibil ca bunul monarch al imperiului sĕ nu vadă, că adi în parlamentul ţĕrei vocea românilor este amuţită, şi tot imposibil este ca sĕ nu-şi fi pus vreodată întrebarea, că cum de un popor atât de numĕros, dinastic şi cu alipire neclătită cătră tron este adi scos din barierele vieţii publice, şi dacă Majestatea Sa în simţul seu curat a dat impulsul la impĕcarea cehilor cu germanii spre a se restabilí pacea intre cetăţeni, noi nu credem că se fie departe timpul, ca tot din acela-şi simţ curat şi părintesc sĕ dea se înţelégă adi omnipotenţilor nostrii asupritori, că e timpul suprem ca sĕ ni facă şi nóue dreptate. Nu cerem mult, dar cea ce cerem este minimul pretensiunilor nóstre. Am solicitat în nenumĕrate rênduri modificarea legei electorale escepţionale pentru Transilvania şi deşí până adi sunt multe reforme anunţate din partea noilor ministrii, acésta dorinţă dréptă şi umană incă nu o vedem aprópe de realisare.

Plătim şi noi dări grele, purtăm şi noi arme şi stăm gata cu pepturile nóstre pentru de a oprí în ele glónţele duşmane, dar afară de libertatea individuală, altă libertate pentru noi nu mai esistă. In comune curat românesci numai putem alege nici un notariu comunal român, care sĕ aibă milă de nefericitul popor, ci se impun pretutindenea nisce ómeni, pe cari înzădar cauţi, că cine şi de unde sunt, că nu afli. Acestia apoi la spatele altor tirani mai mici asupresc poporul şi legile cele mai bune şi mai salutari în loc ca sĕ le aplice în folosul poporului, le aplică în dauna lui, ca aşa sĕ ajungă poporul la miserie, la lipsă şi desperaţiune şi in o bună diminéţa sĕ ia lumea pe cap.

O administraţiune bună, dréptă şi umană ar póté face mult spre uşurarea greutăţilor, dar cea actuală în multe părţi este o adevĕrată calamitate. Noi nu suntem de soiul celor ce dic că iubesc pe regele, dar veneréză pe Kosuth, noi nu am făcut causă comună cu cei ce au detronat casa habsburgilor şi nu înţelegem, că pentru ce noi trebue se suferim atâta pacoste numai şi numai, căci ţinem morţiş la limba nóstră şi la datinele străbune. Dacă sarcinile sunt egale pentru toţi cetăţenii, nu inţelegem, că de ce tocmai noi sĕ fim mai master tractaţi şi ar fi timpul suprem ca sĕ începem o viaţă pacinică, aşa cum se cuvine sĕ fie intre cetăţenii unei şi acelei patrii.

Nu dela noi atêrnă ca sĕ fie pace şi linisce, nu noi am contribuit la inăsprirea relaţiilor între popóre, şi dacă nu noi am făcut aceste rele, asteptăm, că cei ce le-au inscenat sĕ le şi curme până incă apropierea e posibilă.

Administraţiunea de stat.

(Urmare.)

Mai este apoi încă un lucru, care instrĕinéză chiar şi pe cei mai tari de inimă dela afacerile publice comitatense. Acesta este numĕrul cel îngrozitoriu de legi şi ordinaţiuni, care face imposibilă ţinerea lor în evidenţă din partea unuia, care nu se ocupă de profesiune cu aceste afaceri. Urméză de aici, că dacă cineva se simte indemnat a-şi ridicá cuvêntul în vre o cestiune regulată prin mii de ordinaţiuni, tare uşor póte fi combătut de cel mai tinĕr funcţionariu denumit, care ex professo trebue sĕ cunóscă ordinaţiunea, şi dacă respectivul funcţionariu are şi puţină mâncărime de limbă, uşor te face de risul lumei ca pe un ignorant şi nocunoscĕtoriu al legei. La acésta apoi nime nu se espune bucuros, nime nu sufere bucuros sĕ fie blamat de cel din urmă băieţandru.

Nime nu va puté deci controlá pe amploiat după cum se întêmpla până a nu se aducea lege peste lege, apoi mai erau între representanţii comitatului bărbaţi încăruntiţi în afaceri comitatense, cari cunoscéu lucrurile până la un fir de pĕr. Acestea pe viitoriu nu vor mai fi.

Puţină speculă incă este în lucru. După nóua contemplare a comitatului guvernul póte ordiná luarea de imposite în bugetul comitatens, şi prin acesta odiul de nóuĕ aruncuri va cădé asupra comitatului şi nu asupra guvernului şi a dietei.

O asemenea reformă este egală cu totala nimicere a autonomiei comitatense.

In capitolul X autorul pledéză pentru susţinerea organismului comitatens ca contrapond faţă cu centralisarea, pe care o am importat din Austria, şi ca contrapond faţă cu particularismul, care va trebuí sĕ se desvólte indată ce vom nimicí activitatea în comitate.

„Trebue sĕ susţinem sistemul comitatens şi pentru acea — dice autorul, — căci dacă vom nimicí comitatul, ca pre un organism plin de viaţă, atunci încétă importanţa de adi a impărţirei celei norocóse, şi în locul lui va păşí un alt soiu de particularism teritorial, care cu privire la consistenţa acestei ţĕri póte avé urmări fórte păgubitóre.“

„In momentele acestea nu scim, ce intenţiuni au reformătorii nostri în privinţa impărţirei teritoriale a ţĕrei, vreau dóră sĕ privéscă ţara de tabula rasa, şi dóră vreau sĕ prindă în mână circulul pre care-l reguléză numai matematica, nu scim dacă sunt şi aici consideraţiuni mai înalte, pre cari le scóte la ivélă statul modern, idea de stat. De când a ajuns de asupra curentul centralisătoriu incepe

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

402. Sĕ nu nădăşduéscă împĕratul cel cumplit, că va fi împĕrăţia lui îndelungată, nici trufaşul, că va fi lăudat, nici păgânul, că va avé mulţi prieteni, nici scumpul, cumcă se va socotí făcĕtoriu de bine şi om bun, nici cel ce câstigă cu strêmbul, că se va chemá dirept şi nu făţarnic.

403. Nu se cade sĕ-şi descopere nestine nici mânia sa, nici spre vrăşmaşi, nici spre ceia ce 'l zavistuesc.

404. Prieteşugul ómenilor celor mari, vremea cea caldă a ernei, vorbele cele dulci împreună cu muerile, şi bucuria vrăşmaşilor sunt patru lucruri, spre carele nu se cade sĕ te nădăşduesci.

405. Nu te apuca de nici un lucru până a nu-l socotí bine mai nainte.

406. Inima omului, ce nu razimă de altul se cade sĕ fie mormênt tainei ceea ce altuia i o au încredinţat.

407. Nu se cade sĕ vorovesci cu cei nebuni, nici se aibi vre-o petrecere împreună cu dênşii, pentru-că de nici un lucru nu se ruşinéză.

408. Cel ce au câstigat un meşteşug, póte sĕ dică că este domn.

409. Uriciunea atât este de despărţită de zavistie, cât este nedespărţit şi focul de fum.

410. Rea politie este aceea, întru carea nu póte câstiga nestine prieteni.

411. Zavistia este un foc, ce îndată se aprinde şi arde întocma lemnul cel verde şi cel uscat; este o gêrlă, ce înnécă atâta colibile cât şi palaturile.

412. Cei mari şi cei mici se gonesc de multe-ori din casele lor pentru o greşală, ce ar fi făcut numai unul întru tot ţinutul.

413. Cinstele şi diregătoriile nu rĕsplătesc tótă ostenéla ce au suferit nestine ca sĕ le dobândéscă.

414. De multe-ori un rob este vrednic mai de multă cinste decât un boeriu.

415. Uneori o carte ne este ca o soţie bună.

416. Diua întru carea nu se face vre-un lucru bun, nu se cade sĕ se numere între dilele vieţii; aşişderea şi diua aceea, întru carea nu învĕţăm nici un lucru.

417. Cumpĕtarea este îndireptare tuturor pricinilor şi tuturor isprăvilor.

418. Când lipsesce vorba cea dulce şi dragostea cu neputinţă este sĕ nu se facă turburări şi gâlcevi nu numai între cei strĕini, ci încă şi între rudenii, şi între prieteni.

419. Un monarch mare se cade sĕ aibă pururea în gândul seu lauda cea bună, pentru-că dintru tóte măririle lumei numai acésta rĕmâne în urma lui.

420. Sĕ nu muţi până mâne tréba ce ai a face adi.

421. Semn de mare însufleţire este a-ţi fi milă de vrăşmaşi, când i vei vedé la nenorocire.

422. Milostenia atâta este de bine primită la Dumnedeu, cât pentru dênsa se îmbunéză, şi ne miluesce.

423. Puţinică bogăţie bine chivernisită, ţine multă vreme; ér comórĕle cele mari, ce se risipesc, nu ţin mult.

424. Nu se cade sĕ laşi pre prietenul teu cel vechiu pentru câstigarea celui nou, că dintr'o schimbare ca acésta nici odinióră nu ésă vre-un bine.

425. Cel ce face bine, nu-şi pierde plata sa, pentru-că facerea de bine nu piere nici odată, nici înaintea lui Dumnedeu, nici înaintea ómenilor.

427. Cel ce este sănĕtos, şi are pâne şi loc mai delaturi, nici se bagă sĕ slujască cuiva, nici se călătoresce.

425, De vei cinstí pre ómenii cei viteji şi resboinici, aceia toţi vor fi ai tei, ér de vei face acésta la cei netrebnici, te vor urí, şi se vor face şi mai fără ispravă.

a se simțí politica de tabula rasa, avem deja și lege de rotunḑire. Au fost cu cale óre cele întêmplate pentru schimbarea relațiunilor teritoriale fantastice din Ardeal, cel puțin în principiu au fost ele corecte, însĕ unele incercări în Ungaria nu au fost norocóse, și în tot casul au trecut peste granița, pre care ni o pune stima, care o datorim istoriei, și cruțarea intereselor individuale.

. . . . , ...

. . . .

Impărțirea teritorială a unei țĕri nu se face numai din considerațiuni administrative, de aceea la rangiare nu trebuesc considerate numai comoditățile admnistrațiunei, fie luate ele pentru amploiați, fie luate pentru public.

Gusturile în privința comodităṭii se schimbă, căci cutărui reformatoriu îi s'are ceva în cap și de acestia sunt mulți în birocrație — și îndată sterge diregătoriile financiare și crează inspectorate de dare și oficiolate pentru mĕsurarea competințelor, ca apoi ér sĕ le trimită la străbunii lor, la husarii lui Bach, și în locul lor sĕ reînvie direcțiunile financiare; cine scie ce nu se mai puté întêmpla în cadrul justiției, pot sĕ se ivéscă tot mai multe considerațiuni de comoditate, și atunci noi sĕ tot umblăm după ele cu nóuĕ impărțiri teritoriale?

Apoi sĕ nu uităm, că rotunḑirile acestea sunt împreunate cu multe osteneli, și acésta este o lucrare mare și neproductivă, care mai umblă și cu multe spese. Insĕ birocrația nu și sparge cu de acestea capul; mai mult, decând pórtă în gură patriotismul în semn de jertfă patriotică pretinde, ca bietul cetățén se sufere cu răbdare de bou un asemenea „*Zuvielregiererei*“. Ce e drept aruncarea de ici-colo atunci umblă cu mai multe gravamine, când este autonomie comitatensă, dacă se va delătura. Atunci rumperea dela comitat nu produce multă amărăciune în suflet, însĕ din motivele înșirate tot nu ar trebuí sĕ luăm așa de ușor schimbările teritoriale, acestea sunt semnul sbuciumărei de ici colo, și e dovadă, că afacerile publice le luăm așa ușor; în o economie de stat onestă unul dintre factorii principali trebuia sĕ fie stabilitatea în împărțirea teritorială a țĕrei. (Va urmá).

Revista politică.

Desbaterea generaiă asupra legei de aproprialiune s'a terminat și legea a fost primită cu mare maioritate spre a se lu á în desbatere specială.

Dintre corifeii oposiționali a vorbit și Ivor Kaas, carele deșí e bolnav, nu s'a putut răbdá sĕ nu vină în camerá și sĕ nu vorbéscă dóuĕ óre în contiuu. Dênsul s'a ocupat cu calamitățile materiale, morale și politice, ce le-a suferit patria, decând dl Tisza se aflá la putere. Pe ministrul Tisza și în special pe guvern l'a luat în apărare ministrul de finanță Weckerle, care într'o vorbire avêntată și succésă a combătut invectivele, ce s'au ridicat din partea oposițiunei.

Contele Apponyi, conducĕtoriul oposițiunei moderate, nu voesce sĕ recunóscă nici un merit guvernului pentru actele sale. Reformele și imbunătățirile, ce s'au făcut, nu au fost plănuite de guvern, ci ele s'au cerut mereu din partea oposițiunei, guvernul s'a vĕḑut constrins sĕ le facă și a vĕḑut, că e bine, de aceea le-a și susținut. Cât privesc reformele, cari mai sunt în perspectivă a se face, tóte sunt inițiate de pe băncile oposițiunei. Dênsul însĕ n'are încredere, că actualul guvern le va și pune în practică, așa precum ar trebuí puse, de aceea și luptă oposițiunea pentru rĕsturnarea actualului cabinet, ca sĕ ducă ea, oposițiunea, ajungênd la putere, în îndeplinire aceste reforme în adevĕratul sens și scop, pentru care s'au inițiat.

Despre scenele petrecute înaintea votărei se raporteză următórele: Nu este de lipsă sĕ se mai amintéscă despre insultele, ce se descarcă asupra ministrului președinte, prin sbierăturile de „Hoch“, când întră și când părăsesce sala. Inainte de votare partidul guvernamental pretindea ca votarea sĕ se facă cu apel nominal pentru a-și manifestá formidabila maioritate. Acésta nu i venia la socotélă oposițiunei, ci voia sĕ amâne votarea de Sâmbătă pe Luni, cea ce însĕ nu-i convenì partidului liberal în șirurile căruia începu o mișcare turbulentă. La drépta sberau „astăḑi“, la stânga „Luni“. Presidentul voia sĕ clarifice lucrul, dar în larma asurḑitóre nu putu vení la vorbă. Din partea oposițiunei se aminința, că la desbaterea specială va cere votarea fie cărui § prin apel nominal, dacă guvernamentalii nu cedéză. Ministrii au încungiurat pe dl Tisza și-l întrebau de sfat, ér dl Tisza a ḑis sĕ cedeze, ceea-ce nu făcù bună impresiume în partidul liberal. După-ce strigătele și larma asurḑitóre se mai potoliră, urmà votarea prin sculare. Oposițiunea isbucnì în strigăte ironice de „Hoch“, la care rĕspundea maioritatea cu sberături de „éljen“.

Monitoriul oficial german împărtășesce următórele cu privire la congresul internațional din Berlin: La ordinul prea înalt au fost recercați ambasadorii din Londra, Paris, Roma și Viena, apoi representanții din Bern, Brusela, Haga, Kopenhaga și Stochkolm, ca sĕ învite pe respectivele regime a luá parte la conferința din Berlin, care sĕ reguleze sórtea lucrătorilor în institutele industriale. Impĕratul voesce ca sĕ se țină o adunare, care sĕ se intereseze a îmbunătățí sórtea lucrătorilor în fabrici și de mine. Deóre ce acésta cestiune nu e de nici un caracter politic, se învită bărbații competenți specialiști. Programul va ocupá următórele puncte principale: *Regularea lucrului* in genere precum și lucrarea montanistică, timpul de a lucrá în mine. *Regularea lucrului Dumineca* sub întrebările: dacă se simte necesitate a se mai lucrá și Dumineca și ce escepțiune s'ar puté face eventual; care ar fi cea mai bună modalitate d'a regulá acésta cestiune prin un contract național, o lege s'au o mĕsură administrativă; regularea lucrului la copii cu tóte întrebările dependente, tot astfeliu la tineri, la femei măritate și nemăritate. Punctul ultim cuprinde modalitatea esecutărei decisiunilor acestui congres.

Creta începe a devení érăși obiectul discusiunei publice. Decând s'a comunicat firmanul sultanului regimul din Atena și agenții tulburători mereu rĕspândesc faime despre starea deplorabilă din Creta cu scop de a trage de o parte atențiunea Europei asupra acestei cestiuni, pe de altă parte a avé causă sĕ agite mai departe

Sensațională a fost scirea, că împuternicitul rusesc din Atena Onou a avut mai multe consultări cu conducĕtoriul rĕsculaților Hadsi și că l'ar fi asigurat, că guvernul rusesc va dá ajutoriu nemulțămitorilor, dacă vor înscená o rĕscólă. La cererea guvernorului s'a trimis mai multe trupe, cari ii stau la disposiție.

O rectificare.

Intr'un articlu întitulat: „O polemică întreruptă“ și subscris de A. B. „Foia besericéscă și scolastică“ din Blaș între altele afirmă: că episcopul Șaguna în anul 1848 a întrodus limba magiară ca limbă protocolară *chiar și în consistoriul seu*, susținênd, că póte dovedí acest asert prin actul autentic, ce-l are autorul acelui articlu la mână.

Cetitorii ḑisei foi, cari nu cunosc impregiurările, în cari se aflá biserica ortodocsă română din Transilvania pe acelea timpuri, prin asertul suscitat pot fi induși în eróre a crede: că dacă episcopul Șaguna *chiar și în consistoriul seu* a întrodus limba magiară ca limbă protocolară, apoi de sigur a introdus o în întréga administrațiune a bisericei.

Din tóte acestea însĕ nimic nu e adevĕrat. In întréga biserică ortodocsă din Transilvania limba oficiósă, limba cultului, limba instrucțiunei a fost singur numai limba credincioșilor, limba română. Dar se scie din istorie, că biserica ortodocsă română din Transilvania era pe acelea timpuri atât de încătușată, încât guvernul țĕrei între altele pretindea, ca sĕ i se substérnă tóte protocólele ședințelor consistoriali, și încă în limba statului, carea înainte de 1848 era cea latină, ér în 1848 cea magiară. Biserica prigonită cum era din tóte părțile n'avé încătrău, ci trebuia sĕ se supună acelei pretensiuni, și astfel consistoriul ortodocs român din Sibiiu era silit sĕ substérnă guvernului protocólele ședințelor sale, înainte de 1848 în limba latină, ér în 1848 în cea magiară.

Acésta este starea cea adevĕrată a lucrului, și drept ḑis, nu prea stă bine autorului acelei polemii, că vrênd sĕ apere memoria fericitului episcop din Blaș Ioan Lemónyi, atăcată de nu scim cine în „Tribuna,“ fără nici o ansă se folosesce de impregiurările cele vitrigi ale bisericei ortodocse române din Transilvania, ca sĕ înegréscă memoria fericitului episcop, mai târḑiu archiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna prin mistificarea lucrurilor și inducerea cetitorilor suscitatei foi în eróre.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Viena, 3 Martiu, 1890. Desvoltarea lucrurilor din Germania nu póte fi privită cu indiferență în cercurile politice de aici.

Monarchia nóstră a avut causă ca sĕ închee cu imperiul german un contract de alianță ofensiv și defensiv, la cas, când una din aceste puteri vor purtá rĕsboiu cu Rusia, carea amenință cu cutropire întrégă Europa.

Acest pas politic înaugurat de principele de Bismarck, când se afla în culmea puterei sale, a avut înrîurință și asupra altor raporturi, ce le au aceste dóuĕ state impreună.

Principele Bismarck simte însĕ aḑi, că mult nu mai póte resistá atacurilor ce mereu se ridicau impotriva direcțiunei sale politice, și aceste atacuri veniau în prima linie din inlăuntrul imperiului.

Relațiunile politicei sale interne s'au înăsprit tocmai prin direcțiunea politică esternă și nu e mirare, dacă vedem pe cancelariul de fer, cedând mereu și în retragerea sa mergênd așa de departe, încât sĕ se retragă cu totul de pe arena politică.

Poporul german abia mai póte suportá greutățile sporite cu bugetele pentru întărirea armatei și numai vrea sĕ supórte acest popor ca voința lui sĕ fie subjugată atotputerniciei, de carea se folosia cancelariul pentru a-și realisá intențiunile și a se impune în fața lumei.

Impĕratul Wilhelm al doilea, carele are darul a nu se supune tuturor volniciilor cancelariului seu, în a cărui scólă de altfeliu a crescut, a observat deodată cu suirea sa pe tron, că e de lipsă a urmá inlăuntrul imperiului o politică de conciliațiune, ca cel puțin acésta sĕ mai potoléscă spiritele agitate, dacă nu i va succede chiar sĕ le câstige cu totul.

Impregiurarea acésta a făcut ca sĕ se nască de mai multe ori divergențe de păreri între monarch și cancelariu și aceste divergențe sĕ se agraveze așa de tare, încât cancelariul sĕ se vadă silit a se retrage cu totul și a lăsá pe monarchul, la care a ținut atâta a și urmá politica, după-cum aflá de cuviință.

Culminațiunea diferințelor s'a manifestat mai cu sémă în ordinele împĕratului, prin care s'a conchemat congresul internațional la Berlin, ordini, cari n'au fost contra semnate de cancelariul.

Și a fost o coincidență fatală, că tocmai pecând s'a provocat aceste fermentațiuni Germania sĕ se afle în ajunul alegerilor, cari hotăresc viitoriul imperiului.

Cancelariul umilit, influința sa era redusă, și în acésta mĕsură cresce și nemulțămirea cu situațiunea internă și esternă a Germaniei.

Contrarii politici ai principelui au avut motive sĕ insufleṭéscă masele poporului german, folosindu-se chiar și de persóna monarchului, pentru ca sĕ abandoneze pe cei ce până acuma îi trimiteau sĕ le apere interesele și sĕ se stringă în jurul celor ce le asigură o sórte mai bună.

Acésta miscare inscenată cu o hotărire resolută a și avut efecte chiar neasteptate.

Alegerile de până acum au asigurat o victorie strălucită contrarilor politici ai cancelariului și nu e mirare, ca sĕ ne pomenim deodată, că politica inaugurată de Germania a luat cu totul o altă față.

Acésta se póte afirmá cu atât mai mult, cu cât se scie, că democrații sociali sunt amici ai tuturor reformelor și în pretensiunile lor merg așa de departe, încât insistă chiar, ca Germania sĕ numai trăéscă în dușmănie cu Francia și pentru a se evitá cât mai mult acésta stare abnormală, Germania, sĕ redea fàra de nici o despăgubire Alsația și Lorena.

Partisanii politici ai cancelariului au avut sĕ sufere o înfrângere mare, așa de mare, încât chiar monarchul a stat pe gânduri și s'a vĕḑut necesitat a nu primí sub nici o condițiune demisiunea cancelariului seu și a insistá a și eserciá influința lui și mai departe.

Tocmai prin acésta însĕ situațiunea devine de tot penibilă.

Pe deoparte cancelariul, care trebue sĕ aibă ambiție a-și susțíné politica înaugurată va persistá și se va folosí spre scopul acesta de tótă autoritatea persónei sale, pe de altă parte însĕ adversarii sei politici, al căror contingent s'a sporit într'un mod neasteptat vor luptá pentru realisarea principiilor lor.

---

428. Lăcomia pururea pricinuesce neajungere: drept acea mai întărit lucru este a fi mulțămit fieste cine întru cele ce are, pentru-că cei ce nu sunt mulțămitori, nici odată nu sunt bogați.

429. Puținel prieteșug bine întemeiat plătesce mai mult, decât un preteșug mare, ce se face fără socotélă.

430. Un monarch, ce se dă cu totul desfătărilor, și ospețelor, își petrece viața lui mai fericită decât alta viață a lumei (însĕ potrivindu-se cu desfătările cele lumesci); ér pentru-ca sĕ-și plinéscă datoria sa, se cade sĕ fie la împĕrăția lui ca un trandafir, ce este în grădină între spini.

431. Nu se cade sĕ defăimăm pre ómeni, când îi vedem nenorociți, și rĕu îmbrăcați: pentru-că și albina este o gênganie próstă, éră uleiul (cosnița) ei dă miere din destul.

432. Cinstile cele mari înalță pre omul cel de trébă, éră pe cel netrebnic și prost îl defaimă.

433. Se îndestuléză norodul de odichnă mare, când se chivernisesce de un domn, ce nu-și pune capul pre perină sĕ se odichnéscă: pentru-că stăpênitoriul, carele nu se odichnesce, pricinuesce odichnă celoralalți.

434. Cade-se sĕ potrivesci gândul teu cu gândul altuia, pentru-că mai curênd află adevĕrul cei doi, decât unul singur. (Va urmá.)

Lupta acésta nu va fi priinciósă Germaniei, ea póte trage după sine un desastru, de aceea sĕ şi aştéptă cu cea mai mare încordare atât sfêrşitul alegerilor cât şi deschiderea parlamentului, când se va puté judecá forţa de luptă a unora şi a celoralalţi.

Acesta e motivul, pentru care accentuasem la începutul corespondinţei, că cercurile conducetóre a le monarchiei nóstre nu pot priví cu indiferenţă la desfăşurarea lucrurilor din imperiul aliat. X.

Murĕş-Oşorheiu, 17 Februariu. Dle redactor! In timpul din urmă s'a întêmplat pentru noi un eveniment, care nu-l pot trece făr a revení în publicitate asupra lui.

Este cunoscut, că tractul nostru, póte unul dintre cele mai espuse atât uneltirilor confesionale cât şi ale tuturor vrăşmaşilor naţiunei nóstre, de un şir de ani abia mai dá semne de viaţă.

Zelosul de odinióră protopresbiter, rĕposatul Parteniu Trombitaş, copleşit de anii bĕtrâneţelor numai cu mare greutate mai putea suportá agendele împreunate cu oficiul protopresbiteral.

Administratorul numit după rĕposarea dênsului, dl protopop Galacteon Şagău, ori câtă silinţă şi-a dat, totuşi era prea grea sarcina pentru dênsul, carele e şeful tractului Reghinului şi avea în prima linie se pórte agendele tractului seu, ḑic, îi era greu a satisface tuturor cerinţelor.

Intre astfeliu de împregiurări nu e deci mirare, precum am accentat mai sus, ca noi în loc sĕ dăm înainte pe terenul bisericesc şi scolariu, am rĕmas înapoi, aprópe ca nisce copii orfani şi mulţămită numai zelului şi devotamentului unor preoţi harnici din tract, am mai putut resistá şi întru atâta.

De aceea mare bucurie ne a causat dispoşiţiunea Escelenţiei Sale Inalt Preasânţitului nostru metropolit Miron Romanul, carele, vĕḑênd trista situaţiune în care orbecăm, n'a pregetat a trimite în mijlocul nostru pe părintele Nicolae Mănegut din Poiană, carele în calitate de administrator sĕ conducă agendele acestui tract.

Regretăm, mult regretăm, că n'am putut întimpiná pe actualul administrator, după-cum am fi dorit, deóre-ce dênsul a sosit cu totul pe neasteptate, şi mai mult o surprindere a fost pentru noi, când înainte de a se începe sinodul protopresbiteral 'l vĕḑurăm slujind la altariul bisericei.

Se vede, că dênsul a sciut de nĕcasurile nóstre şi-a grăbit în mijlocul nostru, cât a putut mai curênd, pentru a-şi începe activitatea în nóua calitate cu carea a fost încredinţat.

Impregiurarea, că părintele administrator a lăsat una dintre cele mai bune parochii, şi-a părăsit odichna personală şi a alergat sĕ ia asupra-şi o sarcină atât de mare şi de grea, precum e conducerea unui tract protopresbiteral, în condiţiunile în care se află protopresbiteratul M. Oşorheiului, e dovadă, că numai devotamentul ce-l are pentru binele bisericei şi al némului nostru l'a îndemnat sĕ vie în mijlocul nostru şi în convingerea acésta me întăresce mai mult şi modul cum dênsul a sciut sĕ-şi inaugureze activitatea.

Vorbirea ce o a ţinut după sĕvêrşirea sf. liturgii şi cercularíul prim, ce l'a esmis în tract sunt o garanţă, că noi de aici înainte vom avé un conducĕtoriu destoinic şi hotărît în misiunea chemărei sale.

Acésta s'a dovedit şi la conducerea plină de tact şi înţelepciune a sinodului protopopesc, conducere caracterisată fórte clar de către membrul sinodului, magnif. Sa dl consiliariu la tabla reg. Petru Pipoş prin cuvintele: „La noi acum pĕtrunde spiritul statutului organic.“

Salutăm deci cu bucurie venirea dlui administrator în mijlocul nostru şi accentuez, că în tóte intreprinderile dênsului, cari vor fi spre folosul bisericei şi al scólei nóstre, ii vom dá spriginul şi încrederea nóstră. *Un membru sinodal.*

Convocare.

În sensul §-lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ se convócă prin acésta pe ḑiua de *Dumineca în 25 Februariu (9 Martiu) 1890 la 3 óre după a. m. a*

XIX Adunare generală ordinară

în localul societăţii de lectură română din Sibiiu, (Piaţa mare Nr. 6, etagiul I.)

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Esaminarea socotelilor pe anul 1889.
3. Propuneri eventuali.
4. Alegerea comitetului pe periodul de 3 ani viitoriu.

Toţi p. t. membrii ai reuniunei sunt rugaţi a participá la acésta adunare generală.

Sibiiu, în 9/21 Februariu, 1890.

Maria Cosma, presidentă.

Dr. *Octavian Russu*, secretariu.

Varietăţi.

* (Dela Curte). După-cum anunţă scirile din capitala Ungariei, Curtea imperială şi regală va mai petrece acolo până în 15 Martiu. Maj. Sa regina va plecá la Wiesbaden, unde s'au făcut pregătirile necesare.

* (Patriarchatul ecumenic). Cetim în „Turquie“: Patriarchatul din Constantinopol se află de un timp încóce tot în mai mare strimtóre de bani. Mai ales in ḑilele din urmă starea pecuniară a fost aşa de simţită, încât autoritatea centrală eclesiastică a trebuit sĕ recurgă la împrumuturi mari. Chiar şi sultanul vĕḑênd acésta, a venit în ajutoriu. La iniţiativa patriarchatului şi a sultanului s'a esmis o comisiune sĕ studieze modalităţile, după cari s'ar puté incungiurá urmările rele şi după raportul comisiunei s'a hotărît, ca sĕ se aruce o tacsă anuală asupra tuturor familiilor ortodocse, cari aparţin diecesei Constantinopolului. Familiele sĕ fie împărţite în 4 categorii: bogate, cari sĕ ofere cât vor voí, a 2 a categorie câte 25 piastri, a treia 15 piastri şi a patra câte 5 piastri.

* (Apostol Mărgărit.) Dl Mărgărit adevĕratul apostol al românismului din ţĕrile balcanice, carele a fost decorat şi de sultanul din Constantinopol, mereu e urmărit mai ales din partea grecilor. In ḑilele trecute „Spectateur d'Orient“ scria, că după o fóie elină „vagabundul“ român, Apostol Mărgărit a fost arestat între Janina şi Monastir. Foile eline sunt incântate de acéstă scire. „La Revue de l'Orient“ însĕ e indignată de purtarea grecilor şi de espunerile foilor eline.

* (Gónă asupra funcţionarilor români). Din mai multe localităţi ale Banatului se comunică, că s'a intreprins o adevĕrată gónă asupra puţinilor pretori şi primari de român. Ei sunt puşi sub cercetare, din motiv, că s'au aflat iregularităţi în oficiele, ce le au. Ce va mai însemná şi asta?!

* (Crucea militară bulgară.) Principele Ferdinand a trimis principelui Ales. de Battemberg „crucea militară“ bătută la 14 August 1889 cu ocasiunea aniversărei a dóua dela venirea sa în Bulgaria. Acésta cruce destinată oficerilor superiori, cari au 10 ani de serviciu în armata bulgară e de argint, avênd în centru chifra X, ér impregiur iniţialele S. A. R. principe Ferdinand. Crucea este acăţată de un ruban cu colorile dinastice ale prinţului de Coburg: alb, negru şi galbin.

* (Agata Bârsescu.) Ḑiarele din România scriu, că d şóra Agata Bârsescu, a debutat la Karltheater într'un rol de bărbat, în piesa lui François Coppée, Le Passant, tradusă în nemţesce.

Étă cum apreţiéză pe ilustra româncă:

Indrăsnesc a spune, că nici o altă artistă de aici, care ar fi putut luá asupră şi acest rol, nu l'ar fi interpretat mai bine, mai cu sémă, luând în vedere că acésta este prima încercare a d-şórei Bârsescu în acest gen. Cu costumul admiralbil, de cântăreţ italian, cu dicţiunea clară, cu jocul de scenă perfect, d-şóra Bârsescu a secerat aplausele unanime ale publicului.

D-şóra Bârsescu a fost chemată de 6 ori pe rampă, unde i s'au oferit 5 cunune de flori, aşa că pot ḑice, că d-şóra Bârsescu a avut un adevĕrat triumf.

* (Nona.) Nona se numesce o noă epidemie, ce s'a ivit mai întâiu în Italia. Ea samĕnă mult cu influenţa, numai e cu mult mai puternică. Bolnavul de nonă dórme din 3—4 ḑile fără a scí de sine, după acésta sau se scólă deplin sănĕtos, sau dórme somnul cel vecinic. In Viena şi Budapesta s'au ivit câte-va casuri. In Aiud s'au constatat trei casuri de nonă; în Sibiiu, un factor postal, cuprins de acest morb, a durmit trei ḑile în continuu.

* (Nihilisti.) Nihilismul în Rusia a prins rădăcini atât de adênci, încât cu tóte mĕsurile drastice, ce se iau, nu folosesc nimic. In 4 Martiu s'a descoperit un nou complot de nihilisti pe insula Basil, unde s'a aflat o tipografie şi o mare cantitate de dinamită.

* (Banca naţională a României.) Conform raportului consiliului de administraţiune fondul de reservă e de 4,227,804 fr. Escomptul efectelor comerciale se ridică la 49,371,996 fr.; escomptul efectelor agricole 55,699,291 fr.; operaţiunile cu strĕinătatea au atins suma de 85,762,000 fr. Miscarea în circulaţiune a biletelor în decursul lunilor din urmă a fost de 100.000.000 în suma rotundă.

* (Clinică dentistică). La 1 Martiu s'a deschis solemn clinica de dentistică la universitatea din Budapesta, fiind de faţă profesorii universitari şi decanul facultăţii de medicină Dr. Iosif Fodor, carele rostì şi o vorbire însufleţitóre la adresa studenţilor.

* (Conservatoriul din Bucuresci) In sala noului palat al Ateneului s'a dat ḑilele trecute concertul vocal şi instrumental pentru a 25 a aniversare a conservatoriului. M. S. regele şi A. S. regală principele Ferdinand au asistat la acésta magnifică serbare. La sosirea M. S. regelui, orhestra compusă din 56 persóne fosti şi actuali elevi ai conservatriului cântară imnul naţional. Dl Stefan Velescu, directorul conservatoriului de declamaţiune, ţinù un discurs, arătând progresele făcute de conservatori în cei 25 de ani dela înfiinţarea lui. Enumĕră artistii, cari au eşit treptat din conservatoriul de musică şi declamaţiune cum sunt: dşóra Teodorini, dl Gabrilescu, Notara, etc. După terminarea discursului începù concertul, care durà până la órele 4 şi jumĕtate.

* Procesul reginei Natalia intentat contra lui Vladimir Georgevici, fost ministru de culte şi de instrucţiune publică şi redactor-şef al ḑiariului „Otajbina“ (Patria), are o însemnătate deosebită. Causă la acest proces a dat publicarea unei convorbiri a reginei Natalia cu dênsul, cu care ocasiune regina s'a esprimat, că ea va rĕmâné amică sinceră a Rusiei, chiar dacă acésta ar lucrá în ascuns contra dinastiei Obrenovici. Georgevici spune, că 'şi va dovedí afirmările sale, pe cari regina le declară ca neadevĕrate.

* (Electricitatea în Bucuresci.) „Cur. Finan.“ scrie: Cestiunea luminărei cu electricitate pare a fi resolvată. Ministrul de interne a autorisat pe dl primar sĕ se serve de maşinele dela monetăria statului, spre a iluminá, în regie, o parte din calea Victoriei, Bulevardul, Cismegiul şi şoséua Kiselef. Consiliul comunal a autorisat, la rêndul seu, pe dl primar, sĕ cumpere maşini dinamo-eletrice, cabluri etc. spre a instalá lumina electrică. Pentru şosea se va adoptá sistema curenţilor alternativi din causa arborilor, cari opresc ca lumina sĕ vie de sus în oraş însĕ se va adoptá sistema curenţilor constanţi. Stâlpi, pentru lămpile electrice sĕ vor face de lemn văpsit albastru cu cercuri roşii.

* (Cartea cea mai scumpă.) Cartea cea mai scumpă e biblia hebraică, carea se află de mai multe sute de ani în Vatican. Incă în anul 1512 s'a oferit papei Iuliu II-lea pentru ea aceea-şi greutate în aur, ce o are cartea, adecă 512.000 franci.

* (Un om dispărut). Scirile din Cernăuţi anunţă, că în acel oraş a provocat mare sensaţiune vestea, că dl Dr. Corneliu Savescul a dispărut deodată. Dl Savescul a plecat la 11 Octobre 1889 din Greiswald şi se oprí în 12 în Stetting, încunoscinţând pe mamă-sa, că după-ce va cercetá şi Bochemia din Galiţia va sosí acasă. Din ḑiua aceea însĕ nu i se mai dă de urmă.

* (Fecunditate.) La 4 Februariu a. c. femeea Marghióla, soţia lui Vasile Dobran din comuna Lecca, judeţul Bacău, a născut trei copii de secs masculin, cari au fost botezaţi şi sunt sănĕtoşi împreună cu mama lor.

* (Din Viena până la Paris în ladă.) Ḑiariul „Petit“ din Paris surprinde pe cetitorii sei cu o scire fórte curiósă. In ḑilele acestea diminéţa pe la 5 óre a sosit în Paris cu trenul din Viena o ladă, pe care era scris, că ea cuprinde „marfă gingaşă.“ Lada, ajunsă la destinaţie a fost dusă în magazinul de mărfuri. Magazinerul însĕ observênd, că lada se miscă, a desfăcut-o, când colo, ce se veḑi? Din ladă îşi scóse capul un mic om blond. Numai decât a fost dus la poliţie, unde călĕtoriul a spus în limba germană, că este din Varşovia, se numesce Hermann Zeitung şi că în ḑilele din urmă era croitoriu în Viena, unde mergêndu i rĕu meseria, a voit sĕ plece la Paris. Ei, dar lui îi lipsiau banii. Ce sĕ facă dar? A gândit, că lucrul cel mai practic e sĕ se închiḑă într'o ladă, pe care se o trimită cineva la o anumită adresă la Paris. El a spus, că n'a mâncat nimic de 60 de óre, ci numai a bĕut. Scirea a produs mare sensaţiă în Paris.

Loterie.

Mercuri 5 Martiu, 1890.

Brünn: 60 59 8 22 34

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	102.40	103.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113 75	113.50
Sorţi de regularea Tisei	127.—	127.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	341.—	347.—
Sorţ de stat dela 1860	137.—	137.50
Sorţi ungureşti cu premii	137.75	136.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	117.60	—.—
Renta ung. de hârtie	99.50	99.45
Galbin	5.60	5.57
Napoleon	9.45½	9.43

Nr. 196. [310] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea celor dóue parochii, ambele de clasa a dóua din comuna Rěhěu, devenite vacante, se escrie amĕsurat ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 2 Ianuariu 1890 Nr. 8453 B. ex 1890 concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele fie căreia din aceste dóue parochii s'au sistemisat cu *minimul de 600 fl.* de una parochiă la an.

Doritorii de a concurá la menționatele parochii vor avé a-și substerne suplicile instruite în sensul legilor în vigóre în terminul preclus subsemnatului oficiu protopresbiteral; ér privitoriu la emolumentele parochiale 'și pot trage informațiuni mai detaiate dela comitetul parochial și oficiul protopresbiteral.

Sebeș, 15 Februariu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 54. [305] 3—3

CONCURS.

In sensul ordinului Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 8585/1889 B. din 2 Ianuariu a. c. se escrie concurs pentru intregirea vacantei parochii de clasa a III a Babohalma, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

Curte și grădină parochială în mărime de 914 □°, cemiterul din jurul bisericei de 1017 □°, porțiunea canonică 25 jugěre pămênt comasat și tóte celelalte venite stolare statorite în ședința sinodului parochial din 10 Decembre a. tr., cari dau sumăde 500 fl.

Doritorii de a ocupá acéstă stațiune parochială au sĕ aștérnă suplicele lor instruite cu documentele recerute de Statutul organic și lege până la terminul indicat — la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferióre în Cetatea de baltă (u. p. Küköllővár).

Avênd concurenții odată sau de dóuĕ ori a se presentá în biserica din Babohalma spre a-și arătá desteritatea în cântări și tipic, și acésta în timpul prescris de lege.

Competitorii pot luá informațiuni la oficiul protopresbiteral sau comitetul parochial despre bunăstarea a parochiei și venitelor.

Cetatea de baltă, 26 Ianuariu, 1890.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Têrnavei inferióre.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 177. [308] 2—3

EDICT.

Ioan Ioan Miti Ursu, legitimul bărbat al Mariei, născută George Marta din Pianul de jos, care pribegesce prin alte țĕri fără a se sci ubicațiunea lui din anul 1883, sĕ citéză prin acésta, ca în termin de 3 luni de ḑile dela prima aparițiune a acestui edict în „Telegraful Român“ sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră divorțul edictal incaminat de soția sa se va decide și în absența lui.

Sebeș, 6 Februariu, 1890.

Forul matrimonial gr. or. al Sebeșului.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 212/1890 of. com. [302] 3—3

Edict de licitațiune.

În 24 Februariu st. v., (8 Martiu st. n.) 1890 se va ține în cancelaria comunală din **Săcădate la 10 óre ante meridiane** o licitațiune publică pentru esarêndarea următórelor pășuni comunale pe timpul din **8 Martiu** până în **31 Decembre 1890 st. nou** și anume:

1. Pășunea așa numită **„Pădurea din jos“** cu un teritoriu de 382 jugěre, prețul esclamărei **600 fl.**

2. Pășunea așa numită **„Pădurea din sus“** cu un teritoriu de 203 jugěre prețul esclamărei e **400 fl.**

Fie-cine, care doresce a luá arênda trebue s'o depună înainte de licitațiune **10** % din prețul de esclamare ca vadiu în bani gata.

Condițiunile mai de aprópe ale arêndei se pot vedea și înainte de ḑiua licitațiunei în cancelaria comunală în órele oficióse.

Săcădate, la 23 Februariu, 1890.

Oficiul comunal.

Sz. 765/890 polg. [309] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint kálbori birtokos Derlosea Mózes által ugyan odavaló birtokosok ellen beadott kérése folytán Kálbor község h tárának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 Aprilis hó 19-ikre délelött 10 órára** tüzetik ki Kálbor községébe a községi iroda helyiségébe, ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszéknek 1890 február 18 án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai G.* jegyző.

Sz. 53/889 végreh. [311] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirrě teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 évi 6630 számu végrehajtást elrendelő és a medgyesi kir. járásbiróságnak 1889 évi 5315 számu kiküldő végzése folytán „Albina“ tak. és hitelintézet végrehajtató részére Bolyai Gáspárné és társai végrehajtást szenvedők ellen 149 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1889 évi november hó 23-ik napján biróilag lefoglalt és 436 frt. becsült ingóságokra a medgyesi kir. járásbiróság 1889 évi 6587 polg. számu végzésével a további kielégitési végrehajtást elrendelte. Ennek folytán a medgyesi kir. járásbiróság 1889 évi 6587 számu kiküldő végzése folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében Dr. Russu Oktavian végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 140 frt. tőke, ennek 1889 évi Iunius hó 27-ik napjától járó 6% kamatai, s az eddig 40 frt. 08 krban megállitott költségek iránt a 845/889 számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek Bolyában végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására határnapul **1890 évi martius hó 10-ik napjának délutáni 1 órája** kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt I. Bolyai Gáspárnénál többféle házibutorok 1 Gerstenberger féle zongora II. Schepp Iohannál, 15 zsák csösz törökbuza a legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108 §-ában megállitott feltételek mellett készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mind-azok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111 és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak különben a későbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Medgyesen 1890-ik évi február hó 28 napján.

Lang Róbert,
kir. bir. végrehajtó.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.	Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.	Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriță	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murěș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orěștie	Odorheiul-sěcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	[illegible]	[illegible]	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriță	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriță
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murěș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murěș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orěștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orěștie
Odorheiul-sěcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sěcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lădi mai mari pachetate negutătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.
Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 20 Sibiiu, Sâmbătă 24 Februariu (8 Martiu) 1890. **Anul XXXVIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 1045 Scol.

Notă.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că elevul cursului I de pedadogie în seminariul nostru archidiecesan „Andreian“ Nicolau Lascu, născut la 1871 în Vinţul inferior, pentru falsificare de documente a fost eliminat din institutul premenţionat.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 8 Februariu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, în 23 Februariu.

Comisiunile de asentare şi-au început activitatea în intrégă ţéra.

Din rapórtele, ce le primim din unele comitate vedem, că contingentul pentru armată nu se acopere parte din lipsa celor ilegal absenţi, parte din causă, că feciorii nu sunt apţi pentru serviciu. Comisiunile constată aceste dóuě impregiurări şi merg mai departe. Ele nu au misiunea de a se ocupá mai în detail cu causele acestor aparinţe triste, şi aşa cade în sarcina nóstră de publicisti, ca sě ne ocupăm cu aceste stări de lucruri abnormale din patrie.

Erau ómenii de credinţă, că dacă anul de asentare se va începe cu al 21 lea an implinit, materialul, din care se compune armata, va fi mai uşor de recrutat. Credinţa acésta începe a desilusioná pre cei ce aşa au credut.

Diferinţa de un an, doi chiar, puţin impórtă. Cine nu e desvoltat cum se cade la 19 ani, nu va fi desvoltat nici după doi ani de dile, căci desvoltarea corpului se întêmplă după anumite reguli higienice, cari stau în legătură cu traiul şi cu locuinţele şi chiar şi cu ocupaţiunile omului.

In Ardél partea cea mai mare a locuitorilor sunt ţĕrani, sunt lucrători de pămênt, şi timpul cel mai mult ’l petrec tinerii ca şi bětrânii în aer liber şi curat, neinfectat de miasmele, ce se produc în oraşe.

Cu tóte aceste flăcăii nu mai sunt ca odată

Generaţiunile mai tinere presintă un aspect de tot posomorit. Puşi la lucru de tineri fără traiu corĕspundĕtoriu, băeţii degenerézá trupesce, devin nisce pitici în inţelesul strict al cuvêntului. Obiceiurile cele rele, cum e fumatul, în gura unor băieţandrii nevêrstnici de 12—13 ani încă contribue ca sě devie palidi la faţă, slabi la muschi, enervaţi şi fără nici un pic de viaţă în ei, cel puţin nu cu acea viaţă, care ar trebuí sě o aibă ómenii tineri.

Aşa comisiunile asentătóre sau trebue sě se mulţămésca cu nisce esemplare mediocre, cari nu pot suportá strapaţele obositóre ale esercitiilor, sau apoi trebue sě plece din locul de asentare cu un contingent neimplinit.

Se repeţesc de ani de dile aceste, fără ca comisiunile sě-şi fi făcut datorinţa de a cercetá asupra acestor neajunsuri, cari iau dimensiuni de tot înspăimântătóre.

Vice comiţii comitatelor, cari ca preşedinţi civili ai comisiunilor ar fi chemaţi a luá mai întâiu act despre aceste neajunsuri şi a pune mâna ca sě vindece ranele, de un timp au devenit nisce agenţi ai altor scopuri, magiarisarea a întrat şi în capul lor ca şi în a altor mulţi ómeni mici la suflet; nu caută, nu cercetéză, dacă astor lucruri nu s’ar puté ajutá. Ei sciu fórte bine, că poporul trăesce rĕu, sciu şi aceea, că afară de dile mari nu pune óla cu carne la foc, sciu că nu are pâne şi că mâncă mămăliga nesărată, dar ca sě lumineze pe stăpânii lor despre aceste, nu au bunăvoinţă nici inimă.

Pre ei îi preocupă ca nu cumva în o comună sě se alégă la municipii şi vre-un român în cutare cerc, îi preocupă ca în postul cutare de notariu sě nu ajungă un român, şi preocupaţi în acésta direcţiune afurisită, uită de datorinţele ce le au ca capi ai administraţiei, uită a se îngrigí ca poporul sě nu fie încărcat cu aruncuri peste mĕsură, uită că nu e bine ca sě se stórcă de pe spatele şi din sudórea poporului sub diferite pretecste tot feliul de imposite, căci tóte aceste au drept urmare sĕrăcia şi cu ea degenerarea poporului.

Un popor degenerat nu póte apoi fi de folos ţĕrei. Pămêntul nu mai póte fi scormonit cum se cade, dacă braţele nu sunt vênjóse, ţara nu mai póte fi apărată în cas de nevoe cum trebue, ér entusiasmul acela, care se recere ca sě ne iubim patria cu tot focul şi cu tótă căldura scade din nisce ómeni vescediţi prea de timpuriu, în mĕsura, în care sunt lipsiţi de cele mai neaperate alimentări ale corpului.

Va dice lumea, că noi suntem preocupaţi, vedem lucrurile mai negre de cum sunt în realitate, pe când din nou constatăm, că nu suntem în stare a muiá péna în afund cum trebue, ca se descriem miseria în tótă golătatea.

Vom fi nu e vorbă şi noi vină la aceste, dar la tot casul, că administraţia are în acésta partea leului, pe ea trebue sě o facem responsabilă de degenerarea poporului.

Noi am cerut respectarea dilei Duminecei, ea s’a pus în alianţă cu evrei şi a zădărnicit nisuinţele nóstre, noi am cerut sě ne ajute ca sě stirpim concubinatul, ea a venit în ajutoriul celor imorali prin estradarea biletelor de serviciu, în fine tot ea pórtă vina în mare parte şi la emigrările a căror cause sunt cei mai mulţi ilegal absenţi din comitatele mărginaşe.

Este lucru sciut, că cei ce trec fie în ţĕrile dunărene, fie la America, de acolo trimet bani, cu cari susţin pe cei de acasă, de acolo plătesc datorii făcute mai inainte, de acolo susţin familii, de acolo plătesc dări şi nu de mult chiar în parlamentul ţĕrei nu un om mai de puţină valóre decât contele Apponyi a susţinut, că a oprí emigrările însemnéză a îngreuná sórtea la sute şi la mii de familii, cari se hrănesc afară de graniţe.

Urcarea competinţelor pentru pasporturi nu va contribuí la impuţinarea emigrărilor, nici la micşorarea numĕrului celor ilegal absenţi, şi noi tot rĕul ’l aflăm în impositele cele nesuportabile şi în greşitul sistem economic.

Vadă deci guvernul ca cu o óră mai curênd sě saneze relele, de cari sufere ţéra şi indată vor încetá emigrările, indată va fi mai multă mulţămire, şi bunăstare, şi cu ea totdeodată vor rĕsărí şi odrasle mai frumuşele şi mai sănĕtóse pentru armată.

Adevĕratul patriotism ne induplecă ca sě indigităm relele şi sě cerem îndreptarea lor în interesul patriei comune tuturor.

Administraţiunea de stat.

(Urmare.)

De multe-ori au acusat comitatul cu crearea şi susţinerea de particularism. Lucrul stă întors, tocmai comitatul a ferit ţara de pericolele particularismului, şi cu deosebire de cele ale provincialismului, şi prin acésta a făcut ţĕrei servicii nepreţuite şi are încă chemarea sě i le mai facă. In lume nu este ţară, în care particularismul ca şi la noi sě aibă atâta materie de consumat. Multele limbi şi naţionalităţi, multele confesiuni, nu afli asemenea stare în Europa. Cu privire la cele din urmă în special avem esemple, că catolicii şi protestanţii, catolicii şi greco-orientalii se mai află împreună, nu avem însĕ esemplu, că aceste trei confesiuni atât de compacte sě esiste sub o căciulă, şi încă împistriţate cu greco-catolicii şi unitarii. Nu ajunge însĕ nici atâta; referintele climatice şi economice ale patriei nóstre, precum se scie, ne arată cele mai mari variaţiuni, asemenea modul de viaţă, d. e. oraşele şi comunele mai mĕrunte din Ungaria de nord, şi conglomeratul de case şi de ómeni din Ungaria de sud. Că din aceste elemente nu s’au format particularisme şi

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

435. Nu se cade sě te bucuri de mórtea vrăşmaşului teu, pentru-că şi viaţa ta nu este vecuitóre.

436. Se cade sě lucrezi, ca sě nu cadi în lene, şi încă se mai cade sě închini lui Dumnedeu tóte acelea, ce câstigi cu ostenéla ta, éră de nu vei face aşa, vei rĕmâné într’o vecuitóre şi vătămătóre îndeletnicie.

437. Greşalele limbii aduc mai mult rĕu decât ar aduce căderea, pentru căci capul este plinitoriu greşelelor limbii, éră căderea se îndireptéză cu socotélă.

438. Omul cel mai bun este cel ce face ómenilor bine.

439. Este fórte cu nevoie a face învĕţat pre omul fără socotélă, ce este neînvĕţat; pentru-că nesocotéla lui îl face sě socotéscă, că scie mai mult, decât cela ce-l învaţă.

440. Pretenii cei mai mulţi se apropie de tine, pentru-ca sě se împărtăşugeze mesei tale; éră dacă vĕd, că ţi se împuţinéză averea, îndată te părăsesc.

441. Destul este la un om o îmbrăcăminte, o casă, şi bucate de o di, pentru-că de va murí într’amédă di îi prisosesc jumĕtate.

442. Iubitoriul de argint este primitoriu blăstemului atâta de către lume, cât şi de către credinţă, de vreme ce este vrăşmaş tuturor sĕracilor.

443. Mai bine este sě faci bine, şi sě grăéscă ómenii rĕu de tine, decât sě faci rĕu, şi sě grăéscă bine de tine.

444. Aibi răbdare împotriva hicleşugurilor vrăşmaşilor tei, pentru-că cumpătata înţelepciune a ta îi va băgá în desnădăşduire, şi vei ajunge vreme, ca sě-i vedi pre toţi periţi.

445. Pretenii, ce caută numai folosul lor, sunt ca cânii têrgului, ce iubesc mai mult ósele, decât pre cei ce le aruncă.

446. Ca sě ajungă nestine la deregătorii mari, nu-i este de trébă nici némul cel bun, nici vitejia, ci trebuesce sě aibi duch şi minte multă, pentru-că avênd pricepere, póte sě procopséscă întru tóte.

447. Omul cel de trébă la curtea împĕrătéscă se cade sě se nevoéscă sě ajungă la o diregătorie mai mare, decât aceea ce are, pentru-ca sě aibă prilej sě facă har pretenilor sei, şi pentru-ca sě împedece cu puterea sa pre vrăşmaşii lui, sě nu-l pótă vătămá.

448. Pentru ca sě trăéscă nestine întru bunătăţi, trebuesce sě omóre patimile trupului şi alte câte es din patime.

449. O mie de ani ai desfătărilor nu sunt vrednici nici unii cirte a vieţii nóstre, drept aceea mult ar greşí cel ce, pentru ca sě se bucure de dênşii, şi-ar pune viaţa lui în primeşdie.

450. Pochta, care ai, ca sě trăesci în odichnă şi fără primeşdie, este înainte vestitóre unei vieţi defăimate şi necinstite.

451. Precum, când suntem bolnavi hotărim, că vom vieţuí bine, éră îndată-ce ne însănătoşăm, cădem în necuviinţe nóue, aşa şi când avem vre-o primeşdie punem la Dumnedeu nădeşdile nóstre, ér dacă ne isbăvim, îndată-l măniem, deci cu acésta arătăm, cum că lucrurile nóstre nu sunt curate şi nehiclene.

452. Fiesce-ce ispravă se cade sě scii cum sě o sĕvêrşesci, şi de unde sě o începi.

453. Fiesce cine va luá după mĕsura, care va dá.

454. Cel ce va sě procopséscă la curte domnéscă, i se cade sě păzéscă cinci lucruri: întâi sě îndrepteze cu blândeţe şi cu dulcéţă mânia sa; a dóua, sě nu lase sě-l biruéscă lăcomia; a treia, sě fie curat şi drept întru isprăvnicia lui; a patra, sě nu dea voie sě-l înşele dracul trufiei; a cincia, sě nu se turbure, măcar de i s’ar întêmplá şi cea mai mare împrotivire.

(Va urmá.)

provincialisme, cari sĕ pericliteze consistenţa şi compactitatea acestei ţĕri, acésta e de a se atribuí împregiurărei, că sistemul comitatens, cu puternicul seu organism a regulat aceste elemente, consideraţiunilor locale le-a dat altă formă, şi prin activitate autonomă acestor forme — sau după-cum ḑice Carey acestor puncte centrale — le-a dat o asemenea putere atractivă, încât nici odată nu s'a putut validitá provincialismul şi-a aflat totdeuna contrapunct. Uniformitatea ce o mai aflăm pe terenele vieţii publice, avem sĕ o mulţămim sistemului comitatens, că a fost uniform pretutindenea, şi prin acésta a devenit uniform întreg organismul de guvernare şi social.

Manipularea comitatensă şi uniformitatea generală a vieţii publice comitatense aparţine apariţiunei celei mai importante în desvoltarea lucrurilor la noi. Cu privire la manipularea afacerilor legile dispuneau de tot puţin, ea s'a desvoltat dela sine şi prin sine în comitate, şi legislativa mai vechiă a luat lucrurile de a gata, când au regulat una alta. Le sta comitatelor în voie sĕ şi reguleze deosebit afacerile, şi cu tóte acestea s'a desvoltat o practică aprópe uniformă din cuvênt în cuvênt pretutindinea. In urma egalei desvoltări s'a desvoltat şi o referinţă pretenéscă internă între comitate. Cu plăcere sĕ şi folosiau de ocasiune de stau în corespondenţă, şi vecinii se onorau prin trimiterea de deputaţiuni la sĕrbători, la instalarea de comite suprem, şi la restauraţiunea comitatensă. Acésta este dovadă eclatantă, că instituţiunea comitatensă a isvorit din geniul poporului, este manifestaţiunea spontană, este adevĕrata creaţiune a lui. Acósta instituţiune adênc inrădăcinată ar trebuí stimată, cu de acestea mai departe putem ajunge, ca cu recepţiuni, cari în veci nu se vor preface la poporul nostru în sânge şi carne.

Deóre-ce un comitat era ca şi celalalt, era uniformă manipularea, erau uniforme tóte semnele esterne ale vieţii publice, şi erau uniformi ómenii în simţiri, şi în cugete, şi în privirea lumei; unitatea statului nu perdea nimica prin alipirea fie-căruia către comitatul seu; obiectul iubirei era pretutindenea unul şi acela-şi, fie-care comitat era un dărab uniform al ţĕrei. Şi dacă acel om era în Szabolcs, în Liptó, în Bereg sau Sopron, iubindu-şi comitatul seu, îşi iubia patria sa.

Acésta alipire mulţumia trebuinţele inimei omenesci, de a-şi aflá în un cerc mai strîns obiectele simpatiei mai intime şi mai calde, şi nu era pedecă, ca şi pentru patrie sĕ se insufleţéscă; în comitat aşadară învĕţau ómenii mai bine a-şi iubí patria, de cum se invaţă în acele cursuri patriotice, pe cari voesc sĕ le deschidă reuniunile *„Emke“*. Intrégă istoria nóstră, cu deosebire însĕ era inainte de 1848 — ne dă dovadă eclatantă, că instituţiunea comitatensă, în jurul căruia s'a învĕrtit intréga viaţă publică a magiarului, n'a fost rea scólă a iubirei de patrie.

Sĕ stergem comitatul, şi atunci indată vine provincialismul, care la noi are destule elemente, şi atunci indată va păşí cu mai mare infăţişare particularismul naţional-confesional şi cel istoric. Eliberate odată de sub paralisarea, care o esercia alipirea de comitat, multele instincte centrifugale sunt mânate din nou în direcţiunea lor naturală. Căci după cum au observat, deşí până la ingreţoşare vom vorbí din oficiu despre patriotism, după cum este acuma în modă, patriotismul, dacă mi e permisă asemĕnarea, este o haină de sĕrbătóre, însĕ pentru folosirea de tótă ḑiua inima omului caută lucruri mai de aprópe; provincia, regiunea, comuna sunt tot atâtea categorii, cărora le corĕspund anumite simţeminte, sau cel puţin anumite grade ale acelor simţeminte; acestea simţeminte la tótă intêmplarea 'şi rotunḑesc cercul lor, şi mai ales condensitatea, care se manifestézá în spiritul provincial, fórte uşor póte cădé în sarcina alipirei de patrie. Aplecarea acésta în evul mediu a trecut graniţele, şi a dărăburit ţĕri mari; în Francia revoluţiunea a fost silită sĕ niveleze cu totul ţara cea mare, însĕ împărţirea în departemente egale s'au dovedit de zadarnică, rotunḑirea acésta administrativă fără de nici o viaţă nu a nimicit provincialismul; Normandia, Bretagne, Champagne etc. şi acuma mai esistă în gura şi în inima poporului, şi unitatea germană cu mari sacrificii câstigată nu a nimicit alipirea la patria mai restrinsă, care cu deosebire este concept german.

(Va urmá.)

Revista politică.

Ministrul de iustiţie austriac cont. Schönborn a petrecut mai multe ḑile în capitala Ungariei şi a convenit în mai multe rênduri cu ministrul ungar de iustiţie Szilágyi. Precum se comunică din Budapesta, obiectul conferinţelor l'au fotmat cestiunile de drept internaţional şi afacerile iustiţiei consulare. Aceste obiecte au fost iniţiate încă inmediat după anul nou, când ministrul Szilágyi petrecea mai mult timp în Viena.

In cestiunea acestor obiecte se vor pregătí nesce proiecte destinate a se aduce spre desbatere în ambele parlamente. Contele Schönborn a fost pe timpul petrecerei sale în Budapesta obiectul celei mai distinse atenţiuni, a fost în casina naţională, în clubul guvernamentalilor, din partea monarchului încă a fost primit într'o lungă audienţă.

Inmediat după votarea legei financiare s'a ţinut un consiliu de ministri. In cercurile dătătóre de ton se crede, că în acest consiliu s'a pregătit definitiv proiectul, referitoriu la revisiunea legei incolatului. Se asigură, că acest proiect va fi presentat camerei în decurs de cel mult 10 ḑile spre desbatere. In privinţa unor puncte din proiect s'au escat divirginţe de păreri între ministri, fiind unii de convingere, că peste Kossuth sĕ se trécă simplu la ordinea ḑilei şi se nu se mai întindă desbatere asupra lui. Ministrul preşedinte a fost încredinţat sĕ supue apreţierii Maj. Sale monarchului ambele vederi. Monarchul însĕ au dat dlui Tisza sĕ înţelégă, că consiliul de ministri sĕ ia o singură decisiune. Oposiţiunea intenţionéză, precum se scie, a folosí acésta ocasiune spre a provocá furtuni nóue.

In dieta din Budapesta a avut loc desbaterea cu privire la ridicarea unui monument lui Andrássy. Referentul Daniel recomândă proiectul, motivându l cu serviciile şi faptele rĕposatului. Conducĕtoriul stângei Irányi, declară, că se află în posiţia tristă de a respinge proiectul. El a voit, ca proiectul sĕ se aducă, după ce s'a mai potolit durerea prin perderea lui Andrássy. Oratorul trebue sĕ mĕsure meritele şi greşelile într'o cumpĕnă. In espunerile sale asupra meritelor enumĕră crearea armatei teritoriale ungare şi alianţa cu Germania, prin care se asigură pacea popórelor europene.

Contrariu acestor merite sunt greşelile sale politice pentru neintervenirea în resbelul româno rusoturc şi pentru ocuparea Bosniei şi a Herţegovinei. Făcù apoi o paralelă între Andrássy, Deák şi Széchenyi.

Mai vorbind şi oposiţiunea moderată pentru proiect, apoi dl Tisza, carele într'o vorbire însoţită de aplause combătù vederile lui Irányi, proiectul a fost primit cu o maioritate covêrşitóre.

La discusiunea cheurilor dela Szeghedin şi la cererea de a se votá suma speselor de 142 000 fl. s'a născut érăşi scene turbulente. Cont. Ludvic Tisza voind sĕ rectifice afirmaţiunile ridicate din partea oposiţiunei a fost des întrerupt şi vorbirea în favorul întăriturilor n'a avut efectul dorit.

Alegerile din Germania sunt cunoscute pe deplin şi aşa se póte face o icónă despre nóua compositiune a parlamentului german. Cea mai puternică partidă e centrul, urméză liberalii, al căror numĕr s'a sporit încă odată, în al treilea rênd vin conservatorii, social-democraţii, naţional-liberalii, ér liberal conservativii, cari până acum au dat un contingent atât de mare s'au redus numai la jumĕtate, perḑênd preste 53 de mandate. Partidele de cartel au perdut în total 80 de mandate şi aşa nu se mai póte formá o maioritate conservativă-clericală. Guvernul în faţa acestei situaţiunii, precum se asigură oficios, nu va mai presentá înoirea legei socialiste spre a nu dá ansă la împărecheri şi mai mari contra guvernului şi fiind sigur, că nu va reuşí.

In camera României şi-a desvoltat dl Chr. Negoescu interpelarea, privitóre la representarea piesei „Nunta din Văleni,“ în strĕinătate, piesă, carea e batjocoritóre pentru România. La acésta interpelare a rĕspuns ministrul de esterne Lahováry, carele a afirmat, că nu póte sĕ esercite censură prin agenţii diplomatici asupra ḑiarelor publicate în tótă libertatea. Interpelarea, ce-i drept, e pornită din patriotism, mai bine însĕ nu se facea în camerĕ, ca sĕ nu se dea autorului piesei atâta importanţă, şi ca sĕ nu se esagereze lucrurile. Din subiectul piesei se vede, că cei cari au scris-o, n'au făcut decât sĕ ia nisce pasiuni, cari aparţin întregei omeniri şi sĕ le pue într'un colţ al României, precum ar fi putut sĕ le pue în ori-ce altă ţară. Eu nu pot intervení pentru fapte ridicole. In teatrul frances se satiriséză englesi şi vice-versa, fără a interveuí vre-un guvern, noi încă satirisăm pe tóte popórele. România se bucură de opinie bună în faţa ómenilor serioşi.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Viena, în 4 Martiu. In cele dóuĕ mari state de vest s'au întêmplat în timpul din urmă evenimente, cari preocupă întréga diplomaţie europénă.

In rêndul trecut me ocupaì cu situaţiunea creată în Germania, în urma politicei inaugurate de principele de Bismarck şi în urma atitudinei observată de tinĕrul împĕrat german.

De astădată privirile sunt îndreptate asupra unei puteri tot atât de mari şi de ponderóse, dela atitudinea căreia încă atârnă în linia primă pacea. ori conflictul europén.

Acésta este Francia. Un an a stat în fruntea acestei republici consumate ministeriul Tirard, carele în urma unor peripeţii primejdióse atât pentru Francia, cât şi pentru Europa a ajuns la putere.

Incă la prima apariţiune a acestui ministeriu se prevedea, că lucrurile se vor consolidá şi mişcările tulburătóre a patrioţilor prea înflăcăraţi se vor potolí.

In acésta asteptare lumea nu s'a înşelat de loc. Ministeriul Tirard a păşit cu energie pe o cale mai sigură în lăuntru şi înafară, şi a sciut sĕ se impună.

Mulţămită politicei sale iscusite, sub acésta vaḑa Franciei a crescut înafară prin faptele sĕvêrşite în lăuntru.

Bibliotecile poporali, ca instituţiuni de cultură *).

Este fórte generală părerea, că poporul român începênd din pătrariul întâiu al vécului nostru şi până în timpul presinte, a făcut progrese enorme pe tóte terenele vieţii omenesci.

Nimenea nu va puté negá, că mult adevĕr sĕ află cuprins în espectoraţiuni de natura acésta şi acésta cu atât mai vîrtos, cu cât vom pune faţă în faţă starea actuală a poporului român, cu starea lui înainte nu mai departe, decât cu un véc şi jumĕtate, când el nici nu era considerat ca naţiune, ci de o „misera plebs contribuens“ (plebe sĕrmană, carea şi ea contribue la susţinerea statului).

Da! este adevĕrat, că am făcut progrese, deóre ce astăḑi în acéstă patrie scumpă, *volens nolens*, ori şi în cătrău ne invîrtim, suntem siliţi sĕ recunóscem, că în sinul poporului român se află mulţi bărbaţi de o cultură superióră; bărbaţi, cari pot stá alăturea cu ori şi care din fii acestei patrii. Astăḑi avem, ce-i drept, o inteliginţă frumósă, respândită preste tótă ţara, care are sfântă datorinţă de a veghiá, ca rădăcina arborelui nostru naţional sĕ trăésca în condiţiuni priinciόse de esistinţă, căci dela buna vieţuire a acesteia atêrnă singur trăinicia şi frumseţa întregului arbore, menit fiind a aduce fructe bogate, cari sĕ stórcă admiraţiunea tuturor privitorilor.

Şi dacă cu bucurie recunóscem, că în o parte a poporului sămênţa culturei a dat róde imbelşugate, nu putem de altă parte decât cu asemenea sinceritate şi bunăvoinţă sĕ admitem, că încă mult, fórte mult mai avem de a osteni până ce vom puté sĕ susţinem tot aceeaşi despre complecsul întreg al scumpei nóstre naţiuni.

Nu sunt nici de părerea acelor pesimisti, cari vĕd totul în colori fórte inegrite, mergênd cu părerile lor până la absurda afirmare că: nimica nu sĕ face în folosul maselor poporului, precum nu sum nici de părerea acelor optimisti, cari trăesc în dulcea credinţă, că poporul român ar fi înaintat aşa şi aşa de mult şi că preste puţin are sĕ ne ajungă mult doritul raiu pămêntesc.

Nu este bine sĕ fim ca cei dintâiu, pentru-că un atare mod de vedere este fórte apt de a produce în noi un sentiment de descuragiare şi desnădăşduire, cari sunt inimici de mórte a ori şi cărei activităţi, in tocmai după cum sunt amicii acesteia succesul şi îndestulirea împreunată cu el. Nu este bine de altă parte sĕ fim prea ademeniţi de un optimism copilăresc, deóre-ce acesta este capabil sĕ ne lenevéscă, sĕ ne moleşéscă, creḑênd, că ne aflăm destul de splendid, de ce óre sĕ ne mai încordăm puterile, când étă totul este fericire şi îndestulire? Este bine, din contră sĕ păstrăm şi în punctul acesta fórte delicat calea mijlocie: nici sĕ nu desnădăşduim, dar nici sĕ nu ne prea încredem, pentru-că cu atât mai intensiv sĕ lucrăm pentru înaintarea nóstră pe scara culturală a omenimei.

Suntem deci numai în conformitate cu atare mod de gândire, când dorim ca şi mai mult decât s'a făcut până acum sĕ se facă pentru cultivarea poporului.

Cultura unui popor ca şi a unui individ se póte apreţiá din fórte multe puncte de vedere, bunăóră cum este punctul de vedere, moral intelectual apoi ca manifestaţiuni a acestora: progresul pe terenul economic, comercial, industrial şi în alte direcţiuni a ocupaţiunilor omenesci. Este însĕ fórte anevoios un asemenea mod de apreţiare şi póte că în multe privinţe imposibil, deóre-ce aici se recere o cunóscere detaiată a tuturor ocupaţiunilor din tóte locurile şi a tuturor ómenilor. Apoi sciut este, că la un atare mod de judecată trage mult, fórte mult în cumpĕnă priceperea, bună voinţa şi lipsa de preocupaţiune a judecătoriului.

(Va urmá).

---

*) Operat cetit în adunarea generală a despărţĕmêntului Asociaţiunei transilvane VII al Abrudului, ţinută în Bucium-Şasa la 16/28 Iuliu 1889.

Esposiţia, carea va fi pentru tóte timpurile o operă de admirare a geniului frances, a avut un succes atât de strălucit, cu tóte că partea cea mai mare a statelor europene din consideraţiuni mai înalte politice a căutat sĕ încunjure a luá parte în mod oficial la rivalitatea culturală şi economică a Franciei cu întréga Europă.

Acésta operă şi a avut pe lângă partea sa morală însemnată şi partea materială, aducênd un profit curat, după ultimele calcule de peste 10 milióne franci, cu tóte spesele, ce a avut sĕ se acopere.

Acest resultat atât moral cât şi material se va simţí şi mai tare, când vor espirá convenţiunile generale, condiţionând încheerea nóuĕlor convenţiuni în prima linie dela atitudinea, ce o va observá statul frances.

El e destul de bine îngrădit pentru a nu se lăsá în contracte nefavorabile, industria şi producţiunea statului peste tot e din destul asigurată pentru ca sĕ n'aibă trebuinţă a cedá ceva din pretensiunile sale. Şi acésta a dat sĕ o înţelégă celelalte state, când camera a ales ancheta ca sĕ studieze acésta cestiune mai amĕnunţit.

Boulangismul, carele 'şi avêntase puterile sale aşa de tare, încât ameninţa cu sguduire totală raporturile interne, a fost nu numai umilit şi mişcările boulangiste potolite, dar chiar aprópe nimicit, încât într'un timp lumea îl uitase cu totul şi nu mai apelurile popularului general trimise din esil îi mai aducea aminte de nume

Sporirea armatei şi a marinei a crescut în mod considerabil, fortificaţiunile înlăuntru s'au întărit în mĕsura, în care statele europene votau şi ele bugeturi pentru sporirea armatelor lor.

O parte însemnată a acestor acte, ba putem afirmá, că partea cea mai mare a lor se cuvine ministrului Constans, sufletul ministeriului Tirard, şi mâna de fer, care cu o voinţă hotărîtă diregea tóte.

De aceea vestea, că ministrul Constans şi a dat demisiunea a provocat nu numai în cercurile republicane francese o impresiune penibilă, ci şi în cele monarchiste şi mai presus a provocat aceea-şi impresiune in statele strĕine.

Dl Constans a fost cunoscut de mai nainte pentru înaltele sale calităţi de a conduce şi a dirigea trebile de stat, l'a apreţiat ochiul iscusit al marelui Gambetta şi mai mult şi-a fost dovedit destoinicia sa în calitate de guvernor în Tonking, unde îl aşedase guvernul.

Cu tóte acestea retragerea sa nu a fost pe ne asteptate. Constans a venit de mai multe ori în diferinţă de idei cu premierul Tirard, carele se póte numĕrá între radicali, de mai multe ori a voit sĕ şi dea demisiunea şi numai împregiurarea, că-l reclama patria, ér el punênd interesele patriei mai presus de ambiţia sa, s'a lăsat abătut din propusul seu.

Ocasiunea, ce o a folosit acum ca sĕ se retragă e de o duplă însemnătate politică; deşi ea se póte priví numai de un mijloc de a puté sĕ se desfacă de Tirard.

Acésta ocasiune a fost participarea Franciei la congresul internaţional, cu carea dl Constans, nu a voit de loc sĕ se împace.

Dênsul simte, că pe deoparte puterea de revanşă a Franciei este prea forte, decât ca sĕ te opuni ei, ér pe de altă parte nu se póte învoí cu ideea, ca Francia sĕ asculte de vocea vrăşmaşului seu, sĕ ia parte la congres, pe când Germania n'a voit sĕ-i asculte vocea ei şi sĕ ia parte la opera mărétă a espositiunei, operă tocmai aşa de nevinovată la părere din punct de vedere politic, precât de nevinovat se presentă congresul din acel punct de vedere

Pasul acesta a lui Constans care ambiţionéză întréga Francie va avé urmări şi mai însemnate atât pentru congres cât şi pentru situaţiunea din Francia.

Dl Tirard a simţit îndată, că prin retragerea ministrului seu de interne a perdut puterea, a simţit o, când n'a putut dá declaraţiuni chiare în cameră asupra repăşirei dlui Constans şi când camera numai cu o maioritate de câte va voturi şi-a manifestat încrederea.

Dl Constans ajutorat de opinia publică a Franciei póte sĕ ajungă primul bărbat de stat, póte sĕ ia posiţia actualului prim ministru.

In acéstă aserţiune ne întăresce şi împregiurarea, că prim-ministrul Tirard e indispus, n'a mai apărut în cameră, ca sĕ dea deslusiri, şi din indisposiţiunea lui se póte nasce o crisă ministerială.

— X. —

Varietăţi.

* (Denumire). Maj. Sa monarchul, la propunerea ministrului de culte şi instrucţiune publică, a denumit pe profesorul universitariu din Cluş Árpád Bókai de profesor ordinariu din pharmacologie la universitatea din Budapesta.

* (Decentralisarea tablelor.) In dilele trecute s'a ţinut o anchetă în ministeriul iustiţiei cu privire la proiectul pentru decentralisarea tablelor. Proiectul va fi presentat cât mai curênd dietei, pe deoparte ca sĕ se potoléscă agitaţiunea mare ce o a provocat şi sĕ se pună căpĕt atâtor deputaţiuni ce se trimet, pe de altă parte spre a resolví actele, cari cu decile de mii stau în restanţă.

* (Uniforma funcţionarilor militari.) In ministeriul de rĕsbel s'a elaborat un proiect, care a fost supus Maj. Sale monarchului spre aprobare, şi prin care se introduce uniforma la funcţionarii militari; rosetele de până acum vor fi cassate şi în locul lor se vor folosí stele, funcţionarii vor purtá şi o armă mai corĕspundĕtóre gradului, ce-l au.

* (Imputernicire). Comitetul partidului naţional săsesc a împuternicit pe deputatul sibian Dr. Oscar Meltzl a păstrá mandatul de deputat până la finea actualei sesiuni dietale. Precum e cunoscut, numitul deputat în urma alegerei de secretariu al camerei comerciale din Pojon şi-a fost depus mandatul.

* (Adresă de felicitare.) Românii din regatul român a presentat dlui general Traian Doda o adresă de felicitare pentru principiile, de cari a fost condus în luptă pentru românism. Adresa pórtă 300 de subscrieri, partea cea mai mare de distinşi bărbaţi de stat ai României.

* (Necrolog.) *Iosefina Bac* face cunoscut tutoror rudelor şi amicilor durerósa şi irreparabila perdere a mult iubitului ei soţ **Alecsandru Bac,** oficial militariu c. r. în pensiune, care în 7 Martiu n. a. c. la óra 6 diminéţa după o lungă şi durerósă suferinţă a încetat din viéţă, în etate de 78 ani, sacrificată binelui mult recunoscĕtórei sale soţii.

Înmormêntarea prea iubitului seu soţ se va face Duminecă în 9 Martiu la órele 3 p. m. după ritul gr. cath. în cimiteriul rom. cath.

Sibiiu, în 7 Martiu n. 1890.

* (Din închisórea ducelui de Orleans). Jurnalele orleaniste publică în fie care di raporturi sensaţionale despre petrecerea ducelui în penitenciarul din Clairvaux Ele istorisesc cât de activ e şi cât de mult studiază Diminéţa se scólă în trompetele ostaşilor, cari es la eserciţiu şi ducele alérgă la feréstră petrecêndu-i cu ochii şi emoţionat de bucurie. Dênsul pĕtruns de cel mai înalt patriotism doresce sĕ rĕmână în prinsóre, căci cel puţin se află în patrie. Deşi odăile sale nu sunt aşa de bine arangiate şi de corĕspundĕtóre ca în Conciergerie, totuşi dênsul e destul de mulţămit cu arangiamentul. Direcţiunea prinsórei se pórtă cu tótă consideraţiunea. Intre 1—4 óre primesce visite. La mâncare, care i-se pregătesce într'o ospĕtărie din apropiere e servit de camerieriul seu. La 8 óre diminéţa bea cafea cu lapte, la al doilea dejun dóuĕ fripturi de carne, zarzavaturi, desert, cafea négră, *cognac fine champagne,* la 4 óre teă, la 7 óre supă, apoi ér câteva feliuri de bucate, cafea négră, cognac şi vin bun din provincie, cât îi trebuesce. O mulţime de rudenii şi de pretini se vor stabilí în apropierea ducelui.

* (Emin Paşa). Emin Paşa tovarĕşul scrutătoriului Africei Stanley mai petrece încă cât-va timp în Sanzibar, până-ce va primí instrucţiuni dela chedivul ca sĕ călătorésca la Bagamoio. Cătră finea acestei luni póte sĕ vină şi în Europa, dacă starea sanitară i se va mai îndreptá Tot timpul petrecerei sale în Sanzibar Emin Paşa va fi óspele sultanului.

* (Recrutarea în Braşov) Recrutarea în Braşov se va face în dilele de 18, 19, 21 şi 22; la 21 se vor recrutá şi cei indatoraţi a serví în reservă şi la honvedi.

* (O nóuă esposiţiune universală.) In Germania se ventiléză mereu ideea de a arangiá în Berlin o esposiţie universală à la Paris. Se crede, că acésta se va şi inaugurá în anul 1892.

* (Capitala Ungariei.) In dilele trecute a publicat voiagerul frances în: „*Revue du monde catolique*“ impresiuni, de călĕtorii. Despre Budapesta spune, că acest oraş înainte cu vre-o câţi va ani abia avea 100 mii locuitori, ér acum numĕră 400,000, dintre cari 200 mii germani şi 100 ovrei. Cele mai frumóse clădiri sunt ale evreilor, comerciul e în mâna lor, funcţiunile cele mai multe ei le ocupă şi în curênd şi guvernul va picá în mânile lor.

* (Fómete în Galiţia.) Fómetea şi miseria în Galiţia e aşa de mare, încât poporaţiunea pe unele locuri abia mai vegetéză. In o şedinţă a comitetului ţĕrei s'a distribuit pentru ţinuturile cele mai sĕrace 35,000 fl. ajutóre şi s'au făcut imprumuturi fără camete de 73,500 fl. Rusia încă tinde mâna de ajutoriu în ascuns şi pe faţă.

* (Fabrică nóuă de celulosă). Precum se asigură se va ridicá la Turda o nóuă fabrică de celulosă prin firma cea mare industrială Schöller şi Comp.

Posta ultimă.

Telegramele sosite eri d. m. aduc scirea, că ivindu-se diferinţe în consiliul ministerial la desbaterea asupra legei despre incolat, *ministrul-preşedinte Tisza şi-a dat demisiunea.* Unele telegrame aduc scirea, că Maj. Sa nu i a primit demisiunea, dar până la moment nimic nu e positiv din tóte acestea sciri.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Colegiul didactic dela gimnasiul român gr. or. şi dela clasele normale anectate din Brad, au arangiat în 25 Ianuariu un bal, în favorul înfiinţândului seu fond de pensiune. Venitul brut al acestui bal a fost până în presinte 194 fl. 25 cr., din carele detrăgêndu se spesele în suma de 54 fl. 28 cr. resultă un venit curat de 139 fl. 97 cr.

Cu supra-solviri au concurs P. T. D. D. Vasilie Damian protobresbiter 4 fl., Constantin Costin prof. gimn. 2 fl., Dr. George Ilea advocat, Dr. Dimitrie Horvat prof. gimn., Ioan Irimie paroch, Nicolau Săbău, Solomon Leach paroch, Ioan Roman paroch, Ioan Anghel învĕţătoriu, Nicolau Crăciun învĕţătoriu câte 1 fl.; Ludovic Luca şi Ioachim Comşa paroch câte 50 cr.; Bányai István învĕţătoriu 25 cr.

Cu lista Nr. 3 adresată parochului Ioan Perian în Crişcior au incurs dela: Ioan Perian par., Bele István, Friderich Rosca, notariul Batfernag şi N. Hop câte 1 fl. — suma 5 fl.

Cu lista Nr. 4 adresată notariului N. Fugătă au incurs dela: Nicolae Fugătă notariu, Constantin Pop preot rom. gr. cath. câte 2 fl., Ioan Safta învĕţătoriu, George Copoş, Laurenţiu Olajos, Herman Mandel, Ioan Lupu antiste comunal şi Petru Costea preot câte 1 fl.; — suma 10 fl.

Cu lista Nr. 5 adresată păr. Simion Băcilă au contribuit: Georgiu Bardosi 2 fl., Georgiu Moldovan notariu, Simion Băcilă paroch, Tovie Perian paroch, Nicolau Mateşiu paroch, Avram Groza paroch, Petru Mihoc şi Vogel Iosif câte 1 fl. — suma 9 fl.

Cu lista Nr. 7 adresată învĕţătoriului Enea Joldea în Hălmagiu au contribuit: Ioan Groza protopresbiter 2 fl., N. Irhaşiu, N. Spitzer, Zsák Károly şi Enea Joldea câte 50 cr. — suma 4 fl.

In lista Nr. 8 adresată dlui Ales. Toda asistent de farmacie în Abrud, au contribuit: Basiliu Başiota adv. şi Ales. Danciu proprietariu câte 2 fl., David Ioan Zeicu, Ales. Popovici, Ales. Ciura, Krasocs István, Iosif Crişian advocat, Ales. Filip advocat, Ales. Danciu paroch, Nicodim Cotişel, Romul Furduiu protopresbiter, Georgiu Ivascu, Ioan Tăbacovici, Mihail Cirlea, Dionisiu Bălos, Nicolau Lobonţiu, Dionisiu Adamoviciu paroch câte 1 fl., George Bălos, Corneliu Muntean învĕţătoriu, N. Draia şi George Balta câte 50 cr. — suma 21 fl.

In lista Nr. 9 adresată P. O. D. protopresbiter Romul Furdui în Câmpeni au contribuit: Romul Furdui protopresbiter 3 fl., Constantin Cotişel paroch 2 fl., Ioan Vlassa şi Mihail Andreica câte 1 fl., Vasilie Chirtop şi Ioan Motora câte 50 cr. — suma 8 fl.

In lista Nr. 11 adresată M. O. D. Simion Damian în Braşov au contribuit următorii: Diamandi Manole, George Gaetan câte 10 fl., Simion Damian advocat, Petrache M. Zănescu câte 5 fl., N. N., N. T. Ciurcu, Augusta Mazuchi, Iordan I. Muntean, Artemiu Feneşan, Dr. Aureliu Murĕşan câte 2 fl., Ioan C. Panţu, Gr. Birea, Lazar Nastasi, Nicolau Barb, N. N., G. Navrea, G. M. Zănescu, Ioan Duşoiu, Ioan Popea, Nicolau Popovici, G. N. Pop, N. Strevoiu, Iosif Puscariu, N. I. Ciurcu, Ioan Taflan, Ioan I. Sotir, Andreiu Bârsean, Petru Fara, Vasilie Voina şi Nicolae Duşoiu câte 1 fl. — suma 62 fl.

Colegiul didactic 'şi esprimă pe acésta cale căldurósa sa mulţămită atât Preaon. public participătoriu cât şi celui contribuitoriu la balul supra amintit Rógă totodată pe On. D. D., cari au primit liste de contribuire sĕ le retrimită în timpul cel mai scurt, cu ori ce resultat.

Brad, 16 Februariu, 1890.

Georgiu Părău,
cassariu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.92	102.30
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113 75	113.50
Sorţi de regularea Tisei	127.61	127.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	347.75	344.50
Sorţ de stat dela 1860	138.—	138.—
Sorţi ungureşti cu premii	138.25	138.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	117.20	—.—
Renta ung. de hârtie	98.80	98.55
Galbin	5.60	5.57
Napoleon	9 43$^1/_2$	9.43

Nr. 90. [312] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de capelan prelângă neputinciosul paroch, Anghel Filimonescu din Renghet, protopresbiteratul Geoagiului II sĕ escrie prin acésta din nou concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din venitul anual de 464 fl. 32 cr. al parochiei de clasa a III-a Renghet.

Doritorii de a ocupá acest post au a şi asterne suplicele lor conform legilor din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Geoagiului II.

Sĕcărêmb, 7 Februariu, 1890.

Sabin Piso,
protopop.

Cancelaria Negruţiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grígile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi streinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sĕrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕţături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕţuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un ḑiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite povĕţuiri primite dela învĕţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Sătenului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Şugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕşului etc. etc. Ediţiunea I. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte 1 victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Preţul unui esemplariu 10 cr.

Influinţ mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţători şi preparanḑi. Broş. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiţă istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în douĕ limbi — română şi latină tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reerate de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sĕ o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învĕţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 38—50

A se adresá la „Cancelaria Negruţiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acţii dela bance cu preţurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 21 Sibiiu, Marți 27 Februariu (11 Martiu) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 26 Februariu.

Starea culturală a nóstră o aflăm espusă în raportul ministrului de culte și instrucțiune publică către dietă, și în special mersul instrucțiunei în scólele nóstre confesionale este arĕtat în rapórtele consistoriilor către sinódele diecesane, și cel al întregei metropolii în rapórtele, ce se astern congresului nostru național bisericesc din parten consistoriului metropolitan.

Acestea sunt așadară icónele, în cari vedem zugrăvită starea culturală a poporului nostru, și suntem fericiți, că o putem vedea după cum e, frumósă sau posomorită, după cum aduc cu sine impregiurările.

Prelucrarea datelor statistice cere o incordare deosebită, mai pre sus de tóte se cere o conscientiositate fórte scrupulósă, deóre-ce datele scolare statistice sunt chemate sĕ reguleze întrégă viață publică din stat și din biserică, ele sunt busola, care trebue sĕ ne arete calea cea dréptă, calea cea adevĕrată, care unică ne conduce la cultură, unică ne conduce la adevĕrata fericire a poporului.

Avem înaintea nóstră raportul presentat dietei de ministrul nostru de culte și instrucțiune publică, raport despre starea instrucțiunei la scólele medii în anul scolariu 1888/9 și despre cea a instrucțiunei la scólele poporale în anul scolariu 1887/8 și aflăm constatat tristul adevĕr, că este incă mare numĕrul acelor comune, în cari copii obligați a frecuentá scóla, nu se bucură de nici o instrucțiune.

Avem înaintea nóstră rapórtele făcute de biserica nóstră metropolitană către congresul național-bisericesc despre starea instrucțiunei în metropolie, avem și rapórtele anuale ale consistoriului archidiecesan asternute sinodului, și din ele ne câstigam convingerea, că resultatele, la cari am ajuns, nu stau încă în proporție dréptă cu sacrificiele, ce aduce biserica și poporul pentru susținerea scólelor confesionale.

Ne reservàm unui studiu mai amĕnunțit cestiunea, pentru ce nu ajungem la resultate mai favorabile. De astădată ne vom ocupá cu afacerea în formă, cu privire la esactitatea datelor statistice, cari ni se presentéză despre mersul instrucțiunei în general.

Repetăm cele accentuate la inceputul acestui articol, pretindem ca datele statistice sĕ corĕspundă adevĕrului, sĕ corĕspundă stărei faptice a lucrului, cu un cuvênt sĕ fie lucrate cu consciențiositate.

La noi în archidiecesă acéstă grea sarcină cade asupra preoțimei, asupra învĕțătorilor, și asupra protopresbiterilor, dela cari apoi se derivă sarcina la consistoriu, care trebue sĕ combine și se presenteze tabloul în forma cea mai completă, și mai ușor de percurs și de priceput.

Responsabilitatea se imparte deci în mod fórte înțelepțesc, și făcută lucrarea la timp de către fie care factor, ea devine fórte ușóră, așa încât nici nu o mai putem numí sarcină.

Dacă parochul compune esact în luna lui August registrul pruncilor obligați a frecuentá scóla, și dacă comitetul parochial va întregí acest registru, după cum prescriu normativele din vigóre, atunci vom avé esact o rubrică dintre cele mai importante, rubrica elevilor obligați a frecuentá scóla dela 6—12 și resp. 12—15 ani.

Dacă invĕțătoriul va purtá esact matricula scolară și catalogul de clasă, atunci vom avé érăși esact o rubrică de mare importanță: rubrica elevilor, cari în faptă au cercetat scóla.

Esact prelucrate aceste rubrici ne pot presentá starea culturală în percente, și cu conspectele despre averea scolară, despre utensiliile din scólă, și despre invĕțătorii aplicați ne pot dá un tablou despre întrégă viața scolară. Și tóte acestea date pot fi esact lucrate până la 30 Iuniu în fie-care an, și asternute la consistoriu, căruia incă sĕ-i fie dată posibilitatea de a se aprofundá în lucru, spre a aflá, unde este trebuință de sanarea rĕului în interesul instrucțiunei.

Studiarea acestor date statistice ne pot înlesni fórte mult orientarea, și ne pot arăta calea cea dréptă în lucrarea nóstră însĕ numai atunci, dacă prelucrarea este esactă, altcum risipim multe puteri, mult timp scump, cari ar trebuí folosite altcum.

Și nóuĕ ne face impresiune, că datele dela corporațiunile nóstre bisericesci nu tóte sunt esacte, mai cu sémă dacă cetim, că dela mai multe oficii pprespiterale nici după mai multe ursorii nu au întrat datele de lipsă, dacă cetim, că nu toți protopresbiteri au cercetat cel puțin odată pe an fie-care scólă sub durata instrucțiunei, dacă cetim în rapórtele anuale, că la esamenele de vară nu toți protopresbiterii sunt de față spre a se convinge despre resultatul muncei de un an, dacă cetim în asemenea rapórte oficiale, că esistă comune, cari de ḑeci de ani nu nu au vĕḑut fața protopopului. Nu ne putem desbrăcá ḑeci de temerea, că multe dintre datele, cari ni-se presentéză sunt dóră fictive, și atunci lucrăm înzădar, și în loc de a ne îndreptá, greșim, pĕcătuim contra intereselor culturale ale poporului nostru

Și e mare pĕcat, ca sĕ ne înșelăm și noi înșine.

Administrațiunea de stat.

(Urmare.)

Asemenea aplecări, cari esistă și la noi, vor luá forme mai concrete, și cu timpul se mai pot iví și altele, ale cărora ivire până acuma o a împedecat sistemul comitatens. Nici nu vorbesc la acest loc de situațiunea naționalităților, sunt și fără acésta destule elemente spre a se creá situațiuni nenorocite. Ardélul încă este departe a se contopí cu totul în Ungaria, uniunea încă nu s'a prefăcut în sânge. Incă tot mai esistă nomenclatura „Ardél" și „Ungaria", în zadar vom ḑice în loc de Ardél *„părțile ardelene"*. Recunóscem bunăvoința manifestată în acésta, însĕ ea este ficțiune întocmai după cum e ficțiune, când evităm cu multă ingrigire numirea „imperiu", și apoi fără nici un scrupul ḑicem „monarchie". Patrioții nostri din Ardél paremi se nu vreau sĕ uite, că principii lor odinióră purtau titlul: *„partium regni Hungariae dominus"* și nu pot abḑice de unele pretensiuni de superioritate, și dacă cei din Ungaria nu vĕd causa, pentru care ar trebuí sĕ li se închine necondiționat, acésta lor nu le cade bine; cu un cuvênt ei nu vreau sĕ abḑică de specialitățile lor, și astéptă ca noi sĕ-i desmierdăm la tóte acestea, noi trăim bine unii cu alții, insĕ acel codex palinphestus, pre care 'l forméză stările din Ardél, va devení și mai curios, dacă cu încetarea sistemului de comitat va incetá și importanța actualei impărțiri comitatense în Ardél, care la tot casul póte sĕ devină un folositoriu factor la amalgamisarea micei patrii muntóse cu patria cea mare magiară.

Mai sunt insĕ și altele. Mereu auḑim cuvêntul: Bănat. Când a fost vorba de decentralisarea tablei regesci, unul după altul se insinuau orașele și în memorandul orașului Timișóra era accentuată cu mare aplomb consistența geografică și istorică a acestei părți, și rolul, ce compete în ele Timișórei ca centru. Istorică! Și acésta importanță stă în impregiurarea, că partea țĕrei dintre Murĕș și Tisa a stat timp mai indelungat sub domnire turcéscă decât celelalte, și guvernului austriac după recucerire îi plăcea sĕ se gereze, ca și când ar avé drept sĕ facă din Bănat o provincie austriacă. Nu putem luá în nume de rĕu orașului Timișóra, dacă la góna acésta aduce tot feliul de argumente, cari dóră 'i pot aduce folos, intocmai după cum nu am luat în nume de rĕu la impărțirea tribunalelor unui deputat sĕcuiu, care cerênd tribunalul pentru orașul seu intre alte multe lucruri folositóre a amintit și impregiurarea, că în acel oraș sunt și 250 cismași

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

455. Slușba împĕraților este ca o mare desfătată, pre carea călĕtoresc neguțătorii, și unii se înnécă, éră alții agonisesc bogății prea mari.

456. Depărtéză-te dela cela ce nu cunósce de ce trébă este vrednic, și de cela ce se silesce spre lucruri, ce sunt mai presus de puterea lui, și de cela ce se povățuesce de pochtele sale, pentru-că de vei luá împreună cu dênsul dobêndă a unei ḑile, mai pre urmă vei se aibi pricină sĕ te căesci mulți ani.

457. Înțelepții sĕ apucă ori de ce lucru ar fi până când vĕd, că le merge bine, ér cei fără de minte îl iau asupra lor îndată ce înțelepții îl părăsesc.

458. Teme-te de cela ce se teme de tine.

459. Nu se cade sĕ faci nici un lucru fără socotélă.

460. Când ceri cevași, se cade sĕ te smeresci, pentru ca sĕ te înnalți, luând cererea ta.

461. Preteșugul cu cei mari este atâta de primeșdios, cât este un foc mare.

462. Feresce-te de preteșugul împĕraților cu atâta socotință, cât se cade a se ferí de foc lemnul cel uscat.

463. Muerea cea rea în casa omului bun, este pentru dênsul un iad într'acéstă lume.

464. După răbdare îndată vine începerea bucuriei.

465. Cel ce nu dă rĕsboiu, se teme de primejdie, și nici odată nu dobândesce cinste.

466. Cu răbdarea se câstigă bogățiile, și cu tăcerea scapă nestine de primeșdie.

467. Este de folos împĕraților a socotí și a ocrotí pre ómenii cei vrednici, pentru căci iau dela dênșii slujiri mai vrednice decât facerile de bine, cu carele s'ar nevoí sĕ-i miluéscă.

468. Scumpul măcar că este dat întru a câstigá bogăție, dar încăși nu se ḑice nici odată că este stăpân bogăției.

469. Deletnicia este pricina cugetelor celor rele.

470. Aratăți ale tale bunătăți, și nu te întemeia pre blagorodia némului teu; nu aduce aminte vii pentru morți, și nu da un mort pentru un viu.

571. Nu grăí rĕu de cei morți, pentru-ca sĕ remână în pomenirea ómenilor binele ce lei face.

472. Mai mult plătesce lucrarea cea bună a bogăției decât câstigarea ei.

473. Întocma nenorociți sunt și împĕrații și supușii, când se defăiméză cei vrednici, și cei netrebnici au diregătoriile cele de mai sus.

474. Bogățiile, ce nu se slujasce nestine cu ele pentru chiverniséla vieții, nu-i folosesc nimica.

475. Pentru ca sĕ nu fii defăimat de ómeuii cei rĕi, trebuesce sĕ fii blând și dulce cu dênșii.

476. Este mai mare rĕutate a rĕsplătí rĕul, ce ai pătimit, decât sĕ începi a face rĕu.

477. Nu luăm nici odată tot cel ce pochtim.

478. Spre ceia ce cer vre-un lucru dela tine rĕspunde-le în chip sĕ nu se mănie.

479. Mijlocirea, prin carea ai pedepsí pe zavistnici, este a le face bine.

480. Frați și preteni îți sunt ceia, ce-ți ajută la nevoile tale.

481. Gândul înțeleptului pătimesce, când lucrurile sunt neputinciόse și hotărîte.

482. Fiind omul îndurătoriu, ia și Dumneḑeu mulțămită pentru bogățiile, ce acela împarte.

483. Sĕ nu faci preteșug cu omul mănios.

484. Când vorovesci, vorovesce în chip, sĕ nu trebuéscă tălmăcire cuvintelor tale.

485. Câstigarea cea mai scumpă și de multă prețuire este pretenul cel credincios. (Va urmá.)

la ce Deák a replicat, că orașului Miskolcz atunci îi compete curie. Un lucru e sigur, că adecă Bănatul va ajunge adevĕrată provincie, dacă nu vor mai esistá comitatele Timiș, Torontal și Caraș-Severin. Sĕ cugetăm insĕ numai la antagonismul, care esistă între Ungaria de sus și de jos. Ea se manifestéză destul de des, și nu se póte negá, că pre lângă imensa deosebire a impregiurărilor ea are și basă reală. Sĕ ne aducem aminte de vorbele din parlament, în cari s'a făcut imputări, că la zidirea drumului de fer, la regularea apelor, părţile de jos sunt favorisate în socotéla celor de sus. Actuala configuraţiune a comitatelor a fost de tot favorabilă ca părţile de sus sĕ se simtă una cu cele de jos.

Comitatele Arad, Bihor, Szatmár, Maramurĕș, Bereg, Ung, Zemplin, Borsod, Heves, Pest, Nográd, Hont, Bars, Nyitra, Pojon stau tóte în un semicerc în părţile de sus și de jos, și forméză lanţuri puternice pentru slăbirea multor interese centrifugale; intêlnirea în viaţa internă comitatensă au făcut ca ómenii sĕ uite geografie și etnografie.

Pentru acest efect, care delătură părerile contrare și le intrunesce, am considerat de norocósă impărţirea teritorială a comitatelor; s'au făcut greșeli mari contra acesteia la rotunḑirea comitatelor, și vor face pagube necalculabile reformatorii administraţiunei, dacă vor strică statul-quo. Și se póte formá provincialism și în părţile dincolo de Dunăre. Este preste tótă indoéla, că esistă deosebire între cei dela Tisa și cei de preste Dunăre; cel dela Tisa este mai scuturat, și dacă vrei și mai de codru; cel de peste Dunăre e mai de inimă și mai patriarchal. Interesele lor de comunicaţiune sunt atât de independente, că în acésta privinţă între ei nu esistă solidaritatea, care légă celelalte părţi ale patriei. Și mai au părţile dunărene un unghiu, cel nordvestic, unde se simte mâna Austriei vecine și a Vienei. Se stergem comitatul, și atunci intre comitatele Sopron sau Moșon și Austria vecină nu va fi mai mare deosebirea, ca între districtele Budweis din Bohemia și Wels din Austria de sus.

Consideraţiunile inșirate au cu deosebire mare importanţă din punct de vedere al naţionalităţilor.

(Va urmá.)

Revista politică.

Precum prevestisem încă la finea anului trecut, declarările dlui Tisza cu privire la legea incolatului și în special în ceea-ce privesce cestiunea de incetăţănire a ex-guvernorului Kossuth au provocat în cabinetul ungar o sguduire puternică.

Crisa cei drept este incă latentă, dar împregiurările, în care ea s'a provocat, promit o resolvare cât mai grabnică a cestiunei.

Dl Tisza a elaborat un proiect de lege cu cestiunea incolatului, dar pe lângă proiectul seu s'a alăturat numai ministrul de finanţe Weckerle și cel de comerciu Baross. Tot în cestiunea acésta a elaborat un proiect și ministrul de iustiţie Szilágyi, care se deosebesce de proiectul ministrului președinte prin aceea, că întrênsul nu se vorbesce de nici un feliu de aplicaţiune în ceea ce privesce dreptul de cetăţén a lui Kossuth. Afară de cei doi ministri, cari au fost pentru proiectul dlui Tisza, toţi s'au alăturat la proiectul ministrului de iustiţie.

Maj. Sa însu-și a presidat un consiliu de miniștri, dar nu s'a putut luá nici o hotărîre și așa dlui Tisza nu i a mai rĕmas, decât ca sĕ demisioneze. Demisiunea dênsului a fost însĕ amânată și acésta se póte ușor esplicá, dacă vom considerá, că camera are sĕ voteze bugetul, pentru ca se termine desbaterile acestea până la conchemarea delegaţiunilor.

Demisiunea dlui Tisza este deci numai o cestiune de timp, dênsul va fi absolvat din postul seu, îndată ce corónei i va vení acésta la socotélă.

Cu posivitate nu se scie, cine va fi ministru președinte. In combinaţiunile de până acum au venit actualul ministru de agricultură Szapáry, ministru de iustiţie Szilágyi, și al cultelor Csáky. In ori și ce cas însĕ liberalii ţin mult ca partidul lor sĕ nu sufere și așa dl Tisza va rĕmâné și mai departe conducĕtoriul lor, ori și care din acestia ar devení ministru președinte.

Cu privire la petrecerea ministrului de iustiţie austriac în capitala Ungariei, unde a avut mai multe conferenţe cu ministrul de iustiţie ungar se aduce în legătură și cestiunea succesiunei pe tron Acésta cestiune pare a fi pe deplin resolvată. Se asigură, că s'au elaborat și proiectele de lege, cari vor fi asternute ambelor parlamente, și dacă va fi posibil încă în decursul acestei sesiuni, unde se va regulá definitiv succesiunea pe tron.

Ministrul frances de esterne a secerat un succes strălucit în camera francesă. Obiectul l'a format interpelarea referitóre la participarea Franciei la conferenţa din Berlin. Ministrul de esterne a rĕspuns, că Francia este totdéuna gata a se representá, când este vorba de cultură și libertate. Aceste declaraţiuni au impus atât de mult, încât chiar vehementul Casagnac a combătut pe interpelante și a susţinut, ca în cestiunile esterne Francia trebue sĕ fi solidară și s'a trecut preste acéstă cestiune la ordinea ḑilei, fiind contra numai 4 voturi. Boulangistii, cari au creḑut de oportună cestiunea, ca sĕ-și reîncépă acţiunea contra regimului, au suferit deci un mare naufragiu.

Regimul și a motivat decisiunea cu privire la participarea la congresul din Berlin cu aceea, că primise proiectul mai înainte de a participá la conferinţa, ce o a conchemat Helveţia, acéstă conferinţă nu se mai ţine, și regimul ceea ce a hotărît odată se spriginéscă nu se mai póte retrage, fiind și congresul de Berlin de același caracter, ca și cel conchemat de Helveţia.

Foile francese comentéză votul camerei ca cea mai bună dovadă, că Francia, când e vorba de cestiunile esterne e pĕtrunsă de adevĕratul patriotism, care întrunesce la un loc pe tóte partidele. Nu mai puţină impresiune favorabilă a făcut acest vot și asupra puterilor strĕine.

Tinĕrul împĕrat al Germaniei s'a folosit de ocasiune la dineul arangat de cătră dieta provincială a Brandeburgului, ca se ridice érăși un toast. Dênsul a asigurat, că va merge pe drumul pregătit de nașul seu. Germania, nu va atacá pe nimeni, când însĕ ea va fi atacată are la disposiţiune o armată puternică și viteză, care va scí sĕ și facă datorinţa pe câmpul de rĕsboiu.

A XIX-a adunare generală a reuniunei femeilor române din Sibiiu.

Sibiiu, 26 Februariu 1890.

Sunt momente de inspiraţiune, în care se concep acte măreţe, cari cu mândrie se înregistréză în paginile istoriei.

Sub auspiciile astorfeliu de momente s'a conceput, sunt acum ḑece ani de ḑile, și ideea nobilă de a se înfiinţá o reuniune română de femei în Sibiiu cu scopul măreţ de a promová desvoltarea némului nostru prin înfiinţarea unei scóle de fete.

Și întru nimic nu s'a înșelat în scopul, ce s'a urmărit.

Acésta se legitiméză și prin impresiunile primite la a XIX a adunare generală, ţinută la 25 Februariu a. c.

Adunarea a fost deschisă în faţa unui public numĕros și ales de d na presidentă Maria Cosma cu obicinuita i tactică. Din raportul comitetului, pe care sperăm al puté publicá și noi s'a putut observá zelul, ce l'a desvoltat acésta reuniune dela esistenţa sa până astăḑi și resultatele îmbucurătóre, la cari a ajuns.

După cetirea raportului prin dl secretar Dr. O. Russu, și după ce adunarea își esprimà condolenţa prin sculare pentru trei membrii rĕpausaţi, la propunerea secret. reuniunei se alege o comisiune de 3 membri pentru censurarea raţiociniului pe anul 1889 în persónele: d-șórelor Elena Adamovici și Lucreţia Popescu, și a dlui secretariu metropolitan și ases. cons. Leontin Simonescu și aflându-l în regulă și corespunḑĕtor, presentară propunerea a dá comitetului absolutoriul, cea ce s'a primit unanim de adunare.

Impresiunea favorabilă, ce o făcù raportul comitetului, prin care se oglindéză întréga activitate a reuniunei, dădù ansă Ilustrităţii Sale părintelui archimandrit și vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu ca sĕ esprime mulţămită pentru zelul, cu care acésta reuniune lucră pe terenul cultural-naţional și în special comitetului și d-nei presidentă sĕ i-se esprime mulţămită protocolară. Propunerea acésta a fost întimpinată cu vii esclamă de „Sĕ trăéscă“.

Purceḑêndu-se inmediat la alegerea din nou a comitetului constătătoriu din 12 femei cu vot decisiv, precum și la alegerea de 4 bărbaţi de încredere cu vot consultativ s'a ales mai întâiu comisia scrutinătóre în persónele dlor: Ioan Bădilă, jude regesc de tribunal și Ioan Pop de Galaţi, advocat.

Alegerea s'a făcut, conform statutelor, prin votare secretă cu ședule și alese au fost în comitet d-le: Maria Cosma, Elena Popescu, Ana Moga, Ioana Bădilă, Sofia Simonescu, Alesandrina Russu, Valeria Popescu, Ana Ghibu, Maria Candrea, Ana Frâncu, Elena Lucuţa și Octavia Voilean; ér ca bărbaţi de încredere domnii: Parteniu Cosma director al instit. „Albina“, Preacuvioșia Sa dl protosincel Nicanor Frateșiu, Ioan Popescu, protopresbiter și prof. sem.; George Bariţiu președinte al „Asociaţiunei Transilvane“, membru al Academiei române.

Terminându se și actul alegerei, d-na presidentă Maria Cosma cu afabilitatea, ce o caracteriséză, ridică adunarea, între altele cu următórele cuvinte: *De ḑece ani s'a întemeeat reuniunea nóstră și cu mândrie constat progresul, ce l'a făcut. Scopul ei sânt se dovedesce prin însufleţirea, cu carea ea a fost spriginită, nu numai aici în centru, ci și în tóte părţile, unde se aude dulcele nostru graiu, ér eu în insufleţirea generală am fost fericită sĕ conduc un șir frumos de ani acéstă harnică reuniune, podóbă a némului nostru. Inceputul ne a fost mic ca grăuntele de mustariu, mare ne a fost însĕ credinţa în puterile nóstre. Noi ne am împlinit numai o sântă datorinţă de mame, datorinţă, de care e mândră fie care română, și în credinţa, că vom fi spriginite cu însufleţirea din trecut pășim mai departe pe calea ce ni-o am deschis.*

Bibliotecile poporali, ca instituţiuni de cultură

(Urmare.)

Drept aceea deși statistica unei ţĕri ne scie dá date matematice constatate despre cantitatea și calitatea ocupaţiunilor dela fii unui popor, totuși lumea chiar și cea oficială s'a obicinuit a luá drept basă de apreţiare a gradului de cultură rĕspândirea cetitului și scrisului la fii unui popor.

Nu vreau sĕ intru în critica unui cutare mod de procedere, dar' nu vreau sĕ las neamintită aceea împregiurare, că nu tot deuna cine scie cetí și scrie póte purtá cu sine epitetul de om cu cultură, deóre-ce cetitul și scrisul sunt numai mijlóce de cultură și nici decât cultura insași.

De aci póte se esplică tendenţa ce o manifestau și dóră o mai manifestă și astăḑi unele scóle de a produce în respectul acesta resultate, cât se póte mai visibile, căci numai prin de acestea poţi satisface mai ușor poftei curióse a celor ce doresc atari resultate de valóre cu mult mai mică, decum li se atribue.

Da! cetitul și scrisul folosite conform destinaţiunei lor, devin cele mai puternice mijlóce de cultivare și ca atari sunt de o valóre necontestabilă.

Ei bine! face óre scóla de astăḑi, înţeleg scóla poporală, ca tinerimea trecută preste anii scóléi sĕ și foloséscă cetitul și scrisul într'un mod cât se póte de avantagios pentru cultivarea ulterióră a acesteia, scie ea sĕ sădéscă iubire de a cetí și scrie în inimile elevilor ei, dor de a învĕţa și a sci din ce în ce tot mai mult? Uite se fie care în jurul seu, judece fără de preocupaţiune și desinteresare și rĕspunsul, pe care-l va aflá sĕ și-l graveze adênc în inima sa și comunicându-l cu alţii, caute a ajuta cu toţii la vindecarea rĕului.

Departe de mine de a dejudecá scóla nóstră de astăḑi și nisuinţele ei laudabile, dar pedeca, carea-mi stă în cale este preaputina interesare, s'au dóră lipsa totală ce o arată generaţiunea eșită din scólă, faţă de carte și de cultivarea ei ulterióră.

Câţi tineri eșiţi din scóla poporală mai prind vre-o carte sau vre-un jurnal în mână, în órele lor libere, în Dumineci și sĕrbători, în lungul timp de érnă? Eu cred, că prea ușor i ai puté cuprinde în listă pe toţi aceia, câţi sĕ îndelitnicesc cu ocupaţiuni de aceste. Nu cred și nici nu pot admite ca causa acestei stări de lucruri multele ocupaţiuni și greutăţi, cari apasă greu umerii poporului încât nu i mai rĕmâne timp sĕ se gândéscă și la de acestea. Și étă pentru ce nu o cred, fiind-că nu arareori vedem lume îndesuită în crișma jidanului nu numai în ḑi de sĕrbătóre ci chiar și în ḑilele comune de lucru.

Dacă pentru așa ceva este timp de ajuns, de ce óre sĕ nu fie și pentru ocupaţiuni intelectuali?

Aceia cari trăesc în nemijlocita apropiere a poporului vor fi sciind cât timp petrece acesta în neactivitate cu deosebire în decursul ernii. Când me esprim astfeliu, am în vedere întreg poporul român, pentru-că se vor fi aflând și ţinuturi de acele, unde impregiurările locali fisice-geografice constring poporaţiunea la ocupaţiune.

Sciut este însĕ, că omul în lipsa de ocupaţiune se lenevesce și caută a-și omorí uritul cu ocupaţiuni nefolositóre, ba chiar daunóse, atât din punct de vedere material, cât și moral.

Sĕ nu rĕscolim mai tare în afunḑimea viţiilor, cari pot sĕ urmeze natural din lipsa de ocupaţiune și de cari încep a se inficiá păturile de jos ale poporului.

Și dacă odată a început sĕ străbată viţiile la poporul de rênd; dacă a început ca înmoralitatea sĕ copleșéscă masele poporului, atunci póte scí ori și cine, că un pericul grozav amenință aceea naţiune și acel popor; atunci nu numai frunḑele și crengile sunt atacate, ci este atacată rădăcina arborelui naţional.

Dacă rădăcina este sănĕtósă și ferită de ori și ce influinţă stricăciósă, atunci chiar vesteḑêndu-se florile și frunḑele, chiar uscându-se unele ramuri, acele cad și dispar în natura lor mamă pentru ca sĕ dea viaţa altora și mai mândre și mai frumóse și și cu mai multă vitalitate.

(Va urmá).

Au fost momente sĕrbătoresci acestea, care ne-au înălţat inima şi întregul act va fi înregistrat cu mândrie în paginile istoriei nóstre, căci a fost o inspiraţiune divină. *— br. —*

Varietăţi.

* (Audienţă) In 6 l. c. n. Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a fost primit în audienţă de Maj. Sa monarchul.

* (Austro-Ungaria la congresul din Berlin). Monarchia nóstră va fi representată la congresul internaţional din Berlin atât prin guvernul austriac, cât şi prin cel ungar. Din partea guvernului ungar vor uá parte consilieriul ministerial Dr. Iuliu Schnierer, şeful secţiunei de industrie în ministeriul de comerciu, inspectorul industrial din Cluş Iosif Szterényi ca esperţi ai ministeriului de comerciu şi industrie, apoi consilieriul ministerial Adalbert Graenzenstein, şeful secţiunei de tabac şi al fabricilor de tăbac ale statului, carele a fost şi conducĕtoriu montanistic mai mulţi ani. Din partea guvernului austriac sunt designaţi consilieriul ministerial Migerka şi de Weigelsberg.

* (Conferinţe scolare.) Ministrul ungar de culte şi instrucţiune publică a conchemat pe ḑiua de 9 Martiu la un şir de conferinţe pe toţi bărbaţii de scólă, cari ca comisari ministeriali şi representanţi ai regimului au asistat la esamenele de maturitate. Conchemarea este însoţită de întrebările, ce au a se discutá în acele conferinţe şi cari tind la reforme radicale cu privire la învĕţămĕntul din scólele medii.

* (Academia cehă.) Fóia oficiósă din Praga publică un preaînalt autograf al Maj. Sale monarchului, adresat archiducelui Carol Ludovic, în puterea căruia principele George Lobkovicz este numit protector substitut al academiei cehe.

* (Descoperiri în Egipt.) Egiptlogul american Wilbov a descoperit în Luxor o piatră cu inscripţiune, din tecstul căreia se vede, că în timpul intre 1800 şi 1700 inainte de Christos un anumit Chithe ar fi cercat prin fapte religióse şi alte mijlóce a oprí o nefericire mai mare în nefericirea provenită din neivirea inundaţiunei Nilului în decurs de şepte ani. Importanţa acestei descoperiri pentru istoria lui Iosif în Egipt este evidentă.

* (Convenţia vamală română sêrbă). „Corespondenţa Politică“ primesce din Belgrad o scrisóre despre convenţia comercială româno-sêrbă. Acésta convenţie are o insemnătatate mai mare decât un simplu arangiament provisoriu. Ea asigură ambelor părţi tratamentul naţiunei celei mai favorisate, precum şi tacsele vamale cele mai reduse din tarifele actuale sau viitóre.

Convenţia are însemnătate deosebită pentru Sêrbia în cât privesce vinurile ei şi cărbunii; ér pentru România cu privire la sare. Convenţia 'şi va dá tóte ródele, dacă mai cu sémă se va aduce la indeplinire proiectul de construire al calei ferate din valea Timokului, care proiect, lăsând la o parte reţeana unguréscă, ar stabilí o legătură directă între reţeaua română şi linia Belgrad Niş.

* Reuniunea de ajutorare a prinsonirilor din comitatul Sibiiu şi-a ţinut la 7 Martiu n. a. c. adunarea generală sub conducerea preşedintelui de tribunal Ales. Jánosi. Din raportul presentat se constată, că în decursul anului au fost ajutoraţi 5 penitenciaţi, cari au primit suma de 64 fl. 40 cr.; ér o familie sĕracă a unui dejudecat s'a ajutorat la lună cu 5 fl. Ministeriul de iustiţie a trimis un ajutoriu de 300 fl. şi promite şi alte ajutóre. Averea reuniunei e de 1078 fl. 5 cr., partea cea mai mare depuşi la institutul „Albina“.

* (Profesori de desemn.) In urma unei dispoşiţiuni a ministrului de culte profesorii provisori şi aspiranţii de profesori de desemn, cari voesc sĕ facă esamen la finea anului 1889/90 au a-şi asterne suplicele până la 15 Martiu la direcţiunea scólei de desemn-model în Budapesta.

* (Serviciul de ajutorare pe căile ferate.) Ministrul de comerciu a esmis o ordinaţiune conform căreia un nou semnal de clopot se introduce pentru grabnica aducere la locul nenorocirei a mijlócelor de mântuire. Semnalul constă din cinci si dóuĕ bătăi de clopot, repeţit de trei ori în intervale egale şi însemnéză, ca sĕ vie locomotiva de ajutorare cu medici şi cu rechisitele de mântuire. La staţiuni sunt totdeuna a se ţiné gata asemenea rechisite. Fie care cale ferată de ordinea 1-a şi a 2-a va avé câte un medic pentru o distanţă de cel mult 30 chilometri, ér căile ferate vicinale câte un medic de cel mult 60 de klm.

* (Ameninţări periculóse). De câteva ḑile comuna Rethe din comit. Pojonului este ţinută într'o stare de panică grozavă. Din când în când apar pe păreţi placate anonime, prin cari se anunţă poporaţiunei, că în cutare timp va arde în cutare stradă o anumită casă, grajd etc. Până acum în vre-o trei rênduri s'au pomenit bieţii locuitori cu asemenea placate ameninţătóre şi blăstămatul incendiator totdeuna s'a ţinut de cuvênt, arḑênd în tóte trei rêndurile vre o casă, ori vre-un grajd. In timpul din urmă incendiatorul a anunţat prin placate, că nu se va linisci până nu va pârjolí întréga comună. Gendarmaria urmăresce pe incendiator cu totă energia posibilă, dar urmărirea nu are până acum nici un resultat. Un asemenea blăstămat a aprins în 1867 întréga comună şi de aceea locuitorii, cari sunt păţiţi, acum sunt peste mĕsură înspăimântaţi. Imbrăcaţi se culcă, îmbrăcaţi se scólă şi în tot minutul sunt gata de primejdie.

*(Balul societăţii academice „Junimea“ în Cernăuţi.) Precum scrie „Revista politică“ acest bal a fost încununat în anul acesta de un succes strălucit. Nu este deci lucru de mirare, dacă tóte foile locale îl descriu ca pre evenimentul cel mai însemnat din sesonul carnevalului acestuia. Renumele cel bun al societăţii academice „Junimea“ şi vaḑa comitetului ales anume pentru aranjarea acestui bal n'au lipsit de a atrage şi de astădată pre publicul cel mai distins din ţară, pre carele de altmintrelea nicăiri nu-l poţi aflá representat într'un numĕr aşa de mare. Între óspeţii cei mai de frunte se aflau consil. aulic contele Pace cu soţia; Escelenţa sa consilieriul intim şi căpitan al ţĕrii baronul Al. de Vassilco, presidentul de onóre al balului; Em. Sa metropolitul Dr. Silvestru Morariu; brigadieriul armatei generalul Teodor cav. de Seracin şi colonelul baronul Thüngen cu familiele lor, apoi ablegaţii imperiali: baronul Victor Stîrcea, baronul E. Hormuzaki, I. cav. de Zotta şi Wagner; profesorii de universitate rectorul magn. Kaluzniachi, Schuler de Libloy, Kleinwächter, V. de Repta, Onciul, Hiller, Skedl, Dr. Wolan; mai toţi căpitanii districtuali; mulţi proprietari mari, dintre cari numim pre seniorul boerimei nóstre: baronul Eman. de Stîrcea, pe baronul Eugen de Stîrcea, cavalerul A. de Grigorcea, cav. D. de Costin, cav. V. de Vassilco cu familia lor, mulţi oficeri din garnisónă, amploiaţi, advocaţi, consilieri comunali etc.

Peste 450 de persóne umplură logele şi salonul cel mândru decorat al reuniunei de cântări. Jocul se deschise cu „Hora Junimei“ de către părechile următóre: Esc. Sa baronul A. Vassilco cu dómna contesă Pace, dl comisar distr. G. baron Stîrcea cu dómna de Seracin şi secretariul V. Morariu cu dómna baronesă Cirstea. Cu deosebire ne bucură a constatá, cumcă costumul nostru naţional a fost destul de bine representat şi cum-că astfeliu apelul nostru de mai nainte nu a fost trecut cu vederea de către multe dame române. Mai departe ne mărginim a adauge încă, că atât musica reg. 41 de inf. cât şi decoraţiunea salónelor erau la înălţimea lor.

Felicităm deci pre comitetul aranjator, condus de Esc. Sa dl baron Vassilco şi de dl baron George Stîrcea, cari şi-au dat silinţă deosebită, ca întreprinderea încredinţată conducerii lor sĕ aibă rĕuşită splendidă; felicităm însĕ totodată şi pre soc. acad. „Junimea“ pentru succesele cele frumóse, ce le-a avut cu ocasiunea acestei întreprinderi şi îi dorim, ca şi la alte întreprinderi sĕ procédă tot atât de solidară şi încununată de succese.

* (Himen cu sfêşit tragic.) „Pápai Hirlap“ sub titlul Hymen face următoriul anunţ: Dl Samuel Prader, cetăţén al oraşului nostru, s'a logodit cu dna vĕduvă Morvay. Fiei ţĕrina uşóra!

* (Idei americane.) Se scrie din New York, că o societate de acolo a iscodit un curios mod de a se face cât se póte mai uşóră transportarea laptelui pe la casele private. Vrea anume sĕ facă un mare basen (un feliu de lac) pe care îl vor umplé cu lapte. Din basen se vor conduce ţevi mai largi spre centrul oraşului, ér de acolo se vor ramificá ţevi mai mici la fie-care casă, care va dorí sĕ-i vină laptele la casă, ca apa şi gazul de luminat.

* (Jertfele fiarĕlor răpitóre şi a şerpilor.) In India au murit în anul 1886 în urma muscăturii de şerpi veninoşi 1161 ómeni şi 81 de vite, de fiară răpitóre au fost rupţi 65 de ómeni şi 2252 de vite. Pentru uciderea de 388,472 de şerpi şi 961 de fiară răpitóre s'au plătit ca premii 12,754 funţi sterlingi adecă aprópe 152,000 fl.

* (Un pat móle.) Ḑile trecute s'a întêmplat următórea istorie hazlie: Un pitariu avea sĕ facă în ḑiua următóre mai multă pită ca de obiceiu. Luà deci tróca cea mai mare, frămêntă şi pentru ca sĕ dospéscă mai curênd asternù preste trócă un lepedeu curat şi o plapomă. Fiiul seu, venind mai târḑiu acasă şi fiind şi cam însufleţit de nectarul lui Bach, se desbrăcà încet, ca sĕ nu-l simtă părinţii şi creḑênd, că e asternut patul detetolul şi plapoma îndărăpt, se aruncà în trócă şi creḑênd, că se află în pat se dete cu totul în braţele lui Morfeu. Diminéţa bĕtrânul pitariu se sculà de vreme, aprinse cuptoriu, şi venì sĕ vadă cum e de dospit aluatul. Când colo află pe feciorul seu durmind dus şi acoperit de tóte părţile de aluat încât numai gura şi nasul îi erau afară. Ce a urmat mai departe, pitariul n'a voit sĕ istoriséscă.

* (Originea umbrelei.) Umbrela (parapleul, parisolul) e de origine din China, de unde a trecut în India şi apoi în Grecia, dar aşa de demult, încât pe timpul lui Pythagora umbrela era deja usitată. Diodor Sicilianul povestesce, că renumita Aspasia avea umbrele fórte frumóse, unele de érnă, altele de vară. La romani umbrela era unul dintre insemnele patricianilor şi un obiect de frunte între darurile, ce se făceau fetelor. Antoniu, între alte daruri, a dus Cleopatriei şi-o umbrelă. Mai târḑiu umbrela era mai rară şi numai după-ce portugesii au călĕtorit în India, la reintórcerea lor éraşi s'a lăţit. De pe la jumĕtatea vécului al 17-lea era folosită pe o scară fórte întinsă, deşí construcţia ei era fórte greóiă. Pe timpul revoluţii francese, umbrela era obiect de demonstraţie; la anul 1788 avea colóre albă, la 1779 verde, la 1791 roşiă ér la 1804 se purta umbrela în colóre vênătă ér de fapt în modă sunt mai ales umbrelele de colóre négră.

Avis.

Domnii representanţi români în congregaţiunea municipală sibiană, sunt învitaţi la o conferinţă, ce va avé loc *Joi în 1/13 Martiu a. c. la 5 óre d. m.* în localităţile casinei române.

Sibiiu, 10 Martiu, 1890 n.

Comitetul clubului.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Subscrisul comitet, îşi ţine de cea mai plăcută datorinţă a şi dá séma despre resultatul material al petrecerei de joc, împreunată cu teatru, a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din despărţămêntul Făgăraşului, dela 2 Februariu a c. v. şi a aduce tot odată mulţămită publică, în numele reuniunei p. t. domni, cari au binevoit a supra-solví, eventual, a trimite oferte marinimóse, în favorul fondului acestei corporaţiuni.

Venitul total a fost fl. 65.60, — spese preste tot fl. 53.61, — prin urmare, s'a adaus la fond, venitul curat fl. 11.99.

Au bine voit a suprasolví următorii p. t. dni: Iuliu Dan, adm. prot. 2 fl 50 cr.; Dr. Andreiu Micu, advocat, Vasilie Dan, juḑe reg., Iovian Stoica de Vist, jude reg. pens. câte 1 fl.; ér Ioan Turcu, proto-not. com., Dr. Stefan Pop, med.; Ioan Dejenariu compt., G. I. Gollian, comerc., Nicolau Şerban, drd. drept., Iacob Oana, înv. şi Alesandru Pocol, proprietariu, câte 50 cr.

P. t. domni au trimes oferte marinimóse: Daniil de Gramoiu vice-comite 2 fl.; Iulius Lauritsch, hotelieriu 2 fl.; ér Iohann Hanner şi David Thierfeld câte 1 fl.

Priméscă, deci marinimoşii domni contribuenţi căldurósele nóstre mulţămiri pentru sprijinul material cât şi moral, ce ni l'a oferit cu acésta ocasiune.

Făgăraş, 16 Faur, 1890.

Comitetul reuniunei despărţămêntului Fágăraş.

Nicolau Aron, preşedinte.
David Ghiujdea, cassariu.
Ioan Berescu, secretariu.

Loterie.

Sâmbătă în 8. Martiu 1890.

Buda: 80 70 88 5 46

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6°/0	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/0	102.55	102.30
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113 75	113.50
Sorţi de regularea Tisei	127.75	127.50
Galbin	5.60	5.57
Napoleon	9.42½	9.43

Nr. 113. [313] 1—3

EDICT.

Maria Iosif Iosif din Draos, protopresbiteratul Cohalmului, pretura H. Okland, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Lazar Albu tot din Draos, fără a se sci până aḑi locul aflărei ei, se citéză, ca în termin de şése luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în fóia „Telegrafului Român“ sĕ se presenteze sau în persónă sau prin vre-un plenipotenţiat înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorţial urzit, se va decide şi în absenţa ei.

Cohalm, 30 Ianuariu, 1890.

Scaunul protopresbiteral greco oriental al Cohalmului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apretiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 39—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 22 Sibiiu, Joi 1/13 Martiu 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 28 Februariu.

Crisa ministerială preocupă intrégă presa.

Ministrul-preşedinte al Ungariei, dl Coloman Tisza, a trebuit în fine sĕ cedeze locul altuia şi retragerea lui din fotoliul presidial se baséză în declaraţiunea, ce o a făcut încă la 11 Decembre a tr. în causa legei incolatului sau mai bine ḑicênd în cestiunea lui Kossuth. In moment, ce s'a declarat gata a face concesiuni partidului independent, posiţiunea premierului a fost clătinată în sus şi în jos. Colegii lui din ministeriu au asteptat ocasiunea binevenită de a nu se identificá cu părerile lui şi aşa nu-i rĕmânea alta decât ori sĕ se retragă, ori sĕ premenéscă ministeriul cu alţi bărbaţi, care sĕ i urmeze în tóte şi sĕ sacrifice din convingerile lor.

Nu am făcut nici odată politică mare, am lăsat pe alţii ca sĕ o facă, dacă pot şi le dă mâna, dar pe noi din punctul nostru din vedere desvoltarea lucrurilor în direcţiunea pornită trebue sĕ ne multăméscă. Ori ce concesiune făcută şovinismului magiar nutrit în tabĕra celor din stânga este o armă nóuă contra naţionalităţilor.

Singur dl Pulsky Ferencz în un articol din „Pesti Hirlap“ constată, că sub domnia lui conducĕtorii naţionalităţilor Miletici, Doda şi Polit au fost puşi la respect, sau vorbind mai limpede au fost făcuţi imposibili, ér croaţii, cari la inceputul erei constituţionale păşiau tot mai indrăsneţi, aḑi s'au îmblânḑit de tot, şi aşa votéză ca nisce miei tóte legile, aşa după cum le presentéză guvernul.

Dacă aceste pot fi merite în ochii dlui Pulsky renumitului publicist, ómeni de lume ce au trăit şi prin Englitera în patria libertăţii presei şi a liberei cugetări, lăsăm sĕ judece lumea nepreocupată; fapt e, că kossuthistii nu se mulţămesc cu aceste succese, ei cer mai mult, cer uniunea personală, armată ungurésca independentă şi pretind, că în Ungaria nu pot fi decât unguri de limbă ungurésca, unguri de limbă românéscă unguri de limbă săséscă etc. În acest sens vedem că se lucră şi cărţile de scólă, în acest sens se apróbă şi geografiile de cătră ministeriul cultelor, în acest sens se fac tóte, va sĕ ḑică esistă un feliu de emulaţiune de patriotism şi acestui patriotism fals trebue pus hotar, ori de se póte capĕt.

Dl Tisza a pactat cu elementele cele mai estreme, când a fost vorba de sdrobirea naţionalităţilor şi e timpul suprem ca un curent mai sănĕtos sĕ facă loc sistemului celui greşit.

Coróna, se vede, că a pus capĕt sau cel puţin a dat sĕ înţelégă factorilor politici, că nu e în interesul patriei apoteosarea unui om, care nu vrea sĕ cunóscă pe Domnitorul legal al ţĕrei şi cu tóte acestea aceea şi legislativă a acelei ţĕri sĕ vină şi sĕ acórde unui om drepturi de cetăţén în o ţară a cărei ordine şi legalitate el nu o recunósce şi nu vrea sĕ scie de ea.

Numai un impuls puternic din afară a trebuit sĕ fie, care a dispus pre ministrii de resort a nu face concesiunile puse în vedere la 11 Decembre, şi tot acelui impuls a trebuit sĕ cedeze şi dl Tisza, care avea la spate o maioritate covêrşitóre şi am puté ḑice servilă! Incă de când cu cestiunea lui Jansky premierul ungar a devenit persónă ingrată în cercurile militare din Viena, şi dacă totuşi dl Tisza a mai rĕmas în fruntea afacerilor, remânerea lui a fost dictată de impregiurări grave. El se privesce de conducĕtoriul maiorităţii parlamentului şi nimenea în Ungaria altul nu era în stare ca sĕ asigureze proiectului de lege pentru apĕrarea ţĕrei o maioritate în forma, cum s'a presentat, decât dl Coloman Tisza.

Noi privim cu un feliu de incredere în viitoriu şi garanţa cea mai bună o avem în persóna monarchului, care nu ne va lăsá sĕ suferim până în sfêrşit.

In increderea acésta asteptăm în tótă liniscea desvoltarea lucrurilor.

Administraţiunea de stat.

(Urmare)

Din afacerea naţionalităţilor se scóte principalul argument pentru nimicirea administraţiunei autonome comitatense; ţinerea în frâu a naţionalităţilor şi realisarea cu efect a magiarisărei este scopul principal — aşa se aduce lucrul la cunoscinţa publicului, aşa trebue sĕ o înţelégă publicul; celelalte în ochii multora sunt numai vorbe. Şi tocmai în autonomia comitatensă avem mijlocul cel mai bun de a paralisá nisuinţele naţionalităţilor, unde ele sunt mai periculóse, asemenea în ea avem mijlocul de a împăcá nu în mĕsură mică pretensiunile naţionalităţilor fără a păgubì prin acésta consistenţa statului. Pentru delăturarea relelor naţionale comitatele ne pot face serviciele cele mai nepreţuibile, de aceea comitatele ar trebuí susţinute chiar şi numai din acest motiv, dacă nu am avé altele.

Prin „Kisdedovó“ uri, prin scóle poporale şi prin funcţionarii administraţiunei celei nóue de stat voesc sĕ pĕtrundă în cele mai dese pături ale naţionalităţilor. Şi câte simţeminte nu numai vrednice de stimă dar în adevĕr şi sânte şi delicate nu se fac pradă cu incercările de magiarisare. Nu i vorbă, sunt şi multe frase góle, însĕ aflăm şi lucrare onestă, care ar meritá o sórte mai bună, decât acea, ca sĕ rĕmână fără róde; sunt de aceia, cari 'şi bat peptul, şi fac gură, cei ce din oficiu se provócă la patriotism, care este greţos, şi în urmă devine disgustătoriu, însĕ sunt şi de aceia, cari au nobile simţĕminte şi nisuinţe, şi tóte acestea pentru cărări greşite, pentru scopuri utopice. Şi prelângă acestea cu uşurinţă aruncăm, ceea-ce sórtea ne a dat în mână, ca corectivul greutăţilor situaţiunei.

Se afirmă, că naţionalităţile gravitéză în afară, deci sĕ folosim tóte mijlócele, prin cari ele vor fi silite sĕ graviteze în lăuntru, şi spre acésta nimica nu póte fi mai potrivit ca şi o puternică administraţiune autonomă în comitat, şi ca referinţele sociale, cari se légă de acésta. Acel naţionalist, care s'a îndrăgit în viaţa comitatensă, care află aici teren pentru activitatea sa, şi se ocupă cu interese adevĕrat reale, mai puţin va fi aplecat de a se ocupá cu fantasiile nesigure ale unui viitoriu neformat ca şi acela, care simte în sine şi putere şi capacitate, dar află că activităţii sale publice pretutindinea i se închide calea

Nu este aici vorba numai despre aceea, ca şi naţionalistii sĕ ajungă la oficii; se cere de bună sémă şi acésta, şi în privinţa acésta trebue sĕ facem dreptate, însĕ la aplicarea în oficiu sĕ nu punem ca condiţiune abnegaţiunea de sine, şi sĕ nu punem pre naţionalist în mijlocul locurilor locuite de magiari, unde apoi dacă voesce póte face propagandă sêrbéscă sau românéscă. Nu despre acésta este vorba, ci despre aceea, ca şi naţionalistul sĕ aibă convingerea, că în patria acésta şi el este ceva, şi el e cetăţén, pe umerii căruia zace sórtea patriei, căruia i este împărţită şi rolă activă nu numai passivă; se nu i se dea prea mult se simtă, că rola activă aici este reservată esclusiv numai pentru alţii a cărora chemare este se observeze pre naţionalist în tóte miscările lui, şi ca pre un element fără fiducie după putinţă sĕ l ţină departe de ori ce influenţă asupra afacerilor publice.

Nefericita politică, care eschide pre naţionalităţi din legătura comună a patriotismului, a ajuns la valórea completă cu ocasiunea alegerilor dietali din urmă. Legea electorală din Ardeal se susţine încă cu încăpăţinare până în ḑiua de aḑi. Intrégă ţéra s'a pus pe punctul de vedere particularistic ardelean, care se înfióră cugetând, că eventual în Ardeal românii pot ajunge la majoritate, ca şi când ar fi vorba de dietă ardeleană. S'a susţinut deci censul şi abnormala împărţire a cercurilor, ca rĕspuns la acestea vedem passivitatea pronunţată de ro-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istorià.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

486. Nu se cade sĕ te nădăşduesci nălucirilor celor din afară, pentru-că şi toba măcară că face atâta sunet şi gomot, éră este plină de vênt.

487. Sĕ n'aibi gênd rĕu, ér credinţă cu îndoélă sĕ aibi la unele lucruri, pentru ca prin îndoéla credinţii sĕ te încredinţezi, ca adecă sĕ nu te amăgesci fără veste, nici sĕ te înşeli.

488. Sau rĕul se va face, sau binele, nici unul nici altul nu rĕmâne neispitit, sau fără plata, ce i se cuvine.

489. Sfêrşitul cel bun al fiesce căruia lucru, şi mai ales al pricinilor celor primeşdióse, nu atêrnă nici de puterea, nici de ajutoriul, ce luăm de airea, ci de înţelepciune şi de buna povăţuire.

490. Inţelepciunea se cinstesce mai mult decât vitejia, de vreme ce înţelepciunea sĕvêrşesce lucruri, carele vitejia nu póte sĕ le isprăvéscă.

491. Înţeleptul cu cuvintele lui face lucruri, carele o sută de oşti împreunate nu póte sĕ le sĕvêrşéscă.

492. Fericit este cela ce din greşalele altora îndreptéză ale sale.

493. Darurile nu sunt vrednice rĕsplătirii plecăciunilor celor multe ce facem, pentru ca sĕ le câstigăm.

494. Nu se cade sĕ vorbesci mai nainte până a nu socotí aceea, ce vei sĕ ḑici, nici sĕ faci nimica fără socotélă.

495. Ceia ce socotesc, că vor aflá folos între turburări şi între neaşeḑĕmênturi, nu lipsesc a le pricinuí.

496. Nu putem nici odată sĕ avem preteni fără metéchnă.

497. Când un ispravnic domnesc are tótă stăpânirea în mânile sale, şi rênduesce întocmai lucrurile de taină ale ţĕrei cât şi cele făţişate, mare minune va fi, de nu va stá la socotélă sĕ ajungă la vrednicia domniei, şi de nu va perde pre cela ce i va stá împrotivă.

498. Odichnirea sufletului stă întru a nu nădăşduí nimica din cele lumesci.

499. Nu se cade sĕ te temi de către partea ce te feresci, ci mai vêrtos despre partea, ce socotesci, că vei fi întărit.

500. Omul cel învĕţat şi fără socotélă este supăralnic între toţi.

501. Precum bóla cea rea a trupului nu póte sĕ se schimbe întru o deplină sănĕtate, aşa şi năravurile cele stricate nu pot sĕ se schimbe nici odată întru nărăvuri lăudate şi nedefăimate.

502. Când nestine are bunătăţi, este cinstit şi lăudat în fiesce ce loc, éră cel neînvĕţat este strĕin şi la moşia sa.

503. Cel ce sĕ silesce ca sĕ câstige învĕţături, întră într'un aşeḑĕmênt ca acela, adecă sĕ câştige tot feliul de bogăţie.

504. Cel ce nu sĕvêrşesce precum se cade rênduelele, ce i sa dat, socotindu-l iscusit, acela este vrednic de ertare, pentru că se cade sĕ socotim, cumcă şi-a pus tótă nevoinţa ca sĕ le sĕvêrşéscă, şi n'au putut.

505. Cel ce are la cinste şi la socotinţă pre ómenii cei nemulţămitori, chivernisesce mărăcini, şi hrănesce şerpi în sinul seu.

506. Fă bine celui rĕu, pentru-că-l vei face de va fi bun.

507. Bogăţiile cele adevĕrate stau întru bunătate, éră nu întru câstigarea a multor averi; şi înţelepciunea se află în minte, ér nu în ani.

(Va urmá.)

mânii din Ardél. Ceea ce din Ardél esista de lege s'a întrodus în Ungaria de facto; conscripţiunea alegĕtorilor se făcù aşa, ca bărbaţii naţionalisti sĕ rĕmână cu ridicata afară din conscripţiune, şi s'a considerat de act patriotic, şi încă fără deosebire de partidă, dacă s'au miscat totul pentru ca pe basa programului naţional sĕ nu fie ales nici un deputat. Resultatul a fost complet, şi în parlament în cestiunea naţionalităţilor domnesce pace. Se bucură însĕ magiarismul de acésta? Cu asemenea bucurie şi ea stă ca Faust, căruia Mephistopteles îi ḑice:

„Trau nur dem alten Spruch und meiner Muhme der Schlange.“
Dir wird gewiss einmal bei deiner Gottähnlichkeit bange.

(Va urmá).

Revista politică.

La ordinea ḑilei se află cestiunea dimisionărei ministrului Tisza.

Scirile cele mai próspete împărtăşesc, că dl Tisza va mai ocupá posiţiunea sa până în 17 l. c. când se va publicá autograful monarchului, prin care se primesce demisiunea dlui Tisza, şi se încredinţéză bărbatul pentru formarea noului cabinet.

Deodată cu isbucnirea acestei crise s'au ivit sguduiri şi în partidul guvernamental. Nu se scie încă apriat, cine-va urmá dlui Tisza, căci atât ministrul Szapáry, cât şi Csáky au fost primiţi de mai multe ori în audienţă la Maj. Sa.

In ori şi ce cas pare, că în partidul liberal se va formá o scisiune; deóre ce nu toţi deputaţii de până acum vor aderá la noul ministru, precum s'au întêmplat acésta sub dl Tisza.

Scisiunea s'ar puté delăturá numai când dl Tisza ar devení sau preşedintele camerei, sau conducĕtoriul partidului liberal.

După presemnele de până acum însĕ nici una din aceste dóuĕ condiţiuni par a nu se realisá; pe deoparte, că noul ministru preşedinte va ţiné la ambiţiunea sa de a fi şeful partidului, pe de altă parte însĕ chiar dl Tisza s'a esprimat, că va scí sĕ-şi facă datorinţa şi ca simplu soldat; din mai multe presemne se póte deduce şi aceea, că dl Tisza face pregătiri a dá revanşă colegilor sei, cari nu l'au sprigimit şi aşa a sparge maioritatea camerei.

Presa strĕină se ocupă mult cu repăşirea dlui Tisza. Foile austriace germane inspirate de bani evreesci ridică osane bărbatului, care a sciut ridicá vaḑa patriei sale înafară, a sciut ai asigurá credit şi inlăuntru a înzestrat-o cu instituţiuni de tot feliul Aceste foi nici de-cum nu vĕd consolidată situaţiunea în venirea la putere a unui alt membru din cabinetul dlui Tisza, ci îndreptăţit a vení este Apponyi.

Foile austriace slave n'au motiv a deplânge căderea lui Tisza. Sub conducerea sa s'a întêmplat prea multe atacuri îndreptate asupra naţionalităţilor slave de sub coróna sf. Stefan şi asupra celoralalte naţionalităţi nemagiare, cari compun statul unguresc.

Foile din Germania comentéză mai puţin relaţiunile interne, ele se ocupă în special cu cestiunea din punctul de vedere al politicei esterne şi asigură, că sub domnia lui Tisza politica esternă s'a consolidat, s'a încheiat tractatul de alianţă cu Germania, prin care se asigură pacea europénă.

In Germania sunt la ordinea ḑilei dóuĕ cestiuni mai importante: proiectul de lege militariu şi legea socialistă. Incât privesce proiectul militariu, pentru primirea lui se vor face tóte sforţările, pe motiv, că Germania trebue sĕ ţină pas cu celelalte puteri, cari îşi sporesc armatele în continuu. Proiectul pentru legea socialistă în urma învingerilor democraţilor-sociali nu se va aduce spre desbatere, fiind guvernul sigur de nereuşită, ér guvernul ţine mult sĕ nu capete vot de blam în împregiurările actuale.

Crisa bismarciană mai esistă şi acum, pre cum anunţă foile clericale. Deşì cancelariul în urma stăruinţelor monarchului s'a decis a mai stá în fruntea imperiului, totuşi alegerile cele nóuĕ l'au sdruncinat, încât numai cu greutate va mai puté conduce lucrările. Presa clericală deplânge mai cu sémă posiţiunea critică a tinĕrului impĕrat, dacă se va retrage cancelariul.

In România s'a întêmplat dóuĕ evenimente, cari nu prea recomândă nici popularitatea şi nici destoinicia actualului guvern. Unul dintre ele este maioritatea acţionarilor ce o a întrunit candidaţii liberali nationali Carada şi Statescu contra candidaţilor guvernului la banca naţională. Cu acésta cestiune se aduce în legătură şi reforma sistemei monetare şi a băncei ce guvernul vrea sĕ o întroducă, ér dnii Carada şi Statescu au fost contra acestor reforme.

Al doilea eveniment este retragerea proiectului de lege pentru organisarea sergenţilor de oraş. Din acest proiect s'a votat în senat 17 articole, în urma unei polemii purtată de dl Dim. Sturza, Petre Grădiştean etc. guvernul s'a vĕḑut necesitat a retrage proiectul.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Budapesta, 10 Martiu. Crisa ministerială, ce a isbucnit de odată în cabinetul reînoit al dlui Tisza preocupă deocamdată întréga societate de aici.

Ea a venit pe neasteptate, tocmai când se părea, că guvernul e mai puternic şi inmediat după vorbele, ce le a rostit prim ministrul în dietă, că până are sănĕtate şi se bucură de o maioritate atât de impunĕtóre, carea îi stă la spate şi-l spriginesce, nimenea nu va puté sĕ-l misce din posiţiunea sa înaltă.

Causa crisei se atribue diferinţelor de păreri, ce s'au ivit in sinul cabinetului în cestiunea legei de incolat.

Ori-cât de mare aplomb s'ar pune pe acésta împregiurare, totuşi nu putem fi atât de creduli, încât sĕ presupunem, că un proiect de lege de mai puţină importanţă ca multe altele ar fi putut sguduí pe dl Tisza din posiţia, ce a ocupat ca prim ministru ungar.

Crisa a isbucnit şi a fost latentă încă din anii de mai înainte.

Aristocraţii, cari îşi au rolul lor important în statul nostru şi clericali preste tot, cari au dat mâna cu cei dintâiu şi au încordat puterile, au alergat din tóte părţile, ca sĕ nimicéscă planul dlui Tisza încă pe când venise cu proiectul pentru încheerea căsătoriilor între crestini şi jidovi şi sĕ-i taie pentru totdeuna pofta de a se mai aventá în luptă contra acestor elemente.

Şi oposiţiunei atât de puternice i a succes, ca sĕ-l înfrângă în lupta sa avêntată, şi înfrânt, dnul Tisza a simţit umilinţa, în care a căḑut, a simţit şi puterea de viaţă a oposiţiunei, carea i-a făcut afront.

Dl Tisza a venit la putere cu un program precisat şi cêt timp a ţinut la programul seu a dispus şi de putere După eshauriarea programului seu într'un stat parlamentar şi constituţional ar fi fost la loc ca alţii sĕ vină sĕ-i ia locul, cu alte principii, cu alt program mai adecuat împregiurărilor în care ne aflăm.

Cu tóte acestea însĕ dl Tisza a ţinut mult, ca sĕ fie la putere şi a întrebuinţat tóte mijlócele, ca sĕ nu póta fi sguduit în posiţiunea sa.

Mijlócele însĕ s'au arătat nepracticabile, căci ori şi cât au fost ele de bine alese, efectul, ce l'au produs n'a putut avé durată lungă.

Astfeliu sĕ amintesc numai de reformele, pe cari în timpul din urmă guvernul seu voia sĕ le realiseze cu ori-ce preţ, pentru-ca sĕ se ţină la putere.

Reformele actuale sunt inspiraţiuni ale oposiţiunei, ea le-a cerut, ele sunt acomodate împregiurărilor şi e lucru natural, că dacă oposiţia a venit cu aceste idei, ei i-se cădea sĕ le şi realiseze.

Dl Tisza însĕ a aflat şi aici mijlocul, a chemat în ministeriu bărbaţi, cari au făcut oposiţiune şi i-a pus sĕ aducă reformele, pe cari oposiţia insista ca sĕ se aducă.

Cu tóte că fabricarea reformelor s'a făcut cu cea mai mare acceleritate, ele totuşi n'au putut folosí mult intenţiunilor premierului ungar. Bărbaţii, pe cari dênsul i a chemat în ministeriu au avut lipsă de soţii lor de principii, pentru ca sĕ pótă a-şi duce opera cu succes în îndeplinire şi aḑi nu putem negá, că unii dintre acesti bărbaţi ajunşi la putere nu numai, că nu i-au causat greutăţi, dar chiar au subminat posiţia premierului lor.

Relaţiunile încordate interne, ce s'au creat şi sporirea nemulţămirei naţionalităţilor, cari locuesc sub sceptrul regelui ungar, încă a fost factor puternic pentru a se îngreuná şi mai mult posiţia sa.

Şi despre acésta premierul ungar a fost convins, dênsul a fost pĕtruns de greşala politică, ce o a sĕvêrşit căci astfeliu ne esplicăm, cum dênsul la anul nou, când bar. Huszár l'a felicitat ca pe „sdrobitoriul“ de naţionalităţi, în rĕspunsul, ce l'a dat n'a voit nici sĕ facă vre o amintire de acéstă cestiune.

In sfêrşit desfăşurarea lucrurilor din Cislaitania încă a avut mare riurinţă asupra desvoltărei ulterióre a relaţiunilor politice interne ale statului ungar.

Dacă totu-şi dl Tisza a aflat de oportun a se folosí de legea de incolat ca de un mijloc, prin care póte scăpá de chinurile, ce i-lea pregătit oposiţiunea în timpul din urmă, acésta 'şi are însemnătatea sa îndoită.

Dênsul a fost atât de prevĕḑĕtoriu încât a sciut sĕ se impună chiar la corónă, ca cel mai mare dinastic, ér în ochii poporului magiar ca cel mai mare patriot.

Are deci mângăerea, că se desparte ca om popular şi coróna încă are motive ca sĕ se despartă astfeliu. X.

Adunarea reuniunei femeilor române din Abrud.

Abrud în 8 Martiu 1890.

Reuniunea femeilor române din Abrud şi-a ţinut a 9-a adunare generală în 29/17 Decembre 1889 fiind ca preşedintă d-na Ana Gall, notariu Alecsandru Ciura.

1. După deschiderea adunărei generale, luând cuvêntul dl advocat Alecsandru Filip, aduce la cunoscinţă adunărei trista împregiurare, că fostul consoţ al d-nei preşedinte şi membru fundator al acestei reuniuni: protopopul Ioan Gall, murind în 7 Februariu 1889, a încetat de a mai fi în mijlocul nostru, şi face propunerea, că avênd în vedere meritele dênsului preste tot, şi faţă de reuniunea nóstră, sĕ se dea espresiune protocolară simţemintelor de stimă şi recunoscinţă. Propunerea sĕ primesce în unanimitate, şi prin

---

Bibliotecile poporali, ca instituţiuni de cultură

(Încheere.)

Drept aceea dator este fie-care fiu al naţiunei, ca sĕ păḑéscă nevătĕmat fundamentul naţiunei: poporul de rĕnd.

Atingênd aceste rele dimpreună cu causele lor rele, despre cari în alte impregiurări şi la alte ocasiuni s'ar puté scrie şi vorbí cu mult mai mult, nu voiu greşí, dacă voiu susţiné, că cel mai eficace mijloc contra acelora ocuparea poporului în mod corĕspunḑĕtor.

Poporul trebue dedat cu lectura de cărţi folositóre, el incă trebue sĕ şi aibă timpul şi órele lui de Musă, când spiritul sĕ se inalţe în regiunile înalte, conform destinaţiunei lui.

Lucrurile cetite şi auḑite sĕ-i servéscă ca un obiect predilect de discuţiune în ocupaţiunile vieţii lui, ér nu vorbele deşerte.

Cunoscinţele câstigate pe calea acésta sĕ i servéscă de indreptariu şi invĕţătură în practica vieţii. Pe basa acestora sĕ-şi inavuţéscă capitalul lui spiritual cu cunoscinţele câstigate prin esperinţa ḑilnică, sĕ incépă a se orientá în organismul societăţii omenesci. Intêmplându-se acésta, atunci şi ostenelele, ce şi le dă scóla cu cultivarea tineretului nu vor rĕmâné aprópe zadarnice, ér multele rele, cari par că străbat viaţa poporului, vor incepe a dispăré cu totul.

Prea uşor va puté cineva sĕ obiecteze, bine! Dar unde sunt acele cărţi folositóre, pre cari sè le poţi dá în mâna poporului? Unde este lectură potrivită priceperei lui? Şi dacă şi sunt date aceste condiţiuni, cum şi în ce mod ar puté ele sĕ fie folositóre pentru popor? Ce principiu ar trebuí sĕ domnéscă la distribuirea lor în popor? şi pre ce cale ar puté fi ele acesibile tuturor fiilor poporului?

Noi, ce e drept, nu ne prea putem mândrí cu vre o bogată literatură pentru popor, deóre-ce nu e departe timpul de când provedinţa voi ca la gurile Dunărei şi în inima Carpaţilor sĕ reinvie odrasla română şi odată cu ea o cultură proprie cu spiritul şi aspiraţiunile ei naturali.

Cu tóte aceste avem inceputuri bunişóre şi acestea alese şi potrivite împregiurărilor locali pot sĕ corĕspundă fórte bine trebuinţelor actuali. Şi dacă odată s'ar observá o miscare favorabilă în sinul poporului, dacă interesarea faţă de acestea ar fi cu mult mai mare decât în present, atunci de sigur s'ar inmulţí şi numĕrul acestor fel de cărţi, căci ori şi care trebuinţă aduce cu sine şi impăcarea acesteia.

Cu părere de rĕu trebue sĕ recunóscem, că cum stăm astăḑi, stăm fórte rĕu, când vedem cum apun ḑiarele nóstre din lipsa de abonenţi, o impregiurare, care vorbesce destul de nefavorabil in contul apreţiării iubirei de lectură a inteliginţii nóstre, sĕ mi se ierte, dacă o spun aici.

Drept aceea din partea acésta nu ar fi nici o scădere, căci tóte popórele, cari astăḑi sunt mari dela mici începuturi au pornit. Nici asupra modului cum acelea ar puté sĕ fie respândite în popor nu este un lucru atât de greu, când acésta se póte fórte lesne îndepliní pre calea bibliotecilor poporali, ce ar fi a se infiinţá în fie-care comună.

Nimenea nu este mai de aprópe chemat a duce în indeplinire infiinţarea de atari biblioteci, decât Asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român, pe calea despărţĕmintelor sale, respândite acuma în tóte colţurile Transilvaniei. Şi după cât am eu cunoscinţă, despărţĕmêntul Sibiiului ar fi făcut inceputul unor astfel de biblioteci, ér comitetul Asociaţiunei transilvane a distribuit şi distribue cărţi prin directorii despărţĕmêntului pe la diferite biblioteci scolari. Asupra bibliotecilor scolari şi a folosirei cărţilor trimise nu voesc sĕ me pronunţ de astădată, voesc însĕ sĕ se constateze, că comitetul nu şi-a prea ajuns scopul pe calea acésta.

Din contră şi-l va puté ajunge atuncia, când va lucrá pentru infiinţarea de biblioteci poporali, provĕḑute numai cu cărţi acomodate pentru popor, arangiate şi organisate după un plan óre care. Eu a-şi merge mai departe şi a-şi dorí sĕ o facă acésta sculare se dă espresiunc simțemintelor de stimă, recunoscință dolență.

2. Cetindu-se raportul comitetului despre agendele acestuia pe timpul dela adunarea generală ținută la 8/20 Septembre 1888 până în 29/17 Decembre 1889. Se ia spre sciință, cumcă în în acest restimp comitetul reuniunei a ținut 4 ședințe pentru promovarea scopului reuniunei, sub presidiul d-nei vice presidentă Ana Filip, fiind d-na presidentă bolnavă și în doliu.

3. Venind la ordine alegerea de nou a membrilor din comitetul reuniunei și a bărbaților de încredere: S'au ales presidentă d-na Anna Gall, vice-presidentă d-na Ana Filip, cassăriță d-na Ana Ivascu, membre: d-nele Elena Adamoviciu, Iosefa Ciura, Iohana Bălos, Amalia Tobiaș, Florentina Têrnăvean, Zoe Cirlea, Ana Furdui, Ana Lobonțiu, Iulia Vasiu și Amalia Stoica din loc, și d-nele Eufimia Cajan din Roșia și Elisabeta Danciu din Bucium; și membre suplente d-nele: Amalia Bașiota, Rozalia Pop, Lucreția Rátzkövi și Margareta Balta; ér bărbați de încredere se aleg d-nii: Alesandru Filip advocat, Romul Furdui protopop gr. or., Dionisiu Adamovici paroch gr. or și Alecsandru Danciu director de mine și secretariu Alecsandru Ciura paroch gr. cath.

4. Cetindu-se rațiociniul se constatéză, că reuniunea de presinte are un capital de 7692 fl., și anume: 7292 fl. depuși spre fructificare la institutele de credit și economii „Albina“ în Sibiiu și „Auraria“ în Abrud și 400 fl. elocați la câțiva privați pe lângă interesele legale în locuri sigure, și aflându-se rațiociniile preste tot în ordinea recerută, se acceptéză, și d-nei cassariță Anna Ivascu i-se dă absolutoriu, votândui-se mulțămită protocolară.

5. Venind la ordine staverirea bugetului, se primesce bugetul propus de comitet, și la propunerea d-nului advocat Alesandru Filip, se decide, ca și onorații societari ai minei „Arama“ din Bucium sĕ fie rugați a dá reuniunei nóstre dividendă din aurul liber și pétră aurósă după 1 băeșiu.

6. Pentru înscrierea membrilor noi și încassarea tacselor se alege o comisiune de 4 în persóna d-nelor: Iohana Bălos, Anna Ivascu, Amalia Stoica și dl Corneliu Muntean și se suspinde ședința pe 15 minute.

Preste 15 minute deschiḑêndu-se ședința se raportéză: că sau înscris ca membrii fundatori și solvit tacsa de câte 10 fl. d-nele: Amalia Bașiota, Ana Furdui, Iulia Vasiiu, dl Nicolau Lobonțiu, societatea minei „Concordia“, societatea minei „Rodenpock“; au mai solvit tacse de membre ordinare și ajutătóre: dl Alesandru Filip 1 fl.; Basiliu Bașiota 1 fl.; Dionisiu Bălos 1 fl.; d-șóra Mariana Bălos 1 fl.; dșóra Aurelia Adamoviciu 1 fl.; d-nele: Margareta Balta 2 fl.; Maria Borza 1 fl.; d-șóra Eugenia Ciura 1 fl.; dl Basiliu Bașiota junior 1 fl.; d-nele: Carolina Gall 1 fl.; Ana Gall 5 fl.; Ioniță Gall 1 fl.; Elisabeta Ciora 1 fl.; Maria Leterna 1 fl.; d-na Ana Filip 2 fl.; d-șóra Elvira Făgărășan 1 fl.; dl Dr. Laurențiu Pop 1 fl.; d-na Zoe Cirlea 1 fl.; dl Mihail Cirlea 1 fl.; dna Ana Ivascu 1 fl.; d-șórele: Antoneta Ivascu 1 fl.; Eugenia Ivascu 1 fl.; dl Teofil Faur 1 fl.; d-șóra Elena Prodan 1 fl.; d-na Elena Giurchescu 1 fl.; d-nii George Bălos 1 fl.; Solomon Corvin 1 fl.; Ioan Têrnăvean 1 fl.; d-șóra Amalia Boldi 1 fl.; dl Absolon Faur 1 fl.; d-na Amalia Stoica 1 fl.; d-șóra Elena Lobonțiu 1 fl.; dl Dr. Simeon Cajan 5 fl.; d-na Eufimia Cajan 1 fl.; d-șóra Laura Furdui 1 fl.; Ioniță Furdui 1 fl.; dl Romul Furdui 2 fl. S'au încassat preste tot în decursul adunărei 98 fl., și mai sunt înscrieri preste 13 fl., cari se vor plătí ulterior, precum arată lista comisiunei aclusă la protocolul adunărei.

S'a luat spre plăcută sciință, votându-se mulțămită protocolară la toți onorabilii domni și stimatele dómne și d-șóre, cari și cu acésta ocasiune au binevoit a contribuí la fondul reuniunei; și mai ales acelora, cari solvind tacsa de câte 10 fl., au fost membri fundatori încă din anii precedenți, și și acum au contribuit de nou pentru fondul reuniunei.

Totodată se vótéză mulțămită protocolară dómnei presidentă Ana Gall, carea promite, că cel mult până în luna lui Maiu a. c. va mai solví la fondul reuniunei o sumă de 50 fl.

7. Pentru autenticarea protocolului acelei adunari s'au ales d-nele Ana Filip și Zoe Cirlea.

După carele ședința s'a ridicat și protocolul s'a încheat și subscris.

Ana Gall, presidentă. *Alesandru Ciura,* secretariu.

---

comitetele despărțămintelor, cari de multe-ori, o lucrare pornită dela periferiă este mai mănósă și mai ducĕtóre la scop, decât cea pornită din centru. Apoi chiar și acesta ar fi mersul regulat a unei desvoltări, când din amêndóuĕ direcțiunile ar porní curente culturali.

Un atare curent ar fi și în conformitate cu spiritul acestei asociațiuni culturali, menite de a cultivá poporul român.

Chiar nici aceea n'ar fi în contraḑicere cu dispozițiunile ei statutari, când ar căutá sĕ se ingrijéscă pentru edarea de cărți poporale. Eu și cred, că nu va fi departe timpul, când va trebuí ca acésta Asociațiune sĕ producă și o atare miscare, carea sĕ aducă mai multă viață în sinul națiunii nóstre, deóre-ce va fi sosit și timpul, când armele sĕ tacă, și musele sĕ vorbéscă.

Cum vor avé se fie organisate, feliul și chipul arangiărei lor, sunt cestiuni de natură secundară.

Principial este numai, dacă acestea instituțiuni vor fi ele în stare sĕ desvólte în popor iubirea de lectură mai mult, decât e aceea astăḑi desvoltată, și prin urmare vor puté sĕ servéscă ca nesce instituțiuni culturali.

Eu am firma convingere, că o miscare de natura acésta, făcută și condusă cu ințelepciune, zel și abnegațiune personală, va aduce ródele cele mai bogate în interesul cultivării poporului român.

In acéstă convingere mi-am luat libertate a supune aceste vederi On. adunări spre justă apretiare bine sciind, că noi toți ardem de dorul ferbinte de a vedé ridicat iubitul nostru popor la aceea tréptă inaltă culturală, unde îl indreptățesc sĕ fie aptitudinele și aspirațiunile sale firesci.

Dr. *Petru Span.*

Varietăți.

* (Sciri personale.) Aflăm din foile din Budapesta, că Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, Marți în 11 a l. c. a participat la dineul de Curte și i s'a dat loc la drépta Maj. Sale; asemenea aflăm pe altă cale, că Preasânțiile Lor domni episcopi Ioan Mețian și Nicolau Popea sunt invitați pe astăḑi.

— Cu trenul de astăḑi Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit s'a reintors dela Budapesta.

* (Audiențe). In 10 l. c. n. Maj. Sa a dat audiențe generale și a fost primiți Preasânțiile Lor Ioan Mețian episcopul Aradului și Nicolae Popea episcopul Caransebeșului; apoi o deputațiune a comunei bisericesci gr. or. române din Budapesta representată prin Goerge Szerb deputat dietal, Dr. Alecsandru de Mocsonyi, Mihaiu Muciu și Atanasiu Marienescu jude la tabla regéscă. Precum se asigură, aḑi Joi în 13 l. c. n. vor fi ultimile audiențe date în capitala Ungariei.

* (Invitare.) Preaonorații membri ai comitetului central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului sunt invitați la ședința ordinară, ce se va ținé *Vineri în 2/14 Martiu a. c. la 6 óre după améḑi* în localitatea Asociațiunei transilvane.

Sibiiu, în 12 Martiu, 1890.

Secretariul reuniunei.

* (Necrolog.) Preotésa Ana Ciurea născ. Moșoiu din Moeciul inferior, în numele seu și al fiilor sei minoreni Maria, Valeriu și Leonte, apoi al părinților Moise Ciurea și Paraschiva Ciurea născ. Puscariu, al socrilor Ioan Moșoiu și Maria Moșoiu născ. Perșoiu și al tuturor celorlalți numĕroși consângeni, cu inima adênc intristată aduce la cunoscința tuturor rudeniilor și amicilor incetarea din viață a mult iubitului soț și tată *Ioachim Ciurea,* paroch gr. or., asesor la scaunul protopopesc și președinte al comitetului parochial din Moeciul inferior, care în ḑiua de 23 Februariu v. a încetat din viață în etatea cea mai frumósă de 35 de ani și în al 10 lea an al păstoririi sale. Rĕmășițele pământesci ale rĕposatului se vor înmormêntá Dumineca în 25 Febrariu la 12 din ḑi, ridicându-se din casele sale proprii.

Moeciul inferior, 24 Februariu 1890.

Fie-i țĕrina ușóră și memoria binecuvêntată!

* (Constituire.) Societatea studenților în medicină din Bucuresci s'a constituit în modul următoriu: N. Vicol președinte, St. Besnea, M. Manicatide vice-președinți, A. Carnabell secretar general, D. Gerotă cassariu, V. V. Sion biblotecariu, I. I. Nedelcovici, G. Paulian și C. Tudor secretari de ședințe.

* (Proces contra preoților). Foile șoviniste saltă de bucurie, că tribunalul din Timișóra a întrodus cercetare criminală „contra tuturor preoților români de acolo din causa falsificărei matriculelor“, pentru-că pe copii născuți din căsătorii ilegitime i-a întrodus în matriculă pe numele și după confesiunea tatălui. Instrucția a descoperit până acum preste treiḑeci de casuri, în cari copii ilegitimi ai mamelor de confesiunea *romano catolică* sunt induși în matriculă după numele și confesiunea tatălui. Frasa din urmă tradéză totul și numai are lipsă de comentariu!

* (Odichna în ḑilele de Dumineci). In 9 l. c. s'a ținut în Budapesta o imposantă adunare de lucrători, carea luà următórea resoluțiune: Adunarea poporală declară, că proiectul regimului referitoriu la odichna de Dumineca nu e corespunḑĕtoriu, și pretinde ca în ḑiua de Dumineca sĕ fie oprit lucrul și escepțiune sĕ se facă numai acolo, unde natura lucrului pretinde imperios sĕ se lucre Dumineca și unde depinde esistența dela lucrul de Dumineca. Președintele adunărei a fost încredințat sĕ astérnă acésta hotărire ministrului de comerciu.

* (Cale ferată). Deputatul Ugron a primit dela ministrul de comerciu concesiunea pe un an ca sĕ facă pregătirile necesare pentru construirea unei căi ferate vicinale între Cic-Sereda și Sângeorgiu.

* (Falsificători de bancnote). Poliția din Timișóra a dat de urma unei mari bande de falsificători de bancnote, care își are cuibul în Verșeț. Neguțătoriul de vite Göltz a fost arestat și la el s'a aflat 1000 fl. bani gata, o mulțime de paspórte false de vite, sigilele falsificate ale mai multor comune. Procurorul suprem a plecat la Verșeț sĕ aresteze pe ceialalți complici.

* (Reuniunea archeologică istorică ardelénă). Precum se scrie din Deva ḑiarului „Siebenbürgisch Deutsches-Tageblatt“, comitetul numitei reuniuni și-a ținut în 5 l. c. ședința sa lunară sub conducerea vice-președintelui Dr. Fr. Solyom-Fekete. In acéstă ședință cetì prof. dela scólele reale Dr. Maurițiu Darvai tema garnisită cu multe citate: „Despre formarea satelor române“. Resultatul acestei prelegeri culminéză în frasa de încheere, că înainte de secolul al 14 n'a fost în Ardeal nici un sat român și că istoria despre Radu Negru este o fabulă, ér Basarab n'a fost român ci cuman ori iaţig, ceea-ce dovedesce și reședința lui Iassii. Numele oláh — „Walach“ — se derivă dela Welsch, ceea-ce însemnéză Italia, dar etimologia grecéscă a cuvêntului „Vlach“ însemnéză păstoriu (pásztor). După aceea urmà operatul prof. Király Pál (mai înainte König) care se ostenì a documentá, că în Dacia au fost representate tóte popórele Europei chiar și mauritanii africani și sirii asiatici, dar mai puțin coloniile române din Italia. Romanisarea s'a întêmplat mai mult pe cale politică decât prin vorbire și societate, de aceea dacii au ținut mai mult timp la limba, obiceiurile, religiunea și naționalitatea lor. De altfeliu fórte puțini daci s'au romanisat. — Sciință!?

— Aceelea-și foi i-se scrie, că la asentarea, ce s'a făcut în ḑilele trecute în Cohalm abia 10 procente au fost aflați apți pentru serviciile militare.

* (Desvoltarea orașului Bucuresci). „Sieb. D. Tageblatt“ scrie: Intre capitalele peninsulei balcanice, Bucurescii ocupă un loc din cele dintâiu. In mărime e întrecută capitala României numai de Constantinopol, ér în frumsețea esterióră numai de Atena. Sub domnia regelui Carol s'a ridicat Bucurescii în mod estraordinariu, și în instituțiunile și intocmirile sale publice și a însușit multe succese ale culturei moderne. Primariul Protopopescu Pache a lucrat acum un nou plan de construcțiuni, cu deosebire în interesul salubrității orașului prin canalisarea și conducerea apei. Se vor pavá tóte stradele, se vor construí hale publice de mărfuri, trei ḑeci de scóle nóue, între cari și patru scóle de copii froebiliane, și afară de acésta case pentru orfani. Pentru esecutarea acestor planuri, primăria Bucurescilor a propus sĕ facă un împrumut de 16 milióne lei și propunerea a și primit-o guvernul. Un ingineriu din Paris a fost chemat pentru a conduce lucrările de canalisare.

* (Profesorii redactori). Ministrul de iustiție cont. Csáky, a esmis o ordonațiune către tóte autoritățile scolare, inspectori r. de scóle și direcțiunile gimnasiale, în care provocându-se la legea scólelor medii dela 1883 respective 1868, ḑice: Accentuez mai ales, că redactarea ḑiarelor, de ori ce natură, o consider ca o ocupațiune, care de și nu eschide ocupația profesorală (învĕțătoréscă) totuși profesorii (învĕțătorii) nu pot sĕ o ia asupra lor, decât numai cu concesiune prealabilă a superiorei autorități scolare. Invit deci pe direcțiunile scolare ca pe profesorii supuși jurisdicțiunei lor, cari voesc sĕ figureze ca redactori, sĕ i indrumeze cu tótă rigórea a se adresá la mine înainte de a luá asupra lor sarcina amintită. Mai observ însĕ, că de aici înainte nu voiu concede nici unui profesor sĕ figureze ca redactor al unui ḑiar politic.

Posta ultimă.

Prin o telegramă din Budapesta se anunță, că abḑicerea ministrului-președinte C. Tisza s'a primit, ér noul cabinet s'a constituit astfeliu: Contele I. Szapáry ministru-președinte și de interne, D. Szilágyi de iustiție, contele A. Csáky de culte și instrucțiune publică, G. Baross de comerciu și contele Andreiu Betlhen fostul comite suprem al comitatelor Brașov și Sibiiu ministru de agricultură, carele a întrat în ministeriu în locul fostului ministru de interne contele G. Teleki.

Bibliografic.

„*Romänische Revue*“, politisch-literarische Monatsschrift, II Heft. Februar Wien 1890. Inhalt: Wirthschaftliche Resultate bei den Romänen in Ungarn und Siebenbürgen. — Die staatliche Verwaltung in Ungarn. — Das romänische Lehrerbildungswesen in der Bucovina. — Zur Geschichte der Romänen in Marmarosch, von Dr. D. Onciul (Schluss). — Geschichte der Romänen im Trajanischen Dacien, von A. D. Xenopol, profesor der Universität in Jassy, besprochen v. P. Brostean. — Romänische Volkslieder in Freien Übertragungen übersetzt, von A. Franken. — Romänisches Bauernleben (Die Brautwerbung) von Melchior Hârsu. — Loser Vogel romänisches Volksmärchen nach Th. D. Sperantia, erzählt von Gustav Troll. — Rundschau: Romäniens Landesbefestigungen. — Litteratur: Zur Geschichte der Romänen in Siebenbürgen. — Die „Südslavische Revue.“ — Uebersetzungen des Bibliographischen Bureau's zu Berlin.

Mulţămită publică.

„Secţiunea medicinală a Asociaţiunei pentru sciinţele naturale“ din Sibiiu (Medicinische Section des Naturwissenschaftlichen Vereines in Hermannstadt) a donat pentru memoria repausatului medic cercual din Avrig, Dr. Eliă Stănilă suma de 10 fl., scris ḑece floreni v. a., spre scopul procurărei de cărţi scolastice pentru copii sĕraci dela scólele din comuna Avrig fără deosebire de confesiune şi naţionalitate, — pentru acéstă faptă generósă subscrişii esprimă şi pre acésta cale susnumitei secţiuni cea mai căldurósă mulţămită.

Avrig, 10 Martiu n. 1890.

Ioan Cândea, protopop gr. or. *Bergleiter*, Pfarrer.

Loterie.

Mercuri în 12 Martiu 1890.

Sibiiu:	**30**	**47**	**48**	**24**	**78**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Martiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.50	102.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113 50	113.50
Sorţi de regularea Tisei	127.60	127.50
Galbin	5.60	5.57
Napoleon	9.61½	9.43

Nr. 90. [312] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de capelan prelângă neputinciosul paroch, Anghel Filimonescu din Renghet, protopresbiteratul Geoagiului II sĕ escrie prin acésta din nou concurs cu termin de 30 deḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Emolumentele impreunate cu acest postsunt:

Jumĕtate din venitul anual de 464 fl. 32 cr al parochiei de clasa a III-a Renghet.

Doritorii de a ocupá acest post au a şi asteru esuplicele lor conform legilor din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Geoagiului II.

Sĕcărêmb, 7 Februariu, 1890.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 196. [310] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea celor dóue parochii, ambele de clasa a dóua din comuna Rĕhĕu, devenite vacante, se escrie amĕsurat ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 2 Ianuariu 1890 Nr 8453 B. ex 1890 concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele fie-căreia din aceste dóue parochii s'au sistemisat cu *minimul de 600 fl.* de una parochiă la an.

Doritorii de a concurá la menţionatele parochii vor avé a şi substerne suplicile instruite în sensul legilor în vigóre in terminul preclus subsemnatului oficiu protopresbiteral; ér privitoriu la emolumentele parochiale 'şi pot trage informaţiuni mai detaiate dela comitetul parochial şi oficiul protopresbiteral.

Sebeş, 15 Februariu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 135. [307] 2—3

Citaţiune edictală.

Glicheria Pişta din Caţa, care de 8 ani de ḑile a părasit cu necredinţă pe legitimul ei bărbat George Bărtoc din Draos, fără a se sci până aḑi locul aflărei ei, se citéză, ca în termin de şése luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în fóia„ Tel. Rom.“ sĕ se presenteze sau în persónă sau prin vre-un plenipotenţiat înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorţial urḑit, se va decide şi în absenţa ei.

Cohalm, 10 Februariu, 1890.

Scaunul protopopesc greco rĕsăritean al Cohalmului ca for matrimonial de prima instanţă.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 177. [308] 3—3

EDICT.

Ioan Ioan Miti Ursu, legitimul bărbat al Mariei, născută George Marta din Pianul de jos, care pribegesce prin alte ţĕri fără a se sci ubicaţiunea lui din anul 1883, sĕ citéză prin acésta, ca în termin de 3 luni de ḑile dela prima apariţiune a acestui edict în „Telegraful Român“ sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră divorţul edictal incaminat de soţia sa se va decide şi în absenţa lui.

Sebeş, 6 Februariu, 1890.

Forul matrimonial gr. or. al Sebeşului.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 113. [313] 2—3

EDICT.

Maria Iosif Iosif din Draos, protopresbiteratul Cohalmului, pretura H. Okland, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Lazar Albu tot din Draos, fără a se sci până aḑi locul aflărei ei, se citéză, ca în termin de şése luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în fóia „Telegrafului Român“ sĕ se presenteze sau în persónă sau prin vreun plenipotenţiat înaintea sub semnatului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorţial urzit, se va cide şi în absenţa ei.

Cohalm, 30 Ianuariu, 1890.

Scaunul protopresbiteral greco oriental al Cohalmului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 142 [313] 1—3

EDICT,

Petru Mateiu, gr. or. din Sibiel care şi-a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui socie Maria născ. Bucşan gr. or. tot din Sibiel, fără a se scí unde petrece, se provócă ca în termin de 6, luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorţial incaminat asupra i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 26 Februariu 1890

Oficiul protopresbiteral al Sĕlıştei.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Sz. 948. [314] 1—3

Hirdetmény.

Az Erzsébetvárosi magyar kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Váldhid község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Br. Apór Zoltán, törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás **határidőül az 1890 évi Május hava 13-án d. elötti 8 orája** Váldhid községbe a községi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek, s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890. évi márczius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

Sz. 765/890 polg. [309] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint kálbori birtokos Derlosea Mózes által ugyan odavaló birtokosok ellen beadott kérése folytán Kálbor község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 Aprilis hó 19-ikre délelött 10 rára** tüzetik ki Kálbor községébe a községi iroda helyiségébe, ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszéknek 1890 február 18 án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai G.* jegyző.

Banca generală de asigurare mutuală „Transilvania.“

XXI-a adunare generală ordinară,

va avé loc **Duminecă în 30 Martiu c. n. a. c. la 3 óre după prânḑ** în casa proprie a institutului (Strada Cisnădiei Nr. 5).

Obiecte de pertractare sunt:

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1889.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Propuneri eventuale încurse.
5. Sortiri de obligaţiuni ale fondului de întemeiare.

Sibiiu, 3 Martiu, 1890.

[315] 1—2 **Consiliul administrativ.**

„Victoria“ Institut de credit şi economii societate pe acţii în Arad.

Incheierea compturilor pe anul II de gestiune 1889.

Contul Bilanţului.

Active.		*fl. cr.*
Cassa în numerar		7600.46
Cambii de bancă		255639.51
Imprumuturi hipotecari		33843.—
Imprumuturi pe efecte publice (Lombart)		2130.—
Diverse conturi debitóre		7543.—
Mobilar	1390.77	
10% amortisare	139.07	1251 70
		308007.67

Passive.		*fl. cr.*
Capitalul de acţii 1000 acţii à 100 fl.		100000.—
Fondul de reservă		2121.50
Fondul de pensiune		300.—
Depuneri spre fructificare		188179.16
Depositele de cassă		1075.48
Dividenda neredicată (1888)		216.—
10% contribuţie după inter. cap.		423.63
Interese transitóre anticipate		3596.73
Creditori		581.05
Profit:		
Transpunerea profitului din 1888	122.48	
Venitul curat al anului 1889	11391.64	11514.12
		308007.67

Arad, 31 Decembre, 1889.

Nicolae Oncu m. p., director esecutiv. **S. Raicu** m. p., comptabil.

Directiunea.

Dr. **Lazar Petco** m. p., preşedinte. **Aurel Suciu** m. p., **V. Mangra** m. p, Dr. **Nicolae Ciaclan** m. p. **Costa Oberknéz** m p. **Mihaiu Veliciu** m. p. **R. Ciorogariu** m. p.

Bilanţul present esaminându se conform legilor şi statutelor, s'a aflat întru tóte esact şi registrele ţinute în bună regulă.

Arad, 5 Martiu, 1890.

Comitetul de supraveghiare:

Petru Grozda m. p., preşedinte. **Vasiliu Pap** m. p., **Ioan Popescu** m. p., **Georgiu Lazar** m. p., **Nicolae Marcu** m. p.

Contul profitului şi perderilor.

Eşiri.		*fl.cr.*
Interese la depuneri spre fructificare		8585.60
Spese:		
Salarie	2192.91	
Contribuţie, chiria, porto, diverse	3867.09	6060.—
10% amortisare la mobilar		139.07
Profit:		
Profitul transpus din anul 1888	122.48	
Profitul curat din cnul 1889	11391.64	11514.12
		26298.79

Venituri.	*fl. cr.*
Interese de escompt	23161.35
Interese hipotecari	2909.84
Interese dela efecte publice	105.13
Venitul transpus din 1888	122.48
	26298.79

Arad, 31 Decembre, 1889.

Nicolae Oncu m. p, director esecutiv. **S. Raicu** m. p., comptabil.

Directiunea.

Dr. **Lazar Petco** m. p., preşedinte. **Aurel Suciu** m. p. **V. Mangra** m. p. Dr. **Nicolau Ciaclan** m. p. **Costa Oberknéz** m. p. **Mihaiu Veliciu** m. p. **R. Ciorogariu** m. p.

Contul profitului şi perderilor de faţă esaminându-se conform legilor şi statutelor, s'a aflat întru tóte esact şi registrele ţinute în bună regulă.

Comitetul de supraveghiere: [316] 1—1

Petru Grozda m. p., preşedinte. **Vasiliu Pap** m. p., **Ioan Popescu** m. p., **Georgiu Lazar** m. p., **Nicolae Marcu** m. p.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 23 Sibiiu, Sâmbătă 3/15 Martiu 1890. Anul XXXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 2 Martiu.

Crisa ministerială este terminată prin constituirea noului cabinet sub presidenția contelui Szapáry. In celea formali lipsesce numai actul preainaltei denumiri, care se va publicá astăḑi sau mâne, apoi instalarea parlamentară a noului cabinet. Acesta însĕ numai întru atâta este nou, încât și-a schimbat șeful, și pe ministrul fost la cele interne nu l'a mai putut ținé în legăturile sale. Altcum ministrii sunt tot cei vechi. Contele Szapáry, fost ministru de agricultură a primit presidenția și internele, repășind ministrul de interne de până acuma, contele Teleki.

La postul de ministru al agriculturei este chemat fostul comite suprem al comitatelor Brașov și Sibiiu, contele Andreiu Bethlen. In celelalte ministeriul este tot cel vechiu: Szilágyi la justiție, Wekerle la finanțe, contele Csáky la culte și Baross la comunicațiune, Fejérváry la ministeriul de honveḑi.

Posițiunea noului ministeriu asemenea nu s'a schimbat, căci după tótă probabilitatea, el se raḑimă tot pe partida liberală, din sinul căreia au eșit toți ministrii singuratici cu singura escepțiune a ministrului de justiție, care este oltoit în partidă, și despre care se crede, că intocmai ca la nobilitarea pomului prin oltoire, mai curênd va sdrobí el legăturile partidei, de cât ca partida sĕ-l amalgamiseze pre el.

Acésta este icóna situațiunei până acuma. Sunt insĕ și versiuni cari ne pun în perspectivă o fusiune a partidei liberale cu oposițiunea așa numită moderată, al cărei conducĕtoriu este contele Apponyi. Versiunile de acest soiu însĕ trebuesc luate cum grano salis, și noi așa le luăm, până nu vom primí informațiuni mai de aprópe.

Altcum aceste informațiuni mult nu vor mai lipsí, deóre-ce după scirile mai próspete noul cabinet se va presentá Luni inaintea corpurilor legislative, și cu ocasiunea acésta 'și va desvălí programul.

Și vom fi puși în posițiunea sĕ cunóscem mai bine situațiunea, după enunciațiunile noului cabinet, deóre-ce după scirile mai próspete partida liberală a luat posițiune hotărită în fața noului cabinet, și și-a precisat punctul seu de vedere, al cărui esență e, că noul cabinet numai așa póte face enunciațiuni și în numele partidei aḑi cu majoritate, dacă mai nainte se va ințelege cu ea.

Intru nimica nu s'a schimbat deci situațiunea generală, intru cât ea ne privesce pe noi, și la tot casul cel puțin până acuma este prematură bucuria acelora, cari prevestesc o schimbare în direcțiunea generală publică.

Un lucru de interes special pentru noi ardelenii, și mai cu sémă pentru cele dóuĕ mari comitate mărginașe Brașov și Sibiiu, și acesta este intrarea contelui Andreiu Bethlen în noul cabinet, prin care intrare au ajuns în vacanță postul de comite suprem în Brașov și Sibiiu, dóuĕ oficii de mare importanță pentru referințele nóstre de aici.

In general noi românii trebue sĕ ne bucurăm de intrarea contelui Bethlen în cabinetul Szapáry, căci acest bărbat în timpul cât a stat în fruntea acestor dóuĕ comitate a documentat mult simț constituțional, și a purtat oficiul cu mult tact, încât la depărtare se bucură de adevĕrate simpatii generale. Acéstă ținută a nobilului conte ne îndreptățesce sĕ credem, că el și în sinul cabinetului 'și va validitá aceste nobile insușiri, și vastele cunoscințe de ómeni și impregiurări și le va validitá în sinul cabinetului spre a se formá un curent mai puțin periculos esistenței nóstre naționale, care în timpul din urmă incepuse a deveni fórte atacată.

In special insĕ noi românii trebue sĕ ne esprimăm durerea din incidentul depărtărei contelui Andreiu Bethlen dela postul de comite suprem din Sibiiu. Sistemul de terorisare de sub fericitul Wächter, și cel al spionagiului de sub fericitul Brennerberg sub contele Bethlen a dispărut, și au început a se consolidá referințe mai sănĕtóse. Desbaterile în adunările generale comitatense, întreg cursul afacerilor a luat cale normală, și s'a restabilit, am puté ḑice, bunele relațiuni dintre factorii, dela cari atêrnă bunăstarea materială și morală a comitatului și a statului.

S'au creat insĕ referințe normale între naționalitățile de aici, cari inainte de venirea contelui Bethlen aici nu esistau, sau cel puțin nu esistau în mĕsura, în care ele esistă aḑi. S'a desrădăcinat sistemul de denunciare contra nóstră a românilor, în special contra bisericei nóstre și contra capului ei actual, sistem de denunciare, care sub rĕposatul Brennerberg a fost degenerat în adevĕrate insulte, și care sistem, dacă nu era curmat prin venirea contelui Bethlen, putea sĕ erumpă vehement, și sĕ aibă funeste urmări, și acésta cu atât mai vêrtos, cu cât la sistemul acesta erau angagiați și ómeni de ai nostri.

La córdele acestea insĕ nu vom mai zăboví acuma, ci ne mângăem cu speranța, că ființa conciliantă a ministrului de agricultură va produce un curent mai sănĕtos și în sferele mai înalte.

Administrațiunea de stat.

(Urmare.)

Pacea acésta, deși de tot comódă, incepe a deveni îngrijitóre, căci fie-care instinctiv simte, că o asemenea representanță a poporului, în care așa ḑicênd jumătate din locuitorii țĕrei nu sunt representați, aceea nu este adevĕrată representanță a poporului, și dacă părinții patriei din 1848 se simțiau cam strimtorați prin consciință, că ei representă numai o clasă din popor, adecă nobilimea, de bună-sémă cu drept cuvênt se va apăsá și asupra actualului parlament consciința, că în el nu sunt de față milióne de cetățeni.

Din politica mai înaltă a succes deci a scóte pe naționalități. Nu a fost vorba ca ei sĕ fie lipsiți de influența decisivă, cari despre așa ceva nici nu póte sĕ vorbéscă. Dacă se tracta de o asemenea mare întrebare, atunci tot s'ar mai puté pricepe siluirea, ce li s'a făcut; vorba a fost ca în chipul unei minorități disparente sĕ și dea espresiune dorințelor, ca și ei sĕ pótă ședé la mésă rotundă a egalitățiî, la a esercierei drepturilor constisuționale. In adevĕr un ce ne perfect s'a arătat în lipsirea lor și în nisuința acésta, și totu-și ómenii și acésta o au presentat ca faptă magiară patriotică, prin care s'au câstigat merite. *Nisi utile sit quod feceris, stulta est gloria;* și din acésta faptă a patriotismului nu am avut nici o picătură de folos.

Și acuma se începe continuarea acelei politice. N'a ajuns, că naționalitățile sunt scóse din parlament, mai trebuesc scóse și din comitat. Mai bine sĕ nu fie comitat, decât ca naționalitățile sĕ aibă o rolă în ele. Étă magiarismul ca Titus Dugovici, care a smuls cu sine din vêrful castelului și pre inimicul, care a infipt stégul. Naționalitățile trebuesc eschise ḑin ori-ce rol activ civic, din dietă, din autonomie, însĕ cu tóte aeestea ele trebue sĕ crédă, că în patrie se bucură de completă egalitate și că nu au causă a se plânge de nimica.

Numai încape îndoélă, că aici lângă tóte gravaminele din legea de naționalități dela 1868, care a rĕmas numai pe hârtie, se mai adauge încă unul nou și de mare importanță. In fața ecestui motiv nu se póte aduce ca scusă împregiurarea, că și ungurilor li se face asemenea nedreptate. Naționalitățile nu pretind o egală lipsire de drepturi, ci ele pretind cât mai multe drepturi egale spre folosire, și pentru ele nu este mângăere, că drepturile se stirbesc și pentru unguri. Și acésta cu atât mai puțin, cu cât lor le sunt mai scumpe drepturile municipale ca ungurilor. Ungurilor le este reservată completa influință asupra afacerilor publice generale din stat, naționalităților le a rĕmas numai comitatul, câte un cerc din comitat, sau eventual numai o mică comună, unde eventual 'și pot validitá voința lor, în eserciarea cu succes a drepturilor cetățenesci, lor așa ḑicênd acésta le este totul.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

508. O slugă, ce este obicinuită a face rĕu, nu ese din lume până nu plătesce stăpânului seu cu nemulțămirea.

509. Împĕrații sunt împĕrați, pentru căci au ómeni, și ómenii nu pot sĕ trăéscă norociți fără împĕrat.

510. Tu cela ce esti cu dregătorie, pentru-ce descarci pre umerile altuia un lucru, ce se cuvine ție, și pentru ce pâresci pe alții pentru o rĕutate, care o ai făcut tu însuți.

511. Fiesce carele lucru cércă vre-óre care sĕvêrșire.

512. Bogățiile cresc după mĕsura, ce se împarte la sĕraci.

513. Socotința cea fórte mare bagă pre om de multe-ori între mari încurcături.

514. Omul măcară de va fi sĕrac, nu se defaimă, precum și leul măcar de va fi și în lanț, dar pururea este vitéz.

515. Faptele cele bune fac viața fericită.

516. Cel ce dă sfat, nu este datoriu sĕ dea alt ceva fără numai sfat, éră a sĕvêrșí cele ce sfătuesce se cade celuia ce primesce sfatul.

517. Bogățiile și copii nu pricinuesc altă fără numai sĕrăcie.

518. Tinĕrul, ce are ințelepciune de bĕtrân, se socotesce ca un bĕtrân între cei ințelepți.

519. Un domn dirept este icónă și închipuire lui Dumneḑeu pre pămênt.

520. Slușba, ce se face la cei mari, se închipuesce cu marea, întru carea cât se mai tinde omul, atâta mai mult întră în primeșdie.

521. Adevĕrul este amar și greu, la ceia ce nu vor sĕ auḑă.

522. Nu póte sĕ ajungă nestine la câstigarea lucrurilor celor dumneḑeesci fără numai cu părăsirea cea desĕvêrșit a tuturor pămêntescilor.

523. Indată ce începe bunătatea a strălucí, rĕutatea o pismuesce cu obrăsnicie.

524. Omul nu are mai mare vrășmaș decât pe pântecele seu.

525. Viața lumei acestia este o jucăreie copilăréscă.

526. Nu poți sĕ ḑici, că ai socotit bine vre-un lucru ce faci, dacă nu se va potriví sfêrșitul cu începutul acelui lucru.

527. Pe prietenul, pentru-care te nevoesci sĕ umbli cu socotință, nu se cade sĕ-l socotesci prieten.

528. Pentru-ca sĕ te folosesci de un lucru, ce pochtesci, nu pochtí lucru, ce nu ți se cade.

529. Între ómenii cei fără rușine este în óre-care chip ertat a grăí nestine cuvinte de glumă și de rîs, însĕ acéstă slobozenie nu se cade la cei ce se socotesc a fi înțelepți.

530. Lăcomia este o bólă fórte primeșdiósă, de vreme-ce se împrotivesce sufletului și inimii, și atâta este de vătĕmătóre, cât fiesce cine se depărtéză de către ceia ce pătimesc de acéstă bólă.

531. Ómenii cei mai rĕi sunt cei ce nu vor se iarte.

532. Nu póte nimenea sĕ scape de ceea ce va sĕ fie, (precum se și ḑice), éră încă-și bine este sĕ nu facă nestine nimica mai nainte până a nu se socotí.

533. Cel ce dăruesce cu față veselă, dăruesce de dóuĕ ori.

534. Blogorodia nu este desĕvêrșit, dacă nu se va ține cu fapte bune.

535. Pâra și clevetirea nu contenesc nici decum până nu vor pierde pre cel nevinovat, de carele dela început s'au apucat sĕ-l abată. (Va urmá.)

De multe-ori audim frase frumóse, în care se dă espresiune dorinţei, de a întreţiné bune relaţiuni cu naţionalităţile. Şi am citat în firul acestor rênduri o enunciaţiune, cea a comitelui suprem din Pojon, care în cuvinte de tot frumóse, a făcut naţionalităţilor concesiunea, că în deplină libertate sĕ-şi pótă chiverisí afacerile casnice. Alţii cu asemenea comunicaţiuni călduróse se duc până acolo, încât permit, ca fie-care om se laude pe Ddeu în limba, care ii mai convine. Şi respectivii şi sunt convinşi, că au făcut mari concesiuni, sunt convinşi pe deplin, că naţiunea magiară tractéză naţionalităţile cu iubire de dreptate fără părechie şi cu marinimositate Şi este preste tótă îndoéla, că ungurul nu este condus nici de puţinĕtatea inimei proprie némţului, nici de terorisarea rusului, şi dacă se abate dela calea cea adevĕrată, acésta este urmarea unei nefericite politici utopice. Naţionalităţile însĕ nu se îndestulesc cu acele concessiuni marinimóse, şi cu preţul acesta nu se va ajunge la bunaînţelegere şi pace. Naţionalităţile doresc, ca limba lor sĕ fie şi limbă în manipularea afacerilor oficióse şi în desbaterile asupra afacerilor publice, şi acésta din .dóuĕ motive.

Mai întâiu din punctul de vedere al libertăţei individuale, şi al egalităţii de drept cetăţenesc, din care fie-care cetăţén póte pretinde ca sĕ pricépă actele, cari privesc persóna şi averea lui, sĕ o pótă pricepe şi acela, care n'are nici ocasiune nici timp ca afară de limba maternă sĕ mai înveţe încă o iimbă, şi n'are bani, ca la tot pasul sĕ-şi tocméscă advocat şi tălmaciu; a dóua óră pentru aceea, căci pentru cultivarea şi lăţirea limbei este de lipsă folosirea ei şi în afacerile publice; fără de acésta limba stagnéză şi cade de pe acel nivou, la care se póte ridicá o limbă parlamentară. Apoi mai subverséză şi certe secundare, cestiuni de rang. (Va urmá).

Revista politică.

Pre cum am anunţat în Nrul trecut crisa ministerială din Ungaria s'a aplanat. In noul ministeriu a întrat un singur bărbat din nou, fostul comite al Braşovului şi Sibiiului, Andreiu de Bethlen, rĕmânênd ceialalţi ministri şi mai departe membri ai cabinetului.

Aplanarea s'a făcut în faţa Maj Sale monarchului, care primì în audienţă privată pe dl Tisza, Szapáry şi Csáky. In combinaţiune pentru resortul de interne a fost adus şi comitele suprem din Poşon cont. Zichy, dar dênsul n'a putut primí condiţiunile puse şi în special nu i a convenit reformele, ce se recereau, de acea a şi abdis.

Cu mare încordare s'a asteptat dineul de curte din Marţa trecută, la care au luat parte şi conducĕtorii oposiţiei şi la care Escelenţia Sa I. P. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a ocupat loc inmediat la drépta Maj. Sale monarchului Monarchul s'a întreţinut mai bine de o óră cu cei presenţi şi special faţă de contele Apponyi a adus în discusiune ţinuta oposiţiunei şi făcù astfeliu de observări, încât contele s'a vĕdut necesitat a declará, că Maj. Sa ar fi fost rĕu informat. Convorbirea cu Apponyi a fost pentru acesta deprimătóre. Faţă cu ţinuta dlui Tisza se esprimà monarchul fórte măgulitoriu şi-şi esprimà speranţa, că partida liberală va rĕmâné închiegată şi va sprijiní puternic noul cabinet.

In maioritatea parlamentului din Cislaitania pare a se pregătí o scisiune.

Acésta o provócă deputatii poloni, decum va cererea lor în privinţa desdăunărei fonciare nu va fi considerată. Mai multă oposiţiune în cestiunea acésta fac clericali şi de aceea în conferinţele clubului deputaţilor poloni s'a şi ventilat cestiunea, că cu clericali sĕ nu între în nici o negoţiere.

Revanşa pare a merge încă şi mai de parte. Mulţi dintre deputaţi au ţinut discursuri fulminante în cari au pledat a eşí din maioritate şi a se aliá cu partidul german, făcênd astfeliu causă comună cu el şi întreprindênd acţiune contra guvernului.

Principele moştenitoriu din Italia a întreprins o călătorie. El petrece în Bucuresci până în 24 l. c. n., de unde se va duce la Constantinopol şi va şedé până la 12 Aprile. După o împărtăşire din capitala Turciei, principele la dorinţa sultanului va petrece în chioşcul Yıldiz, cu tóte, că e încă doliu la curtea italiană. Decisiunea acésta a principelui a causat sultanului mare bucurie şi, prin ambasadorul italian, a lăsat sĕ se esprime mulţămită regelui din Italia.

In Italia era sĕ se întêmple în dilele trecute o crisă ministerială. Vehementul Imbriani a folosit într'o vorbire contra lui Crispi cuvêntul *„gesuiteria“* iesuitărie. Preşedintele camerei, Biancheri, recercà pe înfocatul deputat a fi mai cumpĕtat şi a nu folosí espresiuni nedemne de parlament. Crispi aflà acéstă procedură de nesuficientă. El era de părerea, că Imbriani trebuia sĕ fie chiemat la ordine şi în aceea-şi şedinţă pretinse acésta dela Biancheri, dar insistarea lui n'a avut nici un resultat.

Crispi neliniscit aduce cestiunea în consiliul de ministri, ameninţând, că 'şi va dá demisiunea, dacă nu vor insistá cu toţii ca preşedintele camerei sĕ indrume pe Imbriani la ordine. Miniştrii, temêndu-se, adresară în corpore o scrisóre oficială preşedintelui. Bianchieri e însĕ un bărbat, care respectéză libertatea cuvêntului în cameră şi, în scrisórea miniştrilor, a vĕdut o vătĕmare a prestigiului seu şi a declarat, că va abdice. Miniştrii şi-au tras sémă şi au insistat a nu demisioná, căci, îşi vor retrage scrisórea, dar Biancheri ţinù la declararea sa, carea o făcù şi în cameră. In acéstă situaţiune ministrul Crispi se sculà şi propuse sĕ nu se priméscă abdicerea, deóre ce dênsul se împacă cu procedura preşedintelui faţă de Imbriani. Propunerea ministeriului a fost primite cu unanimitate, dar ministrul a perdut mult din vada sa.

In Londra s'a început o mişcare de mare gravitate. In Hydeparck s'a ţinut un meeting imposant, care a protestat contra procederei Rusiei de a trimita în Siberia şi a maltratá pe ómeni, cari nutresc altfeliu de principii politice ca cele pe cari le are guvernul. Adunarea, în carea au escelat mulţi oratori, a hotărît ca regimul Angliei sĕ întrevină contra astorfeliu de fapte neumane.

Cronică din Zarand.

Zarand, 29 Februariu 1890.

Cărţi obscene-imorali. — De ale economiei. — Bănci pentru popor.

În una din cronicele trecute făcusem un conspect fugitiv despre cărţile, cari au început a se rĕspândí în sinul poporului. Dar cum dice vorba, nu e pădure fără uscături. Alăturea cu cărţile bune şi eftine pentru popor, s'au furisat ici colea şi unele cărţi obscene — de cuprins imoral — bune de aruncat în foc, éră nu pentru a se dá în mânile tinerimei, sau a vení la cunoscinţa poporului.

Las, că astfel de cărţi obscene-imorali aflăm cu miile în literatura francesă, germană, ba şi în cea magiară, nu am vĕdut însĕ în literatura română. Generaţiunea nóstră bĕtrână nu a sciut de astfel de literatură, plăcută numai în societăţile depravate a le marilor capitale, cum e Parisul etc. etc. Ei, dară cu progresul civilisaţiunei false, şi cu decăderea moravurilor, s'au furişat şi la noi, deşí mai mult pe nesciute, din România, unele cărticele, cari nu pot avé decât urmări stricăcióse, ajungênd în mânile poporului. Astfel sunt cărticelele numite „Novele după Bocaccio“ vre-o 25 cu totul.

Novelele au apărut în 1880 la Bucuresci, tipografia naţională, proprietar M. H. Jecu. De vre o doi ani se aflá şi în o librărie dela noi. Amintesc aici câteva din novele, ca sĕ se scie despre ce anume e vorba. Ele sunt: „Păcală în fericire“. „Nóue călugăriţe“. „Ce de drăcii face călugărul.“ „Bărbatul păcălit.“ „Cum se trimite dracul în iad“. „Un ginere criminal“, şi altele. Cetitoriul român, se nu lăcoméscă, că o broşurică costă numai 6 cruceri, ci sĕ reflecteze la aceea, că broşurile conţin lucruri, cari nu se pot cetí, decât prin casele de femei scăpĕtate şi de către ómeni corupţi moralminte, şi depravaţi până la estrem. Cred, că fac un servit librarilor noştri de o parte ca nici în comisiune sĕ nu le ţină, éră de altă parte vreau sĕ feresc pre unii cetitori, ca sĕ nu le cumpere.

Aşi mai puté amintí aci încă câte-va cărţi ca: „Scarvulis sau crima din Brăila“ şi alte câte va de Macri; unele cărţi traduse după P. de Kok, apoi Halima etc. dară aceste fiind scumpe, nu cred, că vor reflectá la ele ómeni din sinul poporului.

Pre aici de vre o patru dile incóce, s'a pus érna pe noi după tóte formele. In loc de dilele babelor, ne tredim cu néua grósă şi nóptea cu ger. Par-că nu ne-am apropiá de Prier, ci de Apa-botéză.

Dar ce se faci. Vorba e: că aici érna nu o mâncă lupul Destul, că în urma gerului şi a omĕtului, nutreţul pentru vite s'au scumpit tare şi se capĕtă rar. Carul de fên abia 'l capeţi cu 11—16 fl. şi încă nu cât ai puté încărcá pe car. Lipsa de nutreţ aduce cu sine, că rar vedi la têrgul de mărturie din Brad vite grase.

Chiar la têrgurile Sân-Tóderului — când au fost vite fórte multe — puţine ai putut vedea grase. Preţul vitelor e fórte scădut, şi ómenii nostri nu odată se întrebà ce póte fi causa, că nu se mai ridică preţul vitelor? Până întrau vite din România — 'şi dic ei — vinde-am şi noi bine pe ale nóstre, acum numai le lăpădăm, ca pe nimica, deşí de acolo nu vin.

Preţul bucatelor — grâu cucuruz, oves mazere au rĕmas aprópe stabile, cele din tómnă. Grâul se plătesce 30 litre cu 1 fl. 60 cr. —2 fl. Cucuruzul cu 1 fl. 10 cr. —1 fl. 20 cr. Ovesul s'a plătit bine cu 90 cr. per 30 litre.

Mazerea (fasolea) cu 1 fl. până la 1 fl. 10 cr.; preţ întru adevĕr bagatel Semênţele de curcubete (bostani) 1 fl. per 30 litre. Oleul à 50 cr. litra. Litra de lapte 6—8 cr., de bibolă 20 cr. Óuĕle — unul de 1 cr.

Lipsa de bani între popor e mare. Productele ţĕranului şi câte le are nu i se plătesc. Las că jumătate din poporaţiunea Zarandului nici când nu produce atâta cât consumă. Urmarea acestei stări e că: sĕrăcimea pre timpul acesta ia cucuruz pe credit până la Sânta Maria, avênd sĕ plătéscă 30 litre cu 2 fl. v. a. precând în piaţă cu bani gata o capĕtă cu 1 fl. 10 cr. Tot astfel se întêmplă şi cu cumpĕrarea nutreţului, tot pre asceptare 'l ia.

Şi când colo véra, se pomenesce sermanul om, că a muncit ca o vită, pentru ca sĕ şi plătéscă datoriile, ce a contras în decursul ernei, fie pentru traiul seu, fie pentru vitele ce a ieruat. Asta se urméză an de an. Mai vin apoi şi dările, şi aruncurile, cari sunt leghion în comitatul nostru.

Toţi trag de pe pielea poporului şi în schimb rar i se dă ceva. Sĕ nu te miri apoi, că în astfel de împregiurări 'l vedi de multe-ori pre ţĕran indiferent faţă de diua de mâne sau poimâne.

Imprumuturi de bani se fac cu greu, şi acele cu mari percente 30°—50% la sută, şi nici aşa nu capĕtă ómenii.

Cele dóuĕ bance din apropiere „Auraria“ din Abrud şi „Huniedóra“ nu pot satisface tuturor cererilor de împrumut.

Las, că în popor puţini sciu scrie, şi pentru acestia împrumutul la bance e fórte cu greu, cu deosebire atunci, când se cer sume mai mici până la 100 fl pentru cari intabulările nu sunt de recomandat — fiind împreunate cu spese. Cavenţi încă e cu greu a-ţi căpĕtá, fiind restrins numele acelora — cari sunt cunoscuţi la bance, şi în cari banca se pótă avé încredere.

Necesitatea unei bance de credit şi economii, cu un început cât de modest, în centrul Zarandului, bună óră în Brad, devine tot mai imperativă şi ne amânaveră, dacă voim sĕ scăpăm poporul din mâna usurarilor, şi dacă voim întru adevĕr binele lui. Cu cât lucrul se amână, cu atât mai dureros! Jidovii, cari de eri de alaltări au venit prin comunele nóste s'au îmbogăţit, astădi împrumută poporul bani cu 50%, aşa între patru ochi daţi, éră dela Pasci încolo aduc cucuruzul în cant mare pe piaţa din Brad şi Băiţa şi l vênd cu % mari. Imprumută bani dela bancă şi noi plătim şi pentru ei, şi pentru noi interese mari Las, că pre lângă jidovi, ne mai facem şi unii dintre noi Jidovi, dar acestea puţin impórtă. Vorba e, că sĕracul traesce scump şi rĕu.

Starea acésta de lucruri este de nesuferit. Zarandul este singurul ţinut, unde nu e nici un institut de credit şi economii. Şi óre sĕ fie aici lumea aşa sĕracă; sĕ nu se afle între români, ómeni cu stare, cari sĕ înfiinţeze o bancă de 5—10 mii floreni? Ba! da! sunt ómeni cu stare. Incercarea făcută mai anterţ, a arĕtat că în câteva minute s'au subscris, 4500 fl. v. a. fără de a se esmite vre-o listă în afară din protopresbiteratul Zarand. Totul se pregătise şi dacă lucrul a rĕmas baltă, este de a sĕ mulţămí apoi imputá ómenilor, cari conduşi de vederi scurte nu voiau sĕ iasă din Baia de Criş cu nici un preţ, deşi vĕdit era lucrul, că 3 din 4 părţi din cei presenţi erau pentru Brad. Un minut numai e de perdut. Şi dacă cei chemaţi pentru iniţiativa mai fac téca pungă, lase terenul la alţii. Spună verde, ce au de cuget!?

Cato.

Raportul

comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu către adunarea generală ţinută la 9 Martiu st. n. a. c.

Onorată adunare generală:

Încheindu-se cu diua de astădi activitatea subscrisului comitet, ales în adunarea generală din 22 Februariu (6 Martiu) 1887 pentru al 3-lea period de 3 ani 1887—1890, după ce resultatele activităţii nóstre ve sunt cunoscute din rapórtele nóstre semestrali, ne luăm voie a ve espune referitoriu la desvoltarea reuniunei în reasumat scurt încă următórele:

In anul 1887 numĕrul total al membrilor au fost . . 225
„ „ 1888 „ „ „ „ „ „ . 232
„ „ 1889 „ „ „ „ „ „ . 250 şi
acum în anul 1890 este de 262,
crescênd deci din an în an, în cei trei ani espiraţi s'a urcat cu 37.

Averea reuniunei cu finea anului 1886 a fost 7662 fl. 78 cr.
„ „ „ 1887 „ „ 8027 „ 63 „
„ „ „ 1888 „ „ 8092 „ 74 „
„ „ „ 1889 „ „ 8191 „ 32 „
s'a înmulţit deci în 3 ani cu 528 fl. 54 cr.

Spesele avute cu susţinerea scólei tot în acest interval au fost 4713 fl. 06 cr.

Din petrecerile arangiate de comitet în favorul reuniunei a incurs în cei 3 ani espiraţi 1039 fl. 84 cr.

Acestea cifre constată în destul puterea de viaţă a reuniunii şi continuitatea desvoltării sale.

Premiţênd acestea, venim a ve raportá în special despre cursul afacerilor scólei, şi despre viaţa reuniunei dela adunarea generală antecedentă încóce.

Semestrul I al anului scolariu 1889/90 s'a încheiat cu 1 Februariu 1890. Progresul elevelor făcut în semestrul I s'a aflat în general de fórte bun.

Pentru semestrul al II-lea, început la 10 Februariu a. c. s'a înscris 18 eleve, dintre cari 4 sunt internistele Asociaţiunei transilvane, 3 sunt scutite de didactrul întreg şi 1 pe 1/2 parte.

Invěţămêntul se provede tot de puterile de mai înainte, însě după un plan de învěţămênt nou statorit de comitet în conţelegere cu direcţiunea scolară şi cu delegatul comitetului, acest plan cuprinde în sine tóte modificărlle, ce s'a ivit de lipsă în decursul timpului din punt de vedere metodic-pedagogic, fără însě dea impune elevelor studii nóue. O singură escepţiune s'a făcut la obiectele prescrise pentru clasa IV, la care s'au adaus şi studiul „Elementele de geografie şi istorie“ în o óră pe sěptămână.

Dela adunarea generală precedentă a espirat abia 4 luni, şi totuşi cu durere trebue sě vě anunţăm, că şi în acest scurt interval a perdut Reuniunea prin mórte 3 membri valoroşi ai sei, anume: pe membrul ajutătoriu pe viaţă Gregoriu Matheiu, fost comerciante în Sibiiu, pe membrul ordinar Maria Căluţiu n. Gaetan, soţie de advocat din D. S. Mărtin şi pe membrul ajutătoriu Alecsandru Macaveiu, proprietariu din Bucium.

De membrii noi s'au înscris: ca membru pe viaţă cu 20 fl. domnişóra Elena Petrascu directóră la scóla civilă de fete a Asociaţiunei transilvane, ca membru ajutătoriu cu tacsa anuală de 2 fl. dl Leontin Simonescu, secretariu metropolitan din Sibiiu, şi ca membru ordinariu dómna Rosa Decian, soţie de esecutor regesc din Sibiiu.

În urma acestor înscrieri nóuě, şi după subtragerea alor 3 casuri de mórte, reuniunea numěră astădi conform listei alăturate la acest raport sub *A*).

membri onorari	6
„ fundatori	2
„ pe viaţă	28
„ ajutători cu 20 fl. odată pentru totdeuna	32
„ ordinari	111
„ ajutători	83
total	262 membri.

Pentru sporirea mijlócelor reuniunei, comitetul ca în anii precedenţi, aşa şi în carnevalul din ěst an, a fost decis a arargiá un bal în favorul reuniunei.

Ivinduse însě tare numěróse casuri de morburi şi dominând atari casuri timp mai îndelungat în Sibiiu a fost nececitat a amâná ţinererea balului pe timp nedeterminat.

Conform socotelilor, ce vi-le vom substerne imediat pentru esaminare, starea avnrii reuniunei au foşt cu finea anului 1889:

în fond inalienabil	3333 fl. 77 cr.
„ „ disponibil	4857 fl. 55 cr.
averea totală	8191 fl. 32 cr.

au crescut deci în comparaţiune cu anul trecut 1888

în care a fost de	8092 fl. 74 cr.
cu	98 fl. 58 cr.
Reverimentul total al cassei a fost	3012 fl. 82 cr.

Combinând preliminariul speselor pro 1889 cu sumele erogate, resultă un supraerogat de 11 fl. 42 cr., care provine din contribuirea la fondul de pensiune a învěţătorilor, şi pentru care sumă ne vom luá voie a cere îndemnisarea onoratei adunări generale.

Din sumariul anecs la acest raport sub *B*), se constată, că reuniunea dela înfiinţarea ei a spesat pentru scopurile scólei:

11,032 fl. 74 cr. plus
1000 fl. — donaţiune pentru scóla Asociaţiunei transilvane
12.032 fl. 74 cr.
şi adaugênd la acésta sumă starea averii actuale de
8191 fl. 32 cr.; suma de
20.224 fl. 06 cr.

arată capitalul acuirat prin reuniune în decurs de 9 ani, adecă dela înfiinţarea ei.

În fine pe basa §-ului 18 din statute, fiind la adunarea generală de astădi a se alege comitetul reuniunei pe periodul de 3 ani următori, nu luăm voie a ve substerne următórele propuneri:

1. Sě luaţi acest raport la cunoscinţă.
2. Sě binevoiţi a dá espresiune condolenţei pentru membri decedaţi prin sculare.
3. Sě esaminaţi socotelile anului trecut 1889 şi aflându-le în regulă, sě ne daţi absolutoriu.
4. Sě daţi îndemnisare pentru supraerogatul de 11 fl. 42 cr.; şi în fine după deliberarea asupra eventualelor propuneri, ce s'ar face.
5. Sě păşiţi la alegerea noului comitet pentru periodul 1890—1893.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 21 Februariu (5 Martiu) 1890.

Maria Cosma, presidentă. Dr. *Russu*, secretariu.

Varietăţi.

* (Donaţiune.) Maj. Sa monarchul a dăruit din casseta Sa privată pe séma comunei bisericesci gr. or. din Mărişel 100 fl.

* (Ministrul contele Andreiu de Bethlen). Din incidentul întrărei în cabinet a contelui Andreiu de Bethlen, representanţa orăşănéscă a Sibiiului în şedinţa din Joia trecută a luat hotărirea al felicitá în posiţia înaltă şi distinsă, în care se află, esprimându-şi totdeodată şi regretul, că a perdut un comite suprem atât de valoros, căruia are mult a i mulţămí.

Contele Andreiu de Bethlen s'a născut în anul 1849 în Cluş. Studiile le-a făcut la gimnasiul reformat în Budapesta, ascultă apoi jura doi ani la universitatea de acolo, un an merse la Brussela şi apoi la Lipsa 1 1/2 an. Terminând studiile intreprinse călětorii în tótă Europa, făcù studii profunde pe terenul economiei naţionale şi articlii sei de economie publicaţi în foi de specialitate au atras atenţiunea cercurilor înalte. La 1873 fù ales deputat în districtul inf. al comit. Solnoc, apoi în cercul Betleanului şi în acésta calitate lucrà până la 1882, când fù numit comite al Braşovului. In acésta calitate precum şi în calitatea de comite provisor al Sibiiului s'a nisuit a aplaná diferinţelele dintre naţionalităţi şi a promová iubirea de patrie. Prin o tactică înţeléptă i a şi succes imparte. In special s'a ridicat şi industria în comitatele, ce le-a condus. In anul 1880 contele Bethlen, actualul ministru de agricultură, şi-a serbat actul cununiei cu d-şóra Livia Mocsonyi.

* (Regina Italiei Margareta şi torcătórea de mětase) Diariul „Lombardia“ istorisesce, că în comuna Mandello-Lario o fetiţă, carea se ocupa cu tórcerea de mětase avea mare înclinare spre literatură. Într'o di, rěscolind printre hârtiile casei, dădù preste o scrisóre a lui Napoleon I şi a marelui fisic Volta şi îi venì ideea, a le trimite reginei. La câte va dile se pomenesce, că o chiamă la sub-prefectura din Lecco şi o întrébă, dacă dênsa a scris reginei Fata, surprinsă, mai întâiu nu era în stare sě spună nimic, dar întrebând, că de unde se scie acésta, deóre-ce ea nici mumei sale n'a spus, autorităţile îi spuseră şi o întrebară totdeodată, dacă n'are vre o dorinţă sě i-o împlinéscă regina. Fetiţa rěspunse, că nimic nu doresce. La câte-va dile primì un juvaer bogat în briliante cu chifra numelui reginei şi totodată o asigură cu ajutoriu, ori-când va avé trebuinţă.

* (Desideriu Bánffy.) Unele foi aduc scirea positivă, că comitele suprem al comit. Bistriţa Năsěud 'şi va dá demisiunea şi din acel post.

* Iubileul de 50 ani al marcelor se va serbá în Londra în un mod imposant. El va durá 8 dile şi se va espune nu numai o colecţiune de mărci, ci tot feliul de mijlóce, cari s'au introdus în comunicaţiune de 50 de ani încóce.

* (Un monument de frumseţe original). Precum scriu foile rusesci, baronesa Clara de Deckler din Tiflis voesce a compune un album, care sě conţină pe cele mai frumóse femei ale secolulului al XIX-lea. Spre scopul acesta a pus la disposiţie o mare avere şi a început a se colecţioná din tóte părţile fotografii şi portrete ale femeilor celor mai frumóse. Ori-ce femee, ce se crede frumósă şi e în adevěr frumósă, póte sě-şi triméta fotografia. Fotografiile vor fi esaminate de un juriu, apoi se va compune albumul şi se va depune la societatea etnografică din Moscva, unde sě se păstreze pentru tóte timpurile.

* Recrutarea pentru cercul Branului s'a ţinut în Zernesti în 4, 5 şi 6 Martiu a. c. Despre resultat i-se scrie „Gaz. Transil.“: In asemênare cu anii trecuţi, s'au presentat feciorii în numěr destul de mare, căci fórte mulţi, cari au deja ocupaţiuni în România, s'au presentat înaintea comisiunei de recrutare spre a satisface obligămêntului lor militar. Resultatul recrutărei încă a fost peste asteptare bun, în genere feciorii erau curaţi, bine desvoltaţi şi bine nutriţi; pitici, creteni şi guşaţi n'au fost mai de loc, ceea-ce este un semn îmbucurătoriu pentru înaintarea şi desvoltarea poporului român în aceste regiuni frumóse. Nimenea nu se mai subtrage datorinţii militare, ba chiar şi reclamaţi îndreptăţiţi nu voesc sě-şi mai validiteze dreptul, ce li l dă legea. In urma acésta deci s'au recrutat la linie, honvedi şi reservă aprópe 70 feciori, un resultat, la care nu sciu sě fi ajuns vre-odată comisiunea la recrutarea generală ordinară.

* (Condamnare.) Procesul contra redactorului Tomici, carele a omorît pe adversariul seu politic Dimitrievici s'a pertractat în faţa unui public de tot numeros. Pertractarea a durat dóuě dile. Tomici încă s'a apěrat cu succes dóuě óre, spunênd, că causa faptei sale a fost şi o scrisóre a d-nei Tomici născ. Miliţa Miletici, de cuprins fórte compromiţător. Procurorul a susţinut acusa, insistând, că asasinatul a provenit din cause politice. Tomici a fost condamnat la închisóre pe viéţă.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal telegrafic la băile din Tuşnad (comit. Csik.) Oficiul e deschis din 16 Iuniu până în 15 Septembre şi e împreunat cu o remuneraţiune de 275 fl., 30 fl. pauşal de cancelarie, 45 fl. pentru inmanuare, 10% din venitul brut al telegrafiei şi locuinţă naturală. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl., a-şi înaintá suplicele în decurs de trei sěptěmâni la numita direcţiune.

* (Góne asupra studenţilor de secs femenin.) După-ce studenţii de secs femenin se înmulţesc tot mai tare, încep a deveni periculoşi pentru esistinţa secsului masculin, mai ales prin isteţimea şi studiul profund, ce îl fac. De aceea studenţii universitari din Basel au jurat sě nimicéscă pe confraţii femenini şi într'o adunare au luat resoluţia ca autorităţile universitare sě elimineze dela aceea universitate pe tóte femeile sau cel puţin sě le depărteze din institutele de anatomie şi medicină. Cu tóte acestea nu sunt prospecte, că cererea lor se va luá în considerare. In Helveţia mai ales, în semestrul acesta s'a conces studenţilor femenini a se înscrie la ori-ce scólă superióră, dacă împlinesc formalităţile recerute la înscriere.

* (Mină de aur). In Bocşa română s'a descoperit o mină bogată de aur, a cărei vênă după cercetările făcute promite 12% aur. Pentru esploatarea ei s'a înfiinţat o societate pe acţii.

* (Apetitul bourbonilor.) In legătură cu bogatele mâncări, ce le consumă principele de Orleans în inchisóre, o fóie din Paris înşiră pe toţi membrii din familia bourbonilor, cari au avut apetit fabulos. Astfeliu a fost Ludovic XIV un nesătul ne mai pomenit. Cumnata sa, princesa de Pfalza scrie în memoriile sale: Am vědut de repeţite ori, că la o singură amédă regele mânca trei talere de supă diferită, un fasan intreg, o potârniche, un taler mare de salată, dóuě dărabe mari de şuncă, tocană de berbece cu usturoiu, un taler de prăjituri, apoi oue şi póme. Abia, când era bolnav 'şi putea reduce ceva din apetit. In „Journal de medecine“ se scrie de doctorul de curte: Regele slăbit şi fără putere nu mai póte postí Vinerile, după cum îi ordinaì, de aceea sum silit a-l lăsá sě mânance la prând supă de porumb, trei galiţe fripte, ér séra sě-şi potoléscă fómea cu carne friptă pe grătariu. Ludovic al XV-lea nu remânea înapoi, el plătia la lună 25,000 lire pentru bucătărie. Ludovic al XVI cumpěrà o bróscă ţestósă în Londra cu 3000 taleri numai sě şi satisfacă poftei de mâncare.

* (Societatea „Transilvania“.) Societatea „Transilvania“ din Bucuresci şi a ţinut adunarea generală în dilele trecute, alegêndu-se şi noul comitet. După raportul presentat, societatea are un capital de 194 mii lei efecte publice ale statului. Din venitul de 9 mii lei se împart 2 ajutóre pentru studenţi transilvăneni dela universitatea din Viena, ér 3700 lei se împart ca ajutóre pentru învěţăceii dela diferite meserii tot din Transilvania.

* (O scrisóre a lui Stanley). Scirile din Brussela anunţă, că regele Belgiei Leopold a primit o scrisóre dela scrutătoriul Africei, Stanley, prin care îi face cunoscut, că în 28 Martiu va venì în Brussela. La curtea regală se fac pregătiri pentru a primí pe óspe cu pompă regéscă.

* (Teatru în Iaşi.) La camera română s'a depus un proiect de lege privitoriu la construirea unui local de teatru în oraşul Iaşi, prin care se cere inscrierea anuală în bugetul statului a unei sume de 30,000 lei, cari, împreună cu acei 10,000 lei inscrişi deja pe fie care an în virtutea legei din 1877, ca subvenţie societăţii dramatice din Iaşi pentru chiria localului de teatru, vor fi destinaţi construcţiunei din nou a unui local de teatru. Inscrierea acestor dóue sume va încetá la stingerea imprumutului ce comuna acelui oraş este autorisată de a contractá în acest scop dela cassa de depuneri şi consemnaţiuni, sau dela creditul urban din Bucuresci, sau prin ori cari alte mijlóce ce va găsí mai folositóre pentru comună, în sumă macsimum de 800,000 lei. Localul construit va fi pus la disposiţiunea ministeriului instrucţiunei publice pentru congrese internaţionale, pentru intruniri artistice şi literare. pentru solemnităţi scolastice şi altele de acest fel.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.15	102.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113 50	113.50
Sorţi de regularea Tisei	127.60	127.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.50	—.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	347.54	344.50
Renta ung. de hârtie	98.65	98.30
Galbin	5.61	5.57
Napoleon	9.43 1/2	9.43

Nr. 113. [313] 3—3

EDICT.

Maria Iosif Iosif din Draos, protopresbiteratul Cohalmului, pretura H. Okland, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Lazar Albu tot din Draos, fără a se sci până aḑi locul aflărei ei, se citéză, ca în termin de şése luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în fóia „Telegrafului Român“ sĕ se presenteze sau în persónă sau prin vre-un plenipotenţiat înaintea sub semnatului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorţial urzit, se va cide şi în absenţa ei.

Cohalm, 30 Ianuariu, 1890.

Scaunul protopresbiteral greco oriental al Cohalmului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

„ALBINA“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Contul bilanţului

din 31 Decembre 1889.

Active:		fl. cr.
Cassa în numĕrar . . .		43,907.29
Monetă		1203.18
Cambie de bancă		2,409,614 75
Împrumuturi pe hipotece:		
a) în scrisuri fonciare fl.	1,187,519.09	
b) în numĕrar . . . „	82,150.16	1,269,669.25
Credite cambiale cu acoperire hipotecară		388,149.85
Credite fixe		70,761,35
Avansuri pe efecte publice		67,886.25
Credite de cont-curent . .		262,520.76
Împrumuturi pe producte .		16,662.53
Casa institutului, realităţi dela gara Braşov şi diverse realităţi de vênḑare		143 414.72
Efecte publice		287,985.26
Efectele fondului de garanţă ale scrisurilor fonciare,		204,221.—
Efectele fondului de pensiuni ale funcţionarilor institutului		36,452.90
Mobiliar . . . . fl.	6,487.91	
după amortisare de . .	648.79	5,839.12
Depuneri la bănci, Giro-Conto şi diverse conturi debitóre		96,549.21
		fl. 5,304.837.42

Passive:		fl. cr
Capital social		
3000 acţiuni à fl. 100 .		300,000.—
Fondul de reservă al acţionarilor		74,494.70
Depuneri spre fructificare		3,488,932.42
Scrisuri fonciare de 6% în circulaţiune . . . . . fl.	805,700.—	
Scrisuri fonciare de 5% în circulaţiune . . . . „	377,000.—	
Scrisuri fonciare eşite la sorţi în circulaţiune . . . . „	11,000.—	1,194,300.—
Fondul de pensiuni al funcţionarilor		36,502.24
Dividende neridicate . . .		1,620.—
Cambie de bancă reescomptate		95,857.—
Interese anticipate pro 1890		56,569.71
Diverse conturi creditóre .		2,691.46
Profit curat		53,869.88
		fl. 5,304,837.42

Sibiiu, 31 Decembre, 1889.

E. Macellariu m. p., membru al direcţiunei. **I. Hannia** m. p., membru al direcţiunei. **Cosma** m. p., director esecutiv. **Iosif Lissai** m. p., comptabil-şef.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii, ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Sibiiu, în 13 Martiu, 1890.

[318] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Dr. Arel Brote m. p. **Nicanor Frateşiu** m. p. **Michael Kabdebo** m. p. **Ioan Creţiu** m. p.

Publicaţiune.

Din partea administraţiunei **pădurei bisericilor gr. or. brănene** se aduce la cunoscinţă publică, cum-că în **5/17 Aprile a. c. la órele 11 antemeridiane,** în urma încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan şi a comisiunei comitatense, se va vinde — pe calea licitaţiunei publice şi cu oferte, în total sau după metru cubic lemnele de brad pentru construcţii, de pe o anumită parcea de pădure din muntele „**Preduşu**“ în mărime de 59 jugĕri 30 □°, şi carea sĕ află în apropiere de 1½ óră de centrul Branului — spre tăiere în termin de 2 ani, cu preţul strigărei de **7080 fl. v. a.**

Doritorii de a cumpĕrá vor avé de a depune înainte de începerea licitaţiunei vadiu de 10%, ér ofertele închise timbrate încă vor cuprinde vadiul amintit, şi se vor predá până la 10 óre a. m. presidiului administraţiunei.

Condiţiunile mai detaiate se pot vedé în tóte ḑilele în órele ociόse la direcţiunea scólei capitale din Bran, precum şi în cancelaria notariatelor Branului inferior şi superior

Pentru comitetul administrativ:
Leontin Puşcariu,
preşedinte.

[319] 1—3

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Contul bilanţului.

Active.		fl. cr.
Cassa în numĕrar		14 503.54
Cambii de bancă escomptate		. 223,714.93
Imprumuturi pe hipotece . . .		49,708 25
Imprumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară		88,890.50
Imprumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi . . . . , . . .		25,285.—
Imprumuturi pe efecte publice		305.50
Mobiliar :	794 fl. 82 cr.	
după amortisare de 10% . . .	79 fl. 48 cr.	715.34
Diverse conturi debitóre . . .		734.87
		403,857.93

Passive.	fl. cr.
Capital social:	
1500 acţiuni à fl. 50 — . . .	75.000.—
Fondul de reservă	12,299,16
Fondul pentru ajutorarea funcţionarilor	1,060.—
Depuneri pentru fructificare .	. 246,258.51
Cambii de bancă reescomptate	. 49,176.—
Dividende neridicate	40.—
Interese anticipate pro 1890 . .	4,728.09
Diverse conturi creditóre . . .	2,148.98
Profit curat . . , ...	13,147.19
	403,857.93

Orĕştie, la 31 Decembre, 1889 st. n.

Iosif de Orbonaş m. p., membru al direcţiunei. **Ion Mihaiu** m. p., membru al direcţiunei. **Dr. Ioan Mihu** m. p., director esecutiv. **Aurel Popovici-Bărcianu** m. p. comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Orĕştie, la 10 Martiu, 1890 st. n.

[317] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Laurian Bercianu m. p. **Nicolau Popoviciu** m. p. **Dr. Stefan Erdélyi** m. p.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	–	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	--	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Julia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra — Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	10.14
Lómneş	—	8.30	10.40
Şeica mare	—	9.05	11.10
Copşa mică	—	9.34	11.35

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.5[illegible]
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil Dr. Remus Rosca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 24 Sibiiu, Marți 6/18 Martiu 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 5 Martiu.

Sunt acum 6 ani de dile, decând s'a adus legea pentru scólele medii în forma ei cunoscută.

Nu a fost vorba nici de mai mult, nici de mai puțin, decât a pune gimnasiile confesiunilor sub un feliu de tutorat al guvernului și al organelor lui și acésta s'a și ajuns, căci ce nu se póte adi.

Dar ómenii nu sunt în clar, că óre resultatele dobândite sunt ele de natură a mulțămí aspirațiunile șovinismului și spre acest scop s'a convocat și o conferință a tuturor comisarilor dela esamenele de maturitate, ca ei sĕ dea mai de aprópe informațiuni că cum stăm și ce ar fi de a se mai oblí.

In locul prim este vorbă tot de limba statului.

Tóte pot fi cum a dat Ddeu, póte sĕ se neglige ori-ce studiu, póte sĕ fie dată limba germană uitărei, contra cunoscutei ordonanțe a ministrului de culte a contelui Albin Csáky, pot fi tractate mai master limba elenă, și studiile reale, tóte aceste au valóre secundară în ochii celor ce conduc adi destinele instrucțiunei publice.

Direcțiunile gimnasiale vor sĕ ingrijéscă ca pe lângă fie care gimnasiu sĕ se procure o bibliotecă curat numai cu cărți unguresci, acele trebue cetite și rescetite, invĕțate din buche în doscă ba trebue și ținut cont, că cutare elev câte cărți a cetit, și câte ar mai avé de cetit, ca se devie apoi om în lege și scriptură. Aceste vor urmá de bună sémă după cunoscutul resultat enunțat și e vai de corporațiunile, ce susțin scóle și nu se vor îngrijí ca sĕ satisfacă celui mai înalt postulat pedagogic!

Nu ne-am legănat nici odată în ilusiuni, în ce privesce acésta tendință de a face totul pentru limba magiară în contul celorlalte obiecte de invĕțămênt. Cunóscem sistemul, cunóscem ómenii, scim, că toți sunt ca unul pentru acésta formulă în cestiurea învĕțămêntului.

Numai pe cât s'au desamăgit cu limba magiară în scólele poporale, pe atât de incordată este tótă atențiunea asupra scólelor medii, căci se pot nimicí cu o trăsură de pénă, se pot închide.

In chipul acesta aședămintele nóstre culturale, gimnasiile ridicate din sudórea nóstră și a fundatorilor nostri pot deveni nisce instituțiuni nemulțămitóre pentru noi, pot deveni nisce aședăminte, în cari nu se cultivă graiul cel dulce românesc, nici sciințele pregătitóre pentru universitate și pentru viață, căci ómenii tineri lesne pot rĕtăcí, lesne pot sĕ-și uite de datorințele ce le au față de némul lor și de biserica, care i a crescut.

Periculul este deci pe întrégă linia și numai Ddeu bunul sĕ ne scape de el și de urmările triste legate de aceste procederi — póte fără părechie în analele statelor culturale din Europa.

Și ca sĕ se completeze cupa amărăciunilor, ne vom tredí în o bună diminéță și cu legea obligătóre pentru înființarea asilelor de copii tot cu limba de propunere magiară, și când aceste tóte vor fi fapte complinite, puse în pracsă, atunci confesiunile, umbra de autonomie ce o mai au astădi și influința ce o mai eserciază asupra scólelor în cele administrative, o pot cedá bucuros statului, căci nu le va folosí nimica o ingerință în afacerile administrative, când cele esențiale, învĕțămêntul propriu și progresul legat de el sunt în mâni strĕine și cu alte scopuri.

Lucrurile însĕ până acolo nu se vor desvoltá.

Corporațiunile nóstre bisericesci nu pot și nu li ertat a lăsá ca sĕ ni se nimicéscă, ce avem mai scump, scólele.

Până adi nu a contestat nici un om cu mintea la loc dreptul de cetățén onorabil unui om, chiar și când el nu ar fi sciut limba magiară și în viitor incă credem, că nu il va puté contestá.

Amploiații aplicați de stat vor învĕțá unguresce, vor învĕțá și preoții, căci și ei au lipsă de ea, vor învĕța și invĕțătorii, căci fără de ea nu pot fi aplicați de atari, dar nu ne putem învoí nici odată ca în contul culturei generale sĕ se invețe limba magiară în aședĕmintele nóstre culturale.

Administrațiunea de stat.

(Urmare.)

Deóre-ce naționalitățile nu pot fi satisfăcute, nu sunt cunoscute nici aspirațiunile teritoriale, cărora s'a dat espresiune în programe pe față.

Am însĕ convingere nestrămutată, că dacă se observa direcțiunea, care a dat nascere legei pentru naționalități din 1868; și dacă aceea lege nu erá consecuent delăturată și eludată, atunci la partea preponderantă din conducĕtorii naționalităților de mult ar fi prins rădăcină convingerea, că în acéstă patrie totuși pot trăí și am stá cu totul altcum, ca cum durere stăm în aceste momente.

Ar mai fi trebuit natural, ca autonomia comitatensă sĕ nu tréca prin aceea resortă centralisătóre, prin care s'a trecut de 2 decenii încóce, denaturându-o și falsificându o. O autonomie în puterea cuvêntului ar fi ajuns de bună sémă la acel efect ca naționalitățile sĕ cunóscă valórea duplă pentru ele a acestei instituțiuni, și sĕ se convingă, că magiarii sunt gata a le dá ce zace în puterea lor, și se póte dá fără periclitarea unității inevitabile a statului. Atunci în peptul naționalistului s'ar fi desvoltat în adevĕr simțul, că el nu este numai sêrb sau român, ci și acea, că el este din Torontal, este aradan, bihorén sau satmărén, atunci ar fi ajuns mai des în atingere cu magiarii, s'ar fi desvoltat între ei referințe mai intime, și acestea ar fi produs o puternică diversiune atât gravitațiunei în afară, cât și diferitelor aspirațiuni teritoriale, ar fi desceptat simțul casnic, și cugetarea, că totuși ar fi pĕcat sĕ se descompună acésta țéră, în care omul se póte bucurá de asemenea drepturi scumpe și de asemenea referințe sociale. Insĕ chiar și așa, cum am fost, nu se póte negá, că viéța comitatensă a eserciat bună influință, ca naționalitățile sĕ nu fie și mai tare înstrĕinate; pentru cei de altă limbă este lucru de mare valóre, că prin alegeri ajung la oficii și din copii lor, la cari poporul se póte adresá cu încredere, căci ii póte spune nĕcasurile sale, îi póte pricepe hotărîrile și sfaturile; are mare valóre aceea, că naționalitățile au ocasiune sĕ vorbéscă la adunări și în comisiuni în limba lor, 'și póte validitá capacitatea și esperiențele, și atunci se póte simțí egal îndreptățit cu toți cetățenii. Ar cădé însĕ și din acésta, căci in comitat regesc-unguresc, în societatea amploiaților denumiți nu va avé plăcere se țină dicțiuni nici ungurul, nici sêrbul, nici românul, și atunci cu atâta mai vêrtos vor fi împinși în jurul vetrei naționalitățiilor, desvoltând activitate în jurul afacerilor naționale și confesionale, o activitate, care pe deplin este îndreptățită și lăudadilă între tóte împregiurările, dar care dacă e dusă în estrem, desvóltă unilateralitate și particularism periculos.

De aceea ar trebuí luate asemenea mĕsuri, ca buna influință, pe care sistemul comitatens o eserecia asupra referințelor naționale, sĕ fie simțită tot în mai mare mĕsură; trebue restituit cercul mai mare de activitate al congregațiunilor comitatense și trebue pusă în pactică, realisată autonomia. Ce póte strică unității statului împregiurarea, că în unele sau dóră în mai multe comitate va resuná sala adunărilor de dicțiuni românesci și slovace? Tocmai așa de mică stricăciune póte causá acésta, după cum ar puté causá, dacă pretorii vor scrie la comune în tóte limbile, sau vor vorbí cu partidele în limba română sau slovacă.

Se provócă în mod măestrit și fără nici o causă binecuvêntată multe și mărunte *„casus belli“* naționale. Avem esperiențe, că dacă afară în provincie lăsăm pe ómenii de capul lor, în privința aplanărilor diferențelor pintre naționalități nu lipsesce nici tactul nici considerațiunea reciprocă, și influința

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

536. La sfêrșitul vieții sale grijaște-te de lucrurile, ce la începutul ei nu le ai băgat în sémă.

537. Cade-se sĕ te întemeezi mai mult pre făgăduințele ómenilor celor de trébă, decât pe datoriile platnicilor celor rĕi.

538. Sluga, ce îndémnă pre domnul seu sĕ nu se ție de cuvênt, face o rĕutate și o hicleșugire.

539. Dreptatea pricinuesce mai mult bine decât ostirile cele mari, și ocrotesce mai cu tărie, decât ne-ar ocrotí cetățile cele mai mari.

540. Pretenii, ce cércă numai folosul lor, sunt ca cânii cei rĕi, cari alt nu pochtesc, fără numai sĕ fie pururea împregiurul unei mese.

541. Nu te aduna adese cu ceia ce nu cunosc iscusința ta.

542. Cinstea și cucernicia sunt legătura prieteșugului.

543. Pe mănie trebue sĕ o îmblênḑéscă cumpĕtarea, ér nu iuțimea, de vreme ce ca sĕ stingi un foc mare, mai bine este sĕ arunce apă decât foc, că focul îl cresce mai mult.

544. Cinci lucruri sunt mai nefolositóre în lume: o făclie aprinsă în amiadădi; o fată frumósă înaintea unui orb; o plóie mare într'o pustietate, sau pre un câmp neroditoriu; o masă bogată înaintea unor ómeni sătui, și adevĕrul ce cu meșterșugul învĕțăturii se grăesce înaintea unui neînvĕțat.

545. Omul se face de cinste și vrednic de cucernicie, depărtându-se de înșelăciuni și de amăgitori.

546. Patru lucruri veselesc ochii mai ales: un câmp împodobit cu flori, o apă curgĕtóre, un vin neamestecat, și venirea prietenilor.

547. Mesterșugurile și învĕțăturile cele frumóse fără a te slují cu ele, sunt ca fagorul fără de miere și ca cuvêntul, ce nu isprăvesce nimica, și ca un copaciu fără de ramuri, ce nu este alta, fără numai de foc.

548. Sĕ nu petreci împreună cu omul neînvĕțat, ce socotesce cumcă este prea învĕțat.

549. Nu te lăsa de a grăí adevĕrul, măcar de și este urîcios.

550. Mulțimea strĕinilor la masa ta este blagoslovirea casii tale.

551. Cinci lucruri sunt nefolositóre, când nu sunt însoțite cu alte cinci: cuvêntul fără de ispravă, bogățiile fără chivernisélă, sciința fără năravuri bune, milostenia fără gând bun, și viața fără sănătate.

552. De vei vrea sĕ nu-ți afle vrășmașul teu taina, nu o arăta la prietenul teu.

553. Scumpetea și pochta și iubirea de sine sunt trei lucruri, carele scurtéză viața.

554. Cel de bun ném de va trăí fără vre-o dregătorie, nu se cade sĕ se pună în numĕrul celor vii.

555. De vrei sĕ trăesci fără de turburare în dregătoria ta, fă lucruri vrednice de obrazul teu.

556. Când cei supuși pat strêmbătate de slugile domnesci, și nu pot sĕ dea scire domnului lor, împedecându-i puterea cea mare a boierilor, norocul acelora este asemenea unui om, ce i se supĕră de sete, și apropiindu-se de rîul Nilului sĕ bea, află acolo un corcodel, și vederea aceluia îi ia pochta, care avea ca se ia apă.

557. Numai mormêntul póte sĕ biruéscă pe pochtă.

558. Este mai bine sĕ mori de fóme, decât sĕ iai pita sĕracilor.

559. Bucatele sunt hrana trupului, ér voróvele cele bune sunt hrana sufletului.

560. Cei ce fac lucrurile cele mai necuviose sunt în óre care chip mai suferiți, decât când ar fi un sĕrac trufaș.

(Va urmá.)

streină agitéză, corespondenţele din ḑiare fac din ţinţariu armăsariu, dorinţa unora de a se face cunoscuţi, că prin mirosirea pericolului naţional sĕ se insinue publicului sau în sus în graţia guvernului.

Natura arţăgósă, care atât de mult se manifestéză în luptă pentru limbă în Bohemia, la noi nu se póte observá. Şi apoi dacă e vorba sĕ fie frecări din causa limbei, nu este óre mai cu scop, ca sĕ le plătim cu bani mĕsuraţi, sĕ le localisăm în comitate şi sĕ nu purtăm luptă însemnată în întréga ţéră?

Jurnalele sbéră scandal, dacă în adunările bisericei evangelice vre-un om vorbesce în limba slovacă. Pentru-ce óre sĕ nu vorbéscă cineva în limba acésta, dacă în ea mai bine îşi póte esprima aceea-ce voesce? Tréba lui este dacă l pricepe sau nu adunarea, şi dacă va observá, că nu-l pricep ómenii se va sătură de a mai vorbí în limba slovacă. Dacă scopul celuia ce sbiéră scandal este, ca în adevĕr sĕ nu se mai vorbéscă în limba slovacă, şi nu acela ca sĕ se producă ca mare ungur, atunci mai bine face, dacă tace, şi nu provócă el pe slovaci la vorbă. O mare parte a reformaţilor evangelici constă din slovaci, şi trebue sĕ ne bucurăm, că legătura autonomă ii aduce în atingere cu ungurii, şi esistă un lucru, pentru-care atât ungurii cât şi slovacii au aceleaşi simţĕminte căldurόse, acésta are mai mare efect mai mult folos trage din el naţiunea, ca dacă ar succede realisarea acelei tendenţe căreia s'a dat şi órecare espresiune de tot pe faţă, ca adecă prin nimicirea autonomiei se nu se mai pótă alege slovacii nici de învĕţători nici de preoţi. Prin ce voesc se o realiseze acésta? Dóră prin aceea, că un ministru de culte adorator al primatelui va denumí pretutindenea învĕţători şi preoţi evangelici, în diecesele de peste Dunăre, sau dóră în tóte bisericile reformate, căci între protestanţi şi protestanţi nu se póte face deosebire? (Va urmă)

Revista politică.

Dumineca trecută la 11 óre a depus noul cabinet jurămêntul inaintea Maj. Sale monarchului, ţinêndu-se mai înainte un consiliu de ministri sub conducerea contelui Szapáry, ér Luni noul cabinet s'a presentat în camera deputaţilor şi în casa magnaţilor.

Deodată cu repâşirea contelui Teleky şi a dat demisiunea şi secretariul de stat Tibád şi astfeliu afară de ministrul iustiţiei D. Szilágyi în noul ministeriu nu se află bărbaţi ai reformelor.

E caracteristică scena provocată, când dl Tisza a anunţat dietei retragerea sa. Fostul ministru preşedinte a accentuat, că numai legea incolatului, carea a provocat diferinţe de păreri în sinul cabinetului, este motivul retragerei sale.

Oposiţia şi special stânga estremă a aflat de oportun a dá dlui Tisza şi o ultimă lovitură. Bĕtrânul Irányi intr'o vorbire lungă, intreruptă de protestările dreptei şi de aplausele stângei, făcù istoricul domniei lui Tisza cu colori de tot negre. Nici un pas nu s'a desvoltat parlamentarismul sub dênsul, constituţiunea a suferit mult, căci politica, ce o a făcut a fost o politică de corteş. Încât privesce legea incolatului, conducĕtoriul oposiţiunei a declarat, că partida sa ţine şi mai departe la principiele din trecut şi că va susţiné la pretensiunile ei din tóte puterile.

Foile guvernamentale din Ungaria consacră articoli lungi cu privire la activitatea dlui Tisza, acésta o fac şi foile austriace, cari i-au apărat şi mai inainte posiţiune.

Foile oposiţionale se incércă a reduce tótă activitatea dlui Tisza la o ruină financiară a statului, carea şi era sĕ se intêmple şi la centralisarea puterei statului în mâna sa pentru a puté ocârmuí ca un Joe din inălţime până la sfêrşitul vieţii sale.

Partea cea mai mare a presei strĕine accentuéză, că demisionarea dlui Tisza nu are nici o influinţă asupra relaţiunilor esterne, ci mai mult se póte simţí acésta în politica afacerilor interne. In special foile ruse sunt de părere, că actualul cabinet nu va mai intreprinde gónă asupra popórelor slavice din statul ungar, ca şi cabinetul trecut.

In parlamentul vienes a fost la desbatere proiectul pentru al doilea provisor bugetar pe lunile Aprile şi Maiu ale anului trecut. Şi acum s'a incins la acest proiect o desbatere politică, cu deosebire numai, că acum oposiţiunea nu s'a ridicat din drépta ci din stânga. Cu deosebire nemulţămiţi au fost cehii tineri şi conducĕtorii lor au făcut o aspră critică guvernului Taaffe.

In Francia s'a provocat érăşi o crisă ministerială. Ministrul de esterne a rĕspuns în senat la o interpelare cu privire la convenţia turco francesă, declarând, că contractul din vigóre cu clausula tratamentului naţiunei celei mai favorisate, va remâné în vigóre până la espirarea tuturor celorlalte convenţii. Acésta declarare n'a mulţămit pe toţi, de aceea mulţi au protestat. Ministrul preşedinte Tirard a cerut trecerea la ordinea ḑilei, dar cererea sa a fost rĕspinsă şi a rĕmas cu o mică maioritate, indrumând senatul pe guvern sĕ stabiléscă cu Turcia un „modus vivendi“ până la espirarea tuturor tractatelor comerciale ale Franciei.

In urma acestui vot de blam Tirard şi a depus demisiunea în mânile preşedintelui republicei Carnot. Demisiunea a fost primită şi cu formarea cabinetului s'a încredinţat Freycinet.

E caracteristic, că acest vot de blam l'a primit guvernul numai după câte-va ḑile, când ministrul de esterne Spuller, punênd cestiunea de cabinet cu privire la congresul internaţional, a intrunit aprópe unanimitatea camerei.

Congresul din Berlin s'a deschis Sâmbătă. Şedinţele vor ţiné vre o 14 ḑile. Limba e cea francesă. Francia e representată prin cinci delegaţi specialisti.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Făgăraş 1 Martiu 1890. Onorată redacţiune Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraş şi jur şi-a ţinut, duminică 25 Februar a. c. v. adunarea generală din ĕst an în scóla rom. gr. or. din Făgăraş.

Acésta reuniune din modestie, sau din alte motive, lucră în tăcere, dar lucră cu multă precauţiune. De acésta mult trebue sĕ ne bucurăm, căci prosperarea acestei reuniuni, este adênc tăietóre în interesele poporului român din Făgăraş şi jur şi în prima linie aste de mare interes pentru scóla rom. gr. or. din Făgăraş.

Vom vedé, mai la vale pentru-ce.

Şedinţa acestei adunări generale, s'a deschis, prin o cuvêntare acomodată, de d na Maria Aiser, preşedinta reuniunei, care a fost aclamată cu urări de „sĕ traéscă„.

La ordinea ḑilei a urmat raportul comitetului despre activitatea din anul trecut, cetit de secretariul reuniunei, dl Mateiu Bârsan, căpitan ces. reg. în pesiune şi apoi raţiociniul anului 1889.

Din acest raţiociniu este evident, că reuniunea dispune de un capital de 2720 fl. 65 cr. v. a. cari, parte sunt daţi cu interese la privaţi, parte depuşi spre fructificare la institutul „Furnica“.

Pentru censurarea acestui raţiociniu s'a ales o comisiune în persónele dómnelor: Maria Cipu, Aneta Stoica de Vist, Victoria Aron şi a d lor: N. Aron şi N. Clonţa, care retrĕgându se a censurat raţiociniul şi venind în şedinţă a raportat adunarei generale, că raţiociniul s'a aflat în ordine.

Ca esemplu cu câtă sfinţenie şi precauţiune economiséză dómnele fondul reuniunei, servéscă observarea, făcută în trécât, că spesele pro a. 1889 a fost numai de 90 cr. v. a

Nu mai amintesc desbaterea asupra altor obiecte privitóre la ajungerea scopului reuniunei, ci cu voia d-vóstre, d le redactor, me mărginesc a amintí ceva, despre însemnătatea acestei reuniuni pentru românii din Făgăraş şi jur.

In titula reuniunei ocură cuvêntul „gr. or.“ Cuvêntul acesta, nóuă ca români, ortodocsi ne este scump şi ne mândresce, dar aplicarea lui în titula reuniunei sĕ nu se impute femeilor române gr. or. cu fanatism religionar. Nici decât nu!

Bălaurul confesionalismului, care dór în nici un ţinut nu e aşa teribil, ca aici, care róde la rădăcina prosperărei şi înaintărei olteanului, care face imposibilă ori ce solidaritate aici la noi, nutresce pasiunile şi împăenginéză ochii olteanului, de nu vede, că el pe el sĕ nimicesce, nu vede prăpastia în care l împing strĕinii, cari cunoscêndu-i slăbiciunea acésta, la tóte ocasiunile potrivite, trag folos din ea — bălaurul confesionalismului, ḑic, şi-a vêrît códa înveninată şi la înfiinţarea acestei reuniuni, încât s'a format dóuĕ re uniuni de femei în Făgăraş.

Dar românilor casul acesta şi din tóte póte singur acesta, nu le-a fost spre rĕu. Acésta întêmplare aduce cu sine, că reuniunea, devine mai curênd în posesiunea scopului ce l urmăresce, ajunge mai curênd a fi folositoare poporului român.

Statutele reuniunei în § ul 18 dispune, că atunci când fondul reuniunei va ajunge cifra de 5 mii fl. suma aceasta sĕ se administreze bisericei gr. or. din Făgăraş, respective, cu a treia parte din interese sĕ se sistemiseze un nou post de învĕţătoriu, eventual învĕţătorésă la scóla gr. or. din Făgăraş.

Ḑiua când fondul reuniunei va ajunge acéstă cifră, nu e departe. Ér ordinea şi scrupulositatea cu care sĕ administréză fondul, precum şi prospectele neîndoelnice ce se deschid reuniunei, în viitoriul cel mai apropiat, prin înmulţirea membrelor, încă cu multe dómne de ponderositate socială, ne garantéză şi acceleréză sosirea ḑilei mult dorite şi de însemnătate pentru causa românismului din jurul Făgăraşului.

Căci cu durere trebue sĕ constatăm, că dela gurile Turnu-roşului pe sub pólele Carpaţilor şi pe malul Oltului, până aprópe sub Têmpa — teritoriu mare cu poporaţiune curat românéscă — noi români n'avem (afară de câte va scóle grăniţăresci, cari deja sunt aprópe ca proscrise) decât numai douĕ scóle capitale; ér copii oltenilor, bâşbăe cu sutele prin scólele strĕine şi maghiare din Făgăraş şi noi stăm neputincioşi în faţa acestui trist şi ruşinos adevĕr.

Las, că oltenii sunt constrinşi a cedá succesiv în toţi rami vieţei publice moloch-ului jidano-maghiar, care a menopolisat totul în scopul utopiei maghianisărei, dar, că şi pe terenul scolar cedăm, acésta nu o putem atribuí „împrejurărilor.“ Este vina nóstră, căci nu ne scim încălḑí pentru scólă, pentru ideile şi lucrurile, cari mai neted le ajungem, şi cari ne pot folosí, dacă nu însutit mai mult, cel puţin tot atât ca şi un post de notariu ori „solgă-birău“ ocupat prin compromisuri, cu un român, care, în urma urmelor terorisat de şovinişti, pe lângă tótă bunăvoinţa, nu póte face cine sci ce isprave.

Asupra scólei sĕ ne intórcem privirile calde şi doióse, căci unde este o scólă cu învĕţători harnici, priveghiată de superiori cu rigorositate părintéscă, acolo este o sentinelă tréză şi vitéză, un mur chinezic de apărare.

Étă pentru-ce, în împrejurările nóstre de aici, trebue sĕ dăm o aşa însemnătate reuniunei femeilor gr. or. din Făgăraş şi jur, care cu perseveranţă şi diliginţă, adună jertfe, cari cu marinimositate le va presta scólei gr. or. din Făgăraş.

Sĕ dorim deci din tot sufletul şi din tótă virtutea, că acésta reuniune sĕ prospereze, sĕ dorim, ca tóte femeile române din „Ţara oltului“, fără deosebire de rang şi posiţiune sĕ între în şirurile nobile ale acestei corporaţiuni şi sprijinite de tótă suflarea românéscă de aici, sĕ lucre din tóte puterile la ajungerea scopului sfânt şi sublim.

Ér dómnei preşedintă, urându-i tărie şi zel, o rugăm, că blândeţele, tactul şi interesul ce l'a arătat până acum, sĕ-l presteze şi potenţeze şi pe viitoriu reuniunei în fruntea căruia stă. *I. B.*

Varietăţi.

* (Dela Curte). După aplanarea crisei ministeriale şi depunerea jurămêntului întréga Curte a plecat din Budapesta. Maj Sa împărĕtésa-regina împreună cu archiducesa Maria Valeria au călĕtorit preste Viena la Wiesbaden. In călătorie au fost în soţite şi de archiducele Salvator.

— Sâmbătă în 15 l. c. Maj. Sa monarchul a primit pe dl Tisza în audienţă de adio.

* (Instalarea de comite.) Instalarea comitelui bar. C. Bornemisza din comit. Solnoc Dobâca s'a făcut la 12 l. c. în Deeş. Noul comite, precum se scrie a promis că va luptá din rĕsputeri pentru ideea magiarismului şi va nimicí pe cei-ce vor căutá a se opune nisuinţelor sale.

* (Cas de mórte.) Eri s'au petrecut la mormênt rĕmăşiţele pămêntesci ale fostului jude regesc *Ioan Macsim.* Conductul funebral a fost imposant, căci iubirea ce-l caracterisa pe decedatul până era în viaţă, a întrunit şi la despărţirea sa pe aprópe toţi amicii şi cunoscuţii. O mulţime de comune dimpregiur au fost representate şi în special au luat parte Sĕlistea, comuna pentru a cărei inaintare defunctul a lucrat neobosit, luând iniţiativa tuturor actelor folositóre. Insemnăm pe scurt, că corpul pompierilor din numita comună şi a luat rĕmas bun dela iniţiatorul ei, petrecêndu l în corpore la mormênt, cu stégul şi în uniformă.

Din partea familiei ni s'a trimis următoriul anunţ:

— **Ioan Rujan Maxim,** judeţ reg. ung. în pensiune, astăḑi diminéţă la 9 óre şi-au dat nobilul seu suflet, după grele suferinţe, în etate de 54 ani, în mânile Creatorului.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului defunct se vor înmormêntá din strada Rosmarinului Nr. 10, Luni 5/17 Martiu a. c. la 4 óre după améḑi, în cimiteriul gr. or. din suburbiul Iosefin.

Sibiiu, 3/15 Martiu, 1890.

Paraschiva Maxim născută *Şerban*, ca soţiă, *Emilia, Elena*, *Ioan*, *Aurel*, ca fii.

* (Procesul de presă al „Luminătoriului“.) In urma provocărei prin procuratura reg. din Timişóra colaboratorul „Luminătoriului“, dl Ioan V. Barcianu va plecá în 20 Martiu a. c. n. în închisórea de stat din Vácz, unde va rĕmâné şase luni, conform sentinţei de condamnare.

* (Academia română.) Academia română şi a deschis Marţa trecută sesiunea generală. In prima ḑi sa dat cetire raportului general al secretariului şi s'a împărţit programul activităţii.

* (3/15 Martiu.) Ḑiua de 3/15 Martiu s'a serbat de către junimea universitară magiară cu mare însufleţire, tot astfeliu şi de partidul independent şi în diferite oraşe ale provinciei. Kossuth a fost în tot locul apoteozat. Serbătórei i s'a mai adaus la însemnătate prin căderea dlui Tisza.

* (Defraudare.) O nóuă defraudare s'a descoperit în Alba-regală. Cassariul societăţii de credit Mathias Crauss, după cercetările făcute, a mărturisit însnşi, că a defraudat 40,000 fl. Crauss a şi fost îndată arestat.

* (Rĕscumpĕrarea regaliilor.) După raportul presentat de ministeriul de finanţă, banii, ce compet proprietarilor, cari s'au însinuat până acum şi s'au declarat de mulţămit se urcă la 30,000,000. Până acum se plătesc însĕ abia 8½ milióne floreni bani gata, deóre-ce ministrul a supus unei cercetări riguróse tóte însinuările şi din 8000 abia s'au putut esaminá 2000. Deocamdată dar sunt luate în considerare numai acele însinuări, ce provin dela proprietari, al căror drept nu se mai póte trage la îndoélă.

* (O regină milósă) In ḑilele trecute regina Bavariei eşise la preumblare cu trăsura. Deodată caii se opriră. Regina spăriată s'a dat jos din trăsură şi mare-i fù mirarea, când înaintea cailor vĕḑù pe o copilă zĕcênd la pămênt, aprópe fără simţiri. Regina o ridicà, o învăli cu o haină şi o duse la cea mai de aprópe casă, unde fetiţa îşi veni în ori. Când o întrebà regina a cui este şi cum a ajuns în drum, fetiţa ii spuse că tatăl seu şi un frate mai mic sunt greu bolnnavi şi că sunt fórte sĕraci. Medic nu şi pot luá fiind că n'au cu ce l plătí. Ei n'au mâncat de câte-va ḑile şi de acea a eşit ca sĕ cerşéscă vre-o bucătură. Mama ei a murit. Regina mişcată de vorbele copilei a luat disposiţiuni ca familia ei sĕ nu mai ducă lipsă de nimica.

* (O nóuă bancă românéscă.) Inteligința română din Deeş, în asociare cu câţi va români din Gherla şi jur, au hotărît înfiinţarea unui institut de credit şi economii în centrul comitatului Solnoc-Dobâca — Deeş, cu scopul de a desvoltá spiritul de cruţare şi păstrare mai ales la poporaţiunea din Solnoc-Dobâca şi a procura acesteia capitalele şi creditele de lipsă la intreprinderile-i de totfeliul. — Institutul va purtá numirea „*Someşana*“ *institut de credit şi economii, societate pe acţii,* şi se înfiinţéză pe timp nedeterminat, cu un capital de 50,000 floreni v. a. împărţit în 500 acţiuni de câte 100 fl. plătite întregi. Terminul pentru subscrierea acţiilor s'a ficsat pe 31 Martiu st. n. 1890. La subscriere sunt a se plătí 10% adecă 10 fl. v. a. de fie-care acţie. La 30 ḑile după adunarea constituantă apoi vor fi a se plătí 20%, adecă 20 floreni din fie-care acţiă; ér restul se va rĕspunde în urma avisului direcţiunei adresat la persóna fie-cărui acţionariu şi publicat şi prin ḑiarele destinate pentru publicările societăţii. Fondatorii nu şi reservă nici un drept, şi aşa adunarea constituantă va avé dreptul de a alege direcţiunea societăţii, — din contră rĕspund în solidum pentru banii ce se vor plătí în preţul acţiilor, subscrise până ce i va absolvá dela acéstă rĕspundere adunarea constituantă, în urma transpunerei din partea lor a banilor încassaţi la direcţiunea alegêndă din partea aceleia. „Amic. Fam.“

* (Reuniunea higienică.) Reuniunea higienică a comitatului Sibiiu arangéză în decursul lunei lui Martiu în sala cea mare a comitatului (strada morii Nr. 10) ţinerea de prelegeri populari scientifice, şi anume Sâmbătă în 22 Martiu n. Dr. Conrad „Despre nervositate în etatea prunciei“ şi Sâmbătă în 29 l. c. n. Dr. Süssmann „Despre curăţirea oraşelor“. Inceputul prelegerilor e la 5 óre p. m. Intrarea pentru membrii e liberă.

* (Descoperirea comorilor împĕraţilor Bizanţului.) Sultanul auḑise de mult vorbindu-se, că sunt ascunse prelângă sânta Sofia în Constantinopole comorile împĕraţilor Bizanţului deci curênd a numit o comisiune, care se caute şi sĕ le afle. Comisia s'a şi transportat la s. Sofia, a cercat, dară n'a aflat nimic. A mai făcut ea cercetări şi în câte va biserici şi s'a dus în urmă la s. Irina. Aici observând zidurile mai de aprópe a dat de o uşă de pétră aşa de bine ascunsă, încât nu mai fusese nici odată observată. Ea a deschis uşa cu mare greutate, apoi a dat de o scară în pămênt şi a ajuns intr'o sală mare boltită cu pétră: intr'ênsa erau înşirate lăḑi cu bani de aur, mese încărcate cu obiecte, precum: coróne imperiale, sceptre, tóte infrumseţate cu petrii preţióse, aparţinând fostilor impĕraţi ai Bizanţului. Ea a găsit şi un copăcel de aur cu frunze de aur şi cu păserele; păserele au nisce mecanisme, cari făceau odinióră sĕ ciripéscă, dar acum mecanismele acele nu funcţionéză. S'a găsit şi un leu de aur în mărimea naturală cu botul pe labe; trebue se fie unul din cei doi lei, cari erau puşi pe columnele porţii de onóre ale palatului împĕraţilor bizantini. Este de remarcat şi o şea de aur şi o armatură de ale împĕratului Constantin Paleologul. Sultanul a visitat sala comorilor. Acum comisiunea, preşeḑută de marele vizir, face inventariul tuturor obiectelor, cari au o valóre fórte mare.

* (Ca în America.) America întrece pe Europa bĕtrână în tóte, în bine şi rĕu. Acolo se fac tóte cu vêrf şi indesat. In Francia s'a ridicat turnul Eiffel inalt de 300 metri. Ca mâne americanii vor construí un turn până în cer, fără sĕ se incurce limbile. Vor face esposiţiuni universale de ḑece ori mai mari decât cea din Paris. Construesc case de câte 20 de caturi. In America nu se ocărăsc ómenii ca babele, nici nu se iau la păruélă, spre a se impĕcá mai târḑiu la un păhar de vin. Acolo vorbesce revolverul, până ce cade unul sau amêndoi adversarii, pĕtrunşi de glónţe. Ba în America se dueléză familii intregi. Aşa nu de mult s'a întêmplat următoriul duel american în statul Kentuki şi anume în oraşul Knox. Un cetăţén 'şi logodise fata, insĕ în ajunul nunţii strică logodna. Logodnicul venì şi insultà pe fată; fratele fetei îl provócà la duel. Nu trecù mult şi venì tatăl logodnicului cu un cumnat al seu şi făcură gălăgie grozavă. Amênďoi fură provocaţi la duel de tatăl fetei şi de un cumnat al ei. Duelul se făcù a dóua ḑi în câmp, arma a fost puşca. Cei trei din o familie şi trei din alta se postară în rênd faţă în faţă. Intiseră pustile şi se luară la ochiu. Se auḑiră şase detunături de odată şi trei ómeni căḑură, toţi dintr'un rênd, adecă tatăl, fratele şi cumnatul fetei. Ceilalţi trei îşi luară puştile la umĕr şi plecară frumuşel acasă, par'că ar fi fost la vânĕtóre de prepeliţe. Cei trei impuşcaţi au fost luaţi de nisce trecĕtori şi transportaţi la casele lor.

* (Emigrări.) Poliţia din Budapesta a pus érăşi mâna pe o mulţime de emigranţi din Ungaria, cari au voit sĕ se aşeḑe în America. O parte dintre ei au avut pasapórte false, alţii sunt obligaţi la serviciul militar. După naţionalitate sunt unguri şi croaţi.

* (Desgropări în Muntenegru). Precum se scrie din Cetinie, principele Nichita de muntenegru a pus sĕ sape la Podgoriţa şi s'au şi aflat o mulţime de anticuităţi de pe timpul lui Diocleţian.

* (Urmări ale beţiei.) Din districtul Năsĕudului i se împărtăşesc „Gaz. Transilvaniei“ următórele sciri înfiorătóre: Femeea Irina Ioan Natul din comuna Telciu, fiind obicinuită cu beutura vinarsului, în 28 Februariu séra se îmbătà şi se culcà singură în casă. După ce adormì, doi purcei, ce-i avea în casă, i au mâncat urechile de tot, asemenea nasul, buzele şi faţa fără ca sĕ fi simţit ceva. O altă femee din Telciu, fiind asemenea bétă de vinars, a căḑut din podul graşdului, rănindu şi faţa aşa, încât în viaţa ei de cumva va trăí, va fi schiolodită. In fine tot în comuna acésta o tineră nevastă, care încă sufere de acéstă afurisită bólă, lăţită prin cărciumarii jidovi, a nebunit. Altmintrelea e de însemnat, că în nefericita comună Telciu câte familii jidovesci sunt, tot atâtea crişme sau deschis, cu tóte că statutul comitatens privitoriu la acestea nu iértă, decât cel mult 3 cârciume într'o comună.

Étă, acestea sunt ródele spurcatei patimi a beţiei! Când óre vor scí cei stăpâniţi de patima beţiei ca din asemeni şi alte nenumĕrate urmări infricoşate ale ei, sĕ tragă învĕţĕturile de lipsă, sĕ se scape de jugul acestei patimi diavolesci, sĕ nu mai îmbogăţéscă pe atâtea lipitori jidovesci, ci sĕ facă asemenea bravilor nostri, români din Bucium, cari după cum se împărtăşesce, au sciut sĕ se facă stăpâni pe patimile lor şi sĕ facă legătură de a nu mai bé. Numai voinţă tare şi tóte se pot face.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1890.

Programa lucrărilor.

1. Raportul secretariului general despre activitatea academiei în anul 1889—90.

2. Alegerea comisiunei pentru esaminarea lucrărilor făcute în anul 1889—90.

3. Alegerea comisiunei financiare pentru cercetarea compturilor pe anul 1889—90 şi pentru formarea bugetului pe 1890—91.

4. Raportul comisiunei insărcinate cu împărţirea cărţilor didactice din fondul Ioan Fĕtu, în 1889.

5. Raportul comisiunei permanente a bibliotecii.

6. Raportul comisiunei însărcinate cu cercetarea publicaţiunilor presentate la concurs pentru premiile Năsturel-Herescu de 4,000 lei şi Lazăr de 5,000 lei, şi cu cercetarea invenţiunilor scientifice presentate la concursul premiilor Lazăr.

7. Raportul comisiunei însărcinate cu cercetarea manuscriptului „Analele culturei române“ presentat la concursul premiului Eliade-Rădulescu de 5,000 lei pe 1890, asupra subiectului „Istoria scólelor în ţĕrile române în prima jumĕtate a secolului XIX până la 1864“.

8. Raportul comisiunei pentru cercetarea cărţilor didactice presentate la concursul premiului Asociaţiunei Craiovene pentru înaintarea învĕţămêntului public de 1,500 lei pe 1890.

9 Raportul comisiunei financiare asupra compturilor pe 1889—90.

10. Raportul comisiunei însărcinate cu esaminarea lucrărilor făcute în 1889—90.

11. Raportul comisiunei însărcinate cu facerea esplorărilor dela Cucuteni.

12. Alegerea de doi membri ai academiei în secţiunea literară în locul rĕposaţilor G. M. Fontanin şi T. Cipariu.

13. Alegerea secretariului secţiunei literare pe 7 ani (1890—1897).

14. Alegeri de membri onorari şi corespondenţi.

15. Determinarea concursurilor, cari sunt a se publicá pentru premiul Neuschotz de câte 1,500 lei pe 1891, 1893.

16. Cestiunea ortografiei. scrierea lui *u* mut final.

17. Alegerea comisiunei de 9 membri pentru cercetarea publicaţiunilor cari se vor presentá la concursul premiului Năsturel-Herescu de 4,000 lei şi al premiului Eliade-Rădulescu de 5,000 lei, pentru 1891.

18. Alegerea comisiunei care va cercetá manuscriptele cari se vor presentá la concursul premiului Alesandru Ioan Cuza de 10,000 lei, pentru 1891, asupra subiectului: „Istoria românilor dela Aurelian până la fundarea principatelor“.

19. Alegerea comisiunei, care va esamina lucrările cari se vor presentá la concursul premiului G. San-Marin, de 1,500 lei, pentru 1891, asupra subiectului: „Consideraţiuni asupra comerciului României în ţĕrile strĕine atât la Orient cât şi la Occident, începênd cu secolul XVI-lea până la anul 1860“.

20. Alegerea comisiunei care va esamina lucrările cari se vor presenta la concursul premiul Lazăr de 5,000 lei, pentru 1891, asupra subiectului: „Igiena ţĕranului român etc.“

21. Alegerea comisiunei pentru premiul Neuschotz de 1,500 lei, pentru 1891.

22. Formarea bugetului pentru anul 1890—91.

23. Alegerea preşedinţilor şi vice-preşedinte secţiunilor (Art. 14 Statute).

24. Alegerea delegaţiunei pentru anul 1890—91.

25. Raportul secretariului general asupra lucrărilor Academiei în sesiunea generală din 1890.

Program

pentru al treilea têrg de vite de prăsilă periodic subvenţionat de comitatul Sibiiu ce se va ţiné la Sibiiu Marţi în 29 Aprile 1890.

1. Pentru ridicarea prăsirei de vite şi pentru înlesnirea vênḑĕrei se arangéză la Sibiiu în 29 Aprile a. c. un *têrg de vite de prăsilă* subvenţionat de comitatul Sibiiu. La acest têrg se vor împărţí *premii şi diplome de laudă.*

2. Têrgul de vite de prăşilă din ĕst an sĕ estinde numa asupra *vitelor cornute* (*bovine*) cu eschiderea bivolilor şi se vor admite vite de prasilă, ce aparţin următórelor rase:

a) bovine de rasa indigenă;

b) bovine de rasa pincigauă şi anume:

1. rasă curată.

2. incrucişeri cu bovine din rasa indigenă încât aceste au notele caracteristice ale incrucişerii cu rasa pincigau.

Boi şi corcituri a căror descedenţă din rasa pincigauă nu se póte cunósce sigur, sunt eschise.

3. Timpul şi locul têrgului: Têrgul se va ţiné cu ocasiunea têrgului de vite de primăvară şi anume *Marţi în 29 Aprile* a. c. pe locul anume destinat în têrgul de vite în Sibiiu.

Têrgul se deschide în 29 Aprile la 8 óre diminéţa şi se va închide la 4 óre după améḑi. Împărţirea premiilor va avé loc la 12 óre din ḑi. Inainte de încheerea premiărei nu este permis decât cu învoirea dată în mod escepţional de comitet, a scóte vitele din têrg.

4. Primirea vitelor se face în 28 Aprile în decursul înaintea ameḑii dela 8 óre diminéţa incolo. La 1 óră d. a. primirea se încheie.

În ḑiua primirei vitele trebuesc ţinute până la 5 óre d. a. la locul destinat. In acest timp juriul face clasificarea vitelor. In ḑiua primirei este interḑisă întrarea publicului pe piaţa têrgului şi ori-ce têrgueli.

In ḑiua têrgului adecă la 29 Aprile urméză mânarea vitelor între órele 7 şi 8 diminéţa şi numai acele vite au permisiunea întrării, care au fost admise în ḑiua premergĕtóre.

5. Vitele din Sibiiu sunt a se mâná preste podul către uliţa lungă; vitele din afară se mână pe lângă drumul la têrgul de cai.

Mânatul vitelor la têrg şi dela têrg remâne în grija proprietarilor şi se face pe cheltuélă şi în risicul lor.

Fie-care vită se fie însoţită de pasportul recerut şi încât e posibil de dovada vêrstei şi de un certificat, din care este evident, că vita se află ¾ an în posesiunea esponentului.

7. Anunţarea înainte a vitelor de espus este recomandabilă însĕ nu condiţionéză admiterea. Anunţarea se face pe formularii edate de comitet; formulariile se găsesc la tóte primăriile din comitat. Anunţarea în deplinită încă nu îndreptăţesce la admiterea vitei la têrg.

8. *Admiterea la têrg.* Despre admiterea unei vite decide în faţa locului comitetul numit în ḑiua primirei (28 Aprile). Admiterea se condiţionéză de facultatea vitei preste tot a fi aptă la prăsilă, de lipsa scăderilor deosebite, de curăţenie şi de îngrigirea, ce i-s'a dat mai ales. In contra hotărirei pentru admitere sau pentru refusare nu încape recurs.

In casul admiterei fie-care vită se însémnă cu numĕrul locaţiunei şi numai la locul designat póte ea sĕ fie postată. La acelaşi loc trebue sĕ se posteze şi în ḑiua têrgului.

(Va urma).

Loterie.

Sâmbătă în 15 Martiu 1890.

Timişóra:	**36**	**47**	**10**	**33**	**83**
Viena:	**71**	**2**	**43**	**21**	**1**

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sărbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni. străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați. 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recreate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 40—50

☞ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, ☜

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 25 Sibiiu, Joi 8/20 Martiu 1890. **Anul XXXVIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 7 Martiu.

Ne-am ocupat la timpul seu tot la locul acesta cu sinódele parochiale şi protopresbiterale, anume chiar la timpul, când în înţelesul statutului organic aceste organisme erau datóre sĕ-şi desvólte activitatea, care le este reservată în marele organism al bisericei nóstre.

Repetăm, nu putem scí, încât aceste corporaţiuni îşi împlinesc chemarea lor, încât bărbaţii puşi în fruntea tractelor protopresbiterale din provincia nóstră metropolitană sunt la înălţimea chemării lor şi în direcţiunea de a dá viaţă şi sinódelor protopresbiterale. Reduşi deci numai la raportele generale, cari ni se presentéză an de an in sinódele diecesane, putem face numai o privire fugitivă asupra activităţii sinódelor protopresbiterale, cari trebuiau sĕ se ţină în luna trecută. Şi din acésta fugitivă privire ne câstigăm convingerea, că nu pretindenea a pĕtruns încă spiritul constituţional din statutul organic, şi în multe locuri persóna protopopului trebue sĕ ne fie garanţa, unica garanţă, că dispoziţiunile din statutul organic se vor întrupá în sânge şi carne, şi trupului acestuia i se va dá spiritul cel adevĕrat bisericesc, la care a fost cu gândul biserica cea vie a lui Christos la facerea statutului organic.

Intre afacerile sinodului protopresbiteral aflăm înşirat tacsativ în § 50 punctul 4: „Ingrigirea pentru susţinerea vadei bisericei". Dispoziţiunea acésta cu deosebire trebue sĕ o aibă în vedere protopresbiterul, în ce privesce uniformitatea în administrarea tainelor, uniformitatea în tóte acţiunile bisericesci, prin care sĕ ne arătăm intru tóte ca părţi ale unuia şi aceluia-şi corp.

Materia este vastă, ne póte dá mult de lucru, şi dóră ar şi meritá, ca sĕ ne ocupăm şi cu ea. Şi în ultima analisă ea ne-ar duce dóră până la ideia sulevată şi în congres, adecă până la academia teologică, care este contemplată ca o parte esenţială a unui program, pe care póte în vécul viitoriu 'l vom realisá, dacă ne va fi dat sĕ mai esistăm ca biserică, şi sĕ ne desvoltăm pe basele actuale.

Insĕ şi până atunci trebue sĕ avem în deosebire atenţiune cestiunea uniformităţii în biserică şi sĕ lucrăm pentru observarea ei.

De bună sémă liturgicei se dă o deosebită atenţiune în fie-care seminariu din singuraticile diecese ale metropoliei nóstre.

In privinţa cualificaţiunei formale fie-care slujitoriu al altariului ese în viaţă cu acelea-şi cunoscinţe în cele rituale, căci în vederea dispoziţiunilor § 174 din statutul organic noi nu ne putem în chipuí lucrul altcum şi scim, că dacă în cele rituale nu ar fi uniformitate în metropolia nóstră, atunci sinodul archieresc ar intrevení spre a deslegá acésta intrebare.

Din unul şi acela-şi liturgieriu şi molitvelnic cetesce deci fie care preot, de unul şi acela-şi tipic sunt normate tóte funcţiunile lui, uniformă are deci sĕ fie ori ce sluşbă bisericéscă.

Şi aici protopopul are frumos teren de lucrare.

Cerem adi multe dela un protopop. Di de di se perfecţionéză aparatul administrativ, şi protopopul trebue sĕ fie întru tóte spiritus rector. Sĕ nu perdem însĕ din vedere misiunea cea sântă ce o avem şi în ce privesce vada bisericei, care se manifestă şi în uniformitatea la cele rituale.

Şi dacă vom fi cu ochi ageri în direcţiunea acésta, dacă inşi-ne vom fi pildă vie preoţimei dela sate, atunci vom ajunge fórte uşor la uniformitate, înălţând şi prin acésta sublimul rit al bisericei nóstre.

Administraţiunea de stat.

(Urmare)

Şi ce indivizi va denumí? De aceia, cari mai bine se sciu provocá la patriotismul lor magiar, insĕ altcum pot fi ómeni de nimica; acestora se vor increde religiositatea şi moralitatea cea bună a poporului, fără ca prin acésta sĕ pótă fi panslavistii impedecaţi ca în alte calităţi sĕ-şi contiue uneltirile antipatriotice.

Bine sĕ ne tragem séma cu vênătoriile contra aşa numitelor uneltiri [illegible] contra statului. Ar fi nebunie sĕ permitem, ca inimicii nostri în ochii nostri se facă lucruri periculóse ordinei legale şi siguranţii publice, insĕ de altă parte sĕ nu dăm pradă celor fanatici, şi mai cu sémă celor şarlatani, — căci fanatici nu mulţi sunt la noi — pre astfel de ómeni, cari probabil sunt tare departe de adevĕratele uneltiri contra statului, cari n'au alt pĕcat, decât acela, că nu fac secret din alipirea către naţionalitatea lor. Ómeni onesti şi cu capacitate, cari altcum sunt la locul lor, şi prin folositórea lor activitate pot face statului bune servicii sĕ fie scutiţi, sĕ nu fie permis ca ei sĕ fie inegriţi prin individualităţi, cari golătatea lor şi o acopere prin aceea, că sunt tot cu patria în gură. Bine sĕ băgăm de sémă cu patriotismul purtat şi compromis de asemenea ómeni, sĕ nu ajungă în categoria *„gut gesinnt"* din era lui Bach.

Sunt gata unii inţelepţi politici sĕ sisteze autonomia protestantă, sĕ restórne un lucru, pentru care sute de ani în patria acésta a curs sângele cel mai nobil, care şi adi este fortăréţă tare a culturei şi a libertăţii, sĕ 'l restórne, numai pentru ca prin acésta sĕ pótă pune mâna pre caţi-va preoţi şi invĕţători panslavi; fac intocmai ca omul sĕlbatic, care e în stare sĕ taie pomul, spre a ajunge la fructul din vêrful lui. Din cuvênt în cuvênt aşa este şi aceea inţeléptă politică, care vrea se impedece pre agitatorii naţionali de a ajunge la oficii pe calea alegerei. Nu este nebunie — dic ei, — nu este chiar nebunie din partea statului, dacă concede asemenea lucruri, tăindu şi insuşi lemnul de sub picióre. Insĕ sĕ desfacem cestiunea din negura fantasiei şi din imbrăcămintea fraselor, şi atunci va fi redus la adevĕrata sa valóre acel argument, şi va stá în tótă golătatea sa inaintea nóstră aceea procedură, care voesce sĕ lipséscă de autonomie şi acele părţi ale ţĕrei, unde nu esistă pericole naţionale, voesce se lipséscă întrégă ţéra de tóte prerogativele autonomiei, pentru ca se impedece ajungerea câtorva bărbaţi naţionali periculoşi la oficiu.

In ce stă numai insuşi pericolul, care afirmative esistă în ajungerea agitatorilor naţionali la oficiu? Conced, că va succede din când în când sĕ se alégă şi ómeni de acestia, căci eu, deşí nu sum pentru stergerea candidărei, totuşi nu permit, ca comitele suprem sĕ pótă eschide pe aceia după placul seu, contra cărora s'a manifestat increderea publică. Intreb insĕ, individul, care eventual póte influinţá în mod periculos asupra mulţimei, va deveni el mai periculos prin acea, că va ajunge în oficiu; nu se întêmplá óre tocmai contrariul, că adecă în acţiunea sa periculósă va fi paralisat, fiind pusă activitatea lui sub controla publicităţii şi a inspecţiunei. Intrebarea este, pentru noi a administrá teritoriul jumĕtate a ţĕrei cu un feliu de statariu mic — cum se esprimă acesta în Germania — în permanenţă, e posibil óre sĕ ne purtăm cu jumĕtate din populaţiunea acestei ţĕri aşa, ca şi când cetăţenii locuitori acolo ar stá permanent sub îngrigire poliţială? Eu cred, că acésta ar fi o stare imposibilă; statul nu póte lipsí acel grad de incredere dela o parte a cetăţenilor, pe care 'l póte pretinde fie cine, care nu a fost condamnat judecătoresce pentru fapte rele. Şi acel spionagiu poliţial este el realisabil cu amploiaţii denumiţi? este el esecutabil óre, ca incepênd dela comite suprem până la subjudele din comună fie-care oficiu sĕ fie ocupat de către guvern prin magiari importaţi.

Vor dice póte, că acésta nu este de lipsă, căci sunt şi între naţionalităţi unii, în cari ne putem încrede. Eu însĕ întreb: ce îndreptăţesce pe guvern sĕ crédă, că unul este mai bun decât celalalt, căci punctul de plecare este: în nici unul nu ne putem încrede,

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

561. Minciuna ţine numai într'o cirtă, éră adevĕrul rĕmâne până la diua judecăţii.

562. Domnii sunt ca frumseţile, deci precum o frumseţe cu cât are mai mulţi ibovnici, cu atâta are mai mare slavă, întru acesta chip şi domnul, decât este cu mai mulţi ómeni curtea lui, şi mai plină de boeri, de atâta este mai cinstit şi mai slăvit domnul.

563. Ruşinea cea mai mare, ce petrece omul, este, când ceea-ce au grăit se cunósce aiave, că este minciună.

564. Rĕutatea cea mai mare este a puté sĕ faci bine omului lipsit, şi a nu vrea.

565. Nĕravurile cele bune se cade sĕ fie podóba cea sufletéscă a bărbaţilor, precum aurul este podóba muerilor cea trupéscă.

566. De te va dojení nestine pentru greşalele tale, sĕ n'aibi asupra lui inimă rea, ci sĕ te întristezi pentru lucrurile ce-ţi dice.

567. Sciinţa este vătĕmătóre la cela ce o are, când nu este însoţită cu înţelepciunea şi cu buna slujire.

568. Voróvele cele primeşdióse sunt mai rele decât bucatele cele otrăvite.

569, De nu vei sĕ fii prieten rĕu, nu fii isbânditoriu.

570. Sunt şese lucruri, pe carele nu se cade sĕ-ţi întemeezi nădeşdile: umbra unui nor mic, pentru căci trece; preteşugul ómenilor celor rĕi, căci ca fulgerul trece; dragostea muerilor, că din fiesce-ce pricină contenesce; frumseţea, căci piere de tot, măcar de este cea mai desĕvêrşit; laudele cele mincinóse, pentru-că es într'o nimica, şi mai pre urmă decât tóte bogăţiile şi bunătăţile lumii acestia, pentru căci se strică şi pier.

571. De pochtesci ca sĕ trăesci fără nĕcaz, nu te grijí pentru lucrurile, ce se întêmplă în lume.

572. Pentru ca sĕ nu dobândesci vre-o ocară, nu ridica de pe loc ceea ce tu nu o ai pus o.

573. Nu face nimica cu mănie, că aşa te vei isbăví de o căire lungă.

574. De vei sĕ câstigi cinste, fă cinste tuturor.

575. Pentru ca sĕ fii primit de toţi, tocmesceţi cuvintele după plăcerea şi voia fiescecăruia.

576. Nu rîde fără pricină, pentru-că rîsurile acestea sunt îndoită nebunie.

577. Gluma cea frumósă între voróve este ca sarea în bucate.

578. Glumesce cu cei ce-ţi sunt de potrivă, ca sĕ nu ţi se pară cu ciudă, de-ţi vor întórce glumă pentru glumă.

579. Tot omul se face asemenea cu ceia ce lăcuiesce împreună.

580. Nu te certa nici odată cu nimenea, că certile nu se cuvin la ómeni de trébă, ci acestea osebit muerilor şi copiilor celor mici se cade.

581. Bogăţiile bine cheltuite sunt cele ce se dau pentru dragostea lui Dumnedeu.

582. Tămăduirea inimei cei nĕcăjite este a se lăsá nestine în voia lui Dumnedeu.

583. De te va îndemná vre-o pricină sĕ eşi la judecată, sĕ nu dici tóte cele ce scii împrotiva celui ce te judeci cu el, ci sĕ silesci în tot chipul, sĕ-ţi rĕmâie deletnicie, ca sĕ te împaci cu dênsul.

584. Pochta cea rea este bóla sufletului.

285. Cuvintele sunt semnul minţii omului, ér lucrurile lui sunt sunt semnul adêncării inimii lui.

586. Mai cu nevoie este a păzí nestine bogăţiile, decât a le câstigá.

587. Puţinele bogăţii chivernisite cu ispravă, plătesc mai mult, decât comórele cele mari, ce rĕu se cheltuesc.

(Va urmă.)

căci în general în naţionalităţi nu putem avé încredere? (Va urmá.)

Revista politică.

Fóia oficială a publicat tóte autografele preaînalte în cestiunea demísionărei dlui Tisza şi a formărei noului cabinet.

În autograful cătră dl Tisza, prin care-l absólvă din oficiul de prim ministru, Maj. Sa şi esprimă recunoscinţa pentru serviciile prestate tronului şi patriei, şi pentru abnegaţiunea, cu carea a lucrat în împregiurări adeseori de tot grele.

Noul cabinet s'a presentat camerei în strigătele de „éljen“ ale dreptei. După cetirea autografului de denumire, actualul prim ministru 'şi ţinù de datorinţă a-şi espune programul. Dênsul a accentuat, că actualul guvern, avênd de basă transacţia dela 1867 'şi va dá tótă silinţa sĕ susţină nevătĕmate drepturile, şi sĕ întreţină cu Austria legături de pretenie reciprocă. Politica guvernului încât privesce politica esternă, nu s'a schimbat; politica urmată dela 1878 încóce se va continuá, şi în special se va pune mare pond pentru manţinerea şi consolidarea alianţei triple, unicul mijloc, prin care se pot paralisá ameninţările primejdióse ale rĕsboiului. Incât privesce politica internă, datorinţa guvernului este ca sĕ aducă reformele necesare referitóre la administraţiunea de stat şi iurisdicţiunea administrativă, sĕ manţină situaţiunea financiară favorabilă şi sĕ introducă o economie preste tot conscie şi corĕspundĕtóre. Politica guvernului e politica inaugurată şi urmată de partidul liberal, basându-se guvernul pe maioritatea actuală; în cestiunea incolatului nu va aduce proiect de reformă, decât în estrema necesitate.

Conducĕtoriul stângei estreme a declarat, că rĕmâne la principiile, care le-a profesat partidul seu şi oposiţiunea. Tot astfeliu a declarat şi Apponyi, schimbarea ministerială n'a provocat nici o schimbare în atitudinea, ce o observă oposiţia, reformele, ce guvernul le intenţionéză le va sprijiní întru cât le va aflá de practicabile şi întru-cât viéţa parlamentară se va manţiné la nivoul curăţeniei. După o polemică a ministrului Szilágyi contra lui Ugron s'a încheeat şedinţa camerei deputaţilor, presentându-se apoi guvernul casei magnaţilor, unde a fost viu aclamat.

Convenirile de adio între fostul ministru preşedinte şi cabinet au fost cât se póte mai cordiale. In camera deputaţilor fostul ministru preşedinte a ocupat locul al doilea în drépta.

Foile guvernamentale comentéză autograful preaînalt cătră Tisza cu multă satisfacţiune, înşirând meritele lui pe tóte terenele; ér foile oposiţionale afirmă, că autografele cătră foştii ministri Szlávy şi Andrássy au fost redactate într'un ton cu mult mai simpatic şi călduros decât cum e autograful cătră dl Tisza.

Congresul internaţional 'şi urméză şedinţele sub conducerea ministrului de industrie şi comerciu german. In cuvêntul de deschidere s'a accentuat, că monarchul e măgulit, că statele invitate n'au pregetat a luá parte la o cestiune aşa de importantă, carea e totdeodată şi o cestiune a civilisaţiunei.

Acesta este primul congres internaţional, a cărui conducere s'a încredinţat, unui şef din resortul comercial, căci congresul din 1878, conferinţa-Congo din 1884/5, conferinţa Samoa din 1889 au aparţinut mai mult politicei esterne. Din desbaterile acelui congres nu va eşí nimic în publicitate până după terminarea lui.

Mai mult decât cu acésta temă se ocupă foile berlineze cu discusiunea asupra posibilităţii de a se forma o maioritate conservatóre clericală. Deputatul Windhorst a avut mai multe conveniri cu principele Bismarck şi pre-cum se póte deduce principele pare că se află necesitat la o altfeliu de fusiune. O parte a presei însĕ, carea până acum spriginea acţiunile cancelariului de fer combate cu tărie aceste plănuiri, deóre-ce dênsul în totdeuna a combătut o unire a dreptei cu centrul.

Cu acésta fusiune cancelariul nu se va mai puté jucá ca până acum, ci va devení dominat de Windhorst şi Stöcker. Acésta va aduce un nou cancelariu şi atunci consolidarea a dispărut şi partidele, cari până acum erau strivite vor luá conducerea.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Valea-Murĕşului, 2 Martiu, 1890. Dle redactor! A trecut şi terminul prescris în statutul organic pentru ţinerea sinódelor protopresbiterale.

Lege avem, şi de ea trebue sĕ ne ţinem, étă macsima, care trebue sĕ inspire pe fie care membru ce încurge cu votul seu la afacerile publice. Legislatorii din 1868, în liberalitatea lor au mers aşa de departe, incât au acordat fie-căreia corporaţiuni dreptul de a şi regulá singură după plac întrebuinţarea isvórelor disponibile şi şi-a reservat sieşi numai un fel de controlă — mai mult binevoitóre — ca nu cumva în sinul bisericei sau în singuraticile corporaţiuni interióre sĕ intre elemente periculóse pentru bunăstarea şi progresul bisericei.

Parochiile stau şi ele în unele părţi destul de rĕu, fonduri parochiale şi scolari înfiinţate în timpuri mai bune trag pe unele locuri de mórte, dar în fine tot se mai găsesce în fie-care parochie câte un om mai zelos şi mai de inimă, încât nu sufere ca sĕ se prade aceea, ce s'a acuirat cu sudóre amară.

In parochie deci este mai multă controlă şi o stabilitate óre-care, ce nu se póte dice, că este şi în protopresbiterat. Ací alegerile făcute din 3 în 3 ani de regulă se fac după voia întêmplărilor.

Se întêmplă, că la colegiul preoţesc nu póte luá un preot altmintrelea activ şi zelos parte la constituire şi colegii se grăbesc iute a'l lăsá afară.

Se intêmplă între cei din fruntea parochiilor diverginţe în unele sau altele afaceri şi aceste sunt de ajuns ca un onorabil şi bun crestin, cu tregere inimă pentru afacerile publice pentru cestiuni de mâna a dóua se fie scos afară din rêndul celor aleşi. Am avut ocasiune sĕ vĕd sinóde protopresbiterale, în cari la 3 ani am vĕdut alte feţe, alţi ómeni de cum 'i am vĕdut cu 3 ani mai inainte. Protopresbiterii de multe ori încă au interesele lor ca sĕ se facă schimbări, şi interesele lor private de multe ori triumféză. Sunt şi ei ómeni, au şi ei a le lor necasuri, au şi ei câte un călcâiu de a lui Achile, unde sunt atăcabili şi de regulă ómenii cei sinceri, ómenii nefăţarnici nu sunt amici ai cesariului. Aceste schimbări provenite cât din voia întêmplărilor, cât din cestiuni de interese particulari, cât din ambiţiunile unora sau altora sunt în detrimentul corporaţiunei.

Ómenii noi veniţi şi intraţi nu sciu ante-actele, nu sciu conclusele anterióre şi până ce se familiariséză cu ele, până ce sciu decursul lucrurilor din trecut, póte se schimbă şi la ei róta norocului ori a popularităţii şi vine altul şi 'i ia locul. Unicul om stabil în atare corporaţiune e protopopul. El scie tóte, cum au fost şi cum ar fi sĕ fie, el scie tóte dacă vrea sĕ scie şi are interes se scie şi alţii, şi el dacă vrea face lumină, dacă nu o ascunde sub obroc.

Dacă din nenorocire are un tract un atare om în fruntea afacerilor, confus în lucrările lui proprii, aduce confusiune în tract, dacă e comod, aduce stagnare, dacă e nepricuput, dă ansă la nedumeriri, apoi carul protopopului stă inglodat cu decii de ani, de raţiociniile fondului protopresbiteral nu mai dai de urmă, de alte lucrări binecuvêntate trebue sĕ abdici şi sĕ astepţi ca Ddeu sĕ-şi facă milă de tract, şi sĕ-l elibereze de sub domnia acestui om cât mai curênd.

Omul în sine póte fi om de omenie, caracter integru, dar nu e vorbă de persóna protopopului, e vorba de activitatea ce o scie desvoltá în cercul lui de lucrare, şi rătăcesc toţi cei ce cred, că unul sau altul combate persóna unui protopresbiter când se combate activitatea lui de oficial public al bisericei.

Neajunsurile indicate aici în general me fac sĕ-mi ridic vocea pe acésta cale, căci cunosc tract, unde se ignoréză corporaţiunile prevĕdute în statutul organic, nu se conchiamă comitetul şi sinodul cu anii, ba şi mai mult decât acésta, am vĕdut o convocare la un sinod, în care unii membrii sunt convocaţi pe 5 Martiu alţii pe 15 Martiu, ca sĕ se producă confusiune, sĕ nu vie ómenii, ori dacă vin, unii se vie în 5, alţii la 15, ca se nu se nu se pótă ţiné sinod şi aşa sĕ se eludeze disposiţiunea legei.

Interesele particulari se pun peste cele publice şi binele tractului incétă, unde se încep hatirurile şi certurile familiari, şi aceste stări de lucruri ne umplu de ingrijirii, aceste ne fac se dăm la gol disposiţiunile legei positive ce avem, tocmai din partea celor ce ar fi sĕ fie păditorii legei.

Atât în general de astădată. X.

Rĕşinariu, în 5 Martiu 1890. Dle redactor! Me mêngăiu, că n'am vorbit în pustiu. Modestele mele şire publicate în Nr. 13 al „Tel. Rom“ a. c. au aflat un echo bine rĕsunetoriu.

Nr. 17 al „Tel. Rom“. sub pseudonimul *„un amic al scólei“* se rĕspunde corespondinţei mele anterióre într'un mod, care destăinuesce óre-care grad de esperienţă învĕţătoréscă. Dacă a şi sci, că *„amicul scólei“* e învĕţătoriu, atunci în ceea-ce privesce corĕspondenţa sa, eu a şi dice, că dascălul mai bĕtrân rĕspunde dascălului mai tinĕr.

Controversa pedagogică sulevată de mine: *Cum e mai bine în scóla poporală cu mai mulţi învĕţători, ca fie care învĕţătoriu se rĕmână stabil în clasă, sau apoi sĕ se perondeze?* *„amicul scólei“* o resólvă fórte uşor. Dênsul, de i am reasumat bine ideile, dice: Sistema de perondare, care s'a dovedit totdeuna de cea mai practică, se póte pune uşor în aplicare, dacă corpul învĕţătoresc e compus din bărbaţi destoinici şi egal cualificaţi; dacă acésta condiţiune însĕ lipsesce, trebue sĕ ne mulţămim cu o cârpitură din ambele sisteme.

„Dacă“ ca condiţiune şi aici ca în vorbirea de tóte dilele, te face sĕ mai cugeţi, sĕ-ţi mai tragi mĕsurile şi numai după aceea sĕ te hotărĕsci a vorbí sau a lucrá şi fără „dacă“. Invĕţătoriul însĕ înzădar se nisuesce a eliminá din vorbirea sa referitóre la acésta cestiune pe acest „dacă“, caci el nu póte fi delăturat, decât dupa cum află „amicul scólei“ de sinodul parochial.

Acésta este adevĕr şi pe lângă cele desfăşurate de d-sa sĕ mi se permită a mai adauge şi eu următórele:

Dacă sinodul parochial are dreptul a alege pe învĕţătoriu şi de multe ori el, după-cum constată „amicul scólei“ alege din óre-cari consideraţiuni pe unul sau altul mai puţin cualificat sau mai puţin destoinic, atunci întreb eu: cine pórtă vina? numai singur sinodul parochial? Eu cred, că nu. O parte din vină cade şi pe acei factori chemaţi a dá s'au a negá dreptul, ca cineva se competeze la una sau alta staţiune. Ca poporul, sinodul parochial sĕ fie capacitat pe tot locul în interesul scólei, că cutare ar fi mai bun de ales, va mai trece multă apă pe gârlă. Suntem, mărturisesc alţii nu eu, în ceea ce privesce aplicarea după spirit a legilor nóstre bisericesci din partea poporului, tot cam în perioda infantină. Poporul la alegeri nu prea e de vină, el alege după vederile sale, din acela ce i-se dă de ales. I-se dă tot lucruri bune de ales, rĕu n'are de unde alege; i se dă lucruri mai amestecate face atunci, după-cum crede, că-i vine la socotélă, de multe ori póte, dic numai póte, în defavorul binelui comun al bisericei şi al scólei.

Că nu e adi egalitate în cualificaţiune şi destoinicie în corpurile învĕţătoresci, asta e lucru adevĕrat şi al negá ar însemná a sucí proverbul: nu e pădure fară uscătură. De ce nu e! s'a spus. Remâne a se mai adauge numai şi referinţa consecutelor: Cualificaţiune şi destoinicie. Acéstă referinţă eu o dau aci fórte pe scurt: *De multe ori nu cualificaţiunea face destoinicia învĕţătorescă, ci viceversa; numai sĕ presupune, că cualificaţiunei va urmá şi destoinicia.*

Dar sĕ trec dela acest punct, ce după a mea părere ar fi în stare, sĕ producă în corpurile nóstre învĕţătoresci óre-cari gândiri deşarte, şi sĕ dic numai, că acolo, unde lipsesce ori una ori alta din însuşirile unui corp didactic, împedecătóre perondărei sĕ domnéscă: armonia, buna înţelegere, respectul reciproc şi atunci causa scolară va înaintá. Fie-care membru din corp, precum e şi la corpul omenesc, sĕ stea în ajutoriul altui membru fie cu una fie cu alta, şi atunci suntem siguri, că „impestriţarea“ dispare, se preschimbă într'o uniformitate, dacă nu de testimonii şi destoinicii, cel puţin de cugete şi simţĕminte nobile, într'o unire folositóre, ce impune respect tuturora. Vreau sĕ citez aci minunatele şi potrivitele cuvinte ale s. ap. Pavel (Cor. I. 12 v. 1—11): *şi sunt osebiri darurilor, ér acelaşi duch.... .... care lucréză tóte întru toţi*“.

Referitoriu la sistema combinată din ambele sisteme, din cea de perondare şi stabilitate, la „cărpitura“, ce se pune ca deslegare controversei sulevate de mine, ar mai fi de discutat şi întrebarea Cine şi cum sĕ facă cărpitura? La partea a dóua a acestei întrebări rĕspunde şi „amicul scólei“ dicênd: că unii dintre pedagogii distinşi susţin, că în clasa primă sĕ fie aplicat ca învăţătoriu cemai harnic; ér alţi pedagogi nu îndărătul celor dintâiu susţin, că în clasele prime pot fi aplicaţi şi învĕţători cu mai puţine cunoscinţe. Éta şi ací o cestiune de controversă, isvorită din cea dintâiu, care de asemenea ar puté formá obiect de discusiune pentru reuniunile nóstre învĕţătoresci!

Pedagogii, cari susţin, ca în clasele prime sĕ fie cei mai harnici învĕţători, sĕ baséză pre următórele motive:

1. Ca un copil sĕ iubéscă sau sĕ urască învĕţătura acésta atârnă dela învĕţătoriul din clasa primă. Invĕţătoriul din clasa primă e acela, care dă copilului direcţiunea ori spre una, ori spre alta; acesta e, care i dă noţiuni clare sau spălăcite, ca base pentru învĕţămêntul ulterior, îl face sĕ vieţuéscă ca o fiinţă inteligentă sau ca o simplă maşină, îi dă cunoscinţe, cari sĕ-i fie un isvor de tărie şi sănătate spirituală.

2. Invĕţătoriul din clasa primă e acel factor important, dela care atârnă, ca elevul în privinţa morală sĕ fie sec topit, lipsit de tăria de a se domní şi conduce pe sine; sau din contră sĕ fie: tare, viguros, înfrênat şi independent de ori şi cine cu cugetul, simţĕmêntul şi cu fapta.

3. E de lipsă sĕ se aplice învĕţătorii cei mai buni în clasele prime şi din acel punct de vedere, deóre ce numai dela acestia se póte presupune, că sĕ pot transpune în starea copiilor, sĕ se facă „copii“ şi sĕ ridice pe copii la bărbăţie, sĕ i eleveze.

Invĕţătoriul din clasa primă, dacă nu are acésta hărnicie fie inăscută fie însusită rĕmâne steril de resultate; el va stá sus, ér copii vor rĕmâné tot jos, minoreni.

Inzadar se vor căsní acestia sĕ mérgă după învĕţătoriu, că nu vor puté, n'are cine sĕ-i ia de mână.

Motive puternice acestea de a decide pe om pentru părerea pedagogilor, cari sustin opiniunea primă. Consecuenţa naturală de aci nu póte fi alta decât, ca în clasa primă, sĕ fie aplicat totdeuna, cel mai vechiu învĕţătoriu, deórece numai acela se pote presupune, că va obţiné cu începĕtorii resultate mulţămitóre.

Numai încape îndoială, că şi pedagogii, cari susţin opiniunea a doua îşi au motivele lor. Ale aminti şi pe ale acestora, ar însemná a abusá de ospitalitatea unui ḑiar, ce mai are şi o altă chemare.

Primiţi deci aceste şire, dle redactor, ca urmare ale celor scrise în acéstă materie.

Ér „Amicul scólei" priméscă mulţămita mea şi a tuturor celor ce vreau ca şi mine binele scólei poporale, că cu luminile sale contribue la deslegarea unor cestiuni scolare până aḑi cam puţin deslegate la noi.

George Vl. Enescu
cler. abs. şi înv.

Convocare.

„Societatea română de lectură din Sibiiu" îşi va ţiné *Dumine că în 11/23 Martiu a. c. la 4 óre p. m.*

Adunarea generală,

la carea se invită prin acésta toţi membrii societăţii.

Sibiiu, 7/19 Martiu, 1890.

Direcţiunea.

Despărţămêntul I Brad al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Zarand, îşi va ţiné prima sa adunare generală la 22 şi 23 Martiu a. c. st. v. în Brad. Membrii despărţămêntului, precum şi alţii, cari sĕ intereséză de causa scolară sunt invitaţi a participa.

Programa:

Joi în 22 Martiu anul curent.

1. Deschiderea adunărei, prin invocarea Duchului Sânt, apoi cuvêntarea presidială, şi constatarea membrilor presenţi.
2. Pertractarea Nr. 4. în 6 lecţiuni anume:
    a) repeţire, înfăţoşarea si cifra Nr. 4— prelegere de înv. Avram Mihuţ;
    b) adiţiunea Nr. 4 — prelegere de învĕţ. Iosif Başia;
    c) subtracţiunea Nr. 4— prelegere de înv. Simion Micu;
    d) inmulţirea Nr. 4— prelegere de învĕţ. George Draia;
    e) impărţirea Nr. 4— prelegere de învĕţ. Aron Ghilean;
    f) teme feliurite cu Nr. 4 — prelegere de înv. Ioan Alba, eventual Ioan Anghel.
3. disertaţiune: „Despre Asilele de copii" de I. German.

Vineri în 23 Martiu a. c.

4. Verificarea proceselor verbali din şedinţele premergĕtóre.
5. Pertractarea Nr. 13 în 6 lecţiuni anume:
    a) repeţire, înfăţoşarea şi cifra Nr. 13 — prelegere de învĕţătoriul Petru Stanciu, eventual de George Drăgan.
    b) adiţiunea Nr. 13— prelegere de Al. Florea;
    c) subtracţiunea Nr. 13 — prelegere de Romul Jurca;
    d) inmulţirea Nr. 13— prelegere de Alecsandru Draia;
    e) impărţirea Nr. 13— prelegere de Pavel Vraciu;
    f) teme felurite cu Nr. 13— prelegere de George Teodor, eventual Simeon Pavel.
6. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea proceselor verbali.
7. Inchiderea adunărei prin presidiu.

Din şedinţa comitetului despărţ. I Brad, ţinută la 23 Februariu a. c. în Brad.

Ioan German, v.-preşedinte al despărţ. I Brad.
Inocenţiu Bogdan, secretariu

Varietăţi.

* (Căsătoria archiducesei *Mariei Valeria* şi a archiducesei *Margareta*). Din cercurile bine informate din Budapesta se anunţă, că cu posivitate nu se póte asigurá ḑiua, când va fi actul cununiei archiducesei Maria Valeria şi Margareta. La tot casul însĕ actul cununiei archid. Maria Valeria cu archiducele Salvator va fi în August înainte de sĕrbarea ḑilei nasterei monarchului şi se va face în Ischl. Actul cununiei archid. Margareta se va face sau în Budapesta sau în Alcsuth în luna lui Iuniu.

* (Principele de Neapole). Principele de Neapole, moştenitoriul tronului italian, petrece în Bucuresci, unde va rĕmâné încă vre-o 8 ḑile. La primirea principelui s'a aflat regele şi principele mostenitoriu, representantul italian, mai multe notabilităţi şi colonia italiană. După salutările cordiale, principele italian şi mostenitoriul tronului român s'au urcat în trăsura palatului „à la Daumont" şi au descins la hotelul Bulevard; ér regele la palat; pe drum au fost viu aclamaţi. Principele a făcut apoi visita la palat, purtând uniforma de gală cu „stéua României"; regele a întors visita. In onórea óspelui s'au dat mai multe dineuri la palat. Principele italian şi moştenitoriul de tron al României visitéză tóte instituţiunile din Bucuresci, luând parte şi la esercitiile soldaţilor.

* (Comiţi supremi). Deodată cu schimbarea ministeriului au sosit în capitală până acum partea cea mai mare dintre comiţii supremi spre a-şi pune posturile, ce le-au ocupat la disposiţiunea ministrului preşedinte. — O parte din presa magiară se ocupă cu comitatele devenite vacante în urma intrărei contelui Andreiu de Bethlen în ministeriu. După combinaţiunile, ce se fac, regimul ar intenţioná a trimite de comite la Sibiiu pe vice-comitele din comit. Treiscaunelor bar. Gab. Apor, ér la Braşov pe contele Ioan Nemeş.

* (Abḑicerea lui Bismarck). In timpul din urmă s'au ţinut în Berlin mai multe consilii de stat, sub conducerea impĕratului. Obiectul discusiunei a fost abḑicerea cancelariului Bismarck. Abḑicerea se susţine că se va primí din partea impĕratului.

* (Procesul dlui Dr. V. Lucaciu). Tabla regéscă din Budapesta a aprobat sentinţa tribunalului din Sătmar în procesul intentat contra dlui Dr. Vasile Lucaciu, prin care a fost absolvat de acusa pentru agitare.

* (Miseria în Galiţia.) Precum se împărtăşesce din Lemberg, miseria în Galiţia e îngrozitóre, mii de ómeni n'au cu ce se susţinea şi abia mai vegetéză de pe o ḑi pe alta, proprietarii mari nu le vin în ajutoriu şi aşa mulţi mor de fóme.

* Ancheta în cestiunea esamenului de maturitate şi a terminat şedinţele. Pe lângă propunerea ca limba magiară sĕ se promoveze cât mai tare s'au primit şi alte propuneri, între cari e şi lărgirea cercului de activitate a directorilor scolari confesionali; esmişii ministeriali sĕ se trimită fără considerare la caracterul confesional al institutului. Ancheta a hotărit ca astfeliu de conferinţe sĕ se ţină din trei în trei ani.

* (Vătĕmarea graniţelor.) Foile magiare primesc mereu sciri din Orşova, că necurmat se fac invasiuni din partea românilor pe teritoriu ungar. Astfeliu în Vinerea trecută au năpădit 40 de români înarmaţi în pădurile statului şi după-ce şi-au încărcat carele cu lemne, s'au depărtat în buna voe, fără a cutezá cineva a li se opune. Foile magiare se plâng, că ori de câte ori s'au întêmplat astfeliu de casuri nu îndrĕsnesce nimenea a se opune, cu tóte că se întêmplă de vin şi numai câte unul sau doi inşi de îşi încarcă carele de lemne.

* (Dieta croată). Dieta croată şi-a amânat şedinţele. Redeschiderea se va face numai după sĕrbătorile pascilor bisericei gr. orientale.

* (Casarma în Cluş.) Municipiul comunal a aprobat proiectul pentru ridicarea casarmei din Cluş. Suma pentru edificare de 38,000 fl., se va ridicá dela banca hipotecară.

* (Vătĕmarea unei capele militare.) In ḑilele trecute s'a întêmplat, că la o petrecere în capitala Ungariei capela militară a fost impedecată a-şi esecutá programul, deóre ce unii dintre tinerii magiari, insistau sĕ se cânte „csárdás" şi numai „csárdás". Deóre-ce o parte a publicului cerea sĕ se esecute programul şi sĕ se jóce valsul, tinerii incepură a face scandal, strigând „abzug," şi unul dintre ei se repeḑí de puse mâna pe violina primaşului. La intervenirea unui oficer superior, musica părăsí petrecerea. Matróna magiară indignată încă se depărtă cu o parte a publicului şi în sală rĕmaseră numai cei ce inscenară tămbălăul. Lucrul nu s'a terminat însĕ cu atâta, capela a fost vătĕmată şi autorităţile militare au cerut satisfacţiune. Procurorul a intrevenit. Eroii tămbălăului au mai slăbit din foc şi au declarat, că n'au voit a vatămá capela, dar dacă se crede acésta se rógă de ertare şi se nu li se aducă vre-o pedépsă, pentru a se puté manţiné raporturi bune între cetăţeni şi militari. Tribunalul însĕ i-a condamnat.

* (Colecţiuni technologice). Museul technologic al reuniunei industriale din Sibiiu se va deschide Dumine că în 23 l. c. n. în localităţile reuniunei, piaţa mică Nr. 12 catul I. Publicului sibian i se oferă o bună ocasiune a apreţiá aceste colecţiuni. Esposiţiunea va durá numai vre o câteva ḑile.

* (Telefonul dintre Viena şi Budapesta). Telefonul între Budapesta şi Viena se va folosí şi de oficiul postal-telegrafic. Spre scopul acesta s'a statorit o sumă anumită ca tacsă anuală.

* (Nona). Jurnalele din Ungaria anunţă mereu casuri de nonă din diferite părţi ale statului. Cu deosebire s'au ivit casuri în comitatele Crasna, Sĕlagiu, prin Transilvania, mai ales pe margine, în mai multe localităţi ale Croaţiei şi Slavoniei. Puţine au fost însĕ casurile, în care morbul sĕ se fi terminat cu mórte.

Bibliografic.

„Transilvania", fóia asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nrul 3 din 15 Martiu 1890 a apĕrut cu următoriul sumariu: Spicuiri din autori strĕini asupra românilor. (Urmare şi fine) De P. Broştean. — Baba Dochia. I. Sĕrbătóre păgână română. II. Mitul despre Baba Dochia. III. Esplicări şi comparări cu mitologia romană veche. De Dr. At. Marienescu. — Intemeerea psichologică a actelor elementare ale gândirii în marginile legilor Herbartiane de asociare şi reproducere. De St. Velovan. — Lucrul de mână în scólă. De G. Moian. — Bibliografiă. — Partea oficială. Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 25 Februariu n. 1890.

Program

pentru al treilea têrg de vite de prăsilă periodic subvenţionat de comitatul Sibiiu ce se va ţiné la Sibiiu Marţi în 29 Aprile 1890.

(Încheere.)

9. Espunerea se face după următórele despărţăminte principale: *a*) rasa indigienă; *b*) rasa curată pincigau; *c*) bastarde de pincigau; despărţĕmintele principale se împart sub despărţĕmintele: tauri, tăurenci, vaci, viţele.

10. Tacsa de esposiţiune nu se plătesce. Insĕ şi esponenţii têrgului de vite de prăsilă sunt datori a plătí tacsele de têrg obicinuite, ce se cuvin oraşului Sibiiu.

11. Esponentul are sĕ pórte de grije de vitele sale încât pentru hrana lor şi cele ce le-ar mai fi lor de trebuinţă. Sunt însĕ angajaţi un numĕr suficient de îngrijitori, cărora li se pot lăsá vitele în grije; acesti îngrijitori pot fi încredinţaţi şi cu primirea ofertelor de cumpĕrare.

12. Fie-care vită espusă trebue sĕ fie de vênḑare; preţul ei trebue numit în formă hotărîtă de proprietariu încă la admiterea vitei; preţul se face evident pe etichetele afişate.

Proprietariului îi stă în voie a mai lăsá din preţul numit.

Fie-care cas de vindere împreună cu preţul vênḑĕrei este a se aduce la cunoscinţa comitetului.

13. La dorinţa proprietarilor de vite se vor arangiá pentru o mică despăgubire licitaţiuni publice a vitelor aduse la têrg.

Licitaţiunile se vor ţiné la 2 óre d. a. prin comitet.

14. In ăst an se vor împărţí diplome de laudă în numĕr nelimitat şi următórele premii în bani gata în suma totală de 300 fl.

A. Bovine de rasă indigenă:

a) Tauri de prăsilă de 2—5 ani: 1 premiu à 20 fl., 3 premii à 10 fl.;
b) Tăurenci dela 1—2 ani: 2 primii à 10 fl., 3 premii à 5 fl.
c) Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 15 fl., 3 premii à 10 fl.
d) Viţele dela 1—3 ani: 2 premii à 10 fl., 3 premii à 5 fl.

B. Bovine de rasă pincigau:

a) Tauri de prăsilă de 1 $^1/_2$—4 ani: 1 premiu à 20 fl., 2 premii à 10 fl.
b) Tăurenci dela 1—1 $^1/_2$ ani: 2 premii à 10 fl., 2 premii à 5 fl.
c) Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 15 fl., 2 premii à 10 fl.
d) Viţele dela 1—3 ani: 2 premii à 10 fl., 2 premii à 5 fl.

Diplome şi premii numai acelor posesori de vite li se pot conferí cari sunt domiciliati în comitatul Sibiiu. Vitele, cari în ḑiua têrgului n'au fost presente *şi acele, care în aceea-şi categorie în anul trecut au fost premiate,* sunt eschise dela premiare.

Cel-ce concuréză cu vitele sale la premii sau diplome trebue sĕ dovedéscă cum-că el însuşi a crescut vitele sau le posede de cel paţin $^3/_4$ an.

15. Juriul de premiare. Asupra conferirei de premii şi diplome decide juriul de premiare conform normelor statorite pentru premiare. Lista vitelor premiate se va publicá în ḑiua têrgului la 8 óre diminéţa; de asemenea se va face evident şi la eticheta vitei, dacă vita este premiată.

Sibiiu, în 6 Februariu, 1890.

Comisiunea comitatului Sibiiu pentru cultivarea vitelor.

Loterie.

Mercuri în 19 Martiu 1890.

Brünn: 79 13 53 85 69

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6$^0/_0$	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4$^0/_0$	102.10	102.—
Renta ung. de hârtie	98.60	98.30
Galbin	5.61	5.57
Napoleon	9.43	9.43

[321] 1—3

CONCURS.

In sensul ordinaţiunei consistoriale din 3 Iuliu 1889 Nr. 4574 Plen. se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare, pentru ocuparea postului de protopresbiter gr. or. în tractul I al Braşovului.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt următórele:

1. Parochia de prima clasă la biserica Sf Nicolau din Braşov-Scheiu.
2. Venitele protoprebiterale, care stau din pauşalul de cancelariă din fondul Rudolfin archidiecesan, şi din tacsele, ce încurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale, şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

Concurenţii au sĕ docnmenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual, Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, avênd totodată a alătură şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter § 12.

Braşov, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului I al Braşovului, ţinută în 29 Decembre, 1889 v.

Ioan Petric, preşedinte. *Ioan C. Panţu*, notariu.

Nr. 8951/1889 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi sĕ dă spre publicare cu aceea însemnare: că terminul concursual de 30 de ḑile se va începe cu ḑiua următóre după prima publicare a concursului în fóia archidiecesană „Telegraful Român„.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 5 Februariu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 196. [310] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea celor dóue parochii, ambele de clasa a dóua din comuna Rĕhĕu, devenite vacante, se escrie amĕsurat ordinului Preavenerabilului consistoriu archidiecesan din 2 Ianuariu 1890 Nr. 8453 B. ex 1890 concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele fie-căreia din aceste dóue parochii s'au sistemisat cu *minimul de 600 fl.* de una parochiă la an.

Doritorii de a concurá la menţionatele parochii vor avé a-şi substerne suplicile instruite în sensul legilor în vigóre în terminul preclus subsemnatului oficiu protopresbiteral; ér privitoriu la emolumentele parochiale 'şi pot trage informaţiuni mai detaiate dela comitetul parochial şi oficiul protopresbiteral.

Sebeş, 15 Februariu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu, protopresbiter.

Nr. 135. [307] 3—3

Citaţiune edictală.

Glicheria Pişta din Caţa, care de 8 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legitimul ei bărbat George Bărtoc din Draos, fără a se sci până aḑi locul aflărei ei, se citéză, ca în termin de şése luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în fóia„ Tel. Rom.“ sĕ se presenteze sau în persónă sau prin vre-un plenipotenţiat înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorţial urḑit, se va decide şi în absenţa ei.

Cohalm, 10 Februariu, 1890.

Scaunul protopopesc greco rĕsăritean al Cohalmului ca for matrimonial de prima instanţă.

Nicolau D. Mircea, protopresbiter.

Nr. 142 [313] 2—3

EDICT,

Petru Mateiu, gr. or. din Sibiel care şi-a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Maria născ. Bucşan gr. or. tot din Sibiel, fără a se scí unde petrece, se provócă ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat asupra-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 26 Februariu 1890.

Oficiul protopresbiteral al Sĕliştei.

Dr. **Nicolau Maier**, protopresbiter.

Sz. 716/890 polg. [320] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint Maurer György és társai lesesi birtokosok által beadott kérés folytán Leses község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 Aprilis 22-re d. e. 10 órára** tüzetik ki Leses községébe a helyszinére, a községi iroda helységébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetésel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 február 18-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai G.* jegyző.

Sz. 948. [314] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi magyar kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Váldhid község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Br. Apór Zoltán, törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás **határidőül az 1890 évi Május hava 13-án d. elötti 8 órája** Váldhid községbe a községi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek, s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890. évi márczius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai*, jegyző.

Publicaţiune.

Din partea administraţiunei **pădurei bisericilor gr. or. brănene** se aduce la cunoscinţă publică, cum-că în **5/17 Aprile a. c. la órele 11 antemeridiane,** în urma încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan şi a comisiunei comitatense, se va vinde — pe calea licitaţiunei publice şi cu oferte, în total sau după metru cubic lemnele de brad pentru construcţii, de pe o anumită parcea de pădure din muntele „**Preduşu**“ în mărime de 59 jugĕri 30☐°, şi carea sĕ află în apropiere de 1½ óră de centrul Branului — spre tăiere în termin de 2 ani, cu preţul strigărei de **7080 fl. v. a.**

Doritorii de a cumpĕrá vor avé de a depune inainte de începerea licitaţiunei vadiu de 10%, ér ofertele închise timbrate încă vor cuprinde vadiul amintit, şi se vor predá până la 10 óre a. m. presidiului administraţiunei.

Condiţiunile mai detaiate se pot vedé în tóte ḑilele în órele ociόse la direcţiunea scólei capitale din Bran, precum şi în cancelaria notariatelor Branului inferior şi superior

Pentru comitetul administrativ:

Leontin Puşcariu, preşedinte.

[319] 2—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.—**	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriş	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vinţul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuş	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaş	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copşa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaş	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighişóra	**5.45**	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apaţa	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Braşov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiş	—	**9.41**	1.45	6 22
Braşov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	**5.37**	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Haşfalĕu	9.09	—	**10.34**	
Sighişóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaş	11.04	—	**11.35**	
Copşa mică	11 24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaş	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vinţul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluş	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborşin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicîca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕştia	—	**11.—**	11.39
Şibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuş	9.54	**1.06**	**1.24**

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	**5.35**
Pauliş	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	**8.15**	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	**4.35**
Şeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneş	—	3.22	**5.46**
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	**10.14**
Lómneş	—	8.30	**10.40**
Şeica mare	—	9.05	**11.10**
Copşa mică	—	9.34	**11.35**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireşteu	**5.21**	12.36	6.08
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	**7.—**	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoş	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	**11.54**
Streiu	7.40	**12.37**
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timişóra	9.04	**6.50**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	**4.30**
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 26 Sibiiu, Sâmbătă 10/22 Martiu 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Martiu.

Prin denumirea contelui Andreiu Bethlen de ministru al agriculturei au devenit în vacanţă postul de comite suprem al comitatului Sibiiu şi Braşov, şi lumea se întrébă cu drept cuvênt, că cine vor fi acele persóne fericite, care vor fi chemate în fruntea comitatelor Sibiiu şi Braşov.

Cu deosebire se dă o insemnătate mare postului de comite suprem la Sibiiu, pentru-că cu acel post este impreunată şi demnitatea de comes al naţiunei săsesci şi ca atare este şi preşedintele universităţii săsesci. Audim, că la ocuparea acelui post guvernul ţine mult cont de dorinţele sasilor, şi noi ca locuitori ai comitatului Sibiiu am dorí ca sĕ se ţină cont nu numai de dorinţele speciale ale sasilor, ci sĕ se ia în băgare de sémă, că în comitatul Sibiiului mai sunt incă şi români şi incă români, cu inteligenţă superióră, români cu stare, români cari au dat probe, că sunt tot atât de buni cetăţeni ca şi ceialalţi locuitori ai comitatului.

Nu este tocmai uşor a aflá adi între politicii din Ungaria un bărbat, care se nu fie preocupat cu deosebire în cestiunea de naţionalitate.

Prea mari cuceriri a făcut sentimentul de naţionalitate decât ca sĕ pótă individul ca atare a se desbrăcá aşa uşor de el, şi tocmai căci acest sentiment este adi atât de pronunţat, s'a dovedit prin pracsa anilor din urmă, că linistea şi buna armonie se póte susţiné cu mult mai bine prin un om, care nu şovăe nici în drépta nici în stânga. Magnat din tălpi şi pănă în crescet, om cu cultură generală a fost fostul comite şi sub cârmuirea lui cu mult mai oblu au mers trebile ca sub antecesorii sei, cari au fost sasi de nascere, dar nu au sciut afla calea aceea de a impăcá trebuinţele ómenilor. Ameninţarea sasilor, că dacă nu li se va face pre voie au sĕ iasă din partidul guvernamental, noi credem, că nu va fi chiar aşa lucru grav, pentru-că tot ei vor grijí ca sĕ-şi lase o uşiţă, prin care se pótă ér intrá. Aşa e firea lor, aşa cer interesele lor ca ei se fie acolo, unde e puterea, căci numai spriginiţi de guvern pot sĕ-şi facă trebile nejigniţi, şi étă aşa ca de milă pot aruncá câte o sfărmitură şi pentru ceialalţi locuitori din comitat şi din fundul regiu.

Denunciantii de sub comitele Brennerberg şi de sub antecesorul seu s'au ingrijit ca românii fruntaşi din Sibiiu sĕ fie presentaţi aşa cum nu sunt.

Vor fi fost chiar şi românii, cari au oferit codăristea la sĕcure şi aşa noi trebue sĕ lăsăm ca sĕ vină timpul şi se dea de gol pe toţi denunciantii.

A ţiné cu trup cu suflet la némul seu, e datorinţa fie cărui om onest, şi românii cei de frunte numai aşa pot fi fruntaşii poporului, dacă nu se lapădă de el. Acésta o a recunoscut chiar şi monarchul nostru la dineul dat mai dilele trecute şi se vor fi deschis ochii celor ce au luat la góná mai în vară pe capul bisericei nóstre pentru că a ţinut şi ţine cu resoluţiune démnă la némul seu şi la biserica, care cu încredere şi mândrie privesce la archiereul ei.

Noi nu am fost şi nu suntem atât de egoisti încât sĕ vindicăm numai pentru noi dreptul de a ni se face dreptate în contul altora, spre supĕrarea concetăţenilor nostrii şi nici adi nu am fi atins aceste córde, dacă nu vedeam că sasii, pretind morţiş ca numai de ei şi de interesele lor sĕ se ţină cont.

Ar trebuí deci sĕ se spună pre faţă, aici e omul nostru de incredere, aici e bărbatul cel drept şi cu talente administrative şi pe acesta 'l dorim, şi dacă noi vom fi convinşi, că au dreptate, atunci fie siguri de spriginul nostru şi fie siguri, că asociindu-ne şi noi la dorinţele lor mai uşor vom puté ridicá la postul de comite pre un om, care intimpină şi complăcerea nóstră, decât dacă acel om se ţine în secret şi nu se scóte la iveală ca sĕ-l vedem, sĕ l cunóscem şi noi şi sĕ l judecăm din faptele trecutului.

Noi nu intrebăm după naţionalitatea fiitorului comite, dar voim ca sĕ fie om drept, om iubitoriu de pace şi se respecteze pe toţi cetăţenii deopotrivă. Voesc şi sasii tot aceea ce voim şi noi atunci au se facă causă comună cu noi, nu voesc — mérgă în calea lor — resultatul i va desamăgí.

Administraţiunea de stat.

(Urmare.)

Dacă voesc sĕ agiteze, dacă voesc sĕ conspire în cercul naţionalităţilor, în acésta nu-i vor impedecá amploiaţii denumiţi; apoi ca ei se câstige increderea poporului, şi pe basa acestei încrederi sĕ le succédă a paralisá activitatea agitatorilor, despre acésta nici vorbă nu póte sĕ fie; nu este lipsă de atenta lor spionare, când pănă la estrem este aplicat spre serviciul de spion insuşi publicul, birocraţia insĕ cu şederea în un loc nici are destulă abilitate pentru acésta. Dacă vreau ómenii sĕ folosésca spre spionagiu aparatul administrativ, atunci trebue sĕ abdică de buna administraţiune în părţile locuite de naţionalităţi, căci atunci de lucru principal va fi primit spionagiul şi administraţiunea va fi negligată. Aşa a fost şi sub sistemul lui Bach; jendarmii şi Bezirkerii aveau problema se supravegheze pe ungurii *„schlecht gesinnt“*, şi prin pustele Ungariei hoţii duceau lume albă, pe drumurile comitatului nu mai puteai umblá, şi nu un om şi-a propus, că dacă i se va face pagubă sub o mie de fl. nu va dice nici un cuvênt, căci nu vrea sĕ se supună „Plackerei“ ului oficios fără sfêrşit. Dacă ar fi ca ér sĕ se întêmple asemenea turburări naţionale, acésta o vor pune la cale alţi factori, şi nu de aceia, la cari pot avé intrare amploiaţii denumiţi. Pentru prevenirea de asemenea catastrofe numai în fantasie pot apăré realisabile în realitate însĕ sunt de tot slabe şi superficiale mĕsurile preventive, cari sunt contemplate în sistemul de denumire. Este cu mult mai sigur aceea, ce ca regulă generală a faptelor Martin Schuster o a esprimat în acestea; *„fürchte Gott, thue recht, scheue niemand“*. Sĕ ne silim a dá cât mai puţine adevĕrate cause la nemulţămiri, prin acésta mai bine putem smulge terenul de sub piciórele agitatorilor; dacă însĕ cu tóte acestea se arată forţa de acţiune inevitabilă, atunci în ultima ratio este vorba numai de isteţimea şi energia guvernului, ori cum va fi organisată administraţiunea.

Nu mai încape indoélă despre aceea, că cestiunea sulevată a administraţiunei de stat are importantă aplicare naţională. Este preste putinţă ca naţionalităţile sĕ nu privésca în administraţiunea de stat o mĕsură indreptată mai ales contra lor. Este lucru în general cunoscut, că punctul naţional este acela, din care se scot cele mai puternice motive pentru stergerea autonomiei; s'ar puté şi închipuí ca elementele publicului unguresc fie cele crescute la sinul comitatului vechiu, fie cele mai nóue democratice sĕ sufere confiscarea atâtor libertăţi, restituirea tuturor instituţiunilor din sistemul absolutismului, dacă cestiunea nu ar fi pusă aşa, că tóte acelea jertfe le pretinde sânta causă naţională a magiarismului. Este accentuat scopul duplu; impedecarea mai cu efect a uneltirilor inimice statului şi realisarea mai cu energie a magiarisărei. Naţionalităţile aşadara nu o pot priví decât ca o acţiune îndreptată contra lui. De magiarisare nu mult se tem ele, însĕ este dejositoriu lucru, că sunt scóse din nou din folosirea drepturilor active cetăţenesci, şi din comuniunea patriotismului, şi este perdere positivă, se póte prinde cu mâna, impregiurarea, că sunt lipsite de activitate, de purtarea oficielor, respective de serviciile amploiaţilor aleşi de ele înse-le.

Şi în ce timp au aflat cu cale se pornésçă acéstă acţiune domnii, cari conduc destinele sorţii nóstre? Au ales chiar aceea vreme, care cu deosebire reclamă sĕ trăim bine cu naţionalităţile. Este óre om, care sĕ se indoéscă despre acea, că stăm inaintea unui rĕsboiu mare, în care pentru noi este

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

588. Înălţarea ómenilor celor ce n'au nici o sluşbă la domnie, se face pricină de întristare la cei de trébă.

589. Cheltuielile cele mari aduc pre om la sĕrăcie.

590. Mărirea împĕraţilor se arată, când fac dreptate.

591. Cu ostenéla se câstigă odichna şi sănĕtatea trupului.

592· Cât poţi mai puţin împrumutéză pre pretenul teu cu bani, ca sĕ nu vii la primeşdie, sĕ-i ceri; ér de ai datorie, ca sĕ-l împrumutezi socotesce, cumcă i-ai dăruit sĕ nu-i mai ceri, ci se astepţi sĕ ţii dea însuşi el necerşut.

593. Mângăerea celor scârbiţi este a vedé pre pretenii sei.

594. Pretenul lesne se face vrăşmaş, şi dacă se face odată vrăşmaş, este cu nevoie a se mai face érăşi preten.

595. Este o metechnă primeşdiósă la fiesce-ce ispravă, când se va apucá nestine de dênsa cu nesâlnicie şi cu multă grăbire.

596. Limba cea bună este isvor bogăţiei.

Împarţi din averea ta la cei ce sunt vrednici, ér te păzesces sĕ nu pochtesci cele ce au alţii, pentru ca sĕ te créză, cum că esti om mare însufleţit.

598. De vei sĕ fie înţeléptă muerea ta, sĕ nu o iai mai mare decât aşedĕmêntul teu.

599. Tatăl se cade sĕ fie iute şi greu cu copii sei, pentru ca sĕ nu-l defaime, ci sĕ se témă de el pururea.

600. Cinstesce pre tatăl teu pentru că şi copii tei te vor cinstí pre tine.

601. Feresce-te de pretenul cel ce iubesce pre vrăşmaşul teu.

602. Trépta învĕţăturii este mai înaltă decât tóte treptele ale altor dregătorii.

603. Cadese se strici desĕvêrşit preteşugul cu pretenii, ce fără pricină îl strică cu tine.

604. Nimenea nu este fără de greşală, éră încăşi tu te nevoesce în tot chipul sĕ nu o aibi.

605. Cadese sĕ te faci pretin şi celor rĕi ca şi celor buni, păntru căci uneori póte se-ţi trebuiască ajutoriul celor rĕi precum şi ajutoriul celor buni.

606. Bucuria vieţii vine dintru gândirea cea curată.

607. Un dram de aur de vei dăruí unui sĕrac din rudele tale, plătesce mai mult decât 10 de drămuri dăruite unuia, ce este afară din rudenia ta.

608. Mĕsura pre fiesce-care după mĕsura lui.

609. Cadese sĕ fim de către a nóstră parte credincioşi şi neînşelători între preteşuguri, şi sĕ trăim cu pretenii nostri într'acest chip, ca cum ar avea sĕ strice prieteşugul cu noi în vreo di, că cine scie pănă la sfêrşit de nu vor ajunge sĕ se facă vrăşmaş nóue.

610. Se petreci cu tot omul după mĕsura vredniciei lui.

611. Sĕracul nu se cade sĕ facă preteşug cu cel mai putincios decât dênsul, pentru-că aceia ce sunt mai mari decât noi nu ne iubesc nici odată adevĕrat, şi precum se cade.

612. De va socotí omul de unde au eşit, este cu ciudă de va puté după aceea sĕ se mai laude.

613. Au rĕu au bine va face fiesce-cine, pentru sineşi îl face.

614. Nu face preteşug cu ómenii ce caută numai folosul lor, pentru căci ei iau aminte de folosul lor, éră nu de preteşugul teu.

615. La dóue feliuri de ómeni nu te încredinţa nici odată: la vrăşmaşul puternic şi la prietenul înşelătoriu.

616. În tot unghiul lumei tot ai a pătimí câte cevaşi.

(Va urmá.)

vorba de viaţă şi de mórte? Deşi cercurile decisive se mângăie cu aceea, că se va susţiné pacea, însĕ nu e posibil, nu e mai probabil chiar contrariul? Intre asemenea împregiurări nu ar fi permis sĕ turburăm întrégă organisaţiunea internă; se pot introduce reforme de tot importante, şi în continua imbunătăţire pentru frica de rĕsboiu nu trebue sĕ ne oprim în loc, însĕ pentru asemenea schimbări organice, cari conturbă modul obicinuit şi formele conducerei afacerilor publice, este neapĕrat de lipsă sĕ fie asigurat timpul oportun, căci de ne va surprinde rĕsboiul în lucru, urmările încurcăturilor cari vor obvení, vor fi necalculabile. De o riscăm noi acésta fără a fi cu nimica documentată neamênarea se o riscăm pentru că din întêmplare am căpĕtat o păreche de ministrii, sau proprie vorbind, numai unul, a cărui ambiţiune nu este mulţămită cu facerea de lucruri bune şi folositóre, căci el voesce sĕ jóce rol în o afacere, care face mare sfară în ţéră? Intre asemenea împregiurări este óre permis sĕ înmulţim causele neinţelegerilor interne, nu ar fi dóră principala problemă aducerea mai aprópe a elementelor centrifugale, şi după putinţă împăcarea acestora?

Sunt rele pregătiri acestea pentru rĕsboiul, care va decide asupra vieţii şi asupra morţii. (Va urmá.)

Revista politică.

Cabinetul ungar, după-ce s'a presentat dietei şi casei magnaţilor, unde şi-a desvoltat programul activităţii, s'a presentat şi în clubul liberal, cerênd a fi sprijinit de marele partid guvernamental din trecut.

Legătura s'a făcut deci între guvern şi maioritate şi mai rĕmâne numai întrebarea, dacă acéstă legătură va fi ea de o durată mai lungă sau mai scurtă. Organele regimului şi ale maiorităţii combat şi desapróbă o fusiune cu oposiţiunea moderată din motiv, că atitudinea de până acum a oposiţiunei nu merită sĕ se amestece partidul liberal cu un partid condus de contele Apponyi, a cărui activitate destructivă şi atacuri vehemente au adus reforma cabinetului.

Foile oposiţiunei moderate inclină spre fusiune şi acéstă intenţiune transpiră şi din vorbirea, ce o a ţinut contele Apponyi. Tot aşa caracteriséză situaţiunea şi foile stângei estreme, ele însĕ fac atente partidul liberal a se ferí de fusiune, căci din ea ii va vení peirea.

Mai importantă pentru noi ardelenii este espunerea, ce o a făcut contele Andreiu de Bethlen cu ocasiunea presentărei sale în oficiul ministeriului de agricultură. La bineventarea secretariului de stat Nicolau Fehér, actualul ministru de agricultură a ţinut sĕ-şi desvólte o parte a programului, seu esprimându se între altele în modul următoriu: Credeţi-mi, dlor, că sum pĕtruns de gravitatea rĕspunderei cu privire la lucrarea onorifică dar grea, ce am luat asupra-mi. Eu 'mi cunosc puţinătatea puterilor mele şi dacă nu voiu puté serví patriei pe tóte terenele resortului meu, acéstă atârnă mai mult dela aceea, că în oficiile de până acum, nu am avut a face cu tóte ramurile agriculturei. Ajutoriul d-vóstră însĕ, ca al bărbaţilor esperţi, precum şi simpaticile tradiţiuni, cari se légă de acest resort, 'mi insuflă speranţa, că chiar şi în acele direcţiuni vom satisface asteptărilor. Me voiu silí deci sĕ urmez antecesorilor mei, promovând lucrările acestui frumos resort, de unde şi-au luat iniţiativa crearea celor mai salutare instituţiuni.

Agricultura nóstră se află de alt cum încă în acel stadiu, unde diferitele elemente 'şi i au prada lor. Sanarea acestei situaţiuni va formá datorinţa mea de căpetenie. Statele europene au impus tariful vamal, ba chiar sistemul prohibitiv, care face piaţele nóstre în statele strĕine sĕ fie atât de nefavorabile; sum insĕ convins, că acéstă politică vamală nu va mai durá mult, căci reacţiunea va învinge în ţĕrile impopolate, sporindu se preţul bucatelor şi al cărnei.

La preparativele pentru reinoirea contractelor vamale, ce espiră în 1892, va fi datorinţa de căpetenie a politicei de economie ungară ca se ia în privire acest moment. Nesmintit agricultura nóstră a făcut progrese în decurs de 20 ani, dar progresul nu e în tóte părţile ţĕrei egal şi zace numai în interesul Ungariei şi e chemarea ei internaţională, dacă tóte părţile vor fi promovate. Interesele adevĕrate ale singuraticilor părţi sunt prin urmare identice cu interesele întregei ţĕri. *Me bucur mult, că în posiţia actuală mi se dă ocasiune, a nisuí la sanarea relaţiunilor economice nefavorabile ale patriei mele mai inguste, ale Ardealului.* Păşesc în acésta posiţiune cu cele mai curate intenţiuni şi insufleţit la lucrare.

Crisa ministerială din Francia s'a aplanat uşor, fără sĕ aibă urmări mai grave. Preşedintele republicei, Carnot, a insărcinat pe Freycinet cu compunerea noului ministeriu şi el a şi fost compus în următórele persóne: Freycinet preşedinte şi ministru de rĕsboiu, Constans interne, Ribot esterne, Rouvier finanţe, Roche comerciu, Barbey marină, Bourgeois instrucţie publică, Deville agricultură, Guyot lucrări publice, Fallières iustiţie, Etienne sub-secretar la colonii.

Noul guvern s'a şi presentat camerei. Programul a fost scurt, espunênd, că se baséză pe maioritatea republicană şi profeséză principiile acestei; politica va fi cu puţină diferinţă a ministeriului din trecut. Guvernul a fost viu aclamat. Foile francese laudă acésta compunere nimerită şi uréză viaţă lungă. Un astfeliu de ministeriu numai marele „Gambetta“ a mai putut formá, prin urmare el şi e o garanţă pentru prosperarea Franciei în tóte direcţiunile.

Crisa bismarciană nu a putut rĕmâné ascunsă, şi impĕratul german s'a vĕdut necesitat a primí abdicerea cancelariului de fer. Presa europénă se ocupă de acésta retragere, comentându-se în diferite chipuri, presa germană asigură, că cercurile din Berlin privesc linistit la aplanarea crisei, fără a fi îngrijate.

Scirile din Berlin anunţă tot deodată, că mai mulţi ministri şi-au înaintat demisiunea şi că impăcarea intre marele duce de Baden şi ducele de Coburg nu s'a putut realisá.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Din ţinutul Zarandului, 6 Martiu, 1890. Cine a umblat cât de cât printre poporul nostru, şi a studiat viéţa lui, nu a putut sĕ trécă pe aici un moment cu vederea, marea inriurinţă, ce a avut preoţimea nóstră asupra desvoltărei poporului nostru din tóte punctele de vedere. Chiar în lucruri neinsĕmnate la prima privire rolul preotului ese la ivélă. Se luăm un esemplu:

Am în mână matricula unei comune, protocolul botezaţilor, întorc fóie de fóie, urméză nume după nume când bărbătesc, când femeesc, după-cum au fost botezaţi. Dar ce deosebire grandiósă.

Inainte cu 30—40 ani dai de nume de bărbaţi ca: Adam, Avram, Aron, Andron, Avel, Achim, Alesandru, Ariton, Bucur, Chirila, Damian, Daniil, Isaia, Gavril, Ioan, Simion, Iacob, Petru, Nicolae, Teodor, Stefan, Moise, Zacharie etc. Mestecate printre numele bărbătesci dai de numele de femei ca: Ana Anastasia, Anisia, Eva, Paraschiva, Maria, Salomia, Sofia, Susana, Pecla, Veronica, Reveca, Varvara etc. Tot nume de sfinţi apostoli, mucenici, muceniţe, după cum adecă era numele sântului sau a sântei în ḑiua, în care se boteza pruncul.

Preoţimea nóstră, generaţiunea bĕtrână, avênd cu mici escepţiuni puţină carte, era lucrul natural, că în darea numelor la prunci sĕ se ia după numele mai cunoscute lui şi şi poporului. Şi nume mai cunoscute, preoţimei ii erau cele din cărţile bisericesci, cu cari avea de lucru în fie care ḑi.

Mai vine apoi la mijloc şi împregiurarea, că un nume dat unui membru din familă, în urma conservărei atât de pronunciate în sinul poporului, cu greu se mai scóte din acela-şi ném de ómeni.

Este o datină în popor, ca pe primul născut sĕ-l boteze după numele tată seu, sau a mamei, ori apoi după numele moşului, sau a bunei.

Acésta datină a durat până bine de curênd.

Preoţimea deci în locul prim, éră în al doilea conservatismul poporului au adus cu sine ca nomenclatura de botez la generaţiunea de înainte cu 20—30 ani sĕ fie aprópe întrégă luată din cărţile bisericesci.

Că bine a fost aşa, numai încape îndoélă. Poporul nostru şi-a avut de scut al naţionalităţei lui în trecut biserica.

In darea numelor el a urmat celor de la altariu, remânênd credincios bisericei, a remas credincios naţiunei sale.

Doveḑile, ce avem din istoria trecutului nostru dureros ne spun, că cei-ce şi-au părăsit biserica şi-au părăsit naţiunea. Cea mai mare parte din nobilimea nóstră, şi-a părăsit biserica prima dată, şi-a schimbat numele, ér pe urmă nu a mai voit sĕ scie, că e român.

Fiind apoi numele de botez un criteriu al naţionalităţii, bine a fost, că în trecut acest criteriu s'a aflat sub paza bisericei.

Ei, dară cu timpul vedem, că se schimbă lucrul; clerul nostru de vre-o 30 de ani încóce, a progresat în cultură, şi tinde a se aşeḑă pe acela nivou de cultură şi sciinţă pe care se află clerul favorisat de sórte al altor confesiuni; de altă parte cunoscinţa de carte în sinul poporului nostru, pelângă tóte pedecile a luat un avênt îmbucurătoriu. Consciinţa naţională, cunoscinţa trecutului nostru istoric a prins rădăcini adênci şi astăḑi cu fală cel din urmă ţĕran ţi spune că e: Român verde.

In urma procesului de desvoltare a preoţimei nóstre, pre-cum şi a poporului, în urma desvoltărei aprópe neasceptate, ce a luat limba nóstră în cele din urmă 3 decenii; era lucru fórte natural ca nomenclatura de botez, sĕ trécă prin mari schimbări Numele de botez luate din istoria vechilor romani şi preste tot din istoria nóstră naţională, devin tot mai dese şi bine primite din partea poporului. Din punct de vedere naţional nu putem decât sĕ ne bucurăm de acésta, şi e datorinţa inteligingţei ca sĕ le vulgariseze.

Din nomenclatura vechie bisericéscă se păstréză şi nu vor eşí nici când din popor numele, cari sunt legate de anumite sĕrbători, şi cari prin urmare sunt sistemisate în viéţa poporului. Astfeliu nu vor dispăré numele de: Crăciun, Simion, Grigore, Vasile, Ioan, Tóder, Lazar, Pascu, Toma, Michail, Gavril etc. şi numele femeesci ca: Ana, Maria, Magdalina, Susana, Paraschiva etc. Alăturea cu ele însĕ se vor încetăţenii, ocupând terenul nume ca: Aurel, Axente, Alecsandu, Basiliu, Brut, Corneliu, Catone, Camil, Emiliu, Flaviu, Florenţiu, Graţian, Horaţiu, Iuliu, Iulian, Joe, Jancu, Ioaniţ, Longin, Laurentin, Mariu, Marcu, Marcel, Octaviu, Octavian, Onoriu, Publiu, Properţiu, Romul, Rem, Sabin, Salustiu, Tacit, Tit, Terentiu, Trăian, Ulpiu, Vespasian, Virgiliu, Victor, etc. Éră dintre numele femeesci amintim numele de: Amalia, Aurelia, Alesandrina, Cornelia, Elena, Graţiana, Florica, Hortensia, Iulia, Lucreţia, Laurenţia, Laura, Matilda, Octavia, Teresia, Ulpia, Roma, Sabina, Silvia, Veturia, Volumnia, Zinea, Zoe.

Urmărind cu atenţiune nomenclatura in ḑiua de astăḑi vedem că nume ca: Adam, Avram, Avel, Bucur, Chirila, Zacharia etc. etc. es din us. Tot astfeliu şi dintre numele femeesci nume ca: Eva, Tecla, Raveca, Varvara, Veronica, etc. Bunul simţ al poporului, şi gradul lui de desvoltare — vor dictá sentinţa de mórte a unor nume, pe când altora le vor da viaţă A forţá aici lucrul nu se póte.

Un lucru fórte curios îţi vine, când auḑi între poporul nostru -- în special în comitatul Huniedórei, apoi pe la Abrud, şi mai rar în Câmpeni nume ca: János, Péter, Joji, Lai, Ghiuri, Dénes, Miclauş etc., sau nume ca: Juja, Treja, Jofi, Catuţa, Trina, Marişca, Şaruta etc.

Numele acestea unguresci se află cu deosebire prin oraşele cum e Haţegul, Huniedóra (geme de ele), Dobra, Ilia, Bradul, Baia de Criş, Abrudul, apoi prin comunele, unde au fost nemeşi d. e. în ţara Haţegului ici colea — rari se află şi prin câte sat. Un naîv membru dela societatea archeologică istorică din Deva, afirma mai anţerţ într'o societate că: nomenclatura magiară este semn, că părinţii acelor ómeni au fost magiari, — cari s'au romanisat cu timpul. Ei bine, cum vin aceste nume la români, cari de moşi strămoşi s'au pomenit români?

In matricula botezaţilor nu le aflăm. Afli numai numele român.

Aici dară societatea a înfluinţat. Că nemeşii şi de acestia au fost mulţi în comitatul Huniedórei, au folosit şi folosesc şi acum mai rar nume magiare, nu e mirare. Mulţi dintre ei schimbându-şi numele s'au renegat; însĕ nefiind desceptată consciinţa naţională de ajuns în ei, credeau, că eglorie a se numí János, Józsi etc. In oraşe pe lângă nemeşie, au influinţat şi relaţiunile sociali dintre magiari şi români. Nu e lucru rar a vedé în Huniedóra, Abrud etc. naşi magiari la români. Acestia au profitat de slăbiciunile finilor, şi aducênd pruncul dela biserică după botez i a ḑis Péter în loc de Petru, s'au mai întêmplat rar şi căsĕtorii între magiari şi români, aci lesne s'a furişat nume magiare în familie.

In special între măestrii nostrii observi atari nume ḑise pe unguresce. Fiind adecă ca învĕţăcel pruncul la un măestru magiar câte 4—5 ani, acesta l'a strigat şi numit cu numele magiar. De aci eşind ca măestrii i-au rĕmas numele unguresc cel de botez. Cunosc în Abrud, Brad etc. câteva casuri. Mai vine la mijloc şi împregiurarea, că măestrii nostrii unii sunt membrii la societăţile magiare de meseriaşi d. e. în Abrud, Brad, Huniedóra etc. şi aici firesce merge tot unguresce. Scólele magiare apoi pe unde sunt lucră din rĕsputeri la magiarisarea numelor.

In masa poporului n'am auḑit decât numele János, Miclauş Józsi, dar fórte rar şi numai la ómeni dela 20 de ani în sus. Din generaţiunea tinĕră n'am auḑit sĕ l numéscă pe cineva cu nume magiar. Semn destul de invederat, că acesti părăsiţi sunt de alungat,

Este datorinţa societăţii române, că unde obvin atari numiri sĕ le persifleze şi satiriseze fiind cu totul ridicolóse. *Cato.*

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Inainte de plecare Maj. Sa monarchul a dăruit pentru sĕracii din Budapesta 4000 fl.; ér Maj. Sa regina a cumpĕrat daruri bogate pentru înfrumseţarea din lăuntru a bisericei

Sf. Mateiu. Archiducesa vĕduvă Stefania, care a petrecut în Gries, s'a reîntors în Viena.

* (Decoraţiuni militare nóue.) Maj. Sa monarchul la propunerea ministrului comun de rĕsboiu a încuviinţat baterea unor nóue decoraţiuni pentru oficeri şi un deosebit insingniu pentru acei membrii ai armatei, cari s'au distins 'şi merită laudă. Nóuele insignii de serviciu sunt de trei categorii şi anume: prima pentru serviciu activ şi efectiv de 20 ani corĕspunde insigniului de 25 ani de până acum; a dóua pentru 40 ani corĕspunde insigniului a II-a clasă de până acum; a treia categorie pentru 50 ani de serviciu are désupra crucii coróna ordului leopoldin. Insigniul de laudă consistă în o medalie de bronz aurită în mărimea medalei pentru vitejie II clasă; pe o parte pórtă efigia Maj. Sale, pe cealaltă inscripţiunea: „*Signum laudis*“ şi se va purtá dacă o a primit în luptă de rubanul „crucei pentru merite“, ér dacă o a primit în timp de pace de rubanul ordinului „Francisc-Iosif“.

* (Dineu la împĕratul german.) In onórea membrilor congresului internaţional din Berlin a dat împĕratul german un dineu de curte la care a luat parte şi Moltke. Lângă împĕratul şi împĕrătésa a şeḑut representantul frances Iules Simon, cu carele împĕratul s'a întreţinut şi după dineu mai mult timp.

* (Adresă de felicitare.) Reuniunea agricolă ardelénă din Cluş, a trimis dlui ministru de agricultură cont. Andreiu de Bethlen o adresă de felicitare. Felicitări s'au mai trimis d-lui ministru şi din partea comitatului Braşov, a altor corporaţiuni şi privaţi. Comitatul Braşov i va presentá şi un album bogat cu fotografiile tuturor funcţionarilor.

* (Iubileul „Luminătoriului“.) Cu ocasiunea iubileului de 10 ani al „Luminătoriului“ a apărut un numĕr festiv cu datul 5/17 Martiu a. c., în care se află sentinţe, scrieri şi tractate preţióse.

* (Incetăţĕnire). După cum cetim în foile din Bucuresci dl Dr. Emil Babeş şi Emil Puşcariu li s'a acordat calitatea de cetăţeni români.

* (Principele de Neapol.) După visita ce a făcut-o scólei militare, principele de Neapole a mers de a dejunat la Palat. Principele a rĕmas fórte mulţămit de visita făcută scólei, cum şi de esercițiile esecutate de o companie de elevi ai scólei, de o companie din regimentul 3 de linie şi de o companie de vênători. Principele de Neapole a mai fost la Malmeson, unde în hala cea mare de instrucţiune, batalionul de vênători şi un batalion din regimentul 3 de linie au esecutat diferite esercitii. După acésta principele a trecut se visiteze noul spital militar. Principele a mai cercetat fortificaţiunile capitalei. Un tren special în care se află A. S. R. cu suita, dnii generali Arion, Berendei, Fălcoian, Barozi şi colonelul Algiu a pornit din gara de Nord la Chitila. Ací o mulţime imensă asteptá sosirea trenului. A. S. fù condus de dl general Berendei în tóte forturile, cari sunt deja terminate. Visita durá dóue óre, şi la 5 şi jum. visitatorii s'au intors în capitală. A. S., remâind fórte mulţămit de visita sa, a esprimat mulţămirile tuturor oficerilor de geniu. Generalul contele de Morra de Lavriano, doctorul Pavlo Bocca, comandantul Cataneo şi căpitanul Makvezi, cari compun suita A. S. R. principelui de Neapole, vor fi decoraţi de M. S. regele cu „Coróna României.“

* (Necrolog.) Subscrişii cu inima frântă şi plină de durere aducem la cunoscinţă tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor trista trecere din viaţă a neuitatului şi iubitului soţ, resp. tată, socru şi moş, a Magnificienţiei Sale domnului *Ioan Vornica*, subcolonel ces. şi reg., cavaler al ordului corónei de fer, comandeur al ordului persic „Sóre şi Leu“, proprietariu al medailei de resbel şi a serviciului de oficier clasa 2; membru onorariu al societăţii „Petru Maior“ etc. etc., în urma unui morb scurt şi după împărtăşirea cu sântele taine, a adormit în Domnul Marţi în 18 Martiu a. c. la 3¼ óre séra în etate de 67 ani şi după o căsătorie fericită de 29 ani.

Binecuvêntarea rĕmăşiţelor a scumpului decedat se va întêmplá Joi în 20 Martiu a. c. la 3 óre d. a. în locuinţa sa „Platz Comando“ strada Verbőczy N. 9. cerc I. şi se vor aşeḑá spre odichna eternă în cimiteriul militariu din Buda.

Budapesta în 19 Martiu 1890 st. n.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată! Anna Vornica, născ. Hoffmann, ca soţie. Aurelia Dumitrean, născ. Vornica, ca fică. Corneliu Vornica, ca fiu. Dr. Augustin Dumitrean, medic cercual de poliţie, ca ginere. Victor Dumitrean, Felix Dumitrean, Zeno Dumitrean, ca nepoţi.

— Corul profesoral dela gimnasiul superior greco-catolic românesc din Năsĕud cu inima intristată aduce la cunoscinţă cumcă iubitul coleg *Leon Pavelia* fost profesor şi catechet gimnasial a incetat din viaţă la 15 Martiu 1890 st. n. în al 53-lea an al etăţii şi al 27 an al neobositei şi fructificei activităţi ca profesor şi catechet.

Rĕmăşiţele pământesci ale defunctului se vor binecuvêntá după ritul gr. catolic şi se vor astrucá în cimiteriul din Năsĕud la 17 Martiu st. n. la 2 óre p. m. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria eternă.

Năsĕud, la 15 Martiu, 1890.

I. Ciocan, M. Pop, Fl. Moţoc, Dr. I Mălaiu, A. Mazanec, Dr. C. Moisil, Dr. P. Tanco, Dr. A. P. Alexi, G. Scridon, I. Tanco, I. Lupoia, Gr. Pletos, I. Gheţe, I. Fischer, profesori.

* (Alegerile din Sebeş.) Alegerea magistratului din Sebeş s'a făcut sub conducerea dlui vice-comite Thalmann şi au fost aleşi: Otto Conrad primar, Ioan Piso asesor, protonotariu R. Kischer, fiscal Iosif Roth, Iosif Paulas cassariu, Ioachim Fulea tutor orfanal.

* (Impăcarea între d-nii Ioan şi Dumitru Bratianu.) Impăcarea între fraţii Ioan şi Dumitru Bratianu pare a fi un fapt împlinit. Amêndoi fraţii şi-au făcut reciproc visite şi anume dl Ioan Bratianu a făcut prima visită, ér dl D. Bratianu i a întors visita după ḑece minute.

* (Tabla regéscă în Cluş.) Deputaţiunea oraşului Cluş şi a comitatelor şi cetăţilor în vecinate a sosit în Budapesta şi sub conducerea primariului Albach a fost la primul ministru şi apoi la ministru de iustiţie. Ambii ministri au rĕspuns, că hotărit nu 'i pot asigurá, deóre ce o impărţire incă nu s'a început sĕ se facă, dar vor luá în considerare motivele aduse. La deputaţiune sau mai adaus şi mai mulţi deputaţi. Deputaţiunea a cercetat şi pe ministrul de agricultură, rugându l sĕ promoveze interesele Ardélului şi sĕ le stea în ajutoriu.

* (Esercițiile de arme.) Conform ordinaţiunilor esmise şi în anul acesta esercițiile de arme se vor face în primăvară şi tómnă. Toţi cei obligaţi vor fi convocaţi la corpurile lor pe 28 eventual pe 13 ḑile.

* (Societatea geografică.) Societatea geografică din Bucuresci a primit din partea regelui României suma de 12.000 fr. ca sĕ se încépă tipărirea volumului prim din opera „Patria română“. In acésta operă, la care colaboréză toţi membrii societăţii se va descrie amĕnunţit România din tóte punctele de vedere: politic, economic, geografic, comercial, etnografic, geologic, statistic etc. Opera costă la 50.000 lei.

* (Societatea de navigare pe Dunăre.) Societatea de navigaţiune pe Dunăre, se anunţă din Viena, în anul acesta nu va puté împărţí acţionarilor nici o dividendă, tot aşa Lyoidul, care nu-şi póte acoperí nici spesele, ce s'au făcut. Cursul pe Dunăre în anul trecut a fost fórte nefavorabil.

* Bugetul comunei Sighişóra pe 1890 arată la venituri 62,866 fl. 31 cr., la cheltueli 62,833 fl. 77 cr., prisos deci 32 fl. 54 cr.

* (Artistul Iulian) Aséră a fost o adevĕrată sĕrbătóre la teatrul naţional, unde s'a representat „Voivodul Ţiganilor“ în beneficiul simpaticului şi meritosului artist Stefan Iulian. Nici odată nu s'a vĕḑut la teatrul nostru naţional mai multă veselie, mai mult entusiasm din partea publicului ca la representanţa de aséră. Când Iulian apărù pe scenă fù primit cu nesfêrşite salve de aplause din partea publicului. Deşi piesa se juca pentru a 19 a óră, cu tóte acestea fie care gest, fie care miscare a lui Iulian provoca aplause şi strigăte de „bravo“ în numĕrosul public. La finele actului I. şi II Iulian a primit mai multe coróne şi alte cadouri: O mare şi frumósă coróná din partea presei; o coróná din partea Revistei „Dunărea“; un frumos césornic cu lanţ de aur în valóre de 1,000 lei oferit de clubul „Tinerimea“ prin dl Maca; o coróná de argint şi porumbei legaţi cu panclice din partea d-nei căpit. Costescu; o tavă de argint cu serviciu din partea dlui Radivau; un tablou din partea d-nei Vermont; o altă coróná oferită din partea societăţii teatrului naţional. Publicul bucurescean a dovedit şi cu acésta ocasiune, că scie a rĕsplătí talentul şi arta.

Iulian a avut momente de emonţiune aşa de mari, mai cu sémă când a primit coróna din partea presei, încât vócea ii tremura şi numai cu greu a putut sĕ cânte unele cuplete.

Pe partea dinăuntru a capacului césornicului de aur oferit de clubul „Tinerimei“ se află sculptate următórele cuvinte: „*Artistului Iulian, Clubul Tinerimei. 1890 Martie*“; scrie Democraţia din 7 Martiu.

* (Iubileul Galvanoplasticei.) În anul acesta se va serbá şi iubileul de 50 de ani al descoperiei galvanoplasticei. Ea a fost descoperită la 1839 de prof. Jacob, ér la 1864 s'a aplicat în pracsă la aurărit şi argintărit prin De la Rive.

* (Drumuri de fer electrice.) In Rusia s'au încercat sĕ se întroducă drumuri de fer electrice. Un inginer a presentat un proiect şi a fost acceptat. Aceste drumuri se vor construí numai pe şesurile unde e ghiaţă în continuu. Ele se pot întrebuinţá însĕ şi în alte locuri, dar numai érna, când e ghiaţă.

* Un gen nou de ómeni a aflat renumitul scrutătoriu al Africei Stanley în regiunea ecuatorială. Acest gen de ómeni se numesc „vahumi“ şi se deosebesc de negrii din aceea-şi regiune prin aceea, că nasul nu li e turtit lătăuş ca la aceia, ci e asemenea ca la popórele europene. Stanley crede, că acest gen de ómeni a rătăcit aici din Ethiopia. E interesant, că acest popor totdeuna s'a sciut ţiné departe de amestecul cu ceialalţi negrii, pe cari i-i socotesc a fi un popor inferior lor; şi că ei cu multă plăcere comunică cu europenii.

* (Rĕsbunarea poporului.) In Batiz s'a întêmplat în sĕptĕmâna acésta următoriul cas drastic: In urma mai multor aprinderi poporul bănuia pe patru bărbaţi şi trei femei, că pun mereu foc. Ei au ş fost pârîţi la judecătoria de cerc, dar ne aflându-se doveḑi, séra sau reîntors către casă. In capul satului i a asteptat însĕ poporul cu parí şi cu furci şi începù a-i măcelărì, numai unui bĕtrân şi unei femei îi succese a scăpá prin întunerec, ceialalţi căḑură toţi jertfă furiei poporului. Abia târḑiu putù pune cap jendamaria sub conducerea sergentului David acestui măcel, ce se estinse şi asupra rudenilor celor măcelăriţi. Acum urméză ancheta şi arestările.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1890.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1889—90.

Domnilor colegi!

Încep acéstă relaţiune asupra activităţii academiei nóstre în cursul anului trecut prin întristătórea aducere la a Domniei-vóstre cunoscinţă, că în acest an instituţiunea nóstră a perdut pe unul dintre cei mai stimaţi membri onorari: generalul G. Adrian, încetat din viéţă la 15 Octobre 1889. Reposatul general a fost în tótă viaţa sa un bărbat însuflat de mult patriotism, a fost fórte iubitoriu de cultura némului românesc şi a arĕtat totdeuna fórte mult interes pentru lucrările academiei, a cărei bibliotecă a îmbogăţit-o prin multe daruri. Pentru aceste calităţi ale sale societatea academică l'a ales la 13 Septembre 1875 printre membrii sei onorari.

I. Şedinţele de preste an.

Mai multe comunicaţiuni, lecturi de memorii, discuţiuni scientifice şi administrative au ocupat şedinţele de Vinerea dela sesiunea trecută şi până acuma. Voiu reamintí dintre acestea următórele:

La 21 Aprile dl membru corespondent Dr. C. Istrati a făcut o scurtă espunere despre lucrările sale chimice, prin cari a descoperit seria *franceinelor*.

In şedinţa dela 5 Maiu dl N. Kreţulescu a presentat şi a cetit tecstul unui fórte interesant document scris în limba grecéscă pe la începutul secolului; în acest document se descriu diferitele feliuri de abusuri administrative, judecătoresci şi fiscale obicinuite pe acele timpuri în ţéra românéscă.

In aceea-şi şedinţă dl membru corespondent Gr. G. Tocilescu a cetit o comunicare despre esplorările şi descoperirile archeologice făcute în Dobrogea.

În şedinţa dela 12 Maiu dl coleg B. P. Hasdeu a cetit o notiţă critică asupra unor cântece populare române din judeţul Dâmboviţa, publicate în traducere germână de revista „Das litterarische Rumänien“.

Restaurarea esteriorului bisericei Trei Ierarchi din Iaşi, fiind terminată, în timpul sesiunei generale din anul trecut s'a emis părerea, în secţiunea istorică, sĕ se rememoreze în aceea biserică, prin dóue tablouri, cele dóuĕ mari şi însemnate adunări ţinute întrênsa, adecă sinodul întregei ortodocsii, ţinut la 1641 şi adunarea pentru desrobirea vecinilor ţinută la 1740. Discuţiunea secţiunii istorice a fost comunicată în şedinţă plenară academiei, care a şi încuviinţat o comisiune de trei membri însărcinată sĕ studieze acéstă cestiune.

Colegul nostru dl V. A. Urechiă a făcut mai multe comunicări de documente privitóre la istoria scólelor din ţéra românéscă: la 15 Septembre a vorbit despre bugetul acestor scóle, aprobat la 14 Martiu 1780. In şedinţa dela 3 Novembre d-sa a presentat informaţiuni documentale despre esistenţa unei scóle publice la Ploesci în secolul XVIII, despre vechimea scólei dela S-tul Sava din Bucuresci, a cărei esistinţă o documentéză încă din timpul lui Şerban Cantacuzino, şi vorbesce apoi despre reorganisarea ei următóre mai ales despre aceea dată de Alesandru Ipsilanti la 1775.

In aceea-şi şedinţă dl Ureche a comunicat acte despre originea censurei în Muntenia şi despre alte cestiuni din istoria desvoltării culturei românesci.

La 6 Octobre dl Haşdĕu a cetit o notiţă critică despre publicaţiunea apărută de curênd la esposiţiunea din Paris şi întitulată „Notice sur la Roumanie“.

Dl Urechiă a cetit un memoriu despre relaţiunile comerciale ale românilor în secolii trecuţi mai ales cu Galiţia şi Transilvania şi despre diferite fabrice şi stabilimente industriale, cari au esistat în ţĕrile române în secolii trecuţi XVII şi XVIII; ér eu insumi am încercat a face o espunere asupra stărei actuali a numismaticei românesci în urma bogatelor descoperiri fâcute în anii din urmă, şi asupra diferitelor cestiuni istorice, cari se impun prin diversitatea formelor şi a timpurilor vechilor monede românesci.

La 20 Octobre dl Urechiă a făcut comunicare despre o gramatică română-ruséćă tipărită în Iaşi la 1789 de „Tóder Şcolerul,“ care era pâna acum necunoscută. Cu acéstă ocasiune dl membru corespondent I. Bianu a dat informaţiuni despre publicaţiunile ruso-române, cari se făceau în timpul ocupaţiunilor de tristă aducere aminte şi asupra celor mai vechi gramatice românesci. Academia a procurat în urmă acéstă gramatică pentru biblioteca sa.

În şedinţa dela 26 Ianuariu dl coleg Haşdĕu a atras atenţiunea academiei asupra unui însemnat studiu istoric publicat de Rev. can. A. S. Petruszewitz din Lemberg, care arată, că o mulţime de familii nobile polone sunt de origine română, şi anume multe sunt ramificaţiuni ale familiei „Dragowie alias Sassowie“.

Ultima şedinţă publică, ţinută la 2 ale lunei curente, a fost ocupată cu trei lecturi. Colegul nostru dl Gr. Stefănescu a presentat o falcă de Dinoteriu, descoperită în tómna anului trecut la comuna Mânzaţi din judeţul Tutova: d sa a făcut cu acéstă ocasiune o privire asupra celor mai însemnate bucăţi, cari sunt cunoscute din acest colosal animal asupra formei lui, şi asupra epocei geologice, în care el a trăit.

Dl Haşdeu a făcut o scurtă relaţiune despre lucrarea Marelui etimologic şi a cetit din partea încă nepublicată articolele asupra] cuvintelor: arniciu, Arnota, arvă (harvă), arţibur, artan (hartan).

Dl membru corespondent Gr. G. Tocilescu a dat informaţiuni asupra importantelor descoperi archeologice şi epigrafice, cari s'au făcut de d-sa în Dobrogea prin cercetările anului trecut, graţie libcralităţii princesei Alina Stirbeiu; în special despre cunoscutul monument dela Adam-Clissi, dl Tocilescu a arĕtat, că fragmentele descoperite din marea inscripţiune a monumentului dovedesc, că el a fost făcut de mpĕratul Traian.

In şedinţa dela 19 Ianuariu precum şi într'o şedinţă estraordinară ţinută la 22 ale acelea-şi luni, Academia a discutat cu tótă atenţiunea cererea ministeriului de culte şi de instrucţiune publică de a se esaminá propunerea ce i-se făcuse ca se priméscă în capitala ţĕrii, în vara acestui an, o sesiune a congresului internaţional de etnografie, provocat de Asociaţiunea etnografică dela Paris. Academia a cercetat cestiunea şi, după ce a recunoscut însemnatea congreselor scientifice, a considerat, că ţéra nu e pregătită nici prin colecţiunile sale, nici prin lucrări îndestulitóre ca sĕ priméscă in mod demn şi folositoriu un congres scientific internaţional. Pe aceste motive academia a dat ministeriului avisul seu, ca guvernul sĕ nu ia sub a sa protecţiune primirea congresului propus, ér m.nisteriul a decis a urmá consiliul dat de academie.

(Va urma).

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Martiu 1889

	Viena	B.-pestu
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113 25	113.50
Sorţi de regularea Tisei	126.75	127.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.10	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	344.75	346.50
Renta de aur ung. de 4°/₀	101.20	101.—
Renta ung. de hârtie	97.60	97 70
Galbin	5.63	5.60
Napoleon	9.44½	9.45

---

[321] 2—3

CONCURS.

In sensul ordinaţiunei consistoriale din 3 Iuliu 1889 Nr. 4574 Plen. se escrie concurs cu termin de 30 de ḍile, socotit dela prima publicare, pentru ocuparea postului de protopresbiter gr. or. în tractul I al Braşovului.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt următórele:

1. Parochia de prima clasă la biserica Sf Nicolau din Braşov-Scheiu.

2. Venitele protoprebiterale, care stau din pauşalul de cancelariă din fondul Rudolfin archidiecesan, şi din tacsele, ce încurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale, şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

Concurenţii au sĕ docnmenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual, Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, avênd totodată a alăturá şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter § 12.

Braşov, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului I al Braşovului, ţinută în 29 Decembre, 1889 v.

Ioan Petric, preşedinte. *Ioan C. Panţu*, notariu.

Nr. 8951/1889 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi sĕ dă spre publicare cu aceea însemnare: că terminul concursual de 30 de ḍile se va începe cu ḍiua următóre după prima publicare a concursului în fóia archidiecesană „Telegraful Român„.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 5 Februariu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 90. [312] 3—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de capelan prelângă neputinciosul paroch, Anghel Filimonescu din Renghet, protopresbiteratul Geoagiului II sĕ escrie prin acésta din nou concurs cu termin de 30 deḍile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest postsunt:

Jumĕtate din venitul anual de 464 fl. 32 cr al parochiei de clasa a III-a Renghet.

Doritorii de a ocupá acest post au a şi astern esuplicele lor conform legilor din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Geoagiului II.

Sĕcărêmb, 7 Februariu, 1890.

Sabin Piso,
protopop.

Sz. 52/890 végreh. [322] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1888 évi 379 polg. számu végrehajtást elrendelő és a Hosszuaszói kir. járásbiróságnak 1888 évi 122 polg. számu kiküldő végzése folytán a Nagy-Szebeni „Albina" hitelintézet végrehajtató részére szaussolli Ruszán Miklós és társai végrehajtást szenvedők ellen 279 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1888 évi Mártius hó 1-ik napján biróilag foglalt és 370 frt. becsült ingóságokra. Ennek folytán a Hosszuaszói kir. járásbiróság 1890 évi 54 polg. számu kiküldő végzése folytán az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ügyvéd Dr. Russu Oktavian végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 279 frt. tőke, ennek 1887 évi Oktober hó 1-ik napjától járó 6°/₀ kamatai, 43 frt 45 kr. s az eddig 38 frt. 7 krban megállitott költségek iránt — számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek Szaussollán végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására határnapul **1890 évi martius hó 19-ik napjának délelött 10 órája** kitüzetik, a mikor a biróilag foglalt tárgyak: *A)* Fraczila Iuonnál 2 kancza és 1 csitkó, 10 drb. juh. *B)* Ruszán Miklósnál 10 drb. borhordó és 10 drb. disznó legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108 §-ában megállitott feltételek mellett készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárveréztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsöbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111 és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a késöbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Hosszuaszón 1890-ik évi Martius hó 14 napján.

Reinerth János,
kir. bir. végrehajtó.

Nr. 142 [313] 3—3

EDICT,

Petru Mateiu, gr. or. din Sibiel care şi-a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Maria născ. Bucşan gr. or. tot din Sibiel, fără a se scí unde petrece, se provócă ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat asupra i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 26 Februariu 1890.

Oficiul protopresbiteral al Sĕliştei.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Sz. 716/890 polg. [320] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint Maurer György és társai lesesi birtokosok által beadott kérés folytán Leses község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 Aprilis 22-re d. e. 10 órára** tüzetik ki Leses községébe a helyszinére, a községi iroda helységébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmztetésel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 február 18-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai G.* jegyző.

Sz. 948. [314] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi magyar kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Váldhid község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Br. Apór Zoltán, törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás **határidőül az 1890 évi Május hava 13-án d. elötti 8 órája** Váldhid községbe a községi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek, s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890. évi márczius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

„FURNICA" cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş.

Convocare.

Domnii acţionari ai „Cassei de economii „FURNICA," societate pe acţiuni," se învită prin acésta, în vîrtutea § 16 al statutelor societăţii la

a VI-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné la **Făgăraş** în **17 Aprile 1890 stilul nou, înainte de ameaḍi, la 10 óre în localul societăţii.**

Obiectele:

1. Raportul anual al direcţiunii, bilanţul anului 1889 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat conform bilanţului.
3. Ficsarea preţului marcelor de presenţă, pentru direcţiune şi pentru comisarul de ḍi.
4. Alegerea conform §§ 30 şi 56 din statute a 2 membrii în consiliu direcţiunei în locul celor eşiţi prin sorţi.
5. Alegerea, conform §. 40 din statute, a comitetului de supraveghiare.

Domnii acţionari, cari în sensul §§ 17, 18 şi 19 din statutele societăţii voiesc a participá în persónă sau prin plenipotenţi, sunt rogaţi a-şi depune la cassa societăţii sau la institutul de credit şi economii „Albina" în Sibiiu, acţiunile lor şi eventual doveḍile de plenipotenţă cel mult până în *15 Aprile 1890 stilul nou.*

Făgăraş, în 27 Februariu, 1890.

[32] 1—1 **Direcţiunea societăţii.**

Publicaţiune.

Din partea administraţiunei **pădurei bisericilor gr. or. brănene** se aduce la cunoscinţă publică, cum-că în **5/17 Aprile a. c. la órele 11 antemeridiane,** în urma încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan şi a comisiunei comitatense, se va vinde — pe calea licitaţiunei publice şi cu oferte, în total sau după metru cubic lemnele de brad pentru construcţii, de pe o anumită parcea de pădure din muntele „**Preduşu**" în mărime de 59 jugĕri 30 ☐°, şi carea sĕ află în apropiere de 1½ óră de centrul Branului — spre tăiere în termin de 2 ani, cu preţul strigărei de **7080 fl. v. a.**

Doritorii de a cumpĕrá vor avé de a depune înainte de începerea licitaţiunei vadiu de 10°/₀, ér ofertele închise timbrate încă vor cuprinde vadiul amintit, şi se vor predá până la 10 óre a. m. presidiului administraţiunei.

Condiţiunile mai detaiate se pot vedé în tóte ḍilele în órele ocióse la direcţiunea scólei capitale din Bran, precum şi în cancelaria notariatelor Branului inferior şi superior

Pentru comitetul administrativ:
Leontin Puşcariu,
preşedinte.

[319] 3—3

„Furnica" cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş.

Bilanţul cu 31 Decembre 1889.

Active.		fl. cr.
Cassa în numĕrariu		3,262.19
Cambie escomptate		246,715.70
Împrumuturi pe hipotecă	fl. 1,955.30	
Împrumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi	fl. 8,949.70	10,905.—
Mobiliar	fl. 388.12	
După amortisare de	„ 38.81	349.31
Realităţi		2,129.—
Diverse conturi debitóre		2,108 55
		fl. 265,469.75

Pasive.		fl. cr.
Capital de acţiuni		30,000.—
Cambie reecomptate		88,511.30
Depuneri spre fructificare		126,866.40
Interese anticipate pro 1890		2,160.13
Fondul de reservă		7,325 93
Dividende neridicate		100.—
Diverse conturi creditóre		1,832.64
Profit transpus din anul 1888	fl. 415.78	
Profit curat	„ 8,257.57	8,673.35
		fl. 265,469.75

Făgăraş, în 31 Decembre, 1889.

Basiliu Raţiu m. p, preşedinte.
Ioan Dejenariu m. p., comptabil.
Nicolau Cosgaria m. p., membru al direcţunei.
Basiliu Stanciu m. p., membru al direcţiunei.
Iuliu Dan m. p., membru al direcţiunei.
Ioan Turcu m. p., membru al direcţiunei.
Demetriu Chişierian m. p., membru al direcţiunei.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii, ţinute în bună regulă, l'am găsit în consonanţă cu aceleaşi şi esact.

Făgăraş, în 19 Februariu, 1890 [324] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Dr. Nicolau Motocu m. p. **Dr. Andreiu Micu** m. p. **Iosif Lissai** m. p.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 27 Sibiiu, Marți 13/25 Martiu 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 12 Martiu.

Se întêmplă lucruri de mare importanță, la cari lumea nu s'a asteptat, și pe cari nu și le póte esplicá. Se provócă situațiuni, în cari ómenii nu se pot aflá, și li se par ca un vis cele întêmplate, și privesc în viitoriul intunecat cu îngrijirea, de care este pĕtruns cârmaciul, când a perdut busola în mijlocul valurilor celor mai sĕlbatice.

Și s'a întêmplat și retragerea lui Bismarck din fruntea afacerilor imperiului german, retragere, la care nime nu s'a cugetat, la care nime nu s'a asteptat, ci toți de credința bĕtrânului imperat Wilchelm cu istoricul „*Niemals*“, nici odată, erau de credința, că numai mórtea póte luá frânele din mânile cancelariului de fer.

Și acuma după-ce junele impĕrat a primit renunciarea lui Bismark, și după-ce frênele sunt puse în mânile unui general, care n'a avut ocasiune sĕ cunóscă ușițele și portițele secrete ale politicei, după-ce junele impĕrat numai are pe Bismarck, cu genialitatea sa, cu bogatele sale cunoscințe de lume și ómeni, cu voința sa de fer sĕ-l impedece în sborul seu spre lucruri ideale, lumea se întrébă cu îngrigire: se simte óre junele impĕrat atât de sigur în esecutarea planurilor sale, încât sĕ pótă dá la o parte pre bărbatul acela, asupra căruia au fost indreptate tóte privirile continentului?

Bismarck este o epocă în viața poporului german, și istoria se va pronunțá asupra activităţii lui, mesurându o cu cumpĕná dreptății din tóte punctele de vedere.

Pre noi ne intereséză mai de aprópe situațiunea generală europénă, care prin Bismarck s'a consolidat și a ajuns la stadiul de acuma, incât pacea se pare a fi asigurată popórelor.

Schimbarea în persóne prin retragerea lui Bismarck nu va fi urmărită de schimbare în situațiunea generală, — așa se spune în ḑiarele din Berlin, — căci în politica esternă se va urmá calea luată de Bismarck, se va continuá firul țĕsut de el, asigurând pacea europénă.

Ca semn invederat, că pacea va fi susținută se aduce și reforma socială, căreia s'a dedicat junele impĕrat cu trup cu suflet, și care, spre a puté fi realisată, reclamă o pace durabilă, apoi impregiurarea, că la acéstă lucrare s'a engagiat intrégă Europa, conlucrând Francia alăturea cu Germania pentru alinarea suferințelor clasei muncitóre.

Așa ni se presentéză situațiunea, și ea se pare a fi favorabilă păcei.

Cu tóte acestea insĕ lumea caută sĕ afle causele, pentru cari a trebuit sĕ se facă schimbarea în sistem, și acésta nu o află în bĕtrânețele lui Bismarck.

Ómenii mari, cari au creat actuala epocă a Germaniei au fost providențiali în privința puterilor, cu cari i-a proveḑut natura. Impĕratul Wilhelm era de 90 de ani, și totuși provedea tóte afacerile imperiului, Moltke este aprópe de 90 de ani, și până mai eri a stat în fruntea afacerilor militare; Bismarck este de 75 de ani, și până acuma incă nici un act al lui nu a dovedit slăbiciunea trupéscă sau sufletéscă, care sĕ reclame delăturarea lui.

Schimbare de sistem se vede deci a fi cea întêmplată și nime nu scie, unde vor eșí lucrurile, mai cu sémă dacă focul juneței nu va fi stêmpĕrat prin esperiențele, genialitatea și voința de fer a principelui Bismarck.

Administrațiunea de stat.

(Încheere.)

Pentru referințele nóstre ca una dintre naționalitățile din patrie a avut fórte rĕu efect schimbarea întêmplată în ḑilele trecute la marginile despre méḑăḑi. Am perdut Sêrbia. Influința, cu care ne-am măgulit, a fost zidită pe năsip și s'a surpat de odată cu abḑicerea fostului domnitoriu. Pelângă purtarea întocmai regală a fostei părechi regale, pelângă peripețiile partidelor de acolo, și eventual pe lângă catastrofele de acolo, un lucru a rĕmas permanent în Sêrbia, și acela este ura contra nóstră, ura lor contra nóstră împreună cu ura din partea Austriei pentru Austria.

Incepe a se împliní prorocia lui Kossuth, că adecă Ungaria va fi altariul, pe care va jertfi logica istoriei pe vulturul austriac. Și cine ar negá, că ura acésta este bine meritată. Ungaria are partea sa de pĕcate în ocuparea Bosniei. S'a făcut vinovată contra voinții sale, din slăbiciune, dar s'a făcut. Am permis sĕ se ia dela nasul Sêrbiei aceea, ce ea privea de mostenire naturală; póte sĕ ne fie prieten, aliat natural, acuma ni-s'a făcut vrăşmaș, s'a făcut aliat vrăşmașului nostru celui mare. Patrioții nostri sêrbi sĕ intereséză cu cel mai mare simț de sórtea connaționalilor lor, se póte închipuí situațiune mai nefericită, mai penibilă, ca și cea produsă de nefericita politică bosniacă?

Nici cu România nu stăm pe picior bun, și acésta este pĕcatul politicei de esterne, care nu i-se póte ertá. Inundarea panslavă deopotrivă amenință pe națiunea română ca și pe magiar, în fața acestui mare vrăşmaș interesele ne sunt atât de identice, atât de natural suntem avisați la referințe pretenesci, la cea mai strînsă alianță, încât trebue sĕ ne mirăm, cum póte o politică ticălósă și pe dos se despartă cu întrelăsările sale, cea-ce Dḑeu a împreunat. Și aici nimica nu s'a întêmplat, care sĕ fi stricat raporturile nóstre cu România, ca cum le-a stricat cele cu Sêrbia ocupațiunea Bosniei. Dacă voim sĕ câstigăm Sêrbia, monarchia austro ungară trebue sĕ trécă mai întâiu peste faptul unei mari abnegațiuni de sine, trebue adecă se cedeze Bosnia; alianța României nu ni-o împreunéză resolvirea unei asemenea grele cestiuni. Fantasiile daco-române nu pot formá pedecă seriósă. Pre cum Sêrbia bucuros ar abḑice de Bacica, de Bănat, s'au Dḑeu scie de mai multe provincii sêrbe, dacă cu ajutoriul nostru ar ajunge la Bosnia, tot asemenea ar lăsá și România în regiunea fantasielor, cea-ce se ține de fantasii, politicii serioși în întrebări actuale nu reflectéză la asemenea factori. Insĕ e lucru positiv, că nemulțămirea, care esistă între compatrioți nostrii români, are influință asupra formărei bunelor referințe dintre aceste dóuĕ state. România este stat constituțional, opiniunea publică de acolo are influință deciḑĕtóre în conducerea afacerilor mai importante ale statului, acolo nu se pot face lucruri ca la noi cu ocasiunea ocupațiunei bosniace, care deși condamnată de întréga opiniune publică, totuși s'a întêmplat.

Pasivitatea, la care s'au vĕḑut constrînși mai întâiu românii în Ardeal, apoi în întrêga țara, de bună sémă este prevestitórea unei situațiuni, care este preste putință se nu stêrnéscă opiniune rea despre noi în România, și acésta la tótă întêmplarea pune pedeci în calea raporturilor pretenesci, ori cât ar recomandá mintea sănĕtósă și politica înțeléptă realisarea acelora. Pasiunile, simpatiile și antipatiile esercează influință asupra sorței popórelor cu putere elementară tocmai în momentele cele mai critice, când ar fi mai mare trebuință ca sĕ influințeze în mod deciḑĕtoriu mintea și judecata cea rece. Motivele politice înțelepte sunt pentru amiciție și pentru alianță, însĕ vorbesc contra sau cel puțin, póte împedecă o mulțime de lucruri mărunte, lucruri, cari sĕ țin de inimă, care cad în regiunea pasiunilor poporului, biserica orientală, simpatia față cu frații din Ungaria, și idealul daco-romanismului. Pentru ce sĕ îngreunăm tocmai acuma învingerea politicei înțelepte prin provocarea poporului la nóuĕ agitațiuni, cari pot strigá celor din România: priviți, ce fac în Ungaria cu frații vostri.

Când nu de mult tribunalul din Satmar a achitat pe vestitul agitatoriu Vasiliu Lucaciu de sub acusă, precum se scrie, acesta a mulțămit cu cu-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

617. Nu te face vrăşmaș vre-unuia, ce este mai puternic decât tine.

618. Este mai bine sĕ împodobesci cele din lăuntru, decât cele din afară.

619. Cel ce n'are pretini este strĕin ori unde s'ar aflá.

620. A nu se încredințá nestine lesne, este semn de minte și de înțelepciune.

621. Desfătăciunile ce dobêndesci într'acéstă lume, nu sunt alt, fără numai înșelăciuni.

622. De te va fi pîrît nestine pentru vre-un lucru rĕu, silesce de te desvinovățesce.

623. De ai vre-o poruncă sĕ o sĕvêrșesci, sĕvêrșesce-o singur, și fără soție, pentru ca sĕ o sĕvêrșesci precum se cade, și ca sĕ iai laudă dela cela, ce ți-au poruncit.

624. De ți vor cere ertăciuni pentru vre-o greșală, ce ți vor fi făcut, értăle-o indată și socotesce, cumcă nu ți-au făcut ocara de alt, fără numai ca sĕ-ți ispitéscă blândețele.

625. Înțelepți sunt boerii cei adevĕrați, și domnii cei adevĕrați la fiesce ce neam, și la fiesce ce loc.

626. Nu face rĕu cuiva, ca sĕ nu fii datoriu a cere ertăciune.

627. Năravurile acele necuvióse sunt o beție la ómeni.

628. De te va îndemná vre-un lucru sĕ ceri ertăciune, cere-o cu dragoste, pentru ca sĕ scapi de ponos, că adecă esti pismătareț.

629. Înălțarea ómenilor stă întru smerenie.

630. Nu căuta diregătoria, carea nu ți se cade.

621. Nu este nici o greșală atâta de mare, carea sĕ nu fie vrednică de ertare.

632. Rușinea celui învĕțat este a avé învĕțătură puținică.

633. Puținea socotință întru fapte, plătesce mai mult dĕcât multe fapte, ce se fac fără alegere și fără socotélă.

634. Perii tei cei albi sunt înainte vestitorii morții tale.

635. Una din legile preteșugului este a nu fi supăralnic între preteni.

636. Celce se află la slușba împĕraților și a ómenilor celor mari, i se cade sĕ păzéscă cinci lucruri, pentru ca sĕ nu dea pricină vrăşmașilor lui sĕ-i facă rĕu: întâiu, nu se cade sĕ se arate mincinos nici odată stĕpânului seu; a dóua nici odată sĕ nu grăéscă rĕu de cineva înaintea lui; a treia, nici odată sĕ nu-i stea împrotivă la vre-un lucru; a patra, sĕ nu facă nici odată împrotiva pruncii lui; și a cincia, sĕ nu arate cuiva taina, ce i ar fi încredințat.

637. Cinstea, ce vine din bogăție, piere când începe a se împuținá bogăția.

638. Omenia stă mai ales întru trei lucruri, întru a face omul câte s'au făgăduit; întru a nu face nimic împrotiva adevĕrului, și întru a fi cu bună ispravă nestine întru lucrurile sale.

639. Răbdarea te face sĕ scoți la cap fiesce ce lucru.

640. Este tiran lui-și cel ce se smeresce înaintea celora ce nu-l socotesc, și se închină acelora, dela cari nu nădășduesce nici un folos.

641. Când nestine zavistuesce, nu mai socotesce nici datoria crestinătății, nici legile dreptății.

642. Călĕtoriile dau minte, ne învață bunătatea și ne deschide calea, ca sĕ câstigăm avuții.

643. Omul plécă a fi vrăşmaș, când nu va sĕ asculte sfatul pretenului seu.

(Va urmá.)

vintele: trăéscă regele, trăéscă patria, trăéscă frăţietatea magiară română. Şi s'a depărtat între aplausele publiculuui de tóte naţionalităţile. Au mai fost şi alte momente de înfrăţire, paremi-se în Făgăraş cu ocasiunea adunărei generale a Asociaţiunei române culturale. Ca şi când poporul, publicul, instinctiv ar simţí, că nu trăim în timpuri, în cari frecările naţionale sĕ fie continuate fără a fi pedepsite. Eu totdeuna am esperiat, că între deosebitele rase de popóre din patria nóstră nu este aplecare instinctivă de ură, nu este acel grad de antipatie, ca spre esemplu între germani şi francesi. Din când în când se simte trebuinţă de pretenie.

Poporul nostru cu bunele sale inclinaţiuni mai bună politică face, decât cum fac cu mintea lor aceia, cari sunt chemaţi la conducerea lui; certele naţionale de sus sunt aţîţate la noi fără întrerumpere, de acolo vin ele şi acuma prin disposiţiuni de acelea, cari de bună sémă vor vĕrsa uleiu pe foc. *Dum delirant reges, plectuntur archivi.*

Nu vom mai urmărí pe autor în espunerile lui. Vederile desfăşurate pot convinge pe ori-ce om nepreocupat despre modul de judecată al domnului Mocsáry.

In timpul din urmă dela apariţiunea acestei broşure s'au schimbat ómenii la noi, însĕ au rèmas sistemul, s'au schimbat ómenii de valóre în afară, cari uşor pot avé de urmare schimbarea raporturilor de până acuma.

Cu rară sinceritate şi multă profunditate a analisat domnul Mocsáry situaţiunea, şi ea rĕmâne tot aceea-şi şi după retragerea dnului Tisza, şi, şi după cea a bărbatului de fer cu macsima: *„Macht geht vor Recht.“*

Se vor trezí ómenii în óra a 11?

Noi nu credem!

Revista politică.

Dietă din Budapesta 'şi continuă şedinţele în linisce, făr a se mai provocá turburări şi atacuri vehemente. Oposiţiunea e de tot linistită şi espunerile membrilor ei decurg cu mult tact şi liniste calmă. In şedinţele din urmă s'a discutat proiectul de lege pentru favorisarea băncilor, cari spriginesc industria indigenă şi s'a primit ca basă pentru desbaterea specială.

Parlamentul din Viena şi-a încordat activitatea, avênd sĕ resólve mai multe proiecte până a nu se începe desbaterea bugetară. Spre resolvarea cât mai curênd a proiectelor acelora, parlamentul a hotărît ca sĕ ţină şedinţe şi séra. Cu tóte acestea însĕ se crede, că înainte de serbătorile Pascilor, nu se va începe desbaterea bugetară.—Intre clericlali şi polonezi s'a mijlocit împăcarea şi aşa guvernul nu are sĕ se mai témă de o ruptură a maiorităţii

In Bucovina se accentuéză tot mai tare caracterul naţional. Unele foi strĕine au început a atacá nu numai pe poporul român, dar şi biserica cu tóte instituţiunile ei. Şi guvernul vienes a ţinut cont de aceste însinuări la adresa poporului român, în cât I. P. Sa metropolitul Silvestru s'a vĕḑut necesitat a publicá o lungă apologie, care nu numai combate tóte acusările nejuste ale cotrărilor, dar dă şi sfaturi şi învĕţături preoţilor şi poporului, pentru viitoriu, ca aşa plănuirile contrărilor sĕ se nimicéscă şi sĕ se vădéscă şi mai mult de nisce simple scorniturí rĕutăcióse.

De odată cu acéstă cestiune se sulevéză tot mai mult şi cestiunea sinodalităţii, respective a congresului. Poporul Bucovinei astéptă deslegarea cestiunei dela activitatea representanţilor ce-i are în parlamentul vienes, representanţi cu bună reputaţiune şi de calibru greu.

Pe cât de grav a fost evenimentul demisionărei principelui de Bismarck pe atât de important este autograful împĕratului, prin care îl absólvă din oficiile, ce le a purtat.

Impĕratul Wilhelm al II-lea singur mărturisesce, că este preste puterile sale de ai puté recunósce meritele, ce şi le a câstigat Bismarck atât pentru imperiul german, cât şi pentru întréga Europă. Ca semn distinctiv al recunoscinţii şi mulţămitei sale îl ridică la rangul de duce de Lauenburg şi îi trimite portretul seu în mărime naturală, ér pentru meritele, ce şi le-a câstigat pentru armată cu deosebire sub moşul seu îi oferá titlul de „General-Feldmarschal“ şi acésta în acord cu tóte căpeteniile armatei. In cât privesce politica esternă împĕratul este hotărît a urmá şi mai departe politica de pace şi nutresee speranţa, că cât timp principele va mai fi în viaţă, nu va încetá a i dá sfaturile necesari.

Impĕratul german a încunosciinţat telegrafice şi pe monarchul nostru despre demisiunea cancelarului. Deodată cu acéstă demisiune şi-au presentat şi ceilalţi ministrii demisiunile lor, dar monarchul n'a voit sĕ le primécă.

Pe fiul cancelarului, contele Herbert de Bismarck l'a încredinţat cu conducerea provisoriă a ministerului de esterne, ér în locul fostului cancelariu un autograf împĕrătesc numesce pe general Caprivi de cancelariu al imperiului şi de prim-ministru prusian.

Foile germane sunt mulţămite cu acéstă denumire şi se desminte scirea, ca Caprivi ar stá în legătură de strinsă pretenie cu Waldersee, contrariul cel mai înflăcărat al fostului cancelariu. Generalul Caprivi şi actualul cancelariu şi a câstigat merite cu deosebire cu şeful admiralităţii, introducênd o organisaţiune radicală, dar cu atâta cunoscinţă de causă, încât a pus în uimire pe cei mai inalţi bărbaţi specialisti în ale marinei; merite mari are şi în organisaţiunea armatei, ér încât privesce persóna sa pare un bărbat mai conciliant.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Viena, 9 Martiu, 1890. Privirile Europei sunt îndreptate spre capitala puternicului imperiu german, unde în timpul din urmă s'au succedat evenimente, ce cu drept cuvênt se pot înregistrá ca epocale.

Unul dintre cei mai puternici stâlpi ai imperiului german, bărbatul, care a creat acest imperiu, aşeḑênd pe fruntea monarchului seu coróna mândriei naţionale germane, bărbatul, care cu o mână de fer a condus destinele Europei aprópe trei-ḑeci de ani, s'a retras pentru totdeuna din înalta sa posiţie, unde toţi îl admirau, căci nu puteau pĕtrunde în tainele spiritului seu, ce a creat atâtea acte mărete, îmbogăţind istoria poporului german.

Retragerea sa din posiţia înaltă, în care se afla e simţită în tot colţul imperiului german, căci în urma acesteia a rĕmas o lacună mare, dar e simţită ea în tótă Europa, căci un al doilea Bismarck, cine scie, când se va mai aflá.

Dar, bĕtrânul cancelariu s'a retras şi imperiul german şi Europa va avé sĕ tragă consecuenţele politicei sale, cari încă nu s'au manifestat în tótă tăria puterei lor, dar nici departe nu pare a fi timpul, când ele se vor validitá.

E întrebare numai pentru ce tocmai acum a aflat de oportun a se retrage acest bărbat, care se credea atât de stabil în fotoliul seu, încât nici cele mai radicale sguduiri sociale sĕ nu l pótă clintí din loc.

De aici se póte uşor deduce, că grave a fost motivele, ce l'au decis ca sĕ abḑică şi că aceste motive nu sunt de a se atribuí nici decât vêrstei sale şi nici stărei sale sanitare, precum voesc sĕ le reducă unele foi mai conciliante.

Ele se pot reduce deci numai la diferinţe escate între monarchul seu, căruia singur i a dat scólă şi intre dênsul.

Tinĕrul monarch, care voesce sĕ esceleze în tóte direcţiunile, dela suirea sa pe tron, mai energic decât moşul seu, nici când nu s'a abătut şi n'a voit sĕ se abată dela proiectele şi intenţiunile, ce voesce sĕ le realiseze, şi acésta nici chiar în casul, când principele imbĕtrânit în ale diplomaţiei voia sĕ l abată din calea, ce o apucă.

Prin acésta atitudine a energicului monarch principele s'a simţit vătĕmat în ambiţiunea sa şi nu odată a cercat ca cu forţa impregiurărilor sĕ-l incline.

Mijlócele sale invechite şi plănuirile sale şí mai vechi n'au mai prins la un popor, care în tot minutul astepta sĕ se uşureze sarcina poverilor, ce o impusese, în tot minutul astepta ca şi voinţii sale sĕ dea espresiune şi sĕ nu mai fie ocărmuit după principiul: forţa priméză dreptul.

De aceea tocmai acele impregiurări, de cari cancelariul voia a se serví spre a-şi ajunge scopul, s'au arătat favorabile pe partea tinerului monarch şi ele au fost deciḑĕtóre mai ales, când cu alegerile ultime pentru parlamentul german.

Cu elementele, cari au eşit din urnă la ultimele alegeri cancelariul a simţit că nu mai póte guverná după voinţa sa, ci ar trebuí sĕ se facă o unéltă a ori-cărei maiorităţi, ce s'ar formá în parlament prin impreunarea mai multor nuanţe politice.

Şi în special succesele strălucite ale social democraţilor, succese dobândite în urma atitudinei monarchului, au sters ori-ce speranţă a bĕtrânului cancelar, că lucrurile se vor mai puté intórce în ogaşa cea veche şi că voinţa sa, până acum neinfrênată va mai puté sĕ şi esercite, influinţa avută.

Acestea deci s'ar puté prioví de cele mai deciḑĕtóre motive ale retragerei sale, lângă cari mai e a se adauge şi ambiţiunea de a părăsí puterea, până ce imperiul, opera sa, se află în culminaţiunea puterei.

Şi precum am amintit, pre cât de simţită este retragerea sa pentru imperiu, tot aşa de simţită e ea şi pentru intréga Europa.

Dênsul a fost creatoriul triplei alianţe, unicul mijloc pentru manţinerea păcei şi de ochiul cancelariului s'a păḑit orientul şi s'a evitat conflictul, ce în tot momentul ameninţă cu rĕsboiu continentul europén.

Acésta retragere va aduce cu sine schimbări radicale in lăuntrul imperiului şi póte şi mai radicale în constelaţiunea europénă, de aceea cu drept cuvênt acest eveniment se póte numí epocal. X.

Raportul direcţiunei

institutului de credit şi economii „Albina“, ce se va cetí în adunarea generală a XVII, din 29 Martiu, 1890.

Onorabilă adunare generală!

Daţine voie, ca de astădată sĕ ne începem raportul cu espunerea miscării operaţiunilor institutului nostru în anul espirat, ca atât mai uşor sĕ puteţi apreţiá consecuenţele acelora.

Miscarea este următórea:

Depunerile:

Cu finea anului 1888 erau la institut 3524 depuneri în sumă de	fl. 2.864,397	96 cr.
În decursul anului 1889 s'au mai făcut 1936 depuneri în sumă de	fl. 2.931,594	46 cr.
Deci starea totală a fost de 5460 depuneri în suma de	fl. 5.795,992	42 cr.
Din acestea s'au ridicat 1084 depuneri în sumă de	fl. 2.307,060	— cr.
remănênd starea lor cu 31 Decembre 1889 4376 depuneri în sumă de	fl. 3.488,932	42 cr.

cu fl. 624.534 46 cr. mai mult decât în anul precedent.

Escomptul de cambii:

Starea portfoiului cu finea anului 1888 era de 9924 cambii în valóre de	fl. 2.109,477	22 cr.
în decursul anului s'au mai escomptat 27188 cambii în valóre de	fl. 6.480,498	30 cr.
Starea totală a portfoiului a fost prin urmare de 37112 cambii în valóre de	fl. 8.589,975	52 cr.
din aceste s'a rescumpĕrat în decursul anului 24884 cambii în valóre de	fl. 6.180,360	77 cr.
remănênd starea portofoiului cu finea anului 1889 de 12228 cambii în valóre de	fl. 2.409,614	75 cr.
faţă de anul precedent o crescere de	fl. 300,137	53 cr.

Suma dubióselor amortisate în bilanţ din portfoiul de cambii este de fl. 1623 76 cr.

Creditul hipotecar:

Împrumuturile pe hipotece au stat la finea anului 1888 din 1863 obligaţiuni în sumă de	fl. 1.090,947	38 cr.
în anul 1889 s'au mai acordat 299 obligaţiuni în sumă de	fl. 242,300	— cr.
a resultat prin urmare un total de 2162 obligaţiuni în sumă de	fl. 1,333,247	38 cr.
în decursul anului s'au achitat 118 obligaţiuni în sumă de	fl. 145,728	29 cr.
şi au mai remas în 31 Decembre 1889 2044 obligaţiuni în sumă de	fl. 1,187,519	09 cr.

o crescere de fl. 96,571 71 cr. faţă de anul precedent.

Aceste pretensiuni sunt asigurate prin hipotece de un areal preste tot de 71.583 jugere 1086 stângini ☐ în valóre de fl 5.305,000 — cr. fiind cuprinse aici şi edificiile.

Scrisuri fonciare cu 5 %:

Cu 31 Decembre 1888 au fost în circulaţiune în valóre de	fl. 210,000	— cr.
în decursul anului s'au mai emis	fl. 178,500	— cr.
au fost deci starea totală de	fl. 388,500	— cr.
s'au sortat în decursul anului	fl. 11,500	— cr.
remân prin uumare cu 31 Decembre 1889 în circulaţiune	fl. 377.000	— cr.

Scrisuri fonciare cu 6 % (sistate):

Cu 31 Decembre 1888 au fost în circulaţiune în valóre de	fl. 861,300	— cr.
din care s'au sortat	fl. 55,600	— cr.
remân prin urmare cu 31 Decembre 1889 în circulaţiuue	fl. 805,700	— cr.

Credite ficse (sistate):

Au stat cu finea anului 1888 din 307 împrumuturi în sumă de	fl. 86,248	40 cr.
din aceste s'au rescumpĕrat 21 împrumuturi în sumă de	fl. 15,487	05 cr
remânênd cu 31 Decembre 1889 286 împrumuturi în sumă de	fl. 70.761	35 cr.

în comparaţiune cu anul precedent o scădere de floreni 15,487 05 cr.

Credite cambiale cu acoperire hipotecară:

Starea cu finea anului 1888 au fost de 115 împrumuturi în sumă de	fl. 295.762	43 cr.
în decursul anului s'au mai acordat 119 împrumuturi în sumă de	fl. 111,755	65 cr.
Deci starea totală au fost 234 împrumuturi în sumă de	fl. 407,518	08 cr.
din acestea s'au replătit 7 împrumuturi în sumă de	fl. 19,368	23 cr.
remânênd starea lor cu 31 Decembre 1889 227 împrumuturi în sumă de	fl. 388,149	85 cr.
faţă de anul precedent o crescere de	fl. 92,387	42 cr.

(Va urmă.)

Avis.

Domnii representanţi români în congregaţiunea municipală sibiană sunt invitaţi la o conferinţă, ce va avé loc *Marţi în 13/25 Martiu a. c. la 5 óre d. m.* în localităţile casinei române.

Sibiiu, 12/24 Martiu, 1890 n.

Biroul clubului.

Varietăţi.

* (Congresul sêrbesc.) Precum se asigură din Budapesta, comisariu regal pentru congresul bisericei sêrbe va fi numit bar. Fedor Nicolici. Autograful preaînalt va apăré încă în decursul acestei sĕptĕmâni în fóia oficială.

* (Principele de Neapol). Alt. Lor regale principele de Neapol şi principele moştenitoriu al României, însoţiţi de dnii gen. Barosi şi întréga suită, au visitat pe I. P. S. S. metropolitul primat Iosif. Biserica Domniţa Balaşa a provocat o deosebită admiraţiune înaltului óspe. Principele a mai visitat academia română şi a fost proclamat de membru onorific al ei.

* (Principele de Wales). Principele de Wales, mostenitoriul tronului engles a călĕtorit dimpreună cu un copil al seu la Berlin. Dênsul e óspele împĕratului Wilhelm II-lea. In onórea înaltului óspe a dat împĕratul un dineu cu ocasiunea căruia, ridicând un toast, a accentuat bunele relaţiuni dintre Germania şi Anglia.

* (Adresă de felicitare.) Comitetul administrativ al comitatului Sibiiu a felicitat telegrafice pe fostul comite şi actualul ministru de interne, cont. Andreiu de Bethlen în înalta posiţie, ce o ocupă, rugându l tot deodată şi viitor pentru puternicul seu sprigin pentru prosperarea comitatului.

* (*Männer Gesangverein.*) Acéstă reuniune, ce a dat atâtea probe de un mare progres, s'a produs Sâmbăta séra cu piesele: „Reisebekanntschaften" şi „Der Trompeter von Krächzingen". Esecutarea pieselor a fost satisfăcĕtóre şi publicul îndesuit în localul teatrului orăşănesc a rĕmas mulţămit. Capela orăşănéscă încă a contribuit în mod însemnat la succesul obţinut.

* (Societatea de lectură.) Duminecă în 11 Martiu a. v. şi-a ţinut „Societatea română de lectură" din Sibiiu adunarea generală anuală sub conducerea preşedintelui dlui Parteniu Cosma. Conform raportului comitetului numĕrul mebrilor cari au eşit din societate în decursul anului trecut, parte prin repausare, parte prin schimbarea domiciliului şi alte cause este în total de 9, sau înscris însĕ ca membri noi 21, sporindu-se astfeliu numĕrul membrilor cu 12, şi aşa societatea numĕră astăḑi 57 membri. Societatea a avut în anul espirat 689 fl. 43 cr. percepţiuni şi 586 fl. 97. cr. erogaţiuni, rĕmânênd starea cassei cu 31 Dec. 1889 cu 102 fl. 46 cr. Ḑiarele incurse la societate au fost în numĕr de 16, dintre care şase gratuite dela institutul „Albina". Raportul mai face amintire de strămutarea societăţii într'un local mai corĕspunḑĕtoriu, în care sĕ şi póte constatá progres faţă de trecut în ceea-ce privesce frecuenţa. Luându-se raportul spre sciinţă şi dându se absolutoriu comitetului şi cassariului s'a proces la alegerea noului comitet prin vot secret şi s'a ales de preşedinte dl P. Cosma, ér membri în comitet dnii: Dr. Il. Puşcariu, Al. Lebu, Pant. Lucuţa, V. Harşan, Dr. O. Russu, şi I. Popoviciu. De revisori s'a ales dnii: Dr. I. Nemeş şi G. Candrea.

* (Academia română). Alegerea noului birou al academiei române se va face la 20 Martiu. Se afirmă, că numai alegerea dlui Mih. Cogălnicean de preşedinte e sigură, ér pentru celelalte funcţiuni persónele nu sunt sigure.

* Restaurarea magistratului orăşenesc în Caransebeş s'a îndeplinit Luni în 3/17 l. c. în bună înţelegere a tuturor factorilor competenţi şi spre mulţămire generală, cu aclamaţie în modul următoriu: Ioan Nemoian, primariu; Constantin Burdea, prim senator; Mihaiu Mila, al doilea senator; Toma Waninger, contabil; Carol Müller, cassariu; George Bodjosch, esactor; Constantin Sugravu, tutor orfanal, Alesandru Lilescu, Alesandru Hertila şi Ludovic Varga, cancelisti. Postul de veterinariu şi ingineriu de astă dată nu s'au putut îndeplini din lipsa de competenţi scrie; „Fóia diecesană".

* (Crima dela curtea patriarchală din Carloviţ.) Instrucţia contra lui George Savici, fost odinióră inaş de curte al patriarchului Anghelici, şi contra complicilor s'a terminat şi raportul s'a şi asternut. Pertractarea finală va avé loc în decursul lunei lui Aprile.

* (Antropofagi). Baronul Ioachim de Brener-Felsach vorbì în ḑilele trecute în adunarea generală a societăţii geografice din Viena despre resultatele călĕtorielor sale. Baronul Ioachim a călĕtorit mai mulţi ani prin India, Asia ostică, archipeagul-sudic, Australia şi a dat şi preste ţinuturi unde n'a călcat picior de europén, culegênd astfeliu colecţiuni etnografice de cea mai mare valóre. In Batac, o ţară independentă pe insula Sumatra, poporul e antropofag: Insuşi bar. Ioachim şi însoţitoriul seu a căḑut în mânile acestor sĕlbateci, cari ii legară şi le prepararā rugul, şi numai în urma unei mari vi clenii au putut scăpá a treia ḑi din mânile lor. Pe insula Nias încă se mânâncă ómenii, în urma esperienţelor din Batac însĕ pre acestia nu i-a putut studia mai de aprópe.

* (Mamă desperată.) Din Pojon se împărtăşesce: O scenă grozavă s'a petrecut în 6/18 Martiu séra pe ţĕrmul Dunărei. O femee, încercà în faţa publicului sĕ se înece pe sine şi pe cei patru copii ai sei, dintre cari cel mai mic era de trei luni. Trei copii au fost mântuiţi, dar mama şi copilul cel mai mic s'au înecat, cu tóte încercările de a-i mântuí. Motivul acestei grozave fapte se ḑice, că a fost o cértă casnică.

* (Predica unui mort.) Intr'un oraş din America murí acum câte-va sĕptĕmâni un preot în etate de 77 de ani. Inainte de mórte, el îşi făcù predica, pe care o şi rostì în fonograf. Se scie, că cu ajutoriul nóuei maşini, numită fonograf, se póte conservá ori-ce sunet, cântare, ori vorbire, care apoi mai târḑiu se póte reproduce ori când, tocmai aşa cum s'a auḑit aceea pe timpul, când s'a tipărit în fonograf. Astfel rĕposatul preot din America lăsa, ca la mórtea lui sĕ se pună lângă sicriu fonograful şi acesta sĕ rostéscă predica, pe care o făcuse preotul inainte de mórtea sa. Aşa s'a şi întêmplat. Nepoţii rĕposatului puseră fonogratul lângă sicriu şi când sosí timpul predicei, ei porniră numai maşina, adecă fonograful. Cei de faţă au fost atât de suprinşi, când au auḑit vocea rĕposatului preot predicând, încât toţi s'au cutremurat, ér dóue femei, pĕtrunse de adêncă iubire faţă cu rĕposatul lor părinte sufletesc, când mai auḑiră odată vocea aceluia, leşinară aşa, că alţii au trebuit se le ia şi sĕ le depărteze de lângă sicriu. Preotul lăsà sĕ se tipăréscă în fonograf şi meritele impreună cu obicinuitele laude la adresa rĕposatului, dar, precum se vede, în minutul, când a vorbit despre acestea, l'a năpădit plânsul, căci vocea fonografului deodată s'a íntrerupt şi a inceput sĕ dea sunetele unei voci înecate de plâns, ceea ce s'a putut auḑí atât de acurat, încât şi cei de faţá începură cu toţii sĕ plângă şi cu asta s'a şi terminat ceremonia inmormêntărei.

* (Negoţul cu fete în Orient). Negoţul ce se face cu fetele din Austo-Ungaria în Orient şi în special în Constantinopol, cuprinde teren tot mai mare. Cu tóte insistările ambasadei austro-ungare, acest negoţ se continuă pe o linie întinsă şi capĕt un póte sĕ i se pună, deóre-ce sau neguţătorii se pun sub scutul representanţilor strĕini, sau fiinţele nenorocite sunt ademenite cu promisiuni. Aşa în ḑilele trecute succese ambasadorului a stringe vre-o 40-50 astfeliu de fiinţe şi a le îmbarcá spre a le trimite în Austro-Ungaria cu consimţĕmêntul lor. La îmbarcare însĕ tóte au declarat că n'au cu ce trăí în Ungaria şi aşa representantul austro-ungar abia a putut trimite 6—7 fetiţe minorene, unele chiar sub 13 ani. Ce miserie!

* (Rectificare.) In varietatea: *„Incetăţenire"* publicată în Nr. precedent s'a făcut unele greşeli de tipariu cari alteréză cu totul sensul cel adevĕrat, pentru aceea o reproducem din nou în forma sa corectă: După cum cetim în foile din Bucuresci, dlor Dr. Victor Babeş şi Dr. Emil Puşcariu li s'a acordat calitatea de cetăţeni români.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1890.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1889—90.

(Urmare.)

II. Publicaţiunile academiei.

Tipările, cari s'au făcut din diferitele publicaţiuni ale academiei sunt următórele:

1. Din Anale s'a tipărit şi publicat:

a) Partea I a tomului XI, cuprinḑênd partea administrativă şi desbaterile anului 1888—89.

b) Din tomul X, partea care cuprinde memoriile secţiunei istorice s'a terminat şi publicat, după-ce s'au adaus următórele memorii:

Moratoriu. — Comunicaţiune de V. A. Ureche.

Autografele lui Varlaam metropolitul. — Comunicaţiune de V. A. Ureche.

Istoria evenimentelor din Orient, cu referinţă la principatele Moldova şi Valachia, din anii 1769—1774 scrisă de biv vel Stol. Dumitrache şi editată, după copia lui Nicolae Pitişteanul din 1782, de V. A. Ureche.

c) Indicele alfabetic general pentru volumele XI din seria I şi I—X din seria II este terminat, şi se va tipărí îndată după actuala sesiune.

d) Din tomul XI este în curs de tipărire partea destinată memoriilor secţiunei istorice, din care s'au tipărit şi publicat memorile următóre:

Câteva manuscripte slavo-române din biblioteca imperială dela Viena, de Ioan Bogdan.

Cinci documente istorice slavo-române din archiva Curţii imperiale dela Viena, de Ioan Bogdan.

Diploma Bârlădénă din 1134 şi principatul Bârladului. — O încercare de critică diplomatică slavo-română de Ioan Bogdan.

Este sub presă memoriul:

Diserica din cetatea Neamţu şi documente relative la Vasile Lupu şi dómna Ruxandra; de V. A. Ureche.

e) Din acela şi tom XI, partea care cuprinde memoriile secţiunei scientifice este aprópe de tot tipărită; ea se compune din următórele memorii:

Studiu asupra climei Bucurescilor în anii 1885—88 de St. C. Hepites.

A 58-a sesiune a Asociaţiunei Britanice pentru înaintarea sciinţelor. Dare de sémă de Gr. Stefănescu.

Schiţă geologică despre partea stud-estică a carpaţilor Pocuţiei şi ai Maramurĕşului de Hugo Zapalowitcz. — Dare de sémă de Gr. Cobălcescu.

Contribuţiuni nóue la Flora României, de Dr. D. Brândză.

Plante nóue pentru Flora Dobrogei, de Dr. D. Brândză.

f) In partea din acela-şi tom. XI, care are a cuprinde memoriile secţiunei literare este încă de tipărit manuscrisul:

Medicina babelor sau spitalul descântecelor, reţetelor de doftorii şi vrăjitorii băbesci culese de Dimitrie P. Lupascu.

2. Din istoria lui Herodot, cartea I, în traducerea premiată a dlui Dem. I. Ghica s'au tipărit în cursul anului cólele 13—16, ajungênd la cap. 142.

3. Colecţiunea de basme şi cântece poporale macedo-române, care se tipăresce sub îngrijirea dlui I. Bianu, nu s'au publicat în acest an, neputêndu-se terminá facerea glosarului.

4. Nunta la români, amêndóue scrierile asupra acestui subiect de d-şóra E. Sevastos şi de dl S. Fl. Marian, a cărora valóre a recunoscut-o academia acordând în sesiunea anului 1888, celei dintâiu premiul Eliade-Rădulescu, celei de a dóua o sumă de încuragiare şi cheltuelele tipăririi, au fost date la tipariu.

Scrierea d-şórei Sevastos s'a terminat de tipărit şi s'a publicat într'un volum în 8° de VIII şi 406 pagine.

Din lucrarea dlui Marian sau tipărit până acuma 27 cóle, şi în curênd va fi terminată.

5. Au rĕmas a se tipărí în anul viitoriu:

a) Ţĕranul român de dl Gr. G. Tocilescu, lucrare premiată la 1882.

b) Catalogul monumentelor epigrafice şi sculpturale din museul naţional de anticităţi de dl Gr. G. Tocilescu.

c) Flora Dobrogei, de Dr. D. Brândză, lucrare premiată la 1887.

6. Tomul II din Psaltirea publicată românesce la 1577 de diaconul Coresi, început de colegul nostru dl B. P. Haşdeu, nu s'a putut continuá în anul trecut, sperăm însĕ că în anul viitoriu se va publicá acéstă interesantă lucrare, care va aruncá multă lumină asupra mişcărei literare la români în secolul XVI.

7. Etymologicom magnum Romaniae a fost întârḑiat din causa durerósă, pe care toţi o cunóscem. Colegul nostru dl Haşdeu a reluat acéstă mare lucrare cu o puternică stăruinţă şi ardóre, aşa încât se va puté repará întârḑierea causată de durerea, care a lovit pe iubitul nostru coleg.

8. Darul şi schimbul publicaţiunilor. In anul trecut publicaţiunile academiei au fost dăruite următórelor instituţiuni românesci de cultură:

1. Bibliotecei Camerei deputaţilor în Bucuresci.
2. „ Facultăţii de teologie din Bucuresci.
3. „ Seminariului Andreean din Sibiiu.
4. „ Protopopiatul rom. dela Făget din Bănat.
5. „ Protopopiatului românesc din Lugoş.
6. „ Scólei com. „Alesandru Ioan I" din Galaţi.
7. „ Liceului real din Brăila.
8. „ Liceului St. Petru şi Paul din Ploesci.

Nóue relaţiuni de schimbul publicaţiunilor s'au stabilit cu următórele instituţiuni scientifice din strĕinătate:

1. Biroul imperial şi regal pentru mĕsurarea gradelor, în Viena.
2. Museul Bosniei şi Herţegovinei, în Seraievo.

(Va urmá).

Loterie.

Sâmbătă în 22 Martiu 1890.

Buda: 11 68 74 2 51

Sz. 52/890 végreh. [322] 2—2

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1888 évi 379 polg. számu végrehajtást elrendelő és a Hosszuaszói kir. járásbiróságnak 1888 évi 122 polg. számu kiküldő végzése folytán a Nagy-Szebeni „Albina" hitelintézet végrehajtató részére szancsolli Ruszán Miklós és társai végrehajtást szenvedők ellen 279 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1888 évi Mártius hó 1-ik napján biróilag foglalt és 370 frt. becsült ingóságokra. Ennek folytán a Hosszuaszói kir. járásbiróság 1890 évi 54 polg. számu kiküldő végzése folytán az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ügyvéd Dr. Russu Oktavian végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 279 frt. tőke, ennek 1887 évi Oktober hó 1-ik napjától járó 6% kamatai, 43 frt 45 kr. s az eddig 38 frt. 7 krban megállitott költségek iránt — számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek szancsollon végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására határnapul **1890 évi martius hó 29-ik napjának délelött 10 órája** kitüzetik, a mikor a biróilag foglalt tárgyak: *A*) Fraczila Iuonnál 2 kancza és 1 csitkó, 10 drb. juh. *B*) Ruszán Miklósnál 10 drb. borhordó és 10 drb. disznó legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108 §-ában megállitott feltételek mellett készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igény bejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111 és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a későbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Hosszuaszón 1890-ik évi Martius hó 14 napján.

Reinerth János,
kir. bir. végrehajtó.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strěinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acéstia mulțime de predice pre Dumineci, sěrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de aměnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověțuirile lui valoróse, are sě ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite pověțuiri primite dela învěțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sě nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8^0. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sě se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsěud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurěșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducětóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěțători și preparandi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tóte sěrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8^0 mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sě fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sěrbătóre, — care arěta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sěrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însě mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni. străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcětori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvântări funebrali și iertăciuni lucrate aměsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8^0 mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douě limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8^0 mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strěine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8^0 e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sě o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sě fie un îndreptariu în mâna catecheților, învěțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sě o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8^0, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 41—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 28 Sibiiu, Joi 15/27 Martiu 1890. **Anul XXXVIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 14 Martiu.

Sórtea bărbaților mari și providențiali este ca și ei odată sĕ dispară de pe arena publicității și sĕ facă loc altora. In lume nimenea nu este necondiționat, neapĕrat ca sĕ fie.

Tot omul póte fi substituit la vreme de nevoe, și dacă cel ce se substituie nu este tocmai așa, după cum ar crede cel ce-l pune la acel loc, timpul produce alți ómeni, și aceea vin la rêndul lor și repaŕéză, ce s'a stricat și făcut rĕu de antecesorii lor, așa e în lume, și lumea fiind din ómeni compusă, după unul bun pot vení alții și mai buni, dar lumea până sĕ deprinde cu ei și cu lucrările lor îi privesce cu óre-care neîncredere.

In Germania nimenea nu ar fi putut crede ca sĕ se întêmple schimbarea, ce s'a făcut.

Cavour, întemeietoriul Italiei, se vede, că a fost mai norocos decât Bismarck. El a murit în mijlocul activității lui politice și italianii l'au deplâns atunci și îi rostesc cu pietate numele ați.

In Germania nu puteau fi deodată doi domnitori, și Bismarck era dedat se poruncéscă, dar nu se asculte. Posițiunea lui îi era fórte ușóră. Un moșneag ca Wilhelm I și un domnitoriu bolnăvicios ca Fridrich III nu avea decât sĕ se supună lui Bismarck, ca unui om providențial și incărcat de merite mari prestate în serviciul patriei. A venit la la cârmă un om în anii juneții, un om ce voesce sĕ fie numai el domnitoriu, un om ce nu imparte bucuros puterea cu altul, un om ce nu voesce se fie numai firmă și conflictul a fost inevitabil. Căldurósele scripte imperiali, nu schimbă nimica din trista realitate, că Bismarck nu putea sĕ mai rĕmână la postul seu cu manierele lui și cu voința lui de fer. Ori trebuia sĕ se supună, ori sĕ se ducă, și nelăsându se infrânt de cel mai tare, a preferit odichna. Nu-i folosesc lui nici rangurile militare, nu-i ajută nici ridicarea la archiduce, dacă a trebuit sĕ cedeze puterea din mână până e incă viu și până firele diplomației le scia încă ținea cu atâta dibăcie în mâni. Tóte aceste sunt numai nisce semne din afară, cari pe un om de ambițiunea unui Bismarck nu-l vor mulțumí în veci.

De se întêmpla ca un atare om sĕ móră, — Germania întrégă s'ar fi îmbrăcat în doliu, dar fiind în viață și delăturat dela postul seu, vederile se împart.

Clericali fac fețe vesele și aștéptă țile mai bune ca în timpul, când Bismarck a ridicat mănușa și a inscenat „Kulturkampful“, social democrații iau de sosit timpul de a se apropia de realisarea planurilor, ér militarii cari nu aveau nici un vot decisiv în afacerile, ce pe ei îi privesc, cred că o nóuă eră se deschide și pentru ei și pentru vederile lor. Este sciut, că în timpul din urmă nu un altul decât bĕtrânul Moltke a trebuit sĕ se retragă dela postul seu și că cu următoriul seu Waldersee a și tras degetul cancelariului de fier. Omul, care se credea atotputernic, a căţut ați din înălțimea aceea, unde l'a pus norocul armelor purtate de alții. Pentru că — sĕ ne întrebăm, ce ar fi fost ați Bismarck dacă Austria nu devenia învinsă la Königrätz, sau chiar și dacă a fost Austria învinsă, ce ar fi fost Bismarck, dacă Napoleon al III-lea nu ar fi provocat nefericitul rĕsboiu din 1870. Un diplomat ar fi fost și el ca și alții, cari după ce se retrag nu le mai aude nimenea de nume. Dar tocmai căci norocul armelor a fost în dóuĕ rênduri pe partea Germaniei, Bismarck prin acel noroc al armelor a devenit póte fără voia lui om mare în politica esternă.

In cele interne el a fost un despot din cei mai nemiloși, om care nu a cruțat pe nimene și nici pe cei ce i-au făcut servicii nu i a considerat, când nu a mai avut lipsă de ei.

Dacă Bismarck ar fi mai stat la postul seu, cine scie cum ar fi mulțumit el chiar Austro-Ungariei serviciile ce le-a făcut.

In politică nu e onorabilitate a țis singur Bismarck și cu acésta a inaugurat un sistem periculos în istoria mai nóuă și el acelui sistem trebuea sĕ cadă jertfă. Popórelor nelatine nu-l plâng și noi avem mai puțin de a plânge dispărerea unui om, care a pus Europa în arme din tălpi până în crescet, care a forțat rumperea Elsației Lotaringiei din corpul patriei mame, care și a dat învoirea la răpirea Basarabiei și carele a lucrat indirecte și póte și directe ca în Austro-Ungaria sĕ se stabiléscă egemonia germană și magiară.

Sĕ sperăm că cu depărtarea lui vor veni și la noi țile mai dulci de primăvară.

Revista politică.

Cercurile politice sunt preocupate de schimbarea ce s'a făcut în Berlin și presa și a îndreptat deocamdată atențiunea aprópe numai asupra acestui eveniment.

In schimbările personale, ce erau sĕ urmeze după demisiunea principelui de Bismarck, a întrat o pausă, dar se susține afirmațiunea, că întregul ministeriu și a depus demisiunea înaintea împĕratului Wilhelm, pentru a-i lăsá mână liberă și a-i ușurá mijlócele pentru compunerea unui nou ministeriu. In acésta cestiune s'au ținut mai multe consultări la Böttscher și în urma acestor consultări ministeriul a pășit solidar.

Neprimirea demisiunei celorlalți ministri e însĕ o dovadă, că tinerul monarch n'a voit sĕ facă de odată schimbări prea radicale în bărbații, ce i-a avut în jurul seu; și în special rĕmânerea în resortul politicei esterne a contelui Herbert de Bismarck se aduce în legătură cu împregiurarea, că monarchul vrea sĕ stea încă în relațiuni de aprópe cu fostul seu cancelariu și că contele de Bismarck se consideră ca o punte preste care împĕratul póte trece la casa principelui de Bismarck.

Foile germane însĕ asigură, că cu conducerea politicei esterne contele de Bismarck este însărcinat numai interimal, până ce se va aflá un bărbat apt, care sĕ fie harnic a pășí pe urmele antecesorului seu. In combinațiune s'a adus ambasadorul din Constantinopol Radovici, ér în locul seu se urmeze contele Herbert. Dl Radovici a declinat însĕ dela sine onórea, ce i s'a îmbiat și așa neputêndu-se resolví acésta cestiune, lucrurile au rĕmas în stadiul de mai înainte.

Foile germane se încércă tot mai mult a pĕtrunde în secretul causelor, cari au determinat pe principele de Bismarck a se retrage și astfeliu s'a escat o adevĕrată polemie.

Organul principelui combate afirmațiunile, care susțin, că principele s'a retras, căci n'a fost de acord cu proiectele presentate congresului international, deóre-ce încă pe timpul bĕtrânului monarch Wilhelm I s'a esprimat însu și despre reducerea sarcinilor lucrătorilor și astfeliu acésta idee ar fi numai idee sulevată de dênsul.

In fața argumentelor sdrobitóre, cele aduc însĕ celelalte organe cu privire la retragerea principelui și organul seu trebue se cedeze și sĕ se mulțăméscă adese-ori ale înregistrá simplu făr a mai face și comentarii.

Scirile din Berlin constată o încordare și mai mare între monarch și Bismarck decât cea sulevată până acum. Principele a *respins* demnitatea de duce de *Lauenburg* sub cuvênt, că nu are avere corĕspondĕtóre acestei demnități. Foile, care se cred inspirate din partea principelui, afirmă că principele a fost chiar indignat, când a auțit de acésta disposițiunei a împĕratului și s'a esprimat, că împĕratul nu scie sĕ i remunereze meritul decât încărcându-l cu titluri, de care n'are lipsă și pe care el le a mai rĕspins și că

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

644. Ómenii își arată omenia lor la 5 feliuri de întêmplări, când își întemeéză norocul lor pre nenorocirea altora; când vor ca sĕ-i iubéscă muerile cu sila, arĕtând către dênsele mai multă urîciune decât dragoste; când se silesc sĕ se arete imbunătățiți, fiind între desfătăciuni și între rĕscóșe, când caută sĕ facă pretini nenădăjduind dela ei nici un folos, și când fiind pretini, nu vor sĕ facă nimic spre ajutoriu pretinilor sei la nevoile lor.

645. Omul se feresce și se isbăvesce de tótă bănuiala rea cu prostimea lui.

646. Tăcerea este un acoperemênt, sub care se ascunde cel neinvĕțat.

647. Rana cea mai vătĕmătóre este cea ce vine dela mâna pretinului.

648. Cel ce cheltuesce mai mult decât este venitul lui, în cea mai de pe urmă sĕrăcesce.

649. Rênduiala și cumpătarea sunt lăudate întru tóte lucrurile, ér mai ales întru trebile isprăvniciei.

650. Sĕracii au pururea mânile deșarte, și cu anevoie dobêndesc ceea ce pochtesc.

651. Cel ce are strinsă inima lui este mai rĕu decât cel ce nu are tinsă mâna lui.

652. Tot omul mai bine procopsesce cu meșteșugul lui decât cu alte lucruri.

653. Precum apa, măcar de ar fi cât de curată, nu póte sĕ albéscă o haină négră, așa nici învĕțătura cea bună nu póte schimba firea cea rea.

654. Când te apropii de cei mari, închinăciunea sĕ-ți fie pe scurt, vorovesce puțin și te depărtéză curênd.

655. Lumea este fórte strimtă pentru doi neinvĕțați, ce se pricesc între eiși.

656. Póte sĕ se înșale zidirea, ér nu ziditoriul.

657. Trei feliuri de ómeni plécă spre impotivire: cel supus, ce nu dă stăpânului seu cea ce este datoriu; bolnavul, ce își ascunde bóla sa de doftor, și cel ce nu-și arată sĕrăcia sa la pretenul seu.

658. Cel ce nu are mâna sa tinsă, are pururea inima lui închisă.

659. Cel ce n'are preteni, s'ar cădé sĕ despărță mai bine într'o pustie, decât sĕ trăéscă între ómeni.

660. Nu toți ceia ce se vĕd a fi pretini sunt adevĕrat așa, că de multeori socotind, că vom fi aflat un pretin credincios, ne înșelăm.

661. Cel ce n'are puținică răbdare la câștigarea învĕțăturilor, suspină apoi multă vreme întru întunerecul neînvĕțăturii.

662. Nu te amesteca adese cu cei rĕi, pentru căci va ajunge amestecarea ce vei avé cu dênșii sĕ te facă vinovat, măcar de vei fi și drept.

663. Nu împrumuta cu nimic pre pretenul teu, de pochtesci sĕ rămâie întru multă vreme preteșugul teu.

664. Norocit este cela ce are sănĕtatea sa.

665. Înțelepciunea este nebunie la cei fără de minte, precum și nebunia este nebunie lângă cei înțelepți.

666. Cel ce pătimesce mai puținel, trăesce mai mult.

667. Fii împreunat cu ómenii, că singurătatea este jumĕtate de nebunie.

668. Cu cât mai mult nădăjduesci, cu atâta mai mult pătimesci.

669. Pre ómeni putem sĕ-i socotim împărțiți în 4 rênduele: cei dintâi au lipsă de de fiesce ce lucru în céstă lume, ér în ceealaltă au din tóte lucrurile mare îndestulare; cei de a dóua au de tóte în lumea acésta, éră în ceealaltă au lipsă de tóte; celor de a treia nu le trebuesce de nici unile, și sunt fericiți și într'acéstă lume și în ceealaltă; ér cei de a patra n'au nimic, nici în céstă lume, nici în ceealaltă.

(Va urmá.)

tot atunci Bismarck s'a esprimat asfeliu: *„Le roi me reverra“*, regele va mai avé lipsă de mine.

Incât privesce situaţiunea politicei esterne însu-şi principele de Bismarck s'a esprimat, că ea este asigurată încât se póte manţinea şi mai departe actuala situaţiune.

Ministrul nostru de esterne contele Kalnoky astéptă ocasiunea bine venită pentru a puté declará, că politica esternă şi în special raporturile dintre Germania şi monarchia nóstră n'au suferit nimica prin retragerea cancelariului. Acésta intenţionéză sĕ o facă şi ministrul preşedinte italian în camera deputaţilor.

Foile ruse consideră însĕ retragerea cancelariului ca o schimbare esenţială a situaţiunei europene. Ele nu se ocupă de urmaşul lui Bismarck, căci ori cine va fi el, politica trebue sĕ ia altă direcţiune, căci numai póte fi o altă mână de fer, care sĕ o dirige după plac.

Ocupaţiunile domestice în scólele nóstre poporale.

Din ţinutul Zarandului 11 Martiu 1890.

Nu odată ţi se întêmplă în scólă, că elevii 'ţi vin cu ocupaţiunile domestice nefăcute, sau apoi lucrate rĕu. Il întrebi pe elev: pentru ce nu şi a făcut ocupaţiunea? El 'ţi rĕspunde, că părinţii i au dat de lucru, sau că nu i-a ajuns timpul. Ér causa că a lucrat rĕu, o pórtă de multe ori insuşi invĕţătoriul, fiind-că nu a pregătit destul pe elev, ca sĕ-şi pótă lucrá tema dată. Câte odată însuşi părinţii ni se plâng, că pruncii sunt prea ingreuiaţi cu multele ocupaţiuni domestice. Acésta se întêmplă cu deosebire acolo, unde sunt mai mulţi învĕţători şi propun studiile după specialitate. Aceste şi alte motive destul de grave au făcut pre ómenii de scólă sĕ-şi pună întrebarea: óre sĕ se dea ocupaţiuni domestice elevilor, sunt ele de neapĕrată trebuinţă? şi nu este óre suficient a dá învĕţătoriul numai ocupaţiuni scolastice, pre cari prunci sĕ le esecute sub nemijlocita supraveghiare a învĕţătoriului? Unii pedagogi sunt cu totul contra ocupaţiunilor domestice, şi négă — cel puţin la părere — învĕţătoriului dreptul de a se folosí de timpul liber, ce-l are elevul afară de scólă.

Alţii, cei mai mulţi, sunt de părerea, că scóla nu-şi póte ajunge scopul seu intru promovarea instrucţiunei şi educaţiunei în sinul poporului, dacă nu va puté dispune în parte şi de timpul liber afară de órele de scólă ficsate.

Primul lor motiv este: órele de prelegere sunt ficsate în fie-care scólă, acele sunt menite pentru instrucţiune, pentru ocupaţiuni. Atâta şi mai departe nu se estinde dreptul învĕţătoriului. Órele, ce le petrece pruncul afară de scólă, sunt óre libere asupra cărora dispune familia, şi în parte elevul. Chiar de aceea un invĕţătoriu nu póte constringe pe elevii sei a face ocupaţiuni domestice, cu atât mai puţin nu póte şi nu este ertat unui învĕţătoriu a pedepsí pe un elev, dacă nu şi-a făcut ocupaţiunea, sau dacă a făcut o, a lucrat o cu uşurătate încât nu scí, ce sĕ alegi din ea.

Al doilea motiv, şi unul dintre cele mai firme este: pruncii în general lucră rĕu ocupaţiunile domestice, astfeliu învĕţătoriul ca sĕ le îndrepteze, perde mai mult timp cu ele, ca şi când le ar fi dat ocupaţiuni scolastice. Se întêmplă şi aceea, că unii învĕţători mai comoḑi, ca se nu ḑic leneşi, nu coreg ocupaţiunile, şi atunci tot lucrul scolariului este timp perdut, fără nici un profit pentru el.

De cât sĕ dai ocupaţiuni domestice şi se nu le coregi, mai bine nu dai de loc! Unde numĕrul elevilor în o clasă este mare, 50—60 inşi, acolo corectura este anevoiósă.

Al treilea motiv este: scolarii în mare parte pre acasă, se folosesc cu afacerea ocupaţiunilor domestice de ajutor strĕin, ori apoi decopiază d. e. din comput întréga ocupaţiunea dela alt elev, şi astfeliu el nu a profitat nimic din ocupaţiune, de altă parte şi învĕţătoriul póte sĕ fie indus în eróre, dacă clasifică şi după ocupaţiunile de acasă.

In urmă se face apel la ambiţiunea şi destoinicia învĕţătoriul şi se afirmă că: învĕţătoriul diligent şi destoinic are destul timp în scólă pentru ocupaţiuni, şi nu este avisat a dá ocupaţiuni şi domestice. El póte sĕ-şi ajungă scopul şi numai folosind timpul prescris de lege şi autorităţile lui scolar.

Mai importante, şi din esperinţă bună constatate ni se par motivele celor ce sunt pentru darea de ocupaţiuni domestice elevilor. Chiar de aceea — cu deosebire învĕţătorii din scólele nóstre populari — trebue sĕ dea ocupaţiuni domestice.

In general normativul nostru scolar nu interḑice, ba chiar impune ocupaţiunile domestice, prin urmare învĕţătoriul nu numai că are dreptul, dar are şi datorinţa ca sĕ se foloséscă în ajungerea scopului seu, şi de órele libere, ce le are pruncul afară de scólă.

De altcum nici la noi, dară nici în alte state, nimenea nu a contestat învĕţătoriului dreptul de a reţiné pre un elev leneş — în clasă, după óra de prelegere, pentru-ca sĕ şi înveţe lecţiunea neglésă sau sĕ şi facă ocupaţiunea, ce a lucrat rĕu, sau nu a făcut-o de loc. Şi dacă i-se recunósce odată acest drept învĕţătoriului, pentru ce se nu i se dea dreptul a dá şi ocupaţiuni domestice, dacă aceste sunt de lipsă, pentru a puté percurge materialul de învĕţământ prescris; şi dacă pre acésta cale elevii pot face progres. Mai departe este un drept necontestabil de a priveghiá învĕţătoriul asupra purtărei morale a elevului şi afară de sólă spre a i puté cunósce mai bine individualitatea; tot astfeliu va avé deci dreptul a-l ocupá pre elev şi afară de scólă, încât activitatea elevului sĕ fie intensivă, suplinind, ceea-ce órele de scólă nu au fost în stare sĕ facă. Nu trebue însĕ nici când a cădé în estrem, şi ai răpí elevului tot timpul liber, îngreunându-l preste mĕsură cu tot feliul de ocupaţiuni domestice. In astfel de casuri casa părintéscă trebue sĕ facă a front învĕţătoriului şi autorităţile scolari. Ocupaţiunile domestice, pre cari e necesitat un învĕţătoriu a le dá elevilor sunt: învĕţarea lecţiunei — de rost, esceptionând despărţĕmêntul I — deprinderi în scriere, scrierea de cifre, desemnul, teme din comput, ocupaţiuni din gramatică, ocupaţiuni stilistice. Greşit şi de condamnat lucru este d. e. a dá unui elev a scrie un cuvênt, sau o proposeţiune de 30—40 ori; fiind-că elevul l'a scris greşit primadată. Acésta disgustă şi-l face pe elev indiferent. Mai trist este, când se dă unui elev ca sĕ decopieze o lecţiune întrégă fiind că n'a sciut-o de rost. Casurile aceste se pot înmulţí. Invĕţătoriul în atari casuri sĕ se pună el în posiţia scolariului, şi mintea i va dictá, ce are de făcut, ca sĕ nu îngreuneze în deşert pe elev şi fără nici un scop.

Ca reguli generali în darea de ocupaţiuni domestice pot serví următórele:

Numai astfeliu de ocupaţiuni domestice sĕ se dea pruncilor, prin a căror resolvire elevul câstigă spiritualminte, şi încât acelea corĕspund împregiurărilor locali şi casnice. Se nu se dea nici când ocupaţiuni, cari nu se put duce în îndeplinire, fie din causa pruncilor, fie din causa puţinului timp fisic, de carele dispune elevul acasă.

Ori-ce ocupaţiune, ce se dă elevului sĕ o pregătim astfeliu, încât elvul sĕ o pótă face. Bine trebue sĕ luăm aminte şi la timpul, în care are sĕ facă pruncul ocupaţiunea domestică; astfeliu ar fi absurd ai dá elevului ocupaţiunea domestică în scris în órele de améḑi când scim că după améḑi are se memoriseze ceva.

Unde sunt mai mulţi învĕţători în acea-şi clasă, trebue sĕ fie cu mare băgare de sémă directorul, ca sĕ nu se dea mai multe ocupaţiuni domestice în scris de odată, pe cari elevul sĕ nu le pótă face dispunênd de prea puţin timp. Intreg colegiul didactic trebue se aibă aici stabilit un plan după care sĕ se dea ocupaţiunile domestice, pe cât numai e posibil a se face.

La facerea ocupaţiunilor domestice, pe cât numai e posibil trebue sĕ fie eschisă conlucrarea unei alte persóne. De altcum unele ocupaţiuni sunt de natură, încât nu e posibilă conlucrarea strĕină.

La învĕţarea de rost d. e. elevul însuşi trebue sĕ studieze, la decopierea unei piese, etc. La ocupaţiunile scripturistice, gramaticali, stilistice, apoi la afacerea temelor din comput, adesea sĕ întêmplá ca o treia persónă sĕ lucre temele şi elevul numai sĕ decopieze după altul. Invĕţătoriul aci va trebuí se purcéda cu tótă atenţiunea, deoparte ca ocupaţiunea dată domestică, sĕ o pregătéscă astfel ca elevul sĕ pótă de sine lucra, şi se nu fie avisaţi la ajutoriul altora. De altă parte ori ce ocupaţiune domestică învĕţătoriul se o revadă, şi corégă. Pentru ca se nu pérdă prea mult têmp cu corectura póte sĕ se foloséscă de ajutoriul elevilor din despărţĕmintele superióre, sau de elevii mai buni. Pre încetul urmând astfel, elevii vor aduce ocupaţiuni domestice bine lucrate.

Ocupaţiunile corese, dacă în general sau făcut multe corecturi, va fi bine sĕ se scrie de nou.

Bine sistemisate ocupaţiunile domestice, şi bine împărţite ne fac servicii fórte mari instrucţiunei, mai vĕrtos nóue învĕţătorilor români cari avem de a face cu 4—6 despărţĕminte în o singură clasă.

Corespondentul

Raportul direcţiunei

institutului de credit şi economii „Albina“, ce se va cetí în adunarea generală a XVII, din 29 Martiu, 1890.

(Urmare.)

Imprumuturi pe efecte:

Starea cu 31 Decembre 1888 a fost de 207 împrumuturi de	fl.	92,300 35 cr.
în decursul anului s'au mai dat 161 împrumuturi de	fl.	30,060 21 cr.
resultând un total de 368 împrumuturi de	fl.	122,360 56 cr.
din cari s'au achitat 151 împrumuturi de	fl.	54,474 31 cr.
remânênd la finea anului 1889 217 împrumuturi de	fl.	67,886 25 cr.
faţă de anul precedent o scădere de	fl.	24.414 10 cr.

Credite de cont-curent:

Starea acestui ram a fost cu finea anului 1888 de 33 împruturi de , ...	fl.	117,680 53 cr.
în decursul anului 1889 s'au mai acordat 25 împrumuturi în sumă de . .	fl.	458,480 75 cr.

Cerşitórea din Locarno.

(De H. de Kleist.)

La pólele Alpilor, în Italia superióră lângă Locarno, era un castel vechiu, aparţinĕtoriu unui marchis, ale cărui ruine şi acum se pot vedé venind dela St. Gotthard. Int'una din odăile cele mari şi înalte ale castelului s'a culcat odată — din mila stăpânei — pe nisce paie o femee bĕtrână şi bolnavă, carea venise la uşă cerşind. Marchisul, carele venise dela vênătóre întrà din intêmplare în aceea odaie, unde se obicinuia a şi pune puşca, poruncì nĕcăjit femeei sĕ se scóle din unghiul, în care zăcea şi sĕ se ducă după cuptoriu. Femeea, voind sĕ se ridice, alunecà cu cârja pe padimentul luciu şi se vătĕmà în mod periculos la crucea spinării, încât, deşí se sculà cu nespusă ostenélă şi se duse deacurmezişul odăii, după cum 'i se poruncise, dar ajungênd după cuptoriu între gemete şi suspine, căḑù jos şi murì.

După mai mulţi ani dela acéstă întêmplare ajungênd marchisul din causa rĕsboiului şi a recoltei slabe în perplesitate de bani, venì la dênsul un cavaler din Florenţa, carele voia sĕ-i cumpere castelul pentru posiţiunea lui cea minunată. Marchisul, care doria mult acest têrg, ḑise soţiei sale sĕ aşeḑe pe strĕin în odaia amintită, carea era neocupată, dar arangiată fórte frumos şi bogat. Dar cât de surprinşi fură soţii, când pe la meḑul nopţii vení cavalerul la dênşii palid şi spăriat, asigurându i sus şi tare, că în odaia aceea nu e lucru curat, căci un ce nevĕḑut s'a sculat în colţul odăii cu un sgomot ca şi când ar fi zăcut pe paie, s'a dus apoi încet şi neputincios deacurmezişul odăii şi a căḑut jos după cuptor între gemete şi suspine.

Marchisul, spăriat — nici el nu scia de ce — îşi bătù joc de cavaler silindu-se a ride şi ḑise, că se va sculá numai decât şi pentru linistea lui va durmì cu dênsul în odaie. Cavalerul însĕ se rugă se aibă bunătate a-i concede sĕ se culce pe un divan, în odaia lui de durmit, şi când se făcù ḑiuă prinse caii la trăsură, îşi luà rĕmas bun, şi se duse.

Acéstă întêmplare, carea produse sensaţie estraordinară, inspăimântà, înt'run mod fórte neplăcut marchisului, şi pe alţi cumpărători. Şi fiind-că între personalul castelului se lăţise, cine scie cum, vorba, că pe la meḑul nopţii umblă ceva prin odaia aceea; pentru a combate acéstă faimă în mod hotăritor, marchisul se hotărí sĕ cerceteze însuşi lucrul în nóptea următóre. Séra poruncì deci sĕ i se facă patul în odaia amintită şi astéptă privegiând meḑul nopţii. Dar cât de mare-i fù spaima, când la óra duhurilor într'adevĕr auḑì sgomotul estraordinariu. Părea, că se ridică un om de pe paie, merge deacurmezişul odăii şi cade după cuptor între gemete şi suspine.

A dóua ḑi, când venì jos, îl intrebà marchisa despre resultatul cercetării şi fiind-că el privia cu frică şi cutremur în jurul seu — şi după-ce încuià uşa — îi spuse, că faima cu necuratul se baséză pe adevĕr, ea se spărià ca nici odată în viaţa ei şi il rugà că inainte de a face cunoscut acest lucru, sĕ l mai cerceteze odată cu sânge rece în societatea ei. Dar şi ei amêndoi, dimpreună cu un servitoriu credincios, pe care l luaseră cu sine, auḑiră în nóptea următóre acela-şi sgomot neesplicabil şi numai dorinţa arḑĕtóre de a vinde castelul cu ori ce preţ i-a făcut a suprimá în faţa servitoriului spaima, ce ia cuprins şi a dá lucrului o faţă şi o esplicare óre-care. admisibilă. In séra ḑilei a treia, când se suiau earăşi amêndoi pe trepte ca sĕ afle causa acelei aparinţe, venì din întêmplare cânele de casă, pe care-l sloboḑiră din lanţ, la uşa odăii cu pricina, şi ei, fără de a scí ce fac, póte cu intenţiunea involuntară de a mai avé lângă sine şi o treia fiinţă viuă, luară cânele cu sine în odaiă. Acolo aprinseră dóuă luminări pe masă, şi se culcară către 11 óre, marchisa imbrăcată, marchisul cu pistol şi sabiă lângă sine, şi cercau a omorí vremea povestind, ér cânele se culcă în mijlocul odăii cu botul pe picióre şi adormì. Tocmai la meḑul nopţii se auḑì de nou sgomotul inspăimêntoriu, cineva, pe care nimenea

făcêndu-se total de 58 împrumuturi în sumă de	fl.	576,161 28 cr.
din care s'au restituit 14 împrumuturi în sumă de	fl.	313,640 52 cr.
remânênd cu finea anului 1889 44 împrumuturi în sumă de	fl.	262,520 76 cr.

o crescere de fl. 144,840 23 cr. faţă de anul precedent.

Imprumuturi pe producte:

Starea cu finea lui Decembre 1888 a fost 22 împrumuturi în sumă de	fl.	27,633 39 cr.
în decursul anului s'au mai acordat 19 împrumuturi în sumă de	fl.	61,473 02 cr.
totalul 41 împrumuturi în sumă de .	fl.	89,106 41 cr.
din acestea s'au rĕspuns 22 împrumuturi în sumă de	fl.	72,443 88 cr.
remânênd cu 31 Decembre 1889 19 împrumuturi în sumă de	fl.	16,662 53 cr.

o scădere faţă de anul precedent de fl. 10 970 86 cr.

Monetă:

Starea cu 31 Decembre 1888 a fost	fl.	702 82 cr.
în decursul anului s'au mai cumpĕrat de	fl.	103,447 22 cr.
totalul	fl.	104,150 04 cr.
din aceste s'au vêndut	fl.	102,946 86 cr.
şi au rĕmas cu 31 Decembre 1889 .	fl.	1,203 18 cr.

Miscarea cassei în decursul anului 1889:

Întrate, la centrală fl. 6.959,343 93 cr., întrate la sucursuală fl. 4.485,594 17 cr., suma întratelor fl. 11.444,938 10 cr.

Eşite, la centrală fl. 6.962,524 41 cr., eşite la sucursuală fl. 4.495,836 66 cr., suma eşitelor fl. 11.458,361 07 cr. — Totalul fl. 22.903,299 17 cr.; cu fl. 3.423,990 26 cr. mai mult ca în anul precedent.

Revirementul în giro-conto băncei austro-ungare a fost în anul espirat de fl. 5,225,874 92 cr., ér revirementul prima notei a fost de fl. 4.424,348 92 cr.

Din bilanţul general al anului 1889 resultă că:

Suma activelor institutului este cu fl. 559,117 15 cr., ér' suma venitului brut cu fl. 37,792 75 cr., mai mare ca în anul premergĕtoriu.

Subtrăgênd din venitul brut al anului de	fl.	345,711 37 cr.
totalul eşirilor cu	fl.	291,841 49 cr.
resultă un profit curat al anului de . .	fl.	53,869 88 cr.

cu fl. 3,805 45 cr. mai mare ca în anul precedent.

Aceste date dovedesc prosperarea continuă a institutului, dovedesc un progres însemnat în toţi ramii principali ai operaţiunilor nóstre, şi dacă progresul nu se manifestă şi la cifra profitului curat în proporţiunea în carea s'au sporit afacerile, causa este tendenţa observată şi în trecut de institutul nostru, de a combiná interesul acţionarilor cu acela al clientelei sale.

Siguri, că în puterea desvoltării ce au luat afacerile, şi făcênd favoruri clientelei nóstre vom fi în stare a dá acţionarilor cel puţin dividendă de 10 %, la carea am stat 9 ani de ḑile, — am redus şi în anul espirat etalonul intereselor la împrumuturi în mod considerabil, din contră nu l'am redus la depuneri, şi astfeliu acei cari au împrumutat dela noi au respuns interese de 5—6 % în cont curent şi lombard, 6 %, 6 ½, 7 şi 8 % la escompt şi 7 % la hipotecare, provisiune n'am luat numai la afaceri de bancă, ér deponenţii au primit tot 4 ½ şi 5 % ca mai nainte, plătind noi pentru dênşii şi contribuţiunea de 10 % după interese şi cu tóte acestea suntem în stare a propune urcarea dividendei cu 1 %, realisând un profit curat cu aprópe fl. 4000 mai mare decât în anul precedent, — ér dacă nu acordam favorurile amintite, profitul curat era mai mare cel puţin cu fl. 20,000.

Debitorilor nostri agronomi, cu considerare la recolta slabă, şi la bóla de unghii şi de gură la vite, din care incident s'au oprit şi têrgurile, — le-am mai făcut şi acel favor, că unde a fost necesitate, şi unde s'a putut fără periclitarea intereselor institutului, le-am înlesnit prolungirile la escompt, şi le-am acordat respirii la respunderea anuităţilor.

Astfeliu credem, că am făcut tot posibilul ca sĕ corespundem tuturor asceptărilor ecuitabile, ce se pot face faţă cu un institut de bani din provincie.

Cu bucurie constatăm şi de astădată, că spiritul de economie a prins deja rădecini adênci la la poporul nostru, ceea-ce dovedesc depunerile numĕróse, din cari o mare parte sunt dela poporul ţĕran din tóte părţile patriei nóstre, ér încrederea de care se bucură institutul nostru la toţi factorii competenţi în cestiuni de bani, o dovedesc în modul cel mai elocuent depunerile de fl. trei milióne şi jumĕtate, cari numai în anul espirat s'au sporit cu fl. 600,000, şi împregiurarea, că nu putem produce atâtea scrisuri fonciare cu 5 % câte ni se cer, ér din partea institutelor mari din capitală ni se ofer credite însemnate, de cari nici nu ne folosim. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Imnul popular). Precum se scie imnul poporal de mult timp nu s'a mai esecutat în forma sa originală, după composiţiunea lui Hayden, ci înpestriţat cu multe garnisituri. Administraţiunea supremă a armatei a hotărît a delăturá aceste accidenţe şi a se cântá imnul în tótă originalitatea lui. Spre scopul acesta s'a încredinţat dirigentul capelei militare din reg. 84 de inf. Komzac, ca sĕ orchestreze piesa după original, avênd de basă autograful lui Hayden. Orchestra s'a produs înaintea ministrului de resbel Bauer, a comandantului Schőnfeld şi a altor oficeri superiori, ér ca bărbaţi specialisti au asistat dirigentul capelei de curte şi directorul teatrului de curte. Imnul a fost esecutat în tocmai şi a plăcut fórte mult. Se astéptă acum numai aprobarea preinaltă pentru a fi éráşi introdus la întréga armată.

* (Decisiunea sf. sinod al bisericei autocefale din România.) Sf. sinod a luat următórea decisiune subsemnată de I. P. S. metropolitul primat şi 6 episcopi, cu privire la icónele, architectura şi ornamentaţiunea bisericilor din tótă ţara:

1. Preasânţiţii episcopi eparchioţi sĕ supraveghezo cu dinadinsul în jurisdicţiunea lor, ca pictura, architectura şi ornamentaţiunea, care se va introduce de acum înainte, fie prin bisericile cele vechi, fie prin cele nóue sau reînoite — sĕ fie conform stilului bizantin, deja în us în biserica nóstră română autocefală drept măritóre de rĕsărit.

2. Sĕ pună îndatorire preoţilor şi epitropilor tuturor bisericilor ca înainte de a se contractá zugrăvirea unei biserici sĕ se presinte la aprobarea prealabila a chiriarchiei tablourile, ce au a se introduce în biserică, cu modelurile lor de zugrăvélă.

Aceea şi regulă se va urmá şi în ceea ce privesce architectura şi ornamentaţiunea bisericilor.

3. Sĕ oblige pe preoţi a nu primí în biserică spre sânţire, de cât numai icóne, cari sunt aprobate şi recomandate de chiriarchie sau eşite din atelierele pictorilor nostri români cunoscuţi şi aprobaţi cel puţin de doi sau trei chiriarchi ai ţĕrei.

Icónele cele nesânţite după ritualul sântei nóstre biserici se vor scóte cu încetul de prin casele crestinilor prin influinţa morală a preoţilor şi în locul lor sĕ li se recomande cele autorisate de chiriachie.

4. Sĕ cérĕ autorităţilor judeţelor ca sĕ îndatoreze pe primari a respectá şi ei din partele dispoziţiunile de mai sus şi a nu permite vînḑarea de icóne şi obiecte sacre în cuprinsul administraţiunei lor, rĕmâind ca aceste obiecte crestine sĕ li se procure numai prin biserica parochială.

5. Prescurile se vor fabricá de femei crestine pióse.

6. Abaterea dela disposiţiunea a dóua de mai sus, va atrage pentru preoţi caterisirea şi pentru epitropi distituirea şi darea lor în judecată, spre a se despăgubí parochia de suma chieltuită cu pictura, architectura şi ornamentaţiunea contrare disposiţiunilor bisericei nóstre române autocefale drept măritóre de rĕsărit.

7. Biserica a cărei pictură, architectură şi ornamentaţiune s'a făcut contra acestor disposiţiuni este şi va rĕmâné închisă.

8. Abaterea dela disposiţiunea a treia se va pedepsí întâiu cu oprire pe trei luni, al doilea cu oprirea pe un an, şi al treilea cu caterisirea.

* (Limba grecéscă.) In ministeriul de culte şi instrucţiune s'a conchemat pe 31 Martiu o comisiune compusă din bărbaţi specialisti, cari se desbată, ce obiecte sunt de a se întroduce în planul de învĕţământ în locul limbei eline.

* (Cercuri notariale.) Dela 1 Maiu a. c. n. intră în vigóre disposiţiunea ministerială, conform căruia s'a creat un cerc notarial judecătoresc în Ocna-Sibiului şi altul în Blaş.

* (Memorand) Asociaţiunea ungară naţiunală de agricultură a adresat ministrilor de agricultură şi de comerciu un memorand, în care se pronunţă într'un mod puţin favorabil cu privire la încheerea unei convenţiuni vamale cu România. Autorii memorandului espun, că bucatele din România nu sunt de lipsă pentru monarchie, deóre-ce debuşeurile monarchiei pe pieţele din orient sunt de tot nefavorabile. Incât privesce industria Ungariei ea nu aduce pagube atât de enorme, câte s'ar produce prin renoirea convenţiunei vamale.

* (Metropolitul Michail dat în judecată.) Metropolitul Michail al Sêrbiei se află în o posiţiune nu prea plăcută. Afacerea se reduce încă la anii 1877—78, pecând metropolitul juca fórte mult la bursă. Fiind aprópe de a se ruiná, signà la o cassă în Budapesta un bilet în valóre de 60.000 fl. De atunci metropolitul a fost mult timp în Rusia şi aşa abia într'un târḑiu putù sĕ-l afle în Moscva. Intrebat fiind, dênsul negà, că ar fi subscris vre-un astfeliu de bilet, reîntorcêndu se în Sêrbia, banchieriul ii presentà din nou biletul, dênsul recunoscù, că subscrierea e ca a sa, negà însĕ că ar fi subscris. Banchieriul recurse la tribunal, metropolitul a declarat însĕ, că în calitate de cap al bisericei nu-l póte judecá tribunalul civil. Advocatul banchieriului a însinuat apel la curtea de cassaţie şi acum se astéptă decisiunea acesteia, deóre-ce este primul cas, în care se judecă de tribunal un cap al bisericei sêrbesci.

* (Siguranţa publică.) Bĕtrânul Dimitrie Savici din Lipova în vêrstă de 66 ani şi soţia sa în etate de 68 ani au fost găsiţi măcelăriţi în locuinţa lor. Instrumentele, cu cari i-au măcelărit s'au aflat tóte lângă victime. Măcelul a fost impreunat cu jaf. De urma criminarilor nu s'a dat încă.

* (Stêrpirea animalelor sĕlbatice.) In urma votărei representanţii comitatense şi a aprobărei ministeriale, comisiunea economică a comitatului Sibiiu face cunoscut, că şi în anul acesta se vor impărţí premii în suma totală de 150 fl. pentru stêrpirea animalelor sĕlbatice daunătóre de pe teritoriul comitatului Sibiiu, şi anume: pentru un puiu de urs 4 fl.; de cel puţin 1 an 6 fl.; pentru o ursóică de cel puţin 1 an 8 fl.; pentru un puiu de lup ori purcel sĕlbatic 2 fl.; pentru un lup ori porc sĕlbatic 3 fl.; pentru o lupóică ori scrofă sĕlbatică 5 fl. Cei-ce au drept sĕ reflecteze la aceste premii, sĕ se adreseze în decurs de cel mult patru sĕptĕmâni dela prinderea ori omorirea animalului la autoritatea civilă, la pretură sau magistratul din jurisdicţiunea, în care se află, spre a-i eliberá un certificat, prin care 'şi validitéză dreptul.

* (O regiune tare sănĕtósă.) Din Engelhartizell (Austria superióră) se scrie: In ḑilele acestea a născut femea Francisca Ertl al 24-lea copil. Douĕḑeci şi patru de copii e o bogăţie rară. Cei trei morţi din urmă ai acestei comune au avut o etate de 267 ani, adecă a fost unul de 95, altul de 87 şi al treilea de 85.

* (Inmulţirea cavaleriei.) După o împărtăşire a ḑiariului „Armee und Marine-Zeitg.“ în anul viitoriu se va formá un nou regiment de dragoni, a căruia întregire se va face în ţĕrile de corónă austriace şi va fi staţionat în Austria.

* (Un defraudator.) Poliţia din Cluş în urma unei denunţări a pus mâna pe Wahlkamph, director de bancă în Francfurt. Arestatul négă a fi defraudat şi se opune a fi dat pe mâna judecătoriei din Germania, sub cuvênt, că e supus ungar. Negările sale sunt însĕ zadarnice. El e capul unei familii cu 6 copii.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu publică concurs pentru ocuparea postului de magistru postal la fabrica industrială de zăhar dela Bod, (comit. Braşov), care e împreunat cu o remuneraţiune de 357 fl.; 10% din venitul brut al telegrafiei şi locuinţă naturală. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a-şi înaintá cererile la numita direcţiune în decurs de 3 sĕptĕmâni.

* (Têrguri.) Ministrul de comerciu a conces, ca têrgul comunei Beclean (comit. Solnoc-Dobâca), ce era sĕ se ţină în 5 şi 6 Aprile sĕ se ţină în 29 şi 30 Martiu, ér têrgul comunei Ilia-Murĕşană (comit. Hunedóra) din 6 Aprile sĕ se ţină pe ḑiua de 3 Aprile.

* (500 studenţi arestaţi.) „Agence Reuter“ anunţa din Petersburg: Intre studenţii universităţii şi ai academiei de agricultură a isbucnit mari nemulţămiri şi revolte; 500 de studenţi sunt arestaţi. Studenţii pretind reedarea regulamentului liberal din 1869. Impregiurimea universităţii e păḑită de trupe. Comunicaţiunea e intreḑisă. Foile tac.

* (Trei viţei.) Din Veseud ni se împărtăşesce, că o vacă de 4 ani a locuitoriului Vasiliu Grădinariu a fătat Duminecă diminéţa trei viţei. Curiositatea a atras întréga comună sĕ vadă acest joc al naturei. Vaca e sănătósă şi viţeii vioi.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

„Reuniunea pompierilor“ din Rĕşinariu a arangiat şi în anul acesta la 2/14 Februariu o petrecere cu joc în „Otelul comunal“ din loc, la carea a incurs dela P. T. domni şi dómne următórele sume:

Dr. Nicolau Maier protop. 3 fl.; Ioan Banciu învĕţ. 80 cr.; Vasilie Murgău invĕţ. 80 cr.; Vasilie Bloţ 80 cr.; Nicolae Ciucian jun. 80 cr.; Coman Baca cleric 80 cr.; Alecse Cibu cleric 80. cr.; Petru Costicea 80 cr.; Dr. Balint medic com. 2 fl.; Maniu Lungu 2 fl.; Nicolae Henţ not. 3 fl.; Aleman Galea învĕţ. 80 cr.; Aron Gogonea învĕţ. 1 fl.;

---

nu-l putea vedé cu ochii, se ridică pe cârji din colţul odăii, se aud paiele trosnind sub dênsul, şi la paşii cei dintâi tapp! tapp! se sculà cânele, se ridică dela pămênt, ascuţându-şi urechile şi ca când ar vení un om spre el, se feresce din calea lui spre cuptor, urlând şi lătrând. La acésta privelisce marchisa fuge pe uşă afară cu pĕrul despletit, când marchisul apucând sabia strigà: „Cine e?“ şi fiind-că nu-i rĕspunde nimeni, tăia ca un nebun cu sabia prin aer în tóte părţile; ea prinde caii la trăsură hotărită a merge numai decât în oraş. Dar încă inainte de a-şi fi pachetat ea câteva lucruri şi înainte de a-şi fi luat câte ceva cu sine şi a fi esit pe pórtă vede palatul cuprins de flacări. Marchisul iritat de spaimă, luase o luminare şi aprinsese tóte patru colţurile castelului, acoperit cu şindile, fiind sătul de viaţă. Inzadar trimise marchisa ómeni sĕ scape pe nefericitul: el perise deja în modul cel mai infiorătoriu, şi ósele lui adunate de ómeni din jar, zac şi acum într'acel colţ al odăii, din care alungase el pe cerşitórea din Locarno. Trad. de *iunior*.

George Enescu învĕț. 80 cr.; Șerbau Pitariu 1 fl. 50 cr.; Dumitru Vidrighin jun. 1 fl. 50 cr.; d-șóra Maria Bucișan 2 fl.; Bucur Dancăș sen. 2 fl. 50 cr.; Paraschiva Muntoiu 80 cr.; Dumitru Lăpĕdat înv. 2 fl., Ferenczi Péter 80 cr., Aurel Salca 80 cr., Solyom János 80 cr., Irimie Dancăș 1 fl. 50 cr., Șerbau Cioran paroch 2 fl., Măriuța P. Mitrea 2 fl., Cristof Plăcintariu 1 fl., Ioan Oreștean învĕț. 1 fl., Ioan Pinciu 1 fl., Stan Marin 1 fl. 50., Aurel Millea not. 4 fl., Ioan Ivan not. 2 fl., Ieronim Mardan învĕț. 1 fl., Kolár Lajos 2 fl., Iosif Goga, paroch 1 fl. 50 cr., Aleman Dancăș primariu 2 fl., Bucur Giurcoi 1 fl. 50., Comșe Mitrea 1 fl. 50 cr., Irimie Morandi, stud. 80 cr, Ioan Cioran 2 fl., Coman Hămbășan dir. 1 fl. 50 cr., Stana Pitariu 80 cr., Costantin Bogdan 1 fl. 50 cr., Maria Albu 80 cr., Sora Tăpălagă 1 fl. 50 cr., Stanca Băncilă 80 cr., Sabin Barcian 1 fl., Emilian Cioran paroch 1 fl. 50 cr., Thál János 1 fl., David Kozocsa, farmacist 2 fl., Savu Lungu 1 fl. 50 cr., Bucur Lungu 1 fl. 50 cr., Maniu Cioran 1 fl. 50 cr., Măriuța Hâmbășan 80 cr., Bucur Dancăș jun. 2 fl., Bucur M. Lungu 1 fl., Moise Frățilă învĕț. 1 fl 50 cr., Petru Mișinger 1 fl. 50 cr, Dobra Fleschim 80 cr., Măriuța Mitrea 80 cr.

Au mai contribuit pentru fondul reuniunei nóstre următorii dni:

Dr. Aurel Brote, director de bancă 1 fl., Irimie Mărginean, căpitan în pensiune, 2 fl., Nicolae Trónca, not. 2 fl., George Dordea 1 fl., Tudor Muntean 1 fl., dela un domn 5 fl.

Din acestea resultă un venit brut de 98 fl 40 cr, din care substrăgêndu-se spesele de 48 fl. 35 cr., rĕmâne un venit curat de 50 fl 5 cr. pentru fondul reuniunei.

Cuitând în public primirea sumelor mai sus înșirate, comitetul arangiatoriu aduce și pe calea acésta respectuósa sa mulțămită generoșilor domni și stimabilelor dómne, cari au binevoit a contribuí la sporirea fondului reuniunei nóstre.

Reșinariu, în Martiu 1890.

Comitetul arangiatoriu

Loterie.

Mercuri în 26 Martiu 1890.

Sibiiu: **42 77 45 88 89**

---

[321] 3—3

CONCURS.

In sensul ordinațiunei consistoriale din 3 Iuliu 1889 Nr. 4574 Plen. se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare, pentru ocuparea postului de protopresbiter gr. or. în tractul I al Brașovului.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Parochia de prima clasă la biserica Sf Nicolau din Brașov-Scheiu.
2. Venitele protoprebiterale, care stau din paușalul de cancelariă din fondul Rudolfin archidiecesan, și din tacsele, ce încurg pentru ședulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorțiale, și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale.

Concurenții au sĕ docnmenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual, Nr. 111 din 1888.

Concursele înstruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, avênd totodată a alătură și o tabelă de cualificațiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter § 12.

Brașov, din ședința comitetului protopresbiteral al tractului I al Brașovului, ținută în 29 Decembre, 1889 v.

Ioan Petric, președinte. *Ioan C. Panțu*, notariu.

Nr. 8951/1889 Plen.

Concursul acesta se apróbă și sĕ dă spre publicare cu aceea însemnare: că terminul concursual de 30 de ḑile se va începe cu ḑiua următóre după prima publicare a concursului în fóia archidiecesană „Telegraful Român„.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 5 Februariu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sz. 716/890 polg. [320] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint Maurer György és társai lesesi birtokosok által beadott kérés folytán Leses község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 Aprilis 22-re d. e. 10 órára** tüzetik ki Leses községébe a helyszinére, a községi iroda helységébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmztetésel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 február 18-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai G.* jegyző.

Banca generală de asigurare mutuală „Transilvania.“

XXI-a adunare generală ordinară,

va avé loc **Duminecă în 30 Martiu c. n. a. c. la 3 óre după prând** în casa proprie a institutului (Strada Cisnădiei Nr. 5).

Obiecte de pertractare sunt:

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1889.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Propuneri eventuale încurse.
5. Sortiri de obligațiuni ale fondului de întemeiare.

Sibiiu, 3 Martiu, 1890.

[315] 2—2 Consiliul administrativ.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.—**	8.—	—	—
Budapesta	8.31	**2.—**	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireș	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriș	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vințul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuș	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaș	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copșa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaș	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighișóra	**5.45**	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apața	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Brașov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiș	—	**9.41**	1.45	6.22
Brașov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	**7.07**	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apața	6.15	—	**8.09**	
Ágostonfalva	6.43	—	**8.29**	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Hașfalĕu	9.09	—	**10.34**	
Sighișóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaș	11.04	—	**11.35**	
Copșa mică	11.24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaș	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuș	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vințul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriș	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluș	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.22**	—	—	9.02
Aghireș	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.19**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborșin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicĭca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕștia	—	**11.—**	11.39
Șibot	—	**11.29**	12.01
Vințul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuș	9.54	**1.06**	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2 32
Vințul de jos	12.30	**4.10**	—
Șibot	1.01	**4.43**	—
Orĕștia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	**5.35**
Pauliș	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaț	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	**8.15**	—
Viena	1.40	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	**4.85**
Șeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneș	—	3.22	**5.46**
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	**10.14**
Lómneș	—	8.30	**10.40**
Șeica mare	—	**9.05**	**11.10**
Copșa mică	—	9.34	**11.35**

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheța	**3.35**	10.50	3.58
Ludoș	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireșteu	**5.21**	12.36	6.08
Oșorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	**9.49**
	6.45	12.15	**10.20**
Nireșteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoș	8.31	2.02	**12.06**
Cheța	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timișóra	9.04	**6.50**

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Hațeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	**4.30**
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9,12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 29 Sibiiu, Sâmbătă 17/29 Martiu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Martiu.

Miscările socialiste la noi numai după nume sunt cunoscute, şi precând în alte ţěri s'au format societăţi pe faţă, şi in ascuns, cari cu o formidabilă putere lucră pentru o reformă radicală în favorul imbunătăţirei poporului, pre la noi abia se vede ici colea câte o neinsemnată miscare, care se manifestă în dorinţa clasei sěrace din popor de a şi asigurá esistenţa prin muncă în alte ţěri, şi care dorinţă numai dorinţă rěmâne, deóre ce în cele mai multe casuri bieţii ómeni sunt opriţi la graniţă, şi duşi cu forţa pe la vetrele lor.

Miscări ca cele ale muncitorilor din Elveţia, Germania şi Anglia, în timpul din urmă chiar şi în capitala monarchiei nóstre, nóue ardelenilor nu ne sunt cunoscute.

Revoluţiuni sociale, ca şi cele cunoscute în Rusia sub numirea de nihilism, în Germania de socialism şi în Anglia de irlandism sau ferism, revoluţiuni, cari sě pună la probă viaţa suveranilor, sě clătine din temelie aşeḑămintele statului, la noi nu sunt cunoscute.

Dacă ar fi dară sě ilustrăm numai cu esemple dela noi situaţiunea generală în privinţa reformei sociale în interesul clasei muncitóre, atunci nu am pricepe scopul nici necesitatea conferinţei internaţionale, care tocmai acuma este întrunită în Berlin din iniţiativa junelui împěrat german.

Cestiunea cu regularea afacerilor dintre muncitori şi fabricanţi, dintre muncitori în general şi dintre aceia, cari le dau de lucru, cu un cuvênt raportul dintre stěpân şi muncitori dă de lucru guvernelor tuturor statelor.

Importanţa ei a devenit atât de actuală, necesitatea de a se regulá afacerea în mod radical atât a devenit de simţită, încât la iniţiativa Germaniei tóte statele europene au simţit trebuinţa de înţelegere şi Francia cea umilită la anul 1870, Francia cea setósă de revanşă, care abia eri a înecat curentul boulangismului, în faţa acestei cestiuni de actualitate importantă a uitat durerile vechi, şi şi-a trimis representanţa la conferinţa din Berlin..

A dóua óră vedem deci întrunite puterile mari în conferenţă. La 1878 se întrunesce congresul din Berlin, la care ia parte şi Francia, şi salvéză pacea europénă prin regularea cestiunei orientale. Turcia zace sdrobită, preliminarele dela San-Stefano încheiate, şi armata ruséscă sta gata cu privirile ţintite spre biserica Sftei Sofia din Constantinopole.

Europa s'a întrunit la Berlin şi a restabilit ecuilibrul conturbat prin sângerosul resbel rusesc-turcesc.

Sguduită este şi acuma temelia statelor prin mişcările privitóre la regularea raportului dintre muncitori si stěpâni.

Subminată este întrégă Germania, subminată Anglia, subminată Francia, subminate tóte statele, şi nu mult impórtă, că nemulţămirea, unde a isbucnit cu mai mare vehemenţă.

Nemulţămirea este generală, sěrăcia este proverbială pretutindinea, şi o amênare a regulărei nu mai era cu putinţă.

Iniţiativa o a luat junele împěrat al Germaniei şi representanţii statelor europene sunt întruniţi în Berlin spre a dá o soluţiune favorabilă acestei cestiuni.

Este de importanţă acéstă cestiune, şi dacă ea este încâtva pusă în umbră, acésta este a se atribuí crisei cu retragerea lui Bismarck.

Va succede, sau nu, o regulare favorabilă, încă nu se scie, însě în tot casul iniţiatorul va fi păstrat în memoria tuturor ómenilor de bine, cărora le zace la inimă ameliorarea sórţii muncitorilor.

Revista politică.

Parlamentul vienes a mai ţinut încă în sěptěmâna acésta şedinţe şi cu sěptěmâna viitóre întră în feriile pentru sěrbătorile sf. Pasci. In 14 Aprile se va redeschide, începêndu-se atunci şi desbaterile bugetare.

Că se va întroduce în desbaterile bugetare şi proiectul pentru despăgubirea, ce o pretind deputaţii poloni, este încă îndoială, deóre-ce încă nu se póte scí cu siguritate, că guvernul va avé maioritate ca sě se voteze acest proiect. O altă negură se ivesce din nou pe orisontul maiorităţii, care ameninţă cu deosebire la proiectul pentru fondul de disposiţii. Cehii bětrâni ameninţă, că vor votá contra acestui proiect, deóre-ce ministrul de instrucţiune Gautsch n'a voit sě le ajutoreze scolile naţionale, respingênd cererile incurse.

Din tóte părţile se asigură, că îndată după încheerea parlamentului vienes se vor conchemá în sesiuni estra-ordinare dietele provinciale din Boemia, Galiţia şi Austria-inferióră. De mai mare însemnătate politică este dieta provincială boemă. In timpul din urmă au avut loc mai multe consilii între regim şi fruntaşii partidului ceh şi german, cari au luat parte la conferenţele de împăcare. Aceste consilii au avut de scop sě pregătéscă proiectele, ce vor avé sě se aştérnă dietei provinciale.

După-cum vestesc foile cehe s'a şi terminat o parte a lucrărilor şi în special în cât privesce reforma la alegeri s'a stabilit o împăcare, cu care par a fi mulţămiţi atât cehii, cât şi germanii.

Pertractările pentru încheerea unei convenţiuni vamale între România şi monarchia nóstră au rěmas cu totul în uitare. Şi dintr'o parte şi din altă se îngrigesc ómenii ca sě nu apară lucrul, că prin neîncheere ar suferí vre-unul din statele interesate.

Guvernului austriac şi ungar au început a se înaintá memorande, în care se accentuéză perderea cea mare, ce ar resultá în privinţa agronomică prin încheerea unei astfeliu de convenţiuni.

România şi Sêrbia au încheeat un tractat de comerciu şi proiectul publicat deja a dat ansă ministrului de agricultură P. S. Aurelian a interpelá guvernul pentru acest contract, după-care monarchia nóstră şi-ar puté strecurá marfa sa în România. Ministrul de esterne, dl Lahovari, a combătut aceste insinuaţiuni, şi într'un discurs fulminant a esplicat întréga cestiune şi posiţiunile, cari se păreau interpelantelui, că lasă uşiţe, după cari s'ar favorisá şi monarchia nóstră.

Tot mai mult se asigură scirea, că principele de Bismarck va decliná dela sine onorul, ce i-se face şi va respinge titlul de duce de Lauenburg. Titlul de duce s'a mai acordat până acuma în Prusia numai la 2 persóne şi aşa principele ar fi a treia persónă, care a obţinut acest titlu. Cel dintâiu titlu s'a dat la 1840 principelui Victor ca duce de Ratibor, al 2 a la 1861 principelui de Hohenlohe-Oehringen ca duce de Ujest.

Foile rusesci se ocupă érăşi cu sórtea bieţilor montenegreni din Sêrbia, descriindu-i, că se află în miseria cea mai mare şi că fraţii lor sêrbi se interesézǎ prea puţin pentru acesti emigranţi. Mai mult, autorităţile sêrbesci în loc sě le indulcéscă traiul, ii amărăsc şi aşa mulţi trebue sě se rentórcă érăşi în Muntenegru. Acésta tractare neumană a făcut o rea impresiune în cercurile rusesci şi Rusia va fi chemată sě se îngrijéscă de sórtea acestor nenorociţi.

Espunerile foilor rusesci au provocat multă amărîciune atât în Rusia cât şi în Sêrbia. Regimul serbesc s'a věḑut necesitat a dá instrucţiuni în acéstă privinţă representantului seu din Petersburg, dându-i tot odată şi mijlócele necesare pentru a desminţí informaţiunile foilor rusesci. Representantul sêrbesc însu şi s'a věḑut deci necesitat a presentá un raport cu date positive unei foi rusesci spre a desminţí cele derise în acéstă cestiune.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

670. Fugi de judecăţi, că acestea sunt asemenea cu focul, carele cu ostenélă se stînge, dacă se aprinde odată.

671. Tirănia surpă pre tiran întru puţină vreme.

672. Chiverniséla cea tirănéscă a împěraţilor este mai suferită decât chiverniséla norodului.

673. Socotinţa cea bună este lucrul cel mai de rêvnă în lume.

674. Cei mari cinstéscă pre cei mai mari decât ei şi le urmeze lor.

675. De vei face bine, ţi se va rěsplătí bine pentru bine, ér de vei face rěu, sě scii, că ţi se va rěsplătí mai mare rěu.

676. Pochta bogăţiei este lucru mai silitoriu şi mai muncitoriu decât setea.

677. Când iai daruri, te faci rob darurilor.

678. Cât mai mult ostenim la un lucru, atâta mai curênd 'l sěvêrşim.

679. Cei mari însufleţiţi se ţin de făgăduinţele lor, şi pre cei ce nu le păḑesc nu-i defăimeze.

680. Cărturariul mai mult socotesce o pildă a unui înţelept, decât o comóră.

681. Tăcerea ea însa-şi este înţelepciunea, dară puţini o păḑesc.

682. Trăesce cu mulţămită, şi vei trăí ca un împěrat.

683. Cel ce este slobod, şi va sě trăéscă slobod, se cade sě păḑéscă dóuě lucruri: unul sě nu se însóre măcar de i-ar dá muere pre fata împěratului; ér altul, sě nu se îndatoréscă, măcară de i-ar dá asteptare ca sě se plătéscă până la ḑiua judeţului.

684. Nu socoti nimic pre omul cel fără bunătate, măcar de ar fi cel mai mare şi mai puternic în lume.

685. Cel ce au făcut bine omului celui nemulţămitoriu, mult s'au căit.

686. Tóte lucrurile sunt cu anevoie până a nu se face.

687. Nu-ţi osteni mintea ta pentru bunătăţile lumei acestia, căci venind ḑiua de mâne, va aduce cu sine-şi hrana cea de mâne.

688. Mórtea cea cu dragoste a omului celui drept este pedépsa tiranului.

689. De multe ori vrênd nestine sě înşale pre alţii, se află el înşelat.

690. Cât mai mult încape omul la sluşba şi la harul domnilor, cu atâta este mai mare primeşdie întru care întră.

691. Dragostea lumii este pricină tuturor rěutăţilor.

692. Însoţimea celora ce-i urîm este lucru mai rěu şi decât mórtea.

693. Semnul judecăţii cei strêmbe este, când cel ce se judecă grăesce cuvinte suduitóre împrotiva împrotivnicului lui.

694. Nevoinţa este bună numai la lucrurile ce sunt cu putinţă sě se facă.

695. Cinstea, ce se câstigă cu bunătatea, este mai lăudată, decât cea din mărirea némului.

696. Înţelepciunea cea adevěrată va se socotesci dela începutul lucrului ce feliu va sě fie sfêrşitul lui.

697. Ori de ce lucru s'ar apucá nestine fără socotélă, nu are nici odată sfêrşit bun.

698. Greşala, ce o aduci la ivélă, ca sě vatemi pre omul cel de trébă, este o mărturie a bunătăţii lui.

699. Mai bine este sě mori cu cinste, decât sě trăesci cu ruşine.

700. Cu cât are nestine bani mai puţintei, cu atâta are şi cinste mai puţină în lume.

701. Înţeleptul, ce este cu adevěrat înţelept, nu pochtesce bogăţiile.

(Va urmá.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Viena, 26 Martiu. Se credea la început, că crisa provocată prin retragerea cancelariului german, se va aplaná cât mai neted, făr a produce şi alte sguduiri.

Acésta se putea afirmá cu atât mai vêrtos, cu cât se manifestase voinţa energicului monarch german, de a nu face dintr'odată reforme prea radicale şi a ţiné în jurul seu bărbaţi, cari s'au orientat în cestiunile politice, atât interne cât şi esterne, sub conducerea bĕtrânului cancelariu.

Dar sguduirile au fost cu mult mai puternice, atât în ce privesc relaţiunile politicei interne, cât şi esterne.

Căci ori cât ar căutá sĕ limiteze foile liberale autoritatea, ce o a mai avut în timpul din urmă bĕtrânul cancelariu, totuşi influinţa puterii sale a trebuit sĕ se manifesteze în tótă ţăria.

Ministeriul întreg şi-a depus demisiunea în mâna monarchului şi acum nu se mai tractéză numai de o crisă bismarckiană, carea ar fi aplanată, ci chiar de o crisă ministerială.

A formá un cabinet nou cu ómeni noi, cărora încă nu le-ai pipăit din destul pulsul inimei şi al inclinărilor şi pe cari nu-i cunosci din de ajuns, nu e tocmai lucru uşor, dacă voesci ca ministeriul, ce-l formezi sĕ aibă şi durată şi şi influinţă

Cât timp a stat la cârmă Bismarck, talentele a fost năduşite şi strivite, căci voinţa sa trebuia sĕ fie voinţa tuturor celor ce ocupau vre-o funcţiune şi astfeliu afară de câţi-va bărbaţi, cari din întêmplare şi-au putut manifestá capacitatea şi calităţile inalte diplomatice, şi pe cari monarchul ii póte numerá pe degete, alţii până acum nu s'au putut iví şi nu şi-au putut câstigá nici autoritate şi nici influinţă.

Viitoriul ministeriu va avea sĕ dea pept cu multe greutăţi, căci ori şi din care nuanţe de partid ar fi compus, nu se póte rădimá pe sprigin sigur, deóre-ce partidele, în confusiunea, ce domnesce astădi, nici până acum nu s'au putut închegá.

De altfeliu cine stă bun, că retrasul cancelar va duce o viaţă pasivă şi nu se va amestecá cel puţin pe după culise în avêntul luptelor de partid, sau cine póte sĕ asigure, că la o ocasiune bine venită nu se va avêntá chiar de a conduce, dacă monarchul va formá un cabinet din ómeni, pe cari principele nu-i are bucuros la inimă.

Şi presemnele încep a se manifestá de pe acum. Împĕratul a decorat şi a distins tot pe bărbaţi, cari au fost mari contrari lui Bismarck, bărbaţi, cari sub domnirea lui Bismarck n'aveau loc nici la curte, şi nici în alte funcţii mai importante.

Ca rĕspuns la atitudinea împĕratului principele s'a esprimat, că numai în cas de mare necesitate va mai vení în Berlin, că ordul vulturului negru, precum şi celelalte orduri nu vor mai străluci pe peptul seu, şi mai presus de tóte a declinat dela sine ridicarea la rangul de duce, fiind de credinţă, că chiar la stăruinţele împĕratului pentru a-l remunerá cu avere din de ajuns ca sĕ pótă purtá cu demnitate rangul de duce, adversarii sei, pe cari adi îi protegéză monarchul, vor zădărnicí intenţiunile şi planurile monarchului.

Cât privesce sguduirea provocată în direcţiunea politicei esterne, ea sĕ începe cu contele Herbert Bismarck, carele cu tóte insistările monarchului n'a mai putut sĕ rĕmână conducĕtoriul politicei esterne, ci a trebuit sĕ-şi depună demisia, ér adi e fapt împlinit, că s'a primit şi acésta demisiune.

Contele Herbert Bismarck a fost unul dintre cei mai acreditaţi bărbaţi ai împĕratului şi în special cu ocasiunile călĕtoriilor celor multe şi lungi pela curţile strĕine, contele Bismarck era, carele a însoţit în locul prim pe monarch şi dênsului i s'a dat ocasiune sĕ străbată în misteriul politicei monarchului seu şi ale celorlalţi monarchi, cu cari a intervenit.

Acéstă sguduitură se caracteriséză şi mai bine, dacă vom luá in considerare împregiurarea, că capi încoronaţi şi puternici, precum e şi monarchul nostru, au aflat de oportun a trimite adrese principelui de Bismarck şi a regretá retragerea lui; ba chiar împĕratul german a aflat de necesariu sĕ se adreseze curţilor europene, asigurându le, că prin retragerea cancelariului, cursul politicei germane va rămâné cel din trecut.

In Italia, aliatul cel mai fidel al Germaniei, s'a simţit şi mai tare acésta. Ministeriul lui Crispi, carele în timpul din urmă dădea semne de nestabilitate, pare a fi în agonie şi oposiţiunea tocmai acum şi-a concentrat şi şi-a sporit forţele, încât e numai cestiune de timp retragerea cabinetului Crispi.

Aceste lucruri dovedesc din destul, că crisa bismarckiană va avé urmări şi mai grave şi că credinţa, ce esista la inceput, că ea este numai de caracter local, a fost o credinţă deşartă. — X —

S. Sebeş, în 13/25 Martiu 1890. Dle redactor! Nota din diariul, ce redactaţi, referitóre la alegerea magistratului dela noi întêmplată în 6/18 Martiu c. me indémnă la unele observări, ce ve rog a le publicá.

Notiţa acésta referitóre la alegerea, la care noi românii am fost total despreţuiţi, me vĕd silit, dic, a părăsí tăcerea. Şi pentru orientarea on. public în afacerile nóstre de aici, ţin de consult în puţine a arĕtá starea nóstră din loc.

S. Sebeşul are o poporaţiune adi de 7000 suflete, dintre care 4500 sunt români, aprópe toţi gr. or., vre-o 1600 sunt sasi, ér ceialalţi unguri, jidovi, italieni, armeni etc.

Românii posed cu mult mai bine de jumĕtate hotărul comunei, carele are la 10,000 jugĕre, şi ei se ocupă aprópe numai cu economia de câmp şi de de vite, abia sunt doi neguţători români, şi vre-o câţiva măestri.

Sasii aprópe toţi sunt măestri, afară de câţiva negustori şi inteligenţi. Măestrii dênşilor, cel puţin dóuĕ terţialităţi — vre-o 100—150 sunt de aşa, că le trebue pânea de tóte dilele în tóte dilele; adecă mai nu are în coş nutremênt pe dóuĕ dile, şi aştéptă sĕ vină cel lipsit de peptariu, papuc, călţun, rótă etc. ca sĕ-i plătéscă crucerii, şi astfel sĕ fie scăpat de fóme. Ei aprópe toţi trăesc dela români, atât măestrii cât şi negustorii, aşa încât, dacă românii numai o lună de dile nu li ar dá de lucru la sasi, cel puţin 100 de familii ar fi silite a luá pinchelul în spate şi a merge negreşit în România, unde măiestriile sunt mai bine căutate şi plătite.

Şi pre lângă tóte acestea, că ei toţi bine sunt avisaţi la sudórea românului, totuşi conduşi de ómenii lor fanatici — aşa trebue sĕ le dic — nu vreau sĕ înţelégă, că ce i-ar asteptá, dacă noi am păşí la pasul ultim, resplătindu ne imprumutul.

Românii înainte încă de 1870 au devenit în maioritate la representanţa comunală şi astfeliu a ajuns a fi ei ocărmuitorii acestui oraş până după 1880, când unele impregiurări vitrege de o parte, ér de alta şi sistemul administrativ de adi ne a adus de au ajuns ér sasii la cârma oraşului.

Anumit aici sunt alegĕtori dietali cam 600—625 Conform legei pentru oraşe cu magistrat, trecênd numĕrul alegĕtorilor de 600 se fac dóuĕ cercuri de alegere. Cercurile sunt de aşa impărţite, încât unul e curat săsesc, ér celalalt curat românesc.

Şi astfel românii deşí sunt totdeuna cam 300 alegĕtori, a duóua jumetate din numĕrul total totuşi nu pot alege decât în un cerc, adecă jumĕtate din membrii aleşi ai representanţii comunale.

Ér virilisti noi nu avem decât 4 din 32. Ceialalţi sunt sasi mai toţi şi astfel ei aprópe toţi virilistii cu jumetate din cei aleşi fac adi în representanţa preste trei pătrare din numĕrul total.

În aşa maioritate au fost şi în anii trecuţi, când a avut a se duce în îndeplinire comasarea, astfeliu fiind, aşa au potrivit de bine lucrul, încât păşunat, poţi dice, că nu e de loc. Şi asta firesce ca sĕ nu pótă românii ţiné vite. Insĕ despre comasarea din S.-Sebeş, voiu scrie în unul din nri viitori.

Şi astfel noi, cari în privinţa familiilor de aici contribuim cu dare directă cam jumĕtate din tótalitate, cari dăm soldaţi pentru apĕrarea Corónei, a ţĕrei şi a bunului fie-căruia de patru ori atâţi ficiori cât sasii, cari privitoriu la aruncurile comunali contribuim de dóuĕ ori cât toţi ceialalţi locuitori din Sebes s. a. şi după-ce şi Ilustritatea Sa, adi Escelenţia Sa dl ministru de agronomie contele Bethlen ne a promis, că are sĕ fie dreptate, am asteptat ca sĕ fim tractaţi după dreptate, ér nu desconsideraţi. Insĕ ce sĕ vedi?

Se apropie diua alegerei, şi nu dice nime nimic. Se şoptia numai, că sasii, au ţinut conferinţe şi au designat persónele pentru tóte posturile.

Noi nu ne-am imbiat la nimic, fiind că deja numai avem nimic de a perde, căci tóte le a luat din periodul trecut.

In diua penultimă ne convócă fraţii sasi la o consultare asupra alegerei amploiaţilor comunali, care consultare a fost a se ţiné în diua ultimă a espirărei concursului. Din partea dênsilor s'a presentat dnii: I. Wolff dir. gimn., I. Kotz prof., Dr. Kraser şi I. C. Weinhard, ér dela români s'a designat dnii I. Tipeiu, Dr. Isac, Z. Murĕşan şi C. Creţoescu.

Comisiunea acésta micstă s'a intrunit la 16 a l. c. la 11 óre a. m. ací dnii fraţi sasi impărtăşesc, că ei doresc a se impĕcá cu românii atât faţă de actul alegerei amploiaţilor cât şi pentru viitor.

Românii le-au rĕspuns, că şi dênsii nu numai de acum fără de mai nainte au fost aplicaţi a se impăcá insĕ în o formă cuviinciósă.

După unele şi altele dl Wolff împărtăşesce, că în principiu ei s'au inţeles: cei ce au fost amploiaţi se fie, sĕ se alégă ómeni onesti şi se nu se ia în considerare naţionalitatea ori confesiunea, numai în linia ultimă, ér că nóue ne ar dá un post de senator şi tată orfanal. Şi pentru acestea posturi cu deosebire pentru primul şi dic, că trebue set fie ales dl Piso, de aceea de loc sĕ nu vorbim faţă de persónele alegêndo.

Românii le au rĕspuns, că deóre-ce în aceea di la 5 óre p. m. respiră concursul, şi deóre ce numai un post de senator şi tată orfanal 'l dau, şi şi pentru acele nu le lasă românilor a designá ei persónele respective se abţin dela alegerea magistratului din 18 Martiu; ér încât e pentru viitoriu sunt aplicaţi cu tótă sinceritatea la o complanare a lucrului.

Şi astfeliu a venit diua de 18 Martiu c. şi s'au ales: Primariu sas, protonotariu sas, comptabil sas, cassar comunal sas, cassar pentru dare sas, oficial la cassă sas, oficial la dare sas, archivariu sas, oficial la poliţie sas, econom sas, fiscal sas, veterinariu sas, pre lângă acestea mai sunt: medic al oraşului sas, chirurg sas, forestier sas. Sĕ mai punem şi pre directorul de poliţie; sunt astfeliu 15 inşi tot cu lefi dela 500—1200 fl. v. a. Afară de acestia servitori, provisori etc. aprópe toţi sasi cu lefi dela 250—500 fl.

Ér românilor se laudă, că după drept le-a dat posturi şi anume: senator cu léfă de 850 fl. şi tată orfanal cu remuneraţie de 200 fl. şi atâta tot.

Poftim dreptate! poftim promisiuni! Poftim şi impăcare! Atâta insĕ pot se dic spre lauda solidarităţii românilor, că la alegere nu a participat nici un membru român.

Dl vice-comite a avut bucurie a vedé în comunitatea, care a ales magistratul din S. Sebes numai sasi, deşí aici în S. Sebes din 7000 locuitori 4500 sunt români.

Dacă le poftesce aşa, placă le, pofta nu le o stricăm, insĕ urma alege şi despre asta sĕ fie siguri.

Zisam.

Raportul direcţiunei

institutului de credit şi economii „Albina“, ce se va cetí în adunarea generală a XVII, din 29 Martiu, 1890.

(Încheere.)

Abstracţie făcênd dela numĕrósele operaţiuni, cari netrecênd prin cassă, nu sunt evidente după numĕrul pieselor din tabloul ce-l aveţi în mâni, deja datele cuprinse în acel tablou sunt suficiente ca se ve puteţi închipuí în ce mĕsură estraordinară se înmulţesc afacerile institutului din di în di? şi cât de mult şi intensiv lucru se recere ca tóte sĕ se îndeplinéscă promp şi bine? ceea ce se face la institutul nostru.

Ne simţim datori a constatá însĕ, că şi în anul espirat a fost posibil acésta numai cu ajutoriul zelului şi muncei intensive a funcţionarilor institutului, cari aprópe în tóte dilele şi-au sacrificat afacerilor institutului şi órele pomeridiane, cari între împregiurări normale sunt menite pentru recâstigarea puterilor consumate în munca incordată fără intrerumpere, în timpul de birou dela órele 8 până la 2.

Zelul şi iubirea de lucru a funcţionarilor nostri merită tótă recunoscinţa.

După ordinea vechimei ies din consiliul de direcţiune dnii Ioan Hannia şi Ioan Popa.

In sensul § lui 36, din statute veţi îndeplini astădi prin alegere aceste vacanţe normale.

Cei aleşi vor funcţioná până la adunarea generală din anul 1896.

Din obiectele publicate, punctul 7 nu se va pertractá, din motivul, că rrspectivul funcţionariu nu şi-a presentat cererea însinuată ca se o putem esaminá şi sĕ ne facem propunerea în meritul ei; credem însĕ, că şi fără un conclus prealabil, dacă va intreverí necesitatea de pensionare înainte de timpul normal, domnii acţionari, ca şi în alte casuri la timpul seu vor scí aflá mĕsuri ecuitabile, ca respectivului funcţionariu sĕ i-se facă dreptate.

Acestea premise ne luăm voe a propune că:

Profitul curat de . . . . fl.		53,869 88 cr.

în sensul §-lui 62 din statute sĕ binevoiţi al distribuí în modul următoriu:

1. 5 % dividendă după capitalul social de fl. 300,000.— cr. . . . . fl		15,000 — cr.
2. Restul de . . . . fl.		38,869 88 cr.
sĕ se împartă cum urméză:		
a) 15 % la fondul de reservă (§. 62 a) (maximul statutar) fl.	5,830 50 cr.	
b) 10 % tantiemă pentru membrii consil. de direcţiune (§. 62 c) fl.	3,887 — cr.	
c) 2 % tantiemă pentru directorul esecutiv (§. 62 c) . . . fl.	777 40 cr.	
d) 1 % tantiemă pentru diregentul filialei din Braşov (§. 62 c) fl.	388 70 cr.	
e) 1 % tant. pentru deleg. direcţiunei la filiala Braşov (§. 62 c) . . . . . . fl.	388 70 cr.	
f) 2 % tantiemă pentru oficialii institutului (§. 62 d) fl.	777	

1,703 30 cr.

. fl. 2,332 20 cr. fl. 15,307 80 cr.
l de . . . . fl. 23,562 08 cr.
endă
. . . fl. 18,000 — cr.
i) fondului de pensiuni al funcţionarilor fl. 3,000 — cr.
k) amortisare din sa institutului (Strada ier Nr. 1) . . . fl. 2,562 08 cr. fl. 23,562 08 cr.

Pe basa acestei distribuţiuni dividenda anului 1889 se sézā cu 11 % adecă cu fl. 11 de acţiune.

Fondul de reservă al actionarilor cu adausul propus noi va ajunge la citra de fl. 80,325 20 cr.; ér fonl de pensiune al funcţionarilor institutului la cifra de fl. ,502 24 cr.

In fine subsernêndu-ve raţiociniul cu tóte conturile sale, e rugăm, ca după ce veţi fi ascultat şi raportul comitetui de supraveghiare sĕ binevoiţi:

1. a luá spre scire raportul acesta, a aprobá binţul încheeat la 31 Decembre 1889 şi a dá direcţiunei solutoriu pentru gestiunea sa pe anul espirat.

2. A primí propunerea nóstră cu privire la distribuirea ofitului curat.

3. A dispune asupra sumei destinate spre scopuri de inefacere.

4. A ficsá preţul marcelor de presenţă pe anul curent.

5. A alege doi membri în consiliul de direcţiune.

6. A înzestrá pe servitorii institutului cu drept de ensiune.

Din şedinţa consiliului de direcţiune ţinută la 18 Martiu 890.

E. Macellariu m p., preşedinte.
P. Cosma m. p., director esecutiv ca notariu.

Raportul comitetului de supraveghiare.

II.

Onorată adunare generală!

Esaminând subsemnatul comitet de revisiune conform 57 şi 58 din statute contul profitului şi al perderii precum bilanţul instutului de credit şi de economii „Albina“, penu anul 1889 a aflat tóte posiţiunile în deplină consonanţă u registrele principale şi aucsiliare, purtate cu tótă esactitatea.

Ne luăm deci voie a propune aprobarea bilanţului pro 889, dându-se totodată direcţiunei absolutoriul.

Alăturându ne în tóte punctele cu propunerile direcţinei în privinţa împărţirei profitului de 53,869 fl. 88 cr. e recomandăm a primí numitele propuneri.

Sibiiu, în 13 Martiu 1889.

Comitetul de supraveghiare:

Dr. *A. Brote* m. p.
Nicanor Frateşiu m. p.
Michael Kabdebo m. p.
Ioan Creţiu m. p.

Varietăţi.

* (Dela curte). Maj. Sa împĕrătésa-regina şi rchiducesa Maria Valeria petrec in Wiesbaden, de nde se vor întórce numai pe la mijlocul lunei lui uniu la Gastein, unde va merge şi Maj. Sa monarhul. Mai multe foi se ocupă cu scirea rĕspândită, ă vĕduva archiducesă Stefania se va încredinţá e la mijlocul lui August cu presumptivul mostenioriu de tron austro ungar, archiducele Francisc erdinand.

* (Audienţa de despărţire a principelui Bismarck.) In 26 l. c. a primit împĕratul german pe principele de Bismarck, duce de Lauenurg, în audienţă de adio, cu care ocasiune prinipele a fost obiectul unor ovaţiuni grandióse ale oporaţiunei berlineze. Principele, in uniformă de urassier plecà din palatul seu prin strada Wilhelm a castel. Inaintea palatului l'a salutat o mulţime are de popor cu urări entusiasmate. Doi călăreţi, ari mergeau înaintea trăsurei, abia puteau face loc. urênd după sosirea principelui, sosì şi împĕratul a castel. Audienţa durà mai mult de o óră. ând principele eşì dela împĕratul şi se suì în trăură, ţinênd în mâná un buchet, resunà din mulţime vóce de femee: *„plânge“* şi acésta a fost ca un ignal pentru ovaţiunile însufleţite şi fortunóse, cari urară până când întrà érăşi în palat. Inaintea paatului publicul isbucnì în strigăte de „sĕ trăéscă“, ncât principele trebuì sĕ apară de mai multe ori a ferésträ.

* (Comiţi supremi.) Foile magiare inspiate din cercurile bine informate au adus în cominaţiune şi pe actualul preşedinte de tribunal din ibiiu, dl Ales. Jánosi ca candidat pentru postul e comite suprem în Sibiiu. Dl Jánosi desminte în óia „Kolozsvár“ şi declină dela sine de a avé inenţiunea ca sĕ candideze la acest post. Pentru potul de comite în Bistriţa-Nĕsĕud este adus în cominaţiune deputatul din Bistriţa Fluger.

* (Matricula botezaţilor.) Ministrul de ulte şi instrucţiune publică a esmis o ordinaţiune onform căreia, preoţii, dacă botéză un copil de altă confesiune, sunt obligaţi a trimite preotului competent cel mult în timp de 8 ḑile atestatul de botez. Cu privire la confesiunea copiilor lămuresce din destul § 12 art. LIII din 1868. Estradarea atestatului se face pe lângă cóla de inmanuare sau retour-recepisse. Numai preotul, la a cărei confesiune aparţine un individ, are drept sĕ dea estrase de botez, când i se cer de privaţi ori din oficiu. Matriculele botezaţilor de altă confesiune se pot purtá numai în afacerile interne bisericesci. Din ele insĕ nu e ertat a se estradá atestate nici la cerere privată, nici oficială. Călcându-se acésta dispoşiţiune, preotul botezătoriu se va pedepsí cu amêndă dela 10—50 fl. şi în cas de recidivă cu 100 fl.

* (Independenţa României). Ḑiua de 14 Martiu, în carea s'a proclamat independenţa României s'a serbat cu mare pompă. In biserica metropolitană a oficiat metropolitul primat. Oraşul a fost împodobit cu stindarde. In senat luà cuvêntul mostenitoriul tronului şi vorbì cu privire la acésta ḑi memorabilă. Finea vorbirei o terminà astfeliu: De un an, de când sum şi eu membru în senat, urmăresc cu viu interes desbaterile. Doresc ca activitatea senatului sĕ aibă cele mai bune róde pentru binele preascumpei mele patrii.

* (Bar. Pino.) Bar. Pino, presidentul provinciei Bucovina, a căḑut greu bolnav. In timpul din urmă şi-a perdut vederea. Se crede. că va renunţá la postul seu.

* (Procesul Kokán.) Tabla reg. din Budapesta a urcat pedépsa defraudatoriului Kokán la 7 ani închisóre şi la perderea oficiului pe ḑece ani. După Kokán rămâne o grea familie.

* (Demisiuni militare). Unele foi din capitală au adus scirea, că atât ministrul comun de resbel bar. Bauer cât şi comandantul de corp din Viena Schönfeld vor demisioná din cause sanitare şi vor fi inlocuiţi: cel dintâiu prin comandantul corpului 12 din Sibiiu br. Sveteney şi cel de al doilea prin comandantul din Budapesta Peiacevici. După alte foi scirile acestea se desminţesc din partea cercurilor competente.

* (Vĕrsări de apă.) Din mai multe părţi se semnaléză vĕrsări de apă. In Secuime pe unde alvia Oltului e mică, intréga împregiurime stă sub apă. Murĕşul şi Crişul încă causéză pagube, ér Tisa amenință cu spargerea tuturor stavilarelor, ce s'au ridicat.

* (Conjuraţiunea bulgară.) Instrucţiunea în afacerea conspiraţiuei bulgare urméză. Majorul Paniţa, carele până acum nu dete rĕspuns acusărilor, ce s'au ridicat, a început sĕ desfăşure înaintea comisiunei tóte intenţiunile conspiraţiunei. Dênsul afirmă, că scopul le-a fost o împăcare a Bulgariei cu Rusia.

* (Universitatea vienesă.) Incheerea semestrului prim la universitatea din Viena a adus cu sine promovarea a 31 de doctori în medecină.

* (Necrolog.) Augustin Balaş c. r. capelan castrens în pensiune şi administrator local interimal în Fiziş ca fiu, Albertina Balaş şi Wilhemina Papfalvai ca fiice, Andreiu Papfalvai paroch în Delani ca ginere, Andreiu şi Irina ca nepoţi, Iuliu Papfalvai p. o. pentru limba şi literatura română la gimnasiul rom. cat. de Oradea mare, Elena Benedek, Ana Potoran, Maria Fritea cu inima doiósă fac cunoscut mórtea neuitatului părinte şi afin *Paul B. Balaş* docente la scólele capitale gr. cat. din Beiuş care în etate de 63 ani şi 40 al serviciului ca docente în 23 Martiu a adormit în Domnul.

Osĕmintele decedatului se vor astrucá după ritul bisericei gr. cat. în cimiteriul gr. cat. din Beiuş la 25 l. c.

La care sunt poftiţi consângenii, pretenii şi cunoscuţii adormitului cu tótă onórea. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Beiuşi, 23 Martiu, 1890.

* (Tractate de estradare). „Timpul“ din Bucuresci asigură, că guvernul român va începe în curênd tratativele pentru încheerea unor tractate de estradare cu tóte statele, cu cari până acum România nu are astfeliu de tractate.

* (Vătĕmarea graniţelor). Ḑiarul „B. Hirlap“ primesce din Orşova împărtăşirea, că jendarmii magiari din jurul pădurilor dela Predeal (?!) au pus mâna din nou pe hoţii de lemne români. Jendarmii au voit sĕ prindă şi sĕ lege pe furi, dar soldaţii români le-a sărit furilor în ajutoriu. S'au schimbat mai multe glónţe şi în urmă furii sau retras, cu carĕle încărcate.

* (Avisuri postale falsificate.) Administraţiunea postală şi poliţia din Budapesta se ocupă cu eruarea unui misterios cas de falsificare, despre care se impărtăsesce următórele: In ḑilele trecute au sosit dela Komorn sub aceea-şi adresă 6 bucăţi de avisuri postale à 500 fl. Adresatul locuia în o casă cu chirie lunară. După o nóuă ordinaţiune a ministrului de comerciu banii nu se mai plătesc la centrală, ci acasă. S'a eruat indată, că în Komorn n'a fost nimenea, care sĕ pună acésta sumă pe postă şi indată s'a presupus, că vre-un oficial dela postă este falsificătoriul. Mai târḑiu s'a descoperit înşelăciunea şi mai tare. O femee a anunţat poliţiei, că chiriaşul ei, un tinĕr cu numele Mezei, s'a depărtat de câteva ḑile. In odaia sa s'au aflat 6 bucăţi de cupóne ale avisurilor postale şi imprimarea stampilelor oficiului postal din Komorn. S'a constatat apoi, că cele 3,500 fl. le-a primit acel tiner şi că avisurile au fost falsificate. Tóte presemnele vorbesc, că acel Mezei înşelător a falsificat şi în lunile Ianuariu şi Februariu. El a fugit şi se presupune, că se ţine prin ţinutul Esseg.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1890.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1889—90.

(Urmare din Nr. 27.)

III Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetări istorice.

1. Din colecţiunea de Documente istorice adunate de Eudocsiu Hurmuzaki s'a tipărit tomul II, partea I-a, care cuprinde 722 documente din anii 1451—1575, culese din archivele imperiale dela Viena. In anul trecut se tipărise cólele 1—52, acum s'a terminat de tipărit întreg volumul de 94 cóle. Volumul va fi încheeat printr'un indice alfabetic, care va fi făcut în curênd.

2. Tomul I, partea a 2-a, cuprinḑênd documente din anii 1346—1450 adunate şi coordonate de către dl Nicolae Densuşan, s'a tipărit întreg în 96 cóle, cu 634 documente. In acest volum s'au tipărit şi documentele latine procurate în copii fotografice din archivele imperiale de la Moscva de către colegul nostru dl N. Creţulescu.

La sfĕrşitul volumului se tipăresc în dóuĕ apendice documentele în limba slavonă procurate în fotografie din acelea-şi archive, precum şi altele, cari au fost publicate de Miklosich şi de alţi slavisti. Tóte aceste documente slave au fost pregătite pentru publicare şi însoţite de traduceri în limba latină şi de note istorice şi bibliografice de dl Dr. E. Kaluzniacki, profesor la universitatea din Cernăuţi, care a binevoit a se însărciná cu facerea acestei lucrări pentru academie. Lucrarea se tipărasce sub ingrijirea chiar a d-lui Kaluzniacki şi în scurt timp va fi terminată.

La scest volum se vor anecsá şi câte-va reproduceri heliografice de pe unele din cele mai vechi documente în limbile latină şi slavonă, privitóre la relaţiile dlor Moldovei şi Munteniei cu regii Poloniei.

3. Tomul II, partea 2, a început a se tipărí. Acest aolum va cuprinde documente pentru anii 1451—1575, adunate de prin publicaţiuni strĕine, coordonate şi adnotate de dl Nic. Densuşan. S'au tipărit dintr'ênsul până acuma 42 cóle cu 302 documente.

4. Documentele procurate prin îngrijirea d-lui coleg A. Odobescu din archivele ministeriului afacerilor strĕine dela Paris au fost tipărite în suplement I publicat ca urmare la colecţiunea lui Eudocsiu Hurmuzacki.

Din acest suplement erau publicate vol. I, II, şi fasciórа 1 din vol. III. Documentele, pe cari d-sa le-a mai adaus de la publicarea acestei făscióre s'au tipărit în anul trecut (cólele 50—75) şi au completat volumul III al suplementului.

5. Terminându-se deocamdată cercetarea şi decopiarea documentelor din archivele de stat dela Veneţia, întreg materialul decopiat s'a pus la disposiţiunea d-lui Slavici, secretariul comisiunei Hurmuzaki, spre al pune în ordine cronologică şi al pregătí pentru tipariu. Pe lângă acest material s'au adaus documentele procurate de către regretatul Dr. Obedenariu din diferite colecţiuni dela Roma, documentele privitóre la familia lui Mihaiu Vitézul procurate dela Budapesta de către dl coleg A. Roman, documentele procurate din archivele regale suedese şi privitóre la relaţiunile lui Gheorghe Stefan, domnul Moldovei, cu regele Suediei, precum şi alte documente privitóre la relaţiunile Suediei cu ţĕrile române.

Tóte aceste documente vor formá dóuĕ volume nóuĕ.

6. Prin mijlocirea bibliotecariului academiei, domnul I. Bianu, s'au obţinut copii de pe documente din archivele regale ale Suediei, cari privesc relaţiunile acelei acelei ţĕri cu Moldova în a dóua jumĕtate a secolului XVII şi la începutul secolului XVIII. Dl C. F. Odhner, directorul archivelor regale din Stockholm, a binevoit a face însuşi cercetările pentru procurarea documentelor din acele archive, cari privesc istoria nostră. S'au primit 33 documente şi altele sunt anunţate.

(Va urmă).

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 26 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6 %	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	348.50	345.50
Renta de aur ung. de 4 %	101.50	100.70
Renta ung. de hârtie	97.45	97.80
Galbin	5.60	5.60
Napoleon	9.45	9.45

Nr. 151. [325] 1—1

Publicaţiune.

In sensul §. 124 din procedura judecătoréscă în cause matrimoniali se aduce la cunoscinţă publică, că prin sentinţa consistorială din 7 Februariu a. c. Nr. 262 B. Maria lui Vasilie Meţ din Aciliu s'a despărţit total de bărbatul ei Iacob Drăgoiu, tot din aceea comună.

Sĕlişte, 12 Martiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acéstia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparandi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 42—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparinl tipografiei archidiecesane, *Nr. 30* Sibiiu, Marţi 20 Martiu, (1 Aprile) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iuniu al anului 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martiu 1890, sĕ înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 19 Martiu.

De când cu repăşirea cancelariului de fer dela postul seu, opiniunea publică se află în cea mai completă încurcătură. Pentru de a împrăstiá faimele, ce s'au respândit în ḑiaristică cu privire la o apropiare a Germaniei de Rusia, impĕratul german a aflat cu cale ca sĕ surprindă lumea prin o visită, ce intenţionéză a o face la curtea din Viena încă inainte de timpul hotărit pentru atari visite. Cum-că intrevederea acestor doi mari potentaţi ai Europei va fi ascunsă în cel mai mare intunerec, nu ne indoim, şi nici de aceea nu ne putem îndoí, că scopul intrevederei, nu va fi a regulá numai cause in diferente şi curente, ci cu totului tot alte lucruri de mare importanţă.

Rusia, ce e drept, a făcut în complotul din Sofia un fiasco, dar cu cât trebile ei par a stá mai rĕu în Bulgaria, cu atât câstigă tot mai mult teren în Sêrbia. De când cu abḑicerea regelui Milan dela tron bărbaţii de stat ai Sêrbiei nu au făcut nici un secret din alipirea lor cătră Rusia, şi alipirea acésta se dovedesce din ce în ce mai pronunţată.

Sêrbia nu póte uitá nici odată, că i s'a luat Bosnia şi pentru acésta noi am ḑis de mult, că poporul sêrbesc nu póte avé simpatii sincere faţă de imperiul austro-ungar. Propaganda rusécă află deci teren destul de mănos în peninsula balcanică şi emisarii se vor îngrijí ca acolo sĕ nu fie linisce şi multămire şi aşa va trebuí ca sĕ se dea mare ostenélă, ca sĕ susţină ordinea şi liniscea, şi nesuccedêndu i de a impedecá acţiunea distrugĕtóre a Rusiei, lesne ne putem trezí cu nisce complicaţiuni europene. Mai în Septembre anul trecut s'au ţinut manevrele în Galiţia în presenţa monarchului nostru cu corpul prim şi al 11-lea al armatei nóstre aşeḑate în Lemberg şi Krakau, şi s'a observat mult, că ataşatul militar al Rusiei nu a fost învitat ca sĕ ea parte la acele manevre

In delegaţiuni s'a ventilat, că mai tóte creditele pentru intărituri s'au intrebuinţat pentru intărirea graniţelor din Galiţia, şi dacă considerăm drumurile de fer, ce s'au construit mai cu sémă din punct de vedere militar la graniţele de Nord, este imposibil ca sĕ nu ne cugetăm la acţiuni seriόse.

Rusia reclamă pentru sine dreptul de un feliu de protectorat asupra ţĕrilor, pre cari le a eliberat de sub jugul turcesc numai după mari vĕrsări de sânge şi jertfe în bani, ér Austro-Ungaria din parte şi a pus devisa: „ţĕrile din Balcan au sĕ fie ale popórelor, ce o locuesc.“

Este, nu e vorbă, frumósă acésta devisă a Austro Ungariei, numai cât ómenii nu pot sĕ se încrédă orbesce şi ansă la acésta dă purtarea cea nemilósă a politicei interne, ce se observă faţă de popórele din lăuntrul monarchiei. Pentru-că 'şi ḑic acele state, cum e posibil ca sĕ iubéscă cei din Austro Ungaria pe sêrbii din Sêrbia, când pe cei de acasă dela ea îi strîmtoréză de pe tóte terenele, încât abia mai pot rĕsuflá şi nici chiar în biserică nu-şi pot alege pe un patriarch, în care ei au încredere.

În Gratz o societate a studenţilor magiari a fost desfiinţată pentru o telegramă, ce o au adresat lui Kossuth, şi ḑiarele magiare de tot coloritul află acésta procedore de brutală. La noi înainte cu 5 ani s'a suprimat activitatea societăţii „Iulia“ din Cluş fără nici un motiv plausabil. Membrii acelei societăţi au fost tineri universitari, cari s'au perfecţionat în limba lor, fără sĕ se fi amestecat în afaceri politice, şi jertfă au trebuit sĕ cadă nu numai societatea, ci şi un profesor din cei mai binemeritaţi. Silaşi

Am creḑut, că guvernul va vedé amărăciunea, ce s'a produs între români şi va concede tinerilor ca sĕ se constitue érăşi în societate, dar credinţa nóstră s'a dovedit de deşartă.

La noi domnesce o intoleranţă din cele mai mari în ce privesce limba nóstră şi mai ḑilele trecute la un banchet dat de un comite suprem, românul, care a voit sĕ toasteze în limba lui, a fost huiduit şi impedecat de a vorbí.

Şi acésta s'a intêmplat în un comitat, în care maioritatea locuitorilor sunt români, în un comitat, în care nu e şedinţă, în care sĕ nu se voteze aruncuri preste aruncuri pentru diferite scopuri şi în care în viitoriu nu mai poţi ţiné nici un câne sĕ-ţi păzéscă oile ori curtea până nu dai 30 de cr. dare. Póte fi deci mirare, că simpatiile popórelor din peninsula balcanică şi în special românii şi sêrbii din regatele vecine privesc cu neincredere şi nu vor sĕ se arunce în braţele vecinului fie el cât de puternic, ci caută a face politică în altă direcţiune chiar şi cu risicul de a jucá „va banque“. In nenumĕrate rênduri am pledat pentru o apropiere sinceră a popórelor din lăuntrul monarchiei, ca monarchia sĕ pótă câstigá pe aliaţii ei naturali de prietini. Pădurile de baionete nu sunt nici odată atât de puternice ca adevĕrata solidaritate a popórelor, ce locuesc în o ţară atât de impestriţată cu diferite popópóre.

Aceste popóre pot fi şicanate, pot fi impedecate în cultură, dar ele sunt şi remân un factor în ţéră şi de acest factor trebue sĕ se ţină cont. Numai o politică órbă, numai o ură neesplicabilă póte impinge pe magiari ca sĕ nesocotéscă atât de mult popórele, cu cari sunt avisaţi a trăí la olaltă şi pe cari ai nimicí nu le stă în putere, aibă ei voinţă de fer, persecutei cu o perseveranţă démnă de o causă mai bună.

Mult ne mirăm, că fraţii magiari nu ţin cont de verdictul marelui filosof german Fichte, carele ḑice: „In Europa se ridică un stat mare şi puternic, un stat, cu care tóte popórele sunt în o luptă continuă fără de a-l puté învinge, şi acest stat este poporul evreesc“. Ne mirăm, că acest popor nededat la muncă grea şi seriósă póte aḑi fi fiu desmerdat al sistemului politic de aḑi, póte sĕ-şi facă mendrele în Ungaria, póte influinţá presa în o direcţiune fatală, póte face specule mârşave fără mustrare de consciinţă, póte trăí ca în pămêntul făgăduinţei, ér poporul cel mostean, românii şi cei ce cu el alăturea pórtă greutăţile, poporul ce are braţe vênjóse şi scormonesc pămêntul e luat la góнă.

Ne mirăm şi mai mult, că nu se găsesc între magiari ómeni, cari sĕ aibă curagiul a pune pept faţă cu atari porniri periculóse, ne mirăm, că curentul acesta periculos cuprinde tot mai mult teren şi ne cade greu, când suntem siliţi a constatá, că s'au rărit rêndurile acelor bărbaţi ca Eötvös şi Balthazar Horváth, cari aveau simţ de dreptate pentru celelalte popóre, chiar în interesul patriei, căci dór nimenea nu va trage la indoélă patriotismul acestor ómeni.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite romănesce.

(Urmare.)

702. Fiesce care inimă are ale sale cugete.

703. Nu te amărí, că esti lipsit de bogăţiile lumei, că acele nu sunt nimica; şi érăşi pentru acésta-şi socotélă, sĕ nu te trufesci, căci le vei avé.

704. Cel ce se lapĕdă de facerea de bine, ce au luat, arată pre sine-şi nevrednic facerii de bine.

705. Cel ce nu se luptă, nu biruesce.

706. Nevoesce-te cu lucrul, de carele te-ai apucat, că vei biruí tóte nevoinţele.

707. Celor bĕtrâni nu le trebuesce bólă mai mare decât bĕtrâneţele lor.

708. Nenorocirea ómenilor celor rĕi este, că aducerea aminte a rĕutăţilor lor nu piere, măcar de s'ar şi îndreptá.

709. Bĕtrâneţele nu se socotesc parte de viaţă.

710. Sciinţa nu este vătĕmătóre la un domn.

711. Numai vrajba zavistnicului este neîmpăcată şi nelăpĕdată.

712. La călĕtoriile mări se fac dobênḑi mari, éră pentru ca sĕ scapi de primejdie, este bine sĕ nu te călĕtoresci pre mare.

713. Cel ce vorbesce cu faţă deschisă, se arată că grăesce adevĕrul.

714. Bogăţiile se cade sĕ slujască pentru odichna vieţii, éră nu se cade sĕ ne stricăm viaţa pentru-ca sĕ le strîngem.

715. Este o nerênduélă fără pricinuire a face bine unuia de n'are nevoie.

716. Mai de folos este a fugí de sine-ţi, decât a fugí de un leu.

717. Nu póte nestine sĕ se întemeeze pre preteşugul celor mari, că se schimbă de fiesce ce pricină mică, ce le vei dá.

718. Fiind nestine îndurătoriu, câstigă dregătorie între cei ce sunt de o moşie cu el.

719. Se face omul norocit cu preteşugul pretenului credincioş.

720. Când vrăşmaşii tei au între dênşii vraşbă, trăesce cu întărire, dar te păzesce, când îi vei vedé, că sunt tocmiţi şi uniţi.

721. Cel ce se sfătuesce singur, îi trebuesce şi lui altă sfătuire.

722. Sĕ nu te nădăjduesci mângăerilor nepretenilor tei, şi sĕ nu te înalţi de laudele, ce-ţi dau ciocoii, pentru-că cei dintâi îţi pun cursă, ér de a dóua rîvnesc avuţiile tale.

723. Cel ce vorovesce multe, nici odată nu grăesc, lucru bun, de nu-l va face altul sĕ cunóscă, că nu vorovesce bine.

724. Nu lăuda voróvele tale, nici voróvele omului nepedepsit.

725. Cel ce nu face bine pe vremea norocirii lui, pătimesce multe rele, după ce va sĕrăcí.

726. Acésta este norocirea celui ce face rĕu tuturor, că nu află nici un pretin la scârbele lui.

727. Cea ce se câstigă pe lesne, nu ţine multă vreme.

728. Tăcerea este podóba cea mai frumósă a celui neinvĕţat, însĕ cel ce tace, nu este neînvăţat.

729. De nu-ţi ajută norocul se nu-ţi pară cu ciudă, ci te alcătuesce şi tu pe sine-ţi după nălucirile lui.

730. Nu este minune de va păzí înţeleptul tăcere între cei rĕsboinici, că sgomotul tobelor înnécă potrivirea glasului viórei.

731. Nu este lucru întărit a te încredinţá la un om, cei sunt creerii nestatornici.

732. Nu se cade sĕ-ţi fie ruşine a întrebá sĕ înveţi ceea-ce nu sci.

733. Din tóte bólele neînvĕţarea este mai primeşdiósă, pentru că nu este nici un leac sĕ o pótă tămăduí, nici făclie, ca sĕ pótă isgoní întunerecul ei, nici îndreptare, ca sĕ o pótă întórce din calea cea rea, în carea umblă.

(Va urmá.)

Revista politică.

După scirile emanate din cercurile conducĕtóre ale monarchiei nóstre, ministeriul comun, după o ințelegere cu ambele regime, intenționéză conchemarea delegațiunilor la Budapesta pe la finea lunei lui Maiu.

Pentru a se puté ajunge la scop se va închide sesiunea a treia a dietei ungare încă în decursul lunei lui Maiu, și tot atunci se va deschide și a patra sesiune, in carea se vor alege membrii delegațiunei. Dacă se vor iví unele afaceri, cari ar reclamá resolvirea din partea dietei, acestea se vor puté resolví, deóre-ce dieta 'și póte ține ședințele și în decursul desbaterilor delegațiunilor.

In ministeriul comun lucrările cu privire la pregătirea proiectelor au înaintat fórte mult, dar nu sunt încă tocmai terminate. Impărtășirile, ce se fac deci referitóre la preliminarele estra-ordinare, sunt premature. Stabilirea definitivă a creditelor se va face numai în conferințele comune ministeriale, care vor avé loc în decursul lunei lui Aprile.

În urma celor întêmplate în Boemia, rutenii din Galiția pretind, ca acéstă țéră încă sĕ se despartă în dóuĕ părți administrative și anume în o parte poloneză și una ruténă, lângă care sĕ se mai adaugă și teritoriul din Bucovina locuit de ruteni.

Spre scopul acesta a avut loc o împosantă adunare, compusă din deputați ruteni și alți fruntași de ai lor, în care s'a luat conclusul de mai sus și s'a hotărit totdeodată, că cu pretensiunea lor sĕ pășască până la tronul monarchului.

Cu o mare vehemență au pășit foile poloneze contra acestor hotărîri, motivêndu-și espunerile cu aceea, că nici în Boemia, unde împăcărea s'a făcut la o dorință preainaltă, nu se vor puté pune în practică tóte punctele conferințelor, ce s'au ținut în Viena. Realisarea intențiunilor rutenilor ar aduce țéra numai într'o mai mare confusiune și nu e de loc practicabilă mai ales în actuala stare de miserie, ce domnesce în Galiția.

Impĕratul german a aflat de oportun a se esprimá cătră representantul austriac și italian din Berlin, că alianța prin retragerea principelui de Bismarck n'a suferit nici o alterare. Tot așa a declarat dênsul și mostenitoriului de tron engles, principelui de Walles, că relațiunile intime cu Englitera vor rĕmâné nealterate. „Nat. Ztg" află, că în curênd va avé loc o convenire a actualului cancelariu german Caprivi cu ministrul nostru de esterne Kalnoky și cu prim ministrul italian Crispi.

Incât privesce pe cancelariul Caprivi dênsul e investit cu tóte funcțiunile, ce le-a ocupat principele de Bismarck. Secretariatul de esterne încă nu e nici acum ocupat. După demisionarea contelui Herbert Bismarck a fost invitat la acest post Alvensleben, fost representat al Germaniei la Bucuresci, Waschington și la Brusela, un om care a dat dovedi de mari calități diplomatice. Dênsul însĕ a declinat dela sine acest onor și se crede acum, că în acest post va fi chemat mareșalul de Bieberstein.

In Spania s'a provocat o mare încordare între statul militariu și civil. Ansă a dat generalul Daban, carele prin o circulară a provocat pe oficerii superiori ca sĕ apere drepturile armatei, deóre-ce în colonii funcționarii civili au mai multă influență la guvern decât militarii. In urma acesteia regimul a întrodus cercetare disciplinară de delict politic contra generalului și ministrul de resbel l'a și condamnat la dóuĕ luni arest. Acéstă procedură a provocat în senat o adevĕrată furtună, Duban, carele e și senator, a protestat, că guvernul l'ar puté pedepsí fără învoirea senatului. Pentru ca sĕ pună capĕt scandalului, senatul a hotărît ca afacerea sĕ se delibereze de o comisiune specială. Comisiunea s'a și ales. Ea constă din 5 membrii ai regimului și unul oposițional.

Crisa ministerială din Sêrbia s'a aplanat. Noul cabinet numai constă din 8 ci numai din 5 membri cari sunt: generalul Sava Gruici presidiu și de esterne, Vuic finanțe, Georgevici iustiție, Iosimovici lucrări publice, Tauschanonvici comerciu, celelalte portofolii se vor impărțí, deóre ce guvernul radical nu póte dispune de atâța bărbați, de câți are lipsă.

Adunarea generală a „Albinei."

Vineri în 16/28 Martiu s'a ținut adunarea generală a institutului de credit și de economii „*Albina*" din loc.

Adunarea a fost bine cercetată, fiind presenți 25 de acționari, cari representau 546 de acții și 173 voturi (după statute se recer 20 de acționari, cari împreună representă 50 de voturi). Depuse au fost 717 acțiuni dela 164 de acționari, cari representau 233 de voturi.

După-ce am publicat în numerii precedenți raportul direcțiunei cătră adunarea generală nu mai amintim și la acest loc de colosalul reviriment al acestui institut român, ci ne mărginim a constatá că: tóte propunerile direcțiunei s'au primit en bloc, și că la propunerea domnului protopop gr. cat. din Sibiiu Ioan Russu, direcțiunei și funcționarilor li s'a votat mulțămită pentru zelul, cu carele au condus și provĕdut afacerile institutului.

Dividenda s'a ficsat cu *11 fl. de acțiune*, va se dică, acționarii capetă 11% după capitalul social, *ér cuponul cu scădență pe 1 Iuliu a. c. se rescumperă imediat după adunarea generală fără nici o detragere.*

Va se dică, în anul acesta acționarii capetă cu 1 fl. mai mult de acțiune de cât până aci, și își capetă dividenda cu 3 luni înainte de scadență, un lucru, care și-l permit numai institutele cele mai consolidate.

Membrii de direcțiune dnii: Ioan Hannia și Ioan Popa eșiți după ordinea vechimei s'au reales pe un nou period de 6 ani.

Servitorilor institutului li s'a acordat drept de pensiune.

Spre scopuri culturale și de binefacere s'au votat *2332 fl 20 cr. și anume:*

1.	Scólei civile de fete a „Asociațiunei transilvane" pentru acoperirea trebuințelor curente	500 fl — cr.
2.	Asociațiunei transilvane spre crearea a lor 10 stipendii à fl. 50 pentru elevele internatului impreunat cu scóla sa civilă de fete	500 „ — cr.
3.	Scólei elementare de fete a reuniunei femeilor române din Sibiiu	300 „ — cr.
4.	Reuniunei române de cântări din Sibiiu	100 „ — cr.
5.	Reuniunea pentru înfrumsețarea orașului Sibiiu	50 „ — cr.
6.	Gremiului comercial din Sibiiu pentru susținerea unui curs practic de comptoir	50 „ — cr.
7.	Reuniunei pompierilor din Sibiiu	50 „ — cr.
8.	Reuniunei pompierilor din Brașov	50 „ — cr.
9.	Sólei comerciale române din Brașov pentru acuirarea de mijlóce de învĕțământ	132 „ 20 cr.
10.	Fondului pentru ajutorarea studenților morboși dela gimnasiul român din Brașov	50 „ — cr.
11.	Corului vocal din Feldióra	50 „ — cr.
12.	Fondului studenților miseri din Blaș	50 „ — cr.
13.	Societății de lectură „Petru Maior" din Budapesta	50 „ — cr.
14.	Nenorociților prin foc din Ernea (dați deja)	100 „ — cr.
15.	Nenorociților prin foc din Arpaș (dați deja)	200 „ — cr.
16.	La dispozițiunea direcțiunei, ca sĕ i asemneze tot spre scopuri de binefacere rĕmân	100 „ — cr.

Adunarea s'a deschis la órele 10 și s'a terminat la 11 óre a. m.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român"

Din nordul Transilvaniei, 26 Martiu, 1890 n. Dle redactor! Intêmplările mai recente din cercurile mai înalte ne dovedesc până la evidență, că tóte sunt trecĕtóre în lume. A fost probabil ca un Bismarck sĕ fie amovat din fruntea unui imperiu, pe carele așa dicênd dênsul l'a consolidat și a dictat aprópe asupra întregei Europe, și a fost posibil și aceea, că sfărîmătoriul naționalităților de sub coróna sf. Stefan sĕ se retragă dela cârmă, după o stăpânire mai bine de 15 ani.

Dacă privim desvoltarea lucrurilor de sub guvernarea dlui Tisza, aflăm, că acest bărbat, carele înainte de urcarea sa pe fotoliul de ministru președinte a fost conducĕtoriul partidului oposițional, nici ca premieriu al guvernului nu s'a putut emancipá de sub principiile acelui partid.

Dênsul a făcut la mai multe ocasiuni concesiuni acestui partid, și a dat frêu liber șiovinismului magiar, carele s'a desvoltat și întărit până și prin Emke din Cluș și prin alte reuniuni de acéstă natură, pre cari le a luat chiar sub protecțiunea guvernului seu.

Dacă la început se opunia sĕ împedece lățirea și întărirea periculosului curent șiovinistic, atunci lucrurile sub guvernarea lui se desvoltau altfeliu și posiția i se întăria în altă direcțiune mai salutară, și atunci ori când s'ar fi retras dela putere, ar fi lăsat și în inima numeróselor naționalități din acéstă patrie un simț de gratitudine și recunoscință.

Dacă dênsul a o aflat de oportun a se retrage acuma, pentru că declarațiunea sa făcută în 11 Decembre a anului trecut în favórea incolatului exdictatorului Kossuth, nu a putut sĕ o întrupeze prin crearea legei promise, óre trebuie sĕ crédă cineva, că a comis simplu o eróre s'au netact politic?. Un bărbat de stat ca dênsul, când face o declarațiune solemnă în dietă într'o cestiune ca acésta, sĕ se fi înșelat în combinațiunea sa? sĕ nu fi cunoscut dilema, în care se afla față cu validitarea promisiunei sale, cunoscênd factorii necesari la crearea legei? Dacă dênsul a preferit a face acea declarațiune în favórea acelui Kossuth, carele a declarat casa Habsburgică de detronată, și carele nici decum nu vrea sĕ recunóscă posiția legală de astădi a Ungariei, acum sub nimbul cultului lui Kossuth se retrage dela cârmă ca mare patriot.

Noi românii și cu deosebire biserica nóstră gr. or.; durere nu putem însemná sub acest guvern aprópe nici un moment imbucurătoriu, ci aceea lasă în inimile nóstre urmă de tristă și durerósă reminiscență.

Sĕ privim insĕ acuma după retragerea dênsului cu mai multă încredere în viitoriu.

Un viitoriu mai bun insĕ nu se câștigă prin fatalism, nu prin nelucrare, ci adese ori prin folosirea impregiurărilor date și prin o pășire solidară și energică, făcută între marginile legei la locurile competente. Ar fi timpul oportun acuma sĕ se cugete la acésta toți cei chemați, grupându-se în jurul metropoliților nostrii prin o pășire solidară, sĕ céră dela locurile mai inalte ca cu o di mai curênd sĕ se pună odată frêu și capet șovinismului periculos, carele sub masca patriorismului pe tóte terenele și au îndreptat pornirile și lucrările în contra esistinței nóstre, persecutați fiind în acésta patrie comună numai pentru-că ținem strêns la credința și limba nóstră, la datinele și obiceiurile nóstre străbune. *G.*

Varietăți.

* (Chirotonire) Duminecă în 18 Martiu s'a chirotonit întru presbiter cler. abs. Dimitriu Goia, pentru parochia Peleș (tract. prototopresb Câmpeni.)

* (Alegere de deputat sinodal). După cum suntem informați, în cercul Făgărașului în locul rĕposatului deputat sinodal Ilariu Duvlea, s'a ales dl Georgiu Moian, instructor de lucru de mână în seminariul nostru archidiecesan.

* (Denumire.) Dl Ioan Predovici practicant la judecătoria cercuală din Ocna Sibiiului a fost denumit vice-notar la jud. cerc. din Deva; ér Dr. Ales. Dus a fost numit practicant la tribunalul din Budapesta.

* (Membru al academiei române) Principele mostenitoriu al României a fost proclamat de membru onorar al academiei. Dumineca a avut loc ședința de recepțiune, la care a luat parte și pĕrechia regală.

* (Congresul internațional din Berlin.) Congresul din Berlin și a terminat lucrările. În 28 Martiu séra s'a dat banchetul de despărțire, la care s'au rostit mai multe toaste în limba francesă și germană. În special a provocat sensațiune, când archiepiscopul Dr. Kopp rostì un toast la adresa representantului frances Iules Simon, sĕrbătorindu-l ca pe un bărbat, pe carele de când a învĕțat al cunósce, a avut în vedere numai sórtea poporului sĕrman. Emoționat a rĕspuns sĕrbătoritul în terminii cei mai aleși, golind păharul, pentru realisarea scopului de a se ușurá sórtea celor ce sufer.

In ceea-ce privesce desbatorile au străbătut până acum puțin în publicitate. Femeilor și fetelor preste 16 ani sĕ nu li se permită a lucrá nóptea și Dumineca; lucrul lor sĕ țină cel mult 11 óre cu 1½ rĕpaus, ér la lucrul dăunător sănĕtății sĕ se facă și alte restricțiuni. Femeile căsătorite de curênd, pot începe la lucru numai după ce a trecut 4 sĕptĕmâni dela actul căsătoriei. Copii de ambele secse sub 12 ani, în părțile sudice sub 10 ani, sĕ nu se priméscă la lucru, până-ce nu corĕspund obligațiunilor scolare. Pentru copii sub 13 ani și tinerii sub 16 ani lucrul de Dumineca și nóptea sĕ se caseze. Copii sub 14 ani sĕ lucreze numai 6 óre cu ½ óră pausă; și numai sub grea responsabilitate sĕ se aplice la lucruri daunătóre sănĕtății, ér cei dela 14—16 ani 10 óre cu ½ óră pausă. Pentru lucrul montan copii sub 14 ani și în părțile sudice sub 12 ani trebuesc cu totul eschiși.

* (Regularea valutei) Șeful de secțiune al ministeriului austriac de finanțe, cav. Richauer va sosí în curênd la Budapesta spre a continuá cu representanții regimului ungar pertractările pentru regularea valutei.

* (Băile dela Ocna.) Arênda băilor dela Ocna-Sibiiului o a luat pe 3 ani ospĕtariul Heydecker, și intenționéză a face mai multe îmbunătățiri.

* (Congresul higienic). Maj. Sa monarchul a cuprins tóte publicațiunile congresului al șaselea higienic și demografic internațional, care s'a ținut în 1887 sub protectoratul archiducelui Rudolf și a dispus încorporarea lor în biblioteca familiară.

* (Corespondențe nóue postale.) Austria a fost primul stat, care a întrodus corespondențele postale deschise. Acum se ventiléză scirea, că direcțiunea generală postală are de cuget sĕ înainteze guvernului o rugare, conform căreia corespondențele postale deschise sĕ se edea dintr'o hârtie mai bună și sĕ fie tot deodată mai mari. — Lucrul acesta ar fi practicabil și la noi!

* (Grevă în Paris) Măcelarii şi tăbăcarii din Paris s'au pus în grevă pentru a constringe guvernul sě nu mai concédă importul cărnei tăiate. Măcelarii şi au dat silinţele ca la têrgul cel mare sě opréscă strîngerea de vite cornute. Deputatul Parisului va face o interpelare în cameră cu privire la acésta cestiune.

* (Câteva uscături.) Locuitoriul din Sepsi Sângeorgiu Dr. Moise Albu şi-a schimbat numele familiei în „Zagoni,“ asemenea locuitoriul din Cluş Iosif Albu tot în „Zagoni“, ér locuitoriul din Turda Ioan Cristea în „Keresztes“.

* (Falsificători de avise postale.) Falsificătorii avisurilor postale au fost prinşi. Ei sunt doi fraţi Ioan şi Carol Rohet. Primul e ajutătoriu de oficiant la posta principală din Budapesta, ér al doilea e şeful unei staţiuni de fer. Acesta a comis falsificarea, ér primul a făcut contrabanda.

* (Limba polonă eschisă.) Direcţiunea generală a căilor ferate din Viena a sters folosirea limbei polone pe liniile ferate din Bucovina. Foile polone sunt tare vehemente contra acestei disposiţiuni. Direcţiunea şi-a motivat însě scurt resoluţiunea: E în interesul poporaţiunei din Bucovina, ca limba polonă sě nu mai fie usitată pe acele linii.

* (O revoltă). O revoltă s'a intêmplat în comuna slovacă Nyustya din causa alegerei de preot. Foile magiare fac mare capital din acest lucru, înfăţişându-l ca o pornire vehementă a panslavismului. Faptul s'a întêmplat astfeliu: comuna a ales de preot în anul trecut pe presbiterul S. Crişan, carele însě fusese eschis prin tóte trei instanţele bisericesci dela candidare sub bănuélă, că e agitator panslav. S'a denumit apoi un administrator la biserică, dar când acesta voí sě între în comună, femeile luară limbile dela clopote, înfundară gaura cheei cu plumb topit şi-l asteptau cu ólele cu leşie. Numai cu asistinţa gendarmăriei întrà în comună cu ocasiunea alegerei de paroch, unde competase. In biserică ómenii cum 'l vĕḑură, începură a-l ameninţá, gendarmăria nesimţindu se sigură se aduseră 162 soldaţi cu 11 oficeri. Ómenii însě, mai cu minte, dacă au vĕḑut acésta, au ḑis, că sě se amâne alegerea pe o lună de ḑile, că ei se vor rugá de împĕratul sě le lase pe Crişan preot. Amânarea s'a încuviinţat, dar până la alegere ómenii trebue sě plătéscă spesele cu soldaţii.

* (Viéţă lungă). In luna trecută anul cur. a încetat din viéţă locuitoriul Ioan Andronic, din comuna Petricani, judeţul Neamţu, în vêrstă de 115 ani. In tótă viaţa sa s'a ocupat cu agricultura, pe lângă care avea şi meseria de cojocariu; vederile nu i-a lipsit până în ajunul morţii, şi la lucrul cojócelor, fără a fi ajutat de ochelari, vîra aţa în ac. In vara anului trecut 1889, singur a prăşit într'un ogor al seu păpuşoi. Rudele asigură, că defunctul la 1812 avea 2 băeţi; cel mai mare: în vêrstă de 60 de ani, a decedat acum 2 ani, ér cel de al doilea mai mic de 58 ani, se află în viaţă; defunctul se nutria cu hrană obicinuită la locuitori, şi tótă viéţa sa nu a fost bolnav decât o singură dată, pe când era tiner; *nu era pasionat pentru beutură*; el dusese o viaţă regulată şi linistită.

Bibliografic.

„Praktishes Lehrbuch der rumänischen Sprache *von Teophil Wechsler.*“ Importanţa ce o câstigă tot mai mult românii în faţa lumei civilisate, a făcut pe strĕini ca sě se ocupe mai cu din adinsul de poporul nostru. In special germanii s'au aprofundat cu mult zel în viaţa poporului român, pe tóte terenele. Ca resultat al acestei nisuinţe nobile sunt lucrările de mare valóre, ce ies din péna unor distinşi bărbaţi germani. In ḑilele trecute am fost surprinşi cu o nóuă lucrare sub titlul de mai sus, a cărui editor ne spune, că scopul i-a fost a pune în posiţie pe cât mai mulţi bărbaţi doritori de a ne cunósce limba şi a ne studiá, a li se realisá acésta dorinţă.

Constatăm cu bucurie din parte-ne, că scopul îi este succes. Lucrarea acésta întrunesce tóte condiţiunile, sub cari privaţii sunt în posiţiune de a şi insuşí în modul cel mai uşor limba nóstră, fiind chiar cu totul strĕini de ea. In lucrarea de 12 cóle, octav, teoria gramaticală, impreunată cu esercitiile practice, cu crestomaţie şi alte părţi sunt espuse cu o perfectă cunoscinţă de causă, cu cunoscinţa pedagogului practic. Pentru o mai bună apreţiere lăsăm sě urmeze aici cuprinsul cărţii:

Vorwort.

Erster Theil: Grammatik.

Einleitung.

Erster Abschnitt: Allgemeines über Wesen und Darstellung der rumänischen Sprache.

Die Romänen und ihre Sprache § 1—9. — Die Laute der rumänischen Sprache verglichen mit denen der deutschen, § 10—13. — Das rumänische Alphabet und dessen Aussprache § 14—22. — Von der Veränderung de Laute § 23—24. – Von der Betonung § 25—26. — Orthographie und Interpunction § 27—31. — Leseübungen. — Abkürzungen und grammatische Terminologie § 32—33.

Zweiter Abschnitt: die 10 Redetheile.

Das Hauptwort nebst Artikel § 34—45. — Das Beiwort oder Eigenschaftswort § 46—51. — Das Fürwort § 52—60. — Das Zahlwort § 61—66. — Das Zeitwort § 67—83. — Das Umstandswort oder Adverbium § 84—87. — Das Verhältnisswort oder die Präposition § 88. — Das Bindewort oder die Conjuction § 89. — Das Ausrufungswort oder die Interjection § 90.

Anhang: Wortbildungslehre. — Anhang: Der rumänische Kalender. — Anhang: Sprichwörter-Sammlung.

Zweiter Theil: Chrestomathie.

Vorbemerkung.

Prosa.

Duiliu Zamfirescu, Singurătatea. — Carmen Sylva, Puiu.

Kunstpoesie:

Limba românéscă, von G. Sion. — Cântecul Gintei Latine, von v. Alesandri. — Rodica, von demselben mit Uebersetzung von Carmen Sylva. — Prosă şi Poesie, von I. Negruzzi mit Uebersetzung von Mite Kremnitz. — O mamă etc., von M. Eminescu. — Ce te legeni codrule, von demselben. — Muma lui Stefan cel mare, von D. Bolintineanu mit Uebersetzung von Carmen Sylva. — Cea din urmă nópte a lui Mihaiu Vitézu von demselben.

Aus der jüngsten Kriegspoesie.

Hora dela Plevna, von V. Alecsandri.

Volkslieder.

Monăstirea Argeşului, mít Uebersetzung von Schuller. — Constantin Brancovanu, mit Uebersetzung von W. v. Kotzebue. — Haiducul. — Eine Hora. – Mehrere Doina's — Hora unirei von V. Alesandri.

Nu putem fi deci decât rescunoscĕtori astorfel de bărbaţi, cari se dedică unei munci pe cât de obositóre pe atâta de nobilă.

Cartea elegant legată costă numai 1 fl. 10 cr. = 2 marce şi se află în editura „A. Hartleben“ Viena, Pesta şi Lipsca.

— *„Biserica ortodocsă româna“* revistă periodică eclesiastică, din Bucuresci Nr. 12. au apărut cu următoriul sumariu: Decisiunea sf. Sinod. — Viaţa şi scrierile protosinghelului Naum Rômnicean. — Documente privitóre la istoria bisericéscă a românilor. — Săbornicul sau Pomelnicul Metropoliei Ungro-Vlahiei. — O notă pusă pe Tetravanglul slavon din mănăstirea Golia din Iaşi. — Notă asupra vieţii şi activităţii archimandritului Teoctist Scriban, — O călĕtorie în Orient. — Cronica bisericéscă. — Descoperirea comorilor împĕraţilor Bizanţului. — Donaţiuni. Tabela materiei pe anul al XIII lea.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1890.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1889—90.

(Urmare)

7. S'au procurat copii de pe 122 documente privitóre la relaţiunile marelui cancelariu al Poloniei Ioan Zamoyski cu ţĕrile române; dintre aceste documente 3 sunt scrise în limba latină, 119 în cea polonă. Copiile acestor documente s'au făcut sub îngrijirea dlui Przyborowski, bibliotecariul ordinatului Zamoyski din Varşovia.

8. Archivele municipale ale oraşului Lemberg au fost cercetate înainte cu mai mulţi ani de colegul nostru dl Haşdĕu, care a copiat dintr'ênsele mai multe documente istorice preţióse. Câteva din aceste documente au fost publicate de dl Haşdeu, ér copiile celorlalte le a dăruit academiei pentru completarea colecţiunei Hurmuzaki. Spre a se face o esplorare completă a acelor archive din punctul de vedere al istoriei românesci, delegaţiunea a intervenit pe lăngă primăria oraşului şi, în urma înţelegerei stabilite cu dl Mochnacki, preşedintele oraşului, şi cu dl Widmann, archivarul municipal, sperăm, că în curênd vom avé o bogată colecţiune de copii de pe documente necunoscute până acum.

9. Este sciut, că în Constantinopole se află un numĕr fórte mare de documente de cea mai mare însemnătate pentru istoria ţĕrilor române, cari secoli întregi, pánă aprópe în ḑilele nóstre au stat în cele mai strênse şi aprópe ḑilnice legături cu Roma-nóuă. Până acum se cunosc fórte puţine documente privitóre la aceste relaţiuni. In anul trecut s'au stabilit fórte bune relaţiuni, prin ajutoriul cărora am căpĕtat copii de pe documentele, cari ne intereséză. Lucrarea acésta este fórte mare, dar ea este dusă cu multă stăruinţă, aşa încât sperăm că în scurt timp vom înavuţi în mod fórte considerabil colecţiunea nóstră de copii de documente.

10. Comisiunea publicaţiunilor Hurmuzaki s'a întrunit la 24 Novembre 1889 şi a încheiat următoriul Proces-verbal.

„Comisiunea publicaţiunilor istorice Hurmuzaki, întrunindu-se astăḑi, a luat cunoscinţă despre alăturata relaţiune asupra progreselor publicaţiunei şi asupra îmbogăţirei colecţiunii de documente, precum şi despre espunerea financiară cuprinsă în memoriul tipărit şi aşeḑat pe lângă aceea-şi relaţiune. Pe basa acestor relaţiuni a luat următórele decisiuni:

„1. Aprobă întru tóte lucrările făcute de către academie pentru publicarea scrierilor istorice ale lui Hurmuzaki şi pentru îmbogăţirea colecţiunei sale de documente, şi esprimă academiei mulţămiri pentru stăruinţele puse în acéstă lucrare.

„2. Sĕ se pună în ordine şi sĕ se publice, ca al 6 lea volum de „Fragmente“, notele separate şi escerptele făcute de Hurmuzaki şi încă nepublicate.

„3. Sĕ se continue a se traduce în românesce şi a se tipărí volumele 2—5 din „Fragmente“, întru cât vor permite mijlócele bănesci disponibile.

„4. Sĕ se urmăréscă ca şi până acum cercetările şi procurarea de copii de documente de prin archivele strĕine întru cât érăşi vor permite mijlócele; în special sĕ se stăruéscă a se da o desvoltare cât mai mare ar fi cu putinţă cercetărilor de acest feliu în colecţiunile dela Constantinopole.

„5. Sĕ se pregătéscă pentru publicare colecţiunile de documente polone procurate de prin archivele şi bibliotecile Galiţiei şi Poloniei rusesci; publicarea lor sĕ se facă în textul original polon şi cu traducere în limba francesă.

„2. Sĕ se publice de către dnii Dimitrie A. Sturdza, şi Dim. C. Sturdza într'un volum documentele din epoca Regulamentului, ce sunt copiate de dlor după original“.

Conform hotăririlor cuprinse în acest proces-verbal al comisiunii s'a dispus facerea următórelor lucrări:

a) S'a însărcinat dl Ioan Slavici sĕ facă traducerea tomului II din „Fragmente“;

b) S'a dispus centinuarea copierii de documente la Constantinopole;

c) S'a însărcinat dl I. Skupiewski a face traducerea francesă a tuturor decumentelor în limba polonă, cari au fost procurate din colecţiunile polone. Aceste documente vor formá material pentru dóuĕ volume.

d) S'au decopiat şi pus în ordine documentele din epoca regulamentară procurată de d-nii Dimttrie A. Sturdza şi Dimitrie C. Sturdza. Aceste documente vor formá un volum.

(Va urmá).

Mulţămită publică.

Comuna bisericéscă gr. or. română Selişca cu cea mai viuă recunoscinţă îşi esprimă mulţămita sa cea mai căldurősă următorilor marinimoşi domni, cari în scopul ridicărei unei biserici nóuĕ gr. or. române în acéstă comună au binevoit a contribuì cu următóre ajutóre, şi anume:

Escelenţa Sa Inalt Preasânţitul nostru Domn Miron Romanul, archiepiscop, metropolit etc. 15 fl.; Ilustritatea Sa Dl Nicolae Popea, episcop 5 fl.; Ilustritatea Sa Dl Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc în Sibiiu 1 fl.; Ilustritatea Sa Dl I. cav. de Puşcariu septemvir în Budapesta 1 fl.; Preastimaţii şi prea onoraţii domni: I. Fulea, advocat în Sas-Sebeş 1 fl.; Dr. Ioan Mihu, advocat în Orĕştie 1 fl.; Dr. Ioan Meţian, proprietariu în Zernesti 1 fl., Ioan Droc protopresbiter în Mercurea 2 fl., Galacteon Şagău protopresbiter în Reghinul săsesc 1 fl., N. Străvoiu, advocat în Braşov 1 fl., Alesandru Tordăşan ppresbiter în Alba-Iulia 1 fl., Liviu Lemenyi protopretor în Selişte 1 fl., Dr. Absolon Todea, advocat în Reghinul săsesc 1 fl., Alecsiu Olariu, advocat în Deva 1 fl., Nicolau Cosma notariu cercual în Rohia 50 cr., Pantaleon Lucuţa căpitan ces. reg. în pensiune în Sibiiu 1 fl., Gerasim Candrea asesor consistorial în Sibiiu 1 fl., N. N. din Braşov 1 fl., Ioan Petric ppresbiter în Braşov 2 fl., Georgiu Şandor proprietariu în Cueşdiu 1 fl., Iuliu Dan adm. protopresbit. 1 fl. Dr. Remus Roşca, redactor în Sibiiu 1 fl., Ioan Papiu protopresbiter în Deva 1 fl., Ioan Raţ, protopresbiter în Haţeg 1 fl., Avram P. Păcurariu, protopresbiter în Ilia 1 fl., Georgie Moldan, notariu în Băiţă 1 fl., Nicolau Cristea, asesor consistorial în Sibiiu 1 fl., Romul Furdui, ppresbiter în Câmpeni 1 fl., Ioan Hannia, director seminarial în Sibiiu 1 fl. şi Teodor Herman ppresbiter în Deeş 2 fl.

Prea bunul Dḑeu sĕ rĕsplătéscă bunătatea acestor p. t. contribuenţi, cu carea au sărit în ajutoriu adênc simţit al sermanei nóstre comune bisericesci.

Selişca, la 4 Martiu, 1890.

La însărcinarea sinodului parochial:

Todor Purdean,
adm. par.

Stefan Dan.

Din public.

La începutul lunei curente ne luasem voia a trimite mai multor domni Prospectul nou-înfiinţândului institut de credit „Someşana,“ cu rogarea sĕ binevoéscă a subscrie un numĕr óre care de acţii la acest institut economic naţional şi eventual sĕ ne procure şi alte subscrieri dintre cunoscuţii lor români.

Apropiindu se acum terminul ficsat pentru subscrierea acţiilor, ne luăm voia a repeţi cererea nóstră de mai sus — rogându-i sĕ binevoéscă a ne re'ntorna cólele de subscriere cu 10% din valórea lor (10 fl. de fie-care acţie) cât se póte mai curênd, ca aşa sĕ ne putem constituí la începutul lunei Aprile a. c.

Pentru orientare observăm, că după constituire în termin de 30 de ḑile vor fi a se rĕspunde — conform prospectului — 20% din preţul acţiilor, ér restul se va rĕspunde numai în urma hotărirei nóuei Direcţiuni — dar la nici un cas nu în sume mai mari de 20%, nici în intervale mai scurte de 2 luni.

Deeş, la 22 Martiu, 1890.

Direcţiunea provisoră a institutului de credit şi economii „Someşana“.

Dr. *Teodor Mihali*,
advocat, ca director esecutiv prov.

Loterie.

Sâmbătă în 29 Martiu 1890.

Timişóra:	**19**	**28**	**10**	**61**	**52**
Viena:	**62**	**85**	**43**	**20**	**51**

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valorόse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cárticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 43—50

☛ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, ☚

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 31 Sibiiu, Joi 22 Martiu, (3 Aprile) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iuniu al anului 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martiu 1890, sĕ înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei âşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 21 Martiu.

In Rusia domnesce mare nemulţămire, şi ea până acuma s'a manifestat în forma demonstraţiunei studenţilor dela universitaţi. Demonstraţiunile s'au inceput în vechia capitală a imperiului colos, în Moscva cea sântă, care este centrul vieţii slave, reşedinţa veche a ţarilor, şi acuma inima, din care se varsă sângele slavismului şi al panslavismului prin tóte arteriele, şi nutresce unitatea de rasă în tóte popórele slavice de pe faţa pămêntului. La Moscva călĕtoresc toţi bărbaţii slavi, cari cautâ alinarea durerilor lor naţionale şi confesionale, şi se intorc acasă oţeliţi. Şi dacă vom face o revistă asupra popórelor slavice, vom aflá peregrinagiul conducĕtorilor lor: Rieger din Bohemia, metropolitul Michail şi Pasici din Serbia, întrégă céta patrioţilor bulgari în frunte cu metropolitul Clemente, toţi şi-au făcut peregrinagiul la Moscva, spre a aflá alinarea durerilor lor, fericirea patriei lor dela atotputernicul ţar.

In inima Rusiei s'a început deci miscarea tinerilor inteligenţi, cari adăpaţi la isvorul cel limpede al culturei, s'au îngrozit de ţipetul de durere, eşit din peptul martirilor politici din Siberia.

In Europa nóstră civilisată, unde avem libertatea de a ne plânge cu graiu viu şi în presă, unde avem garantată libertatea personală, averea şi viéţa, în statele nóstre, unde domnesce dreptatea nici închipuí nu ne putem lucrurile, cari se întêmplă în Rusia. Noi nu ne putem închipuí, că în tot momentul se póte oprí la pórtă o telégă cu doi cai, că eu, fără a fi întrebat, sum aruncat în cătuşi, legat de osia telegei, şi tîrît spre Siberia, în valea plângerei, de unde nu mai am mântuire, unde nu mi se face judecată, nu mi se dă ocasiune sĕ me apĕr, ci sum dat în mâna călĕului, care are trista datorinţă, sĕ mi mĕsure cu curéua pe spate până rĕmân mort.

Numai în sinacsarele din Mineiu, în viaţa sfinţilor am mai cetit noi asemenea procederi, asemenea chinuri, pe cari cu resignaţiune le răbdau pentru evangelia lui Christos.

Persecuţiunile făceau pe ómeni fanatici, şi se însinuau crestinii cu miile, ca sĕ móră pentru numele lui Christos.

Evangelia libertăţii o au propoveduit şi în Rusia bărbaţii, cari sufer muncile în Siberia. Acéstă evangeliă a fanatisat junimea, care strigă după libertate, şi protestéză contra chinurilor martirilor politici.

Numai aşa putem înţelege demonstraţiunile studenţilor din Rusia, ca fanatism pentru causa libertăţii şi pentru sórtea nefericiţilor martiri politici, al căror ţipet de durere a străbătut în tótă Europa, şi au aflat viu resunet în peptul tuturor ómenilor iubitori de dreptate, iubitori de libertate.

Rusia şi în faţa acestor miscări, cari nu mai sunt ale clasei neculte, ci ale celei luminate, care încă nu şi-au luat refugiu nici la bombe, nici la dinamită, în faţa acestor miscări Rusia şi acuma şi-a pus în lucrare mijlócele, cu cari şi până acuma au sugrumat miscările în favorul libertăţii: terorisarea şi în urmă turcile.

Mijlócele acestea de bună sémă vor avé resultatul dorit. S'au încuiat universităţile, şi s'au pus la cale agenţii, cari au misiunea sĕ erueze pe capii miscărei, şi sĕ urmeze procedura obicinuită.

Resultatul deocamdată va fi, că se va înmulţí numĕrul martirilor nenorociţi. Europa va priví din nou la privelistea, cum alérgă tristul conduct de telege spre locul de martiriu al bărbaţilor, cari cu evangelia lui Christos în mână au cerut egalitate înaintea lui Dumneḑeu, şi înaintea ómenilor.

Tabloul e îngrozitoriu, şi noi dacă nu putem mai mult, cel puţin în numele libertăţii sĕ ne esprimăm simpatia cu bărbaţii, cari pentru libertate se jertfesc tocmai în preséra ḑilelor, când sânta maica nóstră biserică serbéză amintirea ḑilelor, în cari Mântuitoriul lumei s'a jertfit, ca sĕ ne elibereze din robia cea vecinică.

Sibiiu, în 21 Martiu.

Dacă nu am avé autonomia bisericéscă, ar trebuí sĕ luptăm din tóte puterile ca sĕ o câstigăm.

Mulţămită lui Dumneḑeu şi luptelor celor continue şi drepte a fruntaşilor nostri, noi avem — am puté ḑice — cea mai frumósă autonomie bisericéscă şi nu ne rĕmâne decât ca intre marginile acelei autonomii sĕ fim fie-care la postul seu.

Şi acésta ar trebuí sĕ ne însufleţéscă chiar şi atunci, când statul, în care trăim ar fi un stat ortodocs, şi când acela ne ar luá sub scutul seu; dar apoi, când vedem, că statul presionéză, unde numai póte tendenţele autonome ale diferitelor confesiuni şi voesce ca din ce în ce sĕ câstige mai mult tereu pentru puterea sa, pentru validitarea dreptului de amestec până în cele mai de jos pături.

Dacă privim la organele chemate a formá organismul din biserică, apoi vedem, că până când cele de sus funcţionéză de tot regulat şi resolvéză agendele reservate lor în tótă acurateţa, cele de jos, cu puţine escepţiuni, ne pun la seriós̆e gânduri.

Adese ori ne am întrebat, că cum este posibil ca raţiociniul unei biserici sĕ nu fie nici după ani inaintat sinodului parochial spre a-l esaminá, şi rĕspunsul a căḑut în aceste casuri totdeuna în defavorul organelor concreḑute cu finalisarea acestui act, în prima linie a comitetului parochial şi a parochului, cari nu sunt conscii de chemarea lor.

Ni se comunică, că în unele locuri elementul mirean inteligent este scos cu totul afară din afacerile tractuali, şi în loc de ómeni inteligenţi se aleg mireni neiniţiaţi în drepturile şi datorinţele, ce le au, cari nu se intereséză de lucruri, şi aşa se zădărnicesce ţinerea sinodului din causă, că nu se adună numĕrul recerut preste jumĕtate.

Aceste stări de lucruri pe cei buni îi disgustéză, afacerile nu şi află resolvirea lor, an de an nu se cetesce un raport despre starea tractului, căci nu ai cui 'l cetì, ori şi mai rĕu, în unele locuri nici că se presentéză un atare raport.

Aşa de bună sémă nu e bine.

Conservativă şi biserica nóstră ca tóte bisericile, ea trebue sĕ aibă indelungă răbdare, dar în urma urmelor cei ce se vĕd ocrotiţi de ea în loc ca sĕ pună o mână pe inimă şi alta pre lucru, perseveréză şi mai departe în proverbiala-le inerţie, fără sĕ vadă, că lumea dă inainte şi cel ce aḑi nu merge cu lumea, remâne inderăpt, şi timpul trecut în perdere nu se mai întórce pentru noi.

Fost-au şi timpuri, în care poporul nostru a stat mai bine ca aḑi, fost-au ḑile, când sĕrăcia şi

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite romănesce.

(Urmare.)

734. Cu greu lucru-i a se supune nestine poruncilor altuia, fiind el obicinuit a poruncí, şi a pătimí rĕu, fiind crescut între rĕsfăţăciuni.

735. Măcar o mie de rele de ar face un om din cei prosti, nimenea nu le socotesce, éră un domn de va face numai o greşală, se gonesce dintr'o ţară într'alta.

736. Nu face rĕu slugilor tale fără de vină, pentru-că nu i-ai zidit tu; lasă gândul cel rĕu, ce ai asupra lor, şi-ţi adă aminte, că ai şi tu stăpân mai mare decât tine.

737. Mijlocitoriul cel bun este aripă omului celui ce cere vre-un lucru.

738. Împĕraţii sunt, ca sĕ păzéscă legile, éră legile cele bine păzite măresc slava împĕraţilor.

739. Nu este nici un împĕrat fără supuşi, ér de nu vor fi supuşii bogaţi, împĕratul se cade sĕ-i socotéscă ca într'o nimic.

740. Socotéla, pentru carea 'şi cinstesce fieste cine ţara sa mai mult decât alt loc este, pentru-că socotim, că într'aceea suntem mai întăriţi decât într'altă ţară.

741. Vrăşmaşul cel mai vătĕmătoriu este cela ce-şi ascunde gândul seu.

742. Cela ce cere, şi ia un lucru, ce nu i se cade, puţin se folosesce de dênsul.

743. Pochta a dobêndí averea strĕină, este netrebnicia cea mai de pre urmă.

744. Vitézul se cade sĕ cinstéscă mai mult înţelepciunea decât vitejia.

745. Tocmelele, aşeḑĕmênturile şi făgăduelile nu sunt întărite fără numai când se ţin cu bună încredinţare.

746. Pochta cea neînfrânată n'ajunge nici odată undeva.

747. Cel ce este rob pochtelor sale, este mai de defăimat decât cel ce este cumpĕrat cu bani.

748. Zavistnicul este pururea mânios asupra celui ce l'au vătĕmat.

749. Ori în ce stare te vei aflá, sĕ fii pururea smerit.

750. De multe ori ostenim pentru lucruri ce ne aduc stricăciune.

751. Ori în ce casă vei întrá, sĕ fii stăpânitoriu şi ochilor tei, şi limbei tale.

752. Până a nu vorbí socotesce-te, ce vor sĕ-ţi rĕspunḑă cei ce te vor auḑí.

753. La dóuĕ lucruri se cade sĕ fii cu cumpĕt: la mâncare şi la cuvinte.

754. Pretenul al căruia preteşug este numai de folosul seu, este asemenea cu vênătoriul, ce aruncă grâul pentru folosul seu, ér nu pentru-ca sĕ hrănéscă pasĕrile.

755. Nu te nevoí sĕ faci altora, ceea ce nu socotesci, că va fi de folos pentru tine.

756. Nu-ţi vădi taina nici la mueri, nici la copii.

757. O cât sunt de nenorociţi, ceia ce alta nu socotesc, fără numai sĕ grămădéscă avuţie, că mai pre urmă mor, şi cu mare întristăciune o lasă.

758. Nu te băga sĕ tâlcuesci, ceea-ce n'ai învĕţat.

759. Nu face vorbe lungi cu ómenii, ce sunt mai mari decât tine.

760. Cel ce nu se ajutoréză de cei mai de jos decât dênsul, se biruesce de cei ce sunt mai sus decât dênsul.

761. Mórtea este odichna sĕracilor.

762. Păzesce-te la călĕtorie sĕ nu mergi înainte fără soţii.

763. Un lucru, ce lăuntru e rĕu, şi la vedélă este bun, se cinstesce întru puţintică vreme; éră cinstea şi lauda lucrului, ce adevĕrat este bun, nu contenesce în veci.

(Va urmá.)

grijile familiari nu 'l copleşiră aşa ca acum şi în acele timpuri era mai uşor de a ridicá o scólă sau a creá un fond scolar şi parochial, dar durere, nu a fost omul, care sĕ pună mâna pe bolnavul şi sĕ-l bage în lac.

Acum timpurile sunt mai grele, dar poporul incă tot nu e aşa de stricat ca se nu facă, ce póte. Bunăvoinţa nu-i lipsesce şi unde e bunăvoinţă, e lucrul jumĕtate isprăvit, dar bunăvoinţă trebue sĕ fie în continuu ţinută în trezvie, el vrea sĕ vadă că se face inceputul şi că cei din fruntea afacerilor nu vênéză numai interesele lor.

Revista politică.

Unele foi din capitală au adus în ḑilele trecute scirea, că actualul ministru de resbel Bauer şi comandantul de corp din Viena Schönfeld îşi vor înaintá demisiunea. Scirea s'a dat fără nici o reservă, cu tóte acestea ea a fost mai târḑiu desminţită.

Fóia din Budapesta, ḑice „B. Tgblat", revenind asupra acestei cestiuni, ḑice că esistă în ea óre-care probabilitate. In special încât privesce pe bar. Bauer se scie, că numai cu mare greutate s'a înduplecat a fi ministru de rĕsboiu, ér de un an de ḑile faimele despre demisionarea sa n'au fost rari. Baronul Bauer nu va demisioná însĕ din causa de sănĕtate, ci motivul principal va fi creditul estraordinar, ce va fi nevoit sĕ-l astérnă delegaţiunilor.

După numita fóie delegaţiunile au dovadă la mână, că ministeriul comun nu va mai vení cu atâtea credite suplementare şi acésta dovadă s'a stors, când acestea credite s'au urcat aşa de tare pentru sporirea forţelor armate. Ministeriul, dacă va fi ca şi acum sĕ se sporéscă aceste forţe ori sĕ se facă reforme, va trebuì sĕ astérnă credit estra-ordinar, ér delegaţiunile nu se scie, că nu vor rĕspinge aceste credite.

Incât privesce pe succesorul seu însĕ nu se crede a fi actualul comandant al corpului 12 de armată, Sveteney, carele a fost adus în combinaţiune din partea foilor, ci mai probabil e, că va ajunge Fejérváry, carele a dat până acum multe doveḑi de capacitate în administraţiunea armatei şi pe lângă aceea e şi mai înaintat şi în rang.

Comandantul din Viena Schönfeld, dacă va fi sĕ şi dea demisiunea, de sigur şi-o va dá din causă sanitară şi acestei demisiuni nu i se póte atribuí nici o importanţă politică; ér incât privesce pe persónele, ce-l vor înlocuí, combinaţiunile sunt pre mature.

Miseria, ce domnesce în Galiţia mai ales printre ruteni a pĕtruns până în adêncul inimei pe indurătórea Rusie, ca sĕ sară în ajutoriu cu mijlóce, pentru a uşurá sórtea celor ce sufer, cu cari e inrudită prin sânge. Comitetul de binefacere din Rusia a espedat pe séma rutenilor mai multe ḑeci de mii de fl. şi cantităţi colosale de bucate. Pentru a se puté transportá bucatele fără a se mai plătí vamă, rutenii s'au indreptat cu o rugare către guvernul ţĕrei.

Cu începerea conferinţii internaţionale din Berlin a isbucnit şi crisa bismarckiană, ér deodată cu terminarea conferinţei s'a intêmplat şi depărtarea cancelariului din Berlin la Fridrichsruhe. Înainte de depărtare, fostul cancelar s'a presentat la mormêntul fostului seu monarch Wilhelm I şi şi a luat rĕmas bun, depunênd o coróuă scumpă pe sicriu. Depărtarea insaşi s'a făcut între cele mai însufleţite ovaţiuni ale poporului german şi cu o pompă, ce numai capilor incoronaţi le este dat a o avé.

Cu ocasiunea desbaterei bugetului de esterne în camera Românie dl Mih. Cogălnicean a sulevat din nou cestiunea înfiinţărei unor consulate nóue. Oratorul a pretins mai întâiu ca sĕ se suprime consulatul român din Constantinopole, ér în schimb sĕ se înfiinţeze consulate la Chişineu, Ismail, Cernăuţi, Braşov şi în alte puncte unde recer interesele României, accentuând tot deodată şi cheltuelile enorme ce le speséză Rusia şi Austro Ungaria prin mulţimea consulatelor, ce le-a creat.

Ministrul de esterne, dl Lahovari, combătând amandamentul făcut de dl Cogălnicean, a accentuat, că înfiinţarea acestor consulate nu mai au aḑi însemnătatea din trecut, căci ele au mai mult un caracter comercial decât politic. Cu înfiinţarea lor se recer sume enorme, ér acum lipsesc fondurile, cu cari s'ar putea acoperí astfeliu de cheltueli. Dacă dl Cogălnicean însĕ stărue aşa de mult pentru crearea consulatelor nóue se formeze un proiect, pe care votându l camera dênsul îl va pune în practică.

Meetingurile, ce sau ţinut în Anglia cu scop de a protestá contra maltratărilor, ce se comit de Rusia cu bărbaţii, cari sunt transportaţi în Siberia pentru delicte politice, au aflat rĕsunet mare şi în lăuntrul Rusiei. Studenţii universitari dela vre-o şase universităţi au protestat contra acestor procederi neumane cu bărbaţii, cari îndrăsnesc a şi manifestá credul lor politic. Ingrigirea dela cercurile din Petersburg e şi mai mare, căci s'a dovedit, că studenţii au fost aţiţaţi de revoltanţi şi că s'a dat totdeodată şi peste o conjuraţiune contra ţarului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român"

Viena, 31 Martiu. Cu ocasiunea trecerei din Bucuresci spre Constantinopol, principele de corónă italian a fost salutat pe pămêntul bulgar de principele Ferdinand de Coburg prin un representant al seu, carele i-a inmanuat mostenitoriului italian o scrisóre a principelui bulgar, în care acesta 'şi esprimă dorinţa de al puté salutá în persónă în nesce „*timpuri mai bune decât aceste.*"

Aceste cuvinte sunt de o mare importanţă. Ele tradéză situaţiunea, în care se află acésta ţĕrişóră şi o tradéză chiar prin cuvintele principelui, despre care s'a scris mai ales prin presa monarchiei nóstre, că se află consolidat pe tronul bulgar şi că nu mai lipsesce decât recunóscerea sa din partea puterilor europene.

Nu se scie, dacă principele a scris-o acésta referitoriu la posiţiunea politică internă, ori a scris-o cu privire la politica esternă a principatului bulgar.

Pentru noi, dacă vom considerá desfăşurările din lăuntru, precum şi desvoltarea lucrurilor din afară, vorbele principelui se pot referí la ambele cestiuni.

Inlăuntrul ţĕrei mai duréză încă şi acum penibila impresiune, ce se provócă şi se accentuéză tot mai tare prin destăinuirile instrucţiunei contra maiorului Paniţa, carele singur a mărturisit, că chiar cu o sguduire din temelii a statului bulgar a voit sĕ mijlocéscă o impăcare între Rusia şi bulgari, şi pentru care scop vor cădé jertfă atâţa fii ai Bulgariei.

In faţa politicei esterne, cuvintele principelui sunt tot atât de legitimate, căci situaţiunea intru nimic nu s'a schimbat în favorul Bulgariei.

Cuvintele principelui sunt deci o icónă fidelă a situaţiunei patriei sale, pentru care voesce sĕ-şi sacrifice şi viaţa şi ele desminţesc mult ilusiunea ce 'şi făcea presa monarchiei nóstre, carea în avêntul seu afla înlăuntrul Bulgariei cea mai bună ordine şi relaţiunile cele mai escelent consolidate, ér în afară o schimbare favorabilă a situaţiunei pentru Bulgaria.

De altfeliu Bulgaria încă pe la inceputul anului acestuia visa realisarea dorinţelor sale şi împlinirea vremei, de a trăí în „timpuri mai fericite"; şi acésta cu atât mai vêrtos, că Rusia prin un pas, care s'a dovedit de greşit, a pretins guvernului bulgar rebonificarea cheltuelilor, ér guvernul austriac şi ungar incuviinţase imprumutul, ce l'a făcut Bulgaria.

Spre realisarea acestui vis s'a intreprins o acţiune chiar din partea guvernului bulgar, intrevenind la inalta Pórtă pentru legitimarea dorinţelor sale.

Acéstă acţiune s'a manifestat la început cu mare energie.

Inalta Pórtă numai e puternică, ea abia îşi póte satisface celor mai necesare trebuinţe lautrice ale sale, decum sĕ mai pótă influinţá prea tare şi în afară pentru trebuinţele altora. Aşa se esplică numai lucrul pentru-ce marele vizir a pus cererea Bulgariei ad acta şi n'a aflat cu cale a dá batĕr un rĕspuns măgulitoriu vasalilor sei.

In special Rusia o ţine mereu de chică cu desdaunarea cheltuelilor din rĕsboiul româno-ruso-turc, cheltueli, pe cari Turcia numai cu mare greutate le mai póte suportá.

Acésta atitudine a Turciei, carea în locul prim e chemată a resolví causa bulgară, n'a putut provocá decât nemulţămire în cercurile din Bulgaria şi nemulţămirea acésta se accentuéză tot mai mult.

Foile bulgare ţin sus stindardul şi ḑilnic eruéză acéstă cestiune în terminii cei mai insufleţiţi, condamnând tot deodată umilinţa Turciei în faţa statelor europene.

In espunerile lor înflăcărate foile merg aşa de departe, încât pretind proclamarea independenţii bulgare, dacă Europa nu voesce sĕ le împlinéscă dorinţa şi dacă Turcia stă mută la glasul lor.

Dl Stambuloff are de cuget a supune acéstă cestiune din nou sobraniei şi precum se vestesce, sĕ se alégă o comisiune, care sĕ lucreze mereu în acéstă direcţiune, regulându se causa bulgară chiar şi numai prin însăşi Bulgaria, dacă celelalte puteri rĕmân rĕci la tóte recercările, ce se fac din partea bulgarilor.

In tot casul acest avênt naţional şi patriotic este de invidiat; întrebarea este numai, dacă în adevĕr prin paşii ce se intreprind, principele Ferdinand va puté salutá „pe mostenitoriul de tron" al Italiei în „timpuri mai fericite" X.

Din trecutul şi presentul comunei Rĕşinariu

de

Petru Broté.

Rĕşinariu în Martiu 1890.

Tempora mutantur, et nos mutamur in illis.

Teritoriul Rĕşinariului stă din:

940 jugere şi 760 orgii pătrate arătură;
187 jugere şi 1096 orgii pătrate grădini;
3,123 jugere şi 940 orgii □ fênaţe cu liveḑi de cósă în câmp şi pe cóste;
4,910 jugere şi 716 orgii □ păşune comunală;
17,995 jugere şi 194 orgii □ pădure comunală, între care se află şi 7 munţi;
691 jugere şi 1198 orgii □ curţi şi pămênturi neproductive;
27,849 jugere şi 104 orgii □ cu totul.

Rĕşinariul are primărie comunală, trei biserici românesci, dintre cari 2 de religia orientală 1 de religia gr. catholică (unită).

La aceste trei biserici se află 4 parochii; 3 de religia orientală, 1 de religia gr. cat. şi o scólă capitală românéscă orientală.

În dependenţa Riu-Sadului se află o biserică românéscă orientală, un paroch, o scólă cu un învĕţătoriu şi o móră a bisericei.

În anul 1870 s'au aflat în Rĕşinariu locuitori 5569, în anul 1880, 5232.

În anul 1850 a avut scóla capitală de aici 5 învĕţători şi au învĕţat: băieţi 207, fete 81, — cu totul 288.

În anul 1890 se află 6 învĕţători şi o învĕţătóre pentru lucrul de mână la fete.

La scólă sunt băeţi dela 6 până la 12 ani 227, fete 217, — cu totul 444.

Afară de acestia la scóla de repetiţie dela 13—15 ani băeţi numai 8, fete 31.

Băeţi şi fete la scóla din Riu-Sadului au fost în anul trecut 1889, 46.

Studenţi rĕşinăreni la gimnasiile superióre se află 5, în scóla militară de cadeţi în Sibiiu 1. La pedagogie în Arad 1, în Blaş 1.

Elevi la cursul instrucţiunei în economia rurală practică susţinută cu spesele comitatului aici în Rĕşinariu, din comunele mai depărtate 5. Rĕşinăreni nici unul.

Învĕţăcei la meserii în Rĕşinariu 4, în Sibiiu numai unul, în Poplaca unul şi în Sĕlişte 1.

Instrucţia pentru industria de casă deja practisată la mai multe scóle românesci, aici până acum nu s'a introdus.

De catechisaţia adulţilor, de desrădăcinarea obiceiurilor stângace şi ale desfrânărei, nimenea nu îngrijesce. Dumineca şi în numerósele sĕrbători după prânḑ, cărcimele sunt locurile lor de convenire.

Inainte de anul 1850 rĕşinărenii aveau multe mii de oi, în turme dela 600 până la 2000 de capete, herghelii de cai şi cireḑi de vaci, pe care le păsciau în Basarabia şi în România.

Astăḑi sunt turmele lor mai mici, dela 100 până la 500 de oi şi numai trei cu turme până la 600 de capete. Pe aceste oi din causă, că în România prin multele arături câmpul de păşune s'a îngustat, ér arênda s'a mărit, véra le ţin pe munţii Transilvaniei, tómna, érna şi primăvara, când nu este pămêntul acoperit cu néuă, pe teritoriile comunelor săsesci cu spese mari.

Ér când este pămêntul acoperit cu néuă, la fên pe fênaţele Rĕşinariului. De aceea oile nici nu mai aduc folosul de mai înainte.

Herghelii de cai şi cireḑi de vaci nu mai sunt; afară de vacile, pe care le ţin érna la curte; dar şi din acestea primávara cele mai multe se vĕd aşa de negrijite de pe omul simţitoriu îl cuprinde o întristare de traiul lor.

După cum se vede din consemnările oficióse, în anul 1889 au avut rĕşinărenii oi şi berbeci de rudă (prăsilă) 10,429.

Înainte de anul 1850 aduceau rĕşinărenii oi grase din România tómna la 50 până la 60 de mii, din care după ce le tăiau făciau producte crude: sĕu, lână şi pei.

Sĕul îl vindeau parte la fabrica de stearin din Sibiiu, parte la săpunarii şi luminarii din Sibiiu, Cluş, S. Sebeş, Alba Iulia, Orĕştie, Mediaş, parte la neguţători anume veniţi dela Pesta la Rĕşinariu, cari pe lângă sĕu cumpĕrau peile, de multe ori şi lâna. Asemenea aduceau rĕşinărenii din România o cantitate însemnată de lênă.

De câţiva ani din causa conflictului vamal, din România nici oi nici lână nu mai aduc, şi acele oiă pe care le taie sunt parte bĕtrâne din turmele proprii, partea cea mai mare însĕ cumpĕrate dela têrgurile din jurul Sibiiului.

Dar nici nu sunt grase, şi de aceea le taie mai mult pentru carne, pe care o duc aceia, cari se ocup, cu afacerea acésta împreună cu alţi precupeţi cu căruţele lor la Sibiiu spre vêndare.

Neguţătorii dela Pesta nu se mai arată prin Rĕşinariu, pentru că nu le convine negoţul. Lâna pe care o produc acuma îşi află vêndarea sa la locuitorii vecini din Cisnădie de fac viguri (pănură dură) din ea, ér peile la cetăţenii din Reginul-săsesc. Puţinul sĕu îl cumpĕră fabrica de stearin din Sibiiu şi unii săpunari. (Va urmá).

Varietăţi.

* (Distincţiuni.) Maj Sa monarchul a distins pe ministrul-preşedinte austriac Taaffe numindu-l cancelar cesaro-austriac al ordinului leopoldin. Locul de cancelar al ordinului leopoldin n'a fost ocupat dela anul 1888, când venise vacant prin mórtea contelui Fr. Erenneville.

* (Alegere de deputat.) In cercul Sibiiului s'a ales deputat sinodal clerical, dl ases. cons. Moise Lazar.

* (Visita de adio a Escelenţiei Sale dlui ministru de agricultură cont. And. de Betlen). Escelenţia Sa dl ministru de agricultură s'a hotărît a-şi luá în persónă rĕmas bun dela comitatele, ce le-a condus în calitate de comite suprem. Din acest incident s'a convocat în Sibiiu o adunare estraordinară a congregaţiunei pe 5 Aprile la 10 óre a. m. Escel. Sa va fi întimpinat la gara din Ocna Sibiiului de o deputaţiune a comitatului, ér la gara de aici din partea representanţei orăşenesci şi comitatense. La 10 óre, după-ce 'şi ia rĕmas bun dela membri congregaţiunei se vor primí deputaţiunile. La 2 óre banchet în „Gesellschafthaus", ér séra conduct de facle. Bilete pentru banchet se predau pentru sibieni aḑi, Joi, în cancelaria comunală, piéţa mare, Nr. 11; pentru străini Sâmbătă înainte de prânḑ. Pentru conductul de facle vor circulá liste deosebite, Escel. Sa va plecá diminéţa următóre la Braşov, unde i se pregătesc asemenea ovaţiuni imposante.

* (Prinţul *Cuza*.) Principele român Alecsandru Ioan *Cuza* în urma unui morb greu a reposat în capitala Spaniei, Madrid. Domniţa Cuza a plecat la Madrid, Corpul îmbalsamat al prinţului va fi transportat la Bucuresci şi sĕ va înmormêntá la proprietatea „Ruginósă".

* (Academia română). O fóie din Bucuresci raporteză:

Vineri la şedinţa publică a Academiei române a asistat şi regele şi regina cu principele Ferdinand. La întrare regele a fost întimpinat de dl Cogălnicean, care în numele academicianilor a mulţămit Regelui pentru viul interes, ce-l pórtă acestei instituţiuni. Se bucură apoi, că póte salutá, şi pe regina, protegĕtórea artelor şi literilor. Spune apoi, că după propunerea d-lui N. Ionescu, Academia a proclamat membru onorific pe principele Ferdinand regele mulţămesce pentru iubirea, cu care a fost întimpinat aici. Bucuria este cu atât mai mare, cu cât aḑi a venit cu principele, nepotul seu, pe care cu plăcere îl călăuzesce a iubí şi a serví tot ce este pentru binele patriei române. Principele Ferdinand cetesce apoi un lung şi bine stilisat şi cu simţ, scris discurs. După ce mulţămesce Academiei, că l'a ales membru, arată, că a învĕţat dela iubitul seu profesor, dl Páun, sĕ iubéscă şi sĕ cultive tot ce se atinge de istoria şi literatura română. A cetit cu viu interes mai ales publicaţiunile Academiei. Mulţumesce dlui Cogălnicean şi ḑice, că a fost fericit a cetí lucrările istorice a dlui Cogălnicean, lucrări, din cari s'au întărit în iubirea sa către acest popor mult încercat, şi căruia nici-odată nu i-a lipsit ómenii mari. Amintesce de Miron Costin şi de Neculcea. Acest din urmă l'a fermecat mai ales. Spune apoi, că se simte fericit, că destinul i a fost se petrécă în acésta ţéră frumósă. Se va silí a meritá iubirea ţĕrei (aplause) şi va căutá sĕ profite, că se află în mijlocul acestui corp înalt.

Episcopul Melchisedec cetesce apoi un studiu despre sobórele dela Iaşi şi Sucéva (1640). P. S. Sa arată cu deamăruntul lupta între biserica ortodocsă şi între cea catolică. Insistă mai ales asupra rolului ce biserica română a jucat pe aceea vreme, cum aici în principate era lupta cea mai mare. Descrie cum a fost aruncat în mare decătră sultanul patriarchul Chirilos, care sunt causele dela soborul din Iaşi nu a participat nici un muntean (Voivoḑii erau certaţi) Dl Haşdĕu citesce cuvintele „Asan" şi „asfinţit" din marea sa lucrare. Întrebat de regele, dl Haşdeu spune, că în curênd se va sfêrşí cu litera A.

* (Esamenele la academia orientală). Esamenele de la academia orientală din Viena s'au ţinut în 18—24 Martiu n. a. c. cu 25 elevi, dintre cari 10 au trecut esamenul cu distincţiune şi 10 cu resultat laudabil. Numĕrul elevilor, cari au terminat studiul în acest an e de 8, cifra normală medie e de 5. In decursul celor cinci ani din urmă s'au înscris 30 elevi, dintre cari trei au părăsit, nefiind din destul pregătiţi. In acela-şi timp 29 de elevi, cari au făcut cursul de 5 ani, au fost admişi la esamenul consular; 9 dintrênşii ocupă deja posturi de viceconsuli, ér 12 sunt „elevi consulari". Pentru tómnă devin vacante 8 locuri la academie. Se primesc tineri cari au absolvat gimnasiul şi posed perfect pe lângă limba francesă una dintre limbile: romană, italiană, magiară ori slavă.

* (Medalie pentru merite) Fóia oficială publică un Preainalt ordin, în puterea căruia se va putea conferí medalie pentru merite, câstigate în pace ori rĕsboiu.

* (Decentralisarea tablelor.) Aḑi, Joi, se ţine un consiliu de ministri, în care se statoresce proiectul definitiv în cestiunea centralisărei tablelor regesci.

* (Pentru scólele macedonene.) Guvernul român, a inscris în buget suma de 140,000 franci ca subvenţiune pentru scólele române din Macedonia. Comisiunea bugetară a camerei a urcat subvenţiunea la suma de 180,000 franci.

* (Universitatea vienesă.) Universitatea din Viena a avut în decursul semestrului trecut 6060 ascultători şi anume: 241 teologi, 1966 iuristi, 3105 medicinisti şi 478 studenţi în filosofie.

* (Echipamentul armatei române.) Ministrul român de resbel, dl general Vlădescu, a presentat corpurilor legiuitóre un proiect de credit de 10,250,000 franci pentru echipamentul armatei.

Ministrul de rĕsboiu a depus pe biroul camerei şi proiectul de lege pentru autorisarea unui credit de 15.000,000 franci necesariu construcţiunei lucrărilor de fortificaţii.

Prin acela-şi proiect ministrul mai cere sĕ fie autorisat a angajá la cas de trebuinţă întregul credit de 60.000,000 afectat celor patru ani ce mai sunt necesarii pentru terminarea lucrărilor şi a armamentelor forturilor.

* (Un alt conte în ruină.) In 15 Aprile se vor licitá la castelul contelui Marcu Bethlen din Tirimia mare tóte vitele, lemne, vin, tutun şi biblioteca pentru datorie de 5400 fl.

* (Afacerea Farkas). După o pertractare obositóre de 10 ḑile s'a publicat Marţi la 11 óre sentinţa tribunalului din Timişóra în afacerea inşelătoriei cu loteria. Farkas, dimpreună cu complicii fosti funcţionari de loterie Sobovici şi Püspöky sunt condamnaţi la inchisóre pe 8 ani, colectantul Hergatt pe trei şi dna Telkesy pe 2 ani.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1890.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1889—90.

(Încheere.)

11. Cu ocasiunea formării bugetului statului pentru anul 1889—90, comisiunea bugetară a camerei, în proiectul seu, a redus subvenţiunea publicaţiunilor Hurmuzaki, la 10,000 lei din 33,000, cât se acordase în anii precedenţi. Delegaţiunea academiei, spre a lămurí guvernul şi camera asupra importanţei ce este de a se continuá acestei mari publicatiuni istorice cu acea-şi subvenţiune ca şi în anii trecuţi, s'a grăbit a tipărí o scurtă espunere asupra acestei lucrări, de când ea se află sub administrarea academiei; espunerea tipărită a fost împărţită membrilor corpurilor legiuitóre. S'a făcut guvernului o relaţiune şi mai amĕnunţită asupra întrebuinţării fondurilor puse spre acest scop la disposiţiunea academiei, şi, mulţămită apĕrării călduróse făcută în cameră de venerabilul nostru preşedinte, susţinut fiind şi de dl ministru al instrucţiunei publice Constantin Boerescu, subvenţiunea de 33,000 lei a fost restabilită în buget.

Pe lângă raportul de faţă se anecséză espunerea tipărită cu aceea ocasiune.

12. Situaţiunea actuală a tipăriturilor esecutate din publicaţiunile istorice Hurmuzaki se resuméză în următórea tabelă:

a) Din Documente istorice privitóre la istoria românilor s'a tipărit în 4⁰:

Volumul	Anii	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmazachi	Adause de Academie
I p. 1.	1199—1345	92	553	—	553
I p. 2.	1346—1450	105	666	—	666 (sub presă)
II p. 1.	1451—1575	94	722	722	— (sub presă)
II p. 2.	1451—1575	43	302	—	302 (sub presă)
III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102
III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563
IV p. 1.	1600—1649	93	629	629	—
IV p. 2.	1576—1650	91	732	—	732
V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—
V p. 2.	1650—1699	54	475	—	475
VI	1700—1750	90	355	355	—
VII	1750—1818	76	308	308	—
Suplem. I	1518—1780	135	1,414	—	1,414
II	1781—1814	101	988	—	988
III	1709—1812	77	203	—	203
Volume 15		1,277	8,715	2,717	5,998

b) Din Fragmente sunt tipărite în 8⁰

Tom. I de 20 cóle
„ II „ 16 „
„ III „ 33 „
„ IV „ 25 „
„ V „ 31 „
125 cóle
Tom. I traducere română de 34 „
Total 146 cóle

IV. Colecţiunile scientifice.

Biblioteca şi celelalte colecţiuni scientifice ale academiei au continuat a se îmbogăţí şi în anul trecut. Comisiunea bibliotecei ve va presentá relaţiunea sa amenunţită despre crescerile colecţiunilor nóstre. Aici ve voiu aduce la cunoscinţă numai câte-va fapte de o deosebită însemnătate:

Mulţămită zelului, cu care dl profesor C. Erbiceanu cercetéză vechile monumente ale culturei nóstre literare, d sa a avut fericita ocasiune de a afla la mânăstirea Ciolanul un esemplar complet din Tetravanghelul tipărit românesce de diaconul Coresi, la Braşov, în anul 1560; acest preţios esemplariu, singurul, care s'a păstrat complet dintr'acéstă carte a fost depus de dl Erbiceanu în biblioteca nóstră.

Un bogat şi preţios dar de documente istorice din secolii XV—XIX a fost făcut academiei de d-na Esmeralda Cimara născută Balş.

V. Concursurile.

In sesiunea acestui an academia are a dá următórele premii:

1. Premiul Năsturel-Herescu din seria *B* de 4,000 lei, care este a se acordá unei cărţi scrise în limba română cu conţinut de ori-ce natură, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1889.

2. Premiul statului Lazăr de 5,000 lei, care este a se acordá unei cărţi scrise în limba română cu conţinut scientific, care se va considerá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1888 până la 31 Decembre 1889, s'au celei mai importante invenţiuni scientifice făcute dela 1 Ianuariu 1888 până la Decembre 1889.

La concursurile acestor dóuĕ premii s'au presentat următórele publicaţiuni:

a) *Pentru premiul Năsturel Herescu din seria B:*

1. I. de Onciul, Manual, de întroducere în sântele cărţi ale Testamentului vechiu Cernăuţi 1889.

2. C. Dimitrescu, Quatuors pour 2 violons, alto et violoncell. No 1—5 Leipzig.

b) *Pentru premiul statului Lazăr:*

3. Anonim. Photometrul automatic. 1 br. poligrafiată.

c) *Fără indicaţiune specială.*

4. I. V. Barcian, Viaţa lui Marcu Tulliu Cicero cu deosebită privire la corespondenţa sa epistolară. Timişóra 1889.

5. P. Radian, judeţul Bacău. Studiu agricol şi economic. Bucuresci 1889.

6. A. Urbeanu, Apele potabile din Bucuresci din punctul de vedere chimic şi microbiologic. Bucuresci 1889.

7. M. Gr. de Bonachi, Anakreon, cântece lirice. Tecst şi traducere cu note espicative. Galaţi 1889.

3. La concursul premiului statului Eliade-Rădulescu de 5,000 lei, pentru care a fost publicat subiectul: „Istoria scólelor în ţĕrile române în prima jumĕtate a secolului XIX până la anul 1864" — s'a presentat un singur manuscript în 7 volume, avênd titlul pe tomurile I—VI „Analele culturei române", ér pe tom. VII „Analele culturei naţionale", Manuscriptul pórtă devisa: „Dona praesentis, cape, laetus Horae".

4. La concursul premiului Asociaţiunei Craiovene pentru desvoltarea învĕţământului public, de 1,500 lei, s'au presentat următórele publicaţiuni:

1. Dr. P. Pipoş, Metodica scólei poporale. Partea I—II Arad 1887, 1889.

2. G. S. Ioneanu, conductoriu al învĕţătoriului. Bucuresci 1887.

3. P. Dulfu, Etica sau morală filosofică pentru scólele secundare de ambele secse. Bucuresci 1889.

4 S. Stefănescu, Biologia. Curs elementar de întroducere în studiul fiinţelor vii, redactat şi demonstrat pe figuri pentru elevii şi elevele claselor secundare inferióre. I. Zoologie. Ediţiunee II—II. Botanica. Ediţ. I.— Bucuresci 1889.

5. S. Stefănescu, Mineralogie. Curs elementar de întroducere în studiul mineralelor, redactat şi demonstrat pe figuri pentru elevii şi elevele clasei a III secundare. Bucuresci 1889.

6. S. Stefănescu, Fisiografie. Curs elementar de întroducere în studiul naturei, redactat şi împărţit în 48 lecţiuni cu 77 figuri, pentru elevii şi elevele clasei I-a secundare. Ediţ. III. Bucuresci 1889.

7. Sofia I. Stoenescu, gramatica limbei române. Etimologia, lucrută pentru usul clasei a II primare de ambe secse. Bucuresci 1888.

Tóte publicaţiunile şi manuscriptele presentate la concurs au fost trimise comisiunilor însărcinate cu studiarea lor.

Secretariu general:
D. Sturdza.

Loterie.

Mercuri în 2 Aprile 1890.

Brünn: 13 36 7 2 5

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 26 Martiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	347.—	348.—
Renta de aur ung. de 4%	101.50	100.70
Renta ung. de hârtie	98.—	97.80
Galbin	5.63	5.62
Napoleon	9.45½	9.46

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

Bilanţ în 31 Decembre 1889.

Activa:			fl. cr.
Obligaţiuni needate			190,800.—
fl. 30,500 scrisuri fonciare ale cassei de păstrare d n Sibiiu emis. a II 6%	à fl. 102.—	fl. 31,110.—	
„ 500 scris. fonc. ale cassei de păstr. I emisiune 10%	à „ 102.—	„ 510.—	
„ 1,000 scrisuri fonciari ale instit. fonc. din Sibiiu I emis. 20%	à „ 105.—	„ 1,050.—	
„ 1,000 scrisuri fonciare ale inst. fonc. din Sibiiu II em. 5%	à „ 104.25	„ 1,042.50	
„ 7.400 scris. fonc. ale inst. fonciar din Sibiiu III em.	à „ 103.25	„ 7,640.50	
„ 7,000 scris. fonc. ale inst. fonciar din Sibiiu IV. em.	à „ 101.50	„ 7,105.—	
„ 9,500 scrisuri fonc. a'e inst. fonc. din Sibiiu V. em.	à „ 101.—	„ 9,595.—	
„ 14,000 scris. fonc. ale inst. de credit fonciar ungar 4½%	à „ 99.90	„ 13,986.—	
„ 8,000 dto 5%	à „ 100.25	„ 8,020.—	
„ 6,100 losuri pentru regularea Dunării	à „ 121.—	„ 7,380.—	
„ 7,000 scris. fonc. ale „Albinei“ I. emisiune 6%	à „ 101.50	„ 7,612.50	
„ 500 scris. fonciare ale „Albinei“ II. em. 5%	à „ 99.—	„ 495.—	
„ 2,400 acţiuni ale „I. căi ferate trans.“	à „ 199 —	„ 2,388.—	
„ 300 rentă austriacă	à „ 85.95	„ 257.85	
„ 200 rentă austriacă de argint	à „ 86.30	„ 172.60	
Acţii diverse		„ 1020.—	99,385.95
Portofoliul cambiilor			3,012.54
Imprumuturi pe efecte			10,851.05
„ „ poliţe de asig.			81,108.68
„ „ „ „ tontine			5,575.—
Depuneri în cassa de păstrare			352.55
Efecte ale fondului de pensiune:			
fl. 2000 scris. f. ale cassei de păstr. II. em.	à fl. 102.—	fl. 2,040.—	
Depuneri ale fond. de pensiune		„ 28.74	2068.74
Pretensiuni la agenturi			63,706.91
Anticipaţiuui la inspectori şi diversi			4,918.94
Debitori diversi			25,050.61
Mobilii, table de agenturi şi tăbliţe			11,645.83
Provisiuni capitalisate			57,878.84
Spese de iutemeiere			6,609.40
Realitatea în strada Cisnădiei Nr. 5			43,000.—
Cassa			5,305.20
			611,270.24

Passiva:		fl. cr.
Fondul de întemeiere	fl. 300,000.—	
subtrăgêndu-se amortisarea	„ 9,200.—	290,800.—
Fondul de premii secţ. I		20,085 23
Fondul de premii secţ. II.	fl. 225,067.—	
Fondul de reservă pentru tontine	„ 53,189.62	
Transportul premielor secţ. II.	„ 6,921.30	285.178.03
Reservă pentru casuri de mórte însinuate		1,100.—
Reservă pentru daune de incendiu insinuate		1,394.60
Interese neridicate		3,022.34
Fondul de pensiune		2,068.74
Escedent reservat I. secţ. pro 1888		440.87
Escedent reservat II. secţ pro 1887		660.67
Escedent reservat I secţ. pro 1888		276.58
Fondul de garanţă I. secţ.		2.069.14
Fondul de garanţă II. secţ.		2,725.95
Escedent I. secţ. pro 1889		1.018.79
Escedent II. secţ. pro 1889		429.30
		611,270.24

Wilhelm Bruckner m. p.   **Dr. A Brote** m. p.

Bilanţul de sus s'a aflat în consonanţă cu registrele respective.

Sibiiu, în 15 Martiu, 1890.

[328] 1—1

Consiliul de revisiune:

Arnold Friedsmann m. p.   George Mike m. p.   Dr. Ioan Nemes m. p.

Sz 1084 polg.   [326] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi magy. kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Bolkács község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Báró Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius 3-ki d. elötti 8. órája** Bolkács községbe a községi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek, s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi márczius 24-én tartott üléséből.

Nagy Lajos,   *Májai,*
elnök.   jegyző.

Sz· 1381 polg.   [327] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Radnoth község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Br. Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius hó 9-ik napjának d. e. 8 órája** Radnoth községbe a községi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek, s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi marczius 24-én tartott üléséből.

Nagy Lajos,   *Májai,*
elnök.   jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
		7.11	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriş	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vinţul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuş	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaş	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copşa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaş	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighişóra	**5.45**	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apaţa	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Braşov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiş	—	**9.41**	1.45	6 22
Braşov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apaţa	6.15	—	**8.09**	
Ágostonfalva	6.43	—	**8.29**	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Haşfalĕu	9.09	—	**10.34**	
Sighişóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaş	11.04	—	**11.35**	
Copşa mică	11.24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaş	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuş	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vinţul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriş	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluş	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghirbou	**7.22**	—	—	9.02
Aghireş	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.19**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborşin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicîca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕştia	—	**11.—**	11.39
Şibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	5.35
Pauliş	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	**11.54**
Streiu	7.40	**12.37**
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	**4.12**
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timişóra	9.04	**6.50**

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	**9,12**

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	**4.35**
Şeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneş	—	3.22	**5.46**
Ocna	—	3.46	**6.17**
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	**9.50**
Ocna	—	8.02	**10.14**
Lómneş	—	8.30	**10.40**
Şeica mare	—	**9.05**	**11.10**
Copşa mică	—	9.34	**11.35**

Cucerdea—Oşorheiu — Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.5[illegible]
Ludoş	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireşteu	**5.21**	12.36	6.08
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	**8.—**
Oşorheiu	—	10.—	**9.49**
	6.45	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoş	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**   Editura şi tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 32 Sibiiu, Sâmbătă 24 Martiu, (5 Aprile) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iuniu al anului 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martiu 1890, sĕ înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 23 Martiu.

Obicinuiţi a audí din tóte părţile asigurările cele mai sĕrbătoresci despre pace, ne am fost desvăţat de limbagiul rĕsboinic, şi de când alianţa celor trei mari impĕrăţii dominéză situaţiunea în Europa, ne am fost desvăţat de a mai audí vorbindu se despre revanşe.

Cu cât se consolidéză mai tare republica francesă, cu atâta mai rar devin şi declamările de rĕsbunare pentru ruşinósa capitulare dela Sedan, şi noi ne am fost uitat, că mai sunt popóre în Europa, care insetéză după rĕsbunare.

În concertul acelora, cari pe tóte strunele cautâ pace, ca o notă discordată vine un jurnal, care este bine orientat în afacerile guvernului din Sofia, şi arătând cu degetul la ţinuta vecinului regat sêrbesc, îi face imputarea, că cu ori ce preţ vrea se provóce rĕsboiu intre sêrbi şi bulgari.

Invinuirea ce se face bărbaţilor de stat sêrbi este gravă, însĕ nu este cu totul nemeritată.

Cum-că în Belgrad nu se mai simte influinţa Austro-Ungariei, şi cum-că din contră se simte încă în mod demonstrativ influenţa Rusiei, despre acésta tótă lumea este convinsă, şi aici are mare dreptate diariul guvernului bulgar, şi cu deosebire diarele din monarchia nóstră s'au dedat a privi în bărbaţii sêrbesci nisce marionete în mânile Rusiei.

Şi desvoltarea lucrurilor dela renunţarea regelui Milan incóce ne arată, că în Belgrad a ocupat mare teren influinţa rusésca.

Reintórcerea metropolitului Michail, şi rehabilitarea lui, de care s'a legat pensionarea metropolitului, care a pronunţat sentenţa de divorţ între rege şi regină; rentórcerea reginei în ţară, şi şederea ei în capitala regatului; demonstrativa presenţă a consulului rusesc Persiani la incoronarea regelui şi la sĕrbările impreunate cu acéstă ceremonie, venirea radicalilor la putere, şi manifestaţiunile singuraticilor din incidente neinsemnate pentru persóna ţarului, în cele din urmă petrecerea preşedintelui camerei tocmai acuma în Moscva şi inălţarea lui la demnitatea de membru onorariu al reuniunei slave de binefacere din Moscva, tóte acestea sunt în ochii lumei semne invederate despre marea influinţă, ce a câstigat Rusia în Belgrad, şi cuvêntul hotăritoriu, ce are ea în conducerea destinelor tinerului regat.

Sunt grave invinuirile ridicate de guvernul din Sofia, că adecă Sêrbia în serviciul Rusiei voesce se conturbe pacea, căutând pretecste de rĕsboiu, şi lumea începe a vedé mai curat în situaţiunea politică ca până acum.

Guvernul din Sofia a suferit grele probe, şi a dat dovedi de mare şi multă dibăcie

După detronarea principelui Alesandru în ameţéla cea mare omenii nu şi au perdut firea, ci indată au păşit pentru suprimarea revoluţiunei.

După renunţarea principelui au venit dile de grea cercare cu generalul Kaulbars, cu cele trei revoluţiuni militare, tóte inscenate prin Rusia, dar nesuccese, căci guvernul lui Stambuloff au avut ochi şi energie pentru interesele statului.

Vĕdênd Rusia, că pe teritoriu bulgar nu mai póte face nimica, a pus maşina uneltirilor pe pămênt strĕin.

Aici zace importanţa descoperirilor diariului din Sofia.

Rusia, care nu a ajuns la scop prin revoltele interne în Bulgaria, acuma intărită, pe Sêrbia o indémnă la rĕsboiu, ca se 'şi ia satisfacţiune pentru ruşinea dela Pirot şi Slivniţa.

Limbagiul diariului bulgar este fórte hotărit, şi este semnificativ cea ce le spune sêrbilor: acum nu mai aveţi un Kevenhüller, care sĕ oprésca armata bulgară în drumul spre Belgrad.

Intre asigurările de pace ca o bombă a cădut articlul diariului bulgar, şi lumea se trezesce inaintea unei nóue situaţiuni, care nu trebue perdută din vedere.

Revista politicà.

Incă în luna lui Aprile n. se va deschide nóua sesiune a parlamentului german. Ea promite a fi încordată, ér activitatea ei abia va putea fi terminată în vară târdiu.

Incât privesce lucrările mai însemnate, cu care se va ocupá, după-cum scriu foile germane, în prima linie va fi proioctul de lege militar, care va provocá o desbatere vehementă şi înflăcărată. Pe terenul politico social încă se află un proiect, conform căruia sĕ se institue tribunale industriale; un proiect pentru politica colonială şi un alt proiect, care se ocupă cu conferinţa internaţională, ce s'a ţinut în Berlin.

In presara dilei nascerei principelui de Bismarck s'au făcut ovaţiuni imposante. In numele representanţii din Hamburg au luat parte la conductul cu facle peste 5,000 persóne. In întréga Germanie s'au ţinut adunări şi s'au luat resoluţiuni a i înmanuá adrese. Berlinul a hotărit sĕ-i ridice şi un monument imposant pentru al eternisá.

In o corespondenţă din Berlin se susţine, că la dineul dat de ministrul Bötticher, a ridicat noul cancelariu Caprivi un toast, în care dise între altele, că în luna lui Februariu, când împĕratul l'a întrebat, dacă ar primí oficiul de cancelariu, a rĕspuns: Dacă m-aţi trimite mâne în resbel şi m-aţi orênduí în punctul cel mai periculos al rĕsboiului, ma-şi supune făr a mai cugetá şi a-şi scí sĕ mor pentru Maj. Ta în resbel. Cu totul de alt caracter e însĕ cererea de acum, dar dacă trebue, voiu priví şi în acésta un teren de rĕsboiu, pe care eu voiu scí se aflu un sfêrşit plin de onóre“. Dacă acésta relaţiune este adevĕrată, reese, că încă prin luna lui Februariu, principele Bismarck a fost sguduit din posiţia sa.

In România s'a sĕvêrşit un mare act. Liberalii naţionali şi liberalii desidenţi au ajuns după mai multe pertractări ca sĕ se impace şi sĕ susţină de acum înainte o acţiune comună contra guvernului. In momentul, ce fraţii Bratienii şi-au dat mâna unul altuia, uitând tóte greşelile trecutului, în presa din România încă s'au făcut mai multe reforme.

Preşedintele repubicei francese Carnot, intenţionéză a face o călĕtorie prin sudul Franciei. Cu acésta popularitatea de care se bucură actualul preşedinte va cresce. Guvernul din Madrid a luat dis-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

764. Împĕraţii, pe vremea ce într'ascuns se nevoesc sĕ facă pace cu vrăşmaşii lor, i defaimă adese pe faţă.

765. Pentru ce ne pare ce vom sĕ trăim, scind, că viaţa nóstră razimă de alţii.

766. Pentru ce faci preteşug cu ómenii, ce n'au nici un dar la dênşii, că nu sunt vrednici nici de preteşug, nici de vraşbă.

767. Fă dreptate altora, pentru-ca şi alţii sĕ facă ţie.

768. De vei sĕ câstigi stăpânire fără ostenélă, fii dulce la cuvênt şi primitoriu.

769. De pochtesci sĕ ţi se cunóscă plata, cunósce şi tu plata altora.

770. Pentru ca sĕ fii desĕvêrşit, nu lăuda către alţii, ceea ce întru sineţi nu o laudi.

771. Nu da nici odată sfat celuia, ce nu-l cércă dela tine, ér mai vêrtos celuia ce nu-l primesce.

772. Grăesce lucruri bune, ca sĕ audi bine.

773. Când n'ai lângă tine ómeni înţelepţi, ca dela dênşii sĕ poţi învĕţa, învaţă-te dela cei neînvĕţaţi, socotind greşalele lor, ca sĕ nu cadi întru ele.

774. Cel nepedepsit nu este om, şi înţeleptul fără de bunătate nu este înţelept.

775. Grăesce ceea ce scii după vreme şi după loc, ér nu grăi făr de trébă, ca sĕ nu-ţi ocărăsci măestria.

776. La împreunări nu voroví cu cineva în taină, măcar de ai avé sĕ vorovesci şi lucruri bune, pentru că ómenii firesce îşi bănuesc unii pe alţii.

777. Măcar de ai avé tóte bunătăţile, sĕ nu te laudi nici odată, pentru-că nu vor crede cuvintele tale.

778. Nu ţi se urască a audí, pentru-că audind pe alţii, te vei învĕţá a voroví.

779. O cum dorm cu linisce, cei ce se află supt mila împĕraţilor.

780. Cum nu se va numí vrăşmaş cela ce vede pre alţii făcênd rĕu făcĕtoriului seu de bine, şi-i va lăsá.

781. Póte trăí nestine fără de frate, ér fără de pretini nu póte sĕ trăéscă.

782. Cu cât împĕraţii sunt mai pe sus de cât toţi, cu atâta se cade şi cuvintelor lor şi lucrurile lor sĕ covêrşéscă cuvintele şi lucrurile tuturor, pentru ca pe dreptate sĕ se socotéscă mai mari.

783. Trei lucruri însemnéză pre omul cel înţelept: a face el tóte celea ce dice către alţii; a nu face vre-un lucru împrotiva dreptăţii, şi a suferí metechnele vecinului seu.

784. Datoria cea mai mare este ceea ce are ucenicul către dascălul seu.

785. Puterea nu stă întru a biruí nestine pe vrăşmaşul seu, ci intru a-şi supune mânia sa.

786. Cel ce este preten celor buni, nu are pentru ce sĕ teme de cei rĕi.

787. Dóuĕ lucruri aduc întristare: pretenul cel întristat, şi vrăşmaşul cel vesel.

788. Cu opt feliuri de ómeni sĕ nu aibi preteşug: cu cel zavistnic, cu cel ce nu te socotesce, cu cel scump, cu cel nepedepsit, cu cel nebun, cu cel asupritoriu, şi cu cel mândru.

789. Viaţa este un somn, şi mórtea este vremea întru carea ne deşteptăm; éră omul umblă între amêndóuĕ ca o nălucire.

790. Darnicul este aprópe de Dumnedeu, aprópe de ómeni, şi departe de focul iadului.

791. Măcar de vei fi făcut muerii tale bine cât de mult, şi măcară că vei fi mâncat cu dênsa pâne şi sare multă vreme, ér după ce vei murí încă trupul teu neîngropat fiind în pămênt, ea socotesce sĕ ia alt bărbat.

792. Vraşba între rudenii este mai rea decât muşcarea scorpiei: pentru că dorul muscării ţine puţină vreme, ér vraşba rudeniilor este vecuitóre.

(Va urmá.)

posiţiunea a trimite la Toulon o escadră spaniolă; care va avé sě saluto pe şeful statului vecin.

După senat s'a ocupat şi camera din Madrid cu afacerea Daban. Fostul ministru de rěsboiu Casolla a făcut propunerea sě se dea guvernului un vot de blam, declarând totdeodată că în locul lui Daban dênsul ar fi scris într'un ton şi mai aspru. Sagasta rěspunse fostului seu coleg fórte energic accentuând, că şi dênsului i sar fi întêmplat ca şi lui Daban, deóre ce regimul e hotărît a nu face nici o cruţare cu rebelii. Actualul ministru de resbel, generalul de Vermudez Reina a accentuat, că au trecut timpurile, în cari armata sě se amestece în politică şi că va păşí cu energie contra tuturor celor-ce provócă disordine în armată. Mareşalul Conca, Novaliche, şi Cheste cu preste 80 generali au aprobat procederea ministrului.

Comisiunea senatului, ocupându se cu acésta afacere a aprobat pedépsa dictată de ministrul de rěsboiu, conform căreia Daban va fi arestat dóue luni. Mai mulţi generali s'au adresat reginei ca sě aplaneze neînţelegerile.

După o scire din Petersburg ministeriul de interne rusesc a ordinat consistoriului reformat din Varşovia şi superintendentului din provincile baltice, că în corespondenţa atât cu regimul cât şi cu clerul sě o pórte în limba ruséscă.

Tulburările studenţilor par a luá dimisiuni tot mai serióse. Miscarea s'a lăţit, şi ea a început şi la universitatea din Odessa. Până acum sunt şepte universităţi resculate, şi anume din: Petersburg, Moscva, Carcoff, Chiev, Odessa, Casau şi Dorpat. In anul 1879 s'au escat miscările ca şi în anul acesta la academia de agricultură şi economie din Moscva şi a avut atunci un efect puternic în miscările socialiste din Rusia.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Ţara Oltului, 20 Martiu, 1889. In timpul din urmă foile magiare, mai ales cele ardelene, au aflat de oportun a se ocupá în mai multe rênduri cu institutele nóstre de bani, presentându-le ca o calamitate mare, din care isvoresc multe rele şi care contribue în mod insemnat la sěrăcirea poporului.

E fără indoélă un fenomen trist, când observăm, că ţěranii nostri sunt siliţi a-şi sporí şi a se încurcá mereu în datorii, pe cari dacă nu le plătesc la timp, pot sě le procure o ruină totală materială, o ruină, din care nu se mai pot rehabilitá, şi aşa nu le remâne decât a-şi luá bâta în mână şi traista pe umeri şi a pribegí prin alte ţěri, spre a-şi puté câstigá pânea de tóte ḑilele.

Şi dacă scopul foilor a fost ca sě facă sě dispară acest fenomen trist, dacă ele au scris cu intenţiunea ca pe viitoriu sě se evite astfeliu de casuri abnormale, espunerile lor ar meritá cel mai favorabil comentariu.

Espunerile lor însě le tradézá. Din ele transpiră acel şovinism, ce se manifestă atât de des contra tuturor acţiunilor nóstre, şovinism, ce mai ales în timpul din urmă a provocat atâtea estravaganţe.

Şi fenomenul acesta pentru noi este cu atât mai deprimător, cu cât vedem, că în acéstă privinţă le secundézá chiar şi unii bărbaţi pretinşi mari naţionalisti, cari fără a-şi face sémă cu respectul consciinţii, n'au pregetat a secundá în publicitate fabulósele espuneri ale foilor magiare, numai şi numai, căci în fruntea institutelor atacate nu se află *„soţi de principii cu ei“*.

Institutele nóstre de bani formézá în tot casul o parte a averei nóstre naţionale, ce întrebuinţate ca talantul din biblie, neingropat în pământ, are sě-şi aducă ródele sale înmulţite.

Şi cu satisfacţiune se póte constatá, că institutele nóstre deşi înfiiinţate partea cea mai mare nu mai în anii din urmă, după-cum arată rapórtele înaintate adunărilor generale, ele prosperézá şi se consolidézá tot mai mult în butul institutelor strěine, mai ales magiare, care se nisuesc a le face cea mai mare concurenţă.

Acésta dovedesce pe de o parte, că bărbaţii ce le conduc sunt conscii de datorinţa, ce o au, pe de altă parte legitimézá tot deodată necesitatea înfiinţărei şi a esistinţii institutelor.

Dar chiar acest lucru pentru noi îmbucurătoriu umple de amărăciune pe foile magiare, căci dacă institutele nóstre nu s'ar fi creat, de sigur o însemnată parte din venitul acestor institute ar fi căḑut pe institutele magiare, a căror numěr numai în părţile ardelene s'a sporit la şepte ḑeci, un numěr destul de considerabil în raport cu poporaţiunea magiară a Ardélului.

Cine 'şi dă ostenéla sě pătrundă mai afund în viéţa ţěranului nostru, se va convinge uşor, că în urma greutaţilor de tot soiul, ce i-se scie încărcá în spate din partea statului, este avisat a trăí tot cu banul în mână, făr a fi pus în posiţiune a câstigá totdeuna atâta încât sě pótă satisface şi trebuinţelor casnice şi sě pótă suportá şi greutăţile cele mari.

Silit de impregiurări trebue sě se ajutoreze cum póte, şi acest moment 'l sciu bine esploatá aceia cari iau camete îndoit şi înḑěcit mai mari decât institutele nóstre.

Nu voesc sě amintesc numai despre jidanii, cari şi-au câstigat averi colosale prin o astfeliu de esploatare ilegală a poporului nostru, dar chiar şi de unii ómeni mai cu dare de mână, cari adeseori pretind pentru un împrumut de doi floreni pe o lună dóue ḑile de cósă, ori de secere; şi omul něcăjit era bun bucuros sě prestea şi mai mult lucru, numai sě şi pótă scăpá puţinele vitişóre, ori puţina moşie de esecutor.

A fost deci un act prudent, când, deşi cam târḑiu, unii din bărbaţii nostri cu stare nu şi-au mai depus capitalele la institute strěine, ci a întemeeat institute, unde poporului ii e dată posibilitatea a se ajutorá între marginile legale.

Şi a fost un act de mare prudenţă, când institutul „Albina“, unul dintre cele mai consolidate, care din profitul seu a adus multe jertfe la altariul naţiunei, — dar contra căruia s'au îndreptat mai ales tóte atacurile săgetătóre, s'a hotărît a spriginí puternic înfiinţarea şi a altor institute şi a le ţiné de *„chică“* ca sě nu pótă fi covêrşite de şovinismul cu care se lucră la nimicirea lor. *Olténul.*

Din trecutul şi presentul comunei Rěşinariu

de

Petru Broté.

Rěşinariu în Martiu 1890.

Tempora mutantur, et nos mutamur in illis.

(Încheere.)

In anul 1889 s'au tăiat în Rěşinariu, după cum arată conspectul oficios: oi şi berbeci 14,916, miei 1,119, vaci 15, viţei 2; ér în Sibiiu prin măcelarii rěşiněreni concesionaţi, cari locuesc în Rěşinariu, boi şi vaci 283, viţei 1, berbeci 39, miei 2,461.

Dare de consum pentru carne şi vin plătesce comuna Rěşinariu statului pe anul 1890: 3,985 fl. 92 cr.

Inainte cu 40 ani pe calea dela Rěşinariu la Sibiiu întâlnia omul vara mulţime de carě cu lână. Tómna şi érna carě încărcate cu sěu şi pei. Cu vênḑarea lemnelor de foc numai ómenii cei sěrmani se ocupau; ér celor avuţi le era ruşine a cărá lemne la Sibiiu.

Astăḑi transportul sěului, al peilor şi al lânei este tare rar pe calea Sibiiului; dar al lemnelor de foc în tóte ḑilele. Atât sěraci cât şi fruntaşi se ocupă cu acest transport din lipsa altor afaceri mai bănóse.

Lemne de lucru, bârne, caferi, grinḑi, scânduri, numai în ḑile de têrg se transportézá la Sibiiu.

Inainte cu 40 ani erau în Rěşinariu cel puţin 10—15 locuitori, dintre cari fiesce care pe lângă casă şi pământuri dispunea de un capital al seu propriu de 5 până la 10 mii florini; doi, trei şi de sume mai mari.

Astăḑi numěrul locuitorilor de acéstă categorie este tare mic.

In anul 1850 a plătit Rěşinariul dare pentru persóne (darea capului), procentele pământului, vite, albine, tacsa protecţională cu totul 5,629 fl. 21 cr. bani umblători.

Darea pentru oile, care se aflau atunci la păşune în Basarabia şi România nu este computată aici.

In anul 1889 a plătit Rěşinariul: dare personală şi de câştig 5.850 fl. 13 cr., dare pentru casă 2,200 fl. 33 cr., dare pentru pământ 2,537 fl. 75 cr., dare pentru pusci 70 fl., tacsă militară 726 fl. 50 cr., dare pentru capitaluri, în care se află computată şi darea pentru regalele comunei 1,802 fl. 59 cr., aruncul dărilor 2,850 fl. 15 cr. — Suma 16,037 fl. 45 cr.

Tacsele pentru rěscumperarea lucrului la călile comitatului 1 583 fl. 20 cr. 4% aruncul comitatului 512 fl. 97 cr. — Cu totul 18,133 fl. 62 cr.

Inainte de anul 1850 purtau rěşinărenii pălării lucrate din lâna de pe oile lor.

Astăḑi li se par acele pălării prea ordinare şi cumpěră pălării fabricate de lână fină din India, îndoit aşa de scumpe ca cele de pe timpul acela.

Inainte cu 40 ani purtau rěşinărenele pe cap cârpe fabricate din bumbac şi lână în preţ dela 1 până la 3 fl.

In timpul present pórtă cârpe numai de lână, în preţ dela 2 până la 7 fl. Unele şi de mětasă, în preţ dela 8—18 fl.

Înainte cu 40 ani purtau rěşinărenii opinci. Unii dintre fruntaşi călţuni largi românesci de piele şi talpă grósă, asemenea şi soţiile lor, unele şi cisme.

Astăḑi nu numai fruntaşii, dar mulţi şi din lucrătorii de ḑi pórtă Dumineca şi sěrbătórea, unii şi în ḑile de lucru cipici de piele supţire întinsă pe picior de puţină durabilitate; ér unele femei, şi cele mai multe fete papuci pe modă ca domnişórele din cetate, unele şi de piele de lac, în preţ până la 5—6 fl.

Multe fete, cari de primăvara până érna umblă în ḑile de lucru încălţate cu opinci, şi cu ciubăraşul pe cap, ducênd var zidarilor în Sibiiu la clădirea edificiilor, Dumineca se pórtă încălţate cu papuci de modă şi cu cârpe scumpe aduse din fabricile Vienei.

Inainte cu 40 ani locuiau în Rěşinariu numai doi călţunari (cismari).

Astăḑi trecu numěrul lor preste 10.

Inainte de anul 1850 purtau rěşinărenii, bărbaţi şi femei, érna cojóce, ér vara când era timpul mai

---

O Anecdotă

cu privire la cele „365 anecdote şi glume adunate, prelucrate şi arangiate de Titu Vespasian Gheaja, *spiritual gr. or. la institutul corectoriu reg. etc. în Gherla.*

Moş Trochin din comuna R., om înţelept, inţelegětoriu, temětoriu de Dumneḑeu, curat la inimă věḑuse de vre-o 90 de ori înflorind gheoceii în grădina sa, pe care şi-o cultiva cu mare plăcere în ḑile de rěpaus, când adecă nu trebuia sě iasă la lucru câmpului, şi după-ce isprăvia şi cu ingrigirea de vite, ajutat fiind la tóte acestea şi de argaţii sei.

Ii da lui Moş Trochin mâna binişor; căci *„pe cine îl iubesce Dumneḑeu, îl şi miluesce“*. Şi Dumneḑeu iubesce pe omul, care este bun — *„şi-şi aduce aminte de lucrările Lui, ca sě le facă pre ele.“*

Moş Trochin era bun tată de familie. Femee, copii, copile, servitori, servitóre primiau înţeleptele, blândele, dulcile lui cuvinte cu dragoste şi cu respect.

Poruncile i ie impliniau cu devoţiune; dojenele i le simţiau ca balsam vindecătoriu de rane sufletesci.

Mai putea fi vorbă despre limbuţie, arţag, obrăsnicie, neorênduială, nesupunere, prigonire, lenevire, izidă, în casa lui Moş Trochin şi în tótă estinsa sa moşiă?

Ba nici decum!

Căci dacă tatăl de familie este fidel chemării sale, va se ḑică, 'şi implinesce conscienţios datorinţele, ce i le impune chemarea sa, 'şi iubesce meseria sa, 'şi vede de ea cu plăcere şi şi-o lucrézá cu zel, fără de a vătěmá pe alţii, lucrându-şi-o; dacă tatăl de familie este chipsuit, circumspect, iubitoriu de dreptate, păstrătoriu, indurat, regulat; dacă tatăl de familie vine tréz acasă, nu şi perde vremea benchentuind, ca prin aceia sě şi ruineze puterile fisice, pscichice şi morale; nu şi risipesce banii jucându i în cărţi, ca prin aceia sě ajungă la sapă de lemn, sclavul cămătarilor, atunci membrii familiei sciind, că au de e face cu un om de omenie, cu un părinte harnic şi vrednic; sciind, că sub conducerea lui ori ce lucrare le ese cum se cade, capětă într'ênsul deplină incredere, privesc cu atenţiune la semnele lui, ascultă cu incordare vorbele lui şi urmézá cu devotaţiune conducerii lui.

Apoi tatăl, care şi-a câstigat stima, dragostea respectul şi increderea membrilor familiei sale, este stimat, iubit, respectat şi de membrii parochiei, comunei, intregei societăţi, în carea şi pentru carea trăesce el.

Intrégă societatea 'şi pune în el increderea, se simte onorată şi norocită, că 'l are în sinul seu. Cu toţii rógă pe Dumneḑeu, sě li l susţină mulţi ani fericiţi în mijlocul lor!

Aşadară moş Trochin era un tată de familie cum se cade.

Fórte bine!

Insě cine i-a înavuţit mintea cu atâtea cunoscinţe folositóre, cine i-a desteptat, nutrit şi impoterit în inima lui atâtea simţeminte nobile, în adevěr religióse şi morale, cine i-a indreptat voia sě şi urmeze acelora?

Biserica şi Scóla.

Scóla din sat dela ei era bine organisată. Bunul invěţătoriu de acolo, fidel chemării sale, propunia şi impărtăşia elevilor sei, prin urmare şi lui Trochin, aměsurat capacităţii lor: cunoscinţe despre unul Dumneḑeu în sânta Treime, despre voia Lui arătată în cele ḑece porunci, despre învěţăturile Bisericei crestine gr. or., cele nóuě porunci ale ei.

Apoi cu dibăcie şi cu stăruinţă se silia, ai induplecа, ai deprinde şi ai aduce pe elevi în stare: a simţí plăcere şi a voí, ca sântele învěţături ale credinţii şi ale moralităţii crestine, ce şi le insuşiau, sě le aibă de povăţuitori, îndreptători, conducětori în apucăturile şi faptele lor, va sě ḑică de călăuzi.

Le mai propunea: cunoscinţe şi desterităţi în cetire, înţelegerea cetitului, în cugetare şi esprimarea cugetărilor prin graiu şi în scris; cunoscinţe elementare din istoria naturală şi fisică cu privire la economia rurală, cunóscerea numerilor şi folosirea lor, ca pregătire, de a şi scí în viaţa lor ţiné rece, sau mergeau la biserică, bobóe negre lucrate de soțiile lor din lână dură, după cum aveau oile lor.

In timpul de față, bobóele au eșit din modă și o mulțime de bărbați, femei și fete pórtă mânecare (Röckel) de pănură fină în preț dela 5 până la 12 floreni. Unele érna și primăvara mânecare de de pei de miel (bitușcă). Bobóele au rĕmas numai pentru plóie, ér cojócele pentru gerul cel mare.

Înainte cu 40 ani femeile și fetele rĕșinărenilor torceau fuióre de cânepă și in tótă érna; ér primă vara țeseau tortul și făceau pânză trainică, cu care îmbrăcau pe toți ai casei.

În timpul de față în puține case se mai află acésta ocupațiune folositóre. Cele mai multe femei cumpĕră pênza (jolj) din bolte.

Până la anul 1850 nu era nici o boltă cu mărfuri de vênḍare în Rĕșinariu; pentru-că nu se simția lipsa lor.

Astăḍi sunt 14 bolte, unele cu mărfuri multe, altele cu marfă de tot puțină.

Asemenea se află în Rĕșinariu stațiune postală, medic comunal și o farmacie.

Inainte cu 40 ani fruntașii Rĕșinariului cumpĕrau carĕle lor din Sibiiu, pentru că în Rĕșinariu nu era nici un măiestru, care sĕ facă căruțe bune și trainice.

In anii trecuți până nu se ivise conflictul vamal s'au esportat din Rĕșinariu în România pe an preste 100 carĕ lucrate de rotarii și faurii de aici. Un singur rotariu-faur, care s'a premiat la esposițiunea română din Sibiiu au esportat în tot anul peste 60 de căruțe, afară de carĕle vêndute de acasă în loc, la Cisnădie și la Sibiin. Și în anul trecut cu tótă vama cea mare s'au esportat căruțe de aici în România, insĕ nu așa multe ca înainte de suirea vămei. Rotari se află acum în Rĕșinariu 5, dintre cari 2 se ocupă și cu făuritul. Afară de acestia încă 2 fauri.

Numĕrul lemnarilor (bărdașilor), cari sunt 12, al cojocarilor, cari sunt 6, dela anul 1850 încóce puțin au crescut.

Mĕsari se află 4, măcelari concesionați, cari taie vite cornute mari și mici, porci și în Sibiiu 5; luminari 2, argăsitoriu de piele albă pentru infrumsețarea cojócelor sunt 4 și vênd productele lor industriale afară de Rĕșinariu la têrguri de țéră în Sibiiu, Mediaș, Mercurea, S.-Sebes, Alba-Iulia și Orĕstie. Toți acesti meseriași inainte cu 30 ani nu erau. Mori comunale sunt 3 și una particulară. Jógăre, cari taie scânduri sunt 9. Piuă care îngróșă pănura 13. Téscuri pentru uleu 2. Mașini pentru imblătit 3. Mașini de cusut vestminte pe plată 3. Cuptóre pentru arsul varului 1 comunal.

Inainte de anul 1850 era numai un pardositoriu în Rĕșinariu. In timpul de față sunt aprópe 10, dintre cari unii au pardosit multe curți și strade în Rĕșinariu. Hațeg, S.-Sebes, Blaș și în România.

Ce mulțime de meseriasi ar fi acuma în Rĕșinariu, dacă propunerea făcută de mine în sinodul parochial din anul 1872 pentru inființarea unei scóle practice de meserii (veḍi „Telegraful român" Nrul 12 din anul 1872) se punea în lucrare. Și ce pĕcat că nici acuma, cu tot ajutoriul cel dă fundațiunea fericitului Demitriu Andronic, rĕșinărenii nu dau copii în numĕr mai mare sĕ invețe meserie. Nu se află în Rĕșinariu nici astăḍi un zidariu, care sĕ scie face o casă de zid, nici un funariu, pălărieriu, lăcătariu, curelar, de ale căror producte industriale fiesce care casă are lipsă. Copii, după ce au finit scóla capitală de aici unii merg ca ḍileri la zidarii din Sibiiu, unde duc var și cărămidă; alții emigréză în România, unde ajung servitori la cârcime, sau la alte case, o parte păzesc vitele, alții aduc lemne din pădure și cei mai puțini se aplică la alte afaceri.

Inainte cu 40 de ani era rușine pentru fruntașii comunei sĕ petrécă în cârcimă.

In timpul present rușinea aceea a dispărut.

Inainte de anul 1850 era rușine a umbla beat pe stradă, și pe aceia, carii umblau și înjurau, sau sberau, servitorii primăriei comunale îi duceau în arest, sau i puneau în piață cu mânile în groși (cătuși de lemn între 2 stâlpi) până le trecea beția.

In timpul de față rușinea aceea au dispărut; ér pe care umblă înjurând sau sberând pe stradă, deșí legile esistente dictéză pedépsă aspră pentru aceste escese, nimenea nu le conturbă plăcerea.

Inainte de anul 1851 duceau arêndatorii la cârciume vinarsul în câte un butoiu de 5 sau mult 10 urne (vedre), pentru-că dacă era mai mare se plângea cârciumariul că i sécă prea mult până îl vinde.

In timpul de față trimit arêndatorii la cârciumă spirtul în buți de 60 până 65 urne (vedre), și nu se mai tângue cărcimarii ca mai nainte, că sécă prea mult până lor vinde.

Pentru dreptul de cărcimărit în Rĕșinariu plătesce arêndatorul statului 6400 fl.

În anul trecut s'au vêndut în cele 9 cârcime, cari au esistat afară de Rîu-Sadului peste 40 buți de spirt.

Cârcimele pe lângă tótă asprimea §-lui 74 p. II din legea penală stau pentru beutori deschise tótă nóptea, nime nu le supraveghéză, nime nu le controléză.

De câțiva ani încóce se află în Rĕșinariu și o stațiune de gendarmi.

Inainte cu 40 ani era afară de cârcima, unde jucau junii Dumineca și sĕrbătórea după prânḍ, singure nuntele locul de petrecanie și de joc cu musica, unde rudeniile și amicii se veselesc.

In timpul de față pre lângă aceste petrecanii s'au născut érna balul pompierilor cu premergătórele lui jocuri de pregătire (proba) în vre-o 10 sĕri până la 10—11 óre din nópte. Ér vara maialul pompierilor, în Dumbravă, maialul scólelor, maialul junilor și alte conveniri.

Inainte cu 40 ani, treceau 4—5 ani până venia trimisul judecătoriei în comună sĕ pemnoreze sau sĕ vêndă cui-va mișcătórele sau realitățile pentru datorii, și atunci când se întêmpla, se vorbia pe tóte stradele de acel neferecit. Ér pentru restanții de dare nu se ținea nici odată licitațiune, pentru-că ómenii își solviau datoriile.

In timpul de față rar trec patru sĕptĕmâni se nu se presenteze în cancelaria primăriei comunale esecutorul însoțit de un concipient sau scriitoriu al unui sau altui advocat spre a duce în deplinire pemnorări sau vênḍeri. Ér pentru restanții de dare în tot pătrariul de an se publică cu trimbița pe strade, că se vor vinde pe calea licitației în piață zălógele stătătóre: în țóle, cojóce, bobóe și alte miscătóre.

Cu tóte acestea schimbări Rĕșinariul este și acum comună curat romànéscă, și numai în privința morală și materială nu așa cum a fost inainte de anul 1850.

Varietăți.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a făcut în sĕptĕmâna acésta prima escursiune la vênătóre în acest seson la Payerbach. Nóptea a fost cam frigurósă. Maj. Sa puscà cătră ḍiuă doi cocoși de munte. — Principele de Welles are de cuget sĕ facă o vênătóre în Ungaria, fiind óspele cont. Festetics. Cu acésta ocasiune va cercetá și curtea din Viena.

* (Denumire). Ministrul de iustiție a denumit pe practicantul în drepturi Moise Savu de vice-notariu la tribunalul reg. din Sibiiu.

* (Manevrele cele mari). In cercurile înalte se vorbesce, că manevrele cele mari din anul acesta vor avé loc între Debrețin și Oradea-mare cu corpul al 6 și al 7 lea de armată. La aceste manevre va luá parte și împĕratul german cu o mare suită militară

* (Cestiunea gimnasiului gr. cat. din Beinș). Pe când în diecesa gr. cat. a Oraḍei-mari s'a început a se manifestá o acțiune seriósă în cestiunea gimnasiului gr. cat. din Beinș, căreia i s'a impus limba magiară ca limba de propunere în clasele superióre, lumea a fost surprinsă deodată prin un articol publicat în tóte foile subvenționate de guvern, care se ocupà cu gimnasiile gr. cat., și care culminéză într'aceea, că ministrul de culte se află pe base legale, când a satisfăcut acelui postulat, a cărui inițiativă a emanat chiar dela protectorul scólei, dela episcopul gr. catolic.

* (Tabla regéscă în Cluș). Representanța orășenéscă a hotărît se priméscă propunerea ministrului de iustiție, ca Clușul sĕ plătéscă la an 5,000 fl pentru chiria edificiului tablei regesci ce ar fi sĕ se institue acolo.

* (Postal). Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Téca, com. Cojocna, cu salariu de 550 fl.; 75 fl. paușal de cancelarie, 108 fl. pentru inmanuare și 10 % din venitul brut al telegrafiei. Reflectanții au a depune o cauțiune de 400 fl. și a și înaintá cererile în decurs de trei sĕptĕmâni la numita direcțiune.

* (Oficerul și neguțătoriul). Din Kecskemét se raportéză, că s'a provocat următoriul cas scandalos: Locotenentul de husari, contele George Csáky se adresà în piéța mare cătră neguțătoriul Desideriu Beer, ca sĕ vină mâne și sĕ-l raḍă. Beer care observà, că i vorba de batjocură, ii rĕspunse, că nu-i barbieriu și mai adaugă o espresiune vătĕmătóre. Câteva óre mai târḍiu vine contele cu mai mulți oficeri la Beer, avênd în mână un biciu cu plesne și-l provocară a-și retrage vorbele. Neguțătoriul nu voí, din care causá contele-l plesnì de vre-o câteva ori. Beer smulse contelui biciul și-l plesnì și el de càteva ori în față. Contele 'și scóse sabia și răní pe Beer la față și la cap. In urma strigătului, ce se făcù, se adunà o mulțime de ómeni, cari sĕ îndreptară contra contelui. Contele a fost lovit de câteva ori cu o rudă de fer și căḍù într'un lac de sânge încât abia își putù vení în ori și se târì la o casă din apropiere. Plebea însĕ voia sĕ rumpă ușile, și numai nóptea târḍiu îl putură transportá câți va camaraḍi la locuința lui. Contele Csáky a fost dus la Pesta spre a și vindecá ranele.

* (Tendențiosități). Mai ḍilele trecute s'a descris intr'un Nr. din ḍiariul „Kolozsvár" în forma cea mai estravagentă, că preotul Vasiliu David din Mogoș-Mămăligani a fost arestat sub prepusul că ar fi aprins o casă pustie. Ne-am pus întrebarea atunci, dacă póte fi acésta adevĕrat, sau că e un lucru tendențios, ca multe altele pentru a dejosí vaḍa preoților bisericei nóstre. Acum primim informațiunea, că într'adevĕr a fost deținut ìn arest preventiv numitul preot, dar în curênd s'a eliberat, neaflându-se nici un feliu de substrat de bănuélă.

* (Camerile României.) Corpurile legiuitóre vor fi convocate în sesiune estra-ordinară de primă-vară pe la 10 Aprile. Sesiunea se va prelungí probabil până la 10 Maiu.

* (Rĕscóla din Nyusta). Precum sunt informate foile magiare, locuitorii din Nyusta nici acum nu s'au liniștit. Pentru a se accelerá alegerea de preot, unul din curatorii bisericei a mers în persónă cu petițiunea la monarchul, ca sĕ le concédă sĕ alegă pe candidatul lor.

* (Orașul Bucuresci). Primăria comunală a Bucurescilor a publicat în timpul din urmă darea de sémă a administrațiunei sale dela 1 Ianuariu 1889 până la 1 Ianuariu 1890. Estragem din acéstă lucrare câteva date interesante asupra capitalei regatului României.

După ultima numĕrare a populațiunei, în Bucuresci se află 190,000 locuitori. Orașul este situat între 26°46' longitudine și 42°25' latitudine. Inălțimea sa preste nivelul mării este 82 metri pe piața teatrului și de 76 m. pe peronul garei de Nord. Diametrul seu este dela o șosea la cealaltă de 7 kilometri, periferie de 28 kilometri și suprafața de 3000 hectare

Numĕrul stradelor este 789, lungimea lor totală 410 kilometri. 539 strade sunt pardosite pe deplin, 120 nu sunt pardosite. Numĕrul caselor este de 17,313, bisericilor de 132 (dintre cari 113 ortodocse, 4 catolice, 1 calvină, 1 luterană, 1 arménă, și 12 israelite) al cimiterelor este de 12 (din cari 6 ortodocse).

Averea imobilă a comunei este socotită la 36,868.471 franci, pardoselile la 18,925 633 franci; averea sa mobilă este de 1,500,000 franci Datoria comunei este 54,333,669 franci; după care plătesce 4,063,331 fr. interese. Venitele anuale sunt de 10,277,750 fr.

Venitele erau: In 1832 de 218,641 franci; în 1859 de 474,730 franci., în 1866 de 2,642.431 fr. In Bucuresci sunt 26 scóle comunale de băeți și 28 de fete. Numĕrul elevilor este de 9,186 de ambele secse.

Étă și unele date asupra stărei civile dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1889: Nasceri 6,641; copii găsiți 39; adoptați 11; cununii 1,173; publicațiuni de căsătorie 3,346; divorțuri 164; morți 6,009:

In decursul anului 1889 pentru consumarea publică s'au tăiat: Bivoli 2212; boi 41,997; vaci 22,637; viței 10,792; berbeci 10,416; capre 1,904; miei 217,625; porci 22,429.

* (Starea sămĕnăturilor.) După rapórtele intrate la ministeriul de agricultură timpul căldurос din jumĕtatea a dóuă a lunei trecute a fost priincios sămênăturilor. Numai rapița a suferit în multe locuri din causa frigului de astă érnă. In Transilvania înfrățirea sămênăturilor de tómnă e fórte favorabilă.

în evidență veniturile și a-și regulá amĕsurat acestora cheltuelile pentru trebuințe, ér prisosul al adauge la fondul familiar, cunoscințe despre cele mai insemnate întêmplări petrecute în patria nóstră, despre intocmirile din ḍiua de aḍi, cu cari vine tot cetățénul statului în nemijlocită atingere, cunoscințe despre parochia, comuna, municipiul, țéra sa, precum și despre acele țĕri și locuri, deprinderi în intrebuințarea mânilor la lucru, deprinderi în intrebuințarea glasului la cântări spre mărirea lui Dumneḍeu.

In scóla de repetițiune harnicul învĕțătoriu amplifica cunoscințele elevilor sei dobândite în cursul scólei de tóte ḍilele, lângă care mai adaugá: cunoscințe din viața casnică, familiară s. a.

Apoi Trochin era unul dintre acei elevi, cari pun preț pe învĕțătură și pe purtarea cea bună și frumósă și se silesce din tóte puterile a le câstigá și a și le insușí.

După-ce a isprăvit Tronchin și cursul scólei de repetițiune, l'a pus tată-seu, sĕ-i ajute la lucrarea câmpului și la ingrijirea de vite. (Va urmá).

* (Regimul şi Lloyd-ul.) Situaţiunea nefavorabilă a Lloydului austro-ungar, ce se arată în bilanţul anului 1889, preocupă mult cercurile regimului. Incercarea primă, ce s'a făcut, ca sĕ se ajutoreze Lloydul de ambele regime, a avut resultat nefavorabil, deóre-ce regimul ungar nu voesce sĕ mai ridice subvenţiunea. O ridicare a subvenţiunei numai din partea regimului austriac ar cere din partea acestuia prea mari jertfe şi aşa rĕmâne ca sĕ se facă o nóuă încercare din partea ministeriului de esterne ca regimul ungar sĕ se învoéscă la ridicarea subvenţiunei.

Bibliografic.

„Romänische Revue“ politisch literarische Monatschrift, III Heft, Wien, März 1890. Inhalt: Zum Ministerwechsel in Ungarn. — Die staatliche Verwaltung in Ungarn (Fortsetzung) — Die Dacischen Kriege des Kaisers Traian (Mit Landkarte.) — Macedo romänische Volkslieder, übersetzt von Melchior Hârsu. — Sehnsucht. („De ce nu'mi vii?“) — Remeniscenz. („De câte ori iubito . . .“) — Fĕt-frumos mit den goldenen Haaren. Romänisches Märchen v. P. Ispirescu, deutsch von P. Brostean.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	347.—	348.—
Renta de aur ung. de 4%	101.50	100.70
Renta ung. de hârtie	98.—	97.80
Obligaţiuni de stat dela 1876 ale drumului de fer oriental ung.	113 25	113.50
Sorţi de regularea Tisei	126.75	127.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.60
Napoleon	9.45	9.45

Sz. 1084 polg. [326] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi magy. kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Bolkács község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Báró Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius 3-ki d. elötti 8. órája** Bolkács községbe a községi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek, s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi márczius 24-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

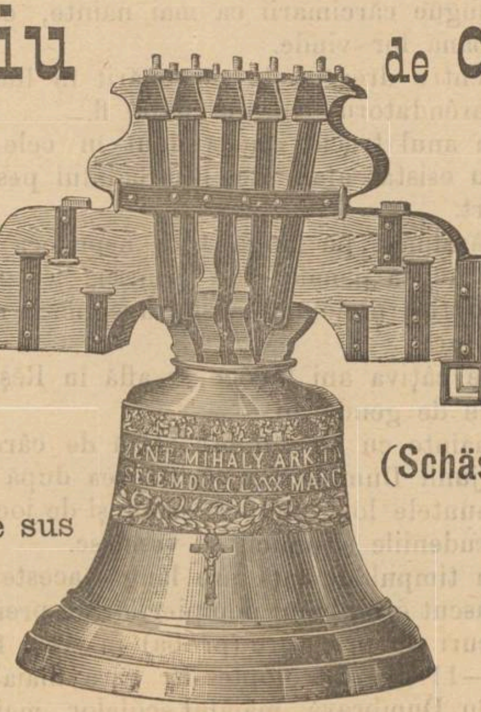

şi de construcţiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighişóra (Schässburg-Segesvár)

piaţa de sus Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [270] 5—12

Sz. 1381 polg. [327] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Radnoth község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Br. Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius hó 9-ik napjának d. e. 8 órája** Radnoth községbe a községi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek, s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi marczius 24-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Julia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9 54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	10.14
Lómneş	—	8.30	10.40
Şeica mare	—	9.05	11.10
Copşa mică	—	9.34	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4,40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 33 Sibiiu, Marți 27 Martiu, (8 Aprile) 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 2220. Pres.

Miron,

prin îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania, metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, ș. a.

Iubitului cler și popor al archidiecesei Nóstre transilvane; iubiților și onorabililor deputați la sinodul archidiecesan: dar și milă dela Dumneḑeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

Avênd în vedere §§. 89 și 90 din statutul organic, convocăm, și prin acestea declarăm de convocat sinodul ordinariu anual al archidiecesei Nóstre transilvane la biserica Schimbării la față din cetatea Sibiiu, **pe Dumineca Tomei,** adecă **pe 8/20 Aprile** a. c. la 9 óre antemeridiane, când se vor începe ritualele bisericesci, ér după aceste va urmá deschiderea sinodului în localele seminariului archidiecesan.

Sibiiu, 26 Martiu, 1890.

Miron Romanul m. p.

Sibiiu, în 26 Martiu.

Manifestațiunile estraordinare de simpatie și mai mult decât curtoasie, ce se făcură Sâmbătă în orașul nostru în onórea fostului comite suprem provisor, acum ministru reg. de agricultură conte Andreiu Bethlen ne presentă o privelisce rară în viața politică a popórelor.

Este natural, ca cei ce sunt de asemenea vederi politice cu persóna, carea se îndepărtéză din mijlocul lor spre a-și ocupá un post mai înalt, sĕ dea espresiune durerei lor, pentru că îi părăsesce, și bucuriei, pentru-că înaintéză; nu este natural însĕ și nu este un lucru de tóte ḑilele, că tot de acelea-și simțĕminte sĕ fie pĕtrunși și aceia, carii pe terenul politic fac oposiție partidului și guvernului, din care face parte acea persónă.

Și noi totuși fusem martori Sâmbăta trecută unor astfeliu de manifestațiuni.

Preponderanta maioritate a celor ce au arangiat și au participat la manifestațiunile amintite fac parte din oposițiune, și totuși ii dóre, că Escel. Sa dl conte And. Bethlen a părăsit postul de comite suprem al acestui comitat, ér de altă parte se bucură, că Coróna capĕtă un consilieriu înțelept și cu tact, cum a fost dl conte Bethlen în înaltele oficii, ce le-a purtat în comitatul nostru.

Ovațiunile însĕ după părerea nóstră de loc nu privesc numai persóna.

Dl conte A. Bethlen a dovedit în modul cel mai eclatant: de câtă însemnătate sunt persónele, cari după posițiunea lor sunt chemate a dá viață literei mórte a legilor.

Legile cele mai umane în mâni rele devin asupritóre, din contră, și cele mai asupritóre legi esecutate cu tact și cu înțelepciune, pot devení suportabile.

Tot sub aceste legi, cari în alte municipii au fost isvorul celor mai juste nemulțămiri, cari au provocat conflicte și persecuțiuni, în municipiile, cari au fost sub regimul Escelenției Sale ca comite suprem, poporul de diferite naționalități a viețuit în pace și în deplină armonie frăţéscă.

Și durere, aḑi am ajuns la atâta, încât chiar și asta, care ar trebuí sĕ fie regulă, trebue sĕ o considerăm de o binefacere estraordinară.

Acésta în prima liniă este meritul personal al contelui Andreiu de Bethlen, carele în tóte casurile, unde a fost chemat a conduce și a decide, a dovedit simț de dreptate, și tact de bărbat de stat, sciind aduce în consonanță interesele binepricepute ale statului, pe cât s'a putut, cu celea ale poporului.

Sĕ suprime legile, nici el n'a putut, dar sĕ nu le facă nesuportabile, s'a nisuit.

Ér prin astă atitudine a sa a binemeritat și de popor și de patrie, și precum dovedesc urmările, și de Corónă, carea, ne place a crede, chiar pentru aceste însușiri eminente l'a chemat în consiliul Seu.

Dorim ca și în înalta-i posițiune actuală sĕ i succédă a obține tot asemenea resultate, dorim, ca spiritul, de care au fost conduse faptele lui în cercul mai ângust de activitate de până ací, *sĕ se inaugureze și sĕ domineze și în consiliul Corónei, din care face parte.*

Patria nóstră, și în special românii transilvăneni au mare trebuință, ca în consiliul ministerial sĕ ocupe loc un bărbat de stat drept, și nepreocupat de curentul șovinistic, carele durere, stăpânesce astăḑi pe tóte terenele vieții publice, un bărbat, carele are curagiul a dá piept cu acel curent periculos, și carele în cas de necesitate sĕ dea colegilor sei informațiuni obiective despre adevĕrata situațiune a Transilvaniei, despre referințele nóstre sociale, culturale și politice.

Și noi de atare bărbat îl ținem pe contele Andreiu Bethlen.

Noi n'am cerut și nu cerem privilegii nici pentru noi, nici pentru alții, ci numai dreptate și egalitate.

Dar de aceste elementare postulate ale mulțămirei cetățenilor unui stat civilisat, noi n'am avut și nu avem parte.

Se afirmă, că resóne de stat ar cere reglementarea nóstră escepțională.

Se póte, că așa se va considerá lucrul în cercurile deciḑĕtóre.

Noi însĕ suntem curați în consciința nóstră, că cu aspirațiunile și cu faptele nóstre nu am dat ansă justificabilă la desconsiderarea, și sĕ o spunem franc, la persecuțiunile, de cari avem parte.

Denunciauții și lingușitorii, cari s'au imbulḑit a informá în sus despre noi, au pe consciință nedreptățirile, ce ni se fac.

Aceia, cari numai așa pot trăí în comoditate și fără muncă, la carea nu se pricep, dacă poporul cel mai blând, cel mai loial, dar totodată cel mai numĕros, și viguros, tinĕr, necorupt și dela natură înzestrat cu aptitudinile cele mai eminente va fi considerat de un popor periculos pentru stat, chemați și nechemați au emulat întru a informá fals și tendențios despre noi.

Domnul conte Andreiu Bethlen a dat doveḑi, cât a fost aici, că nu cércă și nu primesce informațiuni din astfel de isvóre.

Credem, că nici consiliul de ministri nu va porní după denuncianți, de cari este plin Ardélul.

Și acesta este un motiv al bucuriei, ce pot simțí și românii din incidentul denumirei sale de ministru.

Al doilea motiv este și aceea, că în momentul suprem a fost chemat chiar la conducerea acestui ministeriu, carele este chemat sĕ vindece ranele economice ale Transilvaniei, și în special ale acestor părți.

Escelenția Sa cunósce, nu din teorie, ci din intuițiune proprie calamitățile nóstre economice, și cunósce și causa neatârnătóre de noi, decadenței nóstre materiale, carea în prima linie este: resboiul vamal cu vecinul stat România provocat póte prin resóne de stat din ambele părți.

Cu cunoscințele, ce le are în tóte direcțiunile și cu înțelepciunea ce l caracteriséză, sperăm, că va aflá Esc. Sa mod și mijlóce, ca cumpĕnind drept interesele agrarie cu cele industriale și comerciale ale patriei nóstre, sĕ creeze un modus vivendi cu statul vecin, astfel, ca poporul acestor părți ale patriei sĕ pótă érăși ajunge la bunăstarea materială de mai nainte.

Dumneḑeu sĕ-i ajute în greua misiune, ce o are sĕ conlucre cu suces la fericirea tuturor popórelor din patrie!

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

793. Mijlocirea a nu fi nestine supăralnic între soțiirile cele bune, este a grăí lucruri bune, sau a tăcé și a ascultá pre ceialalți.

794. Mai lesne ar puté sĕ se facă corbul alb, decât a se face învĕțat cel ce caută sĕ învețe fără nevoință.

795. Cel ce va sĕ se însóre fără bani, este asemenea cu vênătoriul, ce va sĕ prinḑă un cerb fără câni; și cel ce va sĕ se preoțască fără învĕțătură, este asemenea ca o hârtie, pre carea nu este scris nimica.

796. Vara pochtim pre érna, éră dacă vine érna, o urîm, însĕ acésta ne arată, că nu póte omul sĕ traéscă într'o stare mulțămită.

797. Într'acéstă lume se cinstesc ceia ce nu sunt vrednici de cinste, și se defaimă ómenii cei vrednici: drept aceea lumea este asemenea cu marea, întru carea mărgăritariul se cofundă, ér mortăciunea plutesce deasupra apei.

798. Nu este lucru minunat a face vinul darnic pre omul cel scump.

799. Facem dreptate de multe ori beției, dar încăși și cei ce sunt beți de dragoste nu mai puțin sunt vrednici a li se face dreptate, când vor face nebunii.

800. Lumea este ca o casă primitóre de strĕini, întru carea călĕtoriul astăḑi mâne și mâne se duce.

801. Cel ce n'are bani este ca o pasĕre fără de aripi, și ca o corabie fără vetrilă.

802. Sĕ nu închizi ușa ta celor ce vor sĕ între, și sĕ nu opresci pânea ta dela ceia ce vor sĕ o mânânce.

803. Voia lui Dumneḑeu strică voia ómenilor.

804. Binele ce faci aprópelui teu, îl faci lui Dumneḑeu.

805. Ia pildă dela nenorocirile altora, pentru-ca sĕ nu ia alții pildă dela ale tale.

806. Lucrurile cele ce vatĕmă sĕ fac învĕțături.

807. Măcar că vrășmașul teu se vede ca o furnică, ér tu sĕ-l socotesci cât pe un pil.

808. Mânâncă și bea cu prietenii tei, ér nici le vinde nimica, nici cumpĕră dela nime nimica.

809. Sĕ nu cerci,, nici sĕ pochtesci cele neputinciόse.

810. Învață-te a răbdá cu tărie schimbării norocului.

811. Nóptea naste pururea óre-ce nou, dar nu scim ce va sĕ se ivéscă mai nainte până a nu rĕsărí sórele.

812. Muerea frumósă și vinul sunt dóuĕ otrăvi dulci.

813. Ori în ce loc ar ajunge séra sĕracul, își gătesce palatul.

814. O sută de tălhari nu pot despuiá pre un sĕrac gol.

815. Omul precum au venit într'acela chip se întórce.

816. De cât sunt oprite lucrurile, de atâta mai mult le pochtim.

817. Cel ce pochtesce prietini fără téchnă, rĕmâne fără prieteni.

818. Nu arăta cătră niminea lucru, ce vei sĕ faci, pentru că de nu-l vei nimerí, te vor rîde.

819. Întru dóuĕ lucruri stă odichna în lumea acésta: întru a trăí cu prietenii tei cu bună dragoste și întru a trăí întru a te face soț vremii cu vrășmașii tei.

820. Cel ce nu se socotesce a mai trăí, grăesce tot ce are în inima lui.

(Va urmá.)

Revista politică.

In unele comitate a început a se manifestá o acţiune viuă contrară planului de a se reformá administraţiunea, şi decisiunile luate în adunarile generală s'au înaintat guvernului.

Nu se scie, dacă la iniţiativa proprie a făcut unele comitate acest pas, sau că ele au fost influinţate de sus. E remarcabil însĕ, că în acela-şi timp unele dintre foile cele mai acreditate guvernului au început sĕ pledea contra reformei administrative, ne avênd ea acum nici o consecinţă practică, şi mai pre sus de tóte i s'ar opune grele dificultăţi din cause pecuniare şi s'ar sdrunciná cu totul bugetul statului, pentru a cărui ecuilibrare s'a lucrat aşa de mult.

După împărtăşirile foilor magiare congresul sêrbesc pentru alegerea de patriarch se va ţiné la 20 sau la 24 Aprile. Resultatul alegerilor de până acuma mulţămesce cercurile guvernamentale, deóre-ce din urnă a eşit o maioritate impunătóre a partidei aşa numită moderată. In multe locuri alegerea s'a putut face numai sub scutul baionetelor gendarmilor. Se vorbesce de pe acum cu siguritate, că deputaţii se vor întruní în jurul persónei episcopului Brancovici din Timişóra, care n'ar aflá oposiţiune nici din partea guvernului; cu tóte acestea nu se scie, cum se va schimbá opinia în congres. Partizanii „Zastavei" sunt decişi a luptá desperat pentru a scóte din urnă pe candidatul lor.

Cestiunea crisei bismarckiane se discută încă şi acum cu mare vehemenţă. Se făcuse svon, că principele de Bismarck a pretins dela monarchul seu ca sĕ se dea publicităţii hârtia sa de demisiune, ér împĕratul a rĕspuns, că nu e încă timpul oportun a se face acésta. In actul de demisiune de sigur că se vor aflá şi pasage, cari lămuresc mai bine situaţiunea, dar cari acum nu-i convin împĕratului, ca sĕ le spună lumei.

In timpul din urmă au apărut şi dóuĕ broşuri volante, una sub titlul: „Fără Bismarck" şi alta: „El se duce — ce va mai fi." Ambele broşuri par a fi iniţiate în secretele causelor, cari au provocat crisa bismarckiană. În broşura: „El se duce — ce va mai fi," se susţine, că în Berlin s'a format un comitet patriotic chiar sub conducerea monarchului, a cărui misiune e ca sĕ fusioneze tóte nuanţele politice în dóuĕ partide, una, care sĕ mérgă cu împĕratul şi alta îi va fi contrară. In acest comitet întră şi actualul cancelar Caprivi şi Verdu ministrul de rĕsboiu. Causa, că a căḑut Bismarck e şi aceea împregiurare, că împĕratul a fost bine iniţiat în tóte afacerile, încât n'a avut mare lipsă de spriginul lui Bismarck; de aceea întru cât privesce pe actualul cancelar el va fi numai un mijloc formal, care va esecutá ordinile şi disposiţiunile monarchului.

Marele principe Nicolau din Rusia a fost în ḑilele trecute obiectul unor vii ovaţiuni din partea francesilor. Despre aceste ovaţiuni făcute la Villenfranche de marina francesă sub conducerea viceadmiralului Bergasse, ḑice fóia „Indépendance Belge", că au întrecut pe tóte, ce s'au făcut până acum. Cu acésta ocasiune marele principe a ridicat şi un toast însufleţit, în care a făcut amintire de pretenia francesă şi rusă, ḑicênd: Beau pentru concordia acelora, cari nici atunci n'au fost duşmăniţi, când s'au luptat, beau pentru unirea inimilor, care póte aduce folos numai aliaţilor naturali.

Foile germane şi preste tot ale statelor din alianţa triplă vĕd cu ochi rei aceste demonstraţiuni. Ele ḑic, că e tot jocul cel vechiu, ce se esecută de Rusia în Francia. Ori de câteori opininia publică a Franciei apare nelinistită din causa dubiósei atitudini a guvernului din Petersburg, apare în Francia câte un mare principe ori general rusesc, care arată francesilor „fata morgana" a alianţei rusesci.

Germania încă nu intrelăsă ocasiunea pentru a-şi manifestá, cel puţin la părere simpatiile către Francia. Ambasadorul german din Paris, reîntorcêndu-se din concediu, prima visită a făcut-o ministrului de esterne frances Ribot, făcêndu-i declararaţiuni fórte măgulitóre despre activitatea fructiferă a delegaţilor francesi la congresul internaţional, şi despre deosebita mulţămită, ce o datoresce împeratul delegaţilor francesi pentru cooperarea lor.

In sĕptĕmâna patimilor.

In aceste ḑile de tristă, dar totodată înălţătóre aducere aminte, pentru tótă suflarea crestină cuvine se ca şi noi sĕ părăsim grigile şi gândurile lumesci, sĕ ne înălţăm mintea şi inima către acela, dela care ne vine „tótă darea cea bună şi tot darul desĕvêrşit", căci sublimă a fost intenţiunea aceluia, când s'a hotărît sĕ se pogóre pe pământ şi sĕ producă în lume regenerarea vieţii decăḑute şi sĕ dea o altă direcţiune de desvoltare omenimei, pre basa căreia e acésta aşeḑată, sĕ pótă înaintá spre scopurile ei destinate de sus

Şi cum-că a fost stricată viéţa lumei de atunci, o póte scí tot omul, căruia i a plăcut cât de puţin a suge colbul vre-unei biblioteci istorice, sau dóră a suge şi numai colbul din scólă. Cu tóte acestea nu va stricá, dacă ne vom împrospĕtá în dóuĕ direcţiuni acésta stricare, anume: în direcţiunea vieţii intelectuale şi morale.

Pe timpul ivirei Mântuitoriului viéţa intelectuală era dominată de ideile filosofiei grecesci; a sistemului nou-Platonismul cu Plotin în frunte şi a nou-Pitagoreismului.

Aceste sisteme, prin gimnastica lor spirituală, construise un mod de vedere şi gândire cu totul abstrasă, aşa încât mintea laică, ne putênd pricepe nimic din ceea ce i se profesa, orbeca în un întunerec grozav. In faţa acestui curent de gândire a venit chiar la timpul seu învĕţătura sublimă a mântuitoriului, meḑul religiunei crestine: „Sĕ iubesci pe Dl Dḑeul teu din tótă inima ta, din tot sufletul teu şi tótă puterea ta, sĕ iubesci pe de aprópele teu, ca insu-ţi pe tine, sĕ iubesci chiar şi pe vrăşmaşul teu".

A fost simplă acésta învĕţătură, dar mult cuprinḑĕtóre, a fost nu în formă sofistică şi după cerinţele filosofiei ḑise, dar ea a eşit din inimă şi a întrat la inimă. De aci şi efectul ei cel titanic, care a fost în stare sĕ rĕstórne tóte basele societăţii omenesci şi acestea puse pe o nóuă basă sĕ se susţină aprópe nóuĕspreḑece seculi! Nu e acésta o apariţiune de tot comună în istoria lumei? şi ea denoată de nou, că numai aceea religiune se póte susţiné, carea are în sine simburele moralităţii. Dovadă este astăḑi: Crestinismul şi Budhismul indian, cele mai numeróse dintre religiunile esistente.

O strigare este acésta la toţi cei-ce se cred atotpotenţi şi atot sciutori, că ei se află pe o cale rătăcită, când voesc sĕ lipséscă omenimea de sublimele învĕţături crestine.

Un alt curent domnitor, căci lumea antică era în decădinţă morală, carea se puté observá pe tótă estinderea imperiului roman şi în tóte arteriele vieţii romane.

Poporul bastin roman numai afla plăcere în lucru şi muncă onestă, ci numai în privirea de representaţiuni teatrale, de representanţiuni ale gladiatorilor, trăia numai din dăruirile benevole a câte unui fruntaş, care avea trebuinţă a se însinuá la popor pentru a obţiné votul lui, la dobândirea vre-unei dignităţi.

Libertinii romani erau trândavi, leneşi, iubitori de petreceri, ér munca şi lucrul era reservat sclavilor.

Matrónele romane de odinióră dispăruseră de pe scena lumei şi locul îl ocupaseră nesce depravate.

Lucsul, ce se încuibase în sinul famliilor înalte este ceva uimitor.

Nici n'ai putea sĕ creḑi, că câte la un prânḑ sĕ spesau milióne, abstracţie făcênd dela lucsul în îmbrăcăminte şi locuinţă.

Sunt proverbiale vilele lui Lucullus, la care conduceau canale din mare şi în care se aflau pesci vênduţi la mórtea lui cu o sută şepteḑeci mii de taleri.

Mare a trebuit deci sĕ fie lupta aceluia, care a putut sĕ scótă omenimea din acésta grozavă decădinţă şi ea a putut sĕ fie purtată éráşi numai de forţă supranaturală. Suferinţele Mântuitoriului, de cari se vorbesce în tótă sĕptĕmâna patimilor sunt atât de mişcătóre încât chiar şi inima de pétră nu póte sĕ rĕmână nemişcată la auḑul lor şi de aci întristarea, de care e cuprinsă tótă crestinătatea în ḑilele acestea.

Insĕ se ḑice, că cu cât e mai mare nĕcazul şi lupta, cu atâta e mai mare şi bucuria după învingere şi succesul dobândit. Deşi întristaţi cu bucurie ne încredem în învierea lui Christos, a mântuitoriului lumei.

Tóte ideile mari au trebuit sĕ se validiteze prin lupte crâncene; tóte principiile dreptăţii, onestităţii şi binelui au avut puternici vrăşmaşi în contrarii lor: nedreptatea, minciuna şi hoţia, cari sunt mai gâdelitóre. Sĕ nu desperăm deci nice noi, în luptele nóstre cele grele, căci nu mai póte sĕ fie departe timpul, când şi pentru noi va trebuí sĕ sosécă ḑiua învierei dreptăţii, în cea ce noi nici de cât nu avem sĕ ne îndoim.

ps.

Întimpinarea Escel. Sale dlui ministru de agricultură, cont. Andreiu Bethlen.

După cum am fost anunţat şi noi în fóia nóstră, cu trenul de Sâmbătă diminéţa a sosit aici Escel. Sa dl ministru de agricultură cont. A. Bethlen, pentru de a-şi luá adio dela comitatul Sibiiului, al cărui comite suprem provisoriu a fost mai bine de 2 ani. Apreţiarea mai deaprópe a activităţii dlui ministru ca fost comite al acestui comitat, o facem la alt loc, şi constatăm şi ací, că prin ţinuta sa plină de tact, a sciut sĕ-şi câstige simpatiile cele mai estinse a locuitorilor comitatului, şi dovada cea mai eclatantă despre acésta sunt ovaţiunile, cu cari a fost întimpinat, când, chemat la o posiţiune mai înaltă, a trebuit sĕ renunţe la acest post.

Cu ḑile mai nainte de sosire se observa, — în altfel de tot liniscitul nostru oraş — o miscare febrilă, ca întimpinarea proiectată sĕ se efeptuéscă în mod cât se póte mai strălucit. La gară a fost întimpinat de amploiaţii comitatului sub conducerea dlui vicecomite A. Thalmann, precum şi de alţi mulţi onoraţiori, apoi încugiurat de până la 200 călăreţi a fost condus la cuartirul, ce l'a avut ca fost comite săsesc.

O Anecdotă

cu privire la cele „365 anecdote şi glume adunate, prelucrate şi arangiate de Titu Vespasian Gheaja, *spiritual gr. or. la institutul corectoriu reg. etc în Gherla.*

(Urmare)

Munca câmpului şi îngrijirea de vite nu erau pentru Trochin cevaşi nou. În tóte acestea se scia el aflá, deóre-ce zelul, ce-l avea, a se face om harnic, îl silia incă în anii cei din urmă ai scólei de tóte ḑilele după incheierea prelegerilor şi după-ce 'şi făcea ocupaţiunile de scólă sĕ mérgă pe lângă tată seu, sĕ-i dea ajutoriu la lucrările economice.

Acéstă urmare îi oferia lui Trochin cel mai bun prilej, de a pune în pracsă cunoscinţele economice teoretice, despre care ii făcea învĕţătoriul esplicări în scólă; apoi unde mai greşia câte cevaşi, îl indrepta tatăl seu cu blândeţe.

Astfeliu a ajuns Trochin în stare a-şi cunósce cum se cade meseria, care şi o alesese, şi a o lucrá cu plăcere, cu sporiu şi cu folos.

Ajuns în etatea de adult s'a căsătorit Tronchin cu o drăgălaşă fostă scolăriţă a sa, carea mai tot deauna la incheierea anului scolariu venia dela cetirea clasificaţiunilor impodobită cu câte o cununiţă de flori frumóse şi binemirositóre, drept semn de stimă din partea scólei, căci a fost fidelă, a urmat invĕţăturilor şi poveţelor ei.

Dară acuma prin ce 'şi mai impróspĕta, prin ce îşi mai amplificá tinĕra părechе română cunoscinţele dobândite?

Prin cetire. Cetiau cărţi din sciinţele necesare pentru ei, scrise în stil poporal, cetiau şi ḑiare, un ḑiar economic, un ḑiar pedagogic s. a.

Mai mare plăcere simţiau însĕ românii din comuna R., când se vedeau Dumineca şi sĕrbătórea în órele de după améḑi adunaţi în edificiul scólei. Acolo conversau desbătând piesele, ce li le cetia invĕţătoriul în presenţa parochului local. Se simţiau tare mulţămiţi, dacă la aceste petreceri ale lor îi onora cu presenţa sa şi câte un confrate al lor inteligent ca óspe.

Éră ca crestini adevĕraţi nu se mulţămia tinĕra părechе, a ingrijí numai de cele pământesci, ci cu ochii nobilului lor suflet căutau şi la Ceriu, de unde ne vine „tótă darea cea bună şi tot darul desĕvêrşit".

In tótă Dumineca şi sĕrbătórea mergea Trochin cu consórtea sa la sânta biserică, precum şi ceilalţi crestini, conparochieni ai lor. Dela biserică nu lipsiau decât cei slăbănogi, cei bolnavi.

Vrednicul paroch din comuna R. 'şi cunoscea chemarea, o stima, o iubia, şi o respecta, 'i era fidel.

Şi sciind, că inalta sa chemare de părinte sufletesc 'i impune datorinţa nu numai a impărtăşí cu sântele taine pe poporenii incredinţaţi păstoriei sale, ci şi ai pune în stare, sĕ cunóscă valórea sântelor taine, sĕ cugete, sĕ simţă, sĕ voiască şi sĕ lucreze amĕsurat scopului sântelor taine; nu pregeta în fie care Dumineca şi sĕrbătóre, a ţiné din amvon cuvêntări iubiţilor sei poporeni, arătându-le prin cuvinte uşóre de cuprins şi de înţeles ce mare fericire ajunge pe crestinii, cari nu se abat din căile adevĕrului, pe cari 'i indreptéză sânta biserică, sĕ umble in viaţa lor.

Îi capacita, că omul increstinat prin primirea sântei taine a botezului ajunge fericit numai, dacă îşi ţine jurămêntul, pe care l'a depus la botez el ori pentru el naşii sei, că va crede, şi va păzí invĕţăturile lui Christos şi aşeḑĕmintele bisericei crestine cei adevĕrate.

Îi convingea, că mărturisirea pĕcatelor înaintea preotului şi cuminecarea cu prea curatul şi prea sântul trup şi sânge al Mântuitoriului fericesce pe crestin numai, dacă îi pare rĕu, că a pĕcătuit, sĕ otăresce, sĕ nu mai pĕcătuéscă, apoi nu mai pĕcătuesce, ci lucréză amĕsurat voii lui Dumneḑeu, îşi implinesce conscienţios datorinţele sale către Dḑeu, către deaprópele seu şi către sine insuşi. (Va urmă).

La 10 óre s'a ţinut şedinţa estraordinară a congregaţiunei comitatense sub presidiul dlui vicecomite, şi după cetire, luându se spre scire rescriptul ministrului preşedinte despre denumirea dlui conte A Bethlen de ministru de agricutură, congregaţiunea a decis a se presentá în corpore pentru de a-şi luá adio dela fostul seu comite suprem, unde în numele congregaţiunei vorbì dl Wolff, ér dl ministru între lacrimi mulţămí pentru simpaticile ovaţiuni ce i-se fac.

La 11 óre s'a început primirea diferitelor corporaţiuni, ce s'a presentat spre a-şi face onorul din acest incident. Consistoriul nostru archidiecesan sub conducerea Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul s'a presentat în corpore, şi din partea Escelenţiei Sale a fost salutat dl ministru cu următórea cuvêntare:

Escelenţia Vóstră, Domnule Ministre!

„Consistoriul de aici al archidiecesei române gr. or. din Transilvania cu plăcere profită de acésta ocasiune spre a se presentá înaintea Escelenţiei Vóstre în corpore ca sĕ Ve esprime sincerul seu devotament, ca fostului în decurs de mai mulţi ani prea meritat comite suprem al acestui comitat, ér acum unuia dintre cei mai distinşi şi de mare speranţă membru al guvernului ţĕrei.

Poporul român al archidiecesei nóstre, care se ocupă mai cu sémă cu agricultura, se póte felicitá, că in fruntea ministeriului de agricultură póte sĕ Ve salute pe Escelenţia Vóstră, născutul părţilor transilvane, pe acel bărbat cu vederi profunde, carele cunoscênd mai deaprópe referinţele de aici, binefăcĕtórea sa îngrijire de sigur o va estinde şi asupra intereselor materiale şi mijlocit culturale ale acestui popor.

Inalta posiţiune de acum a Escelenţiei Vóstre şi speranţele nóstre legate de acésta posiţiune fac suferibilă perderea altcum mare, ce prin depărtarea Escelenţiei Vóstre din cercul nostru a ajuns pe toţi locuitorii acestui comitat şi special şi pe noi.

Ve şi rugăm Escel. Vóstră, păstraţi şi mai departe poporului român al archidiecesei nóstre graţiile cuvenite, precum noi de altă parte dăm espresiune acelei oftări eşite din inimă: ca binecuvêntarea lui Dḑeu sĕ fie totdeuna cu Escelenţia Vóstră, şi activitatea de bărbat de stat, consacrată binelui public, sĕ Vi se încoroneze cu cele mai salutari succese.

Sĕ trăéscă Escelenţia Sa!“

Dl ministru mulţămind pentru onórea, ce i s'a făcut, totodată rógă pe factorii bisericei nóstre, ca şi în acésta calitate sĕ-l spriginéscă întru realisarea reformelor salutare ce intenţionéză a le întroduce pe terenul agriculturei, aşa după cum acelea se află în statele mai avêntate pe acest teren, şi pe cum o pretind interesele poporului, pentru de a prosperá în bunăstarea materială şi mijlocit culturală.

La 2 óre d. m. s'a ţinut banchetul, la care a luat parte cam la 250 persóne; ér séra la 8 óre i s'a făcut dlui ministru un conduct de torţe imposant, şi astfel cu acésta s'a încheeat ovaţiunile, cu cari un al doilea fost comite suprem nu scim sĕ fi fost întimpinat.

Varietăţi.

* (Hymen). Dl Ioan V. Petrişor, profesor la liceul real din Brăila s'a încredinţat cu d şóra Victoria Filipescul, profesóră la scóla civilă a „Asociaţiunei transilvane“.

* (Cas de mórte.) „Biserica şi Scóla“ din Arad, aduce trista veste despre mutarea la cele eterne a deputatului sinodal şi congresual şi advocat în Tinca *Georgiu Dringău.* Rĕposatul în Domnul a fost un bărbat zelos pentru causele nóstre bisericesci naţionale, şi ca atare a participat cu zel şi diligință în calitate de deputat al sinodului eparchial aradan, unde în decurs de mulţi ani funcţionà ca raportor al comisiunei epitropesci, în care calitate se distingea prin rigóre şi dreptate întru controla administrărei averei fondurilor şi fundaţiunilor diecesane. Tot în calitate de raportor al comisiunei epitropesci funcţionà dênsul şi în ultimul congres naţional bisericesc.

Pe lângă diliginţa şi zelul, pe carele îl desvolta dênsul în afacerile nóstre bisericesci naţionale se mai distingia reposatul în Domnul şi prin un spirit conciliant şi o judecată calmă şi obiectivă.

Mórtea ni l'a răpie prea timpuriu din mijlocul nostru. Chiar pentru acésta trecerea dênsului din acésta viéţă a strapus în profund doliu societatea nóstră românéscă.

Depunênd o lacrimă de durere pe mormêntul fericitului întru aducere aminte confrate al nostru, îi ḑicem: sĕ-i fie ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

— Din Aciliu ni se scrie: Luni la 19/31 Martiu s'a petrecut la mormênt rĕmăşiţele pămêntesci ale *Mariei Ivan* Cosciugul era încungiurat de toţi fii reposatei, care mult a alergat şi mult a asudat pentru crescerea lor, ér cuvêntul funebral a fost rostit de părintele Ioachim Muntean din Gurariului, carele a îndeplinit înmormêntarea la acest act dimpreună cu alţi 4 preoţi din jur şi parochul local.

Inteligenţii şi cunoscuţii din Sĕlişte, Galeş, Amnaş, Mag, Vale şi alte comune au dat rĕposatei onórea din urmă. Rĕposata a fost una din cele mai evlavióse crestine din comună şi din jur, a jertfit totul pentru crescerea fiilor sei, pentru biserică şi pentru sĕraci, şi a ocupat cu drept cuvênt locul prim între femeile dela sate, care sunt un model de crestine bune.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată.

* (Datoria flotantă a statului). Comisiunea controlătóre a datoriei a făcut raport lunar despre datoria statului pe luna lui Februariu. Asignaţiunile hipotecare parţiale ating suma de 71,269,550 fl; în note de stat şi anume de 1 fl. 72,339,545 fl.; de 5 fl. 126,047,790 fl.; de 50 fl. 142,037,900 fl.; cu totul 340,425,235 fl.; în total datoria statului e de 411,994,785. In comparare cu resultatul de pe luna lui Ianuariu datoria s'a urcat cu 972 fl.

* (Rĕscumpĕrarea regaliilor). Intréga sumă pentru rĕscumpĕrarea regaliilor se cifréză la 220 milióne fl., dintre cari 75 milióne fl., cad pe privaţi. Dintre cei din urmă au anunţat până acuma numai obligaţiuni spre vênḑare în sumă de 18 milióne; 8 milióne s'a predat cassei Rotschild, tot astfeliu s'au predat şi cele 12.5 milióne, ce cad pe partea statului.

* (Alegerea de membri la academia română.) Academia română a avut sĕ alégă doi membri în comisiunea literară în locul decedaţilor G. Fontanin şi T. Cipariu. Locul întâiu s'a îndeplinit prin alegerea d-lui Tocilescu, locul al doilea însĕ a rĕmas tot vacaut, neîntruind candidatul I. Slavici maioritate. „Timpul“, spune, că locul al doilea se va îndeplini póte în sesiunea viitóre.

* (Ataşatul român la Paris.) Ataşatul militar pe lângă legaţiunea română din Viena, dl cap. Coanda, s'a numit ataşat militar pe lângă legaţiunea din Paris.

* (Miscarea poporaţiunei in România.) Biroul statistic al ministrului de agricultură, industrie, comerciu şi domenii a publicat o statistică în limba română şi francesă despre miscarea poporaţiunei pe anii 1887 şi 1888. Conform acestor rapórte escedentul nascerilor pe 1887 a fost de *53.804*, în anul 1888 sau născut 219,658 şi au murit 157,674, crescênd deci poporaţiunea cu 60,984 suflete.

* (O fabrică de zăhar arsă.) Fabrica de zahar din Mezőhegyes a bar. Stummer a ars total. Ea a fost asigurată, şi anume edificiul cu 300,000 fl. ér napii şi preparativele pentru zăhar cu 170,000 fl. In faţa comisariului ministerial s'a constatat, că paguba se urcă la 800,000 fl.

* (Importul oilor vii în Francia.) In Francia se discută mult părerea, ca sĕ permită întrarea oilor vii în ţară. Până acuma oile se tăiau la graniţă şi numai carnea trecea graniţa. In special măcelarii şi tăbăcarii pretind acésta cu tótă insistinţa. Agronomii însĕ protestéză, ér regimul caută mijlóce sĕ le împlinéscă şi dorinţele unora şi ale altora. Dacă se va permite importul, atunci monarchia nóstră e interesată într'o mĕsură mare.

* (Soţii despărţiţi). Nu prea au obiceiul a mai simţì unul pentru altul mare dragoste, ba mai de multe ori contrariul. Amândoi se bucură, că n'au lipsă de a se mai întêlní unul cu altul, şi este ceva rar, ca unul se mai păstreze o simpatie pentru celalalt. Cu tóte acestea istoria ne arată un cas de tot deosebit.

Iosefina de Beauharnais este aceea, care a păstrat divorţatului seu bărbat, împeratului Napoleon, un amor aşa ḑicênd nebun, un amor, ce la simţit până la ultima ei rĕsuflare. Aceea odaie în Malmaison, în care conveniau ei şi în care obicinuia se lucreze Napoleon, mai nainte de ce consideraţiuni politice 'i siliră a se despărţí unul de altul, o privia ea ca un sanctuariu. Numai cu greu se îndupleca a concede cuiva întrarea în aceea odaie confidenţială, pe care amorul ei o prefăcuse odinióră într'un paradis pentru bărbatul inimei ei, şi în care amândoi soţii petrecuseră odinióră atâtea óre fericite. Vai de acela, care ar fi cutezat a atinge vreunul din obiectele, ce se aflau în odaea aceea.

Odată servitórea ei favorită, sedusă prin promisiunea unei sume mari de bani, în absenţa dómnei sale, conduse în acea odaie pe un engles bogat. Acesta luase în mână o carte despre istoriă, deschise cartea chiar la aceea pagină înfrântă, unde încetase Napoleon cu cetitul, şi puse cartea éráşi, dar nu tocmai la locul, unde şi cum a fost. Iosefina, care era cu mare băgare de sémă şi la celea mai mici lucruri, cunoscù din posiţiunea cărţii, că a umblat cineva; luá la rĕspundere pe servitóre, că cine au avut-o în mână? Acésta recunoscù cu părere de reu greşala ei şi se rugà de ertare, care i se şi dădù, cu adaus, că în cas de a se repeta acésta va fi îndată scósă din serviciu. Iosefina însa-şi începù a plânge şi mai multe sĕptĕmâni era tot tristă şi fără voie. Din acel moment nici nu mai dădù cheea dela acel sanctuar nimĕrui din mâna sa, şi nici servitórei nu-i mai concese întrarea. In odaie remaseră tóte tocmai aşa, ca şi cum tocmai atunci ar fi eşit Napoleon din ea. In péna cu care scrisese el, se observa încă negréla uscată, pe părete atârna carta lumei cu glosele şi observările făcute de el. La păretele unde sta patul simplu şi fără perdele al lui Napoleon, se vedé emblema lui şi pretutindenea pe pat, pe scaune zăceau hainele lui. Iosefinei însa-şi, care de altmintrelea ţinea fórte mult la ordine, îi plăcé acésta disordine, ba ii causa bucurie, căci erá disordinea genială a unui bărbat mare, a bărbatului seu.

Resultatele conferinţei din Berlin.

Dăm după traducerea „Gaz. Trans.“ punctele cele mai însemnate ale conferenţei internaţionale din Berlin, formulate numai ca dorinţe şi nu ca hotărîri obligătóre. Dorinţele acestea sunt următórele:

I. *Montanistica:* 1 *a*) Etatea, în care li-se permite băeţilor a lucrá sub pămênt, cât se póte sĕ se ridice; dacă esperinţa va face posibil acésta, atunci e de dorit, ca etatea băiatului lucrătoriu sĕ fie de 14 ani. Esceptiune fac statele sudice unde dela băieţi, cari încep lucrările de mine se recere numai 12 ani. Femeile sunt oprite absolut dela lucrările ce se sĕvêrşesc sub pămênt. 2. Timpul lucrului sĕ se scurteze, dacă sciinţa montanistică dă garanţii destule, că din mine se pot ocolí periculele, cari se nasc sau din natura minelor, sau din alte nenorociri întêmplătóre. Fie care stat sĕ nisuéscă a luá mĕsurile de lipsă pentru ajungerea acestui scop — facă-o acésta sau prin legi votate, sau prin ordinaţiuni, sau prin deliberări între lucrători şi stăpâni, — în fine prin ori-ce alt mod, care ar corĕspunde mai bine raporturilor interne şi moravurilor respectivului stat. 3. E de dorit ca: *a*) siguranţa vieţii şi sănĕtăţii lucrătoriului sĕ se promoveze cât se póte mai mult, ér statul sĕ-şi întrebuinţeze puterea şi influinţa sa în direcţia acésta; *b*) conducerea lucrărilor minere sĕ se încredinţeze numai acelor indiviḑi, cari posed cunoscinţe practice, şi vor dovedí, că au şi cunoscinţele teoretice de lipsă; *c*) contactul între ingineri, cari conduc lucrările, şi între lucrători sĕ fie cât se póte mai des, ca astfeliu încrederea reciprocă şi stima cuviincíósă sĕ se măréscă din ce în ce mai mult; *d*) disposiţiunile acelea, cari au de scop îngrigirea lucrătoriului şi a familiei sale la cas de bĕtrâneţe, bólă, nenorociri şi neputinţă de lucrare, se consideră ca disposiţiuni chemate a uşurá sórtea lucrătoriului şi a desvoltá în el strînsa alipire de ocupaţiunea sa; *e*) pentru asigurarea continuităţii lucrărei în minele de cărbuni, muncitorii totdeuna trebue preveniţi dela vre-o miscare păgubitóre intereselor lucrărei. Esperinţa ne dovedesce, că grevele se pot preveni mai uşor, dacă părţile litigante se vor supune judecăţii unei comisiuni.

II. *Lucrul de Dumineca:* 1. Abstrăgênd de la esceptiuni, cu privire la lucrul de Duminecă, ar fi de dorit sĕ se ia următórele disposiţiuni: *a*) în fie-care sĕptĕmână sĕ se dea o ḑi de odichnă lucrătorilor; *b*) în fie-care sĕptĕmână sĕ se de o ḑi de odihnă lucrătorilor meseriaşi; *c*) acéstă ḑi de odichnă sĕ fie de Dumineca; *d*) ḑiua acésta sĕ fie ḑi de odichnă şi pentru lucrătorii industriaşi. 2. Esceptiuni se fac: *a*) faţă cu afacerile acelea, cari după natura lor nu se pot îndeplini decât numai în anumite timpuri, şi cari dacă s'ar negligá ar fi păgubitóre pentru societate încât adecă nu i-s'ar puté dá articlu de comerciu de ḑilnică necesitate; e de dorit însĕ, ca lucrătorii aplicaţi la astfeliu de afaceri cel puţin a dóua Duminecă sĕ o aibă ḑi de odichnă. 3 E de dorit, ca escpţiunile acestea sĕ le stabiléscă diferitele state în înţelegere unul cu altul.

III. *Lucrul de fabrică la copii:* *a*) băeţii nu sĕ pot aplicá la lucruri de fabrică, până ce n'au ajuns o anumită etate; *b*) acéstă etate sĕ se stabiléscă la 12 ani, esceptiuni făcênd statele sudice, unde etatea băiatului se stabilesce la 10 ani; *c*) etatea acésta sĕ fie uniformă pentru tótă specia de fabrici şi ca privitoriu la acésta se nu se facă esceptiuni; *d*) băeţii, la tot casul, sĕ corĕspundă pe deplin cerinţelor instrucţiunei, respective sĕ-şi fi făcut studiile de lipsă; *e*) băeţii dela 12—14 ani încheiaţi sunt opriţi a lucrá nóptea şi Dumineca; *f*) lucrarea lor sĕ fie de 6 óre pe ḑi cu o pausă de $1^1/_2$ óră; *g*) băeţii nu se pot aplicá la lucrări vătĕmătóre sănĕtăţii şi desvoltărei corpului în genere, sau şi dacă se face esceptiune se face numai pe lângă cuvenita garanţa, că vor fi cruţaţi şi grigiţi destul.

IV. *Lucrarea tinerilor:* *a*) e de dorit ca tinerii de ambele secse în etatea dela 14—16 ani sĕ nu lucreze Dumineca; *b*) ca órele lor de muncă sĕ se stabiléscă la 10 pe ḑi, cel puţin cu o pausă de $1^1/_4$ óră; *c*) ca la ocupaţiunile vătĕmătóre sănĕtăţii şi desvoltărei organismului corporal sĕ se aplice numai pe lângă óre-cari restricţiuni; *d*) ca pen- anumite ramuri de industrie sĕ se facă esceptiuni; *e*) tinerilor muncitori dela 16—18 ani sĕ li-se dea anumite favoruri privitóre la: 1. Macsimul timpului de lucru 2. La lucrul de nópte. 3. La lucrul de Dumineca, şi 4. Privitoriu la acele ocupaţiuni, cari sunt periculóse şi vătĕmătóre sănĕtăţii.

V. *Lucrul femeilor.* E de dorit: *a*) ca femeile trecute de 16 ani sĕ nu lucre pe ḑi mai mult de 11 óre şi sĕ i-se dea o pausă cel puţin de 1 ½ óre; *b*) femeile trecute de 16 nni sĕ fie scutite de lucru nóptea şi Dumineca în lucrările din fabrici; *c*) ca sĕ li se facă anumite esceptiuni cu privire la lucrări vătĕmătóre sănĕtăţii sĕ li se facă unele restricţiuni, şi *e*) ca femeile, după nascere, sĕ nu se aplice la lucrări de fabrică decât numai după o pausă de cel puţin 4 sĕptĕmâni. In fine:

VI. *Esecutarea hotărîrilor*: 1. Primirea hotărîrilor conferenţei, se lasă în voia statelor participante. Dacă acestea vor luá în dréptă consideraţiune lucrările conferenţei, atunci li-se recomândă următórele espediente: *a*) esecutarea hotărîrilor se încredinţéză la anumiţi funcţionari aplicaţi spre scopul acesta de statul respectiv, şi cu totul independenţi; *b*) acesti funcţionari de stat fac în fie care an rapórte către guvernele lor, cari sunt de a se împărtăşí totdeuna cu guvernele statelor representate la conferenţă; *c*) guvernele statelor representate, încât stă în putinţă, vor redactá din timp în timp statistice, şi date privitóre la lucrători; *d*) aceste date statistice, precum şi legile şi ordinaţiunile privitóre la acestea, statele representate şi le vor trimite împrumutat. 2. E de dorit, ca statele repsesentate sĕ-şi mai repeţéscă consultările lor, cu cari ocasii se împărtăşéscă între sine observaţiile şi esperienţele lor şi sĕ le facă obiect de desbatere, ca astfeliu sĕ se şcie, dacă nu ar fi de lipsă a se schimbá sau întregí.

Loterie

Sâmbătă în 5 Aprile 1890.

Buda: 62 58 42 46 65

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 Aprile 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	336.69	336.—
Renta ung. de hârtie	99.50	99 80
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.45	9.44

Sz. 1084 polg. [326] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi magy. kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Bolkács község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Báró Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius 3-ki d. elötti 8. órája** Bolkács községbe a községi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek, s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi márczius 24-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök.

Májai, jegyző.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

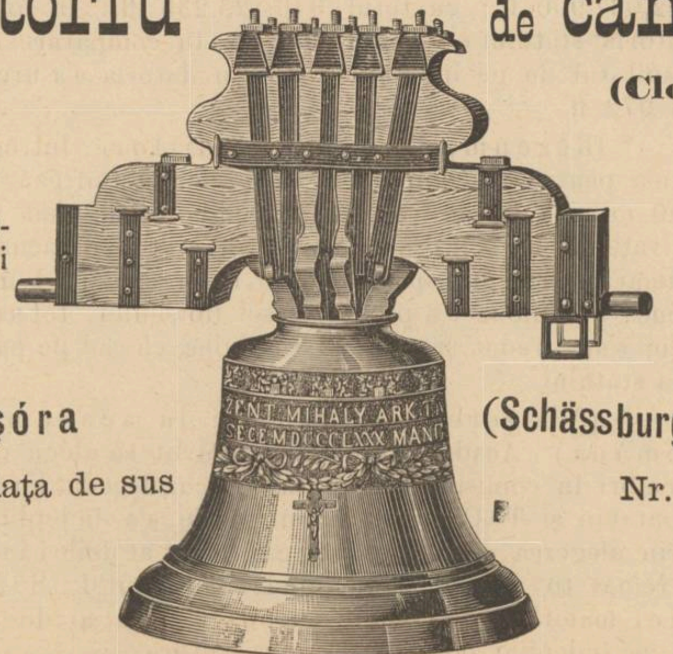

şi de construcţiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighişóra (Schässburg-Segesvár)

piaţa de sus Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi maí multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [270] 6—12

Sz. 1381 polg. [327] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Radnoth község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Br. Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius hó 9-ik napjának d. e. 8 órája** Radnoth községbe a községi irodába tűzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek, s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi marczius 24-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök.

Májai, jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.—**	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriş	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vinţul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuş	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaş	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copşa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaş	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighişóra	**5.45**	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apaţa	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Braşov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiş	—	**9.41**	1.45	6 22
Braşov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	**7.07**	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apaţa	6.15	—	**8.09**	
Ágostonfalva	6.43	—	**8.29**	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Haşfalĕu	9.09	—	**10.34**	
Sighişóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaş	11,04	—	**11.35**	
Copşa mică	11 24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaş	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuş	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vinţul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriş	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluş	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.22**	—	—	9.02
Aghireş	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborşin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicîca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕştia	—	**11.—**	11.39
Şibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuş	9.54	**1.06**	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	**5.35**
Pauliş	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	**6.—**	8.15	—
Viena	**1.40**	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timişóra	9.04	**6.50**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	**9.12**

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	**4.35**
Şeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneş	—	3.22	**5.46**
Ocna	—	3.46	**6.17**
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	**9.50**
Ocna	—	8.02	**10.14**
Lómneş	—	8.30	**10.40**
Şeica mare	—	9.05	**11.10**
Copşa mică	—	9.34	**11.35**

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireşteu	**5.21**	12.36	6.08
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	**7.—**	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	**8.—**
Oşorheiu	—	10.--	**9.49**
	6.45	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoş	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 34 Sibiiu, Joi 29 Martiu, (10 Aprile) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iuniu al anului 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martiu 1890, sĕ înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 28 Martiu.

Este fapt aḑi, că impĕratul Germaniei s'a pus în fruntea miscărilor socialiste, ca odinióră Constantin cel mare în fruntea crestinismului. Precum acesta cu ajutoriul crestinismului şi a putut asigurá tronul, aşa acesta, cu ajutoriul poporului ingenunchiat şi stors voesce sĕ mântuéscă imperiul — altcum prea destul de consolidat — de periculul, ce l amenință din partea lucrătorilor şi a clasei muncitóre, care strigă după pâne şi după traiu onorabil după munca sa. In imperiul german era dată parola „capitalul e putere“ şi acésta putere a fost spriginită de cancelariul de fer, de partide, de cartele, sprigiuită de naţional-liberali în contul sêrmanului popor muncitoriu. Acésta parolă, de când cu cunoscutele manifestaţiuni ale impĕratului german în cestiunea lucrătorilor s'a schimbat şi se pare a fi devenit o altă devisă la cârmă „omul e putere“ şi omul trebue ridicat din miserie, trebue ajutorat şi inlesnite tóte mijlócele de traiu.

Nu mai sufere indoélă, că aici este de a se căutá şi conflictul, ce s'a escat între impĕratul şi fostul seu cancelariu, şi nu mai sufere indoélă, că din acésta causă a trebuit sĕ părăséscă postul seu idolul poporului german.

Aderent al doctrinelor profesate cu atâta destoinicie de Lasalle şi Tainne, că adecă instituţiunile sociale şi nu cele politice contribue la fericirea popórelor, impĕratul german se dovedesce de un bărbat cu limpeḑi vederi, şi numai acestor vederi este de a se atribuí, că el s'a pus în fruntea miscărei şi că ómenii, ce şi-i a ales de consiliari în sfatul seu, incă sunt tot de aceste vederi. Europa va trece deci în un nou stadiu de evoluţiune, tocmai acum la finea seculului al XIX-lea, şi noi ca popor per eminentiam democratic, noi poporul român, avem datoria ca sĕ urmărim pas de pas desvoltările lucrurilor din Germania, căci sistemul feudal şi la noi a lăsat urme afunde.

Aristocraţia poporului român în seclul al XVI şi XVIII-lea a părăsit intâiu legea, apoi limba străbună şi a trecut în castrele strĕine, cu averi cu tot. Sângele, ce l'a vĕrsat poporul român pentru apĕrarea patriei de turci, a fost ce e drept remunerat prin acordarea de averi şi ranguri, dar possesorii acestora, trecênd în castrele celor mai favorisaţi de impregiurări şi de sórte, averile aceste s'au folosit şi se folosesc nu pentru scopuri naţionale române şi pentru biserica la care au aparţinut, ci pentru scopuri strĕine. Nici nu le mai reclamăm pentru noi, căci este scrisă în cartea vieţii, că omul nimica nu urăsce mai mult, ca aceea de ce s'a lăpĕdat odată, şi convinşi, că renegaţii nostri nu au nici o scânteie de iubire pentru poporul român, îi lăsăm sĕ continue a trăí în ticna pe care o au ales strămoşii lor, lăsând poporul fără pic de raḑim şi fără nici un ajutoriu şi mângăiere.

Tot ce ne dóre e, că vedem, că pe când alţii au latifundii ereḑite şi donate, bietul popor érna tremură de frig, vara face ḑile de lucru pentru o visuină în care locuesc şi în care nu intră nici aer nici lumină, ca intrat în érnă, sĕ între şi miseria şi golătatea cu el în aceea odaie şi ca copii lui sĕ nu mai aibă nici ḑile cu sóre nici sĕrbătóre. E mare credinţa la poporul nostru, Dḑeu în care el 'şi pune şi şi-a pus totdeuna nădejdea i dă sănĕtate şi tărie, ca sĕ invingă aceste miserii, dar în urma urmelor tot ar fi de dorit ca sĕ i se croéscă şi lui o ḑi mai bună.

Suntem în sĕptĕmâna patimilor şi poporul nostru în adevĕr pătimesce nu numai o sĕptĕmână în an, ci pătimesce de un lung şir de ani tocmai din causă, că cestiunile agrare şi au aflat resolvirea lor tot în defavorul lui. Plătit au decime pentru vii, uită se acum cu ochii cum statul rĕscumpĕră regaliile şi alţii iau banii şi hârtiile în mâni, trecut au preste capul lui vremuri grele şi tóte aceste poporul român cu bărbăţie proprie martirilor din testamentul vechiu şi nou le a suportat fără ca sĕ se misce, fără ca sĕ dea semne de nemulţămire cum o fac alte popóre şi alte clase de ómeni în alte state.

Departe dela noi de a provocá poporul la nemulţămire, acésta nu e meseria nóstră, datorinţa nóstră este de a lucrá ca sĕ se aplaneze relele de cari suferim, ca cu toţii sĕ ne simţim bine, sĕ fim multămiţi şi cu toţii sĕ jertfim, ce avem mai scump pentru ţéră.

Nisce parveniţi, nisce ómeni, cari au de principiu „ubi bene ibi patria“ s'au virît între noi, au băgat în mod măiestrit discordia, au făcut apropierea imposibilă şi noi în faţa acestor uneltiri stăm uimiţi, dar totdeodată mâhniţi.

Ne mâhnim, când vedem, că legile, ce se fac se fac cu tendenţe de centralisare şi cu scop de a pregătí terenul pentru magiarisarea cu forţa, bine sciind noi, că acésta este imposibil de a se ajunge şi bine sciind, că cei ce ţes firele aceste drăcesci, nu sunt magiarii cei adevĕraţi şi mostenii cei ce au trăit şi luptat cu noi la bine şi la rĕu, ci nisce lăpĕdături din alte némuri şi din alte ţĕri, cari aici au aflat cele mai uşóre mijlóce de traiu.

Nu suntem deci pentru resturnarea ordinei legale, perhorescăm pre tot natul de a se asociá cu vederile socialistilor şi nihilistilor din Germania şi Rusia, cari în cutezanţa lor merg pănă a amenința şi tronurile din temelii şi totdeuna sfătuim pe poporul român, ca între marginile legei sĕ se desvólte, între marginile bunei cuviinţe sĕ se învêrte şi dorim, că dacă lucrarea nóstră este o lucrare a păcei şi a armoniei, nici alţii sĕ nu ne impingă în mod măiestrit la socialism. Prea s'a ingreunat modul de traiu, până s'au indatorat ómenii de nu mai pot plătí nici cametele după capitale, şi dacă acésta s'a făcut în 20 de ani, trebue că şi statul cu politica lui a contribuit ca lucrurile sĕ se desvólte atât de nefavorabil pentru popórele conlocuitóre. Reformaţiunea în Germania s'a ivit, şi valurile sau şi lăţit până în Transilvania, socialismul tot acolo îşi ridică capul şi nu am dorí ca sĕ avem de a luptá pe lângă alte miserii şi cu acest rĕu, a le cărui urmări nu sunt de prevĕḑut. Poporul aḑi nu scie ce va se ḑică cuvêntul grevă, holdele nu rĕmân aḑi neplivite de mânile lui, nici nu se scutură de cópte ca sĕ nu prindă secerea în mână, fênaţele se cosesc la timp tot de popor şi tóte lucrurile cele grele el le sĕvêrşesce, deci ar fi timpul suprem ca şi pentru acest popor sĕ se facă ceva, ca sĕ nu i se lungéscă sĕptĕmânile patimilor preste tot anul. Pórtă în mare parte vina şi poporul, că nu şi a sciut croí o sórte mai bună, sunt de condamnat viţiile, ce s'au incuibat în sinul poporului, dar în genere sĕrăcia şi miseria s'ar localisá la unele familii netrebnice şi nu ar fi generală, cum e, dacă s'ar urmá o altă politică agrară, şi dacă ar

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite romănesce.

(Urmare.)

821. Cinstea și socotința între preteni se cade sĕ fie de către amêndóuĕ părţile.

822. Nebunul cu nebunia lui face aceea ce și înţeleptul cu înţelepciunea lui.

823. Pochta vieţii zătichnesce mari și frumóse lucruri și aduce deletnicie și lene.

824. Cât ar fi de scurtă viaţa de nu o ar lungí nădeșdea; nici un om în lume nu póte sĕ se chieme cu adevĕrat om, fără numai cel ce nu se încredinţéză la nimenea.

825. Nădeșdea este o soţie minunată, și măcar că ea nu ne povăţuesce pururea la celea ce pochtim, éră încăși însoţirea ei ne place.

826. Cel ce vênéză mărgăritariul, se afundă în mare, și cel ce pochtesce măriri, trece nopţile cu priveghiare.

827. Cei mari însufleţiţi se ivesc, când au putinţă sĕ facă bine, și se ascund, când sunt sĕraci, nesupărând pre nimenea cu cererea.

828. Când veḑi pre sĕrac la ușa bogatului, căesce norocul sĕracului, că are trebuinţă dela bogat, și căesce norocul bogatului pentru dragostea, ce are spre avere; ér când veḑi pre bogatul la ușa sĕracului, laudă pre cel sĕrac, că n'are lipsă de nici un lucru, și laudă și pre bogat pentru cinstea, ce face sĕracului.

829. Voróvele cele îndelungate sunt supĕrătóre și la cei suferitori și la cei înţelepţi.

830. Cât este cartea mai grósă, atât mai mult ne îngreuéză mânile, dar încăși nu este alt lucru mai bun decât dênsa.

831. Socotesce-te vreodată, că aceea ce iubesci este un burduf plin de sânge și de óse.

832. Cel ce va sĕ fie domn mare, mérgă adesea la curţile împĕraţilor, că va dobândí aceea ce pochtesce.

833. Trei lucruri apropie pe om la împĕraţi, meșteșugurile cele frumóse, bogăţiile și buna limbuţie.

834. Nu este înțelepciune a umblá pre o cale, ce nu o sci.

835. Trei lucruri fac împĕrăţia a unui împĕrat sĕ fie mulţămită: deletnicia, ce dă la ómeni sĕ se apropie de dênsul, dreptatea, și îndurarea.

836. O poveste, ce deodată s'a povestit, se chiamă, că este vechiă.

837. Într'acéstă vreme a-și arăta nestine învĕţătura și isteţimea lui este ca cum ar lăpĕdá mărgăritariul din adins, ca sĕ-l pérdă.

838. Nu te jeluí către lume, pentru-că ce bine poţi asteptá dela dênsa, că de vreme ce înșiși împĕraţii pătimesc, dar sĕracul ce odichnă va sĕ afle; ér de pochtesci odichnă, o vei aflá în viaţa cea sihăstréscă.

839. Cel ce are bunătate, ocrotesce bunătatea precum și diamantul curăţesce pre diamant, și pre bunătate acela ocrotesce, carele o laudă și acopere greșalele altora.

840. Bunătatea numai este în lume, că s'au luat mieria, și au rĕmas vespile.

841. De puţină cinste este vrednic pretenul, ce face ţirmonii.

842. Am puté sĕ trăim cu norocire, de n'ar pune ţirmoniile pedeci la mijloc.

843. Cu cei strĕini se cade sĕ faci ţirmonii, ér nu cu pretenii.

844. Mai cu supĕrare este a slugí unui bolnav, decât a fi tu bolnav.

845. Fieste cine după dregătoria lui are și primejdiile lui, și nu este nimenea fără primejdie.

(Va urmá.)

face inlesniri pentru popor ca sĕ pótă trăí mai ușor și mai cu ticnă, și acésta datorință cade în sarcina statului în prima linie.

Revista politică.

Pe terenul politicei interne a monarchiei nóstre putem ḑice, că domnesce deocamdată o liniște absolută. Scirile, că în sinul ministeriului s'ar fi ivit diverginţe de păreri și că ele ar fi fost așa de acute, încât sĕ provóce o crisă ministerială, află tot mai puţin creḑĕmênt.

Ele au fost colportate mai cu sémă din cestiunea proiectului pentru decentralisarea tablelor, proiect, care încă nici până acum nu e stabilit pe deplin. El pretinde mari jertfe și ecuilibrul bugetar, ce pare a fi început a se stabilí, de sigur va suferí érăși sdruncinare.

Ministrul președinte ungar a petrecut de altfel în ḑilele din urmă în capitala imperiului. Cu tóte că petrecerei sale în Viena nu i se atribue o importanţă mare politică, ea e adusă în combinaţiune cu programul lucrărilor parlamentare pentru primăvară și în special pentru delegaţiuni.

Din partea regimului austriac se stăruesce cu multă insistinţă, ca dietei provinciale a Boemiei sĕ-i fie posibil ca într'o sesiune de trei sĕptĕmâni sĕ desbată proiectul făcut în consonanţă cu decisiunile conferenţii de împăcare și cu finea lui Maiu sĕ-și termine lucrările. Conchiemarea delegaţiunilor va fi deci pe la începutul lunei lui Iuniu.

In ultimele sĕptĕmâni ale lunei lui Aprile, sau în primele ḑile ale lunei lui Maiu se vor duce la Viena ministrul-președinte Szapáry cu ministrii Weckerle și Fejérváry și obiectul discusiunilor ministeriale îl va formá stabilirea definitivă a bugetului comun pe anul 1891. Bugetul armatei se compune acum. Foile vienese dau acum sigură scirea, că el se va presentá delegaţiunilor sporit, și că sporirea se reduce la spesele cu pravul fără fum și la unele organisaţiuni nouĕ, ce le pretinde administraţiunea armatei.

In camera României s'a urmat discusiunea bugetului; ea a dat loc la unele obiecţiuni și critice din partea oposiţiunei. Compunerea bugetului însĕ promite o economie mare, făr a se desfiinţa serviciile actuale. Reducerile însemnate, ce s'au făcut la fondurile secrete și în alte direcţiuni nu vatĕmă de loc organismul vital al statului. Prin desfiinţarea agiului statul beneficiază de circa 7 milióne anual dela plata datoriei publice în străinătate. Prin conversiunea, ce o pregătesce guvernul, anuităţile vor rĕmânea staţionare, cu tóte că se va contractá anul acesta 22 milióne pentru creaţiunea de șósele, 10 milióne pentru echipament și 15 milióne pentru fortificări. In doi ani guvernul a realisat în favórea statului un beneficiu anual de 9 milióne, ceea ce representă un capital de 200 milióne afară de economiile proprii ḑise, pe care le-a realisat statul, fără ca nici o reducere sĕ se fi făcut în vre unul din serviciile publice.

Banii, ce s'au redus în fonduri secrete și în comisiuni a permis guvernului sĕ se sporéscă bugetul cultelor și instrucţiunei publice. Așa în bugetul din anul trecut s'a admis un spor de 600,000 fl. pentru înfiinţarea de scóle nóue și pentru salarii la profesori, ér în bugetul din 1890—91 s'a înscris o sumă aprópe întreit mai mare.

O mare încordare s'a încins între foile germane și cele englese din causa că Emin Pașa a trecut în serviciul Germaniei și promovéză astfeliu în mod însemnat politica colonială a Germaniei. Anglia carea voesce cu ori-ce preţ a pune capĕt estinderei germane in teritoriul Africei Ostice a început o acţiune energică, ér pe Emin Pașa 'l presentéză ca pe un trădător al intereselor englese.

Turcia geme și acum sub grelele poveri, ce i lea încărcat Rusia, încât nu póte face nici un pas făr a fi amenințată, ca sĕ plătéscă restul despăgubirei de rĕsboiu. In timpul din urmă înalta Pórtă a voit sĕ introducă mai multe reforme atât în administraţiune, cât și în armată și spre scopul acesta a promis a face o conversiune. Ochiul Rusiei a pândit și a provocat din nou, ca Pórta se plătéscă restul despăgubirilor.

Cestiuni scolare.

Friderich Fröbel. — Asilele de copii. — Scopul lor, mijlócele. — Asilele de copii în Ungaria. — Proiectul ministrului Csáky, pentru infiinţarea de asile. — Câte va obiecţiuni la proiectatele asile de copii.

In timpul din urmă s'a vorbit mult în patria nóstră despre asilele de copii. Credeam dar și eu, că nu e superflu a me ocupá mai de aprópe de aceste instituţiuni umanitare. Vorbind insĕ despre asilele de copii, și voind a arĕtá genesa lor, precum și nobilele intenţiuni, de cari a fost condus iniţiatoriul lor, nu poţi sĕ nu vorbesci de Friderich Fröbel, părintele asilelor de copii.

Fröbel, și asilele de copii sunt noţiuni, ce se ţin strins la olaltă.

Friderich Fröbel, s'a născut la 21 Aprile 1782 în Oberweissbach, — un sat in principatul Rudolfstadt — Turingia. Prima educaţiune o capĕtà în casa părintéscă dela tatăl seu, carele era preot. Dela anul al 10—14 a cercetat scóla poporală din orășelul Stadtilm. Se destingea Fröbel in compnt, și prin un viu interes faţă de natură. A petrece în aerul liber — în câmp — era una din plăcerile lui Fröbel

In etate de 16 ani a mers Fröbel la un silvanist în pădurea turingică, la care se ocupa pe lângă studiile silvanistice cu geometria, și mĕsurarea la câmp In 1799 a mers în Jena la universitate, unde a luat óre de matematică și sciinţele naturale. In 1805 Fröbel merge în Frankfurt de pre Main, aici face cunoscinţă cu un director de scólă Gruner, un adict a lui Pestalozzi. La indemnul lui Gruner, Fröbel întrà ca invĕţătoriu în institutul lui; dar în scurt timp s'a convins, că nu are pregătire de ajuns pentru cariera de învĕţătoriu. Insufleţirea cu carea vorbea Gruner despre Pestalozzi stêrní în Fröbel dorinţa de a vedé pe Pestalozzi. In anul 1808 plecà Fröbel încă cu doi prunci ce-i instrua — la Pestalozzi în Ifferten. Aici petrecù 2 ani, instruind și insușindu-și atât în teorie, cât și în pracsă principiele lui Pestalozzi.

Nu era insĕ mulţămit nici decum cu sistemul de crescere a lui Pestalozzi, precum nici cu altele, ce erau în valóre.

Ideea de a reformá educaţiunea, 'l preocupa neîncetat. Nu era insĕ destul de apt, ca idea ce-l preocupa sĕ-o pótă pune în pracsă. De nou s'a dus la universitate în Göttingen, în Berlin. Pre la anul 1813—14 luà parte ca voluntar în resbelul german de eliberare.

Mai târḑiu a obţinut un post de inspector la museul mineralogic din Berlin.

In 1817 de nou s'a reintors la cariera de invĕţătoriu în Keilhan, în Rudolstadt, împreună cu trei amici a infiinţat un institut, unde incercà a și pune în pracsă teoria lui despre educaţiune. Institutul însĕ căḑù. Fröbel 'și publicà acum opul seu: „Menschenerziehung“ carele în esenţă nu conţinea lucruri nóue și deosebite de a le lui Pestalozzi. Pe la anii 1831—1836 a petrecut mai mult în Elveţia, în Germania, Berlin, ocupându se esclusiv numai cu formarea unui sistem, după care sĕ pótă instruá și educá pruncii în etatea antescolară dela 3—6 ani.

O viaţă de om a consumat Fröbel, până ce a fost în stare a pune în pracsă sistemul seu nou de educaţiune, neincercat de nimenea. În anul 1840 in al 58 lea an al etăţii, a infiinţat Fröbel, primul asil de copii, sau prima grădină de copii (Kindergarten) în Blankenburg. Acésta grădină de copii, era menită ca sĕ-i câstige lui Fröbel o frumósă pagină în istoria pedagogiei. Institutul deschis de Fröbel, în care a primit prunci de etatea antescolară s'a numit „grădină de copii,“ fiind că pe lângă edificiul, unde ocupá Fröbel pe micii scolari, mai era și o grădină anume intocmită, în care 'și petreceau elevii o mare parte din timp cu jucării și alte ocupaţiuni.

Deși înaintat în etate Fröbel a lucrat din reputeri cu cuvêntul, cu fapta și în scris, pentru rĕspândirea grădinelor de copii. Bărbat escelent, măestru, neîntrecut în tractarea cu pruncii, ori cine venea în atingere cu el, și-l vedea cum lucra, ca și inspirat de Dḑeu se simţia atras de el și devenia aderent al lui.

Marele pedagog Diesterweg, nu putea sĕ laude din destul pre Fröbel. Timp de 10 ani grădinele de copii sĕ înmulţiră în Germania, Francia, Anglia etc.

Insĕ ca ori și care instituţiune nóuă, grădinele de copii, au dat și de obstacole. Anume în urma activităţii filantropistilor, și sub impresiunea ideilor reformatorice, ce puseră în miscare întreg apusul, grădinelor de copii au început a li se ascrie tendenţe socialiste și ateiste. Biserica nu le vedea cu ochi buni. In Germania — patria pedagogilor renumiţi — ministrul Raumer la anul 1851 prin ordinaţiune interḑice grădinele de copi.

Ei, dară acum grădinele de copii ocupaseră teron de ajuns, cu mult mai mult, ca ele sĕ pótă fi interḑise în alte state. Fröbel putù murí liniscit la anul 1852.

Sămênţa aruncată de el, aduse róde. Venitoriul asilelor de copii era asigurat, pentru totdeuna.

Paralel cu rĕspândirea grădinelor de copii s'au infiinţat și preparandii pentru pregătirea de crescĕtóre, pentru asile. Căci trebue se notăm, că asilele de copii sunt conduse de femei.

Sĕ vedem, care era punctul de mânecare al lui Fröbel întru înfiinţarea asilelor de copii. Basa planului seu reformatoric era; „că omul ca membru al întregului în analogie cu viéţa naturei organice trebue sĕ se desvólte armonice. Afară de casă, afară de familie, omul este un ce de sine stătătoriu, și totuși e membru a unei comunităţi mai mari, și ca atare trebue sĕ simţă de mic. Familia ca atare nu póte sĕ lucre în deajuns, și este necesară scóla la prunci până la 6 ani.

Aici prin jocuri comune, și ocupaţiuni comune pruncii sĕ dedau a se priví ca membri acelea și comunităţi mai mari, în carea întră la eșirea din scólă Fröbel prin asilele de copii, voesce sĕ vină în ajutoriul familiei, și educaţiunea de casă sĕ o întregéscă și îmbunătăţéscă atât spiritualminte, cât și corporalminte.

Scopul grădinelor de copii după-cum sunt ele întocmite astăḑi in cele mai multe state este: îngri-

---

O Anecdotă

cu privire la cele „365 anecdote și glume adunate, prelucrate și arangiate de Titu Vespasian Gheaja, *spiritual gr. or. la institutul corectoriu reg. etc în Gherla.*

(Încheere.)

Se dovedia, că primitorii sântei taine a nunţii ajung fericiţi numai, dacă păzesc cu scumpĕtate învĕţăturile Domnului Christos și ale sânţilor sei apostoli referitóre la acésta și anume: dacă se stiméză, se iubesc, se respectéză unul pe altul; sunt fideli unul altuia; au incredere unul în altul, cred unul altuia; muncesc cu bărbăţie, păstréză cu inţelepţiune unul și altul; își implinesc cu sinceritate în liniste și în armonie datorinţele lor familiare și sociale. Cu un cuvênt privesc unul în altul: înţelepciunea, religiositatea și moralitatea personificate.

Apoi vĕḑênd copii în casa părintéscă sĕvêrșindu-se fapte crestinesci, firesce că le imitéză pe acelea, astfel și ei sporesc în purtări bune și frumóse și ajung a fi binecuvêntate pentru societatea omenéscă.

Prin astfeliu de învĕţături despre valórea sântelor taine și altor orêndueli ale bisericei crestine, prin învĕţături despre drept, datorinţă și alte noţiuni ale moralităţii scia vrednicul paroch a face din poporenii sei creștini buni și ómeni de omenie.

Apoi lucru firesc!

Unde parochul pórtă în sânţita sa dréptă toiagul apostolesc cu fidelitate și cu demnitate: acolo nici decum nu póte ajunge un câcimariu a fi conducĕtoriul și despotul poporenilor; acolo înţelepciunea, religiositatea și moralitatea nu pot fi privite ca anachorismi, acolo beţia, cărţile, depravaţiunea nu pot cucerí inimile ca nisce obiecte de bon ton acomodate timpului!

Astfeliu cultivaţi și educaţi fiind românii din comuna R. nu putea dară nici Moș Trochin suferí, vĕḑênd, că ia cineva cele sânte în deșert.

Era ḑiua nascerei lui Moș Trochin. Toţi ai sei din apropiere și din depărtare veniră la dênsul ca sĕ-l gratuleze. Îi aduseră și daruri: cununiţe de flori și alte obiecte plăcute; ér unul dintre strănepoţi îi oferí cărticica cu cele „365 de Anecdote și Glume“ sciind, că moș Trochin de nimic nu se bucura așa tare, ca când îi dá de ochi câte o carte românéscă, scrisă pentru popor.

Moș Trochin în adevĕr s'a bucurat fórte mult de acel dar, și incă cu atâta mai mult, că cartea era scrisă de un preot; apoi dela un preot era el pe basa esperinţelor sale convins, că va primí și în scris: nici decum alt cevași decât indrumări, poveţe și învĕţături sânte.

Deci saltându i inima de piósă bucurie a învitat pe cei presenţi, ḑicêndu le: „*Ședeţi, dragii mei, sĕ auḑim sântele învĕţături religióse și morale, cuprinse în acésta cărticică scrisă chiar de sântiţa mână a unui luminat și cuvios părinte sufletesc!*“

Toţi se așeḑară pe câte un scaun în liniste, și răpiţi de dor cătră cele sânte și de dragoste cătră preotul, care scrisese sânta cărticică, asteptau cu nerăbdare, sĕ audă cât mai curênd „sântele învĕţături.“

Moș Trochin făcù strănepotului seu semn, sĕ cetéscă, acesta începu a cetí.

Toţi ascultau cu încordată atenţiune.

Cu cât inainta tinĕrul cu cetirea mai în lăuntrul cărţii, cu atâta mai mult crescea în inima ascultătorilor interesul pentru cele ce asteptau, sĕ auḑă din cuprinsul ei; dar ajungênd cu cetirea pe la unele locuri și nepotrivite, moș Trochin, carele scia cetí din faţa omului, ce îl apasă la inimă, ca un drept judecătoriu, se ridică majestos de pe scaun în sus și ḑise: Ce pagubă, că nu tóte aceste poveţe sunt de opotrivă bune. *G. C. B.*

jirea pruncilor pănă la etatea de 6 ani, în lipsa părinţilor, ca ei sě se pótă desvoltá, atât trupesce cât şi spiritual pe deplin.

Crescětórele sunt femeile anume pregătite, şi alese éră mijlócele, de cari se folosesc crescětórele în grădinele de copii de comun sunt: rugăciunea, naraţiunea, cântarea, desemnul eserciţiile corporali, jucăriile cu deosebite obiecte precum: mincea, globurele etc. lucruri de mână, cari nu sunt prea grele pentru prunci.

După cele premerse uşor putem scí, ce sunt grădinele de copii, ori asilele de copii, ori institutele frőbeliane. Grădinele de copii, sunt institute de crescere pentru prunci până la 6 ani. (Va urmá).

Mostenitoriul tronului României în Academia română.

In cele următóre dăm după „Monitoriul oficial“ din Bucuresci decursul şedinţei Academiei Române din 16/28 Martiu a. c., în care mostenitoriul de tron al României a ţinut un discurs, ca membru onorariu al Academiei. Şedinţa a fost presidată de regele fiind de faţă şi regina.

„Monitoriul“ scrie astfel:

După-ce suveranii si principelele, întimpinaţi la sosire de dl M. Cogălniceanu, preşedinte; dl P. S. Aurelian, vicepreşedinte; dl D. Sturdza, secretariu general, şi de mai mulţi membri ai Academiei, luară loc, dl preşedinte le adresà următórea cuvêntare:

„*Sire!*

„Academia şi-a luat începutul sub gloriósa domnie a Majestăţii Vóstre. De acì datéză nascerea ei, întemeierea ei, crescerea ei.

„Primind preşedenţia Academiei şi luând însu-şi parte la lucrările nóstre, Majestatea Vóstră a-ţi întărit încă mai mult acéstă instituţiune; precând presenţa M. S. reginei, al căreia geniu s'a vestit preste hotarele României, a înălţat academia în ochii tuturora, dându-i o splendóre netăgăduită.

„Astădi avem fericirea de a primí în sinul acestui însemnat institut cultural pe mostenitoriul tronului.

„Noi bětrânii ne ducem: dar salutăm cu bucurie pe junele principe, ale cărui forţe ne vor întinerí în restul dilelor nóstre şi vor îmbărbătá la muncă pe acei care rěmân în urma nóstră.

„Sire! Din momentul, în cere a-ţi îmbrăţisat causa română şi a-ţi luat asupră-Ve frumósa misiune de a conduce poporul român, Majestatea Vóstră a ţi fost protectorul sciinţii şi al artelor. Suntem siguri, că vlăstarul familiei Hohenzollern, care începe a lucrá şi el la edificiul naţional, va rěmâné credincios datinelor ilustriei sale familii şi căii deschise de Maiestatea Vóstră, ocrotind desvoltarea culturii naţionale.

„Me opresc aci: însě nu pot sě nu aduc aminte, că o resplată frumósă Ve aşteptă, Sire, precum şi pe prea graţiósa nóstră regină şi pe nepotul Vostru, mostenitoriu al tronului, pentru protecţiunea ce daţi Academiei; căci este sciut, că sciinţa, literele şi artele nu au fost nici odată îngrate pentru suveranii, care le au îmbrăţişat.

„Aclamăm dar cu o mare bucurie în mijlocul Academini pe principele mostenitoriu ca coleg şi conlucrătoriu în întinsul domeniu al sciinţii.

La acéstă cuvêntare M. S. regele rěspunse:

„Mulţămim din tot sufletul pentru cuvintele pline de simţire ce d-vóstre Ne adresaţi în numele Academiei.

„În fie-care an, regina şi Eu, venim cu o reînoită şi viuă mulţămire în mijlocul d-vóstre, unde aflăm totdeuna o primire aşa de căldurósă. De astă dată mulţămirea Mea e cu atât mai mare, că întroduc în sinul Academiei pe iubitul Meu nepot, pe mostenitorul tronului. Învěţând de timpuriu frumósa limbă românéscă şi preţuind de pe acum istoria naţională, atât de bogată în evenimente mari şi gloriόse, el scie preţuí desvoltarea şi propăşirea statului românesc, faptele însemnate ale trecutului, renascerea poporului nostru. Avênd acum pe mostenitoriul Meu lângă Mine, voiu desteptá şi voiu încăldí necontenit în inima sa simţěmêntul datoriei cătră ţéră şi al iubirii de patrie, pentru-ca la timpul seu sě pótă ocupá cu vrednicie locul înalt, de unde e chemat sě fie un apěrătoriu convins al instituţiunilor ţěrii, un spriginitoriu plin de rîvnă şi înfocat al limbii şi al literaturii românesci, pe care am îmbrăţişat cu atâta statornicie şi dragoste din diua, când numele Meu a fost înscris în fruntea Academiei.

„Acéstă onóre o pot resplătí numai prin o voinţă hotărîtă de a face ce este în puterea Mea, ocrotind sciinţele şi împodobind istoria naţională prin fapte vrednice ale némului românesc.

„Totdeuna îmi amintesc cuvintele lui Propertius, amicul lui Ovidiu, „*in magnis voluisse sat est*“.

Apoi M. S. regele, presedintele de onóre al Academiei acordà cuvêntul A. S. R., care rostì următoriul discurs:

„Domnilor!

„Cu inima pětrunsă de recunoscinţă am ascultat cuvêntarea preaiubitului meu unchiu, şi la rêndul meu, dar numai îudemnat de regele, îndrăsnesc a rostí câteva cuvinte înaintea acestei adunări de bărbaţi învěţaţi, în mijlocul cărora pentru întâia óră am onóre de a me aflá.

„Este in acela-şi timp şi o datorie din parte-mi a luá cuvêntul, spre a esprimá adêncul meu sentiment de recunoscinţă pentru marea distincţiune, ce Academia mi-a făcut, proclamându-me ca membru onorific al acestui înalt aşeděmênt de cultură naţională, unde tinereţa mea neîncercată sě se călăuzéscă de neperitórele lumini ale sciinţii.

„Am avut fericirea, că s'au îngrjit de timpuriu a me învěţá frumósa limbă românéscă, şi mi-a fost drag sě o învěţ, pentru-că ea mi-a înlesnit cunóscerea deaprópe a literaturii poporale, a datinelor, obiceiurilor, dar mai ales a bogatei istorii a némului românesc.

„Am putut cetí şi înţelege astfeliu numěrósele publicaţiuni ale Academiei, care mi-a arětat, cât de mult s'a făcut pentru propăşirea sciinţelor şi literelor în România. De câte ori am avut aceste scrieri înaintea ochilor, am zărit ca o vedenie minunată icóna ţěrii însaşi; licărind astădată ca o schînteie luminósă pe riul resăritén, crescù de atunci din di în di, se mărì plină de vlagă şi de fală, ca o stea cu rade limpedi pe malurile Dunării şi ţěrmii Mării-Negre.

„Iubitul meu profesor, dl Păun, mi-a insuflat dragoste pentru istoria naţională, încredinţat fiind, că spre a puté scí bine, cine e şi cât preţuesce un popor, trebue negreşit şi mai presus de tóte sě se cunóscă trecutul seu. De aceea m'a îndeletnicit de a cetí cu multă luare aminte monumentele nóstre istorice.

„Datoresc şi eu ca toţi românii o viuă recunoscinţă domnului Cogălniceanu, astădi venerabilul preşedinte al Academiei si care m'a întimpinat cu aşa de bine simţite cuvinte, căci prin culegerea şi tipărirea cronicelor nóstre mi-a uşurat apropierea de aceste comori de mari învěţăminte, isvóre nesecate de fapte strălucite şi de mândrie naţională.

„Cum sě nu fim óre mândri, când cetind acolo despre luptele vitejesci şi gloriόse cu toţi cei mai cumpliţi ai noştri vrăşmaşi, când întâlnim numele şi faptele atâtor voivodi însufleţiţi de iubirea de moşie până la jertfă? În tóte vremile au trăit Români, şi pe tron, şi în rêndurile poporului, care nu au uitat precum dice Ienăchiţă Văcărescu:

„Crescerea limbii românesci
„Şi a patriei cinstire“.

„Câte lucruri de cel mai mare interes nu am găsit, cu o firésca şi ertată mirare pentru mine, în toţi cronicarii, dar mai cu sémă în cei doi mai de frunte, Miron Costin şi Ioan Neculcea! Cu deosebire Neculcea m'a fermecat cu limba-i curată, cu stil împodobit cu icóne pipăite şi cu aşa de sănětóse poveţe. Cele patru-deci şi dóuě de cuvinte, — cum le numesce el, — dela începtul cronicei sale sunt ca o galerie de cadre mici, dar cu măestrie zugrăvite, pe care ochiul nu se mai satură privindu-le. Câte chipuri vii, fapte, legende, cugetări înţelepte în fie-care din ele.

„Atunci am înţeles, cum şi de ce el a însuflat talentul unui Alecsandri, unui Bolintineanu. Dintre tóte însě mi-au dat de gândit viéţa şi întêmplările lui Milescu-Cârnul, învěţătoriul lui Petru-cel-Mare, purtătoriul numelui român până în Svedia, unde scria latinesce; şi până în china, ţéra Chitailor, — ca sol al Rusiei, — şi când acésta? Într'un timp, în care puţini s'ar fi gândit, că în România se pot desvoltá asemenea ómeni învěţaţi şi cu înalte destoinicii sufletesci. Apoi dacă acum trei sute de ani focul sfânt al sciinţei ardea cu atâta lumină în ţéra nóstră, din sinul căreia se născea un Petru-Cercel, domn întreg la minte şi poet plăcut, apoi Cantemirii, unul istoriograf mare, altul poet nu mai puţin mare; un Neagoe Basarab, care înălţà pe malulul Argeşului cel mai măreţ locaş dumnedeesc, vestit în tótă lumea, cum sě nu punem cea mai nestrămutată credinţă în viitoriul ţěrii nóstre, binecuvêntată de Dumnedeu, în care nici împilările duşmanilor, nici întunerecul unor vremi amare, n'au putut năbuşí isbucnirea geniului naţional. Când privesc înapoi la sirul atâtor fapte măreţe, pilde şi dovedi vii ale puterilor némului românesc, cum sě nu fiu mândru, că sórtea m'a adus în acéstă frumósă ţéră, înzestrată cu atâtea daruri şi cu mare viitoriu. Me voiu silí dar neîncetat a învěţá, a me luminá şi a ascultá poveţe bune, spre a puté fi folositoriu nouei mele patrii, care m'a întimpinat cu atâta căldură, arětându-mi atâta iubire.

„O dovadă nóuă, cu deosebire măgulitóre pentru mine am primit-o astădi prin înscrierea mea ca membru onorific al Academiei; încă odată ve esprim adênca mea mulţămire pentru acéstă înaltă distincţiune, de care me voiu silí a me arětá pururea vednic“.

Cuvintele mostenitoriului corónei, care inaugurà întrarea sa în sinul acestui însemnat institut, dovediau, că pe tronul ţěrii, locaş nestrămutat al ideilor generóse şi aspiraţiunile naţionale şi că limba românéscă şi datinele nóstre străvechi au înalţi şi puternici protectori în regele şi urmaşul Seu: pentru aceea, temeinică şi prelungită a fost miscarea produsă de cuvintele Alteţei Sale Regale, cuvinte însoţite de aplause pline de simţire.

După acésta dl Sturdza cetì procesul-verbal al şedinţii. Apoi M. S. regele binevoì a dá cuvêntul P. S. S. părintelui Melchisedec, episcopul de Roman, carele vorbì despre lupta bisericii ortodocse române contra calvinilor în vécul al 17-lea. Preasfinţia Sa sfêrşind cuvêntul, M. S. regina s'a retras, ér' regele detete dlui Haşdeu rêndul spre a cetì mai multe cuvinte din Etimologicum-Magnum Romaniae, care se face după indemnul şi din fondul instituit de M. S. regele pentru acest scop.

După dl Haşdeu, dl Dr. Felix tractà despre igienă la esposiţia din Paris.

Majestatea Sa şi Alteţa Sa Regală ascultară cu mult interes aceste studii scientifice, înscrise la ordinea dilei, şi felicitară pe d-nii membri ai Academiei de chipul, cum au desvěluit materiile luate drept subiect.

La órele 5, regele declarà şedinţa închisă şi, după-ce Majestatea Sa si A. S. principele Ferdinand convorbiră încă câtva timp cu domnii membri aflaţi faţă, la órele 5 1/2 se întórseră la palat.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Spălarea picióreior a lor doisprezece bětrâni s'a sevêrşit la Curte din partea Maj. Sale monarchului cu mare solemnitate, fiind de faţă toţi archiducii, cari se aflau în Viena. Sěrbătorile Pascilor s'au petrecut în mare linisce. Maj. Sa monarchul a plecat la München cu trenul curier spre a cercetá pe principele Leopold şi princesa Gisela de Bavaria. Archiducesa Stefania s'a reîntors dela Meran la Viena.

* (Ministrul de agricultură în Braşov.) Primirea ministrului de agricultură în Braşov a fost imposantă. Conductul, ce l'a întimpinat la gara din Feldióra, era compus din 1000 călěreţi cu bande musicale şi preste 100 de trăsuri. Braşovul vechiu a fost arborat cu stéguri. Séra a avut loc un conduct grandios de facle.

* (Patriarchatul ecumenic.) Alegerile bienale la patriarchatul ecumenic din Constantinopole s'au îndeplinit în sěptěmâna trecută. Un singur membru dintre cei vechi a rěmas în postul seu, toţi ceialalţi au fost înlocuiţi prin membrii noi.

* (Sinódele eparchiale.) Sinódele eparchiale sunt convocate pe Dumineca Tomei, cel din Arad prin P. S. S. D. episcop Ioan Meţianu, şi cel din Caransebeş prin P. S. S. D. episcop Nicolau Popea.

* (Un nou ordin de cabinet al împěratului german) Impěratul german a esmis un ordin conform căruia locurile, unde au sě stea singuraticele trupe în biserică sě fie de mai nainte destinate, aşa ca îndată sě se aşede şi sě nu facă prea multă miscare prin biserică. La ordinarea locurilor sě se aibă mai mult în vedere aceea, ca cel-ce cercetéză biserica sě vadă pe predicatorul; de aceea împěratul a poruncit ca tuturor soldaţilor sě le fie posibil a fi cu urechia şi cu ochiul asupra predicei. Totodată a luat împěratul disposiţiuni, ca ómenii sě nu privéscă la el şi la membrii familiei, când sunt în biserică, ci sě-şi vadă de rugăciune. Cine vrea sě vadă pe împěratul, are ocasiune, căci dênsul călăresce de dóuě ori pe di prin grădina zoologică şi cine 'l salută va fi resalutat; în biserică nu e locul a se uitá la împěratul.

* (Şedinţă publică.) Societatea de lectură din seminariul diecesan din Arad arangéză pe Dumineca Tomei o şedinţă publică.

* (Impărţirea de premii.) Vineri séra, scrie „Timpul“, s'a făcut la noul Ateneu impărţirea premielor esposanţilor români la esposiţia din Paris. Sala cea mare a Ateneului era îndesată de lume. Prinţul George Bibescu a rostit o scurtă cuvêntare, spre a mulţămí comitetului naţional şi publicului român pentru sprijinul, ce-i l'au dat şi graţie căruia România a strălucit la esposiţia din Paris. D. G. Pallade a cetit un raport asupra participărei României la esposiţie. D. Schabner a espus situaţia financiară, arătând, că au rěmas 65,000 lei disponibili, care se vor întrebuinţá la o operă industrială. Apoi prinţul G. Bibescu a împărţit medaliele esposanţilor premiaţi în mijlocul aplauselor auditorului.

* (Deputaţi sinodali.) Dl George Lazar advocat în Vinga a fost ales de deputat sinodal mirean în cercul Vinga, ér dl advocat Dr. I Suciu în cercul Chişineului.

* (O nóuă închisóre de stat.) O nóuă inchisóre de stat a inaugurat regimul la Seghedin şi se va impopulá în 1 Maiu a. c., strămutându-se condamnaţii dela Vaţ la Seghedin. Ea are 24 chilii cu câte o feréstă. Reglementarea va fi mai strictă ca la inchisórea din Vaţ.

* (Inspecţiunea de garnisóne.) Regele României şi principele mostenitoriu de corónă vor intreprinde în luna lui Aprile o escursiune prin ţéră pentru a inspecţioná garnisónele.

* (Podul preste Dunăre.) Firma Fives-Lille, care a luat intreprinderea pentru construirea podului preste Dunăre, şi-a trimis la Bucuresci personalul technic.

Loterie

Mercuri în 9 Aprile 1890.

Sibiiu: 45 35 59 60 58

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Aprile 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	336.—	336.—
Renta ung. de hârtie	99.25	98 80
Galbin	5.63	5.60
Napoleon	9.45	9.44

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

═ Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. ═

═ Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. ═

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sĕténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni. străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu. — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem-1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 44—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 35 Sibiiu, Sâmbătă 31 Martiu, (12 Aprile) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sântelor sĕrbători ale „Învierii Domnului“ numĕrul procsim va apăré Joi în 5 Aprile v.

Sibiiu, în 30 Martiu.

Cu rĕscumpĕrarea decimelor biserica calvină din Ardél a primit dela stat incă la anul 1861 pe fie-care an o dotațiune de 16 mii fl., care sumă se intrebuințéză parte spre ameliorarea dotațiunei preoților, parte pentru edificarea și adaptarea scólelor și bisericilor stricate, și noi, cari ne bucurăm din principiu, când vedem, că o biserică are atare fonduri și venite sigure la disposițiune, nu ne am numĕrat între aceia, cari au invidiat posițiunea favorabilă, în care se află acéstă biserică față de celelalte. Suma acésta insĕ se vede, că protestanților și respective calvinilor nu le e de ajuns. Acésta o deducem din un articlu publicat în ḑiarul „Protestáns Közlöny,“ fóia oficiósă a episcopului reformat din Transilvania. După acésta fóie unica biserică, care este indreptățită a apelá, ca sĕ i se măréscă succursele din partea statului, este biserica protestantă. Am înțelege, dacă autorul articolului acestuia ar reclamá drepturi pentru biserica sa și nu și-ar bate joc de alte biserici, dar, când vedem, că o face cu atâta cutezanță, datori suntem ca sĕ luăm și noi posițiune față de o atare inverșunată pornire.

Trecem preste frasele, că în timpul absolutismului numai biserica calvină a susținut magiarismul și a provocat ideea de stat unguresc, trecem și preste aceea, că patrioții cei adevĕrați nu se pot ținé decât de biserica calvină, preste aceste trecem, ca preste nisce lucruri, cari le auḑim des, căci în realitate sunt numai nisce apucături, cari nu au de a face cu trebile bisericei, și cine pune pond pre ele, nu e în curent cu atari apucături.

Nu putem trece cu vederea insĕ raportul, în care sunt presentate bisericile naționalităților din Transilvania, în raport cu biserica calvină. Étă ce ḑice iscusitul autor al acelui articul: „*Nationalitățile pe terenul bisericei sunt sĕrace, scólele și bisericile lor sunt visuine, funcționarii bisericei sunt cerșitori, încât acestia nu au lefe ficse, și sub atari impregiurări statul nu e datoriu sĕ-i ajute, mai cu sémă nu atunci, când lucrarea lor nu este indreptată spre fericirea statului unguresc.*“

Va sĕ ḑică, după „Protestans Közlöny“ românii din Ardél și bisericile române nu au titlu de a apelá la ajutoriul statului, din causă, că nu contribue cu lucrarea lor la fericirea statului unguresc!

Auḑi reson! Noi așa scim, că statul unguresc are cetățeni de mai multe limbi și între acei cetățeni se numĕră și fii bisericei nóstre, cari sunt mai buni fii ai patriei ca alții, cari fac negoț cu patriotismul lor.

Scim, că biserica nóstră are frumósa chemare de a impreterí pe credincioșii ei cu principiile morale și a le virtuții crestinesci, scim, că biserica e tolerantă până la estrem, și décă suntem sĕraci, causa sĕrăciei sunt în parte aceia, cari vin sĕ ne arunce în obraz sĕrăcia ca o slăbiciune.

Ne au luat metropolia, ne au scos din averile, ce le-am avut donate dela principii Moldoviei și dela alți generoși crestini, și-au bătut joc de noi calvinii sub timpul domnirei principilor ardeleni, cari au fost calvini și cari cu forța au voit sĕ ne bage și nóue învĕțături calvine în biserică, și acum tot acestia vin și cer ca cu ori ce preț sĕ ne dejoséscă biserica, sĕ atragă atențiunea statului și organelor lui asupra nóstră, că nu merităm ajutoriu, pentru-că unica biserică, care cresce fii în spirit unguresc este biserica calvină și celelalte nu au drept ca sĕ fie ajutorate nici chiar tolerate, va fi cugetând la sine faimosul publicist dela „Protestans Közlöny“.

Da, recunóscem, sunt sĕraci, fórte sĕraci mulți din preoții nostri, dar cu tótă sĕrăcia lor sunt ómeni, cari nu vor sĕ se despartă de popor, ci vor mai bine ca sĕ trăéscă în sĕrăcie, decât sĕ se apropie de mesele domnilor incărcate cu bucate prețióse și cu vinuri alese. Și sĕ fii sĕrac, nu e tocmai rușine, când esti silit a cresce și copii din puținul, ce ai, și incă sĕ mai și contribui pentru scopuri de binefacere.

Și acésta preoțime cerșitóre, ne-a dat mulțimea de ómeni inteligenți, ce i avem, acésta preoțime a asudat și asudă pentru ca sĕ ne ridicăm stabilimente culturali. Acésta preoțime ține în popor credința în Dḑeu și 'l imbărbătéză sĕ sufere cu bărbăție de martir atacurile, ce i vin din tóte părțile și până ce vom avé atari ómeni sĕraci, dar de ómenie, cu crucea în frunte, nu ne temem de molipsirea moravurilor, nu ne temem, că alte limbi vor cucerí terenul în familiile române și nu ne temem, că vatra românéscă se va preface cu ușurință în căzanul, din care sĕ se fabrice alți ómeni, de altă limbă și de alte vederi.

Iubim statul, dar ținem morțiș la limba nóstră, și dacă acésta e pĕcat, cu acest pĕcat trăim și cu acesta murim.

Cerșí nu vom în veci, pretinde vom însĕ ca sĕ ni se dea aceea, ce ne compete, și dacă se vor aflá titluri de a ne denegá, ne vom mângăiá cu aceea, că a fost odată și mai rĕu și tot nu am perit.

Revista politică.

In timpul din urmă s'a vorbit despre o întâlnire a monarchului nostru cu impĕratul german. Locul intâlnirei va fi Wiesbaden, unde petrece de present Maj. Sa împĕrătésa regina. Impĕratul german voesce sĕ facă visită Maj. Sale împărătesei regine și cu acésta ocasiune probabil se va duce și monarchul nostru la Wiesbaden

Adiutantul general al împĕratului Wilhelm, cont. Wedel, a sosit în Viena și a înmanuat monarchului nostru un autograf al împĕratului german. Adiutantul general a fost primit în o audiență privată de Maj. Sa monarchul.

Totdeodată actualul cancelariu german Caprivi a adresat ministrului de esterne Kálnoky o scrisóre, care i a fost predată prin ambasadorul german din Viena, principele de Reus.

Primirea cordială, ce s'a făcut în Ungaria principelui de Neapole, în călĕtoria sa spre Bucuresci, a provocat bună impresiune la curtea italiană. Regele Umberto a mulțămit guvernului ungar pentru manifestațiunile de simpatie către fiul seu.

Despre petrecerea ministrului președinte ungar în Viena se raportéză următórele: Contele Szapáry a cercetat pe ambasadorii și trimișii strĕini acreditați aici și conferì mai mult timp cu ministrul de esterne, cont. Kálnoky și cu șeful de secțiune Szögyényi, apoi cu ministrul comun Kállay, cu ministrul președinte cont. Taaffe, visită apoi pe ministrul comun de rĕsboiu Bauer, conferì cu ministrul de comerciu Bacquemeu, cu guvernorul de bancă Moser. Maj. Sa primì în audiență privată pe ministrul Szapáry, pe ministrul Orczy și pe Szilágyi.

Visita ministrului de iustiție Szilágyi se aduce în legătură și cu mai multe proiecte de legi, despre care a avut sĕ raporteze Maj. Sale monarchului. Intre acele legi e și proiectul privitor la decentralisarea tablelor.

In Cislaitania s'au început mișcările pregătitóre pentru alegeri, și presa încă a început cu aprețierile și agitațiunile. „N. Presse,“ făcĕnd o dare de sémă, se esprimă între altele în următoriul mod: In cercurile naționale si clericale se fac cu mare energie preparativele pentru alegeri. Va fi o luptă aspră pentru partida liberală germană, chiar și numai dacă ar căutá ca în actualele împregiurări sĕ asigure mandatele deputaților, ce i a avut. Dietele din Austria inferióră și superióră, Salisburgia, Stiria, Carintia, Silesia, Moravia, Foralberg, și Bucovina, cari s'au constituit în Iuliu 1884 vor fi disolvate prin un patent preinalt încă în decursul lunei lui

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

846. Omul se cade sĕ fie întărit ca un turn, ér nu ușor și lesne mutat ca vêntul.

847. Voróva cea dulce este sarea năravurilor celor bune, și darurilor celor luminate.

848. Răbdarea este stêlpul, ce ține pre înțelepciunea.

849. Muerea cea cinstită este, carea iubesce pe bărbatul ei, și măcar de ar fi și grozavă, dar încăși este podoabă casii.

850. Măcar de ar fi și sĕrac bărbatul, dar este norocit ca un împĕrat, fiind muerea lui înțeléptă și smerită.

851. După socotéla înțelepților se cade sĕ se feréscă fiesce cine de a luá lui-și întru soție de 5 feliuri de mueri: adecă muerea ce va avé copii de alt bărbat; muerea mai bogată decât sine-și; muerea ce se întristéză de bărbatul ei cel dintâiu; muerea, ce grăesce de rĕu pre bărbatul ei, când nu este de față, și mai pre urmă de tóte, muerea frumósă, ce este de ném prost.

852. Mincinoșii sunt ceia ce jură de multeori.

853. Ómenii cei buni și blogorodnici sunt preteni de sĕvêrșit, ér preteșugul ómenilor celor de nimica și acelora ce trăesc cu rĕutate, nu este întărit.

854. Cei fără vină vorbesc cu îndrăsnélă și slobod.

855. Cela ce nu-l pismuesce nimenea, nu are daruri frumóse.

856. Fugi de însoțimea celora ce nĕcăjesc pe alții, căci când este focul aprópe, se cade sĕ păzéscă fiesce cine sĕ nu se arză.

857. Răbdarea este pavĕḑa cea mai bună, cu cu carea vei puté sĕ te aperi de ocări și de necinste.

858. Judecățile între preteni le tocmesce preteșugul.

859. A dá învĕțătură unui om rĕu, este ca cum ai dá sabie în mâna unui nebun.

860. Un duch rĕu este isteț sĕ facă fiesce-ce rĕu ar socotí.

861. Ómenii curții slujesc împĕraților cu multă rêvnă și cu pochtă, pentru-că sciu cumcă într'acest chip vor ajunge la dregătoria ce pochtesc.

862. Un împĕrat ce se dă după desfătăciuni și după odichne, și sufere sĕ fie supușii lui în nenorociri, curênd vede întunecată lumina slavei sale.

863. Nădeșdea vine în urma desnădășduirei, precum și lumina vine în urma unei nopți întunecate.

864. Judecĕtoriul cel nepedepsit, greșind adesea, nu lasă pre cel înțelept sĕ se apropie la județul lui, pentru ca sĕ nu-i fățișeze greșalele.

865. Ori la ce fel de stare a nenorocirei, frumsețea are acel dar ales, adecă trage la dênsa ochii tuturor.

866. Aflătoriul cel isteț, de va vrea, póte sĕ facă ca sĕ crédă ómenii, cumcă țĕrîna este petrii scumpe.

867. Nu se cade sĕ ne lăudăm nici întru averea nóstră, nici întru mintea nóstră, ci sĕ mulțămim lui Dumneḑeu, că suntem înțelepți, îmbunătățiți și cu năravuri bune.

868. Omul cel ce are minte și dă sfat altora, este jumĕtate de om, ér cel ce nu are minte, și nu ia sfat dela alții, nu este om nici de cum.

869. Nu avea priință cu leneșul, pentru căci cel rĕu strică lesne și pre cel bun, au nu veḑi cum se preface focul în cenușă, căci este lângă cenușă.

(Va urmă.)

Maiu. Trebue sĕ privim cu încordare nóuĕle alegeri, deóre-ce cu o putere mare lucră liga antiliberală şi naţională.

Incât privesce pe Bucovina, numita fóie se esprimă astfeliu: In Bucovina, unde elementul românesc e covêrşitoriu, puţinii centralisti germani abia se vor puté susţiné la candidare şi mórtea deputatului Tomasciuc se simte şi aici, ce lacună a produs, deóre-ce avem sĕ ne temem, că atât mandatul de deputat în parlamentul din Viena cât şi în dieta Bucovinei va cădé în mânile unui român. Partida liberală sĕ se gândéscă deci de acum şi sĕ se organiseze pentru a puté susţiné lupta alegerilor, împlinindu-şi fie-care alegĕtoriu liberal misiunea cu scumpĕtate.

Fóia rusă „Novoie Vremia“ anunţă, că archiducele Carol Ludovic va cercetá în vara acésta Rusia dimpreună cu fiul seu Francisc Ferdinand d'Este presumtivul mostenitor de tron al imperiului austro-ungar. Tot numita fóie anunţă, că impĕratul german va sosí la Petersburg pe la finea lunei lui Iuliu a. c. Impĕratul va luá parte la manevrele cele mari, ce se vor ţiné la Krasnoie-Solo. După ḑiariul „Novosti“ va petrece împĕratul Wilhelm în Rusia trei sĕptĕmâni, şi-şi va terminá petrecerea prin o vênătóre de curte, ce se va arangiá în Polonia.

Intre generalii spanioli, cari au părtinit pe Daban a fost cu deosebire gen. Salcedo. In fóia sa „El Pais“ susţine, că dênsul cu Daban a luat parte la pronunciamentul din Sagunt, care a avut de urmare reaşeḑarea dinastiei. Trebue deci dat armatei rola primă în stat şi ministru preşedinte sĕ fie un militar. Guvernul însĕ lucră cu multă energie şi a intentat proces disciplinariu şi acestui general.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Mikoujfalu în 25 Martiu 1890. Dle redactor! Grele têmpuri am ajuns, din tóte părţile se plâng cetăţenii că nu mai pot trăí, dările şi aruncurile comunale şi alte cheltueli le au îngreuiat subsistinţa într'un mod nesuportabil, mulţi se plâng, că coma sările i-au adus la sapă de lemn; dar ca cine-va sĕ-şi pótă face o icónă despre adevĕrata miserie, mi permit pe scurt a ve descrie starea, în care se află comuna nóstră, şi din aceste date îşi póte închipuí ori şi cine o miserie ne mai pomenită.

Comuna nóstră Micoujfalu este înfiinţată cam de 200—300 ani, partea cea mai mare a locuitorilor sunt români magiarisaţi de relegea gr.-orientală, toţi au fost tacsalisti ai contelui Miko Imre, şi o parte ai contesei Miko Rozalia; au trecut 20 ani de când sĕ pórtă proces urbarial între locuitori şi proprietari, 43 familii urânduli-se de a continuá proces s'au împĕcat cu contésa Miko Rozalia, şi prelângă moşióra, ce o cultivau, li s'a dat şi câte 9 jugĕre pădure şi dreptul de păşunat pe întreg teritoriul contesei Miko Rozalia, o pace pot sĕ ḑic favorăbilă, însĕ cu regularea cărţilor fonduare nepricepênd bieţii ómeni, li s'au adnotat numai locurile de arătură şi cosit, care deja erau pe numele lor ca usufructori ai pământului, ér păşunitul şi pădurea au rĕmas până li se va mĕsurá fie-căruia în sensul contractului; şi aşa au rĕmas afară, fără a fi notată pretenţia lor. Intr'o bună diminéţă se aude, că creditorii contesei au cerut vênḑarea pădurilor cu păşunitul. Până bieţii ómeni fug în drépta şi în stânga pe la advocaţi, se vênd pădurile şi păşunitul şi ómenii rĕmân buzaţi, dar banii, cu care datorau contesei aveau sĕ-i plătéscă regulat judecătoriei, acésta aşa s'a întêmplat, ómenii au rĕmas fără pădure şi păşunit.

Familiile ce încă nu s'au fost rĕscumpĕrat a continuat procesul, însĕ cu dto 28 Ianuariu 1890 sub Nr. 344/890 c. prin sentinţa tribunalului reg. ung. din Kézdi Vásárhely, locuitorii sĕ îndrumă a şi rĕscumpĕrá grădinele, pe care au locuinţele şi încă cu un preţ oribil; o grădină (curte) de 749□ cu 250 fl.; aşa partea cea mai mare este de 100 fl, câte de 210□, ér o parte locuită de ţigani pe un mal câte 10—5 fl.

Ér pământurile de arătură şi fênaţe, ce de preste 200 ani le-au folosit moşii şi strămoşii lor, cari au făcut din acele pământuri, care erau pădure şi alte locuri sterile, pământuri productive, astăḑi prin sentinţa de sus sunt siliţi bieţii ómeni în timp de 15 ḑile a le predá proprietarilor, bieţii şi au perdut tótă speranţa de a mai puté trăí şi ne avênd nici o speranţă de a mai putea câstigá procesul n'au apelat. Acum ce vor face acele 106 familii cu preste 500 suflete? nu sciu sĕ dau rĕspuns, atâta sciu, că până acum nu au trăit, ci numai au nĕcăjit, până acum au avut câte un petec de pământ, unde puteau sĕ şi acaţe plugul, şi sperau că le va rĕsplătí Dumneḑeu rodul ostenelelor. Acum nici o palmă de pământ nici alte ocupăciuni ce le ar puté asigurá un venit óre care ca sĕ-şi pótă hrăní familia nu au, şi nu rĕmâne alta decât a şi acăţa straiţa în bĕţ şi a-şi luá copilaşii de mână şi a-şi căutá o altă ţéră ca sĕ-şi asigure subsistinţa. Vai de capul lor. *A. C.*

Cestiuni scolare.

Friderich Fröbel. — Asilele de copii. — Scopul lor, mijlócele. — Asilele de copii în Ungaria. — Proiectul ministrului Csáky, pentru infiinţarea de asile. — Câte va obiecţiuni la proiectatele asile de copii.

(Urmare.)

Asilele de copii sunt de mai multe feliuri şi anume:

1. Aşa numitele „iesle de copii“ franţosesce: crêches, nemţ. Krippen, în ele se primesc prunci până la etatea de 3 ani, şi sunt menite primo loco pentru pruncii din părinţi sĕraci

Atari asile de prunci s'au infiinţat mai intâiu în Francia. Ele se află şi în Viena, Dresda, Berlin etc. Sunt „chrêches“ unde se primesc prunci rĕmaşi cu totul orfani, sau dela femei, ce nu sunt în stare ai nutrí.

2. Grădinile de copii, pentru pruncii ómenilor miseri, cari érna vara sunt necesitaţi a merge pentru a şi agonisí pânea. In unele din aceste grădini pruncii sunt ingrijiţi cu tóte cele de lipsă, în altele sunt numai ocupaţi şi ingrijiţi fără a căpĕtă de mâncare. Aceste grădini se numesc nemţesce: „Kleinkinderschulen“, „Kinderbewahranstalten“. Aceste se infiinţară mai întâiu în Olanda.

3. Grădinile de copii (Kinder-Garten), în cari se primesc prunci dela 3—6 ani fără deosebire, că e bogat sau sĕrac fără deosebire de confesiune şi naţiune. Atari grădini se află şi în Ungaria, Transilvania aprópe în tóte orasele mai mărişóre. Chiar şi în comitatul nostru se află în Deva-Hunedóra, etc.

Scopul acestor asile ar fi proprie a pregătí pe prunci pentru scóla populară şi în parte a vení şi în ajutoriul familiei, încât nu póte cresce pruncul după recerinţele pedagogice.

Las, că aceste institute în special cele infiinţate de stat sau comune intre magiari au unicul scop ascuns magiarisarea. Dar despre aceste la alt loc.

4. Afară de specialele asile numite, mai sunt „asilele de cură“ Kinderheilstätten, pentru pruncii născuţi morboşi, sau cari sunt morbosi în urma nutrirei defectuóse.

Astfel aflăm în Anglia asile pentru prunci scrofuloşi. Ele cu deosebire sunt infiinţate în staţiuni de mare sau în locuri de scalde. In Italia pórtă numele de „Ospizii marini.“

In atari asile pruncii nu petrec anul întreg, ci cu deosebire timpul verei 25—80 ḑile. Tot de acésta categorie sunt aşa numitele „Sanatorii“ sau asile de reconvalescenţă, în cari pruncii, pre lângă scalde şi petrecerea în aer liber primesc şi instrucţiune.

Pentru rĕspândirea asilelor de copii a făcut mult ómenii privaţi, reuniunile, anume înfiinţate, societatea în genere; statele parte au şi venit în ajatoriul asilelor. Singur la noi în Ungaria se intenţionéză asile, unde cercetarea sĕ fie obligătóre.

Opiniunile pedagogilor sunt diferite: unii apróbă intru tóte asilele de copii, aşa ḑicênd necondiţionat, alţii din contră susţin că pruncul până la 6 ani are sĕ fie sub paza familiei, a mamei şi nu are sĕ se scótă din cercul de competinţă al familiei la nici un cas. Asilele nu pot supliní nici când pre o mamă chiar şi atunci, când ea nu posede nu sciu ce cunoscinţe pedagogice. Iubirea aici suplinesce tóte defectele. Crescerea până la 6 ani, are sĕ considere bine insuşirile individului, a pruncului. ceea ce nu e cu putinţă în asil, unde sunt mai mulţi prunci. Acésta ese la ivélă, cu deosebire unde în asil petrec prunci din case ţĕrănesci, cari până la etatea de 3—4 ani nici nu cunosc afară de vecini pe alţi ómeni; ér încât pentru cunoscinţele lor sunt fórte mărginiţi. Dacă asilele de copii, nu au alt scop afară de cel pedagogic şi umanitariu, suntem cu totul pentru infiinţarea lor, din contră, noi românii trebue se combatem, când mai e la mijloc, un scop ascuns d. e. instrĕinarea pruncului dela sinul familiei şi a naţiunei lui.

La noi în Ungaria de vre-o dóuĕ decenii încóce asilele de copii s'au inmulţit binişor. Durere insĕ că în unele asile, nu se mai urmăresce scopul pedagogic şi umanitariu, ci un scop meschin, nedemn de seclul al 19-lea, înstrĕinarea pruncului de către părinţii lui, şi pregătirea lui spre a devení magiar din tălpi până în crescet.

Esemple vii ne sunt asilele între slovaci înfiinţate de stat.

Ca sĕ nu merg aşa departe, se amintesc numai un cas. In asilul din Hunedóra pruncii românilor a unora au o crescĕtóre, carea nu scie o bombă românéscă şi vorba e, că întrébă pe servitóre, ce ḑic pruncii. Aşa departe nu au mers nici germanii în provinciile cucerite Alsaţia şi Lorena, şi acestea pretind ca crescĕtórele se scie pe lângă limba germană şi cea francesă; căci altcum asilul nu e decât un institut de tortură, ce în veci nu şi va ajunge nici un scop. Dar sĕ nu me mai estind, se revin la proiectul de lege pentru „înfiinţarea de asile“ în Ungaria a ministrului cont. Csáky.

Pe la inceputul anului curent, ministrul de culte şi instrucţiune cont. Csáky a anunciat în dieta Ungariei că va presentá un proiect de lege pentru înfiinţarea asilelor de copii. Vorbele ministrului nici nu rĕsunară bine în dietă, şi presa magiară surprinde publicul că proiectul deja e gata. In ḑilele dela 10—17 Februariu ministrul a şi convocat o anchetă, căruia presentându-i proiectul, a mai făcut unele modificări şi încă în unele modificări esenţiali d. e. în ce privesce obligativitatea limbei magiare despre ce nu se aminté în proiect. La anchetă au fost aleşi ómenii după sprâncénă — afară de supenitendentul Teutsch din Sibiiu. Cele 3 milóne de români nu au fost luate în sémă, şi nici un bărbat din sinul lor nu au fost chemat ca sĕ-şi dea părerea asupra proectului.

Făimosul proiect cuprinde 40 de paragrafi. Ḑiaristica magiară l'a numit un act epocal, dela carele astéptă magiarisarea naţionalităţilor. Chiar organele guvernului fără genare afirmă, că în primul loc prin asilele de copii se intenţionéză magiarisarea.

Acésta trebue sĕ o credem. Din proiectul modificat prin anchetă scótem la ivélă părţile esenţiali:

1. Scopul asilelor este apărarea şi îngrigirea copiilor dela 3—6 ani şi eserciarea lor în învĕţarea limbei magiare.

2. Asilele se vor împărţí: *a*). asile de copii, cari vor fi deschise tot anul. *b)* asilele permanente *c)*, asile de véră. Asilele de copii „crêches“ pot fi cercetate de copii de un an.

3. Cercetarea va fi grătuită, însĕ obligativă. Fie-care prunc e obligat a cercetá asilul dela 3—6 ani, dacă nu va puté arĕta, că e îngrigit după lege. Pentru necercetare sunt pedepse dela 10—50 cr., în cas estrem pruncii vor fi duşi şi cu gendarmii în asil.

4. Sub o conducĕtóre nu vor puté fi mai mult de 100 copii. Prelângă asil va trebuí sĕ fie şi loc liber pentru a se jucá pruncii. Infiinţarea de asil se concede, respective se impune confesiunilor, comunelor, persónelor juridice şi singuratice şi statului.

5. Conducĕtóre în asil vor puté fi numai femeile anume pregătite, cari posed perfect limba magiară, salariul va fi minimul 300 fl. pentru conducĕtóre şi 100 fl. pentru daice.

6. Fie-care comună, a căreia dare directă trece peste 15,000 fl., va fi obligată a înfiinţá asil stabil de durată anuală: éră comuna cu dare până la 15 mii e datóre a înfiinţá numai asil de véră. Se póte impune numai o dare de 3% pentru asil. Statul póte înfiinţá unde va voì asile

7. Supraveghiarea asilului o póte eserciá senatul scolastic confesiunal ori cel comunal, acesta şi alege conducĕtórea ori daică.

8. Cercul de activitate al inspectorului de scóle regesc, şi al organelor administrative este acela-şi ca şi la scólele populari.

9. Pentru îngrigitóre, se vor înfiinţá preparandii. Diplomele dela preparandiile confesiunilor vor avé valóre numai subscrise de inspectorul regesc de scóle şi dacă vor scí perfect limba magiară. Eleve private vor face esamenul de cualificaţiune numai cu concediul ministrului.

10. Planul de învĕţământ îl stabilesce ministrul.

Acesta e în esenţă proiectul.

Proiectul de lege despre înfiinţarea asilelor de copii numit de unii act epocal, éră de alţii o smintélă epocală, considerat din diferite puncte de vedere este: una din plagile Egipetului, venită asupra nemaghiarilor. Un act, care va produce numai amărăciune, incordări între magiari şi nemagiari, fără de a se ajunge scopul ascuns: magiarisarea.

Din punct de vedere financiar, primo loco, ni se pare nerealisabil. Se vor cere ḑeci şi sute de mii fl. dela comune, dela confesiuni, pentru cari statul nu a dat şi nu dă un cruceriu. Şi óre vor puté purtá comunele, confesiunile nóuĕ sarcini impuse prin înfiinţarea de asile. Cele mai multe nu. Cei ce au făcut proiectul se par a fi fost ómeni veniţi din Camciatca, cari nu cunosc stările materiale ale Ungariei şi în special ale nóstre transilvanenilor.

Avem învĕţători rĕu plătiţi cu salare dela 50 fl. în sus, şi numai puţini sunt cu salare de 300 fl. minimul recerut de lege. Ei bine, comunele, bisericele nu sunt în stare a ridicá aceste salare, de unde dară sĕ plătéscă şi doice, ori grijitóre.

Avem biserici, cari debitéză cu sume de sute de floreni la fondul de pensiune învĕţătoresc, şi sunt ameninţate cu esecuţie! De unde vor suportá aceste sarcinele nóuĕ cu asilele. In multe scóle lipsesc recuisitele de învĕţământ, şi nu sunt bani pre ce sĕ se procure. In general plătirea învĕţătorilor şi adjustarea scólelor populare în Ungaria, nu numai la români, dar chiar la pruncii norocului orb, la magiari este fórte defectuósă, şi mijlóce de ridicare ca în palmă. (Va urmá.)

Ovațiuni metropolitului Bucovinei.

Intregul cler gr. ort. bucovinean s'a adunat în 1 Aprilie a. c. la Cernăuți spre a manifestá iubitului seu archiepiscop I. P. S. S. metropolitului Dr. Silvestru Morariu Andrievici simțĕmintele sale de mulțămire pentru înaintarea și apărarea intereselor bisericesci, mai ales pentru publicarea apologiei din urmă. Eminența Sa metropolitul adênc pĕtruns de semnele de iubire și de devotament din partea clerului, rĕspunsă mai intâiu în limba română și apoi în limba rutĕnă următórele:

Domnilor și Fraților mei iubiți!

„Trăim în de obste în timp de suprinderi pe tóte terenele vieții publice și private. Unele dintre aceste suprinderi sunt îmbucurătóre, éră altele întristătóre. Nu este așadară de mirare, că și umilința mea, în posițiunea publică de archipăstoriu, avuì parte și de unele și de altele. Dau laudă lui Dumnedeu pentru tóte, deóre ce surprinderile cele îmbucurătóre mi au îndulcit dilele activității archipăstorale, éră surprinderile cele de mâhnire pentru umilința mea, éră mai vîrtos pentru sânta nóstră biserică, m'au îmboldit a veghiá cu neadormire asupra Sionului ortodocsiei, al cărui străjariu sunt și m'au întărit a luptá după putință pentru apĕrarea intereselor sântei nóstre biserice. Și adunarea de astădi a Frăților Vóstre din tóte părțile eparchiei mi-a făcut o surprindere, surprindere dulce de bucurie sufletéscă.

Me bucur din tótă inima Domnilor și Fraților mei iubiți, că Ve vĕd în deplină sănĕtate, vîrtute și însuflețire apostolică. Me bucur că, după cele rostite în numele Frățiilor Vóstre prin Venerabilitatea Sa dl archipresviter Dimitrie Seleschi, nisuințele archipăstorale ale umilinții mele află rĕsunet în inimele iubitului cler eparchial, că activitatea umilinții mele află aprețuire nepreocupată în céta conlucrătorilor spirituali ai eparchiei. Venerabilitatea Sa organul vorbitoriu al adunării Frățiilor Vóstre, au atins cu vorba unele dintre nisuințele și resultatele activității mele archipăstorale. Cu cele ce fură esoperate cu concursul conlucrătorilor mei mi-am făcut numai datorința nedispensabilă de Archipăstoriu. Insĕ acestea sunt la numĕr prea puține și departe de numĕrul nisuințelor și dorințelor, cu cari am întrat în scaunul archieresc al eparchiei.

Durere, că împregiurările nèfavoritóre sunt mai puternice decât voința cea mai bună. Cât de vederate sunt încercările contra intereselor nóstre bisericesci și îndeosebi contra Clerului, dela Archipăstoriu și până la Cooperatoriu, se póte cunósce, după cele ce au dat ansă la cele dóuĕ Apologii de până acum.

Pre contrarii intereselor nóstre bisericesci, cari cugetau, că toți dormităm și nu vedem cele ce se urzesc pe capul Eparchiei, i-au surprins publicarea acestor dóuĕ cărți apolotegice. Póte se vor fi aflând și între fii bisericei nóstre unii scurți de vedere, au adormitați cu óre-care măestrie, cari și ei au fost surprinși. A fost însĕ timp suprem de a nu ignorá unele provocări ca acelea. A fost indispensabil a rumpe rețelele intinse spre vênarea intereselor nóstre bisericesci și a demustrá golătatea defăimărilor în contra clerului. Scriitorul cunoscutelor „Laienstimmen aus der Provinz," s'a încercat a replicá la cuprinsul Apologiei nóstre a dóua; de a reușit cu ceea-ce a scoposit, și de n'au făcut mai rĕu servici patronilor sei, decât cu publicările de mai nainte, rĕmâne în judecata nepreocupată a Frățiilor Vóstre. De asta însĕ putem fi siguri, că în ochii bărbaților cunoscĕtori de causă cărțile nóstre apolotegice se privesc de opuri prea deplin justificate prin impregiurările actuale și starea lucrurilor din țară. De asta ve pot domnilor, fraților mei iubiți asigurá cu date vrednice de credĕmênt, că însuși unii bărbați de stat din cercurile supreme, au considerat emanațiunea apologetică anterióră de o faptă epocală, deóre-ce, prin acea trimetere, care au consternat pre contrarii confesionali, s'au abătut o ispită mare și grea pentru clerul și poporul nostru dreptmăritoriu. Cu atât mai de folos și mai mântuitoriu va fi efectul acestei emanațiuni. Cu atât mai bine judecă lumea nepreocupată despre apologia de curênd. Eu nu me bucur așa de mult de judecata cea favorabilă a lumei esterne, ci mai cu sémă bucurie 'mi face, că frații și conlucrătorii mei în via Domnului au pĕtruns scopul și spiritul Apologielor și al cercularelor, care le fură comunicate. Dacă mi mai rĕmâne ceva de dorit, este, că mai vêrtos in digitările și sfaturile din cercularele respective sĕ binevoiți ale cumpĕní și pătrundêndu-le a ve întocmí după dênsele în activitatea publică și privată a Frățiilor Vóstre. Și dacă a-și mai avea ceva de adaos la acele indigitări și svaturi ar fi îndemnarea voitóre de bine, ca legea cea mai mare evangelică adecă legea dragostei, care este mai pe sus de prorocie și sciință, și nici odată nu rușinéză, sĕ stăpânéscă întru noi toți; pentru-că numai însuflețiț de puterea dătătóre de viață a dragostei evangelice, vom fi cu toții una și aceea-și voință, de una și aceea și lucrare întru cele mântuitóre și de folos bisericei și nóue înși ne.

„Rĕmâneți întru mine, și eu întru voi. Pentrucă cela ce rĕmâne întru mine, și eu întru el, acela este carele aduce ródă multă. Eu sunt buciumul viței cel adevĕrat, éră tatăl meu e lucrătoriul. Precum vița nu póte aduce ródă din sine singură, de nu va rĕmâné în bucium, așa și voi, de nu veți rĕmâné întru mine, pentru-că vița, desbinată de bucium, se uscă și uscându-se în foc se aruncă". Cuvintele aceste sunt ale Domnului, carele este stăpânul viei nóstre ortodocse. Și umilința mea le pune aici înaintea frățiilor Vóstre cu scopul, de a lămurí cât de neapărată este consonanța în nisuințele și activitatea Clerului și Archipăstoriului. Tot Archiereul cel mai pe sus de ceriuri dice: „Cela ce nu este întru mine, în contra mea este". Și cela-ce nu adună, acela risipesce." Și érăși: „Că unde este împărechiare, casa se risipesce și împĕrăția cade".

Sunt departe sĕ doresc și sĕ pretind cu aceste indigitări vre-un lucru personal pentru umilința mea. Tot ce doresc și pretind e numai folosul de obste al bisericei.

A-și dorí Fraților, sĕ nu mai am motive de a scrie alte Apologii. A-și dorí mai bine, ca sĕ cânt cu însuflețire de bucurie, asemenea prorocului, cântare nóuă, și nu în pământ strĕin la riurile Vavilonului, ci la rîurile limpede ale Ceremușului și Prutului, ale Siretului, Sucevii și Moldovei în pămentul moștenirei nóstre părintesci.

Dacă se va mai arĕtá însĕ de lipsă, dacă va continuá starea seriósă de lucruri în dauna intereselor celor sânte ale bisericei, apoi pentru Sionul ortodocsiei nóstre bucovinene nu voiu tăcé, pentru sórtea Ierusalimului sântei nóstre biserici, nu va încetá a grăí gura mea, până se va arătá mărirea Domnului întru noi toți.

Cu acésta promisiune sinceră și solemnă binevoiți Domnilor, și Fraților mei iubiți, a primí mulțămirile mele din tótă inima pentru presentarea și asigurările de alipire și de conlucrare împreună cu umilința mea în via Domnului, al căruia nume fie binecuvêntat acum și în veci." „Rev. Pol."

Varietăți.

* (Serviciu divin). In sfânta și marea di de Joi séra s'a sĕvêrșit serviciul divin prin Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuvioșia Sa Nicanor Frateșiu, protosincel și ases. consist.; P. O. D D: Ioan Hannia, protopresb. direct. sem; Zacharia Boiu, prot. ases consist.; Nicolau Cristea, protopresbit. ases. consist.; Ioan Ghibu, protopr. prof. sem. și protodiaconul Dr. Ioan Crișan, prof. sem.

* (Invitare.) Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogic-teologic gr. or. român din Arad invită la *„Ședința publică"* ce se va ținé în Dumineca Tomei la 8/20 Aprile 1890 în sala cea mare a seminariului, cu următórea

Programă:

1. *„Christos a înviat"* secstet de N. Chicin esecutată de corul vocal.
2 *„Cuvênt de deschidere"* rostit de v.-presidentul Al. Popovici, cleric curs III.
3. *„Stéua României"* de C. Karrasz, esecutată de corul vocal.
4. *„Vlad Țepeș și stejarul"* poesie de V. Alecsandri, declamată de G. Proca, cleric curs I.
5. *„Hora"* de C. Porumbescu, esecutată de corul instrumental.
6. *„Sĕrmană frundă"* de G. Dima, esecutată de corul vocal.
7. *„Spiritul bisericei"* disertațiune de G. Telescu, cleric curs III.
8. *„Cisla"* de C. Porumbescu, esecutată de corul vocal.
9. *„O cerșitóre"* de G. Tĕut, declamată de A. Givulescu.
10. *„Poutpuriu"* de C. Porumbescu, esecutată de corul instrumental.
11. *„O rugăciune"* duet de C. Chiricescu, esecutată de Al. Popovici și I. Pantoș, clerici curs III.
12. *„Momentul religios în viéța poporului român"* disertațiune de I. Leucuța, cleric curs III.
13. *„Sîrba"* esecutată de corul instrumental.
14. *„Hora Plóea"* de G. Dima, esecutată de corul vocal.
15. *„Marș"* de C. Porumbescu, esecutată de corul instrumental.

Inceputul la 7 óre séra.

Arad, în 4 Aprile 1890.

Comitetul arangiatoriu.

Oferte marinimóse în favorul bibliotecii societății se primesc cu mulțămită și se vor cuitá pe calea publicității.

* (Congresul sêrbesc.) Cu tóte că rapórtele din Croația nu sunt complete cu privire la alegerile congresului sêrbesc, totuși foile regimului asigură, că e de prevĕdut maioritatea covêrșitóre a partidiei moderate. Candidații „radicali" au eșit până acuma învingĕtori numai în 6 cercuri. Fiul lui Svetozar Miletici, Dr. Bogolyub Miletici a fost ales în dóuĕ cercuri. In Tereosiopole murì candidatul partidei moderate protopopul Maximovici în decursul actului alegerei. In Verșeț a fos ales cunoscutul poet sêrbesc Ioanovici. In Czrepaia pe timpul alegerei s'a întêmplat un tumult mare și tulburări vehemente, încât a intervenit gendarmaria și alegerea a trebuit sĕ se sisteze.

* (Noul comite în Brașov.) In combinațiunile, ce se fac cu privire la ocuparea posturilor de comiți supremi în Brașov și Sibiiu întră un șir de persóne remarcabile. Până acum însĕ nimic positiv nu se scie. Raportorul diarului „Sieb. D. Tgb." accentuéză însĕ, că la banchetul dat în onórea dlui ministru de agricultură a toastat dl Iosif Pușcariu pentru noul comite în limba română și că cu acésta ocasiune ministrul a ciocnit demonstrativ cu deputatul dietal Michail de Maurer.

* (Sĕrbarea regelui Mateiu Corvin în Cluș.) Sĕrbarea dilei de 400 ani, de când Mateiu Corvin a murit, s'a sĕvêrșit în 6 l. c. în Cluș cu mare solemnitate. Sala cea mare dela redută a fost îndesuită de un public numĕros, de autoritățile civile și militare Dóue reuniuni de cântări s'au produs. Istoricul L. Kövári ținù o vorbire memorabilă cu privire la renumitul rege al Ungariei. Stefan Hegedűs, prof. universitar declamà o poesie ocasională.

* (Esplosiune de patróne.) Din Pesta se anunță că în magazinul militariu de prav a esplodat un patron pe când voia sĕ l goléscă. Acésta esplosiune a făcut sĕ esplodeze și alte 10 patróne precum și o cantitate de 10 klg. de prav, ce se afla tins pe o masă. Trei lucrători au fost greu răniți. In aceea-și odae se aflau încă 10 butóe cu circa 110 klg. prav și încă 18 lucrători. A fost o norocire, că nu s'a aprins acel prav.

* (Duelul.) Precum anunță fóia germană. „Germania", impĕratul Wilhelm s'a esprimat cu totul contra duelului. De aceea a și esmis următórea ordinațiune: Admiterea de a se bate în duel o póte face numai un consiliu de onóre, presidat de doi coloneli și adecă: Pentru insultarea faptică, când cel-ce a insultat nu voesce a-și cere scusele, pentru ofensarea unei femei, rudenii sau miresei unui oficer. Nici odată nu se póte admite: pentru certe și sumuțări din casină, reuniuni, cafenele etc, dacă unul dintre contrari a avut trei dueluri, ori dacă este căsătorit. Foile germane se miră mult de acésta atitudine a monarchului, după-ce se scie, că dênsul a fost crescut în spirit per eminentiam milităresc.

* (Julian și Notara.) Julian și Notara sunt dóuĕ nume sĕrbătorite pe scena teatrului național din Bucuresci. Ambi artisti au fost distinși cu medalia „Benemerenti".

* (Legea pentru incuragiarea prăsirei gândacilor de mĕtase.) Dl ministru Păucescu, credênd, că e timpul a face ceva pentru incuragiarea prăsirei gândacilor de mătase, care a fost odinióră o bogată ramură de producțiune pentru România, ce a decădut în timp de câți-va ani din causa sămênței de gândaci de rea calitate, ce s'a vêndut fără nici un control, a intocmit un proiect de lege asupra căruia a cerut părerea camerilor de comerciu din țéră.

Din public.

Convocare.

Adunarea constituantă a institutului de credit și economii *„Someșana"*, societate acționară în Deeș, sĕ va ținé în 17/29 Aprile 1890 la 2 óre după amédi în Deeș, în localitățile directorului esec. prov. a institutului — strada Postei Nr. 135 a. b. — cu următoriul

Program:

I. Deschiderea adunărei și constatarea numĕrului acționarilor presenți și a acțiilor representate la acéstă adunare.

II Alegerea unui president și a doi notari ad hoc, precum și a unei comisiuni verificătóre din 3 membrii.

III. Constatarea subscrierei acțiilor și a plătirei a lor $10^0/_0$ din valórea nominală.

IV. Decidere asupra cestiunei de a se înființá ori ba institutul proiectat pe basa subscrierilor de acții incurse.

V. Stătorirea statutelor institutului.

VI. Alegerea Direcțiunei pe 6 ani și a comitetului de revisiune pe un an.

VII. Decidere asupra rĕspundabilității fundatorilor.

VIII. Propuneri eventuale, — cari vor fi prenotate la presidiul direcțiunei provisoric baremi cu 24 óre înainte de adunare.

Invitând la acéstă adunare constituantă pre toți p. t. domni, cari binevoirà a subscrie acții la nou-înființându-l institut, observăm, că amĕsurat §-fului 155 din articlul XXXVII, a legei comerciale, pentru acéstă adunare fie-care acție până la 10 îndreptățesce la un vot, — nimenea însĕ nu póte participá cu mai mult de 10 voturi ori câte acții ar fi subscris, sau ori dela câți subscrietori de acții ar avé plenipotință.

Deeș, în 5 Aprile, 1890.

Direcțiunea provisoriă a institutului de credit și economii „Someșana.“

Dr. Teodor Mihali,
director esecutiv prov.

Raportul direcțiunei

al institutului de credit și economii „Victoria“ din Arad.

Din raportul anului de gestiune 1889 al acestui institut reproducem următórele:

I. *Capitalul de fondare.*

Capitalul de fondare, fiind pe deplin versat în cassa institutului, constă din suma de . . .	fl.	100.000 — cr.

II. *Depuneri.*

Depuneri la 31 Decembre 1888 au fost	fl.	116,344 94 cr.
In decursul anului 1889 s'au depus .	fl.	168,964 94 cr.
total	fl.	285,309 88 cr.
S'a ridicat	fl.	97,131 72 cr.
Starea la 31 Decembre 1889 . . .	fl.	188,179 16 cr.

Crescere: fl. 71,834 22 cr.

III. *Escompt.*

Portofoliul la 31 Decembre 1888	fl.	188.350 97 cr.
In 1889 s'au escomptat	fl.	1.099,408 74 cr.
total	fl.	1.287,759 71 cr.
S'au achitat	fl.	1.032,120 20 cr.
Starea la 31 Decembre 1889 . . .	fl.	255,639 51 cr.

Crescere: fl. 67,288 54 cr.

IV. *Creditul hipotecar.*

Împrumuturi pe hipotece la finea anului 1888	fl.	29,990 — cr.
In anul 1889 s'au dat	fl.	7,770 — cr.
total	fl.	37 760 — cr.
S'au restituit	fl.	3,917 — cr.
Au rĕmas la 31 Decembre 1889 . .	fl.	33,843 — cr.

Au crescut cu fl. 3,853 — cr.

V. *Împrumuturi pe efecte.*

Starea la 31 Decembre 1888 .	fl.	920 — cr.
In anul 1889 s'au dat	fl.	1,530 — cr.
total	fl.	2,450 — cr.
S'au achitat	fl.	320 — cr.
Au rĕmas la finea anului 1889 . .	fl.	3,120 — cr.

Crescere: fl. 1,210 — cr.

VI. *Circulațiunea cassei.*

Cassa în numĕrar la 31 Decembre 1888	fl.	6,169 21 cr.
In anul 1889 au întrat	fl.	1,296,936 46 cr.
total	fl.	1,303,105 67 cr.
Au eșit	fl.	1,295,505 21 cr.
Numerariu la 31 Decembre 1889 . .	fl.	7,600 46 cr.

Astfeliu totalul circulațiunei a ajuns în anul 1889 cifra de fl. 2.598,610 88 cr.. prin urmare cu 974,411 33 cr., mai mult ca în anul prim de gestiune.

In anul 1889 institutul a realisat beneficie brute în

sumă de	fl.	26.298 79 cr.
Din care substrăgêndu-se eșirile . .	fl.	14,784 67 cr.
Rĕmâne venit curat pe 1889 . . .	fl.	11,514 12 cr.

Cu fl. 2,501 38 cr. mai mult decât în 1888.

In ce privesce distribuirea profitului curat al anului 1889, in acéstă privință s'a făcut și primit următórele propuneri:

Din profitul curat de			fl.	11,514 12 cr.
I. Se dau 5% interese după capitalul de fondare			fl.	5,000 — cr.
			Restul de fl.	6,514 12 cr.
II. Se imparte cum urméză:				
1. 50% în favorul fondului de reservă	fl.	3,257 06 cr.		
2. 10% tantiemă pentru membrii direcțiunei	fl.	651 41 cr.		
3. 3% tantiemă pentru directorul esecutiv	fl.	195 42 cr.		
4. 2% tantiemă pentru membrii comitetului de supraveghiere	fl.	130 28 cr.		
5. 2% tantiemă pentru funcționarii institutului	fl.	130 28 cr.	fl.	4,364 45 cr.
			Restul de fl.	2,149 67 cr.
III. Se împarte:				
1. 1% supradividendă după capitalul de acții	fl.	1,000 — cr.		
2. Pentru completarea fondului de reserva la fl. 6000 . .	fl.	621 44 cr.		
3. pentru dotarea fondului de pensiuni	fl.	300 — cr.		
4. Pentru remunerarea funcționarilor la dispositiunea direcțiunei	fl.	128 24 cr.		
5. Donațiune pentru zidirea scólei gr. or. române din Arad . .	fl.	100 — cr.	fl.	2,149 67 cr.

Pe basa votărei adunărei generale ținute la 23 Martiu a. c. n. președintele a declarat de aleși unanim pe domnii acționari: Moise Bocșan și Ignatie Papp ca membri în direcțiunea institutului.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Aprile 1890

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	337.25	336.75
Renta ung. de hârtie	99.60	99 45
Galbin	5.63	5.60
Napoleon	9.43½	9.43

Nr. 228. [328] 1—1

Publicațiune

In sensul §. 124 din procedura judecătoréscă în cause matrimoniali se aduce la cunoscință publică, că prin sentința Preaveneratului consistoriu din archidiecesa ortodocsă a Transilvaniei dto 14 Februariu a. c. Nr. 863. B. Eliă Călbéză din Trapold s'a despărțit total de muerea sa Maria Drĕgan tot din aceea comună.

Sighisóra, 22 Martiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.—**	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireș	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriș	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vințul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuș	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaș	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copșa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaș	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighișóra	**5.45**	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apața	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Brașov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiș	—	**9.41**	1.45	6 22
Brașov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	**7.07**	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apața	6.15	—	**8.09**	
Ágostonfalva	6.43	—	**8.29**	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Hașfalĕu	9.09	—	**10.34**	
Sighișóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaș	11.04	—	**11.35**	
Copșa mică	11 24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaș	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuș	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vințul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriș	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluș	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghirbo.ı	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.19**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	**4.30**
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborșin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicĭca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕștia	—	**11.—**	11.39
Șibot	—	**11.29**	12.01
Vințul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuș	9.54	**1.06**	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2 32
Vințul de jos	12.30	**4.10**	—
Șibot	1.01	**4.43**	—
Orĕștia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	5.35
Pauliș	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaț	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	**6.41**
Hațeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timișóra	9.04	**6.50**

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	**9.12**

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	**4.35**
Șeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneș	—	3.22	**5.46**
Ocna	—	3.46	**6.17**
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	7.35	**9.50**
Ocna	—	8.02	**10.14**
Lómneș	—	8.30	**10.40**
Șeica mare	—	9.05	**11.10**
Copșa mică	—	9.34	**11.35**

Cucerdea—Oșorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheța	**3.35**	10.50	3.58
Ludoș	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireșteu	**5.21**	12.36	6.08
Oșorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	**10.20**
Nireșteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoș	8.31	2.02	**12.06**
Cheța	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 36 Sibiiu, Joi 5/17 Aprile 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 4 Aprile.

Biserica sêrbéscă din patrie stă înaintea unui act de mare importanţă. Preste câteva ḑile biserica suroră se va întruní în congres spre a alege pre bărbatul, carele va avé nobila şi gréua problemă de a aduce în regulă afacerile bisericei, de a curmá lupta de partide în sinul bisericei, şi de a restabilí pacea pe principiul evangelic: iubirea deaprópelui după mĕsura iubirei cătră noi înşine

Am privit din depărtare la peripeţiile, prin cari a trecut biserica suroră dela actul denumirei patriarchului acuma rĕposat Angelici. Am privit cu interes desvoltarea lucrurilor în biserica suroră de atunci şi până la terminarea alegerilor din urmă, şi nu am trecut cu vederea nici apreţiarea lucrurilor din acéstă biserică în colónele presei dela noi.

Am regretat din tótă inima violenţa, la care ómenii, au fost seduşi cu ocasiunea alegerei de patriarch, şi eram de credinţă, că inţelepciunea va invinge cel puţin în o parte şi nu va urmá ruptura în chipul, cum a urmat. Credeam, că totuşi se va aflá un modus vivendi, ca lucrurile sĕ se trangeze pe cale pacinică, sĕ fie salvată autoritatea statului — dacă s'a creḑut, că e bine, ca ea sĕ fie angagiată — însĕ sĕ fie cruţat şi simţĕmêntul poporului sêrbesc.

S'a întêmplat însĕ denumirea patriarchului, şi s'a produs sguduirea, care până acuma a lăsat urme adênci în viaţa bisericei surori.

De bună sémă s'a regretat din ambele părţi, că lucrurile au ajuns la sguduire, şi cea mai bună dovadă despre acésta ni o dă starea lucrurilor de aḑi. In biserica sêrbéscă la alegerile pentru actul important, care va urmá peste 7 ḑile, a eşit invingĕtóre partida moderată, care voesce sĕ afle un modus vivendi şi sĕ evite încăpĕţinarea de până acuma. Prevenirea din partea statului, şi denumirea de comisariu regesc pentru actul de alegerea de patriarch se consideră de cel mai bun augur pentru o nóuă eră de pace în biserica sêrbéscă. Baronul Fedor Nicolici este considerat ca omul cel mai de incredere al guvernului, şi ca sêrbul cel mai cu autoritate între sêrbi.

Un asemenea bărbat deci, care duce cu sine încrederea guvernului împreunată cu încrederea şi iubirea coreligionarilor şi a conaţionalilor sei, este cea mai vie dovadă, că din ambe părţile se purcede cu prevenire la alegerea de patriarch, şi acésta ne dă garanţie, că se va aflá *modus vivendi* şi că biserica surorĕ se va bucurá de o eră pacinică, în care va puté vindecá ranele produse în timpul dela ruptura din incidentul denumirei de patriarch.

Alegerile din urmă au fost cu simpatie apreţiate de presa din patrie, denumirea comisariului regesc cu simpatie intimpinată din partea sêrbilor cari privesc în bar. Nicolici pe bărbatul, carele va mijlocí cu resultat între guvern şi poporul sêrbesc.

Ḑiarele mai próspete ne spun, că tocmai bărbaţii cei mai inteligenţi dintre sêrbi interpretéză în chipul acesta lucrurile. Şi pe când presa ne pune în vedere prevenire din ambele părţi, pre atunci bărbaţii cu tăcere conferéză asupra persónei în mâna căreia sĕ fie pusă cârma bisericei

La vederea acestor semne, cari ne prevestesc o aurórĕ senină, din tótă inima ne bucurăm, şi dorim, ca lucrurile sĕ aibă sfêrşit bun. Conlucrarea armonică între stat şi confesiunile din patrie consolidéză temeliile statului, insuflă încredere, putere şi răbdare poporului credincios, şi acésta are efectul dorit asupra tuturor bisericilor.

Dorim din tótă inima resultat strălucit bisericei surori, însĕ după principiul evangelic sĕ se dea Cesarului, ce este al Cesarului, şi lui Dumneḑeu, ce este a lui Dumneḑeu

Revista politică.

In dieta din Budapesta au sĕ se desbată încă mai multe proiecte de legi, până ce se vor conchemá delegaţiunile. Mai însemnate desbateri se vor face asupra proiectului cu privire la pădurile năsĕudene. Se afirmă, că o mare parte dintre deputaţi şi încă chiar din şirurile regimului, nu ar fi mulţămiţi cu procederea de până acum în cestiunea averilor năseudene şi diferinţele acestea vor provocá o desbatere mai vehementă.

Tot aşa se póte prorocí că se va întêmplá şi la desbaterea proiectului pentru decentralisarea tablelor. Oraşele, cari au sperat că vor primí stabilirea unei table regesci, au făcut pregătiri, şi multe sunt, cari au votat sume destul de considerabile, numai ca sĕ pótă fi designate între oraşele, unde sĕ se institue tabla reg. S'au dus deputaţiuni la Budapesta pe la ministri şi primo loco au angageat pe deputaţii, cari le represintă interesele, a intervení atât până a nu se face proiectul cât şi la desbaterea proiectului ca sĕ se aşeḑe şi în respectivul oraş. Astfeliu s'a format grupări mai mult persosonale şi mai mult de interes local între toţi deputaţii, susţinênd unii a se aşeḑá tabla într'un loc, ér alţii într'altul.

Incât privesce Ardélul, Cluşul a făcut tóte încercările posibile pentru a căpĕtá o tablă regéscă. Precum se comunică din Budapesta în proiectul, ce se va asterne dietei sunt designate pentru Ardél 2 table regesci, una în Murĕs-Oşorheiu, unde este şi astăḑi, ér alta la Cluş.

Şi mai vehementă desbatere va provocá cestiunea lui Kossuth. Stânga estremă în special şi-a strêns tóte mijlócele posibile pentru-ca la timp sĕ pótă dá năvală asupra guvernului şi al silí sĕ reguleze acésta cestiune, după-cum pretinde acest partid.

Corpurile legiuitóre din România s'au închis prin decret regal şi precum anunţă „Monitoriul oficial“ desbaterile se vor reincepe cu ḑiua de 16 Aprile. Aruncând o privire asupra activităţii, ce o a desfăşurat guvernul şi corpurile legiuitóre, se póte afirmá, că relativ resultatele sunt mulţămitóre. Mai multe proiecte de legi s'au votat, cari tóte erau recerute de impregiurări.

Unirea liberalilor desidenţi cu liberalii naţionali, respective a fraţilor Brăteni, forméză obiect de discusiune, atât în ţară, cât şi în strĕinătate. Discusiunea este emanată mai mult din simpatie sau antipatie personală către cei doi şefi, decât din principiu politic. Astfeliu „Pol Coresp.“ primesce din Bucuresci o scrisóre, în care espune consecinţele probabile ale unirei liberalilor. Acésta nu pare că va fi causă de forţă pentru partidul liberal şi nu presintă sorţi seriόse de durată. Elementul desident şi mai cu sémă dl D. Bratianu nu vor voì sĕ se supună disciplinei aspre a vechiului partid naţional liberal şi de aci se vor nasce negreşit neînţelegeri seriόse. După cum asigură unele ḑiare, óre-care neînţelegere s'ar fi şi ivit şi anume în ceea-ce privesce programul unirei în care ar trebuí sĕ între o declaraţiune în privinţa prerogativelor regale. Naţional-liberalii 'şi vor face de bunăsémă o armă din o astfeliu de declaraţiune, dar nu cred încă sosită ocasiunea pentru acésta.

In ḑilele trecute foile vienese s'au ocupat cu cestiunea convenţiunei vamale, aducênd sciri positive, că regimul român ar fi intreprins paşii necesari, ca cât mai curênd sĕ se încépă pertractările şi sĕ se închee convenţiunea. „Timpul“, organul ministrului de esterne desminte în mod formal espunerile foilor vienese făr a mai intrá în meritul discusiunei.

Legea socialistă forméză în Germania tema de căpetenie a discusiunei. Din tóte părţile se încércă a se arĕtá consecinţele, ce se vor urmá din acésta cestiune, care provócă încă de pe acum desbinări în diferitele grupări politice. Nu se scie încă ce atitudine va luá împĕratul, după-ce socialismul se impune şi cuprinde tot mai mult teren în Germania. Jurnalele discută cestiunea în mod agitat. Ea va

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite romănesce.

(Urmare.)

870. Măestria la omul cel cu mintea naltă este ca apa ce muncesce omul sĕ o ducă la loc nalt, de vreme ce precum este împotriva firei apei a se suí în sus, aşa este si în protiva măestriei a se sălăşluí la acest feliu de ómeni.

871. Tu pochtesci sĕ te faci învĕţat fără ostenélă, dar vei scí, că acésta este una din cele multe nebunii, ce se află în lume.

872. Cel ce priveghie nóptea, se bucură diminéţa.

873. Bogăţiile, după carele alergi cu atâta pochtă, sunt asemenea cu umbra, ce umblă împreună cu tine, care de vei alergá după dênsa, ea îţi urméză.

874. Tu carele esti îmbunătăţit, fii mulţămit in norocirea ta, ca sĕ nu surpe şi sĕ nu turbure mintea ta îndestularea, pentru căci rîul trage apa curată în isvorul seu, ér dacă ese afară din hotarele lui, şi se tinde, îndată se turbură.

875. Vremea nu este alt lucru fără numai o rótă pornită, carea şi cu sila ne aduce în tóte ḑilele la mórte, şi de acésta se bucură şi înţelepţii, adecă cum facem acéstă călĕtorie încă şi pe vremea, întru carea se odichnesce fiesce cine din noi.

876. Tu cela ce în césul nasterei tale plângeai, ér pretenii casii se bucura şi rîdea, nevoescete sĕ te bucuri, şi sĕ riḑi şi tu, când ei vor plânge, vĕḑêndu-te, că mori.

877. Sĕ suferi cu răbdare tóte asuprelele celora, ce te pismuesc, că i vei surpá pre toţi cu răbdarea, pentru-că aşa se mistuesce şi focul, când nu găsesce nimica sĕ strice.

878. Vei sĕ biruesci pre vrăşmaşul teu fără arme, vei sĕ-l întristezi şi sĕ-l faci sĕ turbeze, treci-l şi nu-l băga sémă, ci te apucă de bunătate, pentru-că acestea sunt mijlocirile, carele-l vor omorí mai cumplit decât sabia.

879. Măcar că se silesce omul sĕ fugă de hula ómenilor, dar nu e cu putinţă sĕ scape de limba ómenilor, pentru-că ómenii numesc mut, pre cela ce păzesce tăcerea, scump, pre cela ce nu-şi risipesce averea, şi neastêmpĕrat şi stricĕtoriu, pre cela ce se arată darnic cu averile sale; ér tu lasă-i sĕ ḑică ce vor vrea, şi de alta nu te teme, fără numai de judecata lui Dumneḑeu.

880. Nu defăima pre nimenea, măcar de s'ar aflá la fiesce ce stare próstă, pentru-că norocul póte sĕ înalţe pre acela, şi sĕ pogóre pre tine.

881. Până când norocul 'ţi ajută, şi până când tu stăpânesci pre alţii, umblă înţelepţesce, pentru-că curênd vei părăsí tot lucrul cu venirea morţii; ia aminte la ceia ce au fost mai înaintea ta, ia aminte la împĕrăţii, cum s'au trecut, şi cum din cele trecute n'au rĕmas nimic, fără numai urmele bunătăţii.

882. Pomenirea piere, éră scrisórea pururea rĕmâne.

883. Nu scurta nopţile cele lungi cu somnul, şi nu lungí ḑiua, carea este scurtă, cu pĕcatele tale.

884. Noi vedem, că mor de fóme ceia ce au darurile cele mai frumóse, ér cei mai nevrednici şi mai netrebnici se bucură de tóte bogăţiile, drept aceea unii, ce n'au înţeles pricina, s'au pus în numĕrul celor după urmă, ér nu cu cei dintâiu.

885. Lumea şi-au perdut mintea şi dăruesce pre cei ce-i sémână ei, dară vai de dênşii de se va înţeleptí lumea vreodată.

886. De ar fi fost măestria vrednică de cinste fără buna credinţă, nici un lucru n'ar fi fost mai vrednic de cinste decât dracul.

887. Depărtéză-te de către împĕraţi şi de către mânia lor, şi nu slují celora, ce cuvintele lor află ascultare îndată ce le vor grăí.

(Va urmá.)

forma încă lung timp obiect de polemie până-ce resultatele reale se vor cunósce.

Cestiuni scolare.

Friderich Fröbel. — Asilele de copii. — Scopul lor, mijlócele. — Asilele de copii în Ungaria. — Proiectul ministrului Csáky, pentru infiinţarea de asile. — Câte va obiecţiuni la proiectatele asile de copii.

(Încheere.)

Ce sĕ mai ḑic apoi de spesele recerute pentru înfiinţarea de preparandii din partea confesiunilor, şi pentru salarele corpului didactic? Se cer sarcini, cari nu se vor puté suportá. Se va impune aruncul de 3% pentru salariele conducĕtórelor şi doicelor. Sunt comune, unde acest arunc nu ajunge, ce se va face acolo? Şi óre contribuabilii vor puté solví şi acest arunc, după ce aruncul comunal, aruncul comitatens, şi în fine aruncul pentru „Kultur-egylet-ul“ ardelén, deja s'au ridicat în unele comune la posibilul macsim. După florenul de dare, floren de arunc. Tóte aceste regimul se vede, că le a ignorat, şi ceea ce nu a făcut statele apusene, vrea sĕ facă sĕraca Ungaria. Intr'o ḑî se intenţionéză a se ridica asile de copii într'o ţéră, unde cultura a prins abia rădăcini, şi unde visteria statului e gólă, éră poporaţiunea ia lumea în cap de sĕracă.

Cestiunea financiară, atât pentru confesiuni, cât şi pentru comune şi stat, va fi stâncă, de cari se vor sfârma asilele de copii proiectate.

Din punct de vedere pedagogic şi higienic, astfeliu după cum sunt proiectate asilele de copii la noi, sunt sub tótă critica.

A aduná 60—100 prunci de câte 3—6 ani, prunci de ţĕrani, cari nu ţi vor vení la scólă cu vesmintele spălate şi peptenaţi în fie eare ḑi, şi ai ţiné într'o odae în timp de érnă, ar fi ruinătoriu pentru sănĕtatea lor, şi în loc de a căpĕtá pruncii o desvoltare fisică priinciósă, asilul va devení un carcer ruinătoriu de sănĕtate. Care mamă cu mintea întrégă îşi va trimite pruncul în un atare loc? A îl smulge cu forţa gendarmeriei provĕḑute în proiect, va fi imposibil, dechiarându-se ea gata a i dá în grijire. Altcum nici tatăl până la 7 ani, nu póte deslipí pe prunc (fără voia ei) dela sinul mamei sale; sĕ o pótă face acésta óre statul cu forţele sale? Până acum încă nici un popor din Europa, nu a adus cu forţa prunci în asile. Nicăiri cercetarea asilelor nu e obligătóre.

Este óre în favorul desvoltărei fisice a luá prunci de 3—6 ani, rĕu îmbrăcaţi, rĕu nutriţi, şi ai duce érna în ger la asil, cu deosebire în locuri, unde casele sunt departe unele de altele. Amintesc aci protopresbiteratul Zarandului, unde din 50 parochii, pruncii de 6 ani trebue eliberaţi dela scólă preste érnă, fiindu-le cercetarea imposibilă.

Cei de 6 ani nu i poţi forţá sĕ cerceteze, cum vor fi dară forţaţi cei dela 3—6 ani? Proiectul se pare că are de făcut numai cu domnişori şi domnişóre, pe cari abia-i află în vesminte, ér nu cu prunci a cărora tótă îmbrăcămintea le este o cămeşuţă lungă, nesce opincuţe şi o pălăriă. Chiar véra cercetarea asilelor în multe comune de munte — şi românii locuesc în Ardél în munţi, jur imprejur, este imposibilă. Va fi o strapaţiă prea mare pentru un prunc mic de 3—6 ani a merge pe jos până la scólă departare de 1—2 óre, şi a face pre fiecare ḑi 4 căli de aceste. Cine va însoţí pe prunc până la scólă şi îndărăt? 'şi va părăsí mama lucrul ca sĕ mérgă în asil cu pruncul?

Cei mai mulţi dintre prunci în acésta etate sunt puţin desvoltaţi. Din punct de vedere igienic, cercetarea obligătóre a asilelor este neadmisibilă, şi daunósă sănĕtăţiei.

Sĕ vedem cum stăm cu asilele din punct de vedere pedagogic.

In asile, limba magiară va fi limba obligătóre şi dela conducĕtóre se pretinde sĕ scie perfect limba magiară, nu însĕ şi o a dóua limbă, acea a pruncilor, cari cercetéză asilul.

Pruncii de ţĕran trebue sĕ i înveţi a vorbí în limba lor, căci spiritualminte sunt puţin desvoltaţi, cum vor învĕţa deci şi limba magiară, dacă nu sciu nici a lor.? Esperienţa făcută în scólele comunali şi de stat, cu limba de propunere magiară, ne arată, că în primii trei ani, românii, slovacii învaţă fără a pricepe ceva-şi, se timpesc şi numai după trei ani pot sĕ pricépă ceva şi din ce învaţă. Ca sĕ ţi reproducă o piesă de cetit nu sunt în stare cu cuvintele lor nici după 5 ani de scólă, ci învaţă ca papagalul ca a dóua ḑi sĕ uite tot.

Astfel timpul preţios se perde cu învĕţarea limbei magiare.

In asile 2 limbi de odată, sunt sarcina neînvinsă pentru prunci, unde aceea vor fi români, slovaci, sasi etc.

Ni se va rĕspunde, că Germania, cu Alsaţia şi Lorena, unde a înfiinţat asile de copii, acestia şi-au însuşit limba francesă şi germană. Aici trebue sĕ notăm, că conducĕtórele acolo posed perfect ambe limbile: francesa şi germana; pe când la noi se recere dela conducĕtóre sĕ scie perfect numai limba magiară. Avem esemple, d. e. Huniedóra, unde conducĕtórea asilului nu se póte înţelege cu pruncii de român.

Viitoriul va arĕta, că în atari locuri resultatul va fi nul.

De alt cum şi în Alsaţia şi Lorena, asilele cu dóuĕ limbi sunt prin cetăţi, unde pruncii spiritualminte sunt mai desvoltaţi, şi apoi chiar familia încă lucră ca pruncul sĕ şi însuşéscă o a doua limbă; ceea ce la noi e din contră. Familia ţĕranului nici când nu va fi în stare a lucrá pentru rĕspândirea limbei magiare.

Împregiurarea, că în familie sĕ înveţe prin bone 2—3 limbi deodată un prunc, nu este o urmare ca şi în un asil sĕ se pótă învĕţá 2 limbi. In familii o bonă are cel mult 1—4 prunci de instruat. Tótă ocupaţiunea ei sunt pruncii de care ḑiua nóptea nu se desparte. In asil o bonă va avé până la 100; dară sĕ ḑicem 50 prunci. Inchipuesce-ţi 50 prunci dela 3—6 ani, din cari jumĕtate vorbesc rĕu limba mamei lor, sĕ i înveţi în limba magiară. Mai pune la mijloc, că mulţi ţi încep a plânge când întră în asil! La urechile acestuia ii tot poţi vorbí!! Alta e crescerea unui prunc dintr'o familie de ţĕran sĕracă.

Sĕ mai aducem în favorul limbei magiare în asil şi împregiurarea, că în comune micste pruncii învaţă dóue limbi deodată.

Acésta e însĕ numai escepţiune şi atârnă dela multe împregiurări. Dar şi aci încep a vorbí o a dóua limbă abia în anul 6-lea, dacă părinţii lui nu vorbesc în familie 2 limbi.

Invĕţarea unei a dóua limbi de către prunci în comune micste se face dela anul al 5-lea în colo. Nu am auḑit prunci de trei, patru sau cinci ani vorbind douĕ limbi singur din conversarea de pe stradă sau dela jocurile lor.

Sunt comune micste, unde românii cu magiarii locuesc împreună şi totuşi românii mor de bĕtrâni fără a vorbí limba magiară. La învĕţarea alor 2 limbi în comune micste, pentru-ca reciproc sĕ-şi înveţe pruncii limba, se recere ca locuinţele sĕ fie tare mestecate: un român, un ungur, ceea-ce nu prea ocură, ci românii 'şi au strada lor, magiarii asemenea, şi amestecările sunt mai rari, un român între 5—6 magiari sau din contră etc. şi chiar părinţii pruncilor sĕ vorbéscă şi acasă ambele limbi. Mult atârnă şi dela impregiurime; astfel d. e. nemţii din Băiţa, vorbesc chiar şi în familii românesce, fiind că în contactul lor cu impregiurimea nu aud altă vorbă afară de cea română, românii din Băiţa pruncii lor nu sciu o bóbă germană, deşí nemţii sunt în maioritate.

Împregiurarea, că un prunc póte sĕ înveţe 2 limbi ar avé de conclusiune relativ la asile, ca bona, sĕ scie perfect dóuĕ limbi; căci numai posedênd limba pruncilor va póte sĕ-i înveţe ceva-şi şi din a dóua limbă.

La tot casul din punct de vedere pedagogic în asile de copii limba maternă are sĕ fie limba de propunere, intrebuinţarea unei limbi strĕine se va face numai pre contul desvoltărei spirituale a pruncului.

Un alt motiv pedagogic, pentru care românii trebue sĕ fie contrari a-i asilelor proiectate este că: planul de invĕţămênt, 'l va compune ministrul, şi de bună séma acesta va avea în vedere desvoltarea pruncului magiar, jucăriile, datinele şi aptitudinile magiarului, ér nu ale românului sau slovacului. Astfel vom ajunge acolo, că materialul cu care sĕ vor ocupá micii elevi nu va fi luat din cercul lor de cunoscinţe şi deprinderi, ci 'i va aduce inainte lucruri nóue, de cari nu a vĕḑut şi nu va vedé nici când. Se vor dá pruncilor tot lucruri necunoscute; desvoltarea din asil, nu va stá în nici un necs cu desvoltarea din familie.

In urmă ce-l mai momentuos factor, care va face ilusorii proiectul de lege, este familia. Care mamă română 'şi va dá pruncul pre mâna unei conducĕtóre magiare ca sĕ-l inveţe a se rugá lui Dumneḑeu, a-i cânta unguresce etc. prin urmare al instrĕiná de credinţa ei religiósă, de naţiunea ei? Şi óre biserica sĕ nu-şi aibă şi ea votul ei, când e vorba, că în ce spirit şi credinţe se cresc fiitorii ei membri? Un fior ne cuprinde, când ne aducem aminte de lupta, de care va avea familia şi biserica, când fii lor vor fi ca sĕ se créscă în spirit strĕin lor.

Un asil, care desconsideră familia, numai e un institut umanitar, ci o maşinăriă pentru fabricat de renegaţi şi ómeni fără de caracter Statele apusene: Francia, Italia, Anglia etc. au voit prin asile a vení în ajutoriul familiilor şi a pruncilor nenorociţi. Ungaria prin asilele sale are intenţiunea a desbina fii de părinţi, ar pregătí din nemagiari tot atâţi ianiceri ai magiarismului. Românii din patru ungiuri vor trebuí sĕ lucre contra proiectului ca acela se devină ilusoriu: încât pentru conducĕtorii bisericei nóstre, ca şi altă dată, vor fi la culmea misiunei lor.

Puternica lovitură, ce ni se va dá prin asilele de copii va aduce cu sine eschiderea limbei române ca limbă de propunere în scóla poporală, în gimnasii şi până la universitate. E timpul deci sĕ ridicăm mănuşa aruncată, căci duşmanul ne ameninţă, ne ameninţă caminul familiar, şi altariul credinţei nóstre.

Cato.

Reforma cea mai importantă, ce e pe cale de a se întroduce în sistemul educaţiunei.

Aflăm de interes a reproduce din „Transilvania“ acest tractat de dl prof. sem. I. Popescu.

Era la anul 1749, că Academia din Dijon (în Francia) escrise un premiu pentru resolvirea întrebărei: dacă reînvierea sciinţelor şi a artelor a contribuit şi la îmbunătăţirea moravurilor? Rĕspunsul cel mai bun, ce s'a dat la întrebarea acésta, a fost al lui I. I. Rousseau, unul din cei mai mari scriitori ai Franciei din secolul trecut, carele a şi fost premiat. În rĕspunsul seu Rousseau combate cu agerime şi în modul cel mai convingĕtoriu falsa direcţiune a culturei timpului seu, în care se cuprindea numai cultura minţii, éră a inimei era aprópe cu totul desconsiderată. Scrierea acésta a lui Rousseau a făcut firesce, ca şi celelalte scrieri ale lui, mare sensaţiune şi omenimea s'a ales din ea cu un mare adevĕr psichologic: că sciinţa şi voinţa sunt dóuĕ stări ale sufletului omenesc deosebite una de alta şi că desvoltarea şi cultivarea celei dintâiu nu are totdeuna drept urmare şi cultura celei din urmă, de unde şi vine, că un om póte sĕ fie cel mai învĕţat şi mai cu minte şi cu tóte acestea sĕ aibă cea mai stricată voinţă, şi deci cele mai detestabile însuşiri de caracter.

Rousseau a pus astfeliu în deplină evidenţă causa, pentru care sborul sciinţelor şi al artelor în sine, ca atare, deşi póte sĕ dea un fel de lustru de civilisaţiune, n'au făcut însĕ şi nici nu e menit a face, ca cu acelea deodată sĕ se îmbunătăţé că şi moravurile şi prin urmare sĕ se ridice şi moralitatea ómenilor. Mai lipsia însĕ sĕ se arete şi mijlócele şi modul, prin care cu cultura minţii deodată sĕ se pótă înainta şi cultura inimei, şi prin urmare sĕ se facă posibil, ca ómenii pe cât înaintéză în sciinţe, pe atât sĕ se pótă ridicá şi în privinţa moravurilor şi a moralităţii. Dar tocma pentru-că mijlócele şi modul, prin care s'ar puté dá omului o cultură completă în ambe direcţiunile, a minţii şi a inimei, nu au fost arătate nici de Rousseau nici de alţi contimporani şi următori imediaţi ai lui, vedem, că cu o sută de ani mai târḑiu s'a escris din Zürich un alt premiu pentru deslegarea unei cestiuni analóge celei amintite mai înainte, a cestiunei: „învĕţămêntul din scólele poporale cum s'ar puté emancipá de metoda abstractă şi sĕ se facă mai roditoriu pentru cultura inimei? La întrebarea acésta s'au încercat a dá rĕspuns doi din cei mai de valóre pedagogi ai timpului mai nou, Curtman şi Grube*). Şi problema pentru care a fost escris şi premiul din urmă, se póte ea óre considéra ca resolvită? Nu. Şi astăḑi încă aceea problemă, de sigur cea mai dificilă din tóte problemele pedagogice, preocupă în modul cel mai serios pe pedagogii, cari prin cultura lor superióră sunt chemaţi a iniţiá şi întroduce reforme în sistemul educaţiunei.

Cum stăm noi faţă de problema aceea? La noi nu scim sĕ se fi publicat concurse pentru resolvirea ei şi scrieri încă, afară de câţi-va articoli de ḑiare, nu cunóscem, cari s'ar fi ocupat în mod scientific cu ea. Rĕul însĕ, pentru a cărui delăturare au fost publicate concursele citate, s'a simţit şi se simte destul de tare si la noi. In „Educătorul“ din Bucuresci (Nr. 40 din 4 Decembre 1883), scriind tot asupra acestei cestiuni, am fost citat din dóue ḑiare de frunte de acolo nisce lamentaţiuni fórte serióse, din care se póte vedé cât erau de îngrijaţi scriitorii lor pentru viitoriul naţiunei şi al patriei din causa mancităţii crescerei tinerimei. Étă ce se scriea într'unul din ḑiarele acelea: „Tótă lumea se plânge, că dela o vreme încóce resultatul scólelor nóstre nu corĕspunde de feliu cu menirea lor. Acésta constatare generală ar trebuí sĕ ne pună pe gânduri... Am avé sĕ mărim dosarul plângerilor nóstre, dar este destul cu cele ce am spus până acum pentru a dovedí, că generaţiunile eşite de pe băncile scólelor vin fórte prost pregătite pentru a-şi jucá rolul în lume. Fisicesce degenerare, intelectual spoiélă, morală şi cetăţenie aprópe nulă: étă în ce se resuméză capacitatea lor individuală. Nu ar fi óre timpul sĕ ne gândim cu toţii ce reforme trebuesc întreprinse pentru a scurtá de aci încolo rĕul? Este mai urgent decât s'ar crede. Tot ce se va face, tot ce se va clădí în altă ramură, se face şi se clădesce pe nĕsip, până-ce nu se va redá scólei putinţa de a formá după un *ideal mântuitoriu* pe membrii viitórei nóstre societăţi. Numai cu acest mod vom scăpá de bancruta intelectuală şi morală, către care mergem cu poşi repeḑi“. Şi în celalalt ḑiariu se puteau cetí cuvintele şi mai grave: „Generaţiunea actuală a crescut sub impresiunea unei negaţiuni pure şi simple. Acésta stare de lucruri satisface amorul propriu, dar nu corĕspunde unui ideal óre-care; junimea nóstră obicinuită a trăí din impulsiuni şi fapte esterióre, fără nici un ideal moral, a devenit fatalmente o junime positivă la estrem şi prin urmare egoistă, calculătóre, fără alte idei, alt stimul, decât traiul bun, un traiu puramente animal“ . . . „A repará rĕul, a ridicá nivelul moral al acestei generaţiuni este indispensabil, căci altmintrelea vor perí fructele frumóse ale muncei generaţiunei trecute, căreia România datoresce tot“ . . . „Atunci şi numai atunci vom avé o tinerime capabilă a îmbrăţişá cu mintea şi sufletul destinele măreţe ale României. Atunci şi numai atunci va dispăré golul, care cuprinde spiritul tinerimei nóstre, şi bĕtrânii, cari se duc vor putea remite în mânile generaţiunei mostenitóre acésta patrie, pentru care au trăit şi luptau, cu încredere, liniste şi siguranţă.“ (Va urmá.)

---

*) Cel dintâiu în scrierea întitulată: Die Reform der Volksschule Frankfurt 1851. Al doilea în scrierea: Der Elementar und Volksschulunterricht im Zusammenhange dargestellt, Leipzig 1851.

Varietăţi.

* (Dela Curte). După visita ce o a făcut Maj. Sa monarchul la München, s'a reîntors la Viena. Căsătoria archiducesei Maria Valeria cu archiducele Francisc Salvator se va face la Ischl în 28 Iuliu n. a. c.

* (Serviciu divin.) In ḑiua s. Pasci s'a sĕvêrşit în biserica de aici din cetate serviciul divin cu mare solemnitate prin Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuvioşiile lor: Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit, vicariu archiepiscopesc; Nicanor Frateşiu, protosincel, ases. consist.; P. O. DD.: Ioan Hannia, protopresb. direct. sem; Ioan Popescu, protopresb. prof. sem.; Zacharia Boiu, prot. ases. consist., Nicolau Cristea, protopresbit. ases. consist.; Ioan Ghibu, protopr. prof. sem.; Dr. Ioan Crişian, protodiacon prof. sem. şi Ioan Popoviciu, diacon. Cântările liturgice le au esecutat corul seminarial.

* (Iubileu) Pentru sĕrbarea iubileului de 10 ani de archipăstorie a I. P. S. S. Dr. Silvestru Morariu Andrieviciu s'a constituit în Cernăuţi un comitet româno rutén de 44 fii de ai bisericei gr. ort., care a ţinut până acum mai multe şedinţe, în care s'a statorit în trăsuri generale programa. Acest comitet s'a pus în relaţiune cu întréga inteliginţă gr. ort. bucovinénă spre a realisá o participare generală şi uniformă la acéstă serbare, care se va face în 8 şi 9 Maiu, adecă în ḑilele de aniversare a instalării metropolitului actual.

* (Dela academia română.) Academia română şi-a terminat lucrările înainte de sf. Pasci. Noul birou al academiei se compune din: dl Ioan Ghica actual ministru plenipotenţiar la Londra preşedinte; ér vice presedinţi: B. P. Haşdeu, Nicol. Ionescu şi P.S. Aurelian; secretariu general dl D. Sturdza. Membrii corespondenţi s'a aclamat în secţiunea istorică: C. Erbicean, prof. la facultatea de teologie din Bucuresci; Dr. E. Caluzniachi, prof. de filologia slavă la universitatea din Cernăuţi, B. Cocchetti, directorul archivelor regale din Stockholm. S'au proclamat de membri onorari: Simeon Mangiuca din Oraviţa (Bănat) şi canonicul A. S. Peturszevics din Lemberg. Premiul Eliade s'a dat dlui prof. din Bucuresci V. Al. Urechiă pentru lucrarea sa, carea tractéză despre istoria scólelor române (şapte volume folio.)

— In şedinţa solemnă din 25 Martiu augusta autóre Carmen Sylva, regina României, a cetit lucrarea Sa „*Visul poetului*“ cu următórea introducere: „Sunt acum câteva ḑile, onoraţi membrii ai Academiei, şi mai cu sémă genialul nostru preşedinte, carele tocmai astăḑi, spre durerea nóstră a tuturor, lipsesce din mijlocul nostru, m'a rugat sĕ rostesc şi eu în acésta adunare de invĕţaţi câte va cuvinte. Am rĕspuns cu sânta scriptură: „Femeia sĕ tacă în biserică!“. Nici chiar astăḑi nu mi-am schimbat părerea, şi voi ḑice totdeuna, că activitatea femei nu trebue sĕ iasă din interiorul sfânt al casei. Glasul femei nicăiri nu sună mai dulce şi mai frumos, ca la vatra ei, în mijlocul copiilor ei.

Mie însĕ Dumneḑeu mi-a intins vatra şi mi-a mărit-o. Óre dulcea mea ţéră, cu cetele ei mândre de copii, cu toţi românii dintr'ênsa, nu e pentru mine o vatră mare şi scumpă? (Aplause). Dacă m'am hotărit deci a vorbí, o fac, fiind că sunt la vatra mea, în mijlocul copiilor mei (Aplause). Ce am sĕ ve cetesc astăḑi, nu e decât o poveste, o poveste cu bălauri şi voinici viteji. Dacă vorbind nu ţin fusul în mână, me voi incercá totuşi a tórce un fir lung şi subţire, din care ascultătoriul bine gânditoriu, va puté ţese o pânză trainică şi frumósă.“

* (Distincţiune.) La propunerea ministrului de culte şi instrucţiune publică Maj. Sa a oferit decoraţiunea „crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif“ directorului gimnasiului din Năsĕud, dlui Ioan Ciocan, pentru meritele sale în calitate de director şi pentru meritele câstigate în cestiunea regulărei fondurilor Năsĕudene.

* (Cas de mórte) Cu durere trebue sĕ înregistrăm de astădată perderea unui bun amic al nostru, *George Foica*, cand. de adv., carele prin insuşirile sale nobile, a sciut sĕ şi câstige simpatia, iubirea şi stima tuturora, unde a petrecut ca student şi ca funcţionariu. Suferinţele sale indelungate ne-au silit sĕ ne împăcăm cu idea, că cu o ḑi mai curênd il vom perde din mijlocul nostru, dar durerea nóstră de buni amici remâne nealterată şi prin acésta impregiurare, şi cu adâncă întristare îi punem o lacrimă ferbinte pe cosciugul rece, ḑicênd:

Fiei ţĕrâna uşóră!

Din partea familiei primim următoriul necrolog:

Pĕtrunşi de adênca durere şi întristare aducem la cunoscinţa tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor trecerea din viaţă a mult iubitului soţ, respective tată, fiu, frate, nepot, ginere şi cumnat

GEORGE FOICA,

candidat de advocat şi funcţionariu al institutului de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu,

care în etate de 35 ani, după indelungate şi grele suferinţe, Mercuri în 4/16 Aprile a. c. diminéţa la 7 óre, şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului decedat se vor conduce după ritul bisericei greco orientale, Vineri în 6/18 l. c. după améḑi la 5 óre, dela locuinţa aceluia strada Guşteriţei Nr. 47, la cimiteriul din suburbiul Iosefin spre etern rĕpaus. Fie i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Sibiiu, în 4/16 Aprile, 1890.

Luisa Foica n. *Schopf*, soţie; *George Corneliu*, *Veturia* şi *Valeria*, fii; *Petru Foica*, *Ecaterina Foica* n. *Cosma* părinţi; *Parteniu Cosma*, director esecutiv al institutului de credit şi economii „Albina“, unchiu; vĕd. *Ecaterina Foltuţ* n. *Foica*, *Maria Dan* n. *Foica* surori; *Petru Foica* şi *Ioan Foica*, fraţi; vĕd. *Maria Schopf*, sócră; *Anna Schopf* cumnată; *Iuliu Dan*, administrator protopopesc în Făgăraş cumnat.

* (Inactivarea oficerilor de reservă). Ministeriul de rĕsboiu a emis o ordinaţiune conform căreia se uşuréză în mod esenţial înactivarea oficerilor de reservă. Reflectanţii au a şi trimite cererile pe calea comandei la ministeriu. Părerea şi-o va dá in primul loc comandantul trupelor respective pe basa cunoscinţii personale, a calităţilor sociale şi private ale reflectantului. Reflectantul se va supune mai întâiu mai multe luni la eserciţii practice în serviciul trupei şi apoi la un esamen din obiectele technice speciale.

* (Visita împĕratului Germaniei.) Impĕratul Wilhelm a sosit la Wiesbaden în 11 l. c. n, diminéţa. La améḑi a făcut visită Maj. Sale împĕrătesei şi reginei nóstre Elisabeta la vila Langenbeck; ér séra s'a reîntors în Berlin. La sosire şi la plecare împĕratul a fost viu aclamat de mulţimea poporului. Ḑiarele din Viena şi din Buda-pesta esprimă o vie satisfacţiune în privinţa visitei.

* (Iubileul „Familiei.“) Revista „Familia,“ ce apare în Oradea-mare anunţă că la îndemnul amicilor acestei foi, de dincóce şi de dincolo de Carpaţi, 'şi va sĕrbá iubileul de 25 ani printr'un numĕr festiv, care va eşí la începutul lui Iuniu, când se vor împliní 25 de ani, de când a apărut primul numĕr. Numĕrul festiv va conţiné lucrări scurte de ale scriitorilor români de pretutindenea. Cei ce vor sĕ scrie ceva pentru acel numĕr sĕ-şi trimită lucrările până în 3/15 Maiu.

* (Regimentul de grenadiri ai gardei Francisc Iosif) La 11 Aprile s'au remis într'un mod solen regimentului de grenadiri ai gardei Francisc Iosif legăturile de drapel oferite de şeful onorific al regimentului.

La dejunul corpului oficerilor, la care a luat parte şi împĕratul Wilhelm. Maj. Sa a bĕut în sănĕtatea credinciosului seu aliat şi amic; drapelul, pentru care a avut buna voinţă de a trimite podóbe nóue, va arătá soldaţilor drumul victoriei.

* (Limba grecéscă în gimnasii.) Ministeriul de culte şi instrucţiune publică va înaintá încă în ḑilele acestea dietei un proiect de lege cu privire la instrucţiunea limbei grecesci în gimnasii. După acéstă novelă limba grecă va fi obligată numai pentru cei ce vor intenţioná a se face teologi, filologi şi istorici. Cei ce s'au înscris odată şi au început a studiá limba elină trebue sĕ o urmeze în tot gimnasiul. Acelor, cari nu vor sĕ înveţe grecesce li se vor pune în locul ei desemnul liber şi geometric, dóuĕ óre mai mult literatura naţională şi istoria literaturei grecesci. Dela desemn pot fi dispensaţi, cei ce produc motive.

* (Încuviinţare pentru linii ferate.) Ministeriul de comerciu a incuviinţat adv. Dr. G. Maier construirea unei linii ferate dela staţiunea Jibot până la Cudşir.

* (Cumpĕrare de cai.) Pentru regimentul al 9-lea de husari se vor cumpĕrá cai dela 5—9 ani, cari vor fi de 155—166 centm. inalţi cu preţul mediu de 300 fl. de bucată. Pentru tot calul are a se aduce pasaport. Comisiunea de cumpĕrare va merge afară de alte localităţi: la Deva în 20 l. c. n, la Bistriţa în 24 l. c. n., la Sibiiu în 30, la Sighişóra în 2 Maiu n., la Cohalm în 4; la Braşov în 5 Maiu a. c. n.

* (Averea „Kultur-egyletului). Averea reuniunei de magiarisare din Cluş, conform raportului comitetului de direcţiune, se urcă la 456.108 fl. comitetul a hotărît a mai înfiinţa încă dóuĕ filiale.

* (O scólă francesă.) Precum scrie „Revue de L'orient“ în luna lui Septembre a. c. se va înfiinţá în Bucuresci o nóuă scólă francesă. Dl A. I. Filipescul a consacrat acestei scoli 25,000 franci. Fapta e nobilă, dar dl Filipescul putea sĕ consacre aceea sumă considerabilă spre scopuri românesci!

* (O nouĕ fabrică în Sighişóra.) W. Löw pănḑar şi coloritor în Sighişóra s'a adresat autorităţilor competente pentru a-i în cuviinţá o fabrică de ţĕsut şi colorare. Spre scopul acesta se vor aduce cele mai nouĕ maşinării cari vor fi puse în miscare prin puterea aborului.

* (O rectificare.) Comitetul arangiatoriu al concertului impreunat cu joc, ce s'a dat din partea tinerilor universitari români din Cluş la 20 Februariu st. n. onorându-me şi pe mine din acest incident cu o listă de colectare pentru ajutorarea tinerilor lipsiţi de mijlóce la depunerea esamenelor şi riguróselor, am intreprins o colectă la publicul nostru de aici şi resultatul acestei colecte alăturea cu resultatul altor colecte s'a şi publicat în foile „Gazeta Transilvaniei“ şi „Tribuna“, dar nu spre puţinul meu regret, numele dlui advocat Ioan de Preda de aici, carele a contribuit 2 fl., a rĕmas nepublicat, şi deóre ce rectificarea necesară nici în urma intrevenirei mele la fostul cassariu al comitetului arangiatoriu nu s'a făcut aşa spre a se decliná ori ce consecinţă de bănuélă, incât me privesce pe mine ca colectante, me vĕd necesitat a face insu mi acésta rectificare.

Dr. R. Roşca.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nr. 4, 15 Aprile, 1890 a apărut cu următoriul sumariu: Intemeierea psichologică a actelor elementare ale gândirii în marginile legilor herbartiane de asociare şi reproducere. De Stefan Velovan. — Spicuiri din autori strĕini asupra românilor. De P. Brosteanu. — Reforma cea mai importantă, ce e pe cale de a se introduce în sistemul educaţiunei. De I. Popescu. — Termini de topografiă în limba română. De Dr. Giorgiu Popa. — Beneşul (Poveste din popor.) De Ioan Pop Reteganul. — Dintr'ale economiei (despre albinărit). De Elia Câmpean. — Literatura poporală. Baladă din popor. De G. Sima al lui Ioan. — Partea oficială. Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat şedinţa dela 27 Martiu n. 1890. — Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei de fete a „Asociaţiunei transilvane“ de Parteniu Cosma.

„*Candela*“ Fóie bisericéscă literară Nr. 4 a apărut cu următoriul sumariu: Fondul religionar gr. or. al Bucovinei, substratul, formarea, desvoltarea, administrarea şi starea lui de faţă. — Discurs ţinut în conferinţa păstorală a protopresviterei Cernăuţului în 14/26 Ianuariu 1890. — Cuvêntare la înviarea Domnului. — Cuvênt ţinut de preotul din Iujineţ, Dimitriu Dan, la conferinţa păstorală din Stăuceni la 31 August (12 Septembre) 1889. — Cronică.

Publicaţie.

Têrgul din Maiu

al anului acestuia se începe şi adecă:

têrgul de oi la 23 Aprile,
têrgul de vite mari şi de cai la 29 Aprile,
têrgul slobod de mărfuri la 3 Maiu.

Cu acésta ocasiune se face publicul atent cu deosebire la aceea împrejurare, ca la acest têrg nu e permis nimenuia de a duce nici un fel de vită înainte de ḑilele sus indicate.

La têrg vor fi aduşi mai cu sémă boi mari, albi de rasa unguréscă, apoi vite cornute, soiu de Pinzgau şi cai.

Totdeodată se face publicul atent la păzirea normelor din §-ul 34 al ordinaţiunei despre punerea în pracsă a articulului de lege VII ex 1888, conform cărora nu numai că vor fi opriţi dela têrg toţi aceia, cari vor călcá aceste norme, ci vor trebuí sĕ fie şi pedepsiţi conform acestora.

Sibiiu, în 10 Aprile, 1890.

Direcţiunea poliţiei.

Loterie.

Sâmbătă în 12 Aprile 1890.

Viena:	**17**	**80**	**82**	**5**	**25**
Timişóra:	**17**	**84**	**65**	**86**	**39**

Mercuri în 16 Aprile 1890.

Brünn:	**77**	**30**	**28**	**44**	**17**

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblíoteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovau. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a.

[8] 45—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 37 Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Aprile 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de doue ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 6 Aprile.

De câte ori se apropie ḑilele pentru ținerea sinódelor eparchiale, noi românii gr. ort. din metropolia nóstră avem ḑile de bucurie și de sĕrbătóre.

După multe și grele lupte vedem biserica pusă în favorabila posiție de a-și regulá trebile ei interne, așa după cum află cu cale. Și bucuria nóstră cresce, când vedem din rapórtele, ce le presentéză consistoriile, progresul cel realisăm din an în an.

Rapórtele aceste, cari presentéză în colorile cele adevĕrate starea faptică a instituțiunilor nóstre culturali, ne dau ocasiune sĕ vedem, că sĕ lucră după un plan bine precisat la întărirea bisericei prin ameliorarea scólelor și prin administrarea curată a averilor ei. Și e fapt, că noi cu tóte miseriile, cari le am ereḑit din trecut, cu tóte lipsele, de cari ducem pe tóte terenele, avem de a inregistrá semne imbucurătóre și cu deosebire acolo, unde toți factorii, preoți și mireni sunt pĕtrunși de marea importanță, ce o are biserica în stat și în societatea omenéscă.

Vedem cu bucurie, că numĕrul scólelor cresce, vedem, că invĕțătorii acolo, unde poporul e cu dare de mână aḑi numai sunt considerați de nisce ómeni, cari au întrări libere la pomene, ci ei sunt considerați de adevĕrații crescĕtori ai tinerimei de ómeni cu frumósa misiune de a transplantá în inimile tinerimei acele principii morali, fără de cari omul trăind în lume, nu corĕspunde chemărei sale de om.

Vedem biserici ruinate de vremi grele și de vênturi aspre ridicându se din an în an, vedem o mișcare viuă și un interes pentru biserică chiar și la elementul mirén, care până bine de curênd era dedat a crede, că afacerile bisericei sunt trebi preoțesci și ei au sĕ le reguleze singuri după bunul lor plac.

Vedem, că incep ómenii a vení tot mai mult la convingerea, că biserica este, care ne ocrotesce, ea ajută, unde póte și unde lipsa e simțită, și că ómenii bisericei în mare parte sunt aceia, cari tótă activitatea lor, tótă lucrarea lor, chiar și averea lor o pun în serviciul bisericei ca sĕ dea înainte și sĕ se ridice la rangul cei compete.

Sunt și aparințe triste, vedem și ómeni indiferenți pentru afacerile bisericei, vedem și servitori de puțin folos ai altariului, dar aceste casuri acum mai mult sporadice credem că vor încetá în ḑiua, în care biserica va pune la o parte tóte considerațiunile și va pășí cu tótă rigórea în casuri concrete.

E trist, că acésta picătură de venin trebue sĕ ne conturbe bucuria care o avem în timpul sinódelor, dar în urma urmelor și alții au în mijlocul lor ómeni mai puțin destoinici, și așa nu ne putem mira, dacă la noi nu a pĕtruns încă pretutindenea simțul de a-și împliní datorințele luate asuprași odată cu oficiul. Avem intemeiată speranță, că cu deosebire în posturi cu mai multă responsabilitate, la locuri mai espuse în viitoriu nu se vor aplicá decât puteri probate, ómeni iubitori de muncă, și cari nu au pretensiuni mari pentru ei.

Trecênd preste aceste rele, cari incă mai esistă ici-colea, constatăm cu bucurie, că în biserică domnesce un spirit mai pacinic ca mai anii trecuți, când unii fii ai bisericei își uitaseră, că ei sunt datori a o apĕrá și nu a o calumniá, și spiritul acesta al păcii începe a dá róde imbelșugate.

În cele mai multe parochii se creară din mijlócele proprii fonduri parochiali, cultura clerului cresce și prin vaḑa lui și poporul are un sprigin puternic în preoțime.

Strĕinii, ce e drept, nu se prea bucură de progresul nostru, ei nu pot uitá posiția umilitóre de odinióră a preoților nostri, dar noi nu avem ce sĕ le facem

In acele părți, unde se vor observá scăderi, credem, că succesive se vor indreptá, acolo unde scólele de repetițiune nu se țin, credem că se vor luá mĕsuri ca sĕ se țină, acolo unde concubinatele se sporesc, se vor face pașii necesari sĕ se imputineze și pe acolo, unde procesele divorțiale se inmulțesc, este datoria bisericei ca sĕ pună degetul pe rană ca familia română, familia, care este isvorul fericirei omenesci sĕ nu se sdrucine din temelii.

Este bogat materialul ce ni-l vor dá rapórtele către sinóde, este incă de făcut și de indreptat și noi cu datoria ce ne impune greua chemare de publicisti vom face totul ca sĕ dispară ce e rĕu din sinul bisericei, ca consolidați în lăuntru sĕ impunem în afară, ca intăriți intre noi sĕ privim cu mândrie la fii bisericei nóstre și la poporul nostru drept-credincios.

Sub impresiunea acestora ḑicem deputaților sinodali un: „bine a-ți venit“ și dorim ca resultatele sinódelor eparchiale sĕ fie incoronate de o activitate binecuvêntată pentru biserica nóstră.

Revista politică.

Desbaterile în dieta din Budapesta continuă în mod agitat. Proiectul despre administrarea și regularea fondurilor năsĕudene, a dat ansă părinților patriei ca sĕ se pună pe terenul insinuațiunilor și al spionagiului. Poporul român din părțile năsĕudene e presentat ca un vrășmaș neîmpĕcat ai statului, care trebue trimis la America, ca sĕ-și afle hrană.

Afacerea din Kesckemét, unde sub-locotenentul cont. Csáky a biciuit pe negutățtoriul Beer, a dat ansă la o interpelare. Ministrul a rĕspuns, că va dá deslușiri în acéstă afacere, îndată-ce va căpĕtá informațiunile recerute dela autoritățile competente, cari eruéză acéstă afacere.

Tocmai pe când în dietă se protestéză contra purtărei astorfeliu de indiviḑi și se condamnă astfeliu de procederi, s'a întêmplat în capitala Ungariei, că un oficer, dela regimentul Iellacici, întâlnind un băiat de scólă în vĕrstă de 13 ani, l'a trântit la pământ, i-a dat mai multe pălmi și l'a lovit cu piciorul. Indată s'a adunat în strada Andrássy o mulțime mare de public, carea a protestat printr'un tumult grozav și puțin a rĕmas ca oficeriul, care și-a pus mintea cu un băiat, sĕ cadă lovit de rudă pre cum căḑuse în Kecskemét sublocot. Csáky.

Cestiunea lui Kossuth pare a provocá scisiune și în stânga estremă. Neimpĕcatul Ugron s'a îmblânḑit. El a presentat membrilor partidului independent o scrisóre, în care se încércă ca se convingă pe ortacii sei, că e timpul ca partidul independent sĕ dea uitărei acésta cestiune și sĕ se acomodeze mai mult pe lângă alte cestiuni politice de mai mare însemnătate. Aceste vederi le-a descoperit Ugron și într'una din conferințele, ce le a ținut partidul independent, dar a rĕmas isolat. Conducĕtoriul Irányi a presentat partidului un proiect în acésta cestiune și acel proiect va fi înaintat și dietei.

In Viena s'au reinceput éră-și conferințe între bărbații, cari au fost formulat proiectul pe basele căruia sĕ se facă împĕcarea ceho-germană. Conferințele de acum au sĕ desbată proiectul de lege al guvernului pe basa căruia va resolví definitiv cestiunea. La ele iau parte, afară de delegații din trecut și alte persóne de posiție înaltă și ministrii austriaci. Contrariu scirilor rĕspândite de foile vienese ale partidului german, că s'ar fi ivit neințelegeri și greutăți, conferințele de până acum au decurs în cea mai esemplară ordine și liniste.

Mercuri s'a redeschis parlamentul austriac și s'a început discusiunea bugetară. Legea cu privire la regularea relațiunilor de drept estern a comunității religionare israelite, precum și legea prin care ministrul de iustiție este împuternicit a stabilí un tarif pentru curentarea advocaților a primit sancțiunea preaînaltă și se vor publicá în fóia oficială.

Dieta prusiană încă și-a reinceput activitatea. Actualul cancelar a ținut de oportun, ca înainte de a se trece la ordinea ḑilei sĕ rĕspundă la ova-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Pilde filosofesti de pre limba cea próstă grecéscă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

888. Pentru-ca sĕ ajungi la sĕvêrșirea învĕțăturei, nu se cade sĕ mânânci mult, nici sĕ dormi mult, nici sĕ vorbesci mult.

889. Nici un lucru nu închipuesce mai cu cuviință pre omul ce grăesce multe, decât nóptea cea mare și rece a ernei.

890. Tóte pĕcatele începerea lor o au dela vedere, precum și focul cel mare se aprinde dintr'o scânteie.

891. O carte bună este pretenul cel mai bun, drept aceea te însoțesce de drag cu dênsa, când n'ai vre-un preten, ca sĕ-i încredințezi ale inimii tale, pentru-că acésta nu-ți va vĕdí tainele tale, ci încă-ți mai tălmăcesce și înțelepciunea.

892. Somnul îngrașă trupul, ér mintea cresce cu priveghierea.

893. Cel ce se apucă de lucruri nefolositóre, perde cele ce i-ar fi fost de folos.

894. Trebuesce sĕ aibă nestine minte mai multă și cuvinte mai puțintele, pentru-că omul cel ce vorbesce multe, pururea se socotesce, că are puțină minte.

895. Cĕl ce cere sfat, nu greșesce, ci mai vêrtos lucrurile lui es spre bine.

896. Înțelepciunea cea mare se arată la césul răbdărei.

897. Nu este nimenea atâta de înțelept, cât sĕ nu se afle altul mai înțelept decât dênsul.

898. Cugetă, că vei pricepe.

899. Cuvintele sunt asemenea cu săgețile, ce le îndreptăm la țintă mai nainte până a nu le trage ca sĕ ajungă la semn.

900. Pochta bogăției este o bólă, cerșutul milosteniei este un podvig, și nedobândirea este singură mórtea.

901. Bogățiile se cércă și nu se află, ér sfêrșitul vieții, ce nu-l cercetéză nimenea, se află.

902. N'ar fi fost atâta de greu unui înțelept a frecá cu unghile lui o marmură, sau a mușcá o necovalcă cu dinții lui, sau a se călĕtorí adesea pre mare, sau a merge la un loc depărtat, neavênd mâncare pre cale, cât i se pare cu greu a vedé măcar și de departe obrazul unui om nepedepsit.

903. Cel ce nu se îndestuléză întru cele ce are de ajuns, ca sĕ trăéscă, nu cunósce pre Dumneḑeu, ca sĕ-l cinstéscă.

904. Înțelepciunea și inima mare nu plătesc nimica, dacă norocul ne va părăsí.

905. Norocul vine cu lanțuri în picióre, ér când se duce, le sfăramă tóte cu putere, ce pune, ca sĕ fugă.

906. Nu este mai amar lucru, decât perderea pretenilor.

907. Unde sunt împĕrații, unde sunt ceialalți ómeni, aceia au făcut aceea-și cale, ce și tu faci; tu cel ce cinstesci acéstă lume trecĕtóre; tu, cel ce socotesci norociți pre cei cei ce au făcut ca și tine: ia din lumea acésta ceea ce trebue sĕ iai de nevoie adecă, învață-te sĕ scii, că mórtea este cirta cea mai de pre urmă a vieții tale.

908. Nu grăí cuvinte necinstite, și de auḑi pre alții grăindu-le, ție sĕ-ți fie gândul într'altă parte, și te fă cum că nu auḑi.

909. Lumea se închipuesce cu o casă de óspeți, întru carea găzduesc călĕtorii; drept aceea făr de minte este cela ce nu-și gătesce cele trebuincióse întâia, ca sĕ trécă mai nainte.

910. Nu te lăsa sĕ te înșale lumea, pentru-că tu singur vei fi la vremea morții tale, și când vei vrea sĕ dai rĕspunsul pentru faptele tale.

911. Precum focul se aprinde cu lemnele, așa și vrașba se scornesce cu cuvintele.

912. Sĕ nu te miri de vei vedé pre ómenii cei vrednici la nenorociri, și la defăimări, nici de vei

ţiunile cordiale, ce i-sau făcut, când a întrat în dietă. Cancelariul Caprivi a accentuat mai întâiu, că voesce sĕ stea în cea mai intimă legătură cu deputaţii, căci pentru a puté conduce şi lucrá la opera măréţă, operă ce o a creat antecesoriul seu se recere cea mai mare intimitate între sine şi deputaţi.

Eu cred şi sum convins, că edificiul, care s'a construit sub geniala inspiraţiune şi putere a principelui de Bismarck, edificiul ridicat din iubirea de patrie, este destul de puternic, încât şi dacă lipsesce spriginul mânei sale sĕ resiste furtunilor şi vijeliilor. El ţine de o îngrigire preagraţiósă a proniei, că în momentul retragerei principelui Bismack se află persóna tinĕrului şi vigurosului nostru monarch în deplina sa autoritate atât în lăuntru cât şi în afară şi că acésta persónă este capabilă sĕ umple locul şi lacuna, ce s'a produs prin retragerea fostului cancelariu. Veţi fi cetit vorba împĕratului, că cursul va rĕmâné cel vechiu, eu nu mai am nimic de adaus decât a repetá, că regimul nu intenţionéză a inaugurá o eră nóuă. Ḑace însĕ în natura lucrului, ca pe unele terene sĕ lucrăm în alte direcţiuni, ca în loc de o putere sĕ conlucre la vaḑa şi marea statului mai multe puteri, ca libertatea sĕ se pótă eserciá mai bine ca până acum, ca cugetările mari sĕ se pótă realisá. Contez deci pe spriginul D-vóstră şi d-vóstră se contaţi pe prevenirea mea pentru a putea lucrá cu succes pe calea ce o urmăm.

Catolicismul revoltat.

Episcopatul romano-catolic din Ungaria a ţinut mai deunăḑile o şedinţă sub presidiul primatelui Şimor şi, încât a transpirat până acum în public, obiectul de discusiune ar fi fost ordinaţiunea ministrului de culte, a contelui Csáky dela 26 Februariu a. c. în causa regulărei referinţelor faţă de cei botezaţi de preotul altei confesiuni, dar cari nu aparţin confesiunei preotului botezătoriu.

Obiectul acesta, la aparinţă de mică importanţă, dar în realitate folosit până acum esploatat cu succes cu deosebire din partea catolicilor de a acuirá suflete pe séma bisericei catolice, a stârnit în sinul episcopatului mare nemulţămire şi, după cum se vede, episcopatul catolic nu va cedá bucuros, ci va suferí a ridica mânuşa chiar şi asupra ministrului.

Bisericile catolice au trebuit sĕ sufere din partea bisericei catolice multe nedreptăţi şi umiliri.

Cu ajutoriul aşa numitului „reversal“, catolicii şi-au asigurat la căsătoriile micste totdeuna fii născênḑi din atari căsătorii pe séma lor, şi ori cât de nedréptă a fost cererea acésta a lor, ei au triumfat până bine de curênd, cu tóte că legea din 1868 despre reciprocitatea confesiunilor i-a eschis dela acest favor usurpat de ei de seculi.

Acum vĕḑêndu-se aşa, ḑicênd strîmtoraţi cu reversalele au aflat un alt modru de a-şi înmulţí numĕrul credincioşilor prin botezarea de fii, ai căror părinţi sau nu sunt nici unul de confesiunea romano catolică, sau e numai unul din ei, şi după ce l'au botezat, l'au întrodus în matricule, i-au ţinut în evidenţă, au pretins ca sĕ se créscă în spiritul acelei confesiuni, şi dacă a fost scolariu i-a făcut mari greutăţi în cas de a nu se supune.

Legea positivă în faţă îndărătniciei clerului celui puternic al catolicilor a fost eludată şi casurile provĕḑute în lege şi pedepsele ce sĕ cuprind pentru cei renitenţi nu au fost în stare sĕ-i facă ca sĕ se conformeze dreptăţii.

Contele Csáky deşi catolic, dar în calitate de ministru al unui stat cu principii liberale nu putea decât sĕ-i constringă la observarea legilor ţĕrei prin cunoscuta ordinaţiune şi acésta, ca sĕ se încungiure desele plânsori, ce s'au ridicat din partea celor catolici şi a apendicilor lor, a fraţilor greco-catolici, cari încă urméză acestei pracse cu o încăpăţinare démnă de o causă mai bună.

Sigur, că marea putere, ce o are episcopatul, va încerca pe căile lui ca sĕ-şi retragă ministrul ordinaţiunea şi acésta o deducem din aceea, că numita ordinaţiune nu a fost comunicată clerului de jos, ci s'a amânat cu ea până ce sĕ va pronunţa în causă şi sântul infalibil din Vatican.

Dreptatea însĕ în acest obiect va trebui sĕ triumfeze, şi noi încât cunóscem pe ministrul Csáky de un bărbat resolut nu credem că va reterà, căci prin acésta ar provocá o nemulţămire generală la tóte celelalte confesiuni din patrie.

Scriitoriul acestor rênduri încă a avut un cas, în care femeia greco-orientală avênd o fică, de dragul soţului ei s'a învoit ca sĕ o boteze la gr. catolici, dar la repeţitele-i recercări parochul gr. catolic nici până aḑi nu s'a simţit îndemnat ca sĕ i comunice oficios ḑiua nascerei şi a botezului spre a o induce în matricule. Aşa remănênd lucrul fica pe nesimţite, contra legei şi contra mamei va remâné gr. catolică, şi câte sute şi mii de casuri nu vem de acaste în întréga metropolie.

Noi dedaţi a respectá legile fără frică de pedépsă, dar din bunăcuviinţă, în atari casuri dăm spre imatriculare pe ce l botezat de noi, ei ascunşi la spatele rom. catolicilor 'şi fac capul într'o ureche şi tac tăcerea pescelui. E drept, că acolo atari procederi află premiare, şi fondul pentru propaganda sântei uniri recompeséză ilegalitatea din beneficii, şi în lumea materială de aḑi se vede, că şi preoţii sunt ómeni, cari vênéză atari picături, chiar şi când acele sunt mânjite, lucrul puţin impórtă, una este căsătoria civilă, una căsătoria mestecată cu evrei, aceste nu au întimpinat din capul locului consimţemêntul nostru şi al ómenilor, cari cunosc poporul şi sciu gradul de cultură, în care se află, dar încuragiaţi de aceste succese nu au sĕ crédă, că celelalte biserici din ţéră vor suferí şi pe viitoriu ca sĕ fie umilite şi sĕ li se pescuéscă copii ca din ei mai târḑiu sĕ aibă credincioşi mai mulţi.

Dar nici în interesul statului nu póte fi ca diferitele confesiuni între sine sĕ nu fie egal îndreptăţite, ca una sĕ jignéscă pe ceealaltă în a ei lucrare, ca unii sĕ se sporéscă în contul altora. Aḑi bisericile sunt tóte pĕtrunse de chemarea lor, aḑi fiecare lucră cu puteri încordate pentru ca sĕ dea statului cetăţeni onorabili, aḑi tóte jertfesc pentru scóle, aḑi tóte se însufleţesc pentru ca sĕ aibă crĕdincioşi de valóre şi nu póte pretinde biserica romano-catolică ori alta prerogative fără nici o basă legală şi morală.

Destul au fost până acuma, că ea a fost purtată în braţe şi celelalte ca nisce fii masteri lăsaţi în mâna sorţii şi ţinuta episcopatului este o dovadă vie despre tendinţele clerului romano catolic, tendinţe — am puté ḑice — fără pic de sfiélă imorală, pentru-că *quod unius iusti alterum aequis* nu-şi află la ei nici o considerare. S'au dór voesce episcopatul romano-catolic ca sĕ provóce şi în Ungaria un „Kulturkampf? şi dacă dá, atunci sĕ o facă, dar va trebuí sĕ stea în faţă cu tóte celelalte confesiuni, cari în urmă încă sunt un factor şi tóte la olaltă un factor tot atât de puternic, dacă nu mai puternic ca biserica catolică.

Desvoltarea lucrurilor deci merită a se urmărí cu atenţiunea cuvenită. *I.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Ţara Oltului, 3 Martiu. Sunt acum câte va sĕptĕmâni, când din intêmplare 'mi venì şi mie la mână o broşură din măréţa operă: *„Pro veritate.“* Am asteptat, ca persóne competente sĕ se esprime în acésta cestiune, din care s'a făcut publicitate, şi acésta cu atât mai vĕrtos, cu cât publicul în necunoscinţă completă de causă sub prima impresiune uşor póte fi sedus.

Am asteptat-o acésta în prima linie dela bărbaţii, cari au tóte datele şi documentele în mână, şi cari astfel sunt puşi în posiţiune a cunósce cestiunea.*)

Dacă revin şi sulevez eu acésta cestiune, nu o fac de loc pentru a rectificá broşura, căci aşa cred, că dacă nu ajunge conclusul sinodului archidiecesan din an. tr., se va constatá adevĕrul şi în calea judicială, şi sum convins, că sinodul a purces cât de corect, când a făcut pasul de acusaţiune.

O fac însĕ din simplu motiv, că la publicarea acestei broşuri, s'au comis unele necuviinţe, cari sunt cu totul deprimătóre, şi cari din respect către idealul, la care trebue sĕ ţintim cu toţii, trebuesc reprobate cu tótă tăria.

Atât din broşură cât şi din fóia, în care s'a republicat broşura, se vede intenţiunea de a inegrí biserica cu pĕcate politice şi de ai atribuí ei un „credeu“ politic în inţelesul cuvêntului modern.

Un lucru tendenţios.

Biserica nóstră ca corporaţiune are problema sântă, basată în canóne, cari determină linia de conduită pentru a-şi puté realisá misiunea sfântă, ce o are.

Toţi cei-ce conlucră cu sfinţenie la altariul ei, lucră şi la viitoriul némului nostru, ér cei-ce din rea credinţă se încércă a-i micşorá vaḑa şi autoritatea, lucră şi la ruinarea némului seu.

Abstrăgênd însĕ dela acésta necuviinţă, constat un lucru şi mai de condamnat. Din articlul publicat în „Tribuna“ în acésta causă, se vede apriat, că în sinul bisericei s'a fost întrodus un feliu de spionagiu blăstĕmat, încât ori ce acţiune a consistoriului era urmărită. Nu e mirare deci, că între atari impregiurări se făceau cele mai insultătóre insinuaţiuni la adresa bisericei, tóte făcute cu plan, spre a-i micşorá vaḑa, atât în sus cât şi în jos, şi în special la adresa capului bisericei, care era încărcat cu epitetele, ce numai pe uliţele mahalalelor le mai auḑi.

Sunt regretabile aceste acte şi ele nu pot sĕ emaneze decât dela ómeni, cari sunt „jalusi de cinstea personală“.

Ér jalusia, fie ea chiar pentru „cinstea personală“, este un fenomen psichich bolnăvicios, care te împinge le estravaganţe regretabile.

Omul în stare patologică, folosesce tóte mijlócele, ca sĕ-şi validiteze cel puţin în aparenţă vitalitatea falsă.

Şi ca în viaţa particulariului se observă acest fenomen şi în organismul unei societăţi, în cari sunt grupaţi „ortaci de interese şi de principii“.

Scopul sforţărei este duplu: a se impune şi a se mai susţiné la un nivou în opinia publică, precum şi a isgoní din consciinţa sa plăsmuitele idei, ce-l deprimă.

Succesele însĕ în astfeliu de casuri duréză numai cât timp opinia publică e dusă în eróre şi cât timp se póte cineva folosí de credulitatea publicului.

Olténul.

Reforma cea mai importantă, ce e pe cale de a se întroduce în sistemul educaţiunei.

(Încheere.)

Scăderile din starea culturală a generaţiunilor mai tinere precum şi fructele nesănĕtóse, ce resultă din acele scăderi, arătate în colori atât de vii în citatele de mai înainte, vor fi esistând ele óre şi astăḑi, sau se vor fi făcut cel puţin încercări de a se delăturá? Din parte-ne nu cunóscem nici o reformă, ce s'ar fi întrodus în sistemul educaţiunei cu scop de a se aduce în echilibru cultura inimei cu a minţii. Şi ne temem, că prin o educaţiune unilaterală, calculată de a promová numai desvoltarea intelectului, se continuă şi astăḑi de a se perpetuá „în mod fatal“ deplorabila stare descrisă pe cât de frumos, pe atât şi de dureros în poesia „Epigonii“ de Eminescu, poesie, carea culminéză în sentinţa caracteristică şi mult cuprinḑĕtóre: „voi (bĕtrânii) credeaţi în scrisul vostru, noi (tinerii) nu credem în nimic“!

Spre completare adaugem aci, că asemenea plângeri despre crescerea eronată a tinerimei, cele citate din scriitorii de dincolo de Carpaţi se pot auḑí în tóte ḑilele şi din când în când se pot cetí şi în presa nóstră de dincóce: a se vedé între altele numerii „Luminătoriului“ din Timişóra dela 19 Februariu până în 8 Martiu a. c. Rĕul este prin urmare general şi a început sĕ fie constatat şi la noi din tóte părţile. Rĕmâne numai sĕ vedem, dacă s'a şi aflat vre-un mijloc pentru sanarea lui.

După pedagogia scientifică, pentru a se ridicá nivelul moral“ al tinerimei, sau, vorbind în termini mai generali, pentru a se face, ca deodată cu cultura minţii şi chiar prin acésta sĕ se promoveze şi cultura inimei aceleia, e neîncun-

vedé dregătoriile, că le au nevrednicii; deschide-ţi ochii şi caută cum stelele, fiind nenumĕrate, nu-şi perd nici odinióră nimic din lumina lor, şi cum sĕ învêrtesce ceriul numai pentru ca sĕ ne facă, sĕ vedem uneori lipsirea lunei, alte-ori lipsirea sórelui.

913. Ciocotniţia se asémênă cu o înarmare zugrăvită, pentru căci şutelesce pre om, éră nu-i dă nici un folos.

914. De tăcerea omului rĕu, ca şi de a cânelui rĕu, se cade sĕ te temi mai mult decât de glasul lui.

915. Copii cei neînvĕţaţi turbură slovele scripturii, ér bărbaţii cei nepedepsiţi turbură lucrurile.

916. Chipul împodobesce pre idoli, ér faptele împodobesc pre bărbat.

917. Asemenea este a bé nestine din păhar de aur otravă de mórte, şi a luá sfat dela pretenul cu minte rea.

918. Precum norii zăticnesc sórele a luminá, aşa şi cugetul îl zăticnesc şi-l întunecă pochtele.

919. La ospeţe cel ce nu se îmbată, acela este omul cel dulce, ér la cele bune, celce nu face fără de legi, acela este cel mai ales.

920. Pretini sĕ socotesci pre cei ce fac folos sufletului teu, ér nu trupului teu.

921. Iubesce sĕ ţi se cucerésca mai mult ceia ce au amestecare cu tine, decât sĕ se témă de tine, pentru căci la cucernicie se află dragostea, ér la frică se află ura.

922. Nu este vrăşmaş cela ce face nedreptate ci mai ales cela ce sfătuesce la strêmbătate.

923. Unde sunt legi multe, acolo sunt strêmbătăţi multe.

924. Cel ce are bunătate, are de tóte, ér cel ce are rĕutate, perde şi pre sineşi.

925. Vremea este sfetnicul cel mai bun.

926. Mai mult se folosesce înţeleptul dela cel nebun, decât nebunul dela cel înţelept, pentru-că înţeleptul vede greşalele nebunului, şi se depărtéză de ele, ér nebunul nu urméză lucrurilor celor bune ale înţeleptului.

927. Cel ce se teme, şi sĕ ruşinéză, nu face nici odată strêmbătate.

928. Povara . . . .
. . . .

---

*) Actele sinodului archidiecesan din anul trecut în acésta afacere şi unele publicaţiuni din fóia nóstră sunt destul rĕspuns. Red.

giurat necesar, ca în scólele ce au sĕ dea tinerimei cultură generală, precum sunt scólele primare (poporale) şi cele secundare (medii), sĕ se întroducă şi validíteze în tótă puterea cuvêntului aşa numitul învĕţămênt educativ; acest învĕţămênt fiind singur menit de a ridicá ḑisele scóle la nivelul unor adevĕrate institute de educaţiune, şi a nu le lăsá sĕ rĕmână numai nisce institute de învĕţămênt, cualificate de a promová aprópe esclusiv numai cultura minţii tinerimei.

Multora se póte păré, că învĕţămêntul educativ, despre care dela un timp încóce se aude vorbindu-se şi la noi, nu ar fi nici decum un lucru nou. Dar, că suntem încă departe de al fi apreciat şi numai în teorie după merit, necum sĕ-l fi pus câtuşi de cât şi în practică, despre acésta ne va convinge viitorul. Învĕţămêntul educativ şi în Germania, în patria pedagogiei, abia e întrodus de câteva decenii. El e prin urmare un învĕţămênt al viitoriului, prin care, atât după prospectele, ce pedagogia sciintifică ne deschide asupra lui, cât şi după resultalele, ce le-a dat şi continuă a le dá unde este deja întrodus, are sĕ se opereze reforma cea mai importantă a secolului în sistemul educaţiunei. Fie ca, cel puţin la finea acestui secol, între scólele nóstre încă sĕ nu mai esiste nici una, în care acest învĕţămênt, care este cel mai efectiv mijloc al educaţiunei, sĕ nu fie întrodus şi aplicat cu resultate câtuşi de cât mulţămitóre!

Sĕ sperăm în împlinirea dorinţei acesteia cu atât mai vîrtos, cu cât sciinţa pedagogiei a început şi continuă a-şi revărsa şi între noi tot mai mult şi mai mult raḑele sale binefăcĕtóre, şi de altă parte trebue sĕ credem, că strîmtorarea, în care se află în deosebi scólele nóstre astăḑi, încă se va delătura şi acelea din ḑi în ḑi vor puté lucrá tot cu mai deplin efect întru resolvirea problemei lor culturale.

În numĕrul viitoriu ne vom încercá a arĕta mai de aprópe în ce anume consistă fiinţa învĕţămêntului educativ.

Ioan Popescu.

Convocare.

Adunarea generală de primăvara a subreuniunei învĕţătorilor din protopresbiteratul Mercurei se convócă la Ludoş pe ḑilele de 29 şi 30 Aprile şi 1 Maiu a. c. cu următoriul

Program:

1. Dumінecă în 29 Aprile la 9 óre a. m. participă toţi învĕţătorii „în corpore“ la serviciul divin impreunat cu invocarea duchului sânt; după eşirea din biserică, se intrunesc în şedinţă, cetindu se apelul nominal.
2. Se încasséză tacsele restante şi curente.
3. Stabilirea materialului din religiune pentru cursul I, prelângă indigitări metodice, acomodat după impregiurările învĕţătoriului la o scólă cu un singur invĕţătoriu şi la o scólă cu doi învĕţători, temă lucrată de învĕţătoriul Emanuil Beşa.
4. Tractarea lecţiunei din a dóua carte de lectură de I. Popescu: „Dóue fiare de plug“ de invĕţătoriul I. Branisce.
5. Posiţia învĕţătoriului în societatea omenéscă, disertaţie de invĕţătoriul Ioan Orĕstian.
6. „Istoria lui moş Trochin“ de I. Negruzzi, declamată de invĕţătoriul I. Tróncă.
7. „Geografia şi Istoria“ în cursul IV, temă reprelucrată de învĕţătoriul I. Bendorfean, cu critică de invĕţătoriul N. Dobrota.
8. Materialul de religiune pentru cursul I prelângă indigitări metodice, acomodat după impregiurările învĕţătoriului la o scólă cu trei şi patru invĕţători, temă lucrată de învĕţătoriul Romul Pop.
9. „Care e de preferit omenimei, preotul sau învĕţătoriul“ controversă; partea I susţinută de invĕţătoriul I. Sava, ér partea II de invĕţ. V. Lazar.
10. Teme libere eventual prelegeri practice, cu cari este indatorat a se pregătí fie-care membru în sensul regulamentului.
11. Raportul comitetului pe anul 1889 şi stabilirea bugetului pe anul 1890.
12. Raportul comitetului despre activitatea despărţĕmêntului în periodul espirat de trei ani 1886—-89.
13. Interpelări şi propuneri independente.
14. Reconstituirea despărţĕmêntului pe noul period de trei ani.

La acéstă adunare sunt poftiţi toţi membrii obligaţi şi toţi binevoitorii subreuniunei nóstre, ér domnii directori scolari şi epitropiile parochiali sunt recercate sĕ provadă pe invĕţători, din vreme, cu diurnele şi viaticul cuviincios.

Poiana, din şedinţa comitetului subreuniunei, ţinută la 22 şi 23 Martiu, 1890.

Emanuil Beşa, preşedinte. *Romul Pop*, secretariu.

Varietăţi.

* (Arestarea marelui principe Constantin Costantinovici.) In ḑilele trecute a venit preste România scirea, că marele principe rusesc Constantin Costantinovici a fost arestat din porunca ţarului pentru o poesie revoluţionară. Acésta scire a provocat mare sensaţiune, căci se vede, că nu numai în popor domnesce mare nemulţămire cu actuala stare de lucruri, ci şi chiar în cercurile cele mai înalte, căci Costantinovici este vĕr al actualului ţar. El e de 32 ani şi în timpul din urmă s'a vorbit fórte mult despre dênsul Se făcuse popular nu numai prin scrierile sale, dar şi prin purtările sale cu clasa de jos a poporului. A edat mai multe broşuri de poesii. Intr'una din poesiile sale ḑice, că nu e mândru, că circuléză întrênsul sânge de ţar, ci ar fi mândru, când ar vedé, că cu poesiile sale folosesc poporului.

* (Baronisarea în Ungaria.) Desele acordări de titluri înalte, ce s'au făcut mai ales în timpul din urmă şi în special baronisarea lui Schossberger, făcută deodată cu demisionarea dlui Tisza a îndemnat pe deputatul Meszlényi sĕ facă o interpelare în dietă, întrebând după meritele pe basa cărora ministrul a recomandat corónei ca Schossberger sĕ fie baronisat. Tot odată a întrebat dacă se va face cel puţin de aici înainte o restricţiune în acordarea de orduri şi nobilimi.

*(Favoruri pentru cei obligaţi la serviciul militar.) Ministrul de rĕsboiu în înţelegere cu ambii ministri ai armatei teritoriale face cunoscut printr'o ordinaţiune dela 29 Martiu a. c., că disposiţiunile § 55 al regulamentelor militare, privitoriu la favorisarea tinerilor din consideraţiuni familiare, apoi disposiţiunile § 15 privitoriu la consemnarea obligaţilor la serviciul militar şi la pregătirile de recrutare au a se aplicá şi asupra pretenţiei de favorisare (liberarea dela serviciul present şi trecerea în reserva intregitóre) a unui fiu legitim în favórea mamei sale vĕduvite, dar érăşi măritate.

* (Esposiţiunea de vite din Rĕşinariu.) Conform disposiţiunilor comitetului arangiator esposiţiunea de vite din Rĕşinari nu se va ţiné în 22 Aprile, ci *Luni în 21 Aprile a. c. st. n.* Aducêndu se acésta la cunoscinţă publică se invită toţi amatorii la participare şi în deosebi membrii juriului sunt poftiţi a se întruní în ḑiua esposiţiunei la 10 óre diminéţa în cancelaria primăriei din Rĕşinariu.

Sibiiu, 18 Aprile, 1890.

Presidiul
„Reuniunei române de agricultură.“

* (Comitetul municipal al comit. Sibiiu) In 26 Aprile n. a. c. la 4 óre p. m. va avé loc o adunare generală estraordinară a comitetului municipal al comitatului Sibiiu în sala casei sfatului din Sibiiu. La ordinea ḑilei sunt 76 de obiecte.

* (Asentarea.) In adunarea lunară a comitetului municipal din Deva a anunţat vice-comitele, că asentarea în nóuĕ cercuri a fost nefavorabilă.

* (Mersul trenurilor ferate.) Cu I Iuniu va intrá în vigóre noua ordine pentru mersul trenurilor pe liniile ferate. Un nou tren de persóne va circulá între Budapesta şi Predél.

* (Academie panslavistă.) Din Lemberg se depeşéză, că reuniunea slavă de binefacere din Moscva a presentat guvernului rusesc un proiect pentru înfiinţarea unei academii panslaviste într'un oraş din Rusia sudică.

* („Magyar Állam“ şi naţionalităţile.) Intr'un articol recent „Magyar Állam“ scrie între altele:

„Până acum guvernul unguresc a urmărit faţă cu naţionalităţile preste tot o politică fórte rea. La început a deschis nisuinţelor duşmane statului uşă şi pórtă, a negligat a ocroti şi a lăţí limba magiară; mai târḑiu el érăşi a provocat naţionalităţile. Acéstă provocare însĕ, ţinênd sémă de situaţiunea etnografică a patriei nóstre, este cea mai nenorocită ideă. Prin provocare nici odată nu vom face din locuitorii de alte limbi ai Ungariei cetăţeni alipiţi, fideli ai patriei. Cât timp aceia îşi vĕd ameninţate limba şi naţionalitatea lor, nu se vor alipí sincer de noi.

Ar fi de dorit, ca guvernul sĕ urmeze în fine faţă cu tóte naţionalităţile o politică corectă şi împăciuitóre. Acésta nu eschide recunóscerea posiţiunei de rangul întâiu a limbei unguresci ca limbă a statului, din contră promovéză lăţirea limbei unguresci. O altă întrebare este érăşi, că óre guvernul sĕ rĕspingă şi sĕ pedepséscă ori-ce atac îndreptat în contra limbei magiare şi egemoniei naţionale? Pentru acésta îi stă la disposiţiune destule mijlóce şi căi. Dar volnicia ce se servesce faţă cu naţionalităţile n'a adus încă nici odată şi nicăir róde bune. Puternica Rusia n'a fost în stare cu disposiţiunile ei draconice sĕ facă ruşi nici măcar pe polonii, cari sunt de limbă înrudită cu ea. Ori ce presiune produce contra presiune. Asta am putut-o din destul vedé noi magiarii pe timpul tiraniei absolutismului. Guvernul ar face bine sĕ nu dea ascultare sfaturilor uşuratice ale politicilor cu vederi scurte, ci sĕ aibă inaintea ochilor interesul adĕvĕrat, interesul naţional, care e de asigurat şi pentru viitoriul îndepărtat.

* (Virilisti români.) In comitatul Murĕş-Turda sunt cu totul 12 virilisti români. Representanţi aleşi în municipiu sunt 14 români; la un loc 26 de representanţi români în municipiu. Numĕrul tuturor representanţilor municipali este de 290.

* (Demisiunea bar. Bánffy.) Foile guvernamentale din Budapesta asigură, că bar. Bánffy s'a esprimat către ministrul preşedinte, că indată-ce se va fi terminat şi în dietă regularea cestiunei năsĕudene, va demisioná din postul de comite al comitatului Bistriţa-Năsĕud.

* (Foc.) Un foc violent a isbucnit Joi între 6—7 óre p. m. în strada Gusteriţii, prefăcênd în cenuşă un şopron, 2 grajduri şi mai multe lemne, carne etc. Mulţămită activităţei pompierilor şi energiei soldaţilor şi nebătênd nici vêntul, focul, care se intinsese şi la dóuĕ case din apropiere, s'a putut localisá.

* (Spargere.) În nóptea dintre 16—17 l. c. n. un făptuitor de rele s'a ascuns în curtea, unde se află băcănia lui Wagner (Bugarsky) şi preste nópte intrà înlăuntru prin un ochiu de feréstă, rupse lădiţa cu bani, de unde luà vre-o 55 fl. apoi deschise un scrin, unde aflà érăşi vre o 15 fl.; a încercat şi la cassa Werthaimiană, dar nu i-a succes. Din curte a sărit zidul în grădina la cafeneaua „Lazar“, de unde prin seducerea personalului de serviciu scăpà téfăr. Poliţia e în urma lui.

* (Omor înfiorător.) Un omor cumplit s'a întêmplat în comuna sĕcuéscă Gidfalu din comit. Treiscaune. Un locuitor din aceea comună, T. Lemhényi căpĕtase mania a-şi maltratá nevasta. Venind odată beat acasă se puse şi o bătù până la mórte, făr de nici o causă. Un fecior natural al femeei, vĕḑênd aceea barbarie, trântì pe tatăl seu vitrig la pămênt, şi-l sugrumà cu ajutoriul mumei sale, apoi asvêrlì cadavrul în grajdul cailor. Criminalii sunt prinşi.

* Un întreit omor s'a întêmplat în ḑilele trecute în comuna Dobriţa (com. Caraş Severin). Conducĕtoriul de post de gendarmi Fr. Kocsis a împuscat pe doi gendarmi: Szirmai şi Kormos, apoi pe drăguţa sa şi în fine pe sine. Atentătorul şi doi dintre cei împuscaţi au rĕmas morţi la moment.

„Ardeleana“

institut de credit şi economii în Orĕştie.

După-cum s'a vĕḑut din bilanţul încheeat pe anul al IV-lea de gestiune, publicat în unul din Numerii premergĕtori ai ḑiarului nostru, profitul curat realisat pe acel an este de *13,147 fl. 19 cr.*

Acesta s'a împărtit precum urméză:

1. Pentru interese de 5% după capitalul social (§ 46)		fl. 3,750.—
2. Pentru fondul de reservă (§ 46 lit. a).		fl. 939.71
3. Pentru tantiemă la oficiali (§ 46 lit. b.)		fl. 281.83
4. Pentru scopuri filantropice şi culturale (§ 46 lit. c):		
a) I-a cuotă anuală în scopul creărei unui fond de 2000 fl. pe séma casinei inteliginţei române din Orĕstie şi jur	fl. 200.—	
b) II-a cuotă anuală în scopul creării unui fond de 1000 fl. pe séma protopresbiteratului gr. or. al Orĕstiei . . . . . . -	fl. 100.—	
c) II-a cuotă anuală în scopul creării unui fond de 1000 fl. pe séma protopresbiteratului greco-catolic al Orĕstiei	fl. 100.—	
d) Pentru fondul corului micst din Orĕstie	fl. 50.—	
e) Pentru esposiţia din Orĕstie	fl. 50.—	
f) Pentru pomul de Crăciun din Orĕstie	fl. 52.88	
g) Pentru reuniunea română de înmormêntare din Orĕstie	fl. 25.—	
h) Pentru scóla din com. Bozĕş	fl. 20.—	
i) Pentru scóla din comuna Dêncul mic	fl. 20.—	
j) Pentru scóla din comuna Pischniţi	fl. 20.—	
l) Pentru scóla din comuna Vaideiu	fl. 20.—	fl. 657.88
5. Pentru dividenda de 5% la acţionari		fl. 3.750.—
6. Dotaţiune estraord. la fondul de reservă		fl. 3.500.—
7. Profit transportat în contul anului viitoriu		fl. 267.77
		13,147.19

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Aprile 1890

	Viena	*B.-pesta.*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	337.25	336.75
Renta ung. de hârtie	99.50	99.50
Galbin	5.65	5.60
Napoleon	9.45	9 44

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și streinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acestia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sĕténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu. — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a.

[8] 46—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 38 Sibiiu, Marţi 10/22 Aprile 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvêntarea

Escelenţiei Sale archiepiscopului-metropolit Miron Romanul la deschiderea sesiunei sinodului ordinariu al archidiecesei transilvane, la 8/20 Aprile, 1890.

Préstimaţi domni deputaţi, iubiţi fraţi, iubiţi fii sufletesci!

Ve cer din capul locului bunăvoinţa esperiată în trecut prea de multe ori, şi în special scusele binevoitóre, décă astăḑi voiu fi cât se póte de scurt în vorbirea mea presidială, cu carea am sĕ deschid sinodul ordinariu al archidiecesei nóstre, convocat după normele din statutul nostru organic.

Starea sănĕtăţii mele fórte scăpătate mai ales din tómna anului trecut m'a pus pe îngrigiri de tot serióse; ér cu intrarea timpului de primăvéră, rĕul ce me bântue, s'a potenţat în aşa mĕsură, în cât mai bine ca dóuĕ sĕptĕmâni a trebuit după multe alte intrerumperi sĕ-mi caut recreaţiunea necesară, reducêndu-mi ocupaţiunile oficióse la cele de tot urgente, mai uşóre şi legate aşa ḑicênd de persóna mea.

Chiar şi astăḑi, cu tóte că de dóuĕ ḑile me simt cevaşi mai bine, nu sum încă sigur, că în decursul acestei sesiuni voiu puté conduce în persónă tóte consultările nóstre sinodale; de aceea pentru casul împedacărei mele ve cer încă de acum indulgenţa binevoitóre, presentându-ve totdeodată aici pe noul meu vicariu archiepiscopesc preacuviosul archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, carele ca atare este chemat a me înlocuí la cas de împedecare.

Se înţelege de sine, că între astfel de disposiţiuni sanitare îmi este preste putinţă a reflectá în vorbirea mea presidială la situaţiunea generală a bisericei nóstre naţionale, şi în special a archidiecesei transilvane; cred însĕ, că rapórtele ce se vor presentá din partea consistoriului archidiecesan, se vor estinde la tóte acele momente, care merită atenţiunea sinodului nostru archidiecesan şi întregesc icóna stărei presente a lucrurilor.

Cerêndu-ve deci de nou scusele, pentru că de astădată sum silit a pune în vederea acestui sinod la locul prim neajunsurile mele personale, şi implorând din nou ajutoriul lui Dḑeu la lucrările, care le vom intreprinde pentru binele şi prosperarea sântei nóstre biserici, sesiunea sinodului ordinariu archidiecesan pentru anul curent 1890 o declar de deschisă.

Sibiiu, în 9 Aprile.

Sunt rari ocasiunile, când în parlamentul ţĕrei nóstre se mai face vre o amintire şi de noi, naţionalităţile din patrie.

Era un timp, când între părinţii patriei şedeau ómeni, cari aveau şi inimă şi capacitate ca sĕ ridice cuvêntul intru apărarea intereselor nóstre naţionale, şi pentru espunerea nemulţămirilor nóstre. In chipul acesta neajunsurile dela noi veniau la cunoscinţa lumei, şi se mai scia, că în patria acésta trăesc şi români, cari ar meritá o sórte mai bună ca cea de aḑi.

Şi noi cu óre-care induioşare privim spre esemplu la desbaterile asupra actualului proiect de lege XVIII: din 1879 prin care s'a introdus limba magiară ca studiu obligat în scólele nóstre poporale, cu induioşare privim la acele desbateri, în cari au luat parte în numĕr aşa de frumos deputaţii nostri naţionali fără deosebire de colorit de partidă, şi de atunci sunt numai 10 ani.

Demnitatea şi resoluţiunea, cu care au apărat atunci deputaţii naţionali causa poporului, şi prin ea binele şi adevĕratul interes al patriei au insuflat respect inaintea strĕinilor şi pre noi ne-a oţelit în răbdarea până la timpuri mai puţin grele ca cele de aḑi.

Incetul cu încetul s'au rărit bărbaţii români din parlamentul Ungariei, şi aḑi am ajuns acolo, încât nu se mai află deputaţi români, cari cel puţin când suntem atacaţi şi insultaţi fără nici o cruţare sĕ ridice glasul lor întru apărarea nóstră.

In anii din urmă se mai provoca puţină desbabatere asupra cestiunei naţionalităţilor cu ocasiunea pertractării bugetului presentat de ministrul de culte şi acésta încă o provocá deputatul Ludovic Mocsáry, care ca ungur are curagiu sĕ represente în parlament interesele popórelor din patrie fără deosebire naţionalitatea lor.

In timpul mai recent în 2 cestiuni am fost atăcaţi noi românii fără a se aflá în parlament vre-un român, care sĕ aibă cuvênt pentru apărarea nóstră. Fundaţiunea fericitului Gozsdu a fost una, şi cealaltă regularea pădurilor Năsĕudene. Acestea s'au folosit ca pretecste pentru procurarea de dispută asupra românilor. In prima cestiune nu s'a aflat om, care se ridice cuvênt în interesul adevĕrului, în a doua s'a sculat tot deputatul Mocsáry, şi a respins însinuările de nepatriotism la adresa românilor.

Grozav am căḑut în un deceniu. Ne îngrozim, când vedem unde am ajuns, şi nu odată suntem ispitiţi a crede, că purtăm o mare rĕspundere şi noi pentru sórtea tristă, la care suntem reduşi.

Nu este aicia locul sĕ căutăm întru cât suntem şi noi vinovaţi, că dintre puţinii deputaţi, căţi mai sunt din viţa poporului nostru, pentru-ce nu ridică nici unul glasul pentru popor nici chiar atunci, când sunt provocaţi, nu este nici timpul sĕ o facem acuma, căci tóte 'şi au timpul şi locul lor. Datori suntem însĕ sĕ constatăm acésta tristă realitate, şi sĕ o crestăm ca sĕ nu se dea uitărei. Şi mai suntem datori cu recunoscinţă şi venerabilei figuri, deputatului Mocsáry, care cu resoluţiunea, ce se cuvine unui bărbat 'şi face datorinţa de adevĕrat cetăţén şi deputat prin apărarea adevĕrului şi a dreptăţei, şi spală ruşinea de pe faţa poporului nostru, ruşinea duplă, ce ni-o face insulta strĕinilor, cari ne atacă, şi insulta dela ai nostri cari n'au inimă sĕ ne apere.

Revista politică.

Proiectul pentru regularea cestiunei năsĕudene s'a primit şi în a treia cetire cu mare maioritate de voturi.

Judecând după discusiunea, ce s'a făcut la acel proiect în dieta din Budapesta, între părinţii patriei mai că n'ar esistá diferenţă de colorit politic, deóre-ce atât pentru proiect cât şi contra proiectului au votat deputaţi din tóte nuanţele politice.

Representanţii poporului s'au despărţit cu ocasiunea acésta numai în dóuĕ tabere, una cu guvernul în frunte, care judecă mai calm şi-a pus proiectul pe terenul ce-l adevĕrat de discusiune şi una şovinistă, carea a protestat pentru votarea acestui proiect numai şi numai căci se tractézá de români.

Argumentele acesteia sunt pe cât de înjositóre, pe atât şi de tendenţióse. Aşa Blasiu Orbán, carele a şi murit, a susţinut, că mai bine făcea statul, dacă atari proprietăţi le ar fi împărţit sĕcuilor, cari ii sunt credincioşi, şi nu românilor, cari le folosesc pentru esterminarea elementelor magiare şi sporirea agenţilor provocători ai poporului român. Mai bine era de se colonisá ţinutul Năsĕudului cu sĕcui, mai adause Molnár; ér Csatár, precum am amintit şi în numĕrul trecut, trimite pe românii în America. Mai vehement a fost Beőty, carele de loc nu se póte împăcá, ca tocmai acestor ómeni sĕ li se dea averi, cari în 1848—9 au stat neclintiţi sub stégul monarchului şi au vĕrsat mult sânge al rĕsculaţilor magiari.

Alesul deputat al Caransebeşenilor, dl Ludovic Mocsáry, a ţinut şi acum a şi espune vederile

---

FOIŢA.

Un esilat.

— După contele Leo Tolstoj. —

In oraşul Wladimir trăia un tinĕr comerciant cu numele Ivan Accsijonov, el era proprietariu a lor dóue bolte şi o casă.

Tinĕrul Accsijonov era un om frumos, vial şi cântăreţ bun, nici o petrecere nu se făcea în oraş sĕ nu ia şi el parte, ca tinĕr sau mai bine ḑis ca june, dar avea patima beţiei, el sĕ îmbăta fórte des, şi adese ori făcea negoţ, când era beat; când s'a însurat însĕ a depus jurămênt, că nu va mai bé, şi s'a ţinut de cuvênt, că nu se va mai îmbĕtá decât fórte rar.

Odată în o ḑi de vară voì sĕ plece la têrg în Nishiny-Novgorod, şi când dă sĕ-şi ia ḑiua bună dela familie, i ḑise soţia:

„Ivane sĕ nu pleci la têrg, că eu te am visat rĕu astă nópte.“

„Mi se pare, că ţi témă, că eu me voiu îmbĕtá la têrg.“

Femea îi ḑise:

„Eu ḑeu nu sciu de ce am sĕ me tem, destul că rĕu te am visat, şi anume, tu ai venit dela têrg, şi când ţi ai luat pălăria de pe cap erai alb, adecă cărunt.

Accsijonov începù sĕ rîdă.

„Nu scí tu, că aşa un vis însemnéza noroc, şi vei vedé, că eu o sĕ fac un negoţ bun.“

Şi luându-şi ḑiua bună dela familie plecà.

La calea jumĕtate întêlnì pe un comerciant cunoscut, cu care 'şi luà împreună cuartir preste nópte. De cu séră beură la olaltă thee şi apoi sĕ despărţiră, culcându-se în dóuĕ odăi, ce erau lângă olaltă. Lui Accsijonov nu i plăcù sĕ dórmă mult, şi pe la meḑul nopţii sĕ sculà, şi ca sĕ plece pe rĕcóre poruncì servitoriului sĕ prindă caii, apoi se răfuì cu birtaşul şi plecà mai departe.

Au mers ei un dărab bun, se opriră la un birt, le dă la cai de mâncare, şi se culcà, durmind până cătră améḑi, apoi se sculà, mâncà şi beù theiul lui ca de obiceiu, şi prinse vióra la mână, ḑise o doină de sĕ-l tot asculţi.

O trăsură se oprì înaintea birtului, şi Accsijonov se uità pe feréstră se vadă, că cine e, era un amploiat dela judecătorie cu doi panduri, cari veniră înlăuntru şi-l întrebâ pe Accsijonov, că cine e, şi de unde vine. Accsijonov spune tot, ba îi poftesce sĕ bea thee împreună, dar amploiatul numai încetá cu gura de pe el. Îl întrebà, că unde a petrecut preste nópte, singur a petrecut sau cu un comerciant, şi că vĕḑut a diminéţa pe acel comerciant sau nu? şi că pentru ce a plecat aşa de timpuriu de acolo? Accsijonov se luà de gând de atâtea întrebări şi ḑise:

„Ce me întrebaţi atâta, eu nu sum hoţ nici tâlhariu, eu călĕtoresc în afaceri de ale mele, fiţi buni şi mi daţi pace, ce me iscusiţi atăta?

Amploiatul îi ḑise:

„Eu sum judecătoriul districtului acesta, şi de aceea-ţi pun întrebări, fiind-că comerciantul, cu care ai petrecut astă nópte este omorît. Pandurilor veniţi de-l cercetaţi.

Pandurii veniră şi-l căutară, tóte hainele i le scuturau, şi judecătoriul încă căutà, numai odată scóse judecătoriul din straiţa lui Accsijonov un cuţit şi i ḑise:

„Hei! Domnule, al cui este cuţitul acesta?

„Accsijonov a vĕḑut bine, că cuţitul s'a scos din traista lui, şi începù a tremurá de frică.

„Cum vine de cuţitul acesta e plin de sânge?“

Accsijonov voì sĕ rĕspundă, dar i sĕ îndoí limba de frică.

„Eu . . . . eu nu . . sciu — eu, eu cuţitul nu . . . nu este al meu . , . .“

Judecătoriul nu mai putù asteptá:

„Diminéţa s'a aflat comerciantul mort în pat, afară de tine nu a putut face nime acésta faptă, căci tóte porţile au fost încuiate, şi numai tu ai sale mai înalte și a pune cestiunea culturală la adevĕratul stadiu, ce-i compete. Dênsul a combătut espunerile antevorbitorilor și în genere procederea, ce se urméză cu naționalitățile nemagiare și în privința culturală. Limba maternă, unică, care póte ridicá instrucțiunea adevĕrată și carea e garantată în legea din 1868 a devenit tot mai strimtorită, statul nu s'a îngrijit de fel ca nemagiarii sĕ se pótă cultivá în limba lor, *din contră și unde pe banii lor proprii au vrut sĕ-și ridice scoli superióre, pre-cum a fost la Arad și Caransebeș, au fost și sunt și adi împedecați din partea ministrului de instrucțiune.*

Cu succes a vorbit ministrul de finanță Wekerle, care a arĕtat cât beneficiază statul prin acésta regulare și tot cu așa mare succes a purtat polemia ministrul de iustiție Szilágyi contra contelui Apponyi.

Vorbirea conducĕtoriului cehilor tineri Gregr, carea n'a produs efectul asteptat în Boemia, s'a recompensat prin învingerea, ce o a raportat din nou cehii tineri la alegerea de deputat în Iugbuzlau. Foile cehilor tineri, amenință, că acum a sosit vremea, ca cehii bĕtrâni sĕ și depună mandatele, deóre ce țéra nu mai vrea sĕ scie de ei. Cehii bĕtrâni au avut tóte aparatele ca sĕ facă sĕ rĕușască, și mai sus de tóte cercul acesta a fost totdeuna representat prin un deputat din partidul cehilor bĕtrâni. Foile partidului Rieger vor sĕ slăbéscă resultatul acestei isbândi cu motive căutate în pĕcatele cehilor tineri. Se asigură, că la acésta isbândă a cehilor tineri a contribuit mult și ordinațiunea ministrului de instrucțiune Gautsch, cu privire la scólele medii, ordinațiune, care a provocat pe cehi la protestări.

Unirea liberalilor naționali și liberalilor desidenți, făcêndu-se după tóte formele, comitetul central s'a îngrigit ca sĕ se țină în mai multe părți ale României conferințe publice. Totdeodată comitetul partidei liberal-naționale a adresat țĕrei și un apel. Apelul conține atacuri grave contra guvernului, accentuând, că acesta a ajuns la putere contra voinței țĕrei și caută scut esistinței sale tot pe acea-și cale. De aceea alegerile liberale, garantate prin constituțiune s'au restrins și s'au inlocuit prin sistemul candidaturilor oficiale, prin cari instituțiunile liberale și democratice se nimicesc. Activitatea nefavorabilă a regimului se estinde însĕ și asupra intereselor economice ale țĕrei. Industria, ce era în crescere se jertfesce, dovadă convențiunea de comerciu cu Sêrbia, convențiunea, cu privire la scutirea marcelor de fabrică, neaplicarea legei industriale și intențiunea de a lăsá strĕinilor favorul institutelor de credit naționale. Chiar și situațiunea financiară e nefavorabilă, fiind bugetul regulat numai într'o formă fictivă, contractându-se nóuĕ împrumuturi la 200 milióne și intenționând a pune pe țéră dări nóuĕ. Intre subscriitorii apelului se află cele mai remarcabile persóne: frații Ioan și Dimitrie Bratianu, Cogălnicean, Fleva, Ionescu etc.

In casa de jos a Angliei Sir Fergusson a declarat, că ministrul afacerilor strĕine al Portugaliei, a dat din nou asigurarea, că n'are nici o cunoscință oficială despre o espediție portugeză pe rîul Schire și în teritoriile englese. Autoritățile portugeze nu vor permite nici o acțiune contrară înțelegerei anglo-portugeze și Anglia se va nisuí éră-și a nu dá ansă la bănueli ori provocări.

Sinodul archiediecesan.

Ședința 1, ținută la 8/20 Aprile, 1890.

Duminecă imediat după terminarea s liturgii și invocarea Spiritului sânt, deputații sinodali întrunindu se în sala cea mare a seminariului „Andreian“, în scurt timp a sosit și Escel. Sa I P. S. Domn archiepiscop și metropolit, și prin cuvêntarea de deschidere ce o publicăm în fruntea fóiei, declarând sesiunea ordinară a sinodului archidiecesan pe anul 1890 de deschisă, presidiul invită pentru ducerea agendelor notariali în mod interimal pe deputații: R. Furdui și I. Dan din cler; M. Voilean, D. David, Dr. I. Mețian și Dr. R. Rosca mireni.

Constatându-se, că membrii sinodali sunt presenți preste numĕrul, ce se recere pentru de a se aduce concluse în merit, presidiul impărtășind, că în locurile de deputați devenite vacante in decursul anului 1889 și anumit în cercul I al Sibiiului și în cercul XX al Făgărașului, consistoriul a dispus alegeri nóue, înainte de a se purcede la alte agende invită pe deputații alesi sĕ-și presenteze credenționalele, la care invitare deputații M. Lazar și G. Moian 'și presentéza credenționalele.

La ordinea dilei se pune alegerea biroului definitiv și a comisiunilor provĕdute în § 9 din regulamentul afacerilor interne, și pentru efeptuirea combinărilor necesare, ședința se suspinde pe câteva minute.

Redeschidêndu-se ședința, la propunerea presidiului se aleg în birou deputații:

Din cler: protopresbiterul Teodor Herman și presbiterul Iuliu Dan, ér dintre mireni: Mateiu Voilean, Dr. Ioan Mețian, Dr. Remus Rosca și Dr. Petru Span, dintre cari presidiul denumesce de notariu general pe Mateiu Voilean.

Tot la propunerea presidiului se aleg în conformitate cu pracsa din trecut 6 comisiuni permanente:

I. *In comisiunea verificătóre.*

Ioan Papiu, Avram Pĕcurariu, Dr. Nicolau Olariu, Ioan Turcu, Dr. Ioan Mihu și Pompiliu Pipoș.

II. *In comisiunea organisătóre.*

Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan Hannia, Nicolau Cristea, Eliă Măcellariu, Parteniu Cosma, Gerasim Candrea, Iosif Pușcariu, Dr. Ioan Mihu și Dr. Absolon Todea.

III. In comisiunea bisericéscă.

Ioan Petric, Ioan Papiu, Galacteon Șagău, Ambrosiu Bêrsan, Nicolau Strĕvoiu, Georgiu Moldovan, Niculau Cosma, Daniil David și Simeon Dragomir.

IV. In comisiunea scolară.

Zacharia Boiu, Ioan Popescu Vasiliu Damian, Alecsiu Olariu, Ioan Turcu, Dimitrie Lăcătuș, Ioachim Fulea, Dr. Liviu Lemenyi și Georgiu Moian.

V. In comisiunea finanțiară:

Nicanor Frateșiu, Ioan Droc, Avram Pĕcurariu, Samoil Pop, Iosif Orbonaș, Michail Cirlea, Ioan Turcu, Dr. Nicolau Olariu și Dr. Liviu Lemenyi.

VI. In comisiunea petiționară.

Moise Lazar, Romul Furdui, Ambrosiu Bêrsan, Zacharia Tătar, Pompiliu Pipoș și Victor Tordoșan.

Presidiul presentéză următórele cereri de concediu:

a) a deputatului Dr. Aurel Brote pe 7 dile, din causa unor afaceri oficióse neamânavere;

b) a deputatului Alesandru Danciu pentru întréga sesiune, din causă de morb;

c) a deputatului Dr. Ioan Moga pentru întréga sesiune, din causă de morb;

d) a deputatului Simeon Damian pe timp nedeterminat, din causa unor împregiurări grave familiare;

e) a deputatului Diamandi Manole pentru întréga sesiune, fiind împedecat a participá la sinod;

f) a deputatului Octavian Sorescu pentru întréga sesiune, din cause grave familiare. — Concediile cerute se dau.

Presidiul presentéză următórele esibite:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan din ședința plenară de datul 21 Martiu a. c. Nr. 2144 Plen.

b) raportul consistorial din ședința plenară dela 6 Novembre 1889 Nr. 7333 Plen., prin care se promovéză rugarea oficialului consistorial Victor Tordoșian pentru un adaus personal de 100 fl. la salariul seu;

c) raportul consistorial din ședința plenară dela 6 Novembre 1889 Nr. 6432 Plen. prin care se promovéză rugarea protopresbiterului Teodor Herman din Deș, pentru un ajutoriu permanent anual de 200 fl. din fondul Rudolfin;

d) raportul consistorial din ședința plenară dela 6 Novembre 1889 Nr. 5328 Plen. în causa timpului de când sĕ se compute dreptul la cuincuenale a profesorului seminarial Georgiu Dima;

e) raportul consistorial din ședința plenară dela 5 Februariu a. c. Nr. 4800 Plen. din 1889 în causa sistărei ajutoriului de 105 fl. usat de reposatul protopresbiter Vasiliu Roșescu; și

f) raportul consistorial din ședința plenară dela 5 Februariu a. c. Nr. 202 Plen. în causa cererei prof. seminarial Dimitriu Cunțan, pentru de a i se dá 25 fl. la lună pentru vipt, ce-i compete ca spiritual. — Se predau comisiunei organisătóre.

Presidiul presentéză:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan ca senat strîns bisericesc din 22 Martiu a. c. Nr. 2174 B;

b) raportul consistorial din 23 Maiu 1889 Nr. 3769 B. prin care se promovéză spre admitere în institutul nostru seminarial pedagogic teologic, manualul: „Cântări bisericesci“ pe note compus de prof. seminarial Dimitriu Cunțan; și

c) rugarea parochului Svetoniu Petroviciu din Sân-Nicolaul mare pentru recâstigarea patronatului oriental. — Se predau comisiunei bisericesci.

Presidiul presentéză:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan ca senat scolariu din 15 Martiu a. c. Nr. 2019 Scol.

b) raportul consistorial din 10 August 1889 Nr. 4724 Scol. în causa fondului de pensiune învĕțătoresc;

c) raportul consistorial din 8 Februariu a. c. Nr. 893 Scol. prin care se comunică spre admitere ca manual în scólele poporale „Istoria Ungariei“ în legătură cu istoria universală de Silvestru Moldovan;

d) raportul consistorial din 1 Martiu a. c. Nr. 1498 Scol. prin care se comunica spre admitere ca manual în scólele secundare și preparandii: „Carte de cetire magiară“ acomodată la formele tractate în gramatica limbei magiare de Dr. Ioan Crișian și Nicolau Putnoky;

e) raportul consistorial din 7 Septembre 1889 Nr. 3103 Scol. prin care se comunică spre admitere ca manual în scólele poporala „Istoria patriei și elemente din Istoria universală“ de Ioan Dariu. — Se predau comisiunei scolare.

Presidiul presentéză:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc din 23 Martiu a c. Nr. 2177 Epit.

b) raportul consistorial din 5 Martiu a. c. Nr. 1699 Plen. pentru a se zidí o casă nóuă în locul caselor din strada Cisnădiei Nr. 7 și strada Ernei Nr. 26 și 28.

c) raportul consistorial din 23 Martiu a. c. Nr. 2136 Epitr. prin care se transpun rațiociniile fondurilor și fundațiunilor archidiecesane pe anul 1889

d) raportul consistorial din 23 Martiu a. c. Nr. 2178 Epit. prin care se transpune bugetul consistoriului archidiecesan pe anul 1891; și

e) raportul consistorial din 7 Aprile a. c. Nr. 2166 Epit. despre starea proceselor fondurilor și fundațiunilor archidiecesane.

Anunțându-se ședința procsimă pe mâne la 12 óre, ședința se închee la 1 óră d. m.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Budapesta, 6/18 Aprile 1890. Desbaterile din parlamentul țĕrei cu privire la pădurile fostilor grănițeri din Năsĕud și jur sunt fórte semnificative.

Ele ne arată în coloritul cel mai viu sentimentul public unguresc și ne pun în posițiune de a fi în clar cu aceea, ce putem noi asteptá dela stăpâ-

---

fost în cârciuma aceea. Cuțitul s'a aflat la tine, afară de aceea și fața ta te dă de gol.

Spune drept cum l'ai omorît, și de câte parale l'ai despoiat?

Accsijonov se jurà, că nu este el făptuitoriul, că el după-ce a beut thee împreună nu l'a mai vĕdut că el nu are alți bani decât numai ale lui opt mii de ruble, și că cuțitul nu este al lui.

Incepù a oftá sĕrmannl Accsijonov și tremura de frică ca și un vinovat.

Judecătoriul poruncì pandurilor sĕ-l lege. Acestia î-l legară cu lanțul ca pe un tâlhariu și-l puseră în căruță, bietul Accsijonov plângea de ți era mai mare mila a te uitá la el.

Parale, tot ce a avut la el ia luat și l'au adus în orașul din apropiere în temniță.

Ca se scie ce feliu de om e el, întrebară in orașul Wladimir de Accsijonov. Toți comercianții acelui oraș îl sciură de un om harnic, bun de petreceri și de omenie.

Judecătoriul însĕ susținù, că el ar fi omorit pe acel comerciant, și că l'ar fi despoiat de 20,000 de ruble.

Femea lui Accsijonov nu-și putù închipuí ce s'a întêmplat cu el, era tare neliniscită. Copii lui erau încă mici, ba unul era la pept încă, nici nu putea merge. Ea 'și luà copii și plecà cu ei în orașul acela unde era Accsijonov închis.

Mai întâiu nu ia conces sĕ intre la el, însè după multe rugări totu-și s'a trimis un pandur, ca sĕ o conducă la bărbat. Când și-a vĕdut ea bărbatul îmbrăcat în haine ca robii și legat cu lanțul, cădù leșinată la pământ și numai după un târdiu se sculà, se duse lângă el și începù ai spune una și alta de pe acasă, și l întrebà, că ce au făcut de l'au adus aici, el ii spuse tot și ea dise:

„Acum ce sĕ facem“?

El dise: trebue sĕ te rogi de țaru, eu nu mi pot mâncá dilele aici fiind nevinovat.

Femea ii spuse, că a înaintat deja o rugare, dar până acuma nu scie nimica. Accsijonov plecà capul și nu dise nimica.

Nu înzădar ți am dis eu, aduți numai bine aminte, că te-am visat cărunt și acum étă esti cărunt de nĕcasuri, cât de bine era sĕ fi ascultat tu atunci de mine, apoi netezindu-i pĕrul ii dise:

„Ivane dragă, spune muerei tale adevĕrul, nu cum va ai făcut acéstă crimă?“

Accsijonov dice:

Incă și tu? Și coperindu-și ochii cu mâna plânse amar. Apoi venì pandurul și spuse muerei sĕ se ducă. Accsijonov și luà ultimul adio dela familie.

(Va urmă.)

nitorii de aḑi cu curentul ce domnesce până în cercurile cele mai de sus.

Se pune la o parte obiectul, despre care se tractéză, şi se scóte la ivélă cestiunea naţionalităţilor, se uită, că năsĕudenii au cumpĕrat în un timp o proprietate, când statul unguresc era aprópe de bancrot şi când nu scia ministrul de finanţe de unde se asigureze lefele amploiaţilor, şi se uită, că pentru acele proprietăţi fostii grăniţeri au făcut mari servicii tronului şi patriei şi că acele proprietăţi numai de facto nu erau la 1872 ale năsĕudenitor, dar basaţi pe acte de donaţiune vechi, ei ţineau cu mai mult drept la ele, ca familia Kemény şi chiar ca şi erariul, mai târḑiu representat prin ministrul de finanţe unguresc.

Năsĕudenii, ca toţi românii de pace, deşí au cumpĕrat cu bani aceea proprietate s'au invoit sĕ dea şi familiei Kemény o sumă frumuşică de peste 300,000 fl., numai cât au voit ca sĕ vadă cestiunea odată regulată şi trecută prin parlament. Ómeni, ca Orbán Balás nu pot fi, se înţelege de sine, nepreocupaţi şi unicul om, care a dovedit că mai are simţ de dreptate pentru naţionalităţi a fost dl Ludovic Mocsáry, care în parlament ca in scrierile sale, emancipat de sub curentul bolnăvicios de aḑi a pledat pentru causa dréptă a năsĕudenilor.

Dar nici nu ar fi vorbă tocmai de cele 42 comune, vorba e de sĕrmanul gimnasiu românesc.

Acest institut cultural este un spine în ochii şovinismului unguresc. Dacă românii nu ar folosì o parte din venitele pădurilor pentru acel gimnasiu, discuţiunea nu ar fi atât de inverşunată, ea ar rĕmâné póte în cadrele obiectivităţii, dar tocmai că i dată posibilitatea de a asigurá viéţa şi esistinţa durabilă a unui institut cultural românesc, tocmai de aceea vĕd ómenii pericul pentru statul unguresc.

Sĕrman stat, pe slabe base ar trebuí sĕ stea, dacă nisce tineri crescuţi românesce, dar în spirit conciliant şi uman i pot insuflá temere.

Cum? Airea statul face tot posibilul ca sĕ ridice scóle medii şi alte stabilimente culturali pentru cetăţenii sei, şi la noi tocmai statul şi legislativa lui sĕ vină şi sĕ nimicéscă un atare insitut, acésta ar fi pe cât de ridicul pe atât de periculos lucru. Ridicul, pentru-că statul ca un concept juridic şi moral s'ar abate dela calea dreptăţii şi a moralităţii de dragul unor fantasmagoriei, ce au intrat în nisce capete sĕci, că adecă românii cu cultură nu sunt totdeodată şi cetăţeni buni ai statului, ér periculos ar fi, pentru-că o mulţime de tineri în loc de a li se dá posibilitatea de a se adăpá din isvorul cel nesecat al sciinţelor, ar fi puşi în adins la sapă şi la imblăcii, şi acestia venind cu timpul şi ei ómeni mari, ar trebuí sĕ blasteme pe cei ce i-au impedecat în cursul desvoltării lor normale şi i-a făcut, din ómeni ce puteau devení prin sciinţă şi cultură, ómeni cari sĕ-şi câstige numai cu pălmile pânea de tóte ḑilele.

Acésta politică nefericită ar putea avé urmări fórte triste.

Nu e de ajuns, că grăniţerilor din Caraş Severin li se denégă posibilitatea de a înfiinţá un gimnasiu din mijlócele lor; nu e destul de trist, că românii din Arad şi jur nu şi pot infiinţá un gimnasiu din causa pedecilor, ce le pune guvernul, ar trebuí sĕ mai vină şi legislativa sĕ sancţioneze prin votul ei o mĕsură în adevĕr barbară, de a se mai dá o lovitură şi acelui gimnasiu, care e cercetat mai cu sémă de fii grăniţerilor, cari dela Maria Teresia incóce până bine de curênd vara au lăsat familia şi au luat pusca în spate, ér pe timpurile rĕsbóelor crunte totdeuna au stat cu pepturile lor deschise în faţa duşmanilor patriei, mulţi din ei şi-au lăsat capul în bătălii, ca fii lor sĕ rĕmână orfani şi fără nici un sprijin.

Acum ar veni la rêndul seu mulţămita, recompensa pentru atari mari servicii, şi dacă ar merge lucrurile după dorinţele unor mari naţionalisti de ai fraţilor magiari, ar rĕmâné o pată négră pre parlamentul unguresc, care nu s'ar sterge cât ar mai trăí picior de român prin valea Someşului şi prin munţii Rodnei.

Partea preponderantă a poporului magiar se vede, că tot nu e atât de órbă, ca sĕ nu vadă, că prin o atare pornire s'ar provocá poporul românesc în modul cel mai brusc şi făţiş.

Şi e semnificativ, că ministrul iustiţiei trebue sĕ şi pună în cumpănă tótă valórea sa de iurist şi de bărbat de stat, ca sĕ potoléscă mania de a ne sórbe pe români în o lingură de apă. Şi noi ḑicem, că bine face, căci Ungaria nu e tocmai aşa de consolidată în atară şi inlăuntru ca sĕ pótă suportá uşor şi fără sguduire desastrul moral, ce ar veni în moment, ce s'ar lăsá sedusă de veleităţile şovinismului magiar pus acolo ca se decreteze de nulă un act făcut la 1872 cu aprobarea ministrului de interne, de iustiţie, de finanţe, şi care act de 18 ani incóce prin aprobarea bugetului totdeuna a fost tacendo privit de un act legal.

Întreg poporul românesc dela Tisa până la Carpaţi ar trebuí sĕ-şi pérdă tótă speranţa în dreptatea magiară în moment ce s'ar fi decretat prin votul parlamentului respingerea unui proect de lege care nu are nici în clin nici în mânecă nimica cu cele petrecute la 1848—49, nici cu faptele lui Urban, care vine a le judecá istoria nepreocupată, ci curat numai cu regularea dreptului de proprietate intre erariu ca vênḑĕtoriu şi între cele 42 comune românesci ca cumpĕrătóre, ne pare bine, că parlamentul ungar nu s'a compromis în o cestiune de drept, ci a acceptat aceea ce era dator sĕ o facă în interesul vaḑei Ungariei mai mult ca în interesul Năsĕudenilor! *B.*

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, despre activitatea sa în şedinţe plenare în decursul anului 1889.

Nr. 2144 Plen.

Preavenerabil sinod archidiecesan!

I. A. Numĕrul esibitelor consistoriale a fost în decursul anului 1889 preste tot de 8977
faţă de anul 1888 cu 7407
se arată o crescere a nrului esibitelor de . 1570 piese.

Din numĕrul acesta total au fost în referată:

1. La asesorul, acum vicariu archiepiscopesc, archimandrit Dr. Ilarion Puscariu:

a) plenare	165
b) bisericesci	72
c) scolare	162
la olaltă	399

2. La asesorul protosincel Nicanor Frateşiu:

epitropesci	231

3. La asesorul protopresbiter Zacharia Boiu:

a) plenare	110
b) bisericesci	981
c) scolare	367
la olaltă	1458

4. La asesorul protopresbiter Moise Lazar:

a) plenare	5
b) bisericesci	597
c) epitropesci	388
la olaltă	990

5. La asesorul protopresbiter Nicolau Cristea:

bisericesci	611

6. La asesorul Gerasim Candrea:

a) plenare	267
b) bisericesci	5
c) scolare	2
d) epitropesci	2018
la olaltă	2292

7. La asesorul Mateiu Voileanu:

scolare	2598

8. La secretariul protosincel Nicanor Frateşiu:

a) presidiale	314
b) plenare	21
c) bisericesci	48
d) scolare	14
e) epitropesci	1
la olaltă	398

B. Şedinţe consistoriale s'au ţinut în decursul anului 1889 preste tot 153, şi anume:

	ordinare	estraordinare	
a) plenare	12	3	15
b) bisericesci	40	2	42
c) scolare	41	6	47
d) epitropesci	40	9	49
cu totul	133	20	153

C. Restanţe au fost la 31 Decembre 1889 la asesorii referenţi:

1.	Zacharia Boiu	14 numeri
2.	Moise Lazar	9 „
3.	Nicolau Cristea	21 „
4.	Gerasim Candrea	222 „

dintre cari 212 numeri raţiocinii.

II. În urma trecerii din viéţă a Preasânţiei Sale, episcopului eparchiei Caransebeşului Ioan Popasu, întêmplate la 5/17 Februariu 1889, despre care s'a făcut notificare Preaveneratului sinod archidiecesan din anul espirat, a urmat la 26 Martiu 1889, sub conducerea metropolitului, alegerea noului episcop; şi căḑênd alegerea sinodului eparchial din Caransebeş asupra archimandritului vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, acela, după urmata prea înaltă întărire a alegerei, s'a chirotonit la 11/23 Iuniu 1889, şi la 12/24 Iuniu al aceluia-şi an a eşit din legăturile oficiale, în cari s'a aflat până aci ca membru şi funcţionariu superior al archidiecesei.

Ér în legătură cu acésta, asesorul consistorial ordinar în senatul bisericesc Dr. Ilarion Puscariu, între marginile disposiţiunilor statutului organic, a fost numit din partea archiepiscopului vicariu archiepiscopesc, şi acésta s'a notificat consistoriului în şedinţa plenară a aceluia dela 12/24 Iuniu 1889, cu care ḑi noul vicariu a şi întrat în nóua sa funcţiune şi demnitate.

Mai departe, conform autorisărei, ce i-se dă prin conclusul sinodal dela 23 Aprile (5 Maiu) 1889 Nr. prot. 136, consistoriul tot în şedinţa acésta dela 12/24 Iuniu 1889 prin conclusul seu Nr. 4196 a însărcinat cu purtarea agendelor unui asesor referent în gremiul consistorial până la sinodul procsim, carele este cel de faţă, pe secretariul consistorial, protosincelul Nicanor Frateşiu, pe lângă emolumentele normale. Ér întregirea definitivă a acestui post aparţine agendelor Preavenerabilului sinod.

În fine archiepiscopul, în urma conclusului consistorial provocat mai sus, a instituit în mod provisor de secretariu consistorial pe Dr. Remus Roşca.

III. Pentru alegerile de deputaţi sinodali în locul deputatului clerical din cercul Sibiiu, actualului episcop al Caransebeşului, P. S. S. Nicolau Popea, şi în locul decedatului deputat mirén al cercului Făgăraşului Ilariu Duvlea, s'a făcut la timp provisiunea de lipsă, şi actele electorale respective se vor depune pe lângă esibite separate pe masa Preaven. sinod.

Tot la acest loc amintim, că asupra alegerei de deputat clerical în cercul Giógiu, conform hotărîrilor sinodale respective, s'au dispus cele de lipsă, dar până la moment încă n'a întrat actul investigaţional.

IV. Din viéţa clerului archidiecesan avem mai departe a face notificare despre trecerea din viéţă a protopresbiterului tractului Murĕş-Oşorheiului Parteniu Trombiţaş de Bethlen, întêmplată la 23 Aprile 1889. Pentru protopresbiteratul devenit vacant s'au luat inmediat disposiţiunile de lipsă, relative le administrarea lui provisoriă.

V. Tot asemenea, fiind vacante încă de mai nainte protopresbiteratele: Sibiiu, Braşov, Făgăraş, Mediaş, Unguraş, Cluş şi Abrud, consistoriul a luat mĕsurile de lipsă pentru întregirea lor; şi acésta acum cu atât mai vêrtos, cu cât congresul nostru naţional-bisericesc dela 1888, întru desvoltarea ulterióră a vieţii nóstre bisericesci, a adus şi în afacerea alegerilor de protopresbiteri unele disposiţiuni, cari consistoriul la luarea mĕsurilor pe amintite le avea deja în vedere. Pe basa acestora a şi urmat pe la începutul anului curent alegerea şi denumirea de protopresbiter în tractul Sibiiului. De asemenea este pusă la cale alegerea şi la Făgăraş, Unguraş şi Cluş; dela Abrud, Mediaş şi Mureş-Oşorheiu se ascéptă asternerea concursului, ér la Braşov I. este publicat deja concursul.

În fine este a se amintí încă la acest loc alegerea de protopresbiter în tractul *Sighişórei*, unde alegerea în sinodul protopresbiteral s'a făcut încă la anul 1886, însĕ denumirea n'a urmat încă din causă, că în contra celui ce a întrunit maioritatea voturilor, s'au ridicát unele bănueli din partea organelor statului, pre care consistoriul nu le-a putut trece cu vederea; este însĕ în prospect, că lămuririle, care încă lipsesc, vor urmá în curênd, şi consistoriul va veni în posiţiune de a se pronunţá în afacerea alegerii de protopresbiteri pentru acest tract.

VI. Organele bisericesci din parochii şi protopresbiterate, cu unele escepţiuni, au funcţionat în mod normal. Sinódele protopresbiterale, deşi în general numai cu greutate şi la multe locuri numai după repeţite convocări s'au putut adunà, totuşi s'au întrunit şi au resolvit agendele lor; numai dela Turda, Têrnava superióră şi Cetatea de pétra lipsesc încă protocólele şi respective rapórtele despre întrunirea sinódelor protopresbiterale, dar în urma ursorielor date se astéptă şi de acolo.

VII. Ajutórele destinate pentru bisericile din archidiecesă, şi anume din fondul bisericilor, conform normelor în vigóre, la propunerea senatului bisericesc, s'au votat în plenul consistorial. Conspectul bisericilor împărtăşite se alătură acestui raport sub *A*).

VIII. Din fondul scolar eparchial, conform bugetului au fost a se distribuí ca ajutóre la scóle şi învĕţători suma de 1200 fl. Votarea acestor ajutóre, la propunerea senatului scolar, s'a făcut ca şi la ajutórele pentru biserici, în plenul consistorial. Conspectul celor împărtăşiţi se aclude aici sub *B*).

IX. Din fondul Rudolfin, conform destinaţiunei lui, se împărtăşesce cu ajutóre clerul archidiecesan, parte prin acuirarea de câte ceva pămênt drept porţiune canonică prin comunele mai sĕrace, parte prin acordarea de ajutóre mannale în numerariu pe la preoţi. După conclusele sinodale din anii precedenţi de aici sunt a se împărtăşi în prima linie oficiele protopresbiterale pentru susţinerea cancielarielor lor, ér dintre preoţii din parochii a se considerá cu deosebire catecheţii. Având în vedere acestea, consistoriul plenar a votat suma disponibilă de 7000 fl., la propunerea senatelor bisericesc şi scolar, în modul, ce-l arată conspectul aclus aici sub *C*).

X. În fine ajutórele din fondaţiunea Andronic, destinată pentru spriginirea meseriaşilor români greco-orientali din Transilvania, s'au votat, pe basa concursului publicat la finea anului 1889, la începutul anului 1890, în modul următoriu:

a) la sodali, cari sunt în condiţiuni de a se face mĕestri, 9 inşi, à 100 fl.	900 fl.
b) la sodali eliberaţi în decursul anului 1889, 6 inşi à 30 fl.	130 fl.
c) la învĕţăcei de meserii, 35 inşi à 30 fl.	1050 fl.
cu totul	2130 fl.,

fiind suma restantă până la cele 5000 fl., provĕḑută în buget, legată prin ajutóre continuative, acordate în anii anteriori la învĕţăcei.

Conspectul celor împărtăşiţi, pe lângă arĕtarea felului meserielor şi a celorlalte date de lipsă, se alătură sub *D*).

XI. Referitoriu la ajutoriul dela stat al bisericei nóstre, afacerea se află tot în stadiul cunoscut Preavenerabilului sinod din rapórtele anterióre, neobvenind în causă nici un incident nou.

XII. Lucrările preparative pentru zidirea unui nou seminariu se află încă tot în stadiul studiărei, fiind însărcinate dóue comisiuni consistoriale deoparte cu căutarea terenului corĕspunḑĕtoriu şi cu planurile ulterióre de zidire, ér de altă parte cu revisiunea regulamentului seminarial dela anul 1877.

XIII. De asemenea este obiect de studiu afacerea fondului de pensiune archidiecesan, şi consistoriul nu va lipsí a face la timpul seu Preavenerabilului sinod propunerile sale în acest obiect complicat.

XIV. Ca de încheiare observăm, că pe lângă tóte greutăţile timpului present, afacerile preste tot au avut un curs liniscit şi normal, şi că asupra întroducerei lucrului de mână în seminariu, precum şi asupra unor cereri de sistemisări de ajutóre şi de îmbunătăţiri ş. a., urméză din plen rapórte separate.

Varietăţi.

* (Serviciu divin). Dumineca cu ocasiunea deschiderei sinodului archidiecesan în biserica din cetate s'a ţinut serviciu divin festiv, sĕvêrşit prin Escelenţia Sa I. P. S D archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuvioşiile lor: Dr. Ilarion Puscariu archimandrit şi vicariu archi-

episcopesc; Nicanor Frateşiu, protosincel ases. consist.; Zacharia Boiu, protopresbiter ases. consist.; Galacteon Şagău, protopresbiter; Ioan Ghibu, protopresbiter prof. sem.; Dr. Ioan Crişan, protodiacon prof. sem. şi Ioan Popovici, diacon.

* (Dela Curte) Archiducesa Maria Valeria a sosit din Wiesbaden la Postdam unde a cercetat pe mătuşa Sa contesa Trani. Când împĕratul german venia înaintea trupelor de pe câmpul de eserciţiu archiducesa 'l salută cordial din ferĕstra vilei „Hohenzollern“. Archiducesa visită şi pe pĕrechia imperială germană.

* (Croaţii şi ministrul Szapáry.) Numĕroşii deputaţi croaţi, cari se află în Budapesta s'au presentat la ministrul preşedinte. In numele lor vorbí Bucotinovici, dând espresiune fidelităţii şi respectului, ce-l au cătră ministru. Ministrul şi-a esprimat bucuria pentru presentarea deputaţilor în corpore. Dênsul nu numai se va nisuí a susţiné bunele relaţiuni pe calea legei, ci crede, că în urma împregiurărilor favorabile va mărí buna înţelegere reciprocă între Ungaria şi Croaţia.

* (Impĕratal Wilhem şi Iules Simon.) Impĕratul german Wilhelm a surprins în ḑilele trecute pe savantul frances Iules Simon, trimiţĕndu-i o colecţiune de composiţiune musicală. Impĕratul i-a adresat tot deodată şi o scrisóre în care îl rógă sĕ-i primĕscă aceea colecţiune şi în care îl asigură de admiraţiunea, ce i-o a provocat lucrările acestui savant.

* Serbările junilor în Braşov s'au sĕvêrşit şi în anul acesta, precum scrie „Gaz. Trans.“ după străvechiul obiceiu, favorisate fiind de un timp de tot frumos. Duminecă, ḑiua învierii Domnului, au jucat junii în Prund, Luni în grădina lui Ţimĕn şi în Prund, ér Miercuri a fost imposantul conduct dela locul numit între Pietri. In Gróver au defilat junii înaintea numĕrosului public din oraş şi din afară în cântecile musicei militare. Inaintea dlui general Pokay s'a oprit fie-care rênd de juni şi conducĕtorii lor, vătafii, au rostit câte o scurtă vorbire. In numele junilor tineri a vorbit vătaful George Lupşan, în al junilor bĕtrâni vătaful Vasilie Ardelean, în al junilor curcani vătaful Ioan Stinghe şi în numele junilor albi vătaful George Davidescu. Toţi au urat traiu îndelungat Majestăţii Sale monarchului, dlui general Pokay, armatei, popórelor monarchiei şi publicului, care i-a întêmpinat. Joi au mers junii sub pólele Têmpei şi au jucat apoi în Prund, Vineri éră̆şi în Prund.

* (Procesul maiorului Paniţa). Curtea marţială, care va judecá pe maiorul Paniţa şi pe complicii lui va fi compusă de dl colonel Nicolaeff, de dl locot col. Lubomirsky şi de dl maior Petroff. Dl colonel Nicolaeff va presidá curtea. Desbaterile vor vor fi publice. Maiorul Paniţa a ales până acum ca apĕrători pe dl Grecoff, un advocat din Sofia. Pe lângă dl Grecoff, se crede că maiorul Paniţa va fi apĕrat şi de dl Stoiloff fost ministru. Ḑiua judecării procesului nu e ficsată încă. Corespondenţii ḑiarelor vienese şi germane încep a sosí la Sofia pentru a asistá la acest proces.

* (Linia ferată Braşov-Zernesti.) Representanţa comunală a Braşovului a primit în şedinţa de Joi contractul încheiat cu întreprinḑĕtorii pentru construirea unei căi ferate dela Zernesti la Braşov până în Treiscaune.

* (Producţiunea sodalilor din Braşov.) Luni, a dóua ḑi de Pasci, 2/14 Aprile a. c. s'a dat în sala hotelului Nr. 1 o producţiune musicală-teatrală împreunată cu danţ. De astădată producţiunea a reuşit mai bine ca în alţi ani. Publicul a arĕtat un deosebit interes de rêndul acesta faţă cu sodalii, şi luând parte la producţiune în numĕr fórte mare.

* (Persecuţiuni în Bănat.) Contra reuniunilor de cântări române şi sêrbe şi mai vêrtos contra corurilor de plugari s'au început în Bănat adevĕrate persecuţiuni, sub pretecst, că nutresc spirit „anti naţional“ şi sunt periculóse statului. In Iava sa pus lăcat la uşa scólei prin un ordin al ppretorului suprem, pentru că corul s'a deprins în cântările bisericesci.

* (Cursuri de oficeri.) Cursurile pentru oficerii la glótă, atâta pentru cei dela infanterie, cât şi dela cavalerie, precum a declarat în dieta ministrul Fejéváry se vor începe cu ḑiua de 17 Iuniu şi vor durá trei sĕptĕmâni.

* (Nou tren accelerat.) Dela I Iuliu va intrá în vigóre ordinaţiunea ministrului de comunicaţiune prin care se introduce un al treilea tren accelerat între Budapesta şi Arad.

* (Emigrări.) Finanţii din vama Oituzului au pus mâna pe 16 sĕcui care voiau sĕ trécă şi sĕ-şi afle de lucru în România. Nici unul dintre ei n'aveau paşapórte.

* (Intórcerea magiarilor în patrie.) Vĕḑênd guvernul emigrările în mase, voesce cu tot preţul sĕ readucă în patrie pe magiarii, cari au dorinţa sĕ se mai întórcă. Spre scopul acesta ministrul de comerciu a început preparativele ca sĕ le înlesnĕscă reîntórcerea cu tóte mijlócele posibile.

* (Congresul de medicină.) Congresul de medicină, ce s'a ţinut în ḑilele acestea în Viena şi-a încheeat desbaterile importante. Preşedintele, cosisl. Nothnagel l'a închis prin o vorbire pĕtrunḑĕtóre. Viitoriul congres se va ţiné la Wiesbaden.

* (Tóca mântuită) Baterea tócei în postul mare a stelor Pasci e obicinuită la crestinii nostri ca o datină confesională. In multe locuri se află stăpânitori cu urechi prea simţitóre şi-şi iau îndrăsnélă a oprí baterea tócei, pe cale poliţială. Nu în mai mic loc decât chiar în Lugoş, cu regularea magistratului, voinicul căpitan de poliţie Knal Ráczy oprì baterea tócei, publicând încă în 1889 cu doba în tot oraşul, că cine va cutezá a bate tóca va fi pedepsit. Tóca amuţì în tot oraşul, afară de ocolul dlui adv. Coriolan Bredicean, a cărui băeţi bătură tóca fără întrerupere în tot postul. Urmarea fù, că căpitanul de poliţie hotărì o pedépsă de 5 fl. v. a. pentru numitul d. advocat. Vice-comitele întărí pedépsa, dar mai înţeleptul ministru sub nr. 768 cassă ambele hotărîri, şi motivele apelaţiunei: că poliţia nu are drept a se amestecá în datinile religiose-confesionale, şi că fără statut comunal sau comitatens, sau fără lege ori ordinaţiune ministerială opriri de asemenea natură şi pedepsiri nu sunt admise. Acum éră resună Lugoşul în sĕrile de primăvéră de sunetul tócei; scrie „Luminătoriul“.

Loterie.

Sâmbătă în 19 Aprile 1890.

Buda: 44 56 31 64 76

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Aprile 1890

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	332.—	331.25
Renta ung. de hârtie	99.20	99.10
Galbin	5.63	5.60
Napoleon	9.45	9.43

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Haţeg	Homorod-Cohalm	Cluş	Murĕş-Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕştie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş-Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş-Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul-sĕcuesc.	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 şi mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ba cagagiu.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 39 Sibiiu, Joi 12/24 Aprile 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 11 Aprile.

In Europa întrégă domnesce o panică generală față de ¢iua de prima Maiu, ce se apropie.

Lucrătorii din orașele mai mari au hotărit ca în aceea ¢i sě nu lucre, ci sě se intrunéscă în meetinguri și în adunări ca sě protestezee solemn contra stapânilor lor. Aparința acésta nelinistesce mult pre guvern ca și pre capitalisti, și cine ar fi omul, care se pótă prevedé, că nu cumva ¢iua de prima Maiu, care altă dată era sěrbătorită ca o ¢i de veselie la reinvierea naturei, sě devină acum cu litere roșii scrisă în călendariul anului acestuia.

Poliția din capitala Ungariei, din capitala Austriei și din celelalte capitale și orașe mai mari va avé deci de lucru și cine scie dacă ea se va dovedí destul de tare, ca sě înfrâneze eventualele escese, ce s'ar iví.

Și cumcă se vor iví escese, despre acésta nu ne indoim.

Miliónele de brațe muncitóre în Europa sunt aservite capitalului și după munca lor grea și osteniciósă de 12 óre la ¢i și mai mult, abia au pânea de tóte ¢ilele.

Lucrătorii locuesc în spelunci, unde nu întră nici aer, nici lumină, érna tremură de frig, și în fața acestor stări de lucruri ei nu pot fi indiferenți de sórtea lor.

Incercările de a se pune în grevă nu au dus la resultate practice, ci din contră au sporit miseria și sěrăcia, deci comitetul central al lucrătorilor din Paris au dat signalul ca pe prima Maiu sě se facă pretutindenea demonstrațiuni și proteste solemne contra lucrului mai mult ca opt óre la ¢i. Dacă lucrătorii vor rěmâné în marginile acelui program, nu se scie, căci de regulă din scântei micuțe sě nasce foc grozav și devastătoriu. Aici nu avem de a face cu nisce aparințe locale și sporadice, ci cu o clasă de ómeni, cari se vede, că sunt organisați, și cari lucră după un plan bine cugetat la imbunătățirea sorții lor. Și până la un punct óre-care nu e nimene în lume, afară de capitalisti, care sě nu recunóscă indreptățitele lor cereri.

Omul trebue sě tráéscă de acolo, de unde lucră, și de acolo sě se și foloséscă. Impěratul Germaniei s'a pus în fruntea miscărilor socialistice și ce au promis alții până acum că vor face în favorul lucrătorilor, el e hotărit ca sě o pună la cale.

Numai cât tare ne temem, că adunați în masse mai mari, miscați de vorbiri fulminante și provocătóre sě nu iasă din ogașa cea bună și sě se lase răpiți ici-colea de impresiunea momentului la fapte nesocotite. In acest cas conflictul între lucrători și puterea statului este inevitabil. Rěmâne numai ca nu cumva statul sě fie invins, fie aici, fie airea, și incuragiați de succesele de airea sě se pună tótă clasa muncitóre în ferbere și miscare, căci atunci baionetele statului nu vor fi de ajuns ca sě-i opréscă dela lucrarea lor înverșunată. Noi aici nu avem tocmai mare grózá, căci Ungaria ca țéră mai mult agricolă nu are lucrători de fabrici, ci mai mult lucrători de pămênt, și lucrătorii de pămênt, țeranii sunt cu mult mai răbdurii și mai linisciți ca și cei ce nu au ce perde, ca cei ce nu au alt ceva decât ce e pe ei.

Poporul român în totalitatea lui este fórte înțelept și nici nu avem de a face apel la el, ca sě se rețină de a face causă comună cu cei ce voesc rěsturnarea ordinei sociale, dar tocmai căci acest popor e atât de prudent și atât de supus legilor și adict tronului, nu e bine ca sě i se pună nici lui pacienta la probă prin měsuri nesocotite, căci prin měsuri nesocotite, prin acte brutale și neomenesci se póte provocá și în sinul lui nemulțămire generală și un popor nemulțămit, un popor șicanat, un popor dus la marginea desperațiunei, ușor se lasă răpit și el de fapte nesocotite.

S'au făcut multe rele în trecut, s'au pus la cale multe nedreptăți față de poporul nostru și ca el sě pótă fi un stêlp puternic al statului, nu e bine ca sě se clatine în credința lui cea veche de a țîné morțiș la vatra străbună. Noi nu ne numěrăm între aceia, cari ¢ic „ubi bene, ibi patria", noi suntem mosteni pe acest pămênt și ca mosteni voim se fim tractați și atunci noi vom fi cei dintâiu, cari vom formá falanga cea mai puternică contra socialismului celui periculos cu tótă sěrăcia nóstră. E rêndul la stat ca în direcțiune sănětósă sě lucre și sě nu se lase răpit de veleitățile șovinismului jidano magiar.

Revista politică.

Dieta din Budapesta a primit fără nici o modificare proiectul presentat de ministrul honve¢imei bar. Fejérváry cu privire la lărgirea academiei ludoviciene și pentru clădirea depositului central de montură. Oposiția, atât din stênga estremă, cât și cea moderată a mers de astădată cu guvernul.

Dieta s'a ocupat și cu un proiect de lege cu privire la renitența, ce se dovedesce mereu cu ocasiunea convocărei soldaților la deprinperile de arme. Deputatul Thót a folosit acésta ocasiune pentru-ca sě înterpeleze, în privința trăgěnării proiectului de reformă a procedurei criminale, provocând pe ministru sě i deslușască causele acelei trăgěnări. Ministrul de iustiție, Desideriu Szilágyi, a reflectat înmediat, că la ocuparea postului seu n'a aflat gata nici o carte cu privire la legea criminală militară și nu s'au fost început nici barem a se face pertractări în acésta cestiune. Dênsul nu cunósce nici o trăgěnare, ci adevěrata causă este, că formarea unui astfeliu de proiect recere mult timp și mari greutăți, condiționând formarea lui dela cinci ministri, respective ministerii separate. In cât se atinge de dênsul, promite, că va finalisá și acésta cestiune cu cunoscință perfectă de causă și ca dovadă, că dênsul a lucrat mult, póte aduce împregiurarea, că elaboratul seu l'a asternut ministrului honve¢imei, bar. Fejérváry.

In aplausele casei deputaților a presentat ministrul de culte și instrucțiune publică proiectul, seu cu privire la limba grecéscă. Ministrul este hotărît a stăruí ca proiectul sě se voteze fără modificări.

În parlamentul austriac, desbaterea generală a bugetului, care s'a și primit, a dat ansă la dóuě vorbiri fulminante, cari lămuresc din destul situațiunea internă a părții Cislaitane.

Una e vorbirea ministrului de finanță Dunajewsky, și alta a conducětoriului oposițiunei germane, Plener. Ministrul de finanță s'a esprimat cu privire la împěcarea, ce s'a făcut între cehi și germani, ca asupra unei împregiurări oportune, ce nu s'a mai putut amêná, cu tóte că dênsul nu privesce în acésta un act care sě dureze o mie de ani. Guvernul nu puté trece cu vederea, ca atâtea puteri probate sě rěmână pasive și sě nu conlucre la fortificarea și întărirea statului, chiar și când germanii n'ar voí sě ia parte la o conlucrare comună. Lucrarea, ce o sěvêrșesc diferitele popóre e cu mult mai intensivă și mai duraveră ca a germanilor singuri și acésta s'a dovedit în mai multe rênduri și s'a dovedit chiar în decurs de 6 ani, că guvernul a domnit și fără conlucrarea germanilor. Se bucură însě când germanii se întrec în patriotism, deóre ce trăim în astfeliu de timpuri, încât sě recer cele mai cordiale referințe între diferitele popóre. Austria trebue sě păzéscă pacea și sě aspireze la pace.

Conducětoriul oposițiunei Plener a vě¢ut jignită autoritatea poporului german și a declarat, că în fața espunerilor ministrului de finanță dênsului nu i rěmâne altceva decât a declará, că oposițiunea va rěmâné tot aceea, ce a fost și va observá atitudinea din trecut. —

Bună impresiune a făcut asupra maiorității vorbirea dep. din Bucovina Lupul, care și-a esprimat dorința pentru conlucrea armonică a diferitelor națiuni.

FOIȚA.

Un esilat.

— După contele Leo Tolstoj. —

(Urmare.)

După plecarea femeiei sale, s'a pus Accsijonov pe gânduri, ii venì în minte, că și femeea lui este în credință, că el ar fi comis omorul și și ¢ise:

„Afară de D-¢eu nu póte nimenea cunosce adevěrul, numai pe el 'l pot luá de mărturie, și numai dela el pot cere ertare. De atunci el numai făcù nici o rugare, și-a perdut tótă nădejdea și se rugà numai lui D¢eu.

Judecătoria l'a osândit la bătae cu nuele și la muncă ¢ilnică, acésta sentință s'a și aprobat și i-s'a comunicat.

Mai întâiu l'au bătut cu un biciu de nuele, de s'a facut tot sânge, după-ce s'a vindecat, a fost dus în Siberia la muncă.

Dóuě-¢eci și șase de ani petrecù el în temniță, a încăruntit tot, barba i-a crescut mare, dar rar, și el a slăbit de numai pelea pe óse i-a rěmas, mergea încet, vorbia fórte puțin, și nu rîdea nici odată, ci în continuu se ruga lui D¢eu.

In temniță invěțà el meseritul, și din câstig și a cumpěrat o biblie, în care totdeuna, după-ce 'și isprăvia lucrul cetea, în ¢ile de sěrbători cânta în biserică, încă și acum avé o vóce plăcută.

Superiorii lui 'l iubiau pentru purtare, ér soții lui 'l stimau și-l numiau „moșule" și „omul lui Dumne¢eu".

Când aveau osândiții sě înainteze vre-o rugare la superiori tot prin el o făceau, sau dacă se născea vre-o céртă, el era împăciuitoriul.

Despre familia lui el numai au¢ise nimic, nu scia că mai este cineva în viéță sau nu.

Odată sau adus osindiți noi în Siberia. Séra s'au adunat cei vechi în jurul lor, și începură la povești, între multe altele se întrebară, că pentru ce sunt aduși aici.

Accsijonov ședea supěrat pe o bancă mai îndepărtată și asculta la povestile lor. Unul dintre cei de curênd aduși era un om frumos, înalt și robust, deși era aprópe de 60 ani, acesta spuse pentru ce e adus aici.

Pentru mai nimica tótă fraților sum eu adus aici, în un drum, ce am avut al face cu marfă, era un dél și eu neputênd suí cu caii mei, am prins încă doi cai, ce păsceau în apropierea acelui drum, și stăpânul cailor m'a dat în judecată, ¢icênd; că eu am furat caii, de și voiam a le dá drumul după ce voiu fi suit dealul acela, almintrenea mai sunt și altele la mijloc, pentru cari a-și fi trebuit adus de mult aici, acelea nu vi le spun până nu ne vom cunósce mai bine, și dacă chiar nu puteți asceptá, apoi vě spun drept, că eu am mai fost odată aici dar după scurtă vreme m'a eliberat.

„De unde ești"? 'l întrebà unul din osândiți.

„Eu sunt orășan din Wladimir, me numesc Makar, însě ómenii îmi ¢ic Semjonovits".

Accsijonov ridicá capul și ¢ise:

„Au¢i frate Semjonovits, nu ai au¢it tu prin Wladimir de un comerciante cu numele Accsijonov, nu mai scii nimic despre aceea familie mai trăesce cineva?"

„Cum sě nu aud! sunt nesce ómeni cu stare, numai capul, adecă tata e în Siberia; acela încă mi se pare, că e un pěcătos ca noi. „Și tu moșule spune mi pentru ce fapte esti adus aici?".

Accsijonov nu vorbí bucuros despre něcasul lui, el oftà și ¢ise:

Pentru pěcatele mele mi mânânc ¢ilele aici în temniță, acum împlinesc deja al 26-lea an.

Makar Semjonovits întrebà:

„Pentru cari pěcate?"

Accsijonov i rěspunde:

„Așa a fost sě fie".

(Va urmá.)

Preşedintele republicei francese, Carnot a întreprins o călĕtorie prin sudul Franciei şi cu acésta ocasiune a fost obiectul unor ovaţiuni grandióse, nunumai din partea supuşilor sei, ci şi din a statelor vecine. Marina spaniolă a salutat pe preşedintele Franciei ca pe tatăl a mai multor fice, care se îngrijesce ca sĕ domnéscă dragostea frăţéscă între ele. Nu mai puţin impunĕtóre au fost manifestaţiunile făcute de marina italiană. Amiralul Lovera a remis preşedintelui frances o scrisóre autografă a regelui Umbert. Lovera a fost acreditat în calitate de trimis estra ordinar, ca sĕ salute pre preşedintele republicei. Carnot l'a primit într'un mod solemn. La manifesaţiunile, ce s'a făcut, Carnot a rĕspuns, că guvernul republicei francese apreţiază demersul curtenrilor poporului Italiei ca o dovadă de simţĕ-mintele italiene faţă de Francia. El a esprimat satisfacţiunea sa pentru presenţa escadrei italienesci în apele francese.

Raport special.

despre desbaterile sinodale.

Pentru-ca publicul nostru cetitoriu posibil sĕ fie pus în posiţiune de a fi în curent cu desbaterile sinodale în reasumat vom indigitá obiectele pertractate.

In şedinţa a III-a s'a mai pertractat:

a) raportul consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc;

b) cererea cancelistului consist. de clasa I, V. Tordoşan pentru un adaus de 100 fl. la salariul seu;

c) raportul consistoriului referitoriu la cererea prot. T. Herman din Deş pentru un ajutoriu permanent de 200 fl.;

d) raportul consistoriului referitoriu la cererea adm. prot. Tuliu Roşescu din Cluş pentru de a i se încuviinţá şi dênsului ajutoriul de 105 fl. usat de fostul prot. V. Roşescu;

e) raportul consistoriului în privinţa timpului, de când sĕ i se compute prof. sem. G. Dima dreptul la cuincuenale; şi

f) raportul consistoriului referitoriu la cererea spiritualului sem. D. Cunţan pentru de a i se dá 25 fl. la lună pentru viptul ce i compete.

Şedinţa a IV-a ţinută la 11/23 Aprile a. c

In acésta şedinţă s'a pertractat:

a) raportul consistoriului archidiecesan ca senat scolariu despre activitatea sa în decursul anului 1889;

b) raportul consistorial despre aprobarea cărţii prof. sem. D. Cunţan, „Cântările bisericesci“ întocmite pe note: şi

c) rugarea parochului Sfetoniu Petroviciu, pentru recâstigarea patronatului oriental.

Sinodul archiediecesan.

Şedinţa a II-a, ţinută la 9/21 Aprile, 1890.

După autenticarea protocolului se presentéză esibitele;

a) cererea deputatului Ioan cav. de Puscariu pentrn un concediu pe 5 ḑile, ce se dă.

b) raportul consistoriului archidiecesan dto 7 Aprile a. c. Nr. 2097 privitoriu la cererea comunei bisericesci Felţa de a i se ertá 1000 fl. din imprumutul de 5000 fl. din fondul Rudolfin, comunicată consistoriului spre darea de informaţiune prin conclusul sinodal Nr. 133 din sesiunea anului trecut;

c) raportul consistoriului archidiecesan dto 7 Aprile a. c. Nr. 4452/1889 privitoriu la revisiunea raţiociniilor tipografiei archidiecesane. — Se predau comisiunei financiare.

La ordinea ḑilei se pune apoi referada comisiunei verificătóre, şi deputaţii aleşi M. Lazar şi G. Moian se verifică.

Cu acestea şedinţa se închee.

Şedinţa a III-a, ţinută la 10/22 Aprile, 1890.

Fiind Escel. Sa I. P. S. D. archiepicop şi metropolit impedecat prin morb de a participá la şedinţă, presidiul l'a dus Preacuvioşia Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Il. Puşcariu, şi după autenticarea protocolului şi presentarea:

a) a rugărei deputatului M. Cirlea pentru concediu pe întréga durată a sesiunei, ce sĕ dă; se presentéză esibitele:

a) raportul consistoriului archidiecesan dto. 22 Martiu 1890. Nr. 2173 Scol. referitoriu la întroducerea lucrului de mână în seminariu. — Se predă comisiunei scolare;

c) cererea bisericei nóstre din Balomir, ppresb. Orĕştiei, pentru un ajutoriu.

d) cererea comitetului parochial din parochia Sĕcalul de Pădure pentru un ajutoriu de 200 fl.

e) cererea învĕţătoriului dela scóla nóstră din Balomir, Ioan Balomiri pentru un ajutoriu. — Se predau comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei organisătóre, care prin raportorul Dr. I. Mihu referéză asupra raportului general al consistoriului archidiecesan despre activitatea sa în decursul anului 1889 în şedinţe plenare, ce l'am publicat în Nr. precedent, şi la propunerea comisiunei, partea raportului despre Nrul esibitelor întrate la consistoriu şi împărţirea acestora între referenţi, despre numĕrul şedinţelor consistoriale s'a luat spre scire;

Partea raportului despre instituirile făcute în sinul consistoriului în urma alegerei fostului archim. vicariu archiep. Nicolau Popea ales de episcop al diecesei Caransebeşului la propunerea comisiunei denumirea Preacuv. Sale dlui Dr. Ilarion Puscariu de vicariu archiepiscopesc, se ia cu plăcere spre sciinţă, ér alegerea unui asesor ordinariu în senatul bisericesc devenit vacant se va pune la ordinea ḑilei încă în sesiunea acésta.

Punctele celelalte ale raportului pe lângă observări şi reflecsiuni mai secundare, — s'au luat spre sciinţă.

La ordinea ḑilei se pune apoi raportul comisiunei bisericesci, care prin raportorul D. David raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan despre activitatea sa în decursul anului 1889 ca senat bisericesc, care pe lângă indigitările, ca intregirea parochielor sĕ se facă cu posibila urgenţă şi sĕ se facă o conscripţie esactă a poporului nostru, ceea ce se pótă servì de basă şi la regularea afacerei cu sidocsia, — se ia spre scire.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Din ţiuutul Zarandului, 6 Aprilie 1890. La 22 Martiu st. v. a. c. s'a intrunit sinodul protopopesc al tractului Zarand, în şedinţa ordinară în Brad. Fiind ḑi de têrg, membri sinodului au luat parte în numĕr insemnat, 21 inşi. La órele 10 antemeridiane întrunindu-se membrii în sala gimnasială, sinodul s'a deschis prin presidiu.

S'a dat apoi cetire raportului protopresbiterului despre activitatea sa şi despre starea tractului în cele bisericesci, scolare şi epitropesci.

S'au presentat raţiociniul fondului protopresbiteral pro 1889.

Între afacerile mai momentuóse asupra cărora merită a se atrage atenţiunea cetitoriului, sunt următórele:

a) După deschiderea sinodului, presidiul aduce la cunoscinţă, că nu a convocat sinodul la terminul statorit în statul organic, din causă, că cele mai multe din oficiele parochiali nu au substernut la timp rapórtele singuratice necesare la facerea raportului protopresbiteral.

Comunicatul presidial s'a luat spre sciinţă.

b) Conclusul sinodului protopopesc din anul espirat: de a se pune în lucrare mijlócele pentru inmulţirea fondului protopopesc, rĕmânênd neesecutat, s'a decis ca în anul curent sĕ se efeptuéscă în comunele cu stare mai bună.

c) S'a decis ca oficiul protopresbiteral se intrevină la Ven. cons. archid. spre a se denumí invĕţătoriul nostru din Băiţa de catichet la scólele de băeţi şi fetiţe romano-catolice, cari sunt cercetate de mulţi elevi şi eleve greco-orientale, fără ca sĕ le propună cineva religiunea.

d) Referitoriu la conclusul sinodal din anul espirat ca oficiele parochiali sĕ trimită date autentice, basate pe protocolul de matricule al botezaţilor, despre pruncii obligaţi a frecuentá scóla, abia au intrat datele dela 9 parochii; éră celelalte nu au satisfăcut.

Este un lucru fórte dureros, că după atâtea concluse oficiile nu pregătesc în regulă, registrul pruncilor obligaţi a frecuentá scóla, pre cari sunt datori al dá oficiului politic, precum şi invĕţătoriului.

Cei din fruntea comitetului ḑi de ḑi ne impută şi totuşi cei mai mulţi rĕmân indiferenţi. Nu şi fac datoria, şi sau nu astern de loc registrul sau astern numai pre cei ce sunt în stare a frecuentá scóla, nefăcênd amintire de cei morboşi, ori neputincioşi. Alţii lasă tot lucrul în grija învĕţătoriului.

Pănă când nu vor fi trase la rĕspundere aspră oficiele parochiale negligente, pănă atunci tóte sunt în deşert.

Şi mi se pare a fi sosit timpul, ca controla sĕ fie cât mai strictă. Cu buna nu mai eşim la cale.

e) Un moment insemnat, din care se revarsă lumină chiară asupra membrilor sinodului a fost alegerea unui asesor în scaunul protopresbiteral.

Presidiul după alegerea celor 2 bărbaţi şi după cetirea §§ din statutul organic respectivi la alegerea de asesor suspinde şedinţa pe 10 minute pentru facerea şedulelor.

În decursul facerei şedulelor vin la combinare parochii: Ioan Irimie, Iosif Costea şi Petru Pop.

Se reflectéză însĕ din mai multe părţi, că parochul I. Irimie este înrudit în gradul al 4 lea de cuscrie cu asesorul I. Perian, şi astfel nu se póte luá în considerare.

Toţi membri sinodului sciu, că inrudirea esistă şi chiar părintele Irimie nu o négă, cu tóte aceste acest paroch insistă prelângă ai sei ca sĕ l alégă cu ori-ce preţ de asesor.

Resultatul scrutiniului a fost că:

Ioan Irimie a căpĕtat 10 voturi — cu al seu. Iosif Costea 6 voturi, Petru Pop 5 voturi.

Membrul sinodului I. G. aduce la cunoscinţă sinodului — ceea ce altcum era sciut — ca I. Irimie este înrudit în gradul al IV lea de cuscrie cu I. Perian, şi astfel voturile sale fiind ilegali în sensul statutului organic § 35 al. 1; precum şi al interpretărei analoge prin conclusul sinodal 38 din 1887; propune sĕ se facă alegere nóuă.

Membrul C. Costin propune ca actul alegerei sĕ se substérnă la Consistoriu pentru a denumí de asesor, pe unul din cei 3 şi sĕ nu se facă alegere nóuă, din causa înrudirei lui I. Irimie cu alt membru al scaunului.

Presidiu pune la vot propunerile, şi se primesce propunerea membrului Costin cu 14 contra 7 voturi, în urma vorbirei puţin modeste a părintelui Irimie

In urma acesteia presidiul enunţă de candidaţi pentru postul de asesor la scaunul protopresbiteral pe I. Irimie, I. Costea şi Petru Popa.

Va se ḑică, maioritatea sinodului, scie şi recunósce, ca în sensul statutului organic, un membru inrudit în gradul al 4 lea de cuscrie, cu altul nu póte fi ales, şi prin urmare nici denumit de asesor la scaunul protopopesc, şi totuşi pre I. Irimie 'l aleg şi substern pre denumire. Unde e aici logica pentru Dumneḑeu!

Unde mai e simţul de respect faţă cu o disposiţie espresă şi interpretată a statutului organic? Unde vom ajunge pre acéstă cale?

Atâta naivitate nu presupun, că maioritatea sĕ fi cugetat, că Ven. Consistoriu va întarí o ilegalitate. De altă parte nu pricep pentru ce sĕ se fi asternut spre denumire şi I. I. alăturea cu ceialalţi, cari au avut voturi legali.

Ai mai înţelege ca alegerea sĕ se substérnă, spre a se denumí unul din cei doi cu voturi legali; cel puţin acésta ar fi fost o abatere dela pracsa îndatinată la alegerea de asesor, ca în loc de 3 candidaţi sĕ se asterne spre denumire numai doi.

Unde rĕmân apoi cele 10 voturi date lui I. Irimie, póte că aceste la o altă alegere ar fi căḑut asupra altei persóne, şi Ven. Consistoriu, chiar pre acésta ar fi întărit-o!! Pre lângă acésta, nu se observà apoi §. 55 alinea a 2-a, în care se ḑice că: trebue sĕ se observe §. 53 alinea a 5-a adecă trei indiviḑi sĕ se presinte spre denumire. Substernerea alegerei e ilegală, ori cum vei lua-o.

Cred, că astfel de momente nu vor mai interveni în sinodul nostru, căci ar fi spre compromiterea nóstră proprie.

Premiţênd aceste sĕ revin la raportul protopresbiterului, destul de voluminos, carele cuprinde unele date interesante. Voiu urmá firul datelor după raport.

In decursul anului 1889 numĕrul pieselor la oficiul protopopesc a fost 617, din cari 2 procese divorţiali, şi dóuĕ cause disciplinari — a parochului G. Glava din Şesuri, şi a unui crisnic, ambele finite cu câte o dojană din partea Ven. Consistoriu archidiecesan.

Piese neresolvite au rĕmas 12.

In tract sĕ constată că sunt 58 parochii matre, 8 filii cu 40 parochi, 13 administratori,*) 4 capelani şi 1 diacon.

(Va urmá.)

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat bisericesc despre activitatea sa în decursul anului 1889.

Nr. 2174 B.

1. Senatul bisericesc a ţinut regulat şedinţele sale în fie care sĕptĕmână, afară de acele ḑile, când s'a întêmplat vre-o sĕrbătóre sau alte impedimente. Numĕrul şedinţelor a fost de 42 şi adecă: 40 ordinare şi 2 estraordinare; ér numĕrul esibitelor aparţinĕtóre resortului seu au fost de 2189 dintre cari 2119 s'au resolvit în şedinţele senatului, ér 26 din presidiu; remănênd încă cu finea anului 44 piese, ce au trecut în anul 1890.

2. Conscripţiunea oficială a populaţiunei archidiecesei nóstre transilvane, după protopresbiterate, afară de cea din protopresbiteratul Turda, carea nici în urma mai multor ursorii n'a întrat, şi din causa acésta s'au folosit datele întrebuinţate în anul 1888. După acéstă conscripţie starea numerică a clerului şi populaţiunei archidiecesane în cifre e următórea:

I. Clerul archidiecesan cu un archiepiscop şi metropolit în frunte se represintă astfeliu:

a) în centru:

Archimandrit şi vicariu archiepiscopesc . .	1
Protosincel şi asesor consistorial	1
Asesori consistoriali protopresbiteri	3
Director seminarial protopresbiter	1
Profesori seminariali protopresbiteri . . .	2
Profesor seminarial presbiter	1
Espeditor consistorial presbiter	1
Profesor seminarial, protodiacon	1
Profesor la institutul de fetiţe a reuniunei femeilor române din Sibiiu diacon	1
la olaltă .	12

---

*) Acésta nu póte fi corect. Red.

b) în afară:

Protopresbiteri tractuali	30
Protopresbiter emeritat	1
Administratori protopresbiterali	5
Parochi	828
Administratori parochiali	13
Capelani	57
Diaconi	4
la olaltă	950

Deci clerul archidiecesan cu finea anului 1889 a fost preste tot în numĕr de 950 persóne.

II. Comunele bisericesci şi populaţiunea acrhidiecesană.

Comune bisericesci	949
Filii	240
Familii	156,072
Suflete	710,857
şi adecă:	
bărbaţi	356,293
femei	354,564

In comparaţiune cu anul espirat 1888 de 704,102 suflete resultă un crescĕmênt de 6755 suflete.

Conspectul general despre clerul şi poporul archidiecesan se alătură aici sub *A*).

3. In decursul anului 1889 au repausat 26 preoţi, cu cu 3 mai puţin decât în anul 1888.

4. Chirotoniri s'au sĕvêrşit 22, dintre cei chirotoniţi 17 au fost clerici absoluţi cu cualificaţiunea recerută; ér 5 clerici estraordinari, cari neavênd pregătirea recerută s'au primit la ascultarea studiilor teologice pe un timp mai scurt. Numĕrul celor chirotoniţi este evident din lista de sub *B*).

5. Parochii vacante cu finea anului 1888 au fost 94: în decursul anului 1889 au mai devenit vacante prin mórte 24, însĕ s'au întregit 28, deci cu finea anului 1889 au mai rĕmas vacante 90 parochii.

Conspectul se alătură sub litera *C*).

Tot în obiectul „parochii vacante“ se alătură sub litera *D*) un conspect despre acele parochii, cari din causa puţinei dotaţiuni nu s'au putut întregí prin candidaţi cu pregătirea recerută.

6. Secţiunea teologică a seminariului archidiecesan Andreian a fost frecuentată în anul 1888/9 de 76 elevi, şi adecă:

în cursul al III	25
„ „ „ II	24
„ „ „ I	27
la olaltă	76

cu 5 mai mulţi ca în anul premergĕtoriu 1887/8.

Din acestea au fost:

cu esamen de maturitate	23
cu opt clase gimnasiale	5
cu şepte clase gimnasiale	3
cu şése clase gimnasiale	44
cu patru clase gimnasiale şi pedagogia	1

Toţi elevii au fost internisti, solvind pentru intreţinerea lor tacsa anuală de câte 100 fl. conform conclusului sinodal de sub Nr. 84 ex 1887.

Cursul estraordinariu l'au frecuentat 6 inşi, faţă cu anul precedent cu 5 mai puţin.

Date mai speciale se pot trage din programa seminariului pe anul scolariu 1888/9 ce se alătură sub litera *E*).

7. Esamenul de cualificaţiune preoţesc prevĕḑut în §§ 13 şi 121 din statutul organic, s'a ţinut regulat la terminele ficsate, la 25 Februariu şi 25 August. La terminul prim s'au însinuat 10, la al doilea 16 clerici absoluţi, la olaltă 26. Dintre acestia au făcut esamenul cu calcul de fórte bine 11, cu bine 9, cu suficient 6.

8. Procese matrimoniale s'au pertractat în de cursul anului 135, dintre cari 18 din anul trecut. Din aceste s'au decis:

a) cu divorţiu total	103
b) cu îndreptarea părţilor la convieţuire	12
c) cu cassarea sentinţelor	19
d) cu sistare (din causa morţii)	1
la olaltă	135

Motivele din care s'au intentat procesele, respective s'au adus sentenţă au fost:

1. adulteriul la	46
2. ura neinvingibilă	36
3. pribegirea la	33
4. sila la căsătorie	19
5. impotenţa	1
la olaltă	135

După protopresbiterate au fost:

1.	Din protopresbiteratul	Abrudului	6
2.	„	Agnitei	6
3.	„	Albei-Iuliei	3
4.	„	Avrigului	8
5.	„	Bistriţei	2
6.	„	Branului	14
7.	„	Braşovului I	15
8.	„	Braşovului II	1
9.	„	Câmpenilor	4
10.	„	Cetăţei de pétră	2
11.	„	Cohalmului	7
12.	„	Deşului	4
13.	„	Devei	1
14.	„	Dobrei	3
15.	„	Făgăraşului	7
16.	„	Geógiului I	2
17.	„	Geógiului II.	1
18.	„	Haţegului	1
19.	„	Iliei	0
20.	„	Lupşei	4
21.	„	Mediaşului	2
22.	„	Mercurii	7
23.	„	M.-Oşorheiului	2
24.	„	Orĕstiei	5
25.	„	Reghinului	1
26.	„	Sebeşului	1
27.	„	Sĕliştei	5
28.	„	Sibiiului	3
29.	„	Sighişórei	10
30.	„	Solnocului	2
31.	„	Têrnavei inferióre	0
32.	„	Têrnavei superióre	0
33.	„	Treiscaunelor	5
34.	„	Turdei	0
35.	„	Unguraşului	0
36.	„	Zarandului	1
		la olaltă	135

Din numĕrul acesta procese interconfesionale au fost:

a) purtate şi la forurile gr.-cat.	2
b) „ „ „ „ ev. elv.	1
cu totul	3

9. Procese disciplinare s'au pertractat cu totul 50, între cari 10 din anul trecut.

S'au finalisat:

1. cu destituire.	0
2. „ suspensiune	0
3. „ mulctă	1
4. „ dojană	4
5. „ absolvare	1
6. „ sistare	12
cu totul	18

Celelalte sunt încă pendente şi curge pertractarea.

Împărţite după protopresbiterate causele disciplinare pe anul 1888 sunt:

1.	Din protopresbiteratul	Abrudului	2
2.	„	Agnitei	5
3.	„	Albei-Iuliei	1
4.	„	Avrigului	3
5.	„	Bistriţei	1
6.	„	Branului	1
7.	„	Braşovului I.	1
8.	„	Braşovului II.	0
9.	„	Câmpenilor	4
10.	„	Cetăţii de pétră	0
11.	„	Cluşului	1
12.	„	Cohalmului	1
13.	„	Deşului	1
14.	„	Devei	1
15.	„	Dobrei	0
16.	„	Făgăraşului	1
17.	„	Geógiului I.	2
18.	„	Geógiului II.	3
19.	„	Haţegului	0
20.	„	Iliei	2
21.	„	Lupşei	0
22.	„	Mediaşiului	1
23.	„	Mercurii	1
24.	„	M.-Oşorheiu	1
25.	„	Orĕstiei	1
26.	„	Reghinului	0
27.	„	Sebeşului	1
28.	„	Sĕlistei	1
29.	„	Sibiiului	2
30.	„	Sighişórei	3
31.	„	Solnocului	1
32.	„	Têrnavei infer.	1
33.	„	Têrnavei super.	1
34.	„	Treiscaunelor	3
35.	„	Turdei	0
36.	„	Unguraşului	1
37.	„	Zarandului	2
		la olaltă	50

10. Trecerile religionare dela biserica nóstră la altele şi dela alte biserici la a nóstră au fost numai sporadice. Şi adecă: au trecut dela biserica nóstră le altele 177, ér dela alte biserici la a nóstră 243, deci în favorul bisericei nóstre vin 66 suflete.

11. Biserici nóue s'au zidit şi sfinţit dóuĕ şi anume: biserica din Bundorf, protopresbiteratul Sighişórei şi cea din Mănierĕu, protopresbiteratul Devei.

12. După datele despre cei ce sciu ceti şi scrie întrate dela respectivele oficii protopresbiterale, afară de cel al Turdei, care nu le-a asternut, ci s'au folosit cele din anul precedent, putem notá un progres în cultura intelectuală, căci numĕrul acelora, faţă cu anul 1888, s'a sporit într'un mod însemnat. Computându-se în percente dă un calcul general de 21·5.

Percentuaţiunea după protopresbiterate se póte vedea din conspectul general.

13. Referitoriu la starea morală a credincioşilor noştrii din archidiecesă, aceea se póte mĕsurá în parte după numĕrul proceselor matrimoniali, al trecerilor dela biserica nóstră la alte biserici, după numĕrul convieţuirilor nelegiuite şi al pruncilor nelegiuiţi.

Faţă cu anul precedent se observă un progres îmbucurătoriu cu privire la starea religiósă morală prin împuţinarea casurilor susamintite, aşa d. e. casuri de convieţuiri nelegiuite, faţă cu anul precedent, s'au constatat cu 1536, ér nasceri ilegitime cu 196 mai puţine.

14. În fine se adauge, că conclusele sinodali din anul 1889, aparţinĕtóre competinţei senatului bisericesc, s'au esecutat întocma.

Varietăţi.

* (Căsătoria archiducesei Maria Valeria). Maj. Sa regina şi archiducesa Maria-Valeria se vor reintórce la finea acestei luni la Viena şi numai atunci se va stabilí definitiv ḑiua, în care se va întêmplá căsătoria în Ischl. Atâta e sigur, că acésta se va face intre 28 Iuliu şi 6 August. Programul sĕrbărei incă nu e compus. Se crede, că vor luá parte 12 archiduci, câte archiducese vor fi de faţă nu se scie. Deóre-ce locul din Vila dinastiei în Ischl e fórte strîmt, vor fi cu mult mai puţin óspeţi chemaţi decât dacă s'ar face căsătoria în Viena. Ministrii, afară de ministrul Kalnoky, nu vor luá parte. Numai notabilităţile curţilor domnitóre şi representanţii oficiali vor petrece în Ischl. După dispoşiţiunea monarchului nu se va face paradă militară. Ordinea o va păḑí locuitorii din Ischl.

* (Himen.) Dl Ioan Budoìu, cleric absolut şi ales preot în Câmpuri Surduc s'a încredinţat cu d şóra Eugenia Olariu, drăgălaşa fică a preotului din Tisa în 5 l. c. şi-şi vor sĕrbá cununia în 29 l. c. n. în Tisa.

* (Cas de mórte.) Bar. *Blasiu Orbán*, unul dintre cei mai neîmpĕcaţi luptători în şirul stângei estreme, carele a ridicat hulele cele mai insultătóre la adresa românilor năsĕudeni, a murit, lovit de apoplecsie. Din averea sa a lăsat pe séma „Kulturegylet“-ului ardelén suma de 70,000 fl.

* (Petrecere cu joc). Tinerimea română din loc va arangiá *Vineri în 25 Aprile* n. în *„Hermannsgarten“* o petrecere cu joc, la care învită prin acésta inteliginţa română din loc. Inceputul la 8 ½ óre séra.

Pentru comitetul arangiatoriu:

Dr. *Span*. *Aiser*.

* (Delegaţiunile.) Pertractările pentru compunerea proiectelor de legi, ce se vor asterne delegaţiunilor, se vor începe în Viena aḑi. Spre scopul acesta a sosit acolo ministrul preşedinte Szapáry şi ministrul de finanţă Weckerle. Ministrul de finanţă ungar se va întruní şi cu ministrul de finanţă austriac Dunajeswki şi se vor înţelege special şi pentru regularea valutei.

* (Conferinţă vamală.) Conferinţa vamală austro-ungară se va întruní la 26 Aprile n. în Budapesta, unde se va ocupá cu cestiuni de natură diferită. Scirea, că se va discutá şi cestiunea vamală cu România se consideră de nefundată.

* (Avis.) In comuna mare Balomir, lângă Sibot, pretoriatul Orĕştiei, se face în *5 Maiu 1890* alegerea de notariu comunal, după cum ni se scrie.

* (Stipendii pentru voluntari.) După o conţelegere a ministrului de culte cu ministrul de finanţă studenţii, cari au benficiat de vre un stipendiu acordat de ministrul de finanţă şi sunt inrolaţi ca voluntari vor beneficiá şi mai departe de el în cursul anului de serviciu. Numai celor ce servesc doi ani li se detrage stipendiul, dar 'l pot érăşi folosí, dacă 'şi vor continuá studiile.

* (Tariful pe zone în Ungaria). In Ungaria s'a stabilit socotelile definitive până la finea lui Novembre 1889 şi socotelile provisorii până la sfêrşitul lunei lui Februariu 1890, a esploatărei căilor ferate unguresci.

Din aceste socoteli se póte vedé resultatul, ce a dat tariful pe zone în timp de şepte luni de când a fost pus în vigóre.

Étă resultatul:

In timpul celor şepte luni, numĕrul călĕtorilor a fost de 6,800,539. In timpul periodei corĕspondĕtóre precedente, numĕrul călĕtorilor a fost de 2,554,641. Escedentul este prin urmare de 4,245,898 Crescerea numĕrului călĕtorilor e enormă şi atinge 170 la sută. Acest resultat a întrecut tóte asteptările. Din punctul de vedere financiar, situaţia este de asemenea fórte mulţămitóre. Din August 1889 până la Februariu 1890, încassările au fost de 6,106,245 fl. In perioda corespondentă precedentă s'au încassat: 5,165,392 florini. Ceea ce dă un escedent de 940,850 fl. Se póte dice, că acest resultat e strălucit.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Mosna (comit. Têrnava-mare) cu salariu de 232 fl.; apoi în comuna Demsuş (comit. Huniedóra) tot cu acelaşi salar. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a şi asterne cererile în decurs de 2½ sĕptĕmâni.

* (Consiliu industrial şi vamal.) Ministrul de comerciu intenţionéză înfiinţarea unui consiliu industrial şi a unui consiliu special pentru tarife. Se presupune, că consiliul industrial va stá în ajutoriul ministeriului de comerciu în tóte cestiunile industriale şi va desvoltá şi activitate practică pentru promovarea industriei şi ridicarea de institut industriale. Consiliul vamal va lucrá în conţelegere cu ministrul de finanţă şi de agricultură şi 'şi va dá părerea în tóte cestiunile mai însemnate tarifale. Se pare, că aceste nóue corporaţiuni, ce sunt pe cale a se înfiinţá, vor luá tóte acelea funcţiuni, cari până acum s'au girat din partea camerilor comerciale şi industriale.

* (Foc). Móra de cherĕstrău erarială, dimpreună cu tóte magazinele de lemne din Reghinul săsesc, a căḑut pradă flacărilor. Paguba causată atinge suma de 5000 fl. Ea a fost asigurată pe 6000 fl.

* (Impuscat.) Un vênĕtor ar fi impuşcat, precum se afirmă din nebăgare de sémă, pe pădurariul Coman Achim în pădurea Şanta. Coman este un om bine cunoscut tuturor, celor ce au tăcut escursiuni la Şanta şi un vrednic pădurar, în care oraşul Sibiiu 'şi punea tótă increderea. El a fost impuscat, pe când se afla la locul de pază. După nenorocitul a rĕmas o vĕduvă bolnăviciósă şi o casă grea de copii. Mai multă băgare de sémă ar fi de recomandat, celor ce se indeletnicesc cu vênatul.

* (Eserciţii de tir.) Până la 31 Maiu se vor face în tóte ḑilele afară de Marţa şi Vinerea esercişii de tir dela 6—11 óre a. m. şi dela 1—6 óre p. m. la Dumbrava mică.

Loterie.

Mercuri în 23 Aprile 1890.

Sibiiu	**85**	**9**	**73**	**17**	**7**

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi streinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sërbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕţături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕţuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un ḑiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite povĕţuiri primite dela învĕţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Sătênului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Şugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕşului etc. etc. Ediţiunea I. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Preţul unui esemplariu 10 cr.

Influinţa mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţători şi preparanḑi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiţă istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în douĕ limbi — română şi latină tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sĕ o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învĕţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — esem-1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a.

[8] 47—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acţii dela bance cu preţurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 40 9 Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Aprile 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 13 Aprile.

Se făcuse mult svon, când cu aducerea ciangăilor din Bucovina, şi noi din capul locului ne-am esprimat temerea, că bieţilor ciangăi nu are sě le curgă mierea şi laptele în gură în Ungaria.

Dar nesocotiţi dela fire şi cam pripiţi în tóte acţiunile lor, fraţii magiari şi cu deosebire diarele lor, nu impărtăşiau vederile nóstre. Se făcuseră colecte, şi prin oraşele pe unde trecéu bieţii ciangăi erau primiţi cu marşuri, cu mâncări, cu beuturi şi cu ovaţiuni de ei insişi se săturară de atâta dragoste.

După ce s'au aşedat în ţéră, apoi s'a domolit interesul faţă de ei şi pănă-ce au mai avut ce mâncá din traista ce o aduse din Bucovina, au fost tot sětui, dar după-ce s'a golit, au inceput a vedé, că au fost amăgiţi, când şi-au lăsat vetrele lor şi şi-au făcut, ce biet a avut în bani, ca sě se aşeze în ţéră, unde adi e fórte rěu de trăit.

Nu e de ajuns ca sě dai cuiva niţel pămênt spre lucrare, nici nu e de ajuns ca sě ai o colibă de locuit, lângă aceste trebue vite de lucru şi păn cam una alta trebue pâne şi mămăligă.

Idea de stat unguresc de dragul căreia s'a pornit agitaţiunea pentru colonisarea Bănatului şi altor părţi ale ţěrei s'a dovedit, că nu e de ajuns, pentru ca sě i facă pe ciangăi sě sufere fóme şi golătate în Ungaria, şi aşa i vedem intorcându se desilusionaţi ér de unde au venit. Nu scim, cum vor priví acum arangiatorii comediei la ciangăii, cari se reintorc mai flămêndi şi mai sdrenţoşi în ţéra, de unde au fost scoşi afară cu promisiuni góle, noi însě din parte ne dicem, că a fost un mare pěcat ce s'a făcut cu ei. Adi sunt scoşi din legăturile, ce au avut, sunt aşa dicênd fără casă şi masă, şi până ce vor ajunge ér în starea, în care au fost înainte de plecarea, ce se făcea cu mult alaiu, va trece multă apă pe Dunăre în jos.

Noi cari cunóscem referinţele de aici până în cele mai mici detailuri, nu ne mirăm, că ciangăi se reintorc ér la vatra lor. In Ungaria de adi e greu de trăit, ţěranul nu are nici un isvor sigur de venite, ér dările şi poverile, ce se pun pe umerile lui sunt nesuportabile. La aceste se mai adaug şi alte calamităţi cari în alte ţěri nu sunt cunoscute, cum e tractarea masteră a poporului din partea amploiaţilor dela administraţie. Aşa se esplică apoi, că slovacii din comitatele de nord plécă cu miile în America şi cu câstigul de acolo hrănesc acasă copii şi soţiile, plătesc dări şi mai pun şi la o parte ceva pe dile negre, aşa se esplică, că românii şi sěcuii mărginasi ar perí de fóme în diua, în care nu ar avé câstig in România vecină, şi dacă mai dilele trecute voinicosul solgăbirău dela Blaş a făcut o bravură, punênd mâna pe un agent, care ademenia poporul sě plece la ţéră, noi dicem, că bine a făcut, căci noi suntem contra emigrărilor poporului, numai cât am dá sfat marelui patriot de pe piscul Têrnavelor, ca sě se aprofundeze niţel mai afund în causele emigrărilor şi numai atunci sě pună o mână pe inimă şi alta pe codicele penal, căci până ce va stá numai cu legea în mână, bietul popor nu póte răbdá fóme, nici nu se póte uitá, cum îi umblă copii goli şi flămêndi. Se pun mereu aruncuri, acele se votéză orbesce, se fac fonduri de pensiuni pentru amploiaţi şi căsărmi pentru soldaţi, dar nime nu se întrébă, că óre poporul este el capace de a suportá acele greutăţi, nimene nu şi ia ostenéla ca sě vadă cum trăesce poporul, şi cum 'şi trage dela gură ca sě pótă plătí dările erariului şi a le comitatelor.

Oblăduitorii comitatelor insě îşi astupă ochii şi urechile la plângerile poporului, ei când merg pe sate prefer sě se incuartireze la câte un evreu bogat, ér nu sě cunóscă poporul şi sě-i uşureze sarcinile. Aşa apoi se duc şi ciangăii, cari sunt de viţă magiară în Bucovina, aşa trec sěcuii cu miile în România, aşa merg slovacii din Trencsén şi din Nyitra în America, mâne poimâne vor trece sêrbii în Sêrbia, românii în România şi apoi statul va rěmâné cu ideia de stat unguresc în loc sě se consolideze, în loc sě se intăréscă şi în loc sě se inmulţască cetăţenii cei vênjoşi şi braţele cele muncitóre. Din incidentul cu ciangăi se póte convinge ori ce om nepreocupat, că se urméză o politică greşită economică şi financiară, care nu póte duce decât la ruină statul şi atunci noi, cari am făcut adese atenţi pe guvernanţii nostri, nu putem fi făcuţi responsabili de rěul, ce a urmat în ţéră. Vadă cei ce le au făcut tóte aceste, că cum 'şi vor dá sémă inaintea lumei de faptele lor.

Revista politică.

Proiectul de lege pentru procedura la pedepsirea celor renitenţi, cari nu vor sě scie de convocarea militară, s'a votat şi în a treia cetire.

In casa deputaţilor din Budapesta a ridicat deputatul Ivor Kaas o interpelaţiune în cestiunea distribuirei mandatelor postale în capitală. Ministrul de comerciu Baross a rěspuns, că a aflat de bine ca banii în loc sě se plătéscă la centrală, sě se plătéscă de factorii postali respectivi persónelor la locuinţa lor. Se înţelege, că la început acest lucru a îmtinpinat óre-care greutate, acuma însě s'a dovedit de fórte practicabil. S'a ocupat de altteliu şi o anchetă cu acésta afacere şi a hotărit, că se rěmână şi mai departe în vigóre acésta reformă şi aşa se speréză, că înconveniente nu se vor mai întêmplá. Tot pe motivele aduse de anchetă şi pentru a câştigá ceva pe cale financiară a ordonat o tacsă pentru aceia, cărora li-se înmanuéză banii şi anume până la 4 bucăţi pentru fie care bucată 2 cr.; dela 10 bucăţi 10 cr. şi preste 10 bucăţi de fiecare bucată 1 cr. — Ministrul a esprimat, că are mare încredere în administraţiunea postală şi rógă dieta ai luá rěspunsul spre scire.

Puterea jidană se impune tot mai mult în monarchia nóstră. După Ungaria, urméză Boemia, unde jidovii înfluinţéză fórte mult în afacerile conducětóre. Foile cehe au publicat un apel către jidovii din Boemia, care pórtă subscrierile jidovilor cehi, cari sunt deputaţi ai detei şi ai parlamentului, apoi a membrilor din camere şi ai representanţelor comunale. In apel se dice între altele: Proiectul de lege, care tocmai acum a intrat în valóre şi care tractéză despre regularea raporturilor de drept esterne a comunităţii religionare israelite va fi punctul de emanare a unei nóuě desvoltări a ovreimei, căci pe basa lui nu numai că se vor regulá drepturile esterne, dar se vor întărí şi basele etice ale poporului jidovesc. Acest scop nu se póte ajunge în timpurile acestea, dacă nu-i va veni în ajutoriu puternicul simţ naţional. La regularea şi organisaţiunea din nou a comunelor se va oferí şi ocasiunea ca limba cehă sě-şi creeze şi sě ajungă éraşi la aceea valóre, cei compete în patria nóstră. Serviciul divin se va oficiá aşa, că şi pe coreligionarii nostri de naţionalitate ii va mulţămí. Şi afacerile scolare vor fi supuse unei reforme radicale. Scólele jidano-germane, ce treceau de instituţiuni germanisătóre pe teritorii cehice, nu îşi mai pot păstrá caracterul. Copii de jidovi sě urmeze numai la scoli cehice porale şi unde sunt mai multe scoli confesionale sě prefere pe cele cehice. Mai departe se face amintire în apel, că la cehi antisemismul încă n'a prins rădăcini. Jidanii din Boemia trebue sě urmeze esemplului jidanilor din Ungaria, *alipindu se la aceea naţiune, care le promovéză mai mult interesele şi ii primesce cu braţele deschise.*

Entusiasmul, cu care preşedintele republicei francese a fost salutat în Francia şi-a ajuns culminaţiunea în Toullon. In special a făcut poporaţiunea muncitóre de acolo tóte spre a incredinţá pe şeful statului de simpatiile, ce i le conservă. Preşedintele din partea sa a accentuat în vorbirile, ce le a ţinut la Marsilia şi La Ciotat, că se va îngrijì special pentru populaţiunea muncitóre, nu numai a-i uşurá

FOIŢA.

Un esilat.

— După contele Leo Tolstoj. —

(Încheere.)

Mai mult nu voi sě dică, însě ceilalţi osândiţi spuseră lui Semjonovits tóte din fir în pěr, cum a venit Accsijonov în Siberia, ei spuseră, cum a omorit un tâlhariu pe un comerciant, care a durmit cu Accsijonov într'un birt, cum i a vêrît lui Accsijonov cuţitul în cufer şi că el este condamnat fără vină.

Audind Makar Semjonovits aceste, şi aruncà ochii asupra lui Accsijonov, ii puse mâna pe genunchi şi dise:

„Nu me pot mirá destul moşule cum ai îmbětrânit!"

Ceilalţi intrebară pe Semjonovits, pentru ce se miră aşa tare, póte pentru-că ce a cunoscut pe Accsijonov de mai nainte. Makar Semjonovits nu bagă în sémă acestea întrebări, el dise numai:

„Este lucru de mirat fraţilor! unde se póte întâlní omul. La cuvintele aceste ii venì lui Accsijonov în minte sě întrebe pe Semjonovits, nu scie el cumva, cine a omorît pe acel comerciant. El dise:

„Ai audit tu deja mai de mult despre acésta faptă Semjonovits?

„Cum sě nu aud despre aşa ceva; dór lumea tótă scie despre aşa o faptă. „Dar a trecut mult de atunci, şi eu am şi uitat, ce am audit."

„Totuşi póte vei dá cu socotéla cine a omorît pe acel comerciant?"

Makar Semjonovits începù sě rîdă şi dise:

„La cine s'a aflat cuţitul, acela îl va fi şi omorît. Cum ar fi putut alt cum, sě pue cuţitul în cufer la tine, pe când cufěrul era mai sub capul těu, trebue că şi tu ai luat parte la omor?"

Audind Accsijonov aceste, îndată îşi închipuì în Semjonovits pe ucigaşul comerciantului, se sculà de pe bancă şi se depărtă tótă nóptea nu durmí îl frěmânta gândurile. Îi venì în minte, cum şi a luat adio dela familie, cum şi-a sărutat copii, ba şi asta îi vení în minte, cum dicea cu vióra când l'a prins, cum la judecat, nu închidea ochii bine şi tresăra, acum vede că-l légă şi câte tóte i-a venit preste cap. El era tare neliscit, era desperat, încât era pe ací sě-şi curme vìaţa şi tot numai pentru Semjonovits, cugetà el.

Desperarea lui era atât de mare, încât voia sě şi rěsbune asupra lui Semjonovitcs, sě scie, că mórte sufere şi el, nu se putea înpăcá cu gândul. Apoi sě apuca pe rugăciuni până diminéţa. Diminéţa nici nu se uita la Semjonovits.

Aşa petrecu el mai dóuě sěptěmâni fără somn în temniţă.

Intr'o nópte se preumbla prin temniţă şi observà că sub un pat mişcă ceva, sě uită acolo şi stătu pe loc. Numai odată sărì Makar Semjonovits de sub pat şi se uità spăriat la Accsijonov, voi sě mérgă mai departe, însě Makar Semjonovits îl apucà de mână şi i spuse, că el a făcut o gaură în zid şi diua, când mergea la lucru el scóte săpătura în turecii cismelor.

El dise:

Sě nu spui moşule, că şi pe tine te voi scóte afară, dacă me vei spune, sciu că pe mine me vor bate de va fi vai de mine, dar tu încă nu scapi téfěr, te omor.

Audind Accijonov dela Makar atari cuvinte, tremura de mânie sě smucí din mâni şi dise:

„Eu nu voese sě ies din temniţă, însě nici tu nu-ţi mai face gânduri sě me omori, căci tu me ai omorît deja de mult, eu nu dic nici că te spuiu, cum va vrea Dumnedeu, aşa sě fie.

Diminéţa când ia scos la lucru au vědut aşezat nesce pămênt cu bucăţi de cărămidă, au cercetat temniţa şi au aflat o gaură în zid. Acum venì şi inspectorul temniţei şi începură a cercetá cu deamăruntul. Nime n'a voit sě scie despre aşa ceva, acei cari sciau sě temea al da de gol, sciind, că pentru aşa ceva o sě-l bată de o sě rěmână mai sórtea în lucrătóre, dar a face sĕ li se întocméscă şi case corespundĕtóre şi higienice după modelul celor ce s'au aşeḑat spre scopul acesta la esposiţia din Paris. Dar nu numai poporaţiunea, ci tóte stratele societăţii s'au grăbit a sĕrbători splendid pe şeful statului. Este deci numai un lucru comic, dacă unele jurnale mai îndrăsnesc şi acum a ḑice, că poporul frances a dovedit cu ocasiunea manifestaţiunilor, că e monarchic.

Când Carnot a plecat la insula Corsica i-a eşit departe spre întimpinare marchisul de Villeneuve, cumnatul principelui Petru Bonaparte, făcênduì o primire imposantă. In Ajaccio a fost preşedintele republicei tot aşa de însufleţit primit ca şi în sudul Franciei. Tóte partidele din Corsica s'au întrecut a desvălí cea mai mare simpatie preşedintelui republicei şi anumit, după-cum s'a esprimat un deputat bonapartist, pentru ca sĕ se dovedéscă, că în Corsica nu domnesc tendinţe separatistice, precum îi plăcea lumei se crédă.

Telegramele şi scirile sosite din Berlin, anunţă, că ovaţiunile desfăşurate pentru Carnot au produs nefavorabilă impresiune în cercurile de acolo. Acésta s'a manifestat mai vêrtos, când s'a auḑit despre curtenirea, ce i a făcut-o representantul regelui italian în numele şefului seu. In butul acestor sciri foile francese sĕrbătoresc călĕtoria lui Carnot, prin care se consolidéză şi mai tare republica şi se nimicesce umbra de presupunere şi de bănueli:

Sinodul archidiecesan.

După autenticarea protocólelor din şedinţele III şi IV, în şedinţa a V-a s'a presentat esebitele:

a) cererea deputatului Dr. Absolon Todea pe 4—5 ḑile eventual pe restul duratei sesiunei sinodale actuale din causa unei afaceri private neamânavere;

b) Ioan Raţ, protopresbiter pe durata sesiunei sinodale din acest an din causă de morb greu şi

c) Rubin Patiţa pe 14 ḑile din causă de morb.— Concediile cerute se acórdă.

Se presentéză raportul comisiunei administrative a fundaţiunei „Şaguna“ dto 12 Aprile 1890 Nr. 2472 Pres. despre activitatea acesteia pe res timpul anului 1889 până la 10 Aprile 1890. — Se predă comisiunei organisătóre.

Se mai presentéză următórele petiţiuni:

a) a lui Georgiu Tăbăcariu din Sibiiu în cestiunea căsătoriei a dóua a preoţilor de mir;

b) a parochului Vasiliu Motora din Câmpeni, administrator al parochiei Certejea în causa lăsămêntului Petru Anca şi soţia sa Simtióna din Certejea;

c) a lui Petru Nita şi soţii din Şesuri pentru a fi suspendat din oficiul parochial, parochul Georgiu Glava de acolo;

d) a învĕţătoriului Teodor Duşa din Petroşeni pentru a se dispune încassarea restului de 36 fl. v. a., din salariul seu învĕţătoresc de pe anul scolariu 1885/86 din comuna Feneş şi

e) a locuitorilor din Agostin, protopresbiteratul Treiscaunelor, pentru încorporarea lor la tractul Cohalmului. — Se predau tóte comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei s'a pus apoi continuarea referadei comisiunei scolare asupra raportului consistoriului ca senat scolariu şi a admiterei ca manuale în scólele nóstre confesionale a mai multor cărţi promovate la sinod, cari tóte s'au aprobat.

După acésta la ordinea ḑilei s'a pus referada comisiunei finanţiare, carea prin raportorul I. Turcu referéză:

a) asupra raportului consistorial referitoriu la zidirea unei case nóue în locul casei din strada Cisnădiei Nr. 7, ce se încuviinţéză;

b) asupra raportului consistorial prin care se promovéză raţiociniile fondurilor şi fundaţiunilor archidiecesane pe anul 1889;

c) asupra raportului consistorial prin care se promovéză rugarea comunei Felţa, pentru de a li se ertá 1000 fl. din datoria, ce o are la fondurile archidiecesane;

d) asupra raportului consistorial, despre starea proceselor fundurilor archidiecesane în anul 1889;

e) asupra raportului consistorial referitoriu la raţiociniile tipografiei archidiecesane şi

f) asupra raportului consistorial prin care se promovéză inventariul realităţilor archidieccsane.

In şedinţa a VI ţinută la 12/24 a l. c. la 5 óre d. m. s'a efeptuit alegerea unui asesor ordinariu în senatul bisericesc, şi cu 40 voturi din 42 s'a ales P. O. D. protosincel *Nicanor Frateşiu.*

Şedinţa VII-a ţinută la 13/25 Aprile 1890 sub presidiul Preacuvioşiei Sale dlui archim. vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu.

In acésta şedinţă s'a pertractat:

a) raportul comisiunei administrative a fundaţiunei „Şaguna“;

b) raportul consistorial despre introducerea lucrului de mână în seminariu.

Fiind agendele sinodale aprópe tóte terminate, astăḑi se va încheea sesiunea sinodală.

Raport special

despre desbaterile sinodale.

Şedinţa a III-a, ţinută la 10/22 Aprile, 1890.

(Urmare.)

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei financiare, care prin raportorul seu Ioan Turcu referéză asupra raportului consistorial despre activitatea sa ca senat epitropesc în anul 1889 şi la propunerea comisiunei partea raportului despre Nr. şedinţelor, resolvirea actelor din acest resort şi despre economiile, ce s'au făcut în anul 1889 s'a luat spre sciinţă, ér în cât pentru suma disponibilă de 23,733 fl. din fundaţiunea Şaguna la propunerea deputatului Dr. Ioan Mihu afacerea acésta se ţine în suspens până la pertractarea raportului special în cestiunea fundaţiunei Şaguna, care va intrá.

Punctul consistorial referitoriu la vinderea scrisurilor fonciare dela institutul „Galizischer Bodencredit“ din Cracovia şi cumpĕrarea rentei ungare, după unele desbateri la propunerea deputatului Dr. Ioan Mihu se decide:

Sinodul apróbă conclusul consistoriului plenar prin care s'a decis vinderea scrisurilor fonciare galiţiane, încât pentru modul efeptuirei acestui conclus deóre-ce convertirea a urmat în anul curent, sinodul se va pronunţá în sesiunea viitóre, când i se va presentá raport special în acest obiect.

Punctele din raport despre raţiociniile fondului tipografiei archidiecesane, şi starea financiară a singuraticelor comune bisericesci, la propunerea comisiunei se iau spre sciinţă.

Punctul din raport despre donaţiunile şi fundaţiunile făcute de particulari şi corporaţiuni în favórea unor comune bisericesci la propunerea comisiunei sĕ ia cu plăcere la sciinţă, ér donatorului Samuil Popoviciu din Beriu se esprimă recunoscinţă.

Punctele din raport despre porţiunile canonice cumpĕrate din fondul „Rudolfin,“ despre dispositiunile făcute pentru rĕscumpĕrarea regalelor şi afacerile cu comasările la propunerea comisiunei se iau spre sciinţă.

Punctul VII despre starea raţiociniilor, averilor bisericesci şi scolare şi a fondurilor şi fundaţiunilor din comunele bisericesci din archidiecesă la propunerea comisiunei sinodul decide: după ce conspectul despre starea raţiociniilor, arată o icónă fórte tristă şi de nesuferit mai departe, în depunerea şi subscernerea raţiociniilor comunelor bisericesci, consistoriul se indrumă sĕ purcédă cu cea mai mare energie şi asprime contra organelor bisericesci negligente, constrângêndu-se a subscerne cât mai curênd şi cel mult până la finea anului curent tóte raţiociniile restante, ér pentru viitoriu sĕ îngrigéscă consistoriul ca raţiociniul de pe anul espirat sĕ se substérnă regulat conform regulamentului.

Punctul VIII din raport despre starea materială a comunelor nóstre bisericesci din archidiecesă la propunerea comisiunei — se ia la cunoscinţă.

In necs cu raportul general, deputatul Ioan Hannia face întrebarea, că în ce stadiu se află cestiunea convertirei bonurilor rurale efeptuită la anul 1886 prin oficialii casei Constantin Stezar şi Eugen Brote, esprimându-se, că ar fi de dorit, ca acésta cestiune însemnată sĕ nu lipséscă din raportul general, sprel inistirea tuturor, la ce presidiul declară: că consistoriul a urmat în acéstă atacere conclusului sinodal din anul trecut şi afacerea acésta se află pe teren judicial; — sinodul ia spre sciinţă deslușirile date.

La ordinea ḑilei se pune apoi raportul comisiunei organisătóre, care prin raportorul seu Dr. Ioan Mihu referéză:

a) asupra raportului consistorial prin care se promovéză cererea cancelistului de cl. I. V. Tordoşan pentru un adaus de 100 fl. la salariul seu, şi maioritatea comisiunei propune: a i se încuviinţa cererea petentelui; ér deputatul Parteniu Cosma în numele minorităţii din comisiune face următórea propunere:

Fiind posturile de cancelisti consistoriali, încât privesce pe clericii aplicaţi la ele o ocupaţiune interimală, în carea respectivii făcênd servicii bisericei, totodată îşi câstigă şi pentru sine o pracsă folositóre pentru cariera lor viitóre de preoţi, sinodul nu consideră de justificată sistemisarea de adausuri personale la cancelisti.

Incât însĕ esactoratul n'ar dispune de atâtea puteri de concept câte sunt necesare pentru provederea esactă a agendelor, şi din acest motiv ar fi necesitat a încredeinţá şi personalului de manipulaţiune lucruri de concept, se indrumă consistoriul, ca sĕ presenteze sinodului un proiect de organisare definitivă a esactoratului, sistemisând atâtea posturi de oficiali, câte sunt necesare; ér până atunci se autoriséză ca din economiile bugetare sĕ remunereze serviciile estraordinare ale acelor cancelisti, cari fac prestaţiuni mai mari, decât în puterea postului lor sunt datori.

După o discusiune mai scurtă cu o neînsemnată maioritate s'a primit propunerea maiorităţii comisiunei.

b) asupra raportului consistorial, prin care se propune pentru parochia protopresbiterală Deş un ajutoriu anual permanent de 200 fl. din fondul „Rudolfin,“ ce la propunerea comisiunei se votéză;

c) asupra raportului consistorial, prin care se promovéză rugarea adm. par. şi prot. T. Roşescu din Cluş pentru de a i se lăsá şi dênsului ajutoriul de 105 fl. usat de fostul protopresbiter V. Roşescu, comisiunea propune: ca în sensul propunerei consistoriului nu i se încuviinţéză cererea.

Dep. Nicolau Cristea din considerare la referinţele parochiei şi protopresbiterului din Cluş propune a se susţiné acest ajutoriu.

Punêndu-se la votare acésta propunere, — nu se primesce.

---

mort. Atunci inspectorul se duse la Accsijonov, sciindul de om drept şi cu frica lui Dumneḑeu şi ḑise:

„Moşule, tu esti un om sincer, spune tu naintea lui D-ḑeu, cine a făcut asta?“

Makar Semjonovits sĕ uità la inspector, ca şi când n'ar fi nici o minune aci.

Mânile lui Accsijonov tremurau şi el nu putù ḑice nimica.

El cugeta, sĕ nu-l spun — pentru ce sĕ-l ert, căci mi-a ruinat viéţa, dar de pe partea mea fie ertat. Sĕ-l dau de gol, sciu, că o se fie amar de el. Eu mi închipuesc în el pe ucigaşul acelui comerciant? dar óre ce câstig dacă îl voiu spune?

Inco'dată îi ḑise inspectorul:

„Moşule! spune adevĕrul, cine a făcut gaura?“

Accsijonov se uità la Makar şi ḑise:

„Eu nu pot spune dle: D-ḑeu me opresce de a vorbí, eu nu o spun faceţi cu mine ce veţi vrea aceea e în puterea Domniei Vóstre“.

Tóte încercările ce le a întrebuinţat inspectorul spre a aflá cine a făcut gaura, au fost zădarnice, ei nu au putut aflá nimica.

In nóptea viitóre Accsijonov nu închise nici un minut ochii, el observa, că se tot apropie cineva de el în fine se puse la picióre şi şeḑù, deşi era întunerec, Accsijonov totu-şi cunoscù, că e Makar şi ḑise:

„Ce mai astepţi dela mine? Ce faci tu aici?“.

Makar nu ḑise nimic, întru aceea Accsijonov ridicându-şi capul, ḑise:

„Ce vrei? dute de aici că de nu chem pandurii!“

Makar plecând spre el ii şoptì:

„Ivane értă-me!“

„Pentru ce sĕ te ert, ii ḑise Accsijonov?

„Eu am omorît pe acel comerciant, eu am pus cuţitul la tine în cufer şi şi pe tine am voit sĕ te omor, am auḑit însĕ larmă prin curte şi aşa am sărit pe teréstă“.

Accsijonov tăcù, el nici nu mai scia ce se mai ḑică. Makar se puse în genunchi înaintea lui Accsijonov şi ḑise:

„Ivane értă-me, pentru Dḑeu értă me, eu însu-mi voiu spune, că am omorît pe comerciantul acela şi pe tine te va eliberá şi te vei duce acasă.

Accsijonov ḑise:

Uşor ţi este ţie a vorbí însĕ greu mi este mie a răbdá! Spune-mi? unde me pot duce eu acum? Socia mea, copii mei au uitat cu totul de mine, eu nu sciu unde sĕ me duc.

Makar sĕ sculà şi punênduşi mânile la pept ḑise:

„Ivane dragă értă-me! Mai cu drag ca acuma nu m'am uitat la tine, decât când m'a bătut cu nuele, şi tu de mila mea nu mai tradat. Értă-me pe mine pĕcătosul, pentru Dḑeu értă me şi începù sĕ ofteḑe.

Auḑind Accsijonov, că oftéză începù sĕ plângă şi ḑise:

„Dḑeu te va ertá, eu póte sum de 10 ori mai pĕcătos ca tine, acum lui Accsijonov aşa i a fost de uşor, el nu se mai gândea la casă, era liniscit, nu mai voì sĕ ésă din temniţă, şi se gândia numai la césul din urmă adecă la mórte.

Makar nu se încrezù în cuvintele lui Accsijonov, ci spuse că el a omorît acest comerciant, şi că Accsijonov este nevinovat.

Când a venit porunca, că Accsijonov e liber şi că póte merge acasă, a fost prea târḑiu, căci el era deja mort. *I. C.*

d) asupra raportului consistorial referitoriu la timpul de când sě i se compute prof. sem. G Dima cuincuenalele, comisiunea propune: Profesorului de musica vocală şi instrumentală George Dima sě i se recunóscă dreptul la cuincuenale cu inceperea dela 1 Sept. 1883, ḑiua în care şi a început activitatea sa.

Faţă de acésta propunere deput. P. Cosma în numele minorităţii din comisiune face următórea propunere:

Consistoriul este poftit, ca intru esecutarea conclusului Nr. 97 din 1886 cu privire la cuincuenalele dlui profesor G. Dima se urmeze întocmai cum s'a urmat şi faţă de ceialalţi profesori, când s'a pus în lucrare regulamentul seminarial; ér deputatul Dr. Nicolau Olariu face următórea propunere:

Profesorului G. Dima se dă drept la cuincuenale începênd dela 1. Ianuariu 1887 ca ḑiua prin care sinodul i-a recunoscut dreptul la bani de cuartir şi cuincuenale.

Acest obiect a dat ansă la o discusiune mai viuă, la care a luat parte deputaţii Z. Boiu, Nicanor Frateşiu, Dr. Petru Span şi Mateiu Voilean.

Punêndu se la vot propunerile făcute se primesce propunerea comisiunei.

In fine *e)* asupra raportului consistorial referitoriu la cererea spiritualului sem. D. Cunţan pentru viptul ce-i compete şi la propunerea comisiunei sinodul i-a următoriul conclus: Posiţiunea şi beneficiile spiritualului D. Cunţan, fiind regulate prin conclusul consistorial luat în 7 Novembre 1883 sub Nr. 4178 Plen. cererei nu-i dă loc.

Cu acestea şedinţa a dóua se închee la 1 şi ½ óre d. m.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc despre activitatea sa în decursul anului 1889.

Nr. 2177. Epit.

Senatul epitropesc a ţinut în decursul anului 49 şedinţe, dintre cari 40 ordinare şi 9 estraordinare. In resortul acestui senat s'au presentat la protocolul de esibite 2638 acte, dintre cari s'au resolvit în şedinţe 2170, pe cale presidială 246 acte, ér 222 au rěmas cu 1 Ianuariu 1890 neresolvite, şi anume 212 raţiocinii dela singuraticele comune bisericesci, şi 10 acte de diferită natură. Din restanţele rěmase cu finea anului 1888 de 427 acte s'au resolvit în decursul anului 1889 tóte afară de dóuě cause, adecă raţiociniile comunei bisericesci Mercurea şi ale comunei bisericesci Braşov-Scheiu pe anul 1885, ér din restanţele cu 31 Decembre 1889 s'au resolvit până aḑi tóte afară de patru cause şi anume: raţiociniile comunei Braşov-Scheiu pe anul 1886, raţiociniile gimnasiului din Braşov pe anul 1887/8, şi dóue cause privitóre la administrarea averei în comunele Poiana lângă Mercurea şi Proştea în propresbiteratul Agnitei.

Activitatea acestui senat, după natura lucrului, a fost îndreptată cu deosebire asupra corectei şi raţionalei administrări si manipulări a averei archidiecesane din centru şi din singuraticele comune bisericesci.

I.

1. Ce privesce administrarea şi manipularea averei archidiecesane din centru, constatăm: că aceea a urmat şi în anul acesta în consonanţă cu dispusiţiunile regulamentului sinodal din anul 1877.

2. Spre a avé venerabilul sinod o icónă despre economiile, ce s'au făcut faţă cu bugetul anului 1888, care a espirat numai la 30 Iuniu 1889, ne luăm voie a presentá următoriul conspect:

Numirea fondurilor şi fundaţiunilor	S'au proiectat pentru capitalisare		S'au capitalisat în faptă		S'au capitalisat mai mult decât s'au proiectat	
	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
a) fondul general administrativ . . .	5407	89	7518	83	2010	94
b) „ Rudolfin	2567	75	2756	40	188	65
c) „ seminariului andreian .	5229	68	13205	41	7975	73
d) „ catedralei	6155	22	6359	95	204	73
e) „ tipografiei archidiecesane .	437	62	1082	35	644	73
f) „ bisericilor	989	20	1063	28	74	08
g) „ scolariu	556	53	585	46	28	93
h) fundaţiunea Moga	951	06	1009	92	58	86
i) „ Francisc Iosefină . .	952	90	1048	77	95	87
k) „ Pantaziană	4258	65	4303	39	44	74
l) „ Peioviciu	22	42	24	42	2	—
m) „ Cologea	104	98	129	94	24	96
n) „ Andronic	1902	21	2401	88	499	67
Suma .	29536	11	41490	00	11853	89

Se observă *a)* că prisosul de 7975 fl. 73 cr. la fondul seminariului provine mai cu séma din economia făcută la internat, de când alimentarea elevilor s'a luat în regia proprie a consistoriului, apoi în acest prisos se cuprinde şi cuota pentru amortisarea împrumutului la zidirea noului seminariu; *b)* că la fundaţiunea Şaguna se află cu finea anului 1889 o sumă disponibilă de 23,723 fl. 31 cr.; *c)* preste tot sporirea acésta a economiilor s'a causat în parte şi prin urcarea chiriilor la casele archidiecesei, urmată în decursul timpului, precum şi prin împregiurarea, că în cassă nu s'au ţinut sume mai mari ca 1000 fl. în bani gata pentru acoperirea trebuinţelor curente, ci până la efeptuirea investirei în efecte publice banii s'au depus în cassa de păstrare, ca sě nu rěmână nici un moment nefructificaţi.

3. Sumele de bani gata s'au investit şi în anul 1889 în scrisuri fonciare de ale institutelor private de credit şi economii, şi anume:

a) în scrisuri fonciare cu 5 % interese dela institutul „Albina“ suma de	35,000 fl.
b) dela cassa de păstrare din Sibiiu (Hermannstädter Sparkassa) cu 5 % interese cu 6 % premii	40,000 fl.
c) dela institutul din Sibiiu numit „Hermannstädter Bodencredit-Anstalt“	9,500 fl.
în total	84,500 fl.

Împrumut la privaţi s'a dat numai suma de 300 fl., ér a investí o parte din averea archidiecesei şi în realităţi mai mari (moşii), consistoriul n'a evut ocasiune nici în decursul acestui an.

4. Priorităţile drumului ferat ungar oriental din 1869 şi ale drumului ferat transilvan I din 1867 cu 5% în argint în decursul anului 1889 s'au convertit din partea statului în alte hârtii sub titlu: „împrumutul drumului ferat de stat“ cu 4½% libere de contribuţiune. Consistoriul, avênd astfel de priorităţi în valóre nominală de 185,600 fl. în urma conclusului din şedinţa plenară dela 22 Maiu 1889 Nr. 3778 Plen. a vêndut aceste priorităţi după cursul ḑilei, şi în locul lor a cumpěrat scrisuri fonciare dela institutul „Albina“ şi dela cassa de păstrare din Sibiiu. Actele privitóre la acésta operaţiune se află la registratura V. 444. 1889.

5. In averea fondurilor şi fundaţiunilor archidiecesane se aflau şi scrisuri fonciare dela institutul „Galizischer Bodencredit“ din Cracovia cu 6 % interese în preţ de 28,300 fl. Aceste hârtii s'au cumpěrat între anii 1882—1883 după cursul de atunci cu 102 fl. 50 cr. şi 102 fl. Cursul lor însě a început a scădé dela anul 1885 succesive până la 90 fl. Acésta scădere era causată prin devalvarea băncei galiţiane rustice, carea a redus interesele scrisurilor sale fonciare dela 6 la 3 %, prin care reducere capitalul investit la banca rusticală a devenit în curs dela 100 la 50 fl. Banca acésta rusticală stă în legătură cu institutul „Galizischer Bodencredit“ din Cracovia, şi aşa deveniră şi scrisurile fonciare ale acestui institut în nesiguranţă, din care causă proprietarii lor începură a le vinde la bursă în sume considerabile, care împrejurare trase după sine scăderea cursului lor. De aceea la propunerea senatului epitropesc consistoriul în şedinţa plenară dela 4 Decembre 1889 sub Nrul 7808 Plen. a decis: ca scrisurile fonciare galiţiane din Cracovia sě se vêndă cât mai curênd şi în locul lor sě se cumpere scrisuri fonciare dela institutele de bani din Sibiiu sau rentă ungară. Operaţiunea acésta s'a efeptuit la începutul anului curent, şi actele respective se pot vedé la registratura V. 934. 1889.

6. Cu privire la tacsa sidocsială s'au făcut representaţiune la ministrul pentru statorirea cifrei esacte a pretensiunei erariului faţă cu fondul general administrativ, a stabilirei listei contribualilor, şi a încassărei regulate din partea organelor financiare ale statului.

7. Cu privire la raţiociniile tipografiei archidiecesane pe anii 1884, 1885, 1886 şi 1887 urméză raport separat.

8. Din partea organelor administrative financiare ale statului s'au prescris încă în anul 1888 pentru tóte fondurile şi fundaţiunile archidiecesane plătirea de ecuivalent, fără de a se luá privire la meniţiunea lor. Contra acestei měsuri nedrepte s'a luat recurs la tribunalul reg. financiar din Budepesta, în urma căruia s'au eliberat până acum dela solvirea ecuivalentului fundaţiunile: Francisc-Iosefină, Cologea şi Peioviciu, ér în privinţa celorlalte fonduri şi fundaţiuni n'a urmat până astăḑi resoluţiunea tribunalului reg. financiar.

II. Trecênd acum la starea financiară a singuraticelor comune bisericesci, la administrarea şi manipularea averilor lor şi preste tot la starea, în carea se representă singuraticele comune din punct de vedere al unei economii bune şi raţionale, ne permitem a raportá următórele:

1. Mai multe comune bisericesci au început a-şi investí averea în realităţi, şi astfeliu a şi-o asigurá în modul cel mai raţional. Astfel în decursul anului au cumpěrat realităţi comunele: Avrig, Cosna, Libotin, Bratei, Covasna, Câmpuri-Surduc, Marcoş, Leschia, Jimborul-mare, Mihalţiu, Nadoşa-română, Vidra medie, Murěş-Sângeorgiu, Ferihaz, Luţa, Ciubanca, Suciul de jos, Copalnic, Drăguş, Coveş, Nasna, Meşendorf, Poiana měrului, Sebeş şi Roşia lângă Sibiiu. Contractele de cumpěrare au fost asternute şi aprobate de consistoriu.

2. În mai multe comune s'a sporit averea bisericéscă prin donaţiuni şi fundaţiuni făcute parte de particulari, parte de corporaţiuni. Aşa între altele numim aci comunele: Almaşul-mare, Berinţa, Boz, Câlnic, Fofeldea, Gârbou, Hondol şi Măhăesci, în cari s'a înmulţit averea prin donaţiuni. Apoi fericitul în Domnul, fostul protopresbiter al tractului Murěş-Oşorheiului Parteniu Trombitaşiu de Bethlen a făcut o fundaţiune de 4000 fl. pentru biserica din Murěş-Oşorheiu spre scopul ameliorărei dotaţiunei parochului şi a cantorului de acolo, şi a predat o, fiind fundatorul încă în viéţă, în administrarea consistoriului; fundaţiunea acésta representă astăḑi un capital de 4100 fl. 45 cr. Parochul din Beriu Samuil Popoviciu pe lângă donaţiunea de 1000 fl. făcută în anul 1888 pe séma bisericei de acolo, a mai făcut şi în anul acesta alte dóuě fundaţiuni câte de 1000 fl. în favorul bisericei şi pentru spriginirea meseriaşilor sěraci din comună.

3. Porţiuni canonice s'au cumpěrat din budgetul fondului Rudolfin pe anul 1889 în parochiile Chichişiu, Muşin, Abuş, Esc, Elöpatak, ér pentru parochia Bobâlna s'a votat spre acest scop 300 fl.

4. Zidiri de biserici nóue s'au terminat în Măniereu şi Bundorf, apoi s'au aprobat planuri pentru zidiri de biserici în Certegiul superior, în Ormeniş şi Bêrsěu, în Cerişor s'au re'noit biserica; ér pentru zidiri de scóle nóue corespunḑětóre s'au luat dispositiunile de lipsă în comuna Olpret; în Draos şi Rîpa-superióră s'au terminat edificiile scolare, şi s'au aprobat planurile pentru zidiri de scóle în Mediaş, Coşna şi B.-Prund.

5. În causa rěscumpěrărei regalielor s'a esmis din partea consistoriului cerculariu general sub Nrul 2624 Epit. din 1889 şi în casuri singuratice s'au dat şi îndrumări speciale.

6. In afacerea comasărei hotarelor consistoriul n'a întrelăsat a dá îndrumările necesari la singuraticile comune după cum s'a arětat necesitatea.

7. Starea raţiociniilor averilor bisericesci şi scolari din archidiecesă se vede din conspectul de sub ¹/., ér a diferitelor fonduri şi fundaţiuni administrate de comune bisericesci ce nu cad în cadrul celor dintâiu, din conspectul de sub ²/.

8. În fine din tabloul alăturat sub ³/. compus pe basa datelor disponibile se póte convinge venerabilul sinod şi despre starea materială a comunelor nóstre bisericesci din archidiecesă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

(Încheere.)

Crescerea poporaţiunei în tract este insemnată:

Sunt 8629 familii cu 37,883 suflete, 19,139 bărbaţi şi 18,744 femei. Crescĕmênt faţă de anul 1888 este 750 suflete.

Născuţi în 1889 au fost 744 prunci, 683 fete cu totul 1587. Morţi, 899.

S'au insurat 231, s'au mărita 251. Casurile de mórte a intrecut pe ale nascerei în comunele: Blăjeni, Potingani, Ribicióra, Risca, Şesuri, Trestia unde au grasat morbul difteritis şi aprinderea de plumâni

Casurile de nascere au intrecut pe cele de mórte cu 50% în 16 comune.

Căsătorii clandestine sunt 19. (Aici datele sunt fórte mance). Copii ilegitimi 62

Sciu scrie şi cetí 1901 bărbaţi, 622 femei (Datele sunt mance).

Catechisaţiunea cu elevii gr. or. dela institutele strěine s'au ţinut în Brad, şi Baia de Criş.

Catechisaţiunea cu adulţii în comuna Ormindea şi Crăciunesci în celelalte parochii nu.

Treceri religionare nu au fost.

Bisericile sunt în stare bună afară de 4 comune. De asemenea cimiteriile afară de comunele: Blăjeni, Stanija, Şesuri şi Pescera, unde sunt cu totul neglese.

Partea scolară a raportului.

În tract sunt 39 scoli.

Elevi obligaţi a frecuentá scóla pre 1888—89. Dela 6—12 ani prunci 1447, copile 815 suma 2262; dela 12—15 ani prunci 622, copile 407 suma 1029, suma totală 3291.

Datele aceste din raport abia pot sě represinte suma elevilor, cari sunt aleşi ca sě cerceteze scóla şi nu suma celora, cari au etatea prescrisă de lege pentru ca se cerceteze scóla. Căci ar fi o minune neauḑită, că la o poporaţiune de 37,000 suflete abia 3000 de prunci sě fie obligaţi a frecuentá scóla.

Au frecuentat scóla:

Dela 6—12 ani prunci 960, copile 339 suma 1299.
dela 12—15 ani prunci 865, copile 246 suma 1111
suma totală 2410.

Faţă de anul trecut crescĕmêntul e 133 mai mult.

Cercetarea scólei a fost neregulată. În luna Ianuariu 1889 din elevii inmatriculaţi abia 64 au frecuentat scóla şi absenţii au fost: 11,071 ḑile.

Causa frecuentărei neregulate este indiferentismul organelor politice comunali, şi în parte situaţiunea muntuósă a comunelor şi comunicaţiunea greóie, pre drumurile miserabile comunale.

Din edificiile scolari 36 sunt corěspunḑětóre, ér 3 necorěspunḑětóre. Grădini de pomărit sunt 28, din cari 5 necultivate. Loc de gimnastică au 29 scóle.

Averea imobilă a scólelor face 20,775 fl.

Averea mobilă face 5706 fl. cu totul 26,481 fl.

Venitul anual este de 7175 fl. v. a. ca în trecut.

Biblioteci scolare sunt 6.

Invěţători sunt 24 cualificaţi: éră 15 necualificaţi.

S'au plătit salare 7446 fl. anual.

Scólele au fost visitate în decursul anului afară de comunele: Cebea, Potingani, Mestécăn şi Ruda.

Esamenele de vară s'au ţinut în tóte scólele, parte sub presidiul protopresbiterului, parte sub a comisarilor esmişi.

Resultatele esamenului în 6 scóle bun: în 28 suficient, în 5 debil.

Reuniunea invěţătorilor tractuali numěră 41 de membri ordinari şi 5 estraordinari. Comitetul 'şi ţine regulat şedinţele. Averea reuniunei face 231 fl. Acésta sumă e insě numai pe hârtie, adaug eu, deóre-ce sunt tacse restante la membri. Ce e mai mult, dela înfiinţarea reuniunei sunt membri, cari nu au solvit nici un cruceriu. Conclusele luate de adunarea reuniunei pentru incassarea tacselor au rěmas literă mórtă.

Biblioteca reuniunei constă din 169 volumi în valóre de 156 fl. v. a. Preste tot averea reuniunei (despărţěmêntului tractual) face 387 fl.

Referitoriu la raţiociniile bisericesci se constată, că pe anul 1885 sunt tóte aprobate. Pre 1886 nu sunt asternute 10. Pe anii 1887, 1888 sunt asternute dela cele mai multe comune. Pro 1889 dela 2 comune.

Fondul protopresbiteral este de 137 fl. 95 cr. un plus de 7 fl. 66 cr. Precum se vede fondul cresce fórte încet.

Referitoriu la rĕscumpĕrarea dreptului de cârciumărit vor primí sume frumóse parochiele: Cainel 850 fl., Criscior 1540 fl. 80 cr., Zdrapţi 2232; ér sume mai mici: Sĕliste, Trestia, Pescera, Luncoiu şi Crăciunesci. Cele mai multe parochii, nesolvind contribuţie şi neavênd contracte de esarêndare, nu li s'a licuidat nimic.

Referitoriu la averile bisericesci şi scolare cu finea anului 1886 nefiind raţiociniile aprobate, nu se arată starea lor.

Sinodul a luat spre sciinţă raportul protopresbiterului, pe lângă conclusele amintite în fruntea raportului nostru.

Me opresc a face reflecsiuni asupra datelor statistice din raport, încât ele ar avé loc; nu pot însĕ a nu intoná, ca sinódele nóstre protopresbiterale, cât timp comitetele protopresbiterale nu vor fi puse în posiţiune a lucrá, cât timp nu vor fi cel puţin convocate în şedinţe, ele vor fi numai nisce birouri, cari vor luá spre sciinţă datele oficiului protopresbiteral, despre biserici, scóle şi ici colo despre averiel bisericesci şi scolare. *Raportorul.*

Varietăţi.

* (Alegere de asesor ordinariu în senatul strîns bisericesc.) In şedinţa de Joi p. m. a sinodului archidiecesan s'a făcut alegerea unui asesor ordinariu în senatul strîns bisericesc. Alegerea a decurs cu mare solemnitate şi a fost ales Preacuvioşia Sa dl protosincel Nicanor Frateşiu, întrunind tóte voturile afară de 2 şedule albe. Alesul a mulţămit în termini pĕtrunḑĕtori sinodului pentru increderea, ce i-o a manifestat, accentuând, că acésta încredere a sinodului nu o privesce de o recompensă pentru meritele şi serviciile sale, ce le-a făcut bisericei în trecut, ci pentru activitatea sa în viitoriu. Tot ca o manifestaţiune de distincţiune şi încredere Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit a declarat solemn şi inmediat întărirea alesului de asesor în senatul strîns bisericesc.

* (Petrecere.) Petrecerea socială împreunată cu joc, ce s'a arangiat asérĕ în pavilonul dela „*Hermannsgarten*" a întrunit aprópe întréga inteliginţă română din Sibiiu şi un considerabil numĕr dintre deputaţii sinodali. Jocul a fost animat şi s'a continuat cu multă vioiciune pănă în ḑorile ḑilei.

* (Comisariul regesc la alegerea patriarchului sêrbesc.) Primirea comisariului reg. bar. Fedor Nicolici în Carloviţ a fost cât se póte de pompósă. Magistratul cetăţii a eşit spre intimpinare pănă la podul peste Dunăre, Petrovarodin, unde se alătură suitei din Neoplanta. In oraş 'l salută o deputaţiune cu primariul în frunte. Conductul imposant trecù prin porţile de triumf şi prin stradele decorate pănă la cuartir, unde administratorul Petrovici şi episcopii Stoicovici şi Brancovici şi o mulţime de deputaţiuni, 'l salută cu multă insufleţire, pe când capela de musică a companiei de onóre intoná imnul poporal. Compania de onóre defilà, apoi se retrase şi comisarul primì în audienţă pe episcopi, deputaţiunile clerului, seminariul teologic, corpul oficiresc şi pe autoritătile civile. Comandantul dela Petrovarodin sosí special ca se salute pe comisariu. S'a dat un banchet de gală în onórea comisariului la care luară parte 50 óspeţi. In decursul toastului ridicat de comisariu pentru monarch ½ batalion de artilerie dădù 20 de impuscături, musica militară intonà imnul poporal şi óspeţii isbucniră într'un insufleţit „Mnogaia ljeta" (Mulţi ani). Pentru comisariu toastà administratorul patriarchal Petrovici, apoi érăşi comisariul pentru episcopi etc. Séra au fost conduct de torţe. Pănă la actul alegerei s'a dat şi se va mai dá un şir de dineuri.

* (Iubileu). Din Timişóra se comunică, că reg. Nr. 61, al căror şef de onóre e actualul ţar al Rusiei Alesandru al III lea face mari pregătiri pentru serbarea iubileului de 25 ani, decând ţarul fù numit şef de onóre.

* (Limba elină.) Precum am anunţat, ministrul de instrucţiune a presentat la 21 Aprile n. dietei proiectul seu cu privire la modificarea articolului de lege XXX din 1883. Acest proiect cuprinde pe scurt următórele în ceea ce privesce limba elină: Paragrafii respectivi din art. de lege XXX: 1883 se modifică intr'acolo, că elevii din gimnasiu, dacă vor primí instrucţiunea din alte obiecte în locul limbei eline nu vor fi obligaţi a o învĕţá, obiectele vor fi luate din planul gimnasial, se vor statorí de ministru şi vor fi obligate. Celor ce susţin gimnasii, cari nu sunt conduse şi nici susţinute de stat le stă în voie a introduce sau nu acésta modificare; la cas însĕ dacă nu o introduc, ministrul are drept în puterea paragrafilor de mai sus a statorí obiectele de învĕţămênt în locul limbei eline. Incât un scolariu a învĕţat în unele clase limba elină şi nu mai vrea sĕ o urmeze, trebue sĕ se supună unui esamen din obiectele, ce s'au substituit în anii respectivi; ér acei elevi, cari la început n'au învĕţat şi mai târḑiu au început a învĕţá limba elină au de asemenea sĕ se supună unui esamen din acest studiu. Toţi acei elevi gimnasiali, cari au depus maturitatea, dar n'au învĕţat limba elină vor fi eschişi de a se puté inscrie la o facultate de teologie, filosofie, ori la studiile limbistice şi de istorie la universităţi. Aceia numai în acel cas pot fi primiţi, dacă fac un esamen de maturitate complementar din limba elină.

* (Baronisarea lui Schossberger.) Precum anunţă unele foi din Budapesta, baronisarea lui Schossberger va dá ansă din nou la interpelaţiuni în casa deputaţilor. Ministrul va fi recercat a rĕspunde, dacă e adevĕrat, că Schossberger a dat sume considerabile de bani pentru scopuri electorale şi că e adevĕrat, că propunerea de a se baronisá a dat ansă la diferinţe de păreri în consiliul de ministri, unde 5 ministri nu s'au învoit cu propunerea.

* (Scóla de cadeţi de artilerie.) In scóla de cadeţi de artilerie din Viena au devenit pe cursul I 120 şi pe cursul II 20 locuri vacante. Reflectanţii 'şi pot adresá cererile pănă la 20 Iuliu la comanda militară din Viena, de unde se pot trage şi informaţiuni mai detaiate.

* (Viaţă lungă) In comuna Sĕlişte, comitatul Sibiiu, a murit în 6 Martiu a. c. Ioana Onea Munthiu, necăsătorită, cerşitóre, în etate de 102, şi în 14 Martiu a. c. Ana, vĕduvă Dumitru Bogeanu, cerşitóre, în etate de 105 ani.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Aprile 1890

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	382.—	328.—
Renta ung. de hârtie	99 30	99.—
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.43	9 43

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

		Clasa I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Haţeg	Homorod - Cohalm	Cluş	Murĕş - Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕştie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod - Cohalm.	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş - Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş - Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul - sĕcuesc.	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 şi mai mult „ „ „	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 41 Sibiiu, Marți 17/29 Aprile 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Aprile.

După o mănósă activitate de 7 ḑile, Sâmbătă s'a încheeat sesiunea sinodului nostru archidiecesan din anul acesta și încă în séra aceea cea mai mare parte a deputaților sinodali s'au re'ntors la ale sale ocupațiuni. Conduși de adevěratul interes bisericesc, în deplină armonie și în spiritul păcei au decurs desbaterile sinodului din anul acesta, și dacă acum la încheerea periodului de trei ani al sesiunilor ordinare facem o scurtă reprivire asupra cestor trei ani din urmă, atunci cuprinși de adevěrată multă mire sufletéscă trebue sě esclamăm și noi cu prorocul: „étă acum ce e frumos, fără numai a locuí frații împreună.“

Interese particulare, interese personale, strěine de interesele bisericesci se aduceau în biserică, se aruncau în programa desbaterilor sinodali, și produceau multă amărăciune, provocau desbateri îndelungate și pentru biserică nici roditóre nici edificătóre, și ómenii între asemenea împregiurări veniau aici îngrigiați, petreceau aici în continuă agitațiune și se re'ntorceau măchniți în inimile lor, vĕḑênd în ce dimensiuni s'au lățit împărecherile.

Deputaților din acest period le a fost reservat sě vadă restaurată în biserică pacea, în desbaterile sinodali obiectivitatea și iubirea evangelică, pe cari le pretinde interesul bisericei.

Atacurile vehemente și sistematice îndreptate contra capului bisericei și contra tuturor bărbaților nostri cu inimă pentru biserică din presă s'au strecurat și în biserică, și actele sinodale mai cu sémă ale sesiunilor din periodul premergětoriu, ne dau destulă dovadă despre degenerarea spiritului de partidă până la marginile cele mai estravagante.

Sinodul din 1888, cu care s'a început periodul încheeat prin sesiunea ordinară din anul acesta, sinodul din 1888 în mod fórte lămurit a condamnat spiritul de partidă, și a îndrumat pre guvernul bisericei la aplicarea normelor disciplinare față cu cei ce vor mai continuá a turburá liniscea bisericei.

Și s'a restaurat pacea.

Sinodul din anul acesta cu plăcere a luat la cunoscință mersul regulat al afacerilor bisericesci în general, funcționarea regulată a organismului preste tot, începênd dela sinódele protopresbiterale până la comitetele și epitropiile parochiale, asemenea cu plăcere a luat la cunoscință tot în general měsurile luate de consistoriu pentru delăturarea pedecilor cari ici colea tot se mai pun în drumul regulatei funcționări a organismului.

Cu plăcere a luat sinodul act despre activitatea consistoriului archidiecesan în ședințele senatului bisericesc, despre activitatea consistoriului ca senat scolariu, despre activitatea consistoriului ca senat epitropesc, încuviințând în special îmbunătățirile introduse în administrațiune pentru o mai acurată esactitate în mersul lucrurilor.

Cu plăcere a luat sinodul act despre modul cum a pus în lucrare consistoriul introducerea lucrului de mână în institutul nostru archidiecesan pedagogico teologic, aprobând měsurile propuse de consistoriu pentru susținerea lui și pentru organisarea lui pe base solide, asemenea cu plăcere a luat la cunoscință resultatele, la cari s'a ajuns în acest an scolariu, și care a trebuit sě se delăture și multele neajunsuri împreunate cu începutul, căci bine se scie, că tot începutul e greu.

O cestiune de interes general, și totodată și actuală, cestiunea creerei unui fond de pensiune pentru preoți și pentru funcționarii bisericei, nu s'a putut pertractá în sesiunea acésta, căci după-cum s'a accentuat la locul seu, cestiunea se află la consistoriu in studiare. Sě sperăm, că cu studiul asupra ei se va ajunge la o lămurire óre care până la sesiunea anului viitoriu si se va luá o posițiune hotărâtă, ca sě fie lumină deplină și în punctul acesta

Mulțămiți cu resultatele activității acestui sinod și cu înțelépta și binevoitórea conducere a desbaterilor sinodale, ca rěsplată a ostenelelor trimitem deputaților din acéstă periodă drept rěsplată recunoscința nóstră, căci după cum a ḑis Christos prin Evangelistul: vrednic este lucrătoriul de plata sa.

Revista politică.

Foile din monarchie și în special presa magiară e preocupată de actul, ce are sě se sěvêrșéscă în Carloviț, alegêndu-se noul păstoriu, în care poporul drept credincios sêrbesc sě-și încrédă sórtea fericirei sale, prosperarea bisericei și a națiunei.

Nici când pare a nu se fi manifestat o solemnitate așa de mare la actul alegerei ca și acum. Din manifestațiunile grandióse, ce s'au făcut, transpiră pe de o parte voința guvernului pentru de a se apropiá mai mult de sêrbi, a împăcá pretensiunile lor iuste, ér pe de altă parte atitudinea reservată a poporului sêrbesc, pentru a nu și perde cumpětul și a ajunge pe calea acésta la o complanare a conflictului, ce a esistat între popor biserică și guvern. Acésta se legitiméză și în espunerea de mai inainte a presei sêrbesci și prin un articul, ce a aflat de oportun sě l publice redactorul ḑiariului „Branik“, Dr. Miletici, în colónele fóei din Budapesta „P. Lloyd“, unde se încércă a face lumină asupra tendințelor poporului sêrbesc și a grupărei sale în diferitele nuanțe politice.

Ovațiunile făcute în timpul din urmă dovedesc și increderea, de care se bucură bar. Fedor Nicolici inaintea conaționalilor sei, și persóna sa este cea mai puternică garanță, că lucrurile vor apucá un curs mai normal.

Bar. Nicolici a deschis șirul conferințelor congresului în limba magiară și sêrbii au inălțat vii strigăte de „Zivio“ și „Mnogaia ljeta“ și numai în urmă, când și-a esprimat speranța, că congresul va terminá cât mai curênd afacerile administrative pentru a se purcede apoi la momentuosul act al alegerei de patriarch s'a aflat indemnat a vorbí și in limba sêrbă. Dênsul asistă numai la actul alegerei, ér conducerea conferințelor pentru regularea administrațiunei o conduce episcopul cel mai bětrân, Stoicovici. Nu se scie incă resultatul ședințelor congresului. Ḑilele trecute se ventilau prin foile monarchiei, că cu ocasiunea revisuirei socotelilor averei s'ar fi descoperit mai multe iregularități și în special sunt aceste la administrarea averilor unor mânăstiri. Până aḑi scirile aceste n'au fost desmințite.

In Viena s'au inceput Vinerea trecută conferințele ministeriale comune spre care scop a sosit în capitala monarchiei și ministrii ungari Szapáry și Wekerle. Conferințele se ocupă cu compunerea bugetelor, ce se vor asterne la delegațiuni. Cea mai importantă desbatere a fost la bugetul ministrului de resbel și trebue tótă lumea sě se impace érăși cu ideea, că creditul anului 1890 se va sporí cu 3—4 milióne. Acésta provine mai ales dela impregiurarea, că fabricarea prafului fără fum recere sume considerabile de bani. Terminul pentru conchemarea delegațiunilor nu s'a putut stabilí tocmai acurat, de-óre-ce condiționéză dela lucrarea parlamentelor. Contele Taaffe a asigurat insě în parlamentul austriac, că nu se va amêná mai mult ca până în 6 Iuniu și se și crede, că acésta va fi și ḑiua, în care se vor intruní delegațiunile.

Conform unor sciri sosite tot din Viena se intenționéză sporirea armatei de infaterie încă cu mai multe regimente și și sporirea cavaleriei. Dacă scirile acestea se vor adeverí numai încape îndoélă, că creditul pentru armată va întrece mult suma de 3—4 milióne și în casul acesta nu se scie, ce atitudine vor observá delegațiunile, cari și în anii trecuți numai în considerarea situațiunei critice, în care se afla monarchia, au votat creditele cerute.

In 15 Aprile s'a redeschis sesiunea corpurilor legiuitóre din România. Ele vor avé sě se ocupe cu mai multe lucrări importante, între care sunt de

---

FOIȚA.

Ioan Brătianu și Nicolae Barbu.

— Episod de **Ioan Broju**. —

Așa se ḑice, că trăesce încă bětrânul funcționar pensionat Nicolae Barbu, ér de viața lui se lănțuesce un șir de evenimente remarcabile, producte ale focului sânt, alimentat de iubirea némului.

Anii epocali de pe la mijlocul vécului al XIX, cari deteră o altă față monarchiei nóstre, 'l aflară în flórea vêrstei și la începutul carierei sale iuridice.

Evenimentele de resmiriță, ce se succedaseră, și mai erau încă în curgere, sguduiseră din temelii și în țerile române întréga viață socială-politică.

Câți-va bărbați tineri, cu inimă nobilă, cu idei mai inalte și mai sănětóse trebuiră sě pribegéscă în alte țeri, căci incercaseră sě așeḑe la fundamentul statului alte temelii, mai puternice, pe cari sě se clădéscă la mărirea lui și sě-l inalțe la puterea ce o a avut în fericita vreme a mai marilor voevoḑi.

Și între acei peregrini, cari se jertfiau pentru a clădí la sionul națiunei și la viitorul ei era și I. Brătianu, unul dintre cei mai energici propagatori ai libertății și hotărit a sigilá cu sângele seu principiile, ce le propaga.

Urmărit la tot pasul de autoritățile polițienesci din țéră, 'și luase refugiu la Sibiiu și din cuferul seu, indesuit cu proclamațiuni, respândia raḑele puterei reformătóre preste piscurile Carpaților.

Autoritățile polițiene din Bucuresci prinseră veste, că I. Brătianu e în Sibiiu și recercaseră organele administrative de aici ca sě pună mâna pe dênsul, mort ori viu, sě-l pună în cătuși, sě l predea autorităților române.

Brătianu simțise de acésta, dar credea, că sasii sibieni se vor purtá cel puțin tot așa de culant cu pribegiții, precum se purtau sasii brașoveni, cari erau in stare sě și pună viața pentru scutirea boerilor români, ce și aflară adăpost în sinul cetății Brașovului.

Increderea sa a fost prea mare. Intr'o ḑi, pe când se afla în casa lui Barbu, se pomeniră, că în curte năvălesce fără veste o cétă de panduri, cari se grăbesc sě pětrundă în casă. Ioan Brătianu, dedat cu asemenea impregiurări, nu-și perdù cumpětul, ci dispărù ca prin farmec.

Barbu incungiurat de panduri rěmase la început ca o statuă de marmură, 'și venì insě iute în fire și protestà, pentru-că au îndrăsnit sě-i calce casa.

— Unde e Ioan Brătianu, întrebà șeful.

— Ce me privesce!

— A fost aici în casă și l-ai ascuns.

— Protestez, nu sciu, n'am vĕḑut.

— Pas' înainte.

Și bietul Barbu, încungiurat de panduri, trebuì sě se supună.

Pe drum începură a l torturá nesce gânduri triste. Nu scia, ce s'a făcut Bratianu, nu scia nu cumva zace schilăvit.

O povară și mai grea părea, că-i apasă la inimă și mereu îl neliniscea. Pe drum băgase mâna în busunariu și simțise, că are proclamății de ale lui Brătianu. Se gândia la pedépsa, ce l astéptă, dacă l va cercetá și vor aflá la el proclamățiile.

Sě le lapede, era imposibil, căci ochii ageri ai pandurilor erau îndreptați numai și numai asupra lui, încât păreau, că vor sě-l mănânce cu ochii.

El nu desperà. Prin coridórele întunecóse până în sala de ascultare, Barbu folosì ocasiunea și înghițì două proclamațiuni. A treia, care o mai avea încă o băgase în gură, dar îi stătuse în gât, căci nu o măcinase de ajuns și nici nu mai avea scuipat din destul.

Ajuns înaintea comisariului investigațional, Barbu abia mai rěsuflà, începură a l tăiá rěcorile și nu putea ḑice nici o vorbă. Se înecase.

Nimenea nu scia, ce este, și toți bănuiau, că vinovăția lui și frica pedepsei îl tortură.

amintit proiectul privitoriu la inamovibilitatea magistraturei, proiectul pentru modificarea creditului agricol și lepea pensiunilor. Aceste lucrări sunt de ajuns pentru de a ocupá întréga sesiune, mai cu sémă, căci se scie hotărît, că ea nu va durá decât o lună sau cel mult șase sĕptĕmâni.

Ar fi de dorit, scrie „Timpul“, ca comisiunile sĕ-și depună rapórtele încă în sesiunea de primăvara, pentru ca preste vară deputații sĕ pótă studiá legile așa, ca în sesiunea de tómnă discuțiunea lor sĕ urmeze fără întârḑiare. Mai cu sémă nu trebue uitat colegiul al 3-lea, cărui i-s'a promis multe lucruri, fără ca până acum sĕ-li se fi împlinit. Intre primele legi, cari au trebuit aduse în discusiune în sesiunea de primăvară sunt de sigur: *„imbunătățirea sorții clerului de mir“* și „modificarea creditelor agricole“. Aceste dóuĕ cestiuni s'au ventilat atâta încât ar fi cea mai mare greșală ca ele sĕ nu fie aduse înaintea camerei. Sórtea clerului de mir este destul de rea pentru ca sĕ ne gândim cu toții la imbunătățirea ei. Cât pentru tocmelile agricole sunt cel puțin tot atât de importante ca și vênḑarea în loturi a moșiilor statului.

Unirea liberalilor desidenți cu naționali liberalii și formarea noului partid liberal insuflă mare respect celoralalte nuanțe politice. Foile lor combat aspru acésta unire, dar efectul combaterei nu se prea manifestă.

Sinodul archidiecesan.

In ședința ultimă a sinodului, ce s'a ținut Sâmbătă sub presidiul Preacuv. Sale domnului archimandrit și vicariu archiep. Dr. Ilarion Puscariu s'a pertractat bugetul pe anul 1891 și s'a ales un asesor onorariu clerical în senatul epitropesc, ce a devenit vacant prin alegerea P. O. D. protosincel Nicanor Frateșiu de asesor ordinariu în senatul strîns bisericesc; cu acésta terminându-și sinodul tóte agendele, presidiul ține un discurs de încheiere, în care arată că obiectele menite spre a se pertractá în sesiunea sinodală presinte sunt eshauriate, și comunicând sinodului binecuvêntările Escelenției Sale Dlui archiepiscop și metropolit al nostru Miron Romanul, care regretă, că starea sănătății nu-i permite ca la încheirea sesiunei sĕ și pótă luá adio în persónă, cum ar dorí, și care declară, că rĕmâne până când va mai fi în viață devotat instituțiunilor nóstre sinodale, — face o privire asupra activității sinodului, constată resultate mănóse, și mulțămind deputaților pentru ostenéla în deslegarea problemelor sinodali, declară sesiunea ordinară a sinodului archidiecesan pe anul 1890 de încheeată.

Raport special

despre desbaterile sinodale.

Ședința a IV-a, ținută la 11/23 Aprile, 1890.

Se presentéză esibitele:

1. rugarea dep. Nicolae Cosma pentru restul sesiunei sinodale din causa unor afaceri oficióse;

2. rugarea dep. Ioan Petric pentru restul sesiunei sinodale deasemenea din causa unor afaceri oficióse. — Concediile cerute se acórdă.

Presidiul mai presentéză următórele petițiuni:

a) a comunei bisericesci din Șieul mare pentru a i se votá un ajutoriu de 100 fl. spre scopul reparărei bisericei;

b) a preotului din Șieul-mare, prot. Bistriței, David Rusu, pentru a i se votá o remunerațiune de 50 fl. pentru serviciile aduse ca catichet la scóla statului din aceea comună. — Se predau comisiunei petiționare.

Deputatul Mateiu Voilean face următórea propunere:

§ 25 din regulamentul afacerilor interne se modifică în modul următoriu: Membrilor sinodali le compet diurne amĕsurate pre timpul durărei sinodului, ér acelora dintre ei, cari 'și au locuința afară de locul sesiunilor sinodali și despăgubire de drum. Diurnul este 4 fl. Spesele de călĕtorie se computá după tariful călei ferate clasa II și pe osie până la procsima stațiune a drumului de fer 7 cr. pe kilometru.

Deputaților esterni la ḑilele de presență li se computá încă 2 pentru venirea la sinod și pentru întórcere.

Spesele de călĕtorie se plătesc numai în proporția ḑilelor de presență. — Se predă comisiunei organisătóre.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei scolare, care prin raportorul seu Georgiu Moian referéză asupra raportului consistoriului archidiecesan despre activitatea sa ca senat scolariu în decursul anului 1889, și la propunerea comisiunei alinea 1 și 2 a raportului s'a luat spre sciință.

In ce privesce afacerea cu fondul de pensiune învĕțătoresc comisiunea a făcut următórea propunere:

Raportul se ia la cunoscință cu aceea observare, ca consistoriul sĕ se însărcineze a face o conscriere a tuturor acelor învĕțători din archidiecesă, cari sunt primiți ca membrii ai fondului de pensiune regnicolar, în carea sĕ fie evident, numĕrul contribuenților atât ca privați, cât și ca comună bisericéscă, a învĕțătorilor deja pensionați, a motivelor pre basa cărora s'au pensionat, a sumei, cu carea s'a pensionat precum și a anilor de serviciu.

Acésta cestiune a dat ansă la o desbatere mai animată, la care a luat parte: P. Cosma, V. Damian, D. Coltofean, N. Strĕvoiu și Mateiu Voilean, carele a făcut și propunerea, ca acest punct din raport sĕ se ia simplu spre sciință, ceea ce s'a și primit.

Punctele din raport despre gimnasiul din Brașov și Brad, despre cărțile ce a întrat la consistoriu spre censurare s'au luat spre sciință.

Punctul din raport care tractéză despre secțiunea pedagogică din seminariul „Andreian“ la propunerea comisiunei, sinodul decide: consisistoriul sĕ însărcinéză a ținé în evidență conclusul sinodal din 1888 Nr. 73 și a căutá mijlóce corĕspunḑĕtóre pentru delăturarea causelor, din care provine decrescența arătată, în numĕrul elevilor din acéstă secțiune.

Partea rapotului referitóre la numĕrul copiilor obligați a frecuentá scóla, despre adjustarea scólelor despre averea scólelor și salariile învĕțătoresci s'a luat spre scință, ér partea raportului carea tractéză despre numĕrul scólelor la propunerea comisiunei s'a luat următoriul conclus:

Raportul sĕ ia la cunoscință cu acel adaus, ca consistoriul sĕ arete ce mĕsuri a luat pentru înființarea de scóle și în atari comune, cari nu au nici scóle proprii, nici nu sunt afiliate la scóle de a le nóstre.

(Va urmá.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Din protopresbiteratul Devei, 11. Aprile 1890. Incă n'a devenit vacant tractul acesta prin alegerea actualului protopresbiter, a dlui Ioan Papiu în cel al Sibiiului și fermentațiunea a și început a luá demisiuni pre cât de seriόse pre atât și de ridiculóse.

Preocupațiunea pentru eventuala întregire a acestui post ține, considerând misiunea cea grea, de care e legată persóna fiitoriului protopresbiter, în încordare pre cei interesați de prosperarea legitimei nóstre pretensiuni. Astfeliu, abstragênd dela varianța mijlócelor, interesul ce se desvóltă,, e destul de plausabil, destul de legitim.

Modalitatea mijlócelor cu deosebire a unora, pe basa cărora se probéză realisarea acestei cestiuni importante, me constringe a o timbrá de absurdă, dar considerând și spiritul timpului, de rediculósă, ridiculósă, căcí diferitele amenințări la adresa atât celor superiori, cât și la celor inferiori, datéză în partea cea mai mare dela nesce indiviḑi estra perifențiali, dela nesce ómeni fără de nici o rolă importantă.

Dacă afacerea acésta, admit destul de seriósă, s'ar discutá după cum pretinde nu mai mult, decât spiritul timpului, calm și fără preocupațiune, fără amenințări espansive sau estravagante, resultatul ar trebuí sĕ fie, abstragênd dela nuansele confesionale, în genere satisfăcĕtoriu.

Ea însĕ după cum se predă și după cum sĕ presentă, provócă esacerbitate nu numai la cei ce aparțin acestui cerc, ci și la cei cari cunosc referințele, la autoritățile chiar superióre. De aici, din suspițiunea acésta deci se vĕd motivați unii a aplicá pentru noi mijlóce drastice, mijlóce distrugĕtóre.

Încât însĕ acest echo îngrigitoriu este ecuitabil priméscă din partea acelora, despre cari se consideră că le conturbă cercurile asicurarea, că tractul protopresbiteral al Devei nu va fi, chiar și în casul cel mai favorabil, representat prin nici un candidat,

Bine ar fi însĕ, ca până atunci, dar chiar și în momentul decisiv, ómenii îngrijiți de sórtea viitóre a tractului nostru sĕ se servéscă de mijlóce modeste, de mijlóce raționale și precaute, considerând că capacitatea corporațiunei electorale stă sub o strictă controlă atât în ceea-ce sĕ refere la persóna alegêndă, cât și la modalitatea impusă acestei corporațiuni.

Fie deci sicuri și aceia rola misionară „de propaganda fide“ că desvoltând o activitate după cum pretinde demnitatea, momentuositatea actului, pretensiunile juste își vor aflá resultatul lor.

Declarațiunea acésta ultimă am făcut o nu din motiv că dóră ne am teme de vreo convertire confesională, nu, căci în casul acesta estrem statul trebue sĕ ne ofere garanța de a susținé ordinea, de a susținea ecuilibrul, ér încât se refere la provocătorii necompetenți, pentru aceea încă își are statul remediile sale.

Un membru al sinodului protopresbiteral.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu despre activitatea sa în decursul anului 1889.

Nr. 2019. Scol.

Partea generală.

Afacerile acestui senat în anul 1889 au avut curs normal. Atențiunea consistoriului a fost îndreptată spre ridicarea scólelor confesionale prin sistemisarea de salarii învĕțătoresci corespunḑĕtóre, și prin crearea succesivă a unui corp didactic, care sĕ fie la înălțimea, care o cere sciința pedagogică în timpurile nóstre. Constatăm un mic grad de progres în amêndóuĕ direcțiunile, și între grelele împregiu-

---

Barbu zărì într'un corn al salei o cană cu apă, se repede într'acolo și ca omul strîmtorat, pune mâna pe ea, trage de vre-o câte va ori și nodul din gât ajunse la distanție.

— Acum me simt tare ușurat, ḑise Barbu.

— Dar ce ți a fost.

— Nici eu, nu sciu.

— Unde e Brătianu.

— Asta cu atât mai puțin o pot spune. —

— Dar a-ți fost împreună.

— Nu sciu, n'am vĕḑut.

Ce s'a făcut Bratianu, nici Barbu n'a sciut sĕ spună. Pe dênsul însĕ numai după trei ḑile l'a lăsat din arest.

Sosind acasă, găsesce pe masă cilindrul lui Bratianu, în locul acela, unde și l lăsase, când se făcù nevĕḑut. Îl ia în mână, se uită de dragu, ca la o reminiscență scumpă, dar i se părea, că e mai greu decât ar trebuí sĕ fie în realitate. Cu tóte acestea cilindrul era numai cilindru în chip și formă. Ideea ce se concepuse însĕ în creerii sei, se sălășluia tot mai tare și Barbu vedea cu ochii realitatea, dar nu voia sĕ crédă ochilor.

Procurà un alt cilindru, 'l cumpănesce pe unul în mâna stângă, pe altul în drépta și simția greutatea, dar nu se încredea mânilor. Îl esaminà mai bine și abia atunci observà că fundul cilindrului nu corĕspunde și înlăuntru 'nălțimei, la care stă înafară.

Nĕcăjit, că nici atunci nu se putù lămurí, 'l trântì pe masa veche de stejar, și ridicându-l, găsesce pe masă fundul cilindrului cu un svêrnog de proclamațiuni. Cilindrul avea dóuĕ funduri și intre ele Bratianu purta proclamațiunile.

Din momentul, în care Bratianu dispăruse, Barbu nu l mai vĕḑù și nu l mai întâlnì, dar cilindrul, după-ce 'l întocmì, cum fusese, 'l așeḑà ca pe nesce móste sfinte și de câte ori auḑia despre vre-o faptă a lui Bratianu privia uitat la cilindru.

Barbu a îmbĕtrânit, se retrase în pensiune și nu se mai gândia, că va mai dá față cu Bratianu, mai ales, după ce la trei epistole, în care i a descris situațiunea sa, nu căpĕtase nici un rĕspuns.

In tómna anului 1876, când monarchul nostru cercetà Sibiiul, ministrul Bratianu sosì ca sĕ-l salute în numele statului vecin și trase în cuartier la actualul metropolit din Sibiiu.

Bratianu 'și trase informațiuni despre Barbu prin fericitul Bologa și câți va ani mai târḑiu, când România trecuse cu isbândă prin multe peripeții, scuturase și ultimele lanțuri de umilință, ale supremației turcesci, când Bratianu îi înfrumsețase fruntea domnitoriului cu coróna de rege, Barbu era pe drum spre Bucuresci, purtând ca un cuvios cu mare evlavie cilindru lui Bratianu în mână.

Inaintea cancelariei ministeriale Barbu se luase în céртă cu funcționarii mici și mari, căci nu voiau sĕ-l lase sĕ între la Bratianu. Barbu nu voia sĕ-și dea séma, nici că cine e, nici că ce caută, decât ținea cuvios cilindru în mână și insista morțiș sĕ vorbéscă cu Bratianu.

Incercările funcționarilor și ale ușerilor de a scí, că cine e și cu ce scop merge, rĕmaseră zadarnice.

In sfêrșit unul dintre funcționari perdù răbdarea, întră la Bratianu și îi spuse pricina gălăgiei. Bratianu nici nu visa de Barbu, dar ḑise sĕ lase pe strĕin sĕ între.

Tabloul a fost miscătoriu! . . . .

. . . .

. . . Am venit, Măria Ta, — ḑise Barbu, înecându-și bucuria în lacrime — sĕ mi împlinesc datorința cea din urmă și sĕ ți așeḑ acum și eu cilindru pe cap . . . . !

— Tu esci mântuitoriul meu Barbule . . . ! .

. . . .

. . . Și Barbu s'a reîntors mai ușurat la inimă!

rări de aḑi şi acest mic progres trebue considerat ca bun augur pentru un viitoriu mai puţin greu, ca cel de aḑi.

În legătură cu cele observate în raportul general din anul trecut avem onóre a aduce la cunoscinţa Preaveneratului sinod achidiecesan, că conscripţiunea învĕţătorilor definitivi dela scólele nóstre, necompletă în anul 1888, s'a completat, cea a învĕţătorilor provisorici se continuă separat de cealaltă, an de an.

Cestiunea cu fondul de pensiune al învĕţătorilor nostri confesionali este încă tot în stadiul din anii trecuţi, nesosind încă dela înaltul guvern resoluţiune la representaţiunea înaintată de consistoriul metropolitan la mandatul primit dela congresul naţional-bisericesc.

Serióse îngrigiri au insuflat consistoriului admoniţiunile făcute de guvern gimnasiului nostru din Braşov şi celui din Brad, pentru nesuficienţa mijlócelor de învĕţămênt parte în cele ale gimnasticei, parte în cele privitóre la museul fisical pentru nesuficienţa puterilor didactice şi pentru unele neajunsuri mai puţin esenţiale, privitóre la planul de învĕţămênt.

Consistoriul prin representaţiune a decis a desluşí starea lucrului în tóte direcţiunile, a arĕtá, că informaţiunile cu privire la afirmatele neajunsuri în cele ale gimnasticei şi ale aparatelor fisicale în ce privesce cu deosebire gimnasiul din Braşov sunt de a se reduce la o esagerare a stărei faptice deóre-ce tocmai gimnasiul din Braşov are cea mai perfectă arangiare în privinţa salei de gimnastică şi a aparatelor. Nesuficienţa în corpul profesoral accentuată ca altă scădere din partea Înaltului ministeriu este numai momentană, provenită acuma prin pensionarea de doi profesori, şi prin trecerea din viéţă a altor doi profesori, în decursul anului scolariu.

Cu privire la gimnasiul din Brad s'a arĕtat, că este în lucrare un pavilon pentru gimnastică pe timpul de érnă, şi că museul fisical se va înmulţí an de an corespunḑĕtoriu recerinţelor institutului

Cu începutul anului scolariu curent s'a întrodus lucrul de mână în institutul nostru archidiecesan pedagogic teologic şi despre resultat la alt loc va urma raport separat.

Ca manuale pentru întroducere în scólele nóstre confesionale au întrat următórele opuri:

1. *Istoria Ungariei*" în legătură cu istoria universală, pentru scólele poporale, de Silvestru Moldovan. Braşov 1887, carea censurată se asterne Preaven. sinod spre apro aprobare şi admitere în scólele poporale.

2. De asemenea „*Cartea de cetire maghiară*" de Dr. Ioan Crişian şi Nicolau Putnoky, Sibiiu 1888.

3. „*Cântările bisericesci*" pe note, de Demetriu Cunţan, pentru cari urméză esibit separat.

4. „*Liturghia*" S. Ioan Gură de aur, de G. Dima, tipărită deja.

5. „*Carte de cetire maghiară*, şi „*Toldi*" de Ioan Arany, ambele de Dr. Ioan Crişian şi Nicolau Putnoky, Sibiiu 1889, — ambe date spre censurare.

6. „*Istoria patriei*, şi „*Elemente din istoria universală*" de Ioan Dariu, care se recomândă spre admitere ca manual de scólă.

Impărtăşite aceste în general, trecem la partea specială a raportului, observând, că în decursul anului 1889 senatul scolariu a ţinut 47 şedinţe, dintre cari 41 ordinare şi 6 estraordinare.

Piese în resortul acestui senat au întrat 2981, dintre cari cu finea lui Decembre 1889 neresolvite erau 2 şi de presente şi acestea sunt resolvite.

Partea specială.

A. Institute de învĕţămênt.

I. Scóle medii.

a) Braşov.

Gimnasiul mare, la care au funcţionat în decursul anului 1888/9, 11 profesori, 9 ordinari definitivi, 1 ordinariu provisoriu, şi 1 suplent. O catedră a fost suplinită prin mai mulţi dintre profesori.

Scolari la începutul anului scolariu au fost 246 în tóte 8 clasele, în decursul anului au părăsit institutul 8 şi au rĕmas neesaminaţi 2 scolari. Rĕmâne deci la finea anului numĕrul elevilor 236. Dintre acestia gr. or. 214, gr. cat. 19, rom. cath. 1, ev. luth. 1, şi israelit 1.

La esamenul de maturitate au fost admişi 18 elevi din clasa a VIII gimnasială. Dintre acestia 14 au depus esamenul cu succes, 2 au fost respinşi din câte un studiu şi avisaţi la repeţirea esamenului la terminul ordinariu din tómnă, şi 2 au fost avisaţi la repeţirea esamenului de maturitate întreg.

La 8/20 Septembre 1889 s'a ţinut esamenul de maturitate cu elevii respinşi, şi raportând calcul bun, au fost promovaţi şi provĕḑuţi cu testimoniu de maturitate.

In cele 4 clase ale scólei reale inferióre au funcţionat 9 profesori, dintre cari 7 ordinari definitivi, 2 ordinari provisori, respective 2 ordinari definitivi dela scóla comercială.

Numĕrul elevilor la scóla reală la începutul anului au fost 118 dintre cari 7 au părăsit institutul în decursul anului. A rĕmas deci cu finea anului numĕrul elevilor 111, dintre cari gr. or. 98, gr. cat. 8, israeliţi 5. Români 106 isaeliţi 5.

La scóla comercială cu trei clase au funcţionat profesorii dela scóla reală, şi doi profesori definitivi dela scóla comercială. Numĕrul elevilor la începutul anului au fost 32, în decursul anului au părăsit institutul 1, şi au rĕmas neesaminaţi 2. Numĕrul elevilor dela categoria acésta de scóle cu finea anului a fost 29. Dintre acestia au fost gr. or. 27, gr. cat. 1, israelit 1. Români 28, israeliţi 1.

La esamenul de maturitate s'au admis toţi elevii din clasa III comercială, 9 la numĕr, cari suportând cu succes esamenul de maturitate, au fost declaraţi de maturi

Numĕrul total al elevilor dela tóte trei categoriile de scólă este 396.

În comparare cu anul 1887/8 cu cifra elevilor de 408 se arată o decrescere de 12. Faţă cu anul scolariu 1886/7 o crescere de 25.

Notăm la locul acesta, că în decursul anului scolariu, de care ne ocupăm, corpul didactic dela aceste scóle au suferit perdere prin trecerea din viaţă a profesorului ordinariu la gimnasiu, şi totodată şi conrector, Dr Nicolau Pop, şi prin cea a catechetului Iosif Ferîcean.

Afacerea cu pensionarea profesorului Ioan Scurtu s'a finalisat şi în semestrul II din anul scolariu 1888/9 catedra lui a fost suplinită.

Programa gimnasiului se alătură sub ^{1}/.

b) Gimnasiul inferior din Brad.

În acest gimnasiu au funcţionat 5 profesori ordinari şi 2 estraordinari.

La începutul anului scolariu s'au imatricut elevi 104. În decursul anului au părăsit instittuul 9, şi cu finea anului numĕrul elevilor a fost 95, dintre cari gr. or. 85, gr. cat. 7, rom. cat. 1, ev. ref. 1, şi israeliţi 1.

In comparaţie cu anul scolariu 1887/8 se arată o crescere de 5, şi cu anul scolariu 1886/7 o crescere de 6 elevi.

Programa gimnasiului se alătură sub ^{2}/.

II. Secţiunea pedagogică din seminariul archidiecesan.

În secţiunea pedagogică a seminariului archidiecesan cu începutul anului scolariu 1888/9 s'au înscris 54 de elevi, dintre cari în decursul anului au părăsit institul 5. A rĕmas deci cu finea anului numĕrul elevilor cu cifra de 49 şi anume în cursul I elevi 16, în al doilea 19 şi în al treilea 14.

Studiile s'au predat prin 3 profesori ordinari din secţiunea acésta, apoi prin 2 profesori din secţiunea teologică, ér studiile technice prin cei 2 profesori estraordinari.

In comparaţie cu anul trecut se arată o decrescenţă de 7.

Programa sĕ alătură sub ^{3}/. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Distincţiuni.) Maj. Sa a numit pe principele Enric de Prusia conte-admiral al marinei austro-ungare. Directorul de finanţă din Aiud, dl George Popp a fost numit consilier financiar actual.

* (Alegere de asesor consistorial.) In şedinţa sinodului archidiecesan ţinută Sâmbătă s'a efeptuit şi alegerea unui asesor onorariu clerical în senatul epitropesc şi resultatul alegerei a fost, că din 42 voturi ce s'a dat, 27 voturi le-a întrunit P. O. D. protopresbiter Demetriu Coltofean, ér 15 voturi dl prof. sem. Dr. I. Crişian, şi astfeliu dl Coltofean s'a declarat de ales asesor onorariu în senatul epitropesc.

* (Mostenitoriul de tron italian în pericol.) Moştenitoriul de tron al Italiei a scăpat ca prin minune de un mare pericol ce l'a întimpinat în călĕtoria orientală. După o telegramă din Petropole, trenul de curte care a adus pe principele dela Caucas la Europa a delairat. Din norocire însĕ principele a rĕmas nevĕtămat şi după vre o câteva ore şi-a putut continuá călĕtoria.

* (O epistolă a principelui Iérôm Napoleon către Carnot.) Preşedintele republicei francese în călĕtoria sa prin Corsica a visitat casa, în care s'a născut Napoleon I. şi din acest incident prinţul Iérôm i-a adresat următórea epistolă: Dle president! D-Ta cercetezi Corsica. Eu n'aş avé nimic de ḑis, dacă n'a ţi fi comis prin cercetarea casei, în care s'a născut unchiul meu, o mare necuviinţă. Acéstă casă nu aparţine regimului. D-Ta n'ai în nici o formă dreptul a trece pragul aceleia. Ce fel de relaţiune stă între primul consul, care ridică Francia în câteva luni şi regimul D-Vóstră, care ḑi de ḑi o desorganiséză, între împĕratul, care a fost învins numai prin mărimea sistemului seu şi între regimul d-vóstră parlamentar, care se nimicesce prin neputinţa proprie. Cum cutezi D Ta, care pe mine, mostenitoriul seu, m'ai espulsat pe nedrept a pune în légănul marelui bărbat o graţie ipocrită. Mărginesce te a fi şeful partidului unui regim, care ruinéză Francia, gustăţi succesele, păstrézăţi posiţiunea, ce o ai primit, lăsaţi-ne însĕ reminiscenţele nóstre şi nenorocirea nóstra Nu-mi vătĕma esilul nemeritat. Visita D Tale e numai o parodie, respectul fals numai o profanaţiune, din care causă me vĕd dator a protestá (Semnat) Napoleon.

* (Reuniunea higienică a comitatului Sibiiu.) Comitetul reuniunei higienice a comitatului Sibiiu învită la adunarea generală a reuniunei, ce se va ţiné la 12 Maiu a. c. 5 óre p. m. în sala de şedinţe comitatensă. La ordinea ḑilei va fi: Raportul comitetului despre activitatea reuniunei şi despre starea averei. Esaminarea socotelilor. Statorirea lucrărilor pe anul 1890. Propuneri (veḑi §. 10 din statute).

* (Fabrică de praf.) Scupcina sêrbéscă a votat 600,000 dinari pentru ridicarea unei fabrici de praf în Crajlevo. Pentru schimbarea sistemului de înarmare s'a compus o comisiune militară technică, care va merge în Rusia, Francia, Germania şi Belgia.

* (Resultatul recrutării) Cu tóte că s'a ficsat etatea pentru recrutare cu 21 de ani, numĕrul feciorilor buni pentru serviciul militariu a scăḑut mai mult, pre-cum s'a arătat la asentările începute. S'a întêmplat că în comunne întregi nu s'a găsit nici un ficior bun „pentru cătane". Pentru a acoperí lipsa corpurilor militari ce se completéză din Bucovina a trebuit sĕ se inroleze feciori din Galiţia şi chiar din Boemia. Medicii ḑic, că vina degenerării este lăţirea beuturii rachiului. Deşi concedem, că rachiul are o influinţă fórte rea asupra sănĕtăţii poporului, trebue însĕ sĕ căutăm şi alte cause pentru acest trist fenomen, şi după părerea nóstră nutrimentul de tot rĕu al poporului este de asemenea o causă a degenerării fisice. Nu se pot nutrí bine pentru-că nu pot agonisi nimic. Incetarea convenţiunei cu România le a luat la o mulţime de ómeni pânea; suntem siliţi se vindem productele nóstre şi mai ales vitele cu preţuri mici, de óre-ce prin politica vamală ni s'au închis têrgurile pentru dênsele şi transportul s'a scumpít in mod nefiresc prin tarifele scumpe ale căilor ferate. Condiţiunile de traiu s'au îngreunat, o compensanţiune însĕ nu s'a dat prin înfiinţarea şi favorirea industriei.

Póte resultatele asentării, care devin din an în an mai nefavorabile şi slăbirea puterii contributive a ţĕrii vor aduce în sfêrşit odată pe guvern la convingerea că este datoriu a luá în consideraţiune mai de aprópe starea poporului. „*R. P.*"

* (Femeia şahului în Viena.) Ziane El Sullavah, cea dintâiu femee a şahului Persiei, a sosit în curênd în Viena, unde a fost asteptată cu mare curiositate. În 1882 s'a întêmplat, că stăpâna Persiei a dăruit soţului seu un băiat. Pe atunci şahul avea încă patru copii: Muzzavar Eddin, Zil-El Sultaneh, Naib Basultnneh şi Nur Eddin, fie care din ei dela altă mamă. Coranul értă drept credincioşilor, a-şi ţiné câte patru femei; numĕrul femeilor din harem însĕ nu este statorit. Mohamedanii însĕ cu ocsiunea călĕtoriilor nu prea obicínuesc a-şi duce cu ei şi femeile legitime, fiindcă lor le este încredinţată, în lipsa bărbaţilor, păḑirea casei. Dintre domnitorii Persiei, cari au călĕtorit prin Europa, numai Darius I şi Xerxes I şi-au dus cu ei şi femeile lor legitime; astfeliu după atâtea sute de ani, femeia a actualului şah din Persia este cea dintâiu care călĕtoresce în strĕinătate,

* (Postitorul Merlati.) Postitoriul Merlati s'a supus în Paris unei nóue probe de observare, dar după câteva ḑile de post şi-a dat sufletul.

Invitare

la serbarea aniversară de 10 ani a Archipăstorirei Eminenţiei Sale I. P. S. archiepiscop şi metropolit

Dr. Silvestru Morariu Andrievici.

La 27 Aprile (9 Maiu) a. c. Eminenţa Sa Archipăstoriul nostru Silvestru împlinesce 10 ani ai activităţii Sale ca Metropolit al Bucovinei şi Dalmaţiei. Activitatea şi meritele acestui ilustru bărbat pentru biserica nóstră ortodocsă-orientală din ţéră, marele seu devotament pentru luminarea şi desvoltarea culturală şi religiósă a poporului, stăruinţa sa nemărginită pentru binele ţĕrii şi succesele lucrării sale neobosite ne obligă pre noi diecesanii ortodocsi orientali ai eparchiei a serbá cu iubire fiéscă şi cu solenitate acésta ḑi însemnată şi a aduce I. P. S. Sale cu devotată supunere omagiele nóstre de mulţămire şi recunoscinţă.

Ḑiua acésta se va serbá după următoriul program:

a) In diecesă:

Luni în 23 Aprile (5 Maiu) a. c. în tóte bisericele diecesei serbarea s. liturgii cu docsologie.

b) In capitala ţĕrii:

Joi în 26 Aprile (8 Maiu) a. c.:

1. Séra la $8^1/_2$ óre conduct de făclii, care va porní de pe piaţa Elisabeta prin piaţa principală şi strada reşedinţei către reşedinţa metropolitană.
2. Sosind conductul de făclii la reşedinţa metropolitană, se va esecutá de către societatea „Armonia" impreună cu corul seminarial şi alţi cântăreţi disponibili dintre eparchioţii ortodocsi orientali, o serenadă, esecutându-se piese în ambele limbi ale diecesei.
3. În pausele pieselor corale va esecutá musica regimentului indigen piese alese.

Vineri în 27 Aprile (9 Maiu) a. c.

1. La 9 óre serviciu dumneḑeesc în biserica catedrală cu docsologie.
2. La 11 óre diminéţa plecarea în corpore a patronilor bisericesci, a clerului, a eparchioţilor şi altor deputaţiuni la reşedinţa metropolitană.
3. Aducerea felicitărilor omagiale I. P. S. Sale Archiepiscopului şi Metropolitului din partea diecesanilor.

Splendórea acestei serbări însemnate atârnă, dela numĕrósa presenţă a diecesanilor. Adresăm deci un apel călduros şi frăţesc către toţi diecesanii dreptcredincioşi, carii nutresc în sufletul şi în inima lor simţeminte de mulţămire şi de venerare către acest rar bărbat al bisericei, ca sĕ binevoéscă a ilustrá cu presenţa lor acéstă serbare.

Cernăuţi, în Martiu, 1890.

Comitetul arangiatoriu:

Andronic Maximilian, Bumbac Ioan, Bejan Ioan, cav. de Ciupercovici Arcadie, Coca Calistrat, Czechowski Erast, Ciuntuleac Artemie, Cosovici Cornelie, Dan Dimitrie, Danilevicz Ioan, Dimitrovici Ilie, Dr. Filipovicz Vladimir, Grigorcea Modest, cav. de Goian Alecsandru, cav. de Goian Leon, cav. de Br. Hurmuzachi Eudocsie, Isopescul Dimitrie, Iwanovicz Eusebie, Kirilovicz Leon, Kozak Cornelie, Klym Ioan, Kiebidevicz Axentie, Lupu Ioan, cav. de Meşeder Eugenie, Br. Mustatza Nicolae, Nimigean Ilie, Olinschi Ioan, Dr. Onciul Dimitrie, Piteiu Mihaiu, cons. sup., Popescul Leon, Popovici Constantin, Rey Leon, de Repta Stefan de Stefanovici Constantin, Stefanelli Iuvenal, Dr. Seleschi Emanuil Br. Stîrcea Victor, Socolean Dimitrie, Tarnoviecki Georgie de Dr. Topala Ironim, Ioan Tabora cav. de Tarasievici Nicolai, Dr. Volcinschi Ioan, cav. de Voronca Dionisie, Worobkievicz Isidor, Dr. Zurcan Ioan, Dr. Zurcan Constantin, Zurcan Onesim, Dr. Zotta Ioan, cav. de.

Loterie

Sâmbătă în 26 Aprile 1890.

Timişóra:	86	2	52	42	51
Viena:	48	12	10	51	78

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și streinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acești a mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvântări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, întocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 48—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 42 Sibiiu, Joi 20 Aprile (1 Maiu) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 19 Aprile.

I.

În primul nostru dela 7/19 Aprile accentuasem, că ne vom ocupá cu materialul, ce ni-l vor dá rapórtele Preaven. consistoriu către sinod şi fideli programului ce-l represintă fóia nóstră, vom şi incepe în direcţiunea acésta.

Ne oprim la punctul 5 din raportul senatului bisericesc către sinod, unde ni se arată, că cu finea anului au rĕmas 90 parochii vacante şi neocupate prin parochi.

Numĕrul acesta este un numĕr fórte mare în raport cu numĕrul total al parochielor şi ne impune de datorinţă, ca sĕ esaminăm mai cu deamĕnuntul causele acestei aparinţe triste.

Trăim în un timp, în care este fórte periculos a lăsá poporul fără de conducĕtoriul lui natural, fără preot. Spinii proselitismului implântă vêrfurile lor ascuţite în consciinţa ómenilor mai uşor pe timpul vacanţii parochiilor şi de aceea regulamentul pentru parochii în punctele privitóre la ocuparea parochiiler trebue esecutat cu tótă graba şi rigórea. Nu e bine ca poporul sĕ astepte cu lunile şi cu anii pănă-ce se ocupă o parochie devenită în vacanţă şi cu deosebire nu e bine acolo, unde în comună mai sunt şi de cei de alte confesiuni.

Este adevĕrat, că regulamentul pentru parochii dispune a se incercá ameliorarea venitelor parochiale, dar nu totdeuna e consult ca sĕ se reguleze pe timpul vacanţei parochii, ci trebue mai nainte stăruit ca parochia sĕ se ocupe, şi apoi dela alesul paroch va atêrná ca sĕ le pună aceste la cale mai târdiu, şi dacă va fi om, care se scie tractá cu poporul, om care sĕ se intereseze de binele poporului, om care sĕ-i scie câstigá inima, el în scurt timp, fără sguduiri póte sĕ contribue la ameliorarea sorţei sale, se înţelege, avênd bun spijin în şeful tractului şi in urmă în bunavoinţa Ven. consistoriu de a i vení în ajutoriu d. e. prin cumpĕrare de moşie, cum se practiséză de un timp încóce din fondul Rudolfin, infiinţat sub auspiciile şi din generositatea şi prevederea înţeléptă a capului bisericei nóstre.

Administratorii din parochiile vecine nu pot satisface trebuinţelor poporului din parochia vacantă, şi în ĕst mod se negligă cele mai vitale interese. Afacerile scolari stagnéză sau dau înapoi, ér averea bisericei nu se administréză în bună regulă.

Este vorba acuma, că de unde sĕ luăm ómeni cu pregătire.

După cât scim noi an de an es din institutul nostru teologic pănă în 30 de tineri cualificaţi de a devení preoţi.

Acestia trebue aşedaţi la parochiile vacante, siliţi moralminte sĕ concure şi la parochii cu dotaţiune mai mică, punêndu-li-se în vedere, că după câţi va ani de serviciu vor fi ajutoraţi ca se ajungă în parochii mai bune. Şi poporul, care vede, că un tinĕr a stat câţiva ani în o parochie cu mai puţină dotaţie şi a făcut isprăvi, începe a vení la convingere, că acela e cel mai binemeritat spre a fi ales în parochii mai bune şi aşa sĕ recompenséză serviciile prestate bisericei şi naţiunei. Şi în urma urmelor este şi o mângăere sufletéscă pentru un om de inimă, când scie, că el a prestat servicii bisericei sale, fără de a fi fost situat cine scie cum de bine, şi clericul nostru — precum şi în genere tot omul inteligent român — este datoriu se privéscă şi la partea morală a activităţii lui, nu numai la cea materială.

Dacă spiritul acesta ar cuprinde teren în inimile fiitorilor nostri preoţi, până ce sunt incă pe bancele seminariului, atunci nu am avé a ne plânge că avem atâtea parochii vacante, ci cele devenite în vacanţă în decursul anului s'ar puté şi ocupá definitiv în sensul regulamentului în terminul prescris, fără ca poporul sĕ sufere, fără ca religiositatea şi moralitatea poporului sĕ se clatine şi fără ca sĕ avem daune din vacanţele cu anii. Ca sĕ se pótă face aceste e de neapĕrată trebuinţă, că protopresbiterii momentan după-ce devine parochia vacantă sĕ facă preparativele ex oficio pentru ocuparea parochiei, se nu lase ca candidaţii sĕ i impingă la acésta, pentru-că candidatul trebue se umble în rênd, ér nu cel chemat a pune în lucrare actul de alegere Şi sĕ ni se erte, dacă susţinem cu tótă positivitatea, că din acest motiv avem de a numĕrá mai multe parochii vacante ca din lipsa de dotaţiune.

Consistoriul este în plăcuta posiţiune pentru venitoriu de a vení în ajutoriu acolo, unde ajutoriul în adevĕr e necesariu, deci organele au sĕ şi facă datorinţa cu tótă graba.

Nu avem sĕ asteptăm nici după ficiorul cuiva pănă ce termină studiile, ori pănă cresce fata cutărui bogătan ca sĕ se facă preotésă, ci se punem mâna pe inimă şi pe regulament şi sĕ grăbim cu ocuparea parochiilor vacante. Vor fi şi casuri, unde nu se imbie concurenţi, dar noi credem, că acele sunt cele mai puţine.

Revista politică.

O îngrijire mare a cuprins cercurile conducĕtóre aprópe din tóte statele europene. Diua de prima Maiu e destinată, ca lucrătorii sĕ-şi manifesteze dorinţele şi sĕ céră implinirea iustelor lor pretensiuni

Dacă lucrul s'ar mărginí numai la atâta, s'ar trece uşor peste un mare pericol, ce demult este pus în perspectivă.

Din mişcările şi agitaţiunile, ce s'au făcut pănă acuma, se póte uşor prevedé, că lucrurile nu se vor terminá aşa neted, ci póte sĕ se întêmple şi vĕrsări de sânge.

Acésta se póte prevedé cu atât mai vêrtos, cu cât se scie, că cu ocasiunea agitaţiunilor, şi miscărilor, ce s'au făcut în timpul din urmă în Austria, s'au intêmplat scene de totului tot regretabile. Multe firme a fost demolate, grevistii au amemeninţat viéţa stăpânilor, multe producte de fabricaţiuni au fost nimicite şi nemulţămiţii n'au uitat sĕ-şi îndrepte atacurile şi asupra jidanilor, pre cari ii consideră ca adevĕrate locuste, ce le înghit şi puţinul ce-l mai capĕtă.

Mai mult, s'au înţêmplat ciocniri şi conflicte sângeróse între miliţie şi rĕsculaţi, soldaţii au fost răniţi şi mulţi capi de familie au lăsat în doliu orfani şi vĕduve, loviţi de glonţul puscii şi de ascuţitul sabii.

Liniile ferate numai sunt sigure. Pănă acum s'au prevenit în multe locuri pericolelor şi din Pojon se scie că s'a furat o cantitate însemnată de dinamită şi că operaţiunile desastruóse cu dinamita s'au şi început.

Nu e mirare deci, cá adi mulţi cred vorbelor lui Bismarck, despre care se scrie, că sub impresiunea miscărilor din urmă, a condamnat atitudinea tinĕrului împĕrat de prematură, accentuând, că mişcarea lucrătorilor, póte aduce o vecinică nesiguranţă familiilor şi póte sdruncinà statul. N'a fost încă timpul oportun ca sĕ se dea frâu liber şi sĕ se însceneze astfeliu de miscări şi el, Bismarck, dacă mai stá la putere scia sĕ afle şi acel timp.

Foile din Budapesta se ocupă cu ideea unei fusiuni a partidului liberal cu cel oposiţional, moderat. Se credea după căderea dlui Tisza, că fusiunea se va face şi acésta cu atât mai vêrtos, că foile aponiste în espunerile lor lăsau sĕ transpire un fel de inclinare spre fusiune.

O sémă dintre foile guvernamentale au combătut cu tótă tăria o astfeliu de procedere, carea ar stricá mult şirurile guvernamentalilor. Se temeau

---

FOIŢA.

Câte-va cuvinte asupra culturei moderne.

Nu se póte negá, că forte multe cuvinte trec din gură în gură, fără ca sĕ fie ele împreunate şi cu adevĕratul lor înţeles, sau dacă şi sunt intrebuinţate după înţelesul lor adevĕrat, apoi acel înţeles nu e pe deplin cunoscut tuturor, ci cei mai mulţi se mulţămesc numai cu o pricepere superficială.

Când o afirm acésta, ca tesă generală, cutez a o aplicá în special la cuvêntul „cultură“.

Chiar din esperinţa de tóte dilele ne putem convinge, cât de adese ori i-se dă acestui cuvênt un înţeles fals, şi cu mult mai adeseori cât de unilateral este el intrebuinţat. De aceea nici nu ne putem mirá, dacă se ivesc pe ici cólea chiar dispute înfocate asupra inţelesului adevĕrat al acestui cuvênt, pre-cum nici despre aceea, dacă scriindu-se asupra acestei teme, după părerea mea nu se caută după tot conţinutul, care e cuprins in sfera noţiunei „cultură.“

Audim ce e drept, vorbindu-se despre o „cultură a minţii“ şi a „inimei“, despre o „cultură socială“ sau „convenţională“ numită de unii şi „poliitură socială“ etc. etc.

Tóte aceste determinaţiuni au ceva adevĕr în sine ele însĕ nu cuprind şi nu pot sĕ cuprindă în acésta formă înţelesul deplin al noţiunei „cultura“.

Ce e drept, acésta noţiune este una din acelea, a căror sferă este de tot largă şi este prea bine cunoscut, că cu cât sfera unei noţiuni este mai vagă, cu atât noţiunea este mai sus pe piramida gândirii şi prin urmare şi mai greu de determinat şi de priceput.

Sĕ facem deci de astă dată o încercare de a studiá acésta cestiune din tóte punctele de vedere şi a pĕtrunde în profunditatea înţelesului ei, precum şi a căutá după factorii, cari au contribuit la direcţiunea de astădi în cultura popórelor şi a omenimei.

Eu cred, că atunci, când vorbim de cultură în dilele nóstre, avem sĕ înţelegem tóte manifestaţiunile de activitate, de lucrare a unui individ, a unui popor şi a omenimei în genere. Este deci prea natural, ca noi vorbind de cultură la un individ, sĕ înţelegem tótă viaţa acestui individ, ca unul, care are întrupate în sine semnele culturali ale timpului nostru în cunoscinţe, în preceperea problemelor sociali-culturali; în modul cum se scie orientá în organismul cultural de astădi, în respectarea legilor sociali, morali şi religióse, în folosirea de mijlóce adecuate gradului de cultură modern pentru a se cultivá, chiar în îmbrăcăminte, curăţenie şi nutremênt sĕ póte în parte cetí gradul de cultură al unui om etc.

Dacă aflăm, că un individ corĕspunde acestora şi altor cerinţe culturali, atunci putem sĕ dicem despre el că e un om cult. Nici când însĕ nu vom puté sĕ dicem şi nici nu dicem vre-odată, că un hotentot sau caffer din Africa, ori vre un papua din Melanesia sau eskimoc din America póte sĕ priméscă epitetul de cult, când sciut este, că acestora le lipsesc aprópe tóte cerinţele, de cari făcuì menţiune mai sus.

Ceea-ce am pretins dela un individ trebue sĕ pretindem cu atât mai vêrtos dela un popor, căci dóră poporul din indivizi se compune Ba încă dela un popor trebue sĕ cerem chiar cu mai multă dreptate întrunirea tuturor condiţiunilor, căci poporul are mai multe forţe spirituale şi fisice, cari şi fac posibilă îmbrăţoşarea tuturor problemelor culturale şi până ce un popor nu caută sĕ cuprindă în cercul lui de activitate tóte problemele culturale ale timpului, în care trăesce, pănă atunci nu póte avé titlu de a fi socotit de popor cultural, cel puţin nu de popor cultural „per eminentiam“

Este fórte vastă şi complicată viaţa culturală a unui popor din timpurile nóstre şi problemele culturali sunt aşa de variate, încât a străbate în tóte amenuntele lor, ar trebuí sau sĕ aibă omul o viaţă mai îndelungată ca şi ceea-ce o au ómenii de astădi, la început şi ele de o fusiune, astădi însĕ afirmă, că în cercurile conducĕtóre nimenea nu se mai gândesce la fusiune, ci ómenii vor sĕ rĕmână purificaţi, aşa precum sunt.

Corpurile legiuitóre din România au fost deschise prin următoriul mesagiu al tronului. V'am convocat în sesiune estra-ordinară pentru a supune deliberărilor d-vóstre mai multe proiecte de legi rĕmase nevotate din sesiunea trecută. Importanţa şi urgenţa lor n'au permis guvernului Meu sĕ astepte sesiunea ordinară dela tómnă. Creditele necesare pentru a asigurá apĕrarea ţĕrei, legea pentru organisarea magistraturei, legile pentru pensiile civile şi militare, legile votate de senat, între cari legea cumului e una din cele mai importante; étă atâtea obiecte pe cari, între altele guvernul Meu le recomandă cu deosebire studiului şi votului corpurilor legiuitóre.

Deşí timpul înaintat şi începutul muncei câmpului au silit pe guvernul Meu a mărginí într'un termin scurt durata acestei sesiuni, sunt încredinţat însĕ, dlor senatori şi dlor deputaţi, că activitatea d-vóstre patriotică şi luminată, va rĕspunde dreptelor aşteptări ale ţĕrei.

Dumnedeu sĕ binecuvinteze lucrările d vóstre.

Sesiunea estraordinară este deschisă.

Convenţiunea vamală între România şi Sêrbia este adusă érăşi în discusiune în presa monarchiei nóstre şi multe foi pledéză acum pentru o încheere a convenţiunei vamale între România şi monarchia nóstră.

Acésta este cu atât mai mult de dorit, dic ele, cu cât se constatéză tot mai mult desastrele, ce le întimpinăm pe terenul economic.

De când o casă din Hamburg a ridicat pe teritoriul rusesc Karcoff o fabrică de carne pentru conservă, cresce mereu esportul astor feliu de articoli din porturile Mărei-negre. Şi dacă mai considerăm, că cu tot rĕsboiul vamal cu România partea cea mai mare a rîmătorilor se cumpĕră atât pentru ţĕrile apusene cât şi pentru têrgul de Steinbruch dela têrgul român din Turnu-Severin, trebue sĕ fim cuprinsi de o legitimă îngrijire în privinţa esportului nostru.

O broşură a unui mare scriitoriu pe terenul economic constată, ca tratatul României cu Sêrbia dă statului român mijlocul de a remediá inconvenientele, ce le a întimpinat pănă acum comerciul român în Sêrbia şi procură înlesniri de a face mai bine cunoscute productele române pe piaţa unui stat vecin. Prin acest tractat se pot paralisá pentru o parte mare a productelor române, ce se esportéză în Austro Ungaria, rigorile puse în acéstă ţéră la importul lor direct. Cu fórte mici cheltueli de transport pe Dunăre şi cu puţinele tacse, ce se pun în Sêrbia la naturalisarea mărfurilor strĕine şi la eşirea lor, piaţa austro ungară va fi imparte prin acest mijloc dobândită pentru România. România nu are nici un risic, deóre ce ea nu concede decât tariful convenţional.

Raport special

despre desbaterile sinodale.

Şedinţa a IV-a, ţinută la 11/23 Aprile, 1890.

(Urmare.)

Comisiunea scolară, nefiind mai departe gata cu referada asupra raportului consistoriului ca senat scolariu, la ordinea dilei se pune raportul comisiunei bisericesci, care prin raportorul D. David referéză:

a) asupra raportului consistorial, prin care se promovéză spre admitere în institutul nostru seminarial pedagogic-teologic, manualul: „Cântări bisericesci“ pe note, compus de prof. sem. D. Cunţan, cu rugarea acestuia a i se votá un ajutoriu de 200 fl. Faţă de propunerea comisiunei, ca sĕ i se incuviinţeze cererea şi în ce privesce ajutoriul cerut, deputatul Iosif Puscariu propune a i se dá 200 fl. ca imprumut; ér dep. Parteniu Cosma a făcut următórea propunere:

Ajutoriul cerut nu se acórdă, se autoriséză însĕ consistoriul, ca sĕ anticipeze dlui Dimitrie Cunţan 200 fl., ca preţul a lor atâtea esemplare, câte corĕspund acestei sume. Esemplarele priminde se vor distribuí între elevii mai lipsiţi ai institutului Andreian.

După-ce a mai vorbit la obiect deputaţii: N. Strĕvoiu, Z. Boiu, M. Voilean şi S. Dragomir, punêndu-se la vot propunerea făcută, se primesce propunerea deputatului P. Cosma.

b) referitoriu la rugarea parochului Svetoniu Petroviciu din Sân-Nicolaul mare pentru recâscigarea patronatului oriental la propunerea comisiunei sinodul a luat următoriul conclus:

Deóre ce causa şi actele referitóre la acésta causă sunt asternute consistoriului metropolitan, sinodul trece preste cerere la ordinea dilei.

Şedinţa a V-a ţinută la 12/24 Aprile a. c.

După autenticarea protocólelor din şedinţele a III-a şi a IV-a, şi după presentarea esebitelor, la ordinea dilei s'a pus continuarea raportului comisiunei scolare asupra raportului consistoriului ca senat scolariu şi punctele din raport: despre catechisaţiunea tinerimei nóstre dela institutele de învĕţămênt strĕine; — despre esamenele de cualificaţiune învĕţătoresci; — esamenele anuale la scólele nóstre cu finea anului scolariu 1888/89; visitaţiunea scólelor; — ajutórele menite pentru scóle şi învĕţători, — despre ajutórele votate din fundaţiunea „Şaguna“ în contul anului 1889, — tóte acestea puncte la propunerea comisiunei — se iau spre sciinţă.

Punctul din raport referitoriu la conferirea stipendielor comisiunea deasemenea a propus sĕ se iee spre sciinţă; ér deputatul Dr. Ioan Mihu la acest punct a făcut următórea propunere:

Alegerea studiilor şi a universităţii nu se lasă în libera voe a stipendistilor archidiecesani, ci cu considerare la trebuinţele seminariului „Andreian“ şi a scólelor nóstre medii din Braşov şi Brad consistoriul în viitoriu va conferí stipendiile archidiecesane pentru anumite studii şi universităţi; — ér pentru a se vedé sporiul, ce-l fac stipendistii în studiu, despre acésta sĕ raporteze consistoriul în fiecare sesiune sinodală.

Dl deputat Dr. I Mihu, carele totdeuna în desbaterile sinodali a dovedit mult interes pentru prosperarea afacerilor nóstre bisericesci preste tot, şi totodată a documentat frumóse cunoscinţe în acésta direcţiune, ce ne indreptăţesc a sperá, că dl Dr. I. Mihu are sĕ devină unul dintre cei mai valoroşi membri ai bisericei nóstre, sigur a avut motive ponderóse, când s'a vĕdut îndemnat sĕ facă acésta propunere.

Şi trista esperinţă în acest respect, că tinerii pe la universităţi nu totdeuna 'şi fac datorinţele cu conscienţiositate, ca cu timpul sĕ devină membrii folositori ai bisericei şi naţiunei, şi sĕ nu rĕmână un feliu de balast pentru societatea în care trăesc, acésta împregiurare credem a dat ansă, că asupra acestei propuneri s'a escat o discuţiune intensivă, la care — după unele desluşiri din partea presidiului, în ce privesce controla din partea consistoriului şi procederea acestuia la conferirea stipendielor, a luat parte deputaţii: I. Hannia, V. Dămian, P. Cosma şi Dr. Il. Puscariu.

Combinându-se amandamentele făcute, după încheerea desbaterei s'a luat următoriul conclus:

Punctul din raport despre stipendii se ia spre scinţă cu adaugerea, că alegerea studiilor şi a universităţii nu se lasă în libera voie a stipendistilor archidiecesani, ci cu considerare la trebuinţele seminariului „Andreian“ şi a scólelor nóstre medii din Braşov şi Brad, consistoriul în viitoriu va conferí stipendiile archidiecesane pentru anumite studii şi universităţi.

Punctul din raport, care tractéză despre conferinţele învĕţătoresci, la propunerea comisiunei — se ia spre sciinţă cu acea observare, ca în viitoriu raportul general conform conclusului sinodal 58 din 1889 şi 84 din 1888 sĕ se estindă şi asupra activităţii despărţĕmintelor reuniunilor învĕţătoresci.

Tot comisiunea scolară prin referentul seu deputatul George Moian, referéză asupra rapórtelor speciale ale consistoriului archidiecesan, ca senat scolar în causa admiterei ca manuale în scólele nóstre a următórelor opuri censurate şi recomandate de consistoriu:

1. *Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală*“ pentru scólele poporale de Silvestru Moldovan;

2. „*Cartea de cetire magiară*“ de Dr. Ioan Crişian şi Nicolau Putnoky, pentru scólele secundare, preparandii şi pentru privaţi;

3. „*Istoria patriei şi Elemente din istoria universale*“ pentru scólele poporale române de Ioan Dariu.

La propunerea comisiunei:

Sinodul admite manualele numite spre a se folosí în scólele nóstre.

În legătură cu rapórtele scolare referate, sinodul la propunerea comisiunei scolare, — însărcinéză pe consistoriu, ca în viitoriu cu ocasiunea censurărei manualelor de scólă, pe cari le recomândă sinodului spre admitere în scólele nóstre, sĕ reflecteze şi asupra preţului lor şi întru cât acesta ar fi esagerat, sĕ stăruéscă pentru reducerea acelui preţ, ţinĕnd cont totdeodată şi de conclusul de sub Nr. 102 punct IV al sinodului din anul 1887, în sensul căruia cărţile menite pentru usul scólelor nóstre sĕ se tipăréscă în tipografia archidiecesană.

Tot comisiunea scolară din considerare, că atât în secţiunea pedagogică, cât şi în cea teologică a seminariului nostru lipsesc unele manuale necesare de învĕţămênt propune:

Consistoriul se însărcinéză sĕ se îngrijéscă a se compune prin bărbaţi competenţi manuale corĕspundĕtóre pentru usul elevilor seminariali şi pentru celelalte scóle, ér într'u cât s'ar iví greutăţi din punct de vedere bănesc sĕ propună sinodului a vení în ajutoriul acestora.

Sinodul cu delăturarea acestei propuneri a comisiunei la propunerea deputatului Dr. Ilarion Puscariu ia următoriul conclus:

Lipsa de manuale corĕspundĕtóre atât pentru seminariul pedagogico-teologic, cât şi pentru scólele medii din archidiecesă, fiind simţită, consistorial archidiecesan se însărcinéză a studiá şi propune sinodului archidiecesan în sesiunea procsimă, în ce mod s'ar puté procurá manuale corĕspundĕtóre pentru numitele institute?

La ordinea dilei se pune apoi raportul comisiunei finanţiare, care prin raportul seu Ioan Turcu referéză:

a) asupra raportului consistorial referitoriu la edificarea unor case nóue în locul celor vechi din strada Cisnădiei Nr. 7 şi strada Ernei Nr. 26 şi 28 şi comisiunea a făcut următórea propunere:

Casele numite în raport, fiind vechi, sĕ se demoleze şi în locul lor — considerând posiţia cea de tot favorabilă a terenului, sĕ se clădéscă o casă nóuă corĕspundĕtóre împregiurărilor, cerinţelor lo-localі şi intereselor fondului seminarial.

Intru esecutarea acestui conclus consistoriul se însărcinéză a substerne sinodului pe sesiunea viitóre un plan de clădire, preliminariu de spese şi propunere materială despre modul şi esecutarea clădirei; ér sinodul la propunerea deputatului P. Cosma a luat următoriul conclus:

Consistoriul se autoriséză ca în locul caselor celor vechi şi necorespundĕtóre din strada Cisnădiei Nr. 7 şi din strada Ernei Nr. 26 şi 28 din Sibiiu, cari stau în legătură una cu alta, şi sunt proprietatea fondului seminarial, sĕ clădéscă o casă nóuă corĕspundĕtóre pentru închiriat în sumă de cam 100,000 fl., ér despre esecutare se raporteze sinodului la timpul seu;

b) asupra raportului consistorial pe lângă care s'a asternut raţiociniile fondurilor şi fundaţiunilor

---

sau pe lângă mijlócele de lipsă sĕ-i fie dat omului un dar de pricepere şi pĕtrundere mai pre sus, de cât sunt darurile comune.

Nu mulţi sunt nici chiar de aceia, cari pot sĕ fie pe deplin orientaţi chiar şi numai în unul din ramurile principali a le culturei, precum sunt agricultura, industria, comerciul, literatura, sciinţele şi artele. Póte că am dis prea mult cu acésta, căci câţi vor fi óre aceia, despre cari sĕ putem susţiné în deplină cunoscinţă de causă, că ar corĕspunde tuturor pretenţiunilor nóstre?

Partea cea mai mare a omenimei trăesce, gândesce şi simte numai în cercul de activitate, unde îi este dat sĕ petrécă şi numai fórte puţini, de tot puţini vor fi aceia, cari dóră vor puté sĕ aibă o privire generală, dar' de tot generală în intréga cultură a unui popor şi dóră nici unul nu se va fi aflând, care sĕ străbată cu vederea spirituală viéţa tuturor popórelor cu pretensiuni culturali.

Nu dic prea mult, când o susţin acésta, de óre ce nu ar fi suficientă orientarea superficială, ci o pĕtrundere în fondul şi forma culturală a omenimei fără de care nici nu este posibilă o precepere a tuturor proplemelor şi factorilor culturali.

Ce face óre atât de anevoiósă priceperea culturei de astădi?

Care sĕ fie causa acestei greutăţi aprópe neinvingibile?

Prea uşor vom puté sĕ dăm rĕspuns la întrebările aceste, dacă vom luá în considerare numai un singur principiu adecă: principiul divisiunei muncei, care este atât de marcant în viaţa culturală de astădi. Ori şi pre care din terenele principali ale vieţii omenesci, întorcêndu-ne privirea, observăm cum principiul acesta se validitéză pretutindenea.

Dacă ne uităm numai pe terenul sciinţei, apoi ne uimim pănă unde merge lumea învĕţată cu specialisarea; aşa spre esemplu în domenul sciinţelor naturali sĕ află ómeni învĕţaţi, cari tótă viaţa lor se ocupă numai cu o singură specie de animale, ba sunt unii cari 'şi iau de problemă studiarea unui singur individ şi dóră chiar nice pentru a-l studiá pre acesta deplin, nu e de ajuns o viaţă de om.

Aceea-şi aparinţă ni sĕ arată pe terenul technologiei, unde atât de variate sunt productele mânilor omenesci şi atât de feliurite ocupaţiunile, încât dóră nici nu este cineva în stare a-şi da séma despre tóte.

Nici pe terenul literaturei, nici pe terenul artelor nu găsim pe vre-unul despre care sĕ putem dice, că este forte în tóte ramificaţiunile lor şi acela care ar încerca-o acésta s'ar alege cu disa latinului: „ex omnibus aliquid, ex toto nihil“. (Va urmá.)

consistoriale pe anul 1889, și pe lângă unele observări neînsemnate, formale, s'a luat urmĕtoriul conclus:

1. Rațiociniile pe 1889 se apróbă și consistoriului archidiecesan se dă absolutoriul, ér pentru supererogatele cuprinse în raport se dă îndemnisare, avênd cassa a arĕta pe viitoriu banii depuși la institute de economii în rêndul obligațiunilor private și nu ca bani gata;

c) asupra raportului consistorial pe lângă care s'a asternut rugarea comunei Felța în causa ertărei sumei de 1000 fl. din împrumutul de 5000 fl. v. a. din fondul Rudolfiin, — la propunerea comisiunei sinodul decide:

Deóre-ce din împrumutul dat s'a cumpĕrat o moșie, față de venitul căreia debitorii nu pot sau nu voesc a-și dá rațiociniu cererea se respinge și consistoriul se îndrumă a încassá întréga pretensiune a fondului cât va puté mai curênd.

d) asupra raportelor consistoriali despre starea proceselor fondurilor și fundațiunilor archidiecesane pe anul 1889 și inventariul realităților archidiecesane cu 31 Decembre 1889, și la propunerea comisiunei se iau spre sciință. In fine

e) raportul consistoriului referitoriu la nerevidarea rațiociniilor tipografiei archidiecesane pe anii 1884—1889 conform propunerei comisiunei — se ia spre sciință cu adaugerea, ca pe sesiunea viitóre a sinodului sĕ se substérnă revĕdute de consistoriu tóte rațiociniile pe durata anilor espirați, — ér pe viitoriu consistoriul se îngrijéscă, ca rațiociniile tipografiei sĕ se substérnă pe fie-care an regulat sinodului.

Cu acestea ședința a V-a s'a încheeat la 1 óră după amédi.

Ședința a VI a după cum am raportat deja, s'a ținut esclusiv numai pentru alegerea unui asesor ordinariu în senatul strîns bisericesc.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu despre activitatea sa în decursul anului 1889.

(Urmare).

III. Scóle poporale.

a) Copii de scólă.

În anul scolariu 1888/9 numĕrul elevilor obligați a frecuentá scóla ni se presentéză în urmĕtoriul tablou:

Dela 6—12 ani.

	Obligați	din cari au frecuentat în semestrul I.
Copii	35,750	26,189
Copile	30,365	18,696
Suma	66,115	44,885

Dela 12—15 ani.

Copii	13,457	6,510
Copile	11 980	5,731
Suma	25,437	12,241

Șuma tuturor copiilor obligați a frecuentá scóla este 91,552. Suma tuturor copiilor, cari au frecuentat scóla în semestrul I este 57,126 sau 62 %.

In comparație cu anul scolariu premergĕtoriu se arată la copii obligați a frecuentá scóla o crescere de 1,356 și la cari au cercetat scóla o crescere de 2,555.

Date mai speciali sub ⁴/.

b) Adjustarea scólelor.

Edificii scolare proprii sunt arĕtate 651, închiriate 153. Din tóte apar ca corĕspundĕtóre 590 și ca necorĕspundĕtóre 214.

Grădina de pomĕrit e arĕtată în 481 comune, dintre cari 269 apar ca cultivate, și 212 ca necultivate

În comparație cu anul trecut se arată la grădinile de scólă o crescere de 44, la cele cultivate o crescere de 1 și la cele necultivate o crescere de 46.

Intocmiri pentru gimnastică au 250 comune bisericesci. Date mai speciale sub ⁵/.

c) Avererea scólelor.

Nemișcătóre: edificii și pămênturi	fl.	743,949.88
Mișcătóre: bani, hârtii de valóre, mobile etc	fl.	189,861.51
	Suma	933,811.39

Venitul total anual al scólelor este în suma de fl. 75.635,69. În comparație cu anul trecut scolariu se arată la suma totală a averei o decrescere de fl. 38,034.21 și la venitul anual al scólelor o crescere de fl. 3,512.68.

Date mai speciale sub ⁶/.

d) Salariele învĕțătoresci.

Salariile solvite învĕțătorilor în întréga archidiecesă dau suma de 168,674 fl. 60 cr.

In termin mediu computat vine pe un învĕțătoriu suma de 170 fl.

Salariile s'au solvit:

a) Din fonduri scolare	fl.	22,527.53
b) Din alodiu	„	30,493.68
c) Din lada bisericei	„	19,086.89
d) Dela popor	„	72,644.78
e) Din alte isvóre	„	4,279.—
f) Victuale	„	5,737.20
g) Cuartir	„	7,991.50
h) Lemne de foc	„	5,914.02
Suma	fl.	168,674.68

În comparare cu anul trecut cu o sumă totală de fl. 164,058.93 resultă o crescere de fl. 4,615.67.

Date speciale sub ⁷/.

e) Numĕrul scólelor

Rubrica acésta cuprinde date statistice pentru anul scolariu curent. Ele ne arată tabloul urmĕtoriu:

Archidiecesa de present are 1,214 comune bisericesci, dintre cari 938 matre, și 276 filii.

Dintre acestea susțin scólă proprie 744 matre și 26 filii, cu totul 770. Nu susțin scólă proprie 135 matre, 249 filii, cu totul 444 comune bisericesci.

Dintre aceste afiliate la scóle de ale nóstre sunt matre 62 și filii 114; ér elevii din celelalte comune sunt avisați la cercetarea de scóle strĕine și starea lor e urmĕtóre:

	Matre	Filii
La greco-catolici	33	12
„ romano-catolici	3	4
„ ev. reformați	5	19
„ ev. luterani	7	22
„ unitari	1	3
„ scóle de stat	26	14
„ scóle comunale	31	46
„ scóle de reuniuni private	10	1

Înregistrate protopresbiteratele după numĕrul comunelor, cari susțin scólă proprie, ni se presentéză urmĕtoriul tablou:

1.	Zarand	39	comune din numĕrul total	60
2.	Agnita	34	„ „ „ „	37
3.	Cluș	33	„ „ „ „	46
4.	Ilia	32	„ „ „ „	45
5.	Făgăraș	30	„ „ „ „	37
6.	Sibiiu	27	„ „ „ „	33
7.	Sebeș	27	„ „ „ „	33
8.	Alba-Iulia	26	„ „ „ „	40
9.	Orĕstie	26	„ „ „ „	36
10.	Sighișóra	26	„ „ „ „	40
11.	Bran	22	„ „ „ „	22
12.	Deș	22	„ „ „ „	33
13.	Geógiu I	22	„ „ „ „	37
14.	Geógiu II.	22	„ „ „ „	30
15.	Reghin	22	„ „ „ „	27
16.	Avrig	21	„ „ „ „	23
17.	Mercurea	21	„ „ „ „	24
18.	Unguraș	21	„ „ „ „	26
19.	Abrud	21	„ „ „ „	23
20.	Cohalm	20	„ „ „ „	37
21.	Hațeg	19	„ „ „ „	76
22.	Lupșa	19	„ „ „ „	30
23.	Bistrița	18	„ „ „ „	28
24.	Deva	18	„ „ „ „	54
25.	Treiscaune	18	„ „ „ „	56
26.	Brașov I	16	„ „ „ „	17
27.	Câmpeni	16	„ „ „ „	20
28.	Dobra	15	„ „ „ „	26
29.	Mediaș	15	„ „ „ „	24
30.	Têrnava super.	15	„ „ „ „	18
31.	Brașov II.	14	„ „ „ „	28
32.	Cetatea de pétră	14	„ „ „ „	16
33.	Solnoc	14	„ „ „ „	17
34.	Murĕș-Oșorheiu	13	„ „ „ „	31
35.	Sĕliște	13	„ „ „ „	13
36.	Têrnava inferióră	13	„ „ „ „	26
37.	Turda	13	„ „ „ „	28

(Va urmá.)

Varietăți.

* (Distincțiune.) Maj. Sa regele României a conferit ministrului de agricultură ungar, cont. Andreiu de Bethlen marea cruce a ordinului „coróna României". Aceea-și distincțiune s'a conferit și ablegatului austro-ungar la Bucuresci Goluchovski.

* (Avansamentul dela prima Maiu.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat a denumí pe: vicecolonelul arch. Francisc Ferdinand d'Este de colonel la reg. 9 husari; pe ministrii armatei teritoriale cont. Zeno Welsersheimb și bar. Géza Fejérváry de Feldzeigmeister; de generali-majori: cav. Socol și Iosif Herman; de coloneli: Filip Nicla (bat. vên. 13), R. Laban reg. 52; locot. colonel în statul maj. general: Ioan Stefan; majori: Macsimilian Filipovici, Iuliu Chelcea și Ioan Terculia la stat. major, Iuliu Stanca reg. 3 de inf., Pavel Toma, (19), Const. Dunic (43), Ioan Cusca (reg. ulani 1), Ioan Mihalțean la audit. trib. militar în Alba-regală, Vasilie Șandor de Vistea la reg. inf. 64 și Ioan Pul (bat. vên. 9); căpitani de clasa primă: Ioan Bogdan reg 64, Ioan Maric reg. 98, Damian Diuric reg. 64, Const. Lalescu, reg. 31, Iosif Dracia reg. 62; căpitani cl. II: Nicolau Șumanca reg. 50., supralocotenenți: Ioan Ciora 82 și Michail Cioban reg. 2; Corneliu Corda artil. 12 și Teodor Drenig art. 12; locotenenți: I. Goica; la marină: Vincențiu Pebal, Anton Racic, H. Florian, Ioan Adamovici, C. Prica și Pavel Stupar.

* (Asociațiunea pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor români din Brașov) Comitetul asociațiunei a convocat pe toți membrii la o adunare generală estra-ordinară, ce se va ținé în Brașov Duminecă la 29 Aprile a. c. la la 3 óre p. m. în localul asociațiunei.

* (Despăgubirea regaliilor.) Conform unei publicațiuni a ministrului de finanță, insinuarea celor îndreptățiți la despăgubirea regalelor de spirtuóse, cari s'au învoit cu valórea obligațiunilor statului se prelungesce din nou până la finea lui Iuniu și terminul de plătire se amênă până la finea lui August.

* (Concurs pentru scólele militare). Scóla c. r. de cadeți de infanterie din Pesta primesce la începutul anului scolariu 1890/91 în clasa întâia vre-o 100 de elevi, ér în celelalte clase urmĕtóre se primesc numai atâți elevi, câte locuri disponibile vor fi. Petițiile se adreséză până la 20 Iuliu n. c. către comanda scólei de cadeți de infanterie în Pesta. Condițiunile de primire se cuprind într'o broșură ce se póte procurá dela librăria curții Carl Grill în Budapesta, Doretheagasse 1, și dela Seidel & Sohn în Viena, Graben 13. Tot cu începutul anului scolariu 1890/91 sunt vacante la scólele de cadeți de artilerie din Viena vre-o 120 locuri în clasa întâia, vre-o 20 în clasa a dóua. Pentru anul I se cer cinci clase reale inferióre ori gimnasiale superióre ori ale altui institut egal cu acestea, apoi cunóscerea perfectă a limbei germane. Petițiunile se adreséză până la 20 Iuliu n. c. la comanda c. r. a scólei de cadeți de artilerie din Viena. Condițiunile de primire se pot căpĕta la librăria L. W. Seidel & Sohn în Viena.

* (Dejudecare). Tribunalul din Brașov a pertractat causa fraților Toma și George Iliescu, cari au bătut, până-ce au omorît pe femeia lui Toma și a vĕtămat greu pe Dumitru Lebu. Tribunalul a fost compus din președ. Brennerberg și jud. Pop și Kovács, procuror Phleps; apărători Sim. Damian și Dr. Aur. Muntean, repres. lui Lebu Ioan Lenger. După ascultarea martorilor începură pledoarele:

Procurorul Phleps arătá în tóte amĕruntele împregiurările crimei și momentele ei mai însemnate. Scenele întêmplate sunt descrise în tótă grozĕvia lor. Fapta criminalistilor o dovedesc deposițiunile martorilor, care coincid aprópe în tóte. Procurorul se provócă la cele 70 de lovituri constatate pe corpul femeiei de către medici, la torturile și suferințele grozave, ce le-au îndurat cei doi bătuți, cari au fost purtați din casă în casă, nóptea când era gerul cel cumplit, sĕvêrșind Iliescii crima din sĕlbatica pornire a rĕsbunărei. Acusă deci pe frații George și Toma Iliescu pentru: 1) crimă de grea vătĕmare corporală urmată de mórte; 2) vătĕmarea libertății personale prin legare; 3) călcarea locuinții strĕine în timp de nópte; 4) răpire; 5) vătĕmarea de onóre, ér pe Aron și Paraschiva Cioflec pentru complicitate. Cere cea mai rigurósă pedépsă. Pentru Toma află împregiurări ușurătóre: că a recunoscut fapta, că ca frate a încercat sĕ scape pe George Iliescu, luând asupra și tot, și că femeia sa i-a fost necredinciósă. Pentru George Iliescu nici o împrejurare ușurătóre

După procuror, vorbiră apărătorii: Simion Damian, care a apărat pe George Iliescu cu cunoscuta lui elocință și dibăciă, și Dr. Aurel Muntean, care a apărat asemenea cu multă destoinicie pe Toma Iliescu și pe Aron și pe Paraschiva Cioflec. Apărătorii au desfășurat în vorbirile lor tóte argumentele posibile pentru ușurarea pedepsei acusaților, așa că se póte dice, că au fost la înălțimea chemării lor.

Dl Ioan Lenger, representantul lui Lebu, a apărat cu motive temeinice pretențiunile bănesci ale clientului d-sale.

Ședința apoi se ridică și tribunalul se retrage pentru aducerea sentinții. După un lungu interval de timp, presentându-se érăși tribunalul, președintele pronunță sentința în urma căreia:

Toma Iliescu este condamnat la 12 ani muncă grea și perderea drepturilor politice în timp de 10 ani după împlinirea pedepsei. George Iliescu este condamnat la 13 ani muncă grea și perderea drepturilor politice în timp de 10 ani după împlinirea pedepsei. De sub crima de răpire sunt absolvați. Afară de acésta ei mai sunt condamnați sĕ supórte spesele procesului și sĕ dea lui Lebu 58 fl, ér Lebu cu alte pretensiuni ale sale s'a îndrumat pe calea legei. Acusații complici Aron și Paraschiva Cioflec sunt achitați din causa neajungerei dovedilor.

Procurorul nu este mulțămit cu pedépsa lui George și Toma Iliescu și nu e mulțămit mai ales, că au fost absolvați de sub crima de răpire. De asemenea nu e mulțămit cu achitarea complicilor Aron și Paraschiva Cioflec. Deci însinuă recurs.

Condamnații declară din parte-le, că nu sunt mulțămiți cu pedépsa, fiind prea mare, și însinuă și ei recurs.

In fine constatăm, scrie „G. Transilv." că dl jude Brennerberg, ca președinte a condus pertractarea finală cu tact, dl procuror Phleps a corĕspuns pe deplin chemărei sale, ér dnii judi Kovács și Petru Pop au dovedit, că au pĕtruns causa, aducêndu-se o sentință, care a satisfăcut dreptății și a mulțămit pe deplin opinia publică.

* (Bilete de tren eftine). Dela 1 Maiu n. c., se dau către stațiunile căii ferate până la Pesta resp. până la Viena bilete de ducere și intórcerce mai reduse decât tariful pe zone, valabile 45, resp. 60 de dile. In acest interval poți intrerupe călĕtoria ori-când îți place.

* (Sultanul şi fanarul). Patriarchul ecumenic din Constantinopol a fost ḑilele trecute la sultanul în palatul Yildiz, unde i-a asternut raportul ultimei şedinţe a sinodului asupra bisericei ortodocse din Turcia. Patriarchul a fost primit cu multă ceremonie. Maj. Sa la câteva ḑile după-ce a cetit raportul a lăsat sĕ-i esprime patriarchului mulţămita sa. A promis, că va luá în consideraţiune şi va protegiá drepturile bisericei ortodocse, asigurându-i totodată şi privilegiile cei compet.

* (Tradarea fortăreţei „Kronstadt“). In ḑilele trecute a fost arestat oficerul de marină Schmidt, pentru-că a tradat planurile de fortificare a fortăreţei din Rusia „Kronstadt“. După scirile, ce sosesc acum din Petropolea au fost arestaţi încă 12 oficeri. La perchisiţiunea, ce s'a făcut, s'au aflat o mulţime de hârtii compromiţĕtóre şi s'a dat şi preste numele strĕinilor, cari stau în legătură cu trădatorii.

* (Pungăşie.) Arêndaşului David Valentin din Baia, călĕtorind la Budapesta cu vaporul societăţii austro-ungare i s'a furat din busunariu portmoneul cu 10,000 fl. Pungaşul e încă necunoscut.

* (Sinucidere). După scirile comunicate din Braşov, profesorul de desemn George Vlădărean s'a sinucis prin strangulare. Motivul sinuciderei nu se scie cu posivitate, se afirmă însĕ, că un morb incurabil a fost causa de şi-a pus sfêrşit ḑilelor. Regretăm acest cas trist, mai vêrtos, că profesorul numit era un bărbat talentat şi în arta sa neintrecut.

* (Câni turbaţi în Cluş). Din Cluş se comunică, că mai mulţi câni turbaţi cutrieră pe strade Un doge puternic al unui oficer a fost muscat şi oficerul l'a dat de l'a împuscat; un finanţ încă a puscat unul. Foile de a colo atrag atenţiunea poliţiei.

* (Esposiţiunea de pisici.) La 10 Maiu n. se va arangiá în Amsterdam o esposiţiune de pisici, ca şi care nici nu s'a mai vĕḑut în lume. Arangiarea o va face „clubul de pisici“ şi esposiţia va cuprinde 33 clase de pisici.

* (Ce face fonograful?) După cum anunţă „New York-Star“, renumita cântăréţă Adelina Patti va intentá un proces contra reproducţiunei vocei sale prin fonograf, se înţelege fără aprobarea sa. Un intreprinḑĕtor a prins la o operă vocea cântăreţii cu fonograful şi acum voesce sĕ se producă sub titlul „Concerte Adelina Patti.“

Mulţămită publică.

Se esprimă în numele comitetului parochial din partea subscrişilor profunda mulţămită şi recunoscinţă dlor Nistor şi Ioan Pepenariu din Biscaria, cari au intrevenit spre scopul renovării bisericei nóstre cu materialul necesariu, cât şi d nei Iuliana Vasi din Abrudsat, carea de asemenea a înmulţit ornamentele bisericei cu un abros şi un stihariu.

Biscaria, 11 Aprile, 1890.

Nicolau Şinca, *Alecsandru Muntean,*
paroch şi preşedinte. notariu.

Loterie.

Mercuri în 30 Aprile 1890.

Brünn: 63 7 4 82 9

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Aprile 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	329.50	331.25
Renta ung. de hârtie	99 60	99 10
Galbin	5.61	5 60
Napoleon	9.41	9 43

Nr. 27/1890. [330] 1—6

CONCURS

La scólele medii române gr. ort. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. de lege XXX din 1883 pentru limba latină şi alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministerial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

2. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară şi alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministeral pentru esamenele profesorilor dela scólele medii;

3 un post de profesor la scóla nóstră reală şi comercială, cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba germană şi alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministerial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *31 Maiu 1890 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor către subscrisa Eforiă scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) că au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune art. XXX din 1883 §§ 29, 30, 61, 62.

Emolumentele impreunate cu aceste posturi sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinar (conform cu § 30 din legea de instrucţiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl. v.; a. ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl.; cuincueniul de 50 fl.; care se repetézá de 5 ori, 130 fl. relutul de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. pe an şi drept de pensiune conform statutelor.

Concurenţii, cari pe lângă cualificaţiunea prescrisă vor documentá, că au servit cel puţin trei ani la alte institute medii de crescere şi de învĕţământ, pot fi aleşi profesori ordinari, recunoscêndu-li-se pentru pensionare şi pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenţii vor declará în petiţiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci şi scolare, precum şi normativelor şi disposiţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau se vor face în decursul timpurilor.

Braşov, 13 Martiu, 1890.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕs.

O copilă!

O copilă de 4 ani se oferesce ca

Copilă de suflet.

Cei-ce vor sĕ o ia în casă ca copilă de suflet sĕ se adreseze.

[331] 1—1 **Zeighoffplatz Nr. 4.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa			Zona		Clasa		
		I.	II.	III.			I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa			Zona		Clasa		
		I.	II.	III.			I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Haţeg	Homorod-Cohalm	Cluş	Murĕş-Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕştie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş-Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş-Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 şi mai mult „ „	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lădi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 43 Sibiiu, Sâmbătă 21 Aprile (3 Maiu) 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sërbători de Luni „M. Muc. George“ Nrul procsim va aparé Joi în 26 Aprile v.

Sibiiu, în 20 Aprile.

II.

Este stabilit ca acsiomă, că luminarea poporului este totodată tăria lui, prosperitatea și fericirea lui în tóte privințele.

Avênd acésta acsiomă în vedere, senatul bisericesc a căutat ca sĕ afle și în modul acesta, că cum stăm, și că óre dăm inainte, ori înapoi, și după punctul al XII-lea din raport se constată un progres imbucurătoriu față de anii trecuți, căci 21% ale poporului ortodocs din archidiecesă scie deja cetí și scrie.

Au trecut 20 de ani, de când s'a introdus obligămêntul învĕțămêntului preste tot, și în acest timp eram în drept sĕ ne asteptăm, că vom și face progrese față cu jertfele, ce le aducem pentru scóle.

Miscarea la noi s'a inceput în acésta direcțiune cu atâta rêvnă, încât nimene nu s'a substras de sub nobilul stindard al culturei poporului, ci toți am nisuit ca sĕ vedem poporul dela sate — talpa țĕrei — înzestrat cel puțin cu cele mai elementare cunoscințe. S'a vĕḑut și la noi, ca airea de mult deja, că scóla cresce o națiune și un popor și-l face vrednic de esistința sa. Numai cât noi credem, că nóue nu ne este ertat sĕ remânem pe lângă 21% și cele 79 se fie lipsite de acésta binefacere.

Va vení un timp și noi credem, că nu are se fie departe, când țĕranul român va fi chemat și el ca sĕ esercite drepturi politice în țéră. Acele nu le póte eserciá cu demnitate, dacă nu e inițiat în elementele culturei generale. Viața sufletéscă a poporului are lipsă de multă lumină, și merită se capete mai multă lumină, și acésta nu o póte căpĕtá decât din scóle. Scólele astăḑi fac destul, dar nu urméză, că nu ar puté face și mai mult. În statisticile popórelor conlocuitóre întâlnim preste 60%, cari sciu cetí și scrie. Pentru ce tocmai poporul nostru sĕ fie osêndit a rĕmâné inapoia altora! Starea instrucțiunei stă în legătură cu miscarea comerciului și a industriei, acolo unde domnesce stagnațiune în ale scólei, domnesce fără indoélă stagnațiune și în cele comerciale. Poporul aḑi nu se mai póte hrăní după córnele plugului. S'a inmulțit ómenii, pămêntul s'a dărăburit în parcele, cari nu mai sunt de ajuns pentru toți și trebue ca alte isvóre de traiu și de câstig sĕ inlocuescă mijlócele de traiu

Aceste nu le putem aflá decât în meserii sau comerciu. Pre satele nóstre meseriile le eserciéză strĕinii, comerciul e în mânile evreilor. Ei esploatéză deci tot câstigul în favorul lor și poporul dă din umeri, nu scie ce e causa, de aceea se imbogățesc și el sĕrăcesce vĕḑênd cu ochii.

Ochii poporului trebue deschisi și nimenea în lume nu o póte face mai cu succes ca biserica și organele ei.

Sunt deci multe treburi incă neisprăvite pe terenul acesta la noi și numai o muncă continuă ne va scóte din ghiarele morții. Strĕinii se svêrcolesc și fac totul pentru luminarea poporului, nóue nu ni ertat sĕ fim staționari. Și aici misiunea preotului este pe cât de grea pe atât de frumósă.

Ei trebue sĕ fie în fruntea miscărei. Un foc sacru trebue sĕ străbată în inimile lor, ca sĕ măréscă treptat capitalul de cunoscințe al poporului. Aḑi nu politica militantă fericesce un popor, ci bunăstarea materială și morală. Noi ací trebue sĕ ne opintim tóte puterile nóstre. Trebue se nisuim din tóte puterile ca la fie-care parochie sĕ avem o bibliotecă parochială din scrieri în stil popular ca așa poporul se pótă cetí în continuu în ḑilele cele de érnă și în cele de repaus, căci prin cetire i se lucie mintea, i se dă ocasiune a judecá, și desvoltat odată gustul de cetire în unul, el se transplântă în mai mulți și cuprinde teren în familii și de acolo apoi nu-l mai póte scóte nici limbă strĕină, nici dușman vĕḑut sau nevĕḑut.

Indată ce ne a succes a lățí gustul de cetire la popor, am stêrnit în el necesitatea de a și căutá un loc, unde sĕ se întêlnéscă cu cei ce pricep mai mult, am stêrnit în el dorul de a discutá și de a căutá după schimb de idei și așa va petrece órele de recreațiune mai cu folos ca în indeletnicirile de până acum.

Aḑi tóte merg cu puterea aborului și a scânteei electrice, totul se miscă iute, totul este îndreptat spre o activitate intelectuală, care de bună sémă cu timpul va inălțá și moralul și va pune și o basă de incredere în viitoriu.

Acésta nu e ertat sĕ fie numai la alții și la noi — ba.

Trebue deci sĕ ne impintenăm cu forțe intreite, ca sĕ desvoltăm o altă viață în popor, căci mai anii trecuți ministrul scólelor din România dl Chițu a ḑis „poporul, care scie mai mult, acela póte sau trebue sĕ pótă mai mult; acela este, sau va fi, cel mai tare, cel mai avut.“

In zadar vom căutá la numĕrul nostru cel mare în raport cu alții, până ce acest popor va fi numai o masă brută, bună de esploatat de către toți speculanții, demagogii și șarlatanii, și nu vom scí sĕ ne impunem cu vrednicia, ce o am puté face în moment ce am fi și pe un nivel intelectual mai înalt decum suntem. Statornicie în muncă, zel neobosit și jertfe trebue sĕ aducem cu toții, ca sĕ vedem poporul scos din robia intunerecului.

Revista politică.

Denumirea archiducelui Francisc Ferdinand d'Este, fiiul archiducelui Carol Ludovic, de colonel-șef al regimentului, la care a fost și rĕposatul principe de corónă Rudolf, a dat ansă la multe combinațiuni.

Opinia publică a fost îndreptățită sĕ crédă în acest act un presemn, că archiducele Ferdinand este și mostenitoriul presumptiv al tronului, mai ales că în timpul din urmă diferitele conferințe ale ministrilor de iustiție din ambele părți ale monarchiei au fost comentate ca preparative pentru regularea definitivă a succesiunei pe tron.

Biroul de corespondență din Budapesta a fost însĕ însărcinat de către locurile competente ca sĕ desmințéscă în mod sigur tóte faimele, ce s'au rĕspândit, și sĕ declare, că până în momentul de față mostenitor al tronului este esclusiv archiducele Carol Ludovic.

Șirul conferințelor ministeriale comune nu s'a putut terminá, precum se presupunea la început. In special desbaterile bugetare ale armatei au dat mult de lucru, căci ministrul nu scie, cum sĕ presente un raport mai potrivit delegațiunilor. Conferințele au fost conduse la început de ministrul afacerilor strĕine, la urmă s'au ținut conferințe și sub conducerea monarchului, dar bugetul tot nu s'a putut stabilí și așa ele au trebuit sĕ se intrerupă. Pe aḑi, Sâmbătă, sunt conchemați ministrii ungari din nou la Viena pentru a stabilí definitiv creditele. Ele precum am anunțat vor fi sporite, și acésta provine mai ales dela sporirea cavaleriei, sporirea puscilor de calibru mic și fabricarea noului praf fără fum. In special fabricarea noului praf consumă considerabile sume de bani și se recere înființarea unei nóue fabrici.

Pentru trebuințele armatei pe anul 1890 au votat delegațiunile credite ordinare și estra ordinare în sumă de 111.7 milióne și astfeliu pentru anul 1891 aceste credite se vor sporí cel puțin la suma de 114 milióne. Ca termin pentru conchemarea delegațiunilor se crede a fi ḑiua de 4 Iuniu.

Ministrul de comerciu austriac și ungar a presentat un proiect cu privire la regularea provisorie

---

FOIȚA.

Câte-va cuvinte asupra culturei moderne.

(Încheere.)

Aici vedem noi o caracteristică a culturei moderne față cu anticitatea, unde găsim o concentrare a ocupațiunilor, unde aflăm, că aceea-și persónă s'a ocupat cu deosebite probleme; pentru cari aḑi dóră lucră sute și mii de persóne.

Astfeliu dacă vom socotí, că mai tóte sciințele mai de frunte de astăḑi le aflăm cultivate de Aristotel, despre care se acie, că s'a ocupat și cu filosofiia în tóte ramurile ei și cu politica și cu Zoologia etc., atunci prea ușor putem sĕ vedem, că la ei nu era așa dominat principiul amintit mai sus.

Dar pe când recunóscem acésta, pe atunci de altă parte trebue sĕ recunóscem și aceea, că lor le lipsia aprofundarea în problemele vieții omenesci, după-cum acésta este astăḑi o caracteristică a timpului.

Dar nu numai aprofundarea le lipsia timpurilor vechi, ci și liniile de estensiune a culturei vechi erau cu mult mai modeste, decum sunt ele astăḑi.

In privința acésta putem susține, că timpul nostru este cu mult departe de vremurile antice, deóre-ce astăḑi cultura a cuprins în sfera ei de activitate tóte ramurile vieții omenesci, tótă viéța popórelor. Și încă mai mult decât acésta, a chemat tóte forțele omenimei. Astăḑi fie care individ are libertate deplină de a îmbrățișá ori și care din problemele culturali ale omenimei și cultura astăḑi, nu mai este monopolul unor singuratici, sau a unei clase singuratice sociali. Dela colibă până la palat este astăḑi libertate deplină pentru toți și și dacă s'ar mai observá din partea unora, că voesc sĕ pună linii de despărțire, despre acestia ori-și ce s'ar puté ḑice că sunt, numai ómeni adevĕrat culți nu, sau preste tot nu de aceia, cari și-au dat silința se străbată în esență și fondul culturei moderne.

Ce e drept nu se póte negá, că încă se arată fórte adese-ori tendența unora de a aduce la validitate sclavagiul timpului vechiu și a face érăși deosebire între om și om, între om cu drepturi înăscute și între altul lipsit de aceste drepturi.

Sunt casuri fórte triste dese, cari ne documentéză aservire materială, ba chiar și intelectuală și morală.

Rĕmâne însĕ totuși un adevĕr, că individului astăḑi ii este dată libertatea de om, pe carea n'o avea, și atêrnă mult puțin dela vrednicia lui personalá, sĕ se ridice din cele mai inferióre trepte sociale pe scara vredniciei cât mai sus.

Libertatea individuală este deci un factor fórte important în viéta culturală modernă și acestei împregiurări este de a se atribuí sbuciumarea omenimei pe tóte terenele.

Lupta pentru esistință este astăḑi, ca nici când la ordinea ḑilei.

Fie care sĕ nizuesce sĕ producă ceva mai bun, mai perfect și mai acomodat gustului modern.

Industriașul ca și comerciantul trăesc în acéstă luptă. Artistul ca și literatul sĕ străduesc sĕ întrécă timpurile trecute, sau pre cei ce le au premers lor. Bărbatul de sciință ocroteză astăḑi ca nici odată cele mai ascunse probleme ale omenimei.

Pretutindenea este o luptă după adevĕr, și resultatele, pre cari le observăm ḑi de ḑi, documentéză, că astăḑi se lucră cu multă insistință la resolvirea problemelor culturali.

Prin lupta acésta se ageresc forțele omenimei, se desvóltă puterile psichice și ținênd cont de tóte împregiurările putem susțíné, că acéstă desvoltare merge în infinit.

Caracterisarea culturei moderne deci am puté-o reduce la următórea caracteristică esențială: desvoltarea puterilor în infinit și încă a tuturor puterilor esistente, éră nu numai a unora singuratice.

Trebue sĕ recunóscem, că este vrednic de lăudat timpul nostru în respectul acesta și este fórte valoa convenţiunei comerciale cu Turcia, atât pe uscat cât şi pe apă. Proiectul cere, ca regimul sĕ se împuternicéscă a reînoì şi regulá în parte sau în total convenţiunea vamală cu Turcia, carea s'a încheeat la 1862 şi încétă la 5 Iuliu 1890, prelungindu-o cel puţin până la 30 Decembre. Contractul sĕ privéscă şi pe ţĕrile de sub suseranitatea înaltei porţi şi între acestea în prima linie va fi Bulgaria. O deosebită atenţiune va dá comerciului Egipetul, deschiḑênd monarchia nóstră debuşeuri cât se vor putea mai multe.

In parlamentul din Austria sunt la ordinea ḑilei tot desbaterile bugetari. Cu ocasiunea acestor desbateri bar. Hurmusachi a înfăţişat starea Bucovinei, aşa precum este, accentuând, că în desvoltarea culturală şi economică s'a ivit în timpul din urmă o stagnaţiune îngrijitóre. Cu tótă munca şi cruţarea locuitorilor sarcinile hipotecare se înmulţesc şi ómenii s'au dedat aşa de tare cu acest fenomen, încât un proprietariu a cărui proprietate este pe jumĕtate împovĕrată se consideră ca şi cum ar fi cu afacerile în regulă. Capitalul se înstrĕinéză. Filiala băncei naţionale din Cernăuţi e slab dotată. Dobênda obicinuită se plătesce cu 7—8 procente, pe când afacerile economice abia aduc 4%. Ţĕranii mai bucuros lucréză în Rusia şi România. Rĕsboiul vamal, dela care agricultorii asteptau mult, s'a dovedit, că numai desavantage a adus. E în interesul Austriei unite, ca sĕ îngrijéscă de prosperarea Bucovinei.

La desbaterile bugetului ministrului de culte, luând cuvêntul deputatul **Lupul**, vorbí despre referinţele scolare în Bucovina şi declară de inteţitóre şi necesare înmulţirea claselor paralele românesci la gimnasiul superior din Sucéva, infiinţarea unui gimnasiu inferior în Cernăuţi şi completarea universităţii din Cernăuţi prin crearea facultăţii de medicină. Oratorul îndréptă regimului rugarea inteţitóre ca sĕ satisfacă cât mai îngrabă acestor cerinţe. Vorbirea i-a fost primită cu aplause insufleţitóre.

In timpul din urmă s'a încins o polemică vehementă între foile germane. Unele susţineau, că principele de Bismarck nu va mai apăré în cameră, ér altele, că şi dacă va apăré, va lucrá contra intenţiunilor actualului cancelar, căutând sĕ-l nimicéscă. In urmă a trebuit sĕ intervină însu-şi organul principelui şi sĕ declare, că Bismarck nu se va subtrage dela desbaterile camerei, dar dênsul va fi fórte obiectiv şi nu va lucrá la slăbirea posiţiei cancelariului actual, ci mai vêrtos va căutá ca sĕ i-o întăréscă.

Raport special

despre desbaterile sinodale.

Şedinţa a VII-a, ţinută la 13/25 Aprile, 1890.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m. şi după autenticarea protocólelor şedinţelor a V-a şi a VI-a se presentéză cererea protopresbiterului Ioan Cândea pentru sistemisarea unui ajutoriu anual permanent de 200 fl. pentru protopresbiteratul tractului Avrig. — Se dă comisiunei petiţionare.

Biroul raportéză sinodului, că deputatul Ioachim Fulea nu s'a presentat la sinod până acuma, nici şi a legitimat absenţa după cum prescrie §. 8 alinea a 3-a din regulamentul afacerilor interne.

Cu provocarea la disposiţiunile regulamentare din §. provocat, deputatul Ioachim Fulea se consideră a-şi fi depus mandatul.

La ordinea ḑilei se pune apoi raportul comisiunei organisătóre. Raportorul aceleia deputatul Dr. Ioan Mihu, referând asupra propunerei făcute de deputatul Mateiu Voileanu în obiectul modificărei §-ului 25 din regulamentul afacerilor interne propune a se luá conclusul următoriu:

Deputaţilor sinodali cu locuinţa afară de Sibiiu le compet pe timpul duratei sinodului diurne de 4 floreni la ḑi şi rebonificarea speselor de călĕtorie. Prelângă ḑilele de presenţă se socotesc deputaţilor esterni încă 2 ḑile, una pentru venire, şi una pentru întórcere. Drept spese de călĕtorie se socotesce acea sumă, ce se plătesce pe clasa a II-a a călei ferate dela locuinţa deputatului la Sibiiu şi retour.

Dacă între locuinţa deputatului şi Sibiiu nu este legătură directă cu calea ferată, în asemenea cas pentru distanţa până la Sibiiu, respective până la cea mai aprópe staţiune a căilei ferate ii compet deputatului 7 cr. pe chilometru. Spesele de călĕtorie se plătesc numai în proporţia ḑilelor de presenţă.

Deputaţilor sinodali cu locuinţa în Sibiiu nu li se dau diurne şi spese de călĕtorie.

Acest obiect la tótă întêmplarea greu de resolvat într'o formă ecuitabilă, dar totodată posibil şi mulţămitóre şi mai presus de tóte potrivit în ce privesce consecinţele sale a provocat la o viuă desbatere, ce a dat ansă la mai multe propuneri.

Deputatul Ioan Turcu faţă cu propunerea comisiunei face contrapropunerea următóre:

Pentru deputaţii cu locuinţa în Sibiiu se statoresce ca diurn 2 fl., ér pentru cei cu locuinţa afară de Sibiiu se statoresce 4 fl. şi spesele de călĕtorie după propunerea comisiunei.

Deputatul Nicolau Strĕvoiu propune sĕ rĕmână regulamentul după cum este.

După desbatere meritorică se pune la vot propunerea făcută de deputatul Nicolau Strĕvoiu, care cade, asemenea cade şi propunerea făcută de deputatul Ioan Turcu.

După resultatele acestea se pune la vot propunerea unică, care a mai rĕmas, adecă cea a comisiunei, care întrunesce 24 de voturi.

Numĕrul de 24 din numĕrul de 42 al celor presenţi, nefăcênd 2 terţialităţi, cari în sensul §. 26 din reg. se recer la modificări în tecstul regulamentului, propunerea comisiunei nu se primesce.

Resultatul votărei demunstră, că e greu de a aduce în acéstă privinţă un conclus corĕspunḑĕtoriu şi că cestiunea reclamă o studiare mai deaprópe.

Tot comisiunea organisătóre prin raportorul seu Dr. Ioan Mihu referéză asupra raportului comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguna din 11/23 Aprile a. c. Nr. 28 despre agendele acesteia pe anul 1889 şi 1890 până la datul de 10 Aprile.

In desbaterea specială asupra acestui raport partea primă despre piesele intrate în decursul anului 1889 şi până la 10 Aprile 1890 la propunerea comisiunei — se iau spre sciinţă.

La punctul II din raport privitoriu la notificarea făcută de comisiune consistoriului despre ajutórele votate din fundaţiune, nefiind încă asemnate spre esolvire ajutórele votate pe séma scólelor, conform propunerei comisiunei sinodul ia conclusul:

Rĕul causat prin aceea împregiurare, că ajutórele votate din acéstă fundaţiune pentru scóle, nefiind încă pe deplin delăturat, sinodul de nou insistă prelângă conclusul seu luat în anul trecut sub Nr. 125.

Punctul III, în care arată, că în şedinţa dela 11/23 Aprile a. c. din restul bugetului anului 1888 dimpreună cu suma bugetară a anilor 1889 şi 1890 cu suma totală de 10.308 fl. s'a votat pentru biserici suma de 5700 fl. apoi că din restul bugetului anului 1888 dimpreună cu suma bugetară a anilor 1889 şi 1890 în suma totală de 4504 fl s'a votat pentru scóle suma de 3500 fl. şi că comisiunea cu 11/23 Aprile a. c. mai dispune de o sumă neîmpărţită în favorul bisericilor încă de 4608 fl., éră în favorul scólelor de 1004 fl. în total de 5612 fl. la propunerea comisiunei. — Se ia spre sciinţă.

Punctul IV în care se arată, că suma de 4608 fl. în favorul bisericilor şi 1004 fl. în favorul scólelor s'a reţinut spre a se face distribuiri şi la cererile, cari vor mai intrá în acest an; punctul V, în care se arată, că dintre piesele intrate, câte au fost cereri pentru ajutoriu pe séma bisericilor câte pe séma scólelor; punctul VI, în care se arată, că în locul devenit vacant prin mórtea fostului membru al comisiunei Gregoriu Mateiu tot în şedinţa provocată mai sus s'a ales dintre distincţiorii laici din Sibiiu de membru în comisiune domnul Pavel Strĕulea ces. şi reg. sublocotenent în pensiune, la propunerea comisiunei — se ia la cunoscinţă.

La punctul VII din raport, în care se arată, că comisiunea administrativă a fundaţiunei Şaguna în faţa conclusului sinodal Nr. 123 din anul 1889 în ce privesce pre membrul comisiunei Zacharia Boiu a decis a nu se conformá conclusului sinodal provocat, observând cumcă atât în cele ce privesce intregirea sa, cât şi resolvarea agendelor din competinţa sa nu póte purcede decât numai după vederile şi priceperea proprie, şi că faţă cu acest conclus al comisiunei preşedintele archiepiscop şi metropolit a insinuat şi dat vot separat, comisiunea, deşí deputatul Z. Boiu, a declarat în sinod, că se conforméză conclusului sinodal din anul trecut, — comisiunea propune a se luá următoriul conclus

Fiind sinodul archidiecesan în temeiul aşeḑĕmintelor legali a bisericei nóstre supremul for de legislativă şi supra inspecţiune în archidiecesă, tóte organele bisericesci din archidiecesă, şi astfeliu comisiunea administrativă a fundaţiunei Şaguna, îi sunt subordinate, prin urmare şi trebue sĕ se conformeze normelor esistente şi concluselor sinodali.

Deci fiind greşită aceea părere a numitei comisiuni, că în resolvarea agendelor sale ar avé sĕ purcédă numai după vederile şi priceperea proprie, aceea se indrumă a observá cu stricteţă, şi a esecutá întocmai conclusele sinodale atât cele din trecut cât şi cele ce se vor aduce în viitoriu.

La ordinea ḑilei s'a pus apoi raportul comisiunei scolare, care prin raportorul Vasiliu Damian referéză asupra raportului consistorial referitoriu la introducerea lucrului de mână în seminariu, şi după o desbatere la care au luat parte deputaţii: I. Hannia, G Candrea, N. Cristea, I. Turcu, G. Moian, şi I. Popescu s'a luat următoriul conclus:

Partea raportului consistorial referitoriu la modalităţile, prin cari s'au introdus instruirea lucrului de mână în seminariul nostru archidiecesan pentru anul scolastic curent, şi anumit: statorirea salariului instructorului cu 700 fl., destinarea sumei de 400 fl. pentru procurarea uneltelor şi materialului de lucru, acoperirea acestor trebuinţe, instituirea instructorului în persóna învĕţătoriului George Moian, organisarea planului de învĕţământ în mod obligătoriu cu câte 2 óre pe séptĕmână pentru elevii din secţiunea pedagogică, ér pentru cei din secţiunea teologică în mod facultativ, precum şi admiterea la un curs separat pentru câţi-va particulari, mai cu sémă profesori şi profesóre dela scóle de fete de aici, şi introducerea deocamdată a impletiturilor, têmplăritului şi cartonagiului (lucrarea cu hârtie şi carton) ca obiecte de învĕţământ, — se ia la cunoscinţă.

Susţinându-se şi mai departe instruirea lucrului de mână în seminariu se provede pentru anul 1890/1 în budget o sumă de 800 fl, la a cărei acoperire va concurge ca şi în anul espirat în părţi egale fondul scolariu eparchial şi fondul seminarial, totdeodată însĕ se indrumă consistoriul a face la sesiunea viitóre a sinodului propunere pentru eventuala sistemisare a postului instructorului de lucru de mână.

In şedinţa a VIII şi totodată ultima, ţinută la 14/26 a l. c. despre încheerea, căreia am raportat deja, s'a pus la ordinea ḑilei raportul comisiunei petiţionare, şi la propunerea comisiunei tóte petiţiunile s'au transpuns consistoriului spre competentă afacere; apoi s'a votat bugetul anului 1891; şi în fine s'a statorit diurnele şi viaticul deputaţilor în suma totală de 1784 fl. 80 cr.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Stremţi, 18 Aprile 1890. Este tocmai o lună de ḑile, de când a rĕposat parochul nostru Ioan Popescu, dar până acum nu vedem nici o rênduélă pusă la cale spre întregirea parochiei.

Şi dacă este unde-va lipsă urgentă ca poporul se aibă un preot la înălţimea chemărei sale, apoi lipsa este în Stremţi destul de simţită. Dela 1875 nu a mai fost invĕţătoriu — în aprópe cea mai mare comună din tractul Albei-Iulia, căci fericitul Popescu scia încurcá lucrurile ca sĕ nu fie învĕţătoriu stabil şi salarisat, ca apoi sĕ priméscă dênsul sarcina de învĕţătoriu cu numele.

Administratorul parochiei pus interimal nu ne va face mari isprăvi şi aşa parochia de clasa a II-a cu venite sigure de preste 600 fl. ar trebuí sĕ se ocupe momentan Aici venitele sunt sigure şi încurcăturile nu pot avé loc.

Candidaţi avem póte mai mulţi decât ne trebue.

Înţelegem pe aceia, cari nu sunt de noi şi pentru noi.

Şi în special nu pot fi pentru noi cei ce umblă deja de acum a câstigá voturi cu beuturi şi a corumpe poporul.

Noi avem lipsă de un om curat ca aurul şi pe acela 'l vom alege fie el ori de unde.

Nu vrem daravere cu căsătoria, nu avem nimica de a fost paroch ori învĕţătoriu, numai sĕ fie făcut isprăvi bune şi sĕ fie om energic, cu trup şi cu suflet devotat pentru binele parochiei atât de neglese.

Destul am stat în nepăsare, destul am orbecat, destul ne am uitat cu ochii la ruina materială şi morală a poporului şi nu am putut ajutá nimica, căci nu aveam cine sĕ pornéscă carul. De va mai fi şi în viitoriu aşa, noi vom fi de vină şi pe noi

---

rósă desvoltarea cantitativă a puterilor. Nu trebue însĕ se uităm, că activitatea şi chiar productul activităţii sĕ preţuesce nu atât după cantitatea, cât mai vêrtos după calitatea acelora.

Aici zace punctul de gravitaţiune a culturei moderne şi în respectul acesta s'ar aflá fórte mult de criticat. Deşi nóue ne place sĕ ne mândrim cu progresele dobêndite de vécul nostru pre tóte terenele, totuşi nu cred, că tot cu o astfel de plăcere am puté sĕ susţinem şi despre bunătatea şi moralitatea vécului nostru.

Este cu mult prea dat timpul nostru în braţele materialismului, decât sĕ-l poţi sĕ-l ridici şi în punctul acesta. Şi apoi cred, că e un adevĕr recunoscut de tótă lumea, că un individ, un popor, care nu ţine la idealism nu póte sĕ aibă un traiu îndelungat ca individ şi ca popor cu meniţiune culturală în istoria omenimei.

Nu voiu cercetá de astădată doveḑi pentru afirmaţiunea acésta, ci me mărginesc a semnalá numai direcţiunea culturală de astăḑi. Acésta este un pericul pentru cultura nóstră şi prelângă tóte avantagiile, ce ni le ofere nu putem deci sĕ o aprobăm din acest punct de vedere.

Este deci o sfântă datorie a tuturor celor chemaţi, ca cu o óră mai iute sĕ grăbéscă a repará greşaţa acésta, ca cu atât mai uşor omenimea sĕ înainteze cu paşi siguri spre ţinta ei ideală.

Dr. *Petru Span.*

au sĕ ne blasteme copii şi nepoţii, căci nu am ales om în tótă firea, om espert şi iubitoriu de muncă. Tineri, cari numai eri alaltăeri au părăsit bancele scólei credem, ca sĕ nu se imbulḑéscă tare, căci e mult de făcut şi de lucrat şi ne temem sĕ nu cadă sub povara greutăţilor, ce-i astéptă. Mai de preferit vor fi cei ce au fost mai mulţi ani învĕţători harnici sau apoi parochi, şi au dat doveḑi despre destoinicia lor. Se înţelege, că cualificaţiunea teoretică trebue sĕ o aibă, pentru-că numai aşa se vor scí impune poporului şi numai aşa vor indreptá relele din parochie.

Va atêrná mult dela tactul On. D. protopresbiter, că cum se va ocupá parochia şi prin cine, şi noi declarăm din capul locului, că nu ne vom lăsá momiţi, ci vom alege din cei mai buni, pe cel mai bun şi în nisuinţa acésta a nóstră credem, că vom fi şi spriginiţi de către organele nóstre bisericesci.

Mai mulţi poporeni din Stremţi.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu despre activitatea sa în decursul anului 1889.

(Încheere.)

f) Învĕţătorii.

Şi la rubrica acésta servim cu datele de pe anul scolariu curent. Numĕrul total al învĕţătorilor este 893. Din tre acestia sunt definitivi 429 şi provisori 464. Acestia se împart éră în dóue categorii, provisori cu cualificaţiunea prescrisă 141, ér restul de 323 este categoria învĕţătorilor toleraţi, adecă indiviḑi, cari nu au cualificaţiunea prescrisă de lege, şi sunt numai toleraţi, ca scólele sĕ nu rĕmână cu totul góle.

Înregistrate după numĕrul învĕţătorilor definitivi oficiile protopresbiterale se presentéză în ordinea următóre:

1.	Sibiiu	30	din suma totală	42
2.	Braşov I	26	" " "	35
3.	Agnita	25	" " "	37
4.	Bran	24	" " "	32
5.	Sĕlişte	24	" " "	27
6.	Sebeş	23	" " "	39
7.	Braşov II.	19	" " "	23
8.	Orĕstie	18	" " "	29
9.	Zarand	18	" " "	39
10.	Cohalm	15	" " "	21
11.	Treiscaune	15	" " "	21
12.	Mercurea	14	" " "	28
13.	Bistriţa	13	" " "	18
14.	Făgăraş	13	" " "	33
15.	Sighişóra	13	" " "	30
16.	Ilia	12	" " "	32
17.	Unguraş	12	" " "	21
18.	Avrig	11	" " "	28
19.	Dobra	10	" " "	17
20.	Mediaş	10	" " "	15
21.	Abrud	9	" " "	21
22.	Câmpeni	9	" " "	19
23.	Reghin	9	" " "	22
24.	Murĕş-Oşorheiu	8	" " "	13
25.	Alba-Iulia	7	" " "	25
26.	Geógiu I	7	" " "	23
27.	Haţeg	6	" " "	18
28.	Cluş	5	" " "	35
29.	Deva	5	" " "	18
30.	Deş	4	" " "	22
31.	Lupşa	3	" " "	19
32.	Solnoc	3	" " "	13
33.	Têrnava super.	3	" " "	16
34.	Têrnava inferióră	2	" " "	13
35.	Turda	2	" " "	13
36.	Cetatea de pétră	1	" " "	14
37.	Geógiu II.	1	" " "	22

Înregistrate după numĕrul învĕţătorilor fără cualificaţiunea prescrisă oficiile protopresbiterale se presentéză în ordinea următóre:

2.	Cluş	23	din suma totală	35
1.	Geógiu I	15	" " "	23
3.	Ilia	15	" " "	32
4.	Alba-Iulia	14	" " "	25
5.	Deş	14	" " "	22
6.	Geógiu II.	14	" " "	22
7.	Zarand	14	" " "	39
8	Têrnava super.	13	" " "	16
9.	Lupşa	12	" " "	19
10.	Cetatea de pétră	11	" " "	14
11.	Făgăraş	11	" " "	33
12.	Sighişóra	11	" " "	30
13.	Agnita	10	" " "	37
14.	Avrig	10	" " "	28
15.	Solnoc	10	" " "	13
16.	Abrud	9	" " "	21
17.	Deva	9	" " "	18
18.	Haţeg	9	" " "	18
19.	Câmpeni	8	" " "	19
20.	Mercurea	8	" " "	28
21.	Reghin	8	" " "	22
22.	Sebeş	8	" " "	39
23.	Turda	8	" " "	13
24.	Orĕştie	7	" " "	29
25.	Bran	6	" " "	32
26.	Unguraş	6	" " "	21
27.	Cohalm	5	" " "	21
28.	Dobra	5	" " "	17
29.	Mediaş	5	" " "	15
30.	Sibiiu	5	" " "	42
31.	Têrnava inf.	5	" " "	13
32.	Treiscaune	4	" " "	21
33.	Braşov I.	3	" " "	35
34.	Bistriţa	3	" " "	18
35.	M.-Oşorheiu	2	" " "	13
36.	Sĕlişte	2	" " "	27
37.	Braşov II.	1	" " "	23

Despre scóle şi învĕţători se alătură acestui raport un conspect tabelaric, şi despre pruncii de scóle, averea scólelor, venitul anual al scólei şi despre salariile învĕţătorilor asemenea un conspect tabelaric sinoptic sub semnele 8/. şi 9/.

B. Catechisaţiunea.

După cum arată conspectul alăturat sub 10/. la institute de învĕţământ strĕine au frecuentat prelegeri preste tot 6016 elevi şi anume:

1.	Pedagogii	18
2.	Gimnasii	458
3.	Scóle reale	62
4.	Scóle comerciale	4
5.	Scóle civile	109
6.	Scóle elementare superióre	265
7.	Scóle elementare inferióre greco-catolice .	505
8.	Scóle elementare inferióre romano-catolice	181
9.	Scóle elementare inferióre ev.-ref. . . .	257
10.	Scóle elementare inferióre ev. luterane . .	186
11.	Scóle elementare inferióre unitare . . .	67
12.	Scóle elementare inferióre de stat . . .	1713
13.	Scóle elementare inferióre comunale . .	1683
14.	Scóle elementare inferióre reuniuni private	518
	Suma .	6016

C. Alte obiecte scolare.

I. *Esamenele de cualificaţiune învĕţătoresci* s'au ţinut la 30 Iuniu 1889 şi ḑilele următóre.

Admişi la esamen au fost 69 de candidaţi, dintre cari s'au presentat 65.

Din cei supuşi esamenului 47 au raportat calcul bun, şi au fost provĕḑuţi cu testimoniu de cualificaţiune învĕţătoresc subscris şi de inspectorul regiu de scóle al comitatului Sibiiu în înţelesul articlului de lege XVIII din 1879.

II. *Esamenele anuale.* Cu fiea anului scólariu 1888/9 s'au ţinut la scólele nóstre esamenele publice anuale provĕḑute în §. 104 din Normativul scolariu.

Resultatul în general au fost îndestulitoriu.

Din rapórtele incurse cu plăcere s'a convins consistoriul, că oficiile protopresbiterale dau esamenelor importanţa ce li se cuvine, şi că în cele mai multe locuri esamenele se fac sĕrbătoresce sub conduceerea protopresbiterilor. Puţinele casuri, unde nu se observă întru tóte disposiţiunile regulamentelor din vigóre în urma mĕsurilor luate de către consistoriu vor dispărea şi ele, şi în privinţa acésta încă vom ajunge la stare normală.

III. *Visitaţiunea scólelor.* După-cum erau întocmite conspectele scolare de până acuma, oficiile protopresbiterale asterneau pe la sfêrşitul fie-cărui an un conspect tabelaric despre visitaţiunea scólelor din tract, din cari conspecte însĕ nu era evident când a visitat protopresbiterul fie care scólă sub durata timpului instrucţiunei, nu erau evidente eventualele scăderi observate în însaşi instrucţiunea sau în alte privinţe.

In considerarea disposiţiunilor §. 92 din normativul scolariu, consistoriul prin cercularíul din 7 Septembre 1889 Nr. 6073 a însărcinat pe oficiile protopresbiterale sĕ raporteze în detaiu despre fie-care visitaţiune a scólelor din tract, în ce timp s'a făcut şi cu ce resultat.

Din rapórtele întrate consistoriul a constatat şi în direcţiunea acésta un bunişor progres, şi speră, că după indigitările date se va ajunge şi în punctul visitaţiunei scólelor la curs normal.

IV. *Ajutóre.* Despre împărţirea sumei de 1200 fl. votate în bugetul anului 1889 pentru scóle şi învĕţători sĕ face raport detaiat din plen. La locul acesta observăm, că suma votată s'a distribuit întrégă la scólele şi învĕţătorii, cari mai mult erau avisaţi la acest mic ajutoriu.

Spre a satisface conclusului sinodal Nr. 59 din sesiunea anului 1889 avem onóre a aduce la cunoscinţa Preaveneratului sinod archidiecesan, că despre ajutórele votate din fundaţiunea „Şaguna" în contul anului 1889 acestui senat nu i s'a făcut nici o notificare.

V. *Stipendii.* Cu începutul anului scolariu curent au devenit vacante din fondurile archidiecesane, următórele stipendii:

1. Un stipendiu de 100 fl. din fundaţiunea „Cologea" pentru studenţi de ori ce categorie.

2. Trei stipendii à 60 fl. din fundaţiunea „Francisc-Iosefină" pentru studenţi din scólele medii.

3. Un stipendiu de 50 fl. din fundaţiunea „Peiovici," pentru studenţi la scólele medii.

4. Patrupreḑece stipendii câte de 60 fl. pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan.

Stipendiile acestea în urma concursului publicat în fóia archidiecesană pentru publicaţiuni „Telegraful Român" s'au distribuit, şi de present sunt tóte ocupate.

VI. *Conferinţele învĕţătoresci.* Conferinţele învĕţătoresci s'au ţinut şi în unul 1889, într'una cu adunările generale ale reuniunilor învĕţătoresci, mai cu sémă în feriele de vara. Acolo s'au pertractat conform regulamentelor respective, atât temele pedagogice-didactice cari s'au dat de aici, cât şi cele alese de înseşi reuniunile; ér protocólele adunărilor generale s'au substernut consistoriului spre revisiune şi aprobare.

Adunări generale au ţinut tóte reuniunile în decursul anului şi deşi frecuentarea lor nu a fost pretutindeni cea dorită, totuşi se póte constatá faţă cu anii precedenţi o participare mai bună a învĕţătorilor la aceste întruniri atât de folositóre.

Convocare.

Toţi p. t. membrii reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din tractul protopresbiteral al Cluşului, precum şi alţi amici şi binevoitori ai reuniunei nóstre, sunt invitaţi şi pe acésta cale, a participá la adunarea generală ordinară a acestei reuniuni, ce se va ţiné în Someşul-rece la 29 Aprile a. c. st. v. cu următórea

Programă:

Şedinţa 1 la 29 Aprile a. m.

1. Participarea în corpore la serviciul divin împreunat cu invocarea Duchului Sfânt.
2. Deschiderea adunărei prin preşedinte.
3. Constatarea membrilor presenţi şi înscrierea de membri noi.
4. Raportul comitetului despărţământului.
5. Alegerea unei comisiuni censurătóre.
6. „Cari sunt causele, cari împedecă ţinerea disciplinei în scóla poporală, şi cum s'ar puté delăturá acelea." Disertaţiune de D. Popp, învĕţătoriu în Mociu.

Şedinţa a II-a la 29 Aprile p. m.

7. „Geografia comunei" prelegere practică de Filimon Ignat, învĕţătoriu în Lona-săséscă.
8. Primele conversări cu elevii în scólă, de Vasilie Vereş, învĕţătoriu în G. Oşorheiu.
9. „Stupăritul raţional" disertaţiune de Teodor Ciota, învĕţătoriu în Sebeşul-mare.
10. Raportul comisiunei censurătóre.
11. Statorirea bugetului pe anul viitoriu.
12. Propuneri.
13. Defigerea locului pentru ţinerea viitórei adunări.
14. Incheerea adunărei prin presidiu.

Mânăsturul-unguresc, la 14 Aprile, 1890.

Vasiliu Teotelecan,
preşedinte.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa regina după o cură favorabilă de 6 sĕptĕmâni la Wiesbaden s'a reintors la Viena dimpreună cu archiducesa Maria Valeria.

* (Congresul sêrbesc.) In şedinţa dela 30 Aprile a asternut Dr. Macsiminovici în numele comisiunei de 15 adresa de loialitate către Majestatea Sa, în care congresul 'şi esprimă mulţămita, că conchemarea lui s'a acceptat în terminul prescris de lege şi i s'a dat ocasiune a continuá lucrarea în interesul bisericei, scólei şi fundaţiunilor. Congresul este convins, că Maj. Sa voesce sĕ reguleze definitiv afacerile încă neregulate atât în favorul bisericei şi al poporului, cât şi in favorul scumpei patrii şi va apreţiá a alege un patriarch credincios Maj. Sale şi pe care biserica şi poporul îl iubesce. Partida radicală a voit sĕ astérnă o adresă separată în forma unei adrese de gravamine, dar congresul o a respins cu mare maioritate. Apoi a fost în vitat în sala br. Fedor Nicolici, care apăru în gală de magnat ungar şi promise în limba magiară, că în persónă va predá adresa Maj. Sale.

In prima Maiu după invocarea sântului duch s'a purces la alegerea de patriarch şi ales a fost episcopul din Timişóra *Brancovici* cu 41 de voturi. Zsivcovici a întrunit 11 voturi, ér 18 deputaţi s'au abţinut.

* (Avansamentul din prima Maiu.) La infanterie; de căpitani cl. I: Bartolomeiu Andreica reg. 17, Adam Peschir 29, Teodor Merta 98, Bart. Marcovici 22, F. Turcic 78, Petru Comă 94, Iosif Sevastian 37, Iosif Nervos 98, Simion Blasiu 60; căpit. cl. II-a: George Maier 99, Danil Ralic 53, Iuliu Tuş 38, L. Vajda 2, Ioan Pusac 43; supra-locotenţi: Iuliu Lăndău 68, Antoniu Tomic 52, Gavril Stoianovici 61, Stefan Gal 77, Demetriu Burdea 33, Ioan Splical 24, Emil Mazărec 53, Grigore Iovescu 5, R. Pelican 33; locotenenţi: Emil Turcovici 96, A. Lescucu 45, Aurel Căpitanu 43, Ioan Lubenic 94, O. Rus 100, Desid. Deniflea 61, Macsimilian Costca 9, Ioan Bradu 43, Stefan Molec 39, F. Tobias 49, Emil Janda 102; la cavalerie, căpit. cl. II: Teodor Andreiu 5, Marcu Petco 5, George Oros 12, Z. Fodor 14, David Blasca 4; artil. V. Bozan supraloc.; geniu: Victor Petrin căpit. cl. I; la honveḑi cu grad de maior: Stefan Ciato; căpitan cl. I: Ioachim Pul, Iosif Vaşarheli, Iosif Gaspar; supra locotenenţi: Ioan Telea; locot. Ioan Mircea şi Iosif Pap.

* (Tot gr. or. cei cu pricina). In Nr. 88 al „Gaz. Trans". după o fóie din Cluş se ḑice, că în urma unui esamen ţinut la 4 Aprile a. c. din limba magiară cu copii *dela scóla confesională gr. or. din Iclodul-mare* inspectorul reg. de scólă şi-a esprimat tótă recunoscinţa pentru diliginţa ce o a desvoltat *învĕţătoriul gr. or.* Paul Moldovan în propunerea limbei magiare la elevii sei. Noi numai în interesul adevĕrului constatăm, că în Iclodul mare abia credem se fie vre-un credincios gr. or. şi cu atât mai puţin scólă gr. or. şi învĕţătoriu gr. or.

* (Circularea trenului la Sibiiu.) Precum este informată fóia locală „Sieb. D. Tageblatt" trenul din Sibiiu, dela prima Iuniu începênd va circulá astfeliu: plécă: la 7 óre 35 m diminéţa; la 3 óre 35 m. p. m. (trenul de scaldă la Ocna); la 4 óre 39 m. p. m. şi la 9 óre 50 m. séra. Sosesce:

6 óre 10 m. diminéţa; 12 óre 52 minute améḑi, 8 óre séra (trenul de scaldă) şi la 9 óre 24 m. séra.

* (Constituirea „Someşanei.") „Someşana," institut de credit şi economii, societate pe acţiuni în Deeş, şi a ţinut adunarea constituantă în 29 Aprile st. n., fiind de faţă 42 acţionari cu 256 voturi, representând un capital de 31,000 floreni. După deschiderea adunărei şi constatarea numĕrului acţionarilor presenţi şi a acţiilor representate, s'a constituit biroul adunărei, alegêndu-se president dl canonic Vasiliu Pop, not. dd. Dr. Gavril Tripon şi Dr. Emil F. Negruţiu, ér în comisiunea verificătóre şi de scrutiniu dd. Ioan Georgiu, Ioan F. Negruţiu şi Ioan R. Chereche̦ş. — S'a constatat apoi că, peste numĕrul de 500 acţiuni emise, s'au subscris încă 98 şi s'a plătit mai bine de 10% prescrise; şi în urma acesteia s'a hotărît înfiinţarea societăţii cu capitalul de 50,000 fl. provĕzut în prospectul emis din partea fundatorilor, — reducêndu-se numĕrul acţiunilor la aceia, cari au subscris dela 5 acţiuni în sus.

După aceea s'au stătorit statutele societăţii, în urma cărora: societatea se înfiinţéză pe timp nedeterminat, fie-care acţionariu are în adunarea generală până la 5 acţiuni de fie-care acţiune câte un vot, nu póte însĕ sĕ întrunéscă nici un acţionariu mai multe de 30 voturi nici sub un titlu, — din proventul curat sĕ lasă 12% la libera dispunere a adunărilor generale pentru de ale distribuí spre scopuri filantropice, culturali etc. S'a ales apoi consiliul de direcţiune pe şase ani în persónele: Vasiliu Pop canonic, Dr. Teodor Mihali, N. F. Negruţiu, Dr. Gavr. Tripon, Teodor Herman, Georgiu Gradovici, Ioan Welle, Alecsandru Cheresteş; şi comitetul de revisiune pe un an în persónele: Augustin Munteanu, Gregoriu Steţiu, Stefan Gala, Ioan Georgiu, Victor Ilieş.

In urmă fundatorii au fost absolvaţi de responsabilitate — străpunênd tóte actele împreună cu banii încassaţi în sumă de 7210 fl. la consiliul de direcţiune. Şi cu acésta adunarea constituantă a „Someşanei" s'a închis, esprimându-se mulţămită acelora, care au lucrat cu atâta zel la înfiinţarea acestui institut de credit şi economii, între acţionarii căruia n'a întrat nici un strĕin.

Direcţiunea „Someşanei" s'a constituit astfeliu: preside dl canonic Vasiliu Pop, v. preşedinte şi cassariu provisoriu dl Ioan Welle, secretariu şi comptabil provisoriu dl Dr. Gavril Tripon.

* (Starea sămĕnăturilor.) După rapórtele întrate la ministeriul de agricultură starea sămĕnăturilor în Ungaria şi Transilvania este favorabilă. Prin unele locuri seceta a causat pagube mai mici, cari se pot îndreptá.

Scirile din România comunică, că acolo starea sămĕnăturilor e escelentă. Lipsa de ploie s'a simţit pe vremea sămĕnăturei cucuruzului. Viile, cari nu sunt bântuite de filocseră promit mult, de asemenea şi rapiţa.

* (Postal). Oficiul postal din Cisnădióra a cărui durată ţine în lunile: Maiu, Iuniu, Iuliu şi August, s'a deschis în a. c. cu prima Maiu. Intre Cisnădióra, Cisnădie şi Sibiiu, circuléză o carioletă în următoriul mod:

Plécă: din Cisnădióra la 5 óre 40 m. diminéţa, stă în Cisnădie 5 m. ajunge în Sibiiu 7 óre 45 m. a m. Plécă: din Sibiiu 10 óre a. m.; stă 5 minute în Cisnădie şi ajunge în Cisnădióră 12 óre 5 m.

* (Procesul Paniţa.) La 30 Aprile a depus procurorul Marcoff ministrului de resbel actul de acusare contra maiorului Paniţa, care va asterne tóte actele tribunalului. Din Sofia se anunţă, că procesul se va pertractá în sĕptĕmâna viitóre şi că se iau mĕsuri estraordinare înainte de a se incepe. Cercurile conducĕtóre se tem de o miscare a poporului, în care elementul macedonian va jucá o mare rolă. Garnisóna s'a întărit cu dóuĕ regimente de infanterie, unul adus din Filipopol şi celalalt din Bazardic. Miscarea în oraş e fórte mare.

* (Inveninări). Din Abrud şi Zlagna se comunică, că la mai mulţi locuitori s'au arĕtat semne de inveninare, făr a se întêmplá însĕ şi casuri de mórte. După cercetările, ce s'au făcut, inveninarea provine dela nesce brânză stricată ce s'a vêndut în Turda.

8/.

Conspect despre starea scólelor în decursul anului scolariu 1890*).

Numĕrul curent	Protopresbiteratul	Numĕrul comunelor bisericesci			Susţin scólă proprie			Nu susţin scólă proprie			Sunt afiliate la scóle de ale nóstre, parte elevii nostrii cercetéză scóle strĕine, anume:																		Suma tutoror învĕţătorilor	Dintre acestia sunt:			Observări.
											Afiliate		greco-cath.		Rom. cath.		Ev. refor.		Ev. luter.		Unit.		De stat		Comunale		Reun. private			Instituiţi			
		matr.	filii	Suma	matr.	filii	Sum.	matr.	filii	Sum.	m.	filii	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.		Def.	Prov.	Tol.	
1	Abrud	23	—	23	21	—	21	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	9	3	9	
2	Agnita	37	2	39	34	—	34	3	2	5	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	25	2	10	
3	Alba-Iulia	37	3	40	26	—	26	11	3	14	6	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	25	7	4	14	1 M. fără scólă.
4	Avrig	23	—	23	21	—	21	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	28	11	7	10	
5	Bistriţa	20	8	28	18	—	18	2	8	10	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	1	1	—	—	—	—	18	13	2	3	1 fil. fără instrucţiune.
6	Bran	22	—	22	22	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	24	2	6	
7	Braşov I.	16	1	17	15	1	16	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	35	26	6	3	
8	Braşov II.	16	12	28	13	1	14	3	11	14	—	2	—	—	—	1	1	2	—	—	—	1	—	—	2	5	—	—	23	19	3	1	
9	Câmpeni	20	—	20	16	—	16	4	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	9	2	8	
10	Cetatea de pétră	16	—	16	14	—	14	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1	2	11	
11	Cluş	34	12	46	33	2	35	1	10	11	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	35	5	7	23	
12	Cohalm	21	16	37	19	1	20	2	15	17	—	—	—	—	—	—	—	9	—	3	1	—	—	2	1	1	—	—	21	15	1	5	
13	Deş	28	5	33	22	—	22	6	5	11	3	3	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	22	4	4	14	
14	Deva	28	26	54	16	1	18	12	24	36	3	14	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	1	1	1	—	18	5	4	9	2 Matr. 5 filii nu au şcólă.
15	Dobra	14	12	26	13	2	15	1	10	11	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	10	2	5	
16	Făgăraş	35	2	37	30	—	30	5	2	7	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	33	13	9	11	
17	Geógiu I	30	7	37	22	—	22	8	7	15	5	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	23	7	1	15	
18	Geógiu II.	27	3	30	22	—	22	5	3	8	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	1	7	14	
19	Haţeg	46	30	76	19	—	19	27	30	57	1	15	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	15	5	1	—	18	6	3	9	3 Matr. 4 filii fără şcólă.
20	Ilia	26	19	45	25	7	32	1	12	13	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	12	5	15	
21	Lupşa	27	3	30	19	—	19	8	3	11	7	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	19	3	4	12	
22	Mediaş	20	4	24	14	1	15	6	2	8	—	—	4	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	10	—	5	
23	Mercurea	24	—	24	21	—	21	3	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	28	14	6	8	
24	Murĕş-Oşorheiu	19	12	31	13	—	13	6	12	18	—	4	1	1	2	2	2	4	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	13	8	3	2	
25	Orĕştiă	30	6	36	25	1	26	5	5	10	3	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29	18	4	7	
26	Reghin	22	5	27	21	1	22	1	4	5	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	22	9	5	8	
27	Sălişte	13	—	13	13	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	24	1	2	
28	Sebeşiu	29	4	33	27	—	27	2	4	6	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	39	23	8	8	
29	Sibiiu	29	5	34	27	—	27	3	4	7	—	—	2	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	42	30	7	5	
30	Sighişóra	27	13	40	24	2	26	3	11	14	—	2	1	—	—	—	—	4	—	3	—	1	—	—	2	1	—	—	30	13	6	11	
31	Solnoc	17	—	17	14	—	14	3	—	3	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	3	—	10	1 M. fără instrucţiune.
32	Têrnava inferióră	22	4	26	13	—	13	9	4	13	3	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	13	2	6	5	
33	Têrnava superióră	18	15	33	15	1	16	3	14	17	—	—	—	1	—	—	—	—	2	6	—	—	—	2	1	2	—	—	16	3	—	13	
34	Treiscaune	22	34	56	16	2	18	6	32	38	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	31	—	—	21	15	2	4	
35	Turda	28	—	28	13	—	13	15	—	15	—	—	6	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	13	2	3	8	
36	Unguraş	21	5	26	20	1	21	1	4	5	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	12	3	6	
37	Zarand	51	9	60	38	1	39	13	8	21	13	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	18	7	14	
	Suma	938	276	1214	744	26	770	185	249	444	62	114	33	12	3	4	5	19	7	22	1	3	26	14	31	46	10	1	893	429	141	323	

---

*) Aclus la raportul scolariu consistorial.

Bibliografic.

„Biserica ortodocsă română" revistă periodică eclesiastică. Nr. 1 a apărut cu următoriul sumariu:

Decisiunea sf. Sinod. — Viaţa şi scrierile protosingelului Naum Rômnicénu. — Tratat despre cinstirea şi închinarea icónelor în Biserica ortodocsă de rĕsărit. — Săbornicul sau Poménicul metropoliei Ungro Vlachiei. — Donaţiuni.

Mulţămită publică

Comitetul parochial din comuna Mohu se simte îndemnat a esprimá şi pe calea publicităţii mulţămită preastimatului dn Ioan Desco şi preastimatei sale consórte, care au dăruit pe sémă bisericei nóstre un stihar în mare preţ şi alte recuisite bisericesci.

Mohu, 19 Aprile, 1890.

Ioan Slăvescu,
preşedintele comit. parochiali.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 Aprile 1890

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6%.	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	331.25	332.—
Renta ung. de hârtie	99 30	99.10
Galbin	5.60	5 60
Napoleon	9.40½	9 43

Nr. 170. [332] 1—3

CONCURS.

In scopul ocupărei vacantei staţiuni parochiale de clasa a III a în Cornăţĕl, în urma şi pe basa ordinului consistorial dela 6 Iuniu 1889 Nr. 3423 prin acésta se publică nou concurs.

Venitele parochiale sunt următórele:

1. Dóuĕ grădini şi 12 jugĕre pămênt arătoriu şi fênaţ, ca porţiune canonică	172 fl.
2. Naturalii dela 135 familii preţuiţi în	70 fl.
3. Dela fie care familie 1 ḑi de lucru sau 30 cr.	40 fl.
4. Venitul Bobotezei	26 fl.
5. Alte competinţe stolari	94 fl.
Suma	402 fl

Casa parochială fiind ruinată şi clădirile economice, materialul fiind adunat, parochia se deobligă ale zidí, respective construí în decursul acestei veri.

Reflectanţii la acésta parochiă, dela cari se cere cualificaţiunea prescrisă de regulamentul congresual dela 1878 § 15, cererile concursuale provĕḑute cu documentele prescrise sĕ le substérnă la subscrisul în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Tel. Rom".

Sibiiu, 27 Martiu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia,
adm. prot.

Nr. 193. [333] 1—3.

EDICT,

George Orzia Ilianu gr. or. din Veneţia inferióră, bărbatul legitim al Iulianei Orzia n. Comaniciu, asemenea gr. or. din Veneţia inferióră, care de 9 ani de ḑile a părăsit pe soţia sa fără a se scí locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de 3 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contra procesul divorţial edictal incaminat de soţia sa sĕ va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 20 Martiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.
Editura şi tiparinl tipografiei archidiecesane.

Nr. 44 Sibiiu, Joi 26 Aprile (8 Maiu) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 2479 B.

Cercularlu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa ortodocsă română a Transilvaniei.

In sensul înaltului emis ministerial dto 4 Aprile a. c. Nr. 12,267, şi în necs cu cerculariul consistorial dto 6 Martiu a. c. Nr. 1517 B, se însărcinéză preoţimea archidiecesană parochială ca purtătóre de matricule, ca de câte ori în sensul § 7 al articolului de lege 53 din 1868 (despre trecerile religionare) i se face notificare despre trecerea unui individ la altă biserică, acésta sĕ o insemneze în rubrica „observări" din matricula sa a botezaţilor; ér dacă cel trecut la altă biserică ar fi indus în matricula altei comune bisericesci, se încunosciinţeze pe respectivul oficiu parochial despre urmata trecere, ca acésta sĕ se pótă insemná în matricula respectivă, în carea e indus botezul lui.

Acésta se aduce la cunoscinţă on. nóstre preoţimi parochiale spre scire şi conformare, cu acel adaus, că precum de sine se înţelege, tot asemenea au sĕ urmeze şi preoţii altor confesiuni la casurile de trecere dela bisericile lor la a nóstră.

Acest cerculariu se trimite în numĕrul corĕspundĕtoriu de esemplare, spre a se distribuí din partea oficiului protopresbiteral tuturor oficiilor parochiale din tract.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat bisericesc, ţinută la 17 Aprile, 1890.

Dr. Ilarion Puscariu m. p.,
archim. vicariu archiepiscopesc.

Dr. Remus Rosca m. p.,
secretariu.

Nr. 2478 Scol.

Notificare oficială.

Escelenţia Sa Dl ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune publică dto 15 Martiu a. c. Nr. 11,218 comunică consistoriului, că învĕţătoriul romano-catolic din Óroszló Augustin Princz este condamnat pentru ascunderea de lucruri furate (găzduirea de hoţie, orgazdaság) la 2 ani de temniţă, la perderea oficiului pe 4 ani şi la suspinderea drepturilor lui politice.

Ceea ce pe calea acésta se aduce la cunoscinţă publică.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 19 Aprile, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, în 25 Aprile.

III.

O icónă mai îmbucurătóre ca anii trecuţi ne presintă raportul senatului epitropesc.

Acest senat şi-a inaugurat activitatea prin nisce mĕsuri fórte salutari, în ce privesce administrarea averilor din centru.

În special s'a făcut un bun serviciu bisericei, când banii nu s'au ţinut în cassă, ci s'au dat spre fructificare, un bun serviciu cu alimentarea în regie proprie a elevilor din seminariu şi şi mai bun cu convertirea hârtiilor, ce decăḑuse din valórea lor nominală şi erau sĕ aducă o daună însemnată fondurilor bisericesci.

Nu póte fi pentru noi indiferent lucru modalsitatea, cum se chivernisesc aḑi averile din parochii, se dau imprumuturi fără garanţă, se amênă cu anii compunerea raţiociniilor până ce în unele casuri mor epitropii şi rĕmân bisericile în pagubă, se administréză fonduri de bucate şi de vin şi se cere după o ferdelă de grâu dóuĕ, după o ferie de vin dóuĕ, şi astfel se face o speculă neiertată Biserica nu e chemată de a-şi inmulţí averea ei în chipul acesta. Şi încă dacă s'ar inmulţí averea bisericei ca corporaţiune, ar fi ce ar fi, dar de regulă trag folóse cei ce administréză atari fonduri. Dar şi purtarea atăror raţiocinii e greóie şi necontrolabilă.

Se perde mult vin la trasul vinului, se alege nimica din drojdii, din hămbarele cu cucuruz mai vin paseri şi galiţe şi l consumă, şi mai vin şi alte inconveniente.

Ţi vine un om sĕrac cu o familie grea şi ca epitrop al parochiei esti dator moralminte sĕ-i dai imprumut, nu l poţi lăsá sĕ péră şi în casul, când ai convingere, că nu-ţi mai póte resplătí, epitropul nu restitue, datoraşul nu póte restituí şi din atari manipulaţiuni se alege nimica. Tot cam aşa se are şi cu pădurile.

Unii taiă scórţa şi o vênd, alţii fac stângini şi ér vênd şi pe urmă se computǎ pentru lucru şi cărăuşii şi diurne atâta cât au întrat, şi în fondul bisericei întră fórte puţin. Ómenii dau din umere la raţiocinii. Unul e prieten, altul rudenie cu epitropul şi nu vrea sĕ se strice cu el, nu dificultéză posiţii dubii şi Ven. Consistoriu judecă după acte şi dacă actele sunt în ordine se dă absolutoriu chiar şi în casul, când nu ar fi fost la loc ca sĕ dea, dar nu are nici o causă de a denegá absolutoriul, partea formală e în regulă, că cum e în realitate, nu se póte scí. Pentru de a se incungiurá atari anomalii, e bine ca pădurea bisericei sĕ se dea la licitaţiune publică în presenţa şefului tractual, luat protocol în regulă şi garanţii pentru suma, ce are sĕ intre. Atunci venitul e sigur. Bucatele trebue prefăcute în bani, ér vinul la tot casul vêndut până-ce e must şi banii depuşi, şi după un an, mai mult vor valorá ca vinul din buţi rĕu grijit, şi care a scăḑut cu trasul şi cu alte picături.

Averea bisericei prefăcute în bani, trebue depusă la cassele de păstrare românesci, de cari avem aprópe în tot ţinutul, mulţămită acelor onorabili şi vrednici bărbaţi, cari le au infiinţat şi le ridică din ḑi în ḑi renumele.

Unde sunt însĕ bani mulţi, e consult sĕ se dea şi poporului, dar numai în anumite casuri.

Poporul dacă odată scie, că anume, în cari casuri póte luá imprumut dela biserică, nu va năpădí tóte ḑilele asupra epitropilor ca sĕ le dea imprumuturi. Împrumuturi bagatele însĕ nu trebue acordate, acele se ţin greu în evidenţă, se manipuléză şi mai greu, şi se scot şi mai rĕu ca imprumuturile mai mari, date la casuri de lipsă, la cas de refundări ori la cas de a scăpá moşia din ghiarĕle unui cămătariu. In cassă nu trebue sĕ se ţină mai mult de 10—50 fl; ceialalţi bani sĕ se fructifice cum face consistoriul acum cu banii din centru, şi cum durere nu a făcut păna bine de curênd.

Am tractat póte cam pe larg modalitatea, cum ar fi consult ca sĕ se administreze averile bisericilor în parochii, dar eram datori sĕ o facem, indată ce ne am propus a ne ocupá cu acésta temă. Nu suspiţionăm pe nimenea, scim că epitropii se aleg din ómenii cei mai de omenie, vedem, că ici-colea se arată frumóse resultate în imulţirea averilor, dar avem şi casuri, unde mergem de tot rĕu, e bine ca rĕul sĕ se curme prin legi positive şi sĕ nu se lase ómenii a face după capul lor.

Vedem cu bucurie, că se inmulţesc ómenii ce incep a doná câte ceva din averile lor pe séma bisericilor şi acesta e un bun semn de moralitate, şi dacă se va observá ca averile sĕ administréză curat se vor inmulţí donatorii. Aḑi mulţi privesc cu neincredere la chiverniselele din parochii şi de aceea nu dau. Dacă vor vedé, că se introduce o reformă îmbucurătóre, mulţi ómeni vor închide ochii liniscíţi, că în lipsa de ereḑi au făcut pre biserică erede şi vor avé mângăiare, că posteritatea le va amintí numele cu drag şi cu pietate.

Revista politică.

Alegerea patriarchului de Carloviţi în persóna Preasânţiei Sale episcopului Brancovici din Timişóra a aflat în presa magiară un comentariu

---

FOIŢA.

Un servitoriu bĕtrân.

— După Fritz Möhrlin —

Noi adeseori mai numai la aceea cugetăm, că ce avem sĕ pretindem dela servitori, nu însĕ la aceea, că ce le datorim noi, şi bucuros ne uităm de aceea ce a făcut ei pentru noi, pre când despre aceea, ce am făcut noi pentru ei, nici odată nu ne uităm.

Aici este moşul Ghiţă, abia de 60 de ani, dar încet şi greoiu de picióre, aşa încât abia se mai putea ţiné de noi, căci piciórele nu-l mai pot sluji ca mai nainte.

El nu se ţine de céta aceea a servitorilor, cari sunt învĕţaţi a schimbá, de nu în tótă luna, cel puţin în tot anul odată stăpânii, căci el adese-ori 'şi ḑicea: în tot locul este ceva şi bun şi rĕu, deşi pretinii lui îi promiteau că acolo are sĕ capete atâta, colo atâta, dar el nu s'a lăsat sĕ l pórte nimenea de nas şi aşa a slujit 20 de ani la tine. El nu a fost dintre aceia, care pentru tóte nimicurile sĕ se mânie şi sĕ-ţi sară în cap, precum se ḑice, era un om tăcut şi tu adese-ori nu-l cruţai de vorbe rele, sciind, că sufere şi tace.

Intr'adevĕr totdeuna era el cam móle, dar lucrul lui era lucru, unde punea el mâna era pusă, el se îngrijia de avere, ca şi când ar fi fost a lui.

Sunt 20 de ani, decând lucraţi la olaltă, şi tu nu faci rĕu, dacă ḑici, că în ḑiua de aḑi sĕ se premieze acel stăpân, care a ţinut un servitoriu atâţa ani, şi tu ai tot dreptul. Căci legăturile între stăpân şi servitoriu sunt cu totul altcum ca mai nainte, când se cerea dela tot prostul ascultare.

Cu tóte acestea trebue sĕ o ţinem de onóre a fie-cărui servitoriu, care a slujit mai mulţi ani la unul şi acela-şi stăpân, şi nu s'a lăsat sĕ-l pórte lumea fluşturată de nas.

Noi îndată ne tânguim despre servitori, fără de a cugetá vre-odată, că noi nu avem numai de a pretinde dela ei, ci avem şi datorinţă faţă de ei, câte nu a făcut Ghiţă în timpul cel lung pentru tine, câte césuri nu a lucrat el după sânţirea sórelui fără de a murmuí, câte lucruri nu a isprăvit el numai din atragere şi plăcere, pre cari tu póte nu-l îndatorai sĕ le facă. Apoi nici la aceea sĕ nu cugetăm, că servitorii trebue sĕ lucreze ḑi de ḑi fără de ai întrebá, că pot sau ba. Ce e drept, noi mai mult ne silim ca un servitoriu, dar de câte ori ne uşurăm odichnind câte o ḑi, noi ne căutăm timpul de lucrare după voe, şi ḑiua la améḑi când arde sórele adese-ori odihnim la umbră, pre-când servitorii trebue sĕ tragă cu cósa de le asudă cămaşa în spate de o poţi stórce. La tóte aceste trebue sĕ luăm şi asta în considerare, că pe noi ne îndémnă la lucru şi prospectul de a câştigá, de a înaintá, pre când la servitori asta nu e, vedem şi acésta, că un ţĕran, care nu înaintéză, ajunge mai rĕu ca un servitoriu slab.

Ne lipsesce ceva, de esemplu avem friguri sau durere de cap şi altele, indată ne întrébă femeia: ce ţi este, esti bolnav, şeḑi în pat, sĕ iei nesce picături sau sĕ trimit după doctor? Cine însĕ întrébă pe servitor când e morbos? Nime! Tu cel puţin te năcăjesci, când ţi se vaetă servitorul şi ḑici: chiar astăḑi trebue sĕ fie şi asta, când afară de aceea nu ne vedem capul de lucru? dacă nu cumva i-o socotesci de lene; sau când ţi-e servitórea morbósă, femea ta tot asemenea face.

Câte petreceri familiare nu se fac unde nimenea nu se uită la servitoriu. El póte sĕ stea la o parte, sĕ se uite cum 'şi petrec alţii, cum şi sĕrbéză ḑiua onomastică ori ḑiua nascerei, cum înveselesce pe toţi o petrecere viélă, cum se mângăe unul pe altul, şi nime nu judecă, că servitoriul are o inimă, care se miscă prin veselie şi supĕrare, şi că el în atari ḑile se simte îndoit de părăsit, când toţi în jurul lui se veselesc şi numai el stă în un unghet, unde nime nu-i are grija.

(Va urmá.)

de tot favorabil, şi precum se asigură, cercurile guvernamentale sunt mulţămite cu candidatul partidei moderate.

Bar. Fedor Nicolici, carele a condus sĕvêrşirea actului de alegere a şi plecat inmediat la Budapesta şi de acolo la Viena spre a supune aprobărei Maj. Sale actul alegerei şi întărirea alesului şi precum se sperézĕ în curênd se va face şi înstalarea noului patriarch.

Inmediat după alegere o parte însemnată dintre membrii congresului s'au presentat la nou alesul patriarch, felicitându-l în înalta posiţiune, la care l'a înălţat biserica şi alesul a folosit ocasiunea ca într'un rĕspuns însufleţitoriu sĕ asigure pe cei ce l'au felicitat, că dênsul va scí sĕ ocârmuéscă biserica prin tóte valurile furtunóse, şi cât timp va stá în fruntea ei sĕ lucreze pentru consolidarea raporturilor, înaintarea bisericei şi prosperarea fiilor sei sufletesci.

Mai mare bucurie a causat presei magiare însĕ împregiurarea, că după actul alegerei nou alesul a primit o mulţime de telegrame şi de adrese de felicitare şi din afară, ér un episcop rusesc care în persónă a venit sĕ-l feliciteze n'a fost primit cu ovaţiunile şi cu afabilitatea, de care credea, că se va bucurá în Carloviţ.

Cu tóte însĕ, că presa magiară 'şi esprimă pe faţă bucuria cu privire la succesul alegerei şi caută a demonstrá, că în ea se vede esprimată voinţa întregei biserici, totuşi abţinerea a 18 membri congresuali de a votá, se comentézĕ, ca o împregiurare, care dovedesce, că relaţiunile dintre diferitele partide din sînul bisericei sêrbesci sunt încă pe departe de a se fi aplanat, şi că diferinţele, ce esist între acele partide, numai cu mare greutate se vor puté împĕcá. In special partidul „Branik“, a dovedit şi de astădată, că nu vrea sub nici un preţ a se supune presiunei de sus, ci el, dacă n'a avut şanse a eşí cu un alt candidat, mai bine s'a abţinut dela vot.

Acésta atitudine din partea partidului grupat în jurul ḑiarului „Branik“ insuflă şi acum mari îngrigiri în cercurile de sus şi dovedesce, că nou alesul patriarch va avé sĕ lupte cu mari greutăţi în păstorirea sa viitóre.

In dieta din Budapesta se urmézĕ discusiunea asupra singuraticelor puncte din proiectul ministrului de iustiţie pentru decentralisarea tablelor regesci. Proietul a fost primit spre desbaterea specială cu o mare maioritate de voturi. La desbaterea generală oposiţiunea a ridicat atacuri vehemente contra guvernului şi în special deputatul Polonyi a purtat o lungă polemie cu ministrul. Ministrul a rĕspuns oposiţiei prin un discurs fulminant, întrerupt de aplause frenetice. El a rĕspins cu indignaţiune atacurile oposiţiei şi unele insinuaţiuni personale. Proiectul nu este, după cum susţine oposiţiunea o imitare a instituţiunilor strĕine, ci corĕspunde pe deplin relaţiunilor interne ale Ungariei.

Din causa circularei ministrului de culte şi instrucţiune publică cu privire la estrasele matriculare s'a început o agitaţiune febrilă în clerul catolic. Agitaţiunea s'a potenţat mai ales decând s'au dat publicităţii epistolele primatului Simor, carele reprobă ordinaţiunea ministrului, prin carea biserica catolică sufere mare lovitură. Clerul diecesei catolice a Orădei mari, carele a protestat mai întâiu contra ordinaţiunei ministeriale, când i s'a trimis ordinaţiunea prin organele civile administrative, nu s'a mulţămit numai a o retrimite îndărăpt, ci tot odată a scris pe dosul ordinaţiunei, că în afacerile religióse nu primesc din partea autorităţilor administrative nici un indreptariu.

După informaţiunile primite din Berlin s'a lucrat un nou proiect de lege, prin care se cere sporirea armatei, atât în timp de pace cât şi în timp de rĕsboiu. Scirile acestea au provocat în afară mare sensaţiune mai vêrtos, că efectivul armatei se propune a-l urcá într'un mod neasteptat în special în ceea ce privesce infanteria şi artileria. Sporirea mai mare se va face la corpurile de graniţă Nr. 1 (Prusia ostică) Nr. 15 (Elsaţia) Nr. 16 (Lotaringia) şi Nr. 17 (Rusia vestică).

Intr'o şedinţă secretă scupcina sêrbéscă încă a votat credite considerabile pentru armată. Cu acésta ocasiune preşedintele Passici, carele s'a reîntors numai de curênd din Rusia, a făcut destăinuiri sensaţionale. Sêrbia se află în ajunul unui rĕsboiu şi ea trebue sĕ facă totul pentru a-l purtá victorios. Acel rĕsboiu ea nu l va purtá singură, ci cu ajutoriul celei dintâi puteri europene, ér Sêrbia va eşí victoriósă sau va cădé deodată cu acéstă putere. Şedinţa din cestiune a scupcinei e remarcabilă, deóre ce tóte grupurile de partid au votat creditele cerute, fără a se ridicá vre-o voce contrară. In Sêrbia domnesce o mare insufleţire pentru ţarul Rusiei.

Cuvêntarea

pronunciată de Preasânţia Sa, părintele episcop al Aradului Ioan Meţianu, la deschiderea sesiunei ordinare a sinodului eparchial aradan din 1890.

Christos a înviat!
Dlor deputaţi!

Precum părinţii cei trupesci, la anumite timpuri şi ocasiuni, lăsând la o parte grijile ḑilnice, se cugetă serios şi la viitoriul familiei lor, plănuind şi combinând, cum sĕ-şi norocéscă mai bine familia: tot asemenea fac, — la anumite timpuri şi ocasiuni, — şi părinţii cei sufletesci, inteligenţii şi conducĕtorii familiei celei mari ai poporului. Şi ei delăturând grijile ḑilnice, se cugetă mult şi serios la viitoriul acelei familii mari, din care fac parte, combinând şi plănuind cele de lipsă, la binele şi fericirea ei.

Îndemnul la acésta provine d-lor deputaţi din simţĕmêntul legăturii cei sânte de sânge şi religiune, ce esistă între părinţi şi fii, între fraţi şi fraţi, între rudenii şi rudenii, carele este totodată şi simţĕmêntul conservării sădit de însuşi Dumneḑeu în inima omului.

Cea mai invederată dovadă despre acésta este dlor deputaţi, chiar şi acésta întrunire a nóstră, acest sinod eparchial, şi noi, domnilor deputaţi am delăturat tóte alte griji ḑilnice, şi ne am întrunit aici, în acésta adunare onorabilă, îndemnaţi de acel simţĕmênt puternic, mai nainte amintit, ca sĕ ne împlinim o sântă datorinţa de părinţi şi fraţi, cum şi o dorinţă ferbinte a inimei nóstre, faţă de clerul şi poporul nostru, faţă de familia cea mare a nóstră, din care şi înşine facem parte.

Ne am întrunit aici şi astădată, ca în tot anul, domnilor deputaţi, sĕ conbinăm şi sĕ conlucrăm cele de lipsă, la ridicarea familiei nóstre cei mari, la ridicarea clerului şi poporului nostru, biserica nóstră cea vie, tot la mai multă vaḑă, onóre şi bunăstare, asecurêndu-i esistinţa pe secoli înainte, şi ajutându i a se apropiá tot mai mult de bine şi fericire, scopul suprem al omului.

Este nobilă şi frumósă, d-lor deputaţi, acéstă problemă a nóstră, căci dacă este nobil şi frumos a ridicá măcar şi şi numai pre-un individ, sau pre-o familie, la vaḑă, onóre şi bună stare, şi aşa a-i înlesní ajungerea scopului, binele şi fericirea: cu cât mai măreţiu, mai nobil şi mai frumos este, a ridicá pe un popor, sau o naţiune la aceea vaḑă, onóre şi bunăstare, de care are neapĕrată lipsă la esistinţa sa, la viitoriul seu, şi la ajungerea scopului ce urmăresce.

Dar apoi pe cât de nobilă şi frumósă, tot pe atât este şi de grea aceea problemă, d-lor deputaţi, mai ales căci grele sunt şi timpurile şi împregiurările preste tot, şi pentru biserică deosebi. Este grea problema nóstră, d-lor deputaţi şi căci am ereḑit multe neajunsuri dela vitregitatea timpurilor trecute; de aceea şi nóue îndoit, ni se impune datorinţa la o conlucrare harmonică şi înţeléptă, la o conlucrare seriósă bine combinată, precum o pretinde gravitatea situaţiunei şi a împregiurărilor, ca aşa apoi sĕ putem contá şi la ajutoriul cel puternic al lui Dumneḑeu, şi prin acestea la o resolvire cât mai favorabilă, a problemei nóstre cei mari.

Unica este calea ce conduce la buna resolvire a problei nóstre, este tot aceeaşi, care conduce pe om, şi la vaḑă onóre, bunăstare, bine şi fericirire; ér aceea este, domnilor deputaţi, calea culturei cei adevĕrate, a culturei morale-religióse. Toţi câţi vor apucá pe acésta cale, vor ajunge tot la mai multă vaḑă, onóre, bunăstare, şi prin acestea la bine şi fericire, şi totodată îşi vor asecurá esistinţa, pe secoli înainte. Din contră: toţi câţi ar desconsiderá acésta cale, ar comite pĕcat greu contra binelui şi fericirei lor.

De aceea şi noi, d-lor deputaţi, sĕ ne silim a induce clerul şi poporul nostru pe aceea cale mântuitóre, stăruind din tóte puterile a respândí tot mai multă cultură morală-religiósă, până în cele mai depărtate margini ale eparchiei nóstre.

Astfeliu făcênd, ne împlinim nu numai datorinţa de părinţi şi fraţi, dar totodată sĕvêrşim şi una dintre cele mai frumóse fapte bune, ale cărei binecuvêntări se va estinde asupra clerului şi poporului nostru, până la cea mai depărtată posteritate.

Biserica şi scóla, sunt d-lor deputaţi, terenul nostru de activitate, un teren destul de mănos, care, în aceea mĕsură ne va apropiá de scop, în care îl vom scí şi noi folosí.

Deşi acest teren este cam îngust, şi între împregiurările actuali, şi anevoios, ér mijlócele nóstre destul de modeste: totuşi şi acel teren, şi mijlócele, de cari dispunem, bine folosite, vor produce resultate îmbucurătóre.

Deci dar sĕ ne nisuim, d-lor deputaţi, a folosí cât mai bine şi mai înţelepcesce acel teren, atât pentru a satisface chemării nóstre, cât şi pentru a ne împliní acea ferbinte dorinţă, ce o simţim cu toţii, în sufletul nostru.

Făcênd aşa, ne vom apropia tot mai mult de deslegarea frumósei nóstre probleme, şi astfeliu ne vom împliní şi datorinţa de părinţi şi fraţi ai acelora, pe cari îi representăm aici.

Făcênd aşa, putem sperá, că şi ceriul va binecuvêntá nisuinţele nóstre; ér nóue ne va reservá încă mulţi ani de conlucrare la opul cel măreţ al regenerărei nóstre. Ceea-ce eu dorind, din adêncul inimei mele, şi implorând ferbinte şi binecuvêntarea lui Dumneḑeu şi asupra nóstră; dechiar sesiunea sinodului nostru eparchial ordinariu a anului 1890 de deschisă.

Cuvêntarea

Preasânţiei Sale episcopului diecesan, Nicolae Popea, la deschiderea sinodului.

Preastimaţilor domni deputaţi!
Prea iubiţilor fii spirituali!

Cu ajutoriul lui Dumneḑeu am ajuns la primul sinod diecesan, care înţelesul statutului organic urmézĕ a se continuá sub archipăstorirea nóstră ca episcopul canonic şi legal al eparchiei de Dumneḑeu scutite a Caransebeşului.

Me bucur Preastimaţilor domni, că, în calitatea d-vóstre de representanţi ai clerului şi poporului diecesan, ve vĕd aḑi adunaţi aici la episcopia nóstră pentru un scop înalt şi sfânt: pentru ca împreună sĕ consulultăm asupra afacerilor nóstre diecesane bisericesci, scolare şi economice, — şi că în bucuria nóstră acésta ve pot salutá de bună venire după vechiul şi frumosul obiceiu al părinţilor nostri, cu: Christos a înviat.

E scurt timpul domnilor deputaţi, de când am onóre a ocupa scaunul nostru episcopesc şi a conduce afacerile nóstre diecesane, şi tocmai pentru aceea în scurtul acest timp şi în împregiurările grele ale începutului activităţii nóstre archipăstoresci, de sine se înţelege, că privirile nóstre în linia primă au trebuit sĕ fie îndreptate asupra afacerilor celor mai urgente şi mai înteţitóre, care nu sufer amênare. A trebuit deci mai întâiu sĕ îngrigim ca agendele oficiale generale ale diecesei, care în urma evenimentelor din anul trecut s'au putut jigní în óre-cât, sĕ se aducă în curent şi sĕ-şi ia éraşi cursul lor natural, liber şi neîmpedecat de o parte, éră de alta, cu neînţelegerile şi conflictele daunóse, care, durere, în multe părţi ale eparchiei se iviră sĕ se complaneze şi reguleze după putinţă, restituindu-se astfeliu pacea şi ordinea bună în biserică.

Până încât s'a putut ajunge scopul acesta în ambe direcţiunile, — mulţămită domnilor asesori consistoriali, cari n'au pregetat a-şi dá tóte silinţele şi tot concursul posibil — Veneratul sinod va binevoí a se convinge din rapórtele şi actele oficiale consistoriale.

Dar, pe lângă acestea, şi cu alte obiecte destul de grave şi afund tăietóre, care de altmintrelea cer timp şi studiu mai îndelungat, încă s'a ocupat consistoriul nostru în restimpul acesta, dintre care unele, şi în special proiectul de statute pentru pensionarea preoţilor şi profesorilor încă acum se vor supune apreţierii Veneratului sinod şi pot ḑice, că a lor dréptă şi nimerită resolvare va trage după sine îmbucurătóre consecinţe pentru o parte însemnată, ba pentru întrégă diecesa nóstră. Aici dar la aceste cestiuni importante se cere cu deosebire binevoitoriul concurs, matura judecată şi esperiinţă, şi tocmai întru acésta, cred eu, că se cuprinde puterea vitală şi însemnătatea cea mare a sinodalităţii nóstre bisericesci, care nu se póte în destul accentuá.

Preastimaţilor domni! Încă multe şi grele avem de făcut în diecesă. Biserica nóstră în buna ei organisaţiune de care ne bucurăm, ne ofere în mare mĕsură mijlócele morale pentru promovarea afacerilor nóstre bisericesci, scolare şi economice în tóte direcţiunile. Dela înţelépta întrebuinţare a acelor mijlóce atêrnă buna stare religiósă morală, intelectuală şi morală a clerului şi poporului, prin urmare prosperarea şi înflorirea bisericei nóstre diecesane. Sĕ ne folosim deci, domnilor deputaţi, de aceste mijlóce salutare în propriul nóstru interes cu cuget curat, va sĕ ḑică fără de a confundá interesele particulare cu interesul general bisericesc. Sĕ fim mai încolo activi, sĕ punem umĕr la umĕr, şi sĕ facem, ca sĕ domnéscă între fii bisericei pacea, concordia şi buna înţelegere fråţéscă, şi atunci, dar numai atunci, biserica nóstră nu numai va prospera şi va înflorí, ci ea totodată va deveni o fortăréţă tare, mai tare decât fortăreţele de tunuri pentru noi şi drepturile nóstre.

Pe lângă aceste vederi ale nóstre şi pe lângă dorinţa ca lucrările nóstre sinodale sĕ aibă un resultat bun, am onóre a declará sesiunea ordinară a sinodului diecesan din anul acesta de deschisă.

Sinodul eparchial aradan *).

Şedinţa I s'a ţinut în 8/20 Aprile 1890.

După celebrarea sântei liturgii şi învocarea spiritului sânt în biserica catedrală, — întruindu-se deputaţii sinodali în sala seminariului diecesan Preasânţia Sa părintele episcop pronunciă cuvêntul de deschidere. După cuvêntul de deschidere — şi după ce la apelul nominal rĕspund 40 deputaţi, deputaţii nou aleşi, în cercul Chisineului Dr. Ioan Suciu şi în cercul Vingei Georgiu Lazar, 'şi presentézĕ credenţionalele, cari se transpun comisiunei verificătóre.

Presidiul presentézĕ apoi sinodului mai multe esebite.

Şedinţa a II a s'a ţinut în 9/21 Aprile 1890.

După autenticarea protocolului şedinţei precedente presidiul presentézĕ unel esebite, apoi se presentézĕ cererile de concediu ale deputaţilor: Dr. Iosif Gall, Dr. Florian Duma, Teodor Pap, Meletiu Dreghiciu, Ioan Pap şi Paul Faşie. Concediile cerute se acórdă.

Se pune la la ordinea ḑilei raportul comisiunei organisătóre, carea prin raportorul ei Nicolae Zigre cu privire la raportul consistoriului plenar din Arad şi Oradea-mare propune, şi sinodul 'şi esprimă condolenţa faţă de trecerea din viéță. întêmplată în anul trecut a deputaților sinodali: Sigismund Popovici, Ioan Galița și Georgiu Dringou, pre cum și a asesorilor consistoriali David Nicóră și Moise Grozescu, cari dela începutul erei constituționale bisericesci parte ca deputați sinodali, parte ca membri ai consistoriului au făcut bune servicii causelor nóstre bisericesci.

---

*) Credem a face un bun serviciu publicului nostru cetitoriu, dacă după foile eparchielor Arad şi Caransebeş, vom reproduce punctele mai însemnate din desbaterile sinódelor acestor eparchii. Red.

Cu privire la raportul consistoriului din Arad, că asesorul referinte al senatului epitropesc Demetriu Antonescu ales în sesiunea sinodală trecută a întrat în funcțiune, și acum provede singur agendele senatului epitropesc dela consistoriul din Arad, — la propunerea comisiunei sinodul ia următoriul conclus: în considerarea ca prin trecerea din viéță a fostului asesor referinte David Nicóră a încetat necesitatea susținerii provisoriului întrodus prin conclusul sinodal de sub Nr. 119 din 1888 (prin care conclus la senatul epitropesc din Arad s'au instituit doi referenți), și se reactivéză conclusul sinodal din 1870, relativ la organisarea numitului senat.

Cu privire la posibilitatea și modul de a se acoperí spesele asesorilor onorari pentru participare la ședințele consistoriale, — sinodul aviséză consistoriul, ca sě erueze, dacă este posibil ca din mijlócele diecesei fără alterarea altor trebuințe ale eparchiei sě se acopere și aceste spese și despre resultat sě raporteze la procsima sesiune sinodală.

Se ia la cunoscință, că Dr. Aurel Demian s'a instituit de profesor pentru studiul higienii și de medic al institutului cu o retribuțiune anuală de 400 fl. v. a.

Cu privire la datele, referitóre la activitatea oficiilor protopresviterale, constatându-se defecte în funcționarea neregulată a unor organe din unele protopresviterate — sinodul aviséză pe ambele consistóre a stăruí ca tóte corporațiunile din protopresviterate sě funcționeze cât mai regulat.

Rugarea preotului Svetoniu Petroviciu din Sân-Nicolaul mare pentru regularea dreptului de patronat în biserica nóstră se transpune consistoriului din Arad cu inviațiunea, ca sě studieze cestiunea, și dacă va constatá, că acésta rugare invólvă vre-un principiu de organisare sě substérnă afacerea consistoriului metropolitan, și respective congresului național, eventualminte se facă o propunere procsimului sinod eparchial.

Ședința a III-a s'a ținut în 10/22 Aprile 1890.

După-ce se autentică protocolul ședinței a dóua, presidiul presentéză sinodului cererea de concediu a deputatului Alecsandru Filip. — Concediul cerut se acórdă.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei verificătóre, carea prin raportorul ei Teodor Lazar, constată, că alegerile deputaților Dr. Ioan Suciu în cercul Chișineului și a lui Georgiu Lazar în cercul Vingei au decurs în ordine, și deci propune, ér sinodul dechiară de verificați pre numiții deputați pentru restul acestui period sinodal.

Urméză raportul comisiunei bisericesci, carea prin raportorul ei Constantin Gurban propune și sinodul ia la cunoscință, că senatul bisericesc din Arad a ținut în decursul anului trecut 24 de ședințe, că la acest senat au incurs 1333 de piese, din cari s'au resolvit 1293, ér 40 au rĕmas pendente, cause matrimoniale au încurs 36, din cari s'au resolvit 32, ér 4 au rĕmas pendente, cause disciplinare au incurs 20, dintre cari s'au resolvit în merit 11, ér 9 sunt în curgere.

De asemenea ia sinodul la cunoscință, că la jurisdicțiunea acestui consistoriu aparțin 11 protopresbiterate cu 306 comune matre și 87 filii, cu 392 parochii sistemisate și 333 biserici; numĕrul poporațiunei în anul 1889 a fost de 351,169 suflete, s'au născut în anul 1889, 16,907 și s'au cununat 2972 părechi, au rĕposat 14,076 indiviḑi, între cari 50 de mórte silnică, dela ortodocsie au trecut la alte biserici 136 indiviḑi, ér dela alte biserici au trecut la ortodocsie 44; și pentru inlesnirea adunărei datelor statistice pre viitoriu sinodul aviséză pre ambele consistorie ca sě trimită oficiilor parochiale tipărituri provĕḑute cu rubricele necesare pentru adunarea datelor statistice.

De asemenea se ia la cunoscință, că statul clerului la finea anului 1889 era în gremiu 4, la institutele centrale de învĕțămênt 2, la mănăstire 3, în clerul parochial 390, la miliție aplicați stabil 1, în retragere 9, precum și că în anul 1889 s'au chirotonit 22 preoți și au rĕpausat 14.

Cu privire la datele statistice, referitóre la institutul clerical, din care se vede, că la acest institut sunt aplicați: 1 director substitut, 3 profesori ordinari și 4 estraordinari și că elevi au fost în anul scolastic 1888/9 în acest institut 68, — la propunerea comisiunei sinodul ia aceste date la cunoscință cu adausul, ca consistoriul sĕ indeplinéscă în decursul anului curent în mod definitiv postul de director al acestui institut.

De asemenea ia la cunoscință sinodul la propunerea comisiunei, că în anul trecut s'au zidit 4 biserici nóue și anume în comunele: Șiustra, Iancahid, Cianadul sêrbesc și Almasiu, că parochii vacante au fost la finea anului 1889 11, dintre cari în decursul anului curent s'au deplinit deja 3, ca numĕrul concubinatelor în anul trecut a scăḑut față de anul 1888 cu 357. În fine sinodul ia la cunoscință cu plăcere raportul consistoriului referitoriu la fundațiunile bisericesci-scolare, înființate în decursul anului trecut, și consistoriul se însărcinéză sĕ aviseze despre acest conclus comunele, în cari s'au înființat aceste fundațiuni.

Cu privire la raportul senatului bisericesc din Arad, referitoriu la desvoltarea simțului de pietate crestinéscă în poporul nostru, și anume că în urma disposițiunilor luate de consistoriu atât în privința acésta, cât și în privința desvoltărei simțului pentru viața publică bisericéscă se constată deja în mod visibil o ameliorare, la propunerea deputatului Paul Rotariu sinodul ia la cunoscință acest fapt imbucurătoriu, cu acel adaus, că consistoriul se continue în stăruința sa de a provocá și nutrí emulațiunea în faptele și lucrările bune, folositóre și morali în poporul, preoțimea și învĕțătorimea nóstră.

Convocare.

Domnii membrii ai comitetului central al reuniunei învĕțătorilor gr. or. români din districtul Sighișórei și anume: 1. Parochul din Velț Ioan Marian; 2. Ambrosiu Stoicovici învĕț. Sighișóra; 3. Nicolau Muntean învĕț. primar Ferihaz; 4. Demetriu Stuchirean învĕțătoriu în Bertan; 5. Ioan Florea învĕțătoriu Hetur; 6. Emanuil Florea înv. în Bundorf; 7. George Iacob învĕț. în Țeline; 8. Ioan Rondolean învĕț. primariu în Daneș; 9. Nicolau Netescu învĕț. Frâua; 10. Nicolau Bucșa învĕț. în Ferihaz și președinții despărțĕmintelor tractuali, sĕ învită prin acésta în sensul §. 18 din Statute a se presentá la ședința ordinară, ținêndă Dumínecă în 6 Maiu a. c. v. 2 óre d. a. în localul oficiului protopresbiteral în Sighișóra.

Obiectele de pertractare vor fi:

1. Referada notarilor comitetului central asupra rapórtelor despărțĕmintelor tractuali § 14 din statute.
2. Raportul cassariului reuniunei districtuale § 15 din statute.
3. Raportul bibliotecariului.
4. Staverirea temelor de pertractat în despărțĕmintele tractuale.
5. Defigerea locului și a timpului pentru adunarea generală a reuniunei districtuale.
6. Staverirea temelor de pertractat pentru adunarea generală a reuniunei districtuale.
7. Curenții.

Sighișóra, 19 Aprile, 1890.

Președinte:

Demetriu Moldovan, adm. prot.

A. Stoicovici notariu.

Varietăți.

* (O alegere de episcop.) In Trencin a avut loc în ḑilele trecute alegerea de episcop ev. ref. pentru părțile de dincóce de Dunăre. Alegerea însĕ nu s'a putut sĕvêrși, deóre-ce s'a provocat o cértă și o tulburare încât președintele s'a vĕḑut necesitat a ridicá ședința și a disolvá adunarea înainte de a începe votarea. Foile magiare atribuesc acésta partidului „baltic“ și spun, că patrioticul și ințeleptul curator s'a depărtat din sală cu întréga inteligența magiară, ér contra tulburătorilor panslavisti a intentat proces disciplinar.

* (Conferințe ministeriale.) Conferințele ministeriale și-au reinceput activitatea din nou Luni sub conducerea ministrului de esterne cont. Kalnoky. La conferințe au luat parte: Kallay ministrul comun de finanță, Bauer ministru comun de rĕsboiu, Szapáry, Taaffe prim-ministrii, Wekerle, Dunajevski ministrii de finanțe, Sterneck vice admiral, Szőgyeny șef de secțiune și Röckenzaum. Conferințele s'au terminat Marți p. m. sub presidiul Maj Sale monarchului, stabilindu se definitiv proiectele, ce se vor asterne delegațiunilor.

* (Himen.) Domnul Aurel Moțiu din Cuvin și d șóra Elena Aurelia Adamovici din Abrud și-au serbat actul cununiei la 24 Aprile st. v. în biserica gr. or. din Abrud.

* (Revisiunea legei încolatului.) In ședința din 5 l. c. n. a partidului din stânga estremă a presentat președintele Irányi proiectul pentru modificarea legei incolatului. Proiectul a fost subscris de toți deputații presenți. Ḑiua, când se va asterne dietei, nu s'a stabilit definitiv.

* (Concesiune pentru linii ferate.) Concesiunea dată vice-comitelui G. Thalmann și soții pentru construirea unei linii vicinale între Vințul de jos și Făgăraș, precum și între Sibiiu și Cisnădie s'a prelungit încă pe un an.

* (Cas de mórte.) In 1 Maiu st. n. a rĕposat parochul gr. cat. din Gârboul-unguresc Georgiu Pop în etate de 66 ani, lăsând în doliu un insemnat numĕr de consângeni și pe parochienii păstoriți de dênsul.

* (Têrgul Sibiului). Têrgul de vite din anul acesta, se póte ḑice, că a fost bunișor. Vitele s'au căutat și cele frumóse s'au și plătit bine. S'au vêndut: vite cornute 3463, cai 942, oi și miei 10.903 și rîmători 1122. Mai slab cercetat a fost têrgul „liber“. Lipsa de bani s'a arătat și deastădată. Mai multe mărfuri s'au vêndut dintre cele, cari nu le află omul în Sibiiu în ḑilele têrgului de sĕptĕmână. — Cu ocasiunea têrgului s'au comis și numĕróse pungășii.

* Têrgul Aiudului, după cum ni se scrie, a fost fórte bine cercetat. In special oile și berbecii atât au fost de căutate de neguțătorii strĕini, încât muntenii noștrii nu au putut aduce la têrg atâtea câte au fost cercetate și cumpĕrate. Óia cu miel până la 6 fl., berbecii părechia cu 8—9 fl. și cei buni și 12 fl. Nu mai puțin căutate au fost vacile cu lapte, cari s'au plătit dela 60—90 fl. Cai frumoși nu s'au vĕḑut; boi mari și ceva în carne încă au mers până la 300 fl. și mai bine, cei de jug și mai slabi au fost puțin căutați. Rimătorii încă nu au avut preț ca altădată, ci din contră, contra asteptărei, s'au vêndut proporționalminte cu anii trecuți destul de eftin, mai mult au adus strĕinii din Bănat, de pe la Hațeg și din Ungaria, cei din jur și din apropiere au fost cam pasivi la cumpĕrare și cei mai mulți au adus vite de vênḑare. Semn, că banii sunt de lipsă pentru grâu și cucuruz, cari s'au urcat tare la preț.

* (Rector universitar.) După scirile sosite din Cluș rector magnificus al universității de acolo s'a ales Dr. Szász Béla, profesor de filosofie.

*(Adunarea generală a reuniunei pentru înfrumsețarea orașului Sibiiu.) Reuniunea pentru înfrumsețarea orașului Sibiiu și-a ținut în 4 l. c. adunarea sa generală. Din raportul presentat se vede, că reuniunea progreséză mereu și publicul desvóltă un deosebit interes pentru ea. Adunarea a luat cu plăcere la cunoscință sumele date pe séma ei din partea institutului „Albina,“ „Sparcassa,“ a reuniunei de cântări „Hermania“ „Bodenkreditanstalt“ și a altor particulari, prin cari i-a fost posibil a continuá lucrările și a acoperí o parte însemnată din suma, ce o a avut imprumutată. Raportul socotelilor de pe anul 1889 s'a censurat și s'a aflat în regulă. Acela arată la venite 7233 fl. 48 cr. la erogate 7091 fl. 25 cr. Averea reuniunei se urcă în anul acesta la suma de 4471 fl. 70 cr.

* Societatea pe acții a drumului de fer vicinal între Brașov și Háromszék și-a ținut adunarea generală constituantă în Budapesta. Capitalul de acții atinge suma de 4,008,000 fl.

* (Spitalul civil „Francisc Iosif“.) Miscarea bolnavilor în spitalul civil „Francisc Iosif“ din Sibiiu pe luna lui Aprile a. c. se presentă astfeliu; Cu finea lui Martiu au rĕmas 188 bolnavi, în decursul lunei lui Aprile a crescut numĕrul la 243. S'au vindecat 188, s'au făcut mai bine 24, nevindecați 21, au murit 15 și au mai rĕmas în cură 183. Operațiuni mai mari s'au făcut 21, între cari și dóue ovaritomii.

* (Grevele.) Ḑiua de prima Maiu a trecut fără a se înscená miscări tumultuóse și fără a se întêmplá vĕrsări de sânge. Presa intrégă e mulțămită cu atitudinea lucrătorilor. Mai curiósă însĕ e greva pitarilor din Budapesta. Dumínecă nu s'a aflat în intréga capitală pită și jimble próspete. Luni nu s'au găsit nici nepróspete. Familiele, cari au trimis sĕ li se cócă pâne, au primit rĕspuns negativ. Greva amenință, că va continuá. Miliția liferéză cu zecile de mii pâne mai multă.

* (Căderea industriei de spirt.) Din Cluș se anunță foilor din Budapesta, că tóte fabricile industriale de spirt de acolo, șepte la numĕr, cu finea lunei lui Maiu vor încetá cu lucrul din causa negoțului celui rĕu.

* (Postal.) Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că pe timpul sesonului băilor dela Covasna, 16 Maiu — 31 August, — a luat disposițiuni pentru inmanuarea scrisorilor și a jurnalelor, și că va circulá în tótă ḑiua o trăsură postală între Kézdi-Vásárhely și Covasna. Acésta plécă din Covasna la Kézdi-Vásárhely diminéța la 6 óre, și se reîntórce la Covasna p. m. la 1 óră.

* (Premii pentru impădurire.) Ministrul ung. de agricultură a publicat șése premii în sumă de 1000, 800, 500, 400, 200, și 100 franci în aur pentru împădurirea de platouri, de munți pleșuvi, spinări de munți și culmi prăpăstióse, prin a căror împădurire se împedecă dărimăturile de pămênt și petri, pre cum și furtunile devastatóre. Premiile se dau în 1895. Anunțările concurenților se fac până la 25 Decembre n. 1890 la ministeriul de agricultură.

Mulțămită publică

Pl. tit. domni deputați ai sinodului archidiecesan din êst au binevoit a contribuí la intreținerea și crescerea celor 4 orfani micuți ai mei cu următórele sume și anume:

Nicolau Strĕvoiu 1 fl., Zacharia Tătar 50 cr., Galaction Șagău 1 fl., Dimitrie Coltofean 1 fl., Iosif Puscariu 1 fl, Avr. Pĕcurariu 50 cr., Dr. Ioan Mihu 1 fl., Ioan Șandru 50 cr., N. Cristea 1 fl., Simion Dragomir 50 cr., Mateiu Voilean 1 fl., Gerasim Candrea 1 fl., Dr. Iancu Mețian 2 fl., Dr. R. Rosca 2 fl., Iuliu Dan 1 fl., Nicanor Frateșiu 1 fl., N. N. 50 cr., Dr. Ilarion Pușcariu 3 fl., Ioan Papiu 1 fl., Ioan Hannia 50 cr. — Suma 21 fl.

Me simt îndatorată a esprimá marinimoșilor binefăcĕtori și pe calea acésta profund simțita mea mulțămită în numele orfanilor, rugând pe Atotputernicul Dumneḑeu, ca sĕ le dăruéscă sănĕtate și viață îndelungată spre binele bisericei și națiunei nóstre.

Sibiiu, 1 Maiu, 1890 st. n.

Maria Reou,
vĕduvă după fostul archivariu consistorial
presbiterul Ioan Reou.

Loterie.

Mercuri în 7 Maiu 1890.

Sibiiu:	**2**	**1**	**64**	**6**	**13**

Sâmbătă în 3 Maiu 1890.

Buda:	**57**	**82**	**14**	**6**	**9**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 5 Maiu 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	332.—	339.50
Renta ung. de hârtie	99.70	99.50
Galbin	5.39	5.60
Napoleon	9.40½	9.39

⁹/.

Conspect despre scólele din archidiecesa gr.-or. rom. a Transilvaniei în anul scolar 1888/9. *)

Numĕrul curent	Protopresbiteratul	Frecventarea scólelor în anul scolariu 1888/9: Obligați 6—12 ani			Au frecuentat 6—12 ani				Obligați 12—15 ani			Au cercetat 12—15 ani				Salariele învĕțătoresci: Din fondul scolas.		Din lada satului		Din lada bisericei		Delapopor		Din alte isvóre		Victuale		Cuartir		Lemne de foc		Suma		Averea scólelor		Venitul anual al scólei.	
		copii	copile	Suma	copii	copile	Suma	în %	copii	copile	Suma	copii	copile	Suma	în %	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
1	Abrud	986	625	1611	656	290	946	58	356	219	575	121	68	189	32	398	—	100	—	1482	87	1402	—	227	13	—	—	176	—	197	08	3983	08	21237	—	4060	—
2	Agnita	1139	1108	2247	944	934	1878	83	448	500	948	304	366	670	70	45	75	1546	—	628	—	3134	—	90	—	212	—	334	—	370	—	6359	75	30479	92	5811	15
3	Alba-Iulia	1241	1041	2282	696	400	1096	48	503	431	934	199	124	323	30	374	—	—	—	810	—	2320	—	—	—	—	—	96	—	106	20	3706	20	12261	66	789	40
4	Avrig	1309	1031	2340	1102	539	1641	70	431	393	824	335	247	582	70	—	—	1975	—	1400	—	805	—	20	—	10	—	—	—	5	—	4215	—	22422	50	110	—
5	Bistrița	746	727	1473	401	452	853	57	253	227	480	156	146	302	62	1660	—	200	—	—	—	845	50	210	50	150	—	214	—	136	—	3412	—	43113	05	4501	61
6	Bran	1385	1229	2614	1176	916	2092	80	529	550	1079	314	415	729	66	1275	—	3270	—	1765	—	892	—	153	—	—	—	97	—	78	—	7530	—	35231	40	1051	20
7	Brașov I.	1521	1486	3007	1180	1012	2192	72	654	666	1320	205	334	539	25	5969	68	610	12	1951	31	3821	62	894	57	—	—	1061	—	125	—	14433	30	32718	59	11586	48
8	Brașov II.	620	563	1183	553	470	1023	86	235	227	462	128	116	244	52	266	—	3535	50	153	—	393	—	225	—	529	40	422	—	22	—	5545	90	32608	67	2738	70
9	Câmpeni	1011	571	1582	568	210	778	49	564	283	847	108	30	138	16	1650	—	600	—	30	—	1750	—	—	—	—	—	100	—	50	—	4180	—	56444	54	5387	—
10	Cetatea de pétră	343	258	601	195	119	314	52	240	214	454	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1225	—	—	—	—	—	—	—	64	—	1289	—	3630	—	19	70
11	Cluș	1342	1176	2518	1058	733	1791	71	529	472	1001	306	253	559	55	328	—	34	—	—	—	2854	—	317	—	116	—	195	—	176	—	4020	—	31739	42	2159	66
12	Cohalm	675	654	1329	609	560	1169	87	292	240	532	165	161	326	61	150	—	419	34	243	—	1381	16	—	—	9	—	44	—	67	—	2313	50	21613	78	548	70
13	Deș	838	751	1589	528	327	855	53	254	276	530	85	75	160	30	180	—	18	72	81	28	2251	—	52	—	210	—	40	—	32	—	2865	—	8710	—	443	—
14	Deva	783	665	1448	532	388	920	63	249	213	462	103	59	162	35	60	—	41	—	440	—	2594	—	115	—	265	—	138	—	184	—	3837	—	15549	—	538	—
15	Dobra	562	556	1118	406	308	714	63	193	196	389	70	51	121	29	1200	—	—	—	—	—	2509	—	—	—	376	64	159	—	186	20	4430	84	24068	75	961	36
16	Făgăraș	1262	934	2196	1141	817	1958	89	501	394	895	428	337	765	85	278	—	1603	—	500	—	1558	—	80	—	—	—	96	—	97	—	4212	—	38794	85	595	86
17	Geógiu I.	986	815	1801	558	328	886	49	316	274	590	114	74	188	31	153	30	—	—	—	—	2875	—	43	20	50	—	76	—	135	—	3332	50	14887	46	258	—
18	Geógiu II.	695	472	1167	594	300	894	76	209	172	381	142	114	256	67	—	—	—	—	716	—	2640	—	—	—	420	—	108	—	274	—	4158	—	7212	78	192	—
19	Hațeg	1697	1485	3182	1041	756	1797	56	735	603	1338	343	250	593	44	336	—	—	—	—	—	3400	—	4	—	—	—	575	—	373	—	4695	—	18842	—	—	—
20	Ilia	1211	996	2207	734	440	1174	53	393	329	722	202	138	340	47	200	—	100	—	44	—	3205	—	391	—	1038	—	216	—	363	—	5557	—	13804	—	49	40
21	Lupșa	792	544	1336	564	279	843	63	242	191	433	86	26	112	25	—	—	375	—	266	10	2232	90	40	—	240	—	110	—	135	—	3399	—	12160	10	3357	—
22	Mediaș	470	370	840	440	336	776	92	127	103	230	86	62	148	64	—	—	600	—	—	—	1290	—	—	—	100	—	470	—	175	—	2635	—	20870	—	1640	—
23	Mercurea	1344	1319	2663	958	653	1611	60	479	483	962	181	143	324	33	700	—	1730	—	35	—	2870	—	65	—	—	—	35	—	94	—	5529	—	28873	50	284	—
24	Murĕș-Oșorheiu	370	359	729	287	268	555	76	115	102	217	90	74	164	75	40	—	—	—	370	—	862	—	202	—	80	—	75	—	5	—	1634	—	6567	95	213	38
25	Orĕștiă	1037	853	1890	843	670	1513	79	439	383	822	341	286	627	76	19	—	1795	—	2390	—	1285	—	255	—	—	—	340	—	240	20	6324	20	48568	99	2736	20
26	Reghin	1088	976	2064	612	481	1093	52	356	335	691	218	175	393	56	240	—	550	—	35	—	2506	—	47	—	105	—	84	—	55	—	3622	—	13263	87	1144	94
27	Sĕliște	980	936	1916	878	761	1639	85	313	386	699	115	282	397	50	5020	—	1901	—	400	—	326	—	11	—	16	—	72	—	63	—	7809	—	75090	88	7543	42
28	Sebeș	2180	1959	4139	1427	1070	2497	60	844	760	1604	376	289	665	41	200	—	1922	—	3340	—	2258	—	—	—	100	—	427	—	215	—	8462	—	67803	60	3199	26
29	Sibiiu	1586	1499	3085	1341	1150	2491	80	498	568	1066	210	263	473	44	325	—	6082	—	1545	—	1689	—	180	50	20	—	761	—	602	—	11204	50	99694	26	2076	45
30	Sighișóra	786	814	1600	730	757	1487	92	320	327	647	297	281	578	89	—	—	966	—	—	—	2889	—	260	50	—	—	307	—	218	—	4640	50	29695	58	3839	09
31	Solnoc	502	353	855	349	217	566	66	189	162	351	98	56	154	43	44	80	—	—	—	—	609	—	—	—	—	—	—	—	18	—	671	80	2284	98	69	21
32	Têrnava inferióră	599	526	1125	336	204	540	48	222	160	382	95	47	142	88	180	—	—	—	—	—	856	70	80	—	755	16	78	—	52	04	2001	90	12114	46	288	15
33	Têrnava superióră	320	275	595	283	219	502	84	119	104	223	59	39	98	43	100	—	—	—	—	—	1220	—	—	—	—	—	145	—	145	—	1610	—	7960	—	230	—
34	Treiscaune	902	800	1702	704	466	1170	68	360	296	656	90	00	190	28	877	—	280	—	310	—	1369	80	175	60	130	—	188	—	153	—	3483	40	28878	20	1811	21
35	Turda	366	323	689	265	183	448	65	128	123	251	25	18	43	17	138	—	30	—	20	—	740	—	110	—	120	—	49	—	—	—	1207	—	14007	48	256	22
36	Unguraș	629	501	1130	540	344	884	78	200	211	411	123	156	279	60	—	—	—	-	31	33	1932	10	—	—	685	—	123	52	148	40	2920	33	13792	64	206	80
37	Zarand	1447	815	2262	960	339	1299	57	622	407	1029	192	76	268	26	120	—	210	—	100	—	5858	—	2	—	—	—	583	—	555	—	7446	—	26481	—	7175	—
	Suma	35750	30365	66115	26189	18696	44885	64	13457	11980	25437	6510	5731	12241	48	22527	53	30493	68	19086	89	72644	78	4279	—	5737	20	7991	50	5914	02	168764	60	933811	39	75635	69

---

*) Aclus la raportul scolariu consistorial.

Nr. 170. [332] 2—3

CONCURS.

In scopul ocupărei vacantei stațiuni parochiale de clasa a III-a în Cornățĕl, în urma și pe basa ordinului consistorial dela 6 Iuniu 1889 Nr. 3423 prin acésta se publică nou concurs.

Venitele parochiale sunt următórele:

1. Dóuĕ grădini și 12 jugĕre pămĕnt arătoriu și fĕnaț, ca porțiune canonică	172 fl.
2. Naturalii dela 135 familii prețuiți în	70 fl.
3. Dela fie-care familie 1 ḑi de lucru sau 30 cr.	40 fl.
4. Venitul Bobotezei	26 fl.
5. Alte competințe stolari	94 fl
Suma .	402 fl

Casa parochială fiind ruinată și clădirile economice, materialul fiind adunat, parochia se deobligă ale zidí, respective construí în decursul acestei veri.

Reflectanții la acéstă parochiă, dela cari se cere cualificațiunea prescrisă de regulamentul congresual dela 1878 § 15, cererile concursuale provĕḑute cu documentele prescrise sĕ le substérnă la subscrisul în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Tel. Rom“.

Sibiiu, 27 Martiu, 1890.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia,
adm. prot.

Nr. 27/1890. [330] 2—6

CONCURS

La scólele medii române gr. ort. din Brașov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. un post de profesor gimnasial cualificat conform art de lege XXX din 1883 pentru limba latină și alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministerial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

2. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară și alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministerial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii;

3 un post de profesor la scóla nóstră reală și comercială, cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba germană și alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministerial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *31 Maiu 1890 st. v.*

Concurenții vor adresá petițiunile lor cătră subscrisa Eforiă scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt români și de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privința moralității cât și în relațiunile civile;

c) că sunt de constituțiune firmă și deplin sănătoși;

d) că au cualificațiunea prescrisă de legea de instrucțiune art. XXX din 1883 §§ 29, 30, 61, 62.

Emolumentele impreunate cu aceste posturi sunt:

Până la obținerea decretului de profesor ordinar (conform cu § 30 din legea de instrucțiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl. v.; a. ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl.; cuincueniul de 50 fl.; care se repetéză de 5 ori, 130 fl relutul de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. pe an și drept de pensiune conform statutelor.

Concurenții, cari pe lângă cualificațiunea prescrisă vor documentá, că au servit cel puțin trei ani la alte institute medii de crescere și de învĕțĕment, pot fi aleși profesori ordinari, recunoscêndu-li-se pentru pensionare și pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenții vor declará în petițiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci și scolare, precum și normativelor și dispozițiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau se vor face în decursul timpurilor.

Brașov, 13 Martiu, 1890.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕs.

Nr. 126. [334] 1—3

Edict.

Ilie Chidu gr. or. din Sibiiu, carele de timp de mai mulți ani cu necredință a părăsit pe legitima lui soțiă Maria Gabor gr. or. din Sibiiu, fără a se scí locul ubicațiunei lui, se provócă prin acésta, ca în termin de șése (6) luni, computat dela prima publicare a acestui edict, negreșit sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subscris, pentru că la din contră procesul divorțial intentat asupra-i de numita lui soție se va pertractá și decide și în absința lui, amĕsurat prescrierei așeḑemintelor bisericesci în vigóre.

Sibiiu, 26 Martiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Ioan Hannia,
administr. protopresbiteral.

Nr. 193. [333] 2—3

EDICT,

George Orzia Ilianu gr. or. din Veneția inferióră, bărbatul legitim al Iulianei Orzia n. Comaniciu, asemenea gr. or. din Veneția inferióră, care de 9 ani de ḑile a părăsit pe soția sa fără a se scí locul ubicațiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de 3 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contra procesul divorțial edictal incaminat de soția sa sĕ va pertractá și decide și în absența lui.

Făgăraș, 20 Martiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Sz. 1704/1890 polg. [335] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Moha község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Báro Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius 14 délelőtt 9 órája** Moha községházhoz tüzetik ki — mikorra a község összes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek és hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 Aprilis 8-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 45 Sibiiu, Sâmbătă 28 Aprile (10 Maiu) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 2855 Scol.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Pentru facerea esamenului de cualificațiune învĕțătoresc în anul acesta se pune termin pe ḑiua de 30 Iuniu a. c. st. vechiu și cele următóre.

La facerea esamenului de cualificațiune se vor admite acei candidați, cari au absolvat studiile teologice sau pedagogice într'un institut public, asemenea toți învĕțătorii aplicați în mod provisoriu, cari n'au încă testimoniu de cualificațiune, au servit însĕ ca învĕțători cu bun succes mai mulți ani de ḑile, în fine și indiviḑii, cari au studiat pe cale privată, și pot documenta după studiele făcute capabilitatea de a suportá cu succes acest esamen.

Candidații reieptați odată la vre unul din esamenele din anii trecuți au a suplicá din nou pentru repețirea esamenului.

Cererile pentru admitere trebue sĕ fie întrate la consistoriul archidiecesan prin concernentele oficii protopresbiterale sau și deadreptul până la 10 Iuniu a. c. st. vechiu, și sunt a se instruí:

a) cu carte de botez;

b) cu testimoniu despre studiele percurse;

c) Cu testimoniu despre practica învĕțătorésca și succesul sub decursul aceleia;

d) cu adeverință dela comitetul parochial despre purtarea morală;

e) eventual cu alte documente recomândătóre;

f) cu o scurtă descriere a vieții, din care sĕ fie evidente fasele mai însemnate din viața candidatului.

Cererile intrate după terminul indicat nu vor fi luate în considerare.

Dacă dela absolvarea studiului până la intrarea în funcțiunea de învĕțătoriu a trecut unul sau mai mulți ani, sau dacă sub decursul serviciului învĕțătoresc s'a întêmplat vre-o intrerumpere, se va documentá cu atestat modul de viețuire și ocupațiunea suplicantelui sub durata intrerumperei funcționărei.

Invĕțătorii actuali, cari au depus esamenul din limba magiară la vre o preparandie de stat, vor aclude la suplică diploma lor din limba magiară în original.

In special e de a se aclude fie-cărei cerere de admitere tacsa esamenului de 10 fl., prescrisă în statutul organic § 125, dela care se pot dispensá numai acei indiviḑi, cari prin atestatul dela oficiul comunal, vidimat și de oficiul parochial, vor documentá totala lipsă de ori ce avere, arătându se totodată și suma salariului învĕțătoresc, ce l au.

Escepțional se admit la facerea acestui esamen și elevii din cursul III al secțiunei teologice și pedagogice dela institutul nostru archidiecesan, avênd a-și presentá la 29 Iuniu a. c. absolutoriul despre absolvarea cursurilor de trei ani.

Oficiele protopresbiterale se însărcinéză, ca intimând câte un esemplariu din acest cerculariu tuturor învĕțătorilor, pe cari îi privesce, sĕ-i îndatoreze în special, ca până la terminul indicat sĕ-și astérnă cererile instruite conform acestui cerculariu.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 26 Aprile, 1890.

Dr. Ilarion Puscariu m. p,
archim. vicariu archiepiscopesc.

Dr. Remus Rosca m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 27 Aprile.

IV.

După-ce am arĕtat modalitatea, după care ar fi ca sĕ se facă bune economii în averile bisericesci, credem a face un bun serviciu causei, dacă sulevăm o nóuă cestiune tot atât de importantă ca și cele de până ací în privința investirei acelora.

Pământul este cea mai sigură avere și noi cari trebue sĕ ținem cont de tóte impregiurările, nu putem sĕ trecem cu vederea acésta impregiurare.

Dacă singuraticile comune au venit la convingere, că este consult ca sĕ-și investeze o parte din averea lor în pământ, acésta convingere trebue sĕ o aibă în vedere chiar și consistoriul.

Hârtiile de valóre sunt supuse fluctuațiunilor schimbăcióse și atêrnă dela multe impregiurări.

Noi trebue se fim ómeni reali, și ca ómeni reali nu putem ca sĕ investim capitalurile nóstre numai în hârtie și în case, ca sĕ ne aducă numai 2% și câte odată și mai puțin.

A investí o parte din averea archidiecesei în bunuri și moșii imobile este o recerință de prima necesitate. In respectul acesta celelalte confesiuni se vede, că ne au intrecut și continuă mereu operațiunea acésta.

Indată ce avem o moșie, o putem folosí nu numai din punct din vedere material, dar și din punct de vedere cultural.

Putem promová grădinile scolari ale bisericilor, putem aplicá personal corĕspunḑĕtoriu ca sĕ-i dăm de o parte pâne, de altă parte ocupațiune nobilă și în acest chip biserica póte face servicii salutare crestinilor și intregului.

De multe ori atari intreprinderi sunt impreunate cu risic, putem fi chiar pregătiți pentru un timp óre care și la perderi sau osêndiți a lucrá fără câstig, dar de ací nu urméză ca un an doi buni sĕ nu ne rĕsplătéscă interesele indoit și întreit.

Și apoi ceea-ce nu póte singuraticul, o póte face biserica. Aici află aplicare tineri, cari 'și deschid carieră, vĕd și învață, chiar unele cursuri de economie practică se pot deschide acì pentru învĕțători și pentru agricultori mai fruntași.

Sunt multe și varii avantagiile, ce le oferă o economie purtată în mod rațional și noi trebue sĕ căutăm ca inaintând lumea sĕ înaintăm și noi cu ea.

Cum că nu vom căpĕtá ómeni de incredere și destoinici de a purtá atari economii, nu avem se ne temem, ér că nu ni se vor oferí ocasiuni binevenite de a cumpĕrá atari moșii și mai puțin, și noi nu avem decât sĕ ne interesăm ca sĕ punem mâna pe ele.

Aici e biserica reformată, care are bunuri mai cu sémă tot printre români, aici e biserica romano- și greco catolică, cari tóte nisuesc a-și investí averile lor în moșii ca cele mai sigure proprietăți aḑi.

Pământul se póte direge prin lucru și prin cultivare rațională, pădurile se pot pune în picióre prin crutare.

Acésta e de recomandat atât comunelor bisericesci, cari au capitale mai mărișóre și cu mult mai de recomandat bisericei întregi, ca o parte a fundațiunilor și a capitalelor ei sĕ o investeze în atari intreprinderi, cari pe lângă folosul material ridică prestigiul moral al bisericei și nu o lasă sĕ stea înapoia altora.

Revista politică.

In dieta din Budapesta s'a continuat desbaterea asupra proiectului ministrului de iustiție cu privire la decentralisarea tablelor regesci. Mai mulți deputați au luat cuvêntul pretinḑênd o împărțire, după-cum representă ei interesele locuitorilor.

Deputații croați au cerut tablă regéscă și în Verșeț, unii în Brașov, deputații Nagy, Bolgár și Hannibal au vorbit în interesul Sopronului, Goda a pledat pentru Raab, Kaas și Halasy pentru Győr, pe când Beniamin Baross recomândă Aradul.

Ministrul de iustiție Szilágyi dete lămuriri importante în aplausele frenetice ale deputaților cu privire la ideile conducĕtóre în administrațiunea iustiției și a culturei, care l'a condus și pe dênsul la designarea orașelor, în care sĕ se ridice table și în special accentuà, că Ardélul de odinióră tocmai pentru relațiunile de comunicațiune nefavorabile

---

FOIȚA.

Un servitoriu bĕtrân.

— După Fritz Möhrlin —

(Încheere.)

Intru adever avem tot dreptul, când ne tânguim că servitorii nu se îngrijesc de bunul nostru, că ei nu se intereséză de lucrurile nóstre, și tocmai economia de câmp are neincunjurată lipsă de așa ceva, adecă lucrătoriul trebue sĕ fie în o legătură strînsă cu ea. Noi nu potem lăsá vitele după-ce venim cu ele ostenite dela plug sĕ stea, cum se întêmplă la fabricant cu mașina, ci trebue sĕ ne ingrijim sĕ aibă și nutremêntul recerut și tocmai acesta e lucru neplăcut la țéră, că nici odată nu putem ḑice: Acum sum gata cu tóte, pot sĕ stau și eu cu mânile în busunariu.

Dacă cerem dela învĕțătorii nostrii, ca sĕ ia parte la economia nóstră, ca sĕ se îngrijéscă bine de vitele nóstre, atunci trebue sĕ le arătăm mai multă iubire.

Sĕ putem pĕtrunde în capul unui atare Ghiță, vom putea aflá multe gânduri, cari ne vor arĕtá calea cea adevĕrată, și multe certe prin o vorbă bună s'ar puté înconjurá încă la timp. Adeseori bunavoința și voia la lucru, s'ar puté manifestá prin câte un păhăruț de rachiu dat servitorilor, sau dacă i-am chiemá și pe ei la câte-o sĕrbătóre familiară, cum nu s'ar bucurá și ei, și cum n'ar lucrá cu tóte puterile, când ar vedé, că nu-i eschidem, ci ii socotim și pe ei de membrii ai familiei nóstre și ce folóse am puté trage și noi din bărbăția lor.

Vedem, că Ghița nostru a îmbĕtrânit mai nainte de vreme, și dacă te gândesci la timpul cel lung, care l'ați petrecut la olaltă trebue sĕ mărturisesci, că vóue nu v'a umblat rĕu, a-ți trăit bine și ai fost îndestulit cu el, deși s'a întêmplat și câte o cértă, dar lucrul lui era lucru, unde punea mâna era pusă, averea ta s'a înmulțit și tu te afli într'o stare, unde nu mai ai atâtea griji și acésta e fórte bine la bĕtrânețe, unde omul numai póte sĕ muncéscă și când omul se pote bucurá de linisce.

Cu Ghiță însĕ stă lucrul altcum, durere însĕ că el și în timpurile cele bune, în tinerețe nu și-a adunat nimica, el numai póte lucrá ca mai nainte, a mai perdut din puteri și tu acuma după-ce te-a slujit atâta timp, nu scii cum sĕ te scapi de el. Pentru el se începe un timp amar, căci el vede bine, că nu mai este ca mai nainte.

Copii tei adese ori 'și fac rîs din el, și vorbele tale de mustrare i-se par cu mult mai dure ca mai nainte, că nici tu numai ești cu așa băgare de sémă față de el, tu nu-i mai dai vorbe bune ca mai nainte.

Da, 'și va ḑice el de multe ori, de a-și mai fi odată în putere, nu m'a-și socotí mult, ci mi-a-și vedé de cale, dar cui trebue un servitoriu bĕtrân? El o simte destul de amar și vede destul de bine, că devine nevrednic, și tocmai căci devine mai sîmțitoriu tot cuvêntul de mustrare 'l simte îndoit.

Vrei tu sĕ iei în nume de rĕu, dacă ii întră la inimă un simț rĕu față de tine, și-ți bagă vină, că este nemulțămit mai cu una, mai cu alta? El nu pricepe altcum.

Nimenea nu astéptă dela tine ca tu sĕ dai unui servitoriu, cu care nu te mai poți folosí, sĕ i dai de poménă pânea de tóte ḑilele, dar ce sĕ astepți dela el, el nu are ce se face, acum se încep pentru el ḑile amare. El te-a slugit atâta timp și acum trebue se mai treci câte ceva și cu vederea.

Da, e un lucru trist pentru un atare servitoriu bĕtrân, deși de multe ori avem tot dreptul a ne tânguí despre purtarea servitorilor totu-și un atare servitoriu ne face cugete seriόse. De aceea trebue sĕ ne facem întrebarea: Óre nu am putea noi face ceva ca servitorii sĕ-și pótă mai bene aduná fructele ostenelilor din tinerețe, ca sĕ nu fie avisați a luá traista și a plecá la cerșit.

I. C.

trebue sě-și aibă tribunalul seu suprem. In tablele regesci ca instituțiuni de drept domnesce fără îndoélă ideea uniunei. La afirmațiunea, că în Ungaria-sudică cele șase table proiectate se află în mare apropiere, ministrul a îndrumat pe deputați a aruncá o privire pe hartă și a se convinge, că e numai interesul magiarismului acésta împărțire. Despre o sporire și mai mare a tablelor regesci, póte fi vorba numai, dacă se va introduce procedura verbală. Deputatul Mocsáry a aflat împărțirea tablelor, precum este în proiect de daunósă naționalităților. Guvernul făcea mai bine, dacă țíné cont de pretensiunile naționalităților și ar fi împărțit tablele, după-cum cer și interesele lor. La votare au picat tóte amandamentele făcute cu privire la locul de stabilire al tablelor și s'a primit proiectul nemodificat.

Parlamentul austriac desbate tot la proiectul de buget și în ședințele trecute s'a discutat asupra proiectului ministeriului de comerciu. Primul orator, dep Gross, vorbì asupra politicei comerciale și e remarcabil, că din vorbirea lui transpiră, că guvernul ar face mai bine, dacă va introduce tariful vamal. Ministrul de agricultură a rĕspuns, că guvernul va scí sĕ se ingrijéscă a purtá cea mai înțeléptă politică comercială provocată de impregiurări și interesele statului. Cestiunea reinoirei tractatelor de comerciu cu țĕrile ostice, este mai mult o cestiune de situațiune economică și financiară a acelor țĕri, cari caută a-și asigurá debușeuri ale productelor lor agricole și a înaintá inlăuntru industria.

În ce privesce România, ḑice ministrul: și convențiile, ce le-a incheeat ea cu celelalte state espiră cu anul 1891. Actualul regim convențional din România cuprinde mai cu sémă tariful general al României în favorul importului staturilor strĕine, fără ca esportului României sĕ-i fie date deosebite garanții nici pentru articolii mai esențiali. Póte, că acésta este și deosebirea marcantă între actualul regim convențional și cel de odinióră. Nu voesc se întru mai afund în acest proiect, dar nu țin de eschisă posibilitatea, că negoțierile, cari România va trebuí sĕ le pórte cu privire la incheerea convențiunilor cu alte state, vor contribuí și la aceea, că în România se va dá adevĕrată valóre unei convențiuni, conform căreia noi în tot timpul suntem gata a-i asigurá interesele economice ale României în cadrul unei reciproce și corĕspunḑĕtóre asigurări a intereselor nóstre. (Aplause.)

La 7 Maiu impĕratul german a deschis parlamentul german cu mare solemnitate, dând insuși cetire mesagiului tronului. Impĕratul face amintire despre relațiunile interne și despre congresul internațional, cu care se póte fălí Germania, deóre-ce ideile schimbate în acel congres vor puté serví de basă și cinosură la ușurarea sorții poporațiunei sĕ race și la prosperarea culturei.

Incât privesce politica esternă, datorința de căpetenie a sa a fost ca sĕ se manțină pacea și se bucură, că în scurtul interval de domnie i-a succes a incredințá pe tóte puterile despre intențiunile sale și atitudinea Germaniei. Germania se află cu tóte puterile în relațiuni bune și speră, că acele relațiuni vor continuá. Cu puterile triplei alianțe Germania stă pe basele de până acuma. Ori-ce contrabalanță mai ponderósă în afara póte ușor sĕ strice ecuilibrul european și astfel se vede și de astădată necesitat a apelá la patriotismul germanilor pentru votarea proiectului de lege militară, ce se va asterne.

Sinodul eparchial aradan.

Ședința a IV-a s'a ținut în 11/23 Aprile 1890.

Se cetesce și autentică protocolul ședinței a treia.

Presidiul presentéză cererile de concediu ale deputaților Daniil Gabor și Ioan Gerlan pentru durata sesiunei actuale. Concediile cerute se acórdă.

După acésta deputatul Paul Rotariu face următórea propunere:

„Considerând acuma atât legea nóstră positvă bisericéscă, cât și iubirea și interesarea adevĕrată și proprie a corporațiunilor nóstre bisericesci, precum și în deosebi cea a sinodului eparchial, ce o are față de poporul credincios, ne impune datorința de a conlucrá spre „stêrpirea datinelor rele“ din poporul credincios, ér prin acésta a conlucrá la îmbunătățirea stării morale, culturale și materiale;

considerând cumcă ajungerea acestui scop nu se póte realisá altcum decât, prin cunóscerea esactă a relelor, de cari este bântuit poporul, prin studiu serios asupra mijlócelor și a posibilității întru delăturarea relelor;

considerând, că activitatea de până acum a corporațiunilor nóstre bisericesci, manifestată cu preferința în institutele nóstre teologice-pedagogice de o parte ajunge prea târḑiu în popor, de altă parte ea, fără o conlucrare directă în sinul poporului întimpină greutăți chiar din partea acestuia;

considerând în fine cum-că, precum în tóte lucrările de interes public, așa și sub cel de sub întrebare, numai o conlucrare solidară și sistematisată póte promite resultate salutare, — fac următórea propunere:

Ambele consistorii de pe teritoriul acestei diecese sĕ fie avisate a sulevá drept principiu acésta activitate, în mod solidar și sistematic.

Spre ajungerea acestui scop sĕ li se indigiteze numitelor consistorii următórea procedură și anume:

Ântâiu: sĕ culégă informațiuni prin organele lor subalterne din fie-care comuna despre suferințele, slábiciunile, datinile rele, respective patimile, de cari sufere poporațiunea preste tot și în parte;

A dóua: când datinele acestea vor fi adunate, consistoriile nóstre, sĕ le reasumeze și constate după esistința lor, împărțindu le în categoriile, cei se vor iví;

A treia: Materialul ce și-l va procurá în acest chip, sĕ-l facă de obiect de studiu serios cu privire la cunóscerea rĕului, din carele isvoresc ele, cu privire la mijlócele sau modalitățile recerute sau promițătóre de vindecare, admițêndu-se consistoriilor ca, de cumva proprii lor funcționari nu vor puté rĕsbí cu acest studiu, sĕ însărcineze cu studiarea câte unui ram sau „categorie“, pe câte unul sau mai mulți preoți de cualificațiune superióră, sau și pe mireni apți de atare studiu de pe teritoriul seu cu timp preclusiv, dar amĕsurat trebuínței.

A patra: când acest studiu va fi finit, atunci sĕ se procédă la combaterea rĕului prin preoțimea locală pe calea predicelor în biserici și a conversațiunilor private cu poporul, indicându-se preoțimei tema, ba instruându-se ea chiar despre acele păreri de combatere, cari din partea consistoriului se vor aflá mai demne și mai potrivite.

Se înțelege de sine, că consistoriilor nóstre nu li se póte pune termin preclusiv spre alt scop decât numai spre începerea activității sale în acésta direcțiune, éră acest termin e: decursul anului presinte.

La procsimul sinod se astéptă raport consistorial în acésta privință.“

La ordinea ḑilei se pune apoi raportul comisiunei organisătóre asupra arĕtării Preasânției Sale părintelui episcop Ioan Mețian ca vice-președinte al delegațiunei congresuale. Raportor Paul Rotariu. Din acest raport, care tractéză despre activitatea delegațiunei și despre stadiul afacerilor de despărțire ierachică, constatând comisiunea, că activitatea zelósă și plină de părintésca îngrigire pentru causele de sub întrebare, manifestată din partea preavenerabilei delegațiuni, ne umple de bucurie și de bune speranțe pentru viitoriul comunelor micste, propune, și sinodul ia acest raport la cunoscință.

Cu privire la proiectul, presentat de consistoriul din Oradea mare pentru o nóuă arondare a cercurilor electorale dispusă de congresul național-bisericesc, — constatând comisiunea, că aparatul este complet, și corĕspunde scopului, propune, și sinodul aprobând acest aparat, aviséză consistoriul concerninte al substerne Preavenerabilui consistoriu metropolitan; tot astfeliu se aviséză și consistoriul din Arad a substerre aparatul presentat în acésta afacere.

Se pune la odine raportul comisiunei bisericesci asupra raportului senatului bisericesc al consistoriului din Oradea-mare, — carea prin raportorul ei Augustin Hamsea propune, și sinodul ia la cunoscință raportul despre activitatea acestui senat din anul trecut, mai departe, că la jurisdicțiunea acestui consittoriu aparțin 6 protopresbiterate cu 243 parochii matre și 117 filii, că dintre parochii sunt deplinite 209, ér vacante sunt 34, dintre cari sub deplinire stau 7, ér 27 nu se pot depliní din lipsa de dotațiune, că la finea anului 1889 au fost aplicați pe teritoriul acelui consistoriu 219 preoți, dintre cari 186 sunt parochi, 24 administratori parochiali și 9 capelani, că în decursul anului trecut au reposat 3 preoți, și s'au chirotonit întru preoți 3 clerici absoluți; că numĕrul sufletelor au fost la finea anului trecut 169,612. — S'au născut în anul trecut, și respective botezat 9970 prunci, și au rĕposat 7604, prin urmare față pe numĕrul născuților se arată în numĕrul total al poporațiunei un crescĕmênt de 2366 suflete, s'au cununat 1243 părechi, și că dela ortodocsia au trecut la alte biserici 36, ér dela alte biserici la ortodocsia au trecut 32 indiviḑi.

Sinodul luând la cunoscință aceste date cu privire la deplinirea parochiilor vacante autoriséză consistoriul din Oradea-mare a aflá mijlócele, prin cari s'ar puté depliní acele parochii cu preoți stabili, — avênd a face raport procsimului sinod eparchial despre pașii intreprinși și despre resultatele obținute în acésta afacere.

Cu privire la numĕrul concubinatelor, carele pe teritoriul consistoriului din Oradea-mare este de 2355 sinodul aviséză consistoriul a stăruí și mai departe la stêrpirea acestui rĕu social, angajând spre acest scop și corporațiunile din parochie.

Asupra propunerii consistoriului din Oradea-mare de a se modificá regulamentul sinodal, referitoriu la esamenul de cualificațiune preoțéscă, — sinodul constatând, că numitul regulament s'a votat de sinod abia de doi ani, și cu consensul deputaților din Oradea mare pentru a se puté satisface unei necesități, și anume pentru a se puté susțíné uniformitate în cualficațiunea candidaților la preoție, — la propunerea comisiunei enunță, că nu află necesitate de a modificá numitul regulament.

Ședința a V-a s'a ținut în 11/23 Aprile 1890.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei epitropesci, carea prin raportorul ei Georgiu Ardelean propune, și sinodul ia la cunoscință starea tuturor fondurilor și fundațiunilor diecesane administrate de consistoriul din Arad cu finea anului 1889, — și constatând comisiunea, că a esaminat modul de administrare al acestor fonduri și fundațiuni, că a scontrat cassa și a aflat, că fondurile și fundațiunile diecesane se administréză în ordine și în deplină conformitate cu regulamentul pentru administrare, mai departe că jurnalele și cărțile de cassă se pórtă esactă; ér valorile corĕspund întru tóte sumelor din cărțile de cassa, — comisiunea propune, și sinodul votéză absolutoriu pentru administrarea fondurilor și fundațiunilor diecesane pe anul 1889.

Cu privire la raportul general al senatului epitropesc dela consistoriul din Arad, că în decursul anului 1889 au întrat 1500 de piese, — din cari până la finea anului trecut s'au resolvit 1309, ér de atunci încóce s'au resolvit 208, că senatul epitropesc a ținut în decursul anului trecut 26 ședințe, că s'au revĕḑut rațiociniile bisericesci, scolare și fundaționale, substernute dela parochii, că s'au censurat și aprobat rațiociniul fundațiunei Elena Ghiba Birta, al tipografiei diecesane, al mănăstirei Hodoș-Bodrog, precum și ale tuturor fondurilor și fundațiunilor diecesane, — sinodul la propunerea comisiunei ia acest raport în general și în special la cunoscință.

Cu privire la realisarea și regularea fundațiunei fericitului Teodor Pap de Cheuchșiu, — sinodul ia la cunoscință, că consistoriul a primit în proprietatea și posesiunea sa tóte averile aparținĕtóre acestei fundațiuni, și că a escontetat o parte însemnată din legatele și passivele, ce au însărcinat averile fundaționale; ér cu privire la administrarea ulterióră a averilor fundaționale sinodul aviséză consistoriul a câstigá datele de lipsă asupra modului, cum s'ar puté administrá mai ușor și mai rentabil în interesul fundațiunei până la sesiunea procsimă sinodală.

Cu privire la cererea consistoriului din Arad, că pentru acoperirea speselor de administrare ale fondurilor și fundațiunilor diecesane, — sinodul se enuncie, că din venitul curat al acestora sĕ se desemneze un anumit procent pentru acoperirea speselor de administrare, sinodul aviséză acésta afacere consistoriului cu inviațiunea: că până la procsima sesiune sinodală se studieze menițiunea și literile fundațiunilor, și pe basa acelora se facă sinodului o propunere în conformitate cu menițiunea și literile fundaționale ale fondurilor și fundațiunilor diecesane.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

De sub Carpați, Maiu, 1890. Dle redactor! Binevoiți ve rog, a primí și publicá in stimatul d vóstre-ḑiuariu, următórele șiruri:

Mai mulți învĕțători gr. ort. definitivi și instituiți in posturile lor și totodată de mai mulți ani membri ordinari ai fondului de stat pentru pensionarea învĕțătorilor, în care regulat au solvit competințele prescrise, voind a competá în anul acesta la alte posturi mai bine dotate, sunt indatorați din partea oficiului protopresbiteral, ca cu finea anului scolastic și anume cu o lună mai nainte sĕ-și presenteze în scris resignarea instruată în vêrtutea § 82, alineatul 2 al normativului pentru scólele gr. ort., căci la din contră resignarea lor nu se va puté luá in considerare și prin urmare învĕțătorii nu vor puté concurá și înaintá în cele materiali.

Acésta interpretare dată § 82 din citatul normativ este irelevantă și contraḑicĕtóre tuturor regulelor de interpretare, ba chiar și păgubitóre, căci ușor póte avea următórele consecințe:

a) învĕțătorii respectivi toți perd posturile lor definitive, nefiind aleși în comunele, unde au concurat;

b) prelângă perderea salarielor și stergerea din numĕrul membrilor fondului de pensiune învĕțătoresc al statului împreunat cu perderea dreptului de a poté fi pensionat precum și perderea competințelor deja solvite în acest fond cu mult nĕcas și restricțiuni impuse lor.

Astfeliu de consecuențe păgubitóre nu póte sĕ cuprindă în sine suscitatul §. 82 al normativului pentru scólele poporale din archidiecesa ortodocsă română a Transilvaniei, și nici nu cuprinde în sine.

Cetind deamĕnuntul §. 80. 81 și 82 din acest regulativ și combinândul cu § 82, fără multă bătae de cap se dovedesce apriat, că și legislatorele a dat espresiune aici acelei preaingrijiri și imprejurări triste, că unii dintre învĕțătorii definitivi ori provisor instituiți în posturile lor învĕțătoresci înainte de finea anului scolastic și-au părăsit postul lor în dauna instrucțiunei tinerimei nóstre, și că acésta procedere pe viitoriu sĕ nu se pótă întêmplá, legislativa bisericei nóstre, a creat acestea norme positive și le-a îmbrăcat în formularea tecstului din § 82 al regulativului amintit mai sus, și prin urmare restricțiunea normată în § 82 suscitat nu privesce pe învĕțătorii definitiv instituiți, cari pot concurá cu efect de lege fără sĕ resigneze mai întâiu la postul lor definitiv, la cari însĕ dacă vor fi din nou aleși în alte comune trebue se resigneze, dar mai nainte nu. *B.*

Convocare.

Reuniunea învĕțătorilor români greco-orientali din despărțĕmêntul Sebeșului-săsesc își va țíné adunarea sa generală în ḑilele din 22 și 23 Maiu st. v. a. c. în comuna Săsciori.

La acésta sĕ învită membrii despărțĕmêntului, precum și toți amicii și binevoitorii causei scolare.

Programă:

Marți în 23 Maiu la 9 óre a. m. invocarea Duchului Sânt; deschiderea adunărei și constatarea membrilor presenți.

1. Raportul comitetului despărțĕmêntului despre activiatea sa dela ultima adunare generală a despărțĕmêntului.
2. „Cum și cât este a se propune din studiul Geografie și Istorie în cursul al IV al scólei poporale“ — prelegeri practice precum și critica asupra lor.
3 „Cum este de a se propune computul cu Nrul 1—20 în scóla poporală“ — prelegeri practice precum și criticile lor.
4 Statorirea bugetului pe anul 1890.
5. Reconstruirea comitetului despărțĕmêntului pe un nou period de 3 ani.

6. Propuneri eventuale.

Membrii ordinari cu ocasiunea acestei adunări vor avé a-şi regulá afacerile lor privitóre la tacsele restante.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntului, ţinută în Sebeşul-săsesc la 29 Aprile st. v. 1890.

Z. Murĕşan, preş. desp.
Ilie Moga, not. desp.

Varietăţi.

* (Căsătoria archiducesei Maria Valeria.) Maj. Sa monarchul şi-a esprimat dorinţa ca cu ocasiunea sĕrbărei actului cununiei archiducesei Maria Valeria cu archiducele de Salvator în Ischl, sĕ se arangeze sĕrbători şi în alte părţi a le monarchiei. Se inţelege, că Viena, Budapesta şi Praga vor fi cele dintâi oraşe, cari sunt deobligate a sĕrbătorí actul cununiei. Venitul dela astfeliu de sĕrbători sĕ se destineze spre scopuri filantropice. Representanţa municipală din Budapesta a primit cu mare insufleţire programul presentat de magistrat pentru arangiarea de festivităţi.

* (Patriarchul sêrbesc). Nou alesul patriarch sêrbesc Brancovici, după notificările bar. Fedor Nicolici, a primit aprobarea preainaltă Autograful Maj. Sale monarchului va fi cetit prin bar. Fedor Nicolici în şedinţa dela 10 Maiu a congresului, ér în ḑiua urmatóre, Dumineсă, se va face instalarea cu mare solemnitate. Se va dá un banchet cu 500 de cuverte. Patriarchul a primit şi titlul de consilieriu intim. Jurnalul „Zavasta“, dela alegerea lui Brancovici, e fórte vehement, el atacă în tóte părţile şi susţine că chiar după presa magiară jude când, se caută la nimicirea autonomiei bisericesci din Carloviţ.

* (Alegere de episcop.) In conventul evangelic al districtului Tisza, ţinut la 7 Maiu sub preşedinţa presidentului casei deputaţilor Toma Pechy, a fost ales de episcop evangelic seniorul suprem din Miscolţ Paul Zelenca, cu 92 voturi din 155.

* (Asentarea.) In comitatul Sibiiului numĕrul tinerilor induşi în listele de asentare a fost de 2612, din cari s'au presentat 1562 şi au fost apţi 399. Numĕrul tinerilor induşi în comitatul Huniedórei a fost de 5731 şi s'au presentat 5186, apţi s'au aflat 499.

* (Agitaţiunile panslaviste în Macedonia.) Din Monastir se comunică ḑiarului „La liberté roumaine,“ că de un timp incóce agitaţiunile panslaviste s'au pornit cu tótă energia în peninsula balcanică. Comitetul panslavist din Petersburg, care se ascunde sub numele de societate de binefacere slavă trimite la an în Macedonia 40,000 lire turcesci (940,000 fr.) spre susţinerea scólelor slave şi spre scopurile de agitaţiune. Din timp în timp se observă agenţi rusesci ca neguţători de icóne, bucate, chiar şi ca călugări cutreeră ţara şi propagă agitaţiuni. Comitetul din Petersburg, şi Moscva fac tot posibilul a puté inscená o rĕscólă generală în Macedonia, Albania şi în tótă peninsula balcanică. Guvernul sêrbesc a votat spre scopul susţinerei scólelor în Macedonia 300,000 fr.; Grecia 740,000 fr; consulii ruşi din Macedonia şi Albania spriginesc pe grecii, cari susţin un numĕr considerabil de scóle în ţinuturi românesci şi albaneze. Mai e de insemnat, că ţarul rusesc a trimis present Sêrbiei 40,000 pusci (sistem Berdan) şi trei baterii Krupp. Numai e nici un secret, că Grecia şi Sêrbia sunt mijlóce órbe a politicei panslaviste în Orient. Corĕspondentul ḑiarului numit e insĕ convins, că românii şi albanezii, cari în Macedonia şi Albania formézĕ maioritatea covêrşitóre, nu se vor lăsá seduşi de promisiunile panslaviste, deóre-ce susţinerea intregităţii imperiului turcesc zace în interesul lor propriu.

* Proiectul de lege despre întroducerea obligătóre a odichnei Duminecei 'l va presentá în curênd ministrul de comunicaţiune dietei. Acest proiect se baséză deplin pe decisiunile congresului internaţional din Berlin şi se va ţiné cont atât de interesele industriale cât şi de ale lucrătorilor. Cu întroducerea odichnei de Dumineсă se face dar primul pas pe terenul legislaturei sociale. Ministrul are de cuget a presentá şi alte proiecte.

* (Asilul Sultanului). După informaţiunile din Constantinopol, sultanul Abdul Hamid a ordonat din iniţiativa sa proprie crearea unui mare asil accesibil pentru toţi sĕrmanii, cari sunt supuşi otomani, fără deosebire de rasă, ori de religie. Pe lângă salele de studiu şi de lucrări manuale asilul va cuprinde o moşee turcéscă, o biserică cestină şi o sinagogă. Acésta mĕsură filantropică a produs o adêncă şi favorabilă impresiune.

* (Biserică sêrbéscă în Viena.) La adunarea generală din urmă a credincioşilor sêrbi s'a luat decisiunea definitivă, ca sĕ se ridice o biserică gr. orientală-sêrbéscă în Viena. Aşeḑarea petrei se va face cu mare solemnitate Dumineсă, 11 Maiu a. c. Biserica se va edificá în Reichgasse.

*(Subvenţionarea confesiunilor.) „Pester Lloyd“ primesce din Bistriţa următórele împărtăşiri: In şedinţa din ḑilele trecute a comunităţii, primariul Martin Pellion presentà un emis al ministrului de culte, care va interesá şi pe alte cercuri. Comuna orăşenéscă de aci, care pentru scopuri bisericesci ale comunei bisericesci ev. jertfesce în fiecare an mai multe mii, a votat şi comunei bisericesci ref 100 fl. 80 cr. Acésta găsí subvenţia de neîndestulitóre şi făcù recurs în contra hotărirei comunităţii. Adunarea comitatensă a aprobat hotărirea comunităţii. Ministrul însĕ a stabilit următórele principii: Dacă oraşul acórdă subvenţie din casa sa spre scopuri bisericesci ori în favórea vre-unei scóle confesionale, atunci oraşul e obligat a împărtăşí pe fiecare confesiune, representată acolo, în mĕsura dréptă fără considerare la aceea, că subvenţia se folosesce spre scopuri bisericesci ori scolare. Comuna orăşenéscă este deci obligată a ţiné sémă de credincioşii tuturor confesiunilor de acolo şi a împărţí între singuraticele confesiuni, după raporturile ce sunt a se cercetá, sumele de subvenţionare anuală acordate din casa ei spre scopuri confesionale, bisericesci şi scolare; modalitatea întrebuinţării însĕ ca afacere internă a confesiunilor le privesce pe acestea. In afacerea subvenţionării confesiunei reformate pentru anul 1889 e avisată comuna orăşenéscă sĕ ia o nóuă hotărire pe temeiul echităţii.

* (Esport de oue.) Din raportul direcţiunei drumului de fer, se vede, că în anul trecut s'au esportat numai din comitatul Solnoc-Dobâca 66 de vagóne, pline cu oue. Cele mai multe vagóne s'au încărcat la gara din Deeş şi anume 36, la Rĕtég 22 şi Beclean 3 vagóne.

* (Sinuciderea în scólă.) Din Iaşi se comunică, că un scolariu de clasa a V-a gim. dela liceul Mihail, Iacob Şahan, de 17 ani, armén de origine, a fost pedepsit de profesor pentru purtarea cea rea cu arest de clasă câte va óre El merse mai întâiu acasă, mâncà şi se re'ntórce sĕ-şi facă pedépsa. Remânênd singur în clasă s'a împuscat şi când pedelul scóse uşa din ţiţini ca sĕ pótă sĕ-l slobódă, 'l aflà tins pe podine cu arma de foc lângă el.

*(Nenorociri pe liniile ferate englese.) Pe liniile ferate din Marea Britaniei şi Irlanda a rĕmas în anul trecut morţi prin diferite nenorociri 1076 persóne şi 4836 rănite.

* (Comerciu cu otrăvuri, medicamente şi lucruri de drugeriă). Consiliul sanitar al ţĕrei s'a ocupat în şedinţa dela 24 Aprile cu propunerea din emisul ministerielor de interne şi comerciu pentru regularea comerciului cu otrăvuri, medicamente şi lucruri de drugeriă. Aceea disposiţiune, în puterea căreia toţi aceia, cari se ocupă cu vênḑarea materiilor citate, trebue sĕ-şi câstige cualificaţiunea necesară şi se şi-o dovedéscă acésta printr'un esamen, fù salutată ca un progres îmbucurătoriu. Cererea dlor Fahlberg, List şi Comp., ca sĕ se pótă vinde zacharinul nu numai în farmacii, ci şi în prăvălii în anumitele cantităţi mĕsurate, nu a fost primită. Ér ce privesce îndulcirea licueururilor, ciocoladelor şi cofeturilor cu zacharin, adecă întrebuinţarea acestuia în locul zacharului, consiliul sanitar consideră o astfeliu de procedere ca o falsificare şi nu a permis ca asemenea surogate sĕ se vênḑă pe teritoriul Ungariei.

* (Pusca cea nóuă.) Despre efectul cel mare ce l are pusca cea nóuă cu magazin, introdusă în Francia, Austro Ungaria, Germania şi Belgia s'au făcut mai multe studii şi descrieri. Una dintre cele mai interesante o face insĕ prof. de chirurgie din Tübingen, Dr. Pavel Bruns. Din cercetările sale resultă, că una şi aceea-şi impuscătură la 100 metri depărtare pĕtrunde prin 4—5 indiviḑi a unei companii aşeḑate în formă de apĕrare. Tot aşa în depărtare de 400 metrii trece glonţul prin 3—4 ostaşi, dela 800—1200 m. prin 2—3 ostaşi. Chiar şi la depărtările cele mai mari nu rĕmâne glonţul în rană şi astfeliu vor obvení fórte rari casuri, în care se va simţí necesitatea chirurgului de a scóte afară glonţul. Se credea la început, că glonţul de calibru mic va provocá rane mari şi de caracter acut, cercetările numitului chirurg au dovedit însĕ, că bănuéla acésta trebue delăturată. Cel-ce nu cade mort în rĕsboiu, se tămăduesce cu mult mai uşor ca până acum, schilavi nu vor mai fi în numĕr aşa de considerabil ca până acuma.

Scóla de cadeţi din Sibiiu.

Cu inceperea anului scolar viitoriu *se vor primí în scóla de cadeţi din Sibiiu 30 până la 50 de elevi.*

La alegerea aspiranţilor se va luá în deosebită considerare pregătirea şi educaţiunea lor de până acuma.

Cererile de primire complet şi după prescriere instruite sunt a se înaintá cel mult până la 20 Iuliu a. c. la c. şi r. comandă a scólei de cadeţi de infanterie. Cererile sosite mai târḑiu şi necorĕspunḑĕtoriu instruite nu se vor luá în considerare. Contra respingerii vre-unui aspirant urmată din partea comandei scólei de cadeţi pe basa prescrierilor nu încape recurs.

Dintre condiţiunile de primire generale sunt de însemnat următórele:

1. Sĕ fie cetăţén austriac sau ungar.
2. Sĕ aibă aptitudinea corporală.
3. Sĕ aibă o viaţă nepătată.
4. Sĕ aibă etatea recerută, şi adecă:

a) pentru anul I al 14-lea an de etate împlinit şi netrecut peste al 16-lea;

b) pentru anul II al 15-lea an de etate împlinit şi netrecut peste al 17-lea;

c) pentru anul III al 16-lea an de etate împlinit şi netrecut peste al 18-lea;

d) pentru anul IV al 17-lea an de etate împlinit şi netrecut peste al 20-lea.

Etatea se computá cu 1 Septembre.

Asentarea (depunerea jurămêntului) aspiranţilor primiţi va avé loc numai după absolvarea scólei de cadeţi.

Aspiranţii dela trupă se primesc numai în anul al II-lea, III-lea şi al IV-lea dacă împlinesc condiţiunile prescrise

5. Sĕ aibă studiile pregătitóre, ceea ce va avé sĕ documenteze prin atestatul dela scólă şi prin un esamen de primire. Aspiranţii au sĕ documenteze cu atestatele dela scólă, că a absolvat cu succes îndestulitoriu pentru:

anul I, patru clase reale sau gimnasiale;
„ II, cinci „ „ „ „
„ III, şase „ „ „ „
„ IV, gimnasiul sau scóla reală superióră sau vre-o altă scólă pe o tréptă cu acestea.

Un testimoniu cu succes cel puţin „îndestulitoriu“ a clasei III a unei scóle medii încă îndreptăţesce la admiterea depunerei esamenului de primire în anul I.

6. Aspirantul e îndatorat a-şi procurá din mijlócele sale recuisitele de lipsă.

7. Didactrul de scólă e pentru:

a) Fii persónelor militare de ori-ce categorie 12 fl. la an.

b) Fii de oficieri de reservă, de funcţionari de stat civili sau de curte 60 fl.

c) Fii tuturor celorlalţi cetăţeni austriaci sau ungari 120 fl

Didactrul se plătesce în doue rate anticipative şi adecă la *18 Septembre* şi la *1 Martiu.* De didactru nu póte fi nimenea scutit şi ratele deja plătite nu se mai înapoiază.

La cerere trebue sĕ se acludă următórele documente:

1. Estras de botez.
2. Atestat de indigenat.
3. Atestat medical dela un medic militariu în activitate.
4. Atestatul de scólă de pe întreg anul scolastic 1888/89 şi atestatele de pe semestrul II şi III al anului scolastic 1889/90.
5. Atestat de vaccinare.
6. Atestat de moralitate din partea organelor politice, la care aparţine aspirantul (acesta însĕ numai atunci, dacă în testimoniul scolariu lipsesce rubrica despre purtarea morală îndestulitóre ori dacă întrarea în scóla de cadeţi nu ar urmá directe dintr'o scólă publică.)

Cererea şi atestatul medical au sĕ fie provĕḑute cu timbru de 50 cr., celelalte acluse cu timbru de 15 cr., dacă nu sunt deja timbrate.

Broşuri despre organisarea şi condiţiunile de primire ale scólelor de cadeţi se află la L. W. Seidel şi fiul în Viena şi la librăria Schmidecke în Sibiiu în preţ de 20 cr.

Dela comanda c. şi r. a scólei de cadeţi de infanterie în Sibiiu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Maiu 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	340.—	339.50
Renta ung. de hârtie	99 65	99.50
Galbin	5.57	5 58
Napoleon	9.41	9.39

Sz. 588/890 polg. [336] 1—3

Hirdetmény.

A sárpataki határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költségelőirányzat elkészitése végett határidőül **1890 évi Május 29-ének délelötti 8 óráját** Sárpatak községébe a falusbiró lakására tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros 1890 Május hó 5-én.

A kir. törvényszék kiküldött birója.

Baró Apor Zoltán,
eljáró biró.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătênului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8° mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8° e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, avĕnd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a.

[8] 49—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 46 Sibiiu, Marți 1/13 Maiu 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 30 Aprile.

V.

Dintre rapórtele consistoriale presentate Veneratului sinod de o importanță mare este raportul senatului scolariu

Din el se vede adevĕrata stare a scólelor, din el numĕrul invĕțătorilor cualificați și stabil așeḑați; din el salariile ce se dau și de unde se dau, din el numĕrul învĕțătorilor tolerați, din el sucrescința, ce avem sĕ o asteptăm pentru sporirea numĕrului personalului didactic și din el, percentele, cari au cercetat scólele din numĕrul total al celor obligați.

Avem deci înaintea ochilor un raport limpede, un raport detaiat, cum se recere, scim că unde avem sĕ ne indreptăm atențiunea și unde sĕ ne lăsăm nădejdea în organele inferióre, scim, că unde sĕ punem mâna și unde poporul a ajuns la atâta desvoltare de grijesce el de scólă ca și de ochii lui și nóue nu ne rĕmâne decât mai mult o controlă binevoitóre.

Și icóna acésta a fost de lipsă ca sĕ o avem odată. Ne venea plângeri din o parte și din alta, că în câte un ținut intreg nu avem scóle bineorganisate, dar mulți nu dau creḑĕmênt acelor rapórte și plânsori, acum nu au decât sĕ ia la mâna tabela despre percentele celor ce au cercetat scóla după protopresbiterate și se vor convinge, că cum e protopopul, așa e și tractul.

Unde în fruntea tractului stă un bărbat cu tragere de inimă, acolo și prin ținuturi mai slabe și sĕrace dăm de urmele unei activități binecuvêntate, unde șeful tractului nu cercetéză cu anii parochiiile avem 50% tineri, cari umblă pe strade pustii și remân fără instrucțiune.

Vrednică de laudă este deci labórea consistoriului și special a referentului, care ne presintă atari date, după cari scim cu adevĕrat, că cum stăm, unde stăm rĕu, și fără multă bătae de cap putem scí, că cine e și causa rĕmânerei poporului în cultură.

O impregiurare tristă este, că numĕrul invĕțĕtorilor fără cualificațiune normală e de 323, va se ḑică mai aprópe cu acela al celor cualificați deplin. Nu scim s'au insinuat acestia la esamenul de cualificație, ori de nu s'au insinuat cine le-a făcut sau le fac pedeci la obținerea diplomei, dar ori cine ar fi, trebue se fie cu tóte considerările față de învĕțători după-ce și-a ales acésta carieră destul de spinósă; destul că noi suntem de părere, că față de învĕțători e pĕcat ca sĕ se umble cu șicane, ci sĕ le inlesnim în tot chipul ca sĕ pótă deveni așeḑați.

Ne bate mult la ochi numĕrul cel mic al ascultărilor de pedagogie, căci dacă în fie-care an vor eșí din institutul acesta în calcul mediu numai 20 de inși pregătiți, atunci va trebuí multă vreme sĕ asteptăm, până ce vom fi în stare a completá numĕrul învĕțătorilor definitivi, până sĕ creăm un stat învĕțătoresc. Intrebarea acésta póte sĕ stea în legătură și cu tacsa de 100 fl. pentru care însĕ s'a făcut frumóse ușurări pentru cei ce merită, póte sĕ stea în legătură și cu esamenele de primire, care cei ce studiéză la gimnasii strĕine și nu cunosc limba română nu le pot depune, póte sĕ stea în legătură și cu sĕrăcia poporului, care a început a numai dá copii la scóle strĕine ca sĕ învețe 4—5 clase gimnasiale și apoi se devină învĕțători, dar la tot casul, că causa principală trebue sĕ o căutăm in salariile cele slabe a le învĕțătorilor. Invĕțătorii, aḑi sunt rĕu plătiți. Și unde plata incurge dela fondul scolariu, lada bisericei ori a comunei tot ar mai merge și cu acel salariu puțin, dar unde e dela popor, din aruncuri, e pe cât se póte de rĕu.

Ne dóre, că în timpuri mai bune nu s'au îngrijit ómenii de fonduri scolari, cari póte sĕ puteau face mai cu inlesnire ca acum și ne dóre că nici astăḑi nu se înființéză atari fonduri.

Poporul dă, când îi dă Dḑeu și lui, dar dacă bate ghiața, ori de e secetă mare, ori de se întêmplă esundări, aceste tóte trebue sĕ le simtă tot numai bietul învĕțătoriu! De se face comasație, poporul acolo caută sĕ plătéscă, de vin aruncuridela comitat și dela comună el aceste trebue sĕ le implinéscă și învĕțătoriul în tóte impregiurările e tot la urmă.

Și dacă va ajunge ca sĕ scótă cu esecuțiunea pretensiunea lui, atunci activitatea lui e paralisată, părinții copiilor privesc cu urgie la el, copii cu neincredere, și în asemenea casuri un om simțitoriu 'și pachetéză ce are și plécă mai departe.

Din acéstă causă apoi în anul acesta e un învĕțătoriu, anul venitoriu e altul și aceste schimbări deși se fac tot în contul învĕțămêntului, dar ele ating în mod simțibil și pe învĕțători.

Unii ḑic, că i au alungat din sat, alții că nu a fost harnic, altul, că nu a fost de trébă acolo, nu va fi nici aici, și acestor stări de lucruri nu le póte pune capet decât stăruința de fer a organelor nóstre de a înființá cu tot prețul fonduri, de unde sĕ se plătéscă învĕțătorii. Generațiunea asta ar trebuí ca sĕ lupte o luptă pe viață și pe mórte ca sĕ asigure esistința învĕțătoriului și prin el viitoriul scólei române confesionale.

In cadrele unei repriviri asupra rapórtele către Ven. sinod nu putem sĕ ne estindem asupra tuturor, momentelor mai importante, căci acésta e imposibil pentru-că ar trebuí sĕ ne estindem asupra modului cum se catichiséză cei 6000 de elevi dela scólele strĕine, asupra scólei de repetițiune, care completéză cunoscințele câstigate în scóla de tóte ḑilele, și câte vedem, că pe airea puțin se țin în regulă, și ar trebuí sĕ ne îndreptăm privirea și asupra adjustărei scólelor și numĕrului celui mare al edificiilor necorĕspunḑĕtóre, dar în marginile programului fóiei nóstre vom dá loc totdeuna tractatelor seriόse și celor obiective în obiectele aceste, ca așa încetul cu încetul luminați asupra tuturor impregiurărilor, succesive și cu timpul sĕ tot delăturăm pedecile, ce ne stau în cale și sĕ pregătim poporului calea spre lumină și cultură.

Revista politică.

Ideile separatistice, ce s'au fost ivit în sinul clubului independent, au prins teren tot mai mult și mai larg, incât diferințele ivite în urmă par a dá ansă la desbinări seriόse.

Cestiunea incolatului o a folosit Ugron, unul dintre cei dintâi membrii ai partidului independent, ca o ocasiune bine venită pentru a eșí din șirurile acestui partid. Dênsul a declarat, că nici decum nu e aplicat a contribuí la asternerea în dietă a unui proiect cu privire la revisuirea legei de incolat, și că dacă partidul totuși va voí sĕ astérnă un astfeliu de proiect, dênsul nu e aplicat de loc al subscrie. De părerea lui Ugron au fost și alți 14 membrii, pe cari dênsul a sciut sĕ-i câstige.

In 9 l. c. n. a ținut partidul o conferență, la care au luat parte aprópe toți membrií și a avut o durată de tot lungă. Cestiunea a fost alegerea membrilor, cari sĕ fie destinați a întrá în diferitele comisiuni de resort ale dietei și acéstă încă a dat ansă la isbucnirea diferințelor. Astfeliu membrii Győry, Komjáthy și Mudrony, cari representau partidul independent în comisiunile speciale de iustiție, agricultură și inmunitate și cari formau o podóbă în acelea comisiuni, au fost eschiși dela candidatură, ér Ugron numai cu maioritate de voturi a fost ales ca sĕ represente partidul în comisiunea scolarĕ.

Aceste antecedențe însemnéză o adevĕrată învingere a elementelor radicale asupra celor mai moderate din acest partid și așa desbinarea partidului pare a fi numai o cestiune de timp. Cu tóte că Ugron a fost ales și vice-președintele partidului desbinarea nu se va puté împedecá Numiții mem-

FOIȚA.

Teorema lui Pythagora.

Din limba germână de

Enrico Castelnuovo.

Așa dar „teorema lui Pytagora:“ ḑise cu tonul unei ironii mușcătóre profesorul Roveni, cetind ședula, pe care sĕrmanul de mine am ales o din mulțimea împrăsciată pe catredă. El arată ședula comisariului regesc, care ședea lângă el, ii mai șoptì la ureche, apoi mi-o dădù mie, ca sĕ me conving cu ochii mei proprii despre înfricoșata esistență a acestei întrebări.

„Poftiți la tablă!“ ḑise mai departe profesorul, frecându-și mânile mânios.

Antecesorul meu, care și a resolvit într'un mod de tot nenorocos tema lui, părăsì cu pași lini sala de esamen. Prin deschiderea ușei pĕtrunse o raḑă luminósă, care se zugrăví pe părete. Inaintea ochilor mei se arĕta o figură lungăréță, era adecă umbra mea.

Acésta me băgase în spaimă, eu vedeam în ea un semn prevestitoriu nefast.

După-ce s'a închis ușa, mi se părea, că sala este luminată numai de jumĕtate. Trebue sĕ observ, că era o ḑi caldă din August, perdelele albastre numai cu greu puteau oprí raḑele sórelui. Puțina lumină ce întra pre deasupra, se concentra pre catedră și pe tablă. Ca sĕ-mi ilustreze nesciința era de ajuns.

„Poftiți la tablă și desemnați figura ḑise profesorul, care a cam vĕḑut, că problema ecésta m'a adus în perplesitate.

Sĕ desemnez figura! acésta a fost un mijloc de scăpare, a fost unicul ce am putut aduce la cale cu mare greutate. Eu luasem o bucățică de cretă și me apucasem de lucru, trăgeam linie peste linie, dar cu o punctualitate chinuitóre.

Eu nu me purtam sĕ finesc, căci cu cât mai mult timp petrec cu desemnul, cu atât mai puțin timp mi rĕmâne la esplicarea acestui colos. De altcum numai era mult până la finea óre-i, póte cu o viclenie estra ordinară a-și fi putut trece preste acésta catastrofă.

Insĕ profesorul Roveni avea o natură afurisită, el nu a fost omul, care sĕ dee ajutoriu nevinovatei mele silințe.

„Iute numai“! ḑise el, că dór nu aveți a desemná o „madonă raphaelică“.

Trebuia sĕ ajung la fine.

„Și acum nu ve uitați de litere! iute iute! Nu-mi trebue sĕ caligrafați“;

Un cuget salvatoriu me pĕtrunse cu o lovitură până la creeri, căci deși numai unele momente mi veni-au în gând, totuși era mai mult ca nimic. Eu întrebasem la părere, inocent: Poftiți litere latine sau grecești?

O căutătură pĕtrunḑĕtóre, care se părea că me lovesce drept în inimă, a fost rĕsplata întrebărei, mele; înfricoșatul de profesor sciu sĕ mi rĕspundă și la acésta întrebare, după datina lui el îmi ḑise cu un dispreț de fer: „Aceea va fi tot una, scrie-mi litere latine“!

„Mici sau mari?“

„Mari“!

Eu ascultasem. In tótă viéța nu mi-am dat silință a face litere cu o așa băgare de sémă ca acum.

Puțin timp sĕ uita tiranul la mine și nu ḑise nimic, numai odată strigă: „Pentru-ce stergi pe G.?“

„Mi e témă sĕ nu-l cofundați cu C, voiu pune un H. în locul lui“.

„Cât de consciențioși sunteți“, observà Roveni ironice. „Și acum? — sunteți gata?“.

„Da“!

„Durere“! adauseiu eu, dar nu mai pentru mine.

„Așa dar pentru-ce stați aci așa posomorît? Spuneți „teorema“.

Acum mi se încep durerile cele adevĕrate. Eram amețit, tot ce biată am putut câstigá în atâța ani de scólă, se invăluia acuma în cap de frică. Insĕ trebue sĕ fie.

„In un triungiu“ . . . începusem a gângăví.

„Mai departe“!

„Curaj!“ mi ḑiseiu eu. Eu încercasem a-mi aduná tóte puterile și încep mai departe:

brii au părăsit îndată localul clubului, Daniil Irányi este acum numai conducĕtoriu după nume al partidului, din considerare la bĕtrânețe, dar ca adevĕratul conducĕtoriu pentru viitoriu trebue sĕ se considere dep. Polonyi.

Dieta și-a încheeat a treia sesiune. Ea a fost închisă prin un rescript regal Sâmbătă. Luni s'a deschis a patra sesiune, fiind la ordinea ḑilei mai multe proiecte.

In parlamentul austriac s'au continuat desbaterile asupra proiectului bugetar al ministrului de comerciu. Guvernul a fost autorisat de către cameră sĕ reguleze cu titlu provisoriu și cel mult pănă la 31 Decembre 1890 raporturile comerciale cu Turcia, Bulgaria și Egipetul.

Intre deputații cehi și cei germani s'a făcut un compromis, conform cărui partidul lui Rieger lasă și germanilor din Boemia patru mandate la alegerea membrilor în delegațiuni. Așa dar, după un interval de câți-va ani, vor luá loc în delegațiuni érăși și deputați germani din Boemia și acésta se póte priví ca o consecință a conferințelor de împĕcare. Cehii lui Rieger au lăsat un mandat și cehilor tineri, acestia însĕ, după informațiunile venite din Praga, au respins primirea mandatului.

Impĕratul german a primit în audiență pe noul președinte al parlamentului. Cu acésta ocasiune împĕratul sulevà numai cestiunea proiectului militar pentru a cărui realisare el a luptat din rĕsputeri. Cestiunea, reflectà împĕratul, a fost discutată de cele mai înalte căpetenii militare de un șir lung de ani; el singur a luat parte la lucrările generalilor și póte asigurá, că se tractéză numai de cea mai mare necesitate pentru a se putea manținé pacea. L'a atins deci neplăcut, când presa a și început rĕsboiu contra proiectului, supunêndu-l celei mai aspre critice. Ar fi bine ca președintele sĕ și pună tótă autoritatea persónei sale ca presa sĕ mai slăbéscă din critică.

Impĕratul Alesandru III al Rusiei a dăruit pe séma bisericei metropolitane din Iași o frumósă icónă representând pe sf. George. Acest dar l'a făcut împĕratul în amintirea rĕsboiului din 1877/8. Icóna, după concesiunea ministrului de culte, a fost sfințită în ḑiua de sf. George, cu care ocasiune mai multe notabilități române și ruse au luat parte.

Foile monarchiei nóstre și foile germane sunt cătrănite pe acest lucru și strigă contra propagărei panslavismului prin astfeliu de acte. *Noi credem, scrie „N. Fr. Presse“, că românii n'au avut trebuință de asemenea dar, căci pururea va rĕmâné în amintire rĕsboiul din 1877/8 prin aceea, că óstea română s'a jertfit pe câmpul de bătălie, ca sĕ scape pe ruși de peire, ér rușii drept rĕsplată, le-au luat Basarabia.*

Cronică din Zarand.

Ținutul Zarandului 5 Maiu 1890.

Cestiunea lucrătorilor. — Starea țĕranului român. — Emigrările. — Ce face statul față de aceste! — Sanarea acestui rĕu.

Cestiunea lucrătorilor este astăḑi la ordinea ḑilei. Grevele din 1 Maiu a. c. au scos la ivélă cu tótă forța abisul, ce desparte pe muncitoriul de atelier de către marele capitalist. Pre când unul 'și consumă viéța muncind, pe atunci, celalalt se cugetă numai la aceea cum se tragă mai mare folos din brațele lucrătóre, fără a le recompensá după merit. Brațele muncitóre au început a deveni amenințătóre pentru starea socială de astăḑi, în cele mai multe state, și chiar la noi în Ungaria.

Nu e mirare deci, dacă statele europene, la vocea celui mai puternic monarch au aflat de bine — în Berlin — a se ocupá de cestiunea lucrătorilor de a le face și lor viața mai suferită. Scopul meu insĕ nu este a me ocupá de o cestiune așa generală, voi sĕ me restring numai la starea muncitoriului român din Transilvania și părțile ungurene.

Avem înainte-ne economul român, a cărui stare materială în cele mai multe casuri este de compătimit, și nu mai póte suportá sarcinile publice, cu cari 'l ingreunéză statul, comitatul și comuna, ér pe lângă aceste stórcerile ilegali de bani din partea unor oficiiali risipitori și imbuibați, este lucru de tóte ḑilele. Și dacă te intrebi ce s'a făcut din partea statului, comitatului, pentru prosperarea agriculturei — pentru ameliorarea sorții țĕranului?

Rĕspunsul este că: nu s'a făcut nimic. Ba ce e mai mult, când fruntașii românilor au încercat inființarea unei reuniuni agricole române pentru Transilvania statul a denegat inființarea. A vĕḑut un periclu pentru stat în promovarea bunei stări a țĕranului român.

Pre lângă ținuta vitregă și omoritóre a statului față de țĕranul nostru, și față de naționalitatea nóstră s'au mai adaus, și se adaug rapórte agrarie în comune cum sunt comasările, segregările de pășunat. Mai pretutindenea, unde s'a făcut comasări de pământ, agricultorul român a rĕmas înșelat, ér proprietariul de pământ a câstigat.

Primo loco la clasificarea pământului proprietarii și-au sciut întocmí lucrurile, ca locurile lor se fie bine clasificate; ér ale țĕranilor spunênduli se, că vor plătí multă dare la cas de li se va clasificá în clasa I și a II a locurile, au fost rĕu clasificate; și astfel la comasare, precum și la segregări ómeni au căpĕtat loc puțin și rĕu.

In unele locuri inginerul a lucrat cu intențiune ca se sĕrăcéscă poporațiunea română. Amintesc d. e. o comună, Sânbenedecul — în tractul Têrnavei inferióre — unde la vre o 12 economi nu li s'a ajuns o bucată pe pământ și numai după proces și spese indelungate au putut se reésă ca sĕ se facă nóua comasare și inginerul mișel sĕ fie pedepsit. Numai fórte rari sunt esceptiunile, unde poporul avênd buni conducĕtori, și-au putut căpĕtá loc în massă în proporțiune cu ce le-a avut în mai multe parcele. Inșelat în mai multe comune poporul prin comasări sĕ nu te miri, că comasările sunt o spaimă pentru el, și nu vrea se audă de ele.

Sub astfel de impregiurări sórtea țĕranului devine amară, nesuportabilă, și nemulțămirea și ferberea cresce din ḑi în ḑi. Starea țĕranului român este egală cu aceea a țĕranului român din România, trista epocă a fanarioților dela anul 1711—1821, când sbirii domnitorilor greci cutreerând țéra, la reintórcere parola lor era către domnitoriu: „bir nou“, căci poporul tace și plătesce.

Câți-va ani inainte emigrările poporului nostru se restringeau la mărginenii nostri dela frontierele României, precum și la sĕcui, cari încă află un codru de pâne mai pre ușor, în „țară“ decât în patria lor. Acum lucrul a devenit serios, și emigrările deși impedecate, se estind preste tot Ardélul și Ungaria.

Unii plécă în România, alții în America. In ḑilele trecute, făcênd o călĕtorie în părțile Mureșului dela salinele Uiórei în sus m'am putut convinge că din mai multe comune familii întregi au părăsit locuințele, au trecut în România, ne mai putênd trăí; ér pământul și moșióra, au lăsat-o sĕ o lucre rudeniile până la plătirea dărilor și datoriilor contrase. Pre aici locurile sunt roditóre și totuși ómenii în parte nu mai pot susținé greutățile traiului.

Ce se mai ḑici apoi de țĕranii nostri din munții apuseni și întreg teritoriul fostului Zarand, unde locurile sunt neproductive și ómenii avisați la economia de vite carea se află în stare de decadență! Aici emigrările sunt lucru de tóte ḑilele. Câți trec cu pas sunt puțini, ér cei-ce trec pre vama cucului sunt nesciuți și nenumerați. Asta e starea țĕranului român. E adevĕrat, că ómenii nostrii nu se pun în grevă, dar mergênd lucrul tot astfel ni se pregătesce sórtea Irlandezilor. Aceeași e sórtea meseriașului român și a inteliginței care trece frontierele spre a-și aflá ocupațiune conform studiului și capacităței sale.

Când e vorba de proprietatea românilor năsĕudeni, cari au sângerat pentru tron, ni se strigă în dieta țĕrei, că pentru-ce nu s'au colonisat sĕcui în acel ținut?

Noi nu vom avé greve, pănă când numĕrul locuitorilor este așa mic, se pregătesc insĕ pe incetul cestiunile agrarie, în urma relelor raporturi economice, în cari se află țéra. Sanarea acestor rele o cerem, și de aceea arĕtăm periclul.

Corespondentul.

Varietăți.

* (Dela Curte.) Actul căsătoriei archiducesei Maria Valeria se va face la 31 Iuliu la Ischl. Preotul de Curte și episcopul din Linz vor celebrá actul cununiei la 9 óre. Sunt invitate 1600 persóne, între cari 32 de archiduci și archiducese. Representanța din Wels a hotărît a contribuí pentru ridicarea unui asil de orfani 5000 fl., care va purtá numele archiducesei. Cetatea face mari pregătiri ca se asigure tinerei părechi, care va locuí în castelul din apropiere, o viață cât mai plăcută. Maj. Sa împĕrătésa regina după actul căsătoriei va face mai multe escursiuni pe mare.

* (Congresul sêrbesc). Notificarea întărei preaînalte a patriarchului ales Brancovici s'a făcut Sâmbătă, manifestându-se cu acest act sentimentele de recunoscință și mulțămire către Maj. Sa monarchul și ovațiuni grandióse comisariului regesc și noului patriarch. Ședința congresului s'a deschis la 11 óre a. m. Presidentul Dumșa denumì deputațiunea, carea sub conducerea episcopului de Verșeț sĕ învite pe bar. Nicolici la congres. Comisariul apărù însoțit de secretariul Jorgovici în ținută de gală magiară. Cei 60 de deputații congresuali adunați îl salutară cu strigări însuflețitóre de „Jivio.“ Comisariul desfăcù rescriptul regesc și îl cetì. Alinia, în care regele ḑice, că întăresce pe alesul congresului a fost întimpinată de entusiaste „Jivio“ Pe timpul cetirei rescriptului regesc detunară salvele bateriei, ér musica militară, care era cu compania de onóre intonà imnul poporal. După cetirea rescriptului isbucnì mulțimea distinsă, mai ales public strĕin dimpreună cu membri congresului în urale lungi asupra regelui. O scurtă vorbire a comisariului regesc în limba sêrbă, prin care cu bucurie doresce noului patriarch cel mai mare succes, și prin care îi descrie virtuțile înalte, a fost primită cu aplause, mai ales la locul, unde comisariul și-a esprimat speranța, că noul patriarch va consolidá autonomia bisericei și o va desvóltă mai departe. Presidentul Dumșa, mulțămind în numele congresului pentru prea înalta întărire, rógă pe comisariu, a asterne la treptele tronului cea mai loială și mai sinceră mulțămire a poporului sêrb pentru noua dovadă a grației regesci. Mulțămì apoi bar. Nicolici, că a fost un fidel interprete între tron și biserică. Când comisariul se retrase din congres, fù érăși întimpinat de urale.

După ședință merse întregul congres în palatul metropolitan, unde presidentul Dumșa 'l felicità în numele congresului. Patriarchul Brancovici declarà, că dênsul nu va suferí în biserică și scólă a se face politică. Se va nisuí a regulá cestiunile bisericesci și scolare în interesul patriei și al poporului, va dá tuturor sfat și cu întréga sa putere și cunoscință va nisuí la împĕcarea ierarchiei cu elementul mirén Patriarchul primì apoi mai multe deputațiuni bisericesci și civile, cari 'l felicitară. Ministrul unguresc de culte a fost representat la instalare, carea s'a făcut Dumineca la 9 óre în biserica metropolitană, prin consilieriul de secțiune Leőney, ér dieta croată prin președintele seu Hrvat.

George Brancovici patriarchul sêrbesc actual s'a născut la 25 Martiu 1830 la Culpin în Bacica. El este fiul parochului Timoteiu Brancoviciu din Culpin și Zenta. Studiile gimnasiale le-a absolvat în Vrbas, Bacica și Nagy Körös In etate de 19 ani a fost denumit de vice-notariu la magistratul din Zenta. In anul 1852, a luat cariera preoțéscă, intrând în seminariul din Carloveț. In anul 1855 a fost chirotonit

---

„In un triunghiu . . . în un triunghiu, în un triunghiu pătratul hipotenusei este așa de mare ca pătratele celor dóuĕ catete“.

„Fórte bine.“ Și adecă în ori și ce triunghiu?

„Nu, nu“! mi șoptì la spate o ființă îndurătóre.

„Nu, nu!“ strigaiu eu cu o gură triumfătóre.

„Esplicați-ve mai bine. La ce feliu de triunghiu se póte aplica acésta teoremă.“

„La rectangul, se auḑì la spate.“

Eu repetaiu puțin mai iute ca un papagal: „Firesce, că numai la un triunghiu rectangul“.

Profesorul cam observă, că cei dela spate sciu mai mult ca mine, mi întórse spatele.

„Tăcere la spate!“

Apoi se întórse érăși cu fața către mine:

„Așa dar Dta susțini, că în un triunghiu rectangul pătratul hipotenusei este așa de mare, ca fiecare dintre pătrații cei mici ai acelor dóuĕ catete?“

Aci nu sciam cum sĕ ies la cale.

„Nu! Domnule profesor, ḑisei eu plin de spirit, acésta nu e așa. Ci așa de mare ca amêndóuĕ la olaltă.“

Așa dar cât suma lor: folosiți terminul acesta și nu ḑiceți așa de mare, ci egal de mare. În matematică trebue sĕ fie omul precis. Și acum sĕ-mi argumentați.

Eu începusem a asudá grozav, ochii mei fără voe începeau a umblá prin tótă sala, căutând după ajutor, în fine sĕ concentrau într'un mod stupid asupra triunghiului rectangul, asupra pătratului pe hipotenusă și acelor doi colegi pe ambele catete Eu luasem creta din mâna stingă în cea dréptă. La acésta nu ḑisei nimic din motivul acela, că nu sciam nici ce sĕ mai ḑic.

Vocea ființei compătimitóre dela spate amuțise, în sală domnia o linisce mortală, puteai sĕ auḑi muscele sburând. Profesorul Roveni 'și tot așeḑá ochelarii cei negri, sub cari se vedea o bucurie reutăciósă, el nu și luà ochii de pe mine. Comisariul regesc luase semnificativ o prisă de tabac sdravĕnă, apoi 'și frecà mânile, acésta personalitate fórte respectabilă, și Roveni ḑise cu espresiunea cea mai lingușitóre.

„Așadar?“

Eu amuțisem.

Adecă eu asceptam sĕ-mi dea drumul la loc fără nici o amânare. Insĕ Roveni o făcuse cu mine, ca mâța, care mai întâi se jócă cu șórecele, apoi îl sugrumă.

„Aha“, ḑise el, „eu vĕ sciu intențiunea, dta te cugeți la o resolvire, care încă nu ne-a venit înainte. Aceea nu este de lipsă, eu nu susțin, că dóră nu s'ar aflá și o nóuă resolvire, dar precum vedeți noi ne indestulim și cu o resolvire veche. Așadar: Incepeți. Ve este cunoscut, că aici trebue se tragem dóue linii: D. E. și M. F. Fi-ți așa de bun, luați creta în mâna dréptă și trageți aceste dóue linii. Ve învoiți.?“

(Va urmá.)

de diacon în Sân Miclăuş, éră în 1856 de presbiter. Până la anul 1857 a funcţionat ca capelan pe lângă tatăl seu, mai târḑiu ca administrator parochial in Zenta. In 18 August 1859 a fost denumit de protopresbiter în Zombor, unde dela anul 1862—1871 a fost şi director nesalarisat al pedagogiei de acolo. Reposându-i soţia în anul 1868 a fost ales de episcop al Timişorii în 19 Maiu 1882 şi la 13 Iuliu al aceluia şi an a fost chirotesit de archimandrit la Covili.

* (Serbarea regimentului Nr. 61.) La 18 Maiu, sĕrbéză reg. de inf. Alecsandru III lea de Rusia Nr. 61 în Viena şi Timişóra iubileul de25 ani al şefului seu de onóre. Regimentul e compus partea cea mai mare din românii bănăţeni, mai sunt slavi de sud, germani şi magiari. Regimentul a luat parte la tóte campaniile armatei austro uugare din seculul acesta. Din anul 1800, până la bătăliile sângeróse dela Dolni Fuzla s'a distins regimentul, câstigându-şi trecut eroic.

* (Venitele statului.) După darea de sémă oficială, veniturile statului pentru întâiul trimestru din 1890, întrec cu 6 milióne 600 mii fl. pe acelea din perioda corespunḑĕtóre din 1889, în acéstă cifră sunt cuprinse însĕ şi 4 milióne provenind din impositele cele nóue.

* (Monumentul lui Radetzki.) Incetul cu încetul se va terminá şi monumentul lui Radetzki. Peste câte-va ḑile va fi terminată în bronz partea întâiu, relieful, representênd consiliul de resbel; cu finea acestui an, vor fi terminate calul şi figura de călĕreţ a marelui soldat; desvălirea monumentului, care se va face la Curte, va avé loc în tómna anului viitoriu.

* (Universitatea din Berlin.) Universitatea din Berlin înfiinţată în anul 1810 a numĕrat în semestrul de vară al anului trecut 6626 studenţi. Tóte popórele europene sunt representate. Saşii din Ardél au avut cu totul la aceea universitate din 1831—89 195 de tineri; cari aprópe toţi au ascultat studiile teologice-filosofice.

* (Industria casnică din Bucovina la esposiţia agronomică şi silvică din Viena) Sub acest titlu cetim în „Rev. Pol.“: camera comercială din Cernăuţi ne a trimis o notiţă, pe care o publicăm în întregul ei: Precum este cunoscut, şi Bucovina va fi representată cu producte ale sirguinţei casnice la esposiţia agronomică şi silvică din Viena în pavilionul construit pentru industria casnică. Deóre ce comisiunea esposiţiei arată în esemplare de model şi casele ţĕrănesci caracteristice, între-cari şi o casă huţuliască din Bucovina, a cărei construire sub conducerea profesorului Romstorfer este asigurată prin bunăvoinţa dlui căpitan al ţĕrii baron Vasilco şi al direcţiunii societăţii acţionarilor pentru câstigarea de lemn şi esploatarea cu teresteie de vapor, a trebuit sĕ se ivéscă ideea, de a folosí încăperile acesteia o împarte ca loc de vênḑare pentru productele industriei casnice. Camera comercială din Bucovina a făcut, pĕtrunsă de importanţa acestei idei, paşii necesari pentru esecutarea ei corĕspunḑĕtóre şi a îndemnat ţĕranii prin prefecturi şi primării, ca sĕ trimită obiecte de ale industriei casnice la numitul loc de vênḑare. Guvernului provincial i a adresat însĕ camera rugarea, a protegiá afacerea aceasta după posibilitate şi a sprijiní ostenelile camerei în direcţiunea acésta cu tótă puterea. Ar fi fórte de dorit ca atât producĕtorilor de obiecte de ale industriei casnice cât şi din partea tuturor celora cari simţesc un interes pentru prosperitatea acestui ram al activităţii economice, sĕ se folosésca ocasiunea, pentru a promová direct o valorificare corĕspunḑĕtóre a isvorului amintit de câstig aşa de important pentru poporaţiunea ţĕrană şi prin îndrumarea unui comerciu permanent.

* (Industria în Bucovina). In districtul Câmpulungului se fac încercări cu săpări adênci după sistemul american pentru a aflá petroleu; o firmă din Silesia proiectéză înfiinţarea unei fabrici de zahar în districtul Coţman, éră „Unionbank“ din Viena voesce sĕ ridice o fabrică de celulosă la Moldoviţa rusésca.

Bibliografic.

A apĕrut în Oraviţa broşura: „*Bólele venerice*“, vindecare radicală la băile herculane (Mehadia) de Dr. G. Vuia, medic curant la băile herculane. Proprietatea autorului.

Academia română.

Însciinţare.

După decisiunile luate de Academia română în sesiunile de până la anul 1890, concursurile propuse de Academie sunt cele următóre:

I. „Premiul Năsturel-Herescu“, din seria B, de 4,000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1891, unei cărţi scrise în limba română cu conţinut ori-ce natură, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1890

II. „Premiul Statului Eliade-Rădulescu“, de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut literar, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1889 până la 31 Decembre 1890.

NB. Concurenţii la aceste premii vor binevoí a trimite la cancelaria Academiei române, operele lor, cari vor fi în condiţiunile de timp aici însemnate, în câte 12 esemplare, până la 31 Decembre 1890.

III. „Marele premiu Năsturel-Herescu,“ din seria B, în sumă de 12,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori-ce natură, care se judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1889 până la 31 Decembre 1892.

ND. In privinţa „Premiilor Năsturel-Herescu“ se pun în cunoscinţa publicului următórele disposiţiuoi din condicilul rĕposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu.

„B. Premii pentru opere publicate.

„În tot anul Societatea Academică română va avé a „premiá, din veniturile fondului „Năsturel“, o carte tipărită „originală, în limba română, care se va socotí de cătră Societate ca cea mai bună publicaţiune apărută în cursul „anului.

„Însĕ aceste premii vor fi de dóuĕ specii:

„1. În trei ani consecutivi, dea rêndul, se va decerne „câte un premiu de patru mii lei, Nr. 4,000 L. n. minimum „la cea mai bună carte apărută în cursul anului espirat.

„2. Éră în al patrulea an se va decerne un premiu „fics de lei 12,000, carele se va numí „Marele Premiu Năs„turel“, operei care va fi judecată ca publicaţiunea de că„petenie, ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenţi. „Acest premiu nu se va puté decerne unei lucrări, care va „fi obţinut deja unul dintre premiele anuale, decât defal„când dintr'însul valórea premiului precedent.

„Operele ce se vor recompensá cu acéstă a dóua serie „de premie vor tractá cu preferinţă despre materiile ur„mătóre:

„*a*) Scrieri seriόse de istorie şi sciinţele accesorii ale „istoriei, preferindu-se cele atingĕtóre de istoria ţĕrilor ro„mâne;

„*b*) Scrieri de religiunea ortodocsă, de morală practică „şi de filosofie;

„*c*) Scrieri de sciinţe politice şi de economia socială;

„*d*) Tractate originale despre sciinţele esacte;

„*e*) Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie „şi geografie, în cari sĕ între şi istoria şi geografia Româ„niei; dicţionare generale sau parţiale de sciinţe esacte, de „arţi şi meserii, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte „asemeni lucrări utile şi bine întocmite;

„*f*) Cărţi didactice de o valóre însemnată ca metod şi „ca cuprins;

„*g*) Dicţionare limbistice în limba românéscă, mai ales „pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină, elenă, „sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

„*h*) Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valóre seriósă, „adecă relative la arţile plastice, architectură, sculptură, pic„tură, gravură şi chiar opere musicale serióse, pe cari ace„ste tóte Societatea Academică română le va puté apreţiá „atunci, când îşi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor „materiilor de bele-arţi;

„*i*) Scrieri de pură literatură română, în prosă şi în ver„suri, precum poeme, drame şi comedii serióse, — mai ales „subiecte naţionale, — şi ori-ce alte opere de înaltă litera„tură. Acestora mai cu sémă a-şi dorí sĕ se acórde „Marele „Premiu Năsturel,“ când vor fi judecate ca avênd un merit „cu totul superior, spre a se dá astfel o încuragiare mai „puternică desvoltărei literaturei naţionale“.

La acestea se mai adaugă următórele disposiţiuni luate de Societatea Academică.

1. La concursurile acestor premii se pot presentá şi opuri preînnoite în nóuĕ ediţiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în viaţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducţiunile din limbi strĕine sunt escluse dela concurs; se va face însĕ escepţiune pentru acele traducţiuni de pe opuri strĕine clasice, cari:

a) sau prin dificultăţile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românesci, vor constituí adevĕrate opuri literare ale limbei române;

b) sau prin anecsarea de elucidări şi de note scientifice, cu totul proprii traducĕtoriului, îşi vor fi însuşit meritele unor lucrări originale în limba română. (Va urmá)

Mulţămită publică.

Poporul român greco oriental din Pestişul mic, filiat la Josani, protopresbiteratul Devei, puţin la numĕr şi în stare materială fórte debilă, de când ne aducem aminte a tot oftat, a-şi puté aflá şi el mângăerea sa sufletéscă într'un local destinat anume pentru cultul Dumneḑeesc, căci acesta se ţinea după putinţă într'o biserică fórte debilă, edificată din lemn, dar puterile materiale nu l ajutară a-şi vedé împlinită acéstă dorinţă.

Atunci Dumneḑeu ne trimise ajutoriu neasceptat prin persóna onorabilului paroch din Josani, dl Nicolae Popoviciu, carele ca un adevĕrat păstoriu şi părinte sufletesc, ne luà sub ocrotirea sa şi adunà turma cea risipită, şi din puterile sale proprii, cu prea puţin ajutoriu din partea nóstră, zidì în mica nóstră comună o biserică solidă de pétră şi cărămidă şi după un stil atât de frumos, încât aceea este acum podóba comunei nóstre şi de model în tot jurul acesta.

Ba ostenind ḑiua şi nóptea în tóte părţile pentru noi, frumósa biserică zidită o şi înzestrà, tot din al seu, cu cele de lipsă, aşa încât astăḑi nu numai că noi ne aflăm deplină mângăere şi mulţămire sufletéscă în biserica nóstră propriă, ci şi strĕinii laudă şi admiră zelul cel neobosit al onorabilului nostru paroch mai sus numit, ale cărui jertfe, depuse pentru noi pe altariul Domnului, trec departe preste suma de 3000 fl. adecă trei mii floreni v. a. numai în ceea ce privesce spesele efective, afară de lucrul prestat de servitorii şi cu vitele d-sale.

De aceea deşí autoritatea nóstră bisericéscă a dat onorabilului domn preot distincţiunea meritată, totuşi venim şi noi a-i aduce acum, după ce întreg lucrul acesta laudabil este terminat, şi pe calea acésta ferbintea nóstră mulţămită în numele întregului nostru popor, rugând pe Dḑeu ca pe generosul nostru patron şi binefăcătoriu sĕ-l ţină încă mulţi ani în sănătate şi vêrtute, spre a se puté bucurá împreună cu noi, fii sei sufletesci, de rodurile ostenelelor sale.

Pestişul mic, la 23 Aprile, 1890 st. v.

Comitetul parochial gr. or.

Veteranul şi generosul epitrop Nicolae Boancăş şi soţia sa Sava Morariu din Sohodul, protopr. Câmpeni, ne avênd prunci din sinul lor, din îndemnul iubirei crestinesci şi împodobirei casei lui Dḑeu încă în anii trecuţi au cumpĕrat pe séma sfintei biserici 2 prapore, cu spesele lor au făcut un scoruşiu şi au dat 40 fl v. a. la ajutoriu pictatul st. Oltariu.

Acum decurênd au donat s. nóstre biserici una parţelă de pământ, în estensiune de 9 jugĕre catastrale, şi carea parcelă de pământ deja e întabulată pe sfânta nóstră biserică. Marinimositatea donatorilor nu se mărginesce numai la atâta, ci solemn au promis, că vor cumpĕrá încă şi un potir, disc şi stea din metal sunătoriu în locul celui de plump, care e în folosinţă.

In numele comitetului parochial şi poporului nostru credincios din Sohodol, pentru aceste fapte adevĕrat crestinesci, aduc şi pe calea acésta generosului donătoriu Nicolae Boancăş, mulţămirile nóstre, dorindu i dela bunul Dḑeu viéţă îndelungată, tărie sufletéscă la adêncile lui bĕtrâneţe, îngerul lui Dḑeu sĕ l povĕţuéscă spre tot lucrul bun, sânt şi plăcut lui.

Ér donătórei Morariu Sava, carea a rĕpausat la 16 a. l. c. şi carea a fost o crestină esemplară, mamă adevĕrată a orfanilor, sĕracilor şi vĕduvelor, sĕ o aşeḑe Dḑeu între aleşi sei, ţĕrina sĕ i fie uşóră şi memoria binecuvêntată de credincioşii acestui popor.

Sohodol, 23 Aprile, 1890.

In numele comitetului parochial şi poporului credincios.

Nicolau Motora,
parocb.

Subscrisul me vĕd îndemnat a esprimá şi pe calea publicităţii mulţămita mea profundă următorilor P. O. D. deputaţi sinodali, cari au binevoit a contribuí la completarea restului tacsei seminariale, cu care eram în restanţă:

Gerasim Candrea 50 cr., Dimitrie Coltofean 1 fl., Parteniu Cosma 1 fl. 50 cr., Vasilie Damian 2 fl., Daniil David 50 cr., Iuliu Dan 50 cr., Ioan Danciu 1 fl., Simeon Dragomir 50 cr., Romul Furdui 50 cr., Nicanor Frateşiu 1 fl, Ioan Hannia 1 fl., D. Lăcătuş 1 fl. 50., Dr. Jancu Meţian 3 fl., Dr. I. Mihu 1 fl., Alecsiu Olariu 50 cr., Ioan Papiu 50 cr., Aurel Pĕcurariu 50 cr., Z. Tătar 50 cr., Dr. Remus Roşca 1 fl., Galaction Şagău 1 fl., N. N. 50., N. N. 50., N. N. 50 cr., — Suma 21 fl.

In special însĕ priméscă căldurósă mulţămită P. O. D. profesor sem. Dr. Ioan Crişian pentru bunăvoinţa ce o a avut de a-mi compune lista de colectare şi P. O. Domn Vasiliu Dămian protopresbiterul tractului Zarandului — la care tract aparţin şi eu — carele mi-a venit în ajutoriu la colectarea acestei sume.

Sibiiu, în 23 Aprile, 1890.

Teodor Ghilean, ped. a. III.

Loterie.

Sâmbătă în 10 Maiu 1890.

Viena:	**38**	**9**	**34**	**55**	**51**
Timişóra:	**77**	**56**	**30**	**82**	**60**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Maiu 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	——	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	339.25	340.50
Renta ung. de hârtie	99.70	99.60
Galbin	5.57	5 58
Napoleon	9.39½	9 40

Nr. 170. [332] 3—3

CONCURS.

In scopul ocupărei vacantei staţiuni parochiale de clasa a III a în Cornăţĕl, în urma şi pe basa ordinului consistorial dela 6 Iuniu 1889 Nr. 3423 prin acésta se publică nou concurs.

Venitele parochiale sunt următórele:

1. Dóuĕ grădini şi 12 jugĕre pămênt arătoriu şi fênaţ, ca porţiune canonică	172 fl.
2. Naturalii dela 135 familii preţuiţi în	70 fl.
3. Dela fie-care familie 1 ḑi de lucru sau 30 cr. .	40 fl.
4. Venitul Bobotezei .	26 fl.
5. Alte competinţe stolari	94 fl.
Suma .	402 fl.

Casa parochială fiind ruinată şi clădirile economice, materialul fiind adunat, parochia se deobligă ale zidí, respective construí în decursul acestei veri.

Reflectanţii la acésta parochiă, dela cari se cere cualificaţiunea prescrisă de regulamentul congresual dela 1878 § 15, cererile concursuale pro vĕḑute cu documentele prescrise sĕ le substérnă la subscrisul în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Tel. Rom“.

Sibiiu, 27 Martiu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia,
adm. prot.

Nr. 126. [334] 2—3

Edict.

Ilie Chidu gr. or. din Sibiiu, carele de timp de mai mulţi ani cu necredinţă a părăsit pe legitima lui soţiă Maria Gabor gr. or. din Sibiiu, fără a se scí locul ubicaţiunei lui, se provócă prin acésta, ca în termin de şése (6) luni, computat dela prima publicare a acestui edict, negreşit sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subscris, pentru că la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de numita lui soţie se va pertractá şi decide şi în absenţa lui, amĕsurat prescrierei aşeḑemintelor bisericesci în vigóre.

Sibiiu, 26 Martiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr.-oriental al Sibiiului.

Ioan Hannia,
administr. protopresbiteral.

Nr. 193. [333] 3—3

EDICT.

George Orzia Ilianu gr. or. din Veneţia inferióră, bărbatul legitim al Iulianei Orzia n. Comaniciu, asemenea gr. or. din Veneţia inferióră, care de 9 ani de ḑile a părăsit pe soţia sa fără a se scí locul ubicaţiunei lui, prin acésta se citéză, ca în termin de 3 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorţial edictal incaminat de soţia sa sĕ va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 20 Martiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr.-oriental al Făgăraşului.

Iuliu Dan, adm. prot.

Sz. 1704/1890 polg. [335] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Moha község határa általános tagositá ának megengedhetősége iránt Báro Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius 14 délelött 9 órája** Moha községházához tüzetik ki — mikorra a község összes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek és hogy a kérvény elsö példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 Aprilis 8-án tartott üléséböl.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyzö.

ZENT-MIHALY ARKT
CEMDCCCLXXX MANC

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)

şi de construcţiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

în Sighişóra piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár) Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera şi repará clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [270] 7—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	3 40	8.—	8.—	—
Budapesta	**9.20**	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	**11.18**	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	**12.57**	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	**5.22**	**7.01**	8.46	**1.51**
	2.30	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	**3.—**	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	**3.31**	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	**4.24**	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	**4.52**	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	**5.49**	—	4.58	6.38
Cluş	**6.02**	**10.35**	**5.26**	6.56
	6.14	**11.02**	—	7.15
Apahida	—	**11.23**	—	7.48
Ghiriş	7.28	**12.44**	—	9.13
Cucerdea	7.52	**1.27**	—	10.04
Uioara	—	**1.34**	—	10.12
Vinţul de sus	—	**1.42**	—	10.19
Aiud	8.21	**2.07**	—	10.45
Teiuş	8.38	**2.26**	—	11.34
Crăciunel	—	**3.11**	—	12.11
Blaş	9.18	**3.24**	—	12.29
Micăsasa	—	**3.54**	—	1.10
Copşa mică	9.36	**4.09**	—	1.30
Mediaş	10.08	**4.39**	—	2.14
Elisabetopole	10.32	**5.11**	—	2.54
Sighişóra	11.07	**2.45**	—	3.35
Haşfalĕu	—	6.12	—	4.07
Homorod	12.31	7.32	—	**5.54**
Ágostonfalva	—	8.17	—	**6.39**
Apaţa	1.20	8.37	—	**7.13**
Feldioara	1.80	9.06	—	**7.45**
Braşov	2.14	9.45	—	**8.32**
	2.34	—	—	5.32
Timiş	3.17	—	—	6.15
Predeal	3.49	—	—	6.47
Bucuresci	9.30	—	—	11.50

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	7.35	—	) 4.40	—
Predeal	12.50	—	**9.12**	—
Timiş	1.19	—	**9.41**	—
Braşov	5.55	—	**10.17**	—
	2.15	**4.54**	—	**7.07**
Feldioara	2,47	**5.37**	—	**7.44**
Apaţa	—	6.15	—	**8.09**
Ágostonfalva	—	6.43	—	**9.29**
Homorod	3.56	7.31	—	**9.07**
Haşfalĕu	—	9.09	—	**10.35**
Sighişóra	5.28	9.33	—	**10.20**
Elisabetopole	5.57	10.02	—	**11.09**
Mediaş	—	11.04	—	**11.35**
Copşa mică	**6.19**	11.24	—	**11.19**
	—	11.39	—	**11.59**
Micăsasa	**6.35**	11.57	—	**12.15**
Blaş	**7.09**	12.30	—	**12.43**
Crăciunel	—	12.45	—	**12.55**
Teiuş	**7.42**	1.13	—	**1.07**
Aiud	**8.05**	2.18	—	**2.11**
Vinţul de sus	—	2.48	—	**2.33**
Uioara	**8.32**	2.56	—	**2.40**
Cucerdea	**9.—**	3.14	—	**2.46**
Ghiriş	—	4.01	—	**3.27**
Apahida		5.28	—	**4 47**
Cluş	**10.21**	5.56	—	**5.08**
	10.41	**6.45**	5.32	8.—
Nadişul ung	—	**7.06**	—	8.36
Ghîrbou	—	**7.22**	—	9.02
Aghireş	—	**7.37**	6.11	9.32
Stana	—	**8.03**	—	10.11
B. Huiedin	**11.54**	**8.24**	6.43	10.51
Ciucia	**12.24**	**9.04**	7.12	12.16
Bucia	—	**9.20**	—	12.50
Bratca	|	**9 37**	—	1.19
Rév	**1.03**	**9.55**	7.51	2.—
Mező-Telegd	**1.29**	**10.20**	8.17	3.04
Fugyi-Vásárhely	—	**10.47**	—	3.36
Várad-Velencze	—	**10.57**	—	3.52
Oradea-mare	**1.54**	**11.04**	8.42	4.03
	2.04	**11.19**	8.47	4.47
P. Ladány	**3.20**	**1.19**	10.08	**7.30**
Szolnok	**5.—**	**3.31**	11.51	**11.51**
Budapesta	7.17	6.30	**1.55**	9.55
Viena	1.40	1.40	7.15	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborşin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicîca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42'**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕştia	—	**11.—**	11.39
Şibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuş	9.54	**1.06**	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	5.35
Pauliş	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	**4.35**
Şeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneş	—	3.22	**5.46**
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	**10.14**
Lómneş	—	8.30	**10.40**
Şeica mare	—	9.05	**11.10**
Copşa mică	—	9.34	**11.35**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireşteu	**5.21**	12.36	6.08
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	**7.—**	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	**8.—**
Oşorheiu	—	10.—	**9.49**
	6.45	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoş	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timişóra	9.04	**6.50**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.03
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa-Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.25

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 47 Sibiiu, Joi 3/15 Maiu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 2 Maiu.

Biserica sêrbéscă din statul nostru tocmai acum petrece ḑile de bucurie. În aceste ḑile luminate dintre învierea și înălțarea Domnului, tocmai în aceste ḑile de primăvară, în care tótă natura se trezesce spre nóuă viéță, în aceste ḑile frumóse, în cari întréga natură a îmbrăcat haine de sêrbătóre, biserica suroră încă a îmbrăcat haine de sêrbătóre și între insuflețite manifestațiuni de mulțămită pentru tron și pentru guvernul țêrei, între manifestațiuni de incredere și iubire a pus pe capul episcopului de până acuma din diecesa Timișórei coróna de metropolit-patriarch.

Impinși la tóte manifestările nóstre de iubirea crestinéscă, chiar și când sórtea bisericei surori ne-ar lăsá altcum diferenți, ar trebuí sĕ ne bucurăm și noi de bucuria ei. Legăturile spirituale însĕ, cari esistă între noi și biserica sêrbă în patria nóstră ne îndreptățesce la o bucurie specială și noi ii dăm espresiune la locul acesta.

Faptul în sine ne îndreptățesce pre noi la acésta sinceră manifestațiune de bucurie. Faptul, că biserica sêrbéscă prin representanții sei în maioritate s'au întrunit în jurul episcopului Brancovici, și faptul, că guvernul a propus spre sancționare și tronul a sancționat acésta alegere, faptul acesta ne inspiréză pe noi sĕ ne bucurăm în inima nóstră și sĕ dăm espresiune sĕrbătoréscă acestei bucurii.

Incordarea cea mare între representanții bisericei sêrbesci și între guvern cu ocasiunea alegerei de patriarch după vĕduvia scaunului prin rĕposarea fostului patriarch Ivacicovici, și ca resultat al acestei incordări denumirea de patriarch a rĕposatului Angelici, nu a putut mulțămí pe nici un adevĕrat patriot al Ungariei. Scisiunile produse în biserica sêrbéscă nu au fost spre binele ei, și ele nu au putut fi nici în interesul statului. Și acésta dă un deosebit interes public alegerei, care s'a incoronat prin intronisarea noului patriarch. S'a restabilit ordinea în biserica suroră, s'a ajuns ințelegerea, care singură corĕspunde adevĕratelor interese în ambe părțile, ințelegerea între guvern și popor, și opera o vedem incoronată. Acésta ne servesce nóuă spre adevĕrată bucurie sufletéscă.

Un bărbat a cărui activitate o urmăresce din capul locului cu incredere guvernul țêrei și credincioșii bisericei, a cărui destine sunt incredințate conducerei lui, un asemenea bărbat cu mai mare ușurință 'și póte impliní înalta sa misiune. O asemenea inaltă misiune are și patriarchul sêrbesc și în persóna actualului patriarch s'a aflat omul, care intrunesce din capul locului aceste 2 insușiri, aceste 2 condițiuni, dela care multe atêrnă.

La alt loc al ḑiarului nostru intru cât ne-a permis ângustul spațiu am inregistrat momentele mai însemnate din ședința congresului sêrbesc de Sâmbăta trecută, când s'a publicat autograful Majestăței Sale, prin care intăresce alegerea, și am publicat estractiv și rĕspunsul noului patriarch la gratulațiunile, cari i s'au făcut. De bună sémă cu ocasiunea instalărei sĕrbătoresci va revení patriarchul și ne va pune în vedere un tablou al bisericei sêrbesci, marcând cel puțin liniile, între cari se va miscá activitatea lui.

La locul acesta vom luá act despre cuvintele comisarului regesc, care a dat espresiune unei convingeri individuale, care însĕ este și cea mai viuă dorință a tuturor sêrbilor, că adecă noul patriarch va conservá, va consolidá și desvoltá instituțiunile constituționale ale bisericei sêrbesci. Vom luá act și despre enunciațiunile patriarchului, care a declarat, că nu va suferí politica în biserică, și că va nisuí la complanarea diferințelor dintre elementul preoțesc și laic în afacerile bisericesci.

Luând act despre aceste enunciațiuni, de astă dată nu intrăm în analisarea lor, căci scopul acestor rênduri a fost numai esprimarea bucuriei nóstre în fața faptului indeplinit spre mulțămirea generală.

Revista politică.

Scirile despre diferențele, ce s'au ivit în sinul partidului independent au provocat o mare sensațiune, și acésta nu numai în grupul guvernamental, dar chiar și în partidul radicalilor.

Ei înșiși nu s'au asteptat ca lucrurile sĕ ia dimensiuni atât de mari și credeau la început, că cérta o vor puté aplaná, precum se aplanéză cérta din familie.

După multele frămĕntări s'a dovedit însĕ, că armonia abia se va mai puté restabilí, deóre-ce mai mulți membri din partidul independent au pășit cu planurile pe față: a eșí sub ori-ce pretest din acel partid.

Pericolul l'a observat mai întâiu presa independenților și ea jalusă de rolul, ce l'au jucat acestia în trecut, nu voesce cu nici un preț, ca partidul sĕ sufere sdruncinări. Așa se esplică, că după ce s'au ivit diferințele grave, presa deșí conscie de situațiunea critică, a căutat mod și mijlóce a aruncá țĕrînă în ochii opiniei publice, a țîné lucrurile ascunse, cu scop, că după mai multe parlamentări se vor puté lucrurile restabilí în ogașa de mai înainte.

Acésta au înțeles-o indată și conducĕtorii acestui partid, căci ei au sciut sĕ țesă așa de bine firele, încât cu tótă gravitatea situațiunei, ce o simțiau, au făcut sĕ iasă la urna alegerilor tóte persónele, cari mai înainte erau conducĕtóre ale clubului. Cu acésta au voit și sĕ mascheze lucrul și sĕ apară înaintea opiniunei publice nedesmembrați. Nu mai încape insĕ nici o îndoială, că elementul radical caută tóte mijlócele sĕ rivaliseze, și i-a și succes a se ridicá preste elementul mai moderat. Mercuri a și presentat Irányi proiectul despre revisuirea legei incolatului și dacă pornirile nu se vor dá cu totul pe față până la desbaterea lui, de sigur desbaterea va dá ocasiune la separarea totală a elementului moderat de cel radical.

In camera deputaților din România s'au votat mai multe proiecte de legi importante. Ele au dat ansă la seriόse desbateri, atât din partea guvernului, cât și din partea oposițiunei. Tot deodată votarea lor a dovedit, că cu tótă activitatea, ce o desfășură oposițiunea, guvernul se razimă pe puteri mari și că clătinarea lui nu se póte face așa de ușor, precum se credea.

Intre aceste proiecte este încheerea convențiunei cu Sêrbia, un act, care guvernul dlui Brătianu a voit sĕ-l realiseze, dar în urma obstaculelor, ce s'au ivit în cale, a rĕmas nerealisat până sub guvernul actual. Legea, așa precum s'a votat, pare a fi mult favorabilă României. Prin votarea ei România a câstigat mult și în ochii Sêrbiei, căci se scie, că cu ocasiunea desbaterilor proiectului în scupcina sêrbéscă deputații sêrbi s'au arătat fórte entusiasmați pentru România și la votarea lui au isbucnit în strigăte lungi de urale.

Cu mult mai mare importanță se dă proiectului pentru fortificații. Acest proiect încă a fost atăcat din partea oposițiunei. Argumentele, de cari s'a folosit ea, au fost însĕ slabe, deóre-ce actuala oposiție pe când era la putere a adoptat principiul fortificațiilor, ér primul proiect s'a lucrat și votat încă sub regimul dlui I. Brătianu. Oposițiunei nu i-a rĕmas deci sĕ voteze contra de cât basându-se pe cuvintele: că nu are incredere în actualul guvern.

Argumentele ei au fost ușor restornate și camera cu o maioritate împunĕtóre au primit proiectul fortificațiilor și creditele pentru ecuipamentul armatei. Senatorii și deputații au luat în corpore parte la o observare a fortificațiilor sub conducerea gener. Vladescu, ministru de rĕsbel și cu acéstă ocasiune s'au rostit și mai multe discursuri importante din punct de vedere politic.

FOIȚA.

Teorema lui Pythagora.

de

Enrico Castelnuovo.

(Din limba germână.)

(Încheere.)

Eu trăgeam, însĕ de tot mechanice. Figura devenise în fantasia mea un monstru.

Pătrații se prefăceau în stânci grozave, cari se inholbau la mine, și cari se așeḑau într'un mod apăsător pre peptul meu.

„Acum puneți aici un N. Bine. Și mai departe?"

Eu stăruiam în tăcerea mea.

„Nu țineți de necesară a trage linie dela N. la A. pe basa pătratului B. H. L. C.?

Mie nu-mi era la nici un cas de lipsă sĕ trag acésta linie. Cu tóte aceste eu ascultasem.

„Fórte frumos. Și acum prelungiți laturile B. H. și I. C."

Uff! Acum mi s'a gătat tóte puterile.

„Acum," ḑise profesorul, „un băiat de doi ani póte sĕ indeplinéscă argumentarea. Nu observați chiar nimic la triunghiurile B. A. C. și N. A. F.?

Eu vedém bine, că tăcerea mea lungesce numai chinul. Eu me incuragiam. Intr'un mod laconic ḑisei eu:

„Chiar nimic nu observ."

Profesorul puse mâna la ochelari, și ḑise: „Acésta cu alte cuvinte însémnă: Că d-vóstră nu a-ți studiat nimic!"

„Așa se pare," ḑise-i eu cu o linisce démnă lui Socrate. Eu eram cu totul timpit la minte, nu mai aveam nici o idee de ceea-ce urméḑă.

„Bravo! Bravissimo! Bine ai mai nimerit!" Dta óre nu esti în stare se argumentezi nici teorema lui Pythagora? Din dta nu va eșí în viața nimic. Scí cum se mai numesce teorema lui Pytagora altcum? Puntea măgarilor, pentru-că numai măgarii nu pot trece peste ea. Ședeți jos! Ómeni ca dta nu trebue sĕ mi mai vie înainte. Acésta provine de acolo, că dta în órele mele ceteai romanuri și în loc de a lucrá desemnai alte minuni prin caetele dtale."

Comisariul regesc trase o a dóua prisă de tăbac. Eu puseiu încet creta, spongea și linealul pe masă, și părăsì sala. Deșí presimțirea viitoriului meu era destul de tristă, totuși eu mergeam cu capul sus acompaniat de resfățurile unor conscolari.

Patru sau cinci soți de suferință, cari au depus esamenul cu un asemenea resultat de splendid, me asteptau afară.

— „Picat?"

„Cu trimbiți și cu chimvale! rĕspunsei eu cu o nepăsare măréță. Și mai adause-i încă „Eu totdeuna am ḑis: Matematica nu este pentru mine, v'am spus, că mie nu-mi place sĕ mi stric capul cu ea."

„Mie încă nu!" strigă unul dintre soții mei de nenorocire.

„Ce întrebare ți s'a venit?" întrebà un altul.

„Buf! teorema lui Pytagora. Poftiți ce am eu de acolo, dacă pătratul pe hipotenusă este egal sau neegal cu suma pătraților de pe catete!"

„Un măgăroiu mare de 15 ani me mângăia, ḑicênd, nici tu nici eu și nici unul din lume nu are nimic de acolo. Și apoi, dacă sunt egali, atunci de ce nu se indestulesc cu acésta cunoscință frumósă? Trebue ei sĕ-și mai argumenteze acest adevĕr? Și dacă sunt neeagali, pentru-ce sĕ le o mai argumentăm și noi?

„Eu tare me prefăceam, mi-o puteți crede", ḑisei cu vocea unui bărbat, care a cercat multe „Tótă vina zace în planul cel rĕu de învĕțământ." Tatăl meu totdeuna o ḑice acésta, și până când vor merge trebile tot așa, până atunci noi nu vom învĕțá în scólă nimic de Dómne ajută.

Noi plecarăm acasă. Pe drum, eu ve spun sincer, mi s'a rĕcit într'un mod însemnat speranța intemeiată.

In senatul spaniol a presentat senatorul Marcoartu proiectul seu pentru introducerea unui tribunal de deliberare internaţional. El a protestat contra organisărei unui congres europén, în care puterile mari predomnesc pe cele ḑece state de rangul al doilea din Europa. Numai Englitera nu s'a învoit ca şi Spania sĕ numere între puterile mari. Spania şi celelalte state de al doilea rang sĕ întemeeze o ligă de pace, carea sĕ apere reciproc şi interesele economice cu ocasiunea încheerei nóuelor tractate.

Sinodul eparchial aradan.

Şedinţa a VI-a, s'a ţinut în 12/24 Aprile 1890.

Se presentéză rugarea deputatului Constatin Lazar pentru concediu. Concediul cerut se acórdă.

Paul Rotaríu interpeléză presidiul asupra paşilor intreprinşi în afacerea corului din Ianova şi asupra afacerii disciplinare intentate în contra preotului Stefan Oprean din Nereu.

Preasânţia Sa respunḑĕnd la aceste interpelări constată, ca ambe aceste afaceri sunt pendente, şi că va îngrigí sĕ se resolvéscă conform celor ce se vor desvoltá prin cercetările ordinate.

Sinodul luând la cunoscinţă rĕspunsul Preasânţiei Sale, trece la ordinea ḑilei.

Se continuă raportul comisiunei epítropesci, carea arată, că a scontrat cassa diecesană, şi a aflat, că tóte actele şi cassa se află în ordine, propune, şi sinodul ia acest raport la cunoscinţă. De asemenea ia la cunoscinţă sinodul, că comisiunea sinodală esmisă pentru scontrarea cassei casistoriale a corĕspuns însărcinării încredinţate, şi în decursul anului a scontrat de dóuĕ ori cassa consistorială, — avisându-se numita comisiune a-şi continuá activitatea şi în decursul anului curent conform regulamentului pentru administrarea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane.

Cu privire la starea fundaţiunei fericitei „Elena Ghiba Birta“ administrată de comisiunea instituită conform dispoşiţiunilor testamentului sub presidiul Preasânţiei Sale, sinodul ia la cunoscinţă starea acestei fundaţiuni la finea anului trecut, ér cu privire la cererea comisiunei fundaţionali, ca afacerile de cassă ale acestei fundaţiuni sĕ se pórte pe viitoriu prin senatul epitropesc al consistoriului din Arad, sinodul enunţă, că averea fundaţiunei sĕ se priméscă numai în deposit la consistoriu fără a se alterá drepturile comisiunei fundaţionali, espuse în literile fundaţionale. De asemenea se ia la cunoscinţă şi raportul comisiunei epitropesci despre raţiociniul tipografiei diecesane pe anul 1889.

Şedinţa a VII a, s'a ţinut în 12/24 Aprile 1890.

Se ia la cunoscinţă raportul comisiunei epitropesci despre starea realităţilor diecesane.

Cu privire la rugarea comitetului parochial din cetatea Braşovului de a se intreprinde o colectă în diecesă pentru ajutorarea numitei comune bisericesci la zidirea unei biserici, — sinodul autoriséză ambele consistorii a escrie colecte în diecesă, şi resultatul al transpune petenţilor.

Cu privire la raportul consistoriului despre cele intreprinse pentru cumpĕrarea unui dominiu pe séma diecesei, — sinodul autoriséză consistoriul din Arad, ca sĕ încerce de nou a cumpĕrá un dominiu conform conclusului de sub Nr. 99 din 1889 şi pe lângă ulterióra apropare a sinodului.

La propunerea comisiunei se votéză bugetul consistoriului din Arad.

Se pune la ordine raportul senatului epitropesc din Oradea mare. Comisiunea epitropéscă prin raportorul ei Ioan Beleş propune, şi sinodul ia la cunoscinţă, că acest senat a ţinut în decursul anului trecut 7 şedinţe, şi sub 173 numeri seriali a resolvit tóte agendele avisate prin statutul organic la competinţa sa. Tot la propunerea comisiunei sĕ ia la cunoscinţă starea fundaţiunilor administrate de consistoriul din Oradea-mare, şi se dă absolutoriu consistoriului pentru purtarea socotelilor pe anul 1889.

Se votéză bugetul consistoriului din Oradea-mare.

Cu privire la cererea consistoriului din Arad de a se autorisá, ca sĕ intreprindă paşii de lipsă spre a se înfiinţá o scólă medie confesională în vre-o comună mai mare din eparchie, sinodul la propunerea deputatului Dr. Ioan Suciu autoriséză consistoriul a face încercări în acesta direcţiune şi despre cele esperiate sĕ raporteze procsimului sinod eparchial.

Rugarea comitetului parochial din fabricul Timişórei de a se îmbiná într'una parochiile cele dóuĕ de acolo la propunerea comisiunei bisericesci se transpune consistoriului pentru resolvire competentă.

Şedinţa a VIII-a, s'a ţinut în 13/25 Aprile 1890.

După autenticarea protocólelor şedinţei a V-a şi a VI-a se pune la ordinea ḑilei propunerea deputatului Paul Rotariu, şi sinodul primesce acésta propunere.

Cu privire la încassarea tacselor la fondul preoţesc, cu cari în sensul statutelor este îndatorată preoţimea diecesană a concurge la numitul fond, comisiunea bisericéscă prin raportorul Petru Traţa propune, şi sinodol aviséză ambele consistorii a procede cu tótă rigórea la încassarea tacselor restante.

Sĕ cetesce raportul senatului de scóle dela consistoriul din Oradea-mare, şi la propunerea comisiunei scolare, făcută prin raportorul ei Teodor Ciontea în general sĕ ia la cunoscinţă şi de basă la desbaterea specială.

În special sinodul ia la cunoscinţă, că pe teritoriul consistoriul din Oradea-mare sunt 307 comune cu 246 de scóle, cu 204 învĕţători, că în 28 de scóle funcţionéză preoţii ca învĕţători, ér la 14 scóle posturile de învĕţători nu s'au putut deplini din lipsa de recurenţi, că scóle de repetiţiune sunt 76, de grădinărit 45, de gimnastică 43, că în decursul anului scolariu frecuentaţiunea scolară a ajuns cifra de 49 procente, şi că elevii cari au cercetat scólele de stat au fost instruaţi în religiune prin catecheţii instituiţi de consistoriu, — şi tot deodată sĕ aviséza consistoriul din Oradea mare a stăruí, ca sĕ se deplinéscă şi cele 14 staţiuni învĕţătoresci vacante, şi pentru ameliorarea frecuentaţiunei scolare sinodul apróbă dispositiunile luate de consistoriu prin instruirea visitatorilor de scóle, precum şi raportul consistoriului referitoriu la înfiinţarea unei reuniuni învĕţătoresci; ér parochiei din Beliu în considerarea lipselor numitei parochii i se acordéză un ajutoriu de 100 fl., pentru susţinerea scólei. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Instalarea noului patriarch). Precum am amintit în Nr. precedent instalarea noului patriarch s'a făcut cu mare solemnitate Dumineca trecută. Imbulḑéla la biserica metropolitană a fost de nesuferit; o mulţime mare de public, care numai puté pĕtrunde în biserică, s'a aşeḑat în curtea bisericei, pe piéţa cetăţii şi în curtea reşedinţei patriarchului. La 9 óre începù conductul bar. Nicolici spre catedrală însoţit de toţi membrii congresului, cari erau de faţă, în buitul tunurilor, sunetul clopotelor şi aclamaţiunea publicului. Înaintea catedralei asteptară pe comisariu patriarchul Brancovi cu episcopii: Petrovici, Dimitrievici, Nicolici şi un numĕr mare din preoţimea pontificătóre, şi patriarchul presentă comisariului o cruce fórte veche, pe care o sărută. In biserica metropolitană se aflau notabilităţile civile şi generalii, preşedintele şi vicepreşedintele dietei croate, primarii tuturor oraşelor din apropiere, representanţele dela 80 biserici, jurnalisti din patrie şi esterne, între cari o mulţime de colaboratori dela foile din Bĕlgrad. După-ce bar. Nicolici a anunţat, că regele a aprobat alegerea congresului, isbucniră urale frenetice şi o baterie dedù mai multe salve de tunuri, ér musica intonà imnul poporal. Comisariul învită apoi pe patriarch sĕ depună jurămĕntul prescris şi se dete cetire diplomei de instalare în limba latină şi sêrbă. Apucà apoi pe patriarch de mână şi conducĕndu l la scaunul patriarchal ḑise: „In numele Maj. Sale cesaro şi apost. regesci conduc pre Preasânţia Ta în scaunul archiepiscopului de Carloviţ, al metropolitului sêrbesc şi al patriarchului şi instalez pre Preasânţia Ta cu tóte drepturile, prerogativile, datorinţele şi greutăţile împreunate cu acésta demnitate. Intr'o vorbire întreruptă de aplause recomândà apoi comisariul pe patriarchul episcopilor, preoţimei şi poporului ca sĕ i fie credincioşi şi ajutători, accentuând totdeodată că credinţa către domnitor şi constituţiunea patriei precum şi ascultarea de legile statului e cea mai sacră datorinţă. Patriarchul Brancovici ţinù o vorbire de întroducere. După-ce dênsul invocà mai întâiu pe Dumneḑeu, care l'a chemat la acésta dignitate, mulţămind şi regelui, esprimà comisariului cele mai călduróse mulţămiri pentru activitatea sa, observà, că poporul sêrbesc n'a salutat încă cu atâta bucurie pe un comisariu denumit ca şi pe bar. Nicolici, şi-l rugà a asigurá pe Maj Sa despre neclintita credinţă a tuturor sêrbilor, şi că ei vor fi bucuros gata, dacă va fi necesitate, a-şi jertfí sângele şi bunul pentru rege şi patrie. Mulţămì apoi congresului pentru alegere, ḑicênd între altele: In tóte lucrările cu mâni curate, cu dreptate şi sinceritate, cu caracter tare, cu zel neobosit pentru biserică şi scólă, credincios legilor bisericesci şi politice, acesta a fost, pre scurt ḑis, până acuma şi va fi şi în viitoriu programul meu, care me voiu nisuí a l urmá cu ajutoriul sinodului şi al congresului. Vorbirea patriarchului a făcut bună impresiune şi a fost însoţită de aplause. Urmà apoi închinarea clerului şi patriarchul, conform usului vechiu a fost ridicat în slavă. După-ce patriarchul celebrà liturgia, carea durà preste dóuĕ óre, primì o mulţime de deputaţiuni şi se dete un banchet festiv.

* (Esposiţiune de giuvaere vechi.) Astăḑi, Joi, la 11 óre s'a deschis la reuniunea istorică-naturală de aici (piéţa mică Nr. 26) o interesantă esposiţiune de ornamente antice ardelene, cum şi vase lucrate în metal nobil. Esposiţiunea va durá numai trei ḑile şi va fi deschisă dela 11—5 óre în fie care ḑi. Sâmbătă se va închide.

* (Invitare.) Tinerimea scolară din Tilişca învită la petrecerea ei de vară, care se va ţiné Duminecă în 6/18 Maiu, ér la cas de timp nefavorabil Dumineca în 13/25 Maiu în „Bĕrcul verde“ din Tilişca — pe toţi p. t. domni, cari cu plăcere spriginesc causele scolare. Venitul este destinat pentru biblioteca scólei. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică.

* (Maial.) Marţi au ţinut Maial tóte scólele săsesci din loc în Dumbrava Sibiiului. Conductul a fost imposant. Fiind timpul frumos partea cea mai mare a publicului sibian a eşit afară. Din satele vecine încă au luat parte óspeţi. Petrecerile au fost viale şi au durat până pe séră.

* (Nóuă cale ferată.) Direcţiunea căilor ferate ungare şi societatea de mine din Reşiţa au început negoţierile şi s'a şi primit în principiu ca sĕ se împreune calea ferată dela Gradisca cu Caransebeşul.

* (Completarea universităţii din Bucuresci.) In şedinţa din 21 Martiu a senatului român s'a primit proiectul de lege conform căruia pelângă cele 4 facultăţii ale universităţii din Bucuresci prevĕḑute prin art. de lege 249 se recunósce ca făcĕnd parte din universitate şi facultatea de teologie cu acelea şi drepturi, prerogative şi datorinţe. Proiectul s'a asternut la 10 Maiu şi camerei deputaţilor.

* (Biroul camerei din Budapesta). Biroul camerei din Budapesta s'a ales tot în persónele cele vechi cu esccpţiunea dep. ardelén Zay, carele n'a mai fost ales.

* (Manevrele de tómnă.) Maj. Sa monarchul precum se depeşază din Lemberg, va luá parte

---

Esamenul acela atât de infam şi nenorocos într'adevĕr pentru viitoriul meu a fost de cea mai mare importanţă. Atât mie, cât şi celorlalţi le-a spus verde, că din mine nici odată nu se va face un matematic mare. In conţelegere cu părinţii eu am părăsit scólele reale. Mijlócele părinţilor au fost nesuficiente, ca eu se mai încep odată studiile cap de rênd la un gimnasiu. Aşa eu am fost silit a pâşí deadreptul în viaţa practică, unde mai curênd am putut sĕ ies la cale.

Părăsirea vieţei de student nu-mi căḑu aşa uşor. Antipatia mea către matematică, nu se estindea şi asupra celorlalte obiecte de învĕţămênt, în cari după judecata învĕţătorilor am făcut şi progrese insemnate şi în fine eu iubiam scóla. Eu iubiam acei patru păreţi, cari noi copii îi umpleam cu bucurie, eu iubiam bancile, cari le tăiam nesocotiţi cu briscele, eu iubiam chiar monstrul acela negru, adecă tabla din scólă, martorul intêmplărei mele din urmă. Şi acésta întêmplare am sĕ o mulţămesc numai teoremei lui Pytagora. De mi se nimerea o altă întrebare, ce mai poţi ḑice, póte că scăpam norocos.

Nóptea, după acel esamen o petrecui plin de frică. Eu vedeam înaintea mea tot numai acel pătrat infricoşat pe hipotenusă. In drépta şi în stânga erau ca dóue mătăhale pătraţii cei mici. O incurcătură de linii, de litere latine mici şi mari se învăluiau pe acolo, şi în capul meu ciocăneau: B. A. C. = N. A. F, N. A. B. — D. E. A.

Trecură mai mulţi ani fără de a puté scăpá de aceea greutate din somn, care la cea mai mică gândire 'mi arĕtà teorema lui Pytagora. Abia cu încetul a delăturat Pytagora cu pătraţii lui frica din mine.

In fine însĕ timpul sterse din memoria mea multe lucruri, chiar şi aducerea aminte de órele acele infricoşate din matematică.

Din întêmplare 'mi ajunse în mâni un caet de al fiului meu. Eu vĕḑuì în el o figură infricoşată, dar mie cunoscută: era desemnul pentru argumentarea teoremei lui Pytagora.

„Ah! blăstemul se estinde precum se vede şi asupra descedenţilor nostri!“ strigaiu eu. „Sĕrace copile, sĕ i fie óre teorema înţeleptului grec, aşa de stricăciósă şi lui ca odinióră mie?“

După-ce a venit copilul dela scólă, îl întrebaiu eu, ca şi când a-şi fi un matematic bun: „Ajunsa-ţi în Geometrie până la teorema lui Pythagora?“

„Da, tată“, rĕspunse el cu sânge rece.

Eu dam serios din cap.

„O teoremă fórte grea“, ḑiseiu eu.

„Pentru ce“?

„Mi se pare, că tu voesci a me face sĕ cred, că ţie nu-ţi face nici o greutate acésta teoremă?“

„Aşa! Numai nu te prea lăuda, că scii, că mie nu-mi place sĕ te lauḑi“.

„Dar tată“ î mi ḑise băiatul, cum poţi cugetá că eu me laud. Eu vreau sĕ ţi argumentez îndată contrariul“.

El luà un petec de hârtie şi ţerusă şi începù cu o iuţélă fermecătóre, a face cabelisticile figurii triunghiulare.

„Ce privesce argumentarea, ḑise el, veḑi bine, că me aflu în perplesitate. Insĕ numai în privinţa alegerei. Eu sciu patru argumentări. Ţi este egal, pre care sĕ o aleg?“

„Da“, rĕspunseiu eu, — întru adevĕr. Copilului meu ii este uşor, el póte argumentá ori şi ce, eu am fost silit a le luá tóte de bune, căci nici o idee nu aveam de cea ce are sĕ fie.

„Aşa dar, voiu alege argumentarea cea mai usuată“.

Precum a ḑis, aşa a şi făcut. El trăgea linii în sus şi în jos cruciş şi curmeziş, bunăóră cum ar fi trebuit sĕ fac şi eu, acum sunt dóuĕ-ḑeci şi doi de ani. Cu tonul unei convingeri adênci mi arată matematicul meu, că triunghiul B. A. C, este egal cu triunghiul N. A. F., că rombul R. H. A. B, ceea ce eu nu puteam cuprinde cu mintea, ar stá în raport cu pătratul D. E. A. B., că în fine aceste ar fi egale cu acela, şi că acela ar fi simil cu acesta, de unde urméză apoi cu consecuenţa cea mai naturală din la manevrele mari din Galiţia la începutul lui Septembre şi va rĕmâné la Lemberg trei ḑile.

* (Greva pitarilor.) Greva pitarilor din Budapesta, după o durată de 10 ḑile, a incetat. Atât între stăpâni, cât şi între grevisti s'a stabilit definitiv înţelegerea, cedând grevistii din pretensiunile lor, ér stăpânii luându-li le unele în considerare. Contra agitătorilor matadori s'a intentat proces din partea procuraturei şi 4 dintre ei au fost condamnaţi, unul la o lună închisóre, şi 3 la 14 ḑile.

* (O rugare.) La repeţita recercare a Eforiei scólelor nóstre din Braşov foile române din patrie sunt rugate a luá notiţă despre concursul pentru ocuparea a lor 3 posturi de profesori la scólele de acolo, ce se publică pe pagina a patra a fóiei nóstre.

Academia română.

Însciinţare.

(Încheere.)

3. Cărţile premiate de Academia română din alte fonduri ale sale sau cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele ei, nu pot întrá la concurs pentru premiele Năsturel din seria B.

4. Premiile Năsturel din seria B. se pot acordá nu numai unor opuri complete, ci şi părţii unui op tipărit în cursul anului, cu condiţiune însĕ ca acésta parte sĕ fie de valórea şi de întinderea unui volum şi nu de ale unei simple făsciόre, (minimum 400 pag. format în 8⁰ garmond).

5. Premiarea unei parţi a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părţi a aceluia şi op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor puté fi admise la concursul cărţilor tipărite, ér autorii lor, spre a primí premiile acordate, vor trebuí sĕ justifice proprietatea lor.

IV. „Premiul Alecsandru Ioan Cuza,“ de 10,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.“

Terminul presentării manuscriselor va fi 30 Novembre 1890.

V. Premiul G. San-Marin, în sumă de 1,500 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări asupra următorului subiect:

„Consideraţiuni asupra comerciului României cu ţĕrile strĕine atât la Orient cât şi la Occident, incepĕnd cu secolul al XVI-lea până la anul 1860.“

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1890.

VI. „Premiul Statului Lazăr“, de 5,000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Igiena ţĕranului român. Locuinţa, încălţămintea şi îmbrăcămintea. Alimentaţiunea în diferite regiuni ale ţĕrei şi în diferite timpuri ale anului.“

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1890.

VII. „Premiul Neuschotz“, de 1,500 lei se va decerne în sesiunea generală din 1891, unei cărţi scrise în limba română cu conţinut scientific, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1889 până la 31 Decembre 1390. — Cărţile se vor presentá în 6 esemplare până la 31 Decembre 1890.

VIII. „Premiul Asociaţiunei Craiovene pentru desvoltarea învĕţământului public“, în sumă de lei 1,500, sĕ ve decerne în sesiunea generală din 1892, celei mai bune cărţi didactice în limba română din câte se vor fi tipărit dela 1 Ianuariu 1890 până la 31 Decembre 1891. — Acéstă dată este şi terminul estrem al depunerei la cancelaria Academiei în 6 esemplare, a cărţilor propuse pentru concurs.

IX. „Premiul statului Lazăr“, de 5,000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1892 unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut scientific, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1890 până la 31 Decembre 1891, sau celei mai importante invenţiuni scientifice făcute dela 1 Ianuariu 1890 până la 31 Decembre 1891.

X. Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5,000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1892, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Nascerea şi înmormêntarea la români. Datine şi credinţe.“

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1891.

XI. „Premiul statului Lazăr, de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893 celei mai bune lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic şi al composiţiunei lor chimice“.

Manuscrisul va trebuí sĕ cuprindă materie pentru circa de 300 pagine de tipariu în 8⁰ garmond.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1892.

XII. „Premiul D. Hagi Vasile, de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1894, unei cărţi scrise în limba română şi publicată în timpul dela 1 Ianuariu 1888 până la 31 Decembre 1893, al cărei cuprins va fi:

Istoria comerciului la români, sau starea actuală a comerciului în România, sau studii asupra legislaţiunei comerciale în Statul român, sau ori-ce alte subiecte privitóre la comerciul român.

Terminul presentărei la concurs va fi până la 31 Decembre 1893.

XIII. „Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5,000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1894 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Studiu asupra basmelor române în comparaţiune cu legendele antice clasice şi în legătură cu ale popórelor învecinate şi ale tuturor popórelor romanice.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1893.

NB. Manuscrisele lucrărilor puse la concursurile premielor de sub Nrii IV, V, VI, X, XI şi XIII se vor presentá anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat conţinênd numele concurentului.

Academia îşi reservă dreptul de a tipărí în publicaţiunile sale lucrările, ce se vor premiá.

Premiile se vor dá autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Nr. 240.

Cercularíu.

cătră tóte comitetele parochiale, direcţiunile scolare, şi învĕţătorii scólelor confesionale gr. or. din protopresbiteratul Sĕlistei.

Cu privire la ţinerea esamenelor anuale dela finea anului scolariu curent aflu de lipsă a dispune următórele:

1. Ordinea, în care se vor ţiné esamenele este stabilită în programul, ce urméză pe pagina următóre.

2. Invĕţătorii sunt indatoraţi a îngrijí cu ajutoriul elevilor, ca localităţile scólei în ḑiua esamenelor se fie înfrumseţate cu verdéţă şi flori.

3. Conspectul datelor statistice pe anul 1889/90 sĕ fie pregătit în regulă şi sĕ se afle pe masa presidială în dóuĕ esemplare; se observă, că în rubrica „copii obligaţi a frecuentá scóla“ nu se induc şi cei dispensaţi a cercetá scóla.

4. Conspectul materialului propus din fie-care obiect sĕ se afle pe masa presidială

5. Directorii scolari, preoţii şi delegaţii comitetului parochial sunt datori a asistá la esamene. E vor stăruí prelângă părinţii pruncilor, ca sĕ asiste şi acestia în numĕr cât de însemnat la esamen.

6. Esamenele se încep la 7 óre a. m. şi la 3 óre p. m.

7. Fie-care învĕţătoriu, ertându-l impregiurările, sĕ asiste la esamenele scólelor din comunele învecinate, cei indicaţi în program sunt însĕ indatoraţi a asistá la esamenele, unde sunt delegaţi.

8. După finirea esamenelor, învĕţătorii asistenţi se vor întruní cu directorul scolariu districtual într'o conferinţă didactică şi vor discutá asupra resultatului esamenului.

In parochiile, la ale căror scóle sunt aplicaţi învĕţători provisori, comitetele parochiale sĕ se întrunéscă înainte de ţinerea esamenelor şi sĕ statoréscă condiţiunile de concurs pentru ocuparea definitivă a posturilor de învĕţători.

10. Oficiile parochiale se îndatoréză a îngrigí de timpuriu, ca diurnul şi pauşalul de călĕtorie sĕ se pună la disposiţiunea subsemnatului in ḑiua esamenului.

Sĕlişte, 25 Aprile, 1890.

Inspectorul scolar al protopresbiteratului
gr. or. al Sĕliştei.

Programul esamenelor anuale dela scólele din protopresbiteratul gr. or. al Sĕliştei cu finea anului scolar 1889/90. Invĕţătorii obligaţi a participá la esamene:

1. Gurarîului, 2 Maiu, Nicolae Neamţu şi Dumitru Lăpĕdat din Sĕlişte, Simeon Radu din Săcel şi Augustin Cheţan din Cacova.

2. Alămor, 17 Maiu, Ioan Muntean din Topârcea şi Ioan Chipară din Gurarîului.

3. Amnaş, 19 Maiu, Nicolae Iosif din Aciliu şi Ilie Hociotă din Sĕlişte

4. Topârcea, 22 Maiu, Nicolae Neamţu, Ioan Oprean din Amnaş, Ioan Alămorean din Alămor.

5. Aciliu 24 Maiu, Aron Gogonea din Sĕlişte Ioan Oprean şi Ilie Iosof din Galeş.

6. Mag, 26 Maiu, Ioan Greavu din Topârcea, Ioan Oprean şi Nicolae Iosif.

7. Săcel, 27 Maiu, Dumitru Lăpĕdat din Sĕliste, Ieronim Mardan din Gurariului şi Toma Dordea din Vale.

8. Galeş, 29 Maiu, Dumitru Lăpĕdat, Ioan Fleşer din Vale şi Ioan Alămorean din Mag.

9. Sibiel 31 Maiu, Valeriu Popoviciu din Gurariului, Michail Stoica din Sĕliste şi Augustin Cheţan.

10. Vale, 5 Iuniu, Romul Mircea şi Paraschiva Florian din Sĕliste, Ioan Muntean şi Ioan Chipară.

11. Tilişca, 3 Iuniu, Corpul învĕţătoresc din Sĕlişte, Ioan Oprean, Toma Dordea şi Ioan Fleşeriu.

12. Cacova, 7 Iuniu, Oprea Petra din Sibiel, Valeriu Popoviciu şi Dumitru Chirca din Sĕlişte.

13. Sĕlişte, 22 Iuniu, Ieronim Mărdan, Ioan Oprean şi Valeriu Millea din Tilişca.

23 Iuniu, Dumitru Iosof din Tilisca, Ioan Chipară, Simeon Radu.

24 Iuniu, Ioan Bratu din Tilişca Augustin Cheţan şi Ioan Fleşeriu.

Sĕliste, 25 Aprile, 1890.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Mulţămită publică.

„Societatea Petru Maior“ a tinerimei române dela universitatea din Budapesta esprimă on. Direcţiuni ale institutelor de credit şi economii „Albina“ în Sibiiu şi „Timişana“ în Timişóra respectuósa sa mulţămită pentru ajutoriul de câte 50 fl. votat pentru susţinerea şi sporirea fondului seu.

Pentru societatea „Petru Maior“

Pavel Oprişa, preş.

Iosif Blaga, secretariu.

Loterie.

Mercuri în 14 Maiu 1890.

Brünn: 72 60 34 25 52

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Maiu 1890.

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6⁰/₀	—.—	—.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	339.75	349.—
Renta ung. de hârtie	99.75	99.60
Galbin	5.57	5.58
Napoleon	9.40	9 40

---

lume, că pătratul cel mare B H I C, trebue sĕ fie egal cu suma pătraţilor C A F N şi D E A B.

„Şi cum“, ḑise copilul meu într'un mod liniscit, după-ce a ajuns la fine cu argumentarea acésta înfricoşată, „acum prin un alt metod voesc a-ţi arĕtá, că am se ajung la acela şi resultat“.

„Pentru Dḑeu!“ strigaiu eu spăriat „sĕ fim îndestuliţi, că am putut ajunge la fine odată. Sĕ ne odichnim puţin după atâta strapaţ.“

„Sĕ odichnim? Pentru-ce? eu nu m'am ostenit de loc.

„Nici nu te-ai ostenit! In copilul meu trebue se fie un Nevton. El era un viu argument contra validităţii teoriei de succesiune a lui Dumas.

Eu îl priveam cu un feliu de sfială plină de veneraţiune.

„Tu póte esti cel mai bun matematic în clasa ta?“ întrebaiu eu plin de respect.

„Nu chiar, rĕspunse el“. „Doi dintre conscolarii mei sunt mai buni. De altcum ce privesce teorema lui Pytagora, fie-care 'şi dă silinţa a o scí bine; şi pentru aceea, că nu vrea se fie socotit între măgari“.

Intre măgari . . . . Din gura copilului meu eşiră acele cuvinte, cari au trebuit sĕ le ascult eu acum sunt dóuĕ ḑeci şi doi de ani în ḑiua démnă de aducere aminte adecă în ḑiua esamenului meu.

Eu însĕ voiam sĕ-l feresc de laudă. De aceea ḑiseiu eu: „Sciu eu, sciu“. Eu numai în glumă am ḑis, că tu ai fi cel mai bun. Pentru-că dacă scii tu teorema lui Pytagora, nu trebue sĕ-ţi închipuesci cine scí ce.

„Aceea nici nu o fac. In fine se află şi la noi în scólă unii copii, cari n'us atenţi. atunci este uşor de esplicat, pentru-ce nu pricep ei teorema acésta uşóră, fără de a fi între măgari“.

Eu trebuiam sĕ mi aduc aminte de minunile desemnate şi de lecturile pe sub bănci, de care mi tot amintea profesorul Roveni. Fără voe 'mi dam părerea: „Chiar bine. Altcum nu mi o pot eu esplicá, pentru ce nu am sciut eu, atunci . . . “.

„Cum? Tu? . . . “ mĕ întrerupse fiul meu. El se uita plin de mirare la mine şi — s'a înroşit ca un rac. Eu mai că putém rămăşí: că el avé voe se rîdă cu hohot.

Eu puseiu mâna pe gura lui.

„Taci, taci, ! Se trecem preste aceste“.

Teorema lui Pytagora, precum vedeţi me costà încă odată o umilire simţitóre. Cu tóte aceste, nu mi este aşa de urită, ca atunci. Intre teorema lui Pytagora şi între mine într'adevĕr, că nici odată nu va fi vre o pretenie adevĕrată, însĕ eu o ţin ca un feliu de pretin neincungiurat de casă. Şi cătră acésta trebue se observăm totdeuna legile de curtenie convenţionale, chiar şi atunci, când personal ne este antipatică.

I. C.

Nr. 228. [336] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕțătoriu la scóla confesională gr. or. din Avrig, protopresbiteratul Avrigului, pentru întregirea acestuia se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român,“

Salariul împreunat cu acest post este de 350 fl. anuali din cassa bisericei.

Dela concurenți se cere, ca pe lângă recerințele pretinse de legile în vigóre, se documenteze că cunosc bine cântările bisericei spre a puté instruá pruncii de scólă și a înființá un cor.

Cei cu cualificațiune superióră și cu ani de pracsă pe cariera învĕțătoréscă vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-și substernă cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 22 Aprile, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 27/1890. [330] 3—6

CONCURS.

La scólele medii române gr. ort. din Brașov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. de lege XXX din 1883 pentru limba latină și alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministerial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

2. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară și alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministeral pentru esamenele profesorilor dela scólele medii;

3. un post de profesor la scóla nóstră reală și comercială, cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba germană și alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministerial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin pănă la *31 Maiu 1890 st. v.*

Concurenții vor adresá petițiunile lor cătră subscrisa Eforiă scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt români și de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privința moralităţii cât și în relațiunile civile;

c) că sunt de constituțiune firmă și deplin sănĕtoși;

d) că au cualificațiunea prescrisă de legea de instrucțiune art. XXX din 1883 §§ 29, 30, 61, 62.

Emolumentele impreunate cu aceste posturi sunt:

Pănă la obținerea decretului de profesor ordinar (conform cu § 30 din legea de instrucțiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl. v.; a. ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl.; cuincueniul de 50 fl.; care se repetéză de 5 ori, 130 fl. relutul de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. pe an și drept de pensiune conform statutelor.

Concurenții, cari pe lângă cualificațiunea prescrisă vor documentá, că au servit cel puțin trei ani la alte institute medii de crescere și de învĕțământ, pot fi aleși profesori ordinari, recunoscêndu-li-se pentru pensionare și pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenții vor declará în petițiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci și scolare, precum și normativelor și dispozițiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau se vor face în decursul timpurilor.

Brașov, 13 Martiu, 1890.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕs.

Nr. 126. [334] 3—3

Edict.

Ilie Chidu gr. or. din Sibiiu, carele de timp de mai mulți ani cu necredință a părăsit pe legitima lui soțiă Maria Gabor gr or. din Sibiiu, fără a se scí locul ubicațiunei lui, se provócă prin acésta, ca în termin de șése (6) luni, computat dela prima publicare a acestui edict, negreșit sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subscris, pentru că la din contră procesul divorțial intentat asupra-i de numita lui soție se va pertractá și decide și în absența lui, amĕsurat prescrierei așeḑemintelor bisericesci în vigóre.

Sibiiu, 26 Martiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr.-oriental al Sibiiului.

Ioan Hannia,
administr. protopresbiteral.

Sz. 2181/890 plg. [337] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Binder Frigyes medgyesi birtokos által béadott kérés folytán Medgyes város határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 junius 23-ra d. e. 9 órára** tűzetik ki medgyesre a helyszinére a városi tanács iroda helyiségébe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1890 Aprilis 30-án tartottt üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

Sz. 588/890 polg. [336] 2—3

Hirdetmény.

A sárpataki határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költségelőirányzat elkészitése végett határidőül **1890 évi Május 29-ének délelötti 8 óráját** Sárpatak községébe a falusbiró lakására tűztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros 1890 Május hó 5-én.

A kir. törvényszék kiküldött birója.

Baró Apor Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 1704/1890 polg. [335] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Moha község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Báro Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius 14 délelött 9 órája** Moha községházához tüzetik ki — mikorra a község összes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek és hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 Aprilis 8-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriță	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriță	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriță
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.	
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lădi mai mari pachetate neguțătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 48 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Maiu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

La Nr. cons. plen. 119/1890.

Cerculariu

cătră onorații membri clericali și mirenesci ai sinodului ordinariu și estraordinariu-electoral din protopresbiteratul gr.-or. al Făgărașului.

Lucrările preparative, prescrise prin legile nóstre bisericesci pentru întrunirea sinodului protopresbiteral estraordinariu din tractul Făgărașului în scopul alegerei de protopresbiter fiind terminate, Preavenerabilul consistoriu archidiecesan a binevoit prin resoluțiunea dtto 5 Februariu a. c. a încredință subsemnatului onorifica misiune de a convocá și conduce acel sinod. Deci am onóre a convocá prin acésta în sensul „Regulamentului congresual pentru procedura la alegerea de protopresbiter“ pre onorații membrii ai sinodului protopresbiteral ordinariu și înmulțit, preoți și mireni, din tractul Făgărașului la sinodul electoral, ce se va ținé *Marți în 22 Maiu (3 Iuniu) a. c. la 11 óre a. m.* în biserica nóstră din Făgăraș pentru alegerea de protopresbiter al tractului Făgărașului. Actul de alegere va fi precedat de serviciul divin, ce se va celebrá în aceea-și ḑi la 9 óre în biserica nóstră din Făgăraș, la care asemenea sunt invitați a participá onorații membrii ai sinodului.

Pentru preconsultarea și lucrarea, prevĕḑută în lege, am onóre a invitá pe onorații membrii ai comitetului protopresbiteral, preoți și mireni, la ședința ce va avé loc în ḑiua susnumită la 8 óre a. m în edificiul scólei nóstre din Făgăraș.

Sibiiu, 5/17 Maiu, 1890.

Ioan Popescu m. p.,
protopresb. și comisariu consistorial.

Sibiiu, 4 în Maiu.

După constituirea parlamentului ungar în sesiunea a patra ordinară conducĕtoriul stângei estreme a și pus pe masa dietei proiectul seu de lege despre incolat subscris de 88 deputați.

Contele Szapáry se vede, că nu voesce sĕ umble ca și antecesorele seu, sĕ tragene și sĕ amâne lucrul de pe o ḑi pe alta, ci voesce ca cestiunea sĕ se desbată în merit, ca astfeliu acésta cestiune uropsită sĕ se finaliseze prin votul respingĕtoriu al camerei

Și noi din capul locului dechiarăm, că actualul prim-ministru numai corect lucră, când admite la discusiune un proiect, despre care țéra întrégă trebue se fie convinsă că nu póte devení la putere de lege. Nu, pentru-că în ḑiua, în care ar fi pus Kossuth față în față cu dinastia, popórele pururea adicte Tronului ar fi vătĕmate în simțemintele lor de loialitate, cărora au dat espresiune la tótă ocasiunea binevenită. Nu e vorba aici de alți cetățeni, cari emigréză 10 ani din țéră și se reintorc, aceia se reintorc ca cetățeni ai statului, aceia plătesc și până sunt absenți contribuțiune, aceia vin la deprinderile în arme și la revistele de controlă, aceia țin legătură cu familiile și mai pe sus de tóte recunosc statul și pre suveranul lui și nu-și pregetă de a cercetá consulatele austro-ungare în strĕinătate și a cere scutul lor.

Tóte aceste exguvernorul dela Turin le denégă, în capul lui esistă numai o Ungarie independentă, dinastia Habsburgilor pentru el e detronată.

La anul 1867 când cu crearea articolului de lege XII, prin care ambele state au recunoscut dualismul, am credut, că magiarii se vor mulțămí cu posițiunea, ce li s'a creat în cadrele dualismului. Credința acésta a nostră însĕ se vede, că nu a fost intemeiată.

Poporul magiar în marea lui maioritate și aḑi e pentru o Ungarie independentă așa după cum o doresce Kossuth și cu cei de un principiu cu el.

Pactul dualist se vede că se consideră numai ca un „malum necesarium“, ca o punte de trecere la o altă stare mai bună.

Sunt între magiari încă mulți oportunisti, sunt între ei mulți ómeni cari vĕd, că numai în legătură cu Austria póte și Ungaria sĕ pășéscă înainte, dar ce folos, că numĕrul acestora nu a prins încă rădăcini și la maioritatea poporului, căci condus de presa șovinistică nu se cresce nici decât în direcțiune ca sĕ accepteze actuala stare de lucruri de o basă duraveră, ci de o stare de transacțiune de aḑi pe mâne. Dacă noi românii și cu noi celelalte popóre ale statului ungar am fi dușmani ai statului, cum le place a ne presentá cei ce au interes ca sĕ o facă, noi nu am avea decât sĕ dorim fraților magiari ca sĕ triumfeze cu Kossuth al lor în dietă și ca partidul independent sĕ vină la maioritate.

Noi aḑi nici un biet de notariu nu ne mai putem alege astăḑi liber căci omnipotența szolgăbirăilor aliată cu spionagiul din tóte ungiurile țĕrei au adus opiniunea publică până acolo, în cât în tot românul nu mai vĕd un om de omenie, ci un patriot rĕu, un agitator și mai scie bunul Dḑeu câte epitete frumóse s'au inventat cu deosebire pentru inteligenții români începênd dela cel din urmă dascăl dela sate.

Ca sĕ ajungem ḑile și mai bune, ca sĕ se restabiléscă ér pacea și buna ințelegere a fost programul nostru și vedem că nici acest program nu întimpină plăcerea compatrioților nostri.

Pĕcătuim, când apĕrăm autonomia bisericei, pĕcătuim, când apĕrăm scólele de periculul, ce le amenință prin introducerea în ele a unei limbi strĕine pe lângă limba maternă, căci noi scim, că prin acésta nu se ajunge alt scop, decât se intârḑie progresul cel adevĕrat și real în scóle, și dacă din punct de vedere pedagogic, din punct de vedere al dreptății ne apĕrăm cum se cade sĕ se apere tot omul atacat în drepturile lui, apĕrarea nóstră se privesce cu ochi rĕi, lucrarea nóstră cea în interesul statului și cetățenilor de altă limbă este socotită drept ură contra magiarilor și a națiunei dominante.

Sub atari impregiurări lupta intreprinsă de kossuthisti nu este o luptă pentru care sĕ se entusiasmeze nimenea, și noi ḑicem, că rĕu de tot rĕu lucră frații magiari, când desprețuesc naționalitățile și tot ce se face și sĕ direge se face numai din punctul magiarisărei. De se institue o tablă regéscă în un loc, instituirea se aduce în legatură cu misiunea de magiarisare, de cer cei din Arad tablă, tot cu magiarisarea o motivéză cererea, ca și când aḑi statul ungar nu ar mai avé nici o altă misiune mai bună ca acésta.

Comerciul stagnéză, industria e aservită acelei din Austria, țĕranii emigréză în masse, dările se urcă din an în an, poporul șovăe sub atâtea poveri și aceste tóte sunt puse la dosar, tóte se consideră ca lucruri de a dóua mână, pe când tocmai aceste ar fi cele mai mulțămitóre lucrări ale guvernului și a le națiunei magiare, după-ce a ajuns la domnie, ér nu o lucrare deșértă și menită a inăsprí relațiunile intre cetățeni, ca sĕ nu aibă ticnă de viață.

Revista politică.

Foile oficiale din Viena și Budapesta au publicat autografele preainalte cătră ministrii: Kàlnoky Taaffe și Szapáry, prin cari se conhiamă delegațiunile la Budapesta pe ḑiua de 4 Iuniu a. c.

In dieta din Budapesta a asternut Daniil Irányi proiectul de lege cu privire la incolat și a pretins ca sĕ se dea comisiunei de resort. Ministrul președinte a rĕspuns, că n'are nimic în contra acestei pretensiuni, face apoi alusiune la declararea cabinetului și adaugă, că dênsul consimte ca proiectul sĕ ajungă la desbatere, pentru a nu se face o părere greșită, ca și cum guvernul ar voí sĕ-l scótă de pe terenul discusiunei. Declarațiunea acésta a dênsului sĕ nu se prejudece ca o presiune, prin care ar voí sĕ stărue ca sĕ se priméscă sau sĕ se res-

---

FOIȚA.

Der Ober-Lehrer Rumel.

(Schiță de **Ioan Broju.**)

Bĕtrânii, cărora le-a lungit bunul Dumneḑeu firul vieții până aḑi, și cari s'au învrednicit a ascultá cursul „pedagogic“ la dascălul Rumel, 'și aduc cu pietate aminte de acest personagiu, destinat de provedință sĕ créscă învĕțători pe séma scólelor românesci.

Activitatea sa de pedagog consumat și-o desfășura în comuna mare românéscă din comitatul Sibiiului, Orlat.

Acéstă comună, legănată în pólele carpaților, cari 'și rĕsfață fruntea înegrită de raḑele sórelui, sdrănțuind norii din slavă, și adăpostită de patriarchalele păduri de stejar și brad, și-a înscris numele pe vecie în analele istoriei românilor din Ardél.

Cu brațele fiilor sei a scăpat de pierḑare pe bărbații românilor, cari au fost ajuns incătuși, căci cercau sĕ stérgă jugul rușinos al iobăgiei; în sinul ei a adăpostit pe acei propoveduitori înfocați ai libertății, și tot din sinul ei s'a ivit prima resistență hotărîtă a românilor contra vrășmașului némului lor, resistență basată pe juste pretensiuni.

Studiile se propuneau de doi dascali: Cricană, român, carele pentru-că slovenia cu începĕtorii și se îndeletnicia cu istoria biblică și cu catichisul, nici nu se bucura de „autoritatea“ învĕțătorésca, precum se bucura de acésta Rumel, carele propunea limba germană și sciințele „esacte“.

Acesta a și fost motivul, că Rumel se poreclise „*Ober-Lehrer*,“ Cricană se mulțămia și cu numirea de „*Unter-Lehrer*,“ numiri, cari se mai practică încă și aḑi în scólele nóstre: dascăl mare și dascăl mic.

Ar fi o ilusiune șagalnică, dacă și ar închipuí cineva, că autoritatea dascălului Rumel era efectul destoiniciei pedagogice, ori al iubirei, ce trebuia sĕ-l caracteriseze și cu care sĕ scie sĕ înlănțuéscă inimile elevilor de a sa, precum cere pretensiva pedagogie modernă, ci autoritatea lui în fața elevilor se esprima prin umilita vorbă: *Gehorsamst*“.

Ér acest „gehorsamst“, esprimat cu o ipocrisie rĕutăciósă, era frica întrupată în ósele elevilor, cari sciau la ce sĕ se astepte, de câte-ori 'l pronunța dascălul Rumel.

Mai bună dovadă e Ilie Tăbăcariu, un junișan spătos, căruia abia îi infera mustața, dar avuse mult de furcă cu Socrate al seu, pentru-că i se incurca limba în nemție și nu-și putea dá sémă de munții Ural, unde ajunsese cu cunoscințele geografice, inainte de a cunósce situațiunea etnografică și topografică a comunei Orlat.

De câte-ori Rumel esprima cuvêntul „gehorsamst,“ care altcum prea des 'l folosiau și elevii, urma o pedépsă.

Ér în pedépsă, cum scia Rumel sĕ o esercieze asupra discipulilor, era cu mult mai desvoltat tactul pedagogic, decât în alte lucrări ale sale.

După grade se scărăția astfeliu: în genunchi pe bóne de mazere, într'un picior, în carcer și „25.“

Ilie Tăbăcariu și partea cea mai mare a tovarășilor sei, cari se pregătiau de Rumel sĕ fie lumina lumei, trecuseră prin tóte stadiile „autorității“ lui Rumel, în sus și în jos, căci acest dascăl 'și avea macsima sa pedagogică: mintea se luminéză în raport direct cu pedépsa corporală.

In mijlocul comunei se ridica maiestos un edificiu mare, impodobit cu un turnișor, în care se afla clopotul, ce chema pe tinerii de pe la respântiile satului sĕ și adape sufletul cu învĕțătură.

Edificiul avea un etagiu și în etagiu locuiau musele și se predau prelegerile, ér în partea de jos spiritul lui Gambrinus se desfăta, adimenit și el, cum se întrec muritorii a gustá din nectarul, ce l lăsase mostenire scumpă posterității.

Cu tótă vitregitatea timpului, fie-care ascultătoriu al „cursului pedagogic“ era remunerat la lună.

pingă proiectul. Dênsul voesce sě arete, că nu vrea sě facă nici o presiune. Proiectul s'a predat comisiunei speciale, el conţine 88 de subscrieri, între cari se află şi subscrieri din partidul oposiţiunei moderate.

Presa europénă se ocupă cu enunciaţiunile ce le-au făcut doi bărbaţi de stat, cancelariul german şi ministrul-preşedinte italian.

Cancelarul german, Caprivi, a vorbit la desbaterea politicei coloniale a Germaniei, rěspunḑênd criticei, ce o a făcut deputatul Bamberger. Cancelariul, care vorbì de prima dată în parlament în calitate de cancelariu, a ţinut de oportun a-şi manifestá şi programul ţinutei sale în acésta cestiune. Din vorbirea sa reese, că noul cancelar nu este entusiasmat pentru politica colonială, dar dênsul crede, că Germania nu se póte retrage acum fără a i fi atinsă onórea; dênsul se va mai mărginí a nu mai trimite la Africa trupe şi bani, precum se întêmplă acum, căci vor vení timpuri, când fie-care bărbat va fi necesar în şir şi fie-care bănuţ în cassă.

Secretariul de stat german a desfăşurat relaţiunile politicei coloniale cu Anglia şi a afirmat, că Germania merge cu Anglia mână în mână şi că împěratul german şi a pus de mai gravă problemă a sa, ca sě păḑéscă relaţiuni intime de amiciţie cu acest stat.

Atât vorbirea lui Crispi, cêt şi a secretariului au făcut bună impresiune. Ei au fost ascultaţi cu mare luare aminte şi e caracteristic, că în decursul vorbirei cancelariului, n'au isbucnit de pe băncile oposiţiunile, întreruperile pătimaşe, precum prea des s'a întêmplat până acum.

Ministrul italian Caprivi a rěspuns unei interpelaţiuni a deputatului Galo, făcênd lumină cu privire la referinţele Italiei faţă de alianţa triplă şi de celelalte state. Politica, ce o urméză Italia, a ḑis ministrul, şi pe carea voesce sě o urmeze, este o politică de pace şi nu de rěsboiu, şi numai aceea o combat, cari caută mântuirea Italiei în alte mijlóce. Eu pot din nou asigurá, că contractul de alianţă cu puterile centrale europene este un contract de defensivă şi nici decât de ofensivă. Dela întrarea mea în cabinet am lucrat ca sě rěmână puternice legăturile de alianţă pentru-că numai aşa s'a putut manţiné pacea şi încunjurá pericolul unui rěsboiu, şi cred, că prin acésta am făcut patriei mele un serviciu. Este deci fals a afirmá, că pregătirile militare, ce le facem ar fi urmări ale tractatului alianţei triple. Desvoltarea puterilor nóstre militare, precum şi întăririle nóstre cele nóuě forméză o parte a planului de apěrare, care a fost studiat încă din anul 1881.

Noi am căutat, ca sě ne asigurăm graniţele de invasiunile vrăşmaşului strěin şi am făcut acésta, căci aşa a pretins interesele ţěrei nóstre şi nici decât pentru-că aşa au cerut aliaţii. Ne-am pregătit pentru ca sě ne apărăm pămêntul, libertatea şi independenţa.

Încât privesce politica balcanică, ni se imputá că nu ţinem cu destulă tărie cont de aspiraţiunile popórelor, ce-o locuesc. Fie-care stat de acolo, după drepturile sale publice, se póte administrá. Acésta o am recunoscut la început Sêrbiei şi o recunóscem acum Bulgariei. Cu tóte, că alegerea principelui Ferdinand s'a făcut prin representanţa naţiunei, s'au aflat motive grave a nu i-o recunósce. Pentru Creta nu va isbucní nici când rěsboiu, dar Italia va stăruí, ca popórele de sub potestatea turcéscă sě fie tractată cât de uman. Italia, Austro-Ungaria şi Englitera au fost pe deplin înţelese în tóte cestiunile ivite în peninsula balcanică şi în special purtarea Austro-Ungariei a fost cât mai corectă şi loială.

Cronică din Zarand.

Zarand, 13 Maiu 1890.

Inspecţionarea gimnasiului român gr. ort. din Brad. — Resultatul recrutărei în comit. Hunedórei — Afaceri economice.

În 11 Maiu st. n. a sosit în Brad directorul suprem pentru scólele medii Ilustr. Sa dl Elischer József, pentru inspecţionarea gimnasiului nostru român de aci. In 11 după améḑi a cercetat în mod neoficios localităţile gimnasiului în însoţirea profesorului dela scólele reale din Deva, Mailand O. In 12 a luat parte la propuneri în órele de prelegeri. A ascultat la rěspunsurile elevilor, şi la propunerile profesorilor, atât înainte cât şi după améḑi.

A cercetat cu deamănuntul întreg arangiamentul intern nou al gimnasiului, apoi colecţiunile fisicali, zoologice, botanice, colecţiunile de geometrie, şi cele din mineralogie, biblioteca gimnasială, cari tóte s'au înmulţit în cei doi ani din urmă în mod fórte însemnat, spesând fondul gimnasial sute de floreni, spre a le completá în mod satisfăcětoriu.

Afară de órele de propuneri s'a ocupat în mod scrupulos Ilustr. Sa dl director de revisiunea ocupaţiunilor scripturistice scolari şi domestice a le elevilor; de altă parte apoi şi-a luat informaţiuni detaiate despre corpul profesoral, cualificaţiunea şi dotaţiunea lui, despre îmbunătăţirea făcută la gimnasiu, despre esamenele anuali — la deosebitele cabinete, precum şi la bibliotecă. Nimic nu a rěmas neobservat. După améḑi dela órele 5—7 s'a ţinut conferinţa profesorală sub presidiul Il. Sale, în care Il. Sa pe basa notiţelor copióse făcute în decursul ḑilei, şi-a făcut observaţiunile sale, şi a arětat unele defecte, ce ar mai fi sě se îndrepte. Preste tot Il. Sa a fost mulţămit cu mersul instrucţiunei, precum şi cu arangiamentul nou al gimnasiului, şi acuirările însemnate la deosebitele cabinete. In mod binevoitoriu a arětat, ce ar mai fi sě se procure la colecţiunile, ce avem, a dat apoi unele îndrumări, relativ la cărţile din bibliotecă, cum sě ţină în evidenţă mai bună cărţile după specialitate, aşa încât şi un strěin se pótă aflá îndată, câte şi ce opuri are biblioteca din cutare specialitate! Fapte că prin protocolele, în cari erau şi sunt induse cărţile după specialitate, evidenţa nu se puté face aşa repede, şi bibliotecariul e necesitat a cercetá mai mult după un op sau altul.

Pe la órele 7 Il. Sa a cercetat edificânda sală de gimnastică a gimnasiului, a căreia fundament deja e gata, şi cel mult până la jumětatea lunei lui Iuliu edificiul de gimnastică va fi sub coperiş, éră pe tómnă întreg arangiamentul intern şi estern va fi gata. In acésta speranţă sunt întăriţi, cei din fruntea gimnasiului cu atât mai vêrtos, cu cát ajutoriul Prea Venerabilului consistoriu, la tot casul cred, că va sosí la timpul seu.

Altcum gimnasiul, precum şi până aci, şi pre venitoiu se va bucurá de scutul şi bunăvoinţa forului nostru bisericesc superior.

Tot timpul cât a stat Ilustr. Sa aici, directorul gimnasial, i-a stat la disposiţiune, dându-i deslușirile şi informaţiunile necesari.

Aḑi în 13 Ilustritatea Sa dl Elischer a plecat spre Deva. Din cele petrecute, cât timp a stat aici Ilustr. Sa corpul profesoral şi astădată s'a putut convinge, că dl Elischer este om de scólă înainte de tóte, descopere ce e bun, ca şi ce e defectuos, cu imparţialitate şi sinceritate.

Noi — cei afară de corpul profesoral, cari suntem interesaţi de sórtea gimnasiului nostru, nu ne putem decât bucurá de o controlă sinceră, facă-se ea din partea P. V. consistoriu, ori apoi din partea directoriului suprem de stat, între marginile legei.

In sěptěmâna trecută s'a finit asentarea în cercul Bradului şi al Baiei de Criş, şi preste tot în comitatul Hunedórei. Asentarea deşí e un lucru, ce se întêmplă de comun în fie-care an, totuşi ea trebue sě ne intereseze, încât prin ea sě constată dacă poporaţiunea unui ţinut fisice degeneréză ori nu, şi încât românii contribue cu sângele lor în armată.

Resultatul recrutărei în cercul Bradului, cerc aprópe curat românesc, a dat următoriul resultat: înscrişi la asentare au fost 658, recrutaţi 67 inşi, şi 18 în reserva de întregire, au lipsit 31 inşi. Junii presentaţi la asentare — cu 21 ani, — au dat frumos contingent. Semn că recrutarea începêndă cu al 21-lea an este mai favorabilă, şi junii sunt mai bine desvoltaţi Se póte observá ca un ce caracteristic, că din comunele unde jidovii nu şi-au putut stabilí locuinţe, şi unde vinderea de spirituóse nu a fost în mâna lor, acolo junii sunt mai viguroşi, — amintim aci comunele Blăşeni, Dupăpétra etc. Din contră unde jidovii 'şi au deja patul lor cald, acolo generaţiunea tineră, ce se presentă la asentare este mai degenerată d. e. notariatul Vaţei.

In cercul Baia de Criş resultatul recrutărei a fost: 440 înscrişi, recrutaţi 35, în reservă 21, au lipsit 32. In genere în acest cerc poporul a degenerat mai tare, a sěrăcit, şi prelângă aceea e stors până la os prin unii notari fără Dumneḑeu şi fără ruşine.

In întreg comitatul resultatul recrutărei a fost: 5731 înscrişi, recrutaţi 454 în armată, 44 la honveḑi, 81 în reserva de întregire a armatei, éră 30 la honveḑi.

Au lipsit cu totul 545 inşi, cam 5%. O parte însemnată din acestia vor fi de bună sémă preste frontiere, căutându-şi un traiu mai fericit.

Starea sămênăturilor este escelentă. Grâul în ultimele dóue luni s'a desvoltat de minune.

Aratul de primăvară s'a făcut în cele mai bune condiţiuni, cu sămênatul cucuruzului e aprópe de finit. Ierburile se desvóltă bine. Póme se arată multe. Preste tot e speranţă de o recoltă bună. Temperatura aerului e ridicată. Avem căldura de Iuniu.

Morburi epidemice nu graséză nicăiri între ómeni în acest cerc.

Cato.

Sinodul eparchial aradan.

Şedinţa a XI-a, s'a ţinut în 13/25 Aprile 1890.

După deschiderea şedinţei la propunerea deputatului Ioan Cornea junior se aviséză consistoriul din Arad, ca pe sesiunea procsimă sinodală se presenteze sinodului proiectul de regulament pentru afacerile interne sinodale.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei scolare asupra raportului senatului de scóle dela consistoriul din Arad şi la propunerea comisiunei sinodul aviséză consistoriul a stăruí, ca sě se înfiinţeze o scólă de fete, împreunată cu un pedagogiu.

Cu privire la proiectul presentat de consistoriu pentru întroducerea visitătorilor de scólă, — sinodul aviséză consistoriul, ca sě pună în aplicare disposiţiunile cuprinse în acel proiect, şi despre aplicabilitatea lor sě raporteze la timpul seu sinodului; de asemenea se primesce şi proiectul de regulament, presentat de consistoriu, referitoriu la regularea

---

cu 10 fl., câtă vreme a ţinut cursul în Orlat, şi acésta numai căci 'şi luase sarcina pregătirei pentru o carieră atât de grea. Ḑiua „de plată" se astepta cu multă evlavie şi era o ḑi, ce o făcuse Domnul ca elevii de pedagogie sě se bucure şi sě se veseléscă întrênsa.

Pentru Rumel aceea ḑi era sfântă, şi bucuria i-o putea-i cetí în faţă, de aceea s'a şi îngrijit ca ea sě se celebreze după cuviinţă.

Toţi elevii erau îndatoraţi sě se adune séra în sala cea mare, de acolo doi câte doi în şir coborau în parter, unde se aşeḑau la o masă lungă. In fruntea mesei se aşeḑa cu multă falá Rumel, 'şi lua ochelarii de pe nas cu mare grige şi comanda: „Bier".

Pe comandă sosia şi berea pe masă, pe comandă se deşertau păharele, pe comandă se vorbia la masă şi se esecutau cântări din „revoluţiune", până-ce dascălul nu mai scia decât sě-şi mângăie fólele cu fundul păharului, ca omul, care se imbuibă din al altuia; ér după-ce nectarul lui Gambrinus începea sě producă prea mare limbăriţă şi spiritele sě se tulbure, dascălul Rumel comanda: „Snaps," căci snapsul îl ţinea el de cea mai bună medicină pentru a se descărcá de povara pricinuită prin beutura lui Gambrinus.

Pe cât de veselă se petrecea aceea nópte, pe atât de amarnică era însě ḑiua a dóua. Rumel era cel dintâiu în scólă şi měsura pedépsa, după-cum venia cineva mai târḑiu şi după-cum rěspundia mai rěu:

— „Ilii", „ich bitte gehorsamst", unde ai fost astă-nópte"? era obicinuita întrebare a dascălului.

— La naiba, 'şi gândia Ilie Tăbăcariul în sine, că bine sci, unde am fost, dar nu îndrásnia sě ḑică decât: „Ich melde gehorsamst . . . . ."

— Ich bitte gehorsamst „25", şi bietul Ilie scia cel astéptă.

Autorităţii tiranice, trebuia sě-i pue capět.

— Fraţilor, ḑise odată spătosul Tăbăcariu; m'am socotit sě fac apele acestui despot. Batjocura lui cu noi nu mai e de suferit. Plângerile prin episcop şi la comandă nu ni se ascultă bucuros.

— E greu sě faci acésta, pătezi numele nostru şi al urmaşilor, pe toţi ne duce cătane pe viéţă, şi mai mult, e un pěcat strigătoriu la ceriu, rěspunse unul din mulţime.

— Mai bine cătănim împěratului pe viéţă, decât robi unui nemţişor.

— Dar cu pěcatul cum rěmâne, rěspunse celalalt? Mai bine sě căutăm alt modru d'a ne scăpá de el.

. . . .

Intr'o séră după-ce se oţěliră bine de bere, „pedagogii" eşiră toţi unul câte unul pe furiş, încât nu mai rěmase decât Ilie cu Rumel.

— Mei Rumel, se restì Ilie, punêndu-i un pistol în piept, sě te pui în genunchi pe bónele de mazere.

Pe Rumel 'l cuprinseră fiori de mórte, şi spăriat, dă sě facă larmă.

— Sě nu îndrăsnesci, că'ţi fac apele.

Şi dascălul cu chin cu vai se aşéḑă cu genunchii pe bónele de mazere. Berea era grea, genunchii îl dureau, ér Ilie, aşeḑându-se pe scaun ii repeta mereu din gură canonisarea, precum 'şi aducea aminte, că cetise cu dascălul Cricană la Moise III 24,19: De va vătěmá nescine pe deaprópele seu, cum afăcut el, aşa sě i se facă şi lui; apoi trecêndu-l prin stadiul al doilea: starea într'un picior, Ilie gândì, că e mai potrivit a face întrebuinţare deadreptul de stadiul al patrulea, aplicându-l însě după vorbele lui Marcu 4. 24: Cu ce měsură měsuraţi, se va měsurá vóue şi se va adauge vóue.

In cântatul cocoşilor din spre revěrsatul ḑorilor Ilie Tăbăcariu o luà spre munţi, ér dascălul Rumel, îmbrăcând haina pocăinţei, 'şi luà şi el în curênd catrafusele, rěmânându-i între locuitorii din Orlat numai făimósa poreclă de: „Ober-Lehrer Rumel."

reuniunilor și conferințelor învěțătoresci cu acel adaus, că prin punerea în aplicare a acestui regulament nu încétă funcțiunea reuniunilor districtuale esistente.

Cu privire la raportul consistoriului despre pomicultură și mětăsărit, sinodul, luând act despre frumosul arangiament al grădinei seminariale, avisézä consistoriul a îngrigí de un teritoriu mare spre acest scop pentru ca elevii, cari absolvézä institutul pedagogic teologic sě-și pótă câstigá și se ducă atâtea cunoscințe și atâta interesare pentru pomicultură și horticultură, ca ei inșiși sě fie înstare, și se dórescă a înființá grădini de pomi. De asemenea se avisézä consistoriul a deplini în mod definitiv catedrele dela institutul pedagogic, cari sunt prověḑute cu profesori instituiți în mod înterimal.

Cu privire la îmbunătățirea salariilor profesorilor dela institutul pedagogico-teologic, — sinodul susține conclusul seu luat în trecut cu privire la întroducerea cuincuenalielor și tot de odată avisézä consistoriul a substerne sinodului și un proiect de regulament, prin carele sě se normeze dreptul la pensiune al profesorilor dela institutul pedagogic-teologic.

La propunerea comisiunei se iau la cunoscință datele referitóre la institutul preparandial, și anume: că în preparandie frecuentézä prelegerile 127 elevi, mai departe ca pe teritoriul consistoriului din Arad cu o poporațiune de 351,069 de suflete sunt 397 scóle, și că prin urmare numěrul scólelor față de anul precedent s'a sporit cu 8, că numěrul pruncilor obligați la scóla cuotidiană a fost de 37,239, din cari la esamene au participat numai 14,546, că la scóla de repetițiune au fost 14,469, din cari la esamene au participat numai 484; și tot de odată se avisézä consistoriul, ca pe viítoriu sě se arete, câte scóle s'au cercetat în decursul anului prin organele nóstre de inspecțiune.

Cu privire la raportul consistoriului, referitoriu la alum neul din Timișóra, în carele se arată, că consistoriul a însărcinat pe un membru al comitetului alumneal, ca se elaboreze un proiect de regulament pentru organisarea alumneului, — sinodul ia acest raport la cunoscință, cu adausul, ca regulamentul de sub întrebare sě se presenteze și sinodului.

Constatând comisiunea scolară, că senatul scolariu din Arad n'a satisfăcut conclusului sinodal de sub Nr. 55 din 1889 pentru compunerea comisiunei de censurare a manualelor necesare în scólele elementare, — sinodul avisézä consistoriul din Arad, ca sě compună aceea comisiune, și cel mult până la procsimul sinod eparchial sě reguleze afacerea cărților necesare în scólele nóstre elementare.

Se pune la ordine raportul comisiunei bugetare, carea propune, și sinodul stabilesce spesele deputaților sinodali în diurne și viatec, și anume pentru deputații de pe teritoriul consistoriului din Arad în sumă de 992 fl., ér pentru deputații de pe teritoriul consistoriului din Oradea-mare în sumă de 459 fl., de tot 1451 fl.

Preasânția Sa în considerarea, că sinodul înainte cu doi ani a ales de asesor ordinariu în senatul strêns bisericesc dela consistoriul din Oradea mare pe părintele Ioan Groza junior, asupra cărei alegeri P. S. S. încă nu s'a pronunciat, — dechiară, că în puterea dreptului seu archieresc aprobă alegerea numitului asesor ordinariu. Ceea-ce sinodul ia la cunoscință.

La propunerea presidiului autenticarea protocólelor ședințelor: VII, VIII și IX se încredințézä deputaților din loc.

Cu acésta terminând sinodul agendele avisate de statutul organic la competența sa, — Preasânția Sa, părintele episcop președinte mulțămesce deputaților sinodali pentru binevoitoriul concurs, manifestat și sub decursul acestei sesiuni sinodale întru resolvirea agendelor bisericesci, scolare și fundaționale ale eparchiei, — și implorând darul și binecuvêntarea lui Dumneḑeu asupra lucrărilor acestui sinod și asupra membrilor lui, — dechiară sesiunea actuală ordinară de închisă.

La acest discurs al Preasânției Sale, în numele deputaților sinodali rěspunse deputatul Paul Rotariu.

Convocare.

P. T. membri despărțěmêntului învěțătoresc din tractul Orěștiei sě învită prin acésta la *a doua adunare generală de despărțěmênt,* ce se va ținé *Sâmbětă în 5/17 Maiu c. la órele 9 a. m.* în localitățile scólei capitale gr. or. din loc cu următoriul

Program:

1. Raportul comitetului subreuniunei despre activitatea sa dela ultima adunare generală încóce.
2. „Raportul cassarului despre starea cassei.“
3. „Observări asupra Normativului scolariu“ făcute de toți membri.
4. „Scólele froebeliane și proiectatele asiluri de copii“ disertațiune de George Joandrea, înv. diriginte.
5. „Din cele 4 operațiuni cu numeri întregi,“ prelegere practică de Ioan Baciu, și critica aceleia.
6. „Folósele stupăritului pentru cercul nostru“, disertațiune de Ioan Muntean, înv. în Cujir.
7. „Cunóscerea sunetelor“, prelegere practică de Vasile Corcodel, și critica aceleia.
8. „Cari sunt mijlócele, prin cari i-ar succede învěțătoriului delăturarea numeróselor absentări, fără a vení în conflict cu părinții și autoritățile scolare“, disertațiune de Ioan Balomir.
9. Propuneri eventuale.
10. Diverse.

Orěștie, 30 Aprile, 1890.

George Joandrea,
vicepreședinte

Ioan Fleșieriu,
secretariu

Varietăți.

* (Archiducele Francisc-Ferdinand.) Archiducele Francisc-Ferdinand d'Este, mostenitoriul presumptiv al tronului austro-ungar, după denumirea de colonel al reg. de husari Nr. 9 a sosit la Sopron. Primirea a fost însuflețită. Primariul din Sopron a fost recercat a pune la dispositiunea archiducelui un edificiu corěspunḑětor. Dacă în Sopron nu s'ar aflá un edificiu, care sě aibă 25 de odai și grașduri pentru 26 cai și dacă nu s'ar aflá aplicat orașul sě ridice un astfel de edificiu, atunci archiducele se va mutá la Budapesta.

* (Recunoscință Preaînaltă). După un serviciu de stat de preste 40 de ani, prestat cu zel și devotament, Ilustritatea Sa domnul septemvir Ioan cav. de Puscariu s'a retras în pensiune, și după cum cetim în foile din capitală, Maj. Sa din acest incident și a esprimat Preaînalta Sa recunoscință pentru bunele servicii prestate patriei într'un așa frumos șir de ani.

Pe când dăm espresiune bucuriei nóstre pentru acésta meritată și prea frumósă distincțiune, privim cu îngrijire în viitoriu, căci astăḑi — după retragerea Il. Sale dlui septemvir I. cav. de Puscariu — la înalta Curie reg. numai avem nici un jude român.

* (Regele României în Ardél). După cum sunt informate foile magiare, regele român Carol I, nu va petrece la vará în Sinaia, ci 'și va căutá recreațiune în Ardél la băile dela Borsec. Acele băi le-a recomandat regelui fostul ministru Carp, care în multe veri a petrecut la Borsec. Regele a și închiriat dóuě dintre vilele cele mai frumóse.

* (Mostenitoriul de tron italian în Rusia.) Cu ocasiunea călětoriei moștenitoriului de tron italian prin Rusia, țarul și curtea împěrătéscă au purtat o deosebită atențiune principelui italian. Din acost motiv regele Umberto s'a věḑut plăcut îndemnat a mulțămí țarului.

* (Regele Milan). Regele Milan, carele a petrecut in Paris a trecut prin Viena spre Belgrad. Dênsul se duce ca sě vaḑă de crescerea fiului seu. Inainte de plecare a avut o întrevorbire cu un redactor al ḑiarului „Matin“ și acest ḑiar publică darea de sémă a unei întrevederi cu regele Milan, care a ḑis, că causa încordărei relațiunilor cu Rusia era pretensiunea acestei puteri de a se amestecá într'un chip indirect în afacerile interióre ale Serbiei. Regatul sêrb e independent de Austria, care după convingerea personală a regelui nu voesce sě pună mâna pe Sêrbia, deóre-ce are prea mulți slavi în imperiul seu. Austro-Uungaria nu s'a amestecat nici odată în afacerile sêrbesci, deóre-ce n'a voit nici odată sě jóce rolul Rusiei.

* (Procesul maiorului Panița). Procesul maiorului Panița, ce avé sě se pertracteze în sěptěmâna acésta, a trebuit ca sě se amâne până Marți în sěptěmâna viitóre. Causa amânărei se află în aceea impregiure, că pentru acusați nu s'au găsit advocați, ca sě-i apere și a trebuit guvernul, ca sě denuméscă apěrători.

Actul de acusațiune contra maiorului Panița se estinde și asupra complicilor în numěr de 18. Din el se vede, că Panița a avut agenți, a stat în raport direct cu ambasada rusă din Bucuresci și din actele aflate, mai ales epistole cifrate, se dovedesce cutezanța cea mare a acusaților. Ei au voit sě prindă pe principe, când s'a reîntors în țéră din călětorie, dar întórcerea s'a făcut încognito și planul nu s'a putut realisá. Prinderea principelui în palat încă n'a isbutit, cu tóte că Panița a umblat în puterea nopții cu revolverul în mână sě înduplece pe unii șefi militari a esecutá planul.

După-ce actul de acusație contra lui Panița espune tóte miscările, trece apoi la stabilirea capetelor de acusație impotriva complicilor lui Panița. Din acestea, interesant e mai cu sémă cum Panița a induplecat pe unii din complicii sei. Astfeliu căpitanilor Molloff și Kissinoff le a spus, că Rusia inscenézä în Bulgaria o lovitură de stat, și în acest scop a sosit în Sofia prințul Dolgorukoff; altădată, că dacă lovitura de stat nu se va puté face, Rusia va ocupá Bulgaria și că scăparea Bulgariei va fi numai uciderea lui Stambuloff.

Tot cu ocupația ruséscă a spăriat pe Noiaroff, în același timp i-a spus, că are dóuě documente din partea Rusiei, prin cari se garantézä situația și neatêrnarea Bulgariei. Lovitura de stat odată făcută, Rusia va trimite pe generalul Domontovici ca dovadă, că ea s'a făcut cu aprobarea Rusiei. Candidați pentru tronul Bulgariei — a spus Panița — vor fi prințul actual și fostul principe al Bulgariei, Alecsandru.

După-ce apoi actul de acusație espune pe larg declarațiunile complicilor, enumeră capetele de acusație impotriva lui Panița, cari sunt: 1. Că a organisat un complot în contra vieții principelui și a miniștrilor, în scopul de a realisá o lovitură de stat și pentru acésta și-a făcut complici prin ațâțări și intrigi conduse în timp de doi ani. 2. Că a întrat în negocieri cu un stat dușman principelui și guvernului, cu scopul de a-și procurá mijlócele pentru realisarea intențiunilor sale dușmănóse.

Aceea-și acusație se ridică în potriva tuturor celorlaiți complici, afară de acusații Drăgan Zancoff și A. Luțcanoff, instrucția în contra cărora s'au amânat, până vor puté fi arestați.

Actul de acusație se termină cu espunerea câtor-va date din viața maiorului Panița, din cari se vede, că și-a făcut studiile în Rusia, că avea un venit de 11,100 fr. pe an, că e în vêrstă de 33 ani, căsătorit, cu doi copii, în sfêrșit că totdeuna s'a distins și a avut o bună purtare în serviciul militariu.

* (Têrgul din Reghin). Têrgul de vite din Reghin, care a ținut 10 ḑile, precum se raportézä ḑiariului de aici „Sieb D. Tgblatt“ a fost bun. La acel têrg au fost o mulțime de cumpěrători, de aceea și prețurile, mai ales la vitele cornute, au fost urcate. În total s'au vêndut 5,500 vite cornute. Prețurile au variat pentru boi mari între 320—360 fl., boi de mijloc 240—280 fl. părechia; cea mai scumpă păreche a ajuns suma de 428 fl. O păreche de viței de 1 an 60—80 fl; o păreche de vaci 100—160 fl. Oi s'au vêndut pentru suma de 3,100 fl.: o păreche de oi cu miei au costat 12—14 fl. Cai s'au vêndut 660; o păreche de cai din Reghin s'au vêndut cu 1,100 floreni.

* (Fundațiunea „G. Vlasa.“) Suntem rugați a publicá următórele: Părintele George Vlasa, c. și r. capelan militar și protopop onorar în archidiecesa Blaș, a depus la capitlul din Blaș, drept fundațiune patru acții de ale institutului „Arieșana“ în valóre totală de 200 fl. Din venitul capitalului fundațional, 75% se vor dá în fie-care an pentru inmulțirea salariului învěțătoresc dela scóla gr. cat. română poporală din Cicud, 20% se vor adăugá la capitalul fundațional, ér 5% se vor dá canonicului administrator. Dacă din cele 20% se vor aduná érăși 100 fl. și venitele acestei sume se vor intrebuințá ca și ale capitalului original. Dacă ar rěmâné órecare prisos, acela se va întrebuințá pentru ajutorarea scolarilor de ambe secsele din scóla numită.

* („Kulturegylet“-ul.) Comitetul central al reuniunei magiare din Cluș a ținut în 12 l. c. ședință sub conducerea cont Gav. Bethlen. S'a stabilit ca ajutórele ce se vor împărțí sě atingă suma de 30,000 fl. Funcționarilor s'a votat mulțămită și a hotărît a eternisá memoria lui Blasiu Orban, care a testat o avere așa de frumósă reuniunei. Preotul evang. Daniil Zaharias a oferit, că va contribuí cu 12,000 fl. pentru ridicarea unui asil de copii în Brad. In Szentes se va constituí o filială, de aceea s'a dus la fața locului o deputațiune de 15 membrii.

* (Pod dărimat.) La băile herculane (Mehadia) s'a întêmplat o mare nenorocire. Statul a voit sě construéscă preste Cerna un pod nou. Podul era mai terminat și numai pe désupra mai erau câteceva de făcut. In Marța trecută, pecând mai erau ocupați cu lucrul 10 ómeni, d'odată se surpă podul cu un vuet asurḑitor. Dintre lucrători 8 au putut scăpá, doi însě a căḑut cu pod cu tot la adêncime de 20 metri. Dintre acestia unul a și murit îndată ér unul e aprópe de mórte. Contra intreprinḑětorilor s'a pornit anchetă din partea preturei.

* (Didactrul universitar). Ministrul de instrucțiune publică voesce sě întroducă didactru pentru ascultătorii de universitate 30 fl., ér banii incurși sě se distribue profesorilor în proporțiuni corěspunḑětóre.

* (Furtună cu grindină.) Hotarul comunei Hațeg și ale mai multor comune din apropiere au fost devastate de grindină în mărimea alunelor și nucilor. Locuitorii au rěmas tare îngrijați pentru hrana în viitoriu.

Bibliografic.

„Transilvania“ fóia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Nr. 5 din 15 Maiu 1890 au apěrut cu următoriul sumariu: Invěțămêntul educativ și însemnătatea lui pedagogică de I. Popescu. — Observațiuni asupra graiului ardelenesc în raport cu limba literară de preste Carpați de Aurel Șuluț Cărpenișan. — Intemeerea psichologică a actelor elementare, ale gândirii în marginile legilor Herbartiane de asociare și reproducere de Stefan Velovan. — Espansiunea aerului atmosferic de Teodor Ceontea. — Partea oficială. Proces verbal al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 23 Aprile n. 1890.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Maiu 1890.

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	341.—	340.25
Renta ung. de hârtie	99.65	99.70
Galbin	5.58	5.55
Napoleon	9.40	9 45

Nr. 260. [338] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. or. Jabenița cu filia Sămărtin, pentru ocuparea definitivă a postului de paroch în numita comună, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român.“

Emolumentele împreunata cu acest post sunt:

a) dela 120 familii câte 1 litră cucuroz sfârmit à 1 fl. . .	fl. 120.—
b) dela cununii, înmormêntări și botezuri după calculul mediu de 5 ani . .	fl. 80.—
c) dela 144 familii câte 1 ḑi de lucru à 30 cr. .	fl. 43.20
d) dela Bobotéză câte 10 cr. de familie	fl. 11.60
e) porțiunea canonică în mărime de 14 jugĕre, 1040 ☐° agru și fênaț, apoi lemne de focărit din pădurea bisericei, dată prin segregare anume pentru folosința parochului computate în	fl. 122.—
f) alte venite laterali, sigure	fl. 24.—
Suma .	fl. 407.50

Pre lângă emolumentele indicate mai sus, parochul mai folosesce casa parochială (2 încăperi), superedificatele economice și cimiteriile din materă și filia Sămărtin.

Competenții vor avé a substerne suplicele concursuali, instruite în sensul legilor esistente bisericesci, subscrisului, posta ultimă Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 17 Aprile, 1890.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Galacten Șagău,
protopresb.

Nr. 261. [339] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III din comuna Laz, în urma înaltei decisiuni a Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 14 Novembre 1889 Nr. 7602 B. se escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

Emolumentele sunt:

a) dela 137 familii câte 2 ferii vedre must à 8 cupe vechi feria, cari computate în bani fac . .	fl. 213.60
b) dela acestea 130 ḑile de lucru à 20 cr.	fl. 26.—
c) dela umblarea cu crucea în ajunul bobotezei à 30 cr. de casă	fl. 39.—
d) venitele stolare regulate dela botezul pruncilor, dela cununii, îngropăciuni și celelalte, dela altariu și alte funcțiuni usitate a se prestá	fl. 121.70
Dau suma de .	fl 400.30

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-și asterne suplicele lor înzestrate cu documentele prevĕḑute de legile în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul supra statorit.

Sebeș, 19 Aprile, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 87. [340] 1—3

EDICT.

Marta Bleahu din Alma, muerea legitimă a lui Ioan Boian din Smig, care pribegesce prin lume fără a i se sci locul ubicațiunei ei, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorțial edictal încaminat de bărbatul ei se va pertractá și decide și în absența sa.

Alma, în 10 Faur, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului Têrnavei sup.

I. Almașan, protopresb.

Sz. 2181/890 plg. [337] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Binder Frigyes medgyesi birtokos által béadott kérés folytán Medgyes város határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 junius 23-ra d. e. 9 órára** tüzetik ki medgyesre a hely szinére a városi tanács iroda helyiségébe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1890 Aprilis 30-án tartottt üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

Sz. 1704/1890 polg. [335] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Moha község határa általános tagositá-ának megengedhetősége iránt Báro Apor Zoltán törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül az **1890 évi junius 14 délelött 9 órája** Moha községházához tüzetik ki — mikorra a község összes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek és hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 Aprilis 8-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

„Albina“ institut de credit și de economii Filiala Brașov.

Publicațiune.

Conform dispozițiunei §-lui 131 a statutelor nóstre, aducem prin acésta la cunoscință publică cumcă la Filiala din Brașov etalonul de interese pentru depuneri spre fructificare, făcute pe lângă abḑicere conform §-lui 138 al suscitatelor statute, s'au ficsat cu **4½%** pe an, solvind și în viitoriu ca și până acum noi înșiși din al nostru darea de **10%** de interese.

Drept aceea se vor socotí începênd cu **1 Iuliu a. c. și la depunerile vechi,** deja esistente, pentru viitoriu interesele după etalonul sus arătat.

Brașov, în Maiu, 1890.

„Albina“ institut de credit și economii Filiala Brașov.

[340] 1—1

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	3 40	8.—	8.—	—
Budapesta	9.20	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.18	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	12.57	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	5.22	7.01	8.46	1.51
	2.30	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	3.—	7.41	10.21	2.55
Rév	3.31	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	4.24	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	4.52	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	5.49	—	4.58	6.38
Cluș	6.02	10.35	5.26	6.56
	6.14	11.02	—	7.15
Apahida	—	11.23	—	7.48
Ghiriș	7.28	12.44	—	9.13
Cucerdea	7.52	1.27	—	10.04
Uioara	—	1.34	—	10.12
Vințul de sus	—	1.42	—	10.19
Aiud	8.21	2.07	—	10.45
Teiuș	8.38	2.26	—	11.34
Crăciunel	—	3.11	—	12.11
Blaș	9.18	3.24	—	12.29
Micăsasa	—	3.54	—	1.10
Copșa mică	9.36	4.09	—	1.30
Mediaș	10.08	4.39	—	2.14
Elisabetopole	10.32	5.11	—	2.54
Sighișóra	11.07	2.45	—	3.35
Hașfalĕu	—	6 12	—	4.07
Homorod	12.31	7.32	—	5.54
Ágostonfalva	—	8.17	—	6.39
Apața	1.20	8.37	—	7.13
Feldioara	1.80	9.06	—	7.45
Brașov	2.14	9.45	—	8.32
	2.34	—	—	5.32
Timiș	3.17	—	—	6.15
Predeal	3.49	—	—	6.47
Bucuresci	9.30	—	—	11.50

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	7.35	—	) 4.40	—
Predeal	12.50	—	9.12	—
Timiș	1.19	—	9.41	—
Brașov	5.55	—	10.17	—
	2.15	4.54	—	7.07
Feldioara	2.47	5.37	—	7.44
Apața	—	6.15	—	8.09
Ágostonfalva	—	6.43	—	9.29
Homorod	3.56	7.31	—	9.07
Hașfalĕu	—	9.09	—	10.35
Sighișóra	5.28	9.33	—	10.20
Elisabetopole	5.57	10.02	—	11.09
Mediaș	—	11.04	—	11.35
Copșa mică	6.19	11.24	—	11.19
	—	11.39	—	11.59
Micăsasa	6.35	11.57	—	12.15
Blaș	7.09	12.30	—	12.43
Crăciunel	—	12.45	—	12.55
Teiuș	7.42	1.13	—	1.07
Aiud	8.05	2.18	—	2.11
Vințul de sus	—	2.48	—	2.33
Uioara	8.32	2.56	—	2.40
Cucerdea	9.—	3.14	—	2.46
Ghiriș	—	4.01	—	3.27
Apahida		5.28	—	4 47
Cluș	10.21	5.56	—	5.08
	10.41	6.45	5.32	8.—
Nadișul ung	—	7.06	—	8.36
Ghirbou	—	7.22	—	9.02
Aghireș	—	7.37	6.11	9.32
Stana	—	8.03	—	10.11
B. Huiedin	11.54	8.24	6.43	10.51
Ciucia	12.24	9.04	7.12	12.16
Bucia	—	9.20	—	12.50
Bratca	|	9 37	—	1.19
Rév	1.03	9.55	7.51	2.—
Mező-Telegd	1.29	10.20	8.17	3.04
Fugyi-Vásárhely	—	10.47	—	3.36
Várad-Velencze	—	10.57	—	3.52
Oradea-mare	1.54	11.04	8.42	4.03
	2.04	11.19	8.47	4.47
P. Ladány	3.20	1.19	10.08	7.30
Szolnok	5.—	3.31	11.51	11.51
Budapesta	7.17	6.30	1.55	9.55
Viena	1.40	1.40	7.15	—

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	--	—	9.25

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·04

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	10.14
Lómneș	—	8.30	10.40
Șeica mare	—	9.05	11.10
Copșa mică	—	9.34	11.35

Cucerdea—Oșorheiu — Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.03
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 49 Sibiiu, Marţi 8/20 Maiu 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sântei sĕrbători a „Înălţărei Domnului“ numĕrul procsim va apăré Sâmbătă în 12 Maiu v.

Sibiiu, 7 în Maiu.

Aceia, cari s'au mai legănat în speranţa, că în Europa va urmá mai curênd ori mai târḑiu o desarmare generală, după vorbirea ţinută ḑilele trecute în parlamentul Germaniei de autoritatea cea dintâiu militară, de bĕtrânul Moltke, vor trebuí sĕ-şi pună visurile cele de aur în cuiu. Germania e tare şi tot nu se simte tare din de ajuns.

Ne aducem aminte, că mai anii trecuţi s'a purtat o luptă pre mórte şi viaţă pentru votarea septenatului şi parlamentnl a fost disolvat tocmai din causă, că maioritatea nu era dispusă a incărcá pe umerii cetăţenilor poveri nóue militare.

După-ce i-a succes cancelariului de atunci a formá o maioritate servilă şi a votat septenatul, lumea credea, că cel puţin în cei 7 ani bugetul ministrului de rĕsboiu nu se va mai sporí.

Dar şi în acésta privinţă s'a făcut acuma lumină.

Germania trebue sĕ fie inarmată din tălpi până în crescet, dacă e ca sĕ susţină teritoriul ce are aḑi, şi dacă e, ca sĕ iasă victoriósă din un rĕsboiu ce o ameninţă din partea vecinilor ei, Francia şi Rusia.

O coaliţiune a acestor dóuĕ puteri, cari în timpul din urmă şi-au sporit armatele şi cari de multă vreme privesc cu ochi rĕi la posiţiunea Germaniei, care a luat rolul conducĕtoriu în politica europénă, nu se numĕră aḑi între lucrurile imposibile, şi de aceea cu tóte că ne sunt incă în memorie memorabilele cuvinte ale lui Bismarck, „că pe pămênt nu ne temem decât de Dumneḑeu“ totuşi se vede, că esistă un feliu de temere.

După datele statistice, în nici un stat din Europa nu se inmulţesc aşa locuitorii ca în Rusia.

Rusia aḑi numĕră la o sută de milióne locuitori, şi în o sută de ani considerând, că ea ar cresce cu 1½%, populaţiunea ar avé dóuĕ sute şi jumĕtate de milióne locuitori.

In Germania poporul se sporesce mai greu, în Austro-Ungaria sporiul e numai ½%, în Italia ér nu se prea inmulţesce poporul şi atunci alianţa triplă se va aflá în faţa unui popor atât de colosal, cum nu a mai fost de când e lumea.

Timpul acesta Germania nu l póte asteptá, nu-l póte asteptá nici Austro-Ungaria, care are în sinul ei o mulţime de popóre de viţa slavică, nu-l póte asteptá nici Francia chiar, şi aşa o ciocnire va urmá în timpul cel mai scurt.

Nemţii susţin, că civilisaţiunea europénă e ameninţată prin moscovism, şi de aceia cochetéză cu Anglia şi cu Spania, ca sĕ le tragă şi pe aceste în sfera ligei de pace cum se numesce alianţa triplă, cochetéză cu statele balcanice şi cu deosebire sunt mâhniţi asupra Sêrbiei, care în timpul din urmă nu se prea arată dispusă de a fi un aliat sincer al monarchiei nóstre. De aici ne esplicăm, că parlamentul german a luat iniţiativa pentru votarea de credite nóue, de aici, că delegaţiunile austro ungare convocate pe 4 Iuniu la Budapesta vor votá un credit mai mare de aprópe 5 milióne pentru armată, de aici întăririle Bucurescilor, cari se fac cu posibila grabă de genialul general Brialmont, de aici inmulţirea căilor ferate din Rusia sudică, cari tóte se finesc la graniţele Galiţiei şi la ale Germaniei, pentru de a puté mobilisá armata cea colosală în timp scurt şi a prestá un rĕsboiu ofensiv contra statelor aliate.

„Ein waffenstarkes Deutschland“ ḑice bĕtrânul Moltke, o armată disciplinată şi tare, căci resbelul ce se va purtá póte sĕ dureze 7 ani, póte se dureze 30 de ani, căci nu e aḑi stat în Europa, care după înfrângere se nu-şi concentreze din nou forţele şi sĕ nu încerce lupta din nou chiar sĕ nu fie şanse de reuşită. Numai invinsă Rusia şi ingenunchiată din nou Francia póte sĕ asigure civilisaţiunei órecare durată.

Trebue deci sĕ ne pregătim cu toţii la jertfe nóue, trebue sĕ dăm ultimul filer pentru armată şi trebuinţele ei, instrumentele ucigătóre trebue perfecţionate, praful ce fumă înlocuit cu un altul care nu fumă, ca se nu te poţi nici apĕrá de glonţul duşmanului, ca se te afle mórtea în un minut, când nici nu cugeţi, acésta e parola şi signatura ḑilei de aḑi, şi dată odată parola in Germania ea va face o rondă prin tóte statele Europei.

Tóte aceste sunt resultatele nefericitei campanii dela 1870, sunt consecinţele congresului din Berlin dela 1878, care a nimicit pacea dela San Stefano şi sunt chiar şi pĕcatele lui Napoleon, care s'a uitat la desastrele Austriei în 1866, ca acésta apoi la 1870 sĕ ţină sabia în técă şi sĕ sufere conturbarea ecuilibrului europén.

Sub astfeliu de auspice se începe primăvara anului curent şi cine scie, că armistiţiul cât va ţiné, cine scie, că unde va picá cea dintâia scântee în butea de praf şi ce resultate vor aduce aceste inarmări fără păreche în analele istoriei.

Revista politică.

Ministrul de comerciu şi comunicaţiune Baross a presentat în dieta din Budapesta proiectul referitoriu la odichna de Dumineca. Presa n'a apucat sĕ se esprime încă referitoriu la acésta cestiune, deóre-ce n'au fost cunoscute până acum punctele şi disposiţiunile, ce le cuprinde proiectul.

După-cum se asigură din Budapesta, proiectul se află în principiu basat pe consultările conferinţelor internaţionale, ce s'au fost ţinut în Berlin la îndemnul împĕratului german. Ori-ce lucrare industrială trebue sĕ se sisteze Dumineca diminéţa la şése şi sistarea duréză 24 óre. Escepţiune pot face numai cei ce se ocupă cu îngrigirea şi curăţirea localităţilor şi acésta numai acolo, unde necesitatea este imperativă. Ministrul este imputernicit a dá concesiuni în interesul publicului consumătoriu, însĕ aceste concesiuni se privesc ca escepţiuni şi pot avé o durată numai de câte-va óre, pentru-ca liniscea Duminecei sĕ nu fie conturbată. Legea întră în valóre la dóuĕ luni după publicarea ei în fóia oficială.

In sinul partidului guvernamental pare a se provocá o scisiune. O fóie germană a adus scirea primită din isvor sigur, că d-nul Tisza s'a esprimat, că dênsul voesce sĕ şi ţină promisiunea, ce o a făcut, pecând era ministru, că adecă va încetăţăní pe Kossuth. Guvernul se va opune, dar aderenţii dlui Tisza vor merge cu dênsul şi cu ei vor merge şi membrii partidului oposiţional moderat şi póte chiar şi partidul radical. Dacă acésta se va adeverí, atunci avem sĕ ne asteptăm la crise cu mult mai complicate ca cele de până acum.

O crisă ministerială pare a se iví şi în ministeriul austriac. Ministeriul de agricultură Falkenhayn ţinuse în ḑilele trecute un fulminant discurs cu privire la situaţiunea social-politică. Discursul a făcut mare sensaţiune. In o şedinţă mai de curênd a casei magnaţilor, ministrul preşedinte Taaffe a desolvat espunerile colegului şi astfeliu Falkenhayn voesce sĕ se retragă din ministeriu.

Parlamentul austriac a votat proiectul cu privire la bonurile rurale galiţiene. Cu votarea lui s'a provocat mare ferbere, deóre-ce au fost pendente unele cestiuni, cum e şi datoria ţĕrei, cari s'au putut resolvì numai mai târḑiu, după întruniri sgomotóse.

Indată după ce se va închide parlamentul vor apăré patentele preaînalte, prin cari în acele provincii, unde mandatele deputaţilor espiră în acest an, se declară dietele provinciale de disolvate şi se vor ordiná alegeri nóuĕ. Alegerile nu se vor face

FOIŢA.

Argăsitoriul din Mascava.

O reminiscenţă din Paris.

(După *O. Schubin.*)

In Paris s'a întêmplat, între câmpiile eliseice şi între Tuilleries, pe piaţa Concordia, unde apa în cele dóuĕ basene mari negre se incércă a adurmí tóte neinţelegerile omenesci cu cântecul seu simplu şi visătoriu.

In ḑiua, în care se începe istoriora mea, apa tăcea, fiind fórte frig, totul tăcé, chiar şi vêntul şi arborii din câmpiile eliseice şi din Tuilleries, arborii cei vorbăreţi, cărora altădată nu le mai puté tăce gura. Numai Seina suspina şi mai înăbuşit şi mai trist ca altădată.

Istoria, ce voesc sĕ o povestesc ací, este scurtă de tot, dar ea este mai tristă, ca cea mai mare tragedie, cu mult mai tristă, fiind-că nu este ceva deosebit, ci un lucru de tóte ḑilele.

Răḑimat de zidul din grădina Tuillerielor, tocmai sub placatul cel roşu din Valentina, care chiuind vestea în acea ḑi posomorită de Faur o petrecere sgomotósă a carnevalului, sta un turc cu un turban galbin albicios pe cap, şi învĕlit intr'o manta fantastică şi cam tristă.

Era bĕtrân. Faţa lui avé colórea unei flori uscate, era incadrată de o barbă négră, şi luminată de doi ochi negri. Pe obrazul lui condeiul timpului insemnase fórte multe sbârcituri, şi vitregitatea sorţii trăsese brazde adênci. Braţele îi erau incrucişate pe piept, ochii aţintiţi spre sloii cei albastrii de ghiaţă, cari atêrnau din basenul cel negru de pe piaţa Concordia. Erau adevĕraţi ochi de turc, parte fără viaţă, parte arḑĕtori, ochi, în cari aţipiau multe visuri dulci, dar totuşi veghia şi o grije amară.

Sêrman turc! Era din Algeria, argăsitoriu în Mascava; acolo scia sĕ prelucreze pielea fórte bine, ca sĕ se facă móle şi elastică, ba se pricepea şi la văpsit, de o făcea roşie ca sângele, sau strălucitóre ca aurul.

Acéstă artă este fórte preţuită la orientali, şi el era fórte fericit, avea nevastă, şi o copilă, şi locuia în o casă mică cu acoperişul drept, păreţii de un alb bătătoriu la ochi, cari apăreau şi mai albi, fiind ceriul deasupra lor aşa de intensiv albastru, şi cu feresti mici de tot, cari dau într'o ulicióră îngustă. Nevasta lui era frumósă ca ḑiua, şi fica lui frumósă ca diminéţa. Nevasta se numia Fenta, şi fica Fatima, şi ei se iubiau fórte mult, şi erau fórte, fórte fericiţi în frumósa şi vesela Algeria, căreia sórele îi trimite raḑele cele mai aurii. Dar venì o ḑi nefastă, uliţele cele inguste se umplură de fum şi miros de praf de puscă, şi resunară de sunetul săbiilor, şi de strigăte asurḑitóre. Pe drumul cel gloduros curgea sângele cel roşu şi gros, şi din coperişele cele drepte flacări galbene se inălţau spre ceriul cel vênĕt inchis.

Francia cerea o nouă glorie, şi francesii cuceríră Mascava. In diminéţa următóre păreţii cei albi şi veseli erau negrii şi tristi, câni sĕlbatici urlau răguşiţi prelângă cadavrele de pe uliţi, şi sórele frumos, un sóre din Algeria, 'şi astupa ochii cei aurii după un nor. Mai trist însĕ decât ori şi care era sêrmanul argăsitoriu, căci sórtea 'i luase totul, ce-i putù luá. Pe nevasta lui o străpunsese o baionetă, şi fetiţa se prăpădí impreună cu casa şi tot ce avù el în focul cel mare şi nemilos. Sêrmanul turc 'şi pleca numai capul şi murmurà: Allah este Allah! — dar inima i sângera, căci povara dispărutei sale fericiri 'l apăsa greu.

Un soldat frances bun la inimă 'l întrebà, de ce e supĕrat şi îi rĕspunse: mi au omorit nevasta şi copila, mi au ars tot ce aveam. Nevasta şi copila nu ţi-o mai pot dá — ḑise francesul, dar póte sĕ ţi dea totuşi ceva din averea ta, şi ar fi bine sĕ te adresezi la autorităţile competente francese din Algeria.

(Va urmá).

pentru tóte provinciile în acelaşi timp, partea cea mai mare se vor face însĕ în a dóua jumĕtate a lunei lui Iuniu. Pentru cercurile dietale ale proprietarilor mari din Moravia este destinată ḑiua de 30 Iuniu.

Petrecerea împĕratului german la manevrele din Rusia, după cum se asigură din Berlin, va durà cel mult o sĕptĕmână. Scirile, că împeratul va petrece după manevre încă prin Rusia sunt tot aşa de neintemeiate, precât de neintemeiate sunt combinaţiunile, ce se fac, că ţarul s'a apropiat mai mult de Germania în timpul din urmă decât de Francia.

La un dineu de galà, ce s'a dat în onórea împĕratului german la Königsberg, împĕratul şi-a terminat toastul, ce l'a indicat cu următórele vorbe semnificative: Dea ceriul ca provincia de ost prusiană sĕ se ridice în continuu, sĕ înfloréscă în continuu şi sĕ rĕmână cruţată de rĕsboiu. Dacă însĕ providenţa mi-ar fi destinat a mi ridicá capul şi a-mi apĕrá graniţele ţĕrei mele, atunci Prusia ostică 'şi va scóte sabia din técă tot aşa de înverşunat pre cum şi o a scos la 1870.

Boulangismul a apus cu totul. Peregrinul general a adresat boulangistilor o scrisóre, prin care declară, că clubul boulangist se desfiinţéză. Se pare însĕ, că locul boulangistilor 'l ocupă radicalii. In o şedinţă din urmă a camerei, unul dintre deputaţii radicali a propus o moţiune de blam guvernului, s'a trecut însĕ preste ea cu o maioritate impunătóre la ordinea ḑilei.

Congresul internaţional de telegrafie, ce s'a întrunit în Paris, este din nou o dovadă de puterea ce o eserciază Francia pentru promovarea culturală. Acésta a accentuat-o representantul german şi norvegez, dorind Franciei sĕ-şi realiseze scopul măreţ, ce l urméză.

Sinodul eparchial

al diecesei gr. or. române a Caransebeşului.

Şedinţa I-a s'a ţinut în 8/20 Aprile 1890.

După celebrarea s. liturgii, chemarea duchului sânt şi ţinerea parastasului pentru fericitul în Domnul archiepiscopul şi metropolitul Andreiu, archiereul Ioan, apoi pentru neuitatul mecenate Emanuil Gozsdu şi fericiţii fundatori Dimitrie Haţegan, Dimitrie Peţa, Dimitrie Miculescu şi Ana Alesandroviciu, prin P. S. Sa părintele episcop Nicolae, cu asistinţă numĕrósă, deputaţii adunaţi întrunindu-se în sala edificiului comunităţii de avere din loc a fostului regiment romano-banatic Nr. 13 la propunerea deputatului Constantin Rădulescu a eşit o deputaţiune în persónele deputaţilor: Alecsandru Ioanoviciu, George Popoviciu, Petru Broştean, Simeon Popeţ, Ioan Marcu şi Dimitrie Linţa la P. S. Sa părintele episcop Nicolae Popea spre al învitá la deschiderea sinodului.

Deputaţiunea esmisă reintorcêndu-se anunţă ca P. S. Sa se va înfăţişá îndată spre a deschide sinodul.

Sosind P. S. Sa între urări de „sĕ trăéscă“ ocupă locul presidial şi salutând deputaţii adunaţi prin o cuvêntare ascultată cu viu interes şi însoţită de călduróse aprobări — dechiară sesiunea a 3-a a sinodului eparchial din periodul al VII de deschisă.

Deputatul Vincenţiu Babeş salută pe P. S. Sa, carele pentru primaóră ocupă locul presidial al acestui sinod şi dă espresiune încrederii neclătite a sinodului, că sub conducerea P. S. Sale s'a pornit o epochă nóuă şi binecuvêntată pentru diecesa nóstră.

Constatându-se maioritatea absolută recerută pentru aducerea de decisiuni valide apoi se presentéză mai multe esebite, cari se dau comisiunilor.

Şedinţa a II-a s'a ţinut la 9/21 Aprile 1890.

Deputatul preoţesc Filip Adam şi deputatul mirean Ioan M. Roşu, cer concediu pe durata întregei sesiuni presente.

Concediul cerut sĕ acórdă ambilor deputaţi.

Presidiul presintă apoi mai multe esibite.

Comisiunea verificătóre prin raportorul ei Andreiu Ghidiu raportéză, că actul alegerii de deputat mirenesc în cercul electoral al XV Bocşa montană sĕvêrşit în urmarea dispoziţiunilor consistoriale ddto 8 Faur 1890 Nr. 359 fiind în ordine şi neatăcat prin protest, propune verificarea alesului deputat Dr. Aureliu Oprea.

Deputatul Dr. Aureliu Oprea se declară de verificat.

Comisiunea specială prin raportorul ei Leontin Simonescu cetind raportul Preasânţiei Sale Domnului episcop Ioan Meţian din Arad, ca preşedinte al delegaţiunei congresuale pentru causele controverse cu coreligionarii Sêrbi de prin comunele mestecate, respective cu ierarchia sêrbéscă, propune şi

Sinodul ia la cunoscinţă acest raport.

Tot raportorul comisiunei speciale, referitoriu la raportul consistoriului diecesan în causa fondului instruct episcopesc Ioan Popasu propune şi sinodul primesce următoriul conclus:

Sinodul ia la cunoscinţă raportul consistoriului diecesan în causa inventariului lăsĕmêntal după repausatul episcop Ioan Popasu şi îndrumă consistoriul diecesan a luá disposiţiunile necesare după grabnica şi definitiva resolvire a acestei cause pe calea legii.

Tot comisiunea specială cu privire la raportul consistoriului diecesan asupra actului de donaţiune al evlaviosului credincios Simeon Nicolaeviciu din Lighed, prin carele a înfiinţat o fundaţiune în favórea diecesei nóstre respective a comunei bisericesci gr. or. române din Lighed propune şi sinodul primesce următoriul conclus:

Sinodul eparchial ia la cunoscinţă şi primesce cu mulţămită marinimósa donaţiune a evlaviosului credincios Simeon Nicolaeviciu din Lighed, éră pentru grabnica încetare din viéţă a binemeritatului fundator sinodal eparchial îşi esprimă condolenţa.

Comisiunea scolară prin raportorul ei dl Stefan Velovan dă cetire raportului consistoriului diecesan ca senat scolariu pe anul 1890 şi la propunerea aceleia:

Sinodul eparchial ia spre sciinţă raportul general al consistoriului diecececesan ca senat scolariu pro 1889, avênd consistoriul eparchial a indicá pe viitoriu după putinţă şi causele eventualei stagnări în cercetarea scólei şi totdeodată a completá conspectele cu numĕrul acelor prunci de scólă, cari frecuentéză scólele nóstre din fostul confiniu militariu, éră pe acei protopresbiteri, cari s'au distins întru esacta împlinire a datorinţei lor faţă de scólă, consistoriul sĕ le esprime recunoscinţa. Raportul general al consistoriului ca senat scolariu se aclude la protocol

Tot comisiunea scolară presentând raportul consistoriului diecesan, prin care se substerne sinodului eparchial planul de învĕţământ pentru scólele confesionale gr. or. române din diecesă, propune şi

Sinodul ia la cunoscinţă reportul consistoriului dimpreună cu planul de învĕţământ.

In fine comisisiunea scolară la propunerea consistoriului diecesan, ca sinodul eparchial sĕ voteze o remuneraţiune ecuitabilă asesorului consistorial Ioan Ionaşiu pentru că a propus la institutul pedagogic limba germână dela a. 1883/4 până acuma, propune a votá numitului asesor o remuneraţiune de 200 fl.

Sinodul eparchial primesce propunerea comisiunei cu adausul propus de deputatul Constantin Rădulescu, ca causa şi acest conclus sinodal sĕ se transpună comisiunei finanţiale ca acésta sĕ propună acoperirea remuneraţiunei votate.

Şedinţa a III a s'a ţinut la 9/21 Aprile 1890.

După autenticarea protocolului şedinţei a II a şi presentarea esebitelor raportul comisiunei bisericesci, deputatul Dr. George Popoviciu, referéză următórele obiecte:

Cetesce raportul gereral al consistoriului ca senat bisericesc pe anul 1889, şi la propunerea comisiunii sinodul decide:

Din consideraţiune, că raportul general şi conspectele alăturate cuprind tóte întregirile indigitate de sinódele eparchiale anterióre, sinodul îl ia la cunoscinţă. — Constatându-se însĕ din conspectele alăturate la acest raport, cumcă în diecesa nóstră 255 de preoţi sunt administratori parochiali, sinodul decide ca: toţi aceia, cari întrunesc condiţiunile legale şi canonice, sĕ se promoveze de parochi şi sĕ se provadă cu gramata episcopescă; asemenea şi protopresbiterii, întru cât nu s'ar fi făcut, sĕ fie provĕḑuţi cu grmmata archieréscă conform §-lui 54 din statutul organic; mai departe cu privire la teologii absoluţi se recomândă veneratului consistoriu sĕ esercieze o inspecţiune mai rigorósa asupra conduitei lor şi sĕ ia disposiţiuni pentru aplicarea lor în sfera bisericéscă şi scolară.

In fine sinodul astéptă ca consistoriul sĕ îngrijéscă, ca arondarea protopresbiteratelor sĕ se efeptuéscă necondiţionat cu sfêrşitul anului curgĕtoriu, ér întregirea acestora în terminul prescris de regulamentul congresual.

Raportul general al consistoriului ca senat bisericesc se aclude la protocol.

Referéză asupra raportului consistoriului diecesan despre alegerea actualului episcop diecesan, Nicolae Popea despre pertractarea canonică a alegerii şi întărirea ei din partea Majestăţii Sale împĕratului şi regelui, precum şi despre chirotonirea alesului episcop, participarea representanţilor la chirotonire şi întronisare. Éră la propunerea comisiunii:

Sinodul ia la cunoscinţă raportul în întregul lui cuprins, dând totodată espresiune bucuriei, că conducerea diecesei se află în mânile bărbatului devotat binelui comun şi în special intereselor diecesei sale.

Referéză asupra comunicatului consistoriului diecesan în causa investigaţiunii abusurilor, ce s'ar fi făcut la alegerile supletóre de deputaţi mireni în cercurile Bocşa-montană şi Fiziş, şi la propunerea comisiuuii sinodul decide:

Consistoriul diecesan sĕ însărcinéză a luá mĕsurile de lipsă, pentru-ca comisiunea investigătóre sĕ substérnă raportul de investigare, ca pe basa acesteia sĕ se pótă finalisá acéstă causă.

Şedinţa a IV-a s'a ţinut la 10/22 Aprile 1890.

După autenticarea protocolului şedinţei III şi presentarea esebitelor raportorul comisiunii finanţiale Ioan Budinţean referéză următórele obiecte:

Causa propunerii deputatului Ioan Roşu făcută sub Nr. 89 în sinodul anului trecut, referitóre la modificarea §-lui 8 din regulamentul pentru administrarea averei diecesane, ca cumpĕrarea vre-unei realităţi din partea consistoriului ca senat epitropesc, sĕ devină perfectă numai după aprobarea aceleia de către consistoriul plenariu. La acésta comisiunea produne că: deóre-ce propunerea deputatului Ioan Roşu nu se póte aduce în consonanţă cu disposiţiile statutului organic, referitóre la administrarea averilor diecesane, sinodul trece la ordinea ḑilei.

Faţă de aropunerea comisiunii deputatului Leontin Simonescu propune şi sinodul decide următórele:

Alinea a 2 a din §. 8 al regulamentului pentru administrarea şi controlarea averii diecesei sĕ se stérgă cu totul; éră § 9 sĕ se modifice astfeliu: Cumpĕrarea, vinderea sau schimbarea imobiliilor póte urmá numai după premérsa aprobare din partea sinodului eparchial, în cas de necesitate urgentă şi utilitate publică notorie, consistoriul în şedinţă plenară póte face escepţiune, avênd a cere ulteriorminte încuviinţarea sinodului eparchial.

Cetesce preliminariul pe anul 1891, care luându-se la desbatere specială se primesce nechimbat în întregul seu cuprins afară de posiţia 3 dela spesele „tipografiei şi librăriei diecesane“, unde salariul cassariului se ridică dela 350 fl. la 360 fl.; éră la posiţia 3 dela spesele institutului pedagoic votarea sumei de 200 fl. pentru ridicarea salariului de economie remâne în suspens până se va decide şi actul consistorial referitoriu la acest obiect.

Cetesce socóta contului de spese diecesane pe anul 1889, din care se vede, că la finea anului trecut a rĕmas cu 1033 fl. 10 cr. mai puţină datorie la contul de spese diecesane, decât la finea anului 1888 şi că din percepţiunile acestui an s'au acoperit şi unele spese în sumă de 1924 fl. 88 cr., dintre care spese suma de 1129 fl. 95 cr. e cuprinsă în bugetul anului curent 1890, éră pentru snma de 794 fl. 93 cr., care n'a fost preliminată, consistoriul cere îndemnitate.

Din socóta substernută se constată, că supraerogaţiuni nepreliminate *a*) la pos. 18 dela spesele senatului epitropesc în portul postal 6 fl. 50 cr. *b*) la posiţia 30 în reparaturi 208 fl. 43 cr. *c*) la lit. *d*, în salariul pentru cancelist 480 fl. *d*) la lit. *e*, în remuneraţiunea controlorului diecesan 100 fl. la olaltă 794 fl. 93 cr. pentru care sumă ca supraerogaţiune nepreliminată se dă consistoriului îndemnitatea cerută.

Referéză asupra raportului consistoriului ca senat epitropesc în causa vinderii obligaţiunilor de stat şi a cumpĕrării de înscrieri fonciare cu 5 %, apoi despre elocarea unei sume de 7707 fl. tot cu 5 % la institutele de credit „Victoria“ în Arad, „Timişana“ în Ţimişóra şi „Lugoşana“ în Lugoş. Éră la propunerea comisiunii sinodul ia următoriul decis:

Constatându-se din raportul consistoriului, că operaţiunea este avantagiósă, sinodul o ia la cunoscinţă şi o încuviinţéză.

Referéză socóta venitelor şi erogaţiunilor dela „Fóia diecesană“ pe anul 1889 éră sinodul decide.

Socóta asemênându-se cu protocolul de percepţiune şi de erogaţiune s'a aflat în ordine cu escepţiunea postului de sub Nr. cur. 4 a întratelor, unde s'a constatat mai mult venit cu 23 cr. şi a postului de sub Nr. 2 al erogaţiunilor, unde se arată spese mai puţine cu 20 cr.; drept aceea restul cassei se rectifică cu suma de 271 fl. 44 cr. Considerând însĕ, că restanţele tacselor de abonament s'au urcat la o sumă enormă, sinodul recomândă consistoriului diecesan sĕ stărue pentru incassarea restanţelor din trecut şi a competinţelor curente.

Acela-şi raportor referéză contul de bilanţă al librăriei şi tipografiei diecesane dela 1 Ianuariu 1889 până la 1 Martiu 1890 şi la propunerea comisiunii sinodul decide:

Contul de bilanţă al librăriei şi tipografiei diecesane asemĕnându-se cu cărţile principale şi aucsiliare, se constată, că sumele întroduse în bilanţ consună întru tóte, deci se iau la cunoscinţă aprobătóre cu acel adaus, ca pe viitoriu inventariul librăriei şi tipografiei diecesane sĕ se compună cu atragerea unui representant al consistoriului diecesan, éră ḑiariul sĕ fie subscris de cassariul şi de administratorul librăriei şi tipografiei.

Referéză despre instrumentul de predare şi de primire al fondului instruct episcopesc presentat de consistoriul diecesan.

Sinodul îl ia la cunoscinţă.

Referézá asupra raportului consistoriului diecesan în causa detragerilor din subvenţia dela stat de 10.000 fl.

Refereză propunerea consistoriului diecesan, ca sinodul sĕ voteze Precuvioşiei Sale dlui protosincel Filaret Musta o remuneraţiune de 300 fl., ca recompensă pentru fatigiile conducerii eparchiei dela mórtea episcopului Ioan Popasu până la întregirea scaunului episcopesc, şi la propunerea comisiunii sinodul ia următoriul decis:

Sinodul eparchial, recunoscênd meritele activităţiii Preacuvioşiri Sale dlui protosincel Filaret Musta, îi votéză ca desdaunare pentru fatigiile şi spesele avute pe timpul sedisvacanţiei o sumă de 500 fl. (cinci sute do floreni).

La raportul consistoriului, prin care se cere revisiunea instrucţiunilor de sub Nr. 555 din 1882 pentru administrarea averilor bisericesci, scolare şi fundaţionale, comisiunea propune şi sinodul decide:

Avênd consistoriul diecesan dreptul şi datorinţa de a presentá sinodului eparchial ori-ce feiiu de propuneri prin cari se ţintesce înlăturarea scăderilor din instrucţiunile esistente, causa acésta sĕ transpune consistoriul diecesan cu cu acea însărcinare, ca la procsimul sinod sĕ substérnă un proiect gata pentru îndreptarea instrucţiunilor de sub întrebare.

Raportul referéză raportul general al consistoriului diecesan ca senat epitropesc despre starea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane, precum şi despre starea averilor bisericesci din diecesă pe anul 1889 din care raport se arată la fondurile şi fundaţiunile diecesane un crescĕmênt 6134 fl 80 cr. éră la averile comunelor bisericesci crescĕmênt numai de 50 cr.

La propunerea comisiunii sinodul decide:

Raportul despre activitatea consistoriului şi despre starea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane, precum şi a averilor comunelor bisericesci se ia spre sciinţă.

Constatându-se însĕ din conspectele alăturate, că din 343 comune bisericesci, socotelile le-au substernut numai 263, preliminarele numai 238, éră socotelile cultului numai 81 de comune: sinodul însărcinéză consistoriului diecesan sĕ aplice modalităţile cele mai aspre, pentru substernerea la timp a socotelilor şi preliminarelor bisericesci şi ale cultului.

Raportul referând în fine socotelile fondurilor şi funfundaţiunilor diecesane pe anul 1889, substernute spre revisiune de senatul epitropesc, — propune şi sinodul decide:

Socoţile fondurilor şi fundaţiunilor diecesane pe anul 1889, revĕḑêndu-se şi aflându-se în ordine, se aprobéză şi consistoriului diecesan ca senat epitropesc i-se votéză absolutoriu.

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului VII Abrud al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român *se convócă pe 3 Iuniu a. c st. n. (a 3-a ḑi de Rusalii)* în comuna Roşia montană *la 1 óră p. m.* în biserica gr. cat., ceea-ce se aduce la cunoscinţă publică, invitându-se P. T. membri din acest despărţĕmênt precum şi alţi iubitori de cultură.

Obiectele adunării vor fi:

1. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală.
2. Raportul cassariului.
3. Alegerea comisiunei pentru încassarea tacselor și înscrierea de membrii noi.
4. Cetirea de disertațiuni, ce se vor însinuá la presidiu.
5. Conferirea premiului de 10 fl. unui învĕțătoriu rom. din acest despărțĕmênt, care a făcut mai mare progres în pomărit.
6. Raportul comisiunei esmise.
7. Staverirea bugetului pe anul 1891 și
8. Propuneri.

Ofenbaia, în 15 Maiu, 1890.

Ioan Danciu,
directorul despărț.

Varietăți.

* (Chirotonire de episcop.) In 15 l. c. n. a fost chirotonit întru episcop Preacuviosul archimandrit Miron Nicolici. Chirotonirea s'a făcut prin patriarchul Brancovici asistat de episcopii Potrovici și Dimitrievici, și luând parte un public numĕros și aprópe toți deputații congresului. Miron Nicolici a fost ales încă sub patriarchul Anghelici de episcop la Pacraț.

* (Donațiuni.) Maj. Sa monarchul a dăruit din casseta privată pe séma comunelor nenorocite din Bucovina 10,000 fl.

—Agronomul Lazar Didraga din Rudăria a dăruit pe séma bisericei din Șopotul-Nou (diecesa Caransebeș) 100 fl.

* (Reuniunea femeilor române din Arad). Adunarea generală a reuniunei femeilor române din Arad și provincie este conchiemată pe ḑiua de 31 Maiu st. v. a. c. la 10 óre în sala cea mare a seminariului diecesan. Séra se va arangiá o petrecere cu joc în sala din pădaricea orașului.

* (Esamene.) La scóla capitală gr. or. din Poiana, protopresbiteratul Mercurei, esamenele publice pentru semestrul al II-lea se vor ține după următoriul

Program:

1. Sâmbătă la 12 Maiu st. v. după serviciul divin dela órele $7^1/_2$—9 va fi esamenul clasei I dela 9—11 va fi esamenul clasei a II a; dela 11—$1^1/_2$ clasa a III a; dela 3—6 (p. m.) clasa a IV-a.

Duminecă la 13 Maiu st. v. dela órele 10—12 se vor esaminá cu tóte clasele: *a*) declamările, *b*) cântul, *c*) gimnastica, ér dela 12—1 împărțirea premiilor și încheerea.

Esamenele vor fi urmate de o petrecere scolară cu joc.

La aceste esamene precum și la petrecerea, ce va urmá lor, se consideră de invitați toți amicii și binevoitorii sus numitei scóle.

Direcțiunea scolară.

* (Invitare.) Esposiția industrială locală — impreunată și cu o esposiție de producte din industria de casă femeéscă — inițiată de „Reuniunea industriașilor și lucrătorilor din Orĕștie“ — se începe la 26 Maiu st, n. și se sfêrșesce la 1 Iuniu 1890.

Subscrisul comitet de esposiție, aducênd acésta la cunoscință își dă onorul a invitá cu tot respectul la cercetarea essposiției și își permite a esprimá speranța și rugarea, că prevenirea, interesul și sprijinul, de care s'a bucurat esposiția și protectorii ei până acum, se va manifestá și prin o viuă frecuentare.

Insinuări pentru locuință, precum și pentru participare la prânḑul festiv sunt a se adresá la membrul din comitet dl *Eduard Fabini*, fabricant de gips, — până la 25 Maiu 1890 st. n.

Programa

esposiției industriale — împreunată și cu o esposiție de producte din industria de casă femeéscă, care se va începe la 26 Maiu și se va terminá la 1 Iuniu 1890. Locul de esposiție e sala de gimnastică a gimnasiului superior evangelic reformat din Orĕstie.

1 La 26 Maiu diminéța la 6 óre primirea óspeților, ce vor sosí cu trenul de diminéță. Designarea locuințelor pentru óspeți.

2. La 11 óre înainte de améḑi deschiderea esposiției prin Ilustritatea Sa dl comite suprem al comitatului Hunedórei dl *George Pogány* și visitarea esposiției.

3. După améḑi la 2 óre prâḑ comun în pavilonul ospĕtăriei dela „Dóuĕ pistóle“.

4. După améḑi petrecere și festivitate poporală prelângă concursul „Reuniunei trăgătorilor la semn,“ și al „Reuniunei vênătorilor“ în promenada orașului. Musica o va prevedé capela militară a regimentului de infanterie Nr. 64.

5 La 1 Iunie d. a. închiderea esposiției. Sorțirea câstigurilor. Impărțirea premielor. Séra „petrecere cu joc“ în pavilonul de vară din grădina dela „Dóuĕ pistóle“.

In esposiție se vor pune spre vedera prelângă productele profesionistilor și industriașilor din Orĕștie cu deosebire lucruri femeesci din vremi mai vechi din vécul al 16 și 17-lea precum și lucruri mai nóuĕ din industria de casă.

Esposiția se póte cercertá în fie-care ḑi dela 7 óre deminéța până la 7 óre séra.

Tacsa de întrare în cele dóue ḑile întâiu, adecă la 26 și 27 Maiu e 20 cr. de persónă în celelalte ḑile 10 cr. Cu carta de întrare dedată e a se cumpĕrá și un los cu 10 cr. pentru loteria esposiției.

Se vor dá și carte pentru întréga durată a esposiției de persóne cu 50 cr. cu los pentru loterie 60 cr. Carte de întrare se capĕtă in cassa esposiției și în librăria „Minerva“. *Comitetul arangiatoriu.*

* (Averea bisericei sêrbesci.) Cu finea anului 1880 averea bisericei sêrbesci a fost de 3,986.045 fl; ér cu finea anului 1889 de 5,651,135. S'a sporit așa dar în curs de 10 ani cu 1,665,090. Aceste date le-a trimis din oficiu Eug. Dumșa foilor din Budapesta pentru a desminți afirmările, că s'ar fi comis defraudațiuuni în fondurile bisericei.

* (Fondurile administrate la comit. Sibiiului.) Vice-comitele comit. Sibiiu comunică, că socotelile fondurilor administrate prin esactoratul comitatens sunt terminate și s'au espus din 16 l. c. n. pe timp de 15 ḑile în biroul esactoratului, unde se pot vedé în órele de oficiu. Tot acolo sunt espuse și decisiunile comitetului permanent.

* (Limba elină.) Proiectul cu privire la propunerea limbei eline în gimnasii după lungi discusiuni s'a primit fără modificări. La § 3, care ḑice, că literatura elină sĕ se predea în limba magiară, adause dep. Zay un amandament, ca sĕ se predea în limba gimnasiului respectiv. Cu acest amandament a consimțit și ministrul și referentul. La votare 48 voturi au fost pentru și tot atâtea contra. Președintele Pechy cu votul seu a *dărîmat amandamentul*, ceea-ce provocà la stanga estremă aplause frenetice.

* (O nouă fundațiune a bar. Hirsch.) Bar. Hirsch caută tóte mijlócele a ușurá sórtea conaționalilor sei. Dênsul voesce sĕ întemeeze o fundațiune de 120,000 dolari, ca din venitele acestor bani sĕ se instrueze ovreii in limba engleză așa, că călĕtorind la America sĕ pótă face în curênd bun „Geschäft.“ Un alt capital e destinat pentru a ajutorá pe cei ce vor sĕ se așeḑe în America.

* (Defraudațiuni). Foilor din Budapesta li se comunică, că s'a dat de urma unei regretabile neregularități în cassa comitat. Bistrita Nĕsăud. Suma e de 12,000 fl. Vice-comitele și-a dat demisiunea. Comite este br. Desideriu Bánffy.

* (Cas de mórte). *Leo, Iosif și Rafila* măr. *Deac* ca fii; *Ciril Deac* preot gr. cat. ca ginere; *Sofronia Popescu* născ. *Maier* ca noră, în numele lor precum și a numĕroșilor consângeni, cu inima frântă de durere, fac cunoscut, că mult iubitul lor tată și socru **Ioan Popescu,** paroch gr. or. în Deda și fost administrator protopresbiteral după un morb scurt și-a dat sufletul în mânile creatorului Duminecă în 6/18 Maiu anul cur. la 12 óre meridiane în al 59-lea an al vieței și 38 lea al fericitei căsătorii și a cincea lună a vĕduviei.

Rĕmășițele pămêntesci se vor așeḑá la 8/20 Maiu a. c. la 1 óră d. a. în cimiteriul gr. or. din Deda pentru repaus etern.

Deda, în 6/18 Maiu, 1890.

— Din Cluș ni se comunică, că la 17 Maiu a. repausat acolo Alesandru Ch. Dragomir de Capolnoc-Monăstur, advocat și membru al mai multor societăți și reuniuni. Decedatul a fost în etate de 37-ani și a lăsat în jale o mulțime de consângeni și cunoscuți.

* (Grindină). O fortună mare cu grindină a causat daune enorme pe hotarele comunelor Feleac și Ghiurfalău în comitt. Clușului.

* (Instalarea primatelui din Viena.) Instalarea festivă a primatelui din Viena, Dr. Antoniu Gruscha se va face la 15 Iuniu a. c. în biserica sf. Stefan prin nunțiul archiepiscopesc Galimberti.

* (Academia de drept din Pojon). Academia de drept din Pojon se va desființá încurênd. Regimul intenționéză a desființá tóte academiile de drept din provincie și în locul lor sĕ înființeze scóle speciale pentru administrațiune. Cei-ce absolvéză acele scóle vor fi apoi denumiți amploiați în municipii ori notari cercuali și comunali.

* (Linia ferată Arad-Timișóra.) Ministrul de comunicațiune a hotărît ca sĕ priméscă în administrarea statului linia ferată Arad-Timișóra. Acésta s'a făcut la cererea proprie a societății. Condițiunile de primire sunt favorabile statului.

* (Liferare de sare pentru Sêrbia.) Precum se scie, Sêrbia nu posede sare și până acum se provedea pe calea intreprinderilor private. Regimul a hotărît, ca sĕ casseze liferarea privată și sĕ provadă țéra cu sare din statele vecine monopolisându-o. Spre scopul acesta s'a ținut la Belgrad o licitațiune, la care a luat parte representantul regimului ungar și un representant al regimului român. Ungaria a oferit prețuri mai scăḑute ca România. După ce însĕ representantul român a primit informațiuni dela regimul seu și s'a declarat, că România încă liferéză în condițiunile Ungariei, regimul sêrb a dat întâietate României și dădù numai României dreptul de a liferá sare pentru Sêrbia.

* (Lăcuste). Lăcuste marocane au năpădit ḑilele trecute ținutul Seghedinului. Ele au causat mari daune holdelor; s'au luat cele mai energice mijlóce spre ale nimicí.

* (Escursiune). Biroul drumului ferat de stat ung. din Budapesta face cunoscut, că la 2 Iuliu se va face o escursiune dela Budapesta la Berlin, Hamburg Svedia și Norvegia. Escursiunea va fi astfeliu întocmită, că cei-ce nu vor sĕ facă întréga escursiune pot face escursiunea tour și retour până la locurile amintite. Cei-ce fac întrégă escursiunea vor căpĕtá întreținerea tótă, ér cei ce bunăóră vor sĕ voiageze numai până la Berlin, pot sĕ se provadă și înșiși cu mijlócele de hrană. Călĕtoria cea mai lungă cu întréga intreținere (Budapesta-Capul nordic) de 32 ḑile costă: cl I 600 fl., cl. II 500 fl cea mai scurtă (Budapesta-Berlin tour și retour 96 fl. cl. I și 74 fl. cl. II.) Informațiuni mai detaiate se capĕtă la biroul numit.

* (Nouă conversiune ungară.) Regimul ungar, precum se afirmă, nu are de cuget sĕ convêrtéscă numai acțiile și prioritățile liniei ferate ung. de nord în sumă de 60 milióne, ci și titrele drumului de fer ung. vestic și ale liniei ungare galițiene.

* (Mișcările lucrătorilor). Foile lucrătorilor din Budapesta provócă pe toți lucrătorii ca pe ḑiua de 8 Iuniu sĕ se întrunéscă într'o adunare imposantă; unde sĕ ridice protest contra purtărei aspre a poliției din incidentul grevelor din urmă și se străruiască ca matadorii închiși sĕ fie eliberați

* (Pentru-ce cerșesce?). Un nenorocit de țigan. care a fost odată pedepsit de poliția de aici pentru cerșit, a umblat în ḑilele din urmă érăși din casă în casă până-ce și-a adunat 10 cr. pe cari numai decât i-a și pus la loterie. Poliția l'a pus la rĕcóre.

Mulțămită publică.

Subscrisul am devenit în urma unui morb necapace de a mi indepliní oficiul de învĕțătoriu, și astfeliu dimpreună cu familia-mi numerósă am ajuns în cea mai mare miserie. Între aceste împregiurări grele m'am adresat către Preast. Domn secretariu cons. Dr. Remus Rosca ca sĕ binevoéscă a întreprinde pentru ajutorarea mea și a familiei mele numeróse o colectă între P. T. deputați sinodali, în urma cărei colecte am primit dela: N. Strĕvoiu 1 fl., Z. Tătar 50 cr., G. Șagău 1 fl, I. Danciu 1 fl., A. Pĕcurariu 50 cr., R. Furdui 50 cr., Dr. I. Mihu 1 fl., I. Șandru 50 cr., N. N. 50 cr., G. Candrea 50 cr., Dr. I. Mețian 1 fl., Dr. R. Rosca 1 fl. și I. Dan 1 fl.

Priméscă deci marinimoșii domni contribuitori ferbintea mea mulțămită, dorind sĕ fie rĕsplătită binefacerea dlor insutit și înmiit.

Porcesti, 26 Aprile, 1890.

Nicolau Bucșa,
fost înv.

— Onorabilii domni acționari ai institutului de credit și economii „Auraria“ în Abrud, în adunarea generală ținută în 20 Martiu a. c. au binevoit a votá din cuota menită spre scopuri de binefaceri una sumă de 50 fl. Reuniunei femeilor pentru scólă de fetițe din Abrud. Deci subscrișii venim a ne împliní cea mai plăcută datorință, esprimând mulțămita cordială și recunoscința Reuniunei atât On. domn director Al. Filip care a făcut propunerea, cât și On. dni acționari cari au binevoit a votá și de astădată ajutoriul de 50 fl; bunul D ḑeu sĕ le lungéscă firul scumpei vieții, sĕ le dea ajutoriu și putere de sus, spre a conduce institutul „Auraria“ cu succesele cele mai strălucite și spre a puté contribuí și pre venitoriu spre atari scopuri umane și salutare.

Abrud, în 15 Maiu, 1890.

Anna Gall, pres. *Alesandru Ciura,* secretariu.

Loterie.

Sâmbătă în 17 Maiu 1890.

Buda: **43 23 73 64 79**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 17 Maiu 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%/	—.—	—.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	341.50	343.50
Renta ung. de hârtie	99.75	99.50
Galbin	5.58	5 55
Napoleon	9.40	9 39

ad. Nr. 533. [343] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Selistat, protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolar dela botezuri, cununii şi înmormêntări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă	fl. 61.20
2. Venitul dela alte funcţiuni preoţesci precum dela umblarea cu crucea, dela osfestanii, sânţirea pascilor, maslu şi pomenirile de preste an după calculul mediu.	fl. 113.—
3. Dela 106 familii câte una mĕsură bucate computată în bani à 1 fl. . .	fl. 106.—
4. Venitul după folosirea porţiunei canonice în estensiune de 7 jugere . .	fl. 100.—
5. Una ḑi de lucru dela fiesce care familie computată în bani à 50 cr. .	fl. 53.—
Suma .	fl. 433.20

Doritorii a obţiné acest post au a-şi asterne cererile lor concursuale instruite conform prescriselor statutului organic şi ale Regulamentului penparochii la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul mai susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Agnita, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agnita, 23 Aprile, 1890.

Sabin Piso,
prot.

---

[344] 1—2

CONCURS.

Despărţămêntul VII Abrud, al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român va conferí *un premiu de 10 fl.*, acelui învĕţătoriu român din acest desparţămênt, care va dovedí, că au făcut mai mare progres în ramul pomăritului.

Domnii învĕţători, cari doresc a reflectá la acest premiu îşi vor trimite cererile concursuale la directorul despărţămêntului *cel mult pănă în 2 Iuniu a. c. st. n.* (*a 2 ḑi de Rusalii*) provĕḑute cu o adeverinţă oficiósă dela oficiul parochial subscrisă şi de primăria comunală şi vidimată de oficiul protopopesc competent, din care sè fie evident:

a) câţi pomi nobili (altoi) dela 1—3 ani meri, peri, cireşi, pruni etc. are în grădina scolară?

b) câţi pomi sĕlbatici, séu din simburi au în grădină, pregătiţi de a se puté altoí în anul viitoriu?

c) câţi elevi sciu deja altoitul dela concurent?

d) în grădina scólei cultivă-se şi legumăritul, şi sunt deprinse în acest ram cu deosebire elevele (fetiţele)?

Ofenbaia, în 15 Maiu, 1890.

Ioan Danciu,
direct. desp.

Nr. 1280. [342] 1—3

CONCURS.

Postul de notariu cercual pentru comunele **Săcel, Magu** şi **Aciliu** cu locuinţa în **Săcel,** devenind vacant, — pentru îndeplinirea acestui post prin alegere se escrie concurs.

Cereri de competinţă instruate conform dispoziţiunilor legei se pot înaintá la subscrisul pănă în *15 Iuniu* a. c. st. n.

Cu acest post e împreunat salariu anual de 500 fl. precum şi tacsele statorite pentru lucrări private.

Sĕliste, în 16 Maiu, 1890.

Pretorul suprem:
Dr. Lemény.

Nr. 260. [338] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. or. Jabeniţa cu filia Sămărtin, pentru ocuparea definitivă a postului de paroch în numita comună, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român.“

Emolumentele împreunata cu acest post sunt:

a) dela 120 familii câte 1 litră cucuruz sfârmit à 1 fl. . .	fl. 120.—
b) dela cununii, înmormêntări şi botezuri după calculul mediu de 5 ani . .	fl. 80.—
c) dela 144 familii câte 1 ḑi de lucru à 30 cr. .	fl. 43.20
d) dela Bobotéză câte 10 cr. de familie	fl. 11.60
e) porţiunea canonică în mărime de 14 jugĕre, 1040 □° agru şi fênaţ, apoi lemne de focărit din pădurea bisericei, dată prin segregare anume pentru folosinţa parochului computate în	fl. 122.—
f) alte venite laterali, sigure	fl. 24.—
Suma .	fl. 407.50

Pre lângă emolumentele indicate mai sus, parochul mai folosesce casa parochială (2 încăperi), superedificatele economice şi cimiteriile din materă şi filia Sămărtin.

Competenţii vor avé a substerne suplicele concursuali, instruite în sensul legilor esistente bisericesci, subscrisului, posta ultimă Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 17 Aprile, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresb.

Nr. 261. [339] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III din comuna Laz, în urma înaltei decisiuni a Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 14 Novembre 1889 Nr. 7602 B. se escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fója „Telegraful român“.

Emolumentele sunt:

a) dela 137 familii câte 2 ferii vedre must à 8 cupe vechi feria, cari computate în bani fac . .	fl. 213.60
b) dela acestea 130 ḑile de lucru à 20 cr.	fl. 26.—
c) dela umblarea cu crucea în ajunul bobotezei à 30 cr. de casă	fl. 39.—
d) venitele stolare regulate dela botezul pruncilor, dela cununii, îngropăciuni şi celelalte, dela altariu şi alte funcţiuni usitate a se prestá	fl. 121.70
Dau suma de .	fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi asterne suplicele lor inzestrate cu documentele prevĕḑute de legile în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul supra statorit.

Sebeş, 19 Aprile, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 228. [336] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scóla confesională gr. or. din Avrig, protopresbiteratul Avrigului, pentru întregirea acestuia se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este de 350 fl. anuali din cassa bisericei.

Dela concurenţi se cere, ca pe lângă recerinţele pretinse de legile în vigóre, se documenteze că cunosc bine cântările bisericei spre a puté instruá pruncii de scólă şi a înfiinţá un cor.

Cei cu cualificaţiune superióră şi cu ani de pracsă pe cariera învĕţătoréscă vor fi preferiţi.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substernă cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 22 Aprile, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al Avrigului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 27/1890. [330] 4—6

CONCURS.

La scólele medii române gr. ort. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. de lege XXX din 1883 pentru limba latină şi alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului minsterial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

2. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară şi alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministeral pentru esamenele profesorilor dela scólele medii;

3. un post de profesor la scóla nóstră reală şi comercială, cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba germană şi alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministerial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin pănă la *31 Maiu 1890 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor către subscrisa Eforiă scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) că au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune art. XXX din 1883 §§ 29, 30, 61, 62.

Emolumentele impreunate cu aceste posturi sunt:

Pănă la obţinerea decretului de profesor ordinar (conform cu § 30 din legea de instrucţiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl. v.; a. ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl.; cuincueniul de 50 fl.; care se repetéză de 5 ori 130 fl. relutul de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. pe an şi drept de pensiune, conform statutelor.

Concurenţii, cari pe lângă cualificaţiunea prescrisă vor documentá, că au servit cel puţin trei ani la alte institute medii de crescere şi de învĕţămênt, pot fi aleşi profesori ordinari, recunoscêndu-li-se pentru pensionare şi pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenţii vor declará în petiţiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci şi scolare, precum şi normativelor şi dispoziţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau se vor face în decursul timpurilor.

Braşov, 13 Martiu, 1890.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕs.

Nr. 87. [340] 2—3

EDICT.

Marta Bleahu din Alma, muerea legitimă a lui Ioan Boian din Smig, care pribegesce prin lume fără a i se scí locul ubicaţiunei ei, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorţial edictal încaminat de bărbatul ei se va pertractá şi decide şi în absenţa sa.

Alma, în 10 Faur, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului Têrnavei sup.

I. Almaşan, protopresb.

Nr. 295. [345] 1—1

ANUNŢ.

In sensul §-lui 124 din regulamentul pentru procedura judecătoréscă în cause matrimoniale sĕ aduce la cunoscinţă publică, cum-că Maria Cucu din Hĕghig, domiciliată în Braşov, prin sentinţa Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 24 Aprile 1890 Nr. 1501 B. fù totalminte divorţaţă de bărbatul ei pribegit Ioan Gal din Braşov.

Braşov, în 5 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
protop. ca adm.

Nr. 212. [346] 1—1

Publicare oficială.

Achim Spânu gr. or. din Gusteteriţă prin sentinţa consistoriului archidiecesan dela 4 Aprile a. c. Nr. 1271 este de tot şi pentru totdeuna despărţit de pribegita lui soţie Maria Frăţilă gr. or. din Bungard. Ceea-ce prin acésta amĕsurat prescriselor în vigóre se aduce la cunoscinţă publică.

Sibiiu, 5 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. protopresb.

Sz. 2419/890 polg. [347] 1—3

Hirdetmény.

Az erdöalyi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése — nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költség előirányzat elkészitése végett határidöül az **1890 évi junius 18-ának d. e. 9 óráját** Erdőalya községébe a falusbiró lakására tüztem ki, — mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros 1890 Majus hó 12-én.

A királyi törvényszék kiküldött birája.

Baró Apór Zoltán.
eljáró biró.

Sz. 2181/890 plg. [337] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Binder Frigyes medgyesi birtokos által béadott kérés folytán Medgyes város határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 junius 23-ra d. e. 9 órára** tüzetik ki medgyesre a helyszinére a városi tanács iroda helyiségébe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1890 Aprilis 30-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

Sz. 588/890 polg. [336] 2—3

Hirdetmény.

A sárpataki határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költségelőirányzat elkészitése végett határidöül **1890 évi Május 29-ének délelötti 8 óráját** Sárpatak községébe a falusbiró lakására tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros 1890 Május hó 5-én.

A kir. törvényszék kiküldött birója.

Baró Apor Zoltán,
eljáró biró.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 50 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Maiu 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 11 Maiu.

In unul din numerii anteriori ai ḑiarului nostru s'a ventilat o cestiune de importanță pentru învĕțătorii nostri, cu care trebue sĕ ne ocupăm și noi la locul acesta în interesul prosperărei scólelor nóstre și în interesul statului învĕțătoresc, cari totdeuna au format obiectul de predilecțiune al ocupațiunilor nóstre.

Este vorba de dispositiunea cuprinsă în § 82 al Normativului scolariu de următoriul cuprins:

„Învĕțătoriul definitiv și instituit în postul seu nu mai póte părăsí la nici un cas acel post în decursul anului scolastic.

Resignarea de bună voie póte urmá, și se póte primí numai cu finea anului scolastic, și are de a se asterne oficiului protopresbiteral cel puțin cu o lună înainte de încheerea anului scolastic în forma unei dechiarațiuni scrise și subscrise de învĕțătoriul și vidimate de directorul și președintele sau un membru al comitetului parochial. La din contră resignațiunea nu se póte considerá, și învĕțătoriul trebue se rĕmână la postul seu și pentru anul viitoriu scolastic.

Învĕțătorii, cari vor părăsí postul lor fără de observarea acestui prescript, perd dreptul la ori ce oficiu eclesiastic, ce și l'a acuirat, și pot fi eschiși și pe viitoriu dela candidare pe unul sau pe mai mulți ani.“

Aceste dispositiuni de bună sémă au avut în vedere un lucru fórte bun, și totodată au fost dictate de triste esperiențe, căci altcum nu erau stipulate așa de strict, precum se află ele stipulate în acest §. De bună sémă s'au intêmplat casuri, că învĕțătorii și-au părăsit oficiul în decursul anului scolariu, care s'a început deja, și în chipul acesta s'a produs o stare de tot nenormală în scóla respectivă, care prin acésta schimbare a rĕmas fără învĕțătoriu în întreg anul, deóre-ce altă provisiune în decursul anului nu s'a putut face. Am avut casuri concrete, în cari învĕțători de ai nostri tocmai la începutul anului scolariu, sau și în decursul aceluia au părăsit oficiul și au trecut la alte scóle, fie comunale, de stat, de ale altor confesiuni, sau de ale reuniunilor private. Am avut și casuri de acelea, în cari învĕțătorii nostri, cari erau clerici absoluți, fiind aleși în decursul anului de preoți, și-au părăsit oficiul de învĕțătoriu, ocupându-și parochia, și prin părăsirea oficiului de învĕțătoriu au adus mari perplesități asupra scólei, neputênd fi înlocuit în scólă cu altă persónă competentă.

Pentru casul din urmă avem consideratiunile nóstre, cari în multe casuri apasă greu în cumpĕnă, și de multe-ori circumstanțele din parochie ne face sĕ le dăm lor întâietate, în celelalte casuri însĕ părăsirea oficiului este ca și o abandonare a bisericei și în fața lor au trebuit sĕ se ia dispositiunile cele mai severe.

Din dispositiunile de mai sus ale §-fului citat însĕ corespondența din ḑiariul nostru a tras alte consecuențe, anume a susținut, că în fața acestor dispositiuni învĕțătorii nostri nu mai pot concurá la alte stațiuni pentru esemplu mai bine dotate, căci ei, dacă voesc se concure la altă stațiune, trebue se renunțe la oficiul lor, în care sunt stabili, cu o lună mai nainte de încheerea anului scolastic. Sĕ póte apoi întêmplá că la locul, unde concură sĕ nu fie ales, și așa remân pe strade, din învĕțători definitivi rĕmân fără oficiu, și tóte acestea în virtutea §-fului provocat.

Noi credem, că acestui § nu i se póte dá o asemenea draconică interpretare, sau dacă dóră în articuli de ḑiare, sau dóră ici colea vre-un oficiu protopresbiteral îi dă asemenea interpretare, de bună séma nu-i póte dá o asemenea aplicare autoritatea bisericéscă.

Noi în intreg § ful nu aflăm un singur cuvênt, care sĕ opréscă pre învĕțătorii definitivi de a nu concurge la vre un oficiu de învĕțătoriu mai bine salarisat.

In § 73 al acestui normativ, care norméză condițiunile de concurs ale concurenților, de asemenea nu aflăm nici o dispositiune de acest soiu.

După a nóstră părere deci dispositiunile acestui § nu impedecă pe nici un învĕțătoriu definitiv dela concurs la altă stațiune invĕțătorésca, nu impedecă pe nici un oficiu protopresbiteral nici pe comitetul parochial, ca ei în lista candidaților sĕ primésca pre un asemenea concurent, și nu impedecă pe sinodul parochial, ca el sĕ alégă pe un asemenea individ de învĕțătoriu.

După părerea nóstră § 82 din Normativul scolariu nu impedecă pe consistoriu, ca el se apróbe o asemenea alegere, sau cu cuvintele statutului organic vorbind, nimica nu impedecă pre consistoriu ca el se întărésca o asemenea alegere.

Pentru noi întrégă cestiunea se învêrte în jurul intrebărei, când sĕ fie introdus în oficiu un asemenea invĕțătoriu, când sĕ i se curme legăturile, ce le are cu oficiul din comuna, în care a fost până acuma, și când sĕ i se încépă cu aceea, în care acuma a fost ales. Și întrebarea acésta o deslégă autoritatea bisericéscă după trebuințe și după impregiurări.

Și noi avem cunoscință, că autoritatea bisericéscă în sensul vederilor de mai sus interpretéză dispositiunile acestui § și nu inchide calea învĕțătorilor la salarii mai bune, însĕ nici acea nu o permite, ca prin permutări volnice sĕ se conturbe cursul normal al invĕțămêntului, ci pentru tóte casurile a aflat remedii.

Revista politică.

După votarea proiectului de lege cu privire la limba elină în gimnasii a presentat ministrul de comunicațiune Baross mai multe proiecte în cestiunea regulărei liniilor ferate. Intre acelea proiecte se numĕră: rĕscumpĕrarea liniei ferate ung. de Nord Ost, concesiunea căii ferate Pojon - Steinamanger și regularea căii ferate Ebenfurth.

Proiectul despre incolat a dat ansă la desbateri seriós și remarcabile. Conducĕtoriul stângei estreme, Daniil Irányi, a pledat pentru proiectul asternut în numele seu și al membrilor, cari l'au subscris, reflectând referentului Bezeredy, — care rógă casa sĕ-l respingă, — că simpla lipsire din țară nu e nici un motiv ca cineva sĕ și pérdă drepturile de cetățén înăscute deodată cu venirea cetățénului pe lume. Statul póte mărginí numai drepturile civile și politice, dar nu póte detrage dreptul cetățĕnesc. Dispositiunile legei de incolat contraḑic principiilor libertății și dreptului popórelor, precum și intereselor vitale ale statului ungar, de aceea se rógă ca proiectul sĕ fie primit în desbatere specială.

După Irányi luà cuvêntul ministrul președinte Szapáry, combătând argumentarea antevorbitoriului și accentuând, că esperințele făcute până acuma cu privire la legea esistentă vorbesc favorabil și nu motivéză nici decum o modificare a ei. — Din contră, tocmai prin o modificare în sensul proiectului, ce s'a presentat au sĕ se introducă multe rele. Prin devenirea în valóre a unei astfeliu de legi, emigrările în masse n'ar încetá și mulți, cari petrec afară din statul acesta nu mai supórtă nici datorințe și nici se mai gândesc a serví statului. Actualul regim la întregirea sa a declarat, că nu ține de necesar a modificá legea esistentă de aceea sĕ și rógă a respinge dieta proiectul presentat.

Mai interesantă a fost vorbirea contelui Stefan Károlyi, carele a accentuat, că crearea legei de incolat în anul 1879 a fost cu totul lipsită de tact. Stânga estremă cere acum modificarea numai din considerare cătră Kossuth, fără ca vaḑa corónei sĕ sufere prin acéstă cevași. Pietatea pentru Kossuth, carele însuflețesce partidul seu, trebue sĕ cedeze însĕ altor ideale, de cari sute de ani nu s'a despărțit poporul magiar, loalitatea cătră coróna ungară și cătră regele încoronat, înaintea căruia chiar Kossuth trebue sĕ cedeze, de aceea respinge proiectul. La cestiunea acésta a mai vorbit Mocsáry, carele nu

---

FOIȚA.

Argăsitoriul din Mascara *).

O reminiscență din Paris.

(După *O. Schubin.*)

(Încheere.)

Atunci sêrmanul turc suspinà și-și tărì ósele cele ostenite, și inima cea grea până la Algeria, prin uliți fără sfêrșit și pline de prav, care erau ca nisce oceane aprinse, căci sórele érá ardea; sórele, care nu póte sĕ nu privéscă la iubita sa Algeriă, chiar și când ea e pustie și tristă.

Autoritatea francesă se încruntà, și dând din cap ḑise, că ar avé mult de lucru, dacă ar vrea sĕ indrepteze nedreptățile și nesocotințele sorții. Dar unuia dintre amploiați, unui om încă fórte tinĕr 'i se făcù milă de bietul turc, îi dădù ceva bani de drum, și-l sfătuì sĕ se ducă dincolo în Francia, la Paris. Acolo apoi se va puté el ajuta, mai cu sémă că scie și ceva franțuzesce.

Nimbul Parisului este așa de mare, încât o rază din el străbătuse până preste mare, în ulițele cele înguste și înalte din Mascara, și acest cuget luminà sinistrele umbre de durere din sufletul sêrmanului argăsitoriu, ca un ultim vis de fericire.

Da, la Paris voia el sĕ se ducă, căci după cum i se spusese, acolo sunt plăceri, cari mângăie ori ce durere, și aurul cresce acolo pe stradă.

Sosì la Paris, dar plăcerea era numai cel mult zugrăvită pe placatele balurilor mascate, și imbrăcată în haine pestrițe, încât credeai, că e nebunie în tótă forma, și aurul îl vĕḑù el numai în galantarele aurarilor. Pe ulițe nu crescea alt ceva, decât vre o câți-va platani degerați. Sub aceia bâșbăiau o mulțime de ómeni ciudați, bărbați fără turban, femei fără vĕl, o mulțime de fețe ostenite și palide, și ochi, cari mai toți erau tristi, triști de fóme sau de imbuibare, fără viață, sau provocători. Și turcul se spăriă, el nu puté înțelege, ce le lipsesce acestor ómeni, el nu scia nimic despre bóla cea palidă și ascunsă a civilisațiunei. Fugind spăriat de pe bulevard, ajunse rătăcind până la bursă, un edificiu grecesc-păgânesc, care este îndesuit într'un colț al cetății vechi și lui 'i părea ca și o moșeă din occident; el voí sĕ întrе, dar se intórse isbit în față de strigătele și têrguelile cele suspecte. Mirat de acest cult deosebit al occidentului merse mai departe, tot mai departe de sgomot, până ce 'și găsí în fine odichnă lângă Sena, care suspina, și lângă basenul cel negru și incungiurat cu sloiu de ghiață de pe piața Concordia.

Ací 'și încrucișà piciórele, și se gândí la tóte cele întêmplate, și dóuĕ lacrimi mari se rostogolirà din ochii lui peste intunecata lui față de fatalist. Fatalismul omórà frica și speranța, — nu omórà însĕ durerea. Pe lângă supĕrarea lui cea adêncă, 'l mai torturà acum un nou chin: fómea.

— Era luna lui Faur. In luna lui Faur este de multe-ori frig în Paris, și neguri dese închid raḑelor de sóre drumul, cu tóte acestea însĕ un miros dulce, ca promițător de primăvară trece prin strade. Acela ese din coșulețele florăreselor, cari oferă viorelele lor próspete și inocente parisienilor celor vestejiți de lume și de civilisațiune. Este curios sĕ veḑi, — cum le plac parisienilor celor frivoli, cu lucsul lor hyperbolic, și cu poftele lor preste mĕsură întăritate, viorelele cele mici și modeste. De aceea sĕ și găsesc totdeuna viorele în Paris, cu tótă zăpada și frigul, mai cu sémă în Faur. Scie Dḑeu cu ce șiretlicuri ademenesc pe copii cei gingași și albastrii ai primăverei sĕ ésă afară la frig.

Printre florăresele cele multe, frumóse, cochete, bine și rĕu imbrăcate, zimbitóre sau tremurânde de frig, cari 'și vênd ḑi de ḑi marfa lor parfumată, era și una din Nanterre, o copilă slăbuță, mică, cu pĕr cafeniu, peptenat simplu de tot, cu o căițóră albă și cu ochi mari blânḑi de madonă într'o față mică.

---

*) In Nr. precedent a apĕrut greșit „Mascava.“ Red.

află în atitudinea lui Kossuth motiv grav pentru de a-l ţiné espulsat, naţiunea trebue sĕ-l reclame cu atât mai vêrtos, căci lui Andrássy carele a adus pe gâtul Ungariei Bosnia i se ridică monument.

Dieta boemă s'a deschis şi principele Lovkovitz a folosit ocasiunea de a mustrá cu vorbe aspre pe cehii tineri, cari au inscenat atâtea demonstraţiuni şi agitéză în tóte părţile, făr' a luá în considerare şi mijócele, de cari se folosesc. Presa cehilor bĕtrâni şi presa germană e mulţămită de situaţiunea actuală a raporturilor dintre germani şi cehi şi speră, că pe calea apucată se va puté ajunge la un resultat neasteptat de bun. — Secţiunile camerei şi-au terminat tóte lucrările şi se astéptă ca în ḑilele prime ale sĕptĕmânei viitóre sĕ se încépă şedinţele plenare.

Toastul, ce l'a ridicat împĕratul german în Königsberg a întăritat presa rusă într'un mod de tot agitat. Ḑiariul „Graschdanin“ ḑice, că el nu doresce sĕ aducă în legătură espunerile împĕratului german cu căletoria lui în Rusia. In casul acesta, o sabie cât de lungă prusiană, nu va fi în stare nici sĕ bage temere în vrăşmaş, dar nici chiar se apere graniţele ost-prusiane. Abia va puté sĕ o facă acésta sabie întregei Germanie, lângă care sĕ se adaugă încă şi sabia surorilor: Austria şi Italia.

La acésta „Novoie Vremea“ adauge, că dacă n'ar fi cunoscut, că oratorii politici în vorbirile lor improvisate trec adesea marginea bunei cuviinţe, ar trebuí considerat toastul dela Königsberg ca o provocare directă, dar prin nemica motivată, la adresa Rusiei. Tot aşa se esprimă şi ḑiarul „Svet“.

In camera italiană s'a provocat în ḑilele trecute o scenă regretabilă. Tumultul s'a escat la o interpelare a deputatului Imbriani, carele a imputat ministrului preşedinte, că nu lasă sĕ se ridice o tablă în memoria Carlottei Aschieri în Verona. Carlotta Aschieri a murit la anul 1866 şi, pre-cum asigură Imbriani, ca o eroină de glonţul austriac. Crispi nu lasă ridicarea tablei, ca sĕ nu vateme pe Austro-Ungaria. Dar legătura cu Austro-Ungaria, ḑise Imbriani, póte fi lăudată numai de generalii, cari n'au fost încă în rĕsboiu.

Sinodul eparchial

al diecesei gr. or. române a Caransebeşului.

Şedinţa V-a s'a ţinut în 10/22 Aprile 1890.

După autenticarea şedinţii precedente şi presentarea esibitelor, urméză la ordinea ḑilei referada comisiunei speciale.

Raportorul Leontin Simonescu referéză asupra propunerei deputatului Coriolan Bredicean, ca pentru posturile de profesori la institutul pedagogic teologic, care de present sunt ocupate numai în mod provisoriu, consistoriul sĕ escrie de timpuriu concurs şi recursele întrate presentându-le proctimul sinod eparchial, acesta sĕ pótă face alegerile; — éră la propunerea comisiunei sinodul decide:

Propunerea acésta se transpune consistoriului diecesan, ca luând în considerare dispositiunile statutului organic şi modul de alegere a profesorilor dela institutele pedagogice-teologice practicat în archidicesă şi în diecesa Aradului, — sĕ presinte procsimului sinod eparchial un proiect de normativ în acéstă cestiune.

Acela-şi raportor referéză asupra raportului consistoriului diecesan în causa fondului de pensiune pentru profesorii dela institutul pedagogic teologic, şi propune éră sinodul decide:

Considerând, că consistoriul n'a putut câstigá tóte datele accentuate în conclusul sinodului eparchial Nr. 73 din anul trecut 1889 causa se redă consistoriului diecesan, ca adunând acele date pe basa lor sĕ presinte sinodului procsim o propunere meritorie în acest obiect.

Dr. George Popovici, ca raportor tot al comisiunei speciale, cetesce raportul şi proiectul consistoriului pentru statutele fondului de pensiune pe séma preoţilor deficienţi şi pentru ajutorarea vĕduvelor şi orfanilor acestora.

Sinodul primesce statutele în general şi le ia de basă pentru desbaterea specială.

In desbaterea specială se primesce titlul şi §. 1 şi §. 2 până la lit. e.

Şedinţa a VI-a s'a ţinut la 11/23 Aprile 1890.

Se cetesce protocolul şedinţei a V-a şi se dechiară de verificat.

La ordinea ḑilei fiind continuarea desbaterii asupra statutelor fondului de pensiune al preoţilor deficienţi şi pentru ajutorarea vĕduvelor şi orfanilor remaşi după preoţii reposaţi, raportorul comisiunei speciale Dr. George Popovici continuă cu referada dela §. 2 l. e, până la fine.

Statutele desbătându-se din punct în punct şi primindu se mai multe modificări proiectate, ér propunerea deputatului Ioan Ionaş la §. 5 de următoriul cuprins: Când preotul contribuent la pensiune încétă din viaţă nainte de 10 ani dela întrarea la acest fond, vĕduva sau orfanii vor primí atât tacsa fundamentală cât şi contribuirile anuale solvite în fondul de pensiune, fără interese, — sinodul neprimindu-o votéză statutele din cestiune în următoriul tecst:

Statutele

fondului de pensiune al preoţilor deficienţi şi pentru ajutorarea vĕduvelor şi orfanilor rĕmaşi după preoţii reposaţi din diecesa gr. or. a Caransebeşului.

I. Scopul fondului.

§. 1. Scopul fondului present este:

a) pensionarea preoţilor, cari au ajuns la etatea de 65 de ani, sau carii în decursul serviciului lor bisericesc şi-au atras vre-un defect corporal sau spiritual, în urma căruia dênşii au devenit absolut încapaci de a mai servi ca preoţi.

b) ajutorarea vĕduvelor rĕmase după preoţii reposaţi.

c) ajutorarea orfanilor rĕmaşi după preoţii reposaţi.

II. Formarea fondului.

§. 2. Fondul acesta se creează şi se alimentéză:

a) din fondul preoţesc diecesan deja esistent;

b) din venitul sesiunilor parochiale reduse;

c) din tacsele pentru esamenele de calificaţiune ale candidaţilor de preoţie;

d) din venitul dela sesiunile parochiale, care devin vacante prin mórtea preotului sau a protopresbiterului şi nu este vĕduvă sau orfani îndreptăţiţi la favorurile acordate prin §. 8 din regulamentul pentru parochii, sau dacă au şi rĕmas vĕduvă şi orfani, dar de o parte acestora li-au espirat acest drept, éră de altă parte preotul, carele administréză parochia pe timpul vacanţei, locuesce în aceeaşi comună şi mai are şi venitele parochiei sale proprii. La dincontră în fondul de pensiure întră numai jumĕtate din venitele dela sesiunile parochiale amintite în acest punct;

e) din venitele sesiunilor parochiale devenite vacante prin strămutarea preotului sau protopresbiterului la altă parochie, ér preotul, carele administréză parochia vacantă, locuesce în acee-aşi comună şi mai trage şi venitele din parochia sa proprie. La dincontră în fondul de pensiune întră numai jumĕtate din venitele dela sesiunile parochiale amintite în acest punct.

Cu privire la timpul, până când sĕ între în acest fond venitele înşirate sub literile b), c), d) şi e), se statoresce, că aceste venite numai până atunci servesc spre alimentarea fondului de pensiune, până ce acesta va fi destul de tare pentru scopul seu; de ací încolo venitele de sub b), c), d) şi e) se vor folosí pentru înfiinţarea unui fond separat în scopul amelorării dotaţiunii preoţimei din diecesă.

f) din colecte benevole dela comunele bisesicesci;

g) din eventuale legate şi donaţiuni spre alimentarea acestui fond;

h) din venitul unui tas, ce se pórtă în bisericile din diecesă în favorul acestui fond în fie-care an la „Pogorirea Duhului sânt“;

i) din pedepsele de bani dictate prin forurile competente bisericesci;

l) din contribuirile preoţilor participanţi şi anume:

A) Din tacsele fundamentale de întrare, avênd a solví odată pentru totdeuna:

1. Protopresbiterii câte	100 fl.
2. Preoţii dela parochii de clasa I. câte . .	40 „
3. Preoţii dela parochii de clasa II. câte .	30 fl
4. Preoţii dela parochii de clasa III. şi sub clasă, apoi capelanii şi diaconii câte	20 „

B) Din tacsele anuale, avênd a solví în tot anul:

1. Protopresviterii câte	20 fl.
2. Preoţii dela parochii de clasa I. câte . .	12 „
3. Preoţii dela parochii de clasa II. câte . .	8 „
4. Preoţii dela parochii de clasa III. şi sub clasă, apoi capelanii şi diaconii câte	6 „

Cu privire la contribuirile de sub A) 1. 2. 3. 4. şi B) 1. 2. 3. şi 4. se statoresce, că în casul când un presbiter se înaintéză la trépta de protopresbiter, sau un preot dela parochie de clasă mai jos la o parochie de clasă mai înaltă, atunci înaintatul are sĕ solvéscă ca tacsă fundamentală (A 1 2. 3. 4.) diferinţa între tacsa fundamentală a posiţiei sale de mai nainte.

III. Administrarea şi manipularea fondului.

§. 3. Fondul acesta se administréză de către consistoriul diecesan prin senatul epitropesc după normele sustătătóre, după cari se administréză şi celelalte fonduri diecesane.

IV. Împărtăşirea la pensiune şi ajutorare.

§. 4. Decisiunile privitóre la participarea la pensiune şi la ajutorare le aduce consisteriul diecesan în senatul bisericesc.

§. 5. Drept la pensiune au toţi preoţii şi protopresviterii, cari după ce au contribuit la acest fond cu tacsele prescrise în decurs cel puţin de 10 ani:

a) au ajuns etatea de 65 de ani;

b) cari deşi n'au ajuns etatea de 65 ani, dar au devenit deficenţi, adecă: atrăgêndu-şi vre-un defect corporal sau spiritual, în urmarea acésta dênşii au devenit încapaci de a mai serví ca preoţi.

Defectele le constatéză o comisiune constătătóre din asesorul consistorial ordinar şi din doi asesori consistoriali onorari ai senatului bisericesc, apoi din medicul designat de consistoriu.

Drept la ajutóre din acest fond au tóte vĕduvele şi orfanii preoţilor repausaţi, cari au contribuit la acest fond într'un restimp cel puţin de 10 ani, şi dacă vĕduvele mai întrunesc şi următórele condiţiuni:

a) dacă vĕduva până la mórtea bărbatului a trăit cu el la olaltă;

b) în casul când n'a trăit cu bărbatul până la mórtea lui, dacă dovedesce, că nu din vina ei n'a trăit la olaltă;

c) dacă duce viaţă morală.

§. 6. Atât dreptul seu la pensiune, cât şi îndreptăţirea la ajutóre a vĕduvei şi a orfanilor sei îl perde acel preot:

1. Carele de bună voie abḑice de oficiul seu.
2. Carele de bună voie părăsindu-şi oficiul nici după provocarea consistoriului nu se întórce la el.
3. Carele în urma unei crime sau a vre-unui delict a fost judecat la perderea oficiului.
4. Carele nu plătesce regulat tacsele statorite.

§. 7. Vĕduva preotului n'are drept la ajutoriu:

a) dacă din vina ei n'a trăit cu bărbatul la olaltă.

b) dacă duce viaţă nemorală;

c) dacă se mărită a dóua óră;

d) dacă trece la altă religiune.

§. 8. Orfanii rĕmaşi după preot îşi perd dreptul la ajutoriul de crescere:

a) dacă devin maioreni;

b) dacă capĕtă un post de serviciu, prin carele este asigurată esistinţa, sau dacă orfana se mărită.

c) dacă duc viéţă nemorală;

d) dacă trec la altă religie.

§. 9. Protopresbiterul, presbiterul şi diaconul, carele a ajuns etatea de 65 de ani a servit 40 de ani şi a contribuit 40 de ani la fondul de pensiune, are drept la pensiunea întrégă, carea se statoresce la an:

1. Pentru protopresbiteri cu	800 fl.
2. Pentru preoţi dela parochii de clasa I. cu .	600 „
3. Pentru preoţi dela parochii de clasa II. cu .	500 „
4. Pentru preoţi dela parochii de clasa III. şi sub clasă, apoi pentru capelani şi diaconi cu . . .	400 „

Dacă ací numiţii funcţionari bisericesci au devenit deficienţi nainte de împlinirea celor 40 de ani de serviciu şi de contribuire, atunci dênşii capĕtă ca pensiune:

1. După serviciu de 10 ani 40% din pensiunea întrégă după clasa, în carea se află.
2. Pentru tot anul ce trece preste 10 ani de serviciu încă un adaus de câte 2% din pensiunea întrégă.

şi amarită de copil. Mama micuţei vindea plăcinte la întrarea parcului din St. Cloud, şi tatăl ei era slugă la un grădinariu. Dar érna nu se vênd plăcinte în St. Cloud, şi sêrmana slugă de grădinariu fù paralisată şi-şi perdù postul. Intréga familie trăia, sau cel puţin încerca sĕ trăéscă din puţinii bani, cari 'i aducea negoţul cu flori al copilei, dar era fórte greu. Tata zăcea bolnav pe pat, şi mama bolnavă sta ghemuită pe un scaun. Vĕḑênd copila acéstă miserie, făcù drumul cel lung în acel ger. Cismuliţele ei cele subţiri erau rupte de atâta umblet încóce şi incolo, picioruţele îi erau degerate şi ea tremura ca varga. Ceriul era cenuşiu şi plin de nori, sórele nu zimbia, şi apa Senei nu strălucia de loc.

„Viorele dómnelor, viorele“ strigà dênsa cât putu de voiósă, că ea scia, că ómenii ocolesc supărarea; dar nimenea n'o auḑia, nimeni nu cumpĕra. Aşa ajunse în fine pe piaţa Concordia. Acolo sta sĕrmanul turc, care într'acea făcuse un terno — un terno mic de tot în loteria sorţii — găsise adecă un om generos, care ii cinstise un coş de curmale.

El încercà sĕ le vêndă. „Curmale!, curmale veritabile din Orient“!, strigá el pe franţuzesce, cum putea — sĕrman turc, ce curmale puteau sĕ fie dacă nu orientale? El vêndù vre-o şase, opt bucăţi, mai mult nu. O Dómne, ómenii aveau atâtea lucruri mai bune şi mai scumpe de cumpĕrat.

Pe piaţa Concordiei la basenul cel negru se întêlnì miseria nordului cu aceea a sudului şi încheeară amiciţie. Ei nu vorbiră nimic, ci stătură numai unul lângă altul rĕḑimaţi de zidul dela grădina Tuilerielor, preste care arbori negri şi statue albe se uitau cu nepăsare la ei. Arborii erau amorţiţi şi statuele mai pe sus de miseria de tóte ḑilele. Nimeni nu avea milă de cei doi nenorociţi.

„Curmale, curmale! strigá turcul — Viorele, viorele! strigà fetiţa prin céţa care se făcea tot mai désă, prin frigul care tot crescea, — dar nimeni nu-i auḑia. Bĕtrânul răguşi, şi vocea copilei se făcù tot mai subţire şi mai plângăciósă.

O damă îmbrăcată într'o bundă de mătase trecù pe acolo şi se uità la viorele. — „Sunt veştede“ ḑise cu un gest rĕspingĕtoriu, şi merse mai departe.

Veni un lucrătoriu —

„Ţine, sĕrmana mea micuţă ḑise el „cu cát dai viorelele tale?“ — „Un ban bucheţelul“, ḑise, şi suflând zăpada de pe sĕrmanele floricele, pe care le judecaseră ca veştede, le dete cu ochii sfioşi şi plini de lacrimi lucrătoriului.

El ii plătì un ban şi-i ḑise şi-o vorbă bună. Acesta fù unicul ban, care l câştigase dênsa în acea ḑi.

Ea se făcù vênĕtă de frig şi vocea i se stinse. Atunci îşi luà turcul turbanul, îl desfăcù, îl puse pe umerii cei înguşti ai copilei şi-i ḑise: „Vrei sĕ-mi dai viorelele tale pentru curmalele mele?“

„Da!“ ḑise ea, clânţănind din dinţi şi zimbind totodată, şi sĕ uità cu recunoscinţă la el. Era flămândă, căci încă nu dejunase. — Nici el nu mâncase, dar el era bărbat şi era bĕtrân, şi ea era o copilă gingaşă, ca mica sa Fatima, pe care i-o omorîseră. La Fatima se gândì turcul, pe când copila dejuna, sdrobind cu dinţii cei albi curmalele — dar acestea n'o încâlḑiră şi nu-i dădură putere — ostenită se puse jos, se răḑimà de zid, şi adormì.

Sórele apusese, şi nóptea acoperia cu mantaua sa cea négră de caritate pĕcatele şi durerile din lume — şi se făcù frig, şi tot mai frig.

Acum turcul se puse lângă copiliţă, îi netezì obrăjorul cel palid cu mâna sa cea slabă, cugetă la dulcea sa copiliţă, şi zimbì pentru ultima óră — apoi o acoperí cu căpătâiul mantalei sale, visà şi adormí.

Se făcù frig, tot mai frig, nóptea era întunecósă — totul tăcea, chiar şi Sena. — A dóua ḑi, când sórele cel posomorît de Faur din Paris deschise ochii, zărì sub placatul cel roşu dela Valentino, răḑimaţi de grădină Tuilerielor, pe argăsîtorul din Mascara şi pe mica copilă din Nanterre.

Dormeau duşi şi dorm încă şi aḑi!

Sibiiu, Aprile, 1889. *O. V.*

§. 10. Vĕduva are drept la un ajutoriu de 50% din pensiunea bărbatului, respective din ceea-ce ar fi căpĕtat bărbatul ei rĕposat după anii de serviciu și de contribuire.

§. 11. Orfanii minoreni dacă au mamă cu drept de ajutoriu, atunci capĕtă fie care un ajutoriu de a șasa parte a competinții mamemei lor vĕduve, însĕ nici într'un cas ajutoriul lor la olaltă nu póte fi mai mare decât competința mamei lor; éră dacă orfanii n'au mamă sau dacă mama trăesce, dar și-a perdut dreptul de ajutoriu, atunci fie carele din ei capĕtă a cincea parte din ajutoriul, ce l'ar fi căpĕtat mama lor.

V. Dispozițiuni generale.

§. 12. Spre deciderea întrebării aceleia, că óre are cineva drept de pensiune sau de ajutoriu și că cât sĕ fie acelea de mari și până când sĕ dureze, este competinte consistoriul diecesan.

§. 13. Pensiunile și ajutórele se plătesc la cassa diecesană în rate lunare decursive.

§. 14. Încât afară de normativele esistente se va simți lipsa, consistoriul va elaborá un regulament special pentru administrarea acestui fond.

§. 15. Aceste statute sunt obligătóre pentru întréga preoțime în diecesă și întră în vigóre cu prima Ianuariu 1891.

După pertractarea mai multor cereri întrate dela particulari raportorul comisiunei financiare, Ioan Popovici, propune încuviințarea sumei de 1259 fl. 30 cr. ca diurne și viatice pentru deputații sinodului eparchial ordinariu present.

Sinodul apróbă suma de 1259 fl. 30 cr, avisând cassa diecesană de a solví deputaților diurnele și viaticele specificate în conspect. Totdeodată recomândă consistoriului diecesan cu privire la înlesnirea mijlócelor de comunicațiune sĕ pregătéscă pentru sinodul viitoriu propuneri meritorii referitóre la diurnele și viaticele deputaților sinodali, ca sĕ se micșoreze spesele sinodului eparchial. Cu acestea desbaterile sinodale s'au încheeat.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Mikouifalu, 6 Maiu 1890. Dle redactor! In prețuitul ḑiar, ce redigiați în Nr. 42 în articlul de fond — Ve ocupați cu cunoscință de causă despre raportul Prea Ven. consistor către sinod, oprindu ve la punctul 5 din raportul senatului bisericesc, unde s'a constatat, că cu finea anului a rĕmas 90 parochii vacante și neocupate de parochi.

Am asteptat, că la un obiect de atâta importanță se vor angagiá bărbați esperti și cu cunoscințe mai largi a combate rĕul și a căutá după mijlóce de al puté stêrpí; până acum nefăcêndu-se din nici o parte, nici o obiecțiune la acest obiect, cu permisiunea On. d-vóstre voiu sĕ reflectez la mijlocul, care îl recomândați de a se introduce spre a puté stêrpí rĕul, și anume constatați, că până la 30 tineri cualificați, de a devení preoți es în tot anul din institutul teologic.

„Acestia trebue așeḑați la parochiile vacante, siliți moralminte sĕ concure și la parochii cu dotațiune mai mică, punênduli-se în vedere, că după câți-va ani de serviciu vor fi ajutorați ca sĕ ajungă în parochii mai bune.“

Aveți tótă dreptatea, căci in chipul acesta s'ar puté stêrpí rĕul, însĕ dacă acestea ar fi în lege, care sĕ deoblige pe cleric de a concurá.

Regulamentul pentru parochii era bine dacă ar fi cuprins și un astfeliu de pasagiu; însĕ aici nu se face amintire, ci în sensul §. 15 clericii absoluți, cari au făcut și doi ani de pracsă în cancelaria consistorială sau la cutareva protopresbiter, ori ca învĕțători, sunt preferiți etc.

Așa clericului i s'au deschis alte căi de a și puté câstigá merite, pe când parochiile stau vacante.

Nu măritul sinod din anul acesta și-a esprimat mirarea decrescerei elevilor din secțiunea pedagogică? Sĕ nu ne mirăm, dacă tinerii se retrag și nu se aplică bucuros la cursul pedagogic, sciind bine, că după absolvare, se póte aplicá de învĕțătoriu cu dotațiune de totului slabă, pentru-că cele cu venite mai bune se ocupă de clerici absoluți.

Sub impregiurările de astăḑi clericul, dacă se aplică de învĕțătoriu mai bucuros decât a se face preot, lucră înțelept, căci fiesce care trebue insuși a se îngrigí de viitoriul seu, la alte confesiuni vedem, că consistoriele ii țin în evidență și se îngrijesc de bună starea lor, după meritele ce au prestat în decursul câtorva ani de serviciu. Noi încă nu putem pretinde a se sacrificá cineva pentru binele comun atunci, când scim, că meritele sale nu le putem recompensá nici în parte. Aplicându-se un cleric într'o parochie slabă trebue sĕ se căsătorescă. Dḑeu le binecuvêntă cĕsĕtoria cu o grămadă de copii, pe aceia nu-i póte hrăní nici îmbrăcá cu cuvêntul; venitul parochial nu-i asigură nici pânea cea de tóte ḑilele, deci cum se le acopere, ce se facă? Sĕ-și pue reverénda de o parte și sĕ apuce córnele plugului, sapa, cósa etc. décă voesce sĕ nu rĕmână cerșitoriu și urgisit de toți.

Și pentru aceea vedem, că clericii nostri mai bucuros se aplică ca învĕțători cu un salariu și mai debil, căci singur fără familie tot o mai póte scóte la cale, și și décă trebue sĕ mai ajune câte odată și e silit sĕ se vaete cel puțin își ḑice după proverbul românului: mai bine vai de mine decât vai de noi.

Da înțeleg, că clericul ar abusá atunci, când cea ce recomandați O. d.-vóstră ca dorință, ar fi lege positivă, adecă unde ḑiceți „punêndu-li-se in vedere, că după câți-va ani de serviciu vor fi ajutorați ca sĕ ajungă în parochii mai bune, atunci teologul s'ar aplicá și la parochii sĕrace, sciind că dela activitatea și zelul seu întru împlinirea datorinței sale atârnă înaintarea lui la o parochie mai bună.“ Insĕ pe basa legei esistente și sub împrejurările cum se practiséză astăḑi ocuparea parochiilor cu venit mai bun, pentru preotul cu merite dela comune sĕrace nu este nici o garanță de a puté înaintá.

Căci cine ar puté garantá înaintarea lui la o parochie mai bună, de ar fi ori și cât de meritat? Prea Venerabilul consistoriu în înțelesul legilor și regulamentelor nóstre bisericesci pe cale legală nu o póte face, hârtiile recomandătóre nu i ajută nimic, o afirm din esperința-mi proprie. Protopopul ar puté influințá încât-va asupra alegĕtorilor, însĕ onóre esceptiunilor, dar n'am prea auḑit minuni ca un protopresbiter sĕ se fie pus curmeḑiș înaintea alegĕtorilor pentru un preot meritat însĕ sĕrac, dela care nu are sĕ astepte de cât mulțămita sa, atunci când un cleric care numai astăḑi au ajuns dela clerică, însĕ fiitorul socru va oferí a mulțămí ostenelele protopresbiterului cum se cuvine.

Pentru casul, dacă nescineva a influințat asupra clericului de a se decide a întrá intr'o parochie cu venit puțin și după un serviciu de ḑeci de ani plin de succese pentru biserică și scólă este convins, că merită o sórte mai bună însĕ nu póte sĕ-i ajute decât sĕ-l compătimescă pentru starea amărită, la care chiar dênsul l'au impins din zel către biserică, óre acel domn va mai avé curagiul a-și continuá zelul pe contul altuia, eu cred, că nu.

Anevoie cred ca o cestiune de atâta importanță pentru a regulá o parte greșită din regulamentele bisericei nóstre, s'ar puté regulá sau supliní prin influința morală. Astăḑi cum și prin ce mijlóce ar puté remunerá Prea Ven. consistoriu pe preoții sei meritați, póte sĕ i dea după putință un ajutoriu ne insemnat pecunial, când 'l értă mijlócele de care dispune, sau sĕ dea un laudatoriu, acésta ar fi totul ce póte face. Este bine astăḑi a vedé un preot care și-au jertfit viața sa pentru binele bisericei și scólei într'o parochie sĕracă și când concură la o comună cu venit mai bun trebue se fie pus egal cu clericul, care acum a părăsit bancele institutului. Ce prospecte sunt pentru un preot, care se jertfesce pentru binele comun, nimica.

Aici ar fi de dorit se intrevină congresul și sinodul și se reguleze dândui-se Prea Ven. consistor o mână mai liberă la ocuparea parochiilor ca se pótă face dreptate. Unii vor obiectá póte, că nu se póte fără stirbirea constituțiunei bisericei nóstre autonome, ba cred că s'ar putea fără alterarea aceleia, dacă i s'ar dá dreptul de candidare Prea Ven. consistoriu și dintre concurenți s'ar admite cei mai meritați după cum îi cunósce, ba prin acésta s'ar pune capĕt și abusurilor corumpĕtóre asupra alegĕtorilor, că nici unul nu ar avé cutezanța a-și cheltuí banii sciind, că prea lesne póte sĕ nu fie pus în candidație.

Sau câte și mai câte mijlóce nu s'ar puté găsí, prin care s'ar puté pune capĕt stărei de astăḑi, de care nu ne prea putem mândrí, și atunci parochiile cu venit puțin nu ar stá vĕduvite, nici posturile de învĕțători ocupate de clerici, ci fiesce care ar căutá a se perfecționá în specialitatea sa. *C.*

Geógiul de sus, 8 Maiu, 1890. Dle redactor! In 5 Maiu a. c. fiind invitat de colegul meu L. Șandru, ca impreună cu alți óspeți sĕ particip și eu la esamenul ce avea sĕ-l țină dênsul, cu elevii scólei confesionale gr. or. din Geomal, la care a luat parte și Reverendisimul domn protopop A. Tordășian.

Sciind, că comuna Geomal n'a avut dóră nici odată învĕțătoriu cualificat, eram curios sĕ vĕd, că tinĕrul învĕțătoriu L. Șandru, ce sporiu va fi putut face cu scolarii în decurs de vre-o câteva luni, în o comună, unde până în anul acesta nimenea numai scia când se începe și când se sfêrșesce anul scolastic și unde atât scolarii cât și invĕțătoriul mergeau și părăsiau scóla, când 'i tăia capul. Insĕ mare fu surprinderea mea, când intrând în scólă cu dl protopop aflarăm un numĕr de scolari preste asteptare față de mica comună Geomal, de unde am putut conclude și cu mine cei de față, că locuitorii acelei comune, cunoscênd folosul scólei abia au asteptat se aibă învĕțătoriu, care sĕ fie la înălțimea chemărei sale. Resultatul esamenului a dovedit, că geomălenii nu s'au înșelat, când și-au pus increderea în dênsul.

Incepêndu se esamenul, elevii rĕspundeau limpede și cu curaj din tóte obiectele de învĕțământ, de unde am putut vedé că tinĕrul invĕțătoriu s'a nisuit de și-a insușit un bun metod de propus.

Pentru interesul ce l'a dovedit, pentru resultatul imbucurătoriu, ce l'a obținut la acest esamen, n'am decât sĕ-l felicitez, dorind ca trăind și pe venitor sĕ ne facă onóre, luptându se pentru înaintarea némului nostru, căci noi învĕțătorii suntem cei dintâiu chemați a cugetá mai serios și mai cu sânge rece la sórtea și viitoriul némului nostru, pentru a cărui esistență cadeni se sĕ ne sacrificăm chiar și viața.

Ar fi de dorit, ca învĕțătoriul Șandru sĕ nu părăséscă postul învĕțătoresc din Geomal, ca astfeliu cu timpul, romanticele nostre sate de pe sub pólele munților apuseni, sĕ fie tóte ocupate cu invĕțători cualificați și demni de numele ce-l pórtă. Creḑênd, că invĕțătoriul Șandru e om iubitoriu de progres va și face o acésta.

In fine meritul, că postul invĕțătoresc din Geomal s'a ocupat cu invĕțătoriu cualificat numai dlui notariu N. Crișian se póte ascrie, căci a făcut și credem, că și pe venitor va face pentru scólă mai mult ca colegul seu vecin, care mai în anii trecuți cătrănit, că esamenul din comuna sa natală a fost bun și n'a putut aflá invĕțătoriului nod în papură a început cu darul seu oratoric a arĕtá publicului adunat în biserică la esamen, câți bani primesce invĕțătoriul în salariul seu de pe spatele poporului în decurs de 4—5 ani, dacă primesce pe tot anul câte 250 fl., ca astfeliu sĕ pótă revoltá pe popor contra invĕțătoriului și a scólei.

Invĕțătoriul nu trebue sĕ țină cont de nemulțămirile lui Nan și ale lui Bran, cari se luptă numai pentru egoism, ci sĕ se nisuiască a-și impĕcá consciința cu aceea, că a corĕspuns pe deplin chemării sale învĕțătoresci, lăsând pe dușmanii progresului sĕ se sfarme până vor face spuze la gură de mânie, ca cei cu „nĕcas“.

Atât de geomăleni, cari iubesc progresul, cât și de resultatul imbucurătoriu al esamenului, la care a luat parte un numĕr insemnat de preoții și învĕțători, avem sĕ ne bucurăm. X.

Varietăți.

* (Ajutoriu preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a indurat preagrațios a dăruí din casseta sa privată pe séma comunei bisericesci gr. or. din Comana superióră 100 fl.

† (Cas de mórte.) Generalul de cavaleriă în pensiune Baronul de **Rodich,** după un morb greu de mai multe septemâni a rĕposat în 22 Maiu n. în Viena. Reposatul a fost în anii 1868—1869 comandante în Sibiiu.

* (Asociațiunea transilvană). Din Procesul verbal al comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român luat în ședința dela 23 Aprile nou se vede, că în aceea ședință, dl Parteniu Cosma, membrul comitetului și director al institutului de credit și economii „Albina“ prin hârtia dto. 29 Martiu a. c. Nr. 6597 încunosciințéză comitetul, că adunarea acționarilor numitului institut a votat, ca și în trecut, din cuota menită pentru binefaceri și scopuri culturali scólei civile de fete a Asociațiunei pentru acoperirea trebuințelor curente 500 fl., — Asociațiunei transilvane pentru crearea de 10 stipendii à 50 fl. pentru elevele internatului 500 fl. Adunarea a luat cu mulțămită spre sciință „subvențiile considerabile generóse și patriotice“ votate de adunarea institutului „Albina“ și pentru conferirea lor se va escrie concurs la timpul seu. —

La cererea despĕrțământului XVII din Reghin ca adunarea generală procsimă a asociațiunei sĕ-și țină ședințele în Reghinul săsesc, comitetul luând act de învitarea, ce i-se face, decide, ca adunarea sĕ se țină în anul acesta în Reghin, și luând în considerare mai ales împregiurările locali și ale regiunei respective, terminul acesteia sĕ se determine mai de aprópe în conțelegere cu sub comitetul respectiv și cu p. t. inteligința română din Reghin și jur.

Dintre obiecte remarcabile însemnăm, că direcțiunea scólei a asternut spre revisuire procesul verbal al conferinții corpului didactic, de unde se vede, că inspectorul regesc a asistat la prelegeri și și-a esprimat deplina sa mulțumire atât cu privire la mersul învĕțământului cât și la internat. Progresul în învĕțământ și starea morală e normală, și cu greutățile întimpinate cu elevele, venite mai târḑiu sau dela institute strĕine au dispărut. Progresul preste tot a îmbucurătoriu.

* (Maial.) Maialul scólei civile de fete, susținută de Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român, precum și al scólei elementare de fete, susținută de reuniunea femeilor române din Sibiiu, se ține aḑi în Dumbrava Sibiiului.

* (Denumire.) Precum ni se comunică, dl Alesandru Mihalovici, adiunct de inginer mașinist în atelierul locomotivelor din Solnoc, a fost numit inginer tot la numitul atelieriu al călei ferate de stat.

* (Metropolitul primat din Bucuresci și compozițiunile musicale bisericesci.) Pentru ḑiua de Pasci a compus maiestrul de cant dela conservatoriul din Bucuresci mai multe piese liturgice, cari aveau sĕ fie esecutate în biserica Domnița-Bălașa, unde avea se asiste și Casa domnitóre. Corul a și fost studiat piesele, dar I. P. S. S. metropolit a poftit sĕ esecute cântarea mai întâi inaintea dênsului, ca sĕ-și pótă dá séma despre ea. Cântarea s'a și început, dar pe la mijlocul piesei fù oprit corul. Metropolitul a ḑis, că acele composițiuni se pot potriví pe scena teatrelor, nici decum însĕ pentru biserică.

* (Lupta dela Aspern.) Joi a sĕrbat regimentul Nr. 31 de aici amintirea luptei dela Aspern, la care a luat parte. Incă în preséra ḑilei pórta casarmei celei mari a fost impodobită cu verdéță, printre care arborau stéguri cu colorile armatei comune, tricolorul românesc și magiar. Joi la 8 și ½ óre feciorii în forma unui batalion de resbel și corpul oficerilor au luat parte la serviciul divin; după care defilând s'au întors în curtea casarmei unde le-a ținut o vorbire în limba germană și română a regimentului, descriind însemnătatea ḑilei și amintind numele acelora, cari mai mult s'au distins în aceea luptă. La 1 óră p. m. s'a ținut prânḑul festiv al oficerilor regimentului, în decursul căruia musica militară a esecutat mai multe piese.

* (Iubileul reg. 61.) Iubileul reg. 61 s'a sĕrbat în Timișóra. Țarul a fost representat prin atașatul militariu din Viena. Mai intâiu s'a sĕvêrșit liturgie în biserica gr. or. La banchetul dat a luat parte comand corp. bănățén bar. Waltstädten, carele a ridicat păharul în sănĕtatea țarului, șeful regimentului, ér atașatul militar a toastat pentru monarchul nostru. Musica militară a esecutat imnul rusesc și imnul austriac. In un ordin publicat feciorilor, țarul numesce regimentul „podóba armatei austro-ungare.“ Cu acésta ocasiune au sosit din Petersburg mai multe orduri.

* (Alegere de vicecomite.) In locul vicecomitelui demisionat din comitatul Bistrița-Năsĕud s'a ales la stăruințele comitelui unicul candidat proto-notariul Ioan Perczel, în locul acestuia Gottfried Kuales, protopretor, ér locul de protopretor s'a ocupat prin alegerea lui G. S. Storch.

* (Noul secretar de stat în ministeriul de interne.) După cum afirmă foile din Budapesta noul secretariu de stat în ministeriul de interne va fi Juliu Szalevszky.

* (Incendiu grozav în o casă de nebuni.) Din Montreal (Canăda) sosesc sciri despre mari nenorociri, ce s'au întêmplat din causa unui incendiu la o casă de nebuni numită Langue Point. Institutul acesta, care era unul din cele mai mărețe, fu înființat numai de câți-va ani și a costat cel puțin un milion de dolari. Focul, după cum spune o telegramă din New-York, a isbucnit în 6 Maiu d. a. în odaia unui bolnav de creeri. Fiind că tocmai atunci sufla un vênt mare, edificiul a fost cuprins din tóte părțile de flacări în scurt timp. Starea nenorociților nebuni era înfiorătóre; cei mai mulți dintre ei se repeḑiră la ferestri și în desperarea și spaima lor începură sĕ sgudue gratiile de fer. Ingrigitorii spitalului și cu pompierii pĕtrunseră numai decât în interiorul grandiosului edificiu care ardea grozav, ca sĕ mântuéscă pe nenorociți. Era o scenă grozavă. Nebunii nu voiau cu nici un preț sĕ le urmeze, ba se născù o adevĕrat luptă între ei și mântuitorii lor.

O femeă nebună, nevasta unui general, scăpând din mânile unui îngrijitoriu s'a aruncat între flacări strigând: „Étă mântuirea! vĕd ceriurile deschise“. Multe astfeliu de scene s'au întêmplat. Un nebun atăcà pe apĕrătoriul seu și-i rupse cu dinții gâtlejul, din care causă acesta murí numai decât. Nebunul fugí apoi pe coridon, dar fiind-că vĕḑuse acolo ómeni, s'a repeḑit la o ferésta din care a sărit între flacări. Mai mulți alți nebuni l'au urmat. Dintre 1300 bolnavi, 180 și au aflat mórtea în flacări. Mulți dintre ei au murit între chinuri îngrozitóre. Mai ales femeile, fiind-că nu voiră cu nici un preț sĕ se lase a fi mântuite, au perit tóte între flacări. Se crede, că focul l'ar fi pus unul dintre nebuni, care avea mania de a aprinde. Din personalul spitalului încă au perit mulți. Nebunii, cari au fost mântuiți din gura morții, pribegesc prin impregiurime și până acuma n'a succes sĕ prinḑă pe nici unul din ei.

Loterie.

Mercuri în 21 Maiu 1890.

Sibiiu: **73 62 1 74 87**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 21 Maiu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	104.25	103.35
Renta ung. de hârtie	99.85	99.90
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	96.20	—.—
II emisinne de oblig de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Galbin	5.56½	5.55
Napoleon	9.37½	9.37
100 marce nemțesci	57.72½	57.75
London pe (poliță de trei luni)	117.55	118.—

Nr. 1280. [342] 2—3

CONCURS.

Postul de notariu cercual pentru comunele **Săcel, Magu** și **Aciliu** cu locuința în **Săcel,** devenind vacant, — pentru îndeplinirea acestui post prin alegere se escrie concurs.

Cereri de competință instruate conform dispozițiunilor legei se pot înaintá la subscrisul până în *15 Iuniu* a. c. st. n.

Cu acest post e împreunat salariu anual de 500 fl. precum și tacsele statorite pentru lucrări private.

Sĕliste, în 16 Maiu, 1890.

Pretorul suprem:
Dr. Lemény.

---

[344] 2—2

CONCURS.

Despărțământul VII Abrud, al asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român va conferí *un premiu de 10 fl.*, acelui învĕțătoriu român din acest despărțământ, care va dovedí, că au făcut mai mare progres în ramul pomăritului.

Domnii învĕțători, cari doresc a reflectá la acest premiu își vor trimite cererile concursuale la directorul despărțământului *cel mult până în 2 Iuniu a. c st. n.* (*a 2 ḑi de Rusalii*) provĕḑute cu o adeverință oficiósă dela oficiul parochial subscrisă și de primăria comunală și vidimată de oficiul protopopesc competent, din care sĕ fie evident:

a) câți pomi nobili (altoi) dela 1—3 ani meri, peri, cireși, pruni etc. are în grădina scolară?

b) câți pomi sĕlbatici, séu din simburi au în grădină, pregătiți de a se puté altoí în anul viitoriu?

c) câți elevi sciu deja altoitul dela concurent?

d) în grădina scólei cultivă-se și legumăritul, și sunt deprinse în acest ram cu deosebire elevele (fetițele)?

Ofenbaia, în 15 Maiu, 1890.

Ioan Danciu,
direct. desp.

Nr. 260. [338] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. or. Jabenița cu filia Sămărtin, pentru ocuparea definitivă a postului de paroch în numita comună, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român.“

Emolumentele impreunata cu acest post sunt:

a) dela 120 familii câte 1 litră cucuruz sfârmit à 1 fl . . fl. 120.—

b) dela cununii, înmormêntări și botezuri după calculul mediu de 5 ani . . fl. 80.—

c) dela 144 familii câte 1 ḑi de lucru à 30 cr. . fl. 43.20

d) dela Bobotéză câte 10 cr. de familie . . . . fl. 11.60

e) porțiunea canonică în mărime de 14 jugĕre, 1040 □° agru și fênaț, apoi lemne de focărit din pădurea bisericei, dată prin segregare anume pentru folosința parochului computate în . . . . . fl. 122.—

f) alte venite laterali, sigure . . . . fl. 24.—

Suma . fl. 407.50

Pre lângă emolumentele indicate mai sus, parochul mai folosesce casa parochială (2 încăperi), superedificatele economice și cimiteriile din materă și filia Sămărtin.

Competenții vor avé a substerne suplicele concursuali, instruite în sensul legilor esistente bisericesci, subscrisului, posta ultimă Maros Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 17 Aprile, 1890.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Șagău,
protopresb.

Nr. 228. [336] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕțătoriu la scóla confesională gr. or. din Avrig, protopresbiteratul Avrigului, pentru întregirea acestuia se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este de 350 fl. anuali din cassa bisericei.

Dela concurenți se cere, ca pe lângă recerințele pretinse de legile în vigóre, se documenteze că cunosc bine cântările bisericei spre a puté instruá pruncii de scólă și a înființá un cor.

Cei cu cualificațiune superióră și cu ani de pracsă pe cariera învĕțătorésca vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-și substernă cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 22 Aprile, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 261. [339] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III din comuna Laz, în urma înaltei decisiuni a Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 14 Novembre 1889 Nr. 7602 B. se escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

Emolumentele sunt:

a) dela 137 familii câte 2 ferii vedre must à 8 cupe vechi feria, cari computate în bani fac . . fl. 213.60

b) dela acestea 130 ḑile de lucru à 20 cr. . . . . fl. 26.—

c) dela umblarea cu crucea în ajunul bobotezei à 30 cr. de casă . . . . fl. 39.—

d) venitele stolare regulate dela botezul pruncilor, dela cununii, îngropăciuni și celelalte, dela altariu și alte funcțiuni usitate a se prestá . . . . fl. 121 70

Dau suma de . fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a și asterne suplicele lor înzestrate cu documentele prevĕḑute de legile în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul supra statorit.

Sebeș, 19 Aprile, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 302. [384] 1—1

Publicare oficială.

Maria Cârlan din Ticușul românesc, protopresbiteratul Cohalmului, fiind despărțită de pribegitul ei bărbat Vasilie Babeț din Stena, prin sentința Venerabilului consistoriu archidiecesan din 3 Octobre, anul 1889 Nr. 5922 B. acésta se aduce la cunoscință publică în sensul § 124 din procedura matrimonială.

Cohalm, 4 Maiu, 1890.

Oficiul protopopesc gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Nr. 87. [340] 3—3

EDICT.

Marta Bleahu din Alma, muerea legitimă a lui Ioan Boian din Smig, care pribegesce prin lume fără a i se scí locul ubicațiunei ei, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul divorțial edictal încaminat de bărbatul ei se va pertractá și decide și în absența sa.

Alma, în 10 Faur, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului Têrnavei sup.

I. Almașan, protopresb.

Sz. 2419/890 polg. [347] 2—3

Hirdetmény.

Az erdöalyi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése — nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költség elöirányzat elkészitése végett határidöül az **1890 évi junius 18-ának d. e. 9 óráját** Erdöalya községébe a falusbiró lakására tüztem ki, — mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros 1890 Majus hó 12-én.

A királyi törvényszék kiküldött birája.

Báró Apor Zoltán.
eljáró biró.

Sz. 588/890 polg. [336] 3—3

Hirdetmény.

A sárpataki határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költségelöirányzat elkészitése végett határidöül **1890 évi Május 29-ének délelötti 8 óráját** Sárpatak községébe a falusbiró lakására tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros 1890 Május hó 5-én.

A kir. törvényszék kiküldött birója.

Báró Apor Zoltán,
eljáró biró.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**
Editura și tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 51 Sibiiu, Marţi 15/27 Maiu 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 14 Maiu.

(*N.*) Ministrul de finanţe al Ungariei, dl Dr. Alesandru Weckerle, a trimis mai dĕunădile o circulară către tóte direcţiunile financiare din ţéră, în care le provócă ca sĕ purcédă cât se póte de uman la tacsarea dărilor de venit şi cu deosebire sĕ se aibă în vedere numai venitul curat, ca nu prin dări nedrepte sĕ se inăduşéscă negoţul şi intreprinderile industriale. Ordinul acesta a fost fórte la loc şi mare ne e mirarea, că cu tóte aceste ne vin plângeri din tóte părţile despre urcările dărilor de venit în mod inspăimêntătoriu.

Nu scim organele financiare, cum cunosc ele starea comerciului şi a negoţului dela noi din ţéră, dar noi pe cât scim şi cunoscem referinţele, nu putem aprobá urcările aceste de dări de venit chiar şi acolo, unde nu e venit şi de multe ori chiar daună.

Se luăm d. e. nisce trafici de pre satele nóstre. Erariul dă la sare şi tăbac fórte puţine percente, bietul traficant lucră în cele mai multe casuri cu bani strĕini şi cu credite luate cu percente mari, şi aşa acolo prea puţin venit póte fi.

Mai luăm că plătesce traficantul şi chirie pentru local; în acest cas el nu póte avé la nici un cas venit mai mare de câte 80—100 fl. la an, şi dacă dă din bună voie 8—10 fl. dare de venit, noi după conceptele nóstre ca ómeni drepţi credem că statul póte fi mulţămit cu atâta. In special unde sunt comune mai mărişóre şi sunt câte 5—6 trafici de aceste, în cari se înţelege, că se mai vinde şi petroleu şi alte utensilii pentru locuitori, nu ne putem închipuí un câstig mai mare, şi dacă ómenii totuşi se ţin de aceste boltiţe o fac numai din nĕcaz, o fac numai din lipsa de alte isvóre de câstig şi lateral se mai ocupă şi cu economia ori cu alte intreprinderi, ca sĕ pótă trăí de pe o ḑi pre alta. Comisiunile pentru tacsarea dărilor de venit însĕ nu bagă tóte aceste în sémă şi în anul acesta au urcat darea dela 8 fl. în unele comune la 25 fl. In special câte un traficant român, denunţat de primăriile comunale şi de alţi interesaţi ca sĕ nu pótă prinde rădăcini au fost tacsaţi cu dare de venit aprópe ca şi un neguţătoriu cu firmă improtocolată, care învêrte în prăvălia lui capitale de ḑeci de mii şi care contrage marfa din mâna primă. Dacă şi pe acest teren ni se pun pedeci, atunci trebue se desperăm de sórtea nóstră a românilor cu deosebire prin comitatele cele vechi, unde ura contra românilor sĕ dă tot mai pe faţă, unde şi bucătura de pâne necóptă şi mucedă nu o ar concede românului.

Eram de buna credinţă, că cu decentralisarea direcţiunilor financiare, organele acestora 'şi vor dá mai multă silinţă a pĕtrunde mai afund în nĕcazurile poporului şi vor cere dela cetăţén numai aceea ce póte prestá fără periclitarea familiei lui. Nici nu ne putem inchipuí, că statul sĕ poftéscă dela contribuabili ca sĕ umble goli şi flămênḑi pentru de a satisface unor recerinţe, cari nu sunt basate în lege. Vor fi şi de aceia, cari ascund venitele, vor fi şi de aceia, cari lucră cu percente mari, vor fi şi de aceia, cari în lipsa de concurenţă esploatéză publicul şi pot plătí şi dare de venit mai mult, dar nisce cetăţeni, cari abia au venit o sutişóră dóue în negoţul lor, nisce ómeni, cari trăesc simplu şi se imbracă cu vestminte ţĕsute şi cusute de femeia lor, nu sunt atât de rafinaţi, nu sunt aşa de destoinici de a învêrtí marfa, de a falsificá petroleul, şi nu au inimă de a înşelá la cumpĕnă şi acestia ar trebuí cruţaţi de vecsaţinni, pentru-că tacsaţi cu dări nedrepte sunt siliţi a alergá pe la scriitoraşi ca se le facă recurse rele, plătite bine, ori apoi trebue se între în legături cu advocaţii, cari ér nu pot se lucre fără plată. Poporul deci trebue pe cât se póte sĕ fie ferit de cheltueli netrebnice, nu trebue dat pradă pe mânile celor ce tund şi mulg fără nici o milă.

Recursele trebue făcute în limba statului, atestatele dela primării le obţin după multe rugări şi căciulări, timpul perdut încă e capital pentru un om, ce e dedat se lucre. Aşa nu se va formá la noi în ţéră o clasă de ómeni, cari sĕ se ocupe cu negoţul, şi cu provederea publicului dela sate cu cele trebuinciόse, ca sĕ nu alerge pentru tóte nímicurile la oraş, aşa românii vor trebuí se ia bâta după oi, ori se păzéscă ciurḑile şi hotarele altora, şi evreii, acesti fii protegiaţi ai sistemului de aḑi vor face „geschäfturi“, — veḑi bine ei ca patrioţi buni şi membrii ai Kulturegyletului trebue tractaţi după alt calapod.

Nisce incidente concrete ne fac sĕ scriem aceste şi am dorí ca organele supuse ministrului de finanţe se fie mai drepte.

Revista politică.

Proiectul presentat din partea partidei lui Kossuth agită mereu spiritele. Discusiunea asupra lui se continuă şi după sĕrbătorile rosaliilor, deóre-ce oratorii oposiţiunei vor cu ori-ce preţ sĕ blameze guvernul.

In şedinţa ultimă din ajunul sĕrbătorilor, ministrul de iustiţie Szilágyi, reflectând atacurilor deputatului Alecsiu Beőthy, a ţinut o fulminantă vorbire în decurs de o óră. Vorbirea i-a fost mereu întreruptă de aplausele partidului guvernamental. Dênsul a lămurit contrastul, ce se cuprinde în aceea, că pe deoparte sĕ te areţi credincios şi ascultătoriu legilor şi sĕ respectezi pe capul încoronat al statului şi totuşi sĕ te puni pe un teren de lucrare contrar acestor principii. Nici un singur motiv nu indică necesitatea de a se revisuí legea esistentă. Proiectul în forma presentată nici nu póte fi esecutabil, căci dispoşiţiunea din § 2, după care cei din ţĕri strĕine sĕ fie reîmpatriaţi, adecă primiţi ér în legătură cu statul ungar, făr că ei sĕ şi manifesteze voinţa în acésta privinţă, stă în contrast flagrant cu drepturile internaţionale ale popórelor. Dar sunt şi alte consideraţiuni iuridice, cari vorbesc contra proiectului şi între acestea forma reclamaţiunilor acelor pribegi, cari de mult n'au mai stat în legătură cu statul, şi cari în casul acesta tot prin autorităţile statului ungar au sĕ se esecute. Incât privesce chiar persóna lui Kossuth, ministrul declară, că în casuri escepţionale se pot creá legi referitóre şi la anumite persóne. Dacă însĕ se aduce o lege în general ori în special referitóre la o persónă, în tot casul aceea lege trebue sĕ stea în deplină consonanţă cu ordinea de drept a statului şi cu principiile lui mari fundamentale. Sĕ ne întrebăm acum, cari sunt principiile, care-l împedecă pe Kossuth, ca sĕ cedeze disposiţiunilor prescrise în lege. El nu recunósce constituţia statului din 1867 şi legile fundamentale, nu vrea sĕ se supună lor, căci nu recunósce pe regele încoronat al statului ungar, nu voesce sĕ stea în raport de supus şi încă nu numai individual către actualul rege, ci în genere către toţi regii ungari, a căror cap 'l împodobesce şi coróna ţĕrilor austriace în puterea sancţiunei pragmatice. Ministrul a combătut apoi tóte pornirile false nimicind espunerile oposiţiunei.

In casa magnaţilor s'a primit legea cu privire la propunerea limbei eline în gimnasii. E remarcabil, că ministrul de culte şi instrucţiune publică, carele în casa deputaţilor a primit amandamentul făcut de deputatul Zay, în casa magnaţilor n'a voit sĕ scie nimic despre acésta şi a pledat pentru primirea proiectului nemodificat. In acest sens s'a şi primit proiectul.

Preşedintele republicei francese, dl Carnot, a început în septĕmâna trecută a dóua călĕtorie prin ţară. Programul de călĕtorie a fost departamentele: Drôme, Vaucluse, Gard, Herault, Donbs, Hante Saône, Haute Marne, Aube şi Velfort. Afară de aceea a mai cercetat şi alte cetăţi. Le Montpellier, unde s'a serbat iubileul de 600 ani al universităţii, preşedintelui i s'a făcut o sĕrbătóre strălucită de depu-

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după
Fritz Möhrlin
prelucrată de
I. C.

Pacea în casă.

In ḑiua de anul nou ţĕranul 'şi petrece cu aceea, că felicită când pe unul, când pe altul.

Intrând în o casă el după datina veche uréză sănĕtate, viéţă îndelungată, noroc în vite, bucate, multă bucurie în copii şi pace în casă.

Când rostesce aceste vorbe din urmă privesce mai cu atenţiune faţa gazdei şi îndată póte sĕ observe cum stă lucrul cu pacea în casă.

Femeile sunt de tot soiul: ici veḑi una gata de cértă, bărbatul începe a încreţí fruntea; colo veḑi pe alta asemenea de guralivă ca cea dintâiu, cum se arată de încăpăţinată, de cugeţi, că toţi ţapii din sat o a împuns; a treia se preface cu un zimbet fals şi numai a cincea ori chiar a şasa privesce mai de dómne-ajută pe ţĕranul, care gratuléză, îl poftesce sĕ bea un păhăruţ de rachiu, sĕ guste din plăcinte ḑicêndu-i, că aşa ceva ascultă bucuros.

Ţĕranul nu astéptă multă rugare, ci sĕ aşéḑă la masă şi mâncă cu tignélă, căci într'o casă, unde domnesce pace şi liniste, tóte sunt mai bune, şi plăcintele aşa sunt de gustóse, incât nici décă le făcea-i cu smochine şi migdale nu puteau fi mai bune.

Şi nu e mirare, că în casele acelea, unde e bună înţelegere, tóte lucrurile merg mai bine, sĕcurea taie îndoit ca la alţii, cósa e îndoit de ascuţită, plugul merge ca vêntul pe câmp, şi chiar décă-i ameninţă lipsa, sau vre un nĕcas, ei îl pórtă cu răbdare mângăindu-se cu cuvintele, că nĕcasul împărţit se simte numai pe jumĕtate.

Oh — ne întrébă cetitoriul — aşa de greu sĕ póte câstigá acésta pace, de nu o afli mai nicăiri? Eu credeam, că e uşor a o susţiné mai cu sémă între ómenii mai sĕraci, cari nu au altceva şi pe cari lumea întrégă se scutură de praf.

La tótă întêmplarea trebue sĕ credem, că e uşor a susţiné acésta pace, convins fiind fie-care, de ce preţ însemnat este ea pentru familie. Şi cum din înţelegerea asta între bărbat şi femeie vine norocul şi binele în casă.

Da! acésta o sciu şi o simt mai cu sémă aceia, cari nu trăesc cu astfeliu de înţelegere, şi îi duc dorul, fără de a puté aflá mijlocul cel adevĕrat, spre a şi o putea câstigá, şi cari încep a desperá creḑênd, că nici odată nu se vor putea împărtăşí de acésta pace. Sĕ nu desperăm, că dacă urmărim cu băgare de sémă causele, din cari se nasc neinţelegerile în familie vom găsí, că acestea întru atâta sunt de neinsemnate, încât 'ţi vine a rîde, cum ómenii cu mintea sănĕtosă se supără pentru aşa ceva, şi cum lasă ei, ca acelea sĕ prindă cu încetul rădăcini adênci în inima lor.

Aici avem de esemplu o femee tineră, care ca fată în casa părintéscă vĕḑênd că mama ei jócă rolul şi tatăl seu trage numai în lĕgău, el nu avea nici odată drept, pe el nu-l luá nimeni în sémă, fata creḑù, că şi ea are se facă tot aşa, dar vorba românului: nu-s tot Pasci, mai sunt şi Rosale.

Dintr'o pricină neinsemnată; care cu puţine cuvinte se póte domolí, se aprinde omul aşa de tare, căci bărbatul nu póte suferí, ca femeea se aibă vorba din urmă şi ajunge lucrul până la vĕrsare de lacrĕmi. Bărbatul plin de mânie ese afară, i se pare că cineva a vîrît între ei un stobor despărţitoriu. Şi totu-şi când judecă, că din ce s'a născut cérta, trebue sĕ mărturiséscă, că a fost o nimica tótă, şi că de era cu mintea la loc, nu putea face altceva decât se rîdă cu hohot; îi este ruşine, cu tóte acestea însĕ nu se póte stăpâní, se ea şi el după femeie şi ea asemenea nu se stăpânesce, deşi proverbul „tăcerea ca mierea“ îl cunosc amêndoi, destul de bine, totuşi nici unul nu vrea sĕ guste din mierea acésta.

taţiunile universităţilor strĕine, cari au fost representate în numĕr de preste 50. Multă discusiune a provocat în cercurile europene faptul, că la plecarea preşedintelui, ambasadorul rusesc Morenheim a apĕrut pe peronul gărei cu o suită strălucită. In vorbirile, ce le-a ţinut până acum preşedintele a accentuat in deosebire însufleţirea de care e cuprinsă Francia de a progresá pe tóte terenele şi a propagá în tóte părţile principiile libertăţii spre care scop, şi are trebuinţă de a se manţinea pacea europénă. Aceste espuneri ale preşedintelui se consideră tot deodată şi ca rĕspuns la unele broşuri volante scrise de deputaţi cu multă vaḑă, în cari s'a accentuat ocasiunea bine venită ca Francia sĕ se avente într'un rĕsboiu ofensiv cu Germania.

Regele belgian petrece de mai mult timp în capitala Engliterei şi precum se afirma la început s'a ocupat personal cu realisarea unui împrumut pe séma Congului, prin mijlocirea lui Stanley. După informaţiunile mai própeste, regele Leopold profită de acésta ocasiune pentru a se ocupá cu cestiunea lucrătorilor şi cu mijlócele de a-i scóte de sub influinţa agitaţiunilor anarchiste, ce domnesc în Europa. Spre scopul acesta a şi avut premieriul Salisbury cu regele o conferinţă, în care s'a discutat despre folosul unei convenţiuni internaţionale, prin care sĕ se stabiléscă o procedere analogă în tóte statele împrotiva atentatelor anarchistice. Regele a afirmat, că asilul cel dă Englitera atâtor refugiaţi e cea mai gravă causă pentru care agitaţiunile anarchiste din Belgia, Germania, Francia etc. şi chiar nihilismul în Rusia progreséză. Salibury a recunoscut de adevĕrate espunerile regelui, dar n'a aflat sosit timpul pentru a espulsá pe strĕini.

Eră se tulbură Irodiada...

Este lucru sciut, că ḑiariul „Tribuna“ de aici de când s'a infiinţat, în decurs de câţi-va ani n'a încetat a tractá ori ce cestiune din societatea românéscă în modul cel mai tendenţios, tradând la tótă trăsĕtura de pénă o ură nemărginită faţă de anumite persóne din societatea mai înaltă română.

N'a rĕmas aprópe nimenea dintre românii de ceva valóre, care sĕ nu fie atacat în modul cel mai necruţătoriu, ca sĕ nu ḑicem impertinent, adeseori ca din senin, şi ţinta calumniilor de tot soiul au fost cu deosebire archierii nostrii din Sibiiu şi Arad.

Acésta procedere, şi cu deosebire patima, cu care cunoscutul grup al ómenilor dela „Tribuna“ a tractat ori ce cestiune, unde ei n'au avut vre o inriurire decidĕtóre, — şi de acestea prea puţine sunt, au adus cu sine — credem noi — de „Tribuna“ tragănă de mórte, şi póte e pĕcat de timpul scump cel mai perdem cu combaterea pornirilor de acest soiu, totuşi ne simţim provocaţi şi de astădată a luá posiţiune faţă de suciturile „Tribunei“, cu care denaturéză adevĕrul.

Pentru nimenea astăḑi nu mai este secret, că „Tribuna“ dela înfiinţarea ei a luat asupra sa problema de a combate şi a paralisá tóte faptele Escel. Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul. Conform acestei programe apoi consecuent a lovit în metropolitul chiar şi atunci, când toţi românii — chiar şi cei de altă confesiune — îi trimiteau adrese de încredere pentru păşirea sa românéscă în sciutele cause, de interes general naţional, ce astăḑi nimenea dintre români nu avea curagiul sĕ o facă; şi pe când observá „Tribuna“ astfel de ţinută faţă de metropolitul nostru, tot atunci lăuda şi ridica vîrtuţile şi meritele cunoscute şi necunoscute ale archiereilor gr. cat. Ba ce e şi mai curios în feliul seu, că tóte acestea le făceau în timp de mai mulţi ani ómeni, cari se numesc pe sine greco orientali ortodocsi, cari şi dau fóiei coloritul de greco-oriental, cel puţin în faţa strĕinilor, un lucru altfeliu puţin măgulitoriu pentru noi.

Ca întrécăt sĕ amintim şi procedura ilealá a scriitorilor dela „Tribuna“ faţă de scóla civilă de fete a Asociaţiunei, care se póte priví ca un mărgăritariu scump al românilor între institutele de învĕţământ, şi şi pe acest mărgăritariu s'a încercat „Tribuna“ prin mijlócele celea mai improbe al nimicí, numai pentru-că el s'a emancipat de sub influinţele stricăcióse ale tribunistilor; dar adevĕrul a triumfat, căci scóla sustă şi înfloresce din an în an, ér „Tribuna“ a trebuit sĕ se mulţăméscă cu dispreţul, ce şi l'a câştigat din partea tuturor celor cu bun simţiu pentru institutele nóstre culturale naţionale.

Domnii Mocsonyesci, când s'au hotărit sĕ sprijinéscă acest ḑiariu înainte cu vre-o doi ani, au pus — ceea-ce nu mai este secret — ómenilor dela „Tribuna“ de condiţiune, ca sĕ încete cu personalităţile, voind prin acésta sĕ dea fóiei, ce a costat mari jertfe pe mulţi români, o direcţiune mai solidă şi mai obiectivă.

Dar bóla din fire, n'are lecuire, — şi astfeliu deşi într'o formă mai reservată — „Tribuna“ şi-a urmat programul, ceea-ce a adus cu sine eşirea dlor Mocsonyesci din direcţiunea ei, ér de atunci încóce 'şi urméză calea în dragă voie, negenată de nimeni.

Incident binevenit a creḑut „Tribuna“ că 'şi va aflá în sinodul archidiecesan din anul acesta; însĕ n'a avut noroc, pentru-că Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit a putut presidá numai la trei şedinţe, ér pentru celelalte din causa infirmităţii sanitare a încredinţat agendele presidiale vicariului seu, precum acésta o indicase deja în cuvêntarea de deschidere.

Neputênd fi de faţă Escel Sa nici la încheerea sinodului, printr'o epistolă adresată vicariului seu şi-a descoperit regretele asupra acestei impregiurări, şi numai ómeni lipsiţi de bunul simţ au putut ca din starea sanitară a Escel. Sale sĕ facă obiect de critică, şi sĕ făuréscă nóue invective asupra archiereului lor.

Se înţelege de sine, că „Tribuna“ n'a putut lipsí dela rolul ei, şi după ce prin notiţele ei pline de malitie făcute asupra metropolitului şi a întregului sinod în singuraticii numeri ce a apĕrut sub durata sinodului, nu şi-a vĕrsat tot veninul, au căutat ca de persóna Escel. Sale sĕ se ocupe şi în un articol de fond (Nr. 104) resuscitând durerile lor, dintre care cea mai mare a fost şi este, „că după mórtea metropolitului Şaguna biserica avea pe un singur om, care după pregătirea şi conduita sa era vrednic de a fi aşeḑat în noul scaun metropolitan“.

Sunt 16 ani de când actualul metropolit stă în fruntea bisericei gr. or. rom. din Ungaria şi Transilvania şi durerile vechi, sau mai bine ḑis ura veche — n'a încetat încă în ómenii „Tribunei“ deşi „singurul om vrednic“ pentru care „Tribuna“ are preocupaţiunile sale, dacă nu ne inşelăm în persóna contemplată de „Tribuna“, chiar prin energiósa intrevenire a metropolitului de astăḑi şede şi el pe un scaun archieresc, de unde 'şi póte validitá forţele sale spirituale şi se póte avêntá la o reputaţiune pentru întrégă provincia metropolitană.

Ómenilor dela „Tribuna“ se vede că nu le-a plăcut, că sinodul a decurs în acest an mai în linisce ca de altădată; nu li-a plăcut, că în 8 şedinţe s'au pertractat tóte obiectele în cea mai bună ordine; nu li-a plăcut, că de astădată a lipsit comisiunile de incuisiţiune asupra spiritelor de disordine în biserică şi asupra „Eforilor“.

Tóte acestea au lipsit de astădată din sinod, şi au lipsit, pentru că cam lipsesc şi causătorii acestora, afară de cronicariul „Tribunei“, carele singur a auḑit „hohotele“ la încheerea sinodului, pentru că Escel. Sa dl metropolit a numit casele din grădina archiepiscopéscă „Vila sânt Andreiu“. Dacă s'au gătat şi s'au tocit tóte armele folosite de atâtea ori pentru de a loví în metropolitul actual, de ce sĕ nu trécă acum de o crimă nóuă faptul, că metropolitul adreséză vicariului seu archiepiscopesc o epistolă privată datată din „Vila sânt Andreiu“, va se ḑică din grădinile archiepiscopesci acuirate de marele metropolit „Andreiu“ şi numite astfeliu după analogia vilelor episcopesci „Sântul Simion“ din Arad, şi „Sântul Sava“ din Timişóra, şi de ce sĕ nu se foloséscă acésta de material la o critică maliţiósă într'un articol de fond?!

Tóte foile din patrie a aflat cu cale a reproduce esenţa desbaterilor sinodale, numai „Tribuna“ a aflat de bine a face observări perverse asupra lucrărilor sinodului, ca publicul ei cetitoriu se nu-şi pótă formá o judecată dréptă despre lucrările sinodali.

Pricepem noi însĕ durerea dlor tribunist! Acésta este conclusul sinodului archidiecesan din anul 1888, care le a apreţiat lucrarea şi care sună astfeliu:

> În considerare, că spiritul de partidă, îndicat în alinea penultimă a raportului consistorial plenar Nr. 2464: 1888 esistă, şi încă în mĕsură îngrijitóre;
>
> în considerare, că acest rĕu esistă, şi se nutresce cu preferinţă în centru, şi încât efectele lui se manifestă ma, mult ori mai puţin şi în afară, acésta nu este decât resultatul rĕului esistent nutrit aci în centru;
>
> în considerare, că comisiunea are indicii, că feţe bisericesci, în lipsa de respectul datorit capului bisericei, fără a căutá în casul dat la forul competent sanarea gravaminelor, ce cred a avea, alérgă la jurnale politice, şi acolo, conlucrând şi ele, tractéză afaceri strîns bisericesci în mod tendenţios cu scopul de a propagá neîncredere faţă de capul bisericei, şi prin acésta a slăbí autoritatea archiereului şi a instituţiunilor bisericesci atât înaintea fiilor bisericei înseşi cât şi mai cu deosebire înaintea strĕinilor.
>
> 1. Sinodul cu adêncă durere ia act de cele constatate mai sus, şi condamnă pornirile duşmănóse, ce sunt puse la cale în viaţa socială, şi cu deosebire în unele ḑiare, contra persónei Escelenţiei Sale archiepiscopului actual, le condamnă cu atât mai vêrtos, pentru-că ele au ajuns până a sguduí pacea internă, şi a pune în pericol evident interesele vitale ale bisericei.
>
> 2. Sinodul însărcinéză pe organele competente sĕ aplice tótă rigórea canonică — disciplinară în contra acelor persóne din sinul bisericii, care mediat sau inmediat vor cercá sĕ continue acelea porniri rĕutăcióse, regretând, că acésta nu s'a întêmplat până acuma.

Acesta este un enunciat curat şi limpede din partea corporaţiunei celei mai înalte din archidiecesă, adus cu scop de a înfrâná pornirile rĕutăcióse ale tribunistilor, este un testimoniu vecinic pentru cei ce năpăstuesc biserica.

Noi nu suntem nici dintre cei mai cu minte, nici dintre cei mai prosti, dér esistă ómeni, pe cari nu-i putem asemêná cu nimica altceva, decât cu jarul, căci astfel de ómeni pentru nimica tótă se aprind şi fac o gălăgie de cugeţi, că li s'a aprins casa, deşi preste puţin timp se pot domolí.

Unul dintre cele mai uriciόse defecte este, când femee n'are firea şi darul de a tăcé, atunci când trebue, ceea ce fórte des se întêmpă la femei; bărbatul unei astfel de femei e bătut de Dumneḑeu, căci din mai nimica tótă se nasce între ei cértă.

Ér de este femeea înţeléptă, atunci nu se ia după gura bărbatului, când e năcăjit foc, ci face tot cei stă în putinţă şi-i ésă de dinaintea ochilor, şi când el se linistesce se încércă apoi al domolí, şi noi suntem siguri, că el nu numai, că ii dă dreptul şi că promite, că se va stăpâni în viitoriu, ci se arată şi mulţămit, că ea a tăcut şi nu l'a aţîţat mai tare, căci nu e un lucru mic a avé o femee cu minte şi cu socotélă, care sĕ nu se înfurie şi ea când te vede mânios.

De altă parte însĕ este adevĕrat, că cele mai multe femei, dacă apucă pe calea greşită nu mai primesc nici o îndreptare, şi nu le poţi abate dela neadevĕr prin nici o încercare. Se ḑice, că femeile nu judecă cu mintea, ci cu inima, şi asta se întêmplă atât la ţĕrance, cât şi la cea mai de frunte cócónă din oraşe. De aceea un bărbat cu minte are mai mare trecere înaintea femeei cu o vorbă bună, decât cu o mulţime de temeiuri, când se află în astfeliu de împregiurări.

Contrar arţagului e tăcerea, şi femeile sunt aplicate şi la tăcere, ele se pot reţinea sĕ nu vorbéscă ḑile, ba chiar şi sĕptĕmâni întregi, si se mulţămesc cu trântirea uşilor sau cu alte nimicuri, cu cari pot năcăjí bărbaţii. Şi bărbatul unei astfeliu de femei simţind lipsa bunei înţelegeri nu-şi póte ajuta. El încércă cu vorbe bune, dar fără a isbutí, ar fi în stare sĕ facă ori şi ce în clipita aceea numai sĕ-şi pótá aduce femeea acolo, ca sĕ vorbéscă. Şi nu sunt toţi aşa de cu minte, ca cutare, care nu a auḑit gura femeii sale mâniată fiind de opt ḑile. El luà un baston şi începù sĕ scodoléscă pe sub paturi, pe sub mésă, cu un cuvênt prin tóte ungheţele, până când nevasta sa ne mai putêndu-şi stăpâní curiositatea îl întrebà, că ce caută? El într'un mod blând ii rĕspunse: „gura ta o caut“.

O parte însemnată de ómeni se folosesc de apucătura următóre: „Te scii tu mânia, eu încă me sciu şi vom vedé cine póte ţiné mai mult“. Şi prin aşa ceva, şi turbură viéţa şi-şi strică şi unul şi altul.

O altă pricină de tot stricăciósă de neinţelegere în casă este sumeţia, îngâmfarea. Mai la tóte nimicurile încep nou căsătoriţii a se dojení unul pe altul spuindu-şi tot lucruri neplăcute: trecutul, presentul, părinţii, rudeniile, moşii, unchii şi alţii. Fiecare caută o nóuă picină spre a o aruncá în cumpĕna celuialalt, spre al putea copleşi, ba chiar nimicì, aşa încet aceste imputări ce s'au escat din nimica, tóte se prefac în un bălaur îngrozitoriu, care se aşéḑă între noii căsătoriţi, şi la tótă apropierea scuipă foc şi venin.

Cercetând cu deamănuntul lucrul, vom aflá, că rĕul escat din sumeţie şi imputare e cel mai uricios, deóre-ce scăderile unuia şi ale altuia le-a cunoscut fie care de mai nainte şi prin imputări ele nu se pot stêrpí, ba ce e mai mult, se mai pot nasce şi altele.

Un bun mijloc pentru de a susţiné pacea în casă sunt semnele de iubire, pe cari bărbatul şi femeia şi le dau între sine sau între rudenii, astfeliu de binefaceri păşesc totdeuna ca nisce ângeri păzitori între ei şi le şoptesc la ureche: „bărbate aduţi aminte cum te a îngrijit când ai fost bolnav, şi tu femeie cugetă la aceea, cum el în timpuri de nevoi, cu tótă inima a ajutat pe mamă-ta“. Aşa o aducere aminte este ca un balsam vindecĕtoriu asupra inimilor nelinistite.

(Va urmá)

Sinodul eparchial din Arad.

Aflăm de interes a reproduce următórele regulamente, pe cari sinodul eparchial din Arad le a acceptat şi a dispus a se pune in aplicare în mod provisoriu

Regulament pentru corurile vocali din diecesa Aradului.

După-ce biserica nóstră, la nici una funcţiune religiósă în, şi afară de biserică, nu se folosesce de musică instrumentală, usitată în alte biserici; ci numai de musica vocală usitată în întréga biserică greco-orientală din tóte părţile lumei; şi deóre-ce musica vocală de regulă, se compune din mai mulţi cântăreţi, cari pentru ajungerea harmoniei recerute, au neapĕrata trebuinţă de a se esercitá în cântare: aşa dar se dispune intrurirea tuturor cântăreţilor dintr'o comună, într'o societate de cânt, sub numirea de cor vocal bisericesc.

§. Scopul acelei societăţi este, studiarea şi esercitarea în cântul bisericesc, şi după aceea împlinirea cântărilor la tóte funcţiunile religióse în, şi afară de biserică, ca de esemplu: la procesiuni, înmormêntări şi altele.

§. Dacă corul ar voí a dá din când în când şi producţiuni publice cu cântări lumesci, şi cu tacse de întrare: atunci sĕ-şi céră concesiune dela autoritatea politică concerninte.

§. Pentru întrunirea cântăreţilor în cor bisericesc, iniţiativa o va luá preotul sau conducĕtoriul oficiului parochial, cu învĕţătoriul, în conţelegere cu comitetul parochial.

§. Conducĕtoriul corului va fi de regulă preotul ori învĕţătoriul, şi numai în cas de împedecarea acelora va fi vre-unul dintre membrii corului.

§. Corului se recomândă a-şi înfiinţá un fond din dăruiri benevole, din tacsele de la funcţiuni religióse, spre scopul procurării instrumentelor necesare; cum şi spre acela al ajutoririi membrilor sei, la cas de morb şi de mórte în familie.

Acest fond se va administrá prin epitropia parochială, ca şi celalte fonduri bisericesci, sub controla comitetului, a sinodului parochial şi a consistoriului, şi nu se va puté întrebuinţa decât pentru meniţiunea sa mai sus atinsă.

§. Dacă neînţelegerea s'a escat între cor şi comitet, decisul comitetului merge în a dóua instanţă la protopresbiter, şi a treia la consistoriu.

§. Serbarea rugilor (a patronului sau a hramului bisericei) a luat în multe locuri o direcţiune, ce nu corĕspunde la meniţiunea religiósă, ce s'a intenţionat cu instituirea şi întroducerea acestor sĕrbări. Preoţii locului se plâng, şi nu-i poţi condamná, că nu ajung de sine la oprirea abususurilor. Caută sĕ le ajute colegii din jur, şi unul altuia, pănă se aducă acésta sĕrbare éraşi în cărarea meniţiunei sânte. Dar mai vêrtos protopresbiterul, este de dorit, ca în asemenea ocasiune sĕ sucurgă parochilor concerninţi. Preste acestea, considerând, că membrii singuratecilor coruri de plugari, s'au deprins şi se vor mai deprinde, în regule de cuviinţă, de bună purtare şi conduită, de aceea protopresbiterilor, dându-le mâna, li se consiliéză ca la asemenea rugi se învite corurile de prin comunele vecine, ca ele între sine sĕ emuleze cu cântarea în biserică şi afară de biserică, astfeliu concerninţilor parochieni li se vor oferí esemple de imitat în conduita membrilor din corurile participătóre. Cu modul acesta sperăm a dá poporului cunoscinţe mai chiare, despre însemnătatea sacră a rugilor, şi totodată a face că acestea sĕ devină la putere şi lucrare nóuă ca factor de cultură bisericéscă şi naţională.

§. Corul are a-şi face un regulament propriu pentru afacerile interne referitoriu la primirea membrilor, la disciplinarea şi eschiderea lor, la defigerea órelor de instrucţiune, şi altele, care regulament se va înainta şi acestui consistoriu spre aprobare.

Consistoriul eparchial român gr. or. aradan.

III. *Biblioteci poporali.*

Pe lângă bibliotecile scolare, cari sunt proprietate a scólei şi stau sub conducerea învĕţătoriului, conţinênd opuri pentru tineret, se mai înfiinţéză în fie-care parochie biblioteca poporală, conţinênd cărţi în stil poporal, menite, ca desfătând prin instruire, sĕ respândéscă în popor cunoscinţe folositóre relativ la economia şi agricultura, la măiestriile şi reuniunile ce stau în legătură cu acoperirea lipselor cuotidiane ale agricultorului, şi în fine acele biblioteci totodată se contribuéscă la educaţiune şi moralitate.

§. Biblioteca poporală se póte împreuná cu biblioteca corului vocal, unde circunstanţele recomândă acéstă împreunare, dar nu se póte împreuna cu biblioteca cutarei societăţi de lectură, că atare societate, nefiind corporaţiune bisericéscă, nu este supusă Statutului organic. De asemenea nu se póte biblioteca poporală sĕ se împreune cu biblioteca scolară, nici sĕ stea sub conducerea învĕţătoriului, dar póte învĕţătoriul şi este datoriu se dea consiliile ce i se vor cere la compunerea şi procurarea cărţilor pentru biblioteca poporală.

§. Comitetul parochial alege din sinul seu o comisiune a bibliotecei, precum si bibliotecariu, carele póte sĕ ia unul dintre preoţi sau alt cărturariu din parochie.

§. Comisiunea bibliotecei statoresce regulamentul pentrebuinţarea cărţilor, şi întru cât comisiunea nu ar fi de acord, va decide comitetul parochial.

§. Procurarea cărţilor sĕ va efeptui din donaţiuni, din ajutóre dela parochie, şi din tacse dela cetitorii cari vor dorí se ducă acasă, pe lângă revers, opuri de cetit pe timp mai lung.

§. Bibliotecariul e datoriu se pórte inventariu şi un diariu de întrate (percepţiuni) şi eşite (erogaţiuni) cari tóte la finea anului se le presinte comitetului parochial spre censurare.

§. Avênd în vedere acel scop al bibliotecei poporali, ca cei eşiţi din scóla de repetiţiune sĕ nu uite cetitul, éră persónele mai înaintate în vêrstă încă se continue cu cualificarea, de aceea se recomândă preoţilor şi învĕţătorilor ca cercetând biblioteca poporală se îndrepte atenţiunea lectorilor cu deosebire la lecture lesne de înţeles şi plăcute, dar se fie cu atenţiune ca plăcerea se nu degenereze la cetirea unor eneraţiuni de acelea, din cari nu pot profitá nici la înmulţirea cunoscinţelor, nici la desvoltarea sentimentelor frumóse.

§. De óre-ce opurile din literatura nóstră sunt, lauda autorilor, mai tóte, în conţinut şi în forma espresiunilor, bune pentru biblioteca poporală, drept aceea concerninţilor nu le va fi greu alegerea şi procurarea cărţilor, dar consistoriul încă va recomandá, prin circulariu din când în când, opurile ce vor apăré de acéstă sémă.

Consistoriul eparchial român gr. or. aradan.

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Regele României a distins pe şeful de secţiune din ministeriul de esterne al Sêrbiei, Milanovici, care se află in Bucuresci pentru ratificarea convenţiunei vamale, cu crucea de mare oficer al ordului „coróna României“.

* (Promoţiunne). După-cum ni se împărtăşesce din Budapesta dl Eugen Meţian, fiul P. S. Sale dlui episcop din Arad a fost promovat de Doctor în drepturi. Felicitările nóstre!

* (Advocat nou). Dl Dr. Ciril Vulcan din Topliţa-română şi a deschis cancelaria advocaţială în Reghinul săsesc. Dorim succese strălucite amicului nostru nou advocat!

* (Invitare). „Reuniunea pompierilor voluntari“ din Sĕlişte învită la maialul, ce se va arangiá la 21 Maiu (2 Iuniu) a. c. la locul numit „Mailat“, în cas de timp nefavorabil în sala scólei. Venitul curat este pentru fondul reuniunii. Intrare de familie 1 fl., de persónă 50 cr.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale publică.

Comitetul arangiatoriu.

* (Biserică nouă). Edificarea unei biserici nóuă gr. or. române pentru comuna Dolove, protopopiatul Panciovei, s'a concredut cu preţul de 36.478 fl., inginerului-architect român Adrian Diacon din Bogşa montană. Lucrările se vor începe încă în vara acésta, ér ca termin de terminare s'a stabilit 1 Iuniu 1892.

* (Note de 1 fl.) Notele de stat cele vechi de 1 fl. dela 1 Ianuariu 1882, se mai primesc în schimb de către cassele statului numai pănă la 18/30 Iuniu 1890. Deci cei cari au hârtii de 1 fl. de cele vechi se ingrijéscă sĕ şi le schimbe pănă la terminul numit.

* (Cursul trenului.) Trenul omnibus între Sibiiu şi Ocna circuléză dela 13/25 Maiu astfeliu: trenul omnibus Nr. 1813 plécă din Sibiiu la 2 óre 30 m. după amédi, sosesce în Ocna lângă cantonul Nr. 19 la 3 óre 4 m. d. a.; din Ocna plécă trenul omnibus Nr. 1814 dela cantonul Nr. 19 la 8 séra, sosesce în Sibiiu la 8 óre 35 minute séra. — Trenurile micste dintre Haşfaleu şi Odorheiu Nr. 5012 şi 5013 dela 8/20 Maiu se opresc condiţionat lângă cantonul Nr. 11 în Bicafalău, între Rogoz şi Odorheiu pentru suirea şi scoborirea călĕtorilor. Trenul micst Nr. 5012 plécă din Odorheiu la 8 óre 53 m. înainte de amédi. Trenul micst Nr. 5013 plécă din Sighişóra la 2 óre 8 m. după amédi.

* (Un om onest.) Bar. Fedor Nicolici, fostul comisariu reg. la alegerea patriarchului sêrb, a perdut Joia trecută pănă la gară portofeul cu 40,000 fl. şi un orologiu de aur cu mare preţ. In momentul, când făcù arĕtare la autorităţile poliţienesci din Budapesta, o calfă de lăcătuş, Martin, tocmai s'a insinuat la poliţie cu portofeul. Bar. Nicolici l'a remunerat cu 100 fl.

* (Dela universitatea vienesă). Cu începutul semestrului de érnă viitoriu întră la universitatea vienesă o reformă nóuă, care intereséză pe cei ce vor a se inmatriculá. Senatul a hotărît ca pe viitoriu cei ce ascultă prelegerile vor avé sĕ şi aibă şi fotografia în libelul de însemnare al profesorului. Cei ce vor sĕ se înscrie deci vor avé a presenta pe lângă documentele recerute de decanat şi fotografia persónei lor.

* (Ajutóre pentru nenorociţii din Cislaitania.) Din ajutoriul de stat de 125,000 fl. votat pe séma celor nenorociţi din causa daunelor elementare se vine pe Boemia suma de 90,000 fl., care se va şi împărţí după districtele politice.

In 23 Maiu n. s'a ţinut în Petersburg o adunare imposantă a reuniunei slavice, la care a luat parte mai mulţi metropoliţi, representatul sêrbesc şi mulţi slavi din vest. Cel dintâiu orator, prof. acad. de teologie Filevici, a ilustrat lupta ce se pórtă de mii de ani între germani şi slavi. Pe şesul dintre Elba şi Vistula se află cimiteriul slavic şi toţi slavii vestici s'au închinat germanismului; pe pămêntul rusesc însĕ stégul german a suferit un desastru complet, căci vechia Rusie nu a vrut sĕ cedeze nici de sabia papei, nici de ideile apusului. Metropolitul din Kiew, Platon, provocà într'o vorbire înfocată pe credincioşii ortodocşi a ajutorá celor nenorociţi din Galiţia, cari se dau de „ruşi şi ortodocşi.

* (Situaţiunea catolicilor în Rusia.) Cu tot comprimisul dintre Rusia şi Vatican sórtea catolicilor în Rusia nu s'a îmbunătăţit. Foile polone din Varşovia anunţă, că mai mulţi preoţi poloni au fost ridicaţi şi strămutaţi în centrul Rusiei, pentru-că s'au încercat sĕ facă proselitism în favorul bisericei gr. cat. In urma acestora s'a început o adevĕrată persecuţiune. Mai mulţi preoţi au fost depuşi deadreptul de guvernor, mulţi au fost aduşi în centrul Rusiei, s'au făcut perchisiţiuni domiciliare şi chiar supuşi austro-ungari au fost necesitaţi sĕ sufere asprimea persecuţiunei.

* (Purificare de funcţionari.) Precum se comunică foilor magiare din Budapesta, vicecomitele Deschan Achill s'a pus din tóte puterile pentru epuraţiunea administraţiunei comitatului Timişórei. Spre scopul acesta trebuesc purificaţi funcţionarii, şi astfel a ridicat din post pe mai mulţi judi, notari etc. sub motiv, că a aflat iregularităţi administrative. Intre cei ridicaţi din posturi aflăm numele: Nicolaevici, Bocsár, Muntyán etc.

* (Esercitii de tir cu praf fără fum.) In urma resultatetor favorabile, ce s'au obţinut la esercitiile de tir în mai multe locuri şi în special esercitiile făcute la Bruck, ministeriul de rĕsboiu a hotărît ca astfeliu de esercitii sĕ se facă şi in massă. Spre scopul acesta se va impărţí la câte un regiment din fie-care corp de armată 30,000 patróne nóue şi s'a pus în perspectivă un nou credit pentru fabricarea pravului fără fum.

* (Supuşi austro-ungari împuscaţi.) Din Semlin se raportéză, că nisce pescari austro-ungari, pescuind în apă sêrbéscă, au fost recercaţi de organele de pază financiare ale Sêrbiei sĕ depună pescuitul pe ţĕrmurul sêrbesc şi sĕ se depărteze de acolo. Somările organelor sêrbesci au fost zadarnice. Ele au făcut inmediat întrebuinţare de arme şi doi pescari au rĕmas răniţi. Unuia i-a pĕtruns glónţele prin ambele picióre, străbătênd prin os afară, de aceea a şi fost amputat, rana celuilalt încă e destul de gravă.

* (O broşură.) A apărut o broşură sub titlul: „Besztercze Naszódvármegye népoktatásügyi állapota“ de Dr. Iuliu Havas insp. reg. de scóle din comitatul Bistriţa-Năsĕud, în care autorul face un studiu comparativ despre starea învĕţămêntului începênd cu anul 1877 pănă la finea anului 1889. Nu ne ocupăm mai în detaiu cu apreţierea acestei broşuri, cel puţin de astădată, constatăm însĕ, că pondul deosebit sĕ pune pe împregiurarea cum s'au înmulţit scólele de stat şi comunale şi preste tot ce dimensiuni a luat — se înţelege sub dênsul — propunerea limbei magiare. Constatăm şi noi de altă parte, că starea instrucţiunei poporale în scólele nóstre confesionale din acest comitat e mulţămitóre.

Bibliografic.

„*Candela*“ fóie bisericéscă-literară Nr 5 din 1 Maiu a apărut cu următoriul cuprins: Fondul religionar gr. or. al Bucovinei, substratul, formarea, desvoltarea, administrarea şi starea lui de faţă. — Predică pentru Dumineca a VI după Pasci. — Predică pentru Sâmbăta morţilor înaintea Rusaliilor. — O cuvêntare dintr'o conferinţă păstorală. — Domeniul Rădăuţului. — Cronică.

Mulţămită publică dare de seamă şi o mică rectificare.

În legătură cu cele publicate în luna lui Februariu a. c. în diarele nóstre, „Tel. Român“, „Tribuna“ şi „Gazeta Transilvaniei“, pentru înfiinţarea fondului de pensiune. al corpului didactic, dela gimnasiul rom. gr. or. din Brad, şi clasele normali adnectate au mai încurs în 12 ale lunei curente, prin lista Nr. 6 suma de 50 fl. v. a.

Acésta sumă frumoşică s'a dăruit spre scopul susindicat din cassa societăţii de Băii „Arama“ din Bucium-Isbita, al cărei director e zelosul nostru paroch de acolo, Nicolau Băeşan.

Venitul curat deci, pănă în presinte e de 190 fl. Se observă la acest loc, cum că listele dela Arad şi Baia de Criş, încă nu ni s'au trimis. Se astépă şi trimitera acestora cu ori-ce resultat.

Éră bravul nostru paroch Băeşan împreună cu ceialaţi conproprietari ai Băii „Arama“, priméscă cea mai cordială mulţămită din partea corpului didactic.

„Benedicţia“ ceréscă sĕ se reverse asupra „baioşagului“ desnumit, ca acţionarii şi recte proprietarii aceluia, în venitoriu, se pótă contribuí pentru scopuri umanitari şi culturali, cu sume cu mult mai considerabile.

În fine o mică rectificare.

In darea de sémă, publicată în diarele nóstre supramenţionate, dl notariu Augustin Oniţiu, din eróre a fost indus în conspectul celor presenţi la bal, cu 2 fl.; şi nu între suprasolvenţi, adecă între aceia, cari au contribuit, fără a participá la însăşi petrecerea. Pentru erórea comisă, îi cerem scusa.

Resultatul întratelor însĕ prin acésta nu s'a alterat întru nimic.

Brad, 28 Maiu st. n. 1890.

Georgiu Părău,
cassariu.

Loterie.

Sâmbătă în 24 Maiu 1890.

Timişóra:	**73**	**3**	**30**	**66**	**65**
Viena:	**5**	**7**	**62**	**32**	**24**

ad. Nr. 533. [343] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Selistat, protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolar dela botezuri, cununii și înmormêntări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă	fl. 61.20
2. Venitul dela alte funcțiuni preoțesci precum dela umblarea cu crucea, dela osfestanii, sânțirea pascilor, maslu și pomenirile de preste an după calculul mediu.	fl. 113.—
3. Dela 106 familii câte una mĕsură bucate computată în bani à 1 fl. . .	fl. 106.—
4. Venitul după folosirea porțiunei canonice în estensiune de 7 jugere . .	fl. 100.—
5. Una ḑi de lucru dela fiesce care familie computată în bani à 50 cr. .	fl. 53.—
Suma .	fl. 433.20

Doritorii a obține acest post au a-și asterne cererile lor concursuale instruite conform prescriselor statutului organic și ale Regulamentului penparochii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agnita, 23 Aprile, 1890.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 27/1890. [330] 5—6

CONCURS.

La scólele medii române gr. ort. din Brașov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. de lege XXX din 1883 pentru limba latină și alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului minsterial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

2. un post de profesor gimnasial cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba magiară și alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministeral pentru esamenele profesorilor dela scólele medii;

3. un post de profesor la scóla nóstră reală și comercială, cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba germană și alt studiu, care se póte grupá cu acésta limbă conform regulamentului ministerial pentru esamenele profesorilor dela scólele medii.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *31 Maiu 1890 st. v.*

Concurenții vor adresá petițiunile lor către subscrisa Eforiă scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt români și de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privința moralității cât și în relațiunile civile;

c) că sunt de constituțiune firmă și deplin sănĕtoși;

d) că au cualificațiunea prescrisă de legea de instrucțiune art. XXX din 1883 §§ 29, 30, 61, 62.

Emolumentele impreunate cu aceste posturi sunt:

Până la obținerea decretului de profesor ordinar (conform cu § 30 din legea de instrucțiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl. v.; a. ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl.; cuincueniul de 50 fl.; care se repetéză de 5 ori 130 fl. relutul de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. pe an și drept de pensiune, conform statutelor.

Concurenții, cari pe lângă cualificațiunea prescrisă vor documentá, că au servit cel puțin trei ani la alte institute medii de crescere și de învĕțământ, pot fi aleși profesori ordinari recunoscêndu-li-se pentru pensionare și pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenții vor declará în petițiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci și scolare, precum și normativelor și dispozițiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau se vor face în decursul timpurilor.

Brașov, 13 Martiu, 1890.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕs.

Licitațiune voluntară.

Institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiiu vinde prin licitațiune publică realitățile sale cuprinse în prot. fund. a orașului Orĕstie Nr. 2500 sub Nr. top. A + 1079. 1080. 1081 situate la drumul țĕrii vis-à-vis de biserica gr. orient. și constătătóre din **o casă parter cu 3 încăperi** sub **Nr. 515**, și **o casă cu etagiu** și **5 încăperi, culine, celare, curte** și **grădină** în estensiune de 500 □°.

1. Licitațiunea se va ținea în fața locului casa Nr. 515 **Joi în 29 Maiu st. n. 1890 la 10 óre înainte de amédi.**

2. Prețul de esclamare e **2,400 fl. v. a.** sub care se pot vinde realitățile numai pre lângă încuviințarea ulterióră din partea direcțiunei. —

3. Competenții vor avé a depune la mânile plenipotențiatului institutului un vadiu de **10**%.

4. La cas când realitățile s'ar vinde cu sau preste prețul de esclamare, contractul de cumpĕrare se va încheia inmediat și întră numai decât în vigóre pentru ambe părțile contrahente.

Dacă însĕ nu s'ar ajunge prețul de esclamare, contractul care se va încheia cu plusoferentul, este obligător pentru acela inmediat după subscriere, ér pentru institut numai după aprobare prin Direcțiune.

5. Cumpĕrătoriului i stă în voiă a solví prețul sau inmediat întreg, sau a-l depura în cel mult 10 ani și 20 rate semestrali pre lângă interese de **6** %.

6. Dreptul de proprietate se va transcrie pe cumpĕrătoriu numai după întréga depunere a prețului.

7. Cumpĕrătoriul e datoriu a asigura tóte edificiile aflătóre pre realitatea cumpĕrată contra focului și a depune polița la cassa institutului.

Sibiiu, în 22 Maiu, 1890.

[349] 1—1

„Albina“
institut de credit și economii.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	3 40	8.—	8.—	—
Budapesta	9.20	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.18	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	12.57	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	5.22	7.01	8.46	1.51
	2.30	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	3.—	7.41	10.21	2.55
Rév	3.31	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	4.24	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	4.52	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	5.49	—	4.58	6.38
Cluș	6.02	10.35	5.26	6.56
	6.14	11.02	—	7.15
Apahida	—	11.23	—	7.48
Ghiriș	7.28	12.44	—	9.13
Cucerdea	7.52	1.27	—	10.04
Uioara	—	1.34	—	10.12
Vințul de sus	—	1.42	—	10.19
Aiud	8.21	2.07	—	10.45
Teiuș	8.38	2.26	—	11.34
Crăciunel	—	3.11	—	12.11
Blaș	9.18	3.24	—	12.29
Micăsasa	—	3.54	—	1.10
Copșa mică	9.36	4.09	—	1.30
Mediaș	10.08	4.39	—	2.14
Elisabetopole	10.32	5.11	—	2.54
Sighișóra	11.07	2.45	—	3.35
Hașfalĕu	—	6.12	—	4.07
Homorod	12.31	7.32	—	5.54
Ágostonfalva	—	8.17	—	6.39
Apața	1.20	8.37	—	7.13
Feldioara	1.80	9.06	—	7.45
Brașov	2.14	9.45	—	8.32
	2.34	—	—	5.32
Timiș	3.17	—	—	6.15
Predeal	3.49	—	—	6.47
Bucuresci	9.30	—	—	11.50

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	7.35	—	) 4.40	—
Predeal	12.50	—	9.12	—
Timiș	1.19	—	9.41	—
Brașov	5.55	—	10.17	—
	2.15	4.54	—	7.07
Feldioara	2.47	5.37	—	7.44
Apața	—	6.15	—	8.09
Ágostonfalva	—	6.43	—	9.29
Homorod	3.56	7.31	—	9.07
Hașfalĕu	—	9.09	—	10.35
Sighișóra	5.28	9.33	—	10.20
Elisabetopole	5.57	10.02	—	11.09
Mediaș	—	11.04	—	11.35
Copșa mică	6.19	11.24	—	11.19
	—	11.39	—	11.59
Micăsasa	6.35	11.57	—	12.15
Blaș	7.09	12.30	—	12.43
Crăciunel	—	12.45	—	12.55
Teiuș	7.42	1.13	—	1.07
Aiud	8.05	2.18	—	2.11
Vințul de sus	—	2.48	—	2.33
Uioara	8.32	2.56	—	2.40
Cucerdea	9.—	3.14	—	2.46
Ghiriș	—	4.01	—	3.27
Apahida		5.28	—	4 47
Cluș	10.21	5.56	—	5.08
	10.41	6.45	5.32	8.—
Nadișul ung	—	7.06	—	8.36
Ghîrbou	—	7.22	—	9.02
Aghireș	—	7.37	6.11	9.32
Stana	—	8.03	—	10.11
B. Huiedin	11.54	8.24	6.43	10.51
Ciucia	12.24	9.04	7.12	12.16
Bucia	—	9.20	—	12.50
Bratca	|	9 37	—	1.19
Rév	1.03	9.55	7.51	2.—
Mező-Telegd	1.29	10.20	8.17	3.04
Fugyi-Vásárhely	—	10.47	—	3.36
Várad-Velencze	—	10.57	—	3.52
Oradea-mare	1.54	11.04	8.42	4.03
	2.04	11.19	8.47	4.47
P. Ladány	3.20	1.19	10.08	7.30
Szolnok	5.—	3.31	11.51	11.51
Budapesta	7.17	6.30	1.55	9.55
Viena	1.40	1.40	7.15	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	—	—	9.25

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighișórĕ—Odorheiu

Sighișórĕ	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișórĕ

Odorheiu	--	6.—
Sighișórĕ	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6·04

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	10.14
Lómneș	—	8.30	10.40
Șeica mare	—	9.05	11.10
Copșa mică	—	9.34	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.03
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 52 Sibiiu, Joi 17/29 Maiu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Maiu.

Ḑilele pentru ţinerea esamenelor sunt ḑile de sěrbătóre pentru copii, pentru părinţi şi pentru învěţătoriu. Pentru toţi insě numai atunci, dacă şi a făcut datorinţa.

La tot casul responsabilitatea pentru progres cade în sarcina părinţilor şi a învěţătoriului. Am accentuat nu odată în colónele ḑiarului nostru, că familia trebue adusă în strênsă legătură cu scóla. Acolo, unde familia nu face nimica, sau fórte puţin pentru desvoltarea sufletéscă a copilului, tóte nisuinţele învěţătoriului, tótă munca şi truda lui rěmân zădarnice, sau sunt în mare parte paralisate. Şi durere, ḑi de ḑi trebue sě esperiem, că în adevěr poporul nostru incă nu a ajuns acolo, ca se scie apreţia după adevěrata ei valóre scóla şi prin ea crescerea tinerimei. Mulţi trimet copii de acasă de silă şi de frica organelor, cari ameninţă cu pedepse, mulţi ca copii se nu fie in jurul vetrei şi se céră pâne, mulţi fac şi mai rěu, i trimit neregulat, i opresc acasă pentru tóte nimicurile, nu i prověd cu cărţi şi cu vestminte în timp de érnă, şi tóte aceste nu se pot scusa totdeuna cu sěrăcia, ci aceste aparinţe triste sunt de a se căutá mai mult în nepriceperea poporului.

Directorii scolari încă 'şi dau puţină silinţă ca sě capaciteze poporul despre însemnătatea scólei, de pe amvon rar se spune poporului, că numai prin cultură póte ajunge la bunăstare şi la o viaţă mai cu ticnă. Sunt deci mulţi, fórte mulţi factori, cari contribue ca scóla se nu fie cercetată cum trebue, sunt mulţi din cei chemaţi, cari nu şi fac sémă cu responsobilitatea cea mare ce o au faţă de turma încredinţată păstorirei lor, şi acolo, unde aceste stări de lucruri domnesc şi graséză, esamenele nu pot sě fie ḑile de sěrbătóre, copii se ascund în loc se vie îmbrăcaţi frumos şi veseli la esamene, învěţătoriul e infricat de resultatele, ce le póte arětá, părinţii la rêndul lor incă sunt lipsiţi de bucuria de a vedé pe fii lor cetind frumos, deslegând probleme din comput şi bine versaţi în ale geografii şi istoriei, tot cunoscinţe indispensabile pentru un om, ce voesce ca aḑi se pótă trăí în lume.

Reuniunile învěţătorilor nostri an de an se ocupă în şedinţele lor cu constatarea acestor rele, iau şi ele concluse în direcţiunile amintite, aduc la cunoscinţa superiorilor pedecile ce se pun în calea progresului nostru, dar neavênd ele putere esecutivă, conclusele lor rěmân ca sě arete posterităţii luptele, prin cari au trebuit se trecem noi românii ca se regenerăm poporul. Ne facem şi noi sémă cu tóte greutăţile, scim sě apreţiem zelul celor buni, dăm la gol indiferentismul celor pěcătoşi, şi se scurge an de an din viaţa nóstră fără ca sě fim în stare se ne ajungem scopul, aşa după cum dorim. Sunt acum peste 20 de ani trecuţi. decând s'a decretat de obligat învěţământul pentru tot natul, dar resfoind prin statisticile sinódelor, căutând din datele ce le presintă numěrarea poporului, dăm de ţinuturi înţelenite, dăm de tineri neinpământeniţi cu ale scólei, dăm de ómeni, cari nu numai că nu-şi dau silinţa ca sě se ridice din negura cea intunecósă, în care i-a aruncat vicisitudinele timpurilor celor de tristă memorie, ci pare ca şi cum s'ar aflá bine în starea aceea intunecată, perseveréză cu o rară inderetnicire a rěmâné şi mai departe cum a fost înainte cu o sută de ani.

Avem lege, că comitetul parochial trebue sě se întrunéscă în şedinţă acolo, unde învětătoriul nu e definitiv şi se pună la cale sistemisarea salariului şi publicarea concursului. In chipul acesta alegerea s'ar puté efeptuí cu uşurinţă în lunile de vară, cu 1 Septembre ori 1 Octobre s'ar puté începe scóla regulat, învěţătoriul ar scí cum stă cu el şi unde are sě l afle érna şi şi-ar vede de scóla şi de meseria lui la bun timp. Legea acésta însě durere, că se esecută numai acolo, unde este un preot conscienţios şi un protopresbiter devotat scólei şi intereselor ei. Unde acesti doi factori ori unul ori altul, fie din comoditate, fie din nepricepere, căci rea credinţă nu putem presupune, lasă ocasiunea esamenului nefolosită, lasă ocasiunea când poporul e adunat şi când e mai bine dispus a aduce şi jertfe nefolosite, acolo apoi de regulă nu se mai face nimic până după culesul cucuruzului.

Aşa rěmân concurse nepublicate ori de se publică se publică târḑiu, când toţi învěţătorii de ceva trébă s'au aşeḑat, şi comuna aceea, ori póte ḑeci de comune rěmân ér în stare provisorie cu învěţătoriul, rěmân ér ca sě nu aibă de unde alege, rěmân ca se facă têrg şi licitaţiune minuendă cu nisce nefericiţi, cari au învěţat şi ei cândva ceva, dar nu pot se ia folos de învěţătura lor altmintrea, decât figurând câte 3—4 luni de érnă ca învěţători toleraţi, aḑi în o comună, mâne în alta, fără sě dai de vre-un sporiu pe urma lor. Ca sě încete aceste organele nóstre concreḑute cu cele ale scólei trebue sě fie cu tótă rigórea, trebue sě păşéscă cu tótă asprimea şi dacă nu merge altcum, trebue sě statueze câte va esemple faţă de cei pěcătoşi. Consideraţiunile trebue se încete în faţa binelui public. „Salus rei publicae suprema lex." Cine nu póte ori nu vrea sě-şi împlinéscă datorinţa trebue constrins la acésta, căci de nu, vor trece încă multe decenii până ce vom avé scóle bine organisate şi cum le cere timpul dela noi.

Şi dacă nu ar stá strěinii mereu la pândă, şi dacă ei nu ne ar înegrí la tóte ocasiunile, şi dacă ei nu şi-ar bate joc de scólele nóstre şi atunci ar trebuí sě o facem, dar apoi când ei se bucură de rěmânerea nóstră înděrěpt, cu forţe înḑecite trebue se lucrăm ca sě ridicăm scólele din starea cea tristă în care se află în unele ţinuturi. Unde e vorbă de progresul şi binele nostru, acolo nici o jertfă nu e prea mare şi poporul nostru încă nu e proletariu, încă tot nu e la sapă de lemn de tot ca se nu pótă face ceva şi pentru scólă, numai conducětorii trebue sě fie la locul lor.

Vedem, că alţii 'şi concentréză tóte puterile, vedem chiar şi la noi unde poporul e mai cu pricepere şi unde scie apreţiá scóla ca sě îngrijéscă de ea ca de ochii lui, vedem, că acolo învěţătorii sunt binişor remuneraţi, vedem, că au trecere şi sě numěră între fruntaşi, vedem, că nici o lucrare nu sě face fără ca ei sě fie consultaţi şi fără ca sě ia parte activă la tóte acţiunile, vedem, că acolo esamenele sunt ḑile de sěrbătóre, vedem, că părinţii saltă de bucurie în inimile lor când aud pe copii lor respunḑênd în faţa unui public ales, şi dacă vedem aceste nisuinţa nóstră nu póte sě fie alta decât ca pretutindenea sě ridicăm prestigiul învěţătoriului, pretutindinea sě ridicăm scóla, pretutindinea sě facem sě străbată în păturile cele mai jos ale poporului, dorul de a avé o scólă cum se cade.

Am făcut mult de 20 de ani putem arětá frumóse progrese ici colea şi am fi cu mult mai departe dacă pretutindinea ar fi fost în fruntea scólelor ómeni cu tragere de inimă. Ceea-ce nu s'a făcut, sě nu întârḑiem ca sě se facă în interesul bine-priceput al bisericei şi al poporului nostru.

Revista politică.

Cestiunile economice preocupă deocamdată într'un grad deosebit pe statele europene şi chiar pe statele celorlalte continente. Impregiurarea, că tot mai mult ne apropiem de terminul, în care se va face o radicală reformă în actuala situaţiune a raporturilor economice dintre diferitele state, a provocat o miscare deosebită şi presa încă 'şi continuă comentariile, îmbogăţindu-le cu feliu de espuneri şi de date.

Raporturile dintre monarchia nóstră şi România nu s'au mai îmbunătăţit de loc, şi rěsboiul vamal provocat între aceste dóuě state vecine se continuă cu cerbicia dela începutul inaugurărei sale. Fie-care

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

Pacea în casă.

(Urmare.)

Dacă se află copii în familie, nu ve uitaţi de ei, că nimic nu sufere mai tare decât inima copilului, ameninţată fiind de vre un něcaz, căci ea e legată de părinţi cu cea mai curată iubire, şi inima lui e cea mai tristă, când vede neinţelegerea în casă. Cine iubesce copii, acela se încércă a delătura ori ce certă dinaintea lor, şi va primí presentele ca o admoniare a trăí în liniste şi bună înţelegere.

Sě cercetăm numai, că greşeli avem destule şi că cu mult mai departe ajungem dacă căutăm se ne cunóscem greşele nóstre, căci numai cunoscênd odată scăderile şi greşelile nóstre vom puté fi în stare a judecá pe alţii cu blândeţe.

Lipsele şi něcasurile, cari nu lipsesc în nici un ungheţ al lumei, sě ne îndemne şi impinteneze a ne ajutá unul pre altul spre a fi mai bine. Chiar dacă avem temeiuri destul de drepte spre a ne aruncá imputări unul altuia, prin ele tot nu putem ajunge la ţintă, ci numai prin ertare şi printr'o mână bună de ajutoriu putem sě apucăm pe calea cea adevěrată. Durere însě, că nici chiar în casa sěracă nu se află pacea, unde ea trebue păstrată, ca cea mai preţiósă, care adeseori e unica lor avere. Unde nu este pace în casă acolo se preumblă lipsa şi něcasul cu pălăria în cap şi în scurt timp tótă casa ajunge a fi o adeverată ruină.

Băgaţi bine de sémă, în fie care casă ţěrănéscă se află un inger impăciuitoriu, care şede la masă între noi-căsătoriţii, deşí nevěḑut, dar tot cunóscem fiinţa lui de faţă la pacea, ce domnesce în casă, mâncările ne tignesc, şi odichna ce o gustăm în cercul familiei, obosiţi fiind de lucrul de ḑiua, ne dă puteri nóue.

Simţim şi aceea, cum acel inger tot mai tare se depărtéză de uşa caselor, unde nu e bună inţelegere, ba pe astfel de familii le părăsesce cu totul şi aşa casa apare de tot pustie şi părăsită.

Esistă şi familii de acele, în cari pacea numai la părere este în casă. In astfel de cas şi unul şi altul e sătul de certă, věḑênd, că aşa nu o pot scóte la cale. În astfel de case nici nu se mai încércă nimeni, ca sě facă pace, ci şi unul şi altul nu cunosc altă pace, decât despărţirea pe vecie.

Ce cuget infricoşat ne va muncí şi nelinistí la trecerea din viéţă, când trebue sě mărturisim, că nu ne am putut înţelege, că viéţa acésta a fost perdută pentru amêndoi, ce părere de rěu adêncă trebue sě ne cuprinḑă!

Cum adeseori putem vení numai chiar în momentul acela la pricepere, că inşi-ne am fost de vină: capriţiul, mândria şi trândăvia, cari au rěcit buna înţelegere între căsětoriţi. Cum nu ne-am poftí acum numai câţiva ani ca sě indreptăm tot rěul, ce l'am făcut!

Dar avem încă timp sě cultivăm acest bun de mare insemnătate dacă se furişéză între noi vre-o certă, atunci sě nu întârḑiem nici unul a ne impěcá iertându-ne unul pe altul, sě ne ingrijim ca flacăra iubirei sě nu se stêngă acoperită fiind de cenuşă, ci sě incălḑéscă viaţa conjugală şi sě susţină pacea în casă.

II.

Cine e bărbat în casă.

„Unde e Tóder? întrebà pandurul, păşind séra în grajd, unde sěrmana ţěrancă mulgea vaca într'un şustar de lemn, ér în jurul ei se afla un copilaş încă mic, care cu un furcoiu asternea la vacă, ér o fetiţă ca piperul de iute 'i aducea de mâncare nisce buruiene.

dintre aceste dóuě puteri s'a nisuit a şi dá aparenţa ca şi cum n'ar avé nici o daună din acéstă stare abnormală şi acésta din motiv ca nici una sě nu cedeze din pretensiunile intereselor cu ocasiunea unei eventuale negoţieri.

Dauna se simte însě mult în lăuntrul acestor state şi se simte la noi în un grad cu mult mai mare decât în România. Aşa ne esplicăm lucrul, că camera comercială din Cluş, unde pănă acum se protestase demonstrativ pentru încheerea convenţiunei cu România, în raportul ce l'a asternut ministeriului de industrie şi comerciu, ocupându-se cu raporturile politicei economice dintre monarchia nóstră şi statul român vecin, constată cu colori triste enormele daune, ce s'au comis. Camera combate actuala politică economică dintre aceste state şi insistă ca cât mai îngrabă sě se închee convenţiunea vamală reciprocă şi favorabilă ambelor puteri. O politică esagerată patriotică şi şovinistă ca şi care s'a purtat pănă acum, póte sě causeze astfeliu de rane încât ele sě nu se mai vindece în veci. O pretinde acésta camera cu atât mai vêrtos, cu cât între aceste dóuě state totdeuna au fost raporturile politicei economice favorabile şi numai acum, în urma unor închipuiri nerealisabile s'a provocat o stare abnormală, care pretinde jertfirea intereselor celor mai vitale.

O scire neplăcută a cuprins statele de vest europene, şi acésta este tendinţa statelor Americei de nord de a rupe tóte legăturile economice cu Europa. Emancipaţiunea economică a statelor unite se va duce în indeplinire prin dóuě mijlóce: prin introducerea esclusivă a etalonului de argint şi urcarea în mod radical a tarifului pentru mărfurile strěine. Acésta din urmă pretinde şi instituirea unor agenţi independenţi, cari vor avé sě zădărnicéscă importul mărfurilor strěine chiar şi atunci, când aceste ar plătí tacsa esorbitantă a vămei. America intenţionéză prin acésta a şi formá o industrie cu totul independentă, făr a luá în consideraţiune producţiunea statelor europene.

Intrevorbirile, ce le-a avut fostul cancelar german Bismarck cu representaţi de ai jurnalelor francese şi ruse a provocat la curtea berlineză rea impresiune. Bismarck s'a esprimat asupra unor cestiuni, cari trebuiau tăcute şi cari tradéză cu totul intenţiunile Germaniei, în urmarea politicei sale esterne. Acésta a şi fost causa, că din cercurile competente s'a făcut tóte încercările pentru a paralisá espunerile principelui. Insuşi împěratul Wilhelm, după cum scriu unele ḑiare germane, s'a esprimat, că principele a început a fantasá la bětrâneţe. Aceste încercări însě s'a dovedit de forţate şi presa se ocupă serios comentând espunerile bětrânului bărbat de stat.

Foile francese au publicat notificarea, prin care s'a desfiinţat aşa numitul comitet naţional. In acéstă notificare s'au espus principiile, de cari ei au fost conduşi la apěrarea republicanismului şi face tot deodată apel la alegětori ca în viitoriu sě-şi încrédá voinţa bărbaţilor, cari s'au dovedit demni a le apěrá interesele.

Şi pe când boulangismul a căḑut cu totul fără a se mai fi putut avêntá cel puţin odată, preşedintele republicei Carnot culege laurii entusiasmului în călětoriile sale, ce le-a intreprins. Cu aceste ocasiuni Carnot s'a silit a asigurá Europa de intenţiunile pacinice ale Franciei, pentru cari dênsul luptă cu cea mai mare energie şi le va susţiné pănă-ce imprejurări decidětóre nu vor reclamá mijlócele sdrobitóre de foc.

Vorbirile preşedintelui sunt favorabil comentate de presa strěină şi în special presa germană privesce în actualul preşedinte pe un monarch puternic, ale cărui bune intenţiuni pentru prosperarea în liniste a Europei nu trebuesc trase la îndoélă.

Iubileul

I. P. S. S. părintelui archiepiscop şi metropolit al Bucovinei Dr. Silvestru Morariu-Andrieviciu.

Aflăm de interes a reproduce după *„Candela"* părţile mai însemnate despre decursul iubileului de 10 ani al păstoririi Eminenţiei Sale Dlui archiepiscop şi metropolit Dr. Silvestru Morariu-Andrieviciu.

Ḑilele de 26 şi 27 Aprile a. c. vor rěmâné nesterse în memoria celor ce avură parte a fi de faţă la festivitatea, manifestaţiunea grandiósă din partea archidiecesei mulţămitóre, însoţită încă pare-că anume de cel mai dulce şi frumos timp de primăvară, în onórea activităţii de 10 ani a I. P. S. Sale archipăstorului bisericei ortodocse orientale a Bucovinei şi Dalmaţiei. Manifestaţiunea se începù în 26 Aprile séra, conform programului, cu un conduct de facle imposant şi ne mai věḑut în capitala ţěrei. Preste 1000 de facle în frunte cu dóuě capele de musică se puseră în mişcare la $8 \frac{1}{2}$ óre tot patru câte patru din piaţa Elisavetei spre piaţa principală şi de acolo prin strada têmplului şi a universităţii spre reşedinţa archiepiscopéscă. Parcul de dinaintea palatului archiepiscopesc nu mai putea cuprinde mulţimea privitorilor. Tot aşa erau ocupate şi tóte ferestrele spaţiosului palat, ce dau în acel parcu. Înaintea balconului se postă mai întâiu corul festiv, ce constă din 100 de cântăreţi, apoi ceva mai departe musica militară a regimentului de infanterie 41 şi prin pregiur în linie şerpuitóre se înşirară purtătorii faclelor, desvoltând împreună cu focurile de pe portalul principal „o mare de lumină". Serenada se începù cu uvertura din opera „Wilhelm Tell" de Rosini, după care urmà sub diregința dlui E. Meşeder imnul festiv compus de dl C. R. Caraş, apoi un ingenios potpouri compus din cântece românesci şi slavenesci de dl Costeleţchi, capelmaistrul musicei militare, şi esecutat cu o acurăteţă, încât nu se putea reţiné sě nu aplaudeze nici înaltul Iubilariu, care sta pe balcon încungiurat de archimandriţii, consilierii consistoriului, de patronii bisericei şi de alţi dignitari înalţi. După-ce mai cântá corul imnul festiv compus în limba slavenéscă de dl profesor I. Vorobchieviciu, éră musica militară încă dóuě piese fórte bine alese, publicul erupse în strigăte puternice de „sě trăéscă" şi „slava". In fine, mai aşeḑêndu-se valurile strigětelor, luà I. P. S. S. părintele iubilariu cuvêntul, de mulţămí cu voce sonoră în limba germână, română şi slavenă pentru ovaţiunea măreţă, ce i-se făcù.

A dóuaḑi, adecă în 27 Aprile, după-ce fù condus I. P. S. S. de o deputaţiune compusă din d nii archipresbiterul Mândrilă, Ilustritatea Sa Modest cav. de Grigorcea şi profesorii I. Vorobchieviciu, Chirilovici şi Tarnovieţchi dela reşedinţa archiepiscopéscă la biserica catedală, se celebrà liturgia solemnă, la care piesele corale le cântà cu deosebită precisiune un cor combinat din membrii societăţii „Armonia" şi ai societăţii „Academia ortodocsă" şi din studenţii dela scólele mijlocie. După sânta liturgie şi docsologie ţinù venerabilttatea sa părintele ecsarch catedral Ioan Popoviciu dóuě cuvêntări festive.

După serviţiul divin, care durà pănă după 11 óre, fù condus I. P. S. S. tot de aceea deputaţiune la reşedinţa archiepiscopéscă, éră câteva minute mai în urmă plecară, într'un şir imposant de ecuipage, patronii bisericei, nobilimea, preoţimea, diferitele deputaţiuni etc. prin strada principală pănă la portalul reşedinţii, unde fură toţi întimpinaţi de ceremoniari şi conduşi în sala festivă. Acolo în drépta cuprinseră loc patronii bisericesci, nobilimea, ostăşimea, deputaţiunile şi corporaţiunile, şi în stânga archimandriţii, consilieri consistoriali, colegiul profesoral al facultăţii teologice, protopresbiterii, ceealaltă preoţime etc., éră galeriile erau ocupate de o cunună frumósă de dame. O deputaţiune conduse apoi pe I. P. S. S. părintele archiepiscop din sala albastră în sala festivă, unde fu întimpinat cu strigăte de „sě trăéscă" şi „slava", pe când societatea „Armonia" împreună cu societatea „Academia ortodocsă" intonà imnul „Mărire lui Dumneḑeu" de Beethoven. Ocupându-şi Eminenţia Sa locul, ce a fost reservat, îndată păşì înainte Ilustritatea Sa dl Iancu cav. de Zota, de rostí o cuvêntare.

După cuvêntarea acésta, care fù rostită cu multá vervă şi aplaudată viu la fie-care propoşiţiune, cântà corul „mulţi ani". Acum îşi ridică vocea I P. S S. părintele metropolit şi rěspunse în următoriul mod:

Preastrălucită şi mult onorată adunare a scutitei de D-ḑeu eparchie bucovinene!

La întrarea Umilinţei Mele în scaunul sântei nóstre archiepiscopii şi Metropolii, nu M'am asteptat sě-Mi fie dat a stá un deceniu întreg în fruntea eparchiei şi a afacerilor archipăstoriei.

Cu atât mai puţin M'am asceptat la aceea, că în ḑiua aniversară a decadei prime de archipăstorie sě-mi fie dat a vedé adunaţi în biserica caterală şi în reşedinţa archiepiscopală representanţii tuturor organelor constitutive ale comunităţii nóstre bisericesci, — nu spre a-Mi cere darea de sémă de celea-ce le-am lucrat prin ḑece ani în viia Domnului, — ci prin solemnităţile puse la cale cu devotament şi strălucire, a vedé manifestarea bucuriei, că Me aflu încă în viéţă precum şi espresiunea de îndestulare şi de mulămire cu ostenelele şi modestele resultate ale archipăstoriei Mele.

Fie binecuvêntat numele Domnului, carele cu îndurarea sa nemărginită Mi a prelungit anii vieţii pănă astăḑi şi M'a umbrit cu ajutoriul seu, ca sě-mi pot împliní îndatoririle archipăstoririei, — pe cât a fost şi este cu putinţă în nisce împregiurări ca cele actuale.

Domnilor şi fraţilor Mei preaonoraţi! Ilustritatea Sa, dl Dr. Ioan cav. de Zota, patronul mai multor biserici parochiale şi deputatul poporuluui la dieta ţěrei şi la senatul imperial ca organ vorbitoriu al strălucitei adunări de astăḑi, binevoì a atinge un şir de momente din timpul activiăţii mele archipăstoresci.

Pănă sě-mi dau rěspunsul cel puţin la unele dintre acelea momente, Me simt datorit a constatá în genere — şi o fac acésta după adevěr şi fără de resevă, cum că micul mănunchiu de roduri pe terenul bisericesc al ţěrei nu este propriu al Umilinţei mele, ci că la acesta au participat cu devotament evangelic şi conlucrare patriotică tóte organele constitutive ale s. nóstre biserici, şi anume preonoraţii patroni parochiali ai ilustrei nóstre Nobilimi, preaiubitul nostru cler eparchial, mândra pleiadă a inteliginţii nóstre după starea şi chemarea-i publică, precum şi evlavioşii crestini şi poporeni de prin tóte enoriele orăşene şi sătesci, cu un cuvênt, toţi cei-ce locuim în pămêntul mostenirii nóstre părintesci şi suntem fii sântei şi drept măritórei biserici a lui Christos. De aceea şi sěrbarea iubilară de astăḑi nu este numai a Umilinţei Mele, ci a tuturor celor ce au lucrat şi lucră cu devotament la înflorirea bisericei şi a ţěrii.

Spre întărirea afirmării mele fie Mi conces a aduce unele momente speciale.

Dacă Ilustritatea Sa dl vorbitoriu a atins activitatea învěţătorială a Umilinţei Mele şi a binevoit a recunósce valórea trimiterilor mele archipăstorale în diecesă, apoi adaug la acésta, cu alusiune la cuvintele evangeliei, că pămêntul, întru carele am sămênat cuvintele învěţăturilor crestinesci, nu este petriş, ci pămênt bun, şi de aceea tot grăuntele sămênat a şi încolţit şi acum sporece şi cresce ca holda cea binecuvêntată.

Dacă apoi s'a întonat fapta îmbucurătóre, că în timpul archipăstoririei Mele de ḑece ani s'a construit şi s'a sânţit acel numěr însemnat de biserici, apoi partea Mea constă mai cu séma numai într'aceea, că am îndemnat la zidirea locaşuri dumneḑeesci, dară meritul real înaintea lui Dumneḑeu al bisericei este ale *patronilor şi comunităţilor parochiale*, cari au fost gata cu denariul lor la nisce jertfe atât de însemnate dară mântuitóre.

Dacă se mai îndegetă şi aceea, că am conferit la desceptarea consciinţii în popor şi la priceperea valorii, cel are el în raport cu numěrul şi cu puterea sa de viéţă, precum şi la ridicarea stimei sale proprie şi la înmulţirea respectului din partea altor elemente conlocuitóre, apoi adaug şi aici, că n'am făcut decât am colaborat cu bărbaţii luminaţi, cari stau în fruntea poporului nostru, pornit pe calea cea bună de cultură sănětósă; de aceea şi afirm cu tărie, că sunt mândru a fi archipăstoriul *unui popor ca acesta*, carele merită a avé archipăstori chiar de séma sânţilor trei Ierarchi.

Dacă s'a mai afirmat éră de Ilustritatea Sa dl vorbitoriu, că Umilinţa Mea am stăruit a înrăděciná în genere religiositatea şi virtuţile de umanitate, apoi nu pot sě nu adaug şi aici, că întru împlinirea acestei chemări cardinale a archipăstoriei Mele am fost şi sunt spriginit bărbătesce de confraţii şi conlucrătorii Mei în viia Domnului, de care constatez, că este binecuvêntată într'atâta, încât pe lângă ostenéla din partea nóstră a tutora va cresce şi va aduce roduri mănóse asemenea pomului plântat la isvórele apelor.

Dacă s'a recunoscut şi aceea, că am stăruit a-i întărí pe diecesani în cultul patriotismului şi în neclintita fidelitate şi aprinsa iubire cătră preaînalta dinastie domnitóre, apoi am făcut-o acésta şi urmez a o face din însufleţire curată a cetăţanului credincios şi din convingerea firmă, că sub aripile vulturului puternic al monarchiei şi în alipire strênsă de preaînaltul tron împěrătesc se bucură Bucovina cu vetrele ei părintesci, precum şi sf. nóstră biserică, de scut şi raḑim puternic, de pace si linisce nebântuită, de prosperitate şi îndemânare pe tóte terenele vieţii, *încredinţare viuă şi nedisputabilă*, de care sunt pětrunse tóte plasele poporaţiunei nóstre Bucovinene.

În fine binevoí Ilustritatea Sa dl vorbitoriu a constatá cu bucurie în numele strălucitei adunări şi aceea faptă, că în decursul timpului scurt de archipăstorie, Mi-a succes ai întruní pe toţi eparchioţii, fără deosebire de limbă, sub parola Pravoslaviei şi scutul maicei nóstre biserici drept măritóre, îndrumând aşa pace şi bună învoire între cele dóuě elemente naţionale, înfrăţite întru Christos, precum şi bună înţelegere şi amiciţie cu conlocuitorii de alte limbi şi confesiuni. Am stăruit-o acésta şi o voiu stăruí, deóre-ce cred şi prevěd, că sf. nóstră biserică din pămêntul Bucovinei va fi scutită de clătinare şi scădere numai aşa, dacă fii ei de una şi de alta limbă se vor întruní strêns şi se vor ţinea morţiş de flamura Ortodocsiei, după-uum au fost din vechime şi sunt şi astăḑi legaţi unii prin alţii prin una şi aceea-şi credinţă, speranţă şi amóre întru Christos; cred şi prevěd, cum că cele dóue elemente naţionale ortodocse se vor susţiné şi vor póte prospera în cultură şi în stare bună materială numai aşa, dacă se vor spriginí fräţesce între olaltă pe când pe calea împărecherii s'ar distruge; cred şi prevěd

---

„Nu sciu," rěspunse femea, „nu trebue sě me întrebi, ci sě mergi numai peste uliţă în crâsmă, că acolo abunăsémă îl vei aflá. Dór nu va fi făcut ér ceva, de-l căutaţi!"

„Eu nu sciu decât despre o bătaie, la care a fost şi el părtaş, acuma va trebuí sě stea la umbră vre-o câte-va sěptěmâni" ḑise pandurul.

Sěrmana femee, supărată foc strigă: „Dar cum se póte aşa ceva, el e cu mult „mai blând." „Se va vedé" ḑise pandurul, „noi vom cercetá mai cu de-aměruntul lucrul."

Apoi plecà mormăind cuvintele:

„Ce femee fără cap, se superă în loc de a se bucurá, că scapă pe cât-va timp de bărbatul ei!"

Nóptea târḑiu étă vine bărbatul mort de beat acasă. Biéta femee 'l astepta cu furca la brâu, torcênd şi curăţind din când în când luminuţa de seu ce respândia raḑele slabe în căsuţă. Ea 'şi ḑicea; „O Dómne, numai de ar lăsá copii în pace."

El isbind uşa se aşéḑă pe talpa din fundul casei şi tace câtva timp. Apoi începe:

„Nu me veḑi, că sunt acasă?"

„Cum sě nu, dór ţi-am dat bună séra."

„Ce-mi pasă mie de bunăséra ta, cu atât nu me indestulesc, veḑi adù ceva pe masă!"

„Aici e tot ce am", ḑise femea aducênd o ólă sdravěnă cu lapte şi o mămăligă cât o căciulă ciobănéscă.

„Ce? asta e mâncare pentru un bărbat, care lucră tótă ḑiua? Veḑi de adă altceva că de nu, durdue şi fulgerà!"

„Dar ce sě ţi aduc, tu scí bine, că nu avem nici un cruceriu, eu cu copii am mâncat numai mămăligă prăjită, tu sci bine, că în sěptěmâna asta nu ne-ai dat nici un ban frânt."

„Aşa?" strigà el ridicêndu-se de pe talpa casei, „aşa, tu incă vrei sě mi faci imputări, că prăpădesc prea mult? Veḑi, asta încă e una!"

„Te rog nu face aşa larmă, sě nu se scóle copii, că e lucru infricoşat se vadă şi ei ce neinţelegeri sunt între noi."

„Taci din gură, nu me imbětá cu apă rece; ce-mi pasă mie de copii tei!" ḑise bărbatul şi aruncând sěrmanei femei vre-o câţi va pumni sănětoşi după cap de o lovise tusa. „Vreau sě věd cine e bărbat în casă, eu sau tu?"

Intr'aceea amăriţii copilaşi se desteptară şi věḑênd ei ţigănia asta, şi creḑênd, că ei pórtă vina, alergară numai în cămăşuţă, plângênd la tatăl lor şi-l rugară sě lase pe mama lor în pace, că ei se vor purtá bine şi vor fi ascultători. Aşadară aici se scie cine e bărbat în casă. (Va urmá) că Bucovina, *maica téră,* va stá, după-cum este, *ţară automă,* şi se va desvoltá, după mĕsura isvórelor ei de belşug, numai aşa, dacă între toţi locuitorii ţĕrii va predomní împĕcare şi înţelegere în punctul intereselor vitale ale ţĕrii.

Domnilor şi fraţilor mei preaiubiţi! Dintre dorinţele şi postulatele diecesei unele se realisară, altele sunt pe cale a se realisá. Dorinţa principală este fără îndoélă activarea congresului nostru bisericesc. După-ce, precum a dechiarat decurênd Escelenţia Sa dl ministru de culte, în urma discursului deputatului nostru, dlui Victor bar. de Stêrcea, în senatul imperial, tratătările preparatóre sunt finalisate, suntem îndreptăţiţi a sperá, că din graţia Maiestăţii Sale, marinimosului nostru împĕrat şi protector al bisericei nóstre, vom vedé realisată şi acésta dorinţă ferbinte prin preaînalta sancţionare a statutului congresual, în puterea căruia deveni-va şi biserica bucovinei în posiţiune autonomă De aceea şi cu ocasiunea de astăḑi sĕ ne întrunim în rugi şi cereri pentru sănĕtatea, îndelungată viéţă şi fericită domnie a prealuminatului nostru împĕrat Francisc Iosif I., întonând cu o gură şi cu o inimă: „Sĕ trăéscă“.

Éră DVóstră, preaonoraţilor domni şi iubiţilor fraţi şi fii întru Christos, cari a-ţi binevoit a ve adună astăḑi din tóte laturile ţĕrii cu felicitări cordiale, binevoiţi a primí şi mulţămirea ferbinte, din tótă inima, a Umilinţei Mele şi — dacă va mai fi voia Domnului, — apoi sĕ ne vedem şi sĕ ne întimpinăm unii pe alţii cu asemenea bucurie şi mulţămire şi după alţi ḑece ani.

Sĕ trăéscă deci toţi onoraţii patroni parochiali! Sĕ trăéscă iubitul nostru cler eparchial! Sĕ trăéscă măréţa pleiadă a inteligenţei nóstre! Sĕ trăéscă toţi poporenii nostri de prin oraşe şi sate! Sĕ trăéscă tótă comunitatea bisericei şi locuitorii Bucovinei!

Când urà I. P. S. S. prea graţiosului împĕrat: sĕ trăéscă, atunci erupse adunarea în frenetice strigări: „sĕ trăéscă“, éră corul întonà imnul împĕrătesc: „Dómne sânte“. Dară rostind I. P. S. S. acésta cuvêntare, a fost aplaudat cu nespus entusiasm, încât adeseori a trebuit sĕ astepte, pentru ca sĕ pótă continua cu perorarea. Apoi păşi înainte Venerabilitatea Sa părintele Mitrofor, Dr. Ioan Ţurcan şi perorà cu cunoscuta-i orătorie o cuvêntare în limba ruténă, la care I. P. S. S. a rĕspuns în aceeaşi limbă. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Delegaţiunile). Delegaţiunile, cari se vor întruní la 4 Iuniu în Budapesta vor fi primite de Maj. Sa in 7 ale acelea-şi luni. Spre scopul acesta va sosí Maj. Sa monarchul pe câteva ḑile în Budapesta.

* (Serbarea proclamărei regatului român). La 10 Maiu s'a serbat in capitala României a 9-a aniversare a proclamărei regatului român cu o strălucire deosebită. Capitala înfăţişa un aspect din cele mai vesele. Stradele, magazinele, casele particulare erau împodobite cu verdéţă şi flori cu covóre, cu embleme, cu tricolorul românesc şi cu mărcile judeţelor. Pe bulevardul academiei se ridicau elegante tribunele damelor, ale corpului diplomatic şi a lumei oficiale. Lângă statua lui Mihaiu Bravul, pavilonul ce trebuia sĕ adăpostéscă pe M. S. regina cu suita ei, era un adevĕrat juvaer de artă şi de bun gust.

In ḑorii ḑilei, acésta a 9 a aniversare a măreţului fapt al istoriei nóstre, a fost anunţată prin 21 de tunuri. Aclamaţiuni entusiaste au primit pe M. S. regele şi pe A. S. regală principele Ferdinand la întrarea în bulevardul academiei şi până în faţa pavilonului, de unde avea sĕ priméscă defilarea. In sunetul musicelor intrunite se începe defilarea. Tóte scólele din capitală, scóla fiilor de militari, armata compusă din un batalion de vênători, regimentele de dorobanţi, între cari şi o companie de dorobanţi din Dobrogea, purtând în locul căciulei fesul tradiţional, regimentele de linie, de artilerie, cavalerie, etc. au defilat în faţa MM. LL. şi a principelui Ferdinand, în cea mai perfectă ordine.

La óra 12 şi ½ se sfêrşesce defilarea şi suveranii se întorc la palat, unde primesc felicitarile corpului diplomatic şi a lumei oficiale.

Séra oraşul presentà un aspect feeric. Piaţa palatului, piaţa episcopiei, piaţa teatrului, tot lungul căiei victoriei şi al bulevardelor erau inundate de lumină, pretutindeni cordóne de foc, pretutindeni embleme de foc eşiau din mijlocul florilor şi a verdeţii. Clubul regal, cercul agricol, ministeriul domeniilor şi a finanţelor, clubul liberalilor, ministeriul de resbel, cercul oficerilor de reservă, clubul militar, magazinele Villes de France, Djaburov, Capşa, Fain şi altele, cari erau splendid iluminate şi împodobite cu ghirlande de flori, coróne, verdéţă, stéguri, lampione veneţiane. Surprinsa cea mai frmósă a reservat o primăria la parcul Cismegiu. Lumina electrică instalată numai de câteva ḑile făcea în acésta grădină un raiu. Lumea nu mai încăpea; aleea principală era ticsită şi circulaţia aprópe imposibilă, bufetul era luat cu asalt. Musici militare, tarafuri de lăutari distrau poporul. Focurile de artificii au fost reuşite şi deşi cam prea sgomotóse, au făcut timp de trei óre bucuria poporului.

Musicele militare întonau pe pieţele teatrului, a palatului, a episcopiei, ariile naţionale cele mai frumóse. M. S. regele însoţit de A. S. R. principele Ferdinand a eşit în trăsură deschisă de au făcut o preumblare tot lungul calei Victoriei până la şosea şi de acolo a visitat grădina Cismegiu, unde au admirat splendórea, cu care acoperisă lumina electrică frumosul parc. De alungul drumului lor suveranii au fost întimpinaţi cu entusiaste urale şi aclamări. Retragerea cu torţe şi cu musice, ce a urmat, a fost fórte reuşită. In faţa palatului s'au ţinut discursuri la care M. S. regele a mulţămit. „Timpul.“

* (Revisuirea graniţei între România şi Austro-Ungaria.) Foile din România aduc scirea, că dl general Pencovici şi dl locotenent-colonel Grozea au călĕtorit la Viena pentru a stabilí dimpreună cu delegaţii austro-ungari programul comisiunei pentru revisuirea graniţei dintre aceste dóue state.

* (Inmormêntarea generalului bar. de Rodich.) Inmormêntarea bravului Feldzeugmeister bar. Rodich s'a făcut în Viena cu o rară pompă militară. Monarchul a onorat memoria bravului seu general, luând în persónă parte la probodul, ce s'a făcut în biserica greco orientală, in vestibulul căreia s'a aflat flórea notabilităţii din Viena. Monarchul a fost intimpinat la portalul bisericei greco orientale de epitropii: Nicolau şi Mihail Dumba. După terminarea ceremoniei Maj. Sa a esprimat din nou condolenţă vĕduvei rĕposatului şi copiilor lui.

* (Impĕratul german în pericol.) Scirile din Potsdam anunţă, că împĕratul german Wilhelm al II lea a scăpat de un mare pericul. Dênsul se afla în trăsură cu prinţul mostenitoriu de Meiningen şi mâna însu şi calul. Calul s'a spăriat, şi trăsura s'a rĕsturnat. Prinţul a rĕmas nevătămat, dar monarchul, carele totu-şi mai avù timp se sară din trăsură, a căpĕtat o gravă distorsiune la piciorul drept.

* (Sinucidere). Marţi după améḑi a fost înmormêntat în cimiterul militar de aici locotenentul de honveḑi *Iuliu Boer* de *Berivoiu mare,* în etate de 22 ani. Nenorocitul şi a pus singur capĕt vieţii cu ajutoriul unui revolver. Motivul sinuciderei ar fi relaţiunile nefericite de amor.

* (Asistenţă militară). Marţi diminéţa la 6 óre a plecat de aici compania a VII a din reg. 31 de inf. sub conducerea căpitanului Hersch la Porcesci Intre locuitorii din Porcesci şi erariu domnesce încă mai de mult neinţelegere în privinţa unei păduri. Porcescenii nu voesc sĕ o lase, ér erariul a oprit ori-ce păşunit ori tăere în pădure. Compania de soldaţi e adjustată ca în timp de mobilisare. Fie care fecior a fost provĕḑut cu 100 patróne aspre şi afară de acésta s'a mai transportat încă o lădiţă cu patróne. Soldaţii vor rĕmâné vre-o 3—4 sĕptĕmâni pe capul locuitorilor.

* (Inchiderea dietelor provinciale din Cislaitania). Prin un patent preaînalt s'au închis dietele provinciale din Austria superióră, Salsburgia, Stiria, Carintia, Bucovina, Moravia, Silesia şi Foralberg şi s'au dispus pregătirile pentru alegerile cele nóuĕ.

* (Sarea română.) Dl Gr. Manu, directorul general al monopolurilor statului român, pare că nu voesce a se oprí numai la debuşeul, ce a deschis acum de curênd sărei române în Sêrbia. Preocupat de idea de a deschide salinelor nóstre un vast câmp de esplotare pentru a alimentá chiar ţĕrile cele mai departe, dl Manu e pe cale de a asigurá sărei nóstre o vênḑare chiar în Indii. Contractul se póte considerá ca şi subscris, şi probabil peste opt ḑile vom avé deosebita plăcere de a înregistrá acest contract în domenul faptelor împlinite. Sarea se va predá nuoilor cumpĕrători franco Galaţi.

— In urma încheerei contractului între regia română şi regia sêrbă, dl Gr. Manu, directorele monopolurilor statului, a şi pornit pentru Belgrad un transport de un milion kilograme sare, căruia îi va urmá imediat un altul de 2 milióne kilograme.

Transportul sărei în tot timpul contractului s'a regulat a se face prin Giurgiu, unde regia română va înfiinţá un mare deposit, — pe Dunăre direct la Belgrad.

Până la înfiinţarea unei marine române, sau până la cumpĕrarea a câtorva vase de transport, regia română se va serví de vasele uneia din societăţile de navigaţiune pe Dunăre, care s'ar oferí a transportá sarea la Belgrad, în condiţiuni mai avantagióse; scrie „Cur. Financiar.“

* (Esportul vinurilor române în Francia.) O circulară a guvernului frances din 5 Martiu 1888, supunea la o tacsă mare tóte vinurile strĕine supra alcoolisate, ce intrau în Francia. De acéstă tacsă au fost lovite şi vinurile române, cu tóte că nu conţineau alt alcool decât acela necesar pentru suportarea voiagiului. Disposiţiunea acésta vătĕmând grav esportul de vinuri a făcut pe ministrul de esterne sĕ intervie pe lângă guvernul frances şi sĕ solicite apĕrarea vinurilor române de tacsele de intrare, la care le supunea circulara din 1888. Guvernul frances, esaminând cestiunea, a resolvat-o în favórea vinurilor române. In acest sens dl Vasile Alecsandri, ministrul plenipotenţiar la Paris a primit o scrisóre dela guvernul frances. Din acéstă scrisóre se vede, că vinurile române întru cât nu vor conţiné o cantitate de alcool mai mare celei necesarii pentru suportarea voiagiului în Francia, nu vor fi tacsate ca alcoolisate, ci după tarifele vinurilor.

* (Ciocnire de tren.) In nóptea din 25 l. c. n. s'a întêmplat o mare nenorocire pe calea ferată. Direcţiunea căilor ferate ung. face următórea comunicare laconică: In nóptea din 25 Maiu la 10 óre 18 minute ajunse trenul de marfă Nr. 149 trenul omnibus Nr. 119 în staţiunea Rákos-Csaba şi se ciocniră. Cele trei vagóne încopciate îndărăptul trenului omnibus au fost sdrobite cu totul. Călĕtorii din ele: dna Carol Bosa, Nicolau Mezey, Adolf Krukor, toţi din Pesta, apoi proprietariul Sam. Hugyes din Csaba au rĕmas morţi, ér Iosif Rady din Csaba greu rănit. După ancheta de până acum vina o pórtă conducĕtoriul trenului de marfă, carele deşi a auḑit signalul de a oprí trenul, totuşi a întrat cu repeḑiciune în staţiunea Csaba.

La aceste comunicări mai adaugem, că s'au aflat mai mulţi morţi, între care şi un soldat, ér numĕrul răniţilor nu e pe deplin stabilit. Conductorul a fost arestat şi dat în cercetare.

* (Necesitatea rĕsboiului.) Acesta este titlul unei broşuri publicate de deputatul frances Dreyfus. Tema broşurei este, că momentul a sosit pentru-ca Francia sĕ rupă tractatul de la Francfurt, ér argumentele pentru susţinerea acestei teme sunt adunate de autor din punctele de vedere economice şi militare.

După perderea enormă pricinuită Franciei de rĕsboiul de la 1870 ḑece miliarde capital şi 500 milióne interese anuale republica rănită de parte de a fi scăpat numai cu aceea perdere, pe fiecare an a fost silită sĕ cheltuéscă şi mai mult ca înainte. De la 1872 şi până la 1890 bugetele rĕsboiului şi marinei au atins o sumă totală de 15 miliarde şi 400 de milióne. Acésta e o pornire spre ruină. Şi nu e totul. Căci ori-ce nóuă invenţie în armament cere noi sacrificii şi face zadarnice o parte din cele făcute mai nainte. Şi astfeliu se pregătesce Francia încetul cu încetul un Sedan economic.

De acest Sedan, Francia nu póte scăpá decât printr'un rĕsboiu. Ori-cât de mult s'ar prelungí pacea, cu tot feliul de mijlóce, rĕsboiul tot va isbucní odată, şi e inevitabil până în cele din urmă. Mijlocul propus de unii de a se neutralisá Alsaţia şi Lorena, n'ar împedecá nimic. Căci dacă noul stat neutru ar fi armat, cei duoi rivali ar căutá necontenit sĕ i câstige alianţa; dacă n'ar fi armat, n'ar fi decât un câmp deschis de luptă.

Francia n'are sĕ se témă de alianţa întreită. Ea póte contá pe spriginul Rusiei. Totul este ca din prima ciocnire Francia sĕ ésă victoriósă. Armata austriacă de sigur nu va porní în contra Franciei. Italia, dimpreună cu puterea maritimă a Austriei, póte fi isbită şi paralisată în Marea Mediterană de flotele unite ale Rusiei şi Franciei. Pe uscat Francia va stá făţă în faţă numai cu Germania.

Din punctul de vedere militariu, acum este după dl Dreyfus momentul, în care Francia se găsesce mai ales superióră Germaniei, în tóte punctele de vedere: al spiritului patriotic, al armamentului, al mijlócelor de traiu. Sĕ astepte Francia până când o va ajunge Germania?

Sĕ folosim, inchee dl Dreyfus broşura sa de 37 pagine, spiritul de aḑi al poporului nostru, care sufere şi strigă: Dacă nu se póte evitá rĕsboiul, mai bine acum decât mai târḑiu! Momentul a sosit sĕ trimitem Germaniei declaraţia de rĕsboiu, motive diplomatice o permit, motive economice o fac necesară, motive militare ne silesc s'o facem. Momentul istoric a sosit. Cu doi ani inainte era preacurênd, preste doi ani ar fi póte prea târḑiu.

* (O rectificare.) Ni se cere sĕ rectificăm că: adunarea despărţĕmêntului VII, Abrud, al Asociaţiunei transilvane, convocată pe 3 Iuniu a. c. se va deschide la 10 óre a. m., ér nu la 1 óră p. m., — la 2 óre p. m. va fi un prânḑ comun, la care se învită toţi participanţii.

Bibliografic.

— *„Biserica ortodocsă română“*. Revistă periodică eslesiastică Nr. 2 au apărut cu următoriul sumariu: Decisiunea Sf. Sinod. — Facultatea de teologie. — Memoriu de starea bisericilor şi a parochiilor ortodocse din jud. Bacău. — Autocefalia bisericei grecesci dela Sulina.

Loterie.

Mercuri în 28 Maiu 1890.

Brünn: 7 63 33 58 2

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 24 Maiu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.75	103.50
Galbin	5.57	5.55
Napoleon	9.36	9.37
100 marce nemţesci	57.67½	57.65
London pe (poliţă de trei luni)	117.35	117.30

Cancelaria Negruţiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi străinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sărbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕţături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕţuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un ḑiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite povĕţuiri primite dela învĕţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte inteesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Şugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕşului etc. etc. Ediţiunea I. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Preţul unui esemplariu 10 cr.

Influinţa mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţători şi preparanḑi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiţă istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în două limbi — română şi latină tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sĕ o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învĕţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 50—50

A se adresá la „Cancelaria Negruţiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acţii dela bance cu preţurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 53 Sibiiu, Sâmbătă 19/31 Maiu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sèrbători „Pogorîrea S. Duch“ numěrul cel mai de aprópe va apăré Joi în 24 Maiu v.

Nr. 3110 Scol.

Notificare oficială.

După o notificare a inspectoratului regesc de scóle al comitatului Sibiiu dto 19 Maiu a. c. Nr. 448 la preparandia de stat din Székely-Keresztur se vor ţiné esamenele de cualificaţiune din limba magiară pentru invěţători la *26 şi 27 Iuniu nou a. c.*

In înţelesul articlului de lege XVIII din 1879 §. 3, invěţătorii, cari au întrat in funcţiune dela anul 1872 precum şi aceia, cari şi au procurat testimoniu de cualificaţiune între anii 187 —1881 sunt datori a se provedé cu diplomă şi din limba magiară, căci altcum nu mai pot funcţioná ca învěţători.

Avênd în vedere aceste disposiţiuni ale citatului articol de lege, prin acésta se provócă toţi acei învěţători aplicaţi în funcţiune cu anul 1872 începênd, cari până acuma încă nu s'au prověḑut cu diplomă din limba magiară, ca sě se supună esamenului de cualificaţiune înaintea comisiunei instituite la preparandia de stat din Székely-Keresztur, pe terminul de *26 şi 27 Iuniu nou a. c.*

Declaraţiunile despre intenţiunea de a se supune acestui esamen sunt de a se face la domnul inspector regesc de scóle al comitatului Sibiiu până la *15 Iuniu a. c. st. n.*, ca pe basa acelora sě pótă luá ulteriórele měsuri cuviincióse în acéstă afacere.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 17 Maiu, 1890.

Dr. Ilarion Puscariu m. p,
archim. vicariu archiepiscopesc.

Dr. Remus Rosca m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 18 Maiu.

Inflorirea scólelor nóstre de bună sémă zace la inima fie cărui român mai luminat, şi din acest îndemn trebue sě lucrăm pe tóte terenele legale pentru delăturarea defectelor, pre cari ici colea le mai aflăm.

Presa română totdeuna a stat la locul prim în cestiunile de cultură, şi în special a fost ea la locul seu, când a fost vorba de cultura poporului, de ridicarea scólelor poporale.

In biserica nóstră tóte lucrările îndreptate spre cultura poporului se fac la lumina ḑilei, sub controla sinódelor diecesane, şi rapórtele consistorielor varsă lumină destul de clară în acéstă cestiune de interes pentru némul nostru.

Měsura cea mai esactă despre sporiul făcut ni o dau esamenele anuale şi acésta ne face ca şi de astădată sě revenim mai în concret asupra acestui obiect, căci în archidiecesa nóstră esamenele trebue sě se facă sub conducerea protopresbiterilor, sau la cas de împedecare sub conducerea substituţilor acestora, cari trebue sě fie ómeni cunoscuţi cu afacerile scolare. Este acésta o sarcină grea pentru bărbaţii, pe cari încrederea poporului şi au Consistoriului i a pus în fruntea tractelor protopresbiterale, în multe casuri este o sarcină grea şi pentru comunele bisericesci, cari trebue sě rebonifice ostenéla şi călětoria costisitóre a acestor bărbaţi, insě pentru cultura poporului ea este de mare folos, deóre-ce tocmai la asemenea esamene se pot constatá mai bine defectele, a căror delăturare este problema cea mai arḑětóre a bisericei, şi ródele binefăcětóre ale acestor osteneli şi jertfe, tot mai mult ne îndreptăţesc sě stăruim pentru o controlă severă întru esecutarea acestor disposiţiuni din normativele nóstre bisericesci.

După cât suntem noi informaţi, autoritatea bisericéscă de un şir de ani încóce stăruesce din tóte puterile ca esamenelor anuale sě li se dea importanţa, ce li se cuvine, şi despre fie care comună sě se astérnă rapórte aměnunţite spre a se puté delăturá eventualele scăderi, a căror delăturare zace în puterea bisericei.

Din esperienţele de până acuma pe basa rapórtelor mai aměnunţite, cari în timpul din urmă s'au aşternut din partea consistorielor la sinódele diecesane, am ajuns a constatá, că dacă oficiele protopresbiterale sunt la înălţimea misiunei lor, cu tóte greutăţile de tot soiul, noi facem progrese. Şi în direcţiunea acésta noi totdéuna am luat cu plăcere act despre manifestaţiunile presei, în ce privesce scólele nóstre confesionale. Şi ne servesce spre bucurie, când vedem bunăóră din raportul înaintat de către inspectorul de scóle din comitatul Hunedóra, către comisiunea administrativă din comitat, că se apreţiéză activitatea protopopilor nostri pe terenul scolariu. O asemenea bucurie ne-a procurat ḑiariul „Hunyad“, în numěrul seu 20 dela 5/17. Maiu a. c. care ne spune, că inspectorul regesc de scóle şi-a esprimat recunoscinţa faţă cu protopopul nostru din Dobra Romul de Crainic, care cu mare atenţiune conduce afacerile scolare. Şi bucuria acésta deşi ni-o strică tot acel ḑiariu prin comunicaţiune despre unele scăderi aflate la scólele nóstre în protopresbiteratul Orěştiei, şi prin trecerea cu tăcerea preste ceialalţi protopopi, totuşi ea ne face sě constatăm acest fapt la acest loc, şi sě atragem asupra celor constatate atenţiunea autorităţii bisericesci.

Accentuăm încă odată, dacă oficiele protopresbiterale sunt la înălţimea chemărei lor, noi dăm înainte cu tóte greutăţile.

Manifestaţiuni de ale presei strěine despre scólele nóstre până acuma au fost ceva lucru rar. Este unic până acuma cercul protopopesc al Dobrei, despre carele ḑiariul provocat se manifestéză în mod favoritoriu, cuprinḑênd tóte comunele aparţinětóre acestui protopopiat.

Va da Dumneḑeu, de încetul cu încetul neputinţele provenite din adênci bětrâneţe se vor delăturá, şi puteri tinere vor desvoltá pretutindinea activitatea, care se recere, şi care în noi va aflá apreţiatori întocmai ca şi la organele regimului.

Revista politică.

Desbaterile din dieta ungară asupra proiectului despre incolat s'au continuat şi după sěrbătorile rosaliilor Inainte de a trece la ordinea ḑilei preste acest proiect, deputatul G. Károlyi, care a şi făcut propunerea de a se trece preste el la ordinea ḑilei, s'a simţit datoriu a se răfuí cu deputatul Pongrácz.

Incă în desbaterile trecute Pongrácz, la întreruperile lui Károlyi, l'a provocat sě-şi ţină gura, ceea ce provocà atunci o mare ilaritate, ér Károlyi o privì acésta apostrofare de o grea vătěmare. Károlyi, ca totu-şi sě acopere acésta cu óre care desconsiderare către Pongrácz, a aflat de necesar sě declare, că apostrofarea dlui Pongrácz nu o va consideră şi nici nu o póte consideră de insultă, căci dênsul nici nu s'a putut asteptá la altceva dela un general austriac, carele în anii revoluţiunei 1848—9 *a luptat contra patriei.* Pongrácz s'a simţit tare atins şi a declarat espunerile colegului seu de calomnii, respingêndu-le cu aceea, că dênsul încă pe timpul anilor 1847—50 a studiat la academia militară din Gratz. Károlyi s'a provocat însě la datele din almanachul dietei.

Se crede, că durata dietei nu va mai ţiné decât până în 3 Iuniu ori apoi cel mult în 4 Iuniu a. c. ea va fi închisă prin un autograf preaînalt şi aşa discusiunile vor fi fórte restrinse.

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după
Fritz Möhrlin
prelucrată de
I. C.

II.

Cine e bărbat în casă.

(Urmare.)

Sunt şi familii, în care domnesce buna înţelegere, şi acolo, chiar dacă îi amenință sěrăcia, ei prin cuvinte bune 'şi uşuréză viaţa. Aşa de esemplu vine bărbatul séra dela lucru ostenit şi póte femeea n'a pregătit de mâncare, din causă, că nu va fi avut din ce.

Acésta însě n'o împedecă de a eşí înaintea bărbatului şi de a-l întêmpiná încă la pórtă cu cuvintele:

„Mei bărbate,
Nu-s bucate;
„Tu muere,
Nu-i putere!

Astfel stă lucrul cu Petrea, care e un bărbat sîrguincios, cruţător şi de omenie, însě ca tótă lumea are şi el scăderile lui. El mai la tóte lucrurile, ḑice: „astea's lucruri de nimica“. Odată se întêmplă, că nevasta lui îi cere sě-i cumpěre un peptar după modă, adecă cu flori, precum îl pórtă ţěrancele acuma. El îndată 'i ḑice: „de aşa ceva nu ai lipsă, astea's lucruri de nimica.“ Femea cam măniósă pentru aceste cuvinte 'i respunde: „A-şi vrea sě sciu, n'am eu nici un drept în casă? Nu mi fac eu datorinţa ca ori şi ce mamă? Sě fiu tractată ca o servitóre“?

El perḑêndu-şi răbdarea începe: „Cum de sai cu gura la mine! Cine câstigă banii pentru casă, sciu că nimeni altul, decât eu; cine v'ar ţiné pe voi dacă nu bărbatul; sě nu fiu eu, voi nici de mâncare nu a ţi avé.“

Asta-i destul nevestei, căci nu numai ea, ci preste tot femeile sunt aplecate a înţelege mai bucuros altceva, decât ce li se spune, şi dacă sunt odată de o părere greşită, atunci nu le poţi aduce la cale nici cu un car de vorbe bune.

„Ce? tu ḑici, că trebue sě ne susţii pe toţi, atunci ce fac eu, nu lucru şi eu destul, că de când se face ḑiuă nu-mi mai stau mânile. Vrei sě ḑici, că nu fac nimic?“

„Nu me înţelegi, eu nu ḑic, că nu faci nimic, ci ḑic, că eu am de a aduce banii în casă, şi de multe ori se întêmplă, că nu sciu nici pe ce şi nici cum se mai şi fac, pe când voi, fără de a mai întrebá, că mai sunt sau ba, vreţi numai sě-i risipiţi mai pe una, mai pe alta.

Însě tóte vorbele aceste sunt zădarnice, căci ele intră nevestei pe o ureche şi i ies pe cealaltă. Ea ér începe ca mai nainte: „Aşa, el crede, că trebue se me susţie. Va se ḑică noi femeile nu lucrăm nimica, ci numai risipim, pe când ei 'şi fac plăceri înḑecite, că nu i têrg, la care sě nu mérgă. Stai asta nu o voiu uitá eu. Bărbatul tace şi i promite fără de a aduce ceva în deplinire. Femea însě tot cu aceea 'i stă înainte: sě věd eu, el trebue se me susţină, şi ce drept am eu în casă?

Altfel stă lucrul cu Aron, care tótă averea ce are, dela soţia sa, căci când s'a căsătorit era sěrac ca napul.

De câte ori voesce se intreprinḑă ceva, deşí lucru bun, ea i se opune ḑicêndu-i, sě nu încerce nimica, că averea e a ei şi că el n'are nici un drept. El 'şi dă silinţa a-i esplicá, că prin căsătorie şi el a câstigat óre-şi care drept la averea aceea, dar tóte sunt zadarnice, căci ea nu voesce sě scie nimic despre aşa ceva. De aici se nasc neinţelegeri, ba certe, şi unde duc aceste certe, dacă nu la sapă de lemn, la o adevěrată sěrăcie?

Cérta pentru dreptul în casă e o întrebare adêncă, care mai în tóte casele se repeţesce fără a puté fi însě deslegată.

Priviţi numai la Ioan şi la Saftica, cari abia de o sěptămână s'au cununat şi şi încep a se luptá pentru dreptul în casă. Saftica nu se învoesce, ca Ioan sě mérgă la têrg la Vlădeni, deşí acesta cu tóte puterile stăruesce ḑicênd, că de 15 ani, la tot anul a fost şi totdeuna a venit de acolo indestulit.

Mai întâi Saftica îl rógă cu cuvinte blânde sě nu se ducă, după ce vede însě, că aceste nu folo-

Cu câtă acceleritate s'a lucrat la proiectul pentru decentralisarea tablelor şi cu câtă încordare a a fost el asteptat, pe atât de mare e acum desamăjirea acelora, carí credeau, că ministrul va şi aplicá îndată după votare reforma acésta judiciară. Scirile din Budapesta anunţă însĕ, că în ministeriul de iustiţie se lucră ce-i drept la realisarea introducerei tablelor regesci, dar cu mare precauţiune. Acésta este a se atribuì în primul loc atât pentru personalul care trebue bine distribuit, cât şi pentru-că nici locurile, unde sunt destinate a se ridicá tablele, nu sunt destul de pregătite. In tot casul mai înainte de 1 Maiu 1891 proiectul nu va întrá în valóre de lege

Actuala sesiune parlamentară a României s'a prelungit până la 12 Iuniu. Regimul sperézâ, că până atunci sĕ se pótă discutá proiectele de legi aduse la ordinea ḑilei în cameră: reforma magistraturei, înamovibilitatea judecătorilor, pre-cum şi legile despre reforma băncei şi despre cassele de credit agricole. Dacă nu s'ar puté terminá până la aceea ḑi discusiunile, atunci sesiunea se va prelungí din nou. Acésta se face mai ales la stăruinţa junimistilor, dar de altcum şi preşedintele guvernului, dl general Manu, o a declarat. Elementele opoşiţionale nu s'au opus prelungerei, deóre-ce ele vor ca prin obstrucţionism sĕ oboséscă guvernul. Scirile aduse de ḑiarele oposiţionale, că în ministeriu s'ar fi provocat crisă, sunt lipsite de adevĕr. Ele se basézâ numai pe suspiţiuunea, ce o pun pe vorbirea junimistului Carp, vorbire ţinută în cestiunea fortificaţiunilor, şi prin care s'a accentuat aderarea României la alianţa triplă, precând este sciut, că actualul ministru de esterne, dl Lahovary, este cel mai adict pretin al francesilor.

In călĕtoria preşedintelui Carnot s'a întêmplat un incident, care va mai dá mult de comentat presei europene. Scirile din Belfort anunţă, că trenul, ce aducea pe preşedinte, n'a fost salutat numai la staţiuni, ci şi pe câmp se aflau grupări mari de ómeni, cari salutau pe Carnot. Primirea în Belfort a fost de tot căldurósă. Ḑeci de mii de elsaţieni veniseră pe *via* Helveţia sĕ ia parte la întimpinarea lui Carnot. La Besançon preşedintelui i s'a presentat un buchet de flori învĕlit în negru cu pantlici francese. Vorbirile ţinute au miscat pe toţi, făcêndu-se alusiune la nobila naţiune francesă, care nu póte uitá pe fraţii din Elsaţia şi Lotaringia. Preşedintele a rĕspuns, că dênsul scie apreţuí simţĕmêntul lor patriotic.

Foile germane se fac fórte supĕrate şi chiar şi o parte din ḑiarele austriace, şi vor sĕ tragă pe Carnot la rĕspundere mai ales pentru vorbirea ţinută la Besançon, în care a accentuat, că dênsul cunósce sincerile simţĕminte ale locuitorilor din Elsaţia şi Lotaringia pentru poporul frances. Dl Carnot, ḑic ele, a arĕtat în tóte cestiunile internaţionale un talent deosebit şi chiar în timpul din urmă a vorbit cu predilecţiuue despre pace. Espresiunea cam provocătóre dela Besançon însĕ nu corĕspunde ţinutei sale de până acum şi trebue cu mirare sĕ ne întrebăm, dacă în adevĕr a ḑis şi în ce înţeles a vorbit.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Nordul Transilvaniei, 12/24 Maiu, 1890.

Inainte de ce am întra în sesonul cel mort, sĕ ne aducem aminte despre evenimentele mai însemnate din sesonul cel viu.

Pe români îi interesézâ mai deaprópe evenimentul literariu: „Părţi alese din Istoria Transilvaniei,“ ce vá cuprinde în sine tóte actele şi documentele referitóre la români din timpul mai nou până la anul 1866.

De acest op istoric românii au lipsă ḑilnică urgentă în valurile politice de astăḑi, căci trebue sĕ mărturisim, că publicul românesc cunósce numai cu superficialitate trecutul poporului român plin de viscole şi suferinţe; ér rasele mai călduţe, ce apăruse în anii 1861—1865 asupra mlădiţetor române, dispărură ca o nălucă după catastrofa imperiului din 1866. De atunci încóce ne svîrcolim în sus şi în jos, cât pasivi, cât activi, cât indiferenti şi disgustati, — şi în lupta românilor lipsesce biblia istoriei lor, lipsesce colecţiunea tuturor actelor din trecut spre a puté luá din ele direcţiune în presinte şi pe viitoriu. Nime altul nu putea mai bine compune acésta biblie a trecutului românilor, ca nestorul literaturei românilor dl G. Bariţiu, carele şi-a sacrificat viaţa sa întrégă spre a aduná tot ceea ce se referesce la viaţa publică a românilor. Nu sciu anume, că în ce stadiu se află tipărirea acestui op, anunciat de ilustrul autor publicului românesc; dar a-şi dorí, ca evenimentul al doilea, adecă prospectul cel avem până acum de o recoltă bună a grânelor, sĕ vină întru ajutoriu acestei intreprinderi utile literarie, ca acest op sĕ nu lipsésca din casa nici unuia cărturariu român.

Ómeni economi bĕtrâni de 60—70 ani îmi spun, că ei nu-şi aduc aminte, ca cândva sĕ fie fost sămênături de grâu atât de frumóse de tómnă până acuma, ca în anul acésta. Economi, industriaşi, comercianţi, esecutori de dare, dascăli, advocaţi, gazde şi lucrători (ḑileri) sĕ bucură înainte de darul trímis de sus, ḑicênd, dacă ne apasă cei de sus din lume, ne protegézâ cei puternici din ceriu; aşa avem încă nădejde, că vom trăí până pe alt an; numai sĕ fie sămênăturile nóstre ferite de grindină şi tăciune. Ér sămênăturile în contra grindinei cei mai mulţi economi le asecurézâ crisnicului dela biserică, carele comite mare greşélă, dacă nu trage tóte clopotele, când se ridică un nor mai negricios. Şi sĕ nu credeţi, că numai românii de aici cred în clopotele crisnicului dela biserici, chiar aşa doresc şi ungurii calvini sĕ audă clopotele românesci în timpuri de grindină ameninţătóre.

Şi sĕ nu credeţi, că dóră economii români şi unguri n'ar scí, ce va se ḑică „asecurarea la bancă“; sciu ei fórte bine, căci agenţii israeliţi dela bănci cutrieră tóte satele şi tóte casele, dar ţĕranul le rĕspunde în lipsa de potori numerari — nu voiu asecurá, ci va fi cum va plăcea lui Dumneḑeu; ca şi cum i ar fi greu a mărturisí adevĕrul: „N'am bani, nu pot asecurá, darea, sarea şi oţetul mi-a mistuit şi cel din urmă ban!“

Dacă băncile ar face tocmélă cu ţĕranii, ca banii de asecuraţie sĕ-i plătésca după seceriş, eu cred că mulţi ţĕrani ar fi mai prevenitori faţă de agenţi.

Celelalte cereale, cucuruzul, orzul, ovĕsul, mazerea, apoi cartofii, fasolea şi erburile se desvóltă asemenea bine; şi deóre-ce de ger nu ne putem teme, fiind timpul spre vară, avem speranţa de ródă bună.

Când însĕ cel de sus din ceriu 'şi trimite darul şi mila asupra celor de jos, ómenii pămêntesci după cum arată istoria némului omenesc caută a se cam întrece: de sătui ce sunt, nu si încap în piele; beau, mâncă, dănţuesc; în urmă se bat, şi finesc comedia cu scârbă şi carcer. Filosofia latină veche ḑice unora, ca acestia: „Post equitem sedet atra cura.“ Acésta înclinare slabă omenéscă se află şi la cei de sus din lume: ca cei de jos, aşa şi ei beau mâncă, jócă, se drăgostesc, finind comedia vieţii lor prin dueluri, sinucideri romantice ridiculósă!... Şi tot ceea-ce rĕmâne trainic din a lor viéţă sgomotósă, este: durerea profundă şi amară în inima părinţilor!..... Vin apoi romancierii, şi din speculă de a câstigá parale, scriu broşure voluminóse cu icóne şi cu persóne X. Y. spre a delectá gustul de cetit a fetelor bĕtrâne.

Dar ómenii din sfatul europén, inaltul şi maturul corp diplomatic óre nu-şi perde cumpĕtul, când soldaţii au pâne, ovĕs şi fên în abundanţă, fară de cari nu pot intreprinde nici măcar o defilare de o óră! Când da, când ba, după cum ii taie capul şi calculul nervositâţii lor oficiale. Şi ací trebue sĕ 'mi aduc aminte de evenimentul al treilea, de vorbirea mai recentă a bĕtrânului mareşal Moltke, carele susţine, că de 10 ani încóce ar esistá óre-şi cumva disposiţiunea puterilor mari de a începe resbel; dar... când tóte statele sunt proveḑute cu milióne de soldaţi, pusci şi tunuri .... nime nu cutézâ a începe bătaia, nefiind sigur de resultatul ulterior.

Feciorii dela sate laudă pe acest „Nime“, care „nu cutézâ“ fiind-că maresalul Moltke într'o ḑi sinceră li a spus adevĕrul gol: „Avem ómeni, tunuri pusci; dar n'avem curagiu!.... Aşa sĕ ne tot pregătim şi socotim până va vení póte cuiva curagiul.“ Feciorii dela sate nu se cam tem de curagiul estraordinariu a bĕtrânului Moltke, acesta credem s'a vĕrsat cu totul în 1870—1871; în viitoriu nu credem sĕ-l mai vedem odată infocat. Apoi sociul seu de meserie şi vêrstă, Bismarck, idolul nemţilor, pentru-că au silit pe austriaci, francesi şi danezi a recunósce unitatea germană, astăḑi, din furios ce era s'a făcut un bĕtrân blând, amicabil, pacinic, drept, inimos, carele promite francilor pace eternă, rusilor pretenie perpetuă, austriacilor alianţă internă infinită, englezilor şi italienilor sărutare şi iubire; s'a rĕtras cu totul în odichna lui Frideric; el care a monopolisat tótă puterea în Germania, lasă teren de activitate celor mai puţin vĕrsaţi în afacerile de stat. Şi aşa este bine, căci dacă el remânea până la mórte cancelariu, póte după mórtea lui se esca óre care perplesitate. Căci nu este de ajuns, eu aşa opinez, dacă junele impĕrat „nu se teme de nime“ precum ḑice „astăḑi“; ci la cârmuirea bună, pe lângă talent şi energie se mai recere o pracsă lungă, ce numai cu vêrsta înaintată se pote câstigá.

Rolul Italiei este mai simpatic pentru popórele mici din Orient, regele Umberto bine face, că nu se teme de papa din Vatican, dar nimica nu ḑice, că nu s'ar teme nici de alţii, şi tăcênd rĕmâne un mare filosof; ér ministrul Crispi pledézâ cu minte deschisă şi inimă caldă pentru libertatea autonomiei popórelor din Orient, ḑicênd, că Anglia despotică în Irlanda, şi Austro-Ungaria neimpĕcată cu naţionalităţile ei, încă ar secundá pentru asigurarea libertăţii popórelor mici. Bine, dar aceste dóuĕ state din urmă îl vĕd şi apróbă în Orient, dar nu-l vĕd şi nu l apróbă la ele acasă. Acésta apoi cam mirósă a politică comerciantă! Când eu n'a-şi fi ceea ce sum, ci cel puţin un Gladstone, le-a şi batjocorí şi mai mult pe amêndóuĕ, dar aşa me tem, — că batjocorindu le, nimica nu se va prinde de peliţa cea veche a lor, aşa dară bine vor face dacă vor ascultá de acel bĕtrân, care scie tăiá lemne cu sĕcurea; mânile şi capul lui sunt drepte, curate şi pline de înţelepciune.

Reintórcerea lui Stanley din Africa ar fi evenimentul al patrulea, şi în consecinţele lui mai însemnat. La apus ţerile sunt prea impopulate; pe lângă tóte că mai bine de trei sute de ani poporul emigrézâ în masse spre America. Ce este dar de făcut? Naturalminte trebue a căutá poporaţiunei sermane, ce n'are nici casă, nici masă, nici un petec de pămênt, nu si capĕtă nici de lucru ca ḑileri prin cele fabrice afumate, trebue ḑic ai căutá acestei poporaţiuni de tot scăpătate un teritoriu, unde sĕ-şi afle activitate spre a puté trăí. Căci altfeliu ómenii înmulţindu-se prea tare, se vor mâncá şi ruiná unii pe alţii; sĕracii vor începe resbel de subminare în contra avuţilor, şi în Europa veche ordinea socială se va clatiná cu totul. Aşa dară un numĕr considerabil din populaţiunea apusului are lipsă de teritoriu, unde sĕ pótă trăí. Astăḑi nici America numai este un Eldorado ca odinióră; şi acolo pămêntul e ocupat deja cu totul, deşi locuitorii sunt mult mai rari ca în Europa. Apoi guvernele americane încep a cu lăsá liberă întrare maselor scăpătate din Europa. In porturile dela margine se ţin incuisiţiuni formali asupra emigraţilor, ce es din corabie, ér cei ce sunt lipsiţi de parale, ori sunt schilavi şi bolnavi sunt înapoiaţi spre Europa.

---

sesc, începe a se măniá, ba chiar a plânge, şi Ioan trebue sĕ rĕmâne acasă, căci chiar de ar plecá, ar fi nelinistit, l'ar mustrá consciinţa, sciind că n'a ascultat de femee şi s'ar simţí fericit, când s'ar puté împĕcá cu ea. Şi intr'adevĕr, o nevăstucă tinĕră scie sĕ-şi rĕsbune. Acum Ioan voesce sĕ mérgă la o petrecere, căci este fălos, că are o nevăstucă frumuşică, ea însĕ strimbă din nas, şi el ér trebue sĕ rĕmână acasă, deşí ea fórte bucuros ar fi luat parte la acea petrecere, totuşi se gândesce: „El trebue sĕ scie, că şi eu am drept în casă.“

Aprópe fie care bărbat rĕmâne învins în acésta dispută la inceputul căsĕtoriei, care se póртă cu vorbe dulci, cu suris pe buze şi cu busumflări, şi ajunge apoi pentru tótă viaţa sub papuc.

Regimul acestui păpuc póte fi fórte aspru şi apĕsător, încât îi ia bărbatului tótă voinţa proprie şi îi ia tótă energia, aşa că el lasă tóte numai în grija femeii şi nu face nimica, fără a fi impintenat de ea, dar regimul papucului póte fi şi fórte delicat şi blând, aşa că barbatul numai fórte greu s'ar puté lipsí de el, căci se compune din tot feliul de obiceiuri dulci, fără de cari nici că ar mai puté trăí, din comodităţi şi cuvinte amicale, cari nicăiri nu i pot face viaţa aşa de plăcută, ca acasă, nu e nici de cum lucrul cel mai rĕu, dacă o femee scie conduce pe bărbatul ei spre binele lui, fără ca el sĕ o simţă, şi dacă ea puterea ce o are asupra'i nu o folosesce, abusând de ea, spre scopuri egoistice.

In o asemenea casă ni se pare a fi mult mai plăcut, decât cum e de esemplu la Constantin, care şi a luat o nevastă, creḑênd, că prin asta va economisa plata, ce o dă servitórei şi la care femea nu e decât o sclavă, care n'are nici un drept de a căscá şi ea gura, care umblă prin casă cu hainele destrĕbălate şi cu pĕrul despletit, ca o adevĕrată buhă, şi care s'a desvĕţat de mult a rostí sau a primí vre un cuvênt pretinos.

Noi credem, că căsătoria este o instituţiune, care trebue sĕ servéscă atât pentru binele şi inaintarea nóstră pămêntéscă, cât şi pentru binele nostru sufletesc, şi în acest înţeles trebue sĕ se resólve şi cestiunea de drept în sinul ei. Sĕ fie o carte de legi, dacă şi nu pe hârtie, însĕ în tóte inimile, în care primul paragraf ḑice: căsătoria nu este o servitute sau o asuprire a unuia de către celalalt, ci o liberă întrunire de ómeni cu drept egal, a căror fapte isvoresc din înţelegerea reciprocă, unde bărbatul e acela, care creézâ şi câstigă, ér femea aceea, care păstrézâ. Bărbatul trebue sĕ scie, cum stă, ce agonisesce şi ce trebue se sufere, dar şi femea trebue sĕ se îndrepteze după acésta şi sĕ nu vorbéscă de silă acolo, unde e vorba numai de trebuinţă. Dacă amêndoi soţii vor voí se inţelégă cum se cade starea lor, şi ei de sigur o vor înţelege, dacă vor face o acésta cu iubire, se vor apropiá unul de altul şi ceea ce i va conveni unuia, 'i va plăcé şi celuilalt.

Bărbatul nu va intreprinde nimic fără a se înţelege mai intâiu cu soţia lui, căci el va crede, că acésta va dá binecuvêntarea muncei sale, şi femea nu va avé nici o taină inaintea bărbatului, pentru că va scí, că el tóte le apróbă câte se potrivesc cu jurstările ei.

(Va urmá.)

Milióne de sĕrmani sunt în apusul Europei, cari n'au nici un gologan spre a merge în America. Ce se facă aceşti vai de ei? Acestia numai via **Stanley** se vor puté ajutorá, dacă statul va face înlesniri spre ase puté aşeḑá pe marginile Africei, acolo prin trupe de soldaţi i-va apĕrá de popórele selbatice indigene spre a puté ocupá şi muncí teritoriu, a şi zidí case, sate şi oraşe.

Urmaşii acestora, ce vor emigrá spre Africa, póte că cu vreme, peste un secol ori dóuĕ, vor poté acolo progresá tot atât de tare, ca americanii.

Stanley în cartea sa, ce va apăré preste puţin timp, ne va referá despre aceea, că în Africa el pe unde a umblat, ce feliu de popóre şi ce feliu de teritoriu a aflat, şi care popor în ce feliu de grad al barbariei se află încâtuşat. Cu un cuvênt, ce feliu de prospecte pot avé europenii în Africa, atât statele, cât şi cei ce vor emigrá? Anglia a cuprins Egipetul, Sudanul; Stanley cu espediţiunea sa a cutrierat internul Africei, unde înaintea lui om europén încă n'au umblat.

Pentru tóte statele europene, mari şi mici, Africa este un teritoriu vast, roditoriu de esploatat. Tóte, mai curênd ori mai târḑiu, vor fi silite a nisuì spre Africa. **Asemenea şi România cu ţĕranii ei** desrobiţi, cari ca de milă au căpĕtat câte 9—10 pogóne pentru munca lor cruntă de sute de ani. Nouĕ, ḑece pogóne nu sunt de ajuns spre a nutrí o familie ţĕrănéscă; dar apoi vitele unde sĕ le păstorésca?. Ţĕranul din Piemontul Italiei samĕnă 10 jugĕre cu lucernă ori trifoiu, 10 jugĕre cu grâu şi 10 jugĕre cu cucuruz, urez şi verdeţuri; şi aşa trăesce familia ţĕrănéscă în Italia; cu cele 10 jugĕre de trifoiu ţine la esle preste tot anul câte 15 dărabe de vite cornute, boi şi vaci şi gunoéză cele 30 de jugĕre din moşie. Tot cam aşa este şi prin Ungaria pe câmpie. Acésta apoi este viéţă ţĕrănéscă cu car înferat bine, cu plug de fer şi unelte bune economice; nu însĕ cu car neinferat, cu plug prost, fără grajd şi edificii economice.

Tóte statele mari şi mici vor fi necesitate cu timpul a ocupá teritóre în Africa spre a-şi aşeḑá acolo poporaţiunea miseră, ce aici nu-şi capĕtă de lucru. Stanley reintors este sĕrbătorit de poporul engles, german, frances, de regina Angliei, împĕratul Germaniei; regele Italiei şi Belgiei i trimit scrisori de admiraţiune şi mulţămită pentru curagiul seu estraordinariu, suferinţele colosale şi resultatele muncei sale.

Africa va fi bună şi pentru restabilirea ordinei morale conturbate ici cólea. Generalul Boulanger se póte rehabilitá întrând în vre-o trupă africană. Şoveniştii unguri numai în Africa au teren de civilisat nu şi în Europa.

Şi în fine, înarmările colosali europene, în urma urmelor, vor trebuí sĕ se îndrepteze tóte spre Africa, unde colonisările vor dá de multe pedeci decenii întregi, căci socialismul numai aşa va puté avé o deslegare naturală pacinică, dacă împĕratul Wilhelm şi socii lui vor dá mâna cu Stanley; unii fără de alţii nimic nu vor puté face.

Ér un resbel europén póte sĕ aducă unele rectificări între popóre; dar lupta sĕracilor cu avuţii se póte deslegá numai în Africa.

„Censeo Africam barbaram esse delendam!“

Moderator.

Iubileul

I. P. S. S. părintelui archiepiscop şi metropolit al Bucovinei Dr. Silvestru Morariu-Andrieviciu.

(Încheere.)

În ḑilele acestei festivităţi încurseră şi nenumĕrate telegrame şi scrisori de felicitare dela corporaţiuni şi particulari; aşa dela Inalt Preasânţitul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, dela Preasânţiile Sale episcopii Gerasim Petranoviciu, Ioan Meţian şi Nicolau Popea, dela administratorul diecesei dalmatine Zara, archimandritul Ioviciu, dela comunităţile parochiale grecesci şi sêrbesci din Viena, dela deputaţii bucovineni la senatul imperial din Viena, dela bucovinenii ortodocsi trăitori în Viena, dela învĕţătorii ort. orient. ai scólelor poporale din ţinutul Rădăuţului, dela comuna orăşană Rădăuţ, din Travnic şi Agram, etc. etc.

Aducem aici şi imnul festiv din partea „Revistei politice, el sună:

Când ţara întrégă-i pregătită,
De-a preamărí pe al seu Păstoriu
Prin rugi alaiu şi sĕrbători
Şi dragoste nemărginită,
Au tu, Sucévă, cuibu d'eroi,
Tu rĕmâné-vei înapoi?

Dar' ce sĕ întreb! când étă,
De pe împregiuruţi şi din sîn,
Oraş cercat, oraş bĕtrân,
Şi adună ceată după ceată
De fii supuşi şi iubitori
Şi strigă scumpului Păstoriu:

„Osana Ţie, scump Părinte,
Trimis de ceriu la turma Ta,
Spre a o conduce şi învĕţá
Cu al teu graiu dulce şi ferbinte
Sĕ calce'n veci pe drumul drept
„Se aibă suflet înţelept!

„Ba şi înainte de a Ta scară,
Pe care stai de ḑece veri,
Ai fost Apostol mândrei ţĕri,
Ce Te-a născut Podóbă rară:
O pildă ai fost în tot cei sânt,
Măreţ şi nobil pe pămênt!

„Nici limba rĕilor e în stare,
A întunecá cest adevĕr:
Nălucele se stîng şi per
La focul raḑelor de sóre,
Ér' ce în lumină s'a întrupat,
Rĕmâne în veci adevĕrat.

„Pĕtrunşi deasemenea credinţă
Păşim cu încredere de fii,
Păstoriu al sutelor de mii
Şi Te rugăm cu umilinţă:
Devotamentele fiiesci
Sĕ le primesci, sĕ le primesci!“

„Şi tu cu sântă cunoscinţă
Chemarea sântă Ţi-o împlinesci
Căci ne destepţi, ne cârmuesci,
Cătră vêrtute şi credinţă,
Sĕ scim, ce-i cugetul curat,
Spre lege, ţară şi împĕrat.“

„Tu prin cuvênt, ca şi prin fapte
Esti un castel apĕrătoriu,
Esti scut şi stâlp strălucitoriu
Al legii nóstre adevĕrate
Şi al strmoşescului Sion.
De când tronezi pe al legii
tron!“

„Pornirile nefăţărite,
Ce 'n pept adênc Ti-le păstrăm,
Din pept adênc Ţi-le vărsăm,
Şi le-om vărsá, Păstoriu iubite
Ca jertfe mici, dar jertfe tari,
De omagiu depus pe al teu
altariu!

„Şi acest omagiu, Părinte bune
I-Ţi va 'nflorí şi 'n viitoriu
Cu al Teu popor mulţămitoriu,
Ce în reverinţă se supune
Strigând: Multi ani sĕ trăesci
Şi sânta lege s'o întăresci!“

V. Bumbacu.

Se mai cade în fine sĕ amintim, cum-că festivităţile s'au început faptic încă în ḑiua s. m. m. Georgiu, când în tóte bisericile din eparchie s'a ţinut liturgia solemnă şi docsologie pentru sănĕtatea şi îndelunga viaţă a I. P. S. S. părintelui metropolit. Acésta liturgie şi docsologie a fost de tot solemnă în biserica vechei metropolie din Sucéva, ḑidită în anul 1823 de Stefăniţă Vodă şi dedicată sf. m. m. Georgiu. Şi la aceea ocasiune ţinù proistosul sf. mănăstiri, Venerabilitatea Sa păr. Emanul Ciuntuleac înaintea publicului şi închinătorilor evlavioşi la móscele s. m. m. Ioanul nou următóre cuvêntare:

> „Cine ne va despărţí pe noi de dragostea lui Dumneḑeu, nĕcazul au îmbulzala, góna au fómea, golătatea au perirea, au sabia?“ Rom. 8, 26.

De abia rĕsărise sórele dreptăţii şi lumina adevĕrului, de abia începuse a şi resfirá şi a-şi îmbrăţişá raḑele binefăcĕtóre, când deodată se ridică un vifor furios, un orcan plin de turbare, aducênd nouri întunecaţi şi stând sĕ îndosască acel sóre şi sĕ-i stîngă lumina.

De abia se arĕtase Mântuitoriul pe pămênt şi écă sĕ ivesc deodată cu acésta arĕtare de mult dorită duşmanii neîmpecaţi ai învĕţăturei Lui celei Dumneḑeesci, pentru care a trebuit sĕ sufere tot feliul de prigoniri şi în urmă sĕ móră chiar de mórtea cea atât de durerósă de pe lemnul crucii.

Dără şi urmaşii lui Christos au avut o sórte crudă, o sórte plină de chinuri şi patime, o sórte neauḑită.

Şi în adevĕr, care limbă omenéscă ar fi în stare sĕ ne spună tóte nĕcazurile şi chinurilor cele crâncene şi sângerόse, cari lea suferit turma lui Christos chiar din légănul pruncìei sale? Care péna ar fi atât de dibace, ca sĕ ne pótă descrie tóte scenele cele îngrozitóre, cari le-au înfăţişat adevĕraţii lipaşi ai lui Christos pe câmpul luptelor celor înfricoşate pentru credinţa cea adevĕrată?

Écă şi st. m. m. George au pătimit multe chinuri şi dureri crâncene, şi el, a căruia pomenire o sĕrbăm astăḑi, a mers chiar voios la mórtea de sabie — dând mărire lui Dḑeu celui adevĕrat.

Dar' apoi chiar şi pănă astăḑi se află duşmani destui ai adevĕratei credinţe, cari, bine că nu mai au puterea, de a-i nimicí şi pironí pe cei tari în credinţă, dară totuşi caută tóte chipurile, de ai slăbí şi a le împuţina credinţa prin feliurite măchinăciuni.

Însĕ precum în timpurile primitive ale crestinătăţii, aşa şi astăḑi grijesce **Provedinţa dumneḑeéscă**, ca sĕ fie bărbaţi de acei ce pot şi voesc sĕ se lupte pentru adevĕr.

Şi precum pretutindenea aşa şi în ţara nóstră Bucovina n'au lipsit în timp de nevoie şi de grea cumpĕnă sufletele, cari inspirate de o credinţă puternică, dotate cu un geniu superior, animate de simţĕmintele cele mai alese crestine şi patriotice, şi-au pus adênc în inima generaţiunilor ideile, pentru ca ele sĕ fie transmise mai departe urmaşilor lor.

Provedinţa dumneḑeeascĕ s'a îngrijit totdeuna a-i trimite bisericii şi naţiunii nóstre bucovinene câte un bărbat care sĕ lucre cu energie prin cuvênt şi faptă sĕ ferésca poporul de peire.

Écă unul din acei bărbaţi rari, cari fac de o potrivă fala naţiunii, ce i-a produs, şi a epocei, în care au trăit ei, este şi I. P. S. S. Dr. Silvestru Morariu-Andrieviciu, archiepiscopul şi metropolitul actul al Bucovinei şi Dalmaţiei.

Activitatea acestui ilustru bărbat pentru biserica nóstră drept măritóre din ţară, devotamentul şi succesle lui pentru luminarea şi desvoltarea culturală a poporului nostru, stăruinţa lui neobosită pentru binele ţĕrei şi însemnătatea produselor lui literare, tóte acestea ne îndatoresc pe noi, crestinii drept măritori a sĕrbá acest iubileu al activităţii lui archipăstoresci de 10 ani cu iubire fiéscă şi ai aduce şi la acésta ocasiune cu respectuósa supunere omagiile nóstre cele mai intime de mulţămire şi recunoscinţă. Dară pentru ca sĕ înţelegem mai bine importanţa acestei persóne înalte, al căreia iubileu îl sĕrbăm astăḑi în tótă archidiecesa, éră în capitală îl vom sĕrbá Joi şi Vineri în 26 şi 27 a. c., şi pentru ca sĕ-i apreţuim mai bine meritele, cele ce vor rĕmâné pururea în amintirea fiilor bisericei nóstre ca cel mai scump odor, se cuvine sĕ vedem, cine este venerabil prelat, care i-a fost viéţa şi care este activitatea şi valórea scrierilor lui?

Eminenţia Sa dl Dr. Silvestru Morariu-Andrieviciu, archiepiscopul şi metropolitul Bucovinei şi Dalmaţiei este fiiu de preot şi s'a născut în comuna Mitocul-Dragomirnei în 14 Novembre 1818.

Tinerul Samoil, dotat cu cele mai escelente facultăţi spirituale, şi a făcut studiile humanistice şi cursul filosofic, la liceul de stat din Cernăuţi, şi tot acolo şi-a terminat şi studiile teologice, — fiindu i succesul studiilor strălucit şi numĕrându-se totdeuna la cei mai distinşi elevi.

După terminarea studiilor teologice în 29 Iuniu 1843 fù chirotonit în preot şi decretat mai întâiu ca administrator parochial şi apoi cu un an mai târḑiu ca paroch în comuna Ceahor, unde petrecù 20 de ani, împlinindu-şi serviţiul de totdeuna cu zel apostolic, încât Ceahorul trece şi astăḑi ca model de parochie bine disciplinată.

Perḑêndu-şi însĕ soţia încă în flórea vieţii, el în adênca i măhnire îşi caută şi-şi află mângăiare în neobosită ocupaţiune păstorésca şi literară.

La anul 1862 apoi lăsându-şi în păstoria Ceahorului ginerele, primì un loc de referinte cu o remuneraţiune neînsemnată la consistoriul din Cernuţi, unde de mai nainte împărtăşia excurrendo din Ceahor învĕţămêntul tipicului şi al cântărilor bisericesci la seminariul clerical şi la scóla dăscălésca.

La anul 1866, reorganisându-se consistoriul bisericei drept-măritóre bucovinene I P. S. S. fu înaintat din graţia Maiestăţii Sale gloriosului nostru împĕrat şi rege Francisc Iosif I. la demnitatea de consilieriu consistorial.

Şi de aici se începe adevĕrata activitate a I. P. S. S. care l'a ridicat aşa de sus în faţă ţĕrei.

Dară totuşi avu a se luptá şi cu nisce tendinţe înstrĕinătóre ale unor elemente rĕuvoitóre, încât în urma calomniilor duşmănóse ortodocsiei din Bucovina fu suspins din serviţ chiar de cătră archiereul seu de pe atuncia. Dară adevĕrul triumfà în scurt timp şi cel prigonit fu reaşeḑat cu onóre în postul seu la anul 1874, de când devenì sufletul consistoriului şi al archidiecesei; apoi întrând în statul monachal şi primind cu aceea ocasiune numele călugăresc „Silvestru“, fu înaintat la rangul de archimandrit catedral. Éră la la anul 1877 fu numit archimandrit archidiecesan şi vicariu general al metropoliei, încât după repausarea fericitului Teoctist fu înaintat la treapta de administrator al eparchiei, pană ce în anul 1880 fu denumit de archiepiscop şi metropolit în scaunul vacant al Bucovinei şi Dalmaţiei.

Şi acest bărbat **providenţial** vĕḑênd pe timpul, când era biata Bucovina anecsată la Galiţia, pericolul cel mare pentru ţară, credinţă şi naţiune, lucrà dimpreună cu bravii şi fidelii Hurmuzachesci şi alţi bărbaţi zeloşi, de 'şi căpĕtà ea autonomia în anul 1849; căci e adevĕr nerĕsturnat, că nimic nu era mai de stricăciune pentru poporul din Bucovina decât acésta impreunare nenaturală; **în acel timp** fatal ţĕrişóra acésta pacinică şi ospitală şi a perdut faţa de mai înainte şi s'au încuibat într'însa multe rele, ale cărora consecinţe funeste se simţesc chiar astăḑi mai vêrtos.

Pe iubilariul nostru îl mai putem ferici, pentru-că cunoscênd neapĕrata necesitate de o lucrăţivĕtate mai potrivită, se apucà încă ca paroch din Ceahoru de redigearea Călindariului român, apoi dela 1850—1863 îl vedem lucrând şi provĕḑênd scólele poporale şi mijlocie din Bucovina cu cărţi religióse şi profane, chiar 16 la numĕr, dintre cari multe se întrebuinţéză şi în ḑiua de astăḑi. — Pe lângă aceea în anii 1850 şi 1851 funcţionà I. P. S. S. ca membru al comisiunei censurătóre pentru cărţile liturgice ort. orient. şi anume cu o activitate, de fù recunoscut chiar de locurile mai înalte. Tot ca paroch din Ceahor a scris şi editat I. P. S. S. şi o carte de „Predice pentru duminece şi sĕrbători“. Ca tipiconist renumit Eminenţa Sa şi a câstigat merit nedisputabil, scriind şi tipărind „Tipiconul bis. gr. or.“. — Ca cântăreţ I. P. S. S. este cunoscut şi astăḑi nu numai în Bucovina, ci pretutindinea, pe unde a pĕtruns „Psaltichia bis.“ compusă de I. P. S. S. — Pe basa meritelor celor multe literare I. P. S. S. fu ales în anul 1873 de vice-preşedinte al „Societăţii pentru cultura şi literatura română din Bucovina“, éră dela 1880 membru onorar al acestei societăţi. — Dela suirea pe scaunul metropolitan Eminenţa Sa a mai pus la cale cu concursul preoţilor din eparchiă înfiinţarea tipografiei şi redigiarea fóiei bisericesci „Candela“. In fine a scris şi dóuĕ apologie, în care combate în mod sistematic atacurile asupra bisericei nóstre din partea contrarilor ei. — Cu privire la multipla şi onorifica activitate a Eminenţei Sale îi conferiră profesorii universităţii imperiale din Cernăuţi titlul de „Doctor sacrae teologiae honoris causa“, care conferire şi fu aprobată de Maiestatea Sa împĕratul.

Din cele amintite se vede, cât de meritat s'a făcut Iubilariul Inalt cu lucrările sale pentru biserica şi naţiunea nóstră şi de aceea me adresez cu un apel călduros şi frăţesc cătră D-Vóstră, iubiţi crestini, ca sĕ binevoiţi a ilustrá cu presenţa D-Vóstre serbarea iubileului de 10 ani din capitala ţĕrei, ca sĕ-i descoperim Eminenţiei Sale cu toţii simţemintele nóstre de bucurie şi mulţămire şi c'un glas sĕ i strigăm: „Bucură-Te angira nóstră cea tare şi neclătită; bucură-Te, vĕḑêndu-ţi fii sufletesci în jurul Teu, purtând stâlpările faptelor Tale“. Amin.

Varietăţi.

* (**Visitaţiune canonică.**) In Joia trecută (Inălţarea Domnului), precum scrie „Luminăt.“ Prea S. Sa dl episcop al Aradului a cercetat comuna **Jadani**, unde Preasânţia Sa a celebrat liturgia, a rostit o cuvêntare adênc pĕtrunḑĕtóre în inima poporului, apoi a condus lithia la câmp, unde s'au sfinţit grânele şi liveḑile. Mângăierea poporului este nemărginită. După améḑi în aceea-şi ḑi Preasânţia Sa ajungênd în **Vinga**, a celebrat vecernia, apoi a făcut mai multe visite, după acestea apoi Preasânţia Sa a reintors la Arad.

— Programa visitaţiunei canonice pre carea o va face Preasânţia Sa dl episcop al Aradului în sĕrbătorile de Rusale, este următórea: In ḑiua primă a sĕrbătorilor Preasânţia Sa sosesce cu trenul dela Arad la óra 9 n. d. m. la gara Timişórei, pentru de a celebrá liturgia în Mehala. După liturgie PreaSânţia Sa va luá prânḑul la preotul local I. **Istin**, pe carele Preasânţia Sa l'a învrednicit de acésta distincţiune. După prânḑ Preasânţia Sa va plecá la Beregseu unde va celebrá vecernia, va înoptá apoi în aceeaşi comună la preotul local G. Bugariu. In ḑiua II a de Rusale Ilust. Sa va escurge la Bobda (utrenia), la Sant-Mihaiul Roman (liturgia); prânḑul vecernia şi inoptarea în Utfini, la preotul Em. Demetroviciu. In ḑiua III utrenia în Şag, liturgia în Partia, prânḑul la gara Timişórei şi la óra 1½ reîntórcerea pe linia ferată spre Arad.

* (**Himen.**) D şóra Olivia **Petco** şi dl Dr. Aurel **Demian**, medic în Arad, s'au fidanţat.

* (**Comite suprem.**) Unele foi magiare sunt informate, că de comite suprem al comitatului Sibiiu şi Braşov şi tot deodată comes săsesc este denumit deputatul Michail **Maurer**. Denumirea va apăré în curênd în fóia oficială. Dl Maurer va abḑice de mandatul de deputat şi în locul dênsului se va alege pentru cercul Hermanului actualul ministru de agricultură, cont. Andreiu **Bethlen**.

* (**Impĕcarea ex-regelui Milan cu Natalia.**) Ex-regele Milan, precum se scie, petrece în Bĕlgrad spre a supraveghiá crescerea fiului seu. Se vorbesce, că metropolitul **Mihail** 'şi dă tótă silinţa sĕ apropie pe cei doi soţi, sau cel puţin sĕ

mijlocéscă, ca Natalia sĕ pótă vedé mai des pe fiul ei. In acest sens lucră şi regenţa. Milan ar fi învoit, dar fosta regină sĕ petrécă afară din Bĕlgrad. Natalia însĕ nu vrea sĕ se supună acestei condiţiuni.

* (Cas de mórte). *George Popp*, paroch gr. ort. în Ludoşul mare la 11/23 Maiu a. c. diminéţa la 7½ óre, după îndelungate şi grele suferinţe, provĕdut cu s-tele sacramente ale moribundilor în etate de 68 ani şi-a dat nobilul suflet în mânile Creatoriului.

* (Representanţa municipală.) In 6 Iuniu n. a.c. la 9 óre a. m. se va ţiné în sala din edificiul comitatens adunarea generală ordinară de primăvară al representanţei comitatului Sibiiu.La ordinea dilei sunt 91 obiecte de pertractat.

* (Ridicarea comerciului). Pentru promovarea şi ridicarea comerciului o anchetă esmisă de ministeriul în cestiunea acésta a hotărit infiinţarea unei societăţi comerciale pe acţii cu un capital de 2½ milióne.

* (Un nou pamflet a lui Brociner.) Făimosul autor al piesei: „Nunta din Văleni“ Marcu Brociner, precum află „R. Polit.“ a edat o colecţiune de novele: „Din tragi comedia vieţii“, în care descrie starea socială din România, după maniera sa cu colori fórte urîte. Aceste descrieri ale espulsatului află în strĕinătate mulţi cetitori şi produc o opiniune falsă despre viéţa socială şi politică din România.

* (Convenţiunea comercială cu România.) In programul obiectelor de desbătut, cu care s'a ocupat camera comercială din Braşov în şedinţa din 29 Maiu n. a. c. punctul 8 sună astfeliu: *Proiect de memorand pentru încheerea unei convenţiuni comerciale cu România.*

* (Procesul Tomici.) Procesul Tomici, carele a omorît pe adversariul seu politic Dimitrievici, s'a pertractat dilele trecute şi la tablă. Tabla a respins sentinţa şi a ordinat o nóuă pertractare, deóre-ce în unele cestiuni nu s'au făcut destulă lumină.

* (Fortificaţiunile în România.) O telegramă din Bucuresci a provocat mare sensaţiune. Fortificaţiunile dela Focşani-Nămulósa-Galaţi vor fi puse până la finea lunei lui Iuliu în stare capabilă de apĕrare.

* (Vaccinare contra turbărei). In urma unui emis ministerial adresat municipiilor, ómenii sĕraci, cari pot dovedí prin certificate dela autoritatea administrativă, că au fost muscaţi de vre-un câne turbat, se primesc gratuit în institutele de vaccinare ale statului, unde vor fi ingrijiţi şi tractaţi.

* (Foc în esposiţiunea vienesă.) De când s'au inaugurat esposiţiuni în Viena, acesta este casul al doilea, că a isbucnit foc în esposiţiune. De astădată focul a isbucnit în despărţĕmêntul industriei de zăhar şi flarările au cuprins coperişul. Panica era mare, proprietarii de cai erau gata a dá drumul animalelor şi numai energiei pompierilor şi publicului adunat se póte mulţămí, că focul a fost localisat Dauna se urcă la 5,000 fl. Ministrul preşedinte Taaffe a apĕrut curênd la foc în uniforma de oficiant.

* (Lăcuste). Foile din Budapesta sunt informate, că lăcustele, ce s'au aşedat pe hotarele din pregiurul Seghedinului causéză pagube enorme. Ele au străbătut prin tóte sămĕnăturile şi prin érbă. Energia de ale stirpí e zădarnică, căci ele se sporesc cu milionele.

* (Rectificare). Faţă de notiţa luată în Nr. precedent în rubrica „varietăţilor“ sub titlul: „*Asistenţă militară*“ din parte competentă ni se cere sĕ facem urmatórea rectificare: Comuna Porcesti nu are cu erariul nici o afacere litigă pentru păduri, deci erariul n'a avut nici o ingerinţă la esmiterea puterei brachiale în Porcesti.

Adevĕrat e, că comuna Porcesti dela întrarea în vigóre a legei silvanale până acuma încă nu s'a supus, ci s'a opus disposiţiunilor legale făcute de autorităţile competente chiar în interesul comunei cu privire la pădurile proprii comunale (alodiale); în deosebi se opune marcărei pădurilor de apĕrare şi oprirei păşunitului în acelea. In vara anului trecut s'au pus cu asistenţă de gendarmerie tăbliţele de oprire, éră locuitorii le-au rupt îndată de acolo.

Deci pentru de a împedecá resistenţa la marcarea din nou a pădurilor comunale de apĕrare şi la punerea din nou a semnelor de oprire, şi pentru de a susţiné autoritatea oficiului, s'a esmis asistenţa militară.

Ba ce e mai mult, unele comune vecine cu comuna Porcesti, vĕdênd, că renitenţa acestei comune până acuma încă nu s'a pedepsit, au început în detrimentul lor a-şi devastá pădurile şi a se arĕtá şi ele renitente faţă de disposiţiunile legale privitóre la administrarea şi esploatarea pădurilor.

E de observat totodată, că comuna Porcesti în urma devastărei unor părţi de pădure de apĕrare din jurul comunei e ameninţată de pericolul de a fi distrusă prin ploi torenţiale.

In anii trecuţi o parte din comună a şi fost distrusă prin ape.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Maiu 1890.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.85	103.70
Galbin	5.57	5.55
Napoleon	9.35	9.33
100 marce nemţesci	57.55	57.60
London pe (poliţă de trei luni)	117.20	117.20

Nr. 1280. [342] 3—3

CONCURS.

Postul de notariu cercual pentru comunele **Săcel, Magu** şi **Aciliu** cu locuinţa în **Săcel**, devenind vacant, — pentru îndeplinirea acestui post prin alegere se escrie concurs.

Cereri de competinţă instruate conform disposiţiunilor legei se pot înaintá la subscrisul până în *15 Iuniu* a. c. st. n.

Cu acest post e împreunat salariu anual de 500 fl. precum şi tacsele statorite pentru lucrări private.

Sĕliste, în 16 Maiu, 1890.

Pretorul suprem:
Dr. Lemény.

Nr. 39. [350] 1—1

Publicaţiune.

In sensul § 124 din procedura judecătorésca în cause matrimoniali se aduce la cunoscinţă publică, că Maria Hanzu gr. or. din Gurariului pe basa sentinţii consistoriale din 28 Decembre 1888 Nr. 6404 s'a despărţit total de bărbatul ei Ilie Brad tot din Gurariului.

Sĕlişte, 14 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕlistei.
Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Haţeg	Homorod-Cohalm	Cluş	Murĕş-Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕştie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş-Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş-Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 şi mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lădi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. **Remus Rosca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 54 Sibiiu, Joi 24 Maiu (5 Iuniu) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3340 Pres.

Circulariu

cătră toți protopresbiterii și administratorii protopresbiterali din archidiecesa Transilvaniei.

La indemnul unor ḑiare, care sunt deprinse a nu crușá chiar nici biserica și instituțiunile ei pentru a pune în agitare spiritele și a inscená demonstrațiuni de natură politică, s'a pornit deja în ḑilele din urmă o miscare cu scop, ca sinódele nóstre parochiale sĕ ia posițiune și anume sĕ se declare în contra unui proiect de lege pentru asilele de copii mici.

O astfel de miscare pusă în curgere și continuată în sinul bisericei nóstre, ușor póte sĕ aducă pericol asupra instituțiunilor cardinale ale statutului nostru organic, fiind evident, că afacerea acésta de natură politică de fel nu cade în competența sinódelor parochiale.

Aflu dar de bine a intreveni la întreg clerul și poporul archidiecesei mele cu sfatul meu și cu admonițiunea archieréscă: ca sĕ suprime tot feliul de miscare în direcțiunea indicată și sĕ se feréscă a pune în discusiune pe terenul bisericesc cestiuni de natură politică, cum este cea a asilelor menționate, avênd dealtcum în vedere, că organele superióre bisericesci nu-și vor perde din vedere datorința de a face la locul și timpul seu — și fără impuls din partea mulțimei — tot ce pretind interesele sântei nóstre biserici.

In special Te invit pre titulat DTa, ca comunicând acest circulariu al meu clerului parochial spre orientare și spre strinsă observare, sĕ fii cu tótă atențiunea la miscările, care se pot iví în tractul ce-l conduci, și după trebuință sĕ intrevini și în persónă spre impedecarea pornirilor, care pot fi pentru biserica nóstră și pentru instituțiunile ei numai stricăcióse; astfel remăind atât pre titulat DTa cât și celelalte organe bisericesci respunḑĕtóre, fiecare în sfera sa, pentru urmările pornirilor nesocotite, cărora nu vor fi resistat cu destulă energiă.

Sibiiu, 21 Maiu, 1890.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, în 23 Maiu.

În capitala Bulgariei s'a pertractat un proces politic, cum de mult nu ni s'a dat ocasiune sĕ vedem.

Maiorul Panița și complicii lui au fost judecați. obiecțiunile că acusatul principal a fost unul din cei mai valoroși fii ai patriei, un soldat din tălpi pănă în crescet, un adict al fostului seu principe și un combatant de frunte în șirurile celor ce au raportat victoria dela Slivnița și au ridicat prestigiul armatei bulgare, n'a schimbat într'u nimica trista realitate, că maiorul Panița e vinovat.

Vinovat e, pentru că a conspirat contra tronului, vinovat e, că s'a făcut unéltă scopurilor strĕine, și vinovat, că a folosit influința sa de a aduce și pe alții în legăturile complotului.

Convingerea lui, că Bulgaria nu póte fi stat independent și bine organisat, nu ajută nimică, ministrul președinte cel cu ochi de argus l'a urmărit pas de pas i-a descoperit secretele și l'a aruncat în temniță și din temniță 'l astéptă ghiarele morții.

Noi suntem nisce privitori numai ale stărilor, ce se petrec în Bulgaria.

Noi nu odată am ḑis, că pănă ce Europa nu recunósce pe principele Ferdinand de suveran legitim al țĕrei, Bulgaria nu póte se intre în șirul statelor consolidate în lăuntru.

Și dacă se întêmplă în Bulgaria lucruri de aceste, la aceste tot areopagul european pórtă vina. Era un secret public, că Bulgaria și Rumelia cum o proiectase congresul din Berlin nu vor stá cu mânile în sin, ci se vor impreuná la data ocasiune în un singur principat.

Esemplu aveau în vecina Românie, căreia tractatul dela Paris din 1856 ér îi croise o asemenea sórte ca și Bulgariei, ca se scape de umilirea aceia ce o decretase Europa față de ea, a trebuit se alégă în persóna locotenentului Cuza în ambe statele pe unul și același principe. Cuza a plătit scump acésta impreunare și tot după analogia acésta am vĕḑut că o a pățit și eroul dela Slivnița, numai cât românii au sciut sĕ câstige aprobarea Europei, pe când Bulgarii nu o pot scóte la cale cu indĕrĕtnicia Rusiei.

Rusia a vĕrsat sânge de om pe câmpiile Bulgariei, Rusia a adus jertfe materiali, Rusia voesce ca sĕ aibă un cuvênt în afacerile Bulgariei și în ulterióra desvoltare a lucrurilor din peninsula balcanică.

Prin alegerea principelui Ferdinand Rusia vede periclitate interesele ei. Prin alegerea acestui om vede o stirbitură în tractatul dela Berlin și ori cum vom voí noi sĕ astupăm lucrurile, în cercurile dătătóre de ton din Rusia esistă un feliu de neincredere față de cele ce se petrec în Bulgaria.

Rusia are programul ei, și în marginile acelui program ea nu se póte oprí pănă la Dardanele fie acum, fie preste o sută, ori o mie de ani.

Bulgaria și actualul ei principe o impedecă dela realisarea programului și cu o Bulgarie ostilă intereselor muscălesci, i se întârḑie ajungerea scopului.

Turcia nu mai póte sĕ se țină multă vreme în Europa, alungată din Bosnia și Erțegovina, ruptă din ea Bulgaria și Rumelia, ține numai ca în clesce poporațiunea crestină din Macedonia și din Albania.

Și e scris în cartea istoriei, că domnia tiranilor trebue se înceteze odată. Tirani au fost turcii față de româui, despoți față de bulgari, pĕcătosi față de bosniaci și de albanezi, și principiul de naționalitate ací nu cunósce frâu nici margini.

Popórele crestine trebue sĕ se emancipeze, esaminarea cultului religios trebue se triumfeze, și dacă imperiul roman a căḑut prin corupțiune și nemoralitate, corupțiunea e cu mult mai mare la turci, ca sĕ nu pice și sĕ nu fie alungați peste marea négră.

Noi în procesul Panița vedem un proces celebru, vedem tendința de a emancipá popórele slavice mai curênd ori mai târḑiu de sub domnia strĕină și noi ca ómenii ce am avé interese comune cu magiarii ca sĕ nu fim striviți de lanțul panslavismului, le ḑicem mereu, ca se caute bunaințelegere la noi dacă e ca sĕ trăim mai mult pe acest pămênt. Nu avem încredere în muscali, ne temem de magiari și în óra de a ne hotărí ar fi bine ca se fim impĕcați loiali și sĕ se restabiléscă increderea. Rĕsboiul va fi crâncen, și nu am dorí ca se ajungem pradă discordiei și unul și altul, ca se ne plângem impreună pĕcatele pre ruinile neințelegerei isvorite din trufia celor ce ar fi datori a ne intinde mâna de frați.

Revista politică.

După șase ḑile de desbatere aprigă a rĕspins dieta din Budapesta proiectul lui Irányi despre incolat cu 219 contra 80 voturi.

Vorbirile, cu cari ministrul președinte, cont. Szapáry și ministrul de justiție D. Szilágyi au închis discusiunea, n'au avut numai tendența a paralisá argumentele la cari s'a provocat oposițiunea din stânga estremă, cí mai vêrtos a nimicí cultul lui Kossuth. Fórte succésă a fost în privința acésta espunerea ministrului președinte, că din punctul de vedere a lui Kossuth nu se mai giréză în stat nici o partidă și nici chiar stânga estremă nu se póte girá cu principiile lui de a nu recunósce pe

---

FOIȚA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

(Urmare.)

III.

Trei amici.

Era o ḑi frumósă de véră, când la têrgul din B. se întêlniră trei cunoscuți, cari erau pretini buni încă de când se aflau ca studenți la scóla de agronomie din M. Fie care dintre ei fu surprins în mod plăcut, când începură a se cunósce de pe trăsurile fețelor, căci tot omul se bucură, când se póte întêlní cu un cunoscut din tinerețe, care sĕ-i mai revóce în memorie acele ḑile fericite. Din astă causă bucuria celor trei amici numai mică nu s'a putut numì, când își dedură mânile și se întrebară mai totdeodată:

Cum ți mai merge ție Ioane? Vasilie, ce mai faci tu? Și tu Nicolae mai trăesci? Acestei salutări îi urmà o tăcere adêncă, căci privirea lor nu era de astfeliu ca dintr'ênsa sĕ fi putut omul conchide la o stare bună a lor.

Ei se așeḑară la o mésă mai ferită. Se părea că nu are sĕ fie o petrecere de Dómne ajută, deóre ce fie care se rușina a-și descoperí starea lui. După-ce însĕ vinul 'și arĕtà puterea, Ioan 'și călcà pe inimă și puse capĕt tăcerei ḑicênd:

„Nu mi-ar folosí nimic, dacă v'a-și spune minciuni, că mie-mi merge bine Voi tot nu m-ați crede, și eu vreau sĕ am cel puțin mângăerea, ca vóue, ca la nisce pretini sĕ ve pot descoperí inima mea. Sciți bine, că eu ca student eram unul dintre cei mai vioi, și că aveam mare trecere și înaintea fetelor. De aceea mi căutam fericirea într'o căsătorie cu zestre mare, și mi a și succes, căci eu am câștigat inima unei femei vĕduve, dar avută, care éră se bucura se capete un bărbat tinĕr. Eu am fost atât de orbit de aceea fericire, adecă de e deveni om avut, încât nici n'am gândit, că óre potrivită ar fi acésta căsătorie pentru mine. M'am și înșelat destul de amar, când m'am fost treḑit din aceea beție de bucurie, și am aflat, că ea e o femee rea și aplecată numai spre cértă, și că cu gura ei cea rea a mâncat și ḑilele celui dintâiu bărbat. După ce m'am convins despre acésta, am perdut tótă voia de a mai lucrá și nu aveam nici o atragere cătră casă. Și unde nu e ințelegere intre căsătoriți, unde nu se simte fericit, în cercul familiei, acolo omul bucuros își caută distracțiune și petrecere în alte părți. Eu mergeam bucuros la têrguri și ospețe, și ca sĕ pot scăpá mai ușor din ochii nevestei am început și eu un negoț cu cai, care numai câstig nu-mi aducea. Eu prea bine vedeam, că așa nu pot înaintá, și de multe ori a și fi fost aplecat a începe altă viéță, însĕ femeea me certa și batjocoria înaintea servitorilor, ḑicênd, că ii prădez averea și că ea când m'a luat, eram gol ca napul, și multe altele cari me superau adênc. Se fiu eu batjocorit înaintea servitorilor asta nu mi convenia, și urmarea era, că lipsiam cât mai mult de acasă. Cum-că o moșie nu póte prosperá, dacă nu e bărbatul acasă, și dacă femeea e cam domnósă, o sciți voi destul de bine, nu e lipsă de esplicare. Am ajuns la atâta, încât am fost silit a vinde moșia, și acum ne aflăm pe o moșióră sĕracă, pe care o ținem în arêndă. Mie din aceea fericirire nu mi-a remas decât o femee rea de gură, care e cu mult mai bĕtrână ca mine, și era cu mult mai bine, dacă luam una tineră, harnică și fără avere, a-și fi câștigat numai cu ea și la nici un cas nu puteam sĕ ajung mai rĕu, și aveam de nu altceva cel puțin liniste și bună ințelegere în casă“.

Nici unuia dintre amici nu-i venì în minte, sĕ facă pe Ioan atent la aceea, câtă vină pórtă el insu-și la nefericirea lui, și că ce nedreptate a comis și el cu nevasta lui căreia i a jurat credința numai din acel motiv, ca sĕ pună mâna pe bani. (Va urmá.)

regele incoronat şi aceste principii nu mai au aderenţi nici în provincii, nici în parlament. Tot aşa de fulgerătóre au fost espunerile ministrului de iustiţie, că Kossuth nu a fost espulsat nici prin regim, nici prin parlament, nici prin lege, ci prin sine insuşi, prin tendinţele şi voinţa sa. Fostul ministru-preşedinte Tisza încă a aflat de oportun a lămurí atitudinea sa în acésta cestiune pe când era ministru şi cum o judecă aḑi. După dênsul Kossuth ca cetăţén de onóre al atâtor cetăţi putea sĕ fie şi cetăţén al statului, dar dacă şi acum nutresce ideile revoluţionare, dênsul nu póte sĕ-l privéscă decât ca pe un om, care nu respectéză constituţiunea şi legile.

Foile magiare trec în revisiune prin articoli lungi de fond discusiunile în desbaterile proiectului despre incolat şi chiar oficiosul „Nemzet“ afirmă, că ele nu au fost şi de un óre-care folos. Ele au precisat atitudinea lui Kossuth, a partisanilor sei şi a dat espresiune atitudinei, ce o observă maioritatea covêrşitóre a parlamentului. Dacă s'ar mai incercá stânga estremă a mai agitá cu cultul lui Kossuth, atunci nu numai parlamentul, ci întréga ţéră va protestá. Organul oposiţiei moderate „Pesti Napló“ aduce laude ministrului-preşedinte pentru tactul, ce l'a observat şi căruia are a i se atribuí modul pacinic cum s'a trecut preste proiect la ordinea ḑilei. Foile partidului independent promit însĕ o revanşă vehementă.

In şedinţa casei deputaţilor din 2 Iuniu a impărtăşit ministrul-preşedinte, că regimul voesce ca înainte de feriile de vară sĕ se mai desbată întregirea legei spirtuóselor, procedura la anunţările întârḑiate în cestiunea despăgubirei regaliilor şi monopolisarea drumului de fer nord ostic.

La desbaterea spirtuóselor s'au întêmplat scene de tot regretabile. Deputatul Csatár a accentuat, că proiectul e făcut numai în interesul consorţului, în care se află referentul Hegedüs şi deputatul Sigmond. Presidentul 'l admoniază. Tumultul cresce şi ţipetele de miserabil se continuă. Csatár nu vrea se acuse pe nimenea, ci sĕ lămurésca cestiunea. Strigăte din stânga: a calumniá nu e permis. Hegedüs vrea se vorbéscă, stânga 'l opresce, că n'are drept şi în chipul acesta s'a continuat scena, până ce s'au dat unele informaţiuni mai esacte.

Procesul maiorului Paniţa asteptat cu atâta încordare s'a terminat şi tribunalul de resbel după o consultare de 16 óre, la 2 óre din nópte şi-a esprimat verdictul. Paniţa a fost condamnat la mórte cu dreptul însĕ de a cere agraţiarea. Complicii Kolubkoff la inchisóre pe 9 ani, Kizoff, Arnandoff 6 ani, ér Eviltoteff, Ciadoroff, Maloff şi Kesinoff la 3 ani şi Stefanoff la 5 luni. Ceilalţi complici, neaflându se motive, au fost puşi pe picior liber.

Cu acésta s'a terminat drama iuridico politică, carea s'a jucat aprópe trei sĕptĕmâni. In ea se cuprind scene de tot remarcabile. Nu arare-ori s'au vĕḑut, că acusaţii au devenit acusatori, ér apĕrătorii lor au căutat tóte mijlócele de mântuire atât prin espunerile sofistice cât şi prin citarea unor şire lungi de paragrafi. Intréga presă admite, că conjuraţiunea pentru care Paniţa şi consoţii au stătut înaintea tribunalului, a fost o cestiune fórte seriósă, dar nici acum după pertractare nu e încă lămurit, dacă în adevĕr conjuraţiunea a fost îndreptată contra vieţii principelui şi a ministrului Stambuloff. E fapt însĕ, că ea a avut intenţiunea a rĕsturná actualul regim. Paníţa a fost erou şi în apĕrare. El a dovedit un talent deosebit, acésta e şi causa că invinuirile ce s'au adus pe capul seu şi pentru cari s'a condamnat la mórte, sunt puse faţă în faţă cu recomandarea de agraţiare. O parte a presei susţine, că cu tóte că cestiunea s'a tractat obiectiv, totuşi Rusia apare ca motorul principal al întregei drame iuridico-politice.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Reşinariu, 14 Maiu, 1890 Dle redactor! Nu este timp, în care, fie pe un teren al vieţii, fie pe altul, sĕ nu se ivéscă câte o cestiune, care se preocupe mai mult spiritele ómenilor şi sĕ atragă privirile mai multora asupra ei.

Dintre multele terene me opresc de astădată numai la terenul nostru scolariu şi aci după a mea părere constat ca cestiune a timpului: *Introducerea lucrului de mână în scóle.*

S'a discutat acésta cestiune de bărbaţi competenţi şi pricepĕtori în causă; s'a arĕtat folósele, ce resultă din realisarea ei din tóte punctele de vedere şi mie nu mi mai rĕmâne acum decât sĕ mai accentuez şi eu odată folosul lucrului de mână din punct de vedere al prosperării materiale a poporului nostru. Când fac acésta, me basez pe cuvintele: Un lucru bun, nu strică, dacă mai mult şi de mai mulţi se repetéză. Caracteristicei timpului de aḑi cu: avere şi ér avere, lucrul de mână e chemat a-i face servicii ca ori şi care altă întreprindere.

Ce me îndémnă la acest pas este pe lângă importanţa cestiunei şi eşirea în publicitate cu un tractat în „Gaz. Trans.“ Nro. 51. 1890 întitulat: *Reflecsiuni asupra ajutórelor de Crăciun*, scris de un inteligent şi zelos comerciant, George M. Zănescu din Braşov, unde din trecut ne am dedat a priví inimi nobile, ce palpită pentru binele naţiunei. Esemple nu voesc sĕ aduc, deóre-ce numĕrul binefacerilor în Braşov e mare şi nu cumva amintind pe unii sĕ trec pre alţii cu vederea.

Stimatul domn G. Zănescu în tractatul amintit după constatarea insuşirei nobile a poporului nostru de a dá ori şi cărui om lipsit ajutoriu fără privire de naţionalitate şi confesiunea lui, că e vrednic s'au nevrednic de ajutoriu, trece la impărţirea darurilor de crăciun (haine, colaci, în sumă de preste 800 fl.) Sĕ nu crédă nimeni că aci e numai un istoric sec al împărţirei, nu, de loc; acest punct dl Zănescu îl însoţesce cu unele resonamente atât de sănătóse, încât pe omul cunoscĕtoriu al stărei misere materiale a celei mai mari părţi a românilor din suburbiul *Scheiu* (Braşov) cu greu îl póte lăsá pasiv.

Amintesc câte-va din acele resonamente: „Alinarea suferinţelor prin împărţirea de daruri e numai momentană, ea ţine numai câte-va sĕptĕmâni şi apoi ér intră amarnicul nĕcas şi cu el încrederea, că Crăciunul viitoriu va aduce nóuă mângâere; numĕrul sĕracilor prin împărţirea de haine, colaci, bani, în loc sĕ se reducă se măresce, se fac cârteli din partea celor, cari nu pot fi împărtăşiţi, ér între cei împărtăşiţi se cultivă traiul bun şi lucsos“.

Ca sĕ se evite aceste urmări ale împărţirei darurilor de Crăciun, étă, ce recomândă dl Zănescu: *„Sĕ ajutăm pe popor aşa, ca cu timpul sĕ se pótă singur ajutá; nu sĕ i dăm ajutóre, cari îl ţin tot în stare de minorenitate, lăsându se în nădejdea ajutorinţii după munca altora.“*

Şi cum sĕ ajuturăm astfeliu, rĕspunde tot dl Zănescu: Sĕ se introducă industria de casă (lucrul de mână) în popor prin invĕţători, numai ómenii marinimoşi sĕ li o facă acésta posibilă.

Atâta din cele scrise de bravul comerciant.

Idei mai bune şi mai sănĕtóse decât acestea sĕ nu dorim. Bine ar fi, dacă ele, prinḑênd rădăcini în Braşov, sĕ prindă rădăcini şi în alte părţi, unde se împărţesc la sĕrbători anumite sau şi altădată daruri la sĕraci. In Bănat de nu me înşel sunt mai multe localităţi, unde se useză atari obiceiuri bune crestinesci. De ce ajutând sĕ nu ajuţi, dând daruri grase pe séma sĕracilor; de ce se învĕţi lumea sĕ cugete numai la ceea-ce are şi socialismului, de care se tem cele mai puternice state, sĕ-i faci prin acésta întrarea şi mai uşóră?

Da, sĕ se întroducă industria de casă în popor, şi dacă nu se póte altcum, cel puţin cu o parte din acele ajutóre, ce se dau sĕracilor la sĕrbători. Şi numai cealaltă parte sĕ se distribue.

E de lipsă sĕ se facă acésta cât mai curênd, introducêndu-se speciale cursuri pentru industria de casă. Poporul nostru, sĕrăcit economicesce prin mai multe împregiurări, ivite în timpul din urmă, nu póte asteptá, până când generaţiunile actuale studiind lucrul de mână în scóle, sĕ guste din ró lele binefăcĕtóre a le lui în viaţă. Ce e pe cale de a se face acum în scóle în privinţa lucrului de mână, are sĕ şi arete resultatele numai în un viitoriu mai îndepărtat.

Şi dacă poporul nostru are lipsă de ajutoriu acum, sĕ încercăm al ajutá dacă se póte prin astfel de mijlóce încât în adevĕr sĕ fie ajutat. Sĕrăcia trebue isgonită dela casa şi masa românului şi înlocuită prin bunăstare.

Dar industria de casă nu numai că delătură sĕrăcia, de unde se află, dar o şi alungă, unde vrea sĕ prindă rădăcină. Şi sĕrăcia prinde rădăcină acolo unde se află decadinţa economică. Ḑeu românii, acolo, unde sufer de decadinţă economică n'au decât sĕ introducă industria de casă, dacă vreau, ca pe sĕrăcia se o ţină de parte de ei. Ce bine ar fi căḑut astăḑi pentru multe comune, cum e şi acésta, din care se scriu aceste şire, dacă industria de casă ar fi fost întrodusă şi nu numai acum sĕ se vorbéscă de ea. Material (lemn) pentru lucru se află mai preste tot locul şi mai ales aici, trebue numai putinţa sau sciinţa de a lucrá. E drept, că un fruntaş venerabil al acestei comune, dl Petru Broté în Nr. 3 al „Tel. Român.“ a. c. ne spune, că dênsul în anul 1872 ca membru al comitetului parochial din loc, a făcut propunerea, ca sĕ se introducă o scólă practică de meserii. Mijlóce pentru realisarea ei erau, dar durere, acésta propunere a rĕmas până astăḑi numai cu conclusul afirmativ după ea.

Le am scris acestea ca sĕ se vadă importanţa lucrului de mână pentru ridicarea poporului sĕrăcit la o stare mai infloritóre materială şi ca încheere a-şi dorí ca alte persóne, cari sunt mai acasă decât mine în cestiunea lucrului de mână sĕ caute a dá o soluţiune mai positivă părerilor ivite în privinţa acésta.

G. E.

Hidiş, în 15/27 Maiu, 1890. Dle redactor! Aḑi am petrecut la cele eterne pe unul din cei mai de frunte preoţi ai tractului protopresbiteral al Turdei, pe parochul din Hidiş *Vasile Paul*, în etate de 54 de ani, după o păstorire de 30 de ani, şi după o prea fericită căsătorie de 34 ani.

Sub conducerea P. O. D. protopresbiter tractual Petru Roşca — s'a început ceremonialul funebral la órele 11 din ḑi, fiind de faţă protopresbiterul emeritat al Turdei dl Simeon P. Moldovan, spiritualul din Aiud Nicolau Ivan, şi alţi 8 preoţi, precum şi o mulţime de preoţi gr. catolici, subjudele dela tribunalul din Alba Iulia Stefan Cacovean, fii şi ginerii reposatului, fruntaşii magiari din Trăscău şi din alte comune.

Rĕposatul paroch a fost un model de paroch român. Luptele lui cu fostul inspector Moldován Gergely pentru scóla de stat, ce o a înfiinţat în Hidiş, înfiinţarea fondului parochial local, şi nisuinţa lui de a şi cresce fii sei, i-a asigurat stima tuturora, cari l'au cunoscut.

Dóuĕ cununi împodbiau sicriul, una a fiului seu Dr. Ioan Paul prof. în România, una a preoţilor din tract pusă de N. Ivan, care a ţinut şi următórea cuvêntare, pe care la rugarea familii ve rog a-i da loc:

> „Étă am făcut după cuvêntul teu, şi étă ţi-am dat ţie inimă înţeléptă şi înţelegĕtóre“.
>
> III. Imp. 2. v. 12.

Cu aceste însuşiri nobile a înzestrat Dumneḑeu pe înţeleptul Solomon şi aceste au fost însuşirile acestui confrate al nostru, a cărui perdere o plângem astăḑi.

Ceea ce nu era de asteptat, ceea-ce nu era de dorit, ceea-ce putea sĕ se amâne încă un lung şir de ani, durere s'a întêmplat.

Nemilósa mórte a rupt din sinul unei familii onorabile pe stêlpul ei cel mai puternic, parochia a perdut pe vrednicul ei conducĕtoriu, biserica pe un membru folositoriu, tractul pe unul din cei mai probaţi şi din cei mai zeloşi preoţi, şi acésta în un timp, când avem lipsă de tótă suflarea de om cu inimă şi cu suflet pentru némul nostru.

Sunt în lume mulţi omeni nenorociţi, cari 'şi rógă ei mórtea şi nu vine, sunt mulţi, cari nu au ticnă de viaţă, sunt mulţi părinţii, cărora fii nu le sunt spre onóre şi-şi rógă mórtea, dar ea nu vine, lui Dumneḑeu i-a plăcut sĕ cheme tocmai pe acela, pe care soţia şi fii 'l iubiau din tótă inima şi din tot sufletul lor, pe acela la care poporul privé cu încredere, pe acela care acum după multă trudă 'şi asternu se aşa ḑicênd pat de flori şi nu avé decât sĕ se desfăteze vĕḑêndu-şi fii ocupând ranguri frumóse în societatea română, şi al căror nume e deja cinstit în cele mai estinse cercuri.

Şi dacă ne vom întrebá, că cum s'a putut ca un om, fără multă carte, dar mai mult înzestrat dela Dumneḑeu, cu înţelepciune şi cu inimă, cum se póte ca acest om sĕ şi fi asternut şieşi acest pat de flori, nu vom dá alt rĕspuns decât: că prin muncă onorabilă şi prin sudórea feţii lui.

Drept ca Iov, alergătoriu ca apostolul Pavel, înţelept ca Solomon, a cunoscut, care este spiritul timpului, şi pĕtrunḑênd în chemarea cea grea a omului pe pămênt, el nu a pregetat ḑi şi nópte de a fi un balsam mângăitoriu al familiei lui, un apĕrătoriu înfocat al poporului încredinţat păstorirei lui, şi un model de tată şi de soţ.

A iubit, ca sĕ fie iubit de ai sei şi dovada cea mai bună despre iubirea care ne a legat pe toţi de al nostru confrate sunt şiróele de lacrimi, ce se scurg pe feţele iubiţilor sei şi ale tuturora, cari sciu apreţiá trecutul şi faptele cele bune sĕvêrşite de acest onorabil confrate.

Dovadă e, că depărtarea cea mare nu a putut împedecá pe fiul seu ca sĕ nu i dea sărutarea de pe urmă, dovadă cununa cea alésă din colegii lui, dovadă ca poporul drept credincios din acésta comună a lăsat carul, ca sĕ vie si el sĕ plângă cu cei ce plâng, dovadă, că parochul Vasile Paul a fost vrednic ca şi după mórte sĕ fie cinstit şi iubit după cum a fost în viéţă.

Vor trece ḑeci de ani, vor vení timpuri mai bune ori mai rele, D-ḑeu scie, căci sórtea popórelor este pusă în mâna lui Dḑeu, dar poporul din acésta comună, împregiurimea şi ţinutul acesta totdeuna vor esprimá cu pietate numele confratelui nostru rĕpausut şi ori cine va voi sĕ-şi ia un bun esemplu, nu are decât sĕ se apropie de ţĕrâna lui, ca aceea sĕ-i spună că aici zace un om, care s'a înălţat prin smerenie, care s'a ridicat prin muncă şi cruţare şi care a jertfit totul pentru fii sei şi nimica pentru sine.

Şi dacă Ioan Evangelistul a ḑis: „Mie mi se cade a lucrá până este ḑiuă, că vine nóptea când nimene nu póte sĕ lucreze“, rĕposatul nostru confrate asemenea a făcut. Nu şi a cruţat sănĕtatea, nu a ascultat de sfaturile înţelepte ale fiilor şi soţiei sale, când germenele bólei sĕ încuibase în corpul lui, ci tot spre lucru şi spre a merge cu bun esemplu înaintea poporului s'a indeletnicit.

Tare dela natură, încreḑut în puterile sale, credea, că va fi în stare sĕ se lupte cu mórtea, dar durere, de trei ori durere, iatăl biruit şi învins!

Casa acésta, care odinióră era pentru noi un loc de veselie, étă-o prefăcută în loc de jale. Clopotele bisericei sună a jale şi vestesc din depărtare, că cel ce cu atâta rêvnă, au atâta dragoste şi evlavie se apropia de altariu, adi încă se apropie, dar nu cu verşul lui cel plăcut, ci în tăcere, nu ca sĕ înveţe şi sĕ propoveduéscă evangelia, ci ca sĕ ne lase pe toţi îngânduraţi, sĕ ne lase îngrijaţi şi cu lacrimi în ochi pe multă vreme.

Nu numĕrul anilor l'a dus către grópă, nu grijile l'au alungat din lume, ci voia lui Dumnedeu a fost, ca după atâtea ostenele, după atâta muncă, după atâta trudă sĕ-l cheme la odichnă, şi étă, că cu ideia de a nu-l mai avé între noi trebue sĕ ne împretenim.

El şi-a făcut datorinţa pe pămênt, el póte dice cu apostolul: „Luptă bună m'am luptat, curgerea am plinit, credinţa am păzit".

Iubitoriu de ai sei, iubitoriu de némul seu a ridicat religiositatea şi moralitatea în casa lui şi din casă în parochie.

Nu a fost ca fariseii, cari una vorbesc şi fac, ci a fost sincer şi totdeuna cărări drepte a umblat.

Respectat de ai sei şi de strĕini, pentru însuşirile lui cele bune a ridicat vada bisericei, vada parochiei, vada clerului nostru, care odată era dejosit de alţii rĕuvoitori.

Şi ca sĕ le facă acestea, a trebuit sĕ aibă caracter firm, ca sĕ se impună a trebuit sĕ premérgă în tóte cu esemplu bun.

Şi aşa un bărbat am perdut noi adi jalnicilor ascultători, şi tocmai de aceea perderea lui este mare pentru familie, mare pentru parochie, mare pentru colegii lui preoţi şi pentru naţiunea nóstră, căreia i-a dat pe fiul seu ca profesor, carele ca atare are sĕ lucre pentru binele şi înaintarea lui.

Şi de acest om atât de prudent, de acest binefăcĕtoriu al némului nostru trebue sĕ ne despărţim. Nu pe pom 'l dóre, dacă securea cea rece se împlântă în el şi-l aruncă la pămênt atunci, când el ar fi mai putut dá róde, ci-l dóre pe acela al cui a fost pomul, pe acela care mai astepta de la el róde, pe acela, care se îndulcea primăvara de florile lui şi de mirosul lor, ér tómna de fructele cele gustóse, şi séra la inăduful sórelui la umbra lui sĕ adăpostea. Pomul nu simte, el se supune loviturilor sĕcurei, dar omul al cărui a fost pomul rĕmâne întristat şi în grădină remâne un gol, care cu greu şi anevoie se umple.

Şi dacă perderea unui pom mâhnesce pe om, cum sĕ nu se mâhnéscă aceia, cari érna vara, diua şi nóptea priveau la rĕposatul ca la o lumină, care arde frumos şi luminéză casa întrégă.

Întocmai ca Cincinat, acest străbun al nostru, care a fost chemat dela córnele plugului la chemarea de consul şi a mântuit prin onorabilitatea lui, prin virtuţiile lui patria, aşa confratele nostru, a fost chemat la tagma preoţéscă din voinţa lui Dumnedeu şi a poporului şi viéţa lui cade în un timp, când se începe renascerea poporului, când biserica nóstră începe sub conducerea lucéfărului ei, a rĕposatului metropolit Şaguna a-şi croí o sórte mai bună, şi când fii cei buni cu toţii pun umĕr la umĕr spre înălţarea ei.

Viaţa lui cade în un timp, când rade mai dulci încep a se iví pe orisontul naţiunei nóstre, când reînvie vechia metropolie, când se fac fundaţiuni pentru tineri ca sĕ înveţe în strĕinătate, ca adăpaţi cu sciinţă, înarmaţi cu aremele înţelegerei sĕ vie acasă, ca sĕ ne spue de pe amvon şi de pe catedră, că un ném numai atunci e vrednic sĕ trăéscă, dacă scie sĕ se ridice el, dacă-şi dă silinţă prin scoli a se luminá şi a progresá.

Viéţa lui cade în un timp când noi cesti mai tineri nu scim greutăţile, cu cări au luptat bĕtrânii, ca sĕ ne ridice vada, sĕ ne pună asemenea cu alţi ómeni.

Viéţa lui cade în un·timp, când încep a ni se deschide şi nóue porţile scólelor şi prin ele înaintarea, şi acest vers al timpului atât de bine l'a înţeles confratele nostru, atât de bine l'a folosit, cât cu mândrie póte sĕ stea înaintea dreptului judecătoriu!

Şi el alăturea cu fruntaşii, alăturea cu cei de bine, în societatea celor aleşi a fost până la mórte.

In cerc îngust a lucrat o lucrare fără sgomot dar intensivă, urmele activităţii lui se vĕd în casa lui Dumnedeu, care e podóba bisericelor din tract, urmele lui se vĕd în poporul cel moralisat şi ridicat la bună stare, urmele lui în mulţimea de tineri ce es din acésta comună an de an la scólele strĕine, urmele lui se vor vedé multă vreme, căci activitatea, religiositatea şi moralitatea i-a fost devisa, sub care a lucrat până la chemat Ddeu din rêndul celor vii!

Şi aceste urme vor fi binecuvêntate din ném în ném, din fii în fii, şi din nepoţi în nepoţi, chiar şi casa acésta va vesti, că aici a trăit un om, care a fost vrednic sĕ trăéscă şi care durere prea de timpuriu ne a lăsat.

Şi acum Tu dómne, care scii, că omul acesta Ţie ţi-a slugit, care scii, că în căi deşerte nu a umblat, vino şi varsă darul Teu preste acest confrate al nostru, aşédă sufletul lui unde drepţii sĕ odichnesc, fă-i şi lui un loc între cei buni şi între cei aleşi ai Tei, ér poporului din parochie, familiei rĕmase dă-i tărie ca sĕ învingă durerea, ce i s'a causat prin mórtea lui prea de timpuriu. Amin!

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a dăruí din casseta Sa privată 100 fl. pe séma comunei bisericesci gr. or. din Făget.

* (Serviciu divin.) In Dumineca Rusaliilor s'a sĕvêrşit s. liturgie în biserica din cetate cu mare pompă prin

piscop şi metropoli

Preacuvioşia Sa dl

vicariu archiepp;

topresb. dir. sem;

sem; Zaharia Boi

colau Cristea, pr

Crişian, protodiac

Victor Cupşa diac

cutat corul seminari

G. Dima.

* (Chirotoni

rotonit intru presbi

pentru parochia Câ

ér Dumineacă în

Cupşa, cler. abs.

prot. Deeş) şi întru

în Pórta, (tractul

* (Alegere d

treia di de Rusalii

presbiter al tractulu

P. O D. protopresbit

pescu. Dintre 65

tualul administrator

ca unicul concuren

care n'a concurat, şi

didare.

Actul s'a sĕvêrş

Mai în detaiu în

* (Maial.) Maia

va ţinea Dumineca în 27 Maiu st. v. (8 Iuniu st. n. a. c.) în „Dumbrava mică." Find timpul nefavorabil, în sala hotelului comunal Invitări speciale nu se fac.

* (Secretariu de stat.) Secretariu de stat în ministeriul de interne este denumit fostul vicecomite şi apoi comite suprem din Nyitra, Szalavsky Gyula. Dênsul a şi depus jurămêntul înaintea ministrului Szapáry.

* (Metropolitul primat.) Eminenţia Sa metropotitul primat din Bucuresci Iosif cu prima Iuniu v. se va duce pe dóuĕ luni în strĕinătate, pentru a şi căutá de sănĕtate.

* (Academia română.) In Vinerea trecută a ţinut academia română din Bucuresci şedinţă publică, în carea dl B P. Haşdeu a cetit câte va cuvinte din „Magnum Etymologicum," ér dl Gr. Tocilescu despre câte-va momente epigrafice slavo-române.

* (Avis.) Suntem recercaţi a publicá, că se caută un învĕţătoriu ambulant pentru lucru de mână pentru o scólă primară rurală din România cu salariu de 1800 lei în anul dintâiu, ér din anul al doilea şi de aci încolo de câte 2400 lei şi locuinţă. Doritorii, cari cunosc cel puţin specialităţile de împletituri cu paie, pipirig, papură şi nuele, sĕ se adreseze în timpul cel mai scurt la redacţiunea „Telegrafului român" în Sibiiu. Postul este a se ocupá inmediat.

* (Comitetul esposiţiunei române din Paris.) Comitetul a hotărit ca din câstigul de 65,000 franci sĕ se dea 3000 franci pentru publicarea unei descrieri a esposiţiunei române în Paris; 5000 fr. pentru un op, care va apăré în decurs de doi ani şi va conţiné istoria română din 1821—1890. Asupra restului se vor luá decisiuni ulterióre.

* Comunitatea de avere din Caransebeş precum scrie „F. Dieces". a ţinut în 5/17 l. c. adunarea generală ordinară de primăvară, în carea s'a aprobat socotelile anului trecut şi s'a dat absolutoriu comitetului administrativ. Totdeodată s'a constatat, că faţă de preliminariu s'a făcut economii în sumă de 17.399 fl 77 cr., éră starea cassei cu finea anului 1889 a fost 155,977 fl. 34 cr. Cu acésta ocasiune representanţii comunităţii de avere a dat de nou cea mai bună dovadă, că-şi cunosc adevĕratele lor interese şi că sunt însufleţiţi pentru înaintarea instituţiunii. Ei au ţinut strins laolaltă în tóte cestiunile vitali, ceea-ce le servesce spre laudă şi încuragiare.

* (Tren de plăcere la Ocna.) Circulaţiunea trenului de plăcere între Ocna şi Sibiiu e: trenul (Nr. 1803) plécă din Sibiiu la 3 óre 35 m. d. a. şi ajunge la băile din Ocna la 4 óre 9 m. Trenul (Nr. 1814) plécă dela Ocna la 7 óre şi ajunge în Sibiiu la 7 óre 35 minute. Se face mai departe cunoscut, că tóte trenurile, cari circuléză între Copşa-mică şi Sibiiu (afară de trenul Nr. 1801) se vor oprí la Ocna, unde călătorii se vor puté dá jos respective suí pe tren. Se recomândă în fine, ca cei ce plécă din Sibiiu sĕ-şi scótă bilet şi retour.

* (Stipendii.) Comitetul municipal al comitatului Sibiiu a incuviinţat din fondul agricol al comitatului şi pe anul 1890/91 o dotaţiune pentru a se dá ca stipendii scolarilor dela scólele speciale de industrie din Sibiiu. Conform hotărîrei comisiunei agricole a comitatului se vor împărţí: 6 stipendii à 50 fl. pentru scolarii dela scóla industrială de lemnărit şi 5 stipendii à 30 fl. pentru scolarii dela scóla specială de cismărit. Stipendiile se vor distribuí în rate lunare à 5 fl. Cursul la scóla in·

fantana,

rul omo

dar abia

mare ga

cărui co

giurime a

* (

scie, că

oprí răfu

anunţă,

iasă cu t

anunţă a

schaft"-u

rit, că re

pistolului

ar impe

arma fără

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Corpul învĕţătoresc dela scóla poporală gr. or. din Tilisca în urma ţinerei maialului tinerimei scolare la 6/18 Maiu a. c. st. v. vine prin acésta a-şi dá următórea dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea acelei petreceri au incurs în favorul bibliotecei scólei dela următorii contribuenţi benevoli următórele sume:

Dela d nii: Ioan Iosof, preot; Petru Iuga, preot; Pantil. Banciu, primariu; D. Rodénu; Vasile Iuga, arêndaş; Ilie Flóşu, comerc.; Toma Mihaiu; d·na Tiftra Sĕliste; Dimit. Lăpădat, învĕţătoriu Sĕliste; Romul Mircea, învĕţăt. Sĕliste; N. Henţu, not. Sĕliste; N. Păligrad, Sĕliste; N. Ittu, practicant de silvicul.; Avr. Acilenescu, not. Galeş; N. Răchiţan, Galeş câte 1 fl. v. a. N. Halalaiu v. not. Sĕliste 70 cr.; d·na Niaga V. Iosof 60 cr.; Const. Herţa cancel. Sĕliste 60 cr.; N. Némţu, învĕţătoriu Sĕliste; Aron Gogonea învĕţ. Sĕliste; D. Banciu, apotecar Sĕliste câte 50 cr.; Ioan Steflea, Sĕliste 40 cr.; N. Billes 40 cr.; Ilie Hociotă, învĕţ. Sĕliste; Dumit. Chirca, învĕţ. Sĕliste câte 30 cr.; dna Maria I. Mănese, Stefan Prică, Petru Rodénu, Dionisie Iuga, Toma Stancă, Daniil Haşu, George Bratu, Stef. Bratu, Savu Frecea, Avram Gligor, Dumitru Banciu, Stef. Nan, Petru Trihenea, Avr. Florea, Simion Banciu, Ioan Hênsa, Ilie Iuga Ioan Sgură, Dumitru Mihaiu, Ioan Beju, Sĕliste câte 20 cr. Dela mai mulţi contribuenţi 30 cr. Aceste contribuiri benevole dau suma de 24 fl. 60 cr., din care sumă substragêndu se spesele de 12 fl. 65 cr. resultă un venit curat în favorul bibliotecei de 11 fl. 95 cr. Priméscă toţi acesti p. t. domni şi dómne, care împreună cu onoratul public au binevoit a ne onorá cu presenţa dlor mulţămirile corpului învĕţătoresc.

Tilisca, în 17/29 Maiu, 1890.

În numele corpului învĕţătoresc.
Dimitrie Iosof,
învĕţătoriu şi cassariu.

Loterie.

Mercuri în 4 Iuniu 1890.

Sibiiu:	9	86	42	4	36

Sâmbătă în 31 Maiu 1890.

Buda:	75	48	34	82	47

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 Iuniu 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	——	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.90	103.60
Galbin	5.57	5.53
Napoleon	9.31½	9.31
100 marce nemţesci	57.32½	57.53
London pe (poliţă de trei luni)	116.64	116.65

Nr. 14.]351] 1--3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de di- on la biserica sf. Nicolae din raşov-Scheiu, subscrisul comi- t parochial escrie concurs cu ter- in de 30 ḑile dela prima publicare fóia oficială „Telegraful Român.“

Doritorii de a petiționá la acest ɔst au de a presentá în terminul efipt la presidiul acestui comitet cursele lor însoțite de următórele ɔcumente:

a) atestat de botez;

b) atestat de cualificațiune preo- ă, conform disposițiunilor Regula- tului pentru parochii din 1879 2 și 15 lit. *a*). Se va dá prefe ă acelor concurenți, cari vor do- absolvarea cu succes de studii versitare;

c) atestat despre purtarea mo- ă și politică;

d) atestat medical.

Dotațiunea împreunată cu acest t este de 600 fl. și cuartir natural bani de cuartir 150 fl. anual, cum și venitele îndatinate diaco- ci. Diaconul este obligat — fiind emat — a supliní întrégă sau în te o catedră vacantă la scólele tre medii.

Informațiuni mai de aprópe în vința îndatoririlor impuse diaconu- se pot luá ori când dela biroul stui comitet parochial.

Reflectanții la acest post vor avé se presentá în vre-una din Dumineci în biserica sf. Nicolae din Brașov-Scheiu spre a-și arătá desteritatea în cântare și destoinicia în vorbire și oratorie.

Brașov, din ședințele comitetului parochial al bisericei sf. Nicolae, Scheiu, ținute la 12/24 Novembre 1889 și la 21 Ianuariu 1890 st. v.

David Almășan, președinte. *Arseniu Vlaicu*, secretariu

Cu consimțemêntul oficiului protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric,
adm. protopopesc.

Nr. 281. [352] 1—3

EDICT.

Nicolae N. Puschila (Rĕhovean) gr. or. din Sĕliste, care și-a părăsit cu necredință pre legiuita lui soție Maria n. Oprea Borcia gr. or. tot din Sĕliste, fără a se scí unde petrece și dacă mai trăesce, se provócă, ca în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorțial încaminat asupră-i de soția lui se va pertractá și decide și în absența lui.

Sĕliste, 22 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 278. [353] 1—1

Publicațiune.

In sensul § 124 din procedura judecătoréscă în cause matrimoniali se aduce la cunoscință publică, că Maria Savu Tempenariu din Sĕliste prin sentința consistorială din 1 Maiu a. c. Nr. 1726 B. s'a despărțit total de pribegitul ei bărbat Dumitru Soră (Lómneș) tot din Sĕliste.

Sĕlişte, 22 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Sz. 2419/890 polg. [347] 3—3

Hirdetmény.

Az erdöalyi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése — nevezetesen a képviselet rendezése, müködő mérnök választása és a költség előirányzat elkészitése végett határidőül az **1890 évi junius 18-ának d. e. 9 óráját** Erdöalya községébe a falusbiró lakására tüztem ki, — mikorra az összes érdekelteket azzal idézem-meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros 1890 Majus hó 12 én.

A királyi törvényszék kiküldött biráj a.

Báró Apor Zoltán.
eljáró biró.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Hațeg	Homorod - Cohalm	Cluș	Murĕș - Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕștie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș - Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș - Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul - sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate negutătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 55 Sibiiu, Sâmbătă 26 Maiu (7 Iuniu) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 25 Maiu.

În 4 a lunei c. n. s'au deschis delegaţiunile în Budapesta şi ministrii comuni de rĕsboiu, finanţe şi esterne au şi sosit în capitala Ungariei. Parlamentul acesta comun pentru cei din Ungaria cât şi pentru popórele din Cislaitania nu este o corporaţiune prea simpatică, ci numai un feliu de malum necesarium, pentru ca aparatul afacerilor comune sĕ nu stagneze.

Totul se invêrte în jurul creditelor ordinare şi estraordinare, cari le cere ministrul de rĕsboiu şi le incuviinţéză delegaţiunile.

Ici colea eram dedaţi sĕ mai aflăm dela conducĕtoriul politicei esterne şi câte un enunciament mai valoros, dar după cum stau aḑi trebile în Europa, de astădată nici atare bucurie nu ni se va pregătí. Tótă lumea e gata de a susţiné pacea şi ca sĕ susţină pacea se pregătesce de rĕsboiu. Sĕ inventéză arme preste arme, care de care mai perfecţionată de a stinge vieţi de om, conducĕtorii armatelor le probéză şi după-ce se conving de bunătatea lor le introduc, şi poporul plătesce şi clatină din cap. Ministrii vorbesc puţin, căci aşa resonul de stat cere, ca sĕ nu lege de clopotul cel mare cele ce voesc sĕ facă şi cum vreau sĕ le facă, şi astfel amăgindu-se ministrii statelor vecine unul pe altul se depărtéză apoi ca sĕ se recreeze la băi după munca grea, ce o au sĕvêrşit spre binele patriei. An de an se repetéză lucrurile aceste, ne am dedat cu ele ca cu nisce aparinţe de tótă ḑilele, suntem în clar cu bunătatea ce avem se asteptăm dela atari intruniri şi trecem la afacerile nóstre. Semnificativ este, că deputaţii din stânga estremă nu iau parte la aceste şedinţe, ér de dincolo cehii cei tineri încă nu vor sĕ scie de ele. Românii, ei puţin trag în cumpĕnă, de ei nu are nimene lipsă, nu întrébă nimene de sunt şi ei acolo ori nu.

Din punctul nostru de vedere dar ar trebuí sĕ fim cu totului tot indiferenţi de cele ce se petrec în delegaţiuni. Dedaţi a plătí ce se cere dela noi vom urmá metoda acésta şi mai departe cu un fatalism propriu turcilor şi vom tot dá până ce vom avé de unde şi pentru ce.

Nu aşa se are lucrul cu „veto“ al ungurilor kossutisti şi al cehilor tineri. Ungurii de pânza lui Kossuth nu vreau se scie de armata comună, ei o ţin de ostilă pentru interesele patriei şi în ea vĕd pedeca cea mai mare pentru realisarea programului lui. Armata teritorială nu se póte provedé cu artilerie şi e lucru cunoscut, că aḑi artileria are votul cel mai important la puterea rĕsbóielor.

Tot cam aceste dureri le au şi cehii cei tineri. Impĕratul Austriei încă nici aḑi nu e incoronat de rege al Bohemiei, germanii încă şi aḑi dominéză în oficiu cu limba lor, şi instrucţiunea publică o dirige şi aḑi ministrul Gautsch, care e un neimpĕcat duşman al cehilor, ér guvernul central deşí nu se póte susţiné o ḑi fără de spriginul cehilor şi al polonilor, totuşi nu le face acestora acele concesiuni şi favoruri, cari le ar dorí, ci trăesc din compromis în compromis, fără ca se fie mulţămiţi nici cehii, nici polonii, nici germanii, ca sĕ tăcem de sermanii ruteni, cari au aceeasi sórte cum o au românii din Ardél, sêrbii din Torontal şi slovacii din nord, unde şi comunele sunt silite a-şi schimbá numele, ca sĕ se prefacă în comune cu sunet unguresc.

De durerile aceste delegaţiunile nu ţin cont. Afacerile de natura acésta au se şi le isprăvéscă ómenii la ei acasă, şi pe când cehii pot sĕ o facă cu inlesnire în dieta provincială, noi românii mulţumită denunciantilor, cari ne au persecutat ca un element ostil al patriei, mulţămită legei electorale celei esceptionale pentru Ardél, mulţămită idei de stat unguresc, care alăturea cu ea nu cunósce decât unguri de altă limbă pe teritoriul corónei sftului Stefan, am ajuns ca sĕ stăm incremeniţi şi se nu scim, că cum ne aflăm, şi se nu putem prinde firul ariadnei în politica internă.

Se strĕcură an de an în viéţa poporului şi în loc de bine dăm tot mai spre rĕu.

Revista politică.

In casa deputaţilor din Budapesta s'au pertractat şi paragrafii, ce au mai fost rĕmas în discusiune din proiectul pentru spirituóse şi dieta a primit proiectul cu câteva amandamente acceptate şi din partea guvernului. După discusiuni mai scurte s'a primit proiectul despre socotelile erogaţiunilor comune, despre procedura la întârḑiarea anunţărei rĕscumpĕrărilor pentru regalii, despre stabilirea localităţilor judecătoriilor cercuale şi monopolisarea drumului de fer nordic. La desbaterea obiectului din urmă a declarat ministrul de comerciu Baross, că direcţiunea drumului de fer de nord se va aşeḑá la Debreţin. Dieta a mai resolvat apoi diferite rapórte referitóre la drumuri de fer vicinale precum şi proiectul despre regularea drumului Raab-Ebenfurth-Oedenburg.

Pentru actul cununiei archiducesei Maria Valeria se fac pregătirile necesare cu mare activitate. Atât în monarchie, cât şi la curţile strĕine se manifestéză o deosebită simpatie pentru sĕrbătorescul act. Inainte de a se sĕvêrşí acest act va premerge renunţarea archiducesei dela dreptul de succesiune. „B. C.“ află, că renunţarea se va face în mod festiv la 16 Iuniu în Viena înaintea Maj. Sale monarchului, ér în ḑiua următóre va renunţá şi archiducesa Margareta Clementina.

Delegaţiunile conchemate la Budapesta pe 4 Iuniu s'au întrunit şi constituirea s'a făcut. După rapórtele sosite din Budapesta ordinariul cerut de ministeriul de esterne presentă suma de 4.514,500 fl.; preliminariul ministeriului de rĕsboiu se urcă la suma 100,493,999, al marinei 9.384,033, ministeriul comun de finanţe 2.004,776 şi ale curţii supreme de cont. la 126.240, cu totul dar dau suma de 116.523,548. La estraordinariu arată preliminariul ministeriului de esterne suma de 91,400 fl.; ministeriul de rĕsboiu, armata şi marina 16.402,339 fl.; în total 132.925,887 din cari detragêndu-se venitele vamale resultă suma 92.256,387. Creditele pentru trupele şi comandele din provinciile adnecsate Bosnia şi Herţegovina s'au sistat. S'a presentat însĕ preliminariul pentru administraţiune în sumă de 10.136.149.

Discusiunea în dieta din Boemia s'a amênat deocamdată, după-ce cu o luptă vehementă între partide s'a putut votá şi în a treia cetire proiectul referitoriu la scóle. Proiectul va fi sancţionat cât se póte mai curênd, pentru a se pune în aplicare. Cea mai mare oposiţiune au făcut-o cehii tineri, cari au ajuns la atâta putere, încât nu mai trebuia mult pentru a provocá scisiune în partidul lui Rieger.

Presa magiară a devenit în timpul din urmă fórte iritată. Ansă la acésta au dat ḑiarele germane Kreutz-Zeitung şi „Volksblatt“, cari s'au girat fórte nefavorabil faţă cu călĕtoria plănuită a artistilor magiari la Berlin. Numitele ḑiare caută a paralisá ori ce manifestaţiuni de simpatie, ce s'ar inscená călĕtorilor şi ḑic, că poporul german nu se póte lăsá ca sĕ priméscă cu entusiasm pe fii unui popor, care la el acasă apasă asupra altor popóre şi care în privinţa despotismului stă inmediat după despotismul rusesc. Foile magiare şi în special cele oposiţionale înfruntă aspru pe călĕtori, că voiagéză în numele poporului magiar, şi ele dau sfatul ca sau sĕ se lase cu totul de voiagiu, ori apoi sĕ călĕtoréscă ca nisce simpli aventurieri.

In Paris s'a descoperit în ḑilele trecute o conjuraţiune nihilistă, care a pus în mare neliste curtea dela Petersburg. Se afirmă, că conjuraţiunea a avut de gând sĕ comită un atentat asupra ţarului. Precum a declarat ministrul de interne Constans, nihilistii au fost suspiţionaţi şi păḑiţi în secret până

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

III.

Trei amici.

(Urmare.)

Vasile oftă şi ḑise:

„Dómne mulţămescu-ţi, că mai sunt şi alţii ca mine, nu sunt singur, când vine vorba la tênguire. Amice Ioane! Precum la nefericirea ta a contribuit femeia ta, aşa la a mea pórtă vina părinţii mei. Voi sciţi, că eu la scólă totdeuna am avut bani destui, căci tatăl meu era bogătan, şi mama mea me grijia ca lumina ochiului; ea nu puté suferí, ca eu sĕ duc lipsă de ceva, ba şi asta mi-a mai băgat în cap, că eu nu trebue sĕ învĕţ atâta, fiind-că am avere destulă, şi aşa mi-am perdut timpul cel scump al tinereţelor şi me îndestuliam cu acea, că sunt avut destul şi că pe lumea acésta nu mi mai póte lipsí nimic. Eu am luat conducerea economiei încă de tinĕr, fără de a avé esperienţa de lipsă ce o pretinde aşa o moşie mare. Ba unde nu aflai si un puiu de fetişóră, care asemenea şi a perdut părinţii de timpuriu, şi căreia ia rĕmas o frumuşică avere.

Mi-se părea acum, că fericirea mea şi-a ajuns culmea şi nimeni nu se îndoia, că eu m'am născut în o ḑi bună. Atâtea laude şi admirări m'au făcut mândru şi lăudăros şi credeam, că nu sunt numai avut, dar şi cu minte. Făceam tot feliul de reparări cum le-am vĕḑut la scóla de agronomie şi în alte părţi, însĕ fără de ale pricepe îndestul şi fără de a le puté aduce la îndeplinire.

Toţi aceia, cari sciau a me măgulí şi linguşí o aveau bine la mine şi pentru ei era totdeuna masa plină. De slăbiciunile mele sciau sĕ se foloséscă fórte bine unii jidani. Ei negustoriau în continuu cu mine, acum cu cai, mâne cu trăsuri frumóse, şi când ḑiceam, că n'am bani la îndemână, imi dedeau chiar şi de aceia, pentru care eu nu avém decât se scriu un petecuţ de hârtie, care cu timpul se preface în cambiu (poliţă). Acesti ómeni încă şi mai târḑiu me încuragiară în aceea părere, că eu posed un isvor de bogăţie nesecat, de şi eu începusem a merge tare spre sĕrăcie. Incepusem a-mi negligá nevasta, care nu rar me admonia, şi căreia ii ḑiceam adeseori: „próstă de pe sate“ şi altele. Şi când însu-mi m'am convins, că merg înapoi, am pornit pe alte cărări greşite. Am fost prea mândru a luá bani pe hipotecă, căci voiam sĕ nu scie nimeni, că mie îmi trebuesc bani, şi îmi propusesem sĕ iau sume mari pe poliţe, cari sĕ tot prelungiau şi se măriau. Acum făcui şi altă prostie, vênḑêndu-mi fênul mai pe nimica. De şi duceam mare lipsă de gunoiu, eu ḑiceam, că vitele mari nu se rentéză şi îmi procuram oi, pe care apoi le vênduiu mai târḑiu mai pe nimica, şi moşia mi-am dat-o în arândă unui oier şi fie care schimbare de feliul acesta me costă o grămadă de bani. Tóte acestea însĕ nu m'au adus la aceea conoscinţă, că eu port tótă vina, ci tóte le puneam in spinarea „timpurilor rele“, şi ḑiceam în gura mare, că agricultura în ḑiua de astăḑi e ocupaţiunea cea mai nerentabilă dintre tóte. Acum alnngat dela moşie şi casă, unde se află un fiu de ai jidanilor amintiţi, pre cum vedeţi trebue se alerg cu bâta în mâna dela têrg la têrg, ca sĕ-mi câstig pânea de tóte ḑilele, precând mai nainte nu-mi puteam procurá o trăsură destul de comódă, acum vĕd şi eu că părinţii mei trebuiau sĕ mi dea altă crescere şi că tata cu mult mai bine făcea, sĕ me fi crescut ca un om sirguincios şi cruţătoriu, şi sĕ me fi lăsat sĕ învĕţ ceva de Dómne ajută, decât se grămădéscă la avere, pe care nu o-am putut cârmuí. Acum Niculae, spune cum ţi-a umblat ţie? Niculae cu capul răzimat pe mână ḑise:

ce s'a pus mâna pe ei din partea poliţiei şi tot în secret s'a pertractat şi procesul. Foile ruse laudă mult iscusinţa poliţiei francese şi energia guvernului şi pretind ca nihilistii sĕ fie daţi pe mâna autorităţilor rusesci. În acésta privinţă însĕ pănă acum guvernul frances n'a luat nici o hotărire.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Făgăraş, 23 Maiu. Domnule redactor. Ve scriu sub inmediata impresiune a frumóselor ḑile de sĕrbare ale românilor ortodocsi din ţéra Oltului, ḑile de sĕrbătóre din incidentul alegerei de protopresbiter în protopiatul Făgăraşului, care în timp de mai mulţi ani a stat sub administraţiune. Ḑilele aceste au avut asupra nóstră a românilor din ţara Oltului mare impresiune, au fost adevĕrate ḑile de sĕrbătóre.

Luni a dóua ḑi de Rusalii după améḑi dela 4 óre incepênd o mulţime de călăraşi, cam aprópe de 50 la numĕr asteptau în comuna invecinată Beclean sosirea comisariului consistorial, a domnului protopresbiter Ioan Popescu. Jur impregiur dearêndul caselor erau vre-o 25 de trăsuri, cari asemenea asteptau sosirea comisariului consistorial.

Plóia curgea în picături mari şi dese, şi bucuria nóstră era duplă, căci prelângă cea pentru sosirea ḑilei de alegere ne crescea bucuria şi pentru plóia cea bogată, pe care cu drag o am asteptat, avênd pămêntul trebuinţă de plóie.

La órele 6 sosesce domnul comisariu Ioan Popescu însoţit de deputatul ales pentru sinodul inmulţit electoral, Mateiu Voilean, asesor consistorial. In numele clerului şi al poporului din protopopiat a bineventat pre domnul comisariu parochul din Riuşor, Vincenţiu Grama, la care domnul comisariu rĕspunde, esprimându şi bucuria pentru frumósa intêmpinare, ce i se face cu tótă plóia cea torenţială, care fără contenire a căḑut întrégă ḑiua.

In numele reuniunei învĕţătorilor din protopresbiteratul Făgăraşului a vorbit apoi preşedintele aceleia parochul din Galaţi, Nicolau Aron, felicitând de binevenire pe domnul comisariu ca om al scólei, care de ani 30 cu fapta şi cu cuvêntul a lucrat pentru luminarea poporului prin scólă, şi pre domnul asesor consistorial şi referinte scolariu Mateiu Voileanu, care din increderea bisericei are datorinţa sĕ privegbieze pentru mersul regulat al învĕţămêntului, delăturând pedecile, ca sămênţa sămênată sĕ pótă aduce bune róde. La aceste cuvinte, a rĕspuns tot domnul protopresbiter Ioan Popescu mulţămind pentru atenţiunea din partea reuniunei.

S'a pornit apoi conductul festiv spre Făgăraş, unde mulţime mare de ómeni admira frumósa primire făcută comisariului consistorial.

Duminecă diminéţa s'a sĕvêrşit des de diminéţă sub durata utreniei unele lucrări statorite în programa de mai nainte, anume comitetul protopopesc s'a intrunit în şedinţă pentru combinarea listei candidaţilor, ér reuniunea învĕţătorilor s'a intrunit asemenea în şedinţă pentru continuarea agendelor sale ordinare, la care şedinţă a luat parte şi domnul asesor consistorial Mateiu Voileanu, lăudând zelul învĕţătorilor şi buna lor intenţiune, că se sciură folosí de impregiurarea binevenită de a salutá ca corporaţiune sĕrbătorile din incidentul alegerei şefului din acest tract.

La órele 10 s'a început sânta liturgie celebrată de către comisariul consistorial cu asistenţa mai multor preoţi. Indată după terminarea liturgiei s'a deschis sinodul protopresbiteral electoral, care trecênd preste constituire, preste verificarea deputaţilor şi luând act despre lista candidaţilor, din care s'a vĕḑut, că candidat este numai administratorul protopresbiteral Iuliu Dan, a purces la însuşi actul alegerei prin votare cu şedule.

Din 65 de voturi date 63 au căḑut asupra candidatului Iuliu Dan, şi 2 asupra unei persóne, care nici n'a candidat, nici că póte candidá, şi astfeliu s'a proclamat de ales protopresbiter al tractului Făgăraşului administratorul actual Iuliu Dan.

După terminarea acestui act toţi deputaţii s'au întrunit la o masă comună în grădina „*Mexico*“, la care nu au lipsit nici toasturile. La locul prim a ridicat toastul domnul protopresbiter şi comisariu consistorial Ioan Popescu pentru Majestatea Sa monarchul, a urmat apoi toastul domnului protonotariu comitatens Ioan Turcu pentru Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, al parochului din Cuciulata Georgiu Sglimbea, pentru Preaveneratul Consistoriu archidiecesan, părintelui adm. prot. Iuliu Dan, pentru comitele suprem al comitatului Făgăraş, apoi nenumĕrate alte toaste pentru domnul comisariu, pentru alesul protopop şi alte multe, căci era mare bucuria generală, îndestulirea şi însufleţirea.

Séra la órele 8 a plecat dela scóla română un frumos conduct de facle, care străbătea la sunetul musicei prin stradele Făgăraşului către locuinţa noului protopop ales. La frumósa cuvêntare rostită în numele poporului din partea învĕţătoriului din Veneţia de jos Ioan Capĕtă a rĕspuns domnul protopop ales, mulţămind pentru manifestarea de bucurie şi încredere pe cari, cu incredere şi recunoscinţă le va rĕsplătí.

Abia s'a terminat la 9 óre conductul cu facle şi am alergat la representaţiunea teatrală, la care a luat parte un public mare, şi care a succes de tot bine. Intre publicul din loc şi cel strĕin am vĕḑut, că cu mare plăcere a luat parte la representaţiunea teatrală şi dl comite suprem al comitatului.

După acésta s'a pornit jocul, care a ţinut pănă diminéţa la órele 4, când fie care s'a re'ntors pe la ale sale.

Acestea au fost pe scurt enumerate sĕrbătorile a dóua şi a treia ḑi de Rusalii, care au lăsat nesterse urme în inimile tuturora, cari au avut ocasiunea sĕ le vadă şi sĕ le simtă. *Olténul.*

Cronică din Zarand.

Zarand, 15/27 Maiu 1890.

Administrarea şi controla averilor bisericesci în parochie.

E tocmai un deceniu dela întroducerea regulamentului pentru administrarea şi controla averilor bisericesci din archidiecesă. Resultatul obţinut prin noul sistem de administrare, şi prin controla severă din partea Vener. consistoriu archidiecesan este fórte îmbucurătoriu. In popor se înrădĕcinéză tot mai tare credinţa, că astăḑi nu se mai pot mâncá averile bisericesci şi scolari prin particulari, prin epitropi sau comitetul bisericesc, ori prin parochul local. Nu e vorbă, abusuri se mai pot face ici colo, dar ele în scurt timp ies la lumină, şi culpabilii 'şi iau pedépsa meritată. Mult s'au regulat în un deceniu administrarea averilor bisericesci şi scolare în parochie, mult au crescut averile, multe capitale, cari erau numai pe hârtie, astăḑi s'au asecurat, şi numai sunt supuse perderei. Uniformitatea în administraţiune, şi aplicarea noului sistem de contabilitate, au adus că multe venite, chirii, arênḑi de pămênturi, despre cari mai înainte nu se purta nici o evidenţă, astăḑi s'au regulat, şi an de an se pot controlá prin ori care membru al sinodului parochial.

In multe parochii administraţiunea a ajuns acolo, încât în fie-care moment ţi-se póte pune înaintea ochilor starea averei bisericesci şi scolari, éră cu finea anului, socotelile bisericesci se închee în cea mai bună ordine. Mult s'a făcut, mult însĕ este de a se fare cu privire la averile bisericesci din parochii. Încă mai avem în multe locuri a ne luptá cu greutăţile începutului, şi ici colo, ba în multe locuri, dăm de defecte, pe cari trebue sĕ le delturăm.

Datorinţa fie-cărui fiu al bisericei nóstre este, ca ori ce defecte, ce ar fi observat în privinţa administraţiunei banilor şi averilor bisericesci sĕ le descopere, ca pe încet rĕul sĕ se curme.

In „Telegraful român“ s'a vorbit adese, şi chiar în acest an despre averile bisericesci. Este acum datorinţa nóstră acelor de prin comune ca sĕ descoperim relele şi defectele ce le observăm în adminstrarea, elocarea şi controla averilor bisericesci.

Voiu începe cu elocarea banilor bisericesci, cu manipulaţiunea lor. Este aprópe lucru general, că banii, ca avere a parochiei s'au elocat dat împrumut şi se dau şi astăḑi pe la privaţi în parochii.

Numai puţine, fórte puţine sunt parochiile, cari sĕ-şi aibă banii pe la bance, sau sĕ şi-i elóce în realităţi, sau hârtii de valóre. Astfeliu d. e. în Zarand din 54 parochii nici una nu are bani depuşi la bance, ci numai pe la privaţi, tot astfel stă lucrul în cele mai multe protopresbiterate. Incercările, ce se fac de a se scóte banii, de pe la privaţi, din parochii, şi a se depune la bance, în cele mai multe locuri nu succed. Poporul 'şi are resonul seu. Banii bisericesci, sunt adunaţi dela parochieni prin donaţiuni, colecte, interese, prin esarêndarea de pămênturi, sau prin contribuiri de bucate ori vin, ei dară sunt îndreptăţiţi a se ajutá în lipsele lor — primo loco — din banii bisericesci; încât acestia sunt disponibili, spre a se da împrumut. Acésta îndreptăţire nimenea pe lume nu o contestéză, cu atât mai vêrtos, că parochieni sĕ împrumută din bani la anumite împregiurări, d. e. la facerea unui ospĕţ, la îmormêntări, la o daună prin foc, ori la cas că i pere o vită, la cumpĕrarea unui loc, la unele despărţiri, şi numai rar pentru a face speculă cu banii. Elocarea de bani la privaţi, în sine nu ar fi de condamnat, ci din contră pănă la un anumit loc, este de recomêndat, dacă elocarea este destul de sigură. Insĕ tocmai aici dăm de greutăţi şi de defecte, cari trebue delăturate, dacă voim ca averile bisericesci sĕ créscă.

Banii, ce se dau împrumut la parochieni în cele mai multe casuri nu se ridică preste 100 fl. Ei se dau parte pe timp nehotărît, parte pe timp anumit, d. e. pe un; dar de comun anul trece, şi banii rĕmân pe timp nedeterminat. Aşa s'a întêmplat în trecut, aşa sĕ întêmplă în cele mai multe locuri şi aḑi. Banii se dau pe lângă simple obligaţiuni fără garanţă hipotecară, altcum acesta ar fi costisătóre pentru sume sub 100 fl. Ceea-ce este mai bătĕtoriu la ochi în multe locuri obligaţiunile nu sunt garantate şi asecurate prin câte doi cavenţi (chizeşi) conform regulamentului sinodal din 1880 §. 16 punct 1) unde apriat se ḑice că: „Sume pănă la 100 fl. se pot împrumutá pe lângă garanţa a doi cavenţi securi.“ Urmarea este, că împrumuturile neplătindu-se mulţi ani, se periclitéze nefiind asecurate prin cavenţi.

Un inconvenient la darea de împrumuturi mici, pe timp nedeterminat este ca de multe ori debitorele sau ereḑii devin insolvabili în decursul timpului, şi nefiind cavenţi perderea banilor este securã.

Pe lângă aceste se mai adauge şi împregiurarea destul de tristă, că ani de ani rĕmân interese restante, cari apoi după 3 ani se prescriu. Neplătirea intereselor póte sĕ provină sau din negligenţa epitropilor şi a oficiului parochial, sau şi din causa intereselor, cari în unele comune chiar şi astăḑi sunt mai mult decât 10 % încassavere, eventual 8 %.

Pănă când aceste stări vor mai durá, pănă atunci vom puté avé bani mulţi pe hârtie în parochii, şi cu tóte aceste avênd lipsă biserica s'au scóla de sume mai mari, sĕ nu ai de unde acoperi spesele. Cunosc parochie, care dispune de un capital de 8000 fl., şi voind a-şi edificá biserică nu a putut dispune de 200 fl., spre a plăti architectului pentru plan. Improcesuarea debitorilor deodată pentru capitale produce numai agitaţiune în sinul poporului, carea de multe ori are urmări funeste pentru biserică şi scólă.

Incât cunosc eu împregiurările din popor, sanarea acestor defecte s'ar puté efeptuí după următórea modalitate:

a) Ori ce capital împrumutat sĕ se asecureze prin garanţa doi cavenţi securi conform regulamentului. Acésta ar trebuí sĕ se observe cu stricteţă unde nu e garanţă pupilară.

b) împrumuturile sĕ se dea numai pe timp determinat, avênd a se plătí capitalul în anuităţi. Prin acest espedient capitalul nu ar fi condamnat a zăcé cu anii la unii şi aceeaşi individi, circulaţiunea banilor ar fi mai vie, capitalul nu ar fi espus perderii; éră de altă parte am puté sĕ ajutăm pe mai mulţi ómeni în casuri de lipsă. În casuri de necesitate, când biserica ori scóla ar avé trebuinţă, mai cu înlesnire s'ar puté încassá banii. De altă parte şi debitorele mai uşor s'ar scăpá de datorie.

c) Interesele sĕ se scótă cu cea mai mare scrupulositate, sĕ nu mai rĕmână de pe an pe an, îngreunând pe debitor

---

„Eu vĕd, că vóuĕ v'a suris norocul, deşi nu v'aţi sciut folosí de el. Eu despre mine asta n'o pot ḑice, cu tóte că o parte insemnată din vină cade asupra mea. Eu am ereḑit dela tatăl meu o moşióră neinsemnată, am lăsat un post bun, ce l'am fost avut la o moşie baronéscă, numai pentru a-mi cercá odată norocul se fiu de capul meu. Deşi n'avém un capital mai mărişor, mi-am propus a-mi cumpĕrá o moşie mare şi scumpă, fiind-că nu-mi cereau ducât o sumă mică ca plată înainte. Sedus fiind mi-am cumperat aceea moşie scuturându-me de tot cruceriul, aşa încât nu mi a remas nimic spre a puté lucrá. Mi-am propus sĕ fac ceva frumos şi rentabil, adecă sĕ ridic un pămênt sĕrac şi puţin productiv, dar nu mi-am socotit ostenelele nesfêrşite şi împreunate cu spese enorme, n'am socotit câţi ani trece lucrul înzădar, dacă nu am capital corĕspunḑĕtoriu spre a puté aduce un pămênt steril în timpul cel mai scurt la productivitate. După-ce m'am aşeḑat, cum se cade pe acésta moşie părăsită, am păţit-o şi cu căsătoria, căci pe tot dearêndul, unde bătém la uşe se codéu fetele mai de Dómne ajută, ele nu voiau sĕ me însoţéscă la a cea moşie. Abia aflai una, care avù curajul, dar bani ca în palmă, pe când eu aveam lipsă de ei ca nimeni altul. Cu tóte acestea însĕ trebue sĕ mărturisesc spre onórea soţiei mele, că ea mi-a fost unica mângăere, mi a fost credincíósă în tóte nĕcasurile, ce le am întimpinat şi că nu mi-ar păré rĕu, când tot ce mai am mi s'ar prăpădí, numai ea sĕ-mi rĕmână. Se ḑice, că ómenii sĕraci nu au noroc mai mare, ca cei bogaţi, acésta nu mi vine a crede, căci ei simţesc lovitura, care lovesce în căsuţa lor slăbuţă cu mult mai tare. Ei aşa s'a întêmplat şi cu mine. Am trecut prin tóte câte le póte intimpiná un om ca mine: ani sĕraci, căci dacă era vre-o lipsă, la mine era cu carul, dauna prin grădine, mórte în copii, precum şi perdere în vite, se tot învêrtiau în jurul meu, pelângă acésta pe deasupra munca cea mare şi grija, că cum pot sĕ es mai bine la cale, aşa adeseori îmi invidiam servitoriul care după ce îşi isprăvia lucrul se culca odichnit. Eu adeseori me mir cum de mai trăesc, şi cum me mai aflu pe moşióră, şi că me pot ajunge din venitul ei. Acum me aflu în stare mai bunicică, aşa, că nu me ating tóte aşa de aprópe şi moşióra mea e în stare acum a produce înc'odată atât ca mai nainte, dar abia cu a ḑecea parte i-s'a mai urcat preţul. Dacă cuget la ostenéla cea nesfêrşită şi nerentabilă, ce am avut-o şi-mi cunosc greşélă cea mare, atunci sunt de părere, că trebue sĕ fiu compătimit, şi doresc ca cel puţin copii mei sĕ o ducă mai bine, însĕ dacă me uit cum v'a umblat vóuĕ, atunci mai că mi vine a ḑice, că sunt de invidiat şi eu de bună sémă nu me voiu mai têngui.

(Va urmá).

éră de altă parte causând bisericei daună. La finea fie-cărui an epitropia sĕ arete din ce causă nu s'au scos interesele, și ce pași a intreprins pentru scoterea acelora? Odată trebue sĕ dedăm poporul la solvirea punctuală. Greutăți întimpinăm 2—4 ani éră de aci înainte totul se îndréptă. Scriitoriul acestor și șire a avut sĕ încaseze interese restante dela 2—15 ani, a purces rigoros, și după 3 ani de ḑile i a succes a regulá solvirea. Nu-i vorbă, la început a avut neplăceri, și atacuri din partea debitorilor, cu timpul însĕ aceste au încetat, și astăḑi ómenii sciu sĕ plătéscă la termin, căci altcum sciu cei astéptă. Uude interesele sunt mai mari ca 10 % la tótă întêmplarea au sĕ se reducă la 10 % eventual la 8 % legali. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Adunarea generală ordinară a comit. Sibiiu) Adunarea generală ordinară de primăvară a comit. Sibiiu s'a ţinut eri în 6 Iuniu n. a. c. în sala cea mare comitatensă sub conducerea dlui vice-comite Thalmann. Inainte de a trece la ordinea ḑilei, la propunerea dlui vice-comite, se primesce cu unanimitate, ca din incidentul căsătoriei archiducesei Maria Valeria sĕ se astérnă o *adresă de felicitare.* Cele 91 puncte din program, s'au pertractat în decurs de 3 óre. Mai mare desbatere a provocat punctul 4, referitoriu la esmisul mininistrului r. u. de esterne cu privire la statutul de organisare al comitatului, care s'a primit pelângă propunerea prof. Schuster, prin carea se intenţionéză o mică reformă în unele salare. Punctul 15 referitoriu la raportul inspectorului r. u. de pădure și al comisiunei forestriere administrative despre starea pădurilor pentru anul 1889 și punct 16 referitoriu la raportul comisiunei comitatense pentru cultivarea vitelor despre afacerile și resultatul anului 1889 sĕ se dea publicităţii. In legătură cu raportul vicecomitelui despre restauraţiunea funcţionarilor orașului Sebeș s'a hotărât, ca sĕ se trimită o representaţiune la înaltul ministeriu, în care se fie rugat ca sĕ resolvéscă, respective sĕ apróbe cât mai curênd proiectata reorganisare a magistratului Sibiiu. In cercul pretorial al Nocrichiului s'a hotărît la cererea mai multor comune arondarea din nou a cercurilor notariale, conform propunerei vice comitelui. — La punct 51, referitoriu la rugarea servitorilor comitatensi pentru ajutorare, la propunerea dlui Dr. Liviu de Lemény, protopretor în Sĕliste s'a hotărît, ca sĕ se ajutoreze și servitorii cei esterni. Raţiociniile comunelor au fost primite fără observări. In fine ţinem a observá, că adunarea a fost de tot slab cercetată și în special din partea românilor abia au fost 4 membrii. Impregiurarea, că atâtea obiecte s'au pertractat în timp relativ scurt este a se atribuí precisiunei espunerilor referenţilor: Corneliu Tobias, proto notar; Stefan Stroia v. n. I; Bedeus v. n. III, etc.

* (Invitare.) „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie" învită la *„Petrecerea de Joc"* ce o va arangiá la 31 Maiu st. v. (12 Iuniu st. n.) a. c. cu ocasiunea adunării generale ordinare, în sala din „Păduriţa orașului", și în favórea fondului seu propriu, destinat pentru înfiinţarea și susţinerea unei scóle române de fete în Arad.

Inceputul la 8 óre séra.

Bilete pentru familie 2 fl., pentru persónă 1 fl., și se pot căpĕtá în Arad la cassiera reuniunei dna Rhea S. Ceontea, strada Uj-terem Nr. 6, ér séra la cassă.

Ofertele marinimóse se primesc cu mulţămire și se vor dá publicităţii.

NB. Damele sunt rugate a se presentá pe cât se póte în costum naţional român, s'au în vestminte de Creton.

Comitetul Reuniunei femeilor române.

— Junimea studiósă dela gimnasiu gr. cat. român din Năsĕud învită la Maialul, ce se va ţiné la *26 Maiu (7 Iuniu st. n.)* în „Castelul" din Năsĕud, eventual în Sala de Gimnastică.

Preţul întrării de persónă 50 cr.; de familie 30 cr. Inceputul la 10 óre a. m.

Năsĕud, la 4 Iuniu st. n. 1890.

Comitetul.

* (Adunarea partidului naţional săsesc). Pe 17 Inniu a. c. n. s'a conchemat la Sibiiu adunarea partidului naţional săsesc pentru revisuirea programului naţional săsesc la alegerile dietale. Adunarea se va ţiné în „Hermannsgarten" la 3 óre p. m. Din acest incident comitetul central al partidului naţional săsesc e conchemat pe Luni la 16 Iuniu a. c. la 8 óre a. m. în Sibiiu.

* (Iubileul episcopiei Dunărei de jos.) Din Galaţi, se comunică ḑiarului „Timpul", că Duminecă 20 ale curentei s'a sĕrbătorit în acel oraș iubileul de 25 ani a episcopiei Dunărei de jos și a seminariului acelei eparchii. Au luat parte la sĕrbare representanţii autorităţilor eclesiastice, civile și militare din judeţele Covurlui, Brăila, Tulcea și Constanţa, cari compun eparchia Dunărei de jos. Serviciul divin s'a oficiat de prea sfinţitul episcop eparhiot Partenie Clinceanu, incungiurat de clerul episcopal. După serviciul divin, asistenţii s'au întors în palatul episcopal, unde dl M. N. Pacu profesor al serviciului local și deputat a ţinut un discurs ocasional, făcênd istoricul acestor instituţiuni și arĕtând scopul infiinţărei lor, fasele prin cari au trecut, fructele ce au produs și neajunsurile lor actuale. După acésta părintele episcop învită la dejun un numĕr dintre persónele presente, la care s'a ridicat mai multe toasturi.

† **(Principele Bibescu.)** Ḑiarul „Timpul" scrie cu datul de 23 Maiu st. v.: Eri a încetat din viéţa principele Nicolae Bibescu.

Fiiul al doilea a lui Vodă Bibescu imbrăţișase cariera militară și graţie aptitudinelor sale el ajunse a-și creá o frumósă situaţie în armata franceză în cât întru'n timp el dirigea de fapt ministeriul de rĕsboiu. Principele Bibescu luà parte la campania din 1870 și se distinse prin bravura lui în timpul asediului Parisului.

Reintors de câţi va ani în ţéră, el se ocupà de politică, în timpul din urmă și ca deputat el desfășurà calităţi de orator, care amintiau pe tatăl seu, care în vremea lui trecea de primul orator al tribunei române.

Principele Bibescu nu putuse încă dá mĕsura capacităţii și talentului seu, căci el păstrase în timpul scurt cât a luat parte la viaţa politică, o mare reservă faţă cu luptele partidelor nóstre. E probabil însĕ, că un viitoriu strălucit i-ar fi fost reservat, dacă mórtea nu l'ar fi răpit în puterea talentului seu. Principele N. Bibescu s'a născut la anul 1830.

* (Principele de Orleans). Scirile din Paris anunţă, că președintele republicei francese Carnot, a subscris decretul de agraţiare pentru principele de Orleans. El va fi transportat până la graniţa Sviţerei și se crede că va petrece apoi mai mult timp în Englitera.

* (Rĕsboiu în timp de pace). Sub acest titlu publică fóia săséscă de aici „Sieb. D Tgblatt" următórea scenă: Despre un măcel, ce l'au înscenat husarii dela Hălchii lângă Brașov, foile de acolo vorbesc îngroḑitoriu. Vre-o 30 husari au beut în cărcimă mai mult decât le-a trebuit și unul din soldaţi, fără nici o causă trase unui băeţandru o palmă, acesta i-o reîntórse și urmarea a fost, că husariul și cameraḑii sei au atăcat cu săbiile pe junii, ce s'au fost adunat la cugle. Acestia surprinși se retraseră; dacă vĕḑură însĕ, că husarii nu glumesc se repeḑiră la un stânjin de lemne și se apĕrară așa de bine, încât husarii suferiră o mare catastrofă, căci 7 au rĕmas greu răniţi, ér ceialalţi și-au căutat mântuirea prin fugă preste pălanuri și garduri. Cu acésta s'ar fi terminat răfuéla, dacă cineva n'ar fi mers la casarmă, unde strigà celorlalţi soldaţi: Husari, fraţii vostri mâncă bătae, săriţi de-i mântuiţi. La moment năpădiră în uliţă 70 soldaţi cu săbiile scóse, ameninţând și lovind în drépta și în stânga. Copii, femei ba și un bĕtrân de 80 ani n'au fost cruţaţi și o femee scăpà de mórte numai prin aceea, că se retrase iute cu capul din feréstră și lovitura îndreptată către capul ei s'a oprit în oblonul ferestrei încât acesta s'a stricat. Astfel împrăstiind gróza se apropiară de cărcimă. La cancelaria comunală se afla primariul și câţi va ţĕrani în povesti și ei au fost atăcaţi, fără nici o causă. Primariul care îi mustrà scăpà cu periclul vieţii în casa capelanului și tot așa și medicul de vite. Doi copii ce se jucau pe o bancă erau sĕ fie tăéţi și judele dete signalul de alarm, clopotele s'au bătut în dungă și în câteva minute tot satul era în picióre cu cóse, îmblăcii, furcóie etc. Husarii au fost încungiuraţi de tóte pĕrţile și toţi puteau fi măcelăriţi, dacă în momentul suprem nu păşia primariul și notariul în frunte spre a împedecá un măcel teribil. Husarii și-au băgat săbiile și au tulit-o. Cercetarea s'a întrodus.

* (Liferare). Ministeriul de honveḑi face cunoscut, că sunt necesare 70 cară acoperite, 270 cară de tren și 157 bucăţi róte de reservă, care intenţionéză sĕ le procure pe calea liferărei. Cei intersaţi sĕ-și înainteze ofertele până la 16 Iuniu. Condiţiuni mai detaiate se dau în biroul camerei comerciale din Brașov.

* (Invăţĕmêntul primar în România.) Din statistica ministrului instrucţiunei publice pe anul scolar 1888—89, se arată următórele date, cari lămuresc starea învĕţămâutului primar în România:

Copii în etate de a merge la scólă a fost: 508,766 în populaţiunea rurală, care sĕ ridică la cifra de 4.184.754 suflete; și 100.706 în populaţiunea urbană, care numĕră 1.044.099 suflete. Dintre acesti copii au frecuentat scolile primare în anul 1888—89, la sate 122.863 copii adecă de abia 24,38 la sută, ér la orașe 163.217 sau 43,26 la sută.

In 1888—89 au funcţionat în tótă ţara 3225 de scoli primare la 11.679 de comune urbane, rurale și cătune, cu un personal didactic de 2498 învĕţători și 454 învĕţătóre. Din acestea 2912 au fost scoli rurale și 313 urbane, cele dintâiu cu 2952 învĕţători și învĕţătóre, ér ultimele cu 1011 institutori și institutóre. Este important de observat, că la sate se aflà 2213 scoli micste, faţă cu 447 scoli de băieţi și 252 scoli de fete.

Pentru învĕţămêntul primar rural s'a cheltuit în 1888—89 suma totală de 3,808.407 lei, în cari întră și suma de 482.822 lei daţi de judeţe și comune pentru intreţinerea localurilor de o scólă, pe când pentru învĕţămêntul urban, care representă abia a ḑecea parte din numĕrul total al scolilor, s'a cheltuit aprópe aceiași sumă, adecă 3.786.875 lei în care întră suma de lei 470.839 daţi de comune pentru chirii, lemne, reparaţiuni, etc. In privinţa secsului copiilor, cari au mers la scólă în acesti ani a fost: la sate, 102.598 băeţi și 20.265 fete; ér la orașe 25,481 băeţi și 14,873 fete.

* (Representanţa comunală din Cernăuţi). Representanţa comunală din Cernăuţi a hotărît unanim, ca sĕ róge pe ministrul președinte cont. Taaffe a primí fundaţiunea bar. Hirsch, carea e destinată pentru Galiţia și Bucovina. Magistratul a fost împuternicit a compune și a trimite petiţiunea la ministru. Tot deodată a stabilit representanţa și programul festivităţii din incidentul căsătoriei archiducesei Maria-Valeria. Punctele mai remarcabile din program sunt crearea unor stipendii pe séma orfanilor și copiilor sĕraci.

* (Agitaţiunea contra matricolelor). Agitaţiunea clerului catolic contra emisului ministrului de culte, referitoriu la matricole devine tot mai vehementă și ocupă teren tot mai larg. Din parte clericală se anunţă acum, că se póte afirmá cu posivitate, că în cas, când Curia romană ar decide nefavorabil în sensul esmisului ministerial, guvernul este hotărît sĕ opréscă publicarea decisiunei papale în ţéră prin modalitatea „Placetum regium". Un aristocrat laic, cont. And. Ceconici, s'a esprimat către mai multe deputaţiuni, că dênsul e gata a asterne petiţiunea clerului în casa magnaţilor.

* (Cértă între metropolitul Michail și guvernul sêrbesc). In timpul din urmă relaţiunile între metropolitul Michail și guvernul sêrbesc au devenit de tot acute. Ansă la acésta a fost denumirea unui episcop, pe care guvernul nu voesce sĕ-l recunóscă, dar nici metropolitul Michail pe cel ce l'a candidat guvernul. Ministrul de culte și-a dat demisiunea, regenţa și guvernul crede însĕ că totuși vor puté aplaná neinţelegerile. Metropolitul protestéză chiar și contra legei, prin care i-se restring drepturile.

* (Evreii în Rusia). Ḑiarul „Neue freie Presse" din Viena primesce o telegrama din Petersburg, în care se vorbesc următórele despre o proiectată restricţiune a libertăţei evreilor:

Proiectul, căruia a slujit drept basă materialul adunat de comisia pentru studiarea cestiei evree sub presidenţa contelui Pahlen, are ţinta de a desfiinţá și în parte de a restrînge într'un chip fórte insemnat liberăţile acordate de Alecsandru II evreilor.

Étă câte-va puncte din acest proiect:

Industriașii evrei sĕ n'aibă voie a și alege domiciliul în guvernamentele interióre; nici un evreu sĕ n'aibă dreptul de a face comerciu cu produsele supuse acciselor, va se ḑică nici cu chibrituri. Mai este vorba în proiect despre oprirea de a avé proprietăţi imobilare, deși nu se scie până la ce punct. Evreii nu vor puté sĕ locuéscă decât până la cinciḑeci de verste de graniţă. Deóre-ce în vremea din urmă s'a întêmplat, că mai mulţi evrei au trecut la crestinism, ca sĕ pótă urmá la cursuri universitare, proiectul hotăresce, că evreii cu tóte că au trecut la crestinism, nu vor fi consideraţi ca avênd acelea și drepturi ca crestinii, numai copii lor se vor putea socotí ca crestini adevĕraţi. Apoi în ambele orașe de reședinţă și în Kiew, evreii nu vor putea locuí decât în anumite strade. Din aceste câte-va esemple se póte vedé caracterul intregului proiect. Cercurile evreesci de aici sunt în cea mai mare emoţiune. Este fórte indoios, dacă acest proiect va vení înaintea consiliului de stat.

* (Procesul Paniţa). Toţi achitaţii în afacerea Paniţa, afară de Mateeff, și anume: Rizoff, civil, Albansky, Stamenoff, Nozaroff, Panteley și Kisimoff au fost espulsaţi preste nópte din Bulgaria de către prefectul de poliţie și conduși la frontiera sêrbă.

* (Avis) Redacţia revistei ilustrate *„Biblioteca Familiei"* ne rógă sĕ aducem la cunoscinţă publicului cetitoriu, că în Nr. 21 al acelei reviste, de la 20 Maiu, a. început a publicá miscătórea descriere a lui *Iules Verne*: *Chancellor* sau *Tragediile Oceanului.* Pelângă ceealaltă materie fórte variată pre-cum: *Fiul podarului*, roman tradus din englezesce; *La villa regală* comedie; *Călĕtoria din Bucuresci la Ierusalim*, descrisă de un turist român; *A dóua ḑi după mórte*, de Figuier; *Doctorul casei, Menagiu, Novele, Poesii, Glume etc.* Acest numĕr mai conţine și o bucată musicală.

Hora lui Zacharia, din colecțiunea cunoscutului artist C. A. Dinicu. Abonamentul este 12 lei pe an. Biroul în str. Țĕranilor Nr. 7 Bucuresci.

Bibliografic.

„Românische Revue“ politisch-literarische Monatsschrift IV und V Heft, Wien, April und Maiu. Inhalt. Von der românischen Academie. — Des Dichters Traum von Carmen Sylva. — Der russisch-türkische Krieg von 1711. Peter der Grosse, Brancovean und Cantemir. (Aus den „Études historique sur le peuple roumain“, von A. D. Xenopol; aus dem französischen übersetzt von M. Przyborski). — Die k. und. k. Staats-Gewerbeschule in Cernauț v. C. Morariu. — Michail Eminescu. Biographische Skizze von Titu L. Maiorescu. — Gedichte von Michael Eminescu deutsch von Emanuel Grigorovitza. — Verbrecherthum und Schule. Culturhistorische Studie von Stefan C. Mihailescu, General-sekretär der kön. român. Cultus- und Unterrichts-Ministeriums. — Neghinița. Românisches Volksmärchen, deutsch von Gustav Troll. — Rundschau. Die auserordentliche Session des românischen Parlamentes. — Die românischen Befestigungen. — Die Rivalität zwischen Ungarn und Românien. — C. Gradistean. — Emile de Laveleye über die Balkan Confedöration. — Die Magyarisirung in Ungarn. — Eine neue Kundgebung Ludwig Mocsárys in der Nationalitätenfrage. — Magyarisirung românischer Schulen. — Litteratur: Die Hohenzollern in Românien. — Românische Zeitschriften.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 4 Iuniu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	104.15	104.15
Galbin	5.58	5.53
Napoleon	9.32	9.31
100 marce nemțesci	57.32½	57.35
London pe (poliță de trei luni)	116.80	116.65

---

ad. Nr. 533. [343] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Selistat, protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolar dela botezuri, cununii și înmormêntări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă	fl. 61.20
2. Venitul dela alte funcțiuni preoțesci precum dela umblarea cu crucea, dela osfestanii, sânțirea pascilor, maslu și pomenirile de preste an după calculul mediu	fl. 113.—
3. Dela 106 familii câte una mĕsură bucate computată în bani à 1 fl.	fl. 106.—
4. Venitul după folosirea porțiunei canonice în estensiune de 7 jugere	fl. 100.—
5. Una ḑi de lucru dela fiesce care familie computată în bani à 50 cr.	fl. 53.—
Suma	fl. 433.20

Doritorii a obținé acest post au a-și asterne cererile lor concursuale instruite conform prescriselor statutului organic și ale Regulamentului pen- parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agnita, 23 Aprile, 1890.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 14. [351] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de diacon la biserica sf. Nicolae din Brașov-Scheiu, subscrisul comitet parochial escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Doritorii de a petiționá la acest post au de a presentá în terminul prefipt la presidiul acestui comitet recursele lor însoțite de următórele documente:

a) atestat de botez;

b) atestat de cualificațiune preoțéscă, conform dispozițiunilor Regulamentului pentru parochii din 1879 §§ 12 și 15 lit. *a*). Se va dá preferință acelor concurenți, cari vor dovedí absolvarea cu succes de studii universitare;

c) atestat despre purtarea morală și politică;

d) atestat medical.

Dotațiunea împreunată cu acest post este de 600 fl. și cuartir natural sau bani de cuartir 150 fl. anual, precum și venitele îndatinate diaconesci. Diaconul este obligat — fiind chiemat — a supliní întrégă sau în parte o catedră vacantă la scólele nóstre medii.

Informațiuni mai de aprópe în privința îndatoririlor impuse diaconului se pot luá ori când dela biroul acestui comitet parochial.

Reflectanții la acest post vor avé a se presentá în vre-una din Dumineci în biserica sf. Nicolae din Brașov-Scheiu spre a-și arătá desteritatea în cântare și destoinicia în vorbire și oratorie.

Brașov, din ședințele comitetului parochial al bisericei sf. Nicolae, Scheiu, ținute la 12/24 Novembre 1889 și la 21 Ianuariu 1890 st. v.

David Almășan, președinte. *Arseniu Vlaicu,* secretariu

Cu consimțemêntul oficiului protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric,
adm. protopopesc.

Nr. 281. [352] 2—3

EDICT.

Nicolae N. Puschila (Rĕhovean) gr. or. din Sĕliste, care și a părăsit cu necredință pre legiuita lui soție Maria n. Oprea Borcia gr. or. tot din Sĕliste, fără a se scí unde petrece și dacă mai trăesce, se provócă, ca în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorțial încamінat asupră-i de soția lui se va pertractá și decide și în absența lui.

Sĕliste, 22 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriță	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Hațeg	Homorod - Cohalm	Cluș	Murĕș - Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕștie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriță	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriță
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod - Cohalm.	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș - Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș - Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul - sĕcuesc.	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.	
1— 50 chilogr. se plătesce	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lădi mai mari pachetate negutătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 56 Sibiiu, Marţi 29 Maiu (10 Iuniu) 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La Nr. cons. 245 Plen.

Cerculariu

către onoraţii membri, preoţi şi mireni, ai sinodului ordinariu şi estraordinariu-electoral al protopresbiteratului gr. or. al Unguraşului.

Insărcinat din partea Preavenerabilului consistoriu archidiecesan cu onorifica misiune, de a convocá şi conduce sinodul protopresbiteral inmulţit al tractului *Unguraşului* pentru alegerea de protopresbiter: am onóre a convocá prin acésta, conform regulamentului congresual pentru procedura la alegerea de protopresbiter, pre onoraţii membri preoţi şi mireni ai sinodului protopresbiteral ordinariu şi inmulţit al tractului Unguraşului la *sinodul electoral, ce se va ţiné în comuna Hida, Joi în 21 Iuniu (3 Iuliu) a. c. la 11 óre antemeridiane în localitatea scólei confesionale gr. or. din loc*, pentru alegerea de protopresbiter al tractului Unguraşului.

Serviciul divin, ce va premerge actului de alegere, dimpreună cu chemarea Spiritului sânt, se va celebrá în aceea-şi ḑi la 9 óre a. m. în biserica parochială din Hida, la care asemenea sunt invitaţi a participá toţi onoraţii membri ai sinodului protopresbiteral electoral.

Sibiiu, 28 Maiu, 1890.

Comisariul consistorial:
Nicanor Frateşiu m. p.
protosincel.

Sibiiu, în 28 Maiu.

Cestiunea principală, care preocupă tóte statele europene, o formézâ raporturile economice.

Ne aflăm în ajunul unei reforme radicale a relaţiunilor economice de până acum şi fie-care putere caută a asigurá interesele sale economice cât mai tare, mai ales, că aḑi raporturile economice, stau în legătură strînsă şi cu raporturile politice.

Ochii lumei sunt îndreptaţi de astădată asupra Franciei, carea deşi a avut sĕ sufere atâtea desastre, s'a putut rehabilita aşa de bine, în cât aḑi dela atitudinea, ce o va luá ea, pare a condiţioná întréga reformă a cestiunei economice în Europa.

Ce atitudine va observá acest stat nici până astăḑi nu se scie, cu tóte că se afirmă cu positivitate, că Francia voesce sĕ se deslănţuéscă de ori-ce convenţiune.

Şi pre când acésta cestiune preocupă spiritele europene, ne surprind scirile din America nordică, că acest continent încă nu mai voesce sĕ între la tocmélă cu bĕtrâna Europa. America voesce sĕ-şi creeze o industrie bogată, şi precum americanii pe alte terene ne-au lăsat înapoi, aşa cred, că prin acest mijloc, dând un avênt puternic industriei indigene, America nu va mai avé trebuinţă de manufacturele europene, dar Europa totdeuna va fi necesitată sĕ-şi acopere o parte din lipsele sale din grănarele bogate ale Americei.

Atâta în conturi generale.

Incât ne privesce pre noi, ne aflăm sub aceea-şi impresiune deprimătóre, carea s'a provocat deodată cu scirea despre declararea rĕsboiului vamal cu România.

Atunci bărbaţii nostri de stat se îndeletniciau în ilusii mari, alimentate mai vêrtos prin agrarii din Transilvania şi Ungaria, cari în rĕsboiul vamal vedeau asigurate mai ales interesele lor particulare.

Protestele lor contra încheerei unei convenţiuni cu România vor rĕmâné numai nesce documente triste de neprevedere. Anii cei slabi de mai înainte au avut o inriurire cu totul deprimătóre, şi Ungaria, carea 'şi vindea productele sale economice pe pieţe strĕine şi esporta din abundanţă, ér la cas de lipsă se ajutorá acasă cu bucate din România, a suferit un desastru mare în pieţele din strĕinătate.

Acésta trebue sĕ o recunóscă chiar şi presa cea mai optimistă şi nu odată am combătut noi cu tóte motivele direcţiunea greşită, ce s'au înaugurat prin o politică prea şovinistă.

Înlăuntrul ţĕrei desastrul se simte şi mai tare. Preţurile productelor agricole sunt destul de nefavorabile, ér economia de vite, mai ales în părţile mărginaşe, a dat mult îndĕrĕt.

Incât privesce desvoltarea industriei, suntem dispensaţi a mai accentuá situaţiunea nefavorabilă, în care ne aflăm, şi ne provocăm numai la raporturile camerilor industriale şi comerciale din Cluş şi Braşov, în cari sunt zugrăvite cu colori atât de triste raporturile nóstre industriale.

Şi e caracteristic, dar totdeodată şi enigmatic, că cu cât mai tare s'a simţit necesitatea încheerei unei convenţiuni vamale cu România, cu atât mai mult cercurile nóstre conducĕtóre s'au arĕtat mai neaplecate a intrá în pertractări.

Nu scim, dacă şi acésta atitudine este un „feliu de politică economică“ intenţionată, scim însĕ, că în contul ei suferim mari desastre.

Sĕ sperăm, că cel puţin acum cercurile conducĕtóre vor luá în considerare lipsele, de cari suferim, vor apreţiá după merit rapórtele camerilor comerciale şi vor dá o soluţiune favorabilă în cestiunea economică, atât de importantă şi din punct de vedere politic mai înalt.

Revista politică.

Conchemarea delegaţiunilor la Budapesta a fost asteptată cu mare încordare, pentru ca lumea sĕ fie încât-va orientată asupra referinţelor politice ale monarchiei nóstre preste tot şi în special asupra direcţiunei politice ce intenţionézâ a o urmá în viitoriu monarchia nóstră.

Până acum puţin a eşit în publicitate, căci şi rĕspunsul monarchului cu ocasiunea primirei delegaţiunilor, pe cât a fost de precis, pe atâta a fost şi de laconic. Preşedintele delegaţiunei austriace, Czartoriscky a declarat, că delegaţiunea a cumpănit tóte impregiurările, le-a luat în consideraţiune şi pe cât îi va fi posibil va nisuí ca sĕ promoveze şi sĕ corĕspundă tuturor cerinţelor militare şi economice. Pentru o progresare pe tóte terenele şi în special pentru a se puté regulá cu totul finanţele statului este necesar ca sĕ se manţină pacea, acésta nu este o dorinţă numai a părţii de dincóce de Laita, ci dorinţa manifestată de tóte popórele monarchiei. Majestatea Sa monarchul, rĕspunḑênd vorbirei de mai sus, a accentuat, că atât situaţiunea politică generală, cât şi cea cu ţĕrile din peninsula balcanică a rĕmas aceea-şi ca şi până acum, fără a se fi întêmplat schimbări mai esenţiale. Judecând după relaţiunile actuale, care le are monarchia nóstră cu celelalte state, e speranţă puternică, că binecuvêntările păcei vor durá şi mai de parte. Prosperitatea şi binele popórelor se condiţionézâ dela conlucrarea armonică şi plină de energie cu puterile în a căror alianţă ne aflăm şi dela scopul comun pentru manţinerea păcei, la care operézâ tóte statele. Austro-Ungaria în posiţia sa importantă, ce o are atât faţă de aliaţi, cât şi în concertul statelor europene, dacă voesce sĕ se manţină de o potrivă cu aliaţii, trebue sĕ-şi desvólte în continuu puterea de apĕrare. Mulţămită progresului ce l'a făcut Bosnia şi Erţegovina pe terenul economic, căci prin acésta se înlesnesce pe de o parte fórte mult administraţiunea, pe de altă parte cheltuelile nu vor mai fi în urcare. Ve recomând proiectele, cari ve sunt asternute înţelepciunei şi patriotismului, ce v'a caracterisat de atâtea ori şi sum sigur, că veţi da guvernului meu sprigin şi putere prin concursul plin de confidenţă. In acéstă speranţa ve salut din inimă. Acest rĕspuns

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după
Fritz Möhrlin
prelucrată de
I. C.
(Urmare.)

IV.

De ce nu trebue sĕ uităm în mijlocul ocupaţiunilor nóstre?

„Cum îţi mai umblă moşule?“ întrebă un ţĕran pe un bĕtrân.

„Da éc'aşa, şi rĕu şi bine, trebue sĕ fii îndestulit cu ce ai“.

Pentru ce sĕ şi descopere ţĕranul tainele lui ori şi cui?

El socotesce ce adună peste an şi ce póte pune la o parte, şi se bucură ḑicêndu-şi: eu sciu cum sĕ câstigă banii, érăşi m'am asigurat pentru un timp óre care.

Insĕ preste acésta bucurie se ridică uşor un nor de supĕrare, când bĕtrânul îşi aduce aminte, că tóte acestea trebue sĕ le lase, când ii va sosí césul morţii, că atunci trebue sĕ se depărteze de scumpa lui avere, unica lui mângăere în viéţă. Şi-i cade greu, când se gândesce, că el nu póte duce cu sine în pămênt nimica. De multe ori ḑicea, că câştigă şi cruţă numai pentru copii, dar acum, gândindu-se la mórte, trebue sĕ mărturiséscă, că mai întâiu a îngrijit de sine şi numai rar de familia sa; familia pentru el era numai ca a cincea rótă la car, căci de câte-ori voia femeia ai spune câte ceva despre copii spre ai atrage luarea aminte asupra unui sau altui neajuns, atunci ḑicea rĕstit: „dă-mi pace, căci am de lucru de nu sciu unde mi stă capul!“

Convingêndu-se astfeliu, că odată trebue sĕ părăséscă tóte avuţiile sale fără de voie, îl cuprinde grija, că în ce mâni au sĕ ajungă, şi că óre bine vor fi grijite, dacă nu va mai fi el stăpânul. Şi acest cuget îl nelinistesce fórte.

Ar fi destul de rĕu, — îşi cugetă el — că aceea ce am câstigat eu cu mare nĕcaz şi ostenélă in viéţă sĕ ajungă în mâni strĕine sau sĕ se risipéscă chiar de către membrii familiei mele.

Şi totuşi nu arare ori se întêmplă, că copii abia astéptă sĕ móră părinţii, ca sĕ pună mâna pe avere sĕ o risipéscă şi nu arare ori copii proprii ajung la sĕrăcie şi lipsă, precând părinţii zidind o casă credeau, că acéstă casă sĕ o stăpânéscă mostenitorii lor şi sĕ se bucure de ea.

Aceste casuri sunt aşa de dese, încât au ajuns proverbiale; aşa se ḑice:

„Cruţătoriul îşi are şi risipitoriul seu; sau unul adună şi celalalt împrăsciă!.“

Nu trebue sĕ-i cadă greu unui părinte, când sĕ cugetă, că aşa ceva se póte întêmplá şi cu averea lui cea scumpă?

Şi nu trebue sĕ se întrebe el, că óre ce ar puté face, ca averea lui, dacă va închide odată ochii, sĕ ajungă în mâni sigure?

Greşala de căpetenie trebue sĕ o căutăm acolo, că noi în îmbulḑéla afaceriler, şi în stăruinţa de a aduná mereu, adese-ori ne uităm, că avem un capital nepreţuit, care e cu mult mai scump decât tóte averile nóstre, pe care-l lăsăm adeseori de-l mâncă rugina.

Acest capital nepreţuit ne sunt copii. Ingrigind de crescerea lor, ne ariguräm viitoriul nostru şi al copiilor.

Spre aşa ceva nu trebue sĕ cruţăm nici o ostenélă.

Dacă cercetăm cu deamăruntul causele comune, în urma cărora după mórtea părinţilor averea ajunsă în mâna copiilor se împrăştie în timpul cel mai scurt, atunci deosebim dóuĕ feliuri de cause.

Vedem, că părinţii, au câştigat, sau au ereḑit o avere frumósă, duc o viéţă mai comódă, şi că şi copii lor nu sunt mai altfeliu, decât părinţii lor. Ei se ţin copii de boeriu, cari numai trebue sĕ muncéscă şi sĕ se îngrigéscă, ei fug de ori şi ce întreprindere şi de ori ce încordare, şi trăesc fără nici-o grige, în credinţă, că averea lor nu se gată, şi aşa o risipesc ei inşişi, ori ajung jucăria a tot feliul de şarlatani.

dat delegaţiunei autriace, l'a dat monarchul şi delegaţiunei ungare, condusă de dl conte Lunovic Tisza.

Espunerile foilor germane a amărît adênc cercurile magiare şi comentările diarelor unguresci produc o impresiune fórte nefavorabilă în afară. Se pare, că călĕtoria intenţionată are sĕ fie abandonată. Presiune la acésta a făcut presa magiară, carea inmediat după espunerile atât de nemăgulitóre din presa germână a început sĕ rĕspândéscă sciri, că poporul magiar e cu mult mai cavaler decât sĕ se aşeḑe, unde nu are scaun. Acésta scire o a confirmat şi biroul telegrafic din Budapesta.

In Cislaitania agitaţiunile şi mişcările electorale sunt la culme. Comitetele lucră din rĕsputeri pentru eşirea din urnă a candidaţilor propuşi. In Boemia, pre-cum se raportéză s'a constituit şi un comitet rutén, care intenţionéză a scóte la alegere deputaţi ruteni. Rutenii până acum n'au fost de loc representaţi în dieta provincială a Bucovinei şi se vorbesce chiar, ca marii proprietari de români şi poloni le-au oferit trei cercuri electorale, unde sĕ iasă contra candidaţilor naţionali germani.

Abia s'a vĕḑut principele de Orleans eliberat şi s'a şi adresat către cameraḑii sei cu următórea publicaţiune: „Iubiţii mei cameraḑi! Eu am pretins ca sĕ-mi fac serviciul de trei ani de soldat, şi în loc de rĕspuns m'au judecat la închisóre pe doi ani. Eu nu m'am plâns; înainte de a-mi face pedépsa m'a trimis preste graniţă. Agraţierea 'mi oferă éră durerile înstrĕinărei. Eu schimb numai temniţa. Hotărîrea mea rĕmâne puternică, nimic nu me va împedecá cu speranţa mea înflăcărată a serví patriei. Păstraţi-mi locul ce l'am visat că-l am în mijlocul rêndurilor vóstre aprópe de stég. Eu voiu vení spre a l purtá pentru Dḑeu şi patrie.

Numai o mică parte din presa francesă e mulţămită cu agraţiarea principelui, cea mai mare parte află motive a nu fi mulţămită. In special presa radicală acusă guvernul, că a eliberat pe principele, pecând a arestat o mulţime de persóne, care au luptat şi lucrat pentru o reformă socială mai bună şi pentru prosperarea poporului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Chirpĕr, în 24 Maiu v. 1890. Intre multele greutăţi, cari apasă pe poporul român, se numĕră şi comasările, puse la cale cu intenţiune vĕdită de a nimicí esistinţa economului român ca proprietariu mai mic de pămênt.

Motivul principial al comasărei în fostul fundul regiu este, de a scutí proprietatea locuitorilor sasi de periclul ca sĕ nu pótă trece aşa uşor în posesiunea românilor, care împregiurare laudă zelului şi laboriosităţei românilor conlocuitori cu sasii începuse a iubí pre cesti din urmă, cari până bine de curênd considerau pre românii conlocuitori ca un element menit spre a-i serví şi ai fi păstori.

Cu tótă insufleţirea pentru comasare a reuniunei săsesci pentru promovarea agronomiei (Landwirtschaftsverein), economul sas nu s'a putut face accesibil aşa de uşor pentru acel scop şi incercările de a introduce comasaţia chiar în comune cu marea maioritate a locuitorilor sasi, întêmpină cea mai înverşunată resistinţă. Pentru a familiarisá totuşi pe poporul săsesc de pe sate cu ideia despre comasaţie şi folósele ei practice, numita reuniune trimite anume pre cei mai de valóre şi mai populari bărbaţi ai sei în comunele, unde comasaţia în vre un mod măiestrit este gata a se pune în lucrare, s'au sunt prospecte de a se introduce spre a liniscí şi pregătí pre poporul la primirea ei fără hesitare. Acesti apostoli ai comasăţiilor se recrutéză mai cu sémă dintre preoţii lor recunoscuţi de populari şi buni oratori. Acestea în general.

Ca motive speciale pentru comasarea hotarelor comunei Chirpĕr se privesc: Neinţelegerile, cari esistă de mai mulţi ani între români şi sasi în privinţa păşunei, care impregiurare au dat ansă la procesele cele mai cerbicóse. S'au pus tacsele cele mai esagerate pentru oi, ai căror proprietari au fost esclusiv numai românii, s'au făcut concluse de a se ţiné vitele în proporţiunea dărei directe, apoi în proporţiune cu numĕrul jugerelor de pămênt; în urmă au trebuit sĕ se convingă, că în chipul acesta nu pot duce pe români la ruină sigură, ci vor trebuí sĕ recurgă la alte mijlóce, şi ca mijlocul cel mai sigur s'a aflat comasaţia.

Spre ajungerea acestui scop au fost ajutaţi de o impregiurare favorabilă. Au esistat de sute de ani procese pentru margini de hotar şi păşunat între comuna Chirpĕr, şi comunele românesci: Sasauş şi Ilimbav, ceste dóue din urmă càstigând procesele şi în ultima instanţă, fiind totuşi impedecate întru a-şi putea folosí pămêntul după plac, au fost siliţi a cere comasaţia pâmênturilor lor aflătóre pe hotarele comunei Chirpĕr, cari fac mai multe sute de jugĕre. Acésta cerere de comasaţie au provocat o adevĕrată furtună nu numai între locuitorii români, dar şi între sasi cu escepţiunea a vre o 9—10 indiviḑi sasi. Maioritatea locuitorilor au silit pre representanţa comunei a încercá impăciurea cu comunele vecine ca cu ori ce preţ sĕ abstea dela comasaţie. Precând pre faţă se făceau încercările de pace, la care comunele Sasauş şi Ilimbav s'au arĕtat fórte aplicate, şi s'au făcut mai multe intruniri pre locurile de cértă, cei 9—10 inşi pre sub ascuns primiau instrucţiuni dela Sibiiu şi urgeau lucrul la tribunal.

Precând cei naivi se asteptau la o impăciuire, simulanţii iau surprins cu venirea inginerului în comună, care şi a şi început lucrările sale.

Pentru linistirea spiritelor fórte agitate s'a trimis şi ací un bărbat fórte popular în persóna parochului ev. lut. Conerth din Vurpĕr, care convocând o adunare a comunei întregi în biserica ev. din loc, de pre amvon şi-a desfăşurat tótă arta oratorică intru a capacitá pe rebeli despre binefacerile comasaţiei, asigurându-i, că în cel mult 10 ani ei vor stá cu mult mai bine ca astăḑi, atunci nu le va părea rĕu, fără numai pentru aceea, că pentru ce n'au făcut o mai de mult.

Cum-că acésta profeţie a distinsului orator nu se va realisá, şi că acésta a fost numai o stratagemă dibace spre ai câstigá, au cunoscut-o connaţionalii sei; dară ca popor, care are mult respect şi chiar încredere către preoţii sei s'au supus fără murmur.

Cu tóte acestea mântuirea sasilor nu póte urmá din comasaţie; căci dacă mulţi din ei până acum fără ca sĕ aibă de suportat considerabilele spese şi urmările pentru punerea în rênd bun al pămêntului comasat, au fost siliţi a şi vinde câte o parcelă dóuĕ românului ca sĕ-şi pótă cumpĕrá bucate sau vestminte nóuă la Crăciun, Pasci şi Rosalii pentru feciorii şi fetele lor, după aceea ne mai potându-şi procurá bani aşa uşor, va trebuí sĕ intabuleze sesiunea comasată, care după esperinţele trecutului încă póte vení sub licitaţiune publică, şi ceea ce iau succes românului până acum cumpĕrând cu parcele, póte sĕ-i succédă şi de aici înainte cumpĕrând sesiunea întrégă.

Românul nu piere, el e deprins a muncí, a trăí mai simplu, şi chiar a suferí. O fericire pentru românii din Chirpĕr mai este şi aceea, că nu sunt beutori de vinars, care impregiurare se şi cunósce despre progresul în clădiri nóuĕ din material solid, vite bune şi cumpĕrarea de moşii.

O nenorocire nici odată nu vine singură, ḑice românul, acésta s'a adeverit şi la noi; acum pre lângă inceperea comasaţiei, o grindină de mărimea nucilor au sdrobit cam a patra parte din holdele comunei total. Ómenii în acésta privinţă se lasă în nădejdea lui Dḑeu, nu se pot încă induplecá a şi mai şi asigurá holdele în contra grindinei; abia din întréga comună şi le-a asigurat un sas, asiguraţi contra focului sunt fórte mulţi şi dintre români, în anul trecut s'a şi plătit aici o daună causată prin foc unui român, asigurat la o societatea vieneză.

G.

Cronică din Zarand.

Zarand, 15/27 Maiu 1890.

(Încheere.)

Mari neregularităţi se întêmplă şi cu solvirea arênḑilor de pămênt, de case eventual de mori, Arare-ori se plătesc la termin arênḑile; mai mult rĕmân în restanţe, şi astfel biserica sufere daună, zăcêndu-i banii fără nici o dobândă.

Încassările regulate şi aici se vor puté face, numai eschişi fiind dela esarêndare cei ce nu plătesc la termin; de altă parte epitropiile sĕ purcédă rigoros, avênd sĕ-şi justifice neîncassarea.

În unele comune s'au făcut colecte de cucuruz, vin, şi chiar şi de vinars, pentru a înmulţí averea bisericei. Intenţiunea nu e rea, şi scopul este destul de sânt, dar mijlócele de înmulţire nu sunt de recomandat. Căci étă cum se înmulţesce acest capital. Se dă adecă pe asteptare ómenilor avênd sĕ plătéscă după mĕsura de cucuruz alta sau ½ de mĕsură, va sĕ ḑică sută la sută, sau 50 %. Tot astfeliu cu vinul şi vinarsul, avênd sĕ plătéscă duplu. Este modalitate imorală şi trebue sĕ înceteze.

Se mai întêmplă, că neputêndu-se elocá bucatele între ómeni, cucuruzul, vinul, vinarsul scădea, şi în urmă se mai produce şi neîncredere între ómeni faţă de epitropi, ceea-ce este de delăturat Cunosc un proces în o parochie între un epitrop şi parochieni, din causa că s'au rupt cercurile de pe bute, şi a curs vinul bisericei. Firesce biserica a perdut.

Consult deci este ca: cucuruzul, vinul, vinarsul sĕ se prefacă în bani, cari nu sunt espuşi la scăḑĕmênt, şi ceea-ce incurge mult, puţin, sĕ se depună la o cassă de păstrare. Biserica n'are sĕ facă speculă cu sute de percente.

Am aretat unele greutăţi şi defecte, ce se observă în administrarea şi elocarea banilor bisericesci la privaţi, precum şi remediile de a salvá rĕul.

Este un lucru de sine înţeles, ca aflând altă modalitate mai secură pentru administrarea şi elocarea banilor, sĕ o adoptăm pre aceea. Astfel ni se impune că: încât e posibil şi dacă parochia dispune de o avere mai mare, o parte din aceea sĕ se depuna la bance solide românesci, ori sĕ se cumpere hârtii de valóre. La tótă întêmplarea sĕ se reţină o parte din avere spre a se puté vení în ajutoriul ómenilor lipsiţi la anumite împregiurări, căci numai aşa parochienii se vor vedé îndemnaţi a-şi dá şi mai departe obolul lor, pentru scopuri bisericesci şi scolare.

De altă parte însĕ vedem, că părinţii sunt afară din cale sgârciţi faţă cu copii lor; ei ii lipsesc chiar şi de aceea, ce le este neapĕrat de trebuinţă, ba ca sĕ nu le între un bau măcar în mână, nu le încredinţéză nici măcar o moşie spre administrare şi îngrigire, şi în chipul acesta ei nu pot ajunge destul de harnici spre a administrá averea ajunsă în urmă în mâna lor.

Astfeliu de copii adese ori fac tot contrariul de ceea-ce au făcut părinţii lor şi nu sciu, ce sĕ facă cu averea moştenită, pe care părinţii o-au câstigat cu mare cruţare, ei umblă ca sĕ o prefacă cât se póte mai iute în bani, adecă sĕ o vêndă, ori o dau pe mâni strĕine ca sĕ o îngrijéscă şi administreze.

Nu trebue sĕ i supere pe părinţi un astfeliu de gând? Dar sĕ se întrebe în totdéuna, câtă vină vor avé ei inşişi la acésta?.

De aceea, ḑic îngrijiţi de crescerea copiilor şi în direcţiunea cruţării şi a economiei, căci copii sunt capitalele cele mai sigur depuse pentru viitoriu. Dedaţi copii la sirguinţă, învĕţaţii sĕ observe timpul de lucru cu acurateţă, şi odichna sĕ le fie numai ca rĕsplata pentru ostenéla lor, dedaţii la traiu simplu şi cumpĕtare, la modestie în pretentiunile lor, căci aceste sunt mijlócele cele mai bune, care ve asigură că ei după mórtea Vóstră nu vor prădá ceea-ce a-ţi câstigat cu mare nĕcaz şi ostenélă.

Dintre tóte însĕ vedeţi de învĕţaţi pe copii vostri ceva de dómne ajută, căci ori le lăsaţi avere multă, ori puţină, învĕţătura este zestrea cea mai preţiósă pentru tótă viéţa lor. Intrebuinţaţi deci cel dintâiu capital pentru crescerea copiilor, căci atunci ve va aduce folos şi liniste. Crescêndu-ve copii, veţi puté fi siguri, că ei vor iubí lucrul şi vor gustá fructele ostenelelor cu cumpĕt. Atunci nu trebue sĕ ve temeţi, că cea ce le veţi lăsá după mórte le va fi spre reu, ci din potrivă, aceea va fi temelia norocirei urmaşilor vostri şi amintirea vóstră va fi totdeuna vie în inima lor.

Sĕ muncim copii nostri cu multă carte?

Tata abia apucà, sĕ vină băiatul dela scólă, că nu póte biruí lucrul, şi lucrătorii sunt tare scumpi şi sĕ şi capĕtă anevoie. Afară de aceste el nu pune cine scie ce preţ pe învĕţătură, căci, el ḑice: „Invĕţătura e bună pentru copii de domni, ai nostri trebue sĕ muncéscă, dacă vreau sĕ trăéscă, un ţĕran nu trebue sĕ se facă popă, nici advocat, şi eu a-şi vrea sĕ sciu, că ce va începe cu învĕţătura lui, pentru aceea sciu bine, că nu i va cresce mai multă holdă pe câmp. In cele mai multe casuri copilul 'şi pune la inimă aceste vorbe ale tatălui seu şi mai cu sémă atunci, când e cam greu de cap, şi şi puţinul acela ce la învèţat, adecă a scrie şi cetí, îl uită în timpul cel mai scurt.

Da întru adevĕr sunt prosti acei ţĕrani, aşa trebue sĕ cugete un părinte, ei sĕ-şi închipuéscă, că nu pot dá alt capital copiilor lor în viéţă, decât sĕ-i lase sĕ înveţe ceva de dómne ajută, sĕ-i trimită la scólă sĕ înveţe carte, ba sĕ-i trimită şi în strĕinătate la scoli mai înalte, nu sĕ-i lase sĕ lucre la pămênt, sau sĕ-i pună după vite, ba dacă nu sunt în stare. sĕ-i dee la vre-o meserie.

Acésta trebue sĕ o concédă şi ţĕranul, că meseriaşii harnici mai departe o duc ca copii lor, deşi 'şi petrec un timp destul de lung până 'şi învaţă meseria şi adese ori 'şi adună avere destul de frumósă, deşi părinţii lor póte nu le a lăsat mai nici o avere, pre când un ţĕran abia póte sĕ esiste, chiar dacă 'şi cumpĕră o moşie frumósă şi eftină, şi pre lângă aceste mai face şi o partiă bună şi cu casătoria. Dacă privim bunăstarea în tot jurul ţĕranilor nostri cunoscuţi, trebue sĕ ne ḑicem, că acestia partea cea mai mare din moşia lor o au ereḑit, şi că numai o parte neinsemnată o au câstigat, cu tóte că ostenesc mai mult, şi trăesc mult mai retraşi, ca ori şi care meseriaş.

Da, ne-a ḑice cineva, acésta se scie deja, că ţĕranul în timpul de aḑi muncesce mai numai pe nimica.

Insĕ de ce o face acésta?

Pentru ce nu se îndestulesce şi meseriaşul cu plata sĕrăcuţă a lucrului lui şi de ce ḑice: „dacă nu o am adus eu mai departe, atunci cel puţin co-

La din contră poporul nu va mai contribuí.

Unde se capĕtă realităţi imobile — cu deosebire pămênturi — acolo sĕ se cumpere pămênturi, dacă acele vor aduce arêndă, care sĕ represinte cel puţin $10^0/_0$ după capitalul dat pentru loc.

Aici sunt banii depuşi mai sigur.

Din cele premerse resultă următórele:

a) Obligaţiunile dela privaţi se corĕspundă normativului fiind provĕdute cu cavenţi.

b) Epitropiile sĕ se facă responsabile, eventual sĕ se justifice pentru neîncassarea arênḑilor şi intereselor la timpul defipt.

c) Colectele făcute în naturalii sĕ se prefacă in bani, şi manipulaţiunea cu naturalii sĕ încete.

d) O parte din avere sĕ se depună la bance, ori sĕ se cumpere pămênturi.

Aceste recerinţe însĕ vor rĕmâné numai vorbe góle la cas de a nu se observá o controlă mai strictă, şi acésta controlă o cerem dela oficiul ppesc şi forul sup. bisericesc — Consistoriul, — după-ce comitetele parochiale nu purced destul de riguros.

Anume în ce privesce punctul *a*) cu ocasiunea asternerei raţiociniului la ppresbiterul tractual sĕ se astérnă şi obligaţiunile, spre a le puté controlá ppresbiterul, dacă ele sunt garantate prin 2 cavenţi, ori nu; éră pentru-ca sĕ pótă exerciá şi Ven. cons. controlă asupra lor sĕ se noteze în contul de capitale sub rubrica: „sub ce fel de asecuranţă“ numele cavenţilor ori că e cu garanţă pupilară obligaţiunea.

In ce privesce interesele şi arênḑile restante, precum şi prefacerea naturalelor in bani s'ar puté reguiá pe cale circulară prin Ven. consistoriu, ori cu ocasiunea dărei absolutoriului la epitropi.

Bun, cum e poporul nostru, îndată ce te provoci la un mandat consistorial, vede, că epitropul încă e luat de scurt, şi chiar de aceea se silesce a-şi răfuí socotelile.

Corespondentul.

Varietăţi.

* (Chirotonire.) Duminecă diminéţa a fost chirotonit întru presbiter, clericul absolut Ilariu Reit, ales capelan în Pórta, tractul Bran; ér întru diacon s'a chirotonit clericul absolut Ambrosiu Stoicovici ales paroch în Vĕrd, tractul Agnita.

* (Fundaţiunea Valeria.) Representanţa comunală din Insbruck a hotărit sĕ înfiinţeze un fond pentru copii orfani de 10.000 fl. numit „Fondul-Valeria“, totodată va asterne şi o adresă cu ocasiunea căsătoriei. archiducesei

* (Concert.) Reuniunea română de cântări din Sibiiu va arangiá Mercuri, la 30 Maiu (11 Iuniu) a. c. concert în sala dela *„Musikverein“*, (Kleine Erde Nr. 1.) prelângă binevoitoriul concurs al domnului pianist Iuliu Schaeffer

Inceputul la órele 7½ séra.

Programa:

1. *„Dóuĕ cântări“* pentru cor micst de Hans Huber.
   - *a)* „Dorinţă“.
   - *b)* Din „Înşiră-te mărgărite“.
2. *„Balade“* (As dur) de F. Chopin. (Dl J. Schaeffer.)
3. Arie din opera *„Fluerul fermecat“* (Die Zauberflöte) de W. A. Mozart.
4. *Albióra* (Schneewitchen). Poveste dramatisată de F. Röber, compusă pentru soli (sopran) şi alt) cor de dame, piano şi declamaţiune de C. Reinecke.
5. *Rigoletto-Concert-Paraphrase* de F. Liszt. (Dl J. Schaeffer).
6. *Imn festiv**) pentru cor micst de G. Dima.

Biletele se vor estradá Mercuri dela 11—1 în sala dela Musikverein.

* Ordinea ţinerei esamenelor publice la scóla capitală română gr. or. din Rĕşinariu cu finea anului scolariu 1889/90.

Mercuri în 13 Iuniu a. c. st. v. Dela 7—9 óre classa I-a de fetiţe; dela 9¼—11¼ óre classa a II a de fetiţe; dela 2½—4½ óre classa III-a de fetiţe; dela 4½—6½ óre clasa I-a de băeţi.

Joi în 14 Iuniu a. c. st. v. Dela 7—9 óre classa a II-a de băeţi; dela 9½—11½ óre classa a III-a de băeţi; dela 2½—4½ óre classa IV-a de băeţi; dela 4½—5½ óre producţiunea corului scolar.

Dela órele 5½—6½ eserciţii gimnastice cu clasele a III-a şi a IV a de băeţi.

La 6¾ escursiune în grădina scolară.

Esaminarea din economia de casă cu elevele clasei a III a se va face Mercuri în 13 Iuniu după terminarea esamenului acelei classe.

Lucrul de mână femeesc va fi espus Mercuri în 13 Iuniu dela 8 óre a. m. pănă la órele 6½ p. m.

La aceste esamene Direcţiunea scolară are onóre a învitá pre toţi amicii şi binevoitorii scólei.

Direcţiunea scolară în conţelegere cu corpul învĕţătoresc.

Rĕşinariu, 24 Maiu 1890 st. v.

C. Hămbăşan,
director.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că pe timpul sesonului băilor dela aşa numita localitate „Büdős“ va fi următórea circulaţiune între Büdős şi Bicsad: Plécă din Bicsad la 9 óre 45 m. a. m.; ajunge la Büdős 11 óre 30 m. a. m.; plécă din Büdős la 12 óre m. şi ajunge la Bicsad la 1 óră 45 m. p. m.

* (Datoria flotantă a statului). Comisiunea controlătóre a datoriei statului a publicat raportul lunar. Conform aceluia cu finea lui Maiu se află: Asemnaţiuni hipotecare parţiale în valóre de 87.249,590 fl; note de stat de 1 fl: 73.101,175; de 5 fl: 124.802,350, de 50 fl: 126,841,500 fl; cu totul 411.994,525 fl. In comparare cu finea lui Aprile a crescut datoria cu 66 fl.

* (Odichna Duminecei la personalul căilor ferate.) Ministrul de comerciu prin un esmis al seu cere consultarea direcţiunilor căilor ferate întru cât s'ar puté aplicá şi asupra personalului căilor ferate legea pentru odichna Duminecei.

* (Pertractări între tribunalele militare austro-ungare şi rusesci.) Foile rusesci publică declaraţiunile, prin cari convenţiunea încheeată la 2 Aprile 1884 între monarchia nóstră şi Rusia cu privire la pertractările tribunalelor militare din provinciile mărginaşe se prelungesce. Pe viitor tribunalul militar din Varşovia va stá în legătură directă cu comandantele fortăreţii din Cracovia şi Przemysl şi cu tribunalele din garnisónele Tarnoff, Lemberg şi Cernăuţi, şi vor resolví tóte afacerile pendente fără intervenire pe cale diplomatică. Declaraţiunile au fost ratificate în Petersburg şi subscrise de ministrul de esterne rusesc Giers şi de ambasadorul austro-ungar la curtea din Petersburg, cont. Wolkenstein-Trostburg.

* (Mortalitatea în corpul oficerilor) In cele cinci luni ale anului acestuia mortalitatea în corpul oficerilor armatei ces. reg. este fórte însemnată. După raportul ministeriului de resbel au murit din 1 Ianuariu pănă la finea lui Maiu: din activă: 1 general de caval.; 1 Feldm. l.; 2 coloneli, 5 vice-colon., 9 maiori, 26 căpitani., 18 supralocot., 12 locot., 5 cadeţi, 2 auditori, 13 oficeri adm. şi oficiali., 6 medici., 3 intendanţi şi un technic, aşadar 115 oficeri; numĕrul total cu al celor cari au fost în reservă este de 257 persóne.

* (Viena se măresce.) Scirile din Viena anunţă, că guvernul a pregătit un proiect, coform căruia tóte comunele mărginaşe Vienei se vor împreuná cu comuna Viena. Foile vieneze salută cu bucurie acest plan, deóre ce nu e numai în interesul Vienei de acum, ci şi în interesul comunelor, ca sĕ se contopéscă în o singură comună. In modul acesta, capitala monarchiei nóstre va luá o estindere cu mult mai mare şi sporirea locuitorilor se urcă în mod simţit.

* (Joc copilăresc). De mai multe ori s'a observat, că Vineria séra, când se face aşa numitul *„Zapfenstreich-Musik“* pe trotuar erau presărate o mulţime de chibrituri, pe cari călcând publicul îmbulḑit, se aprindeau. Se înţelege, că pentru rochiile damelor acest joc, e tare periculos, şi autorităţile poliţiene, prinḑênd de veste au luat mĕsurile necesare ca sĕ se erueze făcĕtoriul de rele. Unui om de paḑă, îmbrăcat în civil, i-a şi succes a pune mâna pe un scolariu din gimnas. inferior, care se indeletnicia cu acest joc periculos.

* (Infiorătórea crimă din Vâlcea.) O crimă din cele mai sĕlbatice şi mai infiiorătóre s'a comis, scrie „Timpul“, în comuna Stroesci, jud. Vâlcea, plaiul Horez.

Căutând sĕ descriem perpetrarea acestei monstruóse crime, suntem cu desăvêrşire uimiţi de sĕlbătăcia, cu care asasinii au procedat la sĕvîrşirea scârbosului şi infiorătorului lor fapt.

Eftimie Ionescu şi Grigore Ioan Crăciun, unul din comuna Stroesci şi celalalt din comuna Slătióra, au pândit în nóptea de 16 spre 17 Maiu pe locuitoriul George Constantin Obrocea, din comuna Stroesci, pe când acesta venia acasă dintr'un sat vecin, unde se duse sĕ ia nisce bani — vre o 20 franci — pentru un junc ce l vênduse de sĕrăcie; numiţii sar asupra lui şi l omóră în marginea drumului. Ací îi aţineau calea afară din sat, în dosul a câtorva arbori dimpregiurul acelui loc.

Intâiu légă pe victima lor de mâni şi de picióre — cu o frînghie — restignit de un copac şi îi scot ochii de viu; dar pentru-că nenorocitul răcnia de durerile, ce-l sfâşiau, îl înjungiară imediat în ţiţa stângă la inimă cu un cuţit mare ascuţit şi lung, ce ucigaşii şi-l procuraseră anume pentru crima, ce săvârşiau, ér altă lovitură de cuţit i-o dădură în gât, care îi puse sfêrşitul. Sângele îi a ţîşnit şi i-a curs tot, aşa în cât érba de sub arbore şi rĕdăcinele acelui arbore, erau udate şi adăpate cu sângele victimei.

Cu tóte rugăciunile lui plângătóre şi cu tóte sărutările de mâni, ce el făcuse ucigaşilor spre a'l ertá, sĕ nu'l omóre, n'a putut fi ertat nici într'un fel. Fie-ve milă! fiţi milostivi, ai lui Dumneḑeu! iertaţi-me; nu me omoriţi! ve dau tot ce am la mine, fără sĕ scot nici odată graiu din gura mea cătră cineva în potriva vóstră! Gândiţi ve mai mult numai la patru copii mărunţi, care'i am şi nevasta, care mi'e bolnavă în pat de mai multe ḑile, şi care cu toţii m'aşteptă sĕ i hrănesc şi sĕ îngrijesc de ei, etc.

In van însĕ i-a fost tóte aceste cuvinte şi lacrămi, ce el vĕrsa faţă cu ucigaşii lui, căci nu le-a putut inspirá în suflet măcar un dram de milă, nici în numele copilaşilor lui, pentru care plângea şi se ruga atât de mult.

Apoi, după-ce l'a omorât în aşa mod cumplit, i-au tăiat capul, pe care l'a atârnat cu o sfóră de crénga uni alt arbore delaturi, aşa că corpul era legat şi plin de sânge de un alt lemn şi capul pus în alt stejar, într'o stare de nedescris.

După ce criminalii 'şi vĕḑură victima lor ucisă, atât de sdrobită, atât de prăpădită, îndată consciinţa i-a mustrat aşa încât s'au spăimântat singuri de ceea-ce făcuseră şi de cruḑimea, ce vedeau înaintea ochilor lor.

Amêndoi ucigaşii lui George Obrocea se înecară într'un plâns amar şi suspine; se jeliau dureros îmbrăţişând victima şi copaciul, de care era lipită şi închegată în sânge; îşi dedeau singuri cu pumnii din puteri preste obraz, îşi smulgéu pĕrul din cap şi se trântiau pe tóte lemnele ce erau pe lângă ei, căutând mijlocul de a murí. Apoi in culmea acestui rĕu, ce le zdrobéu sufletul, în desperarea şi în nebuna mustrare de cuget în care se aflau, deteră fuga în sat, văetându se; se duseră deadreptul la primariu, căreia i-au mărturisit spăimêntătórea crimă ce comiseseră, şi unde prada lor sta tot aşa, precum era pusă, rugând pe primariul sĕ i împuste sau spânḑure, căci nu vor sĕ mai trăéscă. Primariul însĕ procedéză conform legei, însciinţând imediat autoritatea în drept pentru constatarea acestei mari crime astfeliu, că numiţii criminali se află astăḑi depuşi, legaţi în lanţ de mâni şi de picióre; ér mortul George Constantin Obrocea s'a înmormêntat, lăsând în adevĕr multă lume în spaimă despre acest cumplit sfêrşit al vieţii lui.

Dare de sémă.

Scóla română gr. or. din Breţcu (comit. Treiscaune) şi-a ţinut maialulul Luni în 21 Maiu st. v. a. c. Ca loc se destinase pădurea „Mesteceni“ din apropierea comunei; fiind însĕ timpul nefavorabil, s'a serbat în edificiul scólei române din loc.

Cu aceia-şi ocasiune, conform programului, ce s'a trimis într'un cerc mai restrîns, elevii scólei au dat şi o mică producţiune de cântări în dóuĕ voci şi de câteva piese de declamat. Terminându-se programul dl protopop Dimitriu Coltofean prin cuvinte bine simţite dete espresiune mulţămirei sale cu resultatul primei încercări de acest feliu, ce s'a vĕḑut

---

pii mei sĕ o ducă mai departe, şi de aceea ii lasă de-şi câstigă cunoscinţe, ii trimite în strĕinătate, ca se înveţe a cunósce nóue folóse, se transplânteze noi rami de industrie în patrie, se afle nóue isvóre de industrie, cu un cuvênt sĕ ajungă în o stare, ca sĕ li se plătéscă diliginţa şi ostenélă cât se póte mai bine.

Ţĕranul insĕ nu se nisuesce se ajungă mai departe, ca tatăl seu, el vinde bucatele la têrgul cel mai de aprópe, vitele şi le vinde celui mai aprópe negustoriu, care îi vine acasă, şi nici odată nu se întrébă: lucru eu cu chipsuélă? nu a-şi puté eu se trag un venit mai mare din moşia mea pe calea acésta sau aceea? Nu mi a-şi puté eu vinde vitele mai scumpe, când me a-şi duce cu ele la vre-un têrg, nu se astept sĕ-mi vină cumpĕrătoriul acasă? Atari cugete mai nici odată nu-i veneau în gând chiar şi dacă i-ar venì, totuşi ar stá ca viţelul la pórta cea nóuă, inaintea unei greutăţi pre care nu o póte invinge, adecă el ar trebui se judece şi se calculeze durere însĕ că aşa ceva n'a învĕţat.

Insĕ prietine, cugetă, cum de departe o va puté duce unul dintre moşióră, chiar dacă ar fi cel mai mare calculator, el ar trebuí se samene ca şi noi şi chiar şi lui i-ar fi lucrul prea mult. De aceea e bine, ca copii nostri se nu înveţe multă carte, că totusi trebue se lucre, acésta e o vorbă veche, că ómenii învĕţaţi nu mai vreau se lucre.

(Va urmă).

---

*) Compus cu ocasiunea iubileului de 50 de ani al preoţiei P. S. S. Părintelui Episcop al Caransebeşului Ioan Popasu, în anul 1887.

pănă acuma la scóla română de aici și care a produs un efect plăcut atât asupra părinților copiilor, cât și a publicului strĕin și îmbărbătă corpul învĕțătoresc a scí și mai departe folosí astfeliu de ocasiuni spre desvoltarea în elevi a gustului cătră scólă, carea trebue sĕ se ridice la înălțimea ei acum cu deosebire, când acéstă comună bisericéscă are 3 învĕțători.

Pe scolari îi îndemnă dl protopop în vorbirea sa a fi mândri de resultatele ce au dovedit, că pot arĕta, când au tragere de inimă spre scólă, ér părinții nu vor mai fi nepăsători întru împlinirea datorinței celei mai sfinte ce au cătră copii lor.

După acésta s'a început petrecerea cu joc, avênd loc între altele și „Călușerul“ și „Bătuta“ în costum național.

Petrecerea a durat pănă nóptea târḑiu cu cea mai mare însuflețire, ducênd publicul și elevii cu sine o amintire plăcută.

Numĕrul participanților a fost destul de considerabil, figurând mai tótă inteligința din loc.

Fiind împreunată o asemenea petrecere și cu unele spese; mai mult însĕ, avênd comitetul arangiatoriu, care a fost corpul învĕțătoresc și un scop nobil, ca sĕ pună adecă basă unui fond, din venitele căruia la timpul seu sĕ se pótă procura cărțile necesare copiilor sĕraci dela scóla nóstră, s'a deschis și o colectă.

Resultatul acelei colecte a fost satisfăcĕtoriu scopului avut, căci a incurs preste tot suma de fl. 42.90
din carea subtrăgêndu-se spesele de . . „ 19.54
resultă un venit curat de . . . . „ 23.36
pentru ce tot cu acéstă ocasiune se aduce mulțămită următorilor domni contribuenți: Dimitriu Coltofean, prot., Spiridon Dimian, prot. onorariu,, N. N., Ioan Stăneic, Vasiliu Fenechi, George Micu câte 2 fl., Nicolau Ponta, preot, Nicolau Mateiu învĕț. câte 1 fl. 35 cr., Ioan Fenechi 1 fl. 20 cr.; Constantin Dimian preot, Bálint László. protp., Balázs Pál not., Finta János prim., Vallachy Károly, farm. Pavel Birț înv. Costache Damian comerciant, Fehér Kálmán medic, Iacob Vecerdea învĕț, Ioan Florea Teacă croitoriu, Ioan Rențea jun. econom, Constantin Coltofean econom, Khel Bogdan comerciant, Consantin Teacă, croitor, dna Eufrosina Fenechi, Ioan Gociman econom, Georgiu Gociman, econom, Radu Gociman econ. Niță Mărinaș econ. Vasiliu Tătar com., Anton Eghet mes. câte 1 fl.; Georgiu Popoviciu, ofic., George Ioan not. câte 90 cr.; Zachariás Árpád com., Vertán János comerciant, Szöcs Áron v.-notariu, Veres János comerciant, Solyom Géza capelan, Ujfalusy Mihály pădurariu, Czirják Ignácz führer, Konya Mihály mes., câte 50 cr.; Bogdán Ferencz mes. 20 cr.; — suma totală 42 fl, 90 cr.

Bretcu, la 25 Maiu st. n. 1890.

David Pop,
învĕțătoriu.

Mulțămită publică.

Institutul de credit și economii „Victoria“ din Arad, dăruind suma de 100 fl spre scopul zidirei scólei confesionale gr. or. române din Arad Pêrneava, subsemnatul comitet esprimă institutului „Victoria“ și pe acésta cale mulțămita sa pentru acest dar.

Comitetul parochial gr. or. român din Arad.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Iuniu 1890.

Timișóra:	**34**	**44**	**60**	**63**	**61**
Viena:	**46**	**85**	**63**	**69**	**32**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 7 Iuniu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	104.15	104.15
Galbin	5.58	5.53
Napoleon	9.32½	9 31
100 marce nemțesci	57.32	57.35
London pe (poliță de trei luni)	116.80	116.65

Nr. 14. [351] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de diacon la biserica sf. Nicolae din Brașov-Scheiu, subscrisul comitet parochial escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Doritorii de a petiționá la acest post au de a presentá în terminul prefipt la presidiul acestui comitet recursele lor însoțite de următórele documente:

a) atestat de botez;

b) atestat de cualificațiune preoțéscă, conform dispozițiunilor Regulamentului pentru parochii din 1879 §§ 12 și 15 lit. *a*). Se va dá preferință acelor concurenți, cari vor doveḑí absolvarea cu succes de studii universitare;

c) atestat despre purtarea morală și politică;

d) atestat medical.

Dotațiunea împreunată cu acest post este de 600 fl. și cuartir natural sau bani de cuartir 150 fl. anual, precum și venitele îndatinate diaconesci. Diaconul este obligat — fiind chiemat — a supliní întrégă sau în parte o catedră vacantă la scólele nóstre medii.

Informațiuni mai de aprópe în privința îndatoririlor impuse diaconului se pot luá ori când dela biroul acestui comitet parochial.

Reflectanții la acest post vor avé a se presentá în vre-una din Dumineci în biserica sf. Nicolae din Brașov-Scheiu spre a-și arĕtá desteritatea în cântare și destoinicia în vorbire și oratorie.

Brașov, din ședințele comitetului parochial al bisericei sf. Nicolae, Scheiu, tinute la 12/24 Novembre 1889 și la 21 Ianuariu 1890 st. v.

David Almășan, președinte.
Arseniu Vlaicu, secretariu

Cu consimțemêntul oficiului protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric,
adm. protopopesc.

Nr. 281. [352] 3—3

EDICT.

Nicolae N. Puschila (Rĕhovean) gr. or. din Sĕliste, care și a părăsit cu necredință pre legiuita lui soție Maria n. Oprea Borcia gr. or. tot din Sĕliste, fără a se scí unde petrece și dacă mai trăesce, se provócă, ca în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorțial încaminat asupră-i de soția lui se va pertractá și decide și în absența lui.

Sĕliste, 22 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate negutătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 57 Sibiiu, Joi 31 Maiu (12 Iuniu) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 30 Maiu.

După cuvêntul de tron, cu care Maj. Sa monarchul nostru a deschis sesiunea delegaţiunilor din anul curent, putem fi ca şi siguri că cel puţin pe un timp óre-care vom avé pace.

Popórele de regulă timpul de pace ’l folosesc pentru consolidarea în cele interne. Sunt multe de făcut cu deosebire în o ţéră cum e a nóstră, unde era feudalismului a săpat urme afunde.

Abia sunt 40 de ani, de când s’a deschis şi în Ungaria pentrn popor porţile scólelor, abia sunt 4 decenii, de când în ţéra nóstră s’a scuturat de pe grumaḑii poporului jugul iobăgiei, şi în acest scurt timp, pe tóte terenele se observă o miscare, care ţintesce la imbunătăţirea sorţii poporului. Şi dacă nu ar fi afurisita de politică, în care s’a amestecat ura de rasă, noi popórele din Ungaria am puté încăpé binişor unul lângă altul. Bogaţi în pămênt roditoriu, înzestraţi cu băi de aur şi de sare, încunjuraţi de păduri frumóse, cari ne dau lemn de lucru şi de foc, când elementele nu se conjură contra nóstră, când apele nu es din alvia lor ca sĕ prăpădéscă tot ce le stă în cale, când ghiaţa nu bate, şi când focul nu mistue munca omului, tot am puté ḑice, că trăim în o ţéră binecuvêntată de Dḑeu.

Trista realitate vine în viaţa de tóte ḑilele şi ne face mai sceptici din ḑi în ḑi. Vedem, că de se face o comasare, nu sĕ face dréptă, ci se face cu anumite scopuri. Păşunatul se strimtoréză, pădurile sĕ opresc, mişelia jócă la comasări un rol important şi poporul în nesciinţa lui devine esploatat şi scos din moşia lui. Ómenii rafinaţi şi fără suflet cumpĕră déluri pustii cu preţuri bagatele, şi după ce au adunat tóte rozórele şi locurile neroditóre te trezesci, că cer comasarea hotarului şi apucă la locuri bune.

Poporul se svêrcolesce, alérgă în drépta şi în stânga, vede că i se face nedreptate, o cere pe cale legală şi cu buna, şi când nu merge aşa, pornesce în altă parte, şi mişeii făuresc arme contra lui, şi-l presentéză ca un element turburătoriu şi rĕsvrătitoriu din viaţa statului.

Pre terenul economic deci se pun o mulţime de pedeci, ca poporul sĕ nu pótă eşí la cale, ér cheltuelile cu comasările ’l calicesc de tot.

Şi pe când în Ardél sunt plângerile aceste la ordinea ḑilei, pe când poporul emigréză în masse în ţĕrile invecinate ca sĕ-şi caute hrana în alte părţi, pe atunci cei ce ar fi chemaţi a se îngrijí de sórtea ţĕranului, sunt preocupaţi de nisce utopii, cari le absorb tot timpul şi tótă cugetarea în o pornire periculósă pentru stat şi pentru cetăţeni.

Este adecă în perspectivă de a se înfiinţá şi dincolo de Dunăre o reuniune de magiarisare după calapodul celei din Ardél, dar ca se nu fie bătător la ochi scopul ei, apoi ea va avé o altă firmă, adecă: impedecarea poporului dela emigrări.

Frumos şi sublim scop, căci ce póte fi mai sublim aḑi decât a face unui cetăţén traiul plăcut în patria lui, ca sĕ nu fie silit a luá lumea în cap. Numai cât paralela, ce se face între succesele dobêndite de reuniunea de cultură din Ardél şi între cele ce are se le facă cea de dincolo de Dunăre înfiinţândă acum, ne dă se înţelegem, că cum se are tréba şi cu scopurile ce le urmăresc aceea. Şi aici e terenul cel alunecos, pĕcatul cel de mórte şi strigătoriu la ceriu la noi în Ungaria.

Nu privesc ómenii, că în cele economice dăm repede înapoi, nu au în vedere bunăstarea materială şi morală a cetăţénului, ci cestiunea de limbă este mai pe sus de tóte interesele cele mari.

În Ungaria locuesc o mulţime de cetăţeni de alte limbi.

Acestia cu toţii au pus odată peptul contra năvălirilor turcesci, acestia cu toţii dau o armată, care nu are păreche în Europa, dacă e condusă bine şi inţelepcesce, acestia toţi plătesc dări, susţin comune, biserici şi scoli, şi ceea ce a fost bine sute de ani, aḑi nu mai e bine.

Nimene în lume nu ar fi creḑut, că poporul magiar, care a suferit alăturea cu noi gradurile absolutismului celui de egală asuprire, după-ce vor devení domni se devie atât de netoleraţi faţă de celelalte naţionalităţi, cari locuesc în mase compacte şi au trecutul lor, legăturile lor pe acest pămênt.

In capitala Ungariei de se intenţionéză ridicarea unui teatru german, presa ultramagiară dă alarmul de primejdie şi drept resultat al acestei porniri vedem, că cei dela „Kreuzzeitung“ din Berlin protestéză ca artistii magiari sĕ fie primiţi de către organele oficióse a le cetăţii şi sĕ li se dea aceea atenţiune, cum o cer regulele de curtuosie faţă de óspeţi, şi intreprinderea e zădărnicită. Acolo a impins şovinismul magiar lucrurile şi dacă va merge tot aşa, ne vom trezí, că alianţa cu Germania e pe temelii de năsip, căci ea nu se baséză pe simpatiile popórelor. Pentru-că nimene nu va crede, că magiarii au simpatii pentru nemţi din ḑiua, în care lucră din rĕsputeri pentru magiarisarea elementului german de dincolo de Dunăre, şi în comitatele mărginaşe cu Austria sunt o mulţime de nemţi, cari îşi iubesc limba, nu se lasă bucuros amăgiţi de lucrările reuniunilor culturale.

Aşa apoi se rĕsboiesc ómenii pre întrégă linia, aşa se pregătesce ura de rasă şi în modul acesta nu pot trăí ómenii în liniste nici atunci când de pe buzele monarchului se propoveduesce pacea.

Revista politică.

Desbaterile din casa deputaţilor în cestiunea incolatului au amărît până în fundul sufletului pe ex-guvernorul Kossuth. Acésta se vede şi dintr’o convorbire, ce o a avut cu un corespondent al ḑiariului „Bud. Hirlap“, care a şi publicat espunerile lui Kossuth cu privire la situaţiunea lui.

"Eu voiu murí fără patrie," a ḑis bĕtrânul esilat între altele, deóre-ce nu m’am gândit sĕ me inrolez de cetăţén al Italiei. Litera legei de aḑi răpesce dreptul meu natural de cetăţén ungar, dar dacă Ungaria me părăsesce, eu nici odată nu o voiu părăsí. E în adevĕr, o dilemă, când pe deoparte ’mi sosesc nenumĕrate diplome de cetăţén de onóre, ér pe de altă parte parlamentul, care trebue sĕ fie espresiunea ţĕrei, me alungă. Una din dóuĕ: Sau poporul m’a urît, ori parlamentul nu esprimă voinţa ţĕrei. Dacă Ungaria ’şi dă legi, mie are sĕ mi-o mulţăméscă, căci eu am întrodus la 1848 parlamentul pe temeiul sistemului representativ. Kossuth afirmă mai departe, că cestiunea incolatului a fost numai o formă disciplinară de partid, şi că căderea dlui Tisza se trage numai din cestiunea incolatului.

De altcum partidul independent se îngrigesce a lăţí cultul lui Kossuth şi a-i asigurá tot mai mult teren. Aşa într’o şedinţă trecută s’a hotărit ca sĕ se imprime 800,000 de esemplare cu resultatul desbaterilor legei incolatului, sĕ pună pe deputaţii, cari au votat pro şi contra cu numele, şi esemplarele sĕ se impartă în cercurile electorale. Totodată s’a hotărit reorganisarea partidului independent în Biharia.

După rapórtele, ce le fac unele foi vienese cu privire la bugetul comun, bugetul ordinariu al armatei e cu 2,040,215 fl. mai urcat ca în anul trecut, afară de 1.389,000 fl. ce i cere ministrul de rĕsboiu pentru anul acesta. Se va sporí artileria de fortăréţă şi cavaleria, pentru a puté stá pe un nivou corĕspunḑĕtoriu altor puteri. Bugetul estraordinariu al armatei încă e mai mare cu 2 milióne şi se pune în perspectivă încă şi un credit suplementar; bugetul marinei de asemenea s’a urcat cu 100.000 fl. Bugetul comun întreg este de 140 milióne florini, din care numai pentru cheltuelile curat militare e necesară suma de 133 milióne.

Comisiunea militară a parlamentului german în una din şedinţele sale precedente a aprobat proiectul pentru armată. Representanţii din centru au făcut declaraţiuni, că în partidul central predomnesce idea

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

IV.

Sĕ muncim copii nostri cu multă carte?

(Urmare.)

Hoho! fêrtate, dacă creḑi, că nu o póte duce mai departe nime pe moşióra ta, cu tóte învĕţăturile şi cu tóte calculile decât tine, deşi esti om fără carte, atunci totuşi te poţi înşela amar, că cu sciinţă bună, ne rĕsare în tótă ḑiua o nóuă lumină, noi totdeuna vom descoperì un nou folos, precum în producerea şi în scăderea marfei nóstre, ni vom învĕţa a cruţá din ostenélă, a trăi mai uşor, noi vom aflá, că nu e bine se dăm din productele nóstre folosul principal mijlocitoriului şi negustoriului de vite, brânzariului şi altora, şi nu ne vom uita a milă cum ei îşi bagă câstigul în pungă fără ostenélă. Noi nu ne vom procura cele de lipsă din a dóua sau a treia mână, şi nu le vom plătí aşa scumpe, pecând noi lucrăm de pomană. Noi ne vom nisuí, ca sĕ dăm productele nóstre directe consumenţilor şi ne vom procurá cele de lipsă din prima mâna în mare. Noi ne vom nisuì a îmbunătăţí productele nóstre, şi prin acésta îmbunătăţire nu numai, că vom avé un têrg mai bun, dar ne câstigăm şi renume şi în fine, dacă moşia nu ne este destul de mare, ne vom uita după una mai mare, s’au de nu altcum, ne vom nisuí ca cel puţin copii nostri sĕ o ducă mai bine.

Da, dacă vom aduna tóte tênguirile, cari în tótă ḑiua le auḑim despre starea cea rea a plugarilor, atunci vom vedé, că acele sunt cu mult mai puţin de ale căutá în împregiurări esterne, decât acolo, că ţĕranul cel mai puţin timp cu aceea l’a petrecut, că nu a încercat mijlóce mai bune prin care sĕ i se uşureze şi renteze ostenéla, şi s’a mulţămit prin lucrul lui, şi acésta a făcut el numai din acel motiv, că ii lipsiau cunoscinţele necesare, ca sĕ pótă calculá, căci cunoscinţele produc încercare şi nisuinţă.

Ce privesce a dóua părere a ta, că acei ómeni, cari au învĕţat la carte numai vréu se lucre, aceea e cu mult mai puţin valabil, căci învăţătura e tocmai conoscinţa, care ne împintenă spre lucru. La tot casul deosebirea între un om cu carte şi între un om fără carte va stá întru aceea, că cel dintâiu numai vrea sĕ lucre pe nimic, ci tot întru aceea umblă, a şi întrebuinţa activitatea şi capitalul numai spre lucruri folositóre.

Scim destul de bine cum de necesară este dedarea şi perseveranţa la lucru tocmai la ţĕran şi ce capital mare posede în ea el, că din tinereţe este dedat a se sculá, când se face ḑiuă, şi se fie activ, cu tóte, că sórele ’l arde şi frigul cel mare-l pişcă, şi că era legat de cruţare şi de nepretensivitate încă din scutece. Scim şi aceea însĕ, ce rĕsplată slăbuţă ’l aşteptă pe ţĕran, dacă e numai pălmaş s’au ḑileriu, care muncesce cât e ḑiua mai pe nimica, ba de multe ori rĕmâne şi fără lucru, de aceea trebue sĕ cerem, ca ţĕranul în interesul lui propriu sĕ pună mai mare pond pe învĕţătură, şi ca sĕ se încerce, ca ceea-ce el nu scie, cel puţin copiilor lui sĕ li-o insuşéscă, ca barem ei sĕ ajungă mai bine ca el, ér dacă nu o face acésta, atunci arată, că el nu se scie ajuta altcum, decât sĕ se tot tânguéscă. Incă mai mult, cine nu merge în timpul de aḑi inainte, acela rĕmâne pe jos, şi aceea trebue s’o scii şi tu, că acum ai mai multe greutăţi de întimpinat, decât părinţii tei.

Dacă vrei sĕ te îngrijesci cum se cuvine de copii, şi dacă vrei, că lor sĕ nu-le umble mai rĕu decât ţie, atunci nu ai alt mijloc mai bun, decât sĕ-l proveḑi cu mai multă învĕţătură, care sĕ-l conducă pe căile cele adevĕrate, şi sĕ fie harnic pentru problema lui.

ca sĕ se priméscă proiectul presentat de guvern. Cu mult mai nefavorabil vorbesc însĕ scirile despre proiectul presentat pentru a mărí lefurile oficerilor. Din tóte vorbirile, câte s'a ţinut în şedinţă transpiră un feliu de neîncredere şi de neliniste pentru necurmatele credite, ce se sporesc, pentru sporirea mereu a armatei şi atât deputaţii din centru cât şi ai liberalilor cer ca compesaţiune pentru primirea proiectului regimului reducerea serviciului militar la doi ani de ḑile.

Convorbirile, ce le a avut principele de Bismarck cu publicisti strĕini şi în special cu colaboratori de ai foilor francese au produs, precum am mai accentuat, o rea impresiune în cercurile conducĕtóre din Germania. Acestea au şi propus împĕratului ca sĕ oprésca pe principele a se mai esprimá despre cestiuni politice înaintea strĕinilor. Monarchul însĕ n'a aflat de oportun a oprí pe Bismarck, ci a interḑis jurnalului frances „Petit Journal“ a mai intrá pe pămêntul provinciilor adnecsate la 1871, şi totodată ar fi autorisat pe representanţii germani din strĕinătate sĕ asigure pe guvernele, lângă care stau, că espunerile principelui sunt de a se priví numai ca nisce espectoraţiuni ale unui om privat, care nu mai are nici o rolă politică.

Acéstă disposiţiune mai vêrtos în ceea ce privesce oprirea jurnalului frances în Alsaţia şi Lotaringia a provocat mare nemulţămire între locuitorii acelor provincii nu numai francesi, ci şi germani. Ei protestéză contra acestei disposiţiuni, atât în presa indigenă cât şi strĕină.

Erăşi Irodiada turbéză . . .

De ce turbă?

Dóră pentru-că vede biserica nóstră periclitată prin cerculariul archiepiscopesc din 21 Maiu a. c. publicat şi în Nr. nostru 54?

Nu! Acela este numai pretecst pentru „Tribuna“ de a şi mai face cheful şi de a insultá pe Capul bisericei nóstre, sperând a-şi acuirá prin asta câţi-va prenumeranţi pe 1 Iuliu între greco-catolici şi între acei fii rĕtăciţi ai bisericei nóstre, cari „ochi au şi nu vĕd, urechi au şi nu aud, pentru-că nu este duch (curat) în gura lor“ — şi preste tot între acei români, ai căror nervi atât sunt de stricaţi deja, încât numai lucrurile iritătóre ii mai susţin.

Pentru-ce dar face spume la gură „Tribuna“? Cetiţi articolul de fond din Nr. 121 din 30 Maiu (11 Iuniu a. c.) şi veţi aflá causa.

Şi-a eşit din fire adecă, pentru-că a ajuns apa la gură şi nu se mai află, cine sĕ i întindă mâna şi sĕ o scótă la ţĕrmure.

Unica speranţă mai erau vechii „tovaroşi“ întru ortografie, „Iunimistii“ din România, dar aşa se vede, că „honores mutant mores“, şi dl „efor“ numai „dejaba“ a colindat pe la uşile lor în ḑilele trecute prin Bucuresci, căci ajunşi la putere „junimistii“ nu mai vor sĕ cunóscă pe „tovaroşii“ lor de dincóce căḑuţi dela putere fie-care în feliul seu, şi bietul „efor“ s'a reîntors cu buzele umflate şi tot cu traista gólă, cum se dusese.

Dar apoi cu asta s'a şi încheeat socotéla şi s'a stricat pretenia, precum s'a stricat şi cu domnii Mocionesci, decând nu mai dau parale.

Étă paşaportul „junimistilor“:

> „De aceea ḑicem cu tótă sinceritatea convingerii nóstre, că rele servicii au făcut „Junimistii“ regelui Carol, din ale cărui mâni au primit situaţiunea, pe care nuopot stăpâní, rele servicii au făcut némului românesc, când sunt necesitaţi a aproba şi susţiné pe un ministru român, care n'are ambiţiunea sĕ fie susţinut de Român“, (veḑi „Tribuna“ Nr. 121);

şi aceste le ḑice „Tribuna“ din incidentul cu vêntării dlui Carp, prin care a apĕrat pe ministrul Ghermani, pentru o faptă neromânéscă, le dă „junimistilor“ sĕ pricépă însĕ, că cu grea inimă o face:

> „Acésta — ḑice — anume pe noi, care în timp de dóuĕ-ḑeci de ani (din întêmplare „Tribuna“ numai în al şeptelea an plutesce Red.) atât de mult, atât de stăruitor şi cu atâta succes am luptat pentru noua direcţiune indicată de „Junimea“ în viéţa nóstră culturală, trebue sĕ ne măchnéscă adênc şi sĕ ne deprimeze, căci mulţi sunt dusmanii (O hi!) pe cari ni-am făcut, susţinênd aici în Ardeal, în Ţara-Unguréscă şi în Bănat, „noua direcţiune“ şi presentând pe „Junimisti“ drept nisce representanţi sinceri ai ideii naţionale-romăne, şi astăḑi trebue sĕ stăm cu capul plecat şi cu inima înclestată în faţa acelora, pe care i-am învins în lupta literară.“

După-ce mai face apoi nisce complimente bine meritate dlor Ioan Bratianu şi Dimitrie Sturdza, dă junimistilor paşaportul de mai sus.

Deci cu „junimistii“ au rupt-o, liberalii încă n'au ajuns la putere, ér cei flămênḑi nu pot postí, până când se va îndurá regele Carol sĕ se scuture de cabinetul „junimisto-conservativ“, de aici apoi provin convulsiuni la creeri, şi dacă va mai durá mult acésta situaţiune penibilă te pomenesci, că unii au ajuns la „balamuc“.

Acestea premise sĕ trecem la ale nóstre.

Sub titlul de: „*Ordinul de satrap al metropolitului Miron*“ tractéză „Tribuna“ cerculariul archiepiscopesc deja în 3 Nri 119, 120, 121 până acuma, ér pe metropolitul nostru şi din acest incident 'l însinuă de „agent al guvernului“, că face revoluţionari din credincioşii sei, numai ca pentru graţia guvernului sĕ rivaliseze cu Preasânţia Sa episcopul Meţianu, pe carele fără nici un temeiu 'l calomniază, că în Timişóra cu ocasiunea visitaţiunei canonice ar fi ḑis credincioşilor sei: „sunteţi rĕi patrioţi, nu sunteţi credincioşi patriei unguroscí“, ceea-ce nu este adevĕrat

Il face de „ucenic“ al ḑiariului „Kolozsvár“, — că el agitéză, şi că face din biserica sa „instrument politic“ şi în fine inchee: „şi noi ḑicem la rêndul nostru acestuia, — adecă metropolitului — ii este uşor sĕ agiteze, căci la un moment dat 'şi stringe catrafusele şi plécă, dar biserica rĕmâne şi trebue sĕ-şi împlinéscă misiunea sa înaltă“.

Fie de ajuns atâta pentru a cunósce tonul, în carele vorbesce „Tribuna“ despre metropolitul nostru, pentru-că şi-a împlinit datorinţa sa de archiereu, apărându-şi biserica de pericole, ale căror urmări, nu sciu sau nu vor sĕ le prevadă aceia, carii îndémnă pe poporul nepriceput la lucruri, ce nu cad în competinţa lui, ca sinod parochial.

Toţi cărturarii români se ţin destul de cuminte ca sĕ vorbéscă despre afacerile nóstre bisericesci, sĕ dirégă, sĕ dea sfaturi şi chiar episcopilor; dar puţini sunt aceia, cari au cetit măcar statutul nostru organic, accesibil de altmintrelea pentru fie-cine, şi fórte puţini, cari şi pricep litera şi spiritul acelei constituţiuni bisericesci.

Cei mai mulţi cugetă, că o biserica autonomă póte sĕ facă tot ce vrea, căci altmintrea, ce va se ḑică autonomă? şi în astă credinţă se consideră de dispensaţi a studiá şi a cumpăní faptele, cari vor sĕ le acopere cu drepturile autonomice ale bisericei.

Atât critica „Gazetei“ cât şi a „Tribunei“ cu privire la cerculariul din cestiune sunt lipsite de obiectivitate, ignoréză legea nóstră fundamentală, confundă conceptele de drept ale românilor ca atari, ca civi ai statului şi ca membrii ai sinódelor parochiali, ér cu deosebire cei dela „Tribuna“, cari pretind a fi iniţiaţi în afacerile nóstre bisericesci, sunt totdeodată şi plini de rĕutate şi prin espectorările, esagerările şi insinuările lor dovedesc, că sunt inimici neimpĕcaţi, nu ai capulni bisericei nóstre, căci asta o scie tótă lumea, dar ai bisericei însăşi.

Ei ḑic, că ansă la acel cerculariu a dat adresa sinodului parochial dela biserica sfântului Nicolae din Braşov, dtto 13 Maiu v. a. c. către Escelenţia Sa metropolitul nostru în cestiunea proiectului de lege pentru asilele de copii, şi susţin, că alte sinóde nu s'au adresat către Escelenţia Sa, noi însĕ scim, că protopopul Braşovului, negreşit la indemnul „ocoşilor“ de acolo, cugetând, că face un lucru bun, a esmis circulariu către parochiile din tractul seu sĕ ţină sinóde estra ordinare şi sĕ facă şi ele asemenea şi că apucase deja unele comune a convocá sinóde estra-ordinare şi a-şi trimite asemene adrese şi dacă nu întrevenia Păstorul la timp, negreşit, că fórte multe oi alergau după cea cu clopotul şi săriau în apă.

Inainte de a ne dechiará şi noi în merit pentru de a luminá pe cei mai slabi şi pe cei ignoranţi şi de a dovedí rĕutatea celor îndrăciţi punem în vederea publicului §§ 7 şi 12 ai statutului organic cari tractéză despre *agendele sinódelor parochiale ordinare şi estra-ordinare*, ca apoi ori-care om cu minte şi ne preocupat sĕ-şi pótă face judecata în causă.

§. 7. Agendele sinodului parochial sunt:

1. Alegerea membrilor comitetului parochial.
2. Alegerea parochului, capelanului, diaconului, epitropilor parochiali, profesorilor şi învĕţătorilor. (Veḑi Suplem. Nr. IV.)
3. Esaminarea şi aprobarea proiectelor comitetului parochial despre edificarea, repararea sau înzestrarea bisericei, scólei, casei parochiale, sau altor realităţi bisericesci, scolare şi fundaţiunale.
4. Esaminarea şi aprobarea mijlócelor proiectate din partea comitetului parochial, pentru înfiinţarea fondurilor spre scopuri bisericesci, scolare şi filantropice.
5. Esaminarea si aprobarea proiectului comitetului parochial pentru dotaţiunea parochului, capelanului, diaconului, profesorilor, învĕţătorilor şi a celuilalt personal trebuincios.
6. Alegerea membrilor sinodului eparchial, şi ai congresului naţional bisericesc.
7. Privegiarea, ca comitetul şi epitropii parochiali sĕ 'şi împlinéscă chemarea după prescrisele acestui statut organic.
8. Substernerea decisiunilor proprie prin protopresbiter consistoriului concerninte, spre afacere ulterióră.

Ér § 12 sună în modul următoriu:

> Sinodul parochial se ţine regulat odată în an, în luna lui Ianuariu; se póte ţiné însĕ şi estraordinariu, când ar cere vre-un obiect din cele espuse în § 7, spre esemplu: alegerea parochului, capelanului, diaconului, epitropilor, profesorilor şi învĕţătorilor.

Altfeliu de sinóde parochiale biserica nóstră nu cunósce.

(Va urmá.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Viena, 8 Iuniu, 1890. Noul proiect militariu german privitoriu la sporirea armatei a dat bogată materie de esplótare şi de interesante revelaţiuni tuturor ḑiarelor din Europa. Nu sunt încă trei ani de ḑile de când s'a făcut în Germania nóua lege

---

Sĕ lăsăm pentru aceea, ca copii nostri se frecuenteze scolile şi sĕ ne interesăm şi acasă de aceea ce învaţă în scólă, sĕ nu suferim, ca sĕ absenteze fără causă cercetarea scólei, şi sĕ căutăm cu fel de feliu de mijlóce, ca sĕ nu-i înstrĕinăm de scólă, şi sĕ nu-i folosim la lucru, căci aceste sunt ḑile de aur, pe care le petrec cu aceea ca sĕ-şi agerésca mintea şi sĕ-şi înmulţéscă cunoscinţele. Nu lăsa sĕ se învêrtéscă numai în jurul aceleia, ce a învĕţat în scóla poporală. Inainte de tóte însĕ te îngrijesce de aceea ce a învĕţat sĕ nu uite, ci sĕ o observe ca o basă sau o pregătire pentru o perfecţionare mai mare, spre care ne dau cea mai bună ocasiune scólele superióre şi viéţa meseriilor bune, mai mult însĕ ne servesc scólele poporale de érnă, cari ne dau afară de lucrurile primare, precum cetitul, scrisul şi calculatul şi întrebuinţarea acestora în afacerile agronomice a cărei lipsă o simte ţĕranul, care voesce sĕ înainteze. Sacrifică tu acésta în un timp, unde fără de acésta nu eşti cuprins aşa tare cu lucru, şi îndată te vei convinge, că fructele vor fi bune, şi tu vei trebui sĕ mărturisesci, că încă nici un capital nu l'ai depus cu percente mai multe ca acesta.

Un cuvênt despre fetele de ţĕran după moda nóuă.

Ţĕranul nu trebue sĕ-şi bage mâna în un cuib de vespi, când discută cu ţĕrancele acest pasagiu, nu trebue sĕ se strice cu ele când sĕ amestecă ca o mamă în crescerea fetelor, căci care mamă e aceea care sĕ nu ḑică: că fata ei este aşa de harnică, se pricepe la tóte şi multe altele, fie-cărui bărbat i se scură inima după aşa o femee.

Dacă auḑim însĕ pe ţĕrani tânguindu se, că cum de cu greu se póte aflá acuma o femee, care sĕ se pricépă în ale câmpului şi ale casei, precum şi în purtarea cu servitórele, atunci nu sciu cum ne vine la socotélă, de aceea cred, că nu ne va stricá, dacă vom vorbí puţin mai mult despre acésta temă.

Dacă cugetăm la ţĕrancele cele din vremuri, cari conducéu afacerile lor din tot sufletul şi din tótă inima, şi a căror bucurie şi falā le era culina şi curtea, şi cari erau conscii de chemarea lor ca mamă, şi şi-o înpliniau cu tótă conscienţiositatea, ḑic că dacă cugetăm la atari femei, ni-se duce inima după ele. Chemarea lor plină de osteneli, nu le-a fost ca o povară, ci ca o falā şi bucurie în viéţă, ele nu sciau altceva, decât sĕ resolvéscă acésta problemă cum se póte de bine, şi nu cunosciau altă mulţămire mai mare, decât sĕ se pótă numí ţĕrancă adevĕrată. Ele purtau cojocul cel frumos, cismele şi năfrămile cumpĕrate numai Dumineca şi sĕrbătórea la biserică şi la ospeţe, în alte ḑile şi le păstrau împĕturate frumos în ladă, aşa încât un atare port le ţinéu un véc şi nu erau supuse modei. Ele se ruşinau a le purta în ḑile de lucru, în atari ḑile de lucru purtau vestmintele ţĕsute şi cusute de mâna lor, ba ce e mai mult, chiar şi încălţămintea şi o făcéu ele, adecă opinci.

Dar sĕ privim însĕ la portul fetelor de ţĕran din ḑiua de aḑi, când se duc Dumineca la biserică sau la têrguri! Acestea constau mai cu sémă din o modă lăpĕdată de prin oraşe, un laibĕr de colóre pistriţă, un peptar cu feliu de feliu de flori, o pălărie cu flori, mai cu sémă roşii şi cu legături dintre cele mai bătătóre la ochi, dacă nu chiar pălării albe cu frunḑă de mătasă albă, care şi mai tare arată la lumină faţa cea dură şi négră de arsiţa sórelui. Degetile sunt încărcate de inele, şi dacă ne uitām şi la încălţăminte, atunci le vedem cu nesce păpuci cu călcâe înalte de cugeţi că sunt în piciorage, me prinde mirarea, cum de pot sĕ şi mérgă cu atari păpuci, sau apoi cu nesce cismóie, de poţi sări din pod în ele. Acésta vedenie nu este altceva, decât batjocura orăşenilor.

Totdeuna me dóre inima când vĕd atari rătăciri sau zapăceli, căci nu e ruşine a avé o faţă arsă de sóre şi mâni dure de lucru, nu nici decum, acésta încă e onóre, căci arată semne de lucru, şi a lucra nu e ruşine însĕ ruşine, este atunci, când omul prin feliu de feliu de vestminte ridicule se face de apare altcum, decum este, căci un ţĕran tocmai aşa e de stimabil, ca ori şi care orăşén, şi acelea ţĕrance din vechime nu vor fi de rîs nici unui orăşén, dacă pentru septenat, care a provocat o posițiune dintre cele mai inverșunate la tóte partidele din parlamentul Germaniei, și care a avut de resultat disolvarea parlamentului și escrierea de nóue alegeri, și deja se cer nóue jertfe dela Germania, ca apoi îndoite sĕ se céră dela noi, cari trăim cu Germania în legătură de alianță.

In cestiuni pur militare, aprópe tóte parlamentele din Europa sunt moderate și liberale în votarea de credite, cari sunt neapĕrat trebuinciόse pentru susținerea statului. Așa în Germania, așa în Italia, așa la noi, așa în vecinele regate, cari au spesat sume enorme spre scopuri militare.

La noul proiect militariu a vorbit prima capacitate în cele ale artei militare, bĕtrânul Moltke, care aḑi mâne implinesce anul al 90 din etatea sa, a vorbit cu multă elocință bărbatul, care era renumit prin tăcerea, care o a observat în viața sa de până acuma. Vorbirea lui Moltke este fórte semnificativă, fie ea privită din ori și ce punct de vedere. Bĕtrânul intemeetoriu al unității germane, căci nime nu va cuteza sĕ afirme, că alăturea cu rĕposatul impĕnat Wihelm I. și cu Bismarck, care e osêndit la viața de om privat, nu i se cuvine și lui Moltke dreptul la acest titlu onorific, bĕtrânul marșal a spus representanților poporului german, că aḑi numai sabia mai ține în técă sabiile, numai frica de arme susține pacea europénă, de aceea este de neapărată trebuință, ca sĕ se voteze sumele cerute, pentru crearea posibilității de a fi Germania mai tare decât vecinii sei.

Militarii crescuți la gura tunului și în mână cu ascuțitul sabiei de bună sémă se vor simțí entusiasmați la auḑul acestei vorbiri a militariului din Berlin, și în multe brațe vênjóse va pulsá sângele cu mai mare repeḑiciune, și mulți vor fi, cari asemenea archiducelui Albrecht vor felicitá pe marșalul Moltke pentru acéstă vorbire, care pune sórtea popórelor în mâna armatei. Nu așa însĕ pacinicii cetățeni, cari stau gârboviți sub povara ne mai suportabilă a sarcinelor publice. Acestia cu îngrijire privesc la sórtea, ce li se prepară de câteori li se cere jertfă în sânge și avere.

Și nu numai în Germania se întrébă ómenii, că óre în adevĕr se recer jertfele pretinse de cercurile militare, se face și la noi acésta, și tocmai în ḑilele acestea trebue sĕ o facem noi, când sunt întrunite în capitala Ungariei delegațiunile, cari au sĕ decidă asupra nóuelor jertfe, cari se cer pentru armată.

De trei ani încóce la ocasiuni binevenite capetele incoronate cu mare aplomb au dat asigurări despre firma lor voință de a susțíné pacea europénă.

Asemenea au făcut și bărbații de stat, și până acuma vedem cu tótă asigurarea despre bunele intențiuni ale susținerei păcei, că an de an se cer nóue jertfe spre scopuri militare.

Vorbirea mai próspĕtă a bĕtrânului Moltke varsă și mai drastică lumină în situațiunea cea încurcată. Ea ne spune, că pacea numai prin nóue jertfe se póte susțíné, și ne pare o sângerósă perspectivă pentru casul, când s'ar încumeta cineva sĕ încépă rĕsboiu în fața unor forțe militare atât de formidabile.

Din tóte acestea însĕ avem puțină mângâere, căci dacă ni se vor cere jertfe în mĕsura de până acum, atunci nu e departe timpul, când ne vor secá puterile, și va trebuí sĕ luăm lumea în cap.

S.-Sebeș, în Maiu 1890 v. Onorate dle redactor! Joi după sântele Rusalii, adecă în 24 Maiu st. v. s'a ținut aici sinodul protopopesc gr. or. în cari sau tractat o mulțime de obiecte, dintre cari unele de însemnătate generală.

Dintre acestea am onóre a ve impărtășí dóuĕ propuneri, făcute de mine și primite în unanimitate de sinodul protopresbiteral și acelea sunt următórele:

I. „Avênd în vedere dispozițiunile §-lui 50 din statutul organic p. 3 că între obiectele, ce cad în competința, în sfera de activitate a sinodului e și: „înaintarea trebei scolare din protopopiat.“

Considerând pe altă parte și dispozițiunile § lui 53 a art. de lege 38 din 1868 că: elevilor trecuți de 10 ani, în comune unde se ocupă omenii cu economia rurală, scaunul scolar le póte concede, că afară de timpul feriilor prescrise, în timpul cel mai urgent de lucru, în dóue luni de ḑile, se umble numai la scólele de Dumineca.

Considerând, că poporul nostru cel puțin în acest protopopiat, e tot agricultor, și ca atarele în lunile de lucru: Septembre, Octobre, April și Maiu când se ține scóla de tóte ḑilele, el nu și póte trimite copii la scólă, fiind-că e silit ai reține pentru a se ajutá cu ei, fie la paza și grija de vite, fie pentru ca se îngrijéscă de alți copii mai mici acasă ori la câmp.

Considerând, că în tóte țĕrile culte d. e. Germania întrégă, se ține mare cont de impregiurările locali și unde poporul e agricultor, în lunile de lucru se ține scólă atât tómna cât și primăvara numai înainte de améḑi trei óre.

Acésta procedură o au și concetățenii nostri sasi prin satele agricultore, cu tóte acestea în privința instrucțiunei scim, că cât de sus stau față de noi

Considerând, că datorința nóstră, acelor ce cunóscem însĕmnătatea scólei e, ca sĕ o facem plăcută și iubită poporului, precând silindu l în timpul lucrului se trimită copilul la scólă și acésta neputêndu o face, dândui-se din partea învĕțătoriului absenții, căci conform normativului scolar astfel de absenții nu se pot escusá și pedepsindu-l, prin acésta i facem scóla neplăcută și l provocăm la ură față de scólă, mai vêrtos și prin aceea, că vede d. e. chiar aici pe la noi, că sasii când e timpul lucrului în lunile sus amintite, ține scólă numai înainte de améḑi dela 6—8 ori până la 9 óre.

Considerând, mai departe, că în protopopiatul nostru — chiar și în Sebeș — în lunile de lucru nu jumĕtate dar nici a treia parte, și de multe ori nici un pătrariu din elevi nu cerceteză scóla, ba sciu positiv, după cum mi s'a impărtășit eri și alaltăeri de unii învĕțători din acest protopiat, cu ocasiunea ținerei adunărei reuniunei invĕțătoresci, că în ḑilele din urmă a acestui an scolastic a trecut și câte o sĕptĕmână intrégă, ba unuia dóue sĕptĕmâni, fără a fi avut vre-un băiat în scólă.

Considerând mai departe, ceea ce e constatat de toți ómenii pedagogiei, că o scólă astfeliu cercetată e timp perdut.

Considerând, că tóte reuniunile învĕțătoresci din archidiecesa nóstră în anii trecuți când li s'a pus din partea Veneratului cons. archidiecesan întrebarea, că: de ce sunt așa multe absenții scolare? Și cum s'ar puté delăturá acest rĕu? tóte reuniunile au fost de acord, că absențiile cele multe sunt în timpul de lucru, nu și érna, și delăturarea rĕului se póte face numai acomodându ne sasilor și germanilor. Adecă în timpul de lucru sĕ se țină scóla numai inainte de améḑi dóue ori trei óre, ér în celalalt timp al ḑilei sĕ dispună părinții de copii.

Ér apoi atunci părinții se fie strict indatorați a-și trimite copii la scólă, neavêndu-se nici o cruțare cu cei renitenți.

Și urmându se astfel sporiul în scólă va fi indoit și impătrat mai mare.

Din tóte acestea considerări în interesul poporului nostru de o parte și de altă parte al instrucțiunei propun:

Sinodul protopresbiteral se céră permisiunea Ven. cons. archidiecesan, ca pentru lunile de lucru: Septembre, Octobre, Aprile și Maiu sĕ se țină scólă de tóte ḑilele numai dimineța dela 6—9 óre.

II. In legătură cu propunerea de sus în interesul inaintărei poporului nostru în tóte privințele avênd în vedere, că scóla de repetițiune, carea și prin lege e prescris a se ține regulat, érna și vara, cât ține timpul instrucțiunei în scólele de tóte ḑilele și în care au a se dá mai practice studiile din scóla de tóte zilele, și când băiatul e mai copt, pentru a cuprinde și înțelege cele spuse și învĕțate, totuși aprópe nicăiri nu se ține o atare scóla regulat, ba din contră, în cele mai multe locuri nu se ține de loc.

Considerând mai departe, că pentru tinerimea trecută de 15 ani până la 20 încă e prescris a se țíné catichisațiunea, un fel de scólă practică, ceea ce ér nu se ține absolutaminte nicăiri propun:

Onoratul oficiu protopopesc sĕ dispună prin un circulariu, atât învĕțătorilor pentru a țíné regulat scóla de repetiție érna 5 óre, vara 2 óre, cât și preoților pentru a țíné în tóte Duminecile și sĕrbătorile câte 2 óre catechisațiunea prescrisă.

Ér On. oficiu protopopesc în viitoriu cu ocasiunea ținerei fie-cărui sinod protopopesc anual va avé a raportá în detaiat despre starea causei scolare, atât față de scóla de tóte ḑilele, cât și de cea de repetițiune și de cea de adulți dela 14—20 ani.“ —

Dacă acestea dóuĕ propuneri cu unanimitate primite, vor fi conscienții indeplinite, atunci sum sigur, că numai bine și progres vor aduce poporului nostru.

De altmintrenea, dacă on. public român și mai cu sémă dintre preoți și învĕțători nu le vor conveni acestea, fie în parte, fie în total, atunci sum convins, că onorata redacțiune a „Tel. Român“ bucuros ne deschide colónele ḑiarului seu și ne vom putea luminá.

Z. Murĕșan.
înv. și catichet.

Representanții teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

Reproducem acest tractat din „Biserica și Scóla,“ scris de dl prof. sem. Dr. T. Putici.

Miscarea literară, prin carea s'a pus basă literaturei bisericesci scientifice, a purces în jumĕtatea a 2-a a secl. al II lea dela scóla catichetică din Alecsandria. In secolul al III-lea acésta miscare a dobândit centre nóuĕ în scóla din Cesarea Palestinei, întemeiată cam pe la anul 233 de eruditul Origen, și în cea din Antiochia, înființată pe la finea secolului al III-lea de presbiterii Lucian și Dorotheu.

Scóla catichetică din Alecsandria a avut la început menițiunea de a împărtășí catehumenilor, adecă celor ce se pregătiau pentru primirea tainei botezului, rudimentele religiunei crestine; mai târḑiu însĕ a început ea a cultivá și învĕțămêntul mai înalt teologic. Necesitatea, de a înființá chiar în Alecsandria o scólă crestină mai superióră, resultă acum și din împregiurarea, că în acel timp Alecsandria era vatra sciințelor și a artelor atât pentru păgâni cât și jidovi. Atât păgânii cât și judeii din Alecsandria se distingeau prin o înaltă erudițiune și un studiu profund, deci nici crestinii nu puteau sĕ remână îndărĕpt. De aceea fórte de timpuriu în secolul al II-lea trebuesce, că s'a înființat acésta scólă crestină, căci în jumĕtatea a 2-a a acestui secol o aflăm esistând deja ca un așeḑĕmênt stabil. Primul ei învĕțătoriu a fost Panten, căruia i-a urmat învĕțăcelul seu Clement Alecsandreanul, ér acestuia Origen, sub carele a ajuns scóla culmea, apogeul strălucirei și înflorirei sale. După el s'au succes: Heracla, Dionisie din Alecsandria, conumit și cel mare, apoi Pieriu, Achilla, Teognost și alții. Până la finea secolului al IV-lea a avut ea renumiți învĕțători, dintre cari amintim pe Didim orbul, † pe la anul 395. Din acésta scóla crestină au emanat primele încercări pentru o literatura bisericéscă scientifică. Incercările aceste erau îndreptate mai ales asupra studiului critic-esegetic a s. scripturi și asupra tractărei filosofice a credinței și a doctrinei religióse-crestine. Deci ele au luat 2 direcțiuni, una critico-esegetică biblică, ér alta speculativă dogmatică. Inceputurile aceste s'au continuat în acela-și spirit în scóla din Cesarea Palestinei, pe când cea din Antiochia, prin esplicarea gramaticală-istorică a sf. scripturi, a luat o direcțiune mai practică, la început diferită, ér mai târḑiu direct opusă celei alecsandrine.

Representanții cei mai încemnați ai literaturei bisericesci scientifice din restimpul apologetico-polemic sunt: 1. Panten, 2. Clement din Alecsandria, 3. Origen, 4. Dionisie cel mare, 5. Grigorie Taumaturgul (făcĕtoriul de minuni), 6. Pieriu, 7. Teognost, 8. Pamfil din Cesarea. Toți acestea aderenți ai sólei din Alecsandria. Independent de acésta scólă, ba în câtva chiar în oposiție cătră ea au lucrat: 9. Metodic, episcop în Olimpia (în Licia) mai la urmă în Tir, și 10 presbiterul Lucian din Antiochia.

1. Panten a fost păgân de nascere, și de origine, după cum se pare din Sicilia. A fost încrestinat de un învĕțăcel apostolic, ér înainte de convertirea sa s'a ocupat mult cu filosofia stoică. După încrestinarea sa a împreunat studiile sale filosofice cu studiul sf. scripturi. La anul 179 a devenit învĕțătoriu la scóla catihetică din Alecsandria, pe carea în curênd o aduse la un renume și la o înflorire îmbucurătóre, prin învĕțămêntul seu gural, cât și mai vêrtos prin scrierile sale, cari în partea cea mai mare erau comentare la sf. scriptură. Episcopul din Alecsandria Dimitrie, l'a trimis în anul 190 la India, spre a predicá acolo evangelia, conform dorinței locuitorilor de acolo. Ce fel de India, avem sĕ înțelegem aici nu scim positiv, atâta e sigur însĕ, că India proprie nu, prin urmare sau Arabia sau Etiopia, cari în vechime încă se numiau în înțeles impropriu India (anterióră). Acolo află el, după mărturia lui Ieronim, tecstul evreesc a evangeliei lui Mateiu, despre carea ḑiceau locuitorii, că a fost adusă într'acolo de apostolul Vartolomeiu. Dară după câți-va ani de activitate misionară s'a reîntors la

---

se pórtă în vestmintele lor țĕrănesci, cari nu sufĕr de modă, ba ce e mai mult, din partea unora vor fi și lăudate. De aceea rĕmâneți la o îmbrăcăminte simplă, care e tocmai așa de bună, și lăsați orășenii cu modele lor, care ii costă numai bani și ér bani, și când 'și numĕră vestmintele, tot nu au decât lada plină de sdrențe. Așa o casă nu póte înaintá, ba strică și pe bietele servitóre, care seduse fiind de modă, tot ce câstigă dau pe sdrențe, numai se fie și ele după modă.

Dacă privim însĕ la o asemenea fată în o ḑi de lucru, atunci cu greu o mai putem cunósce în vestmintelele ei de lucru, cu nisce păpuci rupți, sau chiar nisce opinci, mai bine ḑis tăpălăgi, pe cap pórtă un petec de pânză, că năframă nu-i pot ḑice, cu care își adună părul nepeptenat. Ce diferință e acuma și în o ḑi de têrg sau Duminecă.

De unde provine asta? ne întrebăm, de fetele de țĕran sunt așa de neglese în ḑile de lucru? Simplu de acolo, că ele acasă și la lucru nu sĕ mai simțesc în elementul lor cel adevĕrat, nici nu mai voesc a sci cine sunt ele, ci plécă la lucru fără de a judeca, că bine e séu ba. De câte ori trebue se aud dela mame, fata mea nu se mărită după țĕran, că nu vréu se fie așa năcăjită cu lucrul ca servitórele. Cele mai avute adese-ori ḑic, că ele nu se mărită fără după dieci și domnișori cu carte, și ele așa 'și lasă moșia și plécă cu câte un ciflindar, că domn nui pot ḑice, creḑênd, că acuma o duce mai bine, e dómnă și nu trebue se mai lucre, dar unde e sĕrăcia mai mare ca între scriitori. Și bine o ḑis cine o ḑis, că sĕrăcia numai în haine nemțesci se nu te apuce, că atunci ești dus pe cotcă.

(Va urmá).

Alecsandria, unde a murit cam pe la anul 202 după Christos. Scrierile sale de şi numĕróse, nu s'au păstrat, decât în mici fragmente.

2. Tit Flaviu Clement a fost de nascere păgân, nu se scie însĕ sigur, de ce origine, şi de unde. Ca filosof păgân a venit la Alecsandria, unde s'a încrestinat prin Panten, devenind astfeliu învĕţăcelul şi succesorul lui în diregătoria învĕţătoréscă la scóla catihetică alecsandrină atunci, când Panten în anul 190 a plecat ca misionariu la India. In acésta calitate l'a aflat acesta |pe Clement şi când s'a reîntors el din misiunea s'a indiană. In persecuţiunea împĕratului Septimiu Sever (193—211) Clement fuge din Alecsandria, şi se retrage în Capodocia, la un amic al seu, episcopul Alecsandru. Nu se scie nici până astăḑi ori de s'a reîntors el la Alecsandria, s'au de a rĕmas până la finea vieţii în Capodocia. Cu tóte aceste însĕ şi-a continuat activitatea sa literară până cam la anul 220, când a şi murit. El s'a bucurat de un renume mai mare decât Panten, şi s'a ocupat nu numai cu esplicarea sf. scripturi, ci încă mai mult cu speculativa, cu tractarea filosofică a învĕţăturei crestine, voind a îmbiná învĕţătura crestină cu filosofia platonică, ceeea-ce însĕ nu i-a succes, ba chiar acésta încercare 'l tradà, că cunósce mai bine filosofia platonică, decât învĕţătura crestină. De aceea scrierile sale nu sunt lipsite de rĕtăciri. Dela el ni s'au păstrat 4 scrieri, cari stau în cea mai strênsă legătură cu olaltă. 1. *Λόγος προτρεπτικὸς πρὸς Ελληνας*, (Cohortatio ad Graecos) adecă: „cuvênt îndemnătoriu către greci" e titlul opului prim. In cele 12 capitole ale acestei scrieri arată autorul absurditatea păgânismului în spre a face ca se strălucéscă cu atât mai mult înţelepciunea crestinismului. 2. *Ὁ παιδαγωγός* (Pedagogul) în 3 cărţi. Prin acest op voesce Clement se dovedéscă prioritatea crestinismului faţă/cu păgânismul în învĕţătura morală, înfăţişând pe Christos ca pe cel mai mare pedagog al lumei. 3. In *Στρωματεῖς* (Stromata), „covóre", în 8 cărţi de cuprins fórte feliurit, de unde şi numele caută se aducă în consonanţă credinţa crestină cu filosofia platonică; drept ce în acésta scriere aluneca la cele mai multe eterodocsii. 4. În opul *Τις ὁ σωζόμενος πλούσιος* (Quis dives salvetur) desvóltă ideia, că numai acel om bogat se va mântui, carele va scí face întrebuinţare crestină bună de avuţia sa, pe când după cum ḑice şi Mântuitoriul Christos, cu greu se vor mântuí acei avuţi, cari nu vor face aceea întrebuinţare. Pe lângă aceste 4 scrieri cari s'au păstrat, a mai scris Clement Alecsandreanul şi altele, cari s'au perdut. Dintre cele perdute merită amintire opu *Ὑποτυπώσεις*, (Adumbrationes) în 8 cărţi, în care face autorul un prospect esplicătoriu asupra cuprinsului întregei sf. scripturi. Patriarchul Fotie, carele a cetit opul acesta, spune că a fost plin de eterodocsii. A mai scris Clement şi alte scrieri mai puţin însemnate, despre răbdare, ajunare, provedinţă, defaimare şi sufletul omenesc; în urmă dóuĕ scrieri, una despre pasci, ér alta despre sĕrbarea pascilor. Stilul lui Clement e de multe ori bombast, nu pretutindenea chiar şi precis. El e şi poet, în scrierile sale se află şi poesii religiose, dintre cari unele au întrat şi în întrebuinţarea cultui bisericesc. Pentru multele eterodocsii şi rĕtăciri cari provin în opurile lui nu s'a numĕrat, nici se numĕră, între părinţii, ci numai între scriitorii bisericesci, dar cu tóte aceste se bucură de o autoritate şi trecere mare.

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Comite suprem al Braşovului.) Fóia oficială din Budapesta a publicat denumirea deputatului Mihail Maurer de comite suprem al comit. Braşov.

* (Inchiderea parlamentului.) Atât parlamentul austriac, cât şi cel ungar au fost închise prin rescript regal. Se crede, că deschiderea se va face la 1 Octobre.

* (Denumire.) Vice-comitele comitatului Sibiiu, dl G. Thalmann, încredinţat cu conducerea afacerilor comitatului Sibiiu, a denumit pe iuristul absolut Octavian Boer de practicant provisor administrativ cu remuneraţiunea normală.

* O colecţiune de inscripţiuni babilonice a ajuns de curênd la Londra. Inscripţiunile sunt parte de cuprins comercial, parte de cuprins iuridic şi sunt de pe timpul anilor 2,300—200 înainte de Christos.

* (Naşii de nuntă a lui Stanley). Contrar tuturor scirilor, că Stanley s'a esprimat, că nu se va căsători, se adeveresce şi numai încape nici o îndoélă, că scrutătoriul Africei a cerut mâna iubitei sale, cu carea era în relaţiuni amoróse încă înainte de a întreprinde călĕtoriile din Africa. — Cele mai notabile persóne, care pórtă numele cel mai strălucit în Anglia s'au oferit ai fi naşi. Dar fiitórea părechie nu s'a învoit, ci şi-a ales de naşi pe pretenii, ce l'au însoţit pe Stenley în Africa: Dr. Parcke şi locot. Muntenei.

* (Rĕsboiul vamal cu România.) In numĕrul precedent am accentuat în general desastrele, ce le-a suferit Ungaria dela declararea rĕsboiului vamal cu România. Raportul anual al camerei comerciale din Braşov espune un şir de ramuri industriale, cari din timpuri vechi şi au basat esistenţa în negoţul cu România şi cari prin perderea pieţelor române sunt ameninţate cu nimicire totală. Altor ramuri de industrie li se detrag productele brute de provenienţă română şi aşa s'a produs o adevĕrată emigrare a claselor muncitóre pe pămêntul românesc. Astfeliu se accentuéză d. e. că mărfurile de lut numai din cercul Braşovului representau în 1885 un esport de 5184 măji metrice, dar în anul 1887 s'au redus la 518 măji metrice, aşa dar aprópe a ḑecea parte a căḑut. Producte de parchet şi de fabricaţiunea mobililor curbe, industria curelarilor şi şelarilor, pânzăria de lână şi fabricaţiunea de perii, funăria şi cojocăria, productele pălărierilor şi industria de cismărit şi alte multe ramuri industriale, cari de un lung şir de ani aveau debuşeurile în România arată o stagnaţiune, care se póte asemêna cu o ruină totală. Raportul conţine apoi următórele posiţiuni marcante: Cu greutate de plumb apasă pe industria mică cât şi pe întréga industrie a cercului nostru încordatul raport vamal-politic către România. De aceea e datorinţa camerei, sĕ se întrepună, că regularea cât mai grabnică a raporturilor comerciale cu România forméză pentru Transilvania o cestiune de viaţă. Rĕsboiul vamal a promovat în mod estra ordinariu destrucţiunea situaţiunei nóstre industriale şi forméză un isvor de sĕrăcie pentru multe esistenţe, o situaţiune nefavorabilă pentru acele esploatatiuni industriale, cari sunt interesate la negoţul român. Prin urmare e de compătimit, că acéstă industrie cu totul inofensivă prin inlănţuirea imprejurărilor a trebuit sĕ ajungă într'o situaţiune atât de critică, în care, durere, şi astăḑi se mai află.

Loterie.

Mercuri în 11 Iuniu 1890.

Brünn: 68 2 5 75 82

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Iuniu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	——	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.95	103.60
Galbin	5.55	5.53
Napoleon	9.30	9 31
100 marce nemţesci	57.27½	57.35
London pe (poliţă de trei luni)	116.60	116.65

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Haţeg	Homorod - Cohalm	Cluş	Murĕş - Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕştie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş - Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş - Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul - sĕcuesc.	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 şi mai mult „ „ „	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 58 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Iuniu 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada **Măcelarilor 47.**
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 1 Iuniu.

(*I*) Conferinţa alegĕtorilor sasi pre diua de 4/16 c. convocată inmediat după denumirea dlui Michail Maurer de comite suprem al Braşovului, câstigă o importanţă politică, cu care şi noi trebue se ne ocupăm.

Sasii din Ardél după posiţiunea lor geografică, după cultura lor şi după legăturile, ce le întreţin cu cei din Germania, au sciut ca sĕ se foloséscă de tóte ocasiunile pentru a se recomândá graţiei stăpânitorilor, căci aşa au cerut interesele lor, şi guvernele, ce s'au perondat dela 1850 incóce, au fost de multe ori cu consideraţie faţă de sasi, deşí la numĕr ei sunt poporul cel mai mic din tóte popórele din Ardél.

De astădată sasii însĕ se vede tréba, că au luat angagiamente şi mai speciale, căci numai acésta impregiurare póte sĕ-i siléscă ca sĕ schimbe programul dela Mediaş.

În sensul acelui program sasii nu întră nici în unul din cluburile partidelor dietale, ci votéză după placul lor, când cu oposiţia, când cu guvernul, după cum cer adecă interesele lor, ér de deputat nu póte fi ales în cercurile unde ei au maioritate sigură decât un bărbat, ce aparţine la aşa numita „Volkspartei.“

Acésta partidă în frunte cu diariul „Tageblatt“ de aici de un timp încóce a observat o ţinută de tot şovăitóre, şi dovada cea mai bună ni o au dat cu ocasiunea alegerei de deputat dietal în Sibiiu, al dlui Oscar Meltzl, care era chemat a pregătí o punte de trecere din partidul oposiţional la cel guvernamental. Preoţii săsesci — bine disciplinaţi în cele politice — însĕ aveau cuvêntul din urmă, şi lucrările de după culise le observaseră la bun timp, dar purtarea cea conciliantă şi am puté dice ademenitóre a fostului comite suprem, contele Andreiu Bethlen îi pusese în reservă, şi în reserva acésta îi află acum denumirea dlui Maurer de comite suprem, şi ca o urmare a acesteia alegerea de deputat dietal în cercul Hermanului pentru de a nu vătĕmá demnitatea programului dela Mediaş, e neapĕrat de lipsă ca sĕ l modifice, căci numai aşa póte fi ales actualul ministru de agricultură de deputat în cercul Hermanului, şi întrat odată în şirul deputaţilor dietali un membru al guvernului, posiţiunea celorlalţi deputaţi trebue precisată. Ei ca se fie consecuenţi, trebue se intre în partidul guvernamental şi spre acésta nu au mandat dela popor. Şi conferinţa din 4/16 le va dá acest mandat, dela acésta atêrnă alegerea de deputat în cercul Hermanului, dela acésta atêrnă posiţiunea, ce vor luá deputaţii aleşi pe basa programului din Mediaş.

Nu căutăm ce i-a determinat pe sasi ca sĕ se dea legaţi „auf Gnade und Ungnade“, ei vor scí mai bine socotelele lor, căci timpul şi aşa va vení şi va aruncá o radă de lumină faţă de cele ce se petrec acum de un şir de ani în sinul poporului săsesc faţă cu guvernul, şi noi ca ómeni de pace ne bucurăm că se pot stabilí puncte de înţelegere între guvern şi poporul săsesc, căci dacă cu ei va urmá înţelesul acela, nu póte sĕ întârdie nici faţă de noi ca cel mai numeros popor din Ardél.

Şi ca se ajungem şi noi la ceva resultat ar fi timpul ca sĕ ne punem pe lucru şi se lăsăm tóte daraverele de mâna a dóua la o parte. Dela 1865, decând cu votul separat al deputaţilor şi regalistilor din dieta din Cluş românii nu au mai păşit solidar în acţiunile lor, pentru-că conferinţa din 29 Iuniu 1872 a celor cu memorandul dela Blaş, la iniţiativa lui Lonyai nu póte fi luată ca o manifestaţiune a voinţei poporului din Ardél, nu, pentru că urditoriul politicei ardelene dela 1848 lipsia din aceea conferinţă şi tot memorandul s'a dovedit de o lucrare destul de stérpă, ér conferinţele dela Mercurea, Alba-Iulia şi cele din Sibiiu din 1881 încóce au fost adunări de partide, şi românii dacă e ca se pótă întrá în negoţieri cu guvernul, nu pot se o facă ca partide, ci ca popor întreg şi poporul adi şi totdeuna în trecut nu a cunoscut alţi capi decât pe archierei sei, dar archierei dela tóte aceste conferinţe au absentat, căci nu puteau se conlucre cu cei ce la Mercurea au făcut un pas greşit şi trecutul lor nu le értă ca sĕ şi recunóscă greşala. Desbinarea poporului de către archierei lui este o politică din cele mai periculóse şi ea nu póte duce decât din desastru în desastru. Nu e aici vorba de unirea Ardélului cu Ungaria, aceea ar puté fi şi adi o cestiune deschisă, dacă nu ar fi urmat inaugurarea dualismului, a acelui sistem de stat, care ori e bun, ori e rĕu, nu dela români atêrnă ca sĕ-l modifice, căci ei nu o pot face, nu o pot face cehii, polonii, croaţii, cari fie-care de sine este tot atât de puternic popor ca poporul românesc, dacă nu mai mult. Punêndu-se românii deci pe basa art. de lege XII din 1867, au o basă de lucrare şi ungurii trebue se stea de vorbă cu ei şi sĕ intre în negoţiaţiuni. Aşa s'ar obţiné modificarea legei electorale şi modificată acésta, noi în parlamentul din Budapesta am deveni un factor cu mult mai valoros decât cum sunt sasii.

Presiune la alegere se póte face numai acolo, unde poporul nu se scie apĕrá în marginile legei şi nóue nu ni ertat ca cu scalda sĕ aruncăm şi copilul.

Situaţiunea, în care ne găsim de un pătrariu de secul, este numai în detrimentul nostru.

Sasii prevĕd, că în fundul regiu are sĕ se introducă comasarea obligătóre, căci ei o cer şi pregătesc poporul pentru ea, prevĕd că au se pórte procese éră cu cercul Sĕlistei şi al Talmaciului pentru regale, şi nu vor sĕ le pérdă, şi în prevederile lor se apropie de cel mai tare, ca cu ajutoriul lui sĕ ne facă preste mână şi sĕ ne impedece în cursul desvoltărei firesci. Şi dacă vor ajunge a ne ruiná economicesce în mare parte vom purtá şi noi vina, că nu am sciut ca sĕ ne ingrădim cu precautelele, cu cari trebue sĕ se îngrădéscă un popor avisat la sine.

La aceste se mai adaugă şi ocuparea postului de comite suprem la Sibiiu, care e totdeodată şi comitele naţiunei săsesci, şi tendenţa sasilor de a intrebuinţá averea universităţii pentru scopuri esclusiv săsesci o vedem din ce în ce tot mai pronunţată şi numai siliţi de statutul făcut de români au acordat câte va sfêrmituri şi pentru scopuri culturale românesci şi în óra ce le va succede a modificá statutul de organisare şi acele avem sĕ le perdem.

Aceste sasii tóte le au în vedere şi de aceea se acomodéză.

Ne dóre, că nu putem vedé şi la noi înaugurată o viaţă politică mai sănĕtósă, şi durerea nóstră cresce, când contrarii nostri de principii vĕd în tendinţele nóstre o acţiune de a paralisá manifestaţiunile naţionali, pe când tocmai aceste manifestaţiuni sunt armele cele mai veninóse şi mai ascuţite, ce-şi înfig ghiarele lor în corpul nostru naţional. Nu cu frase mari şi góle se face adi politică, şi după un program bine precisat şi dus la implinire.

Căci sĕ ni se spună, ce s'a ales din conclusele pasivistilor dela 1881, 1884 şi 1887 alta decât umilirea alegĕtorilor şi umblarea lor pe căi rătăcite după cum a bine plăcut unuia şi altuia din ascuns ca sĕ şi menageze interesele, ér în municipii în loc de o lucrare intensivă şi activă, cu un desastru cum nu a mai fost dela 1848 încóce.

Toţi amploiaţii cu durere pentru popor au fost trântiţi, ura contra nóstră se potenţéză din di în di şi atacurile contra bisericei, contra scólei, contra tuturor instituţiunilor nóstre se repetéză când în o formă, când în alta.

De multe de aceste am fi putut fi cruţaţi, dacă urmam şi ascultam de cei ce au fost bine in formaţi în privinţa modului de procedere, ce avem sĕ urmăm în acţiunile nóstre. O înţelegere cum se

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

VI.

Un cuvênt despre fetele de ţĕran după moda nóuă.

(Urmare.)

Ce sĕ fie din starea ţĕranilor, când fetele lor proprii numai sciu de chemarea lor şi se ruşinéză a se numí ţĕrance, ele despreţuesc lucrul? Nu trebue aci sĕ ne temem, că statul cel vechiu şi stimabil al poporului, care a înfruntat tóte periculele timpului, sĕ ruinéză prin atari slăbănogii s'au zăpăceli? Noi trebue sĕ cunóscem tocmai aici erórea principală despre ruinarea servitórelor, căci chiar stăpânii lor le premerg cu esemple rele.

Aici totuşi ne este ertat a ne forma întrebarea: nu cumva recere ceva şi crescerea fetelor nóstre, nu cumva aceste pot resistá acestor timpuri? Cu părere de rĕu însĕ trebue chiar aici sĕ mărturisim, că cele mai dure erori în privinţa asta sunt făcute de părinţi. Pré puţin pond se pune pe scóle, că în diua de adi nu e destul dela o femee sĕ scie scrie cetí şi calcula, ci se scie şi aplica, ceea-ce a învĕţat, în afacerile ei. Dintre tóte însĕ este de lipsá, ca o fetişóră de timpuriu sĕ se dedea la curăţenie şi ordine, sĕ nu pótă vedé o cămaşe ruptă sau altceva şi sĕ se înveţe a se ajutá de sine.

Lăsaţi deci fetele vóstre ca timpuriu sĕ scie umbla cu acul, ca sĕ-şi pótă cósă cele de lipsă, şi sĕ nu fie silită a alergá cu tóte nimicurile la cusătorésă. Invĕţaţile sĕ scie croí cămeşi, ca mai târdiu se afle bucurie şi sĕ scie umblá cu pânza. Durere însĕ, că în loc de a vedé aşa ceva, vedem pe sate la fetiţe alte mirădennii, ele mai mult stricănesc la jucării, unde chiar şi mamele au bucurie, când pot se dică: „că faţa asta de perină sau cutare pungulită e făcută de fata mea“. Atari lucruri nunumai că sunt nerentabile şi scumpe, ci ele cer timp şi mâni fine, şi o atare fată numai prinde bucuros secerea şi furca unei atari fete nu-i mai stă capul la culină, la spălat şi altele, bărbaţii însĕ mai mare bucurie au la o cămaşe bună decât la punga cea mai frumósă făcută de nevestele lor.

Precât de necesar este, a ţiné fetele de timpuriu în activitate, la lucru, ca sĕ se dedea la aşa ceva şi sĕ nu devină leneşe, pe atât de important este a le introduce de tinere în isprăvurile deosebite. Mama sĕ arete fetişórei încă de mică cum sĕ umble cu laptele, cum sĕ usce pómele, cum sĕ pună verzele la înăcrit, cum sĕ-şi întindă hainele, cum sĕ sare carnea, sĕ o înveţe de mică a purtá lingura nu la gură, ci în culină, ca ele aşa numai jucându-se sĕ învaţă o mulţime de lucruri folositóre şi mai târdiu aşa ceva le face bucurie. Sciindu-le acestea odată o fată nu se dă pe mult. Bărbatul încă se fie cu reservă şi sĕ nu céră, ca femeia sĕ-i mérgă în câmp sĕ lucre una şi alta şi prin asta sĕ-şi neglege copii, căci aşa póte câstiga mai mult, decât cu furca, secerea ba în unele locuri chiar şi cu cósa. Cum că şi cu ostenéla părinţilor se pot cresce fete, ca ţĕrance harnice, este lucru evident, şi noi cetim cu ruşine că în Germania, Svedia, Danemarca esistă scoli pentru fete de ţĕran conduse de femei de căpetenie (mame de familie) unde nu se învaţă numai lucrurile de casă, cari obvin la ţĕran, ci şi aceia cum se facă brânza, untul şi altele, tot lucruri, despre cari aici nu se pomenesce, aici sĕ ţine de cea mai mare raritate, că după-ce a gătat cu scóla sĕ mai înveţe şi aşa ceva.

VII.

Care este scóla cea mai bună pentru fetele de ţĕran?

S'a convins odată o mamă, că nu-i póte dá fetei sale altă zestre în viéţă mai bună, decât ca sĕ cade încă nu e umilire, o acțiune bine precisată încă nu insémnă trădare națională și acésta sĕ și o însemne cei ce se cred aḑi stăpâni preste opiniunea publică și vor sĕ o monopoliseze în favorul lor.

Sasii incă au combătut uniunea, dar ei ca ómeni politici nu se țin de utopii, ci 'și reguléză trebile lor din cas în cas, din timp în timp si și asigură interesele lor cu mult mai bine, ca noi, cari trăim în desbinări și cari perhorescăm ori ce autoritate ca și cum fie-care băețandru ar fi mai ințelept ca cei ce au încăruntit în lupte și au vĕḑut multe de tóte.

„Pre noi ne nimicirĕ a pismei rĕutate", pare că e scris anume pentru noi și pentru referințele nóstre și nici acum după atâte desastre nu vedem, că suntem între focuri și e timpul suprem de a ne apĕrá, ca sĕ nu ne pârjoléscă.

Videant consules!

Revista politică.

Intréga presă europénă se ocupă cu esposeul ministrului de esterne Kalnoky.

In eminenta sa vorbire, ținută cu ocasiunea desbaterilor bugetare în delegațiunea austriacă, ministrul a confirmat aprópe tot ceea-ce s'a scris prin presă în decursul anului cu privire la situațiunea monarchiei nóstre față de celelalte state.

Dênsul a accentuat, că alianța, în care stă monarchia nóstră cu celelalte dóuĕ puteri centrale de loc nu s'a slăbit, ci grație energiei și ințelepciunei tinerului monarch german, ea s'a lămurit mai tare, încât aḑi nimenea nu se mai îndoesce, de puterea ei. Nici schimbarea cancelariului, nici schimbarea de trei ori a tronului german n'a influințat întru nimic slăbirea relațiunilor puse pe o basă atât de solidă. Tot așa se póte afirmá și despre relațiunile speciale cu Italia. Dar tocmai aceste relațiuni intime pretind ca și noi sĕ desvoltăm puterea armatei, corĕspunḑĕtoriu pregătirilor, ce le fac aliații.

Relațiunile cu țĕrile balcanice sunt în general bune, consolidarea și desvoltarea Bulgariei continuă, ea 'și pricepe misiunea și scie, că numai dela atitudinea ei depinde viitoriul. Cu Sêrbia raporturile s'au schimbat, și acésta schimbare s'a provocat prin puterea elementului radical, care a covêrșit regența dela care însĕ primim asigurările pretenesci de mai înainte. Aceste asigurări s'ar preface și în fapte, când n'ar fi presa sêrbă prea liberală și elementul radical atât de forte. Dar posiția statului nostru, ca stat mare, deși este totdeuna dificilă, când se înăspresc relațiunile cu un stat mic, totuși are mijlóce de a pune frâu înclinărilor rele și nu va fi vina nóstră, când atitudinea amicală, ce totdeuna o am observat cu Sêrbia, se va schimbá.

Relațiunile cu România sunt cele mai amicale din punct de vedere economic însĕ sunt tocmai opuse. Chiar negoțierile au intrat în stagnare, dar raporturile nóstre comerciale vor formá pentru viitoriu un obiect mai important, li se va dá mai multă atențiune și se vor regulá și raporturile cu Germania.

Incât privesce procesul lui Panița, ministrul a declarat, că nu poporul bulgar s'a conjurat, ci numai câți-va ómeni particulari și și acestia sub influință esternă.

Presa monarchiei nóstre e în general mulțămită cu espunerile ministrului și laudă sinceritatea și energia cu care lucră. E remarcabil totdeodată, că în acela-și timp când ministrul de esterne și a ținut esposeul, ministrul de agricultură ungar a esmis ordinul, care pune sub cea mai aspră supraveghiere importarea rîmătorilor din Sêrbia.

In comisiunea militară a parlamentului german a ținut și cancelariul Caprivi o vorbire cu scop, ca sĕ iasă la liman cu proiectul militar mai înainte de ce s'ar fi produs impresiunea nefavorabilă în tótă țéra despre creditele nóuĕ, ce se recer. Dênsul a făcut amintire de situațiunea generală, a accentuat chiar, că prin retragerea lui Bismarck siguranța păcei ar fi mai debilă și se rógă, ca proiectul sĕ se priméscă fără condițiuni, deóre-ce guvernul nu póte fi aplecat nici a face compensațiuni și nici a reduce serviciul militar. Cancelariul a afirmat, că e încă prea tinĕr în postul cel ocupă, pentru a se luptá cu succes contra oposițiunei, dar preste un an ceva dênsul încă va puté purtá cu succes lupta contra oposițiunei. Aceste descoperiri sincere au provocat în tot locul o bună impresiune.

In România s'a instalat în tótă forma unirea liberalilor într'un singur partid, alegêndu-se de șef Dimitrie Sturdza și acum se astéptă campania mare, care vor sĕ o pună în miscare în provincie, campanie începută încă de pe vremea negoțierilor de reunire.

Camerile române lucréză însĕ cu mare activitate făr a se provocá scene mai regretabile, afară de interpelațiunea, ce o a adresat deputatul Lecca prin care desapróbă cu totul procedura neromânéscă a ministrului Ghermani, care a mijlocit ca sume de bani date pe séma scólelor române din Macedonia sĕ trécă în mâna grecilor. Ministrul a fost apĕrat de președintele consiliului, gen. Manu.

Erăși Irodiada turbéză . . .

(Încheere.)

Intre membrii sinodului parochial dela biserica sântului Nicolae din Brașov sunt destui ómeni cu carte, sunt destui dela cari cu dreptúl putem pretinde ca sĕ cunóscă constituțiunea nóstră bisericéscă, ca sĕ cunóscă situațiunea bisericei nóstre, pentru-că unii sunt profesori confesionali, alții advocați, protopopi, aspiranți de protopopi etc. etc., tot ómeni, cari sunt datori a fi orientați în afacerile nóstre bisericesci și naționale.

Intrebăm pe acesti domni și alăturea cu dênșii pe gazetarii, cari fac imputări metropolitului nostru pentru cercularul din cestiune:

Află ei între agendele sinodului parochial enumerate tacsativ în § 7 al statutului organic vre un punct, cu care ș'ar puté justificá *conclusul, ce l'au luat ca sinod parochial* în cestiunea proiectului de lege pentru asilele de copii?

Află ei, că în puterea § lui 12 al St. org. s'au putut întruní în sinod parochial estraordinar *pentru acel obiect*?

Rĕspunsul este clar pentru fie-care om ne preocupat, și rĕspunsul nu póte fi altul decât, că sinodul parochial nu este chemat *și nu este competent* după constituțiunea nóstră bisericéscă sĕ se întrunéscă și sĕ ia concluse în astfeliu de cestiuni.

Ei bine! dacă cu tóte acestea un sinod parochial, și nu greșim dacă ḑicem cel mai ponderos sinod parochial din archidiecesă, — urmând provocărilor esterne și strĕine de biserica nóstră — cum este redacțiunea „Gazetei", 'și permite a se pune în conflict cu legea și ia concluse, ce nu cad în competința lui, în cestiuni de natura cea mai delicată, pentru care fapte eventual póte fi trasă la rĕspundere biserica și mai adaugem: dacă acel sinod nu se mulțămesce, că a luat acel conclus, și că l'a comunicat cu Capul bisericei, pentru care a fost menit la vedere, ci mai comite și imprudența de al publicá prin ḑiarele politice, cari ḑi de ḑi agitéză, și din al lor punct de vedere ca ḑiare politice, cu tot dreptul agitéză contra acelui proiect de lege din motive politice-naționale, și în fine: dacă nu se mulțămesc nici cu atâta, ci mai pun la cale și pe bĕtrânul protopop tractual, ca prin cerculariu sĕ provóce pe tóte parochiile din tract ca și ele sĕ facă asemenea, nu are drept, *nu are datorința chiar* archiereul, ca sĕ intrevină cu sfatul seu, sĕ admonieze pe fii sei sufletesci, sĕ dojenéscă chiar pe oile rĕtăcite, — ceea ce n'a făcut — și sĕ pună capĕt acestei miscări periculóse?

In cercularul archieresc se ḑice, cá „afacerea acésta este de natură politică".

„Gazeta" și „Tribuna" afirmă, că nu ar fi de natură politică.

Noi susținem, că întreg proiectul de lege despre asilele de copii este de natură politică, și motivele, din cari se intenționéză inființarea acelor asile în prima linie sunt politice, cari ii preocupă pe magiari, începênd dela sămênarea ideei prin Stefan Szechenyi până în ḑiua de astăḑi, și cele umanitare sunt numai de a dóua mână.

Tot asemenea nu pot fi nici motivele nóstre și a tuturor naționalităților, de a combate modul cum se intenționéză intemeerea acelor asile, de altă natură decât numai de natură politică, pentru-că partea umanitară și dacă ve place confesională a acelor asile nici pe noi nu ne póte supĕrá.

Dar spre dovadă, că nici sinodul parochial n'a putut lăsá politica la o parte, reproducem dóuĕ pasage din adresa lui:

> „Ingrijirea nóstră este cu atâta mai mare, deóre ce noul proiect, după-cum dovedesc deosebitele sale dispositiuni, sub pretecste umanitare nu urmăesce altceva decât continuarea operei începute de un șir de ani încóce de a înstrĕiná tinerimea nóstră dela naționalitatea nóstră și prin urmare și dela biserica nóstră".
>
> „Sub pretecst de a îngrijí mai bine și de a deprinde de timpuriu la ordine și la curățenie pe copii de 3—6 ani ai părinților, despre cari nu s'ar puté constatá, că îngrijesc singuri destul de bine de copii lor, proiectul în cestiune nu țintesce nimic mai puțin decât a răpí dela sinul familiei lor pe fragedele odrasle, tocmai când desvoltarea lor progreséză mai tare, tocmai în timpul când are a li-se imprimá timbrul, ce vor avé a'l păstrá în întrégă viéța lor, și în loc de a fi crescute în spirit românesc, în credințe și aspirațiuni românesci, sĕ li se infiltreze cât se póte mai de timpuriu veninul înstrĕinării de némul lor, sĕ fie dresate astfeliu, încât mai târḑiu sĕ pótă deveni ori și ce, numai români și susținĕtori ai bisericei nóstre române gr. or. nu. (Noi credem, că nici ai celei române greco catolice nu.)

Nu numai „afacerea" deci, — cum susține cercularul este de natură politică, ci și insăși motivele cardinali ale adresei sunt de natură politică.

Repețim, că din punct de vedere umanitariu și confesional, desbrăcate de caracterul lor politic, nu se pot combate asilele de copii.

Sasii au mai multe asile de acestea și vor avé și mai multe în viitoriu, pentru-că lor le dă mâna sĕ-și inființeze, dacă vor, în tóte parochiile câte un asil de copii; nu vom fi în stare noi însĕ și nu vor fi în stare slovacii sĕ înființeze pe lângă scolile confesionale și asile de copii confesionale, pentru-că în urma vitregității timpurilor din trecut pe noi ne-au aflat sarcinile culturale despoiați de averi, ér presentul este cu mult mai nefavoritoriu pentru noi, decât ca pe lângă sarcinile nesuportabile actuale sĕ ne mai putem impune și alte sarcini nóue.

Și asta o sciu prea bine cei ce dispun de puterea și de resursele statului și pentru aceea se folosesc de situațiunea favorabilă astăḑi pentru elementul magiar și credêndu-se destul de tari ca sĕ esecuteze planurile lui Szechenyi de a face și din petri magiari es pe față și vor sĕ creeze un feliu de „ianiceri", mai cu sémă din români și din slovaci.

Da! este fórte periculos acel proiect de lege pentru toți românii, ori de ce confesiune fie ei, și este datorința nóstră a lucrá pe tóte terenele permise ca acest proiect sĕ nu devină lege, așa precum este propus.

Acest teren însĕ nu este biserica, și în special nu este sinodul parochial.

L'am combătut și noi și l'a combătut întrégă presa română.

Se póte combate prin ori și care cive al statului, prin presă, prin adunări poporale, prin adunări comitatense și prin acestea se pot face representațiuni la dietă.

Tot acei indiviḑi, cari ca membrii ai parochiei dela biserica s-tului Nicolae din Brașov, întruniți în sinod parochial, au luat conclusul înaintat în formă de adresă către metropolitul nostru, ca români și ca civi ai statului se puteau întruní într'o adunare politică ca sĕ ia tot acel conclus, sĕ l publice prin ḑiare și pe calea sa sĕ-l înainteze la dietă și nime nu le putea face nici o imputare, pentru că se folosiau de dreptul, ce-l au în stat.

Au ținut și românii adunări politice, au ținut și alții și precum se scie în ḑilele acestea vor ținé și sasii și nimeni nu i-a împedecat și nu-i póte împedecá de a-și manifestá pĕrerea față de un proiect de lege.

Pentru ce nu se folosesc de acest drept, ci se bagă sub aripele bisericei, carea nu are acest drept și căreia nu este permis sĕ pertracteze cestiuni politice în adunările sale, cari se numesc sinóde.

Cine are lipsă de intrevenirea sinódelor parochiale în afacerea din cestiune?

Metropolitul nostru dóră?

Insiși cei cu adresa recunosc, că metropolitul nostru și-a implinit datoria în asta privință cu tótă „energia" și la 1879 și la 1883 întru apĕrarea scólelor nóstre primari și medii.

Dacă și-a priceput el chemarea și datoria atunci, în cause mai grave, de unde 'și ia acuma un sinod parochial îndemnul ca sĕ vină a-l învĕțá: ce are sĕ facă?

---

o créscă ca pe o femee grijitóre, harnică și cu minte care în împlinirea chemărei ei și în fericirea familiei, sĕ-și vadă bucuria vieții, atunci se va și întrebá: „Ce pot eu face pentru crescerea ei?" Noi credem, că cea mai bună și interesată învĕțătóre este fie care mamă însĕ-și, căci copilul în desvoltarea lui este cel mai susceptibil (primitor) pentru tóte învĕțăturile bune, el vede în mama sa esemplul cel mai viu și vrednic model de imitat, el tot ia de bun ce face mama și de aceea o mamă sĕ se păzéscă ai da un esemplu rĕu. Cu drept cuvênt sĕ ḑice, că copii adese-ori sunt cei mai buni învĕțători pentru părinți. Este fórte greu a aduce o copilă la ordine și curățenie, dacă acestea nu le-a învĕțat dela mama sa. La strădania și crutarea mamei copila ia parte încă de mică, și fără de a sci sĕ dedă cu ele, pre cari ea mai târḑiu numai cu greu le mai póte învĕța.

O atare femee, care a ereḑit aceste vêrtuți dela mama sa, respectéză întreprinderile acestora totdeuna pe învĕțătórea ei, și nu póte se esiste o mai mare mulțămire și bucurie pentru o mamă, decât când aude, că pe fata ei o laudă pentru insușirile acestea bune, și când își póte ḑice: „Acésta o-a învĕțat dela mine". (Va urmá).

Este lucru cuviincios acesta?

Ér dacă n'au voit fii bisericei nóstre din Braşov altă, decât mediat sĕ apere interesele nóstre bisericesci, ce „nevoie“ a fost de aceea ca ei sĕ-şi publice adresa prin ḑiare?

Şi dacă totuşi n'au putut resigná la vanitatea de a presentá lumei fĕtul lor, ca lumea sĕ i admire şi imiteze, şi dacă într'adevĕr ţin ei, că lucrul lor este o afacere bisericéscă gr. orientală, nu află ei ca sinod parochial gr. or. alte organe competente de a-şi publicá conclusele decât pe „Gazeta Transilvaniei“ şi pe „Tribuna“.

Mai multă seriositate asteptăm noi în afacerile nóstre bisericesci dela conducĕtorii sinódelor nóstre parochiale şi preste tot dela bărbaţii nostri, cari ţin la ortodocsie şi cari ca noi ţin, că scutul românismului este astăḑi numai biserica.

Decând şi până-când sunt acestea organele oficióse sau oficiale ale bisericei gr. or. române?

Asta nu o fac nici chiar protestanţii, nici catolicii în casuri analóge, ci fiesce care 'şi trimite publicaţiunile la acele ḑiare, cari sunt recunoscute de organele lor confesionale şi numai după acelea le reproduc celelalte ḑiare.

Pretindem ca sĕ cunóscă situaţiunea critică, în care ne aflăm şi dacă le plac dreptutile autonomice, precum trebue sĕ le placă, pe cari unii le invidiază, alţii le perhoresciază, sĕ le respecteze ei, ca sĕ le respecteze şi alţii, şi prin fapte nesocotite sĕ nu dea ansă puterei, faţă de carea noi nu ne putem răḑimá pe putere, ci numai pe drept, ca sĕ se amestece în drepturile nóstre autonomice spre stricăciunea nóstră şi bucuria altora.

„Tribuna“ admoniază chiar şi pe episcopii, cari ca atari sunt membrii virilisti ai legislativei ţĕrei ca sĕ nu facă politică, şi totuşi insultă pe un metropolit în modul cel mai necuviincios, pentru-că interḑice sinódelor parochiale ca ele sĕ nu facă politică.

Care este principiul acì?

Şi astfeliu de ómeni au cutezanţa a pretinde ca lumea sĕ-i considere de apĕrători sinceri ai interetelor românesci şi ai bisericei ortodocse române!?

Sĕ o ferécă Dumneḑeu pe biserica nóstră de amici, căci de inimici se va ferí ea!

Concertul „Reuniunei române de cântări“ din Sibiiu.

Cu o programă bine alésă a păşit Mercuri séra „Reuniunea română de cântări“ de aici înaintea unui public ales, care a umplut sala dela „*Musikverein.*“ Este o măestrie a dirigentului reuniunei George Dima alegerea şi arangiarea cea ni merită a pieselor, şi este măestrie a instruá corul, ca „a capela“ sĕ cânte cu atâta perfecţiune, îngrijire şi atenţiune, după-cum a cântat reuniunea şi în concertul de Mercuri séra.

Inceputul s'a făcut cu 2 cântări pentru cor de Hans Huber, *a)* Dorinţa, poesie de M. Eminescu *b)* din „Inşirăte Mărgărite“ poesie de V. Alecsandri, cari ambele au fost cântate cu mare precisiune şi fină întonare, cea-ce a documentat din nou gustul fin al dirigentului în studiarea pieselor de concert, şi abilitatea reuniunei, cu care urmăresce şi dă espresiune intenţiunilor dirigentului.

Punctul 2 şi 5. au fost, cu cari dl pianist Iuliu Schaeffer s'a presentat înaintea publicului ales românesc, căci publicul strĕin a avut ocasiune sĕ asculte cântând la piano pe dl Schaeffer şi ḑiaristica germană a avut ocasiune de a apreţiá prestaţiunile acestui pianist după meritul lor. Atât în ballada As-dur de F. Chopin cât şi în „Rigoletto-Concert-Paraphras“ de F. Liszt, dl Schaeffer a dovedit multă cultură musicală, technică admirabilă, şi o rară desteritate, cu cari insuşiri a răpit frenetice aplause din partea publicului.

Numĕrul 3 din program a dat ocasiune d-nei Crişian sĕ încânte din nou publicul prin escelenta sa voce de sopran, şi prin măestria, cu care scie pune acésta voce în serviciul artei musicale. Greutăţile ariei din opera „Fluerul fermecat“ (die Zauberflöte) de W. A Mozart, le a învins dómna Crişian cu mare uşurinţă, flecsibilitatea vocei în coloratură şi tonurile înalte mai ales au fermecat publicul, şi aplausele frenetice au fost meritate din tóte punctele de vedere.

In punctul 4 Albióra (Schneewittchen), poveste dramatisată de F. Rőber, musica de renumitul compositoriu C. Reinecke, ni s'a presentat reuniunea în o piesă pentru cor de dame, soli sopran şi alt, acompaniare de piano şi declamaţiune. Piesa acésta atât de mult esecutată în tóte locurile, unde ómenii cât de cât se pricep în cele ale musicei, acéstă piesă cântată cu predilecţiune şi în Lipsca, a făcut şi aici adevĕrată furóre. Corul de dame a avut o reuşită fericită, şi mult a fost admirat, modul cu care corul de dame a sciut cântá, a sciut da adevĕrată espresiune acestei drăgălaşe musice în tóte nuanţele, atât în prolog în cântarea, cu care a adormit pe Albióra, în cântarea de jale a piticilor la sicriul de cristal, în care au îngropat pe Albióra, cât şi în corul final la nunta Albiórei. Partia de solo sopran o a esecutat dómna Crişian, cea de alt solo dómna Moga, cu multă pricepere şi rară precisiune. Şi publicul cu drept cuvênt a erupt în frenetice aplause la cântarea acestor 2 mărgăritare ale reuniunei române de cântări, cari totdeuna, în ḑile bune, şi în ḑile mai puţin bune s'au jertfit şi se jertfesc pre sine şi ai sei în interesul bunului nume, în interesul succesului moral al reuniunei. Acompaniarea o a provĕḑut pe piano cu multă desteritate domnul pianist I. Schaeffer.

Partea pentru declamaţiune o a tradus din nemţesce elevul din despărţĕmêntul teologic de aici, dl Corneliu Perşenariu, şi o a declamat cu pricepere dl Ioan Stroia, asemenea elev al despărţĕmêntului teologic de aici.

Punctul 5 a fost „Imn festiv“ pentru cor micst de G. Dima, poesie de Z. Boiu.

Din incidentul iubileului de 50 ani al preoţiei fericitului fost episcop al diecesei Caransebeş Ioan Popasu, frumósa poesie o a compus la 1887 domnul asesor consistorial Z. Boiu, şi tot atunci a compus musica domnul Dima. Importanţa acestei ḑile festive mai nimerit nime nu o póte eternisá ca acesti doi representanţi ai artei, cari pĕtrunşi de sfinţenia ḑilei au sciut dá fie-care locul, ce se cuvine simţemintelor religióse bisericesci combinate cu cele naţionale românesci. Acest op al domnului Dima, contemplat pentru un cor mare puternic, a trebuit sĕ dea mult de lucru reuniunei române de cântări, care unde sĕ impărţiau vocile de femei în câte patru voci, sopran I., sopran secund, alt prim, şi alt II., asemenea unde sĕ impărţiau vocile de bărbaţi în câte patru, tenor prim, tenor secund, bas prim, bas secund, rĕmânea o voce representată numai prin 2 s'au 3 indiviḑi. A trebuit se fie uriaşă munca dirigentului, care pe lângă asemenea greutăţi a sciut produce o esecutare aşa de strălucită după cum a fost cea de Mercuri séra, cu deosebire dacă vom considerá, că tocmai în momentul din urmă prin indispoşiţiune momentană vocile bărbătesci s'au rărit şi mai tare.

Cu tóte acestea greutăţi esecutarea a fost fórte strălucită, atât unde au cântat impărţit bărbaţii şi femeile, cât şi la corurile întrunite, şi ostenéla a fost rĕsplătită atât prin aplausele publicului, cât şi prin consciinţa, că fie-care şi-a pus partea cea mai bună pentru succesul acestui concert.

După cum ni se spune, de vre-o doi ani de ḑile reuniunea acésta a trecut tot din crise în crise. Frumosul resultat al concertului de Mercuri cu nimica nu justifică esistinţa criselor. Din contră noi constatăm un progres imbucurătoriu atât în perfecţiunea cântărei cât şi a acuirărei de puteri tinere, cari sub conducerea conscie, energică şi bine probată de acuma de bună sémă vor contribuí la sustinerea reuniunei, ca a unui factor cultural în viaţa nóstră românéscă în acest oraş, care este un centru, primul centru, pentru cultura musicei în întrégă Ungaria.

Convocare.

In conformitate cu prescrisele §§-lor 14 şi 21 din statutele Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, precum şi cu conclusul comitetului de dto 27 Maiu a. c. Nr. prot. 41 *adunarea generală pentru anul curent se convócă prin acésta în oraşul Reghinul săsesc pe 15/27 August şi ḑilele următóre.*

Aducĕnd acésta la cunoscinţa publică, invităm pe toţi membrii Asociaţiunei a luá parte în numĕr cât mai mare la şedinţele adunării.

Pentru comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Sibiiu, în 9 Iuniu, 1890.

George Bariţiu, preşedinte. Dr. *Ioan Crişian*, secretariu II.

Adunarea generală a despărţământului I (Brad) al „Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Zarand, se va ţiné la *23* şi *24 Iuniu st. v. a. c.* în sala gimnasiului gr. or. din Brad, cu următórea

Programă:

Şedinţa I, 23 Iuniu a. m.

1. La órele 9 a. m. întrunirea membrilor în sala gimnasială, invocarea Duchului Sânt şi deschiderea adunărei prin presidiu.

2. Constatarea membrilor ordinari şi estraordinari presenţi.

3. Cetirea raportului despre activitatea comitetului în decursul anului 1889/90.

4. Alegerea unei comisiuni de 5., pentru a referá asupra raportului, propunerilor comitetului şi spre a censurá socótele pro 1889/90.

5. Incassarea tacselor restante şi curente prin cassari.

Şedinţa a II a, în 23 Iuniu d. a.

6. Adiţia cu ḑeci curaţi verbal şi în scris, prelegere practică de Avram Mihuţ, învĕţătoriu în Băiţa.

7. Adiţia de ḑeci mestecaţi cu 10 mestecaţi prelegere de Iosif Başia, învĕţătoriu în Birtiu.

8. Subtracţia de ḑeci curaţi din ḑeci curaţi prelegere de Simeon Micu, învĕţătoriu în Blăşeni.

9. Subtracţia de ḑeci curaţi din ḑeci mestecaţi prelegere de George Draia, învĕţătoriu în Blăşeni.

10. Subtracţia de ḑeci mestecaţi din ḑeci mestecaţi prelegere de Ioan Alba, învĕţătoriu în Bulzesci.

11. Disertaţiune: Cum sunt a se corege ocupaţiunile scolari şi domestice din limba română din partea învĕţătoriului? de Simeon Pavel, învĕţătoriu in Grohot, eventual George Drăgan din Căinel.

Şedinţa a III-a în 24 Iuniu a. m.

12. Verificarea proceselor din şedinţele I şi a II-a.

13. Raportul comisiunilor şi a cassariului.

14. Stăverirea bugetului pro 1890/91.

15. Mĕsurile metrice: de lungime, pond şi fluinditate prelegere de Alesandru Draia învĕţătoriu în Criscior.

16. Teme de înmulţire: multiplicandul de 2 cifre, multiplicatoriul de una cifră. Numirea factorilor, prelegere de George Teodor, învĕţătoriu în Dupăpétră.

Şedinţa a IV-a în 24 Iuniu p. m.

17. Teme de înmulţire cu factori de câte 2 cifre de Efrem Pop, învĕţătoriu în Herţegani.

18. Impărţire: Dividendul din 2 cifre, divisorul din una prelegere de G. Ignaton, învĕţătoriu in Ormindea.

19. Dividendul din mai multe cifre, divisorul din 2 cifre, prelegere de Avram Groza, învĕţătoriu în Pescera.

20. Noţiunea frângerilor decimali, înfăţoşarea şi scrierea lor prelegere de Petru Rimbaş.

21. Propuneri.

22. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocólelor.

23. Inchiderea adunărei prin presidiu.

P. T. membrii ordinari şi estraordinari ai despărţămêntului, directorii scolari şi toţi interesaţii de causa scolara sunt invitaţi a participá la adunare.

Epitropiile parochiali sunt rugate a provedé cu diurne pre învĕţători.

Dela comitetul despărţămêntului I Brad.

Brad, la 26 Maiu, 1890.

Ioan German, v.-preşedinte. *Inocenţiu Bogdan* secretariu.

Prin acésta am onorul a convocá pe p. t. membri despĕrţămêntului învĕţătoresc din tractul protopresbiteral al Orĕstiei la adunarea estraordinară de despărţămênt, ce se va ţiné *Sâmbătă în 2/14 Iuniu c. la 10 óre a. m.* în localităţile scólei capitale gr. or. române din loc cu următoriul

Program:

1. Referada comisiunei de cinci esmise în scopul deliberării temei puse de către Preavenerabilul consistoriu archidiecesan cu respect la „Normativul scolariu.“

2. „Insemnătatea esamenelor de vară pentru poporul nostru din punct de vedere naţional“. Disertaţiune de George Joandrea.

3. „Un proiect de împărţire al materialului de învĕţămênt pentru scólele poporale pe anul scolariu viitoriu“, elaborat de învĕţătoriul Ioan Muntean.

4. Propuneri eventuale.

5. Diverse.

G. Joandrea, vice-preşedinte.

Comitetul central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Zarand se convócă la şedinţă pre *Joi în 7 Iuniu st. v. a. c.* în sala gimuasiului din Brad, la órele 10 antemeridiane.

Biroul.

Varietăţi.

* (Dela Curte). Renunciaţiunea dela tron a archiduceselor Maria-Valeria şi Margareta se va face în primele ḑile ale sĕptĕmânei viitóre şi anume renunţarea archiducesei Maria-Valeria Luni, ér a archiducesei Margareta Marţi. La actul sĕrbătoresc vor fi de faţă unii din ministrii austriaci şi ungari. Delegaţiunile încă vor luá parte prin representanţi aleşi.

Maj. Sa împĕrătésa-regina, archiducesa Maria-Valeria şi archiducele Francisc Salvator au cercetat castelul Lichtenegg dela Wales, menit ca loc de petrecere după cununie, ér de acolo s'au reintors la castelul din Lainz.

Archiducesa vĕduvă Stefania petrece la castelul din Lacsemburg.

* (Viéţa ţarului în pericol.) Foile engleze anunţă, că viaţa ţarului se află în mare pericol. Nihilistii din strĕinătate au făcut mari pregătiri şi au mijlocit în Rusia ca sĕ-şi pótă realisá planul. Poliţia din Petersburg a făcut mari descoperiri şi s'a constatat, că nihilismul lucră cu puteri enorme. S'a furat dinamită dela furnisorul armatei etc. Ţarul e tare bine păḑit.

* (Rector universitar.) Profesorul de oftalmologie, Dr. Wil. Schulek a fost ales rector al universităţii din Budapesta.

* (Recoltele în România.) Cetim în „Curier. Finanţ.“ : Serviciul special de pe lângă ministerul de agricultură publică o dare de sémă despre starea sămênăturilor din tótă ţara. După acéstă dare de sémă sămênăturile atât de tómnă cât şi de primăvară sunt de o frumseţă rară; ploile abondante căḑute la timp au făcut mult bine. Grâul, orzul ovĕsul şi secara promit şi ca calitate şi ca cantitate a fi escelente.

Porumbul în cea mai mare parte a ţĕrei a rĕsărit şi pe unele locuri a început prăşila. Rapiţa departe de a fi fost compromisă de ploi, după cum se credea, se presintă în genere bine.

Viile şi grădinile cu legume sunt bune; în judeţul Putna însĕ şi vre-o douĕ alte localităţi viile sunt nudióse. Pomii roditori promit o recoltă abundantă, afară de vre-o câte-va localităţi, unde rĕcéla în timpul înflorirei a făcut óre cari stricăciuni. Fânaţele sunt bine preste tot locul. Grindina şi furtunile n'au avut pănă acum nicăiri urmări desastróse, ca în alţi ani.

* (Drumurile de fer). Archivul oficial german al drumurilor de fer face o descriere despre desvoltarea drumurilor ferate de pe pămênt pe anii 1884—1888. Lungimea şinelor ar fi dat 571.771 klm. şi acésta face mai mult cu 187.351 klm. ca depărtarea mijlocie între lună şi pămênt. Sporirea în cei cinci ani face 102.899 klm; dintre cari 64.419 cad pe America şi 24.419 pe Europa. Cei 571.771 klm. se împart astfeliu: Europa 214,252 klm., din cari cad pe Germania 40,826, Francia 35,264, Anglia 31,897, Austro-Ung, 25,731, Rusia 29,410, Italia 12,351 klm., America are 304,005, Asia 28,415, Africa 8309, Australia 16.790. Preţul drumurilor la finea anului 1888 face 121 miliarde marce şi cele 92.000 locomotive prestézā atâta lucru ca 220 milióne cai.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din loc face cunoscut, că în 16 l. c. n. la 9 óre a. m. va licitá pe calea publicităţii tóte pachetele şi scrisorile, cari nu s'au putut inmanuá.

— Aceea-şi direcţiune a escris concurs pentru ocuparea unui post de oficiant postal din Braşov.

* (Sinucidere.) Practicantul de auditoriat de aici, Carol Stephani, şi-a făcut în Joia trecută sfêrşit vieţii prin un glonţ de revolver Nenorocitul a fost cuprins în ḑilele din urmă de o melancolie mare.

* Restaurarea municipiului orăşenesc al Timişórei s'a eteptuit în 9 ale cur., precum scrie „Luminătoriul“. Peste tot luat, diregătorii de pănă acum au fost cam toţi realeşi. Românii, cei mai slabi representaţi, trebuiră se sufere perdere: dl vice fisc. G. Ardelean, a rĕmas de tot afară. Mare nedreptate, după un serviciu conscienţios de pareni-se 25 de ani, însĕ aşa e astăḑi lumea. Au mai căḑut fiscul Mülbach, faţă de Em. Rozsa, şi notariul general Lányi, faţă de Gemel. Când va domní dreptul şi îndreptăţirile naţionale, altcum va fi, dar óre ajunge-vom cândva asta?

* (Afacerea Farkas). Tabla regéscă din Budapesta a pertractat cestiunea procesului de loterie Farkas şi a respins sentinţa tribunalului, ordonând pertractare nóuă şi îndrumând a se introduce cercetare criminală şi contra dnei Püspőky.

* (Un Don Juan modern.) In comuna Bucovin diu comit. Hunedóra, un Don Juan modern a avut în ḑilele trecute un sfêrşit tragic. Acesta un frumos tinĕr de român, ca un peun, care furase inimile tuturor fetelor, de aceea a şi fost rĕu vĕḑut de ceealalţi flăcăi. In ḑilele trecute, ducêndu se către pădure a fost întêlnit de alţi flăcăi, cari năpădiră asupra lui sĕ-l bată: El află de bine sĕ-şi scape viaţa într'un cătun, în care se aflau din întêmplare mai multe fete în povesti. Fetele încuiară uşa şi se luptară mult cu urmăritorii de afară, până-ce iubitul lor scăpă pe feréstră. Acéstă scenă s'a mai repetat de câte-va ori, dar în urmă a fost totuşi prins, bĕtut pănă căḑu mort, ér trupul aruncat în o crepătură de stêncă. Omoritorii au fost prinşi.

(Mĕsuri energice contra Serbiei) Fóia oficială a publicat ordinaţiunea ministrului de comerciu, prin care se interḑice ori-ce transport de rimători din Sêrbia, dacă numai la unul s'ar arătá simptóme de bólă sau dacă ar fi de provenienţă din România.

* (Bani din strĕinătate). In timpul din urmă s'a ocupat regimul mult cu cestiunea emigrărilor şi între altele a ordinat totdeodată constatarea sumei de bani, ce s'a trimis de emigranţii din America nordică familiilor şi rudeniilor rĕmase în Ungaria. Aşa s'a constatat, că în anii 1888 şi 1889 au incurs din America comitatele de nord ale Ungariei 9.5 milióne floreni.

Mulţămită publică.

Subscrisul în numele elevelor mele me aflu îndemnat a aduce şi prea acéstă cale cea mai căldurósă mulţămită stimatei dómne Măriuţa P. Mitrea din Rĕşinariu, care a avut bunăvoinţa, a pune la disposiţiunea mea trăsura sa pentru a aduce copilele la Sibiiu, ca sĕ vadă marea menagerie a dlui E. Montenegro, şi de a întuí aici aceea-ce în scólă li-s'au propus din Istoria naturală.

Rĕşinariu, 29 Maiu, 1890.

George Enescu
înv. şi cler. abs.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Iuniu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	103.75	103.65
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113.20	113.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	116.50	—.—
Obligaţiuni urbariale ung.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rĕscempĕrarea ḑecimei de vin	104.—	99.—
Sorţi unguresci cu premii	138.25	137.50
Sorţi de regularea Tisei	126.75	132.50
Renta de aur austriacă	110.20	110.20
Sorţi de stat dela 1860	140.—	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	342.—	342.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.55	5.53
Napoleon	9.33	9.31
100 marce nemţesci	57.50	57.40
London pe (poliţă de trei luni)	117.—	116.90

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		I.	II.	III.	Zona		I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		I.	II.	III.	Zona		I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Haţeg	Homorod - Cohalm	Cluş	Murĕş - Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕştie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş - Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş - Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul - sĕcuesc.	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 şi mai mult „ „	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 59 Sibiiu, Marți 5/17 Iuniu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3553 Scol.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Prin conclusul seu dtto 23 Aprile (5 Maiu) 1889 sinodul nostru archidiecesan a introdus în seminariul „Andreian“ lucrul de mână ca obiect de învěțământ pentru tinerimea din secțiunea pedagogică, și conclusul acesta încă în anul scolariu 1889/90 s'a și pus în lucrare, și tot asemenea are a se urmá și în anul scolariu venitoriu 1890/1.

Insemnătatea acestui nou obiect de învěțământ, precum se scie, este pe scurt: că el ca o variațiune plăcută promovéză și invioșéză învěțământul preste tot, deprinde pe elevii scólelor nóstre poporale a intrebuințá mânile lor pentru cele mai felurite îndemânări și lucrări, îi conduce la mânuirea diferitelor unelte de lucru, ce trebuesc în viața practică, dă copiilor o ocupațiune folositóre în órele lor libere, pregătesce într'un mod natural și treptat atragerea către meserii, cari poporul nostru, spre învederata sa daună, le-a negles atât de mult până acum.

Dar fiind că introduceraa acestui obiect de învěțământ în scólele nóstre poporale se va puté face numai când învěțătorii înșiși vor fi deajuns instruiți intr'ênsul, și ținênd sémă de dorința adese ori esprimată a învěțătorilor nostri, de a se deprinde în acest obiect de învěțământ, consistoriul archidiecesan a hotărit înființarea unui curs de instruire în lucru de mână pentru învěțătorii actuali.

Acest curs se va țibé aici în Sibiiu în decursul feriilor anului curent, și anume dela 1 până la finea lui August căl. v. și conducětoriul lui va fi instructorul seminarial din acest obiect Georgiu Moian, ér instrucțiunea, pe lângă o introducere în istoria și însemnătatea acestui ram de învěțământ, precum și în principiele pedagogice, pe cari baséză el ca mijloc al educațiunei fisice, intelectuale și morale, se va estinde la anumite grupuri și anume: *a)* asupra împletitului de paie, pipirig, papură și nuiele; *b)* asupra têmplăritului (měsăritului), a sculpturei și *c)* a cartonagiului (lucrărei în hârtie.)

Invěțătorii, cari vor dorí a participá la cursul acesta, au a se insinuá la consistoriul archidiecesan cel mult până la 30 Iuniu a. c. căl. vechiu, avênd a indicá grupul, care voiesc al învěțá.

Pentru posibila inlesnire a participanților, consistoriul archidiecesan a luat měsurile de lipsă, ca ei sě aibă locuință, serviciu grătuit și la mese comune în seminariul nostru archidiecesan și viptul întreg, adecă: dejun, prânḑ și cină pe întréga durata cursului.

Sunt însărcinate dar oficiele protopresbiterale ca în conțelegere cu reuniunile și despărțěmintele învěțătoresci, sě combine a trămite la acest curs 1—2 învěțători tractuali, dându-le — întrucât nu vor fi ei în stare — mână de ajutoriu din fondurile protopresbiterale, din fondurile reuniunilor, dela comunele bisericesci, din colecte benevole și din alte isvóre la suportarea speselor de drum și alte spese měrunte, ce vor avé învěțătorii participanți la acest curs deocamdată de probă.

Ér până la terminul indicat de 30 Iuniu v. vor asterne aici consemnarea respectivilor învěțători, cari sunt designați a participá la acest curs, îndatorându-i pe aceia a se presenta aici și a se insinuá la instructorul premenționat astfel, ca cursul sě se pótă începe regulat la 1/13 August. Banii de drum pentru călětorie încóce și încolo precum și pentru acoperirea altor trebuințe sě se dea participanților inmediat, pe lângă cuitanțe din partea lor.

La terminarea cursului învěțătorii vor primí atestate despre cercetarea lui și despre progresul dovedit, cari atestate le vor serví drept note recomandătóre la înaintarea lor; ér obiectele, ce le vor lucrá la acest curs, vor fi proprietatea lor, spre a le serví de model pentru lucrările în scólă.

Acest cerculariu se trimite în numěrul de esemplare recerut, spre a se distribuí pe la tóte comunele bisericesci și a ajunge la cunoscința tuturor învěțătorilor nostri confesionali.

La urmă se însărcinéză oficiele protopresbiterale, a relatá până la terminul indicat chiar și atunci, dacă din anumite cause nu s'ar puté presentá din tractul respectiv pentru astădată nici un participant.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 31 Maiu, 1890.

Dr. Il. Puscariu m. p.,
archimandrit, vicariu archiep.

Dr. Remus Rosca m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 1 Iuniu.

Situațiunea europénă apare într'un stadiu de tot penibil.

Francia, carea cu privire la numěrul armatei este a dóua putere europénă, nu s'a mulțămit cu sporirile de până acum, ci țintesce a-și mărí tot mai mult puterea armată; ér Rusia, prima putere europénă, de un șir de ani desvóltă o activitate uriașă, atât pentru sporirea armatei, cât și pentru construcțiuni de linii ferate, cari sě faciliteze transportarea masselor colosale ale armatei rusesci, și presa dă drept ministrului Kalnoky, carele a accentuat, că chiar și din partea Rusiei ne putem asteptá la surprinderi.

Paralel cu aceste dóuě mari puteri, cari par a stá în relațiuni de intimă pretenie își desvóltă puterile alianța triplă, ca un fel de contra pond. Și noi vedem, că Germania pregătesce mereu la proiecte de legi militare, ca sě nu se lase mai pe jos decât vecinul seu vrășmaș, vedem, cum cancelariul și monarchul german întrevin cu tótă autoritatea lor pentru de a se votá proiectele presentate.

In fața unei astfeliu de situațiuni, e lucru de sine înțeles, că noi încă n'avem sě privim numai cum se pregătesc de rěsboiu celelalte puteri sub falsa etichetă a manținerei păcei și ministrul Kalnoky și ministrul Bauer, au și asigurat delegațiunile, că monarchia nóstră este necesitată a se armá mereu.

La acestea espuneri tot omul se întrébă, până când?!

Până când va mai durá acésta situațiune nesigură, care a pus în agitațiune întrégă Europa?

Rěspunsul l'a dat ministrul nostru de resbel bar. Bauer: Până când acestei situațiuni îi pune capět o catastrofă.

Tocmai în momentele, când la noi și în Germania se agită spiritele atât de mult cu nisce proiecte militare, Francia rěspunde cu un feliu de nepăsare prin aceea, că camera senatului a primit proiectul de lege, în puterea căruia armata teritorială eventual are sě opereze cu armata activă.

Dar Franciei e ușor sě se avênte în cheltueli uriașe, Germania încă o póte face, deși acolo încă în anii trecuți s'au ridicat proteste energice contra sporirei armatei.

Cum stăm însě noi?

Dacă vom trece prin o aspră esaminare bugetele presentate în anul trecut dietei din Budapesta și din Viena, vom aflá, ca ministrii de finanțe au emulat ca sě presente dietei bugetul cât mai ecuilibrat, dar în emulațiunea lor n'au uitat a se folosí cu minuțiositatea cea mai mare de tóte isvőrele, care ar aduce ceva câstig, ér câstigul nu arare ori s'a ficsat cu o sumă cu mult mai esorbitantă, decum ar fi în realitate.

Ministrul Bauer, carele în anii trecuți a promis delegațiunilor, că nu se va mai presentá cu credite sporite, ci mai bine se va retrage, ne pune acum

---

FOIȚA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

VII.

Care este scóla cea mai bună pentru fetele de țěran?

(Urmare.)

Cu timpul se ridică copilul, despre care și învěțătoriul ḑice, că are destoinicie bună, și că ar fi chiar pěcat dacă nu l'ar lăsá sě învețe mai departe

Da noi suntem cu stare bunicică, ḑise un părinte și bucuros am trimite copila undeva sě mai învețe ceva. Spuneți-mi numai unde? noi nu întrebăm de cheltueli.

Cu cheltuelile nu e destul încă, ni se face întrebarea curiósă, că ce ocasiune ar fi mai bună pentru o deprindere mai departe?

De comun ne vine în minte vre un institut, unde credem, că féta nu numai e grijită bine, ci i se dă ocasiune a învěțá tóte celea. Trebue sě marturisim însě, că nu punem cine sci ce pond pe atari institute, căci nu esistă alt mijloc prin cari sě înstrěinezi o femeie de chemarea ei, decât institutele acestea, fie ele pentru pregătiri inferióre s'au superióre. Scopul acelor institute e mai numai de a câstigá bani, și pentru aceea fetele și câștigă o deprindere numai pe deasupra, și nu arareori câte o porțiune sdravênă de închipuire. Ce defaimăm mai cu sémă la atari institute este lipsa de viéța familiară, și totuși fetele în prima linie sě fie crescute pentru așa ceva.

Cel mai bun mijloc pentru o crescere mai departe a unei fete este primirea în o familie bună, unde învață a cunósce o viață conjugală frumósă, unde sě convinge, că cu o educațiune adevěrată, modestia cu nepretensiunea sunt ca dóue surori de cruce, ce umblă mână în mână. Póte sě ajungă o fată de țěran în o atare familie, pentru ea, aceea e un noroc nespus de mare. Mai târḑiu își va aduce cu bucurie aminte de aceea familie, și și-o va luá totdeuna ca model în afacerile ei de casă. In o astfel de familie bună va luá parte la tóte isprăvurile, va ferbe, va cóse, va spălá, firesce, că sub supravegherea femeei de casă; aceste ocupațiuni ea nu le va priví ca jucării, ci le va urmá cu tótă seriositatea. Lucru firesc, că prelângă aceste ea nu trebue sě negligeze educațiunea necesară, pentru care în fie-care oraș, fie cât de mic, i se dă ocasiune destul de bună, ci prelângă lucrurile femeesci de mână, între cari mai întâiu numěrăm cusutul de albituri, sě se ocupe și cu puțină geografie, istorie și musică, cu deosebire cântul.

Ne uităm după atari familii, cari sunt gata de a primí câte o fetiță s'au dóue de pe sate în casa lor, suntem siguri, că se vor aflá mai în fie-care orășel destule. Sunt de preferit atari familii din orașe mai mari. Aici e cu atât mai bine, cu cât se cultivéză diferitele virtuți mai mult ca în orașele mai mici. Sě ne aducem aminte de curățenia și de ordinea dela orașe, cari la țară în imbulzala ocupațiunilor și în atingerea cu atâtea lucruri murdare, ne amenință cu părăsirea, ba sunt locuri unde e pěcat a mai vorbí de curățenie.

Dintre tóte însě este păstrarea și buna împărțire, cari în orașe se cultivéză într'un mod deosebit, căci aici unde trebue sě cumperi tóte pe bani gata, și unde numai o parte mică se dă pentru susținerea casei, aici însémnă cu totul altceva a crușá ca la țară, unde iau din cămară fără de a dá bani. Aici pot învěțá fetele nóstre sě întrebuințeze tóte rěmășițele, și sě se întrebe adese-ori, cum sě iasă mai eftin și mai bine la cale?

Țěranii mai cu stare numesc acésta economie „răbdare de fóme orășenéscă“, însě noi dorim, ca tóte femeile de pe sate sě scie ceva despre acésta răbdare, atunci bărbaților lor le ar umblá cu mult în perspectivă, că 100 de milióne nu's de ajuns, se cer 120 milióne şi póte şi mai mult....

Pănă când însĕ...?

Ministrul a ḑis o vorbă gravă: pănă la o catastrofă.

Avem însĕ esemplu în Italia, carea în anii din urmă rivalisa cu puterile aliate, dar, sleindu-i-se puterile financiare, a fost în fine necesitată cu umilinţă sĕ facă o mare reducere în bugetul militar, şi acésta tocmai acum, când aliaţii ei se avêntă în pregătiri enorme. Acésta încă este o mare catastrofă.

Când va vení însĕ catastrofa deciḑĕtóre, ce o astéptă ministrul Bauer, nimenea nu scie, şi noi avem datorinţă numai sĕ ne împlinim cu consciinţă datoria de cetăţén şi sĕ stăm pregătiţi, ca catastrofa sĕ nu ne covêrşéscă.

Vom avé sĕ ne asteptăm dar la nóue dări, însĕ chiar în casul acesta trebue sĕ ne întrebăm, dacă nu vom ajunge pe urmele Italiei şi dacă finanţele statului vor rĕmâné ecuilibrate?!

Revista politică.

Declaraţiunile, ce le-a făcut ministrul de rĕsboiu, bar. Bauer în delegaţiuni, preocupă tóte cercurile conducĕtóre. Nici acest ministru nu s'a sfiit a descrie situaţiunea şi a motivá proiectele, ce s'au presentat delegaţiunilor prin o francheţă rară.

Dênsul a declarat, că în faţa împregiurărilor actuale, nimenea nu are sĕ se gândéscă la o reducere a bugetului, ci că acesta va trebuí necontenit sĕ créscă corĕspunḑĕtoriu cerinţelor, cât timp duréză bolnăviciósa atitudine, ce se urméză din tóte părţile pentru sporirea puterei armate. Bugetul, ce se va asterne în anul viitoriu de sigur nu va fi micşorat. Şi de astădată dênsul ar fi avut cu mult mai mult de a cere, dar a trebuit sĕ se mărginéscă, din causa situaţiunei financiare. De aceea actualul buget nu are sĕ se privéscă, ca suma cea inaltă, ce ar fi pusă delegaţiunilor spre a o votá, ci numai ca o sumă mică, căci a fost constrins a se mărginí la atâta. Sporirea efectivului de pace trebue necondiţionat sĕ se aibă în vedere, şi prin urmare vor trebuí creditele sporite. Dênsul cei drept o a cifrat acésta la 100 milióne, dar se póte întêmplá se fie 120 milióne şi mai mult. In cestiunea sporirei efectivului de pace vorbesc şi relaţiunile esterne. *Actualei situaţiuni în Europa trebue sĕ i se pună în fine un capĕt, întêmple se apoi acésta prin o catastrofă, sau prin o deciḑĕtóre mĕsură pentru asigurarea păcei.*

Aceste espuneri a umplut de nedumeriri întréga presă şi în special cuvintele, prin cari a accentuat indirect, că rĕsboiul trebue se isbucnéscă, vie el acum, s'au mai târḑiu. E remarcabil însĕ, că pe când ministrul comun de rĕsboiu şi a făcut espunerile, presa oficiósă şi semi-oficiósă, descriu situaţiunea altor puteri cu mult mai favorabil, fac asemênări între armata nóstră, intre cea francesă, rusă, germană, italiană şi pledéză tóte pentru espunerile ministrului.

Cestiunea fortificaţiunilor pasurilor din Transilvania incă se ventiléză tot mai tare şi presa cere cu insistenţă ca Bucovina sĕ se lege cu Transilvania prin reţele de căi ferate strategice, aşa ca din Sibiiu sĕ se pótă transportá direct soldaţi la Cernăuţ şi vice-versa.

Espunerile, ce le a făcut comitele Kalnoky, ministru de esterne asupra Sêrbiei, au provocat acolo o rea impresiune şi o parte din foile sêrbesci vorbesc chiar cu vehemenţă contra Austro-Ungariei. Precum se asigură insĕ representantu! Serbiei a avut cu ministrul de esterne austro ungar mai multe convorbiri şi l'a asigurat, că Sêrbia cautá sĕ intre în legăturile de mai nainte, ce le a avut cu monarchia nóstră. Ea 'i păstréză şi acum cele mai intime relaţiuni de pretinie, dar pentru acésta nu urméză, ca ea sĕ-şi jertféscă propriile sale interese.

Şi în timp, ce s'a făcut aceste asigurări a apĕrut ordinul ministrului preşedinte Szapáry cătră autorităţile gendarmeriei din Banat, în carele recércă sub cea mai grea rĕspundere ca sĕ fie cu cea mai mare atenţiune şi se privegheze, ca nu cumva se mai obvină casuri de contrabandă cu rîmătorii din Sêrbia.

Presa strĕină se ocupă mereu şi cu ideea ventilată deja despre o apropiere între Germania şi Rusia. Mijlocitoriul acestei apropieri este principele de Walles, mostenitoriul engles, care lucră spre acest scop prin ambasadorul engles la curtea din Constantinopol, sir Morier. Ţarul aprimit de mai multeori în audienţă pe Morier şi pare a fi aplicat a intrá în pertractări. Unele foi germane accentuéză chiar, că începutul s'a făcut de mai de mult, şi acésta este numai o continuare, carea póte avé resultat favorabil. E remarcabil însĕ, că foile monarchiei nóstre nu pot desminţí aceste sciri, ci se mulţămesc a semnalá cele afirmate de presa germană şi engleză.

Representanţii teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare din Nr. 57).

3. Cu mult mai renumit, erudit şi productiv decât amintiţii învĕţători ai scólei din Alecsandria a fost genialul lor învĕţăcel şi succesor Origen, sub carele a ajuns scóla alecsandrină la culmea înflorirei sale. Născut în Alecsandria la anul 185 după Christos din părinţi crestini, a primit prima instrucţie religiósă şi scientifică dela tatăl seu Leonida, un bărbat pe cât de cucernic, pe atât de învĕţat şi prob; mai târḑiu devenì învĕţăcelul lui Panten, după-ce acesta s'a reîntors din India, ér mai apoi a lui Clement Alecsandrénul. Era abia de 17 ani, când tatăl seu a murit mórte de martir în persecuţiunea împeratului Septimiu Sever la anul 202, şi când învĕţătoriul seu Clement a fugit de rĕul gónei la Capadocia, la pretenul seu, episcopul Alecsandru. Şi el însuşi s'a fost hotărît ca sĕ sufere martirul, şi numai fórte cu greu s'a înduplecat de a recede dela acest pas; drept ce a fost rugat în scris pe tatăl seu de a rĕmâné statornic în credinţă, şi de a nu o părăsí din consideraţiune faţă de el şi şése fraţi ai sei. După mórtea tatălui seu o matronă crestină a oferit familiei orfane primul ajutoriu, dar şi tinerul Origen a muncit mult pentru susţinerea ei. În anul 203 a fost denumit din partea episcopului Dimitrie de învĕţătoriu la scóla catihetică din Alecsandria. Aici în curênd îşi câstigase un renume mare, cu tóte că el însuşi frecuenta scóla filosofică a neoplatonicului Amoniu Sacca, şi pe lângă acésta studia limba evreească şi se aprofunda în sf. scriptură. Spre a rĕmâné neatins de ori-ce ispită sensuală, şi póte spre a evitá bănuéla ce era pe atunci la ordinea ḑilei între învĕţătorii păgâni, că ar sta adecă in relaţiuni imorale cu auditorii şi învĕţăceii sei, între cari se aflau şi femei, înţelegênd rĕu şi cuvintele Mântuitoriului dela Matei c. 19, 12., s'a creḑut îndreptăţit a se castrá. Fapta acésta, pe carea mai târḑiu şi el însuşi a recunoscut-o de o mare greşală comisă din partea sa, la început n'a fost reprobată de episcopul Dimitrie, dar mai la urmă a devenit una din causele principale, cari au contribuit la condemnarea lui. Origen a dus o viéţă strict ascetică, şi a lucrat atât de mult, încât pentru sirguinţa de fer ce a avut o, a căpĕtat conumele de Ἀδαμάντιος, adecă: cel ce are o voinţă statornică, tare ca diamantul; dar s'a mai conumit şi Χαλκέντερος, cel cu măruntaele de oţĕl.

Renumele lui în scurt timp a străbătut marginile rĕsăritului şi a ajuns pănă la cele mai îndepărtate hotare ale apusului. La anul 311 a călĕtorit la Roma, pentru de a cercetá acésta biserică apostolică. Reîntorcêndu se şi-a luat de conlucrătoriu pe învĕţăcelul seu Eracla, încredinţându-i instrucţiunea începĕtorilor, pe când el însuşi se ocupă numai cu învĕţământul superior. Cursul învĕţământului seu superior îl începea cu filosofia, continuând trecea cu elevii sei la esplicarea sf. scripturi, ér mai târḑiu la espunerea sistematică a învĕţăturei crestine, carea o cultiva el speculativ, adecă filosofic, cautând a aduce în armonie filosofia platonică cu descoperirea dḑeéscă. La anul 215 a fost învitat de un principe arabic, s'au póte de un general roman la Arabia, ca sĕ predice acolo evangelia. In urma acestei învitări episcopul Dimitrie l'a şi concediat şi Origen a desvoltat acolo activitatea sa misionară prin un an de ḑile. După-ce a ajuns în patrie împĕratul roman Caracala (211—217) a început o mică persecuţiune în Alecsandria, deci el fuge la Palestina, unde a fost bine primit din partea episcopilor: Alecsandru din Ierusalim şi Teoctist din Cesarea. Incetând persecuţiunea s'a reîntors acasă, de unde la învitarea făcută din partea Iuliei Mamea, mama lui Alecsandru Sever, mai târḑiu împeratul roman 222—235, a plecat la anul 218 la Antiochia, ca sĕ o informeze despre religiunea crestină. După acésta prin 10 ani nu s'a îndepărtat din Alecsandria, lucrând cu nespusa diliginţă atât la învĕţământul superior, cât şi la mai multe lucrări literare, spriginit fiind în acésta activitate din urmă de mecenatele seu crestin Ambrosie, pe carele îl convertise dela gnosticism la ortodocsie şi carele apoi îl îndemnà la lucrări literare, dându-i mijlóce materiale şi susţinênd într'altele şi un numĕr considerabil de tahi — şi caligrafii pe séma lui Origen. În afaceri bisericesci a fost învitat la anul 228 la Grecia. La recomandarea episcopului seu intreprinde acésta călĕtorie prin Palestina, unde apoi amicii lui de mai nainte, cari cu ocasiunea primei sale petreceri la dênşii l'au pus sĕ predice, acum în acésta călĕtorie prin Palestina îl sânţiră întru presbiter. După-ce s'a reîntors la Alecsandria episcopul seu Dimitrie, parte gelos de renumele cel mare de carele se bucura Origen, parte jignit în drepturile sale episcopesci, întru cât s'a chirotonit de episcopi strĕini fără scirea şi învoirea lui, ţine contra lui Origen dóue sinóde la anul 231 şi 232 şi acusându-l de ereḑie, nesupunere, desconsiderare a legilor bisericesci şi imputându-i şi castrarea, 'l depune din funcţiunea învĕţătoréscă şi-l escomunică, adecă îl lipsesce de comunitatea bisericei alecsandrine.

Origen depus şi escomunicat trebuí se părăséscă Alecsandria; deci la anul 232 merge la Cesarea Palestinei, unde îl primesce episcopul Teoctist, dându i nu numai voie de a predicá, ci şi de a înfiinţa o scólă, carea sub conducerea lui devine cu mult mai renumită decât cea din Alecsandria. Episcopul Dimitrie a fost avisat tóte bisericile despre condamnarea lui Origen, dar episcopii din Grecia, Palestina, Fenicia şi Arabia au respins acésta însciinţare sub cuvênt, că şi în viitoriu ca pănă aici, vor recunóse demnitatea preoţéscă şi autoritatea învĕţătoréscă a marelui bărbat. După aceste episcopul Dimitrie móre şi lui îi urméză în scaunul episcopesc învĕţăcelul şi fostul conlucrătoriu a lui Origen la scóla catihetică, Eracla. Origen învitat de amicii sei se reîntórse la Alecsandria, unde de 2 ori în sĕptĕmână, Mercurea şi Vinerea, ţinea conferinţe publice, ba chiar a primit şi concesiunea de a predicá în o anumită biserică de acolo. Dar episcopul Eracla îi interḑise lui Origen acésta, după cum se pare din motivul de a susţinea autoritatea sentinţei sinodului din anul 232, apoi alungà pe fostul seu învĕţătoriu, şi depuse pe episcopul din Tunis. pentru-că îi dăduse lui Origen voie de a predicá. Strălucita activitate învĕţătoréscă şi literară ce a desvoltat-o Origen în Cesarea Paiestinei a atras chiar şi pe renumitul episcop din Cesarea Capadociei Firmilian, carele încă a venit la Palestina, ca sĕ audă discursurile scientifice ale eruditului învĕţătoriu. Ivindu-se la anul 235 persecuţiunea împĕratului roman Macsimin Tracul, (235—238) el fuge la Firmilian, ér după încetarea gónei se reîntórce la Cesarea-Palestinei continuându şi activitatea. După-ce pentru a doua óră cercetéză Grecia şi în special Atena, unde a fost învitat, intreprinde la anul 244 o călĕtorie la Arabia, pentru de a combate pe episcoopul Beril, carele alunecase la patripasianism (antitrinitarism sau monarchianism), ceea-ce îi şi succese, şi în sinodul din Bostra, ţinut în acelaşi an, Beril şi revócă învĕţăturile sale şi cu mulţămită se supune rectificărei făcute de Origen. E memorabilă şi corespondenţă cé a intreţinut-o el cu cei mai însemnaţi şi puternici ómeni ai timpului seu, între-cari figuréză împĕratul roman Filip Arabul (244—240 şi soţia acestuia Severa, apoi episcopul roman Fabian [236—250) ect. La anul 249 se mutà cu locuinţa la Tir. Aici 'l găsise pe la anul 250 persecuţiunea împĕratului Deciu Traian (249—251), în carea fù şi el prins aruncat în închisóre şi greu torturat. In acésta stare primi el o epistolă mângăitóre dela fostul seu elev, ér pe atunci episcop în Alecsandria, Dionisiu cel mare. Eliberat din închisóre după încetarea persecuţiunei, în urmarea persecuţiunei, în urmarea torturelor îngrozitóre, suferite cu statornicie, a murit în Tir la anul 254. (Va urmá.

Programul

ce la publicat foia partidului naţional-săsesc de aci „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt“ în Nrul seu de Sâmbătă, ce va formá obiect al conferinţei de astăḑi:

Inspiraţi de tendinţa de a susţiné poporul săsesc misiunii sale culturale şi sub împregiurările schimbate ale timpului, ca un membru capabil de desvoltare al statului ungar, de a cărui esistinţă este legată sórtea lui, au statorit bărbaţii de încredere ai poporului săsesc adunaţi în Sibiiu la ..... următórele puncte de direcţiune, mânecând dela programul naţional-săsesc statorit în Mediaş la 5 Iuniu 1872 şi desvoltat la 8 şi 9 Iuniu 1881 în Braşov, în programul electoral hotărît de comitetul central al partidului naţional săsesc:

1. Mai presus de ori ce discuţiune şi total ferit de acésta trebue sĕ fie principlul nealterabil al indivisibilităţii monarchiei austro-ungare, stăpânită de augusta dinastie de Habsburg-Lotaringia, precum şi indivisibilitatea ţĕrilor corónei ungare. Tot aşa şi principiul representării şi apĕrării comune în afară a acestei monarchii, precum şi principiul guvernării constituţionale a tuturor părţilor ei în lăuntru.

2. Tot ce se recere, pentru a face din statul ungar tot mai mult un stat de drept, trebue acordat cu tótă promptitudinea. Adevĕratele lui condiţiuni de esistenţă, condiţiunile unei bune legislative, ale unui guvern onest şi tare, ale unei justiţii drepte, ale unei administraţiuni ordonate, nu este permis nici odată se fie refusate.

---

mai bine. Am avut pretini, cari ne spunéau, că un ţeran ar eşi cu mult mai bine la cale, când şi ar puté luá de nevastă o fată de orăşan, precum de esemplu o fată de funcţionariu, meseriaş sau altă, căci acele sunt dedate la o bună şi economică împărţire, la curăţenie şi ordine şi sciu cum sĕ grijéscă de tóte, precând fetele de ţĕran mai mult prădéză.

Petrecerea de un an doi la oraş le învaţă pe fetele nóstre ţĕrance, că nu e aur tot ce sclipesce, le învaţă sĕ scie, cum sĕ conducă o casă şi cu mai puţin.

Ţĕranilor însĕ, cari nu au stare le recomândăm cu totdeadinsul sĕ şi trimită fetele chiar în serviciu la familii bune, căci la astfeliu de familii îşi pot însuşi multe lucruri bune, şi folositóre.

Aşa o petrecere în oraşe póte sĕ fie şi periculósă pentru o fată de ţĕran acì ea îşi póte perde pofta de viéţa dela sate, şi noi, prin asta nu trebue sĕ credem, că ia are destul, că încă îi mai lipsesc cunoscinţe, de esemplu, cum se umble cu prăsirea găinilor, raţelor, în facerea şi coptul pânei in lucrurile de grădină şi sute altele, cari în oraşe nu le prea pot învĕţá. (Va urmá).

De altă parte ideea de stat, în sine îndreptăţită, unitatea necesară, esistinţa statului, nu este permis sĕ fie aduse nici odată drept pretecst, pentru a în frumseţa transgresiuni pe alte terene, tot atât de legitime, — ba chiar şi pe terenul familiei, — pentru a le esploatá spre scopuri unilaterale ale unui partid, ale unei naţionalităţi, coterii, clase privilegiate, ţinut sau oraş.

Cu deosebire nu este permis a omorí printr'un ecsces de guvernare (Vielregiererei) preste mĕsură centralisătóre participarea internă a cetăţenilor statului la administraţia autonomă a comunei şi municipiului, prin care se spriginesc scopurile administrative şi culturale ale statului.

Transgresiuni ilegale din partea deposetarilor puterii esecutive şi a organelor lor, nefavorabile ordinei în viéţa de stat şi păcii cetăţenilor — precum se întêmplă in unele comitate şi în universitatea săséscă, — trebue combătute cu tóte mijlócele admise de lege chiar în interesul statului ungar şi este a se nisuì spre complanarea gravaminelor legitime în acéstă privinţă. Mai departe este a lucrá într'acolo, ca se fie delăturate urmările regretabilei rătăciri, care a sedus legislativa sĕ se facă escepţiune cu drepturile urbariale ale naţiunii săsesci făţă cu domeniile Sĕliste şi Tălmaciu şi ale oraşului Braşov faţă cu domeniul Bran în defavorul acestora, deşì aceste drepturi stau pe aceea şi basă ca şi celelalte drepturi urbariale.

3. Statul ca atare nu are confesiune şi misiuni positive pe terenul credinţii religióse, precum vice versa nici confesiunilor nu li-se cuvine influinţa asupra sferei de drept a statului. Drept aceea precum statul este obligat a respectá viéţa religiósă internă a cetăţenilor şi sfera de drept a confesiunilor recunoscute, tot aşa este obligat a respinge cu tótă energia ori-ce transgresiune din partea unui partid religios pe terenul statului.

Legile religionare transilvane, care garantéză perfecta egală îndreptăţire şi atonomia singuraticebiserici, garantate din nou decătră legislativa din anul 1868, sunt a se considerá ca legi de stat fundamentale şi nealterabile.

4. Limba statului ca atare este îndreptăţită.

Insĕ disposiţiunile art. de lege 44 din 1868 despre egala îudreptăţire a naţionalităţilor sunt a sĕ considerá ca mĕsură minimală de libertate şi îndreptăţire, ce se acordă pe acest teren naţionalităţilor nemagiare din ţara nu este permis ale face ilusorii prin mai multe restricţiuni.

5. Poporul săsesc va fi guvernului şi legislativei mulţămitoriu pentru ori ce lucrare şi ajutoriu îndreptate spre binele tuturor cetăţenilor, cu deosebire spre esistinţa economică şi desvoltarea spirituală şi morală a ţĕranilor şi burgezilor. Inainte de tóte el consideră de o recerinţă a conservării proprii sĕ lucreze cu tóte mijlócele pe calea presei, în reuniuni, în corporaţiuni comunale, municipale, bisericesci şi altele la imbunătăţirea sorţii sale, se combată prejudiţiile şi obiceiuriule stricăcióse esistenţei şi progresului seu, se spriginéscă bunăstarea prin ridicarea producţiunii şi cruţare iuţeléptă, ér întocmirile învechite pe terenul vieţii economice, sociale şi culturale sĕ le inlocuéscă prin întocmiri şi forme de organisaţiune raţională.

Cu deosebire sunt a se aspirá:

In comune rurale comasarea moşiilor dărăburite spre esploatarea agricolă, încetăţenirea uneltelor şi maşinilor mai bune, frecuentarea scólelor agronomice şi ale economiilor de model, întemeerea de insoţiri de economie şi agricultură.

In oraşe perfecţionarea instrucţiunii technice a industriaşilor şi încetăţenirea industriei mari, întemeerea de fabrici, formarea de insoţiri de producţiune sau desvoltarea industriei mici în industrie mare, uşurarea comunicaţiunii prin îmbunătăţirea căilor de comunicaţiune, organisarea comerciului şi printr'o administraţiune comunală la înălţimea oraşelor moderne.

In oraşe şi sate crescerea unui personal administrativ valoros şi capabil de a introduce cu folos şi la noi instituţiunile probate în ţĕri mai înaintate.

In biserică şi scólă evitarea împărţirii nefolositóre a puterilor prelângă susţinerea tuturor gimnasiilor nóstre.

6. Pentru realisarea scopurilor arĕtate în cele de sus, sau a celor resultate din desvoltarea acestui program, se deobligă cei ce stau pe basa acestui program sĕ conlucre în unire şi concordie acasă şi în viéţa publică, în reuniuni, representaţiuni bisericesci, comunale şi municipale, în universitatea săséscă precum şi cu deosebire deputaţii săsesci în dietă, fie că în conţelegere cu alegĕtorii lor stau afară de partidele casei deputaţilor, fie că au întrat într'unul sau celalalt partid, sau în mai multe.

7. Pentru a iniţiá şi conduce neintrerupt opera reformei şi pentru a realisá după un plan programul, ce constituesc alegĕtorii dietali şi soţii de principii ca partid naţional săsesc în composiţia de conferenţă şi comitet central al partidului, conferenţe şi comitete cercuale în singuraticele cercuri electorale, după normele deja esistente. Dela co comitetul central şi dela funcţionarii lui se recere, ca sĕ iniţieze mĕsurile necesare pentru perfecţionarea organisării partidului şi sĕ comunice comitetelor cercuale provocările la conlucrare comună în inţelesul acestui program.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul a plecat din Budapesta la Viena, unde va primí renunţarea dela tron a archiduceselor Maria-Valeria şi Margareta. In Viena va ţiné câte-va cercle cu membrii casei domnitóre, apoi se va re'ntórce éráşi pe mai mult timp în Budapesta. Dineul de curte va avé loc în 22 şi 24 l. c. în castelul regal din Buda.

— Archiducele Ferdinand, care a întreprins călĕtorii în Europa, s'a re'ntors dela Capul de nord la Paris, unde va petrece mai multe sĕptĕmâni.

* (Convocare.) In virtutea §-fului 9 din statute prin acésta se convócă adunarea generală estraordinară a Reuniunei române de cântări din Sibiiu pe ḑiua de Mercuri, 6/18 Iuniu a. c. pe órele 7 séra în sala din seminariu.

Obiectul de pertractare este renunciarea dirigintelui corului dela acest post.

Sibiiu, 5/17 Iuniu, 1890.

Georgiu Dima, preşedinte.
Mateiu Voileanu, secretariu.

* (Alegere de episcop.) Semnalasem, că între guvernul sêrbesc şi metropolitul Mihail s'au escat neînţelegeri din causa candidaţilor la episcopia din Nigotin. Sinodul în şedinţa sa din 13 l. c. a ales de episcop, după-ce guvernul nu şi-a mai susţinut candidatul, pe candidatul metropolitului Mihail, Sava Decanski de episcop al Nigotinului. Nou alesul episcop se bucură de înalte calităţi spirituale şi e un adict mare al metropolitului. Metropolitul deci a eşit învingĕtoriu, ér guvernul a trebuit sĕ cedeze.

* (Cas de mórte). După cum ni-se comunică din Tresnea, o lovitură grea a sorţii a îndurat vrednicul nostru paroch de acolo Irodion Labo, repausându-i în 30 Maiu a. c. unica fică *Veronica*, măritată *Pop*, în urma unui morb scurt abia de câteva ḑile. Priméscă neconsolabili părinţi şi soţ condolenţa nóstră sinceră!

* (Efectele crescerei în institute strĕine). Ni-se împărtăşesce prin bărbaţi competenţi, că o fetiţă din România, fiica unui advocat din Ploesci, care a fost adusă la scóla de aici din claustrul Ursulinelor, în ḑilele trecute s'a însinuat la parochul nostru din cetate, că trece la religiunea rom.-cath. şi într'atâta a fost fanatisată în propusul seu, încât, pe lângă tóte capacitările parochului nostru, a rĕmas morţiş la propusul seu, şi deşí pentru dênsa legea de treceri confesionali nu póte avé aplicare, neaparţinênd statutului nostru, parochul rom. cath. o a primit în sinul bisericei rom. cath. E tréba părinţilor acestei copile, ce vor întreprinde faţă cu acest pas nesocotit al ficei lor; noi constatăm faptul, şi atragem atenţiunea tuturora asupra efectelor crescerei fetiţelor în institute strĕine.

* (Concerte.) Mai mulţi elevi ai seminariului „Andreian" din Sibiiu vor arangiá în 1/13 Iuliu a. c. în *Alba Iulia* un concert impreunat cu joc în favorul bibliotecei scólei poporale. Din Alba-Iulia vor face escursiune prin munţii apuseni şi în trecerea lor prin părţile acelea, vor concertá în 5/17 Iuliu în *Abrud*, ér în 8/20 Iuliu în *Brad*.

*(Vasile Alesandri) Dl Vasile Alesandri s'a reintors dela Paris la Bucuresci şi după-ce se va restaurá pe deplin în capitala României, se va retrage la moşia sa din Mircesci. Se asigură, că dl Alesandri nu se va mai întórce în postul seu de ministru plenipotenţiar al României la Paris, ci va rĕmâné la moşia sa, unde aerul, în care a fost dedat în copilărie îl va restaurá pe deplin din morbul ce a avut se îndure.

* (Programa esamenelor dela scóla civilă de fete a Asociaţiunii transilvane.)

Vineri în 27 Iuniu 1890. Inainte de améḑi: dela 8—9 óre Religiunea cu tóte clasele; dela 9—$10^1/_2$ óre Limba română cu clasa I. şi IV.; dela $10^1/_2$—$11^1/_2$ óre Geografia cu clasa II.; dela $11^1/_2$—12 óre Fisica cu clasa IV. După améḑi: dela 3—4 óre Chemia cu clasa III.; dela 4—5 óre Limba francesă cu tóte clasele.

Sâmbătă în 28 Iuniu 1890. Inainte de améḑi: dela 8—$8^3/_4$ óre Limba germână cu clasa I.; dela $8^3/_4$—$9^1/_2$ óre Botanica şi Mineralogia cu clasa II.; dela $9^1/_2$—$10^1/_2$ óre Limba magiară cu clasa III.; dela $10^1/_2$—11 Aritmetica cu clasa I.; dela 11—12 Istoria universală cu clasa III. După améḑi: dela 3—4 óre Musica instrumentală; dela 4—5 óre Declamări şi musica vocală, dela 5—6 óre Gimnastica.

Duminecă în 29 Iuniu la 11 óre se va ţiné în cheerea solemnă şi distribuirea atestatelor.

* (Pod nou preste Murĕş). Ministrul ung. de comunicaţiune ia mĕsuri, ca podul dela Mihalţ, de preste Murĕş, sĕ se reconstruéscă astfeliu, ca pe lângă tren sé pótă trece pe el cară şi căruţe. Se afirmă, că în curênd se vor începe tractări între comitat şi ministrul, ba că s'ar fi publicat şi concurs de întreprindere, pentru a se începe mai curênd lucrările la fundamentul podului

* (Pagube prin ploi). Din Timişóra se comunică, că de o sĕptĕmână continuă ploile torenţiale împreunate cu furtuni mari; întrégă Ungaria sudică a suferit daune enorme în sămênături In Timişóra şi împregiurime grindina a nimicit viile şi pómele din grădini. Pe la noi încă plóuă necontenit şi în urma ploilor temperatura a scăḑut în mod simţitoriu.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că în 16 l. c. 'şi începe activitatea şi oficiul postal dela băile din Tuşnad cu durata de 3 luni. Comunicaţiunea se va face prin o carioletă, carea va circulá pe de parte între Csik-Szt.-Márton şi Tuşnad, pe de o altă parte însĕ între Sângiorgiu şi Tuşnad.

— Aceea-şi direcţiune postală escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Geoagiul de jos cu o remuneraţiune de 250 fl. şi spesele pentru intreţinerea unei cariolete, ce va circulá pe fie-care ḑi între Geoagiul de jos şi Orĕştie.

* (Petrecerea cu dans). Reuniunea femeilor române din Arad şi provincie, scrie „Biserica şi Scóla", a arangiat în séra de 12 Iunin a. c. n. în sala din păduriţa oraşului o „petrecere cu joc" pe deplin succésă. A fost cercetată de un public ales şi numeros, între cari am vĕḑut şi pe P. S. S. Dl episcop Ioan Meţian. De ani încóce nu s'a vĕḑut atâta public la petrecerile românesci, arangiate aici în Arad. Se vede, că comitetul reuniunei a sciut sĕ afle gustul publicului, care i-a respuns într'un mod aşa de nimerit prin o participare atât de numerósă. Damele s'au presentat în toalete fórte simple, evitând ori ce lucs costisitoriu; mai multe dintrênsele sau presentat în frumosul costum naţional. Prin faptul acesta, prin combaterea faptică a lucsului comitetul reuniunei şi-a câstigat cu un titlu mai mult la stimă şi încredere, de carea se bucură înaintea publicului mare, căruia aşa se vede, nu-i convine lucsul şi voesce sĕ se feréscă de el cu orice preţ. Petrecerea a fost vială şi animată. Infăţişa acéstă petrecere bucuria, pe carea o simte românul, când se întâlnesce cu pretinii şi cunoscuţii sei, pentru ca liber de preocupaţiunile şi grijile vieţii sĕ pótă convení, şi sĕ se pótă vedé cu bucurie cu cei de o sórte cu dênsul, şi respective cu aceia, cu o căror împreună lucrare voesce a şi creá o stare şi sórte mai bună. Prin participarea la acésta petrecere în mod atât de numĕros s'a dovedit de nou, ca publicul nostru din Arad şi provinci ea îmbrăţişat, şi spriginesce cu multă căldură scopul reuniunei. De aceea felicităm pe comitetul reuniunei pentru succesul obţinut şi pe acest teren.

* (Jidanii în România.) Mai mulţi comercianţi au presentat dlui general Manu o petiţiune, prin care 'l rógă sĕ ia mesuri aspre în contra comercianţilor ambulanţi evrei, cari în contra regulamentului, fac pe o scară întinsă comerciu ambulant cu vinuri.

* La recercarea Eforiei scólelor nóstre centrale din Braşov sunt rugate onoratele redacţiuni a reproduce concursul pentru ocuparea postului de profesor de desemn la scólele nóstre medii de acolo, ce se publică între inserate.

Bibliografic.

„Transilvania" fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nrul 6., din 15 Iuniu, 1890 a apĕrut cu următoriul sumariu: Observaţiuni asupra graiului ardelenesc în raport cu limba literară de peste Carpaţi de Aurel Şuluţ Cărpinişan. — Sciinţă în scólă şi afară de scólă de Dr. Petru Şpan. — Intemeierea psichologică a actelor elementare ale gândirii în marginile legilor Herbartiane de asociare şi reproducere de Stefan Velovan. — Dintr'ale economiei de Ioan Georgescu. — Literatura poporală (Colinde) de Andreiu Bârsean. — Partea oficială: Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 27 Maiu n. 1890. — Programul esamenelor de vară dela scóla civilă de fete a „Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român." — Convocarea adunării generală a Asociaţiunei pentru anul curent. — Consemnarea contribuirilor, făcute în favorul scólei de fete a „Asociaţiunei transilvane."

Posta redacţiunei.

Dlui „Binevoitoriu al tractului“. Cele susţinute în Nr. 46 al fóiei nóstre sunt espresiunea convingerii nóstre, basate pe esperienţe, şi le recomandăm ori cărui protopop, şi numai folosí îi póte, dacă protopopul D vóstre le va cetí cu cea mai mare atenţiune.

Corespondenţa D-vóstre însĕ nu o putem publicá, pentru că la alt loc, ne-am convins din acte oficióse, că în acésta afacere protopopul nu pórtă nici o vină, şi când angagiază ómeni de confesiune vrăşmaşă nóue, în cause curat bisericesci numai bunavoinţă nu putem presupune din partea respectivului. Pe alesul 'l cunóscem personal, şi avem cele mai bune speranţe, că va fi un preot cum se cade, deci Ve recomandăm în acésta causă acomodare faţă de ordinele autorităţei bisericesci.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Iuniu 1890.

Buda: 25 12 20 83 42

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Iuniu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.--	101.—
Galbin	5.56	5.54
Napoleon	9.34	9 32
100 marce nemţesci	57.60	57.40
London pe (poliţă de trei luni)	117.30	117.55

Nr. 72. [354] 1—3

CONCURS.

La scólele medii române ort. rĕs. din Braşov este a se ocupá postul de profesor de desemn.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 30 Iuniu 1890 st. vechiu.

Concurenţii vor adresá către subscrisa Eforiă scolară petiţiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) testimoniu de cualificaţiune pentru postul de profesor de desemn la scólele medii, éră în lipsa acestuia sĕ dovedéscă, că au absolvat o scólă medie şi au cercetat cu succes cursurile unei scóle de specialitate, spre a-şi puté câştigá cualificaţiunea recerută pentru acest post.

Acest profesor va avé a propune 12 óre pe septĕmână şi va primí salariu anual de 620 fl. v. a.

Concurenţii vor declará în petiţiunile lor că se vor supune legilor nóstre bisericesci şi celor scolare precum şi normativelor şi dispoziţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre, sau se vor face în decursul timpului.

Braşov, 30 Maiu, 1890.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsărit.

Nr. 349. [355] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia Galomfalĕul mare cu filiile, Galomfalĕul mic, Bitfalĕu, Rugonfalĕu şi Odorheiul sĕcuesc, sĕ escrie concurs cu termin de 30 de ɖile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu pivniţă, edificatele economice necesari, grădină de póme şi legumi computate cu	fl. 50.—
2. Simbria anuală, grâu sau cucuruz sfêrmat mĕsura veche din materă şi filii 116 ferdele	fl. 107.—
3. Dóueɖeci şi cinci de cară de lemne de foc	fl. 17.50
4. Treiɖeci şi una de ɖile de lucru	fl. 6.40
5. Folosirea a dóuĕ cimiterii până la eruarea unei porţiuni canonice	fl. 10.—
6. Venitele stolari preste tot	fl. 33.26
Suma	fl. 224.—

Concurenţii, dela cari se pretinde şi cunoscinţa limbei magiare, au a substerne până la terminul sus arĕtat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru parochii, la oficiul protopresbiteral subscris.

Sighisóra, 18 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 215. [357] 1—3

CONCURS.

Deóre-ce în urma concursului publicat în „Telegraful Român“ Nr. 89, 92 şi 94 din 1889 pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Stanciu din Feldióra, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului nu s'a insinuat nici un candidat, — prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ɖile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest este jumĕtate din întregul venit de 300 floreni 40 cr. anuali al parochiei de clasa a treia Feldióra.

Doritorii de a ocupá acest post au a şi substerne cererile concursuali instruite conform dispoziţiunei statutului organic şi a rugulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 5 Aprile, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv. — Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 92. [356] 1—3

CONCURS.

După dispunerea Venerabilului consistorii archidiecesan dela 17 Aprile 1890 Nr. 1082 B. şi în conţelegere cu comitetul parochial se publică a treia óră concurs pentu ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Petroşeni de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului, cu terminul de 30 ɖile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 401 fl., computându-se tóte venitele posibile.

Doritorii de a ocupá acest post se trimită concursele lor cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre subscrisului oficiu până la terminul cuvenit şi sĕ se presenteze în parochiă, pentru orientare cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii, fără cari condiţiuni concursele nu se vor considerá.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 Maiu, 1890.

Romul Furdui,
protopresb. adm.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră		5.—	11 23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 60 Sibiiu, Joi 7/19 Iuniu 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

La Nr. 476. Plen.

Cerculariu

cătră onoraţii membri, preoţi şi mireni, ai sinodului ordinariu şi estraordinariu-electoral din protopresbiteratul greco-oriental al Cluşului.

Insărcinat fiind subscrisul de Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan cu convocarea şi conducerea sinodului protopresbiteral inmulţit al tractului *Cluşului* pentru alegerea de protopresbiter, în sensul regulamentului congresual pentru procedura la alegerea de protopresbiter am onóre a convocá prin acésta pre onoraţii membri ai sinodului protopresbiteral, ordinariu şi înmulţit, al tractului Cluşului, preoţi şi mireni, *la sinodal electoral, ce se va ţiné Luni în 25 Iuniu (7 Iuliu) a. c în biserica nóstră parochială din Cluş*, pentru alegerea de protopresbiter al tractului Cluşului.

Serviciul divin se va ţiné în aceea şi ḑi înaintea întrunirei sinodului la 9 óre în biserica nóstră parochială din Cluş, la care se invită a participá onoraţii membrii ai sinodului protopresbiteral.

Ér pentru îndeplinirea celor prescrise de acelaşi regulament § 14 se invită onoraţi membrii ai comitetului protopresbiteral pe *Duminecă în 24 Iuniu (6 Iuliu) a c. la o întrunire*, ce se va ţiné la 6 óre după améḑi în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Sibiiu, 6/18 Iuniu, 1890.

Comisariul consistorial:
Moise Lazar m. p.,
asesor consistorial.

Capitulaţia sasilor.

Sibiiu, 6 Iuniu

Eri dela órele 3—5 p. m. s'a ţinut adunarea alegĕtorilor sasi pentru facerea unui nou program politic.

Rolele au fost bine împărţite.

Tóte s'au petrecut, după-cum s'a arangiat în conferinţele pregătitóre.

A vorbit câte un orator din fie care municipiu, din fie-care categorie săséscă, chiar şi sasii din cercuri nesăsesci, cum este Făgăraşul, a avut câte un orator.

In fine s'a primit cu aclamaţiune *„Programul poporului săsesc"* (Sächsisches Volksprogramm), tipărit şi distribuit între membri adunărei, intocmai după cum l'a propus referentul convocătorilor dl Dr. Wolff din Sibiiu.

Dóuĕ óre a fost de ajuns ca „prudenţii şi circumspecţii" nostri concetăţeni sasi sĕ se spele de reminiscenţele programului, pe care l'a susţinut aşa numitul „Volkspartei" în decurs de ani 18, şi pe carele organul lor „Sieb.-d. Tageblatt" l'a apărat până eri cu tenacitate, ca apoi cu mic cu mare sĕ abandoneze politica militantă.

Cine cunósce acest popor din trecutul seu, n'a dubitat un moment, că aşa se va întêmplá, îndată ce au vĕḑut, că conducĕtorii a pus cestiunea pe tapet; credeam însĕ, că cel puţin pentru decorul lucrului vor pune la cale pe vre-un orator ca sĕ apere şi trecutul prin vre o contra propunere, pe carea apoi vĕḑênd curentul iresistibil, sĕ o revóce, şi noul program sĕ se priméscă totuşi cu unanimitate, dar nici măcar atâta nu s'a făcut, ci au înmormêntat programul vechiu fără sĕl afle vrednic nici chiar de o cuvêntare funebrală.

Cugetai, că toţi oratorii s'au sculat numai sĕ se scuse pentru că atâta amar de timp au purtat o luptă sterilă, de carea poporul săsesc n'a avut nici un folos, ér când s'a enunciat conclusul, toţi erau veseli, că s'au descărcat de o povară ne mai suportabilă, căci ori cât sunt de voinici sasii nostri, dar pentru ei totuşi este mai potrivit decât pentru alţii proverbul român: „Fuga e ruşinósă, dar sănĕtósă".

Deci „requiescat in pace", ḑicem şi noi ca buni crestini, nu suntem însĕ atât de naivi, ca sĕ credem celor-ce în faţa acestor fapte afirmă, că „Volkspartei"ul n'ar fi capitulat, pentru-că este capitulaţie acésta în tótă forma.

Punctul 6 din program este totul, este puntea de aur cătră „Hoffähigkeit", ér celelalte puncte sunt numai decoraţie, cu carea sĕ se acopere, pe cât se póte retragerea.

De aḑi înainte nu mai esistă între sasi nici un partid politic, carele sĕ nu pótă fi considerat de binevĕḑut la guvern.

Numai esită nici un bărbat între sasi, contra căruia guvernul sĕ pótă avé escepţiuni fundate, cerêndu-se al denumí de comite suprem, şi cu un cuvênt de funcţionariu de stat, pentru-că a aparţiné la partidul guvernamental nu numai este admis pe basa acestui program, dar după mai multe indicii a aceluia este chiar scopul lui.

Resultatele le vom vedé aḑi mâne şi începutul se va face póte chiar cu postul de comite suprem al comitatului Sibiiului, carele totodată este şi comite săsesc.

Un comite săsesc din bărbaţii, cari au aparţinut până eri la desfiinţatul „Volkspartei" n'ar fi mare preţ pentru acest triumf complet al guvernului.

Inainte de adunare se publicase prin ḑiare dóuĕ proiecte de program, unul din Sibiiu, celalalt din Sighişóra.

Ambele în esenţă aprópe identice, dar cel din Sighişóra tot era mai amplu.

Din aceste dóuĕ s'a compus unul pentru adunare, în carele mai multe puncte s'au primit din cel din Sighişóra.

Strămutare esenţială se vede în punctul doi (2).

Alinea a dóua a acestui punct în proiectul din Sighişóra lipsia, ér în cel din Sibiiu era de cuprinsul următoriu:

> Dagegen darf der an sich vollberechtigte Staatsgedanke, die notwendige Einheit, die Existenz des Staates niemals vorgeschützt werden, um Uebergriffe auf andere — gleichfalls berechtigte Lebensgebiete — sogar auf dasjenige der Familie — zu beschönigen, um ihn für einseitige Zwecke einer Partei, einer Nationalität, einer Koterie, einer begünstigten Klasse, Gegend oder Stadt auszubeuten.

Va se ḑică era de interes general.

Acéstă alinie însĕ în programul primit s'a înlocuit prin alta de interes *special săsesc* de cuprinsul următoriu:

> Der an sich vollberechtigte Staatsgedanke, sowie die notwendige Einheit und Existenz des Staates dürfen jedoch niemals zum Vorwande für etwaige Eingriffe dienen, durch welche berechtigte Lebensgebiete des *sächsischen Volkes* gefährdet oder geschädigt werden können.

Este caracteristic acest punct de program politic pentru un popor, carele se ţine, că este apĕsat şi recunósce, că mai sunt în stat şi alte popóre tot aşa de apĕsate, în faptă însĕ mai apĕsate decât el.

Alinea a patra a punctului 2 nu era nici într'un proiect şi este de următoriul cuprins:

> „Zum Zwek möglichst ausgiebiger Mitarbeit an den Aufgaben des Staates ist es anzustreben, dass sächsische Jünglinge sich in je grösserer Anzahl dem Staatsdienste in allen seinen Abteilungen widmen."

Va sĕ ḑică, sunt siguri sasii, că de aici încolo în era nóuă sub scutul punctului 6 din program, numai dela dênnşii va atêrná ca tinerii lor sĕ fie aplicaţi în serviciile statului, pentru aceea află de lipsă a îndemná în program pe tineri, ca „în numĕr cât de mare sĕ se sacreze serviciilor statului."

In fine am dori sĕ scim un lucru, pe carele nu ni l'a lămurit nici dl Dr. Wolff în esposeul seu nici ceialalţi oratori.

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

VII.

Care este scóla cea mai bună pentru fetele de ţĕran?

(Urmare.)

Lucru firesc, că aceste lucruri ea nu le póte învĕţá decât numai la ţéră, şi cu părerere de rĕu trebue sĕ mărturisesc, că fórte rar se dă ocasiuni pe sate şi pentru aşa ceva, acésta provine numai de acolo, că ne lipsesc ţĕrancele harnice, cari sĕ se pricépă în destul la atari lucruri, şi cari sĕ pricep se tem a şi luá ostenélă, de a întroduce pe bietele fetiţe în lucruri de feliul acesta. Ar fi de dorit ca mame de familii harnice sĕ cuprindă fete spre a a le întroduce în lucrurile de casă, din partea bărbaţilor însĕ se recere ca ei sĕ pună mai mult preţ pe atari lucruri, şi sĕ-şi trimită fetele la atari femei. Sigur, că prin conveniri cu atari femei se va deşteptá, voia spre lucrurile de căsă, şi fata cu timpul va învĕţa a cunósce bucuria şi mulţămirea în viéţă.

Dacă fetele de ţĕran sĕ cresc după cum proiectăm noi atunci părinţii pot fi siguri, că ei nu primesc o coconiţă, care nu scie alt ceva, decât care e moda cea mai nóuă, şi când se apropie de grajd îşi pune năframa la nas, nu nici decum, ci ei primesc o fată, care are bucurie la tóte lucrurile, ce sĕ ţin de o curte ţĕrănéscă şi care se ţine încă fălósă sĕ se pótă numí ţĕrancă.

VIII.

Cum ne îngrijim de fetele nóstre.

Ţĕranul în călĕtoriile sale pe la têrguri şi altele ajunge în case de tot feliul şi aude multe lucruri, şi întêmplări pre cari ţĕranii nu arare ori le ascund nu numai faţă de strĕini, ci chiar şi faţă de membri familiei. Aici se plânge un tĕran, că cum de cu greu este în ḑiua de aḑi sĕ ieşi la cale, şi ce griji duce până 'şi vede copii aşeḑaţi, dar te rog a nu mai spune muerei despre aceia, că scii bine cum sunt ele, ele cred, că acuma s'a gătat cu totul.

Acum ii spune femeea ceva despre bărbat cum de tare îl interesézá aḑi nimicurile şi cum ţi sare în cap pentru tóte cele, apoi împărtăşesce planuri secrete, cari le are ia cu ficiorii ei, şi că crede că acésta s'au cutare fetişóră ar fi bună pentru Stefan sau Aron al nostru şi că i se pare, ca şi când ar fi pus Niţa vecinului ochii pe féta ei, dar sĕ taci sĕ nu spui bărbatului nici un cuvênt despre aşa ceva lui nui place, când aude aşa ceva.

De altă dată, când vine ţĕranul ér în casa aceea observéḑă óreşi care mişcare ţĕranul e cu totul altcum, ca deunăḑi, el e mai sândăcos şi neindestulit şi ţĕranca numai rar se arétă la lumină, ea mai mult petrece în casa dinapoi, şi acolo se vede prin crepătura uşei, cum cusătórea manipulézá cu fórfecile, din larma ce o face pânza sĕ vede că aici trebue sĕ fie ceva în pornélă. Ne succede sĕ putem ajunge în aceea casă, atunci vedem valuri întregi de pânḑă ţĕsute de mâna proprie, pe cari ţĕranca le-a păstrat de dóuĕḑeci de ani în ladă, acum taie din ele fără cruţare, ca şi când le-ar fi ţĕsut în o ḑi. Ţĕranca scóte val de val din ladă 'l arată cusătoresei şi acum ascéptă sĕ-i laude torsul, ţĕsutul şi înalbitul. Sĕ înţeleg ele cum sĕ tae pentru cămeşi, vestminte de pat şi altele, căci ea nu vrea ca sĕ ḑică lumea, că a fost sgêrcită la pânză.

Apoi aduce saci plini de pene, prin acésta aduce pre cusĕtóre din nou în mirare, precând le desface acestea le vin înainte istoria despre tóte gâscele, cari au umblat prin curte în acei 20 de ani.

Dar lelică! ii ḑice ţĕranul „esti smintită ori ce faci!" Nu ţi-a părut totdeuna rĕu de tot dărăbuţul de pânză din care făceai la copii câte o cămaşuţă.

Este afacerea fostelor scaune Sěliste și Tălmaciu, cuprinsă în alinea ultimă a punctului *2* din program.

Și anume am dorí sě scim, ce înțeleg sasii sub delăturarea *urmărilor* regretabilei rětăciri, carea a induplecat pe legislațiune ca sě substragă drepturile urbariale ale universității săsesci contra domeniilor Sěliste și Tălmaciu dela aprețierea egală cu drepturile urbariale ale altora, cari raḑimă tot în acelea-și base de drept în detrimentul universității?

Pentru-ce n'au susținut intre gravamine și pe scaunul Branului, carele figura în ambele proiecte anteriori.

Nu voim sě întrăm în meritul materiei, dacă în adevěr au fost și în fundul regiu referințe urbariale sau ba? și dacă au fost, óre asemenea au fost acelea cu referințele urbariali din comitate sau ba? ne mărginim a constatá numai, că tot sașii au esoperat mai târḑiu, când s'a modificat legea urbarială cu privire la Transilvania, ca acel § al legei combătute acuma de ei, care privesce segregarea din oficiu a pășunei și pădurei sě nu aibă valóre asupra teritoriului fostului fund regiu, sub cuvênt, că aici n'au fost referințele urbariale ca în celelalte părți ale țěrei

Scim mai departe, că tóte referințele de drept urbarial dintre universitate și amintitele domenii s'au complanat prin împăciuiri judecătoresci, prin urmare nimic nu ar mai fi de cores, dacă cumva sub acele urmări nu înțeleg dênșii: procesele, cele va avé universitatea cu comunele aparținětóre fostelor scaune Sěliste și Tălmaciu, pentru suma de desdaunare, ce compete acelor comune pentru dreptul regal de cărcimărit cumpěrat dela șepte județe?

Dacă acésta este durerea lor, apoi nu-i stă bine într'un program politic, pentru că este o afacere, care cade în competința judecătoriilor, ér asupra acestora dóră nu vor pretinde dênșii sě facă presiune guvernul ca sě judece din considerațiuni naționale și de partid!?

Incheem cu aceea, că adunarea sasilor după părerea nóstră a fost un lucru pregătit de bun timp și că este un simptom al situațiunei, de carea ar fi bine sě țină cont și românii și dacă nu în alta, cel puțin întru atâta sě imiteze pe sasi, ca sě se nisuéscă și ei la curmarea animosităților, ce provin din diversitatea de vederi politice, și sě ajungă la atâta maturitate politică, că „*Concordia res parvae crescunt, discordia maxime dilabuntur*“!

Revista politică.

Foile din Budapesta și din Viena se ocupă cu comunicațiunile, ce le-a făcut representantul Sêrbiei dl Simici ministrului nostru de esterne.

Din tóte espunerile aceste transpiră un fel de aroganță a Sêrbiei și tot astfeliu transpiră și din nota guvernului sêrbesc.

Representatul sêrbesc a declarat ministrului Kalnoky, că guvernul, ce-l representă, nutresce și acum cele măi cordiale relațiuni cătră monarchia nóstră și intenționéză a-le urmá și în viitoriu. Guvernul Sêrbiei a rěmas surprins tocmai din acest motiv de esmisul ministerial, prin care se interḑice importul rimătorilor, și e regretabil, căci prin acéstă měsură prea puțin motivată se țintesce la declararea unui rěsboiu, care după cuprinsul tratamentelor în vigóre, n'are loc. Dacă ministrul a fost condus la esmiterea ordinului numai de ideea a nu se importá rîmători bolnavi, dênsul n'are a obiectá și Sêrbia se va îngrijí, ca sě nu iasă rîmători bolnavi, trăgênd de cătră România chiar un cordon veterinariu; dar dacă s'ar observá, că esmisul ministrului, care s'a publicat inmediat după esposeul minisrului de esterne în delegațiuni va avé un colorit politic și se va octroá un rěsboiu vamal, Sêrbia are mijlóce de apěrare și se va scí folosí de ele.

Interesante sunt și descoperirile, ce le a făcut acest bărbat unui amic al seu și colaborator la „Egyetértés“ cu privire la raporturile politice.

Dl Simici a declarat, că în Petersburg de unde vine dênsul nimenea nu vorbesce de rěu pe Austro-Ungaria și în decurs de 5 ani, cât a stat acolo n'a auḑit dela nici un bărbat de stat sě-l fi îndemnat, ca Sêrbia sě rumpă legăturile de pretinie cu monarchia nóstră, ci toți cari pot a aprețiá consecuențele unei politice de pace sunt conscii, că atât Sêrbia, cât și Rusia, trebue sě nutréscă bune relațiuni cu Austro Ungaria. Pentru Sêrbia ar fi cea mai mare nenorocire, când ar ajunge ca aceste dóuě puteri mari sě vină în conflict, ér ca special are misiunea sě stea cu amêndóuě în bune relațiuni. Vorbirea lui Kalnoky a cam gêdilit pe sêrbi, dar acésta nu se póte ascrie decât ca o încercare de succes politic, căci sêrbii nu sunt tocmai așa de gâdilicioși ca dênsul. Presa are și ea cuvêntul în Sêrbia, dar nu trebue guvernul austro-ungar sě se baseze numai pe espunerile ei.

E caracteristic însě, că pe când Simici a asigurat de simpatia sêrbilor și a rușilor față de Austro-Ungaria, scirile din Badapesta comunică, că de pe těrmurul dunărén sêrbesc s'a tras foc cu pusca în patrula unguréscă de finanți și acest fapt póte sě dea ansă la urmări mai grave.

Iu ḑilele trecute a primit ministrul de interne frances ordinul „sf. Ana“ din partea țarului și presa comentéză mult acésta distincțiune. Chiar nici presa francesă nu comentéză faptul intr'unul și același mod, căci nu se scie, dacă țarul a distins pe ministrul Constans pentru energia ce o a desfășurat contra nihilistilor din Francia, ori-că a voit și prin acest fapt sě dea espresiune legăturilor amicale dintre aceste dóuě state.

Ori-cum s'ar comentá acésta, e sigur, că distincțiunea s'a făcut sub impresiunea měsurilor ce le-a luat ministrul frances pentru a mântuí viéța țarului. Aeésta se póte afirmá și prin împregiurarea, că țarul și familia împěrătéscă, care petreceau până acum în castelul Gatsina s'au retras de acolo, în Petersburg, după ce s'a întreținut timp mai îndelungat cu căpitanul suprem de poliție. Se pare, că viéța țarului e tot mai mult periclitată și foile englese vorbesc deja de o nóuă conjurațiune, ce s'a descoperit.

Sachsentag.

-- Raport special. —

Conform convocărei s'a ținut Marți la 3 óre p. m. conferința congresului săsesc în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“, luând parte la 900 de delegați și alegětori, între cari se mai aflau aprópe toți deputații, ce-i au la dietă.

Inainte de a se trece la ordinea ḑilei s'au împărțit proiectul de program, așa numit „*Sächsisches Volksprogramm*“, pregătit în conferințele de mai înainte de cei dintâi bărbați săsesci. Acest proiect, care s'a și primit cu unanimitate și care indigită direcțiunea activității și conduitei, ce o va luá pe viitoriu poporul săsesc, e tot acela, ce l'am publicat în numěrul trecut cu unele modificări și amandamente.

Astfeliu la *punct 1* s'a precisat în alinea a dóua următórele: Esistența asigurată a monarchiei și a părților ei nu permite nici o stirbire a concordatului de drept al ambelor state îndeplinit în anul 1867. Tóte nisuințele, ce țintesc la o astfeliu de stirbire sau o ar putea-o produce trebuesc declinate și combătute.

Punctul 6 și cel mai important s'a precisat astfeliu: *Deputaților dietali ai cercurilor de alègere săsesci le stă în voie ca în conțelegere cu alegětorii lor sě rěmână afară de partidele casei deputaților, sau sě aparțină unei și aceea și partide sau sě se alăture diferitelor partide, întru cât acestea se află pe basa concordatului constituțional din anul 1867* (punct 1 al acestui program).

Punctul 7 e format din partea primă a punctului 6 publicat în Nr. trecut și s'a adaus punct 8 de următoriul cuprins: Pentru promovarea lucrurilor acestui program congresul săsesc institue un comitet central cu sediul în Sibiiu. Acest comitet constă din 9 membrii și anume: un president, un vice-president, 7 membrii, dintre care unul e secretar și se alege de congres pe durată de 5 ani. Câte doi din acesti mebrii și anume presidentul ori vice presidentul cu un alt membru trebue sě aparțină cercurilor electorale de deputat din Sibiiu și Brașov, ér câte unul din ceilalți membri aparțin cercurilor electorale din: Sighișóra, Mediaș, Bistrița, Sebeș și Orěstie.

Dacă devine un loc vacant în decursul duratei mandatului, comitetul acelui cerc, căruia respectivul a aparținut ca alegětoriu dietal, are a-l indepliní pentru restul duratei mandatului.

Pentru ducerea în indeplinire a lucrărilor designate mai jos sub d, e, și g) comitetul central se va întărí prin câte doi delegați designați de comitetele cercuale. Alegětorii săsesci ai mai multor cercuri electorale pot sě-și institue un singur comitet. În casul acesta trimite comitetul cercual în comitetul central de dóuě-ori atâța delegați câte cercuri electorale represintă.

Lucrările comitetului central se vor mărginí la cele următóre:

a) Ingrijirea pentru instituirea comitetelor cercuale prin alegětori dietali, respective prin alegětori pentru universitate ai cercurilor de alegere săsesci, conform sensului acestui program;

b) împărtășirea de consilii la cererea vre-unui comitet de sub lit. a);

c) părerea asupra vre unei modificări de program întrate dela vre un astfeliu de comitet pentru congres;

d) propuneri de sine stătătóre la congres și comitetelor cercuale;

e) conchemarea în regulă a congresului din 5 în 5 ani, în diferite localități, conchemarea estraordinară a aceluia, îndată ce s'ar pretinde acésta de maioritatea membrilor comitetului central sau cel puțin de trei cercuri electorale, făcênd totdeodată cunoscut și ordinea de ḑi;

f) ducerea în indeplire specială a concluselor luate de congres întră marginile programului;

g) stabilirea afacerilor sale.

După distribuirea programului urcà tribuna dl Dr. F. Teutsch și prin o vorbire frumósă salută deputații și alegětorii în vechia cetate săséscă a Sibiiului. Convocarea s'a făcut pentru-ca sě ne lămurim, și sě ne precisăm atitudinea pentru viitoriu, căci datorința nóstră este ca se trăim pe pămêntul acestei patrii comune și ar fi un mare pěcat, dacă copii nostri ne ar blăstămá, căci n'am putut sě păstrăm, ceea-ce ne au lăsat mostenire părinții. Desvoltarea nóstră nu stă în contraḑicere cu desvoltarea statului ungar, acésta o am dovedit în trecut și o vom dovedí și în viitoriu. Trăéscă patria („Hoch“! de 3 ori)

Se pune la ordinea ḑilei alegerea presidenților și la propunerea dênsului se alege de president Albert Arz de Straussenburg adv. în Sibiiu, ér de v.-presidenți adv. din Brașov C. Schnell și preotul din Sighișóra I. Teutsch, ér de secretar la propunerea președ.: Dr. F. Teutsch și W. Binder din Mediaș.

Dr. F. Teutsch cetesce proiectul de program în tótă estensiunea, apoi referentul Dr. Wolff dă cetire telegramelor dela Obert, preot în Brașov; Corodi, direct. gimn. Brașov și Dr. Oscar Meltzl.

Dr. Wolff ia cuvêntul ca referent, desvoltând fasele, prin cari au trecut națiunea și motivând și actuala intrunire și programul presentat. Sunt acum 18 ani, a ḑis într'altele vorbitoriul, când națiunea săséscă s'a adunat la Mediaș pentru-ca sě facă unirea între așa numiții bětrâni și tineri.

O luptă pasionată pe mórte și viéță se purta între aceste dóuě partide, carea nu numai că jignia interesele poporului săsesc, dar putea sě-l ruineze total, deóre-ce fie-care partidă fanatisată jertfia totul cu lupta ce o purta. Dar mulțămită, că sau aflat și bărbați cari s'au sciut jertfi, pentru ca sě se aplaneze încordările și sě se facă odată unirea mult asteptată. Mâna s'a dat între ambele partide și prin nóua direcțiune poporul săsesc lucrând în concordie, a putut sě urmeze tendenții sale și sě resiste greutăților, ce i-se puneau în cale. Regimul a cautat se paralisese acésta forță puternică și prin ómeni ca Wächter și Bethlen Gábor în calitate de comiți supremi i-a succes a ne sdrunciná și periclitá drepturile. Adunarea din Brașov la 1881 a desvoltat mai departe programul, care avea se fie de conduita tuturor sasilor. E de aprobat atitudinea hotărîtă, ce o au luat deputații sași în unanimitate la 1883, apărând cu toții limba națională. Totuși programul desvoltat în Brașov a rěmas mai mult particular și acésta s'a dovedit destul de trist, căci el a devenit chiar ilusoriu mai ales și la Bistrița prin atitudinea comitelui Bánffy, desvoltându-și regimul lucrările după arbitriu și nebagêndu ne în sémă. Ovațiunile, ce s'au făcut din inimă contelui Andreiu Bethlen (Hoch!) dovedesc, că sașii sciu sě fie mulțămitori și recunoscětori, dar ei nu se pot învoí ca o națiune sě fie suprimată în drepturile ei. Taberile nóstre erau dóuě tabere vrășmașe, partidul așa numit săsesc și partidul regimului, și lupta îndreptată mai ales la alegerile de deputați nu se purta numai între deputați, ci chiar în sinul poporului,

---

și acum umbli cu ea, ca și când ai fi căpătat o de poménă.

Dute și întrébă pe bărbatul meu, că și acela e dintre aceia, căruia-i pare rěu pentru tot cruceriul, care trebue sě-l dee pentru copii lui, și de care nu se póte apropiá nime, când trebue se dee ceva. E bine că ne mai îngrijim noi la timp pentru atari întêmplări, că de nu, atunci nu am sci ce sě ne facem.

Așa dară aveți de gând se faceți ceva? Țěranca începù a zimbí misterios, ar trebui sě nu-ți spun nimic despre așa ceva, dar cred că nu vei bate toba la nime. Morariul de din sus a întrebat pe omul meu, că învoit este el, sě dăm pe Anica după Pavel a lor. După Pavel? întrebă țěranul cam înșelat. Nu e acela fală gólă despre care se spun atâtea istorii cu servitóre, pentru acela mi s'ar părea Anica prea bună.

Dar judecați! Sângele tiněr trebue astêmpărat și chiar pentru aceea caută morariul așa o femee pentru feciorul lui, care sě-l scie țině în fráu, și Anica nóstră este destul de cu minte, ca sě-l aducă la cale. Ho! lelică ḑise el, „óre putéva o femee blândă sě aducă la cale pe un om dur și prostenatec cum e Pavel?“ Me tem, că el nu va ascultá și cu timpul s'a ruina și Anica. Ea s'ar potrivi cu un om mai de trébă și sirguincios care se scie prețuí insușirile ei și așa ar avé și ia o viéță mai bună și mai plăcută.

(Va urmá).

opposițiune și opposițiune stau față în față aprópe sfășiindu-se, ér acestea lupte pasionate, cari au provocat și părețele despărțitoriu în sinul poporului, 'l putea aduce la nimicire, deși aḑi numai póte peri un popor, precum s'a întêmplat în timpul vechiu. Dela programul, ce ni l'am făcut, ne am depărtat tot mai tare, ne-am făcut noi inimicii nostri, spărtura a devenit prăpastie și mai mare greșală a fost, că conform programului activitatea nóstră era special un program dietal. Partidul săsesc a considerat de depus mandatul unui deputat, care lua o altă atitudine și acésta n'a putut sĕ nu provóce o mare amărăciune și perturbare.

Sĕ facem acestor „chițibușuri“ și neînțelegeri un sfêrșit, sĕ nu ne mai luptăm unii contra altora. Comună ne e respectarea autonomiei, comune ne sunt legile, comună apĕrarea limbei materne, basată pe legea naționalităților, comun terenul bisericesc și scólele. Aceste puncte au fost ce i drept și în programele vechi și noi vom luptá pentru ele, căci suntem un popor al păcei. Trebue însĕ sĕ îndreptăm activitatea și pe terenul, unde se află rădăcina esistenții poporului nostru și sĕ ne ocupăm mai cu dinadinsul de afacerile economiei, agriculturei, comerciului și industriei, desvoltându-le cât se póte de mult. Prin acésta formăm la porțile orientului o productivitate, care nu e numai în interesul Ungariei, ci și pe statele balcanice Bulgaria și Sêrbia le impedecă de rusificare, căci prin acésta se propagă tot deodată și desvoltarea culturală, ér noi vom avé legături cu Europa vestică. E în interesul magiarilor și românilor sĕ ne spriginéscă în aceste nisuințe folositóre patriei comune.

„Sachsentag“ul ne oferă ocasiunea în împregiurările actuale sĕ luăm direcțiunea, ce o aflăm mai acomodată și carea se află precisată în programul presentat (Hoch!).

Dep. dietal guvern. **Fluger**: Voesc sĕ vorbesc în dóue cuvinte, ce am de spus. In numele consoților mei de principii declar, că suntem învoiți sĕ primim programul, pentru-că nu stă în nici o contraḑicere cu vederile nóstre și garantéză desvoltarea poporului săsesc (Hoch!).

Adv. **Schnell** Brașov: Noi am asteptat cu bucurie întrunirea congresului și am combinat mult la mijlócele, ce avem sĕ le luăm. In numele celor-ce m'au delegat, me declar învoit cu programul, căci el ne deschide un teren mare de activitate comună și propun a se primí.

Carol **Roth** din Sighișóra vorbesce pentru program în numele celor din Sighișóra.

Fr. **Herfurth** preot în Cristian (Brașov): Noi nu luptăm pentru privilegii, ci pentru onóre și drept, în sensul acesta ne punem și pe basa programului, noi nu am încetat lupta, căci suntem un popor ca și alții asupriți politicesce, asupriți pe terenul bisericesc, pe terenul scolar, deóre-ce statul modern ne-a scos și țintesce a ne scóte din tóte drepturile. Acésta trebue sĕ o mărturisim. Dacă ne va covêrși pe noi se vor nasce copii nostri, cari vor eluptá drepturile, căci e datorința unui popor sĕ lupte pentru drept și onóre și ve învit a luptá și mai departe în sensul telegramei direct. din Brașov: unul pentru toți și toți pentru unul. (Hoch!!)

Mai vorbesce apoi direct. gim. din Sebeș I. **Wolff**, preotul **Ziegler** din Archita și preotul **Fleischer** din Făgăraș, accentuând acesta din urmă, că comuna Făgăraș, deși nu se ține de fundul-regiu, totuși în sensul programului va puté prosperá. (Hoch!)

Președintele declară proiectul de primit atât în general cât și în special și trece la alegerile comitetului central.

Preotul **Müller** rógă adunarea ca sĕ invite pe președinte a propune pe membrii comitetului și astfeliu se aleg cu aclamațiune: Dr. C. **Wolff** și Dr. **Teutsch** din Sibiiu; C. **Adam** adv. și Dr. W. **Zell** din Brașov; H. **Melas** Sighișóra; Dr. **Binder** Mediaș; preot **Budaker** Bistrița; **Krasser** Sebeș și H. **Klein** Orĕstie.

Dr. Wolff mulțămesce pentru încredere și promite a o rĕsplătí cu o muncă incordată. Se mai cetesce o telegramă dela Wilhelm **Conradsheim** Viena și președintele îndemnând pe deputați și pe cei de față a lucrá prin cercurile lor în sensul programului, dorind rod fructifer acestei direcțiuni ingurate, închee și dênsul ca Dr. Teutsch: *Hoch auf das Vaterland,* (Hoch, Hoch, Hoch!).

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Țara-Oltului, 3 Iuniu, 1890. Din apelul, ce l'a adresat reuniunea de magiarisare din Ardél în 10 mii esemplare către publicul magiar, vedem, că cei din fruntea reuniunei sunt neobosiți în ce privesce fanatismul național.

După un plan anume croit se lucră sistematice la întărirea elementului unguresc și la desnaționalisarea celorlalte popóre.

In ce privesce intărirea elementului magiar nu avem nici un cuvênt de desaprobat.

Fie-care popor e dator a lucrá pentru consolidarea némului seu. Acesta e un postulat, care are îndreptățirea sa morală, și dacă ungurii ca mai puțini în Ardél lucră pe tóte căile ca sĕ consolideze elementul lor, nu putem se ḑicem, decât că din punctul lor de vedere bine fac.

Datorința acésta o avem și noi, o au toți ómenii, cari au în inima lor o scânteie de iubire pentru némul lor.

Altcum se are lucrul cu celalalt punct din program, adecă cu desnaționalisarea celorlalte popóre, și noi ca mosteni și vechi locuitori de pe pământul Ardélului suntem datori sĕ le facem cât mai multă resistență. Conservativi de feliul nostru, noi românii din Ardél voim se fim și sĕ rĕmânem români, și dacă o voim acésta serios, trebue sĕ aducem și noi jertfe.

Fără de jertfe aḑi nu putem ajunge la nimica. Nu e reson ca față cu svêrcolirile celor dela reuniunile de magiarisare sĕ stăm cu mânile în sîn, și principiul, că ori ce acțiune trebue sĕ producă reacțiune trebue sĕ-și afle și la noi aplicarea lui. Și nimene în lume nu ne póte sprigini în lupta acésta de conservare cu mai multă tenacitate și tărie ca poporul, elementul acela nepreocupat și virgin în moravurile lui dela țéra, în care încă nu a străbătut veninul otrăvitoriu al cosmopolitismului și al principiului „ubi bene, ibi patria“. Noi pe acest popor trebue se ne răḑimăm, pe acest popor trebue sĕ-l educăm, pe acesta trebue sĕ-l ferim de tóte atentatele, ce se fac la altariul limbei și naționalității lui.

Vatra românului trebue ferită ca se nu străbată până la ea corupțiunea în familie, în biserică și în scólă. Și ca se putem lucrá cu succes avem necesitate de preoți luminați, devotați cu trup cu suflet chemărei lor, avem lipsă de învĕțători insuflețiți pentru națiunea lor, avem lipsă de o economie rațională în tóte intreprinderile.

Lucră dușmanii o lucrare intensivă și cu plan trebue se punem și noi umĕr la umĕr și se facem totul pentru popor și nimica pentru noi. Egoismul, acest verme otrăvitoriu, care s'a incuibat în mulți din cei inteligenți ai nostrii, trebue sĕ dispară în fața pericolului ce ne amenință.

Cu proverbiala nóstră sĕrăcie trebue se ne impintenim preste tot locul ca sĕ avem câte un ânger păḑitoriu în persóna preotului și a învĕțătoriului român. Poporul trebue desteptat din somn, trebue impintenat ca sĕ contribue cu denariul seu pentru susținerea scólei, ca a acelei instituțiuni, ce e menită a ne salvá limba și a conservá, ce e bun în popor.

Acest program trebue se devină un al doilea „Tatăl nostru“ în acțiunile nóstre și cu deosebire în cele economice se ferim pe popor de lucru netrebnic și de rĕul beuturei.

Lucs e aḑi la popor a umblá în vestminte nețesute și necusute de mânile femei lui, lucs e a l vedé cu sdrențe și cu jolgiuri evreesci, lucs al vedé umblând la têrguri de sĕptĕmână și de țéră.

Trebue se ne indreptăm deci privirile asupra tuturor mișcărilor din viața poporului nostru, trebue sĕ-l apĕrăm de tot ce i-ar causá perplesități economice, trebue sĕ l facem se înțelégă, că în ḑiua când părăsesce opinca, țundra și cojocul a perit.

Și ca se o facem acésta cu succes, toți fruntașii nostri, toți ómenii nostri de bine trebue sĕ ne incordăm puterile nóstre în atare direcțiune.

Fac alții mult, noi trebue se ne încordăm sĕ facem și mai mult, căci suntem mai mulți la numĕr, cei mai mulți, în unire pot face mai mult numai se voéscă și sĕ-i lase inima. Asociațianea nóstră transilvană, deși condusă de cei mai buni bărbați, ce i avem, totuși ar puté și ea la rêndul ei se facă mai mult, decât face. Nu numai membrii ordinari trebue se dea contingentul acelora ce o sprigines c. Pot face și femeile nóstre colecte, cum fac cele din Cluș în favorul reuniunei lor, se pot face oferte de singuratice societăți și cluburi, întruniri de petreceri, sĕ nu risipéscă venitele pentru scopuri separatistice, vină și ele în ajutoriu cu obolul lor, ca sĕ pótă și Asociațiunea ajutá scóle și învĕțători, acolo unde punctele sunt mai periclitate.

Strĕinii cred, că Dḑeu scie ce incordări facem, pe când în realitate lucrul nu se are așa.

Multe despărțĕminte nu sunt organisate, în multe lipsesce președintele și nu se póte alege, căci cei ce convócă adunările de constituire sunt ómeni fără trecere la popor, deci din centru ar trebuí convocate și organisate atari despărțĕminte, cei din centru sĕ iasă la fața locului, sĕ vie mulți, cât se póte de mulți, și cu vaḑa lor, cu trecerea lor ce o au la popor, vor fi în stare sĕ adune oile cele risipite, vor fi în stare sĕ organiseze în diferitele centre, diferite despărțĕminte. Organisarea de acum nu e corĕspunḑĕtóre. Nu înțelegem de ce orașele ca Mercurea, Orĕstie, Brad cu frumósă inteligință sĕ nu aibă despărțĕmintele lor, ca se retăcem de impărțirea despărțĕmintelor, unde nici despărțĕmêntul nu scie, care anumite comune se țin de reionul seu. Așa nu merge, începutul trebue făcut, și vom face din Asociațiunea nóstră o instituțiune tot așa de populară cum e aḑi la unguri Emke, și dacă am ajuns acésta, atunci suntem aprópe de a realisá scopurile pentru cari s'a înființat Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român.

Olténul.

Representanții teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare.)

Origen ni-a lăsat un numĕr colosal de opuri teologice geniale. Ieronim, carele a cunoscut bine literatura bisericéscă, vorbesce de dóue mii; Epifanie însĕ, contrariu mare a lui Origen, chiar de șése mii de scrieri, cuprinḑêndu-se în numĕrul acesta fără îndoélă fie-carea omilie și fie-care epistolă separat, căci numai omilii publice au ținut preste o mie, ér epistole de ale lui au esistat în secolele următóre cu sutele. Tot Ieronim ḑice, că erau opurile lui atât de numĕróse, încât abia ajungea viéța unui om spre a le cetí. Partea cea mai mare din scrierile lui s'a perdut, si numai o parte neconsiderabilă ni-a rĕmas. Acésta, dimpreună cu fragmentele păstrate, umple 7 tomuri din edițiunea lui Migne vedi Nr. 4 al acestei foi din a. c. pag. 27).

Activitatea literară a lui Origen se estinde la lucrări biblice parte critice, parte esegetice, apoi la lucrări dogmatice, apologetice și practice.

Lucrarea sa cea mai colosală e un op din literatura criticei biblice, carele în decomun e cunoscut sub numirea „Exapla“, și la carele a lucrat el cu diligință neobosită prin 27 de ani, începêndu-l în Alecsandria și finindu-l parte în Cesarea, parte în Tir. Scrierea acésta e o recensiune a traducerei alecsandrine (grecesci a T. V.), sau mai bine, o edițiune critică a testului sf. scripturi a T. V., în carea se pun în paralelă, se asemenéză și comparéză tecstul original evreesc al T. V. (în columna primă cu litere evreesci, ér în a dóua același tecst cu litere grecesci esistente, anume: a lui Acuila, Simach și Teodotian; câte odată chiar și cu traducerile grecesci anonime, numite a 5-a (Quinta), a 6-a (Sexta), și a 7-a (Septima). Asemânarea deci n'a făcut-o el în tóte cărțile T. V. cu același numĕr de tecste. Pentru casul când asemânarea se făcea de către autor numai între traducerea (grecéscă) alecsandrină și între Aquila, Simach și Teodotian s'a îndatinat a se numí opul de față Tetrapla; ér când se mai luau pe lângă aceste traduceri: tecstul original, și dóuĕ sau tóte trei traducerile anonime, pentru casul acesta întimpinăm numirea de Octapla și Eneapla. Scopul lucrării a fost, de a îndreptá traducerea alecsandrină prin asemânare cu tecstul original și celelalte traduceri grecesci esistente. In tecstul traducerei alecsandrine n'a schimbat Origen nimic, ci a îndegetat prin semne critice, făcute pe margine (asterisce și obele), acele locuri în care lipsia, sau era ceva mai mult în traducerea acésta decât în celelalte tecsturi. Din causa mărimei sale (50 tomuri) nu s'a decopiat lucrarea acésta nici odată; dar ea s'a păstrat în biblioteca din Cesarea Palestinei până la anul 653, când mohamedanii cuceresc Cesarea, și verosimil că atunci s'a perdut. Până la anul acesta mulți au călĕtorit anume la Cesarea, pentru ca sĕ foloséscă opul acesta la lucrările lor critice biblice d. e. Ieronim. Din scrierile acestor bărbați s'au cules fragmentele din Ecsapla, de francesul din congregațiunea maurină Montfaucuon, și s'au publicat pentru prima dată la Paris la anul 1713, ér în timpul mai nou de Migne în tomul 15 și 16 al cursului seu de patrologie. Nu mai puțin însemnată a fost activitatea, ce a desvoltat-o Origen pe terenul esegesei biblice. El a esplicat întréga sf. scriptură, dar nu în același mod. Trei feliuri de scrieri esegetice-biblice ni-au lăsat; el: 1. *Σημειώσεις*, adecă scholii (esplicări) scurte asupra unor locuri mai grele; 2. *Τόμοι* adecă comentare detailate asupra unor cărți întregi ale sf. scripturi, și în urmă 3. *Ὁμιλίαι*, adecă cuvêntări parenetice esplicative. Și aceste lucrări esegetice în partea lor cea mai mare s'au perdut, ér fragmentele păstrate sunt edate în descitatul op a lui Migne, în 4 tomuri. Mai cu sémă ni s'a păstrat comentările lui la evangeliile lui Mateiu și Ioan, la epistola lui Paul către romani și nisce omilii la evangelistul Luca. Unele din aceste le avem în original, altele în traducere latină făcută s'au de Ieronim, sau de Rufin. In fie-care loc al sf. scripturi vedea Origen un intreit înțeles (sens), anume: mai întâiu unul literal, apoi altul moral sau tropic și în urmă al treilea moral sau mistic, (típic alegoric). El credea, că pentru crestinul de rênd ajunge înțelesul cel literal. Crestinul mai luminat trebuesce se scie deosebí în fie-care loc al scripturei încă și înțelesul moral de cel mistic sau tipic; și acest înțeles din urmă astfeliu, că pe când s. scriptură a T. V. vorbesce în mod prefigurătoriu (tipic) nu numai despre cele întêmplate și descries în cărțile T. N., ci și despre cele ale vieții de veci; pe atunci cărțile T. N., vorbesc tipic numai despre cele ale vieții vecinice. Unele locuri istorice din sf. scriptură a căror înțeles literal e nedemn de Dḑeu, au a se luá numai în înțeles moral și tipic sau mistic. Din tóte aceste ne convingem, că de și Origen nu negligă înțelesul literal totouși preferă interpretațiunea alegorică, mergênd într'acésta câte odată prea departe. Recunoscea autoritatea dogmatică (inspirațiunea dumneḑeéscă) a întregei scripturi, dar în privința acésta susținea, că T. N., e cu mult mai superior T. V.

(Va urmă.)

Varietăţi.

* (Denumire de protopresbiter.) Dupăcum suntem informaţi, consistoriul plenariu în şedinţa sa de Luni, pe basa alegerei de protopresbiter al tractului Făgăraşului sĕvêrşită la 22 Maiu a. c. pe alesul adm. prot. Iuliu Dan l'a denumit de protopresbiter al acestui tract.

* (Aprobare.) Ministrul de interne a aprobat statutul de organisaţiune al funcţionarilor magistratului Sibiiu.

* Programul esamenelor de vară la scóla elementară de fete a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ cu finea anului scolar 1889/90.

Joi, 26 Iuniu st. n. Dela 8—10 óre a. m. Religiune, Limba română, Comput cu tóte clasele.

Dela 10¹/₄—12 óre a. m. Limba magiară cu tóte clasele, Limba germană cu clasa III şi IV. Limba francesă cu clasa a IV.

* (Convocare.) In virtutea §-fului 9 din statute prin acésta din nou se convócă o altă adunare generală estraordinară a Reuniunei române de cântări din Sibiiu pe Sâmbătă 9/21 Iuniu a. c. séra la 7 óre în sala din seminariu.

La acéstă adunare generală sunt poftiţi în special atâţi membrii activi cât şi cei ajutători.

Obiectul e renunciarea dirigentului de cor.

Din şedinţa adunărei generale dela 6/18 Iuniu, 1890.

Mateiu Voileanu, pres. adhoc.
Ioan Popovici, notariu adhoc.

* (Invitare.) Prin acésta se dechiară de convocată adunarea generală ordinară a Reuniunei femeilor române din Mediaş şi jur pe 6 Iuliu a. c. st. nou în scóla gr. cat. din Mediaş la 1 óră d. am., la care e învitat fie-care membru al Reuniunei precum şi fie care binevoitor al ei. Şedinţa comitetului la 11 óre a. m. în scóla gr. cat. de aici.

Cele mai insemnate obiecte de pertractare sunt: raportul comitetului despre activitatea sa din periodul espirat; absolutoriul cassieresei, şi propuneri, cari ţintesc prosperarea Reuniunei.

Mediaş, 1 Iuniu, 1890.

Maria Roman,
preşedintă.

*(Ministrul de instrucţiune în Cluş) In 15 l. c. n. séra a sosit cont. Albin Csáky ministrul de culte şi instrucţiune publică în Cluş, incognito şi însoţit numai de consilieriul ministerial Dr. Maurcusovschi. In ḑiua următóre a primit pe rectorul universitar Dr. Klug şi apoi sub conducerea acestuia şi a comitelui suprem a cercetat universitatea şi celelalte institute aparţinĕtóre. Cercetà gimnasiul, clinicele, spitalul Carolinin, academia de comerciu, etc. orientându-se în tóte direcţiunile. In ḑiua următóre a plecat.

* (Foc.) La 5 Iuniu v. s'au aprins prin negrigia unei fetiţe de 10 ani casele de birt ale fondului gimnasial din Brad, aflătóre în comuna Mihăleni. Focul a mistuit întrag edificiul. Dauna fondului e aprópe la 2000 fl. v. a. Casele erau asigurate, dar pre o sumă minimală, la Transilvania. Arendatorului i a ars cucuruz, grâu pe pod, şi tóte mobilele în case. Nimic nu avea asigurat.

* (Colonisarea Ciangăilor.) Foile unguresci anunţă, că pregătirile pentru colonisarea ciangăilor în Transilvania sunt aprópe terminate. Vor fi colonisaţi pe bunurile statului în Deva 105 şi în Hunedóra 79 familii. Fie-care familie primesce 12 jugĕre pământ à 100 fl, care va avé sĕ-i plătéscă pe rate în 20 ani şi pământ pentru curte şi casă. Lemnele şi ferul 'l primesc gratuit dela erariu. Un oficiant de pe bunul erarial va fi trimis sĕ induplece pe ciangăi a părăsí Bucovina.

*(Căile de comunicaţiune în România.) „Politische Corespondenz“ comunică, că votarea creditului de 23 milióne 600 mii lei pentru căi de comunicaţiune de către camera română, va avé de efect crearea de debuşeuri nóue şi înlesnirea relaţiunilor comerciale. Progresul important, ce se va realisá pe acest teren, va fi în onórea guvernului conservator, care prin o înţeléptă administraţiune a finanţelor statului, póte permite ca ţara sĕ facă fără sĕ se resimtă, şi acest mare sacrificiu.

* (Têrg de oi). Ministrul de comerciu intenţionéză a înfiinţá un têrg mare de oi, spre care scop a conchemat o anchetă pe 30 Iuniu a. c.

* (Casa ţĕranului muntean din Bucovina la esposiţia agricolă şi silvică din Viena). Precum este cunoscut s'a hotărît comisiunea esposiţiei sĕ ridice la esposiţia acésta şi o casă ţĕrănéscă din Bucovina ca un tip fórte caracteristic al caselor ţĕrănesci austriace. De óre-ce ordinul respectiv s'a fost dat cam târḑiu, cu tótă silinţa nu s'a putut arătá acest edificiu mic în stare gata chiar în ḑiua deschiderii esposiţiunei. Acuma s'au espedat însĕ tóte obiectele procurate cu o deosebită amabilitate de domnul comisar silvic V. Eckl din Vijniţ, pentru adaptarea lăuntrului acestei case la Vina, aşa că în scurtă vreme se va puté deschide pitorésca casă muntenéscă, a cărei împregiurime este în mod corespunḑĕtoriu întocmită şi carea va avé şi îngrădirea sa caracteristică. Precum am amintit într'un numĕr de mai nainte s'a întocmit în casa acésta şi un loc de vênḑare pentru productele industriei casnice a ţĕrei Bucovinei şi camera de comerciu şi industrie din Cernăuţ, carea a esecutat împreună cu dl profesor C. A. Romstorfer întreprinderea acésta, a încredinţat representanţiunea sa comisionarilor oficiali ai ecposiţiunii Hartberg & Grünwald. La adresa acestora s'a trimis şi prima espediţie a obiectelor de vênḑare. Acéstă espediţie consistă din obiecte de lemn şi ţeseturi adunate de damele Casandra Buberl, Olga şi Catinca de Grigorcea, Elena de Popovici Pulcheria barona Vasilco şi de dl Niculai baron Mustatza, apoi de prefecturile Coţman şi Vijniţi şi din cele cumpĕrat în mai multe locuri ale Bucovinei.

Mulţămită publică.

Comitetul Reuniunei femeilor române din Sibiiu 'şi împlinesce o plăcută datorinţă, esprimând şi pe calea acésta institutului de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu mulţămita şi recunoscinţa sa cea mai adêncă, pentru suma de 300 fl., votată spre scopurile Reuniunei în adunarea generală a acţionarilor, ţinută la 28 Martiu 1890.

Din şedinţa Comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 12 Iuniu, 1890.

Maria Cosma, preşedintă.
Dr. Russu, secretariu.

Loterie.

Mercuri în 19 Iuniu 1890.

Sibiiu: **43** **72** **35** **78** **13**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	--	—	7.21

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teluş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sig hişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5 25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.-Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 61 Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Iuniu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Iuniu.

Sunt timpuri, în cari unele cestiuni de interes general sunt îmbrăţişate cu o căldură nespuns de mare, şi sunt tractate cu mare predilecţiune, încât în favorul lor se forméză un curent puternic, care răpesce cu sine întrégă opinia publică, şi strivesc pre acela, care ar cutezá sĕ i se opună.

Sunt apoi popóre, cari din fire sunt mai uşor de miscat, au un temperament mai viu, se insufleţesc mai uşor, sunt gata a face şi jertfe în interesul cestiunei, şi au perseveranţă mare în direcţiunea apucată.

O putem observá acésta cu deosebire şi în patria nóstră mai îngustă, în Transilvania, la aceste trei popóre, pre cari bunul Dumnedeu le-a pus în aceste locuri clasice şi pre fie care l'a avisat la ajutoriul celuilalt, căci în casul contrar în binele comun nu póte progresá.

Ajutaţi de actuala constelaţiune politică poporul magiar, s'a pus pe curentul magiarisărei, şi în direcţiunea acésta s'a desvoltat şi se desvóltă încă un zel vrednic de o causă mai bună, s'a format un curent atât de puternic, încât nime nu are curagiul sĕ i se opună dintre bărbaţii de stat, fără de a fi espus la strivire.

Ca cestiune de predilecţiune a fost pusă la ordinea dilei în primăvara şi vara anului 1889 la noi românii lucrul de mână in scólă. Singuratici, reuniuni de învĕţĕtori, conferenţe învĕţătoresci, comitete şi sinóde parochiale, comitete şi sinóde protopresbiterale, chiar şi supremele autorităţi bisericesci din archidiecesa nóstră s'au ocupat cu predilecţiune de cestiunea acésta, şi am vĕdut, că consistoriul nostru archidiecesan ca obiect nou de invĕţământ a întrodus lucrul de mână în seminariul archidiecesan în mod obligătoriu pentru elevii din secţiunea pedagogică şi facultativ pentru cei din secţiunea teologică.

În sesiunea sinodală din anul acesta s'a arătat sinodului archidiecesan starea, în care se află acum cestiunea acésta, şi s'a cerut susţinerea ei între condiţiunile actuale deocamdată, pănă vom fi trecuţi şi noi preste greutăţile începutului.

Tocmai bărbaţii cei mai cu inimă pentru punerea pe base solide a cestiunei s'au opus sborului, care s'a fost observat în sinodul nostru pentru împământenirea acestei cestiuni tinere în viaţa nóstră, tocmai cei mai adicţi bărbaţi din sinul consistoriului au stăruit pentru o desvoltare naturală şi sănĕtósă, ca nu cumva în zelul prea mare, în sbor sĕ greşim la crearea baselor solide, şi prin acésta încă dela început sĕ periclităm tot lucrul.

Noi din capul locului am susţinut vederile consistoriului, care luând odată cestiunea în mână, de bună sémă s'a angagiat cu tótă autoritatea sa pentru scóterea ei la capĕt, s'a angagiat pentru asigurarea esistenţei ei.

Despre acésta se vor convinge acuma chiar şi ómenii cei mai pesimisti, cetind cercularul Venerabilului nostru consistoriu, cerculariu publicat în numĕrul de Marţi al diariului nostru la locul prim.

Consistoriul păşesce cu un pas mai departe, şi pune la cale înfiinţarea unui curs de instruire în lucrul de mână pentru acei învĕţători, cari sunt deja în activitate, ca binefacerile acestui nou obiect de învĕţământ sĕ pótă fi pus în practică încă de acuma în cercuri mai largi, sĕ nu se restringă numai la elevii din seminariu, cari numai de ací încolo vor intrá în stadiul învĕţătoresc.

Mĕsurile decretate de Venerabilul consistoriu archidiecesan rĕspund unei dorinţe viu accentuate în reuniuni şi conferenţe învĕţătoresci mai ales în primăvara anului 1889.

Ca bun părinte deschide consistoriul porţile seminariului pentru invĕţători actuali, cari voesc sĕ se perfecţioneze în lucrul de mână, ca mamă dulce chiamă biserica la sinul seu pe fii mai bĕtrâni, sĕ se indulcéscă şi ei în urma celor tineri.

Revista politică.

Ministrul de resbel **Bauer** a avut dile grele în secţiunea pentru armată a delegatiunei ungare. Referentul acelei delegaţiuni pe motiv, că espunerile de mai înainte ale ministrului au provocat o adevĕrată şi legitimă neliniste în poporaţiunile monarchiei a cerut ca ministrul sĕ şi preciseze trebuinţele şi sĕ arete rotund sumele, ce le pretinde pentru viitoriu. Ministrul a rĕspuns, că acésta ar fi posibil numai atunci, când delegaţiunile i-ar dá la moment 100 milióne de fl.

Aceste espuneri au provocat o neliniste şi mai mare între membrii delegaţiunilor şi a produs o rea impresiune. Efectivul de pace trebue înmulţit, a accentuat din nou ministrul, şi spre scopul acesta se recer sume considerabile.

In faţa acestor espuneri se sculà ministrul preşedinte Szapáry şi fără pic de reservă a rugat comisiunea ca în desbaterile sale sĕ nu mai resuscite cestiunea sporirei efectivului de pace. Ar fi un lucru prematur a vorbí despre afaceri, cari nu sunt precisate, şi despre cari regimele încă n'au pertractat nimic. Ministrul ungar nu se mulţămì numai cu atâta, ci mai adause, că dênsul pricepe atitudinea delegaţiune ungare aşa, că pretensiunile mari ale ministrului de rĕsboiu le aduce în legătură cu situaţiunea financiară a Ungariei.

Aceste observări ale premierului ungar au fost ca un ascuţiş aşa de ager, încât asupra ministrului de resbel pare a fi lăsat un duş de apă rece. Dênsul retirà şi asigurà îndată, că dênsul doresce sporirea efectivului de pace ca soldat, ca ministru trebue însĕ sĕ şi facă sémă cu situaţiunea financiară şi că scie, că realisarea mĕsurilor nu atêrnă dela dênsul, ci dela factorii competenţi legislativi. Comisiunea militară nu ridică însĕ nici o punte de aur ministrului, ci luà resoluţiunea, care dă espresiune, că sporirea efectivului de pace abia se póte aduce în legătură cu referinţele financiare actuale ale Ungariei.

Espunerile, ce le a făcut ministrul Bauer mai înainte au provocat în Rusia o deosebită impresiune şi jurnalele rusesci le comentéză în diferite moduri. La o asigurare totală a păcei, care însemnéză o desarmare generală, abia ne putem cugeta, dice „Novoie Vremia“. In dilema vorbelor ministrului de resbel austro-ungar zace póte scopul secret ca Rusia sĕ fie sdruncinată. Aceste scopuri însĕ nu se vor ajunge. Regimul rusesc e pacinic, dar fórte hotarít a nu-şi părăsí drepturile sale în politica internaţională şi a-şi păstrá intactă libera acţiune. Acésta politică pacinică a Rusiei nu esclude, ca ea sĕ nu se pregătéscă mai vêrtos în faţa enormelor pregătiri, ce le fac vecinii. Espunerile ministrului s'au făcut numai cu scopul, ca sĕ se mascheze greutăţile, cari au sĕ le învingă vecinii Rusiei. Vorba despre „însănĕtoşarea totală a păcei“ a esprimat-o ministrul austro-ungar numai sub presiunea acelor greutăţi, cu cari sunt impreunate în Austro-Ungaria sporirea efectivului de pace şi a celorlalte proiecte militare. Un membru al alianţei triple şi-a sistat pregătirile şi acesta e Italia. După ea urméză la rênd Austro-Ungaria. Bar. Bauer urméză cu tenacitate sistemului înaugurat de Bismarck, dar principele a cădut, şi în curênd va cădé şi sistemul lui.

Scirile din Germania anunţă, că între Germania şi Anglia s'a ajuns la împăcare cu privire la teritoriile coloniale din Africa şi aşa s'ar fi terminat pertractările, care erau sĕ devină fórte incordate între aceste dóuĕ puteri. Germania a făcut concesiunile următóre Angliei: Drumul comercial de Nord spre Sud pănă la drumul Stephensohn, Vitu se aparţină de asemenea Angliei, recunóscerea ca Uganda sĕ remână afară de sferele de interes germane, autorităţii Angliei preste Sansibar i se dă din nou espresiune. Germania va luá în posesiune insulele **Helgoland**. Acestei împĕcări

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

VIII.

Cum ne îngrijim de fetele nóstre.

(Urmare.)

Dar nu me mai seca cu vorbe de acelea, numai móra cât e vrednică apoi acele 20 de vaci ca pĕunul, una ca una şi apoi acei patru cai, cari trag carul de scârţăe rótele, şi pe lângă tóte aceste mai este şi din o familie insemnată.

Cu tóte aceste am audit, că pe unde a peţit Pavel a eşit cu buzele umflate. Dar nu la cele de séma nóstră. Cugetă numai la o casă, unde sunt atâţa copii, nu trebue sĕ ne bucurăm de un atare noroc, ba sĕ fim făloşi, că încă o peţesce unul ca Pavel cu avere.

Ba trebue sĕ alergăm după aşa un noroc cu amêndóuĕ mânile.

Aici în vecinătate sunt la dóuĕdeci de fete, cari au zestre mai multă ca Anica, cum nu s'ar bucurá acelea, dacă le-ar peţí un atare fecior.

Dar Anica este învoită la aşa ceva? Ah! dise muerea numai aşa ceva ne-ar mai trebuí sĕ nu ne asculte un copil pentru care ne muncim di şi nópte, numai sĕ-l vedem odată căpătuit, adecă aşedat. Póte acésta o dici numai de aceea, că i place lui Niţă vecinului de Anica? Şi acela este un fecioraş de trébă, nu pot dice nimic de el, dar e sĕrăcuţ şi aceste sunt numai copilării, cari trebue sĕ înceteze, când vine lucrul la adecă.

Cu greu ai fi putut scóte pe femeea acésta din ogaşe, ea e orbită de acele 20 de vaci, de cei patru cai, şi de familia aceea de frunte. Da! aşa, o mamă în fragedimea ei, este adeseori stricăciósă şi cea ce ţine la onórea copiilor e numai splendórea mândriei ei, pănă-când e prea târdiu şi se descopere, că sub acea splendóre zace ruina internă şi că nu arare ori întrégă casa sufere de asta ruină.

Aşa dar încurênd avem sĕ jucăm dise ţĕranul. Hoho! nu te grăbí cu urda în Turda, că cu caşul ai rĕmas, bărbaţii încă nu sunt pe deplin învoiţi, căci morariul pretinde dela noi lunca cea frumósă de lângă vale, şi asta nu i-o putem dá, ba pe lângă acésta îi mai trebue încă 500 bune, bani gata, dar tot se va face tréba, numai sĕ mai iasă Pavel încă din vre-o câteva locuri cu buzele umflate. Pe Dumineca viitóre vor vení la noi şi atunci se va face tréba.

Ţĕranul 'şi puse tótă silinţa pentru de a abate pre acésta femee, care de altcum era cu minte, îi măcina tóte nĕcasurile, cari le duce pentru féta ei, dacă vrea sĕ i o pună după cap la un bărbat, ca pe o marfă fără de a puté rĕspunde la întrebarea, că óre prin aşa ceva se îngrijesce ea şi de binele fericirei fetei ei?

Intr'adevĕr o prinse mirarea, puse pentru un moment fórfecile jos, apoi privì cam zimbind la ţĕran şi dise: In timpul de adi nu trebue sĕ alegi atâta, unde sunt atâtea fete şi unde mai ai şi altele de măritat, şi eu sum sigură, că şi Anica 'şi va uitá de Niţă, când se va vedé acolo în averea cea frumósă.

E drept, că la căsătoriile nóstre ţĕrănesci fórte puţin se vorbesce de simţ şi iubire, şi spun adevĕrat, că prea multe porneli frumóse s'ar nimicí, dacă le-am ţiné la ladă şi mésă gólă. Acum aflăm ce însémnă a grijí copii rĕu, când îi privim ca o marfă şi nu ne uităm la aceea, că óre condiţiunile pentru fericirea spirituală tocmai aşa sunt împlinite ca pentru cea corporală? Un părinte avut crede, că şi-a fericit fata, cum se póte de bine, măritându-o în un loc bun. Mai târdiu însĕ spre gróza lui se convinge, că aşa o căsătorie, care s'a încheeat fără iubire şi conţelegere nu e decât rea, şi că nu arare-ori din neinţelegerea nou căsătoriţilor şi averea se perde;

se atribue însemnătatea, ca şi cum ar trage mult în cumpĕna păcei europene.

Scirile din Sofia anunţă, că în cercurile politice domnesce părerea, că regimul bulgar a adresat Porţii o notă, prin carea pretinde ca Turcia sĕ lucre pentru recunóscerea principelui bulgar şi sĕ pună capĕt persecuţiunilor, ce se fac în Turcia contra bulgarilor. Cu posivitate însĕ nu se scie despre o asemenea notă, fapt e însĕ, că doi din ministrii bulgari şi au dat demisiunea.

Cronică din Zarand.

Zarand, în Iuniu 1890.

Adunarea „reuniunei învĕţătorilor dela scólele populari“ din Germania — Serbarea amintirei lui Diesterweg. — Esamenele dela scólele populari din Zarand. —

Ḑiaristica pedagogică din Germania, cât şi cea din Austria, aduc articli însemnaţi despre adunarea „Reuniunei învĕţătorilor dela scólele populare“ din Germania, ţinută în acest an în capitala imperiului, în Berlin, cu pompă, cum rar se póte vedé. Adunarea s'a ţinut în sĕrbătorile Rusalilor, 26, 27 şi 28 Maiu n. a. c. Ea s'a întrunit acuma pentru a 8 a óră. Cele petrecute cu ocasiunea acestei adunări, le raportéză pre larg şi foile politice din Germania, de primul calibru.

Spre a ne face o idee, cum este îmbrăţişată astăḑi causa scolară în Germania, şi cât interes pórtă societatea germână faţă de învĕţători, ajunge sĕ amintim că: ministrul de culte a aflat de un lucru demn a salutá şi bineventá, prin un trimis al seu special, acésta reuniune, tot astfel bineventă reuniunea primariul oraşului în persónă precum şi un esmis special al consiliului scolariu din capitală. Membrii acestei reuniuni, sunt şi multe autorităţi scolare germane, cari nu sunt supuşi ai imperiului german.

In 26 Maiu adunarea s'a ocupat numai cu ordinea şi stabilirea temelor, ce s'au desbătut în ḑilele următóre. ·Inainte de a purcede la esecutarea programei, adunarea a aflat de bine, a-şi trimite prin o depeşă telegrafică omagiele sale puternicului împĕrat german Wilhelm, rugându-l ca: „sĕ învrednicéscă scóla şi învĕţătorimea de aceea-şi îngrigire, pre carea o are faţă de binele poporului lipsit“.

In programa adunărei pentru ḑiua de 27 Maiu aflăm:

1. Cuvêntarea Dr. F. Dittes, directorul pedagogiului din Viena, întru amintirea marelui pedagog Diesterweg (născut la 29 Octobre 1790 în Siegen, Westphalia, mort la 7 Iuliu 1866 în Berlin).

2. Problema scólei populare faţă de cestiunea socialismului.

3. Eliberarea învĕţătoriului de serviciul umilitoriu de crâsnic; éră pentru ḑiua de 28 Maiu temele:

a) Infiinţarea scólelor de cultură, şi economia casnică pentru fete.

b) Cestiunea întrunirilor scolare.

c) Birocratismul pe terenul scolariu.

Precum se vede din programă învĕţătorii germani se ocupă de cestiuni, cari la noi vor rĕmâné mult timp nebăgate în sémă, cum este d. e. cestiunea socialismului etc.

Mai deaprópe însĕ ne intereséză principiile, pe cari le desvoltă Dr. Dittes, vorbind despre Diesterweg.

După Dittes fundamentele culturei germane sunt:

1. Aducerea la perfecţiunea naturelului omenesc. căci numai aşa se póte sĕ se desvólte omul după chipul şi asemênarea lui Dumneḑeu.

2. Fie care om numai atunci e capabil de educaţiune, dacă aparţine unei naţiuni — adecă dacă are în viaţă o anumită problemă, o limbă, prin carea sĕ-şi pótă câstigá cultura.

În fie-care individ trebue respectate facultăţile lui individuale şi generale; adecă prelângă tendenţa de a i dá omului o cultură generală omenéscă, sĕ nu perdem nici pe un moment din vederea şi individualitatea lui.

Spre esecutarea acestor principii recunoscute până astăḑi, Diesterweg pretindea dela ori care învĕţătoriu:

a) O cultură învĕţătoréscă superióră.

b) Un caracter firm şi esperinţă indelungată.

c) O posiţie socială, carea se corĕspundă misiunei şi pe lângă acésta independenţa scólei de biserică.

Relativ la natura lui Diesterweg ne spune Dittes, că el era fórte religios.

Educaţiunea lui a fost cât se póte de religiósă.

Pietatea şi credinţa în Dḑeu, a fost trăsurile fundamentale ale spiritului seu.

Şi dacă totuşi el a venit în conflict cu biserica, este a se căutá mai mult în tendenţa lui vĕdită de a asigurá libertatea scólei şi a invĕţămêntului de inriurinţa bisericei.

„Copii trebue sĕ înveţe religiunea fără colorit confesional, fără separatism confesional“ ḑicea el, şi acésta este, ce nu a putut şi nu putea conveni nici unei biserici, cât timp vor fi pe pămênt mai multe confesiuni.

Dittes constată apoi, că astăḑi au decăḑut principiile, pentru cari au luptat tótă viaţa Diesterweg ca un apostol, şi pretinde reactivarea lor, pentru fericirea şi bunăstarea naţiunei germane.

Vorbirea lui Dittes este viu comentată în ḑiarele germane şi fu primită cu aplause.

O reuniune învĕţătorésca este sĕrbătorită în Berlin. La noi ţinerea unei adunări învĕţătoresci este neobservată de nimenea. Societatea românéscă nici nu vrea sĕ creste invĕţătorimea, în cele mai multe locuri.

Óre când ne vom ridicá şi noi! Când vom puté impune şi noi învĕţătorii români societăţiei românesci, ca ea sĕ pórte un viu interes faţă de noi? Sĕ ne aducem aminte în fie-care ḑi despre ceea ce pretinde Diesterweg dela un invĕţătoriu, şi atunci pe încetul influinţa învĕţătoriului în societatea nóstră va cresce.

La 25 Maiu v. s'a început esamenele de vară în tractul Zarandului. Ele sunt conduse în ḑile de lucru de însuşi protopresbiterul tractual, ér în ḑile de sĕrbătóre sunt esmişi la esamene şi comisari din sinul corpului didactic dela gimnasiul din Brad. Esamenele se vor finí la 17 Iuniu vechiu cu scóla poporală din Brad.

Una am fi dorit relativ la esamene. Sĕ se fi introdus şi aici mĕsura luată în alte protopresbiterate de a se denumí ca delegaţi la esamene 2—3 învĕţători, cari sĕ asiste impreună cu protopresbiterul la esamenul învĕţătoriului din comuna învecinată şi astfeliu prin critice binevoitóre sĕ se pótă descoperí defectele unuia sau altuia dintre învĕţători în prelegere.

Altcum acésta propunere a venit inainte şi în adunarea reuniunei nóstre tractuale, dar maioritatea învĕţătorilor, cărora nu le place controla, au respins-o. Sĕ sperăm însĕ ca ea totuşi se va realisá în timpul cel mai scurt spre binele şi prosperarea invĕţămêntului. *Corespondentul.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Răcătĕu, la 13 Iuniu, 1890. Domnule redactor! Din un Nr. al „Telegrafului Român“ am înţeles îmbucurătórea părere a inspectorului reg. de scóle din Deva asupra scólelor din comitatul Hunedórei, unde 'şi esprimă dl inspector indestulirea şi mulţămirea mai ales asupra scólelor din tractul protopresb. Dobra. In adevĕr acésta este o îmbucuratóre declaraţiune asupra autorităţilor scolare şi a învăţĕtorilor, cari au fost vrednici de chemarea lor. Principiile pedagogice ne arată pe larg, că manifestarea faptelor bune şi cultivarea simţurilor morale, se pot imprimá în sufletul nostru numai şi numai prin esemplul bun al altor ómeni adulţi, o ḑic acésta, pentru-că părerea mea este basată pe principiile pedagogice, când vĕd, că cineva imitéză pe altul în faptele sale. Asemenea sunt şi învĕţătorii, unii se îndémnă dela alţii, d. e. învĕţătoriul din Balomir pentru a puté progresá în sciinţă şi a susţiné scóla confesională care este periclitată de a vení scólă comunală din lipsa mijlócelor materiali confesionale, a luat bietul invĕţătoriu straiţa în bâtă şi a trecut în România spre a colectá ajutóre dela binefăcĕtorii şi iubitorii de sciinţă, dar numai cu greu i-va succede unui învĕţătoriu a susţiné o scólă din propriile sale puteri, dacă comuna Balomir nu-i în stare a o face.

Nu departe dela Balomir preste Murĕş, în comitatul Albei-inferióre ni se întêmplă o alta binefacere în favorul scólei naţionale. Invĕţătoriul Cioroian iniţiat şi ajutat de alţi indiviḑi iubitori de progres cultural în decurs de 2 ani a arangiat dóuĕ baluri, şi în luna trecută dóuĕ maialuri în favorul scólei, la care este învĕţătoriu, în adevĕr a trebuit se aibă şi resultate îmbucurătóre, fiind-că s'au arangiat dóuĕ maialuri. Ce se atinge de progresul didactic este imbucurătoriu, fiind-că insu-şi dl inspector reg. a declarat, că a fost de faţă la esamenul numitului învĕţătoriu, care a dovedit un progres, ce a mulţămit pe dl inspector scolariu. Mai mult nu e de a se asceptá dela un învĕţătoriu cu salariu de 200 fl.

In puţine locuri se póte auḑí despre scólele românesci vre-un resultat bunişor în privinţa învĕţămêntului, şi causa e, că copii cum se desprimăvăréză numai cercetéză scóla, étă pedeca neînaintărei, la care sunt de vină şi acei preoţi, cari nu pun nici un pond pe scólă. *Terentyl.*

Representanţii teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare.)

De pe terenul dogmatic sunt următórele scrieri memorabile: *Στρωματεῖς* (covóre) în 10 cărţi. Opul acesta a fost o încercare de a aduce în consonanţă învĕţătura religiunei crestine cu filosofia platonică. El s'a perdut. Tot acésta sórte au avut o şi alte dóuĕ scrieri dogmatice, una despre creaţiune, ér ceealaltă despre înviere. — S'a păstrat, dar nu în originalul grecesc, ci în traducere latină, opul *Περὶ ἀρχῶν* De principiis), în 4 cărţi. In scrierea acésta a voit Origen sĕ espună elementele religiunei crestine după un metod speculativ. El a scris şi edat cartea acésta în Alecsandria la a 226. Traducerea latinéscă e făcută de presbiterul Rufin din Aquileia † 410, însĕ nu fidel, ci cu multe şi esenţiale modificări, prin cari intenţionase el sĕ micsioreze eterodocsiile lui Origen. Pentru învĕţăturile depuse de Origen în acésta scriere a fost el cel mai mult atacat şi combătut, şi in decomun se credea, că episcopul seu Dimitrie mai vêrtos din causa eterodocsiilor opului acestuia l'a destituit şi escomunicat — deşi în documentele relative nu se face nici o amintire de învĕţăturile lui rĕtăcite, ci ca motive pentru depunerea lui se aduce numai castrarea şi chirotonia cea necanonică. — Ce se ţine de eterodocsiile lui Origen, cari provin în acest op, apoi ele sunt: a) O aplecare cătră subordinatianism, (învĕţătura rĕtăcită, carea subordinéză pre fiiul, a dóua persónă dḑeéscă, tatălui) ceea-ce se manifestá prin numirea fiiului lui Dḑeu de *κτίσμα*, creatura tatălui; dar cu tóte aceste crede şi mărturisesce vecinicia şi deplina lui dumneḑeitate. b) Invĕţătura, că fiind Dḑeu vecinic şi neputênd el fi neactiv, din veci a tot creat la lumi, şi lumea actuală încă e numai un moment transitoriu în şirul lumelor create. c) Preexistenţianismul, adecă doctrina, că Dḑeu a creat la încep numai o lume curat spirituală, şi cu acésta de odată, şi sufletele omenesci, cari pe atunci n'aveau corpuri, chiar ca şi ângerii. Dar mai târḑiu, când cu căderea ângerilor au pĕcătuit şi căḑut şi unele suflete omenesci, Dḑeu a trimis din pedépsă sufletele omenesci în corpuri, ca în nesce carcere, pentru ca sĕ facă căinţă. *d*) Admite migrarea sufletelor (metempsichosa) şi în alte corpuri, fie omenesci, fie ceresci, precum stelele ect. *e*) Négă învierea reala a corpurilor pentru viaţa vecinică, precum şi eternitatea pedepselor iadului învĕţând, că ele după-ce 'şi vor fi împlinit scopul, ca mijlóce curăţitóre (purificătóre), vor încetá, şi atunci sufletele omenesci precum şi spiritele rele se vor în-

---

Aşa de puţin se preţuim noi copii nostri? de aceea i-am crescut cu atâta grige şi ostenélă? ca sĕi punem după grumazii celui dintâiu bărbat, care ne deschide uşa, vĕḑênd bine, că ei prin purtarea lor, nu ne pot dá semne de garanţie pentru fericirea lor? Credem, că totuşi darea de sémă a părinţilor în privinţa acésta sĕ mérgă mai departe şi că mai bine facem, când în prima linie ne preingrigim şi putem fi siguri, că acésta va esercitá o bună influinţă asupra bărbaţilor, dacă vĕd că vîrtutea şi onórea nu se pot câstigá prin bani.

IX.

Ce insuşiri şi vîrtuţi trebue sĕ aibă o ţĕrancă adevĕrată.

„Unde sunt timpurile acelea bune, unde mai aflai câte o fată a căreia mândrie şi bucurie sta numai în aceea ca sĕ se pótă numí ţĕrancă adevĕrată şi care se pótă fi spre fericirea bărbatului ei!“ Aşa ḑicea un tinĕr, care umbla la peţite. In ḑece locuri am fost, unde sciam, că sunt fete de măritat şi nu mi-am putut găsí nevastă potrivită, adause el.

Unele fete se ruşinéză a se numí ţĕrance, ele mai bine voesc sĕ fie dómne, dăscăliţe sau preutese. Numai puţină pénă sĕ aibă pe pălărie, şi nu te mai poţi apropiá de ele, căci au învĕţat şi ele puţină carte, au fost la oraş, sciu stricăni ş. a., se feresc de sóre, sĕ nu ḑic de lucru, şi n'au alte în cap, decât cum sĕ se gătéscă mai frnmos. Altele ér nus mai bune, deşi sunt lucrătóre, căci sunt murdare, rĕu nărăvite şi próste, când merg în câmp se laudă, că sciu sĕ încarce gunoiu ca ori şi care fecior, pe când acasă la ele domnesee cea mai mare neorênduélă.

Ele nu sciu sĕ ţi facă o mâncare de Domne ajută, e pĕcat de bucatele, cari ajung pe mâna lor. Ele nu pricep mai nimic din lucrurile cele mai multe, pe cari o femee dela sate trebue sĕ le scie, şi sub grija lor mai mult se prădéză decât este în stare un bărbat a câstigá.

„Ce póte astepta un bărbat dela o femee ţĕrancă, care nu scie alta decât a ţi stá înainte tot numai cu aceea, că ce zestre i-a adus ea?“

Aşa ni se tênguesce sĕrmanul tinĕr, şi noi trebue sĕ-i dăm tótă dreptatea, de şi dăm cu socotéla, că nu va fi umblat pela tóte fetele de ţĕran şi că vor mai fi şi de acelea, cari sunt mândre a fi adevĕrate ţĕrance cum erau în vremea mai dedemult şi cari sĕ laudă cu numele de ţĕrancă. De aceea voim a vorbí de vîrtuţile, ce trebue sĕ le aibă o adevĕrată ţĕrancă.

Lucru de căpetenie ce se cere dela o ţĕrancă adevĕrată este voia şi iubirea către chemarea ei, căci puţini fórte puţini au sĕ îndure atâtea osteneli şi lipse, atâtea greutăţi şi neplăceri ca o adevĕrată mamă ţĕrancă. (Va urmá).

tórce érăşi la starea lor originală de unire cu Dḑeu. Acésta doctrină a lui Origen e cunoscută sub numirea de „restabilirea tuturora“ (ἀποκατάστασις τῶν πάντων) Eterocsiil.e înşirate a dat ansă sinodului al 5-lea ecumenic ca sĕ-l pună pe Origen înt'run şir cu ereticii şi sĕ-l condamne.

Dintre scrierile apologetice ni s'a păstrat complet cele 8 cărţi îndreptate contra lui Cels, filosof păgân din timpul împĕratului roman Marc Aurel (161—180), carele în jumătatea a 2 a secl. al II. a fost scris opul polemic Λόγος ἀληής (cuvênt adevĕrat), în carele 'şi dă silinţa de a dovedí în mod sarcastic, că religiunea crestinilor e o nebunie. Deci la îndemnul stăruitor a mecenatului seu Ambrosie, scrie Origen sus amintitul op, în carele combate atacurile lui Cels asupra crestinismului din pasagiu în pasagiu, şi le reînfrânge în mod genal, şi atât de convingĕtor, în cât temeiurile aduse de el în acésta scriere pentru originea dḑeéscă şi adeveritate a crestinismului au valóre necontestabilă încă şi pentru timpul nostru, contra criticei distructive moderne a scólei din Tubingen.

Merită amintire încă următórele scrieri ascetice: Cartea de rugăciune în 33 cap., în carea tractéză despre finţa, folosul, modul cel corĕspunḑĕtoriu al rugăciunei şi esplică în mod clasic rugăciunea domnéscă. Cuvênt îndemnătoriu la martiriu, Λόγος πϱοτϱεπτικὸς εἰς μαςτύϱιον, în 50 cap., adresat unui presbiter şi unuí diacon, care deveniseră captivi în persecuţiunea împĕratului Maximin Tracul [235—238), prin carele îi îmbărbătéză ca sĕ sufere şi supórte tóte ba chiar şi martirul, dacă e de trebuinţă. Din mulţimea de epistole ni s'a păstrat: epistola ad Iulium Africanum, în carea apără autenţia istoriei Susanei din cartea Daniil; de asemenea ni-au mai rĕmas multe alte fragmente din alte epistole, între cari un fragment din o epistolă adresată lui Grigorie Taumaturgul (făcĕtoriul de minuni), fostul învĕţăcel a lui Origen, carele tractéză despre folosul filosofiei în teologie.

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Renunţarea dela tron). In 16 l. c. n. a depus archiducesa Maria Valeria jurămêntul renunţărei dela tron şi inmediat apoi s'a subscris actul de căsătorie. Actul sĕrbătoresc al renunţărei se îndeplinì în presenţa Maj. Sale monarchului, a archiducilor presenţi în Viena şi a funcţionarilor înalţi. La 12 óre apărù Maj. Sa monarchul în sala consiliilor secrete dimpreună cu principii casei domnitóre, unde a fost asteptaţi de episcopul primat Gruscha, notabilităţile de curte, consilieri şi miniştri. Maj. Sa se îndreptà cu o vorbire cătră cei de faţă, cari fungau ca martori. Ministrul conte de Kalnoky cetì dela treptele tronului actul de renunţare, după care archiducesa Maria Valeria, închinându se adênc înaintea Maj. Sale merse la masă, pe care era o cruce, puse dóuĕ degete pe evangelie, ce o ţinea episcopul şi rostì formula jurămêntului. Archiducesa subscrie apoi actul de renunţare şi tot asemenea făcù şi mirele Francisc Salvator, ér notarul statului sigilà actul. In ḑiua sĕrbătorirei n'a fost do liu la curte. In ḑiua următóre resignà dela tron archiducesa Clementina, fica archid. Iosif, logodită cu principele Albert Thurn de Taxis.

* (Ḑiaristic.) Se afirmă, că în Beiuş va apăré o fóie românéscă odată pe sĕptĕmână.

* Programa esamenelor publice la institutul „Andreian“ pedagogico-teologic greco-rĕsăritean în Sibiiu cu finitul anului 1889/90.

Luni 18 Iuniu. Înainte de améḑi: Enciclopedia cl. a. I prof. Dr. I. Crişian; Isagogia cl. a. I. prof. I. Ghibu. După améḑi: Moralul cl. a. II. prof. I. Hannia.

Marţi în 19 Iuniu. Înainte de améḑi: Pastorala şi Liturgica cl. a. III prof I. Hannia. După améḑi: Istoria bisericéscă cl. a. I. II. Dr. I. Crişian.

Mercuri în 20 Iuniu. Inainte de améḑi: Dreptul canonic cl. a. III. prof. I. Popescu. După améḑi: Logica-Psihologia cl. a. I. ped. a. III. prof. I. Popescu.

Joi în 21 Iuniu. Inainte de améḑi: Dogmatica şi Polemica cl. a. II. prof. I. Popescu; Catechetica cl. a. III. prof. I. Hannia. După améḑi: Plantologia cl. a. III. ped. a. III. prof. D. Comşa.

Vineri în 22 Iuniu. Inainte de améḑi: Pedagogia generală cl. a. III. ped. a. III. prof. I. Popescu. După améḑi: Esegesa si Ermeneutica cl. a. I.; Omeletica cl. a. III. prof. I. Ghibu.

Sâmbătă în 23 Iuniu. Inainte de améḑi: Literatura română cl. a. II. prof. Dr. D. P. Barcianu După améḑi: Didactica şi Metodica cl. a. II şi ped. a. II prof. Dr. I. Crişian.

Marţi în 26 Iuniu. Inainte de améḑi: Cântări bisericesci şi tipicul toţi elevii, prof. D. Cunţanu. După améḑi: Musica vocală şi instrumentală toţi elevii, prof. G. Dima.

— *Luni în 18 Iuniu.* Inainte de améḑi: Limba română ped. II. III. prof. Dr. D. P. Barcianu. După améḑi: Istoria patriei ped. a. III. prof. I. Ghibu; Geografia ped. a. III. Dr. D. P. Barcianu.

Marţi în 19 Iuniu. Inainte de améḑi: Limba magiară ped. a. I. prof. I. Popescu; Limba magiară; ped. a. II. şi III. prof. Dr. I. Crişian. După améḑi: Istoria universală ped. a. I. şi II. prof. I. Ghibu.

Mercuri în 20 Iuniu. Inainte de améḑi: Pomăritul cl. a. II. ped. a. II. prof. D. Comşa. După améḑi: Istoria naturală ped. a. I şi II. prof. Dr. D. P. Barcianu.

Joi în 21 Iuniu. Inainte de améḑi: Legumăritul cl. a. I. ped. a. I. prof. D. Comşa. După améḑi: Istoria bisericéscă ped. a. I. prof. I. Ghibu; Limba română ped. a. I. prof. Dr. D. P. Barcianu.

Vineri în 22 Iuniu Inainte de améḑi: Geografia ped. a. I. şi II. prof. Dr. D. P. Barcianu. După améḑi: Comptabilitatea cl. a. III. ped. a. III. prof. D. Comşa.

Sâmbătă în 23 Iuniu. Inainte améḑi: Religiunea ped. a. II. şi III. prof. I. Ghibu. După améḑi: Computul ped. a. I. şi II. prof. D. Comşa.

Luni în 25 Iuniu. Fisica ped. a. III. prof. D. Comşa.

Mercuri în 27 Iuniu, Gimnastica şi lucrul de mână toţi elevii ped. prof. G. Moian.

Joi în 28 Iuniu. Conferinţă profesorală.

Vineri în 29 Iuniu. După serviciul divin în biserică, încheerea solemnă a anului scolastic în sala seminarială şi publicarea clasificaţiunilor.

Sâmbătă în 30 Iuniu. Estradarea absolutorilor.

Sibiiu, din conferinţa profesorală, ţinută la 25 Maiu, 1890.

I. Hannia,
director.

* (Logodnă princiară). Sora împĕratului german Wilhelm, princesa Victoria, care era sĕ devină soţia principelui Alesandru de Battemberg, dacă nu se opunia Bismarck, s'a logodit cu principele Adolf de Schaumburg-Lippe.

* Reuniunea femeilor române din Arad şi provincie şi-a ţinut adunarea generală în 12 Iuniu n. c. în Arad sub conducerea d-nei v.-preşedintă Aurelia Beleş, fiind de faţă 60 de dame române din Arad şi provincie. P. S. Sa părintele episcop Ioan Meţianu, ca patron al reuniunei, încă luà parte la adunare. S'a constatat, că Reuniunea numĕră 175 de membri şi are un capital de aprópe 5000 fl. S'a ales cu unanimitate presidentă a Reuniunei d na vice presidentă A. Beleş, ér de vice presidentă dna cassieră Rhea Silvia Ciontea, cassieră dna Barbara Antonescu. In fine adunarea a enunciat, după cum ne spune „Biserica şi Scóla“ următoriul conclus:

In considerare, că consistoriul din Arad a fost încredinţat din partea sinodului eparchial din anul curent, a stăruí, ca cât mai curênd sĕ înfiinţeze şi activeze o scólă de fete cu internat în Arad, care scop îl urmăresce şi acésta reuniune, şi în considerare, că înfiinţarea unei astfeliu de scóle este urgent reclamată de trebuinţele de cultură şi educaţiune ale némului românesc din acele părţi, adunarea generală aviséză comitetul reuniunei a întrá în pertractare cu consistoriul din Arad în acéstă afacere şi a conlucrá şi din partea sa la realisarea acestui scop, dându-i totodată autorisarea, ca sĕ pótă spesá spre acest scop din averea reuniunei sumele, ce vor fi de trebuinţă.

* (Cas de mórte.) Inmormêntarea regretatului comerciant *Constantin I. Popasu* s'a sĕvêrşit în 5 a c. d. a. cu concursul unui public fórte numĕros. Scolarii dela scólele centrale române din loc cu profesorii lor au mers în fruntea cortegiului funebru, ér carul mortuar a fost însoţit de un şir lung de rudenii, amici şi cunoscuţi ai rĕposatului din societatea alésă română şi neromână a Braşovului. Astfel înmormêntarea acestui brav concetăţén a fost démnă de meritele, ce şi le-a câstigat în viaţa sa modestă şi acum pe patul de mórte prin donaţiunile frumóse filantropice şi naţionale, ce le a făcut în testamentul seu. In biserică a cântat corul şi au ţinut discursuri bine simţite părintele B. Baiulescu de pe amvon, şi preşedintele eforiei scolare Dl N. Strevoiu. Amĕnunte privitóre la testament vom publicá într'unul din numĕrii viitori; scrie „Gaz. Trans.“

* (Producţiune musicală). Din Iasi ni se comunică, că dl Gavriil Musicescu, profesor la conservator şi şeful corului metropolitan de acolo va intreprinde în lunile Iuliu—August o călătorie cu corul constătătoriu din 40 persóne, prin Transilvania, Ungaria, Sêrbia şi Bulgaria, cu care ocasiune va dá şi la noi mai multe concerte, şi anume în oraşele: Braşov, Sibiiu, Deva, Blaş, Cluş, Oradea-mare, Arad, Timişóra şi Caransebeş. Notăm pe scurt acésta scire imbucurătóre, remânênd ca la timpul seu sĕ publicăm şi detaiuri asupra acestei producţiuni.

* (Bilete de călĕtorie pe calea ferată). La hotelul „Neurihrer“ de aici se pot căpĕtá bilete de călĕtorie atât pentru scălḑile dela Ocna, cât şi pentru celelalte linii ferate.

* (Purtarea titlului de inginer). S'a regulat astfeliu de ministrul instrucţiunei în înţelegere cu celelalte ministerii interesate: Titlul de „inginer diplomat“ sunt îndreptăţiţi al purtá numai aceia, cari au obţinut o diplomă înainte de 1850, ori cari după 1850 au obţinut absolutoriu ori o diplomă sau dela universitate, sau dela politechnic, pe când aceia, cari au ascultat acolo numai specialităţi singuratice au sĕ pórte numai titlul de „inginer“. Aceia, cari înainte de 1880 au obţinut diploma de geometri la politechnicul Iosif, au sĕ pórte titlul de „geometru diplomat“. In fine şi funcţionarii aflători în serviciul statului ori municipiului, însărcinaţi cu agende technice, chiar de ar avé cualificare technică, au sĕ pórte titlul de „inginer“ numai cât timp provĕd serviciul technic, cu care sunt însărcinaţi.

* (Convenţiuni vamale.) Acţiunea politică comercială a Austro-Ungariei promite a fi mai incordată în luna viitóre. Pertractările despre încheerea contractelor de comerciu cu Turcia se vor finalisá şi tot aşa se vor terminá pertractările cu privire la convenţiunea cu Bulgaria şi Egipetul. S'a şi publicat legea, prin care se împuternicesce regimul ca sĕ reguleze provisorice referinţele comerciale cu Turcia, Bulgaria şi Egipet până la 21 Decembre 1890.

— Scirile din Bucuresci comunică, că în ḑilele viitóre vor fi anunţate convenţiunile comerciale cu Germania, Anglia, Turcia şi Rusia.

Din public.

Mult stimate dle redactor!

Adênc mâhniţi şi indignaţi în inimile nóstre de modul, în carele am vĕḑut că „Tribuna“ din Sibiiu rĕspândesce neadevĕruri şi calumnii asupra Preasânţiei Sale, părintelui episcop Ioan Meţian, din incidentul visitaţiunei canonice, intreprinse de Preasânţia Sa în părţile nóstre, ale Timişórei, în sĕrbătorile Rosalilor din anul curent; şi anume în faţa calumniei rĕspândite prin „Tribuna“, că Preasânţia Sa ne-ar fi ḑis nóuĕ credincioşilor sei, din aceste părţi, că „suntem rĕi patrioţi“, că „nu suntem credincioşi patriei unguresci,“ Ve rogăm în interesul celui mai pur şi mai sânt adevĕr sĕ binevoiţi a publicá în mult preţuitul d-vóstră jurnal următórea

Dechiaraţiune:

Noi subscrişii preoţi, invĕţători şi credincioşi fruntaşi ai poporului din comunele visitate de Preasânţia Sa părintele episcop Ioan Meţian, mulţămind lui Dḑeu din adêncul inimei nóstre, că Preasânţia Sa în urma activităţii şi trecutului archipăstoresc de ani cincispreḑece, nu are trebuinţă de nici un feliu de mărturie, nu are lipsă de laude, măriri şi ateste publice, deóre-ce trecutul cel frumos al Preasânţiei Sale şi măreţele fapte sĕvêrşite de Preasânţia Sa intru ridicarea sântei nóstre biserici, prosperarea şi inaintarea culturei nóstre populari, respective a iubitei nóstre naţiuni, sunt fapte, cari vorbesc astăḑi şi vor vorbí cu tótă puterea şi elocinţa până atunci, până când va trăí poporul român; dechiarăm prin acésta cu tótă linistea consciinţii şi a sufletului nostru de neadevĕr şi calumnie cele rĕspândite de „Tribuna“ şi aruncate cu rea intenţiune fie de cătră raportorii falsi, fie de cătră calumniatorii de meserie asupra meritosului cap al diecesei nóstre, respective asupra archipăstoriului nostru, şi anume: că Preasânţia Sa ne-ar fi ḑis „suntem rei patrioţi“ şi că: „nu suntem fii credincioşi ai patriei unguresci“ şi în acelaşi timp constatăm, că Preasânţia Sa precum totdeuna aşa şi la acésta ocasiune, prin frumósele şi lăudatele sale predici sau cuvêntări pastorale ceea-ce învaţă pre preoţii, invĕţătorii şi credinciosii sei un archiereu la locul seu, un archiereu carele prin invĕţăturile şi faptele sale măreţe şi-a câstigat pentru totdeuna stima, veneraţiunea şi iubirea clerului şi poporului seu.

Primiţi dle redactor increderea sincerei şi deosebitei nóstre consideraţiuni.

Georgiu Bugariu paroch gr. or. român în Beregseu, Ioan Savu paroch Pohda, Ioan Balta paroch, Emeric Andreescu proprietariu de realităţi şi direct. inst. de păstrare şi anticipaţiune „Beregséna,“ Aureliu Popescu notariu comunal, Ioan Spătariu propriet. casariu com., Constantin Clecan învĕţătoriu, Ioan Pojan econom, Lazar Topor inv. în Bobda, Teodor Iurma paroch Sân-Mihaiul rom., Petru Drăgan inv. St.-Michaiul rom., Nicolae Baiu econom, Simion Iurma econom, Georgiu Cocotean not. com., Alesandru Costantin comerciant, Corneliu Popoviciu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 18 Iuniu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.95	103.10
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113.50	113.10
Galbin	5.56	5.54
Napoleon	9.32	9.32
100 marce nemţesci	57.75	57.55
London pe (poliţă de trei luni)	117.15	117.20

Nr. 289. [358] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Teliu, protopresbiteratul Treiscaunelor, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Din emolumentele împreunate cu acest post resultă un venit sigur anual de 421 fl 90 cr. despre ce se póte luá informaţiune mai de aprópe dela comitetul parochial şi oficiul protopresbiteral.

Reflectanţii au a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sângiorgiu, 28 Maiu, 1890.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 72. [354] 2—3

CONCURS.

La scólele medii române ort. rĕs. din Braşov este a se ocupá postul de profesor de desemn.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 30 Iuniu 1890 st. vechiu.

Concurenţii vor adresá cătră subscrisa Eforiă scolară petiţiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) testimoniu de cualificaţiune pentru postul de profesor de desemn la scólele medii, éră în lipsa acestuia sĕ dovedéscă, că au absolvat o scólă medie şi au cercetat cu succes cursurile unei scóle de specialitate, spre a-şi puté câstigá cualificaţiunea recerută pentru acest post.

Acest profesor va avé a propune 12 óre pe septĕmână şi va primí salariu anual de 620 fl. v. a.

Concurenţii vor declará în petiţiunile lor că se vor supune legilor nóstre bisericesci şi celor scolare precum şi normativelor şi dispoşiţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre, sau se vor face în decursul timpului.

Braşov, 30 Maiu, 1890.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsărit.

Nr. 215. [357] 2—3

CONCURS.

Deóre ce în urma concursului publicat în „Telegraful Român“ Nr. 89, 92 şi 94 din 1889 pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Stanciu din Feldióra, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului nu s'a insinuat nici un candidat, — prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest este jumĕtate din întregul venit de 300 floreni 40 cr. anuali al parochiei de clasa a treia Feldióra.

Doritorii de a ocupá acest post au a şi substerne cererile concursuali instruite conform dispoşiţiunei statutului organic şi a rugulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 5 Aprile, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv. — Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 349. [355] 2--3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia Galomfalĕul mare cu filiile, Galomfalĕul mic, Bitfalĕu, Rugonfalĕu şi Odorheiul sĕcuesc, sĕ escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu pivniţă, edificatele economice necesari, grădină de póme şi legumi computate cu	fl.	50.—
2. Simbria anuală, grâu sau cucuruz sfêrmat mĕsura veche din materă şi filii 116 ferdele	fl.	107.—
3. Dóueḑeci şi cinci de cară de lemne de foc .	fl.	17.50
4. Treiḑeci şi una de ḑile de lucru	fl.	6.40
5. Folosirea a dóuĕ cimiterii până la eruarea unei porţiuni canonice	fl.	10.—
6. Venitele stolari preste tot	fl.	33.26
Suma .	fl.	224.—

Concurenţii, dela cari se pretinde şi cunoscinţa limbei magiare, au a substerne până la terminul sus arĕtat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru parochii, la oficiul protopresbiteral subscris.

Sighisóra, 18 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 92. [356] 2—3

CONCURS.

După dispunerea Venerabilului consistorii archidiecesan dela 17 Aprile 1890 Nr. 1082 B. şi în conţelegere cu comitetul parochial se publică a treia óră concurs pentu ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Petroşeni de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 401 fl., computându-se tóte venitele posibile.

Doritorii de a ocupá acest post se trimită concursele lor cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre subscrisului oficiu până la terminul cuvenit şi sĕ se presenteze în parochiă, pentru orientare cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii, fără cari condiţiuni concursele nu se vor considerá.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 Maiu, 1890.

Romul Furdui,
protopresb. adm.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	--	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 62 Sibiiu, Marți 12/24 Iuniu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3436 Scol.

Cercularlu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Prin acésta se aduce la cunoscință publică, că Venerabilul sinod archidiecesan din anul curent a admis ca manuale, ce se pot folosí în scólele nóstre confesionale din archidiecesă, următórele cărți scolare:

1. *Istoria Ungariei în legătură cu Istoria universală* pentru scólele poporale, de Silvestru Moldovan, Brașov, H. Zeidner 1887, prețul 26 cr.

2. *Carte de cetire magiară,* acomodată la formele tractate în Gramatica limbei magiare pentru scólele secundare, preparandii și pentru privați de Dr. Ioan Crișian și Nicolau Putnoky. Partea I. Sibiiu, tipografia archidiecesană 1888. Prețul 70 cr.

3. *Istoria patriei și elemente din Istoria universală* tractată după metodul biografic în dóuě cursuri concentrice, pentru scólele poporale române de Ioan Dariu. Brașov, N. I. Ciurcu, 1888. Prețul broș. 20 cr., legat 25 cr.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ținută la 31 Maiu, 1890.

Dr. Ilarion Puscariu m. p.,
archim. vicariu archiepiscopesc.

Dr. Remus Rosca m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 11 Iuniu.

Între monarchia nóstră și Sêrbia sunt fórte incordate relațiunile. Ministrul de esterne contele Kalnoky în ședințele delegațiunilor de sigur, că mai mult a cugetat decât a vorbit și nu e nici decât o coincidență între rěspunsul dat de ministrul de agricultură, prin carele cest din urmă opresce întrarea rîmătorilor din Sêrbia sub pretecst de epidemie, ci e un anumit plan de a face se înțelégă pe sêrbi, că pescii cei mai mari dacă vor, pot sě înghiță pe cei mai mici.

Lucrurile aceste nu datéză de eri de alaltăeri.

Sêrbia la 1878 a luat angajamente față de Austro Ungaria ca acésta la congresul din Berlin sě 'i mijlocéscă din teritoriul ocupat de ea preste 11 mii kilometre pătrate și preste 400 mii locuitori cari în sensul păcii dela San Stefano trebuiau sě vină la Bulgaria.

Intre aceste angajamente cele mai însemnate au fost clădirea liniilor ferate dela Belgrad până la Wranya și Pirot în termin de 5 ani.

Sêrbia era stórsă prin resbelul, ce a purtat cu turcii la 1877—1878 și dacă dl Ristici a amênat cu clădirea drumului ferat din cestiune, de sigur că momente fórte grave financiare au tras în cumpěnă.

Austro Ungaria a insistat ca se satisfacă angajamentelor luate și cabinetul a trebuit sě facă loc unui guvern, care era aplecat a face pe voia vecinului. Așa a urmat guvernul Pirotschanat la 1880, care numai decât a contractat cu firma Bontoux pentru construirea liniilor ferate din cestiune, dar firma nu după mult a falimentat și a causat țěrei o daună de preste 12 milióne de franci, și ca acel guvern numit progresist sě scape de urgia țěrei, a mai pus pupăză pe colac, declarând rěsboiu și Bulgariei, la 18 Novembre 1885, din care Sêrbia éră a eșit cu pěrul prin căciulă.

Și dacă consulul austro-ungar a și oprit în mersul lor trupele victoriόse bulgare ca sě nu ocupe Belgradul, totuși acest mic serviciu, față de adevěratele desastre economice ce le a suferit Sêrbia din causa insistinței guvernului austro-ungar de a clădí căile ferate din cestiune, nimica nu a putut schimbá situațiunea creată.

Regele Milan a trebuit sě abdică de tron, dacă nu era sě o pățéscă ca antecesorul seu Michail și o bombă sě i pună capět și vieții destul de sbuciumate, ér radicalii au trebuit ca sě vie la putere. In masele poporului a pětruns un feliu de neîncredere față de politica austro-ungară, care dic ei, voesce sě aservéscă pe Sêrbia, în cele economice și convențiunea comercială încheiată între aceste dóuě state fórte nefavorabilă pentru Sêrbia a mai potențat neincrederea. Aceste sciute acum e ușor a înțelege de ce sêrbii nu pot și nu vor se mai mérgă mai departe pre calea prietiniei, și ai nostri dedați se comandeze, au și început cu měsurile de retorsiune.

Sêrbia e drept, că adi avé un teritoriu mai mic, dar aceste tóte sunt un bagatel față de desastrele economice, ce a suferit, și radicalii au sciut sě pună în vedere poporului cele ce s'au petrecut, au sciut sě se presenteze în ochii poporului ca mântuitorii lui, și regina Natalia, care a petrecut mai anii trecuți prin Rusia, președintele camerei, dl Passics, care deunădile a fost sěrbătoriți în Moscva a impins lucrurile acolo, că situațiunea e cu mult mai periculósă decât le place celor oficioși a o descrie.

Prevenirea, ce o a arětat guvernul nostru la ocuparea postului de patriarch aici acasă nu a putut aduná pe sêrbii din Sêrbia ca sě se plece și sě arete o purtare mai conciliantă față de vecinul seu puternic și așa ușor ne putem trezí cu o catastrofă, de care vorbia ministrul de rěsboiu în delegațiuni.

Sêrbia nu lucră de capul ei. La 1885 când a declarat rěsboiu bulgarilor a fost spriginită de Austro Ungaria, adi când va inscená nescari revolte în Albania, în Macedonia de bunăsémă, că ér nu lucră numai pe socotéla ei, ci are pe cineva la spate și acel cineva nu póte fi altul decât Rusia.

Politica muscăléscă de a ațițá când ici, când colea în peninsula balcanică este o politică tradițională încă dela țarul Petru cel mare, și póte că descoperirile ce le a făcut poliția din Paris mai dilele trecute, trebue sě fie motorul principal al unei acțiuni în afară, și Rusia, care de regulă nu începe rěsbóele, ea pune pe alții se le încépă, numai după ce vede, că lucrurile sunt începute și tunurile bubuie, pornesce și ea cu casacii la vale. Așa e situațiunea adi între popórele aceste vecine, cari au fost prietene numai din interes, și noi din parte-ne am dorí ca sě se aplaneze pe cale pacinică, căci un rěsboiu purtat de Sêrbia cu un stat mare póte sě aducă numai nimicirea aceleia și póte sě producă conflicte neprevědute. E în interesul Serbiei ca sě tragă alte córde, și bărbații ei de stat cum e dl Ristici, care de dóuě ori ca sufletul regenței și de mai multe ori ca ministru-președinte a dat cele mai sigure probe despre desteritatea și capacitatea de a ocârmuí un stat ca Sêrbia, ar fi trist ca se lase pe radicali, ca sě facă un lucru nesocotit și sě arunce țéra în primejdie.

Revista politică.

Sachsentag-ul este viu comentat de presa monarchiei nóstre. Diarele române politice din Ardél, cari mai bine pot judecá situațiunea și cunosc intențiunile compatrioților nostri sasi, au comentat cestiunea și înainte de întrunirea sasilor în congres, și după congresul ținut. Atât după rapórtele lor speciale, cât și după comentariile în merit a programului nou săsesc reese, că compatrioții sasi au făcut cea din urmă încercare pentru a-și asigurá interesele proprii, renunțând ca factor politic în Ardél și părăsind astfeliu cu totul politica militantă. Se înțelege, că precum ne-am esprimat și noi, privilegiile, la cari susțin sasii cu atâta îndârjire, ne ating în mod simțit, căci ele nu se pot realisá fără sě se comită greșeli în contul românilor. Foile românilor regretă pasul sasilor și din punctul de vedere, că până-acum românii tot mai puteau contá la un sprijin cât de mic în resistența opusă magiarisări, în timp însě ce sasii au capitulat sub masca consolidărei lor interne, și acésta mică și dubiósă garanță e nimicită.

FOIȚA.

Oglinda plugarilor

după
Fritz Möhrlin
prelucrată de
I. C.

IX.

Ce insușiri și vîrtuți trebue sě aibă o țěrancă adevěrată.

(Urmare.)

Ea trebue sě aibă o răbdare de fer, nu trebue sě se ațițe ușor, trebue sě fie cu atragere către lucrul ei, căci numai atunci pot sě mérgă bine treburile casei și acésta va fi atunci cea mai bună rěsplată pentru ostenéla ei. O făptură lenešă, căreia nu-i rîde inima în pept când vede coșul plin, vite frumóse și multe altele bune, o astfeliu de făptură, deși se pricepe îndestul în ale economiei casnice, nu póte meritá numele de țěrancă adevěrată. A sci ce-i de făcut încă nu este destul, numai atunci sě trage folos din sciință, când omul și face ceeace scie.

Strădania la unii ómeni e mai mare, la alții mai mică, precum o putem vedé chiar și la copii, că pe unii trebue sě-i înboldim mai tare, pe alții mai puțin, de unde vine, că copilul încă de mic trebue sě se dedea, a nu lăsá un lucru din mână până nu-l isprăvesce.

De rênduélă și curěțenie are o țěrancă adevěrată tocmai așa mare lipsă ca de aer.

Rênduéla ajută a susțìné casa, curățenia este de lipsă pentru isbênda multor lucruri, ér prin necurățenie multe lucruri sě prefac în nimica. O femeie pățită ne spune: „Rênduéla se póte vedé de acolo, că tótă tréba își are vremea sa, tot omul slujba lui, și tot lucrul locul lui. Blidul cu mâncarea trebue pus la timpul anumit pe masă ca sě nu se dea prilegiu prin asta de a lipsí dela lucru.

In casa de locuit și de durmit, în cămară și în culină trebue sě fie o curățenie deosebită și tóte cer grija cea mai bună.

Ca sě sporéscă economia casei mai este de lipsă și de cugetare. O adevěrată femeie trebue sě scie calculá și împărțí, ea nu trebue sě cruțe, unde nu i de cruțat, ea trebue sě lase servitorilor odichna de lipsă, căci dacă nu, ei își vor rěsbuna prin lucru rěu. Femeea trebue sě scie așa împărți, încât se nu se pérdă nimic. Dintre tóte însě sě se feréscă ca nu cumva prin nedibăcia ei în pregătirea mancărilor sě prădeze din bucate, cari se câștigă cu mare ostenélă. O astfeliu de femeie e o comóră îndoită pentru bărbat, căci ea scie cruța deci și sute pe an, și totuși póte împrăștia în jurul ei bucuria și tigna, și fie-care bărbat trebue sě scie, că în mâna femeiei este puterea de a face din crucer sume mari. Cum ne-am și puté închipuí o bună găzdóie, dacă n'ar fi totdeodată și cruțătóre. Vedem cu ochii, cum se lățesce și pe la sate pěcatul de a risipí banii pe nimicuri, căci cu umblarea pe la vecine, cu ospețele, cercetarea têrgurilor și altele, țěrancele au ajuns mai departe chiar decât orășenele, apoi ce privesce îmbrăcămintea și chitéla, acestea i costă pe bărbați adeseori câte un suspin sdravěn.

Acum vor crede țěrancele nóstre, că am gătat cu insușirile ce li se cer, ba la unele li-se vor fi părut prea multe, cari le am înșirat aici. Dar încă n'am gătat, căci pe lângă cunoscințe în treburile ei țěranca mai trebue sě fie destéptă și istéță. Intre aceste insușiri sufletesci, numěrăm următórele: ingrigire, pětrundere, hărnicie, și curaj, căci o femee fără de acestea va avé sě îndure mii de greutăți.

Țěranca adevěrată trebue sě aibă tărie și chibsuință linistită, căci una, căreia cât e diua ii umblă gura, nu póte ajunge așa departe ca alta, care prin liniste arată slugilor și celor din casă unde și ce au greșit.

Tocmai acest dar este, care ajută ca cutare lucru sě se facă bine și la timp.

Foile magiare în genere se bucură de atitudinea sasilor și unele fac chiar elogiuri grandióse. Cu tóte acestea unele foi aștéptă mai mult dela sasi, ér altele, și cele mai importante, – privesc atitudinea sasilor de un joc de copii, pentru care regimul n'are sě se opintéscă prea tare pentru a le asigurá privilegii..

Mai mult dă pe față scopul, ce l'au urmărit sasii prin atitudinea, ce o au luat, un comunicat telegrafic, adresat din Budapesta ḑiarului „Neue F. Presse," care consună întru tóte cu prim articolul nostru din Nr. 60: *Capitulația sasilor.*

Comunicatul amintit sună astfeliu: Hotăririle „Sachsentag"ului sibian au provocat în cercurile ungare mai mare și adêncă mulțămire, decât se póte conchide din unele espuneri ale presei guvernamentale. Conducĕtoriul partidei poporului săsesc și anume capul spiritual al aceleia, episcopul evang. din Ardél Teutsch, au venit în atingere mai de aprópe încă înainte cu vre-o câteva sĕptĕmâni cu membrii cabinetului și în special cu prim-ministrul Szapáry și ministrul cont. And. Bethlen, și superintendentul Teutsch a trebuit ca din acele pertractări sĕ-și câstige convingerea, că în cercurile regimului domnesce cea mai mare bunăvoință și cele mai binevoitóre intențiuni a îndepliní dorințele îndreptățite ale sasilor sibieni, dacă ei —sasii— vor întreprinde primul pas de apropiere. Anume ministrului Bethlen, carele până de curênd a ocupat postul de comes provisor și prin activitatea oficiului de mai mulți ani a câstigat întréga încredere a germanilor din Transilvania este a se atribuí meritul, că a făcut posibilă și a accelerat acésta apropiere. Programul sibian se privesce in cercurile competente de aici *ca o totală și definitivă disolvare a partidului de mai nainte săsesc,* deóre-ce deputații din fundul regiu nu vor mai apăré în dietă ca membrii unei partide esistente acasă, ci le stă în voie a se alipí la ori-care partid din dietă. Chiar cu puternica mijlocire a episcopului Teutsch, carele ce-i drept n'a luat parte oficial la adunare, nu a fost împreunat cu puține greutăți crearea programului sibian, după-ce deputatul din Brașov, Adolf Zay, care de mai mulți ani se află în partidul cont. Apponyi, și-a dat tótă opintirea, ca sĕ impedece acest act însemnat de împĕcare, se înțelege numai din punct de vedere al partidului, în care se află, dar de care încă de mult nu le place la o sémă din compatrioții sei. Programul sibian a fost și în conferințele prealabile de mai nainte acceptat cu 18 contra 16 voturi; îndată însĕ după decisiune s'au împrietenit toți — cu escepțiunea unor singuretici, — cu ideea de împĕcare. Cea mai deaprópe urmare a acestei împĕcări, atât de importantă și din punct de vedere estern, *se va esprimá prin aceea, că postul vacant de comite și comes al sasilor se va încredințá unui sas ardelén, persónă simpatică.* După-ce din partea *sasilor s'a dorit,* ca acest post sĕ se încredințeze deputatului dietal Oscar Meltzl, și că regimul în prima linie *află de oportun,* a dá și sasilor o dovadă de curtenire, preste puțin va fi candidat numitul deputat de comite și comes al sasilor. Dl Meltzl a fost mai de mult substitut de procuror de stat, mai târḑiu profesor la academia de drept din Sibiiu, ér ca deputat la prima sa pășire se arĕtă conciliant și cunóscerea adevĕrată a relațiunilor indigene ii asigură simpatii generale. Incă în timpul din urmă șansele pentru o împĕcare cu sasii erau așa de dubióse, încât dl Meltzl primì postul de secretariu al camerei comerciale din Pojon și de câteva sĕptĕmâni a și întrat în activitate. Acésta însĕ nu e nici o pedecă, ca mai târḑiu *sĕ se reîntórcă la compatrioții sei ca comes săsesc.* Se pare mai departe, că dorințele sasilor ardeleni referitóre la universitatea națională și la scólă *le va îndepliní regimul, întrucât ele stau în legătură cu idea statului magiar* și sasii vor fi crutați în administrațiune de anumite vecsațiuni, asupra cărora s'au plâns tare de repețite ori. Ministrul Szapáry nu și-a putut începe acțiunea sa politică mai norocos, decât mulțămind pe sasii ardeleni, cari la părțile cele mai estreme ale imperiului *formézá cea mai puternică stavilă contra românisărei covêrșitóre.* Și în imperiul german s'a luat cu mulțămită la cunoscință acest act. In fine programul de partid sibian nu póte rĕmâné fără urmări parlamentare, cu tóte că acestea au fost mai puțin căutate. Se pote presupune cu destulă siguritate, că deputații din fundul regiu, póte cu dóuĕ escepțiuni, vor păși la tómnă în clubul partidului guvernamental. Ce i drept, acesta nu simte necesitatea unei sporiri numerice, dar alipirea unor elemente atât de culte și *patriotice* ii pot serví spre podóbă.

Contractul anglo german a făcut rea impresiune în Paris. Mai multe foi francese, comentându-l, își esprimă nemulțămirea și neîncrederea. Acéstă neîncredere, căreia se dă espresiune mai ales în „Temps" se referesce la Egipet.

Cei din Francia se tem, că regimul german a promis Angliei, că în cestiunea egipténă o va sprijiní necondiționat. In Paris se crede, că lord. Salisbury n'a predat Helgoland numai pentru succesele din Africa centrală. De aceea Déloncle a îndreptat și o interpelațiune guvernului. Numitul deputat a resuscitat cestiunea, că în 1862 Anglia și Francia au subscris o declarațune, prin care s'a stabilit independența sultanului din Sansibar. Acésta declarațiune sustă încă în valóre de drept.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român"

Sibiiu, în 6 Iuniu, 1890. Dle redactor! Duminecă în 3 Iuniu st. v. s'a ținut esamennl la scóla română gr. or. din Poplaca, protopresbiteratul Sibiiului, presidând ca comisariu M. O. domn Mateiu Voilean, asesor consistorial. Deși plóia des de diminéță a început a curge aprópe neintrerupt, totuși sala esamenelor a fost îndesuită de un numĕr frumos de inteligință din giur, precum și din fruntașii comunei Poplaca și din popor. Dintre fruntașii comunei am vĕḑut pe următorii domni: Coman Baca paroch, Marcu Marcu paroch, Aurel Milea notariu comunal, Radu Stoica primariu, Vasile Dura adjunct notarial și mai mulți membri ai comitetului parochial.

Dintre învĕțătorii din giur au fost de față: Ioan Dordea înv. în Cristian, Dumitru Heuș înv. în Sadu, Dumitru Oprișiu din Șura-mare, George Enescu, Ioan Marin și Ioan Stoia din Rĕșinariu, apoi doi elevi ai despărțĕmêntului teologic din seminariul „Andreian" din Sibiiu, pe cari i-a luat cu sine M. O. domn asesor consistorial.

Esamenul s'a început la 8 óre a. m. și a durat până aprópe la 2 óre p. m. După programa statorită esamenele s'au început cu elevii despărțĕmêntului I și s'a finit cu cei din desparțĕmintele superióre: IV-lea, V-lea și al VI-lea. Atât la întrebările puse de dl comisariu, cât și la întrebările puse de învĕțătorii respectivei scóle, elevii rĕspundeau clar și precis. Ținuta elevilor și spiritul de ordine observat la tóte despărțĕmintele, precum și rĕspunsurile lor bune, numai bucurie puteau stârní în inima fie-cărui participant.

La finea esamenului dl comisariu 'și esprimă mulțămita sa deplină, atât verbal cât și în scris, corpului învĕțătoresc, constătătoriu din Ioan Banciu înv. diriginte, care cu drept cuvênt se póte numí sufletul acelei scóle, și care după zelul și talentul seu pedagogic a și fost premiat în anii trecuți de către autoritățile nóstre scolare superióre; apoi învĕțătorilor în despărțĕmintele inferióre: Stefan Barbu și Ioan Murgău.

Putem afirmá deci, că scóla din Poplaca stă la înălțimea chemărei ei, ceea ce se póte atribuí în prima linie zelului învĕțătorilor dela aceea scóla, apoi comitetului parochial, primăriei comunale și preste tot bravilor poplăceni, cari sciind aprețuí binefacerile scólei, n'au pregetat la nici o ocasiune a-și dá succursul necesar ca scóla lor sĕ înflorésců.

Dea Dumneḑeu, ca toți românii sĕ se convingă odată, că scóla nu e numai pentru cei ce vor a se face domni, ci pentru tot omul, carele vrea sĕ viețuéscă cu demnitate în acésta lume, și atunci pe lângă tóte greutățile apăsătóre vor jertfí și mai mult pentru scólă, căci singură acésta ne asigură esistință și ne ridică la nivelul popórelor culte.

M. F.

†

Constantin I. Popasu*).

Sub acest titlu cetim în „Gazeta Transilvaniei":

Cine este drumariul, care se duce la locașul vecinic, petrecut de o mulțime atât de considerabilă? Cine este călĕtoriul, căruia i se face un conduct atât de impunĕtoriu? Și cine este mulțimea acésta, care cu haină sĕrbătorésců a alergat din tóte părțile, ca sĕ ridice pompa înmormêntării?

Este călĕtoriul vre-un funcționariu înalt, pe care îl petrec colegii, ori subalteranii lui din datorință? Este el un individ, care a jucat rol de conducĕtoriu în mijlocul societății? Au dóră conductul, care-l însoțesce, se compune în mare parte din rudeniile lui?

Nimic din tóte acestea.

Călĕtoriul a fost un om modest în tótă viéța, ér societatea, care-l încungiură, îi jelesce perderea, mai mult de cum i-ar jelí-o însuși familia lui.

Un lucru ridică pe acest muritoriu în mijlocul semenilor sei, un lucru îl pune intre cei mai distinși fii ai națiunei sale: iubirea și alipirea de națiune, jertfirea aprópe întregei sale averi pe altariul bisericei și al națiunei române.

Nu este mare acéstă avere, între împregiurările nóstre însĕ, ea este destul de considerabilă și, pentru nenumĕratele nóstre lipse arḑĕtóre, un adevĕrat balsam alinătoriu. Mare

Vorba ceea: „cu ómenii trebue sĕ vorbim" merită tótă luarea aminte, căci cu așa ceva ajungem mai departe, decât cu mânia ascunsă.

Cea mai de căpetenie povață, ce trebue sĕ o dăm unei țĕrance adevĕrate este: sĕ caute a se face plăcută și sĕ fie o mamă îngrigitóre, care numai întru aceie sĕ-și cunóscă cea mai frumósă chemare de a îndulcí bărbatului viéța lui cea grea, de ai fi credinciósă în bine și rĕu. In acésta precum și și crescerea și îngrigirea copiilor sĕ-și caute ea cea mai mare bucurie și cea mai bună rĕsplată a sa.

X.

Onóre pentru serviciu.

La ocasiuni de petreceri țĕrănesci vedem adese-ori împărțindu-se premii la servitori, pentru un serviciu mai îndelungat la unul și același stăpân, și noi totdeuna privim cu mare interes grămada fețelor pârlite de sóre,cari prelângă tóte nĕcasurile a putut sĕ servéscă un șir de ani în același loc.

Firesce, că dacă privim mai deaprópe fețele premiaților, trebue sĕ mărturisim, că unele dintre ele sunt timpite, a căror posesori au fost neajutorați pentru lume, și au fost mulțămiți, că i au ținut atâța ani. De mult le ar fi dat drumul, dacă nu i compătimia. Aflăm însĕ și de aceia, a căror fețe deschise ne spune: Eu am răbdat multe deși aveam ocasiune bună de a ocupá alt loc, deși de multe ori eram bajocorit și desprețuit fără de nici o vină. Eu tóte le-am suferit cu linisce, căci țineam și țin totdeuna ceva la onórea de serviciu, de aceea m'am și hotărit a nu mi schimbá până sĕ póte locul de servit.

Nu este frumos un atare testimoniu, ce și-l dă o asemenea persónă, așa de bun și moral, ca și la un soldat, care a servit cu credință un șir de ani și pentru care a căpĕtat crucea cea frumósă, ce o pórtă în ḑile de sĕrbători pe pept. Tocmai așa, de nu și mai mult e premiul acesta ce-l împărtășesce societatea de țĕrani la servitori pentru credință.

Dintre servitóre încă se află, cari nu sĕ tem de nici un lucru, sunt statornice și adeseori dau de rușine pre câte un flăcău ca stejarul, care e leneș.

Nu sĕ póte povestí mai frumos simțul de onóre în serviciu, decum cum l'am auḑit la o îngropăciune din gura unui preot bĕtrân.

Am luat și eu parte la îngropăciunea unui om harnic, pre care l'a răpit mórtea în flórea vieții.

La grópă sĕrmana vĕduvă cu șésă copilași mici plângea, de ți se rupia inima de jele și milă. Bĕtrânul preot cu ochii plini de lacrămi spune în cuvinte pĕtrunḑĕtóre durerea sĕrmanei vĕduve și a copilașilor după tata lor cel bun, apoi face o privire asupra stărei deplorabile a averei lui, care acuma a rĕmas fără cârmuitor, care póte sĕ se și risipéscă. Nemilósa mórte a smuls pre tata dintre copii, dar bunul Dumneḑeu s'a îngrijit, i-a lăsat o mângăere, care i-a ușurat ciasul morții. Femee neuitată și dragi mei copilași, rugați-ve lui Dumneḑeu, că el nu ve va lăsá pre voi, vóuĕ v'a rĕmas servitori și servitóre credinciόse, cari ve vor ajutá la tóte nevoile și eu mor mai liniscit. Sĕ póte dá un testimoniu mai frumos pentru onórea de serviciu, decât acesta, pre care ni l'a spus preotul la acésta îngropăciune înaintea poporului adunat? Așa ne spuse preotul, și toți au plecat dela îngropăciune cu convingerea, că mai esistă o onóre, care cu atât e mai mare și frumósă, cu cât nu se arată la lume.

Cu bucurie privim la servitorii, cari cu credință și frica lui Dumneḑeu au servit mai mulți ani la același stăpân, cum acestia se prefac în membrii acelei familii, și că ce trecere și influință au ei asupra acelor familii. Așa am cunoscut servitori, cari se îngrijiau de copii stăpânului mai tare ca părinții, și copii îi ascultau și sĕ supuneau.

Precând vorbim despre onórea de serviciu sĕ nu ne uităm nici odată a onorá servitorii credincioși, sĕ nu uităm nici odată că ei sunt atârnători dela noi, și că o vorbă aspră dată lor fără vină îi dóre îndoit. Ar fi bine ca fie-care, care poruncesce acuma, sĕ fie servit și el odată. Atunci nu ar fi atâte neînțelegeri între stăpâni și servitori, și am învĕțá a cunósce meritele, ce le au servitorii când lucră preste termin.

(Va urmá).

---

*) Vechiu comerciant român, epitrop parochial al bisericei gr. or. din Cetatea Brașovului, membru al delegațiunilor scolare, comunității Brașovului, al comitetului administrativ Jugaian, al comitetului gremiului român, membru fundator al Asociațiunei transilvane și al mai multor societăți de binefacere, repausat la 2/14 Iuniu a. c. în etate de 68 ani și înmormêntat la 4/16 curent, cu pompă și solemnitate rară, asistând un public fórte numĕros; înainte mergeau elevii scólelor române cu stindardul îmbrăcat în doliu, corpul profesoral, pe lângă cosciug mergeau membrii comitetului parochial, ér îndĕrĕpt rudeniile și representanții diferitelor corporațiuni și societăți și alt public ales din inteligință și popor.

este dragostea, cu care rĕposatul a depus-o pe altariul némului seu.

Constantin I. Popasu este al treilea şi cel din urmă din familia Popasu, bine cunoscută, care a trăit aici în Braşov, vĕr bun cu fraţii Ioan Popasu, fostul episcop al Caransebeşului, şi Constantin Popasu, fostul preşedinte al Eforiei scólelor române din Braşov. El a fost unul dintre cei mai harnici neguţători români, purtând negoţ mai întâiu în Bucuresci, după aceea în Braşov, ér în timpul din urmă, cam de 15 ani, retras cu totul dela afaceri, tótă activitatea şi-a consacrat-o pentru interesele bisericei şi ale scólelor române de aici din Braşov. Ca epitrop al bisericei din Cetatea Braşovului, ca administrator al averii acestei biserici şi ca administrator al fondului Jugaian, Constantin I Popasu a fost model de corectitate, model de administrator. De averile publice, concredute lui, s'a interesat mai mult ca de ale sale proprii. Asta o recunóscem toţi, cari am avut norocirea a petrece cu el împreună. Rĕmas de timpuriu vĕduv şi neavênd copii proprii, a adoptat ca fiu sufletesc pe un nepot al soţiei sale, care şi el rĕmasese orfan în cea mai fragedă etate. Atât de fiul seu adoptiv, cât şi de numĕroşii sei nepoţi, Constantin I. Popasu s'au îngrijit ca un adevĕrat părinte, contribuind cu sume însemnate la crescerea lor.

Modestia, cruţarea, munca stăruitóre, cât a fost comerciant o inimă nobilă, milostivă, nisuinţa de a face bine: étă însuşirile, cari l'au caracterisat în tótă viéţa.

Pentru aceste calităţi frumóse a fost iubit şi stimat de toţi, cu cari venia în atingere.

Mândru era, rĕposatul, de verii sei amintiţi mai sus, de familia Popasu. Şi cu drept cuvênt. Căci amêndoi antecesorii lui şi au ilustrat numele cu jertfe pentru înaintarea némului lor. Aşeḑĕmintele române de cultură din Braşov vor păstrá cu litere nesterse numele acelor ilustre persóne.

„Nene Costache“, i-am ḑis a dóua ḑi după-ce subscrisesem testamentul ca martor, „minunat lucru ai făcut D-ta... în veci binecuvêntat vei fi..“

„Frate Nicolae“, rĕspunse rĕposatul, năpădêndu l lacrimile, sum cel din urmă din familia Popasilor, nu sciu, dacă nepoţii nostrii vor urmá esemplele nóstre . . . fac şi eu ceea-ce pot, de aceea şi casa de „după vale“, în care s'a născut episcopul Popasu, devenind proprietatea mea, am lăsat-o bisericei sfântului Nicolae, pote va vení odată vremea ca naţia sĕ se intereseze şi sĕ întrebe, unde s'a născut episcopul Popasu, şi atunci casa acésta sĕ fie proprietatea bisericei“.

Nobil suflet! luminată judecată!

„Bărbaţii bine meritaţi pentru némul lor, sunt nemuritori, urmaşii vor trebuí sĕ se intereseze de ei şi sĕ cerceteze după légănul lor:“ — aşa îşi gândia rĕposatul C. I. Popasu, şi judecata lui dréptă era.

Mândru e numele Popasu, el a mai adaus o nestimată la coróna de lauri a acestei familii ilustre.

Ultimele sale disposiţii, făcute cu puţine ḑile înainte de mórte, sunt o dovadă esemplară despre iubirea sa neţĕrmurită pentru cultura şi înaintarea nóstră, pentru cultura şi înaintarea natiunei nóstre.. „fac ce pot...“

Afară de legatele pentru rudenii, rĕposatul a testat:

4000 franci în aur pentru trebuinţele gimnasiului român din loc.

2000 franci pentru un fond cu numele „Constantin I. Popasu“ pentru ajutorarea tinerilor absolvenţi dela scólele comerciale.

2000 franci pentru biserica română din Cetate.

2000 franci pentru biserica sf. Nicolae din Scheiu,

1000 franci pentru fondul de pensiune al profesorilor dela scólele române din loc,

500 franci pentru casina română, care este fundată de comercianţi,

400 franci pentru societatea de lectură a studenţilor gimnasiali,

400 franci pentru gremiul comercianţilor români,

400 franci pentru fondul vĕduvelor române din Braşov şi Săcele,

400 franci pentru fondul Reuniunei femeilor române din Braşov,

400 franci pentru fondul comercianţilor tineri.

400 franci pentru fondul Reuniunei române de gimnastică şi de cântări,

300 franci pentru Asociaţiunea română transilvană,

300 franci pentru Asociaţiunea meriaşilor români,

200 franci pentru fondul „Junilor“ din Scheiu,

100 floreni ajutoriu ḑiarului „Gazeta Transilvaniei“.

Ér Institutului tipografic din Sibiiu 4 acţii subscrise la acelaşi institut.

Pe lângă acestea, pentru zidirea bisericei din Cetate a lăsat diverse alte pretensiuni.

Étă, pentru ce scopuri sfinte şi-a testat Constantin I. Popasu cea mai mare parte din averea sa.

Étă, de ce preşedintele Eforiei scólelor române a putut esclamá în cuvêntarea rostită la înmormêntarea lui C. I. Popasu: „Iubite nene Costache, étă-ne toţi Românii din Braşov, fără deosebire de posiţiune şi ocupaţiune, împrejuruţi pĕtrunşi de cea mai profundă durere. Scim ce ai fost pentru noi în viéţă, scim şi cât am perdut ducêndu-te dela noi. O singură mângăere ne a remas, că tot nu ne ai părăsit cu totul. Esemplul, ce ni l'ai dat, va fi cu noi, esemplu, de român, care jerfesce totul pentru némul seu“.

Da, model a fost în viéţă, model a rĕmas şi după trecerea din viéţă.

Dea Ceriul, ca jertfele rĕposatului sĕ aducă róde însutíte, ér nobilul seu esemplu sĕ fie pentru noi toţi, un stimul vecinic de dragoste şi alipire cătră poporul, din care ne-am născut!

Petra-Petrescu.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul s'a reîntors dela Viena la Budapesta. A cercetat pe comitele Kalnoky, care e bolnav. Joi în 26 l. c. n. se vor dá audienţe generale.

* (Princesa Cuza.) Princesa Cuza, în urma durerilor, ce le-a suferit prin perderea fiilor sei a întrat ca soră de caritate la spitalul de copii „Caritatea“ din Iaşii. Dênsa a dăruit spitalului 25.000 lei venit.

* (Esamene.) Esamenele publice la gimnasiul superior de stat din Sibiiu se vor ţiné în 27 şi 28 l. c. n.

* (Comitele suprem din Braşov.) Primirea comitetului Mihail Maurer în Braşov s'a făcut cu mare pompă la 21 l. c. n. Comitele a sosit cu trenul de Budapesta la 2 óre 23 m. La gară se afla o mulţime de public îmbrăcat sĕrbătoresce, care îl primì fórte simpatic. In numele comitatului vorbì vice-comitele Roll, ér în numele oraşului primariul Brennerberg. Comitele a rĕspuns în cuvinte căldurόse. In sunetul musicei şi însoţit de un banderiu de 400 călăreţi şi 100 trăsuri a sosit la locuinţa din oraş, unde îl bineventà protonot. Tompa. La 4 óre s'a ţinut adunare estra-ordinară în sala cea mare a oraşului, în care apărù la învitarea unei delegaţiuni de 6 membrii comitele între strigăte furtunóse de „éljen.“ Protonotariul cetì actul de denumire, după-care comitele depuse jurămêntul, apoi ţinù o vorbire frumósă, accentuând, că va păşí pe urmele premergătorilor sei. Dênsul nu va fi comite numai după nume, ci şi în faptă. Séra s'a făcut o serenadă cu musica militară.

* (Ridicarea salariilor oficerilor germani) Comisiunea bugetară a parlamentului german a respins cu unanimitate proiectul pentru sporirea salariilor oficerilor germani. Ministrul de finanţă Scholz şi secretariul visteriei statului Maltzhan vor repâşí.

* (Fiul preşedintelui Carnot în primejdie.) Fiul preşedintelui republicei francese, locot. în reg. 27 de inf., făcênd în ḑilele trecute o plimbare călare, pe un cal cu foc (arab), ce l căpĕtase tatăl seu ca dar dela sultanul de Maroco, calul s'a spăriat deodată si asvêrlì la mare distanţă pe călăreţ. El căḑù pe partea stângă. Din întêmplare însĕ nu se periclità.

* Programa esamenelor publice dela scóla română capitală greco-orientală din Sebeş, cu finea anului scolastic 1889/90.

Duminecă în 17 Iuniu v. Inainte de améḑi: dela 10 - $10^1/_2$ óre deschidere; dela $10^1/_2$—$12^1/_2$ óre clasa III şi IV de elevi. După améḑi dela 4—6 óre clasa I. de eleve.

Luni în 18 Iuniu v. Inainte de améḑi dela 7—9 óre clasa I. de elevi; dela 9—11 óre clasa II de elevi. După améḑi dela 2—4 óre clasa II de eleve; dela 4—6 clasa III de eleve; dela 6—7 gimnastica, visitarea grădinei de pomărit şi încheerea anului scolastic.

La acestea esamene sĕ învită cu tótă onórea părinţii elevilor, precum şi toţi amicii şi binevoitorii acestei scóle.

Sebeş, în 1 Iuniu, 1890 v.

Direcţiunea.

* (Deputaţia românilor la patriarchul sêrbesc). Dumineca trecută în 15 Iuniu st. n., scrie „Gaz. Pop.“ românii gr. or. din Timişóra s'au presentat sub conducerea d-lui preot Anca înaintea Sfinţeniei Sale a patriarchului sêrbesc Georgiu Brancovici, care pe neasteptate venise la Timişóra şi l'a bineventat la înaintarea sa de patriarch. Sfinţia Sa mulţămì sêrbesce românilor şi ḑise între altele, că deşí nu este cointeles cu despărţirea românilor de sêrbi, totuşi fiind aceea împlinită, nu este în contră şi din partea sa va spriginí cererile românilor încă nedespărţiţi de ierarchia sêrbéscă şi va fi un sprigin al lor, ar dorí ca încât se póte despărţirea sĕ se facă pe cale pacinică, la ce şi archierei nostri, cu cari a vorbit ar fi învoiţi, pentru ca sĕ nu le decidă judeţe strĕine. Apoi binecuvĕntând pe deputaţia română ea se retrase.

* (Aurul din Ardél în mâni strĕine.) Precum se scie, aşa numita societate „Harkotică“ a cumpĕrat mai multe vêni de aur în Ardél şi cumpĕră tot mai multe. După un raport al acelei societăţi s'au scos în cele 11 luni ale anului de gestiune 1888/9 608,599 klgr. aur crud. In anul trecut în 12 luni abia s'au scos 467,035 klgr.

* (Dako-román pópa). „Egyertértés“ comunică din Székesut următórele: Plebanul rom. cat. Várady, inspector ministerial, a asistat în ḑilele trecute la esamenul dela scóla gr. or. română din Székesut, cu care a rĕmas fórte mulţămit, că mlădiţele de român a făcut progres în limba magiară, traducênd corect poesii românesci în limba magiară şi şi rostind verşuri magiare. Inspectorul ministerial 'şi dete manifestaţiune mulţămirei sale pentru acésta directorului scolar. Nu tot aşa însĕ George Miclea, noul paroch român gr. or. din Székesut. După-ce inspectorul a părăsit satul, „plebanul“ Miclea s'a plâns înaintea poporului adunat la biserică, că directorul scólei gr. or. române magiariséză copii. Din norocire poporul român din Székesut e cu mult mai „patriotic“ decât sĕ asculte astfeliu de agitări, ceea-ce însĕ nu esclude, ca sĕ dea de urmele acestui popă „daco-român“ episcopul Aradului I. Meţian. Şi dênsul în adevĕr se va cugetá, ca popa Miclea sĕ-şi capete pedépsa meritată „pentru purtarea lui nepatriotică“.

Ce mai şovinism îndârgit!?

* (Relaţiunile cu Sêrbia) Din Bĕlgrad (Sêrbia) se anunţă, că pe eri, Luni, a fost conchemată o mare adunare a industriaşilor şi comercianţilor spre a luá mĕsuri în cas când s'ar declará rĕsboiu vamal cu monarchia nóstră. Atât în Bĕlgrad cât şi în provincie li s'a făcut cunoscut comercianţilor, că dacă au comandat marfă la Viena ori la Pesta, sĕ şi retragă comanda, eventual sĕ retrimită marfa şi sĕ facă comande nóue în Francia şi Germania. Foile rusesci pledéză ca Sêrbia sĕ închidă drumul comercial al Austro-Ungariei până la Salonichi.

* (Mĕsuri veterinare). Ministrul ungar de agricultură a dispus ca veterinariul suprem ung. reg. Nicolau Clima şi şeful institutului de contumaţiune din Steinbruch sĕ méargă la faţa locului, la staţiunile, unde s'au constatat casuri de bólă la rîmătorii din Sêrbia. De asemenea s'au emis veterinari la Mitrovitz şi Semlin. Aceste mĕsuri s'au luat parte sub motiv, că se impórtă rîmători bolnavi, parte că regimul sêrbesc a acusat organele dela numitele staţiuni, că retrimit rimătorii fără a-i cercetá.

* (Procesul lui Paniţa.) Curtea de casaţiune din Sofia a aprobat sentinţa contra lui Paniţa şi complicilor. Paniţa e judecat la mórte prin glonţ şi sĕ aştéptă numai decisiunea principelui, ea trebue sĕ urmeze în curênd.

* (Congresul telegrafic internaţional.) Congresul internaţional telegrafic, ce s'a ţinut în ḑilele trecute în Paris şi la care au luat parte aprópe tóte statele s'a închis la 21 l. c. n., după-ce s'a subscris de toţi delegaţii actele pertractate. Delegatul engles Lamba a ţinut o vorbire, în care mulţămì preşedintelui Deselves, lăudând totdeodată simpatiile, cu cari Francia a îmbrăţişat pe delegaţi.

* (Socialisti, anarchisti, nihilisti.) In ḑilele trecute s'a ţinut ér un meeting al socialistilor din Paris în care s'a protestat în contra arestărei nihilistilor ruşi de către poliţia dlui Costans. Adunarea după cum spun ḑiarele, a fost nu numai numerósă ci şi estraordinară de gălăgiósă. Baudin, Guesde, Vaillant şi ceilalţi conducĕtori ai blancuistilor, posibilistilor şi marxistilor au vorbit pe rênd. Vorbirea fulgerătóre a lui Vaillant în potriva despotismului moscovit a fost primită cu strigăte mari de aprobare de către socialistii adunaţi.

Dar pe la mieḑul nopţii năvălì în sala adunării un grup mare de anarchisti, voind sĕ ocupe tribuna.

Socialistii însĕ se impotrivìră cu tótă energia şi se începù în curênd o bătălie în tótă regula. Mobilele fură sfărimate, ţevile conducĕtóre de gaz rupte şi întrebuinţate ca bastóne. O esplozie de gas fiind iminentă, proprietariul sălii închise gazometrul. Atunci lupta urmà şi mai furiósă în întunerec. Abia spre diminéţă ultimii luptători părăsiră câmpul de luptă, ducêndu şi răniţii; intervenirea poliţiei fusese mult timp zădărnicită, şi astfel s'a întêmplat că numĕrul răniţilor s'a urcat la 40—50; unele răniri sunt fórte grave. Intre răniţi se află şi femei.

— „Münchener Allg. Zeitung“ primesce din Berlin, din isvor particular şi fórte autorisat, după a sa mărturisire, o scire telegrafică de cea mai mare gravitate. Conspiraţia nihilistă, descoperită la Petersburg în acelaşi timp cu arestările de nihilisti din Paris, ar fi fost, după acéstă scire, cu mult mai primejdiósă de cât se credea până acum. Palatul imperial din Gacina a fost subminat, întocmai în aşa chip ca şi palatul de érnă mai acum câţi-va ani, când ţarul Alecsandru al II-lea a scăpat numai ca prin minune de o teribilă esplosie.

Poliţia rusécă e în mare ferbere. Serviciul de siguranţă al ţarului s'a îndoit. „Timpul“.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Iuniu 1890.

Timişóra:	**70**	**28**	**32**	**89**	**56**
Viena:	**12**	**19**	**56**	**50**	**82**

Nr. 289. [358] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Teliu, protopresbiteratul Treiscaunelor, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Din emolumentele împreunate cu acest post resultă un venit sigur anual de 421 fl 90 cr. despre ce se póte luá informațiune mai de aprópe dela comitetul parochial și oficiul protopresbiteral.

Reflectanții au a-și asterne petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sângiorgiu, 28 Maiu, 1890.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 72. [354] 2—3

CONCURS.

La scólele medii române ort. rĕs. din Brașov este a se ocupá postul de profesor de desemn.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 30 Iuniu 1890 st. vechiu.

Concurenții vor adresá către subscrisa Eforiă scolară petițiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români și de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privința moralității cât și în relațiunile civile;

c) că sunt de constituțiune firmă și deplin sănĕtoși;

d) testimoniu de cualificațiune pentru postul de profesor de desemn la scólele medii, éră în lipsa acestuia sĕ dovedéscă, că au absolvat o scólă medie și au cercetat cu succes cursurile unei scóle de specialitate, spre a-și puté câstigá cualificațiunea recerută pentru acest post.

Acest profesor va avé a propune 12 óre pe septĕmână și va primí salariu anual de 620 fl. v. a.

Concurenții vor declará în petițiunile lor că se vor supune legilor nóstre bisericesci și celor scolare precum și normativelor și dispozițiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre, sau se vor face în decursul timpului.

Brașov, 30 Maiu, 1890.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsărit.

Nr. 215. [357] 3—3

CONCURS.

Deóre-ce în urma concursului publicat în „Telegraful Român“ Nr. 89, 92 și 94 din 1889 pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Stanciu din Feldióra, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului nu s'a insinuat nici un candidat, — prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotațiunea împreunată cu acest este jumĕtate din întregul venit de 300 floreni 40 cr. anuali al parochiei de clasa a treia Feldióra.

Doritorii de a ocupá acest post au a și substerne cererile concursuali instruite conform disposițiunei statutului organic și a rugulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 5 Aprile, 1890.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv. — Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 349. [355] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia Galomfalĕul mare cu filiile, Galomfalĕul mic, Bitfalĕu, Rugonfalĕu și Odorheiul sĕcuesc, sĕ escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu pivniță, edificatele economice necesari, grădină de póme și legumi computate cu	fl. 50.—
2. Simbria anuală, grâu sau cucuruz sfêrmat mĕsura veche din materă și filii 116 ferdele	fl. 107.—
3. Dóueḑeci și cinci de cară de lemne de foc	fl. 17.50
4. Treiḑeci și una de ḑile de lucru	fl. 6.40
5. Folosirea a dóuĕ cimiterii până la eruarea unei porțiuni canonice	fl. 10.—
6. Venitele stolari preste tot	fl. 33.26
Suma	fl. 224.—

Concurenții, dela cari se pretinde și cunoscința limbei magiare, au a substerne până la terminul sus arĕtat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru parochii, la oficiul protopresbiteral subscris.

Sighisóra, 18 Maiu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 92. [356] 3—3

CONCURS.

După dispunerea Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 17 Aprile 1890 Nr. 1082 B. și în conțelegere cu comitetul parochial se publică a treia óră concurs pentu ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Petroșeni de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 401 fl., computându-se tóte venitele posibile.

Doritorii de a ocupá acest post se trimită concursele lor cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre subscrisului oficiu până la terminul cuvenit și sĕ se presenteze în parochiă, pentru orientare cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii, fără cari condițiuni concursele nu se vor considerá.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 Maiu, 1890.

Romul Furdui,
protopresb. adm.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	**10.50**	—
Budapesta	**9.25**	**2.—**	7.35	**6.10**
Szolnok	**11.22**	**4.05**	11.07	**9.28**
P. Ladány	**1.07**	**5.46**	1.20	**11.38**
Oradea-mare	**2.24**	**7.01**	3.02	**1.51**
	2.32	**7.11**	3.09	**2.06**
Mező-Telegd	**3.02**	**7.41**	3.48	**2.46**
Rév	**3.33**	**8.16**	4.31	**3.40**
Bratca	—	—	4.54	**4.03**
Bucia	—	—	5.14	**4.25**
Ciucia	**4.26**	**9.05**	5.40	**4.51**
Huiedin	**4.58**	**9.35**	**6.22**	**5.32**
Stana	—	—	**6.38**	**5.49**
Aghireș	—	—	**6.59**	**6.17**
Ghîrbou	—	—	**7.11**	6.28
Nadișul ung.	**5.49**	—	**7.24**	6.44
Cluș	**6.02**	**10.35**	**7.39**	7.04
	6.12	**11.02**	**7.54**	8.30
Apahida	6.27	**11.23**	**8.11**	8.55
Ghiriș	7.30	**12.42**	**9.18**	10.31
Cucerdea	7.55	**1.18**	**9.49**	11.19
Uióra	—	**1.25**	**9.56**	11.27
Vințul-de-sus	—	**1.33**	**10 02**	11.35
Aiud	8.21	**1.55**	**10.22**	12.02
Teiuș	8.37	**2.14**	**10.39**	12.26
	8.42	**2.24**	**10.57**	1.18
Crăciunel	—	**2.49**	**11.20**	1.54
Blaș	9.14	**3.02**	**11.36**	2.11
Micăsasa	—	**3.33**	**12.04**	2.49
Copșa mică	9.49	**3.48**	**12.23**	3.23
Mediaș	10.07	—	**12.39**	3.46
Elisabetopole	10.30	—	**1.08**	4.27
Sighișóra	11.06	—	**1.50**	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	**2.06**	**6.02**
Homorod	12.37	—	**3.20**	**7.51**
Ágostonfalva	—	—	**3.56**	**8.36**
Apața	1.26	—	**4.19**	**9.10**
Feldioara	1.47	—	**4.44**	**9.44**
Brașov	2.23	—	**5.20**	**10.31**
	2.33	—	**5.30**	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	**9.30**	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	**9.12**
Timiș	1.37	—	4.50	**9.41**
Brașov	2.13	—	5.50	**10.17**
	2.43	**4.00**	—	**10.32**
Feldióra	3.12	**4.44**	—	**11.18**
Apața	3.32	**5.20**	—	**11.30**
Ágostonfalva	3.47	**5.47**	—	**11 51**
Homorod	4.20	6.35	—	**12.27**
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	**1.35**
Sighișóra	5.45	8.47	—	**1 59**
Elisabetopole	**6.12**	9.29	—	**2.32**
Mediaș	**6.33**	10.10	—	**2.59**
Copșa mică	**6.46**	10.32	—	**3.13**
	6.48	10.42	**11.47**	**3.18**
Micăsasa	—	11.01	**12.04**	**3.33**
Blaș	**7.22**	11.37	**12.32**	**4.03**
Crăciunel	—	11.52	**12.44**	**4.14**
Teiuș	**7.51**	12.23	**1.06**	**4.36**
	7.58	1.23	**1.30**	**5.06**
Aiud	**8.15**	1.50	**1.54**	**5.24**
Vințul de sus	—	2.20	**2.16**	**5.45**
Uióra	—	2.28	**2.23**	**5.51**
Cucerdea	**8.45**	2.46	**2.39**	6.08
Ghiriș	**9.16**	3.33	**3.15**	6.47
Apahida	—	5.28	**4.32**	7.52
Cluș	**10.36**	**6.05**	**4.53**	8.10
	10.48	**6.26**	**5.32**	8.30
Nadișul ung	—	**6.42**	**5.48**	8.50
Ghîrbou	—	**6.58**	—	9.05
Aghireș	—	**7.24**	6 11	9.19
Stana	—	**7.47**	—	9.43
Huiedin	**12.01**	**8.27**	6.43	10.02
Ciucia	**12.31**	**8.49**	7.12	10.41
Bucia	—	**9.08**	—	10.56
Bratca	—	**9.28**	—	11.13
Rév	**1.10**	**10.04**	7.51	11.32
Mező-Telegd	**1.36**	**10.41**	8.17	12.07
Oradea-mare	**2.01**	**11.06**	8.42	12.41
	2.08	**1.19**	8.47	1.09
P. Ladány	**3.31**	**3.31**	10.09	3.03
Szolnok	**5.11**	6.35	**11.51**	5.10
Budapesta	7.15	6.50	**1.55**	**8.15**
Viena	1.40	3.—	**7.20**	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	**10.50**	3.25
Budapesta	2.—	8.15	**9.40**
Szolnok	4.20	11.18	**1.02**
Arad	8.10	**3.50**	**5.27**
	2.20	**4.10**	**5.50**
Glogovaț	2.34	4.22	**6.02**
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	**7.17**
Bêrzava	—	5.53	**7.33**
Soborșin	—	**6.33**	**8.20**
Zam	—	**6.58**	8.49
Gurasada	—	**7.22**	9.16
Ilia	—	**7.38**	9.32
Branicica	—	**7.54**	9.51
Deva	—	**8.14**	10.18
Simeria (Piski)	—	**8.43**	10.44
Orĕștia	—	**9.12**	11.14
Șibot	—	**9.34**	11.39
Vințul de jos	—	**9.56**	12.05
Alba-Iulia	—	**10.17**	12.26
Teiuș	—	**10.44**	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	11.59	**4 51**
Alba-Iulia	—	1.39	**5.27**
Vințul de jos	—	1.56	**5.44**
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	**6.46**	9 54
Conop	—	**7.02**	10.09
Radna-Lipova	5.49	**7.36**	10.38
Pauliș	6.06	**7.50**	10.51
Gyorok	6.24	**8.03**	11.03
Glogovaț	6.53	**8.26**	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	**9.05**	12.10
Szolnok	11.51	**2.25**	4.47
Budapesta	1.55	**5 50**	**7.45**
Viena	**7.20**	1.40	6.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	**4.05**	10.47	**7.10**	—
Șeica mare	**4.35**	11.17	**7.43**	—
Lómneș	**5.16**	11.58	**8.27**	—
Ocna	**5.47**	12.29	**8.59**	**7.—**
Sibiiu	6.10	12.52	**9.23**	**7.35**

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	**9.50**
Ocna	8.02	4.09	4.58	**10.14**
Lómneș	8.30	—	5.25	**10.40**
Șeica mare	9.05	—	5.55	**11.10**
Copșa mică	9.34	—	**6.20**	**11.35**

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**2.55**	8.20	2.56
Cheța	**3.25**	8.50	3.29
Ludoș	**3.41**	9.11	4.06
M. Bogat	**3.56**	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	**4.33**	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	**4.48**	10.12	5.10
Nireșteu	**5.11**	10.35	5.34
Oșorheiu	**5.30**	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	**7.—**	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	**10.20**
Nireșteu	7.44	**6.14**	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	**6.37**	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.29	**6.58**	**11.23**
M. Bogat	9.02	**7.28**	**11.53**
Ludoș	9.35	**7.41**	**12.06**
Cheța	9.51	**7.57**	**12.22**
Cucerdea	10.23	**8.25**	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	**6.15**
Crivadia	2.51	2 51	**7.03**
Banița	11.26	3.30	**7.28**
Petroșeni	12.—	4.02	**8.15**

Petroșeni — Simeria (Piski

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	**6.04**
Hațeg	8.51	1.19	**6.43**
Streiu	9.41	2 09	**7.28**
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	**6.06**
Timișóra	—	9.04	**6.50**

Timișóra—Arad

Timișóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	**9.30**
Turda	8.—	11.10	4.10	**9.50**

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	**8.20**
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	**8.49**

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	**7.49**	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**9.25**
Cerna	**9.51**
Simeria (Piski)	**10.10**

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	**4.—**
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	**7.21**

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 63 Sibiiu, Joi 14/26 Iuniu 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

La Nr. 2659 Cons.

Cerculariu

cătră onoraţii membri ai sinodului protopresbiteral înmulţit, şi cătră onoraţii membri ai comitetului protopresbiteral din protopresbiteratul Braşovului I.

Subscrisul în calitate de comisariu consistorial, concredut de venerabilul consistoriu archidiecesan cu convocarea şi conducerea sinodului protopresbiteral înmulţit al tractului Braşovului I, pentru îndeplinirea alegerei de protopresbiter în numitul tract vacant, conform § 51 din statutul organic şi § 13 din regulamentul pentru procedură la alegerea de protopresbiter, — am onóre a convocá prin acésta pe onoraţii membri, preoţi şi mireni, ai sinodului protopresbiteral înmulţit al tractului Braşovului I a se întruní în sinod electoral *Sâmbătă în 30 Iuniu a. c. st. vechiu la 11 óre înainte de amédi* în biserica cu chramul Sântului Nicolau din Scheiu, în cetatea Braşovului, pentru alegerea de protopresbiter al numitului tract. Actului de alegere va premerge serviciul divin prescris, care se va începe la 9 óre înainte de amédi în aceea-şi biserică.

Totdeodată după prescrisele § 14 al regulamentului pentru procedură la alegerea de protopresbiter, fiind de lipsă a se întruní comitetul protopresbiteral în şedinţă estraordinară pentru compunerea listei de candidare, am onóre a convocá tot pe calea acésta şi pre onoraţii membri ai comitetului protopresbiteral la şedinţă spre scopul indicat *la 8 óre diminéţa* în ḑiua ţinerii sinodului electoral în sala de şedinţe a comitetului parochial dela biserica cu chramul Sântului Nicolau în Braşov.

Sibiiu, 14 Iuniu, 1890.

Comisariul consistorial:
Dr. Ilarion Puscariu m. p.,
archimandrit.

Sibiiu, 13 Iuniu.

Dóuĕ sciri importante ne-au sosit în ḑilele din urmă din Bulgaria, cari sunt apreţiate de intréga presă europénă.

Bulgaria cea cu pacienţa de fer, care după cum se ḑice cu răbdarea şi a intemeiat omenia, de care se bucură de present înaintea monarchiei nóstre, Bulgaria cea cu răbdare, deodată a eşit din reserva de până acuma şi a trimis suveranului turc o notă diplomatică, în care a cerut, ca acesta sĕ recunóscă pre principele Alesandru de principe ales în ordine şi sĕ pună capĕt nesiguranţii, care nelinistesce ţara acuma de trei ani de ḑile. Lângă cererea acésta, pre cari ómenii o consideră de cerere principală, guvernul bulgar a mai adaus încă una, adecă a rugat pre Pórtă se intrevină în favorul bisericei autonome bulgare din Macedonia, şi sĕ o apere contra uneltirilor şi maltratărilor, la cari este ea espusă din partea ierarchiei sêrbesci.

Vestea acésta ne a sosit numai acuma, după ce tinĕrul principat a trecut prin o crisă ministerială, care s'a terminat cu retragerea ministrului de esterne şi a celui de finanţe.

Incă nici nu s'a trezit lumea din uimirea, în care a căḑut vĕḑĕnd în ce ton hotăritoriu vorbesce nota adresată de principatul suzeran cătră Pórta otomană, firul telegrafic ne comunică scirea, că curtea supremă a întărit sentenţa în procesul contra maiorului Paniţa, şi că în timpul cel mai apropiat se aştéptă întărirea din partea principelui, ca apoi justiţia sĕ şi urmeze calea sa cu tóte consecuenţele.

Scirile acestea au dat ansă la mai multe combinaţiuni, din cari s'au tras consecuenţe asupra situaţiunei generale politice în peninsula balcanică.

Cu deosebire le dă mare atenţiune combinaţiunilor de acest soiu ḑiaristica din patria nóstră, mai ales după enunciaţiunile făcute în delegaţiuni de cătră ministrul nostru de esterne. Sunt cunoscute aceste enunciaţiuni ale ministrului de esterne Kalnoky. Ochii diplomaţiei nóstre nu au observat nimica nelinistitoriu în Bulgaria, cu deosebire mult au fost aprobată ţinuta reservată a guvernului bulgar. Acuma după-ce guvernul a eşit din reserva de până acuma, şi pretinde recunóscerea principelui, şi acésta o face cu ameninţarea, că dacă Turcia nu va eşí din letargiă nici acuma, atunci guvernul bulgar, fără a mai reflectá la legăturile dintre principat şi imperiul otoman, va lucrá de capul seu în interesul consolidărei principatului, după-ce de acéstă cestiune principală se mai légă şi una secundară, care atinge pre Macedonia, lumea se întrébă, în ce colori se presentă acuma cestiunea orientală în ochii diplomaţiei nóstre, şi ce ţinută va luá respective va observá monarchia nóstră în faţa pasului resolut a guvernului bulgar.

Şi cestiunea va devení şi mai complicată, dacă, după cum ne pun în perspectivă scirile mai próspete, sentenţa în procesul Paniţa se va esecutá.

Nu se va creá óre o situaţiune nesuportabilă în orient în urma noului pas al guvernului bulgar, care se vede, că nu mai póte persistá în rola reservată de până acuma, şi nu vor ajunge la suprafaţă şi în Bulgaria elementele, cari dominéză aḑi situaţiunea în Sêrbia, şi cari cugetă la represalii în faţa mĕsurilor luate de guvernul Ungariei în cestiunea importului de porci.

La aceste întrebări ḑiaristica nu-şi póte dá rĕspuns, şi dóră mai corect ar fi, dacă s'ar cere desluşiri dela ministrul nostru de esterne, care şi aşa va avé sĕ mai vorbéscă asupra situaţiunei politice, când se vor desbate în plen rapórtele comisiunilor de esterne, cari deocamdată din causa indisposiţiunei ministrului de esterne nu sunt puse la ordinea ḑilei.

Revista politică.

Scisiunea, ce s'a provocat în partidul independent al casei deputaţilor din Budapesta se agravéză tot mai tare. In ḑilele trecute a ţinut acest partid o conferinţă, în care a luat la desbatere o broşură volantă a deputatului Szentkirályi. Broşura a fost condamnată, deóre-ce principiile desvoltate s'au constatat, că stau în contraḑicere cu programul independenţilor.

Încă cu aceea ocasiune s'au manifestat divergenţe de păreri între membrii mai moderaţi ai partidului şi între cei radicali. Acestor diferinţe li s'a dat tot mai mare espresiune, de aceea şi Ugron Gábor a aflat de lipsă a vorbí în adunarea independenţilor din Cluş, accentuând, că partidul urmăresce principiile cele vechi, cu tóte acestea dênsul încă nu póte aprobá atitudinea unor membrii, cari merg până la estrem.

Colaboratorului dela „Budapesti Hirlap“ i a rĕspuns Ugron tot în modul de mai sus, accentuând, că în sinul partidului nu se află diferinţe principiale. Partidul e unit cu privire la politică, totuşi se află în mijlocul ei un element nelinistitoriu estrem, care voesce sĕ foloséscă spre scopuri personale unele lacune, ce se află în statutul de organisare. Ugron a condamnat procedura contra lui Szentkirályi. Dênsul va păşí hotărit contra elementului turburătoriu. Dacă ar fi cumva se ésă din club, când n'ar isbutí se combată elementele turbulente, nu însemnéză, că ese şi din partid. Despre intrarea independenţilor în delegaţiuni nu póte fi vorba. După părerea lui Ugron partidul independent ar putea fi representat în delegaţiuni numai: Dacă ar isbucní rĕsboiu cu Rusia; dacă prin vre-o fusiune a liberalilor cu oposiţionalii moderaţi n'ar mai rĕmâné în delegaţiuni element oposiţional; dacă partidul s'ar sporí la 150 membrii şi în fine, dacă ar fi chemat la cârmă, căci în casul acela nu póte ignorá legea.

Delegaţiunile 'şi continuă desbaterile şi precum se crede activitatea lor va durá mai mult decât s'a fost prejudecat. Acésta se póte atribuí şi impre-

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după
Fritz Möhrlin
prelucrată de
I. C.

XI.
(Urmare.)

Cum trebue se umblăm cu vitele?

Nuţa mulgea o junincă, acésta avé la uger o umflătură şi era tare spăriósă. Acésta provine simplu de acolo, că servitórea la început n'a stors destul de bine aceea ţiţă, şi acum s'a făcut nesce noduri din laptele rĕmas acolo. Aşa o mulgere este precât de rea, pe atât de stricăciósă mai cu sémă în căldura acésta mare, şi unde afară de aceste mai sunt şi o mulţime de musce în grajd, cari în tótă buna vremea neliniscesc vitele. Nuţa încă înainte de a se apucá de muls, trântesce vre-o câteva junincei cu şuştarul, ca sĕ bage frică în ea, şi întru adevĕr că tótă tremură. Merse un timp óre-care bine, şi Nuţa credea deja, că bătaia ei a ajutat, când puse mâna pe ţiţa cu pricina tresară juninca şi dând cu piciorul ii aruncă Nuţii şuştariul cu laptele cât pe colo. Nuţa mâniósă foc prinde acum scăunenciul pe care şedea în mână şi repeḑi din puteri vre o câteva cu el în cóstele junincei, aşa încât amărâta junincă se svêrcolì în tóte părţile fără de a puté sĕ scape, fiind legată cu lanţul. Stăpânul care venise într'aceia acolo, vĕḑù laptele pe jos şi văḑù şi aceea, cum bătea la vacă, dar nu cuteza a ḑice nimic, că o servitóre blăstămată încă scie sĕ-şi rĕsbune prin lucruri de acele, cari îi făceau daune întreite stăpânului. Dacă ar fi umblat Nuţa la început cu binele, sĕ fi scărpinat juninca şi sĕ i fi dat ceva de mâncare, de bună sémă cu încetul s'ar fi dedat juninca, şi acum ar fi putut-o mulge cu tótă înlesnirea, şi nu trebuia sĕ bată nici vaca, ba cruţa şi din ostenélă.

La câmp ară Tóder, merge cam rĕu, că abia póte aduce plugul sĕ prindă brezdă, fiind-că e secetă mare şi pămêntul uscat ca pétra, sórele i arde faţa, şi cămaşa în spatele lui o puteai stórce de asudori. O mulţime de musce şi strechi năcăjiau pe bietele vite aşa încât ele trag ca vai de loc, una în drépta, alta în stânga, e vai şi amar de aceea arătură, mai multe greşi, decât brezdă cum se cade, plugul în tot minutul scăpăt din brézdă, şi numai cu mare nĕcas se putea aduce ér la loc, însĕ Tóder nu sĕ gândesce că câte pedeci ii stau în cale, şi că nu ar puté pe calea asta sau cutare se încunjure unele din pedeci, dintre tóte însĕ trebue sĕ aibă răbdare. Acésta el însĕ nu o are, ci tótă mânia şi o descarcă pre bietele vite, el suduí şi ameninţă caii cu bătae. Acestia numai sĕ-i facă pe voe încep a merge şi mai iute şi plugul scapătă de nou din brézdă, şi merge aşa vre-o ḑece paşi, fără de a puté oprí vitele. Mânia lui Tóder era acum la culme, acum caii îi trage plugul înapoi, e greu şi pentru el, dar şi pentru cai, trage de frâne de ii face tot sânge la gură, prelângă aceea, caii se mai încurcă şi în hamuri, şi acum pentru Tóder se nasce o nóuă ostenélă, un nou nĕcas ca sĕ descurce caii, care o face el numai cu suduituri şi cu bătăi. Intr'adevĕr la aşa ceva trebue o răbdare de fer, precum o putem vedé din esperienţa proprie, când a i de a ara pre aşa o căldură. Dar pentru-ce nu putem luá de ajutoriu un pogăniciu, care sĕ ne mâne caii? şi pentru-ce nu ne lăsăm timp de a umblá bine şi încet? decât se batem vitele cu o furie ne mai pomenită.

Cum se întêmplă însĕ la un servitoriu slab, care nu scie umblá cu vitele, când se înglódă cu carul în vre-un noroi, cum de amar trebue sĕ plătéscă sêrmanele vite prostia lui, care nu a sciut sĕ le mâne bine, aşa că un cal se încurcă în funii altul nu vrea sĕ tragă, acela în loc de a trage mai mult opresce şi Tóder în loc de a împintená pre cel leneş dă tot în acela, în care trage, şi el în loc de a-şi uşurá necasul tot mai mare şi l face: In loc de a pune nesce petrii sau o scândură în ogaşe, sau dacă nu şi giurărei, că în unele cestiuni nu sunt ambele delegaţiuni de una şi aceea-şi părere şi s'a întêmplat chiar, că o posiţiune pentru acordarea unei considerabile sume de bani ministeriului de resbel, în altfeliu de mod s'a votat în delegaţiunea ungară, şi érăşi deosebit în cea austriacă.

In România s'au închis camerile prin mesagiu regal, cetit de preşedintele consiliului de ministri, gen. Manu. Făcênd o privire preste activitatea, ce o au desvoltat camerile. ea se póte numí favorabilă, relativ cu impregiurările. Presa monarchiei nóstre şi presa strĕină apreţiază într'un mod de tot favorabil activitatea camerilor române, cari au putut realisá atâtea reforme.

Étă importantul mesagiu regal, pe care dl preşedinte al consiliului l'a cetit Sâmbătă la cameră şi la senat, pentru închiderea sesiunei estraordinare a corpurilor legiuitóre:

Domnilor senatori! domnilor deputaţi!

Astădi se închide o lungă şi roditóre sesiune. In numele meu şi în numele ţĕrei ve mulţămesc de munca neobosită ce a-ţi pus pentru a îmbunătaţí numĕróse instituţiuni ale statului, a îndepliní dorinţele şi a justificá speranţele ţĕrii.

Opera care a-ţi sĕvêrşit-o, rĕspunde rêvnei pentru progres, ce însufleţesce adunările actuale, pe care spiritul lor înţelept a sciut însĕ sĕ o menţie în margini legitime.

Părăsind interesele, cari ve reclamă în acest timp al anului, nu a-ţi voit a ve despărţí până ce n'aţi înzestrat ţara cu un numĕr de importante reforme.

A-ţi votat creditele cerute de guvern pentru fortificaţiuni şi pentru armată. Aceste grele, dar neapărate sacrificii vor întărí forţele nóstre de pace, care ne-a meritat incredere a Europei, şi nu lasă nici o îndoélă, că aceste mĕsuri nu au alt scop

Prin legea asupra băncii a-ţi completat opera din sesiunele trecute, stabilind un sistem monetar la adăpostul variaţiunilor, conform datelor sciinţei şi intereselor comerciului.

Prin legea pentru plata prin anticipaţiune a obligaţiunilor 6 la sută, a-ţi pus pe guvern în mĕsură de a face un pas spre unificarea datoriei publice, uşurând astfeliu sarcinile bugetare.

Primind creditele cerute pentru şosele şi pentru nóuĕ linii de drum de fer, a-ţi sporit în mod simţitoriu marea reţea a căilor nóstre de comunicaţiune, pregătind România a susţiné lupta economică, care se încinge în tótă Europa.

Prin votul legei asupra organisaţiunei magistraturei, a-ţi asigurat magistratului neatêrnarea şi justiţiabilului drépta aplicare a legilor.

Legea cumulului pune capĕt unui abus de mult denunţat opiniunei publice, şi deschide tinerimei muncitóre şi studióse un nou câmp de activitate.

In fine legea pensiunilor asigură vechilor servitori ai statului o rĕsplată potrivită pentru serviciile lor, o bĕtrâneţe la adăpostul lipsei şi mângăerea de a scí, că în cas de mórte timpurie vĕduvele şi copii nu vor fi părăsiţi de stat, căruia dênşii au consacrat munca vieţii lor întregi.

Domnilor senatori! domnilor deputaţi!

Cu tóte lucrările însemnate, care s'au sĕvêrşit, totul nu este împlinit. Ţara mai are nevoii; legislaţia mai are lipsuri; diferitele clase sociale mai au cerinţi. Dar un început asa de frumos, justifică cele mai mari şi mai temeinice speranţe.

Intorcêndu-ve în mijlocul concetăţenilor d-vóstre, veţi avé mulţămirea sufletéscă de a scí, că a-ţi justificat încrederea lor şi a ţi meritat recunoscinţa ţĕrii.

In vîrtutea art. 95 din constituţiune. Eu declar închisă sesiunea estraordinară a corpurilor legiuitóre.

Ministrul frances Ribott a rĕspuns interpelărei, ce i o a adresat deputatul Delonclo. Ministrul a accentuat, că după dispoţiunile congresului din Berlin, Anglia este indatorată sĕ comunice ori-ce reforme, respective tractate Franciei. Până acuma însĕ Francia n'a primit nici o scire oficiósă în sensul interpelărei, de aceea nici nu ţine de oportun a se afundá mai tare în acésta cestiune. Asigură însĕ, că guvernul e în posiţie a face ori-ce pas spre a asigurá interesele Franciei.

Deodată cu acestea sciri şi cu comunicatele, ce se respândesc cu privire la pactul anglo german referitoriu la Africa, diarele engleze vestesc, ca din isvor sigur, că alianţa ruso francesă a primit în dilele din urmă o formă concretă. Acésta s'a accelerat mult prin pactul, ce s'a incheeat între Anglia şi Germania. Aşa dară, dic foile englese, nisuinţele ambasadorului rus la Paris, Mohrenheim, au avut succese. De altfeliu acésta s'a putut observá şi in atitudinea de până acum a acestor dóuĕ puteri şi în special şi în cestiunea nihilismului din Paris.

Propaganda catolică în România.

Bucuresci, 9 Iuniu.

Stégul, sub care luptaţi cu atâta credinţă şi tărie pentru apĕrarea şi promovarea bisericei nóstre naţionale, me indémnă şi pe mine a me inrolá alături cu d vóstră, şi a-şi fi satisfăcut, dacă a şi puté contribuí cât de puţin sfintei cause, ce o urmăriţi.

Căci, cu durere trebue sĕ mărturisesc, că adi, când biserica catolică latină 'şi împrăştie în tóte locurile mrejile sale, noi românii ortodocşi nu posedem afară de preţuitul d vóstră diar, nici un diar politic, care sĕ pledeze cu atâta rêvnă şi sĕ apere cu atâta succes biserica, carea ne a conservat naţiunea şi a cărei misiune înaltă o prevedem şi pentru viitoriu.

Notiţa, ce o a-ţi publicat intr'unul din numerii premergĕtori, sub titlul: *„Efectele crescerei în institute strĕine"*, prin care ne avisaţi, că o copilă de român din România, plină de fanatism înfiltrat, a trecut la religiunea romano catolică, ne a surprins într'un mod de tot neplăcut.

Ce-i drept, acest cas în sine n'ar fi de o aşa mare importanţă. Cine a pĕtruns însĕ mai adênc în desfăşurarea evenimentelor din urmă pe terenul religios-politic, nu va hesitá a-i dá însemnătatea cuvenită.

Biserica catolică lucră cu plan şi sistematic pentru lăţirea catolicismului. Bine sĕ fiu înţeles, a *catolicismului latin*, cu tóte „dependenţele" lui, căci greco-catolicismul n'a putut sĕ se afirme până acuma, încât ómenii dela noi sĕ-i pótă dá vre-o însemnătate.

El se privesce chiar de gr. catolici de periculos, şi acésta o recunósce şi dl Dr. Lucaciu, afirmând în „Revista sa Catolică", care cu atâta afabilitate ne-o pune la dispoziţiune nenorocitul Dr. Radu, următórele:

> Noi românii greco-catolici suntem chiar între jurstări de acestea (e vorba, că sublimul catolicism se degradézá la unéltă a rĕutăţii şi nesciinţii omenesci „R. Cat." Nr. 1) şi ne simţim fórte tare jigniţi în desvoltarea nóstră firéscă chiar pentru-că mulţi dintre puternicii dilei „uneltesc cu sf. religiune" între noi, pe contul consciinţei nóstre etc.

Mijlócele, cu cari s'au încercat până acuma, au fost mai mult recrutate dintre strĕini şi în special italienii se priviau de poporul misionariu, care sĕ înrădăcineze între *„popórele schismatice ale Orientului"* şi în special la poporul român, eserciţiul religiunei catolice. Acésta s'a făcut până acuma pe incet, încât biserica catolică la noi părea mai mult pasivă, căci ori câte insuşiri comune avem cu acest popor, totuşi românul a rĕmas ne atins de otrava, ce i se prepara.

Acésta impregiurare n'a putut sĕ lase indiferenţi pre cei-ce pururea vênéză după spiritele ómenilor. Ei au început prin broşuri volante, prin reviste periodice şi prin jurnale politice sĕ accelereze şi forţeze spiritul de propagandă şi proselitism între popórele „schismatice" şi sĕ susţină între ele o continuă agitaţiune. Profesorul Iuda de Kernaëret a publicat un faimos apel în *„Revue de l'Eglise Greque Unie"* ca sĕ se întregéscă „haina cea necusută a lui Christos, ruptă în dóuĕ prin schisma orientală"; ér dl Dr. Lucaciu, care la d vóstră trece de mare român, e de părere şi insistă, că acésta propagandă a apusului „sĕ trécă ca pe calea naturală prin români cătră Orient", fiind convins, că aşa „mai fără zăbavă se va ajunge la scop".

De cát va timp s'a format în Paris aşa numita *„Association pour l' union des Eglises"* în al cărui comitet de direcţiune s'au ales printre cei mai fanatici propagatori dnii Dr. Radu şi Dr. Lucaciu. Activitatea acelei asociaţiuni se va îndreptá cu totul asupra orientului şi noi vom avé de aici încolo sĕ ne mèsurăm cu o biserică catolică militantă în România.

O afirm acésta cu deosebire şi pe acel motiv, că monsignorul Palma, archiepiscopul *latin* de Bucuresci a fost, aşa dicĕnd, ridicat din funcţiunea sa sub pretecstul neajunsurilor sanitare. Adevĕrata causă a acestei apariţiuni însĕ este a se atribuí activităţii sale, care de loc nu mulţămia promovarea intereselor catolice. Titlul de episcop *in partibus* s'a conferit părintelui Const. de St. Luc, ales din ordinul passioniştilor şi carele, sub numele de msgn. Costa, va conduce oficiul purtat până acuma de mgr. Palma. Toţi sperézá, că msgr. Costa va desvoltá o activitate mai energică ca antecesorul seu, şi, fiind dênsul recunoscut pentru zelul şi meritele sale câştigate pe acest tern, consacraţiunea sa în biserica sf. Paul, precum scriu şi foile francese, s'a făcut mai mult în secret, ca nu cumva sĕ provóce reacţiune în părţile nóstre.

E remarcabil, că activitatea, ce şi-o înaugurézá în noua sa funcţiune, cade în timpul regimului junimist, ale cărei principii pentru cosmopolitismul religios sunt recunoscute, şi aşa monsignorul Costa nu va întimpiná din partea regimului prea mari obstacole; mai ales, că nici cei din sferele cele mai înalte nu sĕ uită cu indiferentism la proselitismul catolic.

Dl Dr. Radu, trimis dela Blaş, şi carele de atâtea ori s'a espus batjocorei publice, s'a încuibat ca un scăete rĕu în Bucuresci şi lucră cu mare fanatism pentru lăţirea bisericei latine, ér colegul seu matador, dl Dr. Lucaciu, care are o „eternă recunoscinţă şi ilimitat devotament pentru magistrul infalibil al bisericei catolice", nu numai îi stă în ajutoriu, dar din atitudinea, ce a o observa pe aici, pare mai fanatisat chiar decât nenorocitul Radu.

In faţa acestora e uşor de înţeles, pentru-ce ne a surprins într'un mod atât de neplăcut notiţa d vóstră şi pentru ce trebue sĕ dăm acelui cas importanţa cuvenită. Aceşti propagatori cércă tóte

---

póte ajutá, sĕ cheme pre cineva într'ajutoriu, că bucuros vine ori şi care om, vine cu caii şi îi pune la ham de îl scóte din nĕcas. Nu, el la aşa ceva nu gândesce, ci bate caii de rump hamurile şi în loc de a face ceva ispravă se înglódă tot mai tare. Am vĕdut cai sub mână bună făcênd preste neasteptare fără de a-i atinge cu biciul, ca şi când ar dice: „Acésta o putem face şi o şi facem pentru tine, că scí umblá cu noi, nu ne baţi şi altele. Am vĕdut însĕ şi aceea, cum un servitoriu slab a făcut din aceiaşi cai în un timp fórte scurt, de nu trăgeau nici unul de loc, deşí nu înceta cu biciul de pe spatele lor.

Câte năravuri rele nu şi pot însuşí vitele trăgătóre pentru cari au sĕ sufere amare bătăi.

Aşa este datul cu piciorul, muşcatul şi spăriatul Ce lucruri înfiorătóre am vĕdut numai la potcovitul cailor, cu astfel de nărăvuri rele. Le pune pipa la nas, adecă îi apucă cu clescele de nas sau de urechi, îi légă cu lanţul, sau le sucesce buza inferiórá de tremură şi totuşi causa acésta, vom vedé că nu zace în alt loc, decât în duritatea, prostia sau nepăsarea stăpânului.

Nu se bucură ori şi cine când póte sĕ strige pe câmp „moci mo, moci-mo" şi calul lui vine la el?

Pentru-ce umblă calul sĕ musce, când te apropii de el, pentru-că şi-a însuşit năravul acesta rĕu dela stăpânul seu, care nu scia cum sĕ umble cu el, decâte-ori sĕ apropia de el, îl bătea şi altele. Nu provine de acolo, că calul dă cu piciorul, când vrei sĕ l prindi la ham, că el călcând odată preste fune servitoriul nebăgând de sémă, l'a lăsat de a tras cu funea între picióre până s'a frecat de i-a dat sângele?

Nu provine de acolo năravul de un cal nu stá sĕ l potcovéscă? că nu a sciut cum sĕ umble cu el, când l'a potcovit mai întâiu, l'a ajuns cu cuiu la carne?

Am aflat totdeuna, că acei ómeni, cari se purtau rĕu cu vitele, nu le dá nici de mâncare deajuns, şi cărăuşul acela, care are cai slabi, nu-i scie grijí, el în loc de a le dá de mâncare, le dă cu biciu preste spate, ba am vĕdut nesce tândale, că ómeni nu le pot dice, cari făceau batjocură din vite, ei dând cu biciul în cai dicea na ovăs brézule şi câte tóte, apoi acui e vina de nu póte avea vite cum se cade şi nu póte înaintá? că chiar pre când şi a agonisit vre-o dóuĕ părăluţă, ca sĕ şi le pună la o parte, îi móre un cal şi el şilit fiind sĕ şi cumpere altul de loc nu póte dá înainte.

Am vĕdut servitori şi de aceia, cari sciau cum sĕ umble cu vitele, cari sciau grijí caii, şi a căror fală zăcea numai întru aceea sĕ plece cu caii sĕ sclipéscă şi biciul îl ţine în mână a fudulie, fără de a se folosí de el.

De câte ori vedem boii venind dela plug osteniţi ca vai de ei şi acoperiţi cu brezde de biciu pe spate, că ei nu sunt ca caii sĕ ţină capul sus, şi aşa unde vede o buruénă se aruncă după ea, baremi de o ar puté prinde, dar nu-i dă răgaz servitoriul sau stăpânul, ci l îmblătesce cu biciul de i se bobotesce pielea.

Adese ori audim ómeni năcăjiţi întrebându-se: „Dómne pentru ce mai sum eu pe lume?" îşi uită însĕ, că au avut şi dile de odichnă, care i-a înfrumseţat viéţa.

Dacă ne ar întrebá un bou de acestia: „a-şi vrea sĕ sciu pentru-ce mai sum eu pe lume, sĕ plătesc eu nutreţul cu lucru îndecit, şi pe deasupra bătăile cele multe, ce i-am puté noi rĕspunde?"

Sĕ nu ne uităm nici odată, că vitele ne sunt supuse fără voe, că ele atârnă dela noi, şi că pentru aceea chiar noi avem sĕ ne facem limitea dreptăţii, şi trebue sĕ ne întrebăm, că nu mergem prea departe? nu fac nedreptate vitelor, cari nu se pot apărá. Nu-mi fac numele de om de ruşine faţă de aceste animale? Nu este o laşitate din partea mea de le chinuesc, pentru-că nu-mi pot face nimica? Nu le las sĕ-mi plătéscă amar ceea-ce ele nu sunt datóre? Nu pretindem noi lucruri de acelea dela vite, pre cari ele nu sunt în stare a ni le face? Nu pot eu face mai mult cu binele decât cu puterea? Atunci noi vom aflá, că chiar interesul nostru propriu ne îndémnă, a tractá vitele omenesce, că prin aşa ceva mai departe vom puté ajunge.

(Va urmá).

mijlócele, ca sĕ ne desbine, precum, durere, sunteţi şi d-vóstră desbinaţi, pare că nu le e destul cu ura confesională, ce se pórtă cu atâta pasiune la d vóstră şi care a provocat atâta nemulţămire şi conflicte.

Şi ei s'au gândit, că mai uşor îşi ajung scopul, dacă vor recrutá mijlócele dintre elementul român, vor cresce fetiţe pe cari aşeḑêndu-le pe la mânăstiri sĕ facă propagandă în spiritul catolicismului. De aceea cred, că nu voiu fi îndiscret, dacă, în numele mai multor amici ai mei, cărora de asemenea le zace la inimă păḑirea şi apĕrarea sfintelor nóstre aşeḑĕminte, ve cerem ca sĕ faceţi mai multă lumină şi sĕ ne spuneţi jertfa, carea a picat în mréja paianginului vênătoriu de suflete.

Şi acum un ultim cuvênt: Nu se simte necesitatea la noi, ca bărbaţii competenţi sĕ afle mijlócele de resistenţă contra acestei cerbicóse îndrăsniri, care tinde a ne sfăşiá între noi, a ne îngenunchiá biserica strămoşéscă şi a ne falsificá dogmele? Nu simte óre presa nóstră necesitatea a păşí hotărit contra scrierilor, cari aruncă cu tină pe pristolul bisericei nóstre naţionale, dela altariul căreia curge hrana, ce ne oţălesce în lupta nóstră pentru esistenţă. Nu se simte necesitatea ca sĕ se facă chiar propagandă contra tendenţelor meschine, pentru ca nu mai pe urmă sĕ ne căim, căci n'am fost la locul nostru la timp?!

Sĕ lucrăm pentru mărirea némului prin biserica nóstră naţională!! *— Baba — N. —*

*
* *

Ca sĕ putem satisface justei cereri a corespondentului nostru din Bucuresci, dela locul cel mai competent am tras următórele informaţiuni:

D-şóra din cestiune este Natalia Cantilly, fiica dlui Dr. Cantilly din Ploiesci, şi este elevă a mânăstirei călugăriţelor „Ursuline“ de aici, adusă de părinţii aici înainte de asta cu doi ani, când scóla civilă de fete a „Asociaţiunei“ funcţiona deja; nici n'au incercat însĕ ca sĕ o aşeḑe în scóla română de fete, carea, atât în privinţa instrucţiunei cât şi în privinţa adevĕratei educaţiuni, este superióră scólelor din mânăstirile catolice, ci o au concreḑut călugăriţelor catolice, ca sĕ-i dea educaţiune nemţéscă.

Este o tineră frumósă, în etate de 19 ani, inteligentă şi de un naturel vivace.

In 24 Maiu st. n. s'a presentat cu doi martori la oficiul nostru parochial din Sibiiu cetate şi, în limba germână, s'a dechiarat, că este resolută sĕ trécă la religiunea romano-catolică.

Domnul protopop Ioan Hannia i-a reflectat, că nu este competent sĕ ia act de dechiaraţiunea ei, pentru-că ea nu aparţine la parochia din Sibiiu-cetate şi nici la una din parochiile din Sibiiu, ci la parochia, la care aparţin părinţii ei în România, şi că legile Ungariei nu se pot aplicá faţă cu supuşii României.

Tinera a rĕspuns la acestea, că ea nu póte merge la Ploesci spre acest scop, ea petrece de doi ani în Sibiiu, este de 19 ani, şi că ea scie, că dacă un individ locuesce 6 sĕptĕmâni în raionul unei parochii, devine membru al acelei parochii; — de altmintrea pe ea nici părinţii nu o-ar mai puté abate dela hotărîrea de a trece la religiunea romano-catolică, şi cu acestea, după-ce dl Hannia încă odată le-a dechiarat categorice, că nu este îndreptăţit a luá act de insinuarea făcută, s'au îndepărtat.

Cu tóte acestea la 7 Iuniu st. n. éraşi s'a presentat Natalia cu doi martori, făcênd următórea dechiaraţiune tot în limba germână: „am venit pentru a dóua óră sĕ dechiar, că sum hotărîtă a trece la religiunea romano-catolică“.

Dl Hannia a repeţit cele ḑise în 24 Maiu, şi tot odată a reflectat pe martori la ilegalitatea faptei lor, pentru-că art. de lege 53 din 1868, care norméză trecerile religionare în statul nostru, nu se póte aplicá la o copilă ai cărei părinţi sunt sudiţi ai României, şi carea, deşi este domiciliată aici, nu este independentă, ci este adusă la scólă şi stă tot sub îngrigirea părintéscă.

Tot în aceeaşi ḑi a scris dl Hannia şi părinţilor fetei la Ploiesci, aducêndu-le la cunoscinţă paşii intreprinşi de fiica lor, dela carii însĕ n'a căpĕtat nici un rĕspuns.

După tóte acestea apoi la 14 Iuniu st. n. a primit dl Hannia dela oficiul parochial romano-catolic de aici următórea însciinţare oficiósă:

„Das gefertigte Pfarramt beehrt sich hiemit mitzutheilen, dass die aus Bukarest (?) gebürtige, hierorts wohnhafte Natalia Cantilli, nachdem dieselbe ihren Austritt aus der gr. or. Kirche vorschriftsmässig (??) nachgewiesen hat, in die röm.-cath. Kirche aufgenommen wurde. Hermannstadt, den 13 Iuni 1890. In Vertr. W. Gardik m. p. Pfkaplan.“ (Subsemnatul oficiu parochial are onóre a comunicá prin acésta, că Natalia Cantilli, născută în Bucuresci (?), locuitóre aici, după-ce şi-a anunţat trecerea dela biserica gr.-or., conform legei (??) a fost primită în biserica romano-catolică).

Va se ḑică, după vederile bisericei catolice de aici, dşóra Natalia Cantilli din România este deja trecută şi primită în sinul bisericei romano catolice, fără învoirea părinţilor ei, şi fără observarea acelor legi, cari o pot priví pe ea; nu mai lipsesce altă decât sĕ o şi călugăréscă, căci aşa credem, acesta este scopul convertirei, ca apoi ca călugăriţă sĕ mérgă la atare institut de fete catolic din România, sĕ fanatiseze şi pe alte româncuţe, ca sĕ trécă în sinul unicei biserici mântuitóre, care îşi are Capul seu infalibil în mama nóstră Roma.

Nu este unicul cas şi nu va rĕmâné isolat, până când părinţii cu dare de mână români, îşi vor concrede copilele lor educaţiunei de mănăstiri catolice, ca apoi sĕ-şi vaḑă cu ochii, cum sângele lor se preface în blăstemul religiunei şi naţiunei lor.

Un articlu interesant.

Ḑiariul „Közérdek“ din Aiud publică în primul seu dela 22 Iuniu un articlu atât de interesant, încât credem a face un bun serviciu publicului nostru, dacă 'l reproducem şi noi în traducere românéscă. Autorul se crede a fi un aiudean, născut şi crescut acolo, dar om carele a trăit atât în Paris cât şi în Bucuresci, şi referinţele din acele oraşe le cunósce tot atât de bine ca şi pe cele din Budapesta, ér limba română şi francesă o vorbesce perfect. Étă articolul:

„Îi place magiarului a se uitá preste umĕr la cei din alte ţĕri şi cu deosebire desconsideră pe francesi pentru superficialitatea lor.

Dacă cineva scrie în străinătate despre lucrurile din Ungaria şi pe acele le presentéză aşa cum trebue, magiarul vede în acest mod de scriere un sacrilegiu, se supĕră foc, şi sau batjocuresce pe atari scriitori, sau îi despreţuesce. Acéstă slăbiciune, acéstă superficialitate o găsim mai la fie-care popor din Europa, o aflăm la magiar ca şi la germân, la frances ca şi la italian, la român ca şi la sêrb.

Deací urméză, că despre lucrurile magiare sunt mai bine informaţi cei din Petropole, ca cei din Zagrabia, căci ómenii nostri scriu în mod superficicial, despre lucrurile magiare.

România vecină, ori Sêrbia nu cunósce d. e. cultura nóstră, nu cunósce referinţele nóstre economice, nici cele politice şi sociale, dar nici noi nu cunóscem referinţele de acolo, dar englezii păn şi cei dela nord ne cunosc pe noi pe amêndoi păn în rĕrunchi.

Şi de unde vine acésta?

De acolo, că englesul cu natura lui scrutătóre nu ei împins de şovinism, când voesce sĕ afle adevĕrul, ci acela 'l caută şi descrie în tótă golătatea.

Englesii fac cult numai din sciinţă şi din pracsa ce o câstigă pe basa sciinţei, politica ei o consideră numai ca un mijloc, pe când românii şi ungurii fac cult numai din puterea politică şi cultului acestuia ii subordinéză tóte celelalte interese.

De aci e esplicabil, că englesul cunósce mai bine referinţele zulucaferilor, decum cunosc cei din Bucuresci pe magiari şi cei din Budapesta pe români.

Aspiraţiunile politice au creat Schulvereinul, Daco-românia, Iridenta, Emke, şi aceste fantasme au pus pe ómeni vis avis unul de altul de nici îndreptăţirea de a fi nu şi o mai recunosc reciproc unul altuia.

Şovinismul a împins lucrurile până acolo, că capetele încoronate sĕ recunosc unul pe altul, dar popórele aceste vecine în urma politisărei continue nu conced nici atâta vecinului seu, că i ar umblá orologiul bine în busunariu.

Şi noi tocmai aşa suntem!

Ne este înaintea nasului literatura română, musica română, cântecele populare, lira română, cea fără de păreche, şi limba română ca şi care mai frumósă nu ne putem închipuí, de care nici nu voim se auḑim, de cum sĕ o asemânăm cu limba italiană recunoscută de frumósă, şi noi aceste nu le vedem.

Cu un fel de dispreţ vorbim, că poporul român după legile lui naturale, îşi desvóltă limba lui din limba latină, pe care de secli o a negles.

Noi am fi cei dintâi, cari i-am ride, când şi-ar luá refugiu sĕ o cultive din cea magiară, ori din cea germână, şi acésta românul nici nu o póte face.

Noi magiarii suntem mai rĕu situaţi, pentru-că ori cât e de frumósă limba nóstră noi nu o putem desvoltá nici din cea fino-ungară, nici din cea turcéscă.

Ca magiar trebue sĕ o spun verde, că noi fără nici un motiv plausibil micşorăm pe români, cari ca vecinii nostri au mare şi frumósă misiune.

Şi de câte ori cugetăm la ei, pe noi ne preţuim mai mult, fără ca sĕ avem idei despre virtuţile lor cele admirabile.

Nu ar trebuí sĕ trecem decât un şanţ, ca sĕ vedem, că vestul nu se termină în Ungaria, cum ne place nóue a vestí, ci în România. Abstragem dela aceea, că România e încălḑită cu tótă pompa civilisaţaţiunei şi culturei vestice, şi că în Bucuresci e o viaţă ca în Paris cu deosebire, că îi lipsesc pĕcatele de acolo, dar şi isteţimea originală e pe un grad fórte înalt.

În nisuinţele nóstre de magiarisare noi am puté învĕţá dela cei din Bucuresci, că adecă fie-care firmă, care nu scrie pe tablă în limba statului român plătesc 100 franci, şi fiind-că nimenea nu voesc sĕ arunce bani, tot omul scrie în limba statului. Acésta e ca sĕ nu facă nimenea reclam cu naţionalitatea lui.

Dacă am face şi noi aşa, a-şi dorí sĕ nu incurgă nici un cruceriu în visteria statului.

Se vedem însĕ, că de unde vin referinţele nóstre cele încordate.

Mulţi din tinerii, cari nu au plăcere de a muncí aici, căci le lipsesce ori talentul, ori strădania, trec graniţele şi acolo 'şi află ocupaţiune pe lângă redacţia vre-unui ḑiar.

Acesti tineri duc cu sine o porţiune bună de ură contra magiarilor şi acésta şi află espresiune în scrierile lor. Aşa opiniunea publică română e sedusă de aceste elemente nenorocite dela noi. Tot asemenea facem şi noi magiarii.

Noi cei mai tari luptăm cu armele celor mai slabi.

Nu ne informăm din de ajuns asupra situaţiunei, la mânie şi duşmăniă rĕspundem cu mai mare duşmăniă şi cu un feliu de brutalitate, cea-ce nu e nici decum demn de noi.

Dacă acésta vrea sĕ fie politică, atunci noi ne pricepem aşa de puţin la ea, ca zulekaferi.

Dacă acésta insémnă isteţime şi crescere noi cu acésta nu ne putem produce nici odată.

În călĕtoria mea din urmă în România am venit la convingere că noi suntem datori sĕ facem pasul dintâiu ca sĕ ne apropiem.

Acésta o cere simţul de dreptate a gavalerismului nostru, şi acésta o cer regulele sociali şi internaţionali, şi cu aceste politica nu are de a face.

Vecinii nostri sunt demni în mĕsura cea mai mare ca noi sĕ fim cu curtenire faţa de ei, sĕ recunóscem meritul fiecărui.

Dacă ne supără superficialitatea francesului, sĕ ne supere mai mult superficialitatea nóstră.

De nu voim sĕ cădem în pĕcatul superficialităţii sĕ învĕţăm a fi drepţi şi ecuitabili. Sĕ cunóscem din temeiu pe fie-care popor, şi cu deosbire pe vecinii nostrii a căror pretenie politică numai atunci o avem, dacă pe cale socială ne nisuim sĕ o ajungem şi a căror nobilă dréptă cu mândrie o putem stringe. Şi ce vrednic sĕ scim noi despre români?

Românii nu au filosofi mari, nu au nici scriitori de renume european, dar au o poesie populară, care nu o are nici un popor de pe lume.

Musica nu atât cea cultă, cât cea, care e atât de fermecătóre în marea de poesii, trebue sĕ ne facă se ne interesăm de ea şi sĕ o admirăm.

Învĕţaţii, cari susţin că limba cea italiană e cea mai frumósă de pe pământ, de bună sémă că pe cea românéscă o cunosc numai cu ochii şi nu cu mintea.

Limba română are cu dóuĕ vocale mai mult ca ori-ce limbă din lume, de unde urméză că ea sună mai frumos ca ori-ce limbă. Înveţe cine póte limba grécă, ori cea latină, dar vadă sĕ-şi insuşéscă comóra lirei române şi pĕtrundă în spiritul acelei limbi şi folosésc'ăl spre binele naţiunei.

Academia magiară ar trebuì ca tot ce a produs lira şi poesia română în cântările ei sĕ se traducă în limba magiară, şi est mod multe duşmănii ar încetá.

Magiarul ar iubí pe român din inimă, şi cum ar pregătí românii opiniunea publică în favorul nostru, ar rĕmâné în socotéla lor.

Din o iubire, după legile cele nestrămutabile ale logigicei ar urma ceialaltă, şi aşa ar trebuì sĕ prindă rădăcini.

Sĕ ne uităm numai la „Valurile Dunărei“ după Ivanovici, pe care eu le-am încetăţenit în Uungaria, cât teren au cuprins şi cât de bine le auḑim şi gustăm.

Şi óre ce aflăm noi în acel vals decât profunditatea aceia originală românéscă din cântare.

Un artist de mână a dóuă din Budapesta a auḑit mai anii trecuţi o poesie populară românéscă în Oradea-Mare şi a compus după ea „Nach Grosswardein“, cunoscut tuturor artistilor, şi încă poesia populară română, după care o-a compus nu e tocmai din cele mai frumóse. Românii au de ḑeci şi sute de ori mai frumósĕ şi mai preţióse.

Trebue sĕ le cunóscem şi sĕ le luăm aminte.

Dacă alte popóre sunt superficiale, noi nu e ertat sĕ fim superficiali, ci trebue sĕ iubim pe cei-ce sunt vrednici de iubirea nóstră.

Romànii sunt vrednici de stima nóstră. Va ḑice cineva, că eu sunt bizar în espunerile mele. Resping o atare insinuaţie. Trebue sĕ me esplic. În revoluţiunea din 1848, tatăl meu a fost luat la gónă de un magiar, cu carele tatăl meu a făcut mult bine şi era gata sĕ-l ucidă. Şi un român econom i-a mântuit viéţa, pe care tatăl meu nici nu l'a mai vĕḑut. Infrăţirea română-magiară e necesară şi ea trebue cultivată ca sĕ putem trăí.

Convocare.

Membrii despărţĕmêntului Sĕliste al reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului se convócă la adunarea generală, ce se va ţiné Duminecă în 24 Iuniu st. v. la órele 3 p. m. în sala cea mare a scólei din Sĕliste cu următoriul

Program:

1. Dare de sémă asupra resultatului esamenelor anuale din protopresbiteratul Sĕlistei din partea delegaţilor.

2. Cum e de a se propune şi ce sĕ se propună din cântările bisericesci şi naţionale în scólele poporale, prelegere de Ioan Bratu. învĕţătoriu în Tilişca.

3. Incassarea tacselor.

2. Constituirea despărţĕmêntului pe un nou period.

Sĕliste, 10 Iuniu, 1890.

Dr. Nicolae Maier, preşedinte. *Nicolae Neamţu*, notariu.

Varietăţi.

* (Scrierile Carmen Sylva.) Regina Elisabeta din România, după stăruinţa ambasadorului român din Viena, Văcărescu, a permis ca opurile declamatorice sĕ se predea în scopul reuniunei centrale pentru intreţinerea cu vipt a băeţilor orfani din Viena.

* (Scóla de fete cu internat în Arad.) Comitetul reuniunei femeiler române din Arad şi provincie s'a întrunit în 8/20 Iuniu în şedinţă. Dintre conclusele luate de comitet cu acésta ocasiune, amintim, că comitetul a decis, ca încă la inceputul anului scolastic viitoriu se deschidă scóla de fete cu internat în Arad. Spre scopul acesta comitetul a ales o comisiune pe carea o-a încredinţat, ca sĕ facă disposiţiunile pregătitóre pentru deschiderea acestei scóle la începutul anului viitoriu. Totdeodată aflăm cu plăcere, că mai mulţi dintre d-nii profesori dela seminariul diecesan din Arad şi-au oferit deja serviciele pentru scóla de fete a reuniunei, scrie „Biserica şi Scóla“.

* (Rector magnificus). La universitatea din Cernăuţi s'a ales de rector magnificus pe 1890—91 profesorul Dr. Schuler-Libloy.

* (Concesiune pentru calea ferată.) Ministrul de comunicaţiune a conces deputaţilor Dr. Iuliu Győrffy şi Dr. Gabril Daniel ca sĕ construeze un drum de fer vicinal dela Cikszereda până la pasul Ghimeş.

* Inteliginţa română din Bandul de Câmpie şi jur invită cu tótă onórea la „Petrecerea de vară“ ce se va aranjá Dumineca în 13 Iuliu st. n. în Bandul de Câmpie. Venitul e destinat în folosul scólelor române din loc. Inceputul la 4 óre p. m. Preţul de intrare de persónă 1 fl, de familie 2 fl.

Bandul de Câmpie, în 20 Iuniu st. n. 1890.

Filip Pop, preşedinte. *Romul S. Orbeanu*, v.-preşedinte.

Zacharie Oprea, cassariu. *Stefan Russu*, secretariu. *Stefan Tamaş*, controlor.

Ioan Hodoş, Iulius Truţa, Ilariu Chendi, Petru Marin, Petru Gora, Paul Marin, Simion Tescariu, Alesandru Russu, Mariu Elecheş, Dionisiu Simon, Ioan Bucur, Aurel Domşa.

Suprasolvirile şi ofertele marinimóse pe lângă mulţămită se vor cuitá pe cale ḑiaristică.

* (Regularea Oltului). Direcţiunea pentru regularea Oltului în şedinţa, ce o a ţinut sub conducerea comitelui Valentin Mikó a hotărît, ca pe 15 Iuliu sĕ se convóce adunarea generală pentru a se puté începe lucrările de regulare.

* (Convenţiune telegrafică.) Se afirmă, că cu ocasiunea congresului internaţional din Paris monarchia nóstră a încheeat cu Francia, Anglia şi Rusia convenţiuni pentru reducerea tarifului telegrafic. Reducerea e fórte mare în special între monarchia nóstră şi Francia.

* (Pavagiul de lemn în Bucuresci.) Dl Henry Goully, representantul unei societăţi francese a propus primăriei capitalei sĕ paveze diferite strade ale oraşului, pe o intindere de dóuĕ sute de mii de metrii pătraţi cu un pavagiu nou şi sistematic de lemn, ér plata acestui pavagiu sĕ se facă cu anuităţi în timp de 18 ani.

Spre a se vedé, dacă acest pavagiu presintă avantagiile, pe care societatea le arată, s'a decis, ḑice „Adevĕrul“ ca în vara acésta sĕ se facă încercări pe calea Victoriei, incepênd dela Bulevard şi până în dreptul grădinei Episcopiei.

* (Un român de pe timpul lui Napoleon). In ḑilele trecute a încetat din viéţă în „ţéra Haţegului“ un veteran român de 105 ani, care s'a luptat în armata monarchiei în rĕsbóiele purtate contra lui Napoleon şi s'a distins şi în lupta dela Lipsca sub împĕratul Francisc I. Rudeniile şi veciniii spun că n'a fost bolnav în viéţă şi înainte de mórte cu 24 óre a ridicat un sac de grâu.

* (Inecaţi.) In 15 l. c. nou s'au înect la Sighişóra doi copii de român. Părinţii se aflau la móră şi îi lăsase acasă ca sĕ grijéscă de 5 fraţi, ce i aveau. Ei au folosit ocasiunea şi s'au furişat în pădurea din apropire sĕ adune fragi. Venind o plóie puternică, au grăbit îndată spre casă şi când voiră sĕ trécă un părĕu din apropiere, au alunecat cu o surupătură de pământ, ér părĕul venind repede, ia luat apa şi numai târḑiu s'au aflat morţi.

* (Bătăi la alegerea de primariu.) Din Calocea se împărtăşesc, că cu ocasiunea alegerei de primariu s'a escat o luptă mare între gendarmi şi alegĕtori. Gendarmii au făcut întrebuinţare de arme şi trei persóne au rĕmas mórte, 8 greu rănite. La cererea autorităţilor un tren separat din Budapesta a transportat în nóptea din 23 Iuniu n. asistenţă militară în comună.

* (Cutremur de pământ). Precum se anunţase din Timişóra, în Dumineca trecută s'a simţit un cutremur de pământ în sudul Ungariei. Sguduiturile s'au simţit în formă de valuri dela Nord-ost spre Sud-vest şi mai mare efect a avut la Şag, unde a causat daune mari mai multor case, şi s'au dărimat mai multe urlóie (coşuri) de fum.

Loterie.

Mercuri în 25 Iuniu 1890.

Brünn:	49	59	25	80	88

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Iuniu 1890

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	——	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.10	103.30
Renta de aur austriacă	1 9.35	109.25
Sorţi de stat dela 1860	139.50	139.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.—	343.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	116.80	—.—
Obligaţiuni urbariale ung.	89.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.55	5.54
Napoleon	9.31	9 30
100 marce nemţesci	57.50	57.50
London pe (poliţă de trei luni)	116.95	117.—

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9 .14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	--	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane,

Nr. 64 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Iuniu 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Iuniu.

Noul program al poporului săsesc dela 17 Iunie, prin care a abḑis de lupta purtată cu atâta indĕrĕtnicie în decurs de dóuĕ decenii, va formá încă mult timp obiect de discusiune.

In special nóue românilor din Ardél şi din fundul regiu ni se impune de datorinţă ca sĕ urmărim pas de pas consecinţele, ce vor resultá din nóua acţiune a sasilor, căci dacă sasii au interesele lor şi se ingrădesc cu tot feliul de cautele, tot asemenea avem şi noi interesele nóstre, şi nu ne putem uitá cu mânile la şolduri la cele ce se petrec în jurul nostru. Presa din patrie şi cea din strĕinătate a luat act de cele petrecute la Sibiiu şi cu o bucurie copilăréscă au dat pe faţă, cât de bine le vine, când vĕd pe români isolaţi cu trebile lor politice-naţionale. Nu e pentru prima dată de sasii s'au impĕcat cu magiarii, numai cât împĕcarea, se vede că nu a fost nici odată sinceră, şi noi ne indoim de sinceritatea pactului celui mai nou. Sasii au interese aḑi ca sĕ se facă slugi plecate a le guvernului, şi interesele lor considerate şi menagiate, resultă, că românii vor trebuí se indure nóue perderi, nóue atacuri la limba lor, şi la instituţiunile lor culturale. Frasa, că românii au desnaţionalisat pe sasi, nu e adevĕrată. Din nici un sas nu s'a făcut român, şi vice versa.

Sasii s'au imputinat şi se imputinéză din cause, pe cari ei le sciu tot atât de bine ca şi noi, şi noi la acésta nu purtăm nici o vină.

Elementul român nu are lipsă de a se inmulţí din alte elemente, şi toţi cei ce afirmă, că românii din fundul regiu au desnaţionalisat pe sasi sunt nisce ignoranţi, cari se vede, că nu a pus nici odată piciorul în fundul regiu.

Românii se inmulţesc, căci sunt popor trainic, sasii se imputinéză din frica de sĕrăcie. Bogaţi şi bine situaţi au tot ce le trebue, dar nu au copii mulţi şi dacă lor le place a fi mai comoḑi, a nu se ostení ca se crésca eventual 8—10 copii ca românul, acésta nu e tréba nóstră.

Nu frica de desnaţionalisare i-a impins pe sasi la pasul acesta, ci temerea că românii vor dá inainte în cele economice, şi preocupaţi de temerea acésta s'au aruncat în braţele guvernului, ca el sĕ le ajute în neputinţele lor.

Fiilor lor guvernul sĕ le dea pâne, averea universităţii săsesci sĕ o folosésca spre scopuri esclusive săsesci, şi daraverele ce le au cu scaunul Tălmaciului şi al Sĕlistei sĕ se decidă în favorul lor, ér pe scaunul de comite suprem sĕ aşeḑe un om cu incredere de al lor, pentru ca apoi ei sĕ se presenteze de mântuitorii statului unguresc.

Noi nu am avut nici odată incredere mare în sasi. Ei erau pentru noi totdeuna un „Timeo Danaos et dona ferentes“, dar se găsiseră între români ómeni de alte vederi ca ale nóstre şi făcură „tovĕrăşie“ cu sasii, fără sĕ se cugete, că 'i vor lăsá pe jos, când le va fi lumea mai dragă.

Cochetăriile celor dela „Tribuna“ cu cei dela „Tagblatt“ erau pentru noi năsip în ochii celor scurţi la vedere.

Sciam noi, că „tovărăşia“ ţine de Joi până mai apoi, dar nu le am stricat gustul. Acum vadă ei, cum 'şi vor rĕfuí socotelele la olaltă, pentru noi avem consciinţa linistită, când am pledat totdeuna contra programului pasivistilor, care a adus politica românilor la sapă de lemn.

Deşi împărechiaţi şi acuma în tabere confesionali şi politice noi ne vom impune cu tótă demnitatea în faţa strĕinilor, până-ce nu vor dispărea barierele aceste, puse intre noi cu viclenie şi meşteşug diavolesc, în care stare ne vine sĕ ḑicem şi noi cu fericitul Şaguna „flere possum, sed juvare non.“ Timpurile trec, ómenii se schimbă, şi vederile se limpeḑesc tot numai cu timpul. Este însĕ un pătrariu de secul decând noi luptăm o luptă sterilă şi fără de nici un resultat practic, şi de ací nu urméză ca sĕ mai perseverăm la ţinuta acésta un alt pătrariu de secol. Bĕtrânii nostri, cari la 1867 priveau în statul dualist un contract făcut pe ḑece ani, dar intre ei, provocau o durată şi mai scurtă vor fi venit şi ei la convingere, că cât de scurtă li-a fost vederea lor, şi sub atari impregiurări nu au decât sĕ lase pre alţii se ia conducerea politică în mâni.

Scim noi, că nu e bine, când conduita unui popor osciléză dela un estrem la altul, dar în urma urmelor după cele petrecute, nu vor fi în stare pasivistii a ne arĕtá un resultat practic, şi aşa schimbarea sistemului lor greşit credem, că este o necesitate imperativă.

Sasii au capitulat în tótă forma, noi nu avem se capitulăm, dar avem sĕ desarmăm pe toţi cei ce ne presentéză ca duşmani ai statului unguresc, pre cei ce scornesc, că gravităm în afară, şi acésta o putem face punêndu ne pre basa art. XII din 1867. Pe acésta basă putem fi oposiţionali, putem fi guvernamentali, putem se ne ridicăm vocea nóstră în parlament, contra ori cărei nedreptăţi.

Se plânge ungurul şi sasul, nu înţelegem, că noi, cari avem mai multe plângeri se le înăduşim în noi şi sĕ asteptăm ḑile mai bune. Nici un popor nu şi-a croit o sórte mai bună, decât prin luptă. Avem sĕ începem luptă deschisă, cu arme legali, dar pe basa aceea, de pe care nu ne póte nimene contestá patriotismul. Aşa apoi ar trebuí se vie şi magiarii la convingere, că până acuma au fost greşiţi faţă de noi şi dacă nu aḑi, mâne tot vor trebuí se ne facă şi nóuĕ dreptate şi noi alta nu cerem.

Privilegii nu cerem, stat în stat nu voim sĕ formăm. Asociaţiunea nóstră lucră o lucrare linistită şi pacinică, ea nu a adus pe capul nimenuia „Schulvereinul“ nici „Gustav-Adolf-Vereinul“, şi dacă vom porní a lucrá pe basele create la 1867 sórtea nostră nu are sĕ fie insuportabilă, cum e aḑi.

Astăḑi suntem binecuvêntaţi cu o lege electorală escepţională şi la sasi ca şi la unguri le convine, căci ea e basată pe teoria minorităţii, mâne póte o sĕ se schimbe şi schimbată odată aceea lege nedréptă, vom vedé noi, vor vedé şi magiarii, că a cui pretenie e mai valorósă, a românilor ori a sasilor. A ne osândí noi pe noi ca sĕ devenim, cum am devenit deja un factor neinsemnat în politică, este cel mai mare pĕcat ce l comitem noi contra nóstră şi e timpul suprem ca sĕ ne orientăm mai bine.

Revista politică.

Delegaţiunile 'şi continuă activitatea. În delegaţiunea ungară s'a primit fără desbateri proiectul de buget pentru provinciile ocupate. Din raportul comisiunei pentru armată se constată următórele:

In comparare cu anul trecut bugetul presentă o sporire de 3.224,670 fl. şi acestei sporiri i se dă importanţă cu atât mai mare, cu cât raportul constată, că din posiţiunile bugetului reese, că pentru pusca cu repetiţiune s'a definit suma cu 3 milióne florini mai mică decât în anul trecut.

Bugetul ordinar cresce continuu şi anume în cei din urmă 10 ani aşa de repede, încât sumei de de 98 milióne din 1888 astăḑi stă faţă în faţă suma de 103 milióne. Nici estraordinariul nu scade, cu tóte că în timpul normal are sĕ se intrebuinţeze numai pentru invenţiunile cele mai însemnate. Sumele, cari după datele bugetului vor figurá de sigur şi în anii următori se pot socotí la 21—22 milióne mai mari, fără sĕ escludă posibilitatea, că nu vor fi sporite şi mai tare.

Nu încape deci nici o indoélă, că comisiunea a avut de realisat o grea datorinţă, deóre ce în tot locul se simte încordată puterea, ce trebue se o desfăşure popórele monarchiei pe terenul material şi jertfele, ce trebue se le aducă ca nu cumva fi-

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor
după
Fritz Möhrlin
prelucrată de
I. C.

XI.

Cum trebue se umblăm cu vitele?

(Urmare.)

Mai bine sădim iubirea cătră animale în inima copiilor, cari se ocupă mai mult cu acelea, şi cari prin aşa ceva devin protectorii acelora, ér dacă vĕd, că părinţii lor umblă rĕu cu vitele şi le dau mai multă bătae decât mâncare, atunci nici ei nu pot fi mai buni. Inainte de tóte însĕ sĕ ne ferim a dá copiilor nostri esemple rele în privinţa tractărei vitelor, şi noi sĕ ne nisuim a învĕţá copii de timpuriu cum se umble cu vitele, şi atunci vom avé bucuria, căci vor deveni nesce buni şi cu minte grigitori ai vitelor, ba ei dacă 'şi vor insusì dela început o tractare omenéscă în crescerea vitelor, nici o dată nu vor chinuí vitele din prostie.

Fórte mare folos ne aduce în privinţa acésta şi scóla, căci ea prin religiune ne atrage atenţiunea asupra crescerei şi grigirei vitelor. Maĭ mult folos dintre tóte ne aduce însĕ activitatea societăţilor pentru ajutorarea reciprocă în privinţa crescerei vitelor mai cu sémă atunci când ele sciu sĕ influinţeze asupra acelora cari se ocupă cu vite.

Intre societăţile de feliul acesta merită primul loc societăţile regnicolare din Helveţia, prin ele şi prin neobosita lor activitate fie-care membru devine un protector şi amator al vitelor.

Sĕ luăm de esemplu numai societatea regnicolară din Zürich. Aici se fac adunări, unde sĕ ţin prelegeri instructive, şi sĕ împărţesc în popor, şi noi nici odată nu ne obosim a ascultá pre învéţători cetindu-ne atari foi. In tóte şcólele atêrnă cele ḑece porunci în privinţa crescerei şi a grigirei vitelor; se mai împart premii acelor ómeni, cari sĕ destinġ prin vite frumóse şi altele.

Cât de bine ar fi, când fie-care, carele umblă cu vite, s'ar face membru unei atari societăţi, sĕ-şi cruţe şi sĕ şi tracteze vitele omenesce, ca sĕ nu fie mai târḑiu învinuit, că el s'a purtat rĕu faţă de aceste fiinţe neraţionale şi neajutorate.

XII.

Vecinătate bună.

Acest cuvênt ne sună de tot plăcut la urechi, căci nu póte fi nimic mai bine, decât atunci când trăim cu ómenii aceia, cu cari în tótă ḑiua ne întêlnim, în pace şi bună înţelegere.

Vecine! sĕ faci bine sĕ vii până la noi, căci vrea sĕ ne fete o vacă, ḑise băiatul lui Miron în puterea nopţii, şi Andreiu îndată plecà numai în căméşă şi ismene, căci el o ţine de cinste, când vede, că vecinii lui socotesc ceva la el, şi îl chiamă întru ajutoriu cerêndu i sfat.

Odată se bolnăvise nevasta lui Andreiu. Ea nu-şi făcuse mult la început din acest morb, însĕ morbul cu încetul devenise tot mai greu şi ea nu mai puté suferí, ea trebue sĕ spună bărbatului, şi acesta sĕ înfrică, căci el se temea de rĕul acela vechiu, anume nevasta lui suferi-se mai de multe ori de acest morb şi era pe aci pe aci sĕ móră.

Tóte leacurile de casă, cari de altădată folosiau le-a întrebuinţat, fără de ai ajuta ceva, leacurile acestea numite şi leacuri băbesci sunt: tea de muşĕţel, baldrian, făcutul pe intors, scaldă din flori de fên, stênsul cărbunilor în păhar, cărămiḑi calde la stomach, ba a chemat şi pe preotul de i-a cetit slujba sfântului Vasiliu, stâlpii evangeliei şi altele.

Vĕḑênd Andreiu nĕcasul ḑise în fine: „ce cugeţi? óre sĕ me duc la doctorul? Ach! bine ar mai fi, dar eu rĕmân singură, şi dacă mi s'ar întêmplá ceva în absenţa ta, ce a-şi sci eu face? căci este cam departe până te duci tu in oraş pe jos. Andreiu era nanţele statului sĕ stagneze. Presa 'şi esprimă chiar părerea de rĕu, că pentru jertfele, ce trebue sĕ le facă popórele monarchiei pentru sporirea puterei armate sufere mult instituţiunile culturale.

In sinul comisiunei s'a sulevat şi cestiunea unei eventuale sporiri a efectivului de pace. In cestiunea acésta s'a îndreptat către ministrul de resbel şi o interpelare, la care dênsul a declarat, că cu privire la situaţiunea generală şi în special cu privire la desvoltarea puterilor armatei a celorlalte state noi încă nu putem sĕ ne abţinem a nu discutá sporirea efectivului de pace. E natural însĕ, că totdeodată nu se póte, ca sĕ nu se ia în privire şi referinţele financiare ale ambelor state ale monarchiei. De aceea comisiunea şi pune pondul cel mare principial pe referinţele financiare ale ţĕrei şi şi esprimă temerea, că proiectata sporire a efectivului de pace abia se va puté aduce în legătură cu situaţiunea financiară a ţĕrei. Comisiunea însĕ nici nu ia acuma în acésta cestiune vre-o hotărire, deóre ce ministrul de rĕsboiu a declarat, că acésta cestiune nu e din destul studiată şi în privinţa ei nu s'a asternut incă nici un proiect.

După aceste espuneri comisiunea a hotărit, că în privinţa înfiinţărei academiei militare în Ungaria, cestiunea sĕ se ţină în suspens, deóre-ce poporaţiunea nu póte aduce acum jertfe atât de mari, ca sĕ se ridice academia. La procsima ocasiune binevenită însĕ academia se va înfiinţá în Ungaria.

Comisiunea a aprobat mai departe espunerile ministrului în cestiunea limbei magiare şi a dat espresiune, ca mĕsurile pentru instrucţiune în limba magiară sĕ se desvólte mai departe.

In parlamentul german s'a presentat la a dóua cetire proiectul militar şi a fost atăcat din partea oposiţiunei cu mai multă vehemenţă ca la desbaterea primă. Deputatul Windhorst a atăcat pe cancelariul, a accentuat, că pregătirile Germaniei nu stau în nici o legătură corĕspundĕtóre cu ale celorlalţi aliaţi şi că alianţa cu Italia nu este necesară. Germania şi Austro-Ungaria au destulă putere de resistenţă contra Rusiei. De altfeliu proiectul nici nu e reclamat de impregiurări, dacă în tot momentul se asigură manţinerea păcei.

Cancelarul Caprivi s'a simţit tare ofensat şi a rĕspuns în ton vehement. A accentuat, că Germania trebue sĕ se pregătéscă. Ea nu póte asteptá până în momentele din urmă, când fulgerul s'a descărcat asupra casei, ci trebue sĕ-i paraliseze puterea prin parafulger. Dênsul e convins, că alianţa cu Italia va durá şi în viitoriu. Ce i drept, Germania şi Austro Ungaria pot fi în tot momentul gata de luptă, pot sĕ opună o mare resistenţă, dar esperinţa militară reclamă cât mai mare forţă pentru momentul decidĕtor. Noi n'am ajuns incă la o ruină financiară şi avem datorinţă a lucrá în inţelesul vorbelor lui Bismarck, ca sĕ avem trupe cât se póte de bune. Serviciul nu sĕ póte reduce şi regimele nici nu se gândesc al reduce. Ve rog sĕ fim cu mari prevederi ca se nu se amestece puterile strĕine în certele nóstre interne. Vĕ rog, se primiţi proiectele pentru esistenţa Germaniei şi apĕrarea ţĕrei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

De pe malul Murĕşului, la 22 Iuniu, 1890. In anul 1887 oficiul pretorial din Vinţul inferior în conţelegere cu notarii aparţinĕtori acelui cerc, a constituit un statut după tóte formele sale. In acel statut se ḑice, că fie care locuitoriu din cercul preturei Vinţul inferior, respective posesor de casă, este silit a-şi asigură tóte edificiile în contra focului la aceea societate, care va oferí preţurile cele mai favorabile. Aşa sĕ şi întêmplà, că după ce s'au insinuat mai multe societăţi de acéstă facultate, societatea din Budapesta numită „Magyar Franczia“ a oferit cele mai eftine şi mai favorabile condiţiuni, astfeliu s'a făcut pact cu ea şi încă în anul 1887 s'au asigurat tot cercul Vinţului inferior, cât de voe bună cât de silă, ḑic de silă, deaccea că unii ómeni deşi acest pas se referea spre binele lor, nu voiau a se asigurá, ḑicênd: „avem destule nĕcasuri de a suportá, nu ne mai ajung puterile a mai împliní şi asigurarea“.

Destul, că a fost silit fie-care a se asigurá în contra focului, cu luarea asiguraţiunilor au fost plenipotenţiaţi notarii cercuali, din acestia unii din punct de vedere al greutăţilor nu au estimat edificiile ómenilor scump, ci care avea de a solví mai mult anual, solvia dela 50 cr. — 1 fl. 50. Incassarea se făcea deodată cu încassarea contribuţiunei.

Aceea încă este sciut, că poporul nesciutoriu de carte şi cu deosebire a limbei magiare, nu scie când e terminul a-şi solví rata de asigurare, ci acésta se scotea, după cum am ḑis, cu contribuţiunea

Astfeliu s'a întêmplat un cas, că la doi bieţi de ómeni din Inuri li-a mistuit focul casele şi, când a venit vorba de a fi desdaunaţi, un agent sosit dela Cluş le négă desdaunarea sub pretecst, că nu au solvit rata de pe anul 1889, astfeliu le-a arătat uşa. De aici se nasce întrebarea referitoriu la acésta asiguraţiune, că ratele dacă a fost sĕ se încasseze deodată cu contribuţiunea, a cui e vina, dacă nu s'a încassat? cu astfeliu de apucături voesc cei dela „Magyar Franczia“ sĕ jóce pe bieţii ómeni, cărora li se ia bucătura din gură ca sĕ plătéscă ratele de asigurare! Tot aici se întêmplà un al doilea cas, edificiile unui biet de om au fost asigurate în 200 fl., fiind şi acestea mistuite de flacările focului, şi fiind-că dela acesta s'au fost încassat competinţa de asiguraţiune, nu i s'a putut pune nici o pedecă, ci i s'a reluat contractul încheat cu numita societate, şi preste vre-o 2 luni primesce dela un individ cu totului strĕin de aceea societate 24 fl. pentru 200 fl., că nu are sĕ priméscă mai mult, sĕ pună degetul pe cuitanţă! De aici resultă, că pare, că plebea poporului ar fi menită la tóte greutăţile statului, cu care în adevĕr e datoriu, dară nu şi la alte speculaţiuni laterale a unor agenţi nu sciu de unde.

Me dóre şi mi-e milă, când vĕd cu ochii astfeliu de nedreptăţi, ce îndură poporul în lipsa de ómeni, cari sĕ intereséză şi de binele lui. Crestinul are speranţă în Dumneḑeu, care va rĕsplătí binele şi rĕul, şi în acésta credinţă provedinţială esistă şi mângăerea sufletului celui întristat. Nu a trecut mult timp, de când s'a practisat casurile de mai sus, şi în un numĕr din „Ellenzék“ apare un apel către toţi notarii, primarii şi învĕţătorii, în interesul poporului a aduce la cunoscinţa tuturor ómenilor nesciutori de carte, că societatea „Magyar Franczia“ a falat cu 2.000,000 fl., însĕ voesce a se constituí din nou, cărei însĕ nu se mai póte da nici un creḑĕmênt pentru nesocotita administrare şi manipulare de până acum.

In interesul binelui public ar face bine d nii agenţi, respective d-nii notari, cari iubesc binele poporului din cercul Vinţului inferior a nu grăbí cu administrarea tacselor de asigurare, până nu vor primí îndrumări clare şi din partea autorităţilor politice, cari au luat mĕsuri convingĕtóre în cestiunea acésta.

Terentyl

Representanţii teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare din Nr. 61).

4. Dintre învĕţăceii lui Origen se distinse nu numai ca prelat, ci şi ca scriitoriu bisericesc Dionisie cel mare, carele după escomunicarea lui Origen şi ridicarea lui Eracla la demnitatea episcopéscă, la anul 233 a devenit învĕţătoriu la scóla alecsandrină; ér la anul 247 s'a suit pe scaunul episcopesc din Alecsandria, guvernând cu înţelepciune, blândeţă şi resoluţiune până la anul morţii sale 265. A trecut prin dóuĕ persecuţiuni. In cea primă a împĕratului roman Deciu Traian (249—251), scăpând cu fuga s'a retras dela scaunul seu în singuritate, şi de acolo din departe conducea biserica sa; în cea a dóua, a împĕratului roman Valerian (253—260), a fost trimis în esil la Libia, de care ocasiune folosindu-se a vestit acolo evangelia şi a întemeiat comunităţi crestine. Pe timpul seu se iviseră multe controverse bisericesci, faţă de cari nisuinţa lui principală a fost, ca cât se póte se aplaneze certele, şi se susţină învĕţătura ortodocsă şi rênduéla canonică bisericéscă. Cu multă modestie şi mare amabilitate a căutat sĕ împace pe urḑitoriul schismei novaţiane, carea era atunci la ordinea ḑilei în Roma, pe presbiterul Novaţian carele din interese private şi rigoristice s'a desbinat de biserica română, şi de episcopul ei legiuit Cornelie (251—253). A călĕtorit anume la Arsinoe (un oraş în Egipet), pentru ca se repareze dauna causată prin desbinarea dela biserica ortodocsă a aderenţilor episcopului chiliast Nepos, erau cari sub conducerea presbiterului Corachion. După o dispută de 3 ḑile, corifeii partidei se înduplecară a se împăcá, şi a lăpĕdá chiliasmul. El combătù cu succes, în un sinod ţinut în Alecsandria la anul 271, sabelianismul (învĕţătura antitrinitară a unui óre-care Sabeliu, carele învĕţá pe atunci în Roma); da alunecând el însuşi în acésta combatere la subordinatianism, episcopul roman Dionisie, informat despre acésta, condamnà în sinodul ţinut în Roma la anul 264 nu numai învĕţăturile lui Sabeliu, ci şi modul de esprimarea colegului seu alecsandrin. Ca un iubitoriu de pace şi bărbat modest Dionisie Alecsandrinul revócă asemênările nepotrivite, ce le-a făcut în sinodul din Alecsandria la anul 261, şi primesce rectificările făcute din partea episcopului român. Fiind învitat la sinodul din Antiochia, carele s'a ţinut în anul 264, în contra episcopului antitrinariu Paul dela Samosata (în Siria) n'a putut urmá învitărei, deóre-ce era greu bolnav; dar cu tóte aceste prin o epistolă a sa şi-a esprimat judecata condamnătóre asupra doctrinelor lui Paul carele mai întâiu a fost silit se părăséscă tronul episcopesc. — Drept, că Dionisie, carele pentru prudenţa şi zelul seu întru guvernarea bisericei sale a dobândit conumele de „mare“, n'a fost atât de genial, erudit şi productiv, ca învĕţătoriul seu Origen, dar cu tóte aceste şi el a scris multe şi diverse opuri. Din lucrările lui esegetice, ascetice, polemice şi apologetice, tóte fórte însemnate, ni-au rĕmas numai fragmente. Dintre aceste scrieri cele mai memorabile au fost: Cartea „despre natură“ (*Περὶ φύσεως*). In acésta arată contra învĕţăturei filosofilor Democrit şi Epicur, că lumea nu e compusă din atomi, ci e creată de Dumneḑeu. Contra chiliastilor a scris opul „despre promisiunile împĕrăţiei lui Dḑeu“ (*Περὶ ἐπαγελίων*), în 2 cărţi. Scrierea „despre trinitatea persónelor dḑeesci contra lui Fabeliu, precum şi rĕspunsul lui la rectificarea făcută de episcopul din Roma, întitulat *Ἔλεγχος καὶ ἀνατροπὴ*, de asemenea au avut sórtea celorlalte, adecă s'au perdut. Tot ce ni-a rĕmas sunt 2 epis-

---

adecă numai un pălmaş, lucrătoriu de ḑi, nu avea cai şi căruţe.

Incă sta la îndoélă şi se clătina în nĕcas Andreiu, când întră vecina şi ḑise: am auḑit dela servitórea mea, că vecina este morbósă rĕu, şi eu a-şi crede, ca sĕ nu întârḑiem mult cu doctorul, bărbatul meu a prins deja calul ca sĕ mérga în oraş după doctor.

O cât de binefăcĕtóre este aşa o participare, cum o simţim noi ca un balsam vindecătoriu în nĕcasuri mari şi în cazuri de mórte, căci este aşa o mare mângăere, a vedé ómeni în jurul nostru, cari iau parte la nĕcasul nostru, ba pe atari ómeni ii vedem bucuros chiar şi atunci, când ei nu pot a ne aliná durerile

Cu tóte acestea însĕ sĕ află vecinătăţi rĕutăciόse, cari ne răpesc tótă bucuria şi liniscea, şi de aceea cred, că nu ar fi rĕu, dacă am cerceta puţin causele, cari strică vecinătăţile bune.

Aşa Frosina cu Linuţa au trăit ani întregi în cea mai bună înţelegere, erau vecinele cele mai bune, ele se uitau din feréstră una la alta, şi nu eşa fum din un horn ca sĕ nu scie, ce ferbe una şi alta la foc. Nu se tăia nici un porc, şi nu se cocea nimic, cĕ sĕ nu trimită una alteia câte o bucătură, şi fie-care o lăuda în public s'au între patru ochi ca pe cea mai bună bucătărésa şi cea mai harnică económă. In tóte ḑilele se întâlniau amêndóuĕ cu furca sau cu cusutul şi sĕ puniau în curent cu întêmplările din sat, ba de multe ori ducêndu-se după apă se întâlniau şi povestiau, mai bine ḑis batjocuriau partea cea mai însemnată din sat. De atari flecării trebue însĕ sĕ ne ferim, căci gura este un mişel, şi dacă i lipsesce ocupaţiunea, atunci face, şi flecăresce lucruri, cari nu le póte rĕspunde, numai ca sĕ-i trécă din vreme, chiar dacă nu are intenţiune rea, totuşi póte sĕ facă mari şi rele lucruri.

Fie-care cuvênt este ca o săgétă, care îndată ce i se dă drumul nu o mai póte oprí nime.

Tocmai aşa se întêmpla şi cu aceste dóuĕ vecine, a căror copile devenirĕ fete de joc, adecă fete mari de măritat, şi care începură adese ori a se invidiá una pe alta. Frosina spune, că ea nu o sĕ-i cumpere fetei sale în vara acésta vestminte nóuĕ, Linuţa încă ḑice, că a ei trebue sĕ pórte cele vechi, când însĕ pe sub ascuns sĕ duse Frosina la cojocariu ca totuşi sĕ cumpere pentru fata ei un peptar nou, află spre mai marea ei mirare, că Linuţa a târguit deja pentru féta ei, acum fie-care vede, că ceialaltă este falsă faţă de ea, şi amiciţia acésta bună capĕtă o gaură. Acum auḑí Linuţa că Frosina ar fi vorbit-o de rĕu, şi ea creḑù îndată, căci ea a sciut din esperienţă, căci şi ea a vorbit pe Frosina cu altele de rĕu. Şi aşa piétra s'a întors şi a lovit, pe acela care a aruncat cu ea.

Acuma se mâniară vecinele şi în tóte dimineţile când se uitau pe ferestri începură a se batjocorì una pe alta şi nici una nu cugeta aceea, câtă vină pórtă ea insuşi de li-s'a stricat buna înţelegere.

La tot casul vecinii astéptă dela noi consideraţiuni delicate, pentru că ei sunt mai aprópe de noi, ca ori şi care strĕin, şi ei sunt mai simţitori. Noi póte nu am ḑice nimic, dacă Niculiţă al vecinului sare diminéţa gardul şi adună perele şi merele picate preste nópte, ba nice nu-i putem ḑice, fiind-că este băiatul vecinului, dar asceptăm, ca cel puţin părinţii lui sĕ-l opréscă, ba şi când auḑim, că ne vorbesce cineva de rĕu prin sat, nu ne dóre aşa tare, ca când ne-ar vorbi un vecin. De aceea recomândăm femeilor nóstre, ca sĕ-şi pună frâu îndoit la gură faţă de vecini, căci noi în tótă diminéţa ne întâlnim cu ei, şi aşa este de plăcut, când trăim cu vecinii în pace şi bună înţelegere, însĕ neplăcut este atunci, când la tótă întâlnirea ni se scólă pĕrul în cap de ciudă, de ură şi de mânie.

Fiţi buni şi amicabili cu vecinii, aşa se ḑice, şi Achim, care e un om nepăsătoriu se folosesce des de acésta ocasiune, el împrumută dela unul carul, dela altul calul şi-şi uită a le da înapoi, şi prin atari lucruri el dă ansă la certe ba la hoţii, şi în scurt timp strică tótă bunăinţelegerea între vecini.

(Va urmá).

tole, şi anume: una adresată lui Novaţian, prin carea 'l îndemnà ca sĕ se supună episcopului Vasilid, în carea tractéză despre mai multe lucruri canonice. Epistola din urmă se numesce şi epistola canonică a lui Dionisie cel mare, şi se desface în 4 canóne, cari provin în biserica nóstră sub numirea de canónele lui Dionisie cel mare.

5. Un alt învĕţăcel a lui Origen a fost Grigorie Taumaturgul (făcĕtoriul de minuni). Născut din părinţi păgâni în Neocesarea (în Pont), dimpreună cu fratele nostru Atenodor a venit pe la anul 234 în Cesarea cu intenţiunea ca sĕ tréců la Berit (oraş în Fenicia) şi se studieze acolo drepturile. Dar auḑind el de Origen, şi chiar convenind cu dênsul fù atras de acésta, şi astfeliu deveni învĕţăcelul lui. La anul 239 s'a botezat, deóre-ce pănă atunci a fost numai catechumen. După ce şi-a luat rĕmas bun dela învĕţătoriul seu prin o cuvêntare frumósă si plină de dragostea cea mai adevĕrată s'a retras în patria sa, unde între anii 240—244 contra voinţei proprie a fost înălţat la demnitatea de episcop al oraşului seu natal, şi a trăit în acésta calitate pănă la anul 270. A putut sĕ móră mângăiat, în urma zelului şi înţelepciunei cu carea a guvernat biserica sa a lăsat succesorului seu acel numĕr de suflete păgâne, care numĕr de credincioşi (17) a primit dela antecesorul seu. Pentru sânţenia vieţii sale s'a numit de cei vechi al doilea Moise, şi-şi câstigà şi comunele de Taumaturgul (adecă făcĕtoriul de minuni). A participat şi el la sinodul prim ţinut în Antiochia contra lui Paul dela Samosata, dar de a fost de faţă şi la acel din urmă, nu se scie cu positivitate.

Dela el avem următórele scrieri: „Un panegiric la adresa lui Origen“ *Εἰς Ὠριγένην προσφονετικὸς καὶ πανηγυρικὸς λόγος* Din acest cuvênt transpiră iubirea ce a avut-o el faţă de magistrul seu, şi amórea faţă de sciinţă în genere. „Un simbol de credinţă“ (*Ἔκσις πίστεως*) adecă o scurtă espunere a învĕţăturei crestine. O metafrasă (circumscriere) la Eclesiastul T. V. (*Μετάφρασις εἰς Ἐκκγησιάστην*). O epistolă canonică, carea cuprinde 10 dispositiuni canonice, cari se rapórtă la tractarea unor pĕcătoşi. In timpul mai nou sub numele lui Grigorie Taumaturgul mai provin în literatura bisericéscă dóuĕ tractate, în limba siriană, dintre cari unul vorbesce despre unitatea şi deasemenătatea fiinţei celor 3 persóne dḑeesci, ca Dumneḑeu se pătiméscă după partea sa dḑeéscă. Dar de sunt aceste scrieri ale lui sau nu, e mare întrebare. (Va urmá.)

Varietăţi.

*(Alegere de secretariu consistorial.) Joi a fost intrunit consistoriul nostru archidiecesan în şedinţă plenară-estraordinară. In acéstă şedinţă s'a ales cu unanimitate de secretariu consistorial redactorul fóei nóstre Dr. *Remus Rosca*, carele în mod provisoriu a purtat acest oficiu, începênd din 1 Februariu a. c. La acéstă şedinţă, în care s'a pertractat unele obiecte mai însemnate au luat parte din afară P. O. D. D. asesori: Ioan Droc, protopresbiter tract. Mercurei; Avram Pĕcurariu, protopresb. tract. Iliei; Demetriu Coltofean, protopresb. tract. Treiscaunelor; Ioan Lenger, advocat în Braşov; Dr. Ioan Mihu, advocat în Orĕstie, şi Dr. Liviu Lemény, protopretor în Sĕliste.

* (Principele Ferdinand.) Foile au adus scirea, că principele Ferdinand din Bulgaria a plecat incognito prin Bucuresci la Viena. Scirea se desminte, deóre ce principele face inspecţiuni la armată în principat. In 25 l. c. n. s'a aflat într'un mare pericol. Pe când era pe vaporul „Kroum“ ca sĕ trécă dela Rusciuc la alt punct al Dunărei se sloboḑì o furtună şi trăsnì în catargul năei. Principele era numai câţi-va paşi departe de catarg şi ca prin minune a scăpat de pericol.

* (Deputat dietal). In urma renunţărei comitelui Maurer de deputat dietal în cercul Hermanului, comitetul central electoral a stabilit ḑiua de alegere a unui nou deputat dietal pe 6 Iuliu n. a. c. O deputaţiune de saşi şi unguri a fost în 26 Iuniu la Budapesta şi a oferit dlui ministru de agricultură Bethlen mandatul de deputat dietal în cercul numit. Ministrul a declarat, că e gata al primí, a mulţămit pentru ofert şi a acentuat, că prin acésta se légă şi mai mult interesele comitatului Braşov, în fruntea căruia a stat ca comite suprem. Óspeţii au fost tractaţi apoi de ministru pe insula Margareta.

* (Dar pe séma bisericei). Ilustra familie de Mocsonyi a dăruit pe séma bisericei gr. or. din Jabar 50 fl.

* Ordinea esamenelor la scóla elementară capitală română ort. rĕs. din Braşov la finea anului scolariu 1889/90. Esamenele publice se ţin Marţi, Mercuri şi Joi în 19, 20 şi 21, Iuniu st. v. în sala cea mare a edificiului gimnasial din Gróver, în ordinea următóre:

Marţi în 19 Iuniu dela 8—$9^1/_2$ óre a. m. cu clasa I. *a)* de copii; dela $9^1/_2$—11 óre a. m. cu clasa II. *a)* de copii; dela 2—$3^1/_2$ óre p. m. cu clasa I. *b)* de copii; dela $3^1/_2$—5 óre p. m. cu clasa II. *b)* de copii.

Mercuri în 20 Iuniu dela 8—$9^1/_2$ óre a. m. cu clasa III. de copii; dela $9^1/_2$—11 óre a. m. cu clasa IV. de copii; dela 2—$3^1/_2$ óre p. m. cu clasa I. de copile; dela $3^1/_2$— 5 óre p. cu clasa II de copile.

Joi în 21 Iuniu dela 8—$9^1/_2$ óre a. m. cu clasa III de copile; dela $9^1/_2$—11 óre a. m. cu clasa IV. de copile; dela 3—$4^1/_2$ óre p. m. cu clasa V. de copile.

Esamenele clasei a III-a şi a IV-a de copii, a IV a şi a V-a de copile se încheie cu cântări.

Esercitiile gimnastice se ţin: cu clasa III. de copii în 19 Iuniu dela 11—12 óre a. m.; cu clasa IV de copii în 20 Iuniu dela 11—12 óre a. m.

Esercitiile în grădinărit se ţin: cu clasa III. de copii în 19 Iuniu dela 5—6 óre p. m.; cu clasa IV de copii în 20 Iuniu dela 5—6 óre p. m.; cu clasa IV şi V de copile în 21 Iuniu dela $4^1/_2$—$5^1/_2$ óre p. m. (— escursiuni în grădina scólei).

Lucrurile de mână ale copilelor din clasa a II—V a sunt espuse sub decursul esamenelor în sala de esamenare.

Duminecă în 24 Iuniu, după serviciul divin se va încheiá anul scol. 1889/90 cu cetirea clasificaţiunilor şi împărţirea premiilor.

La esamenele acestea, precum şi la festivitatea încheierii anului scol. are onóre subscrisa Direcţiune a învitá pe toţi binevoitorii şi amicii scólelor.

Braşov, 4 Iuniu, 1890.

Direcţiunea scólei elementare capitale
române ortodocse rĕsăritene
G. C. Bellissimus,
director.

* Ordinea esamenelor publice dela gimnasiul român gr. or. din Brad cu finea anului scol. c.

Luni în 25 Iuniu v. clasa III-a şi IV-a normală; din tóte obiectele.

Marţi în 26 Iuniu v. dela 8—12 óre a. m. clasa I. gim. din Limba română, latină, matematică şi geografiă; dela 2—5 p. m. clasa II gim. din Religiune, Limba germană, magiară şi geometriă; dela 5—6 óre p. m. clasa III-a şi a IV gimn. din Gimnastică.

Mercuri în 27 Iuniu v. dela 8—12 óre a. m. clasa III gim. din Latină, istoriă, matematică şi l. magiară; dela 2—5 p. m. clasa IV-a gim. din limba latină, română, istoriă, matematică şi limba magiară; dela 5—6 óre clasa I. şi II. gim. din Gimnastică: dela 6—7 tóte clasele „cântul“.

Joi în 28 Iuniu v. „Te deum“ în biserica din loc; apoi în sala gimnasiului se vor declamá poesii în limba maternă, în cea magiară şi germană, însoţite de cântări; după acestea va urmá cetirea clasificaţiunilor, împărţirea premiilor şi atestatelor, precum şi publicarea condiţiunilor de primire a elevilor pe anul scol. 1890/91.

Din conferinţa corpului profesoral, ţinută la 8 Iuniu, 1890 v. *Direcţiunea.*

* (Amintirea luptei dela Custoza). Din Timişóra se comunică, că reg. 29 a serbat ḑiua în care a luptat la Custoza. Diminéţa feciorii au luat parte la serviciul divin în biserica greco-orientală şi romano-catolică. S'a dat apoi un banchet, la care colonelul a ridicat pocalul pentru archiducele Albrecht.

* (Mĕsuri sanitare). Ministrul de interne în considerarea căldurilor, ce vor întrá, a recercat prin circular tóte municipiile a observá cu stricteţe dispositiunile pentru recerinţele sanitare. Deosebită atenţiune trebue sĕ se dea curăţeniei aerului şi pămêntului, delăturarea materiilor inficiate şi aplicarea desinfecţiunei. Apa sĕ fie curată, fântânile curăţite şi nutremĕntul gustos şi suficient. Măcelăriile şi impregiurimea lor, ospĕtăriile cu curţile lor sunt a se ţiné curate şi locurile murdare desinficiate. Despre mĕsurile luate au municipiile sĕ asternă raport ministrului.

* (Escursiune la curtea din Argeş.) Ministrul de esterne român a învitat pe diplomaţii strĕini la o escursiune la biserica episcopală restaurată, Curtea de Argeş. La escursiune, carea s'a făcut în 25 l. c. n. a luat parte ministrul-president Manu, representanţii puterilor strĕine cu damele lor şi architectul Lecomte, care a condus restaurarea bisericei.

* (Alegerea funcţionarilor comunali în Braşov). In 14 l. c. s'a ales sub conducerea vice-comitelui Roll din Braşov funcţionarii de pănă acum. Românii, n'au putut alege candidaţi noi de român, ci au reuşit numai saşii.

* (Starea sămênĕturilor.) După rapórtele din urmă sosite la ministrul de agricultură se constată, că în urma ploilor torenţiale, a furtunilor şi a grindinei, sămênăturile de tómnă şi de primăvară au suferit fórte mult. Cucuruzul în multe părţi promite slabe speranţe de recoltă bună.

* (Câstig realisat din instruarea corurilor de plugari.) Precum aflăm din isvor sigur, mai mulţi membrii ai corului din Chiseteu, cari au instruat în diferite comune coruri nóue de plugari, — au obţinut în timpul celor 6 ani din urmă din instruarea corurilor nóue de plugari o sumă de aprópe 6000 fl. v. a. adecă şése mii fiorini v. a., scrie „Bis. şi Scóla“.

* (Statua lui Asachi). Dl M. Georgescu a terminat statua, carea va avé sĕ se ridice la Iaşi pentru nemuritoriul Asachi.

* (Garda de castel în Budapesta). După dorinţa preaînaltă esprimată de Maj. Sa, ca trupele de honveḑi încă sĕ facă gardă la castel, s'au luat dispositiunile de lipsă spre acest scop. Mercuri a fost prima ḑi, când s'a presentat garda de honveḑi la castel conduşi cu musica. O mulţime mare de public a asistat la schimbarea gardei.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că pe sesonul băilor dela „Homorod“ (proprietatea Capolnaşului român comitatul Odorheiului) se deschide oficiu postal din 1 Iuliu n. până la finea lui August. Acesta va stá în legătură cu Székely-Udvarhely şi Csikszereda prin o carioletă, ce va circulá în tótă ḑiua.

* (Proces de presă.) Precum cetim în foile magiare, ḑiariul „Tribuna“ a avut un nou proces de presă pentru calumnie. Procesul s'a pertractat în Cluş şi redactorul a fost achitat, escusându-se, că notiţa calumniatóre a provenit din necunóscerea suficientă a limbei magiare, ér cel ce o a făcut (tradus în alt sens după „Koloszvár“) se află de mult în Bucuresci.

* Cultura vermilor de mătasă s'a introdus în anul acesta şi la seminariul diecesan din Arad, cu scop ca elevii se cunóscă acest mod de cultură. Dintre scólele elementare ale eparchiei s'a ocupat cu acest ram de cultură scóla din Pernéva, unde funcţionéză ca învĕţătoriu, dl Iosif Moldovan. Dintre comunele din eparchiă este mai lăţit acest soiu de cultură în părţile Belinţiului. Aşa în comuna Chiseteu aprópe fie-care casă se ocupă cu cultura vermilor de mătasă.

* (Liniile ferate din lume). O statistică, care ne arată liniile ferate din cele cinci părţi ale lumei, ne dă următórele date vrednice de a le scí fiie-cine: Liniile ferate din tótă lumea, puse la olaltă dau în 1887 o lungime de 572,872 klm. Dintre klm. acestia 207,806 se vin pe Europa, pe America 290,155, pe Asia 26,898, pe Africa 7716, pe Australia 15,269. Sporirea liniilor ferate în cei trei ani din e de 104,662 klm. Cele mai mari sporiri se fac în privinţa acésta în America, unde în anii acestia s'au construit căi ferate în lungime de 64,917 klm. pe când în Europa numai 26,796 klm.

* (Carte panslavă în scólele sêrbesci.) Sub numirea „Srpski svet“ (lume sêrbéscă) a apărut în tipografia statului în Belgrad o carte provĕḑute cu 41 ilustraţiuni. Cartea e mai mult o geografie şi privesce ca pămênt sêrbesc nunumai regatul sêrbesc ci şi pe Sêrbia-veche, Muntenegrul, Macedonia, Bosnia şi Herţegovina, Croaţia şi Dalmaţia, Ţĕrile slavonice şi comitatele Baciu, Torontal, Caraş Severin şi Timiş din Ungaria. Cartea acésta e aprobată de ministrul sêrbesc, ca carte obligată în scolă, din ceea ce se pot vedé cât de colo „bunele porniri“ ale sêrbilor faţă de magiari, scrie „Egyetértés“.

Din public.*)

Arad, 24 Iuniu n., 1890.

Multonorate Domnule Redactor! In nrii 122 şi 123 ai ḑiarului „Tribuna,“ un pseudonim „Teologul“ a publicat un articlu întitulat „*Cultura şi Orientalismul*“, unde — între multe de tóte — în mod indirect, dar destul de marcat (căci dintre actualii profesori dela preparandia română din Arad numai eu am depus maturitatea în Blaş) se ocupă şi de persóna mea, rĕspândind în lume neadevĕruri şi aserţiuni tendenţióse.

Creḑênd eu, că şi on. red. a „Tribunei“ are corespondenţi de bună credinţă, m'am adresat la dênsa în 14 Iuniu n. c. prin epistolă recomandată şi o am rugat, dar am şi pretins ca sĕ-mi descopere „Cine este omul ascuns sub masca Teologul“, pentru-ca sĕ putem restabilí adevĕrul pe cale onorifică. Punênd şi timbru postal de 15 cr. am ḑis în epistola mea, că astept rĕspuns pănă la 22 Iuniu n. c. şi neprimindu-l voiu face, ce voiu scí, póte chiar pe căile ce ni le permite legea. On. red. a „Tribunei“ mi-a rĕspuns în posta redacţiunei din Nr. 127 dela 18 l. c. că: „Scrisórea d-vóstre am trămis-o autorului articlului. Suntem convinşi, că d-sa Ve va dá rĕspunsul ce-l doriţi“.

Neprimind eu dară rĕspunsul cerut, constatez, că „Teologul“ sĕ teme, că 'l va orbí lumina ḑilei, sau că nu ascultă de vocea Mântuitoriului; eu însĕ n'am datina sĕ umblu în întunerec, deci nu mi rĕmâne alta — după-ce amicii m'au desmêntat dela pașii permiși prin lege — decât sĕ rog pe on. Redacțiune a „Telegrafului Român“ ca sĕ binevoéscă a mi dá ospitalitatea pentru următórea

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Dechiarațiune:

„Deóre-ce autorul susmenționatului articlu din „Tribuna“ n'a voit sĕ dea față cu mine, pentru-ca sĕ i arĕt că cualificațiunea mea formală nu constă numai din esamenul de maturitate din Blaș, ci și din alte esamene depuse înaintea autorităților scientifice, precum documentéză testimoniele, ce le am la mână; de aceea pe „Teologul“ 'l dechiar de *om laș și netrebnic*, și fie dênsul ori și cine și scrie despre mine ori și ce, eu cu atare om nu mai stau de vorbă. Pentru orientarea publicului mare asupra multelor neadevĕruri, ce se respândesc prin „Tribnna“ asupra vieții nóstre bisericesci și scolare, 'mi permit a constatá, că ar fi o aparițiune morbósă, dacă astfeliu ar cugetá și societatea de aici, precum vorbesce corespondentul „Tribunei“. Din norocire însĕ publicul de aici altcum vede lucrurile, și anume le vede așa, precum ele sunt, — afară de grupul celor patru înființat aici în Arad de către unul din fostii redactori ai „Tribunei“. Ce voesce acest grup de ómeni, — lumea de aici scie și cunósce; ér Dumnedeu bunul va rĕsplătí fie-căruia după faptele sale“.

Primiți, dle red. asecurarea despre stima distinsă, ce vi o păstrez.

Teodor Ceontea,
profesor preparandial.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Iuniu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	——	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	99.65	99.70
Renta de aur austriacă	1)9.20	109.—
Sorți de stat dela 1860	139.90	139.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	343.50	344.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	117.—	—.—
Obligațiuni urbariale ung.	89.—	—.—
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale tem.-băn. cu sorți	—.—	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.--	101.—
Galbin	5.55	5.56
Napoleon	9.30	9 29
100 marce nemțesci	57.47½	57.50
London pe (poliță de trei luni)	117.—	117.—

Nr. 217. [360] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Ribița, sĕ escrie pe basa venerabilei resoluțiuni consistoriale ddto 24 Aprile a. c. Nr. 2062 B. concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Fiitoriul capelan are drept la jumĕtate din tóte venitele parochiale, statorite de către sinódul parochial, ținut la 11 Martiu a. c., în suma lor totală de 412 fl. 60 cr.

Concurenții au a substerne cererile lor, instruite conform legii, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, la 8 Iuniu, 1890.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 350. [359] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a II-a Bedeciu din acest protopresbiterat a Clușului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în fóia oficiósă „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Venitul stolar dela botezuri, cununii și înmormêntări, după calculul mediu a lor 5 ani din urmă fl. 62.20
2. Venitul dela alte funcțiuni preoțesci, precum umblarea cu crucea, dela osfeștanii, sânțirea pascilor, maslu, prescuri și pomenirile de preste an, tot după calculul a lor 5 ani din urmă . . fl. 60.—
3. Folosirea casei parochiale cu supra-edificatele economice, a grădinei și porțiunei canonice, arătoriu și fênaț, în estensiune de preste 9 jugĕre, computate în bani . . . . fl. 293.—
4. Birul dela 135 familii, câte o merță mică — 16 cupe de bucate, grâu, sĕcară și cucuruz à 1 fl. merța . . fl. 135.—
5. Tot dela 135 familii câte o di de lucru cu palma, à 20 cr. . , ... fl. 27.—
6. Lemne de foc și dreptul de pășunat 10 vite cornute, 2 cai și 30 de oi . . fl. 40.—

cari venite la olaltă computate dau un venit sigur anual de . . . . fl. 617.20

Doritorii de a ocupá acest post, sunt poftiți a și asterne suplicele lor subscrisului oficiu până la terminul susindicat, fiind instruite conform prescriselor Statutului organic și a regulamentului pentru parochii.

Totodată sunt poftiți dnii concurenți, ca în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presente la sânta biserică, ca sĕ fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral român greco-oriental în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 31 Maiu, 1890.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 289. [358] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Teliu, protopresbiteratul Treiscaunelor, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful.“ Român

Din emolumentele împreunate cu acest post resultă un venit sigur anual de 421 fl 90 cr. despre ce se póte luá informațiune mai de aprópe dela comitetul parochial și oficiul protopresbiteral.

Reflectanții au a-și asterne petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sângiorgiu, 28 Maiu, 1890.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Anunț.

Un elev, se primesce în prăvălia de manufacturi a subscrisului. Condițiuni: Etate 14 ani, patru clase normale sau scóle capitale absolvate, cunoscință a dóue limbi strĕine pre lângă cea maternă.

Orĕștie, în 22 Iuniu, 1890.

Ioan Lazaroiu,
comerciante.

[361] 1—2

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	**10.50**	—
Budapesta	**9.25**	2.—	7.35	**6.10**
Szolnok	**11.22**	4.05	11.07	**9.28**
P. Ladány	**1.07**	5.46	1.20	**11.38**
Oradea-mare	**2.24**	**7.01**	3.02	**1.51**
	2.32	**7.11**	3.09	**2.06**
Mező-Telegd	**3.02**	**7.41**	3.48	**2.46**
Rév	**3.33**	**8.16**	4.31	**3.40**
Bratca	—	—	4.54	**4.03**
Bucia	—	—	5.14	**4.25**
Ciucia	**4.26**	**9.05**	5.40	**4.51**
Huiedin	**4.58**	**9.35**	**6.22**	**5.32**
Stana	—	—	**6.38**	**5.49**
Aghireș	—	—	**6.59**	**6.17**
Ghîrbou	—	—	**7.11**	6.28
Nadișul ung.	**5.49**	—	**7.24**	6.44
Cluș	**6.02**	**10.35**	**7.39**	7.04
	6.12	**11.02**	**7.54**	8.30
Apahida	6.27	**11.23**	**8.11**	8.55
Ghiriș	7.30	**12.42**	**9.18**	10.31
Cucerdea	7.55	**1.18**	**9.49**	11.19
Uióra	—	**1.25**	**9.56**	11.27
Vințul-de-sus	—	**1.33**	**10 02**	11.35
Aiud	8.21	**1.55**	**10.22**	12.02
Teiuș	8.37	**2.14**	**10.39**	12.26
	8.42	**2.24**	**10.57**	1.18
Crăciunel	—	**2.49**	**11.20**	1.54
Blaș	9.14	**3.02**	**11.36**	2.11
Micăsasa	—	**3.33**	**12.04**	2.49
Copșa mică	9.49	**3.48**	**12.23**	3.23
Mediaș	10.07	—	**12.39**	3.46
Elisabetopole	10.30	—	**1.08**	4.27
Sighișóra	11.06	—	**1.50**	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	**2.06**	**6.02**
Homorod	12.37	—	**3.20**	**7.51**
Ágostonfalva	—	—	**3.56**	**8.36**
Apața	1.26	—	**4.19**	**9.10**
Feldioara	1.47	—	**4.44**	**9.44**
Brașov	2.23	—	**5.20**	**10.31**
	2.33	—	**5.30**	9.48
Timiș	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	**9.30**	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	**9.12**
Timiș	1.37	—	4.50	**9.41**
Brașov	2.13	—	5.50	**10.17**
	2.43	**4.00**	—	**10.32**
Feldióra	3.12	**4.44**	—	**11.18**
Apața	3.32	**5.20**	—	**11.30**
Ágostonfalva	3.47	**5.47**	—	**11 51**
Homorod	4.20	6.35	—	**12.27**
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	**1.35**
Sighișóra	5.45	8.47	—	**1 59**
Elisabetopole	**6.12**	9.29	—	**2.32**
Mediaș	**6.33**	10.10	—	**2.59**
Copșa mică	**6.46**	10.32	—	**3.13**
	6.48	10.42	**11.47**	**3.18**
Micăsasa	—	11.01	**12.04**	**3.33**
Blaș	**7.22**	11.37	**12.32**	**4.03**
Crăciunel	—	11.52	**12.44**	**4.14**
Teiuș	**7.51**	12.23	**1.06**	**4.36**
	7.58	1.23	**1.30**	**5.06**
Aiud	**8.15**	1.50	**1.54**	**5.24**
Vințul de sus	—	2.20	**2.16**	**5.45**
Uióra	—	2.28	**2.23**	**5.51**
Cucerdea	**8.45**	2.46	**2.39**	6.08
Ghiriș	**9.16**	3.33	**3.15**	6.47
Apahida	—	5.28	**4.32**	7.52
Cluș	**10.36**	6.05	**4.53**	8.10
	10.48	6.26	**5.32**	8.30
Nadișul ung	—	**6.42**	**5.48**	8.50
Ghîrbou	—	**6.58**	—	9.05
Aghireș	—	**7.24**	6 11	9.19
Stana	—	**7.47**	—	9.43
Huiedin	**12.01**	**8.27**	6.43	10.02
Ciucia	**12.31**	**8.49**	7.12	10.41
Bucia	—	**9.08**	—	10.56
Bratca	—	**9.28**	—	11.13
Rév	**1.10**	**10.04**	7.51	11.32
Mező-Telegd	**1.36**	**10.41**	8.17	12.07
Oradea-mare	**2.01**	**11.06**	8.42	12.41
	2.08	**1.19**	8.47	1.09
P. Ladány	**3.31**	**3.31**	10.09	3.03
Szolnok	**5.11**	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	**1.55**	8.15
Viena	1.40	3.—	**7.20**	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	**10.50**	3.25
Budapesta	2.—	8.15	**9.40**
Szolnok	4.20	11.18	**1.02**
Arad	8.10	3.50	**5.27**
	2.20	4.10	**5.50**
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	**6.33**	8.20
Zam	—	**6.58**	8.49
Gurasada	—	**7.22**	9.16
Ilia	—	**7.38**	9.32
Branicica	—	**7.54**	9.51
Deva	—	**8.14**	10.18
Simeria (Piski)	—	**8.43**	10.44
Orĕștia	—	**9.12**	11.14
Șibot	—	**9.34**	11.39
Vințul de jos	—	**9.56**	12.05
Alba-Iulia	—	**10.17**	12.26
Teiuș	—	**10.44**	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	11.59	**4 51**
Alba-Iulia	—	1.39	**5.27**
Vințul de jos	—	1.56	**5.44**
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	**6.46**	9.54
Conop	—	**7.02**	10.09
Radna-Lipova	**5.49**	**7.36**	10.38
Pauliș	6.06	**7.50**	10.51
Gyorok	6.24	**8.03**	11.03
Glogovaț	6.53	**8.26**	11.27
Arad	7.06	**8.38**	11.38
	7.45	**9.05**	12.10
Szolnok	11.51	**2.25**	4.47
Budapesta	1.55	**5 50**	**7.45**
Viena	**7.20**	1.40	6.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	**4.05**	10.47	**7.10**	—
Șeica mare	**4.35**	11.17	**7.43**	—
Lómneș	**5.16**	11.58	**8.27**	—
Ocna	**5.47**	12.29	**8.59**	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	**9.23**	**7.35**

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	**3.35**	4.34	**9.50**
Ocna	8.02	4.09	4.58	**10.14**
Lómneș	8.30	—	5.25	**10.40**
Șeica mare	9.05	—	**5.55**	**11.10**
Copșa mică	9.34	—	**6.20**	**11.35**

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**2.55**	8.20	2.56
Cheța	**3.25**	8.50	3.29
Ludoș	**3.41**	9.11	4.06
M. Bogat	**3.56**	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	**4.33**	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	**4.48**	10.12	5.10
Nireșteu	**5.11**	10.35	**5.34**
Oșorheiu	**5.30**	10.54	**5.53**
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	**7.—**	—

Reghinul-săs.-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	**10.20**
Nireșteu	7.44	**6.14**	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	**6.37**	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.29	**6.58**	**11.23**
M. Bogat	9.02	**7.28**	**11.53**
Ludoș	9.35	**7.41**	**12.06**
Cheța	9.51	**7.57**	**12.22**
Cucerdea	10.23	**8.25**	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	**6.15**
Crivadia	2.51	2.51	**7.03**
Banița	11.26	3.30	**7.28**
Petroșeni	12.—	4.02	**8.15**

Petroșeni — Simeria (Piski

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	**6.04**
Hațeg	8.51	1.19	**6.43**
Streiu	9.41	2 09	**7.28**
Simeria	10.20	2.47	8.—

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**9.25**
Cerna	**9.51**
Simeria (Piski)	**10.10**

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	**6.06**
Timișóra	—	9.04	**6.50**

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	**2.19**
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	**9.30**
Turda	8.—	11.10	4.10	**9.50**

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	**8.20**
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	**8.49**

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	**4.—**
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	**7.21**

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 65 Sibiiu, Marţi 19 Iuniu, (1 Iuliu) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Iuniu.

In delegaţiunile austro-ungare se petrec lucruri, cari de bună sémă nu stau în nici o legătură.

Contele Kalnoky, conducĕtoriul politicei esterne, inainte de acésta cu câte-va sĕptĕmâni spunea delegaţilor, că noi trăim cu tótă lumea în pace, nu ne temem de nimenea, dar nici alţii nu au sĕ se témă de noi. Noi suntem apostoli ai păcei în concertul popórelor europene, dăm la tótă lumea pace, şi dacă d. e. un stat mic şi neinsemnat ca Sêrbia obsérvă o ţinută provocătóre, e de ajuns ca prin mĕsuri veterinari şi prin o ţinuta seriósă, sĕ-l facem sĕ vie la roson fără ca sĕ avem lipsă de a ne mobilisá pentru acésta nici barem un infanterist.

Aşa vorbia mai dĕunădile ministrul de esterne, şi lumea părea incântată de espunerile lui.

Vine însĕ la rêndul seu ministrul de rĕsboiu, ca sĕ-şi apere şi el bugetul presentat delegaţiunilor, şi el intonéză alte córde.

Ne spune adecă Escelenţia Sa baronul Bauer, că trebue sĕ întroducem alt praf de puscă, şi înzădar se provócă oposiţiunea din delegaţiuni, că mai anii trecuţi am fi putut cruţá câte-va milióne, dacă nu ne am fi grăbit a acceptá puscile Manlicher de calibrul 11 şi acum cele de 8, acésta nu ajută nimica, ministrul cere morţiş praful de puscă fără fum.

Inzădar i se spune, că chemia póte face mari cuceriri în un an doi, când am putea căpĕtá un praf de puscă mai eftin, căci bene notandum, acesta ce se cere acum e de 6 ori mai scump, ca cel vechiu, dar ministrul e indĕrĕtnic şi nu vrea sĕ scie de observările, ce se fac

Se obiecţionéză, că încă nu e de ajuns constatat, că óre cum se va ţiné acest praf în magazine, dar ministrul deşí recunósce, că atare praf nu putem obţiné de aicea, căci e invenţiune privilegiată, totuşi insistă pe lângă buget, şi delegaţiunile votéză, căci oposiţiunea în delegaţiuni se reduce la 5 membrii, din oposiţia moderată a parlamentului din Budapesta, ér austriacii, tóte nuanţele politice pe întrecute votéză proiectele guvernului comun.

Sub atari impregiurări lumea începe a nu crede, ce vorbesce ministrul Kalnoky, ci se ia după faptele ce vede, că le sĕvêrsesce ministrul Bauer.

Kalnoky vorbesce, se vede, că vorbesce cu mult mai puţin decât cugetă, Bauer cere mult, şi a bună sémă ar cere şi mai mult, dacă ministrii de finanţe nu i-ar spune, că nu pot dá mai mult.

An de an se sporesce bugetul ministrului de rĕsboiu, an de an se inventéză cele mai drastice mijlóce de a stinge vieţi de om şi se pare că nu e departe timpul, când puscile vor fi inlocuite prin bombe umplute cu materii esplosibile, cari apoi vor aprinde şi vor ciungărí ómenii cum nu s'a mai pomenit.

Dacă ne plângem noi contribuabilii de dare, că nu mai putem suportá spesele ministrului de rĕsboiu, ni se rĕspunde, că aşa e în Francia, aşa în Germania, aşa în Rusia şi noi ca putere de primul rang nu putem rĕmâné inderetrul altora.

Numai cât conducĕtorii politicei austro-ungare şi în special cel militar ar trebuí se vadă câtă miserie e la noi, câtă lume sĕracă şi lipsită de o bucătură de pâne, câţi ómeni apţi de muncă, cari nu pot câstigá la ḑi mai mult de 60 cruceri, pe când în alte părţi, unde industria e în flóre, cel mai nătăntoc lucrătoriu incă câstigă la ḑi 2 până la 3 franci.

Lângă calamitatea ce o avem cu dările cele nesuportabile mai vine ca adaus, că o mulţime de braţe muncitóre se reţin cu anii dela lucrul câmpului, sĕ dedau cu viaţa de căsarmă, şi când vin acasă, nici că mai sunt atât de bine întrebuinţaveri ca păn actí.

Aşa vedem, că terminarea delegaţiunilor ce se apropie acum de sfêrşit ne au adus poveri nóue şi noi cu mintea nóstră de supuşi înzădar mai intrebăm, că de ce se face cutare lucru, când ministrul de esterne, ne spune că avem pace cu tótă lumea, căci bătaia de cap nu ne ajută nimica.

Pentru scóle nu ajunge ca statul sĕ dea, cel puţin pentru cele confesionale române, nici un ban, poporul dela sate nu are medici, deşí legea sanitară prescrie, ca fie-care cerc sanitar sĕ aibă me-[illegible] sĕraci şi lipsiţi.

Copii se prăpădesc în etatea până la 8 ani cu miile, locuinţele sunt slabe, scunde, nu intră aer în ele nici lumină, dar afurisita de politică cere mereu jertfe dela noi, jertfe cum nu se au mai pomenit şi în proporţiunea, în care votăm aceste jertfe pentru armată, în aceea mĕsură cresce miseria şi acum şi sătenii, cari nu sciu ei multe de tóte încep a crede, că situaţiunea a devenit în un stadiu, în care trebue sĕ se hotăréscă în un chip, ori viaţă cu ticnă, ori mórte grabnică, căci aşa cum e, e chin şi amar.

Revista politică.

Delegaţiunile intrunite la Budapesta şi-au terminat lucrările. Cu ocasiunea închiderei delegaţiunei ungare ministrul Kállay a mulţămit delegaţilor pentru activitatea încordată, ce o-au desvoltat în resolvirea grabnică a agendelor, ce li-s'au pus spre desbatere. Preşedintele cont. Tisza a adus mulţămire guvernului pentru lămuririle promte şi francheţa cu care s'a caracterisat tóte desluşirile şi informaţiunile cerute. Delegaţiunea a aprobat politica esternă şi a luat cu mulţămire la cunoscinţă, că pacea va fi susţinută; avêndu-şi razimul puternic în alianţa triplă. Manţinerea păcei pretinde, cei drept, mari sacrificii, dar ele se aduc bucuros din partea popórelor, căci au mare încredere în regele încoronat.

In delegaţiunea austriacă a declarat ministrul de resbel Bauer, că hotărîrile aduse în conţelegere cu delegaţiunea ungară au fost depuse sancţionărei preainalte. Totdeodată dênsul esprimă recunoscinţa şi mulţămirea Maj. Sale pentru zelul desvoltat în lucrarea patriotică şi pentru sacrificiile aduse la altariul statului, ér în numele regimului comun esprimă cea mai adêncă mulţămită pentru spriginul, ce i la dat şi în acésta sesiune.

Presidentul, principele Czartoryski, mulţămesce membrilor delegaţiunei pentru atitudinea observată pe timpul desbaterilor. Unanim a fost recunoscut progresul, ce se face în administrarea provinciilor ocupate, unanim în aprobarea politicei esterne, unanim şi-au esprimat dorinţa, că dacă permite viitoriul, sĕ se desvólte tot mai mult puterile economice şi productul esporturilor sĕ se sporéscă şi tot unanim şi au esprimat dorinţa pentru manţinerea păcei, carea sĕ fie durabilă şi stabilită aşa, ca sĕ se pună odată capĕt continuelor sporiri ale erogatelor. (Aprobări vii). Increderea nóstră în totdeauna se află în persóna monarchului (delegaţiunea se scólă), carele cunósce bine necesităţile şi aspiraţiunile tutu-[illegible] în acest mare imperiu, [illegible] înţelepciune şi putere, de aceea ve rog ca acésta sesiune sĕ o încheem cu: Sĕ trăéscă Maj. Sa impĕratul şi regele!

Deputatul polon **Asnik**, carele a mers la **Paris**, ca sĕ ia parte la serbarea Miklievicz, s'a esprimat astfeliu către un colaborator dela ḑiariul „Matin": Galiţia posede o automie estinsă. Ce-i drept nu merg tóte după dorinţă, dar polonii pot resuflá liber şi 'şi pot instruá copii în scólele lor. Polonii dar au a mulţămí Austriei, de care ii légă simpatii personale către impĕratul Francisc-Iosif. Între acest simţământ şi între patriotismul polon nu esistă **nici un** conflict. Austria a încetat de mult de a mai esistá ca stat centralistic şi tot mai mult nisuesce în direcţiunea contrară statului federativ. Alianţa triplă nu e la noi populară, mai întâiu, căci e vorba de o alianţă cu Germania, ér între poloni şi germani nu

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XI.

Vecinătate bună.

(Urmare.)

De aceea trebue sĕ ne purtăm cu vecinii, ca cu creditul, pe care-l putem avé în cerc cât de mare, dar totdeuna trebue sĕ ne purtăm cu cinste şi omenie faţă de el. Este o frumósă recunoscinţă, când pot ḑice: Tótă vecinătatea me iubesce, şi me va ajutá în casuri de lipsă, dar este periculos atunci, când probăm în tótă ḑiua acest zĕl.

Fórte mulţi vecini trec multe lucruri neplăcute cu vederea, numai ca sĕ susţină buna înţelegere între ei, şi nu se arată pe faţă mânioşi, pecând ce au ei la inimă numai bunul Dḑeu ii scie, când vede, că cutare vecin este îndrăsneţ şi fără ruşine din sémă afară. Aşa ii s'a întêmplat şi lui Lazar, care a dat voie lui Tanase, ca sĕ trécă prin curtea lui cu carul cu gunoiu, fiind-că era calea mai scurtă şi mai bună. La început totdeuna s'a rugat Tanase, şi acésta mică rugare ii s'a ascultat totdeuna cu plăcere, cu timpul însĕ el şi-a uitat de a se mai rugá, ci trece cu carul prin curte, fără de nici o grige, ca şi când ar fi fost el stăpân preste aceea curte. După mórtea lui se vení curtea unui fecior de alui. Acesta a cerut acésta ca un drept al lui, şi din causa acésta s'a născut un proces şi o inimiciţie grozavă între aceste dóuĕ curţi, care cu atât era mai de ne suferit, cu cât se întâlnia ḑi de ḑi cu ea.

Chiar interesul unei vecinătăţi bune pretinde, ca sĕ nu cedăm unul altuia prea multe plăceri, căci din aşa ceva se pot nasce certe mari, de aceea este bine ca fie-care sĕ păstreze bine ce are. Acésta trebue observată mai cu sémă atunci, când avem de a face cu vre-un vecin un têrg sau schimb cu o casă sau moşie.

Contra vecinilor îndrăsneţi şi pretensivi, care poftesc mai mult decât li se cuvine, sĕ păşim dela început cu hotărîre faţă de ei, căci prin aşa ceva putem încunjurá certele, ce s'ar puté nasce, şi putem ţiné pacea, sĕ nu ne uităm însĕ nici odată a umblá întru aceea ca sĕ ne câstigăm încredere şi simpatie faţă de vecinii cei buni şi de omenie.

Pre sate e cu totul altcum ca la oraşe, unde nici nu cunosci vecinii, ba chiar locuitorii din curtea aceea, în care şedem şi noi trăim ani întregi, fără de a conveni cu ei, trecem pre-lângă ei fără de ai salutá, ba sĕ póte întêmplá câte o mórte în vecinătate sau chiar în curtea aceea, unde şedem fără de a scí noi ceva. Pre sate domnesce şi aḑi obiceiul acela strĕbun, că dacă se întêlnesc doi ómeni fără de aşi da bineţe, atunci acela este un semn rĕu, căci esistă de comun o armonie binefacătóre, care la tótă ocasiunea ne dă semne îmbucurătóre.

Noi ne aducem aminte numai de casuri la nasceri, unde fie-care vecină 'şi arată bucuria prin visită şi cinste, care cu părere de rĕu adese-ori se estinde pré departe, căci aduc vinars şi se ospetéză aşa, că de multe ori vin acasă cherchelite cât de bine, ba câte unele mai lacome le găsesci lângă garduri. Ne aducem aminte cum la îngropăciuni vecinătatea intrégă petrece mortul la locul de odichnă.

Ba la ospeţe sĕ ia în nume de rĕu, când un vecin nu şi a trimis un membru din familie, ca sĕ ia parte. Demn de privit este atunci, când unui ţĕran i-a prefăcut focul casa în cenuşe, atunci cu bucurie privim la săteni cum alergă în ajutor, unul aduce lemne, altul năsip, pétră şi cărămidă, ba cei sĕraci, cari nu au vite atunci lucră ei o ḑi sau dóuĕ şi în scurt timp casa éră este ridicată şi fie-care pétră din zidul ei este un monument al preteniei şi bunei înţelegeri.

Rĕu este atunci însĕ, când aflându-te în nĕcas trebue sĕ-ţi ḑici: Vecinii ţ'ar puté ajutá, însĕ nu cupóte sĕ esiste o alianță nici acum, nici în viitoriu; a dóuă căci alianța este îndreptată contra Franciei, ér acésta polonilor nu póte sĕ le fie indiferent. Nu mai apropierea Franciei de Rusia ar fi în stare sĕ nu se potoléscă sentimentul viilor simpatii cătră poporul frances. Mulți cred în poloni o sigură împĕcare cu Rusia. In tot casul însĕ este lucru hotărit, că antipatia, ce esistă între poloni și germani, nu esistă între poloni și frații lor ruși.

Foile rusesci comentéză cu multă predilecțiune scirile despre alianța între Francia și Rusia. Ele afirmă, că relațiunile, ce s'au format în centrul Europei au adus lucrurile într'atâta. Alianța acésta nu e pusă pe base ofensive decât numai în estremă necesitate, ci scopul ei este pur defensiv. Pentru a-și motivá espunerile foile rusesci se provócă la atitudinea, ce o a observat și până acuma Rusia, și carea nu póte fi decât numai pacinică.

Colegiul profesoral al universității din Bĕlgrad a dat un banchet în onórea ex-regelui Milan. Cu acésta ocasiune rectorul Nicolaevici ținù o vorbire de cuprins politic, îndreptând atacuri contra guvernului radical, care n'a venit la cârmă pe cale legală și care a adus țéra într'o posiție de tot critică.

La cât-va timp, după-ce rectorul ținù aceea vorbire se respândesc scirile, că guvernul l'a pensionat și aceste sciri se afirmă de presa sêrbă.

Esamenele anuale la scólele române de fetițe din loc.

Finis coronat opus! Așa se îndatinau sĕ judece străbunii nostri, ér noi de astădată ne împlinim o plăcută datorință a adauge încă: *et superbi sumus!*

Și cum n'am fi mândri, când vedem, că în timpurile de grea ispită s'a ridicat femeea română, și înfruntând cu bărbăție nĕcasurile ḍilnice, lucră sĕ asigureze viitoriul némului nostru comform cerințelor timpului: prin cultura inimei și a minții.

Cum sĕ nu fim mandri, când vedem, cum dela scóla Asociațiunei transilvane, ridicată cu atâtea jertfe și susținută în timpuri atât de grele, plécă în fie-care an apostoli, cari în cercul familiei și în sinul națiunei sĕ păḍéscă neatins stégul arborat în lupta culturală și în lupta pentru esistență.

Scriem acestea sub impresiunea esamenelor dela scóla de fetițe a reuniunei femeilor române din Sibiiu și sub impresiunea esamenelor dela scóla civilă a Asociațiunei transilvane.

La scóla reuniunei:

Conform programei esamenul la scóla susținută [illegible]

Cu o perseveranță de fer a condus și de astădată d-na presidentă a reuniunei, Maria Cosma, acest esamen. Rĕspunsurile precise ale micelor fetițe se reflectau ca raḍe de satisfacțiune pe fața numĕrosului public asistent, și plăcerea și emulațiunea cu darea rĕspunsului e motiv de laudă puterilor didactice, cărora sunt concreḍute tinerele vlăstare.

Succesele, ce le au câstigat vor fi un stimul de puternică încuragiare, dată reuniunei și comitetului ei, care în frunte cu dómna presidentă nu cruță timp și jertfe pentru prosperarea acestei scóle.

Bucuriei și multămirei generale pentru succesul obținut a dat espresiune d-na presidentă în vorbirea de încheere. In însuflețirea generală prin vorbe alese și pĕtrunḍĕtóre a mulțămit celor ce se intereséză de prosperarea acestei scóle, corpului didactic, și cu o adevĕrată inimă de mamă adreséză elevelor câte va povețe de îmbărbătare, povețe, ce stórseră lacrămi din ochii micelor fetițe.

Representantul Escelenției Sale I. P. S. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul, patronului scólei, Preacuvioșia Sa părintele archimandrit și vicariu archiepiscopesc Dr. Il. Puscariu dete espresiune convingerei sale, constatând îndreptățirea la esistența și vitalitatea acestei scóle; tot asemenea și delegatul comitetului dl prof. sem. Ioan Popescu.

La scóla civilă:

Nu mai puțin interes s'a manifestat și cu ocasiunea ținerei esamenelor la scóla Asociațiunei transilvane. Cu tóte căldurile tropice sala cea mare era îndesuită de publicul cel numĕros din loc și din *părinții* veniți din depărtări mari ca sĕ guste dimpreună cu elevele lor din ródele muncei de preste an.

Mulți învĕțători de prin pregiur și din depărtări au venit anumit sĕ asiste la aceste esamene, fruct al escelentelor puteri didactice, cari sub conducerea directorului de studii Ioan Popescu, cunoscutul nostru pedagog, au prestat resultate atât de strălucite.

Conducerea s'a făcut sub veteranul și activul bărbat dl George Barițiu, președintele Asociațiunei și a directorului de studii; asistând din partea bisericei nóstre Preacuv. Sa Dr. Ilarion Pușcariu, din partea bisericei greco-cat. Reverend. D. protopop Ioan Russu.

Era o plăcere deosebită sĕ asculți la rĕspunsurile elevelor emulătóre, cari cu o față veselă și sănĕtósă, pururea bine dispuse, pășiau resolut și cu multă pĕtrundere rĕspundeau la întrebările puse.

Esamenele s'au terminat cu musica instrumentală, declamațiuni, musica vocală și producțiuni gimnastice. Dintre aceste însemnăm:

1. „Limba românéscă," poesie de G. Sion, declamată de Mileva Pavlovici; 2. „Bardului dela Mircesci", poesie de Carol Scrob, declamată de Minerva Cosma; 3. „Doină țĕrănéscă" de I. Wiest, esecutată pe pian de Glicheria Popescul; 4. „La sonambule" de Bellini, fantasie de Winkler, esecutată pe pian de Virginia Gall; 5. „Sonate A-moll" de Reinecke, esecutată pe pian de Aglaia Lupu; 6. „Steluța" de Spindler, esecutată pe pian de Victoria Branisce; 7. „Wachtelruf" de Krug, esec. pe pian de Valeria Moldovan; 8. „Der Kordonist," poesie de N. Vogel, declamată de Eugenia Mateiu; 9. „A két árva" poesie de Garay I., declamată de Marióra Petruț; 10. „Mircea cel mare și solii," poesie de D. Bolintinean, declamată de Aurora Pavlovici; 11. „Études" esecutate pe vióră de Adelina Piso cu [illegible] de Maria Waltner; 12. Valse [illegible] de F. Chopin, esecutate pe pian de surorile Lucia și Valeria Feier; 13. „La Traviatta" de Verdi, esecutată pe pian de Flora Pavlovici: 14. „Steeple chase" de Lange, esecutată pe pian de Aurora Pavlovici; 15. „Le rossignol" de Döhler, esecutată pe pian de Maria Waltner; 16. „Groza," poesie de V. Alesandri, declamată de Letiția Rosca; 17. „L'ange et l'enfant" de I. Reboul, declamată de Aglaia Lupu; 18. „Pókainé" de Gyulai Pál, declamată de Maria Oniț; 19. „Dómna lui Neagoe," poesie de D. Bolintinean, declamată de Victoria Suciu; 20. Trei cântece: *a*) „Norii" poesie de V. Alesandri, *b*) „Flórea'n câmp" poesie de M. Poni, *c*) „La un nor," poesie de D. Bolintinean, musica de T. Popovici, esecutate de tóte elevele.

Duminecă la 11 óre s'a făcut încheerea solemnă a anului scolastic și distribuirea atestatelor. Cu acésta ocasiune dl director de studii Ioan Popescu în aprobări generale a ținut o vorbire de următoriul cuprins în esență: După-ce arată, că deși cu esamenele acestea s'a încheiat numai al patrulea an, decând scóla funcționéză, totuși și din prestațiunile ei de până acum încă se póte cunósce, dacă scóla dă semne de viéță, dacă e instituțiune culturală cu viitoriu. Apoi trecênd la greutățile și la multele peripeții, ce au fost împreunate cu înființarea și organisarea scólei, ḍice, că dacă acelea s'ar fi putut prevedé, póte că entusiasmul, cu care a fost îmbrățișată ideea scólei s'ar fi stins chiar și în unii din cei ce s'au fost angajat a conlucrá la înființarea ei. Dar tocmai faptul, că s'a putut trece preste atâtea dificultăți, fără a se fi impedecat înființarea scólei și organisarea ei, acel fapt încă este o dovadă, că scóla e cu vitalitate. Și mai mult ne póte întărí în convingerea acésta împregiurarea, că scóla acésta a ajuns, ca puține alte scóle române a fi cunoscută și aprețiată în cercurile cele mai largi românesci. Dela părțile cele mai estreme ale Banatului până la Sucéva în Bucovina, dela Sĕlagiu până în marginile țĕrei Bârsei și până dincolo de Carpați s'a rĕspândit numele cel bun al scólei, și acésta nu prin laude și reclame jurnalistice, ci prin elevele, cari au fost crescute în ea. Acele eleve au fost tot atâți apostoli, cari au dus cu sine și au lățit reputațiunea scólei în familiile și ținuturile lor. In ḍilele acestea încă un bărbat distins, afară din limitele Ungariei 'și arĕtă dorința de a și aduce pe fica sa în scóla Asociațiunei, după cum scrie: *um meine Tochter zu einer braven Hausfrau und künftigen guten, braven Mutter erziehen zu lassen.* Dacă s'au auḍit și voci, cari susțin, că scóla acésta s'a ridicat prea sus preste trebuințele poporului nostru și din causa acésta poporul nu se póte folosí de ea, apoi acest argument nu dovedesce nimic contra scólei, căci scóla Asociațiunei este o scólă superióră de fete, și nu este a se confundá cu scólele poporale elementare, de cari se află în tóte satele. Eră încât pentru cerințele scólei, cari se par multora a fi prea urcate, acelea ușor s'ar puté reduce, dacă fie și numai jumĕtate din elevele române, cari cercetéză și astăḍi încă scólele strĕine din loc de aceea și categorie, s'ar aduce în scóla nóstră. Nu trebue sĕ se tréca cu vederea faptul, că în anul trecut au fost publicate 10 stipendii de câte 50 fl. și nici acelea nu s'au putut împărțí tóte din lipsa de concurenți. Nu exsigențiile scólei nóstre și nici sĕrăcia părinților se pot considerá dară ca cause, cari fac pe unii ómeni de ai nostri sĕ evite scóla acésta și se prefere scóle strĕine. După esperințele făcute se póte ḍice, că adevĕratele cause ale acestui fenomen [illegible] sunt de o parte nesce neînțelegeri și chiar prejudiții regretabile, și de altă parte împregiurarea de asemenea regretabilă, că **nu toți părinții au ajuns a cunósce necesitatea crescerei ficelor lor în** *legea și în limba strămoșéscă.*

După acestea vorbitoriul face un apel călduros către publicul distins, ce era de față.

In acel apel învită pe părinți și pe toți cei de față sĕ i vină în ajutor cu cuvêntul și cu fapta Asociațiunei, carea a luat asupra-și marea sarcină de a înființá și susținea scóla acésta. Sĕ pună cu toții umĕr la umĕr pentru a ridicá din ce în ce la un nivel tot mai înalt scóla acésta, ce are o misiune atât de măréță și se póte considerá ca un mărgăritariu scump în coróna institutelor nóstre mai înalte de crescere și învĕțământ. In fine adreséză câteva cuvinte părintesci elevelor, îndemnându le sĕ păstreze cu scumpĕtate frumósele învĕțături, ce le au primit în scólele acestea și sĕ caute a și înmulțí puterile din ce în ce mai mult, pentru ca sĕ fie în

---

tezi ale ḍice nimic, că ai trăit rĕu cu ei. Este destul de trist, când nu putem trăí cu vecinii în bună-înțelegere și linisce, de aceea trebue sĕ umblăm din tóte puterile, ca sĕ susținem pacea între vecini, și dacă nu esistă pace între noi, atunci sĕ ne nisuim ca sĕ ni-o câstigăm. Sĕ cugetăm serios, că vecinătatea nu este altceva, decât o familie în sens mai larg, cu care împărțim atât bucuria cât și nĕcasul vieții nóstre și de aceea trebue sĕ ne ferim sĕ nu ajungem de risul și bajocura vecinilor, cum dice femeea cătră bărbat, care venind mort de beat dela crișmă, începe la cértă: „Mai taci din gură nu striga, că scoli toți vecinii" sau tata cătră copil, care a făcut ceva reu: Rușine sĕ-ți fie de vecinătate! Sĕ se nisuéscă a trăí ca o familie în buna înțelegere și liniste.

XV.

Un paș pentru binele comunei.

Vai de mine! Era pe aci sĕ-mi uit, a fost la noi badea Vasile, și te-a chemat la cancelarie, căci astăḍi se fac alegerile pentru comună.

Dapoi! lasĕ-l în pĕcate, veḍi bine, că am sĕ duc o grămadă de gunoiu, unde sĕ umblu eu acum pustiu prin sat, de pe partea mea alégă ei pe cine vor vrea, sciu bine, că rĕmân tot cei vechi.

Dute pentru Dumneḍeu, ḍise femeea ambițiósă, căci servitórea póte încărcá un car de gunoiu până vi tu, și ce mai poți ḍice, póte te alege pe tine.

Numai atâta mi-ar mai trebuí, sĕ mi petrec eu timpul de lucru șeḍênd în cancelarie, se va aflá un perdevéră, căruia nu-i place lucrul, mie îmi este tot una, fie cine va fi, căci solgăbirĕul (pretorele) tot face ce vrea, și dare tot trebue sĕ plătesci până îți sar urechile. Afară de aceea sci bine, că dacă te încurci în treburile satului, te faci numai de ură cu satul de nu te mai póte vedé nimenea și câte certe și bajocuri nu trebue sĕ rabḍi dela tot mutalăul, chiar și tu poți sĕ sci asta, căci ai auḍit cu urechile tale mai ieri mai alaltăeri pe vecina Flóre, ce făcea cu cânele, care i-a mâncat óuele, că după ce l'a bătut bine mai striga și în gura mare, „Ne la oi mâncate-ar jurații.

Cu tóte acestea femeea nu l'a slăbit cu gura și așa Vasile a trebuit sĕ asculte, el și-a lăpĕdat vestmintele de lucru, a luat altele sĕrbătoresci și plecà spre cancelarie.

Îi era și rușine sĕ umble în o ḍi așa de frumósă pustiu prin sat. Toți cari îl întâlniau, îl opriau, întrebându-l, că ce are, merge la doctorul, sau are botez și altele. La început nu-și făcea el mult din întrebările acestea, însĕ mai târḍiu tot s'a săturat de atâtea întrebări, și la toți, cari 'l mai întrebau le ținea o cuvêntare, în care le spunia, că ei neglégă datorința de membru al comunei, și că totdeuna batjocoresc jurații și acum sunt prea leneși a face un paș, când e vorba de a alege ómeni harnici și de omenie în fruntea satului.

Cuvintele lui nu rĕmân fără efect, căci unul se escusă cu aceea, că el nici nu s'a gândit la așa ceva, altul ḍice, că are tot dreptul, și că va vení și el, un al treilea aruncă furcoiul din mână și plécă deodată cu el.

Pe cale încep a vorbí despre alegeri, și despre trebile din comună, precum despre împărțirea pădurei comunale, pre care o folosesc numai unii, și cari sunt causa întregei sĕrăcii, și sarcinei poporului.

Ce vreau cei sĕraci, nu voesc cei avuți, căci aceia plătesc dare mai mare, și ei totdeuna apasă pe cei mai de rênd. Este fapt, că fie-care, care ajunge odată în trebile satului, nu se mai gândesce la altceva decât sĕ umple șerpariul.

Pentru așa ceva alegem jude? ca sĕ se îngrijéscă numai de el și sĕ înșele poporul, că unuia îi pune fântâna înaintea porții, altuia îi face cale preste livade?

Și el își uită, că numai cu trei minute înainte de alegere și a propus, că la cas sĕ reușéscă, atunci calea de pe locul lui o pune pe locul comunei, și așa sĕ scapă de un nĕcaz.

(Va urmá.)

stare a-şi împliní cu succes cât mai deplin *frumósa, nobila, sublima misiune, ce le asteptă în viéţă*

Vorbirea acésta emonţinà publicul cel numĕros în mod deosebit şi emoţionat se ridică preşedintele Asociaţiunei, dl G. Bariţiu, şi prin o căldurósă vorbire arĕtà necesitatea esistenţei acestui institut de crescere. Dênsul făcù o comparare statistică cu institutele compatrioţilor saşi din Sibiiu, cu cele susţinute de stat în Sibiiu şi Cluş, cu institutele din România. Arĕtă greutăţile începutului la edificarea gimnasiului nostru gr. or. din Braşov şi la internatul din Blaş. Miscător a fost mai ales momentul, când accentuà impresiunea, ce i o-a produs despărţirea fetiţelor cari au plecat pe acasă.

Ḑilele de esamene au fost ḑile de sĕrbătóre şi avem legitimă datorinţă sĕ accentuăm: *Finis coronat opus . . . , et superbi sumus!* *—br.—*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

De lângă Hârtibaciu, 15 Iuniu v. 1890. Ḑiariul nostru „Tel. Rom.“ într'o serie de articli, începênd dela Nr. 42 s'a ocupat cu o deosebită îngrijire despre starea parochiilor vacante, regularea referinţelor de averi bisericesci şi starea învĕţămêntului din archidiecesă, espunênd într'un mod precis vederile sale pentru micşorarea şi încetarea rĕului. Cestiunea acésta vitală pentru biserica şi scóla nóstră merită cu mult mai multă discusiune, dacă se intenţionéză serios sanarea rĕului.

Lipsa de preoţi şi invĕţători cualificaţi este tare simţită şi fără ca sĕ asteptăm a o vedé din rapórtele P. Ven. Consistoriu, o vedem manifestându-se în nemijlocita nóstră apropiere. Pentru acoperirea acestui deficit s'au introdus legi escepţionale, făcêndu-se preoţi din indiviḑi, cari n'au pregătirea recerută, numiţi clerici estraordinari şi învĕţători din rêndul indiviḑilor nu de ajuns cualificaţi, cari vin sub numirea de învĕţători toleraţi, şi cu tóte acestea vedem fórte multe repeţiri de concurse. Împlinirea datorinţelor de oficiu de către astfeliu de indiviḑi cari nu au destulă pregătire este fórte problematică; căci un om, care nu se scie pre sine armat cu cunoscinţele recerute pentru oficiul ce l ocupă, n'are incredere în sine, de unde urméză consecinţele cele mai nefavorabile.

Causa, care a silit pre cei cari conduc destinele bisericei şi scólei la introducerea legei escepţionale, nu póte fi alta decât lipsa şi sĕrăcia materială.

Sĕrăcia în familie nu permite părinţilor a şi susţiné copii la scólă, sĕrăcia în parochii nu atrage pre cei pregătiţi a-şi lega sórtea şi viitoriul de acelea. Sĕrăcia este atât de nesimpatică, încât omul cu ceva pretensiuni se feresce de ea şi o incungiură. Ómenii au început a invĕţá din esperinţa altora, şi tinerii pregătiţi, vĕḑêndu se amăgiţi în speranţele lor la timp, se aplică la funcţiuni, cari li se par mai rentabile, ér parochiile stau cu anii vacante. Trebue imbunătăţite parochiile în ori-ce chip, dar ori cum s'ar imbunătăţí ele, tot nu se vor puté de aşa ca preotul sĕ trăéscă şi móră linistit. Trebue asigurată sórtea preotului devenit infirm, ca familia lui sĕ nu devină cerşitóre sau chiar proletarie, şi în acésta privinţă noi cei din archidiecesă n'am avé decât sĕ imităm pre fraţii nostri din diecesele sufragane. In diecesa Aradului fondul preoţesc este de acuşi dóuĕ decenii, la diecesa Caransebeşului fondul de pensiuni preoţesc este faptă implinită, pentru-ce sĕ nu se pótă face la noi ceea-ce s'au făcut într'o diecesă tineră, şi póte şi mai sĕracă.

Crearea unui fond de pensiuni preoţesc în archidienesă ar fi un impuls din cele mai eficace la ocuparea parochiilor vacante. Omul muncesce şi sacrifică plăcerile tinereţelor cu mai multă abnegaţiune, şi omul iubitoriu de muncă o face cu plăcere acésta, când este sigur, că munca va fi rĕsplătită cel puţin la cas de neputinţă şi bĕtrêneţe.

Sĕ se intregéscă parochiile vacante şi numai apoi sĕ se facă imbunătăţiri, şi că acelea vor urmá, dacă preotul va fi om, care scie tractá cu poporul. Esperinţele adevĕrate cu poporul nostru dovedesc contrariul. Acolo, unde venitele nu s'au regulat ina inte, fie preotul cu ori-ce purtare, poporul nostru încă până acum n'a venit preste tot la aceea convingere, că preotul nu este de ajuns remunerat pentru serviciile sale. Ba esperinţele facute la poporul nostru dovedesc încă şi mai mult: că adecă acolo unde la instalarea preotului din nebăgare de sémă a rĕmas afară din contract óre care venit usitat mai nainte, acela este perdut, şi preotul este silit sau a renunţá la el, sau a şi l dobândí prin proces, ceea ce după împregiurările, în care trăesce cu poporul nu este consult. A vorbí preotul poporului seu pentru îmbunătăţirea subsistenţii sale, pe când biserica şi scóla sunt sĕrace — şi de regulă unde preotul şi învĕţătoriul sunt rĕu dotaţi şi acestea sunt sĕrace — s'ar părea nu numai un feliu de cerşitorie, dar şi prea egoistic. Este însĕ constatat, că voind un preot a creá fundaţiuni pentru biserică, şi numai a acoperí o lipsă temporală bisericéscă sau scolară, pentru ca sfatul şi îndemnul lui sĕ fie încoronate de succes, trebue sĕ fie el cel dintâiu, care ofere şi încă mai mult, ca prin esemplul lui sĕ îndemne pe popor.

Poporul în timpul de faţă este îngreunat cu atâtea dări şi aruncuri, incât de multe ori când e vorba numai de o mică colectă bisericéscă, preotul mai numai îndrăsnesce a şi deschide gura ca sĕ-l îndemne la contribuire. Sĕ se mai adaugă apoi anii cei rĕi, nimicirea productelor prin grindină, ape, secetă şi comasările, şi atunci se va avé o icónă adevĕrată a tristei situaţinni. Preotul, care cunósce tóte durerile poporului seu, e silit de multe ori moralminte al cruţá chiar cu solvirea tacselor pentru sine până în timpuri mai bune, sau pentru totdeuna, căci este părintele lui; un părinte trebue sĕ fie bun şi îndurătoriu către fiii sĕi, căci altfeliu titlul de părinte s'ar schimbá în avar sau tiran.

Ajutórele, ce se pot dá din când în când preoţilor din fondurile archidiecesane sunt până acum de tot neinsemnate, ca sĕ pótă preotul contá la o uşurare permanentă a stărei sale, familia cere pâne în tóte ḑilele şi îmbrăcăminte corĕspunḑĕtóre chemărei preoţesci, şi acestea pretensiuni ḑilnice nu se pot amâná până sosesce neinsemnatul ajutoriu.

Pe lângă acceptarea remediului de îmbunătăţire arĕtat mai trebue sĕ ne cugetăm încă la alt mijloc de îmbunătăţire temporală, până atunci când mijlócele materiale ne vor permite sĕ ne regulăm, cum ar trebuí.

Am cetit încă în anul 1887 espunerile episcopului reformat din Ardeal Dominik Szász către reuniunea de cultură magiară, căreia i recomandă bisericile şi scólele reformaţilor magiari spre ajutorare. Intre alte mijlóce de îmbunătăţire acolo, unde dotaţiunea parochului şi învĕţătoriului este de tot mică şi nu se póte ameliorà altfeliu, combinéză postul de preot cu cel de învĕţătoriu, însĕ atuncia am cugetat, că pentru ce nu se face şi la noi astfeliu? Dacă legea scolară nu opresce magiarilor reformaţi acésta acumulare de oficii, pentru ce sĕ fie aceea oprită pentru noi.?

La noi însĕ cu starea nóstră cea materială, s'a adus legea pentru imcomptabilitatea de oficiu dela asesor consistorial, protopop şi profeser, până la paroch şi învĕţătoriu. Suntem noi în condiţiuni mai bune materiale ca poporul magiar, căruia i vine aşa de bucuros statul într'ajutoriu, pe când faţá cu noi şi scólele nóstre se întêmplă contrariul? Pentru-ce sĕ nu facem şi noi asemenea, unde sĕ póte şi unde cere lipsa neapĕrat.

Intr'o parochie sĕracă de bună sémă nici salariul învĕţătoresc nu e cine scie ce mare, şi decât dóuĕ străiţi góle, mai bine una cu ceva; decât două familii luptându-se amar cu sĕrăcia mai bine una, care sĕ pótă trăí. Tinerii nostrii eşiţi din seminarii au toţi pe lângă pregătirea de preot şi aceia de învĕţătoriu, mulţi din ei sĕ aplică ca învĕţători, alţii remân pentru tótă viaţa. Oficiul de preot şi învĕţătoriu stau în strênsă legătură unul cu altul, ele s'ar puté concéntrá uşor în una şi aceea şi persónă, cel puţin în mod provisoriu şi acésta împregiurare n'ar jigní întru nimica constituţiunea bisericei, ci din contră ar aduce mari folóse practice. Sunt d. e. comune, unde preotul este rĕu de tot dotat, el însĕ are tótă pregătirea de a putea fi şi învеţătoriu, salariul învĕţătoresc este de 100, 120—160 fl. cu un atare salariu nu se póte căpĕtá un învĕţătoriu cualificat şi stabil în comună, preotul trebue sĕ privéscă cum scóla ii stagnéză, şi el cu pregătire de învĕţătoriu e condamnat a nu-şi putea folosí talantul seu. In altă comună este un învĕţătoriu harnic, staţiunea de paroch vacantă, ací s'ar putea éraşi ajutá făcêndu-se acela preot, după rênduiala clericilor estraordinari.

Acésta stare escepţională ar puté dur până atunci, până ar cresce fondurile nóstre parochiale şi archidiecesane da aşa, ca sĕ se pótă creá din ele dotaţiuni corespunḑĕtóre pentru preoţi şi învĕtori. Altfeliu cruţăm acolo, unde ar trebuí sĕ dăm, şi dăm acolo, unde ar trebuí sĕ cruţăm, si resultatul final va fi tot acela, că vom avé încă şi mai multe parochii vacante, şi o perpetuă lipsă de învĕţători cualificaţi. *G.*

Facultatea de teologie.

Raportul dlui M. N. Pacu în camera deputaţilor din România:

Domnilor deputaţi!

Secţiunile D-vóstră luând în cercetare proiectul de lege votat de senat cu privire la recunóscerea facultăţii de teologie ca făcĕnd parte din univesitatea din Bucuresci, cu aceleaşi drepturi, prerogative şi îndatoriri ca şi celealte facultăţi, 'l-au admis în unanimitate şi fără nici o schimbare, numind delegaţi:

Secţia I pe dl Miculescu C.: secţia II pe dl Pacu N. Moise; secţia III pe dl Negrutzi Iacob; secţia IV pe dl Rosetti R. D.; secţia V pe dl Focsenean T.; secţia VI pe dl Cernătescu P., şi secţia VII pe dl Poenar Bordea I.

Comitetul delegaţilor, în numĕr de cinci, dnii Cernătescu P. şi Poenar Bordea I. fiind absenţi, întrunindu-se în ḑiua de 28 Maiu 1890, sub preşedenţa dl Negruzzi Iacob, a adminis şi el unanim proiectul, făcêndu-mi onórea de a me alege raportor şi a supune d-vóstră resultatul lucrărilor sale.

Legea organică a învĕţămêntului din 1864 conţine, d-lor deputaţi, o lacună însemnată. Pentru nici una din universităţile nóstre ea nu prevede facultatea de teologie, instituţie neapĕrat trebuinciósă şi care forméză coronamentul educaţiunei bisericesci în ori ce stat cu cultură temeinic şi deplin organisată.

Din acésta causă tinerii nostri, doritori de a-şi complectá cultura teologică şi a se pregătí pentru înaltele demnităţi eclesiastice, erau nevoiţi a se duce pe la universităţile strĕine.

Pentru a se umplé acéstă lacună 3 încercări s'au făcut până aḑi de a se înfiinţa o facultate teologică ortodocsă în România. Aceste încercări au fost una la Iaşi şi dóuĕ la Bucuresci. Cele dintâiu dóuĕ însĕ n'au reuşit, din lipsă de sprigin din partea statului; a treia încercare fù făcută în 1884, când se înfiinţà lu universitatea din Bucuresci actuala facultate de teologie. Acésta facultate, fiind mai mult şi mai bineîncuragiată, prinse rădĕcini solide, aşa că aḑi funcţionéză cu deplin succes şi cu onóre alăturea cu cele patru surori ale sale, începênd chiar din anul trecut a dat fructe îmbueurătóre, căci mai mulţi absolvenţi ai sei au obţinut deja gradul academic de licenţiat în teologie.

Numĕrul studenţilor, ce frecuentéză apoi acéstă înaltă instituţiune culturală este destul de mare: numĕroşii tineri, absolvenţi ai seminarielor centrale, clerici şi mireni, mulţi clerici înaintaţi chiar în vêrstă şi împovĕraţi cu familii setoşi de lumină, au alergat şi alérgă din unghiurile cele mai depărtate ale ţĕri spre a-şi complectá la facultate studiile lor teologice.

Un neajuns fundamental are însĕ facultatea nostrră de teologie. Ea funcţionéză până acum numai prin disposiţiuni bugetare şi reglamentare; o lege în virtutea căreia sĕ-şi aibă fiinţa, nu e de loc. Spre a înlăturá acest neajuns dl ministru al cultelor şi instrucţiunei publice, ţinênd sémă de via dorinţă a ţĕrei esprimată chiar prin organul d-vóstre al aleşiior ei, cu ocasiunea rĕspunsului la mesagiul tronului dela începutul sesiunei ordinare 1889—90, ţinênd sémă de arḑĕtórea dorinţă a Majestăţii Sale regelui esprimată cu ocasiunea iubileului de 25 ani a universităţii din Bucuresci, şi de repeţita stăruinţă a sfârtului sinod, a presentat proiectul de faţă mai întâiu senatului, care precum am spus, l'a votat cu unanimitate de voturi, minus unul. Acest proiect vine astăḑi şi în desbaterile d-vóstre.

Considerând acum, dlor deputaţi, că proiectul în cestiune rĕspunde unei necesităţi în genere simţită în ţéra nóstră, căci printr'ênsul se întregesce învĕţămêntul nostru universitar si se dă astfeliu putinţaşi clerului român de a fi pe tărêmul culturei, dacă nu înfrunte, cum e menirea sa sĕ fie, cel puţin alături cu nivelul societăţii mirene, de care din nefericire, a fost cam întrecut până aḑi·

Considerând, că dorinţa de care cu toţii suntem insuflaţi, de a ridica clerul nostru naţional la înălţimea potrivită rolului seu de factor luminător şi moralisătoriu în societate, nu se póte realisá decât prin dóuĕ mijlóce: prin înălţarea nivelului cultural, organisând temeinic şi complect seminarile şi facultatea teologică, şi pin îmbunătăţirea sórtei sale materiale, şi că dacă împregiurările nu ne au permis până acum a făptuí pe cel din urmă mijloc, nu mai putem însĕ amâná pe cel dintâiu;

Avênd în vedere, pe de altă parte, că legea organică pentru alegerea metropoliţilor şi episcopilor cum şi a constituirei sfântului sinod al sfintei biserici autocefale ortodocse române din 19 Decembre 1872, la art. 2, alin. 4, prevede că: după trecere de 20 ani dela promulgarea acestei pe lângă calităţile de mai sus (cuprinse în celelaltele aliniate art. 2) spre a puté fi ridicaţi la demnitatea de metropolit sau episcop, candidaţii vor trebuí sĕ posédă şi tillul de licenţiat sau doctor în teologie ortodocsă; prin urmare, crearea şi recunóscerea facultăţii teologice se impune şi ca obligaţiune a acestei stipulaţiuni legale, care preste doi ani, nu mai departe, trebue sĕ aibă aplicarea rigurósă;

Avênd în vedere. în fine,că este un înalt interes naţional ca România nu numai sĕ şi aibă la ea acasă întregul complecs de instituţiuni culturale universitare pentru fii sei; dar apoi are datoria sĕ atragă la sine pe tinerii de acelaşi neam din tóte părţile locuite de români, şi, dacă se póte se servéscă ca focariu de lumină în tóte privirile şi pentru alte state mici vecine.

Pentru aceste puternice cuvinte, subsemnatul raportor în numele comitetului delegaţilor, ve rógă sĕ binevoiţi a încuviinţá şi d-vóstră dlor deputaţi, legea votată de senat.
„Timpul“.

Varietăţi.

* Ordinea esamenelor la scólele medii gr. or. române din Braşov la finea anului scolastic 1889/90.

Esamenele de maturitate:

In 18 Iuniu v. esamenul oral de maturitate cu cl. III. com.

In 26 şi 27 Iuniu v. va fi esamenul oral de maturitate cu cl. VIII. gimn.

La esamenele de maturitate nu pot luá parte scolarii; pentru public mare ele sunt deschise.

Esamenele publice:

Vineri 22 Iuniu: 8—9 Religiunea şi Elina cu cl. VII. gimn.; dela 9—10 Magiara şi Istoria nat. cu cl.VI. gimn.; dela 10—11 Latina cu cl. V. gimn.; dela 11—12 Istoria cu cl. IV. gimn.; dela 12—12¼ Declamaţiune din Româna. Dela 3—4 Istoria şi Germana cu cl. III. gimn., dela 4—5 Geometria cu cl. II. gimn., dela 5—6 Geografia cu cl. I. gimn.

Sâmbătă în 23 Iuniu dela 8—9 Religiunea şi Economia naţională cu cl. II. comer., dela 9—10 Principii comerciale şi Geografia cu cl. I. comer.; dela 10—11 Chimia şi Magiara cu cl. IV. reală, dela 11—12 Fisica şi Francesa cu cl. III. reală, dela 3—4 Geografia şi Germana cu cl. II. reală, dela 4—5 Aritmetica şi Geometria cu cl. I. reală, dela 5—6 Gimnastica.

Duminecă în 24 Iuniu: după serviciul divin se va încheiá anul scol. 1889/90 cu cetirea clasificaţiunilor şi cu distribuirea premiilor în sala cea mare a institutului.

La esamenele acestea precum şi la festivitatea de încheere a anului scolastic se învită cu tótă onórea părinţii scolarilor, amicii şi binevoitorii acestor scoli.

Anul viitoriu scolastic se începe în 1/13 Septembre 1890.

Braşov, în 6 Iuniu, 1890.

Direcţiunea.

* (Invitare.) „Reuniunea sodalilor români din Cluş“ învită cu tótă onórea la petrecerea de vară, ce se va ţiné Luni în 12 Iuliu st. n. a. c. în favórea fondului seu, în grădina „Stadler“.

Pentru comitetul reuniunei:
Basiliu S. Podoba preşedinte, Constantin Pop vicepreşedinte, Iacob Murĕşan secretariu, Tuliu Roşescu cassariu, Gregoriu Borza controlor.

Cluş, în 20 Iuniu, 1890.

Preţul întrărei 60 cr. de persónă. Inceputul la 7 óre séra. Bilete de întrare se schimbă la cassă prelângă arĕtarea învitătoriului.

NB. Suprasolvirile şi alte oferte marinimóse se vor primí cu mulţămită şi se vor publicá pre cale ḑiaristică.

* (Invitare.) Tinerimea română de pe Valea Almaşului învită la „Producţiunea literară“ împreunată cu dans, ce se va arangiá Duminecă în 15/27 Iuliu în Hida, cu următoriul

Program:

1. „*Sub acésta négră stâncă*“, cor de ***, esecutat în dóuĕ voci.
2. „*Omul nobil trăesce şi după mórte*“, disertaţiune.
3. „*Condamnarea strugurului*“, de A. Pan, declamaţiune.
4. „*Adio patriei*“, cor de Vorobchieviciu, esecutat în dóuĕ voci.
5. „*Hodja Murat Paşa*“, de Vasile Alecsandri, declamaţiune.
6. „*Friguri de autor*“, dialog de N. Gane.
7. „*O declamaţiune comică*“
8. „*Uite mamă...*“, cor de G. Dima, esecutat în dóuĕ voci.

Venitul curat se va conferí pentru procurarea de cărţi şi recuisite scolare elevilor sĕraci dela scólele poporale din acest ţinut.

Inceputul la 5 óre p. m.

Preţul de întrare: de persónă 80 cr., de persónă în familie 60 cr.

Ofertele marinimóse şi suprasolvirile se vor cuitá pe cale ḑiaristică cu mulţămită.

NB. In pausă se vor esecutá jocurile naţionale „Căluşerul“ şi „Bătuta“.

Comitetul arangiatoriu.

(Regularea graniţelor). Comisiunea pentru regularea graniţelor dintre monarchia nóstră şi România şi au început lucrările în 30 Iuniu a. c. Din partea României este delegat generalul Pencovici şi vicecolonelul Groza.

(Maiorul Paniţa) După scirile sosite din Sofia principele Ferdinand la propunerea guvernului bulgar a aprobat sentinţa de mórte a maiorului Paniţa şi el a fost esecutat la 28 Iuniu. Un suboficer a comandat şi 21 de soldaţi au tras focuri în peptul maiorului.

* (Alegerea oficianţilor comunali). Alegerea oficianţilor comunali în Sibiiu s'a făcut sub conducerea vice-comitelui Thalmann şi au fost realeşi toţi cei vechi, îndeplinindu-se şi locul al doilea de asesor, ce a devenit vacant prin pensionarea asesorului de până acuma. Nici un român nu ocupă funcţiune.

Loterie.

Sâmbătă în 28 Iuniu 1890.

Buda:	**53**	**15**	**28**	**64**	**20**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 Iuniu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	——	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	99.55	99.65
Renta de aur austriacă	109.45	109.—
Sorţi de stat dela 1860	140.—	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.50	344.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	117.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung.	89.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni ung. de rĕscumpĕrarea ḑecimei de vin	104.—	99.—
Sorţi ungouresci cu premii	138.25	137.50
Sorţi de regularea Tisei	127.25	128.50
Galbin	5.55	5.55
Napoleon	9.31	9 28
100 marce nemţesci	57.47½	57.40
London pe (poliţă de trei luni)	117.—	116.80

Nr. 317/890 [361] 1—1

Publicaţiune.

Prin sentinţa Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 1 Maiu a. c. Nr. 2340 B. George Dănilă al Preotesei gr. or. din Porumbacul superior este despărţit legal de pribegita lui soţie Maria Căpĕţină gr. or. tot din Porumbacul superior, ceea-ce în sensul § 124 din procedura în cause matrimoniale din 1878 se aduce la cunoscinţă publică.

Avrig, 13 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cándea,
protopop

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9 .14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 66 Sibiiu, Joi 21 Iuniu, (3 Iuliu) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Iuniu.

Am urmărit cu multă atențiune desvoltarea lucrurilor în vecinul regat România, și din inimă ne-am bucurat, când am putut constatá, că între luptele de partide, cari dóră ca nicăiri în Europa absorbeau și consumau puterile cele mai bune, atențiunea generală se îndrepta și spre câte o cestiune culturală.

Ca ḑiariu, care are deosebita problemă de a promová interesele bisericei române greco-orientale aici în patria nóstră, și prin acestea a promová cele ale poporului românesc, căci sórtea lui e legată de sórtea bisericei, ne-am bucurat din inimă, când am observat un mic interes cel puțin pentru promovarea binelui bisericei ortodocse din România, care între tóte instituțiunile acestui stat a rĕmas mai neconsiderată, a rĕmas mai negrigită, încât nóue celor de aici ni se impune órecum impresiunea: că biserica românéscă în vecinul regat sistematic este impedecată de a se ridicá, și a-și ocupá locul ce i se cuvine ca unei biserici naționale în stat pur național.

Și nóue ni se impunea acéstă impresiune când vedeam, că pentru crescerea clerului din România din partea statului nu se făcea nimica, când vedeam, că pentru asigurarea unei onorifice subsistențe a acestui cler nu se făcea nimica, ni se impuné această impresiune și mai dureros, când vedeam purtarea societății față cu clerul din România, când vedeam, rolul cel trist, la care e redus clerul în vecinul regat.

Și era bătătoriu la ochi, că precând preoții din religiunea străbună erau desconsiderați, dați pradă ignoranței cu tóte ispitele ei; precând pentru prestigiul bisericei, pentru consolidarea ei statul nu avea sau și de avea nu arĕta nici un interes, pe atunci propaganda catolică era privită óre-cum cu ochi buni, — acésta impresiune ni se impunea nóue — și statul România ortodocsă precând desconsidera clerul și biserica autochtonă, pe atunci decreta metropolie romano-catolică în Bucuresci, și presa din Bucuresci, care despre biserica orientală nici notiță nu lua, ḑi de ḑi avea rubrică permanentă pentru prelatul romano-catolic, și pentru misionarii catolicismului, cari și-au pus în Bucuresci centrul activității lor.

Mĕsurile din anii mai din urmă pentru ridicarea și consolidarea bisericei române ne au umplut de bucurie, și acestei bucurii dăm espresiune și acuma, când vedem, că corpurile legiuitóre ale României se ocupă cu regularea facultății teologice, și ridicarea la locul, ce i se cuvine, între celelalte facultăți la universitatea din Bucuresci.

Frumósa vorbire, cu care s'a presentat în camera României proiectul de lege privitoriu la regularea facultăței teologice, ne dă speranțe mari

Sórtea bisericei române este pusă în mânile representanților poporului român, și dacă a străbătut în corpurile legiuitóre convingerea, că trebue ridicat clerul, ridicată biserica la rangul, ce i-se cuvine, de bună sémă se va formá și în presă un curent în favorul bisericei române, și va dispăré ignoranța, va dispăré indiferentismul față cu biserica și nobila ei chemare, și astfeliu i se va dá locul cuvenit în societatea românéscă.

Astfeliu biserica inzestrată cu armele sciinții sub scutul puternic al statului, sub puternicul scut al opiniunei publice va scí stà în fața puternicului curent indreptat contra ortodocsiei în România, și astfeliu facultatea teologică din Bucuresci va devení stânca, de care se va frânge naia misionarilor, cari alérgă sĕ facă din orientul ortodocs un orient al papei din Roma.

Revista politică.

In urma conflictului, ce s'a ivit între deputații partidului independent, s'a adresat Polonyi către președintele partidului, Irányi, în care l rógă sĕ-i declare, dacă în adevĕr Kossuth a rĕspins formarea unui partid pe basele dela 1849. Irányi a rĕspuns, reproducênd totdeodată și unele alineate din scrisórea lui Kossuth, care se esprimă contra luptei personale a partidului, și dă acestuia sfat, ca sĕ se mantină la înălțime în discusiuni. Kossuth s'ar bucurá și mai mult, când partidul seu pe basa amintită și-ar dá un caracter mai espresiv, dênsul însĕ ca unul care nu e membru al partidului, nu are drept a se amestecá în afacerile interne ale aceluia. El ii face atenți numai la macsima: *domus in se ipsam divisa desolabitur.* Despre formarea unui partid pe basele dela 1849 Kossut nu amintesce nimica în scrisórea sa.

Acestea le-a descoperit Irányi mai mult și la insistința lui Ugron, care se vede, că cunoscea mai bine situațiunea și în vorbirile sale da informațiuni mai esacte, decât cum se puteau ele afla în tabera lui Polonyi și a adicților sei intimi.

In ministeriele comune se lucră revisiunea legei militare pentru încuartirare. Indata ce se vor fi terminat lucrările va fi supusă desbaterilor parlamentare din ambele state. Se asigură, că în casa deputaților din Budapesta va vení încă în sesiunea de tómnă la desbatere.

In cestiunea Lloydului austro-ungar a încredințat ministeriul din Budapesta pe ministrul Baross sĕ pregătéscă un memorand, care sĕ lămuréscă cestiunea în tóte privințele. Incă nu se scie, dacă regimul ungar va mai susțíné și mai departe convenția cu Lloydul.

In părțile Cislaitane sunt agitațiunile electorale. In Bucovina se vor face alegerile în ḑilele de 8 și 10 Iuliu. Cu acésta ocasiune comitetul societății politice „Concordia“ a relatat presidentului țĕrei br. Vasilco conclusul luat în 13 Iuniu, care e de următoriul cuprins: Societatea a decis:

A proclamá ca candidați ai „Concordiei“ pentru districtele Vijnița, Storojineț, Stănesci, Sadagura, Sucéva, Gurahumorului și Rădăuți pe d-nii: Escelența Sa Baronul Alesandru Vasilco, Georgiu cav. de Flondor, Michaiu Goian, Nicu Bar. Mustea, Dr. Ioan cav. de Zotta, Victor Baron Stircea, și Oreste Renny de Herșeni, éră pentru orașul Rădăuț pe dl Eudoxiu Baron Hormusachi. In districtul Coțmanului, Zastavnei, Cernăuț, Siret și Câmpulung și în orașele Siret și Sucéva de a nu pune de astădată candidați. A nu face pedeci candidaților puși de comitetul central electoral în districtele și orașele menționate la alegerea deputaților. Candidatura anunțată pentru districtul Câmpulungului cu privire la conclusul de a nu pune candidați în unele districte a nu o considerá. A amâná nominarea candidaților pentru orașul Cernăuț spre chiarificarea și din cause politice-tactice pe 8 ḑile.

Din aceste conclusuri puteți Escelența Vóstră conchide, cumcă societatea politică „Concordia“ a aprobat din oportunitate transacțiunile încheeate de Escelenția Vóstră în deosebi cu partidele rutene spre a dá dovadă la acésta ocasiune, cum-că românii posed maturitatea politică necesară, cum-că sunt un element de ordine și pricep a se acomodá chiar și intr'o posiție atât de grea ca cea actuală.

Ve este cunoscut Escelența Vóstră cum-că venerațiunea, stima și recunoscința pentru dvóstră ca șeful ilustru al partidei nóstre a fost primul impuls pentru atitudinea nóstră. Cu tóte aceste societatea politică „Concordia“, care are misiunea a fi centrul politic al românilor bucovineni se află constrinsă a ve declará cu tótă seriositatea, cumcă partidul român bucovinén în viitoriu nu va fi în stare a susțíné candidații, cari se vor pune fără înțelegere prealabilă cu alegĕtorii chiar și atunci nu, dacă vor fi bărbați eminenți și emeritați ai partidului român.

Acest conclus l'a făcut comitetul societăței „Concordia“ în urma unei deliberări fórte serióse, el se baséză pe esperința tristă, cum că cea mai mare parte a domnilor deputați omit datinele constituționale a stá în contact cu alegătorii lor, de a conchemá din când în când adunări electorale, spre a

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Barițiu.

Moșul meu Verus mi a dat esemplu de indulgență și moderațiune.

⁂

Despre tatăl meu se ḑice, că a avut un caracter adevĕrat bărbătesc și totuși modest, în ceea ce l'am și imitat.

⁂

Mama mea mi a fost model de pietate și binefacere, imitându o mi-am dat silința a nu face rĕul, dar nici a-l cugetá și a trăí simplu și cumpĕtat ca dênsa, departe de lucsul frivol al celor mari.

⁂

Rusticus*) m'a făcut sĕ înțeleg, că am a lucrá neîntrerupt la cultivarea și îmbunătățirea caracterului meu, a evitá căile false ale sofistilor, a nu statorí teorii seci, a nu țíné cuvêntări numai pentru a fi aplaudat, nici sĕ joc înaintea mulțimei rolul unui bărbat de mare influință și generos. Prin el am rĕmas strĕin de ori-ce paradă oratorică, de cuvinte poetice și rĕsunătóre, cum și de ori-ce vanitate în îmbrăcăminte și ori ce alt lucs. El m'a mai sfătuit sĕ mi scriu totdeuna scrisorile în stil simplu, precum a scris el una din Sinuessa mamei mele; a me arĕtá conciliant, în tot momentul gata a iertá, îndată ce aceia, cari m'au ofensat își vor arĕtá prin cuvintele și purtarea lor prevenirea lor față de mine; a fi cu óre-și-care îngrijire la alegerea lecturei mele; a nu me mulțămí cu sciință superficială și a nu'mi dá consimțĕmêntul meu nici odată prea iute fanfaronilor de profesiune. In fine, lui am ai mulțămí esplicările lui Epictet, pe care mi le-a comunicat din colecțiunea sa de cărți.

⁂

Dela Apollonius*) am învĕțat modul de a cugetá liber, deși cu circumspecțiune, dar fără șovăire a nu luá nimic alta în considerare, decât numai rațiunea sănĕtósă și a păstrá mereu pacea sufletului între durerile cele mai violente, la perderea unui copil și în morburi îndelungate. El mi a fost un esemplu în viață, cum cineva póte fi totodată serios și totuși sociabil. La instrucțiune el nu se arată nici odată moros seu impacient și cu tóte acestea nu era închipuit de dibăcia sa de a instruí. Dela el în fine am învĕțat, cum trebue cineva sĕ priméscă binefaceri dela amici, fără a se umilí și nici a se arĕtá ingrat pentru ele.

⁂

Sextus*) mi-a fost model de bunăvoință, esemplul unui adevĕrat tată de familie, dela el am învĕțat, ce însemnéză a trăí după natură. Demnitatea lui n'avea nimic afectat, el scia sĕ gâcéscă în mod prevenitor dorințele amicilor sei și suporta cu răbdare pe cei ignoranți și pe aceia, cari judecau fără precugetare. El se acomoda la toți ómenii și așa societatea lui o aflau mai plăcută ca ori ce alte lingușiri și totodată simțiau o profundă stimă față cu dênsul. El se pricepea a desvoltá și a combiná în mod clar și regulat prescrierile recerute pentru înțelepciunea vieții. Nici odată nu se putea observá la el nici cel mai mic semn de mănie, sau a vre-unei alte passiuni, dar cu tótă acéstă lipsă de passiune el era omul cel mai amabil Ținea mult la un bun renume, dar' fără ostentațiune, era un savant fără a fi pedant.

(Va urmá..)

---

*) Un stoician însemnat.

*) Un stoician renumit.

*) Un filosof din Chaeronea, un nepot al lui Plutarc.

dá raporturi despre activitatca lor, spre a aflá dorinţele şi trebuinţele poporului, dând prin acest mod poporului nostru o crescere constituţională, destoptând prin acésta iubirea şi ataşarea către constituţiune, către tronul şi imperiul Austriei.

Alegĕtorii au suferit pănă acuma datinele aceste electorale, deşí cu mare neplăcere, totuşi insĕ rĕmâne germenele nemulţămirei contra deputaţilor, increderea se perde şi poporul stă la indoélă chiar şi faţă cu sfaturile binevoitóre.

Inăduşindu-se astfeliu principiele constituţionale, şi perḑêndu-se tótă posibilitatea unui viitoriu favorabil, o societate basată pe principii constituţionale nu póte prourmá cu drapelul constituţional în frunte pe acésta cale, ci trebue sĕ stăruéscă cu tóte mijlócele legale ca tóte formele constituţionale sĕ fie aduse la indeplinire.

Poporul nostru este pĕtruns de o îngrijire adêncă căci deşí populaţiunea română precum şi representanţii ei pururea au dat doveḑi despre purtarea lor leală şi fidelă guvernului, deşí aspiraţiunile lor pe terenul naţional şi bisericesc au fost modest basate — basate pe legile fundamentale de stat, promise atât de guvernul actual cât şi de guvernele cele trecute — totuşi nu s'a împlinit.

Rugăm deci pe Escelenţa Vóstră cu insistenţă ca sĕ comunicaţi cuprinsul acestor principii domnilor candidaţi, ca ei, ca representanţi sinceri ai poporului, sĕ nu se abată în viitoriu dela usurile constituţionale, pentru-că prin omiterea acestor usuri slăbesc domnii deputaţi singuri posiţiunea lor şi disscreditézâ prin acésta vaza corpurilor legiuitóre.

Esprimând noi Escelenţii Vóstre în numele connaţionalilor nostrii mulţămirea cea mai sinceră pentru sacrificiul şi devotamentul Escelenţiei Vóstre întru apĕrarea intereselor ţĕrei şi a naţiunei Ve rugăm sĕ binevoiţi a primí asigurarea, cumcă societatea politică „Concordia“ va ave totdeuna în vedere a Ve urmá esemplului dat în fidelitate către împĕrat şi imperiu, naţiune şi patrie şi de a cresce pe connaţionalii sei în acest spirit.

Din multe nevoi am scăpat şi scim că totdeuna unirea ne-a fost scăparea. Sĕ fim mândri, mai scrie „R. Politică“, că ţinem la acésta credinţă şi că lucrăm în bună înţelegere cu toţii.

Dacă de ani vorbim şi ne plângem, că nu suntem organisaţi şi că n'avem o scólă politică, în care sĕ ne întêlnim ca instructori şi elevi, astăḑi cu bucurie trebue sĕ constatăm, că aceste lipse nu esistă mai mult; tóte părţile corpului nostru naţional au păstrat credeul seu de unire.

Organisaţiunea este făcută, scóla, în care sĕ se întêlnéscă toţi factorii nostri politici este deschisă. De aceea se intrăm cât de numĕroşi ca membri în societatea „Concordia,“ căreia de abia acuma i a succes a aduná tóte elementele pentru o viaţă politică cât se póte de frumósă.

O cestiune urgentă!

Comitatul Hunedórei, Iuniu, 1890.

Parte rĕspinşi, parte alungaţi de pe tóte terenele vieţii publice, prin mijlóce artificióse pre încetul în cele dóuĕ decenii din urmă trebue sĕ constatăm, că numai scóla confesională şi biserica ne au mai rĕmas ca forţăreţe de apĕrare contra torentelui, ce ne amenință viaţa nóstră ca români.

Astăḑi ni se spune în mod negenat chiar din partea guvernanţilor, că scopul lor este magiarisarea nóstră. Noi trebue sĕ purtăm lupta, când e vorba de viéţa nóstră pănă la cea din urmă picătură de sânge — în cadrul legilor — ce mai stau pe hârtie. Perdută sau neglesă scóla confesională, periclul cresce, şi biserica va fi ameninţată în esistenţa ei naţională.

Dovadă tristă ne dă diecesa Oradei-mari, unde, clerul gr. cat. fiind crescut în institute stĕine, ér poporul ne avêndu şi scóla confesională cu limba de propunere română, astăḑi se aude limba magiară şi la biserică şi pe la înmormêntări. Lucru dureros, dar adevĕrat!

În o luptă însĕ, care incepe sĕ devină desperată la unele puncte, e un ce imperativ a-ţi angagiá tóte elementele apte de luptă, dacă voiesci sĕ nu ţi se strige mâne poimâne: vai celui învins.

Importanţa acestui adevĕr a fost recunoscută de o parte din fruntaşii românilor — de cea mai însemnata parte —; de ací cu duioşie a trebuit sĕ constate fie care român: solicitudinea cu carea se lucră de a dá o crescere bună femeii române. Scólele de fetiţe sunt preocupaţiunea nóstră ḑilnică. Infiinţarea reuniunilor de femei, cu scop de a susţiné scóle de fetiţe la deosebitele centre de viaţă românesci, nu pot decât sĕ ne umple inima de bucurie. Avem însĕ locuri, comitate, oraşele, unde pare că totul dórme şi activitatea febrilă a femeii magiare şi sase, nu ne face sĕ tresărim şi se părăsim letargia nóstră.

In ḑilele aceste s'au ţinut esamenele la scólele nóstre populari, apoi prela scólele comunali şi de stat.

Cine a luat parte la esamenele din scólele nóstre confesionali pre sate s'a putut convinge, că instrucţiunea femei este fórte neglesă.

Fetiţe la esamen sau nu ai vĕḑut de loc, sau apoi 5—6 inse. Semn, că nu apreţiăm destul însemnătatea elementului femeesc în lupta nóstră pentru conservare. Acésta am putut-o constatá în scólele nóstre din Zarand. Tot aşa stă lucrul şi în celelalte protopresbiterate din marele nostru comitat al Huniadórei. Organele politice-administrative sciu ce fac, când nu dau nici un ajutoriu organelor nóstre parochiale, ca scóla sĕ fie frecuentată bine. Sĕ mergem insĕ la oraşele cum este d. e. Baia de Criş, Bradul, Băiţa, Huniadóra, Săcărâmbul etc. unde sunt scóle magiare cu învĕţătorese. Aici afli în maioritate eleve române, şi încă nu numai din localitate, ci şi de pe sate. Că în ce spirit se cresc aceste fetiţe, câtă iubire duc din scólă faţă de naţiunea şi biserica lor, ne arată casul fetiţei române din institutul Ursulinelor din Sibiiu, carea a trecut la religiunea romano-catolică.

Ce sĕ mai ḑic apoi de scólele de fetiţe confesionale, cari ne lipsesc aprópe cu totul în comitatul nostru!

Avem vre-o câte-va învĕţătorese române, cari le poţi numerá pe degetele dela o mână. In colo ne lipsesc cu totul învĕţătoresele şi încă chiar din centrele protopresbiteratelor nóstre. In 8 protopresbiterate gr. or. nici o scólă confesională de fetiţe separată, la cari cei din impregiurime sĕ-şi pótă trimite fetiţele, şi sĕ fie siguri, că acolo vor căpĕtá o crescere bună românéscă. Ne am indestulí, dacă cel puţin în fie-care protopresbiterat, la reşedinţă, am avé câte-o invĕţătórésă, ceea ce ar fi un lucru uşor, deóre ce edificii scolare corĕspunḑĕtóre avem în Brad, Hondol, Sĕcărâmb, Dobra, Orĕstie, ar fi lucru mai greu în Ilia, şi Deva. In Haţeg e scóla grăniţeréscă, şi acolo lucrul nu ar merge tocmai greu. Ceea-ce ar uşorá lucrul sunt puterile didactice, ce avem în unele din centrele protopresbiterale. În Brad, Dobra şi Orĕstie sunt scólele capitali, a căror învĕţători şi ar oferí ajutoriul lor, când scóla de fetiţe s'ar înfiinţá.

Intrebarea însĕ, din ce fond sĕ se plătéscă învĕţătórele din reşedinţa protopresbiterală?

Aici numai întruniţi în reuniuni, putem sĕ ne ajutăm, şi rolul principal sĕ se cedeze femeilor, mamelor române din acest comitat. Formarea de reuniuni femeesci în fie-care protopresbiterat din cele opt, cu scop de a câstigá mijlóce materiale pentru susţinerea de invĕţătórese (1—2) în fie-care centru, este o cestiune, care aştéptă deslegare cât mai urgentă, dacă nu voim ca fetiţele nóstre sĕ impopuleze tot scólele strĕine. Magiarii în comitatul nostru lucră din resputeri şi noi se stăm cu mânile în sin? Ciangăi, ni se aduc pe cap, scóle magiare ni se fac cu puterea. Acum încep asilele. Şi noi sĕ rĕmânem orbi!

In Huniedóra se infiinţéză reuniune pentru ajutorarea asilului de copii de acolo! Şi femeile române!? Femeile inteligente române din un protopresbiterat sĕ nu fie în stare a infiinţá câte o reuniune spre a susţiné o invĕţătóre română? In comune săsesci, femeile din una singură comună sunt intrunite în reuniune, cu scopuri diverse. Nu mai femeia română din comitatul Hunedóra sĕ nu-şi cunóscă misiunea şi sĕ nu înţelégă, ce se pretinde aḑi dela dênsa. Pun la inima femeilor române din comitat aceste şire, spre a cugetá asupra lor. Luarea iniţiativei în acésta cestiune compete femeilor nóstre inteligente.

Nu mai e timpul de asteptat, căci caminul familiei e ameninţat, şi femea română trebue sĕ intre în luptă alăturea cu soţul ei!

Binecuvêntată sĕ fie femeia, care va luá prima iniţiativă! *Cato.*

Individualitatea în educaţiune.

> Educatorul va lăsá nestirbită fiinţa individualităţii, pentru a fi marcată şi recunoscută de toţi; el va avé satisfacţie deplină, dacă în bărbatul, care a fost pus sub îngrigirea sa în etatea pruncici, va puté sĕ se observe purul caracter al persónei, familiei, nascerei şi naţiunei, din care face parte.
>
> *Herbart.*

Mai nice în una din ocupaţiunile vieţii omenesci nu se observă o conlucrare atât de complicată şi variată, ca şi în a educaţiunei, şi mai nice pe un teren al activităţii omenesci nu se crede lumea atât de chiemată a şi dá părerile sale în o direcţiune sau alta, ca şi chiar în educaţiune. Acest fapt ne indică destul de evident importanţa cea mare, ce-i se atribue acesteia în opera culturală a omenimei. Şi tocmai importanţa acésta este, carea ne face sĕ ne dăm séma asupra tuturor factorilor, dela cari atêrnă resolvirea cu succes a problemelor educaţiunei.

Între toţi factorii acestia de o însemnĕtate netăgăduită este şi „individualitatea elevului“. Sĕ încercăm a o studiá pe acésta în desvoltarea istorică a sistemelor filosofice, în manifestaţiunile, în fiinţa şi aplicarea ei la ocupaţiunea educatorului. Dacă ne va succede a clarificá pe deplin aceste puncte, prin acésta credem, că ne va fi succes a şi arĕtá pe deplin importanţa acestui factor şi a pretinde ridicarea lui în scóle la valórea nedisputabilă, ce i-se cuvine în serviciul educaţiunei tinerei generaţiuni.

I.

Nu avem trebuinţă, decât sĕ aruncăm o privire în jurul nostru, şi prea uşor ne putem convinge, că noi ori şi încătrău ne învêrtim numai preste individualităţi dăm: individualităţi în némul omenesc, individualităţi între animale, individualităţi între plante. Chiar şi în ocupaţiunile ome-

---

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XV.

Un paş pentru binele comunei.

(Urmare.)

Bine acésta, e fórte bine, ḑice Pantilimon, aici este valea négră, care face nóuĕ ḑeci şi nóuĕ de cotituri preste pămêntul meu, şi preste tot locul î mi surpă şi strică pămêntul cel bun, cu puţin lucru s'ar puté regulá, însĕ am de vecin pe Zacharie, şi acela deşí ar puté trage folos şi el din regularea apei, nu se învoesce ci pretinde, dela mine o despăgubire însĕmnată, dar ce sĕ faci, veḑi cu ochii, caută sĕ tac, căci el de cincispreḑece ani e tot în fruntea satului, adecă jurat bĕtrân, glodi-l'ar cine l'a ales.

Drept este, adaugă Trifon, care i-a însoţit, cu certele acestea între avuţi şi sĕraci nu ajungem de parte, ci întréga comună sufere de acésta fórte mult. Căile pe câmpuri sunt fórte rele, aşa încât 'ţi este grózâ a încărcá un car cu fên cum se cade, căci pănă acasă îl rĕstorni de vre-o câteva ori, reparările cele de lipsă nu se fac, ci se cârpesc numai ici colea din cruţarea acea falsă, şi prin aşa ceva bietul popor de rênd ajunge la sépă de lemn, căci îl apasă darea cea mare şi prelângă aceea mai sunt şi o mulţime de aruncuri.

Cu atari vorbe ajunseră ei pănă în crâjmă, unde toţi alegĕtorii erau adunaţi şi asteptau cu nerăbdare votarea. Crâjmariul încă este unul dintre cei cu stare bună şi el umbla în drépta şi în stênga de corteşa, adecă umbla sĕ câstige voturi nu pentru el, căci el este omul câstigului, şi nu avea timp pentru aşa ceva, ci el avea o mulţime de némuri, cari erau în sluşba satului, şi el avea folos din aşa ceva, căci poporul dacă are de a face un têrg sau vre un schimb, ia de martor totdeuna pre unul dintre juraţi şi aceste schimburi sau têrguri sĕ fac mai mult în crăşmă, decât în cancelarie, căci e şi beutură, adecă aldămaşul la nas, fără care nu se póte face nimica. De aceea se sculă el cu o gură şi ḑise, că ar fi fórte bine, ca sĕ rămânem tot pe lângă cei vechi, căci aceia se pricep deja în trebile satului, ba au şi timp pentru cancelarie, şi sĕ fim îndestuliţi cu ei, că mai buni tot nu putem aflá.

La vorbele aceste au tăcut toţi, căci fie care simţia, că aici este un torent grozav, contra căruia nu prea póte ori şi cine sĕ înnóte. In fine se scólă un jurat bĕtrân şi cărunt ca o óie şi ḑice: Ómeni buni! Eu sum ales deja de patru ori, jumĕtate din viéţă mi am petrecut-o tot în cancelarie, acum precum bine vedeţi şi dvóstră sum bĕtrân şi aprópe neputincios, de aceea v'aş rugá ca de astădată sĕ me cruţaţi şi sĕ alegeţi pre altul.

Aşa v'aş rugá şi eu, sĕ sculă un al doilea, eu încă am luat deja dóuĕ capitulaţiuni, şi afară de aceea sum ocupat de nu-mi vĕd capul, de nu pot luá parte nici la şedinţe, cu tóte acestea nu cred, că va ḑice cineva, că eu nu mi-am făcut slujba mea după-cum se cuvine, de astădată ar fi bine, ca pre mine sĕ me lăsaţi afară.

Al treilea încă se i-a după acestia şi ḑice, că el a fost destul în comitet, şi nu se îndoesce, că dór n'ar fi alţii, cari póte au mai mult timp ca el pentru aşa ceva. Căci ei şi socotesc, că este mai mare cinstea şi onórea, când îşi pot ḑice, că i-a ales mai mult cu de asila, ei nu s'au îmbiat.

Da ce ve mai bateţi capul cu nimicuri de aceste ḑise Ilisie, trebue sĕ ve pricepeţi şi voi, ei numai pentru aceea se mulţămesc, că ei cred, că noi i vom rugá sĕ priméscă înc'odată ceea-ce sciu cu bine, că ei sunt buni bucuroşi de a primí postul, care la avut mai nainte, nu este aşa George, Ioane şi Nicolae?

Ĕrăşi domnesce o linisce mortală în casă şi cei trei juraţi nu ḑic nimic ceeace este destul de lămurit adecă, că ei vor primí ér posturile de juraţi.

(Va urmá.)

nesci, în lucrările technice şi de artă, în ocupaţiunile industriale şi comerciale, cu un cuvênt în ocupaţiunile fisice şi psichice întâlnim aceeaşi apariţiune.

Dacă viéţa naturei şi viéţa omenéscă, carea este atât de complicată ne presintă dominaţiunea principiului individualităţii, atunci urméză prea natural, că acest principiu nu este un principiu de mâna a dóua în viéţa intelectuală a popórelor. Şi cumcă acésta în adevĕr aşa şi este ne putem convinge chiar şi prin faptul, că el a atras deja de vécuri asupra sa atenţiunea bărbaţilor luminaţi şi ocupă un loc de frunte între cercetările filosofice, atât a timpurilor trecute cât şi moderne. Individualismul în filosfie este pus faţă în faţă cu pluralismul şi ne arată, că numai ce e individual are realitate, ér nu ceea-ce e general (Locke); individului i-se cuvine o realitate adevĕrată, ér nu numai părută (Nicolaus Cusanus); aceea ce este individual este de cea mai mare importanţă pentru viéţa morală (Iacobi, Fichte, Schleiermacher) şi în fine pentru judecata estetică, chiar aceea ce e individual este de valóre şi este neînlocuibil, de óre-ce espresiunea caracteristică a tipului general numai în individ esistă. Chiar şi numai din aceste puţine vederi generale ale diferiţilor filosofi atinse aci numai în trécăt," este destul de evident, că individualitatea a jucat o rolă fórte importantă în istoria filosofiei, că a fost unul din multele curente filosofice, care au preocupat cu predilecţiune gândirea omenéscă.

Ce se înţelege óre de obiceiu sub cuvêntul individualitate? Nimic altceva, decât un lucru deosebit, propriu, între altele multe comune, omogene; de aci nice nu póte sĕ fie vorba despre individualităţi la lucruri eterogene. Numai acolo, unde întâlnim fiinţe, calităţi, cari în fórte multe privinţe sémênă la olaltă, putem sĕ aflăm şi caractere distincte între ele. Ér de altă parte nu trebue sĕ perdem din vedere şi aceea, că ori-şi cât ne-am dá silinţa, nu am fi în stare sĕ aflăm şi numai dóuĕ fiinţe, despre cari sĕ putem afirmá cu siguritate deplină, că ar fi întru tóte identice. Pare că chiar şi acéstă împregiurare voesce a ne indicá rolul acestui factor în viéţa omenéscă.

Basaţi pe înţelesul dat cuvêntului individualitate şi putem sĕ vorbim: despre naturi individuale, despre însuşiri spirituale şi corporale, despre păreri, gândiri, sentimente, voinţe individuale, despre ocupaţiuni, principii de acţiuni şi de conduite în viéţa intelectuală şi morală, chiar şi în viéţa fisică, despre obiceiuri, datine, credinţe, moravuri individuale, cu un cuvênt despre tot, prin ceea-ce se oglindéză individualitatea.

De câte-ori vorbim noi astfeliu, totdeuna atingem principiul din cestiune şi numai arare-ori şi cercăm sĕ ne dăm séma despre greutatea acestuia şi sĕ-i apreţiem valórea. Cu câte alte multe lucruri nu se va fi întêmplând tot aceeaşi? Câte vor rĕmâné ascunse în întunecimea veciniciei? şi cu câtă greutate vedem, că es unele la ivélă numai prin muncă de seculi şi prin o assiduitate uimitóre.

(Va urmá.)

Convocare.

Conform conclusului staverit din partea comitetului central în şedinţa s'a din 6 Maiu a. c. adunarea generală anuală a reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei se convócă pre ḑilele 29, 30 şi 31 Iuliu a. c. v. în biserica ortodocsă din Mediaş, protopresbiteratul Mediaşului, la care se învită toţi p. t. domni membrii ai reuniunei şi alţi iubitori de progres.

Programa.

Şedinţa 1 din 29 Iuliu a. c. v Dumineca a. m.

1. Serviciu divin cu invocarea Sântului Duch în biserica ortodocsă din Mediaş.
2. Deschiderea şedinţei prin preşedinte.
3. Constatarea celor presenţi.
4. Incassarea tacseler dela membrii şi înscrierea membrilor noi.
5. Comunicarea ord. Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dtto 9 Octobre a. tr. Nr. 6833 Scol.
6. Comunicarea ord. Preav. consistoriu dtto 31 Maiu a. c. Nr. 3553 Scol. privitor la cursul de înstruire în lucru de mână pentru învĕţătorii actuali, înfiinţat de Preavenerat Acela-şi.

Şedinţa a II-a Dumineca în 29 Iuliu c. v. d. a.

7. Verificarea procesului verbal din şedinţa primă.
8. Cetirea raportului comitetului central al reuniunei, al cassariului, bibliotecariului şi al comisiunei esmise pentru scontarea bibliotecei, apoi alegerea de comisiuni.
9. Tema: „Cum trebue sĕ fie relaţiunile între preot şi învĕţătoriu“? de Dimitrie Stuchirean, învĕţătoriu în Bertan şi Emanuil Florea, învĕţătoriu în Bundorf.

Şedinţa a III-a, Luni în 30 Iuliu a. c. v. a. m.

10. Verificarea procesului verbal din şedinţa a II-a.
11. Tema: „Model de predare a limbei magiare“ cu cursul IV (disertaţiune) de George Iacob, învĕţătoriu în Ţeline.
12. Cercetarea institutului de agronomie din Mediaş.

Şedinţa a IV-a, Luni în 30 Iuliu c. v. d. a.

13. Verificarea procesului verbal din şedinţa a III-a.
14. Tema: „Din cele 4 operaţiuni cu numeri întregí cursul V (prelegere practică) de Nicolae Nătescu, învĕţătoriu în Frâua.
15. Raportul comisiunilor esmise.

Şedinţa a V-a Marţi în 31 Iuliu c. v. a. m.

16. Verificarea procesului verbal din şedinţa a IV a.
17. Tema: „Despre cursul complementar“ de Ioan Florea, învĕţătoriu în Hetur.
18. Staverirea bugetului pro 1890/91 Scol.
19. Propuneri.
20. Esmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal din şedinţa a V a.
21. Incheerea adunărei prin preşedinte.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei, ţinută la 6 Maiu, 1890.

Pres. reuniunei districtual.

D. Moldovan, adm. prot. *I. Muntean*, notar ad hoc.

Provocare

cătră stipendistii fundaţiunei lui „Gozsdu“!

Deóre-ce pe anul 1890/91 nu sunt vacante locuri de stipendii nóuĕ, ci suma disponibilă din bugetul fundaţiunei lui Gozsdu pe acest an scolastic e reservată numai pentru stipendistii din anul espirat, acestia se provócă, ca până la 10 August a. c. st. n. sĕ arete la cancelaria fundaţiunei lui Gozsdu din Budapesta (Király utcza 13) resultatul anului scolastic espirat cu documente creḑibile şi cu dechiaraţiune, că unde voesc a continuá studiile pe anul scolastic viitoriu, pentru-că nearĕtând acestea până la terminul mai sus prescris se va sterge din lista stipendistilor.

Budapesta, în 1 a Iuliu st. n. 1890.

Comitetul.

Varietăţi.

* Ordinea esamenelor publice dela scóla capitală gr. or. română din Orĕstie la finea anului scolastic 1889/90.

Dumineca, în 24 Iuniu c. st. v. la órele $9\frac{1}{2}$: Cuvênt ocasional de deschidere rostit de directorul scólei; dela 10—$12\frac{1}{2}$ clasa fetiţelor, despărţămêntul I. II. III. IV. şi V.) învĕţătoriu; G. Joandrea; după améḑi dela 2—$3\frac{1}{2}$ óre clasa I. de băeţi (desp. I. şi II.) înv. I. Branga; dela $3\frac{1}{2}$—6 óre clasa a II-a de băeţi (desp. III. IV şi V), învĕţ. C. Baicu; dela 6—$7\frac{1}{2}$ óre cântările şi gimnastica, cetirea clasificaţiunilor, împărţirea premiilor şi încheerea anului scol.

In decursul esamenelor lucrurile de mână ale fetiţelor vor fi espuse publicului privitor într'o sală óre-care.

La aceste esamene se invită toţi părinţii elevilor şi alţi amici şi binevoitori ai scólei.

Direcţiunea scólei capitale gr. or. române.

Orĕstie, 16 Iuniu, 1890 v.

George Joandrea,
director scol.

* (Têrg de ţară). In comuna Poiana, cercul protopretorial Mercurea, comitatul Sibiiu s'a statorit têrgul de ţară şi anume: pe 9 şi 10 Iulie têrgul de oi. pe 11 şi 12 têrgul de vite cornute şi cai éră în 14 Iuliu 1890 c. n. târgul de ţară.

* (Foc.) In Lunea trecută pela 3 óre p. m. s'a escat în Ocna Sibiiului un foc vehement, care alimentat de un vênt mare a prefăcut în cenuşă locuinţele şi şurile la 70 de familii. Ómenii, fiind la lucrul câmpului le au ars unelte agricole, vite şi se afirmă că chiar vieţi omenesci au picat pradă flacărilor. Dintre cei arşi sunt puţini asiguraţi.

In aceeaşi ḑi a isbucnit foc în comuna Vestem unde au rĕmas păgubite prin foc 10 familii. Vestemenii au fost asiguraţi.

* (Listele alegĕtorilor). Comitetul central electoral al comitatului Sibiiu aduce la cunoscinţa publică că *din 5—25 Iuliu a. c.* se vor espune spre vedere publică.

1. Listele provisorice ale alegĕtorilor de deputaţi dietali din cele 4 cercuri electorale ale comitatului Sibiiu în resedinţa comitetului central-electoral, în biroul comitatens de espediţie (casa comitatensă);
2. listele provisorice ale oraşului Sebeşul-săsesc în biroul magistratului din Sebeşul-săsesc, listele comunelor mari în cancelariile notariatelor cercuale respective.

Fie care póte în timpul acesta dela 8—12 óre a. m. lua intuiţiune în liste, éră dela 2—6 óre d. a. a-şi luá copii de pe ele.

In timpul din *5—15 Iuliu* póte reclamá: fiecine în privinţa persónei sale şi contra listei a unui cerc, precum şi fie-care care este indus în listă, cu privire la ori ce inducere în listă, sau stergere. Reclamaţiunile de asemenea se vor espune în localităţile amintite spre vedere publică şi fie-care îndreptăţit de a reclamá, î-şi póte face din *16—25 Iuliu* observările sale asupra reclamaţiunilor.

Reclamaţiunile şi observările sunt a se adresá comitetului central-electoral în scris şi provĕḑute cu documentele necesare, şi a se substerne magistratului din Sebeşul-săsesc, respective primăriei acelei comune mici, contra căruia liste s'a făcut reclamaţiune.

In unul script se pot face reclamaţiuni cu privire la mai multe persóne, observările însĕ trebue făcute separat la fie-care reclamaţie (§. 44, 45 şi 46 din art. de lege XXXIII din anul 1874).

Totodata se publică, că, deórece darea de câstig de clasa III încă nu e prescrisă pe anul curent în sensul înaltei ordinaţiuni a ministrului r. u. de interne dto 9 Novembre 1889, Nr. 70872/1889, încât privesce darea de câstig de clasa III în locul contribuţiunei din anul curente şi trecut s'a luat aceea din anul trecut şi penultim ca bază la procedura de rectificare şi că fie cine, care în urma acestei proceduri n'a fost indus în listă, este îndreptăţit la cas când în decursul timpului prescrierea dări de câstig de clasa III s'ar statorí cu valóre de drept, — ca pe lângă observarea normelor de mai sus, sĕ céră inducerea în listă.

* (Manevrele în România). Despre manevrele, ce se vor face în jurul Pitestilor dă „Timpul“ următórele informaţiuni: Sĕ presupune, că o armată inamică este sosită în apropiere de Bucuresci şi deslipesce o divisie micstă pe care o trimite sĕ ocupe Piteştii, de unde ar puté sĕ ameninţe înaintarea trupelor corpului I-iu de armată. Se dă atunci ordin divisiunei corpului I-iu de armată aflată în Slatina sĕ mérgă îndată sĕ ocupe Pitesti înainte ca inamicul sĕ ajungă în acest post. Ambele divisiuni cari vor lua parte la aceste manevre, vor fi mobilisate pe picior de resbel, încât fie-care va avé 12,000 de ómeni, plus artilerie şi cavalerie. Concentrările vor începe la 15 August, ér manevrele la 7 Septembre şi se vor sfêrşi prin o defilare la 15 Septembre. Ministeriul de resbel va comunicá oficerilor de reservă corpurile din cari vor face parte şi ḑiua când vor trebui sĕ se presinte la corp.

* (Esecutarea lui Paniţa.) In ḑilele din urmă s'a vorbit, că tribunalul militar a propus principelui Ferdinand schimbarea pedepsei cu mórte a lui Paniţa în închisóre de 15 ani. După scirile telegrafice din Sofia însĕ principele a rĕspins propunerea tribunalului şi a intărit sentinţa de mórte. In urma acésta la 28 Iuniu n. la 10 óre diminéţa Paniţa a fost impuscat în tabĕrá de lângă Sofia în presenţa a 5 regímente de ostaşi, cari sunt staţionate acolo, şi în presenţa procurorului Markoff. Paniţa a fost dus în tabĕră într'o trăsură închisă însoţit de un gendarm. Ajungênd la locul de perḑare, preotul l'a împărtăşit cu sfintele taine, după aceea el însuşi şi-a legat ochii cu o cârpă şi s'a îndreptat cu paşi îndesaţi spre lemnul, de care a fost legat, după-ce şi-a luat ultimul „rĕmas bun“ dela oficerii, cari erau de faţă. Un despărţĕmênt de ostaşi (21) de sub comanda unui oficer, la semnul dat au descărcat si Paniţa a căḑut numai decât mort. Inainte de ce s'a auḑit semnalul „foc“ Paniţa a strigat cu voce înaltă „*Trăéscă Bulgaria*!!“

Cadavrul, după ce a fost ridicat, a fost predat nevestei sale spre înmormêntare. La esecutare au fost de faţă 4 regimente de linie şi unul de tunari, precum şi întregul corp oficeresc. Paniţa era îmbrăcat în vestminte de cetăţén şi în tot timpul cât şi-a petrecut cu el grozava scenă a arĕtat o desĕvêrşită liniste.

O altă telegramă din Sofia asigură, că grabnica călĕtorie a principelui Ferdinand din Sofia stă în cea mai strênsă legătură cu esecutarea lui Paniţa.

Loterie.

Mercuri în 2 Iuliu 1890.

Sibiiu: **42 40 49 74 19**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Iuliu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.70	99.80
Renta de aur austriacă	109.10	109.—
Sorţi de stat dela 1860	140.25	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	843.50	845.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	117.—	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.55	5.54
Napoleon	9.29	9.28
100 marce nemţesci	57.30	57.35
London pe (poliţă de trei luni)	116.75	116.80

Nr. 369. [363] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scólele din comunele mai jos însemnate, aflătóre în tractul protopresbiteral gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul inferior. Un post salarisat cu 300 fl., cuartir natural fórte comod: douĕ odăi, o cămară și pivniță și 2 stângini de lemne de foc, și douĕ posturi cu salariu de câte 200 fl.

2. Rod. Un post de învĕțătoriu cu salariu de 300 fl.

3. Apoldul superior. Un post de învĕțătoriu cu salariu de 250 fl., plătiți în rate trei-lunare, în mod decursiv, cuartir natural fórte comod in edificiul scólei, 5 stângini de lemne de foc, din care e a se încălḑí și sala de învĕțămênt. Pe lângă celelalte datorințe impuse de legile scolari în vigóre învĕțătoriul e obligat în Dumineci și sĕrbători a ținé strană în biserică.

4. Reciu. Un post cu salariu de 200 fl., cuartir natural și lemne de foc.

5. Dobârca. Un post cu salariu de 200 fl., cuartir și lemne.

6. Tău. Un post cu salariu de 200 fl., cuartir natural frumos în noul edificiu scolariu.

Mercurea, la 12 Iuniu, 1890.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc, protopresb.

Nr. 107. [364] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătóre pentru *lucrul de mână femeesc, desemnul liniar și din mână liberă după metodul mai nou probat și adoptat în institutule corĕspunḑĕtóre publice, musica vocală și caligrafiă* la scóla civilă de fete cu internat a Asociațiunei tnansilvane pentru literatura româna și cultura poporului român, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu terminul *până la 31 Iuliu n. anul curent.*

Doritórele de a ocupá acest post au sĕ presente următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document, că posed pe deplin desteritatea recerută la predarea obiectelor numite mai sus;

c) o adeverința autentică în scris despre tóte studiile pregătitóre pentru acésta profesiune și despre ocupațiunea de până acum;

d) fiind limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posed deplin acéstă limbă în vorbire și scriere așa încât sĕ fie in stare de a dá olevelor tóte esplicațiunile necesarie în limba maternă în tóte trei ramurile acestei profesiuni cu terminii adoptați în cele mai bune scóle profesionale românesci, pe unde se află de acelea.

Cu postul, ce este a se ocupá, sunt impreunate următórele emolumente:

a) salariu anual de 240 fl.

b) întréga întreținere în internat (cuartir, spĕlat, vipt etc.).

Se vor preferí concurentele, cari vor dovedí, că sunt în stare sĕ instrueze și în gimnastică. Pentru provederea gimnasticei, alésa va primí o remunerațiune separată.

Funcțiunea în anul dintâiu va fi provisorie, după care aplicare póte se devină definitivă în condițiunile prevĕḑute atât în legea statului cât și în statutele și regulamentele internatului.

Renunțarea la acéstă funcțiune sau demisiunea eventuală are termin de trei luni.

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 23 Iuniu, 1890.

G. Barițiu, președinte **Dr. I. Crișian,** secretariu II.

Nr. 123 [365] 1—3

CONCURS.

Pentru stipendii la internatul împreunat cu scóla civilă superióră de fetc a Asociațiunei transilvane.

Adunarea generală din 28 Martiu 1890 a acționarilor institutului de credit și economii „Albina“ a binevoit a votá și pentru anul scolastic 1890/91 o sumă de 500 fl. cu destinațiune, ca din aceea sĕ se înființeze 10 stipendii de câte 50 fl. pentru acele eleve așeḑate în internatul Asociațiunei, ai căror părinți vor documentá, că din împregiurări familiare sau economice au lipsă de óreși-care ajutoriu la educațiunea fiicelor.

Aceea dotațiune generósă primită fiind de către comitet împreună cu alte 500 fl., asemnate deadreptul spre acoperirea trebuințelor scólei civile de fete, pentru conferirea acelor stipendii se publică prin acésta concurs cu termin fics *până la 10 August st. n. 1890* pe lângă următórele condițiuni:

1. Carte de botez în original sau în copie legalisată

2. Testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1889/90.

3. Atestat despre numĕrul pruncilor, condițiunea, starea materială a părinților.

Cererile întrate după terminul prefipt mai în sus nu vor puté fi considerate.

Dela comitetul Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Sibiiu în 1 Iuliu, 1890.

G. Barițiu, preș. **Dr. I. Crișian,** secretariu II.

Sz. 182/890 [367] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balásfalvi kir. járásbiróság 605 és 581 sz. végzése által a nagyszebeni Albina hitelintézet mint alapfoglaltató és Hannich Heinrich felülfoglaltató javára elöbbi Popa Aurel s társai ellen 747 frt. utobbi Popa Aurel ellen 126 fr. 90 kr. tőke, ennek 1889 év november hó 11 napjától számitandó 6 % kamatai és eddig összesen 97 frt. 15 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielegitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1166 frt — krra becsült 4 ökör, 2 tehén, 1 ökör bornyúval, 1 kócza, 5 malatczal, 5 drb egyéves sértés, 2 ökör szekér 2 eke, 1 Trieur rosta, és 1 szorogép rosta a nagy Csergedi „Craitia“ban Popa Aurel lakásánál az alábbkitüzött határnapon délélőtt, továbbá Nisztor Matilda született Popánál Vezán délután 1 garnitura butor, 1 zongora, 1 nagy lábon álló tükör, 2 fényezett, Sifoner, 1 Salonasztal, 1 szőnyeg, 5 falikép, 2 fényezett ágyfából álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jájárásbirósági 726/890 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis Nagy Csergedeu „Craitian“ és Vezán, leendö eszközlésére **1890-ik év Iulius hó 19-ik napjának délelött 10 és délután 3 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingoságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetményrek a biróság tábláján kifüggesztesét követő naptól számittatik.

Kelt Balázsfalván 1890-ik évi junius hó 19 napján.

Thát György,
kir. birósági végrehajtó

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluș	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9 .14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	11.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10	—
Șeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneș	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneș	8.30	—	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.50	3.29
Ludoș	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireșteu	5.11	10.35	5.34
Oșorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 67 Sibiiu, Sâmbătă 23 Iuniu, (5 Iuliu) 1890. ***Anul XXXVIII***

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Iuniu.

La 16/28 Iuniu a. c. justiția și-a urmat calea sa în Sofia, și 21 de glónțe au stins viața unui om, care de sute de ori a stat în fața morții gata a-și pune viața sa pentru binele și fericirea patriei sale.

Sfêrșitul tragic al maiorului Panița formézä acuma materia de scris în întrégă presa europénă, și dacă desbrăcăm cestiunea de partea politică, ca ómeni trebue sĕ compătimim mórtea prea de timpuriu a unui om cu atâtea merite pentru patria sa, trebue sĕ compătimim pre eroul dela Slivnița, căruia nu i-a fost dat sĕ móră pe câmpul de luptă, binecuvêntat de tótă suflarea din Bulgaria. In adevĕr omul este o jucărie în mâna sorții. In rĕsboiul dintre Sêrbia și Bulgaria ca eroi legendari erau sêrbătoriți Alecsandru de Battemberg și Panița, și dacă sórtea voia ca ei sĕ móră loviți de glonțul dușmanului, când în fruntea ostașilor năvăliau în lupta dela Slivnița, astădi lumea i-ar pune alăturea cu bărbații providențiali, și Bulgaria în tot anul ar înnălță rugăciuni pentru sufletele lor. Are sórtea multe capriții. N'a trecut un an dela rĕsboiul sêrb-bulgar și principele erou în mod mișelesc fu răpit din țară, pe care trebuì sĕ o părăséscă, și adi i-a mai rĕmas numai dulcea reminiscență, după cum i-a prorocit genialul bărbat de stat Bismarck, când a mers sĕ-i céră sfatul.

Patru ani abia au trecut, și căpitanul înflăcărat de pe șanțurile Slivniței este împuscat prin armata bulgară, și eroul, care căuta mórtea în bătae cu glorie, móre ca cel mai din urmă făcĕtoriu de rele, desbrăcat de tóte onorurile și rangurile militare, și condamnat ca trădătoriu de patrie.

Dacă desbrăcăm cestiunea de partea politică, ca ómeni trebue sĕ ne indignăm de jocul sorții cu ómenii.

Partea politică din conjurațiunea lui Panița se aduce în legătură cu curentul panslavist, care începe a predominá în statele din Orient, și care este considerat ca un nou succes al politicei rusesci. De aceea a purces cu atâta rigóre și guvernul din Sofia, și n'a propus agrațiarea maiorului Panița.

Curentul rusesc altcum se manifestă tot cu mai multă tărie și în Sêrbia, și a ajuns așa de departe, încât pare a se provocá crise între fostul rege Milan și actualul guvern.

In cât esistă legătură între firele conduse cu multă măiestrie de politica ruséscă în conjurațiunea Panița și desvoltarea lucrurilor în Sêrbia, până acuma încă nu sa putut limpedí cu destulă claritate.

Rĕsboiul vamal dintre monarchia nóstră si Sêrbia a dat signalul, că monarchia austro-ungară urmăresce cu atențiune uneltirile politice rusesci și în Sêrbia. Vorbirea regelui Milan și regulamentarea rectorului dela universitatea din Bĕlgrad sunt primele semne ale rĕsboiului intern dintre partida radicală, care merge după parola din Rusia și dintre aderenții regelui Millan, care crede, că va puté formá din nou o partidă puternică, amică intereselor austro-ungare.

Incât se va limpedí cestiunea în punctul acesta vom vedé. Scirile mai prospete ne comunică, că guvernul sêrbesc plăunesce espulsarea, regelui Milan, și în privința modului de esecutare va observá modalitatea, de care s'a folosit și Milan, când a espulsat din țară pe regina Natalia.

Dacă lucrurile se vor desvoltá până la atâta, atunci suntem în ajunul de schimbări mari, al căror sfêrșit nime nu-l póte prevedé, din semne judecând el va fi în favorul radicalilor împinși de șóptele din Moscva.

Revista politică.

Desvoltarea lucrurilor în peninsula balcanică e viu comentată de presa europénă.

Foile rusesci sunt cu totul nemulțămite față de procederea contra maiorului Panița. Ele aduc în legătură plecarea principelui din țară tocmai pe vremea esecuțiunei. Acésta este un semn rĕu, principele nu s'a simțit sigur. Foile acusă, că un guvern ilegal a îndrăsnit sĕ esecute pe bărbatul, care a salvat onórea armelor bulgare în lupta de la Slivnița. „Sviet“ și „Jour. de St. Pétersburg“ aduc în legătură și nota cea aspră a Bulgariei cătră Pórtă și purtarea despotică a ministrului Stambulov cu esecutarea maiorului Panița. Bulgaria, dic ele, de sigur n'a făcut un pas înțelept, când lucréză tot prin estreme.

În Sêrbia ex-regele Milan umblă după popularitate politică. El a rostit la banchetul dat în onórea sa un discurs, în care acusă grav pe actualul guvern sêrbesc, accentuând, că numai guvernul e causa situațiunei critice, în care se află Sêrbia. În urma acestora guvernul a pășit resolut și a pretins dela regență sĕ-l espulseze pentru tot deuna, ér Milan se împotrivesce. Pașii ce i-a intreprins regența nu sunt încă cunoscuți.

Lucrurile în Germania se conplică tot mai mult. Din Berlin vine vestea, că retragerea ministrului de rĕsboiu ar fi deja hotărâtă și numai e de cât o chestie de timp. In cercurile bine informate se și numesce deja succesorul dlui de Verdy. El erte, după cum afirmă și „Kreuzzeitung“, generalul de Wittich. Generalul de Wittich face parte din suita militară a împĕratului Wilhelm, și este de mult unul din favorații cei mai de frunte. Adesea se cetia în foi, că genăralul Wittich a ținut împĕratului conferințe de istorie militară. Aceste conferințe se țineau mai nainte de patru și cinci ori pe sĕptĕmână; în timpul din urmă s'au mai rărit, ceea ce se ecsplică ușor, avênd în vedere cunoscințele deja fórte întinse, pe cari le are împĕratul Germaniei în tóte ramurile sciințelor militare. Dar, în afară de cercurile militare, numele d lui Wittich e puțin cunoscut, pe când acela al dlui de Verdy e aprópe popular, și era ast-felu chiar inainte da fi chemat la minister. Dacă retragerea sa se va adeveri, ea nu va avé decât motive politice, independente de meritele personale de toți recunoscute ale actualului ministru de rĕsboiu. Se scie deja de mai multe săptĕmâni, că i s'a cam luat în nume de rĕu sinceritatea, cu care a vorbit inaintea parlamentului și în comisiune asupra planurilor viitóre militare. Retragerea sa ar fi deci ca sĕ dea acelor destăinuiri un caracter mai mult particular de cât oficial. Caprivi, când fusese vorba despre planurile militare viitóre ale Germaniei, 'și dăduse tótă silința ca sĕ atenueze declarațiile dlui Verdy, fără, se înțelege, a-l desaprobá. Disese adecă, cum că nu este, în tot casul, vorba despre planuri bine hotărîte. Retragerea dlui de Verdy ar însemná órecum că s'au retras și planurile militare viitóre, despre care el vorbia, In cercurile politice din Berdupă cum afirmă un corespondent al lui „Pester Lloyd“, acésta nu se crede. Lucrurile, se dice, în realitate vor rĕmâné așa cum sunt. Este de aceea o întrebare încă, adaogă numitul corespondent, dacă numirea unui alt ministru de rĕsboiu va contribuí la linistirea opiniei publice. Acésta s'ar puté întêmplá numai dacă declarațiile dlui Verdy ar fi reduse la importanța unor păreri personale, ceea-ce până acum nu s'a făcut și nici nu se crede, că se va face.

Industria în România face progrese însemnate. Tocmai acum, când deputatul dietal dela Szepszi-Szt. György, Beksics publică în „Nemzet“ o epistolă deschisă, în care cere cu insistință apĕrarea industriei sĕcuiesci, carea dela rĕsboiul vamal a decădut cu totul, foile din România publică următoriul apel semnat de fostul ministrul Aurelian și alți membrii din comitet:

Lupta neintreruptă, ce a trebuit sĕ susțină poporul român pentru apĕrarea moșiei strămoșesci și a naționalității sale, i-a absorbit întru atât activi-

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock în românesce de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare.)

Dela Alesandru, gramaticianul, a vĕdut, că se arĕta cu crutare față de ori-cine; el nu făcea nici odată o observare ofensatóre pentru vre-o espresiune strĕină sau contra limbei, sau dacă cineva se esprima de altcum greșit; în loc de acésta numia el espresiunea corectă, dar nu așa ca se péră a fi o corectură intenționată, ci ca și cum ar fi fost un rĕspuns sau confirmare, sau spre a esaminá nu acel cuvênt, ci obiectul din cestiune, sau afla un alt espedient óre care, pe care-l ofere instrucțiunea.

⁂

Prin Fronto*) am învĕțat, că cu guvernul arbitrariu este legată invidia, pofta de intrige și arta hipocrisiei și cât de puțină iubire de ómeni nutresc aceia în inimile lor, pe cari noi îi numim patriciani.

⁂

Dela Alesandru, platonicianul, am învĕțat a nu dice sau a scrie nici odată fără motiv: „N'am timp“ a nu întrebuințá nici odată un astfel de mijloc pentru ca sub pretecst de afaceri urgente sĕ refusăm datorințele, pe care ni le impune amiciția.

⁂

Catulus*) m'a învĕțat a nu fi indiferent față cu plângerile unui amic, chiar și dacă acelea ar fi nefundate, ci din contră a câstigá întréga lui incredere, a se lăudá totdeuna cu invĕțătorii sei, precum o a făcut Domitius și Athenodotus, a arĕtá copiilor sei cea mai adevĕrată iubire.

⁂

Stăpâneste-te pe tine insuți! dice Maximus**) fi indurătoriu în morburi și tóte neplăcerile vieții, păstréză totdeuna aceea-și dispozițiune sufletéscă însoțită cu blândețe și demnitate și indeplineste-ți datorințele fără resentiment. Despre el era fie-care convins, că vorbia așa, cum și cugeta și că faptele sale țintiau la un scop bun. El nu arĕta despre nimic mirare sau surprindere, și nici unde grăbire sau intârdiere, nu era niciodată perplecs, nemângăiat sau numai de o veselie afectată, nici odată el nu era mănios sau indispus. Binefăcĕtor, generos și iubitor de adevĕr el representa chipul unui bărbat bun dela natură, care n'avea lipsă a se mai indreptá. Niminea nu se puté crede a fi despreţuit de el, dar nici a se crede mai bun decât era. În serios și în glumă el era plin de grație și spirit.

⁂

Mulțămesc deilor, că am avut moși, părinți și soră onestă, învĕțători, consoți, rudenii, amici și pot dice, că preste tot am fost încungiurat de ómeni onesti, că nu am vătĕmat pe nici unul din ei din iuțire, la ceea-ce eram aplecat lesne prin temperamentul meu firesc.

⁂

Spuneți în óra de diminéța: astădi me voiu întâlní cu un om nesocotit, ingrat, impertinent, inșelător, invidios, nesociabil. Tóte aceste defecte sunt urmări ale nesciinții lor, cu privire la bine și la rĕu. Eu insĕ am ajuns la cunoscința clară, că ființa binelui este frumósă, ér aceea a rĕului urită, că omul care comite o greșală față cu mine, imi este în realitate inrudit, nu pentru că am fi de acelaşi sânge, sau de aceea-și origine, ci pentru-că suntem egal indreptățiți de rațiune, la destinațiunea divină. Nici unul nu'mi póte strică pentru-că un me las a fi sedus la nici un viț. Tot atât de puțin pot sĕ me sufer, sau sĕ uresc pe cel ce'mi este inrudit; pentru că suntem făcuți spre o lucrare comună, ca și piciórele, mânile, pleopele ca și falca de sus și cea de jos. De aceea ostilitatea ómenilor între sine este contra naturei, a simțí însĕ în inima sa mănia și ura este ostilitate.

(Va urmá).

---

*) Un renumit orator roman.

*) O rudenie a lui Marc Aurel.

**) Cladius Maximus un filosof stoician.

tatea, în timp de vécuri, încât fără voia sa a rĕmas inapoi întru ceea-ce privesce desvoltarea sa economică. Astăḑi când, după atâtea sacrificii, România este un stat independent, românii au sim̃ţit, că sunt datori sĕ-şi însutéscă sforţările pentru a pune ţara lor în condiţiunile, pe cari trebue se le insuşéscă statele moderne. Intre aceste condiţiuni, una dintre cele fundamentale este desvoltarea treptată a tuturor puterilor producĕtóre.

Ţară agricolă înainte de tóte, era firesc ca România sĕ încépă prin a dá loc mai mare impulsiunei producţiunei agricole. Sacrificiile făcute în acésta direcţiune au început a dá róde imbucurătóre. Producţiunea nóstră agricolă nu numai că indestuléză tóte nevoile populaţiunei, dar încă întreţine mai tot comerciul nostru de esportaţiune.

Nu putem însĕ rĕmânea numai agricultori. Ori cât ar fi de preţiósă munca pământului; ori cât am recunósce, că agricultura este temelia, pe care trebue sĕ se raḑime tot organismul economic al României, totuşi interese de întâia ordine ne impune întemeiarea unei industrii naţionale. Esistenţa unei industrii este o condiţiune de viaţă pentru tóte popórele libere şi civilisate. Şi nici că se póte concepe o civilisaţiune temeinică fără ca agricultura sĕ fie complectată prin industrie.

Am simţit cu toţii acéstă nevoie, am lucrat fie care în sfera nóstră pentru ca ţara sĕ fie inzetrată cu un regim economic, care sĕ ocrotéscă industria naţională.

De câţi-va ani indemnaţi şi incuragiaţi prin ocrotirea legilor speciale, capitalistii mari şi mici, s'au întrecut în a-şi închide capitalurile şi munca în diferite industrii. Cu tótă scurţimea timpului, România posede deja o industrie proprie. Sume de fabricate aduse până încă acum câţi va ani din străinătate se lucréză în ţară. Industria mică, meseriile de casă, cari mai că dispăruseră, au reinviat mai în tóte oraşele şi mai cu osebire în centrurile mai populate.

Inceputurile fiind atât de imbucurătóre, este de datoria nóstră ca sĕ lucrăm pentru a încurajá şi a apĕra industria naţională.

Spre acest sfêrşit, ne-am hotărît a înfiinţá o asociaţiune sub numirea de „Industria, Societate pentru încurajarea şi apărarea industriei naţionale."

Scopul ce urmărim este de a conlucrá şi de a ne consfătuí pentru tot ceea-ce priveste înflorirea industriei române. Vom fi gata a luá apărarea oricărui interes industrial, când mijlócele ne vor permite. Vom vení în ajutoriul industriei prin încuragieri sub diferite forme, precum: esposiţiuni industriale, premiarea atelierelor profesionale, cari ar formá elevi pentru diferite fabricaţiuni, publicaţiuni populare privitóre la industrie, conferinţe technice şi economice, etc.

Reḑimându-ne pe speranţa că în acéstă direcţiune vom fi ajutaţi de toţi câţi se intereséză de înflorirea industriei române, ne permitem a face cel mai călduros apel către industriaşii de tóte treptele mari şi mici, rugându-i a se înscrie între membrii societăţii „*Industria*". Interesele industrialilor fiind solidare, suntem încredinţaţi că strânşi uniţi vom reuşí a face sĕ se ocrotécă în marginele legilor tóte interesele atât ale intreprinḑĕtorilor de industrii cât şi a lucrătorilor.

Intr'o întrunire ţinută în localul Camerei de comerciu în ḑiua de 22 Maiu a. c. între mai mulţi industriali, societatea sa şi constituit şi s'a ales ca comitet de iniţiativă subscrişii, cari îşi permit a face acest apel către toţi industrialii din ţară.

Treptat cu desvoltarea societăţii se vor înfiinţá comitcte industriale în diferite oraşe ale ţĕrei, càri vor representá societatea centrală.

Statutele societăţii şi programul lucrărilor sale se vor decide în întâia întrunire, ce va avé loc după ce numĕrul membrilor se va urcá la cel puţin una sută.

Incheind, ne permitem a face din nou cel mai călduros apel cătră industrialii şi meseriaşii din ţară, rugând a se asociá la o intreprindere destinată a luptá pentru înflorirea industriei naţionale.

Individualitatea în educaţiune.

I.

(Urmare.)

Recunoscĕnd, că principiul individualităţii jócă un rol aşa de important atât în cercetările scientifice ale filosofilor cât şi în viéţa intelectuală a omenimei de astăḑi, urméză, că nice educaţiunea nu póte sĕ pérdă din vedere importanţa acestui factor, fórte hotăritor întru îndeplinirea grelelor sale probleme.

Inainte de a vedé însĕ importanţa individualităţii din punct de vedere educativ, este necesar a se scí, în ce se manifestă individualitatea, unde îşi are dênsa basa şi cari sunt condiţiunile, dela cari atârnă, de óre-ce fără a le cunósce pre acestea nu este posibil, ca educatoriul sĕ ţină séma de avantagiile sau desavantagiile, ce pot sĕ resulte de aci pentru scopurile educaţiunei.

Manifestaţiunile individualităţii la om sunt parte corporale, parte spirituale, după cum es la ivélă în o parte sau alta, una sau mai multe însuşiri, cu o forţă mai mare séu mai mică, faţă cu altele mai retrase, mai ascunse. Aşa dară individualitatea, vorbind în asemĕnări, ne presintă forma unui corp geometric cu deosebite colţuri şi muchi, unele mai pregnante, decât celelalte, şi nici decât formă vre-unui glob, sau sfere. Sunt fórte multe particularităţile corporale a căror studiu nu póte încăpé în cadrul lucrării de faţă, fiind acésta de altcum chemarea acelora, cari se ocupă din profesiune cu studiarea corpului omenesc, atât din punct de vedere anatomic, cât şi filosofic. Cu tóte acestea nu este permis nici scólei a ignorá terenul acestui studiu şi tocmai astăḑi, ca nici când, îşi ridică şi medicina vocea sa şi pretinde a avé un cuvênt hotăritoriu în educaţiunea tineretului*). Scóla este datóre sĕ ţină cont de pretensiunile acestea şi sĕ acomodeze educaţiunea, comform cu cerinţele higienice, dacă e vorba sĕ nu degenereze omenimea în privinţa corporală şi prin acésta şi în cea spirituală. Şi întru cât acésta se face şi trebue sĕ se facă póte fi vorba şi în sistemul unei pedagogii scientifice de o educaţiune fisică.

Nu putem de altă parte sĕ trecem neamintită nici aceea împrejurare, că astăḑi în cercurile normative şi de valóre ale pedagogilor germani, când se vorbesce de educaţiune, se înţelege de comun cultivarea voinţii. Noi credem, că acésta nu se póte afirmá în mod absolut, ci numai relativ, voind prin acésta sĕ se accentueze cultivarea cu prevalenţă a spiritului.

În acésta credinţă fiind, ne putem şi întrebá acum, cum si sub ce formă ni se presintă individualitatea spiritului omenesc? Cea mai evidentă dintre tóte particularităţile sufletesci este diferinţa de temperamente, carea este aşa de variată, încât e aprópe imposibil a-ţi puté dá sémă despre tóte formele, sub cari se presintă ele. Cu tóte acestea, încă din vechime, lumea le a redus la patru tipuri caracteristice: temperament coleric, sanguinic, melancholic şi flegmatic.

După acestea patru categorii te poţi pronunţá asupra temperamentului unui singuratic, unei familii, unui popor şi a unei naţiuni, arĕtând prin acésta numai direcţiunea mai pronunţată, în carea se manifestă natura acestora şi nici decât espunênd un adevĕr, care sĕ se acopere cu realitatea, deóre-ce în viéţa de tóte ḑilele întêlnim temperamentele numai fórte amestecate unele prin altele.

Sĕ póte prea lesne cineva întrebá, de unde provine acéstă diferinţă, unde îşi are ea basa şi ce a dat ansă la acéstă diferinţă? În rĕspunsul acestor întrebări nu putem sĕ ignorăm marea mişcare de pe terenul sciinţelor naturale de astăḑi, adecă: darvinismul. Acesta, arătând, că originea lumei întregi purcede din acela-şi isvor, susţine ca forţe în desvoltarea lumei fisice patru principii: nutrirea, ereditatea, diferenţiarea şi adaptaţiunea, cari tóte se îndeplinesc în urma unei lupte pentru esistinţă, din care luptă unele fiinţe rees învingătóre, altele dispar de pe scena lumei*).

Individualisarea este deci recunoscută, chiar şi în acéstă miscare scientifică, ca principiu şi ea î-şi are basa între condiţiunile vieţii, unde trăesce fiinţa vieţuitóre, cari pot sĕ fie: ţéra cu clima şi productele ei, împrejurările ei locale, sau mediul, în care se învêrte. În mod consecuent putem deci susţiné, că la om, familia, din care se nasce, ţéra cu împrejurările ei fisice şi climatice, societatea în carea sĕ învêrte, sunt factori, cari îl influinţéză deosebit. Tóte acestea contribue la formarea individualităţii lui pregnante şi în parte şi la formarea temperamentului. Din economia vieţii animale a omului, ca cel mai hotăritoriu moment pentru temperamente se consideră procesul de simţire şi mişcare, esecutat prin nervii sensitivi şi motori, cari sunt de o importanţă deosebită şi chiar indispensabilă pentru viéţa spirituală a omului. După-cum la acestia este dominantă în grad mai mare sau mai mic sensibilitatea şi iritabilitatea, astfeliu şi spiritul se arată cu o forţă mai mare sau mai mică de precepere, de înţelegere, cu o vioiciune mai mare sau mai mică. Dar apoi şi acesti doi factori pot vení în combinaţiuni fórte, variate; de aci şi variaţiunea fenomenelor spirituale amintite, carea se şi arată pe deosebite grade**). Aici î-şi are basa sa şi talentul şi nu cum se credea în vremile vechi, când era dominantă în sciinţă teoria facultăţilor spirituale după-carea se susţinea, că omul se nasce cu o anumită memorie, judecată, înţelepciune etc. Acestea nu pot avé loc decât în ideile, pe cari omul şi le póte câstigá numai prin mijlocirea sensurilor. Este deci falsă credinţa acelora, car mai susţin şi astăḑi, că prin cutare studiu se ascute memoria cu mult mai tare, decât prin altul şi care prin urmare presupun memoria, ca un talent înăscut. În acésta numai atâta póte sĕ fie adevĕrat, că respectivul va puté în materia aceea cu care se ocupă mai mult, sĕ şi judece mai bine sĕ ţină minte mai bine, rĕmânêndu-i în genere numai un feliu de dibăciă pentru a-şi puté insuşí tot aceeaşi şi în altă materie de sciinţă. Deóre-ce s'a adeverit, că cel mai puternic în matematică nu totdeuna este şi cel mai puternic în istorie sau alt studiu.

Eată deci unde are sĕ se caute originea talentului, ce sĕ arată în viéţă, pe diferite grade şi chiar şi a talentelor estraordinare, cum este a geniilor, precum şi diferinţa spirituală între om şi om. Rĕmâne pe basa acestui mod de vedere un teren destul de bogat pentru educaţiune şi aici îşi póte desvoltá şi sciinţa pedagogiei tóte forţele scientifice, arĕtându-se vrednică de rangul, la care o-a înălţat timpul modern.

Dar nu numai diferenţa, provenită din organismul individului pricinuesce o diferenţă spirituală, ci chiar şi spiri-

---

*). Zur Schularztfrage, Dr. Theodor Altschul. Prag 1890.

*). Veḑi archiva societăţii scientifice şi literare din Iaşi. Nr. 3. 1889 pag. 288. ff.

**) Herbarts Pädagogische Schriften II B. pag. 313 ff. (Willman) si Popescu, Psichologia empirică, pag. 68—69 Ediţ. II.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XV.

Un paş pentru binele comunei.

(Urmare.)

Cu atâta nu e destul, căci Toma se sculà, şi cu cuvinte alese începe ale spune, că acésta tot n'ar fi cu cale, ca sĕ alegem tot pre acei trei, căci ei s'au mulţămit deja, ne-a spus verde, că nu se mai simţesc in stare a primí atari slujbe, unul e prea bĕtrân, altul e prea ocupat şi încurcat în alte afaceri, al treilea nu are timp pentru aşa ceva.

Intru adevĕr este o onóre pentru fie care, care este ales în comitet, însĕ cu acésta nu ne îndestulim, noi trebue sĕ ne uităm şi la aceea, că óre cei aleşi fi-vor în stare sĕ şi pórte sluşba cu cinste şi cu omenie, şi fi-vor apţi pentru aşa ceva. Sciţi bine, că o parte însĕmnată dintre juraţi, nu şi bat capul după binele comunei, ei se uită numai la cinstea şi onórea, care o ocupă ei în comună, de aceea ar fi fórte bine, ca sĕ mai alegem şi pre alţii, căci cei vechi şi-au insuşit tóte câniile şi s'au dedat cu crâjma, pre-când la slujbă nici gând nu mai au, şi prin aşa ceva sufere întreg poporul, în fine mai spune şi aceea, că nu merg lucrurile cum se cuvine, ei cruţă la cruceri, şi la fiorini nu se uită, pe cei sĕraci ii apasă, pe cei avuţi ii ridică, apoi mai descopere mai multe neregularităţi, de aceea ómeni buni! eu aşi fi de părere, ca noi sĕ fim cu băgare de sémă la alegerea din anul acesta, sĕ alegem ómeni de omenie, cari sĕ se îngrijască şi de binele nostru nu numai de ei.

Poporul până nu s'a împărţit, l'a ascultat cu băgare de sémă şi toţi s'au mirat, cum el, om de rênd, a cutezat a descoperí scăderile fruntaşilor din comună, şi când i-a ḑis unul sĕ-şi astupe gura, nu l'a luat nime în sémă, ci toţi mârăiau ca albinele, el ḑice mai departe, deşi ḑiceţi voi, că ar fi ruşine sĕ lăpădăm pe cei vechi, acésta nu-mi vine la cale, dór i-aţi auḑit şi voi că va spus verde, că numai vreau sĕ fie, apoi ce au la inimă aceea e tréba lor.

Acum vĕd şi ceialalţi, că nu sĕ póte sĕ rĕmână cei vechi, şi de aceea au fost nevoiţi a candidá de nou. Intre candidaţii cei noi se află şi Gligore, acum sĕl fi vĕḑut cum alerga în drépta şi în stênga sĕ şi câstige ómeni, aşa umblau toţi, de nu mai scieai ce e pe acolo, ca la turnul Vavilonului bâjbăiau ca al binele şi numai pre séră abia au putut isprăví cu alegerile.

Toţi asteptau cu gurile căscate sĕ vadă cine reese. Odată numai se deschide uşa şi pretorul păşesce cu o ţidulică în mână înaintea poporului adunat şi cetesce după nume pe juraţii aleşi pe periodul de trei ani.

Intre acestia au încăput şi trei ómeni, cari până acuma nu au mai fost în comitet, Gligore, care trăgea mare nedejde nu a fost între ei, şi el cam supĕrat la început, că îşi cugeta, cum este cutare şi eu aş puté fi, acela nu este cu nimic mai bun ca mine, dar la urmă se mângăia cu aceea, că şi aceia ca şi acei trei numai lui au sĕ-i mulţăméscă, că sunt aleşi, şi afară de aceea toţi odată nu pot fi.

Cu acestea a plecat acasă de a spus nevestei sale resultatul alegerei. Acésta, auḑind resultatul, s'a mâniat foc, vĕḑênd, că Gligore nu este între cei aleşi şi ḑise: No! ca aceia ai fi putut fi şi tu, că nici aceia nu sunt mai buni ca tine, ba póte mai slabi. Da taci tu muere, că tu nu sci, ce a fost pe acolo, că de ai sci, nu ai mai ḑice nimica, dór şi aceia numai cu mine a avut noroc, a fost fórte bine, că m'am dus, că de nu me duceam eu tot cei vechi rĕmâneau, lasă numai până în rêndul viitoriu, că atunci nu mai astept sĕ me trimiţi tu, şi atunci sum sigur, că me aleg, că acum am băgat vorbe pe unde trebue şi dacă voiu fi ales numai ţie am sĕ-ţi mulţĕmesc, că tu esci o muere cu cap, de nu-mi ḑiceai tu acum sĕ me duc, eu nu mergeam şi nu sciam cum stau trebile.

(Va urmá.)

tul individului ca atare, ne presintă particularităţi fórte marcante. Altcum este alcătuit conţinutul cunoscinţelor, ideilor gândirilor, sentimentelor şi voinţelor la un individ, de cum e la celalalt. Acestea sunt aşa de deosbite, după-cum de deosebite sunt şi împrejurările, între cari s'a născut, a crescut şi vieţuesce cineva, tot atât de diferite sunt şi ocupaţiunile vieţii omenesci. Chiar şi naţiunea şi confesiunea, căreia aparţine cineva, încă sunt hotărâtóre pentru individualitatea omului. Un lucru prea de tot firesc e prin urmare, pe care îl póte înţelege ori şi cine, că nu tot un feliu de tractare póte sĕ se aplice, faţă cu indiviḑi atât de deosebiţi. Apoi în fine cine nu scie, cât de marcantă este deosebirea între cele dóuĕ secse: secsul bărbătesc şi femeesc, deosebire, care se arată atât în partea corporală, cât şi în privinţa spirituală.

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Dar maiestetic.) Maj. Sa monarchul a dăruit din şatula Sa privată 2,500 fl. pe séma sĕracilor din Budapesta.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că din 10 l. c. n se va deschide oficiul postal telegrafic dela fabrica de zahar Jela Bod. Acel oficiu e împuternicit a primí tot feliul de scrisori şi pachete, a primí şi a înmanuá depuneri pănă la 500 fl. etc.

* (Cestiunea Agatei Bârsescu.) Cestiunea renumitei artiste Agata Bârsescu ia dimesiuni tot mai serióse. Se scie, că renumita artistă a voit sĕ părăséscă teatrul din Burg şi sĕ mérgă la Hamburg. Directorul teatrului din Burg însĕ n'a voit sĕ scape din mână o artistă atât de escelentă şi a început a întrá în pertractări şi a face mari concesiuni. Dar cu directorul teatrului din Hamburg artista încheà contract pe trei ani sub condiţiunea, că nerespectarea contractului sĕ se plătéscă cu o pedépsă de 18.000 marce. Directorul din Viena n'ar fi neaplicat a plătí însuşi o parte din considerabila sumă, dar directorul din Hamburg însistă ca artista Bârsescu sĕ jóce la Hamburg. Ca odinióră pentru frumósa Elenă, aşa scriu foile vienese, aşa se luptă acuma douĕ puteri pentru renumita artistă Bârsescu.

* (Catastrofa la Ocna Sibiiului). Joi între 12 şi douĕ óre din ḑi s'a sloboḑit asupra Ocnei o furtună înfricoşată cu rumpere de nour. Grindina a fost în mărimea oului. Paguba e enormă. Chiar şi drumul de fer a fost stricat, încât n'a putut circulá trenul pănă Vineri diminéţa. In Ocnele părăsite s'a aglomerat apa, încât a dat afară şi s'a scos cadavre de ómeni petrificaţi şi de alte animale. Grindina s'a estins dela hotarul Turnişorului şi a cuprins aprópe tóte comunele din jurul Ocnei. Fânul uscat şi érba cosită a fost rostogolită şi norodită prin gropi. Din alte părţi încă primim sciri triste despre pagube enorme, causate prin grindină şi furtuni.

— Focul, despre care am luat notiţă în numĕrul trecut, s'a escat prin jocul unor copii. Ei au prins un şórece, l'au uns cu petroleu şi i au dat foc. Şórecile a fugit în nisce paie, cari luară foc. Aşa se rĕsbună maltratărea animalelor.

* (Grindină.) In Nadĕşul român (comit. Cluş) a bătut grindina sămĕnăturile, causând o pagubă de 30.000 fl.

* (Stégul negru galbin ars). In ḑilele trecute o telegramă din Agram comuicase că în Karlstad a fost ars stégul negru galbin de un necunoscut. Intêmplarea s'a petrecut astfeliu: Generalul Reicher a venit acolo cu misiunea sĕ i-a parte l'a esamenele scólei de cadeţi. Stégul fălfăia la balconul hotelului „Fiume", când deodată luà foc. Făptuitorul nu se scie cine este, dar magistratul a început o rigurósă certare. Representanţa comunală a ţinut o şedinţă estra-ordinară şi s'a presentat la general, esprimând regretele şi escusând oraşul pentru aceea faptă regretabilă.

* (O nuntă romantică.) Ḑilele trecute conduse la altar sergentul de călăraşi Ghica pe nepóta directorului „creditului fonciar urban" din Iaşi, Demetriu Sturdza. Bĕtrânul se impotriví cu totul căsătoriei. Dênsul acusà pe tinĕrul Ghica tribunalului militar. Comisariul regesc eruà însĕ, că tinera era trecută de 16 ani şi că sergentul Ghica, când s'a cununat nu era în serviciul militar şi declarà totodată, că iustiţia militară nu e competentă sĕ judece. Vĕḑênd bĕtrânul, că cu procesul nu o scóte la cale şi ademenit de legăturile intime ale tinerilor, se învoi cu căsătoria şi puse tinerei părechi la disposiţie un milion de franci.

* (Palatul ministeriului de culte şi instrucţiune publică din Bucuresci.) Pe lângă numĕrósele edificii monumentale cese ridică ḑilnic în Bucuresci, trebue sĕ înregistrăm în prima linie palatul ministeriului de culte şi instrucţiune publică, care s'a construit în condiţiuni admirabile ca architectură şi ca confort. Edificiul are dóuĕ etage. Etagiul de jos e ocupat de divisia comptabilităţei, cel de sus de divisia scólelor, de cabinetul ministrului, al secretariului general, şi de consiliul permanent al instrucţiunei publice. Planurile au fost esecutate de dl architect G. Duca deputat, ér construcţiunea de dl Dobre Nicolau mult cunoscutul nostru constructor. Dacă sub punctul de vedere al construcţiunei palatul nu lasă nimic de dorit, trebue sĕ mărturisim, că sub punctul de vedere al mobilierului şi al instalaţiunei diverselor sale servicii el se póte pune alăturea cu cele mai de frunte palate similare din Europa, cu deosebire numai, că cheltuelile făcute la noi sunt cu desĕvêrşire eftine în comparaţiune cu cele făcute de celelalte palate. Spiritul şi gustul, care a presidat la întocmirea acestei instalaţiuni, este de lăudat şi dă inmediat pe faţă pe autorul principal, pe infatigabilul secretar general al acelui minister, pe dl Stefan Mihăilescu care a sciut sĕ unéscă competinţa cu utilul, cu frumosul şi cu economia pentru a ne face sĕ admirăm astăḑi o instalaţiune eminamente technică, care asigură perfect o miscare regulată şi ingrădită de tóte garanţiile pentru ca confusiunea şi perderea de vreme sĕ nu mai pótă avé loc scrie „Cur. Fin."

* (Nevastă, soţie, dómnă.) Când doi se însóră din dragoste, devin bărbat şi nevastă; când fac o alianţă de convenienţă, devin soţ şi soţie; când se însóră din împregiurări, devin domn şi dómnă.

Nevasta îşi iubesce bărbatul, soţia îl cruţă, şi dómna îl toleréză.

Pentru tine ai o nevastă, pentru amicii casei o soţie, si pentru societate o dómnă.

Bărbatul la bólă e îngrijit de iubita lui nevastă de soţie e cercetat, şi dómna .... din timp în timp se informézá de starea lui.

Gospodăria o face nevasta, casa se întreţine de soţie, şi dómna dă tonul în societate.

Te plimbi cu nevăstica ta, căletoresci cu soţia, şi faci escursiuni cu dómna.

Grigile le împarţi cu nevasta, banii cu soţia, şi faci dătorii cu dómna.

La mórtea ta te plânge nevasta, te jelesce soţia şi dómna pórtă doliu. „A. F."

* (O faptă bestială.) Din Pojon se comunică, că mai mulţi ursari din comitatul Trencin, cari umblau şi jucau urşi au omorît ḑilele trecute pe un nenorocit cerşitoriu spre a-şi hrăní cu el urşii.

* (Un joc al naturei.) La Corizia în Andalusia, aprópe de Linares, sa născut un băiat, care este un adevĕrat fenomen. El este un copil dublu. Acest copil pórtă pe stomachul lui, legat printr'o membrană un alt copil mic, ale cărui dimensiuni sunt aprópe jumĕtate ca ale sale, are un cap ca o portocală mare cu nesce mici ochi frumoşi acoperiţi cu pĕr, o gură micuţă şi un aşa presupus nas. Braţele îi sunt lipite în giurul corpului şi ecstremităţile inferióre dispar în corpul copilului No. 1.

Ambii trăesc şi sug de 5 ḑile.

Din public*).

Convocare.

Tinerimea română din Reghin şi jur este învitată a participá în numĕr cât se póte de mare la

Şedinţa generală,

ce se va ţiné Joi în 10 Iuliu a. c. st. n. la 2 óre p. m. în localitatea scólei române din Reghinul-Săsesc.

Ordinea de ḑi se va notificá la deschidere.

Reghin, la 1 Iuliu, 1890.

Georgiu Şandor.

Programa scólei civile (private) de fete cu internat

a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului ramân din Sibiiu pe anul 1889/90, publicată de Ioan Popescu, director. Cuprinsul: Individualitatea în educaţiune de Dr. Petru Şpan. Sciri scelare, de directorul.

Sciri scolare: Personalul scólei şi al internatului:

I. Popescu, profesor în seminariul „Andreian" membru ordinariu al comitetului Asociaţiunei şi director onorariu pentru conducerea afacerilor scolare.

2. Învĕţătorii:

Eugenia Trif, absolventă a preparandiei superióre din Budapesta, cu esamen de cualificaţiune pentru scólele civile, învĕţătóre ordinară definitivă, a propus aritmetica în clasa I—IV., geometria în cl. IV., chemia în classa III., higiena în clasa IV., istoria naturală în clasa I. şi II., fisica în clasa IV. şi musica vocală în clasa I—IV.

Vasilie Bologa, doctor în filosofie dela universitatea din Budapesta, cu esamen ds cualificaţiune pentru scólele civile, învĕţătoriu ordinariu definitiv, a propus limba română în clasa I.—IV, şi în cursul complementar, limba magiară în clasa I—IV.

Petru Şpan, doctor în filosofie dela universitatea din Iena, învĕţătoriu ordinariu provisor, a propus limba germană în clasa I—IV., istoria universală în clasa II.—III., şi în cursul suplementar, istoria Ungariei în clasa IV., geografia în clasa I., II., III şi IV.; psihologia şi comptabilitatea în cursul complementar.

Victoria Filipescul, absolventă a scólei de industrie din Cluş, cu esamen de cualificaţiune dela preparandia de stat din Cluş, învĕţătóre ordinară provisoră a propus lucrul de mână în cl. I.—IV. şi în cursul suplementar; desemnul în cl. I.—IV şi în cursul complementariu; caligrafia cl. I.—IV.

3. Catecheţii:

Prea Onor. D. asesor consistorial Zacharia Boiu a propus religiunea elevelor gr. or. din tóte clasele.

On. părinte Nicolae Toganu, preot şi cooperator la parochia gr. cat. din Sibiiu, a propus rereligiunea elevelor gr. cat. din tóte clasele.

4. Instructorii:

Elena Petraşcu, directóra internatului, a propus limba francesă ca studiu neobligat elevelor în tóte clasele.

Adela de Heldenberg, absolventă a conservatoriului de musică din Viena, a instruat în musica instrumentală 13 eleve.

Sabina Brote, a instruat în musica instrumentală 12 eleve.

Matilda Mangesius, învĕţătóre la scóla evangelică de fete, a instruat în gimnastică elevele din cl. I. II. III. şi IV.

Personalul internatului:

a) Directorul scólei este tot odată şi al internatului.

b) Directóra internatului Elena Petraşcu.

c) Medic de casă Dr. Ioan Moga.

d) Ajutóre: o guvernantă şi o bonă.

Eleve inmatriculate au fost în clasa I 13 eleve; clasa II-a 20 eleve; cl. III 12 eleve; cl. IV 14 eleve şi în cursul complementar 5. În internat au fost 40, dintre cari 3 au frecuentat scóla „reuniunei femeilor române din Sibiiu." Biblioteca colegiului învĕţătoresc era la finea anului 1888/9 de 183 opuri, cari s'au mai sporit cu 67 opuri, aşadară numĕră 200 opuri de conţinut diferit. Biblioteca elevelor constă la sfêrşitul anului scolastic din 87 opuri în 88 volume.

Condiţiunile de primire în scóla cu internat sunt:

Pentru primirea în scóla civilă se cere atestat despre absolvarea claselor scólei elementare, sau atestat despre clasa corĕspunḑĕtóre premergătóre dela o altă scólă de categoria scólei civile. In lipsa unui astfel de atestat primirea se face pe basa unui esamen de primire.

Didactrul e ficsat cu 2 fl. pe lună, şi pentru elevele, ce întră pentru prima dată în acésta scólă o tacsă de inmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursului complementar, provĕḑut în § 6 din statut, didactrul este de 5 fl. pe lună, şi la prima inscriere tacsa amintită de inmatriculare.

Elevele, cari voesc sĕ fie primite în internat, fie eleve ale scólei civile, sau ale scólei elementare a reuniunei femeilor, au sĕ se însciinţeze, la tot casul inainte de inceperea anului scolastic, prin părinţi sau tutori la direcţiunea scólei, pentru a se puté face disposiţiunile necesare. Tacsa internatului e de 200 fl. v. a. pe an, plătiţi inainte în dóuĕ sau cel mult 4 rate.*) Cărţile trebuinciose, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înţelege, nu sunt cuprinse în tacsa amintită, ci cheltuelile reclamate în acéstă privinţă se pórtă de părinţi, intocmai precum tot de dênşii se pórtă cheltuelile pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte, pentru instrucţiunea în musica instrumentală şi în limba francesă.

Tacsele pentru instrucţiunea în piano sunt de dóuĕ categorii:

a) dacă o elevă voesce se ia órele singură, se computá, la 2 óre pe sĕptĕmână, tacsa de 9 fl. pe lună; dacă 2 eleve impreună iau instrucţiune în aceea-şi óră, tacsa se compură la 2 óre pe sĕptămână cu 6 fl. de elevă; sau

b) dacă o elevă voesce sĕ ia órele singură, se computá la 2 óre pe sĕptĕmână, tacsa de 6 fl. pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceea-şi óră tacsa se computá la 2 óre pe sĕptĕmână cu 5 fl. pe lună de elevă.

Pentru instrucţiunea în limba francesă, câte 2 óre pe sĕptĕmână, se computá pe lună pe lună câte 1 fl. de elevă.

Tóte tacsele se plătesc direcţiunei scolare, care remuneréză pe instructori.

Elevele din internat, afară de scólă, au în fiecare anumite óre de conversaţiune din limba francesă, magiară şi germană. Pe lângă aceea ele se prepară şi şi învaţă lecţiunile sub conducerea şi cu ajutoriul directórei şi a guvernantelor.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

*) Pentru ajutorarea părinţilor mai lipsiţi de mijlóce, cari sunt hotăriţi a-şi dá fiicele în internat, institutul de credit şi de economii „Albina" a creat 10 stipendii de câte 50 fl. pentru cari se publică concurs (a se vedé pag. 4.),

Elevele, cari vor sĕ fie primite în iternat, mai au sĕ aducă cu sine: 1 ţol pe saltea, un covor la pat, 2 perini, 4 feţe de perini, o plapomă sau ţol de coperit, 4 ciarşafuri, (linţoluri, lepedee), 6 stergare, 6 servete, apoi: cuţit, furculiţă, lingură, linguriţă, perie de dinţi, săpun şi 2 pepteni, care tóte rĕmân proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trup sau albiturile, câte ½ duzină din fie care, ciorapi coloraţi vênet închis şi batiste (mărămi) câte 1 duzină şi încălţămintea trebuinciósă. Cât pentru toalete nóue, părinţii şi tutorii sunt consiliaţi a nu face de aceste pentru copilele lor, căci pentru a obţiné o uniformitate în îmbrăcăminte pentru tóte internele, acele toalete cu preţuri moderate, se pot face aici prin îngrijirea direcţiunei internatului. Strins de uniformă se ţin: o haină, dóuĕ, şurţe, în forma unei haine, o pălărie de érnă, una de vară, cari necondiţionat au sĕ se facă aici şi cari preste tot vor costá cam 20—22 fl. v. a.

Doritorii de a avé „Statutul de organisare“ precum şi „Regulamentul intern“ al scólei şi „Regulamentul pentru cursul complementar“ le pot primí dela direcţiune pentru câte 20 cr. unul. Tot dela direcţiune se póte primí pentru un floren şi „Monografia“ scólei, în care, pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul scólei şi al internatului în tóte amĕnuntele lui.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 Iuliu 1890

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.80	99.80
Renta de aur austriacă	109.30	109 50
Sorţi de stat dela 1860	140.20	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.50	345.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	117.—	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni ung. de rĕscumpĕrarea ḑecimei de vin	104.—	99.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5.54	5.54
Napoleon	9.27½	9.28
100 marce nemţesci	57.25	57.35
London pe (poliţă de trei luni)	116.70	116.80

Nr. 123 [365] 2—3

CONCURS.

Pentru stipendii la internatul împreunat cu scóla civilă superióră de fetc a Asociaţiunei transilvane.

Adunarea generală din 28 Martiu 1890 a acţionarilor institutului de credit şi economii „Albina“ a binevoit a votá şi pentru anul scolastic 1890/91 o sumă de 500 fl. cu destinaţiune, ca din aceea sĕ se înfiinţeze 10 stipendii de câte 50 fl. pentru acele eleve aşeḑate în internatul Asociaţiunei, ai căror părinţi vor documentá, că din împregiurări familiare sau economice au lipsă de óreşi-care ajutoriu la educaţiunea fiicelor.

Aceea dotaţiune generósă primită fiind de către comitet împreună cu alte 500 fl., asemnate deadreptul spre acoperirea trebuinţelor scólei civile de fete, pentru conferirea acelor stipendii se publică prin acésta concurs cu termin fics *până la 10 August st. n. 1890* pe lângă următórele condiţiuni:

1. Carte de botez în original sau în copie legalisată.
2. Testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1889/90.
3. Atestat despre numĕrul pruncilor, condiţiunea, starea materială a părinţilor.

Cererile intrate după terminul prefipt mai în sus nu vor puté fi considerate.

Dela comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Sibiiu în 1 Iuliu, 1890.

G. Bariţiu, preş. **Dr. I. Crişian,** secretariu II.

Nr. 369. [363] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate, aflătóre în tractul protopresbiteral gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul inferior. Un post salarisat cu 300 fl., cuartir natural fórte comod: douĕ odăi, o cămară şi pivniţă şi 2 stângini de lemne de foc, şi douĕ posturi cu salariu de câte 200 fl.
2. Rod. Un post de învĕţătoriu cu salariu de 300 fl.
3. Apoldul superior. Un post de învĕţătoriu cu salariu de 250 fl., plătiţi în rate trei-lunare, în mod decursiv, cuartir natural fórte comod in edificiul scólei, 5 stângini de lemne de foc, din care e a se încălḑí şi sala de învĕţământ. Pe lângă celelalte datorinţe impuse de legile scolari în vigóre învĕţătoriul e obligat în Dumineci şi sĕrbători a ţiné strană în biserică.
4. Reciu. Un post cu salariu de 200 fl., cuartir natural şi lemne de foc.
5. Dobârca. Un post cu salariu de 200 fl., cuartir şi lemne.
6. Tău. Un post cu salariu de 200 fl., cuartir natural frumos în noul edificiu scolariu.

Mercurea, la 12 Iuniu, 1890.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc, protopresb.

Nr. 107. [364] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătóre pentru *lucrul de mână femeesc, desemnul liniar şi din mână liberă după metodul mai nou probat şi adoptat în institutele corĕspunḑĕtóre publice, musica vocală şi caligrafiă* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei tnansilvane pentru literatura româna şi cultura poporului român, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu terminul *până la 31 Iuliu n. anul curent.*

Doritórele de a ocupá acest post au sĕ presente următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document, că posed pe deplin desteritatea recerută la predarea obiectelor numite mai sus;

c) o adeverinţa autentică în scris despre tóte studiile pregătitóre pentru acésta profesiune şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) fiind limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posed deplin acéstă limbă în vorbire şi scriere aşa încât sĕ fie in stare de a dá elevelor tóte esplicaţiunile necesarie în limba maternă în tóte trei ramurile acestei profesiuni cu terminii adoptaţi în cele mai bune scóle profesionale românesci, pe unde se află de acelea.

Cu postul, ce este a se ocupá, sunt impreunate următórele emolumente:

a) salariu anual de 240 fl.

b) întréga întreţinere în internat (cuartir, spĕlat, vipt etc.).

Se vor preferí concurentele, cari vor dovedí, că sunt în stare sĕ instrueze şi în gimnastică. Pentru provederea gimnasticei, alésa va primí o remuneraţiune separată.

Funcţiunea în anul dintâiu va fi provisorie, după care aplicare póte se devină definitivă în condiţiunile prevĕḑute atât în legea statului cât şi în statutele şi regulamentele internatului.

Renunţarea la acéstă funcţiune sau demisiunea eventuală are termin de trei luni.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 23 Iuniu, 1890.

G. Bariţiu, preşedinte **Dr. I. Crişian,** secretariu II.

Nr. 372. [365] 1—3

EDICT.

Nicolae Chiverariu din Braşovul-vechiu, gr. or., carele a părăsit cu necredinţă pe soţia sa legiuită Maria n. Cherariu din Braşovul vechiu de 13 ani trecuţi şi pribegesce prin lume, fără de a se scí locul ubicaţiunei lui, şi dacă mai trăesce, este prin acésta citat, ca în termin de şése luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul matrimonial, intentat în contra lui din partea soţiei, şi în absenţa lui.

Braşov, 4 Iuniu, 1890.

Forul matrimonial de instanţa I din tractul protoprasbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric, adm. protopresb.

Nr. 350. [359] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a II-a Bedeciu din acest protopresbiterat a Cluşului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia oficiósă „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Venitul stolar dela botezuri, cununii şi înmormêntări, după calculul mediu a lor 5 ani din urmă fl. 62.20
2. Venitul dela alte funcţiuni preoţesci, precum umblarea cu crucea, dela osfeştanii, sânţirea pascilor, maslu, prescuri şi pomenirile de preste an, tot după calculul a lor 5 ani din urmă . . fl. 60.—
3. Folosirea casei parochiale cu supra-edificatele economice, a grădinei şi porţiunei canonice, arătoriu şi fênaţ, în estensiune de preste 9 jugĕre, computate în bani . . . . fl. 293.—
4. Birul dela 135 familii, câte o merţă mică — 16 cupe de bucate, grâu, sĕcară şi cucuruz à 1 fl. merţa . . fl. 135.—
5. Tot dela 135 familii câte o ḑi de lucru cu palma, à 20 cr. . , ... fl. 27.—
6. Lemne de foc şi dreptul de păşunat 10 vite cornute, 2 cai şi 30 de oi . . fl. 40.—

cari venite la olaltă computate dau un venit sigur anual de . . . . fl. 617.20

Doritorii de a ocupá acest post, sunt poftiţi a şi asterne suplicele lor subscrisului oficiu până la terminul susindicat, fiind instruite conform prescriselor Statutului organic şi a regulamentului pentru parochii.

Totodată sunt poftiţi dnii concurenţi, ca în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presente la sânta biserică, ca sĕ fie cunoscuţi din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral român greco-oriental în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 31 Maiu, 1890.

Tuliu Roşescu, adm. protopresb.

Nr. 217. [360] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Ribiţa, sĕ escrie pe basa venerabilei resoluţiuni consistoriale ddto 24 Aprile a. c. Nr. 2062 B. concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Fiitoriul capelan are drept la jumĕtate din tóte venitele parochiale, statorite de către sinódul parochial, ţinut la 11 Martiu a. c., în suma lor totală de 412 fl. 60 cr.

Concurenţii au a substerne cererile lor, instruite conform legii, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conţelegere cu comitetul parochial.

Brad, la 8 Iuniu, 1890.

Vasiliu Damian, protopresbiter.

Nr. 374. [367] 1—3

EDICT.

George Dobrin din Bucium, comitatul Făgăraşului, gr. cat. fost domiciliat în Satulung (Săcele), carele a părăsit cu necredinţă de 7½ ani pe legiuita sa soţie Paraschiva I. Muntean din Satulung, biserica Sf. Archangeli, gr. or., şi pribegesce în lume fără de a se scí locul ubicaţiunei lui şi dacă mai trăesce, este prin acésta citat, ca în termin de şese luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul divorţial intentat de soţia sa în contra dênsului, şi în absenţa lui.

Braşov, 4 Iuniu, 1890.

Scaunul protopresbiteral gr. orient. al tractului I al Braşovului, ca for matrimonial de instanţa I-mă.

Ioan Petric, protopresb. ca administrator.

Nr. 347. [367] 1—3

Citaţiune edictală.

Constantin Stanciu din Paloş, protopresbiteratul Cohalmului, care de cinci ani trecuţi a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui muiere Maria Lungu tot din Paloş, fără a se scí până aḑi locul aflărei lui, se citéză, ca în termin de şese luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în fóia „Telegraful Român“ sĕ se presenteze sau în persónă sau prin vre un plenipotenţiat înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră procesul divorţial urḑit se va decide şi în absenţa lui.

Cohalm, 1 Iuniu, 1890.

Scaunul protopresbiteral gr. rĕsăritean al Cohalmului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nicolau D. Mircea, protopresbiter.

Nr. 13 comit. par. (368) 1—3

Anunţ.

Zidirea turnului bisericei gr. orient. din parochia Slimnic (protopresbiteratul Sibiiului) se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei minuende, care se va ţiné la **8/20 Iuliu a. c.** in faţa locului în localul oficiului parochial. pe lângă suma preliminată de **1679 fl. 40 cr.** Dela întreprinḑĕtori se recere ca în ante de începerea licitaţiunei sĕ depună un vadiu de 10% în numerariu sau în hârtii de valóre. Planul de zidire, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune se pot vedé până la ḑiua de licitaţiune la oficiul parochial din loc, de unde se pot primí şi informaţiuni mai de aprópe.

Slimnic, la 17 Iuniu v. 1890.

Comitetul parochial gr. or.

Clemente Nicula, paroch şi preşed. comit. *Vasiliu Henteş,* notariu.

Anunţ.

Un elev, se primesce în prăvălia de manufacturi a subscrisului. Condiţiuni: Etate 14 ani, patru clase normale sau scóle capitale absolvate, cunoscinţă a dóue limbi strĕine pre lângă cea maternă.

Orĕştie, în 22 Iuniu, 1890.

Ioan Lazaroiu, comerciante.

[361] 2—2

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 68 Sibiiu, Marți 26 Iuniu, (8 Iuliu) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 Iuniu.

Românii au ajuns în unele părți a le țērei în cât nu pot avé nici o inrîurire asupra comunei, unde sunt mosteni. Legea a creat în comune ca și în orașe un feliu de aristocrație, care apasă asupra poporului cu mult mai greu decât ori ce centralisație. In loc ca sē vedem cetățenii admiși la tóte drepturile, în loc sē-i vedem conlucrând liber la interesele lor speciale, vedem clice, cari se susțin și trebue susținute, căci nefericita idee de stat magiar așa cere.

Fie iertatul Cicero, se vede, că a fost om destul de espert, când a ḑis: „că nu e nici o constituție mai urită, ca aceea, în care cei bogați se socot de cei mai buni“.

In nemijlocita nóstră apropiere, în Ocna-Sibiiului, de ḑeci de ani luptă românii ca sē pótă luá parte și la afacerile comunale. Prin o aplicare estravagantă a legei, românii aleși în representanța orașului au fost dați afară și aḑi nu le rēmâne decât sē céră ca sē se prefacă Ocna Sibiiului în comună mare. După cât scim noi, românii din Ocna-Sibiiului sunt în maioriate, dar magistratul e curat compus numai din magiari. Dacă acésta e drept, judece lumea, dar lumea sē nu se mire, dacă românii ered, că ei sunt scoși numai de aceea dela afaceri ca sē se facă fără scirea lor, și ei sē contribue și sē tacă. Merge acésta un timp, merge ḑece ani, dar până e lumea tot nu póte merge. Judecătoria de aceea a fost așeḑată în Ocna ca sē se întăréscă elementul magiar și acum, când vēd, că nu e de ajuns întărit se lucră din rēsputeri ca sē aducă și pretura Sângătinului tot la Ocna. Românii din Vingard, Cut, Cunța-Drașov pot sē alerge pe drumuri nefăcute, până la Ocna, căci de nu se prăpădesce elementul magiar. Românii nu doresc alta decât ca sē vadă comuna lor în stare mulțămitóre și acésta nu se póte, până ce magistratul cu aparatul lui cel mare cere jertfe, cari trebue scóse de pe spatele poporului.

Rea credință nu póte presupune deci nimenea dela ei, dacă incércă a ușurá greutățile impreunate cu magistratul și a contribuí mai bine pentru scopuri culturale denarii lor, decât a susținé un personal, care în casul cel mai domol ḑis nu e toc mai mare prieten al intereselor culturale române, și că nu e, a dovedit în modul cel mai eclatant atunci, când a detras subvențiunea dela scólele și preoții români, cari erau sistemisate și pe cari le au folosit dela anul 1849 încóce fără intrerumpere. Dacă românii în cererile lor drepte de a se preface orașul de acum în comună mare nu află spriginitori la magiarii de acolo, e de înțeles, căci abusurile înrădăcinate totdeuna au defensorii lor cei mai infocați, și noi abus trebue sē numim desconsiderarea totală a românilor la compunerea magistratului.

Amăriți până la suflet românii, dacă au vēḑut, că cererea lor nu află rēsunet, au scris mai apēsat, dar representanța în loc se caute după motivele adevērate, care au indemnat pe români la cererile lor, a decis în ședința din 26 Iuniu, ca sē dea în judecată pe cei ce au scris și subscris cererile.

Așa stau trebile în Ocna-Sibiiului.

La Abrud e și mai rēu.

Decând au fost românii scoși dela afacerile comunei de acolo, se petrec lucruri din cele mai regretabile.

In representanță, după cum scim din isvor sigur, ómenii se necinstesc cu cele mai drastice epitete. Minoritatea vrea chivernisele curate, primăria vede în acésta cerere calumniă și adunarea comitetului municipal în ședința dela 25 Iuniu a recomandat ministrului de interne pe basa art. de lege XXII din 1886 § 61 suspinderea representanței din Abrud.

Tóte aceste nu s'ar intêmplá, nu s'ar puté întêmplá, dacă în aceste orașe ar fi admisi și românii ca factori în viața publică din acele orașe.

Românii din Ocna-Sibiiului cât și cei din Abrud au dat destule probe de patriotismul lor ca sē merite a eserciá și ei înriurire în afacerile lor comunale, dar se vede tréba, că se lucră după un plan anume ca ei sē fie ațițați și intăritați.

Noi credem, că cei ce direg lucrurile în atare direcțiune fac rele servicii patriei și comunelor respective. Românii vedem, că trăesc de pe o ḑi pe pe alta, fără ca sē se sature din óla cea grasă, care o dă orașele acum numai magiarilor, ca și cum românii ar fi nisce venetici acolo, sau dóră se simt frații magiari din acele orășele înjosiți a lucrá impreună cu românii, și dacă da, unde e vestita libertate, egalitate și frățietate, care o publică în lumea largă, ca în faptă se facă din aceste principii o satiră.

Multe rane sunt de vindecat și până-ce aceste stau dechise, e greu a ne apropiá cu sinceritate și cu iubire unii de alții. A vedé în tot românul inteligent un dușman este cel mai mare pēcat al fraților magiari și consecințele acelui pēcat sunt și scóterea românilor din Abrud și din Ocna-Sibiiului dela afacerile publice în mēsura aceea, cum cere demnitatea lor și cum contribue la susținerea acelor orașe.

In frumósa Helveție fie-care cetățén e alegētor și alegibil, și ce bine trăesce germanul acolo alăturea cu francesul și cu italianul, marea maioritate a germanilor nu se cugetă la asuprirea francesilor ori italienilor, cari sunt mai puțini și incungiurați de Francia, Italia și Germania, nici unul din acele popóre nu este suspiționat de către celalalt, că iubesce mai mult dór vre-o țară strēină ca pe patria lui.

Se înțelege, că aceste popóre au deplină libertate și statul consideră pe fie-care fiu de egal, acolo nu e deosbire de rang și de nascere, acolo nu e dat pe mâna unora comuna și orașul ca se o esploateze numai în scopurile lor, și alții se fie osênditi numai la purtarea poverilor.

La noi din nefericire acum acest sistem rēu s'a prefăcut în carne și sânge și ómenii sunt atâta de orbiți de nu vēd, că numai prin conlucrarea economică a tuturor póte înflorí comuna ori țara și acésta orbie e spre ruina țērei și spre nemulțămirea generală a popórelor.

Pretutindenea poporul este adevērata putere a națiunei lor, și noi nu înțelegem că tocmai poporul român, care aduce și sacrificii pe altarul patriei sē fie atât de desconsiderat.

Dacă Dḑeu ne-a lăsat pe noi sē fim în maioritate aici, noi tot în maioritate vom rēmâné, și cu legi esceptionale nu se va puté orbí lumea multă vreme. Era numai legitimă asteptarea nóstră, ca ómenii sē fie mai drepți și noi numai dreptate cerem.

Revista politică.

Conflictele dintre cehii tineri și cehii bētrâni se agravéză tot mai mult. Ele s'au generalisat așa de tare, încât foile cehe înregistréză regretabile scene, ce se petrec prin representanțele comunale.

Cehii tineri câstigă tot mai mult teren, încât chiar și bētrânul conducētoriu Rieger se clătină în posițiunea sa. El e tacsat de trădătoriu al patriei și la fie care ocasiune, ce se dă, cehii tineri caută a i micșorá autoritatea, de carea s'a bucurat până acum.

O cestiune importantă preocupă de altfeliu tóte cercurile politice ale cehilor din Boemia: cestiunea limbei în oficiu. Ei pretind cu insistință ca limba de oficiu sē fie limba cehă. Ḑiarul „Politic“ într'un articul lung se ocupă detaiat cu acésta cestiune și amenință, că tot poporul ceh va trece în castrele oposițiunei, dacă nu se va întroduce limba oficială, limba cehă. Caracteristică e următórea espunere a numitei foi: Noi repețim din nou, că acéstă pretensiune e a întregului popor ceh, care vede prin neîntroducerea aceleia o vătēmare adêncă a simțului seu național. Cu privire la obiecțiunea perfidă, că prin îndeplinirea acestei cerințe

---

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împēratului român Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock în românesce de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare.)

Cugetă în fie-care timp al ḑilei sē arețí în faptele tale un caracter firm, cum se cuvine unui român și bărbat, o seriositate neafectată, ce nu se desminte niciodată, o inimă plină de iubirea libertății și a dreptății. Alungă ori-ce altă cugetare și acésta o vei pόté face, când vei priví fie-care faptă a ta, ca și când ea ar fi cea din urmă a vieții tale, liber de precipitare, fără nici o pasiune, care sē-ți usurpe stăpânirea rațiunei, fără hipocrisie, fără egoism și cu supunere în voința sorții. Tu veḑi cât de puțin se cere dela tine, pentru ca sē duci o viéță binecuvêntată de ḑei. Implinirea acestei învēțături este tot ce cer ḑeii dela noi

⁂

Pentru ce sē te distragi prin lucruri strēine? Ia-ți timp ca sē înveți ceva bun și încétă de a te lăsá sē fi învêrtit într'un vêrtej. Feresce-te încă și de o altă rătăcire, pentru că și aceea este nebunie a și îngreuná cineva viața cu fapte fără de nici un scop; trebue sē avem un scop asupra căruia sē se concentreze tóte dorințele, tóte cugetele nóstre.

⁂

Nici odată nu s'a nefericit cineva, pentru că nu s'a interesat de ceea-ce se petrece în sufletul altuia, dar cei ce nu urmăresc cu atențiune miscările propriului lor suflet, cad fără îndoélă în nefericire.

⁂

Tóte faptele și cugetările tale sē fie așa întocmite ca și când s'ar puté întêmplá sē părăsesci la moment acéstă viéță.

⁂

Cât de iute dispar tóte! In lume ómenii înșiși, — în timp suvenirea lor!

⁂

Dacă ai trăí mii de ani, chiar treiḑeci de mii, adu-ți aminte totuși, că nimeni nu perde altă viéță, decât pe aceea, ce în realitate o trăesce și că nu trăesce alta, decât pe ceea ce o perde.

⁂

A fi amic al înțelepciunei (filosof) însemnéză a apērá geniul în noi de ori-ce infamie și rușine, a învinge pofta și durerea, a nu'și luá nici odată refugiu la minciună și fățărie, a nu depinde dela fapta sau întrelăsarea strēină, a primí tóte întêmplările și fatalitățile ca venind din aceea-și sorginte, de unde am eșit și noi, în fine a asteptá mórtea în pace sufletéscă și a nu vedé întrênsa, decât descompunerea în materiele primordiale, din care este compusă ori ce ființă.

⁂

Hippocrates, care tămăduise atâtea bóle, se bolnăvì el însuși și murì.

⁂

Nu considera nici odată ca ceva folositor pentru tine, ceea ce te ar puté constrige mai târḑiu, a nu-ți țíné parola dată, a ți pierde onórea, a urí pe cineva, a-l prepune, a-l blăstēmá, a te preface fată de el; nu dorí nici odată ceea-ce ar trebuí ascuns prin muri sau perdele.

⁂

În sufletul unui om bine educat și luminat nu se află nimic puroios, nimic necurat, nimic viclén. Unui astfel de om sórtea nu i răpesce viața neterminată, cum s'ar puté ḑice despre un actor, că el a părăsit scena înaintea finirei și desvoltărei piesei. In el nu se află nimic servil, nici afectat, nici dependență esternă, nici desfirare, nimic ce ar avé a se teme de dojenire sau a se ascunde înaintea luminei.

(Va urmă).

s'ar micşorá interesul statului, nu ne mai ocupăm. Asteptăm cât mai grabnică soliţiune a cestiunei.

Impěratul german s'a pus érăşi pe călětorii. In Danemarca a fost sěrbătorit oficial, mai amical a fost sěrbătorit însě în Svedia şi Norvegia. La toastul monarchului german, că Germania e un scut puternic al popórělor de nord şi că nutresce cele mai intime legături faţă de Svedia şi Norvegia i s'a rěspuns în acela-şi ton, asigurându-l, că dacă s'ar întêmplá un rěsboiu între Germania şi Rusia, Svedia şi Norvegia vor rěmâné neutrale.

Mai mult discutată e proiectata călětorie a împěratului german la Petersburg. Foile de acolo atribue acelei călětorii o importanţă cu mult mai mare ca călětoriei prime. „Novoie Vremia" afirmă, că configuraţiunea viitóre a politicei europene depinde dela proiectata călětorie. În acela-şi sens vorbesc şi celelalte foi rusesci. „Novosti" şi „Viedomosti" susţin, că impěratul uşurat de molestitórea şi bolnăviciósa lustruire a principelui Bismarck se apropie de Petersburg cu voinţa sa proprie, şi se crede, că prin acésta se apropie şi de politica ruséscă. Inainte de acésta causa principală, că intenţiunile impěratului nu s'au putut realisá este a se atribuí impregiurărei, că contrabalanţa principelui de Bismarck era hotăritóre în Germania. Acum va fi altfeliu, impěratul german va fi aplicat a împliní unele pretensiuni ale Rusiei. Căci acum va depinde numai dela impěratul german, ca sě documenteze cât de sinceră este Germania faţă de Rusia şi dacă el e decis în adevěr a nu mai asigurá pacea Europei prin necontenite pregătiri rěsboinice ale singuraticilor puteri, ci prin o aplanare a punctelor şi a cestiunilor de cértă. Alianţa cu Germania nu e nici necesară, nici posibilă, cu tóte acestea între Rusia şi Germania se póte face o apropriere, fără ca sě fie părtaşă şi Austro-Ungaria.

Noul ministru de finanţă german Dr. Miguel şi-a ocupat funcţiunea. Cu tóte acestea încă nu e sigur în posiţiunea, ce o ocupă, deóre-ce încă nu şi au dat tóte statele germane consimţămêntul pentru dênsul. Dacă Bavaria, Würtemberga şi Sacsonia n'ar voí sě recunóscă pe Miguel de ministru financiar al imperiului, dênsul nu póte ocupá acésta funcţiune. Prin denumirea lui Miguel a devenit în vacanţă un mandat de deputat şi scirile de până acum comunicau, că principele Bismarck umblă se fie ales deputat în cercul ce-l representa Miguel. Cu candidarea lui Bismarck nu sunt însě invoite nici cercurile conducětóre şi nici chiar matadorii conducětori din acel cerc. Unele foi 'l atacă îndrumând pe bětrânul esilat dela Friedrichsruhe sě rěmână pe pace şi sě nu mai tulbure spiritele.

Scirile, ce sosesc din Bulgaria prin România sunt de tot nelinistitóre. Se pune tot mai mult pond pe versiunea, că principele Ferdinand s'a depărtat din Bulgaria în faţa impregiurărilor ameninţătóre, ce se prevedeau, că se vor escá prin esecutarea lui Paniţa. În intréga ţară se agitézà la rěsbunare pentru mórtea lui Paniţa. Starea de asediu s'a proclamat şi arestările cele multe, ce s'au făcut atât în rêndurile oficerilor cât şi între cetăţeni sunt semne de mare neliniste. Principele a ridicat un serviciu telegrafic special la Carlsbad, unde petrece, şi telegraful e în continuă activitate între Sofia şi Carlsbad. Rusia se face a stá fórte indiferentă. Ea nu reclamă nici pe Kalubkoff, complicele lui Paniţa.

Individualitatea în educaţiune.

(Urmare.)

II.

Din cele desfăşurate până aci am aflat, că spiritul individual al omului este condiţionat de doi factori: de constituţiunea organismului fisic şi de împregiurările şi referinţele vieţii, între cari îi este dat sě crescă şi sě se desvólte. Educatorul este silit, ca în planul lucrărilor sě respecteze acesti doi factori, cari constituesc caracterul individual al elevului, şi sě nu pérdă din vedere adevěrul esprimat în cuvintele: „Caracterictica principală a unui bun plan pedagogic pentru un învěţămênt public este, ca acela sě fie destul de flecsibil, pentru a se puté încovoiá după diferite capacităţi şi a lăsá un câmp larg şi o miscare liberă şi capetelor mai deschise, fără însě de a le abate dela drumul comun pentru toţi, sau a le permite vre-o abatere, care sě producă desbinări în sinul mulţimei strîns unite." *)

Voind a cercetá acum raportul, în care se află individualitatea cu scopul educaţiunei, avem sě lămurim mai întâiu tendinţele acestora pentru a puté în urmă constatá şi restricţiunile, la cari ele vor trebuí supuse. Educaţiunea, după-cum este cunoscut, tinde a dá o cultură multilaterală; ea voesce, ca spiritului sě i se deschidă o privire generală în viaţa omenéscă, ca acesta sě fie impresionabil la tot ceea ce a produs cultura cutărui timp, sě nu fie strěin faţă de vre-un curent, de care este străbătută viéţa spirituală a unei naţiuni, popor, sau chiar şi a omenimei întregi. Prin acésta nu voim însě sě ḑicem, că dóră educaţiunea ar fi în stare sě dea o orientare deplină în organismul cultural, deóre-ce pentru acésta nu e de ajuns nice chiar o viéţă de om, necum un timp aşa scurt, după cum este timpul, cât se lasă un individ înfluinţat prin educaţiune. Deací şi tendinţa fórte corectă a educaţiunei şi respective a învěţămêntului pedagogic de a face, ca în spiritul elevului sě se desvólte un interes multilateral pentru tot ceea-ce ne ofere viéţa naturei şi viéţa omenéscă. Şi tocmai cu cerinţa acésta a educaţiunei individualitatea vine în oposiţiune, deóre-ce ea are anumite sfere predilecte, în cari îi place sě se misce, este predominată de anumite aplecări, dorinţe şi pofte, cari o determină în interesarea sa faţă de lume şi de tot ceea-ce se petrece în jurul seu. Individualitatea este îngrădită în cercul ei şi nu are plăcere sě se misce afară de periferia acestui cerc, ba chiar se pare apatică, faţă cu tot ceea-ce se petrece afară de sine. Numai când se află în elementul seu de viéţă, atunci este cuprinsă de iubire, plăcere, chiar entusiasm pentru vre-o lucrare sau intreprindere şi pe cât este altă dată de indiferentă, pe atât e atunci de energică, plină de interes, cuprinsă de anumite sentimente de plăcere, cari pot sě-i uşureze şi lucrările acelea ce în alte condiţiuni se păriau aprópe imposibile. Pe când individualitatea este vehementă, cuprinsă de afecte în ocupaţiunile sale predilecte, pe atunci interesul este liniscit, aşeḑat. Acésta disposiţiune sufletéscă face, ca spiritul sě se intereseze de tot ceea-ce merită consideraţiune, pentru el nu e nimic prea de jos, nimic prea neînsemnat, nimic prea bagatel încât sě nu pótă fi obiectul atenţiunei sale.

Individualitatea póte sě mérgă cu predilecţiunea sa atât de departe încât sě fie impresionabilă numai pentru un ram din sciinţa, sau şi numai pentru o parte a acestui ram, pe când faţă cu anumite ramuri sě fie cu totul închisă, sě póte întêmpla, ca anumite obiecte de învěţămênt sě-i fie chiar urgisite. Nu auḑim noi chiar în viéţa de tóte ḑilele spunêndu-se din cutare parte, că în timpul studiului nu avea nice o plăcere pentru cutare obiect şi érăşi din altă parte, că tocmai de acel obiect se ocupa mai cu multă plăcere şi cu interes deosebit? Nu scim noi chiar din esperinţa proprie câtă atragere aveam faţă de unele obiecte de învěţămênt şi câtă aversiune faţă de altele? Viéţa practică ne póte dovedí în deajuns, că dacă şi sórtea îl va fi aruncat pe vre-unul în atari împregiurări ale vieţii, cari sě nu-i permită o ocupaţiune mai intensivă cu obiectul predilecţiunei sale, el totuşi va căutá sě se reîntórcă în órele de musă la acésta. Ba se întêmplă des, că unul îmbrăţişând o ocupaţiune, care nu póte sě-l încălḑéscă, sě se simtă de tot nefericit. De actí şi auḑim adeseori, ḑicêndu-se despre vre-unul sau altul, că şi-a greşit cariera. Câte fiinţe nenorocite cad victima unei atari greşeli! Tóte aceste adevěruri scóse din viéţă, probéză de ajuns până unde póte sě mérgă tăria individualităţii.

Cum se póte acuma uní scopul educaţiunei cu individualitatea? Cum se împăca acesti doi adversari puternici? Care din ei trebue sě cedeze, şi dacă cedéză unul sě fie óre de tot strivit şi ne mai băgat în sémă?

De o retragere totală sau de vre-o nimicire nici nu póte sě fie vorba atunci, când puternice motive vorbesc atât pentru unul, cât şi pentru altul. Societatea omenéscă dacă e ca sě formeze un organism bine închegat, nu póte sě fie compusă din membrii, cari nu sunt de loc orientaţi în privinţa problemelor şi tendenţelor generale. Societatea trebue sě tindă a se apropiá de un sistem cultural, în care membrii ei se cunóscă, că esista anumite principii mai înalte, cari pretind, ca organismul sociietăţi sě fie basat pe anumite raporturi de coordinaţiune şi subordinaţiune. Acésta este cu putinţă numai atunci, când membrii societăţii vor cunósce raportul, în care se află ocupaţinnile lor între dênsele şi faţă cu seopnl general. Membrii societăţii omenesci trebue sě aibă cunoscinţă, cel puţin în liniamente generale, despre ocupaţiunile şi lucrările societăţii, deóre-ce numai cunoscêndu le, le vor scí şi apreţia. Lipsind interesul acesta reciproc lipsesce cimentul, care ţine strêns unită societatea omenéscă lipsesce şi puterea ei de viéţă şi în loc de a formá un organism bine închegat, ea se preface în un agregat destrăbătat. Dar chiar şi împregiurarea, că numai la prea puţini indiviḑi este dela început destul de marcată individualitatea şi în cele mai dese casuri numai în etatea mai înaintată ajunge la valóre deplină, sau cel puţin nnmai atunci póte sě fie cunoscută, vorbesce în favorul unei cultivări multilaterale.

(Va urmá.)

---

*) Ziller. Grundlegung zur Lehre vom erziehenden Unterricht p. 513.

Varietăţi.

* (Alegere de protopresbiter.) In sinodul protopresbiteral electoral al tractului Ungurașului, ţinut Joi în 21 a l. c. s'a ales de protopresbiter actualul admin. protopresbiteral *Pavel Roşca*. Raportul, ce ni s'a trimis despre decurgerea acestei alegeri, va urmá în numěrul procsim.

* (Himen). Dl Dr. Laurenţiu Pop din Abrud s'a logodit cu d-şóra Elvira Făgărăşan din Făgăraş.

* Invitare la concertul împreunat cu joc arangiat de unii elevi ai institutului „Andreian" din Sibiiu, ce se va ţiué Duminecă în 8/20 Iuliu în Brad în sala „Hotel naţional", cu urmětoriul

Program:

1. *a)* „*Serenadă*". cor de Marschner.
   b) „*Zorirea*", cor de C. Attenhofer.
2. „*A fost odat' un rege*", solo de bas de A. Rubinstein.
3. *a)* „*Bucurii nevinovate*", cor de C. Spohn.
   b) „*Sunt soldat*", cor, de G. Dima.
4. „*Resignaţiune*", solo de tenor de Mendelssohn.
5. *a)* „*Nóptea*", cor de Fr. Schubert.
   b) „*Uite mamă*" cor de G. Dima.
6. „*Scii tu mândro*", solo de bas de G. Dima.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XVI.

O adunare economică a ţěranilor.

(Urmare.)

O datină démnă de imitat au reuniunile economice a ţěranilor, căci ele se întrunesc mai cu sémă érna în diferite sate, unde ţin prelegeri practice din economie şi desbat lucruri de mare importanţă.

Cetise şi badea Gavrilă în o gazetă, că în Dumineca viitóre se va ţiné aşa o adunare în satul vecin şi îşi ḑice: „Acolo am sě me duc şi eu, se věd cum se pricep domnii în ale câmpului".

In Dumineca statorită alergară ómeni din tóte părţile în satul acela la adunare, şi în scurt timp edificiul scólei, care era menit pentru adunare, era plin de ţěrani.

Inainte la o mésă lungă, ca la nuntă şedeau domnii; în fruntea mesei şedea preşedintele reuniunei, în jurul lui mai mulţi domni dela oraşe şi proprietari mari din satele învecinate. Preşedintele în cuvinte alese şi uşor de înţeles deschide adunarea După-ce finì preşedintele se sculà un membru al reuniunei şi ţinù o prelegere practică despre prăsirea vitelor în proporţiune cu timpul şi cu starea ţěranului de acuma, şi ce mijlóce are el de folosit ca sě şi ajungă scopul.

Acésta discusiune a dat ansă la altele, pre cum despre nutreţul bun, şi ce avem sě înţelegem sub cuvêntul de nutreţ bun; un alt vorbitoriu se ridică cu o discusiune despre crescerea vitelor, un al treilea ḑice, că erórea principală vine dela cap, adecă dela juraţii satului, că acestia cruţă în tăriţă şi la făină nu se uită, ei se scumpesc a cumpěrá un taur de dómne ajută, ei ţin câte un viţel de al lor 'l cresc ca vai de loc şi ca sě se scape de el, 'l vênd ca taur la sat, acésta o pot face, că lor nu le póte ḑice nime nimica, fiind ei la putere, şi aşa mai fie care avea câte o observare de feliul acesta.

Domnii vorbiau, ér ţěranii ii ascultau cu băgare de sémă, şi sloboḑiau câte un nor de fum din pipe şi când li-se spunea verde câte un adevěr, pre-care ei adeseori l'au trecut cu vederea, umflau din uměr şi făceau din cap, ér când vedeau, că câte un vorbitoriu sě tot învêrtesce în jurul uneia sau aceiaşi intrebări fără de a puté spune clar cei ḑace la inimă, astfeliu de vorbitori deşi pricep lucrul în destul de pe bine, totu-şi nu a probat niciodată, şi ţěranul îndată observă, că acestia mai mult vorbesc din carte decât din esperienţă.

Sunt însě şi vorbitori de aceia, cari vorbesc din esperienţă, acestia espun tema lor în un stil uşor de inţeles, şi ţěranii totdeuna astéptă cu nerăbdare, când vine rêndul unui atare vorbitor, şi ascultă cu plăcere, căci atari vorbitori se sciu aflá, ei mai ilustréză vorbirea lor din când în când cu câte-o glumă potrivită, de care rîd ţěranii, de stá sě le sară pipa din gură.

Unul dintre cei mai diligenţi ascultători este badea Gavrilă. Acesta s'a aşeḑat în un ungheţ mai ferit de unde asculta cu mare băgare de sémă, căci el deşi este un om mai de rênd şi simplu, totuşi nu este un om lăsătoriu, el se ţine de lume şi şi-a pus tótă silinţa de şi-a imbunătăţit nutreţul, şi adese ori l'am veḑut mânând câte un viţel frumos la têrg precare la vêndut cu preţ bnn. El a făcut multe încercări şi esperinţe în privinţa crescerei vitelor, şi ar fi putut vorbí şi el câte ceva în respectul acesta, căci dl vorbitoriu deşi a vorbit cu simbure şi la loc, totuşi a trecut câte ceva cu vederea, dar un ţěran, cum e badea Gavrilă, nu cutéză a-şi căscá gura în atari adunări, de şi ii sta vorba pe vêrful limbei totuşi nu îndrăsnesce ai da drumul, ci înghite şi tace. Când venise vorba despre nutreţ, şi cu deosebire luţernă, aci totuşi 'şi călcà pe inimă, şi numai putea răbdá, căci el se pricepe bine în feliul acesta, fiind în tinereţe mai mulţi ani servitor la o curte domnéscă, el scie bine, ce loc şi ce sămênţă se alégă ca sě se facă luţerna mare şi désă, şi anume în locul acela, unde voim a sămêná luţernă trebue sě punem în 2—3 ani după olaltă cartofi, ca sě se cureţe de buruénă, ba prin aşa ceva şi pămêntul se îmbunătăţesce şi acolo se face cum se póte de frumósă.

(Va urmá.)

7. *a)* *„Coróna cufundată“*, cor de H. Bönicke.
b) *„Hai în horă“*, cor de G. Dima.

Inceputul la 7 1/2 óre séra. Venitul e destinat pentru un scop filantropic.

Comitetul arangiatoriu.

* Invitare la concertul împreunat cu joc arangiat de unii elevi ai institutului „Andreian“ din Sibiiu, ce se va ţiné Duminecă în 1/13 Iuliu 1890 în Alba Iulia în grădina hotelului la „Sóre“ cu următoriul

Program:

1. *a)* *„Serenadă“*, cor de Marschner.
b) *„Sunt soldat“*, cor de G. Dima.
2. *„Fantaisie brillante“*, de J. Leybach pentru piano, esecutată de d-şóra Lucreţia Cosieriu.
3. *a)* *„Bucurii nevinovate“*, cor de C. Spohn.
b) *Coróna cufundată“*, cor de H. Bönicke.
4. *„Sara de crăciun“*, solo de basso de Rubinstein.
5. *„Viéţa ţiganilor“*, cor acompaniat de piano de B. Schumann.
6. *„Scii tu mândră“*, solo de basso de G. Dima.
7. *a)* *„De-aş fi iubit“*, cor de N. Popoviciu.
b) *Étă ḑiua triumfală“*, cor de A. Humpel.

Inceputul punct la 7 óre séra. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecei poporale din loc.

Preţul de întrare *a)* de persónă 1 fl.; *b)* familie de 3 persóne 2 fl. v. a.

Comitetul arangiatoriu.

* Invitare la petrecerea de vară, ce se va arangiá de „Reuniunea meserieşilor din Sĕliste“ la 1/13 Iuliu 1890 în localul numit „Maialat“. In cas de timp nefavorabil petrecerea se va amâná şi anunţá prin ḑiare. Venitul curat e destinat pentru fondul reuniunei.

Intrarea de familie 80 cr., de persónă 40 cr.

Comitetul arangiatoriu.

* (Invitare.) Inteliginţa română din opidul Dicio-Sân Martin şi jur învită la „Petrecerea de vară“ împreunată cu danţ, care se va ţiné Dumincă în 27 Iuliu a. c. st. n. la 3 óre postmeridiane în grădina dlui I. Bukuresti. La timp nefavorabil este îngrigit de localul acomodat. Venitul este destinat pentru renovarea bisericei greco-catolice din loc.

Dicio-Sân-Martin, în 20 Iuniu, 1890.

Preţul de întrare: de persónă 1 fl. de familie 2 fl. v. a.

Suprasolvirile şi ofertele se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá în ḑiarele românesci.

Vasilie Zehan, preşedinte.
Jacob P. Macaveiu, secretariu.
Timoteu Circa, cassariu
Demetriu Gollian, controlor.

* (Musica naţională română la esposiţia agricolă din Viena.) Foile vienese scriu cu multă vêrvă asupra musicei naţionale românesci. E tot aceea musică, care pusese în admiraţiune Parisul prin cântecele românesci. Şi aici, scriu foile vienese, şi-au câstigat românii întâietatea, cântecele lor atrage tótă lumea, şi în special cele esecutate cu instrumentele naţionale provócă aplause frenetice până la distanţele cele mai mari. Capela naţională română concertéză, când în parc, când în rotundă. Succesul, ce l'a dobêndit şi aplausele cu care e întêmpinată capela a deobligat pe direcţiune a o angagiá, durere însĕ, că o a putut câstigá numai pentru 8 ḑile, deóre ce capela românéscă, care ne pune în admiraţiune e angagiată în Berlin.

* (Escursiunile germanilor prin munţii nostrii). Mai mulţi touristi din Germania de nord au început a face escursiuni prin munţii nostri sudici. Dênşii vor urcá mai întâiu „Retezatul“, vin apoi dela Petroşeni preste munţi la Sibiiu şi apoi preste „Negoiu“ şi culmea munţilor se duc la Braşov. De acolo vor merge preste Buceciu la Sinaia, de unde vor plecá cu trenul accelerat éră̆şi în patria lor. pe la finea lui August vor face o asemenea tourá prin carpaţii Ardélului touristi din Silesia-prusiană.

* (Cum se însufleţesc polonii). Mórtea marelui poet polon Michievicz a dat ansă la o mare şi însufleţită sĕrbare a tuturor polonilor. Preste 50,000 de poloni au luat parte la înmormântare şi preste 20.000 cununi, partea cea mai mare în aur şi argint au fost depuse. Din incidentul înmormântării s'au rostit cuvêntări entusiasmate. Tóte comunităţile au fost representate şi oficianţii cei mai inalţi ai statului. Oraşul Lemberg a fost iluminat şi aprópe în tótă ferésta se vedea portretul poetului Michievicz.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru postul de magistru postal în Câmpeni (comit. Turda-Arieş). Refletanţii au a depune o cauţiune de 200 fl. Cu acel post e impreunat un salariu anual de 450 fl; 65 fl spese de cancelarie; 76 fl. pentru inmanuare şi 10% din venitul telegrafiei. Magistrul postal va avea sĕ întreţină o carioletă, care sĕ circule odată pe ḑi între Câmpeni şi Abrud.

* (Spitalul „Francisc-Iosif“ din Sibiiu.) Cu finea lunei lui Maiu au rĕmas 201 bolnavi, în decursul lunei lui Iuniu s'a sporit numĕrul la 419. Dintre acestia au fost vindecaţi şi eliberaţi 186, 36 s'au îndreptat spre bine, 14 nevindecaţi, 10 au murit şi aşa remân în cură încă 183. Operaţiuni mai mari s'au făcut 26.

* (Fiul cel mai mic a lui Paniţa). Paniţa a lăsat pe copilaşul seu cel mai mic îngrigirei şi şi scutului naşului seu, cont. de Hartenau, adecă fostului principe bulgar Alecsandru de Battemberg. Când contele a auḑit de esecutarea lui Paniţa, a adresat vĕduvei o epistolă de condolenţă, în care promite, că va împliní ultima dorinţă a lui Paniţa, îngrijindu-se de finişorul seu.

Raport general

al comitetului societăţii de lectură „Andreiu Şaguna.“

Onorată societate!

„Unde-i unul nu-i putere
„La nĕcaz şi la durere;
„Unde's doi puterea cresce...

Étă în puţine cuvinte causa, din care ómenii tineri şi bĕtrâni, bărbaţi şi mueri se întrunesc în societăţi şi reuniuni alegêndu-şi un anumit scop, pentru ajungerea căruia cu toţii se angajéză a lucrá.

Astăḑi nu este stat, nici popor civilisat, care sĕ nu aibă societăţi pe tóte terenele mai însemnate ale activiăţii omenesci, ba am puté ḑice, că mulţimea sau numĕrul societăţilor, ce le posede un popor, ne arată gradul de cultură, la care se află acel popor.

Curentul de asociare a esistat şi în trecut, dar mai ales în vécul de faţă a luat un avênt deosebit. Şi óre pentru ce? Pentru-că lumea s'a convins despre considerabilele folóse morale şi materiale, ce le aduc societăţile ómenilor, în mijlocul cărora se află şi lucră.

Poporul nostru, ca un popor iubitoriu de cultură şi înaintare încă a fost atins de acest curent. Resultatul e, că şi în sinul lui s'a făcut un mic început aprópe pe tóte terenele, şi avem firma speranţă, că acest simbure încolţit nu se va nimicí, ci desvoltându se şi mai departe va produce ramuri puternice, cari se vor estinde pe tóte terenele activităţii românesci.

Intre multe alte societăţi şi reuniuni române numerăm şi societatea nóstră pedagogico-teologică „Andreiu Şaguna“. Nu susţinem, că acésta societate ar fi de cine scie-ce importanţă, dară atâta putem afirma, că ea prestéză elevilor seminariului „Andreian“ servicii considerabile punêndu-le la disposiţiă o bibliotecă constătătóre din aprópe 2000 de opuri din cele mai însemnate şi o sală de lectură, care dispune de vre-o 20 jurnale atât din patrie, cât şi din strĕinătate. Aceste dóuĕ mijlóce ofere celor cu rîvnă ocasiune de a-şi câstigá multe cunoscinţe folositóre şi fórte necesare pentru cariera de luminători ai poporului.

Afară de aceea societatea susnumită e şi un fel de scólă practică pentru membrii ei, făcêndu-i de o parte cunoscuţi cu elementele constitualismului şi pregătindu i astfel pentru viaţa nóstră constituţională, éră de altă parte dându le ocasiune a se deprinde în lucrări literare, în ţinerea de discursuri şi în declamaţiune.

Aceste sunt momentele mai însemnate, în jurul cărora sĕ învîrte activitatea membrilor societăţii „Andreiu Şaguna“, şi cari impun fie-cărni elev seminarial datorinţa morală de a o sprijiní şi de luá parte în interesul seu propriu la activitatea aceleia.

Aceste premiţêndu le presentăm onoratei societăţi raportul general despre activitatea societăţii în decursul anului espirat şi despre starea ei actuală.

I. *Despre activitatea societăţii în anul espirat.*

1. Activitatea societăţii ca atare.

A. In general.

Societatea în şedinţa sa de constituire, ţinută în ḑiua sf. Nichita şi condusă de dl director seminarial Ioan Hannia s'a constituit în modul următoriu:

Preşedinte: Ioan Ghibu, prof. sem.; vice preşedinte: Elie Cristea, cleric curs. III.; redactor: Nicolau Dura, cleric curs. III.; notariu pentru corespondinţe: Michail Paşcu, cl. c. III.; notariu pentru şedinţe: Cornel Perşinariu, cl. c. II.; bibliotecariu: George Negoescu, cleric curs. II.; vicebibliotecariu: Ioan Olariu, ped. curs. I.; controlor: Iosif Popescu, cleric curs. III.; cassariu: Nicolau Nicola, cleric curs. I.

Membrii în comitet:

I. Baptist Boiu şi Mateiu Folea, clerici c. III.; Ioan G. Oltean şi Iovian Mureşan, clerici curs. II., Octavian Popescu şi Nicolau Vătăşan, clerici curs. I.; Samuil Chiffa, ped. curs. III.; Ioan Sperchez, ped. curs. II.

Astfel constituită societatea a ţinut pentru pertractarea afacerilor sale 24 şedinţe. Din aceste 1. a fost de constituire, 21 ordinare şi 2 estraordinare, parte literare, parte administrative, parte micste după cum s'a ivit necesitatea, 13 au fost conduse de preşedintele ordinariu dl profesor seminarial Ioan Ghibu, ér 11 s'au ţinut sub presidiul vicepreşedintelui Elie Cristea.

Prelângă aceste societatea a mai ţinut o şedinţă festivă în presara ḑilei sf. Andreiu in memoria Marelui Andreiu, al cărui nume societatea 'l pórtă.

Resultatul ei a fost un venit curat de fl. 114 50 cr. în favorul fondului societăţii şi cărţi în valóre de circa fl. 45.

In susnumitele 24 şedinţe s'au adus cu totul 167 concluse, cari tóte s'au dus în indeplinire, afară de 2, dintre cari unul s'a esecutat numai în parte, éră unul e pe cale de a se esecutá.

Numĕrul membrilor societăţii cu finea anului present a fost 72, dintre cari 64 ordinari, 4 estraordinari şi 4 ajutători. 50 din cursurile clericali şi 18 din cursurile pedagogice, éră 4 din afară.

Comparând acest numĕr cu cel din anul trecut resultă un minus de 16 membri. Cu părere de rĕu trebue sĕ constatăm la locul acesta, că acest minus după părerea nóstră, provine din lipsa de interes, ce mulţi tineri de ai nostri o arată pentru afaceri de natura celor, ce se pertractéză în societatea „Andreiu Şaguna“. Altcum nu ne putem esplicá, cum de mulţi s'au retras dela acéstă datorinţă a lor, lipsindu-se de lectura cărţilor şi jurnalelor, de care desnumita societate dispune. Cu deosebire este bătătóre la ochi cifra cea de tot insuficientă a preparanḑilor din cursul III-lea, din care abia 3 s'au înscris ca membri.

Credem, că se înşală toţi atât cei din secţiunea teologică, cât şi cei din secţiunea pedagogică, dacă cred că sunt suficiente pentru gréua lor chemare de luminători cunoscinţele, ce li se predau numai de pre catedră şi nu se folosesc şi de alte mijlóce, ce li se ofer prelângă o jertfă relativ neînsemnată.

(Va urmă.)

Mulţămită publică.

Pentru biblioteca scólei capitale române gr. or. din Rĕşinariu se făcură în decursul anului scolastic 1889/90 următórele daruri ş. a.

1. Multonorabila redacţiune a revistei periodice eclesiastice *„Biserica ortodocsă română“* ne trimite în mod gratuit de mai mulţi ani numita revistă.
2. Multonorabilul domn Zacharia Boiu asesor consistorial ne-a donat *„Cuvêntări funebrale şi memoriale“* edate de domnia-sa.
3. Multonorabilul domn Parteniu Cosma, director esecutiv al bancei de credit şi economii „Albina“ ne a donat *„Procesul de presă“* a lui Parteniu Cosma contra Septimiu Albini pertractat înaintea curţii cu juraţi din Cluş la 27 Martiu n. 1889.
4. P. T. domn Nicolau Ivan presbiter la institutul corecţional din Aiud ne a donat *„Copilul de suflet,“* o *„Căsătorie la ţéră“* schiţe din viéţa criminală edate de domnia-sa.
5. P. T. domn N. N. ne a donat *„Visul poetului“* de Carmen Sylva.

Pentru aceste daruri făcute bibliotecei scólei nóstre direcţiunea scolară esprimă P. T. marinimoşilor domni donatori cele mai călduróse mulţămite şi recunoscinţe.

Rĕşinariu, 24 Iuniu, 1890.

Direcţiunea scólei capitale gr. or. din Rĕşinariu.

B. Hămbăşan,
director.

Posta redacţiunei.

Corespondentului I. S. dela Cluş. După opintirile de tot soiul, resultatul alegerei de protopresbiter în tractul Dvóstre era de prevĕḑut. Uniţii de tot neamul, cari a stăruit pentru acest resultat, pot fi satisfăcuţi. Noi însĕ constatăm, că, dacă e vorba de căpătuială, protopopiatul şi-a făcut o căpătuială de tot nefastă.

Loterie.

Sâmbătă în 5 Iuliu 1890.

Timişóra:	**11**	**57**	**78**	**86**	**54**
Viena:	**57**	**6**	**48**	**44**	**21**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Iuliu 1890

	Viena	*B.-pest*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.80	99.80
Renta de aur austriacă	109.30	109 50
Sorţi de stat dela 1860	140.20	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.50	345.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	117.—	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni ung. de rĕscumpĕrarea ḑecimei de vin	104.—	99.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.53
Napoleon	9.28	9 27
100 marce nemţesci	57.35	57.25
London pe (poliţă de trei luni)	116.90	116.90

Nr. 350. [359] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a II-a Bedeciu din acest protopresbiterat a Clușului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia oficiósă „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Venitul stolar dela botezuri, cununii și înmormêntări, după calculul mediu a lor 5 ani din urmă	fl. 62.20
2. Venitul dela alte funcțiuni preoțesci, precum umblarea cu crucea, dela osfeștanii, sânțirea pascilor, maslu, prescuri și pomenirile de preste an, tot după calculul a lor 5 ani din urmă	fl. 60.—
3. Folosirea casei parochiale cu supra-edificatele economice, a grădinei și porțiunei canonice, arătoriu și fênaț, în estensiune de preste 9 jugĕre, computate în bani	fl. 293.—
4. Birul dela 135 familii, câte o merță mică — 16 cupe de bucate, grâu, sĕcară și cucuruz à 1 fl. merța	fl. 135.—
5. Tot dela 135 familii câte o ḑi de lucru cu palma, à 20 cr.	fl. 27.—
6. Lemne de foc și dreptul de pășunat 10 vite cornute, 2 cai și 30 de oi	fl. 40.—
cari venite la olaltă computate dau un venit sigur anual de	fl. 617.20

Doritorii de a ocupá acest post, sunt poftiți a și asterne suplicele lor subscrisului oficiu până la terminul susindicat, fiind instruite conform prescriselor Statutului organic și a regulamentului pentru parochii.

Totodată sunt poftiți dnii concurenți, ca în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presente la sânta biserică, ca sĕ fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral român greco-oriental în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 31 Maiu, 1890.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 217. [360] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Ribița, sĕ escrie pe basa venerabilei resoluțiuni consistoriale ddto 24 Aprile a. c. Nr. 2062 B. concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Fiitoriul capelan are drept la jumĕtate din tóte venitele parochiale, statorite de către sinódul parochial, ținut la 11 Martiu a. c., în suma lor totală de 412 fl. 60 cr.

Concurenții au a substerne cererile lor, instruite conform legii, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, la 8 Iuniu, 1890.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 374. [367] 2—3

EDICT.

George Dobrin din Bucium, comitatul Făgărașului, gr. cat. fost domiciliat în Satulung (Săcele), carele a părăsit cu necredință de 7½ ani pe legiuita sa soție Paraschiva I. Muntean din Satulung, biserica Sf. Archangeli, gr. or., și pribegesce în lume fără de a se scí locul ubicațiunei lui și dacă mai trăesce, este prin acésta citat, ca în termin de șese luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertractá și decide procesul divorțial intentat de soția sa în contra dênsului, și în absența lui.

Brașov, 4 Iuniu, 1890.

Scaunul protopresbiteral gr. orient. al tractului I al Brașovului, ca for matrimonial de instanța I-mă.

Ioan Petric,
protopresb. ca administrator.

Nr. 347. [367] 2—3

Citațiune edictală.

Constantin Stanciu din Paloș, protopresbiteratul Cohalmului, care de cinci ani trecuți a părăsit cu necredință pe legiuita lui muiere Maria Lungu tot din Paloș, fără a se scí până aḑi locul aflărei lui, se citéză, ca în termin de șese luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în fóia „Telegraful Român“ sĕ se presenteze sau în persónă sau prin vre un plenipotențiat înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră procesul divorțial urḑit se va decide și în absența lui.

Cohalm, 1 Iuniu, 1890.

Scaunul protopresbiteral gr. rĕsăritean al Cohalmului, ca for matrimonial de prima instanță.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 372. [365] 2—3

EDICT.

Nicolae Chiverariu din Brașovul-vechiu, gr. or., carele a părăsit cu necredință pe soția sa legiuită Maria n. Cherariu din Brașovul vechiu de 13 ani trecuți și pribegesce prin lume, fără de a se scí locul ubicațiunei lui, și dacă mai trăesce, este prin acésta citat, ca în termin de șése luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertractá și decide procesul matrimonial, intentat în contra lui din partea soției, și în absența lui.

Brașov, 4 Iuniu, 1890.

Forul matrimonial de instanța I din tractul protoprasbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
adm. protopresb.

Nr. 13 comit. par. (368) 2—3

Anunț.

Zidirea turnului bisericei gr. orient. din parochia Slimnic (protopresbiteratul Sibiiului) se dă în întreprindere pe calea licitațiunei minuende, care se va ținé la **8/20 Iuliu a. c.** în fața locului în localul oficiului parochial, pe lângă suma preliminată de **1679 fl. 40 cr.** Dela întreprinḑĕtori se recere ca înainte de începerea licitațiunei sĕ depună un vadiu de 10% în numerariu sau în hârtii de valóre. Planul de zidire, preliminariul de spese și condițiunile de licitațiune se pot vedé până la ḑiua de licitațiune la oficiul parochial din loc, de unde se pot primí și informațiuni mai de aprópe.

Slimnic, la 17 Iuniu v. 1890.

Comitetul parochial gr. or.

Clemente Nicula, paroch și președ. comit.
Vasiliu Henteș, notariu.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră		5.—	11 23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10	—
Șeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneș	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneș	8.30	—	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.50	3.29
Ludoș	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireșteu	5.11	10.35	5.34
Oșorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 69 Sibiiu, Joi 28 Iuniu, (10 Iuliu) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a sfinților apostoli „Petru și Pavel“ numĕrul procsim va apăré Marți în 3 Iuliu v.

Prenumerațiune nouă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1890, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undĕ se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iuniu 1890, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 27 Iuniu.

(I.) Fie-care regiment 'și are istoria sa, care este egală cu cartea de onóre, în care sunt scrise prestațiunile în timp de pace și rĕsboiu.

La anumite timpuri se publică câte o faptă sĕvêrșită de regiment și feciorii se entusiasméză audind, că în trecut cu câtă bravură au luptat antecesorii lor pentru tron și patrie. Și dacă istoria ar fi scrisă în limba poporului, feciorii o ar puté cetí și ei, — ba s'ar puté face din ea estrase mai scurte, cari s'ar folosí ca lectură în scólele poporale.

Așa au germanii din Germania compendii din diferitele istorii ale regimentelor, le cetesc cu drag, admiră vitejia din trecut și invață a cunósce din ele focul cel sacru al iubirei de patrie.

Și ce fericit póte fi un atare popor, care se póte provocá la faptele sĕvêrsite pe câmpul de onóre de fii sei, care póte ține de mărturii dile de glorie și chiar și dile de grea cercare.

Nóue românilor nu ni e prea dat sĕ gustăm mult nici din acésta fericire, și ca în tóte, așa și pe terenul acesta trebue sĕ ne mulțămim cu sfărmiturile ce cad de pe masa cea bogată a celor mai puternici.

Voim sĕ ne esplicăm.

Regimentul 46, care pórtă numele actualului ministru pentru apĕrarea țĕrei unguresci, a edat istoria acestui regiment. Mai inainte regimentul a purtat numele de regiment I de graniță român, înființat încă de Maria Teresia la anul 1762.

Acest regiment s'a desființat la anul 1851 și de atunci până adi pórtă numĕrul 46.

Dóră nici un regiment nu se póte asemâná cu bravuri sĕvêrșite pe câmpul de rĕsboiu ca și acest regiment. Bătăile dela Austerlitz, Lipsca, Sibiiu, Magenta și Königgrätz sunt martore ale vitejiei acelor bravi feciori, cari au pus pepturile lor în fața glónțelor dușmane.

Pe citadela dela Serajevo în anul 1878 stindardul cel dintâi, ce a fâlfâit pe zidurile acelei cetăți a fost stindardul acestui regiment și românii, căci ei forméză maioritatea feciorilor din regiment, nu sciau alta decât „Înainte cu Ddeu.“

Dar cine sĕ și mai aducă aminte de ei în istoria regimentului. Regimentul e regiment ungurésc, istoria inregistréză fapte sĕvêrșite de unguri, deși în regimentele unguresci cu deosebire în cele din Ardél și Bănat mulțimea combatanților o dau românii.

Așa au luptat românii alăturea cu magiarii pe Câmpul-pânei, dar istoria unguréscă vorbesce numai de unguri și istoriile, care ar spune nițel din adevĕr sunt oprite în scólele poporale ori în cele gimnasiale. Și cu acésta se face rĕu serviciu dreptății, rĕu serviciu chiar și istoriei.

Lumea scie, că la noi s'a introdus de mult obligămêntul serviciului militar, lumea scie, că românii sunt în maioritate în Ardél.

Lumea scie, că acesti ómeni vênjosi stau toți la mĕsură, lumea scie, că cei mai buni soldați sunt românii din Ardél între celelalte naționalități.

Ordinele de di date de comandanți ca archiducele Albrecht sunt o dovadă vie, că românii ori unde a fost și-a făcut datorința pentru tron și patrie.

Am dorí noi sĕ scim acum, că óre în cele 189 bătăi, ce a luat parte acest regiment nu a fost nici un oficer, ori suboficer, ori chiar infanterist român, care sĕ fi escelat și el prin vre-o bravură, și dacă da, cum de acestia nu sunt puși cu numele lor de român, cum de nu se dice, că românul a făcut acésta faptă, pentru că numai atunci, când se vor presentá lucruri de aceste în tótă golătatea lor, vor deveni următorii lor mândri de cele ce au făcut înaintașii lor.

Îi va lăsá pe feciorii români de tot rece ascultarea unei istorii, în care de ei nu se va face amintire, li se va urcá chiar sângele în obraz de rușine, când vor vedé că nici unul din inaintașii lor nu a făcut nimica demn de inregistrat, ori dacă a făcut și nu s'a scris cum se cade și după adevĕr, simțul de dreptate, care se desvóltă și în păturile cele mai de jos ale poporului se va revolta cu ei, 'i va face indiferenți, ba póte chiar și indiferenți în fața pericolului.

Și dacă s'ar lucrá cumva după un plan anumit, ca sĕ se stingă focul iubirei de patrie din feciorii nostrii și pe calea acésta, noi declarăm din capul locului, că se înșală amar cei ce așa cugetă. Inaintea românului jurămêntul e sânt, și călcarea de jurămênt la români totdeuna s'a considerat de cel mai greu pĕcat. Dar un feliu de indignațiune la tot casul îi va cuprinde în fața acestor uneltiri. Adi numai este ca în trecut, când cărțile erau numai proprietatea celor avuți.

Adi și în coliba sĕracului se strecură câte o cărticică, și de va vrea Ddeu nu preste multă vreme va fi raritate casa, în care nu se va găsí.

Dacă nu află cu cale sĕ se scrie în mod oficios adevĕrul, 'l vom scrie noi așa, după cum noi 'l scim. Mai sunt mulți în viață din cei ce au luat parte la rĕsbóiele din urmă, s'au mai intors mulți din cei ce nu și-au lăsat ósele prin pădurile Bosniei, îi vom căutá, ne vom intrețíné cu ei, vom aflá adevĕrul, il vom pune pe hârtie și 'l vom dá de lectură acelor frați de ai nostri, cari au frumósa chemare de a fi apĕrătorii patriei. Ei vor aflá adevĕrul, vor scí sĕ se entusiasmeze și pe calea acésta vom face servicii poporului, vom face servicii dreptății plesnite în față, vom stêrní în ómeni și pe calea acésta iubirea de patrie și vom dá de gol pre cei dela „Kolozsvár“, cari mai deunădile ne presentéză pe toți românii din Ardél ca pe nisce dușmani ai patriei. E cam tristă nu e vorbă denunciarea acésta, dar ea prinde la cei ușori de minte, și diaristica din Cluș are și ea chemarea ei, de a ațițá pe români cu ungurii și viceversa, și chemarea ei acésta, se vede că o pricepe de minune.

Numai cât nu înțelegem, că de ce cei tari luptă cu armele lor slabe, sau dóră tot nu se simt destul de puternici cei cu puterea în mână, și acesta e cel mai trist testimoniu, ce și-l dau după o domnire de 24 ani.

Noi propoveduim pacea și la pace se rĕspunde cu ură și cu dispreț, și acésta e cea mai mare ne-

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare.)

Nici o faptă de ale tale sĕ nu fie hazardată, nici una altcum, decât o permit regulele artei de a traí.

⁂

Nu trebue luată în considerare numai ideea, că viața nóstră se consumă în fie care di, și că cu fie-care di ce trece, restul se micșoréză tot mai mult, ci trebue reflectat și la aceea, că chiar dacă și-ar puté lungí cineva viéța păna la cele mai adênci bĕtrânețe, totuși rĕmâne nesigur, dacă puterea nóstră de a cugetá, își va conservá în totdeuna aceea-și desteritate spirituală pentru aceea meditare, care este basa pentru sciința lucrurilor divine și omenesci. In faptă, când cineva începe a cădé în copilărie, își păstréză putința de a respirá, a mistuí, a-și inmaginá și a avé dorințe și alte asemenea; dar a se serví pe șine însuși, a-și împliní cu punctualitate tóte datorințele sale, a analisá cu precisiune impresiunile primite, a esaminá când a sosit momentul de a părăsí acéstă viéță, scurt, tóte acelea ce reclamă o minte esercitată, s'au stins în noi. De aceea trebue sĕ ne grăbim, nu numai pentru-că ne apropiem tot mai mult de mórte, ci și pentru-că adesea puterea inteligentă și noțiunile încétă deja înainte de mórte.

⁂

Mórtea ca și nasterea este un secret al naturei, ací îmbinare, colo desbinare ale acelorași materii primordiale. Nimic, ce am avea a ne rușiná; deóre ce nu este în oposiție cu ființa unei creaturi raționale, nici cu dispoșițiunea constituțiunei sale.

⁂

Lasă sĕ disparā închipuirile și va dispăré și plângerea, că ți s'a făcut rĕu. Cu suprimarea plângerei: mi s'a făcut rĕu, este suprimat însuși rĕul.

⁂

Ceea ce nu face pe om mai rĕu decât cum este el dela natură, aceea nu póte înrĕutățí nici viața lui, nu i póte stricá nici în afară, nici înlăuntru.

⁂

Din motiv de utilitate natura este constrînsă a procede așa, cum vedem, că o face.

⁂

Nu priví lucrurile așa, cum le privesce cel ce te ofenséză, sau cum doresce el sĕ fie privite de tine; ci privescele mai vêrtos așa, cum sunt ele în adevĕr.

⁂

Multe bobițe de tămâie sunt destinate pentru același altariu, unele cad mai curênd în jaratic, altele mai târdiu, acésta însĕ nu face nici o deosebire.

⁂

În termin de dece dile vei apăré acelora ca un deu, cari acum te privesc ca pe o féră sĕlbatică și ca pe o maimuță, dacă te vei întórce la principiile tale și în serviciul rațiunei.

⁂

Nu lucra așa, ca și când ai avé sĕ trăesci mii de ani. Mórtea planéză deasupra capului teu. Până când trăesci, până când poți fi om onest și leal.

⁂

Cât câstigă acela, care nu caută la ceea ce vorbesce, face sau cugetă vecinul seu, ci caută numai la aceea, ca ceea-ce face el sĕ fie drept și leal; nu observa dice Agathon*) moravurile rele din giurul teu, ci umblă pe linia dréptă, fără sĕ greșesci calea.

⁂

Nu te lăsá sĕ fii împins încóce și în colo. La fie-care lucru ce-l faci, cugetă la ceea ce este drept și la tot ceea ce cugeți, ținete de ceea-ce este clar și respicat.

(Va urmá.)

---

*) Un poet din Atena.

fericire a Ardélului, acésta e pĕcatul ce se comite contra patriei de a învrâjbí cetăţenii unii contra altora.

Ce sĕ le facem noi însĕ fraţilor dela presa din Cluş, dacă ei nu vĕd, că ei aţiţă şi ei sunt, cari slăbesc vaḑa monarchiei şi a Ungariei în special, în lăuntru ca şi în afară.

Revista politică.

In cercul electoral al Hermanului s'a făcut alegerea de deputat dietal în locul fostului deputat M. Maurer. Scirile din Braşov anunţă, că s'a ales cu unanimitate actualul ministru de agricultură cont. Andreiu de Bethlen, şi s'a şi trimis o deputaţiune la Budapesta.

Scirile ce sosesc din Sêrbia sunt tot mai nelinistitóre. In contra radicalilor s'au ridicat tóte celelalte nuanţe politice. Regenţa însăşı sĕ fie împinsă a depărtá pe radicalii dela putere. Comunicările din Belgrad anunţă, că ex regele Milan persistă în atitudinea sa de până acuma şi nu voesce sĕ cedeze nimic din pretensiunile sale. Regenţa la stăruinţele lui Milan intenţionéză a demisioná guvernul, apoi va demisioná şi ea şi va lăsá pe Milan ca sĕ rĕmână singur regent până-ce se va declará de maiorean fiul seu.

După-cum se vede şi după-cum se putea prevedé, nota ce o a adresat regimul bulgar inaltei Porţi a rĕmas érăşi nebăgată în sémă. Pórta nu are intenţiunea ca sĕ se adreseze puterilor în afacerea bulgară, ca nu cumva sĕ conturbe linistea idilică de vară a diplomaţiei europene. Puterile de altă parte încă nu se prea vĕd aplicate a ascultá plângerile Bulgariei. Principele trăesce tot la Carlsbad, ér în Bulgaria scirile oficióse anunţă, că domnesce liniste. In ḑilele trecute se ventila cestiunea, că Grecia s'a vĕḑut ofensată prin nota bulgară în ceea-ce privesce biserica din Macedonia şi ar fi protestat la Pórtă. Aceste sciri însĕ s'au desminţit.

Guvernul republicei francese a dobândit un nou succes strălucit. Camera deputaţilor a votat aprópe cu unanimitate încredere regimului pentru politica referitóre la Tunis, ér foile republicane sunt de tot mulţămite de acésta procedură a camerei. Partidele dau sĕ inţelégă, că Francia în afacerile politicei esterne voesce sĕ păşéscă unanim. Ea a învĕţat mult de când radicalii au purtat o campanie atât de dubiósă contra lui Gambetta în cestiunea egipténă şi contra lui Ferry pentru Tonking. Partidele au vĕḑut, că nu e practic a mai formá o astfeliu de politică, carea micsoréză numai vaḑa Franciei în afară.

In Anglia s'a fost ales o comisiune sub presidenţa marchisului of Hartington, ca sĕ elaboreze proiecte de reformă pe terenul administraţiunei armatei şi marinei. Comisiunei i-a şi succes şi proiectele s'au şi predat comisiunei de armată casei de jos, unde vor ajunge în curênd în desbatere.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român"

Valea-Almaşului, 23 Iuniu, 1890. Domnule redactor: După o vĕduvie mai bine de doi ani de ḑile a tractului nostru protopresbiteral al Unguraşului, devenit vacant prin decedarea protopresbiterului bine meritat Petru Rosca, astăḑi ne vedem de cel mai apropiat moment de a şi primí protopresbiteratul nostru érăşi conducĕtoriul seu natural.

Din cerculariul convocătoriu publicat şi în „Telegraful român" Ve este cunoscut domnule redactor, că pe 21 Iuniu a. c. a fost convocat sinodul protopresbiteral electoral, fiind denumit de comisariu consistorial pentru conducerea acestui act P. O. D. protosincel Nicanor Frateşiu. O bucurie generală ne-a umplut inimile, când am cetit acest cerculariu convocătoriu, dar special ne am bucurat vĕḑênd, că Preaven. Consistoriu s'a îndurat a ne trimite pentru conducerea acestui act pe unul dintre cei mai distinşi membri ai sei.

Acest protopresbiterat fiind unul dintre punctele estreme ale archidiecesei, abia ne mai putem aduce aminte de când nu am avut fericirea a întimpiná în mijlocul nostru pe archiereul, sau fie şi numai pe vre un membru din gremiul consistorial, deci cu atât suntem mai mângăiaţi prin acésta dispoşiţiune părintéscă.

Pĕtrunşi de bucurie pentru acésta părintéscă dispoşiţiune, preoţimea tractuală şi poporul, cu plăcere a folosit ocasiunea, ca óspelui seu distins sĕ-i facă o primire festivă, cum numai este posibilă după impregiurările nóstre.

La îndemnul bravului nostru preot Gavriil Murĕşan din Jimborul-mare, — comuna primă de a nóstră prin care avé se trécă dl comisariu spre locul designat pentru alegere, — poporul a ridicat o pórtă frumósă triumfală de frunză de stejar, ér în ḑiua sosirei dlui comisariu întréga preoţime şi invĕţătorime tractuală — cu prea neînsemnate esceptiuni — în frunte cu M. O. D. adm. prot Pavel Rosca, alăturea cu poporul din Jimbor şi din impregiur, toţi îmbrăcaţi sĕrbătoresce, asteptau sosirea vrednicului lor óspe.

Incă cam pe la 11—12 óre s'a întrunit preoţimea şi poporul la locul destinat pentru întimpinarea dlui comisariu, dar în cale — după cum ulterióre am auḑit — a făcut o abatere prin comuna nóstră Tămaşa, pentru de a cercetá pe veteranul paroch Ilie Rosca, unde a fost întimpinat de acest vrednic preot, precum şi de comitetul parochial şi alţi fruntaşi ai comunei.

Va fi fost cam pe la 2—3 óre d. m., când dl comisariu însoţit de Preast. D. secretariu consistorial Dr. Remus Rosca, membru al sinodului protopresbiteral, între urări entusiastice de: „Se trăéscă!" a intrat sub pórta triumfală.

Aci predândui-se un frumos buquet de flori, în cuvinte alese a fost întimpinat în numele protopresbiteratului prin dl adm. protopresbiteral, ér din partea comunei bisericesci prin susnumitul brav paroch local. La ambele cuvêntări dl comisariu a rĕspuns in termini aleşi, mulţămind pentru cordiala şi festiva întimpinare.

Cu plăcere a folosit preoţimea nóstră tractuală acésta ocasiune pentru a adresa prin păr. G. Murĕşan câteva cuvinte de binevenire şi dlui secretariu consistorial Dr. R Rosca, carele este născutul acestui protopresbiterat, şi carele de curênd a fost promovat la acest post însemnat în biserica nóstră prin încrederea Escel. Sale Domnului archiepiscop şi metropolit şi a Preaven. Consistoriu, la care bineventare dl secretariu de asemenea a rĕspuns în termini fórte măgulitori.

Terminându-se astfel primirea, s'a pus în miscare conductul de călăreţi, şi cam la vre-o 14—15 trăsuri, şi a petrecut pe dl comisariu până în Hida, de unde in ordine esemplară, — precum a decurs tot actul întimpinărei, s'a dus toţi către casă.

Joi a fost ḑiua designată pentru alegere, şi conform cerculariului convocătoriu mai întâiu s'a ţinut serviciul divin în biserica parochială din Hida, la care a luat parte afară de deputaţii sinodali un public numĕros.

Serviciul divin l'a sĕvêrşit P. O. D. comisariu consistorial asistat de adm. prot., de veteranii parochi: Irodion Labo din Tresnea şi Ilie Roşca din Tămaşa, şi de preoţii: Gavriil Murĕşan din Jimborul mare şi Nicolau Murĕşan din Baica. La finea sântei liturgii P. O. D. comisariu luându-şi un citat potrivit din s. scriptură, într'o cuvêntare eminentă arătă însemnătatea postului de protopresbiter, făcù o scurtă reprivire asupra activităţii mănóse a repausatului protopresbiter în tóte direcţiunile, şi apoi ca drept urmare a atras atenţiunea deputaţilor sinodali, ca sĕ-şi facă bine séma la validitarea votului lor, fiind responsabili pentru acésta şi înaintea ómenilor şi şi a lui Dḑeu, dându şi fie care votul liber şi independent de ori-ce preocupaţiune.

După terminarea s. liturgii şi invocarea sântului Duch, întrunindu se membrii sinodali în scóla confesională din loc, — localul destinat pentru efeptuirea alegerei, după ce dl comisariu prin o cuvêntare acomodată de nou accentuà însemnătatea actului, îndeplinindu se tóte cele prescrise de regulamentul pentru alegerea de protopresbiter, alegêndu-se de notariu parochul Nicolau Murĕşan, ér de bărbaţi de încredere: par. Irodion Labo şi dl Graţian Ciuca, s'a efeptuit insu şi actul alegerei, a cărui resultat a fost, că dintre 45 voturi date: concurentul Pavel Roşca a întrunit 32 voturi, ér concurentul S. Ciuca 12; 1 şedulă a fost albă.

Incheindu se astfeliu alegerea în cea mai bună ordine, P. O. D. comisariu prin o cuvêntare scurtă, a accentuat buna ordine cu care s'a îndeplinit acest act momentos, ceea ce'şi va ţiné de datorinţă a o aduce şi la cunoscinţa superiorilor nostri bisericesci; mulţămind apoi pentru simpatica primire ce i-s'a făcut, a declarat *sinodul* de încheeat.

La acésta cuvêntare adm. prot. Pavel Rosca în numele sinodului esprimă mulţămită dlui comisariu pentru înţelépta conducere a actului de alegere şi pentru fatigiile prestate în interesul protopresbiteratului nostru, la ce întreg sinodul a erupt în frenetice şi repeţite urări de: „Sĕ trăéscă"!

Resultatul alegerei trebue sĕ umple de bucurie pe ori ce om nepreocupat, pentru-că alesul ca adm. prot. în decurs de doi ani de ḑile a dat doveḑi despre capacitatea sa, ér zelul şi devotamentul către oficiu, precum şi purtarea sa plină de tact, i asigură simpatiile nóstre.

Astfel a decurs primul act de alegere de protopresbiter în tractul nostru, de când ne bucurăm de constituţionalism în biserică, ce, nu se póte negá, e impreunat cu multe formalităţi, dar cu tóte acestea bucuros am prestat sacrificiile recerute, ce se póte vedea şi de acolo, că numai 2 membri au lipsit.

Asigur în fine pe dl comisariu consistorial, că cuvintele sale părintesci ce ni le-a adresat la diferite ocasiuni din acest incident, vor rĕmânea adânc gravate în inimile nóstre, şi póte fi sigur despre stima nóstră ce i-o păstrăm. *Un membru sinodal.*

Ocna-Sibiiului, 24 Iuniu 1890 v. Domnule redactor! Cetind notiţa ce a-ţi binevoit a o luá în Nrul 66 despre incendiul întêmplat Luni la 18 l. c. în comuna nóstră Ocna Sibiiului, şi notiţa din Nr. 67 despre catastrofa întêmplată Joi la 21 l. c. spre orientarea publicului îmi iau voia a descrie mai în detaiu despre acele întêmplări.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XVI.

O adunare economică a ţĕranilor.

(Urmare.)

Finindu-şi vorbitoriul prelegerea se făcù o mică pausă şi preşedintele întrébă, că numai are cineva ceva de observat cu privire la cele ḑise de dl vorbitoriu. Atunci se scólă badea Găvrilă şi ḑice, că el ar avea sĕ facă o observare, dar ceialalţi ţĕrani nu-i dădură pace, ci în batjocură strigau, că sĕ şi ţină gura, că ei sciu bine, că el sĕ face numai de rîs, că şi pe la ei vai de loc, o astfeliu de purcedere din partea ţĕranilor numai bună nu se póte numí, căci ei prin aşa ceva în loc de a promová zelul de înaintare, numai îl împedecă, dóră nime nu vorbesce ca sĕ se făléscă, ci ca sĕ se înveţe unul pre altul, şi chiar şi dela un om prost poţi luá învĕţătură. Badea Găvrilă şi-a perdut tótă voia, era desperat, şi a fost gata sĕ părăséscă adunarea. Insĕ dl preşedinte îl îmbărbăta, ḑicênd că dênsul pune un deosebit preţ pre observări, ba ḑice că noi am vorbit destul acum a-şi dorí se aud, ce sciu şi ţĕranii, şi badea Găvrilă în puţine cuvinte îşi înşiră observările lui, şi ce sĕ veḑi, cu toţii l'au lăudat şi s'au mirat de vorbele lui, si chiar şi dintre domni s'au aflat mai mulţi, cari s'au esprimat, că lor nu le-a venit a crede, că un ţĕran cum e badea Găvrilă se pună atâta diliginţă pre astfeliu de lucruri.

Badea Găvrilă plin de mângăere se aşéḑă érăşi în ungheţul lui, căci el este modest şi se feresce de ori-ce consideraţiune şi are tot dreptul. Se apropie séra şi el luându-şi bâta în mână părăsesce în linisce adunarea şi o ia pe picior către casă. In capul satului se afla un birt el sĕ opresce şi cere o porţie de rachiu, o bea şi aprinḑêndu-şi pipa plécă plin de îndestulire acasă. Se înserase bine, ceriul era acoperit de stele, cari 'şi împărţiau razele pe câmpul albit de zăpadă, nu se aude puiu de suflet în jurul lui, era o linisce mortală. Badea Găvrilă o călcà bărbătesce, căci mai avea sĕ mérgă încă un dărab bun până sĕ ajungă acasă, sĕ uita plin de mirare la holdele acoperite cu nea, şi ḑice: sĕrace holde voi nici nu sciţi, că noi astăḑi tot despre voi am vorbit, dar asceptaţi numai până la primăvară, că atunci o sĕ vedeţi şi voi, cum ne vom îngriji de voi cum vĕ vom curăţi de buruene ca sĕ cresceţi şi se produceţi sĕmânţă.

Intre acestea ii vení in minte şi vorbirea lui care a fost aplaudată din partea tuturor, şi i s'a întêmplat ca şi altor vorbitori, ii veni acuma aminte, că atunci lauda era cu mult mai mare. Acésta cale solitară ii da cea mai bună ocasiune spre a-şi repeţí vorbirea, şi nóptea lină şi ceriul plin de stele par a fi invitate sĕ l asculte. Şi el ridicându şi ochii spre stele, le ţinea drept de membrii ai adunărei de astăḑi, şi începù într'adevĕr a-şi repeţi cuvêntarea completându o cu observaţiunile uitate, şi începù mai la tótă propuseţiunea a strigá cu o voce tare ca şi dnii din adunare: „Domnii mei"! Intruaceea lunecà şi căḑù drept pe nas de şi l'a turtit binişor. Ho! ho! strigă el, cugetam, că a picat o stea din ceriu, dar e numai o gaură, care a făcut-o proprietariul locului ca sĕ nu i călcăm holda.

Badea Găvrilă se freca la nas, îşi căuta bâta si pălăria şi şi vede de drum, ḑicêndu-şi în sine, este adevĕrat că omul când merge sĕ şi ţie ochii la picióre şi nu la stele, chiar aşa stă lucrul şi cu vorbirea, când vorbim, vorbim ca sĕ ne invĕţăm unul pe altul şi nu vorbim numai ca sĕ fim lăudaţi. Tot nu este aşa rĕu, căci nu m'a vĕḑut nime, că de nu, ar avé lumea de cine rîde mâne.

In ḑiua următóre întâlnim pe badea Găvrilă cu nasul schilăvit în şură unde tae cu maşina pae pentru vite. Nasul lui era încă umflat, dar cu tóte acestea nu şi-a perdut încă din glume, şi istorisesce servitoriului tóte ce sau întêmplat în adunarea de eri.

(Va urmá.)

Poporul nostru de pe aici, usitéză un proverb şi ḑice:

„Când te plângi şi impărtăşesci nĕcasurile şi suferinţele şi altora, ţi se mai rĕsbună dela inimă, durerile ţi se mai alină şi te mai uşurezi“.

Deci in speranţă că şi durerile nóstre se vor mai aliná, impărtăşindu-le onoratului public cetitoriu Ve rog dle redactor sĕ binevoiţi a dá loc acestor şire în „Telegraful român“.

Luni la 18/30 Iuniu după amédi pre la 4 óre s'a escat un foc grozav in opidul nostru Ocna Sibiiului în partea din sus de către Topârcea, care ajutat de vênt şi uscăciune în o ½ de óră a lăsat 54 familii fără adăpost, fără nutremênt, şi fără îmbrăcăminte.

Case, şuri, grajduri, cară, pluguri şi alte recuisite economice, grâu, cucuruz, mobile de casă şi haine le-a prefăcut în cenuşă.

Ómenii pe aici, fiind mai toţi plugari, şi incă harnici, au fost duşi dimpreună cu femeile la economie în câmp, parte la săpatul cucuruzului, care a cam întârḑiat, parte la arat, cosit şi strinsul fênului, numai copii sub 12 ani şi câte un om neputincios puteai vedé prin comună, astfel cei care au fost duşi mai în depărtare la câmp au rĕmas numai cu albiturile de pe ei, ér alţii cari au fost mai în apropiere au alergat şi mântuit câte ceva din flacările focului. Iţi era mai mare mila şi compătimirea sĕ i veḑi pre bieţii ómeni luptându-se prin foc şi plângênd pe strade, vĕḑêndu-se rĕmaşi numai cu ce a fost pe ei.

Nenorociri în vieţi omenesci, după cum se vorbea că ar fi ars o femeie bĕtrână şi 2 copii, nu s'a întêmplat, căci au fost mântuiţi de o mână crestinéscă, au ars însĕ 12 viţei micuţi.

Pompierii au sosit cam târḑiu şi atunci nu au putut străbate pe stradă, căci ardea de amêndóuĕ părţile, focul altcum se putea localisá la o casă de pétră şi şură acoperită cu ţigle.

Între cei păgubiţi prin foc numai vre o 5—6 au fost neasiguraţi, ceialalţi au avut — deşi nu tóte — cel puţin casele şi supraedificatele economice asigurate pre la diferite bănci, cei mai mulţi la „Transilvania“ şi anume 24.

Una însĕ ar fi de dorit în privinţa asiguraţilor. Unele bănci de asigurare trimit agenţi ambulanţi, cari sau înşală poporul, sau inşală banca, căci umblând din comună în comună spune poporului, că are de a plătí o sumă, firesce mai mică, când colo vine dela bancă altă sumă de plătire póte indoită, şi omul se lasă de asigurare, sau apoi indémnă pe ómeni a-şi asigurá edificiile cu un preţ ce póte în realitate nu sunt vrednice, firesce că respectivul agent este interesat sĕ fie preţuită cât de sus, căci el 'şi trage % după sumă, şi după ce au ars vin comisiuni, preţuesc şi plătesc póte numai pe jumĕtate. Ar fi consult, ca respectivele bănci se aibă agenţi în comună şi la asigurare sĕ iasă în faţa locului cu 2 sau 3 ómeni esperţi, cari sĕ preţuéscă după consciinţă, sau din partea comunei politice se iasă o comisiune, carea sĕ preţuéscă înainte, ér nu după-ce a ars; totdeodată ar fi de dorit, ca băncile de asigurare sĕ ajute reuniunile de pompieri, apoi comuna nóstră Ocna, care se ţine a fi oraş, care intreţine magistrat regulat, judecătorie cercuală, acum şi notariat public încă nici până aḑi nu are o reuniune de pompieri, cum s'ar cere.

Nu a fost însĕ destul cu focul dela 18/30 Iuniu, ci Joi la 21 l. c. pe la 2 óre p. m. a fost o tempestate grozavă ne mai pomenită prin părţile acestea. S'a slobozit o furtună cu rumpere de nor din partea de către Şura-mică şi délul Sibiiului, pe hotarul unde avem sămênat cucuruzul, aşa că parte l'a bătut şi sfârticat grindina, parte l'a rupt, culcat la pămênt şi înoroit încât abia se mai cunósce.

Asemenea tempestate a fost Joi spre Vineri nóptea şi Vineri la 22 l. c. pe la 12 óre ḑiua. Apa Visa, care altcum în timp secetos e fórte mică, a eşit din alvia sa, a esundat luncile, a dus cu sine fênuri, grâne şi altele, ce iau stat în cale, holdele, erburile le-a bătut la pămênt, încât nu mai e speranţă că se vor ridicá. Suntem fórte îngrijaţi, căci precum ne asteptam la o recoltă bogată în anul acesta, aşa ni s'a nimicit într'un minut tótă speranţa, pare că mânia lui Dḑeu s'a pornit asupra nóstră. Vom vedea ce arătări de relacsare de dare se vor face din partea oficialilor dela magistrat la inspectoratul de dare.

In sus ne ameninţă focul, în jos ne ameninţă apa, căci în Ocna partea din jos către podul dela calea ferată, casele stau în apă, Ocnele părăsite sau umplut de ape, Ocna cea mare părăsită s'a umplut mai până sus, încât a scos la lumină 6 cadavre de ómeni aruncaţi acolo în bătaia dela 4 Februariu 1849, cari s'au conservat aşa de întregi, încât un domn din Sibiiu şi a cunoscut pe fratele seu.

Astăḑi după améḑi la 4 óre se vor înmormêntá de nou cadavrele scóse din partea connaţionalilor aprópe de aceea-şi ocnă părăsită, unde îşi au şi monumentul.

Celelalte ocnişóre părăsite mai mici încă sunt pline cu apă şi se scot tot mereu cadavre de ómeni şi animale precum şi multe lemne, pămêntul în jurul lor se surpă încât e periculos a umblá pe acolo chiar şi drumurile şi mina de sare, unde se lucră sunt ameninţate.

(Va urmá).

Individualitatea în educaţiune.

II.

(Urmare.)

Nu mai puţin adevĕrat este şi aceea, că caracterul individual, cu deosebire acea parte a lui, care îşi are basa în organismul fisic şi care e cunoscută în pedagogie sub numirea de talent înăscut, faţă cu cel câstigat şi care îşi are basa în condiţiunile vieţii, sub cari se desvóltă individul, nu se póte suprimá prin nici o forţă omenéscă. Ori-şi-ce încercare în direcţiunea acésta rĕmâne zadarnică, deóre-ce „*naturam expellas furca, tamen usque recuret.*“ De altă parte chiar şi societatea are cel mai mare interes, ca sĕ nu se oprime predilecţiunile individuale în fiitorii sei membrii, de óre-ce în individualitate îşi are basa talentul. Acésta este isvorul puterei lor spirituale, cu care odată în chiemările, ce şi le vor alege, vor puté sĕ muncéscă cu resultat pentru binele societăţii. Numai atunci când societatea va fi sciut sĕ distribue ocupaţiunile vieţii omenesci după aplecările individuale, va puté sĕ ia cultura omenéscă acel sbor puternic, care sĕ o înalţe către scopurile ideale ale omenimei. Atunci şi numai atunci se va apropiá omenimea de perfecţiunea către carea de vécuri ţintesce. Prin urmare nu póte fi vorba de o înăspire a luptei, ci de o aplanare, care sĕ corĕspundă atât scopului educaţiunei, cât şi individualităţii.

În scólele, cari au meniţiunea de a dá o cultură generală individualitatea nu póte sĕ determine învĕţămêntul, ci ea aici are sĕ se plece înaintea scopului educaţiunei, singurul hotărîtoriu; rĕmâne şi pentru dênsa teren de ajuns în aşa numitele scóle de specialitate. Dacă ar voí şi educaţiunea sĕ favoriseze cu plan desvoltarea individualităţii, prin acésta ar înăsprí prea tare relaţiunea dintre om şi om şi ar produce tot numai unilateralităţi. Va fi însĕ fórte greşită aceea educaţiune, care ar încercá, ca Basedow, sĕ niveleze deosebirile puse chiar de natură. Nu-i este permis educatorului sĕ facă cosmopoliţi din elevii lui încredinţaţi, decât dóră în privinţa etică. De asemenea trebuesce lăsată neatinsă naţionalitatea şi confesiunea şi acela, care tinde sĕ facă forţă spiritului în privinţa acésta, comite unul din cele mai neiertate pĕcate pedagogice. Simţul naţional trebuesce nutrit, chiar fiind că formézǎ o parte din individualitate. Şi atunci sĕ comite una din cele mai cardinale erori pedagogice, când limba maternă este delăturată prin o limbă strĕină, cum sĕ făcea în scólele latine din evul de mijloc şi cum se practică şi astăḑi în statele poliglote, cari mânate de spiritul timpului tind cu ori-ce preţ la unitate naţională, fără de a-şi trage séma, că prin acésta comit un mare pĕcat cultural.*)

Tótă educaţiunea, dacă e ca sĕ pótă realisá succesele dorite, are sĕ se baseze pe individualitate, sĕ încopcie cultura sa la cunoscinţele, simţĕmintele, dorinţele, voinţele, cari constituesc individualitatea elevului, parte adăugênd la acestea altele nóuĕ, parte îndreptând, ceea-ce e de îndreptat şi dând spiritului aceluia o constituţiune bineorganisată. Altcum lucră fără basă şi în spiritul elevului sĕ formézǎ dóuĕ deosebite, ce nu se spriginesc. Prin acésta este vătĕmată personalitatea, care îşi are basa numai în un cerc de gândire bine organisat. Personalitatea fiind atacată prin acésta este stirbit caracterul moral religios, scopul suprem al educaţiunei. Din cele de mai sus vedem deci, că educaţiunea numai atunci póte sĕ nu ajungă scopul seu, când va cruţa cât mai e posibil individualitatea şi în ori şi ce întocmiri ale ei, în ori şi ce împregiurări va trebuí sĕ ţină cont de individualitatea elevului. Ce e drept, individualităţi sunt atât de multe, cât de mulţi sunt şi indiviḑii, şi între proplemele educatorului una din cele mai dificile este a cruţá întru tóte individualitatea.

Cu cercetările de până aci am fi ajuns la pragul unei nóue probleme adecă: a desfăşurá consecuenţele practice, pe cari şi le-a tras şi şi trebue sĕ şi le tragă educaţiunea din deosebirile arătate. Una din cele mai evidente consecuenţe practice este întemeiarea şi susţinerea de scóle separate pentru acele individualităţi, la cari este de tot evidentă deosebirea şi a căror crescere comună numai dăunósă ar puté sĕ fie atât din punctul de vedere propriu, cât şi din punctul de vedere al societăţii omenesci.

Pe basa acestui principiu se întemeiază înfiinţarea de scóle pentru fetiţe şi băeţi, a căror deosebire a fost nebăgată în sémă în timpul trecut şi astăḑi în mare parte e neconsiderată. Unii pedagogi susţin chiar, că acéstă deosebire în modul de cultivare a acelor dóuĕ secse, nu ar fi nececară întru atâta pentru clasele inferióre ale poporului dela ţară, cât mai vêrtos pentru clasele superióre şi dela oraş. Nu credem, că acéstă părere se póte validitá atunci, când distincţiunea e reclamată chiar prin unul din cei mai puternici factori a educaţiunei, prin individualitate. Tot conform principipiului amintit sunt înfiinţate şi scólele poporale, scólele civile, gimnasiile şi scólele reale, în cari au sĕ priméscă educaţiune şi instrucţiune elevi din clase sociale deosebite. S'ar păré că acest mod de vedere ar voí sĕ spriginéscă castele sociale de odinióră ale Indienilor, Egiptentilor, Grecilor Romanilor, şi a evului de mijloc, dar nu este aşa, fiind-că a respectá individualităţile nu e identic cu a separá societatea în caste, precum a separat-o spiritul despotic din timpurile trecute.

În tóte scólele amintite are sĕ se dea o cultură generală, însĕ în cuantitate si formă diferită, conform cu ecsigenţete vieţii practice, cari altcum sunt la poporul de rênd, altcum la clasa de mijloc, şi ér altcum sunt la clasa inteligentă. Dacă nu vei tiné cont de aceste cerinţe, atunci cum vei puté sĕ realisezi cu mijlócele educative aceea, ce trebue sĕ realisezi? Aici zace punctul de gravitaţiune a acestei cestiuni.

(Va urmá.)

---

*) Ziller Grundlegung p. 496. Dr. Kiss Áron és Dr. Öreg János Nevelés és Oktatástan p. 5.

Varietăţi.

* (Alegere de protopresbiter în Cluş.) Din Cluş ni se scrie: Alegerea de protopresbiter al tractului Cluşului s'a efectuit Luni la 25 Iuniu a. c.

Comisariul consistorial, P. O. D. Moise Lazar, încredinţat cu conducerea actului electoral şi a lucrărilor pregătitóre a sosit în mijlocul nostru încă în ḑiua premergătóre a alegerei şi a condus şedinţa comitetului ppresbiteral, în care conform regulamentului pentru alegerile de protopresbiter s'a stabilit lista candidaţilor pentru postul de protopresbiter al tractului nostru.

Luni la 9 óre a. m. membrii sinodului electoral s'au presentat în biserica nóstră, unde s'a sĕvêrşit sânta liturgie cu invocarea sfântului duch de către P. O. D. asesor consistorial Moise Lazar, cu asistenţa a doi preoţi din tract.

La 11 óre comisariul consistorial a deschis sinodul prin un discurs acomodat, arĕtând asupra importanţii acestui act şi sfătuind pre alegĕtori a avé în vedere numai cualificaţiunea şi meritele aceluia, pentru care 'şi vor dá voturile.

După aceste s'a urmat la constituirea biroului şi la verificarea membrilor aleşi ad hoc pentru sinodul electoral înmulţit. Comitetul protopresbiteral a candidat pe cei doi concurenţi şi anume pe dl Petru Rosca ppresbiter al tractului Turdei şi pe Tuliu Roşescu, actual administrator al acestui tract protopresbiteral.

Alegerea s'a întêmplat prin votare secretă şi a avut drept resultat: *Tuliu Roşescu* a întrunit 55 voturi, ér 11 bile au fost albe.

* (Sciri militare.) Baronul Bauer, ministrul comun de resbel după concediul de opt sĕptĕmâni se va retrage din oficiul, ce-l pórtă. De urmaş al seu pare a fi sau bar. Fejérváry, ministrul honveḑimei, sau gen. bar. König.

Comandantul Pejacsevich din Budapesta a murit de apoplecsie.

* (Afacerea Farkas.) Afacerea în procesul loteriei cu Farkas se complică tot mai tare. S'a dispus ca sĕ se trimĕtă capsulele la Budapesta, ca sĕ se constate, dacă în adevĕr unele au fost mai negre. Precum vin scirile, 10 din capsule au dispărut fără urmă.

* (Grindină). Ploile urmate după ḑilele cele călduróse şi cari au fost împreunate cu tempestăţi şi grindină au pustiit hotarele multor comune din Ardél, căusând astfeliu pagube enorme. Aşa în 3 şi 4 Iuliu n. au fost devastate hotarele comunelor: Sintieu, Băbuţ Cristur, Ascileul-mare din cott. Cojocna; Sinterég, Panticeu din comitt. Soln. Dobâca; Bretea Vălcele cott. Hunedórei; Grebenişul de câmpie, Şeulie, Pogăceaua cott. Turda arieş.

Mai mari pagube a pricinuit grindina în Câmpiă, unde începênd dela M. Ludoş a trecut încolo spre Câmpiă, causând pagube enorme în cele mai multe comune, ér pe alocurea nimicind totul. Etă, după scirile de până acum, seria comunelor devastate de grindină dela 4 Iuliu: Sângeru, Tăureni, Zau, Şeulia, Bandu, Miheşu, Balda, Şermaşu, Şermăşel, Budâi, Ormeniş, Căpuş, Culpiiu, Şiopter, Cueşdiu, Frata, Sângeorgiu, Dâmbu, Tritu etc. Din comitatul Turdei: Turda, Ghiriş Agârbiciu, Cianul mare, Tritul inferior şi Banabic, apoi Aiud, Teiuş, Beşinĕu, Şamşud, Bucerdea, Stremţu. Afară de acestea: Têrgu-Murĕşului, Reghin, apoi Subpădure, Micăsasa etc. Asemenea se telegrafiază, că au fost bătute de grindină vre-o 10 comune din comitt. Ciucului.

* (Soldaţii din Anglia). In privinţa disciplinei soldaţilor englesi se telegraféză din Londra următórele: Soldaţii batalionului al doilea al grenadirilor gardei au refusat de a ascultá de semnalul trâmbiţei, care ii chiema sĕ se adune închiḑêndu-se în odăile căsarmei. Din causa acésta nu s'a putut face inspecţiunea. Soldaţii se înfăţişară mai târḑiu înaintea colonelului, care le-a făcut observări şi imputări din causa purtării lor. Vorbirea colonelului soldaţii au primit-o cu şuerături şi fluerături. Se ḑice, că regimentul va fi strămutat din Londra la vre-un serviciu înafară.

Raport general

al comitetului societăţii de lectură „Andreiu Şaguna.“

(Urmare.)

B. In special.

Apreţiind activitatea societăţii mai în special, aceea o putem împărţí în literară şi administrativă.

a) Afaceri literare:

Societatea ca corporaţiune literară a discutat asupra alor 15 lucrări literare elaborate de diferiţii membri ordinari ai societăţii. După conţinut 3 au tost din sfera teologiei, 3 de cuprins pedagogic, 2 de cuprins literar, 4 de cuprins poetic şi 3 de cuprins diferit. Cele de cuprins poetic 'au fost 2 novele, 1 din genul poesiei lirice, 1 din genul poesiei didactice.

Tóte aceste lucrări au fost însoţite de criticile comitetului, éră unele din ele au fost criticate şi de membrii societăţii. In urma observărilor critice 12 au tost admise, éră 3 s'au respins. Cele primite au fost induse în fóia „Musa“, din care a apĕrut 11 Nri.

Criticele împreună cu manuscrisele originale ale operatelor se păstréză în archivul societăţii.

Activitatea societăţii pe acest teren se póte numí satisfăcĕtóre. In general putem observá, că tractatele induse în fóia „Musa“ au fost tractate cu destulă pătrundere, diligenţă şi îngrigire.

Numĕrul operatelor este acela-şi ca şi în anul trecut. cu tóte că numĕrul membrilor a fost mai mic.

b) Afacerile administrative interne, ce s'au pertractat în decursul acestui an sunt de importanţă mai secundară. Ca cele mai remarcabile amintim: 1). Facerea inventariului despre întréga avere a societăţii, dară încă nu s'a putut terminá. Cu deosebire a întimpinat comisiunea însărcinată cu compunerea lui greutăţi in aflarea preţului diferitelor cărţi din bibliotecă. 2). Regularea bibliotecei, archivei şi preste tot îngrigirea de bunăstarea întregei averi.

2. Activitatea comitetului.

Comitetul şi-a început activitatea sa îndată după constituire, alegêndu-şi în prima sa şedinţă ţinută la 21 Septembre de notariu şi referent pe membrul Mateiu Folea cl. curs. III. A ţinut în decursul anului 29, şedinţe dintre cari 23 ordinare şi 5 estra-ordinare, 24 au fost conduse de preşedintele ordinariu Elie Cristea, éră 4 în absenţa preşedintelui ordinariu s'au ţinut sub conducerea membrului I. Baptist Boiu cleric c. III.

In aceste şedinţe s'au adus 229 concluse parte în afaceri literare, parte în afaceri administrative, cari tóte s'au esecutat. Unele cădênd în competinţa sa le a esecutat deadreptul comitetul, ér altele au fost promovate la societate spre competentă afacere.

Operate s'au presentat la comitet în decursul activităţei sale 16: 4 cu meniţiunea de a se cetí cu ocasiunea festivităţii publice, éră celelalte pentru a fi induse în fóia „Musa“. Din aceste 14 au fost censurate de comitet prin comisiuni esmise din sinul seu şi pe basa criticelor făcute, 2 tractate s'au admis pentru a fi cetite la şedinţa publică, 11 au fost primite pentru a fi induse în fóia „Musa“, 1 s'a respins, ér una s'a retras înainte de a fi desbătut în comitet. Dintre tóte operatele numai unul fù declarat de necondiţionat admisibil.

Declamaţiuni s'au însinuat la comitet 11.

Ca afaceri administrative interne amintim:

a) alegerea alor 2 comisiuni permanente. Una controlătóre, care a purtat controla necesară, ca funcţionarii societăţii sĕ-şi împlinéscă cu esactitate agendele, ce cad în resortul lor; una bibliografică, care urmărind bibliografia a făcut în 2 rênduri propuneri de a se procurá pe séma bibliotecei mai multe opuri. Amintim la locul acesta, că comitetul şi au îndreptat în anul acesta atenţiunea mai ales asupra provederei bibliotecei cu unele opuri însemnate din sfera teologiei;

b) îngrijirea de a se îmbogăţí sala de lectură cu unele jurnale abonate sau cerute gratuit;

c) instruarea oficianţilor întru împlinirea agendelor;

d) luarea mĕsurilor de lipsă pentru desdăunarea pagubelor căşunate averei societăţii.

In fine comitetul, ca organ esecutiv al societăţei n'a întrelĕsat a veghiá continuu asupra mersului regulat al afacerilor societăţii, făcênd aceleia propunerile de lipsă întru promovarea intereselor ei şi întreprinḑind paşii necesari pentru îndeplinirea esactă a concluselor aduse.

II. Averea societăţii cu finea anului.

A. Biblioteca.

1. Cărţile: La începutul anului biblioteca numĕra 1623 opuri în 1738 volume, 308 fascicule. In decursul anului s'a înmulţit cu 59 opuri în 64 volume şi 17 fascicule. Prin urmare cu finea anului 1889/90 biblioteca constă din 1682 opuri în 1802 volume şi 325 fascicule.

Biblioteca patristică, care se administréză separat, cuprinde 45 autori (sfinţi părinţi) în 59 volume, 39 fascicule. Adăugênd aceste la cele de mai sus resultă un numĕr de 1727 opuri în 1861 volume şi 364 fascicule.

Crescĕmêntul arĕtat a resultat parte din donaţiuni, parte din procurări pe banii societăţii, parte din compactarea şi inregistrarea unor jurnale.

(Va urmá.)

Loterie.

Mercuri în 9 Iuliu 1890.

Brünn: **74 51 8 27 15**

Nr. 369. [363] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate, aflătóre în tractul protopresbiteral gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul inferior. Un post salarisat cu 300 fl., cuartir natural fórte comod: două odăi, o cămară şi pivniţă şi 2 stângini de lemne de foc, şi două posturi cu salariu de câte 200 fl.

2. Rod. Un post de învĕţătoriu cu salariu de 300 fl.

3. Apoldul superior. Un post de învĕţătoriu cu salariu de 250 fl., plătiţi în rate trei-lunare, în mod decursiv, cuartir natural fórte comod in edificiul scólei, 5 stângini de lemne de foc, din care e a se încălḑí şi sala de învĕţămênt. Pe lângă celelalte datorinţe impuse de legile scolari în vigóre învĕţătoriul e obligat în Dumineci şi sĕrbători a ţiné strană în biserică.

4. Reciu. Un post cu salariu de 200 fl., cuartir natural şi lemne de foc.

5. Dobêrca. Un post cu salariu de 200 fl., cuartir şi lemne.

6. Tău. Un post cu salariu de 200 fl., cuartir natural frumos în noul edificiu scolariu.

Mercurea, la 12 Iuniu, 1890.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc, protopresb.

Nr. 123 [365] 3—3

CONCURS.

Pentru stipendii la internatul împreunat cu scóla civilă superióră de fetc a Asociaţiunei transilvane.

Adunarea generală din 28 Martiu 1890 a acţionarilor institutului de credit şi economii „Albina“ a binevoit a votá şi pentru anul scolastic 1890/91 o sumă de 500 fl. cu destinaţiune, ca din aceea sĕ se înfiinţeze 10 stipendii de câte 50 fl. pentru acele eleve aşeḑate în internatul Asociaţiunei, ai căror părinţi vor documentá, că din împregiurări familiare sau economice au lipsă de óreşi-care ajutoriu la educaţiunea fiicelor.

Aceea dotaţiune generósă primită fiind de către comitet împreună cu alte 500 fl., asemnate deadreptul spre acoperirea trebuinţelor scólei civile de fete, pentru conferirea acelor stipendii se publică prin acésta concurs cu termin fics *până la 10 August st. n. 1890* pe lângă următórele condiţiuni:

1. Carte de botez în original sau în copie legalisată.
2. Testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1889/90.
3. Atestat despre numĕrul pruncilor, condiţiunea, starea materială a părinţilor.

Cererile intrate după terminul prefipt mai în sus nu vor puté fi considerate.

Dela comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Sibiiu în 1 Iuliu, 1890.

G. Bariţiu, preş. **Dr. I. Crişian**, secretariu II.

Nr. 107. [364] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătóre pentru *lucrul de mână femeesc, desemnul liniar şi din mână liberă după metodul mai nou probat şi adoptat în institutule corĕspunḑĕtóre publice, musica vocală şi caligrafiă* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei tnansilvane pentru literatura româna şi cultura poporului român, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu terminul *până la 31 Iuliu n. anul curent.*

Doritórele de a ocupá acest post au sĕ presente următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document, că posed pe deplin desteritatea recerută la predarea obiectelor numite mai sus;

c) o adeverinţa autentică în scris despre tóte studiile pregătitóre pentru acésta profesiune şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) fiind limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posed deplin acéstă limbă în vorbire şi scriere aşa încât sĕ fie in stare de a dá olevelor tóte esplicaţiunile necesarie în limba maternă în tóte trei ramurile acestei profesiuni cu terminii adoptaţi în cele mai bune scóle profesionale românesci, pe unde se află de acelea.

Cu postul, ce este a se ocupá, sunt impreunate următórele emolumente:

a) salariu anual de 240 fl.

b) întréga întreţinere în internat (cuartir, spĕlat, vipt etc.).

Se vor preferí concurentele, cari vor dovedí, că sunt în stare sĕ instrueze şi în gimnastică. Pentru provederea gimnasticei, alésa va primí o remuneraţiune separată.

Funcţiunea în anul dintâiu va fi provisorie, după care aplicare póte se devină definitivă în condiţiunile prevĕḑute atât în legea statului cât şi în statutele şi regulamentele internatului.

Renunţarea la acéstă funcţiune sau demisiunea eventuală are termin de trei luni.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 23 Iuniu, 1890.

G. Bariţiu, preşedinte **Dr. I. Crişian**, secretariu II.

Nr. 374. [367] 3—3

EDICT.

George Dobrin din Bucium, comitatul Făgăraşului, gr. cat. fost domiciliat în Satulung (Săcele), carele a părăsit cu necredinţă de 7½ ani pe legiuita sa soţie Paraschiva I. Muntean din Satulung, biserica Sf. Archangeli, gr. or., şi pribegesce în lume fără de a se scí locul ubicaţiunei lui şi dacă mai trăesce, este prin acésta citat, ca în termin de şese luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul divorţial intentat de soţia sa în contra dênsului, şi în absenţa lui.

Braşov, 4 Iuniu, 1890.

Scaunul protopresbiteral gr. orient. al tractului I al Braşovului, ca for matrimonial de instanţa I-mă.

Ioan Petric,
protopresb. ca administrator.

Nr. 347. [367] 3—3

Citaţiune edictală.

Constantin Stanciu din Paloş, protopresbiteratul Cohalmului, care de cinci ani trecuţi a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui muiere Maria Lungu tot din Paloş, fără a se scí până aḑi locul aflărei lui, se citéză, ca în termin de şese luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în fóia „Telegraful Român“ sĕ se presenteze sau în persónă sau prin vre un plenipotenţiat înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră procesul divorţial urḑit se va decide şi în absenţa lui.

Cohalm, 1 Iuniu, 1890.

Scaunul protopresbiteral gr. rĕsăritean al Cohalmului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 372. [365] 3—3

EDICT.

Nicolae Chiverariu din Braşovul-vechiu, gr. or., carele a părăsit cu necredinţă pe soţia sa legiuită Maria n. Cherariu din Braşovul vechiu de 13 ani trecuţi şi pribegesce prin lume, fără de a se scí locul ubicaţiunei lui, şi dacă mai trăesce, este prin acésta citat, ca în termin de şése luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul matrimonial, intentat în contra lui din partea soţiei, şi în absenţa lui.

Braşov, 4 Iuniu, 1890.

Forul matrimonial de instanţa I din tractul protoprasbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protopresb.

Nr. 13 comit. par. (368) 3—3

Anunţ.

Zidirea turnului bisericei gr. orient. din parochia Slimnic (protopresbiteratul Sibiiului) se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei minuende, care se va ţiné la **8/20 Iuliu a. c.** in faţa locului în localul oficiului parochial. pe lângă suma preliminată de **1679 fl. 40 cr.** Dela întreprinḑĕtori se recere ca înainte de începerea licitaţiunei sĕ depună un vadiu de 10% în numerariu sau în hârtii de valóre. Planul de zidire, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune se pot vedé până la ḑiua de licitaţiune la oficiul parochial din loc, de unde se pot primí şi informaţiuni mai de aprópe.

Slimnic, la 17 Iuniu v. 1890.

Comitetul parochial gr. or.

Clemente Nicula, paroch şi preşed. comit. *Vasiliu Henteş*, notariu.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 70 Sibiiu, Marţi 3/15 Iuliu 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undĕ se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iuniu 1890, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Epilog la Sachsentag.

Sibiiu, 2 Iuliu.

I.

Organul iniţiatorilor conferinţii săsesci din 17 Iuniu „Sieb. d. Tageblatt“ de aici a reprodus mereu apreţierile ḑiarelor din patrie şi din strĕinătate despre noul program săsesc.

A reprodus şi apreţierile nóstre, şi în numĕrul seu din 5 l. c. le închee deocamdată cu un articol de fond plin de aprehensiuni la adresa nóstră, însĕ nu pentru lucruri, cari le-am fi ḑis noi la adresa saşilor, ci mai vêrtos pentru celea ce le am ḑis în numĕrul nostru 64 din 16/28 Iuniu la adresa românilor.

S'a supĕrat rĕu „Tageblatt“ul pe noi, dar fără cuvênt, căci noi nu le-am făcut saşilor nici cea mai mică imputare pentru-că şi-au schimbat programul politic, din contră, aprobând motivele lor cele date pe faţă *„restaurarea concordiei între fraţii de acelaşi sânge* desbinaţi pentru vederi politice“, am recomandat românilor desbinaţi şi duşmăniţi între sine tot pentru divergenţe de vederi politice, ca *întru acésta* sĕ imiteze şi ei pe saşi.

Le am cerut însĕ deslușiri cu deosebire în privinţa unui punct al programului lor politic, şi anume: Ce caută referinţele urbariale ale fostelor scaune a Sĕlistei şi Talmaciului în programul lor politic? şi dacă s'au învrednicit acele scaune de atâta onóre pentru-ce nu pun lângă ele şi pe al Branului?

Şi la acésta întrebare ei n'au dat rĕspuns *sincer* până astăḑi, căci scurta observare, ce o face redacţiunea „Tageblatt“-ului în Nrul din 28 Iuniu: *Wir bemerken hiezu, dass wir eben derselben Meinung sind. Die Sachsen wünschen, wie dies im Volksprogramm angedeutet ist, dass die durch einen Akt der Gesetzgebung dem zuständigen Richter entzogene Frage über die urbarialen Rechte in diesen Dominien, wieder in die gesetzliche Bahn zurückgeleitet werde“* — nu este rĕspunsul, ce l'am cerut noi, şi nu este rĕspunsul unui om, carele este iniţiat în intenţiunile aceluia, carele a pus aceea cestiune în program, ci este rĕspunsul unui diletant, care nu pricepe şi nu cunósce causa.

Nu pot cere saşii, şi nu póte cere nime ca legislaţiunea sĕ se ocupe cu vindecarea unor rane, ce nu mai esistă.

Sĕ ne spună colegii dela „Tageblatt“, cari referinţe urbariale mai esist astăḑi *reregulate* între domeniile Sĕliste şi Talmaciu, şi între poporul, ce locuesce pe acel teritoriu, sau dacă le cuvine mai bine, — ceea-ce noi nu admitem — între „fostii iobagi ai acelor domenii“.

Noi susţinem sus şi tare, că: nu mai esistă nici una ne regulată.

Tóte s'au regulat, s'au complanat *prin împăciuiri judecătoresci în anii 1875 şi 1878*

Prin urmare nici în trecut nu s'au subtras dela competinţa *judecătoréscă*, căci împăciuirile la judecătorii s'au făcut, în procesele urbariale, ce erau în curgere la tribunale „ca judecătorii urbariale“.

Ce fel de „Frage über die urbarialen Rechte“ mai vreţi dară ca „wieder in die gesetzliche Bahn zurückgeleitet werde“?

Dóră nu veţi cere dela legislaţiune ca sĕ declare de nule împăciuirile judecătoresci devenite în valóre de drept şi esecutate înainte de asta cu ani 12—15?

Este însĕ nedeslegată cestiunea: cui ii compete considerabila sumă de desdaunare, ce s'a licuidat pentru dreptul regal de cărcimărit?

Universităţii săsesci ca „Şepte judeţe,“ sau comunelor politice din fostele scaune Sĕliste şi Tălmaciu, cari tot în 1875 şi 1878 *le-au rĕscumpĕrat* dela universitatea săséscă *tot prin împăciuiri judecătoresci*, şi cari comune erau în posesiunea şi proprietatea dreptului regal, când a venit statul şi l'a sistat, rectius confiscat cu îndatorirea de a desdauná pe cei ce erau în eserciţiul lui.

Dar acésta cestiune după lege cade în competinţa judecătoriilor, dela care nu o póte subtrage nici însa-şi legislaţiunea.

Cum vine dară o naţiune atât de luminată şi de seriósă cum este naţiunea săsécă, ca: o astfeliu de cestiune de drept privat sĕ o cuprindă într'un program politic? şi încă într'un progam politic fórte după gustul celor dela putere, celor ce monopoliséză şi administraţiunea şi justiţia, într'un program, care pe faţă conţine multe *„do ut des“*?

Ér că numai de desdaunarea regaliilor póte fi vorbă, dovedesce tăcerea sasilor şi o dovedesce împregiurarea că: deşi în proiectul de program era cuprins şi Branul, pentru că în legea din 1871 este şi Branul, — din programul însuşi lipsesce Branul, pentru-că comunele brănene n'au fost rĕscumpĕrat regalul, şi astfeliu acolo nu mai este dubiósă întrebarea dreptului de proprietate asupra sumei de desdaunare.

Lucru firesc că, nearĕtându-ni-se alte resóne pentru nascerea acestui punct din program, trebue sĕ presupunem aceea, ce am indicat şi în articolul nostru din Nr. 60 scris inmediat după „Sachsentag“ — adecă: că saşii drept recompensă pentru schimbarea atitudinei lor politice de mai înainte, fórte genantă pentru guvern şi pentru elementul magiar, între altele cer şi preţul dreptului regal din fostele scaune Sĕliste şi Tălmaciu, carele face câte-va sute de mii de floreni, şi deóre ce acésta nu mai póte fi afacerea legislativei ci a judecătoriilor, numai pentru aceea o pun în programul politic, pentru ca atât guvernul cât şi judecătoriile sĕ ia act de ea şi fie-care la rêndul seu sĕ conlucre, ca acéstea dorinţă a saşilor sĕ se împlinéscă.

Ei bine! Dacă nu se sfiesc vecinii nostri saşi urbi et orbi a proclamá un astfeliu de postulat, sĕ nu se mire, dacă noi, 11 ḑile după conferinţa lor, după-ce am vĕḑut şi efectul, care l'a produs programul lor la partidul guvernamental şi elementul magiar preste tot, apoi în presa germană din strĕinătate, carea între impregiurările date are inriurinţă decidĕtóre asupra guvernanţilor nostri, mai aducêndu-ne aminte şi de toastul domnului episcop Teutsch, ţinut la banchetul dat la 5 Aprile a. c. aici în Sibiiu în onórea dlui ministru Bethlen, în care

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XVI.

O adunare economică a ţĕranilor.

(Urmare.)

El se bucura, pentru-că a cutezat a-şi deschide odată gura în adunare, şi mai mult l'a îmbucurat adunarea însa-şi, căci despre aşa ceva puté sĕ vorbéscă încă sĕptĕmân intregí séra când se adunau mai mulţi ţĕrani la olaltă şi prin aşa ceva da ansă la multe îmbunătăţiri, ba ce e mai mult, el se simţia fericit, [illegible]óte luá parte la atari adunări şi că este socotit [illegible] membru, ca ori şi care om, care vrea sĕ [illegible]

[illegible]geta badea Gavrilă, şi maşina lui tăia aḑi [illegible] acésta însĕ este numai curagiul şi in- [illegible]rei de eri, care a avut un efect dorit [illegible]rilă.

[illegible]chemá domnul preşedinte multe adu- [illegible]a în érna acésta, căci eu la tóte merg fie ele cât dedeparte, ba o se duc cu mine încă mulţi ţĕrani, căci prin aşa ceva putem câstigá fórte mult.

XVII.

Spicuitori.

In fine véc de cules! după-ce a ploat sĕptĕmâni întregi şi noi nu mai credeam că vom ajunge acele ḑile bune ca sĕ ne vedem bucatele puse în stoguri sau în şură. Aceste au fost ḑile destul de triste pentru noi când ne uitām cu ochii la bucate, pre cari noi cu mare ostenélă şi nĕcas le-am sĕmânat şi curăţit de burueni şi acum când suntem aprópe de a gusta fructele muncei nóstre aprópe de un an, ḑic, cum ne uitām a jele la ele cum încep a putreḑí a se stricá. Aceste ḑile fără de sfêrşit, în cari ne uitam de mii de ori la ceriul învĕlit de nori, făra de a puté ḑice că acest vĕl trist pare a se împrăsciá, aceste óre înfricoşate unde nóptea ne treḑiam din somn şi nu auḑiam altceva, decât căderea monotónă a plóiei.

In fine, a încetat plóia, după-ce credeam, că totul s'a nimicit, acum încep a se arăta tot semne de véc bun. Earăşi ne cresce speranţa, căci paguba nu este aşa de mare, pre-cum ni am închipuit noi, acum numai de ne-am vedé odată bucatele aduse din câmp şi puse sub acoperemênt, atunci dór ne vor mai trece şi supărările. La tot casul grâul este crescut în partea aceea, unde a zăcut pe pămênt, orḑul a început a se înegrí, alacul se rumpe când îl atingi cu mâna de aceea trebue sĕ fim cu mare băgare de sémă când îl încărcăm, dacă vrem sĕ nu se scuture şi sĕ rĕmână jumătate pe câmp.

Frumos! numai frumos! ḑice ţĕranul, grijiţi sĕ nu striviţi spicele, când le puneţi jos, şi nu apăsaţi tare cu genunchiele pe snop când voiţi a-l legá, că în tot locul, unde ajunge mâna sau piciorul se scutură o grămadă de sămênţă. Şi tu Nechită ḑice el către băiatul cel mai tiner, care încă lega la snopi, nu te uita pe câmp după pasări, ci veḑiţi de lucru. Nu veḑi că calci tot pre spice şi nu ţi-am spus de atâtea ori ca sĕ te pui cu genunchele pe partea de înapoi a snopului, când vrei sĕ legi şi nu pe vêrf, unde sunt spicele şi atunci ii şi repeḑi lui Nechita un pumn, de începuse a tuşí; acest pumn a fost mai mult pentru ca sĕ se pricépă servitoriul, căci în timpul de aḑi cu servitorii trebue sĕ te porţi cât se póte de blând; servitoriului nu cutezà ai ḑice nimica

Da într'adevĕr este destul de trist, când trebue sĕ te uiţi cu ochii la servitori, pentru-cari trebue sĕ grijesci din an în an şi de multe ori abea poţi aduna atâta de le poţi plătí lor, ḑic este destul de trist a te uitá la ei, cum umblă de nepăsători cu lucrul acesta aşa de delicat, ca şi când nu i-ar interesá de loc culesul, ca şi când nu s'ar aflá aici şi pânea lor, ei lucră fără voe şi fără multă grige ba pot ḑice, ei îşi bat joc de binecuvêntarea, ce o dă Dḑeu ómenilor.

(Va urmá).

toast se prémăria *„fraterna unio“* a celor *„trei naţiuni“* din Transilvania, care în timpurile cele mai grele a susţinut patria, şi care „ca o necesitate istorică éră şi trebue sĕ se realiseze (:*„und das unserem Gemüt noch näher trat, durch den wohltuenden Hauch der Emphindung, die ein lebendiges Bewusstsein hatte von jener fraterna unio, welche die drei Nationen dieses Landes vor mehr als vier Jahrhunderten geschlossen, die nach mancherlei innerem Zwist wie unter Brüdern wohl geschieht, immer wieder erneuert, und die treuen Väter stark gemacht hat, dieses „arme Vaterland“ Jahrhunderte lang, und in schwerster Zeit zu erhalten, und die als geschichtliche Nothwendigkeit sich doch wieder bewähren müsse* („Sieb. d. Tageblatt“ Nr. 4965 din 9 Aprile a. c.); apoi mai sciind şi aceea, că „Sachsentag-ul“ n'a cădut din nori, ci „a fost un lucru pregătit din bun timp,“ cum am dis deja în numĕrul nostru 60, şi cum s'a dovedit şi prin corespondentul bine informat din Budapesta al diarului subvenţionat din Viena „Neue Freie Presse“, sĕ nu se mire, — repeţim — vecinii şi fosti nostri „stăpâni“ sasi, dacă sub impresiunea acestor impregregiurări, noi, cari nu ne nisuim a îmbĕtá pe poporul român cu ilusiuni, ci ne ţinem de a nóstră datorinţă a-l informá sincer despre situaţiune, i-am dat sfatul, ca ţinênd cont de grava situaţiune de astădi, vĕdêndu-se isolat de toţi şi avisat numai la forţele proprii, sĕ părăséscă letargia, în care l'a cufundat atitudinea politică de până aici, sĕ se angageze la luptă pentru o politică reală, ca astfeliu sĕ fie în stare a înfruntá pe cei ce-l calumniază mereu, aşi recâstigá reputaţiunea, ce în puterea numĕrului şi facultăţilor sale o merită în stat, şi eventual a paralisá şi un soiu nou de asupriri, ce póte i se pregătesc prin nóua „unio trium nationum,“ carea după conceptele politice de astădi este reinviată în tótă forma.

Recunóscem, că întru motivarea apelului nostru către români ne-am ocupat prea mult de sasi şi că am fost prea sincer, ér sinceritatea nóstră a putut atinge neplăcut susceptibilităţile acelora, cari nu le place a fi sinceri şi cari cred, că românii n'au ajuns încă măcar la atâta maturitate politică, ca sĕ-i pótă controlá şi ca sĕ scie cetí şi printre şire.

Dar repeţim, apreţierile nóstre au fost drepte, şi până astădi faptele dovedesc, că dintre tóte diarele românesci noi am dat cea mai esactă interpretare noului program săsesc, ér imputări nu le am făcut şi nu le facem pentru schimbarea programului din Mediaş, precum pe nedrept ne impută „Tageblatt“ ul. Apreţierile nóstre însĕ deşi este lucru vechiu, că *„Veritas odium parit“* nu pot fi atât de supărĕcióse pentru adevĕraţii politici săsesci, ca ei, cari dispun în dóuĕ comitate şi în tóte cetăţile din fundul regiu, şi adi-mâne vor dispune şi în celelalte comitate de administraţiune, — din acest incident sĕ amenințe pe românii din fundul regiu cu cuvintele: *„ebenso wenig kann dies im Interesse einer gedeihlichen Entwickelung des romänischen Elementes vom fundus regius liegen“*.

Revista politică.

Călĕtoria Maj. Sale monarchului la manevrele din Galiţia a dat material de discutat presei din monarchie.

Comunicările de mai nainte afirmau cu siguritate, că monarchul va luá parte şi în anul acesta la eserciţiile de arme din Galiţia. In necs cu acésta era legată şi visita împĕratului german Wilhelm II-lea, care încă avea sĕ asiste la manevrele de pe teritoriul Galiţiei, mai vĕrtos că acest teritoriu se consideră încă şi acum de pămêntul în care se vor face primele ciocniri într'un eventual rĕsboiu al monarchiei nóstre cu Rusia.

Acésta a şi fost causa, că autorităţile şi poporaţiunea din Galiţia au şi început a face pregătiri pentru a surprinde cât mai plăcut atât pe monarchul nostru cât şi pe inalţii óspeţi. De odată însĕ se lăţesce scirea, că monarchul a abdis de planul proiectat a asistá la manevre. Vestea s'a lăţit înmediat după imposanta serbare a înmormêntărei poetului Michievitz, care a concentrat tótă lumea polonă în jurul sicriului seu.

E bătătoriu la ochi, că foile polone au rĕmas cu totul satisfăcute de liberalismul, ce s'a observat cu aceea serbare şi polonii s'au felicitat, că sub sceptrul actualului monarch li a fost dat sĕ şi manifesteze sentimentele, precum s'a întêmplat.

Acelea-şi foi şi dimpreună cu ele şi altele aduc în legătură abdicerea monarchului de a luá parte la eserciţiile de arme cu imposanta serbare, ce s'a făcut. Scirile, ce-i drept nu se confirmă în acésta cestiune, dar sciri mai positive şi mai detaiate pentru-ce monarchul a abdis de planul intenţionat încă nu s'au comunicat.

Foile oficiale au publicat sancţionarea decisiunilor luate de delegaţiuni referitóre la bugetul comun pe 1891 despre creditul pentru provinciile ocupate, creditul suplementar al armatei, prelungirea duratei altor credite şi despre încheerea socotelilor pe anul 1888.

Principele Bulgariei petrece încă tot la Carlsbad. In timpul din urmă s'au observat unele mişcări însemnate în societatea principelui. Pe neasteptate a sosit acolo ducele Ernst de Sachsenburg Gotha şi acestei visite i se dă o mare importanţă politică. Se vorbesce chiar, că principele Ferdinand nu mai póte luptá cu stavilele, ce i se pun şi greutăţile ce i-se ridică şi că ar intenţioná chiar a părăsí ideea de a se mai reintórce pe tronul bulgar. Ducele de Ernst a sosit în afaceri grave familiare şi tótă lumea se asceptă acum se vadă mai lămurită cestiunea bulgară după depărtarea ducelui din Carlsbad.

In dilele trecute a avut o convorbire principele de Bismarck cu editorul diarului „Frankfurter Journal“, care publică comunicări importante. Principele s'a esprimat fórte nemulţămit cu privire la ţinuta presei germane, care e laşe şi fără pic de curagiu. „Frankf. Journ“. e cel dintâiu diar german, care vine la dênsul; celelalte foi de mai nainte, cari condiţionau dela dênsul nu-l mulţămesc, ele il tractéză ca pe un bărbat mare, carele a cădut cu totul din înălţime, prăvălindu-se în prăpastie primejdiósă de unde nu se mai póte ridicá. Cu deosebire a făcut acésta „Post“ şi „Kölnische Ztg.“ Acésta din urmă fóie ii displace cu totul.

Despre noul ministru de finanţă Dr. Miguel s'a esprimat principele cu mare mulţămită, lăudându-l. El e bărbatul, care va puté incâtva cârpí rupturile dintre partide El principele nu se cugetă deocamdată a păşí în publicitate, deóre-ce nu află acum timpul oportun, când i-se va da ocasiune bună şi va afla de necesitate va intra în consiliul statului, dar nu cu un mandat din Prusia, ci a afară de Prusia. Tractatul încheeat în de curênd între Anglia şi Germania dênsul nu l'ar fi subscris, deóre-ce Helgoland nu póte da destulă siguranţă, că va rĕmâné în mânile Germaniei. Mai mult, dacă insula nu va fi destul de bine întărită, în cas de rĕsboiu póte devení fórte periculósă pentru Germania. Principiul a fost contrariu esmisiunilor împĕrătesci din Februariu, ca servitoriu al împĕratului le-a redigeat totuşi in forma actuala, şi a acceptat conferinţa internaţională, carea credea atunci, că va avea totu-şi un resultat. S'a înşelat însĕ. Resultatul conferinţei internaţionale e nula. Intréga conferinţă nu e decât o fraseologie. Dacă rĕmânea în oficiu ar fi adus un proiect pentru înăsprirea legei socialiste Dacă cumva se va mai purcede si în viitoriu pe córda de până acum şi se vor mai face agitaţiuni contra sa, nu e neeschisă posibilitatea, ca sĕ păşescă în rêndurile oposiţiunei şi sĕ susţină lupta dimpreună cu ea. La despărţire mai dise principele: Dar eu am mare credinţă şi speranţă în Miguel.

E interesant, că presa germană tocmai acum vorbesce despre apariţiunea unui nou diar german, care sĕ stea cu totul în serviciul monarchului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Rmân“

Tresnea, 25 Iuniu, 1890. Dle redactor! Isolaţi cum suntem noi din acestea pĕrţi, rar de tot ni se dă ocasiune ca sĕ dăm semne de viaţă în publicitate, ca sĕ se scie, că şi pe aici mai trăesc români, pentru aceea ne este binevenit ori ce incident, ce trece preste marginile vieţii de tóte dilele.

O di rară de bucurie a fost pentru noi diua de eri, căci am avut rara fericire a întimpiná în mijlocul nostru pe un membru distins al gremiului nostru consistorial, pe P. O. D. protosincel şi asesor consistorial, Nicanor Frateşiu, carele după ce a îndeplinit conducerea actului alegerei de protopresbiter al tractului Unguraşului, profitând de ocasiune pentru a cunósce aceste părţi, — după cum am audit — percurgênd dealungul romantica vale a Almaşului, s'a rentors către casă prin ţinutul Sĕlagiului, cercetând şi pe distinsul nostru bărbat Georgiu Pop de Băsesci, unde sum sigur, că a fost întimpinat cu o ospitalitate proprie dênsului.

Cu o deosebită recunoscinţă datorim P. O. D. protosincel pentru-că astfeliu şi a întocmit planul călătoriei, încât pe eri, adecă Dumineca şi totodată şi diua nascerei Stlui Ioan Botezătoriul a sosit în comuna nóstră. Recunoscĕtori suntem, că deşí obosit de drum, n'a pregetat a celebrá în frumósa nóstră biserică de pétră, zidită la anul 1872, ca şi care alta în acest ţinut nu mai este.

Că cu cât dor, şi cu câtă veneraţiune sunt credincioşii nostri din aceste părţi faţă de venerabilii membri din gremiul consistorial s'a putut convinge P. O. D. protosincel şi din împregiurarea, că deşí a venit cu totului pe neasteptate şi bine târdiu Sâmbătă séra, îndată ce a înţeles poporul că serviciul Ddeesc 'l va sĕvêrşí P. O. D. protosincel, spaţiósa nóstră biserică par că părea prea mică faţă de mulţimea ce a venit la biserică.

Serviciul Ddeesc s'a servit cu solemnitatea cuvenită, asistat fiind P. O. D. protosincel de vrednicul nostru paroch local Irodion Labo şi de parochul Teodor Simoc din Bosna, catichetul nostru pentru elevii gr. or dela gimn. ev. reform. din Zelau şi Şimleu, carele a însoţit în acésta călĕtorie pe dl protosincel. Cântările liturgice au fost esecutate sub conducerea bravului nostru învĕţătoriu Iliă Gog de elevii scólei nóstre, ér la finea s. liturgii P. O. D. protosincel ţinù o prea frumósă cuvêntare, plină de poveţe şi învĕţături, cari vor rĕmânea nesterse din inima poporului pentru totdeuna.

După eşirea din biserică comitetul parochial s'a presentat în corpore la O. D. paroch — unde era încuartirat dl protosincel, şi prin o cuvêntare ce ar face onóre şi unui om de o posiţiune cât de superióră, învĕţătoriul în numele comitetului parochial i esprimă mulţămită pentru-că n'a pregetat a ne onorá cu presenţa sa cercetând şi comuna nóstră, la acésta cuvêntare P. O. D. protosincel 'şi esprimă mulţămita pentru atenţiunea ce i s'a dat, accentuând îndestulirea sa pentru pompósa biserică şi scólă frumósa ce o aflat aici, ce este o dovadă despre vrednìcia preotului şi învĕţătoriului, precum şi despre zelul şi atragerea poporului către biserică şi scólă, ceea ce altfeliu cu bucurie o a constatat preste tot în acest protopopiat.

Nestérsă va rĕmânea din memoria poporului nostru acésta di, dar o mângăere şi bucurie deosebită este şi va rĕmânea şi pentru veteranul nostru preot, căci dacă nu am putut fi fericiţi, ca la sfinţirea bisericei sĕ putem fi mângăiaţi prin esmiterea unui bărbat din centru, cel puţin înaintea morţii sale a avut mângăerea, ca în biserica, care este podóba activităţii sale, se pótă serví la altariul Domnului cu o persónă dintre cele mai agreate a Escel. Sale preabunului nostru archiepiscop şi metropolit.

Pentru publicul cel mare va fi póte acesta un lucru de mai puţin interes, dar pentru noi este de mare însemnătate, pentru aceea Ve rog dle redactor ai da loc acestei corespondenţe în colónele preţuitului nostru diar „Telegraful Român“, la care ţinem atât de mult, întocmai ca la tóte instituţiunile bisericei nóstre. *D. P.*

Ocna-Sibiiului, 24 Iuniu 1890.

(Încheere.)

Trecênd dela aceste nenorociri vin a-mi esprimá unele dorinţe.

Punem casul, că se punea în pracsă şi la Ocna legea de comasare şi segregarea paşunatului după cum o doriau unii domni consăteni ai nostrii.

La cas de segregarea paşunatului vitele trebuiau reţinute şi nutrite în graşd sub îngrijirea vre-unui băiat, atunci cei 54 nenorociţi prin foc rĕmâneau fără vite, punem casul că tot acei 54 nenorociţi prin foc la comasare căpătau parţelele sau tablele întregi pe lângă Visa, sau pe hotarul către Şura mică şi dealul Sibiiului, pre la gara, pe unde au fost grindina şi apele, ce se alegea de acei ómeni, rĕmâneau totalminte ruinaţi, ei erau siliţi sĕ şi caute scăpare către România sau Dobrogea, părăsîndu-şi comuna şi patria.

E drept, că sunt bănci de asigurare pentru viaţă, foc, grindină, esundări, ape şi altele, şi ar fi bine şi de recomandat ca sĕ şi pótă asigurá omul tóte, şi inteleginţa indémnă şi recomândă destul poporului asigurările, cari sunt fórte bune, insĕ de unde se mai dea bietul plugar pentru tóte, căci atâtea dări, aruncuri de tot soiul are, încât abia se mai póte miscá sub sarcinile cele grele ce sunt puse pe umerii bietului plugariu încât după ce 'şi adună ródele ostenelelor de pe câmp, le împarte cu dările, încât abia i mai rĕmâne se pótă eşí din érnă, ba în multe casuri, nu i ajung bucatele şi trebue se vêndă din vite sau sĕ facă imprumuturi cu interese mari.

Apoi nu e destul, că sunt destule dări până acum, li se vor mai inmulţí, căci comuna nóstră şi cu deosebire fraţii magiari ţin mult la fala de orăşeni, voesc se susţină şi mai departe magistrat regulat ori neregulat, cum sĕ-i mai dicem, fără care am putea fi, sub pretecst, că ca comună mare s'ar romanisá, însĕ ca comună mare ar rĕmâné în casa alodială 5—6 mii florini, nu s'ar face aruncuri de 20—30% spre susţinerea magistratului, nu s'ar detrage din salariile preoţesci şi învĕţătoresci, din ajutórele bisericilor şi a scólelor a acelor institute culturale, ce sunt spre binele şi prosperarea poporului.

Din economia comunală şi alodială am putea
infiinţá o reuniune şi scólă agronomică, vre-un i
stitut filantropic, o societate, de unde se pó
prumutá bietul plugar la cas de lipsă ban
terese mai reduse sau chiar fără interese
intêmplă o bólă de vite, móre unuia un b
sĕ şi pótă cumpĕrá indată alta, sĕ nu-
gul şi plugul sub streşină, desperând
pe cealaltă şi apoi trec ani până din
boi, şi până atunci moşia rĕmâne neluc

S'a întêmplat casuri, unde din o pagubă mică s'a ruinat familii intregi. Se fie o societate de economi de vite în comuna nóstră bucuros ar contribuí fie care 20—30 cr. pentru o vită de jug, s'ar putea purtá evidenţă şi preţuí fie-care vită şi la cas se móră sĕ se despăgubéscă, sĕ se pótă éră̦şi reperá economul.

Dar de tóte acestea n'au grijă oficialii nostri dela magistrat, ei ca sĕ se pótă susţiné şi mai departe, sĕ-şi urce tot dlor salariile, după cum cere legea încă cu vre-o 1500 fl. la an cu tóte că ca locuitorii de aici (orăşeni) toţi sunt proprietari de casă şi pe lângă oficiu pórtă şi economia de câmp.

Nu ura personală, nici naţională ne a indemnat pe noi a cere străformarea magistratului în comună mare, căci poporul ca atare trăesce în frăţietate, însĕ vedem că venitele alodiale şi comunale scad din an în an, pădurile se imputinéză, şi aşa magistratul nu se mai putea susţiné fără arunc, pentru popor nu se face nimic, ci i se cer dări tot mai multe.

Oficialii la magistratul nostru sunt numai un neam de ómeni, toţi magiari, românii deşí sunt în maioritate n'au nici un singur oficial. S'au făcut şi inaintat multe recurse pela comitat şi Inaltul ministeriu, dar tóte în zadar.

Sĕ sperăm la Atotputernicul Dḑeu, că ne va dá, timpuri mai bune. Am ḑis şi încâtva me simt mai uşurat.
Un ocneriu.

Bodesti, 24 Iuniu 1890. Dle redator! Mai anul trecut era pe ací sĕ me sfădesc cu corespondentul d vóstră „Zarandanul“ pentru unele stări de lucruri din protopresbiteratul Hălmagiului, referitóre la scóle şi învĕţământ.

Mărturisesc sincer, că-mi plac astfel de sfeḑi, şi mi ar plăcé dacă a şi vedé de aceste cât mai dese, căci din atari certe şi lupte în interesul public |şi numai bine póte fi.

Unde este de sbiciut, sbicuit trebue, ori cât de dureros ar fi. Dar numai puţin se cuvine mulţămită şi laudă celor ce în urma sbiciuirilor se îndréptă, ori făcuţi atenţi la atari greşeli ori defecte în loc de a luá în nume de rĕu, mai vêrtos caută la sanarea rĕului. Vĕḑĕnd apoi resultatul, devin mulţămitori şi recunoscĕtori celor ce li au atras atenţiunea.

Astfel am păţit şi noi cu corespondentul d-vóstră „Zarandanul.“ Dsa ne-a sbiciuit niţel. Noi am tresărit din somnul ce părea a ne cuprinde, şi labórea nóstră au devenit mai spornică şi mai roditóre. —

De parte de a nu recunósce că mai e mult de făcut şi multe mai sunt de îndreptat. Cum că însĕ s'au apucat spre bine şi mergem înainte este adevĕrat.

Referitoriu la alegerea de invĕţătoriu la scóla normală de a IV classă din Hălmagiu asupra cărei „Zarandanul“ are óre care ingrijiri, 'l asigurez, că făcêndu se alegerea în persóna dlui Enea Joldea. nu ne-am înşelat. Esamenul făcut şi în anul acesta ne dovedesce cât de norocoşi am fost în alegerea invĕţătoriului! Esamen escelent!

Nu mai puţin încântător a fost esamenul la scóla de fetiţe din Hălmagiu, şi ací dna Paraschiva Moldovan merită lauda şi recunoscinţa. Apoi şi prin comune în cele mai multe locuri s'au arĕtat resultate mai imbucurătóre decât în trecut. Şi apoi se nu se trécă cu vederea, că acest resultat imbucurătoriu are de a se mulţămí şi viului interes ce protopopul nostru dl Ioan Groza 'l desvóltă tot mai mult în folosul scólelor şi învĕţămêntului din tractul seu.

Ér cu scóla comunală sau cum i ḑic: cea unguréscă din Hălmagiu sĕ-i lăsăm în scirea Domnului. Ḑureri şi spargeri de cap nu ne pricinuesce scolari de ai nostri şi câţi au cercetat'o la esamen n'au sciut nimic, — ér în ungurie — dobă. Pĕcat de puterile şi sbuciumările zădarnice, şi aşa are se fie în tot locul unde se lucră contra naturei şi impregiurărilor! Bun e Dḑeu, dar o catastrofă se prevede într'o ḑi numai ce-i veţi auḑí clopotele.

O! cu cât de viu interes şi satisfacţiune am cetit în Nrul 63 al „Telegrafului Român“ articlul corespondentului ungur reprodus din „Közérdek“ din Aiud.

Dacă ungurii conducĕtori ar inţelege observările prea nimerite ale colegului lor şi s'ar pĕtrunde de acele, nu numai, dar dacă tóte popórele şi naţiunile domnitóre s'ar pĕtrunde de atari adevĕruri, oh! atunci şi numai atunci ar fi pace şi mulţămire în tóte privinţele. Darul şi impĕrăţia lui Dḑeu s'ar cobori pe pămênt, şi atâtea sacrificii zadarnice, întórse spre salutea publică sigur ar produce raiul, ér aici pe pămênt şi până când acésta va fi? e o dovadă că până atunci omenimea n'au ajuns încă la acel grad de cultură şi civilisaţiune pentru a înţelege, că certele şi persecuţiunile naţionale sunt numai nesce prostii ce stau în calea binelui şi fericirei omenimei!

Au se înţelégă odată acésta!

Cu cât mai târḑiu, cu atât mai dureros.
Nicolae Butariu.

Varietăţi.

* (Incheerea anului scolariu la seminariul nostru pedagogico-teologic din loc.) După terminarea esamenelor, ţinute conform programei publicată într'unul din Nri. anteriori ai fóiei nóstre, Vineri la 29 Iuniu a avut loc încheerea anului scolariu Diminéţa s'a sĕvêrşit serviciul divin de P. O. D. D. Ioan Hannia protopresb. direct. sem., asistat de P. O. D. Ioan Ghibu protopresb. prof. sem. şi Ioan Crişianu protodiacon, prof. sem. După serviciul divin toţi elevii s'au adunat în sala cea mare a seminariului, de faţă fiind întreg corpul profesoral, comisariul consistorial P. O. D. Zacharia Boiu protopresb. asesor consist.; secretariul consist. P. St. D. Dr. Remus Rosca şi alţi onoraţiori. Dl director prin o vorbire pĕtrunḑĕtóre a pus la inima elevilor datorinţele, ce au sĕ le împlinéscă în special elevii, cari dupu trei ani au eşit din acest institut, sperând, că învĕţăturile date au căḑut în pămênt bun şi roditoriu. In numele elevilor, cari se de părtéză pentru totdeuna din institut a rĕspuns clericul absolut Eliă Cristea, mulţămind corpului profesoral pentru învĕţăturile date.

* (Băile din Ardél). Lista de cură a băiei din Tuşnad arată 105 óspeţi, acelei din Vălcele (Előpatak) 142. Cu tóte îmbunătăţirile, ce s'au făcut la aceste băi numĕrul óspeţilor în comparare cu anii trecuţi e cu totul scăḑut. Causa principală se atribue împregiurării, că familiile din România numai cercetéză băile din Ardél, ci merg la băile din România.

* (Scólele din Bistriţa.) La gimnasiul evangelic, la seminariu şi scólele elementare au frecuentat prelegerile anul trecut 433 scolari. Dintre acestia au fost 340 germani, 52 români, 51 magiari, 10 israeliţi.

* (Controlă aspră). La graniţele ruso-polone a întrat éră̦şi o aspră controlă. Călĕtorii galiţieni prin Rusia trebuesc sĕ şi aibă paşapórtele vidimate de consulatul rusesc, dacă ar petrece ei şi numai 8 ḑile.

* (Licitaţiune minuendă.) *În 6 August n. a. c. după cum se póte vedé dintr'un inserat, la 11 óre a. m.* se va ţiné licitaţiune minuendă cu oferte în scris în cancelaria administraţiunei institutului de alienaţi din Sibiiu pentru liferarea de lemne de foc trebuinciós pe anul 1890/91, apoi provederea cu încălţăminte pe anul 1890, precum şi pentru lucrările de sticlă, tot astfeliu pentru lucrările de lăcătărie dela *1 Ianuariu 1891 până la finea lui Decembre 1893*, ér in 16 August se va ţiné licitaţiunea pentru liferarea pânei trebuinciósе pe anul 1891.

Deslușiri mai detaiate se pot primí în cancelaria administraţiunei institutului în órele de oficiu precum şi din „Budapesti-Közlöny“ din a. c. Nrii 155, 156 şi 157.

Raport general

al comitetului societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ la finea anului 1890/91.

(Încheere.)

Cu recunoscinţă insĕmnăm aci numele p. t. donatori:

Numele donatorilor: Academia română 2 opuri 2 volume, Ilustritatea Sa Nicolau Popea, episcop, 4 opuri 4 volume, Ioan Slavici, director, 6 opuri 7 volume, Zacharia Boiu, asesor consistorial, 1 op 1 volum, Nicolau Fekete Negruţ 1 op 1 volum, Eniu Băltean, director, 1 op 1 volum, Ioan Popoviciu învĕţătoriu, 1 op 1 volum, Dr. George Maior, 1 op 1 volum, Dr. Petru Şpan profesor, 1 op 1 volum, Demetriu Cunţan, prof. 2 opuri 2 volume, Iuliu Moisil, 1 op 1 volum, Eugen Brote, proprietariu, 4 opuri 4 volume, Demetriu Săcărea, invĕţătoriu, 1 op 1 volum, Ioan Oltean, cleric cursul II, 2 opuri 2 volume, Ambrosiu Morcovici cl. cursul II, 1 op 1 volum Nicolau Nicola, 1 op 1 volum, Aurel Opriş ped. curs. I, 1 op 1 volum. Suma 31 opuri 32 volume.

Pe banii societăţii s'au procurat 22 opuri în 25 volume şi 17 fascicule.

Prin compactarea şi înregistrarea jurnalelor s'a sporit biblioteca cu 4 opuri în 4 volume.

Tóte aceste opuri au stat la disposiţia membrilor. Mai mare a fost frecuenţa în secţiunea literară teologică, istorică şi pedagogică, éră mai mică în cea juridică.

2. Jurnale.

Societatea a primit în decursul anului următórele jurnale gratuit:

1. „Amicul familiei.“ 2. „Biserica ortodocsă. 3. „Biserica şi scóla.“ 4. „Candela.“ 5. „Desteptarea“. 6. „Economia naţională“. 7. „Fântâna Blandusiei“ (până la incetare.) 8. „Gazeta Transilvaniei.“ 9. „L'Europe.“ 10. „Lumina pentru toţi“. 11. „Luminătoriul.“ 12. „Meseriaşul român“ (până la încetare.) 13. „Néptanitók lapja.“ 14 „Tageblatt.“ 15. „Telegraful Român.“ 16. „Transilvania.“ 17. „Tribuna“. 18. „Romänische Revue.“ 19. „Scóla şi Familia“ (până la încetare.)

Ér abonate au fost:

1. „Convorbiri literare“. 2. „Revista nóuă.“

Aceste jurnale au fost puse la disposiţie membrilor în o sală anume destinată spre acest scop şi corĕspunḑĕtoriu mobilată.

Valórea bibliotecei în bani se urcă de present la suma de circa 3400 fl.

B. Cassa.

Averea societăţii în bani gata e de 723 fl. 58 cr. din cari 703 fl. 76 cr. sunt depuşi la institutul „Albina“, ér 20 fl. sunt disponibil la cassă.

Într'atele anului acestuia fără saldul anului trecut fac . . . . fl. 235.49
Eşitele . . . . fl. 174 58
Resultă deci un venit curat de . fl. 60.91

Capitalul neatingibil a fost la finea anului trecut de 483 fl. 74. Adaugêndu se la acésta 10% din venitul brut al anului acestuia resultă un capital neatingibil de 507 fl. 29 cr.

Substragênd din suma totală de . fl. 723.58
Capitalul neatingibil de . . . . fl. 507.29
Rĕmâne un capital disponibil de . fl. 216.29

Asemênând starea cassei de present cu cea din anul trecut aflăm un crescĕmênt de 139 fl. 27 cr.

C. Archiva.

În archivă au întrat în decursul acestui an 79 acte, cari s'au alăturat la actele anilor precedenţi.

D. Colecţiunea numismatică.

Colecţiuuea numismatică, ce stă sub îngrijirea archivariului, s'a înmulţit cu 12 piese în valóre de 41½ cr. Adaugêndu-se la piesele anului trecut resultă 165 piese în valóre de 10 fl. 69½ cr.

E. Sale. Mobiliar.

Precum în anul trecut, aşa şi în anul curent s'a pus la disposiţia societăţei din partea seminariului 2 odăi. Una a fost intrebuinţată ca sală de lectură, ér alta ca sală pentru păstrarea cărţilor bibliotecei. La mobiliarul acestor sale neinvindu se trebuinţe nu s'a mai adaus nimic, fiind acela bineprovĕḑut din anii precedenţi. Întreg mobiliariul societăţei represintă o valóre de 468 fl. 90 cr.

Éră averea totală computată în bani este circa de 4700 fl.

III. Apendice.

Pe basa celor espuse până ací constatăm, că societatea, deşí constătătóre din mai puţini membrii ca în anul trecut, totuşi a făcut progres indestulitoriu, laudă celor ce au desvoltat un zel deosebit în acésta privinţă.

In speranţă că elevii seminariului nostru vor îmbrăţişá şi pe viitoriu cu căldură acésta societate şi vor lucrá cu zel la prosperarea şi inflorirea ei, le punem la inimă renunţarea de preocupaţiuni personale, interes şi armonie.

Alăturăm la acest raport sub A) proiectul bugetului pe anul 1890/1, recomândându-l onoratei societăţi.

Rapórtele anuali ale oficianţilor, pre basa cărora s'a făcut acest raport general le acludem în original sub ·/. B. C. D. E. F. G.

Cu aceste terminându-şi comitetul agendele sale şi mulţămind pentru increderea pusă în el, cere ca On. societate se binevoéscă ai dá „absolutoriul“.

Sibiiu, din şedinţa comitetului societăţei de lectură „Andreiu Şaguna“, ţinută la 10 Iuniu 1890.

Elie Cristea,
preşedinte.

Mateiu Folea,
notariu.

Loc deschis *).

Juriul constituit în causa de onóre a d-lui Romul Ciorogariu contra dlui Teodor Ceontea în locul şi în ḑiua subsemnată a enunciat următoruil

Verdict:

Considerând că Romul Ciorogariu a publicat în ḑiarul „Tribuna“ un articlu cu subscrierea anonimă „Teologul,“ în carele scrie referitoriu la posiţia de profesor a lui Teodor Ceontea, că Teodor Ceontea în privinţa cualificaţiunei formale corĕspunḑĕtóre posiţiei sale, afară de testimoniul de maturitate obţinut la gimnasiul din Blaş altă cualificaţiune nu are, şi după-ce în butul provocărei adresate de Teodor Ceontea către redacţiunea „Tribunei“ în restimpul de 8 ḑile defipt de acesta, nu s'a numit pe sine de purtătoriul anonimului „Teologul“, Teodor Ceontea a apostrofat pre „Teologul“ în fóia „Telegraful Român“ cu espresiunile vătĕmătóre de „laş“ şi „netrebnic“:

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta radacţiunea nu e responsabilă.
Red.

de aceea, încât Romul Ciorogar ca purtătoriul anonimului „Teologul“ în colónele „Tribunei“ va dechiará privitoriu la cualificaţiunea formală a lui Teodor Ceontea ca profesor: că Teodor Ceontea a documentat inaintea juriului de onóre că: posede un absolutoriu dela facultatea filosofică a universităţii din Gratz datat din 13 Octobre 1873, un atestat de primire dela facultatea filosofică a universităţei din Viena datat din 10 Ianuariu 1874, o adeverinţă datată din 9 Iuliu 1875 dela comisiunea c. r. sciĕntifică din Viena esaminătóre pentru gimnasii, prin care se adeveresce că a finit cu succes tesele domestice din matematică şi fisică şi că pe luna Octobre a aceluiaşi an i s'a dat termin pentru clausură şi verbal, în fine un decret de denumire edat sub Nr. 2290 din şedinţa consistoriului plenar gr. or. rom. din Arad, ţinută la 1 Decembre 1879, prin care se adeveresce, că *Teodor Ceontea a corĕspuns întru tóte condiţiunilor espuse în concurs* va aduce în public prin „Tribuna“ şi va provocá pe Teodor Ceontea, că espresiunile vatĕmătóre de „laş“ şi „netrebnic“ ce le-a publicat în „Telegratul Român“ la adresa anonimului „Teologul“ susţine-le óre şi faţă de dênsul? póte avea drept dl Romul Ciorogariu de a cere satisfacere cavalerésca.

Arad, 7 Iuliu 1890.

Demetriu Bonciu, cons. reg. ca pres juriului de onóre, Ioan Beleş, Dr. Georgiu Plop membrii juriului de onóre (denumiţi de T. Ceontea), Peterfy Antal, Müller Károly, membrii juriului de onóre (denumiţi de Romul Ciorogariu).

Dechiaraţiune

către dl Romul Ciorogariu în Arad.

Incât dechiaraţiunea dlui Romul Ciorogariu publicată în Nrul 147 al ḑiariului „Tribuna“ corĕspunde sau nu sentinţei juriului de onóre, las la apreţiarea onoratului public.

După ce insĕ prin juriu s'a făcut lumină în acésta afacere, respectives'a restabilit adevĕrul şi s'a descoperit persóna anonimului, ceea-ce a şi fost scopul meu, astfeliu dându mi-se satisfacţiune deplină dechiar, că cuvintele „laş“ şi „netrebnic“ folosite de mine la adresa „Teologului“ faţă de dl Romul Ciorogariu nu le susţin.

Arad, 12 Iuliu, 1890.

Teodor Ceontea,
profesor.

Loterie.

Sâmbătă în 12 Iuliu 1890.

Buda: **33 48 41 85 90**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Iuliu 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.75	99.90
Renta de aur austriacă	109.30	109.50
Sorţi de stat dela 1860	140.—	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.50	345.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	117.—	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni ung. de rĕscumpĕrarea ḑecimei de vin	104.—	99.—
Sorţi ungurescí cu premii	138.25	137.50
Sorţi de regularea Tisei	127.25	128.50
Obligaţiuni urbariale ung.	89.—	—.—
Renta ung. de hârtie	99.85	99.90
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5.56	5.55
Napoleon	9.29	9 28
100 marce nemţesci	57.37½	57.35
London pe (poliţă de trei luni)	117.30	116.90

Nr. 134. [371] 1—3

CONCURS.

Devenind cu inceperea anului scolar 1890/91 vacant stipendiul de 40 fl. pe an, din fundaţiunea „Radu M. Riureanu,“ pentru studenţi de gimnasiu, pentru conferirea lui sĕ escrie prin acésta concurs.

Cererile au a se înaintá comitetului „Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ în Sibiiu *pănă la 30 Septembre n. 1890.*

Aspiranţii la acest stipendiu au au sĕ acludă la suplicele lor:

a) carte de botez în orginal sau în copiă legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolar 1889/90;

c) atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză scóla de present;

d) atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Din şedinţa comitetului asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 7 Iuliu, 1890.

G. Bariţiu, preşed. **Dr. I. Crişian,** secretariu II.

Nr. 59. [373] 1—3

Anunţ.

Se dă în intreprindere pe calea licitaţiunei minuende, **zidirea scólei ortodocse gr. or. române din Bacifalu,** (Săcele), protopresbiteratul Braşov I, care licitaţiune se va ţiné la **8/20 Iuliu a. c.** în faţa locului.

Planul de zidire, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune se pot vedé pănă la timpul de licitaţiune la oficiul parochial din loc, unde se pot primí şi informaţiuni mai de aprópe.

Oficiul parochial ortodocs gr. or. român din Bacifalu.

Bacifalu, în 29 Iuniu 1890.

Toma Frateşiu,
paroch.

---

ad. 1177 szám. [372] 1—3

Árlejtési hirdetés.

A nagyszebeni m. kir. orsz. tébolyda számára az 1890/91-ik évi téli időszakban szükséges tüzelőfa, továbbá az 1890 évben szükséges lábbeli szállitás, valamint üveges munka, ugy szintén az **1891 évi január 1-től 1893 évi december végeig** teljesitendő lakatos munkák biztositása végett f. évi augustus hó 6-án az 1891 évi kenyér szökségett szállitás bisztositása végett pedig augustus hó 16 án d. e. 11 órakor az intézeti gondnoki irodában zárt irásbeli árlejtési tárgyalás fog tartatni.

Mire vállalkozni óhajtók oly meg jegyzéssel figyelmeztetnek, hogy a részletes feltételek a „Budapesti Közlöny,“ f. évi 155, 156 és 157 számaiban közölvék, valamint az intézeti gondnoki irodában a rendeshivatalos órákban betekinthetők.

Nagyszeben, 1890, junius hó 24-én.

Magy. kir. orsz. tébolyda igazgatósága.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana.	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră		5.—	11 23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 71 Sibiiu, Joi 5/17 Iuliu 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Iuliu Septembre al anului 1890, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undě se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sě se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iuniu 1890, sě-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Epilog la Sachsentag.

Sibiiu, 4 Iuliu.

II.

Mai supěrăcios póte fi pentru compatrioții sasi aceea, ce s'a ḑis în Nrul 64 cu privire la repedea întorsătură politică, că adecă: *„nu e pentru prima dată, că sasii s'au împěcat cu magiarii, numai cât împěcarea se vede, că nu a fost nici odată sinceră și noi ne îndoim de sinceritatea pactului celui mai nou.“*

Recunóscem, că prea aspru am aprețiat procederea sasilor prin acestea cuvinte și acuma, după ce vedem, că i superă pe concetățenii nostri sasi, nu esităm a o recunósce acésta — dar în fine acelea nu conțin nimic mai mult, decât ce a constatat și dl episcop Teutsch în toastul reprodus în Nr. trecut prin cuvintele: *„Die nach mancherlei innerem Zwist, wie unter Brüdern wohlgeschieht immer wieder erneuert“* și decât justificarea istoricului titlu al lor de *„prudentes et circumspecti“*, de care titlu ei sunt și astăḑi superbi.

De ce dar atâta supěrare!?

Ni se ḑice, că: reciprocitatea și prudența ar cere ca și românii sě recunóscă ținuta politică a sasilor de o afacere special internă, domestică săséscă, cel puțin până atunci, până când sasii nu vor intreprinde nici un pas dușmănos contra românilor, — precum au considerat ei programul românilor, deși n'ar fi fost un lucru chiar fără interes a se ocupá cu cestiunea, că óre „ajunsă românimea la o stăpânire eschisivă în Transilvania nu ar suferí prin acésta interesele săsesci“?

Se ḑice, că *„omnis similitudo claudicat,“* dar acésta se potrivesce de totului tot rěu.

Pentru-că:

1. Nu esistă program românesc, carele ar ţintí la o stăpânire eschisivă a românilor preste Transilvania. Acéstă gogoriță o a cules „Tgbl.“ din ḑiuarele magiare din Cluș, inventată în parte și pentru capacitarea sasilor, ca sě facă, ce au făcut.

2. Sasii nu se pot provocá la nici un cas de dominațiune românéscă în Transilvania, ca din trecut sě pótă conclude la viitoriu, că românii ajunși la putere éră i-ar apăsá, precum i a apěsat în trecut. Dar nici după cum pot ei sě cunóscă, și negreșit, că-i și cunosc pe români, suntem siguri, că n'au descoperit în ei aplecări de a nedreptățí pe confrații lor, fie ei de ori-ce naționalitate. Egoismul nici material, nici de altă natură nu este slăbiciunea românului.

3. Românii — durere — au prea multe doveḑi și din vechime, când sasii ca membrii ai mult oftatei *„unio fraterna“* domniau în „tovărășie“ preste Transilvania și „eschisiv“ preste fundus regius, și mai de dincóce, când cu „Sachsenland“ul, și apoi și mai recent chiar din timpurile nóstre, când numai de atâta putere dispuniau, câtă li se da „de sus“ ca, încât privesce „dragostea“ frățéscă a sasilor cătră români sě nu fie chiar prea cu mare încredere prealabilă.

4. In programele românilor nu vor descoperí sasii nici un punct de natură de drept privat și póte nici special românesc, cum este într'al lor punctul privitoriu la Sěliste și Tălmaciu, carele cel puțin atâta póte priví și pe români, cât privesce pe sasi; deci îndată ce au susceput ei acest punct în programul politic, numai pot pretinde dela români, ca acel program sě-l considere numai de o afacere „internă“ „domestică“ a sasilor.

Noi am puté fi dar scusați chiar, dacă am fi ḑis și mai mult, decât am ḑis la adresa concetățenilor nostri sasi, — cu tóte acestea le promitem, că le vom implini dorința și numai după faptele lor ii vom judecá.

Deocamdată, numai ca sě nu crédă, că nu-i controlăm, le amintim dóuě fapte din „era nóuă“.

In plenitudinea puterei lor și negenați de nimenea au restaurat în ḑilele mai recente corpul funcționarilor supus alegerei în orașele Sibiiu și Brașov.

Vor concede și ei, că atât în Sibiiu, cât și în Brașov, numěrul românilor stă cel puțin în aceea proporțiune față de al sasilor, în carea stă numěrul sasilor în stat față de al magiarilor, și totuși, pe când ei pretind ca statul în interesul seu sě aplice cât de mulți sasi în servicii de ale sale, ei nu urméză acésta față de români, și nici în Sibiiu, nici în Brașov n'au aplicat nici un român în oficiu orășenesc, deși precum suntem informați, în Brașov se făcuse chiar promisiuni românilor, dar în momentul ultim s'au scusat un „non possumus.“

Étă un mic testimoniu de simț de dreptate și ecuitate săséscă, și o raḑă de prospecte pentru viitoriu.

Se fac numai, că i-ar superá, că noi am constatat, că noul program al lor este o completă capitulare, în faptă însě nu se superă, ci cércă a se mângăiá cu împregiurarea *„socios habuisse dolorum“*, ér soții ar fi românii, și spre dovadă nu se sfiesc a se provocá la o corespondență din Parța din Banat, în carea, ni se pare, în mod tendențios se descrie primirea episcopului Ioan Mețianu din Arad cu ocasiunea visitațiunei sale canonice din sěrbătoriile Rosaliilor, într'un ḑiar de aici, carele de repețite ori a fost silit sě-și rectifice însuși scirile, ce le rěspândise despre aceea visitațiune canonică, și apoi mai face alusiune la cutare cerculariu archiepiscopesc, — cari lucruri după „Sieb. d. Tageblatt“ constitue capitulațiune și din partea românilor.

Se póte ca și românii în faptă sě fi ajuns acolo, unde ajunsese sasii înainte de capitulație, și este posibil și aceea, că la timpul seu și ei sě supună unei revisiuni programul lor politic, dar în ce direcțiune îl vor emendá, nime nu o scie de astădată, — faptă însě este, că capitulație subscrisă românéscă încă nu esistă, ér corespondența din cestiune și respectivul cerculariu nu sunt nici într'un necs cu programul politic al românilor, și în special cerculariul privesce pur afacerile nóstre bisericesci. Am rugá pe colegul „Tagbl.“ ca pe un bun sas și aprig apěrătoriu al bisericei săsesci sě ne spună: óre episcopul și consistoriul săsesc ar fi stat cu mânile în sin, dacă ar fi aflat, că în sinódele parochiale săsesci se pornesce o agitațiune politică în contra cunoscutului proiect de lege, pe carele episcopul lor în anchetă nici nu l'a combătut în fond, ci numai în unele disposițiuni speciale?

Nu putem încheeá, fără a mai face unele constatări, cari ne dau nóuě drept și nu acelora, cari se făceau a nu atribuí nici o însemnătate noului program săsesc.

Nu mai mic ḑiariu decât „Pester Lloyd“ 'și bătea joc de postulatele săsesci, prefăcêndu-se, că gu

FOIȚA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XVII.

Spicuitori

(Urmare.)

Cu aceste nu e destul; colo pe gard se află o cétă de păsări, cari după cuvintele din biblie nu ară, nu sémână, și totuși seceră și adună în șură, afară de acestea mai sunt spicuitorii, cum i numesce țěranul, pre-cum femei bětrâne, cari nu se mai pot hrăní din munca lor, copii de ḑileri, adecă de ómeni sěraci, věduve cu copii, și între acestia și câte o persónă leneșă, care se teme de ori-ce lucru, aceste persóne în loc de a-și câstigá pâne cu lucru, mai bine umblă din casă în casă și cerșesc, toți au câte un sac și astéptă cu nerăbdare sě-și adune țěranul odată snopii, ca sě pótă aduna ei spicele, ce au mai rěmas.

Aceste leneviri, cum le ḑice țěranul, îl neliniștesc grozav, căci prelângă aceste căldura și munca cea grea îl face pe om mai simțitoriu ca de altădată.

Precând el 'și câstigă pânea de tóte ḑilele cu muncă și grijă mare, pre atunci aceste ființe mai mult leneșe culeg, ce a sămênat el și póte la urmă nici nu-i mulțămesc.

Ho! ho! nu ve pré grăbiți strigă el din rěsputeri, věḑênd, că acestia năvălesc pe locul lui, după-ce și-a încărcat orḑul. Voi a ți fi destul de nerușinoși dacă a ți culege din locul acesta, unde nu aveți nici un drept, voi calicilor și ómeni de nimica.

Cuvêntul acesta din urmă nici nu le-a căḑut bine acelora, cărora el s'a adresat, și ei se retrag blăstămênd pe țěran, ba încă copii 'și făceau ris din vorbele țěranului. Aș vrea sě sciu 'și ḑice țěranul în sine, ce ar fi dacă acésta necuviință s'ar întêmplá și altora, ce ar ḑice măsariul, dacă ar veni sěraci, și i-ar lua aschiile s'au altele, precum sě întêmplă la noi cu spicele. Este chiar așa, pare că plugariul nu este proprietariu preste moșia lui.

El luà îndată grebla, ca sě adune spicele, dar ce folos, căci ele sě rump și lunecă, pe urmă el nu adună decât paiele góle. In anul acesta nu putem împedecá sěrăcimea dela culegerea spicelor. Acum năvălesce sěracimea în urma greblei, adună cu toții spicele rěmase și umplându-și sacii sě iau cu céta pe alte locuri.

Acésta este o bandă, ḑice țěranul plin de mênie, acestia mai mult calcă în pămênt decât se adune la spice, mai bine ne ar luá snopi întregi și ne-ar lăsá sě adunăm noi spicele. Dar nu sunt toți așa, colo sunt dóuě femei bětrâne cari adună cu gije spic de spic, căci ele se mai tem și de pěcat a călcá în picióre darul lui Dḑeu. Ele adună cu grije fără de a alege și cine ar fi acela ca sě le oprésca dela așa un lucru, căci ele tótă véra au asteptat secerișul, ele adună și și fac puțină făină de au preste érnă, și cred că de câte ori vor scóte din coș vor mulțămí țěranului din a cărui loc și-a adunat spice. Colo sunt nesce femei cu o grămadă de copii, acestora încă le prinde bine puțina ródă rěmasă de noi.

Acum a început a se domolí țěranul și când s'a pus sě mânânce cu lucrătorii de améḑi ḑice: totu-și ar fi pěcat sě se îngrópe în pămênt spicele rěmase de noi, căci prin așa ceva am înmulțí numai șórecii, de aceea e bine că mai sunt și ómeni sěraci, cari le adună, numai de ar fi unii dintre ei mai de omenie.

Pre-când luase cuțitul sě taie din pâne, vede doi copilași gemeni, cum adunau la spice, sora ținea săcuțul și frățiorul pune spice în el, acestia adunau cu o diligință nespusă, și din când în când se uitau fără voie la pânea țěranului, fiind că erau flămânḑi.

(Va urmá).

vernul n'are sĕ considere şi dorinţe speciale naţionale ale unui popor atât de neinsemnat, cum este cel săsesc, ér unele foi românesci se făceau, că compătimesc pe sasi pentru pasul, ce l'au făcut şi le profeţiau, că vor vedé ei, că nu şi vor ajunge scopul.

Noi din capul locului am susţinut, „că de aḑi inainte nu mai esistă între sasi nici un partid politic, carele sĕ nu pótă fi considerat de bine-vĕḑut la guvern," — şi că guvernul reportând un triumf complet, cu plăcere va împliní dorinţele „Volkspartei"-ului.

Tóte sunt puse la cale şi lucrurile merg strună ca vederile nóstre sĕ se adeverescă.

Nu numĕrul mare al sasilor, nici oposiţiunea lor fórte nevinovată acasă şi în cameră l'a genat pe guvern şi preste tot pe conducĕtorii elementului magiar, ci l'a genat presa Germaniei, carea totdeuna a stat deschisă pentru ţipetele sasilor, ér sasii au şi au avut totdeuna ómeni, cari cu dibăcie au sciut sĕ facă us de acésta armă.

Germania insĕ este cel mai puternic aliat al statului nostru şi cu ori-ce preţ trebuia sĕ încete acele lucruri, cari pot alterá insufleţirea poporului german pentru alianţa cu noi.

Acest serviciu i s'a făcut guvernului şi el la rêndul seu are sĕ fie mulţămitoriu acelora, cari l'au scăpat de o perplesitate atât de neplăcută.

Sasii se pórtă cu tótă loialitatea.

Ei nu se mai plâng, nici în ḑiarelelor, nici în strĕinătate, nici contra magiarilor, nici contra guvernului, din contră toţi paşii, ce i-au întreprins până acum, sunt un semn de prevenire cătră guvern.

In cercul Hermanului p. e. unde sasii sunt în maioritate au ales de deputat pe dl ministru conte Bethlen cu aclamaţiune şi cu insufleţire.

Nu o amintim acésta ca imputare, ci ca dovadă numai, că şi chiar în părţile Braşovului a încetat cu totul oposiţiunea.

De altă parte jurnalistica magiară-guvernamentală tótă a apreţiat programul sasilor ca un eveniment de mare insemnătate pentru patrie şi în special pentru ideea de stat magiar, în care se concentréză astăḑi patriotismul modern, éră organele guvernului şi cele ce stau sub influinţa guvernului, când numai li s'a dat ocasiune au rĕspuns tot cu aceeaşi căldură şi prevenire.

Vom amintí numai câteva momente semnificative.

Noul comite suprem al comitatului Braşov, la întroducerea sa a fost întimpinat cu curtoasie şi din partea românilor. Sasii i-au ţinut cuvêntare nemţéscă, românii românéscă.

Sasilor le-a rĕspuns cu tótă afabilitatea nemţesce, pe români i-a ignorat.

Tot astfeliu s'a întêmplat şi la banchet.

Camera comercială din Pojon, al căreia secretariu este alesul deputat din Sibiiu Meltzl, a aflat de bine a luá un conclus, prin carele postul de secretariu se declară de compatibil cu postul de deputat dietal; pecând în anul trecut, în era vechie săsécă, camera comercială din Budapesta trăsese la rĕspundere pe secretariul seu, deputatul cercului Cisnădiei, dl Steinacker, pentru o vorbire a sa din cameră şi l'a constrins ca, dacă voesce sĕ-şi ţină postul de secretariu sĕ şi depună mandatul de deputat, ceea-ce Steinacker a şi făcut.

Deputatul Cluşului Hegedüs Sándor, la banchetul, ce l'a dat partidul liberal din Cluş în 6 l. c. n. în onórea lui, a ţinut un discurs mare, în carele 'şi spune „opiniunea asupra cestiunilor mai momentuóse politice, cari s'au ivit în timpul mai recent."

Intre acestea la locul prim pune convertirea saşilor, pe carea o apreţiéză cum urméză:

> „Mai deaprópe ne atinge, şi acuma s'a întêmplat, că sasii au ţinut adunare în Sibiiu, în care au luat concluse ponderóse pentru viaţa nóstră de stat, făcênd schimbări esenţiale în programul partidului săsesc".
>
> „In hotărîrile lor se cuprinde recunóscerea necondiţionată a limbei magiare ca limba statului, contopirea în partidele parlamentare, recunóscerea autorităţii de stat magiar, şi capitulare faţă cu constituţiunea magiară".
>
> „Aceste patru puncte scutite de ori-ce reserve, de desbateri minuţióse, fără îndoélă forméză un succes al laborei politicei magiare *atât de insemnat, atât de folositoriu*, încât el servesce spre glorie eternă acelui bărbat şi acelui guvern, *care l'a inaugurat.*"
>
> „Acésta este însăşi desvoltarea firéscă, este consolidarea vieţii de stat".
>
> „Puterea elementară a evenimentelor face superflu ori-ce comentariu, dacă se vor îndoí de resultatelele ei favorabile, ea va delăturá tóte indoelile".
>
> Inţelesul acestor concluse este: întărirea vieţii nóstre de stat magiar şi lămurirea ideilor, ér eu cred, că acestea se pot primí fără nici *un comentariu!* (Aprobări frenetice. Veḑi Kolozsvár Nr. 152 din 7 l. c.)

Considerând persóna şi locul, unde s'a făcut acésta apreţiare, nu i-se póte denegá însemnătatea, pentru că Hegedüs Sándor este deputatutul capitalei Transilvaniei şi individual este persóna cea mai agreată a fostului ministru Tisza, cea mai bine informată şi mai cu influinţă la guvernul de atunci şi la cel de astăḑi.

Mai reproducem una şi apoi încheem.

In călĕtoria sa cătră Betlean, locul natal şi proprietatea dlui ministru conte Bethlen, la 12. l. c. la gara din Gherla l'a întimpinat pe dl ministru conte Bethlen o deputaţiune numĕrósă al cărui orator D. Plăcintariu, primariul oraşului Gherla, după o depeşă a ḑiarelor din Budapesta şi-a încheiat bineventarea cu următórele cuvinte:

> „Ve felicit Escelenţă ca pe acel bărbat, căruia i-a succes, pe poporul săsesc, colonisat aici înainte cu şepte seculi, spre apĕrarea patriei, spre promovarea industriei şi spre desvoltarea culturei, al scóte din pasivitatea sa îndelungată şi prin asta a sporí aderenţii ideei de stat magiar. Pentru lucrarea continuă şi înţeléptă în acésta direcţiune Escelenţia Vóstră pentru totdeuna V'aţi câstigat titlu la recunoscinţa naţiunei" („Pesti Napló ediţia de séră Nr. 190 din 12 l. c.)

Nu impórtă aici persóna arménului Plăcintariu, dar el a vorbit cătră un ministru, ca primariul unui oraş, în numele mulţimei, şi sunt semnificative cuvintele lui, cari trec de opinie publică magiară şi câstigă în ponderositate prin aceea, că dl ministru n'a refusat complimentul, ci prin tăcere a confirmat faptul.

In fine ambele enunciaţiuni câstigă în insemnătate şi prin impregiurarea, că „Tageblatt"-ul nu a luat act de ele, deşí a publicat lucruri cu mult mai neinsemnate cu privire la noul program săsesc. Pe semne sunt prea indiscrete, ba „Kronst. Ztg." s'a şi esprimat, că prea multă dragoste a ḑiarelor magiare 'l supĕră.

Faptă insĕ este, că vecinii nostri sasi sunt pe cale ca în urma alianţii nóue sĕ şi pótă realisá dorinţele.

Nu i invidiăm. Din contră în tótă sinceritatea le dorim sĕ fie fericiţi şi mulţămiţi, şi asta trebue sĕ li o dorim şi în interesul nostru, pentru-că astăḑi numai este posibil un fel de stare privelegiată nici pentru naţionalitatea săsécă, nici favorisare durabilă nu póte esistá nu mai pentru o naţionalitate, ci în curênd va avé sĕ se schimbe în spre mai bine şi situaţiunea românilor; tot cu acésta sinceritate însĕ 'i rugăm, ca nici sĕ nu nisuéscă a-şi câstigá mulţămirea pe contul altora şi în special nu pe al românilor, cu cari sunt avisaţi a vieţuí împreună, căci atunci şi pe noi, şi credem pe toţi românii onesti, îi vor vedé între cei mai aprigi luptători contra lor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român"

Sătmariu, 8 Iuliu 1890. Scriu unii şi „Satumare", fiind în credinţă, că numele cetăţii acesteia s'ar derivá dela „satul mare"; poporul românesc pronunţă insĕ „Sătmariu," nici odată insĕ nu ḑice „Satu-mare"; de ací apoi este evident, că după numele unui beliduce, numit Zottmar, din timpurile vechi gotice, carele primul a zidit cetatea pe ţermurile Someşului a rĕmas numele cetăţii Sătmariu (unguresce Szatmár). Regina primă a Ungariei, adecă Gisela de Austria, soţia sântului Stefan, a colonisat în partea nordică a Sătmarului o sémă de nemţi, bătuţi de sórte prin Germania, acésta parte a cetăţii se numesce „Németi"; precum lângă Orade este „Olaszi", dela coloniile italiane. Românii numesc acest „Németi" Minteu, după care regulă, eu nu sciu, dar cred, că aici e vorbă de poreclă, nu de regulă.

Sătmariul (Szatmár-Nemeti), acésta cetate veche, astăḑi liberă regéscă se află de un an încóce în certă pentru residenţa comitatului cu opidul Careii-mari (Nagy-Károly), carele 'şi trage numele dela conţii Károlyi, unde 'şi au reşedinţa lor, ce óre când, adecă înainte de pacea din Sătmariu, a fost a lui Racolţa, principelui transilvănén, carele înainte de acésta cu 200 de ani a fost aici bătut cu desĕvêrşire de ostile impĕrătesci, el fugì în esil, ér averile lui colosali au fost donate generalului Alesandru Károlyi. Familia conţilor Carolesci de atunci încóce este cea mai avută între familiile aristocratice din Ungaria şi cea mai cu influinţă la curtea din Viena; pentru aceea şi residenţa comitatului din Sătmariu de atunci incóce se află în Careii, deşí acest opid este mai neinsemnat în tótă privinţa ca Sătmariul. Careii au o populaţiune mestecată, mai numeroşi sunt svabii, adecă catolicii, apoi vin ungurii, adecă reformaţii, românii şi rusii adecă greco-catolicii, şi israeliţii. Careii se află situaţi la marginea apusénă a comitatului, ér Sătmariul se află chiar în centrul comitatului; sub absolutism şi provisoriu reşedinţa comitatului a fost adusă în Sătmariu, dela 1867 incóce insĕ éraşi s'a mutat la Careii Mari, firesce că nu după dorinţa publicului comitatens, ci la placul conţilor Carolesci, pe aici omnipotenţi; în Sătmariu rĕmaseră tribunalul regesc şi direcţiunea financiară.

Contele Stefan Károlyi în anul trecut a esoperat la noul ministru Weckerle, de acesta a mutat şi direcţiunea financiară în Carei. Cetatea Sătmariul a vĕḑut, că Carolescii încetul cu încetul vreau sĕ mute tóte dicasteriile principali lângă reşedinţa lor. Atunci apoi a inceput a se miscá sătmărenii în contra căroenilor. Ca de ocasiune binevenită s'a şi folosit, când vice comitele Ujfalussy fù denumit comite suprem în cttul Jász-Nagy-Kun-Szolnok, şi postul de v. comite era vacant. Atunci apoi s'a ridicat doi candidaţi la postul de vice-comite; unul Nagy László cu programul, ca reşedinţa comitatensă sĕ se aducă la Sătmariu, altul Zanathy Ferencz, ca reşedinţa sĕ rĕmână în Carei. Károlyi Pista era primul corifeu a lui Zanathy; insĕ adunara cu mare maioritate alese pe Nagy László! In séra alegerii cetatea Sătmariul fu decorată cu stéguri, ferestile iluminate, pe piaţa principală se aprindeau focuri bengalice, la banchetul din casină vice-comitele Nagy László cu primariul oraşului Böszörményi Károly, cu prepositul capitlului rom. cath. Novák Antal se felicitară de insemnătatea ḑilei. Nagy László ḑise „marele cuvênt", că el nu se va odichní până nu va aduce reşedinţa comitatului în Sătmariu.

Nu i vorbă, Sătmariul este situat tocmai în centrul comitatului, aici este episcopatul rom. cath., dóuĕ gimnasii mari, unul rom. cath., altul reformat, are teatru nou pompos; are institute renumite de fetiţe, unul a călugăriţelor anglicane, celalalt a reuniunei femeilor protestante, are dóuĕ spitaluri cetăţenesci şi unul a călugărilor misericordiani, spital militariu, regimentul Nr. 5 se află aici într'o căsarmă mare (în Sătmariu), asemenea şi brigada de honveḑi întraltă casarmă imposantă (în Minteu adecă Németi), pe Someş oraşul a zidit un pod de fer chiar în anul acesta în preţ de 160,000 fl. Cele patru têrguri de ţéră, şi têrgurile de sĕptĕmână din Sătmariu sunt cercetate şi renumite, la cari vin neguţători din Viena, Pesta, Arad, Timişóra, Orade, Debreţin, Carei, Sighetul Marmaţiei, Zelau, Cluş etc. Cai, boi, vaci, oi, porci, apoi grâu, cucuruz, ovĕs, orz, rapiţă, fên, pei şi haine se află în calitatea primă. Hotarul Sătmariului este fórte întins şi roditoriu; oraşul este avut şi are venite mari.

Locuitorii în mare maioritate sunt magiari reformaţi cu dóuĕ biserici grandióse, una la Sătmariu, alta în Minteu; apoi vin rom. cath., svabi, germani mai mult ori mai puţin magiarisaţi cu o biserică catedrală episcopéscă de tot imposantă şi frumósă cu dóuĕ turnuri, zidită în stil renesant de Ybl, cu biserica călugăriţelor anglicane, cu o calvarie pe ruinele cetăţii cei vechi asemenea cu dóuĕ turnuri, apoi românii şi rusii gr. cat. cu câte o biserică, românii în Sătmariu, ruşii în Minteu, israeliţii cu templul lor cu cele dóuĕ tăblii. Preoţii (plebanii) rom. cat.; reformaţi, gr. cath., precum şi cantorii şi invĕţătorii dela scólele elementari dotaţi din cassa oraşului, şi provĕḑuţi cu pensiune.

Episcopul rom. cat. Ioan Hám, mort în 1858, ca mare econom, cruţătoriu şi filantrop, a înfrumseţat oraşul cu edificii monumentali: biserica catedrală, reşedinţa episcopéscă şi seminariul teologic, palatele celor 6 canonici capitulari; mănăstirea călugăriţelor anglicane cu biserică şi scólă de fetiţe (6 clase); mănăstirea părinţilor jesuiţi cu internat pentru studenţii dela gimnasiu; mănăstirea misericordianilor cu apotecă şi spital, preparandia de cantori şi docenţi etc., cari tóte la olaltă representă o sumă de mai multe milióne, tóte aceste sunt zidite de episcopul Hám, cari tóte ca nisce monumente seculari eterniséză memoria lui. Se spune despre episcopul Hám, că umbla în ḑile comune în reverendă cârpită şi arsă de sóre, eşiá cu doi cai slabi la căruţă deşí avea stavă de cai; spunea husariului sĕ-i aducă ḑece prune din grădină, şi sĕ mânia dacă îi aducea mai multe. În 1848/9 Hám era episcopul cel mai avut în tótă Ungaria; de aceea guvernul lui Kossuth l'a fost ales de primate la Strigoniu; din Roma căpĕtase pălarie de cardinal, el însĕ n'a funcţionat nici odată în Strigoiu ca primate, pentru-că vremea lui Kossuth dispărù, ér regimul din Viena n'a vrut sĕ scie de alegerea ungurilor; şi Hám remase episcop în Sătmariu până la mórte. Ca om modest, retras şi fără pretensiuni a făcut minuni mari în viéţă; dela Hám încóce au fost în Sătmariu vre-o patru episcopi; nici unul n'a zidit nimica; ba unii la mórte au lăsat datorii. Episcopul actual, Meszlényi, în prima sa pastorală a promis, că va urmá esemplul lui Hám.

Ceea-ce conţii Carolesci fuseră totdeuna pentru Careii-Mari, aceea fù episcopul Hám pentru Sătmariu, protectori şi binefăcĕtori; însĕ Carolescii nici a ḑecea parte n'au sacrificat atâta pentru Carei, ca Hám pentru Sătmariu; deşi darea lor de mână este de o mie de ori mai mare ca şi a lui Hám.

Astăḑi vedem între aceste dóuĕ oraşe încinse o luptă pe viaţă pe mórte. Centrul românilor din acest comitat încă este Sătmariul; mai ales după-ce o parte din Chioar încă s'a anecsat la Sătmariu. Din Şomcuta şi Baia-mare este Careii o distanţă prea mare; de aceea românii în maioritate preponderantă încă doresc reşedinţa în Sătmariu.

Ministrii reg. ung. au primit în ḑilele aceste deputaţiuni şi dintr'o parte şi dintr'alta. Ambele deputaţiuni au venit acasă „mulţămite de rĕspunsurile primite!“ .... Dacă ar învinge Sătmariul, se crede, că se va arangiá pe lângă Carei „un comitat nou“ din părţile apusene a acestui comitat, la care se va anecsá apoi Sĕlagiul întreg, ér în schimb la Sătmariu ar vení Ugocea; astfel se crede, că conţii Carolesci vor fi molcomiţi; dar apoi sĕlăgenii vor avé reşedinţa comitatensă în locul Zelaului în Carei, la marginea apusénă. Şi aşa nu va fi bine de sĕlăgeni. Óre premierul Szapáry avea-va curagiul sĕ respingă simplu pe Carolesci. Acésta ar cere dreptatea.

Elementul românesc la dicasteriile de aici écă cum este representat: la tribunalul regesc în Sătmariu sunt doi judecători români (dni Iosif Pop şi Vasiliu Pop), ambii şi-au început cariera încă sub provisoriu; un conducĕtoriu la cartea funduală (dl I. Róka) asemenea din vremile bĕtrâne; un jude la tribunal Michail Nicóră, transferat aici dela Arad, a murit în luna trecută şi nu este speranţă ca în locul lui sĕ vină alt român. La comitat se află român pretorul din Şomcuta (dl Vas. Indre), fost advocat isteţ, român cât se póte de moderat, patriot, orator bun şi amploiat esemplar. Avem apoi trei advocaţi români în Sătmariu, doi în Baia-Mare, trei în Şomuta, unul în Carei, unul în Seini. Intre advocaţi se află unul (dl Ioan Şavanyu) în Sătmariu, carele are cu adevĕrat o cultură înaltă europénă, erudiţiune juridică ca puţini muritori; poşede chiar şi limbele: francesă, italiană, englesă, şi opurile principali juridice şi istorice în aceste limbi se află nu numai în biblioteca, dar şi în capul lui.

Ar fi un ministru escelent de justiţie, ori un jude acurat la înalta curie; un vice comite, un codificator, ca şi carele ministrul Szilágyi va fi avênd puţini ori póte nici unul; însĕ publicul cel mare, clienţii lui s'ar supĕrá, când ar încetá de a l puté avea de advocat. In procesele civile, dar mai vêrtos în cele criminale esceléză totdeuna înaintea tribunalului, unde vorbele lui sunt ascultate şi apreţiate, ca venite dela un bărbat serios de specialitate, şi jurist per eminentiam. Românii, — bieţii români! se pot fălí cu el cu atât mai vêrtos, căci el este născut din părinţi ţĕrani cu mică dare de mână; şi ceea-ce este el, el însuşi s'a făcut, prin diliginţă, studiŭ şi consciinţă. Cine are ocasiune a puté conversá cu el, rĕmâne încântat de lumina primită şi de cunoscinţele lui omnilaterale. El este încă un june, abiá în vrêstă de 40 ani, şi când ar fi odată mai multă dreptate şi consideraţiune în lume, — el ar avea un rol însemnat şi binefăcĕtoriu în viéţa publică.

Au românii, nu-i vorbă câţiva bărbaţi valoroşi şi prin generaţiune mai tineră prin Ardél, Bănat, Arad, Sătmariu, Maramureş, — însĕ timpurile sunt de tot vitrege pentru aceste talente!... Ar fi de dorit sĕ vină odată vremea, — ca ei sĕ se pótă validitá conform erudiţiunilor lor, spre binele patriei şi a némului lor.

Sistema de cârmuire masteră de o parte, de altă parte sĕrăcia ne apasă greu. De multe secole ne esploatéză feliu de némuri, huni, goţi, avari, magiari, tătari, turci, nemţi, greci, armeni, israeliţi, până şi ţiganii arămari, cari umblă cu glota prin sate şi nóptea jefuesc, porecliţi de magiari „oláh czigányok“. Alte némuri, ca p. e. englesii, că esploatéză ei pe alţii prin Irlanda, America, Asia, Africa şi Australia — nu-i mirare, dacă îngrămădesc averi colosali miraculóse; ruşii pescuesc la mările nordice pe apă şi în Asia pe uscat; francesii şi italienii în Africa; germanii cuceresc asemenea prin Africa; israeliţii sunt jidovii statelor şi ai regilor. Rothschild ar fi ḑis odată: „De ce sĕ me fac eu regele israeliţilor în Palestina? Mai bine rĕmân jidovul regilor în Europa!“

Minune cu adevĕrat, că românii stau aşa precum îi vedem. In seclul luminelor s'ar cădé, ca şi ei sĕ fie învredniciţi de mai mult bine; căci robia vavilonică este prea lungă atunci, — când sunt fără de pĕcate. — Sursum corda!

Contele Stefan Károlyi nu se sfiesce a ḑice către ministrii, că Careii-Mari au meritul, că au magiarisat sate svăbesci şi românesci; atunci când nici svabii din Carei nu sunt magiarisaţi; ei ţin la viţa lor germână şi astăḑi. Ḑice, că mostenitoriul tronului au petrecut 3 ḑile în Carei cu augusta sa soţie, ca nicăiri într'alt oraş din ţéră. Dacă repausatul petrecea mai puţin timp cu „bon-vivanii“ magnaţi Cărolesci şi Telekesci, póte era mai bine de acest surcel talentat, carele era chemat sĕ şédă pe tronul lui Iosif II., luminatul şi gloriosul împĕrat, şi carele nu se sfiá a salutá pre poporul sĕrăcit şi esploatat român cu cuvintele: „Salve parva Romuli Nepos!“ Românii recunoscători lui, Mariei Teresiei, Leopold şi tuturor regilor şi împĕraţi şi-au vĕrsat sângele pentru tron.

Aşa sunt românii recunoscĕtori pentru bine. — Dar şi pentru rĕu. — Beneficii et injurae memor esse solet. — Continue dar contele Károlyi cu magiarisarea românilor; ei vor ţiné minte şi de bine şi de rĕu. Károlyi însĕ va rĕspunde: Voi gâsce tăceţi — în capitoliu! *I. D.*

Individualitatea în educaţiune.

II.

(Urmare din Nr. 69 şi încheere.)

Dacă recunóscem de raţionale din punct de vedere pedagogic categoriile de scóle esistente, prin acésta trebue sĕ recunóscem, că şi planurile lor de învĕţământ au sĕ ne presinte caractere distincte. Aşa în scólele poporale, altcum are sĕ fie planul de învĕţământ întocmit în punctul materialului de învĕţământ atât ca calitate, cât şi ca estensiune, deşi în fond şi aceste încă au meniţiunea de a dá o cultură generală, ca şi scólele civile şi ca şi scólele secundare; tot asemenea au sĕ fie diferite planuri de învĕţământ şi în aceste dóuĕ categorii de scóle, deóre-ce punctele de vedere pentru pregătirea specială a claselor de mijloc şi superióre sunt diferite şi au prin urmare sĕ fie altele şi basele propedeutice (pregătitóre) pentru scólele speciale, în cari au sĕ între fiitorii membrii ai acestor clase sociale.

Dacă este atât de mare deosebirea la aceste scóle, cu cât mai mare are sĕ fie ca la scólele dintre secsul bărbătesc şi femeesc. Conform naturei distincte şi a ocupaţiunilor diferite ce le aştéptă, planurile lor se deosebesc esenţial unele de altele. Deşi în planurile scólelor de fete încă au sĕ între cunoscinţe din ramurile sciinţelor: istorice, naturale şi formale, totuşi altele vor fi aici şi acolo. Natura femeii fiind în preponderanţa ei sentimentală, urméză, că şi sciinţele au sĕ ţină cont de acésta; ocupaţiunile lor viitóre fiind deosebite, nu e permis a perde nici acest punct de vedere din educaţiunea lor. Unde nu sĕ ţine cont de aceste dóue cerinţe, acolo se comite greşéla cea mai mare în educaţiunea fetiţelor, acolo se tinde a pune societatea pe basa emancipărei false, cum ea începe a se validitá pe ici colea şi în societatea europénă, dar cu mai multă putere îşi ridică capul în America, ţara progresului şi şi a estravaganţilor. Noi nu am dorí un asemenea sistem de crescere fiicelor române şi avem sfânta datorinţă sĕ lucrăm într'acolo, ca sĕ paralisăm ori şi-ce manifestaţiune de atare natură, fie ea venită, din ori-şi-care parte şi sĕ tindem din tóte puterile a pune educaţiunea femeii române pe basa adevĕrată şi solidă: a căsniciei vieţii familiare, făcênd din ea o soţie adevĕrată, mamă de model şi económă bună, tóte aceste fundate pe principiul individualităţii nóstre naţionale românesci.

In cele până ací atinse am avut în vedere numai scólele cu planurile lor, urméză acum sĕ ne dăm sémă şi de o consecinţă a individualităţii pentru metodica învĕţământului, luată în înţeles propriu. Fiind viaţa spirituală a elevelor deosebită, trebue ca şi tractarea materialului sĕ o aibă pe acésta în privire. De ací ar urmá ca noi sĕ avem atâtea scóle, câţi indiviḑi şi prin urmare ar fi sĕ se susţină numai educaţiunea privată, singuratică. Motive fórte grave vorbesc însĕ în contra unei atari educaţiuni şi principiului de mai sus sĕ satisface şi atunci, dacă sĕ înfiinţéză scóle diferite pentru indiviḑi, în cari la considerarea individualităţilor sĕ se procédă pe o cale de mijloc. Numai acel învĕţătoriu va puté sĕ aibă resultat deplin cu elevii sei, care va ţiné cont de cunoscinţele ce le aduc elevii sei cu sine în scólă. Ideile ce le au deja elevii, numite în psihologiă idei aperceptive, au sĕ servéscă de basă pentru primirea ideilor nóue şi fără a pregătí terenul pentru primirea lor nu este cu putinţă, ca sĕmênţa aruncată sĕ aducă fructele dorite. Acésta erá sĕ se întêmple în tóte obiectele de învĕţământ; totdéuna învĕţătoriul trebue sĕ-şi dea séma despre ideile pregătitóre, ce le vor fi avênd elevii la un material óre-care. Chiar şi planul de învĕţământ are sĕ pregătéscă acésta, cum apriat sĕ póte vedé din cuvintele lui Herbart: „A ordiná întreg învĕţământul dela cele dintâiu începuturi ale sale şi până la fine astfel, încât cele premergĕtóre sĕ predispună pe elev pentru cele următóre, a fost punctul principal de vedere, pe care l'am urmărit în mai multe scrieri ale mele*).“

Se înţelege, că aşa ceva reclamă precepere atât dela autorităţile scolare, cari compun planurile de învĕţământ, cât şi dela persónele didactice, cari au sĕ predea materialul propus.

Până a ne despărţí de acest obiect mai avem sĕ amintim şi aceea, că pentru a succede cele pretinse, este neapărat de lipsă, ca persónele de scólă sĕ se străduéscă a studiá cu deamĕnuntul individualităţile elevelor lor încredinţaţi. Esperienţele făcute sĕ le consulteze în o conferenţă specială pentru acest scop şi sĕ-şi întocméscă procederea după acestea**).

Intêmplându-se tóte aceste în o scólă, despre aceea putem susţiné cu consciinţa cea mai liniscită, că se află pusă pe o adevĕrată basă pedagogică şi resultatele dobândite vor dovedí pe deplin, de câtă importanţă este o scólă bună în nisuinţele culturale ale omenimei.

Dr. Petru Şpan.

---

*) Willmann Päd. Schrift II. Band 284.

**) Bergner. Materialien zur speciellen Pädagogik p. 281—282.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) In 15 Iuliu n. s'a sĕvêrşit in Budapesta cu mare pompă actul căsătoriei archiducesei Margareta, fiica archiducelui Iosif cu principele Thurn-Taxis. Óspeţii au incurs din tóte părţile şi mulţimea era aşa de indesuită, încât cu tóte dispositiunile luate, cortegiul abia a putut inaintá. Actul religios l'a sĕvêrşit însuşi primatele Simor, carele a ţinut cu acésta ocasiune o vorbire pĕtrunḑĕtóre.

* (Alegere de protopresbiter). Sâmbătă în 30 Iuniu a. c. s'a ţinut sinodul protopresbiteral electoral al tractului Braşov I şi voturile date s'a împărţit astfel: Vasiliu Voina 29, Ioan Popea 18 şi Ioan Petric 13.

* (Esamen de cualificaţiune învĕţătoresc). Sâmbătă, Luni şi Marţi s'a ţinut esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc. S'a insinuat cu totul 56 candidaţi. Au prestat cu succes esamenul 42, ér 14 au fost respinşi.

* (Devastaţiuni.) Din tóte părţile Transilvaniei se semnaléză devastaţiuni mari prin ruperi de nori şi prin grindină. In unele locuri apa s'a ridicat atât de tare, încât a dus case şi a periclitat multe vieţi omenesci.

* (Foc.) Ḑilele trecute a isbucnit foc într'un magazin de lemne din Constantinopol, care a prefăcut în cenuşă 900 case.

* (Nenorocire la vênătóre). Dumineca trecută la o vênătóre de porci sĕlbatici în pădurea Crisbavului a impuscat directorul de mine Iosif Galz pe pretenul seu de vênătóre Iuliu Teutsch fabricant de licueruri în Braşov. Teutsch 'şi părăsise posiţia, ér Galz creḑênd, că se mişcă un mistreţ în tufe a tras foc şi Teutsch a rĕmas mort pe loc.

* (Club-bicyclic). Incă din 1 Iuniu s'a constituit în Sibiiu un club bicyclic, ale cărui statute s'au şi asternut inaltului ministeriu de interne spre aprobare, insciinţându-se totdeodată şi celelalte cluburi de acest soiu. Reuniunea constă în present din 22 membrii, ţine la fie-care Duminecă scólă de eserciţii şi intreprinde, la timp favorabil în tóte sĕptĕmâna câte o escursiune. Preşedinte este M. Schönberger şi secretariu Arnold Rubinstein.

* (Armata ruséscă). Din raportul, ce l'a asternut ţarului ministrul de resbel Manovschi despre armata ruséscă pe anul 1888 resultă: trupele regulate numĕrau la 1 Ianuariu 1889 32,644 generali şi oficeri din statul maior şi 820,488 soldaţi. Casacii, cari nu se cuprind în cifrele mai de sus 3790 generali şi oficeri de stat-maior cu 164,854 casaci.

Mulţămită publică.

Biblioteca scólei române din Sighişóra în decursul anului scolastic 1889/90, s'a înmulţit prin următórele opuri donate din partea p. t. domni autori:

1. Ilustritatea sa părintele archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu „Documente pentru limbă şi istoriă“.
2. Reverendisimul domn protopresbiter şi asesor consistorial Z. Boiu „Cuvêntări funebrale şi memoriale.“
3. Reverendisimul domn protopresbiter şi profesor seminarial Ioan Popescu „Educaţiunea naţională“.
4. Multonoratul domn G. G. Meileti „Studie asupra constituţiunei românilor“.
5. Multonoratul domn Dometiu Dogariu director în Satulung „Aritmetica partea a III“.
6. Multonorabila redacţiune a revistei pedagogice „Lumina pentru toţi“ ne trimite în mod gratuit „Revista pedagogică“.

Pentru aceste daruri marinimóse făcute în favorul bibliotecei nóstre scolare, direcţiunea acestei scoli se vede prea plăcut îndemnată a esprimá p. t. domni autori, cea mai adêncă mulţămită şi recunoscinţă.

Sighişóra, în 30 Iuniu, 1890.

Direcţiunea scólei române din Sighişóra.
Ioan Muntean,
director.

Loterie.

Mercuri în 16 Iuliu 1890.

Sibiiu: **28 35 14 38 63**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Iuliu 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.75	99.90
Renta de aur austriacă	109.30	109 50
Sorţi de stat dela 1860	140.—	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.50	345.—
Galbin	5.54	5.55
Napoleon	9.28	9 28
100 marce nemţesci	58.25	57.35
London pe (poliţă de trei luni)	117.10	116.90

Nr. 378. [374] 1—3

CONCURS.

Pe basa părinţescei resoluţiuni consistoriale dto 10 Octobre 1889 Nr. 6731 B. încuviinţindu-se instituirea unui capelan lângă neputinciosul paroch Nicolae Barluţ din Mogoş-Valea bârnei, protopresbiteratul Lupşei, pentru ocuparea acestui post de capelan se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Dela 120 case câte o ḑi de lucru à 40 cr.	fl. 48.—
2. Venitul din cimiteriu şi alte dóuĕ fênaţe . . .	fl. 24.—
3. 53 ferdele vechi de grâu à 1 fl. 50 cr. . . .	fl. 79.—
4. Venitele stolari dela diferitele funcţiuni preoţesci	fl. 228.90
In total	fl. 379.90

Din care jumĕtate este a neputinciosului paroch.

Doritorii de a competá la acest post au a-şi asterne cererile instruite conform Stat. org. la subsemnatul oficiu în terminul prescris.

Ofenbaia, în 14 Iuniu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 291. [375] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Ocolişul mare, protopresbiteratul Haţegului, pre lângă bolnavul paroch Lazar Popoviciu de acolo, pe basa părinţescei resoluţiuni consistoriale dto 1 Maiu a. c. Nr. 2552 B. se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Fiitoriul capelan conform declaraţiunei parochului făcute la 25 Martiu a. c. are drept la jumĕtate din tóte venitele parochiali statorite de către sinodul parochial ţinut la 25 Martiu, reîntregit la 3 Iuniu 1890 în suma totală de 405 fl. venit anual.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor instruite conform legei — subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul prefipt.

Oficiul protopresbiteral al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial.

Haţeg, la 20 Iuniu, 1890.

Ioan Raţiu, protopresbiter.

Nr. 540. [376] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea definitivă a parochiei de clasa a II-a din Moeciul inferior, protopresbiteratul Branului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 603 fl. 20 cr. anual, ér specificaţiunea acestor venite se póte vedé în ori ce timp în protocolul şedinţelor comitetului parochial.

Doritorii de al reflectá la acésta parochiă au de a-şi asterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, instruite conform statului organic şi regulamentului congresual din 1878 pentru parochii, până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zernesti, 14 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresb. gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 368. [377] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în narochia de cl. III a Brosceni, protopresbiteratul Mercurei, se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea acestui post este:

1. Folosirea porţiunei canonice constătătóre din 10 jugere 1219□° pământ arătoriu; 1533□° grădină, 1 jug. 975□° fênaţe cu un venit anual computat în calcul mediu după venitul celor 5 ani din urmă . .	fl. 208 —
2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 70 cr.	fl. 49.—
3. Dela 70 familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. .	fl. 28 —
4. Venitul dela umblarea cu crucea la bobotéză .	fl 30.—
5. Venitele stolari dela botez, cununii şi îngropăciuni după calculul mediu al celor 5 ani din urmă	fl. 60.—
6. Diferite venite după epitrafil	fl. 30.—
7. Folosirea unui pamênt al bisericei cu venit anual de	fl. 30.—
Suma fl. .	fl. 435.—

Cei ce doresc a ocupà postul susnumit au a şi asterne petiţiunile de concurs, instruite conform dispoşiţiilor din regulamentul pentru parochii §. 15 l. c. subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Mercurea, la 12 Iuniu, 1890.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Droc,
ppresbiter.

Nr. 59. [373] 2—3

Anunţ.

Se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei minuende, **zidirea scólei ortodocse gr. or. române din Bacifalu**, (Săcele), protopresbiteratul Braşov I, care licitaţiune se va ţiné la **8/20 Iuliu a. c.** în faţa locului.

Planul de zidire, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitaţiune se pot vedé până la timpul de licitaţiune la oficiul parochial din loc, unde se pot primí şi informaţiuni mai de aprópe.

Oficiul parochial ortodocs gr. or. român din Bacifalu.

Bacifalu, în 29 Iuniu 1890.

Toma Frateşiu,
paroch.

---

ad. 1177 szám. [372] 2—3

Árlejtési hirdetés.

A nagyszebeni m. kir. orsz. tébolyda számára az 1890/91-ik évi téli időszakban szükséges tüzelőfa, továbbá az 1890 évben szükséges lábbeli szállitás, valamint üveges munka, ugy szintén az **1891 évi január 1-től 1893 évi december végeig** teljesitendő lakatos munkák biztositása végett f. évi augustus hó 6-án az 1891 évi kenyér szükséglet szállitás bisztositása végett pedig augustus hó 16 án d. e. 11 órakor az intézeti gondnoki irodában zárt irásbeli árlejtési tárgyalás fog tartatni.

Mire vállalkozni óhajtők oly megjegyzéssel figyelmeztetnek, hogy a részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ f. évi 155, 156 és 157 számaiban közölvék, valamint az intézeti gondnoki irodában a rendes hivatalos órákban betekinthetők.

Nagyszeben, 1890, junius hó 24-én.

Magy. kir. orsz. tébolyda igazgatósága.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9 .14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1:16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	3.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră		5.—	11 23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs.

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 72 Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Iuliu 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undĕ se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iuniu 1890, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 6 Iuliu.

Intrunirea episcopatului catolic în causa ordinaţiunei ministrului de culte din 26 Februariu a dat la timpul seu ansă la diferite păreri. Unele din părerile cele mai estravagante culminau într'acolo, ca biserica se anunţe statului purtarea matriculelor.

Era adecă vorba, că biserica catolică se póte pune pe picior de bătaie cu statul.

Noi la timpul nostru am luat o posiţie de tot reservată. Am asteptat sĕ vedem desvoltarea lucrurilor şi, ca sĕ nu fim consideraţi de parţiali în acésta afacere, am credut că e bine ca se asteptăm, cum astéptă şi alţii, ca se vorbéscă şi Roma.

După unii Roma s'ar fi pronunţat, după alţii încă nu, deci până aḑi încă nu scim, că ce posiţie va sĕ ia clerul în afacerea acésta.

Conchiḑênd insĕ după pastorala episcopului baron Hornig, conchiḑênd după intrunirile preoţilor decanatului dela Oradea mare şi de airea, trebue se credem, că preoţimea romano-catolică este hotărită a purtá o luptă pe mórte şi pe viaţă numai ca ministrul de culte contele Albin Csáky sĕ şi revóce ordinaţiunea sa fórte dréptă din 26 Februariu a. c.

Ameninţările clerului catolic, că nu vor mai cununá părechi de diferite confesiuni pe ministrul Csáky de bună sémă nu au sĕ-l sparie.

In Transilvania, până acuma s'a făcut cel mai mare abus din partea bisericei catolice cu botezarea copiilor din căsătoriile mestecate.

Acesti copii din ḑiua botezului s'au privit de catolici, cu tot protestul, ce l'au ridicat părinţii, cu tot protestul ce l'a ridicat biserica, la care după legea din 1868 aparţine copilul. Fraţii gr. catolici încă după macsima acésta au lucrat, şi ascunşi la spatele rom. cat. şi-au inmulţit şi ei sufletele şi pe acésta cale. Ori cât de puternic e clerul catolic va trebuí ca în faţa dreptăţii sĕ-şi plece şi el capul.

Au trecut acele timpuri, când papa dela Roma umilia principi şi se putea amestecá în afacerile interne ale ţerilor. Şi, acolo unde s'a amestecat, numai bine nu a făcut. Sĕrmana Spania ne e dovada cea mai vie, ea a fost cea mai fericită de a se bucurá ani întregi de protecţiunea părintelui din Vatican.

La noi însĕ este o lege veche, pe basa căreia se póte denegá publicarea unui ordin ce nu convine regelui şi respective ministeriului.

Punem deci casul, că papa ar voí sĕ se amestece în afacerile interne, 'i se va rĕspunde cu potestul regelui de a publicá ordinaţiunea papală şi atunci este inevitabil conflictul.

A fost timpul suprem ca sĕ vedem regulată o cestiune, care a dat ansă la atâtea controverse, cari de regulă tóte s'au terminat cu triumful bisericei catolice asupra tuturor celorlalte.

Nu e cestiunea „congrua“ nici până aḑi resolvată, şi, după semnele ce avem, ea nu se va resolvá sute de ani, căci clerul înalt nu voesce se scie nimica de aceea, ca sĕ dea din prisosinţele lui ceva şi pentru preoţimea subalternă şi sĕ i creeze şi acelea o posiţie mai plăcută în societate.

Preoţii de jos, fără familii, mor mai toţi încărcaţi de datorii, şi fondul deficienţilor 'i ţine ce e drept la bĕtrâneţe, dar nu le oferă pe de o parte aceea multămire, care ar trebuí sĕ o aibă omul după o muncă de câte-va decenii.

Şi acum tot clerul de sus, este care pune agitaţiunea cea mai estinsă faţă cu ordinaţiunea ministrului.

Ce deosebire la ei şi la noi. Dacă clerul nostru superior, dacă episcopii nostrii ar avé venitele acele colosali, cu câtă plăcere ar vení ei în ajutoriu preoţilor mai scăpĕtaţi, cu câtă dragoste ar ajutá pe cei ce au copii la scólă, şi cu câtă căldură ar scí imbrăţoşá pe cei lipsiţi. Dar clerului nostru superior, episcopilor nostri, nu li s'a dat chiar nici atâta ca sĕ se pótă presentá cu aceia demnitate, care e impreunată cu oficiul cel mare şi greu ce-l pórtă. Cu intenţiune s'a lucrat, ca sĕ nu pótă devení mecenaţi ai tuturor intreprinderilor culturale, ca aşa sĕ nu pótă eserciá influinţă mai multă asupra credincioşilor lor.

Şi totuşi acestia ca buni păstori, ca loiali consilieri ai corónei nu se pun în conflict cu statul şi organele lui.

Sunt rele semne ale timpului, când guvernul pornit pe calea dreptăţii ar fi abătut din calea acésta, şi şi mai rele semne ar fi, când episcopatul rom. cat. ar trebuí sĕ învingă asupra dreptăţii.

Revista politică.

Lupta inverşunată purtată în taberile cehilor devine din ce în ce tot mai însemnată. Cehii bĕtrâni abia se mai pot susţiné, deóre ce cehilor tineri le-a succes a i discreditá aşa de tare în opinia publică a poporului ceh, încât conducĕtoriul de până acuma Rieger nu mai află de oportun a mai susţiné nici punctele conferinţei din Viena, pentru cari de altcum s'a angagiat, că va luptá ca sĕ se realiseze. Omul situaţiunei este astăḑi în Boemia Gregr, carele este sĕrbătotit în tot locul şi ale cărui cuvinte străbat dintr'o margine într'altă a ţĕrei.

In urma acestor succese, ce le-a raportat partidul tinerilor cehi, cercurile conducĕtóre din Viena încă par îngrijiate şi urmăresc cu mare atenţiune ori ce miscare din Boemia. Impĕcarea, ce avea atâtea prospecte de reuşită, pare afi nimicită, şi poporul ceh nu mai vrea sĕ scie de pretensiunile germanilor, intocmai precum acestia nu voiau mai înainte sĕ considere pretensiunile cehilor. In opinia poporului ceh predomnesce aḑi ideea, că prin realisarea pactului ce s'a făcut în Viena se subjugă poporul ceh, precum se află subjugaţi astăḑi slavii în Ungaria.

Alegerile dietale în Cislaitania decurg, şi până acum succesul este mai mult al guvernului. In Bucovina alegerile s'au făcut, precum le a întocmit partidul român cu celelalte partide conservatóre, ér nemţii liberali au suferit o înfrângere totală. In colegiul al doilea de alegere al marilor proprietari au reeşit candidaţii compromisului partidelor conservatóre: bar. Eugen Stîrcea, Ioan Lupul, G. Mariu Dr. Ioan Volcinschi, Stefan Stefanovici Kohanovski, Const. Abrahamovici şi G. bar. Capri. In colegiul prim al marilor proprietari (fondul religionariu gr. orient.) au fost aleşi tot representanţii de până acum, asesorii consistoriali: Calinescu şi Ţurcan.

Scirile din România au anunţat ḑilele trecute, că o mulţime de agenţi secreţi ai Rusiei se află pe teritoriul român. Paşii Rusiei sunt atât de îndrăsneţi, încât o mulţime de oficianţi dela poste şi telegrafie erau puşi în serviciul rusesc. Ei decopiau epistole şi

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XVII.

Spicuitori.

(Urmare.)

Ţĕranul pricepe îndată din ochii lor, ce ar poftí bieţii copilaşi, fiindu-i milă de ei, le tăiă câte o bucăţică de pâně şi li o întinse lor, acestia o luară şi mâncându-o 'şi ḑiceau, ce mai drăguţ de om bun, noi credeam, că el ne va alungá şi ne-a dat încă de mâncare, Dḑeu sĕ-l ţină!

Trebue sĕ fie un lucru migălos ḑice ţĕranul în sine, când esti avisat a aduná spic de spic în urma culesului, ca sĕ ţi poţi face puţină făină, precând unul dintre ai nostri, adesori nu se uită la snop ci-l aruncă întreg neimblătit la boi. Incă nici o dată nu am ajuns, ca sĕ mi fie fóme şi sĕ nu am pâne pe mésă, sau sĕ nu am făină şi grâu vechiu în coş, înainte de a secerá.

Nici odată sĕ nu ne plângem, când cugetăm la sórtea atăror ómeni, cari mâncând aḑi, sunt tot cu gândul la aceea, că ce vor mâncá mâne, şi cari sĕ ruşinéză a plécá la cerşit. Sĕ-i ajutăm din inimă, când vedem că nu i îndémnă la cerşit numai lenea şi nĕcasul.

Lucrul cel mai trist este, când vedem că se cresc copii ca cerşitori, acestia de timpuriu încep a se ferí de lucru, ce ómeni vor deveni atari copii şi ce greutate vor fi ei pentru bietul plugariu, care şi câstigă pânea de tóte ḑilele prin munca cea grea?

Da, într'adevĕr este un frumos simţ de compătimire pentru ajutorarea ómenilor sĕraci, şi noi dela ţéră sĕ cultivăm acest simţ din tóte puterile, sĕ nu-l lăsăm sĕ se nimicéscă, sĕ ajutăm din tótă inima sĕracii şi neputincioşii, cari sunt avisaţi la bucăturile nóstre.

Aşa o mână deajutoriu dată din dragoste sĕracilor, este mai mult ca ori şi ce, căci prin aşa ceva noi le dăm curagiu şi posibilitatea de a eşí din nĕcas, şi de a se pune pe piciórele lor, însĕ tot deuna sĕ fim cu băgare de sémă, sĕ nu ajutăm ómeni de aceia leneşi, cari fug de lucru, şi cari sunt dedaţi din copilărie a trăí din cerşit, neobservând aceste noi le dăm numai prilegiu de a-şi continuá viéţa acésta ticălósă. Sĕ nu ne mirăm, că ne vin atâţa neputincioşi pe sate de ne cer milă, căci acestia o fac de silă, la oraşe nu prea capĕtă, şi ei îşi ḑic haidaţi o luăm pe sate, că ţĕranii sunt mai darnici sciţi bine că dnii dela oraşe în loc de a ne întinde mâna de ajutoriu, ne scot încă cu ameninţări pe uşă. Şi e drept, aşa ceva am observat şi eu în ḑilele trecute, me aflam în oraşul N, era o ḑi frumósă, o căldură ne mai pomenită, nu vedeai din causa căldurei mai pe nime la preumblare, ci toţi cari nu aveau slujbă, mai cu sémă cocónele si coconiţele se uitau pe ferestile pline de cocóne si coconiţe, aşa încât nu-ţi puteai face nimic ca sĕ nu te vaḑă cineva, deodată se ivesce un om schiop cu un flaşinet şi începe a ḑice, şi te puteai da dea róta pe stradă, căci tóte a fugit din feresci şi acésta o au făcut, numai ca sĕ nu arunce vre un cruceriu sĕrmanului cu flaşinetul.

Cu tóte că noi ne uităm le ómenii aceia neputincioşi, cari nu pot lucrá, şi trăesc numai din bucăturile, cari le capĕtă dela noi, totuşi nevestele nóstre când nu suntem noi acasă împrăscíe bucate şi la ómeni, cari nu sunt vrednici, cari ar putea lucrá, dar nu vreau, mai bine cerşesc, că aşa o scot mai uşor la cale şi aşa noi susţinem mii de suflete, cari şi-ar puté câstigá pânea de tóte ḑilele prin lucru, dar ei sĕ feresc de lucru şi trăesc cu cerşitul, şi partea cea mai mare cu minciuna, sĕ nu ḑic înşelat.

(Va urmá).

telegrame. Indată ce presa a dat alarm în acésta afacere, regele s'a vědut necesitat a recercá pe primministrul gen. Manu, ca sě facă o strictă cercetare și sě lămuréscă lucrul. Informațiunile generalului Manu încă nu ne sunt cunoscute, e sigur însě, după-cum afirmă și ḑiariul guvernului „Timpul“, că Hitrovo representantul rusesc în Bucuresci este rechemat la Petersburg și că călětoria o va face încă în ḑilele acestea.

Scirile despre abḑicerea principelui Ferdinand dela tronul bulgar încep a se desminţí. In acésta cestiune scrie „Coresp. politică“ următórele în un comunicat din Carlsbad: Contele Foras, mareșal al curții din Sofia, n'a venit la Carlsbad de cât pentru a-și luá concediu dela principele Ferdinand, înainte de a plecá în Savoia. Ar fi fost inutil de a'l însărciná cu o misiune politică, — de altfel incompatibilă cu situațiunea sa — din moment ce un funcționariu superior bulgar merge în fie care sěptěmână la Carlsbad spre a aduce principelui Ferdinand raportul dlui Stambuloff. Chiar dl Nacevici a fost la Carlsbad în acest scop.

Cei ce încunjură pe principe nu se miră de scirile rěspândite de o parte din presa strěină pe séma sa; se cunósce și isvorul și scopul propagandei, ce se încércă a se face. Dar ceea ce e de regretat este de a vedé ḑiarele europene, cari nu sunt dușmane principelui Ferdinand și Bulgariei ajutând la rěspândirea acestor fabule, care sunt negreșit cu tendințe.

„Politische Corespondenz“ se ḑice că e autorisată sě declare oficial, că tóte sgomotele relative la intențiunea ce ar avea principele sě abḑică și la pretinsul atentat contra dlui Stambuloff, sunt false.

În secțiunile camerei belgiene s'a primit un proiect relativ la tractatul statului Congo și Belgia. El apare ca și un testament al regelui belgian Leopold și e de următoriul cuprins: Noi, Leopold II. rege al Belgienilor, suveran al statului neatârnat Congo; voind a asigurá prea iubitei nóstre patrie ródele operei pe care o urmărim de mulți ani în Africa, cu ajutoriul nobil și devotat al multor Belgieni; încredințați de a contribuí în acest schip la asigurarea unor debușeuri indispensabile negoțului și industriei Belgiei, dacă le va voí și de a deschide activității fiilor ei noi terenuri;

„Declarăm prin acésta, că după mórtea nóstră lăsăm Belgiei tóte drepturile nóstre princiare asupra statului Congo, după cum sunt recunoscute prin declarările, învoirile și tratatele, cari s'au încheeat între diferite puteri strěine, societatea internațională a Congului și statul neatârnat Congo, de o parte, precum și tóte posesiele, drepturile și avantagiile legate de acéstă suveranitate.

Pănă când corpurile legiuitóre belgiane se vor pronunțá asupra primirei acestor hotăriri ale nóstre, suveranitatea asupra statului Congo se va esercitá de consiliul compus din trei administratori și guvernatorul general al statului neatârnat Congo.

Un alt articlu interesant.

Ḑiarul „Délmagyarországi Lapok“ din Timișóra publică în primul seu de 8 Iuliu următoriul articul:

„Cestiunea română-magiară din Ungaria e atât de delicată, încât nu se póte resolví nici prin pasivitatea inaugurată de români, nici prin administrațiunea Ungariei de aḑi, nici prin referințele cele sociale amorțite. Românii cari se ocupă serios cu politica, trebue sě abandoneze pasivitatea, ér magiarii trebue sě facă politică onorabilă.

Și după mine politica onorabilă nu culminéză intru aceea, că cum se ține cineva de un contract internațional, ori de vre-o legătură, ci în modul cum scim îmbrățoșa o causă, cu tótă patima și iubirea de cari suntem capaci.

Dacă deci discutăm cestiunea română, atunci suntem datori ca din predilecțiune sě ne ocupăm de ea, pentru-că numai atunci vom aflá acei factori, acele căi și mijlóce, cari ne vor dá povețe ca din gingașe ce e causa sě o facem, simplă și luminată.

Nu sufere nici o indoélă, că politica magiară atât în punctele ei finale, cât și în edificiul ei intreg este pe deplin onorabilă, dar una totuși e sigur, că politica acésta în aplicările ei ușuratice și la multe casuri fără nici un tact și reson, a amărit cu drept sufletele românilor.

Dacă voim deci sě ne ocupăm de cestiunea română și sě o resolvăm pe cale pacinică, ceea ce intre impregiurările actuali e datorința nóstră a celor mai tari ca sě o facem, trebue ca imprumutat sě ne recunóscem greșelile comise unul față de altul, și ca ómeni de cinste trebue se dăm unul altuia aceea cu ce suntem datori în interesul dreptăți.

Trebue se cercetăm, că óre cari sunt greșelele făcute de români, și trebue sě recunóscem și cele făcute de noi. Trebue sě ne înțelegem.

Se vedem insě cum stau lucrurile aḑi?

Românii în cele mai multe întrebări se arată necapacitaveri și noi nu suntem mai puțin capacitaveri decât ei, numai cât noi când vorbim cu ei ne suim călare și discutăm din inălțime.

Frați români! Vedeți noi suntem atâta de gavaleri și ne recunóscem greșala și netactul, dar nu suntem nici noi Dḑeu, ca sě le scim tóte durerile ce le aveți, pentru că cele inșirate în memorandul dela 1881 din adunarea alegětorilor români din Sibiiu, numai din cas în cas se pot discutá — și nu odată.

Acésta situațiune insě nu noi o am creat, ci d vóstră prin pasivitate.

Cu busumflare, retragere și cu desprețuire reciprocă încă nici un popor nu s'a făcut iubit și plăcut, nici nu a eluptat drepturi.

Dacă invěțații unei părți susțin, că românii nu sunt de origine latină și invěțații din celelalte părți vreau sě combată acest adevěr, pentru aceia noi nu avem sě arětăm dinții unul cătră altul, căci trăim sub un coperiș, suntem membrii unei familii și ne stă fórte rěu.

Nóuě nu ne pasă ce ḑice Hunfalvy și Réthi László deoparte, și Petru Maior și academia română de cealaltă. Nu suntem de aceia făcuți ca se ne jertfim pacea și liniscea nóstră și sě asteptăm până ce isprăvesc invěțații cu certurile lor.

Nu ne pasă nóuě, că românii sunt descendenți de ai lui Traian, ori afini cu ilirii, ori cu albanezii, și tot atâta ne e, dacă strămoșii lor au fost păstori sau plugari.

Pre noi, ca cetățeni, ce voim a trăí în pace, ne privesce trecutul numai în interesul viitoriului.

Și viitoriul 'l putem incepe numai din presente. In presente scim, că românii ca popor distins trăesce cu noi sub un coperiș și voesce sě trăéscă, prin urmare acest popor e fratele nostru; și vědênd noi eminentele lui insușiri, ca și cari mai bune nu cunóscem sě le aibă alt popor, trebue sě l și iubim.

Urméză numai, că cum trebue sě facem acésta iubire sě devină o iubire imprumutată și reciprocă, și aici repetez, că avem sě ne înțelegem unii cu alții.

Trebue ca cei moderați sě facem o societate, „Cercul de infrățire român-magiar“, în care sě convenim mai des, sě ne spunem verde něcazurile, durerile și dorințele, și sě căutăm ca pe căi cinstite se ne câstigăm tóte acele favoruri și drepturi, pe cari trebue fie-care stat onorabil se le aprețieze.

Trebue se căutăm ca în Aiud unde ne am certat se ne și împěcăm și imbrățoșăm.

La inceput vom fi puțini de oparte și puțini de ceealaltă, dar deací nu urméză, că nu au se secundeze sute și mii.

Cine vrea sě se alăture sub stindardul infrățirei româno-magiare acela va afla imbrățoșare aici, și acésta procedere nu va puté fi atăcată de nici o parte.

Pentru ca sě dăm o probă despre activitatea nóstră vom face o petrecere ca se vedem cum se unesce „csárdásul“ cu „Călușieriul“ și cu „Bătuta“ cea românéscă și dela o atare petrecere românii nu pot lipsí, ér cât despre noi garantăm. Dacă proba acésta succede, dacă cei de față ne cunóscem, vedem și înțelegem, pre véră sub ceriul liber nu avem decât sě conchemám poporul la un monstru concert român magiar, sě golim păharele unul în sănětatea altuia, fie care în limba lui, după petrecere se pachetăm în giamantane și sě mergem la Bpesta.

Acolo vom spune, că aceste sunt durerile și plângerile fraților români, aceste sunt dorințele lor.

Ve asigur, că o primire mai pompósă Budapesta nu a vědut ca aceea, în care românii alăturea cu magiarii vor merge și vor cere impreună, ce le compete.

A-și voí sě scim, că ce nu am puté noi atunci esoperá pe teren politic cât și economic.

Cutez a presupune, că mai mult decât tóte deputațiunile separate române, câte s'au dus și se vor mai duce de aci înainte.

Și de tóte aceste favoruri nimene nu se va impărtășí decât frații români, în schimb pentru frăție tatea legată cu noi.

Fraților români, dacă voiți, ve rog se stați de vorbă cu mine. *Solymosi Elek.*

Cronică din Zarand.

Zarand, în 3 Iuliu 1890.

Sciri locale. — Resultatul esamenelor în scólele populari din acest tract. — Unele defecte în învěțămênt.

Timpul e fórte priincios pentru sămênături. Grâul s'a desvoltat sub cele mai bune condițiuni. Deja s'a început seceratul cu tótă forța. Recolta grâului de ḑeci de ani nu a fost așa de bună, atât cuantitativ cât și cualitativ. Grăuntele e fórte bine desvoltat, așa încât se vede eșit afară din foițe. Cucuruzul, Ověsul de asemenea sunt bune. Fên fórte puțin.

Cositul se urméză cu întețire. Lucrătorii sunt scumpi și se capětă cu greu, după-ce cete întregi de lucrători din acest ținut sunt în Bănat și mare parte au trecut la lucru în România. Pentru Zarand e ceva simptomatic lipsa de lucrători, când se scie, că relativ la poporațiunea acestui ținut, locul destinat pentru sămênături e puțin, și cel mai mult e pășune, pădure și loc neroditoriu. Lucrătoriul la secere se plătesce cu 50—60 cruceri și mâncare; ér la cósă cu 70—80 cruceri și mâncare.

Esistă temerea și póte fundată, că emigrările din acest ținut, în România, vor luá dimensiuni mari după ce ómenii nostrii ca lucrători deja cunosc bine referințele din România. Ce satiră amară pentru noi!

Omenii, cari în timpuri de něcas au luptat pentru patrie și tron, sunt constrinși de miserie, și din causa că nu au pămênt de ajuns se lucre, sě-și părăséscă țara, sě se adăpostéscă din ospitalitatea altei țěri; éră în ținuturile lor sě se aducă ciangăi. Dacă e dreptate, pentru-ce latifundiul statului dela Deva și Huniedóra, nu s'a colonisat cu românii din comitatul Huniedórei? Condițiunile de colonisare pentru stat ar fi fost cu mult mai favorabile, și nu ar fi fost necesitat statul și comitatul, ca sě umble colindând prin Bucovina, unde sěrmanii ciangăi sě află destul de bine. Ei, dar atunci ce s'ar fi întêmplat cu idea de stat magiar!

Ea ar fi fost amenințată cu naufragiu!!

Prețul cucuruzului și al grâului e moderat. Cucuruzul se vinde cu 1 fl. per 20 litre. Grâul cu 1 fl. 30—1 fl. 40 cruceri.

Deja s'a vědut grâu nou în piața Bradului. Scump e ověsul, 80 cr. per 20 litre.

Ca și pe alte locuri, au umblat furtuni mari, împreunate cu ghiéță și pe aici. Câteva comune au suferit mari daune prin ghéță, așa la Baia de Criș, Caraciu, Lunca, Rișca, Carastěu, Birtin recolta a fost total nimicită. Atâta despre afacerile economice, cari sunt la ordinea ḑilei. Se trec la lucruri de ale scólei.

Cu 17 Iuniu st. v. s'au finit esamenele dela scólele populari din tractul Zarand. Cu scóla nostră populară din Brad s'a făcut încheerea.

Bradul e centrul protopresbiteratului. In el este concentrată mai multă inteligință, comuna este destul de mare, învěțătoriul e bine plătit, scóla corespunḑětóre și prověḑută cu cele necesare. Cu tóte aceste resultatul esamenului abia este îndestulitoriu. Numěrul elevilor, ce au fost presenți la esamen abia a fost de 25, între cari 2 fetițe numai. Publicul numěros, ce a participat la esamen, a fost surprins de numěrul elevilor, când cel puțin 60 puteau sě fie la esamen. Numai amintesc cât sunt obligați la scólă, căci atunci numěrul frecuentanților dispare.

Nu umblă pruncii regulat la scólă, sporiul încă va fi ca în palmă. Acest rěu provine în mare parte dela ușurătatea, cu carea se pórtă organele comunali față de cei renitenți în cercetarea scólei. Cel puțin aci în Brad, absențiile s'au dat regulat, dar nu sciu sě se fi pedepsit nici un părinte, că nu și-a dat pruncul la scólă.

Pedepse pe cât sum informat nu au întrat de loc la comitetul parochial. In ce privesce venitoriul scólei nóstre din Brad, se va puté îmbunătățí în scurt timp. Invěțătoriul bětrân, ce funcționéză la acésta scólă în al 40-lea an, se va pensiona, și atunci scóla prověḑută cu nóue puteri didactice va puté sě devină o scólă de model.

Resultatul esamenelor în scólele din tract, abia în 5—6 a fost bun, éră în cele mai multe abia îndestulitoriu, și în unele debil de tot. Ceea ce îl surprinde pe om mai mult este că, chiar în scóle, unde sunt învěțători tineri încă afli sporiu de tot mediocru, și metoda de învěțămênt tot cea veche. Cu deosebire se observéză mari defecte în învěțămênt la studiul religiunei, la comput, la cetit, și la scris, tocmai la disciplinele, pe cari trebue sě se pună mai mare pond.

Se încep cu religiunea. Rugăciunile prescrise pentru I despărțěmênt după regulament se învěță în mod mechanic, cu puține escepțiuni, în cor. Nu lipsese firesce nici cuvinte rěu pronunțate, sau schimonosite cu totul. Acest mechanism e ceva general și chiar esamenul 'l încep mulți învěțători cu ḑicerea rugăciunilor de pare că nu au sě le mai gate.

Ei bine! óre nu ar fi timpul ca sě încetăm cu acest mechanism, cu recitarea acésta fără nici un înțeles!! Pe astă cale nu desvolăm în elevi simțul de pietate si simțul religios, din contra îl timpim.

Unii învěțători uitându-și de sine învață pe elevii începětori tóte rugăciunile câte le aflăm în vechia bucovnă, fără a mai reflectá că avem bine staverit, în fie-care an ce au se învețe elevii.

Istoria biblică se învață mai mult ad literam din carte, ceea-ce este o tortură pentru elevi.

Tot astfeliu catechismul. Sě nu te miri dară, că studiul religiunei este cel mai greu în multe scóle.

Relativ la comput, nu se pune destul pond pe mijlócele de intuițiune, la primul despărțămênt.

Mi s'a reflectat din partea multora, că nu au mașină de comput! Apoi bine! Nu sunt petricele, nu sunt lemnuțe, trăsuri pe tablă, cruci, puncte, nuele etc. spre a se intuí!?

Nu e voință de ajuns, nu e dedare. De aceea computul se propune rěu. Elevii nu-ți sunt în stare a resolví mental o temă din viéța practică. Se dedăm pe prunci la mai multă cugetare în comput. Sě nu cugetăm, că dacă sciu tabela îmulțirei și terminii technici dela cele 4 operațiuni am gătat totul. Avem manuale pe lângă al dlui Popescu, cele de Trif, Borgovan, Dima, Dariu. Trebue însě studiu

Sĕ vin la cetit. Metoda sanitară se practică rĕu, cu puţine escepţiuni. Astfeliu se esprimă tonul *a*, *c*, separat şi apoi se mai ḑice încă odată împreună ambe sonurile *ac*; sau d. e. cuvêntul banul e rotund se cetesce aşa: b, a, n, u, l fie-care son separat, şi pe urmă cuvêntul tot: *banul* tot astfeliu cuvênt rotund se cetesce: „r .. o, t, u, n, d: *rotund* ceea-ce e fals, fiind cuvêntul numai odată tipărit, prin urmare şi rostirea sonurilor se întêmplă odată, prolungindu-se sonul ca sĕ se împreune cu sonul următoriu. Nu repeţim cuvêntul.

De aci urméză că se cetesee în cele mai multe scóle rĕu cu o întonare, cum auḑim la cantorii cei bĕtrâni. E ceva rar a auḑí cetindu-se bine, logice.

Nu ar strică ca învĕţătorii sĕ aducă cu sine aceste de prinderi practice de model de lângă preparandii, ca sĕ nu păşéscă pe calea bĕtrânilor cea greóie.

In fine se revin la scrisori. La esamen avem probele de scris. Aceste sunt păretele, după care se ascund învĕţătorii. Ele sunt bunişóre în unele locuri, de condemnat în cele mai multe.

Ér dacă întrebi după libele de preste an din caligrafie, din temele stilistice, din scrierea dictando şi din gramatică etc. nu le ai ca în palmă. Preste tot temele scripturistice în scólele nóstre sunt fórte neglese. De aci provine rĕul, ca după 4—5 ani de scólă mulţi, cei mai mulţi prunci nu sunt în stare a-ţi scrie corect o propuseţiune.

Sĕ punem deci mai mult pond, pe aceste discipline, de cari avem mai mult folos în viéţa de tóte ḑilele. Ios cu comoditatea şi lenea. Am vorbit în general, când rĕul va persistá, vom vení la persóne.

Corespondentul.

Respectarea sĕrbătorilor.

In mai multe rênduri ni s'a dat neplăcuta ocasiune a constatá, că preste respectarea sĕrbătorilor nóstre se trece uşor cu vederea, şi acésta mai ales din partea organelor administrative.

In numĕrul seu 5046 din 15 l. c. n. ḑiariul săsesc de aici „Sieb. D. Tageblatt", dând un raport despre şedinţa comitetului administrativ al comitatului Sibiiu, se plânge cu drept cuvênt, că la şedinţa ordinară lunară din 11 Iuliu, n'a luat parte *nici un membru ales al comitetului*, cu tóte că a fost unul dintre cele mai importante obiecte la ordinea ḑilei: Raportul despre mersul oficiului pe jumĕtatea din urmă a anului, — şi astfeliu numai referenţii de resort şi-au aprobat reciproc referadele.

Espunerile acestea, precum se vede, au dat ansă d-lui director al institutului de credit şi economii „Albina" Parteniu Cosma, ca sĕ publice în numitul ḑiariu din 17 Iuliu următórele şire, cari cu plăcere le traducem şi ne simţim obligaţi a trage şi din partea nóstră atenţiunea asupra lor:

Onorată redacţiune! Din numĕrul de aḑi al preţuitului d vóstră ḑiar am înţeles, că la sedinţa comitetului administrativ din 11 l. c. n'a luat parte nici un membru ales al aceluia.

Cu tóte că şi eu aparţin acelora, cărora din causa altor ocupaţiuni nu le e posibil a luá parte la fie-care şedinţă, totuşi sunt în deplin acord cu observaţiunile, ce le a-ţi făcut din acest incident, căci obiectele ce aparţin competenţii acestui comitet sunt destul de importante, ca toţi membrii cărora numai le e posibil, sĕ ia parte la desbaterea şi ducerea lor în îndeplinire.

De astădată însĕ n'am participat cu intenţiune la numita şedinţă, căci în aceea ḑi a fost sĕrbătórea românéscă Petru şi Pavel.

Dacă reflectez acum la casul present, o fac numai din acel motiv, ca sĕ recomând cercurilor competente ca la conchemarea şedinţelor astorfeliu de comitete, cari numĕră şi membri români, dacă acelea nu sunt de tot urgente, pentru viitoriu sĕ se ia în consideraţiune şi sĕrbătorile românesci.

Sibiiu, 15 Iuliu, 1890

Cu stimă

P. Cosma.

Varietăţi.

* (Himen) Dl Gregoriu Nicóră, cleric absolut şi-a încredinţat de fiitórea sa soţie pe d-şóra Elena Petru, fica preotului nostru din Ibănesci, Ioan Petru.

* (Invĕţămêntul în Austria). Despre progresul, ce-l face învĕţămêntul în Austria ne dau o icónă fidelă următórele comunicări: Din incidentul ridicărei de nou a mai multor scóle medii precum şi a unui numĕr însemnat de clase paralele o mulţime de posturi profesorale trebuesc întregite. Până acuma au fost transmutaţi numai la gimnasiile de stat 70 profesori; apoi 10 profesori ordinari, 76 suplenţi (între care 4 de religiune) s'au numit definitivi şi 17 suplenţi de provisori. Cu acésta însĕ nu s'a încheeat şirul denumirilor, căci pentru anul scol. 1890/91 mai sunt în perspectivă 30 locuri vacante.

* (Biserica bulgară din Macedonia). Precum se scie Bulgaria a adresat înaltei porţi o notă, prin care insistă ca Turcia sĕ facă paşii necesari la puterile europene în cestiunea bulgară, şi tot deodată sĕ emancipeze biserica bulgară din Macedonia din mânile grecilor. De vre-o ḑece ḑile, se pórtă pertractări între guvernul din Stambul şi esarchul bulgar de acolo şi după indiciile de până acum, pare că aceste pertractări privesc biserica bulgară din Macedonia. Turcia voesce sĕ satisfacă în acésta cestiune cererei bulgarilor.

* (Biserica rusă). Sfântul sinod al bisericei ruse se ocupă cu un proiect cu privire la dotarea preoţimei. Până acum nici preoţimea de acolo nu era dotată cu salarii, ér sf. sinod voesce sĕ delature acésta lipsă. S'a propus pentru un preot dela sate 600 ruble, pentru diacon 300 ruble şi pentru cantor 200 ruble; presbiterii şi protoiereii 1,200 ruble. In Rusia se află 1,428 protoierei, 34 400 preoţi, 6,800 diaconi şi 42,300 cantori. Intreţinerea lor ar face dar 32,841,000 ruble. Ómenii vor fi scutiţi a mai remunerá pe preot. Sinodul a întrat în pertractări cu ministrul de finanţă

* (Recólta de prune din Bosnia). Recolta de prune în Bosnia e cu totul nimicită în anul acesta. In valea posavinului prunii sunt fără frunḑe, în stânga Bosniei nu s'a făcut nici-o prună ci numai în partea dréptă se mai vĕd ici-cólea şi pruni încărcaţi. In Serbia încă e recoltă slabă. Cei ce visau deci, că cu prunele bosniece sĕ facă concurenţă prunelor din alte state, s'au înşelat amar.

* (O fată orbită de ţigani). O scenă sfăşietóre s'a întêmplat la têrgul dela Török Becse. Pe la améḑi şedeau nesce ţĕrani şi ţĕrance la o şatră, când se apropiară o cétă de ţigani, aducênd cu ei şi o fetiţă ca de 5 ani órbă. O ţĕrancă îşi esprimà compătimirea faţă cu nenorocita fiinţă, căci o şi atrăgea ceva. Când auḑì mica órbă vocea ţĕrancei isbucnì într'un plâns înfricoşat şi se repeḑì spre ţĕrancă strigând: mamă, mamă! Femeea se retrase înapoi spăriată, — de un an îi perise o fetiţă, fără ai de urmă şi ea o plângea ca pe o mórtă şi acésta mică cerşitóre nu sămêna cu fetiţa ei. In agitaţiunea sa i desfăcù haina dela pept şi recunoscù semnul, ce-l avea copila ei pe pept. Acum tóte se limpeḑiră. O bandă de ţigani nomaḑi o răpiră, îi scóseră ochii şi o slutiră încât nu o mai puteau recunósce de pe faţă. Ţiganii se strecurară pe furiş încă la începutul scenei, au fost însĕ încungiuraţi de popor şi era gata a fi nimiciţi dacă nu intervenia gendarmaria.

* (Trăsnetul dela Sinaia.) Marţi în 26 Iuniu curent, la Sinaia a căḑut un trăsnet înfricoşătoriu asupra casei maiorului Vidulescu de pe şoséua naţională de din jos. Căderea trăsnetului a fost pela órele 1 p. m., pecând o familie ungurésca lăsată pentru îngrigirea caselor, se afla la masă într'una din camerile de jos. Trăsnetul a venit ca un sul negru, a lovit şi sfărămat mai întâiu ornamentul de lemn în formă de suliţă dela învelişul frontispiciului casei, apoi a întrat prin păreţii de pétră dela patru camere, pe deasupra ferestrelor, lăsând urme pe unde şi a făcut întrarea şi eşirea. De d'asupra uneia din ferestre a scos dóuĕ petre mari, din zid pe care le-a aruncat la depărtare de 5 metri cu atâta putere într'o uşă, încât i a sfărâmat tabla. Multe geamuri s'au spart şi unele cercevele ale ferestrelor le-ar sfărâmat. Casele au necesitate de reparaţiune. Din ómenii aflaţi la masă în camera, în care trăsnetul a făcut mai puţină stricăciune, a fost contusionat şi trântit jos un băiat în etate de doi ani, care după căutările ce imediat i s'au dat, şi-a venit în simţiri şi s'a trimis cu calea ferată la spitalul din Braşov. „Timpul."

* (Licitaţiune minuendă). Pre-cum se póte vedé din un inserat se va ţiné 21 Aug. a. c. n. licitaţiune minuendă în cancelaria institutului de alienaţi pentru provederea cu alimentare din 1 Ianuariu 1891 — 31 Decembre 1893. Deslușiri mai de aprópe se pot afla în cancelaria institutului şi în „Budapesti Közlöny Nrii. 159, 160 şi 161 a. c.

Bibliografic.

Cărţi scolare.

Profesorii Dr. I. Crişian şi N. Putnoky au scos de sub tipariu şi se află de vênḑare în libraria archidiecesană din Sibiiu:

1. *Gramatica limbei magiare*, pentru clasele inferióre dela scólele medii şi pentru preparandii, op aprobat.

2. *Carte de cetire magiară* partea I, acomodată la formele tractate în Gramatica limbei magiare, pentru cl. II şi III dela scólele medii şi pentru preparandii, op aprobat.

3. *Carte de cetire magiară* partea II, cu o întroducere în sintacsa limbei magiare, pentru clasele III şi IV dela scólele medii şi pentru preparandii, op aprobat.

4. „*Toldi*," naraţiune poetică de J. Arany, întregită cu adnotaţiuni şi vocabular, menită pentru clasa IV dela scólele medii, conform planului ministerial, şi pentru cursul din urmă preparandial.

Tóte cărţile înşirate pot fi folosite şi la scólele civile de fete şi băeţi.

Le recomandăm atenţiunei celor interesaţi.

— „*Romänische Revue*" politisch-litterarische Monatsschrift VI Heft. Wien, Iuni, 1890.

Inhalt: Der Sachsentag. — Die romänischen Vereine in der Bucovina von C. Morariu. — Die Landwirthschaftliche Lehranstalt in Cernauţ. — Gedichte von Michael Eminescu (deutsch von Emanuel Grigorovitza.) — Michael Eminescu (Porträt.) Puiu. Ein Märchen von Carmen Sylva, deutsch von P. Brostean. — Die schöne Gina. Ein Bild aus dem romänischen Dorfleben. — Rundschau: Schluss der Parlamentssession in Romänien. — Schulstatistisches in Romänien. — Nic. Gh. Bibescu. — Eine romänische Doctorin der Rechte. — Aussenhandel Romäniens. — Kohleneinfuhr nach Romänien. — Gegen die Magyarisirung romänischer Schulen. — Litteratur. Romänische Zeitschriften. — Neue Bücher.

— „*Candela*" fóie bisericéscă literară Nr. 7 din 1 Iuliu 1890 a apĕrut cu următoriul sumariu: „Fondul religionariu gr. or. al Bucovinei, substratul, formarea, desvoltarea, administrarea şi starea lui de faţă." — „Caracterul şi posiţiunea dreptului bisericesc în organismul sciinţelor." — „Cuvêntare de ḑiua s. apostoli Petru şi Pavel." — „Cuvêntare ţinută la înmormêntarea parochului şi protopresbiterului din Burla Toma Reni de Hêrşeni în 8/20 Maiu." — „Cronică."

În Craiova a apărut o revistă nóuă literară „Lumina" a cărei Nr. 1 din 1 Iuliu a. c. are următoriul sumariu:

Cuvênt către lectori, de comitet. — Lelia (novelă). de C. Teodorian. — Sonet (poesie), de P. Vulcan. — Regretul (poesie,) de P. Niculescu. — Te întreb (poesie), de Caton Theodorin, — Mórtă (poesie), de Petro. — Cobori (poesie), de Krater. — Nóptea (impresiune), de C. Th. — Concert, de M. Iunck — Lâng'un rîu (poesie) de Cezar.

Mulţămită publică.

Subscrisul în numele elevelor împărtăşite cu premiu mĕ aflu îndemnat a aduce şi pe acésta cale cea mai căldurósă mulţămiţă publică Preacuvioşiei Sale dlui archim. vicariu Dr. Il. Puscariu, Mult on. Domn Dr. Remus Rosca, secretariu consist. şi dlui Ioan Cioran, proprietariu în Rĕşinariu, pentru frumosul dar făcut în bani pentru procurarea de premii (cărţi) pe séma elevelor, cari au dovedit progres laudabil la sfêrşitul anului scolastic. Dee Dumneḑeu multe inimi de aceste.

Rĕşinariu, 20 Iuniu, 1890.

George Enescu,
înv. şi cl. abs.

Bunul crestin *Nicolae Potmolea* proprietariu în Vistea superióră, comitatul Făgăraşului, din îndemnul iubirei crestinesci şi împodobirei casei sânte a lui Dumneḑeu, în 17 Iuniu 1890 a donat pe séma nou-edificândei biserici gr. or. din Drăguş protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, un libel de despuneri dela banca „Furnica" din Făgăraş, cuprinḑênd suma de 516 fl. v. a.

In numele comitetului parochial şi al poporului nostru credincios din Drăguş, pentru acésta faptă adevĕrat crestinéscă, aduc şi pe calea acésta generosului donătoriu *Nicolae Potmolea* mulţămirile nóstre, dorindu-i dela bunul Dumneḑeu viaţă îndelungată, tărie sufletéscă până la adênci bĕtrâneţe, ângerul Domnului sĕ l povĕţuéscă spre tot lucrul bun, sânt şi plăcut lui Dumneḑeu.

Drăguş, în 1 Iuliu, 1890.

In numele comitetului parochial şi a poporului credincios.

Ioan Făgărăşan,
paroch gr. or.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Iuliu 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.75	99.90
Renta de aur austriacă	109.35	109 35
Sorţi de stat dela 1860	140.—	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	343.50	345.—
Galbin	5.53	5.51
Napoleon	9.25	9 26
100 marce nemţesci	57.75	57.10
London pe (poliţă de trei luni)	116.75	116.70

Nr. 53. [380] 1—3

CONCURS.

Prin ordinul Preaveneratului consistoriu archidiecesan Nr. 8584/1889 Bis. din 2 Ianuariu anul c. încuviințându-se instituirea unui capelan lângă neputinciosul paroch Natanail Oprea din parochia de clasa a III-a Crăciunel, protopresbiteratul Têrnavei inferióre, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Emolumentele împreunate cu acest post aduc un venit anual de 260 fl.

Doritorii de a ocupá acest post au a-și trimite rugările lor instruite cu documentele prescrise de Statutul organic până la terminul mai sus indicat la subsemnatul oficiu protopresbiteratul în Cetatea de baltă (Küküllövár).

Dela concurenți se cere sĕ se presinte cel puțin odată în biserică spre a-și arĕtá desteritatea în tipicul și cântările bisericesci.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al Têrnavei inferióre în ințelegere cu cu comitetul parochial respectiv.

Cetatea de baltă, în 6 Februariu 1890.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 134. [371] 2—3

CONCURS.

Devenind cu începerea anului scolar 1890/91 vacant stipendiul de 40 fl. pe an, din fundațiunea „Radu M. Riureanu,“ pentru studenți de gimnasiu, pentru conferirea lui sĕ escrie prin acésta concurs.

Cererile au a se înaintá comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ în Sibiiu *până la 30 Septembre n. 1890.*

Aspiranții la acest stipendiu au au sĕ acludă la suplicele lor:

a) carte de botez în orginal sau în copiă legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolar 1889/90;

c) atestat de frecuentare dela direcțiunea institutului, în care cercetéză scóla de present;

d) atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Din ședința comitetului asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 7 Iuliu, 1890.

G. Barițiu, președ. **Dr. I. Crișian,** secretariu II.

Nr. 540. [376] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea definitivă a parochiei de clasa a II-a din Moeciul inferior, protopresbiteratul Branului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 603 fl. 20 cr. anual, ér specificațiunea acestor venite se póte vedé în ori ce timp în protocolul ședințelor comitetului parochial.

Doritorii de a reflectá la acésta parochiă au de a-și asterne petițiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, instruite conform statului organic și regulamentului congresual din 1878 pentru parochii, până la terminul susindicat.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zernesti, 14 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresb. gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Sz. 3661/890 polg. [378] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Orosz Rusiu János és társa Vidrátszegi birtokosok által beadott kérések folytán Vidrátszeg község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 szeptember 25-re dél elött 10 órára** tüzetik ki Vidrátszeg községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 julius hó 9-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai,* jegyző.

---

ad. 1358 szám. [379] 1—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. orsz. tébolyda betegei és alkalmazottjai részére az 1891 évi január hó 1-től—1893 évi December hó 31-ig terjedő hàrom évi időszakban szükséges élelmezés biztósitása céljából folyó **évi augustus hó 21-én d. e. 11 órakor** az intézet gondnoki irodájában zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtés alapjául szolgáló részletes kiirás a „Budapesti Közlöny“ f. évi 159, 160 és 161 számaiban foglaltatik, ugyancsak részletes felvilágositás az intézet gondnoki irodájában nyerhető.

Nagyszeben, 1890 julius hó 9 én.

A magy. kir. orsz. tébolyda igazgatósága.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

și de construcțiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

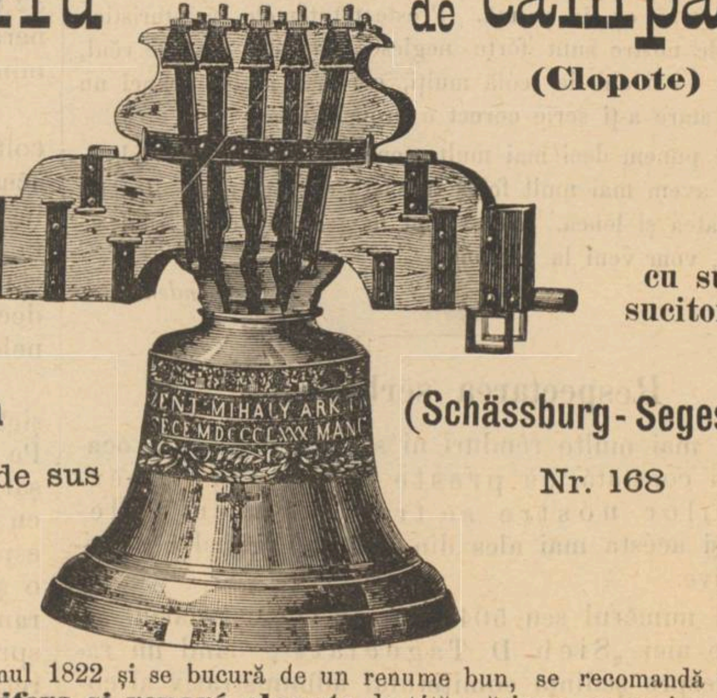

în Sighișóra (Schässburg-Segesvár)

piața de sus Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera și repará clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat, face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și maí multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează și în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí și în rate. [270] 8—12

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate negușătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 73 Sibiiu, Marți 10/22 Iuliu 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3734 Scoi.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1890/91 sunt de a se conferí doue stipendii câte de *500 fl. din fundațiunea „Moga“* pentru studiul de filosofiă ori de drepturi.

Aspirantii la acestea stipendii au sĕ-și astérnă suplicele la consistoriul archidiecesan în Sibiiu până la 10 August a. c. calend. vechiu, acludênd documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparțin, despre aceea: că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniu de maturitate;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială;

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Suplicanții au a numí în suplicele lor totodată și institutul de învĕțămênt, la care voesc a-și face studiile.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ținută la 7 Iuniu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 9 Iuliu.

Nici o intreprindere industrială din Ungaria nu a fost salutată cu atâta dragoste ca și fabrica pentru puscile de repetiție. Guvernul la rêndul seu a încheeat cu acésta fabrică un contract din cele mai favorabile, ca sĕ sprginéscă intreprinderea, favoruri i s'a făcut la tacsarea dărei, cu un cuvênt a fost tractată cu tóte desmierdările, ce le pot face frații magiari unei intreprinderi vĕḑută bucuros de ei, și chemată a ridicá prestigiile industriei magiare.

Nu s'a întrebat, că conducĕtorii intreprinderei, de ce neam sunt, nu s'a căutat, că ce limbă vorbesc, un estas a cuprins intrégă societatea unguréscă dela mic până la mare, când au vĕḑut realisată o dorință ferbinte a lor, de a avé o fabrică pentru pusci în țéră.

Bucuria nu a ținut insĕ multă vreme, și astăḑi în fața tristei realități, că fabrica nu corĕspunde indatoririlor luate, se descarcă tótă vina asupra ministrului honveḑilor, care a realisat contractul cu fabrica de arme.

Era adecă stipulat ca încă cu finea lui Decembre a. tr. sĕ se fabrice un cuant mai insemnat de pusci de model, dar fabrica nu s'a ținut de termin și ministrul a mai acordat un restimp de 6 luni.

După aceste lumea se astepta, că cel puțin atunci va corĕspunde indatoririlor luate, insĕ in loc de acésta se presentéză un cuant mic de pusci, unii afirmă, că dóueḑeci la numĕr și și aceste sunt atât de defectuóse, atât de rĕu construite, incât comisiunea chemată a le esaminá, a trebuit sĕ facă un raport ministeriului, în care se recomândă acestuia ca sĕ vadă sĕ-și afle airea numĕrul puscilor, ca nu cum va mai ținêndu-se de contractul incheeat sĕ rĕmână armata honveḑimei fără de pusci cu repetiție.

Presa nemagiară vede în procederea ministrului un indiferentism față de industria magiară, ér noi la rêndul nostru ḑicem, că interesele cele mari a le honveḑimei, dacă e ca acésta armată incă se aibă vre-un rol în un eventual rĕsboiu cer ca ministrul sĕ vadă și sĕ acopere de airea trebuințele.

Așa va trebuí sĕ se strice și acest stabiliment industrial, căci dacă armata honveḑilor nu se provede cu pusci dela fabrica din Ungaria, atunci alte state strĕine de bună sémă, că nu au se vină la noi în țéră și sĕ facă comandele lor.

Preste vre-o 200 lucrători vor fi dimiși din lucru, păralele cheltuite până ací din visteria țĕrei incă sunt perdute.

Și acesta e curat numai escesul de zel național al magiarilor și al șovinismului lor, care i împinge la lucruri nesocotite.

Ei cred, că dacă Austria are o fabrică de arme pentru ce sĕ nu aibă și Ungaria. Nu se intrébă ei de ei, că ce progrese a făcut studiul technicei în Austria și că cum stăm noi aici în Ungaria.

Se aruncă mii și milióne in vênt, numai ca sĕ se satisfacă gădiliturilor ambițiunei și după-ce s'a riscat o sumă considerabilă de bani, vine trista realitate și le spune „mergi încet, că ajungi departe.“

Industria nu se avêntă în fuga mare, ea cere timp ca sĕ se desvólte și ea în mod natural.

In natură nu sunt salturi și după legile naturei sunt a se acomodá tóte celelalte intreprinderi.

Magiarii în frunte cu faimosul deputat al Sângeorgiului Gustav Beksics, aceste nu sunt aplicați sĕ le crédă.

Cel puțin acésta o deducem din epistola cea mai recentă a numitului deputat cătră alegĕtorii sei și publicată în colónele ḑiarului „Nemzet“.

Advertiséză numitul deputat pe sĕcui ca se rĕmână în țéră și sĕ se feréscă de țara românéscă ca de o lepră, pe când și cel din urmă secui scie, că sĕcuii ar fi de perit în ḑiua, când nu ar putea trece granițele după câstig.

Cel din urmă sĕcuiu scie, că industria sĕcuéscă trage de mórte de când cu rĕsboiul vamal cu România, cel din urmă sĕcui vede, că deputatul lor le scie dá numai poveţe, dar nu le scie dá și nici nu le póte asigurá productelor lor o piață aici în lăuntru și ei sunt siliți a pune sula și ciocanul în busunariu și a trece granița ca se câstige acolo pentru cei ce i lasă acasă.

Frații magiari alunecă tare iute de pe terenul realităților în cel al utopiilor.

Și utopie trebue se numim noi incercarea deputatului Beksics de a creá o industria magiaro-sĕcuéscă fără ca sĕ și aibă o piață pentru productele lor.

Sasii, dacă e vorba au mai multe ramuri de industrie bine desvoltate și nu alérgă în sĕcuime după trebuințele lor, ér incât e pentru români, puterea și societatea magiară au dat mână unul cu altul ca se nu ese curênd din opinci și sĕ nu aibă trebuințe de ciobote sĕcuesci.

Étă la ce resultate duce esclusivismul pe terenul industrial, și a favorisá pe sĕcui este un esclusivism din cele mai periculóse și noi tare ne indoim că sĕcui nu au sĕ o pățéscă și ei cu industria lor, cum o pățesc și cei ce au sberat în gura mare după o fabrică de arme în Ungaria.

Cine voesce binele țĕrei și prosperarea ei, acela trebue sĕ se desbrace de esclusivismul național, cine voesce se ridice industria în o țéră, atunci trebue sĕ se desbrace de afurisita de politică, căci industrie și politică nu sunt surori de aceeași mamă. Unele sunt condițiunile industriali, altele condițiunile politice, și e slabă politică a încuragiá industria la unii, și a o înăduși la alții. Atât sunt de strins legate popórele conlocuitóre una de alta aici la noi în țéră, încât o industrie nesprigiuită de publicul cumpĕrătoriu trebue se piară din fașie.

Și românii sunt consumentul cel mai considerabil în Ardél al producțiunilor industriale.

Revista politică.

Cestiunea gimnasiului român din Beiuș, care a dat ansă la o vie desbatere în presă a fost supusă unei desbateri minuțióse în consistoriul plenariu gr. cat. conchiemat pe 9 Iuliu c., anume spre acest scop. In merit însĕ, după raportul ce l face „Fa-

FOIȚA.

Bran—Tŏrcsvár—Törczburg.

18/30 Iuniu 1890.

Intre cei mai înalți munți ai Carpaților de Sud — Bucecii și Pétra-Craiului — se forméză spre nord o regiune romantică în formă de căldare, în care din tóte obêrșiele se aduná nenumĕrate isvóre într'un rîu central — numit Turcul. Aci unde Turcul scapă din căldarea amintită, făcêndu-și cale prin cataractele stâncilor înalte până ese la larg, ca împreunându-se cu Bârsă sĕ cadă în brațele Oltului, — pe un colțiu înalt se ridică castelul Branului, unguresce Törcsvár, nemțesce Törczburg. Se ḑice, că mai întâiu sĕ-l fi zidit óre-care Ditrich din ordul teutonilor când au fost ocupată țéra Bârsei, terra Borza-Barcia, de unde apoi — dela numele Ditrich Castellum in lapide Ditrici — vor a derivá și numele Törczburg și Törcsvár; pe când noi aflăm derivațiunea lui mai naturală, dela riul Turcul, Castelul din valea Turcului, Türk sau Törczburg, Török sau Törcsvár.

Numele românesc Branu, carele în limba celtică însemnéză Castru, întăritură — e cu mult mai antic și original decât celelalte numiri, prin urmare, dacă e adevĕrat, că castelul e zidit de ordul teutonilor, apoi acestia de bună sémă au trebuit se afle materialul de edificare adunat gata în mai vechile ruine, ceea ce se dovedesce și prin urmele de șanțuri și castre vechi prin așa numitele gropi din jurul castelului.

Ludovic I, regele Ungariei, după bătăile ce le avuse cu Vlad I. Basarab, puse de a se restaurá acest castel pentru apĕrarea granițelor la pasul Branului, carele pe acele timpuri era cel mai frecuentat între Valachia și Ardél. Principele Ardélului Rákoczyi I. vêndù dominiul Branului la comuna Brașovului, cu îndatorire de a țińé în stare bună acest castel, sub grigea unui castelan ungur.

Impregiurul castelului se grupéză 10 comune filiale ale Branului, cu circa ḑece mii locuitori români gr. or., ce susțin 12 biserici, cu tot atâța preoți bine pregătiți.

Nemijlocit sub castel se află prin edificiile parte erariale, parte comunale și de ale privaților, așeḑate oficiele de vamă și de carantenă, pretura cercuală și gendarmăria, posta și comisariatul de drumuri, primăriele și scólele centrale s. c. l. — Aci se ține în tótă Sâmbăta și Mercuria têrg de sĕptĕmână, se află dóuĕ restaurațiuni bune, bolte cu articli pentru trebuințele locali și măcelării mai multe, — fabrici de lemnăriă, keramit etc.. mesteri de tot feliul, cărăuși, lucrători și muncitori etc., încât locuitorii de aici arare-ori sunt avisați a luá refugiul pe airea.

Aceste favoruri abundante în legătură cu situațiunea cea romantică și sănĕtósă a ținutului în congiurat de munți înalți, cu brădeturi milenare, de coline preserate cu grădini și liveḑi întinse, de văi cu isvóre reci și cristaline, etc., atrag din tóte părțile nu numai turisti trecĕtori, dară și familii întregi, cari vrênd a scăpá de strimtoririle orășenesci și a-și restaurá sănĕtatea sdruncinată prin ocupațiunile intensive de preste an, iau refugiul de a petrece preste véră la locurile cele recoritóre și alungătóre de griji ale Branului, unde pot duce o viéță fără toalete și etichete în largul ogrăḑilor și grădinilor de prin pregiurul locuințelor ce au multă asemĕnare cu vilele risipite, și totuși apropiate una de alta.

Aci pot folosí afară de cura climatică a aerului ferit de ori ce bacterie și cura de apa rece și de scalde recoritóre, cura de zer și de lapte, ba chiar și de ape minerale, — avênd în tóte părțile partiele cele mai fermecătóre pentru promenade.

De aci se pot face escursiuni pe jos sau călare până la Omul în Buceci (8000 urme), la Pétra Craiului, la Sinaia, la Guezan, la Strungă și la s. Ilie, etc, apoi cu caruția la Crucia — Rucăr, — Câmpulung, Zernesci, Tohan, Vulcan, Rĕsnov, Brașov etc. Pot luá parte la vênătórea de urși, porci sĕlbatici, căprióre, capre negre, la pescuit s. c. l.

Fără de a fi făcut cineva vre-odată reclamă pentru atragerea publicului la aceste locuri climatice, ele și până acum au avut óspeții sei numĕroși, cari se inmulțesc din ḑi în ḑi. Avem aici peste vêră familie dela Budapesta, ca și dela Bucuresci, dela Brașov ca și dela Sibiiu, Mercuria etc.

Cei ce doresc a venì sĕ petrécă véra aici, pot sĕ se preîngrijéscă de cuartir, adresându-se și deadreptul la cancelaria primăriei din Bran-Törcsvár, carea dă deslucirile de lipsă.

X—Y.

milia“ şi alte ḑiare nu s'a putut hotărí nimic. S'a primit propunerea sĕ se voteze încredere guvernului diecesan, consistoriul sĕ enunţe, că nu consimte cu atitudinea presei şi sĕ se facă paşii necesari, ca ministrul de culte şi instrucţiune publică sĕ admită pe lângă predarea în limba magiară a obiectelor de învĕţămênt din gimnasiul superior şi predarea lor în limba română.

Incordările dintre Serbia şi monarchia nóstră devin tot mai pronunţate. Scirile din Belgrad anunţă, că guvernul a detras debitul postal ḑiarului din Budapesta „Pester-Lloyd“ şi scirile din Budapesta anunţă, că în o patrolă de finanţi unguri s'a tras de pe malul celalalt al Dunărei.

Ḑiariul vienes „Fremdenblatt“ ocupându-se cu cestiunea referitóre la oprirea rîmătorilor şi cerealelor sêrbesci la fruntăria austro ungară, rĕspunde unui articol din ḑiarul „Glas Czernagora“ între altele următórele: Denunţarea contractului pentru monopolul sărei nu e nici decât făcut pentru a inspirá guvernului din Viena şi băncei concesionare o dorinţă de rĕsbunare, după cum presupune ḑiarului sêrbesc. Guverul n'a reclamat de cât contra unei soluţiuni, care e contrară cu dispoşiţiunile contractului şi n'a intervenit decât numai a facilitá un compromis favorabil la ambele părţi. Acest fapt a şi fost recunoscut de guvernul din Belgrad, carele nici n'a întârḑiat la rêndul seu a esprimá mulţămirea guvernului austro-ungar. Cât despre dorinţa numitei foi sêrbesci de a vedé pe sêrbi uitând tristele lor neînţelegeri, stând uniţi în faţa relelor, ce se ridică şi combătându-le, acéstă atitudine n'ar fi nicăiri vĕḑută cu o mai mare bucurie ca în Austro Ungaria, deóre-ce ea corĕspunde pe deplin dorinţii lor şi intereselor acestei monarchii. Acest resultat va fi totdeodat o garanţie mai mult pentru intreţinerea bunelor relaţiuni şi manţinerea lor. In cât privesc mĕsurile luate de guvernul ungar ele nu se pot judecá decât numai din punct de vedere sanitar.

Un raport din Berlin trimis „Coresp. Pol.“ observă cu privire la suscitatele ventilaţiuni despre abḑicerea principelui bulgar Ferdinand, că între rudeniile francese ale acestuia s'a esprimat dorinţa ca principele sĕ repăşască şi prin aceea sĕ se delăture o pétră cu carea póte isbí Rusia. Fie-care frances e convins, că Francia póte fi pusă în posiţiune ca prin Rusia sĕ-şi recâstige Elsaţia şi Lotaringia. De aici se esplică şi manifestaţiunile de simpatii ale francesilor pentru Rusia la ori-ce ocasiune binevenită; de aici se esplică şi nisuinţele prinţilor de orleans, ca sĕ înduplece la repăşire pe prinţul Ferdinand. Prin acésta se va aduce cu o dovadă mai mult că şi familia de orleans, jertfesce totul ca sĕ se facă plăcută ruşilor. Prinţii de orleans au prevĕḑut însĕ, că prinţul de Ferdinand 'şi are interesele proprii, cari nu stau în nici o legătură cu ale francesilor şi special cu ale orleansilor, şi că prin urmare prinţul Ferdinand n'are nici un motiv ca numai de dragul verilor şi al unchiului seu sĕ părăséscă o posiţie, în care el a făcut cele mai bune servicii poporului bulgar şi lui insu-şi.

Dupăcum i se scrie din Bucuresci ḑiariului „N. Fr. Presse“ s'a lăţit dela biroul rusesc de acolo o veste emanantă din Rusciuc, conform căreia multe cetăţi din interiorul Bulgariei sĕ află în o ferbere grozavă. In Plevna, Lovca, Vrana şi Teteven s'au întêmplat tulburări sângeróse. Totdeodată se anunţă năvălirea unor bande de emigranţi preste Vidin şi Dobrogea, cari au de cuget a se uní cu desertorii din armata bulgară. Aceste sciri ar trebuí sĕ se reducă numai la unele espuneri ale ḑiarului român „Constituţional“ care atrage atenţiunea autorităţilor asupra unor indiviḑi presupuşi, cari voesc sĕ trécă Dunărea acasă şi spre scopul acesta au întrat în pertractări chiar cu organele de graniţă ungare. Cu tóte acestea scirile rĕspândite îşi au importanţa, deóre ce ele a voit sĕ aducă în rătăcire atât pe autorităţile române, cât şi pe cele bulgare, căci nu pre la Vidin şi Dobrogea, ci prin alte puncte caută emigranţii sĕ pĕtrundă în Bulgaria.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Braşov, 8 Iuliu, 1890. Domnule redactor! Contând la bunătatea d-vóstre, îmi permit a descrie, cum a decurs alegerea de protopresbiter în tractul vacant al Braşovului I, sĕvêrşită la 30 Iuniu a. c.

Actul alegerei s'a ţinut în biserica din Scheiu-Braşov, biserica cea mai avută din archidiecesă, numită biserica sântului Nicolae. La 10 óre a. m. s'a început serviciul divin, sèvêrşit de trei parochi şi 1 diacon sub conducerea Ilustrisimului domn vicariu şi archimandrit Dr. Ilarion Puscariu, însoţit de veneraţii parochi şi asesori ai scaunului protopresbiteral gr. or. al Braşovului I, Rev. sa dl Bartolomeiu Baiulescu şi George Perşinariu, ér cântările le-a esecutat corul bisericei locale sub conducerea d-lui profesor de musică, N. Popoviciu.

După încheerea serviciului dḑeesc şi invocarea Duchului sfânt, Preacuvioşia Sa părintele vicariu şi archimandrit domnul Dr. Ilarion Puscariu în calitate de comisariu consistorial a deshis şedinţa prin nisce cuvinte ocasionale fórte alese, invitând pe alegĕtori a cugetá prea serios asupra cărui candidat sĕ şi dea votul lor, indicând, că dela sinodul protopresbiteral înmulţit al acestui tract, care se compune mai numai din persóne inteligente, astéptă cu tot deadinsul a se întruní cu voturile asupra celui mai meritat şi mai vrednic candidat, carele sĕ fie bărbat activ, cu tact şi devotat binelui comun, înfocat pentru prosperarea naţiunei, bisericei şi scólei.

Cetindu-se consemnarea candidaţilor s'a vĕḑut, că ca concurenţi sunt: protopresbiterul şi administratorul protopopesc dl Ioan Petric, carele funcţionéză ca paroch deja de 51 de ani şi ca protopresbiter deja în al 32 lea an, pururea cu zel distins şi conducere escelentă, dl Ioan Popea, profesor gimnasial în Braşov, dl Vasiliu Voina, paroch la biserica sftului Nicolae din Braşov, carele servesce de 7 ani ca paroch, dl Traian Meţian, protopresbiterul Branului şi dl N. Cado paroch în Pâclişa, toţi cualificaţi pentru postul protopresbiteral. Cetindu se din partea presidiului normele şi dispoşiţiunile necesare din regulamentul procedurei la alegerea de protopresbiter în archidiecesa transilvană şi lista alegĕtorilor, 70 la numĕr, s'a purces la verificare, carea s'a făcut în bună ordine, apoi a urmat votisarea în mod secret. Presenţi au fost 60 de alegĕtori; votisarea a urmat în liniste şi la scrutiniu s'a constatat, că veteranul şi mult meritatul protopresbiter Ioan Petric a intruuit 13 voturi, dl profesor Ioan Popea 18 voturi şi părintele Vasiliu Voina 29 voturi, aşadară nici unul dintre candidaţi n'a întrunit maioritatea absolută a voturilor. Pe care îl va întărí ca protopresbiter este dreptul cel mai mare şi competenţa Măritului consistoriu plenariu din Sibiiu. De dorit ar fi a se confirmá ca protopresbiter cel mai apt şi mai bine meritat dintre concurenţi, carele a dovedit şi a manifestat activitate, în afacerile bisericesci, scolare, fundaţionale şi naţionale.*)

Un parochian al bisericei s. Nicolae din Braşov.

Varietăţi.

* (Personal). P. S. S. Părintele episcop al Aradului Ioan Meţian, a plecat la scaldele din Gastein pe trei sĕptĕmâni, scrie „Bis. şi Scól.“.

* (Inspectorul general de infanterie) Inspectorul general de infanterie bar. König a sosit în Sibiiu Dumînecă, după-ce a inspecţionat trupele din garnisóna din Cluş şi Bistriţa. Dumînecă séra i s'a făcut serenadă cu musica militară. Luni diminéţa la 4 óre au eşit trupele din Sibiiu afară, la a căror esercitii a asistat.

* (Cestiunea de divorţ a ex-reginei Natalia). In cercurile reginei Natalia se vorbesce, că regina s'a adresat direct către metropolitul Michail cu privire la valórea sentinţii asupra divorţului esecutat de metropolitul Teodosiu şi totdeodată l'a rugat a dá legitimă solutiune cestiunei pe basa dreptului canonic. O scire a organului regimului „Dnevni List“ confirmă acésta şi ḑice, că acésta cestiune póte aduce încă cu sine o mulţime de complicaţiuni. Acestei espuneri i se dă o importanţă cu atât mai mare, cu cât se presupune în cercurile conducătóre, că prin reinprospetarea ei se va face o impresiune asupra regelui Milan, după-ce este cunoscut, că metropolitul Michail a asigurat în mai multe rênduri, că nici când nu va dá suncţiune actului de divorţ.

* *A XXVI-a programă a gimnasiului mare public român de rel. ort. rĕsăriténă din Braşov şi a celorlalte scóle secundare şi primare împreunate cu gimnasiul* pe anul scol. 1889—90, publicată de direcţiunea scólelor medii. Aoésta programă cuprinde cinci-ḑeci de colinde, adunate de scolari dela scólele medii române din Braşov sub conducerea conrectorului şi prof. A. Bârsean. Din datele scolare se vede, că la gimnasiu au funcţionat 10 profesori, dintre cari 8 ordinari definitivi, 1 provisor şi 1 suplent. Catedra de limba latină şi de religiune au fost suplinite. La scóla comercială şi reală au funcţionat 9 profesori, toţi ordinari definitivi. Catedra de limba francesă şi germană s'au suplinit. Profesori secundari au fost 4: de cântări, de gimnastică, caligrafie şi desemn şi 1 prof. estraordinar pentru conf. gr. cat. Punctul III cuprinde materialul percurs în fie care clasă. Punctul IV: lucrări din limba română. Punct V: Societatea de lectură a studenţilor s'a condus de prof. A. Bârsean, a ţinut 22 de şedinţe ord. şi o şedinţă publică. Biblioteca societăţii constă din 779 vol.; fondul societăţii e de 696 fl. 51 cr. Instrumentele musicale sunt valorate în 96 fl. Stipendisti au fost 8 elevi. In internatul Cristurian s'au intreţinut cu tóte cele de lipsă 5 elevi. Corpul profesoral administréză fondul pentru ajutorarea scol. sĕraci şi scolarilor bolnavi, care e de 432 fl. 78 cr. şi fondul „Bălaşa St. Blebea“ pentru premiarea scolarilor distinşi în musică, care e de 248 fl. 55 cr. Biblioteca scólelor medii s'a înmulţit în decursul anului cu 186 opuri în 294 tomuri şi 177 fascicule, şi conţine cu totul 3863 opuri în 4738 tomuri, şi 1453 fascicule. Aceste cărţi sunt rênduite în 17 secţii, între cari secţia 16 este cu totul separată de celelalte şi forméză biblioteca scolarilor. Pentru acésta s'a cumpĕrat în decursul anului scolastic 87 opuri in 105 tomuri cu banii incassaţi din tacsele scolarilor. Cabinetul fisical a constat din 166 aparate, la cari s'au mai adaus în decursul anului 18. Cabinetul zoologic, care consta din 341 Nr. s'a inmulţit în decursul anului cu 24 esemplare, dintre cari 22 dăruite de dl P. Zănescu comerciant. De asemenea s'a înmulţit colecţiunea merceologică, colecţiunea chartelor istorice şi geografice şi colecţiunea numismatică. La scóla elementară capitală de 4 cl. pentru copii şi 5 clase pentru copile au funcţionat 12 invĕţători şi 1 învĕţătóre. Numĕrul scolarilor în gimnasiu a fost 249; scóla reală: 128; scóla comercială: 36; primară de copii: 326; primară 78 fete: 192; de repetiţiune (copii): 46; copile: 57. Suma *1034*, cu 41 mai mulţi ca în anul precedent. După religiune au fost în gimnasiu 207 gr. or., 28 gr. cat.; 2 evangelici lut. (germani de naţionalitate). In scólele reale: 109 gr. or.; 7 gr. cat; 4 de legea mosaică; în comerciale: 33 gr. or.; 3 gr. cat. Feriile mari duréză până la 31 August st. v. 1890.

Anul scolariu 1890/91 se începe cu 1 a Septembre 1890 st. v. Părinţii, cari doresc a dá pe copii lor la aceste scóle, sunt poftiţi a se presentá cu fii sau ficele lor în cancelaria direcţiunei în 31 August sau 1 Septembre v. dela 8—12 óre a. m. şi dela 2—5 óre. p. m. pentru înmatriculare. Scolarii, cari vor a fi inmatriculaţi, venind dela institute strĕine, vor produce testimoniu scolariu, de botez şi de vaccinare (altoiu) şi revaccinare. In 2 Septembre st. v. dela 8—12 óre a. m. şi dela 2—5 óre p. m. se vor ţiné esamenele de repetiţiune. Cei ce s'ar presentá mai târḑiu au se petiţionoze la direcţiune dovedind cu atestat valabil causa întârḑierei.

Didactrul, care se va depune numai decât la inmatriculare, este pentru gr. or. şi gr. cat. de 7 fl. 30 cr. pentru gimnasiu inf. şi scóla reală, — 11 fl. 50 cr. pentru gimn. sup. şi scóla comercială; éră pentru cei de alte confesiuni împătrit.

Cei ce se inmatriculéză pentru prima dată la aceste scóle plătesc odată pentru totdeuna 2 fl. v. a. tacsă de primire.

De didactru se scutesc cei lipsiţi de mijlóce sub anumite condiţiuni, cari se pot afla dela direcţiune.

Toţi scolarii pot fi supuşi la esamen de primire conform normativelor esistente.

* (Scólă nóuă în Arad). Comuna română gr. orient. din Arad a pus pétra fundamentală a unui nou edificiu menit de scólă în suburbiul Pêrneava.

* (Schimbarea vechilor note de bancă de un florin). Notele cele vechi de un florin din anul 1882 au eşit din întrebuinţarea generală în ḑiua de 30 Iuniu a. c. Dela 1 Iuliu a. c până la 30 Iuniu 1892 acele se vor schimba in Budapesta sau în Viena la cassele centrale de stat, ér dela 1 Iuliu 1892 până la 31 Decembre 1893 numai la ministeriul de finance comun prelângă cerere timbrată; dela 1 Ianuariu 1894 încolo nu mai au nici o valóre.

* (Aurul din Ardél.) Aurul, ce s'a scos la Ruda în luna lui Iuniu a. c. arată 79,031 klgr. faţă de 44,369 klgr. a. tr. Total s'a scos în anul trecut 687.630 klgr. aur crud, faţă de 467,699 klgr. de acum doi ani.

* (Lupta cu un câne turbat). Din Haţeg se raportéză o scenă înfricoşată. In Marţia trecută pielariul Popescu, întorcêndu-se din câmp, vĕḑù un câne mare venind spre el. Popescu nu presupunea sĕ fie cânele turbat şi-şi urmà calea. Cânele 'l ajunse şi îl trântí la pămênt. Omul îşi vení curênd în ori, apucà cânele de grumaḑi şi 'l trântí la pămênt. Furiosul animal se ridică repede şi sărì din nou, dar omul érăşi 'l trântì, şi apoi se adăpostì la un gard. Cânele l urmărì şi şi împlântă colţii în spata dréptă. Atunci se încinse o luptă desperată între om şi câne. Turbata beste năvălia mereu se musce de cap jertfa sa, pielariul umplut de sânge, ţinù cânele de urechi departe de dênsul, apoi 'l apucă de gâtlegiu pănăce cânele picà sugrumat. Pielariul Popescu se întórse în oraş, unde i se dete inmediat ajutoriu medical. Despre acela-şi câne sĕ ḑice, că ar mai fi muşcat şi alţi câni.

---

*) Celelalte din corespondenţă nu aparţin publicităţii.
Red.

* (O legendă arabă). Arabii au despre tóte lucrurile din lume câte o legendă frumósă și înțeléptă. Astfeliu asupra bogăției se spun următórele: Locuia într'un oraș un chediv înțelept, care nici odată nu și-a dat ostenéla sě adune bogății. Intr'o ḑi venì la dênsul un pretin și se mirà mult, că el nu adună comori. „Me tem de povara bogăției", rĕspunse chedivul. Visitătoriul zimbì. Era curios sě scie, ce povară este a avé bogăția. Chedivul gâcì celea, la care sĕ gândia pretenul seu, și pentru al lămurí, chemà copilul seu la sine și i dete un mĕr. Copilul nu mai putea de bucurie. Ii mai dete unul Copilul îl luà și pe acesta cu plăcere, avênd astfeliu ambele mâni ocupate. Dându-i un al treilea mĕr, copilul nu-l putù luá decât după-ce pe un mĕr din mână îl strînse la pept cu brațul. In același timp însĕ scăpà jos mĕrul cel de al treilea. Copilul începù atunci se plângă. „Privesce", ḑise chedivul: „Copilul acesta are deja prea mult. A fost fericit când a avut numai dóuĕ mere. Al treilea mĕr i a fost spre greutate". „Așa e", ḑise visitătoriul și plecà convins, că bogăția îi póte fi omului spre povară.

* (Intrunirea generală a presei din România). In ḑilele din urmă s'a sulevat mult cestiunea formărei unei societăți a presei din România. Ansă a dat un incident regretabil, ce s'a întêmplat unui publicist. In séra de 5 Iuliu s'au și adunat vr'o 40 de ḑiariști representând mai tóte ḑiarele din Bucuresci. Raportul ḑiariului „Timpul" din 8 l. c. despre acésta întrunire e următoriul:

D. C. Bacalbașa arată cari sunt avantagiile ce ar aduce ḑiaristilor formarea societățeí presei. Dsa spune, că pentru început, lucrurile nu trebuesc luate prea de sus, făcut în mare, căci fondurile neesistând încă nu se va puté face față la cheltuelile necesitate de o instalare confortabilă.

Intrunirile se vor ține deocamdată în săli de redacție și pentru început se vor aduná un numĕr de cărți trebuinciόse publicisticei. Mai în urmă, când fondurile se vor mări, fie prin cotisații, do națiuni și sĕrbări date de pressă, societatea va avisá și la instalarea societățeí în mod mai confortabil.

Scopul principal al societății va fi de a se ajutá ḑiaristii, cari vor cădé în infirmitate, vor fi bolnavi și prin urmare n'ar puté lucrá precum și aceia, cari din diferite cause vor fi nevoiți se părăséscă un ḑiar, ce nu le ar conveni și până la găsirea unei ocupațiuni se aibă nevoie de un ajutoriu pentru esistență.

Infrățirea și solidaritatea între ḑiaristi va fi unul din resultatele societății presei.

După mai multe observațiuni a diferiți confrați se alege o comisiune de 5 ḑiaristi, cari sĕ aibă mi misiunea d'a alcătuí statutele.

Étă persónele, cari compun acéstă comisiune: C. Bacalbașa (Lupta), D. Roco (România), G. Ionescu (Românul), Z. Arbore (Telegraful român) și Fr. Damé (Liberté Roumaine).

Comisiunea se întrunesce mâne-sáră la d Fr. Damé, pentru a începe elaborarea statutelor. Marți séra o nóuă întrunire a comisiunei la d. G. Ionescu și Joi adunare generală în sala Băilor Eforiei.

In acéstă adunare se vor cetí și discutá cu deamăruntul statutele, ce comisiunea va fi elaborat.

* (Orologiu perdut). Dumineca în 20 Iuliu n. a. c. la 6 óre séra s'a perdut între Reisenfelsgasse și varda principală dela piața cea mare un *„orologiu de aur"* remontoir cu capac simplu; cu el un lanț de aur circa 10 cm. lung $1\frac{1}{2}$ cm. lat cu dóuĕ însignii (medalióne — o piesă de 10 marce representând pe împĕratul Friederic al III-lea și binoclu în os de fildeș). Cel-ce a găsit acel orologiu va primí rĕsplata cuvenită. Quergasse Nr. 4, catul I.

Bibliografic.

„Transilvania" fóia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Nr. 7 din 15 Iuliu a apĕrut cu urmatoriul sumariu: „Invĕțare" (Studiu filologic) de Dr. Atanasiu Marienescu. — Sciință în scólă și afară de scólă, II, de Dr. Petru Span. — Medard de Teodor Ceontea. — Partea oficială. Procesele verbale ale comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luate în ședința dela 13 și 23 Iuniu n. 1890.

Raport general al societății de lectură „Petru Maior".

Raportul general al comitetului despre activitatea societății în decursul anului scol. 1889/90, cetit în ședința generală din 19 Maiu 1890.

Onorată societate!

Societatea de lectură „Petru Maior" este singurul centru cultural cu caracter național al tinerimii române din Budapesta.

Universitarilor români din capitala țĕrilor corónei sftului Stefan, grupați în giurul acestui focular și organisați pe basa statutelor și a regulamentului din vigóre, li s'a asigurat astfeliu facultatea, ca în desvoltarea lor culturală-generală sĕ se pótă perfecționá și în limba maternă și desteptá spiritul de colegialite și solidaritate, condițiuni esențiale ori cărei tinerimi, care speréză, pentru sine și poporul cărui aparține, un viitoriu mai corĕspunḑĕtoriu decât presentul.

Biblioteca, revistele literare și ḑiarele politice, care societatea „Petru Maior" le pune la disposiția membrilor sei, ședințele sale literare și administrative au menirea sĕ destepte în tinerimea română de aici interesare pentru limba și literatura română, ér' în fața curentului ce se mână cu atâta tărie, precum și în fața spiritului ce se propagă cu intensivă insistență în acéstă capitală, societatea „Petru Maior" tinde și nu va încetá a lucrá, ca sĕ se păstreze în membrii sei vii și neatăcate sentimentele și moravurile morale și sociale ereḑite din casele părintesci, căci bine înțeles: aceste forméză basa, și numai păstrându-ne acéstă basă proprie cu timbrul impus prin ea în decursul numĕróselor vécuri furtunóse, putem rĕmâné ceea-ce suntem; și numai cunoscênd în acésta ce este bun și ce este rĕu, conservând și perfecționând ce este bun și delăturând ce este rĕu, putem ajunge o desvoltare armonică spiritului și geniului nostru strămoșesc, singura garanță a progresării nóstre îndividuale și naționale.

Étă deci, că folosind cu rațiune tot ce ne ofere societatea „Petru Maior", vom puté validitá importanța culturală și națională a acestui organism, care pórtă numele redeșteptătoriului Petru Maior.

Și a face astfeliu: a tinde spre cultură, conservare și consolidare națională, este și trebue sĕ fie ținta supremă a fie-cărui individ, căruia îi place a se mândrí cu numele de român! Numai astfeliu putem sperá, că tinerii români absoluți de studii universitare și înzestrați cu cualificații speciale pe cariera vieții practice, fiind pĕtrunși de iubire de popor, vor deveni accesibili pentru idei și fapte mărețe.

Sĕ fim deci uniți și consolidați toți tinerii români încă până suntem membri ai societății „Petru Maior" în tóte acțiunile nóstre, activi pe terenul vieții teoretice și practice, entusiasmați pentru tot ce este propriu geniului poporului român, căci astfeliu de sigur se va desteptá în noi acea reciprocitate, care ne va consolidá într'un corp vigoros pentru tótă viéța, și nu numai ne va face capaci are sista ori cărei influențe strĕine stricăcióse, ci totodată și a ne validita speranțele! Consolidați fiind, ecoul vocii nóstre va străbate inimi și minți, munți, văi și câmpii. . . . .

Ne place a crede, că dispozițiile culturale ale conservării și consolidării naționale sunt înăscute în fie-care român. Dar' aceste trebuesc ocrotite, desvoltate și ferite de ori-ce parasite și influențe stricăcióse, cu deosebire până când avem sĕ trăim timp îndelungat depărtați de caminul părintesc în curente contrare firii nóstre. Și dacă societatea „Petru Maior", ținênd cont de aceste împregiurări, nisuesce a desteptá în membrii sei din capitala Ungariei simțul de a-și conservá, cultivá și nobilitá sentimentele naționale, își împlinesce numai datorința sa firéscă.

Principiile conducĕtóre ale societății „Petru Maior", cum și scopul ce-l urmăresce, ne impun în deosebi nóuĕ tinerilor, care studiem în acéstă capitală, ca sĕ îngrijim de asigurarea ei și sĕ conlucrăm cu toții pentru a ei ridicare și propășire. Ni-se impune acésta cu atât mai vêrtos, căci societatea nóstră nici astăḑi nu este deplin asigurată în partea sa financială. Și acésta este o mare pedecă. O ținem însĕ de delăturată, dacă, — pre lângă spriginul ce-l primim dela on. public român, la a cărui bunăvoință și de astădată apelăm, — tinerimea română de aici nu va pregetá a-i oferí sucursul spiritual-moral și material, înscriindu-se în numĕrul membrilor ei. Accentuăm acésta, fiind-că a trebuit cu regret sĕ esperiem, cum numĕroșii universitari români de aici nu arată zelul și interesul recerut față cu acéstă instituțiune, prin ce cu durere ne vine a crede, că simțul lor național dormitéză, căci altfeliu căror împregiurări ar fi a se atribuí numĕrul însemnat al acelor studenți universitari români, care nici membri nu s'au făcut?! O împregiurare, care ne impune seriόse îngrijiri, în deosebi, căci înaintașii nostri erau feriți de astfeliu de fenomene neîmbucurătóre. Ei, demnii veterani, care și acum ne strigă: „fiți uniți în cugete și simțiri", erau toți una, și fiind astfeliu, au putut face ce au făcut, si că au făcut dovadă este, că avem ceva.

Acésta ne este impresiunea ce nu o putem lăsa neesprimată, când la acest loc, conform §-lui 221 din Regul. înșirăm câteva date principale despre activitatea societății „Petru Maior" în decursul anului scol. 1889—90.

*

Societatea a avut în anul acesta 20 membri fundatori, 33 onorari, 23 ordinari și 3 ajutători.

*

Societatea a ținut în decursul anului espirat 2 ședințe generale ordinare, 4 gen. estraord. și 10 ordinare sĕptĕmânale, în care s'au resolvat agendele administrative și s'au și discutat operatele înșirate la partea specială a raportului sub titlul: „Comisiunea literară".

In ședința sa generală din 21 Aprile a. c. societatea, cu respect la § 10 din statutele sale, a aclamat pe preastim. domn George Pop de Băsesci, proprietariu, și pe on. institut de credit și de esonomii „Timișana" în Timișóra de membri fundatori; ér' în ședința generală din 21 Aprile a. c. a aclamat, cu respect la § 9 din statute pe Ilustritatea Sa dl Alecsandru Comanescu, jude la tabla reg. din Budapesta, Magn. Sa dl Antoniu Schiau, procuror al bonurilor erariale în Budapesta, și pe preastimatul domn Stefan Velovan, profesor și director la pedagogia din Caransebeș de membri onorari.

*

Activitatea strîns literară, în care direcție societatea este cu deosebire chemată a lucra, a fost și în anul acesta amĕsurat împregiurărilor mulămitóre. Acésta activitate a consistat din disertațiuni cetite în ședințe, din lucrări de cuprins scientific-literar și poesii publicate în fóia societății „Rosa cu ghimbi". (Va urmá.)

Mulțămită publică.

Scóla capitală ortodocsă română din S-Sebeș a primit pentru biblioteca sa în decursul anului scolastic espirat următórele donuri:

1. Adunarea proprietarilor de pămênt din loc 21 fl. v. a.
2. Institutul de credit și economii „Sebeșana" 15 fl. v. a.
3. Societatea „Petru Maior" Istoria românilor de Petru Maior".
4. Multonoratul domn Alecsandru Roman profesor universitar 8 cărți prețióse.
5. Reverenția sa spiritualul dela institutul corecțional din Aiud Nicolau Ivan au donat novela sa „Copilul de suflet".
6. Dna Cecilia Schindler nobilă de Comaroma donat 8 opuri germane în 26 tomuri și 5 ḑiuare legate frumos.

Aceste donuri în bani și cărți ridicând biblioteca scólei nóstre în un mod simțitoriu priméscă préstimații donatori și pre acéstă cale cea mai respectuósă mulțămită.

Sas-Sebeș în 6 Iuliu v. 1890.

Direcțiunea scólei capitale ort. române.

Avram David,
director.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Cu ocasiunea petrecerei sociale de joc împreunată cu producțiune teatrală, arangiată la 22 Maiu a. c. st. v. din partea „despĕrțământului reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Făgărașului" următorii p. t. dni și dómne au binevoit a suprasolví cu următórele sume: Ilustritatea sa dnul Michail Horvath, comite suprem al comitatului Făgăraș 1 fl 30 cr. v. a., Vasiliu Dan, jude reg. 1 fl. v. a., Ioan Popescu, prof. sem. 50 cr., Mateiu Voilean ases. cons. 50 er., d-na Aneta Iovian Stoica de Vist 1 fl., Dr. Comșa, medic cercual 60 cr; Moise Dêrlogea notariu cercual 50 cr., Dr. Stefan Pop, fisic comitatens 80 cr., Georgiu Pop Gridanul 50 cr., Costant. Hobian 50 cr., Leopold Fleissig 50 cr.; F. Caiser 30 cr., Alecsandru Pocol 70 cr., Papp István 20 cr., Ioan Popița, paroch 50 cr., George I. Gollian, comerciante 1 fl., Solomon Fagărășan învĕțătoriu 40 cr., Basiliu Raț. vicariu foraneu, 1 fl 30 cr., Iosif Literat, paroch 50 cr., Ioan Hașu, învĕțătoriu 10 cr., Georgiu Aiser 10 cr., Gergiu Pop, paroch 50 cr., și Ioan Comșa, paroch 50 cr.

Venitul total incurs cu acéstă ocasiune a fost 97 fl. 50 cr. v. a., din care detragêndu-se spesele censurate într'o ședință estraordinară a comitetului reuniunei învĕțătoresci, în suma de 68 fl. 75 cr. v. a. a resultat un venit curat de 28 fl. 75 cr. v. a. care s'a și administrat conform decisiunei comitetului reuniunei învĕțătoresci în modul următoriu:

a) 10 fl. v. a. s'a predat ca ajutoriu „reuniunei femeilor române din Făgăraș-jur", éră restul de 18 fl. 75 cr. v. a. a incurs în fondul reuniunei învĕțătorilor din districtul Făgărașului, cu scopul spre a se împărtăși din acéstă sumă doi învĕțători români gr. or. cari vor cercetá în vara anului curent „cursul lucrului de mână din seminariul „Andreian" în Sibiiu. —

Tuturor marinimoșilor domni și dómne, cari au oferit suprasolviri cu acéstă ocasiune, li se aduce și pe acéstă cale cea mai căldurósă mulțămită.

Făgăraș, 6 Iuliu, 1890 st. v.

Nicolau Aron	*David Chiujdea*	*Ioan Berescu*
președinte.	cassariu.	secretariu.

Loterie.

Sâmbătă în 19 Iuliu 1890.

Timișóra:	**1**	**74**	**67**	**81**	**69**
Viena:	**90**	**32**	**1**	**37**	**65**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 19 Iuliu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de $6^0/_0$	——	—.—
Renta de aur ung. de $4^0/_0$	99.75	99.90
Renta de aur austriacă	109.—	109.30
Sorți de stat dela 1860	140.—	140.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	343.50	345.—
Galbin	5.52	5.51
Napoleon	$9.23\frac{1}{2}$	9.23
100 marce nemțesci	56.95	57.—
London pe (poliță de trei luni)	116.35	116.45

Nr. 394. [381] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul 31 Iuliu a. c. v.

1. Pentru ocuparea postului învĕţătoresc din comuna Mogoş-Miclesci, împreunat cu un salariu în bani gata 210 fl., cuartir şi lemnele necesarii.

2. Pentru postul învĕţătoresc din comuna Şasa, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

3. Pentru postul învĕţătoresc din comuna Vinţa cu un salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne.

4. Pentru postul învĕţătoresc din Muncel, cu un salariu anual în bani 100 fl., cuartir şi lemne.

5. Pentru postul învĕţătoresc din Ocolişul-mic cu un salariu în bani 120 fl., 20 dkl. bucate, şi 30 klgr: legumă, cuartir şi lemne.

6. Pentru postul învĕţătoresc din Ocolişul mare cu un salariu în bani 240 fl., 24 ferdele vechi bucate 90 punţi vechi legumă, şi de va conduce strana, venitele cantorale, cuartir şi lemne.

Prelângă acestea fie-care învĕţătoriu va primí diurnele prescrise pentru participarea la adunările reuniunilor învĕţătoresci.

Doritorii de a competá la unul din acestea posturi, au sĕ-şi astérnă cererile concursuale instruite cu documentele recerute prin Stat. org. şi normativul scolar din 1882 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul prescris.

Totodată concurenţii sunt deobligaţi a se presentá în comuna respectivă la care a concurat, în vre o duminecă sau sĕrbătóre, spre a-şi dovedí desteritatea în cântări, şi despre acésta a încunoscinţá şi pre subsemnatul oficiu presentându-se în persónă.

Ofenbaia, în 19 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 343. [382] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante dela scólele gr. or. din comunele mai jos însemnate aflătóre, în protopresbiteratul Geoagiul II, sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Bozeş, cu salariu anual de 150 fl., victuale în valóre de 32 fl., lemne pentru foc în valóre de 12 fl. încassând din repartiţiune.

Cibu, cu salariu anual de 130 fl., din care sumă 84 fl. se primesc din alodiu, ér restul prin repartiţiune, victuale în valóre de 20 fl., cuartir liber în edificiul scólei, şi lemne pentru foc.

Vărmaga, cu salariu anual de 200 fl., care sĕ încasséză din repartiţiune, cuartir gratuit în noul edificiu scolariu şi lemne pentru foc.

Concurenţii au a-şi substerne cererile lor instruite conform legilor din vigóre până la terminul susindicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Geoagiului II, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sĕcărêmb, (Nagy Ág) 28 Iuniu, 1890.

Sabin Piso sen.,
protopop.

Nr. 28. [383.] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante dóue posturi de învĕţători la scóla capitală rom. ortodocsă din S. Sebeş, pentru ocuparea lor se escrie concurs cu termin până la 31 Iuliu a. c. v.

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt: Salarii anuale de câte 350 fl. v. a., ér după serviciu de 5 ani la acéstă scólă 400 fl.

Doritorii de a ocapá unul din acestea posturi au a şi asterne petiţiunile instruate conform prescriselor în vigóre On. oficiu protopopesc gr. or. din S. Sebeş până la terminul de sus.

Dela concurenţi se astéptă a se presentă în vre o Duminecă ori sĕrbătóre în biserică pentru a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, fiind deobligaţi a ţiné şi strana în Duminecă şi sĕrbătóre.

Cei cu cunoscinţa musicală vor fi preferiţi. Şi dacă vre unul va propune şi cântările, în cât sĕ pótă formá un cor, atunci póte conta la o remuneraţiune de 50 fl. pe an.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în S. Sebeş la 27 Maiu, 1890.

I. Tipeiu, prot. *Z. Murĕşan,* not.

Nr. 245. [384] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Brisnic, cu salariu de 220 fl. 80 cr. şi adecă: *a)* 100 fl. în bani, *b)* 80 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. =96 fl. *c)* 4 mĕs. fasole à 2 fl. 20 cr. =8 fl. 80 cr. *d)* folosirea a dóuĕ grădini cu venit anual de 20 fl. apoi *e)* 4° cubici de lemne şi cuartir liber.

2. Lăpuşul superior, cu salariu de 300 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber în edificiul scólei şi 8°☐ de lemne, apoi pentru serviciul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea ómenilor în vêrstă, şi 20. cr. dela înmormêntarea pruncilor.

3. Tissa, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a)* 110 fl. în bani, *b)* 80 mĕsuri cucuruz = 96 fl. *c)* 4 mĕs. fasole = 8 fl, apoi *d)* cuartir liber şi 8°☐ lemne. Perspectiva a se urcá salariu la 300 fl.

4. Dobra, postul de învĕţătoriu în clasa a III-a şi IV a la scóla capitală, cu salariu de 400 fl. solvinḑi în rate lunari decursive.

Vor fi preferiţi cei cu cualificaţiune superióră şi pedagogii, şi cari vor documentá cunoscinţă de musică instrumentală.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni a şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu comitetele parochiale, respective protopresbiteral.

Dobra, la 30 Iuniu, 1890.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 389. [385] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate aflătóre în tractul protopresbiteral al Mercurei sĕ escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Mercurea, un post salarisat cu 250 fl.

2. Cunţa, un post salarisat cu 210 fl.

3. Păuca, un post salarisat cu 100 fl.

La tóte acestea trei comune, învĕţătoriul, prelângă celelalte datorinţe impuse de legile scolare în vigóre, e obligat a ţiné în Dumineci şi sĕrbători strană în biserică

Recurenţii 'şi vor înaintá cererile lor concursuale instruite în conformitate cu legile esistente subscrisului oficiu în terminul deschis.

Mercurea, la 19 Iuniu, 1890.

Dela oficiul protopresbiteral al tract. Mercurei.

I. Droc,
protp.

Nr. 378. [374] 2—3

CONCURS.

Pe basa părinţescei resoluţiuni consistoriale dto 10 Octobre 1889 Nr. 6731 B. încuviinţindu-se instituirea unui capelan lângă neputinciosul paroch Nicolae Barluţ din Mogoş-Valea bârnei, protopresbiteratul Lupşei, pentru ocuparea acestui post de capelan se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele sunt:

1. Dela 120 case câte o ḑi de lucru à 40 cr.	fl. 48.—
2. Venitul din cimiteriu şi alte dóuĕ fĕnaţe . . .	fl. 24.—
3. 53 ferdele vechi de grâu à 1 fl. 50 cr. . . .	fl. 79.—
4. Venitele stolari dela diferitele funcţiuni preoţesci	fl. 228.90
In total	fl. 379.90

Din care jumĕtate este a neputinciosului paroch.

Doritorii de a competá la acest post au a-şi asterne cererile instruite conform Stat. org. la subsemnatul oficiu în terminul prescris.

Ofenbaia, în 14 Iuniu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 68. [377] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în narochia de cl. III a Broscení, protopresbiteratul Mercurei, se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea acestui post este:

1. Folosirea porţiunei canonice constătătóre din 10 jugere 1219☐° pământ arătoriu; 1533☐° grădină, 1 jug. 975☐° fênaţe cu un venit anual computat în calcul mediu după venitul celor 5 ani din urmă . .	fl. 208 —
2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 70 cr.	fl. 49.—
3. Dela 70 familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. .	fl. 28.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea la bobotéză .	fl 30.—
5. Venitele stolari dela botez, cununii şi îngropăciuni după calculul mediu al celor 5 ani din urmă	fl. 60.—
6. Diferite venite după epitrafil	fl. 30.—
7. Folosirea unui pamênt al bisericei cu venit anual de	fl. 30.—
Suma fl. .	fl. 435.—

Cei ce doresc a ocupà postul susnumit au a şi asterne petiţiunile de concurs, instruite conform dispoşiţiilor din regulamentul pentru parochii §. 15 l. c. subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Mercurea, la 12 Iuniu, 1890.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Mercurei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Droc,
ppresbiter.

Nr. 291. [375] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Ocolişul mare, protopresbiteratul Haţegului, pre lângă bolnavul paroch Lazar Popoviciu de acolo, pe basa părinţescei resoluţiuni consistoriale dto 1 Maiu a. c. Nr. 2552 B se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Fiitoriul capelan conform declaraţiunei parochului făcute la 25 Martiu a. c. are drept la jumĕtate din tóte venitele parochiali statorite de către sinodul parochial ţinut la 25 Martiu, reîntregit la 3 Iuniu 1890 în suma totală de 405 fl. venit anual.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor instruite conform legei — subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul prefipt.

Oficiul protopresbiteral al tractului Haţeg in conţelegere cu comitetul parochial.

Haţeg, la 20 Iuniu, 1890.

Ioan Raţiu, protopresbiter.

Nr. 134. [371] 3—3

CONCURS.

Devenind cu începerea anului scolar 1890/91 vacant stipendiul de 40 fl. pe an, din fundaţiunea „Radu M. Riureanu," pentru studenţi de gimnasiu, pentru conferirea lui sĕ escrie prin acésta concurs.

Cererile au a se înaintá comitetului „Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român" în Sibiiu *până la 30 Septembre n. 1890.*

Aspiranţii la acest stipendiu au au sĕ acludă la suplicele lor:

a) carte de botez în orginal sau în copiă legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolar 1889/90;

c) atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză scóla de present;

d) atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Din şedinţa comitetului asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 7 Iuliu, 1890.

G. Bariţiu, preşed. **Dr. I. Crişian,** secretariu II.

Nr. 540. [376] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea definitivă a parochiei de clasa a II-a din Moeciul inferior, protopresbiteratul Branului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 603 fl. 20 cr. anual, ér specificaţiunea acestor venite se póte vedé în ori ce timp în protocolul şedinţelor comitetului parochial.

Doritorii de a reflectá la acésta parochiă au de a-şi asterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, instruite conform statului organic şi regulamentului congresual din 1878 pentru parochii, până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zernesti, 14 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresb. gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

---

ad. 1358 szám. [379] 2—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. orsz. tébolyda betegei és alkalmazottjai részére az 1891 évi január hó 1-től—1893 évi December hó 31-ig terjedő három évi időszakban szükséges élelmezés biztósitása céljából folyó **évi augustus hó 21-én d. e. 11 órakor** az intézet gondnoki irodájában zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtés alapjául szolgáló részletes kiirás a „Budapesti Közlöny" f. évi 159, 160 és 161 számaiban foglaltatik, ugyancsak részletes felvilágositás az intézet gondnoki irodájában nyerhető.

Nagyszeben, 1890 julius hó 9 én.

A magy. kir. orsz. tébolyda igazgatósága.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 74 Sibiiu, Joi 12/24 Iuliu 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Iuliu.

In ḑilele trecute conducĕtoriul politic al cehilor, bărbatul sĕrbătorit ca conducĕtoriu dela începutul carierei sale până acuma la adênci bĕtrâneţe, Dr. Rieger în o scrisóre adresată directorului ḑiarului „Pozor" anunţă, că se va retrage de pe terenul politic în viéţa privată.

Declaraţiunea acésta a conducĕtoriului cehilor a produs mare sensaţiune în cercurile politice din monarchia nóstră, şi tóte ḑiarele, fără deosebire de colorit de partidă, s'au ocupat la locul prim cu retragerea lui Rieger de pe arena politică.

Retragerea acestui conducĕtoriu atât de sĕrbătorit până mai eri alaltăeri a urmat din diferinţă de păreri în ce privesce politica internă a poporului bohem. Rieger crede, că e timpul suprem, ca în Boemia sĕ domnéscă pace internă între bohemi şi germani, şi acésta în interesul bine înţeles al înşişi bohemilor. De aceea a iniţiat el conferenţele de astă érnă din Viena între conducĕtorii germanilor şi bărbaţii mai de influenţă ai boemilor, pentru cari conferenţe el a sciut sĕ câstige bunăvoinţa guvernului în aşa mĕsură, încât conferenţele s'au ţinut sub presidiul ministrului president Taaffe. Mai mult, în decursul desbaterilor guvernul a luat angajamentul, că va matriculá în lege compromisul făcut şi cu puterea statului îl va şi esecutá.

Compromisul s'a făcut în cea mai bună înţelegere, bohemii şi germanii în conferenţă s'au declarat mulţămiţi, şi din ambele părţi s'au luat asigurări, că se va lucrá pentru realisarea compromisului.

Intr'aceea partida cehilor tineri s'a declarat nemulţămită cu resultatul, la care a ajuns conferinţa şi a pus la cale manifestaţiuni contra concluselor conferenţei, şi în special contra conducĕtoriului cehilor Dr. Rieger. Agitaţiunea a luat dimensiuni mari, partida bohemilor tineri în frunte cu Dr. Gregr din mică şi neinsemnată a ajuns a fi puternică, Dr. Rieger conducĕtoriul cehilor bĕtrâni din om sĕrbătorit, ce era a ajuns a fi batjocorit, declarat de trădător al naţiunei şi tras în tină chiar şi de organe de publicitate, cari totdeuna au susţinut vederile lui

Cu tóte acestea patriotul bohem angajat odată la lucru şi faţă cu guvernul şi faţă cu germanii din Bohemia, nu s'a disgustat, ci a conlucrat pentru punerea în practică a compromisului. A venit rêndul sĕ se alégă representanţi în consiliul regnicolariu scolariu, şi magistratul oraşului Praga a ales pe un bărbat din partidul bohemilor tineri, cari s'au hotărit a zădărnicí în pracsă compromisul adus, pe care ei nu l'au putut impedecá mai nainte.

Vĕḑêndu se astfeliu părăsit şi de inteliginţă, şi de popor, în amărăciunea sa, conducĕtoriul de până acuma al bohemilor anunţă retragerea sa, şi se plânge amar pentru nemulţămirea, cu care se arată cătră el poporul acela, căruia i-a sacrificat întrégă viaţa sa.

Mai mult decât nemulţămirea poporului 'l supĕră insulta, ce i o face acesta, denegându-i patriotismul, şi inima cătră popor, şi cătră causa sântă a naţiunei boheme.

Este fórte schimbăciósă lumea, şi acésta s'a adeverit de sute şi mii de ori.

In timpul mai próspet adevĕrul acesta la simţit Bismark l'a simţit Rieger, şi nu e mirare, dacă în amărăciunea inimei lor ambii se plâng contra nemulţămirei poporului.

Mângăerea ómenilor mari este în verdictul istoriei nepreocupate, şi cel mult pot esclamá până sunt în viaţă: *„flere possem, sed iuvare non."*

Revista politică.

Alegerea de deputat, ce s'a fost făcut în ḑilele trecute în cercul electoral al Vinţului a dat mai ales presei magiare mult material de discutat. Oposiţia a acusat guvernul, că acesta a intrebuinţat tóte mijlócele de ingerinţă pentru a reuşí cu candidatul seu. Tóte organele administrative au stat la disposiţiunea guvernului, au ţinut adunări, au infricat pe alegĕtori, ér partidei oposiţionale nu i-a permis nici măcar sĕ ţină conferenţe cu poporul, şi aşa matadorii, cari anume veniseră spre acest scop dela Budapesta, n'au putut esercíá nici măcar prin vorbire vre-o influinţă asupra alegĕtorilor.

Ḑiarul kossutist „Egyetértes" din 21 Iuliu aduce la locul prim un articol sub titlul „Asta nu mai póte rĕmâné aşa" subscris de Meszlényi Lajos, în care arată mai detaiat câte corupţiuni se fac la alegeri şi cum se făuresc ele. Articolul e indreptat mai vêrtos contra inteligenţii, care folosindu se de nesciinţa poporului şi fiind fórte corumptibilă, resultă mai totdeuna, că se aleg în representanţa ţĕrei ómeni, pe cari de loc nu-i dóre de neajunsurile alegĕtorilor, cari seduşi prin promisiuni şi bacşişuri de bani l'au scos din urnă şi l'au aşeḑat în dietă. Autorul arată, cum a căpĕtat din cassa guvernului 3000 fl, cum s'a cumpĕrat alegĕtorii cu câte 20 fl. şi mai mult, cum a trebuit se speseze insuşi din al lui, pentru-ca se reiasă partidul guvernamental invingĕtoriu. Câte parale nu se risipesc pe beuturi şi mâncări, cari tóte costéză ţéra şi cari provócă o situaţiune nesuportabilă. E în interesul ţĕrei, în interesul partidelor, ca prin legi positive sĕ se suprime odată aceste corumperi şi sĕ nu se mai lăţéscă imoralitatea şi prin astfeliu de apucĕturi. Se facem ceva, închee autorul, până la alegerile viitóre, căci aşa nu mai póte rĕmâné.

Cestiunea de divorţ a ex-regelui Milan, despre care luăsem notiţă în numĕrul premergĕtoriu, câstigă tot mai mult în importanţa politică. Milan incă voesce sĕ se vadă odată limpeḑit şi a păşit resolut pentru acésta afacere. Dênsul, inmediat după-ce a inţeles, că regina s'a adresat metropolitului Michail şi respective sinodului episcopesc ca sĕ dea soluţiunei valóre legitimă, încă s'a adresat metropolitului ca sĕ-i dea şi dênsului copia despre actul sinodului, prin care s'a hotărit cestiunea de divorţ. Regele Milan a şi primit copia, din care resultă, că sinodul a privit afacerea de divorţ total terminată şi nu se mai lasă în o nóuă pertractare, prin urmare sentinţa adusă sub metropolitul Teodosiu se privesce de valabilă.

Acest act al sinodului, după scirile, ce sosesc din Belgrad, a provocat acolo mare nelinisce mai ales în cercurile radicalilor, cari credeau, că metropolitul Michail va face presiune asupra lui Milan, şi că sinodul va desaprobá demersul fostului rege în cestiunea de divorţ.

Acestei impregiurări trebue a se atribuí şi scirile, că conducĕtoriul liberalilor Garaşanin, care a fost adresat ţĕrei un apel pentru o purcedere mai energică contra guvernului radical, care a adus ţéra la peire, s'a reintors fără de veste din Paris la Belgrad. Garaşanin, când a intreprins călĕtoria la Paris a voit sĕ dea faţă cu mai mulţi bărbaţi de stat. Chiar în Paris 'şi făcuse planul şi scirile de acolo au şi anunţat, că Garaşanin a plecat la München şi de acolo va sosí în Viena. Inmediat după plecare s'a rĕspândit însĕ scirea, că el în adevĕr a plecat la Belgrad.

Principele de Bismarck deşi retras de pre arena politică, totuşi face mare politică. Acésta se susţine mai ales în urma unui articlu, ce l publică „Hamburger-Nachrichten", articol, care e inspirat de Bismarck şi e indreptat contra monarchiei nóstre. Dacă tripla alianţă, se ḑice în articol, are misiunea a apĕrá pe Austro Ungaria de atacurile Rusiei, atunci Germania, puterea principală în acésta alianţă, trebue sĕ mijlocéscă pace intre aceste dóuĕ puteri. Germania e iubită în Petersburg şi contra ei nu vorbesce nimenea, ce lipsă are ea deci ca sĕ apere interesele Austro-Ungariei în peninsula balcanică, ori numai pentru-ca sĕ se facă de ură cu Rusia. Când Germania n'ar trăí în amiciţie cu Rusia, ea ar fi

---

FOIȚA.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XVII.

Spicuitori.

(Urmare din Nrul 72.)

Nóue nu ne cade bine, când vedem, că pe urma nóstră năvălesc o mulţime de copii şi ómeni neputincioşi, şi ne adună spicele, şi acasă nevestele dau grâul din coş cu mĕsura la jidani şi altora.

Sciţi bine, că pe sate umblă coropcari, sau greci, cum le mai ḑic ţĕranii. Acestia percurg sate întregi, ei cumpĕră mărunţişuri dela oraşe, pre-cum sunt mărgele, cercei, inele, ace, bumbi, şi altele de feliul acesta, tóte acestea nu-i costă pe ei mai mult de doi până în trei florini, şi umblând dóuĕ sau trei ḑile pe sate se întorc acasă cu căruţele încărcate, ba mai sunt alţii şi mai periculoşi, mai cu sémă femei bĕtrâne, cari cu nisce cărţi de joc vechi sau bóbe de fasole percurg sate întregi şi dau de noroc, adecă spun la minciuni, şi ţĕrancele le primesc în casă şi pentru o minciună potrivită ii umple straiţa de bucate, precum şi făină, slănină şi altele.

Bărbatul însĕ trage cósa de se umple de asudori, fără de a scí cum manipuléză femeia acasă. De atari femei trebue sĕ se ferésca poporul, căci atari femei sunt adóua dare pe capul lor, şi acésta dare e cu mult mai mare ca aceea, care le este impusă din partea statului. Eu sciu ómeni, cari din flécuri de feliul acesta şi-au făcut averi. Aşa se află în comuna Avrig lângă Olt un om cu numele Paraschiv, ómenii din sat îi ḑic însĕ „Păscălieriul", acesta după-cum sciu eu are un venit anual din minciuni de o mie florini v. a., el şi a câstigat un bun renume în privinţa acésta, aşa am vĕḑut eu adese-ori trăsuri de arcuri dinaintea casei lui, au venit din tóte părţile ómeni la el, din România, ba chiar din Viena a venit un domn de i a ascultat minciunile, ba în anul acesta adecă în 1890 a venit din Sibiiu un domn destul de inteligent şi cu stare la el, şi ce i-a fi spus nu sciu, destul că l'a jupit de vre o câţi-va florini. Precum se vede nu numai poporul de rênd crede în făcĕturi, ci chiar şi domnii.

Ve spun însĕ cu tótă sinceritatea, cunoscênd pe acel om din cap până în tălpi, că el nu scie absolut nimic, şi fără făcăturile lui nu se ajută nimic, numai ve stórce punga, el mai mult petrece în cârcimă decât la lucru, şi sunt ḑile unde dă pe beutură câte 5 până în ḑece florini de nu mai mult, fără de a-şi prădá din avere, ba şi mai cumpĕră, şi sĕ îmbracă de cugeţi, că te miri ce avere mare are de lui i sĕ póte aşa ceva, el nu asudă la câstigarea banilor, că sunt ei destui prosti, cari muncesc póte mai mult pentru el, decât pentru familia lor. Ve spun drept, că nu scie nimic, tótă sciinţa lui se află în o carte, precare şi-o câstigat dela preotul din Arpaşul superior, care încă a trăit mai mult din acésta meserie decât din parochie, aceea carte o deschide şi cetesce ceva din ea, ba mai scie şi el combina unele minciuni şi aşa o duce boeresce din câstigul ómenilor, cari ii cred minciunile. Cartea aceea se numesce Păscălie, de unde şi-a luat şi el numele de Păscălieriu, şi nu cred sĕ nu se afle prin librăriile nóstre, în România sunt sigur, că sĕ vor mai aflá cărţi de acelea.

Ba mi aduc aminte de o istorióră fórte interesantă de feliul acesta, anume în o comună de pe Têrnava mică sĕ aflá un preot, care avea la curte o femee cam próstă, pe care o puse sĕ-i păḑască gâscele, că de altceva nu era bună, aceea încă scia sĕ descânte, dar nu o prea lua nimeni în sémă, érna o mai chemau ómenii de îşi făceau rîs de ea, căci pentru o bucăţică de pâne odată începe a boscorodí. La nesce Florii avuse preotul nesce pesci la prânz şi nu sciu cum s'a întêmplat, destul că preotului i-s'a pus un os în grumaḑi, şi nu l'a putut scóte cu tóte încercările, ba în fine a adus şi medicii, dar tóte în zădar, numai prin operaţie se putea preotul vindecá, aşa i-a spus medicii, pre cari i-a consultat şi avisată numai la Austro-Ungaria, precând ea aşa o póte purtá pe acésta monarchie după plac.

Cronică din Zarand.

Zarand, în Iuliu 1890.

Adunarea reuniunei tractuale invĕţătoresci în Brad — Incheerea anului scolariu la gimnasiul din Brad. — Date statistice.

La 23 şi 24 Iuniu v. s'a ţinut în Brad a dóua adunare generală a reuniunei tractuale învĕţătoresci din protopresbiteratul Zarand. Adunarea a fost debil cercetată, abia 15—18 învĕţători din 41 inşi, cari au funcţionat în decursnl anului scolariu 1889/90. Activitatea ce se desvóltă în sinul adunărei nu este cea dorită, şi carea pe dreptul s'ar pretinde dela o corporaţiune, care numĕră 41 de membri ordinari, datoriu fie-care a lucrá din resputeri pentru inaintarea scopului reuniunei. Sunt vre-o 5—6 membri, acestora se datoresce activitivitatea, ce se mai desvóltă. Comitetul despărţĕmêntului e totul, carele nu lasă ca activitatea sĕ stagneze.

Din raportul comitetului, carele 'şi ţine regulat şedinţele, temele de pertractat şi rapórtele către adunări estrag următórele: S'au ţinut 2 adunări generale, la 22 şi 23 Martiu, apoi la 23 şi 24 Iuniu v.

Din raţiociniul despărţĕmêntului reese, că starea cassei la 23 Iuniu v. face 422 fl. 91 cruceri, din cari 15 fl. bani gata, ér restul restanţe pre la membri. Trebue sĕ te miri, că mulţi învĕţători nu au plătit o para chióră dela începutul reuniunei, pe lângă tóte admoniările primite, parte dela despărţĕmênt, parte dela oficiul protopopesc.

Biblioteca despărţĕmêntului constă din 169 opuri in 175 volume, în preţ de 164 fl. 59 cr.

Cărţi din bibliotecă abia au scos spre cetire 12 inşi, deşí biblioteca stă la disposiţiunea fie-căruia.

Ambe adunările au fost debil cercetate, din acest motiv s'a luat conclus, ca sĕ se arete nominal la Ven. Consistoriu cei-ce au absentat fără nici un motiv, căci până când adunările nu vor fi bine cercetate de o lucrare mai fructiferă şi mai intensivă nu póte fi vorba. Ceea-ce e bătătoriu la ochi este, că chiar dintre prelegĕtori lipsesc. Notez ací pre câţi-va prelegĕtori, cari au lipsit dela ambele adunări d. e.: Ios. Başa, Ioan Alba, Sim. Pavel, Sim. Micu, G. Draia, Ales. Draia, Georgiu Teodor, Avram Groza.

Prelegerile practice au fost abia mijlociu.

Întrebând, care póte fi causa necercetărei adunărilor este uşor a aflá rĕspunsul.

Partea indolentă din corpul invĕţătoresc tractual, după ce au vĕḑut, că nu li se întêmplă nimic pentru absenţii dela adunări au cugetat: pentru-ce sĕ mai mergem? mai bine sĕ vedem de alte afaceri. Un alt motiv este cel puţin aici în tract, că fie-care învĕţătoriu are se prelégă, după cum vin în ordine alfabetică, şi numai disertaţiunile se ţin de vre-o 5—6 invĕţători mai buni, cu deosebire de către invĕţătorii dela scólele normali din Brad.

Vre o 5 ani şi prelegerile practice se ţineau mai de tot aceea-şi învĕţători, dar în urmă s'a făcut incercarea, sĕ se vadă ce au profitat şi invĕţării mai debili, pentru-ca sĕ se pótă scóte la ivélă învĕţătorii mai buni, şi mai zelosi! Ei dară ce sĕ veḑi. Dintre cei-ce au sĕ prelégă jumĕtate nu se presentă la adunare. Remediu de ai puté constringe nu s'a putut aflá până acum, cu tóte că s'au făcut deosebite incercări.

In special cercetarea adunărilor a decăḑut indată ce au incetat a se mai trimite comisari consistoriali pe la adunări.

Fiind chemate reuniunile invĕţătoresci a promová partea teoretică şi practică a învĕţămêntului, şi fiind sub controla Prea Ven. consistoriu, ar fi de dorit a se luá cele mai aspre mĕsuri, ca invĕţătorii negligenţi sĕ-şi facă datoria de membri, altcum adunările vor devení timp perdut până când de ele va profitá numai o neinsemnată minoritate din corpul învĕţătoresc.

La 28 Iuniu v. s'a ţinut încheearea anului scolariu la gimnasiul din Brad. Publicul de ambe secsele indesuia sala gimnasiului. In vorbirea direcţiunei de încheere s'a intonat cu deosebire insemnătatea acestui institut pentru munţii apuseni în special, éră in general pentru toţi românii. Aprópe intrégă generaţiunea tineră, preoţimea şi învĕţătorii din Zarand sunt eşiţi din acest institut.

O parte din tinerimea eşită de aici s'a împrăsciat în tóte părţile, un insemnat contingent a trecut frontierele, neaflând aici aplicare. Consolidarea institutului a mers pe încetul, avênd în fruntea sa nu mai puţin ca 5 protopresbiteri, cari au fost totodată şi directori. In urma aducerei legei de stat pentru scólele medii, în 1883, recerinţele atât în ce privesce adjustarea institutului, edificiul, cât şi crescerea bibliotecei, a museelor, apoi dotaţiunea profesorilor şi alte multe recerinţe, au fost preocupaţiunea celor ce stau în fruntea institutului.

Cu bucurie trebue sĕ se constate, că dela 1884 încóce consolidarea institutului atât în ce privesce învĕţămêntul, cât şi adjustarea lui a făcut progrese însemnate. La ridicarea institutului s'a cerut mari sacrificii, multă luptă, dar grea cercare a fost anul trecut 1889, şi anul curent.

In anul espirat s'a straformat întreg gimnasiul, ceea-ce a costat preste 4000 fl. v. a., éră în acest an se edifică sala de gimnastică, avênd sĕ fie gata până la finea lui Iuliu. Sala costă aprópe 5000 fl. v. a. In doi ani, pe lângă alte spese însemnate, s'au cerut dela fond preste 9000 fl. v. a.

Fondul a fost necesitat a spesá din capitalul disponibil. Acestui sacrificiu, fiind vorbă de esistinţa gimnasiului, fondul a trebuit sĕ se supună, fără a fi primit până acum nici un ajutoriu din vre o parte.

Cine a urmărit cu atenţiune desvoltarea acestui institut, nu póte decât sĕ admire lupta lui de esistenţă, fără a avé dotaţiuni insemnate. Cred, că ar fi timpul a întórce privirea asupra acestui institut corporaţiunile nóstre bisericesci, interesate în primo loco. Sĕ amintim, că gimnasiul dă contingent însemnat pentru pedagogia din Arad şi Sibiiu, precum şi pentru teologia. Las că acest institut ar meritá ajutoriul mecenaţilor nostri!

Póte că timpul a născut şi pentru acest gimnasiu vre un mecenate ca nemuritoriul: Ciurcu, Cristurean etc. pentru gimnasiul din Braşov.

La gimnasiu — afară de director — carele a propus studiul religiunei, au funcţionat 5 profesori, din cari 4 ordinari, éră unul provisor, stând sub esamen. La scólele normali 2 inşi, ambii ordinari. Numĕrul elevilor în gimnasiu rĕmaşi cu finea anului a fost 105; éră la scólele normali 47, cu totul 152.

După clase au fost în clasa I. cu totul 34 inşi, în clasa a II-a 28, în clasa a III-a 33, în clasa a IV-a 10; Numerul elevilor cresce din an în an, şi cu ridicarea învĕţămêntului în scólele populari, contingentul se va mărí din an în an. In acésta convingere ne întărim prin impregiurarea, că în trei ani din urmă au început a frecuentá gimnasiul şi tineri din apropierea Aradului, din Bihor, şi de prin Banat, precând mai înainte contingentul 'l dá numai munţii apuseni, şi comitatul Huniedóra.

La cas când institutul ar puté primí ajutoriu permanent cât de cât s'ar puté înfiinţá şi clasa a V a şi a VI-a, ceea ce ar contribuí mult la frecuenţia elevilor în gimnasiu!! *Un Zarandén.*

Insemnătatea industriei.

Nu încape îndoélă, că ori ce popor modern, care n'a renunţat încă la viitoriul seu, trebue sĕ lucre după un plan clar, bine precisat şi corĕspunḑĕtor esigenţelor şi mijlócelor sale. Tot aşa de elementar însĕ este şi aceea, că pentru de a puté face astăḑi o politică bună şi reală, un popor fie el mare sau mic, trebue sĕ aibă şi un program bine stabilit de economia naţională. Trebue în fine sĕ ne convingem şi noi românii, că fără program economic nu putem face politică sănĕtósă, ci cel mult esperimente politice. Noi însĕ suntem cu mult mai sĕraci şi puterile, de care dispunem, ne sunt cu mult mai scumpe, decât sĕ ne fie permis a mai face şi de ací înainte esperimente politice, şi timpul ne este cu mult mai preţios, decât sĕ mai asteptăm ca sĕ se mai facă vre-o minune în favorul nostru ca pe timpurile biblice.

In patria nóstră suntem consideraţi şi tractaţi ca „o cantitate negligeabilă“, ér aspiraţiunile nóstre de cultură şi progres, fie pe ori ce teren, ca incomode şi inoportune. Suntem respinşi nu pentru-că n'am avea calităţi egale cu ale celor ce ne despreţuesc, ci pentru-că nu le punem în serviciul şi la discreţiunea lor şi nu voim a întrá în intenţiunile de totală desnaţionalisare, cu un cuvênt, pentrucă nu voim sĕ capitulăm de bună voie.

In faţa unei asemenea situaţiuni, ce ni s'au impus prin forţa majoră a factorilor, cari au dispus şi dispun încă de destinele acestei monarchii poliglote şi în special de acele ale regatului St. Stefan, activitatea nóstră politică a fost până acuma redusă mai numai la o defensivă, care n'a fost însĕ nici ea solidară de alungul întregei linie de apĕrare, cum ar fi trebuit sĕ fie. Resultatele acestei defensive le cunóscem şi le simţim cu toţii în fie-care ḑi de 18 ani încóce.

Mai îmbucurătóre sunt încâtva resultatele, ce le am obţinut pe terenul de cultură şi economie naţională, deşí suntem şi ací ajunşi d'abia la sfêrşitul unui bun început. Ne mai rĕmâne încă fórte mult de făcut, şi ací éraşi în considerarea materialului şi a puterilor, de care dispunem, nu ne este permis nici a-l risipí, nici a le consumá în esperimente nesocotite.

Dacă în lupta şi rivalitatea economică şi finanţiară a statelor moderne au suferit vre-unul din factorii constitutivi, apoi acela este fără îndoélă profesionistul, sau cum ne mai place nóue a'l numí meseriaşul. Acest factor care până ce nu se descoperise vaporul şi maşina era factorul principal al industriei concentrată în cetăţii, astăḑi este în agonie şi trăsura hipocratică imprimată pe faţa ei nu se póte ascunde prin nici un suliman. Noi încă nu o simţim acésta aşa direct, pentru-că până la 1866 d'abia putem ḑice, că am avut şi noi meseriaşi, din cause bine cunoscute. S'au pornit însĕ de vre-o 15 ani încóce şi la noi un curent, care îndémnă tineretul nostru sĕ se aplice cu tot adinsul la meserii. Bine, dar ne am cugetat noi óre şi la viitoriul acelor meseriaşi, ce-i vom avea şi la condiţiunile lor de esistenţă? Pentru ca sĕ nu ni se ḑică, că suntem pesimisti incurabili, sĕ ne fie permis a pune sub ochii cetitorilor acestui stimabil ḑiar un estras în estenso a prea interesantului şi instructivului elaborat despre acéstă materiă, pe care l'a cetit ca prelegere publică onor. *D. Dr. Fr. Teutsch* rector seminarial, în ḑiua de 16 Decembre 1889 în localitatea „*Bürger şi Gewerbevereinul*“ săsesc de aici. Tecstul acelei prelegeri este publicat în Nri 4879, 4880, 4884 ex 1889 şi Nri 4887 şi 4890 ex 1890 ai ḑiariului „*Sieb. deut. Tageblatt*“, sub titlul „Desvoltarea meseriilor în Sibiiu în cei din urmă o sută de ani.“ Dăm părţile esenţiale din acel elaborat, ce are meritul a fi cât se póte de clar şi esact, basat fiind pe date autentice, ce i-au stat la disposiţiune dlui autor din archivele bogate ale acestui oraş. Noi dacă vom vrea, putem învĕţá multe din acela şi ne vom puté orientá în direcţiunea, ce avem sĕ o luăm pe terenul meseriilor. (Va urmá.)

Ieronim G. Bariţiu,

Convocare.

Membrii „despărţĕmêntului VI al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“, precum şi toţi aceia, care se interesézá de înaintarea scopului asociaţiunei nóstre, sunt învitaţi a se întruní în adunarea generală, carea va avé loc în comuna Hondol, la 10 August a. c. st. n. la 10 óre a. m.

Deva, la 23 Iuliu, 1890 st. n.

Ioan Papiu,
director.

Dr. Ales. L. Hosszu,
notariu.

Varietăţi.

* (Esamenul la academia Orientală.) Cetim în „Revue D'Orient“: Esamenele la academia orientală din Viena s'au ţinut dela 9—15 Iuliu. Toţi elevii institutului s'au supus la esamen din sciinţele de iurisprudenţă şi de economia politică, limba francesă şi limbile orientale. Au trecut esamenul dintre ei: 6 pentru limba magiară, 1 rusă, 3 sêrbă, 1 englesă, 2 neo grecéscă, 3 italiană. Toţi au trecut esamenul cu resultat îndestulitoriu. Opt elevi şi-au terminat studiile şi anume 4 austriaci (3 germani şi un polon) şi 4 din Ungaria (3 magiari şi un român). Trei dintre acesti elevi au avut bursă de 800 fl., care le rĕmâne până la obţinerea unei funcţiuni. In present se află la acest institut 4 burse de 800 fl., dar pe anul viitoriu scolariu 2 burse cresc la 1,000 fl., şi se vor creá încă dóuĕ burse nouĕ de 1,000 fl. Mulţămită hotărîrilor delegaţiunilor numĕrul burselor pe anul 1891 va fi de 6. Aceste burse sunt acordate celor mai buni elevi, cari au 3 semestre. Condiţiunile de primire se vor publicá în jurnalele oficiale din 1 şi 15 August. Reflectanţii trebue sĕ scie din fundament limba germană şi francesă şi sĕ vorbéscă curent o limbă a poporului (magiară, română,

---

preotul era nevoit a-şi vedé de nĕcas, el nu putea asceptá mult, căci deşi nu-l durea, dar nu putea sĕ mânânce nimic, chiar şi când înghiţa apă simţia o durere destul de mare. Preotul desperat se gătí sĕ plece la Sibiiu la spital, căci pe vremea aceea trăiá renumitul Dr. Irtel. Intre aceste întră prósta de Anică în casă, şi nici una nici dóuĕ, ci începe a boscorodí pe preot, şi făcêndu-şi ficsurile ei ḑice:

„Nuţă drăgăluţă,
Fac mirese preotese
Din leliţe dăscăliţe,
Din feciori tot profesori.
Pentru pâne pentru carne,
Nuţa scapă de cătane
Toţi feciorii cei frumoşi,
Dacă sunt neputincioşi.
Nuţa lecuesce tot
Chiar şi osu popi-l scot“.

Preotul auḑind-o bufní a ríde, şi ii sărí osul din grumaḑi. De atunci Nuţa şi-a câstigat renume şi numai umblă cu gâscele popii, ci trăesce din făcĕturi şi descântături. (Va urmá).

italiană ori una slavă). Cererile de admitere sĕ se astérnă până la 31 August a. c. n.

* Invitare la balul ce se va arangiá la 10 August st. n. în localitatea dlui Fr. Segesvári din Hondol cu ocasiunea adunărei desp. VI a Asociaţiunei transilvane. Venitul e destinat în favorul desp. şi a scólei gr. or. din loc. Intrarea: de persónă 1 fl. de familie 1 fl. 50 cr.

Comitetul arangiatoriu.

Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică.

NB. Balului premerge un prânḑ comun, la care va cântá musica I. din Deva.

* (Deputaţi dietali în Bucovina.) Dieta Bucovinei după alegerile noue se compune din 14 deputaţi români, 7 germani, 5 poloni şi 3 ruteni. Doi dintre deputaţii noi încă nu s'au afirmat, la care naţionalitate aparţin. De căpitan al Bucovinei se va alege din nou bar. Vasilco.

* (Fete eleve la gimnasii). Numĕrul fetelor, care s'au anunţat în anul acesta pentru esamene la gimnasiile de stat în România e fórte mare. Aşa de esemplu la liceul (gimnasiu complet) Mateiu Basa rab din Buceresci s'au anunţat 92, la liceul sf. Sava tot din Bucuresci 83 şi încă multe altele la celelalte gimnasii.

* (Trupe Bosniace în Austria). Conform unei ordinaţiuni a ministrului de resbel dóuĕ batalióne de bosniaci vor fi aduse la Viena, unde vor luá parte la parada ce se va face in amintirea ḑilei Nascerei monarchului, de acolo vor fi transferate la Lambach, unde vor luá parte la esercitiele de arme. In 3 Septembre se vor reintórce prin Triest érăşi în Bosnia. Foile magiare sunt nemulţămite, că nu calcă şi pe pământ magiar.

* (Distribuire gratuită de viţă americană.) Ministrul reg. ung. de agricultură face cunoscut, că dă gratuit viţa americană, care resistă filocserei, asociaţiunilor, reuniunilor, autorităţilor ori comunelor, care vreau sĕ planteze vii. Reuniunile sĕ se adreseze ministeriului prin reuniunea agricolă a comitatului respectiv; autorităţile, ori comunele prin jurisdicţiunea competentă până la 1 Septembre n a. Privaţi încă pot cumpĕrá astfel de viţe.

* (O nóuă lovitură.) Foile „patriotice" se bucură mult, că guvernul scie sĕ înfrâne agitaţiunile naţionale. Acéstă bucurie se manifestéză mai ales în urma unui comunicat, ce s'a împărtăşit din Lugoş foilor din Budapesta cu privire la comunitatea de avere a fostului regiment de graniţă dela Caransebeş. Comunicatul sună astfeliu:

Generalul în pensiune Traian Doda işi continuă cunoscuta sa agitaţiune, stând în fruntea comunităţii de avere a fostului regiment român de graniţă. Până acum într'adevĕr acésta comunitate de avere neobservând dispoşiţiunile vĕdite ale legilor în manipularea sa internă, ba chiar şi în afacerile disciplinare, a format un stat în stat. Acum însĕ comitele Iakabffy Imre, ca comisariu guvernial, s'a îngrigit cu energie ca legea sĕ aibă valóre faţă cu Doda şi faţă cu aderenţii lui, cari compun comitetul comunităţii de avere. In câteva afaceri de disciplină, fişpanul, ca comisariu guvernial, a criticat atitudinea comitetului declarând, că, în sensul articlului de lege XXX din 1873 pădurile comunităţii de avere, fiind proprietatea cocomunelor fostului regiment de graniţă, funcţionarii comunităţii de avere încă sunt a se considerá ca funcţionari comunali. In contra acésta dodaiscii au înaintat recurs, ér ministrul încă i-a indrumat la lege mai punênd pe deasupra şi art. de lege XXII din 1886, şi-a provocat pe comunitatea de avere ca în afaceri de disciplină sĕ însciinteze mai întâiu pe vice comitele comitatului şi în meritul lucrului nu li se permite se aducă nici o hotărire. Cu o ocasiune mai de curênd comisariul guvernial a provocat sub rigóre pe comunitatea de avere, ca fie care hotărire privitóre la relaţiile de avere, la contracte, sau alte afaceri sĕ se astérnă respectivelor autorităţi comitatense spre aprobare. Traian Doda a ridicat protest şi în contra acestora; comisariul guvernial însĕ a trimis tóte actele spre deliberare la ministrul de interne, care prin un ordin de eri apróbă dispoşiţiunile comisariul guvernial ca pe unele, cari corĕspund pe deplin legilor, şi din contră, protestele lui Traian Doda, ca unele cari nu se baséză pe lege şi sunt nemotivate, le desapróbă. Totodată ministrul atrage atenţiunea comitetului comunităţii de avere, că a mai desaprobat odată nisuinţele lui îndreptate contra amestecului legal al autorităţilor şi deja atunci a declarat, că dacă comitetul va mai repetá acéstă atitudine, i-se va arĕtá, că comunitatea de avere nu e capabilă de a se guverná pe sine şi independent. Urmarea acesteia nu póte fi alta, decât că ministrul, pe basa dreptului ce 'l dă legea, va disolvá comitetul actual, ér dacă noul comitet ales va despreţui si el autoritatea legei şi va manifesta o atitudine contrară legilor, va face sĕ înceteze comunitatea de avere, ca o instituţiune de manipulare provisorie. Ordinaţiunea ministrului a produs mare spaimă în tabĕra dodaistilor.

Inmediat după acest comunicat reproduce „Egyetértés" şi următórele: Protopresbiterul gr. or. român din Butin voesce cu tot adinsul sĕ înăbuşască simţĕmêntul magiar. La scóla din Butin a luat jos tablele magiare, pe învĕţătorii, cari s'au nisuit a-şi câstigá merite în învĕţarea limbei magiare i a admoniat între patru ochi şi nu numai în Butin, dar şi în comunele învecinate a lucrat astfeliu şi pe acei învĕţători, cari s'au ostenit pentru magiarism i a aşeḑat drept pedépsă în posturi mai rele.

* (Lista băilor.) Lista băilor la Vălcele (Előpatak) arată 447 óspeţi, la Tuşnad 444.

* (Câni turbaţi). Din Haţeg se raportéză, că au fost muşcaţi de câni turbaţi 12 ómeni, ér în imprejurime şi mai multe persóne.

Raport general al societăţii de lectură „Petru Maior".

Raportul general al comitetului despre activitatea societăţii în decursul anului scol. 1889/90. cetit în şedinţa generală din 19 Maiu 1890.

(Încheere.)

Pregătirea edării unui almanach literar cu concursul ilustrilor nostri literaţi români a format şi în decursul sesiunei presente obiectul principal al societăţii nóstre. Stadiul, în care afacerea acésta a ajuns cu finea sesiunii presente, ne îndreptăţesce a sperá, că fraţii, care ne vor urmá în anul procsim, vor puté duce în deplinire acéstă lucrare. Concursul efectiv al ilustrului literat dl Titu Maiorescu, prin care ni s'a asigurat si spriginul augustei scriitóre Carmen Sylva, ne asigură reuşita acestei intreprindeui menite a ridicá nimbul societăţii şi a contribuí la asigurarea esistenţei sale.

*

Mijlocul principal, ducĕtoriu la scopul ce societatea nóstră urmăresce, este biblioteca. Suntem pe deplin convinşi despre valórea unei biblioteci bogate şi înzestrate cu opuri din tóte ramurile literaturii pentru tinerimea de aici. Dar starea financială a societăţii nu ne-a permis se facem tot ce am dorit în acéstă privinţă. Am fost avisaţi la binevoitoriul sprigin al autorilor nostri şi on. public român.

Aducem tuturor preastimaţilor domni, (indicaţi la partea specială a raportului sub titlul: Biblioteca), care au donat cărţi pe séma bibliotecii societăţii, cu acéstă ocasiune respectuósa nóstră mulţămită. Cu deosebire Academia română din Bucuresei ne deobligă a-i esprimá deosebita-ne mulţămită pentru trimiterea gratuită a publicaţiunilor sale, prin ce în mod însemnat ni-a îmbogăţit biblioteca cu analele sale, documentele istorice „Hurmuzachi" şi cu alte opuri valoróse.

Biblioteca s'a înmulţi în anul acesta cu 36 opuri. Cu finea acestui an biblioteca numĕră 1026 opuri.

Societatea şi în anul acesta a pus la disposiţia membrilor în localul seu o sală de lectură provĕḑută cu ḑiare politice şi reviste literare scientifice înşirate în partea specială a acestui raport la titlul: Biblioteca.

Tóte foile, — afară de Convorbiri literare" şi „Revista nóuă", — le-am primit gratuit la societate.

Esprimăm şi la acest loc sincera şi adênc simţita nóstră mulţămită tuturor acelor on. redacţiuni, care prin trimiterea gratuită a ḑiarelor şi revistelor dau ajutoriu societăţii nóstre în ajungerea scopului ce urmăresce.

*

Averea societăţii în bani la finea anului curent consistă din 4315 fl. 95 cr., conform socotelii ce se póte vedé la partea specială a raportului de faţă sub titlul: Cassa.

Deosebite merite şi-a câstigat în acest respect la societatea nóstră Ilustrtritatea Sa dl Ioan cav. de Puscariu, jude la curia reg., care în calitate de curator cu diligenţa şi punctualitatea unui bărbat adevĕrat consciu a supraveghiat şi promovat sporirea fondurilor societăţii. Retrăgêndu-se Ilustritatea Sa în luna lui Maiu a. cur. în pensiune şi mutându-şi locuinţa din Budapesta, a abḑis de curatoratul fondurilor societăţii „Petru Maior."

Recunoscinţă datoresce societatea „Petru Maior" acestui ilustru bărbat pentru viul interes dovedit în îngrigirea pentru susţinerea, asigurarea şi promovarea societăţii. Fondul permanent, de care dispune societatea astăḑi, de Ilustritatea Sa a fost creat şi prin zelósa-i îngrijire sporit. Conscii de acésta, ne împlinim o datorinţă isvorîtă din convingere adevĕrată, când si cu acéstă ocasiune dăm viua espresiune a sentimentelor de mulţămită şi recunoscinţă ale societăţii nóstre faţă cu acest demn bărbat!

Din incidentul abdicării Ilustrităţii Sale de curator, societatea „Petru Maior", în şedinţa sa generală dela 29 Aprile a. c., a aclamat cu unanimitate de curator el seu pe Magn. Sa di Antoniu Schiau, care în acéstă calitate, primind din partea societăţii averea ei, actualmente îngrigesce administrarea fondurilor societăţii.

In decursul acestui an au contribuit pentru sporirea fondului societăţii: Preastim. domn George Pop de Băsesci, proprietariu, on. institute de credit şi de economii „Albina" din Sibiiu şi „Timişana" din Timisóra cu câte 50 fl.,*) pentru care fapte priméscă acesti binefăcĕtori adênc simţita-ne mulţămită.

Relativ la scopul ce urmăresce societa membrilor ei lipsiţi de mijlóce, comunicăn lariu espirat a dat în localul seu cuartir gra Petru Anca, stud. jur., Petru Hubian, stud. m Penţa, stud. jur.

*

Societatea dispune şi cu finea acestui an de un n considerabil de esemplare din valorosul op al nemuritoriului învĕţat român Petru Maior: „Istoria pentru începutul românilor în Dacia". Biroul în decursul anului s'a îngrijit şi a luat paşii de lipsă, ca acéstă preţiósă scriere sĕ fie cât de rĕspândită la poporul român. Ni-au dat succurs însemnat în acéstă privinţă on. societăţi: „Junimea" din Cernăuţi, „Inocenţiu M. Clain" din Blaş şi „Alecsi Şincai" din Gherla, cum şi preastimaţii domni: George Pop de Băsesci, Rubin Patiţa, adv., şi drd. jur. Ioan Marciac, cand. de advocat în Alba-Iulia, pe care îi rugăm sĕ priméscă espresiunea sincerei nóstre mulţămite. Societatea a trimis gratuit câte un esemplariu din Istoria de Petru Maior pentru biblioteca societăţii pentru ajutorarea studenţilor bolnavi din Brad.

În comisiune avem din acéstă istorie la on. librării: I. Ciurcu în Braşov şi Catarina Auspitz în Lugoş.

*

La societate au întrat în decursul anului, — conform protocolului de esibite, — 72 piese, care tóte sunt depuse şi păstrate în archivă, şi s'au trimis de către societate, — conform protocolului de corespondenţe, — 50 corespondenţe.

*

Înregistrăm cu durere la acest loc perderea ce a îndurat-o societatea în anul acesta prin mórtea membrului seu onorar fericitul Ioan Vornică, vice-colonel ces. reg. staţionat în Buda.

Comitetul a ţinut în decursul anului 20 şedinţe ordinare. Ca organ administrativ şi esecutiv al societăiii, comitetul a supraveghiat mersul afacerilor, îngrijind de agendele administrative şi de esecutarea concluselor aduse de societate şi intreprinḑêed toţi paşii meniţi a promová interesele societăţii.

*

Încheind acest raport, adresăm onor. societăţi mulţămitele nóstre frăţesci pentru încrederea ce a pus în noi, când ni-a concreḑut conducerea societăţii „Petru Maior" pe anul scol. 1889 – 90, rugându-o, ca censurând acest raport prin o comisiune şi luându-l dimpreună, cu partea sa specială aclusă sub ./· la cunoscinţă, sĕ dee comitetului absolutorul şi sĕ dispună, conform §-lui 197 din Regul. alegerea comisiunei supravighitóre, care primind în înţelesul § lui 198 din Regul. tóte afacerile, va îngrigí de conducerea societăţii în timpul feriilor de vară.

---

*) După încheerea raportului de faţă am mai primit dela onor. institut „Arieşana" din Turda suma de 50 fl., care se va administra pentru anul scolariu procsim.

Loc deschis*).

Întimpinare**).

„Când cine-va scrie un articlu şi nu-l iscălesce ori îl subscrie pseudonim, atunci interesatul în causă sclipuesce şi el un biet rĕspuns cu Dumneḑeu, prin care ca sĕ vestejască mai amar pe autorul anonim sau pseudonim nu uită de a scrie: „dovadă că autorul este un perfid insinuator, avem faptul că dsa nici nu binevoesce a subscrie articlul seu" (V. I. Atanasiu în „Romanul" din 24 Iuniu 1890)

Aşa s'a socotit şi dl Teodor Ceontea în afacerea cu mine.

In juriu nu s'a constatat, că dênsul are calificaţiunea formală care este diploma de profesor. Acesta este adevĕrul ante şi restabilit.

Dacă numele „Teologului" şi hârtiile d-sale îl satisfac chiar „deplin", e tréba dsale, tréba mea a fost şi este sĕ nu se atingă nimenea de onórea mea şi sĕ-şi revóce dsa insultele, şi cu acésta am isprăvit.

Arad, 5/17 Iuliu 1890.

Romul Ciorogariu.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redcţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Trimisă încă pentru Nrul precedent. Totodată dechiarăm de terminată afacerea acésta în fóia nóstră. Red.

Loterie.

Mercuri în 23 Iuliu 1890.

Brünn: 43 47 23 12 75

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Iuliu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.05	102.05
Renta de aur austriacă	109.30	109.—
Sorţi de stat dela 1860	139.70	139.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	348.—	348.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	116.40	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Renta ung. de hârtie	100.10	99.90
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5.52	5.51
Napoleon	9.23	9.23
100 marce nemţesci	56.92½	56.90
London pe (poliţă de trei luni)	116.35	116.30

Nr. 343. [382] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante dela scólele gr. or. din comunele mai jos însemnate aflătóre, în protopresbiteratul Geoagiul II, sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Bozeş, cu salariu anual de 150 fl., victuale în valóre de 32 fl., lemne pentru foc în valóre de 12 fl. încassând din repartiţiune.

Cibu, cu salariu anual de 130 fl., din care sumă 84 fl. se primesc din alodiu, ér restul prin repartiţiune, victuale în valóre de 20 fl., cuartir liber în edificiul scólei, şi lemne pentru foc.

Vărmaga, cu salariu anual de 200 fl., care sĕ încasséză din repartiţiune, cuartir gratuit în noul edificiu scolariu şi lemne pentru foc.

Concurenţii au a-şi substerne cererile lor instruite conform legilor din vigóre până la terminul susindicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Geoagiului II, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sĕcărĕmb, (Nagy Ág) 28 Iuniu, 1890.

Sabin Piso sen.,
protopop.

Nr. 28. [383.] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante dóue posturi de învĕţători la scóla capitală rom. ortodocsă din S. Sebeş, pentru ocuparea lor se escrie concurs cu termin până la 31 Iuliu a. c. v.

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt: Salarii anuale de câte 350 fl. v. a., ér după serviciu de 5 ani la acéstă scólă 400 fl.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi au a şi asterne petiţiunile instruate conform prescriselor în vigóre On. oficiu protopopesc gr. or. din S. Sebeş până la terminul de sus.

Dela concurenţi se astéptă a se presentá în vre o Dumineca ori sĕrbătóre în biserică pentru a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, fiind deobligaţi a ţiné şi strana în Dumineca şi sĕrbătóre.

Cei cu cunoscinţa musicală vor fi preferiţi. Şi dacă vre unul va pro pune şi cântările, în cât sĕ pótă formá un cor, atunci póte conta la o remuneraţiune de 50 fl. pe an.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în S. Sebeş la 27 Maiu, 1890.

I. Tipeiu, prot. *Z. Murĕşan*, not.

Nr. 245. [384] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Brisnic, cu salariu de 220 fl. 80 cr. şi adecă: *a)* 100 fl. în bani, *b)* 80 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. =96 fl. *c)* 4 mĕs. fasole à 2 fl. 20 cr. =8 fl. 80 cr. *d)* folosirea a dóuĕ grădini cu veuit anual de 20 fl. apoi *e)* 4° cubici de lemne şi cuartir liber.

2. Lăpuşul superior, cu salariu de 300 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber în edificiul scólei şi 8°□ de lemne, apoi pentru serviciul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea ómenilor în vêrstă, şi 20. cr. dela înmormêntarea pruncilor.

3. Tissa, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a)* 110 fl. în bani, *b)* 80 mĕsuri cucuruz = 96 fl. *c)* 4 mĕs. fasole = 8 fl, apoi *d)* cuartir liber şi 8°□ lemne. Perspectiva a se urcá salariu la 300 fl.

4. Dobra, postul de învĕţătoriu în clasa a III-a şi IV a la scóla capitală, cu salariu de 400 fl. solvinḑi în rate lunari decursive.

Vor fi preferiţi cei cu cualificaţiune superióră şi pedagogii, şi cari vor documentá cunoscinţă de musică instrumentală.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu comitetele parochiale, respective protopresbiteral.

Dobra, la 30 Iuniu, 1890.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 394. [381] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul 31 Iuliu a. c. v.

1. Pentru ocuparea postului învĕţătoresc din comuna Mogoş-Miclesci, împreunat cu un salariu în bani gata 210 fl., cuartir şi lemnele necesarii.

2. Pentru postul învĕţătoresc din comuna Şasa, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

3. Pentru postul învĕţătoresc din comuna Vinţa cu un salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne.

4. Pentru postul învĕţătoresc din Muncel, cu un salariu anual în bani 100 fl., cuartir şi lemne.

5. Pentru postul învĕţătoresc din Ocolişul-mic cu un salariu în bani 120 fl., 20 dkl. bucate, şi 30 klgr. legumă, cuartir şi lemne.

6. Pentru postul învĕţătoresc din Ocolişul mare cu un salariu în bani 240 fl., 24 ferdele vechi bucate 90 punţi vechi legumă, şi de va conduce strana, venitele cantorale, cuartir şi lemne.

Prelângă acestea fie care învĕţătoriu va primí diurnele prescrise pentru participarea la adunările reuniunilor învĕţătoresci.

Doritorii de a competá la unul din acestea posturi, au sĕ-şi astérnă cererile concursuale instruite cu documentele recerute prin Stat. org. şi normativul scolar din 1882 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul prescris.

Totodată concurenţii sunt deobligaţi a se presentá în comuna respectivă la care a concurat, în vre o duminecă sau sĕrbătóre, spre a-şi dovedí desteritatea în cântări, şi despre acésta a încunoscinţá şi pre subsemnatul oficiu presentându-se în persónă.

Ofenbaia, în 19 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 389. [385] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate aflătóre în tractul protopresbiteral al Mercurei sĕ escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Mercurea, un post salarisat cu 250 fl.

2. Cunţa, un post salarisat cu 210 fl.

3. Păuca, un post salarisat cu 100 fl.

La tóte acestea trei comune, învĕţătoriul, prelângă celelalte datorinţe impuse de legile scolare în vigóre, e obligat a ţiné în Dumineci şi sĕrbători strană în biserică

Recurenţii 'şi vor înaintá cererile lor concursuale instruite în conformitate cu legile esistente subscrisului oficiu în terminul deschis.

Mercurea, la 19 Iuniu, 1890.

Dela oficiul protopresbiteral al tract. Mercurei.

I. Droc,
protp.

Nr. 68. [377] 3—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de cl. III a Brosceni, protopresbiteratul Mercurei, se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea acestui post este:

1. Folosirea porţiunei canonice constătătóre din 10 jugere 1219□° pământ arătoriu; 1533□° grădină, 1 jug. 975□° fênaţe cu un venit anual computat în calcul mediu după venitul celor 5 ani din urmă . . fl 208 —
2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—
3. Dela 70 familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. . fl. 28.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea la bobotéză . fl 30.—
5. Venitele stolari dela botez, cununii şi îngropăciuni după calculul mediu al celor 5 ani din urmă . . . . fl. 60.—
6. Diferite venite după epitrafil . . . . fl. 30.—
7. Folosirea unui pamênt al bisericei cu venit anual de . . . . fl. 30.—

Suma . fl. 435.—

Cei ce doresc a ocupá postul susnumit au a şi asterne petiţiunile de concurs, instruite conform dispoşiţiilor din regulamentul pentru parochii §. 15 l. c. subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Mercurea, la 12 Iuniu, 1890.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Mercurei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Droc,
ppresbiter.

Nr. 291. [375] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Ocolişul mare, protopresbiteratul Haţegului, pre lângă bolnavul paroch Lazar Popoviciu de acolo, pe basa părintescei resoluţiuni consistoriale dto 1 Maiu a. c. Nr. 2552 B. se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Fiitoriul capelan conform declaraţiunei parochului făcute la 25 Martiu a c. are drept la jumĕtate din tóte venitele parochiali statorite de cătră sinodul parochial ţinut la 25 Martiu, reîntregit la 3 Iuniu 1890 în suma totală de 405 fl. venit anual.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor instruite conform legei — subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul prefipt.

Oficiul protopresbiteral al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial.

Haţeg, la 20 Iuniu, 1890.

Ioan Raţiu, protopresbiter.

Nr. 53. [380] 2—3

CONCURS.

Prin ordinul Preaveneratului consistoriu archidiecesan Nr. 8548/1889 Bis. din 2 Ianuariu anul c. încuviinţându se instituirea unui capelan lângă neputinciosul paroch Natanail Oprea din parochia de clasa a III-a Crăciunel, protopresbiteratul Têrnavei inferióre, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Emolumentele împreunate cu acest post aduc un venit anual de 260 fl.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi trimite rugările lor instruite cu documentele prescrise de Statutul organic până la terminul mai sus indicat la subsemnatul oficiu protopresbiteratul în Cetatea de baltă (Küküllővár).

Dela concurenţi se cere sĕ se presinte cel puţin odată în biserică spre a-şi arĕtá desteritatea în tipicul şi cântările bisericesci.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al Têrnavei inferióre în înţelegere cu cu comitetul parochial respectiv.

Cetatea de baltă, în 6 Februariu 1890.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Publicaţiune.

Pentru închiderea cimiteriului bisericei greco-orientale din Rĕşinariu cu stachete de fer în lungime de 350 metri, se escrie licitaţiune minuendă, carea va avé loc în cancelaria comunei Rĕşinariu la **5/17 August 1890 la 3 óre p. m.**

Preţul strigărei e **3,600 fl.**, după care sumă licitanţii au a depune vadiul de **5**%.

Celelalte condiţiuni se pot vedea de împreună cu planul până la ḑiua amintită în cancelaria comunei Rĕşinariu.

Rĕşinariu, în 8/20 Iuliu, 1890.

Comitetul parochial gr. oriental.

Bucur Dancăşiu,
preşedinte.

[387] 1—3

---

ad. 1358 szám. [379] 3—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. orsz. tébolyda betegei és alkalmazottjai részére az 1891 évi január hó 1-től—1893 évi December hó 31-ig terjedő három évi időszakban szükséges élelmezés biztósitása céljából folyó **évi augustus hó 21-én d. e. 11 órakor** az intézet gondnoki irodájában zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtés alapjául szolgáló részletes kiirás a „Budapesti Közlöny“ f. évi 159, 160 és 161 számaiban foglaltatik, ugyancsak részletes felvilágositás az intézet gondnoki irodájában nyerhető.

Nagyszeben, 1890 julius hó 9 én.

A magy. kir. orsz. tébolyda igazgatósága.

---

ad. 1177 szám. [372] 3—3

Árlejtési hirdetés.

A nagyszebeni m. kir. orsz. tébolyda számára az 1890/91-ik évi téli időszakban szükséges tüzelőfa, továbbá az 1890 évben szükséges lábbeli szállitás, valamint üveges munka, ugy szintén az **1891 évi január 1-től 1893 évi december végeig** teljesitendő lakatos munkák biztositása végett f. évi augustus hó 6-án az 1891 évi kenyér szükséglet szállitás bisztositása végett pedig augustus hó 16 án d. e. 11 órakor az intézeti gondnoki irodában zárt irásbeli árlejtési tárgyalás fog tartatni.

Mire vállalkozni óhajtók oly megjegyzéssel figyelmeztetnek, hogy a részlete feltételek a „Budapesti Közlöny“ f. évi 155 156 és 157 számaiban közölvék, valamint az intézeti gondnoki irodában a rendes hivatalos órákban betekinthetők.

Nagyszeben, 1890, junius hó 24-én.

Magy. kir. orsz. tébolyda igazgatósága.

Sz. 3089/890 polg. [386] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék nevében mint kiküldött eljáró biró közhirré teszem, hogy a tóbiási (táblási) általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére, ugy mint a képviselet rendezése mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a tárgyalási határnapot **1890 évi szeptember hó 10-ik napjának mindenkor délelött 9 órájára** Tobiás (Táblás) község iroda helyiségébe tüzöm ki, melyre az összes érdekelteket hirdetményileg, azon figyelmeztetéssel hivom meg, hogy meg nem jelenésök a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi királyi 'törvényszék nevében.

Erzsébetváros, 1890 junius 6-án.

Incze Domokos,
eljáró biró.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 75 Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Iuliu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4551 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1890/1 sunt de a se conferí din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

2 stipendii *à 100 fl.* și unul *à 60 fl.* din fundațiunea „Francisc-Iosefină" pentru tineri din archidiecesă, cari studiéză, și sunt lipsiți de mijlóce suficiente pentru studii.

Concurenții au sĕ-și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până la 15 August st. vechiu a. c. instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali.

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut in studii în anul din urmă.

c) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților, și despre starea lor materială, și

d) eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ținută la 12 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 13 Iuliu.

(1) Este o aparițiune de tot imbucurătóre, când vedem, că singuraticii magiari încep a vedé, că raportul, ce esistă intre români și magiari este abnormal.

Acésta o deducem din 2 articuli publicați în diarele „Közérdek" din Aiud și „Délmagyarországi Lapok" din Timișóra, reproduși și de noi.

Autorul acestor articli este domnul Solymosy Elek.

Bărbat născut și crescut în Transilvania, dar cu vederi mai limpedi ca mulți din compatrioții sei a venit la convingere, că ar fi multe de indreptat până ce sĕ ajungem la o înțelegere deplină. Ne pare bine, că a făcut începutul, și noi ca amici ai păcii interne, pentru care luptăm de decenii în marginile programului nostru, stăm bucuros de vorbă cu d-sa și cu toți aceia, cari în adevĕr doresc pacea.

După părerea susnumitului domn ar trebuí făcut inceputul pe cale socială. Ar trebuí ca incordarea, ce esistă între români și magiari sĕ fie inlocuită prin raporturi mai amicabile și mai de suferit pe terenul social. Părerea acésta e fórte la loc. Adi magiarii 'și au cluburile lor de lectură, societățile lor de caracter diferit, insĕ esclusiv național, și dacă pĕcatul acela 'l au ei, 'l avem și noi, deși nu în aceea mĕsură.

Va se dică, puterile se risipesc și cele materiale și cele morali.

Românii vĕd și ei, că nu e bine cum trăim adi. Vĕd, că tóte miscările lor, și cele mai nevinovate sunt timbrate de pătimașe, vĕd, că mai cu sémă dela anul 1874 în mod maiestrit s'a lucrat și se lucră, ca ei sĕ nu se mai pótă afirmá ca factori în viața de stat. Nu e de ajuns ca singuratici români sĕ fie bine vĕduți în cercurile magiare, nu e de ajuns ca singuratici sĕ fie chiar menagiați în contul poporului întreg, căci impregiurarea acésta nu ajută nimica, ca sĕ se creeze alte stări de lucruri.

Românii acestia binevĕduți și ocrotiți sunt rĕu vĕduți la connaționalii lor, sunt chiar priviți cu neincredere, și e rĕu ales mijlocul ca prin acestia sĕ se facă isprăvi. Isprăvile se pot face numai atunci, dacă adevĕratele interese a le întregului popor român vor fi luate în considerare, dacă legea despre naționalități va fi deplin respectată, dacă legea pentru instrucțiunea publică de jos până sus va fi așa intocmită, ca cestiunile de limbă sĕ nu fie scóse totdeuna la ivélă, de așa, ca limba magiară sĕ se invețe în contul altor obiecte de invĕțămênt și în contul culturei generale. Forța aici nu are loc. Nu este adi român în patrie care sĕ nu recunóscă, că e necesar a cunósce bine și din temeiu limba statului. Ea e mediul, fără care un om, fie cât de cult, nu se póte validitá cu succes în viața de stat. Și dacă ar fi fost lăsați românii în bună voia lor de a și-o insuși, de sigur că adi mai mulți o ar cunósce, prețuí și chiar și iubí, ca pe o limbă cu ajutoriul căreia aici în patrie au ajuns de a se ințelege cu magiarii și a trage folóse în tóte direcțiunile.

Este deci un punct fórte delicat acesta, și în punctul acesta frații magiari în adevĕr sunt greu, fórte greu de capacitat.

Vin insĕ la mijloc și cestiunile politice. Administrațiunea de adi trebue sĕ recunóscem cu toții, că este de parte de idealul unei administrațiuni bune.

Fie ertatul bărbat de stat al Ungariei, Francisc Deák, a dis, ca sĕ facem și nemagiarilor plăcută patria prin o administrațiune dréptă. Sĕ ni se erte, dacă ținem morțiș, că administrația de adi este fórte nedréptă. În comitate cu maiorități românesci nu dai de un amploiat român. Ei bine! Cu cine sĕ facem acum cercuri de infrățire române-magiare. Domnii nu și fac de lucru cu plebea din popor, ér românii de valóre în viața socială adi numai sunt decât clerul. Puținii amploiați, ce sunt, sunt și ei rĕu situați, pentru că sunt numai de cei aplicați în clasa mai inferióră, în Budapesta nu este adi nici un jude român la curie, la tablele regesci prea puțini, ér cei dela tribunale câte unul față de 8 colegi de alt neam, apoi și acestia se retrag la caminul familiar, 'și vĕd de acte și le resólvă și nu se ocupă cu viața politică a poporului, nici nu pot, nici nu vreau, căci nu vor sĕ se supună la neplăceri. Cu cine sĕ începem deci a formá un cerc de infrățire român-magiar? Unde sunt acele elemente, cari sĕ le concentrăm spre o lucrare armonică și comună spre binele intregului.

Ca sĕ putem face începutul, acela trebue sĕ vină tot de sus. Trebue inaugurat un sistem mai loial față de naționalități. Nu e ertat a vedé în fie-care român un rĕu patriot. Patriotismul nu trebue cumpănit cu cumpenele de până acum. Sĕ ne dedăm a crede, că fie-care om cult și cu carte este om de omenie până nu ne convingem de contrariul.

Și e ușor de a ne convinge.

Indată ce vom băgá de sémă, că un român 'și vede de oficiul seu, e om de onóre în afacerile publice și private, trebue sĕ-i dăm voie, ca el sĕ se misce liber și negenat, trebue sĕ-l promovăm pe tóte treptele, pe cari are drept după cualificațiunea lui sĕ se suie. Dar nici nu e înțelepțesce ca în oficii sĕ fie numai magiari.

Poporul când vede, că ordinile mai inalte le esecută un român, nu vede în ele o asuprire ca și adi, când acele, incepênd dela cel din urmă finanț, până sus, se esecută tot de cei de altă limbă și de altă naționalitate.

S'ar face multă economie în multe privințe, s'ar incungiurá multe procese păgubiciόse pentru privați, dacă un fiu al poporului, în care poporul are încredere, ar fi concredut ca sĕ l capaciteze, că nu e bună calea, ce și-a ales.

Autorul articulului face pomenire de pasivitatea românilor.

Este stricăciósă, nu e vorbă, acésta pasivitate, dar va fi sciind fórte bine și d-sa, că românii nu sunt toți aderenți ai acelui principiu. In 1881 unii fruntași ai românilor, fruntașii clerului au format un alt partid la Budapesta, au și ei un program, ca și carele mai modest nu póte fi altul.

Sĕ ni se spună, că barem unul din stipulațiunile acelui program s'a observat? Dómne feresce. Nu s'a modificat legea electorală cea escepțională pentru Ardél, nu s'a făcut posibil ca nici în cerc cu maiorități române sĕ pótă eșí un deputat român, nu s'a ales nimica din tot programul, și dacă cine va a zădărnicit acel program, aceia nu sunt alții

---

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XVII.

Spicuitori.

(Urmare.)

Așa dar luându-le aceste în considerare, vedem, că o parte însemnată din munca nóstră ajunge în mâna coropcarilor și vrăjitorilor, fără de a trage noi ceva folos din vrăjiturile lor, de aceea trebue sĕ ve feriți ca de foc de atari șarlătani, că altcum nu le pot dice. Sĕ ne unim cu toții, sĕ nu mai cumpĕrăm nimicuri dela coropcari sau greci, cum le dicem noi, căci putem sĕ ne procurăm pe bani gata dela oraș cele de lipsă și așa putem împedecá coropcarii, ca sĕ nu mai percurgă satele, și sĕ ne iee bucatele din coș, ba putem sĕ ne aducem un boltaș, sau sĕ facem unul dintre noi o boltiță, care nu ne ar costá cine scie ce, și noi am avé în sat ce ne trebue și chiar dacă le-am cumpĕrá ceva mai scump, totuși nu ne dóre inima așa tare, sciind, că nu merge câstigul afară din comună, ba dacă s'ar aflá dintre noi unul, care și ar deschide așa o boltiță, atunci și o parte dintre femeile nóstre ar fi mai cruțĕtóre, căci le ar fi rușine a și duce slănina la boltă, ca sĕ cumpere mărgele pentru fete, ba s'ar teme și de bărbat, că s'ar puté audí. Apoi femeile acele, cari umblă și trăesc din vrăjit, ar trebuí oprite chiar din partea judelui sau a preotului dela acésta meserie fraudulósă. Delăturându-le aceste odată, ne mai rĕmâne pipa și vinarsul, aceste dóuĕ sunt, pot dice, greutatea cea mai mare pe spatele nóstre, sĕ ne ferim de pipă, căci acésta póte sĕ ne sĕrăcéscă de tot. Câte incendii nu s'au întêmplat numai din țigare, unde vecinătatea întrégă s'a prefăcut în cenușă, ba prelângă aceea ne mai costă și bani. Sĕ iei în considerare numai aceea, că un om fumător dă pe tăbac numai 3 cr. pe di, și pe an ajunge la o sumă de 10 fl și mai mult, apoi dacă mai are încă vre-un copil sau doi, atunci câți bani s'ar prădá pe tăbac, de aceea feriți-ve de acest pĕcat, că altcum nu-i pot dice, și umblați întru aceea, că dacă nu ve puteți voi lăsá de fumat, atunci sĕ nu învĕțați copii la așa ceva, căci ei mai târdiu nu sĕ mai pot lăsá, și și dau tot câstigul pe tăbac. Al doilea pĕcat și nărav rĕu este beutura de rachiu, care acuma a ajuns proverbială precum se dice:

A-și avé șură și casă,
Dar rachiul nu me lasă.
A-si avé casă și șură
Dar sticluța-i tot la gură.

Țéranii așa s'au dedat cu rachiul, de ei nu pot face nici un têrg, fără aldămaș, adecă fără beutură, și nu arare-ori îi costă mai mult aldămașul, decât têrgul, ba sunt ómeni beutori, cari, dacă nu au rachiu nu pot lucrá, ba sciu eu ómeni, cari prăpădindu-și averea, au ajuns cerșitori, și și ca cerșitori nu puteau sĕ și mânânce bucăturile căpĕtate decât numai înaintea crișmei, căci el chiar dacă nu are ce bea, totuși îi mai tignesce, când sĕ află la crișmă. Și nu e destul că béu bărbații, acum au început și muerile, și aceste sunt cu mult mai periculóse ca bărbații, căci ele nu au bani la îndemână și-și cumpĕră beutură pe bucate, și așa adese-ori ajung de trebue sĕ-și vêndă din vite, ca sĕ cumpere mămăligă pentru copii. Sĕ umblăm din rĕsputeri ca sĕ delăturăm aceste pĕcate și greutăți de pe spatele nóstre, căci prin așa ceva numai ne aducem sĕrăcia în casă.

XVIII.

Calea procesuală.

Din curtea lui Leonte merge o cărăruță, care taie holda lui Calistrat în dóuĕ. Acésta cărăruță este fórte rea și stricăciósă, când plóuă, căci atunci se face un noroiu mare, și partea cea mai mare dintre trecători, ca sĕ nu se umple de noroiu, dau în lături, și calcă atât în drépta, cât și în stânga o parte decât toţi fraţii magiari. Ne am pus pe basa legală, am acceptat forma de stat din 1867, am ḑis, că magiarii sunt elementul domnitor şi noi cu acest element în bună conţelegere voim sĕ vedem ridicându-se edificiul statului.

Cu ce s'a rĕspuns la acel program.

Cu total dispreţ! Evenimente din afară nu ne au conturbat de multă vreme, ni s'a lăsat timp liber ca sĕ ne impăcăm şi sĕ ne înţelegem unii cu alţii, dar noi vedem că timpul trece, fără ca sĕ vedem o apropiere.

Noi înzădar încercăm sĕ o facem, căci singuraticii ori cât de bine se fie agreaţi la guvern, nu au la spatele lor poporul până atunci, până nu va vedé poporul, că acesti ómeni au isbutit cu ceva. In ḑiua, în care se va modificá legea electorală pe alte base, în ḑiua, când alegerile vor fi libere, în ḑiua, când românul va puté votá negenat pentru un român, în aceea ḑi pasivitatea e sdrobită şi 'i va rĕmâné numai numele.

De ce nu o fac cei dela putere acésta?

Óre nu cumva le convine acésta stare, ca prin ea sĕ pótă căpĕtuí pre câţiva ómeni de ai lor, în contul unui popor întreg?

In pasivitate pe români nu i-a impins nimenea, decât magiarii cu o politică rĕu alésă.

Românii doresc pacea, ei string mâna fie căruia cu căldură, cine le o intinde bucuros, dar unde am vĕḑut, că cineva se ia o atare iniţiativă?

In fundul regiu românii sunt daţi pe mâna saşilor, în comitate sunt scoşi de tot din viaţa municipală, limba lor nu se mai respectéză nici în afacerile comunale, şi de aici datéză rĕul. Comuna din Ungaria numai are acele drepturi, care le avea la 1871, subvenţiunea clerului gr. or. e luată din mânile bisericilor şi dată solgăbirăilor, ca ei sĕ ne cualifice pe preoţi de sunt vrednici de ajutoriu, şi aceste şicane au instrĕinat pe aceste dóuĕ popóre unul de altul aşa, că multora li se pare apropiarea imposibilă.

Noi nu ne am perdut încă speranţa.

Vină presa din Ungaria şi cea din Cluş şi pregătéscă terenul pentru apropiere, vină fruntaşii poporului magiar, factorii dătători de ton şi ne spună sincer, că doresc pacea, că doresc apropiere şi pe noi nu ne află strĕini de acest lucru.

Sciu bine duşmanii patriei, că aici trăesc ómenii nemulţămiţi, veniţi sĕ-i desarmăm de plăcerea acésta, veniţi sĕ-i facem sĕ şi pérdă ilusiunile şi sĕ scie odată pentru totdeuna, că în Ungaria este o perfectă armonie între naţionalităţile, cari locuesc, şi că magiarii sunt acel popor, care în cunoscutul lor cavalerism au făcut ca românii şi alte popóre sĕ pótă trăí aici în ticnă şi fără lupte.

Aḑi sunt lupte pentru limbă, pentru scóle, pentru administraţie, pentru legi escepţionale şi Dḑeu scie câte, şi în frecările aceste sĕ perde din vedere, că facem rele servicii patriei. In óra, in care fraţii magiari vor face se dispară acele rele în aceea barierele, ce ne despart în viaţa socială, în viaţa publică dispar, şi étă că mult dorita pace vine pe pămêntul acesta udat de sângele străbunilor nostri pe câmpul pânei contra turcilor şi contra tuturor duşmanilor civilisaţiunei.

Ungaria are o frumósă problemă.

Problema acésta nu o póte resolvá cu succes, dacă popórele, ce o locuesc, vor fi învrăşbite. Noi aḑi suntem în posiţiune de apĕrare, noi nu am luat nici odată ofensiva, ci asteptăm câte o mică raḑă de lumină în intunerecul ce vedem, că domnesce aḑi în cestiunea naţionalităţilor din Ungaria, şi dacă acésta mică raḑă se va iví, ea ne va aflá pe toţi gata a o salutá. Raḑele însĕ din ce vin mai de sus, din ce încălḑesc mai bine, asteptăm ca cei din inălţime, cei cu puterea în mână sĕ vie şi sĕ ne facă traiul mai ticnit, şi sĕ abandoneze calea cea greşită de până acum, şi frăţietatea va domní în tóte unghiurile şi prin tóte plaiurile ţĕrei, din colibă până la palat, şi atunci, dar numai atunci póte fi Ungaria — mare şi tare!

Aceste sunt rĕspunsul nostru cel mai curat şi mai sincer la articlii reproduşi de noi, scrişi de compatriotul nostru Solymosi Elek, pe care pentru sinceritatea şi pentru resoluţiunea, cu care a tractat acésta causă, 'l asigurăm de stima nóstră.

Revista politică.

Pe 26 l. c. este plănuită adunarea comitetului esecutiv german-boem, carea se astéptă cu mare incordare din tóte părţile şi căreia i-se atribue o mare ímportanţă politică. Ce feliu de atitudine vor observá membrii acelui comitet în cestiunea participărei la esposiţiunea ţĕrei boeme se póte de pe acum judecá, luându-se în considerare espunerile de până acum ale presei cehe.

Dacă şi organele lui Rieger afirmă, că cehii nu sunt aplicaţi a face germanilor pe voie din causa insultei prin alegerea lui Heinrich, şi că nici nu se vor lăs în pertractări mai detaiate, se pot considerá desbaterile de încheeate mai înainte de a se fi şi început. Foile germanilor dau năvală asupra ḑiariului „Hlas Naroda“, care a acusat pe conducĕtorii germani de provocători şi de ómeni neonesti. Germanii, ḑic ele, au urmărit cu multă pacienţă desvoltarea lucrurilor şi au ţinut credincios la pactul de împĕcare, pe când cehii bĕtrâni şi-au denegat subscrierea şi inclinându-se respectuos înaintea lui Gregr, nici cel mai binevoitoriu judecătoriu nu i póte judecá nici de cavaleri, nici de ómeni de onóre. Chiar şi aḑi, cu tóte că cehii au jertfit de mult pactul, stau germanii pe terenul pactului şi sunt gata a-şi duce vorba în îndeplinire, cu tóte că cehii au nesocotit atâta interesele lor. Pentru germani este astăḑi pusă la ordinea ḑilei întrebarea: Póte poporaţiunea germană a Boemiei prin participarea la esposiţia generală sĕ primésca ospitalitatea representanţei orăşenesci, care de altcum i-a dat o palmă aşa de simţită. Potu-se germanii esponenţi bucurá de onórea primariului de Praga, care a zădărnicit nisuinţele germanilor. La aceste întrebări va avé sĕ rĕspundă comitetul de esecutivă german.

Precum se vede din aceste espuneri, lucrurile între cehi şi germani devin tot mai acute. Intre astfeliu de împregiurări abia mai vine cuiva sĕ crédă, că pactul de împĕcare se va puté duce in îndeplinire. Opinia publică în poporul ceh este, că cel-ce mai reflectéză la acel pact, făcut sub conducerea primului ministru austriac, se privesce de trădătoriul naţiunei cehe.

Articolul din „Hamburger Nachrichten“, despre care amintisem in Nr. precedent, s'a comentat în întrégă presa. Viu a fost el comentat mai cu sémă în presa magiară şi unele foi au mers aşa de departe, încât au îndreptat săgeţi agere contra eremitului dela Friedrichsruhe. In Berlin încă se îndoesc, că articolul numit, indreptat contra Austro-Ungariei sĕ fie inspirat din partea lui Bismarck. Noi din Austria, ḑic foile cislaitane, am avé un singur interes din acésta: a vedé hotărită lupta pentru isvorul acelui articol. Este el proprietatea redacţiunei, atunci nu mai are importanţă. Dacă însĕ în adevĕr e inspirat de Bismarck, atunci ar fi de dorit o lămurire a contraḑicerei între politica de alianţă a cancelariului de odinióră şi între judecata lui de acum cu privire la raporturile dintre Austro-Ungaria şi Germania.

O mulţime de foi au năpădit de altfeliu asupra lui Bismarck, şi ceea-ce se scrie despre el, servesce drept dovadă un comunicat din München, în care se scrie între altele: Astfeliu vedem nefericitul şi compătimitul sfêrşit al celui mai nou prigonitoriu al bisericei, de aceea nu trebue sĕ ne mirăm esclamând: „*Hic est digitus Dei.*“

Scirile din Serbia anunţă, că în Iagodina a avut loc o mare adunare a partidului radical, carele a aprobat procederea guvernului, şi-a esprimat regretele pentru mĕsurile, ce le a luat Austro-Ungaria, referitóre la importul rimătorilor. S'a luat resoluţiunea, ca guvernul sĕ céră satisfacţie guvernului otoman pentru omorirea consulului sêrbesc din Pristina, şi când acesta ar refusá, sĕ se afle totuşi un mod pentru a cere satisfacţie statului sêrb vătĕmat. Regimul sĕ facă mai multe reforme pentru promovarea economică, sĕ ridice fabrici în favorul industriei şi al agriculturei, formarea de reuniuni agricole naţionale, desvoltarea montanisticei, crearea nóuei burse, unei camere de comerciu, spriginirea intreprinderilor comerciale şi deschiderea de pieţe nóue comerciale. Comitetul central al partidului se deobligă, ca prin formarea unei reuniuni patriotice poporul sêrb sĕ-şi acopere lipsele necesare numai prin productel eindigene economice şi industriale.

Camera deputaţilor francesi a votat legea adusă de guvern pentru dare cu 452 contra 68 voturi. Comisiunea bugetară a terminat desbaterea bugetului de rĕsboiu pentru anul 1891 şi a stabilit cifra de 675.727.000 franci, aşa dar cu 43.200.000 mai puţin ca pe anul 1890.

Desvoltarea meseriilor în Sibiiu în cei din urmă o sută de ani.

(Urmare.)

În anul 1550 descrie G. Reicherstorffer în chorografia sa a Transilvaniei Sibiiul astfeliu: „Cetatea este capitala acestui regat, fórte bine întărită, fórte bogată în aur şi argint şi în tóte celelalte; ea este situată pe un şes, nu este împedecată de munţi apropiaţi şi se estinde pe un plan nemĕsurat. Incungiurtă de ziduri îndoite şi şanţuri adênci, este împrejurată de lacuri cu pesci şi lacuri mai mari, de edificii, turnuri şi bastile regulate. Preste tóte acestea dominéză biserica cetăţii, demnă de înaltul seu prelat, care este asistat în serviciu de 24 de preoţi. Bucatele le păstréză cu anii în gropi suterane, în cetate se află mori, care şi pe timp de asediu apără pe locuitori de fóme. Prin străḑi curg păraie cu murmur lin. Un consiliu prudent 'l guvernéză, în care numai acela află loc, care şi au probat lealitatea cu multe doveḑi.“

O sută cinciḑeci de ani în urmă un raportor strĕin se încumetă sĕ asemene Sibiiul chiar cu Viena, şi érăşi după o sută de ani scrie un contimporan: „Periferia de acum a cetăţii este aprópe de un mic mil germân; ea pe lângă valuri şi locurile cu pesci, care mai nainte contribuiau la fortificarea ei, este încungiurată de dóuĕ rênduri de ziduri.... Turnurile servesc diferitelor ţehuri de meseriaşi ca deposite de mărfuri. Şanţurile încep a sĕcá şi terenul începe a se cultivá“.

Tot aşa se reoglindéză în schimbarea fisionomiei esterne a oraşului şi cea înternă. Insĕ acésta a fost şi mai însemnată decât s'ar păré după schimbările din afară. Secolul al 18-lea începuse deja ceea-ce avea sĕ termine apoi al 19-lea şi din cetatea cea mai importantă a unui regn, deşi numai în parte independent, s'a prefăcut o cetate provincială, pentru care tocmai pe atunci se pregătia şi strămutarea dicasteriilor mai înalte ale ţĕrei. In timp ce la 1511 regele Vladislau a putut căpĕtá dela comercianţii florentini un împrumut numai sub condiţiunea, dacă va primí garanţia pentru acela un sibiian şi unul sighişorén, acum aceea putere şi bogăţie dispăruseră de mult. Causele au fost diferite.

Vechiul drum al comerciului europén spre Orient se schimbase încă din secolul al 16-lea, desfacerea mărfurilor în sud, în Moldova şi Valachia au fost împedecată în multe chipuri prin cucerirea turcéscă, adesea întreruptă cu totul. In timp ce statul medieval era lipsit de arme şi bani şi afla aceste dóuĕ condiţiuni ale esistinţei sale tocmai în cetăţile nóstre, ceea-ce le asigura importanţa lor; îşi creà statul modern armată proprie, monedă proprie şi se ridicà pe propriele sale picióre.

Dar cu tótă acéstă schimbare, cetăţile nóstre totuşi îşi conservară caracterul lor primitiv, ele erau locaşul burgesimei şi al meseriei, activitatea meseriaşilor le imprima timbrul seu. O împregiurare însĕ nu póte fi trecută cu vederea: în tot locul burgesimea are mai mult sau mai puţin un caracter inert şi unde lipsesce îndemnul din afară, viéţa vinjósă, comerciul viu, perspectiva de a ajunge la un scop óre-care prin încordarea tuturor puterilor, acolo aceea inerţie trece lesne în stagnare şi burgesimea ajunge a devení filitrósă. Apoi este lipsa de o mare miserie, de lovituri ale timpurilor grele, pentru de a redesteptá vechia elasticicitate şi a recâstigá bunele calităţi, energia şi spiritul de întreprindere. Perderile burgesimei nóstre, ale meseriei nóstre n'au fost în nici un timp aşa de înfricoşate, ca în secolnl din urmă, s'au mai corect, ca în cei din urmă cinciḑeci de ani.

Conform unei consemnări oficióse din 1797 Sibiiul avea aprópe la 1050 meseriaşi, la 1829 în sumă rotundă 1400, la 1889, 853, la care sunt a se mai adauge ca la vre-o 100 comercianţi.

Cifrele vorbesc o limbă elocventă, ele ne arată rănile luptei economice!

Despre Sibiiul medieval ne putem face cu greu o icónă nimerită. Prea uşor comitem erórea de a-l crede cu mult mai mare şi mai împopulat, decât cum a fost în faptă. Recensementul marelor cetăţi germane a dat proba cea mai eclatantă, că numĕrul poporaţiunei nu stă în nici o proporţiune cu cel de acum. Registrele de imposit de pe la mijlocul secolului al 15-lea numĕră în Sibiiu 877 case, la 1657 cam la 1460, la 1789 au fost 1646 şi la 1889 au fost 1869.

Din cifra ultimă resultă cât de încet înaintéză crescerea acestei cetăţi; în suta din urmă de ani cu 223 case mai mult, ceea ce face la an 2·2 de casă! Tocmai înainte de acésta cu o sută de ani a început cetatea sĕ se estindă spre aceea parte către care o face şi de present, adecă spre suburbiul iosefin. Deja pe la începul acestui secol se aflau acolo câteva case, care însĕ au fost distruse, pentru ca cetatea sĕ pótă fi întărită şi în partea aceea. Impĕratul a cumpĕrat acel teren dela cetate cu preţ de câteva mii fiorini, începuse a se şi zidí citadela, a cărei terminare a fost intreruptă prin evenimente esterne. Tribunalul militar îşi împlinia esecutările sale pe acel pămênt impĕrătesc. La 1773 vĕḑù Iosif al II-lea acel loc pustiu şi-l donà cetăţii cu meniţiunea, „ca sĕ se etableze acolo ómeni sĕraci fără case şi sĕ formeze un suburbiu“. Aşa începură a se stabilí pe locurile distribuite gratuit: că cei bogaţi au ocupat cele mai bune, care fuseră destinate pentru cei sĕraci, — reflectéză în mod judicios autorul — a fost simţit fórte ca o nedreptate strigătóre.

Şi în cetatea internă s'au făcut atunci óre-care schimbări.

Pe acel timp erau în Sibiiu 996 meseriaşi, împărţiţi în 40 ţehuri; pe lângă acestea mai erau meseriaşi, cari nu lucrau în ţeh, aşa că cifra totală a meseriaşilor se póte evaluá la 1050 măestri.

însemnată din holdă în picióre, şi prin aşa ceva bietul Calistrat are o pagubă destul de însemnată.

Acésta cărare este totdeuna un spin în ochii lui Calistrat, acésta cărare i strică tótă pofta şi voia la lucru, el ca sĕ se scape de nĕcaz totdeuna o ară cu plugul, însĕ ómenii cei rĕi din curtea lui Leonte nu şi făcù mult de nĕcazul lui Calistrat, ci începù a trece preste arătură fără nici o grije şi în scurtă vreme ér sĕ făce cale bătută preste locul lui Calistrat.

Nu e destul, că trec ómenii lui Leonte preste ea, ci acum încep a o folosí şi alţi ómeni din sat, ei folosesc acéstă cărare, aducênd laptele dela oi, şi copii când sĕ duc la scólă, deşi este o scurtare neînsemnată, abia o sută de paşi, dar nu ai ce face, ómenii s'au dedat aşa, ei mai bucuros merg pe cărarea acésta, fie ea cât de noroiósă, decât pe drumul satului, care e bătut cu petriş, pe care nu sĕ póte face aşa un noroiu, şi nici acésta nu este cine sci cât de departe.

(Va urmá.)

In anul 1379, adecă înainte de acésta cu 400 ani, erau 29 profesiuni în 25 ţehuri, şi la 1657 erau tot atâtea ţehuri ca şi la 1789 cu 747 măestri. Secolul din urmă ne arată o desvoltare crescêndă, dar tocmai unele din ţehurile cele mai însemnate au scăḑut. La 1657 Sibiiul au avut 17 comercianţi, la 1789 are numai 12. O mare parte din acele trebuinţe pe care le satisface astăḑi comerciantul, pe atunci nu erau cunoscute. Strĕinul care voia sĕ-şi ducă marfa preste Sibiiu maí departe, era silit sĕ le espună mai întâiu aci spre vênḑare şi anumite lucruri era permise a le cumpĕră numai la têrgul de ţéră. „Ceea ce vine din locuri strĕine precum Caransebeşul şi din Valachia, d. e. morun, pesce, icre negre, unt de lemn, smochine, portocale şi alte de ale mâncărei, sĕ nu fie iertat sĕ le cumpere nimenea, ca sĕ precupeţéscă cu ele, sub pericol de a i-se confiscá marfa“. Asemenea disposiţiuni urmăréu scopul de a apĕrá pe locuitori, „de câmătari şi precupeţi jidovesci.

O parte a negoţului îl purtau grecii, şi de aci vine, că până în ḑiua de astăḑi în jargonul săsesc „grec“ însemnéză băcan sau specialist.

Pe la anul 1784 a fost interḑis ori ce negoţ cu mărfuri aduse din strĕinătate şi numai unor singuratici le era permis a-şi aduce aceea ce le lipsia, pe lângă plătirea unei tacse anumite. Mărfurile indigiene a fost timbrate, ér cele strĕine trebuiau érăşi scóse afară din ţéră. La têrguri de ţéră era permis „totului“ (slovacului) a vinde feliuri (piper, paprică, cuişóre etc.) şi pânză, dar numai dacă acelea erau indigiene. De abia în 1785 s'a eliberat comerciul cu fer. Se pare, că vedem o icónă de pe timpurile nóstre, când cetim ceea-ce scria Samuel Bruckenthal pe atunci (1779):

„Se simte lipsa unei consumaţiuni mai mare, dóuĕ terţialităţi a locuitorilor transilvani n'au alte trebuinţe, decât pe care le pot coperí din propria lor economie; contumaţa împedecă comerciul“. La acésta se mai adauge o apariţiune, pe care o mai regretăm şi astăḑi, şi care nu datéză de acum: „la naţiunea săséscă cei mai cu dare de mână se fac funcţionari, cei cu mai puţină. însĕ cu multe calităţii bune se fac preoţi, prin urmare pentru comerciu şi meserii rĕmân numai aceia, cari dispun de mijlóce mai puţine şi calităţi mai mediocre“.

Un contimporan judicios face o critică severă acelei stări de lucruri ḑicênd:

„Este constatat, că manufacturele au adus în timpurile mai de de mult mare câstig braşovenilor, sibienilor cum şi bistriţenilor, dintre cari cei dintâiu îşi avéu depositele lor de mărfuri la Câmpulung, la Câmpina şi Craiova în Valachia, ér cei din urmă la Sucéva în Bucovina, unde făceau un negoţ important pe termin fics; acésta a ţinut până când sasii au avut pentru acésta mai multă libertate si curagiu; în situaţiunea presentă însĕ şi în durata ei, precum şi în urma laşităţii (Feigheit) lor născută din acésta, sasii cei odinióră aşa de bogaţi şi acum atât de sĕrăciţi, de altcum fórte laborioşi, nu îşi vor mai reveni în ori nici odată; pentru-că ce contribue óre aceea la avuţia unei ţĕri, dacă un ţeh de mĕsari trimite pe an câteva sute de lăḑi ţĕrănesci, câţiva ploscari, câteva plosci, apoi dacă bancrotatul ţeh al funarilor trimite 10,000 legături de strénguri în Valachia, ori câtva fer, cânepă sau sticlă lucrată, pe lângă câteva straie de pĕr şi lână etc. preste alpi? Şi apoi cine ia smântâna dela acest câstig? Grecul, valahul, pe care meseriaşul sas i-le face pe credit şi camătă pe jumĕtate de preţ şi trebue sĕ i-le lifereze pentru că el însuşi este prea lipsit de curagiu, prea fricos, prea comod a-şi fi putut ḑice, decât sĕ pótă trece preste îngrozitórele Oraţii*) sau chiar sĕ călĕtóréscă pe un cal cu samar (şea mare orientală pentru poväri grele pe cai) de alungul Prahovei la „blochii“ sĕlbatici spre Câmpina sau Câmpulung, sau prin piscurile din Oituz spre Ocna sau Focşani în Moldova şi a se despărţí pe opt ḑile de drăgălaşii sei copilaşi, fără scumpa lui soţie, sĕ dórmă pe o simplă prismă valachă; destul că comerciul transilvănenilor cu Turcia este cu mult mai slab ca mai nainte, şi cel cu Valachia şi Moldova cu mult mai aprópe de sfêrşitul seu total, decât cum credem noi. Sĕ se numere numai câţi comercianţi au bancrotat de câţiva ani încóce în Sibiiu şi Braşov, câte case burgeze sunt afişate pe tabla négră spre vênḑare, din causă de datorii, şi sĕ întrebăm câte din aceste au fost cumpĕrate cu bani gata şi plătiţi, şi apoi vom auḑí si vom vedé, că cu ḑilnica descădenţă a comerciului de acolo au dispărut de tot din ţéră şi numĕrariul.“ (Va urmá).

Reflecsiuni asupra raportului general

al societăţii „Petru Maior“ a tienerimei române dela universitatea din Budapesta pe anul scolastic 1889/90

Raportul conţine un scurt reasumat despre activitatea societăţii respective în decursul anului scol. espirat. Este de prisos şi fără interes a dá o dare de sémă mai amĕnunţită asupra acestui raport. Ce tindu-l fie-cine se póte convinge despre starea actuală a societăţii „Petru Maior“. Este destul a esprimá impresia generală, ce o produce în noi. Atât în partea generală (pg. 4—10) cât şi cea oficială (pg. 15 –16) aflăm toţi cei, cărora ne zace la inimă tinerimea nóstră, a o priví de speranţa viitorului, unele puncte, cari ne îmbucură, dar şi de altele, cari ne ar îmbucurá, dacă ele ar dispăriá.

Interesul, ce vedem, că l dovedesce publicul român din afară prin aceea, ca ii jertfesc o parte din viéţa lor pentru prosperarea societăţii, după cum a făcut de un lung şir de ani Ilustritatea Sa dl Ioan cav. de Puşcariu, jude la curia regéscă, şi după cum s'a angajat a face şi Magnifi. Sa dl Antoniu Schiau procuror al bunurilor erariale, alţii contribuesc cu sume spre a se face membrii fundatori (dl George Pop de Băsesci, Timişana, Arieşana), ér alţii cu ajutóre (Albina), ne face a crede, că societatea amintită este o importantă instituţiune naţională cu caracter social-cultural. Acésta este şi convingerea tinerimei, care grupată în acésta societate cultivă literatura prin disertaţii destul de interesante şi variate, pre cum sunt şi cele de faţă despre: „Diplomatica şi importanţa sa“. „Incercare critică asupra epicei lui V. Alecsandri“, „Urme de poesie poporală română din secolul al XVI-lea“ etc., susţine şi sporesce biblioteca sa, care numĕră 1026 opuri şi 21 de jurnale, şi administréză regulat averea, care se urcă la suma de preste 4300 fl. v. a. şi ajută cu cuartir pe studenţii sĕrmani şi diligenţi etc. Aceste sunt fapte îmbucurătóre în raportul societăţii „Petru Maior“. Ele ne causéză plăcere. Dar ne displace, când vedem şi cetim (pag. 6), că nu întrégă tinerimea nóstră, care poşede un centru de o aşa mare însemnătate este pĕtrunsă de devisa:

„Uniţi sĕ fim în cuget,
Uniţi în Dumneḑeu“
V. Alesandri.

atât de sublimă a societăţii „Petru Maior“. In casul acesta societatea n'ar numĕrá numai 26 membri ord. şi 3 ajutători, ci de sigur fiind toţi uniţi şi în „Petru Maior“, care este focul sacru în jurul căruia ar trebuì sĕ se grupeze fie care june român, care studiază în capitala Ungariei, fie din punct de vedere practic, cum este cel al juristilor şi candidaţilor de profesori, fie siliţi de a-şi folosí stipendiul, ascultând universităţile din patriă. Sĕ arătăm mai mare zel şi interes faţă de instituţiunile naţionale şi sĕ ne lăpĕdăm de ori ce consideraţii personale.

Alţi tineri, de ori ce naţionalitate, nu întrelasă, ca până-ce sunt la olaltă sĕ se cunóscă reciproc şi sĕ pună basa consolidărei, de care are lipsă ori ce corp, care chiar după legile firei, voesce a prosperá şi a se desvoltá. Aşa au făcut şi naintaşii tinerimei de astăḑi, după-cum cu drept cuvênt se esprimă raportul — a pus umĕr la umĕr şi împreună au lucrat spre a ne croí o cale, pe care generaţia actuală, tinerimea, datóre este a propăşí cu mândrie. Şi dacă ei au făcut astfeliu, de ce sĕ facem noi altcum? Au dóră nu vedem cu ce greu se póte în present restaurá ori ce societate apusă? Luptele tinerimei stud. dela Cluş nu ne sunt destul de cunoscute? In laturi deci cu indeferentismul, în laturi cu egoismul, personalităţile! Timpul şi interesele naţional: cer sĕ fim uniţi şi aşa sĕ fim!

Voesc a atrage prin acésta luarea aminte a tuturor tinerilor români, cari se pregătesc a merge la tómnă la Budapesta şi ai rogá: sĕ nu întrelese a se face membri ai soc. „Petru Maior“! Societatea şi tinerimea au lipsă de spriginul reciproc moral şi material, cu deosebire acum se cere abnegaţiune, când Almanachul proiectat, pentru care în frunte cu Augusta scriitóre Carmen Sylva, sunt angagiate tóte puterile de valóre literare ale românimei, va avé ca în decursul anului viitoriu sĕ apară. Acesta va pretinde conlucrarea armonică a membrilor societăţii „Petru Maior“, căci numai astfeliu acest op, menit a ridicá nivoul societăţii, va puté eternisá un an, în care tinerii, au fost grupaţi şi consolidaţi. — Aşa sĕ fie!

De sine se înţelege, că fiind în viitoriu numĕrul membrilor mai mare, afacerile soc. vor luá un avênt mai îmbucurătoriu, căci: „Unde-s doi puterea cresce“, şi nóue putere ne trebuesce! Atât la raportul general al soc. „Petru Maior“. Cine doresce al cunósce în special poftéscă şi cetéscă l. *Cetitoriul.*

Varietăţi.

* (Dar preaînalt) Maj. Sa s'a îndurat prea graţios a dăruí bisericelor nóstre din Dobolii inf., Osoiu şi Nucet câte 100 fl.

* (Regina României). Maj. Sa regina României Elisabeta plécă în 29 l. c. la Neuwied, unde 'şi va cercetá rudeniile, ér de acolo se va duce la o baie de mare.

* (Presidentul Bucovinei.) Presidentul ţĕrei Bucovina, precum s'a comunicat oficios, se retrage din oficiul, ce l ocupă. Causa retragerei este un morb de ochi, de care presidentul pătimesce de mai mult timp.

* (Convocare). Despărţĕmêntul al X lea al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român 'şi va ţiné adunarea generală anuală în 3 August st. n. a. c. la 3 óre după d. p. în Aghireşiu. La acéstă adunare sunt invitaţi cu tot respectul toţi membrii Asociaţiunei aflători în teritoriul acestui despărţĕmênt, precum şi toţi aceia, cari se intereséză de cultura poporului român.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntului X, ţinută în Cluş, la 23 Iuliu 1890.

Dr. *Gregoriu Silaşi*,
dir. desp.

Vasiliu Podóbă,
actuariu.

* (Episcopatul sêrbesc dela Timişóra şi reformele patriarchului Brancovici). Conferenţele, ce le-a avut în ḑilele trecute patriarchul Brancovici cu membrii episcopatului şi apoi cu comisariul regesc, bar. Fedor Nicolici, privesc în prima linie diferitele reforme pe terenul cultural bisericesc, cu a căror realisare s'a angagiat patriarchul, şi numai în a dóua linie a venit la discusiune ocuparea scaunului episcopesc din Timişóra. Ocuparea acelui scaun nu e încă pusă la ordinea ḑilei, deóre-ce lipsa totală de candidaţi a adus cu sine, că atât patriarchul cât şi sinodul episcopesc sĕ se ocupe cu acésta cestiune mai târḑiu. Deocamdată administréză patriarchul aceea diecesă, după câteva luni însĕ va luá agendele diecesei episcopul din Verşeţ Dimitrievici. Una dintre cele dintâiu fapte ale patriarchului este zidirea unui gimnasiu superior în Carloviţ, pentru care s'a preliminat ca spese 160,000 fl., în care vor fi şi salele de învĕţămênt ale institutului teologic, locuinţa directorului, precum şi a rectorului de teologie. Pentru edificarea unei reşedinţe archiepiscopesci corĕspunḑĕtóre şi al unui institut teologic s'a comandat deocamdată din partea patriarchului ca sĕ se lucre planurile, realisarea însĕ depinde dela congres, care se va întruní numai în anul viitoriu în Aprile, sau Maiu. Monumental va fi şi institutul teologic, şi fiind-că patriarchul voesce ridicarea clerului, la un nivou mai mare cultural care se póte câstigá numai prin educaţiune seminarială (sistem-internant) toţi episcopii împărtăşesc aceste vederi cu esceptiunea episcopului din Verşeţ.

* (Bustul lui Eminescu). Serbarea, pe care presa capitalei împreună cu studenţii universitari a dat o în 10 Iuliu la Oppler pentru complectarea sumei trebuincióse la ridicarea unui bust lui Eminescu, a avut un succes deplin. Venitul net al acestei sĕrbări atinge suma de 3,000 lei.

* (Grindină) Ni se scrie din Cucerdea română: Credeam, că după ce până acum a fost scutit hotarul nostru de tempestăţi grele, ce au fost împreunate cu grindină, cari au pustiit hotarele vecine; nu ne vor mai cercetá, dar a venit şi asupra nóstră mănia lui Dḑeu şi în 10 a l. c. la órele 1½ p. m. s'a ridicat din partea sudică un nor mare preste Iernut, Cipău, Şeulia şi a trecut prin hotarul Cucerḑii, Giuluş, Subpădure cătră Têrnava. El a fost împreunat cu un vifor gróznic, care a descoperit casele, grajdurile, şurile şi alte superedificate ale ómenilor, precum şi pomi a smuls din pămênt, a împrăsciat clăile de grâu de pe hotar, holdele, ce n'au fost secerate le a culcat la pămênt: grâu, cucuruz, ors, mazăre şi ovese, în urma căruia a urmat o grindină în mărimea óuelor de pasere şi de porumb, care a ţinut peste ½ óră, ne-a bătut tótă sămênţa fructelor în pămênt; am rĕmas fără pâne, puţină speranţă, ce avem este, că se vor mai derege cucuruzele.

* (Timbre falsificate). De câtva timp se află în circulaţiune timbre de 10 fl., desemnate cu mâna liberă, cu cerusă, colori şi tuş. Esecutarea e escelentă. Poliţia din Budapesta a pus mâna pe 4 bucăţi. Autorităţile presupun, că falsificătoriul ar fi tot acela individ, care deunăḑile a fost eliberat din închisóre, unde a stat 4 ani, pentru falsificarea bancnotelor de 5 fl. Poliţia nu l află însĕ nicăirea.

* (Camăta în Rusia.) O nóuă lege în contra cametei prevede, că camĕta este un delict, care póte sĕ aducă după sine transportarea în Siberia; ea specifică, afară de asta, că imprumuturile făcute în condiţiuni usurare vor fi declarate nule.

* (Impositul asupra ómenilor neinsuraţi.) Senatul statului Caracos (America) a adoptat impositul pe ómenii neinsuraţi. Toţi ómenii neinsuraţi, cari vor avé mai mult de 35 de ani sunt visaţi de acésta lege. Impositul e de 1 la sută asupra veniturilor până la 25,000 franci şi de 2 la sută asupra veniturilor, cari trec de acésta sumă.

Produsul acestei dări va fi afectat a favorisá emigraţiunea şi colonisarea ţĕrei cu strĕini.

* (Luptă cu un urs). In ḑilele trecute se întêlní ciobanul Ioan Braina din comuna Soveia, districtul Putna, cu un urs mare, care ii luase o óie şi voia se scape cu ea. Braina făcù gură şi urmărì ursul, care lăsându-şi prada, se îndreptà în dóuĕ picióre spre cioban şi l îmbrăţişà aşa de înfricoşat, încât ii rupse mâna stêngă şi piciorul drept; apoi trăgêndu i câteva palme, ii sfăşie pelea de pe cap şi ii sdrobí şi falca aşa de tare, încât abia se mai putea ţiné în pele. Venind ceialalţi ciobani, ursul o luà la potecă, ér Braina s'a dat în îngrigire medicală. E puţină speranţă de a se mântuí, deóre-ce nu póte nici bea nimica.

* (Fecunditate). Femeia Leanca, soţia locuitoriului Tănase Dumitrache din comuna Malu, în ḑiua de 29 Iuniu a născut trei copii de secs bărbătesc, dintre cari unul mort şi doi vii, cei doi copii cât şi muma lor sunt în deplină sănĕtate; scrie „Timpul“

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Iuliu 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	——	—.—
Galbin	5.52	5.51
Napoleon	9.21	9.21
100 marce nemţesci	56.85	56.80
London pe (poliţă de trei luni)	116.25	116.20

---

*) O parte fórte periculósă înainte de acésta cu vre-o 20 de ani a drumului între Predeal şi Câmpina. Red.

Nr. 378. [374] 3—3

CONCURS.

Pe basa părințescei resoluțiuni consistoriale dto 10 Octobre 1889 Nr. 6731 B. încuviințindu-se instituirea unui capelan lângă neputinciosul paroch Nicolae Barluț din Mogoș-Valea bârnei, protopresbiteratul Lupșei, pentru ocuparea acestui post de capelan se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Dela 120 case câte o ḑi de lucru à 40 cr. . . . . . . fl. 48.—
2. Venitul din cimiteriu și alte dóuĕ fĕnațe . . . fl. 24.—
3. 53 ferdele vechi de grâu à 1 fl. 50 cr. . . . . fl. 79.—
4. Venitele stolari dela diferitele funcțiuni preoțesci fl. 228.90

In total fl. 379.90

Din care jumĕtate este a neputinciosului paroch.

Doritorii de a competá la acest post au a-și asterne cererile instruite conform Stat. org. la subsemnatul oficiu în terminul prescris.

Ofenbaia, în 14 Iuniu, 1890.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 394. [381] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele din comunele mai jos înșirate din protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu terminul 31 Iuliu a. c. v.

1. Pentru ocuparea postului învĕțătoresc din comuna Mogoș-Miclesci, împreunat cu un salariu în bani gata 210 fl., cuartir și lemnele necesarii.

2. Pentru postul învĕțătoresc din comuna Șasa, cu salariu anual de 200 fl., cuartir și lemne.

3. Pentru postul învĕțătoresc din comuna Vința cu un salariu anual de 100 fl., cuartir și lemne.

4. Pentru postul învĕțătoresc din Muncel, cu un salariu anual în bani 100 fl., cuartir și lemne.

5. Pentru postul învĕțătoresc din Ocolișul-mic cu un salariu în bani 120 fl., 20 dkl. bucate, și 30 klgr. legumă, cuartir și lemne.

6. Pentru postul învĕțătoresc din Ocolișul-mare cu un salariu în bani 240 fl., 24 ferdele vechi bucate 90 punți vechi legumă, și de va conduce strana, venitele cantorale, cuartir și lemne.

Prelângă acestea fie-care învĕțătoriu va primí diurnele prescrise pentru participarea la adunările reuniunilor învĕțătoresci.

Doritorii de a competá la unul din acestea posturi, au sĕ-și astérnă cererile concursuale instruite cu documentele recerute prin Stat. org. și normativul scolar din 1882 la subsemnatul oficiu protopresbiteral; în terminul prescris.

Totodată concurenții sunt deobligați a se presentá în comuna respectivă la care a concurat, în vre o duminecă sau sĕrbătóre, spre a-și dovedí desteritatea în cântări, și despre acésta a încunoscințá și pre subsemnatul oficiu presentându-se în persónă.

Ofenbaia, în 19 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresbiteral al Lupșei.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 343. [382] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante dela scólele gr. or. din comunele mai jos însemnate aflătóre, în protopresbiteratul Geoagiul II. sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Bozeș, cu salariu anual de 150 fl., victuale în valóre de 32 fl., lemne pentru foc în valóre de 12 fl. încassând din repartițiune.

Cibu, cu salariu anual de 130 fl., din care sumă 84 fl. se primesc din alodiu, ér restul prin repartițiune, victuale în valóre de 20 fl., cuartir liber în edificiul scólei, și lemne pentru foc.

Vărmaga, cu salariu anual de 200 fl., care sĕ încasséză din repartițiune, cuartir gratuit în noul edificiu scolariu și lemne pentru foc.

Concurenții au a-și substerne cererile lor instruite conform legilor din vigóre până la terminul susindicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Geoagiului II, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Sécărêmb, (Nagy Ág) 28 Iuniu, 1890.

Sabin Piso sen.,
protopop.

Nr. 389. [385] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scólele din comunele mai jos însemnate aflătóre în tractul protopresbiteral al Mercurei sĕ escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Mercurea, un post salarisat cu 250 fl.

2. Cunța, un post salarisat cu 210 fl.

3. Păuca, un post salarisat cu 100 fl.

La tóte acestea trei comune, învĕțătoriul, prelângă celelalte datorințe impuse de legile scolare în vigóre, e obligat a ține în Dumineci și sĕrbători strană în biserică

Recurenții 'și vor înaintá cererile lor concursuale instruite în conformitate cu legile esistente subscrisului oficiu în terminul deschis.

Mercurea, la 19 Iuniu, 1890.

Dela oficiul protopresbiteral al tract. Mercurei.

I. Droc,
protp.

Nr. 53. [380] 3—3

CONCURS.

Prin ordinul Preaveneratului consistoriu archidiecesan Nr. 8548/1889 Bis. din 2 Ianuariu anul c. încuviințându se instituirea unui capelan lângă neputinciosul paroch Natanail Oprea din parochia de clasa a III-a Crăciunel, protopresbiteratul Têrnavei inferióre, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Emolumentele împreunate cu acest post aduc un venit anual de 260 fl.

Doritorii de a ocupá acest post au a-și trimite rugările lor instruite cu documentele prescrise de Statutul organic până la terminul mai sus indicat la subsemnatul oficiu protopresbiteratul în Cetatea de baltă (Küküllövár).

Dela concurenți se cere sĕ se presinte cel puțin odată în biserică spre a-și arĕtá desteritatea în tipicul și cântările bisericesci.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al Têrnavei inferióre în înțelegere cu cu comitetul parochial respectiv.

Cetatea de baltă, în 6 Februariu 1890.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 28. [383.] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante dóue posturi de învĕțători la scóla capitală rom. ortodocsă din S. Sebeș, pentru ocuparea lor se escrie concurs cu termin până la 31 Iuliu a. c. v.

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt: Salarii anuale de câte 350 fl. v. a., ér după serviciu de 5 ani la acéstă scólă 400 fl.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi au a și asterne petițiunile instruate conform prescriselor în vigóre On. oficiu protopopesc gr. or. din S. Sebeș până la terminul de sus.

Dela concurenți se asteptă a se presentá în vre o Duminecă ori sĕrbătóre în biserică pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, fiind deobligați a ține și strana în Duminecă și sĕrbătóre.

Cei cu cunoscința musicală vor fi preferiți. Și dacă vre unul va propune și cântările, în cât sĕ pótă formá un cor, atunci póte conta la o remunerațiune de 50 fl. pe an.

Din ședința comitetului parochial gr. or. ținută în S. Sebeș la 27 Maiu, 1890.

I. Tipeiu, *Z. Murĕșan,*
prot. not.

Nr. 245. [384] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Brisnic, cu salariu de 220 fl. 80 cr. și adecă: *a)* 100 fl. în bani, *b)* 80 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. =96 fl. *c)* 4 mĕs. fasole à 2 fl. 20 cr. =8 fl. 80 cr. *d)* folosirea a dóuĕ grădini cu venit anual de 20 fl. apoi *e)* 4^0 cubici de lemne și cuartir liber.

2. Lăpușul superior, cu salariu de 300 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber în edificiul scólei și 8^0☐ de lemne, apoi pentru serviciul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea ómenilor în vêrstă, și 20. cr. dela înmormêntarea pruncilor.

3. Tissa, cu salariu de 214 fl. și adecă: *a)* 110 fl. în bani, *b)* 80 mĕsuri cucuruz = 96 fl. *c)* 4 mĕs. fasole = 8 fl, apoi *d)* cuartir liber și 8^0☐ lemne. Perspectiva a se urcá salariu la 300 fl.

4. Dobra, postul de învĕțătoriu în clasa a III-a și IV a la scóla capitală, cu salariu de 400 fl. solvinḑi în rate lunari decursive.

Vor fi preferiți cei cu cualificațiune superióră și pedagogii, și cari vor documentá cunoscință de musică instrumentală.

Doritorii de a ocupá una din aceste stațiuni a și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu comitetele parochiale, respective protopresbiteral.

Dobra, la 30 Iuniu, 1890.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Publicațiune.

Pentru închiderea cimiteriului bisericei greco-orientale din Rĕșinariu cu stachete de fer în lungime de 350 metri, se escrie licitațiune minuendă, carea va avé loc în cancelaria comunei Rĕșinariu la **5/17 August 1890 la 3 óre p. m.**

Prețul strigărei e **3,600 fl.,** după care sumă licitanții au a depune vadiul de **5%**.

Celelalte condițiuni se pot vedea de împreună cu planul până la ḑiua amintită în cancelaria comunei Rĕșinariu.

Rĕșinariu, în 8/20 Iuliu, 1890.

Comitetul parochial gr. oriental.

Bucur Dancășiu,
[387] 2—3 președinte.

Sz. 3661/890 polg. [378] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Orosz Rusiu János és társa Vidrátszegi birtokosok által beadott kérések folytán Vidrátszeg község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 szeptember 25-re dél elött 10 órára** tüzetik ki Vidrátszeg községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 julius hó 9-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, *Májai,*
elnök. jegyző.

Sz. 3089/890 polg. [386] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék nevében mint kiküldött eljáró biró közhirré teszem, hogy a tóbiási (táblási) általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére, ugy mint a képviselet rendezése mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a tárgyalási határnapot **1890 évi szeptember hó 10-ik napjának mindenkor délelött 9 órájára** Tobiás (Táblás) község iroda helyiségébe tüzöm ki, melyre az összes érdekelteket hirdetményileg, azon figyelmeztetéssel hivom meg, hogy meg nem jelenésök a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi királyi 'törvényszék nevében.

Erzsébetváros, 1890 junius 6-án.

Incze Domokos,
eljáró biró.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

și de construcțiunea cea mai nóuă

cu sul sucitoriu

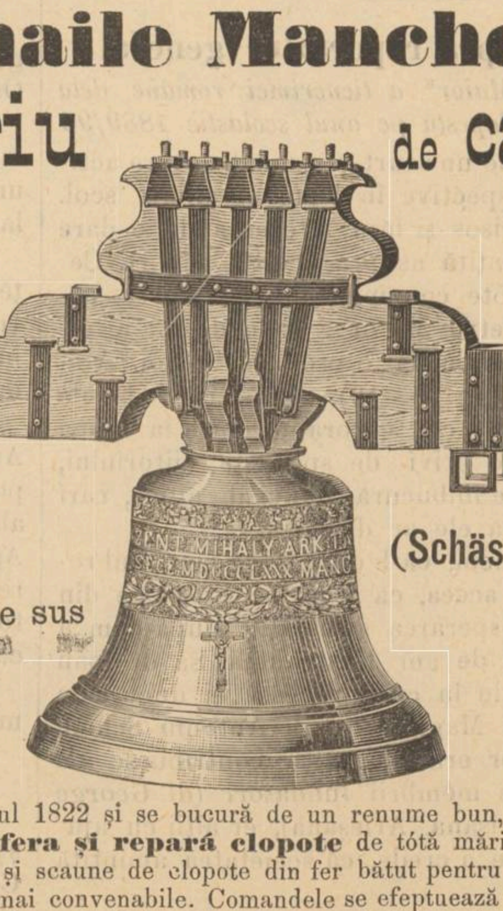

în Sighișóra

piața de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a **lifera și repará clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat, face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și maí multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează și în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí și în rate. [270] 9—12

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 76 Sibiiu, Marți 17/29 Iuliu 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. **rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.**

Nr. 4374 Scol.

Conspectul învĕțătorilor admiși la cursul estra ordinariu pentru lucrul de mână aranjat prin cerculariul consistorial din 31 Maiu a. c. Nr. 3553 Scol. se aduce la cunoscință publică cu acea însemnare: că pentru alți doritori de a participá la acest curs deastădată nu s'a putut asecurá provisiunea indicată în cerculariul provocat.

Sibiiu, din ședința senatului scolar, ținută la 5 Iuliu, 1890

Consistoriul archidiecesan.

La Nr. 4374 Scol.

Conspectul

învĕțătorilor admiși la cursul estraordinariu pentru instruire în lucrul de mână, in feriile anului 1890; pe lângă provisiunea acordată de consistoriu.

Nota: **Grupa I: împletitul; grupa II: têmplăritul; grupa III: cartonagiul.**

		Grupa.
1.	**Ioan Muntean** din Sighișóra, protopresbiteratul Sighișórei	I. II. III.
2.	**Ioan Florea** din Hetur, prot. Sighișórei	„
3.	**Emanuil Florea** din Bundorf, protopresbiteratul Sighișórei	„
4.	**Nicolau Pană** din Zernesci, prot. Bran	„
5.	**Georgiu Moșoiu** din Șimon, prot. Bran	„
6.	**Aron Pușcariu** din Sohodol, prot. Bran	„
7.	**Ioan Berescu** din Făgăraș, prot. Făgăraș	I.
8.	**Georgiu Taflan** din Beclean, prot. Făgăraș	II.
9.	**Vasiliu Șarlea** din Boian, prot. Têrnava inf.	I.
10.	**Georgiu Costin** din Heria-Fărău, protopresbiteratul Têrnava inferióră. . . .	II.
11.	**Vasiliu Dragoș** din Cerghidul-mare, protopresbiteratul Têrnava inferióră. . . .	I.
12.	**Georgiu Foraș** din Rapoltu-mare, protopresbiteratul Giógiu I.	II.
13.	**Alesandru Jovan** din Hondol, protopresbiteratul Giógiu I.	I.
14.	**Petru Stefóne Preda** din Petrila, protopresbiteratul Hațeg	I.
15.	**Georgiu Reitescu** din Sânpetru, prot. Hațeg	III.
16.	**Samuil Roșu** din Sebeș, protopres. Sebeș	I. II. III.
17.	**Vasiliu Pop** din Săsciori, protopr. Sebeș	„
18.	**Simeon Socaciu** din Cióra, protop. Sebeș	„
19.	**Aron Lucăcel** din Balșa, prot. Giógiu II.	I.
20.	**Ioan Găzdău** din Feredeu, prot. Giógiu II.	I.
21.	**Emil Mandocea** din Agnita, prot. Agnita	I. II.
22.	**Ioan Cioran** din Branișca, protop. Ilia	I.
23.	**Alesandru Tămaș** din Visca, prot. Ilia	I.
24.	**Aron Gogonea** din Sĕliște, prot. Sĕliște	I. II. III.
25.	**Ioan Chipară** din Gurarîului, prot. Sĕliște	„
26.	**Ioan Bratu** din Tilișca, protopresb. Sĕliște	„
27.	**Teodor Păușan** din Păușa, prot. Unguraș	III.
28.	**Demetriu Câmpean** din Jimborul mare, protopresbiteratul Unguraș	I.
29.	**Nicolau Bârsan** din Brașov, protopresbiteratul Brașov I.	I.
30.	**Daniil Martin** din Satulung, protopresbiteratul Brașov I.	I. II. III.
31.	**Virgil Pop** din Herman, prot. Brașov II.	I. II.
32.	**Irodion Frateș** din Preșmĕr, protopresbiteratul Brașov II.	I.
33.	**Constantin Ceontea** din Calata-mare, protopresbiteratul Cluș	I.
34.	**Teodor Ciota** din Sebeșul-mare, prot. Cluș	II.
35.	**Georgiu Prigónă** din Cojocna, prot. Cluș	III.
36.	**Teofil Pĕcurariu** din S.-Andreiu, protopresbiteratul Deva	I. II.
37.	**Nicolau Fodorean** din Ofenbaia, protopresbiteratul Lupșa	II.
38.	**Ioan Branga** din Orĕștie, prot. Orĕștie	I.
39.	**Ioan Baciu** din Orĕștióra-sup., prot. Orĕștie	II.
40.	**Ioan Racotă** din Avrig, protopres. Avrig	I.
41.	**Trandafir Dragomir** din Porcesci, protopresbiteratul Avrig	II.
42.	**Gregoriu Popescu** din Toplița română, protopresbiteratul Reghin	I. II. III.
43.	**Vasiliu Murgău** din Poplaca, prot. Sibiiu	I. II.
44.	**Ioan Banciu** din Poplaca, protop. Sibiiu	I.
45.	**Nicolau Istrate** din Boița, protop. Sibiiu	I.
46.	**Pavel Birțu** din Poiana sărată, protopresbiteratul Treiscaune	I.
47.	**Georgiu Zacharie** din Intorsura-Buzĕului, protopresbiteratul Treiscaune	I.
48.	**David Pop** din Brețcu, prot. Treiscaune	I. II. III.
49.	**Alesandru Bucșa** din Augustin, protopresbiteratul Treiscaune	„
50.	**Toma Neamțu** din Dobra, prot. Dobra	„
51.	**Ioan Rațiu** din Lăsĕu, protopresb. Dobra	„
52.	**Nicolau Lepedean** din Abrud, prot. Abrud	I.
53.	**Victor Ciora** din Geoagiul sup., protopresbiteratul Alba-Iulia	I. II. III.
54.	**Ioan Langa** din Șimotelnic, prot. Bistrița	„
55.	**Georgiu Ghița** din Borgo-Mijloceni, protopresbiteratul Bistrița	I. III.
56.	**Ioan Șiauca** din Borgo-Bistriță, protopresbiteratul Bistrița	I. II.
57.	**Eliseiu Marcan** din Garda-superióră, protopresbiteratul Câmpeni	I. II. III.
58.	**Romul Jurca** din Cebea, protop. Zarand	„
59.	**Alesandru Florea** din Rișca, prot. Zarand	„
60.	**Savu Tira** din Mașca, protopresb. Solnoc	I.

Sibiiu, 5 Iuliu, 1890.

Nr. 4551 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1890/1 sunt de a se conferí din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

2 stipendii *à 100 fl.* și unul *à 60 fl.* din fundațiunea „Francisc-Iosefină“ pentru tineri din archidiecesă, cari studiéză, și sunt lipsiți de mijlóce suficiente pentru studii.

Concurenții au sĕ-și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până la 15 August st. vechiu a. c. instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali.

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut in studii în anul din urmă.

c) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților, și despre starea lor materială, și

d) eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din ședința senatului scolar, ținută la 12 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 3734 Scol.

Cu începutul anului scolariu 1890/91 sunt de a se conferí doue stipendii câte de *500 fl. din fundațiunea „Moga“* pentru studiul de filosofiă ori de drepturi.

Aspirantii la acestea stipendii au sĕ-și astérnă suplicele la consistoriul archidiecesan în Sibiiu până la 10 August a. c. calend. vechiu, acludênd documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparțin, despre aceea: că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniu de maturitate;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială;

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Suplicanții au a numí în suplicele lor totodată și institutul de învĕțământ, la care voesc a-și face studiile.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 7 Iuniu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare din Nrul 69.)

Aci veḑi un filosof fără vestminte, colo pe altul fără carte, pe un al treilea de jumĕtate gol. N'am pâne, ḑice el, și totuși îmi susțin sistemul meu. Nici mie nu-mi ofer sciințele subsistența și totuși me consacru lor.

⁂

Óre-care a oferit cuiva un mic serviciu și îndată este și gata a i-l pune în socotélă; un altul nu este tocmai așa grăbit a o face, totuși îl consideră pe acela în altă privință ca datornic al seu, și nu uită nici odată serviciul, ce i l'a oferit. Un al treilea nici nu scie bine, ce au oferit, și sémână cu vița de vie, care pórtă struguri și nu voesce nimic mai mult mulțămită, că și a dat fructul. Asemenea unui cal, care și-a fugit cursa, unui câne după vênătóre, și unei albine ce-și prepară mierea sa; așa și omul, care au făcut bine; el nu o publică prin trimbițare, ci trece înainte la altă faptă bună, precum se îmbracă via cu nóue vlăstare, pentru ca la timpul seu érăși sĕ dea rod. Cel ce voesce sĕ pricépă adevĕratul înțeles al observărilor mele n'are sĕ se témă, că din causa aceleia va întrelăsá a intreprinde vre-o faptă spre binele comun.

⁂

Mărginesce-ți activitatea ta la puțin, ḑice Democritos, dacă voesci sĕ-ți păstreḑi pacea internă. Ar fi póte mai bine a ḑice: Fă ceea ce este de lipsă și ceea ce ordonă rațiunea unei ființe menite dela natură la o comuniune de stat și așa precum o ordonă, acésta ne ofere nu numai mulțămirea, ce vine dela lucrarea onestă, ci și pe aceea, ce vine din lucrul puțin. In faptă, dacă noi am eliminá cele mai multe din vorbele și lucrurile nóstre, care sunt de prisos, am avé mai multă liniste și mai puțină sbuciumare. Intrébă-te deci la fie-care lucru, dacă el aparține la lucrurile cele de prisos? Trebue însĕ evitate nu numai lucrările nefolositóre, dar și cugetările nefolositóre, pentru-că acestea din urmă sunt causa faptelor de prisos.

⁂

Fă încercarea, cum trăesce cineva ca bărbat onest, care este mulțămit cu sórtea, ce i-o au reservat destinul și care își află fericirea în lucrarea sa onestă și în intențiunea sa binevoitóre.

⁂

Esistă un caracter negru, un caracter femeesc, unul obsinat, unul animalic, bestial, copilăresc, prost, ecuivoc, afectat, perfid, și un caracter tiran.

⁂

Cuvinte usitate mai nainte sunt astăḑi espresiuni neînțelese. Așa se întêmplă și cu numele unor ómeni odinióră de înaltă considerațiune, precum au fost un *Camillus Caeso*, *Volesus Leonatus* și aceea-și se va întêmplá în scurt timp și cu un *Scipio* și *Cato*, după aceea cu *Augustus* și apoi cu *Hadrian* și *Antonius*. Tóte se trec și se prefac în basm și cad iute în completă uitare. Și acésta se întêmplă cu cei ce odinióră au strălucit atât de minunat. Pentru-că ceilalți, d'abia și-au dat sufletul „dispar fără renume, neauḑiți și nevĕḑuți“. Dar ce ar și fi nemurirea renumelui nostru. Totul este van. Asupra ce deci sĕ ne concentrăm tótă grija nóstra? Numai la una: judecată dréptă, activitate comun folositóre, constant adevĕr în vorbire și o disposițiune sufletéscă de a primí cu supunere tot ce ni se întêmplă ca un ce inevitabil, lucru cunoscut, ce are împreună cu noi aceea-și sorginte și origine.

⁂

Totul dispare într'o ḑi, atât lăudătorii cât și cei lăudați.

(Va urmă).

Sibiiu, 16 Iuliu.

Nou denumitul comite suprem al comitatului Liptó a făcut unui colaborator al ḑiarului „Pesti Napló“ nisce descoperiri fórte importante. Ne ocupăm de aceste enunciamente ale comitelui suprem Kürty atât pentru importanţa lor politică, cât mai vêrtos pentru că vedem că insuşi comitele se vede necesitat a recunósce, că în comitatul, ce are sĕ-l conducă, sunt o mulţime de slovaci, cari însĕ nu au se fie magiarisaţi cu forţa.

Tot cu acésta ocasiune ni se spune, că panslavismul esistă în Ungaria în un grad mare, se lăţesce vĕḑênd cu ochii, şi comitele va fi necesitat ca sĕ ia deocamdată posiţie reservată faţă de uneltirile lor.

Din aceste dóuĕ enunciamente vedem, că ómeni de mare incredere la guvern trebue se vină şi sĕ spună lumei, că cestiunea desnaţionalisărei slovacilor are sĕ se facă fórte încet şi cu mare precauţiune.

Un şef al administraţiunei e chemat a face ordine în comitat, e chemat a băgá viaţă în instituţiunea comunală şi municipală, e chemat a căutá ca sĕ nu se comită defraudaţiuni pe la forurile orfanale, cum s'a întêmplat ḑilele aceste în comitatul Heves, de unde au perit érăşi o sumă considerabilă, e chemat a îngrijí de comunicaţiune bună, căci fără de căi de comunicaţiune nu póte fi vorbă de inflorirea negoţului nici chiar de imbunătăţirea agriculturei, şi Ungaria până astăḑi este şi ea numai un stat agricol, căci industria este periclitată cât prin comuniunea vamală cu Austria, cât prin escesul de zel al celor ce ar voí sĕ ridice lumea din ţiţini de odată.

Ne asteptăm deci ca un comite suprem în acéstă direcţiune sĕ dea un program la ocuparea postului seu, ér sĕ nu se ocupe de lucruri, cari nu se ţin de competinţa lui.

Contele Zichy, când a ocupat postul de comite la Presburg a vorbit de curăţirea administraţiunei, de bólele vechi, şi a şi făcut bună rênduială. Incepênd din jos dela comune, a delăturat elementele netrebnice şi le a înlocuit cu elemente curate şi onorabile, şi un bărbat de stat ca contele Zichyi dela Presburg nu şi a permis lucsul ca sĕ se ocupe de modul cum ar trebuí reglementaţi nemţii şi slovacii din comitatul seu.

Noi ţinem că e ridicul a crede că astăḑi un popor de ceva vitalitate se póte desnaţionalisá.

Intre slovaci s'au făcut, nu e vorbă, cuceriri, dar acele sunt atât de problematice, cât nu alteréză întru nimica massele cele mari ale poporului slovac din Ungaría de nord, cari tóte vor sĕ rĕmână aceia ce sunt, aceia ce s'au născut.

Şi dacă la slovaci s'a desteptat simţul de naţionalitate, acesta e tot aşa de bine desvoltat la români, la sêrbi şi la croaţi şi încercările de a i abate dela némul lor sunt lucrări de sisiphus.

Pusă odată administraţiunea cu tot aparatul ei în alt serviţiu decât acela ce l are după natura sa, este greşala cea mai mare, ce o comite guvernul şi dacă absolutismul, acel sistem de egală apĕrare nu a putut face din unguri, nemţi, nu credem, că magiarii vor sĕ fie mai norocoşi în intreprinderile lor ca nemţii cei şireţi şi spriginiţi chiar şi de baionetele armatei.

Ne pot introduce un nou sistem de administraţiune, pot sĕ ne denuméscă ómeni, cari nu cunosc datinele şi păsurile poporului, pot se facă ici colea încercări forţate şi atacuri vehemente la limba nóstră, tóte aceste se pot face, dar administraţiunea tocmai prin acésta se abate dela meniţiunea ei.

Aşa nu va fi în veci pace, aşa cetăţenii de altă limbă sunt împinşi ca sĕ ia posiţiune de apĕrare şi apĕrarea va fi cu atât mai inderetnică, cu cât vor fi atacurile indreptate mai pe faţă şi mai fără genare.

Sĕ ia bine sémă ómenii şi sĕ nu agiteze poporul cel pacinic, fie el slovac, fie el român, ori de alt ném, căci córdele intinse prea tare de regulă se rump, şi cu córda stricată nici artistul cel mai bun nu póte cântá versuri dulci şi armoniόse.

Revista politică.

Presa din capitala Ungariei se ocupă cu relaţiunile dintre armată şi poporaţiune. Se constată în genere, că relaţiunile sunt mai favorabile ca mai înainte, mulţămită cercurilor înalte militare, cari au ţinut sémă cu tóte împregiurările.

Cu deosebire se ascrie acest merit fostului comandant din Budapesta Peiacevici, a cărui memorie o eterniséză încă şi acum şi presa din Germania. In Budapesta cercurile militare au venit în intimă relaţiune cu cercurile civile, poporaţiunea privesce cu ochi buni miliţia şi ceea-ce s'a făcut în Budapesta a avut efectul seu şi în Cluş şi şi în alte oraşe din Ungaria. Foile laudă mai ales atitudinea lui Merkl, locoţiitoriul ministrului de rĕsboiu, care a trimis municipalităţii din capitala Ungariei o adresă de mulţămită pentru manifestaţiunile, ce le a arătat din incidentul morţii gen. Peiacevici. Aceea adresă, scriu ḑiarele, este o dovadă, că în cercurile militare înalte ori ce manifestaţiune a populaţiunei pentru armată este primită cu mulţămita cuvenită, şi că astfeliu de manifestaţiuni 'şi au importanţa lor deosebită, căci vin mai ales din Ungaria.

In ministeriul de interne ungar s'a făcut o reformă esenţială întru cât privesce împărţirea muncei. Ea a purces dela actualul ministru de interne cont. Iuliu Szapáry, întroducêndu se o împărţire esenţială. In acest ministeriu erau numai secţiuni principale, după nóua reformă însĕ cele 8 secţiuni principale vor fi sub conducerea unui consilier ministerial, ér sub-secţiunile vor fi conduse parte de consilieri de secţiune, parte de secretari ministeriali.

Călĕtoria, ce o va face împĕratul german în Rusia începe a fi de pe acum comentată. Primirea împĕratului, după scirile sosite din Petersburg, se va face la 17 August în Narva. Acésta localitate va formá apoi şi cuartirul general pentru trupele, cari manevréză. In 18 August va fi mare paradă bisericéscă, ér în 19 August se vor continuá manevrele. Încheerea manevrelor se va face la 24 August cu o mare revistă la Crasnoe-Selo. Impĕratul Wilhelm se va aflá la partea de armată, care face ofensiva. Reintórcerea în Germania va urmá din Petersburg. Cancelariul Caprivi încă va însoţí pe împĕratul. „Garaşanin“ află, că cu acésta ocasiune se vor face şi pertractări diplomatice pentru restabilirea punctelor vătĕmate ale tractatului de Berlin. La acésta mai adaugă numita fóie, că Austro Ungaria sĕ nu se astepte la compensaţiuni. Compensaţiunile ei s'au stipulat prin contract şi-şi póte apĕrá interesele, îndată-ce principele de pe tronul Bulgariei va fi o persónă agreată a Rusiei.

Corespondentul dela fóia rusă „Novoie Vremia“ a avut o întrevorbire cu principele de Bismarck. Principele a declarat, că datorinţa sa principală este ca sĕ servéscă pentru consolidarea păcei. El susţine prin urmare, că Germania n'are causă a purtá rĕsboiu cu Rusia, căci un astfeliu de rĕsboiu n'ar avé nici un scop. O năvală din partea Germaniei, e imposibil. Cel mai apropiat pericol, a ḑis Bismarck, zace în afacerea socialistilor şi socialismului, şi cu cât mai târḑiu se vor luá mĕsuri pretensive, cu atât mai sângeros va fi sfêrşitul.

Din casa de jos a Angliei se comunică următórele: Subsecretariul de stat Ferqusson a declarat în cursul vorbirei sale, că Anglia se află în pertractări cu Francia şi Portugalia pentru limitarea unor teritorii, cari au putut dá ansă de cértă. Oratorul a mai adaus, că după actuala convenţie engleso-germană, se mai află încă o altă convenţie. Conferenţa contra comerciului cu slavi este o dovadă pentru îngrigirea, ce o pórtă puterile europene pentru bună starea popórelor din Africa.

In privinţa protectorului preste Sanzibar încă continuă pertractările cu Francia. Prin luarea protectoratului Anglia nu caută a împedecá negoţul altei puteri, ci pentru-ca cu atât mai uşor sĕ facă presiune asupra comerciului cu sclavi. Conducĕtoriul Gladstone a declarat, că dênsul nu combate convenţiunea anglo germană în privinţa Helgolandiei, pentru-că e favorabilă tuturor partidelor interesate. Prin supunerea deliberărei parlamentului acestei cestiuni guvernul a creat însĕ un cas constituţional de precedenţă, ale cărei urmări nu se pot prevedé, de aceea nici nu voesce sĕ se mai lase în desbatere.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Valea Crişului alb, Iuliu, 1890.

Ssciri economice: asigurarea grânelor contra grindinei, daţi-ne grădini scolare. — Un concert românesc.

Ocupaţiunile de căpetenie ale economilor nostri în ḑilele din urmă, sunt cositul fênaţelor şi seceratul grânelor.

Cositul se apropie de sfêrşit. Cu ingrigire se póte constatá puţinătatea nutreţului. Causele sunt: lipsa de zăpadă în érna trecută şi seceta de astă primăvară. Este de prevĕḑut, că preţul fênului şi al nutreţului în érna viitóre va fi urcat, ér cel al vitelor scăḑut. Cultivarea nutreţului măiestrit, trifoiu şi bicău, devine lipsă arḑĕtóre. Se sperăm, că începutul făcut se va respândí din ce în ce.

Seceratul grânelor de tómnă s'a efeptuit. Secerişul a fost mulţămitoriu. Grâul, sĕcara, orḑul şi alacul au fost destul de frumóse, cu deosebire unde holdele au fost bine lucrate. Tăciune este puţin şi grânele sunt bine cópte. Dar durere! Un seceriş bogat nu se póte constata pe tótă Valea Crişului alb incepênd dela Mihăleni până în părţile Hălmagiului. Pe unele locuri, cu deosebire în jurul Baiei de Criş prin comunele: Baia de Criş, Caraciul, Lunca, Cărăstăul, Risca, Risculiţi, Dâmbova ş. c. l. grindina a nimicit aprópe tótă recolta. Economii au fost osândiţi a vedé ceea-ce n'au vĕḑut de vécuri de ómeni! O ḑi, un joc al firei se le nimicéscă tóte ostenelele şi zădărnicéscă tóte speranţele. Unele comune au fost necesitate a petiţioná la organele competente ale statului spre a fi scutite barem de dare.

Sunt grele astfel de lovituri ce se descarcă ca din senin asupra ţĕranilor. Ar fi de dorit, ca sĕ facă un început pentru a ne inarmá în contra acestor duşmani firesci. Sunetul clopotului s'a dovedit, că n'are efectul dorit. Trebue deci căutat alt remediu. Unicul mijloc contra grindinei este rĕspândirea asigurărei grânelor. Astfel de asigurări sunt pre alocurea la ordinea ḑilei, şi de ce sĕ lipséscă ele dela noi? Au dóră nu este mai consult a solví 3—5% şi a te asigurá şi contra oricărui periclu?!

Se înţelege de sine: jurnalistica nóstră face cea mai bună politică economică de câte ori numai se silesce a rĕspândí printre poporul român astfeliu de idei salutari, comune pe alocurea, cari sunt menite a imbunătăţí subsistinţa poporului. A rĕspândí în tóte păturile astfel de idei, este chemarea inteliginţii nóstre: preoţimea şi învĕţătorimea şi a tuturor celor ce se geréză de iubitori ai poporului. Da, căci cine mai mult decât preoţii şi invĕţătorii sunt avisaţi a trăí din ostenelele ţĕranului român! La noi ţĕranul este totul. El dă soldaţi impĕratului, dare statului, stole preoţilor şi salare învĕţătorilor. Ba vedem, că adese ori se esploatéză şi pentru lucruri stricăciόse firei sale. Şi dacă el ne dă atâtea lucruri indispensabile, de ce sĕ nu-i vină cu sfaturi şi cei ce trăesc după spatele lui! Predica cea mai bună, ce s'ar puté ţiné ţĕranului, ar fi ai spune şi face cunoscută: lucrarea mai raţională a pămêntului şi asigurarea recoltei şi contra elementelor naturei.

A face politică economică chiar şi de pe amvon, va fi numai în interesul statului, bisericei şi poporului.

Póme: prune de tot soiul, mere, pere, nuci, alune, perseci scl. încă s'au făcut ĕstimp. Póme sunt deci destule pretutindeni, unde numai se mai pune pond pe îngrigirea pomilor. Ar fi póte timpul suprem, ca pomăritul şi întrebuinţarea pómelor sĕ fie mai mult considerat. De ce sĕ se imbogăţéscă numai jidanii din pómele românului, şi bietul român sĕ nu şi pótă plătí darea capului? În acésta privinţă se astéptă mult dela scólă. Ea ar trebuí sĕ introducă barem copii în ale altoirei, nobilitărei pomilor şi intrebuinţarea pómelor, căci altcum după ce se mai şi învaţă în institutele teologico-pedagogice: „Legumărit“, „Pomărit“ şi „Agronomie“? Dóră numai ca sĕ fie tinerii ocupaţi până ce sunt prin seminariu. Acésta nu este de creḑut. De sigur raţiunea lucrului a fost de a face din preoţime şi invĕţătorime un canal prin care sĕ se strecóre şi rĕspândéscă ideile menite a asigurá subsistinţa ţĕranului român. Dar isvorul inchipuit al bunătăţilor în multe locuri a secat inainte de vreme, deóre-ce grădinile scolare, impuse şi recomandate prin cerculare consistoriale şi ordinaţiuni civile administrative, au rĕmas, cu puţine escepţiuni, neinfiinţate. Astfel nu putem asceptá dela copii nostri, cari petrec dela al 6—14 an în aerul stricat al scólelor primare, ca absolvând cursul prescris de lege sĕ se alégă cu ceva practic, decât numai cu feţe palide şi lipsite de colorit. Cu un cuvênt scóla este pentru ei în cele mai multe casuri un timp perdut, pentru că nu dă ţĕranului viitoriu nici chiar elementele cele mai indispensabile a-şi puté agonisí pânea de tóte ḑilele. In scólele de stat se pune mai mare pond pe lucrurile practice. Drept aceea ele şi incep a fi casa indesuită de românaşi şi astfel sĕ nu ne mirăm, dacă încă de tineri se incuibă în ei şi un spirit cam duşmănos firei românului, ba şi unele numiri schimonosite după calapodul magiarisatorilor. Şi óre de ce n'am puté ţiné şi noi concurinţă cu astfel de ómeni? Se nu amânăm infiinţarea de grădini scolare, căci ele sunt împreunate cu deosebite folóse practice atât pentru invĕţători, cât şi pentru generaţiunile tinere. Celui dintâiu i se pun la disposiţie condiţiunile de traiu, celor din urmă se pune basa unei lucrări mai raţionale. Este de prisos a inşirá tóte avantagiile grădinilor scolare. Ele sunt tocmai aşa basa agronomiei, precum lucrul de mână cea a meseriilor. Ce bine ar fi, dacă am ajunge acolo, ca românul sĕ şi pótă acoperí tóte spesele casnice şi darea din legumi şi póme! Atunci nu ar fi silit a vinde viţelul, mielul şi purcelul, prin ce insuşi 'şi asiguréză sĕrăcia. Şi în Valea-Crişului alb, unde se produc tot felul de póme şi legumi chiar şi cafeau, s'ar putea face acésta cu deplin succes, deóre-ce cóstele piezişe şi încălḑite din ḑori de ḑi până séra, sunt de minune potrivite pentru prăsirea legumelor şi pómelor. Sĕ nu intrelăsăm deci a strigá: Sinóde! Comitete parochiale! Representanţiile comunale! daţi scólelor grădini scolare! căci prin acésta a ţi contribuit inşive la fericirea nóstră!

In 8/20 Iuliu a. c. s'a ţinut în Hotelul naţional din Brad concertul arangiat de unii elevi ai institutului „Andreian“ din Sibiu. Concertul a fost binişor cercetat cu deosebire de români, pre cari cel puţin iubirea de artă i impreună.

Programul publicat şi cunoscut dintr'un numer de mai nainte al „Tel Rom“ s'a esecutat cu destulă esactitate. Corurile şi solii au fost viu aplaudaţi. Cu deosebire partea poporală a programului (Uite mamă, Scii tu mândră, şi Hai în horă, composoţii de dl G. Dima) au fost bine reuşite şi călduros primite. Corul a trebuit sĕ cânte şi „Cu trupul lui Christos“ pricésna învierei Domnului, care nu era pusă în program. A repetat mai multe piese, şi dacă ascultau de aplausele neintrerupte, trebuia sĕ repeţéscă şi mai multe. Dar se observà şi aci influinţa măiestrului Dima de a purcede şi cu cântarea ce desfată şi înveselesce ca cu medicina. Medicul espert dă pacientului şi medicamentul cu sémă, că scie, că „cei mult nu i sănĕtos“. Aşa şi elevii dlui Dima: îţi dau câte un ton, îţi întonéză câte o melodie, care impresionéză şi face ca simţirea se dureze şi după ce impresia a dispărut, cam aşa este şi simţirea ce ne-a causat concertul tinerimei: ne-a impresionat plăcut şi tot astfeliu şi simţim, cum vibrează aerul prin o turburare estremă, aşa ne-am mişcat şi noi de tonurile înfrênate în armonii şi disarmonii instruate de dl prof. Dima şi instruate de reuniunea tinerilor şi de vocea mult plăcută a dlui I Dămian, teolog abs. şi cancelist consist. Ce dar a posede o astfeliu de voce şi un atare măiestru!

Acompaniarea Preaon. dómne protopopese Dămian şi solul dşórei Eugenia Cuteanul asemenea ne-a impresionat plăcut. „Resignaţiunea“ a fost cântată cu destul simţ şi dibăcie. Ce pagubă numai că vocea şi limba dşórei Eugenia este cu totul lipsită de scóla musicală. Ar puté fi o comóră nu numai pentru o familie în sinul căreia ar putea produce dese momente de desfătare, ci şi pentru o societate mai numĕrósă. Bradul forméză o astfeliu de societate şi încă românéscă, ar fi fost deci de interes ca o astfeliu de voce simpatică, ca şi cea ce o are, sĕ nu rĕmână în mila Domnului. Dar se nu cerem imposibilităţi, sĕ fim îndestuliţi şi cu un început modest şi sĕ sperăm, că cu începutul făcut, lucrul de jumĕtate s'a făcut.

Impresia generală primită în urma concertului este că, noi românii facem progres. Clericii nostri, cari înainte de acestea cu 30—40 ani se marginea, numai a cântá ritualele bisericesci, în a. 1890 sunt în stare a dá concerte în tótă forma şi regula, cântând composiţii de dl prof. Dima, Rubinstein, Schubert, Bönicke etc. Fie-mi permis a sperá, că pe calea începută vom înaintá mai departe şi cu timpul vom ajunge, ca melodiile atât de numĕróse şi fermecătóre depuse în cântările nóstre naţionale se devină o comóră positivă pentru limba, istoria, datinele şi aspiraţiunile nóstre, cu un cuvênt, isvorul sciinţei, ce se ocupă cu descrierea popórelor pe basa productelor spirituali (Almologia).

Atât despre concertul tinerimei din seminariul „Andreian,“ şi cel ce doresce a scí mai multe, se nu întrelese astfeliu de ocasiuni, cari ne îmbărbătéză a merge înainte pe calea apucată, căci ea este a progresului.

P. O.

Convocare.

Simţindu-se necesitatea de a convocá comitetul Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din despărţĕmêntul Mercurei, şi cădênd acéstă afacere sub rĕspunderea mea. —

Declar acum pentru a dóua óră de convocat „numitul comitet“ la prima şedinţă ordinară a noului period, — şi adecă: la Poiana pe ḑiua de 21 Iuliu st. v. órele 10 a. m.

Şi acésta spre o mai deplină orientare a membrilor o aduc publice la cunoscinţa următorilor domni: Ilie Pop, notariu ca vice preşedinte şi membru fundator, N. Trónca, notariu la Ludoş ca membru fundator, Romul Pop, capelan şi învĕţătoriu ca fost secretariu, Nicolau Dobrota cassariu, V. Dobrescu învĕţătoriu şi Ilie Georgescu învĕţătoriu.

Obiectele de pertractat la numita şedinţă sunt:

1. Alegerea provisorică a unui secretariu.

2. Verificarea proceselor verbale a şedinţelor adunărei generale, ţinută la Ludoş.

3. Ficsarea ḑilei pentru ţinerea adunării generale de tómnă (la Rod); stabilirea materialului de pertractat, şi modalitatea distribuirei lui între învĕţătorii tractuali definitivi.

4. Stabilirea modalităţii de a fructificá cu siguritate „Fondul despărţĕmêntului“ şi predarea întregei averi sub rĕspunderea preşedintelui şi a cassariului.

5. Resolvarea curenţiilor.

6. Stabilirea modalităţii de a încassá cât mai curênd restanţa tacselor şi a pedepselor dela membri ordinari.

7. Interpelări şi propuneri de sine stătătóre.

Cut, la 8/20 Iuliu, 1890.

Emanuel Beşa,
preşedinte.

Varietăţi.

* (Chirotonire). In decursul sĕptĕmânei trecute s'au chirotonit întru presbiteri: Vasiliu Stănescu ales paroch în Grind Cristur (tract. Turdei), Gavril Goron în Muncel (tractul Deeşului), Gavril Simedrea în Zdrapţi (tract. Zarand), Teodor Simedrea în Prihodiste Tătăresci (tract. Zarand), Dumitru Muntean în Finciu (tract. Cluşului), Nicolau Solomon în Porumbacul sup. rĕsărit. (tract. Avrig), Vasiliu Crişan, în Murĕş-Decia (tract. Turda) şi Ioan Ban în Ernea-săséscă (tractul Têrnavei superióre.)

* (Concert.) Renumitul cor al domnului G. Musicescu, profesor de conservator la Iaşi, va aranjá Joi, la 19/31 Iuliu a. c. un concert în teatrul do aici. Inceputul la 7 óre séra.

Programa.

Partea I.

1. „*Cognovi, Domine*“, Motet (1520—1594), musică de Orlado Lasso.
2. „*Verdi Prati*“, Aria din opera „Alcina“ (Haendel 1685—1759), musică de Haendel-Musicescu.
3. „*Aria di Chiesa*“, (Preghiera, 1645), musică de Stradella-Musicescu.
4. Finalul al III-lea din opera „*Muta di Portici,*“ musica de Auber.

Partea II.

5. „*Copii ai patriei iubite,*“ Imn de A. Naum, musica de G. Musicescu.
6. „*Serenadă*“, Poesie de M. Eminescu. Cor de bărbaţi, musica de Flondor T.
7. „*Rĕsai lună*“, (Cântec naţional).
8. „*Nevasta care iubesce*“, (Cântec naţional), armonisate de G. Musicescu.

Partea III.

9. „*Dor dorule*“. (Cântec naţional)
10. „*Stăncuţa*“, (Cântec naţional)
11. „*Iléna*“, (Cântec naţional)
12. „*Ḑis-au badea c'avení*, (Cântec naţional), armonisate de G. Musicescu.

Biletele se estradau la librăria *Michaelis & Seraphin*, piaţa mică, şi séra la cassă.

Bunul renume ce şi l'a câstigat corul acesta în producţiunile sale de până acuma de bună sémă va fi indemnul cel mai eficace, ca publicul nostru se nu intrelasé a ascultá prestaţiunile admirabile ale acestui cor.

* (Esamen.) Despre esamenul, ce s'a făcut la scóla nóstră confesională din Braşovul-vechiu, primim următoriul raport: Esamenul s'a ţinut în 25 Iuniu a. c. începêndu-se la 3 óre p. m. şi a durat până la 6 óre séra, sub conducerea reverendisimului dn. Ioan Petric protopresb. asistând şi Ilustrit. Sa Jl Ferencz de Koós insp. reg. de scóle, On d. paroch din loc George Perşinariu şi alţi óspeţi, precum şi o mulţime din părinţii copiilor. Esamenul s'a făcut mai întâiu cu cele dóuĕ despărţăminte ale clasei prime, unde predá d-nul învĕţătoriu Ioan Sângeorgean şi rĕspunsurile din obiectele propuse: religiune, limba română, magiară, comput, eserciţiile practice au satisfăcut pe ascultători.

Spre lauda învĕţătoriului din clasa a dóua, Florea Şoneriu, esamenul dênsului ne a lăsat încântaţi. Rĕspunsurile elevilor din tóte obiectele de învĕţămênt au fost preciso şi cu multă pĕtrundere interpretate. Am observat aici şi o ordine şi disciplină esemplară. Acésta trebue apreţiată după merit mai vêrtos, că numiţii învĕţători sunt împovoraţi cu un contingent prea mare de elevi, încât a ţiné o bună disciplină nu e tocmai lucru uşor cu tot tactul pedagogic. Terminându-se esamenul, dl paroch şi director local S. Perşinariu a mulţămit P. O. D. protopresbiter şi Il. Sale d lui inspect. reg. pentru bunăvoinţa ce a avut-o de a asistá la esamenul de faţă; ér P. O. D. protopresbiter şi a manifestat publice simţĕmintele de bucurie cătră d-nii învĕţători, mulţămindu-le pentru zelul arĕtat întru înaintarea şi cultivarea némului nostru românesc.

* (Rumpere de nor şi afaceri scolare.) Ni se scrie din Bĕrladul rom: Joi în 5 Iuliu a. c. la 5 óre d. m. s'a descărcat o furtună ne mai pomenită pe hotarul nostru. O rumpere de nor împreunată cu ghiaţă şi cu plóie torenţială a ţinut mai bine de 1 óră. Cucuruḑul dimpreună cu grânele, cari nu erau secerate, le au prefăcut în pămênt. Apa de prin păraiele de pe hotar, cari sĕ varsă asupra satului era pe aci sĕ înece satul. Ciurda de vite, fiind la câmp liber, 3 capete de vite mari, 2 vaci şi un cal au fost înecate, ómenii şi-au părăsit căsile şi stau frecêndu şi pumnii pe drum şi plângênd, ér unii cărau vestmintele cele mai de lipsă şi de preţ pe la alţii, unde cugetau, că sunt mai sigure contra esundărei. Lemne, palanuri, garduri, curechiul de prin grădini, tóte au fost spălate de apă, fênuri şi erburi încă molite. Casa fiitoriului paroch gr. cath. care s'au fost edificat şi mai gătat au fost surpată din fundament la pămênt. Astfeliu s'au întêmplat cu bieţii ómeni, cari se asteptau la o recoltă bogată şi cari 'şi făceau planuri, cum sĕ înfiinţeze un fond pe séma bisericei, cum sĕ-şi facă scólă şi susţină pe învĕţătoriu, tóte speranţele şi ilusiile lor au fost nimicite într'o óră. Ce se va scí face bietul popor, care şi aşa e fórte miser, ba pot ḑice, cel mai miser dintre toţi locuitorii din comit. Bistriţa Năsĕud situat pe valea Sieului, lângă opidul Sieul-Mare. Ce va scí face bietul paroch din parochia aceea; apoi de scóla, care numai acuma şi-a căpĕtat caracterul de scólă confesională gr. or. şi despărţită de gr. cat. cu care au fost împreunată, nice vorbă ca sĕ se pótă zidí, şi ca sĕ o pótă susţiné bietul popor fórte scăpĕtat prin nefericirea, ce au venit asupra lui. Cu tóte că în anul trecut s'a urcat salariul învĕţătoriului la o sumă mai convenabilă, pe care însĕ fostul paroch şi învĕţătoriu nu i-au putut încassá, dar acuma nu sciu urcase-va ori scărise-va, şi apoi póte un învĕţĕtoriu sĕ se ostenéscă pentru nimica sub inspectoratul dlui Dr. Havas, care nu se îndestulesce cu puţin şi face visitaţiuni incognito pe la scólele nóstre confesionale gr. or. din tractul Bistriţei. Nădejdea ne e în Dḑeu şi în ómenii, cari se interesézä de binele şi prosperarea bisericei şi scólelor nóstre conf., dacă aceea nu ne vor ajutá, atunci strĕinii de sigur nu.

Bibliografic

Domnul Iuliu I. Roşca din Bucuresci, autorul mai multor opuri valoróse pe terenul beletristic dintre cari drama „*Fata dela Cozia*“ şi „*Lăpuşnénul*“ au fost premiate şi de academia română, ér publicului nostru de aici dsa este bine cunoscut mai ales din cronicele şi scrierile sale din „Familia“ şi „Amicul familiei“, a scos de curênd de sub tipariu următoriul op interesant:

„*Scriitori şi artişti*“, amintiri personale: Nicolae V. Scurtescu. — Petre Ispirescu. — Michail Popp. — Sava Henţia. — O visită la atelierul lui Mirea. — Copii sculptorului Valbudea. — Esposiţia dlui Grigorescu. Ediţiune nóuă ilustrată cu patru portrete de Mayerhofer, trei medalióne şi patru gravuri.

Bucuresci, „Tipografia Academiei române (Laboratorii români) Nr. 42, strada Colţei, Nr. 42, 1890.

Opurile edate până acum de dl Iuliu I. Roşca sunt următórele:

a) Originale:

Fata dela Cozia, dramă., — scriere premiată la concursul deschis de direcţiunea generală a teatrelor din România, în anul 1882, — premiată de Academia română. — Un volum, format frances în-8°, ilustrat cu portretul autorului.

Lăpuşnénul, — Domnul Moldovei, — tragedie. Operă premiată de Academia română, — un volum format frances în 8°, ilustrat cu o reproducţiune fotografică după tabloul dlui Stăncescu, representând mórtea lui Lăpuşnénu.

Zimbiri şi Lacrimi, poesii fugitive, un volum format frances în 8°.

Dora şi Florin, poemă.

Ḑina Florilor, legendă.

Crivĕţul, legendă.

Contra marilor prigonitori ai micuţilor sĕrmani, cari se adăpostesc în asilul Elena-Dómna şi în Orfelinatul dela Pantelimon.

România liberă, poemă.

Sacrificiu pentru sacrificiu, roman original.

Ce timpuri, ce moravuri! nuvelete.

Din viéţa de Bucuresci, cronice sĕptĕmânale publicate în ḑiarele: Familia, Universul, Doina, Unirea, şi Amicul Familiei, în anii 1882—1890.

Femeea română, după cântecile poporale, disertaţiune cetită la societatea „Concordia Română“. (Familia Nr. 41, din 1882, şi următorii).

Calul, după cântecile poporale, studiu publicat în Telegraful şi Familia (Nr. 12 şi 13, din 1883)

b) Traducţiuni:

Ischia, de Lamartine.

Misterele din palatul Ţarilor, de Paul Grimm.

Istoria unui mort, de Alesandru Dumas.

Hóţa de copii, de Erckman Chatrian.

Corabia blăstămată de Vilhelm Hauf.

Însciinţare.

„Reuniunea femeilor române din Braşov“ a înfinţat, după cum se scie, un *Internat* cu scop de a instruí fetiţe din clasa de mijloc a societăţii românesci în menajul casei, precum şi în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune económe.

Reuniunea întreţine şi subvenţionéză acest internat cu o sumă considerabilă, numai pentru ca sĕ pótă primí fetiţe cu o tacsă cât se póte de scăḑută

In acest internat se învaţă:

a) A pregătí tot feliul de mâncări;

b) A spălá şi a călcá tot feliul de albituri;

c) A croí şi a cóse cu maşina tot feliul de albituri şi vestminte;

d) A cultivá legumi şi

e) Reguli higienice.

Pentru completarea cunoscinţelor câstigate în scólă s'a întrodus şi un curs din religie, limba română, magiară şi din aritmetică.

In acest internat se primesc fetiţe române, cari vor fi absolvat cel puţin 3 (trei) clase primare şi vor fi împlinit cel puţin doi-spre ḑece ani.

Tacsa pentru întreţinere şi instrucţiune este *12 fl. pe lună* plătită anticipativ.

Fetiţe orfane şi sĕrace pot fi primite gratuit în internat.

Fetiţe din Braşov, cari ar voí sĕ petrécă în internat numai preste ḑi plătesc pentru tótă instrucţiunea şi pentru prânḑ şi ojină câte *8 fl. pe lună.*

Deóre-ce numĕrul elevelor, ce se pot primí în acest internat, este restrins, de accea se învită părinţii şi tutorii a se însinuá la subscrisa preşedintă.

Primirea elevelor în internat se va face dela 25 August încolo.

La primire are sĕ aducă fie-care elevă albiturile şi vestmintele necesare precum şi asternutul de pat.

Informaţiuni mai de aprópe se pot primí dela preşedinta, dela actuarul Reuniunei şi dela directóra internatului d-na Mina Stoianovici, care locuesce în Prund Nr. 1388.

Agnes Duşoiu,	*Lazar Nastasi,*
preşedintă.	prof. gimn. şi act. reun.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Iuliu 1890.

Buda: **28 44 69 77 34**

Nĕ. 369. [387] 1—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Veneratului consistoriu archidiecesan de datul 5 Martiu 1890 Nr. 1339 Plen. se escrie prin acésta concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter gr. or. al tractului Murĕş-Oşorheiului, cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Ale parochului în parochia centrală de a III a clasă din Murĕş-Oşorheiu.

2. Ale protopresbiterului, care stau din pauşalul de cancelariă din fondul archidiecesan „Rudolfin," din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea parochiilor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale, în fine din ajutoriul anual din partea Veneratului consistoriu archidiecesan pentru ameliorarea dotaţiunei protopresbiterului — paroch din Murĕş Oşorheiu.

Concurenţii au se documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare conform legilor bisericei în vigóre, sĕ se substérnă Veneratului consistoriu archidiecesan gr. or. în Sibiiu, avênd concurenţii a alăturá totdeodată şi câte o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegere de protopresbiter §. 12.

Murĕş-Oşorheiu, din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al tractului Murĕş-Oşorheiului, ţinută la 25 Iuniu, 1890.

Nicolau Mĕneguţiu,	*Andreiu Pop,*
preşedinte.	notariu ad hoc.

Nr. 4184 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare pe lângă însemnarea, că terminul concursual de 30 ḑile se începe cu ḑiua ce urméză după prima publicare a concursului în fóia archidiecesană „Telegraful Român."

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 2 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 302. [388] 1—3

CONCURS.

In scopul îndeplinirei definitive a postului învĕţătoresc vacant la scóla parochială gr. or. din parochia Şura-mare, prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană, „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 200 fl. în bani dela popor prin repartiţiune.

2. Cuartir natural, 2 încăperi în edificiul scólei, şi

3. Lemne de foc după trebuinţe

Repartiţiunea în bani se va încassa prin direcţiunea scolară locală, şi anume: la înmatriculare dela fie-care elev câte un floren, éră restul în două rate: una la 1 Ianuariu şi a dóua la 20 Aprile.

Dela concurenţi, pe lângă cualificaţiunea generală prescrisă, se cere, ca sĕ fie bine esercitaţi în cântările şi ritualele bisericesci, fiitoriul învĕţătoriu deobligat fiind a ţiné strana la serviciul divin Dumineca şi sĕrbătórea.

Cererile concursuale instruite cu documentele prescrise, sĕ se adreseze la subscrisul sub durata terminului indicat.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sibiiu, 6 Iuliu, 1890.

Ioan Hannia,
adm. protopopesc.

Nr. 267. [339] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Blăşeni-Plaiu sĕ escrie pe basa venerabilei resoluţiuni consistoriale dto 25 Aprile 1889 Nr. 2239 B. concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venitele statorite în sinodul parochial dela 1 Iuliu a. c. dau în total suma de 409 fl. v. a.

Concurenţii au a şi substerne cererile lor în terminul deschis, instruite conform legei, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 3 Iuliu, 1890.

Vasiliu Dămian, protopresb.

Sz. 3661/890 polg. [378] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Orosz Rusiu János és társa Vidrátszegi birtokosok által beadott kérések folytán Vidrátszeg község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 szeptember 25-re dél elött 10 órára** tüzetik ki Vidrátszeg községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 julius hó 9-én tartott ülésébõl.

Nagy Lajos,	*Májai,*
elnök.	jegyzö.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs.–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Nĕmeth-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	--	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 77 Sibiiu, Joi 19/31 Iuliu 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sěrbători a „S. Proroc Ilie“ Nrul procsim va apăré Marţi în 24 Iuliu v.

Nr. 4552 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1890/91 sunt de a se conferí din fondurile archidiecesane 15 stipendii (4 din fundaţiunea Moga, 11 din fundaţiunea Francisc-Iosefină) pentru elevii din despărţěmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici, tóte câte de 60 fl.; apoi din fondul seminarial (fundaţiunea Ecaterina Raţ) un stipendiu de 30 fl. pentru un elev sěrac dela institutul seminarial archidiecesan pedagogico-teologic de aici.

Concurenţii au sě şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv pănă la 15 August a. c. stil. vechiu, instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali.

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă.

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor, şi despre starea lor materială, şi

d) eventual alte atestate recomandătóre.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolar, ţinută la 12 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4551 Scol.

Cu începutul anului scolariu 1890/1 sunt de a se conferí din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

2 stipendii *à 100 fl.* şi unul *à 60 fl.* din fundaţiunea „Francisc-Iosefină“ pentru tineri din archidiecesă, cari studiéză, şi sunt lipsiţi de mijlóce suficiente pentru studii.

Concurenţii au sě-şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv pănă la 15 August stilul vechiu anul c. instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali.

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut in studii în anul din urmă.

c) atestat dela primăria comunală despre poziţiunea socială a părinţilor, şi despre starea lor materială, şi

d) eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolar, ţinută la 12 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 3734 Scol.

Cu începutul anului scolariu 1890/91 sunt de a se conferí doue stipendii câte de *500 fl. din fundaţiunea „Moga“* pentru studiul de filosofiă ori de drepturi.

Aspirantii la acestea stipendii au sě-şi astérnă suplicele la consistoriul archidiecesan în Sibiiu pănă la 10 August a. c. calend. vechiu, acludênd documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparţin, despre aceea: că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniu de maturitate;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănětoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor sei şi despre starea lor materială;

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Suplicanţii au a numí în suplicele lor totodată şi institutul de învěţământ, la care voesc a-şi face studiile.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolar, ţinută la 7 Iuniu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 18 Iuliu.

Aşa numitul sesonul mort în politică a fost consacrat afacerilor bulgare, şi începênd cu detronarea principelui de Battemberg, cele mai importante acte în viaţa de stat ale Bulgariei s'au petrecut în sesonul mort.

Guvernul domnului Stambuloff a credut de cuviinţă sě iasă din reserva de pănă acuma faţă cu suveranul turc, şi precum se scie prin o notă energică s'a adresat la sultanul pentru a luá paşi în scopul recunóscerei principelui de Coburg, şi pentru regularea referinţelor bisericesci în Macedonia, unde prigonirile clerului grecesc nelinistesc mult pe bulgari. La cetirea acestei note energice lumea politică a rěmas încremenită, şi cercurile politice s'au şi grăbit a declará, că statele vecine n'au nici o înriurinţă în afacerea acésta, că ea s'a făcut pe socotéla guvernului bulgar, fără de a fi consultat pre representanţii marilor puteri. In legătură cu acésta desaprobare mascată, foile politice din Viena şi Berlin au condamnat pe faţă procedura guvernului bulgar, tacsând nota de pas neprecugetat, şi cu deosebire combatênd partea, care privesce luarea în apěrare a intereselor bisericesci din Macedonia.

In scurt timp pórta otomană a rěspuns la nota guvernului bulgar prin denumirea de trei episcopi bulgari în Macedonia.

Din estrem în estrem. Precât de mult a înstrěinat pe ómenii politici pasul resolut al guvernului bulgar, pe atâta de mult i-a uimit efectul, ce a avut acest pas, şi denumirea episcopilor bulgari pentru Macedonia a fost considerată ca cel mai mare triumf al guvernului bulgar, ca primul pas, ca şi cestiunea cu alegerea principelui sě fie definitiv regulată în favorul politicei urmărite de bulgari.

Abia s'a domolit însě surprinderea causată prin denumirea de episcopi bulgari în Macedonia, şi deja firul telegrafic ne aduce altă surprindere.

Din estrem tot în estrem.

După scirile mai próspete la protestul ridicat de Rusia guvernul turcesc a sistat esecutarea ordinului cu denumirea de episcopi bulgari în Macedonia.

Protestul Rusiei a făcut impresiune deplorabilă în întrégă Bulgaria, şi putem dice, în întrégă presa europénă.

Rusia a considerat concesiunile făcute bulgarilor ca slăbiciune din partea guvernului turcesc, o a tacsat de insultă la adresa ţarului, care nu recunósce de legală starea de lucruri în Bulgaria, şi ameninţă cu urmările cele mai funeste.

Acuma a devenit de tot critică posiţiunea guvernului din Sofia, care a ameninţat, că dacă guvernul turcesc nu va pune capět stărilor de lucruri actuale, atunci va trebui sě ia însuşi guvernul bulgar causa în mâna sa, şi sě facă după-cum îl va taia capul.

In impasul acesta întrégă opiniunea publică este pe partea guvernului bulgar, şi condamnă păşirea Rusiei, considerându-o ca amestec în afacerile interne ale Turciei.

Păşirea Rusiei se consideră abandonarea politicei de pănă acuma in orient, ea se privesce ca începutul unei acţiuni mai pronunţate. In legătură cu acestea se aduce şi sforţarea radicalilor în Sêrbia.

Ce va urmá din constelaţiunea aşa schimbată, ne va arătá viitoriul cel mai deaprópe.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XVII.

Spicuitori.

(Urmare din Nrul 75.)

Bietul Calistrat plin de mânie dice:

Dacă am luá în considerare folosul, ce li-l aduc ómenilor acéstă cărare, şi dacă am compará apoi paguba, ce mi o aduce mie, călcându-mi o parte însemnată din holdă în picióre, atunci deu nu sciu, ce vor puté dice ómenii, căci paguba mea este indecit de mare, ca folosul lor, şi pe lângă aceea něcasul cel mare, care me ajunge mai in tótă diua. Acésta tot ar fi pré mult, sě nu am eu dreptul, de a poruncí preste moşia mea părinţéscă.

Odată se plânse Calistrat unui vecin: dicêndu-i, „dacă ar fi Leonte un om de omenie, cu care te-ai puté înţelege, atunci el şi ar închide grădina, şi atunci nu ar mai trece nime preste holda mea, pe ómenii din curtea lui încă ér putea opri, căci lui tot nu-i aduce acésta cărăruşă mai nici un folos. El totuşi ar trebuí sě vadă, câtă pagubă am eu, uitându-me a jale cum îmi calcă ómenii holda, când e în pârgă.

Vecinul acesta nu avù alt ceva de lucru, decât sě spună tóte aceste lui Leonte, dicênd, că Calistrat a dis, că tu esti un om fără obraz, cu tine nu se póte înţelege nime, că tu esti tótă vina de i se calcă holda lui în picióre, şi cu flécuri de feliul acesta l'a adus pe Leonte în furie, el în loc de a face pe voia lui Calistrat sě mânie mai tare pe el.

Acum nu me învoesc de loc dice Leonte, dacă a dis el aşa ceva de mine, acum lasă-l sě vedem, unde va ajunge, atâta poţi sě i spui, că este un ticălos şi un om de nimica. Dacă a vrut sě se înţelégă cu mine despre aşa ceva, putea vení cu vorbe bune la mine, că scie, unde îmi este casa, şi cine scí póte sě facă socotéla, acuma nu o fac odată cu capul, nici atunci dacă mi-ar pune cinci sute bune pe masă.

Aşa purtà acest vecin atât vorbele lui Calistrat, cât şi ale lui Leonte prin sat, şi prin aşa ceva a adus o céртă şi ură între acesti doi vecini, care le-a amărît tótă viéţa.

Ei credeau, că vecinul acesta le vrea binele, linguşindu-se acum pe lângă unul, acum pe lângă altul, ei îl ţineau de un pretin bun de casă, şi el a vîrît pe dracul între ei.

Acolo se află nesce femei, cărora încă le place a purtá minciuni de feliul acesta şi a vîrî cértă între ómeni, eu cunosc o femee de acestea în comuna A. Acesteia încă îi place a învrăjbi ómenii, şi acésta o face numai din ură, că nu póte fi şi ea ca ómenii cu rênduélă la casă, adecă cu bărbat, are o avere frumoşică şi e şi harnicuţă, dar se feresc bărbaţii de ea, ca dracul de tămâe, şi cine o strică, nime, decât gura ei cea afurisită. Nu sě întêmplă nimica în comună sě nu scie şi ea, dacă s'a întêmplat nesce vorbe în vre o casă îndată dice ea, că s'au bătut şi multe altele, ómenii mai de rênd o batjocuresc potracării, ér dascălii şi cantorii îi dic „Agentia Havas“, o atare femee este în stare a stricá pornelile cele mai bune, dar sě nu mai vorbim de femei, că cu ele nu o gătăm pănă e lumea, sě vedem cum mai stă lucrul cu Leonte şi Calistrat. Acestia precum am vědut au apucat pe calea dracului. Leonte nu şi-a îngrădit grădina şi el înadins îşi trimete servitorii şi copii pe cărarea acea de îi calcă holda lui Calistrat. Acesta de nou trage brazdă cu plugul dea lungul cărăruşei, ca sě nu i mai calce nime preste holda lui, dar ce sě vedi, Calistrat a fost pârît din partea lui Leonte antistiei comunale, şi acésta i-a brodit judecata aşa încât bietul Calistrat avù sě plătéscă o pedépsă de patru zloţi buni în fondul cel fără fund a comunei, şi trebue sě sciţi cu toţii, că când ajunge odată lucrul pănă la pedépsă, atunci nu sě póte potolí aşa uşor.

(Va urmá).

Revista politică.

In mai multe rênduri s'a ocupat presa monarchiei nóstre cu liniile de fer proiectate, cari sě faciliteze transportul cătră orient, şi precum am anunţat şi noi la rêndul seu, guvernul român s'a învoit cu guvernul ungar ca sě se construéscă acele linii încă cât se póte mai curênd.

Nu tóte foile sunt de acord cu liniile proiectate, şi inspecial unele foi din Anstria, cari vĕd o asigurare şi mai mare a intereselor economice şi industriale ale Ungariei, sunt óre cum jaluse de impulsul puternic, ce se dă acestei acţiuni.

Şi presa strĕină urmăresce cu deosebită atenţiune acésta cestiune, şi laudă puternica iniţiativă a a ministrului de comerciu Baross pentru politica sa economică şi-l distinge ca pe un bărbat de stat care în anii din urmă a imprimat sigilul politicei economice. „Allg. Z^{t}g". din München, ocupându-se cu acésta cestiune, scrie între altele: Dóuĕ mari cestiuni preocupă acum pe conducĕtoriul ministeriul de comerciu ungar: aplicarea tarifului pe zone la mărfuri şi sporirea reţelelor liniilor ferate spre Ost cătră România prin construirea duor linii nóuĕ în Transilvania.

Cu acest proiect a isbit el érăşi în Austria, căci prin acésta e temerea a se reduce comunicaţiunea din Moldova preste Galiţia la Viena, şi cu drept, căci nimenea nu va face încungiur pe la Lemberg, când póte călĕtorí direct preste Pesta. Dar în fine trebue sě se intêmple ceva pentru a ridicá legăturile de comerciu scăḑute, în urma rĕsboiului vamal cu România, şi ceea-ce se întêmplă cu Ungaria, atinge şi pe Austria. Din datele statistice e evident, că esportul austro ungar spre România dela 154 milióne franci în anul 1883 a scăḑut în 1886 la 93 5 milióne, şi anul 1887 a adus o scădere érăşi de 47 milióne. De aceea e inteţitoriu lucru ca prin moderarea tarifelor comerciul şi industria monarchiei sĕ fie scutite de alte perderi, şi acésta se întêmplă uşor, dacă un mare complecs din liniile ferate se află în mâna statului, şi ca statul astfel sĕ nu influinţeze numai pe basa legilor esistente, ci şi pe basa concurenţii. Pentru ca insĕ acésta sĕ se realiseze este în prima linie necesitate pentru conjucţiunea liniilor cu România. Ministrul ungar voesce sĕ realiseze acésta cu scop ca sĕ deschidă nou teren comerciului şi industriei Ungariei.

Cestiunea, că vor luá parte sau nu germanii din Boemia la esposiţiunea regnicolară boemă ce se va face in Praga s'a deslegat cu hotărirea, ca germanii sĕ participe. Discursurile însĕ, ce s'au ţinut cu ocasiunea desbaterei comitetului de esecutivă culminéză într'aceea, că bucuria, ce s'a manifestat cu ocasiunea pactului între cehi şi germani a fost prematură. Pactul a devenit ilusoriu prin atitudinea cehilor, încât de o împăcare ceho-germană nici că s'ar mai puté vorbí, cel puţin póte sĕ se vorbéscă de o apropiere a germanilor de guvern, care a şi voit sĕ efectuéscă pactul. Spiritele agitate abia s'au putut calmá, şi numai după ce a intrevenit conducĕtorii: Plener şi Schmeykal s'a putut luá decisiunea, carea s'a formulat ca o dorinţă unanimă, că germanii sĕ mai ascepte încă puţin timp. Acest termin e ficsat până la siunea viitóre dietală, şi dacă pană atunci transacţia nu se va ratificá, germanii vor avea din nou sĕ încépă lupta. In manifestaţiunea solemnă, ce se va adresá poporului german din Boemia se vor espune momentele însemnate şi causele, care ii determină pe germani a incepe lupta. Prima causă e resistenţa încăpăţinată a cehilor tineri, cari n'au voit sĕ o recunóscă cu nici un preţ; face apoi amintire de resultatul sesiunei dietale espirate şi de neîncrederea cehilor bĕtrâni în puterile lor, neîncredere provenită mai ales prin atitudinea îndrăsnéţă a cehilor tineri.

O parte însemnată a presei italiane e de tot nĕcăjită asupra monarchiei nóstre din causă, că guvernorul din Insbruck a disolvat societatea italiană „Pro patria". Disolvarea societăţii s'a făcut sub pretecst, că ea ar urmărí scopuri iridentistice, şi spre acest scop este ajutată din partea societaţii „Dante Alighieri". Disolvarea societăţii a produs de tot rea impresiune în intréga Italie, mai ales că nu se aşteptá ca tocmai în Austro Ungaria, care intreţine relaţiuni atât de intime cu Italia, sĕ se întêmple. Se afirmă chiar, că disolvarea societăţii amintite a dat ansă primului ministru Crispi ca sĕ intervină pe cale diplomatică la guvernul din Viena. Crispi însuşi se află jignit de acest lucru, nu atât pentru-că s'a disolvat societatea, ci mai mult pentru că oposiţiunea folosesce acest cas pentru a dá mai cu efect, şi a se opune mai cu tărie politicei, ce o observă premierul italian.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român"

De lângă Cricău, 20 Iuliu 1890. n. Ve rog dle redactor sĕ ne daţi şi nóuă puţină ascultare, căci de interese obstesci Ve facem împărtăşire.

Satul Cricău, precum se scie, e departe ca la un cias bun de Alba-Iulia, şi aşeḑat la pólele „Munţilor apuseni". Locuit numai de români şi câteva familii strĕine: magiari şi ovrei. Aici îşi petrece ḑilele bĕtrâneţelor şi tribunul dela 1848, dl Acsente Severu.

Românii ca şi în alte părţi, sunt desbinaţi în dóuĕ confesiuni. Marea maioritate a lor se ţin de legea nóstră strămoşască, de confesiune gr. or., cu o biserică frumósă, curată şi spaţiósă, şi cu un preot în frunte, vrednic de multă stimă.

O mică minoritate dintr'ênşii, o fracţiune de vre-o 10 famili, se ţin de confesiunea gr. cat., vîrită pe furiş în trupul naţiunei nóstre, de o mână strĕină, dujmană nóue, cu o mică biserică de lemn, şi cu un preot, asupra căruia sĕ nu me pronunţ.

Biserica acésta e un trist suvenir, decând cu tunul se încercau nemernicii a impune religie românului. Acest spirit, atât de protrivnic intemeierii culturei adevĕrate pe pămêntul nostru; se pare precum faptele vĕdesc, a fi hrănit şi astăḑi în mod tendenţios.

In primăvara anului curgĕtor, în dóuĕ rênduri am cetit în ḑiarele nóstre, că la Cricău s'a arangiat anumite conveniri împreunate cu petrecere „în scop filantropic pentru zidirea unei biserici românesci de ritul gr. cat."

Aci lăsăm sĕ urmeze, ad literam, invitarea ce s'a făcut, cu cheltueli scumpe, pentru a dóua convenire în scopul amintit. Drept specimen în feliul seu

Iată o:

Anunţ.

Junii români din Cricău Florian Muntean, Drd. la academia din Cluş, Enea Barbu, ajutoriu de comerciu, care a practicat în Alba-Iulia, Braşov şi Bucuresci, cu Iulian Angel, învĕţătoriu în Bucerdea, dimpreună cu alţi colegi ai lor, arangézá pe *Duminecа Mironosiţelor* una petrecere cu cântări şi joc, în casele advocatului Nicolae Barbu, mare proprietariu în Cricău sub conducerea mea; corul vocal va fi diregeat de profesoru şi compositoriul de musică Iacob Murĕşan, prof. de musică la institutele din Blaş, cântările în tóte limbile patriei sau „*Concertul*" cu 30 de voci, se va începe la 4 óre postmeridiane durând până 7 óre, la 8 óre se va începe jocul după programa şi ordinea ce se vor stabilí şi publica la timpul seu, petrecerea se face în scop filantropic, pentru zidirea unei biserici românesci de ritul gr. cath. Intrarea la concert 50 cr.; la bal asemenea 50 cr. de persónă, şi numai acele persóne vor puté întrá, cari se vor presentá cu acest ANUNŢ a mână, care servesce tot una dată şi ca bilet de întrare.

Cricău, 23 Aprile, 1890.

Acsente Sever,
alesul junilor.

Concert însĕ a fost numai în idee. Concert . . . în tóte limbile patriei . . . „cu 30 de voci" . . .

. . . .

Sĕ resonăm pe cale dreaptă.

In Cricău, precum am amintit, sunt şi vre o câteva familii de confesiunea gr. cath. O fracţiune fórte neinsemnată. Intreb eu acum, ce lipsă are némul nostru, sau ce folos póte trage din aceea, dacă câţiva inşi, ne puneţi carul în petrii, recurgeţi la câte tóte mijlóce, ca sĕ nutriţi, sĕ cultivaţi mai departe separatismul şi desbinarea între fraţii din numita comună română, compact română? Resultatul se póte spune în mod hotărît: dauna şi scăderea din punctul nostru de vedere românesc.

Ómenii chemaţi, de înalte posiţii, trebue sĕ înţelégă odată şi sĕ încete a mâna apa pe móra strĕinilor cu de al de aceste. Ér munca ce o desvóltă talentul şi braţele lor vênjóse, sĕ o întrebuinţeze spre alte scopuri, priinciόse binelui comun. Dee ne nóuĕ pace cu acest soiu de pofte. Avem noi terene câtă frunză şi érbă, unde munca cinstită se rĕscumperă cu îmbelşugare în folosul obştesc. Şi nici decum nu suntem avisaţi la rolul cel pĕcătos de a lucrá, cuasi plătiţi pentru causa altuia. Nu se facă dar nimeni rob vederilor sădite cu meşteşuguri în inima sa, prin cutare crescere strĕină, ci traéscă şi lucre în spiritul nostru. Asta o cerem cu drept cuvênt şi pĕcătuesce, amar rĕtăcesce, cine nu ţine sémă de ea.

Lăsaţi dar, trebue sĕ ḑicem, în pace şi numita comună. Nu o dărăburiţi, nu o desbinaţi. Căci aşa puneţi faţă în faţă pe frate cu frate, încât pururea vor rĕmâné înduşmăniţi.

Mai bine cei compentenţi s'ar îngrigí, ca preotului gr. cath. se i se asigure, acolo sau airea, o esistenţă onorabilă; căci astăḑi, cu puţinătatea salariului, ce póte avé din o parochie atât de neinsemnată, uşor e de cuprins, cá numai vegetéză şi e silit omul sĕ recurgă la mijlóce de isvóre josnice, cum s'a vorbit şi cetit mai anii trecuţi. Pe calea acésta şi celalalt preot ar fi scutit de penibila situaţie, de a avé pururea în cóstele sale, pe un om, care mereu stă cu fitilul aprins şi gata al aruncá în materialul de esplosiune, ca se producă turburare între parochieni şi sĕ pótă pe calea acésta profita ceva indirect, dacă nu altcum.

Intre asemenea împrejurări nu póte fi vorba de sporiu. Aceste sunt ranele naţiunei, cari neamânat cer vindecare. Cei compentenţi lucre într'acolo, dacă ţin la stima şi recunoscinţă naţiunei şi viitorimei. Acésta sĕ le preocupe inimile şi sufletele, atunci vor bine merita; altcum rĕmân o sarcină grea şi insuportabilă pentru noi.

X.

Desvoltarea meseriilor în Sibiiu în cei din urmă o sută de ani.

(Urmare din Nr. 75.)

De sine se înţelege, că între astfeliu de împregiurări, trebuia sĕ simtă deja şi meseriile consecenţele. Cu tóte acestea se opiná, că în secolul din urmă, în decursul păcei celei lungi, lucrurile s'ar fi mai îndreptat. Da, însĕ nu tóte meseriile s'au îmbunătăţit. La 1657 Sibiiul avé 99 croitori, la finea secolului al 18-lea mai avea numai 69; de altă parte în loc de 22 măcelari erau 59, cojocari au scăḑut dela 68 la 60, c obotarii dela 125 la 111, pielarii dela 37 la 25, pânzarii dela 48 la 45, s'au înmulţit însĕ de altcum postovarii 27 la 44, mĕsarii dela 14 la 44, şi strugarii dela 5 la 16.

In modul de a-şi lucrá meseria se simţia deja de pe atunci, că el rĕmăsese cel vechiu, în timp ce în acéstă privinţă se făcuseră progrese însemnate. Ciobotariul îşi cosé ciobótele încă tot cu peri de porc, ca pe timpul romanilor, pânzariul lăsá sĕ sbóre suveica ca pe timpul celor mai primitive rĕsbóie ale fuggeristilor, şi olariul îşi făcea ólele tot aşa ca şi protopărinţii sei pe timpul emigrării popórelor.

Din acestea urméză: că noi (sasii) înainte de acésta cu o sută de ani ne aflam la aceaşi rĕspântie ca şi acum, şi că din lipsă de curagiu de atunci de a face o faptă decisivă, şi din lipsă de cunoscinţă despre ceea-ce ar fi trebuit sĕ facem, ni s'au impus după o sută de ani, lupta în mod cu mult mai intensiv şi pentru cei într'aceea mai slăbiţi şi cu mult mai periculósă. Guvernul însuşi nu scia cum sĕ ajute, deşi intenţiunea de a veni în ajutoriu comerciului şi meseriei nu se póte negá.

Pe atunci ţehul cel mai tare era al cismarilor cu 75, şi al ciobotarilor cu 76 membrii; ambe la olaltă 151 (1657), cu 125 măestrii, zidarii cu 70, cojocarii cu 60 măestrii (1857: 8 şi 68). Cesti din urmă, adecă cojocarii, erau în cértă aprigă cu măcelarii, pentru-că nu voiau sĕ depindă dela acestia, ci sĕ cumpere peile de miel ori de unde le vor aflá, ei câstigară în fine permisiunea ca şi ei sĕ pótă „tăiá miei". Pênzari erau 45, postovari 44, boboari 43, croitori 69. Ţâsĕtoria era în Braşov mai înfloritóre. Acolo se aflau 135 pânzari, numai 35 postovari, 34 croitori, 30 mĕsari la 1797, care ceréu ca sĕ se sisteze primirea de măestri noi, pentru că cei de atunci ar fi de ajuns, la ceea-ce însĕ guvernul nu s'a învoit. In Sibiiu se mai aflau încă: 16 strugari, 37 putinari, 26 pălărieri, 19 covaci, 21 lăcătuşi, 28 săpunari, 11 funari, 15 olari, 24 brutari şi 2 conditorii, cari n'aveau ţeh.

La contêmplarea acestor cifre nu este ertat sĕ uităm, că ele aprópe necondiţionat însemnéză tot atâtea familii săsĕsci! Fără îndoélă, că nu la tóte le merge a de o potrivă de bine. Capital mai însemnat, cunoscinţe mai adênci, o diliginţă mai activă, ca şi acum le au câstigat la unii un numĕr mai mare de musterii şi lucru mai rentabil, însĕ fie-care din ei era în stare a-şi ţiné casa în mod onest cu câstigul muncei sale.

Firesce, că pretensianile vieţii erau mai puţine ca acum; impositele publice mai mici, şi dările ce ni le impunem noi înşine cu mult mai mici ca în ḑiua de aḑi.

Cu mijlócele, de care dispuneam pe atunci, am fi putut lucrá şi pentru viitoriu, însĕ acestea păré a fi de prisos. In decurs de 40 ani numĕrul meseriaşilor crescuse în Sibiiu cu una a treia parte. La 1829 erau în ţehuri 1338 măestri, şi dacă se adăuga şi cei cari nu aparţineau la nici un ţeh, erau în cifră rotundă cel puţin 1400 măestri.

In anul 1834 întrà cel dintâiu vas englesesc cu marfă pe Dunăre la Galaţ şi Europa începù concurenţa în Moldova şi Valachia. Atunci se începù lupta, care astăḑi a ajuns la culme. Iute a fost înlăturat esportul obiectelor scumpe din Transilvania şi câtva timp a mai putut satisface trebuinţele ordinare, ér' astăḑi suntem respinşi şi de pe acest teren.

Mult a contribuit la acésta şi desvoltarea progresivă la o cultură mai înaintată a poporului valach moldovenesc, un progres, care aci la noi a fost prea puţin băgat în sémă. Prejudeţul acelor beati posidentes încă ne au stricat fórte. Ei se basau pe aceea, că afară de Sachsenland în ţéră nu esistă nici o meserie. Şi în faptă ţéra încă trăia dela noi. Fabricaţiunea postavului în Cisnădie se ridicase la o desfacere în anul 1843 a cărei valóre trecea preste 200,000 fl. Acì în Sibiiu nutriau bune speranţe pentru fabricele de stearină, acid sulfuric — vitriol — şi cărămidă. Pălărierii îşi desfăceau marfa în cantităţi mari până pe la Galiţia şi Viena, boboarii în Bănat, Croaţia şi graniţa militară. Luminările de sĕu sibiene erau renumite, şi têrgul de sĕu putem ḑice mare. Productele meseriaşilor cunoscute sub numirea „braşovenii" pentru trebuinţele de tóte ḑilele se esportau din ţéra întrégă la Moldova şi Valachia, şi valórea a acestui esport se evalua la 1 milion 24.000 fl. m. c.

Incepuse însĕ a se simţí încă de pe la 1840, că meseriile dau înapoi. In Braşov erau la 1798: 43 ţehuri şi 1227 atelieuri (Werkstatt, miheiu), 3 meserii fără ţeh, cu 709 sodali, laolaltă 1936 măestri; dar deja la 1844 sĕ numĕră numai 38 ţehuri şi 9 meserii din ţehuri, laolaltă cu 1256 măestri! Aceea-şi proporţiune se afla şi în Sibiiu.

Relaţiunile generale încă au contribuit la acest regres, însĕ contimporanii se plâng: „Că sasul şi-au perdut spiritul de odinióră de negoţ şi întreprindere. Onestitatea lui antică germână şi lealitate ajung până la egoism!" Nu se póte admite a descărcá tótă vina pe împregiurări. Noi am rĕmas înapoi. Anul 1848 ne a surprins.

De atunci încóce meseriile decad tot mai mult. Despre cause se dau deslușiri în rapórtele camerelor comerciale şi profesioniste. La fie-care meserie espunerea causelor începe cu observarea stereotipă: „Ţehul se plânge de concurenţa, ce i se face din afară". Ca ilustraţiune pentru repedea decădere a meseriilor ne póte serví îngrozitoriul esemplu, ce ni-l ofere pânzăria în Sighişóra. La 1852 ţehul pânzarilor numĕra 191 măestri cu 126 sodali la 357 rĕsbóie şi la anul 1856, va se ḑică după 4 ani, din cei 217 măestri îşi mai pórtă meseria independent 52, şi după 15 ani de abia mai rĕmase unul singur din ţeh de faţă la ceremonia usitată cu ducerea lăḑi ţehului, la care cu puţini ani mai nainte participaseră aprópe la o jumĕtate mie de ómeni.

Pe basa unei statistice comparative se constată, că în Sibiiu astăḑi se ocupă cu meseriile 853 indiviḑi, în comparaţiune cu 1889 un scăḑĕmênt de aprópe 200 meseriaşi, ér' cu anul 1829 un scăḑĕmênt de mai mult cu una din trei părţi!

Faptul acesta devine şi mai lugubru, dacă se ia în considerare, cu câte greutăţi au a se luptá şi acesti 853 meseriaşi ce ne au mai rĕmas, din causa miseriei economice şi câţi din ei sunt numai cu numele măestri de sine stătători! Din acestia 236 lucră fără sodali, prin urmare în mĕsura cea mai restrinsă, 114 din ei plătesc dare de 5 fl.; 71 din cei cari lucră cu sodali şi plătesc o dare 10 fl. Ne mai isbesce încă şi o altă schimbare. Cei 1400 meseriaşi din anul 1829 erau tot curaţi; astăḑi între cei 900 meseriaşi numĕrăm 271, cari nu sunt nemţi.

Pentru acéstă apunere a meseriilor ne ofere puţină satisfacţiune marele numĕr al comercianţilor din Sibiiu, între cari nu numĕrăm pe toţi cei 253 neguţători înscrişi în registrul firmelor neguţătoresci (între cari 100 negermâni), ci numai vre-o 100 neguţători adevĕraţi, nu 66 sfârnari (Greisler) şi 15 tandlări (neguţători cu vechituri), a căror înmulţire încă este un semn de regres.

In 1789 era în Sibiiu numai un toptangiu, sau engrosist (Grosshändler), un anume Stefan Isecuţ în strada urezului şi 12 detailisti, între care 7 saşi, cari toţi îşi aveau „bolta“ lor, cu numiri după stilul vechiu la „elefantul brun“, la „leu“, la „tigru“ etc. In anul 1829 erau 23 comercianţi, în 1844: 27. Boltaşul trebuia sĕ întreprindă pe atuncia călĕtorii lungi la Pesta şi Viena, care erau periculóse si grele, pentru ca sĕ şi facă cumpărările de lipsă.

Dela 1850 încóce numĕrul comercianţilor s'a înmulţit tare aci în Sibiiu Nici sighişorénul nu mai încremenesce astăḑi, ca pe la începutul secolului acestuia, când oraşul întreg era în agitaţie, că la grecul bumbăcariu Petco s'au vĕḑut dintr'odată 12 căpăţini de zăhar.

Preste tot astăḑi circuléză mai mult capital în comerciu ca mai nainte. In 1797 comercianţii din Braşov áveau învestit în comerciu un capital de 80.000 fl.; în Sibiiu era cu mult mai puţin capital în comerciu.

Până la începutul anilor 1870 pe când drumul dela Viena trecea prin Sibiiu, acesta trimitea mărfuri într'o mare parte a ţĕrei. Pentru comerciul cu fer d. e. era Sibiiul un centru, din care se provedea o parte a Valachiei, întreg sudul şi vestul Transilvaniei.

De atunci încóce s'a chimbat situaţiunea în defavorul nostru. Aci se póte urmărí o desvoltare paralelă la meserii şi la comerciu. Amêndóuĕ acestea au suferit prin aceea, că fabricantul, comerciantul mare s'au pus în relaţiuni nemijlocite cu consumenţii, o desvoltare acésta, al cărei efect a fost, eă s'au înfiinţat bolte şi acolo, unde până acum n'au esistat.

Acésta ne face sĕ observăm o apariţiune generală în desvoltarea ţĕrei nóstre, care a devenit pentru meseria nóstră săséscă şi pentru comerciu fórte semnificativă: şi care devine pe ḑi ce merge tot mai semnificativă, un numĕr însemnat de comune rurale sĕ află în stadiul, de a se preface în comune urbane, lângă vechile oraşe, care erau centrele esclusive pentru meserii şi comerciu, se constituesc centre nóue, pentru cercuri mici, dar destul de mari, pentru ca perderea lor sĕ fie simţită în meseria şi comerciul acelei cetăţi, la care au aparţinut până acum. Până la anul 1848 Sibiiul provedea nu numai cu aceea ce mijlocea comerciul de pe atunci, ci şi meseriile, cel puţin cu o parte trebuinţele unui cerc mare, ce se întindea la Orĕstie, Sas-Sebeş, Sighişóra, Mediaş şi în parte Cohalmul.

Mai întâiu oraşele s'au emancipat, făcêndu-şi comandele direct, şi acum desvoltarea a mers şi mai departe: cercuri mai mici s'au consolidat, Agnita, Birtanul, Sĕlistea, s'au prefăcut în centre, care au detras Sibiiului o parte din desfacerea mărfurilor sale. Lângă Sighişóra s'au desvoltat Odorheiul, nu de mult numai o comună rurală, astăḑi oraş, care au tras la sine în parte comerciul odinióră săsesc în spre ţéra sĕcuiéscă şi care de sigur va înaintá şi mai mult. Şi ţéra nóstră întrégă, cu centrele şi emporiiele sale a fost trasă în marele cerc al comunicaţiunei lumei întregi şi am ajuns a fi o mică parte a întregului, încetând de a mai avé viéţa independentă de odinióră.

Cu un cuvênt, comerciul şi meseriile nóstre au suferit fórte greu prin perderea esportului, şi astăḑi ambele se vĕd în faţa pericolului de ale perde şi înlăuntru, şi încă în dóuĕ direcţiuni, fiind restrinse din ce în ce mai mult la localiăţi singuratice, unde marfa strĕină le face concurenţă. Acele cifre înspăimêntătóre comunicate mai sus sunt probe evidente, care ne arată, până unde am ajuns în acésta privinţă.!

Impărtăşit de:
J. G. Bariţiu.

Varietăţi.

* (Donaţiune pe séma scólei.) Ilustritatea Sa, dl Antoniu Mocsonyi de Foen a donat pe séma scólei nóstre din Batta suma de dóuĕ sute floreni v. a.

* (Corul d-lui G. Musicescu.) După cum suntem informaţi, corul metropolitan din Iaşi, mâne va esecutá cântările liturgice în biserica nóstră din suburbiul Iosefin, ér Duminecă va face o escursiune la Sĕliste, cu care ocasiune şi acolo va esecutá cântările liturgice, arangiând după améḑi şi un concert.

Atragem atenţiunea publicului nostru cetitoriu, ca se nu intrelase ocasiunea de a se desfăta în frumóseie prestaţiuni ale acestui cor.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea unui post de servitor de clasa II a la oficiul postal din loc cu un salariu de 460 fl. şi hainele trebuincióse. Cererile au a se înaintá până la 10 Septembre numitei direcţiuni.

* (Proces de presă.) După-cum cetim în „Gazeta Transilvaniei“ procurorul reg. din Murĕs-Oşorheiu a intentat proces de presă „Gazetei Transilvaniei“ şi ḑiarului „Tribuna.“ Procesele se vor pertractá înaintea curţii cu juraţi din Cluş. Ḑiua pertractărei pentru „Gazeta Transilvaniei“ e 14 August a. c. st. n.

* (Societatea presei.) Sâmbătă séra membrii activi ai societăţii presei s'au întrunit în sala băilor Eforiei spre a alege comitetul de 9 persóne, cari sĕ conducă societatea presei pe cale de prosperitate.

Se proclamă apoi de membri activi d-nii N. Filipescu, Laurian, Bibicescu, Minovici şi alţi cari, deşí în momentul de faţă nu sunt în capitală, dar totuşi au declarat, prin procuratori, că aderă la tóte decisiunile, ce se vor luá în adunările societăţei presei.

Se procede apoi la vot pe scrutin de listă. Votéză 35 d-ni membri. Maioritatea prin urmare a fost de 16 voturi. La despunerea scrutinului se proclamă aleşi în comitetul societăţii presei d-nii: Bibicescu, Laurian, Damé, C. Bacalbaşa, Soco, Ionescu-Gion, Miron şi C. Stefănescu. „Timpul“.

* (Lumina electrică la Sinaia.) Duminecă în 8 l. c. precum fusese hotărit, s'a inaugurat instalarea luminei electrice la Sinaia. Succesul obţinut a fost desĕvêrşit Cele dóue ḑeci şi patru de lampe electrice de sistem Siemens din Viena dau o lumină constantă, alburie şi nesupărătóre ochilor. Fe-care lampă are puterea a dóuĕ mii de lumini. Costul întreg al instalărei e de 45 mii de lei, cari se vor plătí în cinci ani, ér prima rată se va plătí preste dóuĕ ḑile, adecă la ḑece ḑile după reuşita primei esperienţe. Condiţiunile contractului au hotărit, că trebue sĕ se cheltuéscă pe ḑi o tónă de cărbuni; ceea ce se va consumá preste acéstă cantitate, se va plătí deosebit. Aceea-şi instalaţie Siemens funcţionéză şi la palatul Peleş şi a costat 2000 de lei. Aspectul Sinaiei la lumina electrică este fermecător, bulevardul Ghica, parcul hotelului Cairaiman, aleele ce duc la Peleş, vilele cochete, castele sub raḑele acestei dulci lumini resfrâng până în depărtare de piscuri, pe văi, pe copaci şi pe potecele misterióse şi încântătóre ale Sinaiei. M. S. regele a fost încântat de înfăţişarea, ce dă lumina electrică Sinaiei şi-a esprimat satisfacţia sa d lui Blaremberg, pe care l'a oprit la dejun în castelul Peleş.

De acum dar încă un nou farmec pentru Sinaia.

* (Cultura vermilor de mĕtase). Despre cultura vermilor de mĕtase în Remetea lunca se scrie „B. şi Scólei“ următórele: In dóuĕ numere a preţuitului dvóstre ḑiariu, ce-l redigiaţi, s'a atins despre folosul cultivărei vermilor de mĕtase, carele este netăgăduit; şi tocmai pentru acésta la iniţiativa dlor învĕţători Ioane Blidariu şi Lazar Oprin din Rackita, Ioan Stefanoviciu din Monostor şi subscrisului, acest soiu de cultură s'a întrodus şi în aceste părţi ale diecesei prin casele mai multor familii de ale poporului nostru, avênd în genere ĕstimp, ca la început, un câstig de până la 200 fl. bani la moment ridicaţi pelângă cuitanţă din visteria statului. 'Şi póte ori cine presupune, că acésta sumă nu e un venit de nu sciu cât la atâtea famili, dar pe atât a prins de bine, pentru că acest soiu de câstig a fost tocmai pe timpul lucratului cucuruzului şi a secerii şi étă că puţinii plugari cultivatori de mĕtase îşi pot silí lucrul câmpului cu spesele de mĕtăsărit. Ér şi un câstig moral intelectual şi economic adauge învĕţătoriul ori preotul naintea poporului seu, prin impopularea cultivărei mĕtăsăritului, pentru că poporul nostru în unele părţi n'a avut ideea, că din ce se face mĕtasa de este aşa scumpă şi totuşi a dat bani grei pe năfrămi lucsuriόse; prin introducerea culturei vermilor de mĕtasă însĕ se convinge mereu şi poporul, că ḑeu aci, mai mult măestria lucrului, ér nu trăinicia negoţiului ca atare se plătesce cu bani grei din punga ţĕranului, cu uşurinţă către punga sa.

Corul metropolitan din Iaşi.

Despre concertele arangiate în Braşov de corul metropolitan din Iaşi, ḑiarele din Braşov scriu in următoriul mod:

„*Gazeta Transilvaniei*“: Am promis, că vom reveni asupra producţiunilor escelentului cor bisericesc din Iaşi.

O facem acésta cu adevĕrată plăcere, căci avem sĕ înregistrăm un resultat splendid al muncii şi al talentului în domeniul musicei nóstre bisericesci şi poporale române.

Domnului Gavriil Musicescu, simpaticului dirigent al corului metropolitan din Iaşi e a se mulţămí cu deosebire acest resultat. Cu o rară dibăciă, cu adênci cunoscinţe musicale şi cu multă stăruinţă, pacienţă şi diliginţă i-a succes dlui Musicescu a-şi creá un cor, care se fie la înălţimea cerinţelor artei musicale. Pe lângă o scólă fórte bună, corul d-lui Musicescu se mai distinge şi prin predarea corectă artistică, prin esactitate şi precisiune rară în esecutare, prin putere, vioiciune şi dulcéţă în nuanţarea vocilor, dela notele cele mai adênci şi forte, până la pianisimul cel mai înalt şi gingaş.

Ceea ce dă acestui cor un deosebit farmec, sunt vocile încântătóre de copii, dl Musicescu a sciut se le cultive şi sĕ le utiliseze cu rară pricepere, şi cu mult succes. Dar mai pe sus de tóte este farmecul, care nu se póte descrie şi care isvoresce din spiritul adevĕrat românesc, în care sunt esecutate şi predate cu deosebire cântecele poporale române, cari formézä fără îndoélă partea cea mai strălucită a prestaţiunilor corului dlui Musicescu.

Pe lângă esecutare, atêrnă aici fórte mult dela armonisarea diferitelor bucăţi poporale, drăgălaşe, graţióse şi încântătóre. Şi în privinţa acésta am observat cu bucurie, că dl Musicescu s'a desbrăcat de ori-ce nisuinţă de a voí sĕ apară în haina clasicităţei strĕine şi se mulţămesce a îmbrăcá simplul, dar frumosul şi graţiosul costum al cântecelor poporale române, care devine clasic tocmai prin originalitatea sa, şi păstrând ritmul gingaş românesc, îl légă într'o armoniă de voci, care prin dulcéţă şi puterea ei iresistibilă însufleţesce nu numai pe românul cel ce simte împreună cu cântăreţii, ci şi pe strĕin.

Corul d-lui Musicescu, precum s'a presentat aici, este compus în total de 34 persóne, între cari 20 bărbaţi şi 14 copii de diferită etate, dela 8—14 ani. Vocile sĕ împart astfeliu: 8 sopranisti, 7 altişti, 8 tenori şi 10 başi-baritoni.

Precum scim, dl Musicescu a dat aici cu corul seu 2 concerte în sala hotelului Nr. 1, cu diferite programe. Noi vom amintí din amêndóue piesele cele mai remarcabile.

Corurile bisericesci: concertul al doilea „Inoiesce-te noule Ierusalime“ de Musicescu şi „Ângerul a strigat“ au făcut o adêncă impresiune asupra auḑitorilor şi au justificat tóte asteptările nóstre, precum şi bunul renume al acestui cor bisericesc, care, cântând alături în biserica metropoliei din Iaşi cu vestitul cor rusesc al lui Slaviansky, a eşit învingĕtoriu.

Intre piesele clasice, notăm aria din opera Alcina: „Verdi Prati“ de Haendel, apoi „Aria di Chiesa“ (Preghiera) de Stradella, şi „Adio“ romanţă de Schubert, tóte trele întocmite pentru cor de dl Musicescu. Prin efectul estraordinar cu care a cântat aceste trei piese, dar mai ales în cea mai dificilă „Aria di Chiesa“, corul dlui Musicescu a dovedit, că a pĕtruns pe deplin şi musica clasică şi scie sĕ trécă cu uşurinţă şi peste cele mai mari difilcutăţi ale predării artistice, ér în romanţa „Adio“ de Schubert, dl Musicescu ni-a presentat cel mai perfect amsamblu.

In tóte aceste piese, dar mai ales în aria „Verdi Prati“ de Haendel s'au distins şi frumóseIe voci de bas, între cari trebue se amintim admirabilul bas al d-lui Mihăilescu, care prin puterea şi claritatea sa ne a surprins pe toţi. Cu laudă trebue se amintim şi prestaţiunile baritoniştilor, între cari se distinge dl Petrovici, cu frumosul seu bariton, ce l'am putut cunósce mai ales în solul seu din opera „Atilla“ de Verdi.

Dintre imnuri a produs cel mai mare efect imnul „copii ai patriei iubite“ musica de Musicescu.

Rĕmâne acuma sĕ vorbim de esecutarea cântecelor naţionale, care n'a mai lăsat nimic de dorit şi a format astfeliu partea cea mai mare strălucită a acestor frumóse concerte. Mărturisim, că aici alegerea este fórte grea, nu scim care dintre cele vre-o 12 bucăţi cântate de cor, a fost mai mult gustată de public, căci aplausele nu mai încetau şi aprópe tóte cântecele au trebuit sĕ fie repetate. Mai mult ca tóte pare a fi electrisat pe auḑitori „Rĕsai lună“ şi „Nevasta care iubesce“, ér cântecul „Veḑi tu stéua? se póte alăturá cu mândrie lângă romanţa lui Schubert în ce privesce esactitatea şi nuanţarea fină în predare.

In ambele sări am rĕmas pe deplin satisfăcuţi şi mulţămiţi de adevĕrata plăcere artistică, ce ni-a procurat-o corul dlui Musicescu, însufleţându-ne totodată cu cântecele naţionale.

Corul d-lui Musicescu a mai cântat Duminecă diminéţa în biserica Sf. Nicolae, ér séra în biserica dela Zernesci, unde a dat şi un concert, despre care vom mai vorbí.

Incheind, mulţămim din inimă dlui Musicescu, că ni-a dat ocasiune a auḑí corul seu escelent şi-i dorim, se întimpine din partea societăţii române cel mai mare sprigin, ce-l merită pe deplin şi de care are lipsă spre a puté înaintá cu curagiu şi cu stăruinţă tot mai mare, pe cărarea cea frumósă şi laudabilă, pe care a apucat.

„*Kronstädter Zeitung*“: Sub conducerea dlui G. Musicescu, a avut loc Sâmbătă în sala dela „Hotel-Central 1“ la repeţitele rugări, al doilea concert al corului metropolitan din Iaşi, care ne a mulţămit pe deplin. Esecutarea corurilor, între cari cu deosebire frumósa romanţă de Schubert „*Adio*“, carea a fost corect armonisată de dl G. Musicescu, precum şi dintre cântecele poporale, „*Vĕḑi tu stéua*“, n'au lăsat absolut nimic mai mult de dorit. In general vorbind, au fost toţi numerii escelent studiaţi şi e o adevĕrată bucurie a inimei a auḑí cât de fin au fost esecutate nuanţele. Dacă mai avem ceva de amintit, nu putem şi nu trebue sĕ uităm frumósele şi puternicile voci de bas, cari au dat corului coloritul frumos. Dlui Musicescu nu-i putem decât ai aduce cea mai mare mulţămită pentru plăcerea artistică, carea ni-o a oferit prin producţiunea corului seu.

„*Brassó*“ scrie următórele: Sub conducerea dirigentului G. Musicescu a arangiat corul metropolitan din Iaşi Joi în 24 Iuliu concert în sala dela „Nr. 1.“ Cu acest concert, care s'a început încă la $6^1/_2$ óre, în acelaşi timp când concertul de pe promenadă încă desfăta publicul, escelentul dirigent a rĕspuns cu un curagiu propriu. Cu tóte că nu a fost tocmai norocósă alegerea timpului pentru concert, şi însuşi sesonul fiind nefavorabil, totuşi un numĕr frumos de public inteligent a umplut sala, care până la unul cu insufleţire incordată a însoţit producţiunea. Concertul s'a început cu cântări bisericesci, a trecut apoi la arii de operă şi s'a terminat cu cântece poporale românesci. Publicul n'a putut admirá din destul instruirea estraordinară a acestui cor rar şi prestaţiunea musicală admirabilă a conducĕtoriului. Cu tóte că în acest cor au cântat şi copilaşi mici abia de 8—9 ani, armonia cu care au cântat, a fost de totul admirabilă. Cântările bisericesci şi musica graţiósă a lui Haendel a sciut sĕ le predea tot cu atâta artă precum au cântat cântecele românesci simple, energice şi preste mĕsură graţióse, cu care şi-a încheeat plăcuta producţiune. Dl Musicescu mai dă aḑi un concert, care îl recomândăm cu cea mai mare caldură amicilor nostri cântăreţi şi musicali.

Loterie.

Mercuri în 30 Iuliu 1890.

Sibiiu: 52 9 82 32 90.

Nr. 52. [380] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: limba magiară și latină și literatura; eventual limba română și latină și literatura.

Sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenții au censura, e 800 fl. și decenalele de câte 100 fl.; în lipsa de censură însĕ salariul este de 600 fl.

Concurenţii îşi vor adresá petiţiunile lor către comitetul gimnasial, instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco orientală;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §§ 30 şi 61, in combinare cu dispositiunile bisericesci relativ la cualificaţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului public român gr. or. din Brad.

Brad, la 4 Iuliu, 1890.

Vasiliu Dămian,
preşedinte.

Nr. 302. [388] 2—3

CONCURS.

In scopul îndeplinirei definitive a postului învĕţătoresc vacant la scóla parochială gr. or. din parochia Şura-mare, prin acósta sĕ publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană, „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 200 fl. în bani dela popor prin repartiţiune.

2. Cuartir natural, 2 încăperi în edificiul scólei, şi

3. Lemne de foc după trebuinţe

Repartiţiunea în bani se va încassa prin direcţiunea scolară locală, şi anume: la înmatriculare dela fie-care elev câte un floren, éră restul în două rate: una la 1 Ianuariu şi a dóua la 20 Aprile.

Dela concurenţi, pe lângă cualificaţiunea generală prescrisă, se cere, ca sĕ fie bine esercitaţi în cântările şi ritualele bisericesci, fiitoriul învĕţătoriu deobligat fiind a ţiné strana la serviciul divin Dumineca şi sĕrbătórea.

Cererile concursuale instruite cu documentele prescrise, sĕ se adreseze la subscrisul sub durata terminului indicat.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sibiiu, 6 Iuliu, 1890.

Ioan Hannia,
adm. protopopesc.

Nr. 267. [389] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Blăşeni-Plaiu sĕ escrie pe basa venerabilei resoluţiuni consistoriale dto 25 Aprile 1889 Nr. 2239 B. concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele statorite în sinodul parochial dela 1 Iuliu a. c. dau în total suma de 409 fl. v. a.

Concurenţii au a şi substerne cererile lor în terminul deschis, instruite conform legei, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or al Zarandului.

Brad, la 3 Iuliu, 1890.

Vasiliu Dămian, protopresb.

Sz. 3661/890 polg. [378] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Orosz Rusiu János és társa Vidrátszegi birtokosok által beadott kérések folytán Vidrátszeg község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1890 szeptember 25-re dél elött 10 órára** tüzetik ki Vidrátszeg községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 julius hó 9-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök.
Májai, jegyző.

Publicaţiune.

Pentru închiderea cimiteriului bisericei greco-orientale din Rĕşinariu cu stachete de fer în lungime de 350 metri, se escrie licitaţiune minuendă, carea va avé loc în cancelaria comunei Rĕşinariu la **5/17 August 1890 la 3 óre p. m.**

Preţul strigărei e **3,600 fl.,** după care sumă licitanţii au a depune vadiul de **5**%.

Celelalte condiţiuni se pot vedea de împreună cu planul pănă la ḑiua amintită în cancelaria comunei Rĕşinariu.

Rĕşinariu, în 8/20 Iuliu, 1890.

Comitetul parochial gr. oriental.

Bucur Dancăşiu,
preşedinte.

[387] 3—3

„ALBINA“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Publicaţiune.

în sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciare puse în cerculaţiune,** cu ḑiua de 30 Iuniu 1890 e de . . . . fl. 1,171,000.—

2. **Pretensiunile institutului de împrumute hipotecare,** cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciari sunt de . . . . fl. 1,183,152.29

3. **Valórea hipotecelor, luate de basă** la susnumitele împrumuturi hipotecari este de . . . . fl. 5,352,000.—

4. **În sensul § 97 din statute, fondul special pentru asigurarea scrisurilor fonciare** e de . . . fl. 280.492.36 acesta e indus în cont separat şi plassat în efecte publice.

Sibiiu, în 1 Iuliu, 1890.

]391]| 1—1

Direcţiunea.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.31
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 78 Sibiiu, Marţi 24 Iuliu (5 August) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4552 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1890/91 sunt de a se conferí din fondurile archidiecesane 15 stipendii (4 din fundaţiunea Moga, 11 din fundaţiunea Francisc-Iosefină) pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici, tóte câte de 60 fl.; apoi din fondul seminarial (fundaţiunea Ecaterina Raţ) un stipendiu de 30 fl. pentru un elev sĕrac dela institutul seminarial archidiecesan pedagogico-teologic de aici.

Concurenţii au sĕ şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până la 15 August a. c. stil. vechiu, instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali.

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă.

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor, şi despre starea lor materială, şi

d) eventual alte atestate recomandătóre.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolar, ţinută la 12 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 23 Iuliu.

Augusta casă domnitóre a avut la 31 a curentei ḑi de sĕrbătóre, şi ḑilele de sĕrbătóre ale casei habsburgice sunt ḑile de sĕrbătóre pentru ḑeci de milióne de locuitori ai marei monarchii, guvernată de blândul sceptru al gloriosului nostru domnitoriu Francisc Iosif I. Decând cu catastrofa dela Maierling, nu a depus haina de doliu şi în inima ei cea nobilă nu o va depune în veci.

Regele nostru, decând a pus în cripta capuţinilor din Viena pe unicul seu fiu, carele era chemat sĕ ia în mostenire aceea, ce părinţii şi moşii cu drag i ar fi lăsat, a avut ḑile grele, şi regina cu inimă de mamă a căutat sĕ aline durerile soţului, fără ca în ḑilele acele grele sĕ fie în stare a inăduşí durerea de mamă pentru perderea fiului.

Era o politică tradiţională a casei habsburgice esprimată în cuvintele *„Bella gerant alii, tu felix Austria nube“*, şi dela acésta politică de astădată s'a făcut abatere. Nu s'a căutat după tron, care incă póte fi spinos, nu după corónă, care póte apăsă greu pe un cap nobil, nu s'a căutat nimica, decât o inimă candidă, un suflet nobil, şi un bărbat demn de fiica cea mai tineră, de odrasla cea mai scumpă a casei de Habsburg.

Şi tocmai căci politica la acésta casătorie nu a jucat nici un rol, tocmai că a fost lăsată archiducesa Valeria ca ea sĕ-şi alégă după bun placul ei consórtele vieţii, tocmai de aceea sĕrbătorile dela Ischl incă au avut un caracter mai mult familiar. Membrii înaltei case domnitóre s'au presentat în corpore, ca sĕ fie de faţă la binecuvêntarea ce o dă capul incoronat fiicei sale, în viaţa cea nóuă ce şi o alege din liberă voie, dignitarii strĕini, curţile dinastiilor celorlalte au trebuit se lipsécă, şi lipsind aceste au lipsit pompa din afară, şi ea a fost inlocuită prin simţemintele de alipire către casa habsburgică ale tuturor popórelor.

Rar este o dinastie în Europa cea bĕtrână, care se pótă sĕ se raḑime cu atâta siguritate pe credinţa popórelor ca dinastia nóstră.

In ḑile de grea cercare, ne aflăm cu toţii în jurul tronului, în ḑile de veselie toţi dăm laudă lui D-ḑeu, că a invrednicit pe bunul nostru monarch de ḑile senine şi plăcute în viaţă.

Fórte grave cuvinte, a esprimat Majestatea Sa la actul cununiei şi aceste cuvinte ne inspiră un feliu de ingrijiri serióse, cu deosebire nóue românilor, căci dela înălţimea tronului mai avem multe, fórte multe de asteptat: „Acésta e cea din urmă bucurie a mea“, sunt gravele cuvinte ce arată inima sdrobită a tatălui, ce şi-a perdut raḑimul bĕtrâneţelor, ce a perdut cea mai scumpă flóre din buchetul ce-l dăruise lumei şi popórelor din marea monarchie.

Dorim din inimă, ca Majestatea Sa sĕ aibă incă nenumerate ḑile de bucurie. Dorim ca firul vieţii sĕ i se lungéscă de către provedinţa divină până ce ne va vedé pe noi, pe popórele monarchiei, pe toţi fericiţi, pe toţi mulţămiţi, pe toţi dând laudă lui Dḑeu, că am trăit în ḑilele unui monarch, care a făcut atâta bine vécului, în care a trăit, încât acel bine va devení ca o poveste legendară spusă de părinţi la copii, şi de copii la nepoţi, până ce va trăí suflare de om pe acest pămênt.

Biserica nóstră şi-a făcut şi ea datorinţa la rêndul ei, şi nu ca din obiceiu, ci din adevĕrate simţeminte ce le nutresce pentru augusta casă domnitóre. Noi nu avem tunuri, şi astfel nici nu putem serbá cu mare pompă ḑilele de veselie a le casei domnitóre, dar le serbăm in linisce, cu inimile sus către ceriu, cu consciinţa curată, că suntem cei mai credincioşi fii ai casei habsburgice. Aşa am serbat noi ḑiua de 31 Iuliu, aşa vom serbá totdeuna, decâte ori casa domnitóre va avé ḑile de bucurie.

„Memor esse sollet, popolus romanus“, şi ca descendenţi ai acelui mare popor, suntem în deplină cunoscinţă de bunătăţile, de cari am fost părtaşi sub domnia blândului nostru monarch, scim apreţiá progresul cultural economic şi naţional, şi tóte aceste sunt resultatele unei domniri drepte şi umane a le bunului monarch, căruia noi îi dorim ca Dḑeu sĕ-i lungéscă firul vieţii, sĕ aibă multe ḑile vesele şi senine, şi sĕ cârmuéscă popórele tot cu atâta simţ de dreptate, cum dela Dḑeu i-a fost rênduit sĕ o facă până acuma.

Despre legitimitatea cametei.

Camĕta se numia la greci τόχος fruct, sau parte, ér la romani usura, usagiu. Se póte conchide din aceste nume, că cei vechi a simţit-o fără sĕ-şi pótă dá bine sémă de puterea productivă a capitalelor. Cu tóte acestea anticitatea, care recunoscea fără dificultate legitimitatea arênḑilor, chiriilor etc. a contestat legitimitatea imprumutului cu camĕtă şi l'a considerat de o faptă rea din partea imprumutătoriului. Acéstă opiniune întrodusă de biserica catolică, apoi părăsită de ea în timpul din urmă, subsistă încă în lume şi chiar în timpul de faţă.

„Imprumutătoriul — ḑicea anticitatea — n'are dreptul de a luá camĕtă, fiind-că banul, care-l împrumută este steril din natura sa şi nu produce nimic, etc.“

Sĕ observăm, că nici odată nu s'a contestat legitimitatea chiriei primite pentru folosirea unei bijuterii, unui diamant, unei mobile, cari în realitate nu produc absolut nimic. Este un nesimţitoriu, risipitoriu sau van acela, care plătesce acéstă chirie, dar nici odată nu s'a ḑis, că acela care o primesce comite o ilegalitate, şi mai cu sémă nici când nu s'a pretins a se ficsá preţul, cu care sĕ se închirieze un obiect ce l posede cineva.

Ceea ce s'a ḑis despre natura capitalelor şi despre monetă ajunge spre a dovedí erórea celor vechi în causa cametelor. In faptă, atunci când un împrumut s'a făcut sub formă de bani, nu sunt banîi moneta ce a servit ca obiect, ci un capital, o valóre accesibilă de a se transformá în vre-un obiect material, ce-l va judecá de convenabil împrumutatul ca instrument de muncă, pămênt etc.

In tot casul nici odată un capital împrumutat n'a rĕmas destinat a rĕmâné sub forma efectiv sterilă de numĕrar.

După opiniunea împrumutătoriului, care voesce a şi conservá averea şi în interesul societăţii, acest

---

FOIŢA.

Oglinda plugarilor

după
Fritz Möhrlin
prelucrată de
I. C.

XVII.

Spicuitori.

(Urmare.)

Am ajuns până întru atâta, 'şi ḑice Calistrat sĕ fiu pîrît din partea vecinului meu la antistia comunală, şi sĕ fiu pedepsit pentru dreptul meu, atunci nici eu nu-s de lemn, 'mi sciu şi eu căutá dreptul, dóră nu e judele cel mai mare, mai sunt ei şi alţii, şi plin de mânie în ḑiua următóre 'şi ia tóte scrisorile şi contractele ce le are în ladă şi plécă la oraş. căci unii dintre prietini l'au incuragiat în propusul lui, ba unul, care a avut un proces şi l'a câstigat, i-a spus tóte potecele, pe cari sĕ umble ca sĕ nu pérdă procesul.

Ajuns in oraş sĕ duce sfóră la un advocat, în tinda advocatului asteptau o mulţime de ómeni, şi Calistrat avù timp sĕ se cugete la pricina lui cu Leonte până îi venì rêndul. În un târḑiu 'l chemă advocatul şi pe el în casă, spunêndu-i Calistrat din fir în pĕr nĕcasul; face advocatul nesce insemnări pe un petec de hârtie, apoi 'l intrebă, că are parale ca sĕ se pótă judecá până la sfêrşit. Calistrat ḑice: d'apoi sciu eu bine, că nu va durá atâta procesul, şi sciu şi aceea, că nu va costá un corn de ţéră; advocatul încă se ia după el şi ḑice, că mult nu va costa, căci el nu are nărav se tragă pelea de pe ómeni, cum fac alţi advocaţi, şi după-ce a golit şerpariul pe masa advocatului, plécă acasă cu mângăerea, că va câstigá procesul.

Lucrul nu se potolesce aşa uşor, precum 'si inchipuise Calistrat, căci Leonte încă nu s'a lăsat de ruşine, el incă şi a luat un advocat şi încă unul mai cercetat ca a lui Calistrat, şi acum s'a început procesul cum se cade Tóte contractele, tóte scrisorile date advocatului au fost rĕsfoite şi nu se afla nimica sigur, cu privire la cărarea cu pricina, ba a mai chemat încă o mulţime de martori, cari în loc de a limpeḑí lucrul, ei tare 'l incurcară, şi lucrul care i s'a părut la început lui Calistrat aşa de simplu, acum aşa e de incurcat, de nu sciu ḑeu când sĕ va descurcá. Bietul Calistrat avù acum de a călcá drumul până la advocat, ca sĕ i dea informaţiuni. Când ómenii lucrau din rĕsputeri la fên sau secerau, el pleca la oraş unde astepta mai ḑiua întrégă prin birturi, sau în curtea advocatului până ce avù acesta poftă de al ascultá, căci ce îl interoséză pe un advocat fênul sau seceratul plugariului. El chémă pe Calistrat la termin, dacă se întêmplă de lipsesce vre-un martor sau advocat, atunci nu póte isprăví nimic, şi a călcat drumul acela lung perḑêndu şi ḑiua întrégă inzădar.

Aceea o vĕd eu destul de bine, 'şi ḑice Calistrat în sine, că domnii nu stau de lucrul meu, căci aşa ceva se póte isprăví în o jumĕtate de ḑi, dóră trebue sĕ védă fie-care că eu am drept, şi cheltuelile, vai ce cheltueli! numai acele sciu bine că le va plătí Leonte, care perde procesul.

In fine au fost amêndoi chemaţi la o pertractare înaintea judecĕtorilor şi sĕ-i fi vĕḑut cum se uitau unul la altul, ca cânii, de rideau şi domnii de ei.

Amêndoi advocaţii incepură a se certá, pot ḑice, acum avea unul drept, acum celalalt, nu sciai ce se alegi din gura lor, ba la urmă aşa a incurcat lucrul, de nu scia nime, că cine are drept. Mai tare ca toţi se nĕcăjiră bieţii ómeni cu pricina, căci acestia vĕḑură, că advocaţii, cari erau mai nainte sĕ se iee de pĕr, acum merg amêndoi povestind în un birt, unde se omenesc cu bere, de pe spatele ţĕranilor.

Acestia încă sunt nisce câni, muscă numai pe alţii, ér ei intre ei nu se muscă nici odată, ḑice Leonte, ei ne iau mai mult în ris, decât sĕ gate capital, acest instrument de muncă trebue sĕ producă totdeuna, fiind-că el este în realitate o forţă productivă.

Darea plătită proprietariului pentru folosirea unui capital este tot aşa de legitimă intr'un cas ca şi în celalalt; dacă este permis a primí arêndă pentru un pămênt, este drept de a primí interesele sumei prin mijlocul căreia acest pămênt a fost cumpĕrat, sau cu preţul căruia vechiul proprietariu a transmis acest pămênt proprietariului actual.

Fapt e, că fie-care scie ce rol important jócă capitalele în producţiune, se vĕd în tóte ḑilele sume — împrumutate chiar cu interese mari — servind de basă la mari profituri, la crearea de bogăţii considerabile. Cu tóte acestea nu s'a părăsit încă o locuţiune viciósă martoră erórei celor vechi în materia de împrumute şi pecând ar fi trebuit sĕ se ḑică „interese după capitale“ se ḑice încă „camĕtă după bani“.

Cei noi, cari au contestat legitimitatea împrumutelor cu interese, au invocat alte considerări: „Bogăţiile create în urma unui împrumut — au ḑis ei — sunt fapte ale muncei celui ce a împrumutat; capitalul, care nu este decât o unéltă, n'ar avé nici un drept, căci împrumutătoriul n'a făcut nimic.

Este adevĕrat, că productele obţinute prin intrebuinţarea unui capital împrumutat sunt opera directă a muncei a celui ce împrumută; dar acéstă muncă ar fi fost mai puţin roditóre, dacă nu ar fi fost ajutată de capital. Capitalul şi a avut partea sa în producţiune; el are dreptul a participá la product, căci el representă un conlucrătoriu viu, o muncă a omului. Nu e acesta un serviciu real, şi încă unul dintre cele mai eminente de a fi cruţat şi conservat acest capital, care îşi va dá concursul seu muncei, ce o face sĕ dea róde?

Proprietariul acestei valori putea sĕ o îngrópe, putea sĕ o distrugă de bună voe, sau sĕ o consume în scurtă vreme; el însĕ n'a făcut acésta.

Că acest adevĕr a fost necunoscut în anticitate, se póte înţelege, pentru-că munca era sclavă, şi că proprietatea era în realitate o hoţie éră-şi se póte înţelege, căci micul cultivător de prin împregiurul Romei sĕrăcit prin resbele şi despoiat tâlhăresce de câmpul seu prin patricianul, pe care resboiul îl îmbogăţise, redus la sclavagiu prin acela, care avusese beneficiul ostenelelor sale militare, trebuia natural sĕ considere camĕta ca puţin legitimă. Patricianul risipitoriu, care 'şi consumase averea şi care se creḑuse desonorat, lucrând, trebuia sĕ privéscă cu ochi rĕi aceea de a i-se reclamá camete şi chiar capitalul. In timpul nostru, unde împrumutul are mai totdeuna de scop o intrebuinţare productivă, opiniunea s'a modificat, popórele, la cari munca este mai liberă, sunt deasemenea acelea, care plătesc mai liberal chiria capitalelor, şi cu cât se va înaintá în civilisaţiune şi libertate, cu atât cametele, care sunt salariul unei munci morale, vor fi mai respectate.

Pentru ca creditul sĕ fie grătuit ar trebuí, ca formarea, acumularea, conservarea capitalelor sĕ nu coste nici o ostenélă, ceea ce din nefericire nu este şi nu póte fi. Trebue a muncí pentru a formá un capital, trebue sĕ ne lipsim de multe la folosirea lui pentru a-l mărí şi pentru a l conservá. Dacă tóte strădainţele necesare n'ar mai fi retribuite, ele ar încetá îndată de a mai produce. A suprimá dacă ar fi posibil favorul acordat în interesul tuturor la acumularea şi conservarea capitalurilor, acésta ar fi a sparge marele resort al producţiunei, cel mai puternic motor al societăţilor moderne, principiul chiar al proprietăţii pe care sĕ baséză întreg edificiul social. Este adevĕrat că doctrina creditului gratuit este atât de inaplicabilă în practică încât ar fi fără de nici un folos de a se mai oprí cineva la ea mai mult.

După I. G. C. Seneuil. *V. G. Ciunget.*

Corul metropolitan din Iaşi în Sibiiu*).

Încă prin luna lui Iuniu jurnalele nóstre române din loc ne au adus îmbucurătórea scire, că corul metropolitan din Iaşi, sub conducerea dlui profesor dela conservatoriu Gavriil Musicescu, în escursiunea sa, ce o va întreprinde prin Transilvania şi Ungaria, va concertá şi în oraşul nostru.

Toţi aşteptam cu nerăbdare ḑiua, în care faima acésta sĕ se adeveréscă. Bunul nume, de care se bucură corul metropolitan din Iaşi în regatul vecin, interesul şi resultatul ce isvoresce din cunoscinţa reciprocă a instituţiunilor nóstre culturale românesci, precum şi a singuraticilor iubitori de progres; bucuria de a auḑí ceva nobil şi frumos pe terenul musicei clasice, românesci şi poporale: tóte acestea motivau pe deplin nerăbdarea publicului nostru.

In fine eată ḑiua, în care sĕ ne fie dat a ne vedé dorinţa împlinită.

a) Concertul I

a avut loc în 19/31 Iuliu în teatrul orăşenesc.

Avênd numĕrul românilor sibieni în vedere, dintre care partea cea mai mare este dusă pe la băi sau pe la ţară, teatrul a fost bine cercetat, deşi pelângă tóte calamitaţile sesonului mort, ar fi putut fi mai îndesuit.

La ridicarea cortinei corul — 15 copii şi 19 bărbaţi, cu totul dar 34 cântăreţi — în frunte cu simpaticul seu dirigent a fost salutat cu vii aplause, şi după cântarea unei strofe din imnul poporal austriac — era chiar ḑiua de nuntă a A. S. I. Maria Valeria — a urmat programul.

Esecutarea părţii I a programului, constătătóre din trei piese clasice: 1; „*Cognovi, Domine*“ de Orlando di Lasso), 2; „*Verdi prati*“, arie din „Alcina“ de Haendel-Musicescu, 3; „*Aria di chiessa*“ de Stradella-Musicescu, 4; Finalul III din opera „*Mutfa di Portici*“ de Auber, ne-a dovedit pe deplin zelul, interesul şi neobosita muncă a dirigentului, care scie ţiné în capela sa o disciplină strictă şi o însufleţesce şi o împintenesce la un studiu frumos dar totdeuna serios şi greu.

Cu deosebire trebue sĕ recunóscem dlui Musicescu talentul cu care scie tractá pe copiii cântăreţi, şi îndelunga sa răbdare, căci piese precum sunt cele amintite şi mai cu sémă Nr. 1. pretind cântăreţi bine instruaţi.

Publicul a ascultat cu mult interes esecutarea părţii I, şi fie-care numĕr a fost aplaudat.

Partea II şi III a conţinut afară de douĕ compositiuni originale şi anume: „*Copii ai patriei iubite*“ imn de G. Musicescu şi „*Serenadă*“, cor de bărbaţi de T. Flondor încă 6 cântece poporale românesci, armonisate de G. Musicescu.

Imnul d lui Musicescu cântat cu multă dragoste de corul seu a secerat vii aplause, ér „Serenada“ de Flondor, o compositiune bine acomodată cuvintelor de Eminescu, în care corul bărbătesc a escelat prin o esecutare fórte delicată, a trebuit sĕ se repeteze.

Incâtva a pătimit serenada acésta prin tonurile cele înalte ale tenorilor primi, cari nu mai sunau a voci bărbătesci. Pentru acéstă mică neplăcere ne-a despăgubit dl Dimitriu, care posede o voce fórte simpatică, prin esecutarea frumósă a solului de bariton, care a fost acompaniat pe harmoniu de dl dirigent, éră nu de corul mut, precum este în original scris.

Coruri mute sunt în adevĕr puţin motivate şi nebucuros ne întâlnim cu ele. Bine a făcut dar dl Musicescu, că şi-a permis acéstă schimbare. De se învoesce compositorul cu asta, este altă cestiune.

Celelalte numere ale programului au constat, după cum am mai amintit, din 6 cântece poporale, pentru cari îi suntem d-lui Musicescu cu deosebire mulţămitori.

Acum era corul în elementul seu, şi cu deosebire vocile de copii sunau dulce, duios şi vioiu, după caracterul singuratecelor cântări. Tóte 6 numere au fost fórte bine esecutate — afară de unele defecte, de cari voiu vorbí mai la urmă — şi au stirnit în public aplause bine meritate, astfeliu, că unele, precum „*Nevasta care iubesce*“, „*Stăncuţa*“ şi „*Zis' a badea*“ la stăruinţa publicului au trebuit sĕ fie repetate.

b) Corul metropolitan în biserică.

Vineri în 20 Iuliu (1 August), în ḑiua de Sf. Ilie, Escelenţia Sa, Inalt Présfinţitul Părinte archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a celebrat în biserica din suburbiul Iosefin sf. liturgie, în decursul căreia s'a hirotonit un diacon în presbiter şi un hipodiacon în diacon.

Cântările liturgiei le-a esecutat de astădată corul metropolitan din Iaşi.

Incepênd sf. sluşbă mai de timpuriu ca de obiceiu, regret prea mult, că n'am avut parte a auḑí cântările dela început ci numai dela „Sfinte Dumneḑeule“ încolo.

Dacă tóte cântările liturgiei sunt compositiuni ale d lui Musicescu, nu sciu. Amintesc dintre ele „Sfinte Dumneḑeule“, „Cheruvicul“, „Pre tine te lăudăm“ şi „Inoestete noule Ierusalime“ — acésta din urmă cântată în locul pricesnei — cari cu deosebire mi-au plăcut. Nici decum nu me pot însĕ învoí cu cântările recitate în cor — mod rusesc — cari nu pot dispune pe ascultători la evlavie, şi este pĕcat că acestea au fost aplicate la nisce tecsturi aşa frumóse precum sunt „Vĕzut am lumina“, „Sĕ se umple gurile nóstre“ etc cari mai mult decât alte tecsturi ale liturgiei sunt bogate în idei şi acomodate pentru compositiune.

Din inimă am compătimit corul că a avut nefericirea a conlucrá cu diaconi — diaconul şi protodiaconul locali sunt duşi în ferii — cari cu o stăruinţă uimitóre recitau în tonuri aşa de false, încât posiţiunea corului nu era de invidiat.

Eu unul, care din nefericire cunosc ce însemnéză acéstă greutate, întreb: Nu este cu putinţă ca astfeliu de lucruri neplăcute, atât pentru cor, cât şi pentru respectivii diaconi precum şi pentru întregul public din biserică, sĕ se ocoléscă? O vindecare a acestui rĕu ar fi mult de dorit.

Afară de acest inconvenient, publicul cu adevĕrată mulţămire sufletéscă a părăsit locaşul sfânt, şi îi suntem d-lui Musicescu recunoscĕtori, că ne a dat ocasiune a i auḑi corul şi în cântările bisericesci, în cari, cu deosebire, ne au impresionat dulcile şi fragedele voci ale copiilor.

c) Concertul al II-lea

s-a dat Sâmbătă 21 Iuliu st. v. în sala dela Musikverein, la care — durere — partea cea mai mare a publicului român a lipsit.

Este adevĕrat că prin jurnale nu s'a anunţat concertul, dar prin placate şi prin trimiterea programelor prin case s'a anunţat destul de timpuriu.

Deşi o sală gólă nu animează pe cântăreţi, corul metropolitan nu a lăsat sĕ fie descurajat prin absenţa atâtor iubitori şi spriginitori de arte, ci a cântat cu mai multă insufleţire ca în primul concert, ajutaţi fiind totdeodată şi de un program mai acomodat şi de buna acustică a salei dela Musikverein.

In general ḑis, prestaţiunea sărei a dóua a fost mai presus de cât de primaóră.

Afară de „Adio“ de Schubert-Musicescu — mie necunoscut — şi de Finalul I din opera „Atila“ de Verdi, tóte piesele au fost românesci, în mare parte cântece poporale armonisate de G. Musicescu.

In finalul din „Atilla“ am avut ocasiunea a auḑi pe dl Petrovici, care dispune de o bună voce de bariton, pe care o stăpânesce bine.

Dar cine mai cântă astăḑi astfeliu de musică în concerte, care, lipsită de aparatul scenic şi de jocul dramatic, prin singura sa valóre musicală, după cerinţele timpului modern, nu se póte susţinea, mai cu sémă când din nefericire acompaniarea pentru orchestru e provĕḑută cu un harmoniu, al cărui sunet ne amintesce flaşinetul?

Din piesele românesci trei au fost cântate şi în concertul prim, şi şi de astădată au trebuit se fie repetate.

In urmă — afară de program — s'a mai cântat „Desteptăte române“ care înse diferă încâtva cu cel cunoscut la noi în Transilvania atât în melodie cât şi în tecst.

Cu acésta mia-şi fi împlinit datorinţa de raportor, şi a-şi putea încheá. Astfeliu de recensiuni pe mine însĕ nu mĕ mulţămesc, şi dacă — escepţional — am luat asupra-mi a scrie despre concertele corului din Iaşi, voiesc sĕ-mi desvolt vederile mele cu atât mai mult, cu cât stau faţă cu o instituţiune de însemnătatea corului metropolitan din Iaşi, care atât prin locul ce-l ocupă el în viéţa musicală din România, cât şi prin favorabila împregiurare că este sprijinit de stat cu o frumósă subvenţiune, mai cu sémă însĕ pentru că în fruntea sa are pe un music consumat serios şi străduitoriu, care nu se mulţĕmesce numai cu împlinirea datorinţei sale ca dirigent al unui cor bisericesc, ci şi a pus de ţintă propagarea musicei la poporul nostru, stând faţă — ḑic — de un astfeliu de factor — în tot casul de însemnătate, vre-o câteva cuvinte seriόse, fie acelea chiar critisătóre, nu pot fi fără numai de folos.

Maniera de a tracta la noi tot ce este de feliul acesta cu o superficialitate neiertată a devenit manie.

Tot ce se face la noi, este strĕlucit, gigantic, sublim! Din referadele jurnalelor nóstre judecând

---

procesul, sĕ facă o pace între noi, şi Calistrat încă ḑice, că acestia nu au altceva decât sĕ ne despóie de parale, şi apoi la urmă sĕ ridă de prostia nóstră. De altă dată eşì o comisiune la faţa locului, o trăsură cu doi cai ca doi smei şi încărcată de domni sĕ oprí înaintea cancelariei comunele, erau acei doi advocaţi, un jude cercual şi încă 2 oficianţi dela judecătorie, cugetai că au de luccu cu o moşie întrégă, şi nu cu fléc de potec, cum este cărăruşa acésta, domnii se uitau şi mĕsurau cu deamenuntul cărăruşa acésta, pare că nu au mai vĕḑut, decând sunt aşa o cărăruşă, apoi luară despre aceste tóte un protocol sdravĕn. Judele insĕ un om de omenie, precum se vede, ne dădură drumul ḑicênd: că este o prostie nemai pomenită din partea nóstră sĕ ne certăm noi pentru un fléc de pămênt cum e cărăruşa acésta, ba se mai ajungem cu cérta până la advocaţi şi sĕ ne mâncăm banii cu ei. Amêndoi ţĕranii au trebuit sĕ dea tot dreptul, şi judecătoriul întrébă acum pe Leonte, că ce ar fi cerut el pre petecuţul acela din grădină, care este tótă causa de i se calcă holda lui Calistrat în picióre, d'apoi cam o sută bună, ḑise el. Şi acum se urcă spesele procesuale la dóue sute bune. Voi a ţi face mai bine dacă v'aţi impĕcá barem acum sĕ nu vi se urce spesele mai şi sus.

(Va urmá).

---

*) Din causa serbătórei de Vineri, numai astăḑi putem publicá acésta recensiune. Red.

— afară când vorbesce patima — noi Românii ar trebuí sě fim un popor ajuns la zenitul culturei.

Am ajuns aşa departe de vedem anunţate prin jurnale „Concert“ în Guşteriţă, „Producţiune dramatică“ în Şelimber, şi nu lipsesce altceva decât un „bal“ în Trainei.

Pe cât sunt aceste titluri de pretenţióse, pe atât referadele despre acele încercări sunt bombastice în laude, încât îţi vine a crede că întreg parnasul a luat cuartir la noi.

Amintesc aceste aici ca sě se scie, că eu faţă cu corul metropolitan din Iaşi nu měsur cu měsura, cu care de obiceiu měsură raportorii nostrii.

Şi acum, trecând preste acestea, étă părerea mea:

Faţă de lucruri serióse sě recere éraşi seriositate.

1. Vocile nu stau în nici o proporţiune una cu alta. Bărbaţii cu voci tari sunt în maioritate faţă cu copii, cari dispun numai de voci slabe.

Fiind tot ce s'a cântat scris pentru sopran înalt ér nu pentru voci de copii, sopranistii trebuiau sě cânte tot în registrul vocei din cap. Pe cât sună o astfeliu de voce în acest registru de dulce pe atât este ea şi de debilă.

Astfeliu trebue dar întocmit corul: mai mulţi copii şi mai puţini bărbaţi!

Din causa neproporţiunei acesteia tot ce sě cântă în mf. f. ff sună colţuros şi neegal, şi numai p. şi cu deosebire pp. satisfăceau pe deplin. In celelalte grade dinamice ascultătorul simţea milă de copii, a căror voci sě luptau zadarnic contra valurilor cutropitóre ale vocilor bărbătesci.

2. Miscarea tempilor a fost, mai cu sémă în partea I a concertului prim, prea trăgănată, ceea ce slăbeste mult efectul, şi de regulă este în detrimentul piesei esecutate. Mult a stricat acéstă trăgănare şi la „Desteaptă-te Române.“

3. Corul dispune de doi basisti fórte profunḑi. Astfeliu de voci sunt într'un cor nepreţuite, şi fac un efect uimitoriu întrebuinţate cu economie ca ori ce lucru de efect. A cânta însě mai tot într'una basul obligat duplicat cu octava de jos devine chiar neplăcut. Scopul — efectul — de sigur nu se ajunge.

4. Pentru ce acompaniarea pe harmoniu la cântări, cari sunt de a se esecuta a capella?

Fie dl Musicescu incredinţat că prin acompaniarea acésta a perdut cântările fórte mult din farmecul lor, şi că tóte piesele, ba chiar şi pasagele unde corul a cântat fără de acompaniare au fost mult mai frumos esecutate, şi au şi mulţămit pe ascultători mai mult.

Dacă dl Musicescu, în loc se acompanieze unde nu este de acompaniat, ar bate mai viu şi mai energic tactul, corul, răpit de dirigent, ar pune mai multă viaţă în cântare şi nu s'ar puté întêmpla ca diferitele voci se umble de capul lor.

Intru'n cor numai o voinţă este ertat se domnéscă, şi aceea este a dirigentului.

Atât despre esecutare.

Inainte de a finí, mě věd silit a mai atinge încă ceva de mare insemnătate cu privire la alegerea pieselor.

De ce atâtea transcripţiuni, când literatura corală este atât de imens bogată în opuri originale?

Din 6 piese, parte clasice, parte fragmente din opere, numai una a fost originală şi anume „Cognovi Domine,“ şi şi acésta a trebuit sě o auḑim când cu, când fără acompaniare, va sě ḑică în mod neoriginal.

Trei piese, şi anume: „Verdi Prati“, „Aria din chiesa“ şi „Adio“ sunt în original scrise pentru o voce şi acompaniare, ér cele dóue finale din operă, despoiate de scenerie, joc dramatic şi orchestră încă nu le putem numí originale.

Literatura musicei corale pentru concerte este aşa de bogată, încât nu este de lipsă se luăm refugiul la opuri cari nu sunt scrise pentru concert, şi, dacă voesce cineva se propage pe un componist, atunci se între în tóte intenţiunile lui, căci mai ales compositori ca Haendel, Schubert etc. au sciut ce voesc, când au scris.

Acestea ale mele vederi, cari eu cu tótă obiectivitatea le am spus d-lui Musicescu direct cu graiul, Vineri după améḑi în ḑiua de sf. Ilie, am ţinut de datorinţă se le amintesc şi aici.

Este de lipsă ca noi sě ne cunóstem vederile, şi în lucrările nóstre, fie ele pe ori ce teren, se ne îndreptăm unul pe altul, ca cunoscându-ne greşelile, sě ne putem ferí de ele şi astfel lămuriţi se nisuim spre perfecţionare, lucrând necontenit pentru progresul némului nostru.

Ér noi, românii de aici, salutând cu dragoste pe dl Musicescu în mijlocul nostru, îi mulţămim că ne-a dat ocasiune a-i ascultá bine disciplinatul cor, şi la despărţire îl rugăm se continueze cu aceste escursiuni musicale din an în an, ca propagator al ar[illegible] cale cele mai stră-[illegible]

G. Dima.

Varietăţi.

* (Incompatibilitate pentru profesori.) Foile din Budapesta împărtăşesc, că dl ministru de culte şi instrucţiune publică a esmis o ordinaţiune în sensul căruia profesorii şi învěţătorii dela scólele statului nu pot fi membri ai comitetelor administrative.

* (Serbarea de 450 ani dela aflarea tiparului). Reuniunea de cântări de aici „*Typografia*“ a arangiat Sâmbătă séra o producţiune musicală impreunată cu joc în sala pavilonului dela „Hermannsgarten“. Serbarea a fost bine cercetată şi publicul a rěmas încântat atât de esecutarea precisă a diferitelor piese corale, cari au trebuit repeţite, cât şi de orchestră carea a întregit programul. Jocul, cu tótă căldura cea mare, a durat până diminéţa. Cu ocasiunea acestei serbări preşedintele reuniunei dl M. Fleischer într'o vorbire înţelésă a arătat insemnătatea artei tipografiei.

* (Necrolog.) *Ieremia I. Verzea*, paroch gr. or. la biserica S. S. Archangeli din Satulung, preşedinte al comitetului parochial, asesor al scaunului protopresbiteral, membru ordinar al Asociaţiunei Transilvane etc, în urma unor scurte suferinţe, împărtăşit fiind cu sf. taine, a încetat din viaţă astăḑi la 20 Iuliu (1 August) 1890 órele 5¾ p. m. în etate de 61 ani.

Despre acéstă durerósă şi ireparabilă perdere se încunosciinţéză tóte rudeniile şi amicii rěposatului.

Rěmăşiţele pămĕntesci ale scumpului decedat sě vor ridicá din locuinţa sa Duminecă în 22 Iuliu (3 August) órele 3 p. m. şi se vor depune spre odichnă eternă în cimiteriul bisericei gr. or. din Satulung S. S. Archangeli.

Satulung, 20 Iuliu, (1 August) 1890.

Carolina Verzea, n. Gherman, soţiă; Valeriu, Titu, Emil, şi Eugen, fii; Elena, fică; Nicolae Muntean ginere; Silviu Muntean, nepot.

— *Melania Perşinariu*, după un morb îndelungat a încetat din viaţă în 19/31 Iuliu la 9 óre diminéţa împărtăşită fiind cu sântele taine.

Despre acéstă ireparabilă perdere încunosciinţăm adênc mâhniţi pe tóte rudeniile, amicii şi cunoscuţii reposatei.

Rěmâşiţele pămêntesci ale numitei defuncte se vor aşeḑá la locul de odichnă Sâmbătă în 21 Iuliu (2 August) la óra 3 p. m. în cimiteriul bisericei Sf. Adormiri din Braşovul vechiu.

Braşov, 19/21 Iuliu, 1890.

George Perşinariu, paroch tată; Susana Perşinariu născ. Scurtu, mamă; Valeriu, Aurel, Cornel, fraţi; Elena V. Lazar născ. Perşinariu, Eugenia V. Saftu născ. Perşinariu, surori; Vasilie M. Lazar, inginer şef, Dr. V. Saftu, director gimn., cumnaţi

Fie i ţěrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

* (Reformă în ministeriul de honveḑi.) Foile din capitală aduc scirea, că în ministeriul de honveḑi se intenţionéză introducerea unei noue împărţiri de resorte. Se vor face adecă şi în acest ministeriu secţiuni principale şi secţiuni de resort, după cum sunt în ministeriul de interne, de finanţe şi de justiţie.

* (Episcopul cel nou al Timişórei.) Foile sêrbesci din Neoplanta scriu, că episcopul din Bacica Basilian se va duce în ḑilele acestea de episcop al Timişórei, ér diecesa dela Bacica, în lipsa de candidat, o va administrá patriarchul în decurs de mai mulţi ani.

* (Resultatul tarifului pe zone. După datele publicate referitóre la resultatul tarifului pe zone, în decurs de 11 luni, se vede o diferinţă fórte mare faţă cu trecut, atât în ce privesce numěrul călětorilor cât şi venitul realisat. S'a vêndut cu totul 11,176,775 bilete de călětorie, cu 7 milióne 104,578 mai multe, ér venitul e cu un milion mai mult.

* Congresul medicilor s'a deschis Duminecă în 3 August n. cu mare solemnitate în Berlin. Congresul e cercetat de vre o 6 mii membri. Cu congresul stă în legătură şi o esposiţiune de sciinţe medicale.

* Sinodul rusesc a făcut o colectă în ţéră în favorul muntenegrinilor. Din suma colectată, carea face 265,33 ruble s'au trimis archiepiscopului din Muntenegru 160,000, ér metropolitului din Belgrad 55,000 ruble.

* (Populatiunea Bucurescilor.) După datele statorite în urma numěrărei poporaţiunei din 26 Decembre 1889 sunt în Bucuresci 194,433 locuitori (în 1878: 177,646). Dintre acestia sunt: 137,448 români (74%), 17.044 jidani (9%), 11,222 unguri (6%), 10,424 germani (5⅔%), 1711 greci, 1047 bulgari, 677 italieni, 666 francesi, 478 ruşi, 450 prusieni, 308 serbi, 299 turci, 248 helveţieni, 145 belgieni, 112 englesi, şi 3543 aparţin altor naţionalităţi. Cu tot numěrul lor mic, stau între naţionalităţile strěine mai bine englesii şi francesii şi în parte şi italienii, pentru-că dispun de capitale şi representă casse mari, precând germanii, între cari cei mai mulţi austriaci, representă industria în mic, ungurii sunt numai lucrători simpli şi ḑileri.

* (Gimnasiul din Ploesci). Gimnasiul din Ploesci — România — a avut în decursul anului trecut 378 scolari. Dintre acestia au fost promovaţi 114; corigenţi sunt 111 şi repetenţi 152. Acest resultat arată în deplină lumină pe puterile didactice şi conducerea institutului. Numěrul popolaţiunei oraşului Ploesci: 7.465 capi de familie; 17.684 majori de ambe secsele; 16.790 minori de ambele secsele; în total numěrul populaţiunei e de 34,474. După naţionalitate sunt 31,182 români şi 3,292 strěini.

Bibliografic.

In Brasov, editura tipografiei Alexi a eşit de sub tipariu din „Biblioteca de teatru“ broşura I „*Vistavoiul Marcu*“, comedie în 3 acte de Theochar Alexi. Preţul 20 cr.

Loc deschis*).

Un nou sistem de jurnalistică.

Sunt acum 22 de ani, de cánd am început şi eu a folosí jurnalistica; dar, ce sě fie, ce sě nu fie destul atâta, că în 22 de ani n'am observat, mai ales în jurnalistica româněscă, ceea-ce — cu durere constatez — am putut observá la organul de publicitate „Tribuna.“ Despre acest organ de publicitate ajunge sě fie cineva aderent necondiţionat al „Tribunei“, ca apoi în acest organ sě pótă calumniá şi batjocorí pe ori cine şi sě pótă scrie acolo neadevěruri cu coşarca, fără sě se témă, că va fi combătut şi dat de gol din partea celor atăcaţi. Ca sě fiu bine înţeles, étă cas concret! Pseudonimul „Teologul“ a scris în Nrii. 122 şi 123 ai „Tribunei“ articlul „Cultura şi Orientalismul“, despre carele are cunoscinţă şi on. public cetitoriu al „Telegrafului Român“ din Nri 64 şi 70 ai acestui organ.

Credeam, că cestiunea este deja finită, precum în faptă şi trebuia sě fie, pentru că s'a resolvit în mod cavaleresc. Dar „Teologul“ acum eşit din păpuşe sub numele de Romul Ciorogariu vine în Nr. 155 al „Tribunei“ şi scrie un articlu „Onórea şi Orientalismul“, în carele me atacă, precum îi place; me atacă astfeliu, încât, dacă atacul nu s'ar fi raportat tot la aceea causă, pe care a finit-o juriul de onóre, eu ar trebuí sě cer dela atacătoriul meu satisfacţiune necondiţionată. Am abstat dela cererea de satisfacţiune din causele, ce se věd mai la vale în articlul adresat către on. redacţiune a ḑiariului „Tribuna“, care articlu urméză aici:

Onorate d-le redactor al ḑiariului „Tribuna“!

Te rog, în interesul purului adevěr, sě binevoesci a publicá în fóia d-tale observaţiunile, cu care sum datoriu către publicul mare, în ceea-ce privesce articolul „Onórea şi Orientalismul“ publicat în Nr. 155 al „Tribunei“ şi prověḑut cu subscrierea dlui Romul Ciorogariu.

Fără sě me dimit la istoricul causei ivite între noi, din îndemnul dlui Ciorogariu, întru deadreptul în merit. Şi despre ce a fost vorba?

Dl R. Ciorogariu „în amărăciunea sa“ a scris în Nr. 123 al „Tribunei“, între celelalte multe din cuvênt în cuvênt, că „locul acelor mari bărbaţi 'l ocupă un om fără măcar o iotă de cualificaţiune formală, esamenul de maturitate din Blaş, atâta e tot etc.“

La aceste aserţiuni false şi rěutăcióse, eu am trimis la on. red. a „Tribunei“ epistola de datul 14 Iuniu n. a. c., în care am cerut, ca în restimp de opt ḑile sě mi se spună cine este „Teologul,“ pentru ca se restabilim adevěrul pe cale onorifică. Mie, nici în cele opt ḑile, dar nici după aceea nu mi-s'a descoperit pseudonimul „Teologul.“ Ce sě fiu făcut dară întru apěrarea onórei mele atacate? Am scris în Nrul 64 al „Telelegrafului român“ cunoscuta declaraţiune către „Teologul“, deóre-ce n'aveam cu cine sě stau de vorbă. La apariţiunea declaraţiunei mele, dl R. Ciorogariu, personificându-se cu „Teologul“ şi simţindu-se vătěmat, a cerut dela mine satisfacţiune cavaleréscă, ceea-ce nici nu i-o am denegat, şi care s'a finit prin verdictul juriului de onóre publicat în Nr. 70 al „Telegrafului român“ şi prin declaraţiunea mea publicctă tot acolo.

Sě însemnăm bine, că e vorba despre onóre!

Atât eu, cât şi dl R. Ciorogariu am dat mandanţilor nostri declaraţiuni pe cuvêntul de onóre, că ne supunem la verdictul juriului necondiţionat. Şi ce a ḑis juriul? Étă ce!

„Că T. Ceontea pe lângă esamenul de maturitate din Blaş referitoriu la cualificaţiunea sa formală a produs şi are în posesiune: 1. Absolutoriu dela facultatea filosofică a universităţii din Graz. 2. Documente de înscriere la facultatea filosofică a universităţii din Viena. 3. Atestat dela comisiunea ces. reg. a universităţii din Viena, care esaminéză pe candidaţii de profesură gimnasială, prin care se adeveresce, că a finit cu succes esamenul scripturistic domestic, şi 4. Decret de întărire în postul de profesor ordinariu şi definitiv la institutul rom. ort. pedagogico-teologic din Arad pentru matematică şi sciinţele naturali, în carele Venerabilul consistoriu plenariu recunósce, că a satisfăcut tuturor formelor pretinse în concurs. A ḑis apoi juriul, că R. Ciorogariu sĕ o recunóscă acésta şi sĕ o aducă la publicitate în colónele „Tribunei,“ apoi se întrebe pe T. Ceontea, dacă mai susţine şi faţă de dênsul epitetele vătĕmătóre din „Telegraful Român“, şi după aceea póte avé loc satisfacţiunea cavaleréscă.“

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

În ce mod a recunoscut şi a publicat dl R. Ciorogariu în „Tribuna“ ceea-ce i-a impus juriul de onóre, binevoéscă a se convinge publicul cel mare (căci la acela me adresez), comparând verdictul juriului publicat în Nr. 70 al „Telegrafului român“ cu declaraţiunea dlui R. Ciorogariu din Nr. 147 al „Tribunei“. Eu din iubire de pace am declarat în Nr. 70 al „Telegrafului român“ că „s'a restabilit adevĕrul etc.“ deci nu susţin faţă de dl R. Ciorogariu cuviutele „laş“ şi „netrebnic“ adresate către „Teologul.“

Cestiunea am privit o aşa dară de încheiată, şi cu atât mai vêrtos, cu cât că şi mandanţii mei mi au pus la dispositiune următórea:

Declaraţiune.

Subscrişii, ca mandanţi ai dlui Teoder Ceontea în afacerea cu dl Romul Ciorogariu, declarăm prin acésta, că din partea dlui R. Ciorogariu în decurs de 48 óre dela apariţiunea rĕspunsului dlui T. Ceontea din Nr. 70 al „Telegrafului român“ apărut la 16 Iuliu st. n. 1890, mandanţii pentru sulevarea pertractărei asupra modalităţilor, pe lângă care sĕ i-se dea satistacţia cerută dela dl T. Ceontea la 30 Iuniu n. a. c. şi permisă din partea nóstră în numele d-lui T. Ceontea: nu s'au înfăţişat, nici pe noi nu ne-au învitat, — drept aceea declarăm afacerea, încât privesce pe dl Ceontea, de încheeată, estradându-i totodată declaraţiunea presintă.

Arad, 19 Iuliu st. n. 1890.

Sept. Sever Bocşan m. p, Dr. *Ioan Suciu* m. p.

Dar după tótea acestea ce se veḑi?

Vine dl R. Ciorogariu şi în Nr. 155 al „Tribunei“ prin articolul seu „Onórea şi Orientalismul“ sulevéză de nou causa şi me insultă, ḑicênd: „Desavuat nu puteam fi, ci vine dl Ceontea, care a aflat adăpost în biserica părinţilor mei, şi *pars pro toto* dă cu ciomagul în mine în Nr. 64 al „Telegrafului român“ unde după chipul şi asĕmânarea sa „laş“ şi „netrebnic“ me numesce. Ḑice apoi dl Ciorogariu — cum î place — multe de tóte, la care eu n'am sê reflectez, căci 'şi vor face datorinţa ceia, cărora le sună. Apoi după-ce şi-a finit argumentele adauge:

„Lumina e, că eu sum autorul şi nu acela, care nu se putea apĕrá pe acest teren, şi că am spus adevĕrul, când am scris, că dl T. Ceontea nu are cualificaţiunea formală, căci întru adevĕr î lipsesce diploma de profesor etc.“

Eu n'am ḑis despre dl R. Ciorogariu nici odată nimic în privinţa cualificaţiunei d-sale nici materiali, nici formali, căci acésta este datorinţa superiorităţilor nóstre. D-sale i-a plăcut sĕ afirme despre cualificaţiunea mea formală, etc. cum se scie din Nr. 123 al „Tribunei“. Când am cerut prin epistolă privată sĕ vină sĕ-l conving despre contrariul, dacă-voiu puté, atunci n'a voit sĕ se descopere, ci a mai preferit a şedé sub tufă, creḑênd că voiu tăcé şi acum, după-cum am fost tăcut mai an, când érăşi un pseudonim me atăcase tot în „Tribuna“ în privinţa administraţiunei fondului tipografiei diecesane. Despre mine însĕ a afirmat juriul de onóre, ceea-ce se scie din mai sus amintitul veridict. Mie însĕ sĕ-mi fie permis barem a face conclusiune din premisele esistente, conform legilor logicei, pe care le-am învĕţat la facultatoa filosofică a universităţii din Graz.

Dl Romul Ciorogariu a susţinut:

„Locul acelor mari bărbaţi îl ocupă un om fără măcar o iotă de cualificatiune formală, esamenul de maturitate din Blaş, atâta e tot.“

Juriul de onóre a constatat:

„T. Ceontea în privinţa cualificatiunei sale formali mai are pe lângă esamenul de matnritate din Blaş alte patru documente.“

Din aceste dóuĕ premise urméză că:

„Nu este adevĕrat, că eu n'am nici o iotă de cualificaţiune formală, afară de esamenul de maturitate din Blaş; aşa dară dl Romul Ciorogariu a susţinut despre mine un neadevĕr, şi acésta a recunoscut-o, deşí cam înoluntariu — în declaraţiunea publicată în Nr. 147 al „Tribunei“

Ce mai ḑice acum dl R. Ciorogariu? D-sa ḑice în Nr. 155 la fine că:

„Am spus adevĕrul, când am scris, că dl T. Ceontea n'are diploma de profesor“.

Eu întreb, când a scris dl Ciorogariu acésta? Constată, că n'a scris-o nicici când, până aici în Nr. 155 al „Tribunei! Conclusiunea logică érăşi este, că dl R. Ciorogariu şi aici a spus un neadevĕr.

Abstragênd acum dela alte neadevĕruri cuprinse în articolul „Onórea şi Orientismul“, étă că omul, despre carele juriul de onóre a demustrat, că a spus neadevĕr, când a susţinut, că afară de esamenul de maturitate din Blaş n'am nici o iotă de cualificaţiune formală, acest om, carele trecând şi călcând în picióre sentinţa juriului de onóre, căruia i s'a supus anticipative pe cuvênt de onóre şi necondiţionat, ḑic acest om vine în Nr. 155 al „Tribunei“ şi — în causa deja finită prin procedura îndatinată în cause de onóre — ḑice, că „după chipul şi asemânarea mea „laşi“ şi „netrebnic“ îl numesc“. Eu las în judecata imparţială a publicului celui mare dacă acum din nou vătĕmat, tot în aceea causă, pe care a finit-o juriul de onóre, poţi cere satisfacţiune cavalerésca dela acest om, carele aşa ḑicând consciu de causă a susţinut faţă de mine un neadevĕr. Eu din parte-mi dechiar aici, că dl Romul Ciorogariu este incapabil de a mi puté dá satisfacţiune cavalerésca, ceea-ce deci nici nu o cer, şi nu o voiu cere nici când, scrie despre mine ce va voí şi câte-i va plăcé.

Arad, 24 Iuliu, st. n. 1890.

Teodor Ceontea,
profesor.

Onorabila redacţiune a „Tribunei“ în loc sĕ-mi publice articlul, îmi rĕspunde în posta redacţiunei din Nr. 160 astfeliu: „Când dta ai publicat dóuĕ declaraţiuni în aceea şi afacere în alta fóie, într'un cas chiar provocat fiind sĕ o publici la noi, ni-ai dat dreptul sĕ-ţi refusăm şi pe a treia, pe care astăḑi ţi am retrimis-o“.

Eu sciu atâta, că ḑiaristica este pentru public, ér nu publicul pentru ḑiaristică. Organele de publicitate sau trebue sĕ fie esprime adevĕrata opiniune publică, sau dacă nu, atunci sĕ se pacheteze şi sĕ nu se mai numéscă organe de publicitate, ci *organe de clică.*

Dar nu m'am adresat eu întâiu către redacţiunea „Tribunei“ prin epistola privată de datul 14 Iuniu n. a. c.? Au nu onorab. red. a „Tribunei“ a fost, care în intervalul de opt ḑile nu mi-a rĕspuns, deşi i am alăturat timbrul postal cuviincios?! N'a-şi fi scris eu în „Tel. Rom“. Nr. 64, dacă sciam positiv, cine este „Teologul“. Eu cu pseudonimi, nu corĕspund, când ii vĕd, că cu intenţiune rea afirmă neadevĕruri. Am scris aşadară în „Tel. Rom.“ pentru-că sciam, că stând anonimul în graţia „Tribunei“, eu nu voiu aflá loc într'un jurnal, carele se giréză de parţial. După-ce odată am scris în Nr. 64 al „Telegrafului Român“ a mea minte şi pricepere ţinea, că este corect a dá rĕspunsul final érăşi acolo; şi de aceea am declinat a satisface provocărei d-lui R. Ciorogariu.

On. red. a „Tribunei a aflat de corect, de cavaleresc şi de imparţial lucru a dá loc în Nrul 155 dlui R. Ciorogariu cu articlul seu „Onórea şi Orientalismul“ şi n'a ḑis nici printr'o notă, că nu e de acord cu cele ce le scrie autorul acolo. A consimţit dară cu dl autor, când acela m'a atăcat prin pasagiul seu, ce se vede în articlul meu de sus, dar când eu am cerut sĕ-mi dea loc ca sĕ rectific, atunci a denegat de a-şi împliní datorinţa, basându se pre nota din posta redacţiunei, care nótă n'are loc nici decât, pentru că acum R. Ciorogariu m'a atăcat prin alt articlu, şi nu mai mult pseudonim.

Fără sĕ mai întind vorba, constat că „Tribuna“ nu este organ al opiniunei publice, *ci este organul clicaşilor* de pretotindenea. Dacă sciam acésta mai de mult, nu-mi perdeam timpul cu acésta polemie, care este apriori provocată cu intenţiune rea. Cine provócă atari polemii védă ca sĕ fie în curat şi cu sfêrşitul, căci *„böse Früchte trägt die böse Saat“ !* Ear potcaşului d. R. Ciorogariu i spun şi eu, că anonimitatea şi pseudonimitatea în jurnalistică o susţin şi eu, cu dl Atanasiu impreună, de acomodată, dar nu întru a lăţí neadevĕruri, ci tocmai spre apărarea şi restabilirea adevĕrului.

Arad, 28 Iuliu n. 1890.

Teodor Ceontea,
profesor.

Loterie.

Sâmbătă în 2 August 1890.

Viena:	**44**	**84**	**90**	**53**	**14**
Timişóra:	**76**	**66**	**43**	**3**	**18**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 August 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/.	—.—	—.—
Galbin	5 50	5.48
Napoleon	9 21	9.21
100 marce nemţesci	56 75	56.75
London pe (poliţă de trei luni)	116.20	116.—

---

[393] 1—3

CONCURS.

Comitetul „Asociaţiunei Transilvane pentru cultura română şi literatura poporului român“ din despărţĕmêntul Sas-Sebeş, pe basa conclusului luat în şedinţa sa ţinută în *31 Iuliu st. n. a. c.*, escrie dóuĕ stipendii à 40 fl. pentru studenţii gimnasiali miseri din acest despărţĕmênt, cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

Suplicanţii au a-şi trimite rugările lor provĕḑute cu documentele necesare la adresa dlui Ioan Oncescu, cassar al despărţĕmêntului în Rĕhĕu p. u. Sz. Sebes.

Sebeş, în 1 August, 1890 n.

Daniil David, direct. desp.
Ilie Moga, not. comit.

Nĕ. 369. [390 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Veneratului consistoriu archidiecesan de datul 5 Martiu 1890 Nr. 1339 Plen. se escrie prin acésta concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter gr. or. al tractului Murĕş-Oşorheiului, cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Ale parochului în parochia centrală de a III-a clasă din Murĕş-Oşorheiu.

2. Ale protopresbiterului, care stau din pauşalul de cancelariă din fondul archidiecesan „Rudolfin,“ din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea parochiilor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale, în fine din ajutoriul anual din partea Veneratului consistoriu archidiecesan pentru ameliorarea dotaţiunei protopresbiterului — paroch din Murĕş Oşorheiu.

Concurenţii au se documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare conform legilor bisericei în vigóre, sĕ se substérnă Veneratului consistoriu archidiecesan gr. or. în Sibiiu, avênd concurenţii a alătură totdeodată şi câte o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegere de protopresbiter §. 12.

Murĕş-Oşorheiu, din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al tractului Murĕş-Oşorheiului, ţinută la 25 Iuniu, 1890.

Nicolau Mĕneguţiu, preşedinte.
Andreiu Pop, notariu ad hoc.

Nr. 4184 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare pe lângă însemnarea, că terminul concursual de 30 ḑile se începe cu ḑiua ce urméză după prima publicare a concursului în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 2 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 61 [392] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: limba magiară şi latină şi literatura; eventual limba română şi latină şi literatura.

Sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura, e 800 fl. şi decenalele de câte 100 fl.; în lipsa de censură însĕ salariul este de 600 fl.

Concurenţii îşi vor adresá petiţiunile lor către comitetul gimnasial, instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco orientală;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §§ 30 şi 61, în combinare cu dispoziţiunile bisericesci relativ la cualificaţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului public român gr. or. din Brad.

Brad, la 4 Iuliu, 1890.

Vasiliu Dămian,
preşedinte.

Nr. 302. [388] 3—3

CONCURS.

In scopul îndeplinirei definítive a postului învĕţătoresc vacant la scóla parochială gr. or. din parochia Şuramare, prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană, „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 200 fl. în bani dela popor prin repartiţiune.

2. Cuartir natural, 2 încăperi în edificiul scólei, şi

3. Lemne de foc după trebuinţe

Repartiţiunea în bani se va încassa prin direcţiunea scolară locală, şi anume: la înmatriculare dela fie-care elev câte un floren, éră restul în douĕ rate: una la 1 Ianuariu şi a dóua la 20 Aprile.

Dela concurenţi, pe lângă cualificaţiunea generală prescrisă, se cere, ca sĕ fie bine esercitaţi în cântările şi ritualele bisericesci, fiitoriul învĕţătoriu deobligat fiind a ţiné strana la serviciul divin Dumineca şi sĕrbătórea.

Cererile concursuale instruite cu documentele prescrise, sĕ se adreseze la subscrisul sub durata terminului indicat.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sibiiu, 6 Iuliu, 1890.

Ioan Hannia,
adm. protopopesc.

Nr. 267. [389] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Blăşeni-Plaiu sĕ escrie pe basa venerabilei resoluţiuni consistoriale dto 25 Aprile 1889 Nr. 2239 B. concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele statorite în sinodul parochial dela 1 Iuliu a. c. dau în total suma de 409 fl. v. a.

Concurenţii au a-şi substerne cererile lor în terminul deschis, instruate conform legei, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Za-

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipa

Nr. 79 Sibiiu, Joi 26 Iuliu (7 August) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 Iuliu.

(I.) La anul 1873 Ungaria se afla în ajunul unei crise financiare. Obligămintele luate asupra ei cu ocasiunea inaugurărei sistemului dualist i sporise în o mĕsură așa de mare cheltuelile, încât statul ungar nu le putu suportá fără imposite nóue. Așa s'a introdus necunoscute stări în țéră, și fie-care cetățén trebuì sĕ concurgă cu avutul seu la ameliorarea financiară a bugetului statului. Ungurii cât și alte popóre din țéră au vĕdut, că față cu industria, care era mai numai în fașe, impositele sunt cam grele, dar nu era mod de scăpare. De silă bucuros, parlamentul a acceptat dările de venit așa cum le propusese ministrul de finanțe de atunci, dar ecuilibrul în bugetul statului nu s'a putut restabilí, căci armata cerea continue jertfe, ér rĕsboiul când cu ocupațiunea Bosniei a derangiat și mai mult starea finanțelor. După tóte acestea mai anii trecuți fostul ministru președinte a fost silit sĕ ia insuși resortul finanțelor sub a sa conducere și cu ajutoriul conversiunilor făcute, cu vinderea bunurilor erariale și cu mĕsurarea mai dréptă a dărilor i-a succes a se apropiá de punctul acela, ca sĕ presenteze dietei un buget ecuilibrat, și după-ce i-a succes tóte acestea, a predat resortul genialului seu secretar de stat și actualului ministru Dr. Alesandru Weckerle.

Sub acesta s'au decentralisat direcțiunile financiare și cu puține escepțiuni fie care comitat a primit o direcțiune financiară, în fruntea cărora au fost denumiți ómeni de specialitate. Sórtea a voit ca un român sĕ fie denumit în comitatul Albei de jos. In acésta a venit la rênd mĕsurarea dărei de venit. Neguțătorii și alți industriași și meseriași pănă acum au putut ascunde multe din venitele lor, căci cărțile de compt sau le purtau defectuos, sau nu le arĕtau de loc.

Directorul dela direcțiunea financiară din comitatul Albei de jos a voit sĕ fie drept. Drept față de stat, și drept față de cetățeni.

Cei ce nu au venite, și la cari se constată, că abia o duc de pe o ḑi pe alta, le a mĕsurat darea mai ușor, pe când celor ce învêrt capitale mari, celor ce fac negoțuri estinse a dispus ca sĕ li se pună dare adecuată venitului.

Ca om de omenie, ca bărbat drept, era datoriu sĕ lucre așa In ședința comitetului administrativ al comitatului Albei de jos din 15 Iuliu însĕ fiscalul comitatului vine și cere, ca comitetul administrativ sĕ céră dela ministrul de finanțe ca directorul sĕ fie tras în cercetare disciplinară. Auḑi minune! Dacă ar fi negligat datorințele, ce le are față de stat, de venia un trădătoriu, dacă și-a făcut datorințele de cetățén loial, de om cu reputațiune, de om de omenie, căci a pus sarcinele pe umerii celor ce le pot purtá, trebue huiduit, trebue șicanat, trebue cerut pedepsirea lui, ca a unui făcĕtoriu de rele.

Intrebăm acum, că unde e vestitul patriotism al ungurilor, când pe bieții țĕrani, cari nu pot ascunde căsuța, sau mai bine ḑis coliba lor, și câte-va parcele de pămênt, ce le-a rĕmas dela moși, când pentru acestia nu au nici un cuvênt de compătimire, când aruncurile de căsărmi și de alte soiuri le votéză cu ochii inchiși, ér când vine omul dreptății, omul guvernului și cere ca greutățile sĕ se impartă în o proporțiune mai dréptă, încep cu șicane, cu amenințări, și cu cereri pentru de a-l pune în cercetare disciplinară!

Vorbă sĕ fie. Patriotismul este și el în casuri de acestea o monetă falsă. Unde e vorba sĕ ai ca cetățén și se contribuí cu denariul teu la susținerea lui, te lapeḑi de patriotism, te lapeḑi de iubirea de țară, căci îți iubesci punga mai pe sus de tóte, ér când vii și ceri, atunci pretinḑi, ca statul sĕ-ți dea în câte un orășel unguresc tóte dicasteriile, sĕ întărésca elementul magiar. Se ajute cu sume mari la susținerea scólelor, și dacă ne am luá numai nițică ostenélă nu ne ar fi greu se constatăm, că statul dă în multe comitate mai mult ca cât încasséză dela acele, și se ințelege, că ceea ce dă, dă mai cu sémă spre scopuri per eminentiam unguresci, pănă când venitele se trag dela toți cetățenii, cari nu fac larmă, nici nu acusă pe nimenea față de legile esistente, cum o fac magiarii cu multă indărătnicie.

Revista politică.

Serbarea înaltei case domnitóre, ce a avut loc la Ischl, fórméză și acum tema de predilecțiune nu numai în presa monarchiei nóstre, ci și în presa statelor strĕine.

Foile monarchiei au consacrat articoli lungi și însuflețitori actului sĕrbătoresc, care precum s'a esprimat monarchul, fórméză bucuria cea din urmă a inimei gloriosului domnitoriu, carele în timpul din urmă a infruntat cu atâta bărbăție gréua lovitură ce a isbit în temeliile casei domnitóre.

Și foile strĕine mânecă tot din acest punct de vedere. Actul căsĕtoriei, care trebue desbrăcat de ori ce importanță politică, a causat la curțile domnitóre mare bucurie, căci înalta casă de Habsburg și a sciut câstigá din vécuri simpatiile tuturor. Foile germane salută acest eveniment cu însuflețire, căci în monarchia nóstră, aliată a imperiului german, se pune basa pentru odrăslirea unei familíi inalte nobile, cu carea monarchia se va puté mândrí în viitoriu. Tot așa comentéză faptul și presa ruséscă, inspirată și ea de telegrama de tot simpatică a țarului tuturor rușilor Alesandru al III-lea.

Joia trecută și-a desfășurat și deputatul sas al cercului I iu al Sibiiului, Dr. Oscar Meltzl, vederile sale politice, după-ce s'a trecut și preste evenimentul sachsentagului Dênsul a accentuat importanța, ce trebue sĕ se dea cabinetului Szapáry, după căderea dlui Tisza, cabinet, care va consolidá statul mai mult inlăuntru, ér în afară va câstigá în vaḑă. Dela acest cabinet se astéptă și împlinirea multor dorințe ale poporului săsesc, cari sunt tot atâtea lucruri, cari sasii au drept sĕ le pretindă. Așa e dreptul de libera distribuțiune asupra averei universității, sistarea abusurilor administrative în unele comitate etc. Deputatul se unesce întru tóte cu programul sachsentagului dela Sibiiu. Membrii alegĕtori, 100 la numĕr, cari l'au ascultat, i au votat încredere, precum s'a întêmplat acésta și față de deputatul săsesc Guido de Bausner în cercul Agnita — Cincul-mare.

Foile discută cu interes vorbirea dlui Meltzl, care și-a reservat a vorbí mai deaprópe despre afacerile interne, și ele discută cestiunea în diferite moduri și chipuri, cu mai multă ori mai puțină bunăvoință. Organul săsesc din Sibiiu „Sieb. d. Tgblatt“ într'un articol de fond, reproducênd cuvintele deputatului Meltzl, — că adecă sasii și înainte de sachsentag au fost așa de buni patrioți ca și acuma și nu inimici ai patriei, precum i-au tacsat unii —, se încércă a dovedí prin acele vorbe, că de o capitulațiune săséscă nu póte fi vorba, precum li s'a imputat în mod batjocoritoriu.

Principele de Bismarck lăsându-se în vorbă cu un corĕspondent dela fóia rusésca „Novoie Vremia“, acel ḑiariu raportéză următórele espuneri interesante:

Ca de obiceiu, prințul a vorbit întâiu despre retragerea sa, despre intriganții cărora li se părea o insolență faptul de a rĕmâné atâta timp unul și același om prim-ministru, despre ipocriții cari nu perdeau ocasia de ai face curte, dar cari de sigur s'ar fi adunat în numĕr cu mult mai mare dacă ar fi fost vorba sĕ-l vaḑă spânḑurându-l. A vorbit apoi despre chestia socială și despre relațiile dintre Germania și Rusia.

In privința primei cestii, prințul a ḑis: „Sunt de părere, că cestiunea socială va da nascere în Germania fórte curênd unui cataclism sângeros. Lucrul cel mai trist este că, cu cât se vor lua mai târḑiu mĕsurile preventive, cu atât mai sângeros va fi sfêrșitul“.

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr Albert Wittstock, în romănesce de Jeronim G. Barițiu

(Urmare din Nr. 76.)

Esaminéză sufletele ómenilor, privesce la ceea ce evită înțelepții și la ceea ce aspiră ei.

⁂

„Esti numai un sufleței, împovărat de un cadavru“, ḑice *Epictet.*

⁂

Nu este un rĕu pentru ființe a suferí schimbări, precum nu este nici un bun pentru el, a esistá în puterea schimbărei.

⁂

Timpul este un rîu, un fluviu repede, care le răpesce tóte cu sine. Ori ce lucru d'abia a eșit la ivélă, este deja și răpit, un altul este adus, pentru-ca în curênd sĕ dispară și acela.

⁂

Tot ce se întêmplă este atât de trivial și cunoscut, ca și rosa primăvéra și fructul pe timpul secerișului. Asemenea este și cu morbul și cu mórtea, cu calumnia și cu persecutarea, și cu celelalte ce fac bucuria sau întristarea nebunilor.

⁂

Aduți aminte totdeuna de ḑisa lui Heraclit, că mórtea pămêntului este a se preface în apă, mórtea apei a se preface în aer, a aerului a se preface în foc și vice-versa.

⁂

Sĕ fii ca o stêncă, de care mereu se frâng valurile: ea stă nemișcată și domolesce furia talasurilor ce spumegă în jurul ei.

⁂

Umblă totdeuna pe calea cea mai scurtă. Calea cea mai scurtă este cea mai firéscă, cu alte cuvinte urméză în tóte vorbele și faptele tale rațiunei sănĕtóse. O astfeliu de procedere te va scutí fie mii de nĕcasuri și lupte, de ori ce prefacere și vanitate.

⁂

Când diminéța nu te-ai scula bucuros cugetă-te: me destept, pentru ca sĕ lucru ca om. Pentru-ce sĕ fac cu neplăcere, ceea ce-mi este dat și trimis în lume ca sĕ fac? M'am născut óre ca sĕ zac în patul cald? -- Dar acésta este mai plăcut. — Tu esti dar născut pentru plăcere, nu pentru ca sĕ fii activ și sĕ lucri? Nu veḑi tu óre, cum plantele, vrăbiile, furnicile, pajangenii, albinele, își împlinesc fie-care lucrarea lor și servesc după putință la armonia lumei? Și tu refuzi a-ți împliní datorința ta de om, nu grăbesci ca sĕ-ți împlinesci chemarea ta firéscă? Dar cineva trebue sĕ se și odichnéscă? firesce că trebue. Dar și aci natura a pus o margine hotărîtă, precum o-a pus la mâncare și la beutură. Tu treci însĕ peste marginea aceea, tu treci departe preste trebuință. Nu faci însĕ tot astfeliu în manifestările activității tale; aici rĕmâni înapoi posibilului. Tu nu te iubesci nici pe tine însuți, pentru-că altcum ai iubí și natura ta și cea-ce voesce ea. Cei cari 'și iubesc profesiunea se consumă în lucrul lor, uită de baie și de mâncare. Tu prețuesci însĕ natura ta mai puțin decât turnătoriul formele figurilor sale, danțatoriul săriturile sale, sgârcitul banii sei, ambițiosul puțina sa glorie? Și acestia refusă de dragul obiectului pasiunei lor mai bucuros hrana și somnul, decât sĕ întrelase înmulțirea aceleia lucru, ce pentru ei este așa de atrăgĕtor. Ție însĕ îți par fapte în comun folositóre, mai neinsemnate și nu așa demne de încordare.

(Va urmá).

Cu privire la relaţiile germano ruse, fostul cancelar a ḑis: „Eu şi bĕtrânul meu Wilhelm, am simpatisat totdeauna cu Rusia. In rĕsboiul cu Turcia asceptam nerăbdători scirea, că Rusia a pus piciorul la Bosfor. Rusia a perdut ocasia favorabilă, precum a perdut mai târḑiu şi ocasia de a îndreptá greşala printr'o alianţă cu Turcia. Congresul din Berlin s'a convocat anume din inaţiativa Rusiei. Eu avém numai sĕ inscenez, sĕ pun maşina în lucrare, celelalte era sĕ fie treaba diplomaţilor ruşi.

Şuvaloff luà asupra-şi sarcina d'a înduplecá pe Englitera, ér eu pe Austro Ungaria. Cât eram atunci de prieten cu Rusia, politica mea ar fi rĕmas neschimbată chiar şi dacă ar fi fost la putere slavofilii. După congres urmà o înstrĕinare. Adevĕrat, că a fost un moment, în care contele Şuvaloff propuse o alianţă formală. Disposiţiile, în cari se găsia atunci Rusia nu dădeau încă garanţele necesare. Afară de aceea o alianţă ar fi isolat pe Germania de puterile apusene.

In anul 1879 am avut doveḑi, că combinaţiile mele fuseseră juste. Ba puseiu mâna pe un astfeliu de document în esistenţa căruia n'a-şi fi creḑut de altfel. Me dusei atunci la amicul meu Andrassy şi puseiu basa alianţei întreită; cu tóte acestea Germania nu e duşmană Rusiei. Eu cred, că Rusia ar puté rĕmâné neutră într'un rĕsboiu franco german. Nu tot astfel Francia într'un rĕsboiu ruso german. Germania însĕ nu va atacá nici odată pe Rusia. Corespondentul ḑiarului „Novoie Vremia“ întrébă, la sfêrşitul convorbirei, pe prinţul Bismarck, dacă n'ar fi dispus sĕ facă o călĕtorie prin Rusia. Bismarck rĕspunse: Nu se póte; ar ḑice lumea că vreau sĕ fac politică.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

De pe valea Almaşului, 2 August, n. 1890. Dle redactor! Rar se întêmplă câte un eveniment de însemnătate culturală mai mare în viéţa socială a acestui ţinut, precum a fost producţiunea literară împreunată cu dans, ţinută în 15/27 Iuliu a. c. în Hida, şi arangiată de tinerimea română de pe valea Almaşului.

Ba putem ḑice, că atare eveniment nici că a avut loc în părţile nóstre.

Drept aceea nu putem sĕ trecem cu vederea acest eveniment, ci luând act despre el, şi pentru ca onoratul public sĕ fie încâtva informat, că şi tinerimea nóstră inteligentă, pĕtrunsă de însemnătatea şi efectul binefăcĕtoriu a unei asemenea producţiuni şi-au încercat puterile şi s'a nisuit a contribuí şi ea la realisarea dorinţei inteligenţei nóstre, în cea ce privesce înaintarea şi progresarea în cultură. Ve rugăm sĕ binevoiţi a dá loc în colónele preţuitului ḑiar, ce redigeaţi următórelor rênduri:

In ḑiua de 15/27 Iuliu după prânḑ locuitorii comunei Hida, am putea ḑice fără deosebire de naţionalitate, cercetând sala destinată pentru producţiunea literară, cu neastêmpĕr asteptau începerea acestei producţiuni. Asteptarea lor se potenţia şi mai mult prin un sgomot plăcut ce produseră în comună trăsurile numĕróse ale óspeţilor din jur, sosite pre la órele 5.

După un mic interval óspeţii români în numĕr considerabil, dimpreună cu maioritatea absolută a inteligenţei magiare din Hida se presentară în sala producţiunei şi, dorinţa lor în fine se vĕḑù realisată, căci după signalul musicanţilor, şi după-ce preşedintele producţiunei şi al petrecerei preste tot, vrednicul administrator protopresbiteral al tractului Ungura şului On. Domn Pavel Roşca, în puţine cuvinte bine alese şi acomodate, arătà însemnătatea culturei şi nisuinţa febrila, cu care alérgă fie-care popor cult către ea, şi către drapelul civilisaţiunei preste tot, şi după ce recomândă binevoitorei apreţieri a publicului pre tinerii nostri, ce aveau sĕ se producă, urmà esecutarea programei.

Observ, că esecutarea a fost mulţămitóre, ba dacă vom luá in considerare puterile încă tinere, şi păşirea primă a tinerilor nostrii în public, cel puţin eu unul, sum pe deplin mulţămit cu aceea esecutare,

Cântările de altmintrelea bine esecutate produceau un efect şi mai satisfăcĕtoriu, dacă erau abundante în voci tenore puternice. Disertaţia dlui Iovian Murĕşan, lucrată cu multă grijă şi într'un stil frumos a fost bună şi acomodată. Imprejurarea, că nu a fost şi mai cu interes ascultată se esplică prin aceea, că publicul participant, a fost în o parte considerabilă compus din elemente ce ne precepênd limba pre deplin, nu o-a putut pĕtrunde din destul.

Mulţămirea deplină a publicului s'a arătat mai ales faţă de declamaţiuni şi cu deosebire de declamaţiunea Dlor: Iovian Andreiu teolog an. III. şi a clericului Iovian Murĕşan. precum şi mai ales de dialogul reprodus de tinerii: Alecsandru Chifa cleric şi Ioan Georgea pedagog absolut, pre cari cu aplause dese şi frenetice le-a încoronat.

După terminarea programei apoi în scurt timp se începù şi jocul cu un numĕr considerabil de dni şi d-şóre române costumate.

Pre la órele 12 publicul fù într'un mod fórte plăcut surprins de câţi va tineri îmbrăcaţi în vestminte românesci, în cari esecutară jocurile naţionale „Bătuta lungă şi Căluşeriul“, apoi se continuà jocul mun până ce se iviră ḑorile.

Ne simţim fórte fericiţi, că am fost fórte norocoşi şi ni-s'a dat ocasiune şi nóuĕ a luá parte la o astfeliu de petrecere unică în ţinutul nostru, şi care ne a procurat un şir lung de momente plăcute.

Lăudăm buna intenţiune a presidentelui acestei petreceri, a bravului adm. protopresb. On. D. Pavel Roşca, carele prelângă munca lui cea neobosită chiar şi materialminte a contribuit la realisarea aceleia, şi îi gratulăm totodată şi tinĕrului de buna speranţă Iovian Mureşian cl. abs. de an. II, carele a fost iniţiatoriul şi a conlucrat mult la reuşita aceleia.

Dorim ca cât mai des sĕ aibă loc între noi astfeliu de producţiuni şi petreceri, pentru cari inteligenţa nóstră din acest ţinut e atât de însufleţită.

Un participant.

Escursiunea d-lui Musicescu.

Sĕliste, 24 Iuliu.

Condus de nobila idee de a propagá cât mai mult cântecele nóstre naţionale, dl Gavriil Musicescu, care a lăsat vii impresiuni cu corul metropolitan din Iaşi pe unde s'a oprit în călĕtoria sa dincóce de Carpaţi, ne-a făcut deosebită onóre a vení şi la Sĕliste.

Ḑiua proiectată a fost Duminecă, la 22 Iuliu. Incă des de diminéţă au plecat din Sĕliste 6 trăsuri cu scop sĕ aducă pe membrii corului în mijlocul nostru, şi către 8 óre dl Musicescu într'o trăsură ce i a pus o la disposiţiune Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit a fost salutat de o parte însemnată de poporul fruntaş al Sĕlistei, care dimpreună cu dl notariu Henţu, învĕţătorii din loc şi o mulţime de inteliginţă din comunele de prin împregiur s'au adunat în mijlocul pieţii spre a primí cu căldură pe óspeţii de preste Carpaţi.

Inmediat corul a plecat la biserică, care era îndesuită de lume din Sĕliste şi din împregiurime, şi astepta cu o dulce bucurie desfătarea sufletéscă prin eserciţiul religios al ritului nostru atât de bogat.

Serviciul divin s'a sĕvêrsit prin părintele protopop Dr. N. Maier, asistat de părintele presbiter D. Cunţan prof. sem., de presbiterul din loc I. Popa, şi de diaconul din Gurariului V. Popovici.

Impresiunea, ce o a provocat corul în biserică a fost puternică. Unele piese ne transportau cu totul în lumea cerésca, uitam tóte cele pămêntesci, ér impresia se manifesta cu o forţă aşa de mare pe feţele venerabile ale bĕtrânilor, încât isvorau lacrime curate de nevinovăţie şi acésta desfătare sufletéscă s'a potenţat când la eşire poporul a fost întêmpinat cu: „Mulţi ani trăéscă“, al cărui refren se repeta prin văile dela pólele cóstelor, cari légănă Sĕlistea cu dragoste în mijlocul lor.

Membrii corului au fost din nou salutaţi cu strigăte entusiasmate de „Sĕ trăéscă“ şi petrecuţi de popor până la ospĕtăria din cetate. Acolo în grădină s'a dat un bun dejun şi membrii corului au fost împărţiţi pe la cuartire. La împărţire s'a observat un fenomen deosebit, din care se póte cunósce ospitalitatea acestui popor. Fie care om se îmbia sĕ priméscă cât mai mulţi coristi în casa sa astfel, că mai ales copii din cor au fost încuartiraţi câte 4—5 într'o casă.

La dóuĕ óre toţi membrii corului s'au adunat la „*Horă*“, şi la „Horă“ era întrégă Sĕlistea. Insufleţirea era la culme. Îţi era drag sĕ privesci la acele feţe vesele şi nevinovate, cari 'şi disputau frumseţea şi dacă Schopenhauer ar fi putut *visá numai* de aceste daruri ceresci, cari te transportau în lumea ideală, de sigur privia femea prin o prismă optimistică, ér nenorocitul Eminescu n'avea sĕ se jóca numai în *vis cu lucéferi*. . . Dar momentele acestea fericite nu sunt de descris, ele se pot numai simţí dulce. . .!

Pe 4 óre membrii corului, 35 la numĕr, au fost învitaţi la masa bogată a părintelui protopresbiter Dr. N. Maier, şi de la „Horă“ în corpore au venit cu toţii. Ospitalitatea în acéstă casă nu o vor uitá membri corului, ea a fost în adevĕr românéscă. D-na casei, ajutorată de drăgălaşa sa soră a făcut totul, încât s'a trecut preste tóte asteptările, şi acestei mulţămiri a dat espresiune conducĕtoriul corului d-l Musicescu prin o vorbire în decursul mesei, căreia i-a urmat un puternic: „*Mulţi ani trăéscă*“ din partea corului.

La acésta a rĕspuns dl protopop, dând espresiune fericirei, că i s'a dat ocasiune a întruní în casa sa acésta cunună de óspeţi, a căror scopuri dl protopop a sciut sĕ le interpreteze după merit. La vorbirea acésta a rĕspuns corul cu „*Destéptăte române*“.

La 7½ óre s'a inceput concertul. Sala cea mare şi frumos împodobită a scólei, — căci în Sĕliste totul e frumos, — era îndesuită de publicul fruntaş, ér curtea gemea de popor, care se adunase cu mic cu mare sĕ asculte drăgălaşele nóstre cântece poporale. Bucuria şi însufleţirea acestuia nu se póte descrie: când încetau aplausele în sală, isbucniau de nou în curte.

Dl Musicescu s'a presentat de altfeliu cu un program per eminentiam constătător din cântece poporale şi numai începutul concertului s'a deschis cu irmosul dela Pasci: „*Ingerul a strigat*“, a cărui compositiune artistică interpretéză cu succes ideile în-

---

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XVIII.

Calea procesuală.

(Urmare.)

Dar cine vrea sĕ plătéscă spesele procesuale? Chiar ele sunt, cari ca un bălaur îngrozitoriu varsă venin asupra lor, şi în loc de a se împăcá acesti ómeni, ei tot mai tare se urĕsc, şi ei sĕ decid a continuá procesul.

Calistrat s'a mai săturat de proces, el se învoesce chiar sĕ-l pérdă, numai ca sĕ nu mai pérdă vremea cu advocatul, şi sĕ fie odată liniscit, că nici nóptea nu póte durmí de gânduri şi nĕcasuri.

Ca un nor plin de venin plutesce acest proces mai mult de un an de ḑile asupra acestor doi ómeni fără minte şi pĕcătoşi, acest lucru vărsà preste ei ură şi certă, şi unde au ajuns ei cu advocaţii lor cei înţelepţi, acolo că s'au făcut de rís înaintea satului întreg. Acum chiar ei ne ḑic sĕ ne ferim de advocaţi şi de procese ca de necuratul.

Ba mi s'a spus, că doi ómeni pentru un lucru şi mai mic ca a lui Leonte au mers la advocat. Anume ei tăiau în o ḑi de primăvéră în pădure la nuiele, un cuc nu avù altceva de lucru, decât sĕ le cânte, atunci ḑice unul: „mie mi-a cântat cucul, ba mie ḑice celalalt“, şi nici unul nu sĕ lăsa de ris până au ajuns la certă, ba chiar la bătae, şi unde au mers ei sĕ se împace numai la advocat. Advocatul nici una nici dóuĕ, ci le ḑise sĕ pue fie-care câte trei zloţi buni pe masă, că până atunci nu-i ascultă.

Acestia nu sĕ cugetară mult, ci scot banii din şerpar şi i pun pe masa advocatnlui, apoi acesta le ascultă vorbele, şi la urmă punênd mâna pe bani, le ḑice ómenilor mergeţi acasă, că cucul nu va cântat vóue, ci mie. Acum ḑic şi eu: feriţi-ve de advocaţi, şi nu alergaţi cu tóte nimicurile la ei, înţelegeţi-ve mai bine între voi, că nu ve costă părale, luaţi esemplu dela Leonte şi Calistrat!

XIX.

Sugătorii de sânge, sau belitorii ţĕranului.

In oraş e ḑi de mărturie, adecă têrg de sĕptĕmână, la pórtă (vamă) se inteţesc o mulţime de cară încărcate cu bucate, în têrgul de vite o mulţime de vite, cari din cari mai frumóse şi în piaţa o cétă de femei cu unt, brânză şi cu óuĕ.

Da aşa o ḑi de mărturie este un eveniment, nu alt ceva, şi se află ómeni, cari nu dau o ḑi de acestea pentru mult dacă nu póte luá parte, deşi acasă are o pagubă îndoit de mare, ca câştigul ce-l póte face aici orăşanului, aşa o mărturia îi este un adevĕrat isvor de viéţă, căci el trăeşce din spatele bietului ţĕran, şi o ḑi de mărturie necercetată îi strică tótă voia. De aceea comerciantul totdeauna întrébă pre cumpărător cu cuvinte blânde: „cum o mai duceţi, cum se plătesce grâul şi cum umblă vitele? Căci dacă are ţĕranul bani în şerpar, atunci îşi aruncă ochii prin prăvălie şi vede cutare sau cutare lucru de trebuinţă, îl cumpĕră îndată, ba mai bea câte un păhăruţ de rachiu, sau mânâncă câte ceva din prăvălie. Dacă i-a umblat însĕ rĕu atunci îşi plécă capul şi târăindu-şi bâta, caută drumul cel mai scurt, ca sĕ iasă din oraş. El atunci sĕ restringe, nu cumpĕră numai ce îi este neaperată de trebuinţă. Se află o părticică însemnată dintre ţĕrănii nostri, cari s'au dedat ci o viaţă mai domnéscă, şi cari pun mare preţ pe lucs, adecă pe hăineturi, ei cugetă, că dacă nu au cutare sau cutare vestmênt, atunci nu au nici onóre şi pe ei nu îi ia mai nime în sémă, acésta o fac mai cu sémă femeile, că acuma s'au luat şi ele după cocónele din oraşe, şi spre mai marea mea mirare am observat cu părere de rĕu, că şi pe la sate se alte ale tecstului bisericesc. Cu cântecile poporale corul a făcut furóre. Fie-care piesă se cerea cu insistință ca sĕ fie repetată, căci pubicul era aşa de atras încât năduvul cel mare ce domnia, mai vêrtos în sală, era suferit cu o răbdare de invidiat.

La concert ca şi în biserică au luat parte tóte organele administrative şi judecătoresci din loc, fruntaşii comunelor învecinate, óspeţii sibieni şi din România, cari petrec feriile la Gurariului şi cari s'au presentat în frumosul port sĕlistenesc, apoi studenţii universitari din depărtări chiar etc., încât cu drept cuvênt se póte ḑice, că mândra Sĕliste a înveselit întrégă inteligința, care se află şi petrece prin impregiurime. Se înţelege, că tributul de recunoscinţă se cuvine d-lui Musicescu, carele a inscenat prin escursiunea acésta o adevĕrată sĕrbătóre, ér mulţămirea pentru acésta s'a manifestat în tot momentul.

După concert s'a dat o intrunire socială în grădina ospĕtăriei, la care a domnit mare insufleţire până târḑiu, când o parte dintre óspeţi au plecat pe rĕcóre, povăţuiţi de lumina argintie a lunei.

Luni la 10 óre s'au întrunit din nou toţi membrii corului şi era sĕ se ia o masă comună. Renitenţa ospătariului însĕ, strĕin de neam, pe care credem că-l vor scí disciplină bravii selişteni, precum şi alarma de foc, a provocat o mică indisposiţie.

Focul însĕ prin energia căpitanului Henţu a fost curênd localisat şi stins, ér membrii corului salutaţi cu insufleţire de inteligenţă în frunte cu dl protopop şi de poporul adunat la tĕrgul de sĕptĕmână au plecat, luând drumul prin romanticele locuri către Orlat.

In pădurea Sibielului, la umbra unor stejari bĕtrâni, pe un covor rĕcoros de érbă şi aprovisionaţi de Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, carele încă la plecare din Sibiiu s'a îngrijit pentru tóte eventualităţile, s'a întins o masă mare şi largă, încât şi paserile păriau că se desfată de veselia ce domnia.

Acestea sunt momentele principale pline de aduceri aminte plăcute din escursiunea dela Sĕliste şi preste ele nu putem trece fără a aduce mulţămită d lui Musicescu pentru nobile sale intenţiuni şi a nu amintí şi la acest loc, că ostenéla arangerei lucrurilor cade în prima linie asupra dlui notariu Henţu, şi apoi a învĕţătorilor Mircea şi Lăpĕdat.

— *br.* —

Estras

din protocolul şedinţei din 4 Maiu a. c a sântului sinod din Bucuresci.

Se cetesce partea a dóua a raportului relativ la catechismul preotului Simeon Popescu, in cuprinderea următóre:

II. Comisiunea voind a luá în cercetare catechismul preotului Simeon Popescu profesor, a dat mai întâiu lectură petiţiunei acestuia care sună astfeliu:

Înalt Preasânţite Stăpâne!

„La 1880 am publicat un „Catechism“, care în Austro-Ungaria a fost prea favorabil apreciat; esperienţa mea de catichet şi inspector scolariu, m'a pus în posiţiune sĕ întroduc, mai cu sémă în tecstul ediţiei a IV-a a acestui manual, însemnate îndreptări şi amplificări, cari sper că-i vor ridicá valórea.

Credênd, că prin acest manual a-şi puté face un serviciu învĕţământului religios din acéstă ţară, cu distins respect îmi permit, Inalt preasânţite Stăpâne, a Vi-l substerne în dóuĕ esemplare ca proiect pentru a V-a ediţie, unul conţinênd tecstul ediţiei a VI-a cu emendările şi amplificările întroduse, altul în manuscris, conţinênd acelaşi tecst — emendat şi amplificat, — şi a Ve ruga sĕ binevoiţi al supune Sf. sinod spre revisuire şi canonicéscă aprobare ca tecst de Catechism pentru scólele primare de ambele secse.

Primiţi, Ve rog I. P. S. Stăpâne, asigurarea distinsei stime şi profundului devotament ce Ve păstrez.

Al Inalt preasânţiei vóstre devotat fiu şi servitoriu,
(semnat) *Simeon Popescu*, profesor.

Bucuresci 10/22 Septembre, 1889.

Din cuprinsul acestei petiţiuni reese, precum vedeţi, că catechismul în cestiune este opera petiţionarului, pe când adresa Sf. Sinod ne spune că acest catechism este numai prelucrat de acesta; şi în adevĕr observând cineva copertele celor dóue esemplare ale acestui catechism vede, că el este opera unui Moise Toma, şi că n'a fost decât prelucrat de Simeon Popescu profesor la facultatea de teologie din Bucuresci.

Deosebirea ce esistă între cuprinsul petiţiunei şi adresa Sf. Sinod a dat mult de gândit comisiunei. De altă parte faptul apropierei operei lui Moise Toma de către Simeon Popescu, nefiind nici arĕtat prin petiţiune, nici probat cu vre-un act şi nici chiar subînţeles sau evasiv enunţat în adresa Sf. sinod, a produs nedumerire şi a pus pe comisiune în imposibilitate de a luá în cercetare o operă strĕină, numai după o simplă petiţiune a lui Simeon Popescu profesor. Afară de acésta petiţionarul ne spune în petiţiunea sa, că trimite sf. Sinod Catechismul seu: „în dóuĕ esemplare pentru a V-a ediţie, — unul conţinênd tecstul ediţiei a VI-a cu emendaţiunile şi amplificările întroduse, altul în manuscript, conţinênd acelaşi tecst emendat şi amplificat“; în realitate însĕ preluctatorul nu trimite decât ediţia a V-a în dóue esemplare, din cari unul manuscris şi celalalt imprimat, avênd în tecst şi pe copertă emendări şi amplificări manuscrise Prin urmare tecstul ediţiei a IV-a lipsind dela actele ce ni s'au trimis, şi fiind neapĕrat trebuincios pentru a'l compará cu ediţiunea a V-a şi a putea astfeliu judeca asupra superiorităţii acesteia, comisiunea a credut, că nu este bine se procedeze la cercetarea tecstelor trimise, fără ca sĕ nu aibă înaintea ochilor tecstul ediţiei a IV-a, despre care prelucrătorul vorbesce în petiţiunea sa cu atâta interes. O altă nedomerire a avut comisiunea şi cu aceea: Că pe când Sf. Sinod, în adresa sa dă petiţionarului prelucrătoriu titlul de „preot“ el, petiţionarul semnéză petiţiunea sa numai Simeon Popescu profesor. Mai mult încă pe copertele esemplarelor trimise de către Sf. Sinod comisiunei, petiţionarul semnéză: „Simeon Popescu profesor la facultatea de teologie din Bucuresci.“

Comisiunea voind a se pronunţá în cunoscinţă de causă asupra catechismului în cestiune, nu s'a putut lămurí asupra punctului dacă adecă, „preotul Simeon Popescu profesor“ despre care vorbesce adresa sf. Sinod de mai sus, este una şi aceeaşi persónă cu petiţionarul „Simeon Popescu profesor — şi încă profesor la facultatea de teologie din Bucuresci. Şi dar, mai înainte de a luá în cercetare Catechismul în cestiune, comisiunea avênd nevoe de óre cari deslușiri, absolut necesare pentru împlinirea sarcinei sale, rógă pe sf. Sinod sĕ céră petiţionarului:

I. Sĕ probeze dacă a obţinut voie dela Moise Toma autorul catechismului, sau dela mostenitorii aceluia, ca sĕ-l emendeze, amplifice şi imprime în mai multe ediţiuni consecutive.

II. Sĕ presinte sf. sinod a IV-a ediţie, de care vorbescee în suplica sa, — şi

III. Sĕ se lămurésca dacă „Simeon Popescu profesor“, din petiţiunea presentată Sf. Sinod, precum şi Simeon Popescu profesor la facultatea de teologie din Bucuresci, este aceeaşi persónă cu „preotul Simeon Popescu profesor“ din adresa sf. sinod.

Acésta lămurire este cu atât mai necesară, cu cât persóna în cestiune se presintă ca autor a unei cărţi didactice religióse menită a cultiva generaţiunile viitóre ale ţĕrei nóstre. Şi tot cel ce voesce sĕ fie dascălul poporului român, trebue sĕ aibă o posiţiune bine stabilită atât în biserică cât şi în societatea nóstră.

În asteptarea acestor deslușiri, depui respectuos pe biroul sf. sinod, pe lângă acest referat, supiicele cu aneccsele lor, care ni s'au trimis de sf. sinod cu adresa Nr. 92 din 1889.

Primiţi Ve rog Inalt Preasânţitului preşedinte stima şi profundul respect ce ve conserv;

Al Inalt Preasânţiei Vóstre plecat şi devotat fiu spiritual.
† *Parteniu al Dunărei de jos.*

Conclusiunile acestui raport se apróbă.

„Biserica Ortodocsă“.

Varietăţi.

* (Mulţămire preainaltă.) Ḑiarele oficiale din Viena şi Budapesta publică autografele adresate din partea monarchului ministrilor Taaffe şi Szapáry, prin cari esprimă mulţămiri căldurόse în numele seu, al împărătesei şi a copiilor Lor pentru manifestarea iubirei, ce au arătat popórele monarchiei cu ocasiunea căsătoriei archiducesei Maria Valeria; monarchul esprimă de asemenea marea sa satisfacţiune că căsătoria archiducesei a fost sĕrbătorită prin numĕróse acte de binefacere.

* (Corul metropolitan din Iaşi). Luni după améḑi, după reîntórcerea din Sĕliste, toţi membrii corului metropolitan din Iaşi au fost întruniţi la masa ilustrei familii a dlui P. Cosma în grădina Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, la care a luat parte Escelenţia Sa, fiind întrunite şi mai multe persóne din fruntaşii românilor din Sibiiu. Cu trenul de séra corul a plecat la Lugoş, de unde probabil va plecá la Caransebeş şi Mehadia.

* (Imitatorul Iuliu B. Polgár). Luni séra în sala teatrului de aici, înaintea unui public nu prea numĕros, a dat dl I. Polgár cu concursul musicei militare a regim. de inf. Nr. 31, o representaţiune de imitaţiuni. Măestria dlui Polgár în representarea respective imitarea diferitelor caractere, în diferitele momente ale vieţii e întradevĕr démnă de laudă. Arta cu carea dl Polgár se transpune momentan în altă situaţiune, când singur representă 2 persóne, dovedesce un studiu îndelungat şi merită deplină recunoscinţă. Aplausele publicului şi repeţitele rechemări pe scenă, cu deosebire la unele piese comice au fost o recompensă binemeritată a producţiunei sale. Mascarea repede înaintea publicului a stors nesfêrşirite aplause şi publicul s'a depărtat mulţămit faţă cu producţiunea prestată.

* (Serbarea Duminecei în Brăila). Un numĕr de aprópe o sută comercianţi s'au înţeles, ca dela 22 Iuliu înainte sĕ ţină prăvăliile închise în tóte Duminecile dela órele 2 după améḑi.

* (Prăsirea de cai.) Secţiunea ministeriului ung. de agricultură pentru prăsirea cailor învită pe prăsitorii, cari au armăsari în vêrstă dela 3½ — 8 ani cel mult şi voesc sĕ-i vênḑă, sĕ aducă acésta la cunoscinţa numitei secţiuni, printr'o hârtie provĕḑută cu timbru de 50 cr., cel mult până la 20 August nou. In hârtie sĕ se arete locul unde se află armăsarii şi preţul lor. Armăsarii sub 165 centimetri înălţime se cumpĕră numai dacă vor fi de o calitate escelentă. Armăsarii anunţaţi din Ardél vor fi visitaţi de o comisiune în luna August cu ocasiunea esposiţiei agricole din Cluş.

* (Mişcarea populaţiunei în România.) Nasceri: In anul 1888 statistica oficială constată, că s'au născut în tótă ţara 219,658 copii, din cari 113,854 băeţi şi 106,074 fete, contra 209,573 în 1887 şi 212,820 în 1886. Numai în comunele urbane s'au născut în 1888, 34,108 copii, ér în cele rurale 185.550.

Născuţi din căsătorii legitime au fost în numĕr de 207,296; copii naturali născuţi 12,122 şi copii găsiţi 240.

După religiune au fost 203.260 ortodocşi; 4.296 catolici; 616 protestanţi; 139 armeni; 353 lipoveni; 1.434 mohamedani; 9.556 israeliţi şi 5 nebotezaţi.

În anii de la 1870, până la 1874 numĕrul nascerilor varia între 147.552 şi 149.542; de atunci încóce el a sporit treptat în 1875 la 171.000 născuţi, în 1881 la 192.004 şi 1883 la 204.301, şi apoi în 1888 la 219.658. În acéstă din urmă periódă, anul 1878 singur a fost cel care a dat numĕrul cel mai mic de născuţi 141.190.

Morţi: Numĕrul morţilor în 1888 în tótă ţara a fost de 158.67 ceea-ce dă faţă cu nascerile o crescere a populaţiunei cu 60.984 suflete. Se observă că în anii dela 1870 până aḑi mortalitatea n'a urmat aceiaşi proporţiune regulată care se vede din nasteri. In anul 1872 găsim 132.508 morţi; în 1876 125.857, în 1880 care e anul cu cea mai mare mortalitate găsim 163.226 morţi; dela 1881 până la 1885 numĕrul morţilor a variat între 124.000, şi 122.000. In anii 1887 şi 1888, mortalitatea a fost érăşi însemnată căci a atins în primul 155.769 şi în al doilea 158.674.

Escedentul cel mai mare al nascerilor faţă cu morţi a fost în 1885 de 89.767, apoi vine 1883 cu 80.232, 1886 cu 78.081 şi 1888 cu 60.984.

Anii cei mai rei au fost 1873 când escedentul morţilor era de 227, în 1878 de 583.

Morţi de secs bărbătesc au fost în 1888 83.591 şi femei 75.083; 29.733 în comunele urbane şi 128.941 în cele rurale; 35.883 căsătoriţi şi 103.645 necăsĕtoriţi, 18.163 vĕduvi, 983 de stare civilă necunoscută.

După religiune morţii se împart: crestini 146.683, catolici 3700, protestanţi 431, armeni 174, lipoveni 275; mahomedani 1.086; israeliţi 6.171, şi de religiuni necunoscute 154.

Sinuciderile în 1888 au atins numĕrul de 73.

Născuţi morţi au fost 2.458, din cari 1.430 băeţi şi 1.038 fete.

Căsătoriile în ani 1886, 1887, şi 1888 au staţionat la numĕrul de 38.988, 38.961 şi 38.336. Numĕrul cel mai mare de căsătorii a fost în 1883 cu 47.206, apoi 1882 cu 44.242, 1884 cu 40.548 etc.

„Curierul Fin“.

Loterie.

Mercuri în 6 August 1890.

Brünn: **61** **25** **33** **32** **60**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 August 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.60	101.60
Renta de aur austriacă	108.60	108.75
Sorţi de stat dela 1860	139.75	142.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	348.—	348.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	115.50	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Renta ung. de hârtie	99.95	99.90
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5.50	5.48
Napoleon	9.20½	9.21
100 marce nemţesci	56.65	56.70
London pe (poliţă de trei luni)	115.95	110.—

---

află unele femei, cari se folosesc de pudră, şi acésta nu ar fi tocmai o rătăcire aşa mare, căci nu costă aşa mult, numai mi témă sĕ nu mérgă şi mai departe ca orăşenele, cari dau ḑeci de fiorini pe an pe văpsăli cu cari se spoesc pe obraz, ca sĕ scótă din minte pe câte un prost, şi unde prinde odată aşa o rătăcire rădăcini, acolo s'a trecut de a o mai puté stĕrpí, şi atari femei nu se îndestulesc cu ele, ci trag şi pe altele, dar mulţămită Domnului că până acum avem fórte puţine de feliul acesta.

Vĕd bine, că nu mi vor crede mie aceste, numai mi témă că la urmă sĕ nu rĕmână înşelaţi, căci vermele adese ori róde arborele sub cójă, şi acesta este încă verde până când cade la pamênt, şi atunci nu-i mai póte nime ajutá, căci e prea târḑiu.

Priviţi numai la cutare tinĕr îmbrăcat după modă cu o faţă palidă şi sfêrşită, şi cu nesce ochi de cugetaţi că a scăpat din o temniţă.

Priviţi la el cum umblă printre ţĕrani şi cum povestesce cu ei de pretinesce, acela încă e un arbore vermĕnos, numai la el vermele róde din afară şi ne arată ce zace la inima lui. (Va urmá.)

[393] 2—3

CONCURS.

Comitetul „Asociaţiunei Transilvane pentru cultura română şi literatura poporului român“ din despărţĕmêntul Sas-Sebeş, pe basa conclusului luat în şedinţa sa ţinută în *31 Iuliu st. n. a. c.*, escrie dóuĕ stipendii à 40 fl. pentru studenţii gimnasiali miseri din acest despărţĕmênt, cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

Suplicanţii au a-şi trimite rugările lor provĕḑute cu documentele necesare la adresa dlui Ioan Oncescu, cassar al despărţĕmêntului în Rĕhĕu p. u. Sz. Sebes.

Sebeş, în 1 August, 1890 n.

Daniil David, direct. desp. **Ilie Moga,** not. comit.

Nĕ. 369. [390 3—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Veneratului consistoriu archidiecesan de datul 5 Martiu 1890 Nr. 1339 Plen. se escrie prin acésta concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter gr. or. al tractului Murĕş Oşorheiului, cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Ale parochului în parochia centrală de a III a clasă din Murĕş-Oşorheiu.

2. Ale protopresbiterului, care stau din pauşalul de cancelariă din fondul archidiecesan „Rudolfin,“ din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea parochiilor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale, în fine din ajutoriul anual din partea Veneratului consistoriu archidiecesan pentru ameliorarea dotaţiunei protopresbiterului — paroch din Murĕş Oşorheiu.

Concurenţii au se documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare conform legilor bisericei în vigóre, sĕ se substérnă Veneratului consistoriu archidiecesan gr. or. în Sibiiu, avênd concurenţii a alăturá totdeodată şi câte o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegere de protopresbiter §. 12.

Murĕş-Oşorheiu, din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al tractului Murĕş-Oşorheiului, ţinută la 25 Iuniu, 1890.

Nicolau Măneguţiu, preşedinte. *Andreiu Pop,* notariu ad hoc.

Nr. 4184 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare pe lângă însemnarea, că terminul concursual de 30 ḑile se începe cu ḑiua ce urméză după prima publicare a concursului în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 2 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 61 [392] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: limba magiară şi latină şi literatura; eventual limba română şi latină şi literatura.

Sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura, e 800 fl. şi decenalele de câte 100 fl.; în lipsa de censură însĕ salariul este de 700 fl.*).

Concurenţii îşi vor adresá petiţiunile lor către comitetul gimnasial, instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco orientală;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §§ 30 şi 61, in combinare cu disposiţiunile bisericesci relativ la cualificaţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului public român gr. or. din Brad.

Brad, la 4 Iuliu, 1890.

Vasiliu Dămian, preşedinte.

---

*) Din erórea manuscriptului s'a publicat în Nrii 77 şi 78 numai 600 fl. Red.

Sz. 418/890 plg. [394] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Muzsna község határa általános határtagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi szeptember hó 20 napjának d. e. 9 órája** Muzsna község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenö felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés I-ső példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 február 24-én tartottt üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai C.* jegyző.

Sz. 223/890 [395] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbiróság 20/889 sz. végzése által a nagyszebeni Albina hitelintézet javára Gráil Gusztáv s társai ellen 169 frt. tőke, ennek 1889 év szeptember hó 9 napjától számitandó 6 % kamatai és eddig összesen 39 frt. 32 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 415 frt. -- krra becsült 1 gárnitura cséplőgép, járgány és rostával, 2 drb. 8 éves tehén, 4 drb. júh, 3 drb. kecske, 1 ökörszekér. 1 bórsajtó, 1 nagysertés ól, 4 drb. ló, 2 drb. 5 éves tehén és 1 festett asztalból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbirósági 981/890 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis Monorán alperesek lakásainál leendő eszközlésére **1890-ik év Augusztus hó 11-ik napjának délelött 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingoságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés meg kezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Balázsfalván 1890-ik évi julius hó 27 napján.

Thát György, kir. birósági végrehajtó.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7 39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.31
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs, -Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80 Sibiiu, Sâmbătă 28 Iuliu (9 August) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Iuliu.

In ḑilele trecute primatele catolic al Ungariei a primit în audiență pe un colaborator dela ḑiarul „Egyetértés," și inaintea acestuia și-a espus vederile sale despre stadiul, în care a ajuns cestiunea cu confesiunea copiilor din părinți de deosebite confesiuni, a cărora relațiune o reguléză articlul de lege 53 din 1868.

Modul de a comunicá ideile pe calea acésta a devenit aḑi de tot modern, și el face furóre în presa europénă.

In asemenea audiențe 'și esprimă Bismarck vederile sale tuturor publicistilor de profesiune, și acestia le pun pe hârtie și le dau lumei, care rĕmâne uimită de cele auḑite.

In asemenea audiențe 'și espune vederile sale despre situațiunea din Sêrbia ex regele Milan, ministrul de fer din Bulgaria Stambuloff; pentru ce sĕ nu o facă și primatele din Ungaria.

Corespondentul dela „Egyetértés" a publicat convorbirea cu primatele, descoperirile, făcute de acesta în cestiunea indicată deja, și aceste descoperiri au produs mare vijelie nu numai în presa dela noi, ci și în cea din Austria.

De ce adecă este vorba?

Articlul de lege 53 din anul 1868 reguléză referințele între căsătoriile micste cu privire la copii, cari se nasc din aceste căsătorii. In sensul § 12 al acestui articul de lege, feciorii după nascere urméză confesiunea tatălui, ér fetele pe cea a mamelor.

Contracte, reverse, sau alte dispositiuni se declară fără valóre și în nici un cas nu pot avé putere de drept.

Enunciat odată acest principiu, a urmat regularea lui în referințele de tóte ḑilele. Au obvenit casuri, că din asemenea căsătorie s'au născut prunci în comune, unde nu se află preot de confesiunea tatălui, sau de cea a mamei. Copii însĕ au trebuit botezați prin preotul, care se afla în comuna aceea. Pentru regularea acestei referințe, a venit ministrul pe calea ordinațiunei și a dispus în modul următoriu:

Preotul din o asemenea comună botéză pe pruncul nou născut, însĕ nu-l induce în matricula sa, ci avizéză pre preotul, la care confesiune pruncul aparține după lege; acesta apoi induce pe copil în matriculă.

După multe și neplăcute frecări, vine actualul ministru de culte și, în luna lui Februariu a. c., prin o nóuă ordinațiune reguléză afacerea în modul următoriu: Preotul botezătoriu induce copilul nou născut în matricula sa, dă însĕ despre acésta un act în ordine preotului, căruia după lege aparține nou-născutul. Acesta, pe basa acestui act, introduce pe copil în matricula sa, și valóre de drept are numai acéstă matriculă, asemenea și cartea de botez estradată din acésta matriculă.

Contra acestei dispositiuni ministeriale, preoțimea romano-catolică a ridicat proteste, și episcopatul a dus afacerea înaintea papei, ca el sĕ judece și sĕ i normeze ținuta.

Și acuma venim érăși la audiența ḑiaristului la primatele. După descoperirile făcute de acest prelat în afacerea amintită, a sosit verdictul papei. In acest verdict părintele patriarch din Roma împărtășesce vederile preoțimei catolice din Ungaria, anume preoțimea sĕ nu se supună mĕsurilor luate de ministru pe basa legei.

Stăm deci în fața unui conflict declarat între stat și între biserica catolică, care e dedată a vêná după suflete și pe calea acésta.

Ḑiarele catolice au dat cu înverșunare năvală asupra ministrului, și cer cu intețire revisiunea acestui articol de lege întreg, care altcum norméză și trecerile dela o confesiune la alta.

Ținta lor este provocarea stărilor înainte de aducerea acestui articol de lege, unde biserica catolică parte își arógă față cu celelalte biserici din patrie drepturi, pre cari nu le are, parte provócă tocmai la sĕrbătorile cele mai festive, la cununii, pacturi și reverse, în sensul cărora copii, cari vor urmá din căsătorie, sĕ fie considerați de catolici.

Ḑiarele politice sunt pentru susținerea articlului, sunt pentru susținerea ordinațiunei ministeriale mai ales acuma după ce prelații catolici au provocat verdictul papei, căci după ele nu e cu putință ca statul sĕ cedeze față cu ingerința unei puteri strĕine.

Dintre ḑiarele strĕine, ḑiariul „Neue Freie Presse" din Viena încă este pentru revisuirea provocatului articol de lege și crede, că o regulare a cestiunei, după cum e în Austria, ar fi mai potrivită și pentru noi.

In Austria cestiunea o reguléză legea dela 25 Maiu 1868 Nr. 49 al ministrului (R. G. B). In acésta se dispune, că copii din căsătorii micste aparțin confesiunei părinților, anume feciorii aparțin confesiunei tatălui, fetele confesiunei mamei. Prin contract ante s'au după cununie, părțile pot urma și o relațiune tocmai contrarie, că adecă feciorii se aparțină confesiunei mamei și fetele celei a tatălui, s'au pot urmá ca toți copii sĕ aparțină confesiunei tatălui sau confesiunei mamei. Reverse date unui preot sau și unui privat cu privire la confesiunea copiilor nu au valóre de drept.

Dacă comparăm § 12. art. de lege LIII. 1868 cu legea din Austria 25 Maiu 1868 Nr. 49 R. G. B, aflăm deosebirea, că legea din Austria pune cestiunea în voința părinților, cari până la anul al șeptelea al etății copilului pot decide asupra cestiunei, că copilul la care confesiune aparține.

Cum se va deslegá afacerea, vom vedé. La tot casul noi avem deosebit interes sĕ o urmărim în desvoltarea sa, avênd în vedere pacea și interesul bisericei nóstre.

Revista politică.

Opozițiunea ridicată de clerul catolic contra ordinațiunei ministrului Csáky devine tot mai îndârgită, și acésta resistență puternică se potențéză și prin faptul, că curia papală, la care s'a adresat clerul catolic și-ar fi dat verdictul și ar fi aprobat procederea clerului catolic.

In ḑilele trecute, un colaborator dela ḑiariul magiar „Egyetértés" a avut, precum am amintit în articolul prim, o întrevorbire cu primatele Simor și acesta i-a descoperit, că curia papală s'a pronunțat contra circularei ministrului și crede că îi va succede sĕ facă ca ministrul sĕ-și retragă circulara prin care și-a creat o posițiune atât de penibilă.

Scirile din Budapesta mai adaugă încă următórele informațiuni: Precum se vorbesce în cercurile politice, decisiunea sfântului scaun în afacerea estradărei matriculelor botezaților se va publicá oficial numai în luna lui Octobre conferinței episcopesci. Episcopii vor avé cu acéstă ocasiune sĕ se pronunțe și sĕ decidă ce atitudine sé ia clerul în situațiunea creată prin circulara din luna lui Februariu. In care direcțiune se va mișcá acéstă decisiune, pănăacuma nu se scie încă nemica positiv. Cu tóte acestea se póte susținé încă de pe acum, că o parte a episcopatului ține la ideea ca sĕ se afle un espedient, prin care clerului sĕ-i fie posibil, ca fără a altera cât de puțin punctul dogmatic, sĕ ia act de ordinațiunea statului și de pacea confesională. Acésta va succede cu atât mai ușor, deórece cestiunea regulărei dreptului familiar aparține acelor agende codificatórice, cari ministrul de iustiție le a înaugurat ca program al administrațiunei judiciare.

Din incidentul demisionărei bar. Pino „Revista Politică" din Suceava aduce un articol de fond nu prea măgulitoriu la adresa demisionatului președinte al țĕrei, cu tóte că bar. Pino a fost peste 40 ani în serviciul statului. In întréga Bucovină retragerea

---

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare.)

Tu nu poți sĕ-ți câstigi admirațiune prin agerimea spiritului teu. Ei bine! Sunt însĕ altele multe, despre cari nu poți ḑice, că nu esti capabil de ele. Pune deci în evidență, ceea ce se află cu totul în puterea ta: fii sincer, onest, laborios, nu iubitoriu de petreceri, mulțămit cu sórtea ta, îndestulit cu puține, binevoitoriu, leal, simplu, serios și generos. Nu o simți óre din câte laturi te ai fi putut arĕtá deja, fără ca se fi silit a te scusá cu o neputință firéscă? Și totuși tu rĕmâi de bună voie inapoia acestei perfecțiuni. Sau că esti silit prin o dispositiune firéscă viciósă a mormăí, a-ți arĕtá lenea, a lingușí, a acusá corpulețul teu, a cedá capricielor lui, a te îngânfá și a încercá din causa acésta atâta nelinisce sufletéscă? Nu, în numele ḑeilor; nu este așa! Din contră de mult te ai fi putut liberá de aceste greșeli. Cel puțin dacă într'adever a trebuit se recunosci, că esti cam târḑiu și greoiu la ințeles ai fi putut micsorá acest defect prin esercițiu, nu însĕ al desconsiderá, sau a persistá în neactivitatea ta.

⁂

Rugăciunea atenienilor era: „Dă în curênd plóie, iubite Zeus, dă plóie câmpurilor și liveḑilor atenienilor!" Sau sĕ nu se róge cineva de loc, sau în chipul acesta, simplu și glorios.

⁂

Rațiunea și arta de a trăí rațional, sunt puteri, care sunt suficiente pentru sine și efectele lor. Ele pornesc dela propriul lor principiu și aspiră în linie dréptă, spre ținta ce le stă înainte. De aceea și faptele lor corĕspunḑĕtóre le numim drepte, pentru-că ele ne arată calea dréptă.

⁂

A pretinde lucruri imposibile este nebunie, imposibil însĕ este ca cei depravați sĕ lucre altcum decât în mod depravat.

⁂

Stiméză ceea ce este în lume mai perfect; acésta însĕ este ființa, care posede tóte la dispositiunea sa și conduce tóte. Asemenea stiméză însĕ și ceea ce este mai bun în tine, fiind-că aceea este inrudit cu acela. Este aceea în tine care dispune de celelalte și viața ta este guvernată de acela.

⁂

Cineva se pórtă rĕu, acésta e tréba lui! El are intențiunile sale particulare, modul seu particular de a lucrá. Eu am însĕ acuma aceea ce mi se cuvine sĕ am după voința universală, și fac ceea ce trebue sĕ fac după voința naturei mele.

⁂

Contempléză natura întrégă, din care tu esti numai o minimă partică și cantitatea timpului din care îți este mĕsurată ție numai o scurtă și mică durată, și destinul, din care al teu forméză numai o fracțiune.

⁂

Cum doresci sĕ fi trăit la finea carierei vieții tale, așa poți trăí tu deja de pe acuma.

⁂

Cum te ai purtat tu până acuma către Ḑei, către părinți, frățini, soția, copii, învĕțătoriul, educatoriul, amicii, rudeniile și consoții tei? Poți tu ḑice:

„Pe nimenea n'am ofensat prin fapte, nici prin cuvinte."

Aduți însĕ aminte și de aceea, prin câte ai trecut până acum, și că ai avut putorea a suportá atâta de multe, că istoria vieței tale este deja terminată, și că serviciul teu este împlinit. Câte lucruri frumóse n'ai vĕḑut până acum, câte bucurii sensuale și suferințe n'ai despreţuit, câte splendori vane n'ai trecut cu vederea, cătră câți rĕuvoitori te ai arĕtat binevoitoriu?

(Va urmá).

nu provócă nici un regret, deóre-ce, precum afirmă numita fóie, bar. Pino le a stricat fórte mult, nu le a folosit nimic, cu tóte că ar fi avut datorința sĕ urmeze direcțiunei politice a primului ministru austriac, cont. Taaffe. Ingânfarea iesuitismului și propaganda catolică în Bucovina este opera sa. Atitudinea contra bisericei și a capului ei condusă de antipatii personale și de o pornire de a guverná singur este cunoscută tuturor. In consiliul scolar provincial a fost contrar limbei române și a considerat națiunea română de iloială și pĕtrunsă de tendințe subversive. Locurile înalte din Viena numai în urma stăruințelor căpitanului țĕrei bar. Vasilco și a deputaților români au putut fi lămurite despre inofensivitatea românilor din Bucovina. Cestionata fóie îi mai numĕră câteva fapte, întrecari încercarea de a dá tóte pădurile fundului religionar în arêndă generală spre esploatare unei întreprinderi, și numai strigătele întregei poporațiuni din Bucovioa l'a oprit dela realisarea dorinței sale etc.

După unele sciri sosite din Viena conchemarea dietelor provinciale din Cislaitania se va face în luna lui Septembre, și terminul de conchemare ar fi pe 10 al aceleași luni. Este însĕ cu tóte acestea un motiv, pentru care unele foi se indoesc de esactitatea acestor sciri. Regimul nu s'a cam prea grăbit, ca sĕ potoléscă încâtva furtunile, ce se preved, că se vor ridicá în dieta bohemă, ér aceste furtuni, dacă nu se va căutá de pe acum sĕ se potoléscă, vor puté avé regretabile urmări, cari sunt în interesul guvernului sĕ se ocoléscă cât mai tare.

Intr'un somn tot mai adênc se cofundă politica de vară. Pe la mijlocul acestei luni vor trece în ferii și cele dóuĕ parlamente din urmă, care au lucrat și în zăduful de până acum al verei și aceste sunt parlamentul frances și cel engles. Chiar și bĕtrânul Bismarck vrea sĕ se bucure de linisce, retragêndu-se la Schönhausen, unde numai voesce sĕ priméscă pe nici un raportor de ḑiare. Călĕtoria impĕratului german, pregătirile democrației sociale pentru „era nóuă“ din tómna viitóre congresul cel mare al medicilor la Berlin, urmările triste ale revoluțiunei argentine, acestea forméză materialul, care pe cât-va timp se va mai comentá în colónele presei, carea nu va uitá însĕ nici de cestiunile neregulate din Orientul europén.

Datorința preotului de a cuvêntá în biserică.

Una dintre cele mai cardinale datorințe ale preotului, pre lângă împlinirea serviciului dumneḑeesc în biserică, a altor funcțiuni afară de biserică, și administrarea tainelor, este predicarea cuvêntului lui Dḑeu poporului.

Dacă vom cercetá mai deaprópe despre începutul cuvêntărilor în biserica crestină, va trebuí sĕ mergem înapoi până la întemeetoriul crestinismului, Mântuitoriul Christos, și ne vom convinge, că tótă învĕțătura lui era întocmită în formă de cuvêntări, acomodate publicului ascultătoriu. Intr'un chip vorbia și învĕța pre apostoli, într'alt chip pre mai marii poporului evreesc. „Vóue vĕ este dat a scí tainele împĕrăției lui Dḑeu; éră celoralalți în asemênări și pilde“ (Marcu c. 4 vers 11).

Tot așa au urmat și apostolii, la lățirea cuvêntului d-ḑeesc: Cuvêntarea ap. Petru la alegerea lui Mathia de apostol; și după pogorîrea Stului Duch în urma căreia au primit botezul 3000 de ómeni într'o ḑi. Asemenea au învĕțat și ceialalți apostoli, între cari au escelat marele apostol al gintelor Pavel. In modul practicat de ei îndatorau apostolii și pre învĕțăceii lor a lățí cuvêntul lui Dḑeu, precum o vedem acésta mai precis din cuvintele lui Pavel cătră Timoteiu, unde cu jurămênt 'l obligă la predicarea cuvêntului.

Acésta dispozițiune apostoléscă s'a practicat în biserica crestină în tóte timpurile până în ḑiua de astăḑi și la tóte confesiunile crestine în câte s'a desbinat aceea, cu aceea deosebire, că la unele pondul cel mai mare se pune pre cuvêntare, la altele pre ceealaltă parte a serviciului dḑeesc, la care sĕ póte lăsá cuvêntarea cu totul afară, la altele însĕ se pune tot asemenea pond pre amêndouĕ.

Asupra acestei diferințe a influințat timpul, care a favorisat pre unele popóre mai mult de cât pre altele. Cele împărtășite mai curênd de rasele luminei și culturei au cultivat mai mult și retorica bisericéscă, pre când cele înapoiete în cultură și în privința predicării au trebuit sĕ rĕmână îndărăpt.

Simțindu-se totuși lipsa de cuvêntări bisericesci și la aceste din urmă popóre crestine, neputênd fi fie-care preot totdeodată și predicătoriu din lipsa de sciință mai profundă teologică, s'au suplinit acésta lipsă, de ómenii cei mai luminați cu autorisarea bisericei, compunêndu se și adunându-se cuvêntările de lipsă preste tot anul la un loc într'o singură carte, sub diferite numiri, cari se cetesc în biserică la finea serviciului dḑeesc, mai mult de cantori și învĕțători, decât de preot.

Acésta cetire de cuvêntări bisericesci până bine de curênd mai în tóte bisericile nóstre române era un ce indispensabil, și în unele este până în ḑiua de astăḑi, așa încât ne împlinindu se acésta, serviciul dḑeesc s'ar părea poporului mutilat.

Mai nainte de a continuá în espunerea acestei teme voiu face o scurtă revistă asupra cărților de cuvêntări ce sĕ cetesc și folosesc în bisericile nóstre, despre deosebitele lor numiri, precum și despre unele defecte ale acestora.

Cea mai vechie și mai lățită carte de cuvêntări în biserica nóstră este „Chiriacodromion“ sau în limbagiul poporului „Căzania“, tipărită în Alba Iulia la anul 1699. Cuvêntările acelea afară de unele cuvinte slavone precum: vraciu (doctor), cuidese (minuni), libov (iubire), Precesta (Născătórea de Dḑeu), preobrezania (tăierea împrejur), de care sĕ folosiau multe pe atunci în limba română, ea este în stil popular, și poporul o ascultă cu multă plăcere, mai cu sómă cuvêntările sfinților martiri, cari sunt istorice și biografice. Unii ómeni mai bĕtrâni le sciu chiar de rost.

Judecate aceste cuvêntări din punct de vedere al folosului practic și moral în ḑiua de astăḑi, ele în multe privințe numai corĕspund, căci precum sunt între ómeni multe bóle și scăderi, tot așa trebue sĕ fie și diferite medicinele și mijlócele de curare.

Precum nu póte esistá o medicină universală pentru tóte bólele, tot așa nu póte îndreptá nici o cuvêntare singură în feliul ei tóte vițiurile și aplicările rele ale unui popor născute s'au ivite în decursul timpurilor ulterióre.

Altă carte de cuvêntări mai vechie și éră fórte lățită în bisericile nóstre este: a lui Petru Maior cunoscută sub numele de „Predică“, tipărită la anul 1811 în Pesta. Acésta carte are și însușirile ei bune, combate multe vițuiri, de care sau lățit chiar și acum în popor, precum este d. e. o cuvêntare într'o Duminecă a păresimilor despre mărturisirea pĕcatelor, ea preste tot este fórte bogată în esemple aduse din viață și istoria popórelor, dară este într'un stil cam greoiu și preste tot predicile prea lungi.

A treia carte de cuvêntări mai este „Chiriacodromion“, tipărită la anul 1855 în Sibiiu. Acésta cuprinde érăși cuvêntări preste tot anul fórte acomodate, numai cât ea este mai puțin lățită pe la bisericile nóstre, causa póte fi, că avênd bisericile nóstre pe cele dóuĕ de mai înainte sau n'a aflat necesitate și de asta, sau și din lipsa de bani n'au putut-o procurá, ceea ce este mai probabil.

Acestea 3 cărți de cuvêntări și-au câștigat, — am putea ḑice — indigenatul în bisericile nóstre, și ele se cetesc la finea serviciului divin, prin cantori și învĕțători, în locul predicilor rostite sau cetite și compuse din partea preoțimei parochiale.

Mai sunt o mulțime de alte cuvêntări bisericesci de diferiți autori români fără deosebire de confesiune, cari se folosesc mai mult numai din partea preoțimei mai tinere spre a le cetí în biserică poporului, tot numai cu scop spe a-și ușura sarcina de a compune singur cuvêntările de lipsă.

Terminând cu acésta revista cărților de cuvêntărei făcute și rostite de preot după cum cere datorința lui de păstoriu sufletesc al turmei lui încredințate, care datorință, după cum vedem din cuvintele apostolului Pavel este impusă lui cu jurămênt, așa ca sĕ predice cuvêntul, cu vreme și fără vreme la tótă ocasiunea, urmédḑă, că preotul trebue sĕ învețe poporul seu nu numai în biserică dar și afară de biserică.

(Va urmá).

Representanții teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare din Nr. 64).

6. Lui Dionisie cel mare i-a urmat în diragĕtoria învĕțătoréscă la scóla alecsandrină un învĕțăcel mijlocit a lui Origen cu numele Pieriu. El a desvoltat aici o activitate neobosită până la anul 282, când s'a retras, și s'a ocupat numai cu predicarea. In privința sorții lui ulterióre nu se unesc datele istorice. După unii sĕ fi trăit în anii cei din urmă a vieții sale în Roma, ér după alții sĕ fi murit mórte de martir în Alecsandrina la anul 311. Aflăm în scrierile unor părinți, că în Alecsandrina ar fi esistat în secolul al 4-lea o biserică, consacrată amintirei sântului Pieriu. Eruditiunea și renumele acestui bărbat din ḑi în ḑi crescea și se lăția tot mai mult, așa încât cătră finea vieții sale dobândí conumele de Origen cel mic. El a scris mai multe opuri, dintre cari cele mai multe sunt comentare, anume la profetul Osia, la evangelia lui Luca, la prima epistolă a sântului apostol Pavel cătră Corinteni, apoi un op dogmatic în 12 cărți — a cărui titlu până acum nu e cunoscut. Tóte scrierile acestea s'au perdut, și ne-au rĕmas numai nisce fragmente neînsemnate. Patriarchul Fotie în opul seu „Biblioteca“ (*Μυριοβίβλιον*) îi face lui Pieriu imputări, că în învĕțătura sa dogmatică a primit și susținut unele eterodocsii de ale lui Origen.

7. Succesorul lui Pieriu a fost érăși un învĕțăcel mijlocit a lui Origen, renumitul Teognost. Ca învĕțătoriu la scóla alecsandrină a fost activ dela anul 282 înainte, positiv nu se scie însĕ până când. Datele ce ne stau la disposiție din viéața lui încă sunt de tot puține și nesigure. Scriitorii și părinții bisericesci mai vechi, între cari și sf. Atanasiu cel mare, 'l laudă fórte mult, și ni-l presentă ca pe un bărbat fórte înțelept, și deplin ortodocs. Insĕ Grigoriu Nisanul, și mai mult încă patriarchul Fotie, îi impută și lui unele din eterodocsiile lui Origen, pe cari afirmă dênșii, că le-au întimpinat în lucrarea dogmatică a lui Teognost, intitulată *υποτυπώεις* (Adumbrationes) în 7 cărți. Opul acesta s'a perdut, dar ni s'au păstrat puține fragmente, publicate în grandiosul op patristic alui Migne (veḑi Nr. 4 al a. f. pag. 27).

8. Un alt învĕțăcel mijlocit a lui Origen și nemijlocit a lui Pieriu a fost învĕțatul presbiter din Cesarea Pamfil. S'a născut în Berit (în Fenicia) și a studiat în Alecsandria sub Pieriu. Mai târḑiu a devenit presbiter în Cesarea, și după-cum ne spune amicul seu, istoricul Eusebie, a fost în acel timp cel mai renumit bărbat din Palestina. Frumósa avuție, de carea dispunea, a întrebuințat-o spre scopuri culturale, avênd nobila nisuință de a propagá sciința și cultura între crestini. In scopul acesta a înființat în Cesarea o

---

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XIX.

Sugătorii de sânge, sau belitorii țĕranului.

(Urmare.)

Sĕ l urmărim cu deamĕruntul, căci acuma s'a împretenit cu un fecioraș căruia i-a murit părinții și i a lăsat o frumușică avere. Abia au beut dóuĕ păhară de vin și coconașul acela scie ce sĕ facă cu acel fecioraș, care îi credḑù tóte minciunile, și care îl ținù de un domnișor de frunte, vĕḑêndu-l adese ori la preumblare cu domni avuți. Ei plécă și ajung la o casă mare și frumósă, și după ce au tras clopoțĕlul li se deschide portița, care după-ce au întrat ei înlăuntrul, ér s'a închis, ei se suie pre nesce trepte și ajung în o casă cam întunecósă și simplu mobilată, dóuĕ scaune, o masă, o casă mare de fer, pe părete atêrnă o icónă cu restignirea Mântuitoriului. Aici locuesce omul cel bĕtrân și vermĕnos, voi nu aveți neci decum de a vĕ închipuí în el un om supĕrăcios și rĕu, din acărui față sĕ vedeți îndată că e un sugătoriu de sânge, un belitor — nu, din contră, pe fața lui rasă jócă un zimbet plăcut și o prefacere plină de blândețe, și în purtarea lui are o atragere cum se ḑice pe vino încóce, el are o trecere mare în orășelul lui, căci sĕ scie aflá; în tótă Dumineca merge la biserică cu cartea de rugăciuni subsuóră, ba este și în comitet, și deși sĕ vorbesce mult despre el că trage camătă dela beții ómeni, de e vai și amar de ei. Cu tóte acestea a-și vrea sĕ vĕd cine nu-și i-a pălăria de el când îl întâlnesce, căci el și-a câstigat așa un respect prin averea lui, chiar cu feciorașul acesta sĕ purta de trebuiai sĕ te miri cum de vine acesta la el, și lui ia rĕmas o avere așa de frumósă, dar tot nu am sĕ me mir din sémă afară, căci la o așa moșie deșí se află multe și de tóte, bani gata tot nu sunt, apoi începe a vorbí despre greutatea muncei ce o recere așa o avere, despre purtarea servitorilor, cari mai mult fură decât lucră, și că e numai o prostie a te năcăjí cu o atare moșie, pe când un berar, sau birtaș are un câstig adese-ori intreit și prelângă aceea duc o viață de domn și nu de plugar. Apoi deschide cassa de fer, scóte o mulțime de galbini, pe care ii isbesce cu nepăsare pe masa de pétră, ca și când ar fi nesce petricele și nu bani. Feciorașul vĕḑênd grămada acésta frumușică de aur pe masă, cugetă, că aici stau banii pe garduri numai sĕ-i adune și se-și umple șerpariul. El nu avù sĕ plătéscă decât o sumă neinsemnată ca camĕtă, și numai drept lege sĕ-și pue numele pe un petec de hârtie, așa încât el fără nici o greutate ajunse la bani și se póte ajutá la nĕcaz, acum plécă plin de bucurie acasă, nesciind urmările triste ale acestui petec de hârtie.

Indată după el vení un alt țĕran, care ér fù primit pretinesce și apucêndu-l cămătariul de mână 'l întrébă cu cuvinte blânde cum i mai umblă, și ce ḑic holdele și cucuruzul, au speranță de un cules bun. Bine! bine, ḑise țĕranul, tóte ar fi cum ar fi bune, numai eu m'am încurcat într'un negoț mare, și aici trebue se me ajutați și dvóstră cu nesce părale, căci acele acum deodată 'mi lipsesc, ba puteți fi chiar părtași cu mine dacă voiți.

Cămătariul mulțămindu-i pentru invitare i spune, că nu póte luá parte fiind încurcat în alte afaceri și scoțênd o grămadă de contracte din cassă, le cetesce cu deamĕruntul, apoi i spune țĕranului, că ar mai puté ridicá încă o sumuliță de bani asupra lor numai trebue se scie și asta, că camĕta e mai mare ca până acuma, dar un om isteț cum este el póte scóte camĕta înḑecită, țĕranul le ascultă tóte și el bucuros s'ar fi dus în alt loc sĕ capete bani, dar tóte contractele despre averea lui se aflau la cămătariul acesta bĕtrân, și așa a fost silit sĕ se imprumute de aici, apoi pachetând păralele bine în șerpar scobórá treptele, petrecându-l și bĕtrânul cămătar; despărțindu-sĕ ḑice țĕranul încet: „N'o stăi tu vulpe bĕtrână, că nu me mai apuci tu așa ușor în ghiară,“ dar a fost târḑiu, căci el era deja prins în cursă, el umbla acum sĕ vaḑă de negoț ca sĕ câstige, căci cămătariul tot după camăta striga, și averea lui acasă rĕmânea nelucrată.

(Va urmá.)

biblioteca grandiósă, în carea a adunat nu numai scrierile lui Origen, ci și multe alte scrieri bisericesci, dintre cari o parte considerabilă a decopiat el însuși, cu mâna sa proprie. După-ce a fost 2 ani închis, a suferit mórte de martir la anul 309, în persecuţiunea lui Galeriu și Macsimin. Incă în închisóre a scris o apologie în 5 cărţi, scopul căreia a fost de a apĕrá ortodocsia lui Origen, atacată din tóte părţile. Invĕţăcelul și pretenul seu Eusebie nu numai că l'a ajutat în acésta lucrare, ci și din partea sa a adaus după mórtea lui Pamfil încă și a șésa carte apologetică. Dintre aceste ni-a rĕmas numai cartea primă, în o traducere latinéscă făcută de Rufin; întreg originalul s'a perdut. Tot în conlucrare cu Eusebie a dat la lumină tecstul traducerei alecsandrine a T. V., recensat de Origen. Acest tecst păstrându-se și lăţindu-se în Palestina s'a numit tecstul sau recensiunea palestiană a septuagintei, adecă a traducerei grecesci, făcută de cei 70 de traducĕtori. Se ḑice, că și împărţirea faptelor apostolice în capete *κεφάλαια*, după-cum o aflăm mai târḑiu, anume în jumĕtatea a 3-a asecolului al V. la diaconul alecsandrin Eutaliu (460), se o fi făcut Pamfil. Deci meritul lui Etalie se restringe în casul acesta numai la vulgarisarea acestei împărţiri, și la provederea capetelor cu suprascrieri.

9. Representant demn al teologiei scientifice afară — de scóla alecsandrină a fost și Metodie, mai întâiu episcop în Olimpia (în Licia, Asia proconsulară), ér mai apoi în Tir (în Fenicia). Se numesce câte odată și episcop din Patara (tot în Licia și se da cu socotéla, că pe când era ca episcop în Olimpia, cu ocasia unei sedisvacanţe în Patara, a păstorit și episcopia acésta, de unde provine apoi și numirea susamintită. După-ce în dóuĕ rĕnduri ca confesor pentru mărturisirea credinţei sale a avut sĕ sufere multe torturi, și adecă prima dată în persecuţiunea lui Deciu Traian (249—251), ér a dóua oră în góna lui Valerian (253—260) a murit mórte de martir sub Maximin la anul 311. El a fost un bărbat genial si cu cultură alésă, precum ne convingem despre acésta atât din scrierile lui, cari ni s'au păstrat, cât și din fragmentele ce ni-au rĕmas din opurile lui perdute. Dela el avem următórele scrieri: 1. Convorbirea celor 10 feciόre (*Συμπόσιον τῶν δέκα παρϑένων*), e un dialog a mai multor feciόre, cari cu insufleţire mare și în un stil înflorilat laudă virginitatea. Acest op ni-a rĕmas întreg. Din celelalte lucrări de ale sale avem numai escepte și fragmente (la Epiifarie și partrichul Fotie). La aceste aparţin: 2. Cartea despre voia liberă, sau de unde vin relele" *Περὶ αὐτεξουσίου καὶ ποϑεν κακά*), în carea demustră contra platonismului și gnosticismului, că omul are voie liberă, și că pĕcatul isvoresce din abusul libertăţii sale, prin urmare dela acest abus provin relele în lume, ér nu dela materia vecinică, rea în sine, din carea — după teoria platonismului și a gnosticismului — e formată lumea acésta. 3. Dialogul „despre înviere" (*περὶ ἀναστάσεως*), în carele combate eterodocsiile lui Origen cu privire la înviere; si cel „despre creaţiune", (*περὶ γεννητῶν*), în carele reînfrânge învĕţăturile lui despre creaţiunea vecinică, și preesistenţa sufletelor omenesci (veḑi Nr. 22 al f. n. din a. c. p. 171). A mai scris Metodie și alte scrieri, cari însĕ s'au perdut de tot. Dintre aeestea cea mai renumită și mult lăudată de cei vechi a fost combaterea neoplanticului Porfirie (a trăit în jumĕtatea a 2-a a secolului al III-lea), carele a fost scris contra crestinismului 15 cărţi întitulate *κατὰ Χριστιανῶν*. Comentarele la st. scriptură a T. V. și N. precum și dialogul, în carele lăuda pe Origen, de asemenea au avut sórtea srcierei din urmă.

(Va urmá.)

Estras

din protocolul ședinţei din 11 Maiu a. c. a sântului sinod din Bucuresci.

In necs cu cele publicate în Nr. precedent sub acest titlu, aflăm de interes a publicá și următórele:

I. P. S. președinte! Episcopatul bisericei ortodocse de rĕsărit din care face parte și episcopatul român, este supraveghietoriul prin escelenţă al doctrinei, învĕţăturilor și instituţiunilor bisericei nóstre de rĕsărit. Episcopul se obligă la acésta în însuși momentul cel mai solemn al întrărei sale în crestinism, atunci când el se botéză și devine membru al acestei biserici; atunci i-se cere lui sĕ mărturiséсă de trei ori simbolul credinţei, care este constituirea bisericei ortodocse de rĕsărit, și în care espune dreapta credinţă a acestei biserici în faţa lui Dumneḑeu, și ca sĕ nu mai fie nici o îndoélă asupra credinţei episcopului, atunci când primesce darul archieriei i-se cere lui, din nou confesiunea a acestei credinţe, și el în faţa bisericei și a crestinilor, care sunt în biserică, și în faţa archiereilor care au sĕ-i dea darul, el mărturisesce sus și tare fără îndoélă, nici șovăire, că are sĕ păstreze întactă drépta credinţă, și nu numai sĕ o păstreze, dar sĕ o și apere până la suflarea lui cea mai de pe urmă. Pentru cestiunile religióse de a dóua și a treia ordine, episcopul n'are atâta obligaţiune cât are pentru păstrarea dogmelor credinţei; și dar el este datoriu în eparchia sa ca însuși sĕ păstreze și sĕ apere dreapta credinţă în contra tuturor acelora, cari o ataca, fie în scris, fie prin conferinţe, fie prin convorbiri particulare. Ca garanţă a păstrărei dreptei credinţe de cătră archierei și episcopi, biserica a instituit Sinódele locale, sântul nostru sinod împreună cu tot clerul făcĕnd parte din marea biserică de rĕsărit, parte integrantă, partea nedeslipită, El, ca cel mai înalt corp al bisericei este supraveghietoriul doctrinei bisericei nóstre și are dreptul și datoria sĕ céră dela cei care-l compun pe dênsul și întréga nóstră biserică ortodocsă română, sĕ observe drépta credinţă a acestei biserici. Dar eu am luat cuvêntul nu ca sĕ acuz sau sĕ bănuesc pe vre-un membru al sinodului ca ar lipsí la acéstă credinţă, ci am luat cuvêntul ca sĕ atrag sf. sinod atenţiunea sa asupra unei cărţi care s'a rĕspândit în ţara Românéscă și care lovesce făţiș în doctrina nóstră. Acésta carte este întitulată „*Πνεῦμα*" în simbolul Niceo-Constantinopolitan. Ca sĕ nu obosesc pe cântul sinod cu cetirea mai multor pasage din acéstă carte sĕ-mi daţi voe a ve cetí după însusi cartea în cestiune numai conclusiunile ei.

Étă ce ḑice autorul în aceste conclusiuni:

I. P. S. Metropolit al Moldovei și Succevei: Cine este autorul acestei cărţi?

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Este Simeon Popescu, profesor la facultatea de teologie din Bucuresci. Étă ce ḑice la paginele 166—168 a acestei cărţi: „terminând cu „citatele nóstre obositóre, am putea resumá resultatul în „următórele:

„I. Evangeliile în nici un cas sub *πνεῦμα ἅγιον* nu în „ţeleg persóna a III-a din Sânta Treime, In specie la Mat. „1. 18, 20. Luca 1, 35 se înţelege: însușirea esenţială „(duh) a fiului." Mai la vale: „Acésta o constată simbólele „și o confirmă sânţii părinţi, învĕţând, că Iisus Christos „s'a întrupat din sine însuși ca *πνεῦμα ἅγιον* — duch sânt — „și Maria Fecióră.

Mai nainte de a trece la al doilea punct, notez, că autorul scrie cuvêntul duch cu *d* mic. Continuu cu cetirea: „II. Pentru numirea duchului celui sânt, evangelistii au „anumiţi termini technici, bine deosebiţi de *πνεῦμα* sau „*πνεῦμα ιγιον* prin articolul și pronumele „*τὸ*" ca: *τὸ πνεῦ-„μα (τὸ) ἅγιον, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη είας* pe care simbolele „le au adoptat, folosind cu precumpănire terminul ce ocură „mai des Evangelistii: „*τὸ πνεῦμα, τὸ ἁγιον*".

„III-lea Traducerea în articolul 3 din Simbolul cre„dinţei cu: De la Duhul Sânt, este o imitaţiune a rĕtăcirei „apusenilor contrară spiritului sântei scripturi, simbólelor „și învĕţăturei sânţilor părinţi, ér esplicarea ei obicinu„ită: o eresie. Traducţiunea adecuată literei și echivalentă „înţelesului simbólelor este: din duch sânt și din Maria Feciόra.

IV-lea Traducţiunea în art. VIII cu: „dela tatăl pur„cede, făcută nu după tecstul normativ grecesc, ci după „cel latin sau slavon, este asemenea numai în contra învĕ„ţăturei bisericei nóstre. Traducţiunea echivalentă origina„lului este: „Carele din tatăl purcede" traducţiune, care se „află în tóte cărţile nóstre bisericesci mie cunoscute, înce„pĕnd cu céslovul din Rômnic 1784, Poslustav, Buda 1807, „Evhologhion, Sibiiu 1833 și tóte cărţile rituale tipărite în Ardeal.

„Cu acésta autorul crede a ve demonstrá destul de „evident de o parte rĕtăcirea în care se află dogmatistii cu „respect la art. III, din Simbolul Niceo-Constantinopolitan, „de alta adevĕratul înţeles al cetirei articolului cu respect „zămislirea Mântuitoriului.

„Rĕmâne acum ca sciinţa sĕ se pronunţe definitiv asu„pra acestui lucru, și cei competinţi a judecá în cestiuni „dogmatice, ca apĕrătorii și representanţii sciinţei teologice „sĕ confirme sau condamne resultatele obţinute prin cerce„tările de faţă."

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul nostru va primí la 15 August pe suveranul României regele Carol în castelul dela Ischl. Regele României va petrece acolo dóuĕ ḑile, în cari vor avé loc dineuri de galá și se va face și o vênătóre, la care vor luá parte ambi suverani. Din Ischl va călĕtorí regele Carol la Sigmaringen.

* (Principele Ferdinand în Ungaria). Principele Ferdinand al Bulgariei a venit în Ungaria și petrece la castelul fratelui seu, principele de Filip de Couburg la Sz-Antal. In suita prinţului se află numai Dr. Stainzioff, șeful cabinetului seu secret. Prin a dóua jumĕtate a lunei lui August se va reintórce la Sofia.

* (Himen). Dl Ioan Gavrilescu cleric abs. și ales paroch în Ţinţari și dșóra Ana Anghel 'și vor serbá actul cununiei Dumineca la 29 Iuliu a. c. în biserica gr. or din Ţinţari.

* (Instalaţiunea episcopului Baltic). Din Liptó Sz. Miklós se raportéză, că instalaţiunea episcopului Baltic s'a făcut în 6 l. c. n. Actul instalărei l'a sĕvĕrșit episcopul de Zelanka. In ședinţa districtuală 'și cetí Baltic vorbirea de instalare în limba magiară. Programul lui principal sunt cuvintele lui Christos: Nu voiu suferí scandelă. Posiţiunea preoţilor și a învĕţătorilor trebuesce îmbunătăţită. Tot omul sĕ devină fericit în limba sa. Politică nu va face și cu celelalte confesiuni va trăí în cele mai intime relaţiuni.

* (Manevrele cele mari în Rusia.) Manevrele cele mari ale armatei rusesci, la cari precum se scie vor luá parte monarchul german Wilhelm și ţarul Alesandru, escită un interes deosebit prin aceea, că vor avé cu totul un caracter de acţiune rĕsboinică. Până acum se incepeau și terminau manevrele în ḑile anumite, pe când acum numai inceputul e cunoscut, ér finea numai după-ce se va decide, că victoria definitivă o a raportat corpul de vest (ofensiv) ori cel de ost (defensiv). Acésta póte sĕ se întêmple după trei, patru ori și numai după 10 ḑile. Tot așa necunoscut e și punctul unde se vor terminá manevrele Tema generală e, că corpul de vest se inainteze spre Petropole și sĕ caute sĕ se fortifice. Se póte întêmplá ca punctul, și lupta deciḑĕtóre sĕ se afle în impregiurimea dela Crasnoie-Selo, dar tot așa de ușor e posibil sĕ se întêmple acésta în ţinutul dela Iamburg Gacina etc. Totul depinde dela relaţiunile inimice. Un episod interesant va formá trecerea riului la Iamburg, căci corpul de ost în retragerea sa va nimicí tóte podurile și corpul de vest va trebuì se inainteze contra focurilor inimice pe luntre etc.

* (Petrecere în Sĕliste). Studenţii români din Sĕliste arangéză Dumineca în 29 Iuliu (10 Aug.) o petrecere de vară în „Maialat", ér în cas de timp nefavorabil în sala scólei. Venitul curat e destinat pentru înfiinţarea unui fond spre ajutorarea studenţilor sĕraci din cercul Sĕlistei.

* (Tempestate și grindină). Din Runcul ni se scrie, că ridicându-se o furtună cu grindină a nimicit total sămĕnăturile de pe hotarul cel mai mănos, stricând apa drumul și nămolind totul. Doi cai s'au inecat în valurile infuriate. Deasemenea mari stricăciuni a făcut pe hotarele comunelor Ocolișul mare și Pośaga de sus. Bieţii ómeni, neavênd cu ce se mai supórte sarcinile se pregătesc sĕ plece la Dobrogea, despre care vorbesc ca de un raiu pămêntesc. Nici vitele nu le mai pot intreţiné, după-ce și pășunatul în păduri s'a interḑis.

* (Condamnare). Curtea cu juraţi din Agram a condamnat pe redactorul dela „Obzor" Pecniac la o lună închisóre și 700 fl. amêndă pentru un articlu intitulat „Corupţiunea", ér pe redactorul dela fóia „Havatscka" Fleischer l'a condamnat la suma de 300 fl. pentru o notiţă, în care a accentuat, că prin întrebuinţarea limbei magiare în scólele din Fiume copii croaţi se vor *dobitocí.*

* (Foc.) Din Moor se comunică, că focul a mistuit preste 300 case. Nenorociţii în numĕr de preste 1000 ómeni n'au unde a sĕ adăpostí Ḑece ómeni și mai multe animale au căḑut jertfă flacărilor.—

* (Destrăbălare morală.) Din comitatu Timișului sĕ anunţă, că moralitatea a decăḑut cu totul mai ales în ceea-ce privesce actul încheerei căsătoriilor, se comit pĕcate strigătóre la ceriu. In districtul Racoșului sau constatat preste 100 de casuri unde copilele dela 12—14 ani trăesc în concubinat cu băeţandri de 14—16 ani. Acest morb social se întinde tot mai tare, și dacă din partea administraţiunei nu se va face o cură radicală, poporaţiune din acele locuri e periclitată.

Din public

Informaţiuni

relative la lucrările adunărilor generale ale Asociaţiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

In urmarea întrebărilor venite din unele regiuni ale ţĕrei aflăm necesariu a rĕspunde în următórele:

Statute și regulamente se trimit în numĕr, în care sĕ cer decătră direcţiunile despărţemintelor preste tot, pe unde esistă de acelea.

In desbaterile adunărilor generali comitetul are sĕ ţină strict la § 3 din statute, prin urmare a nu suferí transgresiunea aceluia.

Adunările sunt publice, pot sĕ asiste persóne onorabile de ori-ce stare și condiţiune socială, însĕ vot deliberativ au numai membrii fundatori, cei pe viéţă, și toţi cei actuali, câţi numeră regulat cotisaţiunea anuală de 5 fl. v. a.

Discurse, studii, operate scientifice, artistice, agronomice, technice, fisice și altele nu numai sunt permise a se cetí în adunare, dară chiar dorite și cerute, după-cum se întêmplase mai ales în cei vre o 15 ani dintâin ai activităţii acestei societăţi sub unica condiţiune observată în decursul anilor, ca operate de acelea sĕ fie cel puţin 2—3 ḑile înainte trimise la comitet, care pórtă rĕspunderea atât cătră autorităţile publice, cât și cătră publicul ascultătoriu, pentru tóte ce se pronunţă în adunare, éră presidiul are sĕ le pue la ordinea ḑilei în proporţiunea în care adunărei ii ajunge timpul.

In desbateri se observă regulele cunoscute din tóte adunările publice ale ómenilor de cultură superióră.

Propuneri ne anunţate de timpuriu la comitet, ca sĕ pótă fi trecute în programa tipărită, nici cel puţin presentate cu una ḑi mai nainte în scris la presidiu nu se pot pune la ordinea ḑilei fără pericol de precipitare și de disordine în lucrurile adunărei.

Dela presidiul comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român.

Sibiiu, 7 August n. 1890.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 August 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.90	101.90
Renta de aur austriacă	108.70	108.75
Sorţi de stat dela 1860	139.50	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	348.—	348.—
mprumutul drumurilor de fer ung.	115.30	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Renta ung. de hârtie	99.90	99.30
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5 50	5.48
Napoleon	9 20½	9.21
100 marce nemţesci	56.67½	56.65
London pe (poliţă de trei luni)	116.—	115 90

Nr. 225. [396] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Câmpenilor cu începutul anului scolar viitoriu sĕ publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1, Lăpuş, cu salariu 200 fl., din repartiţiune şi lemne pentru încălḑit.

2. Ponorel, cu salariu 200 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

3. Neagra de jos, cu salariu 200 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

4. Lăzesci, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi lemne pentru foc.

5. Peleş, cu salariu 150 fl., din repărtiţie şi lemne pentru foc,

6. Poiana, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi lemne pentru foc.

7. Sohodol, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

8. Săcătură, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

9. Certegea, cu salariu 100 fl. din repartiţie, şi cuartir încălḑit.

10. Valea verde, cu salariu 100 fl., din repartiţiune şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ şi trimită concursele instruite după legile scolare în vigóre până la terminul cuvenit subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.
Câmpeni, 13 Iuliu, 1890.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 194 [397] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci cu începutul anului scolar 1890/91 în comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se publică concurs cu termin de 30 ḑile.

1. Cărpiniş, cu salariu de 200 fl.. din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Trêmpoele, cu salariu 200 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑit.

3. Bucium-Isbita, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

4. Bucium-Sat, cu salariu 150 fl., din ajutoriu erarial şi repartiţiune cuartir şi încălḑitul.

5. Buninginea, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

6. Ciurulésa, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

7. Corna, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

8. Galaţi, cu salariu 150 fl., din fondul scolariu şi repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

9. Presaca, cu salariu 150 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑitul.

10. Soharu, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi lemne pentru încălḑit

11. Vêrtop, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi fondul scolar, cuartir şi încălḑitul.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ trimită concursele la subscrisul oficiu până la terminul cuvenit.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Abrudului.
Abrud, 12 Iuliu, 1890.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 124. [398] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului învĕţătoresc devenit vacant la scóla gr. or. din Braşovul-vechiu se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunare anticipative. Dela concurenţi sĕ cere sĕ fie de religia greco-orientală, sĕ aibă cualificaţiunea prescrisă de lege; sĕ fie bineversaţi în cântările şi ritualele bisericesci, fiind îndatoraţi a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi a instruá în acea tinerimea scolară.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a-şi asterne cererile lor instruate conform legilor în vigóre până la terminul arătat subscrisului comitet prin prea onoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovulni.

Braşov, 12 Iuliu, 1890.
Comitetul parochial gr. or. dela Sânta Adormire din Braşovul vechiu, în conţelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului.

George Perşinariu,
paroch şi preşedinte.

Nr. 474. [399] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, devenite vacante la scólele elementare gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 20 August a. c.

1. Şugag, dóuĕ posturi, cu salariu câte de 200 fl., care se va solví în rate lunare decursive din cassa comunei, cuartir liber şi 2□° lemne de foc. Invĕţătoriul, care va fi ales de notariu al comitetului parochial, pentru provederea agendelor scripturistice va primí o remuraţiune de 10 fl. şi folosinţa grădinei scolare.

2. Pianul de jos, un post cu salariu anual de 200 fl., care se incasséză prin repartiţie dela popor şi se va solví în patru rate decursive.

3. Pianul de sus, un post cu salariu anual de 200 fl. cuartir liber şi 2□° lemne de foc.

Dela concurenţi se ascéptă, ca sĕ instrueze elevii în cântările bisericesci, sĕ cânte Dumineca şi în sĕrbĕtori cu elevii şi sĕ ţină strana în biserică.

Reflectanţii la aceste posturi învĕţătoresci au a-şi asterne cererile lor, instruite conform normelor din vigóre, până la terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral subsemnat.

Sebeş, 17 Iuliu, 1890.
Oficiul protopresb. gr. or. in conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 350. [400] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Livezeni, cu salariu anual de 280 fl., bani din repartiţie, cuartir liber în edificiul scólei, 4 stângini de lemne, din cari are a se încălḑí şi scóla, grădini de legumi lângă scólă şi grădina de pomi.

Alesul este deobligat a conduce elevii la biserică în Dumineci şi sĕrbători.

2. Nucşóra, cu salariu anual 240 fl., cuartir şi lemne focali. In Dumineci şi sĕrbători va avé a conduce elevii la biserică şi a ţiné strana sub liturgiă.

3. Zlasti, cu salariu anual 200 fl., cuartir şi lemne focali.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste staţiuni au a-şi trimite cererile lor — în terminul prescris — instruite conform prescriselor legale la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetele parochiali.
Haţeg, la 24 Iuliu. 1890.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 435. [401] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului I, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile, computându-se dela prima publicare în „Telegraful Român.“

I. La scóla capitală gr. or. din Satulung, biserica Sf. Adormiri, pentru doi învĕţători cu salariu de câte 300 fl., solvabile în rate lunare anticipative, ér după 5 ani de serviciu, se vor urcá salariile la câte 350 fl.

II. La scóla poporală din Zizin, cu salariu de 110 fl., în care este computat şi venitul de cantor.

III. La scóla poporală din filia Cărpiniş, aparţinătóre de matera Târlongeni cu venit de 60 fl.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi, au de a-şi adresá suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, cari au a fi provĕḑute cu următórele documente:

a) testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc;

b) testimoniul despre eventuala funcţionare ca învĕţătoriu la alte scóle;

c) atestatul de botez, că este de religiunea gr. orientală;

d) eventual şi alte documente necesari conform prescriselor din vigóre.

Vor fi preferiţi cei cu cualificaţiune superióră şi cu deosebire cari vor avé cunoscinţă de musica vocală sau instrumentală, se subinţelege pentru postul de sub Nr. I.

In conţelegere cu comitetele parochiali.
Oficiul protopresbiteral gr. oriental Braşovul I.
Braşov, 20 Iuliu, 1890.

Ioan Petric,
adm. prot.

Nr. 320 Scol. [402] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate aflătóre în tractul protopresbiteral gr. or. al Solnocului, sĕ escrie concurs ca termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Cupşeni. Un post de învĕţătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc, din cari e a se încălḑi şi sala de învĕţământ.

2. Libotin. Un post de învĕţător salarisat cu 100 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc, din cari e a sĕ incălḑí şi sala de învĕţământ.

3 Ungureni. Un post de învĕţătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc, din cari e a se încălḑí şi sala de învĕţământ.

4. Rogoz. Un post de învĕţătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc, din cari e a se încălḑí şi sala de învĕţământ, tóte însĕ acestea salarii au a se căpĕta din repartiţiune dela popor.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului.
Cupşeni, în 4 Iuliu, 1890.

S. Cupşa, m. p
protopresbiter.

Nr. 160. [403] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de profesor de religiune la gimnasiul român gr. or. din Braşov se escrie concurs cu terminul de 20 August st. v. 1890.

Concurenţii vor adresá către subscrisa eforiă scolară petiţiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români de religiunea gr. or.

b) că au purtare bună atât în privinţa morală cât şi în relaţiunile civile.

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănătoşi.

d) că după depunerea esamenului de maturitate la gimnasiu au absolvat studiile teologice şi au făcut un curs complet la facultatea filosofică.

Profesorul de religiune va avé a propune studiul religiunei în tóte opt clasele gimnasiale, a ţiné eshortaţiunile îndatinate şi a purtá supraveghere asupra elevilor în biserică, promovând atât prin instrucţiune cât şi prin esemplu religiositatea şi moralitatea tinerimei scolare. Afară de acestea va fi obligat a mai provedé în cas de lipsă patru óre de instrucţiune din alte obiecte corĕspunḑĕtóre pregătirei sale.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinar salariul anual de 800 fl. v. a., ér după denumirea de profesor ordinar salariul anual de 900 fl., cuincueniul de 50 fl., care se repetéză de 5 ori, 130 fl. relutul de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. pe an şi drept de pensiune conform statutelor.

Concurenţii vor declará în petiţiunile lor, că se vor spune legilor nóstre bisericesci şi scolare, precum şi normativelor şi disposiţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau se vor face in decursul timpurilor.

Braşov, în 18/30 Iuliu, 1890.

Eforia şcólelor române ort. res.

N. Strevoiu,
preşed.

Nr. 4723. Scol.

Se dă spre publicare cu aceea observare la punctul *d)*, că absolvarea studielor teologice are sĕ fie documentată prin testimoniu cu valóre pentru archidiecesa Transilvaniei.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 26 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

---

[393] 3—3

CONCURS.

Comitetul „Asociaţiunei Transilvane pentru cultura română şi literatura poporului român“ din despărţĕmêntul Sas-Sebeş, pe basa conclusului luat în şedinţa sa ţinută în *31 Iuliu st. n. a. c.*, escrie dóuĕ stipendii à 40 fl. pentru studenţii gimnasiali miseri din acest despărţĕmênt, cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

Suplicanţii au a-şi trimite rugările lor provĕḑute cu documentele necesare la adresa dlui Ioan Oncescu, cassar al despărţĕmêntului în Rĕhĕu p. u. Sz. Sebes.

Sebeş, în 1 August, 1890 n.

Daniil David, direct. desp. **Ilie Moga,** not. comit.

Sz. 3089/890 polg. [386] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék nevében mint kiküldött eljáró biró közhirré teszem, hogy a tóbiási (táblási) általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére, ugy mint a képviselet rendezése mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a tárgyalási határnapot **1890 évi szeptember hó 10-ik napjának mindenkor délelött 9 órájára** Tobiás (Táblás) község iroda helyiségébe tüzöm ki, melyre az összes érdekelteket hirdetményileg, azon figyelmeztetéssel hivom meg, hogy meg nem jelenésök a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi királyi 'törvényszék nevében.

Erzsébetváros, 1890 junius 6-án.

Incze Domokos,
eljáró biró.

Sz. 418/890 plg. [394] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Muzsna község határa általános határtagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi szeptember hó 20 napjának d. e. 9 órája** Muzsna község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés I-ső példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 február 24-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Májai C.* jegyző.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 81 Sibiiu, Marți 31 Iuliu (12 August) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 Iuliu.

În Europa întrégă sunt preste 8 milióne de evrei, dintre acestia aprópe 3 milióne trăesc în Rusia. E lucru fórte natural, că sunt o povară pentru țéră, pentru-că de regulă ei nu produc, ci schimbă aceea ce produc alții, așa că din schimb ei trăesc cu mult mai ușor, ca cei ce produc și muncesc.

Din modul acesta de traiu al lor, evreii nicăiri nu sunt binevĕḑuți. Vĕḑut-am pe la anii 1880 prin Germania formându se societăți antisemitice și nimene altul nu era în fruntea miscărei decât predicatorul curții Stöcker.

Și Ungaria a avut antisemitismul ei, care cu ocasiunea procesului dela Tisza-Eszlár era sĕ ia dimensiuni și mai mari, dar în urmă spiritele s'a mulcomit, și acésta din motive, că mulți domni sunt aḑi în pungile evreilor și jócă după cum flueră ei.

In Viena, capitala Austriei, representanții comunali sunt jumĕtate antisemiți, și sătui de dragostea evreilor, caută sĕ se emancipeze de influința lor, dar până acum luptă fără succes. In tótă lumea deci esistă un feliu de neincredere față de evrei chiar și acolo, unde ei sunt impretiniți cu cultura europénă, și dacă alianța israelită nu ar vĕrsá milióne în fondurile de dispozițiuni ale guvernelor, în pungile ḑiaristilor dela ḑiare mari și cu trecere universală, ba chiar și în busunarele unor diplomați, ei nu ar puté esistá în Europa nicăiri, nu ar puté ședé în parlamentele țĕrilor ca deputați, nu ar puté figurá ca medici și ca advocați, ci ar trebuí sĕ se mulțăméscă cu o posițiune mai de jos.

Banii jócă rolul principal, și cu ajutoriul banilor pusese presa europénă intrégă în mișcare la congresul din Berlin, când România nu voia sĕ scie de emanciparea evreilor, așa cum ei o doriau, și plângerile lor din presă au străbătut până la urechile celor ce erau chemați sĕ așeḑe stipulațiunile contractelor internaționale.

Așa dar evreii sunt aḑi un factor în Ungaria, și de ei se ține cont tocmai pentru-că prin istețimea lor au priceput de mult că „banul e ochiul dracului.“

Rusia se vede, că merge pe altă cale acum odată. Nu i pasă nici de sberăturile presei, nici de interpelațiunile ce se fac în parlamentul Angliei, ci voesce sĕ se scuture de o povară atât de grea cum sunt cele 3 milióne de evrei. Evreii din Rusia sunt cu mult mai rĕmași inapoi ca cei din vestul Europei.

Meserii nu invață, scólă nu au învĕțat, lucrul nu le place, ci se indeletnicesc partea cea mai mare cu vinderea de „wutki“ falsificat, stricat în o mie de forme, ca sĕ ardă gâtlegiurile bieților muscali. Guvernului rusesc nu i póte indiferent aceea cu ce trăesce un popor de 3 milióne, și de aceea a luat mĕsuri ca sĕ cruțe poporațiunea rurală de mișeliile lor. Și noi acest pas 'l aprobăm până aici și am dorí ca și guvernul nostru sĕ imiteze pe cel muscălesc.

Este vorba, că evreii au sĕ se dedea la lucrul pămêntului, sĕ prindă și ei de córnele plugului, sĕ créscă vite și sĕ le pască ei, și atunci nu are nimene nimica contra lor.

Până-ce trăesc din spinarea poporului, până-ce demoraliséză poporul, până-ce în casele lor primesc pentru rachiu bucate furate, gâsce și alte cele, nu pot contá la spriginul nici unui om de omenie și la spriginul statelor, cari vor ca sarcinele și bunătățile sĕ se impartă egal pe umerii cetățenilor.

In România sunt 400 mii evrei, și acestia, dacă ar fi conces ca se cumpere case și mori până acum la țéră ar fi deposedat pre mulți din locuitorii mosteni și i-ar fi făcut proletari

Cu evreii statul nu se póte susținé, ei nu sunt stâlpi puternici ai statului, ci storc fără milă unde numai pot. Principiul lor este a aduná averi.

Ungaria va vedé, unde va ajunge cu liberalismul ei. Evreii ocupă terenul, în Budapesta edifică case, în țéra intrégă ei norméză negoțul, bursa e pre mâna lor, presa e subvenționată de ei, și dacă ei aḑi iau cu inlesnire numele cele mai onorabile ale famililor cu frumos trecut, la ocasiune binevenită tot ei vor întórce spatele celor ce i primesc aḑi cu atâta dragoste.

In provincie fac minuni, frumósa țara a Oltului séměnă cu o Palestină.

Că evreii sciu scóte ochii celor dela putere prin aceea, că se fac membrii la „Kulturegylet“ este o manevră jidovéscă tot lucrul, ei pentru aceea tot nu cetesc nici ḑiare unguresci, nu pórtă corespondința de negoț în limba magiară, fără imbată lumea cu apă rece și e dureros, că acésta cei interesați nu o vĕd.

In Rusia de aici incolo vor avé a trăí numai în orașe mari, populațiunea dela țéră va fi scutită de vecsațiunile lor și de bună sémă, că vre un milion de evrei vor căutá airea adăpost. Provinciile balcanice se feresc de ei ca de lepră, cât numai pot, și de bună sémă că drumul lor îl vor luá spre Anstro-Ungaria, unde deja aḑi sunt preste $1\,^1/_2$ milion.

Poporul s'a inmulțit și aicea, emigrările sunt la ordinea ḑilei și nu va fi un schimb norocos pentru Ungaria dacă în locul românilor celor vênjoși și în locul slovacilor dela nord, cari merg cu miile la America, va suferí sĕ se așeḑe evrei, căci acésta ar fi lovitura cea mai mare ce o ar suferí statul. Noi nu suntem antisemiți, nu provocăm la ură contra celor de alt neam și altă rasă, dar ca buni cetățeni ai statului avem datorința de cetățeni ca sĕ apĕrăm țéra de invasiuni jidovesci, până atunci până ce evrei nu-și vor căutá alt mod de traiu.

Revista politică.

Convorbirea, ce a avut-o primatele **Simor** cu colaboratorul dela „Egyetértés“, și despre-care am vorbit mai pe larg în numĕrul trecut al fóiei nóstre, a fost amănunțit aprețiată, atât în presa din monarchie, cât și în presa strĕină.

Scirile mai nóuĕ sosite dela Roma, nu vorbesc tocmai ca și cum lucrul ar fi cu totul resolvit. In acéstă privință se comunică ḑiariului „N. Fr. Presse“ din Viena următórele: Comunicările redactorului dela „Egyetértés“ despre întrevorbirea cu **Simor** se consideră în Vatican de premature. Este cu totul neadevĕrat a vorbí despre o decisiune, cu care s'ar fi ocupat Papa. Ceea-ce posede în scris cardinalul din Ungaria este simplu o scrisóre a congregațiunei pentru afacerile estraordinare bisericesci, care întru tóte corĕspunde cu vederile cardinalului, și nimenea, care cunósce organisațiunea bisericei catolice, nu se va mirá de acésta. Nu este ertat a se vorbí despre vreo influință a clerului ungar prin sf. scaun în o afacere, carea nu este regulată numai prin us de mai mulți secoli, ci chiar prin autoritatea conciliilor. Papa și membrii congregațiunei nutresc din contră cea mai bună speranță, că un conflict se va încungiurá. Pertractările cu regimul ungar nu s'au terminat încă. Sfântul scaun va face totul, întru cât îi értă organisațiunea bisericéscă, ca afacerea sĕ se termine pe cale cât mai pacinică.

Ḑiariul „Egyetértés“, reproducênd aceste, ḑice, că este autorisat din loc competent a declará, că ceea-ce a hotărit congregațiunea posede subscrierea Papei.

In Viena a provocat mare sensațiune faptul, că conducĕtoriul cehilor bĕtrâni, Dr. Rieger, după-ce a avut o conferință cu connaționalii și amicii sei politici, a cercetat pe prim ministrul Taaffe. Cu ce misiune și în ce scop a venit conducĕtoriulu cehilor bĕtrâni la Viena, a rĕmas un secret, dar că venirea sa stă în legătură cu relațiunile încordate dintre cele dóuĕ partide cehe și cu afacerea pactului de împĕcare, numai încape nici o îndoélă. Foile opozițiunale germane se tem, că se încércă a îndupleca

---

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare.)

Pentru ce suflete sĕlbatice și lipsite de educațiune sĕ fie în stare a neliniștí un suflet cultivat și luminat? Ce este însĕ un suflet cultivat și luminat? Acela care cunósce originea și scopul lucrurilor și spiritul, care străbate lumea corpurilor și care în tot timpul administréză universul după anumite secțiuni.

⁂

Dacă cutare sau cutare lucru se întêmplă nici prin vre-o rĕutate din partea mea, nici prin efectul rĕutății mele, și nici comunitatea nu sufere prin aceea, pentru ce sĕ fiu óre nelinistit? Și ce ar puté atunci suferí ordinea universului prin aceea?

⁂

Sórtea cea mai fericită constă într'o bună disposițiune a sufletului, în aplicări bune și în fapte bune.

⁂

In implinirea datorinții tale sĕ nu-ți pese dacă sgriburi de frig sau te inădusesce căldura, dacă esti somnoros sau ai dormit destul, dacă esti lăudat sau dojenit, dacă ajungi aprópe de mórte, sau suferí ceva ei asemenea. Și mórtea este una din problemele vieței nóstre. Este de ajuns dacă o deslegi și pe aceea bine, indată ce ți se presentéză.

⁂

Esaminéză fie-care lucru în fond. Se nu'ți trécă din vedere nici calitatea lui particulară și nici valórea lui.

⁂

Maniera cea mai frumósă de a-și rĕsbuná asupra cuiva este aceea, a nu rĕsplătí rĕu cu rĕu.

⁂

Cautăți tótă bucuria și mulțămirea ta, cugotându-te totdeuna la Dḑeu a pășí dela o faptă de folos comun la alta.

⁂

Când vre odată prin forța impregiurărilor ți se va turburá cumva liniscea sufletéscă, te intórce în tine insuți. Nu te lăsa a fi prea mult scos din tact. Pentru-că cu cât te vei reintórce mai curênd la o disposițiune armonică a sufletului, cu atât ți-o vei insușí mai mult.

⁂

Dacă în același timp ai avea o mamă adevĕrată și una vitregă, apoi pe acésta o ai onorá, dar totuși constant ți ai luá refugiu la mama cea bună. Tocmai în aceea-și relațiune te aflí tu cu curtea și cu filosofia. Petrece totdeuna la cea din urmă și recreaze-te la ea. Prin ea 'ți va deveni și viața la curte suportabilă și tu insuți vei fi mai suportabil la tine acasă.

⁂

Unele se grăbesc a intrá în viață, altele a eșí din viată și din celea ce sunt în stadiul de inființare, unele deja au și dispărut. Un flucs continuu de schimbări înoiesce neincetat lumea, întocmai cum cursul neintrerupt al timpului ne pune mereu în perspectivă o durată nețĕrmurită. Cine ar fi deci dispus în acest fluviu, în care nu poți luá posițiune sigură a te atașá serios pre lângă unul din lucrurile atât de iute trecĕtóre?

Acésta ar sĕmâná, ca și când cineva s'ar inamorá de o vrabie, ce trece în sbor pe dinaintea sa și care la moment dispare din vederea sa.

(Va urmá.)

guvernul ca sĕ mijlocéscă o împăciuire între acele dóue partide şi acésta presupunere e cu atât mai verosimilă, căci în Praga încă cu mult mai nainte se vorbia despre acest plan, ce l au cehii. Acésta însĕ, după pretensiunile cehilor tineri, nu se póte face decât, dacă limba cehă va deveni limba oficiósă şi se vede, că şi Rieger nu e neaplecat sĕ lucreze în acésta direcţiune.

Acésta e şi causa, pentru care foile oposiţionale germane, aduc aminte contelui Taaffe, că el a fost totdeuna contrariu ca limba cehă sĕ devină limbă oficiósă pentru Boemia. Dênsul s'a esprimat chiar la 1886 astfeliu: Regimul trebue sĕ ţină tare la regularea limbei oficióse. El recunósce necesitatea ca limba germană sĕ aibă în Austria o deosebită posiţiune ca limbă de mijlocire şi ca limba pe care o cunósce maioritatea locuitorilor din Austria. Regimul nu se va pune pe un punct de vedere naţional separatistic, va avé însĕ în vedere trebuinţele singuraticelor ţeri etc.

Despre pertractările, ce au avut loc între regimul frances şi cel engles cu privire la politica colonială comunică diariul parisian „Le Temps“ următórele: Intre Francia şi Englitera s'au schimbat dóuĕ declaraţiuni. În cea dintâiu se învoesce Francia cu abatere dela declararea din 1862 pentru restabilarea protectoratului engles preste sultanatul din Sansibar. Manat rĕmâne afară din noua declaraţiune, precum s'a marcat în disposiţiunile dela 1862. În a dóua declaraţiune supune Anglia, carea recunósce protectoratul Franciei preste Madagascar, pe consulii sei îndatorirei esecutărei regimului frances. Afără de acéstă recunósce Anglia sfera de înfluinţă a Franciei în Africa preste posiţiunile algerice, Senegal şi Niger. „Journal des Débats“, carele publică aprópe tot acestea, mai adauge încă următórele după o telegramă din Londra: Sfera de înfluinţă francesă se va mărginí la Ost prin o linie, care începênd din Tunesia merge până la lacul Tschat. Marginea sudică începe dela un punct al lacului Tschat pe la Say până la Niger. Acésta linie se va marcá îndetaiu ulterior prin o comisiune specială.

Împĕratul german după călĕtoria în Anglia se duce la Helgoland. Călĕtoria în Anglia e comentată viu de jurnalele engleze şi germane şi ea dovedesce bunele relaţiuni, ce domnesc între aceste dóuĕ state, şi cari s'au întărit şi prin contractele din urmă în politica colonială.

Datorința preotului de a cuvêntá în biserică.

(Încheere.)

Spre a satisface acestei grele misiuni, preotul trebue sĕ fie înzestrat cu următórele insuşiri:

a) Sĕ aibă perfectă cunoscinţă a sf. scripturi a dogmelor şi canónelor bisericei, ca sĕ nu vină în contradicere cu acelea, sau sĕ cadă chiar în eres.

b) Sĕ aibă în vedere gradul de cultură şi aplicările ascultătorilor, sĕ le cunóscă tóte viţiurile şi relele lor aplicări, acelea sĕ le combată cu blândeţe şi sĕ nu eschidă pre ascultători dela posibilitatea, că după îndreptarea vieţii va urmá şi ertarea, adecă speranţa în îndurarea lui Ddeu.

c) Purtarea şi ţinuta lui între şi cu poporul sĕ nu fie aşa ca sĕ se pótă esplicá asupra persónei sale, cuvintele Mântuitoriului dise către farisei:

„In scaunul lui Moise şed cărturarii şi fariseii, deci tot ce vor dice ei sĕ faceţi şi pădiţi; éră după faptele lor sĕ nu faceţi; căci ei dic, dară nu fac, pun sarcine asupra poporului, pe cari ei nici cu degetul nu le ating (Math. cap 23 v. 2—5).

Dacă predicătoriul va fi cu băgare de sémă la acestea 3 împrejurări mai momentuóse, el póte fi sigur, că cuvintele lui nu vor fi zădarnice şi ostenéla lui va fi rĕsplătită.

Nu este consult însĕ a scóte din us cărţile folosite ca cuvêntări până acum în biserică, pentru-că ar trebuí sĕ se înlocuiască cu altele acestea şi special cuvêntările de la sĕrbătorile martirilor şi altor cuvioşi precum: sf. George, Dumitru, Teodor, Niculae, cari tóte descriu pre larg martiriul şi vieţa sau biografia lor, greu de tot s'ar puté înlocuí cu altele.

Au mai eşit la lumină în timpul din urmă şi multe cărţi de cuvêntări şi chiar foi periodice cu de acelea, aşa încât s'ar păré că se face o adevĕrată speculă cu acelea. La folosirea acelora trebue se fie preotul cu mare băgare de sémă, sĕ scie alege ce e bun şi ce e rĕu; căci acceptându le en bloc, adecă aşa precum sunt, va spune lucruri contrare credinţei sale.

Afară de cuvêntările bisericesci mai sunt cuvêntările la înmormêntări. Aci i se dă preotului de multe ori şi mai bună ocasiune ca în biserică a cuvêntá şi învĕţá, fiind că de multe-ori are un public mai numeros şi de tótă etatea, ca în biserică, mai cu sémă când înmormêntarea se întêmplă Dumineca sau sĕrbătórea.

Este fórte consult a se pune la o parte propovedaniele vechi şi necorĕspundĕtóre, cu ertăciunile lor infinite, şi a se compune de preotul cuvêntare acomodată după viéţa rĕpausatului, cu care ocasiune se pot dá poveţe şi îndreptări înţelepte celor vii.

Mai sunt şi alte ocasiuni, când preotul 'şi póte desvoltá poveţele şi îndemnările sale spre fapte bune, precum la sfinţirea vestmintelor, clopotelor, crucilor, bisericesci, apoi la mese de pomeni şi nunte, la ţinerea esamenelor cu pruncii de scólă şi tinerimea adultă. La tóte acestea preotul avênd totdeuna temă şi material de vorbit, îndemnând, certând şi admoniind cu tact şi bună vointă, alegêndu şi totuna terminii, în care sĕ vorbéscă, şi pădind întru tóte bunacuviinţa, silinţa lui totdeuna va fi bine resplătită. *G. B.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Bucerdea vinósă, în 8 August 1890 n. Dle redactor! Lângă multele calamităţi, cu cari luptăm di de di, a mai venit şi elementele ca sĕ se conjure asupra nóstră. In 1 a curentei după prând s'a aprins un stog de grâu al primariului comunal. Cum? nu se scie! Era o secetă teribilă. Apa secase din fântâni, valea ce curge prin mijlocul comunei secase cu totul, şi aşa focul nu avù nici o greutate de a luá dimensiuni, cum ii place. Pompe pentru stêns focul pe la noi sunt un ce necunoscut, căci şi cari sunt, sunt neingrigite şi când isbucnesce vre un foc, nu le afli, că unde sunt. Soţia primariului se pune sĕ scóţă din casă una-alta, incepe a duce în celariu şi spre mai bună siguranţă lasă şi doi băeţi micuţi în celariu. Dar când aduse încă odată nu putù eşí nici ea, nici copii din celariu, căci o înăduşise flăcările şi trebuì sĕ şi afle mórtea cu copii cu tot. Aşa au cădut jertfă flăcărilor 6 ómeni, 54 şuri şi case, 54 familii au rĕmas fără sĕ aibă decât cu ce au fost pe ei la lucru. Ighiul dela noi e departe de un pătrar de óră. Voinicosul de fi-solgăbirău nici nu s'a mişcat sĕ vadă pericolul şi miseria. Doi gendarmi au făcut ce au putut ca sĕ nu devină partea din sus a comunei întrégă pradă flacărilor.

Asiguraţi nu au fost decât doi economi, celoralalţi cărora li-s'a prefăcut grânele tóte în cenuşă şi nutreţul, sunt lăsaţi în mâna lui Ddeu.

Cucuruzele cu seceta din urmă au rodit fórte slab, cele mai multe au rĕmas nerodite, póme sunt pré puţine, ér în vii nu e speranţă ca sĕ se pótă redimá cei arşi, şi aici ajutoriul e neapărat de lipsă.

In colónele preţuitului d-vóstră diar s'a scris mult despre asigurările contra focului şi despre folosul ce l pot avé cei nenorociţi prin foc. Pre la noi atâtea nĕcasuri are bietul popor îngrămădite pe umerii lui, încât la acésta dare de bună voie rar se póte îmbiá, cu tóte sfaturile ce s'au dat. Aşa nu-i rĕmâne decât „bâta în mână şi la drum“, dacă publicul cel mare românesc, nu va vení în ajutoriu. Streinii sunt indiferenţi faţă de nenorocirea nóstră. Mai anii trecuţi a ars Trăscăul şi s'a adunat cu mult mai mulţi bani decât era dauna. Pentru arşii nostri în timpul din urmă numai Onor. Direţiune a „Albinei“ şi puţini marinimoşi binefăcĕtori au făcut colecte, cari au prins bine celor ce erau în nĕcas. Şi noi apelăm tot la acestia, cari au şi inimă şi şi putere sĕ ne ajute, căci de nu poporul ajunge la marginea desperaţiunei nu are nici chiar ce băgá în gură cu copii cu tot, şi te ia mila, când ii vedi fără coperiş, împrăsciaţi pe la rudenii şi cunoscuţi şi avisaţi la ajutoriu*).

Representanții teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare).

10. Contimpuran cu Metodie a fost presbiterul Lucian. Cei vechi credeau despre dênsul, că s'a născut în Samosata (în Siria). După-ce a primit o crescere bine îngrigită în Edesa a devenit presbiter şi învĕţătoriu în Antiochia, unde dimpreună cu presbiterul Dorotei a înfiinţat pe la finea secolului al III-lea o scóla teologică, cunoscută sub numele de scóla antiochiană. In acésta se cultivă cu predilecţiune esplicarea gramaticală-istorică a sf. scripturi, ér în teologie se urma o direcţiune critică-raţională. La renume şi înflorire a ajuns acésta scólă în secolul al V-lea. In sinodul din Antiochia dela anul 269 el a fost aderintele lui Paul Samosateanul, cunoscutului antitrinitar, ér în secolul al IV-lea din scóla lui ese Arie, Eusebie din Nicomedia si alţi mulţi semiariani, cari se lăudau, că sunt lucianisti, adecă învĕţăceii lui Lucian. Cu tóte acestea el se onoréză în biserică ca sânt, în urma morţii sale martirice, carea a suferit-o în Nicomedia la anul 311 sub împĕratul Maximin. Cu privire la activitatea lui literară avem puţine date sigure. Abia Ieronim, dela finea secolului al IV lea ne spune, că Lucian a scris mai multe cărţi, anume: comentare la sf. scriptură, epistole şi scrieri dogmatice. Dar din acestea nu ni s'a păstrat nici măcar fragmente. Tot ce a rĕmas dela el este o recensiune critică a tecstului grecesc, a T. V. şi N., carea făcută de el s'a lăţit din Antiochia preste Siria, Asia mică până la Constantinopolea, şi încetul cu încetul a dobândit o autoritate oficiósă în patriarchatul antiochian şi constantinopolitan. Se dă cu socotéla, că acest tecst, — numit în de comun tecstul asian, recensiunea asiană sau antiochiană-constantinopolitană — a servit de basă la lucrările esegetice a lui Chrisostom şi Teodoret. In prelucrarea latină a istoriei bisericesci scrise de Eusebie ne ofere Rufin un escerpt din o „vorbire apologetică“, în carea Lucian mărturisesce şi totodată apĕră înaintea judelui păgân credinţa sa crestină.

Acestia sunt representanţii cei mai renumiţi ai literaturei bisericesci-grecesci din jumĕtatea a 2-a a secolului

---

*) Eventualele oferte pentru acesti nenonoriţi le primim cu plăcere, şi se vor administrá primăriei locale spre disstribuire. Apelul comunicat nu-l putem publicá, nefiind subscris în regulă. Red.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XIX.

Sugătorii de sânge, sau belitorii țĕranului.

(Urmare.)

Puţin după acésta se ivì un biet ţĕran amărit ca vai de el cu nesce vestminte rupte, din faţa lui nu puteai cetí, decât numai supĕrări şi griji. El se rădimă ca înlemnit de uşă, până când îşi isprăví bĕtrânul cămătar scrisorile de pe masă. Intr'un târdiu se întórce spre ţĕran şi îl agrăesce cu o vóce aspră. No! da cei, adusai banii? Domnule dragă! dise ţĕranul, fă bine şi me mai îngăduesce, prelungesce-mi încă odată cambiul, că étă, eu am cugetat că voi puté vinde un viţel, fiindu-mi vaca de fĕtat, dar a lăpedat viţelul, si chiar vaca nu mi o pot vinde, că atunci ne rĕmâne casa fără o lingură de lapte, şi pe lângă acésta mi s'a bolnăvit şi nevasta. Ce gândesci, că eu îţi cred minciunile tale, dise cămătariul, cu aşa ceva nu scapi? Totdeuna ai venit cu minciuni de acele pe capul meu, şi eu ţi-am spus, că acésta este cea de pe urmă, eu am promis la altcineva banii, şi acuma trebue sĕ i dau, vedi numai de bani, şi numai umbla cu minciuni, că nu ajungi departe.

Bietul ţĕran începù a se rugá cu lacrămile în ochi, sĕ facă bine sĕ-l mai ascepte, că bucuros plătesce ceva şi mai mult, dar cămătariul nici nu se uita la el, ci umflà din umĕr şi dice; cu strugurul stors numai ai ce face, eu dragul meu nu ţi pot ajuta eu nu sum de vină de ţi s'a bolnăvit nevasta, de altcum aceste sunt numai nesce scopuri de ale tale. Bietul ţĕran desperat, vĕdù, că nu are ce face, şi răbdarea lui încă s'a gătat, acuma începe şi el: „Aşa tu câne bĕtrân, tu dici, că dela mine numai poţi stórce nimic, stórcăte pe tine vermii de măduvă, vrei sĕ ţi baţi joc de nĕcasul meu, şi dici că nu esti de vină la nefericirea mea, dar cine m'a adus la sapă de lemn? numai tu. Nu mi-ai prelungit totdeuna cambiul şi l'ai mărit de me dóre sufletul, ba mi-ai mâncat tótă averea, şi acum vrei sĕ me laşi în uşile ómenilor,n'ai avea noroc de dile, şi banii ce iai luat dela mine şi altul ca mine sĕ i mănânci prin spitale cu doctorii. Acum umilesce-te şi plécă cu cartea de rugăciuni la biserică ca fariseii cei blĕstămaţi, că tot nu ţi folosesce nimic, că Dumneden dă cu darul. Are se scie tótă lumea, că tu esci mişelul cel mai mare pe faţa pămêntului, nu esti vrednic sĕ calci pămêntul, şarlatan bĕtrân.

Aşa îl afurisí bietul ţĕran, când scobori treptele, căci acum vĕdù, că nu are nici un mijloc de a scăpá din cursa cămătariului. Cămătariul nu şi făcù mult din vorbele bietului ţĕran, ci se întórce la masa lui după ce a aruncat o privire la icóna Mântuitoriului, ca şi când ar voí sĕ dică: „Eu şi Dumnedeul meu ne scim bine trebile“.

Dar sĕ vedi cine îi întră acum în casă? Nu e acesta óre un ţĕran avut pre care toţi îl cunóscem, cine ar fi credut, că şi el sĕ ducă lipsă de bani? El încă pare a fi în vre-o încurcătură, căci până astădi nu mi-a deschis uşa. Cămătariul îl primesce afabil, după-cum îi este năravul, şi omul acesta 'şi pune acuma ruşinea la o parte; el nu are cine sci ce lipsă mare de bani, ci se află numai în o încurcătură cum am dis mai sus, anume el nu vrea sĕ-şi vêndă grâul acuma, că nu are mai nici un preţ, el ar puté sĕ se împrumute şi dela vre un vecin, dar nu vrea bucuros, ar puté sĕ iee şi pe moşie adecă pe întabulare (hipotecă), dar atunci l'ar scí satul întreg şi acésta nu o vré el odată cu capul sĕ se scie, că el are datorii, ba nu vrea sĕ róge pe nime sĕ-i fie chizaş, ce ar dice lumea de el sciindu-l datoriu, prelângă acésta mai sunt şi alte date despre care nu trebue sĕ mai scie şi nevasta. Destul, că acésta este numai o fudulie de a lui, pentru care are sĕ plătéscă opt procente camĕtă şi cinci procente rabat, şi cămătariul, care îi stringe mâna la despărţire, e mai mult ca sigur, că cu timpul are sĕ se întabuleze pe întréga lui avere.

(Va urmá).

II şi din secolului al III-lea, sau din restimpul apologetico-polemic. E de însemnat însĕ, că la rĕsărit a început a se desvoltá tot în acest restimp încă şi o literatură bis. siriană, vorbindu-se despre o scólă teologică destul de bună din Edesa, carea după socotinţa unora sĕ fi esistat acum la finea secolului al II-lea, şi din carea sĕ fi eşit şi presbiterul Lucian. Incât pentru productele acestei literaturi bisericesci siriane, apoi din acest restimp avem o traducere a sântei scripturi cunoscută sub numele de Fesito (Peschito), adecă cea simplă sau verbală, carea s'a făcut cel târḑiu la începutul secolului al III-lea, şi cel mai timpuriu în jumĕtatea a 2-a a secolului al II-lea. O scriere apocrifă fórte însemnată din acest timp e „învĕţătura apost. Adai" (Doctrina apost. Addaei), carea s'a descoperit abia în secolul nostru. Autorul acestei cărţi se numesce pe sine contimporan al apost. Adai — sau după-cum aflam la Eusebie a apost. Tadeu, — carele sĕ fi fost unul dintre cei 70 de învĕţăcei ai Domnului. După tradiţia siriană a fost trimis de apost. Toma ca sĕ încrestineze pe principele Abgar Uchomo conform promisiunei, ce a făcut-o crestinii din Palestina, în corespondenţa ce au întreţinut-o cu acest principe. Adai deci a vestit evangelia, cuvêntul lui Dumneḑeu în Siria, şi învĕţătura sau doctrina crestină predicată de el e depusă în acest op. Scrierea acésta voesce sĕ trécă de un product al secolului prim, dar după criteriile ei interne nu póte sĕ fie mai veche, decât din secolul al III lea, cam de pe la anul 279—290. Din acésta carte apocrifă, carea după-cum ea însaşi mărturisesce a fost depusă în archivele bisericei din Edesa, a scos istoricul Eusebie şi a espus în istoria sa bisericéscă corespondenţa apocrifă dintre Christos şi Abgar, carea o aflăm tradusă şi în românesce la finea unor cărţi bisericesci, edate în România. In urmă se póte, că şi actele disputaţiunei cu Mani, întemeitorul Maniheismului, scrise de Achelau din Cascar sau Carrhe, din Mesopotania în jumĕtatea a 2-a a secl. al II-lea, încă e un product al acestei literaturi.

(Va urmá.)

Estras

din protocolul şedinţei din 11 Maiu a. c. a sântului sinod din Bucuresci.

(Încheere.)

Pentru-că autorul acestei cărţi, Simeon Popescu, în prefaţa sa între altele multe ḑice şi acésta: „că din punctul de vedere biblic cred, că acéstă scriere va aflá óre-care interes la sântul sinod din România, care şi-a impus sarcina de a revisuí şi îndreptá tractatele s-tei scripturi", ve rog sĕ-mi daţi voe a depune la biroul s-tului sinod următórea propunere:

Propunere.

„Avênd în vedere decisiunile sinódelor ecumenice şi „celor locale, în ceea-ce se atinge de dogmele sântei nóstre biserici ortodocse de rĕsărit.

„Avênd în vedere confesiunea de credinţă ce face fiecare archiereu la chirotonia sa.

Avênd în vedere obligaţiunea şi datoria, ce are fie-care „episcop, preot şi crestin, care aparţine bisericei de rĕsărit „de a păstrá şi apărá drépta credinţă şi întréga doctrină a „acestei biserici, cum şi tóte instiţiunile ei.

„Avênd în vedere cartea intitulată „Pnevma în Niceno-„Constantinopolitanum", Considerând că cartea acésta este „după-cum ḑice însuşi autorul un: „studiu ecsegetico-dog-„matic."

„Avênd în vedere conclusiunile acestei cărţi, care sună „astfeliu:

„1. Evangeliile în nici un cas sub *πνεῦμα ἅγιον* nu înţeleg persóna a treia din sf. Treime. In specie la Mat. „1, 18, 20 Luc. 1, 35, se înţelege: însuşirea esenţială, „(duch) a Fiului: Acésta o constată simbólele şi o con-„firmă părinţii, învĕţând că: Iisus Christos s'a întrupat „din sine însuşi ca *Πνεῦμα ἅγιον* — duch sânt — şi Maria „Fecióra;

„2. Pentru numirea Duchului celui sânt evangelistii „au anumiţi termini technici, bine deosebiţi de *πνεῦμα* sau *πνεῦμα ἅγιον* prin articolul şi pronumele „*τὸ*". ca: „*τὸ* „*πνεῦμα*" „*τὸ ἅγιον πνεῦμα*", „*τὸ πνεῦμα* (*το*) *ἅγιον*". „*τὸ* „*πνεῦμα τῆς ἀληθείας*", pe cari simbolele i-au adoptat, fo-„losind cu precumpănire terminul ce ocură mai des la evangelisti: „*τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.*"

„3. Traducerea în art. III din Simbolul credinţei cu „de la Duchul Sânt" este o imitaţiune a rĕtăcirei apuseni-„lor, contrară spiritului sântei scripturi, simbólelor şi învĕ-„ţăturei Sânţilor Părinţi, ér esplicarea ei obicinuită o eresie. „Traducţiunea adecuată literei şi ecuivalentă înţelesului sim-„bolului este; „din Duch sânt şi din Maria Fecióra."

„4. Traducţiunea în art. VIII cu „de la Tatăl purcede", „făcută nu după tecstul normatic grecesc, ci după cel latin „sau slavon, este asemenea în contra înţelesului din Simbol, „şi contra învĕţăturei bisericei nóstre. Traducţiunea ecui-„valentă originalului este: carele din Tatăl purcede", tra-„ducţiune care se află în tóte cărţile nóstre bisericesci mie „cunoscute, începênd cu céslovul de Rômnic 1784, Pos-„lustav, Buda 1807; Euchologiu, Sibiiu 1833 şi tóte cărţile „rituale tipărite în Ardeal".

„Cu acestea autorul crede a fi demonstrat destul de „evident, de o parte rĕtăcirea, în care se află dogmatistii cu „respect la art. III din Simbolul Nico-Constantinopolitan, de „alta adevĕratul înţeles al citatului articol cu respect la zămislirea Mântuitorului.

„Rĕmâne acum ca sciinţa sĕ se pronunţe definitiv asu-„pra acestei lucrări şi cei competenţi a judecá în cestiuni „dogmatice, ca purtătorii şi representanţii sciinţei teologice, „sĕ confirme sau condamne resultatele obţinute prin cerce-„tările de faţă".

Considerând, că prin aceste conclusiuni, se lovesce în credinţa şi decisiunile sântelor sinóde ecumenice; Considerând, că autorul acestei cărţi este profesor la facultatea de teologie din Bucuresci; ce este mai mult: se ḑice, că este chiar preot, membru activ al sântei nóstre biserici ortodocse de rĕsărit.

Pentru aceste cuvinte, propun trimiterea cărţii acestia în cercetarea profesorilor facultăţii nóstre de teologie spre a referí sf. Sinod asupra ei.

† Iosif metropolit primat, † Iosif metropolitul Moldovei † Partenie al Dunărei de jos.

11 Maiu 1890.

I. P. S. Metropolit primat: A-şi avé sĕ fac numai o mică rectificare la espunerea, care a-ţi făcut-o fórte lămurit şi pentru care ve sunt fórte recunoscĕtoriu, căci a-ţi făcut un serviciu ortodocsiei. O mică rectificare: Chiar la începutul cuvêntări aţi ḑis: că acésta este o carte rĕspândită în tótă ţéra.

P. S. Archiereu Gerasim Piteştean: Este un simplu studiu esegetic.

I. P. S. metropolit primat: Ve asigur, că nici în ţară nu este rĕspândită de loc, nici în scoli nu este admisă. Acésta carte va rĕmâné totdeuna o opiniune isolată a autorului. Aşa dar eu me unesc cu propunerea ce s'a făcut, de a se trimite în cercetarea profesorilor dela facultatea de teologie, pentru a-şi da avisul lor asupra ei, şi sunt sigur, că are sĕ fie respinsă.

I. P. S. metropolit al Moldovei şi Sucevei: S'a întêmplat ca sĕ me aflu şi eu faţă în acéstă şedinţă a s-tului sinod. Profit de acéstă ocasiune ca sĕ arĕt mulţămirea mea P. S. episcop al Dunărei de jos, că a venit cu acéstă propunere, la care şi eu me asociez din tótă inima, — şi la care suntem datori cu toţi sĕ ne asociem, — pentru că în adevĕr, dacă acésta carte ar fi rĕspândită, cum ḑice P. S. propunĕtoriu, atunci ar face mare vătĕmare în minţile cele tinere ale studenţilor şi mai ales studenţilor dela facultatea de teologie, unde astăḑi funcţionéză, — sĕ mi permiteţi espresiune, — acest individ ca profesor. Acum întreb: Cu a cui sciinţă, cu a cui voe, cu a cui aprobare, acéstă persónă este numită ca profesor la facultatea de teologie? Apoi firesce, că autorul acestei cărţi îşi va propune neapĕrat opiniunile sale studenţilor sei.

De aceea me asociez şi eu cu propunerea P. S. episcop al Dunărei de jos; de cât mi se pare, că se cere o complectare a regulamentului sf. sinod, că adecă propunerea sĕ fie iscălită de cel puţin doi membri. Eu însĕ ḑic ca sĕ o iscălim cu toţii.

Voci: Da, o iscălim.

I. P. S. metropolit al Moldovei şi Succevei: P. Sânţitului episcop al Dunărei de jos îi face onóre acéstă propunere, fiind-că probéză, că este viligent la cele ce privesce biserica. Sensul vorbei de episcop, însemnéză priveghetoriu, păzitor: „Păzitor te-am pus pe tine casei lui Israil", de aceea şi eu me asociez şi cred, că suntem cu toţii de acord ca acéstă carte sĕ se trimită în cercetarea profesorilor facultăţii de teologie.

I. P. S. Metropolit primat: Ne mai cerênd nimenea cuvêntul, pun la vot propunerea.

Sântul sinod o admite în unanimitate.

„Biserica Ortodocsă".

Varietăţi.

* (Denumire). Fóia oficială a publicat denumirea judelui dela tabla reg. din Murĕş-Oşorheiu Andreiu Frîncu de jude la curia reg. din Budapesta. Judele dela tribunalul reg. din Sibiiu A. Vén a fost denumit jude la tabla din Murĕş-Oşorheiu.

* (Călĕtoria regelui Carol). Ḑiua ficsată pentru plecarea M. S. regelui şi a principelui moştenitoriu, este Mercuri. Maj. Sa se va oprí puţin la Viena, apoi va merge la Ischl, unde va face o visită monarchului nostru şi la Münich se va întâlní cu Maj. Sa regina. De ací Maj. Sa regele va merge în Elveţia spre a face o cură terapeutică, ér principele Ferdinand va merge sĕ-şi vadă pe părinţii sei.

* (Act marinimos.) Ḑilele trecute comitetul Asociaţiunei transilvane a fost surprins prin o telegramă, că în Galaţi (România) a încetat din viaţă un anumit Ioan Oltean, *care a testat pe séma Asociaţiunei transilvane suma de 100,000 franci.* Ioan Oltean e ardelean, născut în Cojocna şi studiile şi le a făcut în mare strimtóre materială. Prin diliginţa sa însĕ s'a distins atât ca inginer la liniile ferate în Galiţia, cât şi mai târḑiu în aceeaşi calitate în România. In urma economiilor, ce le-a făcut, a lăsat o frumósă avere, dintre care partea cea mai însemnată a testat o spre scopuri de binefacere şi culturale. Pe cât ne bucurăm de acestea disposiţiuni, emanate dintr'o inimă nobilă românéscă, pe atât de mult regretăm mórtea prea de timpurie — in etate de 45 ani — a marelui binefăcĕtoriu al némului nostru românesc.

* (Invitare) Junimea studiósă română din Lipova invită la „*Petrecerea de dans*" ce o va arangiá Mercuri la 15/27 August 1890 în sala la „Archiducele Iosif". Venitul e destinat pentru ajutorarea scolarilor lipsiţi de mijlóce.

Pentru comitetul aranjatoriu:

Atanasiu Bradian, preşedinte.
Silviu V. Bichicean, secretariu.
Constantin Cismaş, cassariu.
Constantin Puticiu, controlor.

Preţul de întrare pentru persónă 1 fl., pentru familiă 2 fl. Inceputul la 8 óre séra. Ofertele marinimóse sunt a se adresá onoratului oficiu protopopesc gr. or. din Lipova. Onoratele dame sunt rugate a se presentá în toalete cât mai simple.

* (O adunare bisericéscă furtunósă.) Sub titlul acesta raportéză foile din Budapesta următórele: Din Turocz-Sz.-Miklos se comunică, că adunarea districtului bisericesc evang. de dincóce de Dunăre a decurs fórte furtunos, deóre ce partida panslavistă sub conducerea lui Mudron a făcut totul ca sĕ reiasă cu proiectele sale. La întrebarea despre purtarea matriculelor a isbucnit mare larmă la espunerile vice comitelui din Turocz, Beniczky. Observările sale, că nepurtarea matriculelor în limba magiară învólvă vătĕmarea legei au provocat energice neaprobări. Maioritatea a hotărit ca tóte cărţile bisericesci sĕ se pórte în limba comunităţii bisericesci. Cestiunea participărei la sinodul bisericesc a fost respinsă de acest partid sub cuvêntul de înoportunitate; cu tóte că preşedintele Szentiványi a afirmat, că pasivitatea e dăunósă pentru district, că trebue sĕ iasă pe câmpul de luptă, deóre ce protestările nu ajută nimic, şi regimul doresce tare întrunirea sinodului, şi acésta trebue sĕ se realiseze. Beniczky a ḑis: Contrarii nostri politici nu pot ajunge în maioritate şi de aceea voesc ca cel puţin sĕ se afirme pe terenul bisericesc. Acésta espunere a provocat între slovaci o adevĕrată furtună. Stefanovici şi consoţii s'au ridicat de pe scaune şi s'a produs un astfeliu de tumult încât Beniczky nu 'şi putù terminá vorbirea. Preşedintele se veḑù silit a întrerupe şedinţa, carea s'a continuat după améḑi. S'a hotărît a nu se face pregătiri pentru sinod, ci sĕ se institue o comisiune pentru compunerea unui elaborat. Cu privire la întrebarea din urmă, dacă panslavismul învólvă o pedecă canonică a urmat decisiune în înţelesul maiorităţii, carea a unit întrebarea cu motivarea: panslavism nu esistă, şi a hotărit a asterne în sensul acesta o declaraţiune cătră convent.

* (Patriarchul armén.) Patriarchul armén gr. or. Coran Asichian şi-a înaintat demisiunea. Marele vizir i-a dat sĕ înţelégă, că dênsul nu póte înaintá sultanului demisiunea în forma, în care sunt espuse motivele demisionărei. Patriarchul a insistat însĕ pe lângă cererea sa şi acum se asteaptă opiniunea sultanului.

* (Episcopii noi ai Macedoniei.) Sultanul a împlinit dorinţa bulgarilor în cestiunea episcopilor din Macedonia. Noii episcopi vor fi: Teodosiu, Sinesiu şi Cusma. Teodosiu s'a născut în Macedonia şi şi-a făcut studiile în limba grecă, a devenit cel mai aprig apărătoriu al bulgarilor şi se consideră de cel mai învĕţat în clerul bulgar. De aceea a şi fost în serviciul exarchului bulgar la Constantinopol, a ajuns capu-chehaia (secretariu-general) şi l'a înlocuit mai târḑiu pe exarchul în Kirkkilisa. Vorbesce perfect limba francesă şi turcéscă şi e destinat episcop în Ueskül.

Sinesiu, destinat pentru Ochrida s'a născut tot în Macedonia, a fost 13 ani episcop şi s'a făcut plăcut turcilor şi bulgarilor. A înfiinţat mai multe scóle.

Şi archimandritul Cusma e născut în Macedonia şi e destinat episcop în Köprülü. Şi a făcut studiile în Salonichi, a lucrat mult pentru întărirea elementului bulgar şi a avut sĕ sufere din partea grecilor. Pricepe bine limba francesă şi vorbesce limba turcéscă.

* (Austro Ungaria şi Bulgaria.) Negoţierile pentru încheerea unei convenţiuni comerciale între Austro-Ungaria şi Bulgaria se vor reincepe îndată ce ministrul preşedinte Stambuloff se va reintórce în Sofia. Se asigură, că preste greutăţile cele mai mari s'a trecut încă în pertractările anterióre.

* (Autorii români pe hârtii de ţigarete). Căpitanul Creangă din armata română, fiul povestitoriului Ioan Creangă, a conceput idea de a fabricá cărticele de ţigare, în care sĕ se cuprindă şi ceva din scrierile autorilor nostri, şi a şi scos primele cărticele. In ele, se cuprind 1000 foi de ţigare, 32 pagini anunciuri, şi 16 pagini de tecst din operile dlui Al. Odobescu. Tecstul e făcut cu literile cele mai mici posibile şi e cât se póte de legibil. O cărticică de acésta nu costă decât 15 bani.

Bibliografic.

In editura librăriei N. Ciurcu din Braşov a apărut **Abecedar** sau „*Întâia carte de cetire şi scriere pentru învĕţarea limbei magiare în scólele poporale române*" pe basa planului ministerial de învĕţământ de Francisc Koós, inspector reg. scol. şi consil. şi de Ioan Dariu, învĕţătoriu la scólele centrale române din Braşov. — Preţul 20 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 9 August 1890.

Buda: 78 32 21 71 53

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 8 August 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.90	101.90
Renta de aur austriacă	108.80	108.75
Sorţi de stat dela 1860	139.75	140.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	348.—	348.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	116.—	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Renta ung. de hârtie	99.90	99.90
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5.51	5.48
Napoleon	9.20	9.19
100 marce nemţesci	56.65	56.65
London pe (poliţă de trei luni)	116.—	116.—

Nr. 160. [403] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de profesor de religiune la gimnasiul român gr. or. din Braşov se escrie concurs cu terminul de 20 August st. v. 1890.

Concurenţii vor adresá către subscrisa eforiă scolară petiţiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români de religiunea gr. or.

b) că au purtare bună, atât în privinţa morală, cât şi în relaţiunile civile.

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănătoşi.

d) că după depunerea esamenului de maturitate la gimnasiu au absolvat studiile teologice şi au făcut un curs complet la facultatea filosofică.

Profesorul de religiune va avé a propune studiul religiunei în tóte opt clasele gimnasiale, a ţiné eshortaţiunile îndatinate şi a purtá supraveghere asupra elevilor în biserică, promovând atât prin instrucţiune cât şi prin esemplu religiositatea şi moralitatea tinerimei scolare. Afară de acestea va fi obligat a mai provedé în cas de lipsă patru óre de instrucţiune din alte obiecte corĕspundĕtóre pregătirei sale.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinar salariul anual de 800 fl. v. a., ér după denumirea de profesor ordinar salariul anual de 900 fl., cuincueniul de 50 fl., care se repetéză de 5 ori, 130 fl. relutul de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. pe an şi drept de pensiune conform statutelor.

Concurenţii vor declará în petiţiunile lor, că se vor spune legilor nóstre bisericesci şi scolare, precum şi normativelor şi disposiţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau se vor face in decursul timpurilor.

Braşov, în 18/30 Iuliu, 1890.

Eforia şcólelor române ort. res.

N. Strevoiu,
preşed.

Nr. 4723. Scol.

Se dă spre publicare cu aceea observare la punctul *d)*, că absolvarea studielor teologice are sĕ fie documentată prin testimoniu cu valóre pentru archidiecesa Transilvaniei.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 26 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 320 Scol. [402] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate aflătóre în tractul protopresbiteral gr. or. al Solnocului, sĕ escrie concurs ca termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Cupşeni. Un post de învĕţătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc, din cari e a se încălḑi şi sala de învĕţământ.

2. Libotin. Un post de învĕţătoriu salarisat cu 100 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc, din cari e a se incălḑí şi sala de învĕţământ.

3 Ungureni. Un post de învĕţătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc, din cari e a se încălḑí şi sala de învĕţământ.

4. Rogoz. Un post de învĕţătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc, din cari e a se încălḑí şi sala de învĕţământ, tóte însĕ acestea salarii au a se căpĕta din repartiţiune dela popor.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului.

Cupşeni, în 4 Iuliu, 1890.

S. Cupşa, m. p.
protopresbiter.

Nr. 435. [401] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului I, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile, computându-se dela prima publicare în „Telegraful Român.“

I. La scóla capitală gr. or. din Satulung, biserica Sf. Adormiri, pentru doi învĕţători cu salariu de câte 300 fl., solvabile în rate lunare anticipative, ér după 5 ani de serviciu, se vor urcá salariile la câte 350 fl.

II. La scóla poporală din Zizin, cu salariu de 110 fl., în care este computat şi venitul de cantor.

III. La scóla poporală din filia Cărpiniş, aparţinătóre de matera Târlungeni cu venit de 60 fl.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi, au de a-şi adresá suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, cari au a fi provĕḑute cu următórele documente:

a) testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc;

b) testimoniul despre eventuala funcţionare ca învĕţătoriu la alte scóle;

c) atestatul de botez, că este de religiunea gr. orientală;

d) eventual şi alte documente necesari, conform prescriselor din vigóre.

Vor fi preferiţi cei cu cualificaţiune superióră şi cu deosebire cari vor avé cunoscinţă de musica vocală sau instrumentală, se subinţelege pentru postul de sub Nr. I.

In conţelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental Braşovul I.

Braşov, 20 Iuliu, 1890.

Ioan Petric,
adm. prot.

Nr. 225. [396] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Câmpenilor cu începutul anului scolar viitoriu sĕ publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1, Lăpuş, cu salariu 200 fl., din repartiţiune şi lemne pentru încălḑit.

2. Ponorel, cu salariu 200 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

3. Neagra de jos, cu salariu 200 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

4. Lăzesci, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi lemne pentru foc.

5. Peleş, cu salariu 150 fl., din repărtiţie şi lemne pentru foc,

6. Poiana, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi lemne pentru foc.

7. Sohodol, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

8. Sĕcătura, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi cuartir încălḑit.

9. Certegea, cu salariu 100 fl. din repartiţie, şi cuartir încălḑit.

10. Valea verde, cu salariu 100 fl., din repartiţiune şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ şi trimită concursele instruite după legile scolare în vigóre până la terminul cuvenit subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 13 Iuliu, 1890.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 350. [400] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor în vĕţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Livezeni, cu salariu anual de 280 fl., bani din repartiţie, cuartir liber în edificiul scólei, 4 stângini de lemne, din cari are a se încălḑí şi scóla, grădini de legumi lângă scólă şi grădina de pomi.

Alesul este deobligat a conduce elevii la biserică în Dumineci şi sĕrbători.

2. Nucşóra, cu salariu anual 240 fl., cuartir şi lemne focali. In Dumineci şi sĕrbători va avé a conduce elevii la biserică şi a ţiné strana sub liturgiă.

3. Zlasti, cu salariu anual 200 fl., cuartir şi lemne focali.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni au a-şi trimite cererile lor — în terminul prescris — instruite conform prescriselor legale la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetele parochiali.

Haţeg, la 24 Iuliu. 1890.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 474. [399] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, devenite vacante la scólele elementare gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 20 August a. c.

1. Şugag, dóuĕ posturi, cu salariu câte de 200 fl., care se va solví în rate lunare decursive din cassa comunei, cuartir liber şi 2□° lemne de foc. Invĕţătoriul, care va fi ales de notariu al comitetului parochial, pentru provederea agendelor scripturistice va primí o remuneraţiune de 10 fl. şi folosinţa grădinei scolare.

2. Pianul de jos, un post cu salariu anual de 200 fl., care se incaséză prin repartiţie dela popor şi se va solví în patru rate decursive.

3. Pianul de sus, un post cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2□° lemne de foc.

Dela concurenţi se ascéptă, ca sĕ instrueze elevii în cântările bisericesci, sĕ cânte Dumineca şi în sĕrbĕtori cu elevii şi sĕ ţină strana în biserică.

Reflectanţii la aceste posturi învĕţătoresci au a-şi asterne cererile lor instruite conform normelor din vigóre, până la terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral subsemnat.

Sebeş, 17 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresb. gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 124. [398] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc devenit vacant la scóla gr. or. din Braşovul-vechiu se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunare anticipative.

Dela concurenţi sĕ cere sĕ fie de religia greco-orientală, sĕ aibă cualificaţiunea prescrisă de lege; sĕ fie bineversaţi în cântările şi ritualele bisericesci, fiind îndatoraţi a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi a instruá în aceea tinerimea scolară.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a-şi asterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre până la terminul arătat subscrisului comitet prin prea onoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului.

Braşov, 12 Iuliu, 1890.

Comitetul parochial gr. or. dela Sânta Adormire din Braşovul vechiu, în conţelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului.

George Perşinariu,
paroch şi preşedinte.

Nr. 194 [397] 2—3

CONCURS.

Pentru ocupurea posturilor învĕţătoresci cu începutul anului scolar 1890/91 în comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se publică concurs cu termin de 30 ḑile.

1. Cărpiniş, cu salariu de 200 fl, din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Trêmpoele, cu salariu 200 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑit.

3. Bucium-Isbita, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

4. Bucium Sat, cu salariu 150 fl., din ajutoriu erarial şi repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

5. Buninginea, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

6. Ciurulésa, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

7. Corna, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

8. Galaţi, cu salariu 150 fl., din fondul scolariu şi repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

9. Presaca, cu salariu 150 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑitul.

10. Soharu, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi lemne pentru încălḑit.

11. Vêrtop, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi fondul scolar, cuartir şi încălḑitul.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ trimită concursele la subscrisul oficiu până la terminul cuvenit.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Abrudului.

Abrud, 12 Iuliu, 1890.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 450. 404] 1—3

EDICT.

Ioana Constandin Todescu legitimata nevastă a lui George Gros din parochia gr. or. Şugag, şi-a părăsit legitimul ei bărbat cu necredinţă pribegind prin lume, fără ca sĕ se scie locul ubicaţiunei şi de mai este în viéţă, din anul 1883, se citéză prin acésta ca până la 1 Ianuariu 1891 sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorţial încamint de supranumitul ei bărbat se va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Sebeş, în 1 Iuliu, 1890.

Forul matrimonial de prima instanţă al tractului Sebeş.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Sz. 418/890 plg. [394] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Muzsna község határa általános határtagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi szeptember hó 20 napjának d. e. 9 órája** Muzsna község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés I-ső példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 február 24-én tartottt üléséből.

Nagy Lajos,
elnök.

Májai C.
jegyző.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82 Sibiiu, Joi 2/14 August 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 August.

Lunile trecute întréga presă s'a ocupat de alegerea dlui Baltik ca episcop luteran al districtului dincóce de Dunăre, și la rêndul ei presa magiară nu a fost prea încântată de acésta alegere

Le rĕmăsese însĕ celor cu capetele mai inferbîntate o ușiță de scăpare. Credeau adecă, că guvernul nu va aprobá alegerea. Credința acésta a fost nimicită prin intărirea actului de alegere, și față cu faptele complinite ḑiarele magiare începură a intoná alte córde.

Cu deosebire la festivitățile de instalare, când episcopul a rostit programul seu de lucrare și în limba magiară, unele din ḑiare erau încântate de resultat.

Ilusiunile aceste încă nu au avut durată. Vine conventul dincóce de Dunăre și se ocupă sub președința noului episcop de lucruri interne de ale bisericei, de purtarea matriculelor și de intrebarea, dacă e, sau nu e necesar a se intruní un sinod general al tuturor protestanților-luterani, și aceste intrebări conventul le resólvă cum crede, că convine intereselor bisericei.

Ḑiaristica dă din nou signalul de alarm.

Am ḑis noi de multe ori, că presa caută inadins sĕ facă din biserica aceea ce nu este, cuiburi de panslavism și alte isme, cari pot fi numai în capetele ómenilor ce nu cunosc ori nu vor se cunóscă spiritul cel pacinic ce domnesce cu deosebire la bisericile cu caracter național. Aceste e drept, că în marginile autonomiei lor lucră ca sĕ se conserve intact dreptul de a se folosí de limba lor în afacerile lor interne.

Și nisuința lor acésta legală, dréptă și justă e timbrată cu tot soiul de epitete de cătră cei ce au interesele lor ca sĕ se presenteze de stâlpi ai statului magiar, până când în realitate adevĕrații stâlpi ai statului sunt numai cetățenii și bisericile cu credincioșii lor.

La o parte deci cu meseria de a denunțá bisericile, fie ea slovacă, sêrbéscă, română ori ev. luth., căci aceste biserici sunt cari dau multă mână de ajutoriu statului, ca sĕ-și implinéscă misiunea lui culturală, ceea-ce el singur nu o ar puté face.

Nu se póte pretinde ca episcopul Baltik, după ce s'a așeḑat în scaunul seu sĕ servéscă altor interese decât intereselor bisericei sale, și trebuia în adevĕr ca biserica prin representanții sei legali sĕ vie, și sĕ se pronunțe, că în biserică nu esistă panslavism, și că cercetarea unei sĕrbători fie ea chiar la Kiew nu insemnéză trădare de patrie.

In privința acésta ce liberale sunt alte state Sĕ luăm de esemplu pe vecina Românie, acolo episcopul reformat al Ardélului are preoți, credincioși, scóle, le inspecționéză, capĕtă informațiuni dela ei și le dirige trebile din Cluș, fără ca românii din țéra românéscă ori guvernul sĕ se sparie de aceste lucruri în adevĕr cam estraordinare. Tot acolo a suferit sĕ se instaleze un archiepiscop catolic, sufere chiar propaganda catolică făcută de români gr. cat. anume duși acolo din Ardél, și trece peste aceste la ordinea ḑilei ca preste nesce lucruri cari sĕ intêmplă fără se vadă în ele periclitarea statului. România e un regat mai tiner, nu e așa mare și puternic ca Ungaria, și aceleia nu-i e frică, că statul sĕ va clătiná din temeliile sale pentru lucruri de aceste.

Ne spun frații magiari în tóte ḑilele, că ca la noi la nime, libertate, egalitate și frățietate, de nu scim ce se mai facem de imbuibați de aceste daruri ale lui Dḑeu, dar când vine vorba sĕ le reclamăm, atunci îndată 'și ies ómenii din sărită.

Așa nu e bine!

Trebue sĕ se dedea ómenii sĕ înțelégă odată pentru totdeuna, că naționalitățile nu se lapĕdă de limba lor bucuros, și dacă pe alte terene li s'a impus altă limbă, biserica nu e terenul pentru lucruri de aceste. In biserică trebue se lăsăm pe fie-care sĕ se róge în limba lui, și dacă magiarul póte sĕ se róge în limba lui, ar fi trist ca cei de alt neam se nu o pótă face.

E drept, că matriculele nu sunt rugăciuni, dar sunt afaceri interne bisericesci și afacerile acele le reguléză conventul și la noi sinodul fără sĕ întrebe pe esaltații dela ḑiarele jidano magiare, de le place ori nu! La o parte deci cu șicanele. Bisericile vor pace și propoveduesc numai pacea, e pĕcat că ómenii pătimași bagă zizanie în biserică, când în o formă când în alta.

Revista politică.

Bĕtrânul conducĕtoriu al stângei estreme din dieta magiară, retras din causa zăduvului verei la Tatra ca sĕ-și oțĕléscă puterile pentru viitórea sesiune parlamentară, a început sĕ dea semne de viéță, ér aceste semne sunt amenințări cătră guvern, și partidul așa numit liberal.

Conducĕtoriul Irányi nu e de loc mulțămit, cum intenționéză guvernul sĕ facă reformele, ér reforma pe terenul administrativ, prin care guvernul cércă sĕ concentreze întrégă puterea în mâna sa, 'l nelinisceșce cu totul în linistea în care s'a retras. Partidul seu, afirmă Irányi într'un articol din ḑilele trecute, va începe politica de obstrucțiune îndată-ce se va simțí, că guvernul este pregătit sĕ presenteze, până a nu se face nouĕ alegeri în cameră, proiectul pentru reforma administrativă.

In timp ce Irányi amenință cu obstrucționism, guvernul a mai raportat o victorie prin trecerea deputatului de până acum din partidul opozițional moderat Francisc Fenyvessy în partidul guvernamental. Fenyvessy, carele a fost primit cu mare tămbălau din partea alegĕtorilor sei, i-a surprins pe acestia cu declararea, că dênsul va spriginí de aici încolo partidul guvernamental. Motivele, ce-l fac sĕ se decidă la acésta sunt ușor de aflat. Guvernul e compus din cele mai bune puteri și a pășit în activitate cu același program, ce l desfășură partidul opozițional moderat, de aceea nici nu află de consult și de oportun, ca acest partid sĕ mai facă guvernului oposițiune.

Cu cât se apropie mai mult epoca ficsată pentru călĕtoria împĕratului german în Rusia, cu atât se grămădesc comentariele asupra ei, și se înțelege, că se discută cu o vioiciune cu atât mai mare, cu cât e aprópe singurul eveniment mai însemnat în acest timp de secetă politică.

Oficiosul pestan „Pester Lloyd“ aprețiind comentările, cari s'au făcut până acum, ḑice că deși nu se póte negá importanța mai mare decât a unei visite personale a întrevederei ce va fi între cei doi împĕrați, totuși e greșită părerea, că ar fi vorba de încheeri importante și de perspective nóuĕ ale politicei europene. Un lucru e sigur: Alianța întreită nu sufere nici o sguduire. Impĕratul rus va puté fi confirmat în intențiile sale pacinice cu atât mai bine; dar bulevardul păcei, ridicat de alianță e neatârnat în esistența lui de evenimente politicei ḑilnice.

Asupra călĕtoriei împĕratului Wilhelm II în Rusia, publică „Politische Korespondenz“ următórele amĕnunte pe cari le primesce din Berlin:

Suita împĕratului va fi întocmai ca și aceea, care l'a însoțit în Svedia, Norvegia și Englitera. Afară de adiutanții generali, adiutanții de aripă, medicul de casă și un consilieriu din ministeriul de esterne, care însoțesce pe împĕratul, ca și odinióră pe bunicul seu, în tóte călĕtoriile, se vor mai aflá în suită numai dóuĕ persóne nóue. Acestea vor fi: cancelariul Caprivi și prințul Albert de Sachsen-Altenburg. Firesce, ḑice „Polit. Cores“., că se va aduce vorba și despre politică între cei doi împĕrați de o parte, și bărbații de stat de altă parte. Se desminte însĕ cu tótă hotărirea că din partea Germaniei s'ar legá de acéstă călĕtorie un program politic al cărui esență ar fi o apropiere mai strînsă de Rusia.

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare.)

Cât de ridicul purced ómenii! Contimporaranilor, cu cari trăesc împreună le refusă lauda, ér de altă parte tot ei pun mare preț pe lauda posterității. Aceia apoi se laude ceea-ce nici n'au cunoscut și nici nu au vĕḑut. Acésta însĕ intocmai este ca și când cineva s'ar intristá, că nici predecesorii lui nu i-au ținut panegirice.

⁂

Nu ți inchipuí, dacă ceva îți face greutate, că nu ar fi posibil pentru un om. Din contră, dacă ceva este pentru un om posibil și corĕspunḑĕtoriu naturei sale, apoi crede, că îți va fi posibil și ție.

⁂

Dacă cine va mi póte probá în mod convingĕtoriu, că nu judec sau nu lucrez corect, apoi cu plăcere o voiu face altcum, deóre-ce eu caut numai adevĕrul, care încă nu a păgubit pe nimenea. Perde însĕ cel care persistă în rătăcirea și ignoranța lui.

⁂

Îmi implinesc datorințele, tóte celelalte nu me impórtă; pentru că acelea sau sunt neinsuflețite, sau fără rațiune, sau în rătăcire și necunoscĕtoriu de drum.

⁂

Alesandru al Macedoniei și cel ce a mânat asinul lui au avut după mórtea lor aceea-și sórte. Pentru-că sau au fost primiți în aceeași sămânță de viață a lumei, sau că a fost și unul și altul risipiți între atome.

⁂

Mórtea este finitul contraḑicerilor impresiunilor sensuale, al agitațiunei impulsiunilor, al continuei lucrări, a mintei și al servilismului cărnei.

⁂

Este infamant, când sufletul teu este obosit deja inainte de a se fi obosit corpul teu.

⁂

Asia, Europa, unghiuri ale lumei, oceanul întreg o picătură în univers! Muntele Athos o neinsemnată grămadă de pămênt a lumei; intregul present, o clipită a eternității! Totul mic, schimbăcios, disparent!

⁂

Cel ce a vĕḑut cele esistente în present, acela a privit preste tóte câte au fost dela început și vor fi în etern. Pentru-că totul este din aceea și natură și formă.

⁂

Supune-te impregiurărilor, în care te au pus sórtea ta, ér ómenilor, cu care te au asociat destinul aratăle iubire sinceră.

⁂

Când voesci sĕ-ți faci o plăcere, observă calitățile eminente ale contimporanilor tei, precum energia de lucru a unuia, modestia celuialalt, generositatea unui al treilea și așa mai departe, la al patrulea o altă virtute. Pentru-că nimic nu inveselesce așa de mult, ca modelele de virtute, care reies în abundanță din faptele contimporanilor nostrii. Pentru aceea nu le perde nici odată din vedere.

⁂

Esti supĕrat, că ai numai cutare sau cutare greutate și nu esti de trei sute funți? Ei bine nu te supĕrá deci nici pentru aceea, că ai sĕ trăesci numai atâța ani și nu mai mult.

⁂

Ambițiosul își află satisfacțiunea în purtarea altuia față de el, voluptuosul în propria sa pasiune, înțeleptul în fapte, ce i sunt lui particulare.

(Va urmă.)

Acésta se rěspândesce de duşmanii Germaniei, în scopul ca sě pótă vorbí mai târḑiu despre un nesucces al călětoriei împěratului.“

Autorul notei din „Politische Corespondenz“ se miră cum de călětoria lui Wilhelm al II lea în Englitera a fost mai puţin comentată de cât cea din Rusia, cu tóte că amêndóuě au aceeaşi importanţă.

Cu visita împěratului în Englitera se sěvêrsesce un fapt de natură a strînge şi mai mult relaţiunile pretinesci dintre aceste dóuě puteri, ceea-ce ar însemná cel puţin o fortificare morală a principielor alianţii întreite. Apariţia lordului Salisbury şi a contelui Hatzfeld în decursul presenţei împěratului la Osborne, dovedesce, că şi călětoria împěratului în Englitera are óre-care importanţă politică, întocmai ca şi călětoria în Rusia.

Cursul estraordinariu pentru lucrul de mână.

Cu ḑiua de eri s'au deschis porţile seminariului nostru archidiecesan pentru învěţătorii nostri confesionali, cărora biserica le a dat ocasiune sě asculte un curs estra-ordinariu din lucrul de mână, ca mergênd pe acasă, sě fie în stare a pune şi la scólele nóstre în practică aceea ce popóre, cari de sute de ani se ocupă cu cultura, au aflat cu cale a introduce pentru perfecţionarea poporului. Eri s'a deschis porţile seminariului pentru învěţătorii în activitate, ca aceea ce nu şi a putut insuşí pe timpul, când au fost ei elevi ai institutului nostru archidiecesan pedagogico-teologic, sě-şi insuşéscă acuma în decursul acestui curs estra-ordinariu

Cursul acesta iniţiat de biserică este un viu monument pentru caracterisarea bisericei nóstre. In mânile sale biserica ţine aprinse făcliile luminei şi a culturei poporului.

Étă opera măréţă, pe care o sěvêrşesce biserica nóstră. Ètă opera măréţă, pe care o-a urmărit ea dela întemeerea sa, étă opera măréţă pe care o urmăresce şi în ḑiua de astăḑi cu multe sacrificii.

E nobilă problema bisericei lui Christos, pe care cu abnegaţiune o-a împlinit între tóte impregiurările.

Nobilă, dar totodată şi grea este problema bisericei nóstre ortodocse române din Ungaria. Avisată numai la puterile sale morale şi materiale, nesprigiuită din nici o parte, ba chiar împedecată de multe ori şi sub diferite pretecste, biserica nóstră cu rară perseveranţă 'şi urmăresce misiunea civilisătóre, pe care de bunăvoie şi o-a impus.

Din sěrăcia sa şi cea a poporului, care şi el a sěrăcit până la os, biserica nóstră rivaliséză cu statul în intenţiunea de a străbate adevěrata cultură în massele poporului, care cultură unica este în stare sě producă adevěrată fericire pămêntéscă

Spre scopul acesta biserica nóstră în marea strimtorare, în care se află, din proverbiala sěrăcie a poporului român ortodocs susţine 770 scóle poporale, la cari are aplicaţi 893 de învěţători, susţine un gimnasiu inferior în Brad, prověḑut cu 5 profesori şi cu director, susţine în Braşov o scólă poporală inferióră cu 14 puteri didactice, tot acolo susţine o scólă comercială, o scólă reală inferióră, şi un gimnasiu cu 8 clase, la cari scóle e aplicat un corp profesoral de 25 de persóne. Susţine mai departe seminariul archidiecesan pedagogic-teologic de aici cu 9 puteri didactice, şi în acéstă lucrare culturală a sa în cele mai multe casuri nu întimpină nici cea mai mică bunăvoinţă, din contră este suspiţionată, şi i se pun pedeci chemate a demoralisá atât poporul, cât şi ómenii, cu cari ea sěvêrşesce acéstă obositóre lucrare.

Prin întroducerea cursului estra-ordinariu în lucrul de mână, care s'a început eri în seminariu, biserica crede, că va contribuí în mod şi mai mare ca până acuma pentru desvoltarea poporului. De aceea nu a cruţat nici un feliu de sacrificii numai ca lucrarea începută sě se continue pe base legali, dar totodată şi solide.

Deschiderea cursului:

Conform cerculariului Ven. Consistoriu archidiecesan s'a început eri cursul estra-ordinariu pentru lucrul de mână. Deschiderea acestui curs s'a făcut în mod de tot sěrbătoresc prin Preacuvioşia Sa părintele archimandrit şi vicariu archiepiscop Dr. Ilarion Puscariu, fiind de faţă aprópe toţi membrii Venerabilului Consistoriu archidiecesan, câţi se află în Sibiiu, precum şi alţi onoraţiori.

După cântarea obicinuită corală „*Impěrate ceresc*“, părintele archimandrit a arětat importanţa instrucţiunei preste tot, care zace în misiunea grea a invěţătoriului, în următórea vorbire:

„Nimenea nu mai trage astăḑi la indoélă, că prosperarea, bunăstarea şi fericirea unui popor depinde dela instrucţiunea, ce i se dă prin scolă. Sórtea unui popor dară, putem ḑice, este pusă în mânile celor chemaţi ex professo a se ocupá cu instrucţiunea, şi acestia sunt învěţătorii. Numai dacă statul invěţătoresc este adus în posiţiune a-şi implini misiunea sa în scólă precum se cade şi se recere după impregiurările timpului, se póte ḑice, că biserica şi statul chemate în prima linie a se ingrigí de bună starea şi fericirea vremelnică şi vecinică a popórelor, s'a apropiat de resolvirea celor mai cardinale probleme ale lor, care trebue sě fie instrucţiunea. Aplicând aceste adevěruri la poporul român trebue ori şi cine, care cât de cât cunósce istoria poporului nostru românesc, sě se mire, cum a fost posibil, ca pe lângă multele obstacule sě se ridice invěţămêntul la poporul nostru în timpul recent aprópe la acel nivel, la care se află invěţămêntul la alte popóre din patrie.

Acésta a fost posibil numai aşa, că invěţătorii nostrii şi-au cunoscut problema lor şi ca nisce apostoli adevěraţi cu resignaţiune au urmat sfaturilor conducětorilor lor, cari au inţeles tot aşa de bine, cari sunt neajunsurile poporului nostru.

Sunteţi chemaţi, domnilor învěţători, a participá la un curs estra-ordinar în lucrul de mână. Zelul dvóstre arětat prin aceea, că n'a-ţi pregetat a alergá în timpul feriilor, când fie-care invěţătoriu are lipsă de un fel de recreaţiune, la acest curs estra-ordinariu, me face a crede, că dvóstre a-ţi înţeles pe deplin însemnătatea lui.

Me aflu dispensat dară a vorbí la acésta ocasiune despre însemnătatea acestui curs, ce o póte avé în desvoltarea instrucţiunei nóstre poporale pentru folosul material şi moral al poporului nostru. Fiind sigur, că dvóstre tóte acestea le sciţi, mié, ca representante al Escelenţiei Sale Domnului nostru archiepiscop şi metropolit, numai atâta 'mi mai rěmâne cu ocasiunea deschiderei solemne a acestui curs, a ve aduce aminte, că dacă Escelenţia Sa Inaltpreasânţitul nostru metropolit Miron Romanul în conţelegere cu Venerabilul Consistoriu, ţinênd cont de adevěratele interese ale instrucţiunei şi ale binelui poporului nostru, nu a pregetat a sacrificá din bunul bisericei o sumă de bani considerabilă pentru instituirea acestui curs, este rêndul la dvóstră sě ve arătaţi demni de aceste sacrificii aduse în interesul instrucţiunei Acésta va fi de sigur numai atunci, dacă dvóstră timpul cel scurt de a lucrá 'l veţi folosí cu scumpětate, câstigându-ve cunoscinţele de lipsă în instruirea lucrului de mână la acest curs, apoi dacă veţi aplicá aceste cunoscinţe în scólele poporale, ce le conduceţi, conlucrând astfeliu, ca deprinderile în lucrul de mână sě se generaliseze pe cât se póte de tare în scólele din archidiecesă, — o lucrare, care de sigur va aduce folóselo sale pentru sěrmanul poporul nostru românesc.

Aici ve recomând pe dl instructor în lucru de mână G. Moian, care câstigându-şi cunoscinţele necesare în patriă şi afară de patriă în Germania, şi-a făcut de problemă a vieţii sale desvoltarea acestui ram de instrucţiune, dsa este angajat de Escelenţia Sa şi de Venerabilul Consistori de instructor în acéstă specialitate. Dsa ca unul, care posede încrederea Escelenţiei Sale şi Veneratului Consistoriu mai avênd de ajutoriu al seu pe dl învěţătoriu C. Muşlea din Braşov de asemenea věrsat în acest ram al instrucţiunei, va scí se justifice încrederea, ce s'a pus în dsa.

A mai vorbí de o ordine şi disciplina recerută între dvóstră la masă şi preste tot pe timpul petrecerii aici, ţin de prisos. sciind, că dvóstră înşive răḑimaţi pe disciplină în scólă şi cunósceţi pe deplin puterea ei în scólă şi în societate. Cu aceste puţine cuvinte sunt autorisat din partea Escelenţiei Sale Inaltpreasânţitul nostru archiepiscop şi metropolit a deschide acest curs, preste care Escelenţia Sa implóră de sus şi dă binecuvêntarea sa.“

La acestea apoi a rěspuns dl G. Moian, mulţămind în numele participanţilor cursului pentru increderea Preaven. Consistoriu accentuând, că se vor silí sě corěspundă acelei increderi şi sacrificiilor considerabile, ce le face maica biserică pentru prosperarea némului nostru.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Sătmariu, 8 Aug. n. 1890. Comitatul Sătmariu de nou şi-a atras asupra sa atenţiunea generală prin serbarea memoriei lui Kölcsey, carele s'a născut înainte de acésta cu 100 de ani într'un sat ne însemnat (Sződemeter) din Sělagiu, ér ca deputat dietal şi protonotariu a funcţionat în cottul. Sătmariului. În dieta din Pojon Kölcsey fù primul orator cu cultură clasică şi cu eruditiune europénă; el premerse ca magistru lui Kossuth, Wesselényi, Szemere, şi celor ce au avut rol în 1848.

În special asupra inteligenţei din cottul. Sătmariu avù Kölcsey influinţă decidětóre. Înainte de el, aici în cottul Sătmariu aveau renume în tótă ţéra bâtele turnate cu plumb din Csenger şi Tyukod; cu aceste ciomege adecă se făceau alegerile la comitat, aceste bâte dau direcţiune vieţii publice în comitat, şi în sate pe spatele ţěranilor.

Kölcsey fù primul reformator modern în acest comitat. El nisuia sě ridice nivelul cultural al poporului magiar, sě scótă limba magiară de sub domnia limbei latine culininare. Insě abia după activitate parlamentară de doi ani, Kölcsey fù revocat din dietă prin votul nobilimei ruginóse din acest comitat. In loc de recunoscinţă pentru nisuinţele sale, fù timbrat de om periculos şi reformator, pe carele timpul seu nu vrea sě-l urmeze.

Kölcsey murì în 1838. Valórea lui numai târḑiu, preste 2 – 3 decenie fù recunoscută de lumenii din acest comitat. Astfel apoi comitatul îi aşéḑă icóna în sala cottensă, ér oraşul Sătmariu, ajutorat de comitat, îi redică o mică şi modestă statuă de marmor în piaţa din Sătmariu.

Acuma în 8 Aug. acésta icónă, respective statuă fuseră încununată câte cu o cunună din partea comitatului, oraşelor Sătmariul, Careii, Baia-Mare, din partea Academiei, societăţii Kisfaludy, şi a comitatelor vecine.

Episcopul catolic Meszlényi, cu suita sa încă fù de faţă la serbare, deşí Kölcsey fù un bărbat protestant. Au luat parte şi câţiva bărbaţi români la festivitate, ca revanş, pentru-că şi confraţii unguri au fost de faţă înainte cu câţiva ani la adunarea teatrală română, ce s'a ţinut în Baia-Mare. Şi eu cred că bine au făcut. Şovenismul deşi ne amăresce ḑilele, totuşi n'ar fi bine, când înstrěinarea ar produce o isolare completă Curtuasia e bună şi între împrejurările cele mai agitate.

Kölcsey a făcut bine pentru magiari. Românilor nu le-a făcut rěu; în contra românilor n'a pronunţat nici măcar o vorbă rea, semn, că bětrânii unguri în timpul lor erau mai cuminte ca şovenistii moderni. Progresul românilor este în parte şi progresusl ţěrii, ceea ce şovenistii, ca Iuda rěufăcětoriul, nu vreau sě înţelégă. Dar védă ei, unde-i va duce terorismul, ce cu plăcere îl aplică faţa de tótă suflarea naţională. Nu ungurii de astăḑi ni au dat naţionalltatea; nu ei o vor luá. Şi dacă totuşi

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XIX.

Sugătorii de sânge, sau belitorii ţěranului.

(Urmare.)

La tot casul aceste nu sunt lucruri îmbucurătóre pentru cetitori, şi póte rěul e şi mai mare ca cum ni l închipuim noi. Lucrul cel mai trist este însě atunci, când acest rěu a ajuns aşa de departe, încât cămătariul ne este ultimul mijloc de scăpare şi sunt ómeni, cari décă îşi luau de séma şi îşi plăteau cametele regulat o puteau duce destul de bine, ér nefăcêndu-le aceste au ajuns la sapă de lemn.

Trebue sě mărturisim, că aceste casuri sunt unele din cele mai triste, şi ţěranul este un om lăsător în privinţa plătirei cametelor, afară de aceea numai necuratul ii îndémnă sě mérgă la cămătari, dóră avem institute de economii unde nu trebue sě plătim camete din sémă afară mari, dar cel mai bun mijloc de ajutorare este înfiinţarea de institute de economii mai în fie-care comună, unde sě statorim camăta cea mai mică posibilă, şi atunci poporul într'adevěr că s'ar puté ajutá, ba sě facă fie-care ce póte şě se ajute de unde se póte şi sě se feréscă atât de institutele de economii, de prin oraşe cât şi de cămătari. căci aceste nu sunt altceva decât o sěrăcie pe capul lor.

Nu arare-ori se află alte încurcături, cari aduc pe ţěran în rociul acelor paianjini, şi anume trista lor nedibăcie, voia de a speculá, mândria lor faţă de vecini şi cunoscuţi, cărora se ruşinéză a le spune că se află în vre un nĕcas, şi pentru aceea mai bucuros plătesc camete îndoite sau întreite cămătarilor.

Aceste încurcături din urmă sunt cele mai rele şi periculóse, căci ele te duc la cada cu argăsala. şi de aceea fie care sě se păḑéscă înainte de a ajunge la pórta cămătariului, şi sě se întrebe óre nu mi a-şi puté eu ajutá pe altă cale? óre nu a şi puté eu încunjurá pe acest om, care a nefericit sute de familii? şi dacă acésta este numai o patimă de mândrie falsă, sau alt ceva de feliul acesta, atunci sě-şi recunóscă greşala şi sě şi caute ajutoriu la ómeni binevoitori cu dare de mână şi buni la inimă, căci fórte adese ori acest prim pas este isvorul, din care isvoresc tóte relele asupra nóstră.

Feriţive dar de cămătari ca de foc, căci acestia ve pârlesc când ve este lumea mai dragă.

(Va urmá).

unii tind la acésta, vrênd a ne săpá grópă, înşi şi vor cădé în ea.

Serbarea pe lângă discursuri, cântece şi banchet, fù ridicată şi prin iluminarea oraşului în órele de séra. Poporul puţin orientat, nu scia ce însemnătate are acésta serbare. Am audit pe o nevastă din oraş ḑicênd: „Ce pompă mare, domnii pe D ḑeu nu-l cinstesce aşa de tare“. . . O altă femeie ţĕrancă ḑicea: „Óre ce bine a putut face ţĕrii acesta om, când astăḑi în ţară nime nu este mulţămit?“. . . Un ţĕran român ḑicea: „Nu vĕd cruce, acest om sĕrbătorit póte n'a creḑut în cruce!“. .

In birturile de rangul al doilea sĕ ocoşau cetăţenii· că de acum înainte toţi locuitorii din ţară sĕ se facă magiari, cine nu se va face, va fi esportat în strĕinătate; dacă muscalii scot afară pe jidovi, ungurii încă sĕ scóţă afară pe naţionalităţi. Altul mai prudent rĕspunse: Nu-i lipsă de acésta, ómenii merg cu glóta în America, Serbia, şi România. Publicul neprocopsit recurse la vin, ca sĕ scotă din el înţelepciune.

La banchetul festiv d-nii oratori au accentuat cu toţii „buna înţelegere între popóre, decare avem lipsă cu toţii“. Aşa, aşa dnii sĕ fac astăḑi mai politicoşi. Dar apoi cetăţeni, ceialalţi sunt seduşi de frasele jurnalisticei şoviniste magiare. Cum cugetă jurnalistica a repará acest rĕu? Dacă vor dá pe córda păcii poporul magiar va observá că, ce au scris până acuma sunt pleve; dacă vor forţá şovinismul, poporul magiar va vedé totuşi odată, că naţionalii rĕmân ceee-ce sunt; şi nici atunci jurnalistica şovinistă nu va avé dreptate·

„Mediem tenuere beati!“ Fericit este acel magiar, care n'a întrat în glóta şovinismului terorisătoriu; el va rĕmâné înţelept în tot timpul.

Séra m'am vîrît, pre-cum puteţi observá, şi eu prin mai multe localităţi, sĕ vĕd pulsul stratelor din societate. Un flăcău de origine svab, astăḑi ultra-magiar, me face atent, că astăḑi românii sunt pândiţi la postă şi în tóte mişcările lor particulare, 'mi recomândă mie, ca pretin, sĕ nu cutez a atăcá ideea de stat magiar, căci o simplă referadă este de ajuns sĕ fiu lipsit de mijlócele de traiu. Eu, ce am putut face alta, i am mulţămit pentru acésta atenţiune, i-am gratulat, că este iniciat în secretele poliţiei de stat; însĕ mărturisind drept nu cred, că statul are încredere în acest flăcău, căci bea după olaltă o masă de vin şi mâncă câte trei porţiuni de carne. Invidiez sănĕtatea acestui flăcău civilisat, însĕ Dḑeu se ferescă pe tot natul ungur şi român de principiile lui, cari se găsesc în fundul străiţii. Dar aşa e lumea, ómenii cu minte vorbesc puţin şi precugetat, flăcăii renegaţi tot strigă în gura mare, încât şi magiari asurḑesc de gura lor.

Va se ḑică: Kölcsey nici astăḑi nu e priceput de tóte stratele societăţii. Dar bine este, că cei chemaţi l'a înţeles şi apreţiat. *Moderator.*

Representanţii teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare).

In jumĕtatea a II-a a secolului al II-lea pe lângă literatura bisericéscă grecă şi siriană a început a se desvoltá încă şi cea latină, carea drept că în acest restimp n'a ajuns nici în privinţa cantitativă, nici în cea calitativă la acel grad de desvoltare, la care literatura bisericéscă grecă; cu tóte aceste însĕ a produs relativ destul de bune şi însemnate lucrări. S'au distins ca scriitori bisericesci latini în secolul al II lea şi al III-lea: 1. Minuciu Felix 2. Tertullian 3. Ciprian. 4 Novatian, 5. Comodian 6. Victorin şi 7. Arnobiu.

1. După socotinţa celor mai mulţi critici şi patrologi, cel mai vechiu scriitoriu bisericesc latin e advocatul Minuciu Felix. Născut verosimil în Cirta în Africa proconsulară, a fost activ în Roma, pe timpul împĕratului roman Marc Aurel, sau a succesorului seu Comod (180—192). A scris o apologie fórte nimerită, plină de spirit, într'o dicţiune latină frumósă şi în formă de dialog, sub titlul „Octavius“. Pretinii lui, crestinul Octaviu şi păgânul Ceciliu, dispută în acest op asupra crestinismului. Disputa termină cu lăpĕdarea păgânismului imoral, şi primirea crestinismului d-ḑeesc din partea păgânului Ceciliu. Un numĕr considerabil dintre patrologii şi criticii secolului nostru e de aceea opinie, că nu acest Minuciu Felix, ci autorul necunoscut al celei mai vechi traduceri latinesci, numite „versio antiqua Itala“, e primul scriitoriu latin. Dar în timpul mai nou în deosebi germanul Ebert a combătut mai temeinic acésta părere, şi şi-a dat tótă nisuinţa de a câstigá cât de mulţi aderenţi pentru socotinţa sa, că Minuciu Felix, şi nu altul, e cel mai vechiu scriitoriu latin.

2. Quintus Septimius Florens Tertullianus. S'a născut din părinţi păgâni în Carthago Africa proconsulară cam pe la anul 150 după Christos. Ca advocat şi retor şi-a fost câstigat în Roma un deosebit renume, când la anul 193 primesce crestinismul. Mai târḑiu devine presbiter în Carthago anume cam pe la anul 196. Dela început a înclinat spre rigorism, deci după sase ani ai preoţiei trece, cam la anul 202, la Montanism, şi întemeézā la apus un montanism mai curat, carele — după el — primesce numele de tertullianism, şi se lăţesce în Africa şi Europa vestică. Ca montanist combate cu sarcasm „lacsismul“ bisesicei catolice în mai multe opuri de ale sale. El a murit îndată după anul 220 după Christos. Unii afirmă, că ar fi trăit chiar până la anul 240. Atât e sigur, că în anul 220 a fost încă în viéţă.

Tertullian a fost un caracter energic, plin de spirit, ager, puternic precum în scrierile sale aşa şi în viaţa sa, cu o însufleţire rară pentru adevĕrul evangeliei, cu o rigóre fāra reservă atât faţă de sine, cât şi faţă de alţii. Scrie câte odată sarcastic, are un stil retoric, plin de figuri şi şi sentenţios, de unde şi obscuritatea, ce o întimpinăm în lucrările lui. In urmă el e propriul intemeetoriu al terminologiei teologice latine, pentru că în opurile lui aflăm mai întâiu cuvintele: substantia, trinitas, satisfactio sacramentum“ etc.

Numĕrósele opuri, ce le avem dela Tertullian, se împart în de comun în apologetice, polemice dogmatice şi practice sau morale.

a) Tóte opurile lui apologetice sunt scrise înainte de trecerea sa la montanism. Cele mai memorabile sunt: „Apologeticus adversus Gentes“, o apologie compusă cu multă agerime şi profunditate, ea tradézā pe juristul devotat, carele cu o erudiţiune rară apĕră crestinismul faţă de imputările ce i-se fac din partea păgânilor. O prelucrare a acestei scrieri menită pentru publicul mare, sunt cele 2 cărţi întitulate „ad nationes“. In scrierea „ad Scapulam“, carele ca proconsul în Africa, sub împĕratul Septimiu Sever, persecută pe crestin fără cruţare, îl combate pe acesta şi cu o mare cutezanţă păşesce în contra lui. „De testimonio animae“ e acel op al seu, în carele espune mai pe larg ideia esprimată deja şi în „Apologeticus“ (cap 17), cea mai bună pentru adeveritatea crestinismului şi a doctrinei sale e inima umană sau cu alte cuvinte: crestinismul e unica religiune carea corĕspunde pe deplin trebuinţelor religióse ale naturei omenesci (anima humana naturaliter christiana). In urmă în contra iudeilor a scris opul: „adversus Iudaeos“ la ce sĕ-l fi îndemnat o disputaţiune publică, ce a avut-o cu iudeii, şi in carea sgomotul şi larma celor de faţă sĕ-l fi împedecat de a ajunge ca sĕ se apere cu graiu viu. (Va urmá.)

Insciinţare.*)

La scóla elementară de fete a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ se va începe anul scolariu 1890/91 cu 1 Septembre st. n. a. c., şi anume, înscrierile se vor face în 1, 2 şi 3 Septembre în localul direcţiunei (strada Morii Nr. 8) în fie-care ḑi între órele 8—12 a. m. şi 3—5 p. m., éră prelegerile se vor începe în 4 Septembre la 8 óre a. m. Tacsa de înscriere e de 2 fl. Copilele membrilor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ sunt scutite de tacsa de înscriere. Didactrul este de 20 fl. la an, solvibili în 4 rate anticipative, în casuri estraordinare şi în 10 rate lunare. Elevele, cari vin dela scóle strĕine, în lipsa de atestat se vor supune unui esamen de primire în 3 Septembre la 5 óre p. m.

Părinţii din provincie 'şi vor puté aşeḑá fiicele în internatul impreunat cu scóla civilă de fete a „Asociaţiunei transilvane etc.“, cu care scóla nóstră stă în strînsă legătură şi este sub acela-şi coperiş.

Sibiiu 15 August st. n. 1890. *Direcţiunea.*

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Al. Marghiloman, ministrul lucrărilor publice din România şi a serbat actul cununiei cu d şóra Elisa fiica cea mai mare a principelui Al. Stirbeiu la 11 l. c. n. în Paris.

* (Cas de mórte.) Jalnicii părinţi Samuel şi Ana Pop, cuprinşi de adâncă durere aduc la cunoscinţa tuturor consângenilor şi cunoscuţilor, că fica lor *Veturia* a încetat din viéţă. Rĕmăşiţele pământesci s'au aşeḑat spre odichnă vecinică în cimiterul gr. or. din Orăştie la 13 August a c. n

* (Premiat.) Dl Augustin Degan învĕţ. în. Veţel, după-cum comunică mai multe foi magiare şi germane a fost premiat la esposiţiunea din Viena pentru obiectele espuse din ramul stupăritului.

* (Fabrica de arme ungară.) Arsenalul din Viena a avut sĕ cerceteze 50 de pusci ale fabricei de arme ungare. Comisiunea de esaminare le-a aflat şi acum de necorĕspunḑĕtóre.

* (Desfiinţarea banilor de colegii). S'a publicat disposiţiunea luată de ministrul Csaky, că din anul scolar 1890/91 începĕnd, se desfiinţézā la universitatea din Pesta banii de colegii şi se prescrie o tacsă de instrucţiune de 30 fl. pe semestru de fie-care ascultătoriu ordinariu dela universitate. Léfa profesorilor se va mări în mod corĕspunḑĕtor.

* (Turnul mănăstirei dela Sinaia). Mercuri la óra 5 p. m. s'a prăbuşit până în temelie, cu mare sgomot şi nori groşi de fum, turnul ce se construia la pórta mănăstirei dela Sinaia. Acest turn ajunsese la óre-care inălţime şi dacă nu prindeau de veste lucrătorii sĕ fugă la o parte, cine scie câţi morţi era sĕ avem de inregistrat. Vom vedé a cui este respunderea pentru acésta pagubă, care cât pe aci era sĕ fie o catastrofă.

Resultatele aplicaţii bugetului României pe anul financiar 1889/90.

„Monitoriul oficial“ publică comptul general de gestiune al statului pe anul 1889/90 şi raportul d lui director al comptabilităţii, espunênd resultatele realisate prin prin aplicarea bugetului în intervalul dela 1 Aprile 1889 până la 31 Martiu 1890.

Aceste compturi şi rapórte, espuind situaţiunea în modul cel mai clar, ne grăbim, şi noi a pune în vederea publicului următórele date mai importante:

Creditele acordate pentru eserciţiul 1889/90 până la 31 Martiu 1890 sunt următórele:

Credite după buget . . . . , .	lei	158 581.575.87
Credite suplimentare şi estraord. .	lei	3.334.802.58
Credite repurtate plătite dela 1 Aprile 1889 până la 30 Martiu 1890	lei	1.339.911.04
total	lei	163.256.289.49
Se scad creditele anulate . . .	lei	2.240.989.90
Creditele totale până la 31 Martiu 1890 sunt de	lei	161.015.299.59
Asupra acestor credite s'a constat şi lichuidat până la 31 Martiu 1890 drepturi pentru o sumă de	lei	153.154.133
Şi s'a mai plătit . . . . . : .	lei	150.723.021
Rĕmâne a se mai plătí asupra creditelor acordate	lei	10.292.277
Şi asupra drepturilor constatate şi licuidate	lei	2.431.111

Ţinênd sémă de cuota drepturilor dobândite de creditorii statului în alţi ani, în raport creditele bugetare, în ultimii câţi-va ani de cuota ordinară a creditelor reportate e probabil ca drepturile dobândite de creditorii statului până la închderea definitivă a anului financiar, nu va fi mai mare decât 159.415.299.

Venind acum la cestiunea evaluărilor bugetare şi a drepturilor constatate în favorul statului până la 31 Martiu 1890, constatăm următórele:

Venituri	Evaluări bugetare	Drepturi constatate
Contribuţiuni directe	27.500.000	28.645.592
„ indirecte	36.805.000	38.570.033
Monopoluri	42.000 000	40.544.896
Venituri domeniale	22.950.500	24.339.117
Căi ferate	11.724.700	11.500.000
Poste, telegraf, imprimerie . .	5.900.000	5.959.817
Venituri speciale ale dif. ministere	3.659.000	3.140.677
Venituri diferite	9.088.800	10.003 445
	159.628.000	162.703.571

Constatările sunt dar superióre evaluărilor cu lei 3.075.571. Tóte veniturile au dat constatări mai mari s'au aprópe egale cu evaluările bugetari. Numai monopolurile statului şi căile ferate sunt de desuptul evaluărilor, primele cu o sumă de aprópe 1 ½ milióne şi celelalte cu 500.000 lei. Până la închiderea eserciţiului, drepturile constatate vor suferí óre-care modificări, însĕ modificări, însĕ de mică importanţă şi care prin urmare nu vor schimbá intru nimic resultatele generale ale eserciţiului.

Incassările efectuate până la 31 Martiu 1890 însumézā 146.991.299 sau 92 % din evaluările bugetare şi 90 % faţă cu constatările. Aceste resultate sunt aprópe identice cu ale anilor precedenţi. Étă cum au stat în acest an evaluările bugetară, constatările şi încassările.

	Eval. buget	Constatări	Încassări
1886/87	138.237.695	139.754.925	131.623.237
1887/88	140.753.331	142.538.730	132.024.814
1888/89	160.666 324	164.598.252	147.852.395

Rĕmăşiţele alese la 31 Martiu din debitul constatat la aceea epocă se cifră cu 15.711.271 lei şi anume:

Din contribuţiuni directe . . .	lei	3.564.492
Din contribuţiuni indirecte . .	lei	804.919
Monopolurile statului	lei	1.650.654
Venituri domeniale	lei	4.112.099
Căi ferate	lei	3.200.000
Poste, telegraf. împrimerie . .	lei	525.823
Veniturile diferitelor ministere .	lei	229.851
Diferite venituri	lei	1.623.430
		15.711.271

Din aceste rĕmăşiţe, acelea din contribuţiuni indirecte din monopolurile statului, căi ferate, poste, telegraf, şi alte venituri ale ministerelor, în total 6.411.248 vor fi probabil pe deplin încassate până la 30 Septembre, data închiderei eserciţiului 1889—90.

Pentru contribuţiunile directe, reversibile la închiderea eserciţiului, represintă aprópe invariabil 5 % din constatări: rĕmăşiţa anului 1889—90 nu va fi dar mai mai mare de 1.432.250 şi prin urmare în intervalul dela 1 Aprile 1890 se va încassá de sigur 2.132.242. In lunile Aprile şi Maiu s'au încassat deja 1.145.000 lei.

Din rĕmăşiţa venilurilor domeniale se vor încassá cel puţin 50 % s'au 2.056.000 lei, dacă ţinem sémă de media încassărilor în ultimii câţi va ani.

După tóte probabilităţile, până la 30 Septembre se va încassa din rĕmăşiţele de lei 15.711.271, constataţi la 31 Martiu cel puţin 11.599.490 lei, cari adăugaţi la cele efectuate până la 31 Martiu 1890, dau un total de incassări de 158.519.309 lei.

Din tóte acestea resultă următórea situaţie pentru 30 Septembre, când se va închide eserciţiul 1889/90:

Venituri încassate până la 31 Martiu 1890	lei	146.991.299	
Venituri probabile a se încassá dela 1 Aprile 1890 până la 30 Septembre 1890	lei	11.599.490	
			158.590.789
Cheltuelile efectuate până la 31 Martiu 1890	lei	150.723.021	
Cheltuelile probabile a se mai efectuá până la 30 Septembre 1890	lei	7.087.976	
			157.810.998
Escedent bănesc la închiderea eserciţiului	lei		778.711

Situaţia financiară a anului 1889/90 se închee în condiţiuni din cele mai favorabile, şi de natură a consolidá şi mai mult creditul statului. „Curierul Financiar.“

Loterie.

Mercuri în 13 August 1890.

Sibiiu: 63 86 71 44 33

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 August 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6 %.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5 49	5.46
Napoleon , ...	9 17	9.15
100 marce nemţesci	56.40	56.35
London pe (poliţă de trei luni) . . . . , ; .	115.55	115.40

---

*) On. Redacţiuni ale celorlalte ḑiare române din patrie sunt rugate a publicá sau a luá notiţă despre acésta însciinţare şi în colónele ḑiarelor lor.

Nr. 350. [400] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Livezeni, cu salariu anual de 280 fl., bani din repartiţie, cuartir liber în edificiul scólei, 4 stângini de lemne, din cari are a se încălḑí şi scóla, grădini de legumi lângă scólă şi grădina de pomi.

Alesul este deobligat a conduce elevii la biserică în Dumineci şi sĕrbători.

2. Nucşóra, cu salariu anual 240 fl., cuartir şi lemne focali. In Dumineci şi sĕrbători va avé a conduce elevii la biserică şi a ţiné strana sub liturgiă.

3. Zlasti, cu salariu anual 200 fl., cuartir şi lemne focali.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni au a-şi trimite cererile lor — în terminul prescris — instruite conform prescriselor legale la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetele parochiali.

Haţeg, la 24 Iuliu. 1890.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 474. [399] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, devenite vacante la scólele elementare gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 20 August a. c.

1. Şugag, dóuĕ posturi, cu salariu câte de 200 fl., care se va solví în rate lunare decursive din cassa comunei, cuartir liber şi 2□° lemne de foc. Invĕţătoriul, care va fi ales de notariu al comitetului parochial, pentru provederea agendelor scripturistice va primí o remuneraţiune de 10 fl. şi folosinţa grădinei scolare.

2. Pianul de jos, un post cu salariu anual de 200 fl., care se incasséză prin repartiţie dela popor şi se va solví în patru rate decursive.

3. Pianul de sus, un post cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2□° lemne de foc.

Dela concurenţi se ascéptă, ca sĕ instrueze elevii în cântările bisericesci, sĕ cânte Dumineca şi în sĕrbĕtori cu elevii şi sĕ ţină strana în biserică.

Reflectanţii la aceste posturi învĕţătoresci au a-şi asterne cererile lor instruite conform normelor din vigóre, până la terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral subsemnat.

Sebeş, 17 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresb. gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 124. [398] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului învĕţătoresc devenit vacant la scóla gr. or. din Braşovul-vechiu se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunare anticipative.

Dela concurenţi sĕ cere sĕ fie de religia greco-orientală, sĕ aibă cualificaţiunea prescrisă de lege; sĕ fie bineversaţi în cântările şi ritualele bisericesci, fiind îndatoraţi a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi a instruá în aceea tinerimea scolară.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a-şi asterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre până la terminul arătat subscrisului comitet prin prea onoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului.

Braşov, 12 Iuliu, 1890.

Comitetul parochial gr. or. dela Sânta Adormire din Braşovul vechiu, în conţelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului.

George Perşinariu,
paroch şi preşedinte.

Nr. 194 [397] 3—3

CONCURS.

Pentru ocupurea posturilor învĕţătoresci cu începutul anului scolar 1890/91 în comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se publică concurs cu termin de 30 ḑile.

1. Cărpiniş, cu salariu de 200 fl, din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Trêmpoele, cu salariu 200 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑit.

3. Bucium-Isbita, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

4. Bucium Sat, cu salariu 150 fl., din ajutoriu erarial şi repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

5. Buninginea, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

6. Ciurulésa, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

7. Corna, cu salariu 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi încălḑitul.

8. Galaţi, cu salariu 150 fl., din fondul scolariu şi repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

9. Presaca, cu salariu 150 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑitul.

10. Soharu, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi lemne pentru încălḑit.

11. Vêrtop, cu salariu 150 fl., din repartiţie şi fondul scolar, cuartir şi încălḑitul.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ trimită concursele la subscrisul oficiu până la terminul cuvenit.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Abrudului.

Abrud, 12 Iuliu, 1890.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 450. 404] 2—3

EDICT.

Ioana Constandin Todescu legitimata nevastă a lui George Gros din parochia gr or. Şugag, şi-a părăsit legitimul ei bărbat cu necredinţă pribegind prin lume, fără ca sĕ se scie locul ubicaţiunei şi de mai este în viéţă, din anul 1883, se citéză prin acésta ca până la 1 Ianuariu 1891 sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorţial încamint de supranumitul ei bărbat se va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Sebeş, în 1 Iuliu, 1890.

Forul matrimonial de prima instanţă al tractului Sebeş.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9. 14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	11.59	4.51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră		5.—	11 23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 83 Sibiiu, Sâmbătă 4/16 August 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sântei sĕrbători „Schimbarea la faţă" Nrul procsim va apăré Joi în 9 August v.

Nr. 4944 Pres.

Miron,

din îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania şi metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania, consiliariu intim al Majestăţii Sale cesaree şi apostelico-regesci.

Iubitului cler şi popor ortodocs din tractul protopresbiteral al Sibiiului: Dar şi milă dela Dumneḑeu, şi salutarea Nóstră archipăstoréscă!

Pentru a se indeplini în mod definitiv oficiul şi demnitatea de protopresbiter al tractului Sibiiului, avênd în vedere actele, care spre scopul acesta s'au petrecut deja în conformitate cu statutul organic, anume: alegerea făcută în sinodul protopresbiteral al acestui tract la 16 Februariu a. c. şi denumirea urmată din partea consistoriului nostru archidiecesan în şedinţa plenară din 5 Martiu a. c. Noi pre onorabilul protopresbiter de până acum al tractului Devei *Ioan Papiu,* în considerarea eminentelor lui cualităţi intelectuale şi morale şi a meritelor câstigate pe terenul bisericesc şi scolariu, l'am instituit canonicesce de protopresbiter în tractul protopresbiteral al Sibiiului, dăruindu-i jurisdicţiune protopresbiterală preste tóte parochiile şi comunele bisericesci, care se ţin acum, ori se vor ţiné în viitoriu de acest tract protopresbiteral.

Când dar pe numitul onorabil protopresbiter *Ioan Papiu* prin acésta vi-l anunciăm tuturor de adevĕrat şi canonicesce instituit protopresbiter al tractului Sibiiului, totodată ve îndatorăm pe toţi cei de statul preoţesc şi pe întreg poporul ortodocs, pre tóte corporaţiunile şi organele bisericesci din acest tract protopresbiteral: ca către acela şi nou protopresbiter tractual toţi şi fiesce care sĕ fiţi cu respectul cuvenit, sĕ-i daţi ascultare şi tot sucursul în oficiul seu protopresbiteral, şi de acì înainte în tóte afacerile, care aparţin la sfera de activitate a protopresbiterului tractual, către acelaşi nou protopresbiter al Vostru sĕ vĕ întórceţi, dispensând Noi într'una pre onorabilul protopresbiter şi director seminarial *Ioan Hannia* dela sarcina administrării acestui tract protopresbiteral, carea o a purtat până acum spre deplina Nóstră mulţămire.

După care implorând preste tractul acesta şi preste noul seu protopresbiter tótă darea cea bună şi tot darul desĕvêrşit de sus, vĕ împărtăşim tuturor binecuvêntarea Nóstră archieréscă!

Sibiiu, 2 August, 1890.

Miron Romanul m. p.

Sibiiu, 3 August.

Intre oraşele cele mai de frunte ale Ardélului Sibiiu şi Braşov a esistat de multă vreme o rivalitate, care la 1873 s'a terminat cu triumful Braşovenilor.

Guvernul pentru de a menagiá pe secuii şi pre ciangăii din apropierea Braşovului contra tuturor resónelor s'a decis a clădí linia de impreunare a drumului de fer cu România prin Ardél şi prin acésta, se înţelege, că a ridicat interesele comerciale şi economice ale Braşovului şi a umilit Sibiiul, în care după vederile ómenilor de atunci locuiau sasii cei mai incăpĕţinaţi şi românii cei mai neimpĕcaţi.

De atunci trebile se par a se fi mai schimbat şi s'au mai schimbat şi vederile ómenilor.

După un interval de aprópe dóuĕ decenii vin ómeni de specialitate, ingineri de frunte şi spun, că ḑeu s'a făcut mare pĕcat cu Sibiiul.

Legătura Ardélului prin Turnul roşu cu România este cu mult mai aprópe, suişul pe ţĕrmurii Oltului nu cere atâta putere de abur, nici atâta consum de cărbuni, prin urmare ar fi fost un lucru fórte inţelept, dacă se clădia linia ferată pre la Turnul roşu. O reclamă acésta o cestiune de importanţă strategică, o reclamă cestiunile economice, şi în fine Clujul centrul politic al Ardélului se apropie de Bucuresci şi sciut este, că ţinta nu póte fi alta decât ca comerciului şi industriilor, sĕ se afle o piaţă cât de bună şi cât de aprópe în ţĕrile dunărene.

Cestiunea acésta cât de importantă a fost amânată din consideraţiuni de mâna a dóua, din interese josnice, şi póte ea ar fi fost zăcut multă vreme dată uitărei, dacă un consorţiu din Sibiiu nu cerea concesiunea pentru clădirea drumului de fer Sibiiu—Avrig—Făgăraş, şi dacă aceste dóuĕ comitate vecine nu puneau carul în petri, ca se realiseze acésta dorinţă a tuturor locuitorilor din ambe comitatele.

Noi la rêndul nostru despre importanţa clădirei drumului acestuia vicinal am sulevat momentele economice şi am afirmat, că construcţiunea acestei linii nu póte fi decât o adevĕrată binecuvêntare pentru locuitori, dacă se vor scí folosí de tóte avantagiele ce le oferă o linia ferată, dacă economii vor lucrá pămêntul mai raţional ca până ací, dacă vor cultivá trifoiu şi napi şi vor ingrăşá vite şi rimători şi vor începe a esportá şi a dominá pieţele din Ardél cu productele lor, şi dacă cei cu carte vor îmbrăţoşá negoţul şi meseriile în tóte ramurile lor.

Rĕmâné însĕ ori cum numai de o importanţă locală construirea linii ferate Sibiiu—Făgăraş, dacă în timpul din urmă nu s'ar ventila cu tótă seriositatea construirea linii Turnul-roşu. Prin construirea acelei linii Sibiiul şi comitatele vecine vin în contact şi mai aprópe cu România, şi dacă convenţiunea comercială ce are sĕ se incheie între aceste statele vecine la 1891 va fi cât de cât dréptă şi favorabilă ambelor state contrahente, póte că miseria ce a întrat în statele mărginaşe, industria ce se desvóltă pre întrégă linia sĕ ia un avênt imbucurătoriu şi se ridice Sibiiul ér la importanţa ce o a avut. Actualul ministru de comunicaţiune, dl Baross nu se póte ca se nu-şi indrepte privirea sa şi asupra acestei linii ferate, care ar fi chemată a băgá viaţă în un oraş, care dacă ar lipsí şi miliţia, ar sĕmêna mult cu un opid părăsit.

Cu deosebire mult, fórte mult au suferit comunele mărginaşe decând cu rĕsboiul vamal, meseriaşii au trecut cu ridicata graniţele şi s'au aşeḑat dincolo, de aici au eşit braţe muncitóre şi contribuenţi de dare, crestini de ai bisericilor, şi toţi acestia din lipsa de isvor de câstig, din lipsa de muncă şi de piaţă sigură pentru manufacturile lor. Ne bucurăm din inimă că guvernul se ocupă serios cu deslegarea acestei cestiuni pendente, şi ne bucurăm şi mai mult, când preocupaţiunile ce au domnit în unele cercuri normative, încep a face loc unor vederi mai limpeḑi şi mai sănĕtóse. Arterii de viaţă, cum sunt calea pe la Turnul roşu, nu e bine ca se fie osândite la nelucrare, emporii de comerciu şi industrie cum e Sibiiul şi ţinutul lui nu e bine ca sĕ fie degradate până la umilire, şi dacă aceste vederi mult timp au trebuit se nu triumfeze, de bună sémă că numai spre binele patriei nu a fost. Ca cetăţeni avem dreptul ca sĕ cerem dela stat, ca se nu impedece comunicarea cu statele vecine, şi dreptul acesta 'l reclamă aḑi şi popórele din Africa, decum sĕ nu l reclamăm noi atunci, când esistenţa nóstră a multor cetăţeni prin pedeci de aceste este pusă sub întrebare.

Revista politică.

Conducĕtoriul cehilor bĕtrâni, Dr. Rieger, după-ce a avut mai multe conferiri cu prim-ministrul austriac cont. Taaffe s'a reintors la Praga.

Din şóptele cari au putut străbate până acum în publicitate transpiră, că conducĕtoriul cehilor bĕtrâni a avut puţin resultat în intenţionata lui misiune. Rieger, precum cu drept cuvênt am mai ac-

FOIŢA.

Aforisme, meditaţiuni şi cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock, în romănesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare.)

Dedă-te a fi cu tótă luarea aminte la vorbele altuia şi te transpune pe cât numai 'ţi este cu putinţă în sufletul vorbitoriului.

⁂

Ceea-ce nu priesce unui roiu intreg de albine, nu póte fi priincios nici albinelor singuratice.

⁂

Dacă matrozii ar defaimá pe cârmaciu, şi pacienţii pe medic, ar mai avé ei apoi respect de cineva? Sau cum acela ar puté câstigá celor imbărcaţi o debarcare fericită, ér acesta pacienţilor sei sănĕtatea?

⁂

Câţi din cei ce au venit cu mine deodată pe lume, au părăsit-o deja!

⁂

Cei ce sufer de gălbinare, află, că mierea este amară, cei ce au fost muscaţi de un câne turbat, fug de apă, copiilor le place mai bine o minge. Pentru-ce te inferbênţi deci? sau creḑi, că rătăcirea are mai puţină înriurire ca fierea la cel ce sufere de gălbinare, şi veninul la cel turbat?

⁂

Ce este rĕutatea? Nimic alta decât, ceea-ce ai vĕḑut atât de adeseori. Cugetă deci indată la fiecare întêmplare: este ceva, ce ai vĕḑut deja de atâtea ori. Apoi vei aflá, că tóte cele cuprinse în cronicele istoriei antice, medie şi nóuĕ şi de care sunt pline incă şi acum state şi familii, este aceaşi în tóte privinţele Nimic nou; tóte ca de obiceiu şi de durată scurtă.

⁂

Cum s'ar puté omorí prejudeţele, când ideile care le produc nu sunt stîrpite şi a căror necurmată reinoire depinde dela tine? Eu pot judeca despre un lucru, cum trebue, dacă o pot pentru ce me turbur? Ceea-ce trece preste puterea mea de gândire, n'are sĕ atingă sufletul meu cugetător. Simţesce acésta şi vei stá tare. Dela tine singur depinde a incepe o viaţă. Privesce numai lucrurile şi din altă lature, decât cum le ai privit până acum. Pentru-că numai acésta însemnéză: a începe o viaţă din nou.

⁂

La vorbire trebue sĕ fie cineva cu atenţiune la espresiuni, ér la fapte asupra urmărilor. La ceste din urmă trebue totdeuna se scí spre ce scop ţintesc, ér cu privire la cele dintâiu sĕ esaminezi, care este sensul cuvintelor lor.

⁂

Câţi din cei preamăriţi sunt deja trecuţi în domeniul uitărei! Şi câţi din cei ce au intonat cântarea de laudă pentru aceia, au dispărut de mult!

⁂

Sĕ nu-ţi fie ruşine a primí ajutoriul altuia. Ţie 'ţi este prescris numai ca şi rĕsboinicului la asalt, sĕ-ţi implinesci datorinţa. Cum însĕ, dacă avênd un picior olog nu esti în stare se urci şanţul, ţi-ar fi insĕ posibil cu ajutoriul altuia?

⁂

Facă şi ḑică cine ce va vrea, mie mi se cuvine fără indoélă sĕ fiu onest; intocmai cum aurul sau smaragdul ar ḑice totdeuna: facă şi ḑică cine ce va vrea, eu totuşi voiu rĕmâné un smaragd şi-mi voiu păstrá colórea.

⁂

Singura mea aspiraţiune sĕ-mi fie, ca eu, pe cât privesce persóna mea se nu fac nimica ceea-ce în general este contra instituţiunilor firesci ale omului, sau nu o voiesce, ori nu o voesce tocmai acum.

(Va urmá.)

centuat, se vede covêrşit de politica şi atitudinea cehilor tineri şi a încercat ca cu ajutoriul guvernului sĕ împace aceste dóuĕ partide. Basa împăcărei este însĕ un mĕr de cértă nu numai între partidul german din Boemia şi între cehi în genere, dar chiar între cehi înse-şi, şi mai pronunţat între cehi şi guvern.

Rieger s'a întors, pre-cum se spune, sĕ se pună în înţelegere cu cehii tineri, şi pe basa unei înţelegeri între aceste dóuĕ partide, dela care condiţionéză şi realisarea pactului de împĕcare formulat în decursul conferinţelor, ţinute la Viena. Plănuitele înţelegeri ale lui Rieger pot avé loc înainte de finea lunei lui Septembre, când sĕ conchiamă dieta provincială a Boemiei.

E întrebarea numai, că ii va succede lui Rieger sĕ ajungă la o înţelegere cât de mică cu cehii tineri. Acestia ţin morţiş la condiţiunile, ce le-au pus şi acésta cu atât mai vêrtos, cu cât e lucru sciut, că împĕcarea cehilor cu germanii din Boemia a fost plănuită dela locurile cele mai înalte, ér cont. Taaffe a fost încredinţat sĕ o şi aducă la îndeplinire.

Şansele de înţelegere sunt de tot mici. Presa cehilor tineri a şi început a strigá şi ai împutá lui Rieger, căci a îndrăsnit sĕ le amintéscă numele in conferirile cu Taaffe şi se întrébă, că cine l'a împuternicit sĕ vorbéscă despre ei.

De când s'a retras dela Friedrichsruhe bĕtrânul princípe de Bismarck, presa s'a ocupat puţin de dênsul. Acum érăşi a venit obiect de discusiune şi în primul loc în presa din patria nóstră. Deputatul Emil Ábrányi a cercetat ḑilele trecute pe Bismarck şi acum acel domn publică în „Budapesti Hirlap“, despre intervievul, ce l'a avut. Principele s'a plâns, că multe ḑiare s'au revoltat contra lui stigmatisându-l de un simplu frandeur. Dênsul însĕ vrea sĕ fie sincer şi consideră espunerile acelea de ridicole. El îşi are voinţa sa şi părerile şi le spune negenat. Tocmai de aceea mulţi cred, că dênsul face intrigă contra politicei împĕratului seu, ceea ce dênsul privesce cu mare încredere şi află aliaţi, cari sĕ-i asigureze esistinţa. Principele a de plâns apoi mórtea amicului seu Andrássy, cu carele a încheeat şi alianţa cea puternică.

În ḑilele trecute s'a întêmplat primirea sĕrbătoréscă a Helgolandei în posesiunea Germaniei, mai întâiu prin ministrul Bötticher apoi prin însuşi împĕratul. Poporaţiunea a primit cu însufleţire pe împĕratul german şi presa din Berlin a dat actului însemnătatea cuvenită. La rêndul seu a venit şi presa englesă, carea vorbesce în ton măgulitor de germani şi în special de prusieni, cari promit mult pentru prosperarea nóuei posesiuni.

Marchisul of Salisbury a depus şi în casa de sus a Engliterei contractul dintre Francia şi Englitera despre delimitarea sferelor de influenţă ale ambelor puteri în lăuntrul Africei şi despre regularea relaţiunilor asupra Sansibarului şi Madagascarului. Unele puncte ale acelor arangiamente le-am schiţat şi noi după jurnalele francese. Nou este numai atâta, că de odată cu încheerea contractelor între aceste dóuĕ puteri a avut loc schimbarea unei note, prin care se recunósce, că contractul nu atinge nici un drept al Turciei pe ţĕrile din sudul Tripolisului. Acésta n'a provocat în nici un cas bună impresiune în Italia.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Bucerdea vinósă, în 1 August st. v. 1890. Domnule redactor! In Nr. 81 al „Telegrafului român“ din 31 Iuliu, a apărut un articol dat Bucerdea vinósă, 8 August 1890 n; la acésta corespondenţă în interesul adevĕrului me grăbesc a face următórele observări:

1. Nu e drept, că au ars 54 şuri, căci cei arşi n'au avut toţi şuri, ci numai vre-o 25 inşi.

2. Nu e drept, că 9 ómeni au căḑut jertfă flacărilor, ci numai 3, şi anume: un prunc de 4 luni, o pruncă de 3 ½ şi o femee de 26 ani, nu în flacări, ci înecaţi în fum.

3. Nu e drept, că fisolgăbirău nu s'a miscat sĕ vadă pericolul şi miseria precum ḑice dl corespondent anonim; ci drept e şi faptă implinită, că a trimis carele sale cu buţi cu apă, şi au venit în ḑiua următóre şi insuşi în persónă în Bucerdea de a vĕḑut pericolul şi miseria, şi credem că venirea d-niei sale nu va fi zadarnică, ci va face şi mai de parte paşii de lipsă ca se ajute pe acest popor şi pe altă cale.

4. Nu e drept, că „strĕinii sunt indiferenţi faţă de nenorocirea nóstră“; deóre-ce bravii ighieni şi cricăeni au alergat cu carele cu buţi cu apă şi au dat cel mai bun ajutoriu tótă nóptea la stingerea focului, éră în ḑilele următóre până aḑi n'au incetat a dá totfeliul de ajutoriu celor arşi împărţindu le bucate, legumi, vase, etc. Aşa dară locuitorii din Ighiu, Şard şi Cricău sub conducerea bravilor lor conducĕtori preoţi, notari, juḑi, colectori, ci nu numai că nu sunt „indiferenţi faţă de nenorocirea nóstră“, ci tocmai din contră, sunt demni de tótă lauda şi recunoscinţa nóstră.

Ca unul, ce am purtat şi port notiţe faţă de aceste împregiurări, mi voiu face la timpul seu datoria, făcênd un raport onoratului public despre toţi ajutătorii şi contribuitorii la alinarea nenorociţilor bucerḑeni arşi.

Nu e ertat nimenui a duce on. public în rĕtăcire prin corespondenţă esagerată şi pătimaşă.

Pănă la darea unui raport specific despre toţi ajutătorii, contribuitorii şi colectanţii spre ajutorarea bucerḑenilor arşi, Ve rog On. Dle redactor a publicá aceste observări în preţuitul nostru ḑiar „Telegraful român“ în interesul adevĕrului curat.

Teodor Pop,
paroch greco-orient.

Representanţii teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare).

Pe când tóte scrierile apologetice enumĕrate, fără esceptiune, sunt scrise de Tertullian înainte de trecerea sa la montanism, (o direcţiune rigoristică-schismatică din secolul a II-lea), pe atunci unele din opurile sale polemico-dogmatice sunt compuse înainte, altele însĕ după acésta trecere a sa, prin urmare după anul 202 după Christos. Cu tóte acestea în lucrările din urmă caracterul montanistic e cu mult mai puţin marcat, decât în scrierile sale practice sau morale din acelaşi timp.

a) Dintre opurile polemico-dogmatice scrise înainte de anul 202 merită amintire: 1. Cartea întitulată „De praescriptione haereticorum“ (despre întimpinarea procesuală contra ereticilor). In dreptul roman cuvêntul „praescriptio“ însémnă atât dreptul de învechire, prescripţiune, cât şi ori ce întimpinare, cu care şi prin care se respinge părerea, socotinţa şi causa contrariului; astfeliu de întimpinare face şi Tertullian în scrierea acésta. Acusele şi bârfelele ereticesci îndreptate asupra bisericei ortodocse le întimpină, dovedind în acest op, că biserica lui Christos faţă de cele eretice are în favórea sa principiile verităţii, originalităţii şi a proprietăţii (principia veritatis, principalitatis). Voesce se ḑică prin aceste cuvinte, că biserica ortodocsă e cea adevĕrată, pentru-că e întemeiată de însuşi colegiul apostolic: ea e cea mai veche şi prin urmare cea originală, pentru-că a esistat dela început şi înaintea tuturor eresiilor; în urmă ea e proprietariul sântei scripturi, întru cât documentele sânte sunt scrise de s. apostoli şi sunt date bisericei spre păstrare; aşa dară numai biserica ortodocsă posede acele documente autentice, cu ajutoriul cărora se póte dovedi adeveritatea ei şi falsitatea ereḑiilor. Juristul Tertullian voesce sĕ demustre deci ereticilor, că ei nici chiar din punct de vedere juridic nu se pot ridicá contra bisericei ortodocse, prin urmare, că ei stau pe teren ilegal, n'au dreptate când se luptă şi pórtă proces cu adevĕrata biserică ortodocsă. 2. In opul „De baptismo“ (despre botez) arată contra gnosticilor, că materia botezului e numai apa, şi că prin urmare ea e de neapĕrată trebuinţă la actul botezărei; espune totodată şi rênduéla botezului, dar observă, că nu consimte cu datina bisericéscă de a se boteza şi copii, crede deci, că botezarea lor ar trebuí sĕ se amâne până la o etate mai înaintată.

b) Din timpul montanistic a lui Tertullian avem următórele scrieri polemico-dogmatice, în cari montanismul lui nu e aşa de pronunciat şi bătătoriu la ochi ca în opurile lui practice: 1. „De carne Christi“ (despre trupul lui Christos) îndreptată contra docheţilor (eretici din resptimpul apostolic), cari învĕţau, că Christos a avut un trup părut, sau numai la aparenţă. In acest op se nevoesce el a dovedí, că Christos a avut trup adevĕrat omenesc. 2. „De resurrectione carnis“, e cartea în carea arată contra gnosticilor, că nesmintit va avé loc o înviere a trupurilor omenesci. 3. „De anima“ e acel op, în carele dovedesce gnosticilor, că sufletul omenesc nu e o emanaţiune d-ḑeéscă, ci e creat de Dumneḑeu, şi e ceva substanţial, sau cum ḑice el: ceva corporal, înţelegênd însĕ sub „corporal“, tot ce esistă în realitate; pentru că aflăm la Tertullian cuvintele: „Omne quod est, corpus este. Nisi est incorporale, nisi quod non est“; adecă: tot aceea ce nu esistă, nu e corporal. Ba, chiar şi despre Dumneḑeu afirmă: „Quis enim negabit, Deum corpus esse, etsi Deus spiritus est“ (cine va negá, că Dumneḑeu e corp, deşi Dumneḑeu e spirit). Din tóte aceste prea lămurit sĕ vede, că el sub „corpus“ înţelege ceva ce esistă în realitate, în faptă, deci identifică conceptul „corpus“ cu conceptul „substantia“. 4. A polemisat cu gnosticii în special în scrierile: „Adversus Valentianos“ (Valentin a fost întemeetorul unei secte gnostice), „adversus Marcionem“ în 5 cărţi, (Marcion, din Sinope în Pont, un gnostic însemnat din secolul al II-lea), „adversus Hermogenem“ (Hermogen, un pictor din Africa de nord, a fost contimporan cu Tertullian şi gnostic vestit). 5. In urmă cartea întitulată: „Adversus Praxeam“, în carea combate pe antitrinitariul sau monarchianul Praxea nu numai pentru doctrinele sale rĕtăcite cu privire la trinitate sau sfânta Treime, ci şi pentru duşmănia lui faţă de montanism, a cărui aderent infocat a fost Tertullian.

c) Şi lucrările lui practice, sau morale încă le vom considerá, după-cum sunt scrise înainte sau după trecerea sa la montanism.

Inainte de periodul seu montanistic a compus Tertullian următórele scrieri de cuprins practic sau moral: „De oratione“ (despre rugăciune), în carea vorbesce în genere despre rugăciune, ér în special esplică rugăciunea domnéscă. „De pacientia“, în carea deşi nerăbdătoriu, totuşi îndémnă şi provócă la răbdare, sperând, că şi el însuşi se va îndreptá. Prin opul „Ad Martyres“ îndémnă pe credincioşi la suportarea martiriului. In opul seu „De poenitentia“ deşi transpiră rigorismul lui, totuşi învaţă, că celui ce face căinţa, biserica îi póte ertá pĕcatul de mórte, ce l'a comis. „Ad uxorem“ (cătră socie) e cartea, prin carea, sfătuesce pe nevasta sa, că după mórtea lui sĕ nu se căsătorécsă a dóua óră; ér dacă totuşi ar voí sĕ o facă acésta, cel puţin sĕ nu mérgă după un păgân. Combate lucsul femeilor, şi îl presintă ca nedemn de o crestină adevĕrată şi religiósă în lucrarea sa: „De cultu feminarum“. „De spectaculis“ e titlul cărţii, în carea desmânta pe crestini de a luá parte la priveliscele sau spectaculile păgâne, unde vĕd şi aud ei lucruri, ce trebuesce sĕ le vateme simţul bun, şi sĕ-i scandaliseze. In urmă opul „De idololatria“, în carele feresce pe crestini de a luá parte la tot ce stă în legătură cu idololatria, chiar şi la fabricarea de unelte şi alte trebuinţe idololatrice.

d) Din timpul seu montanistic esistă multe scrieri practice sau morale, din cari se vede rigorismul cel mare a lui

---

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

(Urmare.)

XX.

Mândrie ţĕrănéscă.

Era o ḑi frumósă, o ḑi de sĕrbătóre, tóca din turnul bisericei vestesce ómenilor începerea rugăciunilor, şi stradele încep a se umplé de crestini îmbrăcaţi în vestminte curate, în vestminte sĕrbătoresci, ei se duc cu paşi mĕsuraţi la sânta biserică. Preste intreg satul domnia o linisce mortală, nu ai fi auḑit duruitură de car dómne feresce, vitele stau în curte la sóre, căci astăḑi e ḑiua Domnului şi şi ele sĕ odichnesc de munca cea grea de preste sĕptĕmână.

Cu încetul cu încetul curtea bisericei se umple de crestini, şi asteptând sĕ se încépă sluşba dumneḑeéscă, cei mai bĕtrâni vorbesc ca sĕ le trécă din vreme de ale câmpului.

Pe câmp dă grâul pe copt, şi acésta este o privire de tot îmbucurătóre, căci din curtea bisericei, care este ceva mai ridicată, se vede întreg câmpul, acesta acum se póte asĕmĕná cu o mare, din care satul cu o mulţime de pomi sĕ ridică ca o insulă.

Acum se trag clopotele de a dóua óră, sĕ începe sânta liturgie, şi toţi cei de afară întră în linisce şi ordine în casa lui Dumneḑeu, ba şi feciorii trebue sĕ între, căci preotul nu póte suferí sĕ rĕmână feciorii pe afară sĕ glumécsă cu fetele, aici suntem înaintea casei lui Dumneḑeu, ḑice el, aici trebue sĕ ne purtăm evlavioşi, sĕ fim cu frica lui Dumneḑeu, sĕ ne rugăm sĕ ne dea minte, sĕ ne erte pĕcatele, sĕ ne ferécsă holdele de pétră şi altele.

Acum vine şi boeriul, cum i ḑic ţĕranii, cu întréga lui familie îmbrăcat cu cojocul luí, cu o cămaşă lungă albă ca zăpada, nesce cióreci frumoşi şi încălţat cu opinci, el merge cu capul sus ca un cocoş. Numai el mai este dintre aceia, care şi-a păstrat portul adevĕrat ţĕrănesc, aşa un port în ḑiua de aḑi, nu mai prea veḑi, decât la ómeni bĕtrâni, dar el îşi ḑice: „în portul acesta sum eu mai mult vrednic, ca voi cu modele vóstre cele próste, deşi nu me prea pot vedé mulţi, totuşi sunt fórte mulţi cari me respectéză, dacă me a-şi luá şi eu după voi, sĕ nu ḑic după modă, atunci nu a-şi fi nici ţĕran adevĕrat şi nici orăşan cum se cade, a şi fi numai de rîsul orăşenilor, cari póte nu au ce mânca de aḑi până mâne.“

Aşa cugetă boeriul, adecă ţĕranul, până când nu me las, se me pórte moda cea próstă de nas, până atunci tot e bine, dar îndată, ce me voiu luá şi eu după alţii, atunci multe parale, cari le a-şi puté pune la o parte, ar trebuí sĕ le dau pe sdranţe, ca sĕ fiu după modă. Cu tóte acestea nevasta lui a făcut multe schimbări în portul ei, că deşí mai pórtă încă un cojoc, cum îl aveau ţĕrancele cele harnice din vremuri, a căror mândrie nu sta în vestminte ci în curte, casă şi culină, totuşi pelângă acel cojoc mai are multe vestminte moderne, cari fac cojocul nevĕḑut, precum este o năframă mare de mătasă, acésta-i bate călcâele, o şurţă roşie, nesce păpuci numai ca ei.

Când vĕd orăşenii pe un atare ţĕran nu ḑic altceva, ci vai ce ţĕran mândru, mândru ḑeu, şi nu-i stă rĕu, că coşurile lui sunt pline, în graşdul lui umblă 20 de vaci una ca una de frumóse şi grase, sub piciórle cailor lui tremură pămêntul, apoi ce îl privesce portul, nu ai ce ḑice, el aşa s'a pomenit, şi are minte, că cojocul şi pantalonii lui nu sufer de modă, ca hainele nóstre, şi póte şi noi am stá ceva mai bine, dacă nu ne-am dá partea cea mare din agonisélă pe sdranţe. El o duce cu mult mai bine ca un meseriaş dela oraşe, care trebue sĕ ascepte până îi pică vre un cruceriu în mână, sau ca un scriitoriu, care decâte-ori îşi tae pâne trebue sĕ fie cu chibsuélă, ca se nu între cuţitul pré afund, el este un om liber şi independent, cu el nu are nime nimic, cumpĕră de unde vrea, laudă cei place, despreţuesce ce vrea, 'şi plătesce regulat darea, şi apoi are pace.

(Va urmá.)

Tertullian, şi dintre cari unele sunt scrise cu tendinţă polemică faţă de biserica ortodocsă, pe carea o acusă de lac sitate, şi de usurparea dreptului de a ertá pĕcatele cele grele, care drept nu i se cuvine, căci e un drept esclusiv a lui Dumneḑeu. Opurile acestea sunt: „De exhortatione castitatis“ şi „De monogamia“, prin cari îndémnă la curaţie sau castitatate, şi declară căsătoria a dóua de o desfrânare sau necurăţie. Inscrierea „De pudicitie“ revócă doctrina espusă în cartea „De poenitentia“ şi învaţă, că pĕcatele grele, între cari şi desfrânarea, nu se pot ertá de către biserică, şi că atari pĕcătoşi trebuesce sĕ rĕmână escomunicaţi prin tótă viéţa lor. „De fuga persecutione“e opul, în carele ḑice, că fuga în timp de persecutare sau prigonire e o apostasie sau lăpĕdare de Christos, şi prin urmare démna de escomunicare până la mórte. „De jejuniis adversus Psychicos“ (Despre post în contra Psychicilor; astfeliu îi numesce pe ortodocsi), aici combate disciplina sau pracsa de ajunare a biserici ortodocse ca prea lacsă, şi cere o înăsprire a acestei disciplini. In cartea „De corona militis“ laudă ostaşul, carele a refusat de a primi şi purta cununa ostăşéscă, ce ii s'a oferit de către mai marii sei, sub cuvênt, că aşa ceva nu se cuvine unui crestin se pórte. „De pallio“ (despre mantauă) e lucrarea, în care cu mult sarcasm se apără contra păgânilor, cari îşi bătéu joc de el şi-l rideau, pentru-că a părăsit toga de advocat, ce a purtat-o mai înainte, si a îmbrăcat mantaua filosofilor, ceea-ce ar însemná, că a trecut de pe cal pe măgariu, adecă dela ceva mai superior la ceva mai inferior. Celelalte scrieri autentice, cari ni s'au păstrat, sunt de mai puţină însemnătate. Cele neautentice şi îndoióse, cari provin sub numele lui Tertullian le trecem cu vederea.

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Serbarea ḑilei nascerei Maj. Sale monarchului). In presara ḑilei de 18 August n. musica militară va plecá din casarma cea mare prin strada Cisnădiei şi naintea locuinţei F. M. L. bar. de Waldstätten va esecutá imnul poporal. Va cutreerá apoi mai multe strade întorcêndu-se prin strada Măcelarilor. In 18 August la 5 óre dimineaţa va cutreerá musica din nou pe strade, ér o baterie grea va dá 24 de salve pe locul de eserciţiu. La 8 óre se va celebrá o misă pe locul de eserciţiu, la care vor luá parte tóte trupele din Sibiiu şi impregiurime sub comanda bar. Pach, comandantul brig. 32 de inf. Pe timpul serviciului divin se vor dá 3 salve de pusci şi 24 salve de tunuri. La cas de timp nefavorabil parada se va mărginí la biserica din cetate cu un bat. din reg. 31 de inf. La 5 óre se va dá dineul festiv la restaurantul Popovici, in timpul căruia va concertá musica reg. 31 de inf. şi la toastul ridicat pentru Maj. Sa va rĕspunde o baterie grea cu 24 salve

* (Procesul de presă al „Gazetei Transilvaniei“). Procesul intentat contra „Gazetei Transilvaniei, s'a pertractat în 2/14 l. c. naintea curţi cu juraţi din Cluş dela órele 11 ¾ a. m. până la 8 ½ óre séra. Acusaţii au fost redactorul responsabil Dr. Aurel Murĕşianu, şi colaboratorul Traian Pop. Traian Pop autorul articolilor incriminaţi a fost condamnat la un an arest de stat şi 100 fl. amenda, ér Dr. Aurel Murĕşianu la un arest de 6 sĕptĕmâni pentru neobservarea precauţiunei obligate. De asemenea pórtă ambii şi spesele procesuale. Condamnaţii au însinuat cerere de nulitate.

* (Insufleţirea pentru episcopul Strossmayer). In ḑilele trecute episcopul a voit se plece dela Robitsch. Mai mult în taină s'au adunat o mulţime de notabilităţi slave, care au dat un banchet în onórea episcopului. Privatierul polon Pabrinsky a folosit acésta ocasiune şi spre a-şi arĕtá omagialitatea pentru episcop a dăruit pe sóma academiei sud slavice 70.000 ruble.

* (Postal.) Pentru instruirea funcţionarilor adjuncţi cu salariu de 500—700 fl. şi bani de cuartir se va ţiné conform ordinaţiunei ministrului unguresc de comerciu afară de Pesta şi Agram, dela 1 Octobre n. pe timp de 6 luni cursuri de telegrafie şi postă şi în oraşele: Sibiiu, Cinci-biserici, Oradea-mare, Oedenburg, Pojon şi Timişóra. Vor fi primiţi la cursuri 1. Suboficerii militari eşiţi din serviciu şi provĕḑuţi cu certificate. 2. Indiviḑii, cari au servit ca magistrii postali s'au ca espeditori şi au absolvat patru clase gimnasiale, reale, s'au o scólă, civilă, sau clasele corĕspunḑĕtóre dintr'o altă scólă; soldaţii, cari au absolvat scóla de manipulaţiune a suboficerilor. 3. Toţi aceia, cari vor avé cualificaţiunea recerută pentru acésta. Concurenţii au a documentá, că au implinit anul al 18 lea al etăţii şi că sciu perfect cetì şi scrie limba unguréscă, respective cea croată, că au o conduită esemplară, sunt trupesce apţi pentru serviciul telegrafo-postal, ceea ce are a se arĕtá prin certificatul medical al autorităţii publice. Aspiranţii afară de oficerii provĕḑuţi cu certificat de oficer militar, au a depune 20 fl. v. a. ca tacsă de inscriere şi instrucţiune.

Petiţiile scrise cu propria mână şi provĕḑute conform legei se vor naintá până la 25 August n. a. c. la direcţiunile telegrafelor şi postelor din oraşele unde voiesc se cerceteze cursurile. Totodată vor arĕtá, că la cas dacă numĕrul concurenţilor va fi de ajuns, vor cercetá cursurile din Pesta sau Agram.

* (Biserică în tren) În altelierile căilor ferate rusesci din Tiflis s'a lucrat un vagon cu patru osii, care înfăţişéză o biserică, e un mic cabinet pentru preoţi şi loc pentru 70 de asistenţi la serviciul divin. Vagonul e fórte elegant întocmit şi împodobit cu multe simboluri religióse. Altariul e din lemn sculptat, pe coperişul vagonului de asupra altariului e o cruce mare aurită. De amêndóuĕ lăturile altariului sunt scaune, pe când cei mai mulţi asistenţi asistă la serviciul divin stând. Sub tavan sunt trei clopote mici,care produc un terţet armonic. Acésta biserică, care a costat 12,000 ruble, e destinată pentru timpuri de rĕsboiu, pentru-ca generalii şi marii principi rusi se pótă luá parte la serviciul divin şi în timpul transportului trupelor. Se ḑice că se vor introduce astfel de vagóne-biserici pentru tóte districtele căilor ferate ale Rusiei.

* (Societatea presei din Bucuresci). Societatea presei în Bucuresci cuceresce tot mai mare teren. Dl Calender a trimis pentru fondul societăţii 1000 de franci; ér d ni Hajdeu, M. Cogălnicean, secret. gen. al ministr. cultelor Mihailescu au cerut sĕ fie înscrişi între membrii societăţii. Comitetul primesce anunţuri de inscriere până în 10 August, ér în în 25 Aug. le vor supune votului adunărei. Societatea presei va arangiá mai multe petreceri. Resultatul material al petrecerei, ce o a arangiat presa ḑilele trecute este de 7,400 lei.

* Têrgul anual din Reghin, ce s'a ținut în luna lui August, de astădată a fost fórte bun. Cumpĕrători atât de vite mari, cât şi de vite mĕrunte, erau fórte mulţi, din care causă preţul vitelor cu tótă concurenţa, fù mulţămitoriu pentru vênḑĕtori. In total s'au vêndut la acest têrg 2500 oi, 1080 cai, şi 7000 vite cornute. Preţul vitelor cornute varia pentru o părechie de boi între 300—380 fl., pentru un junc 80—100 fl., pentru boi comuni de jug 200—300 fl., pentru vaci de rênd 120—160 fl, şi pentru viţei de un an dela 30—60 fl. Cei mai scumpi boi au fost 460 fl. părechia, şi caii cei mai scumpi 600 fl.

* (Cât au costat rĕsbóeile). Admiralty-and Horse Guard Gazette“, dă, după dr. Engel, resultatele cercetărilor acestui statiscian cu privire la câte vieţi omenesci şi câţi bani au costat rĕsbóiele şi espediţiile principale dela rĕsboiul Crimeei încóce. El socotesce, că în total au murit în aceste rĕsbóie 2,250.000 de vieţi omenesci şi s'au cheltuit 62.500,000,000 de lei în bani. Étă şi detaiurile pe cari le dă dr. Engel: Rĕsboiul Crimeei, 750,000 de ómeni; 9,950.000 lei. Rĕsboiul Italiei din 1859 45.000 de ómeni; 1 500,000.000 lei. Rĕsboiul Danez din 1865 3.000 de ómeni; 175,000.000 lei. Rĕsboiul succesiunii (1861—1864) 580.000 ómeni pentru statele de Nord 22 miliarde 500,000.000 lei; 25.000 ómeni pentru statele de sud; 11 miliarde 500,000.000 lei. Rĕsboiul german din 1866: 45 000 ómeni; 1.650.000 000 lei. Expediţiile din Mexico, China şi Cochinchina 65.000 ómeni; 1 miliard de lei. Rĕsboiul franco-german din 1870—71 155.000 pentru Francia; 15 miliarde de lei, 60,000 ómeni pentru Germania. Insurecţia sêrbo-bulgară 250,000 ómeni, 880.000.000 lei. Rĕsboiul româno-ruso-turc 250.000 ómeni, 5.625.000 lei. Rĕsbóiele din Africa de Sud 30.000 ómeni, 43.750.000. Rĕsboiul Ahfgan 25.000 ómeni, 66 milióne 250.000 lei.

Tractat

despre causa pentru care grădinile scolare nu sĕ sporesc, şi pentru ce unii învĕţători avênd pămênt pentru grădină de scólă nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, şi ce mĕsuri ar fi a se luá pentru a se dá un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu?

(Operat cetit în adunarea generală a reuniunii învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sibiului ţinută la 28 Septembre, 1889 în Ocna.)

I.

Causele, la cari sunt a se reduce nesporirea grădinilor scolare sunt pecât de relative, pe atât şi de variate.

Acuisiţiunea sau mai bine ḑis înfiinţarea de grădini scolare numai e aḑi un beneficiu cerşit al comunelor bisericesci, ci un beneficiu întemeiat, ba reclamat chiar de legea civilă esistentă. În cele mai multe locuri grădinile scolare sunt o acuisiţiune din teritoriul comunelor politice, şi comuna politică nu numai póte se acórde din teritoriul ei loc pentru grădina scolară, ci e datóre sĕ o facă acésta.

Ba estensiunea şi calitatea, chiar a pămênturilor ce sunt a se acordá drept grădini scolare sunt fórte favorabile, normate în lege.

In urmare întrebarea: care este causa pentru care grădinile scolare nu se sporesc, s'ar puté formulá: Care este causa pentru care o parte însemnată din scólele nóstre nu reflectéză la îndatorirea ce li-o împune legea de a reclamá, dela oficiile respective politice, teritoriu potrivit pentru grădini scolare? Şi rĕspunsul la întrebarea astfel formulată urméză de sine clar şi firesc. Puţinul interes al celor competenţi este causa, că unde nu esistă grădini scolare n'au insistat, n'au făcut paşii necesari, până acum pentru acuirarea lor, căci ele sunt aḑi un beneficiu pentru scólă nu numai întemeiat, dar reclamat chiar de lege.

Ce privesce acum nesporirea grădinilor scolare într'un înţeles mai propriu, acolo unde ele esistă, aceea, incât s'ar puté vorbí de o asemenea nesporire s'ar puté reduce la dóuĕ împrejurări: Cea dintâiu ar fi, că în multe locuri unde esistă grădini scolare acelea nu sunt corĕspunḑătóre nici cu privire la situaţiunea teritoriului.

Autorităţile nóstre scolare ar fi deci chemate ca sĕ sporéscă asemenea grădini prin aceea, că cu provocare la legea esistentă se întreprindă paşii necesari pentru acuirarea de teritorii pe séma scólei potrivite cu recerinţele unei grădini scolare.

A dóua imprejurare cu privire la sporirea grădinilor ar fi, ca acolo unde ele esistă bune şi corĕspunḑătóre, sĕ se sporéscă prin acuirarea de teritorii şi mai bune şi mai corĕspunḑĕtóre. Aceste nu sunt espresiuni de ocasiune şi vage, ci interese actuale ale scólei ce se pot urmărí şi realisá. Căci e sciut, că cestiunea comasărei este actuală în întrégă ţéra la noi; ér la impărţirea pămênturilor prin comasări, legea nu numai acórdă, dar impune chiar favorisarea bisericilor şi a scólelor, ca posesori de pămênt, fără deosebire de naţionalitate si confesiune. Acum ar fi dară ocasiunea dată în carea autorităţile nóstre scolare sĕ pótă cu înlesnire esoperá favoruri pentru grădinile de scólă. Atât cu privire la întrebarea din cestiune.

(Va urmá.)

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea producţiunei literare împreunată cu dans, ce au avut loc la 15/27 Iuliu a. c. în Hida, ne simţim deobligaţi a aduce şi pe calea publicităţii mulţămita şi recunoscinţa nóstră generoşilor domni contribuenţi cu a căror oferte suntem în posiţie a stimulá în elevi şi elevele scólelor nóstre, semţemêntul pentru progres şi cultură, şi a contribuí în parte la delăturarea obstaculelor abveniende, în ajungerea scopului ce-l urmăresce scóla română, acei marinimoşi domni, care pelângă preţul de întrare au suprasolvit, sunt următorii:

Domnul Dr. Remus Rosca secretariu consistorial ca ofert 2 fl. v. a. D-nii: adm. ppresb: Pavel Rosca din Fizes St. Petru 1 fl. 20 cr; Valeriu Millea teolog din Tilişca 20 cr; Sigismund Hatfaludi primariu în Hida 20 cr.; Vasiliu Pop adjunct notarial în Unguraş 20 cr.; Alesandru Petran teolog din Ciumêrna 20 cr.; Nicolau Murĕşan preot din Baica 80 cr.; Familia Chiffa a preotului dela Blaşfalĕul de jos 1 fl; Alesandru Murĕşan 20 cr; Vasiliu Opriş not. cerc. în Bălan ca ofert 1 fl.; Simion Rotariu învĕţătoriu în Bălan 20 cr,; Ioan Nossa preot în Trestia 50.; Nicolau Stefan preot în Bercea 20 cr., Eliseiu Moldovan învĕţătoriu în Ugruţiu 20 cr., Ioan Andreiu preot în Sânmihaiul deşert 60 cr., Proprietarii domeniului din Sânmihaiul deşert Ioan Andreiu, Gavriil Andreiu şi Vasiliu Tămăşan 3 fl., A. H. 1 fl., Graţian Ciuca actuariu la judecătoria din Hida 60 cr; Eliseiu Meseşan preot în Mierţa 1 fl., Simion Filip capelan în f. Lugoş 80 cr., Ioan Simoc preot în Restolţ 20 cr., Petru Forna proprietariu în Aschileul de sus 60 cr; Ioan Andreiu preot în Rachiş 80 cr., Ioan Petran preot în Fizeş 40 cr., Simion Pop preot în Drag 20 cr., Iosif Miron adj. notarial în Drag 10 cr., Ioan Pop preot în Miluan 1 fl., Ioan Pop not. cerc. în Cuceu 20 cr; Teodor Simoc preot în Bosna 30 cr., Stefan Bercian preot în Ugruţiu 40 cr; Ioan Kömüves notariu în Cs. Gârbou 40 cr., Gavriil Curea preot în Doll 40 cr., Maria Muntean şi Ioana Ţiţia din Cuceu 40 cr., N. N. 20 cr; N.N. 20 cr; Ioan Baldi sub notariu in Almaşul mare 20 cr., N. N. 20 cr., şi N. N. 20 cr. suma; 21 fl. 50 cr.

Tot cu acésta ocasiune suntem în posiţie a aduce la cunoscinţă publică, că au incurs cu preţul de întrare şi suprasolviri la acésta petrecere suma de 118 fl. 50 cr. din care s'au acoperit spesele de 91 fl. 34 cr. venitul curat e de 27 fl. 16 cr., care în urma conclusului comitetului arangiatoriu pe basa învitării s'a decis a se dá scólei gr. or. din Hida 9 fl., scólei gr. or. din Jimborul-mare 4 fl. 60 cr., scólei gr. or. din Bălan 4 fl. 50 cr., ér scólei gr. cath. din Sânmihaiul deşert 4 fl. 53 cr. şi a celei din Cuzeplac 4 fl. 53 cr., care bani s'au şi transpus din partea comitetului la locurile destinate.

Priméscă Domnii, atât care au contribuit cu oferte marinimóse, cât şi cei participanţi, şi pe calea acésta mulţămita nóstră publică.

Hida, 16/28 Iuliu, 1890.

Pavel Rosca,
preşedinte.

Ioan Andreiu,
secretariu

În 5 Iuniu a. c. s'a serbat maialul elevilor dela institutul rom. gr. or. din Brad, cttul Hunedóra. Venitul curat s'a destinat fondului de pensiune a membrilor corpului didactic dela acest institut.

Preste tot au incurs 82 fl. 60 cr., şi anume dela elevi 27 fl., dela publicul participătoriu 49 fl. 20 cr.

și dela dl colectant A. Oniț, notariu în Mihăleni, 6 fl. 40 cr.

Dintre dd. participanți au suprasolvit: G. Candrea din Négra 1 fl. 40 cr., Ar. Feier, propr. în Brad 80 cr., I. Bogdan, teol. abs. și invĕțătoriu în V. Brad 70 cr, L. Comșa, paroch din Zdrapți 40 cr.,C. Bogdan, vice-primariu 1 fl., I. Perian, paroch în Crisciori 30 cr., L. Luca 40 cr., L. Göbl 40 cr., I. Russu, medic 1 fl. 40 cr., N. Borza, paroch 40 cr., I. Câmpean, paroch din Rovina 1 fl. 80 cr, N. Bota, notariu din Buceș 80 cr., S. Brădean 1 fl., éră dd. contribuitori în lista intrată dela domnul A. Oniț sunt: Stef. Hărăguș, paroch din Blașeni 40 cr., S. Bibarț 40 cr., A. Oniț 1 fl., N. Bedea 60 cr., S. Ardeu, paroch 30 cr., G. Teodor 10 cr., I. M. 40 cr., N. Bota notariu din Buceș 1 fl., I. Birău, paroch 50 cr., P. Plastea 50 cr., N. Simulescu 20 cr. și dela alți trei individi, ce nu se pot cetí 1 fl.

Detrăgêndu se spesele făcute în suma de 35 fl. 89 cr. din suma intrată a rĕmas un venit curat de 46 fl. 71 cr., care sumă la 21 Iuniu a. c. s'a trămis la cassa de păstrare „Hunedóra“ spre fructificare.

Onoratul public, care a binevoit a participá la maial, dd. suprasolvitori, precum și dl A. Oniț se binevoéscă a primí ca recompensă dela corpul didactic mulțămită și recunoscință.

Causa nepublicărei la timpul seu a acestei socotele a fost de o parte chiar esamenele comisionale și publice ale elevilor, de altă parte indată după esamene am fost silit în afaceri familiare a absentá un timp mai lung.

Brad, 12 August, 1890.

Basiliu Boneu,
cassariu.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 13 August 1890

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6°/.	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale tem.-băn. cu sorți	—.—	—.—
Galbin	5 49	5.46
Napoleon	9 14	9.15
100 marce nemțesci	56.32$^1/_2$	56.35
London pe (poliță de trei luni)	115.55	115.40

Nr. 459. [407] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate din tractul I și II al Brașovului, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“ și anume:

1. Cernatul Săcelelor, cu salariu anual de 300 fl., și cuartir liber.

2. Baștelec, cu filia Dobêrlĕu, cu salariu anual de 241 fl. 40 cr. în bani și bucate, și cuartir liber în edificiul scólei.

3. Lisnĕu, cu salariu anual de 101 fl. 50 cr. în bani și bucate, cuartir liber și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a-și asterne petițiunile instruite conform prescriselor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul prescris.

Sĕ observă, că învĕțătoriii ce se vor alege în Baștelec și Lisnĕu vor fi totodată și cantori.

Brașov, 31 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Brașovului I și II în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 338. [406] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protoprespiteratul Iliei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Almășel, cu salariu anual de 150 fl. în bani, și 3 stânjini lemne pentru foc.

2. Godinesci, cu filia Petresci, cu salariu de 200 fl. în bani gata, cuartir liber în edificiul scólei, grădină pentru legumi și lemnele de lipsă. Reflectanți la acest post au sĕ scie bine tipicul și cântările.

3. Micănesci, cu salariu de 150 fl., și lemnele de ajuns.

2. Zam, cu salariu în bani 150 fl., ér în naturalii 100 fl., lemne câte vor fi de lipsă, cuartir în edificiul scólei și grădină de legumi.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a și asterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 26 Iuliu, 1890.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr [408] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕțătoresci dela scólele poporale gr. or. din comunele de mai jos din protopresbiteratul Devei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Cherges, cu salariu de 150 fl., lemne pentru foc și cuartir în edificiul scólei.

2. Popesci, salariu de 150 fl., cuartir și lemne pentru foc.

3. Găunósa, cu salariu de 130 fl. în bani, 20 de mĕsuri cucuruz sfărimat, cuartir și lemne pentru încălḑit.

4. Bĕtrâna, cu salariu de 120 fl. în bani, 50 mĕsuri cucuruz sfărimat, cuartir și lemne.

5. Nandru-Vale-Josani, cu salariu de 300 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste stațiuni au a-și asterne suplicele lor instruite în sensul legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Deva, 1 August, 1890.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 363. [406] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele din comunele mai jos însĕmnate din propresbiteratul Sĕlistei, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Cacova, cu salariu anual de 250 fl. v. a., ce se va solvi în rate lunari din lada bisericei, cuartir în edificiul scólei celei vechi și lemnele trebuinciόse pentru încălḑit.

2. Gales, cu salariu anual de 225 fl. v. a., ce se va solvì în rate trilunari din ajutoriul dela comuna politică, cuartir în edificiul scólei și lemnele trebuinciόse pentru încălḑit.

Reflectanții la postul învĕțătoresc din Cacova vor trebuí sĕ se presenteze în o duminecă sau sĕrbătóre în biserica de acolo, spre a și dovedí desteritatea lor în cântările bisericesci, deóre ce alesul învĕțătoriu va fi datoriu a țіné dumineca și sĕrbătórea strana în biserică.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu în terminul susindicat.

In conțelegere cu comitetele parochiale respective, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Sĕliste, 26 Iuliu, 1890.

Dr. **Nicolau Maier**,
protopresbiter.

Nr. 435. [401] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la comunele bisericesci mai jos insemnate din protopresbiteratul Brașovului I, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile, computându-se dela prima publicare în „Telegraful Român.“

I. La scóla capitală gr. or. din Satulung, biserica Sf. Adormiri, pentru doi învĕțători cu salariu de câte 300 fl., solvabile în rate lunare anticipative, ér după 5 ani de serviciu, se vor urcá salariile la câte 350 fl.

II. La scóla poporală din Zizin, cu salariu de 110 fl., în care este computat și venitul de cantor.

III. La scóla poporală din filia Cărpiniș, aparținătóre de matera Târlungeni cu venit de 60 fl.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi, au de a-și adresá suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, cari au a fi provĕḑute cu următórele documente:

a) testimoniul de cualificațiune învĕțătoresc;

b) testimoniul despre eventuala funcționare ca învĕțătoriu la alte scóle;

c) atestatul de botez, că este de religiunea gr. orientală;

d) eventual și alte documente necesari, conform prescriselor din vigóre.

Vor fi preferiți cei cu cualificațiune superióră și cu deosebire cari vor avé cunoscință de musica vocală sau instrumentală, se subințelege pentru postul de sub Nr. I.

In conțelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental
Brașovul I.

Brașov, 20 Iuliu, 1890.

Ioan Petric,
adm prot.

Nr. 225. [396] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci în comunele bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Câmpenilor cu începutul anului scolar viitoriu sĕ publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1, Lăpuș, cu salariu 200 fl., din repartițiune și lemne pentru încălḑit.

2. Ponorel, cu salariu 200 fl., din repartiție, cuartir și încălḑit.

3. Neagra de jos, cu salariu 200 fl., din repartiție și cuartir încălḑit.

4. Lăzesci, cu salariu 150 fl., din repartiție și lemne pentru foc.

5. Peleș, cu salariu 150 fl., din repărtiție și lemne pentru foc,

6. Poiana, cu salariu 150 fl., din repartiție și lemne pentru foc.

7. Sohodol, cu salariu 150 fl., din repartiție și cuartir încălḑit.

8. Sĕcătura, cu salariu 150 fl, din repartiție și cuartir încălḑit.

9. Certegea, cu salariu 100 fl. din repartiție, și cuartir încălḑit.

10. Valea verde, cu salariu 100 fl., din repartițiune și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ și trimită concursele instruite după legile scolare în vigóre până la terminul cuvenit subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al
Câmpenilor.

Câmpeni, 13 Iuliu, 1890.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 160. [403] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de profesor de religiune la gimnasiul român gr. or. din Brașov se escrie concurs cu terminul de 20 August st. v. 1890.

Concurenții vor adresá către subscrisa eforiă scolară petițiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români de religiunea gr. or.

b) că au purtare bună, atât în privința morală, cât și în relațiunile civile.

c) că sunt de constituțiune firmă și deplin sănătoși.

d) că după depunerea esamenului de maturitate la gimnasiu au absolvat studiile teologice și au făcut un curs complet la facultatea filosofică.

Profesorul de religiune va avé a propune studiul religiunei în tóte opt clasele gimnasiale, a țіné eshortațiunile îndatinate și a purtá supraveghere asupra elevilor în biserică, promovând atât prin instrucțiune cât și prin esemplu religiositatea și moralitatea tinerimei scolare. Afară de acestea va fi obligat a mai provedé în cas de lipsă patru óre de instrucțiune din alte obiecte corĕspunḑĕtóre pregătirei sale.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obținerea decretului de profesor ordinar salariul anual de 800 fl. v. a., ér după denumirea de profesor ordinar salariul anual de 900 fl., cuincueniul de 50 fl., care se repetéză de 5 ori, 130 fl. relutul de cuartir cu drept de înaintare la relutul de cuartir de 170 fl. pe an și drept de pensiune conform statutelor.

Concurenții vor declará în petițiunile lor, că se vor spune legilor nóstre bisericesci și scolare, precum și normativelor și dispozițiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau se vor face în decursul timpurilor.

Brașov, în 18/30 Iuliu, 1890.

Eforia școlelor române ort. res.

N. Strevoiu,
președ.

Nr. 4723. Scol.

Se dă spre publicare cu aceea observare la punctul *d)*, că absolvarea studielor teologice are sĕ fie documentată prin testimoniu cu valóre pentru archidiecesa Transilvaniei.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 26 Iuliu, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 320 Scol. [402] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scólele din comunele mai jos însemnate aflătóre în tractul protopresbiteral gr. or. al Solnocului, sĕ escrie concurs ca termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Cupșeni. Un post de învĕțătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., cuartir și lemne de foc, din cari e a se încălḑi și sala de învĕțămênt.

2. Libotin. Un post de învĕțătoriu salarisat cu 100 fl. v. a. cuartir și lemne de foc, din cari e a se încălḑí și sala de învĕțămênt.

3 Ungureni. Un post de învĕțătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., cuartir și lemne de foc, din cari e a se încălḑí și sala de învĕțămênt.

4. Rogoz. Un post de învĕțătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., cuartir și lemne de foc, din cari e a se încălḑí și sala de învĕțămênt, tóte însĕ acestea salarii au a se căpĕta din repartițiune dela popor.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al
Solnocului.

Cupșeni, în 4 Iuliu, 1890.

S. Cupșa, m. p.
protopresbiter.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

E ditura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 84 Sibiiu, Joi 9/21 August 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4945. Pres.

Cerculariu

către clerul și poporul ortodocs din tractul protopresbiteral al Devei.

Prin instituirea onorabilului protopresbiter de până acum al tractului Devei *Ioan Papiu* de protopresbiter al tractului Sibiiului, venind în vacanță oficiul de protopresbiter al tractului Devei, am aflat de bine a concrede în mod provisoriu administrarea tractului acestuia protopresbiteral onorabilului protopresbiter al tractului Iliei *Avram Pĕcurariu.*

Acésta dispositiune vi o fac cunoscută cu aceea archipăstorésca indrumare: ca numitului onorabil protopresbiter *Avram Pĕcurariu,* în calitate de administrator al tractului Devei, sĕ-i dați cuvenitul respect și ascultare, și în tóte afacerile, ce privesc oficiul protopresbiteral, de acum înainte către același administrator se ve intórceți; impărtășindu ve binecuvêntarea mea archipăstorésca.

Sibiiu, 2 August, 1890.

Miron Romanul m. p.
archiepiscop.

Sibiiu, 8 August.

Procesele politice sunt de regulă o aparițiune bolnăviciósă în viața de stat.

Ele arată până la evidență, că sunt în țéră nemulțămiri.

Nemulțămirile sunt de multe soiuri și ele află espresiune de regulă în presă

Presa e liberă, și ómenii fac us de libertatea de presă, și dacă câte odată trec cu vederea a se uita cu un ochiu la procurorul și cu celalalt la cuvintele ce pun pe hărtie, trebue sĕ sufere ḑile și ani de inchisóre.

Așa un proces s'a petrecut mai ḑilele trecute inaintea juriului din Cluș. Pedépsa e aspră și remediile de cari s'au folosit condamnații sunt numai nisce mijlóce de a dóua mână, ér nu de a incungiurá pedépsa dictată

Nu vrem se cercetăm dacă cetățenii din Cluș sunt cei mai competenți ca sĕ ne judece în astfeliu de cause. Permutarea juriului dela Sibiiu la Cluș a fost un punct din gravaminele nóstre a le românilor. Cetățenii din Sibiiu cunosc mai bine românii, și e bine ca cetățenii sĕ se cunóscă unul pe altul și apoi sĕ se judece reciproc.

Cetățenii din Cluș capĕtă în tótă ḑiua un fel de hrană sufletéscă din ḑiarele de acolo, din care ei pot conchide multe de tóte despre români. Pot crede, că românii sunt dușmani ai statului, pot chiar sĕ vină la convingere, că românii gravitéză în afară, dar nimene nu i-a desavuat mai bine ca regele României, care tocmai când la Cluș se petrecea procesul de presă, el impărția orduri persónelor acreditate ale orașului Budapesta și ale statului nostru. Acésta e o fantómă deci, că românii din Ardél ar umblá cu doi bani în trei pungi.

Va se ḑică, în punctul acesta ar trebuí sĕ venim odată în clar că cum stăm, și noi în presă, ér la timpul seu un fruntaș român in parlamentul țĕrei a provocat in fața lumei pe tótă suflarea ungurésca sĕ ne arete cu degetul pre acel om, care e trădător de patrie, dar nu ni s'a arĕtat.

Între români atari ciuperci nu cresc, căci nu pot prinde rădăcini Loialitatea nóstră nici dușmanii cei mai inverșunați nu ne o póte trage la indoélă.

Strimtorați vedem că sunt românii, și acésta nu ne o póte negá nimenea, nici cel mai iscusit procuror. Noi voim insè ca în lupta nóstră pentru esistință românii sĕ lupte cu tact și cu moderațiune. E tréba sasilor sĕ-și apere firma dela fabrica de zăhar din Bod, față de șovinismul foilor dela Cluș, și tréba nóstră e sĕ ne apĕrăm limba nóstră în scólă și biserică, în comune, conform legei naționalităților, și în municipii, tot după acele legi.

Politica românéscă nu se póte face prin frase bombastice, ci prin o conduită cât se póte de conciliantă. Am suferit noi alte lovituri mai mari și suntem tot aici, căci nu au fost în stare sĕ ne răpéscă nici limba, nici legea, nici datinile străbune.

Și noi ținem morțiș, ca societatea magiară odată trebue sĕ vină la convingere ea de capul ei, că românilor li se face multă nedreptate. Românii nu se consideră, cum ar trebuí.

Revista politică.

Călĕtoria regelui Carol al României și primirea cordială, ce i s'a făcut la Ischl se comentéză de foile monarchiei nóstre și de foile strĕine ca un act politic de mare importanță. In aprețierile presei se afirmă cu deosebire bunele relațiuni politice între aceste dóuĕ state, cari trebue sĕ și dea mâna unul cu altul pentru a pune stavilă panslavismului care le incinge din tóte părțile Nu cu mai puțin interes comentéză și relațiunile economice, susținĕnd, că prin întâlnirea monarchilor se pune basă la realisarea incheerei unei convențiuni comerciale, atât de dorită din partea Austriei.

Impĕratul german a sosit la Nerva și a fost primit cu mare cordialitate din partea țarului. La banchetul, ce s'a dat a ridicat toastul pentru impĕratul german și monarchul nostru. Despre călĕtoria impĕratului german presa germană, ca și cea austro-ungară afirmă în ajunul călĕtoriei impĕratului Wilhelm al II lea în Rusia, că se inșală toți aceia, cari ar vedea in acest fapt un act politic, care sĕ iasă din sfera intreitei alianțe. Impĕratul german n'are alt scop decât a stringe legăturile de prietinie personală a sa cu țarul Rusiei și prin acésta a oferí o nóuă garanție păcei europene. Acest limbagiu al presei germane face o impresie fórte bună la Viena. O impresiune tot atât de bună face și o altă scire sosită ḑiarelor vienese tot din Germania. După o depeșă a ḑiarului „Volks-Zeitung“, intâlnirea impĕratului Wilhelm cu monarchul nostru s'a ficsat definitiv pe ḑiua de 17 Septembre. Intâlnirea va fi în castelul Rohnstock (districtul Liegnitz, cercul Bolkenhaven). Dnii Caprivi și Waldersee vor insoți pe impĕratul german, și contele Kalnoky pe monarchul nostru.

Revenind asupra acestei depeși în numĕrul seu „Neue Freie Prese“ scrie următórele:

Am reprodus într'o depeșă scirea dată de un ḑiar din Silesia despre întâlnirea plănuită a impĕraților german și austriac în ḑiua de 17 Septembre, va se ḑică cu ocasiunea manevrelor imperiale, în castelul Rohnstock din Silesia prusiană. După informațiunile nóstre va fi de față și regele Saxoniei. Intâlnirea celor trei monarchi va avé un caracter cu desĕvêrșire intimă; ori-ce manifestații publice mai mari se vor evitá. Tocmai pentru a păstrá caracterul intim al intâlnirei, ea nu se va face la Liegnitz, cum se proiectase mai de mult, ci în castelul Rohnstock. Tot din acel motiv nu va fi la evenimentul intâlnirei nici o persónă princiară în apropierea castelului Rohnstock, afară de regele Albert ale cărui legături de intimă prietinie cu impĕratul Wilhelm sunt cunoscute. Cancelarul imperial, generalul Caprivi și ministrul de esterne al Austro-Ungariei cont. Kalnoky, vor coborí la castelul contesei Schweinitz dela Hausdorf, în nemijlocită apropiere de Rohnstock.

Principele Ferdinand, după petrecerea în monarchia nóstră s'a reintors în Bulgaria. Situațiunea în carea se află o caracteriséză următoriul toast ținut la banchetul dela Vidin:

Am ales pentru intórcerea mea în țară, după o mică călĕtorie, ḑiua când poporul meu iubit și eu alesul seu suntem fericiți a sĕrbătorii pentru a

---

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XX.

Mândrie țĕrănéscă.

(Urmare.)

El și de Dumneḑeu e mai aprópe, căci ori plóuă ori e sóre, pentru el nu-i rĕu, când e sóre se uscă fênul, când e plóe cresc cucuruzele. El nu se fălesce numai cu averea, ci cu nevastă, copii și servitori, căci decâte ori sĕ vorbesce în sat despre vre-o femee harnică, atunci a lui e cea dintâiu, ea scie sĕ-și împărțéscă lucrul, scie cum sĕ-și créscă copii, cum sĕ umble cu servitorii, nu-i prădătóre, nu i domnósă, atunci ce-ți trebue mai mult. El mai póte fi fălos și cu economia, căci deși are o moșie mare, totuși el nu ar lăsa nici un petec de érbă necosit, fie cât de slăbuță, el o cosesce, căci i este rușine sĕ ḑică lumea, că nu-și lucră moșia, fiind leneș, ba prelângă aceste mai este și de omenie, el nu ar vinde nici o vită ca sĕ nu-i spună cumpĕrătoriului, că nu este sănĕtósă, sau că nu are vre-un nărav rĕu, căci mai târḑiu tot s'ar aflá, ḑice el, și atunci ce pată, și ce rușine ar fi pentru curtea lui; el totdeuna dă vitele pe probă fără de a luá vre-un ban dela ei, el totdeuna când cumpĕrătoriul vrea sĕ-i dee banii, ḑice: Lasă până mai târḑiu, și numai dacă ți place vita sĕ mi dai banii, dacă nu-ți va plăcea, atunci eu o primesc bucuros înapoi, acésta este mândrie țĕrănéscă, acest țĕran sĕ póte numí in puterea cuvêntului „țĕran adevĕrat.“ Unui atare țĕran nu i mai lipsesce nimica, așa-și va ḑice fie care cetitoriu, dar nu este adevĕrat, el deși are tot cei trebue, nu are carte, darul cel mai scump pe lumea acésta, și acuma vom vedé, că mândria acésta țĕrănéscă deși are părțile ei bune, totuși dacă nu i carte, dacă nu-i cultură, atunci nu-i nici simț de crestin adevĕrat, și ea nu plătesce o cépă degerată. Un boer ca atare ascultă bucuros laudele, ce i le atribue unul și altul, ba i place și lui a se fălí. Așa când plécă la oraș adese ori cumpĕră lucruri de acele, de cari el nici odată nu are lipsă, și așa cu încetul el a ajuns în o societate de lingușitori, cari umblau numai întru aceea sĕ-i mânce ce are. Așa deunăḑi a ajuns în societatea mai multor tineri cu carte, acestia au contribuit câte ceva și au ajuns la suma de aprópe 10 fl., căci erau mulți la numĕr, suma acésta a luat-o ce-l mai sĕrac, și au plecat cu toții la cârciuma cea mare din sat, unde au rătăcit nesce musicanți dela oraș, au plecat sĕ-și mai petrécă și ei odată, căci pe sate nu i se dă omului așa des ocasiune sĕ-și petrécă cu o musică mai de dómne ajută. Aici în cârciumă era și boeriul nostru și tinerii l'au luat între ei, și acum bucuria lui erá la culme vĕḑêndu se între ómeni inteligenți. El a cerut indată vin și s'au pus pe beutură, dar omul cu colecta, îndată ce s'a apropiat de gătat vinul de pe masă, cere și el și chiamă musicanții, și el îi omenesce ca dintr'al seu. Boeriul ambițios nu se lăsa, căci lui i erá rușine sĕ se ridice altul preste el, și când scotea unul 1 florin, el scotea o hârtie de 5 sau chiar de 10 fl, și așa în scurt timp s'au adunat o mulțime de ómeni în jurul lui, și se ospĕtau cu toții din punga țĕranului, și până séră i s'au dus o mulțime de parale din șerpariu; séra toți au plecat acasă, și el diminéța când și-a făcut socotéla era sĕ și smulgă pĕrul din cap de ciudă, vĕḑênd câte parale a cheltuit, ceilalți însĕ rideau de el.

Așa un om ambițios e periculos atât pentru alții, cât și pentru sine, căci el deși are ce-i trebue, i lipsesce încă multe, adecă cartea. El nu putea vedé pe vecinul lui, care deși nu era așa avut, dar erá muncitoriu și grijitoriu, el pentru nimica tótă i făcù vecinului un proces care a durat ani întregi și care l'a costat o sumă mare de bani, căci advocații încă sciu dela cine sĕ ia, dela cei sĕraci nu iau, că nu au ce, ci dela boeri, pe aceia ți i frécă de e vai de ei. De aceea e bine ca omul sĕ-și ție ce are, și se nu sĕ întindă acolo unde scie că nu póte ajunge.

Luați pildă numai dela boeriul acesta, că până nu s'a ridicat și el între domni a dus-o destul de bine, indată ce a umblat după domnie a scăpĕtat și sĕrăcit.

(Va urmá.)

3-a óră aniversarea suirei mele pe tronul Bulgariei. Sunt 3 ani decând venind în Bulgaria am adresat atotputernicului rugăciunea sĕ binecuvinteze întreprinderea mea. Dḑeu a ascultat dorinţele mele şi într'adevĕr a binecuvêntat Bulgaria, căci sunt deja 3 ani decând o protegéză înlăturând relele ce vor sĕ-i facă invidioşii. In ultima mea călĕtorie am constatat cu plăcere, că consideraţiunea ce spiritele înţelepte dau suveranului şi causei sfinte ale Bulgariei cresce continuu avênd fie-care încredere în maturitatea politică a poporului bulgar. Proba o găsim chiar în ultimele nóstre succese naţionale care ne au convins, că din politica nóstră şi din raporturile nóstre cu Maj. Sa augustul nostru suveran nu póte se resulte decât bine pentru Bulgaria. Se continuăm deci a servi şi pe viitoriu scumpa nóstră patrie cu acela-şi devotament, cu aceea-şi neinteresare, cu aceea-şi iubire, pentru-ca sĕ avem totdeuna asupra Bulgariei mâna puternică alui Dḑeu, care sĕ ne conducă la glorie şi mărire. Adḑi ca totdeuna simt o plăcută datorie sĕ esprim primului meu ministru înalta şi sincera mea recunoscinţă pentru modul înţelept cu care a administrat ţéra în absenţa mea.

In calitatea mea de cel mai înalt representant şi conducĕtoriu al vostru, beu pentru gloria, mărirea şi progresul scumpei patrie, pentru credincioşii sei servitori, şi pentru brava nóstră armată. Ura!

Serbarea ḑilei Majestăţii Sale în biserica nóstră.

Biserica nóstră condusă de puternicul simţ de loialitate, nu a întrelăsat nici o ocasiune binevenită spre a dá espresiune omagiilor sale faţă de preabunul şi graţiosul nostru monarch. Ḑiua de 6 August este pentru creştinii ortodocşi o mare sĕrbătóre, éră special pentru românii ortodocşi din Austro-Ungaria o îndoită sĕrbătóre.

După-cum este cunoscut, sĕrbătórea Schimbărei la faţă coincide cu ḑiua nascerei împĕratului şi regelui nostru Francisc Iosif I-iul.

Conform programului statorit de Escelenţia Sa preabunul nostru părinte archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, am serbat noi sibienii acésta mare serbătóre în modul următoriu: In biserica nóstră din suburbiul Iosefin, — căci biserica din cetate este în reparatură, — s'a celebrat s. liturgiă cu „Docsologia“ prin insuşi I P. S. Domn archiepiscop şi metropolit, asistat de Preacuv. Sa dl archimandrit vicariu archiepiscopesc Dr. Il. Puscariu şi Preacuv. Sa dl protosincel Nicanor Frateşiu, precum şi de P. O. D. D. Ioan Hannia prot. dir. sem., Ioan Papiu prot., Nicolau Cristea prot. ases cons, O. D. Petru Simtion paroch şi P. O. D. Dr. Ioan Crişian proto-diacon prof. sem. Cântările liturgice le au esecutat învĕţătorii aflători aici la cursul estraordinariu de lucru de mână. La finea liturgiei s'a cântat „Docsologia“ şi s'a cetit prin Escelenţia Sa rugăciunea prescrisă pentru astfeliu de ocasiuni, ér la încheere corul a cântat imnul poporal: „Dómne ţine şi protege“.

Tot din incidentul însemnătăţii ḑilei Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit a dat un prânḑ festiv de 80—85 cuverte în sala cea mare a seminariului archidiecesan — decorată fórte frumos, — la care prânḑ au fost invitaţi toţi membrii gremiului consistorial şi membrii diferitelor comisiuni aparţinătóre organismului bisericei nóstre, precum şi toţi învĕţătorii dela cursul estraordinariu al lucrului de mână.

Era încântătoriu a vedé în fruntea mesei pre încăruntţitul nostru prelat încungiurat de 80 persóne, tot atâţa fii devotaţi binelui comun, grupaţi în jurul bunului lor părinte, carele şi cu acésta ocasiune ne dede viă dovadă despre nobila sa inimă şi pĕtrunḑĕtórea sa prevedere. Afirmăm cu tótă tăria convingerei nóstre, că metropolitul nostru, pe carele Dḑeul părinţilor nostri sĕ-l ţină încă mulţi ani spre binele şi fericirea bisericei şi a naţiunei nóstre, prin tactul seu fin, în butul tuturor svêrcolirilor celor înrĕutăţiţi a isbutit a delaturá bolovanii, care se opuneau mersului normal şi regulat al afacerilor nóstre interne bisericesci şi scolare; éră nóuĕ, cari avem înaintea ochilor numai binele şi fericirea bisericei şi a naţiunei nóstre, ni s'a deschis ochii, ca se putem vedé limpede, — nu prin prisma malcontenţilor, ori a rĕu voitorilor.

La momentul potrivit Escel. Sa prin o cuvêntare — ascultată stând, — în terminii cei mai aleşi şi mai loiali, îşi ridică pocalul în sănĕtatea Majestăţii Sale, carele în acest an a împlinit al 60-lea an al vieţii Sale, urându-i dela atotputernicul Dḑeu încă mulţi ani fericiţi spre binele şi fericirea patriei şi bisericei nóstre, carele special asupra nóstră şi-a revĕrsat tótă bunătatea Sa! Entusiaste şi nesfêrşite urări de „Sĕ trăéscă“ a fost refrenul la acésta vorbire, intonându-se din nou imnul poporal.

După ridicarea mesei festive toţi participanţii şi-au ocupat din nou locurile lor şi avênd acum mésa un caracter de tot familiar se ridică domnul director sem. I. Hannia şi acentuând înţelépta conducere a bisericei din partea Escel. Sale şi părintésca îngrigire a sa pentru desvoltarea instituţiunilor nóstre preste tot, şi special faţă de nóua instituţiune: Lucrul de mână, între frenetice urări de „Se trăéscă“ i dori încă mulţi fericiţi ani, ca sĕ pótă conduce naia bisericei la limanul cel dorit.

Au urmat apoi şi alte toaste inspirate de umorul bun, ce domina societatea remasă pe loc până târḑiu spre séră, când apoi ea s'a disolvat, ducênd cu sine fie-care impresiuni de tot mulţămitóre.

Astfeliu a fost serbată la noi în anul acesta ḑiua nascerei Majestăţii Sale.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Turnul-Severin, 31 Iuliu 1890. Dle redactor! Cetind în stimabilul d vóstre ḑiar „Telegraful Român“ recensiunea asupra producţiunilor corului metropolitan din Iaşi, ce a avut loc în Sibiiu în ḑilele de 19, 20 şi 21 Iuliu st. v., am observat câteva neesactităţi, şi nesciind dacă ele sunt trecute cu intenţiune s'au din nesciinţă, mi-am permis a ve adresá aceste rênduri rugându-ve, ca pentru respectul ce port cetitorilor Onor. Dv. foi şi în interesul restabilirei adevĕrului se binevoiţi a le dá publicităţii prin stimabila d-vostre fóie.

Onoratul recensent vorbind de cântările bisericesci esecutate de corul metropolitan din Iaşi, ḑice: „Nici decum nu me pot însĕ învoi cu cântările re„citate în cor — mod rusesc, — cari nu pot dispune „pe ascultători la evlavie şi este pĕcat, că acestea „au fost aplicate la nisce tecsturi aşa frumóse pre „cum sunt „Vĕḑut-am lumina“, „Sĕ se umple gurile „nóstre“ etc.

Atrag atenţiunea on. recensent că cântările recitate în cor, se practică în occidentul Europei încă din acele timpuri, pe când ruşii n'aveau nici idee de musica armonică. Étă o eróre istorică a d-lui recensent. Apoi părerea on. recensent, că acest feliu de cântări (recitate) „nu pot dispune pe ascultători la evlavie“ e spulberată de celebrul „Miserere“ de Allegri, carele atrage din tótă lumea amatori de musica veche bisericéscă la Roma pentru sĕptĕmâna patimilor, când se esecută acest „Miserere“ şi care e scris cea mai mare parte în mod recitativ.

„Tecstul „Sĕ se umple gurile nóstre“ corul metropolitan din Iaşi nu-l cântă nici odată, prin urmare nu l'a cântat nici în Sibiiu.

Observaţiunea d lui recensent, că „Cognovi Domine“ a fost esecutat „când cu, când fără“ acompaniare, nu este adevĕrată, căci cognovi domine s'a esecutat de corul ce-l conduc a capella. Deci feliul acesta de a vedé probéză sau districţiunea dlui recensent, sau ardenta dorinţă de a ajunge la acel resultat ce-l urmăresce din capul locului, adecă: de a inegrí ori ce merite corului metropolitan din Iaşi, căci tótă critica sa constă: cu o mână dă, ér cu ceialaltă ia.

Recomandaţiunea, ce mi face dl recensent: „ca se bat tactul mai viu şi mai energic“, după mine, póte folosí acelor dirigenţi, cari fac cas de persóna lor şi a căror coruri n'au destulă pregătire ca sĕ se presinte publicului, şi atunci dirigentul întrebuinţéză diferite mijlóce de a bate tactul când mai viu, când mai energic etc. sustragênd prin acésta atenţiunea publicului dela ascultarea şi apreciarea musicei; ceea ce insémnă a face un solo comic de derigere.

Apoi dl recensent menţionéză, că vederile sale mi le-a comunicat cu graiu, şi că a ţinut de datorinţă sĕ le amintéscă şi în recensiune.

Cred că logic şi ecuitabil era din partea dsale, ca în acest cas sĕ fi amintit şi rĕspunsurile mele la care on. dn recensent n'a rĕspuns decât că rĕmâne în părerea sa, dar fără nici o argumentare.

Am făcut aceste mici reflecsiuni în interesul restabilirei adevĕrului în acele puncte, unde erórea sau intenţiunea erau prea bătătóre la ochi. Trec cu vederea însĕ asupra celorlalte subtilităţi insinuante ale onor. recensent, subtilităţi, ce nu fac onóre posiţiunei sociale ale autorului lor.

Me opresc, căci nu voesc a abusá nici de amabilitatea d-vóstre, nici de onor. cetitori.

Primiţi etc.

G. Musicescu,
Şef corului metropolitan din Iaşi.

Representanţii teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare).

3) Thasciu Caeciliu Ciprian, compatriotul şi învĕţăcelul lui Tertullian, de asemenea s'a născut în Carthago, din părinţi păgâni şi din familie de senator. În tinereţele sale a ajuns la un renume însemnat ca învĕţătoriu de retorică, dar pe cât timp a fost păgân avù un mod de vieţuire fórte uşoratic, chiar ca învĕţătoriul seu Tertullian, carele s'a născut cam cu 50 de ani înainte de el. La a. 245 a fost convertit la crestinism prin presbiterul Caeciliu, în onórea căruia a şi primit acest nume. După doi ani a devenit presbiter ér la a. 248 episcop în Carthago. În timpul persecuţiunei împĕratului roman Deciu Traian (249—251) la a. 250 a fugit din naintea persecutorilor şi s'a retras în pustie, pentru ca sĕ-şi pótă păstrá viaţa spre binele şi folosul bisericei sale, ale cărei afaceri le conducea şi regula de aici prin scrisori. După-ce în anul următoriu s'a restabilit pacea şi liniscea, el s'a reîntors acasă. In absenţa lui Ciprian, şi cari din acésta causă cercau a-şi eluptá independenţa faţă de el, în frunte cu Novat şi cu diaconul Felicisim, a provocat multă confusiune. În mod arbitrariu reprimiau ei deadreptul pe cei căḑuţi (lapsi) în timpul persecuţiunei dela cestinism, fără de a pretinde dela ei căinţă. Acésta o făceau şi unii confesori sau mărturisitori. Deci Ciprian reprobând acesti paşi arbitari, şi cerênd dela cei căḑuţi căinţă, a căutat cu multă înţelepciune şi blândeţe, dar totodată şi cu multă seriositate şi energie de a linisci spiritele malcontenţilor, şi de a-i aduce la ordine şi supunere. Deocamdată însĕ nisuinţele escelentului prelat au rĕmas zădarnice. Contrarii îi împutau că şi-a uitat de datorinţa sa şi a fost un laş atunci, când nu s'a supus pericululelor persecuţiunei, ci a căutat se scape cu fuga. Oposiţiunea lor s'a ridicat până la formală desbinare sau schismă dela biserica păstorită de Ciprian. Cu tóte că şi el însuşi a introdus o pracsă mai puţin rigorósă la reprimirea celor căḑuţi în sinul bisericei ortodocse, totuşi a avut nespus multe nĕcasuri şi osteneli, până ce în urmă cu perseveranţă şi înţelepciune rară a putut se aplaneze schisma, şi se împace spiritele agitate. Atât în causa celor căḑuţi, cât şi în controversa ce a avut-o cu episcopul din Roma, Stefan I. (254—257), pentru cestiunea botezului ereticilor a ţinut în Carthago trei sinóde în a. 255—256., participând la cel din urmă 87 de episcopi. Pretensiunile şi ameninţările dictatorice ale lui Stefan, episcopul roman, le-a respins cu resoluţiune, de şi de alta parte întreţinea relaţiuni amicale cu biserica romană. Nimic nu făcea Ciprian fără de sfatul presbiterilor şi fără de consensul poporului, pe carele încă 'l admitea, ca sĕ participe la sinóde şi adunări. În persecuţiunea împĕratului roman Valerian la a. 257 a fost esilat, ér în anul 258 adus din esil ḑi decapitat. Caracterul cel rar şi mare a lui Ciprian se vede din liniscea, bărbăţia, demnitatea şi blândeţa cu care a suferit el mórtea martirică; precum şi din manisfestările de durere şi întristare ale credincioşilor sei la acésta întêmplare. — În cei 10 ani ai păstoriei sale a fost un model de episcop, atât în privinţa zelului şi energiei desvoltate, cât şi în privinţa blândeţei şi a liberalismului cu care îşi apĕrá drepturile sale episcopesci.

Despre Ciprian ca teolog şi scriitoriu bisericesc avem sĕ ne însemnăm, că nu personal a fost el învĕţăcelul lui Tertullian, ci numai cetind şi studiind cu diliginţă scrierile acestuia; după cum ḑice si Ieronim, că nu trecea o ḑi, în carea se nu cetéscă el pe Tertullian, cerênd dela bibliotecariul seu opurile lui cu cuvintele, „da magistrum um“ Cu tóte aceste el a rĕmas liber de rigorismele şi eterodocsiile învĕţătoriului seu. Drept că nu e atât de original profund, speculativ şi logic ca Tertullian, totuşi îl întrece pe acesta prin claritatea, precum şi prin cursul uşor şi plăcut al espunerei sale. Însemnătatea epocală a acestui bărbat nu consistă într'atât în prestaţiunile sale teolegice, cât mai vêrtos în lupta energică şi gloriósă pentru unitatea bisericii, representată prin posiţiunea monarchică a episcopatului în biserică. -- Scrierile lui se împart în apologetice şi practice. Tóte opurile lui ce ni s'au păstrat, cuprind aprópe dóuĕ tomuri din ediţiunea lui Migne.

Apologetice sunt: Cartea „De idolorum vanitate“, o combatere a păgânismului, compilată în partea cea mai mare din Tertullian şi Minuciu Felix. „Testimonia adversus Iudaeos“ în trei cărţi, e scrierea cea mai voluminósă dintre opurile lui Ciprian, şi e îndreptat contra iudeilor, voind ai încredinţá pre acestia despre adeveritatea religiunei crestine. Fiind că un păgân óre-care, cu numele Demetrian, a acusat crestinismul de un fel de fărădelegi, şi l'a declarat vinovat de calamităţile ce au venit în timpul acela asupra Africei, cari ḑice el, sunt a se ascrie mâniei ḑeilor pe crestini; „ad Demetrianum“ 'l combate din tóte punctele de vedere. — Partea apologetic, parte practic e opul „Liber ad Donatum“ s. „de gratia dei“. În acésta descrie unui amic al seu, carele s'a încrestinat cam în acelaşi timp cu el atât starea sa sufletéscă tristă, în carea s'a aflat înainte de convertirea sa, cât şi fericirea internă ce o simţesce în urma graţiei dḑeesci primite în taina botezului.

Practice sunt: Scrierile „De lapsis“, compusă la a. 251 spre a aréta celor căḑuţi, că fără de căinţă e imposibilă şi nefolositóre repremirea lor în sinul bisericei ortodocse. Cea mai însemnată şi mai originală lucrare a sa e cartea: „De unitate ecclesiae“, îndreptată contra schismaticilor din Africa şi din Roma. În acésta învaţă el, că cine se desbină de episcopul seu, sĕ desbină de unitatea bisericei, căci biserica e în episcop; şi că toţi episcopii sunt una, episcopatul e un întreg, prin a cărui unitate se susţine şi unitatea bisericei. Cine se desbină de biserică, se desbină şi de Christos capul ei, căci nu póte se rĕmână cineva din unitate cu Christos, capul bisericei, dacă se desbină el de trupul lui, de s. biserică. — Celelalte tractate practice ascetice, precum: „De mortalitate“, „De exhortarione martyri“, „De habitu virginum“, „De oratione dominica“, „De bono patientjiae“, „De zelo et livore“, (Despre gelosie şi pismă), sunt de mai puţină însemnătate şi mai puţin originale. Prin cartea: „De opere et eleemosynis“ îndémnă la fapte de ale îndurărei crestine, cari trag după sine rĕsplata în ceriu. În urmă de mare însĕmnătate istorică sunt cele 81 de epistole, ce ne-au rĕmas dela dênsul, dintre cari 99 sunt scrise de el, ér celelalte sunt scrise de alţii şi adresate lui. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Călĕtoria regelui României). Din Ischl se raportéză: Regele României şi principele moştenitoriu au sosit la Ischl cu un tren special la 2 óre şi 35 minute; la gară au fost primiţi de Maj. Sa monarchul, care i a însoţit la hotelul Elisabeth. Adjutantul Sachs, căpitan de covertă, a fost ataşat pe lângă persóna regelui. La 4 óre s'a dat un prânḑ

la vila imperială; a luat parte regele şi principele moştenitoriu al României. Împĕratul şi împărĕtésa, princesa Gisela, Elisabeta şi Augusta de Bavaria precum şi suitele lor. Impĕrătésa a luat loc între regele şi principele moştenitoriu al României. După prânḑ Majestatea Sa, regele şi principele au făcut o plimbare în trăsură; la óra 7 a mers la teatru. Sau împărţit mai multe orduri şi distincţiuni.

* (Sciri militare) Maj. Sa a denumit cu rangul de sublocotenenţi pe: George Domoşnian, Daniil Papp, Iuliu Popoviciu şi Daniil Petco, elevi ai academiei militare din Wiener-Neustadt şi ai academiei technice. Au mai fost denumiţi: la infanterie de aspiranţi-locotenenţi, cadeţii: Valeriu Moga la reg. 85; Emil de Papp la reg. 64; Ioan Hidu la reg. 31: A. Iean reg. 38; George Radu de Berivoiu mic reg. 85; Alesandru Raţ reg. 50; Iosif Colibal la bat. 23 de vênători. De cadeţi pe Emil Romoşan, Victor Dunganciu, Alesandru Avram, Augustin Adorian, Ioan Fiala, şi Stanislau Lucan la reg. 12 de art.

* Din Agnita ni se scrie, că: la serviciul divin ţinut în 6/18 August pentru Maj. Sa impĕratul şi regele nostru Francisc Iosif I în biserica gr. or. din Agnita au participat şi amploiaţii: dela judecătoria reg., pretură, cartea funduară, diregĕtoria locală în frunte cu conducĕtorii lor; un maior în pensiune, 2 locotenenţi cu uniformă militară prelângă un numĕr frumos din poporul nostru, la 7 óre a. m. La 8 óre au mers la biserica evangelică; la 9 óre la bis. rom. cat., dând onóre la tóte confesiunile.

* (Medicii români la Berlin) La congresul internaţional medical prof. Dr Asaky a fost numit preşedinte de onóre; Dr. Alex. Obregia, bursier al statului român, e secretariu la secţiunea patologică. In lista conferenţiarilor se găsesc următórele persóne din România: Asaky, Babeş, Z. Petrescu, Obregia, Petrini Galatz, Stoicescu, Marcel, Crăincean Demostene, Felix Iulian, Oprescu. Luni a sosit şi profesorul de chirurgie dela facultatea din Bucuresci Dr. Severean. Din partea revistei „spitalul“ asistă dl Dr. Marinescu. Pe tribuna presei îşi are locul corespondentul „Progresului Medical Român“ din Bucuresci Melchier Hârşu.

* (Munţii Ardeleni) De când s'a introdus tariful pe zone munţi nostrii sunt mereu cercetaţi de societăţi şi de particulari strĕini sosiţi de prin Germania, Italia, Svedia, şi chiar din Anglia. Se înţelege, că meritul pentru acésta se atribue în mare parte şi activităţii reuniunei carpatine.

Tractat

despre causa pentru care grădinile scolare nu sĕ sporesc, şi pentru ce unii învĕţători avênd pământ pentru grădină de scólă nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, şi ce mĕsuri ar fi a se luá pentru a se dá un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu?

II.

Ce privesce partea a dóua din întrebare, că pentru-ce unii învĕţători avênd grădină de scólă nu o cultivă spre instruirea elevilor, causele se pot reduce la următórele momente:

1 la calitatea şi situaţiunea grădinilor scolare esistente;

2 la interesele învĕţătoriului faţă de ace'e grădini şi

3 la controla din partea autorităţii scolare.

Ce privesce momentul prim este sciut, că grădinile scolare după meniţiunea lor trebue se fie adevĕrate grădini de model.

Pentru a cultivá însĕ asemenea grădini pe un nivou recerut este neapărat de lipsă ca ele sĕ fie situate dacă nu chiar aprópe de scólă cel puţin nu îndepărtări prea mari afară din comună.

Invĕţătoriul şi pentru sine dar şi pentru elevi trebue se aibă grădina de scólă situată mai la îndemână, altcum o bună îngrigire şi cultivare devine cel puţin anevoiósă.

E însĕ cunoscut, că numai puţine din grădinile de scólă sunt în ce privesce teritoriul adecuate preste tot pentru o cultură mai bună şi mai îngrigită. Unele din ele sunt mult prea îndepărtat situate decât învĕţătoriul sĕ pótă urmărí o cultură mai îngrijită şi mai spornică cu ele; altele éraşi cuprind teritoriu aşa de mic şi la loc atât de rĕu, că e ridicol a pretinde dela un învĕţătoriu nivelarea unei asemenea grădini la rangul de grădină de model.

O altă anomalie, care de asemenea merită luarea aminte a celor competenţi este sigur şi împregiurarea, că comunele bisericesci ca posesorii grădinilor de scólă în unele locuri sunt atât de puţin interesate pentru teritoriul grădinei de scólă, că îl lasă neîngrădit, espus tuturor eventualităţilor din comună.

A pretinde deci ca un învĕţătoriu sĕ cultive totuşí asemenea grădină şi încă pe o tréptă de model, e sigur mai mult decât nejust.

Ce privesce acum al doilea moment, interesul învĕţătoriului este adevĕrat, prea adevĕrat, că fórte mult atârnă îngrijirea unei grădini scolare de la interesul învĕţătoriului.

Fiind însĕ vorba de vre-o lipsă de interes din partea învĕţătoriului şi căutând mai deaprópe după motivele acelei lipse de interes ne vom puté uşor convinge, că acele motive, fără a se puté ḑice în mod absolut, că pretutindinea învĕţătorii dovedesc cuvenitul interes; justifică chiar ele întru tóte lipsa de interes din partea învĕţătoriului.

Căci mai întâiu anomalia în scólele nóstre, că jumĕtate din învĕţătorii aplicaţi sunt numiţi numai provisorici de pe o ḑi pe alta, este sigur o pedecă funestă în instrucţiune, dar şi în cultura grădinilor scolare. Căci ce interes póte purtá un învĕţătoriu pentru cultivarea unei grădini scolare, când el tómna póte prin Octobre este instituit în comună, ér de cu primăvară scie că trebue se iasă din ea şi sĕ se strămute la alt post. Cum se póte poftí dela asemenea învĕţătoriu se cultive cu interes o grădină scolară, sĕ facă din ea grădină de model? Când şi pentru cine?

A dóua împregiurare normativă la care este a se reduce puţinul interes justificat al învĕţătoriului faţă de grădina scolară, este fără îndoială şi modalitatea abnormă în care grădina scolară sĕ încredinţéză învĕţătoriul spre cultivare. Fără a se ţiné întru nimica cont de „scopul“ ce se urmăresce prin cultivarea unei grădini scolare, ea se încredinţéză învĕţătoriului în mod curat speculativ.

Căci ce alta se póte ḑice despre „têrgul“ dintre comună şi învĕţătoriu, ca jumĕtate din recolta grădinei sĕ între în lada bisericei, şi numai jumĕtate în beneficiul învĕţătoriului; până când dela fie-care învĕţătoriu se aştéptă cultivarea unei grădini de model şi nu de speculă.

Cheltuiala cu esigenţele cultivărei unei adevĕrate grădini de model sunt adese mai mari decât venitele întregi din aceea grădină, şi drept resplată tot dela bietul învĕţătoriu se aştéptă, ca se împartă în dréptă cumpĕnă întréga recoltă cu sêrmanul păgubaş, pentru care a muncit din greu, plus odiul şi susceptibilităţile adesea nedespărţite de asemenea împărţăli.

Acéstă împregiurare alăturea cu celelalte înşirate sunt motivele firesci ce paraliséză interesul învĕţătoriului pentru o mai spornică îngrijire şi cultivare a grădinei scolare.

Delăture se pedecile şi învĕţătoriul î-şi va împliní şi aci datorinţa cu zel şi abnegaţiune.

Al treilea moment la care e a se reduce nesporirea grădinilor scolari este adesea puţina controlă faţă de cultivarea grădinei scolare. Şi directorii, dar mai ales inspectorii districtuali de scóle sunt chemaţi a controlá cât mai viu şi mai deschis îngrijirea grădinilor scolari; cu deosebire ocasiunea esamenelor anuali de încheere este a se folosí pentru de a „stêrni“ interes din tóte părţile în comună pentru grădinile scolare şi pentru un avênt mai mare în cultura lor.

III.

Ce mĕsuri ar fi a sĕ luá pentru a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu?

Rĕspunsul la acésta ultimă parte din întrebare isvoresce de sine din espunerile de mai sus şi sĕ póte reasuma în următórele:

Preaveneratul Consistoriu:

a) se binevoiască a dispune ca pe temeiul legii civile esistente pentru fie care comună bisericéscă sĕ se facă paşii necesari întru acuirarea de teritorii corĕspunḑĕtóre de grădini scolare.

b) Cu ocasiunea comasărilor ce sunt în lucrare interesele cu privire la grădinile scolare sĕ fie bine representate.

c) Inspectorii districtuali de scóle se supravegheze mai mult cultivarea grădinilor scolare.

d) Sĕ se escrie premii pentru cei mai buni cultivători ai grădinilor scolare.

e) Sĕ se reducă numĕrul învĕţătorilor provisorici şi

f) Sĕ se schimbe norma de până aci şi întreg usufructul grădinei scolare sĕ trécă în beneficiul învĕţătoriului ce o cultivă.

Date despre înfiinţarea scólei elementare capitale române gr. or. din Braşov şi despre desvoltarea ei până la anul 1890

de G. C. Bellissimus, director.

Anul 1890 este de mare însemnătate pentru scóla elementară capitală română gr. or. din Braşov, este al cinci-ḑecilea dela înfiinţarea ei.

Acéstă scólă şi-a luat adecă începutul seu în anul Domnului 1840, ca *scólă elementară capitală a bisericei române gr. or. dela St. Nicolae din Scheiul Braşovului,* cu trei clase de copii şi una de copile, avêndu-şi fie-care clasă învĕţătoriul seu cualificat.

Clasele de copii fură întroduse în edificiul din *Prund* Nr. 1104 al bisericei, ér clasa de copile fù aşeḑată în o casă din curtea bisericei.

Îndată-ce şi-a deschis acéstă scólă porţile sale i-s'a împlut odăile de copii şi de copile din apropiere şi din depărtare.

Românii gr. or. adecă nu numai din Braşov, nu numai din ţéra Bârsei, ci din tótă Transilvania îşi aţînteau la acésta scólă ochii răpiţi de dor, şi priviau la ea cu inima învăpăiată de dragoste, ca la o stea binevestitóre, ca la sórele de primăvara, dela care îşi asteptau mântuirea.

Aşa dar convinşi despre resultatele dorite, îşi ţineau de onóre a-şi puté aduce copii, ca sĕ se adepe din isvorul culturei scientifice şi al educaţiunii morale religióse şi naţionale române, pe care îl destupase acéstă scólă.

„Ei bine“, — va fi cugetând póte acum careva dintre noi — *„în singura scóla acésta se concentra atunci tótă lumina românilor transilvăneni gr. or.?“*

„Între tóte oraşele Transilvaniei numai Braşovul era dóră locuit şi de români gr. or.?“

„Ér dacă locuiau români gr. or. şi în alte ţinuturi ale patriei acesteia, nu mai aveau şi ei pe acolo vre-o scólă?“

„Nici chiar la episcopia română gr. or. din Sibiiu nu se afla vre-o scólă cum se cade?“

Ba scóle se aflau şi în Sibiiu şi în alte oraşe ale patriei nóstre, ba şi prin unele sate, dar étă cum!

La episcopia română gr. or. din Sibiiu se afla un aşa numit *„Curs preoţesc de şése luni“* şi un *„Curs dăscălesc de şése sĕptĕmâni“*.

Cugete acum la o astfeliu de stare a lucrului, însĕ serios şi cu pĕtrundere, ori-carele dintre noi şi — uşor îşi va puté face o icónă fidelă atât despre cunoscinţele învĕţătorilor eşiţi din acel *„Curs“*, cât şi despre scólele conduse de ei în diferite oraşe şi sate ale patriei şi adecă: despre prelegerile ce le puteau ţiné ei: despre sporiul, ce îl puteau face ei cu elevii lor; despre numĕrul elevilor, cari le frecuentau prelegerile; despre edificiile de scólă, în care îşi ţineau prelegerile ş. a. ş. a.

Étă, ce ne spune în acéstă privinţă fericitul *Iacob Murĕşan:*)*

„Era profugă în seculi
Făr' loc romana Mussă!
Şi of! în ce palate
Era dedat' a fi!
Se contenì 'n înguste
Cămări, la rĕu espuse,
Căci Sórtea 'mi-o slutise
Şi Momul 'mi-o ciuntì!!“ . . . .

Şi ce va fi făcut *Musa română* cruḑii *Sorţi* şi greţosului *Mom*; ce le va fi făcut poporul român, de i-au smuls-o cu înverşunare din mijlocul lui, i-au slutit-o, apoi i-a gonit-o din prejma lui cu — batjocură?

Nimica nu le-au făcut!

Însĕ vai! şi amar! — când isbutesc a se desfrêná *Furiile Iadului!*

Astfeliu năvălise cu turbare asupra poporului român; îl înhăţară în ghiarele lor, îl apăsară, îl înfrânseră, îl îngenunchiară şi-l degradară până la ticălósa stare, de a purtá jugul sclăviei timp de mai mulţi seculi.

Étă, ce ne spune în acéstă privinţă şi fericitul metropolit *Andreiu Baron de Şaguna:**)*

„Eu însu-mi mărturisesc, că ne pare tuturor fórte greu, că nu putem arĕta nici un monument vechiu măreţ în eparchia nóstră, însĕ nu pentru aceea, că dóră străbunii nostri nu ar fi fost ómeni harnici, ci pricina sĕrăciei nóstre de astăḑi este aceea, că mâna cea vrăşmaşă şi pizmaşă ne-au răpit tóte, câte ne-au fost mai sânte şi mai preţuite. Au batjocorit şi au pedepsit pe metropotiţii nostri pentru credinţa şi evlavia lor către legea lui Christos; ne-au răpit metropolia, ne-au nimicit episcopiile, mânăstirile, şi ne-au răpit bisericile; au gonit şi prigonit pe preoţii şi tot poporul; pe preoţii şi pe poporenii nostrii i-au silit a dá ḑeciuélă la preoţi de alte religii; i-au adus la o stare sufletéscă, a cărei pĕcat nu va puté lesne espia“ etc.

Grozave nenorociri!

Insĕ românul totuşi nu a perit!

Dar prin ce mijlóce şi-a putut neperitoriul român între atâtea atacuri înfernale elupta esistinţa sa?

Prin simplitatea în traiul vieţii, la care se deprinsese; prin munca cea grea, la care mai avea drept, — însĕ carea îl făcea tot mai vênjos; prin tăria sa de spirit, carea îi ajuta a se reculege; prin strînsa ţinere la religiunea sa străbună şi la dulcea limbă şi la dragile obiceiuri ale scumpei sale naţiuni.

Aceste însuşiri fericite, aceste virtuţi măreţe nu numa că l'au putut sprigini întru a se smulge din braţele peirii, ci încă i-au ajutat a se ridicá, a se luminá şi — după cum ḑice *Psalmistul* — *„a-şi renoí, ca ale vulturului, tinereţele sale!“*

(Va urmá.)

---

*) In oda sa cu ocasiunea punerii petrei fundamentale la edificiul scólelor centrale române gr. or. din Braşov.

**) Actele Soborelor bisericei gr. or. din Ardeal din anii 1850 şi 1860, pag. 23.

Loterie.

Mercuri în 13 August 1890.

Brünn:	**17**	**59**	**20**	**3**	**70**

Sâmbătă în 16 August 1890.

Viena:	**27**	**86**	**8**	**45**	**41**
Timişóra:	**57**	**65**	**10**	**12**	**55**

Nr. 300. [469] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III a Poșaga de jos, protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate venitele obicinuite și regulate prin sinodul parochial, cari fac la an, după un calcul mediu în bani, suma de preste 300 fl.

Interesații se vor puté informá dela oficiul parochial și protopresbiteral în detail din ce stau venitele acestea.

Doritorii de a competá la acest post au sĕ-și astérnă cererile concursuali instruite cu documentele recerute de Stat. org. și Regulamentul pentru parochii, în terminul prescris.

Ofenbaia, în 27 Iuliu, 1890.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresbiter gr. or.

Nr. 490. [410] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Șarpatoc cu filia Vêlcăndorf, din protopresbitoratul Sighișórei, — se escrie prin acésta concurs conform ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 15 Maiu a. c. Nr. 3223 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau în sumă totală 360 fl.

Concurenții se pot informá despre starea parochiei la oficiul parochial și cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiți a și asterne suplicele lor instruite conform „Statutului organic“ și a „Regulamentului pentru parochii“ subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sighișóra, 27 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei, — în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 391. [412] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan pre lângă neputinciosul paroch Artemiu Crișian din Sânbenedic, protopresbiteratul Têrnavei interióre, neconcurând nimenea în terminul publicat de „Telegraful Român“ Nr. 137 138 și 140 din anul 1889, se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela I-a publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele impreunate cu postul acesta la olaltă computate dau suma de 449 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acest post sĕ și astérnă petițiunile instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cetatea de baltă, 16 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferióre în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 497. [411] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Olpret, protopresbiteratul Deeșului, pre lângă neputinciosul paroch Vasiliu Gog de acolo, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Fiitoriul capelan conform declarațiunei parochului făcute la 15 Iuliu a. c. are drept la jumĕtate din tóte venitele parochiali anuali, statorite de către sinodul parochial estraordinar ținut la 8 Iuliu a. c. în sumă totală de 404 fl. 90 cr., prin urmare la suma de 202 fl. 45 cr. anuali.

Specificarea acestor venite se póte vedé la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Concurenții au a și asterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeș, 21 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dees în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 363. [406] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele din comunele mai jos însĕmnate din propresbiteratul Sèlistei, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Cacova, cu salariu anual de 250 fl. v. a., ce se va solvi în rate lunari din lada bisericei, cuartir în edificiul scólei celei vechi și lemnele trebuincióse pentru încălḑit.

3. Găunósa, cu salariu de 130 fl. în bani, 20 de mĕsuri cucuruz sfărimat, cuartir și lemne pentru încălḑit.

4. Bĕtrâna, cu salariu de 120 fl. în bani, 50 mĕsuri cucuruz sfărimat, cuartir și lemne.

5. Nandru-Vale-Josani, cu salariu de 300 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste stațiuni au a-și asterne suplicele lor instruite în sensul legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Deve în conțelegere cu comitetele parochiale.

Deva, 1 August, 1890.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Institut de băeți „N. Mallian“ Craiova, România.

Se caută **doi pedagogi,** preparatori pentru cursul primariu și secundariu, cari sĕ posédă cunoscințele a VII clase gimnasiale. A se adresá la direcțiune, înaintându-se actele de studiu. [413] 1—6

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10	—
Șeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneș	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneș	8.30	—	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oșorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.50	3.29
Ludoș	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireșteu	5.11	10.35	5.34
Oșorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs,–Oșorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85 Sibiiu, Sâmbătă 11/23 August 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 August.

Ochii Europei sunt indreptaţi spre dóuĕ puncte, spre Ischl şi spre Narva. La Ischl a fost primit regele României Carol cu tótă pompa, ce o póte desvoltá vechea casă a Habsburgilor de către impĕratul Francisc Iosif I, şi la Narva a fost salutat cu tótă dragostea impĕratul Germaniei de către ţarul tuturor ruşilor.

Amêndóuĕ călĕtoriile au importanţă politică, în ambele locuri sĕ vor fi pus la cale trebi de mare însemnătate.

Suveranii statelor vecine nu s'au intrunit de astădată numai din forme de a le curtuósiei, ci de buna sémă pentru ca sĕ risipéscă póte unele neguri, cari se ivesc, când în o parte a Europei, când în alta. Este sciut, că România este un stat de ordine din cele mai de frunte în peninsula balcanică. Schimbări de ministrii, alegeri parlamentari, ómenii vechi au dispărut de pe arena publicităţii şi alţii le au luat locul, dar ea a rĕmas ca stat de ordine, a mers inainte în drumul ei civilisătoriu, a organisat óste cum se cade, a intărit Bucurescii şi alianţa României se privesce de un factor însemnat în politica europénă. Din Bulgaria vin sciri alarmătóre, în Sêrbia partitele se combat una pe alta până la cuţit, românii sunt calmi, se cértă şi ei, dar în faţa evenimentelor mari ei totdeuna au fost uniţi, totdeuna s'au presentat cu demnitatea aceea, care impune strĕinilor, ér României i ridică prestigiul mai pe sus de alte ţĕri. Fi-va intrat în tótă forma în alianţa celor trei puteri centrale, nu se póte scí, de cât că audienţele, cari le a avut şeful statului major Beck la regele Carol, ne dau sĕ inţelegem, că de astădată cestiuni militari de mare importanţă s'au discutat.

In timpul ce regele Carol părăsesce cu suita sa Ischlul, impĕratul Germaniei intreprinde o a dóua călĕtorie spre Nord.

De bună sémă, că în năduful verei, călĕtoriile sunt obositóre şi cu atât mai obositóre sunt ele pentru cei dedaţi la o viaţă mai cu ticnă, şi dacă impĕratul Germaniei s'a dus la Narva, de sigur că s'a dus, ca sĕ aplaneze divergintele, ce par a devení mai acute între monarchia nóstră şi Rusia. Rusia cere respectarea tractatului de Berlin şi drept consecinţă a acelei respectări, cere ca principele Ferdinand se ésă din Bulgaria.

Principele Ferdinand nu se miscă dela locul, unde l'a pus increderea bulgarilor, ér Austro-Ungaria nu numai cá spriginesce pe acest principe, ci a dat cu un pas mai inainte decât prescrie tractatul dela Berlin, că adecă sĕ ocupe Bosnia şi Herţegovina, şi pasul acesta e dislocarea unor batalióne de bosniaci la Viena.

Dacă Rusia va puté fi induplecată ca sĕ privéscă cu sânge rece la cele ce se petrec în Bosnia şi Herţegovina precum şi la cele ce se petrec în Bulgaria, atunci rĕsboiul se amênă pe ḑeci de ani. Europa va fi cruţată de a vedé curgênd şiróe de sânge şi de lacrămi. Dacă insĕ va scóte sabia din técă şi va mobilisá casacii in spre peninsula balcanică, atunci vom fi martorii unui rĕsboiu din cele mai sângerióse din câte s'au purtat în timpul mai nou. Impĕratul Germaniei se vede că doresce pacea, şi ca mijlocitoriu între părţile interesate s'a dus la Narva, şi dela succesul ce l va dobêndí atêrnă póte viitoriul multor state, atêrnă fericirea ori nefericirea multor popóre. In faţa alianţei celei puternice, ţarul muscalilor de bună sémă 'şi va trage bine séma până-ce va provocá la un rĕsboiu, dar cine póte scí, că în politică este sinceritate ori sunt numai interese, cine pote scí, dacă în casul unui rĕsboiu, Germania nu va rĕmâné pasivă, căci dór nu e de mult, decând Bismarck a ḑis că Bulgaria pentru Germania e Hecuba, şi că de dragul Bulgariei nu jertfesce nici un os de grenadier.

Bismarck e drept, că aḑi nu mai conduce politica Germaniei, dar politica tradiţională a Germaniei a fost totdeuna, ca sĕ cultiveze cele mai bune relaţiuni cu Rusia, care póte fi un pericul continuu pentru ea.

Stăm deci incremeniţi în faţa celor ce se vor petrece la Narva, şi dacă pacea va fi asigurată, atunci de bună sémă, că impĕratul Germaniei este care a contribuit la susţinerea ei, şi al acestui mare potentat este meritul, că Europa a rĕmas cruţată de un rĕsboiu purtat pe viaţă şi mórte.

Revista politică.

Procesul de presă, ce l'a avut „Gaz. Transilv." inaintea curţii cu juraţii din Cluş a umplut de bucurie presa magiară. Aprópe tóte jurnalele magiare comentéză faptul şi vorbesc cu mare entusiasm de atitudinea patriotică a juraţilor şi în special a preşedintelui, carele a înfrânat cu dibăcie pe agitatori. „Nemzet" află în verdictul pronunţat o manifestaţiune strălucită a simţului destept naţional.

Precum scriu foile magiare din Cluş acest proces va avé şi un epilog interesant. După pertractare s'a dat în grădina „Stadler" o cină comună, unde s'au ridicat şi toaste. Procurorul din Cluş a intentat proces contra tuturor românilor, cari au fost de faţă, basându-se pe legea penală § 174 prin care pot fi pedepsiţi cu arest până la 6 luni, căci au glorificat şi au demonstrat în public, ḑic foile magiare, pentru o causă declarată prin lege de crimă. Românii însĕ şi în special românii braşoveni a făcut mari ovaţiuni redactorului „Gaz. Trans". la reintórcere, atât la gară, unde 'l bineventă adv. Lenger, cât şi înaintea locuinţei, unde ţinù o vorbire propriet. G. Puiu.

Ḑiua nascerei Maj. Sale monarchului nostru a fost sĕrbătorită cu entusiasm în întréga monarchie. Şi în statele strĕine s'a dat espresiune sentimentelor de iubire, ce le scie legá de persóna sa Augustul nostru monarch. Mai mare însemnătate se dau cuvintelor ţarului rusesc, carele cu ocasiunea dejunului, la care a luat parte împĕratul german, a ridicat un toast pentru Maj. Sa monarchul nostru.

Relaţiunile între Francia şi Rusia se strîng tot mai mult. E vorba de o alianţă financiară între aceste state, despre care scirile din Petropole scriu următórele:

Guvernul rusesc, pe basa propunerilor ambasadorului rusesc din Paris, baron Mohrenheim, şi, în urma unui ucaz al ţarului, a numit patru comisiuni, dóuĕ agricole şi dóuĕ industriale, compuse din ómeni competenţi, toţi francesi. Aceste comisiuni neatêrnate au însărcinarea oficială de a cutrierá întréga Rusie şi sĕ esploteze ţara în tóte provinciile imperiului cu ajutoriul autorităţilor şi funcţionarilor rusi, din punct de vedere industrial, financiar şi agricol. Raportul acestor comisiuni francese va trebui sĕ cuprindă şi propuneri concrete de reformă.

Membrii comisiunilor acestora vor fi numiţi după o prealabilă înţelegere cu ambasadorul rusesc din Paris, baron Morenheim, de ministerul de comerciu frances şi de ministerul de agricultură. Ministerul de finanţe al Rusiei, Wysnegradski şi ministerul căilor ferate şi de comunicaţie de Hubenet, numesc pe funcţionarii imperali rusi din ministerele speciale şi pe ómeni special rusi, cari vor serví acestora ca organe de ajutóre în misiunea lor.

Cele dóuĕ comisii francese agricole vor fi compuse din câte cinci membri ordinari, fără a socotí personalul secretarilor şi al dragomanilor. Ele vor călĕtorí cu cheltuiala guvernului, prin Basarabia, Rusia mică, Caucaz, Rusia de nord, teritoriul rîului Volga, provinciile baltice, Finlanda şi Rusia de vest.

FOIŢA.

Aforisme, meditaţiuni şi cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr Albert Wittstock, în romànesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare din Nr 83.)

În curênd vei fi uitat tóte şi în curênd vei fi şi tu uitat de toţi.

⁂

Este o calitate eminentă a omului a iubí şi pe aceia, care l'au ofensat.

⁂

Tot ce veḑi va schimba încurênd atot puternica natură şi din acésta materie va creá alte lucruri, şi din stofa lor érăşi altele, pentru ca lumea sĕ se reintineréscă mereu.

⁂

Retrage-te în tine însuţi. Raţiunea, ce domnesce în noi este de o aşa natură, că ea află în lucrarea dréptă veselie şi mulţămire de sine.

⁂

Sfêrşesce cu ilusiunile! Inpiedecă curentul pasiunilor. Stăpânesce presentul. Familiariséză-te cu ceea-ce ţi-se întêmplă ţie, s'au altuia. Descompune şi analiséză fie-care lucru în forţa lui primitivă şi în materia lui. Aduţi aminte de césul din urmă. Lasă erorile comise de alţii acolo, unde s'au întêmplat.

⁂

Fii cu tótă luarea aminte la cele ce se vorbesc, ér cu privire la evenimente adêncesceţi spiritul teu în contemplarea causelor.

⁂

Impodobesce-te cu ingenuositate, modestie şi indiferenţă faţă cu tot ce este la mijloc între vîrtute şi viciu. Iubesce omenimea; ascultă de Dumneḑeire. La D-ḑeu ḑice poetul, tot este legal! şi chiar décă n'ar fi Ḑei, ci numai materiele primordiale, totu-şi nu trebue sĕ uiţi, că tóte până la cele mai minime sunt guvernate prin legi.

⁂

Despre mórte. Fie ea o distracţie, sau disolvare în atome, ori o nimicire totală, ea este o încetare, sau o transacţiune.

⁂

Despre durere. Când ea este nesuportabilă te scóte din viéţă, décă duréză apoi o poţi suportá. Prin concentrare în sine, sufletul cugetatoriu îşi conservéză seninătatea sa şi raţiunea, care domnesce în noi, nu sufere nici-o pierdere. Ce privesce părţile dăunate prin durere, apoi dacă sunt în stare sĕ o facă fie ele nemulţămite.

⁂

Despre glorie. Consideră intenţiunile celor inecaţi de glorie de ce calitate sunt şi că ce încungiură de o parte, şi caută de altă parte. Reflectéză mai departe, că precum grămeḑile de năsip de mai nainte sunt acoperite îndată ce vêntul suflă nou nisip asupra lor, aşa şi în viéţă sĕ acopere ceea-ce au fost mai nainte, prin ceea-ce vine în urmă.

⁂

O sentinţă alui Antisthenes: Este un ce regal a face bine şi a nu auḑí defăimările.

⁂

A fi supĕrat pe lumea esternă ar fi o nebunie, ei nu i pasă de aceea.

⁂

Viéţa se seceră ca şi spicurile bogate de fructe. Unul se cóce, celalt deja se vestejesce.

⁂

Postul, la care s'au pus cineva, în credinţă că este cel mai bun, sau au fost pus acolo de comandantul seu, trebue aşa cred eu, sĕ-l ţină şi în pericol chiar cu dispreţul morţii, numai nu cu ruşine.

⁂

Frumósă este ḑicerea: Cel care voesce sĕ vorbéscă despre ómeni trebue ca şi de pe un punct mai înalt de vedere sĕ privéscă şi la relaţiunile lor pămêntesci, la adunările lor, la rĕsbóiele, lucrul câmpului, căsătorii, încheeri de pace, nasceri, morţi, procese sgomotóse, locuri necultivate pustii, ginţile strĕine varii, serbările, bocirile la morţi şi la tênguirile lor, acésta amestecătură şi composiţiune din părţile cele mai strĕine.

(Va urmá.)

Cele dóuě comisii francese industriale își vor începe călětoria prin guvenamentele Moscva, Petersburg și Crimeea.

Raportulrile oficiale ale acestor comisii franceruse se vor înaintá, după terminarea anchetei, atât guvernului rusesc cât și celui frances.

În legătură cu acéstă împretinire strînsă financiară a Franciei cu Rusia este articolul oficiosului rusesc care salută cu cuvinte fórte călduróse hotărîrea de a se deschide în anul viitor o espoziție în Moscova. Pentru oficiul rusesc acesta este evenimentul cel mai important, ce se arată și care dovedesce, că pacea e deocamdată e asigurată.

Representanții teologiei scientifice din restimpul apologetico-polemic.

(Încheere).

Dintre scriitorii bisericesci latini, cari au trăit în secolul al III-lea și până la începutul secolului al IV-lea, contimporani mai tineri a sf. Ciprian au fost: Novatian, presbiterul din Roma, Comodian poetul crestin din Gaza, Victorin, episcopul din Petaviu și Arnobiu, retorul din Sicca.

4. Novatian născut din părinți păgâni s'a botezat în etate mai înaintată pe pat de bólă, deci ca clinic, carele n'a cerut ulterior îndeplinirea ceremoniilor botezului și a tainei mirului, după rênduéla bisericéscă pe atunci, ar fi trebuit sě fie neapt pentru chirotonire. Dar fiind el un bărbat erudit și virtuos, episcopul din Roma Fabian (236—250) îl făcù preot; și într'adevěr el a devenit unul dintre preoții cei mai distinși ai bisericei romane. După mórtea martirică a episcopului Fabian, întêmplată la anul 250, sub împěratul roman Deciu Traian, scaunul episcopesc din Roma a rěmas vacant prin mai bine de un an de ḑile. Incetând persecuțiunea la anul 251, s'a ales și chirotonit ca episcop roman presbiterul Cornelie (251—253), carele era din partida celor mai indulgenți sau concesivi. In fruntea partidei rigoristice sta presbiterul Novatian. Ca rival a lui Cornelie, căḑênd la alegere, s'a desbinat de el, si din ambițiune s'a chirotonit de trei episcopi din Italia, pe cari i-a sciut seduce și amăgí. Insě pe când episcopul legiuit Cornelie a fost recunoscut de întréga biserică sau mai de toți episcopii, pe atunci contra episcopul Novatian avea numai puțini aderenți în Gallia, Spania, Asia, Africa, cari căutau cu ori ce preț sě-l susțină, considerându l de succesorul legitim al episcopului Fabian. Ce sfêrșit a avut Novatian nu se scie cu posivitate. Aderenții lui afirmă, că ar fi murit mórte de martir sub împěratul Romei Valerian, cam în același an cu s-tul Ciprian. — Din scrierile lui ni s'au păstrat cartea întitulata: „Liber de trinitate“ s. „de Regula fidei“, în carea espune învěțătura despre sf. treime atât contra gnosticilor cât și contra antitrinitarilor destul de bine și de nimerit, numai ceva cam subordinatianistic. „Epistola de cibis Iudaici“ e opul, în carele contestă îndatorirea crestinilor de a observá legea mosaică în privința mâncărilor. „Epistola Cleri Romani“, pe carea a compus-o Novatian în timpul sedisvacanței din Roma, și pe carea în numele clerului roman o adreséza lui Ciprian, papa din Carthago. (Papa se numiau toți episcopii, dovadă, că în casul de față clerul roman îl întituléză pe Ciprian astfeliu). In acésta se espun principii mai puțin rigoristise cu privire în disciplina penitențială.

5. Comodian a fost un poet crestin. Din viața lui avem date puține și nesigure. Patrologii se cértă atât asupra timpului, în carele a trăit, cât și asupra originei sale, și a posițiunei, ce a ocupat-o în biserică. Unii cred, că ar fi trăit pe la mijlocul secolului al III-lea, alții ér, că abia la începutul secolului al IV-lea. Se pare că cei dintâiu au drept. Asupra originei lui sunt cei mai mulți de socotință, că e de nascere din Gaza, și că s'a convertit la crestinism prin lectura sf. scripturi; neînsemnat e numěrul acelora, cari dau atributului „Gazeus“, o altă însemnătate. In fine unii susțin, că a fost episcop în Africa, alți ér consideră acésta afirmare de o simplă presupunere nebasată și deșértă. — Dela el avem dóuě cărți poetice. „Instructiones adversus Gentium Deos“ e o scriere, în carea se cuprinde 80 de poesii, tóte acrostichon și în hecsametru ritmic, nu metric. In aceste îndémnă mai întâiu pe păgâni, după aceea pe iudei la îmbrățișarea crestinismului, ér crestinilor le dă sfaturi religióse-morale. „Carmen apolegeticum adversus Iudaeos et Gentes“ e o poesie, în 1053 de verșuri, în carea decântă pe scurt istoria descoperirei dḑeesci dela început și până la Mântuitoriul Christos, ér către fine deplânge oposițiunea iudeilor și a păgânilor față de legea crestină și îi îndémnă, ca sě înceteze cu acésta opunere și sě se încrestineze.

6. Victorin a fost episcop în Petaviu (Petau de aḑi, în Stiria), și a murit acolo mórte de martir, la anul 303, în persecuțiunea diocletiană. De origine a fost grec, în tinețele sale retor, și numai mai târḑiu, nu se scie în ce mod, a ajuns episcop în acest oraș. Ca episcop al unei biserice latine a scris latinesce, dar după cum ne spune și Ieronim, într'un limbagiu de tot greoiu și barbar. Tot acest părinte îl laudă, numindu-l stâlp și întărire al bisericei de atunci și ne spune, că a scris în limba latină comentare le cele mai multe cărți ale sf. scripturi, dar aceste precum și alte scrieri îndreptate contra tuturor eresiilor s'au perdut. Ne-au rěmas din lucrările sale: Un tractat „De fabrica mundi“, care pare a fi un fragment din comentariul seu la cartea facerei: precum și nisce scholii (esplicări) scurte la apocalisa lui Ioan, în spirit chiliastic. Mai esistă un comentariu la apocalipsă, care încă pórtă numele lui Victorin, dar asupra autențeicăruia se céirtă criticiiii Spiritul antichialistic, în care e scris, nu convine cu cel al scholiilor; drept ce cred uní, că comentariul nu e compus de el, alții că e scris de el, dar e interpelat de un antichialist, din timpurile mai târḑie

7. In urmă Arnobie s'a năcut în Sicca (în Africa), unde a și fost activ ca retor latin, cam pe la anul 300. Timp îndelungat a fost contrariu mare al crestinismului și absurditatea păgânismului, și întărindu se în scésta încredințare prin o arětare ce a avut în vis, a venit cam pe la anul 304, și-a cerut botezul. Episcopul din Sicca a tras la îndoélă sinceritatea lui, deci făcêndu-l catechumen de rênd l'a supus unei probe. Arnobie adecă s'a pus și a scris o apologie a crestinismului întitulată „Disputationes septem adversus Gentes“. In aceste 7 disputațiuni a descoperit el cu multă cunoscință de causă imoralitatea și absurditatea păgânismului, și făcù încercarea de a espune și meritele crestinismului, atât pentru viéța cât și pentru crescerea și cultivarea omenimei. Fiind el mai puțin informat și mai puțin orientat în crestinism a și fost mai norocos în combatarea religiunei vechi, decât în apěrarea celei nóuă. Ce s'a întêmplat cu el după scríerea acestui op, și ce sfêrșit avut nu se scie.

Dr. *Traian Puticiu.*

Adevěrul în sciință.

„*Alternátivák a rumén ethnologiához*“ (alternative la ethnologia română) este titlul unei broșuri de 16 pagine, ce a věḑut astă primăvara lumina în Budapesta.

Broșura nu conține ceva nou. Ea presintă publicului magiar prelegerea ținută de un june învěțat reg. ung. Hermann Antal în adunarea societății istorice și archeologice din comitatul Hunedórei în anul 1888.

Unele idei, în formă de schintei naționale, esprimate în fascicolul de față, merită a fi ventilate, ca publicul nostru sě nu trécă cu vederea durerea cea mare ce o au învěțații reg. ung. de nimicirea nóstră (!).

Invěțații unguri se forțéză mai mult decât noi a deslegá „cestiunea română“. Unii dintre ei au și deslegat o în modul cum Alesandru macedoneanul deslegă nordul gordic, dar nu cu acela-și efect.

Hunfalvy Paul deja înainte de 14 ani și-a încheeat scrierea sa „Ethnografia Ungariei“ (Budapesta 1876) esprimându-și resultatele sale scientifice în conclusiunea că „dintre feliuritele popóre, cari locuesc pe teritoriul Ungariei, nici unul nu se póte mândrí, că ar fi autochton. Tóte fără nicio escepție, sunt venetice. Singuri croații pot fi considerați de următorii celor chemați de împěratul Heraclius, ér dintre tóte celelalte popóre, ungurii sunt cei mai vechi locuitori ai acestei patrii (!) Ungaria pórtă de o mie de ani acest nume, și decând Clio, 'și aduce aminte, n'a locuit pe acest teritoriu nici un popor, care sě aibă o istorie atât de indelungată. (pg. 532)

Acésta este simbolul convingerii istorice al dlui Hunfalvy. El consună cu mândria națională.

Sě nu ne mirăm deci, dacă aderenții sei caută a l rěspândí în tóte părțile, — el de sine nu se rěspândesce, deóre ce, afară de aripi, n'are nimic, — și a stabilí pentru fie-care dintre multele popóre ale Ungariei, un anumit loc de formare și timp de inmigrare.

Dl Réthy László unul dintre acesti savanți reg. ung. are meritul de a fi convins mai pre deplin pre colegii sei despre locul, unde s'a format poporul român, și timpul, când a venit aici, unde se află astăḑi. El le a desemnat chiar și drumul, pe care l'au percurs românii, și acésta hipoteză Hunfalvy-Réthy este socotită din partea învěțătorilor unguri infalibilă *).

După dl Réthy limba română s'a format afară de cercul romanității, și tocmai de aceea nici nu se póte numěrá între limbele romane nóuě (pg. 92) (!). De légăn al ei consideră regiunea muntósă a Dalmației și Albaniei (Illyricum) drept aceea o privesce ca o ramură a illyrismului (pg. 59, 88, 94).

Formați acolo ca păstori au inundat românii până prin vécul al XIII lea, și de atunci încóce tóte regiunile locuite de ei. Calea este desemnată pe pg. 219. De pe ea vedem străbătênd românii imaginați de dl Réthy de pe malurile ostice ale Adriei până prin Ungaria, Basarabia, Bulgaria, Teschen (Moravia) și Caucas, la marea négră. Pretutindeni devin observați. In unele regiuni absorb chiar popórele indigene și se conforméză în state, cari cu timpul devin independente

Dl Réthy lucră cu mare apărat scientific, dar cu puțină obiectivitate! Prea mult sě închină d-sa măestrilor sei Roesler și Hunfalvy. — Mie mi se pare ridicul a susțíné, că un popor ce sě ocupă cu păstorirea sě-și imprumute chiar și terminii de păstorit dela un alt popor; se emigreze ca singuratici pe furiș, după-cum susține pe furiș scóla lui Hunfalvy-Réthy, și totuși se asimileze popórele indigene. Acésta este o hypothesă contrară esperințelor istorice. —

Astfeliu d. e. scim, că bulgarii, care trecură în vécul al VII (678) Dunărea și cucerirà cele 7 seminții slave, se slăviséză, asemenea și rușii, rěmânêndu-le numai nomenclatura teritoriului ocupat. Francii — poporul cel rěsboinic de viță germanică devin în Gallia prin amestecul cu gali celtici un popor romanic, asemenea și goții în Italia ș. c. l. Se vede, că cuceritorii au fost pretutindeni asimilați din partea cuceriților. Numai la noi sě se întêmple altcum? Numai românii sě vină prin vécul al XIII lea din peninsula balcanică, și încă pe furiș, unul câte unul, si cu tóte acestea sě absórbă dacii (dupăcum susține de curênd contele Kun Géza în tractatul seu „Despre originea naționalităților din Ardeal“ publicat în revista ethnografică din Paris a. 1888), apoi slavii și acum nemții și ungurii, după-cum strigă în gura mare dl Hunfalvy în „Román nyelv“ (Budapesta, 1878 pg. 44).

(Va urmá.)

---

*) Cine voesce a cunósce în dataial argumentele dlui Réthy poftéscă și frunḑăréscă cartea dedicată memoriei lui Kopitar și Rösler, întitulată „Az oláh nyelv és nemzet meg alakulása (Formarea limbei și națiunei române) (Budapesta 1887) scris de Dr. Réthy László și criticată de Alexi György. Cartea acum se capětă și anticuarice. Prețul a scăḑut de minune. In anul 1887 costa 2 fl. 60 cr., ér în 1890 după-ce societatea ethnografică a edat-o a dóua óră — póte pentru reclamă — ea se vinde cu 60 cr. Eștocmai ca edit. a III-a din „Istoria pentru inceputul românilor în Dacia traiană“ de Petru Maior.

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

(Urmare.)

XXI.

Ómeni bětrâni.

Casa țěranului este de comun făcută din 3 încăperi, casă dinainte sau casă de paradă, tindă care servesce totdeodată și de culină, unde sě află și cuptoriul de pâne și celariul sau casa dinapoi.

Ómenii, bětrâni lasă în casa dinainte se locuéscă fetele sau feciorii însurați, ei se retrag în celariu, se pun, cum sěḑice în pensiune, căci acuma numai pot lucrá, ei acuma numai au trébă cu câmpul, fiind bětrâni și neputincioși.

Așa moșul Toma astă nópte a durmit pentru primadată în celariu, nu a durmit chiar așa bine, fiind îngândurat, de altcum ómenii bětrâni neci nu pré au somn. El de diminéță scóte capul pe ferestruică, se uită cum se gată tinerii de a plecá în câmp la lucru. El își uită, că este în pensiune își uită, că nu mai are de a se amestecá în treburile lucrătorilor.

Vai Tódere! ḑice: ce faci, nu poți țíné calul cel negru, până bea murgul, nu-i lăsá sě se îndese unul preste altul la ciubărașul acela mic, că nu pot Lui Tóder nici că-i pasă, nu se uită în gura bětrânului ci ișiface tréba, precum îi place.

Petre! ḑice el către a't servitor, lasă pe murgul la rótă, nu pune șaua pe el, că veḑi, că e stricat la spinare. Acesta se uită la el și rîde.

Da ducevě-ți la pustia murmura moș Toma, eu și așa nu am de a ve mai poruncí, faceți cum ve place, va deschide el ficiorul meu ochii, lasă-l numai în pace; cum e și lumea asta, eu eri eram singur stăpân preste curtea asta, de mine toți ascultau, și aḑi strebue sě tac, bă pe mine nu me mai bagă nime în sémă. Eu sciam cum se direg trebile, aḑi me duceam și eu cu ei la plug și mai lăsam cósa, că este destulă érbă cosită, afară de aceea sluga, dacă nu i stăpânul lângă el, nu lucră cum ar trebuí ba ce e mai mult, bietul moș Toma nu se putea răbdá îi spunea și la ficior ce sě facă, dar acesta îi rěspundea pe scurt: „Șci ce tată! până eri eu nu m'am amestecat în trebile dtale; acum și dta aprindeți pipa și me lasă în pace, că șciu eu ce am de făcut. Și bietul bětrân de acărui gură eri toți tremurau, acum trebue sě tacă, 'și trage capul din feréstă și se pune pe scaun lêngă pat și de mănie abia astéptă până se duc odată tinerii din curte, că nu-i mai vine a eși sě-i mai védă, ce lucră și cum lucră. De altcum ficiorul meu are tot dreptul îș cugeta el, eu i am dat lui tot dreptul i-am vêndut, pot ḑice tótă moșia și mie nu mi-am lăsat decât celariul și aici am sě șed ca în grópă, și sě me uit cu jele, cum umblă ei cu moșia mea cea scumpă, dar ce sě faci, așa e sórtea omului, omul dacă înbětrânesce nimenea nu l trebuesce, lasă l numai în pace, că va vení el la cale, dór nici eu nam fost mai bun, când am fost tiněr, se va învățá și el numai sě trécă și el prin atâtea něcasuri, prin câte am trecut eu, că něcasul te învață și a lucrá și și a crutá, ba něcasul te face om de omenie.

Și eu însu mi trebue se mărturisesc, cugeta el deoparte, că este o slăbiciune a bětrânețelor din partea mea de nu pot tăcé.

Acum e la 7 óre, trage la sfânta biserică, și el se gată de a merge la biserică, căci își ḑice: „Rugăciunea este lucrul bětrânilor, cei tineri bucuros își uită și de rugăciune și și de biserică. Când se întórce dela biserică, ér îi vine în minte și își ḑice, că mai bine era sě se fie dus și el la plug, căci pe căldurile aceste sě întăresce pămêntul și mai târḑiu nu scit ḑeu cum vor ará, dar de pe partea mea facă ce va vrea, va deschide el ochi mai târḑiu.

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Personal) Escel. Sa I. P. S Domn archiepiscop şi metropolit cu trenul de séra va plecá la Budapesta în afacerile fundaţiunei „Gozsdu“.

* *Programa* festivităţilor adunărei generale a asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, ce se va ţiné la Reghin în 27 August şi ḑilele următóre:

1. In 26 primirea comitetului, ér séra convenire la otelul „calul alb“.

2. In 27 serviciu divin în biserica gr. cath. din loc, după serviciu parastas pentru fostul preşedinte al Asociaţiunei Br. Ladislau Popp, apoi şedinţa primă tot în biserica gr. cath., ér după şedinţă la 2 óre d. m. banchet în sala otelului orăşenesc.

Séra concert tot în sala otelului orăşenesc.

3. In 28 şedinţa a II a, ér séra bal în otelul orăşenesc.

4. In 29 şedinţa a III-a, eventual escursiuni.

Reghin, August, 1890.

Comitetul arangiator.

* (Himen.) Dl Grigoriu Nicóră, cleric abs. şi d-şóra Elena Petru 'şi vor serbá actul cununiei la 19 Aug. a. c v. în biserica gr. or. din Ibănesci.

— Dl Alimpiu Oprea cler. abs. din Crăciunel şi-a fidanţat de fiitórea sa soţie pe d şóra Sabina Piso din Sĕcărêmb.

* Invitare la *Petrecerea de vară*, ce va arangiá tinerimea studiósă din Rĕşinariu la 15/27 August 1890 în Dumbrava-mică, ér în cas nefavorabil în edificiul scólei. Venitul curat este destinat pentru înfiinţarea unei biblioteci poporale.

Intrare de familie 1 fl., de persónă 40 cr. Inceputul în Dumbrava-mică la 12 óre améḑi, ér în edificiul scólei la 7 óre séra.

Oferte marinimóse se primesce cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică,

Comitetul arangiator.

* (Invitare.) Inteliginţa romană din Bălan, învită cu tótă onórea la *Petrecerea de vară*, ce ce se va arangiá în comuna Bălan în 15/27 August în folosul nou edificândei biserici la Mânăstirea de pe teritoriul Bălanului.

Preţul de intrare de familie 1 fl, de persónă 60 cr. Inceputul la 5 óre p. m. N. B. On. familii se avisésă la provisiunea proprie.

Ofertele şi suprasovirile marinimóse se vor cuitá pe cale ḑiaristică cu mulţămită.

* (Intervievul lui Ábrányi). Sĕ scie, că deputatul dietal Ábrányi a publicat espunerile ce le-ar fi ḑis principele Bismarck cu ocasiunea pretinsei visite, ce i ar fi făcut. Principele Bismarck a declarat, prin un telegram, că Ábrányi dênsului i e necunoscut şi n'a stat de vorbă cu dênsul. Ábrányi din contră vrea sĕ facă ca lumea sĕ-i crédă dênsului, de aceea a şi plecat Kissingen. Foile germane declară espunenile lui Ábrányi de apocrife, ér foile magiare parte se bucură, parte se amăresc. Astfel scrie „Nemzet“: Dintre 15,462,389 locuitori ai Ungariei vor fi ris 16,462,388, care este al 15,462,389, cărui nu-i vine se rîdă, nu e greu de aflat.

* *Programa gimnasiului superior gr. cath* şi a scólelor normali din Beinş pe anul 1889/90, redactată de dl Ioan Butean, director. Acest program a apĕrut cu tiparul lui Muntyán şi e de un cuprins vast, cuprinḑênd întreg istoricul gimnasiului. Gimnasiul a avut 5 episcopi ca fundatori şi patroni ai institutului, a numĕrat 106 profesori. Profesorii au funcţionat în anul din urmă 12 şi 4 catecheţi. Numĕrul scolarilor inscrişi au fost de 263 dintre cari 15 s'au depărtat. După religiune au fost: 83 gr. cat., 19 rom. cat., 127 gr. orient., 8 helv., 9 israeliţi. Studenţii de clasa a VII şi VIII gimnasială se intrunesc în o societate, care a ţinut mai multe şedinţe. Biblioteca s'a sporit în mod considerabil, de asemenea şi celelalte mijlóce de învĕţămênt. La scóla normală au funcţionat 5 învĕţători, scolari au fost eu totul 61, dintre cari 30 gr. cat., 30 gr. or. şi 1 israelit.

Inceperea pentru anul scolastic 1890/91 se va face la 1, 2 şi 3 Sept.

(Postal) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Demşuş (cot. Hunedóra), care e împreunat cu un salariu preste tot de 232 fl. Cererile sĕ se adreseze în decurs de 2 sĕptămâni la numita direcţiune.

* (Publicaţiune.) Têrgul din Septembre al anului acestuia se începe şi adecă:

têrgul de oi la 4 Septembre,
têrgul de vite mari, şi de cai la 11 Septembre,
têrgul slobod de mărfuri la 15 Septembre.

Cu asta ocasiune se face publicul atent cu deosebire la aceea împrejurare, că la acest têrg nu-i e permis nimenuia de a duce nici un fel de vită înainte de ḑilele susindicate.

La têrg vor fi aduşi mai cu sémă boi mari, albi de rasa ungurescă, apoi vite cornute, soiu de Pinzgau si cai.

Totdeodată se face publicul atent la păḑirea normelor din §-ul 34 al ordinaţiunei despre punerea în pracsă a articului de lege VII ex 1888, conform cărora nu numai, că vor fi opriţi dela têrg toţi aceia, cari vor călcá aceste norme, ci vor trebuí sĕ fie şi pedepsiţi conform acestora.

Sibiiu, în 8 August, 1890.

Magistratul oraşului.

Bibliografic.

„*Transilvania*“, fóia asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nr. 8, din 15 August 1890 a apĕrut cu următoriul sumariu: Arabia dela gurile Dunării de Dr. Atanasiu Marienescu. — Ceva Despre Epica lui Vasilie Alesandri de Virgil Oniţ. — Partea oficială. Procesele verbale ale comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţele dela 7, 24 Iuliu şi dela 5 şi 12 August n. 1890.

— A apĕrut „*Graiul ardelenesc*“ în raport cu limba literară de preste Carpaţi de A. *Şuluţiu-Cărpenişeanu* doctor în litere. Se vinde în folosul scólei civile de fete a Asociaţiunei transilvane. Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane 1890. Preţul 20 cr.

Date despre înfiinţarea scólei elementare capitale române gr. or. din Braşov şi despre desvoltarea ei până la anul 1890

de G. C. **Bellissimus**, director.

(Urmare).

Dacă vom sta acum puţin şi ne vom oglinda în ochii sufletului nostru amintitele nenorociri, ce le-a suferit românul; dacă vom medita cu deadinsul asupra acelor împregiurări funeste, între cari a trăit şi în contra cărora s'a luptat el bărbătesce, — sciind însĕ bine, că numai la lumina, ce i-o va revărsa scóla sa proprie, le va puté loví, unde se cade, le va puté învinge şi aşa apoi le va dominá: — uşor ne vom puté esplicá mărimea dragostii, cu care a întimpinat poporul român *scóla elementară capitală română gr. or. din Braşov,* carea începuse a revărsá asupra lui raḑe luminătóre şi încălḑitóre, împuteritóre şi mântuitóre.

Va se ḑică, poporul nostru român a îmbrăţişat cu atâta dragoste scóla acésta, pentru-că dela lumina şi căldura ei îşi astepta învierea şi viéţa culturei şi educaţiunei sale naţionale; în susţinerea ei privia fundamentul, pe care astepta sĕ i-se ridice scóle medii, apoi pe basa acestora-şi scóle superióre, în cari sĕ i-se pregatéscă şi din cari sĕ-i iésă inteliginţa naţională, spriginul şi mântuirea lui!

Şi din norocire dorinţa sa acésta nu i-s'a stîns în vênt.

Aşa este!

Însĕ prin ce minune şi-a putut poporul român gr. or. realisa o parte din acéstă dorinţă?

Prin *fidelitatea sa!*

Ce este fidelitatea? — Cum se manifestă ea? — Care este valórea ei?

După definiţiunea făcută de *Cannabich: „Fidelitatea este împlinirea conscienţiósă a datorinţelor nóstre.*

Şi ce datorinţe avem noi?

Avem datorinţe: către Dumneḑeu, către deapròpele nostru şi către noi înşine; avem datorinţe *ca membri: ai familiei, ai comunei, ai municipiului, ai statului, ai comunităţii crestine* ş. a. ş. a.; avem dar multe şi deosebite datorinţe, pe cari ni-le impune chemarea nóstră şi trebue sĕ le împlinim; ér împlinirea lor se cuvine sĕ fie conscienţiósă.

Cine îşi împlinesce conscienţios datorinţele, ce i-le impune chemarea sa, este fidel chemării sale.

Prin fidelitatea către chemarea sa îşi câstigă omul încrederea societăţii, al căreia membru este el.

Aşa dar fidelitatea către chemarea sa este pentru om *„grăunţul de muştar“* din *Evangelie*, despre care ḑice *Mântuitoriul lumii Christos:**)

„Adevĕr ḑic vóue, de veţi avé credinţă ca grăunţul de muştar, veţi ḑice muntelui acestuia: treci de aici acolo, şi va trece şi nimica nu va fi vóue cu neputinţă“.

Acéstă sântă învĕţătură folosindu-o cineva cu referire la chemarea nóstră, ne-ar puté ḑice:

„Dacă veţi fi fideli chemării vóstre şi prin acésta ve veţi câstigá ca grăunţul de muştar încrederea societăţii, pentru ale căreia interese v'aţi angagiat, a lucrá şi a i-le promova, îi veţi ḑice: pune umĕrul, sĕ demolăm acest munte sterp, stêncos, găunos şi primejdios pentru noi şi societatea îndată ve va sărí cu mic, cu mare într'ajutoriu, si muntele se va demola şi nimica nu va fi vóue cu neputinţă!“

Prea adevĕrat!

Dar cum s'a maaifestat acéstă fidelitate cu referire la înfiinţarea şi desvoltarea scólei elementare capitale române gr. or. din Braşov.

Étă cum!

În cimiteriul românilor gr. or. din oraşelul *Caransebeş* odichnesc sub o pétră monumentală rĕmăşiţele pământesci ale unui scump braşovén, ale *Episcopului Caransebeşului, Ioan Popasu,* născut la anul 1808, decedat la anul 1889.

Ori-care român merge, sĕ se închine la mormêntul părintelui I. Popasu, simte mare părere de rĕu, adêncă întristare, varsă lacrime de durere pentru perderea acelui mare bărbat al naţiunii române şi *se rógă lui Dumneḑeu*, sĕ-i măréscă fericirea în cerescile locaşuri!

I. Popasu chemat fiind la anul 1837 de către membrii parochii bisericei St. Nicolae din Scheiul Braşovului, sĕ le slugéscă ca *paroch*, apoi în anul 1838 înaintat la rangul de *protopresbiter al tractului I al Braşovului*, şi-a *împlinit cu cuget curat datorinţele chemării sale, — a fost fidel chemării sale.*

Interesele sale şi le punea după interesele poporului seu. Îşi petrecea ḑile întregi, ba de multe ori şi până pe la mieḑul nopţii, lucrând bărbătesce pentru binele şi fericirea poporului seu.

Cugeta serios; medita cu dibăcie; îşi făcea planuri abile, după care întocmindu-şi lucrarea i-a şi succes a regulá şi a sporí veniturile bisericei St. Nicolae, care decăḑuseră fórte; i-a succes a desteptá pe poporeni întru a cunósce binefacerile învĕţăturii şi a nu se sfií de cultura şi educaţiunea prin scólă, i-a succees a oprima lucsul şi alte viţiuri, ce se încuibaseră în unele pături ale acestui popor. (Va urmá.)

Dare de sémă şi mulţămită publică.

La maialul arangiat în 1/13 Iuliu a. c. în favorul „reuniunei femeilor române“ pentru scóla de fetiţe română din Abrud, au contribuit următorii domni şi dómne:

Alesandru Filip 5 fl., Mihaiu Cirlea 5 fl., Ana Gall 2 fl., Romul Furduiu 2 fl., Keller József 2 fl., Tabákovics Zoltán 2 fl., Dr Laurentiu Pop 2 fl., Basiliu Başota 2 fl., Vasiliu Fodor 1 fl., Alesandru Ciura sen. 1 fl., Petru Fizeşan 2 fl., Simeon Stoica 2 fl., Dr. Simeon Caian 2 fl., Posch Lipot 50 cr., Artur Selmeczi 1 fl., Métz 1 fl., Nicolau Lobonţ 2 fl., Ioan Faur 50 cr., Romul Cologia 1 fl., Teofil Faur 1 fl., Absolon Faur 1 fl., Nic. Şerban 1 fl., Iudita Nistea 3 fl., Toma Ioan 1 fl., Ulpiu Albini 1 fl. Czeh, căpitan 1 fl., George German 1 fl., József Bornemisa 1 fl., Oberl. Hagner 1 fl., Holzer 1 fl., Alesandru Ciura jun. 1 fl., Petru Mladin 1 fl., Alesandru Popoviciu 1 fl., Paul Stoica 1 fl. 50 cr., Rosalia Kövári 50 cr., Tárkányi György 1 fl. 50 cr., Gustav Piezen 1 fl, Dr. Török Gábor 1 fl., Alesandru Marcu 50 cr., George Anca 50 cr., Dionisiu Ghiónca 50 cr., Dumitru Baghia 1 fl., Alesandru Oprişia 50 cr., Valeriu Anca 50 cr., Ribierby József 50 cr., George Corcheşiu 1 fl., Ioan Têrnovean 2 fl., Petru Mladin 1 fl., Zöldi 1 fl., Sofia Buceşan 1 fl., Lazar Silviu 1 fl., Domby József 50 cr., Demeter Károly 50 cr., Árkosy Károlyné 1 fl. 50 cr., Bockel Somnei 1 fl., Láposy 1 fl., George Tătar 1 fl., Zacharia Ciόra 1 fl., Tabákovits Árpád 1 fl., Seinfeld 1 fl., Bross 1 fl., Lanes Ghiurchescu 1 fl. 50 cr., Friedmann Mór 1 fl., Todorescu Traian 1 fl., Szöcs György 50 cr., Bartha Ferencz 50 cr., George Ivascu 2 fl., Péter Nilos 50 cr., Tobias Nicolau 1 fl., Max Löwinger 1 fl., Incze Ferencz ifj. 50 cr., Sertie 1 fl., Krüger 1 fl., Nicolau Drumariu 2 fl., Terentiu Giurchescu 2 fl., Artemie Martius 2 fl., Ioan Danciu 1 fl., Ajtai János 2 fl., Széles Dénes 50 cr., N. Mladin 50 cr., Ales. Mladin 50 cr., Iulius Mätz 1 fl. 50 cr., Lazar Boldoş 50 cr., Alesandru Mladin 50 cr., N. Cirlea 1 fl., Halmágyi Albert 50 cr., Gusztáv Oelberg 1 fl., Haratsech, căpitan 1 fl., Tibán Jolán 50 cr., Alecsandru Danciu 1 fl., Rümer Edmund 50 cr., Alesandru Tobias 2 fl., George Borza 2 fl., Mozes András 2 fl., Dionisiu Bălos 2 fl., Felea Todor 50 cr., Jurca Déneş 50 cr., Szuchi László 50 cr., Simeon Cisteian 50 cr. Ioan Cioica 1 fl., Macaveiu Petru 1 fl., Victor Bariţ 2 fl., Szabó Dénes 1 fl., Petru Irhaşiu 1 fl., Danciu George 50 cr, Nicolau Bălos 50 cr., Toma Candin 50 cr., Toma Gligor 50 cr., Liszt Jószef 50 cr., Dr. Nagy Károly 2 fl., Schmidt 1 fl. şi David Samu Z. 2 fl. Suma 131 fl. 50 cr.

Din suma de 131 fl. 50 cr. detrăgêndu-se suma erogaţiunilor de 52 fl. resultă un venit de 79 fl. 50 cr.

Subscrişii venim a ne împliní plăcuta datorinţă si a ne esprimá mulţămita sinceră şi recunoscinţa respectuósă tuturor onoraţilor domni şi stimatelor dómne şi domnişóra cari au binevoit a contribuí şi cu acésta ocasiune, totodată ne esprimăm deosebita mulţămită şi onorabilului comitet arangiatoriu.

Abrud, in 29 Iuliu st. n. 1890.

Anna Gall,
preşed.

Alesandru Ciura,
secretariu.

Apel.

Precum toţi scim, comuna românéscă Bucerdea vinósă a devenit prada focului şi pelângă perderea de vieţi omenesci, 54 de familii cu 260 de membri au rĕmas sub ceriul liber, perḑênd în flacări şi recolta anului acestuia. Spre ajutorarea acestui popor tréz şi muncitoriu s'a format în oraşul Alba Iulia un comitet de ajutorare şi pentru a primí ajutórele din afară s'a concreḑut membrul comitetului dl Alecsandru Tordăşan protopresb. gr. or. Este un interes comun, ca locuitorii acestei comune sĕ fie ajutoraţi, drept ce prin acésta avem onórea a ne adresá către întreg publicul românesc ca sĕ dea după putinţă cel mai grabnic ajutoriu acestor nefericiţi, ca sĕ nu-i afle érna fără locuinţă.

Alba-Iulia, 6 August, 1890.

Alecsandru Tordăşan,
ptrotopr.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 August 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5 40	5.44
Napoleon	9 09	9.04
100 marce nemţesci	55.60	55.75
London pe (poliţă de trei luni)	113.50	114.10

---

*) Mateiu, cap 17, stich 20.

Nr. 500. [414] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci Clasa I şi II dela scóla elementară ortodocsă română din Sighişóra, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Fie-care post învĕţătoresc e impreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a. în care sĕ computá şi lemnele de foc cu 20 fl. v. a. prelângă cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătorii aleşi prelângă prestarea instrucţiunei prescrisă de „Normativul scolar“ vor avea se ţină strană în Duminecile şi sĕrbătorile de preste an în biserică prelângă cantorele, în mod perondator cu invĕţătoriul classei a III a.

Dela concurenţi se cere, ca până la espirarea concursului sĕ se presenteze în biserica din loc, spre a şi arĕtá desteritatea şi în cântările bisericesci, şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi invĕţătoresci au a şi înaintá cererile de concurs conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris până la terminul susidicat.

Sighişóra, 7 August, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 667. [416] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele confesionale gr. or. din parochiile mai jos însemnate în tractul protopresbiteral al Murĕş-Oşorheiului se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare:

1. Murĕş Cristur, cu salariu de 84 fl. în numerar plătibil la lună din lada parochială şi folosirea a lor dóue bucăţi de pămênt în mărime de 1400□°, în preţ de 16 fl.

2. Bandul de câmpie, salariu 150 fl.. şi cuartir liber în edificiul vcolar.

3. Sângiorgiul de pădure (Erdő - Sân - Georgiu), cu salariu de 150 fl.

La tóte aceste staţiuni învĕţătoiul e obligat a ţiné strană în biserică în Dumineci şi sĕrbători.

Concursele instruite conform dispoziţiunilor normativului scolariu c. XI despre instituirea învĕţătorilor, sĕ se aştérnă subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Murĕş Oşorheiului.

Nicolau Maneguţ,
adm. prot.

Nr. 388. [415] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos insemnate din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Avrig, un post de invĕţătoriu cu salariul anual de 200 fl. v. a. din cassa bisericei; altul tot cu salariul de 200 fl. asemenea solvit din cassa bisericei.

2. Sebeşul-inferior, un post invĕţătoresc adjunct cu salariu anual de 150 fl. v. a.

3. Viştea superióră, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

4. Ucea infrióră, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 110 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

5. Feldióra, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 105 fl. şi naturalii în suma de 15 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

6. Porumbacul inferior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

7. Sărata, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 100 fl. v. a. bani gata şi un fênaţ cu un venit anual de 20 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi sĕ-şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul prescris.

Avrig, 5 August, 1890.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 358. [417] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sĕlistei se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Amnaş, cu salariu anual de 94 fl., cuartir liber şi lemnele trebuincióse de încălḑit.

2. Tilişca, cu salariu anual de 300 fl., care sĕ solvesce din fondul scólei în 4 rate anticipative.

3. Topârcea, cu salariu anual de 210 fl.

Aleşii învĕţători la scólele din Tilişca şi Topârcea vor fi datori a ţiné la serviciul divin Dumineca şi sĕrbătórea strana şi a provedé instrucţiunea în un despărţĕmênt al scólei de repetiţiune.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu în terminul susindicat.

Sĕliste, 21 Iuliu, 1890.

In conţelegere cu comitetele parochiali respective, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 335. [418] 1—3

CONCURS.

Pe basa conclusului comitetului parochial din Poplaca dela 8 Iuliu a. c, prin acésta se deschide concurs în scopul întregirei în mod definitiv a lor dóuĕ staţiuni de învĕţători vacante la scóla parochială cu trei clase din Poplaca şi anume pentru clasa I şi II.

Emolumentele.

Pentru clasa I 200 fl. în bani din cassa bisericéscă, cuartir natural în edificiul scólei, lemne de foc după trebuinţă şi folosirea grădinii din curtea scólei;

pentru clasa a II a 258 fl. din alodiul comunal, 3 orgii lemne de foc, cuartir liber şi folosirea grădinii scolare;

Salariele în bani se plătesc anticipative în rate de câte 3 luni.

Invĕţătoriul clasei a II-a e însărcinat cu ţinerea scólei de repetiţiuni, ambii învĕţători vor ţiné strana în biserica Dumineca şi sĕrbătórea.

Reflectanţii la aceste posturi, sub durata concursului, sĕ se presenteze in comună în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre spre a dá probe în biserică despre hărnicia lor în cântări şi tipic, ér cererile concursuali instruite cu documentele prescrise se le adreseze la oficiul protopresbiteral subscris în termin de 30 de ḑile computate dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Sibiiu, 30 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Hannia,
adm. prot.

Nr. 459. [407] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din tractul I şi II al Braşovului, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“ şi anume:

1. Cernatul Săcelelor, cu salariu anual de 300 fl., şi cuartir liber.

2. Baştelec, cu filia Dobêrlĕu, cu salariu anual de 241 fl. 40 cr în bani şi bucate, şi cuartir liber în edificiul scólei.

3. Lisnĕu, cu salariu anual de 101 fl. 50 cr. în bani şi bucate, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a-şi asterne petiţiunile instruite conform prescriselor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul prescris

Sĕ observă, că învĕţătoriii ce se vor alege în Baştelec şi Lisnĕu vor fi totodată şi cantori.

Braşov, 31 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Braşovului I şi II în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 338. [406] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protoprespiteratul Iliei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Almăşel, cu salariu anual de 150 fl. în bani, şi 3 stânjini lemne pentru foc.

2. Godinesci, cu filia Petresci, cu salariu de 200 fl. în bani gata, cuartir liber în edificiul scólei, grădină pentru legumi şi lemnele de lipsă. Reflectanţi la acest post au sĕ scie bine tipicul şi cântările.

3. Micănesci, cu salariu de 50 fl., şi lemnele de ajuns.

2. Zam, cu salariu în bani 150 fl., ér în naturalii 100 fl., lemne câte vor fi de lipsă, cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a şi asterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 26 Iuliu, 1890.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 300. [409] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III a Poşaga de jos, protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate venitele obicinuite şi regulate prin sinodul parochial, cari fac la an, după un calcul mediu în bani, suma de preste 300 fl.

Interesaţii se vor puté informá dela oficiul parochial şi protopresbiteral în detail din ce stau venitele acestea.

Doritorii de a competá la acest post au sĕ-şi astérnă cererile concursuali instruite cu documentele recerute de Stat. org. şi Regulamentul pentru parochii, în terminul prescris.

Ofenbaia, în 27 Iuliu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresbiter gr. or.

Nr. 363. [406] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însĕmnate din propresbiteratul Sĕlistei, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Cacova, cu salariu anual de 250 fl. v. a., ce se va solvi în rate lunari din lada bisericei, cuartir în edificiul scólei celei vechi şi lemnele trebuinciόse pentru încălḑit.

2. Galeş, cu salariu anual de 225 fl. v. a., ce se va solvì în rate trilunari din ajutoriul dela comuna politică, cuartir în edificiul scólei şi lemnele trebuinciόse pentru încălḑit.

Reflectanţii la postul învĕţătoresc din Cacova vor trebuí sĕ se presenteze în o duminecă sau sĕrbătóre în biserica de acolo, spre a şi dovedí desteritatea lor în cântările bisericesci, deóre ce alesul învĕţătoriu va fi datoriu a ţiné duminеca şi sĕrbătórea strana în biserică.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sĕ se inainteze subscrisului oficiu în terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Sĕliste, 26 Iuliu, 1890.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Nr [408] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele poporale gr. or. din comunele de mai jos din protopresbiteratul Devei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Cherges, cu salariu de 150 fl., lemne pentru foc şi cuartir în edificiul scólei.

2. Popesci, salariu de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

3. Găunósa, cu salariu de 130 fl. în bani, 20 de mĕsuri cucuruz sfărimat, cuartir şi lemne pentru încălḑit·

4. Bĕtrâna, cu salariu de 120 fl. în bani, 50 mĕsuri cucuruz sfărimat, cuartir şi lemne.

5. Nandru-Vale-Josani, cu salariu de 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste staţiuni au a-şi asterne suplicele lor instruite în sensul legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Deve în conţelegere cu comitetele parochiale.

Deva, 1 August, 1890.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 489. [419] 1—1

ANUNŢ.

In sensul § lui 124 din regulamentul pentru procedura judecătoréscă in cause matrimoniale se aduce prin acésta la cunoscinţa publică, cum că George Găitănariu din Braşov-Tocile prin sentenţa consistorială dtto 11 Iuliu a c. Nr. 3638 B. fù totalmente despărţit de soţia sa pribegită Paraschiva G. Thiu, asemenea din Braşov-Tocile.

Braşov, 8 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protopresb.

Institut de băeţi „N. Mallian“ Craiova, România.

Se caută **doi pedagogi,** preparatori pentru cursul primariu şi secundariu, cari sĕ posédă cunoscinţele a VII clase gimnasiale. A se adresá la direcţiune, înaintându-se actele de studiu. [413] 2—6

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul iptografiei archidiecesane.

Nr. 86 Sibiiu, Marţi 14/26 August 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Adormirei Născĕtórei de Dumneḑeu“ numĕrul procsim va apăré Sâmbătă în 18 August vechiu.

Sibiiu, 13 August.

Preste dóuĕ ḑile românii din părţile ardelene se intrunesc în un oraş săsesc din clasica vale a rîului Murĕş, spre a serbá festivităţile impreunate cu adunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Onórea de a primí în anul acesta pe românii din Ardél din incidentul Asociaţiunei a căḑut asupra Reghinului, şi românii din Reghin şi cei dimpregiur au făcut tot posibilul, ca festivităţile sĕ fie cât se póte de splendide.

An de an Asociaţiunea transilvană se intrunesce în adunare generală, şi aici comitetul 'şi dă sémă despre activitatea sa din an în an, şi la ocasiunea acésta membrii din tóte părţile alérgă spre a se înţelege cu graiu viu despre tóte acelea, cari pot promová literatura şi cultura poporului român.

De bună sémă presa este chemată sĕ constate bunătatea ori-cărei instituţiuni culturale, şi sĕ pună pe tapet, sĕ discute asupra acelor modalităţi, cari sunt în stare a promová interesele culturale, pe cari le servesce acea instituţiune.

In punctul acesta presa română puţin a contribuit, şi în cele mai multe casuri ea se multămesce cu articoli ocasionali din incidentul adunărilor generali, şi dacă apoi ea — presa — se mai ocupă sau dóră s'a mai ocupat cu Asociaţiunea, ca instituţiune culturală, acésta o a făcut din patimă, din consideraţiuni particulare, şi nu promovând interesele culturale, la cari ţintesce Asociaţiunea.

Ca ori ce lucrare culturală cu mare greutate dă inainte şi problema Asociaţiunei nóstre. Şi cu deosebire în ḑilele grele de aḑi trebue sĕ ne bucurăm, dacă putem constatá progres şi în mĕsură mai mică, căci Asociaţiunea nóstră până acuma s'a sus ţinut numai din contribuirile poporului.

Şi ea cu tóte greutăţile dă inainte şi în ce privesce literatura, prin susţinerea organului de publicitate „Transilvania,“ şi în ce privesce cultura poporului român prin susţinerea scólei de fetiţe cu internat, din cari es fiitórele femei române.

A fost fericit momentul, în care Asociaţiunea a decis a se pune cu tóte forţele sale materiale şi morale pentru crescerea femeei, ca prin ea se verse cultura în straturile poporului. A fost fericit acest moment şi ori cât de mari au fost pedecile la început, ori cât de înverşunate încercările de a inecá încă în faşe scóla cu internatul Asociaţiunea a eşit până acuma învingĕtóre.

Din întreg raportul comitetului, partea cea de mai mare importanţă va fi arătarea stărei lucrului cu scóla de fete.

Partea didactică până acuma este mai bine asigurată, fiind ea pusă în bune mâni, tot asemenea şi partea care privesce internatul, făcêndu-se cele mai bune îngrijiri posibile. Despre acésta va dá raportul informaţiunile de lipsă, cari vor linistí pre deplin pe fie-care român, care iubesce prosperarea acestei scóle.

Cestiunea financiară a dat şi dă încă mult de lucru şi de serióse gândiri comitetului.

Insĕ tocmai în punctul acesta ne servesce spre mare bucurie vestea îmbucurătóre, că dintre fii acestui popor s'a aflat unul, care, deşí trecut în altă ţéră, agoniséla sa o-a depus pe altariul naţiunei, şi prin acésta a făcut duple binefaceri, căci a ajutat Asociaţiunea, tomai când are mai mare lipsă de mijlóce materiale, şi-a dat impuls ca şi alţi ómeni cu stare sĕ cugete la acésta nobilă instituţiune culturală.

Pĕtrunşi până în adêncul inimei nóstre de marea impórtanţă a Asociaţiunei nóstre ca factor cultural, trimitem salutări cordiale fraţilor întruniţi în Reghin.

Revista politică.

Plănuita inţelegere intre cehii tineri şi cehii bĕtrâni abia se va puté realisá. Se credea până acum, că dacă limba cehă va devení oficială, cehii tineri se vor mulţămí cu acésta pretensiune şi chiar Rieger nu a fost neaplicat ca sĕ lucreze din tóte puterile spre acest scop. Foile ambelor partide făceau propagandă în acest sens şi lucrul părea aprópe de pragul realisărei.

Dar, precum sosesc scirile din Praga, lucrurile nu stau aşa. Cu cât mai mult se nisuesc cehii bĕtrêni, ca sĕ ajungă la o înţelegere, cu atât ies la ivélă cehii tineri cu mai multe pretensiuni, ér pretensiunile lor sunt de natură, încât e imposibil a se puté realisá, cât timp stă contele Taaffe în fruntea guvernului.

Intre astfeliu de impregiurări lucrurile se complică tot mai tare şi e caracteristic, că în mĕsura, în care cresc pretensiunile cehilor tineri, scade autoritatea cehilor bĕtrâni, cari cedéză mereu numai ca sĕ se pótă ajunge la o înţelegere.

Manevrele rusesci, la cari a asistat şi impĕratul german s'au terminat şi după un dineu, dat la Petropolea, impĕratul german şi-a reluat călĕtoria spre casă. Acestor manevre nu li se atribue o altă insemnătate, decât, că au fost numai manevre pentru paradă şi în acest înţeles s'a esprimat şi un oficeriu înalt rusesc. Adevĕratele manevre, cari vor formá o icónă de rĕsboiu, se vor desfăşurá numai la graniţele austro ungare, unde generalii ca Gurko şi Dragomiroff vor comandá, ér conducĕtori ai cavaleriei vor fi Strukoff şi Ter Asaturoff.

La aceste sciri, adauge un corespondent rusesc, va fi din tóte punctele de vedere interesant a vedé pe amêndoi conducĕtorii armatei rusesci cărora le sunt incredinţate intr'un rĕsboiu european cele mai insemnate ordine de bătaie, ca sĕ lupte unul contra altuia şi a comandá mase aşa de mari de trupe, precum abia s'au mai vĕḑut în timp de pace.

Sub comanda lui Gurko se vor aflá 4 corpuri de armată, 2 brigade şi 5 divisiuni de cavalerie, ér sub Dragomiroff se vor luptá 4 corpuri de armată 3 brigade şi 4 divisiuni de cavalerie. Punctul central 'l va formá Rovno şi Volhynia, cam 40 klm. departe de graniţa austro-ungară. Manevrele vor durá dela 8—15 Septembre. Pe langă generalul Gurko va fi ataşat tinĕrul general Pusirevski, carele se consideră de unul dintre cei mai buni generali tineri. Pe conducĕtorii cavalariei se pune în cas de resbel mare însemnătate. Strukoff va avé sĕ opereze la graniţele Germaniei, ér Ter-Asaturoff la graniţele austro-ungare. Ambii conducĕtori aparţin partidei rĕsboinice din Rusia şi s'au distins mult şi în rĕsboiul romano-ruso-turc.

Scirile, că scopul călĕtoriei împĕratului german în Rusia a fost ca sĕ câstige pe ţar pentru o conferinţă europénă, se desmint. Acel congres ar fi avut ca sĕ obléscă diferinţele politice pe cale internaţională şi pacinică.

Din Berlin se raportéză de altfeliu, că noul etat militar al Germaniei va cuprinde reforme esenţiale, şi e temere, că érăşi se vor cere credite însemnate. Aceste sciri, cari abia acum străbat în publicitate nu sunt numai pentru a provocá sensaţiune, ci ele îşi află isvorul încă în lucrările comisiunei, care a pregătit etat-ul trecut şi atunci s'a ferit a pâşi prea tare pe faţă cu intenţiunile din causa situaţiunei politice interne a Germaniei.

Germania pune tot mai mare însemnătate pe marină. În ḑilele acestea se ţin şi manevrele marinei, şi împĕratul german a invitat pe bĕtrânul mareşal Moltke, ca sĕ asiste şi dênsul la manevre. Moltke a rĕspuns afirmativ, ér împĕratul la invitat ca în

FOIŢA.

Aforisme, meditaţiuni şi cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare din Nr 83.)

Lucră la interiorul teu. Acolo este isvorul binelui, al unui isvor nesecat, ori cât ai săpá de adênc.

⁂

Şi corpul trebue sĕ aibă o ţinută firmă, pe care sĕ nu o pérdă nici când se află în miscare, nici când pauséză. Pentru că precum interiorul teu 'şi află espresiune în trăsurile feţei tale, şi reflectéză cugetarea şi lealitatea, intocmai ceva asemenea se póte pretinde şi dela corp. Numai tóte acestea trebue observate în mod neafectat.

⁂

Arta vieţii are mai multă asemênare cu arta scrimei decât cu aceea a jocului, incât adecă trebue sĕ fi preparat şi la lovituri neprevĕḑute şi sĕ stai tare şi nemiscat.

⁂

Esaminéză neincetat, cine sunt acei a căror aprobare o doresci şi care le sunt principiele lor conducĕtóre. Pentru-că atunci nu te vei puté iritá asupra paşilor greşiţi, pe cari i fac fără intenţiune, nici nu vei dorí doveḑile lor de aprobare, dacă vei căutá sĕ afli sorgintea părerilor şi aspiraţiunilor lor.

⁂

Este o veritabilă probă de perfecţiune morală, când cineva petrece fie care ḑi ca şi când ar fi cea din urmă, departe de iritaţiune, lenevire şi hipocrisie.

⁂

A nu se ferí de propria rĕutate ceea ce este cu putinţă, e ridicul, ci a se ferí de rĕutatea altora ceea-ce este cu neputinţă.

⁂

Când aţi făcut cuiva un bine şi acela l'a primit, pentru ce căutaţi ca smintiţi, pre lângă acésta şi una a treia, adecă gloria unui binefăcĕtoriu sĕu a primí recompensare pentru aceea?

⁂

Nimenea nu pregetă sĕ-şi caute folosul propriu, ér câstigarea ne ofere o activitate firéscă. Nu pregeta deci aţi căutá folosul propriu, oprind şi celorlalţi câstig.

⁂

Dacă nu iţi este dat sĕ cetesci, apoi totuşi iţ este dat a depărtá infamia dela tine; iţi este dat aţi stăpâní bucuria şi durerea, iţi este dat a te inalţá mai presus de rêvna unei glorii deşerte; 'ţi este dat a nu fi supĕrat pe ómenii fără inimă şi ingraţi, mai mult chiar, a le face bine.

⁂

Când intri în relaţiuni cu cineva, pune-ţi indată intrebarea: ce principii are acesta despre bine şi rĕu? Pentru-că conform părerilor, ce le are el despre plăcere şi durere şi despre causele acestora, despre onóre şi desonóre, despre mórte şi viaţă, nu me póte pune nici în uimire nici instrĕiná, dacă el lucră aşa sau altcum. Mai vêrtos îmi voiu cugetá, că el este silit sĕ lucre aşa.

⁂

Aduţi aminte, că tot aşa de ruşinător este a'şi arĕtá mirarea, că lumea produce acelea a căror germini 'i are în sine, ca şi că smochinul face smochine. Asemenea ar fi ruşinos şi pentru un medic şi un cârmaciu, când acela s'ar mirá de un pacient cu friguri şi acesta de un contra vênt.

⁂

Fi totdeuna cu atenţiunea recerută la lucrul, despre care se tractéză, la ceea-ce cugeţi, la ceea ce lucri, la sensul cuvintelor pe care le vorbesci. Pentru-că de altcum bine ţi se face. Tu preferi a voí sĕ te indrepţi numai cu ḑiua de mâne, decât sĕ o faci deja astăḑi.

(Va urmá.)

întreg decursul manevrelor sĕ fie óspele seu pe iachtul „Hochenzollern".

Adevĕrul în sciință.

(Încheere).

Se póte, că chiar tesa Hunfalvy-Réthy se conțină o însemnată dosă de adevĕr. Contele Kemény József, care a cultivat istoria Ardélului cu destulă obiectivitate, încă a recunoscut, că poporul român, care în vécul al X-lea a fost cucerit și subjugat din partea ungurilor este compus din elementele cele mai heterogene ale celor mai diferiți învingĕtori și învinși. (*Ueber die ehemaligen Knesen und Knesiate der lachen in Siebenbürgen, Kurz Magasin & I. II. a. 1835 pg. 324*).

Drept aceea părerea, că românii emigrați, din peninsula balcanică au aflat pretutindeni, pe unde s'au așeḑat, un element român băstinaș, și că acesta numai a fost reimprospĕtat și adus la cunoscința de sine din partea emigranților, va fi considerată de mai temeinică și de singură adevĕrată, pănăcând părerea despre totala inmigrare nu va fi spriginită de motive mai temeinice. — Numai homogenitatea elementului inmigrat cu a celui bastinaș a putut dá nascere poporului român, care n'a căḑut jertfă slavilor, ca bulgarii și rușii, cu cari s'a desvoltat de pe timpul emigrațiunei popórelor, — după-cum arată limba, religiunea, și multe datini, — nici ungurilor, nici nemților sași, în a căror apropiere a trăit de aprópe una mie de ani.

Dar nu! Aceste sunt povesti înaintea criticilor scólei lui Hunfalvy, sau cel mult tendințe daco-române*), și când este vorba de daco-românism urechile lor sunt surde. Dênșii se încércă sĕ corumpă chiar și etnologia a cărei adevĕrată problemă este cercetând originea, trecutul și presentul popórelor, așadară istoria lor esterióră, ființa lor spirituală precum și tóte acelea momente pri ncari s'a manifestat și se manifestă acésta, și a o aserví intereselor naționale. Adevĕrata chemare este subordinată fictiunilor. Cunóscerea reciprocă, așa după-cum cere firea lucrului, este înlocită din partea hyperḑeloșilor cu cea preinchipuită. Astfeliu nisuința „de a promová ințelegerea frățéscă care sĕ ne conducă pre toți la o conlucrare culturală" este pusă pe base false și ca atare lipsită de viéță. — „*Historia est magistra vitae*" — și acésta rĕmâne și trebue sĕ rĕmână în veci, că nu-i ertat sĕ se falsifice.

Dl Hermann Antal împărtășesce întru tóte verile scólei lui Hunfalvy-Réthy.

Ince privesce genesa poporului român dsa cunósce dóuĕ tese, pre cari le pune față în față.

Continuitatea în Dacia și originea romană sunt pentru dênsul povesti. Neajunșii scrutători ca: Gibbon Thierry, Ranke, Diez, Mommsen și Durruy, cari au ridicat istoria la valórea cei compete, au fost în rătăcire în ce privesce continuitatea și descendența romană a românilor, éră istoria națională că: Petru Maior, Șincai, Klein — Micul, Laurian, Cogălnicean, Hajdeu, Xenopol s. c. l. sunt conduși de tendințe daco române și orbiți de zel național. (!) Adevĕrul istoric, că românii sunt o amestecătură romană-ilyrică-slavă din peninsula balcanică, l'a aflat: Sulzer, Roesler-Hunfalvy și-l propagă aderenții lor: Réthi Csánki, Hermann Antal et tutti cuanti! Dar dacă-l propagă pre ei are sĕ-i și conducă pre căi greșite, Vederi ca acele, că „décă românii se alipesc de povesti", adecă de convingerea, că sunt vechi locuitori ai Daciei — autochtoni — și de oringine romană, au sĕ vaḑă numai regresare și decădere; din contră, dacă vor cunósce adevĕrul istoric, adecă inmigrarea din peninsnla balcanică, și că sunt de origine română, au sĕ rĕmână uimiți cât au progresat, cum s'au desvoltat, n'au sĕ prindă rădăcini între români, ci vor rĕmâné probabil totdeuna nisce vorbe puse pe hârtie, dictate nu de o minte zelósă de a înfățișa adevĕrul istoric, ci nisuința de a ghîdălí ambiția rasei, al cărei membru se cousideră a fi. Veni-vor timpuri și schimba-se-vor convingerile, dar cu durere vedem că în urechile contrarilor nostrii abia după un veac străbate o rasă de adevĕr! Preocupația îi orbesce față de români, ca nu cumva acestia sĕ pretindă și previlegii.

„Românii se află după mărturisirea dlui H. A. într'un stadiu fórte critic. Acum trebue sĕ și alégă mijlócele și acelea, cu cari și precari au se progreseze. Ca sĕ se pótá hotărí în care direcție au se înainteze, trebue sĕ scie din ce direcție au venit".

Aceste sunt tot atâtea adevĕruri generali, cu cari în mare parte suntem în curat. Starea critică a românilor o cunosc până și băeții, cari sunt constrênși de prin primele clase ale scólelor primare populare, susținute din sudórea feței părinților lor, a învĕțá pe lângă limba maternă și pe cea magiară impusă de limbă a statului contrară firei și gradului lor de desvoltare. O cunosc studenții scólelor medii, pe cari legea îi silesce a se perfecționá în limba acésta, spre a nu și putea însușí vre o limbă europénă și cunoscută tuturor acelora, cari perfecționându se în ea, sunt constrênși spre a puté trăí, sau a-și lăpĕdá naționalitatea, cu escepția a fórte puțini, sau patria și a se duce dincolo de Carpați. Și începe a devení cunoscută chiar și poporului român care numai în biserică își mai aude accentele limbei străbune, ér pela judecătorii, administrație, oficii de dare și celelalte ale statului, nu aude decât limba, ce nu o pricepe, pe cea magiară.

Nu suntem contrari limbei magiare, din contră o învĕțăm toți cei ce ne apucăm de ea, dar ne iubim limba proprie și suntem de cnovingere, că numai cultivându-o pe acésta putem progresá. Cu forța anevoie se va ajunge óre-cândva înfrățirea. Romanii altcum au romanisat imperiul lor cel ce se estindea în tóte trei părțile lumei cunoscute pe atunci. Cultura romană, teatrele, amphiteatrele și serbările naționale erau ideal, care te entusiasmau a fi roman, de aceea popórele, multe și dintre cele ce nu cădéu în cadrele imperiului roman, doriau a ajunge sub romani. Dar ungurii nu vor face astfel, deóre-ce ei nu sunt romani, ér altcum n'are sĕ le succédă. Credința-mi basată este, că până când nu nise va dá voie a ne perfecționá mai întâiu în limba nóstră și numai după acésta a ne desvoltá interes și pentru altă limbă, fie chiar și cea ungurésca, până atunci opintirile stăpânirei vor rĕmâné sisiphice, ér starea nóstră tot critică. Până atunci și îngrigirile unor învĕțați hiperzeloși, cari voesc a ne capacitá cu forța, numai ca sĕ ne lăpădăm de tradiția și adevĕrul înăscut firei nóstre, vor rĕmâné „lacrămi de crocodil," căci românul cu una dóuĕ nu-și schimbă firea. El este un popor conservativ și credincios tradițiunilor străbune.

Cunóscem și calea, pe care voim a înaintá și mijlóce, cu cari ne putem ajutora. Dar ce folos, căci calea nu numai, că nu ni se planéză, ci din contră ni se pun tot felul de pedeci. Mijlócele necesari ni se iau din mână și se dau pentru susținerea scolilor de stat și pentru înființarea de reuniuni culturale unguresci, cari au de țintă desnaționalisarea nemagiarilor și magiarisarea lor.

Astfel nu putem progresá!

Cu tóte aceste avem sĕ înaintăm pe calea apucată de noi, și bun este Dḑeu. El ne a ajutat de am înfruntat pe toți protivnicii seculari. I am înfruntat și contopit în noi și tot Dḑeu ne va ajutá și scutí și de acum înainte. Timpul ne a creat și tot el ne va și consolidá și atunci nația română va fi o stâncă neinfrângibilă.

Cunoscem și calea și direcția în cătrău avem se apucăm, scim și de unde am venit Suntem bastinași de aici din împĕrăția lui Decebal. Ne-am altoit cu legiunile aduse aici de divul Traian „ex toto orbe romano). Ne am împrospĕtat în decursul evului mediu cu frați de același sânge, limbă și re-pe câți perfidia și ura grecéscă și mai apoi tirănia turcéscă i a isgonit din sudul Dunărei, și astfel ne am putut conservá în decursul emigrațiunei popórelor, am asimilat mulți slavi, cumani, tatari, nemți secui și magiari și avem speranță sĕ mai asimilăm, căci în jurul Carpaților stăpânesc astăḑi opt milióne de români, toți de viță daco romană, ai căror strămoși în trecut au avut menirea de a fi sentinela apusului și ne au lăsat dréptă mostenire de a luptá pentru patrie și a ei inflorire și a priví cu mândrie spre apus al cărei lumine avem sĕ o transplântăm în rĕsărit. Sfaturile strămoșilor ni le au conservat bărbați luminați ca Petru Maior, Șincai, Klein-Micul, Quinet, Gibbon, Thierry, Durruy, Ranke, Mommsen, Ubicini și mulți alți, cari au înțeles spiritul ér nu litera tradiției române. Avem indigitări obiective de a țintí spre apus și acésta o vom și face pe calea apucată, până când nu ne vom convinge, că ea este greșită.

Voim și nisuim a ne convinge despre adevĕr și când vom fi convinși, ne vom și închiná lui. Eruditi din scóla lui Hunfalvy-Réthy, dacă voesc a contribuí cu ceva la schimbarea stării nóstre critice, nisuéscă a lățí despre noi adevĕrul și a face ca mijlócele de lipsă spre a cercetá înși ne adevĕrul sĕ nu ni se răpéscă. Și fie ei siguri, că dacă odată vom aflá, că calea lor recomandată este cea adevĕrată, nu vom pregetá a apucá pe ea și atunci vom rĕmâné cea ce suntem: români și patrioți adevĕrați.

P. O.

---

*) Este cunoscut, că jurnalistica, scrisă unguresce și condusă de jidovi, vede în daco-românism perirea statului unguresc, a cărui sentinelă se geréză. In realitate însĕ daco-români sunt adevĕrați apărători și susțiitori ai statului unguresc. Bărbații, cari au curagiul de a cultivá scința cu obiectivitate sau convins, că noi românii suntem în adevĕr daco-români. Astfeliu contele Kuun Géza în disertația supra amintită. Dovadă, că ideea daco-română nu este o născocire alui Șincai după cum are nărav a afirmá veteranul Hunfalvy în „Román nyelv" (pg. 3) ci fapt istoric. Șincai n'a botezat pe poporul de daco-român, ci l'a numit cu numele seu cel adevĕrat. Cât trebue se trécă pănăce se conving și aderenții lui Hunfalvy de câte un adevĕr, fie el cât de simplu. Și apoi tot noi cei încăpĕținați!

Varietăți.

* (Gimnasiul de stat din Sibiiu). Din partea direcțiunei acestui gimnasiu ni s'au trimis următórele informațiuni: Anul scolariu se începe cu 1 Septembre 1890. Scolarii, cari vor sĕ intre în I-a clasă gimn. se vor presentá cu părinții ori tutorii lor între 28 August și 3 Septembre, aducênd cartea de botez și atestat de 4 clase elementare, sau supunnêndu-se la esamen. In acéstă clasă se primesc 60 scolari, cari au împlinit 9 ani și n'au trecut

---

Oglinda plugarilor

după

Fritz Möhrlin

prelucrată de

I. C.

XXI.

Ómeni bĕtrâni.

(Încheere.)

Vine acasă, se duce în șură și se apucă de a face colți la greblă, și așa lucrând își uită și de prânḑ, până când n'a venit nora de l'a chiemat. El și-a fost propus, ca sĕ pârască pe fecior la noru-sa, că nu-i bărbat cruțătoriu și nu scie cum sĕ-și împărțéscă lucrul, dar la urmă totuși își luase de sémă, câci el își cugeta că ar face un rĕu ne mai pomenit, când ar vîrí pe dracul între tineri, căci tinerii odată se cértă, mai bine le dase pace.

Ficiorul era la început cam iute, lui nu i puteai ḑice multe, căci cérta era odată gata, el își ḑice: „de ar avé bĕtrânul de 10 ori drept și eu numai odată, curtea acum e a mea și eu sum domn și stăpân preste ea, de mine trebue sĕ asculte toți servitorii și lucrătorii, asta trebue sĕ o scie ori și cine.

Cu timpul se domolesce și ficiorul, căci séra, când a venit acasă, a găsit multe lucruri făcute de moș Toma și ḑice: „Bine ai făcut tată, mâne me duc și eu la plug, și pe nevasta cu Petrea o trimit la fên, că vĕd și eu acum, că fără mine ei nu ară cum se cade, și mi frică, că se întăresce pămêntul și numai putem ară."

Moș Toma vede bine, că s'a întors ficiorul, dar nu-i ḑice nimic, îl lasă ca sĕ se convingă el despre adevĕr, că e mai bine, și din césul acela tráesc în cea mai bună înțelegere, de atunci ficiorul totdeuna cere sfatul lui moș Toma, și moș Toma din césul acela a fost ascultat și respectat totdeuna de servitori și lucrători, și când voia sĕ lucre și el ceva, îi alerga ficiorul înainte și îi ḑicea: „Tată lucrul acesta e prea greu pentru dta, lasă că-l vom face noi."

După un an de ḑile, îl dăruì pe moșul Toma Dumneḑeu cu un nepoțel, pe care îl grijì ca ochii și cu el își petrecea acum mai tótă ḑiua. Mi aduc aminte de multe ḑile de véră, unde moș Toma sta lângă légănul nepoțelului și cu un crăcuț de frăgariu îl apĕra de musce, pe când ceilalți lucrau pe mâna morții în câmp, unii la plug, alții la fên, și ce bucurie mare nu póte avé moș Toma, când vede, că nepoțelul lui începe a merge învĕțat de el, eu nu-mi aduc aminte sĕ fie grijit el copii lui proprii așa de bine, ca pe nepoțelul acesta.

Acestia doi se nimeresc, omul bĕtrân e ca un copil mic, și cine a ḑis, că ómenii, dacă îmbĕtrênesc ajung la mintea copiilor, acela nu a mințit, așa ḑise unul, care vedea pe moș Toma, cum se înțelegea cu nepoțelul, dar eu nu ḑic așa, căci am veḑut destui ómeni bĕtrâni cu minte. Aceia cari la bĕtrânețe nu au, minte neci la tinerețe nu au avut.

Nimica nu e mai frumos ca atunci, când cei tineri ascultă de bĕtrâni, bĕtrânii nu mai pot lucrá, dar ei lucră cu sfaturile și tinerii sĕ lucre cu faptele. Bĕtrânii mai bine fac, când nu-ș dau din mână copiilor, căci vai de părintele acela, care a ajuns sĕ-l țină copii, ba pe sate mai fac ómenii bĕtrâni și greșala aceea mare, că ei nu fac în viéță nici un testament, ei nu fac neci o împărțală, ci lasă lucrul baltă până închide ochii. Atunci apoi sĕ auḑi la certe, că nu se pot răbdá urmașii, adecă copii nici până e mortul în casă, se cértă, ba de multe ori ajung până la bătae. Abea apucă sĕ ducă mortul la grópă, și odată aduc pe notariul, judele și alții, pe cari îi rógă sĕ le facă împărțala, și de multe ori ajung până la advocatul, și ce fac prin astfeliu de lucruri, nimic alt ceva, decât fac parte și notariului și judelui și și advocatului, ba de multe ori îi se vine advocatului mai multă parte ca unui copil. De aceea eu a-și ḑice ca fie-care părinte sĕ facă împărțala până e în viéță, așa ca sĕ dea fie cărui copil ce vrea, ca el sĕ nu fie proprietariu preste averea ce-i se cuvine, decât numai după mórtea părinților. Atunci s'ar încunjurá spesele, certele și copii ar grijí de părinți, căci le-ar fi témă, că-și póte schimbá planul, ér dacă un părinte, și dă tot ce are la copil atunci nu sciu ḑeu cum va fi grijit de copilul, care scie, că după mórte nu are ce mai pretinde dela tată.

anul al 12-lea. Sĕ fie oltoiţi din nou. Cei ce vin dela alte gimnasii sĕ producă testimoniu cel puţin cu calcul suficient. Scolarii, cari vin din reale ori scóle civile se vor supune la esamen din obiectele, ce nu li-s'au propus. Scolarii, cari întră în clasa a V-a sĕ declare, dacă vor sĕ studieze limba grecă, ori iau alt obiect de învĕţământ în locul ei, conform lege şi ordinaţiunei ministeriale. Tacsa de înscriere e 3 fl la care se mai adaug şi alte tacse mai mici d. e. pentru biblioteca tinerimei 30 cr. etc. şi dela care nimenea nu póte fi scusat. Didactrul e 24 fl la an, care se pótă plătí şi în 2 rate şi dela care pot fi scusaţi scolarii buni, cari presentóză acte de paupertate. Esamenele de primire se fac între 28 Aug. şi 3 Sept; cele de corecţiune în 31 Aug. Scolarii din afară numai cu consimţul direcţiunei şi pot luá cuartire. Toţi scolarii sunt obligaţi a se provedé cu cărţile necesare şi a se supune regulilor şi normelor scolare.

* (Asociaţiunea transilvană.) Cu trenul de aséră au plecat la adunarea generală a Asociaţiunei transilvane, ale cărei festivităţi se încep mâne în 15/27 August, domnii: G. Bariţiu preşedinte; Dr. Ilarion Puscariu archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-preşedinte; Parteniu Cosma membru în comitet; Ioan Popescu secret. I; Gerasim Candrea cassariu şi Dr. I. Crişian secret II.

* (Limba grecéscă în scólă.) Ministrul de instrucţiune a dat o circulară tuturor directori-cercuali de studiu ai scólelor, în care le face cunoscut, că va pune în vigóre articulul de lege XXX din 1890, privitoriu la limba grecéscă din scóle şi inlocuirea ei prin o mai îngrijită propunere a literaturei magiare în legătură cu lectura clasicilor elini în traducere magiară, şi prin desemn; legea va intrá în vigóre în anul scolariu viitoriu şi anume treptat începênd cu clasa a V-a. Obiectele acestea, care înlocuesc limba grecéscă, vor formá obiecte de studiu obligate, din cari se va face esamen regulat de clasă, ér cel dintâiu va fi şi obiect de studiu la esamenul oral de maturitate. La primirea elevilor în clasa a V-a vor fi întrebaţi părinţii, că voesc a lăsa pe copii lor sĕ inveţe limba grecéscă sau studiile înlocuitóre. O schimbare a obiectelor de învĕţămênt se póte face numai la începutul anului scolastic prin depunerea unui esamen de primire. Circularea acésta conţine dispoziţiuni amĕnunţite pentru aplicarea legei celei nóue şi totodată un complet plan de învĕţămênt.

* (Ḑiaristic). „Junimea Română“ e numele unei foi române, ce a început sĕ apară tot la dóuĕ sĕptămâni, Dumineca, în Beregseu (comit. Timiş). Scopul fóiei e cultivarea tinerimei sătene. Preţul abonamentului e 1 fl 60 cr. pe an.

* (Săpăturile dela Troia.) Ḑiarul „Hamburger Nachrichten“ publică o scrisóre a dlui Schliemann către principele de Bismarck. În acésta scrisóre profesorul german scrie mai multe lucruri despre săpăturile dela Troia. Din acéstă scrisóre se póte cetí, că zidurile Pergamosului sunt deja săpate. Ele sunt în înălţime de 20 metri. În aceste ziduri s'a aflat 4 porţi enorme In partea de jos a oraşului, unde lucréză 70 ómeni şi trei trenuri transportă meru pămêntul săpat, nu s'au descoperit încă multe lucruri. S'a săpat până acum la o adâncime de 30 metri. E greutate mare cu săparea păreţilor caselor. Acum la 1 August lucrarea s'a întrerupt. Ea nu se va continuá decât la 1 Martiu 1891. Despre lucrurile găsite cu acéstă ocasiune, Schliemann scrie cu mult entusiasm.

* (Foc.) Din Sebeş ni se scrie, că în [illegible]5 l. c. n. un foc vehement a prefăcut în cenuşă 2 case şi 6 şuri dimpreună cu bucatele şi nutreţul, ce erau în ele. Dintre cei păgubiţi numai unul a fost asigurat.

* (*10.000 óuĕ în Mureş*) Comerciantul din Arad Hungerleider Simon a comandat 10.000 óuĕ; la primire s'a îndoit, că ar fi bune şi a chiemat pe medicul suprem şi pe căpitanul oraşului ca se le cerceteze. S'a constat, că tóte óuĕle au fost stricate şi pentru-ca nu cumva sĕ se infecteze cineva de ele, au fost transportate şi aruncate în Mureş.

Bibliografi.

„*Lumina*“ revistă literară Anul I, Nr. 2, August, a apĕrut cu următoriul sumariu: Crai de ghindă. — Pe plóie. — Lăsaţi-me acum (poesie). — Poesie. — Flori de câmp. — Lovit de durere (poesie). — Sonet. — Charles Perrault. — Epigrame. Pe copertă (către cetitori, bibliografii.)

„*Candela*“ fóie bisericéscă-literară Nr. 8, August a apărut cu următoriul sumariu: Fondul religionariu gr. or. al Bucovinei, substratul, formarea, desvoltarea, administrarea şi starea lui de faţă. — Discurs ţinut de parochul din Davidesci, Vasiliu Nichitovici în conferinţa pastorală a protopresbiteriei Coţmanului în 15/27 Septembre 1888. — Predică la ḑiua s. profet Ilie. — Cuvênt ţinut de preotul de ajutoriu din Broscăuţi, Averchie Macoveiu. — Cronică.

Date despre înfiinţarea scólei elementare capitale române gr. or. din Braşov şi despre desvoltarea ei până la anul 1890

de G. C. Bellissimus, director.

(Urmare).

Ér de altă parte pe mulţi poporeni scăpĕtaţi, pe mulţi studenţi sĕraci*) îi mângăia ajutându-i din veniturile sale.

Apoi traiul şi-l simţia, că-i este bun, când vedea, că nu i-a fost munca în zadar; când vedea, că învĕţăturile sale părintesci, ce le rostia din amvon cu cuvinte eşite din iubitórea sa inimă întrau în inimele iubiţilor sei poporeni, in cari prinḑênd rădecină odrăsliau şi produceau fructele moralităţii şi religiosităţii, şi — când, vedea, că *studenţii ajutaţi de el erau între cei eminenţi, între cei cu purtarea morală esemplară* la scolele, pe cari le frecuentau ei.

În ḑilele de recreaţiune, de dóuĕ, trei ori pe sĕptĕmână îşi petrecea séra între bărbaţi inteligenţi, adunaţi în casă la el, sau la altul dintrênsii: — conversând desbăteau teme scientifice, economice naţionale, politice ş. a. — la care întăria pe cei slabi de înger, convingea pe cei-ce se îndoiau; încuragia pe cei ce se codiau; aşa că — fie-care român inteligent din loc ori trecĕtoriu prin Braşov îşi ţinea de onóre, se simţia fericit, dacă putea participa la vre-o serată cu părintele I. Popasu.

Cât se ţineau de onoraţi şi poporenii de rênd, câtă mângăere şi mulţămire simţiau în inima lor; câte învĕţături edificătóre le rĕmâneau în mintea lor, când le întra părintele I. Popasu în casă cu ocasiunea vre-unei sluşbe, sau vre-unui alt păs al lor.

Şi tótă stima, tótă dragostea, tot respectul, cu care îl întimpinau pe părintele I. Popasu din tóte părţile şi îl *încununau cu încredere*, erau — *efectul fidelităţii, ce o avea el în chemarea sa de părinte sufletesc.*

Apoi *încrederea gencrală, ce şi-o câstigase el prin acéstă fidelitate,* ajunsese chiar *gradul de tărie al grăunţului de muştar a lui Christos* — aşa încât, când a ḑis la anul 1840:

„Fă-te scólă elementară capitală în parochia bisericei St. Nicolae!“ scóla îndată a început a se înfiinţa; îndată i-a pus representa bisericei la disposiţiune casa Nr. 1104 din Prund şi bani pentru susţinerea ei; îndată s'au angagiat pentru conducerea prelegerilor ei patru învĕţători cualificaţi, între cari la clasele de copii:

Iosif Barac, atunci diacon, mai târḑiu paroch al bisericei St. Nicolae, apoi protopresbiter al tractului I al Braşovului; 2. *Nicolau Preda*, pedagog de Viena, 3. *Andronic Andronie* mai târḑiu paroch al bisericei St. Nicolae; ér la clasa de copile 4. *Toma Vasiliu*, mai târḑiu paroch al capelei române din cetate. Apoi ca catechet în acéstă scólă *Ioan Petric*, reverendisimul domn protopresbiter de astăḑi şi ca inspector *Petru Gherman*, paroch la biserica St. Nicolae şi protopresbiter al Branului.

Fideli chemării lor primii învĕţători ai acestei scóle, fără de a fi dispus de vre-o carte didactică română, de dat în mâna elevilor, şi-au disciplinat şi şi-au instruat elevii în cunoscinţele necesare astfeliu, încât cei eşiţi din despărţĕmêntul superior al clasei a treia au fost fără pedecă primiţi în gimnasiul romano-catolic, apoi şi în cel evangelico-luteran din loc.

Aşa s'a urmat apoi până la anul 1850 cu elevii eşiţi din acéstă scólă, carii vreau sĕ frecuenteze şi scóle medii.

Şi crede dóră cineva, că părintele *Ioan Popasu* era mulţămit, şi liniscit în sufletul seu, vĕḑênd pe copii românilor nevoiţi sĕ mérgă, sĕ inveţe în gimnasiile altor naţiuni, altor confesiuni?

Ba nici decum!

Pentru-că scia până la ce grad de amorţélă póte cădé simţĕmêntul naţional şi căldura dragostei către religiunea străbună în inimile nenorociţilor copii şi copile, cari sunt osândiţi a frecuenta scóle strĕine!

Şi ce a făcut părintele *I. Popasu* pentru mântuirea tinerimii române de acel rĕu?

Şi-a ridicat ochii spre ceriu, ḑicênd: *„Dómne ajută-ne“*! apoi întărit în credinţa sa a ḑis la anul 1850: — *„Face-ţi-ve scóle medii — pentru salvarea tinerimii române* gr. or. *din acéstă patrie!“*

Şi îndată au început a se înfiinţa şi scólele nóstre medii din Braşov!

Indată *representanţa bisericei St. Nicolae din Scheiu* şi-a dat mâna cu *representanţa bisericei St. Adormiri din cetate*, au împreunat scóla elementară inferióră cu dóuĕ clase a bisericei din cetate cu scóla elementară capitală a bisericei din Scheiu; apoi au deschis clasa primă gimnasială, în care au fost promovaţi elevii, cari absolvaseră scóla elementară capitală a bisericei St. Nicolae din Scheiu.

Acum trebuiau feresce mai multe odăi de şcólă; au trebuit deci bisericile prorietare ale acestor scóle sĕ ia şi o casă cu chirie.

Casa închiriată nu era însĕ corĕspunḑĕtóre scopului

Nemulămit cu acésta, a mai ḑis părintele *I. Popasu: „Fă-te în fruntea Gróverului un edificiu măreţ pentru scólele centrale române gr. or. din Braşov, un palat demn de Musele române!“*.

Şi îndată ce a ḑis el acésta: — au început, a se rostogolí în jos mulţime de petri prin văgăuna *Óbĕrului*, prin văgăuna *Goriţei* şi a *Têmpei* şi a se aşeḑa grămeḑi pe sub mânile doioşilor români din Scheiu şi ale bravei nóstre tinerimi scólare, conduse acolo, la acel joc plăcut, frumos şi folositoriu — de probii ei profesori şi învĕţători în ḑilele de recreaţiune sĕptĕmânară; îndată se urcară acele grămeḑi de petri pe carele neobosiţilor români braşovecheni şi porniră spre Gróver; mai veniră şi Dârstari şi din alte părţi ale ţĕrii Bârsei şi — în câteva sĕptĕmâni era în Gróver aşeḑată stânjin tótă pétra necesară pentru clădire.

Indată începuseră şi braḑii din pădurile seculare ale *Zĕrnescilor, Branului, Rĕşnovului* şi altora din ţéra Bârsei, a se resturna sub sĕcurile zeloşilor români de prin acele locuri; se formară în grinḑi, căpriori ş. a. se aduseră pe cară la Braşov şi se aşeḑară în Gróver, drept lemnăria necesară pentru clădire.

Îndată îşi deschiseră pungile bisericile proprietare, apoi şi marinimoşii neguţători români braşoveni şi cum începuseră a numĕra: — étă din tóte părţile durăind cară încărcate cu: nĕsipul, varul, cărămiḑile, ţiglele, ferăria, sticlăria şi alte lucruri necesare pentru clădire; étă mesterii adunaţi sub conducerea censcienţiosului architect, *Stefan Emilian*, acum profesor în Iaşi.

Aşa că la anul 1851 într'o frumósă ḑi de tómnă, ḑiua *Sântei Sofii*, şi-a ţinut de demnitatea sa episcopul Transilvaniei *Andreiu Baron de Şaguna*, (mai târḑiu metroplit al românilor gr. or. din Transilvania şi Ungaria) a vení la Braşov şi a aşeḑa pétra fundamentală la acest măreţ edificiu scolariu, la acest palat al muselor române redobândite.

(Va urmá).

---

*) Atunci lipsiau fundaţiuile, lipsiau — stipendiile.

Dare de sémă

despre banii incurşi pe séma Asociaţiunei transilvane la adunarea generală în 27/7 1890 a despărţĕmêntului II în Zernesci.

La adunarea generală a despărţĕmêntului II în Zernesc au incurs dela următorii domni.

Colectante Dr. Iancu Meţian:

Dr. Iancu Meţian, propriet. mare 5 fl., Gavriil Iuhász 6 fl., Ioan Dan, vice prot. 5 fl., Dr. Aurel Muntean, advocat 5 fl., Dr. Eugen Meţian 6 fl., Aurel Cutean, farmacist 6 fl., Ioan Şona, proprietariu 1 fl., Stan Strĕvoiu, proprietariu 1 fl., Ioan Strĕvoiu, proprietariu 1 fl., Ioan Staicu Comşa, proprietariu 1 fl., Ioan Garniţa, mĕsariu 2 fl., Nicodin Dan, învĕţătoriu 1 fl., Ioan Strĕvoiu, diacon 2 fl., Nicolae M. Dan, proprietariu 50 cr., Iancu Comşa, proprietariu 50 cr., Stefan Crăciun, proprietariu 50 cr., Stoica Garoiu, 1 fl., Dumitru Negru, proprietariu 1 fl., Stefan Băncilă, proprietariu 20 cr. toţi din Zernesci; Ioan Raţiu, notariu cercual 5 fl., Iuliu Szöcs 40 cr., Aldea Flueraş 20 cr., Teodor Cojan 20 cr. toţi din Bran; G. Giuvelcă din Avrig 5 fl., Ioan Vlad, notariu Tohanul vechiu 1 fl. — suma 57 fl. 50 cr.

Colectante Nicolae Garoiu advocat şi membru pe viéţă al Asociaţiunei transilvane:

Basiliu Raţiu, vicariu 5 fl., Ioan Turcu, proto-notariu comitatens 5 fl., Dr. Andreiu Micu, advocat 5 fl., toţi din Făgăraş, Georgiu Dobrin, diriginte scol. în Voila 5 fl., Moise Micu, paroch gr. or. 6 fl., Simeon Ianculescu notariu cercual 5 fl., ambii din Poiana mĕrului; Nicolae Penciu, jude reg. cercual 5 fl., Ioan Gogonea comptabil 5 fl., Nicolae Cintea medic cercual 5 fl., Constantin Ioanoviciu comptabil 6 fl., Stefan Meţian, proprietariu 1 fl., Nicolae Guguian, proprietariu 1 fl, Andreiu Şenchea vice-notariu 1 fl., Bartolomeiu Bude învĕţătoriu diriginte 1 fl. toţi din Zernesci — suma 56 fl.

Colectante Aldimir Badiu notariu:

Ioan I. Comşa comerciante 6 fl., Stanciu Garoiu, diurnist 6 fl., Aldimir Badiu, notariu 6 fl., Comuna Zernesci 5 fl., Ioan Dima Comşa proprietariu 1 fl., Nicolae Pana, vice-primariu 1 fl., Ioan Comşa-Baiu, birtaş 1 fl., Vlad Vulsan, măcelariu 40 cr., N. N. 10 cr., toţi din Zernsci — suma 26 fl. 50 cr.

Prin casariul despărţĕmêntului au incurs dela următorii domni:

Ilustr. Sa Ioan cav. de Puscariu, jude la curia reg. în pensiune din Bran 2 fl., Michail Dan, proprietariu din Zernesci 1 fl. — suma totală încasată în Zernesci 143 fl.

Prin dl advocat Nicolae Garoiu predaţi cassariului despărţĕmêntului din Făgăraş au mai incurs dela următorii domni:

Iacob Zorca, notariu cercual 3 fl., Biserica greco-orient. 2 fl., Iacob Zorca, paroch 1 fl., Comuna Vladeni 3 fl. Vasile Beleiu primariu 1 fl.; toţi din Vladeni — suma 10 fl.

Lista deschisă la despărţĕmênt în Făgăraş şi jur, prin cassariul Nicolae Cosgaria căpit. în pensiune au mai incurs dela următorii domni:

Dr. Stefan Pop, proto-medic comitatens 5 fl., Ioan Florea, asesor la sedria orfanală 5 fl., Dr. Nicolae Motoc, advocat 5 fl.; Dumitru Chisierean, capelan 5 fl., Ioan Cintea, protocolist la cărţile funduare 5 fl., Ioan Dejenariu, comptabil la banca „Furnica“ 5 fl., George Aiser, comerciante şi proprietariu 5 fl., Geeorge Boeriu alui Gavrilă, proprietariu mare 5 fl. toţi din Făgăraş; Alesandru Bele, prim-pretore Şarcaia 5 fl., Iosif Cataveiu paroch gr. or. Lissa 5 fl., Ioan Dobrin, paroch gr. cat. Bucium 5 fl., Vasile Cernea, subjude cercual Cincu-mare 5 fl., Hariton Prescurea, epitrop Cincu mare 5 fl., Dr. Sofron Comşa, medic cerc. Arpaşul inferior 5 fl., George Ganea, proprietariu mare Lissa 5 fl., Valeriu Popa Comşa paroch gr. cat. Copăcel 5 fl., Alesandru Pocol concipient adv. Făgăraş 5 fl., George Pralea paroch gr. or. Bréza 5 fl. — suma 85 fl. — suma totală 243 fl.

Făgăraş, în 16 August, 1890.

Basiliu Raţiu, preşedinte.

Nicolae Cosgaria, cassariu.

NB. Domni membri, cari încă nu şi-au solvit tacsele sunt rugaţi a le trimite cât de curênd, ca sĕ nu se trécă în evidenţă ca: „Restenţieri“.

Loterie.

Sâmbătă în 23 August 1890.

Buda: 20 51 32 38 19.

Nr. 426. [421] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în Murĕş-Cuesdiu, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Venitele parochiale, împreunate cu acest post, dau suma de 400 fl. 40 cr. v. a.

Petenţii sĕ pot informá despre starea parochiei la oficiul protopresbiteral subscris ori la cel parochial în Murĕş-Cuesdiu.

Se observă, că superedificatele parochiale lipsesc. Ele însĕ se vor ridicá în decursul unui an.

Suplicele concursuale, instruite conform legilor, sunt de a se substerne subscrisului p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 3 Iuliu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

Nr. 667. [416] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele confesionale gr. or. din parochiile mai jos însemnate în tractul protopresbiteral al Murĕş-Oşorheiului se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare:

1. Murĕş-Cristur, cu salariu de 84 fl. în numerar plătibil la lună din lada parochială şi folosirea a lor dóue bucăţi de pămênt în mărime de 1400 □°, în preţ de 16 fl.

2. Bandul de câmpie, salariu 150 fl.. şi cuartir liber în edificiul scolar.

3. Sângiorgiul de pădure (Erdő-Sân-Georgiu), cu salariu de 150 fl.

La tóte aceste staţiuni învĕţătoiul e obligat a ţiné strană în biserică în Dumineci şi sĕrbători.

Concursele instruite conform dispoşiţiunilor normativului scolariu c. XI despre instituirea învĕţătorilor, sĕ se aştérnă subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Murĕş Oşorheiului.

Nicolau Maneguţ,
adm. prot.

Nr. 500. [414] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci Clasa I şi II dela scóla elementară ortodocsă română din Sighişóra, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Fie-care post învĕţătoresc e împreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a. în care sĕ computá şi lemnele de foc cu 20 fl. v. a. prelângă cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătorii aleşi prelângă prestarea instrucţiunei prescrisă de „Normativul scolar“ vor avea se ţină strană în Duminecile şi sĕrbătorile de preste an în biserică prelângă cantorele, în mod perondator cu invĕţătoriul classei a III a.

Dela concurenţi se cere, ca până la espirarea concursului sĕ se presenteze în biserica din loc, spre a şi arĕtá desteritatea şi în cântările bisericesci, şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi invĕţătoresci au a şi înaintá cererile de concurs conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris până la terminul susidicat.

Sighişóra, 7 August, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm prot.

Nr. 338. [406] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protoprespiteratul Iliei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Almăşel, cu salariu anual de 150 fl. în bani, şi 3 stânjini lemne pentru foc.

2. Godinesci, cu filia Petresci, cu salariu de 200 fl. în bani gata, cuartir liber în edificiul scólei, grădină pentru legumi şi lemnele de lipsă. Reflectanţi la acest post au sĕ scie bine tipicul şi cântările.

3. Micănesci, cu salariu de 50 fl., şi lemnele de ajuns.

2. Zam, cu salariu în bani 150 fl., ér în naturalii 100 fl., lemne câte vor fi de lipsă, cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi au a şi asterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 26 Iuliu, 1890.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 300. [409] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III a Poşaga de jos, protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate venitele obicinuite şi regulate prin sinodul parochial, cari fac la an, după un calcul mediu în bani, suma de preste 300 fl.

Interesaţii se vor puté informá dela oficiul parochial şi protopresbiteral în detail din ce stau venitele acestea.

Doritorii de a competá la acest post au sĕ-şi astérnă cererile concursuali instruite cu documentele recerute de Stat. org. şi Regulamentul pentru parochii, în terminul prescris.

Ofenbaia, în 27 Iuliu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresbiter gr. or.

Nr. 358. [417] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sĕlistei se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Amnaş, cu salariu anual de 94 fl., cuartir liber şi lemnele trebuinciόse de încălḑit.

2. Tilişca, cu salariu anual de 300 fl., care sĕ solvesce din fondul scólei în 4 rate anticipative.

3. Topârcea, cu salariu anual de 210 fl.

Aleşii învĕţători la scólele din Tilişca şi Topârcea vor fi datori a ţiné la serviciul divin Dumineca şi sĕrbătórea strana şi a provedé instrucţiunea în un despărţĕmênt al scólei de repetiţiune.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu în terminul susindicat.

Sĕliste, 21 Iuliu, 1890.

In conţelegere cu comitetele parochiali respective, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 388. [415] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos insemnate din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Avrig, un post de invĕţătoriu cu salariul anual de 200 fl. v. a. din cassa bisericei; altul tot cu salariul de 200 fl. asemenea solvit din cassa bisericei.

2. Sebeşul-inferior, un post invĕţătoresc adjunct cu salariu anual de 150 fl. v. a.

3. Viştea superióră, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

4. Ucea infrióră, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 110 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

5. Feldióra, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 105 fl. şi naturalii în suma de 15 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

6. Porumbacul inferior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

7. Sărata, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 100 fl v. a. bani gata şi un fênaţ cu un venit anual de 20 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi sĕ-şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul prescris.

Avrig, 5 August, 1890.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 459. [407] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din tractul I şi II al Braşovului, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“ şi anume:

1. Cernatul Săcelelor, cu salariu anual de 300 fl., şi cuartir liber.

2. Baştelec, cu filia Dobêrlĕu, cu salariu anual de 241 fl. 40 cr. în bani şi bucate, şi cuartir liber în edificiul scólei.

3. Lisnĕu, cu salariu anual de 101 fl. 50 cr. în bani şi bucate, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a-şi asterne petiţiunile instruite conform prescriselor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul prescris.

Sĕ observă, că învĕţătoriii ce se vor alege în Baştelec şi Lisnĕu vor fi totodată şi cantori.

Braşov, 31 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Braşovului I şi II în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 490. [410] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Şarpatoc cu filia Vêlcăndorf, din protopresbitoratul Sighişórei, — se escrie prin acésta concurs conform ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 15 Maiu a. c. Nr. 3223 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau în sumă totală 360 fl.

Concurenţii se pot informá despre starea parochiei la oficiul parochial şi cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a şi asterne suplicele lor instruite conform „Statutului organic“ şi a „Regulamentului pentru parochii“ subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sighişóra, 27 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, — în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 391. [412] 2—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan pre lângă neputinciosul paroch Artemiu Crişian din Sânbenedic, protopresbiteratul Têrnavei interióre, neconcurând nimenea în terminul publicat de „Telegraful Român“ Nr. 137 138 şi 140 din anul 1889, se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela I-a publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele impreunate cu postul acesta la olaltă computate dau suma de 449 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acest post sĕ şi astérnă petiţiunile instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cetatea de baltă, 16 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferióre în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 450. [404] 3—3

EDICT.

Ioana Constandin Todescu legitimata nevastă a lui George Gros din parochia gr or Şugag, şi-a părăsit legitimul ei bărbat cu necredinţă pribegind prin lume, fără ca sĕ se scie locul ubicaţiunei şi de mai este în viéţă, din anul 1883, se citéză prin acésta ca până la 1 Ianuariu 1891 sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorţial încamint de supranumitul ei bĕrbat se va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Sebeş, în 1 Iuliu, 1890.

Forul matrimonial de prima instanţă al tractului Sebeş.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 620. [420] 1—1

Publicaţiune.

Primăria comunală din loc face cunoscut, că în

31 August 1890 la 3 óre post m.

se va arêndá *păşunatul de oi pe hotarul Brateiului* pe timpul din **1 Octobre** până la **1 Aprile 1891.**

Condiţiunile de licitaţiune se pot vedé ori şi când în căncelaria comunală.

Brătei, 20 August, 1890.

Primăria comunală.

Neckel Friedrich, jude.
Konst Vilmos, notariu.

Institut de băeţi „N. Malliau“ Craiova, România.

Se caută **doi pedagogi,** preparatori pentru cursul primariu şi secundariu, cari sĕ posédă cunoscinţele a VII clase gimnasiale. A se adresá la direcţiune, înaintându-se actele de studiu. [413] 3—6

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87 Sibiiu, Sâmbătă 18/30 August 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 17 August.

Ne aflăm în o epocă, în care sentimentul predomină judecata limpede şi înaltă.

In pĕcatul acesta modern au căḑut şi popórele din Ardél, şi, conduse de sentimentul şovinismului naţional, au mers până acolo, încât mulţi cred, că o apropiere e imposibilă.

Conflictul nu este de aḑi, de eri, el este atât de vechiu şi inrădăcinat, cât de vechi sunt popórele, ce l locuesc acum de sute de ani.

Românii din Ardél au fost totdeuna nicovala, ungurii şi sasii, fiind la putere, au luat rolul de ciocan şi când au bătut mai tare, când mai domol, dar totdeuna au bătut.

Dedaţi la suferinţe, 'şi uitaseră românii de bine, de aceea nu ne mirăm, că au crescut în un feliu de sclăvie şi le rĕmase numai speranţa în ḑile mai bune. Scânteile revoluţiunei francese ajung până la noi, şi poporul român credea, că a sosit timpul, când sĕ incete omul de a mai fi domn şi slugă, mare şi mic. In credinţa acésta a lui îl întăriau şi mai mai mult vederile celor dela putere, cari puseră pe stindardul lor: „egalitatea, libertatea şi frăţietatea.“

Aceste principii însĕ nu avură noroc ca sĕ triumfeze, şi ómenii au rĕmas cum au fost mai înainte, osêndiţi a purtá lanţurile absolutismului celui crâncen până la 1860.

Se ivesce o eră mai blândă, încep ómenii a se desmetecí, amăgirile încétă şi deoparte şi de alta nemulţămirea face loc mulţămirei şi indestulirei generale.

Spiritul demonului îi impinge la vicleşuguri, imperiul se sgudue din temelii, şi Austria cea bĕtrână cade, şi în locul ei rĕsare un stat nou, în care elementul german câstigă egemonia în Austria, cel magiar în Ungaria.

Cehii şi polonii din Austria se pun pe teren de luptă, şi luptă cu atâta indărătnicie, până-ce se emancipéză de sub egemonia germană, principiul federativ ajunge aprópe de realisare.

Românii din Ardél şi din Ungaria au o posiţie cu mult mai gingaşă. Cu puţină scólă, fără conducĕtori recunoscuţi de autoritate, încep şi ei lupta, dar şansele lor de reuşire devin din ce în ce mai problematice.

La acésta mult a contribuit impărţirea românilor în partide, cari au mers până acolo, de s'au duşmănit unele cu altele şi au înglodat carul şi mai mult decât era, când s'a inaugurat dualismul.

Cu supremaţia magiară, aşa cum o înţeleg magiarii dar acesti românii nu s'au împĕcat şi nu s'au putut împăcá, pentru-că acésta ar fi însemnat renunţarea lor pentru totdeuna dela drepturile, ce le compete ca cetăţeni liberi. Au fost între români o samă, care au voit sĕ caute puncte de întêlnire şi înţelegere cu magiarii, dar acesti români din nenorocire au remas în minoritate, faţă de pretinşii conducĕtori, cari stăruesc ca sĕ persevereze românii în pasivitate, până-ce se va schimbá sistemul de gubernare. Sistemul nu s'a schimbat, relaţiile s'au mai înăsprit de atunci şi românii aḑi în politică sunt un factor, cu cari ungurii nu stau de vorbă.

Şi nu stau de vorbă, căci ne vĕd împărţiţi în partide, ne suspicionéză şi trag la îndoélă loialitatea de cetăţeni sinceri ai statului, şi aici e de a se căutá isvorul tuturor relelor.

Amărăciunea produsă in inimile românilor s'a potenţat fără indoială şi mai mult atunci, când legislativa magiară nu a conces confesiunilor române sĕ-şi înfiinţeze ele fonduri de pensiune pentru învĕţători, când s'a introdus limba magiară în scólele populare, când s'a luat Consistoriului ortodocs din Ardĕl dreptul de a împărţí el o ajutorime de stat, votată anume pentru preoţimea ortodocsă rĕu situată din Ardél, şi când guvernul şi a pus carul în petrii, ca asupra gimnasiilor nóstre sĕ fie el stăpânul, şi din cause formali ori din causa limbei magiare sĕ le pótă inchide ori amenința cu închidere. Noi trăim în credinţă, că lucrurile nu se desvoltau în direcţiunea acésta, dacă romanii cei mai moderaţi ajungeau sĕ conducă politica românéscă.

Ungurii vĕḑênd, că noi prin pasivitatea nóstră voim sĕ-i compromitem înaintea lumei, au dat năvală asupra nóstră, redactorii ḑiarelor au ajuns în temniţe, pentru că juriul din Cluş îi crede de vinovaţi, suspinţionările s'au început pe întrégă linia şi neîncrederea, ce domnesce aḑi, multă vreme nu va puté fi delăturată.

Este datoria guvernului ca sĕ ia iniţiativa pentru de a se stabilí alte stări de lucruri, şi noi nu ţinem pe fraţii magiari aşa de slabi politici, cât sĕ nu vadă, că nemulţămirile numai atunci vor încetá, când vor încetá causele nemulţămirilor. Românii aḑi au motive sĕ fie nemulţămiţi şi datoria guvernului e ca sĕ i împace. E drept, că guvernul aḑi e, mâne nu; şi de aceea nu pe el îl facem responsabil pentru neîndreptăţirile, ce se fac românilor, cât mai mult pe şoivinistii magiari, cari au adus lucrurile acolo, unde sunt aḑi.

Revista politică.

Spărtura din partidul independent devine tot mai acută. In Dumineca trecută au vorbit înaintea alegĕtorilor doi conducĕtori, deputaţii Ugron şi Polonyi şi ambii s'au ocupat în vorbirile lor cu nóua organisaţiune a partidului.

Ugron, după-ce a espus motivele căderi lui Tisza vorbì astfel despre nóua formaţiune a partidului: Celce e membru al clubului din 1848, a ḑis oratorul, nu póte fi al celui din 1849, căci dacă purcede cineva din principiul dela 1849, póte numai nimicí şi compromite activitatea celor dela 1848. Programul partidei independente culminéză în uniunea personală, conform cărei noi cunóscem numai o singură cestiune comună şi acésta este persóna domnitoriului şi a dinastiei. Acésta ni s'a creat prin sancţiunea pragmatică, dela care nu putem sĕ declinăm. Partidul seu lucră neinţeleptesce, că nu trimite representanţi în delegaţiuni. Chiar Kossuth a recunoscut, că acésta e o eróre. Un rĕsboiu cu Rusia ar dá ocasiune partidului a luá parte în delegaţiuni; tot astfel, când nu s'ar aflá nici o opoziţiune in delegaţiuni. Ar fi timpul ca sĕ se închee un nou comprimis cu Austria. Ungaria din punct de vedere politic e mai forte ca Austria, unde din 1867 interesele provinciale s'au desvoltat tot mai tare şi s'a lacsat legătura unităţii, pe când în Ungaria centralisaţiunea e puternică şi ea opune mai mare stavilă celor dóuĕ pericole, ce amenință dinastia: atacului rusesc şi cestiunei sociale.

Polonyi s'a ocupat cu broşura lui Irányi şi cu vorbirea ţinută la Cluş de Ugron. El combate afirmaţiunea, că ar fi în partidul independent membrii din 1849. Din contră programul partidei dovedesce, că ea luptă pentru independenţă, dar ţine credincios la rege şi la uniunea personală. Oratorul combate espunerile lui Ugron cu privire la întrarea în delegaţiuni, accentuând, că o fusiune a programului nu o póte formá nici ţarul, nici Apponyi, nici un rĕsbel şi desapróbă, că Ugron a conchiemat la Cluş o conferinţă ardelénă deosebită a partidei independente. Acésta e un separatism. In cestiunea matriculelor de botez, oratorul stă pe basa legei, desapróbă acţiunea clerului catolic, căci Ungaria e cu totul independentă de Viena şi Roma.

Este caracteristic că ambilor deputaţi le-au votat alegĕtorii incredere nelimitată.

Tóte ḑiarele strĕine reproduc în numerele lor o scrisóre ca rĕspuns trimisă de generalul Boulanger din Iersey la unele întrebări, ce i-a adresat de mai mult timp un redactor al ḑiarului „Breslauer-General-Anzeiger.“

FOIŢA.

Aforisme, meditaţiuni şi cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare).

În senat ca şi în viaţa socială vorbesce cu cuviinţă, fără a devení afectat. Vorbesce cu mintea sănĕtósă.

⁂

Primesce fără aroganţă, dă fără părere de rĕu.

⁂

Dacă ai agerime de minte, apoi arată-o în păreri înţelepte.

⁂

Nu e merit ca sĕ-mi causes eu însu'mi supĕrare, de óre-ce n'am causat nici altuia supĕrare cu intenţiune.

⁂

Unuia îi face plăcere una, altuia alta, pe a mea o aflu în posesiunea unei raţiuni sănĕtóse, care me guvernéză, care nu se sfiesce de nici un om şi de nici o afacere omenéscă, ci privesce la tóte cu bunăvoinţă, primesce tóte şi le folosesce pe tóte după valórea lor internă.

⁂

Ridicăte, folosesce-te de present; pentru că aceia, cari umblă mai mult după glorie, nu reflectéză, că generaţiunile viitóre vor fi de acea şi calitate ca şi cele de acum, asupra cărora se plâng. Şi ele sunt muritóre. In general ce ţi pasă ţie, dacă între ele vor resuná cutare sau cutare voci, sau vor avé cutare sau cutare părere.

⁂

Castravetele acesta este amar. Aruncă-l. Aci sunt în drum tufe cu mărăcini Incugiură le. Acésta este tot, nu mai întreba: pentru ce mai sunt astfel de lucruri în lume

⁂

Nu fi lăsător în lucrarea ta, nu fi confus în vorbele tale, nu fi distras în imaginaţiunile tale, nu lăsa sĕ ţi se strimteze sufletul, nici sĕ se agiteze în pasiune, nici sĕ fi preocupat în viaţa ta numai de afaceri. Chiar dacă te ar ucide, te ar sfăşiá în bucăţi, te ar persecutá cu blăstemele lor. Ce are a face. In butul lor, sufletul teu cugetător, totu-şi póte rămâné curat, inteligent, cumpetat şi just! Un isvor clar şi dulce nu încétă a-şi scurge bĕutura sa reînprospĕtătóre chiar şi dacă cineva ar păşí lângă el şi l'ar defăimá. Şi chiar dacă ar aruncá gunoiu în el, el totu şi in curênd îl va descompune, sau îl va spălá în cursul seu, fără ca sĕ se turbure câtu-şi de puţin. Cum poţi tu sĕ-ţi câstigi un astfel de isvor, şi nu numai o cisternă? Dacă îţi vei dá silinţă a ţi câstigá prin cultivarea proprie în fiecare óră un caracter liber, însoţit de bunăvoinţă, ingenuositate şi modestie.

⁂

Cel-ce nu scie, ce este lumea, acela nici nu scie, unde trăesce. Cel care însĕ nu cunósce scopul esistenţei sale, acela nu se cunósce nici pe sine însuşi, şi nici lumea. Cui îi lipsesce însĕ acéstă cunoscinţă, acela nu'şi póte dá cont nici despre chiemarea lui proprie. In ce lumină apare deci un om, care se teme de defăimarea acelora, sau umblă sĕ câstige consimţĕmêntul acelora, cari nu sciu nici că unde şi nici că cine sunt?

⁂

Ai dorí óre sĕ fi lăudat de un om, care intr'o óră se blastămă pe sine de trei ori? Sau ai vrea se placi aceluia, care nu este mulţămit cu sine însuşi? Sau póte fi acela mulţămit cu sine, care regretă mai tóte faptele sale.

⁂

Ómenii sunt făcuţi unii pentru alţi. Deci instruază-i ori toleréză-i.

(Va urmá.)

Intrebările erau: 1. Dacă generalul Boulanger a cerut într'adevěr graţiarea sa dela dl Carnot; 2. Ce e adevěrat despre sgomotele privitóre la intemeerea ḑiarului „La voix du peuple“; 3. Ce e adevěrat cu privire la alianţa ruso-francesă.

La cele dintâi dóuě intrebări rěspunsul e, că generalul n'a cerut nici odată graţiarea, şi că ḑiarul „La voix du peuple“ e intemeeat de prietini ai generalului cu intenţia de a aplaná diverginţele dintre democraţi, socialisti şi republicani, cari au onorat pe generalul Boulanger cu increderea lor.

Interesant e mai ales rěspunsul la intrebarea a treia. Generalul incepe, spunênd, că i se impune óre-care reservă, când e vorba de a dá lămuririle pe cari le ar puté dá asupra alianţei franco ruse.

Atâta póte spune, că el a fost totdeuna partisan al unei astfel de alianţe. Este o necesitate acésta alianţă defensivă, care ar fi aprópe cu neputinţă de invins. Siguranţa ambelor ţěri o pretind imperios. Ar fi mai preferabilă, dacă ar fi posibilă, o apropiere a Franciei de Germania. Dar Francia a făcut greşala de a se lăsá în anul 1870 intr'un rěsboiu, în care a fost invinsă. Şi Germania a făcut greşală şi mai mare de a anecsá teritoriul frances în urma biruinţei sale. Aceste fapte sunt, cari pun pedeci grele apropierei dintre duşmanii dela 1870. Francia a primit o rană, care nu se póte cicatrisá nici în 100 de ani. Dacă n'ar fi fost ruperea unei părţi din trupul Franciei, ea ar fi putut lăsá sě se unéscă şi sě se intăréscă Germania în pace. Durerea frângerii ar fi putut-o uitá mai curênd.

Aşa însě, o pace durabilă e imposibilă între Germania şi Francia După dreptul internaţional modern, nu mai póte fi vorba de altfel de anecsare decât de una, care e dorită, cerută şi admisă de populaţia ţěrei anecsate. Dar o cucerire cu forţa impune totdeuna cuceriţilor dorul de eliberare şi celor în paguba cărora s'a făcut cucerirea, gândul şi dorinţa de rěsplată. Cucerirea Alsaţiei şi Lorenei a fost pentru Germania o greşală, pe care a plătit o de 20 de ani prin jertfe şi nelinisce. Acéstă greşală numai ea singură o póte repará. Dacă vrea sě-şi asigure pacea, sě restitue Alsaţia şi Lorena, şi pacea nu va fi cumpěrată prea scump. Ar fi acésta un act de politică generósă şi prevěḑětóre, care numai cinste ar puté face poporului german. Dar dacă acésta jertfă nu se va puté face, nici patrioţii francesi nu-şi vor jertfí speranţele; ci datoria lor sfântă va fi, sě astepte timpul oportun ca sě ia îndărăt cu forţa ceea ce cu forţa s'a luat patriei lor. Acesta e cuprinsul scrisórei generalului Boulanger.

Programa

scólei superióre de fetiţe a reuniunei femeilor române din Arad şi provincia.

I.

1. Reuniunea femeilor române din Arad şi provincia cu 1 Octobre, 1890 st. n. deschide în Arad o scólă superióră de fete gr. orientală română de şese (6) clase cu limba de propunere limba română, care este îmbinată cu internat, şi în care se vor propune obiectele de învěţământ prescrise în legea de instrucţiune cu adausul, că prelângă acele obiecte se va mai propune: limba germană, limba francesă, piano şi lucru de mână, în estensiunea recerinţelor pretinse de trebuinţele vieţii nóstre sociale.

2. Instrucţiunea în cele 4 clase inferióre se va predá după planul de învěţământ edat de consistoriul eparchial din Arad, ér în cele 2 clase din urmă după planul prescris de lege.

3. Corpul didactic al acestei scóle se va compune: din una învěţătóre, ca directoră, una a dóua învěţătóre ordinară, şi din mai mulţi membrii angajaţi ai corpului didactic dela institutul pedagogico-teologic.

4. Instrucţiunea în limba francesă şi piano se va provedé prin institutori speciali.

II.

5. In acésta scólă se vor primí eleve, cari au ajuns etatea de 8 ani şi au absolvat cel puţin dóuě cursuri ale scólei elemantare poporale; — vor depune un esamen de primire şi se vor împărţí în clase după resultatul obţinut.

6. Elevele acestei scóle pot fi interne şi esterne.

7. Internatul se va elocá în localitatea scólei, şi sub supraveghierea comitetului reuniunei şi a consistoriului eparchial gr. or. român din Arad.

8. Elevele interne vor avé întréga provedere în institut

9. Modul de viaţă în institut se va regulá conform recerinţelor higienice prin un regulament de casă.

III.

10. Elevele din internat au a solví pentru didactru, instrucţiune din studiile ordinare, precum şi pentru întréga provedere şi îngrijire din internat o tacsă anuală de 200 fl., care este a se solví în 4 rate egale, şi adecă: la 1 Octobre 50 fl., la 1 Ianuariu 50 fl., la 1 Martiu 50 fl., şi la 1 Maiu asemenea 50 fl., — elevele esterne au a solví un didactru lunariu de 2 fl., solvinḑi în fie care lună anticipative.

11. Acelor eleve, cari vor luá instrucţiune din limba francesă şi piano, afară de tacsele şi didactru de mai sus, au a solví pentru fie-care studiu din aceste câte 2 fl. la lună.

IV.

12. Elevele, cari se vor însinuá la acest institut, vor avé a fi prověḑute cu tóte cărţile de lipsă, cu recuisite de scris şi desemn, precum şi cu recuisitele de cusut şi lucru de mână; ér cele din internat au sě fie prověḑute cu:

a) un ţol pe saltea (matraţ); *b*) o cuvertă de pat (covor;) *c*) 2 perini; *d*) 4 feţe de perini; *e*) un ţol sau plopon de acoperit; *f*) 4 lepedee; *g*) 6 stergarie; *h*) 6 salvete; *i*) cuţit, furchiţă, linguriţă, un păhar, un lavor de spălat. una perie de dinţi, un săpun şi doi pepteni; *l*) afară de aceste schimburile sau albiturile trebuinciόse din fie-care câte $^1/_2$ de tuţiet, precum şi cu îmbrăcămintele superióre trebuinciόse.

13. Elevele, cari se presentă au a produce atestat dela scóla anterióră.

V.

14. Insinuările se pot face până la 1 Octobre st. n. 1890, la direcţiunea scólei superióre gr. or. române de fete în Arad: casa cea nóuă diecesană din piaţa „Tököly.“

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Arad şi provincia, ţinută la 30 Iuliu st. n. 1890.

Aureliu Beleş m p., președinte.
Petru Truţa m. p., secratariu,

Nr. 3153/1890.

Se apróbă din partea consistoriului ca senat de scóle.

Arad, din şedinţa consistorială, ţinută în 23 Iuliu (4 August) 1890.

Din încredinţarea Présânţiei Sale Domnului episcop diecesan.
I. Goldiş m. p., protosincel.

Varietăţi.

* (Personal). Din incidentul ḑilei onomastice de eri a Escelenţiei Sale Inalt Prealuminatului şi Preasânţitului Domn archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul**, s'a sěvêrşit liturghie impreunată cu obicinuita rugăciune de mulţămită în biserica din suburbiul Iosefin, la care au participat asesorii consistoriali, cari se află de present în Sibiiu, şi învěţătorii dela cursul de lucru de mână.

— Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit s'a reintors din Budapesta cu trenul de aḑi diminéţă.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul va asistá la manevrele din Austria, cari se vor începe la 2 Septembre între Teschen şi Märisch-Ostrau. Maj. Sa va asistá apoi şi la manevrele din Ungaria. M. S. împěrătésa regina e în călětorie A cercetat şi Parisul, unde a rěmas trei ḑile.

* (Himen). Dl Nicolau **Cărpenişan** şi dşóra Rusalina S. **Catana** 'şi vor serbá actul cununiei la 19/31 Aug. în biserica gr. or. din Rěhău.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că terminul pentru înaintarea rugărilor de a fi primiţi la cursul pentru postă-telegraf s'a prelungit până la 15 Septembre.

Cu finea acestei luni încétă oficiul postal dela Cisnădióra şi va aparţiné oficiului dela Cisnădie.

* (Patriarchul Brancovici.) Patriarchul Brancovici şi-a luat în 27 l. c. n. rěmas bun dela diecesa din Timişóra. Până în Maiu anul viitoriu se va administrá diecesa prin episcopul din Verşeţ Nectar **Dimitrievici**

* (Strossmajer cetăţén de onóre) Comuna **Valejrad** a ales cu unanimitate pe episcopul Strossmajer cetăţén de onóre, ca pe „cel mai mare amic al slavilor“.

* (Focuri) Din mai multe părţi ale Ardélului ni se raportéză, că focul a făcut pagube enorme. In **Pricaz** lângă Orěstie o mulţime de locuitori au rěmas sub cerul liber. Şi din Ungaria vin sciri triste. Oraşul **Tocai**, renumit pentru vin, a ars aprópe intreg cu tóte bisericile şi edificiile publice. Asemenea a pustiit focul în comunele: Sz. Hubert, Tabbahaz, Viszlasz, Romhany, Csepreg, Şarul mare şi mic şi Varuz-Berenge.

* (Scólele comerciale din România.) Dl. ministru al domenilor, Păucescu, dorind a dá o nóuă organisare celor 4 scoli comerciale din ţară, mai solid şi mai în conformitate cu trebuinţele nóstre, a trimis o circulară directorilor acestor scoli, invitându i, ca împreună cu consiliele profesorale respective, sě-şi dea opinia lor şi sě rěspundă la câte va cestiuni de reorganisare, ce li s'a pretins.

Ideea d-lui ministru al domeniilor, scrie „Cur. Fin.“ fiind din cele mai salutare, căci estinderea relaţiunilor comerciale ale României cu alte ţěri, crearea atâtor stabilimente de credit şi de industrie desvoltarea, ce e menită a luá starea nóstră economică, făceau neapărat trebuinciósă o reformă în învěţămêntul nostru comercial, cestiunea a fost cu grabă studiată în tóte detaliele ei de către consiliul profesoral al scólelor nóstre comerciale, care 'şi au trimis deja rapórtele lor.

Acum, când dl. ministru al domenielor are sub ochii sei aceste rapórte, nu remâne de cât sě tragă dintrînsele conclusiunile cele mai nimerite şi sě dea scólelor nóstre comerciale organisaţiunea, ce le e impusă de progresele sciinţei şi de trebuinţele comerciului şi industriei române.

* (Fotografia în contra hoţilor.) Fotografia se aplică acum şi ca păḑitóre a casselor impotriva hoţilor. Étă o esperienţă, ce s'a făcut la atelierele fotografice ale lui Paul Nadar din Paris.

— „Incércă de a-mi sparge lada cu bani, ḑise Paul Nadar unui client, şi vei vedé dacă nu'ţi dau chiar la moment, probă inscrisă, că dta ai spart cassa şi momentul esact, când ai comis faptul.“

Clientul sparge lada cu bani, dar în momentul, când o deschidea, o sonerie puternică se auḑì şi apoi un sgomot sec.

— „Ei bine, ḑise clientul, esci prevenit, dar ce'ţi va dovedí, că eu am făcut spargerea?“

Nadar zimbì şi i arětă ascuns într'un colţ, un aparat fotografic de asupra cassei de bani şi o mică pendulă.

Şi peste cinci minute, Nadar aduce fotografia clientului. Nu mai era chip de indoit. Pe fotografie se vedea, cum clientul spărgea lada de bani şi se destingeau fórte bine acele pendulei: 4 óre 43 minute, óra ce ar fi putut fi óra comiterei unei crime.

* (Cel mai mare proprietariu.) Cel mai mare proprietariu fonciar e ţarul rusesc, care are atâtea moşii cât toţi lorḑii Engliterei şi cât toţi milionarii Americei.

Ţarul are o proprietate de 50 de milióne de hectare, adecă aprópe cât tótă suprafaţa Franciei.

Date despre înfiinţarea scólei elementare capitale române gr. or. din Braşov şi despre desvoltarea ei până la anul 1890

de **G. C. Bellissimus**, director.

(Urmare*)

Cu viuă plăcere, cu mare bucurie şi cu firma speranţă în viitoriu priviau românii: cum pětrundeau piloţii în sînul estinsului fundament; cum se prăvăliau şi aşeḑau pe crestetul acestora gratiile de stejar; cum le isbia pe acestea pondul voluminoşilor bolovani, ce lunecau asupră-le; cum îi chituia pe acestea cimentul, înşirându-se asupră-le dealungul sute de de mii de cărămiḑi; cum prin acésta lucrare a sute de mâni măestre cresceau şi se ridicau falnic ḑidurile şi păreţii marelui edificiu!

Ér concetăţenii nostri cei de alt ném păriau, că nu-şi cred ochilor, privind la *înaintarea şi desvoltarea acelei lucrări gigantice.*

Însě după-ce au descoperit în avêntarea ei *înaltul grad de intensitate, până la care ajunsese fidelitatea română,* au cunoscut în acésta o întórcere spre bine în viitoriul românilor.

Însu-şi domnitoriul ţěrii, *Maiestatea Sa Apostolică regele Ungariei, Francisc Iosif I,* venind în călětoria sa din anul 1852 pe la Braşov şi îndurându-se a merge sě visiteze şi biserica St. Nicolae din Scheiu, când a dat pe lângă acest edificiu, carele se ridica grandios, şi-a aruncat graţiósa privire asupra lui, şi aflând, că se clădesce cu banii românilor gr. or. pentru scólele lor centrale, s'a arětat tare mulţămit, căci a věḑut *mare bine pentru români în acéstă fidelitate a lor.*

Sub astfeliu de auspicii măreţul edificiu s'a isprăvit la anul 1854.

Acum aveau scólele nóstre centrale sale de prelegeri deplin corěspunḑětóre pentru numěrul cel mare al elevilor scólelor medii.

Mai crescênd însě şi numěrul elevilor scólei elementare capitale aşa, încât nu-l mai puteau încăpé odăile edificiului din Prund, fură şi clasele acestei scóle în tómna anului 1855 întroduse în acest edificiu.

Şi tot mai crescênd numěrul elevilor scólei elementare capitale, a trebuit acésta la anul 1858 sě se desfacă în patru clase.

Ér scóla de copile fù la anul 1843 desfăcută în dóuě clase, la anul 1853 i-s'a adaus şi clasa a treia, la anul 1861 şi clasa a patra, ér la anul 1877 şi clasa a cincea.

După-ce s'a desfăcut scóla de copile în clase, ne mai încăpêndu-o odăile edificiului din curtea bisericei St. Nicolae, a fost întrodusă în casă închiriată până la anul 1871, când s'a clădit despărţěmêntul despre Uliţa mare al edificiului scólelor centrale din Gróver în odăile de jos ale acestui despărţěmênt şi-a ţinut apoi prelegerile, până în tómna anului 1888, când au fost tóte cinci clasele ei întroduse în edificiul vecin Nr. 405, care-l cumpěrase On. Eforie a scólelor centrale şi-l adoptase spre scopul acesta.

La anul 1871 s'a deschis pe lângă scóla elementară capitală de tóte ḑilele şi *scóla de Dumineca* pentru băeţii de 12—15 ani, neîntraţi în scólele medii, precum şi pentru băetele de aceaşi etate.

Numěrul frecuentătorilor scólei elementare capitale de tóte ḑilele a fost:

la	anul	1840	de	190	copii,	45	copile,	suma	235
„	„	1850	„	250	„	54	„	„	304
„	„	1860	„	285	„	50	„	„	335
„	„	1870	„	311	„	116	„	„	427
„	„	1880	„	273	„	174	„	„	447
„	„	1890	„	326	„	192	„	„	518

Scóla de Dumineca a fost frecuentată de câte 20—40 băeţi, 20—60 de băete.

Aşa dar din an în an, din deceniu în deceniu tot mai mult crescù numěrul elevilor şi elevelor acestor scóle *prin fidelitatea, ce o avură către chemarea lor învěţătorii şi autorităţile lor.*

Prea bine.

Dar pe ce basă s'au organisat aceste scóle; pe ce base s'au organisat şi cum s'au lăţit scólele elementare şi prin alte părţi locuite de românii gr. or. ale patriei nóstre?

Pe următórele base şi în modul următoriu:

Fericitul *Andreiu Baron de Şaguna,* ales la anul 1847 de episcop al bisericei române gr. or. din Transilvania, *fidel chemării sale de Ierarch,* a lucrat cu deadinsul, cu tótă seriositatea ḑi şi nópte, fără preget, fără obosélă cu abnegaţiune de sine — până la încheerea scumpei sale vieţi pămêntesci (1873) — pentru binele şi fericirea poporului român din acéstă dulce patrie.

Sciind el, că un popor lovit de tirana *Sórte*, batjocorit de mârşavul *Mom* şi părăsit de tótă lumea numai prin propriile sale puteri — re'noindu-şi-le, restaurându-şi-le şi unindu şi-le în forță valabilă, se va mai puté pune pe picióre şi va mai puté lucrá cu succes întru a se avêntá, a ajunge ér în bună stare şi a prosperá; sciind apoi şi cum-că *sciința este putere, în stare însĕ a folosí omului numai înfrățită fiind cu moralitatea*: a pus în cel mai dintâiu loc din planul măreței sale opere *cultura şi educațiunea poporului român gr. or. prin biserică şi scólă.*

La anul 1850 a şi început episcopul *A. Şaguna* a uní puterile inteligintii române întru a lucra la cultivarea şi educațiunea poporului nostru din acéstă patrie.

A conchemat adecă pe cei mai inteligenți, zeloşi, activi şi demni de încredere bărbați din cler şi dintre mireni la un *„Sobor bisericesc“* în Sibiiu.

Fideli chemării lor, membrii Soborului (din anul 1850) au primit unanim propunerile archiereului lor.

Cu referire la instrucțiune aveau sĕ pună la cale înfiintarea succesive a scólelor poporale prin tóte comunele române din diecesă, precum şi pregătirea învĕțătorilor necesari şi aplicarea lor la scólele înființânde: apoi organisarea lor, dotarea lor şi în fine desvoltarea lor. (Va urmá).

O schiță teoretică şi practică

despre „frângerile vulgare.“

(Temă tractată în adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români din districtul Sibiiului, ținută la 28 Septembre 1890 în opidul Ocna.)

Computul în scóla poporală, după religiune şi limba maternă, este cel mai important obiect de învĕțămênt, căci prin el li se procură elevilor cunoscințele necesari pentru a deveni odată capabili sĕ resólve cu esactitate şi abilitate problemele, cari le vin înainte în decursul vieții lor; prin el se desvóltă mai curênd şi mai bine facultățile intelectuale ale elevului şi tot computul este, care dedă pe elevi a-şi esprimá clar şi corect ideile lor. Deci cu drept cuvênt se póte dice, că computul este o adevĕrată gimnastică spirituală pentru elevi.

Acest obiect de învĕțămênt însĕ reclamă o deosebită atențiune din partea învĕțătoriului, fiind grea de predat. Nimica în întreg computul însĕ nu este aşa greu şi nu face elevilor atâta năcaz ca frângerile vulgare, de aceea învĕțătoriul trebue sĕ fie cu mare grije la predarea lor, nu cum va sĕ umble orbecând, căcí atunci se străduesce şi îşi încórdă puterile sale numai înzădar. De altcum simțindu-se greutatea lor sĕ şi predau numai în anul ultim de scólă unde ai de a face cu elevi, a căror facultăți spirituale sunt deja binişor desvoltate şi prin urmare, în urma unei tractări metodice, pot sĕ le fie elevilor încă uşóre.

In multe scóle — după cât sunt imformat — nu se operézá aşa pe larg cu frângerile vulgari scrise, cum se opera până acum, şi acésta din causă, că sau numai are învĕțătorul timp şi pentrn ele, sau ia altă partie din computul, pe care o află mai mult vrednică a o predá elevilor, decât acestea, şi nu poți face nici o imputare învĕțătorilor, cari purced astfel, că într'adevĕr puțin folos aduc elevilor frângerile vulgari scrise în viața practică. Nu o putem dice acésta însĕ şi despre frângerile vulgare desvoltate din numerí fundamentali în mod verbal, căci acestea de o parte sunt un mijloc fórte bun de a agerí mintea elevilor, ér de altă parte se folosesc fórte des şi în viața de tóte dilele d. e. o jumătate de funt, un pătrariu de litră ect. Pe acestea le am avut şi eu în vedere, când m'am resolvat a tractá acésta temă. Despre acestea dară voiu şi vorbí.

Se vor întrebá póte unii dintre d nii învĕțători, când sĕ se încépă cu predarea frângerilor vulgare în scóla poporală? Rĕspund: ele se pot predá începênd cu anul prim de scólă. Am practisat o acésta în 2 ani în clasa primă fără sĕ întimpin vre o greutate deosebită; se înțelege, că ele se propun anului prim de scólă numai acolo, unde învĕțătoriul nu mai are de a instruá si elevii unui alt an, la din contră trebue sĕ se amâne începerea predărei lor pe anul al 2-lea de scólă.

Pentru-ca sĕ se pótă propune cu succes bun şi dacă e ca resultatul se fie favorabil şi îmbucurătoriu, trebue însĕ sĕ se observe din partea învĕțătoriului la predarea lor mai multe puncte şi anume:

„Fie-care frângere trebue tractată în mod intuitiv, folosindu-se învĕțătoriul la predare de obiecte, cari se pot desface în părți egale d. e. vrênd învĕțătoriul a esplicá o frângere óreşi care, ia un mĕr sau o cólă de hârtie scrisă pentru ai dedá pe elevi la crutare, sau o nuea de o mărime anumită şi 'i face pe elevi mai întâiu sĕ reflecteze la noțiunea de întreg, apoi împarte întregul în presența elevilor în atâtea părți, în câte doresce şi prin întrebări potrivite a duce pe elevi la priceperea lucrului. Intuițiunea dară, ca la ori şi care obiect de învĕțămênt, nu póte lipsí; aici însĕ cu atât mai vêrtos, că se lucră cu numeri, cari nu sunt alt ceva decât abstracțiuni dela obiecte concrete.

Ar fi însĕ o mare eróre, când învĕțătoriul ar rĕmâné pururea pe lângă intuițiuni, de aceea se cere, ca elevii sĕ fie conduşi dela intuițiune treptat la abstracțiune, aşa că, după-ce s'au făcut tóte operațiunile posibile cu obiecte concrete, sĕ se facă tóte acestea şi în mod abstractat şi de se va fi făcut intuițiunea bine, elevii nu vor întêmpiná nici o greutate.

Invĕțătoriul sĕ nu trécă dela o frângere la alta până nu se convinge, că toți elevii au priceput pe cea propusă; ba nu e destul nici cu atâta, e de lipsă, ca frângerea sĕ se deprindă până la desteritate şi în fine sĕ se aplice la esemple din viața practica, căci nu pentru scólă, ci pentru viață învĕțăm.

Mai departe învĕțătoriul sĕ nu propună nici odată o frângere nóuă, până nu repetéză mai întâiu frângerea tractată pe urmă, aducênd apoi frângerea cea nóuă în legătură cu cele vechi; pentru-că ele se forméză una din tr'alta şi stau în strênsă legătură întocmai ca un lanț din zalele sale.

Invĕțătoriul trebue sĕ le propună aşa, ca atențiunea elevilor sĕ fie totdeuna îndreptată spre dênsul şi mintea lor sĕ se ocupe numai cu tema dată spre resolvare. Acésta numai atunci se va puté întêmplá, când se va folosí la predare mai mult de forma de învĕțămênt, ce se numesce „euristică“ sau aflătóre, care conduce pe elevi, ca ei insişi sĕ afle resultatul temei. E imposibil însĕ, de a se ținé învĕțătoriul la predarea frângerilor vulgare numai de forma euristică, căci vin casuri, unde trebue sĕ foloséscă forma „catichetică“ (întrebătóre), sau forma „deictică“ (arătătóre) şi se póte întêmplá, ca tóte aceste forme sĕ se folosécă în o óră: prin urmare învĕțătoriul trebue sĕ combine aceste forme şi cu cât le va scí împreuna mai bine, cu atât dovedesce, că are o mai bună metodă. Forma deictică sĕ folosesce de altcum mai mult la frângerile vulgare scrise, unde învĕțătoriul arată elevilor, cum se scrie o frângere, pentru-ca la rêndul seu sĕ scie şi ei cum sĕ urmeze. (Va urmá).

Loc deschis.*)

Arad, în August, 1890.

Memorabilă va sĕ remână pentru noi diua de 7 Iuliu a c. pentru-că în aceea di s'a făcut lumină aici, carea a luminat situațiunea. Se scia adecă de mai nainte, că „Tribuna“ şi a înființat prin unii din fostii ei redactori aici în Arad un grup al ei, şi se scia şi aceea, că ómenii acestui grup sunt aceia, cari au rĕspândit acum de ani încóce neadevĕruri şi calumnii asupra tot cea ce s'a făcut bine în părțile nóstre.

Nu se scia cu posivitate însĕ, că acest grup este concentrat în direcțiunea institutului de credit „Victoria“, pre carele românii de aici l'a înființat ca sĕ fie un institut românesc de bani, şi o inteprindere națională economică Dl cassariu al acestui institut Romul Ciorogariu a spus o însĕ acésta pe față în „Tribuna“, şi noi astădi scim curat, că dela institutul nostru de credit „Victoria“ al cărui director este Dl Dr. Nicolau Oncu se rĕspândesc faime rele prin colónele „Tribunei“ despre situațiunea de aici, îndreptate cu intențiune de a înegrí ante publicului pre capul nostru diecesan, căruia i-se atribuesc tóte relele, de cari sufer astădi românii din aceste părți; şi astădi suntem în curat, că tovarăşi de ai lui Dr. Oncu, cari la o masă împreună cu dênsul mâncă dintr'un blid sunt totodată şi tovarăşi ai „Tribunei“ — de principiu şi credință.—

Sĕ le fie de bine, noi n'avem nimica, decât numai sĕ i întrebăm, cum stăm dară cu ruşinea? Institutul nostru de credit „Victoria“, s'a întemeiat pentru ca sĕ susțină un grup al tribunistilor? ori s'a întemeiat pentru-ca acel institut sĕ fie oficina pentru intrigi şi rĕspândirea de calumnii asupra Archiereului nostru din Arad? în acésta privință deci întrebăm pe onorata direcținue a „Victoriei“ şi în special pre dl preşedinte Dr. Lazar Petcu, că mai póte suferí o astfeliu de stare de lucruri în acest institut? când se scie, că numai acelea institute de bani pot sĕ progreseze, cari adună publicul lor, şi cari nu l înstrĕinéză pre-cum o fac acésta unii din funcționarii dela „Victoria“.

Trecem însĕ la obiect, la însemnătatea dilei de 7 Iuliu a. c.

Va fi cunoscut multora din public, că în „Tribuna“ Nr. 122 şi 123 de ĕst an un pseudonim „Teologul „a scris sub titlul „Cultura şi Orientalismul“ versându şi tot veninul asupra capului nostru diecesan din Arad, şi între altele a apostrofat pe directorul dela intitutul nostru teologico-pedagogic, pre-cum şi pre un profesor, pre cari i a pus în fața publicului ca pre nesce ómeni fără cualificațiune prescrisă; în urma cărora profesorului Teodor Ceontea i-a succes a aflá meteorul ascuns sub masca teologului în persóna dlui Romul Ciorogariu cassariu la institutul nostru de bani „Victoria“, care astfeliu aflându se picat în cursă şi-a căutat refugiu la salvarea onórei sale prin aceea, că a provocat la duel pe profesorul Ceontea — tată alor trei prunci — şi causa duelului a ajuns de s'au constituit un juriu de onóre, a căruia verdict apoi în faptă a făcut lumină, în diua însemnată mai sus.

Este de însemnătate verdictul juriului de onóre, pre-carele l'am cetit în Nr. 64 al „Telegrafului Român“ de ĕst an, pentru-că în el ni-se înfățoşéză eroul „Tribunistilor“ nostri din Arad în persóna dlui Romul Ciorogariu, cassariu la institutul nostru „Victoria“ din Arad — într'o mână cu sabia şi într'alta cu pistolul gata de bătae cu tot cel cei-va stá în potrivă: dar spre durerea lui şi spre bucuria nóstră juriul l'a desarmat în casul de față; încoită însemnătate are apoi acest verdict, pentru-că acela s'a enunciat în unanimitate prin nisce bărbați recunoscuți aici de ómeni de mare valóre.

Una însĕ pare cam curios, cum de nu s'au putut aflá între tribuniştii din Arad doi bărbați români ca sĕ se iustitue în juriul de onóre în locul celor doi magiari? — pe cari noi altcum îi fórte stimăm — aşa sĕ vede, ca tribuniştilor nostri le merge fórte rĕu! — bine a dis cine a dis, că „cel ce sémĕnă vênt, seceră furtună“.

Aşa se vede însĕ că acest ném nu are pace, n'au fost destule celea preste cari abia au trecut, ci érăşi încep în córda lor, acum însĕ nu din Arad, ci dela Timişóra.

În Nr. 154 din 8/20 Iuliu a. c. „Tribuna“ érăşi ne delectéză cu scrierile lui „Veritas“ din Timişóra, — despre care „Veritas“ noi mai că am puté pune rămaş, că e érăşi unul din cei dela direcțiunea „Victoriei“ din Arad, ori cine sĕ fie însĕ, pre noi nu ne privesce: ceea ce ne-a făcut atenți la scrierea sa, este érăşi îndrăznéla acestor ómeni, şi tonul îngâmfat, în care scriu, astfeliu ne-a străbătut fórte în ochi cutezata afirmare, ce o resfiră în public acel corespondent cutezătoriu când, dice: „Tóte causele române puse în miscare cam de pe la anul 1881 începênd, au fost zădărnicite de ómenii grupați în jurul episcopului Mețian, în vreme ce, dacă episcopul a sĕvêrşit vre-un act vrednic de recunoscință, numai spriginit de cei urgisiți de dênsul i-a suces al sĕvêrşí, cari sĕ intereséză şi astădi cu mult zel de ori-ce întreprindere românéscă, deşí sunt calomniați“, va se dică neci mai mult neci mai puțin, decât că în Arad lucru vrednic de recunoscință fără spriginul companiei lui „Veritas“, adecă fără „Tribunisti“ nu se póte închipuí: noi însĕ cei ce cunóscem trebile din Arad, dicem hotărit, că aceste afirmări ale lui „Veritas“ sunt adevĕrate calomnii îndreptate asupra celora, la acărora adresă se dic, numai din resbunare: am dorí sĕ scim, cari sunt acelea lucruri vrednice de recunoscință, cari s'au făcut în Arad prin concursul aderenților lui „Veritas“, respective prin grupul „Tribunistilor“?, deci pretindem sĕ fim luminați în acéstă privință.

Acest „Veritas“ apoi continuă, că asupra erudítului şi îndelung răbdătoriului referent consistorial Dr. George Popa s'ar fi comìs atentat.

Noi nu scim aici de nici un atentat, totul ce scim ne-a spus-o insuşi dl Popa într'o scriere a sa în „Luminătoriul“, ce s'a întêmplat la esamenul cu învĕțătorii, de unde noi aflăm, că dl Popa însuşi a încercat a comite atentat asupra dogmelor nóstre bisericesci, şi fiind-că nu i a succes, a părăsit oficiul ce l'a avut.

După noi pentru retragerea dlui Dr. Popa dela oficiu n'a cădut nici o stéuă de pe ceriu, şi opiniunea publică va trece şi peste acésta causă la ordinea dilei, pro-cum a trecut şi sinodul eparchial din 1889, dela care nu vedem nici un conclus asupra abdicerei numitului referinte însinuată sub Nr. 85 din protocolul sinodal şi precum a trecut şi preste alte multe calumnii rĕspândite în „Tribuna.“

Casul însĕ rĕmâne de însemnătate numai întru atâta, căci el s'a întêmplat, şi este fórte regretabil acest cas, pentru-că atentatul de care vorbesce „Veritas“ l'a comis insuşi dl Dr George Popa în contra sa, tocmai aşa precum fórte bine scie şi „Veritas“ cu toți cei din grupul seu, că dl Dr. Georgiu Popa de mai mulți ani încóce a comis insuşi asupra sa nenumĕrate atentate, cari sunt cunoscute prin tóte locurile în Arad: şi noi nu ne putem esplicá cum a putut preasânțitul nostru episcop diecesan suferí cu atâta răbdare, în timp atât de îndelungat de n'au făcut cunoscute celor competenți pentru a se luá mĕsuri coercitive, atentatele celea dese ce le-a comis dl Dr. Georgiu Popa asupra sa în detrimentul vadei postului de referent consistorial spre regresul causei scolare din diecesă, cari la nici un cas nu fac mare renume dlui Dr. Popa.

Şi acest „Veritas“ totuşi vorbesce de atentat, firesce ca sĕ seducă opinia publică, avênd încă neruşinarea a dice, că „lasă la judecata publicului românesc, care singur scie cine este un Dr. Georgiu Popa şi cine este un Mețian“? cu adevĕrat publicul românesc scie cine este episcopul Mețian, căci faptele sale însuşi vorbesc, că este dreptcredinciosul episcop al Aradului, ér despre dl Dr. George Popa nu scie, decât că el a fost un funcționar bisericesc ca referent la senatul scolariu din Arad, şi ca atare datoriu a fi supus episcopului diecesan, şi nici decât superior preste episcop; deci noi putem încredință întreg publicul românesc, că scólele din diecesa Aradului nu vor simțí lipsa dnului Dr. Popa ci din contra, în interesul binepriceput al bisericii este o necesitate imperativă, ca sĕ scape scólele din diecesă de sub închipuitul tutorat al acestui om.

Sperând, că celea dise până aci, sunt de ajuns pentru lămurirea situațiunei, închieem, constatând, că publicul mare din Arad şi jur cunósce mult mai bine ómenii de aici, decât ca corĕspondințele datate din Arad ori Timişóra şi publicate în „Tribuna“ sĕ mai pótă produce neînțelegeri între români, mai cu sémă acum, când durere tocmai grupul „Tribunei“ s'a putut convinge, că cine scóte sabia de a loví în altul, nu se mai póte ferí, ca aceeaşi sabie sĕ nu-l lovéscă pre dênsul.

Celea ce am mai avé a spune la adresa tribunistilor din Arad, le reservăm pe când vor poftí acésta, căci noi am hotărit, ca de aci înainte sĕ le stăm la disposiție.

„Iubitorii de adevĕr“.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta, redacțiunea nu e responsabilă. Red

---

Loterie.

Mercuri în 27 August 1890.

Sibiiu: 25 34 75 89 3.

Nr. 335. [418] 2—3

CONCURS*).

Pe basa conclusului comitetului parochial din Poplaca dela 8 Iuliu a. c, prin acésta se deschide concurs în scopul întregirei în mod definitiv a lor dóuĕ staţiuni de învĕţători vacante la scóla parochială cu trei clase din Poplaca şi anume pentru clasa I şi II.

Emolumentele.

Pentru clasa I 210 fl. în bani din cassa bisericéscă, cuartir natural în edificiul scólei, lemne de foc după trebuinţă şi folosirea grădinii din curtea scólei;

pentru clasa a II-a 250 fl. din alodiul comunal, 3 orgii lemne de foc, cuartir liber şi folosirea grădinii scolare;

Salariele în bani se plătesc anticipative în rate de câte 3 luni.

Invĕţătoriul clasei a II-a e însărcinat cu ţinerea scólei de repetiţiuni, ambii învĕţători vor ţiné strana în biserica Dumineca şi sĕrbătórea.

Reflectanţii la aceste posturi, sub durata concursului, sĕ se presenteze în comună în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre spre a dá probe în biserică despre hărnicia lor în cântări şi tipic, ér cererile concursuali instruite cu documentele prescrise se le adreseze la oficiul protopresbiteral subscris în termin de 30 de ḑile computate dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Sibiiu, 30 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Hannia,
adm. prot.

---

*) În Nr. 85 s'a publicat greşit cifrele salarielor. Red.

Nr. 497. [411] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Olpret, protopresbiteratul Deeşului, pre lângă neputinciosul paroch Vasiliu Gog de acolo, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Fiitoriul capelan conform declaraţiunei parochului făcute la 15 Iuliu a. c. are drept la jumĕtate din tóte venitele parochiali anuali, statorite de cătră sinodul parochial estraordinar dnut la 8 Iuliu a. c. în sumă totală eţi 404 fl. 90 cr., prin urmare la suma de 202 fl. 45 cr. anuali.

Specificarea acestor venite se póte vedé la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 21 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dees în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr [408] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele poporale gr. or. din comunele de mai jos din protopresbiteratul Devei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Cherges, cu salariu de 150 fl. lemne pentru foc şi cuartir în edificiul scólei.

2. Popesci, salariu de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

3. Găunósa, cu salariu de 130 fl. în bani, 20 de mĕsuri cucuruz sfărimat, cuartir şi lemne pentru încălḑit·

4. Bĕtrâna, cu salariu de 120 fl. în bani, 50 mĕsuri cucuruz sfărimat, cuartir şi lemne.

5. Nandru-Vale-Josani, cu salariu de 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste staţiuni au a-şi asterne suplicele lor instruite în sensul legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Deve în conţelegere cu comitetele parochiale.

Deva, 1 August, 1890.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 426. [421] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în Murĕş-Cuesdiu, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Venitele parochiale, împreunate cu acest post, dau suma de 400 fl. 40 cr. v. a.

Petenţii sĕ pot informá despre starea parochiei la oficiul protopresbiteral subscris ori la cel parochial în Murĕş-Cuesdiu.

Se observă, că superedificatele parochiale lipsesc. Ele insĕ se vor ridicá în decursul unui an.

Suplicele concursuale, instruite conform legilor, sunt de a se substerne subscrisului p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 3 Iuliu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

Nr. 667. [416] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele confesionale gr. or. din parochiile mai jos însemnate în tractul protopresbiteral al Murĕş-Oşorheiului se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile, socotit dela prima publicare:

1. Murĕş-Cristur, cu salariu de 84 fl. în numerar plătibil la lună din lada parochială şi folosirea a lor dóue bucăţi de pămĕnt in mărime de 1400□°, în preţ de 16 fl.

2. Bandul de câmpie, salariu 150 fl.. şi cuartir liber în edificiul vcolar.

3. Sângiorgiul de pădure (Erdő Sân-Georgiu), cu salariu de 150 fl.

La tóte aceste staţiuni învĕţătoiul e obligat a ţiné strană în biserică în Dumineci şi sĕrbători.

Concursele instruite conform dispoziţiunilor normativului scolariu c. XI despre instituirea învĕţătorilor, sĕ se aştérnă subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Murĕş Oşorheiului.

Nicolau Maneguţ,
adm. prot.

Nr. 500. [414] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor invĕţătoresci Clasa I şi II dela scóla elementară ortodocsă română din Sighişóra, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Fie-care post invĕţătoresc e impreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a. în care sĕ computá şi lemnele de foc cu 20 fl. v. a. prelângă cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătorii aleşi prelângă prestarea instrucţiunei prescrisă de „Normativul scolar“ vor avea se ţină strană în Duminecile şi sĕrbătorile de preste an în biserică prelângă cantorele, în mod perondator cu invĕţătoriul classei a III a.

Dela concurenţi se cere, ca până la espirarea concursului sĕ se presenteze în biserica din loc, spre a şi arĕtá desteritatea şi în cântările bisericesci, şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupá vre unul din acestea posturi invĕţătoresci au a şi înaintá cererile de concurs conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris până la terminul susidicat

Sighişóra, 7 August, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 358. [417] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sĕlistei se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Amnaş, cu salariu anual de 94 fl., cuartir liber şi lemnele trebuincióse de încălḑit.

2. Tilişca, cu salariu anual de 300 fl., care sĕ solvesce din fondul scólei în 4 rate anticipative.

3. Topârcea, cu salariu anual de 210 fl.

Aleşii învĕţători la scólele din Tilişca şi Topârcea vor fi datori a ţiné la serviciul divin Dumineca şi sĕrbătórea strana şi a provedé instrucţiunea în un despărţĕmênt al scólei de repetiţiune.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu în terminul susindicat.

Sĕliste, 21 Iuliu, 1890.

In conţelegere cu comitetele parochiali respective, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlistei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 388. [415] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos insemnate din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Avrig, un post de invĕţătoriu cu salariul anual de 200 fl. v. a. din cassa bisericei; altul tot cu salariul de 200 fl. asemenea solvit din cassa bisericei.

2. Sebeşul-inferior, un post invĕţătoresc adjunct cu salariu anual de 150 fl. v. a.

3. Viştea superióră, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

4. Ucea infrióră, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 110 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

5. Feldióra, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 105 fl. şi naturalii în suma de 15 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

6. Porumbacul inferior, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

7. Sărata, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 100 fl. v. a. bani gata şi un fênaţ cu un venit anual de 20 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi sĕ-şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul prescris.

Avrig, 5 August, 1890.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 390. [422] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea în mod definitiv a posturilor învĕţătoresci din mai jos numitele comune din tractul protopresbiteral al Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin până la 10 Septembre a. c.

1. Chezi-Mărtănuşi, cu salariu de 200 fl, cuartir liber în edificiul scóle işi 2° lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu de 170 fl., în bani şi naturalii şi cuartir liber.

8. Boroşneul mic, cu salariu de 203 fl. 30 cr. şi cuartir liber.

4. Vamă-Buzĕu, cu salariu de 210 fl. şi cuartir liber

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi, împreunate tóte cu cantoratul vor asterne cererile lor concursuale instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat, avênd a se presentá mai înainte in biserică spre a-şi arĕtá desteritatea în cântările rituale şi tipic.

S.-Sân-Georgiu, 9 August, 1890.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coitofean,
protopresbiter.

Nr. 490. [410] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Şarpatoc cu filia Vêlcăndorf, din protopresbitoratul Sighişórei, — se escrie prin acésta concurs conform ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 15 Maiu a. c. Nr. 3223 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia oficială „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau în sumă totală 360 fl.

Concurenţii se pot informá despre starea parochiei la oficiul parochial şi cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a şi asterne suplicele lor instruite conform „Statutului organic“ şi a „Regulamentului pentru parochii“ subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sighişóra, 27 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, — în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 391. [412] 3—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan pre lângă neputinciosul paroch Artemiu Crişian din Sânbenedic, protopresbiteratul Têrnavei interióre, neconcurând nimenea în terminul publicat de „Telegraful Român“ Nr. 137 138 şi 140 din anul 1889, se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela I-a publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele impreunate cu postul acesta la olaltă computate dau suma de 449 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acest post sĕ şi astérnă petiţiunile instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cetatea de baltă, 16 Iuniu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferióre în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Institut de băeţi „N. Mallian“ Craiova, România.

Se caută **doi pedagogi,** preparatori pentru cursul primariu şi secundariu, cari sĕ posédă cunoscinţele a VII clase gimnasiale. A se adresá la direcţiune, înaintându-se actele de studiu. [413] 4—6

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca**.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr 88 Sibiiu, Marţi 21 August, (2 Septembre) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 August.

Cu venirea sa la guvern fostul ministru de interne contele Teleky, tocmai acum e anul, şi-a fost indreptat atenţiunea sa asupra clasei muncitóre din popor, voind sĕ saneze unul dintre cele mai amar simţite neajunsuri din sinul poporului. Nime altul ca ministrul de interne este chemat sĕ delăture relele din popor, şi ministru mai chemat pentru cele interne ca contele Teleky nu era. Crescut din prunciе în mijlocul poporului, om accesibil pentru tóte nĕcasurile lui, contele Teleky cunósce din proprie intuiţiune tóte neajunsurile, cu cari se luptă poporul la ţéră, căci el a avut contact nemijlocit cu sêrmanul popor.

A sulevat deci fostul ministru dóuĕ cestiuni de mare importanţă pentru popor: higiena care pretinde grabnic ajutoriu, şi regularea moşitului, ca sĕ nu péră cu sutele din lipsa de ajutoriu în cele mai critice momente atât mama, cât şi pruncul nou născut.

Durata cea scurtă în ministeriu a acestui bărbat nu l'a lăsat sĕ pună în practică bunele intenţiuni cu aceste nĕcasuri ale poporului; lucrarea începută insĕ s'a continuat sub actualul ministru de interne, şi în ḑilele acestea ministrul a şi emis o circulară, prin care recomândă un op higienic menit a delătură neajunsurile, şi a învĕţá pre popor ca în multe casuri el insuşi sĕ-si scie ajutá.

Opul este scris în formă de dialog intre un medic şi ţĕrani, în stil popular, şi precum ne spun ḑiarele unguresci, va face bune servicii poporului.

Ḑiariul din Cluş „Koloszvár“ din incidentul acestui op face o privire asupra higienei poporului şi ajunge la resultate fórte triste. In special s'a ocupăt acest ḑiar numai cu românii de pre câmpie, şi a susţinut, că în privinţa higienică pe ací află stări de lucruri inspăimântătóre.

Românii pe câmpie locuesc în o hurubă. care mai nu mai séměnă a casă. Pre ferésta cea mică raḑele sórelui numai rar se mai rătăcesc prin acéstă hurubă. Aerul infectat din acésta casă se mai strică şi prin aceea, că în acésta căsuţă are adăpost pe lângă ómeni: viţelul şi purcelul.

Ne mai spune acest ḑiar, că autorităţile chemate a promová bunăstarea poporului nu au ochi pentru asemenea lucruri. Ele numai ingrijesc ca statutul comitatens sĕ se esecute cu rigóre.

Şi solgăbirĕul ingrijesce, ca pentru esemplu din gunóie sĕ nu se stórcă nimica pre stradă, căci aşa stă scris în statutul comitatens, că acésta este contra higienei. Nu se uită insĕ, că din gunoiu se strecură pârĕu prin curtea ţĕranului; căci acésta nu stă scris în statutul comitatens, prin urmare nu e contra higienei.

Constatăm şi noi, că da, aşa este, sunt multe neajunsurile ţĕranului. Cele scrise despre românii din câmpie sunt adevĕrate, şi tóte cele scrise despre românul din câmpie în asemenea mĕsură se pot aplica asupra ungurilor ţĕrani de pe câmpie, cari în privinţa higienei stau pe o tréptă cu românii.

Mai mult, cele afirmate despre românii din câmpie se pot aplicá la locuitorii Transilvaniei şi ai Ungariei în general, — înţelegem classa mai sĕracă.

Şi aici mărimea ferestei nu mult importă, căci ne a spus-o domnul Mocsáry în cartea sa *„Az állami közigazgatás“*, că acolo unde solgăbirĕul a făcut ferestri mari tot cu architectul comitatului, poporul le a bătut cu cuie, şi când s'a spart sticla, a pus în locul ei burduf, şi sórele tot n'a străbătut în casă.

Ne bucurăm şi noi cu colegii dela ḑiarele unguresci pentru mĕsurile luate de dl ministru de interne în interesul higienei.

Rugăm dimpreună cu colegii dela „Egyetértés“ pe domnul ministru sĕ dispună traducerea opului edat în limbile germană, română, sêrbă şi slovacă, dar mai avem o rugare specială. Traducerea românéscă sĕ o facă prin ómeni, cari ne cunosc bine limba. Sĕ se traducă cartea în frumósa limbă a poporului, pentru care ea este scrisă, şi atunci de bună sémă 'şi va şi avé efectul dorit. Sĕ se distribue apoi gratuit în milióne de esemplare, ca fie care cărturariu sĕ ajungă la ea, şi sĕ se foloséscă.

Revista politică.

Cestiunea lui Ábrányi cu Bismarck a preocupat în ḑilele trecute în mod escepţional presa magiară şi chiar şi unele foi germane nu s'au abţinut a nu luá notiţă de ea Ábrányi şi amicii sei de principii au trimis tuturor foilor din capitala Ungariei un comunicat, în care desfăşură circumstanţele, în cari a ajuns Ábrányi sĕ vorbéscă cu Bismarck şi cari au de scop a împĕcá opiniunea publică cu aceea, că Ábrányi în adevĕr a vorbit cu Bismarck deşi nu în castel, dar în grădină şi între-vorbirea a ţinut 10—15 minute. Atins însĕ în ambiţiunea sa de deputat, Ábrányi, după ce nu şi a putut recăpĕtá epistola, cu care-l onorase Bismarck înainte de a l primí, şi după ce fostul cancelariu de fer négă resolut, că ar fi vorbit cu Ábrányi, acesta a anunţat că 'şi depune mandatul de deputat.

Din acest incident ḑiariul partidului independent „Egyetértés“ voesce sĕ scuse pe Ábrányi şi sĕ documenteze, că procedura sa nu e de caracter aşa de grav, încât sĕ fie silit a-şi depune mandatul, cu tóte că Ábrányi singur recunósce, că a fost indiscret şi a vătĕmat pe principele, publicând convorbirea, ce o ar fi avut pentru 40 fl.

Diferinţele în partida independenţilor cuprind tot mai mare teren. Între deputaţii Dionisiu Pázmándy şi Coloman Szecsödy a isbucnit prin ḑiare o polemică vehementă, în care declară Pázmándy, că va lucrá ca Szecsödy sĕ fie dat afară din club. Szecsödy a convocat o adunare a partidului, ér Pázmándy a publicat o declaraţiune, care cuprinde încă subscrierile lui Tulok, Udvary şi A. Ugron, în care se declină lui Szecsödy dreptul de a convoca astfeliu de adunări şi arată pericolul împreunat cu astfeliu de conventicule, deóre ce nu e dat partidului ca sĕ se ocupe cu diferenţe personale.

Scirile din Budapesta anunţă, că prim ministrul, cont. Iuliu Szapáry a elaborat un memorand mare cu privire la reforma administraţiunei. El va fi supus încurênd desbaterilor consiliului de ministrii. Pelângă acésta ministrul a mai elaborat şi proiectul de lege, care tractéză amĕnunţit dispoşiţiunile administrărei comitatelor prin organele statului. La rêndul seu va prensentá astfeliu de dispoşiţiuni şi cu privire la administrarea oraşelor libere reg. şi a comunelor.

Foile naţionale germane se ocupă cu retragerea preşedintelui dietei provinciale bucovinene şi regretă mult, că foile conservatóre şi ale antonomistilor au atăcat pe bar. Pino aşa de aspru la retragerea lui. Pe de altă parte substitutul de acum, bar. Pace, după ele, nu i destul de energic şi ca dovadă aduc alegerile ultime, unde bar. Vasilco şi Mustaţă au făcut totul după bunul lor plac, făr ca cont. Pace sĕ scie pune limite vechilor boeri români aşa precum le punea bar. Speréză însĕ, că la ocuparea definitivă a postului, guvernul lui Taaffe 'şi va deschide ochii pe cine încredinţéză cu acésta mare dignitate, împreunată cu o responsabilitate atât de grea.

Comentările cu privire la întrevederea împĕraţilor german şi rus decurg în tot focul. Raportul ḑiariului „Moskovkia Viedomosti“ despre o convorbire cu o înaltă persónă din jurul împĕratului german se consideră de o invenţiune, tot astfeliu şi faima lăţită, că preşedintele republicei francese Carnot a primit din partea ţarului ordinul Andreiu în briliante, pe când încă împĕratul german se afla în Rusia.

Mai mare pond se pun pe scirile, ce le aduce ḑiariul engles „Daily Telegraph“. După acest ḑiar cei doi monarchi au vorbit mult despre pacea européna, voind sĕ înlăture cu totul pericolele, ce ameninţă şi pe un stat şi pe celalalt, şi care pentru Rusia se consideră actuala situaţiune a Bulgariei, ér

---

FOIŢA.

Aforisme, meditaţiuni şi cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare).

Nu despreţui mórtea, din contră o astéptă cu resignaţiune, ca şi pe o ză1ă în lanţul schimbărilor ce se petrec după voinţa naturei.

⁂

Cine comite pĕcat, îl comite în contul seu propriu, nedreptatea făcută cade asupra făptuitoriului ei, făcêndu-l mai rĕu.

Adesea comite nedreptate şi acela, care nu face nimic; cel care nu interḑice nedreptatea, când o póte face acésta, acela o poruncesce!

⁂

Suprimă fantasia pură. Infrânéză-ţi pasiunile; domolesce-ţi poftele, susţine raţiunea regéscă în domnirea ei preste sine însaşi.

⁂

Nu lucra aşa ca şi când te-ai simţí nefericit în lucrul teu, sau pentru de a fi admirat ori compătimit; caută singur numai la aceea a pune faţa ta în mişcare sau a o ţiné în reservă, precum o pretinde acésta binele comun.

⁂

Tot ce este acuma, au fost tot aşa şi la cei pe carii i-am îngropat.

⁂

Nu pe ilusiuni, ci pe activitatea sa sĕ baséză buna sau starea rea a unei fiinţe raţionablile şi sociale, precum şi virtutea sau viţiul la ea nu îşi are sorgintea într'o stare de suferinţă, ci in lucrarea ei.

⁂

Pentru pétra aruncată în sus este tot atât de puţin un rĕu a cădé precum nu este un bine a se fi urcat.

⁂

Pĕtrunde în interiorul sufletelor omenesci şi vei vedé, că de ce judecători ai sĕ te temi şi cum sĕ judecă ei pe sine inşişi.

⁂

Precum tu aparţini cu o parte intregitóre de societatea omenéscă, aşa şi fie-care faptă a ta în viéţa cetăţenéscă sĕ formeze o întregire. Dacă una sau alta din faptele tale nu stă în raport mediat sau inmediat cu scopul binelui comun, atunci ea aduce confusiuni în viéţa ta, împedecă unitatea ei ce este de natură atât de rebelă, ca şi un om, care într'o adunare de popor zădărnicesce cu persóna sa unanimitatea voturilor.

Dacă cineva te defaimă sau te uresce, sau dacă din astfeliu de motiv sĕ circuléză despre tine feliu de feliu de vorbe, atunci apropiete de sufletele acelor ómeni, pĕtrunde în internul lor şi veḑi de ce pănură sunt şi vei aflá, că n'ai causă sĕ te neliniscesci, dacă astfeliu de ómeni judecă astfeliu despre tine, cu tóte acestea le datorezi bunăvoinţă, pentru că dela fire sunt amicii tei cei mai de aprópe.

⁂

Arată-te pacinic faţă cu lucrările, care purced din cause esterne, just la acelea, pe care le faci tu din propria ta energie, cu alte cuvinte, aspiraţiunea şi activitatea ta sĕ nu aibă alta ţintă decât binele comun; pentru că acésta corĕspunde firei tale.

⁂

Tot ce veḑi acuma în curênd se va schimbá şi cei ce privesc la aceste schimbări, ei inşişi se vor trece în curênd şi cel-ce móre în o etate înaintată, nu va avé nici un avans înaintea unuia, care a murit mai de timpuriu.

⁂

Consideră totdeuna principiele domnitóre ale ómenilor, obiectele aspiraţiunilor şi motivele simpatiei şi stimei lor, cu un cuvênt caută a cunósce sufletele lor desbrăcate. Dacă ei cred, că prin critica sau prin laudele lor folosesc ceva vanităţii!

(Va urmá.)

Germania vede pericolul în aglomerarea trupelor rusesci la granița Germaniei. Țarul s'a esprimat, că el de dragul păcei va căutá sĕ restabiléscă lucrul în un mod pacinic cu Bulgaria și ar fi și învoit a și retrage trupele dela granița Germaniei, dacă acésta va premerge cu esemplu. Austro Ungaria póte anecsá Bosnia și Herțegovina, dacă Rusia va puté eserciá influință după plac asupra regimului din Sèrbia. In afacerile Turciei nu voesce sĕ se amestece și a avut o mare satisfacțiune, că cestiunea arménă s'a resolvat pe cale diplomatică.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Reghin, 18/30 August 1890. Adunarea generală a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ce s'a ținut pentru anul acesta aici în orașul nostru în ḑilele dela 15—17 August se póte numí una dintre cele mai reușite în tóte privințele.

Incă în ḑiua premergĕtóre ḑilei de adunare orașul Reghin devenì mai vioiu prin sosirea óspeților, și mai ales a distinșilor óspeți sosiți dela Sibiiu, a domnilor: Georgiu Barițiu președintele asociațiunei, Dr. Ilarion Puscariu archimandrit, vice-președintele asociațiunei, a membrilor din comitet: protopresbiter Ioan Popescu, secret. I, Parteniu Cosma, Dr. I. Crișian, secret. II, Gerasim Candrea cassariul asociațiunei s. a., pre care comitetul nostru local de primire i primì la gară cu amabilitate, și cu o cuvêntare la adresa președintelui asociațiunei rostită de dl advocat Patriciu Barb.

De ací fură conduși óspeții în oraș cu trăsurile, ce erau la disposițiune și așeḑați la cuartirele pregătite pentru ei. In aceea ḑi după visitele indatinate se făcu séra intrunirea de cunoscință la ospĕtăria nóuă în casele d lui advocat Barb, cu firma „Calul alb“.

Intrunirea acésta, în ce privesce insuflețirea și voia bună a óspeților nu ar fi lăsat nimic de asteptat, dacă și localul ar fi fost mai corĕspunḑĕtor spre un atare scop.

In ḑiua primă a adunărei înainte de ședință participară óspeții în biserică la serviciul divin, după care se ținù părăstas pentru reposatul fost președinte al asociațiunei Bar. Vasiliu Pop, cu care ocasiune președintele asociațiunei adresă un discurs către asistenți, privitor la memoria defunctului.

O impresiune rea a făcut asupra celor de față impregiurarea, că dintre membrii familiei Bar. Vas. Pop n'a participat nimenea la acest părăstas, măcar că, precum se vorbia, ar fi fost avisată despre ținerea părăstasului.

Pe la 11 óre a. m. președintele cu un cuvênt insuflețitoriu, natural și plin de interes a deschis adunarea, care prelângă bărbați, întrunia și o cunună frumósă de dame din loc și din afară.

La cuvêntul de deschidere al președintelui dl advocat Michail Orbonaș prin un discurs frumos salută adunarea generală în numele românilor din Reghin și jur, bineventându i la sosirea în mijlocul lor.

După cetirea raportului general al comitetului conform programei ședințelor se aleseră comisiunile și anume:

a) pentru inscrierea de membri noi și incassarea de tacse: protopresb. Galacteon Șagău, P. Uilacan prot. și Ioan Popescu, proprietariu.

b) pentru revisiunea rațiociniului și bugetului: P. Pipoșiu j. r. la tabla din M. Oșorheiu; P. Barb adv.; și Dr. Absolon Todea adv.

c) pentru raportul general și cele speciale: Georgiu Pop din Băsesci, M. Orbonaș și profesorul Andreiu Bârsean.

In decursul ședinței intrară mai multe telegrame de felicitare. La finea ședinții președintele împărtășì adunării — mai mult privatim — despre legatul testamentar de 100,000 fr. făcut asociațiunei din partea fericitului în domnul Ioan Oltean fost ingineriu în Galați, ḑic, mai mult privatim din causă, că afacerea se află încă în pertractare la comitetul asociațiunei.

După ședință a fost banchet în sala hotelului orășenesc, la care a participat 130 persóne. La masă s'a ținut toaste pentru Maj. Sa Preaînălțatul nostru împĕrat și rege din partea președintelui asociațiunei, pentru președintele asociațiunei Georgiu Barițiu de protopresbiterul tract. Reghinului Galacteon Șagău, pentru orașul Reghin, representanța și magistratul orășenesc de vice-președintele asociațiunei Dr. Ilarion Puscariu, pentru asociațiune de primariul orașului, pentru românii din Reghin și comitetul arangiatoriu de protopresbiterul Ioan Popescu. Dl advocat Popa (Calicul) n'a lipsit nici de astădată cu toastul seu umoristic a produce multă ilaritate și voie bună între óspeți.

Séra a fost concertul, care a fost fórte bine cercetat. Dna Crișian și dl Nicolau Popoviciu, cari au escelat și de astădată ca totdeuna au secerat cele mai entusiasmate aplause.

In ședința a dóua, ținută a dóua ḑi s'au urmat întru tóte conform programei, a raportat mai întâiu comisiunea pentru inscrierea de membrii și pentru incassarea de tacse, ce a arĕtat un resultat fórte imbucurătoriu (1500 fl.)

Aici nu pot sĕ nu amintesc, că „partea leu lui“ din suma intrată cade în generositatea familiei Șandor din M. Cueșd și a protopresbiterului Galacteon Șagău, care aparține la aceea-și stimată familie.

Ca membri pe viéță s'au înscris și solvit suma de câte 200 fl. dd. protopresbiter Galacteon Șagău, medicul Dr. Monda, proprietariul Șandor Georgiu, ginerii și respective fiul dnei Anastasia Șandor preotésă vĕduvă din Cueșd, care încă s'a făcut membru pe viéță solvind 100 fl.

Un material de discutat în adunare a fost în aceeași ședință propunerea comisiunei asupra raportului general al comitetului, ce se referea la precisarea mai bine a modului de folosire a 1000 fl. votați în adunarea generală ținută în Făgăraș în anul trecut spre scopuri literare. La acest punct s'a desvoltat o desbatere seriósă, la care a participat dnii: Dr. Pușcariu, Popescu, Cosma, prof. Bârsean, G. Popa, Patița etc.

Terminându se agendele luate în programă în ședința II și cu ea adunarea generală a asociațiunei din acest an se încheiă prin rostirea unor cuvinte din partea dlui președinte George Barițiu la adresa căruia dl Acsente Sever îndreptă în numele adunării mulțămita prelângă urări de sănĕtate și fericire.

Séra după încheerea lucrurilor oficióse s'a ținut bal, care au fost bine cercetat de un public ales din loc și din depărtare.

Pentru ținerea adunării generale a asociațiunii la anul viitoriu au sosit dóuĕ scrisori, una dela Hațeg și alta dela Deva. Adunarea a acceptat invitarea primă, hotărînd ca loc de adunare pentru anul viitor opidul Hațeg.

Astfel putem ḑice și repeți, că adunarea generală din acest an se póte numí a fi bine reușită, căci tóte s'au petrecut bine, tóte au decurs în ordinea cea mai bună și resultatele morale și materiale sunt dintre cele mai mulțămitóre. †.

Fizeș-Sânpetru, 17/29 August 1890. Dle redactor! In timpul din urmă aprópe ḑi de ḑi se anunță diferite calamități elementare, când într'o parte, când într'alta, și ori care om cu bun simț cu durere i a la cunoscință atari calamități, cari într'un moment, așa ḑicênd, pe ḑeci și sute de ómeni îi lasă lipsiți de tot ce au avut, mai ales acum, când dăm spre érnă, rĕmânênd aprópe amenințați în esistință.

O asemenea calamitate mare au ajuns și comuna nóstră Joi în 16 August devastând un foc teribil aprópe ¼ din comună, și ce e mai dureros, că acest desastru asupra nóstră a urmat din negrija părinților față de copii, căci după cum se afirmă, o băiată a unui țigan a luat nesce chibrituri, cu cari ducêndu-se în vecini, a aprins o mânușă de cânepă sub streșina unei case, ce îndată a aprins foc, și fiind acésta secetă mare, imediat s'a aprins apoi și casa, sub care era pusă, ér de aci cu iuțala fulgerului a apucat focul în casa și superedificatele vecine, cu atât mai vêrtos, că acum fiind cărate acasă grânele și fênul, material ușor de aprins e în mare abundanță pe la sĕrmanii nostri economi.

Focul s'a escat în mijlocul comunei, aprópe de scólă și de biserică, și pelângă ori-ce stăruințe scóla a căḑut pradă focului, încât astăḑi numai păreții a mai rĕmas din scóla frumósă, ce cu mari jertfe o-am fost zidit, ér biserica numai pelângă încordări estraordinare a putut fi scutită ca sĕ nu caḑă jertfă flăcărilor.

Paguba e enormă, căci afară de superedificate, stoguri, clăi de fên a ars cu totul 35 de case, și póte ardea și mai multe, dacă nu venia un vênt din sus, care a mânat focul în jos, până nu a eșit la capĕtul satului, ceea ce putem sĕ ḑicem, că a fost o fericire pentru noi, căci altfeliu, escându-se focul între 11 și 12 óre din ḑi, pe când aprópe mai toți bărbații erau duși la lucrul câmpului, și fântânele în urma acestei secete cumplite sunt sĕcate cu totul, ér aparate pentru stingerea focului afară de o pumpă de tot primitivă nu avem, ușor se puté sĕ se întêmple sĕ ardă întréga comună.

Cu o deosebită mulțămită datorim locuitorilor comunelor vecine: Fizeș, Baica și Hida, cari ne-au venit într'ajutoriu, dar mai ales vrednici de tótă recunoscința sunt Lidanii, cari avênd o pumpă mare, cu care se póte scóte apa din mari adêncimi, și din mari depărtări, cu cel mai bun succes se póte opera la stângere și astfeliu s'a putut încâtva slăbí puterea focului; și în acésta privință în locul prim merită tótă lauda ospĕtariul de acolo Bessenyei, care până nóptea târḑiu, cu un zel estraordinariu a lucrat din rĕsputeri cu acésta pumpă, — dupăcum am ḑis — cu cel mai bun succes.

Intr'adevĕr e un aspesct dintre cele mai triste, vĕḑênd o parte considerabilă a comunei devastată, ér până la vre o 140—150 de persóne rĕmase lipsite, acum spre érnă fără adăpost și fără haine, bucate, ba ce e mai dureros, că acestei calamități. a căḑut victimă și un băiat mic de vre-o 4—5 ani

Din acest trist cas s'ar puté trage o morală: ca părinții sĕ fie cu cea mai mare precauțiune față de copii și se caute ai ferí pe cât numai e posibil, ca sĕ nu umble cu foc și chibrituri, ér stăpânitorii nostri în loc sĕ ne încarce cu acții de sute de florini pentru căi ferate, din cari nici un folos nu putem avé, precum și cu tot feliul de dări și trăsuri fără nici o rațiune, mai bine se caute, ca nici într'o comună sĕ nu lipséscă mijlócele necesare de apărare în asemenea casuri nefericite.

Sânpetrénul.

Convocare.

Adunarea generală a reuniunei invĕțătorilor români gr. or din districtul Zarandului se va ține în ĕst an în Brad la 7, 8 și 9 Septembre st. v. Membrii reuniunei și toți interesații de causa scolară sunt invitați a participá.

Programa:

Ședința I, Vineri la 7 Sept. a. m.

1. Intrunirea membrilor în sala gimnasiului din Brad și chemarea Duchului sânt, după terminarea căreia se va deschide ședința la 10 óre a m. prin presidiu.

2. Constatarea membrilor presenți.

3. Raportul general al comitetului central pro 1889/90.

4. Alegerea comisiunilor.

Ședința II, Vineri la 7 Sept. p. m.

5. Pertractarea sonului „ț“ cu son muiat cu despărț. I de Nicolau Simulescu.

6. Adiția frângerilor comune cu numitori diferiți de Sabin Safta.

7. Pertractarea piesei „Cum s'a păcălit măgariul“ cu desp. I de Pavel Vraciu.

8. Propozițiunea amplificată prelegere din limba magiară de Iosif Bogdan inv. în Mada.

Ședința III la 8 Septembre a. m.

9. Participarea la serviciul divin.

10. Disertațiune „Cetirea în scóla populară“ de Alimpiu Oprea.

11. Representanța comunală, prel. din constituțiunea patriei cu desp VI de Savu Stănilă.

12. Invențiunile: tipariul, orologiul, compasul érba de puscă, prel. de Romul Jurca.

Ședința IV, Sâmbătă la 8 Septembre p. m.

13. Verificarea proceselor din ședința I, II și III.

14. Impărțirea unei frangeri decimale cu alta frângere decimală de Nicolau Crăciun iunior.

15. Pertractarea poesiei „Movila lui Burcel“ din punct de vedere logic de Ales. Iovan.

16. Raportul comisiunilor.

Ședința V, Duminecă la 9 Septembre a. n.

17. Participarea la serviciul divin.

18. Disertațiune: „Insemnătatea gimnasticei“ în scólele populare de George Foraș.

19. Despre „obligațiuni“, prelegere din statistică cu despĕrț. VI de Avram Glava.

20. Staverirea bugetului pro 1890/91.

Ședința VI Duminecă la 9 Sept. p. m.

21. Verificarea proceselor din ședințele precedente.

22. Propuneri eventuale.

23. Alegerea unei comisiiuni pentru verificarea procesului ultim.

24. Inchiderea adunărei generale.

NB. In órele libere după ședințe se va ține înstruirea în lucrul de mână prin trimișii tractului la cursul de industrie, ținut la Sibiiu din 1—31 August a. c.

Din ședința comitetului central al reuniunei invĕțătorilor rom. gr. or. din districtul Zarand, ținută în Brad la 7 Iuliu a. c.

Ioan German, v.-președinte. *Inocentiu Bogdan,* secretariu.

Comitetul central al „Reuniunei invĕțătorilor români gr or. din districtul Zarand“ 'și va ține ședința sa Duminecă în 26 August st. v. a. c. la órele 10 a m. în sala gimnasiului gr. or. din Brad.

Membrii comitetului sunt invitați a participá.

Brad, la 12 August v., 1890.

Presidiul Comitetului.

Varietăți.

* (Consistoriul metropolitan). Eri, Luni s'au început ședințele consistoriului metropolitan, sub conducerea Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul pentru cari au sosit din afară: Prés. Lor episcopul Aradului Ioan Mețian și al Caransebeșului Nicolau Popea; Précuviosia Sa Ieroteu Beleș vicar în Oradea-mare; P. O. DD. protopresbiteri: Mihail Popovici din Orșova, Ioan Gurban din Butin, G. Crăciunescu din Belint, R. de Crainic din Dobra, Ilustritatea Sa L. Bran de Lemenyi cap. suprem din Brașov,

Mgn. S. V. Babeş din Budapesta şi On. D. Ioan Lenger adv. în Braşov.

* Ministrul de interne, de I Szapáry a esmis o ordinaţiune, conform căreia numai judecătoriile, procuraturile, carceriile şi oficiile de vamă se pot folosí direct de puterea brachială a gendarmariei. Celelalte oficii numai după intervenirea autorităţile competente, esceptinându se casurile, ce invólvă vr'un pericol.

* (Stagiunea viitóre a teatrului naţional din Bucuresci.) Activitatea ce se desfăşură pentru pregătirea viitórei stagiuni a teatrului naţional, scrie „Timpul", merită tótă lauda. Vĕdênd succesul stagiunei trecute, direcţiunea teatrelor încuragiată a voit ca anul acesta sĕ dea o mare strălucire representaţiilor, ce vor avé loc pe scena nóstră românéscă.

Pe lângă îngrijirea şi atenţiunea, ce s'a dat pentru reuşita representaţiunilor s'au făcut şi însemnate reparaţiuni teatrului.

Astfel s'a modificat cu totul sistemul de încăldire a teatrului, aşa că s'a adopat sistemul de încăldire cu aburi. În sală, mobilierul a fost preinoit, lojele de rangul I şi al II-lea au fost îmbrăcate din nou precum şi stalurile. Covórele de asemenea s'au reinoit. S'a făcut un plafond pentru încăldirea scenei.

Întru cât privesce esteriorul reparaţiile şi acuma încă continuă cu mare activitate. Acoperemêntul teatrului va fi cu totul schimbat. In locul tablei ordinare, cu care e acum învĕlit, s'a hotărît acoperirea cu tablă de zinc, comandată în strĕinătate, şi din care o mare parte a şi sosit la Galaţi. Lucrările au început şi până deschiderea stagiunei partea d'asupra scenei va fi acoperită cu tablă de zinc de o grosime specială.

Stagiunea se va deschide la 29 Septembre pentru comedie şi dramă, ér la 1 Octombre se va jucá prima representaţie de operetă.

Adi la órele 10 şi jumătate au început repetiţiile în presenţa d lui Gr. Cantacuzino, directorul general al teatrelor şi a d-lui C. Stăncescu, membru în comitetul teatral.

Piesele puse chiar de adi în repetiţie sunt: Martira, dramă în 5 acte de Dennery şi Răpirea Sabinelor comedie localisată de d. Gusty. Cu una din aceste piese se va începe stagiunea de comedie şi dramă, ér opereta va începe cu Voevodul ţiganilor, după care imediat se va reprezenta o operetă nóuă

Pe la jumĕtata stagiunei se va jucá Eva de Richard Voss. o piesă care a avut mare succes pe scenele din Berlin şi Viena.

Apoi se vor face încercări de opere comice ca Lala Roukh de Felicien David.

In privinţa artiştilor, putem spune, că tot personalul de anul trecut a fost reangageat şi toţi au asistat adi la începerea repetiţiilor.

* Convocare. Adunarea generală a despărţământului V, al Asociaţiunei Transilvane pentru literatura şi cultura şi cultura poporului român se va ţiné luni la 8 Septembre st. n. 1890, cu început la 3 óre d. a. în localul Asociaţiunei „Haţegana" în Haţeg.

Drept aceea On. membrii, inteleginţa şi poporul român sunt rugaţi a se înfăţoşá în numĕr cât de mare.

Haţeg, la August, 1890.

Ioan Raţiu *N. Trimbiţioniu.*
direc. al despărţ.

Date despre înfiinţarea scólei elementare capitale române gr. or. din Braşov şi despre desvoltarea ei până la anul 1890

de G. C. Bellissimus, director.

(Urmare)

Spre scopul acesta au adus în §. 17 al actelor aceluia-şi *Sobor* următórele concluse:

„*Tot insul dintre protopopi sĕ fie inspectorul scólelor din districtul seu*" adecă din tractul seu protopopesc.

Firesce că protopopul trebuia mai întâiu sĕ stăruéscă, ca sĕ se înfiinţeze scóle în tractul seu, pentru-ca sĕ-şi pótă împliní datorinţa de inspector scolariu districtual, ce i-o impusese *Soborul.*

2. „*Scóla clericală a diecesei sĕ se prefacă într'un institut teologico-pedagogic, sĕ se înzestreze întocmai după cum sunt întocmite alte seminarii şi tot clericul sĕ fie datoriu înainte de ce s'ar preoţi, a fi învĕţătoriu după stările împregiur*".

În ptul 3 al acestui § *Soborul* prescrie mai întâiu obiectele de învĕţământ pentru scóla primară; apoi statoresce mijlóce, prin care sĕ se înfiinţeze în diecesă pentru poporul român şi scóle medii şi superióre, precum şi mijlóce pentru dotarea scólelor.

Étă cum sună conclusul:*)

„*Totodată cutéză Soborul acesta a ruga pe Maiestatea Sa, ca cu prilejul organisării scólelor în Ardél, sĕ se îndure a avé părintéscă privire la numĕrul cel mare al populaţiunii române şi a înfiinţa pentru români scóle reale, gimnasiale, academice şi o universitate, în care privinţă până acum din partea guvernului celui vechiu nunumai că nu s'a făcut nimic, ci încă şi rîvna poporului pentru ridicarea scólelor prin tóte mijlócele o a împedecat, ba încă şi moşiile comunităţilor nóstre, din cari se susţineau scólele, a lăsat a ni se răpí de alte confesiuni religionare; din acéstă causă împuternicesce Soborul pe Preasânţia Sa părintele episcop diecesan de a purta grijă, şi a stăruí, ca scólele nóstre cele în acest chip despoiate sĕ-şi redobândéscă moşiile sale*".

Sublim planul *Marelui archiereu*; drepte conclusele *venerabilului Sobor!*

Dar ce folóse practice au putut ele aduce poporului nostru român?

Fórte mari!

S'au înfiinţat succesive scóle poporale mai în tóte comunele biscricesci române gr. or. din diecesa Transilvaniei; s'au dat acestor scóle învĕţători cualificaţi. . . . .

Tot pe basa concluselor acestui *Sobor* a compus părintele episcop *Andreiu Baron de Şaguna* „*Instrucţiunea scolară*" din anul 1854, conform căreia s'au organisat aceste scóle.

Însĕ neobositul *Archiereu* nu a rĕmas pe lângă acésta, ci a lucrat bărbătesce din tóte puterile, de cari dispunea, întru a promova învĕţământul în scólele înfiinţate, conform spiritului timpului, care tot înaintéză.

Şi aşa în în anul 1862 a compus pe basa instrucţiunii scolare a ministrului de culte austriac, Thun, o „*instrucţiune*" mai estinsă, pentru *învĕţătorii* scólelor prim. gr. or. din diecesă.

La anul 1863 a ales dintre învĕţătorii mai înaintaţi dece inşi, pe carii, în calitate de *comisari scolari*, i-a trimis în dece *districte scolare* ale diecesei, sĕ ţină *conferinţe* cu învĕţătorii din protopresbiteratele aceloraşi. Drept principal material de pertractare al acelor conferinţe a prescris „*Esplicarea instrucţiunei din 1862*". Ceea-ce s'a continuat în anul 1864.

Astfeliu s'au început şi *conferinţele învĕţătorilor români din archidiecesa Transilvaniei.*

La anul 1865 a compus *metropolitul Andreiu Baron de Şaguna* pe basa regulamentului scolariu austriac o „*instrucţiune*" pentru *inspectorii districtuali* şi pentru *directorii locali* ai scólelor primare din archidiecesă.

Cu mare zel a compus şi „*Proiectul de un regulament pentru organisarea trebilor bisericesci, scolare şi fundaţionale române gr. or.*", carele revĕdut şi sub titula de „*Statutul organic al bisericei române gr. or. din Ungaria şi Transilvania*", — votat fiind de *congresul naţional bisericesc român* din anul 1868, a fost primit şi de *dieta din Pesta* ca al *IX art. de lege din anul 1868* şi sancţionat de Maiestatea Sa regele Ungariei, *Francisc Iosif I.*

La anul 1869 a compus *metropolitul Andreiu Baron de Şaguna* pe basa pe articolului XXXVIII de lege din anul 1868 o „*intrucţiune*" pentru învĕţătorii scólelor române gr. or. din întrégă provincie metropolitană.

Ér la anul 1870 a compus măritul congres naţional biericesc român pe basa art. XXXVIII de lege din anul 1868 un proiect de regulament scolariu întitulat „*Organisarea provisoriă a învĕţămĕntului naţional, confesional în metropolia gr. or. a românilor din Transilvania şi Ungaria*", care proiect s'a revĕdut şi sub titula de „*Regulament pentru organisarea provisoriă a învĕţămêntului în metropolia ortodocsă română din Ungaria şi Transilvania*" s'a votat de *Măritul congres* la anul 1879 sub conducerea şi cu binecuvêntarea *Escelenţiei Sale părintelui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul,* Inalt- carele l'a şi întărit. (Va urmá).

O schiţă teoretică şi practică despre „frângerile vulgare.

(Încheere.)

Foloséscă învĕţătoriul ori şi ce formă de perdare, lucrul principal e, ca el sĕ ţie cont de capabilitatea elevilor. Ar fi trist, când s'ar predá d. e. şeptimile sau optimile în clasa primă, unde unii dintre elevi abia vor puté operá cu numerii întregi dela 1—10, necum sĕ scie face tóte operaţiunile cu şeptimi sau optimi.

In clasa primă cel mult dacă se predau jumĕtăţile şi pătrarele, ca jumĕtăţi de jumĕtăţi; şi acestea însĕ se propun aprópe de finea anului scolastic. Treimile fiind ceva mai grele, se pot amâná, predându-se numai în clasa a dóua.

Aici sunt dară pe scurt înşirate punctele principali, cari trebue sĕ se iee în considerare, când cu predarea frîngerilor vulgare în scóla poporală, dacă e ca resultatul sĕ fie mulţămitoriu. Urméză acum modul, cum sunt de a se predá ele după aceste puncte şi acésta se va vedé din tractarea practică a lor.

Când cu predarea acestor frângeri, învĕţătoriul trebue sĕ aducă la scólă mai multe obiecte, din cari nu lipsesc nimic d. e. un mĕr, o cólă de hîrtie, o cerusă etc. şi pentru a'i face pe elevi sĕ reflecteze mai întâiu la noţiunea de întreg, întrébă ţinênd mĕrul, sau unul din celelalte abiecte aduse la scólă, în mână:

„Ce am eu în mână? Lipsesce ceva din mĕrul acesta? Aşa dară, fiind-că nu lipsesce nimica din mĕr, cum este el? Este un mĕr întreg. Cum este N. M. O.? Dar cóla acésta de hârtie întrégă este? Dar cerusa acéstá? Aşa este Acum ve uitaţi bine la mine, de vedeţi ce voiu face. Ce am făcut eu acum (tăind mĕrul în dóuĕ părţi egale) N? D-ta ai tăiat mĕrul în dóuĕ părţi. Care parte este mai mare?

Priviţile (dând ambe părţile unui scolar). Sunt una ca alta. Cum sunt B? Ascultaţi. Când dóuĕ părţi sunt una ca alta de mari, mai dicem încă că sunt „egale" sau „asemenea". Cum sunt M? Spune'mi şi tu N? Bine.

Ce am eu acum în mână? (luând cóla de hârtie). Ve uitaţí, ce fac cu ea (o tae în 2 părţi egale). Ce am făcut eu acum? Care parte e mai mare M? Sunt una ca alta. Cum mai dicem, că sunt aceste 2 părţi între sine? Bine.

Ce am făcut eu acum? (făcênd cu creta pe tablă o linie horizontală de o mărime anumită). Linia acesta e aşa de lungă cât lemnul acesta, (şi arată elevilor metrul.) La cas, că elevi nu sciu încă ce este metrul, şi ce fac ómenii cu el li se póte da aici esplicările de lipsă Aşa dară acésta este o linie întrégă de nu metru de lungă. Ve uitaţi acum de vedeţi ce voiu face eu cu acésta linie. Şi împărţindu o în 2 părţi egale, întrébă: „Ce am făcut M?" d-ta ai împărţit linia aceea în 2 părţi. Cum sunt părţile acestea de mari? Aşa este, sunt asemenea, sau egale. Acum ascultaţi pruncilor: Când tăiem sau împărţim ori şi ce lucru întreg în 2 părţi asemenea de mari sau egale, atunci o parte din acelea se chiamă „o jumĕtate„. Cum se chiamă N?. Spune'mi şi tu M? Aşa este.

Câte jumĕtăţi am făcut din acest mĕr întreg; numĕrăle B? d-ta ai făcut 2 jumĕtăţi. Dar din cóla de hârtie? dar din linia de pe taplă, câte jumĕtăţi am făcut? când am împărţi însĕ o pară în 2 părţi egale, câte jumĕtăţi am avé atunci? dar dacă aş împărţi eu o pâne în 2 părţi egale, cum s'ar numi o parte din acelea? Aşa dară când împărţim noi un lucru întreg în 2 părţi asemenea de mari sau egale, atunci o parte din acelea cum se numesce? Sĕ'mi mai spue încă odată C; bine. Câte jumĕtăţi de mĕr ne va trebuí, ca sĕ avem un mĕr întreg M? Dar ca sĕ avem o cerusă întrégă, câte jumĕtăţi de cerusă ne trebue? Bine. Aşa dară câte jumĕtăţi ne trebue nóue, pentru-ca sĕ avem un lucru întreg? Dacă din o pară întrégă mânci de jumĕtate, câte pere 'ţi-au mai rĕmas? Cât face o jumĕtate de nucă şi încă o juumĕtate de nucă? Dar de 2 ori câte o jumĕtate de pâne, câte pâni ne dau? De câte ori poţi luá tot câte jumĕtate gutâe din 1 întrégă? Mi ai spus B. că dintr'o nucă putem face 2 jumĕtăţi, câte jumĕtăţi vom puté face din 2 nuci M? Dar din 2 mere? Dar din 2 cóle de hârtie, câte jumĕtăţi vom puté face N? Aşa este. 2 jumĕtăţi de pară şi cu încă 2 jumĕtăţi de pară, câte pere întregi ne dau? Câte mere mai ai tu, dacă din 2 mere mânci o jumĕtate de mĕr? (Mai am 3 jumĕtăţi) s'au câte mere întregi, (1 şi jumĕtate). Câte jumĕtăţi de metru trebue sĕ cumpĕrâm, pentru-ca se avem 2 metri? De câte ori trebue sĕ cumperi tu tot câte jumĕtate de punt de carne, pentru-ca sĕ ai 2 punţi de carne? (La cas, că elevii nu vor scí ce este un punt, sĕ va da cu acésta ocasiunn esplicarea de lipsă). Din 2 mere putem face 4 jumĕtăţi, câte jumĕtăţi ne dau 3 mere întregi? Dar 4 mere? Dacă impart 2 copii între sine 7 mere, câte mere va căpĕtá un copil? (La cas, că elevul întrebat nu dă rĕspunsul pretins de învĕţatoriu, trebue de nou sĕ se facă lucrul intuitiv după forma arătată mai sus). Dacă elevii pot face tóte operaţiunile cu obiecte concrete, se trece apoi la abstracţiune şi se fac tóte operaţiunile posibile si mod abstract d. e. cât fac 2 jumĕtăţi şi cu 2 jumĕtăţi (4 jumĕtăţi). Din 4 jumĕtăţi câţi întregi putem face? Dacă din 3 întregi iau 3 jumĕtăţi, câte jumĕtăţi mai rĕmâne? De câte ori pot eu luá tot câte jumĕtate din 4 întregi? De 3 ori câte 2 jumĕtăţi, câţi întregi ne dau? Sĕ continuă în feliul acesta, până ce elevii dau învĕţătoriului rĕspunsuri bune la întrebările puse.

După jumĕtăţi învĕţătoriul póte esplicá treimile, dar e mai consult a trece de a dreptul la pătrare şi a lăsá treimile pe mai târdiu şi acésta din causă, că elevii abună sama vor pricepe şi mai curând, ce este un pătrar, care e o jumĕtate din jumĕtate, decât ce este o treime, cu atât mai vêrtos, că nu prea sunt obiecte potrivite, cari sĕ se pótă împărţí în trei părţi egale si de aceia predându-le la locul acesta, nu le-am putea face elevilor din clasa I o icónă destul de clară despre treimi.

Trecerea la pătrare se face în următoriul mod: Ce am eu în mână? (arĕtând elevilor un mĕr sau un alt obiect) N. Tăind mĕrul în 3 părţi egale întrébă: Ce am făcut eu cu acest mĕr? Cum am numit o parte din acelea? Câte jumĕtăţi putem face dară din 1 întreg? Bine.

Priviţi acum dragii mei la mine, de vedeţi ce voiu face eu, (împarte apoi în presenţa lor fie care jumĕtate în câte 2 părţi egale). Ce am făcut eu acum M? Spune-mi şi tu O? Sĕ'mi spue acum P. sunt părţile acestea asemenea de mari s'au egale? Da, sunt egale. In câte părţi am despicat dar acest mĕr întreg, numĕrăle S. Bine, în patru pĕrţi. Ce credeţi, numim noi şi o parte din acestea jumĕtate. Nu; ascultaţi dară, dacă împărţim noi un mĕr întreg în patru părţi egale, o parte din acestea se numesce "un pătrariu". Cum se numesce N? Spune mi şi tu M? Câte pătrare putem face dară dintr'un mĕr întreg, bine.

Ce am făcut eu acum? (trăgênd pe tablă cu creta o linie de o mărime anumită) sĕ'mi spue M? d-ta ai făcut o linie. Dar acum ce am făcut N? (împărţind linia în 2 părţi egale) d-ta ai împărţit linia aceea în 2 părţi egale. Cum se numesce o parte din acestea N? Ve uitaţi acum cu toţii la aceea ce voiu face (împarte apoi fie-care jumĕtate éră în câte 2 părţi egale). Ce am făcut eu acum A? Ai împărţit fie-care jămĕtate în câte 2 părţi egale. Linia întrégă în câte părţi egale e împărţită B? Când am împărţit mĕrul în 4 părţi egale, cum am numit o parte din acelea N? O parte din acelea o am numit $^1/_4$. Cum vom numí o parte din acestea M? (arĕtând $^1/_4$ de linie pe tablă). O vom numí $^1/_4$ de linie. Ve scóteţi acum cu toţii tăbliţele afară 1. . . 2. . . 3. Sĕ'mi faceţi şi voi cu toţii pe tăbliţele vóstre o linie orizontală, cum am făcut şi eu pe tablă, care sĕ fie ca degetul vostru cel arătător de lungă. Impărţiţi acum linia acésta în 2 jumĕtăţi Acum fie-care jumĕtate în câte 2 părţi egale. Spunemi M? cum vom numí o parte din acelea? Când împărţim dară ori ce lucru întreg în 4 părţi egale, o parte din acelea, cum am dis că se numesce N? Sĕ'mi mai spue încă odată M? Aşa este. Dintr'un mĕr, am vĕdut, că putem face 4 ptrare, câte pătrare vom putea face din 2 mere? (La cas că elevii nu vor puté da rĕspunsul dorit, sĕ face érăşi lucrul intuitiv, lăsând pe elevi, ca ei însişi sĕ numere părţile merelor împărţite). Sĕ fac apoi ca şi la jumĕtăţi tóte operaţiunile mai întâiu cu obiecte concrete şi apoi în mod acstract.

In modul acesta se vor predá apoi şi treimile, cincimile etc. în cursul al 2 lea de scólă. *Ioan Bratu,*
învĕţătoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 30 August 1890.

Viena:	**64**	**49**	**11**	**22**	**85**
Timişóra:	**20**	**46**	**41**	**86**	**6**

---

*) Actele *Sobórelor* bisericei gr. or. din Ardél din anii 1850 şi 1860, pag. 46,

Nr. 390. [408] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învêţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului sĕ escrie concurs cu terminul până în 15 Septembre st. v. a. c.

1. Nădăstia superióră, cu salariu anual 210 fl. din repartiţiă, cuartir şi lemne focali. Alesul va avé a conduce copii la biserică în Dumineci şi sĕrbători.

2. Valea sângeorgiu, su salariu anual 150 fl; cuartir şi lemne focali.

3. Sântă-Măria de pétră, cu salariu anual 120 fl., cuartir şi lemne focali.

Doritorii de a ocupá vre unul din acestea staţiuni au a şi asterne suplicele instruite conform prescriselor legali la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetele parochiali.

Haţeg, la 10 August, 1890.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

---

[424] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc devenit vacant la scóla gr. or. din oraşul Alba-Iulia se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu postul acesta e impreunat un salariu anual de 300 fl., cuartir şi lemne, care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunari anticipative.

Dela concurenţi se cere sĕ fie de religiunea gr. or. sĕ aibă cualificaţiunile prescrise de legi, sĕ fie bine vĕrsaţi în cântările şi ritualele bisericesci.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a şi asterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre până la terminul arĕtat subscrisului comitet prin prea onoratul oficiu protopresbiteral al Albei Iuliei.

Alba-Iulia, 16 August, 1890.

George Berghian, *Ioan Muntean,*
preşedinte substitut. notariu.

Nr. 37. [425] —3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu în clasa I-a a scólei elementare poporale din Dĕrste sĕ escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 250 fl. v. a.

Alesul invĕţătoriu va fi obligat a instruí şi elevii scólei de repetiţiune, a împliní serviciul de cantor la vecerniă, utreniă şi liturgia Duminecilor şi prasnicelor, precum şi la alte întêmplări eventuale de preste an.

Reflectanţii la postul acesta sunt învitaţi, ca înainte de alegere sĕ se presenteze în vre-o Dumineca sau sĕrbătóre la biserica din Dêrste, pentru a şi arĕtă desteritatea în tipicul şi cântările bisericesci; ér petiţiunile lor instruite conform legilor scolare în vigóre ale îndreptá către Preaonoratul oficiu protopresbiteral al tractului Braşovului I iu în terminul sus numit.

Dêrste, în 8 August, 1890.

Comitetul parochial gr. or. din Dêrste, biserica Sf. Treimi, în conţelegere cu oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric, **Toma Bârsan,**
adm. prot. paroch şi preşedinte.

Nr. 492. [426] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionali gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Têrnavei inferióre, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Blăşel, cu salariu anual de 170 fl, cuartir, lemne de foc şi grădină de legumi.

2. Bobohalma, cu salariu de 150 fl.

3. Cerghidul mare, postul de învĕţătoriu împreunat cu cantoratul, cari aduc un venit de 235 fl.

4. Cucerdea română, cu salariu de 80 fl.

5. Fărău, cu salariu de 150 fl.

6. Sălcud, cu salariu de 150 fl.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a şi asterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cetatea de baltă, 7 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferióre, în conţelegere cu comitetele parochiali concernente.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 355 [427] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele de mai jos din protopresbiteratul Iliei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Certejul de jos şi Coaja, cu salariu anual de 200 fl. în bani, cuartir şi 4 stângini lemne de foc.

2. Gialacuta cu filia Câbesci, cu un salariu de 150 fl., cuartir, folosinţa grădinei scolare şi 3 stângini de lemne.

3. Têrnava, cu salariu de 200 fl., cuartir, folosirea a 2 grădini şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste staţiuni au a şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 9 August, 1890.

Avram G. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 671. [428] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante din protopresbiteratul Branului şi anume:

1. Pórta, cu salariu anual de 180 fl.

2. Poiana-Mĕrului, pentru cl. a II-a cu salariu anual de 200 fl

3. Holbav, cu salariu anual de 200 fl.

4. Moeciul superior, cu salariu de 205 fl. 80 cr., învĕţătoriul însĕ e datoriu a fi şi cantor.

5. Fundata, cu salariu de 200 fl., şi cu îndatorirea de a fi şi cantor.

6. Şirnea, cu salariu de 200 fl.

7. Măgura, cu salariu de 150 fl.

8. Vlădeni, pentru cl. a II-a cu salariu de 200 fl.

9. Postul de învĕţătoriu la scóla centrală din Bran, cu salariu de 300 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre-una din aceste staţiuni invĕţătoresci au a şi trimite suplicele lor instruite conform legei până la terminul indicat la subscrisul şi totdeodată este de dorit, ca concurenţii sĕ se presenteze în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserică, fiind posturile învĕţătoresci în genere împreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesti, în 8 August, 1890.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 335. [418] 3—3

CONCURS.

Pe basa conclusului comitetului parochial din Poplaca dela 8 Iuliu a. c, prin acésta se deschide concurs în scopul întregirei în mod definitiv a lor dóuĕ staţiuni de învĕţători vacante la scóla parochială cu trei clase din Poplaca şi anume pentru clasa I şi II.

Emolumentele.

Pentru clasa I 210 fl. în bani din cassa bisericéscă, cuartir natural în edificiul scólei, lemne de foc după trebuinţă şi folosirea grădinii din curtea scólei;

pentru clasa a II a 250 fl. din alodiul comunal, 3 orgii lemne de foc, cuartir liber şi folosirea grădinii scolare;

Salariele în bani se plătesc anticipative în rate de câte 3 luni.

Invĕţătoriul clasei a II-a e însărcinat cu ţinerea scólei de repetiţiuni, ambii învĕţători vor ţiné strana în biserica Dumineca şi sĕrbătórea.

Reflectanţii la aceste posturi, sub durata concursului, sĕ se presenteze în comună în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre spre a dá probe în biserică despre hărnicia lor în cântări şi tipic, ér cererile concursuali instruite cu documentele prescrise se le adreseze la oficiul protopresbiteral subscris în termin de 30 de ḑile computate dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Sibiiu, 30 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Sibiiului, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Hannia,
adm. prot.

Nr. 497. [411] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Olpret, protopresbiteratul Deeşului, pre lângă neputinciosul paroch Vasiliu Gog de acolo, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Fiitoriul capelan conform declaraţiunei parochului făcute la 15 Iuliu a. c. are drept la jumĕtate din tóte venitele parochiali anuali, statorite de către sinodul parochial estraordinar dnut la 8 Iuliu a. c. în sumă totală eţi 404 fl. 90 cr., prin urmare la suma de 202 fl. 45 cr. anuali.

Specificarea acestor venite se póte vedé la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 21 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Dees în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 390. [422] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea în mod definitiv a posturilor învĕţătoresci din mai jos numitele comune din tractul protopresbiteral al Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin până la 10 Septembre a. c.

1. Chezi-Mărtănuşi, cu salariu de 200 fl, cuartir liber în edificiul scóle işi 2 ° lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu de 170 fl., în bani şi naturalii şi cuartir liber.

8. Boroşneul mic, cu salariu de 203 fl. 30 cr. şi cuartir liber.

4. Vamă-Buzĕu, cu salariu de 210 fl. şi cuartir liber.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi, împreunate tóte cu cantoratul vor asterne cererile lor concursuale instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat, avênd a se presentá mai înainte in biserică spre a-şi arĕtá desteritatea în cântările rituale şi tipic.

S.-Sân-Georgiu, 9 August, 1890.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coitofean,
protopresbiter.

Nr. 426. [421] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în Murĕş Cuesdiu, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Venitele parochiale, împreunate cu acest post, dau suma de 400 fl. 40 cr. v. a.

Petenţii sĕ pot înformá despre starea parochiei la oficiul protopresbiteral subscris ori la cel parochial în Murĕş-Cuesdiu.

Se observă, că superedificatele parochiale lipsesc. Ele însĕ se vor ridicá în decursul unui an.

Suplicele concursuale, înstruite conform legilor, sunt de a se substerne subscrisului p u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 3 Iuliu, 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
rotopresbiter.

Institut de băeţi „N. Mallian“ Craiova, România.

Se cautā **doi pedagogi,** preparatori pentru cursul primariu şi secundariu, cari sĕ posédă cunoscinţele a VII clase gimnasiale. A se adresá la direcţiune, înaintându-se actele de studiu. [413] 5—6

---

182 szám 1890 [430] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbiróság 605 és 581/1890 sz. végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet és felülfoglaltató Hannich Heinrich javára Popa Aurel s társai ellen 747 frt. és 126 frt. 90 kr. tőke, ennek 6 % kamatai és eddig összesen 97 frt. 15 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1166 frt. becsült 4 drb. ökör, 2 drb. tehén, egy kis ökör bornyuval, 1 kocza 5 malaczczal, 5 drb. éves sertés, 2 ökörszekér, 2 eke, 1 Trieurrosta, és egy szorogéprosta, Nagy Csergedi „Craitiaban“ alább kitüzött napon délelölt 10 órakor, 1 garnitura butor, egy zongora, 1 labon álló tükör, 2 politirozott Sifoner, 1 salon asztal, 5 falikép, 1 szönyeg 2 politirozott ágyfa, pedig Nisztor Matilda szül. Popánál Vezan delutani 3 órakor nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbirósági 726 és 876 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis Nagy Csergeden délelött 10 órára továbbá Vezán leendő eszközlésére **1890-ik év Szeptember hó 13-ik napjának délutan 3 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingoságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Felülfoglaitató javára az árverés csak Popa Aurel ellen fog foganatositatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Balázsfalván 1890-ik évi augusztus hó 27 napján.

Thát György,
kir. birósági vég rehaj'ó.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr· 89 Sibiiu, Joi 23 August, (4 Septembre) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 August.

Ugron Gábor, vestitul conducĕtoriu al partidului kossuthist din Ardél — cutrieră tocmai acum ţéra şi propoveduesce credeul seu politic.

Din vorbirea fulminantă, ce se ţinù la primirea sa în Cluş, din demonstraţiunea, cu care a fost primit din partea tineretului şi a altor cetăţeni de frunte din Cluş, conchidem, că Ugron trebue sĕ aibă mulţi aderenţi la poporul magiar.

Ugron este un om resolut, sĕcuiu verde şi dibaciu.

Programul seu cel nou ne este cunoscut din vorbirea dela Kecskemét. Cu stările actuale de kossutist, nu s'a impĕcat nici odată.

Conversiunea vamală cu Austria îi fac pe unguri robi intereselor austriace şi chiar şi bilanţul anului trecut arată la importul ce-l face Austria la noi un plus de 60 milióne floreni.

Acéstă sumă ésă din Ungaria pe fie-care an, o face aşa ḑicênd tributară nemţilor, de aici vine sĕrăcia în ţéră, de aici vine, că aici nici o industrie nu póte prinde rădăcini.

Nu ar fi tocmai acésta cea mai mare durere a lui Ugron şi ortacilor sei, dar durerea cea mai mare le e, că cu programul de pănă acuma nu pot vení la guvern. Un partid, ce nu recunósce instituţiunea delegaţiunilor, nu cunósce armata comună, nu póte fi chemat a conduce destinele Ungariei.

Lupta pentru autonomia municipală este tocmai masca, sub care vênéză popularitatea. Tot una le e aḑi ungurilor, ori este cineva amploiat la administraţie prin alegere, ori e la justiţie prin denumire.

Alegerile aşa cum se fac la noi sunt şi aşa numai forme.

Tot dreptul e pus în mânile comitelui suprem şi de acest drept am vĕḑut, că acestia se sciu folosí atât de bine, încât chiar şi în comitate cu populaţiune română, amploiatul român este un corb alb.

Autonomia are ce e drept aderenţi la clasa aceea a proprietarilor, cari vor sĕ facă pe amploiaţi dependenţi dela capriţiile lor, dar amploiaţii bucuros s'ar scuturá de acei stăpâni incomoḑi pentru ei. In salele comitatelor cele góle se pertractéză lucruri importante, dar nu mai veḑi aḑi nici un entusiasm, căci conclusele cele mai importante şi aşa devin cu valóre numai după aprobarea ministrului. Tisza a centralisat puterea în mâna sa, Szapáry nu se lasă bucuros de ea, şi municipalii, vor trebui se cadă în faţa resistinţei ce le o pune guvernul cu tot aparatul seu în favorul administraţiunei de stat. De ocasiunea acésta vreau sĕ se foloséscă kossutisthii ca sĕ vină la putere, dar cu programul lui Irányi Dániel şi cu al lui Polonyi nu merge.

Va merge cu al lui Ugron, nu scim, tot ce scim este, că kossuthistii, cari strigă acum din rĕsputeri că „sĕ trăéscă regele,“ mâne poimâne vor strigá érăşi se trăéscă Kossuth ori alt rebel.

Acţiunea incepută de Ugron a tras asupra sa atenţiunea celor din Cislaitania, căci nu e vorba în noul program decât de schimbarea sistemului dualist aşa după cum s'a plăsmuit la 1867.

Cehii dlui Eduard Gregr stau la pândă ca sĕ se facă sdrenţe întreg actul dela 1867, cehii cei bĕtrâni cu deschiderea parlamentului vor aduce la strîmtóre pe dl Taaffe cu dorinţele lor, ér nemţii vĕd bucuros mĕrul de cértă aruncat de deputaţii din Ardél ca sĕ ajungă érăşi la egemonie. Tótă comedia şi tot tămbălăul din Cluş, póte sĕ aibă urmări afund tăietóre în afacerile monarchiei.

Pănă la uniunea personală aḑi nu suntem departe, dar tot nu aşa de aprópe ca sĕ se pótă face cu uşurinţă.

Aici e de mare valóre votul corónei, şi coróna aḑi e pe capul celui mai circumspect principe şi celui mai drept monarch. Şi ar fi o mare nebunie când ungurii ar crede, că o cestiune aşa de importantă se va resolvá după conductul de facle ce s'a făcut deputatului Kecskemétului. Aici mai avem şi alţii un cuvênt, şi în timpuri de aceste, când atmosfera se turbură de norii ce se ridică din tóte părţile, e bine ca şi noi românii din Ardél sĕ ne tragem sémă cu cele ce se petrec în jurul nostru ca nu cumva sĕ se facă ér tóte despre noi şi fără de noi.

Revista politică.

In ḑilele trecute a avut loc în Braşov darea de sémă a deputaţilor sasi Filtsch şi Zay înaintea alegĕtorilor din ţéra Bârsei. După rapórtele, ce au sosit de acolo pare că acéstă adunare a fost cu mult mai viuă ca ceea ce s'a ţinut în Sibiiu, când şi-a desfăşurat vederile înaintea alegĕtorilor dep. Meltzel, ér că adunarea din Braşov a fost şi interesantă numai încape nici o indoială.

Braşovenii dimpreună cu fraţii lor dela Mediaş şi Bistriţa n'au fost de aceleaşi păreri cu sibienii, sighişorenii etc. la formularea noului program adoptat de Sachsentag şi numai pentru a se puté ajunge la o acţiune comună representanţii ţĕrei Bârsei, ai Mediaşului şi Bistriţei au jertfit programul politic de pănă acum al sasilor. Dl Filtsch a declarat în presă şi a mărturisit şi înaintea alegĕtorilor, că sasii au incă a observa o atitudine de tot reservată faţă de guvern. Alegĕtorii au primit programul sachsentagului.

Precum anunţă foile oposiţionale din Bucuresci s'ar fi escat între membrii cabinetului diferinţe de păreri. Se scie, că la 13 Sept. n. va întrá în valóre nóua lege de iustiţie şi din acest incident se vor face şi denumirile judecătorilor. Ministrul Rosetti junimist, a compus lista şi membrii conservatori au pretins ca cel puţin jumetate dintre cei denumiţi sĕ aparţină partidului conservator. Asupra unor persóne s'a şi învoit consiliul de ministrii, dar nu s'a putut ajunge la un complet compromis ministerial. Se astéptă sosirea în ţéră şi a ministrilor Lahovary şi Marghiloman pentru a se ajunge la o înţelegere deplină. Că se va şi puté ajunge nu e sigur; dar că aceste diferinţe ar fi de caracter a provocá crisă ministerială nu se póte crede, cu tóte că în trecut sub Vernescu au ajuns lucrurile aşa de departe, tot în causa denumirilor.

După cum se anunţă ministrul de rĕsboiu va supune camerilor un proiect de lege, prin care călăraşii îndatoraţi a face serviciul periodic de 10 ani vor fi înregistraţi în armata permanentă timp de 3 ani. Călăraşii forméză acum şi poliţia rurală, de aceea numai o parte se va înregistrá în armata permanentă, pentru ca şi ei sĕ pótă prestá, ceea ce pretinde arta militară în timpul de aḑi.

Ḑilele trecute un raportor al unei foi englese, comunicând despre cele întêmplate cu ocasiunea manevrelor dela Narva a accentuat, că împĕratul german, voind sĕ facă o bravură cu trupele, cari le conducea a fost prins de vrăşmaşi şi numai după intervenirea ţarului eliberat. Acésta scire s'a confirmat şi prin faptul, că împĕratul a căḑut într'un feliu de indispoziţiune şi raportorul enumĕră chiar momentele, unde l'a putut observá. Scirile au străbătut ca fulgerul şi presa germană şi-a dat multă silinţă sĕ desminţéscă aceste sciri. Foile rusesci n'au desminţit încă şi precum se petrec comentările, lucrul apare îmbrăcat în haina adevĕrului.

Regimul rus pare, că n'are de loc poftă sĕ-şi retragă trupele conglomerate la graniţe, cu tóte, că se astéptă acésta după intrevederea monarchilor. O corespondenţă oficiósă dela Petersburg enumĕră tóte greutăţile posibile, cari nu pot lăsá ca sĕ se mai retragă trupele; depărtările cele mari, lipsa mijlócelor de transport, cheltuelile cele mari şi altele sunt motivele pentru-cari aḑi nu se mai pot retrage trupele înaintate încetul cu încetul spre graniţele vestice. Corespondenţa susţine, că Rusia nici atunci nu va puté sĕ-şi retragă trupele. când ar premerge cu esemplu Germania şi Austro-Ungaria.

FOIŢA.

Aforisme, meditaţiuni şi cugetări filosofice

de ale împĕratului roman Marc Aurel după traducerea germână a lui Dr. Albert Wittstock, în românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Încheere.)

Ori de câte ori te vatĕmă impertinenţa cuiva pune-ţi îndată întrebarea: este óre posibil ca în lume sĕ nu se afle ómeni impertinenţi? Acésta nu este cu putinţă. Nu pretinde deci imposibilul. Acela unul este tocmai unul din acei impertinenţi, de cari trebue sĕ se afle în lume. Aceia şi intrebare sĕ-ţi fie de indemână şi faţă de cei vicleni, perfiḑi şi celor ce pĕcătuesc.

⁂

Când cineva greşesce, invaţĕ-l cu bunăvoinţă şi arată i greşelile lui cu blândeţe. Dacă nu o poţi face, atunci acusă-te pe tine însu-ţi sau chiar nici pe tine.

⁂

Dacă ţi-ai câstigat odată atributele de: bun, modest, sincer, inteligent, stêmpĕrat, generos, pórtă de grijă sĕ nu meriţi numirile contrare, şi dacă cândva ai perde acele atribute, apoi dăţi tótă silinţa ca sĕ ţi le recâstigi cât mai curênd.

⁂

Un paiangine mic este mândru, când a putut vêná o muscă, câte un om când a prins un iepuraş, un altul, când a prins în rociul seu un pesculeţ, un altul érăşi, când prinde un porc sĕlbatic sau un urs, şi un altul în fine, când prinde un sarmat.*) Când cineva esaminéză insĕ motivele fie căruia, nu sunt toţi nisce tâlhari?

⁂

Indată-ce te destepţi din somn, întrébă-te pe tine insuţi, me privésce óre dacă un altul şi nu eu fac ceea ce este drept şi bun? Nici decum! Uitat-ai óre, că cei cari se fălesc cu critica şi laudele lor asupra altora ce fel de soiu de ómeni sunt în paturile şi la mesele lor, ceea ce fac ei, ce întrelasă a face, la ce aspiră, ce răpesc ei în ascuns şi cu forţa, nu cu mâni şi cu picióre, ci cu partea cea mai preţiósă a fiinţei lor cu o parte din care dacă unii ar voí ar puté rĕsărí: fidelitate, modestie, adevĕr, dreptate un geniu bun.

⁂

Omul cult şi modest ḑice către natura atotdătătóre şi consumătóre: dă ceea-ce voesci şi ia ce voiesci şi o ḑice acésta nu cu mânie, ci cu suspinare şi moderaţiune.

⁂

Nu este de ajuns ca sĕ te intreţini despre calităţile nedispensabile ale unui bărbat bun, ci mai vêrtos sĕ fi un asemenea bărbat.

⁂

Cugetă mai des la eternitate şi la intréga masă a lumei şi contempléză, că fie care fiinţă singuratică comparată cu universul apare ca un simbure de smochină şi în eternitate ca un moment, în care se învêrte un sfredel.

⁂

Reflectéză mereu, că cum sunt tóte acum, au fost şi odinióră şi ca totdeuna vor fi aşa. Inchipuesce-ţi acelea-şi spectacole şi scene pe care le cunosci din propria ta esperinţă sau din istoriă d. e. întréga curte a lui Adrian, întréga curte a lui Antonius, întréga curte a lui Filip, a lui Alesandru, a lui Croesus. In tot locul acelaşi spectacol, numai jucat de alte persóne.

---

*) Pe atunci tocmai romanii purtau rĕsboiu contra sarmaţilor, cari locuiau în Polonia de astăḑi.

Cronică din Zarand.

Valea-Arsului, (Zarand) 31 August 1890.

De ale timpului. — Economic. — Minele de aur dela Ruda. — Greva minarilor. — Causele grevei. — Unde sunt organele justiţiei?

Seceta ţine continuu deja de dóuĕ luni. Recolta cucuruzului partea cea mai mare e cu totul nimicită. Cucuruzul s'a uscat şi sêrmanii ómeni trebne sĕ taie paiele spre a le dá vitelor. Érba s'a uscat cu totul, încât ţi se pare că a ars. Nu au ce se pască vitele. Apa a sĕcat prin fântâni, incât cu greu se capĕtă unde şi unde apă pentru adăpat. Chiar Crişul e atât de mic, incât morile nu mai sunt în stare de a provedé populaţiunea cu măcinatul făinei. Se duc sêrmanii ómeni pe isvorul Crişului în sus, depărtare de câte dóuĕ ḑile, ca sĕ pótă măciná, câte o mĕsură de bucate. Rar s'a pomenit o aşa secetă. Preţul bucatelor s'a ridicat. Cucuruzul s'a suit la 1 fl. 70 cr. 30 litre, şi vine tare puţin la piaţă. Grâul de asemenea e dela 1 fl. 60 cr. pănă la 2 fl. v. a. Fênul — puţin cât este — 'l adună speculanţii de pe acum. Carul se vinde cu 10—12 fl. Vinars de prune se ferbe tare puţin, perind cu totul prunele.

Preţul vitelor a început a scădé. Cu deosebire sunt eftini porcii. Viitoriul populaţiunei din acest ţinut este plin de grijă. Érna se apropie, şi cele de lipsă pentru traiul ómenilor, şi pentru vite de pre acum sunt căutate cu preţuri mari.

Intre minele de aur din munţii apuseni, în timpul din urmă, au atras atenţiunea strĕinilor mai mult minele dela Ruda. Aurul aflat de societatea germană „Harcourt“, sistemul modern, după care se esploatéză, au făcut din băile dela Ruda, cele mai renumite mine de aur din Ardél. Venitul societăţii e enorm. Fericită a fost óra, în care odraslele marelui popor german, au cumpĕrut băile dela Ruda.

Cu venirea noilor proprietari în folosinţa şi proprietatea băilor — unde lucră deja aprópe la 1000 români — din acest ţinut, noi cesti de pre aici asteptam, că se va imbunătăţí şi sórtea băeşului român.

Speram că, în mĕsura, în care baia 'şi va revărsá benedicţia sa, în aceea-şi mĕsură se va imbunătăţí şi plata băeşului faţă de trecut. Dar speranţa nóstră a fost deşértă. Sunt fórte bine plătiţi oficialii, au şi percente frumóse din aurul liber, băeşul a rĕmas tot ca în trecut, rĕu plătit. S'a introdus sub noii proprietari controla severă în baie. Deja controla a degenerat în barbarism. Băeşii suspecţi, că au ascuns aur, sunt tractaţi mai rĕu ca europenii prinşi de antropofagii din Africa.

Situaţiunea baeşului din minele dela Ruda este fórte tristă, se póte descrie în următórele: rĕu plătit; dacă e lovit de nenorocire, familia îi rĕmâne neasigurată, dacă e suspiţionat, că a ascuns aur, este torturat mai rĕu ca pe timpul incuisiţiunilor spaniole, dacă caută dreptate uşile îi sunt inchise pretutindenea. O astfel de stare nesuportabilă, şi focul ce ardea sub spusă a trebuit sĕ erumpă. Tractarea neumană cu deosebire, a aprins focul. De o sĕptĕmână preste 700 băeşi din minele dela Ruda sunt puşi în grevă, şi au sistat lucrul.

Ansă mai de aprópe la grevă a dat torturile unor băeşi îndeplinite sub inspectorul Jung. Mai mulţi băeşi au fost suspiţionaţi că au furat aur. S'au început, torturile asupra le ca se scótă aurul din ei. Étă ce torturi se useză: Băeşul eşind din bae, se ţine 48 óre închis, i se dă medicină internă, ca sĕ-l lacseze, şi astfel sĕ arunce şi aurul.

Medicina dată este din cele mai drastice, încăt mână totul din intestine şi chiar sânge.

Din cei ce iau medicină cu forţa, zac apoi pe pat câte dóuĕ trei luni, şi rĕmân unii neapţi de lucru. Unora li se trage aurul din intestine cu clesce prin medicul băilor, după-cum ni se spune, prin ce se caşunéză cele mai crâncene dureri. Câte odată sunt torturaţi cu astfel de mijloce şi ómeni inocenţi, suspiţionaţi pe nedreptul.

Astfel de torturi întêmplate în mijlocul Ungariei la una societate germână, au rĕmas ascunse pănă acum.

Dar se revin la causa grevei. Intre cei duşi ca sĕ li se dea medicină, şi sĕ li se scótă aurul, unul s'a opus, şi a protestat a luá medicină. Atâta a fost de ajuns. Opunerea acestuia s'a comunicat ca fulgerul între ceialalţi consoţi, cari facĕnd causa comună au declarat, că nu mai lucră în bae. Greva a fost gata. S'a adus gendarmeriă, şi s'a făcut cunoscut protopretorelui din Brad greva. S'a început cercetarea apoi. S'a cerut şi miliţia, dar pănă acum nu a sosit Ţinuta grevistilor este fórte seriósă.

Hutmanii şi inspectorul, nu cutéză a merge între ei. Precum 'mi spune un grevist, ei şi-au formulat pretensiunile, cari sunt fórte juste. Anume ei cer:

1. Incetarea torturilor şi a tractărei neumane din partea oficialilor 2. Sĕ fie plătiţi mai bine, ca sĕ-şi pótă susţiné familia. 3. Sĕ nu li se detragă din plată, când din motive juste au lipsit din baie. Tot atâtea condiţiuni, cari şi fără de grevă se puteau face.

Trebue sĕ amestec aci si dintre cei schingiuiţi ca sĕ li se scótă aurul, doi zac pe mórte în urma torturilor. Ei sunt capi de familie.

Nu putem a nu face aci unele întrebări? anume: cum se póte ca medicul băilor sĕ dea medicină, ca sĕ tortureze ómenii şi dacă nu o dă dênsul, cum se capĕtă ea? Dacă medicul nu are cunoscinţă de darea medicinei, atunci fiind chemat la patul morbosului, pentru ce nu constată mişelia şi pentru ce nu arată pe cei-ce abuséză, şi fac atentat în acest mod la viaţa băeşului? Atragem atenţiunea justiţiei, a procurorului asupra acestor fapte nedemne, şi criminale.

Ni se spune, că comandantul gendarmeriei a ascultat plângerile sêrmanilor băeşi. Nu scim, dacă va face arĕtare despre cele auḑite şi descoperite lui.

In un stat de drept, şi civilisat se cuvine a se luá cele mai aspre mĕsuri pentru constatarea torturilor şi pedepsirea lor. Când şi cum se va finí greva, voiu arăta la timpul seu Pănă atunci voiu aduna mai multe date, şi dacă va fi lipsă, le vom da la lumină, ca sĕ se vadă ce sunt în stare a comite unii oficiali cu pretensiune de ómeni culţi, faţă de nesce băeşi români.

Pănă unde merge lacomia! Unde sunt organele justiţiei? *Unul dintre grevisti.*

Raportul general

al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1889.

Onorată adunare generală!

Urmând, ca în trecut, întocmai prescriselor § lui 32 lit. *g.* din statute, şi conclusului adunării generale din anul 1882 dela Deş pt. prot. 33, comitetul instituit în adunarea generală din anul trecut, ţinută în Făgăraş, îşi i-a voiă a presentá adunării generale următoriul raport despre activitatea sa în timpul dela 1 Ianuariu pănă la 31 Decembre 1889.

I.

Despre şedinţe.

Conformându-se prescriselor § lui 30 al. 1 din statute comitetul a ţinut şi în anul de gestiune 1889 în tótă luna câte o şedinţă, şi, fiind-că au obvenit casuri de urgenţă, în unele luni, ci s'a vĕḑut necesitat a sĕ întruní şi în câte dóuĕ şediuţe, ţinênd astfeliu cu totul 16 şedinţe: 10 înainte de adunarea generală din Făgăraş şi 6 după ácésta adunare.

In şedinţele sale, comitetul a fost cu necurmată luare aminte la îndeplinirea datorinţelor, ce i-le impun prescrisele §-lui 32 din statute, căutând, asemenea predecesorilor sei, a susţiné vaḑa şi a promová adevĕratele interese ale Asociaţiunii. El a făcut la timp disposiţiunile pentru esecutarea concluselor adunărilor generale din anii 1888 şi 1889 si a luat mĕsurile de lipsă pentru folosirea sumelor votate în buget cu privire la administraţiune, la spriginirea de studenţi si învĕţăcei de meserii, la edarea organului Asociaţiunii, precum şi la susţinerea scólei de fete, resolvind în acela-şi timp şi curenţiile întrate.

Incât pentru stipendiile şi ajutórele conferite în anii premergĕtori, acelea s'au lăsat în folosirea respectivilor stipendisti şi ajutoraţi, cari n'au terminat încă cursul învĕţăturei, dar au dovedit progres îndestulitoriu şi purtare morală corĕspunḑĕtóre.

In decursul anului 1889 a devenit în vacanţă:

1. stipendiul din fundaţiunea „Galiană“, pentru studenţi de gimnasiu;
2. *dóuĕ* stipendii din fundaţiunea „Tofalénă“ şi
3. *patru* ajutóre date în favorul învĕţăceilor de meserii din partea societăţii „Transilvania“. Incât pentru stipendiile respective ajutórele acestea, s'au escris la timpul seu concurs şi ele au fost conferite tinerilor însemnaţi în conspectul alăturat sub 1 la accest raport.

S'au mai decernut în anul 1889 şi alte 3 ajutóre la 3 studenţi de universitate. Ajutórele acestea s'au format, în urma hotărîrii luate cu datul 12 Novembre 1889 sub Nr. prot. 145, din suma de 412 fl. 01 cr. v. a., ce s'a transpus comitetului cu datul de 4 Octobre 1887 Nr. 285 prin direcţiunea academiei de drepturi desfiinţate din Sibiiu, din fondul societăţii academice „pentru spriginirea juristilor sĕraci“, deasemenea desfiinţate.

Tot în decursul anului 1889 s'au făcut disposiţiunile receruto pentru conferirea celor 2 stipendii à 100 fl. preliminate în budgetul pro 1890, pentru tineri cu preferinţă din munţii apuseni ai Transilvaniei, cari ar voi a se perfecţioná în o meserie de lemnărie mai perfecţionată. Abia la concursul repeţit a întrat o singură petiţiune, care s'a putut considera. Amintim însĕ, că nici acest candidat nu si-a început încă învĕţătura şi n'a făcut, precum se vede, nici pănă aḑi paşii de lipsă pentru a o începe şi că, în urmare, ambele ajutóre de câte 100 fl. au rĕmas adause la fondul Asociaţiunii.

De asemenea nu s'a putut conferi, din lipsa de concurenţi, unul din stipendiile de câte 20 fl. din fundaţiunea „Tofalénă“, şi astfeliu şi suma acestui stipendiu s'au adaus la fond.

Ne împlinim în fine o plăcută datorinţă a face amintire şi de alte 10 stipendii decâte 50 fl., menite pentru copile de părinţi mai sĕraci, cari vor fi adăpostite în internatul împreunat cu scóla civilă de fete a Asociaţiunii. Stipendiile acestea, care în partea lor covĕrşitóre, 9 la numĕr, au şi fost conferite, s'au format din suma de 500 fl. dăruită în scopul arĕtat, cu cea mai mare prevenire, de către onorata adunare generală a institutului de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, ţinută la 29 Martiu 1889. Pentru acest dar marinimos, care a dat multor părinţi posibilitatea de a împărtăşi pe copilele lor de o crescere corĕspunḑĕtóre, de o cultură generală temeinică, necesară pentru împlinirea vocaţiunei importante, ce femeile au în familie şi societate onorata adunare generală va binevoí a esprimá mulţămita sa onoratului institut de credit şi economii „Albina“ care, dupăcum s'a arătat în rapórtele comitetelor din trecut, şi după cum se va arĕtá şi în raportul de faţă, şi-a câstigat o mulţime de titluri la recunoscinţa nóstră prin spriginul, pe care la dat şi contiuuă a l dá Aseciaţiunii, pentru scopurile scólei, ce susţine.

In ceeace privesce esecutarea concluselor onoratelor adunări generale din anii 1888 şi 1889 ne luăm voia a schiţá starea lucrului dupăcum urméză:

Insărcinărei primite de a decide însu-şi cererea dlui B. Başota, jude regesc în pensiune şi advocat în Abrud, relativă la primirea dênsului între membrii fundatori ai Asociaţiunii, comitetul a satisfăcut, estradêndu-i diploma obicinuită, după ce s'a conformat prescriselor §-lui 6 al 1 şi a depus în hârtiii de valóre suma de 200 fl.

Comitetul a primit mai departe însărcinarea, de a Ve arătá resultatul obţinut în causa lăsămintelor după fericitul Avram Iancu şi I. P. Bota.

In causa referitóre la lăsămêntul A. Iancu, care e deja transpus Asociaţiunii, s'au terminat în fine şi pertractările necesare în procesul de transtabulare; actele, dupăcum ne a raportat jurisconsultul nostru, sunt inrolate şi se aştéptă aducerea sentinţei. Tot cu privire la acésta causă ne luăm voia a Ve amintí, că fostul curator al lăsămêntului, Alesandru Iancu, şi fostul jurisconsult al nostru în acésta afacere, dl Mateiu Nicola, au fost daţi în judecată, în scopul de a fi constrênşi la depunerea raţiociniilor pentru timpul, în care au administrat ei averea acestui lăsămênt; pertractările în acest proces sunt în curgere şi e speranţă, că şi acésta causă se va finalisá în curênd.

Lăsămêntul A. Iancu constă din 1 casă, mai multe pămenturi, $10^1/_2$ cuxe din baia „Purica“ şi dreptul de móră în comuna Vidra de sus. Casa a fost reparată şi se află în stare bună, dar nelocuită. Pămênturile, a căror transtabulare este, după-cum am ḑis, în curgere, sĕ administréză prin esarendare, şi pe anul curent 1890 sunt esarendate preotului Ioan Iancu din Vidra superióră pentru suma de 100 fl. Cele 10 cuxe din baia „Purica“ sunt transpuse pe numele Asociaţiunii, ele nu aduc însĕ nici un venit, de-óre-ce baia nu e în benedicţiune. In ceea-ce privesce dreptul de móră, comitetul a luat la timp mĕsurile de lipsă pentru asigurarea lui, şi causa este in curgere, representată fiind Asociaţiunea prin dl advocat Dr. I. Raţu din Turda.

In ceeace privesce lăsămêntul după fericitul I. P. Bota din Alba-Iulia, ne luăm voia a Ve raporta că, fiind condiţiunile testamentare de natură, de a nu le puté aceptá, vrênd a ţiné cont de sensul statutelor Asociaţiunii, comitetul a aflat, că fundaţiunea de 1000 fl. lăsată de numitul I. P. Bota nu póte fi primită în administraţiunea Asociaţiunii. Conclusul luat în sensul acesta a fost comunicat a timp cu executorul testamentar, spre scire şi orientare.

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Ḑiua nascerei Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepscop şi metropolit.) Din incidentul ḑilei nascerei Escel Sale Inalt Prea luminatului şi Inalt Preasânţitului nostru archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, carele astăḑi a implinit 62 ani ai vieţii s'au presentat aḑi, Joi, în corpore membrii consistoriului metropolitan sub conducerea Preasânţiei Sale părintelui episcop dela Caransebeş Nicolau Popea, şi membrii consistoriului archid. şi ai diferitelor corporaţiuni bisericesci din Sibiiu sub conducerea Preacuv. Sale dlui Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit vicariu archiepiscopesc, aducêndu i felicitări şi omagii de recunoscinţă, dorindu-i, ca Dḑeu sĕ i lungéscă firul vieţii şi sĕ i dăruéscă deplină sănĕtate pentru prosperarea bisericei şi a némului nostru.

* (Personal.) Preasânţia Sa D. episcop al Aradului Ioan Meţian a plecat la Arad cu trenul de aḑi diminéţă.

* (Partida independenţilor) Gabriil Ugron a fost primit cu mare insufleţire în Cluş. Adunarea a fost de tot numĕrósă şi a hotărit cu mare maioritate constituirea partidului independent ardelén şi alese de preşedinte pe G. Ugron.

* (O cassă militară furată.) Din Pilis-Csuba se comunică, că în nóptea din 26 spre 27 l. c. s'a furat cassa cu bani a bateriei a 8-ta de artilerie. Cassa a fost desfăcută pe câmp şi s'a luat din ea 3500 fl. Autorităţile militare au într'odus cu ajutoriul gendarmariei cea mai rigurósă cercetare pentru eruarea furilor cari au şi fost descoperiţi.

* (Post vacant.) La universitatea din Cluş este de a se ocupá postul de profesor pentru economia naţională şi studiul financiar. Postul este impreunat cu un salariu de 2000 fl. 300 fl. bani de cuartir şi 300 fl. adaus decenal. Cererile au a se înaintá decanului dela facultatea de drept pănă la 30 Septembre a. c. n.

* (Pentru cei arşi). Ministrul de interne a esmis către tóte jurisdicţiunile un circular, princare le provócă a adună bani, haine, şi bucate pe séma locuitorilor păgubiţi prin focurile întêmplate în timpul din urmă. Ministrul motivéză provocarea în vorbe pĕtrunḑĕtóre, arătând mărimea nenorocirilor, în care nu s'au prefăcut în cenuşe numai bunurile, ci au picat jertfă şi vieţi omenesci. Intre multele focuri ministrul amintesce cele dela: Püspök Hatvan Moor, Rosnyó, St. Hubert, Tokai şi Kaba.

* (Dóuĕ toaste). Sub acest titlu scrie ḑiariul „Budap. Tagbl“. următórele: In regiunea cea plăcută a băilor dela Geoagiul de jos, la care petrec în cea mai bună concordie membrii inteleginţii

magiare, române şi săsesci din Ardél s'a serbătorit ḑiua nascerei regelui precum şi ḑiua a sf. Stefan cu mare însufleţire. La banchetul dat din incidentul ḑilei nascerei regelui sĕrbătorit propresbiterul gr. orient. din Dobra Romul de Crainic inaltele virtuţi de domnitoriu ale regelui şi în vorbirea sa cu patos nobil îmbărbătà pe naţionalităţi la concordie. După ce numita fóie estrage din vorbirea unui jude de tablă rostită la banchetul din ḑiua sf. Stefan, închee astfeliu: Vorbirea patriotică întimpinà în tóte părţile cea mai căldurósă primire şi membrii intelegenţii române căutau ocasiune prin vorbiri din ce în ce mai insufleţitóre a intoná, că scirile rĕspândite despre nepatriotica atitudine a romanilor ardeleni sunt neadevĕrate şi se baséză pe informaţiuni meschine. Tóte naţionalităţile trebue sĕ fie unite în iubirea şi credinţa nóstră către tron şi gata a-şi da viéţa pentru el.

* (Ce fac cărţile de joc.) Vineri séra a fost aflat în drumul din apropierea Sĕliştei Ioan Schiopu lovit mort. El e tată a 6 copii. Presupus de omor a fost un servitoriu de morariu Filip Casan, carele mărturisí că a comis omorul din rĕsbunare, căci Schiopu îi câştigase în cărţi toţi banii.

* (Colera în Spania.) Din Madrid se raportéză: Medicii, cari se află în activitate în districtele, pe unde bântue colera sunt fórte rĕu tractaţi, căci nu le plac mĕsurile de precauţiune, ce li se impun. De câteva ḑile, fie care medic e asistat de un soldat, dar cu tóte acestea autorităţile primesc ḑi de ḑi raporturi de acte violente. In Valenţia a fost un medic omorît prin un pumnal, în Magenta spintecà o femee pe un doctor, şi îi crepà cu sĕcurea, capul, ér în un alt district aprópe de Lerido un medic a fost sdrobit bucăţi de o mulţime infuriată de popor.

Insciinţare.

La scólele medii rom. gr. or. din Braşov (gimnasiu, scóla reală inferióră şi scóla comercială) anul scol. 1890/91 se va incepe cu *1 Septembre a. c. st. v. 1890.* Esamenele de repetiţiune precum şi esamenele de primire pentru clasa I gimn., şi pentru clasa I reală se vor face în *30—31 August st. v.*, éră înscrierea scolarilor va urmá în *31 August* şi în *1 Septembre st. v.*, pe lângă condiţiunile următóre:

1. Pentru a fi primiţi in clasa I gimnasială sau reală, scolarii trebue sĕ fie trecuţi de 9 ani şi sĕ presenteze testimoniu despre 4 clase primare absolvate cu succes, atestat de botez şi certificat de vaccinare sau revaccinare adecă, că sunt altoiţi odată sau şi de a două óra. Cei ce nu pot produce testimoniu scol. despre 4 clase primare, vor avé sĕ dovedéscă prin esamen, că posed cunoscinţele, ce se pot câstigá in acele 4 clase; ér aceia, cari vor produce testimoniul recerut, se vor esaminá inumai din gramatica limbei române şi din aritmetică. Dela acest esamen sunt dispensaţi aceia, cari au absolvat anul precedent la scólele centrale rom. gr. or. de aici. Scolarii, cari vor sĕ fie primiţi în clasa I comercială, trebue sĕ fi absolvat cu succes patru clase gimnasiale, reale sau civile. La cas, că nu ar puté produce testimoniu, că au absolvat aceste clase, vor avé sĕ dovedéscă prin esamen cunoscinţele recerute.

2, Scolarii, cari vin dela alte institute, pentru a fi inmatriculaţi în alte clase, au sĕ presente testimoniu de clasa absolvată în anul scol. 1889—90, testimoniu de botez şi cei-ce n'au împlinit 14 ani, certificat de revaccinare. Scolarii, cari au absolvat anul scol. precedent la scólele nóstre, nu trebue sĕ producă aceste documente.

3. Didactrul (tacsa scolară) se plătesce la înmatriculare sau întrégă sau cel puţin jumĕtate şi anume: pentru scolarii români de confesiune gr. or. sau gr. cat. din gimnasiul inferior şi din scóla reală inferióră 7 fl. 30 cr. v. a. pe an, ér pentru cei din gimnasiul superior şi din scóla comercială 11 fl. 50 cr. v. a. pe an. Scolarii de altă confesiune au sĕ plătéscă didactru de patru ori mai mare. Cei-ce se înmatriculéză de prima óră la aceste scoli plătesc odată pentru totdeuna 2 fl. v. a, ca tacsă de primire.

4. De didactre se pot dispensa numai acei scolari, cari vor cere acésta în scris şi vor dovedí că ei s'au părinţii lor sunt cu totul lipsiţi de mijlóce materiale şi că au absolvat anul precedent cu calcul general cel puţin „bine“ şi cu purtare morală „bună.“ Cererile pentru dispensare împreună cu atestatele necesare se vor înaintá subscrisei direcţiuni pănă în *15 Septembre st. v.* Pentru semestrul prim nu se dispenséză de didactru acei scolari, cari sunt obligaţi a plătí tacsa de primire.

Braşov, în 16 August, 1890. st. v.

Direcţiunea scólelor medii rom. gr. or.

Cu 1 Octobre st. n. se începe un nou curs în economia de instrucţiune din Rĕşinari, subvenţionată de comitatul Sibiiului, cu durata de un an (1 Octobre 1890—30 Septembre 1891).

Scopul economiei de instrucţiune, conform „normelor organice despre economia de instrucţiune a comitatului Sibiiu, e: a serví prin conducerea ei „raţională ca esemplu poporaţiunei agricole a comitatului şi a dá ocasiune mai ales fiilor de ţĕran „a se instruá în conducerea practică a unei economii raţionale, primind ei totdeodată încât permite „timpul liber, o instrucţiune potrivită teoretică“.

Condiţiunile de primire sunt următórele:

a) elevul sĕ fie împlinit anul al 17 lea al vieţii;

b) sĕ fie sănĕtos şi trupesce destul de desvoltat, pentru a puté împlini în continuu lucrările câmpului de tot feliul, care obvin în economie.

c) sĕ fie deprins cu lucrurile câmpului obicinuite la ţĕrani;

d) sĕ aibă cunoscinţele elementare din cetit, din scris şi din comput şi sĕ aibă atâta capabilitate câtă sĕ recere pentru a pricepe o instrucţiune poporală despre agricultura şi sciinţele ausiliare; şi

e) sĕ dovedéscă o purtare morală bună.

Locuinţa şi viptul li-o dă elevilor economia de instrucţiune, asemenea şi o plată lunară de 3 fl, din cari după normele statorite o jumĕtate elevul o primesce lunar, ér ceealaltă jumĕtate sĕ depune spre fructificare la o bancă şi se estradă numai după terminarea cursului.

De îmbrăcăminte şi încălţăminte are sĕ se îngrigéscă fie care elev.

Petiţiunile de primire sunt a se adresá la subscrisul cel mult pănă în 30 Septembre st n. 1890: deslușiri în scris şi verbal se dau ori şi când din partea subscrisului.

Rĕşinariu, 1 Septembre st. n, 1890.

Conducĕtoriul economiei de instrucţiune din Rĕşinari.

S. P. Barcian.

Date despre înfiinţarea scólei elementare capitale române gr. or. din Braşov şi despre desvoltarea ei pănă la anul 1890

de **G. C. Bellissimus**, director.

(Înecheere.)

Apoi la anul 1882 s'a compus şi s'a votat de *Venerabilul sinod archidiecesan „Normativul pentru scólele române din archidiecesa gr. or. a Transilvaniei.“*

Conform *„Normativului“, basat pe „Regulamentul“* din anul 1879 sunt astăḑi reorganisate în archidiecesă *scólele elementare inferióre*, de cari se bucură aprópe fie-care comună bisericéscă română gr. or., *şi scólele elementare capitale* (superióre), de cari se bucură cinci spre ḑece comune mai mari.

Acésta reorganisare face sĕ înfloréscă scólele nóstre *primare**) pe ḑi ce merge, punêndu-le în stare, a ţiné în desvoltarea lor pas cu scólele de aceia-şi categorie ale altor confesiuni din patrie.

Aşa este!

Dar prin ce mijlóce au putut fi învĕţătorii scólei cei vechi puşi în stare, a ţiné pas în conducerea prelegerilor amĕsurat cerinţelor legilor scolari celor mai nóue, cari prescriu un material de învĕţământ mai estins şi o desfăşure a acestuia mai detaiată?

Prin căldurósa îngrigire a Escelenţiei Sale părintelui archiepiscop şi metropolit, *Miron Romanul*, Înalt- carele s'a îndurat la anul 1875 şi a înfiinţat *„Cursuri supletóre“*, în care învĕţătorii frecuentători şi-au putut amplifica cunoscinţele în înţeles didactic şi metodic.

Din care *„Cursuri“* — tot prin îngrigirea părintelui metropolit şi cu conlucrarea atentului seu *consistoriu* s'au desvoltat apoi *„Reuniunile învĕţătoresci“* în archidiecesa întrégă; cari au sĕ fie *isvorul reînoirii puterilor* fie-cărui învĕţătoriu membru al lor.

În urma menţionatelor reforme, îngrigiri şi stăruinţe s'a desvoltat şi *scóla elementară capitală rom. gr. or. din Braşov* aşa, că aḑi funcţionéză la ea cincispreḑece învĕţători şi o învĕţătóre şi adecă: la cele patru clase ordinare şi dóuĕ paralele de copii — 6 învĕţători*); la cele cinci clase de copile—5 învĕţători ordinari, 4 învĕţători suplinesc şi anume; 1 gimnastica la clasele 3 şi 4 de copii, unul musica vocală la clasele 3 şi 4 de copii şi la clasele 4 şi 5 de copile, unul limba franceză, şi unul desemnul la clasa 5 de copile; ér învĕţătórea propune lucrul de mână la clasele 2—5 de copile.

Prin multe fase a mai trecut şi scóla aeéstă în decursul timpului de o jumetate de secul; însĕ cu ajutoriul *Atotputernicului părinte ceresc*, prin *fidelitatea către chemarea lor*, şi prin neobosita activitate a învĕţătorilor sei şi a autorităţilor sale — a eşit din fie-care schimbare tot mai desvoltată, tot mai cu putere!

Sublim modul, în care, — vigurósele mijlóce, prin care *bărbaţii cei bine meritaţi ai naţiunii nóstre* s'au lupat şi au sfărîmat meşteşugirile vitrigei *Sorţi*; au călcat în gura greţosului *Mom*, şi aşa au isbutit — a aduce pe drăgălaşele *Muse* ér în mijlocul nostru!

Unde au prins a se desmorţi, a se vindeca, a se restaura, a se împuterí.

Mare le-a fost deci fidelitatea către chemarea lor!

Cine ar puté descrie după demnitatea ei *valórea acestei fidelităţi?*

Putere neînvinsă cuprinde în sine; binecuvêntare ceréscă aduce cu sine acéstă fidelitate!

Stimă, dragoste, respect, încredere din tóte părţile îl întimpină pe omul cunoscut de *fidel către chemarea sa: „Nimica na-i va fi lui cu neputinţă!“*

Ce fericire, ce bunătate pentru noi, aflându-se acésta *fidelitate* totdeuna şi în tot locul — *în tóte afacerile nóstre*!

Părinţii nostri avêndu-şi nădejdea în *Dumneḑeu fideli fiind chemării lor*, s'a luptat cu demnitate,cu abnegaţiune de sine, eroicesce în contra tuturor greutăţilor şi neajunsurilor, ce le stăteau în cale, ca sĕ ne câstige şi sĕ ne dea nóuă în mâni mijlóce spre a ne facă fericiţi; — ne au înfiinţat *scóle primare şi medii*, ne-au înfiinţat *reuniuni filantropice, literare, industriale, economice* ş. a. ş. a. Cu un cuvênt: — ne-au desteptat, ne-au luminat, ne-au îndulcit şi ne-au pus pe picióre!

Vine acuma rêndul la noi, sĕ continuăm măréţa operă începută de ei.

Ca demni urmaşi ai lor, fideli mostenitori ai virtuţilor lor, înţelepţi şi probi ereḑi ai agonisitei lor vom urma la acésta: — *luptându-ne cu zel şi cu bărbăţie în contra greutăţilor, ce ni s'ar opune fire-ar ele împreunate cu prmejdii nĕprasnice cât de cumplite; pe cari sleindu-le — ne vom conduce cu demnitate împrejurările, priinciόse: — consolidării, avêntării la hărnicia străbună, fericirii şi prosperări prea iubitei nóstre naţiuri.*

La care *Dumueḑeu sĕ ne ajute!*

Amin!

Multţămită şi recunoscinţă publică.

Cu cât faptele nobile, pióse şi crestinesci se sĕvêrşesc într'un mod mai demn de ele, — cu atât şi multţămita şi recunoscinţa, ce ni se impune către aceia ce le sĕvêrşesc, trebue ca sĕ ne fie mai desĕvêrşită mai căldurósă şi mai sinceră.

Sunt într'adevăr, cam rari acele momente, în cari cu drept cuvênt se putem fi suprinşi de atari fapte cu adevĕrat crestinesci, — însĕ cu cât aceste sunt mai rari, cu atât mai mult merita a fi recunoscute din partea nóstră.

De un asemenea fapt nobil şi măreţ fură suprinşi şi credincioşii bisericei nóstre gr. or. din oraşul Abrud cu ocasiunea sĕrbarei pogorîrei „Duchului sânt“ din ĕst an, când stimabila familie a decedatului de pie memoria şi demnului fost parochian Ioan Tabacovits din Abrud în frunte cu ginerele acestuia dl Reinhard Glückseel, — dorind ca sĕ eterniseze memoria demnului lor părinte deces — dăruiră pe séma s. biserici unul dintre cele mai frumóse şi elegante potire lucrat din aur dimpreună cu tóte cele alalte recuisite necesare la proscomedie, respective la sĕvêrşirea sântei liturgii.

Un fapt acesta, care face multă onóre şi atrage multe simpatii stimabile familii „Tabacovits“ şi pentru care subscrişii în numele întregului popor dela acésta s. biserică se simt plăcut îndemnaţi ai aduce şi pre acésta cale cea mai ferbinte multţămită şi recunosciinţă implorand dela Dumneḑeu, părintele tuturor ca sĕ şi reverse darul seu şi sĕ trimită balsamul mângăerei preste acésta nobilă familie.

Abrud, în 20 August, 1890.

Dionisiu Adamoviciu, paroch gr. or. al oraşului Abrud.

Aron Cioran, învĕţătoriu.

Unii elevi ai institutului „Andreian“ din Sibiiu au arangiat un concert împreunat cu dans în 1/13 Iuliu în Alba-Iulia în favorul bibliotecei din loc. Venitul brut al acestui concert a fost 169 fl., din care detrăgêndu-se spesele în suma de 149 fl., resultă un venit curat de 20 fl.

Cu supra solviri au concurs P. T. D. D. Dr. Mohay Sándor adv. şi deputat (Alba Iulia) 1 fl., D-na Ana Sándor de Vist 1 fl., (Alba - Iulia); N. Spărios căpitan în reg. de inf. Nr 64 2 fl., (Alba Iulia), N. Baiasiu locotenent în regim. de inf. Nr. 62 1 fl., (Alba Iulia), Teodosiu Lobonţiu proprietariu 1 fl. (Hepria-română), Laurenţiu Butean paroch 1 fl. (Órda de jos), Balázs Ődőn 1 fl. (Alba-Iulia), Dimitrie Furdui 50 cr. (Alba Iulia), Ioan Frâncu 1 fl. (Săscior)., Vinţe Albert 1 fl. (Alba Iulia), A. Hoprich sergente în reg. de inf. Nr. 50 1 fl. (Alba Iulia), Publius M. Rozor 2 fl., (Alba Iulia); suma 13 fl.

Comitetul 'şi esprimă pe acésta cale căldurósa sa multţămită atât publicului participătoriu cât şi celui contribuitoriu cu suprasolviri la concertul supra amintit. Rógă totodată pe O. D. D. cari au primit liste de contribuire sĕ le retrimită în timpul cel mai scurt cu ori ce resultat.

Alba Iulia, 16 Iuliu, 1890.

Nicolau Muntean, preşedinte

Publius M. Rozor, cassariu

Loterie.

Mercuri în 3 Septembre 1890.

Brün: 61 58 59 69 42

---

*) Elementare inferióre, elementare capitale (ori elem-superióre.

**) Intre cari: 5 ordinari şi 1 suplent.

[424] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕțătoresc devenit vacant la scóla gr. or. din orașul Alba-Iulia se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne, care se ridică pe lângă cuitanță dela epitropia parochială în rate lunari anticipative.

Dela concurenți se cere sĕ fie de religiunea gr. or. sĕ aibă cualificațiunile prescrise de legi, sĕ fie bine vĕrsați în cântările și ritualele bisericesci.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a și asterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre pănă la terminul arĕtat subscrisului comitet prin prea onoratul oficiu protopresbiteral al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia, 16 August, 1890.

George Berghian, *Ioan Muntean*,
președinte substitut. notariu.

Nr. 37. [425] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu în clasa I-a a scólei elementare poporale din Dêrste sĕ escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 250 fl. v. a.

Alesul invĕțătoriu va fi obligat a instruí și elevii scólei de repetițiune, a împliní serviciul de cantor la vecernia, utrenia și liturgia Duminecilor și prasnicelor, precum și la alte întêmplări eventuale de preste an.

Reflectanții la postul acesta sunt învitați, ca înainte de alegere sĕ se presenteze în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserica din Dêrste, pentru a-și arĕtă desteritatea în tipicul și cântările bisericesci; ér petițiunile lor instruite conform legilor scolare în vigóre ale îndreptá către Preaonoratul oficiu protopresbiteral al tractului Brașovului I-iu în terminul sus numit.

Dêrste, în 8 August, 1890.

Comitetul parochial gr. or. din Dêrste, biserica Sf. Treimi, în conțelegere cu oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric, **Toma Bârsan**,
adm. prot. paroch și președinte.

Nr. 492. [426] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele confesionali gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Têrnavei inferióre, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Blășel, cu salariu anual de 170 fl, cuartir, lemne de foc și grădină de legumi.
2. Bobohalma, cu salariu de 150 fl.
3. Cerghidul mare, postul de învĕțătoriu împreunat cu cantoratul, cari aduc un venit de 235 fl.
4. Cucerdea română, cu salariu de 80 fl.
5. Fărău, cu salariu de 150 fl.
6. Sălcud, cu salariu de 150 fl.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea stațiuni, au a și asterne petițiunile instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul indicat.

Cetatea de baltă, 7 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferióre, în conțelegere cu comitetele parochiali concernente.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 390. [423] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învêțătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Hațegului sĕ escrie concurs cu terminul pănă în 15 Septembre st. v. a. c.

1. Nădăstia superióră, cu salariu anual 210 fl. din repartițiă, cuartir și lemne focali. Alesul va avé a conduce copii la biserică în Dumineci și sĕrbători.
2. Valea sângeorgiu, su salariu anual 150 fl; cuartir și lemne focali.
3. Sântă-Măria de pétră, cu salariu anual 120 fl., cuartir și lemne focali.

Doritorii de a ocupá vre unul din acestea stațiuni au a-și asterne suplicele instruite conform prescriselor legali la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg în conțelegee cu comitetele parochiali.

Hațeg, la 10 August, 1890.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 355. [427] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕțătoresci dela scólele gr. or. române din comunele de mai jos din protopresbiteratul Iliei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Certejul de jos și Coaja, cu salariu anual de 200 fl. în bani, cuartir și 4 stângini lemne de foc.
2. Gialacuta cu filia Câbesci, cu un salariu de 150 fl., cuartir, folosința grădinei scolare și 3 stângini de lemne.
3. Têrnava, cu salariu de 200 fl., cuartir, folosirea a 2 grădini și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste stațiuni au a și asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 9 August, 1890.

Avram G. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Sz. 4764/890 plg. [429] 1—3

Hirdetmény.

A Radnothi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése nevezetesen a képviselet rendezése, müködö mérnök megválasztása és a költségi elöirányzat elkészitése végett határidöül az **1890 évi szeptember 15 d. e. 9 órája** Radnoth községébe a községi irodába tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

A kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros, 1890 Augustus 23-án,

Baró Apór Zoltán.
eljáró biró.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghirbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuș	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Mures-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	11.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră		5.—	11 23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10	—
Șeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneș	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneș	8.30	—	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.50	3.29
Ludoș	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireșteu	5.11	10.35	5.34
Oșorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90 Sibiiu, Sâmbătă 25 August, (6 Septembre) 1890. *Anul XXXVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 August.

Incă de sub ultimul an de domnie al domnului Tisza, de când cu renunciarea ministrului Tisza prin intrarea în cabinet a domnilor Szilágyi, Wekerle, Teleky, se vorbia şi se scria, că ministeriul acesta va fi ministeriul reformelor.

După retragerea domnului Tisza cabinetul în frunte cu domnul actual ministru de interne Szapáry şi-a conservat numirea de ministeriu al reformelor, şi fie care ministru în resortul seu s'a pus pe lucru.

Am vĕḑut anunţate reforme insemnate în ramura justiţiei, şi unele reforme s'au şi pus in practică, bună-óra decentralisarea tablelor regesci. Am vĕḑut reforme anunţate de către ministrul de interne, şi intre acestea cea mai de importanţă ni se pare a fi cassarea municipalităţii şi prefacerea intregei administraţiuni în administraţiune de stat. S'au anunţat cardinale reforme în cele financiare, cardinale reforme în cele ale cultelor şi instrucţiunei publice, şi inceputul s'a şi făcut prin scóterea limbei grecesci din gimnasiele, cari stau sub directa conducere a ministrului.

In lucrare este tocmai acuma reforma legei privitóre la pensionarea invĕţătorilor dela scólele poporale.

Cu chemarea la despărţĕmêntul de agricultura şi comerciu a actualului ministru, a contelui Andreiu Bethlen, s'au pus la ordinea ḑilei reformele şi în acéstă direcţiune, şi cu deosebire mĕsurile luate faţă cu Sêrbia în cestiunea esportului de porci au arĕtat o resoluţiune de fer a actualului ministru de a apĕrá cu tărie interesele ţĕrei.

Nu ne vom ocupá cu peripeţiile acestei afaceri, care tocmai acuma este la ordinea ḑilei, şi care se pare a se terminá cu totala derută a vecinului regat, ci atenţiunea nóstră o vom îndreptá asupra unei afaceri, care în special ne atinge tare de aprópe pe noi românii din Ardél, anume regularea de posesiune din Ardél.

In 29 a lunei curgĕtóre, adecă Marţa trecută, domnul ministru de agricultură, contele Andreiu Bethlen, a sosit în Cluş, şi după ce a visitat esposiţiunea agricolă, a primit diverse deputaţiuni. Cu ocasiunea acésta ministrul a accentuat cu deosebire starea inapoiată a agriculturei, starea inapoiată economică din Transilvania. Regularea posesiunei, după părerea ministrului, nu se póte îndepliní cu succes fără intrevenirea statului, de aceea statul prin acordarea de anticipaţiuni voesce sĕ delature pedecile cele mai simţitóre la începerea şi esecutarea segregărilor. Paralel cu aceste anticipaţiuni din partea statului se va căutá şi simplificarea procedurei judecătoresci.

Enunciaţiunea acésta a ministrului este de mare importanţă pentru regularea de posesiune în Transilvania, căci ea ne pune in vedere dóuĕ inlesniri fórte insemnate din partea guvernului.

In legătură cu aceste inlesniri domnul ministru a pus în vedere şi legături cu drumul de fer spre rĕsărit şi spre meaḑăḑi, cari legături în timpul cel mai deaprópe se vor face spre România.

Ca cuvintelor sale sĕ dea şi mai mare ponderositate ministrul de agricultură a accentuat cu deosebire că în aceste direcţiuni cât mai curênd se vor face imprumuturile, şi acele inceputuri în curênd se vor şi realisá.

Stăm deci în faţa unor reforme radicale, prin cari guvernul voesce se amelioreze starea economică în Transilvania. Cumcă reformele anunţate se vor şi realisá, acésta ni o garantéză insuşi persóna ministrului, cunoscut de om serios şi fórte iniţiat în afacerile economice din Transilvania, o impregiurare, pe care a accentuat şi ministrul în cuvêntarea sa, căci şi dênsul este ardelén.

Stăm deci în faţa unei cestiuni fórte delicate şi de importanţă pentru noi românii, cestiune care tocmai sunt 10 ani de atuncia a pus în mişcare pe toţi juristii din Ardél, şi i-a întrunit la 11 şi 12 Aprile 1880 în o conferenţă, care s'a ocupat serios cu proiectul de lege presentat atunci de ministrul de justiţie Pauler pentru regularea pósesiunei, de proporţionare şi de comasare în părţile transilvane, şi-a dat şi un memorand, pe care l'a presentat dietei.

Pe atunci avém încă în parlamentul ţĕrei bărbaţi, cari apărau interesele poporului şi cu deosebire memorabilă va remâné în veci ţinuta deputaţilor de atunci Parteniu Cosma şi George Pop, cari au apărat cu bărbăţie memorandul presentat de juristii români.

Atragem deci de timpuriu atenţiunea celor interesaţi asupra reformelor indigitate de domnul ministru de agricultură în punctul regulărei de posesiune, şi pentru mai bună orientare în ante acte rugăm pe toţi cei interesaţi, sĕ cetéscă broşura dlui Parteniu Cosma: „*Datele referitóre la regularea de posesiune în Transilvania şi părţile adnecse.*“ Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane 1880.“

In acésta broşură se află destulă lumină pentru judecarea cestiunei, cu care ne-am ocupat.

Revista politică.

O dispută fórte seriósă s'a incins în presa strĕină cu privire la întâlnirea monarchilor dela Narva. Presa germană 'şi dă tóte silinţele, ca sĕ desminţéscă scirea, că monarchii s'ar fi despărţit nemulţămiţi. Cu tóte că se afirmă, că nici un ton discordant nu s'a auḑit la despărţire şi că situaţiunea europénă nu se va înrĕutăţi, totuşi se pune mare pond pe următórea impregiurare: Cercurile militare ruse sunt fórte satisfăcute, că ţarul în ordinul demulţămită, adresat marelui principe Vladimir, carele ca comandant suprem a secerat succese strălucite la manevre, nu amintesce cu nici un cuvênt presenţa împĕratului german la manevre, pe când cu ocasiunea visitei trecute, acésta nu s'a întêmplat.

In Paris şi Petersburg se comentéză încă viu urmările politice ale visitei dela Narva. In una dintre aceste mai nóuĕ descoperiri se accentuéză, că Anglia a propus atât guvernului rus cât şi celui german formarea unei alianţe balcanice, care sĕ cuprindă pe România, Serbia, Bulgaria, Muntenegru şi Albania şi a cărei neutralitate sĕ fie recunoscută de tóte puterile europene.

In Italia provócă mare sensaţiune călĕtoria în ascuns a ministrului preşedinte Crispi. Crispi şi-a perdut mult din popularitate, mai vêrtos în urma disposiţiunilor, ce le-a luat pentru desfiinţarea reuniunilor italiene. Italienii privesc în acésta o prea mare sub-ordinaţiune a ministrului lor faţă cu diplomaţii streini. Ḑiarul parisian „Gaulois“ publică o întrevorbire cu marele bărbat Nicotera, carele, s'a esprimat, că în curênd va cădé Crispi, şi în curênd se vor face şi nóuĕle alegeri. Nu numai radicalii se vor pune în mişcare, ci tot italianul conscienţios, carele vede în Crispi nenorocirea Italiei. Nicotera nu se îndoesce de o apropriere a Franciei de Italia, deórece e în interesul economic al acestei a se apropia de Francia; de aceea crede dênsul, că tripla alianţă nu se va mai rennoí; şi regele, care ţine în evidenţă interesele Italiei, va trebui mai înainte sĕ ascepte resultatul alegerilor. Italia póte esista numai ca monarchie, ér încât privesce o apropiere a Vaticanului de Quirinal, Nicotera crede, că cu greu se va puté întêmplá şi de sigur, cât timp e Crispi la putere, nici nu se va puté vorbí de aşa ceva.

Sesiunea consiliilor generale din Francia s'a încheeat. Tóte jurnalele constată cu mulţămită, că adunările representanţelor departamentale nici odată n'au decurs în mai mare linisce şi ordine ca şi în sesiunea trecută. Cei-drept, s'au esprimat multe dorinţe guvernului, dar ele nu ating politica, ci esclusiv a-

FOIŢA.

Intêmplarea pelerinului.

Un rege al Neapolei cu numele Roger, fiind odată la vênătóre, se depărtà de suita sa şi se rătăcí în o pădure. El întêlní acolo un pelerin, om de altcum prea bun la inimă, care necunoscêndu-l cine e, s'apropie de el şi-l intrebà de drumul ce duce la Neapole.

„Frate 'i rĕspunde regele, trebue că vii de departe, căci 'ţi sunt piciórele pline de colb.

Trebue că ai vĕḑut multe lucruri în călĕtoria dtale, urmà regele.

— Am vĕḑut, ḑise pelerinul, mulţi ómeni, cari se supĕrau pentru nimica tótă şi am invĕţat a nu me descuragiá pentru ori-ce lucru. Te rog dar încă odată a-mi spune drumul, căci vine nóptea şi trebue sĕ-mi caut un lăcaş.

— Cunosci pe cineva la Neapole? intrebà regele.

— Nu, rĕspunse pelerinul.

— Va sĕ ḑică, nu esti sigur, ḑise regele, că vei fi bine primit?

— Cel puţin sum sigur, ḑise pelerinul, că voi ertá reaua primire acelora ce mi o vor face fără a me cunósce, dar vine nóptea şi te rog a-mi spune drumul către Neapole?

— Dacă şi eu singur m'am rătăcit ḑise Roger, cum ţi la-şi putea spune? Mai bine ar fi insĕ sĕ-l căutăm impreună.

— Acésta ar fi de minune, ḑise pelerinul, dacă nu ai fi călare, dar a-şi întârḑiá mersul dtale sau eu ar trebui sĕ l prea grăbesc al meu.

— Ai dreptate, ḑise Roger, trebue sĕ fie egalitate între noi, deóre-ce incercăm amêndoi acelaşi noroc?

După acésta el descălecà şi merse pe jos cu pelerinul.

Ai putea gâcí cu cine esti? ḑise el soţului seu,

Cam aşa scí, rĕspunse el; vĕd că sunt cu un om.

Dar, insistà regele: creḑi că te aflí sigur în societatea mea?

— Astept totul dela ómeni onesti, reluà pelerinul şi nu me tem de hoţi.

— Ai putea crede adaugà Roger, că esti cu regele de Neapole?

Me bucur, continuă pelerinul: nu me tem de regi, căci nu sunt ei cei cari ne fac rĕu, dar fiind că sunteţi insuşi rege, ve felicit că m'a-ţi întêlnit. Sunt póte cel dintâiu om, care vi s'ar presentá fără mască.

— Ei bine! ḑise regele nu trebue sĕ fiu numai eu, care sĕ me bucur de intrevenirea nóstră. Urméză-mi şi voiu face ceva pentru norocul dtale.

— Norocul meu e făcut, sire, rĕspunse pelerinu şi-l duc cu mine. Am cu mine, arătându-şi bastonul şi desagii, doi amici buni, cari nu me vor lăsá se me prăpădesc. Doresc sĕ găsiţi în posesiunea corónei vóstre tótă satisfacţiunea, ce o gust eu cu ei.

— Esti fericit prin urmare, ḑise Roger.

— Dacă póte cineva sĕ fie, rĕspunse pelerinul, în tot casul insĕ am făcut o mărturisire şi m'aşi lăsa sĕ fiu spânḑurat, dacă aşi găsí unul mai fericit decât mine.

— Dar, ḑise regele, cum se póte sĕ fii mulţămit cu sórtea, când ai lipsă de tótă lumea?

— Aşi fi cu mult mai fericit, ḑise pelerinul, dacă tótă lumea ar avé trebuinţă de mine?

— Trebue sĕ mori, replicà regele, căci eu cred că sunt mai fericit decât dta.

— Dacă mi s'ar intêmplá acésta, rĕspunse pelerinul, a-şi crede, că un om mult mai de nimic decât mine ar trebuí sĕ-mi dea lovitura. Nu o asteptăm din partea de unde nu-mi vine; dar inainte de a ne hotărí la acest pas, cuget că ar fi bine mai întâiu se ne socotim impreună.

— Primesc, ḑise Roger, eu dispun în abundanţă de comodităţile vieţii. Când călĕtoresc, o fac de facerile administrative. Aprópe în tot locul s'a dat espresiune contra reinoirei tractatelor de comerciu, relaţiunile interne s'au constatat de îndreptate pe calea normală, încetând luptele pasionate ale partidelor.

„Politische Corespondenz“ comunică următórea caracterisare a situaţiei politice, ce domnesce actualminte în Bulgaria. Nici o îndoélă nu póte să fie, că alegerile pentru sobranie vor fi cu desĕvêrşire favorabile guvernului. Ba, în general domnesce ingrijirea, că va fi o oposiţie prea din cale afară slabă în sobranie. Oposiţia dlui Zancoff a fost paralisată rĕu pentru un timp óre-care, prin succesul guvernului bulgar în cestia episcopilor. Oposiţia lui Radoslavoff nu este îndreptată în contra principelui Ferdinad, nici în contra politicei actualului cabinet, ci în contra persónei dlui Stambuloff. De altfel e un fapt positiv, că dl Radoslavoff ar primí o împĕcare dacă dl Stambuloff l'ar primí sĕ între în minister. Dl Stambuloff însĕ deocamdată nu pare dispus a primí mâna întinsă de pace. Se teme sĕ împărţéscă puterea cu un rival, care în nesce împrejurări date, ar puté devení primejdios. Dl Stambuloff nici n'are nevoe a căutá o împăcare cu Radoslavof, a cărui oposiţie nu e o primejdie pentru posiţia guvernului. Dacă cu tóte acestea, împăcare n'ar fi, totuşi de sfătuit împreună, e altă întrebare. De altfel cu tótă atitudinea nedispusă spre pace a dlui Stambuloff, nu e cu neputinţă sĕ nu se realiseze împăcarea în scurtă vreme. Tótă lumea trebue sĕ-şi aducă aminte, sfêrşesce „Politische Corespondenz“, că principele Ferdinand e mester în negoţieri diplomatice şi că a sciut sĕ aplaneze în diferite rênduri astfel de greutăţi, într'un chip mulţămitoriu pentru Bulgaria.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,“

De pe Valea Almaşului, 19/31 August, 1890. Dle redactor! Pelângă tóte calamităţile şi torturile ḑilnice ce-l întimpină pe om în valea amărăciunilor, totuşi îşi află şi câte o ḑi de bucurie şi mângăiere sufletéscă şi mai ales în biserică, cum s'a putut vedé şi la serbarea măreţei ḑile de 15/27 August, serbătórea Adormirei Născĕtórei de Dumneḑeu, la mânăstirea, ce se află pe hotarul Bălanului.

Incă în presara măreţei ḑile se oglinda în inimile credincioşilor o bucurie pentru de a şi puté împliní o datorinţă sântă şi cu acésta ocasiune Decis fiind, că icóna Maicei Dlui sĕ fie dusă cu procesiune din biserica din Bălan păna la mânăstire, diminéţa cam pe la 7 óre s'a şi început conductul în frunte cu M. O. D. adm. protopres. Pavel Rosca, carele nici o ocasiune binevenită nu o lasă a nu stêrní simţul religionar în credincioşii sei, — cu alţi preoţi zeloşi, învĕţători, cantori bisericesci şi popor numeros au apucat calea spre mânăstire întru plăcute şi frumóse cântări bisericesci, cătră care se grupau mulţime de popor din tóte părţile. Ajungênd la mânăstire, care se află situată la póla unei păduri într'un loc de tot plăcut, din vechime sancţionat spre serviciul Dḑeesc, s'a încujurat biserica cu icóna Maicei Dlui şi s'a aşeḑat la locul destinat. Aci mai întâiu s'au sĕvêrşit sfinţirea apei, apoi s'au început utrenia apoi sânta liturgie, celebrată de M. O. D. admin. protopresb. Pavel Rosca, cu alţi 8 devotaţi preoţi.

La finea serviciului divin M. O. D. adm. protopresb. a rostit o cuvêntare acomandată ḑilei de serbare şi adunarei crestinilor din tóte părţile, implorênd darul dumneḑeesc asupra tuturora.

Aci mai este de însemnat, că cu ocasiunea stropirei apei sânţite şi sărutarea icónei Maicei Dlui nu au întrelăsat crestini nostri a nu jertfi fileriul seu pentru edificânda biserică din acest loc, fiind că numai altariu, se află acoperit, éră cealaltă parte a bisericei s'a acoperit numai acum, cu care ocasiune detrăgênd tóte spesele făcute, resultă un venit curat de 25 fl. v. a., care s'a depus spre fruptificare spre scopul bisericei edificânde.

Au urmat apoi şi o petrecere împreunată cu dans în comuna din Bălan arangiată din partea tinerilor din loc, a cărei venit curat asemenea au fost destinat în folosul bisericei edificânde, de unde s'au primit încă 5 fl. v. a., mulţămită tinerilor marinimoşi, care adausă la suma de 25 fl. face suma de 30 fl. v. a.

Tóte aceste avem sĕ le atribuim în locul prim înţeleptei conduceri a şefului tractual M. O. D. adm. protp. Pavel Rosca, carele atât cu cuvêntul, cât şi în faptă, ca pildă vie, nu întrelasă a jertfi tóte, spre binele comun. pe terenul bisericesc şi scolariu, întru susţinerea religiosităţii şi moralităţii.

Un participante.

Raportul general

al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1889.

(Urmare.)

Prin conclusul seu dto. Făgăraş 28 August 1889 onorata adunare, remiţênd elaboratul relativ la o nóuă arondare a despărţĕmintelor, a fost însărcinat comitetul sĕ-l comunice ca proiect cu despărţĕmintele actuale şi sĕ-l substérnă apoi acestei adunări generale, dimpreună cu părerile şi informaţiunile primite dela despărţĕminte. Urmând întocmai însărcinării cuprinse în acest conclus, comitetul a luat pentru realisarea lui încă de timpuriu tóte mĕsurile de lipsă. Despre resultat, comitetul îşi i-a voia a substerne onoratei adunări generale, sub 2. raport special, cu rugarea sĕ binevoiţi a-l transpune, spre opinare şi eventual propuneri unei comisiuni, ce va fi a se alege. La raportul special e aclus şi noul proiect de arondare, precum şi un resumat al părerilor şi informaţiunilor primite dela actualele despărţĕminte, care ne-a servit de basă la compunerea proiectului amintit.

Insărcinării primite de a aflá modul cel mai potrivit, cum s'ar folosí mai bine şi mai corĕspunḑĕtor, prin publicarea de premii etc. în anul 1890 suma de 1000 fl. votată în adunarea generală din Făgăraş din anul trecut, în scop de a înavuţí literatura poporală română, şi de a substerne acestei adunări generale un proiect pentru organisarea viitórei activităţi a Asociaţiunei pe terenul acesta, comitetul s'a conformat. Detaiurile sunt cuprinse în raportul special, ce ne luăm voia al substerne sub 3 cu rugarea sĕ fie deasemenea transpus spre opinare unei cemisiuni.

Din acest raport şi în special din aclusele lui, onorata adunare generală va binevoí a constatá, că comitetul a tractat cestiunea din tóte punctele de vedere şi cu tótă seriositatea recerută, şi că nu a aflat alt espedient, decât a o espune de nou deliberării onoratei adunări, mai ales şi în vederea, că la aducerea conclusului, prin-care ni s'a dat numita însărcinare, nu s'a luat în considerare activitatea Asociaţiunei din trecut cu privire la acest obiect. Ideea în sine e fórte salutară, ea trebuesce însĕ nesmintit adusă în legătură cu cele efeptuite în trecut în acésta direcţiune, altfeliu ea se se presentă ca o imputare la adresa Asoçiaţiunii încât pentru trecut, care după-cum aevea se arată în raport, e cu totul lipsită de temeiu.

In urma reconstruirei comitetului, efeptuită în adunarea generală din anul 1889 s'a urmat întocmai §-lui 11 şi s'a notificat alegerea preşedinţilor la locurile mai înalte, de unde a şi urmat aprobarea cerută. Membrii aleşi în comitet, precum şi funcţionarii Asociaţiunii, au fost avisaţi la timp despre alegerea efeptuită. In legătură cu acestea ne luăm voia a notifica onoratei adunări generale cu părere de reu eşirea din comitet a d-lui br. D. Urs şi a o ruga, sĕ binevoéscă a întregi, prin alegere nóuă, locul devenit astfeliu vacant. Afacerea cu procurarea portretelor conducĕtorilor de până acum şi cu compunerea biografiilor conducĕtorilor decedaţi ai Asociaţiunii, încredinţată comitetului prin onorata adunare generală din anul 1888, se află încă în studiu, mai vêrtos în vederea unor pedeci, ce până acum încă nu i a succes comitetului ale delăturá.

Aici e locul sĕ Ve amintim, că în procesul contra d-nei Zinca Roman din Făgăraş, pentru recunóscerea dreptului de servitute asupra casei din Făgăraş sub Nr. 588, intentat pe temeiul contractului de donaţiune încheeat de rĕposatul advocat Ioan Roman la 25 Octombre 1885, tribunalul reg. din Braşov, prin sentinţa de dto. 12 Octobre 1889 Nr. 2740 a reieptat acţiunea Asociaţiunii, judecând-o pe acésta la suportarea speselor procesuale, ér tabla reg. prin sentinţa dto. 27 Ianuariu a. c. Nr. 8195/89, a probat sentinţa forului de prima istanţă. In speranţă, că d-na Zinca Roman, în dorul de aşi arătá şi mai aevea pietatea faţă cu fostul ei consoţ, rĕpausatul advocat Ioan Roman, şi de ai vedé eternisat numele, după-cum insuşi o dorise şi după-cum a şi meritat, va realisá la timpul seu deobligămêntul luat de bunăvoie asupraşi prin declaraţiunea solemnă ce o a făcut la Nr. 9 din contractul numit de donaţiune şi se va îngrigí ca sé se esecute întocmai ferbintea dorinţă a decedatului ei soţ: comitetul, fără a mai recurge la remediul de drept, ce i-l dă legea, a sistat procesul prin conclusul seu dto. 25 Februariu a. c. De atunci nu s'a întêmplat nici o schimbare în afacere,

II.

Despre scóla Asociaţiunei.

Scóla Asociaţiunii a fost cercetată în anul scol. 1889/90 de 59 eleve, 57 din diferite părţi ale corónei ungare şi 2 din Bucovina. Internatul împreunat cu scóla a adăpostit în acest an 40 de eleve: 37 din ţĕrile corónei ungare şi 4 din Bucovina; 2 dintre elevele bucovinene au frecuentat scóla „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“.

Conducerea afacerilor scolare a fost încreḑută şi în anul scolariu espirat profesorului seminarial şi prim secretariu al Asociaţiunii, dlui Ioan Popescu, ér internatul l'a dirigiat, conducênd şi supraveghind în acela-şi timp şi alimentarea şi purtênd şi socotelile scólei şi a internatului, d-şóra directóră Elena Petraşcu. Invĕţămêntul l'au provĕḑut învĕţătorii ordinari provisori Dr. Petru Şpan şi Dr. Vasilie Bologa, apoi învĕţatorésa ordinar provisóră Eugenia Trif, şi învĕţătorésa suplentă Victoria Filipescu. Invĕţătoriul Dr. Vasilie Bologa şi învĕţătórea Eugenia Trif, întrunind cualificaţiunea prescrisă în §-ul 103 art. de lege XXXVIII din 1868, au fost întăriţi în mod definitiv în postul lor. Dr. Petru Şpan, neavênd încă esamenul de cualificaţiune prescris pentru învĕţătorii dela scólele civile, va continuá a funcţioná şi în anul viitoriu şi până la facerea acelui esamen numai ca învĕţătoriu ordinariu provisor. Comitetul a întreprins la timp paşii de lipsă la locurild competente, ca învĕţătoriului Dr. Petru Şpan sĕ i-se permită a mai funcţioná încă un an în mod provisor, ceea-ce în urma unui decret ministerial i-s'a şi acordat

Postul învĕţătoresei Victoria Filipescu, care cu finea anului a abḑis dela cariera învĕţătoăéscă, se va ocupá pe calea concursului, pentru care s'au şi întreprins paşii de lipsă.

Catechisaţiunea o a provĕḑut la elevele de religiunea gr. or. Preaonoratul Domn Zacharia Boiu, asesor cons., ér la cele de religiunea grecocatolică onoratul Domn Nicolau Togan, preot cooperator în Sibiiu.

Instrucţiunea în limba francesă o a provĕḑut d-şóra directóră Elena Petrascu, ér în musica instrumentală d-şórele Adela de Heldemberg, absolventă a conservatoriului de musică din Viena şi Sabina Brote din Sibiiu. Ca medic de casă al internatului a funcţionat dl Dr. Ioan Moga.

Pelângă cursurile ordinare a funcţionat în anul seol. espirat şi un curs complimentar, cercetat fiind de 5 eleve. Invĕţămêntul în acest curs l'a provĕḑut tot puterile didactice amintite mai sus.

Ca delegat al comitetului în afacerile scolare, conform prescriselor §-lui 17 C. al. 4, a funcţionat preşedintele Asociaţiunei, dl George Bariţiu.

Din procesele verbale, luate în conferinţele prescrise ale corpului didactic, subşternute spre revisuire precum şi din constatările direcţiunii şi ale delegatului seu, comitetul a primit convingerea, că tóte puterile didactice, câte au funcţionat la scóla Asociaţiunii, au fost la locul lor, şi şi-au înplinit datorinţa după-cum se recere; ér din rapórtele speciale ale direcţiunei şi ale delegatului nostru am vĕḑut cu plăcere, că scóla nóstră continuă mereu pe calea progresului: Acésta o au dovedit în modul cel mai eclatant esamenele atât cele semestrale cât şi cu deosebire, cele dela sfêrşitul anului curent, care s'au ţinut în presenţa unui public fórte numĕros, şi a multor părinţi veniţi din mari îndepărtări anume spre acest scop.

Amintim la acest loc cu plăcere, că părerile ce le are comitetul despre Asociaţiunii le impărtăşesce şi organul de supra inspecţiune al statului, precum şi împregiurarea, că întemeiat pe aceea, că s'a satisfăcut recerinţelor legii (§§-filor 17 şi 103 art. de lege XXXVIII din 1868), comitetul a reclamat la locurile competente recunóscerea dreptului de publicitate pentru scóla nóstră.

Date mai detaiate cu privire la întocmirea şi mersul scólei şi a internatului se cuprind în programă, pe care o acludem aici sub 4.

In ceea-ce privesce partea economică amintim, că decând s'a luat alimentarea în regie proprie, s'a realisat, abstrăgênd dela aceea, că elevele au acum ocasiune a se deprinde în economia casnică, faţă cu trecut, când alimentarea era dată în întreprindere, un câstig considerabil. Câstigul obţinut in decursul anului scol. 1888/89 d. e. au fost 2009 fl. 87 cr. Comitetul a constatat la timpul seu cu plăcere, că meritul in direcţiunea acésta compete dşórei directóră Elena Petraşcu, care a condus alimentarea cu mult zel şi circumspecţiune. Din raţiociniul anului scol. 1888/89, pe timpul dela 1 Iuliu 1888 până la 7 Iuliu 1889 s'a constatat o îmbunătăţire faţă cu anii precedenţi, folosindu-se în acest an faţă de subvenţiunea preliminată pe 10 luni cu suma de 1377 fl., o subvenţiune numai de 586 fl. 10 cr. pe 12 luni.

Acoperirea trebuinţelor curente ale scólei în decursul anului 1839 a fost fórte mult uşurată prin colectele, care au întrat spre acest scop. Iu deosebi directorul institutului de credit şi economii „Albina“ şi membru al comitetului dl Parteni Cosma, şi-a câstigat multe titluri la recu-

---

plăcere după cum o veḑi, căci sunt bine echipat şi am în grajdurile mele trei sute de cai cari valoréză ceva, ér reintors la Neapole eu sunt sigur de o primire desĕvêrşită.

— Aşi avé numai o intrebare, ḑise pelerinul, ve bucuraţi mult de tóte aceste bunuri? Sunteţi fără afaceri, fără ambiţie şi fără neliniste?

— Me intrebi prea mult, pelerine! rĕspunse Roger.

— Imi va ertá Majestatea vóstră, ḑise pelerinul, fiindcă afacerea va avé urmări prea seriόse pentru mine, trebue se me folosesc de tóte în socotéla nóstră. Am o ocupaţie onestă. Am mare apetit şi voiu mâncá ce voiu puté găsí: în urmă voiu durmí un somn bun până diminéţa. Când me voiu sculá vesel şi dispus voiu plecá pretutindini, unde me va duce curiositatea, devoţiunea sau fantasia. Poimâne, dacă mi se va urì în Neapole restul vieţii 'mi este al meu. Invoiţi-ve, sire, ca sĕ perd contra vóstră, voiu perde cu tótă inima.

— Pelerine, ḑise monarchul, vĕd că nu esti sătul de viaţă şi ai dreptate, me ţin invins; dar pentru mărturisirea ce o fac pretind sĕ mi fi óspele meu în decursul petrecerei dtale la Neapole.

— Me voi păḑí mult de acésta, sire, replicà pelerinul, nu că dór m'aşi crede nedemn de onórea ce-mi veţi face, dar ne aţi espune pe amêndoi gurilor rele ale curtisanilor vostrii. Căci pe când ei vor aplaudá în aparenţă caritatea vóstră şi se vor intrebá în secret, unde a-ţi găsit acest strĕin, acest vagabund, ce veţi face cu el, ce talente şi ce merit credeţi că le are. Vĕ va socotí de prea confident, uşuratic şi póte chiar şi de ceva mai rĕu.

— Şi unde ai invĕţat a cunósce curtea pelerine?

— M'am ţinut totdeuna de aceia, cari participau la mesele unei curţi şi deşí puteam sĕ trăesc după plăcerea mea, me pusei a ascultá tóte relele, ce se vorbiau de prea bunul stăpân, pe care 'l linguşiau toţi şi am vĕḑut, că toţi 'l inşelau; am trăit în fine cu ómeni, cari nu aveau nimic sfânt, ci numai esteriorul, de acolo me depărtăì iute pentru a căutá alte naturele, sentimente, francheţă şi libertate. De atunci umblu prin lume.

— Şi cugeţi, ḑise monarchul, că tóte curţile se asémĕnă?

— De acelaşi spirit sunt conduse, rĕspunse pelerinul.

— Ai dară, urmà regele, o fórte rea opiniune de ómenii, cari me incungiură?

— Aţi fi de părerea mea, sire, dacă vi s'ar arătá cu faţa deschisă. Dar ei sunt reservaţi în acésta privinţă şi s'ar teme fórte mult, când aţi putea sĕ cetiţi în inima lor. Voiesc se ve dau un mijloc în privinţa acésta spre a ride de ei. Acest mijloc nu este prea straniu şi nu reclamă decât puţin mister.

(Va urmá)

noscința nóstră. Din colecta intreprinsă de dnia sa în decursul anului amintit a întrat suma fórte considerabilă de 2727 fl. 59 cr. Tot in scopul arătat au mai întrat *a*) dela institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiiu, pelângă suma de 500 fl. menită pentru stipendii, după-cum s'a arătat la alt loc, un ajutoriu tot în suma de 500 fl.; *b*) dela institutul de credit și economii „Ardeléna“ în Orăștie 50 fl; c) dela însoțirea de anticipațiuni și credit „Hunedóra“ în Deva 15 fl. Tuturor acestor binevoitori și binefĕcĕtori ai scólei nóstre comitetul nu a întârdiat a le esprimá mulțămita sa, despre cee-ce onorata adunare generală e rugată sĕ ia act.

(Va urmá.)

Convocare.

Adunarea generală a reuniunii învĕțătorilor români gr. or. din despărțĕmêntul Sibiiu prin acésta se declară de convocată pe ḑiua de 8 Septembre st. v. a. c. în comuna *Boița,* edificiul scólei parochiale. La acésta adunare sĕ învită P. T. membrii ordinari obligați ai reuniunii cum și alți iubitori ai progresului în educațiunea tinerimei române.

Program:

Înainte de améḑi.

1. Membriĭ vor participá în corpore la serviciul divin ce se va încheea cu învocarea duchului sfânt.
2. La órele 9¹/₄ deschiderea ședinței prin presidiu; cetirea apelului nominal.
3. Presentarea și cetirea raportului general și a altor esibite întrate.
4. O lecțiune din frângerile ḑecimali de învĕțătoriul Teodor Necșa.

După améḑi.

5. Póte avé loc ca principiu preste tot la scólele cu mai mulți învĕțători perondarea s'au stabilitatea învĕțătoriului în clase; eventual cari din aceste momente presintă avantagii mai mari pentru școlă, temă susținută de învĕțătoriul George Enescu.
6. Reconstituirea adunării pe un nou period de trei ani.
7. Eventuale propuneri.

Interesele distinse aservite și încredințate învĕțătoriului român îndreptățesc la așteptarea, că conducĕtorii comunelor nóstre bisericesci vor înlesní d. d. învĕțători participarea la adunare prin eliberarea la timp a diurnelor ce le compet.

Sibiiu, 22 August, 1890.

G. Bobeș, președ.

Ioan Mera, secretariu.

Varietăți.

* (Consistoriul metropolitan). Consistoriul metropolitan, care si-a început în Lunia trecută ședințele, și a terminat agendele, și o parte dintre domnii asesori au și plecat. din Sibiiu. La ședințele consistoriului au luat parte și Ilustr. Sa. D. Dr. Iosif Gal din Budapesta și O. D. Iulian Ianculescu din Lugoș.

* (Premii pentru dóuĕ disertațiuni.) Subcomitetul despărțĕmêntului I al „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român“ va premia, conform decisiunei ultimei adunări generale a despărțĕmêntului, cu suma de câte 10 fl. v. a. dóuĕ disertațiuni menite a se cetí la adunarea generală din tómna acésta. Subiectele acestor disertațiuni vor fi următórele: 1. Care au fost causele decădinței economiei da vit la români din Săcele și cum s'ar puté ridica din nou acest ram de economie? și 2. Prin ce mijlóce s'ar puté desvoltá și perfecționá industria de casă la românii din Săcele? Amêndóuĕ aceste disertațiuni vor avé a fi scrise în stil poporal și în privința estensiunei vor fi astfel intocmite, încât sĕ se pótă cetí amêndóuĕ într'o ședință. Manuscriptele vor fi înaintate până în 1 Octobre st. v. directorului despărțĕmêntului, părintelui protopop Ioan Petric în Brașov; scrie „Gaz. Transilv.“

† (Vasile Alecsandri.) Cetim în „Adevĕrul“ Primim durerósa scire, că **Vasile Alecsandri,** dulcele poet al românilor, a încetat din viață astănópte la Mircesci.

Țéra perde pe unul din cei mai ilustri fii ai sei, care a fost fala românismului și una din stelele lucitóre ale latinității.

Guvernul a luat hotărîrea ca înmormêntarea lui Vasile Alecsandri sĕ fie făcută pe cheltuiala statului.

Ministrul cultelor și al instrucțiunei publice dl Theodor Rosethi va representá guvernul.

Academia română va trimite o delegațiune spre a asistá la înmormentarea ilustrului poet Vasile Alesandri.

* (Dl Dr. Asachi). Dl Dr. Asachi, renumitul profesor din Bucuresci, carele a fost ales președinte de onóre al congresului universal de medeci, apoi vice-președinte al aceluia-și congres și președinte al secțiunei de patologie generală, după terminarea congresului din Berlin a venit și pe la Sibiiu. Distinsul medic a petrecut câtevá ḑile la satul Mohu, lângă Sibiiu, precum spune, pentru a studiá pe țĕranul român din aceste părți. Dl Dr. Asachi este invitat la o consultare în Münich, unde se întâlnesc mai multe celebrități în cestiunea unei operațiuni. După acésta lungă călătorie se va reîntórce érăși pe la Sibiiu, de unde va face mai multe escursiuni pe satele de prin prejur.

* (Inundațiuni). Din Cislaitania sosesc sciri de tot triste. In urma ploilor, ce s'au vĕrsat Dunărea cresce rapid. O parte a Vienei stă sub apă și celelalte orașe situate pelângă Dunăre sunt amenințate. Riurile din cari au fost secat apa mai de tot s'au umflat și au făcut mari devastațiuni. Din Praga se anunță, că furia Moldei e turbată, și părțile din jos ale orașului sunt inundate, din care causă s'a dat alarmă prin impuscături ca locuitorii sĕ-și pórte de grijă. Representațiunea din teatrul ceh a trebuit sĕ se întrerupă străbĕtând apa prin colónele mașinăriei. Mai mulți pioneri au fost răpiți de valuri.

* (Congresul studenților din România). Congresul studenților români se va întruní în Botoșani. Delegații studenților, în conțelegere cu primariul din Botoșani au făcut preparativele de primire și s'a statorit și programul. Cu acésta ocasiune se va ridicá și bustul nemuritoriului poet Eminescu în amintirea căruia se va țíné și o conferință despre el și scrierile sale. Va concerta basistul Georgescu, ér căpitanul Creangă, va pune în circulațiune hârtia sa de țigară „Prosa și poesia română“.

* (Mama prevĕḑĕtóre.) Nu de mult sosì în Orel, pentru a petrece câtva timp, soția comerciantului rus cu fica sa și trase într'un hotel. Rugate sĕ se înscrie în registrul strĕinilor, mama scrise după numele de familie următórele: „Soția unui comerciant din Dimitrowsk cu fica sa nemăritată Sașa (19 ani de etate,) 10,000 ruble zestre, pĕr blond deschis, năsuț têmpit și gropșóre în cei doi obrazi; defecte corporale ori alte semne caracteristice n'are.

* (Mijloc pentru a recunósce aurul). Se întêmplă adese-ori că cineva sĕ aibă trebuință a se asigurá, décă un obiect óre care este de aur sau nu. Etă un mijloc ușor ce se póte întrebuințá de tótă lumea: Sĕ ia o cremene și sĕ frécă obiectul de ea Prin acéstă frecare se produce pe cremene o dungă metalică. Sĕ apropiă de acésta dungă un chibrit cu pucióśă, aprins. Décă obiectul este de aur, dunga rĕmâne lucitóre, ér de nu, ea sĕ înegresce.

* (Fabrica de arme ungară.) Fabrica ungară de arme, despre care se făcuse atâta svon, în urma esemplarelor de pusci nereușite a încetat a funcționá și aprópe toți lucrătorii angajați au fost dimisi. Se vorbesce, că ea va formá obiect de discusiune și în parlament.

* (Podul preste Dunăre.) Alaltă-eri, scrie „Timpul“ dela 22 August s'a început punerea pilei (piciorului) de la podul de peste Dunăre și în partea despre Fetești. Piciorul este de preste 50 metri, din cari 14 întră în pămênt; lățimea lui în tóte părțile e aprópe de 12 metri.

Modul cum se pun aceste picióre e vrednic de a fi cunoscut de cetitorii nostri. Se ficséză dóuĕ corăbii mari, peste cari se face o punte. După acea punte se lasă un tub în grosimea ceva mai mare de cât a piciorului și printr'o presiune de aer împinge apa în tóte părțile astfel, că atunci când ajunge la pămênt, nu mai e nici o picătură de apă. După ficsarea acelui tub, se pun scări și lucrătorii întră ca sĕ lucreze. Un om însĕ nu póte stá în fundul apei de cât 20 sau 30 minute. Când ese, el este frecat puțin pe corp, îl lasă sĕ se odihnéscă și sĕ dórmă câtva timp și apoi érăși întră. Lucrătoriul se plătesce cu minutul.

Stabilirea tubului o dată făcută, inginerii Flachet și Hermann, representanții întreprinḑetorilor, au strîns pe lucrători și le a împărțit de beutură. După aceia s'a servit un banchet, la carea luat parte inginerul de control al statului și mai mulți ingineri într'adins veniți din Bucuresci.

* Păstrarea merelor în stare próspetă timp mai îndelungat, fără de a-și perde aroma, se póte face în modul urmatoriu: Sĕ ia năsip fórte fin și curat, acela sĕ înferbintă pe plăcí (table) de tinichea sau și de metal, dar năsipul sĕ nu fie prea-îndesat, după aceea punêndu-se pe un loc uscat și aeros, sĕ lase sĕ se recorescă bine. In acest năsip sĕ așéḑă merele cele mai sănĕtóse și nelovite ori nevătămate, așa ca sĕ nu ajungă unul la altul. Vasul în care sĕ așéḑă apoi merele sĕ fie cât se póte de bun, spre a nu pĕtrunde aerul în el. Se pune un rênd de mere, năsip și érăși mere și umplêndu-se sĕ închide bine cu un fond.

Bibliografic.

„Chemia elementară anorganică și organică“ prelucrată pentru scólele reale, gimnasii, preparandii, scóle civile etc. de Artemiu Vlaicu, profesor la scólele medii române din Brașov va eși de sub tipariu pentru începutul anului scolastic 1890/91 în editura librăriei Nicolae I: Ciurcu din Brașov. Prețul unui esemplar 75 cr.

Dare de sémă și mulțămită publică.

In 23 Iuniu a. c. s'a ținut esamenul de véră cu elevii clasei a III-a și a IV a normală din Bran. La inițiativa părintelui președinte al eforiei scolare Leontin Puscariu, paroch în Sohodol, încă de timpuriu s'a deschis o listă de contribuiri benevole între membri inteligenți ai comunelor brănene, cu scop, ca din banii ce se vor incassá sĕ se procure cărți, care sĕ se distribue ca premii elevilor acelor dóuĕ clase cari vor obțíné calculuide „fórte bine.“ Spre scopul acesta au contribuit:

Ilustr. Sa dl Ioan cav. de Puscariu 2 fl. și 5 esemplare din poema „Mĕrul“ producțiune proprie. Stim. domn Iacob Popeneciu, protopretore în Bran 2 fl., dnul Stefan Necșa, pretore în Bran 50 cr., Kovács András, controlor de vamă din Bran 2 fl., Leontin Puscariu, paroch în Sohodol 50 cr., Ioan Raț, notariu cercual în Branul super. 60 cr., Acsente Moșoiu, notariu cercual în Branul infer. 50 cr., Ilariu Reit, preot și învĕțătoriu în Bran 40 cr, Ioan Mănoiu, comisariu de drum din Șimon 50 cr., George Babeș jun. preot și capelan în Sohodul 50 cr., George Mănoiu, primariu în Șimon 30 cr., Ioan Stoiian, primariu în Bran 40 cr., Ioan Cojan, învĕțătoriu în Pescera 40 cr., George Babeș, tutore general în Bran 40 cr., Hajda Frigyes, diurnist pretorial în Bran 32 cr., Ioan Vodă 40 cr, Dionisiu Ionică, primariu în Predeal 40 cr., George Enescu, econom in Pescera 40 cr., Iosif Oncioiu, primariu in Fundata 20 cr., Nicolau Runceanu, primariu în Măgură 20 cr., George Pucheanu, primariu în Moeciul superior 20 cr., Nicolau Fruntes, primariu în Șirnea 20 cr., Aron Cheroiu, econom 20 cr., Dumitru Tătulea, paroch în Predeal 30 cr., Vlad Vulsan, măcelariu în Zĕrnesci 40 cr., și S. Lukas, birtaș în Șimon 40 cr.

Intréga sumă de 15 fl. 17 cr. v. a. conform menițiunei ei s'a dat pentru procurarea de cărți și broșure de diferit cuprins: religios, moral, istoric etc., acomodat scopului, ce se urmăresce prin instrucțiunea scolară și după limbagiul spiritului de desvoltare al copiilor.

După terminarea esamenului în ambe clasele, în presența unui numĕr frumos de óspeți s'a distribuit prin Reverendisimul domn protopresbiter tractual premiele, constătătóre din câte 3—5 cărticele la fie care elèv, care au avut calculul general de „fórte bine,“ premiindu se din 80 elevi în ambe clasele vre-o 32 indiviḑi. In fața fie cărui elev premiat și a părinților lor transfira o bucurie mare, carea din ochii câte unei mame, bune, făcea de sĕ furișa câte va picături de lacrămi. Astfeliu s'a încheiat anul scolariu 1889/90, care a lăsat în multe inimi plăpânde dulce sovenire, ér pe mulți părinți i-a captivat amórea față de scólă.

Subscrisul îmi țin de sacră datorință ca în numele elevilor premiați sĕ aduc cea mai adêncă mulțămită domnilor contribuitori, rugându-i, ca acest simțĕmênt nobil sĕ l cultive și manifesteze totdéuna față de scóla nóstră, tesaurul cel mai scump din Bran, ca pe un motor principal, prin care se stîrnesce simțul de emulațiune și gustul de lectură.

Bran, 17 August, 1890.

Ilariu Reit,
preot, capelan și învĕțătoriu.

Comitetul parochiei gr. or. din Hida, care din venitul producțiunei literare împreunată cu dans și arangiată de tinerimea română de pe valea Almașului la 15/27 Iuliu 1890 în Hida — au primit 9 fl. v. a. pentru procurarea de cărți și recuisite scolare elevilor sĕraci dela acéstă scólă, și pe acéstă cale a publicității se simte îndatorat, a aduce mulțămita sa ferbinte comitetului arangiatoriu și în genere tuturor binevoitorilor de înaintare și progres cultural; ér în special Multonoratului Domn adm. protopopesc Pavel Rosca ca președinte al aceluiași comitet, care cunoscênd misera stare a poporului nostru, a binevoit a ne inmanuá acéstă frumósă sumă în scopul numit. — Cerênd dela atotpotintele Dḑeu ca și de aici înainte sĕ lumineze și întărescă cu darul Seu tinerimea nóstră, în frunte cu bravii sei conducĕtori, spre înaintare și progresare în tot ramul de sciință literară și culturală.

Priméscă încă odată marinimoșii domni sincera nóstră mulțămită publică.

Hida, în 19 August, 1890

Pentru comitetul parochial:

Nicolau Murĕșian,
președintele comit.

Nr. 392. [431] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din comunele mai jos numite din protopresbiteratul Sibiiului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful român.“

1. Boiţa, salariu anual de 350 fl. solvinḑi în rate lunare, cuartir natural în edificiul scólei și lemne de foc, patru stângini.

2. Turnișor, cu salariu anual de 200 fl. din alodiul comunal, cuartir liber în edificiul scólei și trei stângini metrici lemne de foc pentru scólă și invĕţătoriu, precum și unele venituri stolari impreunate cu acest post.

Doritorii de a reflectá la vre-unul din aceste posturi vor avé a-și asterne concursele instruite în sensul legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Dintre concurenţi pelângă cualificaţiuni egali se vor preferí cei ce vor documentá cunoscinţa tipicului și a cântărilor rituali prin documente sau în persónă în decursul timpului pănă la alegere.

Sibiiu, 20 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Papiu,
protopr.

Nr. 493. [432] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos inșirate în protopresbiteratul Lupșei se escrie concurs cu terminul pănă la 20 Septembre 1890 v.

1. Cacova-Ieri, cu salariu de 200 fl., cuartir liber și lemne de foc.

2. Brăzesci-Sartăș, cu salar în bani 180 fl., cuartir și lemne.

3. Poșaga de jos, cu salariu 175 fl, cuartir și lemne.

4. Runc, cu salariu 166 fl. 25 cr., cuartir și lemne.

Afară de acestea diurnele pentru participarea la conferinţele învĕţătoresci prescrise.

Doritorii de a competá la unul din aceste posturi sĕ-și trimită cererile concursuali provĕḑute cu documentele prescrise la subsemnatul oficiu păna la terminul defipt.

Ofenbaia, 16 August, 1890.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 355. [427] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele de mai jos din protopresbiteratul Iliei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Certejul de jos și Coaja, cu salariu anual de 200 fl. în bani, cuartir și 4 stângini lemne de foc.

2. Gialacuta cu filia Câbesci, cu un salariu de 150 fl., cuartir, folosinţa grădinei scolare și 3 stângini de lemne.

3. Têrnava, cu salariu de 200 fl., cuartir, folosirea a 2 grădini și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni au a și asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 9 August, 1890.

Avram G. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 390. [423] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului sĕ escrie concurs cu terminul pănă în 15 Septembre st. v. a. c.

1. Nădăstia superióră, cu salariu anual 210 fl. din repartiţiă, cuartir și lemne focali. Alesul va avé a conduce copii la biserică în Dumineci și sĕrbători.

2. Valea sângeorgiu, su salariu anual 150 fl; cuartir și lemne focali.

3. Sântă-Măria de pétră, cu salariu anual 120 fl., cuartir și lemne focali.

Doritorii de a ocupá vre unul din acestea staţiuni au a-și asterne suplicele instruite conform prescriselor legali la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegee cu comitetele parochiali.

Haţeg, la 10 August, 1890.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 492. [426] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionali gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Têrnavei inferióre, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Blășel, cu salariu anual de 170 fl, cuartir, lemne de foc și grădină de legumi.

2. Bobohalma, cu salariu de 150 fl.

3. Cerghidul mare, postul de învĕţătoriu împreunat cu cantoratul, cari aduc un venit de 235 fl.

4. Cucerdea română, cu salariu de 80 fl.

5. Fărău, cu salariu de 150 fl.

6. Sălcud, cu salariu de 150 fl.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a și asterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul indicat.

Cetatea de baltă, 7 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferióre, în conţelegere cu comitetele parochiali concernente.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Sz. 4764/890 plg. [429] 2—3

Hirdetmény.

A Radnothi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése nevezetesen a képviselet rendezése, müködö mérnök megválasztása és a költségi elöirányzat elkészitése végett határidőül az **1890 évi szeptember 15 d. e. 9 órája** Radnoth községébe a községi irodába tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg hogy a felek elmaradása a tárgyalás meg tartását nem akadályozza.

A kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros, 1890 Augustus 23-án,

Baró Apór Zoltán.
eljáró biró.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.2!	1.55	10.22	12.02
Teiuș	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Mureș-Ludoș—Bistriţa

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Bistriţa—Murĕș Ludoș

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10	—
Șeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneș	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneș	8.30	—	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oșorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoș	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireșteu	5.11	10.35	5.34
Oșorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs,–Oșorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșcă.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91 Sibiiu, Marți 28 August, (9 Septembre) 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa st. sërbători de Mercuri „Tăierea capului sântului Ioan“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 1 Septembre v.

Sibiiu, 27 August.

Sesiunea parlamentului unguresc se va deschide în luna viitóre și promite a fi fórte interesantă.

Lupta între clerul catolic și intre ministrul de culte, nu este nici decât aplanată după visita, ce o a făcut premierul Szapáry primatelui Simor.

Din contră se susține cu tótă positivitatea, că contele Albin Csáky este mai resolut acum ca nici odată a susținé ordinațiunea sa din 26 Februariu și că în nisuințele aceste este sprijinit de ministrul iustiției cu tótă tăria.

Cestiunea póte devení, din acută ce este, și mai acută, póte provocá chiar crisă ministerială și póte aduce complicațiuni și grupări nóuë de partide, după credeul confesional.

In un stat liberal ca Ungaria ar fi cea mai mare absurditate ca së triumfeze deastădată vederile clerului catolic, vederi atât de reacționari, cari nu se mai unesc cu lumea în care trăim.

Storțările clerului catolic pe noi nu ne surprind, nici nu ne surprinde nici tactica diarului „Magyar Állam,“ care nu mai incétă cu dragostea față de ministrul de culte și față de celelalte confesiuni egal indreptățite din țéră.

Vênarea de suflete este o problemă din cele mai de căpetenie în programul bisericei catolice și, dacă ar face acésta vênătóre intre sëlbaticii din Africa și de pe airea, noi ca crestini am da laudă lui Dȩeu, că cu increstinarea acelor popóre se lucră ca së se bucure de binefacerile civilisațiunei, și biserica, cu averile ei adunate în acest chip, și-ar împliní de minune chemarea, ce o are pe pămênt.

Și mai gingașe ca cestiunea acésta ni se pare nóuă reforma administrațiunei.

Intre aderenții guvernului de aȩi sunt mulți municipalisti, și sunt mulți, cari impărtășesc vederile oposițiunei moderate, că adecă Ungaria nu se mai póte ferici după calapodul administrațiunei celei de aȩi.

Dl Tisza s'a dus și cu el a dispărut disciplina din sinul partidului liberal. Nu scie aȩi omul, că cine e adevëratul corifeu al partidului, nu scie omul, că întêmplându-se o scisiune în partid, nu se va îmbina o parte cu oposiția moderată și atunci și guvernul trebue së se premeneze din rêndurile acelora cari sunt pentru administrație de stat. Agitațiunea e mare în intrégă țéră și pe sub mână ni se pare că dl Tisza și cu ómenii sei lucră ca proiectul despre reforma administrațiunei së nu devină lege. Signalul s'a dat în sala comitatului Albei de jos, și sciut este, că conducëtorii acestui comitat sunt toți aderenți ai lui Tisza mai mult decât ai lui Szapáry.

Tisza e calvin și calvinii din Ardél au câstigat mult în era de aur a lui Tisza.

Invrășbirea este pusă la cale de o mână lungă, adresele pentru susținerea autonomiei în care se pot falsificá cele mai frumóse și mai liberale legi urméză una după alta, capacitățile în drépta și în stânga sunt în curgere, și indată după deschiderea parlamentului ne putem asteptá la ȩile furtunóse. Ungurii iubesc tămbălăul, demonstrațiunile sunt o meserie proprie a lor, și când nu merge în sala parlamentului, stradele din Budapesta sunt terenul cel mai bun de a face politică sănëtósă.

Polonyi et touti quanti nu au decât së se pună în frunte și tinerimea cu capetele ingreunate e cu el, terorismul póte ajunge la culme, căci signalul e dat în conferința kossuthistilor dela Cluș.

Nervositatea acésta nu ne o putem esplicá altmintrea decât că ne aflăm în ajunul unor evenimente importante, și Dȩeu scie, că vêntul cum suflă, decând cu intêlnirea dela Narva.

Muscalii sunt în reservă, ei lucră ca sobolul și rechemarea dlui Hitrovo dela Bucuresci, dacă va fi së se intêmple, se póte priví numai ca o manevră, ca së se ascundă și mai bine planurile acțiunei țesute în peninsula balcanică. Din scântei mici am vëȩut noi foc mare, am vëȩut prefăcute în cenușe multe speranțe, am vëȩut pe mulți din cei bine adăpostiți rëmași fără se aibă unde së și pună capul. Nóue nu ne pot fi indiferente lucrurile, ce se petrec în țéră și în apropierea nóstră, și dacă totuși ar trebuí ca së se întêmple complicațiuni, vie ele de ori unde și din ori ce parte, am dorí ca së ne afle pe noi acasă impëcați. De ȩeci de ani strigăm după pace fără ca se ne putem bucurá de binefacerile ei, ba nu avem nici mângăerea ca së vedem, că se fac incercări ca se ajungem ȩile mai bune. Noi suntem dedați la rëu, nu scim insë cum s'ar deda cei ce le place së trăéscă mai cu ticnă și cari cu țița în gură au trăit mult timp fără ca së se cugete că vaca póte së și ințerce odată.

Nu suntem bucuroși, când vedem pe alții în rëu și ne ar cădé greu se ajungem în loc de ințelegere ca se ne dăm mâna în un *„Solameu miseria socios habuisse malorum.“*

Revista politică.

Afacerea matriculelor de botez a întrat în alt stadiu. In ȩilele trecute a avut ministrul președinte contele Juliu Szapáry o întrevorbire cu primatele Ungariei al cărei resultat pare a fi salutar. Ministrul a rëmas mulțămit de acésta întrevorbire și se speră că lucrurile se vor aplana, creindu-se un modus vivendí. Aplanarea se va regulá în conferințele episcopesci, ce se vor întruní în acésta afacere.

Scirile din Budapesta anunță, că în ministeriu se va face o schimbare. Ministrul Orczy, carele încă la formarea noului cabinet a voit së rëmână afară din conbinațiune, voesce se demisioneze și persistă în atitudinea sa. Se crede, că de urmaș al lui va fi șeful de secțiune de esterne Szögyenyi, ér locul acestuia îl va ocupá bar. Passeti, carele érăși va fi înlocuit prin Stefan de Burian, actualul consul general în Sofia.

In 6 l. c. și-a serbat iubileul episcopul Strossmajer și cu acésta ocasiune s'a pus în miscare întrégă lumea slavă felicitândul. Clubul cehilor bëtrâni l'au felicitat împreună ca pe cel mai mare patriot, dar și cel mai vrednic preot și binefăcëtoriu. Activitatea lui pentru poporul slav va fi neperitóre. Foile aduc articli sërbătoresci și „Obzor„, scrie: In Europa e un singur ideal întreit: papa, Glastone și Strossmajer.

„Figaro“ din Paris se ocupă cu o serie de articli „Culisele Boulangismului.“ Din acésta serie cu deosebire interesant e capitolul despre relațiunile în cari a stat Boulanger cu regalistii, căci are și órecare interes de actualitate, desvălind unele întêmplări puțin cunoscute până aȩi, din jurul alegerei de președinte, după retragerea dlui Grévy.

Alegerea lui Iules Ferry trebuia impedecată, de aceea regalîstii intrară în pertractări cu Boulanger. Contele Martimprey declară generalului, că drépta e gata a votá impotriva lui Ferry și pentru ori-ce candidat agreat de Boulanger, dacă generalul se va obligá în schimb se restabiléscă monarchia „printr'un apel onorabil la popor“; drépta va votá pentru ori ce candidat care va luá indatorirea a chema pe Boulanger la ministeriul de rësboiu; odată în fruntea armatei, 'i va fi ușor generalului a pune capët republicei corupte. Martimprey sfêrșí cu vorbele: Dă ne cuvêntul dtale de soldat că vei merge cu noi și Ferry nu va fi ales. Boulanger nu rëspunse numai atât:

„Aveți cuvêntul meu.“ Invoiala fù incheeată apoi în tótă forma prin baronul Makau, representant al contelui de Paris. Le Hérisse, care a asistat la aceste negoțieri, a ȩis mai târȩiu generalului: Sunt indatoriri grozave pe care ți le au luat. Ori ce mai bine decât Jules Ferry și rësboiul civil — rëspunse Boulanger, de altfel acesti ómeni sunt nesce adevërați măgari! Nu me genez de loc de ei. Boulanger intrebà apoi pe Freycinet dacă, odată ales președinte, l'ar chemá pe el la ministeriul de rësboiu. Freycinet nu dete nici un rëspuns hotărit. Atunci se făcù intrebarea dlui Floquet. Acesta promise. Atunci se incepù a se face în drépta propagandă pentru Floquet. Mergea insë greu, căci nu se puteau dá esplicații, și apoi dl Floquet era o

FOIȚA.

Intêmplarea pelerinului.

(Încheere.)

Indată după acésta pelerinul își desvoltá proectul. Intr'acestea sgomotul cornurilor și al cânilor, anunțând apropierea echipagelor lui Roger, strëinul së despărțì de el, spre a nu fi observat, pecând principele, încălecând, dedù pinteni calului spre a merge înaintea vênătorilor.

In ȩiua următóre pelerinul se presentà înaintea monarchului cu o petițiune, regele primì petițiunea fără afectațiune, și ca și când nu ar fi cunoscut pe pelerin, la început părù suprins, apoi ordonà së l conducă pe acest strëin la palat și i dădù o audiență de dóuë óre în cabinetul seu, eșì în urmă din audiență cu un aer preocupat, capabil de a întrigá pe toți fariseii dela curte.

Ómenii, cari erau acolo, numaí ca cortegiu s'au pentru a mărí mulțimea, nu cutezau së și dea pe față curiositatea; dar ministrul, soția, favoritul, aceia în fine, cari se bucurau de confidența regelui îndrăsniră îndată ai face întrebări.

Acest om, ȩise principele către ministrul, care îi vorbî întâiu, este fórte estra ordinar și posede secrete supranaturale. El mi-a spus și m'a făcut së văd lucruri strëine, uitați-ve la presentul, ce mi-a făcut. Acéstă oglindă, ce pare prea comună, representă îndată obiectele în mod natural; dar prin ajutoriul a dóuë cuvinte haldaice, omul, care se uită în ea, se vede, cum ar avé el fantasia de a fi. Intr'un cuvênt aceste dorințe, aceste imaginări, aceste visuri ce le avem ni-le face se învie, va se ȩică, și se realiseze Eu am esperiat cu ea și n'a-ți crede, că m'am vëȩut pe tronul din Constandinopol, avênd pe rivalii mei de curtisani și pe inimicii mei la picióirele mele? Dar povestirea nu dă decât o idee nedeplină a lucrului; trebue së va vedeți înși-ve, și nu ve veți puté mirá din destul.

Dispensați-me, sire, replicà ministrul cu un ton rece și grav, care îi ascundea destul de bine încurcătura. Acest pelerin nu póte fi decât un vrăjitor periculos, eu privesc oglinda sa de o învențiune diabolică și cuvintele, ce v'a învëțat Majestate, sunt de sigur sacrilege. Me mir, că evlaviósă, cum este Majestatea Sa, n'a priceput erórea unei asemenea invențiuni păcëtóse.

Roger nu creȩù de oportun a mai insistá pe lângă ministrul seu, și încerca a presentá oglinda soției sale și favoritului. Cea dintâiu së prefăcù, că a leșinat de spaimă, celalalt rëspunse:

„Stând în grația Majestăței vóstre, sunt așa, cum doresce Majestatea Sa së fiu, și nu voiesc së văd nimic în ea.“

Roger încercà în zădar esperimentul cu oglinda, căci toți resufară. Consciințele s'au revoltat, trebue, së ȩicea, ca së se ardă pelerinul și oglinda lui.

Regele vëȩênd, că lucrul va luá un caracter serios, după cum i se spunea prin persóne autorisate, chemà pe pelerin în o audiență publibă.

„Pelerine, îi ȩise el, nu esti vrăjitor, dar cunosci lumea. Te-ai rămășit, că nu voiu găsí pe nimeni la curtea mea, care se voiască a mi se arătá așa cum este, și ai câstigat. Iați oglinda înapoi; ai cumpërat-o dintr'o butic din Neapole și te-a servit escelent pentru cele dóuë lire ce ai cheltuit.“

După Jaques Cazotte. *V. G.*

candidatură cât se póte de antipatică pentru monarchisti.

Cei mai mulţi monarchisti rĕmaseră pe lângă hotărirea de a votá pentru Ferry, sperând că acésta va dá nascere la o revoltă care va pune capĕt republicei. Clemenceau, şeful radicalilor, vĕḑênd primejdia, ḑise atunci partisanilor sei intruniţi: Vĕdeţi că nu putem reuşí cu Freycinet. Dacă ţinem la candidatura lui, invinge Ferry şi acésta însemnéză rĕsboiu civil. Se renunţăm la Freycinet.

Radicalii se indoiau la început.

In cele din urmă insĕ vĕḑură că situaţia cerea sĕ voteze pentru un aşa numit „Outsider.“ Clémenceau propuse pe Brisson sau pe Carnot. Brisson fù respins şi se adoptà candidatura lui Carnot. Va se ḑică, pricina pentru care Freycinet n'a fost ales a fost numai, că n'a promis generalului Boulanger portfoliul rĕsboului. După alegere, şi în vederea alegerilor generale, o nóuă invoire se incércă intre Boulanger şi regalisti. Acestia propuseră până şi un proiect de constituţie. Boulanger primì tóte, hotărit a face politică pe socotéla lui, după ce radicalii şi moderaţii îl părăsriră.

Dar vení apoi cestia bănéscă, şi cu acésta regalistii prinseră pe Boulanger în lanţuri, din cari nu mai putù scăpá.

Astfel a ajuns, unde se află.

---

†

Vasile Alexandri.

Deodată cu sosirea tómnei şi a ḑilelor ei posomorîte a sosit şi trista veste, că dulcea priveghitóre dela Mircesci a sburat pentru totdeuna lângă stéua sa dorită, care i-a desteptat poeticele simţiri.

Şi pe când poetul îşi mângăe în ceriuri coróna vieţii sale, românimea îmbracă jalnica haină a doliului şi, dând „mână cu mână“, depune pe mormêntul lui sacra corónă de lacrămi, aşa de curată, pecât de curat i-a fost isvorul sentimentelor ferbintelor sale lacrimióre.

Moment fatal e mórtea lui Vasile Alexandri, dar sublim totdeodată. Fatal, căci acordurile dulci ale priveghitórei dela Mircesci a încălḑit inimile tuturor românilor, sciutori şi nesciutori de carte, românismul se dedase a trăí în timpuri fericite şi mai puţin fericite cu bardul seu şi simte cu atât mai amar greutatea, când trebue sĕ se despartă. Sublim, căci Vasile Alexandri, carele din frageda juneţe a lucrat cu cel mai învăpăiat foc pentru învêrtirea „horei frăţiei“ şi-a vĕḑut o parte a dorului seu realisat, şi a simţit, că lucrarea sa a pĕtruns atât de puternic, încât odată se vor realisá dulcele ilusii, pentrucari a trăit şi a luptat.

Dar pentru-ca mai bine sĕ putem admirá pe acest Victor Hugo al românilor, precum se esprimase un savant frances, lăsăm sĕ urmeze în mod cronologic descrierea vieţii sale, în care se oglindézä aşa de limpede desvoltarea poporului român:

Vecinicul întru pomenire, Vasile Alexandri îşi are originea dela o familie renumită, venită în Iaşi din Veneţia. Alexandri s'a născut în Iaşi la 1821. Ca toţi copii de familie înaltă a fost dat la învĕţătură în pensionatele francese până la anul 1834. In vêrstă de 14 ani merse la Paris, unde a petrecut până la anul 1839, ocupându-se cu studiul medicinei, al sciinţelor naturale, cu drepturile şi apoi obţinù gradul de doctor în litere. Dar nici una din aceste studii nu-l mulţămesc. Munca sa spirituală nu era în chemarea ei firéscă. Din Paris se întórse prin Italia érăşi la Moldova sa iubită şi în flórea juneţii de 18 ani, se însoţì cu acei tineri, a căror nume sunt scrise cu litere de aur în istoria redeşteptărci poporului român.

Frumósa novelă: „*Buchetiera dela Florenţa*“, cu eleganţa stilului ei, a fost menită sĕ deschidă pórta activităţii sale literare. Se angajà apoi la fóia literară „*Dacia literară*“ scósă de renumitul Mih. Cogălniceanu, la care colaborà până-ce prin ordin al dlui Mih. Sturdza fóia a fost suprimată. La 1842 perdù pe mamă-sa şi pentru a mai scăpá de sub impresiunea tristă, causată prin acésta, întreprinse o lungă călĕtorie prin munţii Moldovei, cari îi deslegară primele plăsmuiri ale fantasiei poetice. Acestei călĕtorii se atribue poesiile: „*Baba clónţa*“, „*Strunga*“, „*Doina*“, etc. Tot în acésta călĕtorie adunà cântece populare şi scrise mai multe balade, cari le publicà numai 10 ani mai târḑiu.

Teatrul, organisat la anul 1817 de Asachii pe cheltuéla sa şi în care jucaseră mai întâiu fii boerilor Ghica şi Sturdza se desvóltà tot mai mult, şi prin înfiinţarea „*Conservatoriului filarmonic*“ aşa, că la 1844 teatrul român frances din Iaşi era petrecerea de predilecţiune a societăţii înalte iaşene şi din Moldova. In acest an fù însărcinat cu direcţiunea Vasile Alexandri dimpreună cu Mih. Cogălniceanu şi Const. Negruzzi. Acésta îi dete impuls a compune mai multe piese teatrale originale din viaţa poporului: „*Jorgu dela Sadagura*“, „*Pétra din casă*“, „*Iaşii în carneval*“, „*Nunta ţĕrănéscă*“, etc. şi localisà mai multe piese francese. In acest timp începù Alexandri în colaborare cu Ioan Ghica şi Cogălniceanu publicarea fóiei politice-literare „Progresul“, care nu vĕḑù lumina decât 9 luni, căci fù oprită din ordinul domnitoriului.

Propăşirea

In călĕtoria, ce o făcù în decurs de 11 luni pe la Atena şi insulele ionice, de unde se întórse prin Veneţia, scrise o parte din poesiile sale „lăcrimióre,“ care le publicà mai târḑiu.

Anul epocal 1848 îl aflase şi pe dênsul pregătit. Partida liberală a junimei se închiegase bine şi Alexandri era un factor puternic. Acésta a fost şi causa de gustà amarul esilului şi părăsindu-şi ţara, scrise poesia „Adio Moldovei“, în care nu spera sĕ se mai reintórcă. Refugiat la Paris nu incetà a apĕrá în jurnalele francese causa principatelor dunărene. Fóia literară „România literară“ (1855) după un an de ḑile fù suprimată. La 1856 partidul unirei câstigase victorii strălucite şi Alexandri compune „*Hora Unirei*“.

Ales fiind la 1857 în divanul „*adhoc*“ şi rĕmânênd mostenitoriu, în urma morţii tatălui seu, Alexandri, care se luptase pentru desrobirea ţiganilor eliberà pe toţi robii de pe moşia lui: Căci Moldova, ţara mândră voia numai sfânta dreptate; şi acestui esemplu urmară 991 de proprietari. La anul 1859 Alexandri ajunge ministru de esterne, dar lucrarea literară 'şi urma cursul.

Anul 1865 este epocal în literatura nóstră. Atunci îşi inaugurà activitatea „Junimea“ al cărui membru fundator a fost şi în organul „*Convorbiri literari*“ a lucrat până în ultimele momente ale vieţii sale.

Rĕsboiul pentru independenţă româno-ruso turc a aprins inima sa tinĕră şi „*Ostaşii nostri*“, cari cuprind o mulţime de poesii patriotice e fructul impresiunilor bravurilor ostaşilor români pe câmpurile Bulgariei.

Talentul seu a creat poesii lirice, teatru, cântece patriotice şi a îmbrăcat în o limbă fermecătóre poesia populară. Scrierile mai însemnate, ce le-a lăsat sunt: „*Farmasonul din Hârlău*“ 1840; — „*Creditorii*“ 1845; — „*Un rămăşag*“ 1846; — „*Pétra din casă*“ 1847; „*Balade*“ partea I 1852. — „*Poesii nóue*“ 1852; — „*Repertorul dramatic*“ partea I 1852; — „*România literară*“ revistă 1855; — „*Doine şi lăcrimióre*“ (1852) recte 1863; — „*Salba literară*“ 1 volum 1862; — „*Vióra teatrului român*“ 1857; — „*Doine*“ 1862; — „*Balade adunate şi îndreptate*“ 1863; — „*Repertorul dramatic*“ partea a II-a 1866; — „*Poesii popolare ale românilor*“ 1865; — „*Pasteluri*“ 1867—1870; — „*Dumbrava roşie*“ 1872; — „*Boerii şi ciocoii*“ 1874; — „*Despot Vodă*“ 1882; — „*Fântâna Blandusei*“ 1884; — „*Ovidiu*“ 1885.

Prin acésta activitate nemuritoriul poet a înzestrat literatura nóstră cu cele mai frumóse opere, scrise în o limbă mai mult poporală, desbrăcată de pedantismul filologilor. Direcţiunea nóuă, ce o a dat pe terenul teatrului şi al poesiei preste tot şi-a avut efectul generaţiunei mai tinere.

Voind a încheiá acésta schiţă biografică, pentru completarea ei reproducem din „Epigonii“ lui Eminescu următórea caracteristică:

> Ş' acel rege al poesiei, vecinic tinĕr şi ferice,
> Ce din frunḑe îţi doinesce, ce cu fluerul îţi ḑice,
> Ce cu basmul povestesce, — veselul Alexandri,
> Ce înşirând mărgăritare pe a stelei blândă raḑă,
> Acum seculii străbate, o minune luminósă,
> Acum rîde printre lacrimi, când o cântă pe Dridri;
> Sau visând o umbră dulce de argint, aripe albe
> Cu doi ochi ca dóuĕ basme mistice, adênce, dalbe,
> Cu zimbirea de virgină, cu glas blând doios, încet,
> El îi pune pe a ei frunte, mândru diadem de stele,
> O aşaḑă'n tron de aur sĕ domnéscă lumi rebele,
> Şi iubind-o fără margini, scrie: „Visul de poet“;
> Sau visând cu doina tristă, a voinicului de munte,
> Visul apelor adênce şi al stâncilor cărunte,
> Visul selbelor bĕtrâne de pe umerii de deal,
> El destéptă in sinul nostru dorul ţĕrei cei străbune,
> El învócă în dulci icóne a istoriei minune,
> Vremea lui Stefan cel mare, zimbru sombru şi regal....

Astfeliu petrecem pe regele poeţilor români, a cărui activitate literară a fost împreunată şi cu o luptă grea politică, căci în adevĕr Alexandri până în ultimele momente a lucrat pe terenul politic, şi morbul cel greu l'a aflat ca ministru plenepotenţiar al României la Paris.

Dar neobosita lui activitate politică, — lucru rar de altfeliu — întru nimica n'a stirbit lucrarea lui literară şi el a rĕmas „poetul doinelor şi lăcrămiórelor, culegĕtoriul conscienţios al cântecelor poporale,“ autorul poesiilor patriotice şi reformatoriul teatrului naţional; ér prin acésta activitate naturală şi-a câstigat primul rang între scritorii români ai acestui secul; şi operele lui se cetesc cu predilecţiune în tóte limbile culte europene.

Şi pecând depuuem cununa lacrămilor de durere pe mormêntul învingătoriului dela „Montpellier“, a cărui „gintă e regină“, ne mângăiem totuşi, că mórtea lui n'a fost o tragedie ca alui Bolintenean, ér viéţa sa n'a fost o tragi-comedie ca a nenorocitului Eminescu. Pe Alexandri l'a protegiat şi natura, al cărui fiu desmerdat a fost!

Raportul general

al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1889.

(Încheere.)

III.

Administrarea averii Asociaţiunei.

Cu privire la administrarea averii Asociaţiunii ne luăm voia a amintí, că aceea s'a efeptuit şi în anul de gestiune 1889, pelângă observarea evidenţei şi a controlei corĕspondĕtóre. Tacsele de pe la membri sau încassat şi în anul acesta în cea mai mare parte pe calea direcţiunilor din despărţĕminte, cari cu puţine escepţiuni, n'au pregetat a-şi dá tot concursul lor pentru obţinerea resultatelor asteptate.

In legătură sub 5 ne permitem a presentá onoratei adunări generale raţiocinul pre anul scolar amintit (1889) pregătit, cu respectarea dorinţelor esprimate în adunărea din Făgăraş, ţinută la 27 August 1889 şi ḑilele următóre, de cassariul Asociaţiunii, d nul Gerasim Candrea, dimpreună cu un raport special al acestuia, referitoriu la raţiocinul şi la resultatele obţinute.

Din raţiociniu se vede, că in decursul anului 1889 venitele Asociaţiunii au atins suma de 1211 fl. 11 cr., ér erogaţiunile suma de 12,530 fl. 83 cr.

Starea averii a fost la 31 Decembre 1889 de 132,539 fl 43 cr. cu 5205 fl. 56 cr. mai mult decât in anul precedent.

Întréga avere administrată de comitetul Asociaţiunii a fost la acelaşi termin de 132,539 fl. 43 cr.

Suma depositelor a fost la 31 Decembre 1889 de 3127 fl 45 cr. v. a.

Se arată mai departe, că din venitele încassate sub diverse titluri s'au acoperit nu numai trebuinţele bugetare, ci şi o mare parte din datoria vechie contrasă la banca „Albina“, decând cu clădirea şi adaptarea edificiului scólei de fetiţe cu internat; s'au achitat mai departe spesele avute cu investiţiuni şi imposite nóue etc.

Comisiunea însărcinată cu revisuirea raţiociniului l'a aflat esact şi în conformitate cu registrele şi documentel'e justificative.

La cele espuse cu privire la raţiociniu adaugem, că afară de ajutórele amintite sub Nr. II. al acestui raport, în decursul anului 1889 a întrat la cassa Asociaţiunii suma de 50 fl. din rĕmasul fericitului G. Hangea din Maier, fost ces. şi reg. cancelist în pensiune. Suma acésta ar fi sĕ se folosésca, conform codicelului la testamentul referitoriu la numitul rĕmas, ca un mic temeiu la înfiinţarea unei reuniuni române de sodali, sau de industrie preste tot, sau sĕ se dee ca ajutoriu unei asemenea reuniuni esistente; ea se administrézä până la alte disposiţiuni, ca deposit la cassa Asociaţiunii.

În legătură cu raţiociniul pro 1889 se presentă proiectu de buget pro 1891 sub 6·/.

IV.

Membrii Asociaţiunii

Membrii ai Asociaţiunei au fost în anul 1889, ţinênd cont singur numai de aceia, cari au solvit tacsele la timp

a) fundatori 77.

b) ordinari pe viaţă 148.

c) ordinari cu tacse anuale 294.

Între membrii arătaţi nu se află şi cei însemnaţi în lista alăturată sub. 7·/. ca însinuaţi dela adunarea generală dela Făgăraş încóce până la finea anului 1889 şi dela 1 1890 până la presenta adunare generală.

Dintre membrii Asociaţiunii au rĕpăusat în decursul anului 1889 şi până la acésta adunare generală, întru-cât dispunem de datele respective, cei in lista alăturată sub 8.

V.

Biblioteca Asociaţiunii.

Biblioteca Asociaţiunii a constat la finea anului 1889, conform raportului actualului biblitecariu, a dlui Nicolau Togan, dto 7 August a. c. din 1953 opuri, 5114 tomuri şi 4265 broşuri. Sporiul a provenit, ca şi în anii precedenţi, din donaţiuni şi întrări în schimb dela Academia de sciinţe reg. din Budapesta, dela Academia de sciinţe din Viena, dela Academia română din Bucuresci, dela universitatea săsésca din Sibiiu, dela societatea „Verein für siebenbürgische Landeskunde“ în Sibiiu, dela biblioteca naţională din Florenţa şi Roma.

Vrednice de amintire sunt donaţiunile în cărţi făcute de preşedindele Asociaţiunii, dl George Bariţ, şi de dna Hermina Sentz, vĕduvă după fostul director al academieiei de drepturi din Sibiiu şi membru onorariu al Asociaţiunii dl Dr. A. Sentz.

Dintre scrierile periodice au incurs gratuit: „Telegraful Român“, „Gazeta Transilv.“ „Luminătoriul“ „Biserica şi Scóla“ „Fóia Diecesană“, „Familia“ „Amicul Familiei“ „Preotul Român“, „Economia naţională“, „Gazeta poporului“ şi „Pedagogul român“. Inventariul bibliotecei s'a sporit cu 109 esemplare din „Transilvania“, organul Asociaţiunei pro 1890.

Ne luăm voia a amintí la acest loc, că cu începutul anului curent biblioteca a fost luată în sémă de noul bibliotecariu, dl Nicolau Togan, ales în acésta funcţiune în adunarea generală din Făgăraş din anul 1889.

VI.

„Transilvania“ organul Asociaţiunei.

„Transilvania“, organul Asociaţiunii a continuat a se eda şi în anul 1890 sub redacţiunea preşedintelui nostru dl George Bariţiu, după-ce adunarea generală din Abrud din anul 1888 a lăsat neocupat postul de prim-secretariu cu care după statute, e împreunată şi redactarea acestei foi.

Ca şi în anul 1888 s'a scos „Transilvania“ şi in anul 1889 în 700 esemplare, din care 570 s'au trimis la membrii Asociaţiunii, 2 la prenumĕranţi, 18 la despărţeminte, 48 la biblioteci scolare şi în schimb, şi 9 oficióse. Ea s'a trimis gratuit tuturor membrilor cari plătesc tacsele regulat.

Cu începerea anului curent, redacţiunea foii a trecut în mânile prim secretariul ales în adunarea generală, ţinută în anul 1889 în Făgăraş, ale domnului profesor seminarial Ioan Popescu. Noul redactor, urmând întocmai hotăririi comitetului din şedinţa dela 21 Decembre 1888 Nr. prot. 161, a adoptat ortografia Academiei române şi a scos şi continuă a scóte fóia în format 8⁰ mare, purtând fie-care numĕr învĕliş. Şi după schimbarea indigitată, întêmplată în redacţiune, fóia continuă a se ţinea la înălţimea timpului şi a chemării sale, servind şi ea în mĕsură corespundĕtóre la realisarea scopurilor Asociaţiunii, cari sunt literatura şi cultura nóstră naţională.

VII

Despărţĕmintele Asociaţiunii

Cu privire la despărţĕmintele Asociaţiunii însemnăm cu plăcere, că afară de cel din Gherla, din Şomcuta mare, din Bistriţa, Sighişóra şi Mediaş, (cele 3 din urmă nici nu funcţionéză) în tóte s'a desvoltat o activitate îmbucurătóre întru promovarea scopurilor Asociaţiunii, care sunt literatura şi cultura naţională, cele mai înalte interese, ce le avem, şi e îndreptăţită speranţa, că înteresarea acésta îmbucurătóre va cresce din an în an.

Ce privesce proiectul pentru o nóuă impărţire a teritoriului Asociaţiunei, starea lucrului o am indigitat sub pt. I al acestui raport.

VIII.

Supunênd raportul acesta apreţierii onoratei adunări generale în legătură cu aclusele:

1. raţiociniul pro 1889 împreună cu raportul cassariului;
2. bugetul pro 1891;
3. consemnarea membrilor nou-insinuaţi;
4. consemnarea celor ajutoraţi prin stipendii;
5. consemnarea celor rĕposaţi dintre membrii Asoc.;
6. raportul comitetului privitoriu la o arondare nóuă a despărţĕmintelor asociaţiunei în legătură cu un proiect de arondare;
7. raportul comitetului relativ la miia de florini, votată în scopul inavuţirii literaturii poporale române;
8. programa IV a scólei de fete a Asociaţiunii;

adunarea generală se binevoéscă:

a) a dá comitetului absolutoriul pentru activitatea lui din 1889;

b) a aprobá bugetul propus pro 1891;

c) a declará de membrii pe cei consemnaţi în lista presentată;

d) a face amintirea obicinuită pentru membri rĕposaţi;

e) a luá la cunoscinţă raportul comitetului şi proiectului aceluia relativ la o nóuă arondare a despărţĕmintelor Asociaţiunii;

f) a se pronunţa în merit asupra vederilor cuprinse în raportul comitetului relativ la miia de florini, votată pentru inavuţirea literaturii poporale române;

g) a întregí comitetul prin alegerea unui membru ordinariu pe periodul 1890—1893.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu, la 12 August, 1890.

G. Bariţiu,
preşedinte.

Dr. Ioan Crişianu,
secretar al II lea.

Convocare.

Domnii membri ai reuniunei învĕţătoresci gr. or. din despărţĕmêntul S Sebeşului se convocă prin acésta la adunarea generală ce se va ţiné la *13/25 Septembre a. c.* în S-Sebeş, localul scólei române.

Inceputul precis la 10 óre a. m.

Programa e cea statorită în adunarea din 23 Maiu a. c.

S.-Sebeş, în 23 August, 1890.

I. Mureşan
preş.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţa Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron **Romanul** a plecat cu trenul de Duminecă séra la Oradea-mare dimpreună cu Preasânţia Sa Dl episcop al Caransebeşului Nicolau **Popea**, Preacuv. Lor archimandrit vicariu archiepp. Dr. Ilarion **Puscariu** şi părintele protosincel Nicanor **Frateşiu**, ca sĕ intimpine pe Maj Sa monarchul, care sosesce acolo din incidentul manevrelor. — Preasânţia Sa părintele episcop al Aradului Ioan **Meţian** incă a mers la Oradea mare.

Din impregiurarea, că Escelenţia Sa se va reintórce numai după-ce se va incheá cursul estraordinariu de lucru de mână, invĕţătorii au intimpinat în corpore la gară şi cu mari ovaţiuni pe Escelenţia Sa mulţămindu-i pentru ingrigirea părintéscă, ce o pórtă pentru prosperarea scólelor şi a poporului nostru şi pentru jertfele, ce le-a adus prin instituirea lucrului de mână şi dorindu-i ca Dḑeu sĕ-l reintórcă în fericire.

Escelenţia Sa a mulţămit pentru aceste manifestaţiuni, a imbărbătat pe dnii invĕţători pentru greaua misiune, ce o au, dorind, ca şi cunoscinţele, ce le-au câstigat în acest timp sĕ le respândéscă cu cel mai bun succes. Impărtăşindu-le apoi binecuvêntare archieréscă s'a despărţit in insufleţitóre strigăte de „Sĕ trăéscă“, cari nu încetară până după depărtarea trenului.

* (Curtea din Viena). La dorinţa Maj. Sale monarchului curtea din Viena va fi iluminată cu lumină electrică. Se afirmă, că încă cu începutul anului nou sĕ va introduce lumina electrică.

* (Regina României.) Precum se telegraféză din Londra, regina României Elisabeta, a fost alésă bard de către adunarea dela Eisteddford, un fel de întrunire anuală a barḑilor gali, cari concuréză în arta menestrului. Regina şi-a esprimat mulţămirea pentru onórea ce i se face prin acésta alegere şi a asistat şi la o şedinţă a adunărei.

* (Manevrele corpului XII de armată.) Manevrele corpului XII de armată ce s'au ţinut pe valea Têrnavei mari s'au terminat şi trupele staţionate în Sibiiu şi în impregiurime s'au reintors alaltăeri şi eri. Cu tóte că timpul a fost ploios şi soldaţii plini de tină până în genunchi, feţele lor erau vesele ca şi cum n'ar fi suportat nici nu strapaţiu. Inregistrăm, că în decursul manevrelor nu s'a întêmplat nici un accident de îmbolnăvire cu mórte, numai cât în unele locuri soldaţii au fost masteri tractaţi din partea locuitorilor, cari le vindeau de mâncare scump şi rĕu.

Precum se vorbesce, manevrele din anul viitoriu se vor ţiné împregiurul Bistriţei în presenţa Maj. Sale monarchului.

* Cursul estraordinariu pentru lucrul de mână ce sĕ ţine din 1 August a. c. în seminariul nostru archiediecesan de aici, se va încheia mâne Mercuri în 29 August la 4 óre după améḑi în sala cea mare a seminariului. Obiectele lucrate de învĕţătorii participanţi ai acestui curs sunt espuse în sala Nr 23 din institutul menţionat şi sĕ pot vedé aḑi şi mâne dela órele 8 a. m. până la 5½ p. m.

† (Mórtea lui Alexandri) Ḑiarele din România au apĕrut în doliu şi consacră lungi articoli nemuritoriului poet. In tótă capitala, la tóte librăriile şi magazinele sĕ arată bustul poetului, opurile lui, fotografii şi gravuri, ce l represintă în diferite epoce. Inmormêntarea s'a făcut Dumirecă la 2 óre la **Mircesci**. Inainte de înmormêntare dă „Timpul“ următórele informaţiuni:

Precum se scie, înmormêntarea marelui şi în veci regretatului nostru poet *Alexandri*, se va face la Mircesci mâne Dumінecă, la órele 2 post meridiane. Pregătirile pentru acéstă funebră ceremonie, atât la Mircesci, Iaşi, Roman cât şi în Capitală sunt fórte mari. Telegramele ce am primit dela Mircesci spun că poetul a murit în cabinetul seu de lucru, la órele 8 şi jumĕtate în séra ḑilei de Mercuri 22 August. El era în cea mai desĕvêrşită luciditate de spirit. Agonia poetului n'a ţinut mai mult de 24 ciasuri. S'a făcut autopsia corpului şi s'a constatat, că bóla de care a suferit şi care a pus capĕt ḑilelor lui a fost un cancer la ficat şi care începuse sĕ atace plămâuul. Aḑi i se va face îmbălsămarea. Guvernul va fi representat prin dl Th. Rosetti, ministru de iustiţie şi ad-interim la culte şi instrucţiune publică. Dl Stefan Mihăilescu, secretariu general al ministeriului cultelor şi instrucţiunei publice, va representa acest ministeriu. Casa regală va fi representată prin domnul colonel Şomănescu adjutant regal. Dl Ionescu-Gion va representá societatea presei şi va depune pe cosciugul poetului o frumósă cunună de lauri şi stejar.

Consiliul de ministri asemenea a depus dóuĕ cununi; Academia va fi representată prin Dimitrie Sturḑa, secretar general al Academiei. Artistul Costandin Nottara merge la Mircesci în numele societăţii dramatice, ér dl Gr. Cantacuzino, în numele direcţiunei teatrelor. Cea mai mare parte din lumea ce merge sĕ asiste la înmormêntarea lui Alexandri plécă de sóră la órele 9 din Bucuresci. Un fotograf şi un desemnator vor merge de asemenea la Mircesci spre a luá fotografii şi schiţe dela faţa locului.

* (Adunarea generală pentru fondul de teatru român). Adunarea s'a ţinut la **Orşova** în ḑilele de 12/24 şi 13/25 Aug. a. c. In acest an şedinţele adunărei n'a fost tocmai bine cercetate din causa neinţelegerei inteligintii, cu atât mai bine a fost cercetate concertul şi balul. In şedinţa a dóua s'a primit conclusul, că deóre-ce preste 5—6 ani societatea va fi în stare a subvenţioná actori pentru a se începe cu representaţiuni pentru popor: Sĕ fie rugată academia română a decerne şi publicá câteva premii pentru piese pe séma poporului.

* In afacerea despărţirei ierarchice a românilor din Sân Nicolau mare de către biserica sêrba pre cale amicală consistoriul sêrbesc din Timişóra, şi respective sanctitatea sa, părintele patriarch sêrbesc Georgiu Brancoviciu a esmis o comisiune încredinţată cu încercarea şi efeptuirea despărţirei pre cale amicală; ér din partea delegaţiunei române s'a esmis o comisiune, constătătóre din dnii: Dr. Iosif Gall, Vincenţiu Babeş şi părintele protopresbiter Crăciunescu.

Comisiunea micstă se va întruní în curênd, şi astfel sperăm, că despărţirea ierarchică în numita comună se va efeptui în curênd, scrie „Bis. şi Scóla.“

* (Trenul de plăcere). Trenul de plăcere Nr. 1813 şi 1814, care circulà între Sibiiu şi Ocna nu mai circuléză.

* Kulturegylet“ul ardelén şi-a ţinut în anul acesta adunarea generală în Deva, Dumineca trecută. Din raportul general al comitetului de direcţiune resultă, că reuniunea numĕră 1788 membrii fundatori. Averea s'a sporit cu 50,000 fl. In centru s'au ţinut 51 şedinţe, în cari s'au resolvat 3000 de obiecte. Reuniunea numĕră 19,288 membrii şi are o avere de 482,339 fl. 23 cr. afară de aceea mai are avisată suma de 111.674 fl. 74 cr., în fundaţiuni.

* (Adausul de dare pentru scóle.) Ministrul de interne a luat, cu ocasiunea unui cas ivit în comit. Timiş o decisiune principială. Declară adecă, cumcă dispoşiţiunea § 35 al art. de lege XXXVIII din 1868, amĕsurat căruia darea scolară destinată pentru întreţinerea scólelor poporale comunale nu póte trece peste 5 procente din darea directă pentru stat, nu eschide, ca în casul, când cheltuielile cu scóla comunală nu se acoper prin dare de scólă, pentru acoperirea edificiului sĕ se voteze în sarcina cassei comunale o sumă de subvenţionare, care e a se acoperí din veniturile averei originale, ori în lipsa unei astfel de averi din adausul la darea ordinară comunală, asemenea celorlalte trebuinţe.

* Lăutarii Români la Lipsca au fost fórte aplaudaţi. Ei au jucat în grădina zoologică şi lumea venia în tóte serile sĕ-i asculte şi sĕ-i admire. Acésta într'un oraş musical ca Lipsca. Dintre piesele ce cântà mai cu sémă a fost aplaudată frumósa romanţă: „Scii tu când te ţiném în braţe.“ Ḑiarul „Leipziger Tageblatt“ scrie, că acésta romanţă, pe care o cântà Negrescu, e o adevĕrată comóră de simţĕminte.

Anunciu.

Prin care sĕ aduce la cunoscinţa tuturor onorabililor părinţi, cari doresc a-şi inscrie copii la scóla capitală gr. or. română din Veneţia inferióră pentru anul scol. 1890/91 — cumcă înscrierile sĕ vor face cu începutul lunei lui Septembre st v. a. c. la direcţiunea scólei amintite în Veneţia inferióră, ér prelegerile sĕ vor începe după aceea conform Normativului scolar.

Şi pentru ca acest anunciu sĕ ajungă la cunoscinţa fie-cărui locuitoriu, cu deosebire din cercul amintit subsemnatul am onóre a rugá cu tot respectul pre onorabilii Domni parochi gr. or. din cercul amintit, şi adecă din comunele: Mateiaş, Bogata olt. Fântâna, Cuciulata, Lupşa, Comăna infer., Comăna super., Veneţia infer., Veneţia super. Părĕu, Grid, Perşani, Şinca-nóuă şi Şercăiţa, ca sĕ binevoiască a publica fie-care în biserica sa parochială acest anunciu, pentru ca astfeliu conformându-sĕ cei interesaţi după el, causa învĕţămêntului sĕ nu sufere.

Veneţia infer., în 24 August, 1890,

Ioan Capĕtă,
înv. dir.

Mulţămită publică.

Vĕḑênd dl învĕţătoriu Daniel Gabor dela scólele elem. de stat din Făgăraş cu ocasiunea esamenului de érnă al scólei nóstre, ţinut în érna trecută, că scóla nóstră este lipsită de recuisite de învĕţămênt, ne-a donat pentru scóla nóstră „Mapa Ungariei“, pentru care faptă îi aduc şi pe calea aceasta mulţămirile nóstre.

Dridif, în 26 August, 1890 st. n.

Nicolau. Grama.
învĕţătoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 6 Septembre 1890.

Buda: 54 17 44 88 21

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Septembre 1890

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.20	101 10
Renta de aur austriacă	105.80	105.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Sorţi de stat dela 1860	139.75	140.—
Galbin	5 38	5.35
Napoleon	8 93	8 84

Nr. 381. [433] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III Cernatul inferior, protopresbiteratul Treiscaunelor, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Din emolumentele împreunate cu acest post resultă un venit sigur anual de 483 fl. 50 cr. despre ce se póte luá informaţiune mai de aprópe dela comitetul parochial şi oficiul protopresbiteral.

Reflectanţii, cari trebue se pricépă bine limba maghiară, au a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân Georgiu, 1 August, 1890.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

---

[434] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însémnate, aparţinĕtóre la protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Alţina, postul al II lea învĕţ. cu salariu anual de 60 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. Chirpĕr, cu salariu anual de 100 fl., lemne de foc şi una remuneraţiune de 20 fl. din cassa bisericei, însĕ numai în casul când respectivul învĕţătoriu va dovedì la finea anului scolariu progresul asteptat în instruirea elevilor.

3. Cincul mare, postul al II a înv. cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Bârghiş, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Cichindeal, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Ghijasa, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Iacobeni, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

8. Ighişdorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Şoarşiu, cu salariu anual de 150 fl., cuatir şi lemne de foc.

11 Verd, cu salariu anual de 150 fl., şi lemne de foc.

12. Rodbav, cu salariu anual de 150 fl, şi lemne de foc.

13. Merghindél, cu salariu anual de 150 fl., şi lemne de foc.

14. Fofeldea, postul I învĕţăt. cu salariu anual de 100 fl. în bani şi folosirea a 3 jugĕre pămênt computat érăşi cu 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

15. Zlagna, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii au a-şi asterne petiţiunile lor în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruate conform prescriselor legii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Agnita, 10 August, 1899.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 671. [428] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante din protopresbiteratul Branului şi anume:

1. Pórta, cu salariu anual de 180 fl.

2. Poiana-Mĕrului, pentru cl. a II-a cu salariu anual de 200 fl.

3. Holbav, cu salariu anual de 200 fl.

4. Moeciul superior, cu salariu de 205 fl. 80 cr., învĕţătoriul însĕ e datoriu a fi şi cantor.

5. Fundata, cu salariu de 200 fl., şi cu îndatorirea de a fi şi cantor.

6. Şirnea, cu salariu de 200 fl

7. Măgura, cu salariu de 150 fl

8. Vlădeni, pentru cl. a II-a cu salariu de 200 fl.

9. Postul de învĕţătoriu la scóla centrală din Bran, cu salariu de 300 fl, cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre-una din aceste staţiuni invĕţătoresci au a şi trimite suplicele lor instruite conform legei până la terminul indicat la subscrisul şi totdeodată este de dorit, ca concurenţii sĕ se presenteze în vre-o Dumineca sau sĕrbătóre la biserică, fiind posturile învĕţătoresci în genere împreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branuului.

Zernesti, în 8 August, 1890.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 332. [435] 1—3

Anunţ.

Prin care se aduce la cunoscinţă publică, cumcă Ioan Codlean din Codlea prin sentinţa consistorială dto 1 Maiu a. c. Nr. 2492 B. fù total minte divorţat de soţia sa pribegită Maria G. Dârstariu din Braşovul vechiu.

Braşov, 24 August, 1800.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca administr.

Nr. 9641 [435] 1—1

Publicare de licitaţiune!

În 14 Septembre 1890 st. n. la 2 óre după amédi, sĕ vind prin licitaţiune publică din partea comunei Sadu **70 stângini metrici de lemne de fag** neplutite şi uscate, ridicate în comună.

Sadu, în 5 Septembre 1890 st n.

Primăria comunală.

Instrucţiune în pian!

O deosebită cultivare pentru

musica mai înaltă

împărtăşesce

[436] 1—3 **Julius Schaefer,**
pianist.
Sibiiu, Hechtgasse Nr. 46.

Institut de băeţi „N. Mallian“ Craiova, România.

Se caută **doi pedagogi,** preparatori pentru cursul primariu şi secundariu, cari sĕ posédă cunoscinţele a VII clase gimnasiale. A se adresá la direcţiune, înaintându-se actele de studiu. [413] 6—6

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.2!	1.55	10.22	12.02
Teiuş	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	[illegible]
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipa[illegible]ipografiei archidiecesane.

Nr. 92 Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Septembre 1890. Anul XXXVIII

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 31 August.

Biserica nóstră în alipirea sa strămoşéscă de patrie şi tron n'a lăsat sĕ trécă nici o ocasiune binevenită fără a dá manifestaţiune sinceră acestei virtuţi, de care ea totdeuna a fost condusă.

Patria şi tronul, dinastia de Habsburg, sunt lucruri scumpe, cele mai scumpe în viéţa poporului nostru român. Se alipesce poporul nostru cu tótă inima de acésta patrie, în carea de o potrivă cu naţionalităţile conlocuitóre a îndurat tóte loviturile sorţii, şi dacă nu deopotrivă cu ele, s'a bucurat şi el de puţinul bine, care a fost reservat şi pe aceste locuri.

Aici s'a născut poporul nostru românesc, aici trăesce el cultivând cu preferinţă virtuţile străbune, alipirea către patrie, supunerea faţă cu legile, şi aici vrea el sĕ móră îndeplina eserciare a datinelor străbune, între rugăciunile recitate de slugitorii altariului în limba nóstră românéscă.

Tronul şi dinastia sunt sanctuare în ochii poporului nostru, şi el dela tron şi dinastie derivă tot binele, de carele a fost părtaş In credinţa acésta poporul român s'a identificat cu biserica nóstră ortodocsă orientală, căci şi biserica nóstră tot binele şi-l derivă dela tron, dela gloriósa domnire a preabunului nostru împĕrat şi rege apostolic Francisc Iosif I.

In inima nóstră încă din frageda pruncie se înrădăcinéză alipirea către patrie şi tron, şi în privinţa acésta meritul este al bisericei nóstre, căci la noi în biserică nu se face nici o funcţiune preoţéscă fără a se înălţá rugăciuni pentru împĕratul şi regele, pentru curte şi armată şi pentru patrie.

De copii audim cum biserica ne învaţă sĕ ne iubim: patria, tronul, dinastia, şi noi în acésta credinţă crescem, şi, crescuţi, acésta o propovĕduim.

Este prin urmare un lucru de tot natural, că la ocasiuni binevenite sĕ ne presentăm şi noi, şi sĕ ne destăinuim inima, aducênd la ivélă tainele ei: alipirea către patrie şi tron.

Acésta o-a făcut biserica nóstră şi acuma, când Majestatea Sa preagloriosul nostru împĕrat şi rege din incidentul manevrelor din anul acesta s'a îndurat a vení la Oradea-mare şi a primí deputaţiunile, cari s'au îmbiat sĕ-i aducă tributul de loialitate.

Intrunit consistoriul nostru metropolitan tocmai în ḑilele trecute în şedinţele sale ordinare, Escelenţiei Sale preabunului nostru archiepiscop şi metropolit Miron Romanul i s'a dat ocasiunea de a statorí dimpreună cu ambii archierei ai dieceselor surori modalitatea, cum sĕ se presenteze biserica nóstră cu demnitatea recerută înaintea monarchului.

Deputaţiunea bisericei nóstre sub conducerea Escelenţiei Sale a dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a avut fericirea de a fi primită la Maj. Sa Mercuri, în 29 August, a. c. înainte de amédi.

Este fericitoriu pentru noi ori ce moment, în care ne petem apropia către tron şi putem dá espresiune simţĕmintelor nóstre de loalitate şi fidelitate. In manifestaţiunile acestea biserica nóstră totdeuna accentuéză alipirea către patrie şi tron, alipirea către instituţiunile bisericesci, alipirea către limba nóstră şi către obiceiurile ereḑite dela strĕmoşi.

Intrégă viéţa nóstră bisericéscă se face în faţa publicităţii.

Este deci lucru prea natural, ca şi alocuţiunea Escel. Sale, a capului bisericei nóstre către Majestatea Sa sĕ fie dată publicităţii, ca sĕ se scie prin ce cuvinte vorbesce biserica către capul statului.

Reproducem deci la alt loc potrivit atât cuvêntarea cât şi rĕspunsul Maj. Sale, şi încheem cu cuvintele, cu cari a încheeat şi Escelenţia Sa cuvêntarea sa, cu care a presentat omagiele bisericei: *Sĕ trăéscă Majestatea Sa preagraţiosul nostru monarch!*

Majestatea Sa la Oradea-mare.

Oradea-mare, la 29 August st. v., 1890.

Ḑilele, în care Majestatea Sa, Preaînaltul nostru împĕrat şi rege Francisc Iosif I cercetéză popórele sale din deosebitele ţĕri ale monarchiei sunt adevĕrate ḑile de sĕrbătóre, în care acelea îşi manifestéză simţemintele sale de loialitate şi supunere omagială către gloriosul seu domnitoriu, éră acesta îşi descopere părintésca sa iubire şi îngrigire către supuşii sei — simţeminte cari fac legătura cea mai firmă şi mai naturală între ambele părţi. De astădată cetatea Oradea mare a fost norocită a primí pe Augustul nostru monach între zidurile sale. Câtă bucurie a putut simţí locuitorimea acestei vechi şi istorice cetăţi s'a putut vedea şi din coloratele şi sumtuósele decoraţiuni, ce s'au pregătit cu sĕptĕmâni mai nainte de sosirea Majestăţii Sale. Stradele principale, mai ales pe unde avé sĕ trécă Majestatea Sa, erau arborate cu stéguri, éră casele erau împodobite pe lângă stéguri cu girlande de flori şi covóre ş. a., éră la anumite locuri, precum la întrarea în cetate, erau portale frumóse cu deosebite inscripţiuni.

La acéstă ḑi de sĕrbătóre care a căḑut pe ḑiua de 29 August (10 Septembre) a. c au participat deputaţiuni şi representaţiuni ale deosebitelor corporaţiuni bisericesci şi politice din apropiere şi din depărtare pentru a-şi descoperí simţemintele de loialitate şi credinţă neclătită către înaltul tron al Maestăţii Sale, şi între acestea biserica ortodocsă a românilor din monarchia austro-ungară în rêndul altor religiuni şi confesiuni din patrie, care a escelat totdeuna în alipirea sa către tron şi patrie, nu puté rĕmâné departe şi a nu alergá şi din depărtare a-şi repeţi şi la acésta ocasiune manifestaţiunile de loialitate.

Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul nostru Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, carele neobosit cu înţelepciune rară priveghiază a susţiné vaḑa bisericei nóstre metropolitane şi a împrăsciá norii grei, ce prea de multeori ameninţă a se descărca asupra bisericei nóstre, încă Dumineca séra în 26 August a. c. a pornit din Sibiiu către Oradea mare, însoţit prelângă archimandritul vicariu al seu Dr. Ilarion Puşcariu şi protosincelul Nicanor Frateşiu, de Preasânţia Sa, Domnul episcop al Caransebeşului, Nicolau Popea, care participase la şedinţele consistoriului metropolitan abia terminate. În Orade se întrunirá teţi representanţii eparchielor Arad şi Caransebeş aparţinĕtóre Metropoliei nóstre şi anume Preasânţia Sa domnul episcop al Aradului Ioan Meţian cu mai mulţi membri ai consistoriului dela Arad şi Caransebeş. Înalţii prelaţi ai bisericei nóstre aflându-se în Orade încă cu o ḑi înainte de ḑiua sosirei Majestăţii Sale, făcură visitele îndatinate ofecióse şi convenirá cu fruntaşii români ortodocsi din cetate şi împregiurime, cari la sosire presentându-se corporative la gară îi primiră cu ovaţiuni de credincioşi fii sufletesci — pregătindu-le la toţi membri deputaţiunii cuartirele necesare în casele dlor.

Ḑiua de 29 August, era o ḑi dintre cele mai frumóse. Incă nu resărise sórele şi stradele cetăţii erau inundate de mulţimea poporului, éră trăsurile abia mai puteau străbate pe strade. La 7½ óre diminéţa se presentară archiereii nostri însoţiţi şi de archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu în haine sĕrbătoresci la gară pe peron, unde aflară întrare numai notabilităţile bisericesci, civile şi militare. Aci se puté vedé Ministru preşedinte Szapáry cu figura sa simpatică, aci se aflau episcopatele celorlalte confesiuni, fostul ministru preşedinte Coloman Tisza, ministri Orczy, Fehérváry, comiţi supremi etc.

Timpul de ½ óră 'l petrecură cei de faţă cu şoptitóre conversaţiuni şi stringeri de mână între cei cunoscuţi până ce la 8 óre, făcându-se o tăcere adêncă, întră trenul separat al Maiestăţii Sale în gară, şi Majestatea Sa scoborându se din vagon şi apropiindu se de cei ce l asteptau cu o faţă senină blândă, tăcerea fù deodată întreruptă prin strigări însufleţite de „éljen", primariul oraşului bineventà pe Maiestatea Sa. După ce Majestatea Sa respunse la

FOIŢA.

Pentru dietetica sufletului.

Din ḑiariul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate în românesce de Jeronim G. Bariţiu.

Opurile poeţilor — române şi piese teatrale — au acea însuşire de preferinţă faţă cu cărţile curat didactice, *că nu esprimă tot* (ceea ce produce urîtul), ci presentând cetitoriului o problemă, aţîţă în el cugetarea lui proprie.

* * *

Reflecsiunile aforistice mai mult ne îndémnă la cugetare, decât ne mulţămesc, ele mai mult ne impressionéză, decât ne dau.

* * *

Viaţă împrăscie în tot locul probleme şi pentru observatorul atent, principii în simboluri. Un ce asemenea ne ofer cărţi bune şi ómeni esperimentaţi. Trebue sĕ tragem cu urechia în tot locul de unde putem asteptá linistire şi întărire. Ceea ce ne însuşim pe calea acésta, dacă aflăm ceea ce ne corĕspunde mai bine şi ni-o asimilăm, este în tocmai proprietatea nóstră, ca şi ceea ce am născotit noi înşine.

* * *

În sensul acesta póte sĕ servéscă fórte binevenit şi fructificătoriu, celui ce se ocupă cu dietetică sufletului cuvintele lui Ghoete: „O consciinţă prea delicată, esagerând valórea proprie, face pe cineva chiar şi hipocondru, dacă aceea nu este balanţată prin o activitate fórte intensivă.

* * *

Asemenea şi un alt cuvênt al unui sciitoriu german: „Cel care voiesce sĕ-şi conserveze spiritul şi corpul în perfectă sănĕtate trebue sĕ se intereseze de timpuriu de cestiunile generale ale omenimei."

* * *

Cineva trebue sĕ aspire la ecuilibrare în afară şi în interiorul seu. Pe cât depinde acésta dela voinţa nóstră apoi, în privinţa vieţei vegetative sĕ reduce la, *cumpĕtare*, — în privinţa vieţei iritabile: *balanţare între miscare şi repaos*; ér în privinţa vieţei sensitive: *mulţămire*. Acésta este legea nóstră.

* * *

Numai ómenilor cu spirit fórte şi de o moralitate superióră le succede a-şi păstra în sufletul lor o linisce óre-care, care chiar şi în moment şi epoce de iritaţiune, asemenea punctului Archimede le ofere loc pentru reflecsiune, care adaoge esistenţei şi cugetarea, care constitue adevĕrata fericire o omului.

* * *

Cu pasiunea ar mai merge cum ar merge, — dacă ea ar fi numai censurabilă.

* * *

Adesea m'am observat cu agerime şi am aflat; că chiar şi când capul este confus, idea este clară şi liberă, ca şi un ce forţat pin afară, ce se retrage spre un punct inatacabile. Numai efectul ei este înpiedecat; el adecă numai póte fi simţit.

* * *

Esistă idei rĕcoritóre ca şi de cele înferbêntătóre. Relaţiunea însĕ nu este ca între cele vesele şi triste, acelea amêndóuĕ pot fi şi vesele şi triste.

* * *

Îndoiala, cel mai temătoriu din tóte sentimentele sĕ disólvă în desperare, care adesea sĕ preface în adevĕrat medicament de tămăduire.

* * *

Sunt momente, despre care sĕ póte ḑice, că corpul sau subordinat spiritului până în gradul de a-şi uitá de trebuinţele sale. Elasticitatea liberă a forţelor nóstre curge ca o mare între o ţară vĕḑută şi alta nevĕḑută; ferice, de acela, care gustă cu spiritul sau cu corpul seu astfel de momente, care este în stare a le chemà prin o direcţiune ideală a vieţei sale, — dar le stie şi moderá prin cumpĕtare!

(Va urmá.)

vorbirea primariului vorbí cu ministru preşedinte, cu fostul ministru preşedinte Tisza, cu metropoliţii români, cu episcopul catolic Schlauch, la care i se pregătise cuartir, şi cu ministri, care se aflau de faţă, dând mâna, pecât am observat, numai cu cei doi dintâiu.

Dela gară insoţit de toţi aflătorii pe peron merse Majestatea Sa între strigări nefinite de „Éljen“ al mulţimei la cuartirul seu pregătit în pompósa reşedinţă a episcopului romano-catolic. La 10 óre se începură presentările; mai întâiu se presentară representanţii bisericei catolice cu episcopul Schlauch în frunte, apoi clerul greco-catolic român cu Escel. Sa metropolitul Vancea în frunte, apoi clerul gr. or. român cu Escelenţia Sa Domnul metropolit Miron Romanul în frunte, apoi celelalte biserici, ofiţerimea, comitatele ect.

Sunt interesante vorbirile ce le au adresat Majestăţii sale deosebiţii vorbitori şi mai ales rĕspunsurile date de Majestate la fiecare deputaţiune.

Lăsând altora a face asemănările de lipsă, comentarele şi deducţiunile posibile, ce se pot face din singuraticile frase şi cuvinte, ne mărginim ale reproduce pe celea rostite de conducĕtorii deosebitelor confesiuni:

În cele următóre publicăm vorbirile deputaţiunilor bisericesci, cari şi-au esprimat omagiile în Oradea mare înaintea Majestăţi Sale, precum şi rĕspunsurile primite dela Majestatea Sa. Tóte acestea în ordinea după cum au fost primite deputaţiunile.

I. Deputaţiunea clerului romano-catolic.

Majestatea Vóstră ces reg. apostolică! Preagraţióse Dómne!

Capitulul şi preoţimea diecesei oradane împlinesce o datorinţă sântă, când se presentă înaintea prégraţiósei feţe a Majestăţei Vóstre cu adêncă supunere omagială, ca se dea dovadă despre fidelitatea adênc gravată în inima sa, despre alipirea nestrămutată şi iubirea internă, cu care se arată faţă cu sânta persónă regală.

La simţemintele nóstre ia parte şi poporul încredinţat conducerei nóstre. Căci în Ungaria simţimêntul dinastic este virtute naţională şi fidelitatea către rege este pietate religiósă.

Cu credinţă ne lipim către biserica nóstră, ne iubim patria, şi de aceea cu supunere ne plecăm înaintea Majestăţei corónei, care în preaînalta persónă a Majestăţei Vóstre ces. reg. apostolice cu iubire de tată şi de principe veghiază asupra binelui amân durora.

În rugăciunile nóstre ḑi de ḑi ne rugăm de atotputernicul Dumneḑeu, ca se păḑéscă aceste virtuţi în sinul poporului nostru, însĕ tot odată îl rugăm sĕ-şi reverse bogatul seu dar asupra sântei persóne a Majestăţei Tale, ca se domnéscă fericire acolo, de unde isvoresc cuvinte şi fapte cari fericesc pe mii de ómeni, ca se fie lumină şi glorie acolo, în care naţiunea bineventéză stéua conducĕtóre a ridicărei şi a gloriei sale.

Primesce Majestate preagraţios espresiunea nóstră omagială.

La acéstă cuvêntare Majestatea Sa a rĕspuns următórele:

Cu mare bucurie primesc loialitatea slugitorilor bisericei catolice în cuvinte atât de elocuente tălmăcită prin vrednicul păstoriu al acestei diecese în acest loc în care se păstréză cu pietate memoria sântului Ladislau, al gloriosului meu predecesor.

Nu me indoesc, că preoţimea romano catolică prin fidelitatea tradiţională şi prin patriotismul seu, corĕspunḑênd şi dorinţelor mele, va pune în consonanţă şi de aici înainte datorinţele către biserică şi stat în propriul interes al religiunei nóstre, şi pentru susţinerea păcei interne din patrie, în acéstă firmă convingere cu plăcere Vĕ asigurez despre nestrămutata bunăvoinţă şi graţie a mea.

II Deputaţiunea clerului român greco-catolic.

Deputaţiunea clerului român greco catolic o a condus P. S. Dl metropolit Ioan Vancea, care a ţinut următórea cuvêntare:

Majestate ces. reg.! Preagraţiosul nostru Domn şi Rege.

De câte ori Majestatea Ta prin graţiósa descendenţă părintéscă (leereszkedés) fericesci pe credincioşii supuşi, acest deosebit eveniment tuturora s'a obicinuit a le aduce fericitórea ocasiune, ca populaţiunea provinciei, care e fericită prin preaînalta cercetare a Majestăţii Tale, sĕ-şi scótă la ivélă cu tótă stima cele mai scumpe comori ale inimei sale, adecă sĕ-şi manifesteze înaintea sacratei persóne a Majestăţei Tale immaculatele virtuţi de supuşi, omagialele espresiuni ale simţemintelor sale. Aşa şi de astădată, când Majestatea Ta între ostenele nenumerate, îndreptate spre binele puternicului imperiu, presentându-te graţios la manevrele cele mari de pe aceste locuri, Te-ai îndurat a distinge cu visita princiară şi oraşul Oradea-mare, şi prin acésta a-i întinde o nóuă dovadă de bunătate părintéscă şi de îngrigire marinimósă de domnitoriu.

Acéstă faptă de domnitoriu ne-a adus tuturora bucurie nediscriptibilă. Conduşi de acéstă bucurie îndrăsnim şi noi: episcopii bisericei române greco-catolice atât în numele nostru precum şi în numele preoţimei fungente (lelkészkedőpapság) şi în numele credincioşilor cu cea mai profundă stimă a ne rugá: ca omagiele inmaculate de supuşi, alipirea nefrântă eredită dela strămoşi şi adênc înrădăcinată în inimile nóstre, cari le păstrăm faţă cu sânta persónă a Majestăţei Tale şi făţă cu întrégă gloriósa casă domnitóre, şi cărora din adêncul inimei, nóstre acuma le dăm adevĕrată espresiune, se le primesci în graţia părintéscă, şi pe noi pe toţi, biserica nóstră, preoţimea şi pe credincioşii ei se Te înduri ai învrednicí şi mai departe de graţia mai înaltă de stăpên, căci noi cu toţii nici odată nu vom încetá a ne rugá cu pietate de copii în rugăciuni evlavióse către Maiestatea Sa cea sântă, către domnul Dumneḑeu, ca sântul nostru părinte ceresc, dela care isvoresce tot binele, sĕ se îndure a Te ţinea pe Majestatea Ta, pe Majestatea Sa regina nóstră, şi pe membrii preaînalţi ai întregei case domnitóre spre gloria tronului regesc, spre inflorirea marei monarchii austro-ungare spre binele poporului şi spre bucuria nóstră a tuturora până la cele mai îndepărtate graniţe ale vieţei omenesci, în sănĕtatea cea mai sprintenă, se Te facă părtaşi în mod abundant de darul seu ceresc şi în toţi paşii cu paza ceréscă se Te apere!

Eljen, Éljen, Eljen!

La acésta cuvêntare, Majestatea Sa a dat următoriul rĕspuns:

„Sum convins pe deplin despre sinceritatea simţemintelor esprimate, şi cu bucurie voiu urmărí totdeuna activitatea DVóstre îndreptată spre intărirea concordiei religióse şi frăţesci.

Primiţi mulţămita mea pentru presentarea aicia şi contaţi şi mai departe la graţia mea.

III. Deputaţiunea clerului bisericei nóstre române.

Representanţa clerului bisericei nóstre, condusă de Esc. Sa I. P. S. domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, şi-a depus omagiele prin cuvêntarea următóre, ţinută ca şi tóte celelalte în limba magiară:

Majestatea Vóstră cesareă şi apostolico regéscă! Preagraţióse Dómne!

Venim în numele bisericei greco-orientale române din patrie sĕ ve salutăm pre Majestatea Vóstră cu cel mai profund respect omagial în acest punct estrem al provinciei nóstre metropolitane, şi în ţinutul acesta locuit în mare parte şi de credincioşi de ai nostri, pe care Ve înduraţi preagraţios al fericí cu preaînalta cercetare pentru astădată din consideraţiuni mai ales la brava armată a Majestăţii Vóstre.

Facem acésta cu o prearară bucurie sufletéscă; o facem în alipirea tradiţională şi în credinţa nefrântă, cu care biserica nóstră a fost totdeuna către Majestatea Vóstră, regele nostru glorios domnitoriu şi către preaînalta dinastie; în fine o facem în acea firmă credinţă, că apreţiind preagraţios iubirea de patrie şi devotamentul spre sacrificii al bisericii nóstre naţionale, pelângă acestea însĕ şi insistenţa ei la interesele sale bisericesci şi naţionale, juste, ecuitabile şi în total modeste, Vĕ veţi îndurá Majestatea Vóstră preagraţios a face, ca biserica nóstră şi în general poporul nostru, poporul român din patriă sĕ fie şi în viitoriu părtaş acelei fericitóre iubiri, acelei îngrigiri şi scutiri părintesci, care şi în trecut a avut biserica fericirea de a o esperiá cu gratitudine în ḑile bune şi rele.

Şi pecând cu cel mai profund respect omagial depunem la piciórele Majestăţii Vóstre acésta nóuă arvună a neclătitei credinţe de sudiţi şi a simţului patriotic, pe atunci cu pietatea, care se renoiesce în tóte ḑilele în ritualele nóstre bisericesci, implorăm binecuvêntarea lui Dḑeu preste augusta persónă a Majestăţii Vóstre, preste casa preaînaltă domnitóre, şi preste scumpa nóstră patrie, la a căreia bunăstare şi prosperare voim sĕ conlucrăm totdeuna în rênd cu celealalte biserici din patriă.

(Românesce) Sĕ trăéscă Majestatea Sa preagraţiosul nostru monarch!

La acésta cuvêntare Maiestatea Sa a rĕspuns

Primesc cu plăcere presentarea Dvóstre omagială şi încreḑindu-me în sentimentele sincere ale DVóstre către tron şi patriă, sum convins, că şi de acum înainte totdeuna numai aceste sentimente vor conduce pe clerul greco oriental român în chemarea sa. Ve asigur deci cu plăcere de scutirea şi nealterata mea bunăvoinţă faţă cu biserica DVóstre.

IV. Deputaţiunea comunei bisericei evang. reformate.

Deputaţiunea comunei bisericesci evang. reformate sub conducerea protopresbiterului din Salonta mare Coloman Szél a rostit următórea cuvêntare:

Majestatea Ta ces. reg. apostolică! Preagraţióse Dómne!

La acésta sĕrbătóre de bucurie am adus înaintea feţei Majestăţii Tale ces. reg. apostolice, ca al supremului apărătoriu al instituţiunei nóstre bisericesci, binecuvêntarea omagială a ev. reformaţilor din comitatul Bihorului, neclătita lor fidelitate, şi ferbintea rugăciune eşită din suflet, cu umilinţă rugând pronia divină: ca pe Maiestatea Ta ces. reg. apostolică, ca pre supremul apĕrătoriu al constituţiunei patriei şi a bisericei nóstre, care strălucesce ca o lumină vecinică, se Te iubéscă cu mulţimea darului seu, sĕ te binecuvinte şi pentru fericirea popórĕlor credincióse sĕ te ţină fericit până la cele mai depărtate hotare al etăţei omenesci.

La acésta Majestatea Sa a rĕspuns:

Totdeuna mi-a servit spre bucurie a primí pre representanţii confesiunei DVóstre şi a auḑí asigurarea simţemintelor lor de fidelitate. Cu mulţămită ve primesc omagiele şi ve asigurez, că cele mai bune dorinţe ale mele vor urmărí neconturbata înflorire a bisericei din comitatul DVóstre.

V. Cuvêntarea deputaţiunei bisericei evang. luterane este de următoriul cuprins:

Majestatea Ta ces. reg. apostolică! Preagraţióse Dómne!

Ca representanţa bisericei evangelico-ref. cu cel mai profund omagiu şi cu fidelitate de supuşi salutăm pre Majestatea Ta în numele bisericei nóstre care în Maiestatea Ta a avut totdeuna pe cel mai graţios spriginitoriu şi patron. Din inima cea mai sinceră dorim, ca darul provedinţei se Te însoţéscă pre Maiestatea Ta în preainalta activitate îndreptată spre binele spiritual şi material al patriei şi al naţiunei nóstre.

Rĕspunsul Maiestăţii Sale e următoriul:

„Primiţi mulţămita mea pentru presentarea aici, şi fiţi convinşi, că ca supremul patron al bisericei dvóstre, interesele aceleia totdeuna pot contá la binevoitoriul meu sprigin, intocmai precum şi eu contez la fidelitatea dvóstre, despre ale căreia simţĕminte tocmai acum mi aţi dat asigurări în cuvinte atât de călduróse.“

La 4 óre s'a dat dineu pentru 60 persóne, la care au participat şi archiereii români de ambe confesiunile.

La 6 óre a plecat Majestatea Sa la Székelyhid pentru manevre, care vor ţiné din 13—16 Septembre.

Nu putem a nu observá spre lauda preoţimei nóstre, care a făcut parte în deputaţia de 28 la Majestate, că în ţinuta sa, în tactul seu şi în îmbrăcămintea sa ne-a făcut onóre; ér la adresa fraţilor români ortodocsi fruntaşi din Oradea Mare mai ales a dlui Nicolau Zigre, advocat şi asesor cons. trebue se accentuăm recunoscinţa tuturor pentru prevenirea şi ospitalitatea sa faţă de archiereii nostri şi suita Preasânţiilor lor. ✠

Revista politică.

Deputaţii din partidul independent continuă cu desfăşurarea activităţii lor în cercurile, pe cari le representă şi prin acésta provócă şi agitaţiune nu numai înaintea alegĕtorilor, dar mai ales în presă şi în cercurile politice. De când şi-a luat nascere diferinţa de păreri în partidul independent, membri unei grupări rivaliséză sĕ se afirme mai puternic de cât membrii celeilalte grupări. De aceea şi este caracteristic fenomenul, că pe când se împărtăşesce că un aderent a lui Irányi şi-a desvoltat vederile politice într'un loc, un aderent alui Ugron îşi ţine programul politic în alt loc.

Aşa s'a întêmplat şi în ḑilele trecute.

În Kis Kőrős şi-a desvoltat vederile sale Carol Eötvös şi tot atunci L. Holló în Félegyháza.

Eötvös, unul dintre cei mai însemnaţi membrii ai partidului, carele a apărut în faţa locului încungiurat de mai mulţi deputaţi, de un principiu cu el a resuscitat la începutul vorbirei sale retragerea lui Tisza, al cărui mare contrariu a fost dênsul încă de mai de mult şi a amintit despre schimbările produse. Se nasce întrebarea, dacă ministeriul Szapáry însemnéză o îmbunătăţire sau nu. Atâta e sigur, afirmă oratorul, că Szapáry ca bărbat de stat nu e aşa de mare ca norocul seu, că nu posede talentul pentru posiţia sa şi că nu şi a câstigat atâtea merite, pe cât de mare e influinţa. Partidul regimului din trecut a fost necondiţionat, dar aḑi a devenit un partid de compensaţiune. Situaţiunea oposiţiunei moderate este tot aşa de critică, ea se asemănă unei năi, care nu póte ajunge la timp în port, ci rĕmâne pe o masă de nĕsip. Acest partid n'are un principiu independent şi şi a perdut prin urmare ori-ce îndreptăţire de esistenţă. Fusiunea cu guvernul nu se póte îndeplini prin Apponyi. Espunerile finaciare ale regimului sunt forţate, Ungaria a rĕmas înapoi în desvoltarea economică şi acţiunea regimului nu e suficientă. Pretinde o energică îndreptare în cestiunea electorală şi se declară de nemunicipalist contra centralisarei adimnistraţiunei. La urmá vorbirei a combătut în amĕnunt programul lui Ugron şi crede, că Ugron va face un fiasco.

Holló a vorbit în vederile lui Ugron, al cărui program îl apróbă fără de condiţiune.

Lucrurile au ajuns aşa de derparte, încât înainte de deschiderea sesiunei, precum anunţă unele foi se vor întruní membrii partidului într'o conferinţă, în care se va face şi propunerea, ca G. Ugron sĕ fie eschis din partid.

Sesiunea dietală se va începe cu prima Octobre. Se vor desbate convenţiunile vamale cu Bulgaria şi Egipetul precum şi proiectul de lege pentru repaosul de Duminecă. După feriile anului nou se va desbate bugetul şi se vor presentá proiectele pentru reforma administrativă.

Foile din Viena anunţă, că cu prima Octobre, va sosí acolo împĕratul german şi va fi primit în mod imposant. Scopul sosirei este vânĕtórele de curte în Stiria, la care va asistá şi monarchul german! Foile comentéză acest fapt ca o dovadă despre bunele relaţiuni, ce esistă între acesti doi monarchi şi între statele în fruntea cărora se află.

De altfeliu relaţiunilor amicale le-a dat espresiune împĕratul german cu ocasiunea menevrelor dela Schleswig-Holstein. Împĕratul a toastat pentru monarchul austro-ungar, accentuând că amicalele relaţiuni sunt de tot strinse şi că nici un eveniment nu le-a putut conturbá.

Acest toast pare a fi un rĕspuns la visita, ce o avut împĕratul german la Narva, al cărui sfêrşit n'a fost de loc favorabil. Acésta se póte deduce din tonul în care au scris foile ruse despre întêlnire şi din impresiunea nefavorabilă, ce o a făcut la Petersburg toastul rídicat de împĕratul german pentru monarchul nostru.

În primele ḑile ale lunei lui Septembre s'a serbat în Francia a dóuĕ ḑecea aniversare a republicei. Serbarea a decurs în mod linistit şi mai mult i-adat tonul presa. „Journal des Debats“ scrie cu acésta ocasiune între altele urmàtórele: În decurs de 20 de ani am făcut fără rege, tot aceea ce a creḑut poporul frauces, că se póte face numai prin rege. Am sdrobit o înfricoşată insurecţiune, am restabilit o ordine absolută pe stradele Parisului. Am făcut împrumuturi de miliarde şi am aflat creditori fideli; interesele împrumuturilor le-am redus şi creditorii au consimţit. Am semnat convenţiuni, am cucerit provinţe şi imperii întregi. Am creat armate şi am reconstruit sistemul militar. Sistemul de instrucţiune mereu l'am reformat. Am deschis esposiţiune universală ş,am invitat pe întréga Europă, ea a venit şi ne-a aflat serbătorile tot aşa de splendide ca ale lui Ludovic al XIV în Versailles. Pentru-ce dar mai avem trebuinţă de rege? Ce sĕ facem cu un rege? Deunde, dealtfeliu, sĕ-l luăm? Poporul franceş îşi va fi singur rege în viitoriu!

Inmormêntarea lui Alexandri la Mircesci

Sâmbătă la 9 óre séra, trenul pornea din gara de Nord spre Roman şi de acolo la Mircesci, unde a dóua ḑi trebuia sĕ se facă înmormêntarea rĕmăşiţelor marelui poet Alexandri.

Deşi sciri venite dela Mircesci anunţau, că acolo plouá grozav, totuşi mulţime imensă de public fù hotărîtă sĕ înfrunte pióia şi sĕ facă acest pelerinagiu.

La 6 şi jumĕtate deminéţa, trenul întră în gara Roman, unde dl Catargiu, prefectul judeţului Roman eşise întru întimpinarea dlui Alexandru Lahovari, ministru de esterne şi a dlor de Coutouly, ministru plenipotenţiar al Franciei şi Plagino, ministrul nostru la Roma.

Aci ni se anunţă, că ne oprim câteva césuri pentru a asteptá formarea unui tren special, care trebuia sĕ ne ducă la Mircesci.

In asteptarea acestui tren, am visitat oraşul Roman a cărui bună administraţie comunală ne-a atras atenţiunea în primul rênd. Dl Drăghici, primariul Romanului lucréză cu multă rîvnă la înfrumseţarea oraşului şi e bine sucombat de dl G. D. Petrovici ajutor de primariu.

Stada principală e pavată cu ciment, ér trotuarele în tot oraşul sunt de basalt artificial.

La 12 césuri ne urcăm în tren către Mircesci, care e prima staţie dela Roman şi la o depărtare de 15 minute.

La staţia Mircesci asteptau trăsuri cari transportară la casa poetului lumea carea venise se vadă pentru cea din urmă dată pe ilustrul poet.

Depărtarea dela staţie până în satul Mircesci e de vre-o 7—8 minute cu trăsura şi drumul e fórte frumos. Satul e în jale, vesel de obiceiu, trist de astădată, presĕrat cu case ţĕrănesci curate şi încunjurate de liveḑi şi grădini.

Casa poetului:

În mijlocul satulni e casa poetului. De o construcţiune veche românéscă, de o aparenţă modestă, văruită curat cu un cerdac, din care te cobori în curte pe dóuĕ trepte de lemn. Casa are o formă pătrată; la întrare se face o sală din care întri în stênga în camera de lucru a poetului; în acéstă cameră a murit Alexandri şi tot aci era espus corpul seu, aşeḑat pe un catafalc negru acoperit de o mulţime de coróne; camera e tótă îmbrăcată în negru ca şi casa întrégă, cu întrarea şi cu cerdacul, în care adeseori poetul se odichnea, privind un apus s'au răsărit de sóre, ori lunca Siretului, celebra luncă din Mircesci.

Corónele:

Catafalcul dispărea sub mai bine de 70 coróne splenide, ultime omagii aduse fermecătoriului poet.

Ceremonia religiósă:

La órele dóuĕ a început ceremonia religiósă oficială de episcopul de Roman, Melhisedec asistat de tot clerul din Roman de preoţii din Iaşi şi dela ţară.

Ceremonia religiósă s'a făccut în camera mortuară din causa unei burniţe de plóie.

Discursurile

Plóia însĕ n'a ţinut mult şi s'a putut scóte cosciugul afară.

El a fost aşeḑat în mijlocul grădinei, în dreptul casei pe un catafalc şi a fost adus în casă pe braţe de studenţi. Corónele apoi au fost depuse pe cosciug şi discursurile au început.

Cea dintâiu cuvêntare funebră a fost ţinută de dl Al. Lahovari. Dl ministru de esterne în numele guvernului rostesce, în mijlocul unei tăceri solemne, cu o emonţiune adêncă un diseurs, care a făcut admiraţiunea tuturor prin laudele ce aduce lui Alexandri ca poet, ca patriot şi ca funcţiouariu nalt al ţĕrei.

Glasul emonţioat totuşi clar, al dlui Lahovari, talentul seu oratoric şi simţemintele cei inspirau cuvintele au impresionat şi au înduioşat până la lacrimi întristata adunare. Publicăm mai departe ecest remarcabil discurs, în tótă întregimea lui.

Dl D. Sturza în numele Academiei române i-a cuvêntul după d. Lahovari, şi-a aratat meritele marelui poet, pe care îl plânge aḑi întréga ţarĕ.

Vice-preşedintele societăţii „Junimea“ din Iaşii dl V. Pogor, cu vócea înecată în lacrimi arată, ce a fost Alexandri pentru literatura românéscă. D. Pogor povestesce înfiinţarea societăţei „Junimea“ al cărei suflet era Alexandri.

Dl Ionescu-Gion în numele societăţii presei rostesce o cuvêntare strălucită, pe care o reproducem tecstual în ḑiariul nostru.

Au vorbit în urmă dnii Nicolae Ionescu, în numele scólelor, Grigore Manolescu în numele teatrului, Stefan Velescu, în numele conservatoriului din Bucuresci.

Inmormêntarea

După terminarea tuturor discursurilor se scoborî cosciugul ce conţinea remăşiţele trupesci ale poetului în cavoul ce a fost construit în grădină între scumpele flori ale poetului, aprópe de tot ce iubise şi cântase el cu atâta dragoste şi farmec, şi de unde póte va auḑì vecinic concertul în luncă, în lunca dela Mircesci nemuritóre ca şi stăpânul ei.

Onorurile militare:

Onorurile militare au fost făcute de un batalion din al 7-lea regiment de linie, o companie din regimentul XIII de dorobanţi, o companie din reg. XIV dorobanţi, o baterie de artilerie din reg. IV.

Dóuĕ musici militare au intonat îmnul funehru.

Cei 9 şi cu sergentul ḑece:

Nóuĕ soldaţi din regimentul de Vaslui şi un sergent au plecat Sâmbătă diminéţa din Vaslui şi au făcut drumul pe jos până la Mircesci cu drapelul în doliu.

Pe ori unde treceau în drumul lor erau întrebaţi, de unde vin şi merg,

Ei respundeau plini de jale:

Plecatam nóuĕ din Vasluiu
Şi cu sergentul ḑece · · ·

cu mâna arătau Mircescii şi din ochi le picurau lacrimi ferbinţi.

Poetul lor, dragul lui Peneş Curcanul nu mai era şi ei veniau la Mircesci ca ei, nimeni altul, sĕ cobóre în pămênt trupul aceluia, ce i-a cântat pe iei şi isbândele ţĕrei românesci.

La vederea celor nóuĕ şi cu sergentul ḑece, şi la respunsul ce dau ei larămíle curgean din ochii tuturor.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit s'a reîntors dela Oradea-mare cu trenul de eri diminéţa.

* (Himen.) Dl Ioan Priscu cleric abs. şi d şóra Elena C. Panţu 'şi vor celebrá cununia Duminecă în 2 Septembre st. v. la 5 óre p. m. în biserica sf. Nicolae din Braşov-scheiu.

Dl Ioan Bratu şi d-şóra Ana Milea 'şi vor celebrá cununia Sâmbătă 8 Septembre în biserica gr. or. din Tilişca.

* (Parastas). In memoria decedatului bard naţional dela Mircesci, **Vasile Alecsandri,** se va celebrá *Duminecă în 14 Septembre n. a. c. la órele 10½ a. m. parastas solemn*, în biserica gr. or. din loc suburbiul Iosefin, la care sĕ învită prin acésta toţi admiratorii marelui bărbat.

Sibiiu, 11 Septembre n. 1890.

Tinerimea română din Sibiiu.

* (Încheerea cursului pentru lucru de mână.) Cursul estraordinar pentru lucrul de mână deschis la 1 August a. c. s'a încheat Mercuri. Obiectele au fost espuse într'o sală a siminariului şi mult public din Sibiiu le-a cercetat. Unele lucruri esecutate de învĕţătorii nostri au fost de tot frumuşele.

Încheerea s,a făcut de părintele asesor Z. Boiu fiind de faţă P. O. d.d. asesori consistoriali şi mai mulţi onoraţiori din Sibiiu şi împregurime. Părintele asasor Boiu a arătat importanţa lucrului de mână, a accentuat, că rĕmâne la apreţirea fiecărui învĕţătoriu sĕ l aplice în scólă, dar după regulele pedagogice, cari nu permit salturi şi a arătat bunăvoinţa supremului for bisericesc pentru înfiinţarea acelui curs. In numele d-lor învĕţători a respuns dl Moian şi I. Muntean. In sala de esposiţiune a vorbit dl director Hannia, accentuând că dacă cineva voesce sĕ facă lucruri bune şi frumóse trebue sĕ aibă mijlóce şi atrage atenţiunea învĕţătorilor asupra uneltelor de lucru. S'a distribuit şi un premiu constătătoriu din mai multe unelte şi donat de dl Lupean. Premul l'a obţinut învĕţătoriul Teodor Ciota

In preséra ḑilei de încheere toţi învĕţători s'au intrunit la o masă, la care au luat parte şi alţi onoraţiori.

S'a încins o adevărată petrecere, care a durat sub conducerea dlui Ioan Broju colaboratorul fóiei nóstre dela 8 óre séra până la 1 óră şi a decurs în cea mai esemplară ordine.

S'au ridicat toaste însufleţitóre pentru Escel. Sa părintele archiepiscop şi metropolit, pentru Preaven. Consistoriu, vorbiri dulci de despărţire, s'au esecutat cântări corale şi solo şi s'au desbătut teme pedagogice, în formă de toaste, la care au luat parte: dl Dr. Bologa învĕţ. la scóla civilă a Asociaţiunei, dd. învĕţători: Irod. Frateş, I. Branga, N. Bârsean, Florea, Zacharia, Berescu, Pană etc. Cu deosebire sĕrbătoresc a fost momentul, când punct la 12 óre s'a cântat „Latina gintă“ şi o vecinică pomenire pentru poetul V. Alecsandri. Petrecerea s'a încheeat cu „*Hora unirei*“.

* (Concert.) Sâmbătă, în 13 Septembre a. c. nou, va avé loc în „*Grand-Bierhalle*“ un concert dat de „Capela naţională din Făgăraş“, cu următoriul

Program:

1. „*Marş naţional*“ de I. Russ.
2. „*Dulce vişţa Rpmâniei,*“ Vals de Ivanovici.
3. „*Steauu nóstră.*“ Romanţă cântată de I Russ.
4. „*Sinphoni Semiramis*“ de Rosini.
5. „*Doine*“ esecutate cu flueriţa de I. Russ.
6. „*Aş vrea*“ cântat de I Russ.
7. „*Ruvenir*“, Cuadril naţional.
8. „*Apa curge petrile rĕmàn*“.
9. „*Zoe*“ Polca francais.
10. „*Cuculeţi cu péna sură*“ şi „*Frunḑă verde de bujor*“ cântate de I. Russ.
11. „*Noruleţi de ghiaţă rece*“, Sirbă
12. „*De ce nu vii ?*

Intarea liberă. Inceputul la 8 óre séra.

Ioan Russ.
măestru de capelă.

Publicaţiune.

La scóla de economia câmpului a comitatului Sibiiu (têrgul de vite, Nr. 10) se vor primí pe an. 1890/91 7 servitori (în linia primă feciori de economi).

Cursul de invĕţământ se începe la 1 Octobre 1890.

Cari vor se intre trebue:

a) se fie împlinit al şeptespreḑele an al etăţii;

b) se fie sănĕtos şi trupese, astfeliu de intărit spre a puté suporta lucrurile de câmp neintrerupt;

c) se aibă deja în lucrurile economice esperinţă şi óre care desteritate;

d) se fie absolvat o scólă poporală cu succes;

e) a se legitimá despre purtarea sa morală prin un atestat dela deregătoria comunală;

f) a se supune unui esamen de primire.

Servitorii capĕtă instrucţiune, locuinţă şi alimentare (haine) grătuită şi afară de aceea o simbrie lunară de 3 fl. care jumĕtate se predă în fiecare lună în bani gata, ér cealaltă jumĕtate se depune fructificativ pentru servitoriu intr'un institut de bani şi se estradă numai la eşirea din scóla economică, economia de invĕţământ mai îngrijesce spălatul hainelor de purtat şi de pat.

Servitorii au aşi ingrijí singuri de hainele lor (ţĕrănesci) şi anume de incălţaminte şi imbrăcăminte.

Rugările de primire sunt a se îndrepta mult *până la 25 Septembre* (*st. n.*) către conducĕtoriul institutului de economie Iuliu Schuster în Sibiiu, têrgul de vite Nr. 10, care va da bucuros i alte deslusiri.

Sibiiu, 8 Septembre, 1890.

Thalman.

Loterie.

Mercuri în 10 Septembre 1890.

Sibiiu: **55 88 63 90 11.**

Nr. 522. [438] 1—3

CONCURS.

Pentru îniregirea posturilor învěţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebesului, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre a. c.

1. Rěhěu, pentru postul de învěţătoriu în clasa a III a cu salariu anual de 200 fl., din cassa bisericei; pentru cel din clasa a II a cu salariu de 180 fl., din alodiul comunal; şi pentru cel din clasa I-a cu salariu de 150 fl., din cassa bisericei şi cuartir liber. Invěţătorii sunt îndateraţi a ţiné strana în biserică Dumineca şi în sěrbători.

2. Vurpěr, cu salariu anual de 200 fl., din repartiţiune şi 2□° lemne de foc.

3. Órda de sus, cu salariu anual de 200 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vr'unul din posturile acestea au sě-şi astérnă cererile instruite conform normelor în vigóre, până la terminul preclus, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 14 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comttetele parochiale respective,

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 502. [439] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învěţătoresci în comunele bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Sighişórei, sě publică concurs cu termín de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Daia săséscă, cu salariu anual de 150 fl., pe lângă cuartir şi lemne de foc, cu îndatorirea a ţiné în Duminecile şi sěrbătorile de preste an şi strană pe lângă cantorele bisericei.

2. Haşfaleu, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl.. cuartir şi lemne de foc.

4. Trapold, cu salariu anual de 110 fl., cuartir şi lemne de foc

5. Bundorf, cu salariu anual de 106 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi, sě-şi trimită concursele instruite în sensul legilor scolare în vigóre în terminul deschis subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei.

Sighíşóra, 7 August, 1890.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 190. [440] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de invěţătoriu din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei sě escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

1. Tibru, cu salariu anual de 100 fl., lemne şi cuartir liber.

2. Ţelna, cu salariu anual de 100 fl., din repartiţiune lemne şi cuartir liber.

3. Ighiel, cu salariu anual de 70 fl., lemne şi cuartir liber.

4. Remeţ-sat, şi Ripa-remeţului, cu un salariu anual de 150 fl. lemne şi cuartir liber.

5. Inuri, cu salariu anual de 100 fl., lemne şi cuartir liber.

6. Cricău, cu salariu anual de 150 fl., lemne şi cuartir liber.

7. Stremţi, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemnele necesare.

Doritorii pe a ocupá vre-unul din acestea posturi au a şi asterne concursele lor până la terminul sus indicat instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele respective.

Alba Iulia, 14 August, 1890

Alesandru Tordoşian,
pretopresb. gr. or.

Nr. 570 [441] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învěţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele bisericesci mai jos insemnate se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român."

1. Poiana-Blenchi cu salariu anual de 100 fl. din repartiţiune dela popor.

2. Ciceu-Poiana cu salariu anual de 150 fl. din repartiţiune dela popor şi după terminarea edificiului scolar cuartir în scólă şi lemnele necesari de incălḑit.

3. Cheuchiş cu salarin anual de 40 fl.

4. Diug, cu salariu anual de 100 fl.

5. Ciobanca cu filia Ciobancuţa cu salariu anual de 133 fl.

6. Deeş, cu salariu anual de 100 fl.

7. Magója, cu salariu anual de 300 fl. cuartir natural şi lemnele după trebuinţă.

8. Baba, cu salariu anual de 100 fl. din repartiţiune dela popor.

Doritorii de a ocupa vre unul din posturile amintite au aşi asterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 20 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. „Deeş" In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 211. [442] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci, dela scólele din Comunele mai jos însemnate din protoprerbiteratul Albei-Iuliei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român" şi anume:

1. Valea geogelului, cu un salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne necesare

2. Ponor, cu un salariu anual de 115 fl. cuartir şi lemne necesare.

3. Craiva cu un salariu anual de 60 fl. şi 10 litre (ferdele) de grêu cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au aşi asterne Concursele lor până la terminul sus indicat instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbit. gr. or. în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Alba-Iulia 27 August, 1890.

Alecsandru Tordăşan,
Protopresbiter gr. or.

Nr. 524. [443] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învěţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Cluşului, sě escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salariu de 150 fl, cuartir şi lemne de foc.

2. Apahida, cu salariu de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Butene, cu salariu de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Călăţele, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Cojocna, cu salariu ne 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Gerofi-Dângău, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Gestrade, cu salariu de 81 fl., şi cuartir.

8. Geaca, cu salariu de 120 fl.. şi cuartir.

9. Giurcuţa, cu salariu de 90 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Măguri, cu salariu de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Mociu, cu salariu de 200 fl.. fără cuartir.

12. Someşul rece, cu salariu de 120 fl. 24 merţă mari de bucate, cuartir şi lemne de foc.

13. Scmeşfaleu, cu salariu de 140 fl., şi cuartir.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste staţiuni, au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere *cu* respectivele comitete parochiali.

Cluş, 20 August, 1890.

Tuliu Roşescu,
adm. pprasb.

Nr. 360. [444] 1=3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Geógiului I se escriă concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1 Hărău, cu salariu anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii lemne.

2. Cesteşul superior, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi lemne.

3. Fizes Barbura, cu salariu de 150 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii lemne.

Doritorii de a ocupà vre unul dín acestea posturi, au a-şi asterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Hondol, 27 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Geógiului I.

Vasilie Pipoş,
protopresb.

---

[445] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se scrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Berinţia. cu salariu de 120 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemnele trebuincióse pentru foc.

2. S. Copalnic, cu salariu de 150 fl., şi lemne de foc.

3. Cărbunariu, cu salariu 120 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de foc.

4. Cărpiniş, cu salriu 50 fl, şi lemne de foc.

5. Curtuiusul-mic, cu salariu anual de 50 fl., cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

6. Făuresci, cu filia Plopiş cu salariu de 135 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de foc.

7. Vima-mică, cu salariu de 120 fl., şi lemnele trebuinciósě de foc.

8. Trestia, cu salariu de 60 fl., şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa una din acestea staţiuni au a'şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu ppopesc. până la terminul sus indicat, (p. ultimă Kápolnoc-Monostor).

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetăţii de pétră, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Carpiniş, la 23 August, 1890.

Ioan Şovrea,
protopresb.

Nr. 37. [425] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu în clasa I-a a scólei elementare poporale din Dêrste sě escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român."

Salariul împreunat cu acest post esto 250 fl. v. a.

Alesul invěţătoriu va fi obligat a instruí şi elevii scólei de repetiţiune, a împliní serviciul de cantor la vecernia, utrenia şi liturgia Duminecilor şi prasnicelor, precum şi la alte întêmplări eventuale de preste an.

Reflectanţii la postul acesta sunt învitaţi, ca înainte de alegere sě se presenteze în vre-o Duminecă sau sěrbătóre la biserica din Dêrste, pentru a şi arětă desteritatea în tipicul şi cântările bisericesci; ér petiţiunile lor instruite conform legilor scolare în vigóre ale îndreptá către Preaonoratul oficiu protopresbiteral al tractului Braşovului I iu în terminul sus numit.

Dêrste, în 8 August, 1890.

Comitetul parochial gr. or. din Dêrste biserica Sf. Treimi, în conţelegere cu oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric, adm. prot.
Toma Bârsan, paroch şi preşedinte.

Nr. 390. [422] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea în mod definitiv a posturilor învěţătoresci din mai jos numitele comune din tractul protopresbiteral al Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin până la 10 Septembre a. c.

1. Chezi Mărtănuşi, cu salariu de 200 fl, cuartir liber în edificiul scóle işi 2 ° lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu de 170 fl., în bani şi naturalii şi cuartir liber.

8. Boroşneul mic, cu salariu de 203 fl. 30 cr. şi cuartir liber.

4 Vamă-Buzěu, cu salariu de 210 fl. şi cuartir liber.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi, împreunate tóte cu cantoratul vor asterne cererile lor concursuale instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat, avênd a se presentá mai înainte in biserică spre a-şi arětá desteritatea în cântările rituale şi tipic.

S.-Sân-Georgiu, 9 August, 1890.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coitofean,
protopresbiter.

Nr. 5495. [346] 1—1

Publicaţiune.

Licitaţiunea de contractare pentru paşunatul oilor în timpul ernei pro. 1890/1 pe hotarul Sighişórei se va ţiné **Joi la 2 Octobre a. c. 11 óre a. m.** în cancelaria magistratului din loc. Vadiul face 50 fl.

Sighişóra 8 Sept. 1890.

Primăria.

Instrucţiune în pian!

O deosebită cultivare pentru

musica mai înaltă

împărtăşesce

[436[2—3 **Julius Schaefer,**
pianist.
Sibiiu, Hechtgasse Nr. 46.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93 Sibiiu, Marți 4/16 Septembre 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Septembre.

Nici un potentat în lume nu este incungiurat de iubirea tuturor popórelor ca și domnitoriul nostru, impĕratul și regele Francisc Iosif I. Ḑilele ce le petrece acest preaiubit monarch în mijlocul cetățenilor, sunt numai ḑile de bucurie și de sĕrbătóre. Și sĕrbători sunt în special pentru noi românii din Ungaria și din Ardél ḑilele dela Oradea mare, căci le-a petrecut monarchul în mijlocul nostru. Mândria nóstră a românilor gr. ort. a crescut când am vĕḑut, că capul bisericei nóstre cu câtă demnitate a sciut sĕ represinte biserica și cu cât tact a sciut sĕ atingă interesele bisericei nóstre naționale, care are și ea chemarea sa în stat. Bărbătésca pășire în fața tronului, accentuarea intereselor nóstre, a trebuit sĕ desarmeze pe toți aceia, cari din rea credință, ori din nepricepere, nu au voit sĕ recunóscă până acum, că în fruntea bisericei nóstre stă bărbatul chemărei, care atât de bine pricepe a impreuná interesele statului cu ale bisericei ce o conduce.

Și noi suntem de buna credință, că Majestatea Sa, care a accentuat alipirea tradițională a poporului român, nu o a făcut numai din paradă, fără din convingerea ce o are și și o a câstigat atât de când conduce destinele acestei mari monarchii, cât și din istorie, care nu póte inregistrá nici un act de trădare sĕvêrșit de némul nostru.

Simțemintele dinastice au fost stelele conducĕtóre în politica românilor, totdeuna vênjósele brațe ale românilor deapururea sunt gata a prinde armele pentru tronul Habsburgilor, pepturile feciorilor nostri stau gata în fața glónțelor dușmane.

Dar de altă parte ministrul președinte contele Szapáry este om înțelept.

El scie și trebue sĕ scie, că o biserică națională fie ea de ori ce confesiune trebue sĕ țină morțiș la naționalitatea sa, căci este o strinsă legătură între biserică și între fii ei și fii unei biserici pe lângă simțemintele lor crestinesci trebue crescuți și întăriți și în sentimentul național al lor.

Pentru acésta nici un stat din lume nu va trage la indoélă loialitatea cetățenilor ei.

De astădată am fost fórte satisfăcuți în asteptările nóstre. Bisericei nóstre i s'a dat importanța cuvenită și i s'a recunoscut din partea tronului misiunea ei, ce o are.

O scie deci iubitul nostru monarch, o scie lumea, o scie presa întrégă, că archiereul nostru cu bărbăție rară a accentuat nisuințele nóstre naționale culturale și noi nu avem decât sĕ fim mândri că în fruntea bisericei stă aḑi un cârmaciu atât de destoinic și cu o resoluțiune rară. În dulcea nóstră limbă românéscă a esprimat archiereul cuvintele: „Sĕ trăéscă preagrațiosul nostru monarch“ și inimile a milióne de credincioși au tresărit de bucurie, vĕḑênd, că totuși e ertat chiar și în fața tronului a ne folosí de dulcele graiu al limbei nóstre, și că monarchul nu se supĕră, când aude sonora nóstră limbă.

Revista politică.

Călĕtoria monarchului nostru la manevrele din Ungaria i-a dat ocasiune sĕ se incredințeze din nou de iubirea și loialitatea, ce o nutresc popórele de sub coróna sf. Stefan pentru gloriosul domnitoriu.

Întreg șirul călĕtoriei a fost un adevĕrat triumf și monarchul pĕtruns de atâta fidelitate a sudiților sei a dat espresiune mulțămirii sale vii atât la Oradea mare, ca și la Székelyhid și la Debrețin.

Poporul român a fost representat prin biserica sa națională și a avut deosebita fericire a auḑí din gura monarchului, că aspirațiunile lui vor avé sprigin în Preainalta persónă a Maj. Sale, constatând totdeodată credința neclătită a poporului și bisericei nóstre cătră tron și patrie.

Dintre cuvintele, cu care Maj. Sa a rĕspuns diferitelor deputațiuni, mai mult sunt comentate de presă accentuarea pentru reforma administrativă. Acésta află espresiune mai vêrtos în presa partidelor oposiționale, ale căror corifei tocmai în ḑilele din urmă, dându-și séma inaintea alegĕtorilor de activitatea și vederile lor politice, au afirmat necesitatea de a nu se centralisá puterea municipalitășii în mâna guvernului.

O altă importanță politică se atribue acestor manevre și prin impregiurarea, că a a luat parte ministrul de rĕsboiu român, gen. Vlădescu. Se scie, că în călĕtoria sa în strĕinătate regele român, Carol, s'a oprit mai multe ḑile în Ischl și acelei petreceri dela Ischl se atribue presența ministrului român la manevre, la cari au mai luat parte atașatul german, italian și turc.

Dl Vlădescu, precum se afirmă, inmediat va călĕtorí la Viena și apoi va comandá la fabrica „Styr“ o sumă de pusci cu repetiție „Manlicher“, respective preschimbarea puscilor actuale din România după sistemul puscei Manlicher și eventual va comandá și érbă de foc fără fum.

Tóte aceste insĕ numai după-ce ministrul român se va fi convins în persónă și cu ocasiunea acestor manevre despre calitățile superióre ale puscei și a pravului. De altfeliu, precum se scrie, și vestitul bărbat de stat, dl Michail Cogălnicean, care e sfătuit la tóte actele mai importante, ce le intreprinde statul român, se află în Viena.

Incă înainte de plecarea generalului Vlădescu la manevrele din Ungaria sosirea sa s'a comentat ca un act, prin care între monarchia nóstră și România esistă legături de pretinie. Și acésta se reduce mai ales la impregiurarea, că voind Rusia sĕ trécă cu forța preste regatul român în Bulgaria, armata austro-ungară sĕ opereze dimpreună cu armata română.

Scirea, ce o adusesem și noi, că actualul ministru a latere, bar. Orczy, 'și dă demisiunea, fóia oficiósă magiară „Nemzet“, o a desmințit, o sémă de foi oficióse insĕ susțin, că este numai cestiune de timp demisiunea bar. Orczy și că pentru acest post e destinat șeful din ministeriul de esterne. Acésta o confirmă de altfeliu și foile germane.

O nóuă întêlnire a monarchilor e pusă în perspectivă. Și acésta se va face în 17 l. c. n. intre monarchul nostru și impĕratul german și va luá parte și regele Saxoniei Albert.

Intêlnirea celor trei monarchi se va face din incidentul manevrelor corpulului 6 de armata german și se afirmă, că va avé un caracter cu totul confidențial, de aceea nici nu va străbate nimic în publicitate. Cu acésta ocasiune vor conveni cancelarul german Caprivi și ministrul de esterne austro-ungar cont. Kalnoky. Acésta întêlnire a monarchilor premerge numai unei alte întêlniri, care se va face la Viena în primele ḑile ale lunei lui Octobre.

Din pacinica Helveție vin sciri cu totul nelinistitóre. In întréga țéră a erupt o revoluțiune. Rĕscóla s'a confirmat mai intâiu la Bellinzona și s'a proclamat un guvern nou, compus din liberali. Consilierul guvernului de până acum Rossi a fost omorit. Guvernul conservativ al cantonului Tessin a mobilisat trupele disponente și a cerut ajutoriu dela cantónele Luzern și Uri. Comisariul Neurig a fost insărcinat din partea consiliului federal sĕ disólve guvernul, ér actele sĕ i le declare de nevalabile, toți prinsonerii sĕ-i elibereze și după aceea póte funcționá ca guvern până-ce se va alege un nou guvern legal.

FOIȚA.

Cuvêntările ținute de capii și de representanța bisericei nóstre la diferite ocasiuni solene au totdeuna insemnătatea lor specială pentru enunciațiunile, ce le cuprind în sine cu considerare la impregiurările actuale, între care ele sunt ținute. Dar și mai mare însemnătate au rĕspunsurile, care ocasional ne vin dela locul preaînalt, prin care este aprețiată conduita bisericii nóstre din punctele de vedere ale statului. Credem deci, că facem bun serviț cetitorilor nostri, cari de sigur se intereséză mult de astfel de momente, dacă la locul acesta reproducem atât în limba magiară, cât și în cea română tecstul autentic al cuvêntării, cu care Escelența Sa I. P. S. metropolit al nostru insoțit de P. S. Sale episcopii sufragani, și de un numĕr frumos din preoțimea nóstră a depus la piciórele Majestății Sale preabunului nostru monarch omagiile bisericei nóstre la ocasiunea venirei Măjestății Sale la Oradea mare în 10 Septembre nou a. c. într'una cu preagrațiosul rĕspuns dat la acestea omagii. Eată-le:

I. Cuvêntarea I. P. S. Sale metropolitului:

(Tecstul original magiar.)

Császári és Apostoli Királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk!

A hazai görög keleti román egyház nevében legmélyebb hódoló tisztelettel üdvözöljük Felségedet metropoliai tartományunk ezen végpontján s a nagy részben hivőink által is lakott eme vidéken, melyet Felséged ezuttal kiválóan vitéz hadseregére való tekintetből legmagasabb látogatásával szerencséltetni legkegyelmesebben méltóztatik.

Teszszük ezt vajmi ritka lelki örömmel; teszszük azon hagyományos ragaszkodás és megtörhetlen hüségnél fogva, melylyel egyházunk Felséged, dicsően uralkodó királyunk, s a fenséges uralkodóház iránt mindenkor viseltetett; teszszük végre azon erős hitben, hogy Felséged legkegyelmesebben méltányolva nemzeti egyházunk összeségének kétségbevonhatlan hazaszeretetét és áldozatkészségét, de e mellett egyházi és nemzetiségi jogos, méltányos és általán szerény érdekeihez való ragaszkodását is, legkegyelmesebben méltóztatni fog egyházunkat és általában népünket, a hazai román népet, továbbra is azon boldogitó atyai szeretetben, gondoskodásban és oltalomban részesiteni, melyet ezen egyház a mult ban is, jó és rosz viszonyok között, hálásan tapasztalni szerencsés volt.

És midőn egyházunk részéről a tántorithatlan alattvalói hűség és hazafias érzület emez ujabb zálogát Felséged lábainál legmélyebb hódoló tisztelettel leteszszük: egybázunk szertartásaiban minden nap megujuló kegyelettel kérjük Isten áldását Felséged legmagasabb személyére, a fenséges uralkodóházra és drága hazánkra, melynek jóléte és felvirágzására a többi hazai egyházak sorában mindenkor közreműködni kivánunk. Sĕ trăiéscă Maiestatea Sa preagrațiosul nostru Monarch!

(Tecstul autentic român.)

Maicstatea Vóstră cesareă și apostolico-regéscă! Preagrațióse Dómne!

Venim în numele bisericei greco-orientale române, din patrie sĕ ve salutăm pre Maiestatea Vóstră cu cel mai profund respect omagial în acest punct estrem al provinciei nóstre metropolitane, și în ținutul acesta locuit în mare parte și de credincioși de ai nostri, pe care astădată din considerațiuni mai ales la brava armată a Maiestății Vóstre Vĕ îndurați preagrațios al ferici cu preaînalta cercetare.

O facem acésta cu o prearară bucurie sufletéscă; o facem în alipirea tradițională și în credința nefrântă, cu care biserica nóstră a fost totdeuna cătră Maiestatea Vóstră, regele nostru glorios domnitoriu, și cătră preaînalta dinastie; în fine o facem în acea firmă credință, că Maiestatea Vóstră aprețiind preagrațios iubirea de patrie, carea nu póte fi trasă la îndoélă, și devoțiunea bisericei nóstre naționale spre sacrificii, dar pelângă acestea și insistența ei la interesele sale bisericesci și naționale, juste, ecuitabile, și în total modeste, Vĕ veți îndurá preagrațios a face, ca biserica nóstră, și preste tot poporul nostru, poporul român din patrie, sĕ fie și în viitoriu părtaș acelei fericitóre iubiri, acelei îngrigiri și scutiri părintesci, care acéstă biserică și în trecut, în ḑile bune și rele, a avut fericirea de a o esperia cu gratitudine.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,“

Deva, 11 Septembre, 1890 stil. nou. In centrul comitatului Hunedórei, în vatra Murĕşului, acolo unde odinióră era cuibul familiei Corvinilor, acolo unde românii sunt mai indesuiţi, acolo unde ei sunt peste o sută de mii de suflete în Deva s'a ţinut ĕst an adunarea generală a Kulturegyletului din Ardél. Locul e ales de minune bine, căci nici în un ţinut din intréga ţéră unguréscă nu este ţeranul mai dat uitărei ca şi în părţile aceste, nicăiri nu este mai intensivă lipsa pentru raḑele culturei şi luminei ca şi în acest colos comitat.

In cultură e putere ḑic învĕţaţii şi o ḑicem şi noi şi în nisuinţele nóstre noi cât putem facem totul ca sĕ străbată cultura şi în masele poporului, numai cât nóue nu ne dă mâna ca sĕ o facem cum vedem că le dă mâna la fraţii magiari. Reuniunea nóstră de cultură din Ardél abia susţine o scólă de fetiţe, reuniunea magiară din Cluş după o activitate numai de 6 ani, imparte ḑeci de mii floreni la scóle şi la biserici unguresci.

Nu indiferentismul şi nepăsarea e la noi causa că nu avem ḑeci de mii de membrii, nu, căci românii toţi sunt pĕtrunşi de simţemêntul acela, că trebue se aducă şi ei ceva pe altariul naţiunei lor, numai cât ei strimtoraţi, scoşi din tóte posiţiunile, luptă o luptă amară pentru esistinţa şi pentru pânea de tóte ḑilele şi obligămintele faţă de naţiunea lor, trebue se fie postpuse în faţa tristei realităţi, în faţa lipselor cu cari luptă.

Invĕţaţii se sbuciumă se afle originea acestor ómeni, 'şi dau multă silinţă ca se dovedéscă că nu sunt inrudiţi cu romanii cei vechi, că nu sunt colonisti aduşi aici de Traian, dar nu şi dau nici cea mai mică silinţă ca sĕ i ajute, se le facă viaţa mai ticnită, sĕ le facă şi lor parte de ajutoriu pentru scóle şi pentru biserici, ca sĕ se impărtăşéscă şi ei de raḑele culturei în limba lui şi în legea lui.

Cetăţenii statului trebue se fie deopotrivă ajutaţi şi trebue nisuit ca cu toţii se facă progrese în cultură.

S'a produs multă amărăciune la timpul seu când ḑiaristica din Cluş spunea pe faţă, că scopurile reuniunei sunt magiarisarea Ardélului, şi aceea ce ḑiaristica spunea la 1884, aceea o face aḑi comitetul central, sĕ înţelege numai, că cu o finetă órecare, dar o face ca sĕ pótă ascunde ghiarele pisicei în sac. Pentru că altmintrelea nu ar avé nici un înţeles scóla din Blaş, nici cea din Ighiu, nici de prin alte locuri românesci, dacă nu s'ar intenţiona magiarisarea tinerimei prin scólele aceste, numai cât vedem că merge incet cu munca acésta şi ar fi fost mult mai bine dacă păralele adunate sĕ folosiau spre alt scop mai salutar. Sunt mulţi arşi de foc, şi strigă după pâne şi ajutoriu, sunt multe scóle înfiinţate, dar poporul stors până la mĕduvă nu le póte susţinea, şi dacă acestia ar fi fost ajutaţi nu intra discordia între cei de alte limbi, ómenii se apropiau cu incredere unii către alţii, ranele vechi incetul cu incetul se vindecau şi mult dorita pace ér 'şi ocupa locul ei de onóre. Ómenii însĕ se vede că nu se mai entusiasméză pentru pace, lumea e în ferbere.

„Pesti Hirlap“ ne spune în numĕrul seu dela 6 curent, că în Ardél numai în 4 comitate sunt magiarii în maioritate, şi ne spune şi aceea, că în comitatul Hunedórei faţă cu 12 mii de unguri stau 134 mii de români.

Şi cu tóte aceste, acesti români au o catedră de limba română la preparandia din Deva, pre când amploiaţii sunt mai toţi unguri, deputaţii în parlamentul ţĕrei sunt unguri aleşi după calapodul liberalismului unguresc, scólele sunt inspecţionate de dl Réthy, şi românii cei mulţi cei în mase compacte lucră câmpurile domnesci, se supun legilor nu se pun în grevă, sunt element de pace şi de ordine şi a fost superfluu de tot ca cei dela Cluş se vie se arunce mĕrul de cértă între ómenii cari trăesc bine la un loc, se inţelegeu cum se cade şi fie-care era mulţămit cu limba şi cu legea lui, nici unul nu incerca sĕ capaciteze pe celalalt că a lui limbă şi a lui lege este cea mai bună.

Sĕrbătórea sântului Ilie o ţineau şi magiarii din comitatul Hunedórei şi o ţin şi aḑi cu tóte că cei dela Emke i desmêntă, şi o vor ţinea incă multă vreme. Pentru-ce?

La acésta se rĕspundă domnii cei din comitatul Hunedórei! X.

Cronică din Zarand.

Finitul unei greve. — Inceputul anului scolariu la gimnasiul din Brad. — Programa gimnasiului.

Unul din corespondenţii dvóstră v'a raportat despre greva băeşilor din minele de aur dela Ruda, baia numită „Barza.“

La 2 Septembre n. băeşii au reinceput lucrul şi astfel nu a fost lipsă de soldaţi.

Resultatul grevei şi a avut incâtva efectul. S'a promis şi dechiarat din partea direcţiunei, că nu vor mai fi băeşii torturaţi pre venitoriu prin darea de medicină; de altă parte nu li se va mai detrage din plată, când vor motivá lipsa lor din lucrul dela baie. Lucrul insĕ s'a făcut pe jumĕtate numai.

Plăţile băeşilor nu s'au inmulţit şi astfel corifeii grevei au părăsit lucrul. Dintre cei morboşi în urma medicinei luate, unul cu numele Corfanta zace incă morbos. Viitoriul va alege, dacă o rană sângerândă, se póte deodată inchide şi vindeca.

Cu 1 Septembre st. v. se incep inscrierile la institul gimnasial din Brad, care duréză până n. 3 Septembre. O mare parte din elevii, cari cercetéză acest gimnasiu sunt din comitatul Hunedórei. Chiar de aceea acum la începutul anului, voiu sĕ amintesc un rĕu relativ la trimiterea pruncilor la scólele normali. Se aduc elevi la normale până prin Decembre, şi pentru inmulţirea contingentului sunt prîmiţi. De comun cei, cari vin mai târḑiu sunt elevi mai mărişori 12—14 ani. Rĕul trebue sĕ se curme. Ar fi datoria directorilor scolari — a preoţilor — ca încă acum sĕ facă atenţi părinţii cu stare mai bunişóră, cari au prunci de scólă, ca sĕ i aducă, şi sĕ nu i lase în scóla poporală până imbĕtrânesc. Nu mai puţin ar puté o face acésta invĕţătorii de pre la scólele nóstre poporale române din acest comitat. Este sub tótă critica procedura unor invĕţători, cari avênd câte 2—3 elevi mai bunişori, pre aceia îi ţin în scólă, şi se folosesc de ei la intrarea celoralaţi elevi până sunt de 14—15 ani, şi apoi atunci i trimet la scólele din Brad. Ce se mai ḑic apoi de unii preoţi şi învĕţători, cari nici barem atâta nu fac, sĕ dea un sfat părinţilor, cari au prunci de scólă, că unde sĕ-şi ducă pruncul? Astfel vedem elevi români pe la scólele reali din Deva şi de pe airea, cari după ce au cercetat scólele magiare şi vin apoi la gimnasiul român, fără nici o cunoscinţă de limba română, crescut cu totul strĕin datinelor părintesci. Şi dacă întrebi pe tatăl elevului, că ce voesce sĕ facă din prunc? 'ţi rĕspunde că popă sau învĕţătoriu. Ei! aşa nu e bine. Este în interesul nostru bine priceput, că aceia cari stau în fruntea poporului nostru sĕ aibă o bună crescere românéscă.

Nu mai aşa vor fi cu tragere de inimă către poporul, din cari au eşit. Prin acésta nu voesc a ḑice, ca tinerii români se incungiure cu totul institutele medii strĕine, ci numai atâta că: ceea ce fac sasii şi magiarii, în ce privesce crescerea fiilor lor, sĕ facem şi noi. Acésta suntem datori a o face cu atât mai mult, cu cât şi institutele nóstre de cultură stau pe acelaşi nivel cu cele strĕine.

In ḑilele acestea 'mi cade în mână o programă a gimnasiului român din Brad pe anul scolar 1889/90. Vom estrage din acésta câteva date mai de interes pentru public, şi acésta cu atât mai vèrtos, cu cât programa tipărindu-se în un numĕr de esemplare fórte mic, ea rĕmâne necunoscută.

Gimnasiul din Brad e în al 21-lea an al esistinţei sale. Limba de propunere e cea română. Falsă este deci afirmaţiunea din programa gimnasiului din Beiuş pro 1889/90, că în parte ar fi aici limba de propunere cea magiară. Nici când nu a a fost.

La gimnasiu au funcţionat 6 profesori — din cari directorul ca catichet a propus religiunea. Din numĕrul profesorilor, 2 au fost provisori, până la finea anului, când unul a depus censura şi astfel a devenit ordinariu, ér celalalt a abḑis. In decursul anului institutul a fost cercetat de directorul suprem de scóle din districtul Sibiiului: Elischer Iosif, care s'a dechiarat indestulit cu mersul instrucţiunei, şi renovările dela edificiul gimnasial. La scóla normală au funcţionat 2 profesori. Starea sanitară a scolarilor precum şi progresul în studiu au fost mulţămitoriu. Anul scolariu espirat s'a finit cu 28 Iuniu v.

Numĕrul elevilor în clasa I-a gimn. 35 cu 14 secundanţi, din cari 8 se admit la esamenul de repeţire.

In clasa a dóua gimn. au fost 30 inşi, din cari 8 cu nesuficient, se admit la esamen 4.

In clasa a III gimn. 33 inşi, din cari cu nesuficient 9 inşi, se admit la esamen 3 inşi.

In clasa a 4 a gimn. 10 inşi, din cari cu nesuficient 3, unul e la esamen.

In clasele normali 42 inşi, din cari numai 8 cu nesuficient, din acestia 5 se admit la esamen.

Cei mai mulţi au nesuficient din limba latină.

Cu clasa generală: fórte bine sunt 12 cu totul.

Cu calcul general: „bine“ 19 inşi.

Restul cu suficient. Stipendii la gimnasiu au fost numai 2. Premii s'au impărţit în valóre de 20 fl. cărţi şi bani.

Biblioteca s'a inmulţit cu cărţi cumpĕrate în valóre de 158 fl. 89 cr. Cele donate, cele mai multe magiare au fost în valóre de 35 fl. 10 cr., cu totul valórea cărţilor acuirate în valóre de 193 fl. 99 cruceri.

Numismatica s'a inmulţit cu 48 bucăţi donate de invĕţătoriul Petru Vancu. Cabinetul geografic s'a inmulţit cu 1 mapă.

In administraţiunea corpului a fost fondul elevilor morboşi care deşí înfiinţat abia de 3 ani se ridică la suma de 546 fl. 72 cruceri. Se face amintire şi de fondul de pensiune al corpului didactic, pentru care s'a colectat la maial 50 fl. Bine ar fi fost sĕ se amintéscă intréga stare a acestui fond!

Didactrul la gimnasiu e 8 fl pentru cei ce nu sunt din fostul comitat Zarand, ér pentru Zarandeni 4 fl. Tacsa bibliotecei e 1 fl. E o dorinţă gene-

---

Şi pecând din partea bisericii nóstre depunem cu cel mai profund respect omagial la piciórele Maiestăţii Vóstre acésta nóuă garanţă a neclătitei credinţe de sudiţi şi a simţului patriotic: pe atunci cu pietatea, care se renoiesce în tóte ḑilele în ritualele nóstre bisericesci, implorăm binecuvêntarea lui Dḑeu preste augusta persónă a Maiestăţii Vóstre, preste casa preainaltă domnitóre, şi preste scumpa nóstră patrie, la a căreia bunăstare şi prosperare voim sĕ conlucrăm totdeuna în rênd cu celelalte biserici indigene.

(Românesce) Sĕ trăiéscă Maiestatea Sa preagraţiosul nostru monarch!

II. Rĕspunsul preagraţios al Maiestăţii Sale.

(Tecstul original magiar).

Kedvesen fogadom hódoló tisztelgésüket, és bizva a trón és haza iránti hű érzelmeikben, meg vagyok győződve, hogy a görög keleti román klerust hivatásában ezentul is mindenkor csak ez érzelmek fogják vezérelni. Szivesen biztositom tehát önöket oltalmam és változatlan jóakaratomról egyházuk irányában.

(Tecstul autentic român.)

Primesc cu drag presentarea Dvóstre omagială şi încreḑindu-me în sentimentele sincere ale DVóstre către tron şi patrie, sum convins, că şi de acum înainte totdeuna numai aceste sentimente vor conduce pe clerul greco oriental român în chemarea sa. Ve asigur deci bucuros de scutirea şi nealterata mea bunăvoinţă faţă cu biserica DVvóstre..

Pentru dietetica sufletului.

Din ḑiarul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate în românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare.)

„*Natura vindecă unde rănesce.* Da când omul se rănesce pe sine însu-şi, atunci ea sĕ-l mai şi mândréscă prin compătimirea ei, asemenea măniei unui copil rĕsfăţat? Nu este óre acésta liniste, acéstă vălcea şerpuitóre, acéstă pădure tăcută, acest cer azur, acéstă armonie generală a frumseţei eterne, balsam destul de dulce pentru sufletul teu?

Şi nu este óre mai nobil şi mai firesc, a dissolvá neînsemnata disonanţă a egonismului în acel acord armonic, decât a-l strică prin aceea?

⁂

O artă, a lungí viaţa? . . . Învĕţaţi-l pe acela ce o cunósce, mai bine arta de a o suportá.

⁂

„Secretul în a-şi lungí viaţa, constă în aceea: a nu şi-o scurtá“.

⁂

Trei lucruri sunt a se observá la activitate, dacă este ca ea sĕ fie binecuvêntată:

1. Ea trebue sĕ-şi păstreze mĕsura ei „fără repaos, dar fără precipitare“.

2. Ea trebue sĕ se ocupe cu iubire în óra proprie de lucru bun, ér nu *învita Minerva.*

3. Ea trebue sĕ varieze — cu repaosul şi cu obiectele. Natura spiritului este de aşa, că schimbarea ne ofere în cele mai multe casuri, mai multă recreare, decât repaosul.

⁂

Pentru omul întreg consolarea nu este vindecătóre, pentru că ea slăbesce. Împlinirea datorinţei este adevĕrata consolare. Dorul în nemărginit este necunóscerea mărginitului; lamentare de neapreţiare, necunóscere a scopului omenesc, care nu este a se cĕutá în *afară.* Da suferinţe sufletesci sunt prea adesea pocăinţe, consecenţe firesci ale stărei interne anormale.

⁂

Desconsiderarea activităţii spirituale se baséză la cei culţi pe aceea părere trivială, că tot ce trăesce o face acésta prin ceva afară de sine. Aşa viaţa omului se preface într'un nimic abstract, pe care o scólă medicinală o-a numit: *iritabilitatea.* Viaţa însĕ lucréză din lăuntru în afară.

⁂

Cel ce sĕ estinde mereu se consumă, — cel care se restrânge numai la sine, înţepenesce.

⁂

lă, ca sĕ se ia dispositiuni pentru tipărirea pro-ramei în mai multe esemplare. Amintesc în tré ăt, că sala de gimnastică e gata. *N.*

Discursul dlui Alecsandru Lahovari

ostit cu ocasiunea mormêntărei poetului Alexandri.

Intristată familie, Dlor şi Dómnelor,

Trista împregiurare care ne intrunesce astăḑi, deşi ascep-ată şi pregătită printr'o lungă şi durerósă bólă, a lovit ara cu un doliu neasteptat. Este greu sĕ ne obicinuim cu deea morţei lui Vasile Alexandri. De 40 şi mai bine de ani umele lui era podóba literaturei şi fala ţĕrei. Poet, scrii-oriu dramatic, representant al ţĕrei, ministru şi mai presus e tóte, român şi patriot în tótă puterea cuvêntului, perso-alitatea lui se leagă cu tóte evenimentele, cari au făcut sĕ ată inima acestei ţĕri şi glasul lui se ridică pentru a cântá sbândele nóstre, la cari luase însuşi o parte însemnată.

Ne obicinuisem al crede nemuritoriu. Vai! nemuritoriu ste numai geniul lui; dar trupul lui, care l'a insuflat, trebuia ntr'o ḑi sĕ fie supus legilor neîmpăcate ale naturei, şi sĕ părăsêscă soţie, rude, amici şi acest pămênt al ţĕrei, pe care 'a iubit şi l'a ilustrat.

Incă o raḑă care se stinge,
Din ceriul nostru întunecat

i-a ḑis chiar dênsul.

Astăḑi putem sĕ repetăm aceste dóuĕ versuri, pe care le-a adresat cu doioşie unui prieten mort în esil. Insĕ nu este numai o raḑă, care apune, apune chiar sórele strălucitoriu al geniului românesc, care ne-a luminat şi ne-a încălḑit atâta timp.

Vasile Alexandri este născut la Bacău în anul 1821 12 Iuliu Se cade sĕ restabilim în contra unor erori prea rĕspândite şi dată esactă a nascerei lui şi oraşul, în care a vĕḑut lumina. Familia lui însĕ este originală din judeţul Iaşi. Va se ḑică, el aparţine acelei vigurόse şi nobile generaţiuni, căreia se datoresce renascerea politică şi intelectuală a României, acelei generaţiuni, care ajunsă la vêrsta de om între anii 1840 şi 1850, a pregătit prin scrierile, prin lucrările ei, prin graiu şi prin condeiu renasceerea României după secole de uitare şi de nenorocire.

Acésta mişcare începută, după-cum am ḑis, pe la anul 1840 de o pleiadă de ómeni din ambele principate, ale căror nume istoria le va păstrá cu recunoscinţă, se manifestă în Valachia prin revoluţia isbutită de la 1848, în Moldova prin generóse încercări rĕmase fără resultat.

In urmă ca un torent, care reintră în matca lui, dar ntru a urma cu mai multă tărie cursul seu binefacĕtoriu, a mişcare se reguléză şi prin actele divanurilor ad-hoc, convenţia dela Paris, prin alegerea dela 24 Ianuariu niunea principatelor sĕvêrşite mai târḑiu, îndeplini în-deceniu aprópe tóte dorinţele seculare ale României. ai târḑiu alte evenimente glorióse, ale căror suntem porani, au venit sĕ încunune opera ale cărei temelii nes-te au fost însĕ aşeḑate între anii 1848 şi 1862.

a tótă aceasta mişcare Vasile Alesandrri a avut privilegiul nu numai rar, dar unic, de a luá o îndoită parte: ca om politic, ca ales al ţĕrei; în tóte aceste memorabile adunări, cari sĕvêrşiră atâtea acte neperitóre, el fu unul din cei mai nobili şi mai desinteresaţi actori. Dară a avut şi alt rol, şi acela este numai al lui. Poet în tótă puterea cuvêntului, el a cântat în versuri, cari vor trăí cât limba românéscă, faptele de întărire şi de propăşire ale naţiunei lui iubite.

Am ḑis poet; da poet născut, poet adevĕrat, mai mult din natură decât din voinţă.

Quid quid tentabam, dicere versus erat. Aceste cuvinte ale lui Ovid pe care l-a cântat, caracterisézä talentul lui.

Persóne mai competinte decât mine ve vor spune meritele lui literare. Eu me voiu mărgini a ḑice că alţii póte avut cugetări mai adênci, limbă mai pretenţiósă, prosodie mai prelucrată. Dar ceea-ce nimenea n'a avut şi nu va avé este aceea frasă poetică, limpede şi curgĕtóre ca un isvor dintr'o stêncă a carpaţilor, mlădiósă, nechinuită, şi ferită de ori-ce cuvinte şi forme strĕine geniului curat al limbei românesci. Şi pentru ce acésta?

A fi totdéuna atent, a cugetá mereu, a învĕţá mereu — la acestea se reduce participarea nóstră a viaţă, — acestea nutresc curentul vieţii nóstre şi o apără de putreḑire. Şi întocmai ca şi iubirea şi amăgirea sĕ pote ḑice că: „*cel ce nu mai aspiră a nimica, nu mai învaţă nimica, acela se lasă sĕ l ngrópe*“.

* * *

Negaţiunea pare că îndrăsnesce sĕ atace şi eter-itatea şi esistenţa a tot. Şi totu şi timpul nostru nu ne ofere nici o durere mai des ca pe acésta. Este de lipsă deci ca şi acele temperamente mai bune şi mai delicate sĕ-şi desvólte şi aceea tărie materială, care in lupta cu puterile demonesci este edispensabilă.

* * *

Delicateţei îi este asociată pacienţa ca conser-ătóre, nerăbdarea adesea causéză peirea forţii.

* * *

Pacienţă! sóră mai seriósă a speranţei, balsam inefăcĕtoriu pentru spirit, al naturei vindecătóre; dmirabilă putere profundă şi internă a voinţii *de nu voi*, esercitându-şi efectul prin suferinţe! Care olnav nu au gustat farmecul teu în moment ferit, când i-a succes a o ficsá? Care medic nu scie, ă paracsismele de friguri dispar înaintea ta, şi dacă ărăsesci patul suferindului, acelea sĕ publică, că sti în stare a dumerí durerile cele mai violente şi grăbí cele mai grele cure? Tu singură esti puterică în cel slab, tu singură chiar, cea mai completă, elicată şi mai frumósă revelaţiune *a sufletului* ca puere vindecătóre în corp.

(Va urmá.)

Afară de darul naturei, el a avut un minunat învĕţătoriu; acel învĕţătoriu este chiar poporul român, ale cărui cêntece, ale cărui doine le-a cules. Aceste cântece isvorîte fără cugetare şi fără pregătire din sufletul poetic al poporului nostru, aceea poesie nevoită, pe care n'o póte întrece nici o combinare a unei prosodii savante, este isvorul curat, la care s'a adăpat sufletul lui Alexandri, şi de aci prin tótă opera lui trece ca o suflare recoritóre,

Putem sĕ ḑicem, că în Alexandri găsim întruparea poporului nostru în secolul acesta. Cu cestinele ţĕrei se ridică şi glasul poetului naţional cu cântecele poporului, cu legendele lui, cu „Mioriţa“, cu „Măriόra Floriόra“, el legăná ca sĕ ḑic aşa copilăria nóstră, cu „Doinele“ şi Lăcrimiórele“ el cântá cântecul tinereţei, ḑicea în cântările şi durerile amorurilor trecĕtóre din acésta viéţă. Dar tênĕrul a perit, omul matur l'a înlocuit, au venit grigile vieţii şi nobilele preocupări ale patriotismului.

Atunci Alexandri ridică glasul la înălţimea nóuelor nóstre destinuri.

Nemuritoriul cântec numit „Desteptarea României“ care deschide seria poesiilor întitulată „Mărgăritarele“, şi care pórtă data de 1848, a rĕmas în minţile şi inimile tuturor. Cine din noi în acele césuri binecuvêntate ale entusiasmuui tineresc n'a strigat cu dênsul:

Voi ce staţi în adormire,
Voi ce staţi în nemişcare,
N'auḑiţi în somnul vostru
Acel glas triumfătoriu,
Ce se înalţă păn la ceriuri
Din a lumei desteptare
Ca o lungă salutare
Cătră un falnic viitoriu.

Chiar dacă în asemenea momente au fost urmate de crude desilusiuni nimenea, ḑic, nu le-a regretat, căci un moment, graţie poetului, au plutit mai presus de miseriile vieţii în lumea nesfêrşită a speranţelor.

În „Sentinela Română“, poetul dela acéstă dată, cu a dóua vedere a geniului, (poeta vates) el însemnéză cu putere rolul politic, misiunea istorică a coloniilor lui Traian la gurele Dunărei, ale acestei sentinele a civilisaţiunei apusene aşeḑată la porţile răsăritului de aprópe 800 de ani şi care a rĕmas credinciόse menirei sale:

Maica Roma cea bĕtrână,
Mi-a pus arma asta în mână,
Căci român sunt în putere
Şi românul în veci nu piere.

El a cântat desrobirea ţiganilor; el a cântat „Unirea“ şi de la un capĕt al ţĕrei până la celalalt s'a repetat aceste versuri:

Ai la Milcov cu grăbire
Sĕ-l secăm dintr'o sorbire
Şi sĕ treacă drumul mare
P'ale nóstre vechi hotare.

Şi în sfêrşit în ḑilele nóstre când după vécuri de amorţire, la glasul unui căpitan glorios, Românul se botéză érăşi în sângele câmpiilor de rĕsboiu, când victoria ne zîmbi încă odată, al cui glas impinse la luptă şi la triumf legiunile cari scoborau drumurile bătute de Mihaiu şi de Stefan? A cui pană făcù nemuritórea gloria reintinerită a ostaşilor români? Ţara datoresce acéstă mândră epopee tot vechiului seu bard cari intinerise cu naţiunea pentru a slăví isbândele ei.

(Va urmá)

Varietăţi.

* (Regina României.) Regina României petrece în Englitera. Din London se depeşéză, că reîntorcênd visita lordului Mostyn i s'au făcut mari ovaţiunui. Scolarii erau înşiraţi dela gară până la castel. Regina a primit apoi pe barḑi şi împreună au recitat mai multe poesii. Regina va petrece şi în oraşul Brau din Irlanda Regina Angliei Victoria o a învitat sĕ petrécă la castelul dela Ballmoral.

* (Parastas). Duminecă s'a sĕvêrşit în biserica din suburbiul Iosefin parastas pentru sufletul marelui poet V. Alexandri. Parastasul a fost celebrat de P. O. DD. protopresbiteri: Ioan Hannia, Ioan Papiu, Ioan Ghibu; O. D Petru Simtion paroch şi Dr. Ioan Crişan protodiacon. Cântările au fost esecutate de un cor improvisat.

La parastas a luat parte mult public din Sibiiu, comitetul reuniunei femeilor române în frunte cu D-na presidentă M. Cosma, tinerii români în corpore şi fetiţele scólei civile.

La fine a vorbit de pe amvon părintele asesor Z. Boiu, desfăşurând intr'o vorbire pĕtrunḑĕtóre activitatea şi meritele principelui poeţilor români.

Pe catafalc au fost depuse dóuĕ corόne, una a tinerimei române din Sibiiu: „*Dulcelui Bard din Mircesci*“ şi alta din partea amicilor decedatului cu inscripţiunea: „*Amicii literari.*“

La mórtea lui Vasile Alexandri.

O almă Mus'a poesiei
Acórdă jalnic lira ta:
Alesul fiu al României
Inchise astăḑi gura sa:
Alexandri, dulcea lumină,
Latinei ginte cea lucit
Cu sórele d'odată înclină
Inalta frunte spre sfinţit!

Din tóte colţurile tale
O românime ce l iubesci!
Alérgă în vestmênt de jale
La lunca verde din Mircesci,
Bocesce'n sfânta pietate
Şi'ngrópă pe poetul teu:
La rĕu la bine ţie-ţi bate
În cântul seu sufletul seu.

Coperiţi l cu Lăcrimióre,
Ai primăvărei dragi copii;
Săpaţi-i grópa în loc cu sóre,
În vesele grădini şi vii.
La cap ii puneţi s-ta cruce
Al ţĕrei sfânt străvechiu odor;
Ea a condus şi va conduce
Măreţul gintei venitoriu!

Staţi sentinelă neadormită,
Păḑiţi mormêntul de duşmani,
Popor iubit, ţară iubită:
Păstori, plugari, vieri, curcani!
Şi a Blandusiei fântână
Cu nesecatul ei isvor
Sĕ-i cânte: Inima română
În veci te încinge cu al seu dor.

Zacharia Boiu.

* (Esamenul de oficeri în reservă). Aḑi s'a început în Sibiiu esamenul voluntarilor şi va durá 8—10 ḑile. Dintre voluntari, cari s'au însinuat 12 sunt români.

* (Nota). In 23 August v. s'a ţinut în Brad, representanţa gimnasiului, în care s'a efeptuit alegerea celor 2 profesori. Unul a fost întărit de profesor ordinariu definitiv, éră celalalt a fost ales de profesor provisor în persóna teolog. şi filosofului absolvat Pavel Oprişa. La promovarea profesorului Vas. Boneu de profesor definitiv, din profesor provisor s'a încins o discusiune asupra urcărei salariului dela 600—800 fl. conform unui conclus luat de representanţa dela 29 August, 1889. S'au aflat ómeni, cari în mod cinic s'au sbuciumat ca salariul se remână tot 600 fl., fiind-că numai atâta a fost, când s'a dat concurs în 1884. Se vede că tot mai sunt ómeni, cari cred, că şi acum mai póte trăi onest un profesor cu 500—600 fl. ca şi în vremile bĕtrâne cu 300—400 fl. v. a. Ce e mai mult, s'a aflat un membru, care a insinuat recurs. E regretabil, când vedem că se pot întêmplá şi astfel de lucruri puse la cale. *Sapienti sat!*

* (Dela academia sud-slavică). După scirile sosite din Agram academia de scinţă sud-slavică, care e sub protectoratul episcopului Strossmayer intenţionéză a numí mai mulţi scriitori şi p blicisti ale diferitelor popóre slavice de memb sĕ se afirme şi mai mult solidaritatea pop slavice.

* (Ḑiaristic). „*Familia*“ din Oradea-m consacră numĕrul seu din Dumineca trecută mem riei marelui poet. V. Alexandri.

* (Afacerea cu Ábrányi.) Contele Wilhelm Bismarck a adresat cav. de Marczianyi o epistolă, în care declară, că Ábrányi i-a abusat de nume şi că dênsul nici nu l'a condus, nici nu i-a scris şi nici, că i-a auḑit de nume. Ábrányi se încércă se scape din acésta încurcătură, ḑicênd, că i s'a luat tóte armele de apĕrare. Foile vienese dau drept cont. Bismarck. Vĕḑêndu-se însĕ cav. Marczianyi provocat prin declararea lui Ábrányi a publicat următórele şire: Dl Ábrányi crede, că el, precum de la noi e un lucru pĕcătos, 'şi va regula cestiun intervievului cu Bismarck pe cale cavalerêscă, acu deodată greşesce. Nu ne putem bate, fiind eu bolna de altă parte dl Ábrányi este încărcat de imposi bilităţi nemorale.

Bibliografic

In editura librăriei H Zeidner din Braşov a apĕrut: *Geografia pentru scólele medii*, lucrată pe basa planului ministerial mai nou după D. *Laky*, de D. Făgărăşan şi A. Bârsean profesori. Tomul III. Asia, Africa, Australia şi America. Preţul broş. 1 fl. Tipariul tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

„*Romänische Revue*“ politisch-litterarische Monatsschrift, VII und VIII Heft, Wien, Iuli u. August a apărut cu următoriul sumariu: Die romänische Schule und ihre Mission. — Zur Organisirung der gr. or. Kirche in der Bucovina. — Die romänischen Vereine in der Bucovina. Von C. Morariu (Fortsetzung.) — Die Massregelung der romänischen Presse in Ungarn. — Zur Geschichte der Jahre 1848—1849. Das Bauernhaus in Romänien Nach Odobescu's „Notices sur la Roumanie“. Von Bergingineur M. Przyborsky. — Gedichte von Michael Eminescu (Deutsch von Emanuel Grigorovitza). (Fortsetzung). — Der böse Geist des Hauses. Ein Märchen, einem romänischen Bauern aus Tângan, Kreis Ilfov, nacherzählt von P. Ispirescu aus der „Revista nóuă“ in's Deutsche übersetzt von C. dela Tismania. — Rundschau: Der Wettstreit um die Cultur des europäischen Orients. — Din Ernte in Romänien. — Die neuen Eisenbahn Anschlüsse zwischen Romänien und Österreich-Ungarn. — Die Papirfabrikation in Romänien. Aus dem Berichte der europäischen Donaucommision. Litteratur: Romänische Zeitschriften.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Septembre 1890.

Temesvar:	**57**	**79**	**72**	**34**	**52**
Viena:	**64**	**17**	**58**	**29**	**87**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Septembre 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Rena de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.20	101.10
Renta de aur austriacă	105.80	105.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Sorţi de stat dela 1860	139.75	140.—
Galbin	5 39	5.35
Napoleon	8 95½	8 98

Nr. 421. [449] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al doilea învĕţătoriu la scóla confesională din Covasna, protopresbiteratul Treiscaunelor, sĕ scrie concurs cu termin până la 25 Septembre a. c.

Salariul împreunat cu acest post e: 130 fl. şi cuartir liber.

Reflectanţii, cari sĕ aibă şi cunoscinţa cântărilor bisericesci pentru a ţiné strana a dóua în dumineci şi sĕrbători, vor avé a-şi asterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

S. Sân-Georgiu, 27 August, 1890.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 437. [450] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor de în-
ori dela scólele din comunele mai
nsemnate din protopresbiteratul
lmului, se escrie concurs cu ter-
n de 30 de ḑile dela prima publi-
re.

1. Merchiaşa, cu salariu de 170 fl, din cari are fiitoriul învĕţătoriu a-şi plătí diurnele la conferinţele învĕţătoresci, sarea trebuinciósă din slatina comunală, dreptul pentru păşunatul vitelor asemenea unei gazde, folosirea pentru legumi a grădinei de pomărit, locuinţă liberă în edificiul scólei, precum şi lemnele necesare de foc în decursul anului. In Dumineci
i sĕrbători sĕ ţină în biserică strana
calitate de cantor.

2. Bogata-olteană, cu salariu
nual de 100 fl., dela popor, cuartir
i lemne de foc.

3. Fântâna, cu salariu anual
e 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne
e foc.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, sĕ se înainteze subsemnatului oficiu în terminul susindicat.

Cohalm, 20 Augurt, 1890.

Oficiul protopopesc gr. orient. al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Nr. 187. [451] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Orĕştiei se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre st. v.

1. Binţinţ, cu salariu anual 200 fl., cuartir şi lemnele trebuincióse.

2. Dâncu-mare, cu salariu anual 200 fl., cuartir şi lemnele necesare.

3. Acmariu, cu salariu anual de 180 fl., cuartir şi lemnele trebuincióse.

4. Gelmar, cu salariu anual 100 fl., cuartir şi lemnele de lipsă

5. Simeria (Piski) cu afiliatele Tolţa mare şi Tolţa mică. Salariul anual 300 fl., cuartir şi lemnele trebuincióse.

6. Măgura, cu salariu 100 fl., cuartir şi lemnele de foc trebuincióse.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni au a şi asterne cererile lor conform legilor din vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştiei până la terminul sus scris.

Oficiul protopresbiteral al Orĕştiei în conţelegere cu comitetele parochiale.

Orĕstie, 26 August, 1890.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 381. [438] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III Cernatul inferior, protopresbiteratul Treiscaunelor, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Din emolumentele împreunate cu acest post resultă un venit sigur anual de 483 fl. 50 cr. despre ce se póte luá informaţiune mai de aprópe dela comitetul parochial şi oficiul protopresbiteral.

Reflectanţii, cari trebue se pricépă bine limba maghiară, au a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân Georgiu, 1 August, 1890.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 434 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, aparţinĕtóre la protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Alţina, postul al II lea învĕţ. cu salariu anual de 60 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. Chirpĕr, cu salariu anual de 100 fl., lemne de foc şi una remuneraţiune de 20 fl. din cassa bisericei, însĕ numai în casul când respectivul învĕţătoriu va dovedí la finea anului scolariu progresul asteptat în instruirea elevilor.

3. Cincul mare, postul al II a înv. cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Bârghiş, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Cichindeal, cu salariu anua de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Ghijasa, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Iacobeni, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

8. Ighişdorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

10 Şoarşiu, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

11 Verd, cu salariu anual de 150 fl. şi lemne de foc.

12. Rodbav, cu salariu anual de 150 fl. şi lemne de foc.

13. Merghindél, cu salariu anual de 150 fl. şi lemne de foc.

14. Fofeldea, postul I învĕţăt. cu salariu anual de 100 fl. în bani şi folosirea a 3 jugĕre pământ computat éraşi cu 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

15. Zlagna, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii au a-şi asterne petiţiunile lor în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruate conform prescriselor legii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Agnita, 10 August, 1890.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 671. [428] 2—3

CONCURS

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante din protopresbiteratul Branului şi anume:

1. Pórta, cu salariu anual de 180 fl.

2. Poiana-Mĕrului, pentru clasa II-a cu salariu anual de 200 fl.

3. Holbav, cu salariu anual de 200 fl.

4. Moeciul superior, cu salariu de 205 fl. 80 cr., învĕţătoriul însĕ e datoriu a fi şi cantor.

5. Fundata, cu salariu de 200 fl., cu îndatorirea de a fi şi cantor.

6. Şirnea, cu salariu de 200 fl.

7. Măgura, cu salariu de 150 fl.

8. Vlădeni, pentru cl. a II-a cu salariu de 200 fl.

9. Postul de învĕţătoriu la scóla centrală din Bran, cu salariu de 300 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre-una din aceste staţiuni invĕţătoresci au a şi trimite suplicele lor instruite conform legei până la terminul indicat la subscrisul şi totdeodată este de dorit, ca concurenţii sĕ se presenteze în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserică, fiind posturile învĕţătoresci în genere împreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesti, în 8 August, 1890.

Traian Meţian,
protopresbiter.

---

[424] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc devenit vacant la scóla gr. or. din oraşul Alba-Iulia se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., cuartir şi lemne, care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunari anticipative.

Dela concurenţi se cere sĕ fie de religiunea gr. or., sĕ aibă cualificaţiunile prescrise de legi, sĕ fie bine vĕrsaţi în cântările şi ritualele bisericesci.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a şi asterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre până la terminul arĕtat subscrisului comitet prin prea onoratul oficiu protopresbiteral al Albei Iuliei.

Alba-Iulia, 16 August, 1890.

George Berghian, *Ioan Muntean,*
preşedinte substitut. notariu.

Nr. 392. [431] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din comunele mai jos numite din protopresbiteratul Sibiiului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful român.“

1. Boiţa, salariu anual de 350 fl. solvinḑi în rate lunare, cuartir natural în edificiul scólei şi lemne de foc, patru stângini.

2. Turnişor, cu salariu anual de 200 fl. din alodiul comunal, cuartir liber în edificiul scólei şi trei stângini metrici lemne de foc pentru scólă şi invĕţătoriu, precum şi unele venituri stolari impreunate cu acest post.

Doritorii de a reflectá la vre-unul din aceste posturi vor avé a-şi asterne concursele instruite în sensul legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Dintre concurenţi pelângă cualificaţiuni egali se vor preferí cei ce vor documentá cunoscinţa tipicului şi a cântărilor rituali prin documente sau în persónă în decursul timpului până la alegere.

Sibiiu, 20 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Papiu,
protopr.

Nr. 493. [432] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor în
vĕţătoresci dela scólele din comunel
mai jos înşirate în protopresbiteratu
Lupşei se escrie concurs cu terminu
până la 0 Septembre 1890 v.

1. Cacova-Ieri, cu salariu d
200 fl., cuartir liber şi lemne de foc

2. Brăzesci-Sartăş, cu salari
în bani 180 fl., cuartir şi lemne.

3. Poşaga de jos, cu salari
175 fl, cuartir şi lemne.

4. Runc, cu salariu 166 fl. 25 cr
cuartir şi lemne.

Afară de acestea diurnele pentru
participarea la conferinţele învĕţăto
resci prescrise.

Doritorii de a competá la unu
din aceste posturi sĕ şi trimită cere
rile concursuali provĕḑute cu docu
mentele prescrise la subsemnatul ofi
ciu până la terminul defipt.

Ofenbaia, 16 August, 1890.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 211. [442] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕ
ţătoresci, dela scólele din comunel
mai jos însemnate din protoprerbitera
tul Albei-Iuliei, se escrie concurs c
termin de 30 de ḑile dela prima pub
licare în „Telegraful Român“ şi anume

1. Valea geogelului, cu u
salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemn
necesare

2. Ponor, cu un salariu anua
de 115 fl. cuartir şi lemne necesa

3. Craiva, cu un salariu a
de 60 fl. şi 10 litre (ferdele) de
cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupá vre u
acestea posturi au a-şi asterne
sele lor până la terminul su
instruite conform legilor n
la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbit. gr. or. în conţe
legere cu respectivele comitete pa
rochiale.

Alba-Iulia, 27 August, 1890.

Alecsandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 360. [444] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕ
ţătoresci dela scólele gr. or. român
din comunele mai jos însemnate d
protopresbiteratul Geógiului I se e
crie concurs cu termin de 30 ḑi
dela prima publicare.

1 Hărău, cu salariu anual d
200 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii lemn

2. Certeşul superior, cu salar
anual de 150 fl., cuartir gratuit
lemne.

3. Fizeş Barbura, cu salar
de 150 fl., cuartir gratuit şi 2 or
lemne.

Doritorii de a ocupá vre-unul d
acestea posturi, au a-şi asterne sup
cele instruite conform legilor în
góre la subsemnatul oficiu protopr
biteral până la terminul susindic

Hondol, 27 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orient.
tractului Geógiului I.

Vasiliu Pipoş,
protopresb.

Instrucţiune în pian!
O deosebită cultivare pentru
musica mai înaltă
împărtăşesce
[436[3—3 **Julius Schaefer,**
pianist.
Sibiiu, Hechtgasse Nr. 46.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 94 Sibiiu, Joi 6/18 Septembre 1890. **Anul XXXVIII**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sěrbători a „Nascerei Născătórei de Dumnedeu" Nrul procsim va apăré Marți în 11 Septembre v.

Sibiiu, 5 Septembre.

Nici odată nu am considerat normală situațiunea atunci, când guvernul pentru susținerea și apărarea intregității statului, fie aceea chiar și înfrênarea tendențelor de a împrăsciá ură între cetățenii statului, s'a aflat indemnat a apelá la procurorul de stat, și acesta a intentá apoi procese politice contra presei.

Acestei convingeri totdéuna i-am dat espresiune, de câteori contra diarelor din patrie s'a intentat processe de presă și autorii articlilor încriminați au fost condamnați. Totdéuna am dis: este anormală acéstă stare de lucruri, căci ea presupune pe de o parte cetățeni nemulțămiți cu starea de lucruri, care în contra legilor se susține în mod măestrit în patria nóstră, ér de alta presupune, că stă forța statului, carele nu caută după isvorul nemulțămirei spre a curmá rěul, ci vrea sě oprime manifestarea cetățenilor, cari în cele din urmă în presă va se dică la audul lumei dau espresiune nemulțămirei lor.

Am fost totdeuna pentru o ințelegere frățéscă, a tuturor naționalităților din patrie și nu am încetat di de di a predicá tact și moderațiune în ambele părți. Totdéuna am luptat pentru capacitare reciprocă. Sě căutăm firele, cari ne pot întruní la o activitate comună în interesul statului, sě căutăm [illegible]e, cari ne pot duce la o ințelegere frățéscă, căci este în interesul patriei, ca cetățenii sě lucre sprigínindu-se unii pe alții, acésta o am predicat noi di de di, și pentru acéstă ținută a nóstră nu odată am fost atacați în modul cel mai necruțătoriu și de către o parte a presei române, și a celei magiare.

Ne-am ridicat glasul contra presei unguresci de câte ori ea răpită de șovinismul pěcătos a dat năvală asupra naționalităților din patrie, și cu deosebire am avut mare luptă în primii ani ai plămădirei reuniunei de magiarisare cu reședința în Cluș, care a dat și dă încă bogată materie presei unguresci în direcțiunea, care în veci nu va conveni nici minții sănětóse, nici rațiunei de stat, care trebue sě aibă în vedere desvoltarea naturală a tuturor naționalităților în interesul consolidărei statului, căci dacă se va consolidá rasa magiară numai, și și acésta în contul naționalităților, acésta nu însémnă a consolidá, ci a slăbí statul.

Ne am ridicat glasul contra presei române cu deosebire dela anul 1884 încóce, și totdeuna am susținut, că în lupta politică sě ne punem pe basele actuale de drept, și cu bărbăție sě lucrăm între marginile constituțiunei, avênd înaintea nóstră devisa: *„fortiter in re, suaviter in modo."*

Și pentru acésta ținută a nóstră, pentru acésta bărbăție românéscă am fost batjocoriți de presa română în mod ordinariu, atăcându ni-se chiar și bunele nóstre intențiuni față cu poporul nostru.

Am luat posițiune hotărîtă în fața agitațiunilor din ambele părți, și acésta trebue sě o facem și acuma din incidentul procesului de presă mai recent al „Tribunei".

In decursul pertractărei acestui proces de presă procurorul regesc, care a vorbit în numele statului a scăpat din gură vorbe grele, pe care între împregiurări normale de bunăsémă nu le făcea, sau cel puțin nu în forma, în care le-a făcut.

Analisând regretabila revoluțiune internă dela 1848 procurorul de stat și-a permis a interpretá programul românilor statorit la 3/15—5/17 Maiu 1848 sub președința ambilor archierei români, și a afirmat, că programul românilor în cuintesență a fost omorurile, pe cari le au sěvêrșit românii. Citéză apoi unele casuri concrete de omor, și pune coróna dicênd, că anul 1848 pentru unguri a fost glorie și pentru români blasfemie (gyalázat).

Dacă vom luá programul dela 1848 ca program politic, atunci nime în lume nu va puté interpretá din el aceea, ce s'a interpretat la procesul de presă din Cluș al „Tribunei."

Cetéscă ori-cine aceste 16 puncte ale programului român din 1848, cetéscă jurămêntul românilor din 1848 și nu va aflá în el nici o literă din cele ce a imputat procurorul regesc.

Programul românilor nu a fost sě omóre.

Atrocități au comis în 1848 și ungurii, și deóre-ce domnul procuror s'a ocupat cu predilecțiune de casuri concrete, sěvêrșite de români, și noi putem citá casuri concrete din jurul Murěș-Oșorheiului și de pe Têrnava mică, începênd dela Balavásár în jos pe ambele țěrmuri ale Têrnavei mici, și acésta numai pentru că domnul procuror de aceste locuri e mai apropiat cu domiciliul.

Și dacă atrocitățile comise de români trebue sě fie puse în programul românilor, atunci trebue sě credem că și atrocitățile comise de unguri au fost puncte din programul lor. Omorul rěmâne omor, și el nici ungurului nu face onóre.

Însě nu în chipul acesta se face istoria, nu în chipul acesta se promovéză concordia între cetățeni.

Și dacă agitațiunea e punibilă în presă, atunci de bună sémă e punibilă în fața tribunalului din gura ori și cui.

Și noi, cari totdeuna am fost pentru o ințelegere frățéscă, luăm tare în nume de rěu procurorului regesc, că în mod atât de neiertat agitéză pe unguri contra românilor prin improspětarea regretabilelor impregiurări dela anul 1848.

Revista politică.

Din incidentul procesului de presă al diarului „Tribuna", ce s'a pertractat dilele trecute inaintea curții cu jurați din Cluș și în care redactorul responsabil a fost condamnat *la 6 luni închisóre*, ér autorul articulilor preotul gr. cat. Ioan Macaveiu la 1½ *an închisóre și 400 fl. amendă*; foile magiare pórtă o vie discusiune. Încă în ajunul procesului unele dintre foile magiare și-au dat silință a informá lumea, că în Ungaria domnesce cea mai mare libertate, ér altele au accentuat, că procesele de presă nu mai au valórea din trecut, deóre-ce se manifestă prea puțin interes.

După pertractare însě, la care după rapórtele din Cluș, au luat multă lume parte, se nisuesc a accentuá, că mulțămire nu va fi în Ungaria, decât dacă se va trece la ordinea dilei preste legea naționalităților. Unele foi oposițiunale, folosesc acésta ocasiune pentru a trimite săgeți veninóse și în guvern.

Pertractarea însăși a procesului a fost violentă; procurorul substitut a acusat alăturea cu autorul articolilor pe națiunea română. Autorul articolilor în rěspunsul seu și-a ținut de datorie a l corege și a rěspinge cu indignațiune acusele nedrepte. Acésta a făcut-o și apěrătoriul advocatul Coroian, într'o vorbire lungă și bine motivată.

Redactorul „Tribunei" a accentuat în decursul pertractării, că grupul de ómeni adunat în jurul „Tribunei" n'are menirea a rěspândí anumite idei politice, ci „Tribuna" publică, ceea-ce i se trimite din afară și astfeliu a ținut sě publice și articolii preotului I. Macaveiu. Redactorul a fost acusat pe basa patentei impěrătesci, ér autorul articolilor pe basa §-lui 172 din codul penal.—

Dilele trecute s'a început și spargerea cu dinamită a stâncilor dela porțile de fer în presența ministrului președinte ungar, a ministrului de comerciu ungar și austriac, a ministrului sêrb și a altora.

Acésta lucrare, după-ce va fi sěvêrșită, are o importanță fórte mare, nu numai economică, dar și politică. Și acésta e și causa principală, pentru care Ungaria a tot amênat regularea porților de fer, ascundêndu-se sub pretecstul, că nu permit finanțele țěrei a se apucá de lucru.

FOIȚA.

Pentru dietetica sufletului.

Din diariul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate în românesce de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare.)

Hipochondria este egoism. Poeții dedați a scormoní în adêncimile propriului lor piept, a-și analisá sentimentele și dispositiunile lor interne, a se simțí ca centru al lumei, cad mai adesea victima acestui demon. Am cunoscut pe unul din acesti frumos și trist talentați, pe care numai studiul istoriei, participarea lui curată la întregul lumei era în stare al eliberá pentru câteva momente de turmentele lui. Acéstă direcțiune l'ar fi curat de sigur, dacă n'ar fi fost deja prea târdiu.

⁂

În pieptul fie-cărui om dormitéză un înfricoșat germine de alienațiune. Lucrați din tóte puterile vesele și active, ca sě nu se destepte nici odată.

⁂

Scepticismul, îngustul și turburele scepticism al omului de lume este slăbiciune. Se resignéză în fața acelor dificultăți. pe care cel coragios le combate cu persistință, pe care numai credința le póte învinge. Semi-medicii sunt mai adesea sceptici.

Problema nu este a-și însuși prin cnltură apatie; ci a aprinde cele mai nobile pasiuni și ale păstrá.

⁂

Ține la ce este frumos? Prin frumosul trăesce ceea-ce este bun în om, cum și sănětatea lui.

⁂

Activitatea regulată este mama unei consciințe curate, o consciință curată însě e mama linistei, — și numai în liniste cresce delicata plantă a mulțămirei pămêntesci.

⁂

Este mai de puțină importanță a fi cu mintea totdéuna clară, ceea ce nu este tocmai lucru ușor, decât a-și conservá o dispositiune concentrată în interiorul seu și a posede ceva, de care sě se pótă înălțá, când este în pericol de a cădé.

⁂

„Sciința dă o dispositiune și ia o dispositiune".

⁂

Temperamente precipitate sunt a se constringe a umblá și a scrie încet; cele nedecise la fapte precise, ér temperamentele preocupate de sine și visătóre trebue sě fie dedate a purtá capul totdéuna ridicat, a priví drept în față și a vorbí cu voce plină și ințelésă. Este de necredut, dar o am esperiat eu însumi, în ce mod influintéză astfel de obiceiuri asupra sufletului și a corpului.

Nu este de ajuns a se priví ca un obiect, ci trebue sě ne și tractăm așa.

⁂

Caută aceea societate, care te face mai tare și mai apt pentru continuarea lucrărei vieții tale; de *aceea, care lasă în tine un gol și o slăbiciune fugi ca de un contagiu.*

⁂

A-și închipuí suferințele ca tentațiuni, rěmâne etern cel mai frnmos și mai fructifer antropomorfism (închipuirea omenéscă). El ne face morali și ne întăresce.

⁂

Activitatea energiósă și decidětóre este avisată la natura bărbatului; o străduință și viéță pasivă femeiei. Ambe aceste legi nu pot fi ofensate nepedepsit.

⁂

Cărțile sunt ochelari, prin care contemplăm lumea; de lipsă pentru ochi slabi ca sprigin și conservare. Dar privirea liberă în viața practică conservéză ochiul mai sănětos.

⁂

„Nu ne trebue o morală bolnăviciósă ci o moralitate robustă".

(Va urmá.)

Căci prin regularea porţilor de fer Ungaria vede o concurenţă mare mai ales a Rusiei şi României în productele economice, cari se vor transporta cu mult mai uşor direct pe Dunăre, pe de altă parte se póte deschide chiar şi o pórtă, care în timp de rësboiu së facă bune servicii duşmanului.

Constrînsă insë Ungaria de puterile interesate, a trebuit së cedeze şi după 12 ani de pregătire se încépă lucrarea, pentru care a preliminat 9 milióne şi care sumă şi o va reintórce prin tacsele, ce le va luá dela vasele, cari trec prin acel loc.

Capitala monarchiei, Viena, se va mărí într'un mod considerabil. Representanţa comunală a Vienei a hotărit cu mare maioritate incorporarea comunelor din jurul Vienei şi totodată a asternut regimului o cerere, ca së supună cât mai în grabă proiectul de statut al comunei celei nóue dietei provinciale a Austriei inf. S'au ridicat, ce-i drept, şi o oposiţiune şi oposiţiune forméză şi presa cehă, dar primariul Vienei a combătut aspru espunerile membrilor din oposiţiune şi tot astfeliu presa vienesă combate afirmările contrare ale presei cehe.

Numai incape indoélă, că după-ce şi Maj. Sa monarchul şi-a esprimat dorinţa ca së se efeptuéscă acest plan, lucrarea nu va mai suferí nici o zădărnicire, şi astfeliu capitala monarchiei se sporesce, câstigând prin acésta şi mai mare valóre.

Cestiunea pentru limba oficiósă în Boemia preocupă nu numai presa, ci şi cercurile politice cele mai competente. Ce-i drept, presa vienesă nu se cam prea lasă în lungi discusiuni cu presa cehă în acésta cestiune şi voesce se o reducă la puţină valóre. Scirile din Praga insë anunţă, că în ceea-ce privesce cestiunea limbei cehe cehii merg unanim. Se asigură chiar, că conducëtoriul cehilor bëtrâni, Rieger, în convorbirea, ce o a avut cu prim-ministrul Taaffe, a pus condiţiune guvernului austriac pentru recunóscerea limbei cehe de limbă oficiósă a statului, la din contră toţi cehii bëtrâni sunt gata a-şi depune mandatele şi a face oposiţiune transacţiei.

Situaţiunea intre monarchia nóstră şi Sêrbia este tot ca şi pănă acum. Şi de o parte şi de alta se ridică acuse şi se caută a şi motiva atitudinea de pănă actí. Din espunerile, ce le-a făcut primministrul sêrb resultă, că Sêrbia într'u nimica nu voesce së atace ori së stirbéscă interesele austro-ungare. Guvernul actual nutresce faţă de Austro-Ungaria simpatii de amiciţie ca şi în trecut, numai cât a căutat së restabiléscă un echilibru în raporturile cu Rusia. Causele, că relaţiunile apar înăsprite, sunt a se reduce mai mult la cestiunea importului rîmătorilor. Guvernul ungar a luat mësurile energice din trei motive: pentru că a domnit bóla de unghii şi de gât, că veterinarii şi autorităţile sêrbesci nu au purces destul de riguros şi mai presus de tóte, că Sêrbia lasă së se importe rimători din România, şi prin acésta se vatëmă interesele austro ungare, purtênd aceste dóuë state rësboiu vamal. Ministrul a declarat, că tóte informaţiunile sunt false şi pe date false a purces guvernul ungar la mësurile aspre, ce le-a luat.

In cabinetul italian s'a provocat o crisă ministerială. Acésta era de altfeliu de mai mult timp de prevëdut. Crispi nu se mai póte presentá la alegerile viitóre cu ómenii de pănă acum şi dênsul a căutat, ca së se premenéscă întru câtva cabinetul. Cel dintâiu ministru, care şi-a dat demisiunea este Seismet-Doda, ministrul de finanţă sub activitatea căruia finanţele Italiei în loc se infloréscă au dat înapoi şi carele este vehement atacat de foile italiene pentru conducerea rea a finanţelor. De altfeliu acest ministru se consideră, că nutresce şi idei iredentistice şi acésta afirmaţiune se baséză pe faptul, că la banchetul din Udine a ascultat dóuë discursuri vehemente iredentistice fără a şi ridica vocea se protesteze.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,“

Nordul Transilvaniei, Septembre 1890. *„Sed magis amica veritas!“* Sunt intre magiari o sémă de ómeni, cari de câte va decenii încóce ne dic: Trebue së formăm naţia unguréscă prin muncă şi cultură, şi sub cultură înţeleg, că toţi locuitorii din ţéră se inveţe limba unguréscă ca cu timpul së se facă cu toţii magiari. Altădată dic: Nicăiri în orient n'a succes amalgamisarea popórelor; n'a succes acésta decât numai în apus, prin urmare se ne mulţămim cu atâta, ca fie-care se inveţe limba magiară ca pe limba administraţiunei şi justiţiei, şi apoi së se facă magiari aceia, cari vor voí; silă nu putem face nimenui.

Amalgamisarea n'a succes nici în apus. Imperiul romanilor vechi, când a cuprins popóre diferite, parte din acésta causă, parte pentru corupţiunea celor de sus, impilarea şi esploatarea celor de jos, s'a desfiinţat cu totul. Crestinismul, carele în acele timpuri insemnă sëră̆cia de bună voie, a cucerit popórele romane şi barbare prin iubirea deaprópelui; prin acésta invëţătură dumnedeéscă, ce nu se află nici la Moisi, nici la romani, nici la păgâni.

Imperiul lui Carol cel mare incă s'a desfiinţat în trei părţi, după naţionalitatea teutonă, francesă şi italiană; nici aici n'a succes amalgamisarea.

Ba nu succede amalgamisarea nici în sinul unui şi aceluiaşi popor. Altul e jargonul vienes, şi altul cel berlines, altcum vorbesc şvabii şi altcum sasii şi bavaresii; alta e limba francesă în nord şi alta în sud, italienii din Piemont abia înţeleg pe italienii din Sicilia. Amalgamisarea este un lucru greu şi în sinul unui şi aceluiaşi popor, necum între rasse deosebite.

Unii indivi̦di căduţi între strëini s'au amalgamisat în nepoţii lor. Nepoţii lor boscorodesc în limba strëină, dar temperamentul lor rëmâne cel vechiu.

Cine nu cunósce ovrei botezaţi? Slovaci magiarisaţi? Nasul lor şi limba propoveduesc a lor origine, şi acestia diferesc de temperamentul magiar atât de tare, ca polul nord de cel sud.

Se presupunem acea absurditate, că legile sancţioate ar pretinde „ca în Ungaria fie care om së se facă magiar“; căci astădi unii şovinisti pretind acésta. Se presupunem a dóua absurditate: că masele cele mari ale românilor şi slovacilor s'ar invoí de bună voie së inveţe ungueresce şi în fine së se facă cu toţii magiari.

Cum ar prospiciá óre aceea naţiune unguréscă, care din 5—6 milióne per şundam bundam s'ar inmulţí la 15—16 milióne?

N'ar mai fi aceea naţiune unguréscă, ci ar fi o conglomerare glăsuitóre în limba magiară!

Acésta absurditate şi anomalie nu va urmá: căci legile nu pretind ceea-ce vreau şovinistii, natura se revóltă de aşa bazaconii; slovacul şi românul atât e de inocent, obedient, fidel şi abstinent, în cât mai bine rëmâne în opinci naţionali, decât se imbrace cisme şi pinteni, cari nu se petrivesc cu moravurile şi salturile lor naţionali; mămăliga românéscă îi este mai gustósă, ca tocana unguréscă, borovicica nu o schimbă pe palincă de sëcară; doina naţională şi fluerul pe aria strëină şi ţigănéscă.

Acest poliglotism în statul ungar a esistat la început, precum ne spune regele prim sf. Stefan, ne scrie Anonymus Belae regis notarius, legaţii statelor strëine din curtea regelui Matia, contele Iosif Teleky în opul seu „Hunyadiak kora;“ nisuinţele lui Iosif II abrogate din causa absurdităţii de a germanisá popórele; evenimentele dela 1848—9 venite pe scenă din causa, că statul nu a respectat drepturile de limbi deosebite, legea din 1868, care încă voesce a deslega cestiunea naţionalităţiior.

Legea de naţionalităţi dă ansă şovinismului a trece cadrele acelei legi şi a propoveduí utopia de amalgamisare. Pe când în America lăţirea limbei englese nu insemnéză lăţirea naţionalităţii anglosăsesci, ci are numai o însemnătate comercială, ca limba italiană în peninsula balcanică, limba germană în comerciul din Ungaria, limba germană în armata comună austro ungară, limba, francesă în diplomaţia europénă, limba romană la têrgurile transilvanene, limba slavă la têrgurile din nordul Ungariei; tóte ca limbi internaţionale comerciali.

Altceva este comerciul, şi alta este naţionalitatea, altul este statul civil, militariu şi eclesiastic, şi altceva sunt limbile popórelor conlocuitóre.

„Unitatea statului, unitatea religiunei nu pot face amalgamisarea între popóre, românii ortodocşi s'au despărţit de sêrbii ortodocşi, slovacii remân slovaci şi în biserica rom. cat. şi şi în cea protestantă; nemţii catolici şi protestanţi remân nemţi adevëraţi; românii neuniţi şi uniţi stau morţiş cu limba şi moravurile lor. Iesuiţii au făcut modificări în canóne; asupru limbei n'au avut neci ei putere, ori-cât au împlorat ajutoriul din Viena şi din ceriu. Naţionalitatea polonă, română şi tatară eristă în Russia despotică, românii trăesc în Sêrbia trufaşă şi în Bulgaria mărită, aşa şi în Macedonia turcéscă.

Taină este limba, asupra căreia n'are putere nime nici în ceriu nici pe pămênt; şi acéstă taină a limbei n'are lipsă de consimţirea lui Bismarck şi Cozakoff, a lui Szarvas Gábor şi Beksits Gusztáv. Despoti cu gură lungă şi socotélă scurtă sunt cei ce nu cunosc sfinţenia limbei.

Dnii Beksits et consortes pot scrie în Ungaria ce vor voí; pot scrie chiar şi în contra legii de naţionalitate, căci procurorii de stat nu se simt îndemnaţi ai improcesuá, pentru că turbură temeliile statului.

Este un lucru prea natural, că ungurii së doréscă a se sporí. Acest sporiu însë este greu şi ciudat! Unii părinţi doresc se aibă copii, şi nau nici fete! Alţii nu vreau decât o fată şi un ficior, şi au o grămadă de fete! Écă, că lucrurile naturei şi alui Ddeu nu se pot regulá prin dorinţă şi poruncă omenéscă. Statistica statului spune, cu temeiu ori fără temeiu, nu sciu, că slavii şi românii se sporesc mai mult ca magiarii; jidovii se sporesc mai tare ca toţi ceialalţi. Scim, că jidovii nu muncesc greu, ci dela unu cumpëră şi la altul vând, profitul uşor îl pun în buzunariu, şi cu greu îl scot afară, nici atunci nu cheltuesc pe vin, vinars, cărţi şi musică; până sunt săraci, nu sunt luxuriosi, de silă dau şi cătane înmpëratului şi dare cu multe reclamaţiuni ér Sâmbăta nu lucră absolute nimic; ei cresc, se înmulţesc şi se înavuţesc, se jócă cu viéţa ca copii nostri cu mincea. Slavii şi românii trăesc în masse la munţi, la isvóre de apă cristalină în aer neinfectat, muncesc puţin pămênt şi cresc vite de jug şi de carne pentru Viena şi Budapesta, ajung în dile libere în crişmele jidovesci, aici vinarsul cel fals şi usura îi strică şi totuşi se înmulţesc, aşa scriu statisticii vechi şi cei noi.

Magiarii locuesc mai mulţi la câmpie, unde pămêntul e roditoriu, au economii avute, sunt bine îmbrăcaţi, în loc së sucéscă curelele opincilor, sucesc şi-şi ung musteţele cu pomadă aromatică din Tisza-Ujlak şi Devecser, n'au alt nëcas de cât când nu pot fumá tutun virgin şi trebue së solvéscă contribuţiunea directă şi cele multe îndirecte. Când vine săpatul şi secerişul, cositul şi culesul viilor, românii şi slovacii, vin ca la porunca înaltă, ca reservistii la ecserciţii, la lucrul câmpului şi lucră cu dilele şi septemânile pentru preţuri bagatele. La lucrul câmpului convin boerii cu muncitorii români şi slovaci, glumesc, povestesc impreună sunt vechi cunoscuţi din moşi şi strămoşi, işi cunosc genealogia din a 7 a sămênţie; şi se bucură unul de averea altuia, altul de sănëtatea, iscusinţa, diliginţa şi credinţa celuialt.

Fie dis spre onórea ungurilor economi; ei nu ating nici odată córdele religiunei sau a limbei ómenilor, opresc a luá în bajocură sfinţenia limbei şi a religiunei. Ba proprietarii unguri învaţă dela lucraşi ceva românesce şi slovăcesce; atâta cel puţin ca së se înţălégă cu ei. Sciu proprietarii unguri, că românii n'au nici timp, nici ocasiune a învëţa unguresce.

Aşa se petrece viéţa în statul ungar de o miie de ani încóce şi iobagia înainte de 1848 pertru popor n'a fost mai asupritóre ca liberalismul cu comasările cele vitrege.

Jocurile atletice din Viena şi Budapesta şi Cluş sunt nimicuri pe lângă lucrarea atletică a ţëranilor din statutul ungar cari asudă şi pórtă mii de greutăţi, sunt cu trupul şi mintea întrégă, şi la dueluri şi sinucideri nu cugetă; ci audind de ele bat în pălmi de mintea cea slabă a domnilor, de mintea care retăcesce sub era liberalismului întunerecul cavalerilor obscuri din seclul de mijloc.

Ungurii vrênd binele şi progresul românilor, al lor bine şi viitoriu îl vor voí; vrênd a face rëu, românilor, pe sine póte se vor încurca. Cu foile şoviniste magiare unii editori fac speculaţiune de bani zidesc case, însë ţërei folos nu vor aduce.

Cultura vrem cu toţii, dar vrem cultură naţională.

Moderator.

Discursul dlui Alecsandru Lahovari

rostit cu ocasiunea mormêntărei poetului Alexandri.

(Încheere.)

Dênsul în opera sa întitulată „Moţii şi Curcanii“ şi mai cu sémă în Peneş Curcanul

Carea a schimbat lângă Balcani
Porecla în renume

dă dreptatea ce i-se cuvine vitézului şi modestului dorebanţ, acel ţëran care lasă pacinica-i plugărie pentru câmpiile arate cu glonţuri şi cu bómbe şi aruncat fără veste într'una din cele mai sângeróse bătălii ale secolului, pórtă cu fală şi drapelul ce i-a fost încredinţat şi numele glorios ce i-a lăsat strămoşii lui.

Dar strălucirea poetică alui Vasile Alexandri nu trebue së lase în umbră celelalte merite ale lui.

A fost patriot nu numai cu cuvêntul şi cu condeiul, dar cu inima şi cu faptul. Amestecat în mişcarea dela 1848 el plătí cu esilul aceste aventuri generóse.

Rătăcind în ţëri strëine,
De căminu-mi depărtat —

Cum dice un alt poet român, pe la Paris, pela Constantinopol, pe la Turin, el puse în serviciul ţërei lui tóte cunoscinţele, tótă inteligenţa lui. Amenitatea formelor lui, amabilitatea nespusă a unui caracter totdeuna binevoitoriu, spiritul lui ager şi plăcut, îi înlesnì acéstă misiune, astfeliu încât isbutì a face ca aspiraţiunile şi dorinţele României së fie din ce în ce mai cunoscute şi mai primite în societatea cultă, şi în cercurile politice din strëinătate. Cine nu scie mişcarea ce se producea atunci în favórea nóstră în opinia publică din strëinătate şi mai cu sémă în generósa Francie?

În anii 1855—56 lucréză la Constantinopol, la Turin, la Paris mai cu sémă pentru a interesá la sórtea nóstră pe acei cari dispuneau atunci de sórtea Europei. Se scie succesul acestor silinţe ale patrioţilor români, printre cari Alexandri ţinea un rang aşa de eminent.

La 1857 înoirs în ţară, el fù unul din cei mai ardëori factori ai unirei ţërilor surori, unire pe care trebuia së o cânte în versui şi în puţine dile se aflară, pe tóte buzele şi în tóte inimile.

La 1858 sub Căimăcămia de trei, el fù ministru al afacerilor strëine a Moldovei şi pentru prima óră după mult timp se audi un limbagiu patriotic şi o apërare energică a drepturiloruşi a intereselor ţărei.

La 1859 el a fost întâiul ministru al afacerilor strëine al Principelui Cuza. Amic intim al Domnitoriului care a făcut unirea şi a pus temelia edificiului care s'a ridicat aşa de sus el fù omul lui cel mai de încredere. In nenumĕrate rênduri trata cu Napoleon al III despre diferite cestiuni în care ţara românéscă recurgea la spriginul împĕratului, pe atunci cel mai puternic din Europa. Graţie acestei protecţiuni, dar graţie şi creditului de care un trimis ca Alexandri se bucura, multe cestiuni grele fură hotărîte în sensul aspiraţiunilor nóstre naţionale. Alexandri fù dar cel dintâiu roman care chiar fără caracter oficial isbutí sĕ ne dobêndéscă o bunvoinţă atât de puternică şi de folositóre.

După 1866 a luat parte ca deputat, ca senator, ca ministru al ţĕrei în strĕinătate la mişcarea politică din ce în ce mai propăşitóre a naţiunei nóstre. Sórtea a voit ca la sfêrşitul vieţii sĕ se întórcă ca representant al ţĕrei pe acel pămênt al Franciei, în aceea ţara, unde chiar exilul este îndulcit, unde a trăit ca tinĕr, unde a învĕţat, unde a cugetat, unde a luptat pentru ţara lui şi unde a biruit. De şi interesele cu cari a binevoit sĕ se însĕrcineze nu mai avéu importanţa intereselor care sĕ agitau pentru noi la 1857 şi 1858, totuşi trecutul lui ilustru, afabilitatea nespusă a manierelor lui, îi asigură pelângă guvernul frances o situaţiune escepţională.

Representantul Franciei, care ne face onórea a asista la acéstă tristă ceremonie, pentru care lucru ii mulţămesc în numele guvernului, prin acest act de curtenie ne dà proba stimei şi iubirei de care Alexandri se bucură pelângă toţi în ţara unde a represintat atâta timp regatul român.

Lovit de o crudă bólă a cărei suferinţe le-a purtat cu răbdare şi energia unui român şi unui crestin, a venit sĕ-şi dea ultima suflare pe pămêntul iubit al Moldovei, pe acel plaiu dela Mircesci a cărei luncă a cântat-o, şi care de sigur în primăvară, numeră mai puţine flori neperitóre şi nepreţuite ale geniului lui. El a murit, dar geniul lui trăesce şi va trăi. Astădi România întrégă trebue sĕ îngenunchie înaintea acestui sicriu.

Femeile române ale căror frumseţe şi graţie le-a cântaţ, ostaşii a căror vitejie a lăudat-o, în sfêrşit acest popor român cu al cărui suflet el a imbinat sufletul lui, şi care n'a avut iubire, ură, durere sau fericire care sĕ nu resune în versul lui neperitoriu. El a murit, dară lasă ţĕrei o mândră, o trainică moştenire. Este suvenirea vietii lui oneste şi patriotice, este în fine gloriósa lui operă literară care va dăinuí cât va suna limba română pe malurile Dunării şi prin desişul bĕtrânilor Carpaţi.

Acésta sĕ fie mângăerea acelor de aprópe care l am perdut, căci doliul lor este, doliul întregei suflări românesci

---

Scurtă privire generală asupra literaturei patristice din restimpul înflorirei sale.

In necs cu cele publicate în acéstă materie aflăm de interes a publicá şi acest tractat după „Biserica şi Scóla“.

Literatura patristică luându-şi începutul la finea secolului I-lea cu literatura părinţilor apostoli şi aflându-se dela mijlocul secl. al II lea până la finea secl. al III-lea, în aşa numitul restimp apologetico-polemic, într'o stare de crescere şi desvoltare continuă a ajuns în secl. al IV-lea şi în jumĕtatea primă a secl al V-lea la o înflorire fórte imbucurătóre, încât acest restimp cu drept cuvênt este cunoscut în literatura teologică sub numele de „epoca de aur“ a literaturei patristice. In acest restimp de înflorire ni-se presintă ea ca fórte desvoltată nu atât prin inmulţirea ramurilor sau a direcţiunilor literare, prin numerositatea reprensentanţilor şi clasicitatea lucrărilor lor, cât mai vêrtos prin împregiurarea, că pelângă literatura bis. grecă a inflorit fórte mult şi cea latină, ba chiar şi cea siriană, a produs, ca nici o dată mai nainte şi nici odată după aceea, nisce lucrări fórte nimerite; desvoltându-se la resărit încă şi o literatură etiopică şi armenică, ér la apus urdindu-se cel puţin o literatură gotică.

Dacă ne întrebăm după causa unei desvoltări atât de frumóse a literaturei patristice în restimpul acesta, apoi aflăm, că ea zace pe dealtăparte în progresul natural, ce a trebuit sĕ-l facă literatura în urma desvoltărei şi avêntului luat până la finea secl. al IV-lea, ér dealtăparte în starea cea nóuă a religiunei crestine, ca religiune de stat şi dominantă. Prin acésta cucerire a ajuns biserica crestină din imperiul roman de atunci la starea de a cuprinde în sinul ei cele mai alese puteri spirituale din întregul imperiu, şi de a dispune de mijlóce necesare pentru desvoltarea precum a celoralalte ramuri ale vieţii bisericesci, aşa şi în special pentru înflorirea sciinţei şi literaturei teologice.

Şi la espunerea acestui restimp se va observá tot ordinea de până aici. Literatura grecă va ocupá şi de astădată locul prim, pentru-că ea şi în acest restimp a rĕmas predomnitóre, adecă a întrecut atât calitativ cât şi intensiv pe celelalte literaturi, fără escepţiune. La acésta înflorire au contribuit fórte mult pelângă momentele mai sus espuse încă şi scólele teologice din Alexandria şi Antiochia.

Scóla teologică din Alexandria, drept că n'a mai căpĕtat pe un al doilea Origen, ca cap al seu, totuşi se bucura în secl. al IV şi jumĕtatea primă al secl. al V-lea de un renume mare, avênd tot bărbaţi renumiţi ca învĕţători şi povĕţuitori.

Scóla din Antiochia, de şi tineră în esistenţa ei, căci după-cum se scie ea datézà abia dela finea secl. al III-lea, se desvoltă în decursul secl. al IV-lea astfeliu, încât în jumĕtatea a dóua a acestui secl. şi in cea primă a sec. al V-lea are trecere mare înaintea lumei teologice.

Ambele aceste scóle se discreditară cătră mijlocul scl. al V-lea. Causa acestei discreditări a fost împregiurarea, că ele în acest restimp au luat o direcţiune divergentă, sau mai bine opusă, în teologie. Pecând cea alexandrină, călcând în urmele lui Origen, cultiva esegesa alegorică şi pe basa filosofiei platonice teologia speculativă, pe atunci cea antiochiană cultiva esegesa literală-istorică si teologia positivă. Scóla alexandrină întonà fórte mult elementul cel supranatural în teologie, ér în christologie unitatea persónei lui Christos, seu unirea celor dóue firi alui Christos în o unică persónă dđeéscă; scóla antiochiană din contra accentuà în teologie mai mult elementul cel natural, manifestând o aplicare raţionalistică, ér în christologie tendinţa de a distinge cât se póte de acurat natura omenéscă de cea dđeiéscă a lui Christos. Din degenerarea acestor direcţiuni opuse şi anume, din cea a scólei antiochiene s'a născut Nestorianismul, ér din cea alexandrină Monofositismul.

Un numĕr considerabil de bărbaţi se distinsă în biserica grecéscă în acest restimp, ca representanţi ai sciinţei şi literaturei bisericesci, dintre cari cei mai de frunte sunt, în şir cronologic, cam următorii: Istoricul bisericesc Eusebie episcop în Cesarea Palestinei, s. Anastasie cel mare din Alexandria, s. Ciril, episcop în Ierusalim, cei trei capadochieni mari: Vasile cel mare, fratele seu Grigorie din Nisa şi Grigorin Nasianseanul, conumit şi teologul. Apolinariu episcop în Laodicea, carele mai târdiu au cădut în eresie, Didim din Alexandria, Diodor din Tars, Macarie cel mare din Egipet, Epifamie, episcop în Salamis (pe insula Cipru), Ioan din Antiochia, conumit Chrisostom sau gură de aur, Teodor, episcop în Mopsuestia şi fratele seu Polichroniu, episcop în Apemea, Sinesiu din Cirene, mai târdiu episcop în Ptolomais în Egipet, Isidor Pelusiotul, s. Nil cel mare din Alexandria, şi Teodoret episcop în Ciros, în Siria. Pe lângă acesti scriitori şi învĕţători bisericesci de rangul prim sunt încă fórte mulţi de rangul aldoilea, pe carii ii trecem cu vederea. Unii dintre acesti representanţi enumeraţi au eşit din scóla alexandrină, alţii ér din cea antiochiană. Sunt şi de aceea, cari în unele privinţe au urmat uneia, în altele celeialalte scóle; sunt în urma şi de acea, cari nu s'au ţinut nici n'au făcut parte nici din una nici din ceialaltă scólă. Representanţii cei mai însemnaţi ai scólei alexandrine sunt Eusebie, s. Atanasie, cei trei capadochieni, Apolinar, Didim, Macarie cel mare, Sinesiu precum şi Isidor Pelusiotul şi s. Nil cel mare, în urmă Ciril cel mare din Alexandria. Ér cei ai scólei antiochiene sunt următorii: Diodor din Tars, în Cilicia, cu carele începe pe de o parte renumele cel mare. ér pe de alta direcţiunea cea pronunţată a scólei, Ioan Chrisostomul, conscolariul seu Teodor din Mopsuestia, Polichroniu şi în urmă Teodoret episcopul din Cir.

Dr. *Tr. Puticiu.*

Convocare.

Toţi on. membrii ai „Reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul al X-lea, Braşov, al archidiecesii transilvane,“ precum şi alte persóne amice scólei, sĕ invită prin acésta a luá parte la adunarea generală a acestei reuniuni, ce se va ţiné la *17 18* şi *19 Septembre a c. st. v.* în comuna *Herman*, cu următórea

Programă:

Luni, 17 Septembre, la 9 óre a. m.

Membrii reuniunii vor asistá în corpore la serviciul divin împreunat cu invocarea Duhului sânt şi parastas în memoria membrilor decedaţi ai reuniunei.

Şedinţa 1 Luni, 17 Septembre la 10 óre a. m.

1. Deschiderea şedinţei prin presidiu.
2. Apelul nominal.
3. Presentarea rapórtelor comitetului central despre activitatea sa in decursul anului reuniun. 1889/90.
4. Alegerea comisiunilor pentru censurarea acestor rapórte.

Şedinţa a II-a Luni, 17 Septembre la 3 óre p. m.

5. Deliberarea asupra temei: „Specificarea materialului din religiune pe cei 6 ani de scólă, avênd de basă „Normativul scolar.“

Şedinţa a *III a Marţi, 18 Septembre la 9 óre a. m.*

6. Continuarea desbaterilor asupra temei din şedinţa precedentă.
7. Prelegere practică din fisică: „Insuşirile generale ale corpurilor.“

Şedinţa a IV-a Marţi, 18 Septembre la 3 óre p. m.

8. Desbateri asupra temei libere: „Cum sĕ se desvólte caracterul în copil?“

Şedinţa a V a Mercuri, 19 Septembre la 9 óre a. m.

9. Rapórtele comisiunilor.

Şedinţa a VI-a Mercuri, 19 Septembre la 3 óre p. m.

10. Stabilirea bugetului pe anul 1890/91.
11. Propuneri de sine stătătóre.
12. Alegerea comitetului central pe un period nou de 3 ani.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei ţinută la 28 Iuniu 1890.

G. C. Bellissimus,
vice-preşed.

I. Dariu,
secretariu I.

Varietăţi.

* (Sciri militare.) Maj. Sa s'a îndurat a concediá pe un an de dile pe maiorul Irimie Vellean nobil de Vellenfried; locot. Eugeniu Lemenyi a fost transpus în reservă reg. 2 inf.

* (Rĕscumpĕrarea regaliilor.) După comunicările foilor magiare ministrul de finanţă a pertractat până acuma afacerile de rĕscumpĕrare la 12,000 de comune şi din circa 13,000 de comune îndreptăţite pentru rĕscumpĕrare 800 sunt încă nehotărîte. Numai cu greu se aviséză sumele de desdaunare. Din 220 miióne, ce are sĕ se plătéscă, abia s'au avisat până acum spre plătire 30 milióne.

* (Têrgul Sibiiului.) Têrgul de vite al Sibiiului a fost în anul acesta mai binişor cercetat. Têrgul liber favorisat şi de o di frumósă a fost cercetat de multă lume. Cu deosebire a avut trecere cépa dela Făgăraş.

* (Stégul negru-galben.) „Egyetértes“ scrie: Ici-colo se arboréză acest stég, care pentru ochiul maghiarului este tot aceea, ce este pentru urechia lui „Gotterhalte.“ Acum, dice „Egyetértes“, după cum ne scrie corespondentul nostru, cu stégul acesta sunt superaţi cei din Kanija mare. Aici adecă sunt concentrate regimentele 7 şi 8 de honvedi şi pe edificiul comandei s'a arborat un stég negru-galben. Corespondentul nostru, continuă fóia kossuthistă, care cunósce spiritul locuitorilor din Kanija, rógă urgent pe ministrul de honvedi sĕ ia dispoziţiuni, ca stégul sĕ se dea jos de pe edifiiciu, fiind-că nu fie cine scie, că acésta este numai un însigniu şi e temore, că agitaţia mărindu-se, se va repetá casul dela Monor.

* (Bustul lui Alexandri.) Filip Marinescu absolvent al scólei de bele-arte din Bucuresci a luat iniţiativa de a face un bust marelui poet, V. Alexandri. Bustul va avé de dóuĕ-ori mărimea naturală. Spre scopul acesta dl Marinescu plécà la Paris pentru a modelá acolo bustul.

* *(Scrieri postume.)* În Bucuresci vor apăré sub acest titlu mai multe bucăţi din manuscrisele remase de V. Alexandri. Dóuĕ drame şi mai multe poesii sunt terminate. Au remas şi unele fragmente.

* (Casarma din Abrud în pericol.) Lui „Kolozsvár“ i-se scrie din Abrud, că noua casarmă, care a costat nu mai puţin ca 200,000 fl. şi care s'a zidit pe cheltuéla comitatului Albei inf. pe séma unui batalion de ostaşi, este în pericol de a se dĕrîmá.

* (Luarea Griviţei). Diua luarei Griviţei prin armata română s'a sĕrbătorit în Bucuresci şi cele lalte oraşe din Romania cu mare solemnitate. La serviciul divin a luat parte notabilităţile ţĕrei. Stradele au fost împodobite cu stindarde naţionale.

* (De ale timpului.) De câte-va dile a scădut temperatura fórte tare. Zăpada pe munţii cari mărginesc ţéra Oltului a ajuns până jos. La şes nici nu plóuă, nici nu ninge, ci e numai o vreme tulbure şi frigurósă.

* (Porţile de fer.) La 16 August, a avut loc înaugurarea regulărei porţilor de fer în mod solemn. Ministrul de comunicaţiune, a svêrlit, prin apĕsarea cu degetul pe maşinăria electrică cea dintâiu stâncă. In călĕtoria spre Mehadia înalţii óspeţi au fost salutaţi la Grohuda în limba română de parochul de acolo şi în decursul întregei călĕtorii au fost întimpinaţi de poporul român bănăţén.

* (Fabrica de celulosă şi scóla magiară la Zernesci.) Dacă comuna românéscă Zernesci până acum a fost ferită de strĕini, nu va mai fi de aici înainte. Aşa ne spune diarul din Braşov „Brassó“, că direcţiunea fabricei de celulosă a hotărît se aducă la fabrică mai multe sute de muncitori din Háromszék şi Csik. Tot acésta fóie e în formată, că se va ridica şi o scólă magiară, pentru-ca lucrătorii sĕ nu şi mai trimită copii la „oláh iskolába“.

* (Cuvêntul „buget“.) Acest cuvênt intrebuinţat dilnic în viéţa parlamentară şi politică a timpului nostru, a fost luat de francesi dela englesi pe la începutul seculului acestuia. Cuvêntul buget, care odinióră însemna în Anglia atât cât „cutia regelui“ sau „visteria regéscă“ se derivă dela vechiul cuvênt frances „boulge“, cu care se numia o „pungă mică de bani“, şi care s'a păstrat până astădi sub numirea de „bougette“. Din „bougette“, o espresiune usitată în Burgundia, se născù prin prumutare englezéscă cuvêntul „buget“, cu care la inceput se numia sacul de piele al parlamentului, în care se păstrau actele despre venitele şi cheltuelile publice ale statului. Mai târdiu cuvêntul acesta se întrebuinţà pentru numirea veniturilor şi cheltuelile statului.

* (Rectificare.) In Nr. din urmă, pag. 3. în poesia „La mórtea lui Vasile Alexandri“ în loc de: Coperiţi-l cu lăcrămióre sĕ se cetéscă: *Acopere-l cu lăcrămióre.*

Bibliografic.

„*Lumina*“ revistă literară, Anul I, Nr. 3, Septembre, a apĕrut cu următoriul sumariu: Vasile Alexandri. — Am uitat (poesie). — Moş Bucur. — In asteptare (poesie). — Desilusie (novelă). — La ţermurile linistitei mări. — Lîngă sicriul ei (poesie).— Notite literare. — Hipnotismul (comedie intr'un act.) Pe coperte (bibliografii corespondenţe etc.

Loterie.

Mercuri în 17 Septembre 1890.

Brünn: 51 62 29 37 15

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Septembre 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Rena de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.20	101 10
Renta de aur austriacă	105.80	105.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Sorţi de stat dela 1860	139.75	140.—
Galbin	5 37	5.35
Napoleon	8 91	8 90

Nr. 410. [452] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului se escrie concurs cu terminul pănă la 25 Septembre a. c. st. vechiu.

1. Ruda, cu filiile Plop şi Poeniţa-Voinei; Alun cu filia Bunila, unde din causa situaţiunei locului învĕţămêntul este ambulant, cu salariu anual din repartiţiă 250 fl., cuartir şi lemne focali în natură.

2. Cinciş cu filiile Cerna şi Părósa, cu salariu anual 220 fl, cuartir şi lemne.

3. Hăşdĕu, cu filiile Dobica, Floresc şi Cernişóra, cu învĕţămênt ambulant, salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne focali.

4. Baia lui Craiu-Topliţa cu filiile Goleş, Vălariu, Buzdulariu, învĕţămênt ambulant, cu salariu anual 150 fl.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni au a şi trimite cererile în terminul prescris, instruite conform prescriselor legali, la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Haţeg, la 26 August, 1890.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

---

[445] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se scrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Berinţia, cu salariu de 120 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemnele trebuincióse pentru foc.

2. S. Copalnic, cu salariu de 150 fl., şi lemne de foc.

3. Cărbunariu, cu salariu 120 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de foc.

4. Cărpiniş, cu salriu 50 fl. şi lemne de foc.

5. Curtuiuşul-mic, cu salariu anual de 50 fl., cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

6. Făuresci, cu filia Plopiş, cu salariu de 135 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de foc.

7. Vima-mică, cu salariu de 120 fl., şi lemnele trebuinciósĕ de foc.

8. Trestia, cu salariu de 60 fl., şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa una din acestea staţiuni au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu ppopesc pănă la terminul sus indicat, (p. ultimă Kápolnok-Monostor).

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetăţii de pétră, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cărpiniş, la 23 August, 1890.

Ioan Şovrea,
protopresb.

Nr. 190. [440] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de invĕţătoriu din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei sĕ escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Tibru, cu salariu anual de 100 fl. lemne şi cuartir liber.

2. Ţelna, cu salariu anual de 100 fl., din repartiţiune lemne şi cuartir liber.

3. Ighiel, cu salariu anual de 70 fl., lemne şi cuartir liber.

4. Remeţ-sat, şi Ripa-remeţului, cu un salariu anual de 150 fl. lemne şi cuartir liber.

5. Inuri, cu salariu anual de 100 fl., lemne şi cuartir liber.

6. Cricău, cu salariu anual de 150 fl., lemne şi cuartir liber.

7. Stremţi, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemnele necesare.

Doritorii pe a ocupá vre unul din acestea posturi au a şi asterne concursele lor pănă la terminul sus indicat instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele respective.

Alba Iulia, 14 August, 1890

Alesandru Tordoşian,
protopresb. gr. or.

Nr. 502. [439] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Sighişórei, sĕ publică concurs cu termín de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Daia săséscă, cu salariu anual de 150 fl., pe lângă cuartir şi lemne de foc, cu îndatorirea a ţiné în Duminecile şi sĕrbătorile de preste an şi strană pe lângă cantorele bisericei.

2. Haşfaleu, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl.. cuartir şi lemne de foc.

4. Trapold, cu salariu anual de 110 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Bundorf, cu salariu anual de 106 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi, sĕ-şi trimită concursele instruite în sensul legilor scolare în vigóre în terminul deschis subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei.

Sighişóra, 7 August, 1890.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 522. [438] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin pănă la 20 Septembre a. c.

1. Rĕhĕu, pentru postul de învĕţătoriu în clasa a III a cu salariu anual de 200 fl, din cassa bisericei; pentru cel din clasa a II a cu salariu de 180 fl., din alodiul comunal; şi pentru cel din clasa I a cu salariu de 150 fl., din cassa bisericei şi cuartir liber. Invĕţătorii sunt îndatoraţi a ţiné strana în biserică Dumineca şi în sĕrbători.

2. Vurpĕr, cu salariu anual de 200 fl., din repartiţiune şi 2 ☐° lemne de foc.

3. Órda de sus, cu salariu anual de 200 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din posturile acestea au sĕ-şi astérnă cererile instruite conform normelor în vigóre, pănă la terminul preclus, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 14 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale respective,

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 524. [443] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Cluşului, sĕ escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salariu de 150 fl, cuartir şi lemne de foc.

2. Apahida, cu salariu de 100 fl. cuartir şi lemne de foc.

3. Butene, cu salariu de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Călăţele, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Cojocna, cu salariu ne 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Geröfi-Dângău, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Gestrade, cu salariu de 81 fl. şi cuartir.

8. Geaca, cu salaríu de 120 fl.. şi cuartir.

9. Giurcuţa, cu salariu de 90 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Măguri, cu salariu de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Mociu, cu salariu de 200 fl., fără cuartir.

12. Someşul rece, cu salariu de 120 fl, 24 merţă mari de bucate, cuartir şi lemne de foc.

13. Someşfaleu, cu salariu de 140 fl. şi cuartir.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste staţiuni, au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Cluş, 20 August, 1890.

Tuliu Roşescu,
adm. ppresb.

Nr. 570 [441] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele bisericesci mai jos insemnate se escrie concurs cu termin de 20 ḑile de'a prima publicare în „Telegraful român.“

1. Poiana-Blenchi, cu salariu anual de 100 fl. din repartiţiune dela popor.

2. Ciceu Poiana cu salariu anual de 150 fl. din repartiţiune dela popor şi după terminarea edificiului scolar cuartir în scólă şi lemnele necesari de incălḑit.

3. Cheuchiş cu salarin anual de 40 fl.

4. Diug, cu salariu anual de 100 fl.

5. Ciobanca, cu filia Ciobancuţa, cu salariu anual de 133 fl.

6. Deeş, cu salariu anual de 100 fl.

7. Magója, cu salariu anual de 300 fl. cuartir natural şi lemnele după trebuinţă.

8. Baba, cu salariu anual de 100 fl. din repartiţiune dela popor.

Doritorii de a ocupa vre unul din posturile amintite au a-şi asterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 20 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. „Deeş“ ln conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 392. [431] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învĕţători la scólele poporale din comunele mai jos numite din protopresbiteratul Sibiiului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful român.“

1. Boiţa, salariu anual de 350 fl. solvinḑi în rate lunare, cuartir natural în edificiul scólei şi lemne de foc, patru stângini.

2. Turnişor, cu salariu anual de 200 fl. din alodiul comunal, cuartir liber în edificiul scólei şi trei stângini metrici lemne de foc pentru scólă şi invĕţătoriu, precum şi unele venituri stolari impreunate cu acest post.

Doritorii de a reflectá la vre-unul din aceste posturi vor avé a-şi asterne concursele instruite în sensul legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Dintre concurenţi pelângă cualificaţiuni egali se vor preferí cei ce vor documentá cunoscinţa tipicului şi a cântărilor rituali prin documente sau în persónă în decursul timpului la alegere.

Sibiiu, 20 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tr tului Sibiiului în conţelegere cu pectivele comitete parochiale.

Ioan Pap
protopr

Nr. 493. [432] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele din comunele mai jos înşirate în protopresbiteratul Lupşei se escrie concurs cu terminul pănă la 0 Septembre 1890 v.

1. Cacova Ieri, cu salariu d 200 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

2. Brăzesci-Sartăş, cu salariu în bani 180 fl., cuartir şi lemne.

3. Poşaga de jos, cu salarin 175 fl, cuartir şi lemne.

4. Runc, cu salariu 166 fl. 25 cr. cuartir şi lemne.

Afară de acestea diurnele pentru participarea la conferinţele învĕţătoresci prescrise.

Doritorii de a competá la unul din aceste posturi sĕ şi trimită cererile concursuali provĕḑute cu documentele prescrise la subsemnatul oficiu păna la terminul defipt.

Olenbaia, 16 August, 1890.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 211. [442] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci, dela scólele din comunele mai jos însemnate din protoprerbiteratul Albei-Iuliei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ şi anume:

1. Valea geogelului, cu un salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne necesare

2. Ponor, cu un salariu anual de 115 fl. cuartir şi lemne necesare.

3. Craiva, cu un salariu anual de 60 fl. şi 10 litre (ferdele) de grâu, cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupá vre unul din acestea posturi au a-şi asterne concursele lor pănă la terminul sus indicat instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbit. gr. or. în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Alba-Iulia, 27 August, 1890.

Alecsandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Sz. 3978/890 plg. [453] 1—3.

Hrdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagyküküllő megyébe kebelezett Egerbegy község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül az **1890 évi November hó 11-ik napjának délelött 9 órája** Egerbegy, községházához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés 1-ső példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1990 Augustus 18-án tartot üléséből.

Nagy Lajos *Májai*
elnök. jegyző.

Sz. 4764/890 plg. [429] 2—3

Hirdetmény.

A Radnothi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése nevezetesen a képviselet rendezése, müködö mérnök megválasztása és a költségi elöirányzat elkészitése végett határidőül az **1890 évi szeptember 15 d. e. 9 órája** Radnoth községébe a községi irodába tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek maradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

A kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros, 1890 Augustus 27-én,

Báró Apor Zoltán,
eljaró biró

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95 Sibiiu, Marţi 11/23 Septembre 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Septembre.

Ne despart încă numai câteva sěptěmâni până vom fi în posiţiune de a vedé proectul ministrului de interne relativ la introducerea administraţiunei de stat. În public până acum nu a străbătut nimica din cele ce se lucră. Ómenii fac combinaţiuni, dau cu socotéla, dar în ministeriu se lucră cu uşile încuiate. Nu scim, dacă se va păstrá vre o umbră de autonomie în comune, nu scim, dacă sistemul vicinilistilor va fi susţinut şi mai departe în paguba maiorităţii locuitorilor, tot ce scim este, că ideea de stat unguresc are sě fie validitată în tóte amenuntele. Dacă a petrecut cineva numai o ḑi, ori o lună în o comună, a putut observá, că numai o clasă de ómeni sunt, cari direg afacerile comunale. Dacă aceia ar fi înzestraţi cu tóte atributele unor ómeni de omenie şi drepţi, atunci noi am fi fost cei din urmă, cari am fi strigat contra acestei anomalii.

Din nenorocire pe lângă acésta bătaie de joc a autonomiei comunale, am věḑut eşit la ivélă dreptul pretorelui de candidaţie, şi în urma acestui drept dat lui am věḑut, că primarii şi notarii nu au mai fost aleşii poporului, decât agenţii volniciei celei de sus, dictată de interesele strěine. Cercul ca atare şi comuna au fost băgate în căldarea cea mare a comitatului, a-l cărui centru ér s'a designat câte un orăşel magiar, — ori a fost centru, ori ba, — nu de administraţiune bună şi grabnică a fost vorba, ci de interesele speciale ale rasei magiare şi a intăririi ei şi de atunci de drumuri bune nu mai dai prin comune, nici cercurile nu mai au nici o influinţă în ce privesce trebile lor, au se plătéscă cât li se cere şi mai departe sě se lase în grija domnilor celor dela putere din centru.

Acest sistem greşit a instrěinat ómenii dela viéţa municipală, bărbaţii devotaţi binelui public au dispărut din salele comitatelor, clicele cele vênătóre de interese s'au stabilit în fie-care comitat, acele au impărţit posturi, acele au lucrat fără pic de mustrare de consciinţă aceea ce au creḑut, că convine intereselor lor.

Şi dacă din nenorocire aceste clice au sciut sě pună sub influinţa lor stricăciósă şi pe comitele suprem, atunci fără nici o ruşinare au influinţat alegerile în cercurile electorale, au comandat şi şi au impus voia lor, cât nici cel mai incarnat absolutism nu putea sě facă aceea ce ele făceau fără nici o responsabilitate. Dacă întrebai pe câte un comite suprem, că cum de nu se respectéză şi dreptul poporului contribuent la alegerea cutărui ori cutărui funcţionariu, ţi se rěspundea, că acel om nu are increderea alegětorilor, ér dacă mergeai şi mai departe cu intrebarea, că cine i-a înzestrat cu putere discreţionară, da din umere, căci dór nu era atât de naiv, ca se nu scie, că alegerile lor s'au întêmplat fără scirea alegětorilor, s'au întêmplat la comandă cu primari şi notari, fără ca alţi alegětori sě scie de ḑiua de alegere.

Ori cine a cutezat a se folosí de dreptul seu de alegětoriu a fost timbrat de agitătoriu, preoţii şi invěţătorii nostri au fost luaţi la ochiu, daţi în grija gendarmilor apoi, ca sě vadă de tot pasul ce-l fac. Şi acésta la noi a fost autonomie în timp de 15 ani, de când a luat în mânile sale frâul guvernului dl Tisza. O astfeliu de administraţie, în care se formase o oligarchie din câteva familii în fiecare municipiu nu putea se mai trăéscă nici o ḑi, fără ca Ungaria sě devină compromisă în ochii lumei civilisate. Trebuia deci sau sě se creeze legi liberale, în cari cetăţénul sě şi validiteze votul seu, sau apoi sě se ia din mâna poporului dreptul electoral şi sě se dea în mâna ministrului.

Părerea din urmă a triumfat.

O administraţiune onorabilă nu puté eschide mai mult elementul român dela eserciarea dreptului constituţional, censul cel ridicat, care îi făcea imposibil a se validitá trebuia odată scăḑut, căci până e lumea nu mai póte sta anomalia aceea, că un parlament se fie compus din ómeni aleşi pe alte base de cens şi se nu cumva sě se dea de gol, că în Ungaria naţionalităţile sunt nisce elemente fără nici o viaţă, fără nici o cultură, fără nici o aspiraţiune mai nobilă, ideea de stat unguresc a cerut ca sě se introducă administraţiunea de stat, sě se ia dreptul de alegere din mâna cetăţenilor. Pentru aşa drept avut noi nu ne plângem, ne-am fi plâns, când dreptul de alegere ar fi fost sânt şi eserciarea acelui drept nu ar fi întimpinat atâtea greutăţi câte au intimpinat.

In atare cas am fi luptat bucuros în rêndurile acelora, cari vor sě-l mai susţină, în casul de faţă trebue sě observăm o ţinută proprie, sě ne uităm cu mânile în şolduri, cum 'şi păpară singuri ungurii dreptul lor de alegere prin întrebuinţarea cea rea ce au sciut sě facă de el. Au tot cârpit din o lege în alta, numai se ne facă din maioritate ce suntem minoritate, au lăsat uşiţe pentru ei şi nóue ne au pus ziduri dinaintea casei, acum vadă ce au făcut. Dreptul de alegere, care ar fi fost chemat a ne înlesní educaţiunea politică, nóue ne a adus numai amărăciune şi ne-au înşelat în legitimele nóstre asteptări, când cu inaugurarea constituţionalismului unguresc Credeam, că absolutismul cel crâncen va fi fost lecţiune de ajuns ca fraţii magiari sě nu 'l introducă întocmai, dar vedem, că puţin au învěţat din păţăniile acele şi ceea-ce au învěţat a fost numai, că cum se aplice ce e rěu faţă de tótă suflarea neunguréscă. Intr'aceea edificiul s'a putreḑit şi trebuia sě cadă dreptul electoral ca sě nu se mai scóle în veci.

Nu ne facem ilusiuni nici dela sistemul cel nou, el va fi intocmit tot după sprâncénă, dar cel puţin acum avem pe cine sě facem responsabil la cas, când nu vor fi respectate interesele poporului, care face în Ardél pretutindenea maioritatea afară de cele 4 comitate sěcuesci.

Revista politică.

Făcênd o revistă asupra manevrelor, ce s'au făcut până acum trebue sě le dăm şi impórtanţa politică, ce li se cuvine.

Manevrele dela Narva, la care au luat parte ţarul Rusiei şi impěratul german au fost numai o paradă militară în comparare cu manevrele cele mari rusesci, ce s'au făcut la marginile Galiţiei şi la cari au fost concentrate 150.000 de ómeni. Comentariile despre aceste manevre deduc importanţa lor şi din aceea impregiurare, că Rusia nu se sfiesce a păşí pe faţă cu planurile sale, înfricând statele vecine cu colosul de armată, ce-l póte pune în miscare şi care se află partea cea mai mare concentrat la graniţele vestice.

Şi şi mai mare importanţă se dă acestei cestiuni prin impregiurarea, că precum se afirmase în vară, se vor face mari manevre şi în Galiţia austriacă şi la aceste manevre va asistá Maj. Sa monarchul. Pregătirile erau făcute, cand d'odată vine vestea, că monarchul a abḑis de a merge în Galiţia la manevre şi că manevrele mari s'au sistat acolo numai din causă, că Austro Ungaria sě nu provóce nici chiar bănueli.

Rusia însě a trecut preste bănueli la ordinea ḑilei şi nu s'a sfiit a-şi duce în indeplinire planurile, şi precum se afirmă încă cu succes. La acele manevre au luat parte cei mai buni comandanţi şi generali, cei mai aprigi căpitani, cari în zelul lor de a escelá nu s'au sfiit a aruncá injurii la adresa germanilor în faţa trupelor, ce le conduceau. Şi la manevrele acestea, ce au durat 7 ḑile, s'au făcut tóte combinările şi planurile, ce ar puté obvení într'un cas de rěsboiu anumit cu Austro-Ungaria.

Ca un feliu de rěspuns pacinic al manevrelor rusesci au fost manevrele armatei austro ungare, ţinute în inima Ungariei la Debreţin şi Székelyhid. Acestea încă 'şi au importanţa lor. La ele au asistat toţi ataşaţii puterilor aliate, ataşatul turcesc şi rus, japonez etc. ministrul român de rěsboiu, ca-

---

FOIŢA.

Pentru dietetica sufletului.

Din ḑiariul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate în românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare.)

„Ceea ce sperăm cu putere intensivă, aceea se şi realiséză. Un cuvênt cam hazardat, dar care este de un farmec consolator.

⁂

Tristeţa vine din lăuntru şi subsépă din adênc organismul omenesc. O neplăcere, ce ne vine din afară restabilesce mai bine ca ori ce ecuilibrul.

⁂

Dacă succede, fie prin conversaţiunea cu un amic sau prin lectura unei cărţi, fie prin aducere aminte, ori implinirea datorinţei a concentrá atenţiunea asupra unui punct dat, atunci tristeţa internă şi mai mult încă durerea fisică 'şi va perde ascuţişul. Mai sigur încă, dacă acésta directivă i se póte dá pacientului pe nesimţite de către un altul.

⁂

Prin cugetare profundă — ḑice Hippel — dedăm sufletul nostru la un fel de esistenţă afară de corp; el se prepară prin o cale preste câmp pentru unul mai mare, care ne este destinat tuturor.

⁂

Abstragerea, aşa numitul „a se distrage“ nu e de nici un folos. În timp ce constant ficsez propunerea şi o esprim în internul meu, de a abstrage dela obiectul A sau B, ficsez tocmai prin aceea obiectul A sau B în mine şi nu-mi ajung scopul. Ficsând însě obiectul C dispar de sine A şi B.

⁂

Numai prin posiţiunea unui altui obiect se póte ceva negá în adevěr. O lege acésta, care 'şi are resultatele cele mai importante nu numai pentru dietetica sufletului, dar pentru viaţa intrégă. Comunul, rěul, falsul şi uritul numai atunci sunt în adevěr negate, când ele sunt inlocuite cu nobilul, bunul, adevěrul şi frumosul. *Cel ce consideră tóte acele rele ca realităţi şi le combate, este perdut; trebue tractate ca nimic şi a creá ceva în locul lor.*

⁂

Un optimism moderat, care de altcum şi reese dintr'o filosofie adevěrată a vieţei, încă aparţine de dietetica sufletului. Cel ce nu este mulţămit cu lumea nu póte fi mulţămit nici cu sine însuşi, şi cel care nu este mulţămit cu sine, nu se va consumá el óre în indisposiţiunea sa? 'şi va puté el conservá sănětatea lui internă?

⁂

Nu esistă om, care sě nu fi [illegible] în viaţa sa un bine neasteptat. Cugetă-te [illegible]esta şi nu vei desperá de viitoriu. Suvenirea — precum o numesce un poet — va devení nutritórea speranţei.

⁂

Sě ne tractăm aşa, precum a ḑis Reil că-şi tracta pacienţii sei: *cei incurabili perdeau viaţa, nici-odată însě speranţa.*

⁂

Posibilitatea manifestării individualităţii faţă cu puterile universului se baséză *pe energie.* Tótă energia însě ce ni o putem dá se baséză *pe cultură.* Energiele — conform esperinţei — sunt: cea inertă (*vis inertiae*), cea persistentă, cea tăcută, cea firmă, cea tenace, cea din cas în cas, cea pasivă, cea delicată, cea sělbatică, cea veselă şi aceea, care intrunesce mai multe din aceste criterii.

⁂

Cu totul altceva sunt facultăţile singuratice în potenţarea lor: inteliginţă, voinţă, fantasie s. a. *„Energia“* ca espresiune sumară, se referesce la resultatul acestora, sau la forţa cea mai individuală, a cărei sorginte nu este cunoscută, ci este inăscută fiinţei vieţuitóre.

⁂

A nu fi indispus — este o pretensiune ce nu se póte face unui om. Córdele unui instrument sunt discordate prin atmosferă (asemenea higrometrului=

rele a şi fost decorat de monarchul nostru. Concentraţi la acele manevre au fost 40,000 ómeni şi precum s'au esprimat ataşaţii strĕini şi ministrul român, monarchia nóstră posede o armată bine disciplinată, răbdurie şi forte. Esercitiile au fost esecutate cu cea mai mare precisiune. Mai mare pond se pune însĕ pe vorbele monarchului, carele de astădată a făcut critica în public a esercitiilor esecutate. Dênsul a arĕtat scăderile şi şi progresul. Din autografele preaînalte, ce le a adresat archiducelui **Albrecht**, ca comandant general al armatei şi archiducelui Iosif, comandantului honveḑimei, reese, că Maj. Sa a rĕmas de tot mulţămit de prestaţiunile trupelor şi acelei mulţămiri i-a dat de altfeliu espresiune şi diferitelor trupe. Deosebită laudă a secerat corpul 7 de armată sub conducerea comandantului **Waldstätten** şi acésta o amintim mai vêrtos, că acest corp se compune din românii bănăţeni.

Deosebită importanţă se atribue şi manevrelor armatei germane, ce s'au făcut în Silesia inmediat după cele dela Székelyhid. La aceste manevre s'au întêlnit érăşi doi monarchi şi convenirea impĕratului german cu monarchul nostru se consideră de cea mai bună garanţă a păcei. Tot cu acésta ocasiune a convenit şi bărbaţii de stat, ministrul de esterne Kalnoky şi cancelariul Caprivi, carele a şi fost decorat din partea monarchului nostru. Acestei distincţiuni i se dă o deosebită importanţă mai vêrtos prin aceea impregiurare, că ea desminţesce tóte scirile, ce s'au colportat, că cu depărtarea lui Bismarck s'a schimbat şi direcţiunea politicei germane faţă cu monarchia nóstră.

Marea revistă, cu care s'a terminat manevrele în Francia şi la carea au luat parte 50,000 de ómeni încă a atras atenţiunea lumei. Dl Carnot şi trupele au fost vii aclamaţi de o mulţime imensă. După revistă dl Carnot a presidat un banchet cu 140 tacâmuri, la care au luat parte generalii, colonelii şi ofiţerii strĕini. Dl Carnot a ridicat un toast Franciei şi armatei sale; el a ḑis, că ţine sĕ salute din partea guvernului armata, care este naţiunea însăşi totdeuna gata sĕ apere onórea şi siguranţa patriei, căreia asigură binefacerile păcei şi beneficiile muncei sale. Dl de Freycinet a mulţămit preşedintelui de cuvintele sale, ce vor fi pentru armată un indemn de a continuá pe calea muncei şi a progresului; el a terminat ridicând un toast dlui Carnot.

Inainte de banchet dl Carnot a primit pe contele de Oultremont, care venise sĕ l salute din partea regelui Belgiei. Dl Carnot a rĕspuns, că este fórte miscat de acest demers şi a rugat pe dl de Oultremont sĕ transmită regelui Leopold espresiunea gratitudinei sale. Dl Carnot a fost aclamat de poporaţiune. Dl Freycinet a primit pe ofiţerii strĕini, el şi-a arĕtat satisfacţiunea de ai vedea în manevre şi a adăugat: „cred, că veţi face guvernelor d-vóstre o dare de sémă favorabilă de primirea şi simpatiile ce vi s'au arĕtat pretutindeni în Francia.“

Sânţirea bisericei din cetate.

Era un lucru de mult simţit din partea credincioşilor parochiei din cetate de aici, ca biserica, ce totodată se folosese şi ca catedrală, sĕ se renoveze. Parte însĕ din lipsa de mijlóce, dar şi din iniţiativa necesară, acest lucru a rĕmas din an în an numai ca o dorinţă generală. Avênd însĕ astăḑi acésta parochiă infruntea organului seu administrativ ómeni, cari pe lângă bunăvoinţa ce o au faţă de bi[illegible] şi energia recerută, ca sĕ scie străbate preste greutăţile ce stau în cale, pe lângă altele îmbunătăţiri ce s'au făcut la acésta biserică, în timpul din urmă astăḑi o vedem reparată şi înoită, încât şi prin cureţĕnia ei eserciază un formec órecare.

Recunoscinţă merită în acésta privinţă fără îndoială generoşii parochieni, cari a succurs cu jertfele de tot soiul în acest respect, dar nu mai puţină recunoscinţă merită zelosul preşedinte al comitetului parochial dl Parteniu Cosma, dimpreună cu întreg comitetul şi epitropia parochială, şi în special dl ases. cons. Panteleon Lucuţa, carele aşa ḑicênd a esecutat întrégă reparare, inspecţionând cu deamĕruntul întrégă lucrare, ce póte satisface ori ce pretensiuni.

Făcêndu-se renovări radicali, s'a ivit trebuinţa a se face şi sfinţirea bisericei din nou, ceea-ce s'a şi întêmplat Sâmbătă la 8/20 a. l. c. în tótă splendórea prin însuşi Escel. Sa I. P. S D. archiepiscop şi metropolit, asistat de Preacuv. Lor dl archim. vicariu archiep. Dr. Il. Puscariu şi dl protosincel ases. con. N. Frateşiu; P. O. D. D. protopresbiteri: I. Hannia dir. sem., I. Papiu parochul locului, M. Lazar ases. cons., Z. Boiu ases. cons., N. Cristea ases. cons. I. Ghibu prof. sem., Dr. I. Crişian protodiacon şi prof. sem., diaconii: I. Frâncu şi I. Gavrilescu.

După terminarea sânţirei bisericei Escel. Sa prin cuvinte adevĕrat archieresci a accentuat laudabila rêvnă a credincioşilor acestei parochii cătră biserică, renovându-se atât de frumos, şi conservând cu sfinţenie, ceea a primit dela antecesorii lor, cari în timpuri grele şi cu mari jertfe a putut zidí acest lăcaş a lui Dḑeu.

Imediat apoi s'a început celebrarea s. liturgii în decursul căreia diaconul I. Frâncu, ales de paroch în Laz s'a chirotonit de preot, ér alesul de capelan în Ciórа, Ilie Şavu, s'a chirotonit de diacon.

Cântările liturgice le-au esecutat cu multă precisiune corul seminarial, sub conducerea dlui prof. semin. Georgiu Dima.

Atât la actul sânţirei bisericei, cât şi la s. liturgiă a participat un public numĕros şi ales, deşi nu cu puţină părere de rĕu trebue sĕ o accentuăm, că şi dela acest act lipsiau unii, cari în puterea chemării şi oficiului ce-l pórtă n'ar fi fost permis sĕ lipséscă.

Tot din incidentul acestui act important, Escl. Sa I. P. D. archiepiscop şi metropolit a dat un prânḑ festiv, la care au fost invitaţi toţi membrii comitetului şi epitropiei parochiale, precum şi toţi asesorii consistoriali din loc, şi este sciut, că biserica nóstră, condusă de puternicul simţ de loialitate cătră înaltul Tron, nici la o ocasiune festivă nu întrelasă a se accentuá bunătatea şi preaînalta îngrigire de care s'a bucurat totdeuna, dar mai ales sub gloriósa domnire a Maiestăţii Sale.

Astfelin şi la acest prânḑ, toastul prim l'a ridicat Escel. Sa pentru Maiestatea Sa preabunul şi gloriosul nostru monarch, carele totdeuna în mod imbelşugat si-a revĕrsat graţia şi bunătatea Sa asupra bisericei nóstre atât de master tractată în trecut. Entusiaste urări de: „Sĕ trăéscă“ a urmat acestui toast, carele a fost ascultat stând.

Al doilea toast l'a ridicat tot Escel. Sa pentru comuna bisericéscă din cetate, pentru comitetul şi epitropia parochială, la a căror iniţiativă şi cu a căror conlucrare s'a efeptuit renovarea bisericei, accentuând mai pre sus de tóte bunaînţelegere ce trebue sĕ domnéscă în sinul unei biserici.

Apoi s'a ridicat mai multe toaste în sănĕtatea Escel. Sale, accentuându-se părintésca îngrigire ce o are faţă de prosperarea bisericei preste tot, şi în special accentuându-se puternicul succes şi sprigin ce n'a pregetat a dà acestei renovări, căci altfel pe lângă ori-ce bunăvoinţă, în lipsă de mijlóce, rĕmânea neesecutabilă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,“

Cricău, în 8 Septembre 1890 v. Una dintre cestiunile cele mai ponderóse, de cari ar avé sĕ se ocupe adunările generale ale reuniunilor nóstre învĕţătoresci ar fi cestiunea esamenelor dela scólele nóstre poporale.

Invĕţătorii întruniţi în adunările generale ale despărţĕmintelor şi sub-despărţĕmintelor, se întrec a ţiné disertaţiuni din sfera educaţiunei practice şi prelegeri practice, din singuratecile obiecte de învĕţământ, arătând unul altuia prin acelea pe ce cale mai uşor şi mai cu succes s'ar putó ajunge la scop, cu elevii din scólele poporale.

Invĕţătorii dar întruniţi în adunări, prin împărtăşirea reciprocă a succeselor obţinute pe terenul educaţiunei practice prin aflarea şi recomandarea celei mai practice căi conducĕtóre la scop se aruncă, aşa ḑicênd, între invĕţători o sĕmânţă, din care toţi cei iubitori de progres şi cei ce sunt preocupaţi de viitoriul nostru, pretind ca sĕ şi rodéscă fructe îmbucurătóre pe terenul cultural.

Se vedem acuma cui e încredinţat secerişul, sau apreţirea ostenelelor puse de adunările generale învĕţătoresci şi în special ostenelele puse de învĕţători. Scie óre adunarea generală, că toţi membri ei ordinari folosesc cunoscinţele câstigate în şedinţele adunărilor? Scie óre adunarea, că învĕţătorii, cari au ţinut şi ţin prelegeri practice în şedinţele adunării urméză aşa, precum recomândă colegilor sei? Scie mai departe adunarea generală, care ar fi calea cea mai competentă a se ocupa cu resultatele tuturor esamenelor din despărţĕmêntul seu, că ce resultat a obţinut fie care învĕţătoriu din despărţĕmênt la esamen, şi în fine scie adunarea generală, care învĕţătoriu esceléză, care se pórtă amesurat chemărei sale şi care face regres.

Sunt învĕţători, cari avênd la inimă binele némului nostru, prin diliginţa şi interesul ce l dovedesc pe cariera învĕţătorésca ne fac multă onóre. Şi vor fi şi de aceia, cari numai îşi plătesc urechia întru împlinirea datorinţelor scolare Insĕ cu tóte acestea nu arare-ori vedem, că ostenelele celor ce esceléză în purtarea lor sunt recompesate cu nemulţămiri şi cârtiri din partea organelor celor „puternice“ din comună; pe când unii dintre cei ce fac regres aşa ḑicênd sunt bine vĕḑuţi şi lăudaţi ba chiar şi spriginiţi şi consideraţi de ómeni, cari stau la înălţimea chemării lor. Gardul, ardă l focul, gardul cu proptele nu cade.

Fie învĕţătoriul dintre cei mai harnici ori dintre cei mai slabi, e bine vĕḑut în comună, dacă făcându-şi preste voie se face unéltă órbă preotului, notariului, primariului ori altui individ „puternic“ de care e „**legată**“ esistinţa scólei şi a învĕţătoriului. Indată însĕ ce învĕţătoriul cu dispreţ a refusat favorile ori „fericirea“ cu vre-o nepótă ori cumnată de ale lor, sau nu le-au plătit cum se cade ostenelele cu percente grase din salariul seu, nu mai e cel ce a fost, e învĕţătoriu slab, nu scie destulă carte etc.

Astfeliu de ómeni încăpĕţinaţi ca sĕ se arete sătenilor, că ei sunt ómeni puternici, au putere nemurită asupra scólei, pot delătură şi pune învĕţătoriu când voesc şi după placul lor, ba ca sĕ se arete că ei sunt ómeni „învĕţaţi“ şi „iubitori“ de progres, la esamen voesc prin întrebări „pedagice“ eşite din „luminatele“ lor capete a aflá învĕţătoriului nod în papură, forţând esamenul şi încurcând atât pe învĕţătoriu cât şi pe scolari, ca astfeliu prin acestea, sĕ arete, că dênşii au drept, că învĕţătoriul nu şi-ar fi făcut datorinţa.

Şi pentru ca sĕ şi pótă ajunge astfeliu de scopuri cinstite cércă în tot chipul a pune învĕţătoriului tot feliul de obstacul, numai ca învĕţătoriul sĕ nu-şi pótă ajunge scopul cu scolarii, şi în multe locuri le şi succede dacă şi protopopul, care participă la luarea esamenului, e de pănura lor, sau dacă protopopul la sfatul lor nu póte participá la luarea esamenului.

Ajungêndu-şi astfeliu „cinstitele“ lor scopuri, adecă a încâlcí câtuşi de puţin şi fără nici un temeiu iţele, apoi încep a revoltá atât pe popor cât şi pe comitetul parochial contra învĕţătoriului; ba chiar şi contra scólei îndemnându i se strige în gura mare, că salariul învĕţătoresc de câte 200—250 fl. e prea mare faţă de sporiul arătat la esamen; ba ca se apără de ómeni „harnici învĕţători“ şi „propagatori“ ai culturei, au nas a abusá de nepriceperea semenilor sei, făcêndu-i unelte órbe ca sĕ céră dela autorităţile superióre scolare suspendarea învĕţătoriului din causa, că esamenul a fost slab.

Din tóte încercările de feliul acesta învĕţătoriul consciu de chemarea sa se nu-şi facă nici un scrupul, nici se le iee în serios, ci compătimindu i se le ḑică cu scriptura: „Dómne értă-le, că nu sciu fac.“

Avem protopopi onóre dlor, cari vĕḑênd speculi de acestea egoistice le sbiciuesc cum se cuvine, dând invĕţătorilor mână de ajutoriu la ajungerea sublimului scop; avem însĕ şi de aceia, cari sau stau neutrali şi fie cu voia sau din nesciinţă se lasă seduşi de duşmanii progresului ca se persecute pe învĕţătoriu fără nici un motiv temeinic silindu-l, că s'au sĕ-şi pérdă din curagiu, ca apoi disgustându-se sĕ 'şi facă de cap, părăsind postul învĕţătoresc.

Étă dară cui se încredinţéză secerişul sau resultatul ostenelelor adunărilor generale învĕţătoresci.

Pentru evitarea multelor neplăceri, greutăţi şi obstaculi ce are sĕ întimpine învĕţătoriul pe cariera sa dela cei orbiţi de interesele egoismului, ar fi de dorit, ca adunările generale ale despărţĕmintelor sĕ alégă una sau mai multe comisiuni din sinul fie-cărui despărţĕmênt, care participând la luarea esamenelor sĕ se convingă despre progresul cel face fie-care învĕţătoriu, şi fie-care comisiune sĕ facă rapórt detaiat şi conscienţios despre resultatele esamenelor, la cari au participat atât pe calea publicităţii, cât şi cătră adunarea generală, ca astfeliu sĕ se pótă vedé evident, că cine îşi împlinesce sau nu-şi împlinesce datorinţa faţă de scólă: învĕţătoriul

---

mĕsurători[illegible]mezélă) şi prin propria lor calitate, ceea ce nu s[illegible]óte impedecá. Firesce, că a cântá bine pe un astfeliu de instrument este un lucru deficil; numai virtuosul o póte face — câtva timp — o póte, pănă ce indispoziţiunea se comunică din córdă în córdă şi apoi nu mai resună.

⁂

A avé disposiţiuni nu depinde dela noi, putem însĕ sĕ le folosim, precum o face poetul. El forméză din ele o operă artistică, ca şi sculptorul din marmora sa. „Şi când omul amuţesce, în **durerea sa**, Dḑeu i-a dat a-şi spune suferinţa“. *(Und wenn der Mensch in seiner Qual verstummt, gab ihm ein Gott, zu sagen, was er leidet“*

⁂

In sensul acesta dăm dreptate şi acelor momente, în care consciinţa de sine şi o pierde pe a sa; ba câte odată o suspendăm noi inşine. Aducă ele durere sau bucurie, ele aparţin disposiţiunei nóstre clar obscure. Ele sunt precum a ḑis **Rachel**, paranteze în viéţă, care ne dau o libertate pe care nimenea nu ni o ar oferí, aflându-ne în stare normală. S'ar decide óre cineva — întrébă dênsa — a luá o dosă de friguri nervóse? cu tóte că ele póte ne-ar scăpá viéţa. Aşa însĕ vin de sine. (Va urmá).

sau celelalte organe din comună, ca matadorii din comună cari şi arógă lor putere „neţĕrmurită“ preste scólă şi învĕţătoriu se numai aibă nas a căutá învĕţătoriului, care-şi face datorinţa, nod în papură şi pete în sóre, nici a sprigini pre cei ce nu corĕspund chemării invĕţătoresci.

Fiind cestiunea esamenelor dela scólele poporale o cestiune ce cade in cadrul de activitate al reuniunilor invĕţătoresci, ar de dorit fi în interesul desvoltării nóstre culturale, ca adunările despărţemintelor se şi ia act despre acésta cestiune. *b.*

Viaţa şi opurile s. Atanasie.

În istoria bisericéscă a secl. IV-lea figura cea mai imposantă a fost s. Atanasie, pe carele l'a admirat şi l admiră posteritatea şi până în ḑiua de astăḑi, numindu-l „Pater orthodocsiae“ (părintele dreptei credinţe) şi conferindu-i şi atributul de „cel mare“. Istoria vieţii si activităţii sale e totodată şi istoria bisericei din timpul seu. A fost plină de curagiu şi de lupte, de putere, de fidelitate şi înţelepciune viaţa lui; a fost mare în biruinţă şi mare ca biruit; el a dus o viaţă, în carea voinţa şi energia, seriositatea şi blândeţa, sciinţa şi credinţa au stat în cea mai perfectă armonie. Forţa lui Atanasie a stat în eminenţa sa speculaţiune teologică şi în promtitudinea, focul şi temeinicia cu care era gata sĕ rĕspundă şi se combată pe inimicii ortodocsei. Ca contimpuran mai tiner al părintelui istoriei bisericesci Eusebie a lui Pamfilie, din Cesarea Palestinei, s'a născut în Alecsandria, cătră finea secl. al III-lea, cam pe la an. 296. Încă din frageda vêrstră s'a împărtăşit de o crescere şi învĕţătură bine îngrijită, drept ce de timpuriu a şi ajuns în biserica de acolo prin sciinţa, capacitatea, zelul şi crescerea sa cea bună la un renume atât de însemnat, încât el de şi numai diacon, a fost mâna cea dréptă a episcopului seu Alecsandru. Cu învĕţatul Arie şi cu aderenţii lui a purtat o polemie fórte vehementă pentru „omousia“ Fiiului cu Tatăl. Episcopul Alecsandru cunoscênd capacitatea estraordinară şi talentul eminet al tinerului diacon, s'a hotărit a-l luá şi a-l aduce cu sine la sinodul prim ecumenic carele s'a ţinut la anul 325 în Nicea, unde apoi a şi început el lupta vieţii sale. Ca diacon neavênd nici loc nici vot în sinod, disputa cu Arie şi arienii în conferinţe private şi vederile sale, cari le desvolta şi apără aveau cea mai mai mare influinţă asupra desbaterilor sinodului ecumenic. Scurt timp după aceste episcopul Alecsandru móre, ér Atanasie devine succesorul lui la anul 328. Prin 45 de ani a ocupat cu demnitate scaunul episcopesc din Alecsandria fiind esilat de cinci orí. şi petrecând aprópe 20 de ani în esil. A fost model de episcop. Ca contrariu resolut al arianismului a avut sĕ îndure fórte mult din partea arienilor. Acestia la tótă ocasiunea căutau sĕ-l inegréscă şi defaime înaintea împĕratului, ridicând cele mai complite învinovăţiri în contra lui. Acum afirmau despre el, că ar fi omorît pe un episcop óre-care, cu numele Arsenie, acum că ar fi fermecătoriu, că ar fi profanat un potir sânt, că ar fi siluit muieri, că ar fi vătĕmat maiestatea împĕrătéscă, şi altele de aceste. Cu astfel de mijlóce le a succes arienilor a-l depune mai întâiu sub împĕratul Constandin cel mare, în sinodul dela Tir, ţinut la anul 335 şi al înduplecá pe împĕratul, ca sĕ-l trimită în esil, carele apoi l-a şi esilat la Trier (în Galiţia). După mórtea împĕratului, Atanasie a fost reclamat din esil şi rehabilitat in demnitatea sa episcopéscă. Dar nu peste mult atrăgênd şi dobândind arienii pe împĕratul Constandin pe partea lor, de nou l'au depus pe s. Atanasie în sinodul ţinut la anul 341 în Antiochia, de unde a scăpat numai cu fuga de mórte, ce i-a fost pregătit duşmanii sei. După ce sinodul din Roma, ţinut sub presidiul episcopului roman Iuliu, la anul 341 a recunoscut nevinovăţia şi ortodocsia s. Atanasie, cel din Sardica dela anul 343 decretéză repunerea lui solemnă. Numai ameninţat cu resbel din partea fratelui seu Constans, s'a înduplecat împĕratul Constandin de a concede s. Atanasie, ca se sĕ reîntórcă şi se reocupe scaunul seu episcopesc. Cu nespusă bucurie au primit credincioşii din Alecsandria pe vechiul lor păstoriu. După mórtea conregelui Constans, arienii ajunşi la putere îl depun de nou pe s. Atanasie, în sinodul dela Mediolan (Milano din Italia), la anul 355 şi îl esiléză. Din acest esil a venit el acasă numai după mórtea împĕratului Constandin, sub următoriul acestuia Iulian apostatul Abia a sosit acasă şi pentru restabilirea ordinei bisericesci a şi convocat un sinod în Alecsandria la anul 352. Resultatele îmbucurătóre ale ostenelelor s. Atanasie au îndemnat pe împĕratul, ca sĕ-l trimită în esil, ca pe un tulburătoriu de pace şi linisce. La anul 364 érăşi se reîntórce acasă, cu concesiunea împĕratului Iovian. Dar succesorul acestuia Valens, un arian înfocat, îl persecută deci s. Atanasie fuge, însĕ i-se concede după patru luni ca se îşi reocupe scaunul episcopesc, trăind în pace şi linisce până la anii morţii sale 373 şi avênd la sfêrşitul vieţii sale satisfacerea de a vedé arienismul nimicit şi descompus. Poporul l-a venerat adênc şi l-a iubit cu însufleţire.

Activitatea sa literară în cea mai mare parte a fost dedicată polemicei sale cu arienii, dar pe lângă acésta a mai combătut el şi învéţăturile lui Apolinarie din Laodicea (apolinarismul), şi a apărat crestinismul faţă de atacurile şi invinuirile păgânilor. Opul seu cel mai însemnat e scrierea sa apologetico polemica: „Despre întruparea cuvêntului lui Dḑeu“ *Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου* îndreptată contra arienilor şi a lui Apolinarie. În dóuĕ cărţi contra gintilor (păgânilor) „Libri II. contra gentes“ *Κατὰ Ἑλλήνων* contestă păgânismul şi arată necesitatea întrupărei cuvêntului dḑeesc. Celelalte scrieri ale sale, anume esegetice, apologetico-polemice contra jidovilor şi a macedonienilor, dogmatice precum şi epistolele sale pascale sunt de mai puţină valóre. În urmă el a scris şi viaţa s. Antonie, părintele monachismului, faţă de carele a nutri o adêncă stimă şi veneraţiune de unde se póte esplicá şi nisuinţa lui întru propagarea monachismului. Cu nedreptul i-se atribue renumitul simbol, numit atanasian, (Symbolum Atanasium), carele după tóte criteriele pare a 2-a a secl. al II-lea, şi se crede a fi compus de un scriitoriu occidental.

Dr. Ir. Puticiu.

„Bis. şi Scóla“

Avis!

Reuniunea română de cântări din Sibiiu 'şi reincepe probele ordinare *Mercuri în 12/24 Septembre a. c. la órele 7 séra* in sala dela Musikverein.

Despre acésta se aviséză membrii activi ai Reuniunei.

Sibiiu 10/22 Septembre, 1890.

George Dima
president.

Mateiu Voilean
secretariu.

Varietăţi.

* (Inceperea anului scolariu în seminariul nostru pedagogic teologic.) Duminecă s'a deschis anul scolariu 1890/1 în mod solen. Serviciul devin, împreunat cu rugăciunile obicinuite l'a sĕvêrşit dl director sem. Ioan Hannia, protopresb asistat. de P. O. dd. protopresb.: Ioan Papiu, Ioan Ghibu, prof. sem. şi protodiaconul Dr. Ioan Crişian prof. semin.

* (Distincţiuni.) Maj. Sa monarchul a decorat pe ministrul român de resbel, gen. Vlădescu cu ordul coróna de fer cl. 1. Cancelariul german Caprivi a fost decorat de Maj. Sa. cu ordul sf Stefan în briliante.

* (Advocat nou) Dl Dr. Nicolau Vecerdea în ḑilele trecute a depus censura de advocat la tabla regéscă din M. Oşorheiu, şi şi va deschide cancelaria advocaţială aici în Sibiiu. Felicitările nóstre!

* (Himen). Dl Olimpiu Oprea cl. abs. şi d-şóra Sabina Piso 'şi vor serbá actul cununiei Duminecă în 16/28 Septembre în biserica gr. or. din Sĕcărêmb.

* (Esamenele de oficeri în reservă.) Esamenele voluntarilor pentru oficeri în reservă s'au terminat Sâmbătă séră. Dintre 70 voluntari, cari s'au supus la esamen au trecut 50. Cu plăcere înregistrăm, că din 14 români au trecut esamenul 13 şi în special românii, cari au ascultat cursul în Sibiiu se numĕră între cei dintâiu.

* (Cas de mórte). După-cum ni se împărtăşesce, în 2/14 a l. c. a încetat din viéţă vrednicul paroch **Irodion Labo,** din Tresnea, carele — precum şi cu altă ocasiune a fost accentuat în ḑiariul nostru — sub păstorirea sa a înzestrat comuna nóstră, cu o biserică fórte frumósă, unică în feliul seu pe sub pólele Meseşului, precum şi cu o scólă bună şi bine asigurată. Regretăm mult perderea acestui bine meritat preot, ḑicêndu i şi din parte-ne: Sĕ i fie ţĕrina uşoră!

— Sâmbătă în 8/20 a l. c. a rĕposat parochul *Coman Baca* din Poplaca, în etate de 60 ani.

* (Adunarea generală de tómnă a comit. Sibiiu) este convocată pe *6 Oct.* a. c. n. în sala cea mare comitatensă. La ordinea ḑilei sunt 192 de obiecte de pertractat.

* (Procesul de presă al „Gaz. Transilvane.“) Curia reg. din Budapesta a respins cererea de nulitate a d-lor Dr. A. Mureşan şi Tr. Pop, cari au fost condamnaţi în procesul de presă, ce l'au avut la Cluş.

* (O scriere de mare valóre). In decursul lunei acesteia va apăré o scriere a dlui Cornel Sinay, care tractéză despre apĕrarea viilor contra filocserei. Din câteva cóle eşite până acum scrierea promite a fi fórte interesantă. Ea pórtă titlul: *Schutz gegen die Verheerungen der „Reblaus“ und praktische Anleitung zur Bearbeitung der Weingärten von Cornel Sinay, (Concurentzarbeit um den von der h. französischen Regierung für das beste Mittel zur Besigung der Reblaus ausgeschriebenen Preis von 300,000 fr.)* Se află la autorul Budapesta, II. Mecset-utza Nr. 10 Preţul 2 fl.

* (Post de pretore) Vice-comitele comitt. Sibiiu a escris concurs pentru postul de pretore suprem în Nocrich. Reflectanţii au a-şi asterne cererile până la 1 Octobre a. c. n.

* (Listele alegĕtorilor.) Hotăririle comitetului central de alegere al comitt. Sibiiu cu privire la reclamaţiunile şi observările contra listelor provisorice ale alegĕtorilor dietali ale cercului 4 de alegere pe anul 1891 sunt espuse în cancelaria de espedit a comitatului din 20—30 Sept. a. c. n şi se pot vedé în órele de oficiu.

* (Convocarea dietelor austriace provinciale) Prin un patent preainalt datat în 15 Sept. a. c., sunt conchemate pe 14 Oct. dietele provinciale din Dalmaţia, Galiţia şi Lodomeria, Austria infer. şi super., Salsburgia, Stiria, Carintia, Carniolia, Bucovina, Moravia, Silesia, Tirol, Foralberg, Istria, şi Gradişca. Cu aceeaşi ḑi 'şi va reincepe activitatea şi dieta Boemiei.

* (Sinucidere.) După cum ni se scrie: Pavai Victor Vaina, jude regesc din opidul Pui, comitt. Hunedórei, s'a sinucis Sâmbătă în 13 Septembre a. c. n. diminéţa împuşcându-se cu un revolver. Motivul sinuciderei e încă necunoscut.

Bibliografic.

Sub acest titlu cetim în „Revista Nóuă“:

„*Documente pentru limbă şi istorie*“, culese şi publicate de *Dr. Ilarion Puşcariu.* Tomul I. Sibiiu 1889. — I. vol. 8° Pag. IX + 396, cu 2 portrete şi cu mai multe facsimile.

Documentele aşeḑate în şir cronologic cuprind XIV capitole. Dintre aceste în capitolul I se află publicate părţi dintr'un manuscris vechiu românesc găsit între cărţile rĕmase din biblioteca nemuritoriului G. Lazăr în Avrig, şi pe care S. Sa archimandritul Puşcariu îl întituléză, spre deosebire de alte manuscrise „Codicele Lazăr“. Importanţa sa netăgăduită pentru limbă şi istorie ne face a stăruí întru cât- asupra valorii ce el ne oferă. — Acest Codex miscellan cum numesce dl Hasdeu atare categorie de manuscripte — are 83 foi, dintre cari: I) pe 18 foi se află canonul în Joia patimilor — serviciul bisericesc din séra celor 12 evanghelii — ; 2) pe 3 foi Decalogul şi alte învĕţături; 3) pe 9 foi Gromovnicul lui Iraclie împĕrat; 4 pe 44 foi Psalmi, rugăciunea de masă, rugăciunea de séra şi Pavecerniţa; 5) pe 6 foí Sentinţe biblice şi adevĕruri din viéţă; şi 6) pe 3 foi învĕţături despre alte lucruri.

Din observările şi asemĕnările ce autorul face cu textele tipărite, reiese, că partea întâia a manuscriptului a fost scrisă în secolul XVII. — Judecând apoi după lim ce se află într'însul, va fi uşor a-i dá locul ce i-se cuv in seria numĕróselor manuscripte bisericesci, ce avem; căci sunt pline de însemnătate forme de limbe ca acestea: *se* în loc de *dacă, om iubitori Dómne* (în textele de astăḑi: *Dómne iubitoriule de ómeni*) *faptele* pentru *făpturile, pelițe* în loc de *trup, cămaşe* în loc de *haină, voinici* pentru *ostaşi,* etc. Apoi tot aşa este şi cu numele lunilor din partea a treia a manuscrisului: Martă, April, Maia, Octovrie, Dechevrie, Ghenvaria, Fevărarie, etc.

Este de regretat însĕ, că autorul n'a publicat în întregime acest interesant codice şi s'a mărginit a reproduce numai „unele părţi ca probe de limba vechie românéscă“. Ar fi de dorit ca în volumul II, dênsul revenind asupra acestui manuscris, sĕ-l reproducă întreg, pentru a-l face accesibil judecăţii ómeniior de sciinţă, completându-se astfeliu odată seria manuscriselor bisericesci.

În capitolul II autorul reproduce o odă în românesce alui G. Lazăr, compusĕ cu ocasia logodirei împĕratului Francisc I şi tipărită în Viena la 1808. Oda cuprinde 4 acrostichuri; la începutul fie cărui vers prim un acrostich latinesc, ér în versurile alternate, la început un acrostich nemţesc, după cesură unul unguresc, şi la fine érăşi latinesc. Broşura acésta este fórte rară şi bine a făcut de a reprodus-o.

In capitolul IV se află o mulţime de documente privitóre la biserică, cari ne presintă un material preţios pentru starea de atunci a clerului şi a poporului românesc. Aşa sunt datele iştorice desub episcopul gr. or. al Transilvaniei Gedeon Nichitici (1783—1788), în legătură cu evenimentele revoluţiunei lui Horia din 1784; apoi unele ordinaţiuni episcopesci, relative la judecarea preoţilor culpabili, la reducerea sĕrbătorilor, la colectarea de bani decătră biserici pentru purtarea rĕsboiului cu Turcii; dar mai interesant este manuscriptul unei visite canonice din 1787 a episcopului Ghedeon, în care se arată statul personal al preoţilor şi starea culturală a lor de atunci. Aci vedem cum soborul judeca preoţilor culpabili chiar pedépsă trupéscă „cu beţe“ (pag. 121). şi canon cu „arest de 3 ḑile la pâne şi apă la protopopul locului“ (pag. 147) — Din nomenclatura unguréscă a satelor şi têrgurilor înţelegem, că şi pe atunci exista acel curent îndărătnic de magiarisare, care forméză şi acum preocuparea ridicolă a vecinilor nostri.

În capitolele următóre se află documente de sub episcopul gr. or. Ghedeon Adamovici (1788—1796), între cari ne atrage atenţiunea o ordinaţiune prin-care se interḑice preoţilor de a pedepsí pe cineva cu pedepse grele pag. (164)

Pline de interes sunt şi actele desub Vasilie Moga (1811—1845); aşa este ordinaţiunea episcopéscă, prin care se publică pedépsa cu mórte pentru cei ce înjură (pag. 184) altele privitóre la întroducerea literilor latine în scólă (pag. 195 şi 198) şi la învĕţarea limbei unguresci în Seminariu.

Alte date şi documente sunt privitóre la istoria bisericei din părţile Oradei mari şi la toleranţa ce Maria Theresía acórdă în 1762, pelângă anumite condiţiuni, românilor gr. or. (pag. 244).

Colecţiunea se închee cu o serie de documente din anii 1849—1861, anii cei mai bogaţi în fapte şi plini de învĕţăminte folositóre pentru némul românesc.

Lucrarea acésta are drept la tótă atenţiunea istoricilor nostri. Ea este dintre acelea, cari fără pretenţiune, vin sĕ sporéscă doveḑile despre vitalitatea némului nostru în luptele seculare ale omeuirei pe calea progresului. Şi noi credem, că ea trebue sĕ fie cu atât mai bine vĕḑută, cu cât noi românii, posedem fórte puţine cărţi de asemenea valóre şi cari sĕ ne trăbuéscă atât de urgent. In alte ţĕri se fac sacrificii mari cu publicarea documentelor istorice şi decătră Stat şi decătră particulari, pecând la noi fórte puţini au înţeles importanţa unor astfeliu de publicaţiuni. Pentru acea o întreprindere ca a S. Sale archimandritului Puşcariu este o frumósă pildă şi merită încuragiarea.

Mulţămită publică.

Subscrisul în numele comitetului parochial al vĕduvitei parochii gr. orient. din Voila işi ţine de datorinţă a esprimá şi pe calea acésta mulţămită dlui Danilă Gabor, învĕţătoriu de stat în Făgăraş pentru contribuirea sa de 7 fl., ca ajutoriu pentru cumperarea unui rênd de haine bisericesci pentru trebuinţele sântei nóstre biserici. Doresc, ca atari fapte sĕ afle mulţi imitători.

Georgiu Gabor,
preşed. comitetului parochial.

Loterie.

Sâmbătă în 20 Septembre 1890.

Buda: 38 5 29 10 61

Nr. 403. [452] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Federi, în protopresbiteratul Haţegului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele statorite în protocolul şedinţei comitetului parochial 12 Aprile 1890 sunt următórele:

1. Simbria preoţéscă dela 80 fumuri câte un fl. . . . . . fl. 80.—
2. Celelalte venite precum: Botezuri, cununii, înmormêntări, masluri, sânţirea apei, venitul umblatului cu crucea în ajunul botezului Domnului, molitvele în ḑilele postului, la sĕrbători mari, slujirea ţilor şi alte venite estraordinare, tóte acestea dau un venit de . . . . . . fl. 120.20

La olaltă suma venitor face fl. 200.20

Doritorii de a reflectá la acéstă parochiă au a şi aşterne petiţiunile în terminul ḑis, — instruite conform prescriselor „Regulamentului pentru parochii“, la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial.

Haţeg, la 24 August, 1890.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 518. [453] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch din comuna Panic, protopresbiteratnl Clujului, care e clasificată de parochiă clasa a III-a, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele parochiali dau un venit sigur de 400 fl. 90 cr., din cari jumĕtate le va primí fiitoriul capelan.

Specificarea acestor venite se póte vedé la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Concurenţii au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, in 21 August, 1890.

Tuliu Roşescu,
adm. prot.

Nr. 338. [454] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc din comunele mai jos însemnate, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Buceşiu, cu salariu anual de 130 fl., cuartir liber şi lemne de foc, cât va cere trebuinţa.
2. Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc, cât va cere trebuinţa.
3. Crăciunesci, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc, cât va cere trebuinţa.
4. Grohot, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.
5. Mestécăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.
6. Pescera, cu salariu anual de 80 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.
7. Potingani, cu salariu anual de 35 fl., şi lemne, cât va cere trebuinţa.
8. Ribişóra de jos şi de sus, cu salariu anual de 1[illegible]0 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.
9. Tomnatecul de jos şi de sus, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 stângini lemne de foc.
10. Trestia, cu salariu de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc, cât va cere trebuinţa.
11. Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.

Cei cari vor a reflectá la vre-unul din aceste posturi au a-şi asterne cererea instruită în sensul legii, subsemnatului oficiu in terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 30 August, 1890

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 323. (455) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Unguraşului, se scrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“ şi anumit:

1. Rachiş, cu salariu anual de 200 fl.
2. Hida cu salariu anual de 90 fl.
3. S. Maria, cu salariu anual de 150 fl.
4. Tămaşa, cu salariu anual de 150 fl.
5. Stina, cu salariu anual de 160 fl., avênd a se instruá pentru acest salariu şi copii din filia Ciumĕrna.

Informaţiuni mai de aprópe se pot primí la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a şi substerne cererile concursuale proveḑute cu documentele cerute de legile scolare din vigóre în terminul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă Hidalmás.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Fizes Sânpetru, 30 August, 1890.

Pavel Roşca,
adm. protopresb.

Nr. 407. (456) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Geoagiu II, sĕ escrie concurs cu termin până în 20 Septembre st. v. a. c.

1. Cerubăcăinţei cu salariu anual de 150 fl. din repartiţiune şi lemne pentru foc.
2. Mermezeu-Váleni, cu salariu anual de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru foc.
3. Steuini, cu salariu anual de 80 fl., din repartiţiune şi lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta aceste posturi au a şi asterne cererile lor, instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu, până la terminul sus indicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărêmb, 30 August, 1890.

Sabin Piso, sen.
protopresbiter.

Nr. 266. [558] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiele mai jos însemnate din protopresbiteratul Bistriţei sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Coşna, cu salariu anual de 200 fl. din lada comunală, cuartir şi lemne de foc.
2. Borgo-Bistriţa, cu salariu anual de 200 fl. din fondul scolar şi 3 orgii de lemne;
3. Ida-mare, cu salariu anual de 200 fl; computate victualele şi banii dela popor;
4. Blaşfalĕul de sus, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc;
5. Blaşfalĕul de jos, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii au a şi înaintá suplicele instruite conform legilor din vigóre până la terminul sus indicat la Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Borgo Bistriţa, la 24 August, 1890.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 553. [557] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scóla confesională gr. or. din comuna Sibişani, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salariu anual de 160 fl., ce se încasséză prin repartiţie dela popor;

b) Cuartir şi lemnele de foc trebuinciόse.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi asterne rugările instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Sebeş, 30 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 330. [559] 1—3

CNNCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate aparţinetóre la protopresbiteratul Făgăraşului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Breaza: *a*) postul de învĕţătoriu primariu cu salariu anual de 300 fl.; *b)* postul de învĕţătoriu secundariu cu salariu anual de 200 fl.
2. Veneţia inferióră, postul de învĕţătoriu la scóla nóstră confesională cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a reflectá la vre una din aceste staţiuni învĕţătoresci au a-şi trimite suplicele lor instruite conform legei până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral, totodată se recere, ca aleşii învĕţători sĕ ţină în Dumineci şi sĕrbători strana în biserică.

In conţelegere cu oficiile parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Făgăraşului.

Făgăraş, 3 Septembre, 1890.

Iulin Dan,
administr. prot

Nr. 383. (560) 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele de mai jos din protopresbiteratul Iliei se scrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bacea cu filia Cuieş, cu salariu anual de 140 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei scolare pentru legumi şi lemne de foc.
2. Vorţa cu filia Valealungă, cu salariu de 193 fl. v. a. cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei de legumi şi 4 stângini de lemne din care sĕ se încălḑéscă şi scóla.
3 Brădăţel, cu un salariu de 200 fl. cuartir în edificiul scólei şi lemne câte vor fi de lipsă.

Aici învĕţătoriul are se ţină şi strana în Dumineci şi sĕrbători.

3 Glodgilesci, cu salariu anual de 218 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 30 August, 1890.

A. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 360. [444] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Geógiului I se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1 Hărău, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii lemne.
2. Certeşul superior, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi lemne.
3. Fizeş-Barbura, cu salariu de 150 fl., cuartir gratuit şi 2 org. lemne.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a-şi asterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat

Hondol, 27 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Geógiului I.

Vasiliu Pipoş,
protopresb.

Ordinea băilor de érnă
în
institutul de băi a lui Habermann.

Băii de vană:

Preste sĕptĕmână dela 6 óre diminéţa până la 8 óre séra.
Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 1 după amédi.

Băii de abori şi douche:

Pentru domni:

Marţi, Mercuri, Joi, Sâmbătă şi Duminecă dela *6 óre diminéţa până la 1 óră dapă amédi;* în tótă Sâmbăta la prima a fie-cărei lună, şi în tóte Sâmbetele premergĕtóre sĕrbătorilor mari dela 6 până la 9 óre séra cu preţiu scădut, dară numai cu rufele proprii.

Pentru dame:

Marţi şi Joi dela *3 óre după amédi* până la *7 séra*, Sâmbăta dela $^1/_2$ *la 3 după amédi* până la *6 séra*

Cura hidroterapeutică (de apă), inhalaţiune şi massage

se póte întrebuinţa ḑilnic sub conducerea medicului institutului **Dr. H. König,** pe lângă onorar separat.

☞ Totodată se face p. t. publ[illegible] atentat, că tóte apartamentele băilor sunt renovate şi cu baia nóuă pentru abori şi douche póte corespunde dorinţelor celor mai pretensive.

Sibiiu, în Septembre, 18[illegible].

[561] 1–3

Administraţia băilor.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96 Sibiiu, Joi 13/25 Septembre 1890. Anul XXXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de tre. ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Înălțărei S. Cruci“ Nrul procsim va apăré Marți în 18 Septembre v.

Sibiiu, 12 Septembre.

Timpurile acelea, în care monarchii erau numai nisce instrumente órbe în mânile bărbaților de stat, au trecut. Fie-care potentat se nisuesce ca sĕ devină el singur cancelariul seu.

Din acest punct de vedere a fost dimis cancelariul Germaniei Bismarck, din acest punct de vedere nu se intêmplă cine scie ce sdruncinări, când unul sau alt bărbat de stat părăsesce postul și e inlocuit prin o altă persónă. S'a introdus pe întrégă linia munca liberă, concurența și instituțiunile de credit, și de aceste trebue sĕ țină cont fie-care om, fie el chiar și cap incoronat.

Prin introducerea acestora însĕ s'a introdus în mod măiestrit și un feliu de sistem protecționist, fie-care stat s'a ingrădit cu tóte cautelele necesare ca sĕ ésă cât mai puțini bani din țéră pe producte strĕine.

Acésta coalițiune monstruósă a capitalistilor și a proprietarilor mari cu guvernul a adus pe capul poporului muncitoriu grele ḑile.

Lupta pentru pânea de tóte ḑilele a devenit o luptă infricoșată, și socialismul în Germania este efluc-sul coalițiunei pomenite mai sus. Dușmanii din afară nu pot fi nici odată atât de periculoși pentru un stat, cum pot fi cei din lăuntru, dacă statul nu se îngrijesce deopotrivă pentru toți cetățenii.

Acésta se vede, că o înțelege de minune tinĕrul imperat al Germaniei. El vrea sĕ împace tóte trebuințele sudiților sei, și una din cele mai arḑĕtóre trebuințe este deschiderea vămilor, ca sĕ se înlesnéscă traiul ómenilor muncitori.

Vor perde proprietarii mari, vor perde capitalistii, cari s'au asociat ca sĕ inghiță tot câstigul ómenilor sĕraci, dar vămurile tot trebue deschise ca sĕ între grâne strĕine în Germania, dacă este ca sĕ se evite o miscare socialistică împreunată cu vĕrsări de sânge.

Era de tot abnormală alianța între monarchia nóstră și între Germanin până atunci, până ce ea era intemeiată numai pe pretenia militară.

Era adecă ințelesul, că un stat se sară celuilalt în ajutoriu atunci, când vre un inimic din afară ar cutezá sĕ i atace granițele și întregitatea, dar de altă parte productele austriace erau oprite la granița Germaniei, tacsate cu imposite grele ca sĕ nu pótă trece, și în acest mod s'a făcut de ani de ḑile monarchiei nóstre cele mai grósnice pagube.

Intêlnirea impĕratului german cu monarchul nostru la Rohnstock e chemată ca sĕ dea o altă direcțiune lucrurilor, o direcțiune mai sănĕtósă, ca alianța sĕ devie și pre terenul economic o alianță puternică. Impulsul trebue că a venit din ambele părți. Statul nostru ca stat agricol are abundanță în cereale și vite, cari după normele de până acum nu pot trece granițele Germaniei fără imposite mari.

Germania, la rêndul ei cu miliónele de lucrători în fabrici nu are destulă pâne și carne pentru ómenii ei, sau dacă are, publicul consument trebue se le plătéscă fórte scump, și așa ambele staturi au lipsă de înțelegere.

Convențiunea comercială cu Germania espiră la anul 1892, până atunci trebue făcute preparativele pentru ca sĕ se încheie o convențiune mai ecuitabilă. Austro Ungaria a fost partea, care a suferit cele mai mari daune, și cele mai neomenóse șicane din partea aliatului ei pre terenul economic. Ambii cancelari însoțesc pre monarchii lor, înțelegerile prealabile trebue sĕ se intêmple de timpuriu ca sĕ se stabiléscă mai târḑiu condițiunile convențiunei.

Dela acest înțeles atârnă mult, fórte mult politica comercială, ce o va observá și statul nostru față de statele vecine. Indată ce se deschid Austro Ungariei vămile spre Germania, ea e silită moralminte sĕ deschidă și ea granițele României.

Agrarii din Ungaria, cari au făcut atâta oposiție nu vor mai avea cuvênt nici pretecst de a zădărnicí convențiunea cu România și făcênd țĕrei lor bine, înlesnesc și României acuirarea de producte industriale.

Apropierea pe terenul militar vedem, că s'a făcut la Ischl.

Eclatant vorbesce despre acésta participarea ministrului de rĕsboiu român la manevrele dela Székelyhid și decorarea acéstuia din partea monarchului nostru.

Și dacă s'a făcut apropierea pe terenul militar, ea póte deveni sinceră și nealteralterată numai când se va face și pre terenul ecomomic. A dá cu o mână și a luá cu amêndóuĕ nu însemnéză nici decât pretenie și noi am dorí ca sĕ vedem realisându-se între statul nostru și între statul român arangiamentele solide și onorabile.

Destul a fost miseria, ce a adus pe capul tuturora rĕsboiul vamal purtat cu atâta înverșunare de ambele părți de 3 ani de ḑile, destule sunt emigrările în masse a le poporului român din Ardél, și de plâns este când vedem la satele mărginașe mai multe case pustii cu retéză pe ușă, cari ne spun în tristă tăcere, că proprietariul a trecut granițele, căci aici în coliba lui nu mai putea trăí. Dacă însĕ s'ar lucrá cu un plan óre-care ca tóte aceste sĕ se întêmple și mai departe, atunci cei ce așa lucră, nu lucră spre fericirea patriei, nici în o parte, nici în cealaltă.

Revista politică.

În ajunul deschiderei dietei ungare în întrégă Ungaria domnesce agitațiune, provocată prin dările de sémă atât ale deputaților guvernamentali, dar mai ales ai celor din tabăra oposițională.

În nici un loc însĕ agitațiunea nu e așa de forte, precum se întêmplă acésta în acele ținuturi, unde își pune piciorul Ugron Gábor. Acest Boulanger în miniatură a făcut, ca mai ales în timpul din urmă sĕ se ocupe de atitudinea lui nu numai cercurile conducĕtóre din Ungaria și Austria, dar chiar și din statele strĕine.

Și așa se vede, că neîmpĕcatul Ugron de odinióră 'și câstigă aderinți. Prin vorbirile, ce le a ținut până acum în șirul călĕtoriilor sale, a sdrobit cu totul afirmațiunile și espunerile colegilor sei, cari l'au părăsit și cu cari a luptat până acum umĕr la umĕr pentru rĕsturnarea d-lui Tisza dela putere. Nici chiar renumitul Eötvös nu-i mai póte pune stavilă. Ugron l'a învins.

Stând astfeliu lucrul, nu mai încape îndoială, că așa numitul partid independent va trebuí sĕ sufere o schimbare și ca sĕ se împlinéscă acésta Ugron lucră din tóte puterile, în butul îndărătniciei și perseveranței, ce i-o pun în cale aderenții rĕmași grupați în jurul bĕtrânului Irányi.

Acésta transpiră acum și din un articol de fond al organului acestora „Egyetértés“, carele se ocupă în mod de tot serios cu situațiunea creată prin atitudinea lui Ugron și provócă pe toți cei ce au stat sub stindardul independent de până acuma, ca sĕ-și lămuréscă ideile, căci de altfeliu în sinul partidului rĕmâne o confusiune și o încurcătură, care numai peire îi pot aduce, dacă nu se vor îngrijí din bună vreme ca sĕ-l mântuie. Acel articol culminéză în espunerea, că cavaleréscа națiune magiară numai ea prin ea se póte ridicá și susțíné, partidul nu cere succursul nici al românilor, nici al croaților și nici al sêrbilor.

Aceste espuneri se pot privi mai mult ca un rĕspuns la o vorbire a lui Ugron de mai înainte, în care acesta a accentuat respectarea drepturilor naționalităților și a autonomiei bisericilor.

Ugron, ce-i drept, n'a pășit cu un program specialisat și hotărît, vorbile sale de până acum au fost mai mult o polemică îndreptată adversarilor, cari vo-

---

FOIȚA.

Pentru dietetica sufletului.

Din ḑiariul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate in românesce de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare.)

Despre disposițiunea produsă prin lumina ḑilei am făcut nu de mult o esperiență interesantă. Lampa ce ardea nóptea în camera mea de dormit, ardea fórte luminos. M'am desteptat și nu sciam la câte óre erau. Imagini îndatinate, nocturne, mai mult seriόse, ba chiar șumbre îmi cuprinseră fantasia și-mi alungară somnul. Deodată bătură cinci óre și acum înțelesei, că ceea ce ținusem eu de lumina lampei, era deja lumina ḑilei. La moment disposițiunea mi s'a schimbat, acelea-și obiecte care me întunecaseră, îmi apăreau în lumină veselă și éră și îmi recâstiga-i curagiul. Am simțit acésta schimbare asemenea unei sguduituri în creri.

⁂

O disposițiune sentimentală este ca și coloritul roșcat la apunerea sórelui, sau o sticlă colorată, prin care vedem lumea mai frumósă, ca și învĕlită de un farmec.

⁂

Nu sciu — dar a-și avé mai mare frică de un venin negru ca de acéstă apă transparentă, ḑice o copilă în teatrul de Glara Gazul, ce tocmai voesce sĕ se învenineze și se uită la fluidul transparent. Dênsa ne dă o învĕțătură bună. Depinde dela coloritul ce l dăm obiectelor, ce ne sunt destinate odată de sórte

⁂

Viața omului trebue sĕ aibă o auroră; dacă ea a apărut odată pe orizont, apoi rĕmâne ḑiua și numai este lipsă de lampă. Ori-care merită numirea de om, a încercat acéstă epocă a renascerei interne, când a câstigat consciința de sine. Este însĕ o curată perdere de timp a observá miscarea fie-cărei obede în aparatul rotător al esistenței nóstre, și este chiar contra firei. Eu nu constau numai din creeri, ci sunt încă și mai mult inimă, mână, picior. Când ochiul și-a ficsat ținta, corpul nu mai are lipsă a se cugetá, pentru ca sĕ pornéscă într'acolo *Rosele înfloresc pe nesciute și intocmai se coc și fructele.*

⁂

Defectul capital al omului este *inerția.* Ea subsépă în mii de forme sănĕtatea nóstră. La cei culți ea maschéză în aceea opiniune sceptică și turbure despre lume cu pretinsiuni filosofice pe care le-am puté numí *Hamletism* pentru de a o caracterisa în mod precis și tipic față cu cel esperiat. Este o suspindere de sine însuși, o înbolnăvire și murire voluntară. Sănĕtate și viață este desteptare de sine.

⁂

Dacă mintea ar fi atotputinte, atunci n'am mai avé nici sentiment, nici fantasie.

⁂

Corp și suflet se întăresc și oțĕlesc prin schimbări cutremurătére de brumă și căldură, plăcere și chin. Așa își cresce natura pe fii sei cei mai valoroși, așa poesia prin adevĕrata *catharsis*-curățire.

⁂

Cunoscința nu ne póte inspirá nici un interes la viață, din contră ea ne-o arată în nimicnicia ei, fantasia și sentimentul destéptă interesul nostru pentru aparițiunile ei efemere și ne fac prin acésta fericiți. În sensul acesta arta este o aspirațiune mai sănĕtósă ca filosofia.

⁂

O noțiune singură nu umple pe om, nu-l pune în activitate, nu-l linistesce. Aceste tóte le póte face numai intențiunea, acel *nu sciu ce*, ceace nu se póte definí, dar se póte observá la alții, se póte învĕțá și esercitá prin sine însuși. Preabine sau ḑis despre poesiile lui *Hafis*, că ele nu recrează atât de minunat prin sensul cuvintelor, ci prin parfumul învesĕlitor, ce esală din ele asupra ascultătorilor.

(Va urmá).

iau sě-i mărginéscă acțiunea și sě-i nimicéscă intențiunile, dar din ele totuși transpiră ideea conducětóre, și judecând după espunerile lui, Ugron cel neîmpěcat odată cu naționalitățile, adi s'a mai umilit, căci e mai prevědětoriu și vede, că forța se baséză pe maioritatea locuitorilor.

În dilele trecute și-a deschis Ugron pórta de triumf și în Arad și sunt de tot caracteristice espunerile, ce le-a ținut se li-se facă publicitate și de astădată. Națiunea magiară, a dis Ugron, se póte guverná și nu trebue guvernată, ér dacă acésta nu se întêmplă acum, trebue sě se afirme pentru-ca se nu mai fie guvernată. Statul este pentru popor și nu poporul pentru stat, de aceea va și luptá ca ministrul sě nu pótă încuiá cu mâna proprie sórtea țěrei. Adi încă se întêmplă acésta, cu atât mai vêrtos se va întêmplá prin centralisarea puterei.

Și pe când Ugron aspiră astfeliu sě ajungă la domnie, miscarea ce se observă în sinul partidului liberal pare a-i fi favorabilă. Incă nu s'a presentat proiectul de reformă al administrațiunei și se vorbesce, că o mulțime de comiți supremi sunt pe cale a-și înaintá demisiunea, ér o mulțime de deputați guvernamentali, cari și așa privesc acest ministeriu numai ca un cabinet de transițiune, au condiționat spriginul lor numai prin împlinirea unor pretensiuni, cari vor fi cu greu de realisat, precum este și căsătoria civilă.

De când cu începerea regulărei porților de fer și întrunirea ministrilor magiari și sêrbi, comunicările, ce vin din Bělgrad și Budapesta afirmă, că în raporturile înăsprite de până acum dintre Ungaria și Sêrbia a întrat o îmbunătățire. Ambele state s'au asigurat prin rostul ministrilor de cea mai intimă amiciție, ce o pórtă unul altuia, și au luat angajamente ca sě ridice stavilile, cari ar mai puté conturbá linistea.

Deodată cu aceste sciri se comunică din Bělgrad, că guvernul sêrbesc pare a mai fi slăbit din ruso-filie și că chiar metropolitul Mihail a picat jertfă acestei schimbări. Guvernul voesce sě-l pensioneze și acésta se reduce la împregiurarea, ca metropolitul Mihail la un serviciu bisericesc a făcut mai întâiu rugăciuni pentru țarul rusesc și apoi numai pentru regele Alesandru. Guvernul vede în acésta o tradare.

Institutele nóstre de bani.

Sibiiu, în 12 Septembre, 1890.

Lucru constatat, că în proporțiune cu numěrul poporului român, institutele nóstre de bani stau în raport de tot mic, de aceea ne e și legitimă mulțămirea și bucuria, ce o manifestăm, când audim, că numěrul lor încetul cu încetul se sporesce.

Ele sunt un feliu de asile, care prin întocmirile lor zăvoresc interesele poporului, și cine se scie folosí cu înțelepciune de bunătatea lor, află în ele la dile critice un adăpost, care îl scutesce de a se ruiná; ér pe de altă parte sunt un focylariu pentru întreprinderi industriale și comerciale, a căror necesitate o simțim cu atât mai mult, cu cât ele au luat un avênt așa de puternic și noi am rěmas cu totul îndărăpt în raport cu celelalte popóre conlocuitóre.

Acésta a fost de bună sémă și intențiunea acelor bărbați prevědětori, cari, — deși cam târdiu, — au ridicat aici în Sibiiu institutul „Albina", carele prin o conducere înțeléptă și-a câstigat un credit dintre cele mai mari și prin roiul ei îmbelșugat a dat nascere la institutule de bani, cu cari ne putem mândrí astădi, că se află ridicate mai în tóte centrele românesci.

Și la mulțămirea, ce-o manifestăm, ar trebuí sě fie părtaș ori care cetățén, căruia îi zace la inimă prosperarea intereselor patriei, condiționând acestea în prima linie dela raporturile economice, în care trăesc fii acestei patrii.

La noi însě nu se practică adi acésta dogmă.

E destul ca titlu institutelor nóstre de bani, sě fie românesc, pentru ca sě se dea năvală asupra lor sub feliu de feliu de presupuneri și afirmațiuni neintemeiate, sě se tragă la îndoială loialitatea, cu care ele lucră, și mai presus de tóte, sě ridice hulă gravă asupra lor, că sunt și ele un feliu de cuiburi daco-romaniste.

Și se ințelege, săgețile veninóse se îndreptéză in linia primă asupra „Albinei", carea cutéză sě rivaliseze cu cele dintâiu institute de bani din Ungaria, și carea duce la sapă de lemn pe sěcui și preste tot pe poporul magiar.

Cam acestea sunt în reasumat plângerile, cu cari sentinela din Cluș, pășesce înaintea lumei din incidentul procesului de presă a-l „Tribunei" și pe cari le desfășură mai pe larg la observările unei epistole deschise, în carea d-l Parteniu Cosma, directorul institutului „Albina" și a ținut de datorință a respinge cu energie însinuațiunile referitóre la institutul în fruntea căruia stă, și a corege datele false, cu care îndrăsnețul „Kolozsvár" încércă a-și întărí pretensivele sale afirmațiuni.

Pentru noi acest feliu de spionagiu, făcut cu scop mai mult vědit decât secret, nu este lucru nou.

Fóia din Cluș pare a fi anumit destinată sě privegheze cu ochi de argus asupra nóstră și a instituțiunilor nóstre de tot soiul, privind în tóte instituțiunile acestea vrășmașul cel mai neimpăcat al statului magiar, dând apoi signalul de alarm pentru începerea luptei de nimicire, căci altfeliu statul și în special magiarii sunt nimiciți.

Nu voim ca sě determinăm viéța de conduită a institutelor nóstre de bani; scopul lor e bine definit și de aceea nici nu este la loc a ne lăsá într'o polemică mai aměnunțită cu colegul dela Cluș.

Și dacă însě luăm și acum posițiune față de insinuările nedemne de considerat, o facem, căci constatăm din nou rěința, cu care presa magiară discută trebile nóstre românesci, chiar și acelea, care n'au loc de discusiune; ér rěința, precum dicea un savant frances, purcédă ea chiar și din bune intențiuni, este pěcat, și cu atât mai grav pěcat este, când purcede din rele intențiuni, consciu fiind de purcederea nedémnă.

Și noi, cari ne-am luat angajamentul ca sě luptăm pentru consolidarea relațiunilor între popórele acestei patrii; noi, cari voim promovarea intereselor ei, nu putem suferí, ca alții sě ne tracteze atât de master, din rěință; nu putem suferí ca sě se arunce calumnii și injurii la adresa nóstră, când nu au loc, și preste tot nu putem suferí ca sě se facă paradă cu astfeliu de calumnii sub cuvêntul „patriotismului" fals.

A spus-o dl Cosma și mai nainte de dênsul a declarat un neaoș magiar în colónele fóiei nóstre, că institutul „Albina" lucră cu cea mai mare loialitate, cu cele mai bune intențiuni, și în el află magiarul ca și românul adăpost în dile critice și ușor esoperéză ajutoriu, când i se dă ocasiune sě încépă vre-o intreprindere de ori ce natură; precând la institutele magiare trebue sě umble omul mult, căciulindu-se cu „Măria Ta", trebue sě bată de multe ori ușile, și și atunci rěmâne adese ori cu speranța perdută.

Dar însăși inflorirea institutului este cea mai bună dovadă de creditul, de care se bucură institutul, ale cărui uși stau deschise pentru magiar, sas și român deopotrivă; și dacă totuși se întêmplă, precum impută „Kolozsvár," că se protestéză cambii și se mai vênd și moșii, acésta provine numai din causa debitorilor, cari nu-și trag sémă cu impregiurările, nu sunt dedați la punctualitate și de acésta trebue sě țină cont un institut mare, și mai mult îi impune sě țină cont de acésta legea cambială, atât de precisă.

Cu acestea ar trebuí sě trecem la ordinea dilei preste espunerile pretensive ale fóei din Cluș și sě nu amintim nimic despre farmecul daco romanismului, care atât de mult nelinistesce spiritele patrioților magiari, dar pe care de loc nu-l înțeleg.

O împregiurare însě ținem sě o accentuăm și o accentuăm tocmai pentru-că fóia clușană ține cu atâta îndărătnicie sě-și facă scrupuli din ea: *institutele românesci de bani sunt menite în prima linie sě promoveze interesele poporului român, precum-menite sunt institutele magiare sě promoveze interesele poporului magiar, ér cele săsesci ale sașilor, ca astfeliu sě scape poporul* de *despoiarea cămătarilor și usurarilor,* și *le-am luá în nume de rěu,* când ar lucrá cu intențiuni contrare și cu scopri egoistice.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român,"

Poplaca, 10 Septembre. Mult stimate d-nule redactor! Trecerea din viéță a unui bărbat însěmnat pe terenul bisericesc și scolariu se simte cu deosebire acolo, unde sub grele împregiurări, ne ajutorat de nimenea a trebuit el singur sě rupă telina întunerecului, revěrsând lumina spre luminarea poporului seu. Perderea lui este ne reparabilă, căci astădi în têmpul materialismului nimicitoriu cu greu mai poți spera sě poți întregi locul celor decedați prin ómeni resoluți în acțiunile lor, sěvêrșind faptele nobile cu o rară abnegațiune.

De o astfeliu de lovitură grea au fost atins și credincioși bisericei nóstre din frumósa comună Poplaca prin trecerea din viéță a iubitului lor părinte sufletesc, Coman Baca, zelosul paroch primar de acolo, întêmplată în 8/20 Septembre c. Decedatul a fost omul faptelor și nu al vorbelor. Chemat fiind de pronia divină a serví la altariul Domnului, la anul 1858, prin însușirile lui nobile, cuvintele lui dulci și mângăitóre a sciut câștigá și respectul fiilor sei sufletesci, așa încât acestia conduși de sentimente nobile contribuiră toți după puterile lor la înflorirea comunei curat românesci Poplaca.

Biserica, a devenit sub dênsul într'o stare cu mult mai înfloritóre ca mai înainte. Scóla e concredută adi unui corp didactic constătătoriu din trei învěțători. In afacerile comunale a fost totdéuna dătătoriu de ton. Cu un cuvênt decedatul în ultimele momente ale vieții sale a putut esclamá cu Apostolul Pavel: *„Luptă bună m'am luptat, credința am pădit, cursul l'am împlinit!"*

Ceremonialul funebral a fost îndeplinit Luni în 10 a l c. cu o pompă deosebită de către P. O. dd. Ioan Papiu, protopresbiter tractual; Zacharia Boiu, asesor consist.; Ioan Ghibu, prof. sem.; Dr. Ioan Crișian, protodiacon, cooperând și parochii: Iosif Goga și Șerban Cioran din Rěșinariu, Demetriu Șurean din Cristian și Ioan Manta din Gurariului.

La finea serviciului dl asesor consistorial Z. Boiu cu cunoscutu-i ton oratoric a ținut o cuvêntare funebrală fórte pětrundătóre, care a stors lacrimi din ochii doioșilor asistenți. Nu numai din comună, dar și din centru și comunele învecinate au luate parte la înmormêntare, dintre cari amintesc pe dl asesor cons. și ref. scol. Mateiu Voilean, corpul înv. din Sibiiu, Reșinariu, Gurariului și alții cari din urmă au esecutat cântările funebrale. Pe defunct îl deplâng clericul absolut Coman Baca ca fiu, parochul Marcu Marcu ca ginere, și trei fete ale sale.

Nu pot trece cu vederea a nu amintí în legătură cu acest cas de doliu și imprejurarea îmbucurătóre că de un timp încóce credincioșii bisericei nóstre din Poplaca progreséză pe di ce merge atât în cele ale culturii, cât și cele materiale, ceea ce în mare parte este a se mulțămí bunei conduceri a actualului notariu comunal Aureliu Milea.

I.

Viéța și activitatea istoricului bisericesc Eusebie alui Pamfilie.

In șirul bărbaților orientali, cari se distinseră ca representanți ai sciinței și literaturei patristice în restimpul ei de înflorire, în biserica grecă, după ordinea cronologică ocupă locul prim Eusebie, numit alui Pamfilie, episcopul din Cesarea Palestinei. El s'a născut în Palestina, între anii 260—270. Cultura sa mai înaltă a primit-o în scóla din Cesarea Palestinei, unde a avut de învěțătoriu pe presbiterul Pamfilie. Cu acesta în curênd legă prietenie intimă de unde apoi și conumele seu „alui Pamfilie" adecă: amic. In scurt timp devine presbiter, la an. 307, ér după acésta cedênd amicul seu Pamfilie în închisóre, pentru crestinismul seu, se resólvă a petrece și el împreună cu dênsul, și așa în cei doi ani de închisóre, ce i-a împlinit, până la mórtea martirică alui Pamfilie, carea a urmat la a. 309 scriseră iei în tovărășie o apologie alui Origen în 5 cărți. La aceste a adaus Eusebie, după mórtea lui Pamfilie, încă a 6-a carte. Mai târdiu venind în periclu de a-și perde viéța a fugit la Tir, ér de acolo în Egipet, de unde apoi s'a reînrors acasă la anul 312. După doi ani, la 314, îl aflăm ca episcop al Cesarea. Ca bărbat erudit s'a bucurat de un renume mare, și a ajuns în deosebită grație la împěratul Constantin cel mare, carele în multe afaceri bisericesci se folosia de sfatul și ajutoriul lui. Bunavoința împěrătéscă i-a deschis lui, pentru studiile sale istorice, tóte bibliotecile și archivele împěrăției. După-cum mărturisesc chiar și contrarii lui Eusebie, el a folosit acésta deosebită favóre numai și numai pentru cercetările și studiile sale istorice. Cu ivirea controversei ariane încep timpuri critice pentru Eusebie, deóre-ce disputele vehemente îl împinseră și pe el în câtva la o opoșițiune óre care față de apărătorii cei resoluți ai ortodocsei Lipsit de o cultură dogmatică mai profundă, de și era el dealtmintrea fórte erudit și avea un spirit teologic speculativ, n'a potut sě se decidă în cérta acésta mare și însemnată, și astfeliu a luat un punct de vedere mijlocitoriu. E drept, că în învěțăturile sale nici odată nu s'au abătut dela ortodocsie, cu tóte însě aceste, înainte de sinodul prim ecumenic, ținut în Nicea la a. 325, 'l aflăm luând în apărare pe ereticul Arie, în contra episcopului acestuia Alexandru din Alexandria, ér la sinod îl vedem mijlocind între cele dóuě partide, propunênd și un simbol de credință mijlocitoriu, dar după-ce a fost respins a subsris și el formula de credințe propusě de episcopul Alexandriei Alexandru, si compusă de diaconul Atanasie. Resultatul sinodului îl publică prin o epistolă proprie și diecesanilor sei cesareeni. Nici după sinod n'aflăm, că s'ar fi abătut dela învěțăturile simbolului nicean, pentru-că nici contrarii sei nu îi fac imputarea, că ar propaga vr'o doctrină ariană sau semi-ariană, cu tóte aceste ne spune istoria, că atunci când au ajuns arienii la putere și au convocat și ținut sinóde, în care au depus pe stêlpii ortodoxiei, Eusebie a luat parte la aceste sinóde curat ariene și-a votat cu dênșii. Așa a fost de față la sinodul ținut în 330, la Antiochia, în carele arienii au depus pe episcopul de acolo, pe Eustatie; dar a refusat de a primí demnitatea de episcop al Antiochiei. La a. 335 'l aflăm participând la sinodul din Tir în Francia, în care sinod a fost depus Atanasie cel mare. Se pare chiar, că el sě fi presidiat la numitul sinod. Când a mers apoi marele Atanasie la Constantinopole, ca se céră sprijinul și apărarea împěratului, siuodul din partea sa încă a trimis o deputațiune contrară, în fruntea căreia a stat Eusebie. Cu acésta ocasiune a primit el în Constantinopolea însărcinarea de a combate și de a scrie contra lui Marcel, soț de luptă alui Atanasie și episcop în Ancira (Asia mică) carele n'a fost liber de învěțături sabeliene (sabelianismus), și carele în acela-și an cu Atanasie cel mare, a fost depus și escomunicat prin un sinod ținut în Constantinopolea. Tot cu acest prilegiu a luat parte și la iubileul de 30 de ani al împěratului Constantin cel mare, ținênd și o cuvêntare de laudă la adresa serbătoritului împěrat. După mórtea lui Constantin cel mare (337) Eusebie n'a dus-o mult, căci în decomun se crede că el a murit între anii 338—340.

Atitudinea sa cea nehotărită în lupta ortodoxiei cu arianismul, pre-cum și socotința sa nefavoritóre întrebuințěre icónelor religióse în biserică, — cea dintâiu numai decât, ér aceea din urmă mai târdiu pe timpul când s'a escat lupta pentru cultul icónelor (ichonomachia) — au efectuit, că pe lângă tóte meritele ce le-a avut el ca bărbat erudit, cu mult zel şi interes pentru biserica şi religiunea crestină, şi ca scriitoriul bisericesc cu multă demnitate morală, sĕ nu figureze între părinţi bisericesci, ci numai între scrietorii de rênd, şi acésta, pentru-că trecea de om compromis şi pătat in privinţa dreptei credinţe. — Scrierile lui Eusebie, cu tóte că multe din ele s'au perdut, cuprind 6 tomuri din ediţiunea lui Migne; şi sunt parte istorice, parte apologetice, parte esagetice-dogmatice, parte epistole.

În privinţa însemnătăţii locul prim îl ocupă opurile sale istorice. Istoria bisericéscă (*Εκκλησιαστικὴ ἱστορία*) dela nascerea Mântuitoriului Chr. şi până la anul 324, în 10 cărţi e aceea scriere a sa, prin carea şi-a câssigat numele de părinte al istoriei bisericesci. Pelângă tóte scăderile, de care sufere acest op, necontestabil are el şi un preţ şi merit destul de mare. — Paralel cu scrierea acésta merge cronica sa în dóuĕ cărţi, cunoscută în decomun sub numele „Cronica lui Eusebie“, dar titlul original şi adevĕrat e *Παντοδαπὴ ἱστορία*, adecă istoria universală. Originalul acestui op s'a perdut şi ni-s'au păstrat numai puţine fragmente. Partea primă a acestei scrieri era o scurtă istorie universală dela Adam şi până la anul 325, d. Chr., ér partea a dóua nesce tabele cronologice şi sincronistice pentru acela-şi timp. Mult s'a folosit elu la compunerea acestui op de „cronografia“ lui Iuliu S. Africanul, (Vedi nr. 15 al fóiei nóstre din. a. c.) carea de asemenea s'a perdut. Tot ce ni-s'a păstrat din opul acesta e o prelucrare latină a părţii a dóua făcută de Ieronim, cu multe modificări şi adausuri. El a continuat aceste tabele până la anul 378. La anul 1792, adecă la finea secl. trecut, s'a aflat atât partea primă cât şi a dóua a cronicei acesteia în traducere armenéscă. Patrologul Aucher a tradus-o acésta în latinesce şi astfeliu a edat-o la începutul secl. nostru, la a. 1818. S'a mai descoperit şi un estras în limba siriană a cronicei lui Eusebie, care încă s'a tradus în latinesce. Deci prelucrarea lui Ieronim, traducerea armenéscă, estrasul sirian dimpreună cu traducerile latine inlocuesc originalul, fără ca sĕ fim însĕ siguri în tóte locurile, că ce şi cum a stat în tecstul original alui Eusebie. (Va urmá).

Convocare.

Onoraţii membrii ai „Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al III Deva“ precum şi toţi amicii scólei se învită prin acésta a luá parte la adunarea generală ordinară a acestei reuniuni ce se va ţiné la 23, 24 şi 25 Septembre a. c. st. v. în Deva cu următórea

Programă:

Duminecă în 23 serviciu divin în biserica parochială din Deva cu invocarea duchului sfânt, la care vor participá în corpore toţi membrii reuniunei la 9 óre a. m.

Şedinţa I. Imediat după celebrarea cultului divin.

1. Deschiderea adunării prin preşedinte.
2 Apelul nominal spre constatarea presenţilor.
3. Raportul comitetului central despre activitatea sa în decursul anului dela adunarea din Hunedóra.
4. Alegerea comisiunilor pentru esaminarea rapórtelor şi censurarea raţiociniilor.

Şedinţa II după amédi la 3 óre.

5. Alegerea preşedintelui în locul preşedintelui de până ací Ioan Papiu strămutat cu domiciliul în Sibiiu, şi a vice preşedintelui George Joandrea.
6 Deliberarea asupra temei pusă în desbaterea adunărilor generali din partea Preaveneratului consistoriu încă la anul 1888 şi rĕmasă încă în unele părţi ale ei nediscutată.

Şedinţa a III a la 24 Septembre a m.

7. Continuarea desbaterii asupra temei de mai sus.
8. „Iubirea“, prima prelegere din catichism tractată în mod practic de Toma Neamţ.

Şedinţa IV după amédi.

9. „Sarea comună“, prelegere practică din istoria naturală, tractată de Nichita Luculeţ cu elevii sei în scólă.
10. „Nrul 11“, prelegere practică din comput de Ioan Branga.

Şedinţa V în 25 Septembre a. m.

11. „A dió“, bucată de cetire din limba magiară, prelegere practică de Ioachim Ungur.
12. „Ghiocelul“, prelegere practică din botanică.
13. Raportul comisiunilor.

Şedinţa IV după amédi.

14. Eventuale propuneri.
15. Inchiderea şedinţei prin presidiu cu luarea mĕsurilor pentru autenticarea protocolului.

Sibiiu, 11 Septembre, 1890.

Presidiul reuniunii:
Ioan Papiu.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul nostru se află în călĕtorii prin Silesia prusiană. Împĕratul german Wilhelm va sosí în Viena în 1 Oct. la 9 óre a. m. şi va fi primit de monarchul nostru, archiduci şi alte somităţi. Stradele Vienei vor fi decorate splendid. Dupá dineul din Schönbrunn la 3 óre p. m. plécă ambii monarchii dimpreună cu regele Sacsoniei Albert la vĕnătórele din Stiria. În 8 Oct. se va reîntórce împĕratul german la Berlin, făr a mai dá prin Viena.

* (Chirotonire.) In decursul acestei sĕptĕmâni s'a chirotonit întru presbiteri clericii absoluţi: Ilie Savu ales paroch în Ciόra (tract. Sebeşului), Ioan Gavrilescu ales preot în Ţinţari (tract. Braşovului I), Nicolae Cărpinişan ales preot în Rĕhĕu (tract. Sebeşului), Dumitru Bărbat ales capelan în Şercăiţa (tract. Făgăraşului).

* (Inspectori supremi de scóle.) Cu visitaţiunea scólelor medii confesionale şi cu esecutarea dreptului de supra-inspecţiune a statului pe anul scolar 1890/1 ministrul de culte şi instrucţiune publică a însărcinat în Ardél pentru gimnasiile evang. ref. din Cluş, Aiud, Murĕş Oşorheiu şi Zelău pe Henric Finalyi, substitut de director super. al districtului scolar din Cluş; ér pentru gimnasiile din Odorheiul sĕcuesc şi Orĕştiă şi pentru gimnasiul inferior din S. St. György pe directorul superior al districtului scolar din Sibiiu, Iosif Elischer. Tot acesta din urmă fu numit şi pentru scólele medii de sub conducerea bisericei evangelice de conf. aug. în Ardél, mai departe pentru gimnasiul unitar din Cristurul-sĕcuesc, precum şi pentru gimnasiul superior gr. or. şi scóla reală din Braşov şi pentru gimn. inf. din Brad. Pentru gimnasiul unitar din Cluş fu numit representant al guvernului Henric Finalyi.

* (Ministri în Arad.) Ministru preşedinte Szapáry, re'ntorcêndu-se dela deschiderea lucrărilor începute la porţile de fer, însoţit de ministrul de comunicaţiune austriac, a petrecut Mercurea trecută în Arad. Din incidentul acesta s'au presentat la ministrul preşedinte tóte autorităţile. Preasânţia părintele episcop Ioan Meţian încă s'a presentat dimpreună cu preoţii celorlalte confesiuni; scrie „Bis. şi Scóla.“

* (Biserică nóuă.) Actul sânţirei bisericei nou edificate din comuna Gurbediu, în prtopresbiteratul Tincei, comitatul Bihorului, s'a efeptuit în dilele trecute prin Prea Sânţia Sa părintele episcop al Aradului Ioan Meţian.

* (Cine promovéză „causele sfinte ale naţiunii?“) Din incidentul desvălirii monumentului „martirlor naţiunii“ în Arad, a apărut scrie „Gaz. Tr.“ un op întitulat „Istoria monumentului celor 13 martiri aradani“, care arată între altele, că din 988 de liste de subscripţiuni pentru ridicarea acestui monument, s'au reintors numai 268, nu s'au re'ntors de loc 714, ér 6 liste s'au reîntors góle. Intre cei ce nici nu au retrimis listele şi nici nu au subscris nimica, se află 4 metropoliţi, 21 episcopi şi cei mai mulţi aristocaţi. Dintre episcopi au contribuit numai 3 magiari; dintre fişpani numai Man József, de origine român, după cum spune „Pesti Hirlap“, a contribuit 10 fl., ceialalţi nimica. Şi nici dela bărbaţii de stat, dela scriitori şi învĕţaţi n'a incurs nimica, aşa că după cum constată acésta fóiă, monumentul „martirilor naţiunii“ l'au ridicat mai ales funcţionarii, advocaţii, medicii, profesorii, învĕţătorii etc., precum şi diferite comitate.

Va sĕ dică „causele sfinte ale naţiunii“ se promovéză mai mult de „muszai“, decât de voie bună.

* Programul esamenului final pentru cursul 1889/90 care se va ţiné Luni în 29 Septembre 1890 la 9 óre a. m. în Reşinariu la economia de instrucţiune a domnului Sabin P. Barcianu, subvenţionată din fondul economic a comitatului Sibiiu:

a) Partea teoretică:

Cetire, scriere, comput, cunoscinţe economice fundamentale, economia de vite.

b) Partea practică:

Lucrări economice şi de grădinărit.

Sibiiu, 22 Septembre, 1890.

Thalmann.

* (Statua lui Eminescu.) Marţi s'a ridicat în Botoşani statua poetului Eminescu. Din acest incident diarul „Timpul“ face între altele următórele apreţieri: Astădi se înalţă în Botoşani statua lui Eminescu. Serbare frumósă, căci nu e vorba de a plânge pe omul muritor, care a perit, este vorba de a celebrá talentul fără sémăn, care va strălucí pururea în literatura nóstră.

Onóre tinerimei universitare, care a luat iniţiativa celebrărei acestui talent puternic.

Eminescu în momentul de faţă domnesce preste literatura nóstră. Ori cine are o inspiraţiune poetică, ori cine vrea se potrivéscă dóuĕ rime, simte înriurirea predomnitóre a lui Eminescu, era se dicem jugul lui. Şi acela este cel mai bun între toţi, care se apropie mai mult de feliul de a se spune al lui Eminescu.

Cu Eminescu poesia nóstră întră într'o eră nouă: vêrsta copilăriei sĕ sfêrşesce şi începe vêrsta bărbăţiei. Nimenui nu mai este permis de acum înainte sĕ vorbéscă de ghiocei şi de viorele, fără sĕ ascundă sub flori ascuţişul unei idei. Intre Eminescu şi cei mai mulţi din poeţii nostri este acésta deosebire, că pe când ceialalţi ne amuză şi ne încântă Eminescu ne fermecă şi ne subjugă. Şi jugul ce ne pune nu putem sĕ-l lăpĕdăm.

Nici odată un suveran n'a stăpânit aşa de bine poporul lui, nici odată un căpitan n'a fost atât de ascultat de trupele sale precum stâpânesce Eminescu: literatura română, precum este el ascultat de scriitorii cari se ridică. Omul acesta blaşin, care fugea de lume a devenit un tiran căruia se supun toţi românii.

Eminescu este un mare poet, dar el nu este numai poet; el este şi în prosă distins.

Nimeni n'a fost mai mare protivnic al frasei góle şi al etichetei fără conţinut. Nimeni n'a combătut mai cu putere elementele parasite cari se strecóră în politică.

Naţionalitatea românéscă a găsit într'ênsul, nu apărătoriu, ci un apostol. Ideea conservării şi desvoltării némului românesc ajunsese la el o religiune al căreia se dedase puţin câte puţin a se considera ca ministru.

Dela Nistru pân la Tisza
Tot românul plânsu-mi-sa

N'ar dice cineva, că e vorba de un ministru, căruia se adresează plângerile întregului neam românesc contra strĕinismului cutropitoriu?

Ca poet fără sémăn, ca prosator distins, Eminescu este dacă nu cea mai mare, dar de sigur una din cele mai mari figuri ale literaturei nóstre şi statua ce i-se ridică este un omagiu meritat.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Helchiu (comit. Braşovului), care e împreunat cu un salariu de 200 fl. Reflectanţii au a-şi înaintá cererile în decurs de trei sĕptĕmână, depunênd şi o cauţiune de 100 fl.

* (Foc.) Luni la amédi a escat un foc teribil în comuna Ocna-Sibiiului. Focul a prefăcut de astădată în cenuşă 17 case şi şuri cu supraedificatele lor. In decursul acestui an comuna a suferit mai adese ori pagube cu enorme prin foc şi vĕrsări de apă.

* (Camera advocaţială din Braşov.) In 20 l. c. şi-a ţinut camera advocaţială din Braşov şedinţa generală pentru alegerea funcţionarilor şi au fost aleşi: Ioan Lengeru preşedinte; Victor Popescu secretar; Simion Damian cassariu şi Borosnyai Daniel fiscal.

* (Teatrul în Sibiiu.) Precum au anunţat diarele germane din loc şi precum se vede pe placate se va deschide astă séră stagiunea teatrală în teatrul orĕşenesc cu piesa: „*Nunta din Văleni*“, o piesă al cărui autoru e un jidan espulsat din România şi carea a provocat mult resens între români şi chiar şi intre strĕini, căci în ea e zugrăvită viaţa socială a românilor cu cele mai urite colori. De aceea nu înţelegem cutesanţa directorului, că chiar aici unde românii dau un frumos contingent teatrului sĕ încépă cu o atare piesă. Românii deci vor face bine, dacă vor ţiné cont de acésta impregiurare.

Bibliografic.

„*Biserica ortodocsă română*“ revistă periodică eclesiastică Nr. 6, Sept., a apĕrut cu următoriui sumariu: Decisiunea. — Biserica ortodocsă în luptă cu Protestantismul. — Facultatea de teologie. — Manuscript românesc al archimandritului Chiriac Rômnicean. — Manuscript grecesc a lui Chrisant patriarchul Ierusalimului. — Raportul M. N. Pacu asupra institutului privat de fete Notre Dame de Sion din Galaţi. — Prefaţă la o teologie Dogmatică şi morală. — Memoriu de starea bisericilor şi a parochiilor ortodocse din judeţul Băcău. — Donaţiuni. Fapte laudabile. —

Rĕspuns revistei catolice, editată în Baia-mare la atacurile adresate de acésta bisericei nóstre române ortodocse naţionale, de comitetul redactor al revistei „Biserica ortodocsă română.“

Loterie.

Mercuri în 24 Septembre 1890.

Sibiiu: 81 89 18 1 59

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Septembre 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Rena de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.20	101.10
Renta de aur austriacă	105.80	105.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Sorţi de stat dela 1860	139.75	140.—
Galbin	5 36	5.35
Napoleon	8.91	8.88

Nr. 671. [428] 3—3

CONCURS

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învěţătoresci vacante din protopresbiteratul Branului şi anume:

1. Pórta, cu salariu anual de 180 fl.
2. Poiana-Měrului, pentru clasa II-a cu salariu anual de 200 fl.
3. Holbav, cu salariu anual de 200 fl.
4. Moeciul superior, cu salariu de 205 fl. 80 cr., învěţătoriul însě e datoriu a fi şi cantor.
5. Fundata, cu salariu de 200 fl., cu îndatorirea de a fi şi cantor.
6. Şirnea, cu salariu de 200 fl.
7. Măgura, cu salariu de 150 fl.
8. Vlădeni, pentru cl. a II-a cu salariu de 200 fl.
9. Postul de învěţătoriu la scóla centrală din Bran, cu salariu de 300 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre-una din aceste staţiuni invěţătoresci au a şi trimite suplicele lor instruite conform legei până la terminul indicat la subscrisul şi totdeodată este de dorit, ca concurenţii sě se presenteze în vre-o Duminecă sau sěrbătóre la biserică, fiind posturile învěţătoresci în genere împreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesti, în 8 August, 1890.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 434 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci din comunele mai jos insemnate, aparţinětóre la protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Alţina, postul al II lea învěţ. cu salariu anual de 60 fl., cuartir şi lemne de foc.
2. Chirpěr, cu salariu anual de 100 fl., lemne de foc şi una remuneraţiune de 20 fl. din cassa bisericei însě numai în casul când respectivul învěţătoriu va dovedí la finea anului scolariu progresul asteptat în instruirea elevilor.
3. Cincul mare, postul al II a înv. cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.
4. Bârghiş, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.
5. Cichindeal, cu salariu anua de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
6. Ghijasa, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.
7. Iacobeni, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
8. Ighişdorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
9. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
10. Şoarşiu, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
11 Verd, cu salariu anual de 150 fl. şi lemne de foc.
12. Rodbav, cu salariu anua de 150 fl. şi lemne de foc.
13. Merghindél, cu salariu anual de 150 fl. şi lemne de foc.
14. Fofeldea, postul I învěţăt. cu salariu anual de 100 fl. în bani şi folosirea a 3 jugěre pămênt computat érăşi cu 100 fl., cuartir şi lemne de foc.
15. Zlagna, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii au a-şi asterne petiţiunile lor în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruate conform prescriselor legii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Agnita, 10 August, 1890.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 570 [441] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învěţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele bisericesci mai jos insemnate se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român."

1. Poiana-Blenchi, cu salariu anual de 100 fl. din repartiţiune dela popor.
2. Ciceu-Poiana cu salariu anual de 150 fl. din repartiţiune dela popor şi după terminarea edificiului scolar cuartir în scólă şi lemnele necesari de incălḑit.
3. Cheuchiş cu salarin anual de 40 fl.
4. Diug, cu salariu anual de 100 fl.
5. Ciobanca, cu filia Ciobancuţa, cu salariu anual de 133 fl.
6. Deeş, cu salariu anual de 100 fl.
7. Magója, cu salariu anual de 300 fl. cuartir natural şi lemnele după trebuinţă.
8. Baba, cu salariu anual de 100 fl. din repartiţiune dela popor.

Doritorii de a ocupa vre unul din posturile amintite au a-şi asterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 20 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. „Deeş" In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 381. [438] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III Cernatul inferior, protopresbiteratul Treiscaunelor, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Din emolumentele împreunate cu acest post resultă un venit sigur anual de 483 fl. 50 cr. despre ce se póte luá informaţiune mai de aprópe dela comitetul parochial şi oficiul protoă presbiteral.

Reflectanţii, cari trebue se pricépă bine limba maghiară, au a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiul protopresbiteral în termin descris.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân Georgiu, 1 August, 1890.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

---

[445] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se scrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Berinţia, cu salariu de 120 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemnele trebuinciόse pentru foc.
2. S. Copalnic, cu salariu de 150 fl., şi lemne de foc.
3. Cărbunariu, cu salariu 120 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de foc.
4. Cărpiniş, cu salriu 50 fl. şi lemne de foc.
5. Curtuiuşul-mic, cu salariu anual de 50 fl., cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.
6. Făuresci, cu filia Plopiş, cu salariu de 135 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de foc.
7. Vima-mică, cu salariu de 120 fl., şi lemnele trebuinciósě de foc.
8. Trestia, cu salariu de 60 fl., şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa una din acestea staţiuni au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu ppopesc până la terminul sus indicat, (p. ultimă Kápolnok-Monostor).

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetăţii de pétră, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cărpiniş, la 23 August, 1890.

Ioan Şovrea,
protopresb.

Nr. 190. [440] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de invěţătoriu din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei sě escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

1. Tibru, cu salariu anual de 100 fl. lemne şi cuartir liber.
2. Ţelna, cu salariu anual de 100 fl., din repartiţiune lemne şi cuartir liber.
3. Ighiel, cu salariu anual de 70 fl., lemne şi cuartir liber.
4. Remeţ-sat, şi Ripa-remeţului, cu un salariu anual de 150 fl. lemne şi cuartir liber.
5. Inuri, cu salariu anual de 100 fl., lemne şi cuartir liber.
6. Cricău, cu salariu anual de 150 fl., lemne şi cuartir liber.
7. Stremţi, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemnele necesare.

Doritorii de a ocupá vre unul din acestea posturi au a şi asterne concursele lor până la terminul sus indicat instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele respective.

Alba Iulia, 14 August, 1890

Alesandru Tordoşian,
protopresb. gr. or.

Nr. 502. [439] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învěţătoresci în comunele bisericesci gr. or. din protopresbiteratul Sighişórei, sě publică concurs cu termín de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Daia săséscă, cu salariu anual de 150 fl., pe lângă cuartir şi lemne de foc, cu îndatorirea a ţiné în Duminecile şi sěrbătorile de preste an şi strană pe lângă cantorele bisericei.
2. Haşfaleu, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
3. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl.. cuartir şi lemne de foc.
4. Trapold, cu salariu anual de 110 fl., cuartir şi lemne de foc
5. Bundorf, cu salariu anual de 106 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi, sě şi trimită concursele instruite în sensul legilor scolare în vigóre în terminul deschis subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei.

Sighişóra, 7 August, 1890.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 522. [438] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre a. c.

1. Rěhěu, pentru postul de învěţătoriu în clasa a III a cu salariu anual de 200 fl, din cassa bisericei; pentru cel din clasa a II a cu salariu de 180 fl., din alodiul comunal; şi pentru cel din clasa I a cu salariu de 150 fl., din cassa bisericei şi cuartir liber. Invěţătorii sunt îndatoraţi a ţiné strana în biserică Dumineca şi în sěrbători.
2. Vurpěr, cu salariu anual de 200 fl., din repartiţiune şi 2 □° lemne de foc.
3. Órda de sus, cu salariu anual de 200 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din posturile acestea au sě-şi astérnă cererile instruite conform normelor în vigóre, până la terminul preclus, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 14 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale respective,

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 421. [447] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al doilea învěţătoriu la scóla confesională din Covasna, protopresbiteratul Treiscaunelor, sě scrie concurs cu termin până la 25 Septembre a. c.

Salariul împreunat cu acest post de 130 fl. şi cuartir liber.

Reflectanţii, cari sě aibă şi cunoscinţa cântărilor bisericesci pentru a ţiné strana a dóua în dumineci şi sěrbători, vor avé a şi asterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

S. Sân Georgiu, 27 August, 1890

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 342. (563) 1—1

Publicaţiune.

Prin sentinţa Prea Veneratului Consistoriu archidiecesan dtto 1 August 1890 Nro 3571. s'a divorţiat cu divorţiu total Maria Urdă de catră bărbatul ei pribegit George Albu, ambi gr. or. din Moşna, cea-ce în sensul § 124 din procedura în cause matrimoiale se aduce la cunoscinţă publică.

Mediaş, în 6 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Mediaş.

Ioan Chendi,
adm. potopresbit.

Szám: 4846/1890. polg. (562) 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagy-Selyk község határa ál.alános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási **határidőül 1890 évi November hó 20-ik napjának d. elötti 9 orája Nagy-Selyk község házához kitüzetik**, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtok rendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés 1-ső példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi Szeptember hó 13-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök — *Czámpa Domokos* jegyző.

Sz. 3978/890 plg. [451] 2—3.

Hrdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagyküküllő megyébe kebelezett Egerbegy község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidöül az **1890 évi November hó 11 ik napjának délelött 9 órája** Egerbegy, községházához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a megnem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés 1-ső példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 Augustus 18 án tartot üléséből.

Nagy Lajos elnök. — *Májai* jegyző.

Sz· 4764/890 plg. [429] 3—3

Hirdetmény.

A Radnothi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése nevezetesen a képviselet rendezése, müködö mérnök megválasztása és a költségi elöirányzat elkészitése végett határidőül az **1890 évi szeptember 15 d. e. 9 órája** Radnoth községébe a községi irodába tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek maradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

A kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros, 1890 Augustus 27-én,

Báró Apor Zoltán,
eljaró biró

Redactor responsabil Dr. **Remus Roşca**. — Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97 Sibiiu, Marţi 18/30 Septembre 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 17 Septembre.

Suntem înaintea terminului sesiunei de tómnă a parlamentului, şi credincioşi programului nostru, de a ţiné cont de impregiurările interne, aşa după cum ele ni se presentéză, venim a face cetitorilor nostri o icónă despre situaţiunea internă.

Agitaţiunile din incidentul proiectului militariu au incetat deodată cu retragerea ministrului preşedinte Tisza, şi tótă lumea dela noi era de firma convingere, că deodată cu acésta schimbare de persóne se va schimbá şi sistemul, anume va vení o nóuă eră mai blândă, şi mai cu consideraţiune faţă cu legalele pretensiuni ale naţionalităţilor din statul nostru. Paralel cu acéstă credinţă, căreia s'a dat manifestaţiune fórte concretă în unele din ḑiarele nóstre românesci a mers speranţa matadorilor agitaţiunilor contra lui Tisza. Credeau adecă acesti matadori ai politicei de stradă, că deodată cu retragerea lui Tisza se va disolvá şi actuala partidă guvernamentală, şi se va perondá la guvern partida oposiţiunei moderate în frunte cu contele Apponyi, sau cel puţin se va face o fusiune care va permite ca şi unii din bărbaţii oposiţionali sĕ ajungă în guvern. In casul acesta era candidat pentru portofoliul de interne contele Apponyi, dela care apoi depinde întrégă administraţiunea internă. Credinţa acésta cu atâta se părea mai verosimilă, cu cât partida oposiţiunei moderate a luat încă de mult posiţiune hotărită în céta antimunicipalistilor, lucrând cu tóte puterile pentru introducerea denumirei în administraţiune.

Speranţele acestea în ambe direcţiunile par a se fi basat numai pe ilusiuni, un vis, póte un vis dulce, care a dispărut, ca realitatea apoi se fie şi mai amară.

S'au schimbat numai ómenii, dară sistemul a rĕmas tot acelaşi cu mică deosebire, că faţă cu presa română s'au luat mĕsuri mai aspre, nu a mai jucat consideraţiunile de sub Tisza.

Procesele de presă din timpul din urmă au putut deschide ochii chiar şi românilor celor mai anti-tiszaisti, şi ai celor amici oposiţiunei moderate. Cu deosebire modul de a vedé şi de a judecá situaţiunea în coloritul procurorului regesc din Murĕş-Oşorheiu ne îndreptăţesc sĕ susţinem noi, că în adevĕr cu căderea lui Tisza s'a schimbat şi pentru noi situaţiunea însĕ din rĕu a ajuns în mai rĕu, după ḑisa proverbului germân: *„Selten kommt was beseres nach."*

Asteptările legale de căderea lui Tisza nu s'au adeverit nici în tabera oposiţiunei din contră, în loc de a se produce disoluţiune în partida guvernamentală, disoluţiunea s'a produs în partidele oposiţionale.

Disoluţiunea în partida kossuthistă este cunoscută cetitorilor nostri. Ruptura prin eşirea din partidă a lui Ugron a ajuns aşa departe, încât o înţelegere numai e posibilă.

Săgeţile înveninate cu insinuaţiuni personale schimbate între Ugron şi Eötvös au pus cestiunea pe un teren tare alunecos, şi pentru salvarea partidei kossuthiste după o telegramă mai próspĕtă a întrevenit însuşi esilatul Kossuth.

Disoluţiune este şi în partida oposiţiunei moderate, care după căderea lui Tisza, şi după ce a declarat, că între programa ei şi cea a cabinetului Szapáry nu mai este nici o deosebire nu mai are îndreptăţire la esistenţă.

Acésta e situaţiunea în ajunul deschiderei sesiunei parlamentare de tómnă, care va avé sĕ judece în cestiunea denumirilor amploiaţilor dela administraţiune, care e pusă la ordinea ḑilei.

Revista politică.

In 26 Sept. n. s'a ţinut în Viena sub preşedinţa monarchului o conferinţă militară, care a durat dela 1—4 óre p. m. Parte la aceea conferinţă au luat căpeteniele militare: archiducele Albreht comand. gen. al armatei; ministrul de resbel Bauer; şeful statului maior Beck şi colonelul de Pletzner. Discusiunile din acésta conferinţă n'au ajuns în publicitate.

Între membrii partidului independent se continuă lupta în ḑiaristică şi prin vorbiri. Acum luptă deputatul Eötvös. El face istoricul partidului şi motivéză atitudinea lui cu esemple referitóre la casa domnitóre şi la purtarea dlui Tisza faţă cu membrii şi preste tot cu adicţii partidului independent.

În scrierile sale afirmă numitul deputat, că casa domnitóre şi monarchul a ignorat cu totul pe membrii acelui partid, nu s'a consultat nici când cu ei, nu s'a ţinut cont de ei; la dineuri n'au fost invitaţi, cu tóte că monarchul la manevre şi la alte ocasiuni a invitat şi ţĕrani, dar şi chiar aceia au fost escluşi, dacă se simţia, că sunt adicţi ai partidului independent. Şi aceste tóte s'au putut întêmplá numai sub domnia dlui Tisza, pe când sub regimul altor şefi astfeliu de lucruri nu s'au întêmplat. Eötvös a desvălit şi programul secret sub care s'a iniţiat lupta din incidentul proiectului de lege militar.

Polonyi, un luptătoriu sub acelaşi stég a publicat o epistolă a lui Kossuth. Contra lui Polonyi adecă s'a ridicat mai multe acuse în presă şi în cercurile partidului independent, că el a presentat lui Kossuth un proiect, ca sĕ se formeze pe basa principiilor dela 1849 un partid, şi că aceea propunere a fost respinsă de însuşi Kossuth. Pentru a nimicí astfeliu de presupuneri s'a adresat Polonyi către Kossuth şi acesta a declarat următórele: Declar hotărit, că afirmarea e neadevĕrată. Nici dta şi nici altul nu mi-a făcut din anul 1867 vre-o propunere ca sĕ se formeze o altă partidă.

Pregătirile pentru alegerile comunale în România s'au început. Şi deşí acelor alegeri n'ar trebuí dată însemnatate politică, totuşi oposiţiunea voesce cu ori ce preţ sĕ se afirme cât este de puternică, şi că guvernul este tot aşa de nepopular, precum a fost când a luat cârma. Regimul s'a ţinut până acum mai mult pasiv; totuşi s'au comis cu ocasiunea adunărilor oposiţionalilor scandaluri, inscenate de ómenii administraţiunei. Guvernul la plângerile ridicate a luat mĕsurile cele mai severe pentru pedepsirea culpabililor.

Presenţa ministrului Vlădescu la manevrele din Ungaria se interpretéză în România după comunicările ce sosesc de acolo la Viena în următoriul mod: Strălucita şi deosebita primire, cu care a fost întimpinat ministrul Vlădescu din partea monarchului austro-ungar, a provocat în cercurile neinfluinţate de politica dlui Hitrovo mare mulţămire, căci deşi s'ar desminţí din partea competentă scirile unei convenţiuni militare, totuşi se scie, că primirea, ce o-a avut gen. Vlădescu la manevre nu se referă la persóna sa ci la intimitatea relaţiunilor politice între ambele state vecine, cari în situaţiunea de aḑi nu pretind o convenţiune deosebită. E speranţă, că şi umbra nemulţămirei, care se arată din causa rĕsboiului vamal va dispăré; deóre-ce scirea rĕspândită încá cu o jumĕtate de an mai nainte, că România nu va mai încheeá nici o convenţiune vamală, ci tóte productele strĕine le va tacsa după un tarif autonom redus, se adeveresce tot mai mult şi în mod oficial.

Ḑiua de 10 Octobre a. c. este în Germania de o importanţă duplă. In acésta ḑi ese din valóre legea socialistă după o durată de 12 ani, pe când de altă parte intră în valóre legea pentru sporirea efectivului de pace al armatei, lege care a fost primită după lungi şi grele lupte în luna lui Iuliu. Nóua lege presentă efectivul de pace la 486,983 soldaţi, între cari nu sunt numĕraţi oficerii (20,000), voluntarii (9000), medicii (1830) şi alţi funcţionari administrativi. Dela anul 1875 efectivul de pace al armatei germane s'a urcat cu 85,324 soldaţi.

FOIŢA.

Memoriei

Elena Cosma, n. 1883 † 1890 12/24 Septembre.

Oh! Elenă preaiubită,
Scumpă, mândră, floricică,
Viorică drăgălaşă
Dintre multe flori alésă!

Unde faţa ţi-ai ascuns?
Unde esti, unde ai apus?
Vino, vino, ânger dulce
Dela sinu-mi nu te duce!

Incă este diminéţă,
Tu dulcea mea dulcéţă,
Unde vrei aşa de grabă
Sĕ te duci inimă dragă!

Aurora dimineţii,
Róua dulce a vieţii
Este încă preste tine,
O! rĕmâni şi fi cu mine.

Flóre esti de primăvară,
Plăpândă şi'ncântătóre
Pentru ce voesci sĕ sbori
Dela peptu-mi iubitoriu?!

Mamă! veḑi steluţa aceea,
Ce streluce ca schinteia
Me tot chémă sĕ me duc
Pănă chiar la ea în sus.

Lin Elena suspinând,
Sinul mamei 'ncet stringĕnd,
Îşi ia sborul printre stele,
Lăsându-şi măicuţa în jale.

Aron Cosma,
preot, ca unchiu.

Pentru dietetica sufletului.

Din ḑiarul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate in românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare.)

Nimic nu apare atât de puternic contra înfricoşatului sceptru al bĕtrâneţei contra *osificărei fiinţei* nóstre, care o prevestesce sau însoţesce decât un scepticism vesel, nu asupra adevĕrurilor eterne, ci asupra sa însuşi. *A se ferí consecuent de unilateralitatea individualităţii propii, acésta este — tinereţa eternă.*

⁂

Un om întegru trebue totdéuna sĕ se ocupe cu un lucru serios. O problemă, care reclamă conlucrarea tuturor puterilor sale. Acésta viaţă, mai mult sau mai puţin, totuşi nu este decât o încordare forţată, ori ce descordare este o îmbolnăvire, o murire lentă.

⁂

Scrierea, când se face şi fără cugetul la tipărire este în adevĕr un mijloc dietetic de reintărire, de care în timpul nostru desuper-cultură se póte folosí prea lesne ori şi care Ne eliberăm de o idee torturătóre, sau o sensaţiune apăsătóre în modul cel mai bun, punĕnd clar pe hârtie, espunĕndu-o la lumină. Spasmul sufletului se descarcă şi recidiva se îngreunéză.

⁂

Filosofia, care se devotéză contemplărilor asupra morţii, este falsă; adevĕrata filosofie este o înţelepciune a vieţei; pentru că mórtea nu esistă.

⁂

Virtutea adevĕrată, bună starea reală se baséză pe conducerea prin sine însuşi.

⁂

Cel ce s'a ocupat vre-odată cu meditarea asupra stărei sale fisice şi spirituale sĕ-şi pună întrebarea: dacă nu au aflat, că sensaţiunile se direg mai mult după închipuiri decât acestea după sensaţiuni.

⁂

Pasiunea este propria suferinţă; viaţă cumpĕtată, adevĕrata activitate, pentru că acolo sufere fiinţa nóstră cea mai infimă, ér aici ea este activă. Cu cât activitatea se preface mai mult în obiceiu şi devine element, cu atât ne apără mai mult de suferinţă. Suferinţa ne depriméză, activitatea ne ridică, înălţarea ne înveselesce, morbul şi mórtea sunt lipsă parţială sau tótală de înălţare.

⁂

Erorile comise în anii de mai nainte fisice sau morale îşi au efect până în timpul cel mai înain-

Resultatele practice cu pravul fară fum a adus în Francia la convingerea, că trebue sĕ se facă schimbări radicale în adiustarea şi îmbrăcămintea trupelor. Şi în cercurile militare germane domnesce aceeaşi părere. Din incidentul manevrelor din Silesia foile germane arată avantagiele îmbrăcămintelor soldaţilor francesi şi ruşi, cari la o depărtare óre care nu sĕ mai vĕd, pe când soldatul german e espus uşor, atât prin îmbrăcăminte şi prin adiustarea strălucitóre.

Cronică din Zarand.

Zarand, în Septembre, 1890.

Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Zarand, ţinută la 7, 8 şi 9 Septembre v. în Brad.

Ori cât de pesimist sĕ fie omul în apreciarea causei scolari, la noi românii, trebue sĕ recunóscă că aceea face progrese, pre lângă tóte obstaculele, ce vin din o parte sau alta. Progresele atêrnă însĕ în mare parte dela statul invĕţătoresc.

Consolidarea acestuia este un punct insemnat în desvoltarea nóstră culturală. Ca sĕ-ţi poţi formá însĕ o opiniune despre starea învĕţătorilor nostri, în ce privesce cunoscinţele lor, precum şi luptele, ce au sĕ le pórte ḑi de ḑi, 'ţi este de ajuns se cercetezi adunările reuniunilor nóstre invĕţătoresci, se te amesteci în discurs cu învĕţătorii, se iai parte la desbaterile lor în şedinţe.

An de an se observă progresul. Pentru-ca reuniunile nóstre din archidiecesă sĕ fie la culmea misiunei lor şi pentru-ca sĕ pótă rivalisa, cu reuniunile mai vechi, bine organisate a le fraţilor învĕţători din celelalte diecese, atêrnă dela zelul invĕţătorilor şi dela rigurositatea, cu carea inspectorii districtuali de scóle, şi oficiele parochiali vor vení în ajutoriul reuniunilor, fie prin pedepsirea celor negligenţi, fie prin scóterea salarielor, şi darea de diurne pentru cercetarea adunărilor.

Atâta în general. Sĕ revin la adunarea generală din cestiune.

La 7 Septembre a. c. invĕţătorii tractului prot. Zarand, Geoagiul I şi II-lea s'au intrunit şi au ţinut adunarea generală a reuniunei lor în sala gimnasiului din Brad. Adunarea s'a deschis prin presidiul reuniunei Dl Vasile Damian, protopresbiter. Membrii erau presenţi preste 30 inşi. Acest numĕr a crescut în ḑiua următóre la 46 inşi, jumĕtate adecă din membrii reuniunei. Cu totul sunt 92 membrii. Pre lângă membrii au luat parte în tot decursul şedinţelor şi public estern, dame şi onoraţiori. Din tre preoţi abia am observat vre-o 4 cu totul. Cercetarea adunărei relative a fost mai frecuentată ca în alţi ani.

După formalităţile indatinate de deschidere, s'a purces la esecutarea programei.

Intre obiectele puse la ordinea ḑilei era raportul comitetului central despre activitatea despărţemintelor.

Din acest raport voiu schiţá punctele principali:

Comitetul s'a întrunit de 4 ori în decursul anului de gestiune dela 20 August 1889 până la 7 Septembre 1890 şi-a resolvat cestiunile puse pe tapet în sensul statutelor. Numĕrul actelor a fost 35.

Tóte 3 despărţĕmintele au desvoltat o activitate laudabilă. Ele au ţinut câte 2 adunări în decursul anului. Prelegeri practice s'au ţinut la tóte 3 despărţĕmintele numai din comput, începêndu-se cu prelegeri pentru despărţĕmêntul I până la al 6-lea inclusive.

Disertaţiuni s'au ţinut 2 la despărţĕminte anume: „Asilurile de copii“ şi „Cum au sĕ se corégă ocupaţiunile scolari, domestice, din limba română?“ Ér pentru adunarea generală a „Reuniunei“ s'au luat teme deosebite din mai multe discipline şi 2 disertaţiuni: „Insemnătatea gimnasticei în scólele nóstre poporale“ şi „Cetirea în scóla populară.“

Adunările despărţĕmintelor au fost în general debil cercetate, şi lucru curios! mai tot aceeaşi membrii le cercetéză, cari iau parte şi la adunarea generală districtuală. Ací s'a relevat şi câte-va casuri, în decursul desbaterii, că unii învĕţători au scos diurne şi totuşi nu au participat la adunările despărţĕmintelor. Lucru dureros dar adevĕrat!!

Averea reuniunei districtuale constă din 62 fl. 79 cr. bani depuşi spre fructificare la „Huniadora“, ér restanţele la membrii se urcă la 787 fl. 60 cr. Tacsele la unii membrii sunt restante dela înfiinţarea reuniunei, dela 1882.

Incercările de a scóte prin oficiele parochiali tacsele şi pedepsele pentru absenţii au rĕmas în mare parte fără nici un resultat. Finanţele reuniunei dau cu greu înainte, şi până când oficiele protopopesci nu se vor interesá de incassarea tacselor, nu putem asteptá sanarea rĕului.

Bine stau bibliotecile despărţĕmintelor Brad şi Hondol. Despărţĕmêntul I Brad are bibliotecă constătătóre din 169 opuri în 176 volume în valóre de 164 fl. 79 cr.; ér a despărţĕmêntului Hondol constă din 101 opuri în 136 volume în valóre de 79 fl. 19 cr.

Despărţĕmêntul al III-lea Sĕcărêmb, deja în acest an şi-a înfiinţat bibliotecă, cumpĕrându-se 3 opuri şi fiind provĕḑuţi bani pentru alte comande. Acest despărţĕmênt anul espirat, a dat semne de viaţă, şi este speranţă a ţiné paşi cu celelalte 2 despărţĕminte.

Atâta din raportul general. Se trec la desbaterile din adunare petrecute în şedinţa a II—IV.

Câteva cereri de concediu obvenite în şedinţa a II-a se acórdă fiind motivate. Se respinse însĕ a învĕţătoriului I. Alba, carele s'a depărtat inainte de şedinţe; altcum de comun a absentat şi dela despărţĕmênt.

Prelegeri s'au ţinut 2 în acésta şedinţă.

Despre „representanţa comunală“ de S. Stănilă şi despre „Obligaţiuni“ de Avram Glava, acésta din urmă bine reuşită şi bine predată.

Disertaţiune s'a ţinut: „Insemnătatea gimnasticei în scóla poporală“ de G. Forraş.

Istoricul gimnasticei a fost prea lung, ér în ce privesce partea referitóre la însemnătatea gimnasticei în scóla populară, nu a fost deplin desvoltată şi conclusiunile nu au fost destul de bine marcate. Altcum istoricul lung al gimnasticei a fost ţinut în stil academic!

In şedinţa a III-a după darea unor concedii au preles fórte bine despre „ediţiunea frângerii comune cu numitori diferiţi“ de P. Rimbaş; ér I. Safta a pertractat bine piesa: „Cum s'a păcălit măgariul“? din punct de vedere logic.

In şedinţa a IV-a a preles Alesandru Vlad de spre „propoşiţiunea desvoltată“, prelegere din limba magiară; ér R Jurca despre intenţiuni. Ambe prealegerile au reuşit bine. Nu aşa s'a întêmplat însĕ cu prelegerea „Movila lui Burcel“ ţinută de Ales Iovan. Acésta a reuşit debil.

In şedinţa V, ţinută sub presidiul vicepreşedintelui I. German, a preles despre „împărţirea unei frângeri ḑecimale ca alta ḑecimală“ Iosif Başa. Prelegerea a fost cât se póte de debilă.

Mai era sĕ prelégă în acéstă şedinţă N. Simulescu, dar dênsul a preferit a se depărtá acasă fără multă vorbă. Absentând şi membrul Al. Oprea, din motive juste, carele erá însărcinat cu disertaţiune. „Cetirea în scóla populară“. Presidiul, a pus sub discusiune literară acésta temă. Ne luând nimemenea cuvêntul, presidiul desvóltă însuşi tema. Arată însemnătatea cetirei, speciele de cetire, mebanica, logica estetică, arată deosebirile dintre ele când eserciăm piesele ce se dau elevilor spre cetire.

În fine vorbesce despre manualele, cărţile de cetire ce avem. Ultimul obiect în acésta şedinţă a fost raportul comisiunei de propuneri, şi pentru referare a supra raportului comitetului central. Raportul comitetului a fost luat spre sciinţă. Biblioteca reuniunei cât şi raţiociniile a fost în ordine. Absolutoriu se dă comitetului central pro. 1889/90. Din propunerile comisiunei amintesc că s'a ridicat la valóre de conclus următórea sĕ se lubsternă V. Cons. arch: Lista membrilor absenţi spre a fi pedepsiţi; totodată s'a rugat înalt acelaşi ca sĕ întrevină a se regula odată pentru totdeuna cestiunea dinenilor pentru adunările despărţĕmintelor şi a reuniunei.

În şedinţa a 6-a s'au verificat unele procese verbali din şedinţele premergĕtóre, şi s'au desbătat propunerile de sine stătătóre. S'a decis a se hectografa statutele reuniunei în 100 esemplare şi a se vinde pentru 10 cr. la membri, apoi facerea unui sigil. S'a esprimat dorinţa ca adunarea venitóre se sĕ ţină în Sĕcărâmb, pre acelaş timp, când îşi va ţinea şi despărţĕmêntul asociaţiunei transilvane adunarea tot acolo. Referitor la înstruarea învĕţătorilor în lucrul de mână, s'a relegat cestiunea la comitetul central, că acesta se facă un plan detaiat cum are sĕ se procede, la punerea în pracsă, şi cât mai urgent sĕ se convóce adunările despărţĕmintelor spre acest scop.

După esaurariarea obiectelor s'a pus la ordine instruarea în lucrul de mână prin invĕţătoriul Alecsandru Florea. Dânsul dă câteva îndrumări referitóre la recolta paielor, nuielor, asupra instrumentelor de lipsă la împletit. Începe apoi facerea unei coşărci de mână, pe carea o şi finesce. Membri presenţi şi publicul present şi-au esprimat complacerea faţă de progresul uimitoriu făcut de trimesul tractului la învĕţarea lucrului de mână în Sibiiu.

Deschiderea acelui curs a fost o idea fericită, care va aduce mult bine poporului din aceste părţi în special.

Pe la órele 6 séra adunarea a fost închisă prin vicepreşedinte.

Adunarea preste tot a decurs în cea mai bună ordine.

Un progres vĕdit s'a observat în ţinerea prelegerilor practice, faţă de trecut. Tot astfel trebue sĕ me esprim şi faţă de criticile făcute.

Nupot a nu întoná orimarea deosebire ce o observi, când ţine prelegere un tinĕr pregătit în seminariul nostru archidiecesan faţă de unul, carele nu are pregătire pedagogică.

Înainte numai cu D-ḑeu, acésta sĕ ne fie devisa.

Corespondentul.

Viéţa şi activitatea istoricului bisericesc Eusebie alui Pamfilie.

(Încheere.)

Afară de opurile istorice amintite a mai scris Eusebie şi o istorie a martirilor palestineni din timpul seu, dela a. 103. Scrierea acésta originalminte era o carte separată acum însĕ îndecomun o întinpinăm ca adaus la istoria sa bisericéscă şi anume mai rare ori la cartea a 10-a, şi mai adeseori la cartea a 8-a, unde e vorba şi de alţi martiri; prin urmare adaugerea în locul din urmă se consideră a fi mult mai naturală, decât în locul dintâiu. Viéţa ~~împăra~~tului Constantin în 4 cărţi, compusă după mórtea lui Constantin, şi cuvêntarea de laudă, ţinută la iubeleul de 30 de ani al împĕratului, sunt scrise într'un colorit de tot panegeric, cea-ce nu e mirare, dacă luăm în considerare binefacerile, ce le a făcut Constantin în special lui Eusebie, ér în general întregei bisesici crestine. Pentru tendenţa lor panegirică sufer cărţile aceste în vrednicia lor de credinţă. De asemenea a scris Eusebie şi viéţa învĕţătoriului Pamfilie în 3 cărţi, care scriere s'a perdut, rĕmânêndu-ne numai nesce frangmente neinsĕmnate, cari aḑi sunt cunoscute sub numirea de „actele martiriului lui Pamfilie şi a soţilor sei.“ În urmă a mai făcut el şi o colecţiune de acte martirice ale mai multor martiri mai vechi, dar aceste martirologii au dispărut făr a puté dá de urma lor.

Dintre scrierile apologetice merită amintire: Cartea intitulată „Preparaţiune evangelică“ *Εὐαγγελικὴ πςοπαρασκευή* in 15 cărţi, în carea demonstră absurditatea păgânismului şi adeveritatea crestinismului. Demonstraţiunea evangelică (*Εὐαγγελικὴ ἀπόδειξις*) a scris-o în 20 de cărţi, dintre cari cele 10 dintâiu s'au păstrat, ér cele 10 din urmă s'au perdut. In opul acesta dovedesce autorul originea dḑeiască a religiunei crestine contra păgânismului cu temeiuri raţionale, ér contra iudeilor cu doveḑi scóse din T. V. şi în special cu profeţii mesianice, întru cât locurile aceste şi-au aflat realisarea în creştinism. Din aceste dóuĕ opuri, cari stau în cea mai strinsĕ legătură la olaltă, a făcut el un estras în 5 cărţi sub titlul: „Despre theofanie“ *Περὶ τῆς θεοφανείας*) originalul căruia s'a perdut, afară de câteva frangmente; însĕ îl avem în traducere siriană. Tot la scrierile apologetice se numĕră şi 4 cărţi întitulate: *Ἐκλογαὶ προφητικαι*, cari cuprind locuri profetice mri alese, precum şi esplicarea alegorică a mai multor profeţii mesianice. Pe lângă aceste a mai scris şi o combatere a scrietorilor păgâni şi antecristeni Filostrat şi Hierocle. Cel dintâiu a fost scris la începutul secl. al III-lea, la indemnul impĕratesei Iulia, soţia împĕratului Septimiu Sever viaţa neopitagoristului Apolonie din Tiana (in Capadocia), înfăţişau pe acesta, ca pe un inţelept mare, făcĕtoriu de minuni, bărbatu estraordinariu, mai sublim şi mai luminat decât intemeietoriul creştinismului Chr. Biografia acésta a întrebuinţat-o Hierocle, polemic păgân, pentru de a pune în paralel viéţa lui Apolonie din Tiana cu cea alui Chr., şi pentru de glorificá pe cel dintâiu pe conta dḑeiescului Mântuitoriu Deci spre a combate pe acesti doi contrari au scris Eusebie opul seu: „În contra cărţilor lui Filostrat despre Apoloniu din Tiana; şi contra asemănĕrei vieţii lui Apoloniu cu ceea alui Chr. decătră Hierocle“; — Dintre scriitorii şi filosofii păgâni din jumĕtatea a 2-a al secl. III. şi dela începutul secl. al IV-lea cel mai mare contrariu al crestinilor a fost neoplatonicul Porfirie, carele a îndreptat 15 cărţi contra crestinismului, şi la cari a replicat apoi Eusebie prin 30 de cărţi scrise contra lui. Atât unele cât şi celelalte s'au perdut verosimil atunci, când la demandarea împĕratului Teodosie cel tinĕr, în secl al V-lea, tóte scrierile lui Porfirie s'au ars si nîmicit decătră crestini.

Între opurile lui Eusebie rangul al treilea îl ocupă scrierile sale esegetice şi cele relative la teologia esagetică. A scris comentare la mai multe cărţi ale s. scripturi, dintre cari aprópe întregí, s'au păstrat numai comentarele lui la

---

tat al etăţi. În tocmai şi binele câstigat de cu vreme.

⁂

Trebue sĕ voiesc, vreau sĕ trebuesc. Cel ce au înţeles pe una şi s'au dedat a esercita pe cealaltă, acela s'a pus în posesiunea întregei dietetice a sufletului.

⁂

Cel ce voiesce sĕ rĕmână şi sĕ continue a fi sănĕtos trebue sĕ scie a distinge bine tóte activitătăţile şi situaţiunile în timp *Singurătatea este fórte priincióśă, dar în societate nu este permis a se isolá.*

⁂

Dacă s'ar puté combiná elasticitatea juneţei cu maturitatea bĕtrâneţei, atunci am fi mântuiţi? Aspiră deci a-ţi conservá pe cea dintâiu! cealaltă se impune de sine şi va vení o epocă în care dorinţa ta se va împliní.

⁂

La ceea ce aspiră cineva cu tóte puterile o şi ajunge, pentru că dorul este numai espresiunea acelor ce corĕspunde fiinţei nóstre. Cine bate i-se deschide, viaţa ne arată în fie care ḑi esemple de aventurieri, bogaţi, ambiţioşi, nobili, aspiranţi. Sĕ fie óre altcum cu sănĕtatea?

(Va urmá.)

Psslmi şi la profetul Isaia, aceste din urmă în 10 cărţi, pe când celelalte tóte s'au perdut pănă la nisce fragmente — neinsemnate. In esegesă a urmat lui Origen, drept în acea a şi cultivat cu predilecţiune esplicarea alegorică. Afară de aceste lucrări a mai scris o mică scriere întitulată: „canones evangelici“, o armonie a evangelielor în 10 tabele, cărora le premerge o epistolă adresată iubitului seu frate (preten) Carpian, în carea esplică lucrarea sa. In aceste 10 tabele arată el, care bucăţi s'au istorisiri se află la toţi 4 evangelistii, cari la trei, cari la doi şi cari numai la un evangelist. O altă scriere în 3 cărţi e opul „Despre întrebări şi-rĕspunsuri relative la evangelii“ *Πεϱὶ τῶν εὐαγγελικῶν ζητημάτων καὶ λύσεων* în care 'şi dă silinţa a deslegá unele contradiceri aparente, ce ar proveni în evangelii. — De acestea se ţine şi o topografie a Palestinei cu o consemnaţiune alfabetică a locurilor mai însemnate din aceea ţară. Cartea întitulată originalminte *Τοπικά* s'a perdut, dar ne-a rĕmas consemnarea alfabetică, pe carea a prelucrat-o în latina Ieronim şi a mai amplificat-o dându-i titlul: „*De situ et nobiminibus locorum Haebreorum*“.

De valóre mai inferióră sunt scrierile sale dogmatice. În dóuĕ cărţi îndreptate „în contra lui Marcel“ *Κατα Μαϱκέλλου* îl acusà pe acesta de sabelianism; ér în 3 cărţi întitulate „Despre teologia dḑeéscă“ *Πεϱὶ τῆς ἐκκλησιαστινῆς θεολογιας* scrise de asemenea contra episcopului din Ancira Marcel, se nevoesce a espune învĕţătura curat bisericéscă despre s. treime. Pelângă aceste a mai compus el din îndemnul hotărirei aduse în sinodul prim ecumenic în privinţa pascilor un op despre originea şi istoria acestei sĕrbători, carele a fost mult lăudat şi de împĕratul Constantin, şi carele s'a perdut, remânêndu-ne fórte puţine fragmente. In aceste frânturi ḑice Eusebie, că pascile jidovilor au fost numai prefigurarea eucharistei crestine, şi că pecând serbătórea acésta se prăznuia le evrei numai odată în an, pe atunci crestinii o serbéză în fie-care ḑi prin eucharistia, ce o jertfesc în mod real, ér nu prefigurativ. In traducere latină ni s'a păstrat 14 cuvêntări dogmatice, sub titlul: „Opuscula s. tractatus“. Din cuprinsul lor se vede, că n'au fost tractate teologice, ci cuvêntări ţinute la diferite ocasiuni. În urmă dela el mai avem dóuĕ epistole. In una adresată din Nicea Cesereenilor le împărtăşesce acelora propunerile făcute şi decisiunile aduse în sinodul prim nicean în privinţa simbolului de credinţă, ér a dóua e îndreptetă cătră constanţa, sora împĕratului Constantin, carea ceruse dela el o icónă alui Chr. şi căreia ii rĕspunde, că în crestinism nu sunt icóne religióse şi nici nu se cuvine al avé pe Chr. zugrăvit pe tablă sau pânză, ci numai în inima sa.

Dr. Tr. Puticiu.

Desvălirea bustului lui Eminescu în Botoşani.

În 12/23 Septembre s'a desvălit în Botoşani cu mare solemnitate bustul poetului Eminescu.

Incă de pe la 9 óre diminéţa cetăţenii botoşeneni se îndreptau spre piaţa Marchian, unde era instalat bustul. Pe la órele 10 studenţii şi delegaţiunile diferitelor corporaţii, întrunite în grădina Vărnav, s'au îndreptat spre piaţa Marchian, în ordinea următóre: 1. Patru călĕreţi. 2. Musica militară. 3. Scolele primare. 4. Scóla de meserii. 5. Liceul. 6. Delegaţiunea Liceelor Sf. Sava şi Mateiu Basarab. 7. Delegaţiunea Conservatoriului de musică. 8. Delegaţiunea societăţii pentru învĕţătura poporului român. 9. Delegaţiunea junimei medicale. 10. Delegaţiunea asimilară 11. Delegaţiunea asociaţiunei generale a studenţilor români din Bucuresci. 12. Delegaţiunea asociaţiunei idem din Iaşi. 13. Delegaţiunea studentelor. 14. Comitetul studenţilor pentru ridicarea bustului lui Eminescu. 15. Delegaţiunea studenţilor în medicină. 16. Delegaţiunea societăţii „Unirea“. 17. Delegaţiunea societăţii „Tinerimea română“. 18. Delegaţiunea societ. „Presei“. 19. Delegaţiunea clubului „Liberal Naţional“ din Iaşi şi Bucuresci. 20 Delegaţiunea asigurare unirea. 21. Cetăţenii botoşeni.

Pe la órele 11 dl locoţiitor de primar anunţă, că serbarea înaugurării se deschide.

D. Dumitrescu, student al universităţii din Bucuresci, luà cuvêntul şi în numele studenţilor universitari din capitală, oferí primariului din Botoşani spre păstrare bustul marelui poet, fiu al oraşului Botoşani.

La acestea rĕspunse d. Carp ajutor primar, în numele cetăţenilor botoşeni.

Acestuia îi urmară la tribună d-nii Ventura, Bacalbaşa, Sc. Bădescu, ḑiaristi; d-nii Teodor, Vasiliu studenţi, d. Dela Vrancea în numele clubului liberal-naţional din Bucuresci, d. Gruber, în numele societăţii scientifice şi literare din Iaşi, d-l Stefan Stîncă, în numele cluburilor „Asimilarea“ din Bucuresci şi Iaşi. Au mai vorbit şi alţi representanţi ai diferitelor Asociaţiuni literare şi apoi au urmat fotografarea întregi privelisci, ce oferia piaţa Marchian.

Cortegiul defilà în urmă pe dinaíntea bustului în aceeaşi ordine, cum a venit. S'au depus în picíórele piedestalului mai multe coróne, printre cari am remarcat mai ca deosebire pe aceea a asociaţiunei studenţilor din Bucuresci, a societăţii studenţilor din Iaşi, a consiliului comunal, a junimei studióse medicale, a cetăţenilor botoşeneni, a corpului didactic, a clubului „Asimilarea“ şi alte multe dela diferite corporaţiuni.

Bustul e de bronz, aşeḑat pe un piedestal de marmoră cu faţa spre méḑă-nópte. Pe o parte a piedestalului, şi anume pe aceea din spre méḑă-nópte, se află inscripţia:

Poetului
MIHAIL EMINESCU
1849—1889.

şi ceva mai jos:

Studenţii universitari români.
Bucuresci — Iaşi.
Omagii ai admiraţiunii;

ér pe faţa opusă acesteia câteva versuri de Eminescu:

Vremea trece, etc.

In jurul bustului erau construite pentru acéstă serbare mai multe estrade. Aşa, în stânga bustului, era estrada presei, avênd în drépta şi în stânga ei estrade pentru diferite delegaţiuni. La spatele bustului erau dóuĕ estrade pentru corpul didactic, avênd în drépta şi în stênga estrade pentru dómne; ér în stênga bustului erau estrade pentru autorităţi civile şi militare. La mijlocul pieţei în faţa bustului era inălţată o tribună pentru oratori. Vremea frumósă a favorisat fórte mult sĕrbarea şi a fàcut ca sĕ aibă o strălucire rară. Intregul oraş Botoşani a asistat la desvĕlirea bustului. Mulţi cetăţeni spuneau, că de când e oraşul Botoşani nu s'au vĕḑut o serbare de splendórea acesteia.

Nu era colţ de acoperiş, de turn, care sĕ nu fie ocupat de spectatori. „România“.

Convocare.

P. T. membrii ai „Reuniunei învĕţătorilor gr. ort. români din districtul Sibiiului„ se învită prin acésta la adunarea generală a reuniunei, ce este a sĕ ţiné în ḑilele de 28, 29 şi 30 Septembre st. v. a. c. în Sibiiu (edificiul scólei din suburbiul Iosefin) cu următoriul

Program:

1. *Vineri la 28 Septembre* la órele 9 a. m. participarea membrilor la serviciul divin împreunat cu chemarea sfântului Duch, în biserica din suburbiul Iosefin.
2. Deschiderea adunărei prin presidiu.
3. Apel nominal al membrilor ordinari.
4 Presentarea raportului comitetului central despre activitatea sa din anul 1890/1.
5. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea acestui raport.
6. Tractrrea temei „frângerile decimale.“
7. Tractarea temei „folosul aerului la respiraţiune.“
8. Darea de sémă asupra cursului pentru lucrul de mână, ţinut în anul curent în seminariul „Andreian,“ din prrtea învĕţătorilor participanţi la acest curs: Mihaiu Stoia şi Ioan Chipară.
9. Raportul de sub punctul 4.
10. Stabilirea bugetului pe anul 1890/1.
11. Constituirea comitetului pe un nou period.

Din şedinţa comitetului central, ţinută la 31 August, 1890.

Presidentul reuniunei:
Dr. D. P. Barcianu.

Ioan Mera,
secretariu.

În urma decisiunei luate în unanimitate de adunarea generală ordinară din ḑiua de astăḑi se conchémă prin acésta a 2-a adunare estraordinară a despărţĕmêntului XII *în oraşul Deeş pre 19 Octobre st n. a. c. la 3 óre post meridiane în scóla română gr. cat;* la care se invită cu tótă onórea toţi membrii asociaţiunei din despărţĕmênt şi alţi părtinitori ai acestei asociaţiuni binefăcĕtóre sĕ binevoéscă a luá parte cu atât mai vêrtos, că atunci se va face alegerea subcomitetului în sensul regulamentului pre alţi 3 ani.

Din şedinţa adunărei generale a despărţĕmêntului „Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român“ ţinută în Deeş la 7 Septembre 1890.

Aug. Muntean,
director.

Petru Murĕşian,
secretariu.

Varietăţi.

* (Vĕnătórele de Curte.) Programul pentru vĕnătórele de Curte e stabilit. Vĕnătórele din Stiria, la care va luá parte şi împĕratul german se vor începe la 2 Octobre şi se vor terminá la 8 aceleeaşi luni. La vĕnătórele dela Gurghiu vor luá parte mai mulţi archiduci.

* (Regele României.) Regele României şi principele moştenitoriu s'au reîntors din strĕinătate şi au mers direct la castelul Peleş din Sinaia. Reîntórcerea a făcut-o prin Viena şi Budapesta. In Viena, la dorinţa înaltului suveran, nu s'au făcut primiri oficióse. La gara din Budapesta a fost asteptat de consulul român, principele Ghica, colonia română, substitutul căpitanului orăşenesc şi de directorul direcţiunei căilor ferate şi o mulţime de public. Inalţii óspeţi s'au oprit 2 óre, Jar n'au mers în oraş.

* (Himen) Sâmbătă la 5 óre p. m. şi-a serbat în biserica din cetate actulcununiei dl advocat Dr. Nicolau Vecerdea cu dşóra Eugenia Popescu, fiica domnului prof. sem. Ioan Popescu. Felicitările nóstre!

* Invitare la producţiunea şi petrecerea arangiată de inteligenţa română din comuna Herman cu ocasiunea adunărei generale a învĕţătorilor români gr. or. din districtul X (Braşov), împreunată cu cântări, declamaţiuni etc., care se va ţiné în sala Hotelului din loc Marţi, în 18/30 Septembre 1890.

Program:

1. „*Albina şi trântorul*“ de G. Asachi, dialog declamat de doi scolari.
2. „*Nor de vijelie*“ solo, esecutat de învĕţătoriul Virgil Pop.
3. „*Sila*“, poesie de C. Boliac, declamată de o scolăriţă.
4. „*O ce veste minunată*“, cor micst, esecutat de tinerimea scolară şi adultă.
5. „*Legea pentru beţivi*“, comediă într'un act de I. P. Bobancu, esecutată de învĕţătorii locali cu concursul altor persóne române din comună.
6. „*Peneş Curcanul*“, poesie de V. Alecsandri, declamată de un tinĕr adult.
7. „*Dragi băeţi*“, cor micst, esecutat de tinerimea scolară şi adultă.

După producţine urméză danţ.

Venitul curat e destinat pentru ajutorarea scolarilor sĕraci.

Bilete de întrare: de persónă 40 cr., de familie 1 fl. Inceputul la 7½ óre séra.

Comitetul arangiator.

N. B. Ofertele marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică.

* (Necrolog.) Ecatarina Lung născ. Bolos ca mamă; Ana, Justina, Anania şi Ioan Lung ca fii; Florian Hajdeu şi Nestor Porumb ca gineri; Teodor, Irina şi Ana ca fraţi; Gavril Lung şi Ioan Papp ca cumnaţi în numele lor şi a mai multor consângeni cu inimă frântă de durere aduc la cunoscinţă, că iubitul lor fiu, tată, socru, frate şi cumnat *Ilie Lung*, preot român gr. oriental şi membru la scaunul protopopesc din tractul Cluşului, în 13/25 Septembre a. c., după împărtăşirea cu sântele taine, în anul 65 al etăţii, a încetat din viéţă.

Remăşiţele pămêntesci ale defunctului se vor depune spre odichnă în cimiterul bisericei gr. orientale din Sebeşul-mare în 15/27 Septembre d. m. la 3 óre, în urma serviciului funebral celebrat în biserica din loc, la altariul căreia reposatul în decurs de 43 de ani a prémărit pe Dumneḑeu.

Sebeşul-mare, 13/25 Septembre, 1890.

Fie-i ţerina uşóră şi memoria binecuvêntată!

— Dl Nicolau Cosma not. cercual în Rohia şi deputat sinodal, dimpreună cu soţia sa din nou au avut a indurá greaua lovitură a sorţii prin perderea preaiubitei lor fiice „Elena“ în etate de 7 ani, care începuse deja a cercetá scóla fetiţelor din Gherla, unde fuse atacată de fatalul morb difteritis, în care după suferinţe grele de 3 ḑile, sosind aprópe de casa părintéscă în braţele mamei sale 'şi dede inocentul seu suflet părintelui ceresc.

* (Sciri militare.) Trupele de honveḑi încă au sosit dela manevre în sĕptĕmâna trecută. O parte din trupele de honveḑi e provĕḑută cu pusca cea nóuă Manlicher şi se vor începe eserciţiile cu ea, cari vor dura câte 7 ḑile. Eserciţiile se vor începe la 2, 10, 18 şi 26 Octobre, apoi la 4 Novembre.

* (Teatru în Sibiiu.) Rĕmâne un lucru caracteristic, că directorul teatral a aflat de bine a deschide stagiunea teatrală cu piesa „*Nunta din Văleni*“, un pamflet la adresa românilor. Constatăm însĕ, că afară de câţi va tineri, cari au luat parte mai mult din curiositate, nici o familie românéscă n'a fost de faţă. La ivirea actorilor pe bină au isbucnit mai multe fluerături din public.

Piesa, din care s'a suprimat unele pasage, — nu scim de căpitanul de poliţie, ori de directorul teatrului, — este o operă plină de scene condamnabile în care procurorul de stat e bét pururea, béţi sunt juraţii şi tótă societatea apare în cele mai condamnabile stări: joc de cărţi, nedreptăţi, amoruri desperate, înveninări, sinucideri, omoruri etc. Ţĕranii români sunt presentaţi în costume de „drotoşi“, murdare pănă la scârbă. Publicul însĕ a rĕsplătit pentru acésta îndrăsnélă, căci încă pe la actul al doilea erau părăsite mai multe loge. De aceea nici nu credem, că i va mai vení pofta directorului sĕ mai represente acésta piesă.

Loterie.

Sâmbătă în 27 Septembre 1890.

Timişóra:	**69**	**84**	**77**	**76**	**65**
Viena:	**34**	**47**	**11**	**72**	**15**

Nr. 326. [464] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu în clasa II a a scólei elementare populare din Bod, protopresbiteratul Braşovului II, se escrie concurs cu termin pănă la 30 Septembre a. c. care sě publicá în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 350 fl., în care e computat şi re lutul de cuartir, conform ordinului consistorial din 16 August a. c. Nr. 5028 scol.

Alesul învěţătoriu va fi obligat a instruí şi elevii scólei de repetiţiune, şi după decedarea veteranului cantor, va împliní şi serviciul de al II lea cantor.

Doritorii de a ocupá acest post sě şi trimiţă concursele pănă la terminul arătat.

Braşov, în 4 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului II în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric,
protopresb.

Nr. 330. [459] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci din comunele mai jos însemnate aparţinetóre la protopresbiteratul Făgăraşului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Breaza: *a*) postul de învěţătoriu primariu cu salariu anual de 300 fl.; *b)* postul de învěţătoriu secundariu cu salariu anual de 200 fl.

2. Veneţia inferióră, postul de învěţătoriu la scóla nóstră confesională cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a reflectá la vre una din aceste staţiuni învěţătoresci au a-şi trimite suplicele lor instruite conform legei pănă la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral, totodată se recere, ca aleşii învěţători sě ţină în Dumineci şi sěrbători strana în biserică.

In conţelegere cu oficiile parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Făgăraşului.

Făgăraş, 3 Septembre, 1890.

Iulin Dan,
administr. prot

Nr. 383. (460) 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învěţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele de mai jos din protopresbiteratul Iliei se scrie concurs întermin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bacea cu filia Cuieş, cu salariu anual de 140 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei scolare pentru legumi şi lemne de foc.

2. Vorţa cu filia Valealungă, cu salariu de 193 fl. v. a. cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei de legumi şi 4 stângini de lemne din care sě se încălḑéscă şi scóla.

3 Brădăţel, cu un salariu de 200 fl. cuartir în edificiul scólei şi lemne câte vor fi de lipsă.

Aici învěţătoriul are se ţină şi strana în Dumineci şi sěrbători.

3 Glodgilesci, cu salariu anual de 218 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 30 August, 1890.

A. Pěcurariu,
protopresbiter.

Nr. 437. [448] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor de învěţători dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Merchiaşa, cu salariu de 170 fl, din cari are fiitoriul învěţătoriu a-şi plătí diurnele la conferinţele învěţătoresci, sarea trebuinciósă din slatina comunală, dreptul pentru păşunatul vitelor asemenea unei gazde, folosirea pentru legumi a grădinei de pomărit, locuinţă liberă în edificiul scólei, precum şi lemnele necesare de foc în decursul anului. In Dumineci şi sěrbători sě ţină în biserică strana în calitate de cantor.

2. Bogata-olteană, cu salariu anual de 100 fl., dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. Fântâna, cu salariu anual de 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, sě se înainteze subsemnatului oficiu în terminul susindicat.

Cohalm, 20 Augurt, 1890.

Oficiul protopopesc gr. orient. al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Nr. 187. [449] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învěţătoresci în comunele mai jos nisemnate din protopresbiteratul gr. or. al Orěştiei se escrie concurs cu termin pănă la 20 Septembre st. v.

1. Binţinţ, cu salariu anual 200 fl., cuartir şi lemnele trebuincióse.

2. Dâncu-mare, cu salariu anual 200 fl., cuartir şi lemnele necesare.

3. Acmariu, cu salariu anual de 180 fl., cuartir şi lemnele trebuincióse.

4 Gelmar, cu salariu anual 100 fl., cuartir şi lemnele de lipsă

5. Simeria (Piski) cu afiliatele Tolţa mare şi Tolţa mică. Salariul anual 300 fl., cuartir şi lemnele trebuincióse.

6. Măgura, cu salariu 100 fl., cuartir şi lemnele de foc trebuincióse.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni au a şi asterne cererile lor conform legilor din vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orěstiei pănă la terminul sus scris.

Oficiul protopresbiteral al Orěştiei în conţelegere cu comitetele parochiale.

Orěstie, 26 August, 1890.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 524. [443] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învěţătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Cluşului, sě escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salariu de 150 fl, cuartir şi lemne de foc.

2. Apahida, cu salariu de 100 fl. cuartir şi lemne de foc.

3. Butene, cu salariu de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Călăţele, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Cojocna, cu salariu ne 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Gerőfi-Dângău, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Gestrade, cu salariu de 81 fl, şi cuartir.

8. Geaca, cu salarîu de 120 fl.. şi cuartir.

9. Giurcuţa, cu salariu de 90 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Măguri, cu salariu de 100 fl, cuartir şi lemne de foc.

11. Mociu, cu salariu de 200 fl, fără cuartir.

12. Someşul rece, cu salariu de 120 fl, 24 merţă mari de bucate cuartir şi lemne de foc.

13. Someşfaleu, cu salariu de 140 fl. şi cuartir.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste staţiuni, au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Cluş, 20 August, 1890.

Tuliu Roşescu,
adm. ppresb.

Nr. 553. [457] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu la scóla confesională gr. or. din comuna Sibişani, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin pánă la 30 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salariu anual de 160 fl., ce se încasséză prin repartiţie dela popor;

b) Cuartir şi lemnele de foc trebuincióse.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi asterne rugările instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus indicat.

Sebeş, 30 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Sz. 3978/890 plg. [451] 3—3

Hrdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagyküküllő megyébe kebelezett Egerbegy község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidöül az **1890 évi November hó 11 ik napjának délelött 9 órája** Egerbegy, községházához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés 1-ső példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 Augustus 18 án tartot üléséből.

Nagy Lajos — *Májai*
elnök. — jegyző.

Ingineriul

Onoriu Tilea

aduce la cunoscinţă on. public spre orientare, că şi-a strămutat locuinţa şi cancelaria în **Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 37.** [465] 1—3

Ordinea băilor de érnă
în
institutul de băi a lui Habermann.

Băii de vană:

Preste sěptěmână dela 6 óre diminéţa pănă la 8 óre séra.
Dnmineca dela 6 óre diminéţa pănă la 1 după améḑi.

Băii de abori şi douche:

Pentru domni:

Marţi, Mercuri, Joi, Sâmbătă şi Duminecă dela *6 óre diminéţa pănă la 1 óră dapă améḑi;* în tótă Sâmbăta la prima a fie-cărei lună, şi în tóte Sâmbetele premergětóre sěrbătorilor mari dela 6 pănă la 9 óre séra cu preţiu scăḑut, dară numai cu rufele proprii.

Pentru dame:

Marţi şi Joi dela *3 óre după améḑi* pănă la *7 séra*, Sâmbăta dela $^1/_2$ *la 3 după améḑi* pănă la *6 séra*

Cura hidroterapeutică (de apă), inhalaţiune şi massage
se póte întrebuinţa ḑilnic sub conducerea medicului institutului **Dr. H. König,** pe lângă onorar separat.

☞ **Totodată se face p. t. public atent, că tóte apartamentele băilor sunt renovate şi cu baia nóuă pentru abor şi douche póte corespunde dorinţelor celor mai pretensive.**

Sibiiu, în Septembre, 1890.

[461] 2—3

Administraţia băilor.

☞ Chiar acum a eşit de sub tipariu ☜

CALENDARIUL „AUROREI“

pe anul comun 1891.

— Cu portretul episcopului Ioan Bobu — ca premiu — şi alte mulţime de ilustraţiuni frumóse. —

Din cuprinsul variat şi interesant al acestui Calendariu, însemnăm aici:

Partea calendaristică: Cronologia pe anul 1891. — Păscălia pe anul 1891. — Sěrbătorile şi alte ḑile schimbătóre la rěsăriteni şi apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1891. — Eclipsele sau întunecimile — Cele patru anotimpuri, astronomice. — Semnele pentru fasele lunei. — Calendariul iulian-gregorian şi iudaic. — Meteorologie: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă.) — Indreptariu financiar. — Serviciul telegrafic.

Partea de cetit: Preotul din Noieni. (Naraţiune istorică). — Un ban în dóuě pungi (Poesie)). — Secretul nevestei mele. (Schiţă). — Amorul şi Albine. (Poesie). — Rêndunelele. (Poesie.) — Suferinţele unui gurmand. — Anecdote şi întêmplări: Aventure din viéţa studenţilor — Din viaţa căsătericéscă. — Cugetări invenţióse. — Ce face loteria? — Cum s'a ospětat un şarlatan cu companionii sei? — Nu a sciut unde merge etc. — Glume (cu ilustraţiuni): Copilul darnic. — S'a sciut afla. — Gâcéscă doctorul. — Ameninţarea cu dóuě sensuri. — Toast. — De după culise. — Curiósă. — La câteva septemâni după cununie. — Surdul care aude. — Mama cu preîngrigire. — Replica scolarului. — Prefet. — Têrguiala. — Naivitaţi. — De ce e apătos laptele? — Ilustraţiuni. — Publicaţiuni.

Se póte procurá dela tipografia „Aurora“ în Gherla — Szamosujvár
câte un esemplariu 30 cr. + 5 cr. porto postal, ér 6 esemplare cu 1 fl. 60 cr. spedate franco. [466] 1—3

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98 Sibiiu, Joi 20 Septembre (2 Octobre) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Cătră Onoratul public cetitoriu.

Sunt aprópe patru ani de ḑile de când am fost chemat la redactarea și conducerea acestui jurnal al archidiecesei nóstre, care sarcină — deși pentru mine terenul era cu totul nou — o am primit, pentru-că eram dela început resolut a-mi pune modestele mele puteri în serviciul scumpei nóstre biserici și națiuni, fie în ori-ce aplicare.

Întru cât am corěspuns și am satisfăcut justelor asteptări, rěmâne la aprețiarea onoratului public cetitoriu și a altor competenți. Un lucru însě am căutat sě rěmână nealterat, și acesta este *programul fóiei,* carele este bine determinat încă dela fundarea acestei foi, și pe carele am nisuit al susținé cu sânțenie.

Chemat acum prin încrederea competentei superiorități bisericesci la un alt oficiu în gremiul consistorial, carele pentru mine ca redactor formézǎ cas de incompatibilitate, și carele îmi impune alte sarcini destul de grele în interesul bisericei, căreia doresc sě servesc cu tot devotamentul, cu ḑiua de astăḑi me retrag dela conducerea acestei foi.

Mulțămesc deci din inimă onoratului public pentru bunăvoința cu care a îmbrățoșat fóia acésta și pe timpul funcționării mele ca redactor; special mulțămesc stimaților domni corespondenți pentru eficacele succurs, ce au binevoit a mi-l da în interesul acestei foi și al causelor nóstre bisericesci și naționale, cărora servesce ea; mulțămesc în fine onoratelor redacțiuni, care au binevoit a susținé legături de colegialitate cu acésta fóie, — fiind sigur de altă parte, că de aceste binevoitóre spriginiri fóia acésta: modestă în presentare, dar solidă în direcțiunea ce o urmézǎ, — nu se va lipsí nici pe viitoriu.

Dr. R. Rosca,
secret. consistorial.

Cătră Onoratul public cetitoriu.

Hotărît de a lucrá și eu în șirurile acelora, cari doresc ridicarea bisericei și prin ea ridicarea poporului nostru, am primit asupra mea sarcina de redactor la ḑiarul **„Telegraful Român.“**

Consciu de responsabilitatea cea mare ce iau asupra mea, numai cu óre-care sfială me am putut determiná la acest pas.

Nu am pretensiunea de a crede, că eu voiu fi în stare singur sě înving tóte greutățile împreunate cu acésta lucrare.

Contez la spriginul fostilor colaboratori, și am speranță întemeiată, că în jurul ḑiarului se vor mai grupá și alte puteri nóue.

„Telegraful Român“ în decurs de ani 38, a dat probe, cari îl îndreptățesc a fi numěrat între foile seriόse și de reputațiune bună.

Ca fóiă *per eminentiam* bisericéscă a tractat și va tractá și în viitoriu cestiuni bisericesci și scolari cu tótă obiectivitatea, fără ca sě pérdă din vedere progresul, la care țintesc aceste instituțiuni culturali ale nóstre.

În partea politică a observat o ținută conciliantă și moderată și acésta ținută o va observá și în viitoriu sub couducerea mea.

Acceptând basa actuală de drept **„Telegraful Român“** nu a putut și nu póte renunțá de a aperá interesele vitale ale poporului român, de a cere ca sě se respecteze legea despre naționalități și de a pretinde cu tótă insistința, ca elementul român sě nu fie jignit în eserciarea drepturilor lui de cetățén liber și loial al statului unguresc.

Ungaria, ca stat de ordine și cu misiune în orientul Europei nu póte sě-și ducă la îndeplinire acest program decât ajutată și sprijinită de tóte naționalitățile și mai cu sémă de români ca cel mai vênjos și numěros popor.

Din acest punct de vedere statul e datoriu a face tot posibilul, ca și acest element sě se desvólte pe tóte terenele vieții publice, fără de a-i îngreuná cursul natural al desvoltărei lui.

Acésta e convingerea mea, și condus de acésta convingere voiu nisuí din tóte puterile, ca sě străbată acest adevěr în cele mai estinse cercuri.

Cu acest program pășesc și eu pe urmele înaintașilor mei, la acéstă lucrare pe cât de grea pe atât de onorifică, cerênd și eu bunăvoința publicului cetitoriu manifestată totdeuna față de ḑiarul **„Telegraful Român.“**

Nicolau Ivan.

Sibiiu, 19 Septembre.

Împărțirile politice au avut înriurire asupra organisărei bisericei orientale.

Inriurirea acésta a imprimat bisericilor din diferitele provincii caracterul național atât de afund, încât mai fie-care din bisericele ortodocse se folosesc în biserică de limba poporului credincios. Biserica română din Ardél ca biserică ortodocsă încă nu putea fi altmintrenea organisată.

După căderea dela Mohaciu și după-ce reformațiunea începe a aflá credincioși fanatici intre ungurii din Ardél, unicul popor, care a rěmas credincios legei sale și prin lege limbei sale, a fost poporul român.

Ungurilor calvini nu le venia la socotélă, că românii țin morțiș la limba și la legea lor.

De aici se esplică tóte legile barbare aduse asupra iobagilor, pe cari i au identificat cu poporul român, deși diplomele vechi și alte acte, de cari gem archivele, dovedesc că între români au fost cu mult mai mulți nobili ca între magiari. Nobilii sau mai bine ḑis ciocoii nostri, vĕḑênd asupririle, ce se fac poporului, dedați a trăí și ei mai în ticnă, încetul cu incetul parte mare se desfăcuseră de poporul, din care făceau și ei parte și lăsându-și la ademenirile calvinilor și ale principilor ardeleni legea, după câteva generațiuni și au uitat și limba, ori dacă nu o au uitat, nu au mai vrut sě mai scie de ea, o au urgisit chiar, pentru-căera lucru natural, că cei ce părăsesc poporul sě părăséscă și limba lui.

Elementul român cel curat se găsesce deci cu începutul reformațiunei în o luptă continuă cu elementul magiar și nu cause doctrinali, nici rituali sunt, cari îi împing pre magiari ca sě asupréscă pe români, ci curat numai limba, la care românii țineau atât de mult.

Catechismul introdus de Rákoczi și tipărit în limba română este unica încercare de a introduce și dogme calvine în biserică, dar resultatul a fost tocmai contrariu dela ceea ce s'a țintit ca sě se facă.

Deoparte s'a desvoltat simțul pentru de a avé scrieri naționale în limba română, de altă parte aflând despre incercările aceste metropolitul Kiewului părintele ortodocsiei, Petru Movilă conchiamă sinodul dela Iași, și proclamă în cartea „Mărturisirea ortodocsă“ „Dogmele bisericei ortodocse“ dela care abatere nu s'a făcut până acum.

Ce nu a succes calvinilor în timp de aprópe dóuě sute de ani, a succes iesuiților în timp relativ mult mai scurt. Ardélul după pacea dela Carloviț vine sub domnia casei Habsburgice.

Casa habsburgică era catolică și încungiurată pe timpul acela de iesuiți și de influința lor. Iesuiții nu pregetă a vení în Ardél, a se stabilí pre lângă curtea episcopului romano-catolic și a trimite de acolo săgețile lor asupra metropolitului român.

Sguduirile, la cari au fost espus Ardélul sub principii ardeleni calvini, cari când chemau turcii în țéră contra influinței germane, când chemau pe împěrații germani în ajutoriu contra turcilor, le pregătise un teren destul de mănos pentru uneltirile lor.

Și succesul era cu atât mai sigur, cu cât cunoscuseră, că în scaunul metropolitan șede un bărbat lesne credětor, un om cu puțină tărie de caracter.

Ademenirile prind, metropolitul se clătină, o parte a preoțimei se supune și organisațiunea bisericei din Ardél, așa cum a stat ea sute de ani, organisațiunea aceea, care i-a imprimat limba în biserică, organisațiunea aceea, care ne a mântuit romanitatea nóstră devine jertfă speculelor iesuitice, cari de bună sémă, că nu de dragul românilor erau insuflețiți, când iși puneau ostenéla sě ne desbine.

Ne vor ḑice unii, că limba a rěmas tot aceea în biserica nóuă, ne vor ḑice, că tocmai în urma unirei s'a conces românilor sě facă și ei scóle, ne vor ḑice, că din scólele acele au eșit bărbați, cari au deschis ochii minții și ai inimii poporului, tóte aceste le credem și noi până la un punct, dar organisațiunea bisericei așa cum ea a fost plăsmuită nu o mai avem întrégă, nu ne mai putem presentá cu aceea forță de resistință în luptele nóstre, nu mai putem ḑice, că suntem întregi, căci de acésta se ingrijesce primatele din Strigoniu și alții ca sě controleze pe cei ce au ajuns sub iurisdicțiunea Romei, după cum cu durere se esprimă în o epistolă de pie memorie metropolitul Alesandru Sterca Șuluțiu.

Trecut-au pe aici vandalii, venit-au goții și hunii și dacă acestia ne au ars bisericile și satele nóstre, cu toții uměr la uměr le am ridicat, acum înjumetățiți, slăbiți și sleiți în forțele nóstre nu le putem face, cum noi am dorí, scóle nu putem susținé, cum cere timpul dela noi, poporul rěmâne inapoi, clerul nu are mijlóce suficiente de traiu, din lipsa acestora nu se póte presentá cu tótă demnitatea, şi noi siliţi suntem sĕ recunóscem, că binele ce s'a făcut prin unire, e atât de mic şi neinsemnat în raport cu rĕul, ce ni s'a făcut nóue românilor din Ardél, încât numai cei orbi nu sunt în stare sĕ-l vadă şi sĕ-l pĕtrundă.

Fundamentul bisericei ardelene a stat în integritatea lui şi acel fundament trebue sĕ vie ómenii sĕ-l rumpă din temelii, pentru-ca avênd o posiţiune de unde sĕ ne pótă atăcá sĕ lucre cu succes la ruinarea némului nostru.

Causă pentru desbinare nu a fost, poporul a fost unul şi acelaşi, durerile lui şi păsurile lui unele şi aceleaşi, dar interesele strĕinilor au fost se ne vadă desbinaţi. Mărturii de vecinică amintire a trădări sunt câte dóuĕ bisericuţe slăbuţe în câte un sat românesc şi câte dóuĕ scóle părăsite şi rĕu ingrigite.

Şi apostolii desbinării, ómenii orbiţi de vanitate nu se mulţumesc cu succesele ce le au dobândit în Ardeal şi au transpus terenul pentru operaţiunile lor în ţéra românéscă şi acum lucră ca se distrugă şi aceea biserică, căci aşa cer interesele papismului şi durere chiar între români se găsesc astfeliu de unelte, cari se servéscă de codăriste la topor.

Aici ne oprim. Biserica din România va scí sĕ se apere de proselitismul, ce se face în Bucuresci şi airea, noi la rêndul nostru vom face tot posibilul ca poporul se pótă sĕ se róge la Dḑeu, după-cum s'au rugat strămoşii lui în timpuri mult mai rele ca aceste.

Revista politică.

In partidul independent al dietei ungare se lucră cu multă activitate pentru susţinerea păcei şi înţelegerea comună şi pentru a zădărnicí ori-ce spărtură. Acéstă problemă şi-a luat-o însuşi Irányi, care va mijloci ca sĕ se dea satisfacţiune şi lui Eötvös şi Polonyi, cari au fost pregătiţi sĕ facă propunerea, ca acei membri, cari au nisuit la disolvarea partidului sĕ fie consideraţi de eschişi din partid.

Cunoscutul publicist rus Tatişef, despre a cărui călĕtorie în Bulgaria am mai scris, îşi publică de mai multe ḑile impresiile şi esperinţele sale din aceea călĕtorie Vorbesce, între altele, despre convorbirile, ce le-a avut cu agenţii Austro Ungariei şi Germaniei. Aceasta din urmă, dl Wangenheim, i-a spus, că are mari greutăţi cu protegiarea supuşilor rusesci; în special, cu ocasiunea mergerei prinţului Dolgoruky la Sofia, cu mare greutate a putut sĕ evite un scandal, care ar fi încordat şi mai mult relaţiunile dintre Bulgaria şi Rusia.

Cu privire la supusul rus Kalubkoff, care a fost amestecat în conjuraţia lui Paniţa a aflat Tatişef, că estradarea i s'a amânat atâtea ḑile deóre-ce guvernul din Petersburg ceruse de odată cu estradarea şi actele procesului, a căror copiare a ţinut mai multe ḑile. Despre d. Stambuloff, atât agentul Germaniei, cât şi d. Burian agentul Austro Ungariei, a spus, că e un bărbat fórte capabil, distins dar iritabil. Partidele în Bulgaria n'au nici o însemnătate; cine nu e la guvern, face opoziţie. Atâtea partide sunt, câţi ómeni de stat mai marcanţi. Despre Radoslavoff, părerea, că ar fi partisan al prinţului de Battemberg, e falsă; e supĕrat numai din pricina perderei portofoliului seu ministerial. „Acésta se întâmplă şi în alte părţi", observă la acésta d. Tatişef.

De asemenea se potrivesc părerile d lor de Wangenheim şi Burian asupra situaţiei prinţului Ferdinand, care în ţară, stă cât se póte de bine. „De alt fel, a adaos d. Wangenheim, nu pot sĕ judec de cât după cele auḑite. In urma instructiilor primite de la guvernul meu, nu întreţin raporturi personale cu înălţimea sa".

După tóte cele auḑite şi vĕḑute, d. Tatişef e de părere, că o schimbare a situaţiei în Bulgaria nu se va puté face decât în urma unei presiuni din afară. Convorbirea cu agentul Germaniei l'a încredinţat însĕ că, dacă o schimbare s'a făcut în relaţiile dintre Germania şi Bulgaria după retragerea de la putere a prinţului Bismarck, acésta schimbare n'a putut fi de cât favorabilă prinţului Ferdinand. I s'a afirmat chiar că în timpul din urmă d. de Wagenheim a întrat, deşi nu pe faţă în relaţii directe cu prinţul Ferdinand.

La 8 Octobre se vor redeschide camerele francese. Terminul este anunţat oficial. Deşi mai sunt până atunci aprópe patru sĕptĕmâni, deja au început sĕ iasă la ivială şí sĕ se inregistreze de presa strĕine diferite versiuni interesante asupra evenimentelor ce se crede, că vor însoţí începerea sesiunei celei nóuă.

Între aceste sciri, cea mai de căpetenie este, că d. de Freycinet are de gând sĕ se retragă dela presidenţa consiliului, din diferite cause; n'ar vrea însĕ sĕ se retragă din cabinet. Dorinţa sa ar fi sĕ se pótă dedicá cu totul departamentului rĕsboiului pentru a puté duce la sfîrşit într'un chip metodic şi solid sistemul de reforme început de dênsul.

Succesor al dlui de Freycinet la presidenţa consiliului de ministri se afirmă că va fi d. Constans care prin publicarea (Culiselor boulangismului), departe de a fi atins întru ceva, apare ca un om de stat inţelept şi energic, cel puţin în cercul coreligionarilor sei politici de diferite nuanţe.

O altă scire, în legătură cu reinceperea sesiunei parlamentare este, că deputatul radical Hubbard, imediat în primele şedinţe ale camerei va presintá un proiect de lege pentru alegerea senatorilor prin sufragiu universal. Nu pentru întêia óră se va cere acum o modificare în chipul de alegere al senatului. În anul 1884 deja dnii Floquet şi Germain Casse au propus un amendament, prin care de asemenea se cerea ca senatul sĕ iasă şi el din vot universal. Raportorul legei, d. Léon Renault, a combătut atunci cu vigóre aceste amendament, care a şi fost respins. Şi aḑi, în cercurile republicanilor moderaţi e puternic curentul în contra schimbării felului de alegere al Senatului.

Totuşi propunerea ce va face d. Hubbard va avea o mare importanţă, din pricină, că ea va fi sprijinită de întreg partidul radical cu mai multă hotărire şi statornicie de cât ori când. Insuşi d. Clémenceau, şeful radicalilor va luá, cum se afirmă, cuvêntul în acéstă chestie, şi reintrarea sa în lupta parlamentară îi va da neapărat un colorit mai vioiu şi mai interesant.

In ce privesce atitudinea guvernului faţă cu propunerea Hubbard, se afirmă cu siguranţă, el e hotărît ai opune o impotrivire energică. Discuţia va fi deci aprinsă în camera francesă chiar din primele ḑile ale nouei sesiuni, când se va propune şi se va discutá urgenţa asupra reformei cerute de radicali.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,"

Preşmer, în 13 Septembre 1890 Dle redactor! În Nrul 199 al ḑiarului „Gazeta Transilvaniei" a. c. am cetit un raport referitoriu la încheerea cursului de lucru de mână, ţinut în Sibiiu la institutul „Andreian".

Ar fi fost de dorit a se mai arătá că: ce s'a făcut la acel curs? cu ce s'au ocupat participanţii? şi la ce resultat au ajuns? Cu atât mai vêrtos era de dorit a se arătá acésta, pentru ca On. public sĕ pótă urmărí activitatea participanţilor şi desvoltarea în sine a cestiunei insăşi; şi pentru că cursul a fost instituit şi susţinut din partea bisericei române gr. or. din Transilvania.

Din acest punct de vedere, ca fost participant la acest curs 'mi iau libertatea a espune încât va fi posibil, în termini generali, intreg demersul cursului de „lucrul de mână", ţinut în Sibiiu la institutul „Andrean" din 1—30 August a. c., rugându-ve tot deodată sĕ binevoiţi a dá loc în preţuitul jurnal „Telegraful Român", ce redigiaţi, următórelor:

Necesitatea introducerei lucrului de mână la poporul nostru prin scólă, s'a discutat la noi atât de mult pro şi contra, şi se va mai discutá încă, până când fie care, se va convinge, că pentru poporul nostru sĕrac e o necesitate absolută introducerea acestui ram de cunoscinţă.

Cum că lucrul de mână la poporul nostru e necesitate absolută dovadă e:

a) starea cea rea materială în parte preponderantă a poporului nostru;

b) lipsa de posesiune de pământ.

Apoi de câte obiecte, al căror material nu costă mai nimic, n'are el lipsă? pe cari, dacă le ar fi învĕţat sĕ şi le facă, mulţi cruceri i-ar rĕmâné în pungă.

O altă bunătate, ce póte face lucrul de mână, incepêndu-se din scólă, e: că copilul 'şi câstigă desteritate de mic a lucra cu calcul, cu raţiune, şi se destéptă în el simţul şi pofta de a îmbrăţişá o meserie, de cari ómenii, respective poporul nostru a fugit până ací.

Escelenţia Sa Inaltul nostru archiepiscop şi metropolit Miron Romanul dimpreună cu Veneratul consistoriu archidiecesan convinşi de folosul practic, ce resultă din el, au binevoit a introduce lucrul de mână la seminariul „Andreian" la pedagogica studiu obligat, jertfiind spre acest scop mult, procurênd tot feliul de aparate necesari la acest ram de cunoscinţe, cât şi materialul necesar.

Ca însĕ sĕ se pótă ajunge mai curênd scopul, ce se urmăresce de Escelenţia Sa şi Vener. consistor în părintésca Sa ingrijire, şi la dorinţa mai multor învĕţători în funcţiune ca acest ram sĕ se respândéscă prin scólă la poporul nostru cât mai curênd, a binevoit a instituí în vara acésta din 1 — 30 August a. c. un curs estraordinariu de „lucru de mână" pentru invĕţătorii în funcţiune, provĕḑênd pe participanţi cu cost şi cuartir grătuit la seminariul „Andreian" din Sibiiu.

La acest curs, după cum sunt informat, s'au insinuat mulţi invĕţători.

Din cei insinuaţi s'au admis 60 de inşi, şi anume din fie-care protopresbiterat câte 1—2 invĕţători.

Cursul s'a deschis solemnel cu 1 August la 9 óre a. m. prin Ilustritatea Sa dl vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, incungiurat de dnii membrii ai Consistoriului archidiecesan.

FOIŢA.

Pentru dietetica sufletului.

Din ḑiarul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate in românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare.)

În prima epocă a cunosciinţei de sine, trebue sĕ sacrificăm la aparenţă pentru câtva timp văpaia şi vioiciunea nóstră juvenilă, pentru ca apoi sĕ le manifestăm mai tărḑiu cimentate şi mai tare prin prudenţă şi esperienţă.

⁂

Nălucile dispar numai ḑiua mare, învinse prin lumină.

⁂

Înteligenţa priméză voinţa, dar acésta trebue mai întâiu cultivată, pentru ca sĕ pótă îndeplini misiunea, ce o primesce dela inteligenţă.

⁂

Precum în ochiul omului esistă un punct orb, aşa şi în sufletul seu se află un punct întunecat, care cuprinde în sine germinile, pentru tot ceea ce ne póte subminá de din afară. Totul depinde de acolo de a mărginí acest punct în sine prin claritate, veselie şi moralitate, pentru ca în tótă viaţa nóstră sĕ rĕmênă nevĕḑut. Dacă i-se lasă spaţiu liber de desvoltare, se întinde tot mai mult; o umbră cade asupra sufletului şi apoi întunerecul nebuniei cuprinde pe acel nefericit.

⁂

Încă nu este ficsat gradul de disarmonie sufletéscă, dela care începe alienaţiunea.

⁂

În tocmai esistă însĕ în sufletul omenesc şi un punct luminos, adênc intim, un loc de repaos şi lumină, până la care nu póte străbate nici o furtună şi nici o putere sinistră. Putem şi sĕ ne refugiăm la el şi sĕ căutăm a ne familiarisá întrênsul sĕ ni-l mântuim, sĕ ni-l păstrăm, şi sĕ căutăm a-l mărí. Însaşi nebunia, precum ḑice *Iean Paul*, lasă neatins acel punct etern luminos.

⁂

Prea adesea este schimbată puterea cu priceperea. Acésta, care cresce cu delicateţa bolnăviciósă, o desvóltă timpul nostru în de ajuns; cealaltă care forméză simburele sănĕtăţii rĕmâne nefolosită. Avem pricepere pentru tóte, dar putere pentru nimic.

⁂

Dualitatea esistenţei omenesci, care se póte negá prin reflecsiune, nu o vom puté delăturá nici odată. Este mai de preferit a o suferí şi a ne bucurá de órele luminóse, în care noi în faptă sau iubire, presimţim o unitate sublimă.

Omul este în stare a se obicinuí cu timpul cu ori-ce situaţiune: fie prin inteliginţă sau unde acésta nu este cu putinţă prin asimilaţiune. Precum sĕ dedă şi organismul cu óxicele (veninurile).

⁂

„Numai în tăcerea meditaţiunei încolţesc şi cresc amintirile. Mijlocul cel mai bun pentru a ne face un obiect indiferent, constă în aceea, a vorbí mereu de el, până ce ne săturăm, ca sĕ nu mai dorim a mai cugetá la el şi în singurătate.

⁂

Cineva este în stare a şi păstrá în mod escelent sănĕtatea şi prin aceea, că va scí sĕ apreţieze avantagiile fie-cărei etăţi şi a le desvoltá. Fragedimea şi puternica ingeniositate a juneţei, moderaţiunea stêmpĕrată a bărbăţiei, superioritatea de vederi linistită a bătrâneţei. *Indărătnica reflecsiune face bolnav pe june pe bĕtrân violenţa necóptă.* Natura cea bună a înpodobit cu flori şi cu fructe fie-care etate a vieţei.

⁂

Un egoism curat şi nobil este necesar, pentru a rĕmâné vesel şi sănĕtos. Cel ce nu lucră pentru plăcerea şi mulţămirea sa, acela o duce rĕu. Din afară, dela alţii ne víne arareori o plăcere curată. Tóte faptele omenesci îşi nutresc ele însăşi fructele lor şi le coc, bune şi rele.

(Va urmá.)

La deschidere au fost presenţi din cei admişi 57 inv., ér în decursul cursului s'au completat suma celor admişi.

De instructori ai cursului au fost Dl George Moian, instructor de lucrul de mână la seminariul „Andreian“, şi dl Candid Muşlea, invĕţătoriu la scólele normale în Braşov.

După deschiderea cursului dnii instructori au făcut cunoscut participanţilor impărţirea materialului şi a órelor de instracţiune.

a) Materialul a fost impărţit în VI grupe: Grupa I: *a*) impletituri de nuele; *b*) impletituri de paie, pipirig şi papură. Grupa II: *a)* impletitul de de nuele; *b*) cartonagiu. Grupa III: *a)* têmplăritul *b*) cartonagiul. Grupa IV: *a)* têmplăritul; *b*) impletituri de nuele, paie, pipirig şi papură. Grupa V: *a*) sculptura; *b*) cartonagiul. Grupa VI: *a*) sculptura. *b*) impletitul de paie, pipirig şi papură.

Materialul de sub *a*) era menit pentru órele dinainte de améḑi şi cele de sub *b*) după prânḑ.

După imparţirea materialui de propus s'a dat voie participanţilor a-şi alege fie-care numai o grupă, în care sĕ-şi câstige desteritate.

Era lucru greu a-şi alege cineva o grupă sau alta, căci fie-care ar fi voit sĕ inveţe tot, ceea ce dupe impărţirea grupelor era imposibil.

Resultatul alegerei a fost; 9 participanţi s'au ocupat cu templăritul, vre-o 9 cu cartonagiul, şi vre-o 11 cu sculptura şi în parte şi cu unele din impletituri după grupa, la care s'a fost inscris.

Restul, adecă ceilalţi participanţi s'au ocupat cu impletiturile.

B). Ore de prelegere au fost 7 pe ḑii, 4 óre a. m şi 3 óre p. m. şi anume: a. m. dela 8—12 şi p. m. dela 3—6.

Mercurea şi Sâmbăta după prânḑ Dl. instructor ţinea prelegeri teoretice; despre însemnătatea lucrului de mână, originea lui şi cum se practică el la poporul germân.

Despre instrumentele aplicabile la lucrul de mână. Recolta paelor, nuelelor şi a papurei; curăţitul şi sortatul lor. Coloritul paelor şi nuelelor etc.

Odată pe sĕptămênă afară de órele de prelegere era óră de discusiune (conversaţiune).

În acéstă se discutau cestiuni pedagogice referitóre la lucrul de mână.

Dintre dnii instructori: dl G. Moian a dat instrucţiune în têmplărit, cartonagiu şi sculptură, ér Dl. C. Muşlea în împletituri cu paie, nuele şi papură.

După planul stabilit s'au început prelegirile, cari au durat regulat în fiecarea ḑi de lucru până inclusive 28 Agust. Va se ḑică 22 de ḑile de esercitiu în lucrul de mână.

E adevĕrat, a fost scurt timpul pentru a devenì cine-va la óre care perfecţiune în acest ram de cunoscinţe, dar zelul participanţilor a fost mare şi silinţa neobosită. Fie-care după órele de prelegere, deşi lucru afară din odaia de lucru, era interḑis, totuşi lucra şi se esercia mereu şi în dormitóre nu numai ḑiua ci chiar şi séra la lumină. Şi constat cu satisfacţiune, că fie-care inv. participant la cursul lucrului de mână, şi-a câstigat conoscinţe temeinice în cele propuse şi auḑite dela zeloşii instructori în grupa, ce şi a ales-o, încât fie-care póte face **un început bun** în introducerea lucrului de mână în scóla populară.

Pe ḑiua de 28 August erau espuse în una din salele seminariului „Andreian“, mai multe obiecte făcute de inv. participanţi în durata cursului (precum) din paie: modele de diferite împletituri, pălării. Din nuele: coşerci în diferite împletituri colorate şi necolorate, model de coş de căruţă etc. Din papură: coşnicióre, scatule, sticle îmbrăcate în papură: păpuci împletiţi din sfóră.

Din ramul têmplăritului: coş, de albine sistemul „Dzirzon“, scatule. stelage mici scăunele mici, diferite soiuri de încheeturi în scândură, şi rame.

Din sculptură: tăbliţe de arine cu diferite sculpturi pe ele, rame de portrete sculpate etc.

Din cartonagiu: cutii de hârtie grósă, păreţi de cărţi legate, caiete, etc.

În acesta ḑi a fost sala, cu obiectele espuse, deschisă pentru publicul privitor. S'a cercetat esposiţia de mai mulţi onoraţi domni şi dómne. Tot în acéstă ḑii la 4 óre p. m.. a încheiat cursul lucrului de mână On. Părinte, asesor consist. Zacharia Boiu, încujurat de membrii Ven. consistoriu şi altă inteliginţă din Sibiiu, prin o vorbire în căldoroşi termini îndemnându-i pe inv. ca ceea ce şi au putut însuşi în acest ram de cultură, sĕ propage tot cu acelaşi zel şi în scólele nóstre, ér inv. participanţi prin colegul I. Muntean au mulţămit Escelenţei Sale şi Veneratului consistoriu pentru părintésca îngrijire şi ocrotire.

După încheere la 6 óre fie care şi-au luat obijectele lucrate de el, şi cu ele cu tot s'au depărtat fie-care la ale séle ducênd cu sine o dulce suvenire de timpul petrecut între atâţi colegi de o sórte şi o carieră, şi cu un dor arḑênd de a puté şi el, contribui prin cunoscinţele câştigate la acel curs, la bună starea poporului român.

În órele libere, care au fost de tot puţine, participanţii au cercetat museul lui Bruchental, depositul de anticitaţi dela casa sfatului din Sibiiu, grădina Escel. Sale P. archiepiscop şi metropolit, grădina dlui Lebu, şi scóla Asociaţiunei transilvane.

Noi încă am avut rară norocire a fi cercetaţi în decursul lucrului între alţi onoraţiori de I. P. S. Părintele archiepiscop şi metropolit Miron **Romanul**, de P. P S. S. lor episcopii Ioan Meţian şi N. Popea, de către membrii consistoriului archidiecesan şi metropolitau, de profesorii seminariali etc.

Preste tot luat, conducerea cursului [a fost nimerită, şi nu pot altfeliu decât şi pe acésta cale sĕ esprim adêncă mulţumită Esc. S. I P. S. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul şi Ven. consistoriu archidiecesan pentru părintésca ingrigire şi ocrotire; şi D. D. instructori G. Moian şi C. Muşlea ca celor dintâiu apostoli ai propagărei lucrului demână la noi, cari cu un zel neobosit şi cu o dragoste frăţéscă căutau tóte mijlócele posibile spre a se face folositori învĕţătorilor participanţi şi prin ei poporului nostru.

In urmă îmi permit a face şi unele modeste observări asupra materialului predat la cursul lucrului de mână, şi a-mi esprimá şi unele dorinţe, de cari ţinêndu se cont ar puté contribui la ajungerea scopului ce urmărim:

a) Preste tot luat materialul predat la cursul din cestiune cât şi împărţirea lui în 6 grupe a fost prea mult pentru un timp aşa de scurt, din care causă nu s'a putut arătá multe obijecte ce s'ar putea face din nuele şi pae pentru trebuinţele poporului, ér pe de altăparte prin împărţirea în prea multe grupe n'a putut sĕ ia toţi participanţii parte la împletituri.

După părerea mea ar fi fost mai bine ca la cursul din 1—30 Aug. sĕ se fi luat în o grupă tóte împletiturile: de nuele, pae, pipirig, papură şi trestie şi sĕ fi putut lua parte toţi la ele.

Vreau sĕ dic pe împletituri trebue pus cel mai mare pond din causă, că materialul pentru împletituri se găsesce mai preste tot, şi în partea cea mai mare nu costă nimic.

A II a grupă sĕ fi fost cartonagjul, la acéstă grupă încă sĕ fi putut luá parte toţi participanţii.

Cu aceste dóuĕ grupe era destul pentru acel curs şi astfeliu puteam ajunge un pas mai departe de început.

b) Têmplăritul şi sculptura sĕ fi rĕmas pentru alt curs; se înţelege tot cu acei învĕţători.

Că se va mai ţin vre'un curs sau nu, nu sciu Ca sĕ ajungem însĕ la scop ar fi de dorit sĕ se mai ţină şi încă tot cu acei învĕţători. Altcum am fi făcut numai un început şi tot la început am rĕmâné şi astfeliu nu s'ar putea ajunge scopul pe deplin.

c) Când şi în ce timp ar fi sĕ se încépă lucrul de mână în scólă poporală? Despre acésta cestiune s'a discutat şi în órele nóstre de conversaţiune, ţinute îndecursul lucrului de mână. Unii domni erau de părere, că lucrul de mână sĕ se înceapă încă din anul I-iu de scólă.

Eu cred: că până când încă lucrul de mână nu e introdus ca obiect de învĕţămênt obligat în scólă, şi nu avem nici plan, sĕ nu ne precipităm, ci sĕ facem numai un început esercindu-ne noi inşine în cunoscinţele câstigate ca sĕ căpătăm desteritate, ér în scólă sĕ începem cu elevii din anul al 5-lea de scólă şi tot treptat până în anul al 15-lea etate. Şi anume: în anul al 5-lea de scólă, ceva din împletiturile de paie. In anul al 6-lea sĕ se continue şi sĕ se încépă şi din nuele ceva şi sĕ se continue cu paele şi nuelele şi alte împletituri de papură şi pipirig, treptat până în anul al 15 lea al etăţei copilului, adecă până când ese din scóla de repetiţiune. Tot aşa se póte începe şi cu cartonagiul.

Sculptura şi têmplăritul sĕ se încépă în scóla de repetiţiune în cei doi ani din urmă.

Se înţelege de sine, că in asta privinţă ne vom orientá mai mult după împregiurările locali.

Astfeliu cred a fi descris in trăsuri generale activitatea desvoltată de inv. participanţi la acel curs!

Primiţi etc. *Irodion Frateş*
învĕţ.

Convocare.

P. T. membrii reuniunei învĕţătorilor români greco orientali, din districtul Abrudului, — şi anume din protopresbiteratele: Abrud, Câmpeni şi Lupşa,— se învită la adunarea generală a acestei reuniuni, ce se va ţiné în Câmpeni. la 23, 24 şi 25 Septembre v. a. c. cu următórea

Programă:

Şedinţa I, Dumінecă, 23 Septembre la 11 óre a. m.

1. Deschiderea adunărei generale prin preşedinte.
2. Constatarea membrilor presenţi.
3. Stabilirea definitivă a programei.
4. Presentarea rapórtelor comitetului central a casariului şi a bibliotecariului, pe anul 1889/90.
5. Alegerea comisiunilor.

Şedinţa a II-a la 3 óre p. m,

6. Disertaţiunea: „Ce mĕsuri s'ar puté luá ca cultura de vite sĕ ia un avênt mai mare şi venitul economilor nostri din acest ram economic, sĕ fie mai satisfăcĕtoriu“ de inv. Iosif Gomboş,
7. Poesia, „Judecăţile sunt păgubitóre“ — prelegere practică de învĕţ. Aron Cioran şi Andreiu Muntean.

Şedinţa a III-a, Luni la 8 óre a. m.

3. Numĕrul „*8*,“ prelegere practică de învĕţ. Solomon Corvin şi Eliseiu Marcan.
9. Disertaţiunea: „Cum are a se predá religiunea în scólele nóstre, avênd deosebită privire asupra desvoltărei simţului religios şi a formărei caracterului“; de învĕţătoriul Vasile Gan, eventual Ioan Motora.
10. Piesa de cetire „Florile,“ — după a II-a carte de lectură de I. Popescu; preleg. pract. de inv. Iuliu Pitic şi I. Gomboş.

Şedinţa a IV-a la la 3 óre p. m.

11. „ScOla şi comuna,“ prelegere din geografie; de inv. George Lup şi Mihail Contes.

Şedinţa a V-a Marţi, 25 Septembre, la 8 óre a. m.

12. „Verbul“ prelegere pract., de inv. Teodor Paşca şi Nicolae Fodorean
13. „Gravitatea corpurilor,“ prelegere de inv. Radu Savu şi Iacob Nicola.

Şedinţa a VI-a la 3 óre p. m.

14. Rapórtele comisiunilor.
15. Propuneri.
16. Autenticarea proceselor verbali.
17, Inchiderea şedinţelor.

Observare: După ridicarea şedinţelor, în timpul liber, vor ţiné instrucţiuni **din lucrul de mână** învĕţătorii I. Motora şi N. Fodorean.

Din şedinţa comitetului central, ţinută în Câmpeni, la 17 August v. 1890.

Romul Furdui, protopresb. preşedinte.
Iosif Gomboş secretariu interimal.

Varietăţi.

* (**Personal**) Cu trenul de mâne deminéţă Escel. Sa I. P. D. archiepiscop şi metropolit călătoresce la Hodac, protopresbiteratul Reghinului, pentru sânţirea nou edificatei biserici de acolo, ce se va sĕvârşi Duminecă în 23 a. l. c.

Esc. Sa — după-cum suntem informaţi — va fi însoţit de: Preacuv. Lor d. d. Dr. Il. Puşcariu archim şi vicariu archiep. Nicanor Frateş protosincel ases. cons. şi protodiaconul Dr. I Crişian.

† (**Cas de mórte.**) *Iosif Tatulea*, teolog absolut, din comuna Predeal în Bran, fost învĕţătoriu în decurs de mai mulţi ani în comuna Pórta, impărtăşit cu sânta taină a Cuminecăturei a trecut la cele eterne Luni în 17 Septembre a. c. la 4 óre diminéţa în etate fiind de 74 ani.

Fericitul în domnul retras în anii din urmă ai vieţii sale în viaţă privată ca econom, a trăit cumpĕtat şi prin diliginţă şi inţelepciune a sciut sĕ-şi agoniséscă frumósă avere după impregiurările locale. Căsătorit cu Suţa (Neacşa) Barbu Puscariu au dus o viaţă conjugală fericită, până când mórtea i-a răpit pre unicul fiiu Ioan în etatea bărbăţiei. Rĕmas apoi fără următoriu repausatul nu s'a dat desperaţiunii, şi şi-a îndreptat privirile către faptele bune ale milosteniei şi şi-a căutat mângăerea la cel Preainalt. Ca se trecem preste altele insemnăm, că în anul 1886 fiind trebuinţă de a se face templa la altariul bisericei din Predeal evlaviosul crestin a donat suma de 130 fl. ér acum cu puţin înainte de mórtea sa a dispus prin testament a se dá pentru biserica din Predeal din rĕmasul seu pămênt 3 jugere şi partea sa din muntele Barbuleţ, cu condiţiune de a se incorporá acésta donaţie la fundaţiunea bisericii intemeiate de fratele seu mai mare preotul Ioan Tatulea repausat la anul 1876.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale repausatului se vor depune în mormênt spre vecinică odichnă Joi în 20 Septembre.

Pre adormitul în Domnul 'l jelesc afară de obidata lui soţie o mulţime de consângeni, care l'au iubit şi numeroşi amici, cari l'au stimat, ér noi ca unui binefăcĕtoriu sĕ-i ḑicem: *Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria eternă!*

Din Public.

Avis.

Tinerimea română din loc este prin acéstă rugată, sĕ binevoească a se presentá, în numĕr cât se póte mai mare, Joi séra (2 Oct.) la órele 7 în restaurantul „*Pankiewitz*“, camera germână, spre a se consultá asupra unor afaceri de interes comun.

Sibiiu în 31 Septembre, 1890.

Dr. *Petru Span*.

Loterie.

Mercuri în 1 Octobre 1890.

Brünn: 35 20 4 6 9

Nr. 410. [450] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Hațegului se escrie concurs cu terminul până la 25 Septembre a. c. st. vechiu.

1. Ruda, cu filiile Plop și Poenița-Voinei; Alun cu filia Bunila, unde din causa situațiunei locului învĕțămêntul este ambulant, cu salariu anual din repartiție 250 fl., cuartir și lemne focali în natură.

2. Cinciș cu filiile Cerna și Părósa, cu salariu anual 220 fl, cuartir și lemne.

3. Hășdĕu, cu filiile Dobica, Floresc și Cernișóra, cu învĕțămênt ambulant, salariu anual 150 fl., cuartir și lemne focali.

4. Baia lui Craiu-Toplița cu filiile Goleș, Vălariu, Buzdulariu, învĕțămênt ambulant, cu salariu anual 150 fl.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste stațiuni au a-și trimite cererile în terminul prescris, instruite conform prescriselor legali, la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetele parochiali respective.

Hațeg, la 26 August, 1890.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 421. [447] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al doilea învĕțătoriu la scóla confesională din Covasna, protopresbiteratul Treiscaunelor, sĕ scrie concurs cu termin până la 25 Septembre a. c.

Salariul împreunat cu acest post de 130 fl. și cuartir liber.

Refletanții, cari se aibă și cunoscință cântărilor bisericesci pentru a ține strana a dóua în dumineci și serbători, vor avé a-și asterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

S. Sân Georgiu, 27 August, 1890.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv,

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 323. (455) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Ungurașului, se scrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“ și anumit:

1. Rachiș, cu salariu anual de 200 fl.
2. Hida, cu salariu anual de 90 fl.
3. S. Maria, cu salariu anual de 150 fl.
4. Tămașa, cu salariu anual de 150 fl.
5. Stîna, cu salariu anual de 160 fl., avênd a se instruá pentru acest salariu și copii din filia Ciumĕrna.

Informațiuni mai de aprópe se pot primi la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a și substerne cererile concursuale proveḑute cu documentele cerute de legile scolare din vigóre în terminul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă Hidalmás.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Ungurașului în conțelegere cu comitetele parochiale.

Fizes Sânpetru, 30 August, 1890.

Pavel Roșca,
adm. protopresb.

Nr. 407. (456) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Geoagiu II, sĕ escrie concurs cu termin până în 20 Septembre st. v. a. c.

1. Cerubăcăinței cu salariu anual de 150 fl. din repartițiune și lemne pentru foc.

2. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 150 fl. din repartițiune, cuartir și lemne pentru foc.

3. Steuini, cu salariu anual de 80 fl., din repartițiune și lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta aceste posturi au a-și asterne cererile lor, instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu, până la terminul sus indicat.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărêmb, 30 August, 1890.

Sabin Piso, sen.
protopresbiter.

Nr. 266. [558] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci vacante în parochiele mai jos însemnate din protopresbiteratul Bistriței sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Coșna, cu salariu anual de 200 fl. din lada comunală, cuartir ș lemne de foc.

2. Borgo-Bistrița, cu salariu anual de 200 fl. din fondul scolar și 3 orgii de lemne;

3. Ida-mare, cu salariu anual de 200 fl; computate victualele și banii dela popor;

4. Blașfalĕul de sus, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne de foc;

5. Blașfalĕul de jos, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

Concurenții au a și înaintá suplicele instruite conform legilor din vigóre până la terminul sus indicat la Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Borgo Bistrița, la 24 August, 1890.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 403. [452] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Federi, în protopresbiteratul Hațegului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele statorite în protocolul ședinței comitetului parochial la 12 Aprile 1890 sunt următórele:

1. Simbria preoțéscă dela 80 fumuri câte un fl. . . . . fl. 80.—

2. Celelalte venite precum: Botezuri, cununii, înmormêntări, masluri, sânțirea apei, venitul umblatului cu crucea în ajunul botezului Domnului, molitvele în ḑilele postului, și la sĕrbători mari, slujirea paștilor și alte venite estraordiuare, tóte acestea dau un venit de . . . . . fl. 120.20

La olaltă suma venitor face fl. 200.20

Doritorii de a reflectá la acéstă parochiă au a și așterne petițiunile în terminul ḑis, — instruite conform prescriselor „Regulamentului pentru parochii“, la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parochial.

Hațeg, la 24 August, 1890.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 518. [453] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch din comuna Panic, protopresbiteratul Clușului, care e clasificată de parochiă clasa a III-a, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele parochiali dau un venit sigur de 400 fl. 90 cr., din cari jumĕtate le va primí fiitoriul capelan.

Specificarea acestor venite se póte vedé la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Concurenții au a-și asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, in 21 August, 1890.

Tuliu Roșescu,
adm. prot.

Nr. 338. [454] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕțătoresc din comunele mai jos însemnate, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Buceșiu, cu salariu anual de 130 fl., cuartir liber și lemne de foc, cât va cere trebuința.

2. Căinel, cu salariu anual de 100 fl, cuartir liber și lemne de foc, cât va cere trebuința.

3. Crăciunesci, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber și lemne de foc, cât va cere trebuința.

4. Grohot, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber și lemne, cât va cere trebuința.

5. Mestécăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber și lemne, cât va cere trebuința.

6. Pescera, cu salariu anual de 80 fl., cuartir liber și lemne, cât va cere trebuința.

7. Potingani, cu salariu anual de 35 fl., și lemne, cât va cere trebuința.

8. Ribișóra de jos și de sus, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber și lemne, cât va cere trebuința.

9. Tomnatecul de jos și de sus, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber și 2 stângini lemne de foc.

10, Trestia, cu salariu de 100 fl., cuartir liber și lemne de foc, cât va cere trebuința.

11. Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber și lemne, cât va cere trebuința.

Cei cari vor a reflectá la vre-unul din aceste posturi au a-și asterne cererea instruită în sensul legii, subsemnatului oficiu in terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 30 August, 1890

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 326. [464] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu în clasa II a a scólei elementare populare din Bod, protopresbiteratul Brașovului II, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. care sĕ publicá în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 350 fl., în care e computat și relutul de cuartir, conform ordinului consistorial din 16 August a. c. Nr. 5028 scol.

Alesul învĕțătoriu va fi obligat a instruí și elevii scólei de repetițiune, și după decedarea veteranului cantor, va împliní și serviciul de al II lea cantor.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ și trimiță concursele până la terminul arătat.

Brașov, în 4 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului II în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric,
protopresb.

Nr. 330. [459] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate aparținetóre la protopresbiteratul Făgărașului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Breaza: *a)* postul de învĕțătoriu primariu cu salariu anual de 300 fl.; *b)* postul de învĕțătoriu secundariu cu salariu anual de 200 fl.

2. Veneția inferióră, postul de învĕțătoriu la scóla nóstră confesională cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a reflectá la vre una din aceste stațiuni învĕțătoresci au a-și trimite suplicele lor instruite conform legei până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral, totodată se recere, ca aleșii învĕțători sĕ țină în Dumineci și sĕrbători strana în biserică.

In conțelegere cu oficiile parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Făgărașului.

Făgăraș, 3 Septembre, 1890.

Iulin Dan,
administr. prot

Nr. 553. [457] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scóla confesională gr. or. din comuna Sibișani, protopresbiteratul Sebeșului, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salariu anual de 160 fl., ce se încasséză prin repartiție dela popor;

b) Cuartir și lemnele de foc trebuinciose.

Doritorii de a ocupá acest post au a-și asterne rugările instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Sebeș, 30 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 187. [449] 3 —3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Orĕștiei se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre st. v.

1. Binținț, cu salariu anual 200 fl., cuartir și lemnele trebuinciόse.

2. Dâncu-mare, cu salariu anual 200 fl., cuartir și lemnele necesare.

3. Acmariu, cu salariu anual de 180 fl., cuartir și lemnele trebuinciόse.

4 Gelmar, cu salariu anual 100 fl., cuartir și lemnele de lipsă

5. Simeria (Piski) cu afiliatele Tolța mare și Tolța mică. Salariul anual 300 fl., cuartir și lemnele trebuinciόse.

6. Măgura, cu salariu 100 fl., cuartir și lemnele de foc trebuinciόse.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste stațiuni au a și asterne cererile lor conform legilor din vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕstiei până la terminul sus scris.

Oficiul protopresbiteral al Orĕștiei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Orĕstie, 26 August, 1890.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Szám: 4846/1890. polg. (562) 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagy-Selyk község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási **határidőül 1890 évi November hó 20-ik napjának d. elötti 9 órája Nagy-Selyk község házához kitüzetik**, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtok rendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés 1-ső példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi Szeptember hó 13-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök
Czámpa Domokos jegyző.

Redactor responsabil Nicolau van.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99 Sibiiu, Sâmbătă 22 Septembre (5 Octobre) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 Septembre.

Eram noi românii din Ardél de credinţă, că după sdrobirea erei feudale şi după risipirea norilor întunecoşi vom ajunge ḑile mai bune şi ne vom puté afirmá cu mai multă tărie decât atunci, când nu puteam cugetá la trecutul şi viitoriul nostru, decât în tăcere şi în durere. Credinţa acésta a nóstră a fost dată de gol de evenimentele ce s'au succedat după sdrobirea absolutismului austriac.

Venind ungurii la putere, au uitat tóte suferinţele, de cari au fost părtaşi şi au inceput cu un nou sistem de persecuţiune asupra nóstră. Pre de o parte au decretat egalitatea cetăţenilor şi a limbei lor, ca pe altă parte prin ordonanţe ministeriale sĕ facă legea din 1868 despre naţionalităţi ilusorie. Pre de o parte au dat fie-cărei confesiuni dreptul de a-şi susţiné scóle şi a întemeiá alte nóuĕ după trebuinţe, ca mai târḑiu prin legi drastice se ia inspecţiunea din mâna lor şi se o pună în mânile organelor statului, cari cu deosebire cu noi românii nu putem ḑice, că sunt destul de cu prevenire şi cu dreptate.

Puţina autonomie ce o au avut comunele la 1871, o au luat din mânile comunelor şi o au transpus în mânile pretorilor ca ei sĕ facă şi se derégă tóte după bun placul lor.

Şi când au vĕḑut, că cu aceste mesuri tot nu merge din de ajuns, tot nu ne pot impedecá în cursul nostru de desvoltare firéscă, societatea magiară a infiinţat anume reuniunea de magiarisare a Ardélului, şi în lucrarea ei acésta nejignită de nimene şi protegiată de cei de sus şi de tot poporul magiar au inăsprit şi mai mult relaţiunile între popórele conlocuitóre.

Sasii din Ardél sătui de luptă s'au obosit şi încercat în adunarea lor de astă primăvară cu n program mai moderat.

Cred şi ei cum am creḑut şi noi până la un timp şi cum credem chiar şi acum, că cu binele o vor scóte la cale.

Din semnele de până acum şi din resultatele, ce vedem, că le dobândiră, incă nu putem face conclusiuni, nu scim adecă, că pe când li s'a pus în vedere implinirea dorinţelor lor şi de aceea trebuea se fim cu tótă reserva în ce i privesce pe ei până ce vom vedé desvoltarea lucrului.

Cu totului tot de altă natură sunt a le nóstre dureri.

Numĕrul românilor din Ardél întrece pre cel al tuturor celorlalte popóre la olaltă luate.

Acest numer respectabil de cetăţeni de omenie, acest numĕr de ómeni, cari trăesc în masse compacte, cari dau dări în bani şi sânge la susţinerea statului, este atât de considerabil, încât nóue celor ce ne zace la inimă binele poporului nostru nu mai putem sta cu mânile in sin şi se ne uităm cum iau ómenii nostri lumea în cap, cum părăsesc vétra strămoşéscă ca sĕ-şi caute airea o viaţă mai în ticnă. Întărirea elementului român va trebuí sĕ fie deci una din îngrijirile nóstre.

Pentru acésta lucrare a nóstră nu ne rĕmân decât dóuĕ căli deschise, una este instrucţiunea de jos până sus şi dirigerea ei de aşa ca elementul român sĕ fie înzestrat cu tóte acele cunoscinţe, cari sĕ-l facă capace de a trăí intre celelalte naţionalităţi din ţéră, alta este bunăstărea ţĕranului român prin muncă şi cruţare.

Aceste căli deschise le vom bate des, pe aceste vom inaintá ḑi de ḑi şi nu vom înceta de a arĕta poporului nostru, că numai prin cultură şi prin avuţie se póte impune aḑi în Ardél şi că deslegarea părţii politice a cestiunii române din Ardél este legată de aceste dóuĕ condiţiuni. Aḑi poporul nostru este ca şi deposedat de eserciarea drepturilor politice prin legea electorală cea escepţională pentru Ardél.

El trebue sĕ se uite cum toţi veneticii sunt alegĕtori şi 'şi fac mendrele, până când el, mosténul nu e întrebat, tóte se fac de el şi fără concursul lui.

Dacă românii ar fi imbrăţoşat de timpuriu negoţul şi meseriile, dacă nu ar fi împărţit în parţele mici bunul lor între 5—6 copii póte că legea acésta nefastă, nu ar fi avut urmări atât de grozave asupra nóstră, póte că incercarea prin mĕsuri escepţionale de a ne desbrăcá de drepturile politice nu ar fi succes, atât de bine, cum le a succes atunci, când şi noi am protegiat prin rea economie şi prin rea impărţire planurile lor distrugĕtóre. E târḑiu ceva, dar tot nu e prea târḑiu desteptarea nóstră. Îndreptarea vină ea ori când, póte salvá relele din trecut.

Şi la noi e neapĕrat de lipsă ca poporul sĕ vie odată la convingere, că cu dărăburirea moşiei în mai multe părţi ereḑii slăbesc şi se pregătesce pe nesimţite un feliu de proletariat, de care Dḑeu sĕ ne feréscă şi pre noi, dar sĕ feréscă chiar şi statul, care are nenorocirea de a nu scí impedecá înfiinţarea unei atari clase de ómeni.

De pe amvon ca şi de pe catedra scólei trebue imbărbătat poporul la muncă şi la cruţare, trebue ferit de viţiile, cari s'au incuibat în sinul lui şi la care mult au contribuit strĕinii ca sĕ se incuibe, ér scóla română trebue întărită pe intrégă linie.

Organele nóstre concreḑute cu inspecţionarea instrucţiunei acum ca nici odată trebue sĕ fie inspirate de duchul sânt şi sĕ nu lase nici o ocasiune binevenită pentru de a dá poporului ocasiune ca sĕ se ridice din intunerec.

Pregătit în direcţiunea acésta, oţelit în puterile lui, 'l vom face capabil de a infruntá cu tărie tóte atentatele, ce se fac la naţionalitatea lui, la limba lui şi la moravurile lui, poporul va dá de ruşine pe toţi cei ce cred, că se va puté desnaţionalisá un popor care a trăit aici de vécuri şi ţine atât de mult la limba lui.

Este anevoiósă şi grea lucrarea acésta a nóstră, dar fie ea de ḑeci de ori atât de grea, în faţa situaţiunei, în care ne găsim, trebue sĕ ne supunem cu resignaţiune.

Luptăm o luptă dréptă şi cu arme legali şi în lupta acésta a nóstră toţi românii de bine sunt datori sĕ se asocieze cu noi şi sĕ ne dea spriginul cuvenit.

Sibiiu, 21 Septembre.

După formidabila catastrofă dela Sedan, ecuilibrul Europei s'a sdruncinat până în temelie, şi timp de 20 de ani Europa a trăit tot cu frica în óse.

Francia era sdrobită şi umilită inaintea armelor Germaniei, acésta unificată devine imperiu şi se inarméză din crescet până în picióre în fer spre a puté esclamá după 18 ani de sforţare: „Noi germanii de nime nu ne temem, numai de Dumneḑeu".

În nesiguranţa cea mare produsă prin sdruncinarea ecuilibrului europén tóte statele au urmat esemplului dat de Germania, şi cu chipul acesta s'a format o Europă militară, fie-care stat emula cu celalalt in urcarea forţelor armatei, în perfecţionarea mijlócelor de eventuală apĕrare, şi de un eventual atac silit.

Nesiguranţa acésta a ţinut 20 de ani, întrecerea cu sporirea armatelor a devenit din necesitate în manie, şi ecuilibrul statelor în finanţe se părea că va trebuí sĕ fie şi el sdruncinat, deóre-ce cetăţenii începeau a se incovoiá sub greutatea sarcinelor publice.

Din acésta nesiguranţă a mântuit Europa bărbatul de fer, nemuritoriul Bismark, care în veci va rĕmâné una dintre cele mai mari figuri între bărbaţii cei mari politici ai seclului nostru.

Incă la anul 1879, va se ḑică cu ani 11 mai nainte, cancelariul de fer al Germaniei a iniţiat alianţa cu monarchia nóstră, şi pas de pas o a per-

---

FOIŢA.

După resbel.

(Traducere după *Jack Morand.*)

Luna se scobóră încet şi sórele înainte de a apune aruncă câte-va raḑe de un roşu arḑĕtoriu. Natura întrégă părea adormită în liniscea binefăcĕtóre a unei seri de vară. Un tinĕr şi o tinĕră mergeau în tăcere unul lângă altul. Tinĕrul era îmbrăcat într'un elegant costum militar, talia lui măréţă, se arată sub costum şi mai frumósă, fruntea lui inteligentă şi lată era atunci încreţită de o gândire grozavă, marii sei ochi, de un albastru pătrunḑĕtoriu, străluciau privind pe tinera fată. Értă-me dragă Iónă, îi ḑise el cu o voce blândă, dar de nu ar fi trebuit sĕ plec aşa departe, şi póte pentru totdenna, nici odată n'aşi fi îndrăsnit, sĕ ţi spun cât te iubesc Voiu duce cu mine imagina ta, care-mi va dá curagiul a-mi face datoria; vreau sĕ fiu demn de tine şi tu sĕ fi mândră de mine, adecă de nu me voiu mai întórce, nădăşduesc că mi vei păstrá o amintire cât de slabă în inima ta. Vei reveni Fernand, sunt sigură, şi atunci vor fi ḑilele mai frumóse pentru noi. — Esti tot atât de bună cât esti de frumósă, şi sunt fericit, ar trebuí sĕ fiu cel puţin; dar fără voia mea sufer, gândindu-me, că trebue sĕ te părăsesc, şi alţii mai fericiţi ca mine vor fi lângă tine. La acéstă cugetare grozavă devenì slab şi tremurà. Se vedea că spune adevĕrul, cuvintele i se opriau în gât, şi fără voia lui espresiunea figurei îi devenia severă şi îngrijată.

Este rĕu Fernand ceea ce faci, te îndoesci de cuvêntul meu, te am lăsat sĕ-mi spui, că me iubesci, eu însu-mi ţi-am vorbit — de viitorul nostru, ai făgăduéla mea, te voiu asteptá şi-ţi jur că gândul meu va fi vecinic la tine, şi nu voiu ascultá pe nimeni, vorbindu-mi de dragoste.

— Nu me judeca rĕu, numai adoraţiunea ce am pentru tine me face sĕ devin nebun.

Şi luând mâna Iónei într'ale sale puse pe dênsa un lung şi cel dintêiu sărut. Ea scóse un lănţişor de aur ce purta la gât şi îl dete, ḑicêndu-i cu un glas tremurătoriu: Nu voiu înceta de a te iubí decât, când îmi vei înapoia acest lanţ, păstréză-l, îţi va fi de noroc şi nu te îndoí nici odată de mine. Fernand luà micul lanţ fericit ca un copil, ochii plini de lacrămi de bucurie, nimeni vĕḑêndu-l n'ar fi creḑut, că este un soldat curagios la luptă şí cel mai îndrăsneţ dintre toţi.

Cele din urmă raḑe ale sórelui dispăruseră şi nóptea învăluia deja cu umbrele sale alea de arbori. Trebue sĕ intru ḑise tinera fată după o tăcere, în care timp aveau acelaşi gând: nóptea a venit, şi mama e de sigur îngrijată. Trei ḑile în urmă Fernand pleca la Tonchin. Ióna deveni tristă, nimic nu o putea înveselí, înzadar tinĕrul Gaston se forţa a-i figura şi ai aduce un zimbet, pe buzele ei. Gaston era un tinĕr, care pusese ochi rĕi pe averea Iónei de mult încă, şi plecarea lui Fernand, pe care îl scia de rivalul seu i-ă făcut multă bucurie. El îşi pusese tótă nădeşdea în lipsa lui Fernand, creḑênd, că tínera fată îl va uita, Ióna însĕ nu se gândia de cât la întórcerea iubitului ei logodnic. Multă vreme trecù şi noutăţi din partea locotenentului nu veniau, în tóte ḑilele Ióna cetia cu îngrijire jurnalele, căutând numele lui Fernand, sau luptele la care el luase parte. În fine află într'o ḑi, că a fost numit căpitan pe câmpul de luptă, după ce a dat doveḑi de mare bravură. Atunci Ióna înţelese aceea bucurie nespusă, aceea mândrie ce simte cine-va, aflând de gloria fiinţei iubite şi pentru întâia dată fù fericită dela plecarea lui Fernand. Dar rĕsbelul nu se isprăvia, rênduri, rênduri de armată se trimeteau mereu. Gaston îşi urma curtea ce o făcea fetei, punêndu şi tóte puterile pentru a goní pe Fernaud din gândul ei. Acum nici o scrisóre nu venia dela Fernand şi cu o privire îngrijată, inima bătêndu-i de emoţiune, Ióna căuta la noutăţile rĕ belului numele celor morţi. Ar fi voit sĕ ce dintr'o aruncătură de ochi nefasta listă, d voiă privirea i se umplea de lacrămi şi nu sĕ urmeze lista mai departe.

Ea trăia în acéstă îndoială gro tr'o diminéţă i se aduce un pach fecţionat, pas de pas o a făcut accesibilă pentru tóte popórele din monarchia nóstră, pas de pas o a estins şi asupra vecinului regat Italia, şi acéstă alianţă acuma, după-ce iniţiatorul şi măestrul ei nu mai ţine în mână frênele puternicei Germanii, acésta alianţă acuma a ajuns a-şi revĕrsá în tótă splendórea raḑele sale binefăcĕtóre asupra popórelor, delăturând temerile escate în urma rĕsboiului dela 1870, rĕstaurând din nou ecuilibrul european pre alte base, şi asigurând pacea în a cărei durabilitate lumea de 20 de ani nu a mai avut incredere.

Ca corónă a acestei mĕreţe opere în diplomaţia europénă se consideră tocmai acuma visita, pre care o face junele impĕrat al Germaniei impĕratului şi regelui nostru în capitala Císlaitaniei, în Viena.

Referinţele între aceste dóuĕ state sunt atât de intime, raportul între ambii suverani atât de pretinesc, increderea care a străbătut în sinul popórelor atât de mare, încât de 20 de ani pacea europénă nu s'a considerat mai asigurată ca şi acuma.

Raporturi de frăţietate sau stabilit între armatele acestor 2 state, şi este sciut, că statul nostru întocmai ca şi Germania cu armata impune, pe ea se baséză încrederea reciprocă în ambele părţi. Aceasteia s'a dat viuă espresiune cu deosebire şi la întrevederea mai recentă dela manevrele germane.

Intimitatea raportului între ambii monarchi o a caracterisat mai potrivit junele impĕrat al Germaniei, numindu-o intimitate între părinte şi fiu. Şi mai intim, mai natural raport ca intre părinte şi fiu noi nu ne putem inchipuí.

In asemenea colori ni se presentéză nóua situaţiune acuma, şi sub acest raport salutăm noi pe imperatul Germaniei ca óspele monarchului nostru.

Dinastia a imbrăcat haine de sĕrbătóre spre a primí cu demnitate pe capul dinastiei de Hohenzollern, capitala Cislaitaniei asemenea a imbrăcat haine festive, a făcut ovaţiuni capului statului, cu care stăm în raport de pretenie.

La bucuria dinastiei se asociéză şi popórele credincióse, şi salută cu devotament pe monarchul, care în manifestaţiunile sale de până acuma s'a adeverit, că e apĕrătoriul păcei, pre care toţi o dorim în interesul prosperărei ţĕrei.

Ne asociem şi noi cu manifestaţiuni de simpatie pentru junele impĕrat german, carele e óspele impĕratului şi regelui nostru.

Revista politică.

Spărtura din partidul independent devine tot mai acută. Bĕtrânul Irányi s'a încercat sĕ înduplece pe membrii partidului la unitate şi sĕ lupte ca şi până acum sub un stindard pentru-ca sĕ pótă mai uşor delătura pedecile, ce li se pun şi sĕ ajungă scopul pentru-care luptă

Incercarea lui Irányi a rĕmas însĕ zadarnică. Acésta ne o adeveresc şi scirile mai próspete, ce sosesc din Budapesta. In adunarea clubului independent s'a făcut propunerea ca sĕ se respingă invinuirile, ce s'au adus asupra clubului şi sĕ se enunţe, că partidul stă pe basa programului dela 1848 şi nici decum nu e condus de principiile dela 1849.

Acésta a fost uşor sĕ o facă acum fracţiunea Polonyi-Eötvös, după-ce şi ex-guvernatorul Kossuth dela Turin a declarat mai în ḑilele trecute, că din partea lui Polonyi nu i-s'a făcut nici o propunere ca sĕ se formeze un partid, care ar representá ideile dela 1849, ér acum declară în o epistolă deputatului Hermann Otto, că încercările ce le face Ugron sunt lucruri herostratice.

Ugron şi 13 aderenţi ai sei însĕ nu voesc sĕ scie nimic de încercările de pace. Deputatului Vállyi, carele a fost încredinţat de clubul fracţiunei Eötvös-Polonyi ca sĕ aducă la cunoscinţă ugronistilor conclusele luate şi sĕ i învite a reintrá érăşi in grupul de până acum, i-s'a respuns din partea acestora, că ei ţin cu tărie la vederile lui Ugron şi vor reintrá în club numai, dacă li se va garantá, că actualele stări de lucruri, cari domnesc în partid, nu se vor mai continuá.

Evenimentul cel mai însemnat îl forméză sosirea împĕratului german în capitala monarchiei nóstre. Primirea, de care s'a bucurat suveranul german în Viena, este o dovadă puternică de simpatiile, ce le au popórele monarchiei faţă de aliatul puternic al ei.

Presa germană din Viena, presa magiară din Budapesta şi preste tot presa Germaniei se ocupă de acésta călĕtorie, şi în special presa vienesă prin articoli sĕrbătoresci preamăresce pre cel ce a sosit în numele păcei europene.

Căci cine putea vorbí de pace, când tinĕrul şi vigurosul principe de corónă german luase frânele imperiului în mână. Toţi presupuneau, că demnul urmaş al moşului seu, va căutá sĕ lărgéscă graniţele imperiului şi sĕ conducă poporul german din glorie în glorie. Cine putea crede la început, că acest tinĕr viguros, crescut mai mult sub influinţa lui Bismarck, care considera Bulgaria de o Hecuba pentru Germania şi nesocotia interesele monarchiei nóstre în Orient, acel tinĕr sĕ dea odată cu piciorul în podină şi sĕ se desfacă de cel mai puternic bărbat şi de cel mai mare diplomat, pentru-ca apoi sĕ închee el mai strêns legăturile de pace, după-cum cugetă, că e mai bine, atât în interesul Germaniei, cât şi în interesul celoralalţi aliaţi.

Şi legăturile, ce le susţine în special cu monarchia nóstră, aşa se vede, că s'au întărit şi încă sau întărit puternic. Acésta o adeveréză întêlnirea monarchilor în Silesia, după nefericita întêlnire dela Narva, căci la manevrele armatei germane din Silesia a esprimat împăratul german cuvintele, cari vor fi un act istoric: Impĕratul Francisc Iosif, scumpul meu aliat, mi este ca şi un tată.

Şi acum fiul vine sĕ îmbrăţişeze pe tatăl seu, vine sĕ închee şi mai puternic legăturile intime şi sĕ asigure pacea pentru fericirea popórelor statelor, in fruntea cărora stau şi le conduc. De aceea presa ii şi aduce omagiile meritate.

Se pare, că premieriul italian caută sĕ se apropie mai mult de Francia decât cum a trăit până acum cu acest stat. Acésta se vede mai cu sémă din unele espuneri, ce le-a esprimat către un redactor al ḑiarului „Figaro“. El a ḑis, că relaţiunile între aceste dóuĕ state sĕ nu mai rĕmână încordate, ci trebuesc imbunătăţite. Italia trebue sĕ trăéscă cu Francia în bune relaţiuni. Causa principală pentru-care Italia n'a putut spriginí până acum pe Francia, e a se atribuí in prima linie impregiurărei, că Francia a căutat numai inarmarea şi dela ea depinde ca Europa sĕ se desarmeze. Inarmările continue ale Europei o va aduce in fine la sapă de lemn, ér America se va ridicá şi o va face róbă.

Aplicarea apercepţiunei în practică.

Sórtea ne-a osîndit sĕ luptăm cu multe neajunse materiale. Sĕ recunóscem înşine, că suntem un popor serman, şi că ne lipsesce prima condiţie pentru grabnica sĕvêrşire a muncei de eliberare culturală. Urméză deci, ca o lege naturală, sĕ nu ne amăgim cu visări deşerte, ci de cu vreme sĕ îmbrăţişăm mijlócele, cari ne pot asigurá scopul: întărirea pentru vecie a némului nostru. Înţelegem continuitatea sămênţiei nóstre în urma boldului ce însaşi natura l'a sădit în lăuntrul nostru. Şi acésta în spiritul vederilor pedagogice, înpărtăşite de celebrul scriitor englez H. Spenzer

Vor fi ómeni, cu înclinări pesimiste, cari póte ar stá se ḑică, că ilusorice sunt ostenelele aduse în scopul amintit, dacă suntem puţin ajutoraţi în cele materiale. Acésta n'ar însemná altceva, decât a lăsá ogorul înţelenit pentru tóte vremile.

Nu vom uitá însĕ, că nu totdeuna zace puterea în materie. Ér poporului nostru în schimbul materiei, i a dăruit Dumneḑeu o nepreţuită comóră spirituală, un isvor nesecat de bogăţie sufletéscă, cea mai preţiósă a nóstră mostenire pămêntéscă.

Şi de insemnat e, că tot omul, din pruncie chiar, se simte strîns unit, de aprópe legat de acestea bunuri sufletesci, ce i le transpun străbunii, ca productul unor frământări seculare, ca fructele unei munci îndelungate şi osteniciós. A întroduce elevul în duhul acestor bunuri sufletesci, e prima pagină a pedagogiei. Cu alte cuvinte: a-şi însuşí aceste bunuri sufletesci, a şi-le preface în sânge, remâne pentru totdeuna cea dintâiu problemă a elevului. Pentrucă, puterile lui amăsurat scopurilor morale, numai în chipul acesta vor puté fi puse odată în serviciul societăţii, din care face parte. Numai aşa îşi va împliní cu mulţămire datorinţele, lucrând pururea din resputeri întracolo, ca mostenirea părintéscă sĕ se păstreze neatinsă, munca străbunilor sĕ se continue din generaţie în generaţie ca o pretenţie necondiţionată la esistenţă.

Educaţiunea dar sĕ-i vină într'un ajutor, ca o instituţie, ce are sĕ mijlocéscă ca elevul sĕ-şi pótă însuşí barem aceea căţime din rodurile muncei sufletesci, ce se pretinde după împrejurări şi pe care răzimat sĕ pótă mereu dá înainte Sĕ destepte într'ênsul o intimă stimă faţă de bunul comun, ce părinţii nostri numai prin grea muncă le au agonisit. Sĕ destepte în sfîrşit o temeinică pricepere pentru problemele timpului, ca ajuns odată la vêrstă, din intimă convingere cu căldură şi energie sĕ participe în nesuinţele şi activitatea obstéscă, în deosebi a connaţionalilor sei Cu un cuvênt sĕ-l ridice, într'un timp relativ scurt, la aceea înălţime intelectuală şi religiósă morală, la care [illegible]juns omenimea şi în special poporul seu.

E întrebare: cum sĕvêrsesce educaţia acést muncă?

După opinia obstéscă, ce — durere — şi aḑi p domină încă societatea, s'ar părea a fi arĕtată ca clar şi precis spre acest scop. Anume: sĕ se împă tăşăscă elevului resultatele muncei sufletesci, la ca a ajuns omenimea în decursul vécurilor, pe temeiu cărora sĕ se pótă avêntá la înlăţimea amintită.

Altă întrebare se nasce însĕ, dacă are limba puterea aceea magică, de a turná vederile şi observaţiile vorbitorului, în creerul ascultătoriului, întocmai ca impresiunile sensuale? Şi dacă, preste tot, destéptă ea în ascultător în aceeaşi energie, simţirile vorbitoriului?

Sunt învĕţători, cari seduşi de atare îndoelnică teorie, cred într'un mod naiv în puterea fermecătóre a cuvintelor lor. Şi de aceea presupun, că în spiritul elevului nesmintit acele gândiri şi simţeminte

---

Piciórele îi tremurau, inima-i bătea, când recunoscù sub-scrierea lui Fernand.

— N'a murit, ḑise dênsa fericită. Şi, tremurând de emoţiune, merse sĕ se închidă în odaia ei, nerăbdătóre de a fi singură pentru a cetí scrisórea ce primise. Plicul nu era timbrat. Se găsia el óre lângă dênsa? Atunci pentru ce-i scrie şi nu vine el? O grozavă încuetudine îi stinse inima. — A murit póte?.... Şi neîndrăsnind sĕ deschidă scrisórea, desfăcù pacheţelul. Atunci dete un ţipet. Lanţul ei de aur era acolo!..... O mare desperare o cuprinse, pieptul i se stinse, lacrămile o înecau, creḑù, că viaţa e perdută şi totul dispărù împrejurul ei, strigà tare, spĕriată auḑindu şi — numai singură glasul — Fernand a murit!.... Apoi cu o mână tremurândă deschise scrisórea. Ea avea data din aceea diminéţă chiar, şi cuprinde aceste rênduri:

„Domnişóra!“

„Sunt silit a ţi înapoiá lanţul, numai nădăşduesc „a te vedé, sunt desperat de a renunţa la dta.

„Te rog nu me blăstema, értá şi uită pe ne„norocitul. *Fernand.*“

Sĕ fie cu putinţă? După atâtea făgădueli, Fer- d a uitat'o, ea care-l iubia atât. Şi sfărîmată rere se înnecà în lacrimi, creḑênd, că va murí. nândria de femee, părăsită desteptându se ovêrşì durerea, emoţiunea însĕ fusese prea óptea următóre biata copilă avù un i. Şese sĕptĕmâni fù între viaţă u al ei cuvênt, făcêndu-se mai bine, fù întrebarea de nu s'a primit sciri despre Fernand.

Nimeni însĕ nu-l vĕḑuse. Gaston spunea, că auḑit vorbindu-se despre căsătoria lui Fernand cu o fată fórte avută, credea el, că pentru acésta Ióna nu se va mai gândí la dênsul. O grozavă melancolie o cuprinse, privirea i se întuneca faţa, începù sĕ i păléscă în fine într'o ḑi însciinţà pe mamă-sa, că voesce sĕ se retragă într'o mănăstire, viaţa îi reamintea prea mult durerea ei, creḑênd mórtea aprópe, când vedea tinere părechi trecênd pe lângă dênsa.

Cu tóte rugămintele mamei ei, voì chiar sĕ-şi încépă noviciatul, dar era încă aşa de slabă pentru a puté îndura aceea viaţă încât consimţì la cererea mamei sale de întârḑia cu 6 luni întrarea în mănăstire. In fine plecară la Nizza, în frumósă ţéră unde érna nu se cunósc, creḑênd, că acolo va începe a iubí viaţa cunoscênd natura în tótă frumseţa şi splendórea, ei, dar ea fù rece.

Totul impregiur îi păru trist, nu se gândì decât la iubirea ei tradată, la viaţa ei perdută. Intr'o diminéţă, în salonul hotelului ea resfoia cartea, unde erau numele tuturor călătorilor, numai decât îngălbinì şi scóse un mic ţipet, când cetì numele căpitanului Fernand de M.....

Luând informaţiuni mai de aprópe, află, că a a sosit de câteva ḑile şi trăesce fórte retras. Trebue sĕ-l vĕd, sĕ-i vorbesc, sĕ sciu adevĕrul, 'şi ḑise Ióna şi rugà pe un servitor de a o însciinţá, când va veni Fernand. Ocasiunea i se presentă chiar a dóua ḑi. Fără a me numí, ḑise ea, spune dlui Fernand, că o damă voesce sĕ-i vorbéscă pentru o causă seriósă şi fără multă intârḑiere. Tremurândă şi îngrijată Ióna aşteptà. Uşa se deschise şi ea dete un ţipet, recunoscând cu greu pe acela, ce era în faţa ei.

Fernand era galbên şi slab, o cicatriţe roşie se vĕḑù pe fruntea lui şi — o grozăvie! .... mâneca dela palton cădea în jos, mâna stângă îi era retezată. Fără a gândí la ceea ce face, Fernand voì a se retrage, dar Ióna era deja lângă el. Acum înţeleg 'şi ḑise dênsa şi şiróie de lacrămi curgiau din ochii ei, privind pe scumpul ei logodnic.

— Pentru ce ai venit sĕ me reveḑi, dragă Iónă? Ce amintire 'mi mai păstreḑi acum?

— Aceea al unui om brav, ḑise ea.

— Gloria costă mult, ḑise Fernand şi n'am voit-o decât pentru tine, blăstăm glontele, care nu m'a omorit pe mine, dar care a sdrobit fericirea mea.

— Inima ta nu mai e a mea, şi nu mi-o dai intrégă ca de altă dată?

— Nu dragă, acésta jertfă nu o voiu primí nici odată, ai vĕḑut bine, am preferit sĕ creḑi, că ţi-am fost necredincios.

— Şi eu te iubesc mai mult ca în totdeuna, ḑise ea aruncându-i se în braţe.

Trei ani la urmă, Fernand ḑicea unui copilaş frumos şi plin de viaţă: Stringe bine în braţe pe scumpa ta mamă, căci eu nu pot. *M. U.*

trebue sĕ se producă, ce ei cred, că le anină de cuvintele intrebuințate. Dacă ar fi așa în aevea, atunci ar percepe elevul fără cea mai mică intețire a propriei sale activități. Atunci nimic n'ar fi mai ușor, decât a învĕțá și a educá. Ar fi deajuns dacă învĕțătoriul și-ar perora simplu materialul învĕțămêntului ca prin o predare clară sĕ-și esprime cugetele sale proprii și fără multă ostenélă în curênd se ridice și elevul la gradul seu intelectual. In asemenea cas, resultatele sciinței, cari dau materialul învĕțămêntului, s'ar puté cu multă inlesnire împărtășí, s'ar putea așa ḑicênd turna ca cu tolceriul în spiritul elevului. Cu drept cuvênt apoi s'ar puté ḑice, că elevul numai are nimic de făcut, decât sĕ accepte în mod pasiv tot ce se rostesce de pe buzele învĕțătoriului. Bietul elev n'ar mai socotí nimic în asemenea împrejurări. Centrul, totul ar fi învĕțătorul. Din norocire însĕ, nu este așa. Se vorbesce acum în deobste, putem ḑice, de procesul apercepțiunei. Că elevul nici o intuiție nu face fără ca interiorul seu sĕ nu-i facă oposiție; sau că, nimic nu i-se póte împărtășí din nou, fără sĕ fie luat în dreaptă considerare capitalul cunoscințelor deja ecsistente în spiritul elevului. Și în adevĕr, un ochiu cât de puțin ager, póte sĕ observe, că decâte-ori elevii primesc ceva spre învĕțare, de atâtea-ori ei cugetă și simt ceva propriu în sine. De atâtea ori cugetele și simțemintele lor ascunse se învêrt ca pe furiș în jurul spuselor învĕțătorului.

Și din chiar lucrarea acésta secretă a elevilor, se vede devotamentul, cu care ei urmăresc învĕțămêntul adevĕrat. Precum și din privirea lor vióie, din lumina cea veselă ce oglindéză fețele lor, decâte ori învĕțătorul atinge adevĕrata córdă a inimei lor. Apoi întrebările pline de viață și consimțămêntul lor plin de bucurie, ce nu arareori isbucnesce din nevinovata lor inimă, manifestată prin espresia: da! așa-i!

Cine a petrecut vre-un asemenea moment binecuvêntat: cui i a fost dat sĕ observe vre-o atare clipă de însuflețire în sinul unei cete vióie de copii acela scie ce diferință uriașă e între asemenea învĕțare și intr'o simplă percepere pasivă. Acela e pe deplin convins, că cunoscințele nu se pot împărți după plac, ca bună óră nesce obiecte, ci elevul are sĕ și-le agoniséscă prin prelucrare, prin activitate proprie. Acésta va se însemne a lucrá condus de interesul pedagogic, ce astăḑi devine a fi bucinat și cu trébă și fără trébă.

Întreg capitalul intelectual, ce educațiunea și învĕțămêntul, prin împrumutată lucrare, au sĕ sădéscă în spiritul elevului numai prin mijlocirea complecsului de idei deja esistente în spiritul elevului se póte efeptuí. Și numai într'atâta, întru cât va isbutí a pune în fața lucrurilor nóuĕ multe cugete inrudite, cari aduc lucrul în lumina adevĕrată, incorporându l în sinul lor.

Nimeni nu observă, decât cea-ce scie, și nimeni nu acceptă, decât ceea-ce simte sau a esperiat. Întocmai și aci. Ce e absolut nou, pentru care nu se află nici un punct de înnădire, remâne neînțeles, sau superficial cuprins. Ear unde cuvêntul învĕțătoriului a isbutit a desteptá până și acele mai ascunse cugete a le elevului, atunci studiază mai cu devotament, fără sĕ rĕmână pasiv, ci din contră activ până la intețire.

Resultă deci ca fapt: că activitatea proprie, are sĕ fie privită de cel mai evident semn al învĕțării și nu pasivitatea

Prin urmare datoria învĕțătoriului nu e de a transpune în spiritul elevului simple materii din cutare ram al sciinții ori idei, noțiuni și simțĕminte, ci sĕ destepte și sĕ ageréscă acele activități spirituale, cari au drept resultat productele respective. Intindă și dar' fără preget, mâna sa aranjatóre, în lăuntrul cugetelor și simțemintelor ascunse ale elevului, cari constitue „eul“ acestuia și hotărăsc viitorul lui, pe aceste le ridice la lumina conscinții împrumutând învĕțămêntului limpeḑime, căldură și viață.

Cum? Vom revení. Dr. *V. Bologa.*

Viéța și activitatea marelui învĕțătoriu ecumenic Vasilie.

In restimpul înflorirei literaturei bisericesci la greci, o aparițiune maijestetică și impunătóre este cel dintâiu dintre părinții bisericesci capadocieni, Vasilie cel mare. El s'a născut la an. 329 în Cesarea Capadociei. Tatăl seu Vasilie ca retor se bucura de renume, desvoltându-și activitatea sa cea mei însemnată în Neocesarea. Bunica sa Macrina, eleva episcopului Taumaturgul (făcĕtoriul de minuni) din Neocesarea, era o matronă fórte piósă; ér maica sa Emelia, nu era mai puțin cucernică și temătóre de Dumneḑeu. Și precum tatăl seu erá un bărbat erudit și religios, astfeliu au fost și toți frații sei, asa Grigorie și Petru, cari devenirá episcopi, de asemenea și Neucratie, carele ca ascet a murit de timpuriu, precum și sora sa Macrina.

Maica și buna sa au sădit de timpuriu sentimente religióse în inima fragedă alui Vasilie; ér elementele culturei scientifice le-au primit el dela tatăl seu. A cercetat apoi mai multe scóle retorice și filosofice, pre cea din Cesarea Capadociei, din Constantinopolea și din Atena, unde a petrecut 5 ani. Aici a legat el pretenie intimă cu compatriotul seu Grigorie, carele încă era așa de insuflețit de amóre cătră btserică și sciințe, ca și Vasilie. Ambii nu cunosceau în tot orașul numai dóuĕ strade, una ce ducea la biserică, și ceealaltă ce conducea la scólă. Tot aici au făcut dênșii cunoscință și cu Iulian, carele mai târḑiu ca împĕrat a primit atributul de apostat. — Părăsind Atena la an. 355 s'a reintors acasă, unde în scurt timp a devenit un retor renumit. După-ce s'a botezat în etate aprópe de 26 de ani de episcopul locului, la sfatul surorei sale a părăsit cariera de retor, și s'a dedicat ascesei, primind și hirotesia de lector. Spre a cunósce modul de viéță a celor mai renumiți asceți, a călătorit cercetând mănăstirile sau locuințele călugărilor, prin Siria, Palestina și Egipet; er întorcêndu se acasă, s'a stabilit în Pont, unde a întemeiat mai multe mănăstiri pentru monachi, ducênd și el insuși o viéță singuratică. După mórtea tatălui seu atât maica cât și sora sa au îmbrățișat acest mod de viéță. In singurătatea sa escetică s'au monastică a avut Vasilie de soț pe Grigorie dela Nasianz, conscolariul și amicul seu intim din Cesarea și Atena. Aici petreceau ei în rugăciune, ascesă și studiu, ocupându-se cu predilecțiune pelângă s. scriptură cu scrierile lui Origen. Fructul acestui studiu intensiv și serios a fost o colecțiune a locurilor celor mui alese din opurile lui Origen, intitulată „Filocalia“.

La an. 364 venind Vasilie din singurătatea sa pontică la Cesarea Capadociei, orașul seu natal, episcopul Eusebie îl hirotonì întru presbiter, chiar fără convoirea lui prealabilă și îl luà pelângă sine, ca sĕ-i ajute în conducerea episcopiei. Vasilie începe acum o activitate măréță și strălucită ca ascet și predicatoriu de o parte, ér de alta ca apărătoriu ager și înfocat al ortodoxiei contra arianismului, patronat de împĕratul Valens (363—378), precum și de organele și uneltele lui. Mai consacrând încă și averea sa pentru nenumĕrate scopuri filantropice și binefaceri față de sĕraci, s'a întêmplat preafiresce, că renumele lui a crescut atât de mult, încât prin acesta și a atras ura și geloșia episcopului seu. Venind în neințelegeri sau disarmonie cu el, Vasilie se retrase la singurătatea sa pontică. Dar greutatea timpului îl silì pe episcopul a rechiemá și a cere de nou ajutoriul lui Vasilie, în luptele cele grele, ce erau în ordinea ḑilei. Acum se distinse așa de tare, încât după mórtea episcopului seu la an. 370, a fost el ales și ridicat în scaunul episcopesc din Cesarea, cu care era îmbinată și demnitatea metropolitană asupra Capadociei, precum și cea de exarch asupra diecesei Asiei mici răsăritene sau a Pontului.

Vasilie cel mare a păstorit turma diecesei sale dela an. 370—379, murind în ḑiua primă a lunei lui Ianuariu an. 379, abia în al 50-lea an al vieții sale, în urma ascesei aspre precum și a ostenelelor și luptelor multe, ce le-a avut Ca episcop nunumai a desvoltat o activitate păstoréscă fórte zelósă și mărétă, la carea trebuesce se amintim și înființarea unui spital grandios, în apropierea Cesarei numit Basiliade pentru susținerea căruia spesa tóte venitele sale, trăind el însu-și în cea mai mare serăcie; ci el era încă și stêlpul ortodoxiei, al unității, și păci bisericesci, corĕspondênd în scopul acesta cu episcopii rĕsăritului și ai apusului, și opunêndu-se cu resoluțiune și perseveranță la tóte încercările și amenințările, ce veniau atât din partea prefectului împărătesc Modest, cât și din partea împĕratului Valens, carele însu-și a venit la Cesarea, în an. 372, pentru ca sĕ-l depună și trimită în esil. Dar acela, carele a trimis în desteritate pe toți ceialalți episcopi ortodocsi s'a uimit de mărimeă și atitudinea acestui, părătoriu neclătit al dreptei credințe, lăsându-l în pace, în scaunul seu episcopesc.

Toți contipuranii, cu escepțiunea neinsĕmnatului numĕr de contrari și pismuitori ce i-a avut, l'au admirat pe acest bărbat rar, drept aceea scurt după mórtea sa a fost onorat cu epitetul „cel mare“. și cu venerarea de sânt și învéțătoriu mare ecumenic (mare dascal al lumei). (Va urmá.)

Avis.

Din considerare la încuragiarea culturei legumăritului, în raionul despărțĕmêntului III al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, adunarea generală dela 18/30 Iuniu 1889 din comuna Vale a pus la dispozițiunea comitetului suma de 40 fl., din care sĕ se împartă remunerațiuni acelor învĕțători, cărora le va succede de a înduplecá pe țĕrancele nóstre din acest despărțĕmênt și în special în jurul Sĕlistei la cultivarea grădinei de legumi.

In esecutarea acestui conclus provocăm pre toți învĕțătorii din acest despărțĕmênt, cari au cultivat grădina scolară cu deosebire în ramura legumăritului și prin acésta au dat îndemn țĕrancelor nóstre, ca și ele sĕ cultive legumăritul, sĕ documenteze până Joi la 11/23 Octombre a. c. în scris la acest comitet, că ei au cultivat grădinile scolare și cu deosebire prin cultivarea legumăritului au dat îndemn țĕrancelor la cultivarea legumăritului.

Ca document va serví adeverință dela comitetul parochial respectiv, ca scaun scolariu, vidimată de oficiul parochial și de oficiul protopresbiteral.

Din ședința comitetului despărțĕmêntului III al Asociațiuni transilvane, ținută în Sibiiu la 17/29 Septembre, 1890.

Nicanor Frateș, director
Mateiu Voilean, secret.

Varietăți.

* Ḑiua onomastică a Majestătii Sale regelui Francisc Iosif I. s'a sĕrbat astăḑi în mod solemn în biserica nóstră din cetate. La serviciul divin au asistat toți dnii membrii din gremiul consistorial aflători în loc, tinerimea seminariului „Andreian“ dimpreună cu corpul profesoral, precum și alți onorațiori.

* (Sciri militare). FML. Principele Lobkovicz fost comandant la Cluș este denumit comandant în Budapesta, ér în Cluș e denumit FML. Teodor Galgozy din Cracovia.

— Domnul Dimitrie Goia preot gr. or. a fost denumit capelan militariu în reservă.

* (Himen.) Dl Augustin Chețian cleric absolut, și d-ra Ana. V. Marcu, își vor sĕrbá actul cununiei Duminecă în 23 Septembre a. c. st. v. în biserica gr. or. din Bobohalma.

— Dl Nicolau Șurian, cleric absolut și d-ra Iuliana Creițar își vor sĕrbá actul cununiei Dumineca în 23 Septembre v. în biserica gr. or. din Spring.

— Dl Demetriu Lupu, cleric absolut și d-șóra Carolina Stănilă își vor celebrá actul cununiei la 30 Septembre v. în biserica gr. orient. din Lueriu.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiu escrie concurs cu termin de trei sĕptĕmêni pentru ocuparea postului de magistru postal în Ilia (comit. Hunedóra) împreunat cu salariu de 523 fl. Concurenții au a depune cauțiune de 200 fl.

* (Foc în Ocna-Sibiului.) Precum comunicasem în Marța trecută a ars érăși în Ocna Sibiului la 17 familii, între cari și preotului nostru Isaia Popa i-a mistuit focul șura, supraedificatele și nutrețul. Mercuri a isbucnit foc în alt loc și a prefăcut în cenușă case, șuri, și bieții ómeni, cari ș'au strîns ceva după potopul înfricoșat de astă-véră, au fost păgubiți acuma cu totul prin incendiu. Paguba e enormă. Comuna Ocna a fost cercetată de foc anul acesta de trei ori. Numĕrul familiilor, cari au suferit paguba e de 94.

* (Linie ferată.) Mercuri în 19 Septembre s'a făcut deschiderea solemnă a comunicațiunei pe calea ferată Deeș—Zilah.

* (Un deputat insultat.) Scirile din Budapesta comunică, că în 30 Septembre a fost insultat în public deputat dietal Hannibal din partea negutătoriului Wollman, din causa unor diferințe de negutătorie.

* (Ministerul de interne sub pază.) Foile din Budapesta comunică următórele în acésta afacere. Contra unui pretore din provincie s'a fost introdus cercetare diciplinară, în urma căreia a fost distituit din oficiu, acéstă sentință a fost întărită de ministerul de interne. In ḑilele trecute adresà pretorul respectiv o epistolă, în care amenința cu mórte prin glonț atât pe secretariul ministrial Lukács, cât și pe consilierul Ieklfalussy. Din acéstă causă căpitanul suprem al orașului a dispus ca palatul ministeriului de interne sĕ fie păḑit.

Mulțămită publică.

Primăria comunală din Rodu, cercul pretorial al Mercurei, își ține de a sa cea mai strictă datorință de a esprimá prin acésta atât în numele seu, cât și a celor 46 familii nenorocite, prin îngrozitoriului incendiu întêmplat în acésta comună la 18/30 August, a. c. cea mai ferbinte mulțămită publică domnilor pompieri din comunele învecinate: Poiana, Sĕliște, Galeș, Tilișca, și Apoldul inferior, precum și patrolelor de gendarmi din Sĕliște și Mercurea, dând ajutoriu în nenorocósa ḑi comunei nóstre, și localisând focul tocmai în momentul, când voia se ia dimensiuni așa de mari, încât mai mult de jumĕtatea comunei nóstre era espusă pericolului de a se preface în cenușă.

Rodu, la 5 Septembre, 1890 v.

Primăria comunală.

Dan Genie, primariu
I. Beu, notariu.

Din Public.

Avis.

Tinerimea română invită prin acésta tótă inteligința română din loc, la o petrecere cu joc, mai mult de natură familiară, pe *Marți, 7 Octomvre n. la órele 8, în pavilonul dela „Hermannsgarten“*.

Damele sunt rugate a se presentá în toalete simple și după putință în port țĕrănesc.

Sibiiu, în 3 Octobre, 1890.

Comitetul arangiator.

Poșta Redacțiunei.

„Mai multor parochieni din Ruja“. Adresați-ve cu plânsórea D-vóstre la autoritățile nóstre competente și veți primí satisfacțiunea dorită. Corespondința trimisă nu se póte publicá.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Octobre 1890.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.20	101.10
Renta de aur austriacă	105.80	105 75
Obligațiuni urbariale tem.-băn. cu sorți	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Sorți de stat dela 1860	139.75	140.—
Galbin	5 35	5.35
Napoleon,	8 85½	8 87

Nr. 360. [469] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Buzd cu paroch, sĕ' publică al III-lea concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Tóte venitele acestei parochii sĕ ridică peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa au a-şi asterne rugările instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, 12 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. prot.

Nr. 437. [448] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor de învĕţători dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Merchiaşa, cu salariu de 170 fl., din cari are fiitoriul învĕţătoriu a-şi plătí diurnele la conferinţele învĕţătoresci, sarea trebuinciósă din slatina comunală, dreptul pentru păşunatul vitelor asemenea unei gazde, folosirea pentru legumi a grădinei de pomărit, locuinţă liberă în edificiul scólei, precum şi lemnele necesare de foc în decursul anului. In Dumineci şi sĕrbători sĕ ţină în biserică strana în calitate de cantor.

2. Bogata-olteană, cu salariu anual de 100 fl., dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. Fântâna, cu salariu anual de 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, sĕ se înainteze subsemnatului oficiu în terminul susindicat.

Cohalm, 20 Augurt, 1890.

Oficiul protopopesc gr. orient. al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Nr. 383. (460) 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele de mai jos din protopresbiteratul Iliei se scrie concurs întermin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bacea cu filia Cuieş, cu salariu anual de 140 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei scolare pentru legumi şi lemne de foc.

2. Vorţa cu filia Valea-lungă, cu salariu de 193 fl. v. a. cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei de legumi şi 4 stângini de lemne din care sĕ se încălḑéscă şi scóla.

3 Brădăţel, cu un salariu de 200 fl. cuartir în edificiul scólei şi lemne câte vor fi de lipsă.

Aici învĕţătoriul are se ţină şi strana în Dumineci şi sĕrbători.

3 Glodgilesci, cu salariu anual de 218 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá vre-unadin aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Ilia, la 30 August, 1890.

A. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 323. (455) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Unguraşului, se scrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“ şi anumit:

1. Rachiş, cu salariu anual de 200 fl.
2. Hida, cu salariu anual de 90 fl.
3. S. Maria, cu salariu anual de 150 fl.
4. Tămaşa, cu salariu anual de 150 fl.
5. Stîna, cu salariu anual de 160 fl., avênd a se instruá pentru acest salariu şi copii din filia Ciumĕrna.

Informaţiuni mai de aprópe se pot primi la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a-şi substerne cererile concursuale proveḑute cu documentele cerute de legile scolare din vigóre în terminul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă Hidalmás.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Fizes Sânpetru, 30 August, 1890.

Pavel Roşca,
adm. protopresb.

Nr. 407. (456) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos nsemnate în protopresbiteratul Geoagiu II, sĕ escrie concurs cu termin până în 20 Septembre st. v. a. c.

1. Cerubăcăinţei cu salariu anual de 150 fl. din repartiţiune şi lemne pentru foc.

2. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru foc.

3. Steuini, cu salariu anual de 80 fl., din repartiţiune şi lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta aceste posturi au a şi asterne cererile lor, instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu, până la terminul sus indicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărêmb, 30 August, 1890.

Sabin Piso, sen.
protopresbiter.

Nr. 266. [558] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiele mai jos însemnate din protopresbiteratul Bistriţei sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Coşna, cu salariu anual de 200 fl. din lada comunală, cuartir ş lemne de foc.

2. Borgo-Bistriţa, cu salariu anual de 200 fl. din fondul scolar şi 3 orgii de lemne;

3. Ida-mare, cu salariu anual de 200 fl; computate victualele şi banii dela popor;

4. Blaşfalĕul de sus, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc;

5. Blaşfalĕul de jos, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii au a şi înaintá suplicele instruite conform legilor din vigóre până la terminul sus indicat la Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Borgo Bistriţa, la 24 August, 1890.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 518. [453] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch din comuna Panic, protopresbiteratnl Cluşului, care e clasificată de parochiă clasa a III-a, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele parochiali dau un venit sigur de 400 fl. 90 cr., din cari jumĕtate le va primí fiitoriul capelan. Specificarea acestor venite se póte vedé la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Concurenţii au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, in 21 August, 1890.

Tuliu Roşescu,
adm. prot.

Nr. 403. [452] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Federi, în protopresbiteratul Haţegului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele statorite în protocolul şedinţei comitetului parochial la 12 Aprile 1890 sunt următórele:

1. Simbria preoţéscă dela 80 fumuri câte un fl. . . . . . fl. 80.—

2. Celelalte venite precum: Botezuri, cununii, înmormêntări, masluri, sânţirea apei, venitul umblatului cu crucea în ajunul botezului Domnului, molitvele în ḑilele postului, şi la sĕrbători mari, slujirea paştilor şi alte venite estraordiuare, tóte acestea dau un venit de . . . . . fl. 120.20

La olaltă suma venitor face fl. 200.20

Doritorii de a reflectá la acéstă parochiă au a şi aşterne petiţiunile în terminul ḑis, — instruite conform prescriiselor „Regulamentului pentru parochii“, la subscrisul.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial.

Haţeg, la 24 August, 1890.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 338. [454] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc din comunele mai jos însemnate, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Buceşiu, cu salariu anual de 130 fl., cuartir liber şi lemne de foc, cât va cere trebuinţa.

2. Căinel, cu salariu anual de 100 fl, cuartir liber şi lemne de foc, cât va cere trebuinţa.

3. Crăciunesci, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc, cât va cere trebuinţa.

4. Grohot, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.

5. Mestécăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.

6. Pescera, cu salariu anual de 80 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.

7. Potingani, cu salariu anual de 35 fl., şi lemne, cât va cere trebuinţa.

8. Ribişóra de jos şi de sus, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.

9. Tomnatecul de jos şi de sus, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 stângini lemne de foc.

10, Trestia, cu salariu de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc, cât va cere trebuinţa.

11. Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne, cât va cere trebuinţa.

Cei cari vor a reflectá la vre-unul din aceste posturi au a-şi asterne cererea instruită în sensul legii, subsemnatului oficiu in terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 30 August, 1890

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Szám: 4846/1890. polg. (562) 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy Nagy-Selyk község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási **határidőül 1890 évi November hó 20-ik napjának d. elötti 9 orája Nagy-Selyk község házához kitüzetik**, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtok rendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeztek, és hogy a kérés 1-ső példányát ezen kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 évi Szeptember hó 13-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök — *Czámpa Domokos* jegyző.

Sz. 6251/890. plg. [468] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a szászujfalusi határ általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte és ennek határnapjául 1890 évi December hó 1 ső napján d. elött 9 orára tűzte ki.

Ezen tárgyalásra az emlitet község öszszes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra megnem jelenö birtokosok ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszék
1890 September 18-án tartott üléséből.

Sz. 93/890 vhjt. [(467) [1—1

Árverési hirdetés.

Alolirt birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a szelistyei tekintétes kir. járásbiroság 1890 évi 890 polg. sz. a. kelt végzésével ecselöi Parau Vaszilie ellen, ottani German Antonie részére 295 frt. és járulékai illetve 195 frt. után 1890 Ianuár 1-töl járó 6% kamatai 41 frt 50 kr. eddigi költségek követelés behajtása végett elrenkelt kielégitési végrehajtás folytán 1890 évi Iunius hó 13-án lefoglalt és 330 frt. 46 kerra becsült 's a mely összegben végrehajtást illetö 's szintén lefoglalt következö activ követelései is benfoglaltatnak és pedig:

Albu Moisze 50 kr. Blagu Iuon 2 frt Foca Iuon 2 frt. Foca Toma 84 kr. Onea lui Nicolae Munzat 1 frt. Foca Tóder 1 frt Ivan Iacob 20 frt. Iovu Vaszilie 80 kr. Iovu Iuon 1 frt. 60 kr. Iuon Mures Fice 1 frt. 80 kr. Vaczilie Gabrilla 80 kr. Ivan Vaszilie 17 frt. Iacob Mulesiu biscodi 60 kr. Ana Antone Tesa 1 frt. 90 kr. Szasz Vaszilie Todi 60 kr. Cristea Iacob 40 kr. Otioiu Iuon lui Andrei 1 frt. Cristea Vaszilie 13 frt. 58 kr. Marian Vaszilie lui Iuon 2 frt. Iuon lui Nicolae Fica (mules) 4 frt. Nicolae Mules Fica 1 frt 70 cr. Antonie Nicolae Mules Fica 3 frt. Szamuu Gavrilla 3 frt. 20 kr. Moise Ivan 2 frt. Antonie Tesa 1 frt. Fogadar Toma 2 frt. 70 kr. Toma Tesa 40 kr. Gavrilla Antonie 4 frt. 70 kr. Vaszilie Vaszilie Vulcu 20 kr. Vaszilie Fratila 6 frt 30 kr. Iuon Fratila 5 frt. 83 kr. Dregoiu Toma junior 2 frt. 50 kr. Toma Flocea senior 24 kr. Iuon Floca Dregoiu 46 kr. Iakob Toma Tesa 1 frt. Nicolae Oprea 20 kr. Popoviciu Vaszilie 2 frt. Popa Alexea 40 kr. Otioiu Vaszilie 2 frt. Muntean Szavu 52 kr. Iakob lui Onca lui Tesia 1 frt. 44 kr. Munzatu Irotei 1 frt. 04 kr. Gavrilla Iuon Masariu 1 frt. 40 kr. Munzat Mateiu 3 frt. 40 kr. Munzat Toma 4 frt. Iuon Szasz Micu 30 kr. Mirion Iacob 2 frt. 50 kr. Muntean Iuon 1 frt. 20 kr. Vulcutiu Paraschiva 2 frt 86 kr. Alexe Lázár 2 frt. 26 kr. Dregoiu Iacob 3 frt. 80 kr. Toader Neta 20 frt. Ioan Metiu Tesa 1 frt. 45 kr. Iuon Hodos 9 frt. Dumitru Tesia 2 frt. Munzat Iacob 1 frt. Munzat Vaszilie 60 kr Vaszilie Moisze Mulesiu 80 kr. Onea V. Moisze Mulesiu 50 kr. Iacob Luca 2 frt. 21 kr. Iuon Luca Raimer 50 kr. Nicolae Metiu 1 frt. 40 kr. German Iuon 80 kr. Grecu Iuon 2 frt. 70 kr. Szász Onea Catrini 84 kr. Vasilie Nyagu 90 kr. Paraschiva Hader 52 kr. Motioiu Vaszilie 50 kr. Czigány Vasziile 4 frt. 44 kr. Marie lui Iuon Metiu 65 kr. Otioiu Iacob 2 frt. 70 kr. Vaszilie Foluca 30 kr. és Iuon Vulc Bitunál 2 frt. 70 kr. továbbá 1 göje 4 drb malaczal 1 ökör szekér 2 drb üres boros hordó és 3 drb borjuból alló ingoságok, a szelistyei tekintetes kir. járásbiróságnak 1890 évi 1098 sz. végzése folytán nyilvános árverés utján eladatnak, minek a helyszinén vagy is végrehajtást szenvedö Parau Vaszilie lakásán leendő eszközlésere **1890 évi October ho 8-ik napja délelötti 9 orája** tüzetik ki, melyhez a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az emlitett ingóságok készpénzbeli követelések kivételével emez árverésen a végrehajtási eljárás 107 §-a szerint szükség esetében becsáron alol is eladatni fognak.

Kelt Szelistyén 1890, September hó 29-én

Butyán Iános
kir. végrehajtó

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 100 Sibiiu, Marţi 25 Septembre (7 Octobre) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Septembre.

Se tângue amar dl profesor dela universitatea din Cluş Moldován Gergely asupra ungurilor, că nu sunt destul de mesteri ca sĕ facă tinerimea română ca sĕ iubéscă pe unguri în acea mĕsură cum, îi iubesce dsa, şi un alt colegă al seu i rĕspunde în un ton destul de ironic şi muşcătoriu. Am cetit şi noi publicaţiunile dlui Moldován Gergely, căci datoria de publicisti nu ne lasă ca sĕ nu urmărim cu atenţiune cele ce se petrec în jurul nostru.

Dl Moldován Gergely are un recept şi pre acela 'l recomândă magiarilor ca sĕ pótă eşí din starea bolnăviciósă a atmosferei sociale de aḑi.

Sunt inalte zidurile despărţitóre între români şi magiari pe calea socială şi dl Moldován ar voí ca se le delature, dar ungurii nu vor şi aşa cum voesce dl Moldován, nu voim nici noi

Noi românii ţinem morţiş la limba nóstră şi la legea nóstră, învĕţăm şi alte limbi bucuros, dar de a nóstră nu ne lăsăm odată cu capul. Fraţii magiari sunt mai cu minte decât noi, ei nu vreau nici sĕ audă de altă limbă, ministrul Szapáry este bombardat cu interpelaţiuni din causa unei telegrame trimisă în limba germană, contele Csáky era luat la gónă pentru ordonanţa lui cu privire la limba germană în gimnasii şi aşa pe când noi voim sĕ cunóscem pe magiari, profităm chiar de productele lor literari, fraţii magiari se inchid ermetice de noi şi nu vreau se ne cunoscă, nici sĕ ne audă de nume.

Aici e prăpastia cea mare între ei şi noi.

Este fórte ingrată incercarea dlui Moldován de a scóte pe magiari din ogaşa pe care au pornit.

Ei ţin, că nu au lipsă de nici o altă limbă decât de a lor, pe care o cred tot atât de cultă şi cultivabilă cât şi pre cea engleséscă ori franţoséscă şi din asta nu i póte scóte nimene.

Şovinismul naţional merge la ei până acolo, de în scólele lor confesionale nu sufer altă limbă de ale patriei.

De aici apoi desastrele, ce le sufer la esamenul voluntarilor ca oficeri, de aici neajutorinţa la oficiile postale şi la cele de comunicaţie, de aici neînţelegerile pe întrégă linia.

Orbiţi preste mĕsură de dragoste pentru limba lor 'şi uită, că aici nu pot cumpĕrá un puiu fără se vorbéscă românesce şi nu pot esercíá o meserie fără de ajutoriul altei limbi.

In loc ca sĕ-şi insuşéscă ei limba maiorităţilor, ceea-ce ar merge mai cu inlesnire, se apucă de o lucrare cu mult mai grea, de o lucrare anevoiósă, de magiarisarea altora.

Acésta lucrare a aţiţat ura între cetăţeni şi mai mult, resistinţa ce li se opune e cu mult mai mare decât au creḑut la început, şi nĕcasul lor cresce pe ḑi ce merge, vĕḑênd cu ochii nesuccesul, la care ajung.

De acest nĕcas puteau fi cruţaţi, dacă nu s'ar fi lăsat impinşi de presa jidană şi de câţiva ómeni fanatici şi îndrăsneţi.

Porniţi odată în drumul acesta e greu de a i oprí, nu i va succede nici d-lui Moldován Gergely, ori cât de accreditat este dsa la unguri, nici altora, cari nu se bucură de increderea lor.

Vor trece ani la mijloc şi va vení trista realitate sĕ le spună, că au intreprins o muncă grea şi nepractică, o muncă, care a adus numai amărăciune şi supĕrare pe capul lor şi dór atunci inţelepţiţi vor lăsá desvoltărei fiecăruia cursul natural.

Acum pun pedeci ici, îngreunéză dincóce, fac esperimentări, infiinţéză scóle de stat, le susţin un an doi şi le părăsesc, căci vĕd, că nu merge cu ele şi procesul acesta va ţiné până ce se vor obosí şi ei cum s'au obosit tóte popórele, cari au voit sĕ asimileze pe alte fără se aibă tóte condiţiunile, cari se recer pentru de a le puté asimilá. Şi fraţii magiari ne vor iertá şi pe noi dacă levom spune, că ei aḑi nu intrunesc acele condiţiuni pentru de a face din nemagiari magiari, cel puţin pe calea pornită până acum nu ne au dovedit, că le au.

Revista politică.

Cu prima Octobre s'a deschis casa deputaţilor din Budapesta nóua sesiune parlamentară n'a aflat, ca până acum partide consolidate în representanţa ţĕrei.

Ugronistii nu mai vreau sĕ scie de consoţii lor de luptă, ei şi au intemeat un club separat, alegându-şi pe Ugron de preşedinte. În fracţiunea Eötvös-Polonyi, rĕmasă credinciósă principiilor de până acum, încă pare a se fi ivit neînţelegeri. Causa acestora se atribue epistolei din urmă a lui Kossuth, in care atinge rĕu atitudinea lui Irányi şi, precum se vorbesce, acest conducĕtoriu al partidului independent de până acum, voesce sĕ-şi dea demisiunea; ér succesor al seu se privesce a fi Eötvös, carele a suportat lupta cea mai aprigă contra lui Ugron.

Nici partidul aşa numitei oposiţiuni moderate nu e tocmai consolidat. In el predomnesc trei păreri: unii voesc inmediata fusiune cu partidul dela guvern, alţii voesc amênarea fusiunei, ér alţii sunt cu totul contra fusiunei.

În sinul partidului guvernamental încă luptă două tabere: unii cari mai speră în puterea d-lui Tisza, ér alţii merg orbesce cu ministrul Szapáry, unii sunt contra reformelor administrative, ér alţii urgéză realisarea lor.

Stând lucrul astfeliu a fost logic ca guvernul sĕ păşéscă la început cu o lucrare, care sĕ provóce bună impresiune asupra tuturor partidelor. Şi lucrarea acésta a fost pregătită de ministrul financelor Wekerle, care a presentat proiectul de buget cu un plus de 4040 fl.

Cei drept, acéstă diferinţă nu e mare, dar dacă luăm în considerare, că mai anii trecuţi guvernul se presentá cu deficit de câte 50 milióne, trebue sĕ recunóscem meritele, ce şi le-a câstigat tinĕrul şi energicul ministru. Şi dacă d-lui Werkerle îi va succede sĕ reguleze şi valuta, cu a cărei realisare se ocupă serios, va câstiga şi mai mult în popularitate.

Alte lucruri mai marcabile nu sunt de înregistrat din parlamentul ungar. Mai amintim totuşi, că ministrul Szapáry a rĕspuns la interpelaţiunea referitóre la corespondenţa în limba germână a ministeriului de interne şi preste tot a guvernului. Ministrul a accentuat, că guvernul s'a folosit de comunicare în limba germână numai în afaceri de tot urgente, altfeliu comunicarea se face conform normei stabilite în limba magiară; ér încât privesce telegrama ḑela Székely-hid ea a fost un lucru privat. Mai amintim, că cavalerul deputat Cornel Ábrányi, care anunţase, că-şi va depune mandatul de deputat din pricina intervievului cu Bismarck, anunţă acum, că rĕmâne şi mai departe deputat în urma votului de încredere al alegĕtorilor.

Cu ocasiunea petrecerei monarchului german în capitala monarchiei nóstre a distribuit mai multe orduri atât la persóne militare cât şi la civile. Şi e lucru bătĕtoriu la ochi, că primul ministru austriac cont. Taaffe nu se numĕră nici acum între cei cari au fost distinşi de impĕratul german. Se scie, că inainte de doi ani, când a petrecut înaltul óspe ér în Viena, ministrul preşedinte Tisza a fost distins cu un înalt ordin prusian, ér comitele Taaffe a fost înadins trecut cu vederea. „Algm. Ztg" din München scia mai de mult, că ministrul Taaffe nu se va numĕrá între cei distinşi. E remarcabil şi acel lucru, căci nici unul dintre ministri n'a asteptat pe împĕratul german la gară. Inaltul óspe însĕ a făcut o visită ministrului de esterne Kálnoky pentru-că sĕ marcheze cu atât mai tare diferinţa posiţiunei între ministrii Kalnoky şi Taaffe."

FOIŢA.

Pentru dietetica sufletului.

Din ḑiariul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate in românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Urmare din Nr. 98.)

Sufletul omenesc nu şi o póte ascunde, că fericirea ei constă în fine, numai în desvoltarea fiinţei, sale celei mai intime şi a posedărei aceleia. Intrebese fie care om cultivat; când s'a simţit el în adevĕr fericit? Şí va trebui sĕ şi rĕspundă, că numai în acel timp al desvoltărei tineresci, în care spiritul seu descoperia în fie care ḑi lumi nóue, sfere nóue de cugetare. Cu cât înbĕtrânim, cu atât mai rare devin fericirile , cunoscinţele pământesci în fine îşi aflá marginile lor vĕḑute şi pe moşnégul cel mai esperiat nu-l susţine şi în sufleţesce óre în fine numai perspectiva preste acelea cunoscinţe?

⁂

Criteriu, care deosebesce omul comun de cel superior este: că acela îşi află fericirea numai atuncea, când îşi uită de sine, *acesta* când revine la sine, acela când se perde, acesta când se posede.

⁂

Dute cu sufletul teu bolnav şi lipsit de consi- iu cu frământările şi îndoelile tale în cercuri sociale. Acolo adesea un cuvênt aieptat a luminat ca o raḑă nopţile cele mai înfricoşate.

⁂

Adesea suporţi cu greu şi pe aceia cari, îţi sunt cei mai deaprópe şi mai iubiţi. Fii sigur că şi lor li se intêmplă asemenea cu tine. *La acésta cugetăte bine şi des.* Nu esistă un profilactic (mijloc preservativ) mai bun ca acesta.

⁂

S'a putut observá, că privirea frumosului înfluenţéză în mod binefĕcător asupra organului vederei ca şi colórea verde a luncilor şi azurul ceriului.

⁂

Hipocondria şi histeria nu erau cunoscute la cei vechi Sĕ ne încercăm a fi ca bĕtrânii, *nobil ca greci, puternici ca romanii,* şi póte că atunci vor fi strĕine şi la noi!

⁂

Hipocondria nu constă numai în aceea de a-şi închipuí cineva o suferinţă, pe care nu o are, ci sĕ-şi esamene cu prea mare atenţiune suferinţele ce le are.

⁂

Cei bolnavi cu sufletul n'ar trebui sĕ-şi noteze în ḑiarul lor decât numai cugetări de acelea, care le ofere mângăere şi le presentă înaintea sufletului lor imagini plăcute pentru de a le avé de îndemână în óre negre. Aşa cartea póte înlocui pe un amic, de care la asemeni morboşi duc tot atâta lipsă, ca şi de un medic.

Într'o dietetică, ce ar fi a se ordina pentru suflet, ar trebuí luate în considerare etăţile bine înţelese şi consiliate. Pentru că fiecare etate a vieţii omenesci îşi are idealul sĕu în dorinţele şi faptele sale, care nu convine celei următóre. Sĕ fie permis junelui a vagabondá, precum îl înpintenă aspiraţiunile ce-l frământă în interiorul seu: aci corĕspunde voinţei naturei, care ofere tuturor germinilor libertate de a se desvolta, óreşi-care mĕsură de disordine dietetică. La mijlocul vieţei, când caracterul este format, se încépă ordinea ca obiceiu, bĕtrâneţa sĕ le păstreze ca o imagine pretinósă şi garanţă a constanţei. Frumos este, când suvenirea continuă ca plăcere sau durere, póte fi totdeuna agreabilă şi când bucuriile ér nu durerile fiecărei etăţi pot trece dela una la alta.

⁂

Ce este trecutul? Tu însuţi. Nimic nu poţi conserva din el pentru tine, decât germinile, pe care le au depus în internul tĕu şi care apoi înpreună cu acesta sau desvoltat şi cotopit pe încetul. Ce este viitoriul? pentru tine, nimic decât tu însuţi. El te privesce numai într'atât, pe cât este dorinţa ta, de aţi pregătí cultura pentru el. *Amintiri şi speranţe în ori ce alt sens sunt amăgirea unui vis*, a se lăsá în voia lor, *o rĕsfăţare a sentimentului.*

(Va urmá.)

Resultatul alegerilor din Sêrbia a fost, după cum se cam prevěḑuse, órăşi un triumf pentru partidul actualmente la putere. După informaţiile agenţiilor române, 113 partiḑani ai guvernului au fost aleşi faţă cu 18 liberali şi 2 progresişti, fiind şi 2 balotagiuri. O importanţă mai mare dă acestui resultat infrângerea totală a partidului progresist care, cu câteva luni în urmă îşi anunţase prin tr'un manifest către ţară reintrarea în lupta politică. Infrângerea este cu atât mai mare, cu cât în constituţia sêrbéscă se prověd disposiţii favoritóre pentru minorităţi, aşa ca sě pótă fi representate şi ele în oraşe, care aleg mai mulţi deputaţi. Este de prevěḑut acum, afirmă „Pester Lloyd", cunoscutul oficios din capitala Ungariei, totdeuna simpatic partidului progresist, că acest partid reinviat un moment mai ales de când regele Milan se află ér în Serbia, va rěmânea ér paralisat ca mai nainte. Din punct de vedere cu totul nepărtinitor, ḑice numitul ḑiar, acesta va fi cu atât mai regretabil, cu cât în şirurile acelui partid sunt bărbaţi, cari aparţin fără îndoială flórei inteligenţei sêrbesci şi cari acum vor fi condamnaţi pentru un timp óre-care la o nelucrare absolută. Liberalii, în definitiv, n'au sě fie prea mulţămiţi cu resultatul alegerilor de şi a trebuit sě-i dóră perderea celor dóuě colegii unde ei se sciau tari: Pasarevaţ şi Leskovaţ; în schimb ei câstigă în Vrania şi rěmân ca şi mai nainte destul de bine representaţi în scupcină. Mai ales a dovedit alegerile că liberalii sunt un element, de care trebue sě se ţină socotélă, mai ales în oraşe.

Considerând că cele mai multe oraşe sunt în acela-şi timp şi centre administrative şi deci dispun de o armată de funcţionari, micile maiorităţi cu cari a învins partida guvernamentală în multe oraşe dovedesce cel puţin că până acum n'a isbutit a şi sdrobi adversarii din oraşe în aşa mesură, cum a sciut sě facă acésta la ţară.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,"

Budapesta, 22 Septembre. Reformaţii din Ardél şi din Ungaria s'au întrunit prin representanţi lor la o adunare regnicolară aici în Budapesta şi impresiunile ce au făcut adunarea acésta şi cele vorbite asupra altor biserici şi cu deosebire asupra românilor nu pot rěmâné neapreţiate de noi după meritul lor.

Impulsul ca sě se convóce acésta adunare a fost dat din partea preoţimei rěu dotate şi dacă corifeii şi representanţii calvinilor ar fi rěmas pe lângă něcasurile lor, de cari au şi ei destule — nu am fi fost siliţi sě ne ocupăm şi noi de adunarea acésta.

Pertractările au trecut marginile bunei cuviinţe, acolo s'au vorbit érăşi vorbe grele la adresa celorlalte biserici şi în special biserica nóstră a fost ţinta, spre care ş'au îndreptat vorbitorii săgeţile lor veninóse.

De ce e vorbă?

Biserica calvină din Ardél are o preoţime rěu situată, are şi ea parochii cu venite de 100—400 fl. la an şi acest preoţi nu pot sě fie la culmea misiunei lor, nu pot representá ideia de stat magiar cum se cade.

Starea acésta denégă mult din vaḑa clerului, şi ca clerul calvin sě se pótă impune la credincioşi sěi si chiar şi în viaţa de stat e necesar, ca sě se ia měsuri pentru îmbunătăţirea sorţii lui.

La aceste nu avem de adaus nici un cuvênt.

Lucrăm şi noi din tot sufletul nostru ca sě vedem preoţimea nóstră ridicată în stare mai bună, şi ne dăm multă trudă şi ostenélă ca sě vedem pe cei-ce slujesc altariului în o posiţie démnă de ei şi de frumósa chemare ce o au.

Calvinii în adunarea lor dela Budapesta au mers mai departe.

Pentru ei cer ajutoriul statului pe basa art. de lege XX din 1848, făr de a li se stirbí ceva din din autonomia lor — pentru noi se declară, că ne sunt duşmani şi nu voesc ca sě fim ajutoraţi în měsură egală cu ei.

Calvinii au 2000 preoţi, prin urmare statul ar trebui sě le vină într'ajutoriu cu *2* milióne de florcni la an — şi dacă lor li se dă după părerea lor, ar fi nedrept ca sě ni se dea şi nóuě, căci biserica nóstră nu cultivă patriotismul unguresc în aceea měsură, cum o face biserica calvină.

Autonomia bisericei reformate este o putere naţională — este o columnă puternică a statului unguresc, pe când bisericile române, ele nu pot vindicá pentru sine acest drept.

Aşa vorbesce dl Kovács Albert, deputatul dietal, omul de scólă, care de câte ori vede câte o cerere a preoţilor reformaţi i-se móie inima şi-i curg şiróie de lacrimi, deşí e tare de inimă.

Şi ca vorbele d sale sě aibă mai mare valóre spune adunărei, că ajutoriul de stat ce se dă aḑi românilor gr. ortodacşi ajunge după un suflet 10 cr. până ce ajutoriul cel capětă calvinii nu intrece suma de 2 ½ cruceri de suflet.

Nu voim sě rěspundem la patimi cu patimă şi la insultă cu invective, Rěmânem in marginile celei mai sricte obiectivităţi şi declarăm din capul locului că datele ce le scóte vorbitoriul la ivélá nu corěspund adevěrului.

Dar chiar şi când am primí noi 10 cruceri după un suflet, óre mult ar fi acésta dela un stat pentru a cărui moştenire noi contribuim in měsură egală cu ceialalţi cetăţeni?

Nu vom fi nici odată jalusi, dacă statul va dá calvinilor după suflet o sută de floreni numai sě aibă de unde şi se îi dea mâna, incât e pentru noi ii rugăm sě ne dea bună pace. Ajutoriul ne compete şi e destul de trist, că la tótă ocasiunea ni se trage patriotismul nostru la îndoélă şi se atrage atenţiunea guvernului şi a societăţii magiare ca se lucre în acolo ca sě ne denege acel ajutoriu rěmas nestirbit.

Cu ajutoriul designat pentru preoţimea nóstră sěracă vedem, că şi au ajuns scopul şi au pus solgabirăii sě ne cualifice pe preoţi de sunt demni de ajutoriu ori ba — acum vor sě clătine şi celalalt ajutoriu ca aşa sě ne facă imposibil susţinerea seminariului şi acésta cu cugete, că dóră vom abandoná apoi constituţiunea nóstră cu aparatele ei costisitóre. Dar sě înşélă.

Pot face ce vor voí, noi mergem înainte în drumul nostru cultural şi istoria va înregistra cu litere afund săpate luptele ce suntem siliţi sě le purtăm în tóte direcţiunile numai şi numai căci suntem şi voim sě fim români şi ţinem morţiş la caracterul naţional al bisericei nóstre românesci. *(Sz.)*

Tomnatec, Septembre, 1890.

Dări şi neajunsuri. — Darea de câni colectată pentru monumentul craiului Mathia.

Te prinde gróza, când veḑi, câte dări se grămădesc asupra românului!

Contribuţiunile statului şi aruncurile comitatense de tot soiul pare că ţintesc a răpí românului tótă sudórea feţei sale. Şi din tóte aceste ce neinsemnată părticică se folosesce pentru îmbunătăţirea stărei lui materiale şi intelectuale? Osândit a plătí dări şi aruncuri, a face drumuri şi poduri, dacă voesce a şi aliná dorul de invěţătură, sau a auḑí cuvêntul lui Dḑeu rostit în limba sa, este silit a contribuí de nou pentru dotarea dascălului şi preotului seu, căci vistieria statului este incuiată pentru români.

Cu tóte aceste românul nu desperézä!

În sěrile de vară-tómnă, când se reintorce dela lucrul câmpului, sau dela ţéră, de pe buzele lui resună doină-doiniţă, ca odinióră sunetele harfei lui Orpheus. Dar nu cu acelaşi efect! Orpheus îmblânḑia fiarele selbatice şi punea petrile în săltare, pecând echourile doinei se resfring în vězduch şi află întrarea numai în inima românéscă. Osêndit a fi impresionat de farmecul plin de durere al doinei simţi totdeuna efectul ei nelinistitoriu şi nu poţi sě nu strigi: „Dómne! până când tot aşa!?"

Câtă tristeţă şi adevěr nu conţine melodia şi poesia:

Nu am pâne, nu am sare,
Tóte le-au dus darea mare,
Darea mare, ce m'apasă
De stă sufletul se-mi ésă!

Cu tóte aceste, românul află în ea şi mângăere, unica mângăere de a puté dá espresie suferinţei ce-l apasă. Este grozav de apěsat românul, dar pe lângă tóte dările şi aruncurile juste şi nejuste este departe de aşi dá ultima respirare, da, căci „în peptul seu de aramă sunt şepte vieţi" a ḑis fericitul dela Mircesci, temeinicul cunoscětoriu al firei némului nostru, şi până când mai palpitéză una, el va rěmânea neclintit din locul seu. Dările şi aruncurile le plătesce, căci este loial, şi din loialitate, pentru împěrat şi patrie, tóte le face.

Durere însě, că de loialitatea românului şi iubirea lui de patrie, se face prea mult abus. Astfel unii oficianţi ai statului, prea zeloşi în chemarea lor, de a sěrăcí pe român, merg prea departe. Ei încarcă pe uměrul lui fel de fel de sarcini, iscodite pentru a sěrăcì poporul, de a cărui bunătate ar trebuí se îngrijască.

Voiu amintì numai un cas concret.

Este cunoscut, că compatrioţii maghiari se pregătesc, ca în anul 1894, sě serbeze iubileul de 1000 de ani dela ocuparea Ungariei de aḑi. Au se facă pe atunci, lucruri mari. S'a angagiat nu numai publicul maghiar, ci şi legislaţiunea şi se caută sancţiunea corónei. Sunt proiectate diferite lucruri monumentale, menite a atrage atenţiunea lumii. Astfel pe muntele Gellért, de lângă Budapesta, este croit a se ridicá un pantheon magiar, pe insula Csepel se va înălţá monumentul lui Árpad ér în alte locuri precum este: Strigonul, Nitra, Muncaciul, Ungvarul, Pusztaszer, Cluş şi Buda se vor eternisá diferiţii bărbaţi, cari s'au luptat pentru conservarea şi ridicarea Ungariei, ridicânduli se monumente.

Între bărbaţii renumiţi, regele Mathia, mărimea regilor vécului XV străluceste, ca lucéfěrul printre stele. Este deci justă nisuinţa de al redá patriei şi poporului, pentru cari a trăit şi murit.

Înfăţişarea în chip artistic o merită, căci lui i se datoresc rěspândirea artelor frumóse şi a renesansului în Ungaria.

Nu putem avé nimic în contra ideei. Ne mândrim şi noi, clironomii sclavilor şi nobililor român din epoca lui Mathia, când scim, că Mathia a fost de viţa nóstră, român din nobila familie românéscă a Corvinilor din părţile Huniadórei. Saltă inima în noi, când cetim, că acest craiu iubitoriu de dreptate, deşì ungurisat, totuşi nu intrelăsa nici o ocasiune de mai mare importanţă fără a se esprima: *„Egoque sum Romanus"*. Simţul seu naţional, sě vede, că, se desvoltase deja nainte de a jucá naţionalismul vre o rolă óre-care. El a premers timpului.

Ca români deci, dacă colectarea pentru monumentul craiului Matia este inevitabilă, puţine am avé contra; deşí câte locuri potrivite nu s'ar aflá pentru tot cruceriul nostru?! Ceea ce ne atinge cu deosebire neplăcut, este impregiurarea, că pentru ridicarea monumentului craiului Mathia, s'au mai colectat încă sume insemnate — desigur şi dela români, — şi când era sě se realiseze proiectul, s'a aflat, că suma colectată dela public, s'a păpat de unii indiviḑi, cari au abusat de increderea pusă în ei; ér acum colectarea se face într'un mod nedemn de memoria acestui craiu. Metoda practicată de notariul **Dozsa** în notariatul Tomescilor (Zarandul de odinióră, acum comitatul Hunedórei) este cam ridiculă. Dozsa adecă avênd şedule á 10 cr. spre a le distribuí şi a aduná suma scrisă pe ele pentru monumentul amintit, şi nesciind cum se le distribue, s'a apucat şi a conscris toţi cânii din notariatul seu. A dispus apoi, că tot posesorul de câni este indatorat a cumpěrá câte o şedulă, á 10 cr., pentru fie care câne. Posesorul unui câne după solvirea sumei de 10 cr. primesce o şedulă, pe care este scris: „Adomány 10 kr. Matyás szobor" (10 cr. dăruire pentru monumentul lui Mathia) Astfel bietul român, afară de acea, că legea 'l constringe a plătí 50 cr. pentru un câne, mai plătesce câte 10 cr. şi pentru născodirea notariului Dozsa şi se ḑice, că acesti bani vor sporí fondul monumentului Mathia.

Óre aşa va fi? Permită mi se intreba

Este curios, că regele Mathia, a urcat preţul cânilor.

Têrg de câni insě numai odată a fost în Buda. Dar că cânii se ridice monument craiului Mathia, care a scăpat ţéra de turci şi nemţi, a inăduşit revoltele interne şi a ridicat aristocraţia, care a dispus asupra datinelor ţěrii, la acésta desigur nu se va fi cugetat craiul iubitoriu de dreptate. Este cam ridiculă procedura, dar scopul sfinţesce mijlócele, şi de câte ori nu sau practicat! Ea va avé resultate mulţămitóre, deóre-ce românul se supune orbiş la comanda iregătorilor, deóre-ce „turcul te bate, turcul te judecă" este adevěr trist, dar că ajunge-şi vor scopul final, sau numai vor sěrăcí poporul, acésta faptele o vor dovedí. *Pas.*

Utilitarismul în scólă.

Trăim într'un timp, când interesele personale priméză eşirea la ivélă a intereselor generale, trăim întrun timp, când îngrijirea de „eul" seu propriu este pusă în primul plan de luptă pentru esistinţă, precând ingrigirea de ai tei, de némurile, de sěmânţa şi naţiunea ta sunt asvîrlite în afunḑimea intunecósă, unde numai fórte rar póte sě străbată, câte o licurire debilă; trăim într'un timp, când folosul propriu ne reabsrarbe tótă activitatea şi prin urmare o întrebuinţare a acestuia pentru un câstig general este aprópe imposibilă. Aceste sunt stări faptice şi nu ficţiuni, sunt adevěruri şi nici decât scornitur
denţióse şi e lucru deja constatat că în dire
acésta bate pulsul tuturor popórelor.

Dacă acesta este spiritul, de care e st
viaţa intelectuală a popórelor şi a indiviḑil
nu póte fi nici o mirare; dacă aderea ace
străbate prin tóte arteriile şi vinele, din ca
stituit corpul naturei nóstre. Nu póte fi deci
nici aceia, când vedem, că acestui idol voe
servéscă şi tendenţa acelor ómeni, cari ce
tare pregătirea elevilor din scólele inf
educative direct pentru viaţa preactică şi
întocmire, carea în mod vědit nu sě pare
la ajungerea acestui scop este inutilă, este
zadarnică.

Nu sě póte tăgădui acéstă apariţiune,
ḑilnic ne trecea pre dinaintea ochilor şi chi
s'ar încerca cineva a dubitá, cu mii de ese
fi sdrobit în părerile sale.

Cu o cestiune, după mine, fórte importantă în desvoltarea culturală a omenimei, cred, că merită sĕ ne ocupăm și noi, mai cu sémă, fiind-că ea se manifestă deja, în una din acele instituțiuni omenesci, care în primul loc are sĕ servéscă cultivării omenimei. Sĕ vedem deci, ce înțelege lumea și cu ea noi sub utilitarism. ce rolă a jucat sau jócă acuma și de ce importanță este el în genere precum și aplicat în special la scólă, că apoi vĕḑêndu le pe acestea sĕ ne putem forma și noi judecata nóstră față cu importanța lui în sistemul desvoltării nóstre culturale.

I.

Sub „Utilitarism“ numit și „Eudämonism“ (fericire) sau „Hedonism“ (plăcere) sĕ înțelege de comun în lumea invĕțată fericirea „Eului“ propriu (Egoism), sau fericirea societății, fericirea altora, cunoscută acésta în filosofie sub numirea de „Altruism“ sau „Tuism“, ceea-ce tot atâta vrea sĕ ḑică. Este deci acesta un principiu moral, după care tóte normele etice au sĕ fie regulate; el are sĕ fie punctul de gravitațiune în jurul căruia sĕ se învîrte resolvirea tuturor problemelor etice. Folosul este pus față în față cu binele și adevĕrul cu minciuna și binele și adevĕrul au să se retragă și se facă loc contrarilor lor. Aceste dóuĕ direcțiuni în modul de gândire al omenimei sĕ găsesc deja încă în religiunea lui Zoroastru și Confucius unde „Ormuzd“ (binele) este pus față în față cu „Ahriman“ (rĕul). Intre aceste dóuĕ esistă o luptă teribilă, carea va avé sĕ se termine cu biruința principiului bun.

Acest mod de gândire îl găsim și în filosofia grecéscă, îl întâlnim mai cu sémă representat în șirul filosofilor morali ai Angliei, începênd dela David Hume și până în timpurile mai nóue la Stuart Mill și Herbert Spencer.

In filosofia germână din contră aflăm representat principiul contrar și în frunte cu lucéfĕrul filosofiei germâne cu profesorul dela Königsberg nemuritoriul Kant și cu succesorii lui Fichte, Hegel, Schelling, Herbart etc. pun cestiunea astfeliu „fă binele pentru că e bine, și nu-l face numai, pentru ca sĕ tragi vre un folos real din acela“. Altcum stă lucrul și la lumea învĕțată germână, când luăm în combinațiune, direcțiunea intelectuală în sciințele naturali. Aici găsim vre un Oken, Hekel, David Strauss etc. cari se pun pe punctul de vedere al utilitarismului și după acest punct de vedere voesc sĕ introducă o reformă generală în viéța omenimei.

Nu mai póte încăpé nici o îndoélă, că pentru noi românii, cari ținem și voim sĕ se țină la religiune, punctul de vedere al filosofilor germâni este superior și pe acesta voim sĕ-l validităm. Intre noi și adversarii nostrii póte fi numai aceea cestiunea, că, pe când ei țin morțiș la folosul propriu, stirbesc folosul general, éră noi făcênd binele, facem totodată și ceea-ce e folositoriu. Rĕmâne la părerea individuală, care din aceste dóuĕ direcțiuni este superióră și pe carea suntem obligați moralicesce sĕ o validităm în viața spirituală a poporului român.

Dr. *Petru Șpan.*

Stările de agregațiune.

Prelegere tractată în mod practic cu elevii de scólă în adunarea generală a reuniunii învĕțătorilor români din districtul Sibiiului, ținută în opidul Ocna la 30 Septembre 1890 de învĕțătoriul Moise Frățilă.

N. Fi-vei tu în stare sĕ despici un butuc mare de lemn avênd o sĕcure cât de bună (ascuțită)? Dar B. și O.? Nici ei. Pentru ce nu? Așa e, sunteți încă mici și slăbuți de putere. Cine însĕ va puté sĕ despice acel butuc? Da, omul tare, omul cu putere. Va sĕ ḑică, ce se mai cere încă ca sĕ putem despicá un lemn mare, pelângă o sĕcure bună? Da, o putere însemnată. Ce s'a ḑis R.? Spune și tu C.! Dară pentru ca sĕ putem sfărimá un grunz mare de sare, de ajuns va fi numai cioeanul? Peutru-ce nu? Da, și aci sĕ cere o putere óre-care, pentru a-l putea sfărima. Pentru a puté tăia în dóuĕ o șină grósă de fer, afară de uneltele de lipsă, ce se mai cere? Pentru a despicá o pétră mare? Dar pentru a tăiá o bucățică de pâne, ori un mĕr, sau a despicá o prună cóptă, se cere putere? Dar pentru a rumpe sau sfêrticá o hârtiuță subțire, încă se cere putere? S.! Pentru-ca sĕ sfêrticăm o hârtiuță, fi-va de lipsă tot atâta putere, câtă sĕ cere la despicarea unui butuc sau a unei petri mari? — Așa déră unele corpuri cer mai multă putere spre ale puteá despicá și altele mai puțină. Ce s'a ḑis N.? Ḑi și tu acésta P.! Bine. — Sunt fórte multe corpuri, a căror particele sunt órecum legate împreună așa, că, voind ale desbiná decătră olaltă, ele se împotrivesc mai mult sau mai puțin.

Ce am ḑis eu B.? Spune și tu acésta O.! — Sĕ ne spună acum C. óre pentru-ce corpurile, despre cari am vorbit cer unele mai multă, ér altele mai puțină putere spre ale putea desbiná? Da, așa este, pentru-că părticelele unora sunt mai strins legate împreună, ér ale altora mai puțin strins. Avênd sĕ tăem o șină grósă de fer, câtă opintire nu ni-se cere! Pentru-ce O.? Așa e. — Neasĕmênat mai lesne este a tăiá unt, sau céră, lut ș. a. Pentru ce I.? Bine.

Dar chiar și părticelele acestor corpuri se împotrivesc încât-va, dacă voim a-le desbiná. Ḑi și tu acésta V.!

Dacă vei luá tu S. un cuțit și-l vei pune de pe o masă pe ceealaltă, schimba-și-va forma? Așa e, el nu și-va schimbá forma, ci va rĕmânea tot cum a fost pe masa cea dintâiu. Póte-se ḑice acésta și despre o cărămidă? Dar despre un condeiu? Așa dară cum vom putea ḑice despre tóte corpurile acestea? Așa e, despre tóte corpurile acestea vom ḑice, că ele nu se schimbă ci î-și păstréză forma lor hotărîtă sau proprie. Ce s'a ḑis Z.? R?

Așa e, lemnul, ferul, pétra, untul, sĕul, ceara, în sfêrșit tóte corpurile, cari au formă hotărită sau proprie și ale căror părticele se țin tare unele de altele, încât sĕ cere o putere mai mare ori mai mică spre ale desbina, se numesc corpuri vêrtóse sau solide. Sĕ ne spună ș N. acésta și E.! și G.!

B. Numesce mai multe corpuri solide! C. Numesce și tu unele! R. Mai spune tu odată, cari corpuri se numesc vêrtóse sau solide? Bine.

O. Când ți-ai întroduce tu mânile într'un vas d. e. într'un ciubăr, carele e plin de apă, simțivei vre-o pedecă sau împotrivire? Dar când ai întroduce în acel vas o bucată de scândură ai simți împotrivire? Pentru-ce nu? Așa e, pentru-că părticelele apei nu se țin tare unele de altele, ci se pot desbiná cu înlesnire.

Ce s'a ḑis P.? — Dacă vei umplé tu un păhar cu apă și apoi vei plecá puțin păharul la o parte, ce va face apa? cum va curge de odată? Așa e, numai în picături. — De aci încă putem vedé, că părticelele apei nu se țin tare unele de altele.

Care din voi e în stare sĕ numéscă un corp, ale cărui părticele sĕ nu se țină tare unele de altele și sĕ curgă în picături ca apa? (Vinul) Bine. Altul! etc.

N. Cum am ḑis despre cuțit, pentru-că nu și schimbă forma ori unde î-l vom pune? Acésta o-am ḑis despre cari corpuri? Așa e.

Dacă punem sau turnăm apă în o ólă folticósă și din aceea o vom torná într'o sticlă obicinuită, ce vom observa S.? Așa este, vom observa, că apa îndată i-a forma vasului aceluia în care o-am pus. Ḑi și tu acésta F.! și tu C.!

N. Se va întêmpla óre și cu vinul tot astfeliu? Da cu spirtul? Cu rachiul, oțetul, laptele, petroleul oleiul, ș. a. tot astfeliu se va întêmplá?

Așa dar cum vom ḑice și despre tóte corpurile acestea. Da, așa este si despre tóte corpurile acestea vom dice, că ele, ca și apa, i-au forma vasului, în care sunt pusĕ.

(Va urmá.)

Varietăți.

* (Personal). Escelența Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul s'a reîntors în mijlocul nostru cu trenul de aḑi diminéță dela actul sânțirei bisericei nóstre din Hodac.

* (Chirotonire). După cum ni se scrie, Esc. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit cu ocasiunea sânțirei bisericei din Hodac, pe dl Dr. Remus Rosca, secret. cons. și fostul redactor al fóiei nóstre l'a chirotonit de diacon.

* (Biserica sêrbéscă în Viena.) Foile vienese aduc scirea că în Joia trecută a cercetat metropolitul și archiepiscopul din Cernăuț I. P. Sa Silvestru construirea localului bisericesc și scolariu al comunității sêrbesci. I. P. S. a fost însoțit de marele neguțător Ales. Stova. Inaltul prelat ș'a esprimat mulțămirea și a promis, că va sevêrși în persónă actul sânțirei.

* (Sinodul episcopesc sêrbesc). Foile din Budapesta anunță, că patriarchul Brancovici a conferit mai mult timp cu ministrul Csáky și cu comisariul congresual bar. Nicolici, în afaceri bisericesci. Sinodul episcopesc sêrbesc se va țîné la finea lunei lui Octobre în Carloviț.

* (Reședința episcopéscă grec. cat.) în Gherla.) Precum suntem informați, reședința episcopéscă greco-catolică nu se va strămuta din Gherla nici la Deeș, nici airea. Din banii statului s'au cumpĕrat pentru reședință dóuĕ căsi în piață, contractul s'a încheeat și întărit și din partea ministeriului.

* (Foc în Vurpĕr.) Sâmbătă la 22 Septembre la 2 óre d. m. s'a escat un foc gróznic în comuna Vurpĕr. 200 de edificii au devenit pradă focului. Miseria e mare, ajutoriul grabnic e de lipsă. Tótă recolta cucuruzelor a fost nimicită. Dintre români au fost puțini asigurați.

NB. Ca și în alte casuri redacțiunea nóstră primesce bucuros offerte pentru arșii din Vurper și i administréză la cei nenorociți pe lângă socótă esactă.

* (Martirii dela Arad.) Dieta din Budapesta a hotărit sĕ așeḑe pe mormântul martirilor dela Arad o cunună în semn de pietate. Acela-și conclus la luat deputații croați.

* (Procesul de presă al „Tribunei“ Curia din Budapesta, precum scrie „Gaz. Transilvaniei“ a respins recursul de nulitate al d lor Ioan Macaveiu și Sept. Albini.

* (Ḑiaristic.) *Fóia bisericéscă și scolastică* din Blaș se plânge, că din 600 abonenți numai 135 ș'au achitat abonamentele și restul banilor de încassat de 3 ani încóce e de preste 4000 fl.

Bibliografic.

„Transilvania“ Fóia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român Nr. 9 din 15 Septembre 1890 au apărut cu următoriul sumariu: Vasile Alecsandri. — Ceva despre epica lui Vasile Alecsandri. De Virgil Oniț. — Spicuiri din autori streini asupra românilor, de P. Broștean. — Întemeierea psichologică a actelor elementare ale gândirii în marginile legilor herbartiane de asociare și reproducere. De Stefan Velovan. — Partea oficială. Procesele verbale ale comitetului Asociațunei transilvane pentru literatura romană și cultura poporului român, luat în ședințele dela 20 și 22 August n. 1890. — Raportul general și rațiociniul comitetului Asociațiunei pe anul 1889. — Procesele verbale luate în ședința I și a II-a adunării generale a XXIX-a a Asociațiunei transilvane, ținute în 15/27 și 16/28 August 1890 în Reghinul săsesc: Nóua arondare a despărțĕmintelor. Budjetul pentru anul 1891. — Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei „Asociațiunei transilvane“ de Parteniu Cosma.

Mulțămită publică.

După-ce în adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul al VIII-lea de învĕțământ al Reghinului, ținută în Iabeniță la 5—7 August a. c. st. v. a esprimat mulțumită protocolară acelor prea stimați d-ni autori ce au donat opurile d-lor pe sama bibliotecei nóstre, ținêndu-ne de sânta datorința a aduce căldurósele nóstre mulțămiri și pe acéstă cale.

Dela d-l Georgiu Sion din Bucuresci am primit prin dl Alesandru Pop, archivariu la Academia română următórele opuri: 1. Suveniri contimpurane 1 vol. 2. Dramatice 1 broșură. 3. Misantropul de Moliere trad de G. Sion 1 brosură. 4. Istoria țĕrei românesci de Tunusli trad. de G. Sion 1 broșură. 5. Fotino, Istoria generală a Daciei traducere de G. Sion Tom. II și III. 2 volume. 6. Bandille, Socrate și femeia sa trad. de G. Sion 1 broșură. 7. Corneliu Horațiu, trad. de G. Sion 1 broș. 8 Racine, Athalia trad. de G. Sion 1 broșură. 9. Racine. Phedra trad. de G. Sion 1 broșură. 10. Suveniri de călătorie de G. Sion 1 broșură. 11. Una sută fabule de G. Sion 1 broșură. 12. Sciința și economia politică de Demitriu Sion 1 broșură în 6 esemplare. 13. Conferințe literare de G. Sion 1 bros. 6 esemplare. 14. Aperarea de distrugere a monumentelor naționale 1 broșură. 15. Poesii de G. Sion 1 volum. 16. Reforma judiciară de Mandrea 1 broșură. 17. Memoriu despre restaurarea monumentelor istorice de N. Gabrilescu 1. broșură. 18. Algebra N. Culian 1 volum. 19. Buciumul. revistă literară Nr. 1 și 2. 2 broșure. 20. Rĕspuns la raportul comisiunei de informațiune pentru darea în judecată a ministrului dlui Ioan Brătean 1 brosură. 21. Viitoriul nostru economic de P. S. Aurelian 1 broșură. 22. Legea monetară de Sturdza 1 broșură. 23. Autocefalia bisericei române de P. S. Parteniu 1 broșură. 24. Despre cinstirea și închinarea icónelor de Melchisedec 1 broșură.

Dela dl N. F. Negruțiu din Gherla am primit următórele opuri: 1. Numeri; 76 și 77. Narațiune istorică de Ioan Tanco 2. Manual catechetic de Basiliu Rațiu. 3. Renascerea limbei române de Dr. G. Silași broșura I, II și III. 4. Poesii de V. R. Buticescu 1 broșură. 5. Istoria pentru începutul românilor de Petru Maior 1 volum. 6. Preotul român anul IX 1883 1 vol. 7. Cărțile sătênului român cursul 9 anul 1884. 8. Merinde dela scólă de Dr. Georgiu Popa 1 vol. 9 Anecdote și glume de T. V. Ghiaja.

Dela dl Michail Cogălnicean: Cronicile Moldovei și Valachiei 3 volume.

Dela dl Alesandru Pop archivar la Academia 1. română: Tetravangelul diaconului Coresi tipărit din nou după ediția dela 1560—68. 1 vol. 2. Aron Pumnul voci arupra vieței etc de Dr. I. Sbiera. 3. Scrierea ieroschimonachului Ciriach Romnicean de prof. Erbicean 1 volum.

Dela dl Zacharia Boiu asesor consistorial. Cuvêntări funebrale și memoriale cu un adaus de tecsturi biblice pentru cuvêntări funebrale 1 volum.

Dela dl Dr. D. P. Barcian profesor seminarial: 1. Istoria naturală cursul I și II 2 volume. 2. Lucrul de mână în scóla populară 1 broșură.

În fiine dela dl dr. Ioan Popescu cencepist: Pedagogia de Simion Bămuțiu 1 vol. Psichologia empirică și logică de S. Bărnuțiu 1 vol. și dreptul natural public tot de S. Bărnuțiu 1 vol. dela dl Ioan Branea paroch în Maieran 12 vol. cărți vechi.

In fine esprimând încă odată mulțămitele nóstre donatorilor amintiți nu putem trece cu vederea de a nu aduce sincerile nóstre mulțămiri dlui Alesandru Pop archivar la Academia română, care ne-a înlesnit corespondința, Jându-ne deslușirile de lipsă, precum espedându ne opurile donate pe sama bibliotecei nóstre.

Din ședința a III-a adunărei generale, ținută în Iabenița la 7 August, 1890. st. v.

Ioan Duma, vice pres̗ed.

Teodor Morariu, secretariu,

Loterie.

Sâmbătă în 4 Octobre 1890.

Buda: 8 36 50 1 32.

Nr. 540. [470] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu în clasa I a scólei elementare populare din Purcăreni, protopresbiteratul Braşovului I, se escrie concurs cu termin până la 1 Octobre a. c. care se publică în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 210 fl. şi cuartir liber în edificiul scólei.

Alesul învěţătoriu va fi obligat a instruí şi elevii scólei de repetiţiune, şi a impliní şi serviciul de al doilea cantor.

Doritorii de a ocupá acest post sě şi trimită concursele până la terminul arătat la oficiul protopresbiteral.

Braşov, în 14 Septembre, 1890.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric,
protop.

Nr. 368. [471] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învěţătoriu din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Bulzestii de jos şi de sus, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne de foc câte vor fi de lipsă.

2. Juncul de jos şi de sus, cu salariu anual de 210 fl, cuartir şi lemne de foc câte vor fi de lipsă.

4. Sěliste, cu salariu anual de 80 fl., cuartir şi lemne de foc câte vor fi de lipsă.

Concurenţii au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legii subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 11 Septembre 1890.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 225. [472] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile învěţătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iuliei, se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Măgina, cu salariu anual de 100 fl., cuartir, lemne necesare.

2. Gêrbova de sus, cu un salariu anual de 215 fl., cuartir, lemne necesare şi folosirea grădinei scolare.

3. Meteş, Poiana cu filia Găureni, cu un salariu de 150 fl., cuartir şi lemne necesare, scóla se ţine în Meteş.

4. Păclişa, salariu 120 fl., cuartir şi lemnele suficiente.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi au a-şi asterne concursele lor până la terminul sus indicat instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Alba Iulia, 12 Septembre, 1890.

Alesandru Tordoşian,
protopresbiter

---

[473] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al II-lea de învěţătoriu la scóla confesională gr. or. din comuna Sěsciori, protopresbiteratul S. Sebeşului, se escrie concurs până la 1 Octobre a. c.

Salariul pentru acest post învěţětoresc e de 200 fl, care se plătesce din alodiul comunei în rate lunare şi cuartir în edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá acest post aceia vor fi preferiţi, cari vor avé cunoscinţă deplină a cântărilor bisericesci, avênd datorinţă a instruá elevii din tóte cântările precum şi de a ţiné strană atât la vecernie cât şi la utrenie în biserică; éră cererile lor instruate conform legilor ale asterne până la terminul indicat subscrisului oficiu protopresbiterale gr or. în S. Sebeş.

S. Sebeş, în 9 Septembre, 1890.
Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 326. [464] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu în clasa II a a scólei elementare populare din Bod, protopresbiteratul Braşovului II, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. care sě publicá în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 350 fl., în care e computat şi relutul de cuartir, conform ordinului consistorial din 16 August a. c. Nr. 5028 scol.

Alesul învěţătoriu va fi obligat a instruí şi elevii scólei de repetiţiune, şi după decedarea veteranului cantor, va impliní şi serviciul de al II lea cantor.

Doritorii de a ocupá acest post sě şi trimiţă concursele până la terminul arătat.

Braşov, în 4 Septembre, 1890.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului II în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric,
protopresb.

Nr. 330. [459] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci din comunele mai jos însemnate aparţinetóre la protopresbiteratul Făgăraşului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Breaza: *a)* postul de învěţătoriu primariu cu salariu anual de 300 fl.; *b)* postul de învěţătoriu secundariu cu salariu anual de 200 fl.

2. Veneţia inferióră, postul de învěţătoriu la scóla nóstră confesională cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a reflectá la vre una din aceste staţiuni învěţătoresci au a-şi trimite suplicele lor instruite conform legei până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral, totodată se recere, ca aleşii învěţători sě ţină în Dumineci şi sěrbători strana în biserică.

In conţelegere cu oficiile parochiali respective.
Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Făgăraşului.

Făgăraş, 3 Septembre, 1890

Iulin Dan,
administr. prot

Nr. 360. [469] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Buzd cu paroch, sě publică al III-lea concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Tóte venitele acestei parochii sě ridică peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa au a-şi asterne rugările instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, 12 Septembre, 1890.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. prot.

Nr. 553. [457] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu la scóla confesională gr. or. din comuna Sibişani, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salariu anual de 160 fl., ce se încasséză prin repartiţie dela popor;

b) Cuartir şi lemnele de foc trebuinciόse.

Dritorii de a ocupá acest post au a-şşi asterne rugările instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Sebeş, 30 August, 1890.
Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Sz. 6251/890. plg. [468] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a szászujfalusi határ általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte és ennek határnapjául 1890 évi December hó 1 ső napján d. elött 9 orára tűzte ki.

Ezen tárgyalásra az emlitett község öszszes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra megnem jelenö birtokosok ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszék
1890 September 18-án tartott üléséből.

---

[474] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa concesiunei oficiului silvanal competent din Murěş Oşorheiu, Nr. 316 şi încât privesce pe greco orient. şi a ordinaţiunei consistoriale Nr 3820 sě escrie prin acésta licitaţiune pe a **19 Octobre st. n a. c. la 10 óre ante-améḑi** în cancelaria comunei subscrise, pentru vênḑarea lemnelor de foc din pădurea de fag a comunităţii bisericesci gr. or. şi gr. cat., aflătóre pe locul numit **„Tireu“** estinsă pe un teritoriu de de circa 90 jugěre şi din care s'ar puté furnisa cel puţin 4000 m.

Preţul strigărei s'a statorit cu **60 cr.**, de fie-care 4 metrii cubici gata,

Terminul, până când póte dura furnisarea şi alte condiţiuni sě vor regula cu ocasiunea licitărei.

Ibănesti, la 1 Octobre, 1890.

Comitetul parochial gr. or. şi gr. cat.

Ioan Petru, preot greco orient.
Ioan Racohan, preot greco-cat.
Gliga Irimie, epitrop gr. or.
Petru Mihailă, epitrop gr. cat.

☛ Chiar acum a eşit de sub tipariu ☚

CALENDARIUL „AURORE I“

pe anul comun 1891.

— Cu portretul episcopului Ioan Bobu — ca premiu — şi alte mulţime de ilustraţiuni frumóse. —

Din cuprinsul variat şi interesant al acestui Calendariu, însemnăm aici:

Partea calendaristică: Cronologia pe anul 1891. — Păscălia pe anul 1891. — Sěrbătorile şi alte ḑile schimbătóre la rěsăriteni şi apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1891. — Eclipsele sau întunecimile — Cele patru anotimpuri, astronomice. — Semnele pentru fasele lunei. — Calendariul iulian-gregorian şi iudaic. — Meteorologie: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă.) — Indreptariu financiar. — Serviciul telegrafic.

Partea de cetit: Preotul din Noieni. (Naraţiune istorică). — Un ban în dóuě pungi (Poesie)). — Secretul nevestei mele. (Schiţă). — Amorul şi Albine. (Poesie). — Rêndunelele. (Poesie.) — Suferinţele unui gurmand. — Anecdote şi întêmplări: Aventure din viéţa studenţilor — Din viaţa căsătoricéscă. — Cugetări inventióse. — Ce face loteria? — Cum s'a ospětat un şarlatan cu companionii sei? — Nu a sciut unde merge etc. — Glume (cu ilustraţiuni): Copilul darnic. — S'a sciut afla. — Gâcéscă doctorul. — Ameninţarea cu dóuě sensuri. — Toast. — De după culise. — Curiósă. — La câteva septemâni după cununie. — Surdul care aude. — Mama cu preîngrigire. — Replica scolarului. — Prefet. — Têrguiala. — Naivitaţi. — De ce e apătos laptele? — Ilustraţiuni. — Publicaţiuni.

Se póte procurá dela tipografia „Aurora“ în Gherla — Szamosujvár

câte un esemplariu 30 cr. + 5 cr. porto postal, ér 6 esemplare cu 1 fl. 60 cr. spedate franco. [466] 2—3

Ordinea băilor de érnă

în

institutul de băi a lui Habermann.

Băii de vană:

Preste sěptěmână dela 6 óre diminéţa până la 8 óre séra.
Dnmineca dela 6 óre diminéţa până la 1 după améḑi.

Băii de abori şi douche:

Pentru domni:

Marţi, Mercuri, Joi, Sâmbătă şi Duminecă dela *6 óre diminéţa până la 1 óră dapă améḑi;* în tótă Sâmbăta la prima a fie-cărei lună, şi în tóte Sâmbetele premergětóre sěrbătorilor mari dela 6 până la 9 óre séra cu preţiu scăḑut, dară numai cu rufele proprii.

Pentru dame:

Marţi şi Joi dela *3 óre după améḑi* până la *7 séra*, Sâmbăta dela $^1/_2$ *la 3 după améḑi* până la *6 séra*

Cura hidroterapeutică (de apă), inhalaţiune şi massage

se póte întrebuinţa ḑilnic sub conducerea medicului institutului **Dr. H. König,** pe lângă onorar separat.

☞ **Totodată se face p. t. public atent, că tóte apartamentele băilor sunt renovate şi cu baia nóuă pentru abor şi douche póte corespunde dorinţelor celor mai pretensive.**

Sibiiu, în Septembre, 1890.

[461] 3-3

Administraţia băilor.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101 Sibiiu, Joi 27 Septembre (9 Octobre) 1890. *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 26 Septembre.

Nimica nu ne arată în colori mai infricoşate starea miseră, în care au ajuns popórele din Ungaria, decât datele statistice ale comisiunilor de asentare.

După aceste date în intrégă monarchia austro ungară poporul nu a ajuns la atâta decadinţă ca şi în Ungaria.

Elementul acela bun, vênjos şi trainic, din care se compuneau regimentele ardelenesci şi unguresci, începe a dá înapoi, vĕḑênd cu ochii.

Numai aşa ne putem esplicá, că din 1000 de feciori ce se presintă înaintea comisiunilor de asentare numai 156 sunt apţi pentru serviciul militar.

Ne au intrecut chiar şi cei din Galiţia, o ţéră, care prin clima ei cea rece, prin vegetaţiunea ei mai sarbĕdă totdeuna a stat inapoia Transilvaniei şi Bănatului, care odată era grănariul Europei.

Cum se póte esplicá o atare degenerare altcum decât, că părintescul guvern nu face mai nimic sau face fórte puţin pentru starea sanitară a cetăţenilor sei.

Avem o lege sanitară de minune bună pe hârtie, dar în realitate dăm tot de odăi scunde fără aer şi fără lumină.

Cercurile sanitare s'au infiinţat pe unele locuri, ca sĕ nu se ingrijéscă se şi ocupe cu medici, cari se îngrijéscă de cei ce au lipsă de ei, totul ce se face sĕ face pentru amăgirea lumei, dar nici decât pentru bunăstarea ţĕranului.

Şi dacă ţĕranul nu va prinde pusca în mână domnişorii dela oraşe o vor face mai puţin ca ei.

Ce consecinţe vor avé aceste lucruri nici nu putem prevedé, ele insĕ sunt destul de caracteristice pentru viciositatea fundamentală a instituţiunilor nóstre din Ungaria.

Nicăiri în lume ţĕranul nu e lăsat pe mâna, sorţii ca la noi.

El póte vorbí numai de datorinţe, de drepturi l'a păḑit Dḑeu.

Şi ca sĕ-şi implinéscă datorinţele ingrijesc agenţii administraţiei destul de bine.

Nu are decât sĕ remână preste termin cu darea în restanţă, ca sĕ-i vie domnii la uşă şi sĕ-i bată şi perina de sub cap la dobă, pecând magnaţii cei cu latifundii intinse pot rĕmâné în restanţă cu anii de cap, ei sunt clasa privilegiată, au credit şi la stat şi la organele lui.

Aşa apoi se înţelege, că bietul popor sĕrăcesce, dă înapoi, vĕḑênd cu ochii, se nutresce rĕu şi se desvóltă incet şi cu defecte.

Un atare sistem greşit, ce se aplică faţă de ţĕrani le paraliséză şi impedecă sistematic tot progresul, îi molesesce şi din generaţie în generaţie perde tot mai mult din forţele lui.

Nu invinovăţim singur numai pe stat pentru decadinţa poporului.

O porţiune bună, din relele ce l bântue, trebue se o trecem şi în contul lui şi al celor ce ar fi chemaţi ca sĕ-l conducă.

Prea s'au îndatinat ómenii a pune preţ puţin pe sănĕtatea lor, prea puţin se intereséză de curăţenie, prea nesimţitori sunt la modul cum trăesc şi unde şi în fine afurisitele de beuturi spirtuóse, acest verme ce ne otrăvesce corpul naţiunei nóstre, prea a făcut mari cuceriri la poporul dela ţéră

Credeam, că cu scumpirea alcoholului, poporul se va lăsá de acest flagel, ce bântue, dar vedem, că arênḑile se scumpesc mereu, vedem că statul scóte venite colosali din ele şi tóte aceste merg în contul desvoltărei poporului şi în contul bunei stărei lui.

Fruntaşii nostri dela sate sunt datori sĕ pună o mână pe inimă şi alta sĕ o pună ca se îndrepte neajunsurile, cu cari luptă ţĕranul. Şi cel mai mare neajuns, isvorul tuturor relelor este şi rĕmâne consumul de spirtuóse. Până ce va consuma ţĕranul acésta otravă, familia i va degenera, copii vor umbla goli şi flămênḑi, scóla va sta părăsită şi învĕţătoriul neplătit.

Comisiunile de asentare vor constata prin cifre decadinţa nóstră, dar ele cu constatarea lucrurilor trec la ordinea ḑilei.

Nu aşa uşor ni nóue se trecem preste aceste neajunsuri, şi nu aşa uşor póte trece statul, dacă voesce ca sĕ reclame pentru sine numele de stat de ordine şi cu misiune culturală.

De acésta ar trebuí sĕ ţină cont cei ce sunt chemaţi sĕ ne fericéscă aḑi şi e dureros, că nici imboldiţi de noi şi de lume nu fac nimica pentru ameliorarea sorţii ţĕranilor.

La situaţiune.

Sibiiu, 26 Septembre.

(Br....) În dricul tómnei omul e cuprins de o deosebită dispoziţiune spre a medita. Stă scris în firea omului a-şi da sémă cu trecutul, a se ispití cu presentele şi a plănuí cu viitoriul. Şi stă scris în firea omului de caracter a efeptuí hotărît, la timp, plăsmuirile, de nu cumva întêmplările, părtaşe la alcătuirea acestei lumi, nu sunt de o forţă aşa de vrăşmaşă şi deciḑĕtóre, încât chiar unui astfeliu de om sĕ-i zădărnicéscă, ori sĕ-i urgeze realisarea hotărîrilor sale.

Şi ómeni suntem şi noi românii şi în dricul tómnei ne aflăm, dar în impregiurările, în cari trăim, siliţi suntem pare că sĕ ne impotrivim chiar legilor scrise în fire, ne vine pare-că a mijlocí deprimarea elevĕrei deosebitei dispoziţiuni prin deprimarea elevĕrei ideilor contemplative, prin deprimarea meditaţiunii, prin deprimarea cu totul lui tot a stadiului deliberărei judecăţii: pentru, ca sĕ nu ne putem da séma cu trecutul, sĕ nu ne putem ispití cu timpul present şi sĕ nu mai putem plănuí în viitoriu.

Aşa ne vine, căci trecutul ne înfăţişéză lucruri de amarnice amăgiri, sub impresiunile cărora din ochii fie-cărui român de inimă isvorĕsc lacrime, simbolisând triste aduceri aminte, lacrime scurse din sentimente de durere; presentul ne îndémă a stropí înfocat cu aceste lacrimi mormêntul părinţilor .... ér viitoriul, misteriosul viitoriu, ne deschide o carte, in care 's desemnate plăsmuirile; şi 's îngrozitoriu desemnate ... aşa, că mintea-'ţi stă în loc, când 'ţi inchipuesci modul de realisare al acestor plăsmuiri ideale ....!

Bine sĕ fim înţeleşi, nu vorbim de masa cea mare a românilor, vorbim numai de noi cei dincóce de plaiurile carpaţilor, de noi cei-ce orbecăm în speranţe, fără ca basaţi pe credinţă sĕ păşim la fapte hotăritóre, ci ne mulţămim cu *„lucrul lăsărei“*, vorbim de românii prigoniţi pe moşia lor în statul sfântului Stefan.

Trist e tabloul în viéţa poporului român din aceste locuri în ḑilele de acum ale tómnei, aşa de trist, încât e estremul contrariu al bucuriei, ce se manifestéză în câte o ḑi măréţă şi sĕrbatoréscă de tómnă, aşa de trist, încât e estremul contrariu al frumósei configuraţiuni din aceste ţĕri.

Şi constatarea şi mai tristului adevĕr o póte legitima ori ce individ, de ori-ce naţionalitate din acest stat poliglot şi mai cu deosebire o pot legitima românii. De nu i fi om cu inima împetrită bine sĕ 'ţi tragi séma ca sĕ nu călăusesci, în timpul măreţelor ḑile de tómnă, căci de esti mai ales român cu inimă, inima ţi încremenesce cu totul şi apoi simţi, că se sdrobesce, lovită de greutatea durerilor. Ori impresiile provocate la vederea şirurilor lungi de români, cari au pribegit din primăvară şi mai pribegesc încă în tómnă, îngrijaţi, preste munţi, elevă astfeliu de idei, şi ideile se asociază în astfeliu de sentimente deprimătóre, încât te simţi cu inima cuprinsă de îndoioşare şi cu totul slăbit; căci vedenia e stranie: Bărbaţi înţolaţi cu haine vechi petecite, ori aprópe goli ca napul, cu sapa, cósa şi secerea sub suóră, cu un copil şi cu doi în braţe, mame cu desagii de merinde pe umeri, cu scumpu-i copilaş la ţîţă şi cu doi, trei, tot aşa de scumpi, abia târâindu-se după ea; fete şi flăcăi, copii de tótă séma, toţi obosiţi, toţi pribegiţi de sórte.

Şi sĕ nu ai parte a fi de faţă la despărţirea de vetrele lor a acestor pribegi, căci timpul ḑilelor de tómnă, timp care ar trebuí sĕ fie ticnit şi îmbelşugat, 'ţi inchipuesce o pustietate întunecósă, din al cărui misteriu se scurge un lac grósnic de lacrime, cari s'au pornit sĕ ude mormintele acelora, cari au fost osândiţi sĕ-şi petrécă bĕtrâneţele în amărăciune. Cu vorbe 'năduşite se petrec acesti osândiţi de sórte şi dacă iubirea patriei îi mai reţine cea din urmă nópte la caminul lor, îi reţine numai ca în capul lor sĕ se

---

FOIŢA.

Pentru dietetica sufletului.

Din ḑiariul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate in românesce de Jeronim G. Bariţiu.

(Încheere.)

Ori-ce întórcere pare mai iute şi mai scurtă, decât drumul până acolo. Aşa şi cu bĕtrâneţele. Numai cu aceea o poţi înşela dela acésta părere, că o consideri şi o tractezi ca *un drum încolo*, ér nu ca o reintórcere.

⁂

Hufeland ţine că, viaţa familiară, ér *Kant* că viaţa celibatară este mai aptă pentru o durată lungă. Ambii se provócă la esperienţă; acela la esemplele etăţii celei mai estreme, acesta la faţa bună, în care se află garsonii. Cheia enigmei este acésta, că în jumĕtatea ascendentă a vieţei prin celibat sĕ conservéză mai bine energia vitalităţii, ér în cea descendentă prin grija casnică a slăbiciunilor se conservéză viaţa mai lung.

⁂

Viaţa nu este un vis. Se preface în vis numai prin vina omului, alcărui suflet nu ascultă de vócea desteptătóre.

⁂

Din timp în timp câte o dispoziţiune blândă şi elegiacă are ceva îmblânḑitor ca şi privirea lunei. Ar trebuí sĕ încercăm şi se înţelegem a schimba dispoziţiunea înăduşită şi posomorită în cea tristă, şi *chiar lacrămi lin curgătóre s'ar preface în balsam topitor de rane înăsprite.*

⁂

Cu multă cunoscinţă de lucru nu este *Kant*, fantasia în activitatea sa o moţiune a sufletului, ce servesce sănĕtăţii. Pentru-că bine observată, activitatea isolată a inteligenţei este amorţitóre, şi contemplarea pură preface sufletul în apă stătătóre, în care obiectele se reoglindéză, dar care încetul cu încetul se băltăşesce.

⁂

Tot aşa de nimerit arată el causa stricăciósă a veghierei înainte de meḑul nopţii. Pe timpul acesta fantasia este mai activă şi influinţéză în mod prea iritator asupra sistemului nervos.

⁂

Descrierea minuţiósă şi lamentabilă, pe care o face hipocondristul despre sine, ea din fatalitate nu descrie nimic alta, decât starea omului în general, pe care însĕ o fiinţă iritată fisicesce şi sufletesce o simte mai ascuţită şi mai torturătóre.

⁂

Esistă o hipocondrie involuntară şi aceea este, de care sufere câteodată medicii. Pentru că, dacă hipocondria se póte asemăna cu microscopul, prin care se pot vedé micele şi inperceptivele suferinţe ale corpului, apoi acest microscop irecusabil îl au medicii în sciinţa lor, care le arată tóte causele posibile, combinările şi consecenţele fie-cărui morb.

⁂

„Durerea lumei“ (Welt schmerz), dacă ea are în adevĕr însemnătatea neajunsurilor acestei lumi, este un motiv al provĕdinţei, a ne îndemná sĕ înpuţinăm acele neajunsuri, a ne desvoltá puterile în activitate. Se reflecteze bine la acéstă cei ce s'au lăsat a fi cuprinşi de ea.

⁂

Cel ce se declară a fi bolnav în interiorul seu, ajunge a fi hipocondru şi nefericit; cel ce cu uşurinţă de minte şi bravură se declara a fi sănĕtos plăsmuéscă fel de fel de gândiri, şi dacă césul amarnic al despărţirei a sunat, a sunat numai pentru ca sĕ le încălcéscă voinţele, şi dacă paşii calcă preste pragul uşii uniţi cu consciinţa, ei calcă ca sĕ repeţéscă de trei, de patru şi de multe multe ori trecerea pragului, aşa de tare îi pĕtrunde şi îi mistue iubirea împreunată cu durerea. Şi sermanul pribegit repeţesce cu drag îndoiaşat trecerea pragului, căci are drept a zăboví în scumpa i patrie, are drept a îmbrăţişá pe cei din sângele seu, are datorie a şi lua bun rĕmas dela cei-ce s'au ajutorat cu el în suferinţe şi dela cei-ce sunt de un ném cu el o singură gândire 'l mai mângăie numai şi anume, că datoria de patrie 'l alungă.

Moment deprimătoriu sĕ veḑi pe acesti pribegi mânaţi de glasul durerei, bătênd desculţi drumul către fraţii nostri de preste Carpaţi, şi e simbol al relelor acésta vedenie, e semn al relelor, când sufletul cetăţenilor „din un stat fericitor“ în loc sĕ afle linisce în armonia ḑilelor de tómnă e osândit sĕ se sbuciume în ingrijiri spăimêntătóre.

Aceste întêmplări vĕdit lămuresc, că rĕu stăm în ţéra acésta, că rĕu se ocârmuesce ea, rĕu se administréză, că sleite îi sunt puterile, că stêlpul puternic al statului începe a prinde putrejune şi acestea cu atât mai tare se vĕdesc, cu cât se pun tot mai grele şi mai grele sarcini pe umerii cetăţenilor, încât o sémă dintre ei, ne mai putêndu le suporta, se duc ca dintr'o ţéră nemulţămitóre, se duc sĕ le vie numele — pe unii îi înghite America — ér altă o sémă dintre ei, şi mai cu deosebire românii, alérgă la fraţii lor din ţéra vecină şi suroră pentru ca sĕ vină érăşi îndărăpt, ca cu stăricica câstigată prin obositóre muncă sĕ şi plătéscă dările.

Acesti sĕrmani pribegi trebuesc compatimiţi, lor trebue sĕ le manifestăm sentimente cu caracter de doioşie, mai ales observând pe deoparte silinţa ce-şi dau acesti români ca sĕ sprijinéscă patria şi observând pe de altă parte desvoltarea nefiréscă a lucrurilor în statul nostru.

Căci: nefiresc lucru este ca un popor harnic sĕ contribue în mĕsura cea mai mare la consolidarea şi la binele patriei şi fii lui sĕ fie rĕspinşi dela bunătăţile, cu cari patria dătătóre e sĕ rĕsplătéscă cetăţenilor; astfeliu: nefiresc lucru e, ca o sémă de ómeni sĕ şi câstige pita de tóte ḑilele prin ţĕri vecine şi tot prin ţeri strĕine cu muncă greu obositóre sĕ adune mijlóce pentru sprijinirea materială a patriei, ducênd în „dajdie“ cel din urmă „cruceriu“, cel mai are, lăsându se fără sare la casă, ér pe séma lor sĕ se plănuéscă numai tot ḑile amarnice; nefiresc lucru e ca în statul sf. Stefan sĕ predomnéscă un şovinism orb, un egoism sec sub masca libertăţii şi sĕ se creeze legi, ca sĕ se lucre nelegal, sĕ se pună stavilă bisericei şi scólei din al caror isvor de apă vie au lipsă sĕ guste vre-o trei milióne de români, setoşi de dorul de a fi cetăţeni luminaţi, harnici şi crestini adevĕraţi; nefiresc lucru e, când fii némului nostru cu dreptul apĕrând aceste sanctuare şi sprijinindu-le din res puteri spre desvoltarea culturei şi inălţarea patriei, sdrobitorii îi apostrofézä cu urâciosul epitet: *trădători şi soboli;* ne firesc lucru e, când se aruncă dări pe cetăţenii credincioşi spre a se ajutora şi ridica astfel de instituţiuni, cari prin tóte mijlócele mărşave caută a le sterge limba, cea atât de frumósă şi invidiată, ca prin acésta ei sĕ uite de némul lor, sĕ uite de sângele nobil, sĕ uite, că au supt ţîţă dela mamă ce se chiamă: română.

Nefiresci sunt tóte acestea lucruri, şi ca lucruri nefiresci, nefiresc lucru e a-ţi inchipuí realisarea scopului lor. Vor orbeca încă mult pretensivii fericitori de popóră, vor orbeca mult încă în visiunile lor nerealisabile, căci e scris în firea lor sĕ órbece prin ilusiuni; dar ilusiunile tot ele rĕmân.

Tot ce mai pot face în şovinismul lor, când la noi forţa priméză dreptul, e, ca sĕ sporéscă greutăţile, sĕ măréscă sarcinile, sĕ pregătéscă némului nostru o viéţă şi mai netignită şi astfeliu sĕ i amărască şi mai rĕu sórtea, pentru ca sĕ se póte făli, că ne au sdrobit.

Dar stă atunci cineva bun, că prin aceste aputuri nu se vor eleva în consciinţa poporului asuprit idei corĕspunḑĕtóre demnităţii lui, cari sĕ-l îndemne a arĕta celor cel amĕrĕsc, că limanul lor dorit s'a sters pe vecie. Noi deocamdată nu-i putem oprí în urmărirea scopului lor, dar sĕ cugete şi la urmări, noi nu suntem responsabili, nóue nu ni se póte imputa „moralul faptei“. Ori cât de supuşi am fi nevoei, nu vom da uitărei gândul, că suntem cetăţeni cu drepturi, că avem datorinţă sĕ sprijinim patria, că suntem români şi ómeni de ordine; şi scim noi şi se pot convinge magiarii, că în mĕsura cu care cresce amĕrala, scade credinţa: că mereu răbdând, am mai putea vedé vre-odată şi ḑile tignite; şi scim noi şi se pot convinge magiarii, că de crescênd acésta credinţă se isoléză de noi, ne isolăm de ei, ér împregiurările timpului de acum cer ca sĕ ne sprijinim unii pe alţii. Sciu ei, noi suntem convinşi, că românul nu dă uitărei gândul, că locuesce o ţéră, ce-i alcătuită din cenuşa nobililor străbuni, şi astfel ca urmaş e datoriu a fi scut acestor plaiuri şi câmpii, după cum a rĕmas mostenire dela strămoşi.

Noi voim sĕ trăim în pace, în legea nóstră şi în drepturile, de cari părtaş e ori-ce cetăţén, în bună pace cu némurile conlocuitóre voim sĕ trăim, sĕ ne sprijinim unii pe alţii din dragosto frăţéscă pentru întărirea patriei comune; de aceea nici nu voim sĕ ne cunóscă vrăşmaşii de mórte ai némului nostru, fie ori cine vor fi, într'un moment fatal, când tot românul va scí sĕ resoneze rece: *pentru* ce duc „cruceriĭ“ în *„dajdie“ şi* pentru ce sunt osândit aşa de amarnic pe moşia *mea*; şi fiind-că nu voim, îi sfătuim sĕ lucre cu chipzuélă!

În dricul tómnei stăm de tot rĕu şi elementele cele mai înfricoşate: focul şi apa sau rĕscolit şi sporesc reul. Pe toţi ne apasă un plâns, toţi pătimim de o durere şi parcă ne vine a căuta mijlóce pentru deprimarea disposiţiunei de a medita în ḑilele măreţe de tómnă.

Cu trecutul nu putem sta de vorbă, din tómna anului trecut până acum multe lucruri amarnice cu îndoioşare le-am pus pe revaş; ér viitoriul e de tot misterios şi nu scie omul nu cumva vre-o întêmplare hotăritóre în forţă nu va silí pe români se păşéscă mai curênd ori mai târḑiu dicidetori întru realisarea plăsmuirilor!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,“

Hodac, 24 Septembre 1890. Un act măreţ indeplinit în comuna nóstră eri me face ca sĕ recurg la ospitalitatea fóiei nóstre „Teleg. Rom.“, ca la organul archidiecesei nóstre, tractându se de un act curat bisericesc. Este vorba adecă, de sânţirea bisericei gr. or. de aici.

Comuna Hodac, situată sub pólele munţilor Gurghiului, este una dintre cele mai mari comune curat românesci în acest jur, şi deşi pămênt arătoriu are prea puţin — mai ales în comparare cu numerositatea locuitorilor, — dar fiind acest popor intact de moravurile rele, ce duc sigur la ruinarea morală şi materială, şi caracterisându-se chiar şi faţă de comunele invecinate prin o sirguinţă rară, a devenit astăḑi ca un model pentru acest ţinut.

Dóuĕ biserici surori, situate în locul cel mai ales al comunei, una lângă alta, edificate solid şi după un plan frumos şi bine esecutat; dóuĕ scóle elegante în forma lor esteriórä şi interióră, bine adjustate cu celea necesare pentru invĕţământ, şi de asemenea situate una lângă alta, în nemijlocita apropiere a biserecilor, vestesc şi dovedesc, că în acésta comună locuesc credincioşi pĕtrunşi de un puternic simţ religios, un popor gata spre jertfă, un popor consciu de valórea culturei, un popor în fine, condus de cele mai salutari nisuinţe spre fericirea sa proprie, şi fala némului seu.

Am accentuat anume vecinătatea acestor locaşuri sânte, ca sĕ pot constată în acésta comună o vîrtute rară astăḑi, că nu numai intr'altele, dar chiar şi în ce privesce *buna înţelegere* între celea dóuĕ confesiuni gr. or. şi gr. cat., comuna Hodac servesce un drept model pentru întreg jurul acesta. Un lucru efemer şi aprópe de necreḑut astăḑi.

Ajuns poporul a vedé terminate aceste măreţe edificii, era óre cum legitimă şi justă dorinţa generală, ca acest locaş menit spre lauda şi mărirea lui Dḑeu sĕ se sânţéscă prin însuşi preabunul nostru archiepiscop şi metropolit; dar în vederea cĕlĕtoriilor obositóre din timpul din urmă a Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit, cu óre-care ingrijire priviam încât pentru realisarea acestei dorinţe ferbinte; deşí de altă parte speram mult în părintésca îngrijire a preabunului şi preavrednicului nostru părinte sufletesc, carele ne a dat atâtea doveḑi eclatante, că dacă este vorba de binele fiilor sei sufletesci, cu o abnegaţiune rară trece preste ori ce greutăţi şi e gata a aduce ori ce jertfe.

Şi în acésta speranţă nici nu ne-am înşelat, pentru-că cu o bunăvoinţă rară ne-au ascultat rugarea, şi deşí numai câteva ḑile a trecut la mijloc de când a fost la Oradea mare spre intimpinarea Maiestăţii Sale, s'a indurat preagraţios a defige ḑiua sfinţirei bisericei nóstre pe eri, 23 Septembre.

O viuă bucurie a umplut inimile tuturora, când am inţeles de acéstă înaltă dispunere şi cu nerăbdare asteptam ḑiua dorită, ca sĕ putem intimpiná în mijlocul nostru pe mult iubitul nostru păstoriu sufletesc.

Pe Sâmbătă diminéţa la 8 óre era anunţată sosirea Escel. Sale la Reghin, şi pe după améḑi la noi în Hodac. Incidentul însĕ cu derailarea trenului intre Coşogna şi Cara a adus cu sine o întârḑiere de mai multe óre nu spre puţina nóstră mâchnire, şi abia după 1 óră p. m. a sosit la Reghin unde în frunte cu protopopul tractual P. O. D. Galacteon Şagău 'l asteptau mai mulţi preoţi din jur, precum şi intréga inteliginţă română din Reghin.

După sosirea trenului la gară în numele preoţimei din acest tract, precum şi a poporului şi intelinginţei române din Reghin Escel. Sa în termini aleşi, intreţesuţi în o prea frumósă vorbire fù bineventat de dl protopop tractual, la care bineventare în termini măgulitori dedù espresiune Escel. Sa mulţămitei sale pentru căldurósa intimpinare ce i s'a făcut din incidentul acestei călătorii de caracter canonic. Însufleţite şi repeţite urări de sĕ trăéscă a fost refrenul la aceste cuvêntări.

Înmediat apoi s'a pus în miscare conductul spre oraş, unde mulţime de public era pe strade şi prin feresti, şi la tóte bisericile fără deosebire de confesiune se trăgeau clopotele.

Trebue sĕ observ la acest loc, că din întêmplare chiar pe ḑiua de 23 Septembre a fost ficsată şi sânţirea alor 2 biserici reformate, una în Reghin şi alta în o comună vecină Abafaia spre care scop tot cu trenul de Sâmbătă d. m. a sosit şi episcopul reformat din Cluş Szász Domokos, şi spre deplina nóstră mulţămire fie constatat, pentru evitarea oricărei iregularităţi, Escel. Sale i s'a dat atenţiunea cuvenită, asteptând în tótă linistea poporul reformat cu întêmpinarea episcopului seu, până când noi am plecat. Un lucru acesta, ce numai onóre le face.

După-ce Escelenţia Sa, cu intréga sa suită a luat prânḑul la bogata mésă a dlui protopop concernent Şagău, înaltul óspe insoţit de mai mulţi membrii ai inteliginţii din Reghin a plecat spre Hodac, unde poporul 'l astepta cu nerăbdare.

Deja în comuna vecină Gurghiu 'l astepta un banderiu frumos ca de vre o 40—50 călăreţi, cari după-ce prin câteva cuvinte bineventà pe Escel. Sa prin dl Ioan Duma, conducĕtoriul banderiului, a incungiurat trăsurile şi apoi în mers repede a înaintat spre comuna nóstră. În capĕtul comunei era postat o mulţime de popor bărbaţi şi femei, care a intêmpinat pe mult doritul archiereu cu salve de tréscuri şi cu entusiaste urări de „Sĕ traéscă“. Aici în numele comunei bisericesci fù bineventat prin parochul nostru Zacharia Lupu, carele era îmbrăcat în ornate bisericesci cu s Evangelie în mână. După-ce sărutà s. Evangelià mulţămì Escel. Sa bunului popor pentru căldurósa, fiasca intimpinare şi apoi descălecà în cuartirul arangiat în scóla gr. cat.

Fiind timpul deja binişor inaintat, fără multă zăbavă s'a început serviciul pregătitoriu pentru sânţirea bisericei, carele a ţinut aprópe până la 11 óre séra, la carele a luat parte o fórte mare mulţime de popor, şi cu acésta s'a terminat lucrările menite pentru ḑiua de Sâmbătă.

Duminecă des de diminéţa a început o mişcare vie în comună, şi trăsurile inundau din tóte părţile, aducênd óspeţi şi din celea mai mari indepărtări. Bună óră din Reghin nici o familie a inteligenţei nóstre n'a lipsit dela acésta sĕrbare.

Va fi fost cam pe la 8 óre diminéţa, când Escel. Sa între sunetele clopotelor dela amêndóuĕ bisericile şi asistat de 16 preoţi a fost condus dela cuartir la biserică, unde deja era adunat o mare mulţime de popor.

Începêndu se serviciul prescris pentru sânţirea bisericei în curênd s'a umplut atât de tare biserica, încât era imposibil sĕ poţi străbate prin popor. Preste tot este constatat, că ritualul bisericei nostre este frumos, dar acésta frumseţe devine cuceritóre, când atari servicii bisericesci se esecută prin bunul archipăstoriu, cu cunoscutai evlavie şi esactitate. Astfeliu şi măreţul act al sânţirei de biserici se presântă ca un fel de grandiositate, ceea ce a şi adus cu sine, de poporul cu atâta evlavie privia la acest act, încât era liniscea cea mai adêncă în biserică, pe lângă tótă mulţimea ce era aşa ḑi cênd tescuită.

Terminându-se actul sânţirei, Escel. Sa prin o cuvêntare adevĕrat archieréscă îşi esprimà plăcerea

---

póte devení nefericit prin o întrelăsare. Problema este a se tracta între amândóuĕ ca *valetudinari* — maladif, — ceea ce o simţim cu toţii şi mulţămiţi cu acéstă stare, trebue sĕ trăim cu îngrijire prevĕḑĕtóre.

⁂

Asemenea este folositóre o atenţiune permanentă şi mulţămitóre asupra numerótelor bucurii neobservate şi repeţite, pe care ni le aduce cursul órelor. Câte sensaţiuni înveselitóre nu le lasă omul se tréçă în *stupida lui indiferenţă*, a căror observare i-ar oferi tocmai o mulţămire durabilă. Ómeni delicaţi şi spirituali au făcut adesea acésta reflecsiune. Astfel de momente sunt, terminarea unui lucru, o întâlnire dorită şi plăcută, frumseţile naturei, căldura şi lumina sórelui, lucirea lunei şi a stelelor, paserilor etc. etc.

⁂

Prin cele notate pe aceste pagini am avut de scop: *a da spiritului o direcţiune sănĕtósă şi adevărată,* lărgindu-l şi elibărându-l prin contemplările nóstre, cărora le dorim se nu-şi pérḑă niciodată efectul lor vindecător şi impulsiv.

pentru ridicarea acestei prea frumóse case a lui Dḑeu, şi preste tot cu mare mulţămită sufletéscă accentuà strădania poporului din acésta comună, care emuléză în cele bune şi folositóre, şi se distinge prin o înţelegere adevĕrat frăţéscă.

Încheeat apoi actul sânţirei bisericei s'a început servirea primei liturgii în decursul căreia clericii absoluţi: Ioan Damian, Ioan Duma, Vasiliu Duma, Grigoriu Nicóră, Dimitriu Lupu şi Dimitriu Moisin a fost chirotesiţi de ceteţi, parochul local Zacharia Lupu a fost chirotesit de „duchovnic", ér dl secretariu consist. Dr. Remus Rosca a fost chirotonit de diacon.

Cam pe la 2 óre p. m. s'a terminat întreg cermonialul ritual şi apoi a urmat un prânḑ comun bine arangiat, la carele a luat parte ca la vre o 150 persóne, bărbaţi şi dame.

Se înţelege de sine, că dela atari ocasiuni festive nu pot se lipséscă toastele Primul toast l'a ridicat Escel. Sa pentru Maj Sa, care toast a fost ascultat în picióre, şi a fost însoţit de celea mai entusiaste urări de: „Sĕ trăéscă". Al doilea toast l'a ridicat tot Escel. Sa pentru înaltul guvern al ţĕrii, carele asemenea a fost întimpinat de entusiaste urări de „Sĕ trăéscă". Cu plăcere a folosit în fine Escel. Sa şi acésta ocasiune, ca şi la acest loc se accentueze mulţămirea sa faţă de conducĕtorii comunei nóstre Hodac şi sĕ laude zelul poporului către scólă şi biserică. S'a ridicat apoi din partea dlui protopop tractual G. Şagău un toast întru sănĕtatea Escel. Sale I P. S. D. archiepiscop şi metropolit, ce s'a ascultat în picióre şi a fost însoţit de cele mai entusiasmate urări de „Sĕ trăéscă".

Ar trebui se me estind prea mult dacă a şi voí se indic si numai pe scurt cuprinsul tuturor toastelor, voi amintí însĕ încât mi servesce memoria toastele ce s'a ţinut până la ridicarea mesei. Astfel a toastat: *a)* parochul gr. cath. din loc Al. Têrnovean pentru Escel Sa; *b)* Nic. Gliga par. în Rîpa sup. pentru protopopul tractual G. Şagău; *c)* advocatul Dr. Absolon Todea pentru suita Escel. Sale; *d)* Preacuv. Sa dl archim. vic. archiep. Dr. Il. Puscariu pentru damele presente, cari au dovedit atâta interes faţă de acest act măreţ şi *e)* capelanul N. Petru din Ibănesti pentru parochul local Zacharia Lupu.

Fiind timpul înaintat şi dorind Escel. Sa a se reîntórce pe nópte în Reghin, cam pe la 6 óre s'a ridicat mésa şi acompaniat de preotul local gr. cath. şi de alţi preoţi şi fruntaşii ai acestei biserici, Escel. Sa binevoi a cercetá şi biserica gr. cath. esprimându şi mulţămita sa şi la acest loc, pentru progresul şi bună înţelegerea, ce o a observat în acéstă comună.

Era bine spre însĕrate, când Escel. Sa însoţit de toţi, cari au venit la Hodac pentru acest act, a plecat spre Reghin, unde a stat preste nópte şi Luni până la 8 óre séra. Aci după cum sum in format, a distins cu înalta sa visită pe tóte familiile mai distinse din Reghin precum şi pe şefii tuturor oficiilor din loc, însoţit în tot locul de întrégă sa suită constătătóre din persónele distinse, despre cari s'a făcut amintirea în nota referitóre la plecarea Escel. Sale.

Inainte de a încheeá acest raport cu plăcere amintesc şi împregiurarea, că dl advocat Mihail Orbonaş din Reghin în onórea Escel. Sale a dat un prânḑ festiv, la care afară de suita Escel. Sale a fost invitată tótă inteliginţa din loc, care prânḑ numai cătră 6 óre s'a terminat, încât abia a mai rĕmas puţin timp pentru pregătirea necesară de plecare, ce s'a întêmplat în acelaşi mod cordial, presentându-se la gară şi de astădată întréga inteliginţa din loc şi mai mulţi preoţi din jur.

Astfel a decurs — pe scurt scris — îndeplinirea acestui act prea frumos, şi asigurăm pe înaltul nostru cap bisericesc, că neşterse vor rĕmâné impresiunile celea bune ce a plantat in inimile nóstre şi recunoscinţa nóstră pentru acésta înaltă consideraţiune va rĕmâné eternă —*s.*—

Congregaţiunea comitatensă.

Raport special.

Sibiiu, 24 Sep embre, 1890.

Eri s'a ţinut congregaţiunea comitatensă de tómnă din comitatul nostru, şi în şedinţele dela órele 9—1 şi 3—7 d. a. a percurs formidabila ordine de ḑi cu 205 de obiecte, dintre-cari unele de deosebită importanţă şi pentru noi românii.

La adunarea acésta comitatensă au luat parte membrii în numĕr frumuşel, care în şedinţa de după améḑi s'a mai rărit, aşa că numĕrul membrilor afară de funcţionari tot varia între 7 şi 13 nici odată însĕ nu se varia preste cel din urmă şi nu scădé sub cel dintâiu.

Dintre obiectele de importanţă amintim la locul prim pre cel de mai importanţă, anume raportul comisiunei esmise pentru pregătirile privitóre la calea ferată între Sibiiu-Avrig, respective Turnu Roşu.

Şedinţa s'a deschis la 9 ore sub conducerea vice-comitelui dlui G. Thalmann.

Comisiunea călei ferate a presentat în afacerea acésta următórea propunere:

1. Adunarea generală a comitatului Sibiiu, esecutând conclusul din 7 Octombre 1889 Nr. 202/1889, încuviinţat prin înaltul guvern, primesce ofertul băncii hipotecare ungare privitor la împrumutul destinat pentru plătirea acţiilor fundamentale ale căii ferate vicinale Sibiiu — Avrig şi împuternicesce pe vicecomitele a contracta împrumutul de 200.000 fl. (nominal) amortisabil în decurs de 50 ani în anuităţi à 5 fl. 45 cr. pentru 100 fl., respective în o 100 anuităţi semianuale, a lua împrumutul în primire şi a întrebuinţa suma primită pentru plătirea de acţii fundamentale ale căii ferate vicinale Sibiiu—Avrig (Turnu-roşu).

2. Comitatul Sibiiu urcă cotisaţiunea anuală de 12.000 fl. deja votate din fondul drumurilor comitatense pentru plătirea acţiilor fundamentale ale căii ferate Sibiiu—Tălmaciu Avrig la 16.000 fl., pentru de a plătí interesele şi amortisarea în decursul periodului de amortisare ale unui nou împrumut la banca hipotecară ungară, care e destinat asemenea pentru cumpĕrarea de acţii fundamentale.

După încuviinţarea mai înaltă vicecomitele se împuternicesce a contracta şi împrumutul acesta cu banca hipotecară ungară, a primí împrumutul şi a l întrebuinţa pentru cumpĕrarea şi plătirea de cel mult 20.000 fl. acţii fundamentale ale liniei Făgăraş—Avrig şi pentru plătirea atâtor acţii fundamentale ale căii ferate vicinale Sibiiu — Avrig Turnu-roşu) câte sunt trebuincióse pentru întregirea capitalului de acţii fundamentale.

3. Vicecomitele se împuternicesce a contracta amĕsurat cu suma de rebonificare, care se va presta din partea erariului postal pentru transportarea postei pe calea ferată Sibiiu — Avrig, la banca hipotecară ungară un alt împrumut, ale cărui interese şi amortisare se vor plătí din suma de rebonificare numită, şi a subscrie şi plătí acţii fundamentale ale căii ferate vicinale Sibiiu — Avrig (Turnu-roşu) în numĕr corĕspunḑĕtor cu împrumutul contractat.

4. Pentru asigurarea intereselor şi a amortisării unui împrumut cu obligaţiuni de prioritate de cel mult 845.000 fl. care îl va contracta societatea căii ferate vi inale Sibiiu—Avrig (Turnu-roşu), cu o amortisare în 50 ani şi interese de cel mult $5^0/_0$, trebuincios pentru coperirea restului speselor de clădire ale numitei căii ferate, se votéză pentru durata periodului de amortisare un adaus până la $9^1/_4{}^0/_0$, a dărilor directe (Art. de lege XV. din 1883, §. 9), care se va scóte numai în casul de trebuinţă şi în conformitate cu suma trebuincióse, dacă şi încât nu copere venitul anual al căii ferate vicinale Sibiiu—Avrig (Turnu roşu) anuităţile împrumutului cu obligaţiuni de prioritate.

La propunerea acésta vice-comitele a observat, că a sosit dela banca comercială formulariul de obligaţiune dimpreună cu planul plătirilor în 100 de anuităţi şi deosebtiele condiţiuni, sub care se póte contrage împrumutul.

Totodată a descoperit şi aceea, că dela institutele de bani din Sibiiu încă au întrat un ofert, prin care şi ele dechiară că sunt dispuse a acorda acest împrumut comitatului Deacea vice-comitele la punctul I. din propunerea, comisiunei călei ferate propune primirea unui adaus, ca eventual vice-comitele se fie autorisat a contracta împrumutul dela alt institut de bani, dacă va aflá condiţiuni mai favorabile şi se nu fie necondiţionat legat de banca comercială ungară,

S'a încins apoi o desbatere mai îndelungată, în decursul căreia s'au făcut mai multe propuneri.

Arz v. Straussenburg a propus ca se nu ne legăm de ofertul băncei comerciale acuma, ci sĕ se i-a conclusul: vice-comitele e autorisat cu contragerea imprumutului de unde va aflá condiţiuni mai avantagióse.

Ioan de Preda arată, că banca comercială nu va primí conclusul propus cu reserva dela urmă, şi acésta cu atât mai vêrtos nu, cu cât în condiţiunile sale ea pretinde acceptarea necondiţionată. Este deci de părerea că după punctul I. din propunerea comisiunei călei ferate sĕ se pună o alineă nóuĕ de cuprinsul: Vice-comitele se autoriséză a păşí la pertractări cu vre-un institut de bani pentru contragerea imprumutului. La cas de nu va succede, atunci are valóre ofertul băncei comerciale ungare.

Dr. Teusch este de părerea sĕ se accepteze condiţiunile bancei comerciale ungare cu escepţiunea punctului, în care eventuala replătire a capitalului e condiţionat dela un termin de 20 de ani.

Cu ocasiunea votărei au căḑut tóte propunerile acestea şi aşa s'a primit propunerea comisiunei cu adausul făcut de vice-comitele.

Punctul al doilea de importanţă a fost aruncul comitatens, care în singură congregaţiunea acésta se urcă la $22^1/_4$ $^0/_0$ anume $^1/_3$ $^0/_0$ pentru acoperirea adausului la salariul vice-comitelui, $1^1/_3$ $^0/_0$ pentru fondul economic comitatens, $1^1/_3$ $^0/_0$ pentru fondul bolnavilor, $9^1/_4$ $^0/_0$ pentru drumul de fer şi în urmă $10^0/_0$ pentru darea de drum,

Alte obiecte de specială importanţă, este conclusul representanţei comunei Reşinariu, prin care se dau în proprietatea bisericei gr. or. 2 mori cu un venit anual de circa: 2500 fl. şi în schimb comuna bisericéscă numai primesce subvenţiunea anuală pentru scóla de acolo.

Conclusul acesta s'a primit din partea congregaţiunei. Nu scim însĕ dacă têrgul acesta s'a făcut cu consensul competentei autorităţi bisericesci, şi dacă organele nóstre bisericesci din parochia Reşinariu au raportat autorităţi bisericesci despre acésta.

Comuna politică Topârcea a sters din dotaţiunea scólei o sumă însemnată, asemenea au făcut şi comuna Săseuş tot asemenea şi comuna Bungard. La întrevenirea consistoriului nostru adunarea generală a primit propunerile comitetului administrativ, în care se susţin aceste dotaţiuni ca posiţiuni sistemisate în regulă.

Mult ne-am mirat, ce póte fi causa, de în aceste comune curat românesci, curat greco orientale s'a putut porní o asemenea gónă asupra scólelor nóstre confesionale.

Adunarea generală a decurs în ordinea cea mai bună Cercul Nocrichiului a primit un nou protopretore în persóna celui substituit în timpul din urmă,

Ca de încheere punem o întrebare plină de nedumerire: Ce este, ce póte fi causa, de clubul comitatens nu s'a convocat pentru a se înţelege asupra obiectelor de pertractat, şi asupra ţinutei românilor în acésta adunare generală care a avut bogate materii de resolvit?. *V.*

Stările de agregaţiune.

Prelegere tractată în mod practic cu elevii de scólă în adunarea generală a reuniunii învĕţătorilor români din districtul Sibiiului, ţinută în opidul Ocna la 30 Septembre 1890 de învĕţătoriul Moise Frăţilă.

(Încheere.)

Ce am ḑis D. întâiu despre apă?

Al doilea? Al treilea?

F. Ḑi tu acésta într'una!

Ascultaţi! Apa, vinul, spirtul, rachiul, oţetul, laptele gazul, oleiul, în sfêrşit tóte corpurile, a căror părticele se pot desbiná cu înlesnire şi cari curg în picături, neavênd o formă hotărîtă proprie, se numesc corpuri „curgĕtóre" „licuide" sau „fluide".

Spune şi tu acésta O.! şi tu Z.! P. Numesce mai multe corpuri curgĕtóre sau licuide! Înc'odată sĕ ne spună S. cari corpuri se numesc curgĕtóre sau licuide?

N. Ce simţim, dacă mişcăm repede o batistă sau o carte cătră faţa nóstră? Da, simţim, că ceva rece rĕcoritoriu ne atinge în faţă.

Care din voi îmi póte spune, cine este acela, care ne atinge faţa? Aşa e, aerul este, carele ne atinge în faţă. Se vede aerul B.? Aşa e, aerul nu se vede. P. Unde se află aer? Dar în sala acésta află-se aer? Aşa dar noi suntem pretutindenea înpresuraţi de aer.

S. Ridică tu o mână în sus! Acum fă cu mâna în laturi! Acum în jos! Când ai ridicat mâna în sus ai simţit vre-o împotrivire sau pedecă? Dar când ai făcut cu mâna în laturí? Aşa e, nici atunci. Mergênd înainte, ce se întêmplă cu aerul de dinaintea corpului nostru? (Va fi înpins si despicat). Dar când ne mişcăm în laturi sau înapoi? Da, ori în ce parte ne vom mişcá împingem şi despicăm aerul învecinat, fără a simţí vre-o împotrivire.

Ce s'a ḑis O!?

Care din voi îmi póte numí un corp asemenea aerului? (Aburii, fumul ş. a.)

Ce ese din óla ce ferbe O.? Şi ce fac aburii după-ce au eşit din ólă? Şi apoi? Da, aşa e, se ridică în sus şi se împrăştie prin casă.

Dar fumul? Aşa e, şi fumul eşind din cuptoriu sĕ împrăscie. Aerul încă are insuşirea de a se împrăştiá în tóte părţile.

Ce am ḑis eu L.?

Dacă vom umplé un vas cu aer, şi pe acela îl vom introduce într'alt vas mai mare lipsit de aer, acesta in curênd sĕ împrăstie şi umple şi vasul cel gol.

La aer, la fum, la aburi, ş. a. părticelele tind sau nisuesc de a se depărtá sau împrăştiá unele de altele.

Cum am ḑis B.?

Ascultaţi! Acele corpuri, a căror părticele tind a se împrăştiá unele de altele, se numesc corpuri „aeriforme" sau „gazóse".

Ḑi şi tu acésta R.! şi tu P.!

După cum vedem, unele corpuri din lume sĕ află în stare solidă, altele în stare licuidă şi altele în stare aeriformă sau gazósă Aceste trei stări ale corpurilor se numesc „stări de agregaţiune". Ce s'a ḑis D.? Spune şi tu acésta R.! Bine.

Apa, în care stare de agregaţiune sĕ află apa E.! Dar plumbul? Dar ceara? Dar untul?

O. Ce sĕ întêmplă cu apa la ger? (Înghéţă). Adecă se preface în ce corp? Aşa e, apa la ger se preface din corp licuid în corp solid.

O. Şi dacă punem apa într'un vas la foc se férbă, ce se va întêmpla? (Se preface în aburi). Dar ce se întêmplă cu aburii, dacă se rĕcesc? (Se prefac ér în corp fluid).

Ce se întêmplă cu plumbul, untul, seul, ceara s. a. supuse fiind căldurei? Aşa e, se topesc, devin fluide. De aci vedem, că unele corpuri îşi schimbă starea de agregaţiune.

Ce am ḑis eu P.?

Apa d. e. se află în tóte trei stările de agregaţiune, licuidă, solidă ca ghéţa, grindina şi bruma, aeriformă ca aburii. Asemenea puciósa etc. Alte corpuri se presintă în dóuĕ stări de agregaţiune d. e. untul, sticla, plumbul, ferul şi alte metale.

Reasumare.

S. Numesce mai multe corpuri solide! B. Altele! D. Cari corpuri am ḑis că se numesc solide? O. Pentru-ce s'a ḑis mai nainte, că ferul, lemnul, pétra, ş. a. sunt corpuri solide.

R. Numesce mai multe corpuri licuide! S. Numesce şi şi tu unele? T. Sĕ ne spună care corpuri se numesc licuide?

Z Spune-ne tu, care e deosebirea între corpurile solide şi fluide? Bine. A. Spune şi tu odată acésta!

C. Cari corpuri am ḑis, că se numesc gazóse sau aeriforme? T. Numesce unele corpuri gazóse! Sĕ ne spuni tu S., care e deosebirea între corpurile licuide şi cele gazóse? Aşa e; ḑi şi tu acésta M! D. Se ne spună, cum se deosebesc corpurile cele solide de cele gazóse? Bine. Spune şi tu acésta G.

A. In câte stări am ḑis, că se află corpurile din lume? Anume? Şi cum am ḑis, că sĕ numesc aceste trei stări ale corpurilor? Aşa e, aceste trei stări ale corpurilor am ḑis, că se numesc „stări de agregaţiune"

O. Mai spune şi tu odată acésta!

C. Schimbă-şi vre-un corp starea de agregaţiune? Aşa e, unele corpuri îşi schimbă starea de agregaţiune. Numesce un asemenea corp! Da, apa. In câte stări de agregaţiune se află apa? Anume cum? Mai cunosci vre-un corp, care se presintă în tóte trei stările de agregaţiune? Da, puciósa.

P. Numesce tu unele corpuri, cari se presintă numai în dóuĕ stări de agregaţiune! O. Numesce tu unele corpuri, cari nu-şi schimbă starea de agregaţiune!

Aşa e, lemnul, pétra, cărămida, ş. a. nu-şi schimbă starea de agregaţiune!

Prelegerea acésta de sine înţeles este menită pentru o scólă cu mai mulţi învĕţători anumit pentru anul al IV-lea s'au al V-lea, se póte însĕ preda şi în anul al III-lea de scólă ca obiect incidental în legătură cu alte obiecte.

Ce privesce partea metodică şi intuitivă mai ales la o scólă cu doi învĕţători, prelegerea de faţă se va tractá hotărît numai în legătură cu alte obiecte sciut fiind că în an. al 3 lea de scólă fisica rar se tractéză separat.

Tractând învĕţătoriul acésta prelegere de sine se înţelege că va trebuí sĕ aibă la îndemână dacă nu tóte, cel puţin cele mai neapěrate din obiectele amintite în prelegere, ca elevi se pótă arătá, apoi cuprinde mai uşor cele tractate de învěţătoriu.

Varietăţi.

* (Constituirea societăţii „Andreiu Şaguna.“) Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ s'a constituit în şedinţa ţinută în 16 Septembre st. v. sub conducerea dlui director seminarial Ioan Hannia pentru anul scolastic 1890/91 în următoriul mod:

De preşedinte al societăţii s'a proclamat dnul profesor seminarial Dr. Ioan Crişian; de vice preşedinte al societăţii şi de preşedinte al comitetului s'a ales Ioan G. Oltean, cl. curs. III; de notari Ioan Mihu, cl. curs III şi Nicolau Vătăşan, cl. curs. II; de redactor al fóiei societăţii „Musa“ Ioan Moldovan, cl. curs. III; de bibliotecariu Petru Juga, cl. curs. II; de vice bibliotecariu Şerban Cioran, ped. curs. I; de cassariu George Lupu, cl. curs. I; de controlor Ioan Avram cl. curs. III; ér de membrii în comitet s'au ales: Jovian Murěşan, şi Ilie Dobrota, cl. curs. III; Romul Verzea şi Aron Flucuş, cl. curs. II; Ioan Bogdan şi Ioan Giorgia, cl. curs. I; Filon Nicóră, ped. curs. III şi George Crivet. ped. curs. II.

* (Festivitate scolară.) Duminecă în 23 Septembre, s'a ţinut serbarea s-tei Sofii, patróna scólelor centrale române din Braşov. La serviciul dumneḑeesc celebrat în biserica s-tului Nicolae din Scheiu, a luat parte tinerimea scolară împreună cu membrii corpului profesoral şi învěţătoresc, precum şi membrii eforiei scolare. După finirea liturgiei şi a parastasului, oficiat pentru sufletele intemeetorilor şi binefăcětorilor scólelor, toţi cei de faţă se îndréptară în procesiune spre edificiul scólelor centrale, unde se făcu sfinţirea apei de către parochii B. Baiulescu şi V. Voina. Sfârşindu se ceremonia religiósă, corul bisericesc, condus de dl profesor N. Popovici, esecuta dóuě imnuri, ér dl prof. Vasilie Goldiş ţinú o vorbire ocasională, în care arătă idealul, de care a fost conduşi intemeetorii scólelor române din Braşov şi încheind, sfătui tinerimea de faţă la serbare, sě nu pérdă nici când din vedere acest ideal. Vorbirea d-lui Goldiş a fost întimpinată cu aplause; scrie „Gaz. Trans“.

* (Himen.) Dl Nicolae Roman, comerciant şi d-şóra Maria Grecescu 'şi vor sěrba actul cununiei Duminecă în 30 Septembre în biserica din Sěliste. — Felicitările nóstre!

* (Delimitarea graniţelor.) Lucrările pentru remarcarea delimitărei graniţelor dintre monarchia nóstră şi România s'au terminat pe teritoriul comitatelor Treiscaune şi Făgăraş, aşa, încât linia de delimitare se póte observa în tot locul. Lucrările pe teritoriile celorlalte comitate mărginaşe se continuă

* (Inlăturarea de conflicte la Arad.) Comandantul de garnisónă din Arad a dat un ordin de ḑi, prin care a oprit feciorilor a eşí din casarme încă din 5 Octobre séra dela 6 óre, ér oficerilor dela 7 óre.

In ḑiua de 6 însě nu a fost permis nici unui soldat a eşí pe strade. Tot din incidentul tămbălăului dela 6 Octobre un regiment, ce avea sě soséscă din Bosnia la Arad în 7 Octobre a fost reţinut la Szegedin.

* (In partida ugronistă.) In noua partidă formată de G. Ugron au mai intrat şi deputaţii A. Ugron şi A. Szentkirályi. Se vorbesce, că şi alţi deputaţi se vor anunţa ca partisani ai noului partid.

* (Cu ce se ocupă papa) Din Roma se comunică: Mercuri şi-a reinceput sântul părinte cunoscuta sa lucrare plăcută: prinderea păserilor cu ghilţul (roccolo). Din acésta causă se află papa dela 6 óre diminéţa în coliba sa de veghiere.

* (Şi pe cei sěraci îi află norocul.) Femeia slujitoriului Lăcătuş din Timişóra a primit din Szegedin provocarea judecătoréscă sě mérgă acolo sě priméscă o avere carea ia lăsat'o un unchiu al ei, o avere în preţ de 70,000 fl. v. a. Ea a şi plecat se-şi priméscă acésta frumósa parte. Dumneḑeu pórtă de grijă şi de cei sěraci, scrie „Jun. r.“

* (Chinez de jidov.) Cetim în foile streine, ca în comuna româna Hodos cerc. Rekas pretorele a substituit ca jude comunal pre jidanul satului. Ce bucurie în Israel! D'acum o sě se sature românii de maţes.

* (Strănutatul (sdrăvenatul) la oi.) Pe timpul uměd tómna şi primăvéra, oile capětă adesea catarul, carele este o bólă curênd trecătóre mai cu sémă când oile sunt bine ţinute şi nutrite. Peste ḑi — numai când e timp svêntat sě le lăsăm pe afară éră peste nópte sě le ţinem în grajduri rěcorése. Este grajdul înăduşitoriu, atunci sě nu le scótem afară în plóia rece, căci bóla strănutatului decade în mucusitate In casul acesta, oile şi bine nutrite cu greu se însănătoşéză, éră cele mai slabe — pier. De aceea oile sě aibă un grajd bun — aerisat, éră şoprónele numai la timp svêntat sě se folosésca.

* A ḑecea tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciare de 6% ale institutului de credit şi de economii „Albina“ a urmat în 1 Octobre 1890 în presenţa dlui notariu reg. public Gábor Zágoni şi a doi membri ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras, în valórea totală de *fi. 111,200* următorii numeri:

à fi. 100: Nr. 6, 9, 82, 101, 127, 141, 152, 186, 230, 242, 267, 279, 285, 295, 442, 459, 466. 489, 519, 538, 546, 558, 578, 601, 617, 638, 650, 729, 789, 798, 841, 901, 933, 961, 980, 981, 996, 1014, 1032, 1064, 1082, 1097, 1102, 1103, 1108, 1109, 1111, 1112, 1124, 1126, 1134, 1154, 1155, 1157, 1159, 1168, 1175.

à fi. 500: Nr. 10, 24, 52, 63, 89, 107, 127, 130 154, 183, 193, 197, 207, 230. 239, 243, 249, 255, 256, 276, 277, 300, 307, 310, 326, 332, 338, 340, 344, 345, 363, 382, 404, 410, 411, 424, 443, 447, 551, 458, 480, 484, 489, 507, 513, 516, 521.

à fi. 1000: Nr. 2, 8, 11, 13, 19, 22, 40, 44, 60, 63, 96, 97, 99, 106, 108, 114, 140, 142, 147, 152, 174, 177, 182, 186, 188, 195, 202, 219, 221, 226, 237, 239, 250, 262, 272, 273, 278, 279, 282, 306, 316, 323, 346, 347, 360, 400, 411, 419, 423, 432, 439, 445, 449, 472, 481, 483, 493, 518, 521, 525, 526, 541, 542, 563, 564. 570, 573, 577, 583, 585, 603, 622, 629, 636, 640, 651, 654, 669, 678, 685, 689, 710.

Cu începerea dela *1 Aprile 1891* aceste scrisuri fonciare se rěscumpěră la cassa institutului în Sibiiu, la Filiala sa in Braşov şi la „Banca comercială ungară pestană“ în întréga valóre nominală împreună cu interesele curente; aceleşi se rěscumpěră şi mai nainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul ḑilei.

Cu *1 Aprile 1891* încétă interesele lor mai departe şi cuponii de interese scăḑětori mai târḑiu, dacă la presentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eşite la sorţi la tragerile de mai înainte nu s'au presentat încă pentru rěscumpěrare următórele:

à fl. 100: Nr. 150, 174, 233, 288, 427, 458, 552, 661, 711, 877, 887, 958, 983, 1161.

à fl. 500: Nr. 93, 227, 280, 311, 349, 367, 396, 471.

à fl. 1000: Nr. 155, 161, 168, 303, 307, 524.

Sibiiu, în 1 Octobre, 1890.

Direcţiunea.

Bibliografic.

A apărut: „*Cântările bisericesci*“ după melodiile celor „*Opt-Glasuri*“ ale sântei biserici ortodocse, culese, puse pe note şi arangiate de Dimitrie Cunţanu, profesor la Seminariul „*Andreian*“ archidiecesan în Sibiiu. Editura autorului. Tipărită pe 119 pagine octav mare şi, prin conclusul sinodal Nr. 70 al prot. din 1890, introdusă ca „manual“ de instrucţiune în seminariul andreian, cartea este de următoriul cuprins:

Secţiunea I-a. Melodiile fundamentale ale celor opt-glasuri cu tecst din Octoich ca modele în scopul aplicărei lor la tecstul cântărei din tóte cărţile liturgice;

Secţiunea a II a. „*Podobiile*“, variante după melodiile fundamentale ale celor opt glasuri ca modele;

Secţiunea a III-a. „Sfetilne“, polieleu, pripele, tropare şi condace la tóte sěrbătorile împěrătesci, Catavasii, şi alte cântări la vecernie şi utrenie.

Secţiunea a IV a. Cântările sft. liturgii: a lui *Ioan Crisostom, a Marelui Vasilie şi a lui Grigorie Teologul.*

Secţiunea a V-a. Irmósele tuturor sěrbătorilor cari la s. liturgie se cântă în locul „Acsionului;“ „*Adaus*“: Cântările celor trei „*Stări*“ la mormêntul Domnului în Sâmbăta ss. patimi.

In „Prefaţă“ mai cuprinde cartea şi indigitările didactice metodice necesari la folosirea ei ca *manual* de instrucţiune în cântarea bisericéscă. Hârtia, tipariul, legătura şi întréga adjustarea cărţii nu lasă nimic de dorit.

Preţul unui esemplar legat în pânḑă 4 fl. v. a.

Post-portul. sub bandă *recomandată*: 20 cr. la un esemplar.

Comandele se fac cu asemnări postale la adresa autorului însemnêndu-se pe ele: *numele adresatului* al *comunei* şi *posta ultimă.*

Mulţămită publică.

Prea on. domn cavaler Petru Ioanette fost protopretor în Câmpeni, a binevoit a dona fondului scolar gr. ort. şi gr. cath. din Câmpeni suma de 115 fl. în bani gata, pentru care faptă nobilă eforia scolară îi aduce şi pe calea acésta mulţămită, rugând pre Dumneḑeu a-i dărui bětrâneţe fericite ca sě mai pótă face şi alte fapte nobile la cari tinde inima sa.

Asemenea Prea on. domn Rubin Patiţia, advocat în Alba Iulia, a dăruit 14 opuri de valóre bibliotecei fondului scolar, pentru care faptă eforia scolară îi aduce mulţămita şi pe calea acésta.

Din şedinţa eforiei scolare dela 5 Iuliu 1890.

Romul Furdui, protop. preş.

Nicolau Corcheş, secret. ef. scolare.

Loterie.

Mercuri în 8 Octobre 1890.

Sibiiu: 7 90 16 73 67

Nr. 500. [475] 1—2

CONCURS

Pentru ocuparea postului de învěţătorésă la scóla reuniunei grăniţăresci din Vistea inferióră, comitatul Făgăraşului, cu salariu anual de 300 fl., apoi cuartir şi lemne de foc, prin acésta se escrie concurs.

Invěţătoresele, cari voesc a reflecta la acest post, au sě-şi substérnă petiţiunile instruate cu documentele prescrise până în 22 Octobre st. n. a. c. la

Comitetul administrator de fondul şi scólele de reuniune a fostilor grăniţări din reg. rom. I.

Sibiiu 8 Octobre 1890.

Nr. 368. [471] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învěţătoriu din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Bulzestii de jos şi de sus, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne de foc câte vor fi de lipsă.

2. Juncul de jos şi de sus, cu salariu anual de 210 fl., cuartir şi lemne de foc câte vor fi de lipsă.

4. Sěliste, cu salariu anual de 80 fl., cuartir şi lemne de foc câte vor fi de lipsă.

Concurenţii au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legii subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 11 Septembre 1890.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 540. [470] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu în clasa I a scólei elementare populare din Purcăreni, protopresbiteratul Braşovului I, se escrie concurs cu termin până la 1 Octobre a. c. care se publică în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 210 fl. şi cuartir liber în edificiul scólei.

Alesul învěţătoriu va fi obligat a instruí şi elevii scólei de repetiţiune, şi a implini şi serviciul de al doilea cantor.

Doritorii de a ocupá acest post sě-şi trimită concursele până la terminul arătat la oficiul protopresbiteral.

Braşov, în 14 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric, protop.

Nr. 360. [469] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Buzd cu paroch, sě publică al III-lea concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Tóte venitele acestei parochii sě ridică peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa au a-şi asterne rugările instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, 12 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. prot.

Ingineriul
Onoriu Tilea
aduce la cunoscinţă on. public spre orientare, că şi-a strămutat locuinţa şi cancelaria în **Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 37.** [465] 2—3

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102 Sibiiu, Sâmbătă 29 Septembre (11 Octobre) 1890. Anul XXXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undĕ se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septembre 1890, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 5983 B.

CONCURS.

Devenind în vacanţă postul sistemisat de un spiritual la institutul corecţional din Aiud pentru deţinuţii de religiune gr. or., cu care post este împreunat un salariu anual de 700 fl. şi 120 fl. ca relut de cuartir, în totul 820 fl. prin acésta se publică concurs pentru ocuparea acelui post cu termin de 30 ḑile dela ḑiua primei publicări în ḑiarul „Telegraful român".

Datorinţele preotului nostru împreunate cu postul susamintit se cuprind în următórele: Dumineca şi în sĕrbători înainte de prânḑ serviciul divin şi cuvêntare; după prânḑ instrucţiune morală sau altă disertaţiune folositóre; dóue óre pe sĕptĕmână catichisaţiune, 10—14 óre scólă şi în fine 5—10 óre pe sĕptĕmână instrucţiune morală.

Dela concurenţi se recer următórele condiţiuni, cari sunt a se documentá prin atestate autentice asternute în original şi anume:

1. că sunt preoţi români de religiunea greco-orientală;

2. că cunosc cu desĕvêrşire pelângă limba română şi limba magiară.

Preoţii, călugări, celibi sau vĕduvi fără familie după etate mai tineri vor avea preferinţă.

Preoţii sau candidaţii de preoţie, cari vor reflectá la acest post, vor avé în terminul prefipt a-şi asterne concursele lor instruite în regulă cu documentele de lipsă la consistoriul archidiecesan.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu la 25 Septembre, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 28 Septembre.

Ungaria se află pe calea cea mai bună de a-şi regula finanţele.

Acésta o deducem din bugetul, ce l'a presentat ministrul de finanţe parlamentului unguresc. Era şi timpul ca sĕ se îmbunătăţéscă visteria statului. In timpii din urmă dările s'au urcat în mod inspăimêntătoriu, operaţiunea cu regalele încă au adus sume enorme şi dacă nici acum după conversiunea hârtiilor, după urcarea dărilor şi după rĕscumpĕrarea regalelor nu ar fi venit statul în posiţie de a avé un buget ecuilibrat, atunci şi cei mai mari optimisti trebuiau sĕ-şi pérdă speranţa în indreptarea lucrurilor în spre bine.

Dela nefericita ocupaţiune a Bosniei până acum sunt 12 ani şi de atunci am avut pace. Era deci un lucru de tot natural, ca în restimpul acesta statul sĕ şi îndrepte tóte privirile spre ameliorarea sorgintelor, cari sĕ-i facă posibilă esistinţa.

Dl Tisza a făcut un bun început şi actualului ministru de finanţe i a fost dat ca sĕ se presenteze inaintea ţĕrei cu un buget ecuilibrat, care după gruparea cifrelor mai arată şi un plus óre-care

Când se discuta în parlament şi în delegaţiuni cestiunea introducerei puscilor cu repetiţie de calibrul 7 mm. şi când a mai venit şi acuirarea prafului de puşcă fără fum, şi perduseră ómenii increderea în stabilirea unui buget ecuilibrat pe multă vreme.

Din norocire temerile aceste s'au dovedit de netemeinice şi cu tóte cheltuelile, ce s'au indus în bugetul ministrului de rĕsboiu, am fost cruţaţi de supĕrarea ce se făcea an de an cu creditele estraordinare şi cu alte nevoi, cari le provoca pe capul nostru militarismul, care aḑi e o adevĕrată povară pentru statele Europei şi noi nu ne putem închipuí un lucru mai greşit de a lua dela scólă şi a da bunul statului pentru căsarme

E airea aşa, trebue se fie şi la noi, şi ca cetăţeni loiali nu voim ca statul nostru sĕ rĕmână inapoia altor state.

Numai cât fiecare stat ar trebuí se vină odată la convingere, că cetăţenii supórtă de tot greu sarcinile militarismului în mĕsura aceea estraordinară cum trebue sĕ le pórte acum.

Abstragem dela aceia impregiurare, că o mulţime de braţe muncitóre sunt substrase dela lucrarea pământului şi dela intreprinderile industriali — ḑicem abstragem dela dauna acésta colosală şi voim numai se constatăm, că militarismul încă nu a dus nici un stat la fericire.

Sau s'a prea încreḑut în forţele sale şi a provocat un rĕsboiu nenorocit, sau apoi a dus la dictatură şi a fost un pericol în permanenţă pentru fie-care naţiune, care şi-a făcut de idol militarismul.

Din ce contribue un stat mai mult pentru soldaţi şi mai puţin pentru scóle, din ce se află pe povêrnişul peirei.

Italia a ajuns în stadiul de a striga un „veto" inarmărilor din tălpi până în crescet; Austro-Ungaria supórtă încă greutăţile, dar cetăţenii ei, numai ei sciu cu câtă greutate pórtă poverile.

Şi, pe când la noi lumea se plânge cu drept despre inarmări şi despre poverile ce le impune militarismul, pe atunci în Francia cu 1 Octobre a intrat în vigóre nóua lege pentru organisarea armatei, o lege care de bună sémă va silí şi pe Germania, vecinicul ei duşman, ca sĕ facă asemenea.

Unde vor duce aceste sforţări, nu se póte prevedé; fapt e, că puterile cetăţenilor se sleesc în faţa cerinţelor armatei, fapt e, că prim-ministrul Italiei e silit a se apropia de Francia, dacă voesce ca alegerile viitóre se nu-l spulbere dela locul seu, şi fapt e şi aceea, că America, care nu e mâncată de militarism, cuceresce pre teren economic şi aḑi mâne va deveni stăpână peste piaţele Europei cu productele ei industriali şi chiar şi cu cele brute.

Şi Europa nu ar fi venit nici când în posiţiunea de aḑi, dacă nu ar fi fost silită a ţiné atari armate cum nu s'a mai pomenit.

Ni se va ertá dacă ţinem morţiş, că la aceste triste stări de lucruri a contribuit Germania, care nu sa mulţămit nici cu miliardele scóse din pungile francesilor, ci a mai luat şi un teritoriu, care va fi în veci „mĕrul de cértă" în vestul Europei, care în continuu va aţiţa spiritele spre revanşă şi care fără esagerare ḑis, a adus mare calamitate asupra Europei întregi.

Sibiiu, 28 Sept.

Comitetul instituit încă în conferenţa alegĕtorilor români din 14 Maiu 1881 prin conclusul Nr. 18 al protocolului din şedinţa a III-a, înnoit şi întregit în conferenţa din 1884 şi 1887, comitetul aşa numit naţional, după-cum am cetit în ḑiarele de aici a convocat o conferinţă generală pe 27 şi 28 Octobre n. a. c. la Sibiiu. La conferenţa acésta sunt convocaţi toţi delegaţii aleşi pentru conferenţa din 1887 cu observarea: că locurile devenite vacante parte prin mórte, parte prin renunciare sĕ se întregéscă.

In convocătoriu se spune, că comitetul va da sémă despre activitatea sa dela conferenţa din urmă până acuma, şi totodată se va pune la ordinea ḑilei deliberarea situaţiunei generale, care acuma tocmai a ajuns sĕ fie fórte critică.

Până acuma conferenţa generală a delegaţilor aleşi din mai multe cercuri electorale după o anumită modalitate, conferenţa acésta se convoca de regulă în ajunul alegerilor dietali, şi în acésta conferenţă se statoria în ideă ţinuta alegĕtorilor la alegeri. Se decidea apoi aderenţa la programa statorită in 1881, şi conferenţa se disolva.

Convocată acuma conferinţa fără de nici un incident, ea este vrênd, nevrênd, acomodată a face sensaţiune óre-care, şi noi o mărturisim, că am fost surprinşi, vĕḑênd, că se pune în mişcare, un aparat atât de mare şi greoiu fără a se indica în special obiectele, care au reclamat convocarea conferenţei.

In cele din urmă situaţiunea politică cu nimica nu e mai critică ca în anul 1887, si aşa stând lucrul, fără voie ne vine în minte conferenţa fraţilor saşi din vara acestui an, conferenţă care a restabilit pacea internă între fraţii de un sânge, a proclamat o programă, care i-a intrunit pe toţi, şi o a sciut formula aşa ca ea se convină guvernului ţĕrei şi presei, şi prin acésta sĕ se facă posibilă o lucrare mai neconturbată, mai intensivă pe teren economic cultural sub scutul binevoitoriu al statului.

Se dă cu socotélă, că cam acésta este şi scopul acestei conferenţe convocate acuma fără nici un incident.

Dacă aşa se află lucrul, noi salutăm din tótă inima conferenţa convocată pe 15/27 Octobre a. c. aici la Sibiiu, şi ii dorim succese salutare pentru naţiunea nóstră. In special se va lucra în spiritul totdeuna propagat de noi, dacă se va face unitate în acţiunea nóstră, ca nu din patimă órbă isvorită din interese personale sĕ ne sfăşiem noi între noi, şi cu chipul acesta sĕ ne slăbim şi mai tare.

Inţelepciunea politică cere, ca noi sĕ ne unim în acţiune, şi sĕ eliminăm frecările interne, frecări, cari numai folositóre nu pot fi.

Inţelepciunea politică trebue sĕ ne înveţe, că ostracismul, care s'a încercat a se pune în pracsă la iniţarea unora din Sibiiu, şi care s'a inceput în conferinţele preoţesci din Sĕlişte, Mercurea şi Sighişóra nu ne pot aduce nici un bine.

Inţelepciunea politică trebue sĕ ne conducă pe toţi, ca sĕ ajungem cel puţin noi între noi la o acţiune solidară, ca apoi sĕ ne scim respecta reciproc, ca şi alţii sĕ ne respecteze.

Programa statorită la 1881 în 9 puncte puţină modificare cu sens practic va reclama, şi unitatea în acţiune va fi restabilită. Condiţiunile de viéţă ale poporului nostru sunt înşirate în punctele 2, 3, 4, 5, 6, 7 şi 8 din aceea programă. Pentru acelea am lucrat şi noi, şi unica deosebire e, ca noi am acceptat starea actuală de drept, ca activitatea nóstră sĕ fie scutită de atacuri sub cuvêntul, că nu suntem între marginile legilor.

Atâta am voit sĕ fie acentuat încă de pe acuma, şi cu cele mai bune intenţiuni asteptăm intrunirea conferinţei, despre care se dă cu socotéla, că tendenţa ei este pocăirea şi prin acésta restaurarea păcei interne între noi.

Revista politică.

Foile germane s'au ocupat în timpul din urmă cu românii de sub coróna s tului Stefan. Astfeliu ḑiarul „Kreutzzeitung" publică un articol, în care se descriu cu vii colori apăsările şi suferinţele, ce le îndură românii în Ungaria şi Transilvania. Fóia germană ḑice, că amărăciunea românilor în contra Ungariei a ajuns la un grad aşa de mare, încât se pare imposibilă o isbucnire forţată a acestei amărăciuni. Intre actualele raporturi politice nu e un lucru lipsit de însemnătate impregiurarea, că în Austro Ungaria, adecă în partea rĕsăriténă a triplei alianţe, sau mai bine ḑis, posiţia Carpaţilor, însemnată din punct de vedere strategic, locuesc trei milióne de români, cari vĕd în aparţinerea lor de Ungaria nimicirea lor naţională. „Kretzzeitung“ apoi declară, că până când nu va înceta apăsarea românilor din Ungaria şi Transilvania, e imposibil de a câştiga pe regatul român ca aliat în tripla alianţă.

Desvălirea monumentului celor treispreḑece „martiri“ la Arad a provocat o miscare şi o agitaţiune mare în poporaţiunea magiară din Ungaria.

Din tóte locurile s'au trimis deputaţiuni şi coróne, care sĕ se aşeḑe pe monumentul celor ce au trădat stégul armatei, sub care au jurat şi au luptat contra casei domnitóre.

Presa la rêndul ei n'a rĕmas inapoi cu comentariile, eternisând memoria celor ce au fost sacrificaţi în nóua „Golgotă“ şi cari şi-au vĕrsat sângele pentru mântuirea poporului magiar.

Trecênd preste apreţierile aspre ale ḑiaristicei magiare referitóre la istoricul cestiunei, luăm act de acésta miscare, căci ea constituesce un eveniment de mare importanţă politică, cu tóte, că legislativa, carea şi ea a depus corónă pe mormêntul „martirilor“, se ascunde sub masca piosităţii. O afirmăm acésta cu atât mai vêrtos, cu cât şi ex-guvernorul dela Turin, nu vede în festivităţile dela Arad decât o afirmare mai cu aplomb a Ungariei între statele, cari constituesc monarahia austro-ungară. Étă cum se esprimă bĕtrânul esilat Kossuth cătră un redactor al ḑiarului „Gazetta Piemontese“: Austria a permis Ungariei a-şi manifesta simţemintele patriotice. *Acésta este un fapt istoric, care cu privire la viitoriu îşi va avé consecinţele.* Ungaria e fata, carea n'a murit, ea a durmit numai şi *acum se destéptă.*

Foile din Ungaria se ocupă cu noul proect de reformă administrativă, ce se va asterne dietei. După cât a străbătut până acum în publicitate, alegerea funcţionarilor este cu totul delăturată şi numai denumirea are loc. Reforma administrativă nu va întrá deodată în valóre, ci succesive în 5 ani, aşa că funcţionarii aleşi vor mai puté serví încă cinci ani. Denumirile se vor face dela secretariu în sus din partea regelui, ér dela secretariu în jos prin ministrul de interne. Comitele suprem nu va mai avé nici un drept de denumire, el va rĕmâné un simplu oficiant în fruntea municipiului cu un cerc de activitate definit şi cu responsabilitate. Controla o va purtá comitetul administrativ, compus din 24 membrii. cari vor primí marce de presenţă.

În lăuntrul Germaniei se dă mare atenţiune miscărilor socialiste. „Berliner Volksblatt“ publică programul viitoriu al democraţiei sociale, care se póte reasumá în următórele:

Munca e isvorul ori-cărei bogăţii şi ori-cărei culturi, şi de óre-ce munca folositóre tuturor nu e posibilă decât prin societate, al societăţei, adecă al membrilor ei este întregul produs al muncei, cu drepturi egale fie-căruia după necesităţile sale, avênd fie care datoria de a muncí. In societatea actuală mijlócele de muncă sunt un monopol al claselor capitaliste; atêrnarea clasei muncitorilor de clasele capitaliste este causa miseriei şi robiei în tóte formele sale. Liberarea clasei muncitóre pretinde prefacerea mijlócelor de muncă în proprietate comună a societăţei şi regularea socială a muncei întregi, aşa ca ea se folosésca tuturor şi produsul ei sĕ se impartă după dreptate. Liberarea muncei trebue sĕ fie opera clasei muncitóre, faţă cu care celelalte clase tóte nu sunt decât o masă reacţionară.

Plecând dela aceste principii, partida socialistă a Germaniei are de scop a ajunge, prin tóte mijlócele, la statul liber şi la societatea socialistă, la sfărmarea legei aspre a salariilor prin desfiinţarea sistemului de muncă salarisată; la desfiinţarea esploatărei de ori ce fel, la înlăturarea ori cărei nedreptăţi sociale şi politice. Partida muncitóre socialistă a Germaniei, deşí lucréză deocamdată în marginile naţionalităţii, e conscie de caracterul internaţional al miscărei muncitorilor şi hotărită sĕ implinéscă tóte indatoririle, ce el impune muncitorilor pentru a face din frăţia tuturor ómenilor un adevĕr,

Deocamdată, partida socialistă germană luptă pentru: înfiinţarea de asociaţii productive socialiste cu ajutoriu dela stat, vot universal, poporul sĕ hotărésca cestiunile de pace şi de rĕsboiu, armata permanentă inlocuită cu inarmarea poporului, desfiinţarea tuturor legilor escepţionale, în special asupra presei şi intrunirilor, justiţie gratuită, instrucţie gratuită, un singur imposit progresiv pe venit pentru stat şi comună, timp normal de muncă, protecţia muncii şi interḑicerea muncii copiilor etc.

Era respândită până aḑi părerea, că legea contra socialistilor nu s'a reinoit în Germania, fiind-că acésta ar fi fost voinţa impĕratului german. Adesea s'a afirmat că Wilhelm II a vorbit în consiliu Corónei în contra legei socialistilor, combătênd părerile principelui Bismarck.

„Kölnische Zeitung“ declară acum pe temeiul unei comunicări ce i s'a făcut din isvor bine informat, că acea părere era cu desevêrşire neintemeiată. Impĕratul, precum şi toţi ministrii au dorit — ḑice ḑiarul „Colonia“ — reinoirea legei în contra socialistilor şi ar fi fost gata se o primésca aşa cum o propuneau naţionalii-liberali, fără drept de espulsare, dar cu o durată nedefinită. Principele Bismarck însĕ n'a voit-o aşa şi astfel ea a căḑut cu totul.

In urma espirărei legei contra socialistilor, s'au întors în Berlin toţi socialistii ce fuseseră espulsaţi din capitală în puterea acelei legi afară de trei, fostii deputaţi Fritsche, Most şi Haselmann.

In Portugalia domnesce crisa ministerială de 3 sĕptĕmâni. După retragerea lui Serpa Piementel a încredinţat regele cu formarea noului cabinet pe generalul Abreu Sousa din partidul progresistilor moderaţi, carele însĕ la început n'a putut se compună nici un cabinet. Din causa acésta regele a încredinţat pe ambasadorul Ferrao. Acesta a compus un cabinet din persóne de diferite partide, fiind însĕ că progresistii ţineau sĕ se delăture tóte ordinaţiunile fostului ministru Serpa în privinţa politicei interne, cabinetul s'a disolvat şi regele a fost din nou necesitat a încredinţa pe generalul Abreu cu formarea cabinetului. Nu se scie cu positivitate dacă de astădată Abreu va fi mai norocos cu formarea noului cabinet.

Cronică din Zarand.

De lângă Ţebea, 6 Octobre 890.

Indiferentism faţă de afacerile municipiului. — Rugarea „Kulturegyletului“ cătră comitatul Huniedórei de a i-se vota un arunc. — Ce e de făcut?

Sĕ nu te miri de loc, dacă ómenii devin indiferenţi faţă de afacerile municipali! Direcţiunea ce au luat afacerile comitatense cu puţine escepţiuni, şovinismul magiar încuibat şi potenţat între oficiali, alungarea elementelor independente dela afacerile municipali, şi mai mult lupta sterilă, ce avem de purtat în salele comitatense, au produs crasul indiferentism.

Convocătoriele vice comiţilor, sunt puse la o parte şi rĕmân necetite. Cea mai mare parte din membrii români 'şi ḑic, şi cu drept cuvênt: „pentru ce se perdem timpul, sĕ spesăm, când oficialii comitatului şi tot aparatul administrativ decid, precum voesc. Aşa e acésta în comitatul Huniadórei, aşa mai în tóte comitatele, unde suntem amestecaţi cu magiarii.

Înţelegem acest indiferentism, când e vorba de alegerea oficialilor, căci aici cel puţin comitele alege pe cine vrea. Inţelegem indiferentismul când e vorba de cause private, care nu intereséză întréga poporaţiunea română din comitat.

Nu înţelegem, şi este sub tótă critica indiferentismul, când vine pe tapet o cestiune momentósă, carea ne privesce pe toţi românii din comitat.

Indiferentismul — în cause momentuose — devine laşitate.

O cestiune momentuósă ne stă înainte. Ea privesce pe tot natul român, din comitatul Huniedórei. E vorba de o parte, de demnitatea nóstră ca români; ér de altă parte e vorba de pungile nóstre. Avem de lucru cu „Kulturegyletul“ carele se vede, că nu ne slăbesce din dragoste comitatul nostru. De dóuĕ ori a mai venit cestiunea „Kulturegyletului“ în adunarea comitatensă, de dóue ori ni s'au cerut parale pentru scopurile lui.

Maioritatea adunărei comitatense s'a genat însĕ a sacrifica şi acestui idol.

Pentru a treia óră acum „Kulturegyletul“ cere votarea unui arunc, dela noi. Acésta rugare va vení la desbatere în adunarea ce se va ţiné la 23 Octobre st. n. a. c. Ea este pusă la ordinea ḑilei sub p. 42 al programei; şi protonotariul Hollaki — (ca suplent. al vice comitelui) numesce cererea cu epitetul modern de „patriotică“ (hazafias).

După tămbălăul, cu care a fost primiţi membrii „Kulturegyletului“ la adunarea ţinută în Deva in Septembre, şi după fanfaronadele îndatinate, ne putem astepta sigur că cei din fruntea comitatului, magiarii nostrii, de aici ne vor impune arunc, în favorul „Kulturegyletului“.

Populaţiunea română (95 %) din acest comitat va trebuí se aducă jertfa forţată idolului, dacă nu-şi va apera causa cu demnitate.

Membrii români virilistii, şi cei aleşi sunt chemaţi primo loco a lupta prin tóte mijlócele legali, ca cererea „Kulturegyletului“ ilegală şi temeraria sĕ fie respinsă, eventual sĕ se facă proteste contra aruncului ce s'ar impune populaţiunei române.

A ne mai presenta 5—6 inşi în sala comitatului ca şi în trecut, când e vorbă ca sĕ facem afront „Kulturegyletului“ a căruia scop e magiarisarea nóstră; ar fi o ruşine.

Tendenţele Emke-i le cunóscem, şi faţă de ea românii mic cu mare una simţesc. Aici sunt solidări, căci cel mai debil român, nu voesce sĕ se facă magiar, prin urmare nici a contribuí ca alţii sĕ ne magiariseze nu o voesce nici unul.

Lege prin care sĕ ne pótă impune comitatul a vota arunc pentru o societate privată, încă nu esistă. Articolul de lege XV 5. 9 din 1883 ḑice espres: Comitatele, afară de dările complimentare ce se pot pune pe basa legilor în vigóre au drept sĕ pună imposite complementare pentru scopuri generali de administraţie, de comunicaţiune, economice culturali şi de binefacere pâna la 3 %.

„Kulturegyletul“, ori ce scop, póte urmărí, dar numai un scop general nu póte ḑice că urmăresce şi în state, unde dreptatea nu e deochiată, preste o cerere cum e şi cea presentă a Emke-i s'ar trece la ordinea ḑilei. Dar la noi, unde merg lucrurile adese anapoda, trebue se luptăm ca legea sĕ se respecteze şi dacă acésta nu ne succede sĕ putem ḑice, că; ne am făcut datorinţa faţă de poporulul nostru.

Pentru a se puté delătura ispita, ce ni se face ar fi de dorit întrunirea tuturor membrilor municipali români, din comitat, cel mult în ḑiua de 23 Octobre, spre a se stabilí o procedură în combaterea contrărilor nostri, eventual spre a se puté luá tóte dispositiunile pentru proteste din sutele de comune române ale acestui comitat. Acest drept ni-l dă legea din 1886 art. XXI § 8 unde sĕ ḑice:

> Partidele sunt în drept se protesteze în contra decisiunilor (comitatului) dela înmanuare respective dela publicare în decurs de 15 ḑile.

Membrii nostrii români din Deva, sum în firmă credinţă, că vor convoca o întrunire a tuturor membrilor români fie pe cale privată, fie pe cale publică spre a ne puté înţelege; éră până atunci fie căruia îi rĕmâne timp de ajuns, ca se pótă studia cestiunea spre a se puté combate cererea „Kulturegyletului“ din tóte punctele de vedere. Lupta sĕ ne afle pregătiţi.

Coresp.

Utilitarismul în scólă.

II.

In cele premergătóre am atins forma istorică şi cea actuală a principiului amintit, precum şi diferitele scóle şi persóne marcante în filosofiă, la cari predominéză acesta; totodată am atins şi punctul de vedere contrar; precum am indicat şi pe representanţa acestuia, acentuênd, că noi trebue sĕ fim aplecaţi spre cest din urmă punct de vedere. Urméză acuma sĕ ne dăm sama şi asupra importanţei lui din punct de vedere general.

Nu mai încape îndoială, că curentul ce pedominéză astăḑi spiritele popórelor şi a le naţiunilor e aplecat a sĕ închina punctului de vedere utilitar, ba dóră nu greşim, când susţinem, că e chiar dat cu totului în braţele acestuia. Dovadă a acestei aserţiuni, ne póte servi terenele vieţii omenesci. In industriă, ca şi în comerciu este marcant acest punct şi tóte miscările, făcute pe aceste terene ne documentéză în deajuns dominaţiunea lui.

Unde, ca în industriă no putem convinge de uimitórele lui efecte? Unde, ca aici putem vedé cum se învîrt tóte cestiunile în jurul acestui punct de oscilaţiune? . . . . .

Nu se póte tăgăduí, că acestei direcţiuni spirituali în viéţa individilor este de a se mulţămí progresul comun al omenimei pe terenul technologiei şi ori şi ce om care consideră cultura vécului nostru trebue sĕ recunóscă cu multă satisfacţiune sufletéscă, că îmbunătăţirile, făcute în direcţiunea acésta numai acestei vederi au a se datori. Desvoltarea forţelor în infinit am dis noi odată în colónele acestui organ, este una din caracteristicele principale a timpului present. Acésta o ḑicem şi acum, dar totodată mai adaugem şi aceea, că acestui principiu are de a se mulţămi şi desvoltarea amintită.

Ca pe terenul industrial nu mai puţin pe terenul comercial, cu care acesta stă strêns în legătură sĕ póte observa dominaţiunea principiului acestuia.

Tot astfeliu putem sĕ observăm acésta apariţiune şi pe terenul artelor. Artele de odiniórá ale pictorilor şi sculptorilor grecesci, Atene a lui Phidias, Madona a lui Raphael şi alte scene ideale a scólei inderlandeze, tablouri de ale lui Rubens astăḑi nu mai au trecerea de odiniórá. Ce e drept un Munkácsy a făcut mare furóre în lume cu tabloul Christos înaintea lui Pilat, însĕ eu cred, că nu conţinutul atâta, cât mai cu sémă forma plastică a presentării acestuia a stors administraţiunea lumei întregi.

Fie însĕ ori şi cum un luru caracteristic totuşi e, că astăḑi casele clasei inteligente cu deosebire sunt pline cu tablouri, ce represintă realitatea. Aici veḑi un ţinut de munte, colo un ţinut de şes, ici o privire pe mare, colo o privire pe deal; de altă parte éră tablouri, care represintă pe o ţerancă, ducênd apă dela fântână, sau pe un vênătoriu împuscând sĕlbătăciuni în codrii. Nu sunt tóte acestea doveḑi palpabile pentru aserţiunea nóstră din fruntea acestei cercetări, după care se pare a fi tot spiritul popórelor infiltrat de numitul principiu.

Nu tot astfel se avea lucrul în evul mediu, unde tipurile sfinte erau la ordinea ḑilei. Aici nu realul, ci idealul se adora, desconsiderându-se aprópe cu tótul valórea realităţii. Mari daune au adus aceste vederi sinistre, nespuse pedeci pentru un progres natural a omenimei. Cu rumperea lanţului, de care era cătuşată omenimea ideilor liberale s'a rupt şi cu autoritatea scientifică medievală şi s'a dat un curs liber desvoltări acesteia, carea astăḑi merge cu o celeritate grozavă. Numai cât emancipându-se de sub un jug a apucat pe alt povirniş şi acum ameninţă cu unilateralitate în cultură.

Calea de mijloc şi aici va fi calea de aur şi odată aflată, omenimea va progresa nespus de iute în destinaţiunea sa culturală.

Împrejurarea acésta ne denótă din nou, cât de impotente sunt forţele intelectuale ale nóstre şi cât de mărginite sunt cunoscinţele nóstre.

Predominarea principiului amintit nu se observă numai pe terenele amintite, ci şi în sciinţă. Şi aici lumea învěţată sĕ străduesce a afla tot resultate de acelea, dela cari omenimea sĕ pótă trage vre-un folos. Şi este şi fórte natural, deóre ce progresele technologice şi artistice fără de progrese în sciinţă nu sunt posibile. Una cu alta, dar una fără de alta nici decum, aşa sună losinca vécului.

Numai puţin sĕ arată acest principiu şi in literatură. Este lucru astăḑi cunoscut între literaţi, că se vorbesce de un realism în literatură precum nu mai puţin de un idealism, Schiller este spre pildă idealist, Goethe şi Heine mai mult realist.

Étă dară şi aici amestecate aceste principii.

Nu voim de astădată sĕ urmărim mai departe cercetarea, ci ne oprim aci, constatând aceste ca fapte şi nu ca suposiţiuni.

Se cuvine acum sĕ vedem, care din aceste dóuĕ direcţiuni merită sĕ fie adoptate de omenime în problemele sale culturali, una sau cealaltă, ori amêndóuĕ După cele desfăşurate numai póte fi îndoélă, că noi ne pronunţăm pentru o folosire moderatá a amêndurora şi suntem contra ori şi cărei esagerări unilaterale. Noi aşa credem, că în direcţiunea acésta se va resolva decisiunea viitoriului, căci şi astăḑi mai remâne în valóre principiul pe cât de vechiu, pe atât de adevĕrat: *„media via aurea est“*

Acéstă este ce s'ar puté ḑice per tangentem în general, rĕmânênd unei cercetări ulterióre o pronunţare încât privesce partea specială a acestei cestiuni.

Dr. *Petru Şpan.*

Viéţa şi activitatea marelui învĕţătoriu ecumenic Vasilie.

(Încheere.)

Productele activităţii sale literare cuprind patru tomuri din ediţiunea lui Migne, si sunt întru cât ni-sau păstrat doveḑile cele mai eclatante, atât pentru geniul sublim al marelui învĕţătoriu, cât şi pentru clasicitatea culturii sale teologice, filosofice şi retorice. Ele se împart în scrieri dogmatice-polemice, esegetice omiletice, ascetice-morale, liturgice şi epistole.

Dintre opurile sale dogmatice-polemice memorabile şi totodată de sigur autentice sunt: Cartea cunoscută de „Cinci cărţi în contra lui Eunomiu“ (Libri V adversus Eunomium), a cărei titlu original şi întreg este cuvênt de reînfrângere la cuvêntul apologetic al necuviosului Eunomiu“. În acésta polemiséză marele Vasilie cu Eunomiu, capul arienilor, asupra dḑeităţii Fiului, şi a unităţii fiinţei lui cu Tatăl. În contra macedonienilor, sau pneumatomachilor, cari negau dḑeitatea Duchului sânt, este îndreptată scrierea sa adresată amicului seu Amfilochie, episcop în Iconiu, şi întitulată „Despre spiritul sânt“ (De spirit sancto sive ad Amphilochium). La compunerea opului acestuia i-a venit ca îndemn, schimbarea ce a făcut-o el în biserica sa, cu tendenţa antiarianică şi antimacedoniană, cu privire la cuvintele docsologiei mici. Acésta a modificat-o el astfeliu: „Mărire prin Tatăl Fiului şi Duchului sânt“. Mulţi criticau aspru schimbarea făcută, deci amicul Amfilochie ii scrie lui Vasilie în afacerea acésta, şi-l rógă ca sĕ-i comunice causa schimbărei El se pune, şi rĕspunḑênd prietenului seu în cartea acésta, combate cu acésta ocasiune şi doctrina s'au învĕţăturile macedonienilor, şi demustra dumneḑeitatea şi perfecta consubstanţialite a Duchului sânt cu Tatăl şi cu Fiul. — Mai esistă încă o carte dogmatică carea pórtă numele s. Vasilie, întitulată „despre botez“, dar autenţa căreia se trage la îndoială.

Scrierile sale esegetice-omiletice sunt: „Nóuĕ omilii la cele şese ḑile ale facerii“. In reflecsiunile aceste asupra creaţiunei esplica Vasile în mod genial şi totodată religios raportul despre facerea lumii din cartea primă alui Moisi. Cuvêntările aceste, cunoscute în decomun sub numirea de „hexaemeronul lui Vasilie“, de şi au procurat autorului mare renume, totuşi nu sunt libere de retăciri fisicale, cari însĕ şi au temeiul lor în stadiul, la care au fost ajuns pănă atunci cunoscinţiele naturale. Cele 15 omilii la psalmi, cari le aflăm între scrierile lui, sunt nesce cuvêntări morale frumóse şi fórte folositóre. Comentariul seu la profetul Isaia *ἑρμηνεία εἰς Ἡσαΐαν* este esplicarea scurtă, fórte chiară şi mai mult literară alegorită al celor dintâiu 16 cap. ale cărţii lui Isaia. — Dar afară de aceste omilii esegetice ne-a mai lĕsat Vasilie 24 de omilii proprie, de cuprins parte dogmatic, parte moral parte panegiric. In cele dogmatice combate eresiile contimpurane, în cele morale laudă vêrtuţile crestinesci şi mustra în mod vehement pĕcatele, ér în cele panegirice ţine elogiuri la adresa mai multor sânţi părinţi. Fórte renumită este cuvêntarea sa 22-a carea e îndreptătă către tineri (*Πρὸς τοὺς νέους ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων*) şi în carea dă el tinerilor indegetări, cum sĕ studieze scrierile clasicilor păgâni, ca sĕ pótă trage din ele folos pentru viéţa religiósă morală. — Sunt şi alte omilii, cari pórtă numele lui Vasilie, dar autenţia unora dintre aceste se trage cel puţin la îndoială, pecând cele mai multe sunt de sigur supuse sau false.

Renumite sunt şi tractatele ascetice *τὰ ἀσκετικὰ* ale marelui învĕţătoriu. Ele de regulă se impart în trei grupe. Grupa primă constă din trei cărţi, cari tóte sunt îndreptate către călugări. Cea dintâiu pórtă titlul „precuvêntare ascetică“, a dóua „cuvênt ascetic“ ér a treia „cuvênt despre ascesa“. In aceste opuri s. Vasilie învită la ascesă, arată preţul vieţii ascetice, şi dă diferite învĕţături relativ la acest mod de vieţuire. Grupa a dóua se compune din dóuĕ scrieri, menite mai ales pentru preposiţii bisericesci. Titlul uneia este „despre judcata lui Dḑeu“, ér al celeialalte despre „credinţă“. Prin aceste voesce ale atrage atenţiunea asupra viţiilor cele comit ei fără genare, chiar şi în public şi mustrându-i pentru acésta purtare condamnabilă, le pune înaintea ochilor judecata lui Dumneḑeu, ce-i astéptă. Totodată ii provócă la mărturisirea curagiósĕ a dreptei credinţe, carea încă o espune pe scurt. Grupa a treia cuprinde regule etice atât pentru toţi crestinii, cât şi în special şi mai vêrtos pentru călugĕri. Pecând cele dintâiu 80 de regule sunt menite pentru toţi crestinii; pe atunci atât cele 55 regule mai generale cât şi cele 313 mai speciale şi mai scurte sunt făcute pentru monachi. Aceste din urmă sunt cunoscute sub numirea de „regula cea mare şi cea mică a sântului Vasilie“. — Autenţia celoralalte tractate ascetice, — anume: a celor 34 de regule pentru călugări; apoi a celor 60 de epitemii pentru canonisarea călugăriţelor, cari greşesc sau comit vre-un păcat; deasemenea şi a cuvêntărei sale în contra obiceiului reu de a trăi ascetii şi clericii cu femei subintroducte *γυναῖκες συνεισάκτοι* în urma a celor 68 de regule îndreptate către episcopul Letoriu din Melitene (în Armenia mică) se trage de critici la îndoélă.

Cea mai însemnată lucrare liturgică alui Vasilie este prelucrarea liturgiei întrebuinţate pe timpul seu la rĕsărit, şi numita „liturgia s. Iacov“. Acésta prelucrare mai corespunḑĕtóre timpului şi spiritului crestinesc din timpul „marelui dascal al lumii“, nu s'a păstrat pană în ḑilele nóstre în forma sa autentică, după-cum a eşit din mânile lui, ci s'a modificat în decursul timpului. Dovadă ne sunt diferitele recensiuni, ce se află nu numai în textul grecesc, ci şi în traducerile coptice şi siriene. Rugăciunile s. Vasile pentru bolnavi şi îndrăciţi, decătră cei mai mulţi critici se consideră de neautentice.

In urma dela s. Vasilie mai avem, după ediţiunile mai vechi 365, ér după cele mai nóuĕ 366 de epistole. Dintre aceste 319 sunt scrise de marele Vasilie; ér celelalte parte sunt compuse de alţii, şi sunt păstrate numai între scrisorile lui, parte sunt neautentice, precum bunăóră corĕspondinţa cu retorul şi filosoful Libaniu. Intre epistolele lui Vasilie aflăm 3 adresate amicului seu Amfilochie, episcopul Iconiului, cari cuprind instrucţiuni relative la rênduiala bisericéscă, aceste sau primit de biserica rĕsăritéuă ca legi sau canóne bisericesci, şi forméză acum aşá numitele 92 de canóne ale s. Vasilie.

Dr. *Tr. Puticiu.*

Varietăţi.

* (Director gimnasial.) Delegaţiunile scolare dela scólele nóstre din Braşov au ales de director gimnasial pe timp de trei ani pe dl prof. Ipolit Ilasievici.

* (Himen) Dl. Ioan Orĕştian, cler. abs şi d-şóra Susana Grévu, şi vor serba actul cununiei în 30 Sept. a. c. în biserica nóstră din Topârcea.

*(Conventul general al bisericei evangelice). Conventul general şi a început în 8 l. c. n. desbaterile în Budapesta. Presidentul bar. Pronay a salutat în vorbirea de deschidere pe episcopii noi aleşi Paul Zelenka (districtul Tisei) şi Friderik Baltik (districtui Dunărei). Ambii episcopi au accentuat în vorbirea de întroducere unirea celor patru districte din Ungaria în împlinirea datorinţii, atât faţă de patrie, cât şi faţă de biserică. La raportul petiţiunei districtului dunărén contra purtărei deobligătóre a matriculelor în limba magiară a declarat episcopul Baltik între strigări entusiasmate de „éljen“, că dênsul atât ca episcop cât şi ca persónă privată precum şi districtul seu n'au nimic contra. Paul Mudron acusat, că a participat la sĕrbarea rusécă dela Kiew, după lungi şi agitate desbateri a fost absolvat de escomunicare, sub cuvênt, că a luat parte numai ca persónă privată.

* Magistratul orăşĕnesc din Sibiiu face cunoscut, că adunarea de controlă a honveḑilor va fi la 29 Oct. a. c n. în căsarma de honveḑi, Knopfgasse 2. Controla se începe la 8 óre a. m.

* (Sciri militare.) Precum suntem informaţi în 9 l. c. a plecat dela Cluş un batalion din reg. 50 inf. la Bosnia sub conducerea dlui maior Franz Scoda. In locul acelui batalion va sosí la Cluş un batalion din Bistriţa din reg. 63 inf.

* (*Carmen Sylva în musica germană.*) Revista literară germană din Berlin, *„Zur guten Stunden“* publică în numĕrul seu prim pe anul 1891 o poesie a reginei poete intitulată *„Bonn“* şi investită în o compoşiţiune frumósă pentru voce şi pian de August Bungert, — autorul mai multor composiţiuni romanesti, ca *„Dramen in Liedern“*, *„Lieder einer Königin“* (*Carmen-Sylva-Album*), *„Der Rhapsode der Dimbovitza“* cuprinḑênd 24 balade şi poesii poporale române (traduse pe nemţesce de Carmen Sylva) „cărora“ — după cum scrie numita revistă — „nu li se póte aflá părechе în literatura musicală, escelând atăt prin gingaşa lor formă de tot originala, cât şi prin duioşia pasionată şi profunda lor intimitate.“

* (Inspector nou de scóle). In comitatul Făgăraşului a fost denumit de inspector scolariu dl Carol Kakujay, fost adjunct al inspectorului de scóle din comitatul Timişului.

* (Se înmulţesce gendarmaria). In bugetul ministeriului de interne s'a făcut provisiune pentru instituirea, de 12 posturi de gendarmi cu 12 conducĕtori şi 60 feciori. Spesele împreunate cu acésta sporire fac pe jumĕtatea anului venitoriu 18.195 fl. ér de aci în colo îndoit pe anul întreg.

* (Lupi în Câlnic). In nóptea spre 3 a curentei a întrat în şura unui econom un lup şi a rupt un mânz de 8 luni. Prospecte frumóse pentru érnă, dacă au început de acuma.

* (Avis.) Avem onórea a Ve face cunoscut, că a apărut în tipografia archidieccsană *„Crestomatia germano-română“* de Dr. G. Coman. Cartea acésta e întocmită pentru gimnasiile şi scolile comerciale românesci, cuprinḑênd bucăţi alese de citire şi traducere din limba germană în cea română şi viceversa. Pe lângă acestea are un capitol special pentru scolile comerciale, cuprinḑênd corespondenţa comercială, atestate, contracte etc.

Comandele se primesc la subscrisa librărie:

Preţul unui exemplar broş. 85 cr., legat în pânză 1 fl.; cu trimiterea postei broş. 90 cr. legat 1 fl. 10 cr.

Sibiu, în 15 Septembre, 1890.

Librăria tipografiei archidiecesane.

Mulţămită publică.

Tinerimea studiósă din Reşinari a aranjat în 15/27 August, o petrecere de vară în Dumbrava-mică, în favorul înfiinţărei unei biblioteci poporale, cu care ocasiune, pe lângă tacsele ordinare, au mai încurs suprasolviri şi oferte benevole dela următorii p. t. domni:

I. Hecht 2 fl. 60 cr., G. Cărpinişan, notariu comunal 2 fl., I. Mărginean, căpitan în pens. 2 fl. I. I. Comşa din Sĕliste 2 fl., S. Popovici, protopr. milit. în Viena 1 fl. 60 cr., d-na Bucişan din Sĕliste 1 fl., Ioan Oncescu, notariu în Rĕhĕu 1 fl., D. Kozocsa, farmacist 1 fl., L. Kollár 1 fl., M. Lungu 1 fl, A. Dancăş primar 1 fl., Irim. Dancăş 1 fl., B. Dancăş sen. 1 fl., G. Enescu, înv. 1 fl., A. Galea înv. 1 fl., I Goga, paroch 50 cr., I. Barcian 60 cr., I. Cosmuţa 60 cr., B. Dancăş jun. 50 cr., I. Marin, înv. 50 cr., E. Zacharias 40 cr., I. Macsim, B. Muntean, I. Steflea, O. Steflea, M. Stoia înv. câte 20 cr., A. Banciu, O. Beju, N. Vulcu, D. Mosora, D. Comşa, G. Fleschin, R. Giurca, I. Popovici câte 10 cr., d-şóra Maria Roman 3 opuri.

Preste tot au încurs 68 fl., din cari detrăgênd spesele făcute în sumă de 46 fl. 25 cr., remâne un venit curat de 21 fl. 75 cr.

Subscrişii, în numele comitetului aranjatoriu, venim a ne împliní plăcuta datorinţă şi a ne esprima cea mai sinceră şi cordială mulţămită şi recunoscinţa respectuósă generoşilor domni şi dómne susnumiţi, precum şi tuturor onor domni şi stimatelor dómne şi d şóre, cari au binevoit a participa la acésta petrecere. Tot odată ne esprimăm deosebita mulţămită domnilor Maniu Lungu, Aleman Dancăş primariu şi Irimie Dancăş cari, prin spriginul dat comitetului aranjatoriu în întreg decursul activitaţii sale, au contribuit în mĕsură însemnată la buna reuşită a acestei petreceri.

Reşinari, 15 Septembre, 1890.

Aleman Galea,
preşedinte.

Irimie Morandini,
secretariu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Octobre 1890

	Viena	*B.-pesta*
Rena de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.20	102.10
Renta de aur austriacă	107.75	108.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Sorţi de stat dela 1860	137.80	137.—
Galbin	5 44	5.45
Napoleon	9.09	9.12
100 marce nemţesci	56.50	56.60
London	115.10	115.15

Nr. 453. [476] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Mediașului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în fóia pentru publicațiuni „Telegraful Român.“

1. Hașag, cu salariu anual de 150 fl.

2. Buzd, cu salariu anual de 150 fl.

3. Richisdorf, cu salariu anual de 100 fl. și lemne de foc.

Doritorii de a competa au a'și asterne cererile instruite conform legei subsemnatului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaș.

Mediaș, în 8 Septembre, 1890.

Ioan Chendi,
adm. protop.

Nr. 115. (477) 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate în protopopiatul Târnavei super. de confesiunea gr. or. se escrie concurs cu terminul pănă la 15 Octobre a. c. st. vechiu.

1. Lasleu rom'an cu un salariu de 150 fl., prin repartiție dela popor. cuartir liber în odăile scólei și lemnele trebuiciόse de foc.

2. Șoimușu român, cu un salariu de 150 fl., prin repartiție dela popor, cuartir liber în odăile scólei și lemnele trebuinciόse pentru încălḑitul scólei.

3. Dărlos, cu un salariu de 150 fl., prin repartiție dela popor, cuartir liber în odăile scólei și lemnele trebuinciόse pentru încălḑit.

Doritorii da a ocupá acestea posturi învĕțătoresci au a'și asterne cererile concursuale provĕzute cu documentele cerute de legile scolastice pănă la terminul mai sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. Târnavei superióre ultima postă Erzsébetváros la Sz. Almás.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Sz. Alma în 25 Septembre 1890.

Ioan Almășan,
protopresbiter.

Nr. 599. [478] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕțători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeșului se escrie concurs cu termin pănă la 10 Octobre a. c.

1. Drombariu, cu salariu anual de 120 fl., cuartir și lemne de foc.

2 Sebeșel, cu salariu anual de 130 fl., din cassa comunală, cuartir și lemne de foc.

3. Laz, cu salariu, de 130 fl., cuartir și lemne de foc.

4. Căpâlna, cu salariu de 120 fl., din cassa comunală, cuartir și lemne de foc.

5. Rechita-Strugariu, cu salariu de 220 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din posturile acestea au a-și asterne rugările instruite conform normelor din vigóre pănă la terminul arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 21 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

I Tipeiu,
protopresbiter.

---

[473] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al II-lea de învĕțătoriu la scóla confesională gr. or. din comuna Sĕscióri, protopresbiteratul S. Sebeșului, se escrie concurs pănă la 1 Octobre a. c.

Salariul pentru acest post învĕțătoresc e de 200 fl., care se plătesce din alodiul comunei în rate lunare și cuartir în edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá acest post aceia vor fi preferiți, cari vor avé cunoscință deplină a cântărilor bisericesci, avênd datorință a instruá elevii din tóte cântările precum și de a ține strană atât la vecernie cât și la utrenie în biserică; éră cererile lor instruate conform legilor ale asterne pănă la terminul indicat subscrisului oficiu protopresbiterale gr or. în S. Sebeș.

S. Sebeș, în 9 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 225. [472] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile învĕțătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iuliei, se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Măgina, cu salariu anual de 100 fl., cuartir, lemne necesare.

2. Gêrbova de sus, cu un salariu anual de 215 fl., cuartir, lemne necesare și folosirea grădinei scolare.

3. Meteș, Poiana cu filia Găureni, cu un salariu de 150 fl., cuartir și lemne necesare, scóla se ține în Meteș.

4. Păclișa, salariu 120 fl., cuartir și lemnele suficiente.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi au a-și asterne concursele lor pănă la terminul sus indicat instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Alba Iulia, 12 Septembre, 1890.

Alesandru Tordoșian,
protopresbiter

Nr. 500. [475] 2—2

CONCURS

Pentru ocuparea postului de învĕțătorésă la scóla reuniunei granițăresci din Vistea inferióră, comitatul Făgărașului, cu salariu anual de 300 fl., apoi cuartir și lemne de foc, prin acésta se escrie concurs.

Invĕțătoresele, cari voesc a reflecta la acest post, au sĕ-și substérnă petițiunile instruate cu documentele prescrise pănă în 22 Octobre st. n. a. c. la

Comitetul administrator de fondul și scólele de reuniune a fostilor grănițări din reg. rom. I.

Sibiiu 8 Octobre 1890.

Nr. 368. [471] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕțătoriu din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Bulzestii de jos și de sus, cu salariu anual de 250 fl., cuartir și lemne de foc câte vor fi de lipsă.

2. Juncul de jos și de sus, cu salariu anual de 210 fl., cuartir și lemne de foc câte vor fi de lipsă.

4. Sĕliste, cu salariu anual de 80 fl., cuartir și lemne de foc câte vor fi de lipsă.

Concurenții au a-și asterne suplicele lor instruite conform legii subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 11 Septembre 1890.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 540. [470] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu în clasa I a scólei elementare populare din Purcăreni, protopresbiteratul Brașovului I, se escrie concurs cu termin pănă la 1 Octobre a. c. care se publică în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 210 fl. și cuartir liber în edificiul scólei.

Alesul învĕțătoriu va fi obligat a instruí și elevii scólei de repetițiune, și a impliní și serviciul de al doilea cantor.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-și trimită concursele pănă la terminul arĕtat la oficiul protopresbiteral.

Brașov, în 14 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului I în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric, protop.

Nr. 576 [479] 1—1

Anunț.

Ana născută George Marta din Pianul de jos, prin sentința Prea veneratului Consisoriu archidiecesan dto 1 August 1890. Nr. 4117. B., este divorțată totalminte de către pribeagul ei bărbat Ioan I. Miti Ursu tot din Pianul de jos, acésta amĕsurat dispozițiunii § lui 124 din procedura matrimonială se aduce la cunoscința publică.

Sebeș, în 8 Septembre 1890.

Oficiul protopr. gr. or.

I. Tipeiu m. p
protopresbiter.

Nr. 415 [480] 1—1

Publicațiune.

In sensul §-lui 124 din regulamentul pentru procedura judecătoréscă în cause matrimoniale se aduce la cunoscință publică, că, George Beju din Sĕcel prin sentența consistorială din 1 August a c. Nr. 4341 B. s'a despărțit total de pripegita lui soție Elena Ioan Popa tot din Sĕcel.

Sĕliste, 20 Septembre 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sélistei.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresb.

---

[474] 2—2

Publicare de licitațiune.

Pe basa concesiunei oficiului silvanal competent din Murĕș-Oșorheiu, Nr. 316 și încât privesce pe greco orient. și a ordinațiunei consistoriale Nr 3820 sĕ escrie prin acésta licitațiune pe a **19 Octobre st. n a. c. la 10 óre ante-améḑi** în cancelaria comunei subscrise, pentru vênḑarea lemnelor de foc din pădurea de fag a comunității bisericesci gr. or. și gr. cat., aflătóre pe locul numit **„Tireu“** estinsă pe un teritoriu de de circa 90 jugĕre și din care s'ar puté furnisa cel puțin 4000 m.

Prețul strigărei s'a statorit cu **60 cr.,** de fie-care 4 metrii cubici gata,

Terminul, pănă când póte dura furnisarea și alte condițiuni sĕ vor regula cu ocasiunea licitărei.

Ibănesti, la 1 Octobre, 1890.

Comitetul parochial gr. or. și gr. cat.

Ioan Petru, preot greco orient.	**Ioan Racohan,** preot greco-cat.
Gliga Irimie, epitrop gr. or.	**Petru Mihailă,** epitrop gr. cat.

Sz. 6251/890. plg. [468] 2—3

Onoriu Tilea

aduce la cunoscință on. public spre orientare, că și-a strămutat locuința și cancelaria în **Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 37.**

[465] 3—3

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținĕtoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

[481] 1

Chiar acum a eșit de sub tipariu

CALENDARIUL „AUROREI“
pe anul comun 1891.

— Cu portretul episcopului Ioan Bobu — ca premiu — și alte mulțime de ilustrațiuni frumóse. —

Din cuprinsul variat și interesant al acestui Calendariu, însemnăm aici:

Partea calendaristică: Cronologia pe anul 1891. — Păscălia pe anul 1891. — Sĕrbătorile și alte ḑile schimbătóre la rĕsăriteni și apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1891. — Eclipsele sau întunecimile. — Cele patru anotimpuri, astronomice. — Semnele pentru fasele lunei. — Calendariul iulian-gregorian și iudaic. — Meteorologie: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă.) — Indreptariu financiar. — Serviciul telegrafic.

Partea de cetit: Preotul din Noieni. (Narațiune istorică). — Un ban în dóuĕ pungi (Poesie)). — Secretul nevestei mele. (Schiță). — Amorul și Albine. (Poesie). — Rêndunelele. (Poesie.) — Suferințele unui gurmand. — Anecdote și întêmplări: Aventure din viéța studenților — Din viața căsătoricéscă. — Cugetări invențióse. — Ce face loteria? — Cum s'a ospĕtat un șarlatan cu companionii sei? — Nu a sciut unde merge etc. — Glume (cu ilustrațiuni): Copilul darnic. — S'a sciut afla. — Gâcéscă doctorul. — Amenințarea cu dóuĕ sensuri. — Toast. — De după culise. — Curiósă. — La câteva septemâni după cununie. — Surdul care aude. — Mama cu preîngrigire. — Replica scolarului. — Prefet. — Têrguiala. — Naivitați. — De ce e apătos laptele? — Ilustrațiuni. — Publicațiuni.

Se póte procurá dela tipografia „Aurora“ în Gherla — Szamosujvár

câte un esemplariu 30 cr. + 5 cr. porto postal, ér 6 esemplare cu 1 fl. 60 cr. spedate franco. [466] 3—3

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103 Sibiiu, Marți 2/14 Octobre 1890. Anul XXXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1890, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undĕ se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Septembre 1890, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 5983 B.

CONCURS.

Devenind in vacanță postul sistemisat de un spiritual la institutul corecțional din Aiud pentru deținuții de religiune gr. or., cu care post este împreunat un salariu anual de 700 fl. și 120 fl. ca relut de cuartir, în totul 820 fl. prin acésta se publică concurs pentru ocuparea acelui post cu termin de 30 ḑile dela ḑiua primei publicări în ḑiarul „Telegraful român“.

Datorințele preotului nostru împreunate cu postul susamintit se cuprind în următórele: Dumineca și în sĕrbători înainte de prânḑ serviciul divin și cuvêntare; după prânḑ instrucțiune morală sau altă disertațiune folositóre; dóue óre pe sĕptĕmână catichisațiune, 10—14 óre scólă și în fine 5—10 óre pe sĕptĕmână instrucțiune morală.

Dela concurenți se recer următórele condițiuni, cari sunt a se documentá prin atestate autentice asternute în original și anume:

1. că sunt preoți români de religiunea greco orientală;

2. că cunosc cu desĕvêrșire pelângă limba română și limba magiară.

Preoții, călugări, celibi sau vĕduvi fără familie după etate mai tineri vor avea preferință.

Preoții sau candidații de preoție, cari vor reflectá la acest post, vor avé în terminul prefipt a-și asterne concursele lor instruite în regulă cu documentele de lipsă la consistoriul archidiecesan.

Din ședința consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu la 25 Septembre, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 1 Octobre.

In sensul dispozițiunilor din normativul nostru scolariu cu ḑiua de aḑi se începe anul scolariu 1890/1 la tóte scólele nóstre poporale confesionale dela sate.

Dacă privim în jurul nostru vedem popóre inaintate în cultură, cărora le a fost dat sĕ indeplinéscă înainte de acésta cu 100 de ani, cea ce noi facem abia acuma.

Și dacă privim în jurul nostru în un cerc mai îngust, vedem pe popórele conlocuitóre, cari și ele au început cu mult înaintea nóstră, și cari favorisate de impregiurări sunt în mai bune condițiuni materiale decât noi, prin urmare pot pune mai mari forțe spre a înaintá în cultură.

Condițiuni materiale mai favoritóre, o viață mai puțin amărită, o activitate mai puțin impedecată prin suspițiuni de tot soiul, tóte acestea contribue ca cultura sĕ se promovoze cu mai multe succese, despre acésta nime nu se mai indoesce în ḑiua de astăḑi.

Concetățenii nostri, cu cari ḑi de ḑi venim în atingere sunt în cele scolare între condițiuni mai favorabile ca noi românii.

Sórtea lor privilegiată înainte cu sute de ani, pe când noi eram legați cu lanțul iobăgiei, le-a deschis calea sĕ mérgă în lumea largă, și din întrégă lumea sĕ aducă și depună în sinul poporului flórea culturei, róda muncei altora.

In timpurile dinainte de 1848 averea câstigată în mare parte din sudórea poporului nostru s'a considerat ca avere a bisericei lor, chiar și în timpurile nóstre ea se consideră ca avere curat națională a acestui popor privilegiat, și dacă câte o sfărmitură din acésta cade și pentru biserica și scóla nóstră, acésta totdeuna se consideră de semn al unei grații deosebite.

Constelațiunea politică și un curent bolnăvicios a pus pe unii dintre vecinii nostri concetățeni în condițiuni de tot favoritóre. Guvernul, administrațiunea, societatea, privații și-au indreptat tótă silința ca dacă în țéra acésta se face cultură, aceea se fie numai pe partea acestui popor. De aceea câte scóle de stat, câte scóle comunale tóte sunt făcute cu tendența vĕdită de a inainta cultura numai pentru acest popor, de a o face accesibilă numai în limba acestuia.

Noi românii am fost și suntem cei mai puțin favorisați de sórte.

Din trecut materialicesce nu ni-a rĕmas nimica, căci sórtea nóstră a fost sĕ fim robi în moșia strămoșéscă.

Din averea adunată și dela noi nu avem parte în mod cuviincios, și cel puțin, care ni se dă, după cum am ḑis, ni se consideră ca grație deosebită.

Dela stat nu avem nici un fel de sprigin, nici material nici moral.

Contribuim la tóte sarcinile statului, contribuim cu avere și sânge, și pentru tóte acestea din vistieria statului nu se subvenționéză nici o singură scólă română.

Suntem deci avisați numai la puterile nóstre, sau ca se vorbim și mai curat, suntem avisați numai la poporul nostru.

În adevĕr cine nu cunósce situațiunea din țara nóstră, cine nu cunósce curentul bolnăvicios din țara nóstră, care din ḑi în ḑi începe a se impune în cercuri tot mai largi, și a ajuns a influința chiar și în sinul guvernului, acela nu va pricepe pentru ce din vistieria statului sĕ nu se dea nici un ban pentru scólele poporale românesci.

Cine nu le cunósce acestea, acela nu va pricepe nici abnormitatea, că scólele de stat și comunale, chiar și în locuri curat românesci nu se folosesc de limba poporului, ci esclusiv numai de limba magiară contrariu legei de instrucțiune.

De bună sémă mai puțin va pricepe un strein trista aparițiune, că scolele nóstre românesci nu se bucură nici de spriginul moral al statului. Și pentru ómeni neinițiați în năcasurile nóstre va fi ca o veste din poveste plângerea nóstră, că în comune curat românesci în budgetul comunal se sterge dotațiunea scólelor românesci, care dotațiune a fost sistemisată și a format posițiune ficsă de preste 40 de ani, că comunele vecine, cari de ḑeci de ani au susținut dóuĕ sau trei o singură scólă confesională, sunt desfăcute cu forța, și adnecsate la scólele de ale statului, numai și numai ca scóla românéscă sĕ se nimicéscă.

Trăim între impregiurări de tot estraordinare, de tot critice, și suntem avisați numai la puterile nóstre.

Intre asemenea condițiuni se începe scóla românéscă pentru noul an scolariu.

Revista politică.

Ḑiarele din Budapesta se ocopă cu cestiunea căsătoriilor civile. Ansă la aceste discusiuni a dat o

FOIȚA.

Vilma Malborg.

Studiu din viața reală

de

Octave Feuillet.

Era aprópe ḑece ani de când Angelica d'Anisy purtá numele contelui Bernard de Argennes și fericirea lor părea fără margini. Prea multe motive strĕine iubirii, presidéză adesea la unirea omului cu femeia, pentru ca din căsătoriile făcute în lume sĕ se numere câte va bune; acésta însĕ despre care vorbim este fructul unei dragoste reciproce. Acésta este taina fericirii. Angelica și Bernard erau dar fericiți, fericiți de a se iubí, fericiți de a se vedea trăind cu doi copilași ale căror desmerdări făceau tótă fericirea casei. Cu tóte că averea lor le permitea se ducă cea mai elegantă viață la Paris, ei petreceau cea mai mare parte a anului în castelul d'Argennes. Supraveghierea câmpului și studiarea unor cestiuni care se impun la ori ce inteligență superióră ocupau ḑilnic viața lui Bernand. Angelica își consacra viața bărbatului, copiilor și sĕracilor. Dragostea plutia de asupra ei și i înfrumseța tóte ocupațiunile. Când ințelegerea și increderea esistă intre inimi unite întâiu prin iubire, ele 'și găsesc în singurătate fericirea cea mai dulce și mai prețiósă. Pentru acésta contele și contesa d'Argennes trăiau puțin la Paris. Ei veniau la începutul lui Ianuarie și plecau la sfêrșitul lui Marte, nu rĕmâneau în Paris decât se facă câte-va visite se dea semn de viață printre prietinii lor. Acésta esistență fusese cel dintâiu vis al lui Bernard și ea mulțămia pe Angelica, mai mult nu doria nici unul dintre ei. În érna anului 1874 un eveniment neasteptat vení sĕ le tulbure linistea. Într'o diminéță Bernard d'Argennes primí scrisórea următóre, pe care o cetí tare în fața soției sale:

„*Castelul de Schneeberg, cercul Olmütz,*

Moravia, 18 Ianuariu.

„Vĕrul meu! am nenorocirea sĕ-ți fac cunoscută grozava scire că sunt orfană. Tatăl meu a murit ca de trăsnet atunci când tinereța și puterea sănătăței 'mi da voie se cred că mi-ar fi trăit încă mult timp. Și-a dat ultima suflare în brațele mele, în 12 l. c. în urma unei scurte bóle care nu și-a descoperit puterea decât prea târḑiu atunci când n'am mai putut face nimic. N'am avut puterea a dá ḑilele mele pentru acela ce aḑi nu'l mai am, și étă me despărțită pe vecie de cel mai bun și mai dulce tată. Acésta întêmplare m'a sdrobit. Am dorit se mor, și nu mai sciu nici cum, nici pentru ce mai trăesc. Mĕ vei ertá dar, pentru-că am întârḑiat atât pentru ați scrie: n'am altă scusă decât marea-mi desperare. Dar îndrăsnesc a crede că vei primí acésta scusă și impreună cu Verișóra d'Argennes vĕ veți uní la nenorociera mea.

Prințul Malborg a murit crestin, cum a și trăit Rugațivĕ pentru el!

„Acum sunt silită sĕ-ți vorbesc de mine. Singură în lume, liberă și stăpână pe mine, dar dispusă a nu me mărita nici odată, spre Dta sufletul meu 'și ia sborul în acest crud moment. Lipsindu-mi totul deodată — dulcea amintire ce mi-a rĕmas din timpul șederei mele la Paris, de bunătățile ce mi-ați arĕtat, de blândeța Angelicei drăgălașa mea mamă dela Sacré Coeur, de care mi am legat ca de singura nădejde în viitoriul meu,— m'a decis sĕ me adresez la dvóstră. 'Mi închipuí ca numai lângă dvóstră voiu găsí ceva din ceea ce am perdut.

„Vin dar, se vĕ cer un asil cel puțin cât va țîné acést fatal doliu. Ți-l cer în numele trecutului încă viu în memoria mea. Am atâta trebuință de a fi iubită, și vĕ iubesc atât! De ce nu pot sĕ ți spun mai bine Bernard cât s'a desvoltat iubirea ce simt pentru dta! În curênd voi scire sensaţională a ḑiarului „*Jog,*“ care anunţă, că ministrul de iustiţie se ocupă serios cu presentarea unui proiect de lege, prin care dreptul material se estinde şi asupra dreptului familiar, astfeliu încât afacerile, ce competeau confesiunilor respective, acum se vor resolví pe cale civilă. Se afirmă chiar, că ministrul a supus lucrarea sa la desbatere în mai multe conferenţe şi că în curênd va fi gata şi-o va asterne în casa deputaţilor.

Regularea valutei formézã în cercurile mai înalte şi în presa monarchiei material de discusiune. Precum se vede pertractările, sunt în curgere şi acésta cestiune, se va regula, luându-se de basă aurul, carele nu este supus atâtor fluctuaţiuni, precum este argintul.

Ministrul ungar de finanţe dela amânarea şedinţelor dietale a petrecut în Viena şi după scirile sosite de acolo, lucrările se vor şi termina fără multă ostenélă, deóre-ce Austria e mai tare interesată în causă chiar şi decât Ungaria.

După un articol, cel scrie „N. Fr. Presse“ pare ca şi cum Austria ar fi luat iniţiativa regulărei valutei. Aceeaşi fóie accentuézã, că pertractările cu regimul austriac, — după cum s'a esprimat ministrul ungar, — sunt aprópe terminate.

Vorbirea, ce o a ţinut Crispi la Florenţa in presenţa a 300 de senatori şi a altor notabilităţi şi care a fost asteptată cu atâta încordare, a dumerit pe tóte puterile esterne şi în special pe statele, cari formézã alianţa triplă.

Crispi în vorbirea sa a fost mai mult acusatorul iridentistilor, cari nici un bine nu pot aduce Italiei, dar cari prin nesocotinţa lor pot provoca nedumeriri faţă cu statele, cu care Italia ţine bune şi intime relaţiuni. Scusă guvernul din Viena, accentuând, că e nebasată afirmaţiunea, că acel guvern ar spriginí nisuinţele Vaticanului. Austria este pentru Italia un scut şi, dacă n'ar esista, Italia ar trebuí sĕ creeze o Austrie. Întreita alianţă este o necesitate atât de imperiósă, încât nici nu are sĕ mai dea anse la motivare.

Cu Francia încă trebue sĕ trăéscă Italia în bune relaţiuni şi şi-a dat silinţă, ca sĕ nu se pótă presupune vre o rea pornire din partea sa faţă de acéstă ţéră surоră.

Espunerile lui Crispi au fost viu aprobate şi în special cele referitóre la puterile aliate. In Viena şi Berlin au făcut cele mai favorabile impresiuni şi presa le comentézã cu multă mulţămire. O importanţă şi mai mare se dă vorbirei prin împregiurarea, că ea a fost ţinută mai inainte de a conveni Crispi cu cancelariul Caprivi, şi aşa nu se póte presupune, că premieriul italian ar fi fost influinţat de cancelariul german.

Presa ruséscă se ocupă éră şi cu Bulgaria. Un corespondent din Berlin al ḑiarului „Nevoie Wremia“ scrie în numita fóie, că guvernul german, ca sĕ deslege odată cestiunea bulgară, a făcut propunerea, ca Bulgaria sĕ se unéscă prin uniune personală cu România. Faţă cu acésta „Neue Fr. Presse“ constată, că proiectul acesta deja nu se referesce la present, ci la trecut şi că el s'a făcut încă pe când Rusia a silit pe principele Battenberg se părăséscă Bulgaria. Pe atunci, când cabinetul rusesc a voit sĕ octroeze in Bulgaria pe ducele de Mingrelia, s'au făcut tóte propunerile posibile, numai ca sĕ se delăture acest pericul. In primul loc era sĕ se alégă însuşi sultanul de principe al Bulgariei, dar sultanul mai târḑiu nici că a voit sĕ scie de acest proiect. Mai mulţi apoi au propus sĕ se alégă Milan, dar şi planul acesta a căḑut, după înfrângerea ce au suferit-o sêrbii la Slivniţa şi în fine s'a propus cu tótă seriositatea ca sĕ se alégă de principe bulgar Carol, regele României, ér cele dóuĕ ţĕri sĕ se unéscă prin uniune personală. Anumiţi politici bulgari au şi călĕtorit la Bucuresci, unde au făcut cunoscut planul acesta, dar cei din Bucuresci l'au ţinut de imposibil, după ce ministrul-preşedinte român de atunci I. Brătianu, l'a rĕspins necondiţionat ḑicênd, că România are unele consideraţiuni faţă de Rusia şi prin urmare nu-i este ertat a vătĕmá susceptibilitatea cabinetului din Petersburg. Din consideraţiunile acestea „N. F. Presse“ nu crede, că guvernul german sĕ fi propus tocmai acum o astfel de deslegare a cestiunei, care înainte cu trei ani s'a adeverit de imposibilă şi a cărei urmare ar fi, că cestiunea bulgară ar pune éră şi în agitaţiune întrégă Europa. Tot aşa de nesigură şi neadevĕrată e şi scirea cealaltă a fóiei rusesci „Novoje Wremja“ care, ḑice, că regele Carol cu ocasiunea întâlnirei sale cu Majestatea Sa Francisc Iosif la Ischl, ar fi conferit cu impĕratul Austriei în astfeliu de inţeles asupra deslegărei cestiunei bulgare. Foia vienesă observă la acésta, că organul rusesc numai de acea pune pe tapet planul acesta, pentru ca odiul respingerii lui sĕ cadă asupra Austro-Ungariei, accentuând totodată, că cei din Viena au primit cu mare reservă acest proiect.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,“

Sibiiu, 30 Septembre 1890. Unul dintre cele mai puternice mijloce pentru promovarea afacerilor pe terenul scolariu sunt de sigur şi conferinţele învĕţatorilor nostri.

Şi aceste conferinţe sunt cu atât mai valoróse cu cât membrii arată mai mult interes şi desvóltă mai mare zel în lucrările, cu cari se ocupă conferinţele din timp în timp.

De aceea a şi fost legitimă încordarea, cu carea a fost asteptată întrunirea reuniunei învĕţătorilor nostri din districtul Sibiiului în ḑilele de 28, 29 şi 30 Septembre a. c.; şi acésta cu atât mai mult, căci acesti învĕţători din jurul focariului archidiecesei sunt chemaţi în prima linie a contribuí la realisarea scopului intenţionat prin instituirea reuniunilor nóstre învĕţătoresci.

Trebue sĕ accentuăm insĕ dela inceput, că cu óre care durere am vĕḑut, că încă nici chiar acum nu sunt toţi factorii nostri convinşi despre importanţa, ce li se cuvine acestor conferinţe.

O accentuez acésta mai vêrtos prin împrejurarea, că învĕţătorii din tractul Avrig pare că şi-au făcut de obiceiu a nu mai participa la adunarea generală a reuniunei, făr a arata şi causa unei absentări atât de demonstrative; ér învĕţătorii din Rĕşinari n'au luat parte din motivul, că autoritatea scolară şi bisericéscă din Rĕşinari n'a voit ca sĕ provadă pe învĕţători cu diurnele, pe cari ei cu drept cuvênt le pretind.

E o stare anormală acésta şi asteptăm cu drept cuvênt sanarea ei. Căci sĕ amintesc numai de Reşinari: dacă acéstă comună mare, românéscă şi bogată, care, se fălesce cu osămintele archiereilor nostri comite astfeliu indiferentism, ce vom ḑice despre celelalte comune, cu mult mai sĕrace şi cari totuşi sciu se aprecieze după drept datorinţele, ce le au faţă de biserică şi de scólă.

Acestea atinse în general, sĕ trec la decursul conferinţelor.

Conferinţele s'au început la 28 Septembre a. m. după săvêrşirea serviciului divin în biserica din suburbiul Iosefin şi s'au ţinut sub conducerea presidentului Dr. D. P. Barcianu, prof. sem., asistând aprópe toţi învĕţătorii din protopresbiteratele Sibiiu şi Sĕlişte. Au fost cercetate de mai mulţi onoratiori, in special de domnii profesori seminariali.

In cuvêntul instructiv de deschidere a accentuat presidentul misiunea învĕţătoriului, care la noi nu e apreţiată după valóre şi nici remunerată dupa serviciile ce se fac. Iubirea şi simţul de datorinţă până la abnegaţiune trebue ca sĕ indemne pe toţi intru implinirea chemării, căci lucrurile mari şi frumóse numai prin aceste dóuĕ insuşiri se pot realisa.

Sup deschiderea prin presidiu s'au asternut mai multe cărţi cu dotaţiuni pe séma bibliotecei reuniunei şi s'a dat spre censurare raportul general.

În şedinţa de după améḑi a dat multă ansă de discuţie prelegerea practică, ce a avut sĕ o ţină învĕţătoriul Ioan Popovici, dar ne fiind elevi de scólă, o a predat cu multă cunoscinţă de causă în formă de tractat. S'a încins apoi o viuă discuţiune asupra cestiunei: dacă tóte obiectele trebuesc predate elevilor in mod intuitiv şi dacă intuiţiunea, e mijlocul cel mai bun şi mai sigur în predare. Păreri au fost diferite şi din multe părţi s'a combătut intuiţiunea ca obiect separat de invĕţamênt.

In 29 conferinţele au fost şi mai importante. Tema despre „propunerea cântărilor în scóla populară“ de Ioan Bratu, a fost bine lucrată şi reuşită. Asupra ei s'a deschis o vie discusiune şi la fine s'a făcut propunerea ca tema sĕ fie dată comitetului, care sĕ studieze modalităţille cum ar fi mai bine a a se introduce o uniformitate deocamdată în propunerea cântărilor la scólele din reionul acestei reuniuni şi apoi al întregei archidiecese.

In decursul acestei şedinţe s'a presentat şi părintele protopresbiter Ioan Papiu prin o frumósă vorbire. I s'au făcut vii ovaţiuni.

Obiectul al doilea în şedinţa dinainte de prânḑ l'a format: „Lucrul de mână în scólele poporale“. Obiectul fiind fórte interesant discuţia asupra lui a durat 2 $1/2$ óre. Doi învĕţători, cari au cercetat astă-vară cursul estraordinar pentru lucru de mână şi cari au fost însărcinaţi de comitet sĕ-şi dea séma despre acest curs s'au inaintat câte un raport, care s'au cetit în şedinţă. S'a escat apoi discusiunea importantă. Unii dintre membrii, cari au luat parte la curs şi au vĕḑut şi obiectele în parte, au combătut direcţiunea, ce se dă cursului, au arĕtat şi scăderile ce le are şi care se vor simţí mai tare în viitoriu, dacă acestui curs s'ar da o importanţă mai mare în contul celorlalte obiecte de învĕţământ. S'a primit în fine propunerea, care merge într'acolo, ca autoritatea nóstră bisericéscă sĕ fie rugată a afla mijlóce ca nu cumva acest obiect nou atât de important sĕ câstige preamult teren în contul învĕţământului. Reasumatul şi deslușirile preşedintelui în acéstă materie au fost de tot preţióse.

In şedinţa de după améḑi din 29 Septembre a ţinut o prelegere practică despre „aer“ învĕţătoriul Ioan Banciu din Poplaca. Prelegerea a fost reuşită.

Duminecă după terminarea serviciului divin s'a ţinut ultima şedinţă în care s'a ales comitetul. Preşedinte al reuniunei s'a reales dl Dr. D. P. Barcianu prof. sem. ér vice preşedinte Dr. P. Şpan, învĕţătoriu la scólele civile de fetiţe. *—b—*

Aplicarea aperceptiunei în practică.

II.

Nisuinţa învĕţătoriului, în sensul celor premerse totdeuna va tinde într'acolo, ca elevul nimic se nu-'şi insuşască în mod mechanic. Căci, ceea ce se însuşesce în mod mechanic, se face fără disposiţia lui, fără sĕ i simtă spiritul trebuinţa. Curgerea aperceptiunei nu e normală, din contra siluită: ér cele dobândite pe calea acésta, în loc se respundă unei trebuinţe, devin o povară disgustătóre, de care elevul cu ochi de argus caută ocasiunea, sĕ se pótă elibera.

Noi însĕ, ţintim într'acolo, ca ceace tindem elevului prin învĕţământ, se corespundă unei trebuinţe simţite de spiritul lui. Se simtă o satisfacţie din ele. Şi din satisfacţie se dobândescă curaj şi împintenare la muncă.

Scim, că fragedul lui spirit, pururea însĕtoşézã. Am păcătui însĕ, dacă, lam adăpa când nu e vremea, şi cu lucruri nepriincióse. Vom alege dar şi vom întocmi lucrurile astfel, ca ele se pótă conta la cea mai căldurósă îmbrăţoşare din partea elevului. Ca, ceace-'şi însusesce, se devină o adevĕrată forţă pentru puterile lui sufletesci, şi nu un balast îngreunător. Numai asemenea cunoscinţe înalţă sufletul şi nobiliteasă inima; de altă parte deşteptă şi vivifică cugetarea şi interesarea.

Precum vedem, se cere mult dela învĕţător. Se se scie tăgăduí pe sine. Se nu caute plăcerea sa, decât a elevilor sei. Nu binele privat sĕ l preocupe ci a societăţii căreia servesce. Natural, că în schimb şi societatea îi datoresce anumite obligamente morale. De-o camdată se abstragem dela aceste.

Grămădind insĕ pretenţiile faţă de învĕţătoriu, uşor ni-se póte face obiecţiunea: nu cumva pretindem vre-o imposibilitate, sau lucruri de prisos din parte-i? Nu cumva procesul aperceptiunei (însuşirei) se petrece în spiritul elevului şi fără conlucrarea învĕţătoriului?

Sunt casuri, trebue s'o recunóscem, când elevul în adevĕr previne pe învĕţătoriul seu. Anume, când fie în virtutea talentului seu înăscut, fie în urma mediului în care trăiesce, vine sub conducerea educatoriului cu o considerabilă pregătire sufletéscă. Nenumĕrate casuri vorbesc pe lângă acésta. Sunt talente în deosebi puternice, cari se disting prin o energie estraordinară, de obicei sciu sĕ-şi pună la cale cursul aperceptiunei şi fără ajutor strein; şi-'şi însuşesc obiectele învĕţământului, aşa ḑicênd: instinctiv. Un geniu, nu odată s'a dovenit, că şi pelângă cel mai rĕu învĕţământ; ba adese ori chiar în potriva tendinţelor acelui, scie sĕ-'şi afle din forţele sale proprii calea cea dréptă a desvoltări.

Vorba e însĕ, că din escepţii nu putem face regulă. Şi ar fi o nesocotinţă din partea nóstră, se pretindem dela toţi elevii, fără deosebire, aceleaşi prestaţiuni. Ce natura a dat, drept prerogativă, pentru puţine talente distincte, aceea nu ne îndrepăţesce la siluirea sau negligarea altor puteri, 'ma-i modeste, dar în prevalenţă numerică. Resultă dec că *aperceptiunea nu póte fi încredinţată órbei întâmplări.* Prin urmare se nu se lasă nimeni sedusa

---

avea 23 ani. Asta ţi-o spun sĕ veḑi că numai sunt mică fată capricioasă, sĕlbatică, ingrată chiar, pe care ai cunoscut-o de altădată. Vara mea d'Argennes va găsí în mine o sóţă recunoscĕtóre şi iubitóre, pentru dta voiu fi o pretină credincióså, pentru copii dvóstră o a dóua mamă. Lor le voiu întórce indoit tóte bunătăţile ce am primit dela d-vóstră. Nu ve veţi căí, pentru acésta facere de bine, de a me fi ajutat sĕ-mi port marea-mi durere. Imi va fi aşa dulce sĕ vĕ iubesc!

„Astept cu nerăbdare rĕspunsul d-vóstră, pentru a plecá. Acest vechiu castel, unde mórtea a intrat aşa neomenesce mi-a devenit nesuferit, decând vocea a acelui pe care l plâng a incetat de a se mai auḑi. Sărut dulce pe Angelica. O rog sĕ nu me uite vorbind cu superióra dela Sacré Coeur, pe care n'am uitat o şi se me recomande rugăciunilor ei. Sunt pentru viaţă, vara vóstră credinciósă. *Vilma Malborg.*“

(Va urmá.)

crede, că mersul ei normal, se face în regulă de sine. Ca se ne încredinţăm despre acésta, se aruncăm o simplă reprivire, numai departe, decât în viaţa nóstră scolară. Decâte-ori nu sburau gândirile nóstre, singur Dumneḑeu scie în ce regiuni, în faţa celor mai elocuente esplicări ale învĕţătorilor. Şi cine crede contrariul, dacă ar puté privi odată în sufletul elevului până-i vorbesce, ar rĕmânea, fără îndoială, înspăimântat de cele ce ar afla acolo. Sau nici o gândire, s'au ar intimpina nesce gândiri cu totul streine de obiectul învĕţământului, cari se perondéză rătăcind adese-ori pe căi neertate. Ba chiar şi în casuri mai favorabile, când elevul ar rĕmânea în óre-care raport cu obiectul, se póte întâmpla une-ori se observe în cestiunile desbătute unele însuşiri cari sĕ se deosebéscă, ca ceriul de pămênt, de a le învĕţătoriului. Alt temeiu dar, pentru priveghere a cursului normal în desfăşurarea apercepţiunei.

Prin proceduri contrare, ori de loc, ori numai superficial se va apercipia. Ér elocuenţa învĕţătoriului remâne redusă la nisce cuvinte seci, în urma cărora elevul nu învaţă adăugênd din lăuntrul seu, sau stimulat de acelea, ci i se impune ceva din afară în mod măiestrit. Nici o mirare dar', dacă elevul, copleşit preste asteptare de asemenea învĕţămênt, rĕmâne neatent, fără interesare; ér cele învĕţate devin în grabă uitate. Asemenea clădire în cele intelectuale, nu e altceva, decât o casă zidită pe năsip, care în cel mai scurt timp după scólă, se risipesce din adêncul temeliilor. Pentru încredinţare sĕ nu ne provocăm, decât la mulţimea esemplelor ce se află în sinul nostru. Câţi indiviḑi nu sunt din generaţia mai nóuă, cari siliţi de împrejurări şi-au făcut studiile prin institute strĕine, — clasele inferióre, ba une-ori gimnasiul complet — şi ajungênd în viéţa practică nu s'au putut întru nimic validita? Nu, căci vorba poetului: „cei strĕin nu se lipesce“. Ba au devenit stupiḑi păna la uimire, remănênd îndărătul altora, cari n'au avut norocul şi mai bine ḑis nenorocirea de a se împărtăşi de o instrucţie strĕină firei lor; ei au remas în atmosfera lor póte mai modestă dar priincióśă, agerindu şi puterile din propria lor forţă, ce buna natură, în dărnicia ei nu li-a denegato.

Casuri de aceste avem cu ridicata. Motive neindoelnice pentru educaţia naţională.

Ér la acel resultat necondiţionat trebue sĕ ajungem, dacă nu căutăm a clădí pe temeiul cel solid. Dacă învĕţătoriul nu deschide isvórele interne a-le spiritului; dacă şi pregetă a destepta ideile aperceptive pentru lucrurile nóue.

Sĕ privim mai de aprópe un elev, despre care scim că, fire ar cât de fraged, când păşesce preste pragul scólei, aduce totuşi cu sine o dosă, bunişóră de cunoscinţe şi simţĕminte. Intrând în viaţa scolară, nóuă pentru el, dacă-l ţinem óră de óră la studiu, trebue sĕ suprime, trebue se înăduşéscă cea mai mare parte din plăcutele lui disposiţii sufletesci aduse din afară. Pentru ca se urmeze celor nóuĕ tălmăcite de învĕţătorul, care sunt strĕine şi póte puţin îndemânatice pentru el. Sĕ ne închipuim în posiţia unui asemenea băiat. Cum se simte el într'asemenea împrejurări? Cum se va putea el smulge din plăcuta-i lume copilăréscă, şi sĕ se transpună dintr'una în cea a scólei; unde nu-i mai este dat sĕ alerge în dragă voie pe stradele, liveḑile şi câmpiile din preaşma drăgălaşei case părintesci?

Nesmintit, că nu sĕ-i servéscă spre încurajare, când din acésta fericită lume a copilărei lui se vede deodată transpus între cei patru păreţi ai scólei, unde în locul îngrijirilor gingaşe ale mamei, in locul sburdălniciilor jocurilor copilăresci, stă în faţa lui omul serios cu privire strictă sau ameninţătóre şi l silesce se inveţe a cunósce şi a scrie literile şi numerii, cari pe el puţin îl intereséză. O adevĕrată tortură, dacă nu se ia în dréptă considerare trecutul lui de până aci cu capitalul seu sufietesc. Sĕ nu se mire dar învĕţătorul, dacă în faţa acestei chiniuri erumpe în plânsete elevul; ér scóla devine un loc de osândă pentru el.

Urméză deci: *sĕ străbată învĕţătoriul până in cele mai intime cugete ale elevului; sĕ-l ţină mereu în acel cerc de gândiri, care forméză raiul copilăriei lui, între marginile esperimentelor lui interne şi esterne. Sĕ nu-l pérdă un moment din vederea ochilor lui, ca se nu ajunyă elevul în posiţia: sĕ-i pasă, sau sĕ nu i pasă de învĕţătoriul seu.*

La din contră cuvintele învĕţătoriului, în adevĕr rĕmân „mazere'n părete“, muncă fără resultat.

Drept aceea apercepiarea, din partea elevului, nu póte fi încredinţată órbei intêmplări. Ci rĕmâne a fi privită de arta cea mai inaltă pentru invĕţătoriu; unica cale sigură pentru intemeerea culturei pe base solide, ca sĕ servéscă drept un isvor de tărie şi împrospĕtare pentru întrégă viéţa.

Dr. *V. Bologa.*

Tractatul de comerciu Romano-Ollandez.

Cetitorii nostri cunosc deja studiile nóstre de acum câte-va luni asupra aplicării acestui tractat. Din aceste studii reeşia clar, că nici Olanda nici România nu profitau de tractatul ce încheaseră ci numai Austro-Ungaria, în detrimentul comerciului celor dintâiu dóuĕ ţĕri.

Austro-Ungaria nemai putênd întroduce mărfurile sale în România din causa tacselor prea urcate ale tarifului autonom, pentru a eluda acest tarif, şi-a pornit mărfurile în Elveţia şi de acolo cu certificate de naturalisare în România, plătind tacsele mici la cari sunt supuse mărfurile de origină sau de fabricaţiune Elveţiană după tractatul în vigóre.

Ministrul de finanţă constatând acest abus, şi avênd în vedere tractatul încheeat cu Elveţia care acórdă taxe reduse numai produsurilor de origină sau de manufactură elveţiană, ér nu şi celor strĕine natura lisate în acea ţară a ordonat tuturor şefilor vamali a taxádnpă tariful autonom tóte mărfurile ce ar întra din Elveţia în România, cu certificate de naturalisare.

Cu modul acesta pórta Elveţiei închiḑêndu-se mărfurilor Austro-Ungaria se năpustiră asupra Ollandei şi continuară a elude tariful nostru atonom inundând România cu produsele lor.

Faptul acesta a desteptat atenţiunea guvernului român, a presei şi a camerilor de comerciu dela noi şi din Ollanda. Din cercetările făcute se constată în fine, că fabricanţii austro-ungari îşi duceau mărfurile la Zavenaar, oraş de fruntiere între Ollanda şi Germania, trimiţênd la Rotherdam în Ollanda hârtiile prin cari declarau mărfurile de transit, nu plătiau nici o vamă, sau de plătiau era ceva fórte neinsĕmnat, deórece vameşii ollandezi nici nu vedeau cu ochii mărfurile, şi cu hârtiile din Rotherdam pe care le obţineau în 8 ḑile, reespediau mărfurile lor fără sĕ fi vĕḑut Ollanda în România, cu titlul de origine ollandeză plătind tacsele reduse ce resultau în tractatul româno-ollandeḑ.

Modul acesta de a ecspedia mărfurile austro-ungare în România, fie-care înţelege, esecutarea unui comerţ de contra-bandă sub pavilion strĕin.

Tractatul nestru cu Ollanda este fórte precis, ambele state stipulez causa naţiunei celei mai favorisate: 1° pentru produsele solului şi ale industriei contractante; 2° pentru tóte mărfurile fără deosebire de origine espepediate din Ollanda în România.

Cuvintele „fără deosebire de origină“ nu se refer şi nici că se pot referi la mărfurile vre unei alte ţĕri strĕine, decât la ale Ollandei şi ale numĕróselor sale colonii, espediate din Ollanda, colonii al căror numĕr fiind prea mare, era greu şi chiar inutil ale enumera una câte una în tractatul, ce s'a încheat.

In adevĕr nimenea n'ar putea admite că Ollanda în momentul când a încheeat tractatul cu România a înţeles sĕ stipuleze în acest tractat avantagii pentru mărfuri, cari nu sunt nici producţiunea sa, nici fabricaţiunea sa, şi nici chiar proprietatea comercianţilor sei. Ollanda nu putea trata pentru mărfurile altor ţări strĕine decât, numai pentru mărfurile ei şi de origină din coloniile sale.

Din tóte acestea reese clar şi simulacrul de naturalisare, la care au recurs fabricanţii austro-ungari graţie toleranţiei vameşilor ollandezi, este absolut contrariu spiritului tractatului nostru din 1881. Aci este vorba de o adevĕrată contrabandă efectuată ḑiua la améḑi mare sub ochii autorităţilor nóstre.

Faţă cu asemenea manoperi, prejudiciabile intereselor ţĕrei, guvernul român nu putea remâné indiferent. In scopul deci de a garanta în viitoriiu aplicarea ecsactă a sensului adevĕrat al art. 2 din tractatul româno-ollandez, dl Germani ministru de finance, a adresat tuturor birourilor vamale din ţară, o circulară cuprinḑênd instrucţiunile următore:

„Orice marfă venind din Ollanda şi care ar putea fi „basată după tariful convenţional, trebue se fie însoţită de „un act oficial eliberat de autoritatea ollandeză suporióră „sau de camera de comerciu dela punctul plecărei. Acest „act trebue se constate, că cutare colet, cutare balot, purtând marca cutare şi numĕrul cutare de greutatatea „în kilograme şi conţinênd cutare marfă clar specificată „este sau de producţiune, sau de fabricaţiune ollandeză, sau „cel puţin, că este proprietatea cutărui comerciante reşidênd „în cutare localitate a Ollandei. Acest certificat va trebuí „în urmă sĕ fie visat de consulul României. care residă în „oraşul de unde emâna certificatul, în casul în care se va „afla unul“.

„In casul în care marfa nu va fi nici de producţiune, „nici de fabricaţiune ollandeză, ci numai proprietatea unui „comerciant din Ollanda, certificatul trebue sĕ menţioneze „că marfa a fost realminte importantă în cutare oraş al Ollandiei, unde a fost impusă la tóte formalităţile vamale cerute de lege asupra importaţiunilor mărfurilor strĕine şi „în spacial, că a achitat tóte tacsele după-ce a fost visitată „şi estimată“.

Acestea sunt instrucţiunile ce ministru nostru de finance a dat birourilor vamale, pentru a garanta stricta aplicare a tractatului, şi interesele comerciului român şi ollandez.

Felicitările nóstre guvernului care s'a grăbit sĕ pue capĕt unei situaţiuni fórte prejudiciabile. „Curier. Financ“

Varietăţi.

* (Principele de Walles.) Principele de Walles mostenitoriul de tron al Angliei petrece la vênătóre prin Ungaria.

* (Comite suprem şi comandant în Budapesta.) In cercurile guvernamentale se vorbesce, că de comite suprem în Budapesta se va numí cont. Lud. Tisza. Principele R. Lobkovitz, noul comandant şi-a luat în mod de tot cordial rĕmas bun dela oficerimea şi trupele din Cluş.

(Camera advocaţială.) Dl Dr Nicolau Vecerdea a fost scris în lista camerei advocaţiale din Sibiiu.

* (Reuniunea de cântări din Sibiiu.) Mercuri în 3/15 Octobre probă.

* (Parastas pentru V. Alexandri.) Societatea pentru cultura şi literatura română în Bucovina a oficiat pentru decedatul şi mult regretatul seu membru onorariu, marele poet Vasile Alexandri, Duminecă la 30 Septembre (12. Octobre) a. c. órele 10 a. m. în biserica catedrală din Cernăuţ un parastas.

Tot în aceea-şi ḑi la 4 óre p. m. a ţinut membrul comitetului, Domnul Ioan I. Bumbacu, în localităţile societaţii un discurs comemorativ despre viaţa şi activitatea marelui poet.

* (Constituirea societăţei institutului pedagogico-teologic din Arad.) Societatea de lectură a elevilor dela institutul pedagogico-teologic din Arad s'a constituit în 24 Septembre sub presidiul Reverendisimului Domn director seminarial Augustin Hamsea în următoriul mod:

De vicepresident s'a ales Aureliu Givulescu, cleric curs. III; de cassar Constantin Putici, cl. c. II; de secretar Georgiu Proca, cl. c. II; de notari: Iuliu Bodea şi Ioan Stana, clerici curs. II; de vicenotar Nicolau Onciu, prep. c. III; de bibliotecar Lazar Ghebeleţ, cleric c. I; de vicebibliotecar Ioan Roman prep. c. III. — In comisia literară s'au ales Georgiu Cherecheş, Alecsandru Nica, clerici curs. III; Ioan Milu, Ioan Pop, clerici c. II; Andreiu Horvat, Lazar Muţiu clerici c I. — In comisia revisóră: Iosif Popovici, cl. c. III; Ilie Bursaş, cl. c. II, Petru Ardelean cl c. I. şi Romus Bortoş prep, c. III. De controlor s'a ales Traian Cucu, prep, c. II.

* (Seminariul gr. cat. din Oradea mare şi limba română) Primim dela un anonim următórele şire: „Scii dta, dle redactor, că într'un institut cultural românesc din Oradea mare, în seminariul gr. c., de băeţi, este aplicat ca instructor un rutén gr. c., care nu scie nici un cuvênt românesce? Sunt convins, că nu scii, că atunci de bună séma ai fi adus la publicitate acésta sfruntare a sentimentului nostru naţional!“ Are dreptate anonimul, că noi n'am avut nici o cunoscinţă de faptul acesta, ba nici n'am fi cutezat a presupune, ca într'un institut ce pórtă inscripţiunea: „Tinerimei române“, sĕ se pótă sevêrşí o astfel de derisiune a limbei nóstre. Décă sciam, de sigur ne făceam datoria şi ne aridicam glasul spre a stigmatisa faptul neromânesc. Acum informându-ne, aflăm cu cea mai mare indignaţiune, că e aşa cum ne-o spune anonimul; deci consternaţiunea ce a cuprins pe toţi românii de-aici şi din împregiurime e fórte întemeiată. Direcţiunea acestui seminar, cu tóte că putea să alégă dintre câţiva tineri eselenţi români, a preferit pe ruténul, care şi an a funcţionat ca institutor, care însĕ nu scie românesce de fel. De multe ori am auḑit observaţini şi plânsori, că sug actuala direcţiune a seminariului limba română se negligă din ce în ce mai mult; am esperiat inşi-ne, că erudiţiunei conducătóre i lipsesce cu totul sentimentul naţional: nici odată însĕ n'am fi cutezat, nici se visăm ca decadenţa naţională a institutului se se 'nchiege în astfel de scandal; scrie „Familia“.

* (Procesul de presă al „Gaz. Trans“. Tribunalul reg. din Braşov a sistat cercetarea judelui de instrucţie contra domnilor Ioan Lenger adv. şi G. Puiu proprietariu, cari au fost salutat la reintórcerea dela Cluş pe dl Dr A. Murĕşian. Actele însă s'au transpus căpitanului orăşenesc spre ai pedepsí pentru neobservarea §-lui 28 din regulamentul orăşenesc. — Directorul Dr. A. Murĕşian a plecat la închisóre în Cluş.

* (Capră cu picior de lemn.) Unui sĕrman om din Mozières i s'a întêmplat o mică nenorocire. Avea bietul om o singură capră, căreia însĕ i s'a rupt un picior. Ce se facă bietul om? Sĕ-şi omóre capra îi era peirea lui, deóre ce capra era fórte bună de lapte şi aprópe ea singură îi hrănesce ḑilnic familia. A făcut deci, ce a făcut, i-a amputat caprei piciorul şi i-a pus un alt picior de lemn. Capra cu picior de lemn umblă la păşune şi merge séra la gazda sa schiopătând, dar cu ţiţele pline de lapte.

* (Congres literar). Congresul literar internaţional ce s'a ţinut anul acesta în Londra s'a terminat. In urma invitaţiunei se va ţiné congresul în anul viitoriu în Berlin.

Loterie.

Mercuri în 11 Octobre 1890.

Timişóra:	**76**	**2**	**69**	**55**	**50**
Viena:	**58**	**53**	**74**	**45**	**2**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Octobre 1890

	Viena	*B.-pesta*
Rena de aur ung. de 6°/o	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	—.—	—.—
Rorţi de stat dela 1860	137.80	137.—
Renta de aur austriacă	107.65	108.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn. cu sorţi	—.—	—.—
Galbin	5 42	5.45
Napoleon	9.08	9.12
100 marce nemţesci	56.35	56.70
London . . . . ,	114.80	118.50

Nr. 115. (477) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate în protopopiatul Târnavei super. de confesiunea gr. or. se escrie concurs cu terminul până la 15 Octobre a. c. st. vechiu.

1. Lasleu roman cu un salariu de 150 fl., prin repartiție dela popor, cuartir liber în odăile scólei și lemnele trebuicióse de foc.

2. Șoimușu român, cu un salariu de 150 fl., prin repartiție dela popor, cuartir liber în odăile scólei și lemnele trebuincióse pentru încăldițul scólei.

3. Dărlos, cu un salariu de 150 fl., prin repartiție dela popor, cuartir liber în odăile scólei și lemnele trebuincióse pentru încăldit.

Doritorii da a ocupá acestea posturi învĕțătoresci au a'și asterne cererile concursuale provăzute cu documentele cerute de legile scolastice până la terminul mai sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. Târnavei superióre ultima postă Erzsébetváros la Sz. Almás.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Sz. Alma în 25 Septembre 1890.

Ioan Almășan,
protopresbiter.

Nr. 453. [476] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Mediașului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în fóia pentru publicațiuni „Telegraful Român.“

1. Hașag, cu salariu anual de 150 fl.

2. Buzd, cu salariu anual de 150 fl.

3. Richisdorf, cu salariu anual de 100 fl. și lemne de foc.

Doritorii de a competa au a'și asterne cererile instruite conform legei subsemnatului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaș.

Mediaș, în 8 Septembre, 1890.

Ioan Chendi,
adm. protop.

Nr. 599. [478] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕțători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeșului se escrie concurs cu termin până la 10 Octobre a. c.

1. Drombariu, cu salariu anual de 120 fl., cuartir și lemne de foc.

2 Sebeșel, cu salariu anual de 130 fl., din cassa comunală, cuartir și lemne de foc.

3. Laz, cu salariu, de 130 fl., cuartir și lemne de foc.

4. Căpâlna, cu salariu de 120 fl., din cassa comunală, cuartir și lemne de foc.

5. Rechita-Strugariu, cu salariu de 220 fl.

Doritorii de a ocupà vre-unul din posturile acestea au a-și asterne rugările instruiite conform normelor din vigóre până la terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 21 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

I Tipeiu,
protopresbiter.

---

[473] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al II-lea de învĕțătoriu la scóla confesională gr. or. din comuna Sĕscióri, protopresbiteratul S. Sebeșului, se escrie concurs până la 1 Octobre a. c.

Salariul pentru acest post învĕțĕtoresc e de 200 fl., care se plătesce din alodiul comunei în rate lunare și cuartir în edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá acest post aceia vor fi preferiți, cari vor avé cunoscință deplină a cântărilor bisericesci, avênd datorință a instruá elevii din tóte cântările precum și de a ține strană atât la vecernie cât și la utrenie în biserică; éră cererile lor instruate conform legilor ale asterne până la terminul indicat subscrisului oficiu protopresbiterale gr or. în S. Sebeș.

S. Sebeș, în 9 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
protoprcsbiter.

Nr. 225. [472] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile învĕțătoresci dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iuliei, se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Măgina, cu salariu anual de 100 fl., cuartir, lemne necesare.

2. Gêrbova de sus, cu un salariu anual de 215 fl., cuartir, lemne necesare și folosirea grădinei scolare.

3. Meteș, Poiana cu filia Găureni, cu un salariu de 150 fl., cuartir și lemne necesare, scóla se ține în Meteș.

4. Păclișa, salariu 120 fl., cuartir și lemnele suficiente.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi au a-și asterne concursele lor până la terminul sus indicat instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Alba Iulia, 12 Septembre, 1890.

Alesandru Tordoșian,
protopresbiter

Sz. 6251/890. plg. [468] 3—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a szászujfalusi határ általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte és ennek határnapjául 1890 évi December hó 1 sŏ napján d. elött 9 orára tűzte ki.

Ezen tárgyalásra az emlitett község öszszes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra megnem jelenö birtokosok ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszék
1890 September 18-án tartott üléséből.

---

[482] 1—3

Dr. Nicolau Vecerdea

face cunoscut on. public, că și-a deschis

cancelaria advocațială

în **Sibiiu, strada Morii Nr. 8.**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriș	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vințul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.2!	1.55	10.22	12.02
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	3.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10	—
Șeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneș	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneș	8.30	—	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.50	3.29
Ludoș	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireșteu	5.11	10.35	5.34
Oșorheiu	5.30	10.54	5 .53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104 Sibiiu, Joi 4/16 Octobre 1890. Anul XXXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undĕ se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septembre 1890, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 5983 B.

CONCURS.

Devenind în vacanţă postul sistemisat de un spiritual la institutul corecţional din Aiud pentru deţinuţii de religiune gr. or., cu care post este împreunat un salariu anual de 700 fl. şi 120 fl. ca relut de cuartir, în totul 820 fl. prin acésta se publică concurs pentru ocuparea acelui post cu termin de 30 ḑile dela ḑiua primei publicări în ḑiarul „Telegraful român“.

Datorinţele preotului nostru împreunate cu postul susamintit se cuprind în următórele: Dumineca şi în sĕrbători înainte de prânḑ serviciul divin şi cuvêntare; după prânḑ instrucţiune morală sau altă disertaţiune folositóre; dóue óre pe sĕptĕmână catichisaţiune, 10—14 óre scólă şi în fine 5—10 óre pe sĕptĕmână instrucţiune morală.

Dela concurenţi se recer următórele condiţiuni, cari sunt a se documentá prin atestate autentice asternute în original şi anume:

1. că sunt preoţi români de religiunea greco orientală;

2. că cunosc cu desĕvêrşire pelângă limba română şi limba magiară.

Preoţii, călugări, celibi sau vĕduvi fără familie după etate mai tineri vor avea preferinţă.

Preoţii sau candidaţii de preoţie, cari vor reflectá la acest post, vor avé în terminul prefipt a-şi asterne concursele lor instruite în regulă cu, documentele de lipsă la consistoriul archidiecesan.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu la 25 Septembre, 1890.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 3 Octobre.

Biserica evangelică luterană din Ungaria şi Ardél are o constituţie din cele mai liberale, ce şi-a putut dá încă inainte de acésta cu o sută de ani.

Timpurile s'au schimbat mult de atunci, s'au schimbat referinţele politice şi conventul de anul trecut a decis, că în anul următoriu sĕ se întrunéscă biserica întrégă éră la un conciliu.

Propunerea acésta a aflat o întêmpinare plăcută la luteranii magiari, biserica luterană din Ardél a rĕspuns prin un refus de a puté participa, ér districtul Dunărei, unde slovacii formézá maioritatea incă nu s'au pronunţat în merit, dar după tractarea, de care au fost părtaşi conducetorii slovacilor Dulla şi Mudron este de preveḑut că nici ei nu se vor entusiasma pentru noul conciliu.

O constituţie, fie ea a statului, fie a bisericei numai cu mare precauţiune se póte modifica.

Districtele de până acuma cele 5 au fost atât de independente unele de altele, încât fie-care şi-a regulat trebile după cum a creḑut, că convine mai bine intereselor lor.

Conciliul ce ar avé a se întruní după urmata învoire a Maiestăţii Sale de bună sémă, că nu ar mai lăsa atâta independenţă singuraticilor districte, cum le au avut până acum

Se ţintesce deci la o centralisare cu scopuri de a prepará teren pentru idei strĕine de biserică.

De aici se esplică refusul sasilor, de aici posiţiunea reservată a districtului dunărén, condus de episcopul Baltik.

Noi nu ne mirăm de posiţiunea ce o iau acesti doi factori din biserica luterană.

In conventele generale vorbitorii slovacilor au fost apostrofaţi — cu vorbe grele — cestiunea panslavismului a venit de ani de ḑile pre tapet, şi participarea unui slovac la sĕrbătorile din Kiew a fost tacsată ca o trădare de patrie.

In chipul acesta unitatea bisericei luterane nu se póte duce la îndeplinire.

Principiul de naţionalitate a pĕtruns afund şi la slovacii din districtul Dunărei şi el e de tot pronunţat la sasii din Ardél.

Indată-ce biserica luterană din Ardél ar primí sĕ conlucre la conciliul din 1891, ar trebuí se priméscă şi consecinţele, sĕ renunţe la independenţa, ce a avut până acuma şi sĕ renunţe de aşi regula eventual afacerile ei interne în limba ei.

Cestiunea cu purtarea matriculelor în limba magiară la bisericile slovace e atât de próspetă în memoria sasilor, încât fórte puţin preveḑĕtori ar trebuí se fie, ca sĕ nu scie ce pot asteptá dela conciliul general.

Şi la aceste stări de lucruri de bunăsémă, că nu pórtă nimene vina decât cei ce au adus lucrurile politice în biserica luterană din Ungaria şi le au pertractat în şedinţele conventului.

Cu slovacii se vede, că nu vor glumí.

„Pester Lloyd“ organul de frunte al guvernului deja i ameninţă, că dacă nu vor trimite pe cei 18 representanţi în conciliul general, atunci vor desfiinţa districtul Dunărei şi adecă 3 seniorate, Turocz, Lipto şi Arva le vor încorpora la alt district patriotic, ér alte 3 Pozson, Trencsén şi Nyitra la alt district patriotic.

Frumóse principii şi bune prospecte pentru credincioşii bisericei luterane.

Nu se va respectá principiul unei administraţiuni bune, nu se va avé în vedere trecutul de sute de ani, fondurile înfiinţate de singuraticile seniorate pentru scopuri particulari-culturali, tóte aceste vor fi sdrobite şi nimicite în faţa postulatului de a i face din maioritate ce sunt, în minoritate.

Cetind aceste ameninţări a le perciunaţilor din Budapesta ne vine în minte împărţirea politică a Ardélului, ne vine în minte arondarea comitatelor din punct de vedere al idei de stat unguresc, ne vine în minte formarea cercurilor electorale ca sĕ isbutéscă în mod măiestrit a ne face sĕ nu ne putem afirma cum avem drept de a ne afirma, şi ne vin în minte tóte mĕsurile escepţionale luate faţă de noi, ca sĕ ne pună scăluşul în gură.

E tréba slovacilor, că cum vor eşí din incurcala ce li se pregătesce, dar e trist şi dureros, că ḑiaristica, care e chemată a apera dreptatea, sĕ vină şi sĕ ameninţe cu distrugere pe cei ce ţin la limba lor.

Mult ne mirăm, că cum de nu se genéză ómenii de aşi cugeta la atari mĕsuri pentru de a reglementa un popor întreg.

Slovacii, tot slovaci vor rĕmâné, ori unde i va împărţí forţa ce li se pune în vedere, dar dragoste şi iubire nu vor avé în veci pentru asupritorii lor nici pentru cei ce vor a le nimicí puţina independinţă ce o au în biserică.

FOIŢA.

Vilma Malborg.

Studiu din viaţa reală

de

Octave Feuillet.

(Urmare.)

După ce cetì acésta scrisóre, Bernand d'Argennes întrebă din ochi pe soţia sa. Obicinuit a cetí în gândul ei, el gâcì ocupaţiunea şi grija ei. Ea rĕspunse îndată:

Trebue sĕ vie!

— Este o grea sarcină pentru noi, ḑise el, o fată de 23 ani, frumosă ca un ânger, sau ca un demon, dacă a păstrat ceea ce făgăduia în copilăria ei.

— Datoria nóstră este de a o consola, reluà dómna d'Argennes; Vilma nu mai e un copil, este o femee în stare sĕ şi îndrepteze viaţa şi se fie singură responsabilă de actele ei.

Frumseţa şi averea ei vor atrage în curênd numeroşi pretendenţi la mâna ei şi trebue sĕ-i găsim un soţ, care sĕ-i convie.

Scrie-i, că póte pleca, că o asteptăm, şi că va găsì la vĕrul ei 2 inimi s'o iubéscă. Fiind-că Bernard tăcea, ea adăugà: N'avem dreptul sĕ rĕspundem la cererea ei printr'un refus. Apoi, cred, că acésta faptă bună nu ne va fi spre nenorocire.

Bernard scrise numai decât domnişórei Malborg scrisórea ce doria soţia lui. Ca rĕspuns la scrisórea acésta primì din Olmütz la începutul sĕptĕmânei următóre o depeşă compusă astfel: „Voiu fi la Paris peste trei ḑile.“

Pentru ca cetitorul sĕ înţelégă preocupaţiunile contelui d'Argennes şi pentru a fi preparat la cele ce vor urma, trebue sĕ ne intórcem puţin înapoi şi sĕ-i povestesc pe scurt istoria fie-căruia din persónele, despre care vorbirăm.

În 1852 principele Malborg era consilier al ambasadei austriace la Paris. Născut dintr'o veche familie moravă, prinţul era de 35 ani, avea o mare avere, o figură frumósă, calităţile spiritului şi ale inimei, care fac pe un om amabil şi simpatic preste tot asigurându-i prietini credincioşi. Primit în tóte societăţile, el întâlnia adesea ori pe dra Genoveva d'Eternay, a dóua fiică a rĕposatului marchis d'Eternay şi soră mijlocie a contesei d'Argennes, mama lui Bernard.

De mult incă fiind de măritat Genoveva, departe de a se încrede în fericirea casnică a sorei ei celei mari şi de a o lua ca pildă pentru ea, respinse pe toţi acei cari se presentară atraşi fiind sau de graţiile, sau de averea ei. Pe mulţi 'i respingea fără a le spune pentru ce, aceia nu se mai numĕrau, tótă lumea se obicinuise a o considera ca o persónă capriciósă şi bizară, sau ca o victimă unei iubiri fără resultat, şi a cărei amintire era deajuns pentru a o fi făcut cea mai mare duşmană a măritişului.

Aprópe uitată de pretendenţi, osteniţi de respingeri, era se implinéscă 27 de ani, când se rĕspândì sgomotul, că renunţă la celibat pentru a se căsătorì cu prinţul Malborg. Acest sgomot avea temeiu. Fermecat de incântătórea frumuseţe a domnişórei d' Eternay, nădăjduind a fi mai fericit decât alţii, avu curagiul de a se presenta, de a-şi face cererea, care fără multă ostenélă fu primită. Nunta se celebrà cu mare pompă în castelul d'Argennes; apoi prinţul Malborg îşi duse soţia sa la moşiile lui din Moravia, lăsându şi fără părere de rĕu funcţia numai ca se pótă profita mai bine de fericirea ce şi o credea vecinică, dar care din nenorocire a ţinut numai puţin!

Anul următoriu Genoveva murise din nascere, sfărâmată de marea ei iubire, întocmai ca o flóre prea fragedă pentru a putea resista fierbinţilor desmerdări ale aerului şi sórelui. Aruncat din nălţimea visurilor lui, desperat, cu o grozavă rană în inimă, Malborg ar fi creḑut, că e singur în lume, dacă gemetele ce veniau dint'run légăn, aprópe de patul unde soţia lui 'şi dase ultima suflare, nu i-ar fi spus că alte sfinte datorii 'i poruncesc sĕ trăéscă şi că viitoriul i le reservă ca o compensare pentru nenorocirea lui.

(Va urmá.)

Nu suntem noi chemaţi sĕ dăm sfaturi slovacilor, că ce au se facă în penibila situaţiune ce li se pregătesce, dar ne dóre mult când vedem cu câtă perseveranţă şi cu câtă îndărătnicie sĕ lucră pentru de a arĕta lumei, că în Ungaria nu sunt slovaci, că poporul e blând şi se supune, sĕ magiariséză chiar de bună voie, şi numai câţi va agitatori mai sunt cari nu sunt împĕcaţi cu stările actuale de lucruri.

Se vede, că ministrul Italiei nu a cunoscut stările aceste de lucruri, când în discursul seu dela Florenţa a vorbit „că naţionalităţile în Austro-Ungaria sunt aşa de fericite, încât, dacă nu ar fi statul acesta, ar trebuí sĕ se creeze.“

Intrebe cinstitul premier pe români, pre sêrbi pre croaţi slovaci şi pre sasi şi 'i vor da deslușiri, cari sĕ l desmetecéscă, din starea în care se găsesce acum.

Revista politică.

La desbaterile comisiunei financiare asupra bugetului ministrului de agricultură a fost interpelat ministrul în cestiunea relaţiunilor economice cu Sêrbia. Ministrul a respuns, că cestiunea importului rimătorilor din Serbia s'a resolvat. Ministrul a asigurat, că importaţiunea se va face sub controla aspră a veterinarilor, ceea-ce este în interesul Ungariei şi al Serbiei. In cestiunea convenţiunilor vamale a accentuat ministrul, că va avé totdeuna în vedere interesele economice ale Ungariei. Riul Tisa se va regula din nou după un plan, cel va asterne ministrul în curênd.

Foile germane şi ale monarchiei nóstre se ocupă cu cestiunea unei convenţiuni vamale între monarchia nóstră şi Germania. Cestiunea o a iniţiat o fóie de resort germană şi ea a fost apreţiată după merit de intréga presă germană. Se asigură, că acţiunea se urméză nu numai în presă dar şi intre cabinetele din Viena şi din Berlin, dar până acum n'a eşit nimic în publicitate. De óre-ce sunt unele pretensiuni ce se ridică şi din o parte şi din alta, e cu greu de credut, că cestiunea se va resolvì intr'un timp mai scurt.

„Revista Politică“ din Sucéva se plânge amar de politica, ce se urméză faţă cu Bucovina din partea guvernului vienes. Étă într'altele unele dintre aceste plângeri:

Nici o provincie din Austria nu a suferit ca Bucovina, de când aşa numitul ministeriu constituţional a inagurat politica economică, pe carea a trebuit guvernul actual sĕ o urmeze sub presiunea prectecţionismului introdus de statele strĕine şi a politicei agrare susţinute de Ungaria fără de ori-ce consideraţiune; asemenea nu esistă nici o provincie, în carea maioritatea representanţilor sei parlamentari ar fi spriginit guvernul în tóte nisuinţele sale într'un mod aşa de desinteresat, precum au făcut o deputaţii nostrii din camera imperială şi din dietă.

Românii din Bucovina cu drept cuvênt pot despre sine ḑice, că dela impreunarea lor cu Austria s'au purtat totdeuna în modul cel mai loial cu diferitele guverne; chiar în anul 1848 ideile revoluţionare nu au aflat primire la ţĕrănimea română, carea constitue maioritatea poporaţiunii bucovinene. Românii din Bucovina totdeuna au respectat orice naţionalitate şi confesiune, drepturile acestora adevĕrate şi chiar cele închipuite şi li au făcut acestora chiar mai multe concesiuni, decum au fost compatibile cu interesele proprii.

Românii din Bucovina nu au fost nici când instrumente ale agitaţiunilor streine şi s'au ferit chiar a întra în relaţiuni altmintrea fiiresci cu connaţionalii lor din statul vecin şi din Ardeal, pentru a încunjura bănuiala, că ar avea tendinţe secesioniste. Românii din Bucovina nu sau bătut nici când după funcţiunile publice, fie cine póte vedé din şematismele oficiale cât de puţine persóne au românii în. administraţiune şi justiţie şi mai ales în administraţiunea superióră. Toleranţa preoţimei române faţă de alte confesiuni este mai pe sus de ori ce bănuélă; ea nu se ocupă cu facerea de proseliţi.

Cu tóte aceste se fac încercări de a discredita pe românii din Bucovina provocând, în cercurile guvernului bănueli şi agitând între celelalte naţionalităţi, că românii din Bucovina ar voi se dobândéscă suprematia în ţéră şi se asupréscă pe celelalte naţionalităţi. Ce este însĕ încă mai mult. Claselor dirigințe ale românilor li se insinuază tendinţe şi agitaţiuni iridentiste, cu scopul de a modifica cumpăna în administraţiune şi iustiţie incă mai mult în defavorul românilor, carii sunt maioritatea poporaţiunii din Bucovina.

Resbelul vamal cu România, care este consecuenţa politicei egoiste agrare a guvernului unguresc a adus pagube enorme avuţiei nóstre naţionale; relaţiuni seculare au trebuit rupte, productele industriei nóstre montane şi silvice, ale industriei casnice şi ale industriei mici aflătóre în desvoltare nu au găsit mai mult cumpĕrători şi au trebuit, întru cât nu au dispărut de tot, sĕ caute cu mari jertfe locuri nóue de desfacere; numĕrul vitelor nóstre scade, condiţiunile traiului au fost scumpite, poporaţiunea nóstră rurală şi mai ales cea din munţi a pierdut ori ce câştig, pentru că nu află lucru, eară cresterea bugetului produsă prin cheltuelile sporite pentru armată a sporit în gradul cel mai suprem şi pretensiunile faţă de poporaţiunea contribuabililor.

Negustorii şi meseriaşii din oraşe mor de fóme sau emigrează, dacă au atâţa bani, ca se pótă plăti călătoria la America, profesioniştii şi ţeranii sunt siliţi să caute lucru în România, pentru ca sĕ pótă acoperi trebuinţele traiului lor şi al familiei lor şi plăti impositele mari şi amortisaţiunea dătoriilor lor. Tutunul şi rachiul au devenit obiecte de lucs, de când s'au sporit contribuţiunile pentru aceste, éră vinul este dela deschiderea frontierii ceva necunoscut.

Pentru înfiinţarea de industrii, ca sĕ se esploateze în ţéră forţele disponibile esistente în prisos, nu s'a făcut păn-acum nimic.

Nu avem destule căi ferate şi drumuri, juncţiunea căilor nóstre locale cu Ungaria, Ardealul şi România este o necesitate absolută. Dela construcţiunea căi ferate Leov Cernăuţi-Iaşi nu s'a făcut în Bucovina din partea statului nici un klm. de cale ferată. In present au dispărut în privinţa acésta ori ce speranţă, de óre ce se fi isbutit Galiţia, ca juncţiunea cu Marmaros Sziget sĕ se facă în Colomea.

Tarifele pentru persóne şi mărfuri pe caile locale sunt nesuportabile şi împedecă desvoltarea ori şi cărei comunicaţiuni.

Legea votată cu unanimitate în camera deputaţilor despre desridicarea rohatcelor pentru drumuri şi poduri nu a mai ajuns la doliberare în camera de sus. Sĕrmana Bucovină pórtă sarcina acésta împreună cu unele din provinciile cele mai avute (Austria de jos şi de sus, Tirol, Litoralul), tóte celelalte provincii sunt de mult scutite de acéstă sărcina.

In proviinciile susnumite se desvóltă cea mai mare parte a circulaţiunii pe căile ferate şi pe nài, la noi trebue sĕ pórte sarcina colosală a rohatcelor poporaţiunea sermană rurală, éră oraşele şi în special Sucéva sunt incunjurate de o cunună bogată de rohatce. Galiţia este scutită de datoria sa pentru desărcinarea pămêntului, deşi pentru desvoltarea nici unei provincii nu s'a făcut atâta, cât pentru Galiţia Bncovina nu este în stare se plătéscă datoria acésta până la anul 1904; dacă s'a recunoscut nedreptatea în privinţa acestei datorii la Galiţia, trebue sĕ se recunóscă şi la Bucovina.

Comunele nóstre abia pot satisface recerinţelor necesare, sarcina solilor trece preste puterea celor mai multe dintrênsele. Edificiile scolare nu sunt corespunḑĕtóre şi o mare parte ar trebuí închise din motive de igienă; lipsesc însĕ mijlóce pentru construcţiuni nóuĕ, lipsesc o mulţime de învĕţători şi bani pentru ai remunera. Cu tóte că s'a redus timpul pentru instrucţiune şi s'au făcut dóuĕ despărţituri nu sunt destui învĕţători şi localităţi, pentru ca se pótă fi invĕţaţi toţi copii obligaţi sĕ cerceteze scóla. Nu ecsagerăm dacă ḑicem, că jumĕtate din poporaţiunea rurală remâne fără scólă. Chiar la scólele mijlocii nu stau lucrurile mai bine.

Este o icónă tristă, ce am discris-o, sperăm şi asteptăm însĕ că guvernul va afla cât de curênd un remediu: reclamaţiunile nóstre nu sunt nefondate, împlinirea lor de sigur ar contribuí fórte mult pentru sporirea averei naţionale şi prin urmare şi pentru întărirea forţei contribuabile a ţĕrii.

Pentru că nutrim speranţa acésta, representanţii nostri aleşi au susţinut până acum pe guvern în modul cel mai desinteresat şi nu au csploatat situaţiunile grele, pentru ca sĕ-l siléscă se concédă avantage particulare. Asemenea au mers alegătorii nostri totdeuna cu guvernul şi chiar atunci s'au conformat deşi cu inimă grea dorinţelor guvernului, când li s'a părut că alegerea deputatului propus nu ar fi corespunḑătóre Nu putem însĕ tăgădui, că situaţiunea nóstră şi în special situaţiunea materială a întregei ţĕri este fórte seriósă şi dacă nu se va da curênd un ajutor, va dispăré cu totul şi puţina avere ce a mai rĕmas şi poporaţiunea nóstră sermană nu va fi mai mult în stare sĕ pórte sarcinele publice.

O partidă politică, fie ea cât de mică, nu se póte susţiné fără de o disciplină rigurósă şi chiar la o partidă mică într'o ţară locuită de mai multe naţionalităţi nu se póte încunjura calea compromiselor. Comitetul electoral provincial şi conducerea societăţii politice „Concordia“ sunt acum apărătorii intereselor nóstre, a face politică pe sama sa, strică causei nóstre şi este un avantaj pentru adversarii nostri. Trebuie toţi sĕ mergem în unire, idei utopiste nu putem realisa, fie-care persónă trebue sĕ aibă destulă abnegaţiune se jertféscă interesele sale personale în favorul causei. Orice desbinare între noi ne discreditéză. O legătură strinsă între noi, încrederea în apărătorii intereselor nóstre, o atitudine sinceră faţă de guvern, lăpĕdarea ambiţiunii personale sunt unicele mijlóce pentru ca se ne susţinem, se fim folositori ţerii şi se putem întimpina cu efect atacurile şi machinaţiunile duşmanilor nostri.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,“

Nordul Transilv. 30 Septembre. Noua devisă a Cultur-egyleturilor este, că în statul ungar n'are loc alta cultură, decât *esclusiv* numai cea magiară.

Acésta enunciaţiune stă în contraḑicere flagrantă cu legea de naţionalitate din 1868, carea lege prescrie, că statul este indatorat a apĕra şi susţiné scoli mai înalte culturali în limbile naţionalităţilor, şi în cât aceste n'ar ecsista, statul carele primesce contribuţiunea în bani şi sânge şi dela naţionalităţi, maioritatea cetăţenilor, este datoriu a le înfiinţa, a numi demnitari de stat şi amploiaţi în proporţiune etc. etc.

Suntem dar în drept a astepta, ca regimul sĕ caute tóte mijlócele legali; pentru ca bărbaţii dela Cultur-egyleturi se observe întocmai sensul legilor publicate şi sancţionate; şi sĕ încete de a turbura şi sumuţa ordinea publică, şi a sumuţa publicul magiar!

Avem deci dreptul, dar şi datoria de a face atente organele regimului, că binele statului se ajunge numai prin, devisa: „Viribus unitis!“

La acest loc din parte-mi amintesc atâta, că în statele cele absolutistice, despotice; în Russia apar numai în Varşovia până la 70 de ḑiare polone; în Constantinopolul Turciei mohamedane apar, pe lângă ḑiarele turcesci, multe ḑiare grecesci, italiane, francese; prin urmare nici în Rusia cultura nu este *esclusivă* rusésca, nici în Turcia cultura nu este *esclusivă* turcéscă; fie care popor, încă şi în statele cele mai despotice, fără constituţiune, încă cultivésă limba sa, literatura sa eclesiastică şi laică în deplină libertate.

Cum cutéză dară bărbaţii Cultur egyleturilor a pronunţa vorbe şi direcţiuni contrari legilor, contrari culturei şi civilisaţiunei europene, contrari spiritului tolerant a crestinismului şi contrari iubirei deaprópelui

Ertat este, deşi numai prin figură, ca Cultur-egyletistii sĕ-şi proclameze şi ei, un stat în stat? şi în organele lor sĕ scrie: *„Ardélul trebue resturnat cu fundul în sus!“*

Agitaţiunile naţionali sunt nimicuri, copilării pre cum sciu agita „matadorii“ Cultur-egyletisti, fără ca cineva până astăḑi sĕ-i fi improcesuat şi închis. Numele *„Ungaria“* este óre o mantéuă sub care se pot comite ilegalităţi şi agitaţiuni, cari sgudue temeliile statului şi pacea între conlocuitori?

In multe rênduri am' vĕḑut resturnări prin Ardél, sub tătari, sub turci, sub principii calvini cu catechismele românesci, sub jesuiţii, cari s'au virit în curţile episcopesci: dar şi acele puţine comune românesci trecute dela legea străbună au rĕmas cu toţii români până în ḑiua de astăḑi. Nu vor trăi matadorii Cultur-egyletisti atâta, ca se vadă satele din comitatul Hunedórei magiarisate.

De când cu Cultur-egyleturile magiare, *chaosul* în ţéră e atât de mare, ca la turnul babilonic. Ce dictéză parlamentul din Budapesta, abrógă adunările din tóte colţurile ţerei ale Kultur egyleturilor. Preşedintele camerei, dl Péchy ne asiguréză de bine; ér şovinistii ne ameninţă cu rĕsturnare!

Cultur-egyletistii se feresc a analisa, ce va sĕ ḑică: cultură? Ei vorbesc numai în frase generale spre a seduce publicul nepricepĕtoriu. Pentru că cultură nu însemnéză numai cărţile din biblioteci; ci cultură este întrégă activitatea omenéscă, aratul grăpatul şi sămĕnatul pămêntului, prăsirea şi nobilitarea vitelor, scóterea minelor din pămênt, plutirea pe mare, folosirea aburilor ca putere, cântul, pictura, sculptura, comerciul adecă cumpĕrarea şi vinderea: şi încă cultura pămêntului este fundamentul celoralalte culturi şi condiţiunea lor de a puté esista: milióнele se ocupă cu acésta cultură, nu pricep cum ar pute fi acésta esclusivă magiară? Dar apoi măestriele cum ar puté fi esclusive magiare? Pictura şi sculptura numai esclusiv unguresci? Cantul şi desemnul tot magiar? Teologia, filosofia, medicina, drepturile, astronomia, ceriul şi pămêntul numai magiar.

Atâta i tótă tréba, că tóte aceste magiarul le cultivă în limba sa; românul, némţul, în limbile sale.

Nu este popor pe lume, carele de dragul culturei sĕ abḑică de limba sa, fiind că fie-care e datoriu a-şi cultiva limba în prosa şi în poesie

n care stat se află lângă olaltă mai multe popóre, acolo lucru firesc, că cultura va urma în ma. multe limbi.

Popórele mici de regulă cam sciu pe lângă limba maternă şi alte limbi, românii bănăţeni vorbesc ceva şi nemţesce şi sêrbesce, românii sătmăreni și unguresce; cei basarabeni și ceva rusesce. *Nici un popor mic însĕ n'a venit la idea, de a se lăpĕda de limba sa.* Tóte puterile din lume, din Asia Africa, America, Europa și Australia respectéză limbile popórelor sale. Şi óre dela regula acésta generală pot se abate șovinistii magiari? După care escepţiune, după a cui putere, după ce fel de statute întărite?

Resultatul final se astéptă dela asilele de băeți, când copii dela 3 până la 6 ani vor învăţá fără de carte stichuri unguresci, cari în al 7-lea an le va uita; în asilie băeţii nu vor profita atâta, cât profită băeţii magnaţilor dela bonele lor în limba englesă și francesă, care magnat insĕ vrea sĕ învețe bine limba francesă ori engleséscă, este silit se intre în cutareva internat din Francia ori Anglia, și dacá nemțesce n'a invĕţat dela părinţi, atunci e silit se mérgă la internatul jesuiţilor din Gratz: cei cu protecţiune la Teresianul din Viena. Atâta trudă costă învĕţarea limbilor strĕine.

Şi și acesti băeţi din internatele strĕine tot mai bine sciu și vorbesc limba lor maternă; în viéţă tot de naţionalitatea lor se lipesc. Aşa va fi și cu asilele de copii, câte stichuri vor învĕța în 3 ani le vor uita în viaţa lor intrégă; și vor scí cei mai mulţi unguresce atâta, cât nimica.

Capul lucrului inse este, că nu i lucru prudent, just, și drept a se amesteca direct în treburile familiare, a poruncí părinţilor cum sĕ-și créscă copii!! Fiecare părinte de familie scie el însuși mai bine, de ce are lipsă copilul seu. Nu va fi nici un tată, nici o mamă română, care sĕ-și créscă feciori și fete de altă naţionalitate!

Şicanările deci și din partea statului și din partea societăților de magiarisare vor produce numai cértă, sfadă, ură, isolare. Şi multe rele aglomerate au produs în tóte timpurile amărăciune.

Inteligenţii naţionalităţilor atât de bine sciu vorbí și scrie unguresce, încât mulţi deputaţi din cameră pot lua dela ei lecţiuni din sintacsă și ortografie. Şi ce folos practic au, că sciu unguresce. Atâta că pot cetí în tótă ḑiua prin jurnalele șovenistice, cum sunt insultaţi și suspiţionaţi. Dar poporul ce ar profitá, învĕţând unguresce? ar cetí și el, și s'ar scandalisá mai tare, de ce e astăḑi scandalisat.

Şovinistii însĕ vreau se păcăléscă: Ei bine, se vor și păcălí — pe sine. *Moderator.*

Viéța și activitatea teologului Grigorie dela Nasians.

Intre scriitorii grecesci de rangul prim ai bisericei orientale din restimpul de înflorire al literaturei, mare și renumit este și aldoilea dintre cei trei capadocieni, Grigorie dela Nasians, conumit si teologul sau cuvêntătoriul de Dḑeu. El s'a născut probabil cam în acelaşi timp cu Vasilie cel mare, așa dară cam pe la an. 330 (328); de și unii dintre patrologi sunt aplicaţi a crede, că s'ar fi născut cel târḑiu la an. 326, dacă nu mai timpuriu. Tatăl seu Grigorie, la început au fost păgân, și anume sincretist, carele ca atare confesá (mărturisia) un feliu de religiune combinată din păgânism mai curat, precum și din elemente jidovesci și crestine. Aderenţii sectei acesteia, lăţită mai vêrtos în Capadocia, se numiau hipsistari, pentru-că în opunerea lor pronunciată cătră doctrina crestinilor despre s. treime, mărturisau mai ales credinţa în un Dumneḑeu a tot înalt, ὓφιστος. Dar mai târḑiu la stăruinţele neobosite ale soţiei sale, maicei lui Grigorie, cu numele Nona, o crestină fórte piόse, s'a înduplecat și tatăl Grigorie de a primì botezul. Se ḑice, că episcopii în calea lor spre Nicea, la sinodul ecumenic, au petrecut scurt timp în Nasians, ar fi administrat taina botezului. Scurt după acésta, pentru talentele demnitatea și calităţile sale a devenit episcop al Nasiansului. Nu departe de acest oraș a avut el o moșióră, cu numele Arians, locul unde s'a născut și fiul Grigorie. Afară de acesta a mai avut doi copii, pre Cesariu, ca medic a fost vestit în timpul seu, și pre Gorgonia, o femee plină de vêrtuţi.

Studiile le-a început tinerul Grigorie în Cesarea, le-a continuat în Alexandria și le-a terminat în Atena. Aici a încheeat el legătura cea intimă de pretenie cu compatriotul seu Vasilie; și tot aici a avut de conscolariu și pe Iulian apostatul, carele încă pe atunci nutria în secret ura faţă de crestiuism, și manifesta o deosebită înclinare cătră păgânism. Ambii amici părăsiră Atena la an. 355, și primiră în patria lor taina botezului. După-ce a petrecut el vre-o câţi-va ani în tovărășie cu marele Vasilie, în mănăstirile pontice ale acestuia, s'a grăbit la an. 360 acasă din causa ca se ivise o neinţelegere (disarmonie) între tatăl seu și nasiaseni Ansă la acésta a dat bĕtrânul episcop Grigorie, carele la îndemnul altora se înduplecă a subscrie mărturisirea arianisatóre a sinódelor din Rimini și Seleucia, ţinute la anul 359. Atragêndu-și prin acésta nemulţĕmirea cea mai mare a comunei sale, fiul Grigorie stărui pelângă tatăl seu, ca el se revóce mărturisirea amintită. și se rostéscă in public pe cea strictu ortodocsa, prin ce se restatori pacea. Acum nasiansenii cer cu intetire, ca tinĕrul Grigorie se fie hirotonit intru presbiter. După multă resistanţă din partea sa, tatăl Grigorie totuși îl hirotonesce de și el preferea viéța siuguratică din Pont. Dorul după acest mod de veţuire îl înduplecà, ca scurt timp după hirotonia sĕ parăséscă în secret Nasiansul, și sĕ se reintócă la Pont. Rugările tatălui seu și a naseansenilor îl persuadară ca sĕ se întórcă acasă, unde apoi justificând el fuga sa prin o cuvêntare strălucită afirma, că a fugit de o sarcină prea grea, prea cumpeuitóre și prea mare și începe apoi activitatea sa credinciόse ca presbiter al bisericei din Nasians, și ca ajutatoriu al tatălui seu,

La an. 372 amicul seu Vasilie, carele 'nainte cu doi ani a devenit metropolit al Cesarei, contra voiei presbiterului și amicului seu Grigorie, îl sânţi de episcop pentru orașul Sasima. Dar pe de o parte cérta ce a esistat între Vasilie și Antim dela Tiana (a căreia metropolie nóue ce s'a înfiinţat prin despărţirea celei vechi capadociene, nu era deplin arondată), pentru jurisdicţiunea asupra acestui oraș, ér pe de alta posiţiunea neplăcută și sĕlbatică a orașului, au fost causele pentru cari Grigorie nici nu s'a dus la Sasima, și se mânie fórte pe pretenul seu, că la hirotonit de episcop fără consensul seu, și încă pentru un oraș atât de neinsĕmnat și neplăcut, cum a fost Sasima. El remase deci pe lângă tatăl seu, ajutându-i în conducerea episcopiei nasiansene, până la mórtea acestuia la an. 374. Şi deóre-ce curênd după acésta a perdut pe maica sa și pe fraţii sei, n'a voit se rĕmână în Cesarea cu atât mai vêrtos, cu cât nasiansenii stăruiau ca se fie el succesorul tatălui seu în episcopia vĕduvită; ceea-ce refusând el categoric, s'a retras în Seleucia, unde a petrecut până la an. 379. Aici îl ajunse vestea tristă despre mórtea amicului seu Vasilie cel mare și tot de aici se înduplecă, însĕ cu mare greutatea, ca se urmeze învitării ce ii s'a făcut din partea ortodocsilor apăsaţi, și neinsemnaţi la numĕr din Constantinopolea, unde arianismul devenise dominant, atât în cler cât și la popor. Când a sosit la Constantinopolea n'a aflat nici măcar o unică biserică în mânile ortodocsilor, tóte erau în posesiunea arienilor. Niceeanii persecutaţi se adunau într'o capelă privată, în carea și-a început și Grigorie activitatea sa întru ridicarea ortodocsiei. Arienii, aprinși de ura și pisma faţă de acest nou apostol și apărătoriu însufleţit al învăţăturilor niceane, căutau și umblau ca sĕ-i răpéscă viéța Pentru resultatul minunat ce la obţinut în timp scurt, capela a dobândit numirea de „biserica învierei ortodocsiei“ (ἀναστασία), și în amintirea acestei activităţi succese mai târḑiu s'au prefăcut în o biserică măréţă. Invingerea ortodocsiei asupra arianismului a crescut în urmă și s'au asigurat, prin ridicarea unui regent ortodocs în scaunul imperial roman de răsărit, alui Teodosie cel mare. Trăind acesta în cea mai bună armonie cu Grigorie, făcu ca episcopul arian sĕ se retragă. La cererea clerului și a poporului a predat apoi scaunul episcopesc lui Grigorie, cu care ocasiune mult a intrigat amicul seu fals Maxim conumit cinicul — pentrucă se ocupa și cultiva cu predilecţiune filosofia cinică — carele spriginit de o partidă slabă și neinsemnată voia sĕl delature pe Grigorie, și se câstige scaunul pentru sine. Dar atât el cât și aderenţii sei au trebuit se scape cu fuga de urgia clerului și a poporului înverşiunat. Cu tóte aceste Grigorie a primit episcopatului mai condiţionat, și adecă, dacă va fi întărit în acésta demnitate prin un sinod órecare. Adunênduse în anul 318 cam 150 de episcopi la sinodul ecumenic, convocat de împĕratul Teodosie și ţinut la început sub presidiul bĕtrânului episcop Veletie din Antiochia, unanim au recunoscut toţi pe Grigorie de episcop legitim al Constantinopolei.

Varietăţi.

* (Iubileu.) Dl Ignatiu Veres, director la gimnasiul de stat din loc și-a serbat eri iubileu de 30 de ani, decând funcţionéză ca profesor. Cu acésta ocasiune corpul profesoral și o mulţime de alţi onoraţiori i au adus felicitările meritate.

* (Himen.) dl Iosif Morariu cleric absolut și d șóra Olimpia Mihălţian 'și vor serba actul cununiei Duminecă în 7 Octombre a. c. în biserica gr. or. a sf. Nicolae din Brașov.

* (Reforma corpului oficeresc militară.) Precum sunt informate foile din Budapesta în ministrul de resbel se lucréză la o reformă a corpului oficeresc militar. Se vorbesce, ca acésta corporaţiune sĕ cástige o organisaţiune mai autonomă.

* (Universitatea săséscă). Din Viena se comunică ḑiarului „Times“ următórele: Parlamentul ungar se va ocupa și cu administraţia de pe teritorul fundului regiu. Sub guvernul magiar de până acum și cu deosebire cub domnia dlui Tisza s'a dat puţină atenţiune cererilor sasilor. De când a venit însĕ cont. Szapáry în frunte, se anunţă, că guvernul va luá în considerare unele dorinţe ale sasilor. Acum se afirmă că ministrul preşedinte lucréză ca sasii ardeleni se capete autonomie deplină în administrarea universităţii. Acésta e dorinţă veche a sasilor, a cărei îndeplinire îi va mulţămi.

* (Regularea archivului ţĕrei.) Se anunţă oficios că ministrul de interne Szapáry va reorganisa și archivul ţĕrei Reorganisarea se va face în anul viitoriu pe cale parlamentară făr a se pune greutăţi nóuĕ pe stat.

* (Espunerile dlui ministru Baross). Dl Baross ministru de comeciu, a declarat în comisiunea financiară a camerei, că la tóte liniile de drum de fer sĕ vor adauge succesiv câte a dóua cale. In ceea-ce privesce tarifele, e cestiunea nu mai de modificarea tarifului local dela drumul de fer al statului unguresc. Guvernul este dispus în principiu sĕ reguleze cestiunea navigaţiei ungare, eventualmente chiar prin denunţarea tractatului cu societatea Lloyd; negoţierile relativ la acéstă cestiune continuă.

* (Sinodul archieresc al bisericei sêrbesci.) Sinodul archieresc e convocat pe 27 l. c. n. în Carloviţi. Se va discuta elaboratul de organisare al bisericei sêrbesci dela 1879 și observările guvernului la acel elaborat. Se va aduce în desbatere. și cestiunea ocupărei postului de episcop în Timişóra. Póte că acésta ocupare se va amâna, deórece se afirmă, că nu sunt candidaţi. Dr. Radici, cel mai luminat între călugării sĕrbi și care e dr. în teologie, filosofie și drepturi nu póte ocupa acest post, precum scriu foile magiare, pentru că nu scie limba magiară (?).

* (Alegerile de preot reformat). Din Orĕștie ni se scrie: Astăḑi s'a ţinut alegerea de preot primar ref. în Orĕştie. S'a ales preotul Silvester Domokos din Ocna Sibiiului cu 128 voturi contra Barta care a întrunit 75 voturi. Acéstă alegere a fost interesantă, mai cu sémă din punctul de vedere că elementul inteligent care a fost grupat în giurul candidatului Barta preot ref. în comuna vecină Turoş a suferit un desastru cumplit. Causa este că candidatul inteligenţei reformate n'a avut se producă alte recomandaţiuni decât nepotismul și fiindcă candidatul Barta este un om care prin sumeţia și îngânfarea sa și-a înstrăinat tóte inimile, profesionisti reformaţi cari fac maioritatea alegĕtorilor lau abandonat demonstrativ și n'au vrut sĕ voteze pentru dênsul. Preotul nou ales se póte considera ca alesul clasei de mijloc Alegerea a condus-o insuși episcopul ref. Szász Domokos.

* (Egala îndreptăţire a rutenilor). Episcopul rutén Stanislau și consistoriul metropolitan din Lemberg a adresat presidentelui curiei, guvernului ţĕrei și comitetului ţĕrei o adresă, prin care pretind respectarea drepturilor naţionalităţii rutene și pe viitoriu a nu se mai cita partidele rutene în sĕrbătorile, ce le ţine biserica ruténă.

* (Limba germană în scólele din Elsaţia și Lotaringia.) Un ucas german ordină, ca sĕ nu se mai propue de loc limba francesă în scólele din Elsaţia și Lotaringia, ci propunerea sĕ se facă esclusiv în limba germană.

* (Archiducele Eugen în Cernăuţi.) In 11 Octombre a cercetat archiducele Eugen Cernăuţul în afaceri militare. Corpul oficerilor reg. 41 de inf. i-au făcut mari ovaţiuni. Dintre notabilităţi s'au presentat archiducelui Dr. Silvestru metropolitul gr. or., cont. Pace consilier de curte, Ales. Vasilco, consil. intim și căpitan al ţĕrei Bucovina. Archiducele a întors visita acestor notabilităţi.

* (Nunta de argint a părechei împĕrătesci din Rusia). In Octobre 1891 își va serba părechia domnitóre din Rusia nunta de argint. Din causa acésta se încep de pe acum pregătirile în tóte părţile Rusiei.

* (Fabrica de conserve alimentare dela T. Severin.) Ministrul industriei a încheeat un contract cu societatea de alimentaţiune din Bale (Elveţia), representată prin dl E. Akiebiger, administrator-director, pentru înfiinţarea unei fabrice de conserve alimentare din carne de rîmători, în localul têrgului de rîmători dela Turnu-Severin.

Terminul contractului este de ḑece ani și antreprisa are îndatorire de a face o instalaţiune, care sĕ permită tăerea pe ḑi a cel puţin 100 de rîmători și de a tăia pe an cel puţin 6000 de rîmători, cari vor fi toţi cumpĕraţi numai în ţară.

Acéstă întreprindere este din cele mai avantagióse, atât pentru producĕtorii de rîmători din ţară, cât și pentru propășirea têrgului dela Severin.

Chiria anuală ce va plătí societatea elveţiană este de 1000 de lei pentru dóuĕ mari magazii, un canton și abatoriul têrgului; de asemenea societatea va plătí tóte tacsele prevĕḑute prin regulament.

Pe lânga acésta, societatea întreprinḑĕtóre va mărí pe contul ei, dacă va avé trebuinţă, abatoriul și va suporta tóte cheltuelile de instalaţiune

Atât clădirile cât și tóte instalaţiile ce se vor face în têrgul dela Severin de numita societate, vor rĕmâné statului, la espirarea contractului.

Dacă afacerile primei întreprinderi vor reușí, societasea elveţiană își propune sĕ înfiinţeze definitiv în ţara o fabrică sistematică de conserve alimitare din carne de rîmători.

Nu putem decât sĕ felicităm pe ministrul industriei pentru graba ce a pus în primirea ofertei societăţei elveţiane de alimentaţiune precum și pentru condiţiunile avantagióse statului, cu care a încheiat acéstă afacere, din care câștigă atât producĕtorii nostri de rîmători cât și têrgul dela Severin, care va lua de acum înainte o nóuă desvoltare; scrie „Timpul.“

Linia ferată Sibiiu—Tălmaciu—Avrig.

Concesionarii căii ferate Sibiiu (Avrig) Turnu-roşu învită la subscripţiuni pe acţii pentru societatea, care intenţionéză a o forma, cu următoriul

Prospect:

Subsemnaţii concesionari au primit concesiunea şi îndatorirea a clădí o cale ferată vicinală, care îşi are începutul la stăţiunea Sibiiu şi duce preste Tălmaciu la Avrig, şi a ţiné numita cale ferată în decursul duratei concesiunii de 90 ani neîntrerupt în esploatare.

Mai departe au primit concesiunea şi îndatorirea — în cas că s'ar încheea o convenţiune cu România privitóre la juncţiunea căii ferate, — a clădí la provocarea ministrului r. u. de comerciu şi în terminul, care îl va ficsa dênsul, linia, care se desface la staţiunea Tălmaciu, respective la Podul preste Olt şi duce prin pasul Turnu roşu până la frontiera României, dacă statul nu va clădí însuşi linia acésta şi a ţiné numita linie în decursul duratei concesiuni neîntrerupt în esploatare.

De altă parte statul 'şi a reservat dreptul a rescumpĕra linia Sibiiu—Tălmaciu—Podul-preste-Olt cu suma speselor de clădire preliminată cu 987.000 fl., dacă el va clădí însuşi continuarea liniei către frontieră.

Spre scopul de a

a) clădí şi ţiné în esploatare calea ferată vicinală, concesionată, Sibiiu—Avrig, respective a clădí şi ţiné în esploatare, — conform documentului de concesiune, — o cale ferată, care se desface la Podul preste-Olt şi duce prin pasul Turnu roşu până la frontiera ungaro- română;

b) eventual a clădi după trebuinţă alte căi ferate laterale şi a le esploata precum şi a primi întreprinderi industriale, de comerciu ori de transport, care ar sta în legătură cu calea ferată, intenţionéză subscrişii concesionari a forma pe timp de 90 ani o societate sub firma „Societate pe acţii a căii ferate vicinale Sibiiu — Turnu-roşu“, la care vor trece tóte drepturile şi obligămintele, care resultă din documentul de concesiune.

Calea ferată Sibiiu — Turnu roşu cuprinde dec eventual dóuĕ linii. Despre una: Podul preste Olt pasul Turnu-roşu nu e sigur, dacă, în casul încheierii unei convenţiuni cu România privitóre la juncţiune, — se va clădi de către concesionari respective de către următorii lor în drept şi când se va clădi. La din contră linia Sibiiu — Avrig e a se clădi în restimp de $1^1/_2$ au (dela datul documentului de concesiune socotit) şi condiţiunile respective sunt ficsate în documentul de concesiune.

Capitatul preliminat pentru calea ferată vicinală, concesiooată, Sibiiu — Avrig face 1,300,000 fl. v. a. care se imparte în 2275 acţii fundamentale à 200 fl. egal 455.000 fl. şi 4225 obligaţiuni de prioritate à 200 fl. egal 845.000 fl.

Pentru informaţiune observăm, că statutele care se vor stabilí în adunarea generală constituantă a societăţii pe acţii sunt a se supune conform legii înainte de ce se cere protocolarea firmei la tribunal, aprobării Escelenţiei Sale dlui ministru de comerciu r. u. precum are adausul la dările directe, votate prin adunarea comitatensă şi destinat pentru garantarea obligaţiunilor de prioritate, trebuinţă de aprobarea prin legislativă. Dacă aprobarea s'ar denega restul capitalului de clădire va trebui procurat prin emiterea de acţii de prioritate.

Făcend, în considerare că noi sau următorii nostri în drept suntem obligaţi a clădi eventual şi calea ferată care se desface la Podul-preste-Olt şi duce prin pasul Turnu-roşu păna la frontieră, întrebuinţarea de dreptul dat prin §. 183 al legii comerciale ung. de a denumi direcţiunea primă a societăţii pe acţii, care vine a se forma, şi nominând din parte-ne în direcţiunepe domnii: Gustav Thalmann, vice comite al comitatului Sibiiu contele Iuliu Schweinitz, proprietar în Cluş, Dr. Carol Wolff, director al cassei de păstrare şi economie în Sibiiu, Martin Schuster, profesor în Sibiiu, Iosif Connerth, preot în Vurpĕr, Dr. Aurel Brote, director al bâncei de asigurare „Transilvania“ în Sibiiu, Alecsandru Hartig, inspector al căilor ferate r. u. în Budapesta, Ve învităm prin acésta a subscrie acţii fundamentale à 200 fl. pentru clădirea caii ferate Sibiiu—Turnu-roşu, trimiţĕnd declaraţiunea de subscriere alăturată, care văţi binevoí a o completa cu semnarea numelui, cu arătarea locuinţei şi a numĕrulu acţiilor subscrise, până cel mult în *26 Octombre 1890* la adresa vicecomitelui comitatului Sibiiu, Gustav Thalmann.

Totodată sunteţi rugat a plătí 10 % a sumei semnate numai decât.

Cu tótă stima

Concesionarii căii ferate vicinale Sibiiu—Turnu-roşu:

Gustav Thalmann, v.-comite al comit. Sibiiu în Sibiiu.

Conte Iuliu Schweinitz, proprietariu în Cluş.

Dr. *Carol Wolff*, director al casei de păstrare din Sibiiu în Sibiiu.

Martin Schuster, profesor în Sibiiu.

Iosif Connerth, preot în Vurpĕr.

NB. Subscripţiuni de acţii primesc şi cele 4 institute de credit din Sibiiu şi adecă „Albina“, Cassa de păstrare şi economii (Algemeine Sparcassa) Institutul fonciar (Bodenkreditanstalt) şi reuniunea de anticipaţiuni (Vorschussverein.)

Pentru arşii din Vurpĕr

au încurs la redacţiunea nóstră în urma apelului făcut în unul din numerii trecuţi ai ḑiarului nostru următórele sume:

Dela p. t. domni:

1. Atanasiu Cimponeriu, jude la tabla regie în pensiune.	5 fl. — cr.
2. Dr. Remus Rosca, secretariu consistorial	2 „ — „
3, Traian Meţian, protopop în Zernesti	2 „ 50 „
4. Georgiu Bobeş. paroch în Sibiiu	3 „ — „
5. Nicolau Ivan, redactor . .	2 „ 50 „
Suma .	15 fl. — cr.

NB. Redacţiunea nóstră primesce şi mai departe ofrande pentru nenorociţii din Vurpĕr şi şi le va administra la timpul seu

---

Loterie.

Mercuri în 15 Octobre 1890.

Brünn:	**72**	**24**	**23**	**2**	**57**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghirbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Octobre 1890. Anul XXXVIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 5 Octobre.

Foile iuridice aduc scirea, că ministrul de iustiţie al Ungariei, dl Szilagyi între alte reforme cari le a plăsmuit, voesce sě se ocupe şi cu regularea dreptului familiar.

Scirea acésta nu însémnă nici mai mult nici mai puţin decât că fostul profesor de drept voesce sě introducă căsătoria civilă şi cu ea afacerile divorţiali sě le pună în mâna organelor statului.

Este resolut în feliul seu ministrul de iustiţie al ţěrei unguresci şi crede, că o cestiune atât de importantă o póte lua uşor din mânile bisericilor şi se o pună în mânile amploiaţilor ţěrei.

Dar se înşală.

Biserica a avut până acum o influinţă decidětóre asupra familiei, şi a fost binefăcětóre acésta influinţă cu deosebire asupra maselor poporului.

Noi nu vedem popórele Ungariei atât de inaintate în cultură, cât se pótă dice, că numai au lipsă de biserică şi de organele ei.

Familia numai atunci va fi basa fericirei omului, când va fi controlată şi regulată prin biserică, ca corporaţiune morală.

Căsătoria numai până atunci rěmâne în sânţenia ei, numai până atunci trece în ochii poporului de o legătură împreunătă cu drepturi şi cu detorinţe până se face înaintea altariului.

In moment ce se va face înaintea unui amploiat civil, care eventual va scrie contractul cu pipa în gură, am gătat cu sânţenia căsătoriei. Copii nă[illegible] atari căsătorii, vor rămâne uşor fără tată ori fără mamă, când vor ave mai mare lipsă de sprijinul lor, educaţiunea şi întreg sistemul de educaţiune al pruncilor va fi dat preste cap, lumea sě va strica şi mai mult din ce e stricată şi ministrul Ungariei va trebuí sě trăéscă numai 10—15 ani ca se vadă cu ochii ruina ce o a adus ţěrei prin reforma lui cea atât de afund tăietóre în viaţa poporului fără deosebire de lege şi confesiune.

Moralitatea publică şi aşa stă adi pe base destul de clătinate, familia nu e cum ar trebuí sě fie şi dacă mai vine şi căsătoria civilă cu tóte consecinţele ei, atunci sě vědi sucrescinţă pentru temniţele Ungariei, atunci sě vedi femei destrăbălate şi atunci sě vedi bărbaţi traşi pe sfóră.

În special românul a ţinut mult la biserică şi la instituţiunile ei canonice, şi căsătoria se privesce numai atunci de taină, de o voinţă mai înaltă, când se face în faţa altariului.

Suntem de firmă credinţă că tóte confesiunile, tot clerul şi poporul ce ţine la legea şi la datinile lui va face afront unui atare atac ce i se pregătesce din partea ministrului, proiectul va rěmâné proiect şi va vestí lumei despre indrăsnéla şi cutezanţa unui ministru, care sau nu a cunoscut din de ajuns poporul, sau nu a voit sě l cunóscă.

Nu vorbim în interesul preoţimei ca se nu ni se impute preocupaţiune. Vorbim în interesul statului, care are mare necesitate de ómeni întregi la fire, de interesul statului, care în diua ce va abandona basele morale, va trebuí se cadă şi sě se risipéscă cum s'a risipit odinióră imperiul roman, când a abandonat căile morale, şi când virtuţile străbune au fost înlocuite prin laşitate şi moliciune.

Biserica a sciut sě ridice demnitatea omului şi şi a înţeles misiunea ei de a implânta în inima lui sentimentul de iustiţie şi de frica lui Ddeu şi ne temem, că organele statului nu vor fi în stare sě înlocuéscă biserica cu atâta destoinicie.

Ne temem şi mai mult de decădinţa poporului şi din acest punct de vedere suntem siliţi se dăm alarm din bun timp.

A conserva ce e bun, e datoria nóstră a tuturora şi noi credem, că viaţa familiară şi sanctuariul ei nu e chemat nimene pe lume mai bine sě o reguleze decât ca şi biserica.

Nu suntem reacţionari, nu suntem duşmani ai inoirilor reclamate de interesele publice ale ţěrei, dar cât scim noi Ungaria are sute şi mii de alte nevoi cu mult mai mari, alte cestiuni cu mult mai ardetóre, decât amestecul în afacerile bisericilor.

Şi regularea dreptului familiar aşa după cum vestesc diarele este un amestec în afacerile bisericei şi contra unui atare amestec trebue sě ne ridicăm vocea.

Nu am avut nimica contra când statul s'a pus sě reguleze timpul şi etatea celor ce voesc sě sě căsătoréscă, căci am fost convinşi că statul aici purcede din punct de vedere sanitar şi a fost în interesul lui şi al omenimei, ca sě ingrijéscă ca sucrescinţa cetăţenilor se fie compusă din ómeni vênjoşi şi sănătoşi.

Nu suntem şi nu putem fi convinşi despre bunătatea nóuei reforme, căci dacă biserica nu a făcut mai mult în respectul sânţeniei căsătoriilor tot statul şi organele lui a purtat vina. El a protegiat concubinatele eliberând bilete de serviciu, el şi organele lui nu a dat şi nu dă nici o mână de ajutoriu confesiunilor ca sě se stirpéscă, el este, care prin negligenţa lui a împedecat pe biserică ca sě-şi validiteze autoritatea ei cum trebue!

Revista politică.

Ministrii ungari au petrecut în timpul din urmă în Viena, unde au fost primiţi în audienţă din partea monarchului.

După cum se comunică din capitala monarchiei, bar. Fejérvary, ministru honvedimei a fost chiemat direct la Viena. In cercurile politice acéstă călětorie se aduce în legătură cu schimbările cele mari ce s'au avisat, că se vor face în cercurile conducětóre ale armatei.

Ministrul de instrucţiune Csáky încă a fost primit din partea Maj. Sale monarchului în audienţă de 1 óră. Tot în aceea di a avut ministrul o întrevorbire cu nunţiul papal Galimberti. Diarul „Magy. állam“ comunică din acest incident, că regimul sub presiunea miscărei catolice 'şi schimbă politica îndreptată prin ordinaţiunea din 26 Februariu şi caută o soluţiune pacinică a cestiunei. După-ce însě dogmele religiunei catolice nu pot forma obiect de cértă, atunci fără îndoială inzadar începe ministrul pertractări cu nunţiatura. Catolicismul magiar, care a întrat în acţiune numai atunci, când s'a rupt firul răbdărei, se bucură de succesul obţinut şi nu va depune arma până nu i se dă satisfacţia recerută.“

In comisiunea bugetară a interpelat Helfy în ce stadiu se află cestiunea cu purtarea matriculelor. Ministrul Csáky a rěspuns, că ordinaţiunea atăcată din atâtea părţi, a fost un eflucs necesar şi natural al legilor esistente. La întrebarea, dacă esmiterea a fost oportună, a observat ministrul, că o a esmis, după ce a câstigat convingerea, că nu-i stă în cale o pedecă dogmatică. Mai în urmă s'au făcut ce i drept declaraţiuni contrare, dênsul trebue însě sě observe, ca pe clerul de jos 'l consideră de incompetent în cestiunile dogmatice. Clerul înalt s'a adresat la locul competent şi, dacă nu forméză pedecă dogmatică, ordinaţiunea rěmâne; dacă forméză, va lua disposiţiuni ca pedecile dogmatice sě fie delăturate. Regimul e şi acum în curat cu cestiunea şi va căuta sub ori-ce împregiurări a da legilor valórea cuvenită. Comisiunea a luat la cunoscinţă espunerile ministrului.—

In comisiunea bugetară a ministrului de agricultura, s'a votat posiţia colonisărei sistematice. La regularea apelor s'a deschis o discusiune înfocată contra comisarilor de regulare. Cont. Emanuel

---

FOIŢA.

Vilma Malborg.

Studiu din viaţa reală

de

Octave Feuillet.

(Urmare.)

El trăì deci asteptându-le, şi nu întârdia a le cunósce dulcéţa. Un copil care cresce, o inteliginţă, care se destéptă, o inimă care începe a inapoia cu prisos mângăerile primite, este ceva mai frumos şi mai dulce decât el? Malborg gustă curênd aceste nemărginite fericiri. Esistă remediu mai bun pentru o inimă sdrobită? Mica Vilma, 'i da prin dulcile ei sărutări copilăresci prin surisurile ei îngeresci, o consolaţiune mult mai puternică decât amărăciunea amintirilor lui. Ea crescea mare şi voinică, umplând cu strigătele ei castelul de Schneeberg, unde 10 generaţiuni, nu păreau a fi trăit decât a resuma în ea tot ce au avut ca frumseţe, inteliginţă şi putere. Dela mamă-sa ea păstrase delicateţa trăsurilor feţei, strălucirea privirei, agerimea spiritului dela tatăl seu, pěrul galbin auriu, care la etatea de 3 ani cădea în unde mătăsóse pe umerii ei, albeţa orbitóre a peliţei şi tăria corpului.

Crescênd cu timpul ochii ei negrii primiseră o espresiune de dorinţe neinvinse, ca şi cum ar fi reflectat ceva din mijlocul sălbaticei şi asprei naturi, în care trăia, acésta insě nu altera întru nimic curăţenia obrazului ale cărei linii severe descoperiau încetul cu încetul o frumseţă rară, pe care nu mai amestecarea sângelui galic cu cel slav a putut produce, apoi o voinţă de fer, o mânie sělbatecă, instincturi pătimaşe, abia băgate în sémă la un copil, dară care trebuiau se isbucnéscă mai târdiu cu o putere fatală, în sufletul tinerei fete.

Genoveva primise făgăduiala dela soţul ei, că copila lor va fi crescută în Francia. Când Vilma avu 10 ani Malborg o duse la Paris, unde trebuia sě-şi priméscă educaţiunea. La sosire el merge la vĕrul seu Bernard d'Argennes, care era încă supěrat şi trist pentru perderea părinţilor lui, morţi nu mai de un an, unul după altul şi care devenit maiorén numai de puţină vreme, se găsia singurul stăpânitoriu al unei averi fabulóse. Indată ce renoì cunoscinţa cu tinerul om, pe care-l cunoscuse ca copil în timpul şederei lui la Paris, Malborg îl iubì fórte mult, cât despre Vilma ea arěta věrului ei tótă iubirea ce o póte simţí inima unui copil de 10 ani. Condusă de o imaginaţiune vie desvoltată mai ales prin trista şi singuratica ei viaţă copilăréscă, adórà după scurt timp pe acest mândru şi têněr om a cărei frumseţe rară o subjugà, şi a căreia bunătate o petrunse până în suflet.

Cu tăria care conduce tinerile inteligenţe, ea îi făgăduí o iubire dulce al cărui caracter romantic nu-i alteră nici puterea nici constanţa: I se părea că-l va iubí în totdeuna. După o sěptěmână i se părea ca un deu. Dacă îi vorbia, ea îl ascultă fermecată, miscată, cu ochii ţintiţi la buzele lui, îl admira, se minuna de vorbirea lui, şi dacă îi vorbia ceva apoi tremura. Bernard primì cu plăcere şi cu puţină surprindere dovedile de iubire ale acestui suflet prea copt, dar fără a le lua în sémă. Copila era originală şi încântătóre, el nu întârdie a-i arěta o dragoste părintéscă, departe de a se gândí, că dênsa o primesce altfel şi că ar fi în stare sě-şi dea şi viaţa pentru el, numai sě i o céră.

Cincispre dece dile mai târdiu tatăl ei o duce la Sacré-Coeur şi o presentă superiórei. Tóte fetele din familia d'Eternay fusese crescute în acésta scólă Locul Vilmei era însemnat. Te asteptăm draguţa mea, îi dise superióra, sărutându-o.

In loc se rěspundă cu un zimbet sau cu un cuvênt la desmerdarea primită, ea tăcù. Ochii ei negrii şi adênci, sub lungile gene, care i acoperiau strălucirea, pastrară espresia rece şi tristă ce le era obicinuită. Binevoiţi a o erta şi a ve arăta indulgentă, Dómnă, dise prinţul: a crescut singură în fundul unui castel.

— Da, înţeleg! e o mică sălbatecă, o vom domesticì noi; am domesticit încă multe.

Andrássy, a imputat, „că altfeliu de abusuri, ce se fac din partea acelor comisari, numai în Ungaria se pot suferí.“

O sensație lesne de înțeles a produs în cercurile interesate un articol al ḑiarului german „Kreuzzeitung“ asupra sitațiunei, ce s'a creat cu încetul românilor de sub coróna st. Stefan

Ḑiarul german găsesce neesplicabilă atitudinea, ce se observă la Viena față cu cele trei milióne de români, cari trăesc în Ungaria și Transilvania.

„Dacă — ḑice „Kreuzzeitung“ mai departe, — sașii și românii din jumĕtatea rĕsăriténă a imperiulni ar fi asimilați, în ce privesce drepturile lor civile și politice cu cele cinci milióne de magiari, ori ce primejdie pentru elementul german al Monarchiei ar fi înlăturat. Trebue însĕ s'o spunem: ungurii acórdă aḑi concetățenilor lor români mai puține drepturi de cât posedau populațiile crestine din Balcani sub stăpânirea turcéscă.

„Românii din Transilvania cari, după limba și tradițiele lor se consideră descendenți ai coloniilor trimiși în Dacia de împĕrații romani și cari, prin acest fapt, cred că au un drept de proprietate asupra cóstelor Capaților, anterior dreptului magiarilor imigrați din Asia, n'au în patria lor drepturi, cari sĕ-i pótă califica de cetățeni ai statului austriac. Chiar și în districtele, în cari populația e românéscă în proporție de 90 la sută, nu esistă nici scóle române recunoscute de stat, nici tribunale, ai căror membri sĕ fie români.

„Românii n'au deputați în camerà, cari sĕ pótă representa interesele a trei milióne de conaționali; legea comunală făurită de magiari nu permite ca românii cetățeni sau săteni, sĕ pótă alege compatrioți de ai lor în colegiele comunale. Cu tóte privilegiele acordate românilor de împĕrații Habsburgi, magiarii au mers cu fanatismul lor până sĕ închidă ultima scólă secundară română din Ungaria.

„Până acum nu s'a lăsat românilor de cât dóuĕ bunuri naționale: Biserica și presa... Ne cunoscênd a ataca încă biserica românilor ura magiarilor s'au îndreptat însĕ și asupra presei care face oposiție furioi magiarisătóre. Același guvern ungar, care permite ḑiariștilor magari din oposiție atacurile cele mai nerușinate împotriva stăpânirei și altor naționalități, deschide în contra presei române o campanie, care nu póte avea alt scop de cât s'o suprime.

„După informațiunile nóstre, aceste condamnări arbitrare au provocat o ast-fel de indignatie printre populația românéscă contra magiarismului dominator încât o esplozie violentă a pasiunilor naționale nu pare imposibilă.

„Acésta intorsătură, pe care o iau lucrurile e fórte regretabilă. In împrejurările politice actuale, în adevĕr nu e indiferent pentru Austria, că munții Carpați, acéstă posiție strategică atât de importantă pentru întreita alianță, — sunt ocupați de trei milióne de români, pentru cari stăpânirea magiară însemnéză distrugerea naționalității lor“

Sfĕrșind „Kreuzzeitung“ își esprimă temerea că, pe cât timp românii din Ungaria vor fi ast-fel apăsați, România nu va putea fi câstigată pe deplin pentru causa întreitei alianțe.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român,“

Viena, 15 Octobre. Dóuĕ momente mai însemnate me fac sĕ prind condeiul în mână: petrecerea împĕratului german în mijlocul vienesilor și mișcările slavilor din Cislaitania.

Petrecerea împĕratului german cu ocasiunea vĕnătórelor de curte a lăsat impresiuni nu prea favorabile.

Am asteptat în urma alarmelor, ce se dedeau, că serbătorirea împĕratului german sĕ aibă și un act de importanță mai înaltă, și sĕ nu se afirme numai trăinicia și puterea alianței în legăturile de pretenie între ambii monarchi, dar mai vêrtos în legăturile economice și raporturile popórelor conlocuitóre

Legăturile economice sunt cât se póte de lacse, nici o îmbunătățire nu s'a făcut și nici nu putem spera, că se va face în curênd, cu tóte că presa germână bucina de un timp în cóce și voia sĕ urgeze causa încheerei unei convențiuni mai favorabile, prin care monarchia nóstră sĕ pótă conta la un interes și și Germania se tragă interes.

Intențiunile Germaniei în acéstă privință însĕ nimenea nu le scie. In ajunul călĕtoriei împĕratului german se credea ca sigură scirea, că raporturile economice se vor îmbunătăți, ca astfeliu apoi pe basa acestor raporturi și legăturile politice sĕ devină mai trainice. Presa și comentase condițiunile și atât în monarchia nóstră, cât și în Germania ideea cuprindea tot mai mult teren.

A plecat însĕ împĕratul german, și presa, carea în ajun părea a fi inițiată din isvórele cele mai sigure, acum ascunde cu totul cestiunea, nu pentru ca sĕ o dea uitărei, ci mai mult, ca sĕ se apere de blamagiul suferit.

E lucru ne contestat însĕ, că dacă Germania se va închide hermetice, dacă ea nu va trăi cu monarchia nóstră și prin interese economice, alianța politică nu va avé aceea durabilitate, care i s'ar puté da în condițiunile unei apropriери economice.

In relațiurile interne ale popórelor Cislaitanei încă n'a intrat nici o îmbunătățire, ci din contră ele apar tot mai în cordate. Ministrul **Taaffe**, care din parte și ar sprigini nisuințele de împăcare sub eriși-ce condițiuni, căci acésta e problema guvernărei sale, a fost trecut și de astă dată, precum se scie, cu vederea de împĕratul german, făr a fi împărtășit de vre o distincțiune.

Motivul unei astfel de tractări repetate este ușor de esplicat și nu-i mai trebuesc comentarii.

Trebue însĕ sĕ dăm totuși o importanță acestei cestiuni, a le cărei consecuențe se vor cunósce mai tărḑiu, după retragerea lui Taaffe.

Formulăm astfeliu frasa, ca sĕ nu ni se ia în nume de rĕu, dacă afirmăm, că hegemonia germană e în agonie și că e numai o cestiune de timp federalismul.

In special o afirmăm acésta, privind miscările energice, ce se repetéză între slavii Austriei.

Raporturile din Boemia le aflăm mai încurcate ca mai înainte.

Bĕtrânul Rieger, care a luptat întréga sa viață politică pentru drepturile și bunăstarea poporului ceh și care până în anii din urmă era apoteosat, a ajuns pe trépta ultimă a coborârei și numai un pas mai era pentru a se da cu totul jos și în locul seu sĕ se ridice înverșunatul Gregr.

De aceea nu e mirare, că Rieger cel ce cu blândețele a voit sĕ le scótă tóte la cale, a pretins hotărît dela guvernul din Viena că în Boemia sĕ se introducă de limba oficiósă limba cehă. Prin acésta credea bĕtrânul conducĕtor, ca 'și va mai puté afirma odată autoritatea, ér pe de altă parte judeca, că retrăgându-se sub acest motiv, retragerea lui se va considera ca o luptă perdută pentru cel mai mare drept al poporului ceh.

Taaffe însĕ a vorbit cu reservă, așa se vede din espunerile, ce le a făcut Rieger guvernorului țĕrei și amicilor sei de principii, și dacă cererea nu i se va împlini, conform promisiunei date, el are sĕ se retragă.

Că se va și retrage, rĕmâne o cestiune a viitoriului.

Germanii din Boemia simt însĕ strimtórea, în care e adus Rieger, și simt și puterea, cu care cuceresce Gregr.

Și ei, cari cu Rieger nu se puteau înțelege, simt, că cu aprigul Gregr, care voesce sĕ-i strivéscă cu totul, va fi mai greu de înțeles și dacă se vor lăsa la o înțelegere.

O telegramă din Praga anunță, că comitetul esecutiv german s'a într'unit în conferință pentru a discuta asupra împăcărei.

Scirei acesteia trebue sĕ i dăm importanța cuvenită. Germanii par a se fi treḑit prea târḑiu. Lor lise potrivesce acum vorba: Sĕ le fi dat D ḑeu mai nainte judecata din urmă a românului.

Dacă lui Gregr îi va succede sĕ ajungă la putere, și dacă Rieger cu toți aderenții sei 'și vor depune, mandatele nu scim cum se vor grupa și partidele în parlamentul din Viena și nu suntem siguri, dacă Taaffe va mai rămâné la cârmă.

De altfeliu cele 15 milióne de slavi din Cislaitania nici nu cam prea vreau sĕ mai bage în sémă pe cele 7 milióne de germani, și congresul ce l'au ținut în Laibach în ḑilele trecute se póte privi ca primul pas serios și sigur pentru a pune cu totul capĕt hegemoniei germane.

—*r*.—

Cronică dîn comitatul Albei de jos.

Culesul de vii. — Inceperea scólelor. — Arênḑile și evreii — Recolta cucuruzelor. — Băile de aur.

Suntem în timpul culesului viilor. Ḑile plăcute pentru cei ce au ce culege și unde culege, ḑile triste pentru cei ce nu-și pot îndulcí gura cu o bóbă de strugure.

Și prin părțile aceste puțini ómeni sunt, cari se pot lăuda cu culesul de vii.

Inglodați în datorii, ajunși pe mâna cămătarilor nemiloși, mai plătesc și ḑecime pentru vii, — rĕmășițele unui sistem prea întunecat, — așa că și când au ómenii ceva — se trezesc, că nu au nimica.

Din nenorocire culesul este mai puțin ca mediocru.

Viile în seceta de astă vară au suferit, lemnul au fost la cóste ars, bóbele au rĕmas mici, și ne desvoltate — și vinul va avé puțin preț, căci nu va fi bun și destul de dulce.

Inainte de cules — de regulă ar trebuí sĕ se încépă și scóla.

La noi în părțile nóstre cam rĕmâne până după cules, în cele mai multe locuri.

Lucrul e esplicabil. Toți factorii, învĕțători, și copii, părinți și tutori au trébă pe têmpul culesului și așa scóla se începe cam după cules. Și ar fi bine sĕ se încépă barem după cules, dar în multe locuri nu ai cu cine începe, căci ne lipsesc învĕțătorii. Airea se îmbulḑesc câte 2—3 la o stațiune, pe la noi sunt puțini concurenți și aceia fără cualificațiune.

Nu scim, când va veni rêndul ca sĕ se reguleze și în acésta parte causa învĕrțamântului și sĕ se pună pe base mai solide.

Mai multă bună voință din partea celor chemați, și lucrul ar fi ușor de regulat.

Ori-ce nepăsare, va aduce pagubă sêrmanului nostru neam.

Aici nu dela strĕini ne vine pacostea ci dela ai nostri și răbdarea poporului pare a fi ajuns la culme.

De pe acuma în cep a se da arênḑile pe anul venitoriu.

Sumele de anul trecut au fost de probă numai pentru organele finanțiare.

Acum se îmbulḑesc orĕșenii la arênḑi ca grecii la temniță.

Românii 'și cércă și ei norocul, dar le fac mare concurență evreii din Alba Iulia și cei din Teiuș.

Prețurile de anul trecut s'au ficsat cu minimul cu care se pot da.

Ofertele trebue făcute mai sus de prețul anului trecut.

Intrând mai multe oferte se începe licitația publică și la licitațiuni verbali românii nu resbesc cu evreii. Ei și sciu mai bine manipula spirtul.

Apă trece pe Murĕș și pe Ampoiu destulă, și când vor sĕca și aceste isvóre vor afla alt mijloc de al îmblânḑi.

Recolta cucurezelor au fost peste asteptare slabă. Mămăliga, stâlpul căsei romanesci lipsesce și ómenii ar face bine sĕ pună tóte la o parte și sĕ se provadă cu cucuruz, căci la primăvéră va avé prețuri îndoite, acum e de căpĕtat încă cu prețuri moderate Și cei ce nu au destul pe séma casei lor lor vênd căci le stau la spate esecutorii de dare și ii împing la nevoie.

Băeșii încă o duc rĕu.

Tótă drăguța de vară nu au umblat știampurile din lipsa de apă. Pétra adunată nu o au putut măcina la timp și le rĕmâne grămădită pe érnă, deóre-ce cum dă frigul, e gata, că apa înghiață.

Și băeșii trăesc tot în bani.

Cu bani cumpĕră grâu, cu bani cucuruz, cu bani sare, cu bani vestminte.

Și banii încep a se rări la muntenii nostri.

Li se impune ca se fie cu mai multă crutare, și sĕ pună ceva la o parte în ḑile albe, dacă nu vor se o pățască și ei și sĕ se întâlnéscă în loc de bună starea de odinióră, cu sĕrăcia, și munténul e rĕu de sĕrăcie ca țiganul de frig, nu e dedat cu ea.

Voiu continuá. *C.....*

Utilitarismul în scólă.

III.

Dovedind în cercetările de până aci importanța utilitarismului în general, precum și arătând istoricul aceluia, urméză în mod natural sĕ cercăm aplicarea aceluia pe terenul scólei.

Scóla, ca o instituțiune culturală de prima ordine și ca una din cele mai vechi instituțiuni, de atare natură, se bucură de un mare trecut istoric. Incă scóla lui Socrates și a sofistilor vechi, precum și scóla pitagoréscă, nou pitagoréscă, platonică și nou platonică strălucesc din cele mai

---

— Aceste cuvinte fură ḑise într'un mod simplu, blând, ca de o mamă; dar Vilma nu le înțelese, sau n'a voit sĕ le înțelégă.

— Vĕrul meu d'Argennes, va avé voie sĕ me vadă? întrebà ea pe superióra, cu un ton, în care se observa neincrederea și revolta gata sĕ isbucnéscă, dacă rĕspunsul ar fi negativ.

— In tóte ḑilele, în sala de primire, dacă tatăl Dumnitale dă voie.

— Vei voi? nu e așa, ḑise ea prințului.

El 'și dete consimțemêntul, fórte fericit de a îndulcí prin acésta momentul despărțirei de copila ce iubia, fórte mult și pe care o lăsa pentru întâia dată în mâni strĕine.

Dar eu, ḑise el sărutându-o, nu intrebi de voi putea veni!

— O, tu, tu esti stăpânul Vilmei tale, n'ai sĕ ceri voie dela nimeni, respunse ea, zimbind.

(Va urmá.)

vechi timpuri, ca tot atâţa purtători de lumină şi cultură. Ce vom ḑice despre scólele preoţilor egipteni, unde s'au desvoltat cele dintâiu elemente culturali şi s'au pus în o formă mai sistematică?

Cum ni se presintă scólele din reionul formidabilei miscări a crestinismului? Scim, că scólele din Alesandria, Antiochia şi Edesa, au dat nascere miscării, numite perioda de aur a literaturei bisericesci şi a adus la valóre bărbaţi, [illegible] Vasile cel mare, Grigoriu, Ioan Gură de aur Atanasiu cel Mare şi alţii, cari pentru tóte timpurile vor rĕmâné „prototipuri de sciinţă şi entusiasm pentru acésta. Apoi cum ni se presintă Scolasticismul medieval, cu autoritatea aristoliană? Mai departe scóla Pietistilor, Philantropistilor a lui Pestalozzi Disterweg Bolnecke şi în urmă scóla Herbart-Zilleriană, cea mai nóuă scólă pedaogică, basată pe scóla lui Pestalozzi, Amos Comenius şi preste tot cuprinḑênd în sine fondul tuturor scólelor, ce au premers carea la tot casul represintă un progres în desvoltarea culturală a omenimei.

O instituţiune, cu un trecut aşa de grozav este înposibil sĕ nu ne presinte un organism complicat şi nu prea uşor de supra inspectat, de aci şi erórea unilateralităţii, în care cad spiritele mai restrinse, cari vor sĕ se ocupe cu lucruri de scólă şi cu mult mai repede însĕ acei laici ne modesti, cari cred, că se pricep în tóte, după cum se pricep în bransa lor cea mecanică şi sarbedă. Vai de acel popor, care a apucat pe mâna unor astfel de traficanţi în ale culturei. Cu o óră mai de grabă trebue sĕ se treḑéscă naţiunea aceea din lanţurile acestor nefiinţe, cari pe contul nevinovatei naţiuni trăesc ca nisce parasiţi, făcêndu-şi mendrele lor particulari.

Se va pricepe deci, că acel bărbat de scólă, care ar voí sĕ validiteze susnumitul principiu, ar căuta se validiteze pe tóte terenele acelei instituţiuni. Aşa spre pildă direcţiunea materialistilor de astăḑi şi preste tot a representanţilor sciinţelor naturale moderne întregei vieţi culturale a omenimi, voesc sĕ-i dee timbrul materialismului.

După acest principiu sĕ fie organisată scóla, industria, comerciul, chiar şi biserica şi preste tot tótă viéţa socială. Ar fi interesantă o astfel de organisare profesată de anarchistii şi socialistii vremei moderne.

Numai pĕcat, că şi acestea sufer de bóla unilateralităţii, dupăcum idealistii au suferit de [illegible] mĕsură mai neînsemnată decât materialistii de astăḑi.

Reu pentru omenime şi de o parte şi de alta.

Bine póte sĕ fie numai din o împreunare a ambelor direcţiuni spirituali în viăţa popórelor şi a omenimei. De sigur în direcţiuaea acésta se va decide problema culturală a viitoriului omenimei.

Sĕ vedem acum, cum ni s'ar presenta scóla atunci când ea serios ar fi cercată de a se acomoda acestui principiu?

Spre a urmări cercetareaa nóstră într'o formă naturală şi logică, credem de necesar a ne ocupa cu reforma închipuită întâi în partea ei internă, adecă internul scólei, apoi numai după aceea în partea ei esternă.

Ocupându-ne cu prima problemă ne vedem siţi érăşi a o despărţi în una care are sĕ ne arete forma ce ar trebuí sĕ o iee planul de învĕţăment, şi nunumai după aceea am la predarea materialului prescris în acest plan.

Este evident inainte de tóte, că introducerea obiectelor de învĕţământ ar fi condiţionată dela folosul sau nefolosul lor real. Numai decât poţi pricepe, că pentru un astfel de plan nu ar fi locul la un obiect, cum e religiunea, istoria generală şi a patriei, literatura cu poesia, ci aici ar avé sĕ se dea o estensiune colosală la tóte acele cunoscinţe care vedit duc la folos practic. Aici ar fi sĕ te ocupi cu obiecte, cari te pot face sĕ scii încă din copilăria a purta cuţitul, barda, firezul, sapa, lopata, cu un cuvênt direct te-ar conduce din légăn ar fi fie care un mic ciobotar, lăcătar, făurar, măsar, etc. bună-óră, cum cel dintâiu născut la dinastiile ereditare, fără sciinţa lui din légnae un împĕrat, de care acuma tremură milióne de ómeni şi-i aduc ovaţiuni grozave.

Ar fi interesantă o astfel de privelisce a societăţii. Fie-care casă familiara ar fi un mic atelier şi tóte casele la olaltă o mare scenărie teatrală.

Aşa ar fi se fie atunci, însĕ starea actuală şi alte consideraţiuni culturale nu permit şi nice nu vor permite vre-odată, ca lumea sĕ cadă în o aberaţiune próstă ca acésta.

Înainte de tóte nu este posibil sĕ se scie, ce aplicare are fie-care băiat, şi ce se va alege din el*) a dóua societatea s'ar atomisa nimenea nu ar mai avé interes pentru lucrarea vecinului seu şi neavênd nici nu şi-ar da cineva silinţa sĕ o cunóscă şi necunosêndu-o nici nu o ar scí preţui. Cu acéeta ar fi stérsă cea mai mică legătură spirituală, carea légă prin o înlănţuire internă, indiviḑi atât de variaţi şi cu ocupaţiuni aşa variate. Societatea omenéscă nu ar mai avé forma unui organism închegat, ci ar avé înfăţişarea unui aglomerat destrăbălat, grozavă aparinţă şi când numai te gândesci! dar' apoi când o ai vedé întrupată în realitate!

Pentru mine acésta e o monstruositate şi mĕ mir, că aderenţii ei nu o vĕd, sau cel puţin nu o simţesc!

Dr. *Petru Şpan.*

---

*) Veḑi. Individualitatea în educaţiune în programa scólei civile de fete din anul 1889/90.

O scólă de pregătire militară în Cluş.

Ni se trimite următoriul articol:

Cluş, 13 Octombre, 1890.

După sciri sigure, iurisdicţiunea cetăţii libere Cluş pe basa unui ordin al ministeriului armatei teritoriale a dat concesiune dlui Lud. Algatzy sĕ înfiinţeze o scólă de pregătire militară şi carea se va începe la 1 Novembre a. c.

Instituirea acestei scóle este pentru întregul Ardél cât şi pentru Ungaria ostică un câstig însemnat. Scóla 'şi ia îndatorirea a pregătí pentru ori-ce esamen în armata comună şi în armata honveḑimei. Cu deosebire se atrage atenţiunea asupra acelei împregiurări, că fără a fi făcut alte studii pregătitóre, fie-care póte ajunge în 6—8 luni, dupăcum are cunoscinţe, cu puţine cheltueli în serviciul de voluntariu. Acest favor mare în privinţa materială şi socială îl pot avé toţi, cari au negligat a-şi câstiga dreptul de voluntar prin absolvarea unui institut corĕspoḑĕtoriu, ori cari din causa altor ocupaţiuni sau prin morb s'au retras mai de timpuriu dela studiu.

In Viena, Budapesta şi în alte cetăţi şi câstigă pe calea acésta sute de indiviḑi dreptul de voluntariu şi numai încape îndoélă, că numai lipsei unei scoli potrivite şi necunoscinţei căii de a ajunge la acest drept este a se atribuí, că în patria nóstră numai o parte scie sĕ se foloséscă de acest favor mare. Pentru ajungerea dreptului de voluntariu nu e indepensabilă limba germană.

Tuturor, cari şi-au câtigat dreptul de voluntariu li-se recomândă în special cursul acesta, pentru a încungiura serviciul de doi ani. Prin frecuentarea cursului de 4 luni, înainte, ori îndecursul serviciului se póte încungiura pericol unui serviciu de doi ani. Aceia, cari prin necunóscerea limbei germane şi cari prin acésta întimpină o stavilă la studiul din obiectele speciale şi se tem de a fi promovaţi, precum şi toţi aceia, cari voesc cu siguranţă sĕ depună esamenul de oficeriu în reservă, află în acest curs, care e de o însemnătate atât de mare şi pentru voluntarii întraţi la 1 Octombre, unica cale sigură contra unui serviciu de 2 ani. Propunerea se face după dorinţă, sau numai ca aplicaţiune în obiectele singuratice, sau ca instrucţiune în tóte obiectele şi se face după trebuinţă: în limba magiară ori germană.

Scóla de pregătire militară va pregătí pentru primirea în tóte scolile esistente militare şi în institutele de crescere ale armatei comune, honveḑimei şi marinei, de aceea se recomândă cu căldură acéstă scólă tuturor părinţilor, cari voesc sĕ câstige copiilor lor o carieră militară, pentru primirea ce informaţiuni, staturi, precum şi pentru pregătirea celor mai riguróse esamene de primire, pentru-cari studiile scolare nu sunt suficiente.

Scóla va pregăti apoi pentru depunerea esamenului de cadet, esamenul de întregire (esamenul pentru întrarea în activitate) şi pentru scóla pe rĕsboiu.

Faptul, că un tinĕr de 16 ani pe calea acestei scóle póte deveni oficer activ în 2—2/2 ani, pecând ca cadet ii trebue 3—4 ani mai mult, este o dovadă despre avantagiul cel mare ce-l dă scóla.

In fine se mai amintesce, că posesorul şi fundatorul acestei scóle este un fiu al patriei nóstre mai înguste şi prin bogatele sale esperinţe pedagogice şi militare pe acest teren precum şi prin succesul seu oferă o siguranţă pentru o instrucţiune îngrigită şi bună şi ne vedem deci în posiţiune a atrage atenţiunea tuturor cercurilor nóstre culturale asupra acestei scóle şi a recomanda cu căldură tuturor folosirea ei, prin care esistenţa tinerilor nostri e asigurată.

Trebue se păsim totodată şi contra părerei rătăcite, că scólele din Viena şi Budapesta ar oferi o pregătire mai bună şi un succes mai favorabil.

Numĕrul mic, ce se póte prevedé, al scolarilor dela acésta scólă, face individualisarea instrucţiunei cu mult mai uşóră decât al a celoralalte, cari numĕră la 100 de scolari, unde tocmai din causa acestei mari precvenţe se ridică greutăţi însemnate şi cu cea mai mare bunăvoinţă e imposibil a puté cunosce lipsele şi neputinţele fie cărui scolariu.

Speram, că fii ţĕrii nóstrese vor puté folosi în ţéra proprie avantagiele cari în străinătate în zădar se caută, deşi cu spese mult mai mari.

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului III al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român prin acésta se convócă în anul acesta pe ḑiua de 14/26 Octobre a. c. diminéţa la 10 óre în comuna Boiţa.

Obiectele:

1. Deschiderea adunărei prin presidiu.
2. Raportul anual al comitetului.
3. Inscrierea de membrii noi.
4. Disertaţiune.
5. Distribuirea de premii pentru învĕţătorii cari au escelat în cultivarea grădinei de legume.
6. Statorirea bugetului pentru anul 1891.
7. Eventuale propuneri.
8. Statorirea ţinerei adunărei generale în anul viitoriu.
9. Incheerea.

Sibiiu, 5/17 Octobre, 1890.

Nicanor Frateşiu,
director.

Mateiu Voileanu,
secretariu.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) La Gödöllő se fac pregătirile necesare, deóre-ce pela finea acestei luni va sosí acolo Maj. Sa monarchul cu o mare suită. Maj. Sa regina se află tot în călĕtorii prin streinătate.

* (Cas de mórte.) Scirile din Budapesta anunţă, că dl **Michail Mocsonyi,** capul familiei Mocsonyi, cunoscută în cercurile cele mai estinse, a murit în 15 l. c. n. în vêrstă de 79 ani. Rĕposatul s'a ocupat în intréga sa viéţă cu administrarea bunurilor sale, făcênd o mulţime de fapte filantropice. Afară de fii sei Alesandru şi Eugen 'l jălesc o mulţime de rudenii, între cari ministrul de agricultură Bethlen, FML. Horváth de Zalabér, familia Csernovitz şi contele Bissingen. Rĕmăşiţele pămêntesci s'au transportat la Foen, unde se vor aşeḑa în cripta familiară.

* (Himen.) Dl Vasile Duma şi d-şóra Rosalia Iustian 'şi vor serba cununia la 26 Octobre st n.

* Ministrul ung. de interne a înaintat o ordonanţă către comitate în carea dispune, că décă pe teritoriul unui comitat s'ar mai afla comune ori oraşe cu magistrat în cari s'au încasat până acuma procente de întârḑiere după darea suplementară, acésta încassare dela anul nou 1891 încolo sĕ se sisteze.

* (Noul comandant în Budapesta.) Noul comandant în Budapesta, principele Lobkovitz a sosit din Viena în capitala Ungariei la 16 l. c. n. şi a fost primit cu tóte onorurile militare cuvenite.

* (Marele principe Nicolau). Marele principe Nicolau, unchiul ţarului, carele a avut comanda supremă la ultimele manevre mari ale armatei rusesci e lovit de alienaţie Precum se afirmă acest morb se trage din timpul manevrelor şi medici afirmă, că este incurabil. Familia împărătéscă e tare deprimată.

* (Universtatea din Budapesta). S'au înscris la universitate 3388 ascultători şi anume: 87 teologi, 1728 iuristi, 1018 medicinisti, 342 ascultători de filosofie şi restul farmacisti. In anul trecut au cercetat unviersitatea 3533 ascultători.

* (Statua lui Vasile Alecsandri). Primăria din Iaşi, în şedinţa din 25 Septembre, a numit 2 comisiuni pentru strângerea fondului de a se ridica statua de brons lui Vasilie Alexandrl. Aceste comisiuni sunt: 1) Dómnele: Princesa Aglae Moruzi Casaudra Donici, Ortensia Racoviţă, Smaranda Bransie, Maria Irimescu, Aglae Răşcan. 2) Dnii: V. Pogor, primar, Mitropolitul Moldovei, Prinţul G. Sturd Gr. Cogălnicean. N. Culano, Rect. Univer, D, Ros Locot. colon. Langa. Comitetele se vor întruni p tru a decide modul de lucru şi forma comitet

* (Biserica sêrbéscă.) In comisiunea fi ciară la bugetul ministrului de culte şi instruc publică a acerut deputatul Gyurkovici desluşir privinţa bisericei sêrbesci. Ministrul Csáky a rĕs puns, că statutele congresului din anul 1879 s'a reînapoiat, deóre ce nu mai pot corĕspunde referin ţelor schimbate şi pentru că s'a accentuat din ma multe părţi ca sĕ se formuleze într'un statul general de organisaţiune. Nici un impediment nu stă în calea conchemărei sinodului pentru alegerea episcopului de Timişóra. La întrebarea, dacă ministrul are vr'un candidat, a rĕspuns ministrul, că acésta e o afacere internă a bisericei sêrbesci, regimul nu i-a nici o posiţiune contrară. Scirile că între regim şi patriarch ar fi obvenit diferenţe nu se adeveresc.

* (Transportul sărei în Serbia). „Curierul financiar“ din Bucuresci scrie: Sâmbătă s'a discutat în consiliul de ministri cestiunea cumpĕrărei vaselor trebuinciose pentru transportul sărei române în Serbia. Consiliul de ministrii, dupá óre-care discuţiune, a aprobat în principiu cumpĕrarea de vase şi a dat dlui Gr. Manu, directorul general al polurilor statului, autorisaţia de a lucra în sens. Dl Gr. Manu a părăsit capitala spre a me la Pesta şi de aei la Viena spre a esamina la fa

locului diferitele propuneri pentru achisițiunea de vase necesare la transportul sărei nóstre. Regia monopolurilor are deja la Viena un agent special al ei precum și pe dl căpitan Alecsandreanu din corpul flotiliei, care îndată ce se presinta o propunere, o esaminéză imediat în ce privesce modul de construcțiune, precum și starea mașinăriilor dela vasele ce se propun. Intențiunea direcțiunei regiei este de a se cumpĕra deocamdată dóuĕ remorchere și ḑece șlepuri în sumă de vre o șése sau șepte sute mii de franci. In urmă pentru restul de un milion de franci se vor comanda vase nouĕ pentru complectarea serviciului de transport pe Dunăre.

* (Bietul Suliman.) Femeile din Statele-unite, cheltuesc anual mai mult de 300 milióne de franci în cumpĕrături de cosmeticuri și diferite văpseli de obraz.

Americanele cred, că bilul Mac-Kinley, sporind dreptul de importațiune asupra articolelor de parfumerie, va pune capĕt acestui abus scandalos. Ar fi a nu cunósce cineva pe ficele Evei cari pretutindeni sunt de aceleași, în lumea nóuă ca și în cea veche. Ele vor sacrifica incă câte-va sute de milióne mai mult pentru cumpărăturile lor și étále tot urmând înainte a-și văpsí pĕrul și zugrăvi obrazul după cum o va cere moda?!!

* (Un architect confus.) Se povestesce, că un architect german — numele nu i-se spune — avea sĕ clădéscă pentru un cintirim din Berlin o criptă mare familiară și pentru o mahală, tot din Berlin, o salá mare de asteptare la o gară. Architectul desémnă planurile, le pune în plicuri și le adreséză comitenților, apoi disparo și el la băi La reintórcere lui, ce se veḑi? el schimbase desemnurile în plicuri și la gară lucrau din gros la criptă, pe când în cimiteriu, sala de asteptare era aprópe gata.

Pentru arșii din Vurpĕr

au încurs la redacțiunea nóstră în urma apelului făcut în unul din numerii trecuți ai ḑiarului nostru următórele sume:

Translatus 15 fl. — cr

1 Preacuvioșia Sa Domnul Nicanor Frateșiu, protosincel . . . . 5 „ — „

2. Elie Pop, notariu comunal în Poiana Sibiiului . . . . 1 „ — „

Suma . 21 fl. — cr.

NB. Redacțiunea nóstră primesce și mai departe ofrande pentru nenorociții din Vurpĕr și și le va administra la timpul seu.

Nr. 453. [476] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Mediașului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în fóia pentru publicațiuni „Telegraful Român.“

1. Hașag, cu salariu anual de 150 fl.
2. Buzd, cu salariu anual de 150 fl.
3. Richisdorf, cu salariu anual de 100 fl. și lemne defoc.

Doritorii de a competa au a și asterne cererile instruite conform legei subsemnatului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaș.

Mediaș, în 8 Septembre, 1890.

Ioan Chendi,
adm. protop.

Nr. 599. [478] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕțători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeșului se escrie concurs cu termin până la 10 Octobre a. c.

1. Drombariu, cu salariu anual de 120 fl., cuartir și lemne de foc.

2 Sebeșel, cu salariu anual de 130 fl., din cassa comunală, cuartir și lemne de foc.

3. Laz, cu salariu, de 130 fl., cuartir și lemne de foc.

4. Căpâlna, cu salariu de 120 fl., din cassa comunală, cuartir și lemne de foc.

5. Rechita-Strugariu, cu salariu de 220 fl.

Doritorii de a ocupà vre-unul din posturile acestea au a-și asterne rugările instruiite conform normelor din vigóre până la terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 21 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. in conțelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 115. (477) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate în protopopiatul Târnavei super. de confesiunea gr. or. se escrie concurs cu terminul până la 15 Octobre a. c. st. vechiu.

1. Lasleu roman cu un salariu de 150 fl., prin repartiție dela popor, cuartir liber în odăile scólei și lemnele trebuiciόse de foc.

2. Șoimușu român, cu un salariu de 150 fl., prin repartiție dela popor, cuartir liber în odăile scólei și lemnele trebuinciόse pentru încălḑitul scólei.

3. Dărlos, cu un salariu de 150 fl., prin repartiție dela popor, cuartir liber în odăile scólei și lemnele trebuinciόse pentru încălḑit.

Doritorii da a ocupá acestea posturi învĕțătoresci au a'și asterne cererile concursuale provăzute cu documentele cerute de legile scolastice până la terminul mai sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. Târnavei superióre ultima postă Erzsébetváros la Sz. Almás.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Sz. Alma în 25 Septembre 1890.

Ioan Almășan,
protopresbiter.

---

[482] 2—3

Dr. Nicolau Vecerdea

face cunoscut on. public, că și-a deschis

cancelaria advocațială

în **Sibiiu, strada Morii Nr. 8.**

---

[483] 1—3

Dr. Ad. Balinth,

protomedic montan

în ratragere, — ofere pe basa esperiențelor câștigate în urma pracsei îndelungate pe terenul medical p. t. public din Sibiu și jur în ori ce cas de morb ajutoriul sĕu.—

Órĕle de ordinațiune:

8—10 ante și dela **2—5** post merid.

Strada Brückengasse Nr. 9,

etagiul prim în drépta (lângă biserica gr. caț.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireș	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
pahida	6.27	11.23	8.11	8.55
iriș	7.30	12.42	9.18	10.31
erdea	7.55	1.18	9.49	11.19
a	—	1.25	9.56	11.27
l-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
	8.21	1.55	10.22	12.02
	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
aciunel	—	2.49	11.20	1.54
laș	9.14	3.02	11.36	2.11
icăsasa	—	3.33	12.04	2.49
opșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
ediaș	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighișóra	11.06	—	1.50	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apața	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Brașov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiș	3.15	—	6.14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiș	1.37	—	4.50	9.41
Brașov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apața	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighișóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaș	6.33	10.10	—	2.59
Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriș	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadișul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireș	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaț	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliș	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborșin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.1 6
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕștia	—	9.12	11.14
Șibot	—	9.34	11.39
Vințul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuș	—	10.44	12.58

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vințul de jos	—	1.56	5.44
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliș	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.28
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni — Simeria (Piski

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timișóra	—	9.04	6.50

Timișóra—Arad

Timișóra		6.30	1.10
Merczifalva		7.23	1.59
Orczifalva		7.49	2.19
Vinga		8.16	2.46
Németh-Ságh		8.37	3.03
Aradul-nou		9.09	3.41
Arad		9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră		5.—	11 23
Odorheiu		7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.—
a-Budatelic	—	—	—	7.07
trița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	—	—	7.21

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	4.05	10.47	7.10	—
Șeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneș	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneș	8.30	—	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copșa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oșorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.50	3.29
Ludoș	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	[illegible]
Cipeu-Iernut	4.33	9.5	
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.1	
Nireșteu	5.11	10.35	
Oșorheiu	5.30	10.54	
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs, – Oșorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireșteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoș	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.5

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.
Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 106 Sibiiu, Marți 9/21 Octobre 1890 *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Octobre.

Greutățile, cu cari a luptat biserica nóstră ortodocsă din Ungaria, sub ierarchia sêrbéscă aprópe doi seculi, nu i-a fost priinciose desvoltărei ei și cu deosebire spiritul național românesc ajunsese în totală decadență sub episcopii sêrbesci.

Veniră ḑile mai bune, și credeam că despărțirea ierarchică nu ne va aduce amărăciune în viitoriu.

Dar altmintrea era scris în cartea vieții

Biserica nóstră trebue sě susțină și aḑi o luptă crâncenă, o luptă pe viéță și pe mórte.

In comunele micste cu sêrbii causele drepte ale românilor nu pot face pași inainte spre resolvarea lor, deși înalta curie prin sentința din 21 Septembre 1888 Nr. 5702 a enunciat un principiu după care ar avé a se regula celelalte cause pendente.

Sêrbii țin morțiș la bisericile, cari le-au în stăpânire, țin la scóle și la averile lor, continuă opera lor de desnaționalisare și se pun pe terenul negațiunei: „Nu sciu, nu am vĕḑut."

Bunăvoința organelor nóstre, energica pășire a membrilor delegațiunei congresuale, alergările lor în drépta și în stêngă se lovesc de indĕretnicia sêrbilor, cari de bună voie nu dau pentru credinciósii bisericei nóstre nimica din ce le compete cu drept. Nu le a fost din deajuns fondurile ce au înființat și grămădit în Carlovitz și din sudórea nóstră, nu le au fost de ajuns, că mânăstirile au trecut cu tot avutul în posesiunea lor, nici acum după 26 ani dela despărțirea faptică a metropoliei române de nou rein[illegible] nu o putem scóte la cale cu sêrbii.

Și ca și când nu ar fi de ajuns nĕcasurile nóstre cu sêrbii mai vin și coreligionarii greci de ne fac greutăți și amărăciune.

În Budapesta și Brașov, acolo unde de o sută de de ani aveam paroch român așeḑat canonicesce vin acești venetici și ne dispută dreptul de a avé paroch, și părintescul guvern al țĕrei ungurescí se pune pe partea usurpatorilor, îi spriginesce și ne adauge la cupa suferințelor, ne umple de amărăciune inimile.

Și amărăciunea nóstră se potențéză și cresce, când vedem, că unul din cei mai neobosiți membrii ai parochiei din Budapesta, un bărbat de mare preț al nostru, ḑilele trecute a trebuit sĕ se petrécă până la gara din Budapesta fără ceremonialul prescris, din lipsa de preot român.

In fața acestor suferințe, ce ni le pregătesc nóue românilor ortodocsi toți de tóte părțile ni se impune de datorință, ca sĕ rumpem cu spiritul păcii și cu al blândețelor.

Pacienţa nóstră este prea mult pusă la probă și guvern ca și correligionari de altă limbă ne vor ierta dacă 'i vom apostrofa cum trebue și cum merită.

Nu e nici umană, nici crestinéscă comportarea lor față de biserica nóstră, care cu fii ei împreună a dat cele mai nedisputabile doveḑi despre alipirea ei către tron, patrie și legile esistente.

Umilirea unui popor și a unei biserici întregi trebue sĕ aibă odată margini.

Asupritorii cred, că încă nu au făcut de ajuns pentru umilirea nóstră, cred, că nu ne au inapoiat destul în mersul nostru cultural și continuă a ne vecsa în tóte formele.

Și vecsațiune vom numí noi, va numí tótă lumea, care are o scânteiă de simț de dreptate comportarea ce o comit grecii din Budapesta față de românii de acolo, spriginiți de guvern.

Fost-au guverne revoluționare, venit-a Bach și cu sistema lui cea draconică, dar sĕ lipséscă pe românii din Budapesta de biserică, și de paroch, aceea nu a cutezat nici el se o facă.

A venit la rênd un guvern constituțional, a venit un timp al egalei îndreptățiri și noi românii în timpul de egală îndreptățire am fost scoși afară din biserica din Budapesta și Brașov, în timpul egalei îndreptățiri tinerimea din Budapesta nu póte auḑí nici în a dóua Duminecă liturgia în limba ei și un fruntaș al țĕrei, un bărbat valoros, cum a fost dl Michail Mocsonyi, un stêlp al tronului, trebue petrecut din casă până la gară fără ceremonialul religios.

Se póte ca sub atari împregiurări noi românii se nu venim la credință că se lucră după un plan anumit la nimicirea nóstră.

Se póte că după atari pățĕnii se avem noi tótă fiducia, tótă încrederea, că nóue nu ni se face și nu ni se póte face nedreptate tocmai că ce suntem romani, și biserica nóstră este biserică românéscă

Se póte ca sĕ nu se destepte în noi un feliu de temere, că suntem reu vĕḑuți și că se dă mult creḑĕmênt șovinistilor dela gazetele unguresci, care ne identifică legea cu legea muscăléscă, numai ca sĕ fauréscă arme contra nóstră, cari sĕ i îndreptățéscă pe toți veneticii și pe toți pĕcătoșii de a ne lua la góna, de a ne asuprí și suspiționa și cele mai nevinovate lucrări.

Și tocmai că avem bănueli, că guvernul spriginesce atari porniri, am ruga pre guvernanții noștri, ca sĕ se lase de atare joc periculos căci aici se tractéză de onórea a lor 2 milióne de sudiți credincioși ai bisericei ortodocse din Ungaria și Ardél, ca se nu continue pe calea apucată, căci este spre paguba statului și a țĕrei pășirea acésta brutală și neomenéscă și ori cât de slabi ne țin dușmanii noștri, tot nu suntem atât de slabi, ca se ḑicem „ticălos Măria Ta" la tóte asupririle ce ni se pregătesc cu cale și fără cale, cu timp și fără timp.

Revista politică.

În ḑilele din urmă ale lunei curente s'au deschis dietele provinciale ale Cislaitaniei.

Situațiunea dela începutul acestui period ar trebuí sĕ o numim favorabilă actualului guvern, judecând după resultatul alegerilor, ce s'au făcut în vara acésta Și în adevĕr, afară de Boemia, în tóte celelalte provincii lucrurile se desvóltă pe calea normală.

Cuvintele, cu care capitanul țĕrei Bucovina, dl Ales. Vasilco, a deschis dieta provincială, promit un resultat mai fructifer al muncei ca până acum și promit totdeodată și o îmbunătățire a acestei țĕri. Numai presa germană a liberarilor nu e mulțămită cu resultatul alegerilor, deóre-ce partidul seu a suferit un mare desastru. De aceea ea nici nu se mulțămesce numai cu suspiționări, ci ațâță pe ruteni contra românilor cu tóte că românii le-a făcut și lor loc pentru trei deputați în dietă.

În Turcia se petrece lucruri, cari bagă în grijă cercurile diplomatice.

Se scie, că țareviciul avea sĕ cerceteze Constantinopolul și ambasadorul turcesc dela Petersburg voind sĕ scie timpul sosirei, a primit din partea țarului un rĕspuns, care a umplut de nedumerire pe cei din Constantinopol și prin care li s'a dat sĕ înțelégă, că curtea din Petropolea nu e aplicată a lăsa pe țareviciul ca sĕ fie óspele sultanului.

Cestiunea acésta se aduce în legătură cu situațiunea bisericei din imperiul turcesc.

De când sultanul a denumit pe cei trei episcopi bulgari, încordările între patriarchul grecesc și tron au devenit tot mai încordate. Sultanul nefiind aplicat a-și retrage ratificare și a face patriachului concesiune, patriarchul a ordonat, că tóte bisericile din imperiu sĕ se închidă.

Prin acésta s'a creat o stare cu totul anormală, carea póte da ansă la conflicte interne și póte avé și urmări regretabile, dacă sĕ va lua în considerare, că mâna Rusiei dirige aici lucrurile.

O telegramă ne-a adus vestea, că negocierele incepute între Englitera și Italia pentru limitarea sferelor de acțiune în Africa, au fost întrerupte. Ințelegerile în aceasta privință, par a fi pentru Englitera, mai grele cu țerile latine, de cât au fost cu Germania. Mai multe ḑiare afirmă că întreruperea

FOIȚA.

Vilma Malborg.

Studiu din viața reală

de

Octave Feuillet.

(Urmare.)

Numai temerea, că va fi despărțită mult timp de vĕrul ei d'Argennes o făcuse așa tăcută, acum însĕ, când scia, că va putea se o vadă, era veselă, liniștită, fericită.

Când tatăl ei se depărtà, după ce i făgăduí că va reveni a dóua ḑi și că va aduce și pe Bernard cu el, ea 'l sărutà promițându-i, că va fi atât de cuminte încât sĕ se mire lumea tótă. Apoi rĕmase singură cu superióra. Acésta luându-o de mână trecu în odaia ei de lucru într'o grădină fără margini îmbalsamată de mirosul florilor și plină de umbră, și unde erau preste 200 copile de diferite etăți strigând, jucându se umplură aerul de vocea lor fericită. Ací supraveghiau dóuĕ surori. Când intrară, tóte copilele veniră inainte sĕ o vadă mai bine, formând un fel de gard împregiurul ei. Intórceți-ve la jocul dvóstră domnișórelor, ḑise superióra, cu un aer cam serios însĕ plin de bunătate, curiositatea este un defect fórte urit!

Fetele plecară, și superióra ținênd pe Vilma de mână înaintà prin grădină, uitându se în drépta și stânga, ca și cum ar fi căutat pe cineva. „N'ai vĕḑut pe dra d'Anisy? întrebà ea pe o novice, care trecea pe lângă ele cu ochii plecați.

Aici este, mamă, rĕspunse novicea, arĕtênd în apropiere, printre cele mari, o tênĕră fată, care se plimba pe sub arbori cu o călugăriță bĕtrână și bolnavă. Superióra chemă cu un semn pe dra d'Anisy, care venì îndată! Dragă Angelico, i ḑise ea, 'ți încredințez pe acésta încântătóre copilă, dra Vilma Malborg, fiica prințului Malborg și a nenorocitei Genoveva d'Eternay, despre care m'ai auḑit vorbind de atâtea ori. N'a fost nici odată despărțită de tată seu și e fórte mâhnită. Te rog se o consolezi, sĕ-i găsesci prietine și se o faci sĕ iubéscă mânăstirea.

— O mamă, cât 'ți mulțămesc! ḑise dra d'Anisy, luând pe Vilma de mână și sărutând-o de câteva ori.

Vino, dragă, vino, vom fi fericite impreună.

Vilma urmà cu blândețe pe nóua ei protectóre, pe care o privia cu surprindere, și nu i ḑise nici un cuvênt, ghiața însĕ se topì curênd sub puterea afecțiunei d-rei de Anisy și séra Vilma o iubì atât de mult cât putea inima ei cea simțitóre.

Angelica d'Anisy avea atunci 17 ani; era la sfêrșitul vieței ei scolare și trebuia sĕ ésă din institut la finea anului, se mérgă sĕ trăéscă lângă mama ei, care dela mórtea marchisului d'Anisy, soțul ei, locuiau la țéră aprópe de Poitiers. Angelica d'Anisy era o persónă fórte frumósă, brunetă, elegantă și subțire.

Cu o privire bună și blândă, pĕrul negru, o grație aristocratică, ce crescea cu anii și care subjuga indată. La o inteligință alésă Angelica adăuga un suflet drept și credincios, că care arĕta ea va fi o femee superiórá, care 'și va indeplini tóte datoriile. Póte, că ea nu avea acea strălucire ce orbesce dintr'odată sufletele slabe; dar poseda acel farmec pĕtrunḑĕtor, care acopere încetul cu încetul, până când 'i stăpânesce glorios, pe ómeni asupra cărora se îndreptéză. Unei inimi lacome de o fericire linistită și trainică, ar fi inspirat incredere, căci era de ajuns sĕ o vadă cineva, pentru a găsì în ea un suflet, ce nu se dă decât odată, și ori care ar fi calea urmată de sórtea ei, remâne vecinic credinciósă celui dintâiu sentiment. Așa dar Vilma n'a putut fi încredințată în mâni mai bune, și numai decât simțì buna îngrijire și influința binefăcĕtóre a Angelicei.

(Va urmá.)

negocierilor a fost pricinuită de neşte representanţi pe cari le-a făcut, în óra din urmă guvernul frances la Londra, în contra ţinutului Kassala. „Popolo romano“ spune că în adevĕr acest „amestec nechemat“, — cum ’l numesce, — al guvernului frances s’a întêmplat, şi adaogă că dacă Italia ar voi se lase ca trupele abisiniene se ocupe punctul strategic care, prin tractatul anglo-egiptean s’a cedat Negusului din Abisinia, Francia ar fi silită sĕ se mulţuméscă cu simpla pĕrere de rĕu.

După informaţiile pe cari corĕspondentul din Roma al ḑiarului „Neue Freie Presse„ le telegrafiază, din isvor vrednic de credinţă ḑiarului seu, adevĕrata stare a lucrurilor ar fi următórea: Italia a pretins, ca graniţă naturală a ţinutului Bogos ţermul drept al riului Adbara până unde acesta se varsă în Nil, aşa dar un teritoriu bun dincóce de Cassala.

Englitera, care la început nu voia se admită de limba de graniţă formată de riul Baraca, ceda în cele din urmă, dar puse condiţiunea ca în espediţiunea care va fi se pornéscă din Kassala, înpotriva dervişilor, acţiunea anglo-egipteană se fie sprigínită de trupe necesare abisiniene, sub conducerea ofiţerilor italieni.

Negocierile asupra acestui punct nu erau încă încheiate, când sir E. Baring mai adaose şi cererea ca, după terminarea espediţiei, Kassala sĕ se înapoeze Eghiptului.

In faţa acestei pretenţii neaşteptate, neinţelese, Italia se înţelege, puse o împotrivire hotărâtă, căci aceasta n’ar fi însĕmnat alt-ceva din partea ei de cât se arunce în vênt opt ḑeci sau o sută de milióne.

Representanţii Italiei, după ce ai Engliterei stăruiau în cererea lor, s’au întrerupt negocierile cu declaraţia, că Italia î-şi reservă pentru tóte caḑurile, deplină libertate de acţiune.

In Roma — sfârşeşte corĕspondentul ḑiarului „Neue Freie Presse“ — lumea e fórte dispusă se vaḑă în cererea d-lui Baring numai un incident‘ care în cele din urmă se va aplana.

Din pricina Kassalei, Italia de sigur nu se va certa cu Englitera, şi acei, cari ar nutri o ast-feliu de speranţă, s’ar înşela amar.

Fundaţiunea lui Olteanu cu peţitori.

Atât din Cojocna cât şi din Cluşiu primim scirea positivă, că un individ cu numele *Szász Károly*, carele afirmă despre sine că ar fi agent la consulatul austro-ungar din Galaţi, au petrecut mai multe ḑile prin Cojocna şi prin Cluşiu, cu scop de a îndupleca pe rudele fericitului Ioan Olteanu fost ingineriu în România, carele a testat 100,000 franci „Associaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român“ ca se-i dee lui o procură se atace testamentul şi se câştige ereditatea lui Oltean pentru eredii legali *asigurându-i prin contract jumĕtate din ce va câştiga.*

Eredii legali sunt doi nepoţi de soră dintrecari, unul Alesandru este minor sub tutoratul legal al tatălui seu Gligoraş Fekete Rad, ér celalalt Ioan trecut deja de 24 ani şi este soldat în Cluşiu.

Mai sunt apoi o mulţime de rude laterali, care nu pot veni în considerare, cari toţi însĕ au avut fericirea de a primi visita lui Szász Károly.

Acel individ, ca se seducă pe rudele lui Oltean le promite munţi de aur, le a arătat un testament fals, o plenipotenţă dela Ana Kiss fósta económă alui Oltean, o obligaţiune despre altă avere, le-a spus că mai sunt bani în 2 casse, cari de acum înainte au se-i priméscă, lea promis că dotaţiunea scólelor din Cojocna o va susţinea ba încă o va mai sporí etc. etc.

Testamentul lui Olteanu ḑice că-l va nimicí cu ajutoriul a lor doi medici din Galaţi, carii părtaşi cu el, vor da atestat că Olteanu nu era cu mintea întrégă când a făcut testamentul.

Vĕḑênd că nu i succede a capacita pe Glgoraş Fekete-Rad ca sĕ-i dee procură ca tutorul legal natural al copilului seu minor, s’a dus la magistrat, şi acolo ca bun patriot a esoperat de scaunul orfanal al oraşului Cojocna din acest incident a ţinut Vineri în 10 Octobre şedinţă, şi pentru eredele minor a denumit de tutor pe Somodi István, advocat în Cluş carele a şi primit rolul ce-l ofere Szász.

Se ḑice că scaunul orfanal ar fi decis ca în numele minorulni Alecsandru Fekete-Rad se céră actele dela tribunalul respectiv din România, pe calea consulatului austro ungar, susţinênd că Oltean, deşi n’a fost în Cojocna dela 1875, ar fi fost supus ungar pentru-că n’a renunciat la incolatul ungar.

Obţinută interventiunea scaunului orfanal s’a dus Szász de nou la Cluş şi citând pe eredele Ioan naintea mai marelui seu, cu fel de fel de promisiuni s’a incercat sĕ-i stórcă o procură, dar fără succes.

De acolo érăşi s’a rentors la Cojocna şi şi a aruncat mrejea asupra rudelor laterale şi Vineri (10 cur.) séra şi scrisese contractul, când era gata sĕ subscrie însĕ sau învrăşbit rudele între sine şi l’au nimicit.

Au mai avut obrăsnicia acel „agent“ a încerca se corumpă şi pe preoţii români din Cojocna cu fel de fel de promisiuni numai sĕ-i stee intr’ajutoriu, dar preoţii l’au dat afară din casă.

Nu scim cine póte fi acel „agent“, dar am cunoscut şi l’au cunoscut bine şi Braşovenii pe un Szász Károly, carele a fost esecutor judecătoresc în Făgăraş şi ca atare defraudând bani oficiali a ajuns pe mâna justiţiei, şi prin tribunalul reg. din Braşov ca for criminal a fost judecat la perderea oficiului şi la închisóre ceea-ce s’a şi esecutat.

Dacă „agentul“ din Galaţi este identic cu cel ce pentru defraudări a avut parte de temniţa din Braşov — şi după apucăturile lui séměnă cu acela — atunci nu credem se fie autorisat a face pe agentul lângă consulatul austro-ungar din Galaţi, pentru-că nu putem presupune despre consulatul statului nostru se menageze astfel de esistenţe catilinare.

Fie el ori-cine va fi însĕ, om vrednic de încredere nu póte fi „pentru că tóte apucăturile lui arată pe speculantul, carele contând la prostia ómenilor nu se sfiesce nici de un mijloc numai ca se pótă pune mâna pe parale, căci cu contract cu tot fără avans de spese nu va intreprinde el nici un pas.

Testamentul lui Olteanu s’a presentat în copiă legalisată la adunarea din Reghin a „Asociaţiunii transilvane“ l’au esaminat jurisconsulţi din tóte punctele de vedere, şi au constatat că corespunde întru tóte legilor din România, cari în astă privinţă sunt mai severe decât ale nóstre şi ca atare are valóre decidĕtóre şi la judecătoriile din patria nóstră.

Nu póte fi vorbă deci de a puté nimicí acel testament, nici chiar dacă i-ar succede „agentului“ a-şi aflà complici prin România, pentru-că este constatat prin comisiunea tribunaluluí competent, că Olteanu a fost cu mintea întrégă când a făcut testamentul pe carele după cetire l’a subscris cu mâna sa proprie în presenţa acelei comisiuni.

Ci póte fi vorbă numai de punga acelora pe carii îi va succede lui Szász Károly se-i ducă pe ghiaţă şi se li stórcă procură, contract şi avans de spese, ear aceia numai români nu pot se fie.

Asta ne impune datoria a da publicităţii celo întêmplate în Cojocna, şi a avertisá pe cei ce-i privesce, ca se nu dee creḑĕmênt celora ce vor sĕ i înşele cu promisiuni mari, căci tendinţele acelora sunt pĕcătóse şi vicleşug vorbesce gura lor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român,“

De lângă Sibiiu, în 3 Octobre. On. Dle redactor! In Dumineca trecută s’au încheiat şedinţele adunărei generale a reuniunei nóstre invĕţătoresci din ţinutul Sibiiului, şi precum aflu din Nrul de eri al preţuitului Dvóstre ḑiariu „Tel. Rom.“ corespondentul Dvóstre v’a şi făcut raport despre decurgerea desbaterilor adunării nóstre.

Forma, în care s’a discutat despre un obiect pus la ordinea ḑilei în şedinţa de Sâmbătă diminéţa, pe de o parte, ér pe de altă parte o mică neesactitate strecurată în corespondinţa d vóstre referitoriu tot la acel obiect*), nu me lasă ca se nu vĕ scriu şi eu câteva rênduri. Pentru cruţarea spaţiului me mărginesc numai la lămurirea obiectului amintit, pentru-că nedreptate i se face prin apreţiarea lui unilaterală.

Inţeleg aici cestiunea lucrului de mână, discutată în reuniune.

Comitetul centrel al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sibiiului a pus ca obiect de desbatere pentru adunarea generală a acestei reuniuni, între altele, şi darea de sémă asupra cursului pentru lucrul de mână, ţinut în anul curent în seminariul „Andreian“ insárcinându-se cu acéstă lucrare doi învĕţători, cari au luat parte activă la acel curs şi anume dnii Mihaiu Stoia şi Ioan Chipară.

Acelaşi obiect a fost tractat de doi inşi din dóue puncte de vedere. Unul a descris fidel, clar şi precis tóte cele, ce s’au invĕţat la cursul amintit, ér celalalt a relevat din menţionatul curs aprópe esclusiv numai importanţa şi necesitatea lucrului de mână în scólele poporale din punct de vedere educativ.

Din cetirea elaboratelor acestora se vedé, cum că programul cursului pentru lucrul de mână din vara anului acestuia a fost pe cât de bogat în material practic şi teoretic, pe atât şi de bine organisat şi corĕspunḑĕtoriu cu scopurile pedagogice didactice.

Mi-ar plăcé mult, când s’ar cunósce în publicul cel mare acel program, ca sĕ se pótă vedé întrucât este basată sau nu acésta aserţiune a mea.

Am fost şi sum mare pretin a lucrului de mână dela apariţiunea lui la noi, şi sum de tot mâhnit, căci nu am putut avé norocul sĕ fiu şi eu primit la cursul din cestiune: după-ce m’am convins însĕ despre resultatele atât de frumóse, cari s’au ajuns prin numitul curs şi după-ce am ascultat însuşi raportele de mai sus amintite, mi s’a potenţat în mare mĕsură simpatia, ce o am avut-o către acest nou şi important obiect de instrucţiune şi mĕ mir mult, cum se mai póte ivì óre vre-o îndoială despre binefacerile, ce le ofere acest obiect pentru scólele nóstre, în forma în care s’a practioat deja cu un succes atât de îmbucurătoriu?

Dar se vedem, în ce constă programul cursului despre care e vorba.

După rapórtele cetite în reuninne şi după spusele altor participanţi ai cursului, acesta a cuprins următoriul material de instrucţiune:

a) Din teoria lucrului de mână sau propus principiile pedagogice, pe cari se baséză acesta ca obiect de invĕţămênt în scólă Cea mai solidă intuiţiune se face prin lucrul de mână; vederea se ageresce, atenţiunea se desvóltă; mânile se abilitéză şi devin pe deplin folositóre în tóte trebuinţele omului, spiritul insuşi se ageresce, devine vioiu şi se întăresce, s. a. s. a.

S’a propus istoria lucrului de mână din seculul al 16-lea până în ḑiua de aḑi, arĕtêndu-se activitatea celor mai renumiţi pedagogi ai naţiunilor civilisate pentru eluptarea dreptului, ce-i compete lucrului de mână ca obiect de instrucţiune şi educaţiune. S’au dat lămuririle şi esplicaţiuoile necesare despre multe şi despre materialul de lucrat din tóte specialităţile practicabile.

b) Din practica lucrului de mână s’au făcut esercíţii în manuarea de diferite unelte recerute la mai unelte specialităţi, cari sunt următórele: Têmplărit sau măsărit, sculptură în lemn, cu tăeturi de contură, cartonagiu, cu legarea de cărţi, împletit de paie, de pipirig, de pănură şi de nuele, apoi modelat în platilină şi vêrsat în ghips. Obiectele lucrate din aceste specialităţi, au fost recuisite de scólă: aparate fisicale, corpuri stereometrice, penale şi alte cutii pentru trebuinţele scolariului, caiete cărţi legate s. a. apoi obiecte trebuinciόse la economia casei: etagere sau stelage, cutii, şatule, vane coşnri de căruţ. corfiţe şi a.

Rapórtele cetite s’au făcut obiecte de desbatere în şedinţă.

Cel dintâiu vorbitoriu, dl Dr. Span, după-ce arată într’o vorbire lungă esperieţele sale din Germania, criticile sale la întocmirea diferitelor scóle de acolo, după-ce şi espune priceperea sa într’ale învĕţămêntului arată, importanţa lucrului de mână pentru promovarea invĕţămêntului scolar; arată în special, cumcă cursul pentru cursul de mână din vara trecută a produs resultate destul de bune, pe dênsul însĕ nu l mulţămesce pentru-că sau făcut cutii, rame, scăunele, coşuleţe şi alte de acestea; numai cărţi, caiete, condeie, lineale, ceruse, e ertat se facă scolariul în ocupaţiunile sale cu lucrul de mână, aşa ḑice dl Dr. Span, pentru-că numai în forma acésta este lucrul de mână pe base pedagogice.

Bine a reflectat unul dintre membrii reuniunei, alcărui nume nu mi vine în minte, cumcă nu obiectele făcute sunt scopul final al lucrului de mână, ci agerirea simţurilor, deprinderile şi abilitatea mânilor la care ajunge omul prin lucrarea acelor obiecte, este aceea ce se urmăresce prin lucrarea obiectelor numite; apoi între obiectele lucrate la numitul curs cele mai multe sunt tocmai de categoria trebuinţelor scolare; mai încolo din înse-şi prelegerile teoretice se dovedesce evident, cumcă cursul din cestiune se află tocmai pe acelea-şi base solide pedagogice didactice cari le denégă dl Dr. Şpan, nu sciu din ce nedumerire. Se află, ce e drept, între lucrările cursului şi obiectele trebuinciόse în viéţă, dar sĕ nu se pérdă din vedere, cumcă scóla este chemată a cultiva pe om pentru viĕţă, apoi óre ce lucrări corĕspund mai bine scopurilor scólei decât lucrările aplicabile în véţa practică, dar óre temele din aritmetică nu sunt luate tot din cercul trebuinţellor omului din viéţa de tóte ḑilele?

După-ce sau auḑit obiecţiunea susatinsă şi dupăce sau vĕḑut cumcă şi din partea presidiului se apróbă încâtva vederile dlui Dr. Şpan, e uşor de esplicat cumcă sau putut afla şi alţii, cari în credinţa că numai aceea cale e dréptă, care e aprobată de presidiu şi au luat curagiul a se arăta vrednici de credincioşii ascultători. De aici a provenit, că au mai se cundat câţi-va inşi pe dl Dr. Şpan.

Cumcă cei cari au participat le cursul de astă vară nu au putut fi de acest acord póte servi de dovadă reporturile cele dóuĕ compuse destul de fidel realităţii cursului, şi în acésta se cuprinde mica neesactitate, ce am ḑis la început, cumcă se află în corespendinţa din Nr. 103 al ḑiariului „Tel. Rom“.

Interesant este mai departe, că cum au putut cădé unii ómeni într’o gróză atât de mare, faţă de un prunc care e încă în faşă? Cum de pot veni ómenii cu temeri de acelea, cumcă lucrul de mână ar copleşì pe tóte celelalte obiecte de învĕţământ, precând el se află în cea mai plăpândă stare, în viéţa primului început la noi, ér celelalte obiecte de învĕţământ sunt multe şi încetăţenite cu tòtă tăria?

---

*). Corespondentul nostru n’are obiceiu a ne scrie neesactităţi. Red.

Atâta despre nemulţĕmirile dlui Dr. Şpan faţă de lucrul de mână. Cât ne privescepe noi învĕţătorii, privim cu tótă încrederea în instituţiunile autorităţilor nóstre supreme bisericesci şi scolare, ér referitoriu la cele ce s'a făcut până acum pe terenul lucrului de mână suntem datori cu adêncă recunoscinţă Escelenţiei Sale I. P. Sânţitului şi preabunului nostru Domn archiepiscop şi metropolit pentru înalta îngrigire, ce a binevoit a dărui cu rară iubire statului învĕţătoresc din archidiecesa nóstră prin întregirea cunoscinţelor şi îmbunătăţirea sorţii acestuia.

un învăţătoriu.

Cetea, în 30 Septembre 1890 v. Pe mulţi ómeni de prin comnele rurale, cari au prunci de scólă, îi audi vaerêndu-se, că nu pot îndupleca pe pruncii lor sĕ cerceteze scóla! ba nici se le pomenéscă de scólă; pe unii că au cercetat scóla câte o iarnă dóuă şi n'au făcut nici un sporiu, pe când alţii din una şi aceeaşi comuna se laudă cu contrariul, că pruncii lor au fórte mare atragere către scólă şi că sciu ceti bine şi scrie frumos etc.

Cei dintăi de bună sémă, dacă nu publice, dar în inima lor la tot casul vor trage la îndoială dreptatea şi sirguinţa ce trebue sĕ o aibă învĕţătoriul faţă de fie-care scolariu: Vor ḑice, sau cel puţin vor cugeta, că învĕţătoriul face nedreptate, fiind-că se intereséză mai mult numai pentru unii scolari ca cum dênşii ar fi strĕini de ném şi n'ar contribuí la plata învĕţătoriului ca ceilalţi.

După părerea unora dară învĕţătoriul şi numai învĕţătoriul e tótă causa că unii scolari nu fac nici un progres în puţinul timp cât frecventéză scóla şi că unora li „dragă“ scóla ca temniţa. Cu alte cuvinte ved gunoiul în ochiul învĕţătoriului şi bârna în ochiul lor nu o vèd.

Atât rĕul de a nu frecuenta scóla regulat sau fórte puţin, cât şi atragerea pruncilor către scólă, atêrnă de multe ori dela basa, ce o pun pruncului părinţii cu învĕţătoriul, în cele dintâiu ḑile, când copilul începe pentru întâia dată a frecuenta scóla.

Vor fi şi învĕţători cari din nepricepere sau din rea voinţă, negligêndu şi oficiul nu meditéză cu sânge rece asupra chemării lor, şi preste tot asupra reului şi binelui cel póte face un învĕţătoriu în timpul cât funcţionéză ca atare, însĕ vina, că unii prunci nu frecventéză de loc sau fórte puţin scóla, şi nu se face sporiu nu o pórtă numai învĕţătoriul fie acela precum va fi, ci dacă ispitim cu deamăruntul apoi aflăm, că unii părinţi pórtă tótă vina, că pruncii lor n'au atragere către scólă.

Greşala cea mai mare pe carea din nepricepere o comit unii părinţi la trimiterea pruncilor la scólă e, că pe pruncii începĕtori nu-i trimit la scólă în cele dintâiu ḑile ale anului scolastic, ci din motive nebasate negligă trimiterea lor până pe la jumĕtatea sau la finea anului scolastic. Obiceiul acesta sau înstrăinéză pe mulţi prunci dela scólă, sau se pune un obstacul în calea învĕţătoriului, preste care numai cu mari greutăţi póte trece.

Şi étă pentru ce:

Se punem casul că un baiat de vre-o 6—7 ani intră în scólă ca incepĕtor după o lună de ḑile dela inceputul anului scolastic. Invĕţătoriul în decurs de o lună s'a familiarisat cu toţi pruncii cari cercetaseră regulat scóla aşa încât îi póte admonia cât de binişor; ba chiar şi pedepsí pe cei renitenţi cu pedepse mai uşóre şi cu deosebire pe acei scolari, pe cari îi cunósc încă din anul trecut scolastic.

Şi óre dacă vreunul sau mai mulţi dintre scolari au comis vre o faptă vrednică de admoniat sau chiar de pedépsă, puté-va învĕţătoriul fără léc de sfială admonia sau pedepsí pe respectivi în cadrul legii scolare şi al pedagogiei, când va avé inaintea sa un nou scolariu, pe care mai nainte cu o óră l'a primit atâta de bine, fără ca acestuia sĕ nu-i intre frica în óse şi sĕ nu şi re'nprospeteze în memorie desele ameninţări ale părinţilor sei şi ale invĕţătoriului.

Nu va puté, căci îndată ce noul scolariu a observat că învĕţătoriul e şi om bun şi reu, sau aspru cum am mai ḑice el, cum s'ar purtá ca se nu fie şi el admoniat; nu scie el dacă şede bine ori nu în bancă şi că îi este permis sĕ se mai clătéscă din locul de unde este pus de învĕţătoriu şi de aceea el şede ca pe spini şi cu ochii după învĕţătoriu ca sĕ-l vadă ce voe are şi că e mulţămit cu purtarea lui ori ba.

La un băiat de 6—7 ani îi e destul ce sĕ admoniezi aspru în faţa lui pe un alt băiat, ca el se nu-ţi mai deschidă uşa scólei cu sĕptĕmâni intregi dacă nu pentru totdeuna. Dacă şi a dóua óră şi a treia-óră a aflat pe invĕţător astfeliu fără ca învaţătoriul sĕ observe acesta, apoi ai gătat-o cu acel scolar în acel an scolastic, dacă nu pentru totdeuna

Dacă totuşi părinţilor le-a succes ca după vre-un an doi, când copilului i a mai venit apă pe urechi sĕ l înduplece a mai merge din nou la scólă el o face acésta póte bucuros până când observă că contimporeni lui sciu ceti bine şi scrie frumos şi el e în rêndul celor mai slăbuţi. Indată înse ce a vĕḑut cât a remas el de departe îndărĕt nu mai are aplicare sĕ mai mérgă la scólă, îi e óre cum ruşine de conscolarii sei.

Se punem casul, că chiar ar avé, aplicare, dar după ce au ajuns etatea de 12—13 ani părinţii lui póte fiind ómeni singuri îi suplinesce la lucruri mai uşóre şi astfeliu când a negligat scóla într'un chip şi după ce o scie apreţia o negligă şi din alt motiv.

Sĕ nu admoniezi, sĕ nu pedepsesci, cu alte cuvinte se nu ţii disciplină cu 30—50 de elevi până te vei familiarisa cu un băiat, aceia încă nu se póte, căci în urma aceluia ar urma alţii şi astfeliu anul scolastic ar trece fără leac de sporiu. Nu i bine dar nici în car nici în căruţ, pentru că aici învĕţătoriul se află intre dóue petri tari; dacă prunci începĕtori n'au atragere către scólă e vina învĕţătoriului; dacă nu se ţine disciplină nu se póte face nici un progres ér e vina învĕţătoriului; ba încă mai rĕu: în loc de a face din scolari nisce băeţi cari sĕ se deosebéscă de alţi băeţi, cari n'au fost la scólă ci póte devin mai destrăbălaţi ca cei ce n'au fost la scólă în casul acesta ér învĕţătoriul e de vină.

Se stăm deci strâmb şi se judecăm drept. Vor fi învĕţători cari prin manierile lor necorespunḑĕtóre instrăinéză pe mulţi prunci dela frecventarea scólei, dar nu credem că se vor fi aflând mulţi cari se nu scie sau se nu voéscă a se familiarisa cu scolarii, cari intră pentru prima dată în scólă.

De aici resultă că în cele mai multe casuri nu învĕţătoriul ci părinţii sunt causa că pruncii lor nu iubesc scóla, fiind că nu sciu sau nu voesc se foloséscă timpul când sĕ-şi triméta pruncii la scólă.

Scie ori şi cine fără a mai argumenta că învĕţătoriul în cele dintâiu ḑile dela inceputul anului scolastic, cércă în tot chipul ca sĕ se familiariseze cu toţi scolarii chiar şi cu aceia cari frecuentaseră scóla şi în anul precedent.

De aici resultă, că timpul cel mai potrivit de a incepe fie-care copil scóla pentru primadată ar fi în cele dintâiu ḑile dela începutul anului scolastic când fie-care învĕţătoriu e chemat a folosí cele mai acceptabile mijlóce, ca pruncii se aibă atragere către scólă.

Insĕ cei mai mulţi ce au prunci obligaţi la scólă nu sciu alege nici chiar timpul acesta când sĕ-şi trimită prunci începĕtori la scólă, ci îi trimit când învĕţătoriul e mai ocupat: pe la jumĕtatea sau la finea anului scolastic.

Urmările acestui obiceiu sunt fórte dăunăciósă atât pentru prunci în prima linie, cât şi pentru părinţi şi naţiune în genere. căci copilul fie cât de talentat şi ager la minte dacă au urit odată scóla cu anevoie îl mai poţi silí se o cerceteze şi mai cu anevoie l mai poţi indupleca ca se înveţe ceva şi astfeliu multe talanturi se îngrópă în pămênt.

Pentru delăturarea acestui reu obiceiu ce e cam înrădăcinat aprópe în tóte comunele nóste ar fi de dorit că atât învĕţătorii cât şi părinţii sĕ se ocupe mai serios cu delăturarea acestui rĕu obiceiu; ba chiar şi organele bisericesci în conţelegere cu cele politice din comună se aplice pedepse mai aspre asupra acelor părinţi cari au prunci începĕtori şi nu-i trimit la scólă la timpul seu, căci acei micuţi băeţi şi aşa pe acasă nu pot face nici o ispravă. *C.*

Convocare.

Adunarea generală de tómnă a subreuniunei învĕţătorilor din protopresbiteratul Mercurei se convócă la Poiană pe ḑilele de 26 şi 27 Octobre 1890 cu următoriul:

Program:

1. Vineri în 26 Octobre la órele 9 a. m. participă toţi învĕţătorii in corpore la serviciul divin împreunat cu invocarea duchului sfânt; după eşirea din biserică, membri se întrunesc în şedinţă unde se-va ceti apelul nominal.

2. Se vor încasa tacsele curente şi restante.

3. Domnul Romul Pop, după espunerea de indigitări metodice va tracta: Materialul din Religiune, acomodat după împregiurările învĕţătoriului la o scólă cu trei şi cu patru învĕţători.

4. Domnul Ioan Orĕştian va diserta: „Posiţia învĕţătoriului în societatea omenéscă“.

5. Domnul Ilie Georgescu va declama din „Povestea vorbei“ o poesie instructivă pentru popor.

9. Se va tracta controversa: Care e de preferit omenimei: preotul ori învĕţătoriul şi partea I o va susţinea dl Ioan Sava, ér a II-a dl Victor Lazar.

7. Emanuil Beşa va tracta prelegerea poporală: Folósele ce le-ar putea câstiga românii mărgineni din cultura pomilor, a vermilor de mătasă şi din industria lânei.

8. Se vor tracta teme libere, eventual prelegeri practice cu de cari este obligat a se pregăti fie care membru ordinariu.

9. Domnul M. Dobrota va declama din Convorbiri literare poesia „Capul lui Mihaiu Vitézul“.

10. Raportul comitetului despre activitatea sa.

11. Stabilirea bugetului pe anul 1891.

12. Interpelări şi propuneri independente.

La acéstă adunare generală sunt poftiţi toţi membrii ordinari ai subreuniunei precum şi toţi spriginitorii şi binevoitorii ei; ér domnii directori scolari şi epitropiele parochiali sunt recercate sĕ provadă pre învĕţători, din vreme, cu diurnele şi viaticul cuviincios.

Poiana, din şedínţele comitetului dela 21 Iulie şi 22 Septembre 1890.

Emanuil Beşa,
preşedinte

Nicolae Dobrota,
not. ad. hoc.

Varietăţi.

* **Inaugurarea statuei lui Asaki** la Iaşi s'a hotărît, după cum scrie „Era Nóuă“, a se face la 14/28 Octobre viitor, (ḑiua stei Paraschive), când se vor strămuta şi osemintele atât a alui Asaki cât şi ale soţiei sale, dela biserica Patruḑeci de sfinţi, unde se află îngropate, spre a se depune într'un cavou anume construit sub piedestalul statuei. La acéstă ceremonie vor asista tóte autorităţile administrative, municipale şi clericale, cum şi delegaţii din mai multe districte; asemenea vor veni în Iaşi pentru aceia ḑi dl dr. G. Asaki, şeful institutului chirurgical din Bucuresci, cum şi dna Hermina Quinet, vĕduva marelui patriot francez, fică a lui Asaki, ce locuesce acuma în Paris.

* (**Nou edificiu universitar în Iaşi.**-) Dl architect Blanc a fost însărcinat cu elaborarea proiectului clădirei universităţii din Iaşi. O comisiune presidiată de ministrul instrucţiunii, a fost alésă pentru cercetarea şi studiarea schiţelor presentate de dl Blanc. Acéstă comisiune, cercetând schiţele de planuri, a întrodus óre care modificări în disposiţiunea încăperilor şi a distinaţiei lor. Acum dl Blanc a început deja lucrarea planurilor definitive.

* (**Concert românesc în Budapesta.**) Ni se scrie următórele:

In 4/16 a curentei, am avut rarul prilegiu sĕ ascultăm pe un renumit virtuos român în ale musicei, concertând aici în Budapesta. Dl Teodor T. Burada, profesor la conservatoriul din Iaşi în călĕtoria sa către Italia s'a oprit pe vre-o câte-va ḑile aici în capitală şi a dat un concert românesc cu concursul d şórei Alma de Dunca-Schiau şi al dlui Ghiţă Popp, stud. phil. Concertul s'a ţinut în sala dela chioscul „Szécsenyi.“

Piesele, cari au format punctele din program:

1. Ghys: Fantasie op. 31 pentru violină, esecutată de dl Burada.

2. Wieniawski: Legenda pentru violină, esecutată de dl Burada.

3. *a*) Étude 7 Chopin pentru piano esecutate de d şóra Alma de Dunca-Schiau.

b) Loin du bal Gilet de d-şóra Alma de Dunca-Schiau.

4. *a*) a Mendelssohn-Bartholdy: Resignaţiune, cântată de dl Ghiţă Popp.

b) Schubert: Credinţa în primăvară, cântată, de dl Gh. Popp.

5 *a*) Rénard: Berceuse pentru violină, esecutată de dl Burada;

b) Kontski: Mazurka de Salon, esecutată de dl Burada.

6. Artot: Suvenir de Bellini, pentru violiná, esecutată de dl Burada.

7. Burada: Doine şi cântece naţionale, pentru violină, esecutate de dl Burada.

Concertul a succes fórte bine. Aplausele cele multe urmate după fie-care piesă a arătat acésta.

Dl Burada a cântat piesele sale pe violină cu o admirabilă dibăciă, esactitate, fineţă şi simţ. A plăcut mult şi Doinele şi cântecele naţionale, dşóra Alma de Dunca Schiau şi-a sciut manifesta în un mod uimitoriu talentul şi studiul cu succes în cântarea pe piano. A primit dóue frumóse buchete de flori, unul dela consulul român de aici Ghica şi altul dela tinerii români. Dl Ghiţă Popp a dat doveḑi de vócea-i simpatică, care tocmai la inimă 'şi descarcă puterea sa pătrunḑĕtóre.

Merita acest concert, ca sĕ fi fost de un mai mare public ascultat. Numai români a luat parte la acest concert. Nu tóte familiile românesci au fost însĕ de faţă. *If.*

* (**Noul comandant din Cluş.**) Noul comandant din Cluş, în locul principelui Lobkovitz, este FZM. Galgoczy. După-cum ni se scrie noul comandant şi a ocupat postul, cu care ocasiune oficerii au făcut vii ovaţiuni.

* (Cassariul Culturegyletului pus la umbră.) In Lugoş fu osândit la 2½ ani închisóre cassariul cult. egy. din Ardél pentru-că a avut vitejia a defrauda 1000 fl.

* (Fabrică de cognac în Transilvania.) O societate francesă în urma concesiunei date din partea autorităţi comitatense, a şi început la clădirea unei fabrici de cognac pe teritoriul comunei Vinţul de jos, carea către finea anului curent va şi începe a funcţiona. Acéstă împregiurare sĕ presupune a fi avantagiósă pentru cultivătorii de vii al căror product îl liferau în toţi anii unii agenţi jidani după placul lor' aşa încât cultivarea viilor începuse a regresa.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Ceva despre bănci şi despre biletele de bancă.

Cestiunea băncilor, care stă în legătură cu cestiunea creditului, este fără contraḑicere una dintre cele mai delicate şi mai importante, care se póte discuta în domeniul economice politice şi al legislaţiunei industriale. Se scie, câte speranţe sunt legate de acest cuvênt credit; se stie, că penmulţi este chemat a juca rolul unui baston magic care din ḑi în ḑi transformă situaţiunea unui mare numĕr de membrii ai societăţii. Eu sunt dintre aceia care ḑic, că creditul este în adevĕr unul dintre mijlócele cele mai puternice ce se pot pune în lucrare pentru ameliorarea seriósă şi eficace a claselor muncitóre. Dar acésta eu o înţeleg aşa ca fie-care sĕ pótă avea folos de el şi mĕ voiu sili a risipí ori ce umbră ce ar putea sĕ acopere adevĕrul. In materia creditului este o realitate eficace roditóre şi totodată o ilusiune efectuând fenomene, care privite de călĕtori ii fac a zări minunate şi fantastice locuinţe atunci când s'ar rătăci într'un deşert imens de năsip. Ce se însemneze acest fenomen?

Acesta este ilusiunea ce şi-ar închipui-o cineva, că sĕ póte cu de-asila transforma totul în lume, precum se transformă scena vre-unei operi la fluerul maşinistului.

Fenomenul este care face a confunda adevĕrata bogăţie cu semnul bogăţiei, aşi închipuí cineva că metalele preţióse; aurul şi argintul ar constituí elementele esenţiale ale producţiunei.

Nu suntem dintre aceia, cari cred, că aur şi argint este prea mult în lume — nu, ei sunt chemaţi a juca o rolă seriósă, dar secundară; fenomenul ii face a şi închipuí că adacă cu ajutorul câtorva resorturi mai mult sau mai puţin ingenióse s'ar putea îndeplini pe hârtie rolul aurului şi argintului şi s'ar putea lăţí bogăţia după dorinţă şi s'ar deschide berechetul pentru toţi cari ar voi sĕ le aibă. Silogismul este natural dar prea simplu obiect de garanţă. Acei cari au ḑis: „Metalul este bogăţia“ au fost siliţi a ḑice şi: „că ceeace înlocuesce metalul este bogăţia“. Cum se póte ca cu ajutoriul câtorva téncuri de hârtie preumblate pre sub presă sĕ se creeze bilete pe bancă, nimic mai uşor decât a creea bogăţie după dorinţă, şi ar trebui sĕ aibă cineva o inimă dură, se fie surd la strigătul de suferinţă de a nu da bogăţia la toţi!

Aici este ilusiunea ce o combat în urma căreia se rătăceste cineva, căci ea nu póte produce nimic eficace pentru ameliorarea sórtei celor mai mulţi

Ce însemnéză realitatea ce ar putea schimba situaţiuaţiunea ómenilor? Asta nu este un mecanism. Nu ve încredeţi tuturor acelora ,care v'ar face sĕ ve închipuiţi ,că afară de voi, de energia vóstră, moralitatea vóstră s'ar afla un câmp imens de dobândit. Nu, provedinţa a voit ca bunăstarea se fie esenţial şi forţat legată de ameliorarea morală şi intelectuală a omului. Isvorul adevĕrat de progres, adevĕratul fundament pe care se basézā, viitorul claselor muncitóre este energia individuală ,din ce în ce mai desvoltată.

Creditul de care se vorbeste neincetat este altceva de cât încrederea ce o inspiră unul altuia prin sciinţele şi probitatea sa?

Este altceva decât un mijloc de a pune la disposiţiunea sa în urma încrederei pe care a meritat-o instrumentele de muncă pe care le póte întrebuinţa în modul cel mai fecund? Ce este creditul încât privesce bancele? Este mijlocul prin care resursele deja create, productele muncei anterióre conservate prin economie, prin sacrificiu şi prevedere, pot fi puse cât se póte mai folositor şi cu sarcini mai puţine la disposiţunea acelora ,cari vor putea trage folóse mai bune prin munca şi destoinicia lor.

Creditul nu crează bogăţii fantastice, aduceţi-vĕ aminte totdeuna de cuvintele unuia dintre ómeni cari au iubit mai mult pe muncitori şi care a eşit dintre ei pentru a dobândí gloria cea mai înaltă şi mai curată, aduceţi-vĕ aminte de cuvintele lui Beniamin Franklin: „Ori cine v'ar ḑice, că vei putea ajunge la progres altcum decât prin muncă şi economie, sĕ nu-l ascultaţi! Este un reu voitoriu“. Prin munca intetectuală, prin munca materială, prin economia care sacrifică plăcerile presentului pentru asigurarea viitoriului seu, a bunei stări a acelora care ve sunt scumpi veţi putea ajunge la îmbelşugare.

Cât pentru mecanismele mai mult sau mai puţin ingeniόse cu ajutoriul cărora v'ar legăna speranţele sĕ nu ve încredeţi în ele! Esaminate de aprópe ele măresc încă uneltirile amăgitorilor din evul mediu a căror operă dispărea îndată-ce farmecul a trecut. Tot aşa şi în materia de bancă sunt amăgitori şi de altă parte este ceva viu şi roditoriu.

Trabue a deosebi adevĕrul de ceea ce e fals.

Ce este adevĕrul?

Este ,că biletul de bancă nu servă la nimic? va fi póte o ilusiune? nu, în general adevĕrul nu se află la estrem. Biletul de bancă 'şi are utilitatea sa. El serveşte mai mult, fiindcă permite a evita decât produce. Biletul de bancă înfăţişat ca o bucată de oţel găurită prin care ar trebuí sĕ se întindă bogăţia până la indefinit, n'are acésta vêrtute; el n'ar putea inlocui absolut metalul preţios. El póte într'o mĕsură restrinsă, mult mai restrinsă decât îşi închipue cineva se suplinéseă aurul şi argintul în oficiul carele este atribuit în circulaţiune, va se ḑică pentru transportul productelor, din mână în mână sau pentru schimbul uşor al tuturor productelor. Dară metalele preciόse nu sunt bogăţia, ele constituesc numai o slabă fracţiune.

Cum au se îndeplinéscă metalele preţióse un rol folositoriu? Sub dóuĕ puncte de vedere: ca măsură mai puţin neperfectă, mai puţin nestabilă, mai puţin variabilă valórei lucrurilor şi ca vehicul de acumulaţie al productelor; ca uşurator al tuturor transacţiunilor făcênd sĕ se opereze repede şi cu siguranţă; ca maşina minunată a cooperaţiunei tuturor la o operă comună şi a distribuirei beneficielor operei între toţi, cari au contribuit la ea; ca mijloc de remuneraţiune spontanee a ori-cărui serviciu făcu Aurul şi argintul pot fi înlocuiţi prin biletul de bancă dar cu condiţiunea: că nu vor înceta de loc d'a fi terenul solid, pe care vor continua sĕ se îndepliuéscă transacţiunile cu cea mai mare siguranţă (Va urmá)

Pentru arşii din Vurpĕr

au încurs la redacţiunea nóstră în urma apelului făcut în unul din numerii trecuţi ai ḑiarului nostru următórele sume:

Translatus 21 fl. — cr.
1. M. O. D. Parteniu Cosma, director al băncei „Albina“ . . . . 5 fl. — cr.
2. On. Direcţiune a Institutului „Albina“ . . . . 100 „ — „
Suma . 126 fl. — cr.

NB Redacţiunea nóstră primesce şi mai departe ofrande pentru nenorociţii din Vurpĕr şi şi le va administra la timpul seu

Loterie.

Sâmbătă în 18 Octobre 1890.

Buda: 48 56 22 69 24

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.2!	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	8.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9.54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs.–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 107 Sibiiu, Joi 11/23 Octobre 1890 *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Octobre.

Dintre cestiunile interne, nici una nu s'a discutat cu atâta patimă în timpul din urmă, ca şi cea privitóre la botezul copiilor născuţi din căsătoriile micste, respective cestiunea, dacă prin primirea botezului, copilul respectiv întră între membrii confesiunei preotului botezătoriu.

La ordinea ḑilei s'a pus acéstă cestiune prin o ordinaţiune a ministrului de culte din Februariu a. c., care a regulat cestiunea aşa, că preotul botezătoriu trebue sĕ estradeze act regulat adresat preotului, căruia copilul aparţine în virtutea nascerei, preotul acesta apoi, pe basa actului primit, induce pre nou botezatul în matricula sa, şi cartea de botez, estradată din acéstă matriculă, are valóre ca document public valid recunoscut de autorităţile statului.

Este cunoscut inaintea publicului nostru cu câtă patimă s'a discutat cestiunea acésta şi cu câtă cutezanţă, cu câtă necruţare a fost atacat ministrul de culte din partea preoţimei inferióre romano-catolice pentru acéstă disposiţiune a sa, care n'a fost altceva decât aplicarea legei positive, care bună rea cum va fi, esistă, şi trebue respectată din partea fie-cărui cetăţén.

Atât legea cât şi ordinaţiunile esmise încă sub fericitul Trefort şi sub actualul ministru de culte a fost considerată ca o satisfacţiune dată bisericilor din patrie faţă cu biserica romano-catolică, care a fost dedată a avé privilegii în contul tuturor bisericilor din patrie.

Deodată cu egala îndreptăţire a tuturor cetăţenilor, a trebuit se fie enunciată şi egala îndreptăţire a tuturor confesiunilor, şi acésta s'a făcut în art. 53 din anul 1868, care a enunciat, că copii din căsătoriile micste urméză confesiunei tatălui lor, ér fetele celei a mamei.

În Nrul 80 din acest an, tot la locul acesta, am vorbit în cestiune, şi am arătat, că primatele Ungariei faţă cu un corespondente al ḑiarului „Egyetértés“ s'a esprimat pentru vederile preoţimei inferióre, şi a făcut descoperirea, că şi papa dela Roma tot în direcţiunea acésta s'a esprimat.

Va trebuì deci sĕ cedeze ministrul de culte şi modus vivendi al retragerei ministrului se va regula el dela sine.

Tocmai acuma ne aduc ḑiarele un comunicat, în inţelesul căruia ministrul va absta dela ordinaţiunea esmisă în Februariu. Cestiunea în formă se va regula aşa, că preotul catolic, care va boteza un copil necatolic, va notifica actul nu preotului, căruia nou născutul aparţine în virtutea nascerei, ci oficiului pretorial.

Atâta ni se spune în comunicat şi mai mult nu.

Acestei soluţiuni, dacă în adevĕr aşa va eşí soluţiunea cestiunei acesteia, ḑicem a premers o enunciaţiune din partea ministrului de culte, la o întrebare, care i s'a făcut în una din comisiunile parlamentare. Enunciaţiunea ministrului după cum o am cetit noi în ḑiarele din capitală, atât e de îngrădită, încât noi nu am putut străbate în adevĕratul ei înţeles, ci trebue se aşteptăm declaraţiuni sau acte oficiale mai deslușite. Ministrul a declarat, că va apreţia mai de aprópe cestiunea, şi, dacă ea va cuprinde lucruri, cari taie în dogmele bisericei catolice, atunci va trebuí sĕ se sanese acest inconvenient.

Noi nu credem, cumcă acesta sĕ fie sensul cel adevĕrat al declaraţiunei ministeriale. Cestiunea principială de bună sémă a fost pusă pe tapet la anul 1868. când s'a adus articlul de lege 53.

De bună sémă legislaţiunea a ţinut cont de dogmele bisericei catolice la anul 1868. Şi apoi dacă considerăm comunicatele din ḑiare, în sensul cărora preoţii catolici vor face notificarea oficiului pretorial, nu ne putem închipuí, că acéstă deslegare se va considera ca o deslegare, care nu atinge dogmele.

De bună sémă bisericile din patrie vor urmări cu atenţiune desvoltarea acestei cestiuni, care e chemată a face ilusorii disposiţiunile articlului de lege 53 din 1868.

Dacă demonstraţiunile clerului catolic în acéstă cestiune au putut ajunge, că ordinaţiunea ministerială, intru esecutarea legei se fie revocată sub cuvêntul, că ea atinge dogmele, atunci biserica reformată, ca cea mai puternică astăḑi între bisericile acatolice, de bună sémă are deschisă o cale chemată a provoca permanente conflicte între biserică şi stat.

Revista politică.

Situaţiunea politică a românilor din Ungaria se discută tot mai mult în presa din strĕinătate şi mai cu sémă în presa germână.

„Münchner Allg. Ztg.“ acentuând concordia, ce domnesce între români şi saşi se îndréptă contra magiarilor, cari nu pot vedé cu ochi buni pe români şi îi persecută în tot locul şi pe tóte căile. De aceea e legitimă apĕrarea românilor şi amărăciunea, ce se provócă in sinul poporului român prin apucăturile magiare. Magiarii au simţit, că nu e normală direcţiunea ce o urmăresc, de aceea cercurile magiare şi mai cu sémă cercurile guvernamentale urmăresc cu vie atenţiune miscările, ce se fac între români. Numai presa magiară e prea încăpĕţinată. Ea ca totdeauna nu póte observá nici acum o atitudine pacinică, cu tóte că cestiunea românilor este una dintre cele mai cardinale, din punct de vedere al alianţei triple şi al asigurărei păcei preste tot.

Un redactor al ḑiariului „Köln. Ztg. a avut în ḑilele trecute o intrevorbire cu un diplomat austro-ungar, carele a avut o adienţă lungă la monarchul nostru după terminarea manevrelor din Silesia.

Maj. Sa monarchul s'a esprimat într'un mod cu totul mulţămitor cu privire la esperienţele, ce le-a făcut în Silesia. Monarchul a accentuat în decursul convorbirei, că dênsul nu póte adauge nimic mai bun la cele vechi, care sunt cele mai bune esperienţe Impĕratul german Wilhelm şi-a câştigat în Rusia cea mai puternică convingere despre sinceritatea ţarului cu privire la pacea europénă. Despre împĕratul german vorbì monarchul nostru într'un ton de tot măgulitor, atât cu privire la puterea de viaţă, cu care lucră pentru consolidarea alianţei, cât şi cu privire la scopurile sale nobile. Tot asemenea favorabil a vorbit despre Caprivi, care s'a orientat cu totul în politică şi posede cunoscinţe esacte şi spirit luminat.

Inaintea sesiunei parlamentare din România scrie ḑiariul „Timpul“ următórele: In diferite ministere se urméză cu multă activitate pregătirea bugetelor. Astfel, putem anunţa cu certitudine, că bugetul general va fi depus pe biroul camerei chiar la deschiderea sesiunei ordinare a parlamentului.

Pe de altă parte aflăm că ḑilele acestea, după ce se va fi întors si dl Carp, vor reîncepe lucrările comisiunei vamale.

De astădată, ambele sub comisiuni, adecă aceea care pregătesce tariful autonom şi aceea care studiéză tariful convenţional, vor ţiné împreună şedinţe plenare.

Consiliul de ministrii va cerceta fără întârḑiere lucrarea comisiunei vamale, şi proiectul de tarif va fi depus pe biroul camerei în primele ḑile ale sesiunei viitóre.

Astfel, bugetul şi tariful vămilor vor constitui o parte însemnată din opera, pe care vor fi chemate camerele sĕ o sĕvêrşéscă în sesiunea viitóre.

Acéstă operă se va completá cu câte va proiecte de legi de cea mai mare însemnătate.

Printre acestea putem cita: legea pentru organisarea administrativă şi legea tocmelilor agricole.

Mai aflăm, că s'a elaborat de unii membrii ai parlamentului un proiect pentru îmbunătăţirea sórtei

---

FOIŢA.

Vilma Malborg.

Studiu din viaţa reală

de

Octave Feuillet.

(Urmare.)

A dóua ḑi în recreaţia dela 12 óre améḑă, Vilma fu chemată în sala de primire. Ingrijată şi seriósă ea merse numai decât: tatăl ei o astepta; dar nu era singur, Bernard de d'Argennes îl insoţise. Vĕḑêndu l, inima Vilmei se umplu de bucurie, şi i se înveselí faţa ca o flóre la raḑele sórelui. Ea sărutà întâiu pe tatăl ei, apoi pe Bernard, mulţămită şi fericită, uitându-se cu mândrie la tovarăşile ei, ce erau acolo, şi la elegantul tinĕr ce venise numai pentru dênsa.

Când o întrebà prinţul cum 'şi întrebuinţéză timpul, decând s'a despărţit de el, ea rĕspunse căutând laude pentru dra d'Anisy.

Ea lăudà bunătatea, frumuseţa, spiritul d-rei cu atâta entusiasm, încât aduse un zimbet pe buzele prinţului, care întrebà:

— Unde se găsesce acésta minune?

— Me duc s'o caut, ḑise Vilma, şi fugì prin grădină.

Numai decât se intórse, tărând după ea pe dra d'Anisy, care nu venise decât cu multă părere de rĕu numai ca se-i facă pe poftă micei Vilma. Graţia acestei fete impresionà atât de tare pe Bernard d'Argennes încât se găsí, óre cum mişcat. Acésta insĕ nu ţinu mult şi pe când prinţul mulţămia Angelicei pentru bunătatea arĕtată faţă de fata lui, Bernard nu se putea sătura a admira fineţa trăsurilor feţei, privirea cea blândă, talia mlădiósă ale acestei fete, care era cea dintâiu dintre tóte femeile ce vĕḑuse ce l a făcut sĕ gândéscă la iubire. Acésta întrevedere decise sórta lui.

Bunătatea, cu care dra d'Anisy tracta pe Vilma creà între ea şi familia Malborg legături strinse: prinţul voì se cunóscă pe mama Angelicei. Pe la mijlocul ernei, dna d'Anisy venind la Paris, prinţul îi făcu o visită. Incetul cu încetul prietinia dintre Vilma şi Angelica se simţí şi între părinţi. Pentru vacanţă, Malborg şi Vilma fură invitaţi a petrece câteva ḑile în castelul d'Anisy.

Bernard d'Argennes îi însoţì. El avea atunci 22 ani; era crescut destul de bărbătesce, obicinuit de timpuriu cu studiul, lovit în inimă prin perderea părinţilor lui, era mai bĕtrân la minte decât de ani. Iubirea ce simţise pentru Angelica căḑuse pe terenul bun al nobilului lui suflet şi prinse indată rădăcini, luând forma unei pasiuni arḑĕtóre, indestulătóre pentru a umplé o viaţă! Prinţul Malborg care iubí pe Bernand ca pe copilul lui, fu cel dintâiu căruia tinĕrul om i destăinuí gândurile aspiraţiunile şi suspinile inimei lui. Acesta vorbí marchisei d'Anisy. Dacă domnul d'Argennes îmi face onórea a-mi cere pe fiica mea, şi dacă i place n'am nimica în contră, rĕspunse marchisa. Din tóte punctele de vedere acésta unire 'mi convine. Mi se pare numai, că acesti doi copii sunt prea tineri pentru a ţiné casă, mai ales dl d'Argennes.

— El nu refusă de a astepta, rĕspunse prinţul. Ficsaţi dvóstră timpul.

— Peste doi ani va avea 24. Dacă iubirea dlui d'Argennes pentru fiica mea va resista acestei lungi asteptări, cred că altă garanţă nu mi mai trebue pentru fericirea Angelicăi.

— Dar póte că ea a dispus altfel de inima ei.

— Lucru e deja gata, rĕspunse Dómna d'Anisy, zimbind: ea iubesce pe domnul d'Argennes, am gâcit, şi din partea ei cred că va fi bine.

Astfel se angagià viitoriul lui Bernand. Marchisa şi fiica ei petrecură la Paris érna următóre. Angelica eşise din Sacré-Coeur şi nu se mai ducea decât sĕ visiteze pe Vilma. Bernand mergea pentru acelaşi lucru şi 'şi alegea ḑilele, când era sigur că întâlnesce pe dra d'Anisy.

clerului de mir. Acest proiect se va depune în primele ḑile ale sesiunei din inițiativa parlamentară.

Precum se vede sesiunea viitóre nu va fi mai puțin fecundă decât cea trecută.

In consiliul de miniștri, ținut Joi séra la ministeriul de interne, dl general Manu a esprimat din nou părerea pe care o emisese în consiliul ținut sub președința M. S regelui, cum că remanierea ministerială, necesitată prin retragerea d-lui Th. Rosetti, nu trebue sĕ se facă în lipsa camerilor.

Dl Th. Rosetti în urma opiniunei esprimate de dl președinte al consiliului, a consimțit a-și amâna demisiunea până pe timpul convocărei camerelor.

In afară de acéstă cestiune de procedură, s'a mai urmat și un schimb de vederi în privința complectării ministeriului.

Consiliul de ministrii a admis în unanimitate părerea, că guvernul va trebuí sĕ se completeze astfel încât el sĕ corĕspundă sentimentelor actualelor maiorităţi din cameră și din senat.

Papa dela Roma a esmis o enciclycă, ale cărei comentare în presa europénă sunt de o importanță deosebită. Enciclyca este concepută în limba italiană și e adresată episcopilor și clerului din Italia. Sântul părinte se plânge amar, că posițiunea îi este fórte grea, de când regimul italian, caută sĕ i nimicéscă puterea. Un atentat asupra bisericei este și emanciparea scólelor de sub influința bisericéscă și puse sub inspecțiunea directă a statului. Papa reclamă drepturile ce le-a avut în vechime și accentuat că, până ce sunt doi domnitori în Roma, nici statul și nici cetatea nu vor puté prospera.

Raport

despre adunarea generală a „Reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Brașovului“.

Brașov, 5/17 Octobre 1890.

Potrivit cu stipulațiunile legei scolare, învĕțătorii, ce constituesc pomenita reuniune se întrunirá și în anul acesta în adunare generală ordinară la 17, 18 și 19 Septembre a. c. st. v. în comuna Herman. Din activitatea acestei adunărei, ne permitem a nota prin date autentice momentele cele mai însemnate petrecute aici, pre-cum și unele împregiurări cu referire la primirea și menagearea membrilor acestei reuniuni în amintita comună.

Luni, 17 Septembre pe la 10 óre a. m. învĕțătorii într'un numĕr fórte frumos, se întrunirá în biserica gr. or. din aceea comună spre a lua cu toții parte la serviciul divin împreunat cu învocarea Duchului sfânt și părăstas în amintirea membrilor decedați ai acestei reuniuni și a altor binefĕcători ai scólei și ai națiunei nóstre, oficiat de Prea On. domn protopresbiter Ioan Petric și de On. domn George Ludu, preot capelan și învețătoriu în Preșmer.

Ședința I-iu. După sĕvêrșirea acestui act solemn, toți membrii presenți merserá în corpore în edificiul comunal, în a cărui sală sĕ ținurá de astă-dată ședințele numitei adunări. Aci, după-ce presidiul în persóna dlui vice-președinte, George C. Bellissimus, ținù o cuvêntare prea momentuósă și acomodată scopului, și după-ce bineventéză pe membrii presenți, între urări de „sĕ trăéscă“ declară adunarea presentă de deschisă. Sĕvêrșindu-se unele formalități interne, se pune la ordinea ḑilei cetirea rapórtelor comitetului central: — raportul general al comitetului, raportul cassei, raportul fóiei „Scóla și Familia“, raportul despre starea bibliotecei și raportul asupra activităței despĕrțĕmintelor — despre activitatea sa desvoltată îndecursul anului espirat. Acestea cetindu-se se predau pre la comisiuni și prin acésta ședința se ridică.

Ședința a II-a. Obiectul mai principal al ședinței acesteea fù discutarea temei: „Specificarea materialului din religiune pe cei 6 ani de scólă, avênd de basă: „Normativul scolariu“. Relativ la acésta temă se cetesce o lucrare a comitetului central formată din elaboratele despărțĕmintelor reuniunei. Adunarea după cetire o i a la cunoscință și o supune unei discusiuni speciale. După mai multe păreri și opinări pro și contra, adunarea primesce lucrarea amintită fără nici o modificare.

Ședința a III-a. Din ședința acésta se amintesce prelegerea practică din fisică despre „insușirile generale ale corpurilor“ și tema liberă: „Cum sĕ se desvólte caracterul în copil“? Prelegerea practică fù ținută cu o rară îndemânare de vice-președintele G. C. Bellissimus. Asupra temei a dóua se cetesce prin dl Ioan Dariu o lucrare a sa cetită și în adunarea despărțĕmêntului I-iu și recomandată de comitet ca cea mai complectă, care se primesce de adunare între urări de „se trăéscă“. După unele mici discutări asupra acestei teme ședința se încheie.

Ședința a IV-a. In ședința acésta se cetesc dóuĕ lucrări asupra caracterului, una a despărțĕmêntului al III-lea prin dl Nicolae Pană și alta al despărțĕmêntului al IV-lea prin dl David Pop. După cetire se esprimă părerea, că partea practică a fost prea puțin atinsă în aceste lucrări și de aceea se decide ca asupra acestui subiect atât de momentuos, adunarea sĕ mai revie încă odată. Spre scopul acesta se însărcinéză membrul Zosim Butnariu a complecta aceste lucrări cu partea practică și la procsima adunare generală sĕ dea un raport amăruntit cu referire la acestea. Tot în ședința acésta se cetesce și raportul comisiunei alese pentru censurarea raportului general al comitetului central, care după unele opinări se primesce ca basă puntru desbaterea specială.

Sedința a V-a *a*) În acésta ședință se continuă desbaterea specială din ședința a IV-a. După unele mici observări, peste cari adunarea în urma deslușirilor date de comitet trece la ordinea ḑilei, se dă comitetului la recomandarea comisiunei, absolutoriu. Urméză la ordinea ḑilei raportul comisiunei alese pentru censurarea raportului cassei. După unele observări și discusii curat administrative se dă casariuilui absolutoriu asemenea cetindu se rapórtele comisiunei asupra raportului bibliotecariului și al administratorului fóiei după unele observări érăși de natură pur administrativă, atât bibliotecariului cât și administratorului fóiei, se dă absolutoriu. La observarea comisiunei, că mai sunt mulți abonenți în restanță cu tacsele de abonament (786 fl 13 cr.) adunarea ia următoriul conclus:

„Sĕ se mai recerce odată toți restanțierii și ne satisfăcênd, sĕ se publice cu numele prin jurnale“.

După acestea se pun la ordine propunerile de sine stătătóre, dintre-cari amintim dóuĕ mai însemnate:

a) membrul Ioan Vătășan propune, ca sĕ se dea spre discusiune pe anul viitoriu despărțĕmintelor tema: „Care sistemă ar fi mai de preferit de a se aplica în scóla elementară: a rotaținei saua stabilităței invĕțătorilor?“ care se și primesce cu unanimitate.

b) membrul Ioan Dorca comunică adunărei, că Ilustritatea Sa părintele episcop al Caransebeșului Nicolae Popea a ridicat premiile decâte 30 fl la 40 fl. pentru cele trei teme stabilite de Ilust. Sa, încă în adunarea generală trecut asupra obiceiurilor Săcelenilor la nunte, la stână, și la câmp cu turmele lor, din motiv că asupra acestor teme n'a întrat până acum nicio lucrare. Aceste teme s'au publicat în tot cuprinsul lor, în foile nóstre încă din anul trecut și la timpul seu, se vor mai publica, cred încă odată. Impărtășirea făcută despre acestea se ia cu plăcere la cunoscință din partea adunărei.

Cu acestea presidiul prin cuvinte alese mulțĕmesce adunărei în numele comitetului pentru încrederea pusă în el în decursul celor trei ani espirați și și dă dimisiunea. Adunarea însoțesce acésta cu „sĕ trăéscă“ mulțĕmind totodată prin membrul George Ludu, comitetului și presidiului pentru activitatea desvoltată.

Ședința a V-a, In urmă espirênd cu sesiunea acésta periodul de trei ani pe care fusese ales comitetul central al reuniunei, comform programei se purcede la alegerea noului comitet.

Resultatul este acesta: dl Ioan Popea profesor ales de președinte; dl Ioan Dariu ales de vice președinte; dl Nicolau Bârsan ales secretariu prim; dl Ioan Teculescu ales de secretariu al II-lea; dl Ioan Aron ales ca cassariu, dl Iosif Aron ca bibliotecariu; dl Candid Mușlea de controlor. Membrii în comitet: realeși; Ana tase Bârsan Ioan Strĕvoiu, Nicolae Marin și Vasilie Creanga.

Membrii suplenți: Ioan Broșu, Iosif Macsimilian. Președinți ai despărțĕmintelor: Ioan Dorca președ. despĕrțămêntului I-iu; George Ludu președ. desp. II Bartolomeiu Bude președ. desp. III și George Furtună presed. desp. IV

Inainte de a încheea acest mic raport ținem de neapărată lipsă, a mai accentua și unele împrejurări și impresiuni așa ḑicênd neoficióse, despre acésta adunare și despre comuna în care s'a ținut.

Și de astădată membrii acestei reuniuni au dovedit un deosebit interes pentru a se presenta într'un numĕr cât se póte de frumos și în ru aceea de a discuta și resolva cu demnitate și deplină cunoscință de causă tóte obiectele puse la ordinea ḑilei în acésta adunare, cee-ce, dovedesce că reuniunea nóstră înaintéză cu pași repeḑi din ḑi în ḑi, din an în an.

De asemenea primirea și menagerea membrilor ei în comuna amintită a fost cât se pŏte de căldurósă și de satisfăcătóre, grație îngrigirilor și prevederilor zelosului și harnicului preot Alesandru Dogariu împreună cu învĕțătorii din loc. Preotul Alesandru Dogariu, deși tinĕr în cariera acésta totuși a dat doveḑi pipăite și cu ocasiunea acésta, că este unul dintre preoții nostri, ca e pórtă un viu interes pentru scólă, pentru învĕțători și pentru înaintarea comunei și bisericei căreia servesce cu demnitate. S'a observat asemenea că întreținea cele mai bune relațiuni cu conlocuitorii sasi în interesul bisericei, al scólei și al prosperărei populațiunei române din acéstă comună, asta dovedesce că este un demn urmaș al antecesorului seu, rĕpousatul preot George Dogariu sub a cărui înțeléptă conducere și stăruință s'a asigurat binișor esistența și viitoriul lor și continuă pe aceea-și cale a se asigura tot mai mult prin zelul, tactica și sirguința a actualului preot Alesandru Dogariu. Am ținut de lipsă a manifesta aceste impresiuni în firma credință că unirea și buna înțelegere, ce domnesce între cele dóue populațiuni ale acestei comune, vor servi de esemplu și altor comune de asemenea natură, unde aceste frumóse insușiri din unele sau altele cause ar lipsi.

Tot aci este locul sĕ amintim și aceea impregiurare, că parochul local A. Dogariu împreună cu învĕțătorii Virgil Pop, Andreíu Nan, și George Goicea, cu ocasiunea acestei adunări și anume Marți séra în 18 Septembre st. v. au arangiat o „producțiune și petrecere împreunată cu cântări declamațiuni etc.“, cu duplul scop de a crea din venitul acesteia un fond, pentru ajutorarea scolarilor miseri și în același timp pentru de a procura atât membrilor reuniunei cât și locuitorilor comunei câteva óre plăcute și instructive. Luând în considerare împregiurările și forțele de cari au dispus arangietorii, putem ḑice, că producțiunea și petrecerea acésta, atât din punct de vedere moral cât și material a reușit peste asteptare, ceea-ce servesce tot spre lauda și onórea celor ce au întreprins și mai ales conducĕtoriului ei Alesandru Dogariu.

Tot Marți în 18 Septembre la invitarea și dorința espresă a dlui director scolar săsesc Martin Lurz, am făcut o mică escursiune în grădina scolară săsésca, pre care a aflat-o binișor cultivată și arangiată.

După acésta cu toții ne întrunirăm la prânḑul comun unde între altele sau ridicat și mai multe toaste; pentru Escelenția Sa Inalt Preasfinţitul Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, ca suprem inspector scolariu pentru Reveren. Sa dl protopresbiter tractual Ioan Petric, pentru funcționarii reuniunei etc. etc.

Depărtându-ne de comuna Herman am dus cu toții acasă suveniri plăcute și cred, că vorbesc din simțemêntul tuturor membrilor reuniunei nóstre, dacă aduc și pe calea acésta în numele tuturor sincera mea mulțămită și recunoscință On. preot Ales. Dogariu și dlor învĕțători și colegi locali precum și ambelor populațiuni și autorități din acésta comună pentru primirea bună și menagearea ce ni-s'a făcut aici.

Un membru.

Utilitarismul în scólă.

IV.

In articlul precedent am arătat până la ce absurditate duce în practică teoria utilitariemului în scólă.

De astădată voim sĕ mergem un pas mai departe și se arătăm, cum in faptă acéstă teorie află aderenți și în sinul scólei nóstre și cum acestia fără sĕ și tragă séma de consecuențele stricăcióse a acestei metode 'și introduc munca lor cu un alaiu, așa cât ți se pare, că ai sĕ te astepți la cine sci cé îmbunătățire colosală pe terenul scólei române.

Aceste visite, a căror onóre Vilma și o atribui numai ei, permiserá Angelicăi și lui Bernard sĕ se cunóscă mai bine și sĕ se iubéscă mai mult. Ei nu-și spuserá încă, că unul cunósce deja taina celuilalt. Ochii lor își vorbiserá; muți pentru alții, dar fórte elocinți pentru ei singuri. Intr'o diminéță în sala de primire dela Sacré Coeur, mânile lor se atinserá mai călduros ca de obiceiu și nu mai avurá lipsă de a și mai spune ceva. Vilma nu vĕḑù nimic, și dna d'Anisy, care era de față se prefăcù, că nu vede nimic; dar a dóua ḑi prințul Malborg cerù pentru nepotul seu mâna Angelicăi: care i fù acordată și căsătoria arangiată pentru anul viitoriu și de aci înainte logodiții puturá sĕ și vorbéscă liber de iubirea lor.

Acesta fù pentru ei un timp dulce și plăcut. Nu era ḑi, în care sĕ nu se vadă, fie la Sacré Coeur, fie la dna d'Anisy, la teatru, la concert și în alte locuri.

Cum dna, nu voia încă sĕ se scie, ei trebuiau se fie totul pentru ei, acésta le a întărit și mai mult legăturile. Când poți resista timpului și tentațiunilor, ce ómenii le pun în calea unui om frumos și tinĕr ca Bernard, iubirea nu se mai perde. Marchisa înțelese că ar fi prea crud de a mai impune o așteptare așa lungă, și se decise se scurteze timpul, pe care ea însuși îl ficsase. Ea împărtășí acésta Angelicei și lui Bernand, spunĕndu le, că nunta lor se va celebra preste 2 luni.

Secretul logodnei lor fusese așa de bine păstrat, încât nimeni nu-l cunoscea. Nici Vilma nu scia.

Cu tóte că era atât de precoce, era încă un copil, și o tratau de atare. Când nunta a fost anunțată nu s'a grăbit nimeni sĕ-i spuie. Ea aflá dela o prietină.

Acésta fù pentru ea o lovitură durerósă și neașteptată.

In câteva ḑile trandafirii din obrajii ei dispărurá, scânteietorii ei ochi se stinserá, deveni palidă, tristă, și când vĕḑù pe Angelica, îi ḑise cu un accent plin de mânie și intristare: E adevĕrat, că te măriți cu vĕrul meu de Argennes?

— Da, drăguță, e adevĕrat, rĕspunse Angelica.

— Esci mulțămită, că voiu fi soția lui?

— Nu, pentru-că mi l iai! rĕspunse Vilma supĕrată.

Apoi se oprí. Ii părù rĕu, că a vorbit. Rĕspunsul și privirea ei nelinistirá pe Angelica, care rĕmase tăcută, observând cu atențiune, ochii plini de ură, ce erau ficsați asupra ei. Mai întrebà încă odată pe Vilma, dar nu putu scóte nici un cuvênt. Atât de miscată la început se mirá în urmă singură, cum a putut lua în sémă cuvintele unei copile și creḑù, că va fi deajuns câteva ḑile pentru a depărta de Vilma acésta misteriósă gelosie, despre care n'a voit se vorbéscă nimenuia. Ea se înșelà Vilma încetà puțin câte puțin ai arĕta încredarea și iubirea născută în trecut. Ea se închise intr'o liniste absolută, din care nici Bernard nu o putu scóte. Mai blândă și mai increḑĕtóre rĕmase numai cu tatăl ei, se feria însĕ totdeuna de a vorbí de nunta lui Bernard. In ajunul nunții, când dna d'Anisy dete o masă în familie, și la care trebuia sĕ ia și ea parte, — ḑise că o dóre capul — i e rĕu și se o ducă la infirmărie. Acolo rĕmase până a dóua ḑi, cu tóte rugăciunile prințului. Acela fù singurul nor ce apĕrù de asupra fericirei Angelicăi; dar dispăru îndată sub sărutările soțului ei, în cele dintâiu momente fericite, atât de dulci inimilor iubitóre. Contele și Contesa d'Argennes plecará la moșiile lor, la Vivarais în sĕptĕmâna după nuntă. Șese ani trecurá după acésta, plini de fericire, o viață regulată și neschimbată. In fie-care érnă veniau la Paris, și primăvara se grăbiau a se întórce la prețiósa lor singurătate, asilul păcei și al iubirii. In acest timp ei vedeau rar pe Vilma, care și continua educațiunea tot la Sacré-Coeur. Ea crescea, se făcu frumósă, dar o misteriósă și mândră melancolie 'i acoperia tinereța, și mai ales în fața vĕrului ei, cu care devenise fórte seriósă.

(Va urmá)

Ca se venim direct ad rem, amintim, că aci nu póte fi vorba, decât de întroducerea unui nou obiect de învĕţământ în organismul nostru scolar adecă: de introducerea lucrului de mână în scóla poporală. Mărturisim, că nici nóue precum nici altora, cari vĕd calea greşită, pe carea a apucat acest obiect, nu ni se va puté de nega o parte óre care la venirea în fiinţă a acestui obiect, deşi astădi se pare a cădé gloria asupra acelora, cari drepţi fiind nu o prea merită. Dar' fie, căci aici nu póte fi vorbă de persóne, ci numai apucarea pe o cale bună a obiectului amintit.

Scim cu toţii în parte istoricul acestei cestiuni şi scim şi aceea, că în urma unei hotărîri sinodale din 1889 s'a şi întrodus lucrul de mână în Seminariul „Andreian" ca obiect facultativ; am avut ocasiune sĕ vedem zelul şi interesul, cu care s'a inceput, care numai onóre face celor, pe cari ii privesce; am vĕdut şi modul cu care s'a inaugurat şi sfêrşit cursul de vară pentru acest obiect.

Mărturisim, că tóte acestea ne-au pus în uimire, dară mai cu sémă laudele, ce le aduceau laici, erau ceva de admirat şi ţi se păré, că te afli într'un salon de laudă reciprocă. Tóte bune şi frumóse, dar aparinţa înşală de multe ori şi dacă cauţi mai afund cât de superficială şi interesată e lumea chiar şi în afaceri de interes general.

Mărturisim, că am avut ocasiune sĕ cunóscem şi ideile teoretice a acelora, ce din bunăvoinţa mai marilor au fost încredinţaţi cu punerea în lucrare a idei esmise de alţii, precum şi a audi rapórte de taiate asupra cursului din vara trecută.

Pecât de mare ne era bucuria, vĕdênd munca zelósă şi laudabilă a celor ocupaţi cu acéstă lucrare, pe cât de uniţi eram întru tóte cu teoriile lor, pe atât de desilusionaţi şi întristaţi eram, când vedém modul, cum se pune el în practică şi nu odată ne-am esprimat nedumerirea, dar totdeuna am fost respinşi cu cuvinte că: „dóră prin deprinderea mânilor şi a ochilor scopul educativ se urmăresce şi în zadar te ai fi încercat sĕ capacitezi pe cel necapacitaver, că nu se urmăresce scopul educativ, căci acésta a rĕmas o lucrare sisifică.

In teorie cu drept cuvênt sĕ susţine, că lucrul de mână are se servéscă scopului educaţiunei, ér în practică e departe de acel scop. Aici este o curată scólă de specialitate, scólă de industrie, ce va se dică specialităţile ca; „impletitul de paie", „papură," „nuele„, etc. „cartonagiu" „têmplăritul", „albinăritul", faurăritul, decât specialităţile din o scólă de atari natură.

Ce e drept noi nu avem încă o scólă de industrie, dar se va face de va fi lumea în pace, de aci însĕ nu urméză ca noi acolo unde avem sĕ pregătim învĕţători pentru scóla educativă, sĕ i pregătim pentru scóla de specialitate. Acésta însemnéză o greşală enórmă în sistemul nostru cultural, faţă cu care datori suntem sĕ i facem un afront puternic şi basaţi pe sciinţa pedagogiei sĕ-i strigăm un „veto" resunătoriu. Pe noi nu persónele ne pot priví ci lucrul însuşi, carele merită tótă considerarea.

Tóte obiectele lucrate în numita scólă, cu fórte mici escepţiuni nu e permis sĕ aibă loc în o astfeliu de scólă. Au dóră corfa cutare, lădiţa cutare, pălăria cutare sunt obiecte ce trebue sĕ le propunem în scóla poporală? Au dóră voim noi se facem din copilaşii nóstri tot aţâţi ciobotari, măsari etc.?

Noi credem, că nu asta póte fi scopul scólei poporale, carea are meniţiunea de a face înainte de tóte ómeni, apoi cismaşi, croitori etc., a le da adecă: o cultură generală, multilaterală. Lucrul de mână*) are sĕ întregéscă celalalte obiecte de învĕţământ şi se nu fie-ceva aparte; el are se se încorporeze naturei organice a scólei şi sĕ nu formeze un organism separat în acésta, pe contul cultivării morale intelectuale. Acésta se va întêmpla numai atunci, când obiectele teoretice vor fi clarificate, augmentate şi fortificate prin obiectele lucrului de mână. Şi pentru acésta nu avem, decât sĕ ne tragem bine séma, cu fie care lecţiune a planului de învĕţământ şi ceea ce am tractat teoretice sĕ o facem şi în practică, impreunând teoria cu practica, şi satisfăcênd şi mult călăritului principiu, că omul stă din corp şi suflet. Da domnule! vom respunde noi, însĕ vai de picióréle, care pórtă capul nebun.

Spre ilustrare ar puté servi următórele indigetări la unele obiecte de învĕţământ. Cele mai potrivite din aceste sunt obiectele reale: fisica, chemia zoologia, botanica mineralogia şi sciinţele matematice. Aici afli destule puncte de atingere. Aşa spre pildă dacă vorbesci în fisică despre planul plecat, despre pendul, despre cumpĕnă, despre vasele comunicătóre etc. aceste în órele de lucrul de mână apoi cauţi sĕ le şi faci. Le faci, ce e drept, în stare primitivă, asta însĕ nu hotăresce. Aici ai făcut dóuĕ lucruri bune, odată gândirea începută acolo, o ai repeţit şi clarificat aici, ai concentrat spiritul, altă dată ai desvoltat simţul vĕdului şi al pipăitului. Dóuĕ lucruri dară, căci făcênd una ai făcut şi ceealaltă.

In aritmetică vorbind de metru, îl faci în óra de pracsă în stereometriă vorbind de cub, piramidă, prismă, con, sferă, le faci în practică; în geografie vorbind de o ţéră o desemnĕzi în óra de lucru, vorbind de globul pământesc îl faci cu elevii mai înaintaţi în óra de lucru. Chiar şi în istorie a-i puté representa vre-o luptă óre care cu câutecele, entusiasmul, bucuria, frica etc; Şi aşa în tóte obiectele de învĕţământ poţi se urmezi şi poţi afla nenumĕrate puncte de cercetare şi studiare.

Folosul ce resultă din o astfeliu de lucrare este immens şi noi numa presimţi îl putem.

Pus lucrul de mână pe o astfeliu de basa satisface direct scopului învĕţământului şi contribue în mod de necredut la cultivarea tinerei generaţii: el este pus în serviciul „Idealismului" dar nu negligă nici „Utilitarismul."

Singur acésta este basa lui cea adevĕrată şi este datoria nóstră a tuturora, ca sĕ ne străduim al abate de pe calea cea rĕtăcită, pe calea cea adevĕrată, dacă voim binele poporului român.

Dr. *Petru Şpan.*

---

*) Vedi „Scóla şi Familia" din 1889.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Principele de Walles, moştenitoriul de tron al Angliei, carele a petrecut în dilele trecute prin Ungaria la vênătóre, s'a rentors la Viena, unde a făcut o visită Mai. Sale monarchului. Principele s'a presentat în uniformă de husar austro-ungar şi a făcut monarchului nostru present portretul seu în mărime naturală A mai fost visitat de archiducii Ludovic, Albrecht şi Wilhelm.

* (Petrecere cu joc.) Din incidentul conferenţei naţionale, tinerimea română din Sibiiu va arangia o întrunire scolară, împreunată cn joc în séra dilei de 16/28 Octombre a. c. în sala dela „Impĕratul Romanilor", la care se învită prin acésta tótă inteligenţa din loc şi din afară.

Damele sunt rugate a se presenta în toaletă de promenadă, sau mai bine în costum naţional.

Inceputul la 8 óre séra.

Sibiiu 9/21 Octombre 1890.

Comitetul arangiatoriu.

* (Gimnasiul din Năseud.) După scirile sosite din Budapesta, ministrul de culte şi instrucţiune publică. cont. Csáki a dat ordin directorului suprem, ca gimnasiul din Năsĕud sĕ nu mai pórte numirea de gr. cat. şi român. Programa gimnasiului sĕ se facă în limba magiară, ori în limba magiară şi română şi pe viitor sĕ nu se mai românriseze numele elevilor. Foile „patriotice" saltă de bucurie!

* (Petrecere în Cluş.) In séra de 18 l c n. a arangiat tinerimea română din Cluş o petrecere în grădina Stadler. Petrecerea a fost vială şi a durat până diminéţa la 5 óre.

* (Contra centralisărei administraţiunei.) In adunarea generală a comitatului Cojocna s'au asternut şi curendele comitatelor Zemplin şi Şaroş, cari învită comitatul, ca sĕ combată centralisarea şi sĕ manţină alegerea funcţionarilor. Comitetul permanent a raportat ca sĕ se sprigiuéscă cererile comitatelor numite. La observările comitelui adunarea le-a luat la cunoscinţă.

* (Dela regim.) Ministrul de iustiţie va presenta un proiect pentru edificarea unui nou institut corecţional. Ministrul mai plănueşte şi reorganisarea inchisorilor de stat.

* (Revisuirea legei pensiunilor invetătoresci.) In sesiunea de tómnă a dietei ung. va presenta ministrul de instrucţiune un proiect de lege privitoriu la cestiunea pensiunilor învĕţătoresci. Timpul de serviciu de 40 ani se manţine, după care pensiunea e de 300—600 fl. Invĕţătorii, cari după léfa lor n'ar putea conta la o pensie de 600 fl., şi ar puté asigura după nóua lege acéstă pensiune printr'o mică contribuţiuue anuală. Contribuţiunea regulată de pensiune se dice, că va fi în viitoriu de 2 fl.

* (Dieta croată.) In dieta Croaţiei, carea se va deschide în curând se vor asterne mai multe proiecte importante precum sunt: proiectul despre procedura la comasare; proiectul despre dreptul pescuitului. Tot aşa se va asterne din nou şi proiectul pentru responsabilitatea funcţionarilor.

* (Fericirile lui Confucius). Fericit om care nu înţelege nimic, căci nu va fi rĕu nici el înţeles. Fericit om, care nu crede nimic, căci el nu se va înşela niciodată. Fericicit om, care n'are nimic, căci el nu va fi jefuit niciodată. Fericit om, care nu dă nimic, căci nu va fi rĕsplătit cu nerecunoscinţă. Fericit, om care n'are nevoe de advocat, că nu va perde nici un proces. Fericit om, care ocăreşte pe toţi, căci nu va fi niciodată acusat de pe nepărtinire. Insĕ cel mai fericit dintre fericiţi este omul, care are puţin de mâncare, că nu-şi va strica niciodată stomachul.

Bibliografic.

A apărut şi se póte procura dela autor: *Istoria Naturală în scólele popolare.* Indegetări metodice de Dr. Daniil P. Barcian profesor seminarial,

Lucrare publicată şi în a VI-a programă a „Institutului pedagogic-teologic archidiecesan" din Sibiiu (8° M. 75 pag. Preţul 40 cr.

Cuprinsul: Scopul învĕţământului în scóla poporală în general — Interesul pedagogic şi influenţa lui asupra desvoltării caracterului. — Rolul istoriei naturale în învĕţământul educativ prin participarea ei la cultivarea diferitelor specii ale interesului pedagogic. — Principii pentru alegerea materialului de predat din istoria naturală. — Modalitatea de procedare la predarea materialului ales Aplicarea treptelor formale la predare.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Ceva despre bănci şi despre biletele de bancă.

(Urmare.)

Nu economisând o parte de metal intrebuinţat în circulaţiune face biletul de băncă cel mai mare serviciu, ci prin uşurinţa de a cruţa sub semnul circulaţiunei, dar acest semn se fie în metal sau în hârtie. Sĕ me esplic. Când biletul aduce în combinaţiuni de credit mai avansate la deschiderea de conturi curente, la virimente în registrele bancelor, la compensaţiuni; când el conduce la crearea cecurilor, cari sunt mandate trase asupra bancelor, în care depositele de valori efective au fost împlinite de mai nainte, atunci el face mai mare serviciu decât prin întinderea lor materială nu fac aurul şi argintul. Cunosc toţi căile ferate, acéstă minunată invenţie care acum un pătrar de secol şi mai bine era adusă la îndoélă prin spirite puternice astădi însĕ este familiară la tótă lumea.

Fie-care scie, că aceeaşi forţă intrebuinţată la tragere, póte servi miscând convóie mai grele, când acestea vor fi plasate pe dóue bare de fer paralelle aşedate de asupra pămêntului, în loc de a le rostogoli pe pământ chiar. Ceea-ce este adevĕrat despre vagóne tot aşa este şi de bilete. Ele sunt pentru circulaţiune bogăţii ér vagónele pentru transporturi. Fără îndoélă dacă circulaţiunea devine mai uşóră, mai repede, acelaşi numĕr de vagóne póte furnisa o muncă mai abundantă, sĕ servéscă ca mijloc de dus şi de adus ceea-ce sĕ face cu o iuţală considerabilă şi la transportul unei mari cantităţi de mărfuri; dar dacă căile ferate posed deja vagónele necesare pentru transportul tuturor prooductelor ce li se încred, credeţi că căile ferate vor câştiga construind nóue vagóne? Se vor înmulţi vagónele dacă cantitetea productelor de transportat remâne aceaşi, dacă iuţéala circulaţiunei şi-a jucat rolul, vagónele prisosinde vor rĕmâné disponibile. Tot aşa este şi cu circulaţiunea: biletele prisosinde ce s'ar voi sĕ se emită când acéstă maşină a circulaţiunei ar fi completă, n'ar forma o bogăţie nóuă, ci ar rĕmâné disponibile.

Me înşel: aici efectul ar putea fi mai funest, decât la înmulţirea vagónelor. Vagónele puse în disponibilitate lasă, că aduc o perdere de interese după capitalul întrebuinţat, pot sĕ fie însĕ întrebuinţats mai târdiu. Dar încât privesce circulaţiunea financiară, nunumai ca escedentul nu servă la nimic dar el este păgubitoriu.

In adevĕr aceste bilete create mai mult mână o cantitate corespundĕtóre de numĕrar şi îl esportéză. In timpuri normale nu se observă decât puţin acésta; dar îndată ce un punct negru se iveste pe horizont, dacă încrederea se strică, se recurge la realisări, fie-care cere atunci aur, în loc de bilete, se plătesce scump economia ce a voit sĕ se facă pe maşina circulaţiunei. Dacă cineva nu esportéză aur dacă este esportat deja în o astfelin de mĕsură că nu se mai póte mări acéstă trimitere în afară, ce ar resulta din acéstă prisosinţă de bilete? O ingreunare a circulaţiunei, schimbul preţului tuturor lucrurilor, o scumpete mesteşugită, care va începe totdeuna a apĕsa pe aceia care nu se îndoesc de loc, dar cari sunt cele dintâiu victime ale aceleia ce e mesteşugită în instituţiunile relative la circulaţiune asupra clasei muncitóre. Salariul nu se va schimba aşa de iute ea preţul lucrurilor. Va esista o scumpete mesteşugită a productelor şi salariile vor rĕmâné la acelaşi nivou. Cei cari lucră şi cari au mai puţine de perdut sunt cari vor plătí spesele acestui rĕu resboiu financiar.

Cineva a dis: Dar uşurinţa în creaţiunea biletelor este o mare comoditate pentru muncă, fiind că ea conduce la scăderea escomptului şî la scăderea etalonului de interese. Aici încă dacă nu mi fac ilusiune sper a fi adus óre-care convingere şi a fi demonstrat că nu prin mijlocul unei creaţiuni mesteşugite sĕ ajunge la scăderea etalonului de interese. Sper că am demonstrat cât trebue sĕ se ia în vedere atât relativ la etalonul de interese cât şi la tot ce se ţine de vastul domeniu al finanţelor contra conclusiunilor precipitate şi aparenţelor, care pot induce în eróre. Fară îndoélă scăderea etalonului de interese este un lucru escelent. Unul dintre economistii nostrii cei mai mari se dicem mai bine unul dintre cei mai mari ómeni de bine Turgot, prin o imagine deplină a arĕtat care trebuiau sĕ fie consecinţele acestei scăderi. El a arĕtat, că etalonul de interese influinţéză faţă de producţiune ca valurile mărei faţă de continent. Cu cât valurile scad şi lasă descoperiţi noui ţĕrmuri, permit industriei omenesci a se îngrigí şi a face sĕ créscă bucate colo unde marea îşi preumbla valurile sale fără folos pentru nimeni.

Acésta îi adevĕrat, dar cu ce condiţiune? Căci tóte cestiunile în lume (si tot ce causéză divergente de opiniuni), tóte cestiunile sunt complecse, erórea vine urmându-se perdênd din vedere un adevĕrat adevĕr fără a ţiné cont de alte adeveruri tot aşa de adevĕrate. Acesta-i punctul de interjecţiune al acestor adevĕruri, care singur póte duce la adevĕr chiar.

Numĕrul adevĕrurilor este mare, veritatea este una. Da, scăderea interesului este de dorit dacă tóte lucrurile ar rĕmâné asemenea. Ce esprimă interesul? Sacrificiul întărit prin munca presentă cu beneficiul muncei trecute; acest sacrificiu sĕ presintă sub dóuĕ forme: forma absolută și forma relativă. Dacă tóte lucrurile ar rĕmânea asemenea, este evident că cu cât scade sacrificiul absolut câstigă mai mult prin munca ḑilei; dar dacă producțiunea este mai fecundă, dacă grație instrumentelor ce se întrebuințéză diversele elemente ale bogăției de care dispune cineva trebue sĕ dea resultate mai abundante, partea părăsită prin muncă și care infățișază sub raportul absolut, póte fi mai considerabilă, va fi sub raportul relativ mai mică; vĕḑênd totalitatea producțiunei.

Acésta este ceea-ce esplică fenomenul ce l'am desvoltat' fiind că aduce un duplu învĕțământ. (Va urmá.)

Mulțămită publică.

Prea onoratul dn Michail Cirlea, notariu public reg. în Abrud a binevoit a intabula una parțială de 9 jug. catast. donată bisericei nóstre de Nicolau Bóncăș și soția Sava; fără a pretinde vre o remunerațiune.

Pentru fapta marinimósă a Spect. d-sale efeptuită în interesul bisericei și poporului nostru credincios, — Representanța bis. nóstre îi aduce și pe calea acésta mulțămitele sale, dorindu-i dela bunul D-deu sănĕtate statornică, mângăere și tărie sufletéscă pentru de a puté suporta cu bărbăție perderea regretabilă ce a îndurat prin mórtea prea timpurie a mult iubítei sale soții și d ne, carea a fost cunună de aur pe capul seu, chip de blândețe și model de adevĕrată mamă a sĕracilor și celor asupriți de sórte.

Primesce P. O. d-le condolențele nóstre regretabile și mulțamita nóstră, ca un semn al iubirei și stimei, ce vi-o păstrăm.

La însărcinarea comit. paroch rom. gr. ort.
Sohodol la 27 Septembre v. 1890.

Nicolae Motora,
paroch gr. or. preș. com. paroch

Loterie.

Mercuri în 22 Octobre 1890.

Sibiiu: **53 13 55 7 58**

Nr. 581. [485] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișórei, se escrie concurs cu terminul 15 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc.

2. Hendorf, cu salariu anual în bani 80 fl. 12 parcele de pământ, dreptul de a îngrășa un rîmătoriu de la ghindă, cuartir gratuit și lemne pentru foc; cu îndatorirea a ținea strană în dumineci și sĕrbători.

3. Șarpatoc, cu salariu anual de 90 fl. cuartir și lemne de foc.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, sĕ se înainteze subsemnatului oficiu până la terminul sus indicat.

Sighișóra, 26 Septembre 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 303. [487] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătorésă la scóla confesională gr. or. Borgoprund se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. salariu anual 240 fl. (dóuĕ sute patruḑeci florini)

2. Folosirea grădinei scólei în mărime de un juger 1271 °☐.

3. Șese orgii vienese de lemne pentru foc.

4. Folosirea alor 2 chilii din edificiul scólei ca locuință.

5. Paușalul necesar pentru trebuințele oficióse scolastice.

Concurentele au a'și asterne suplicele instruate cu documentele necesare conform legei, oficiului protopresbiteral gr or. al tractului Bistrița.

Borgo Bistriță în 20 Septembre 1890.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresb.

Nr. 444. [486] 1—3

CONCURS.

Pe basa resoluțiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 31 August a. c. Nr. 5507 B. prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa II. Covasna, protopresbiteratul Trei scaunelor, pe lângă parochul Nicolae Comșa, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt o terțialitate a veniturilor parochiei de clasa a II-a.

Reflectanții au a-și așterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral in termin deschis.

S. Sân Georgiu, 23 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Dimitrie Coltofean,
protop.

Nr. 232. [484] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie gr. or. din Stremți protopresbiteratul Alba Iulia se escrie concurs în urma prea grațiósei ordinațiuni consistoriale ca senat bisericesc dato 15-lea Maiu 1890 Nr. 2983 B. cu terminul mai jos indigitat.

Tóte venitele acestei parochii devenită vacantă s'au regulat în ședința comitetului parochial ținută la 23 Aprilie 1890 și dau un venit anual de 929 fl. 50 cr. din care venit 29 fl. conpete Cantorelui; și din care sumă are fiitoriul paroch a și solvi cuartir, neavênd parochia casă parochială corespunḑĕtóre.

Doritorii de a ocupa acest post parochial, au a'și asterne concursele lor conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de 30 ḑile dela prima publicațiune observênd, cum că concurenții se pot informa despre starea parochiei la oficiul parochial și protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, 24 Septembre 1890.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordășan,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	**10.50**	—
Budapesta	**9.25**	2.—	7.35	**6.10**
Szolnok	**11.22**	4.05	11.07	**9.28**
P. Ladány	**1.07**	5.46	1.20	**11.38**
Oradea-mare	**2.24**	**7.01**	3.02	**1.51**
	2.32	**7.11**	3.09	**2.06**
Mezŏ-Telegd	**3.02**	**7.41**	3.48	**2.46**
Rév	**3.33**	**8.16**	4.31	**3.40**
Bratca	—	—	4.54	**4.03**
Bucia	—	—	5.14	**4.25**
Ciucia	**4.26**	**9.05**	5.40	**4.51**
Huiedin	**4.58**	**9.35**	**6.22**	**5.32**
Stana	—	—	**6.38**	**5.49**
Aghireș	—	—	**6.59**	**6.17**
Ghîrbou	—	—	**7.11**	6.28
Nadișul ung.	**5.49**	—	**7 24**	6.44
Cluș.	**6.02**	10.35	**7 39**	7.04
	6.12	**11.02**	**7.54**	8.30
Apahida	6.27	**11.23**	**8.11**	8.55
Ghiriș	7.30	**12.42**	**9.18**	10.31
Cucerdea	7.55	**1.18**	**9.49**	11.19
Uióra	—	**1.25**	**9.56**	11.27
Vințul-de-sus	—	**1.33**	**10 02**	11.35
Aiud	8.21	**1.55**	**10.22**	12.02
Teiuș.	8.37	**2.14**	**10.39**	12.26
	8.42	**2.24**	**10.57**	1.18
Crăciunel	—	**2.49**	**11.20**	1.54
Blaș	9.14	**3.02**	**11.36**	2.11
Micăsasa	—	**3.33**	**12.04**	2.49
Copșa mică	9.49	**3.48**	**12.23**	3.23
Mediaș	10.07	—	**12.39**	3.46
Elisabetopole	10 30	—	**1.08**	4.27
Sighișóra	11.06	—	**1.50**	5.39
Hașfalĕu	11.21	—	**2.06**	**6.02**
Homorod	12.37	—	**3.20**	**7.51**
Ágostonfalva	—	—	**3.56**	**8.36**
Apața	1.26	—	**4.19**	**9.10**
Feldioara	1.47	—	**4.44**	**9.44**
Brașov	2.23	—	**5.20**	**10.31**
	2.33	—	**5.30**	9.48
Timiș	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	**9.30**	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4,45
Predeal	1.08	—	4.10	**9.12**
Timiș	1.37	—	4.50	**9.41**
Brașov	2.13	—	5.50	**10.17**
	2.43	**4.00**	—	**10.32**
Feldióra	3.12	**4.44**	—	**11.18**
Apața	3.32	**5.20**	—	**11.30**
Ágostonfalva	3.47	**5.47**	—	**11 51**
Homorod	4.20	6.35	—	**12.27**
Hașfalĕu	5.25	8.12	—	**1.35**
Sighișóra	5.45	8.47	—	**1 59**
Elisabetopole	**6.12**	9 29	—	**2.32**
Mediaș	**6.33**	10.10	—	**2.59**
Copșa mică	**6.46**	10.32	—	**3.13**
	6.48	10.42	**11.47**	**3.18**
Micăsasa	—	11.01	**12.04**	**3.33**
Blaș	**7.22**	11.37	**12.32**	**4.03**
Crăciunel	—	11.52	**12.44**	**4.14**
Teiuș	**7.51**	12.23	**1.06**	**4.36**
	7.58	1.23	**1.30**	**5.06**
Aiud	**8.15**	1.50	**1.54**	**5.24**
Vințul de sus	—	2.20	**2.16**	**5.45**
Uióra	—	2.28	**2.23**	**5.51**
Cucerdea	**8.45**	2.46	**2.39**	6.08
Ghiriș	**9.16**	3.33	**3.15**	6.47
Apahida	—	5.28	**4.32**	7.52
Cluș	**10.36**	**6.05**	**4.53**	8.10
	10.48	**6.26**	**5.32**	8.30
Nadișul ung	—	**6.42**	**5.48**	8.50
Ghîrbou	—	**6.58**	—	9.05
Aghireș	—	**7.24**	6 11	9.19
Stana	—	**7.47**	—	9.43
Huiedin	**12.01**	**8.27**	6.43	10.02
Ciucia	**12.31**	**8.49**	7.12	10.41
Bucia	—	**9.08**	—	10.56
Bratca	—	**9.28**	—	11.13
Rév	**1.10**	**10.04**	7.51	11.32
Mezŏ-Telegd	**1.36**	**10.41**	8.17	12.07
Oradea-mare	**2.01**	**11.06**	8.42	12.41
	2.08	**1.19**	8.47	1.09
P. Ladány	**3.31**	**3.31**	10.09	3.03
Szolnok	**5.11**	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	**1.55**	**8.15**
Viena	1.40	3.—	**7.20**	6.05

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	**10.50**	3.25
Budapesta	2.—	8.15	**9.40**
Szolnok	4.20	11.18	**1.02**
Arad	8.10	**3.50**	**5.27**
	2.20	4.10	**5.50**
	2.34	4.22	**6.02**
Glogovaț	3.05	4.46	9.23
Gyorok	3.23	4.58	6.34
Pauliș	3.39	5.16	6.52
Radna-Lipova	—	5.38	7.17
Conop	—	5.53	7.33
Bêrzava	—	**6.33**	8.20
Soborșin	—	**6.58**	8.49
Zam	—	**7.22**	9.16
Gurasada	—	**7.38**	9.32
Ilia	—	**7.54**	9.51
Branicica	—	**8.14**	10.18
Deva	—	**8.43**	10.44
Simeria (Piski)	—	**9.12**	11.14
Orĕștia	—	**9.34**	11.39
Șibot	—	**9.56**	12.05
Vințul de jos	—	**10.17**	12.26
Alba-Iulia	—	**10.44**	12.58
Teiuș			

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuș	—	12.59	**4 51**
Alba-Iulia	—	1.39	**5.27**
Vințul de jos	—	1.56	**5.44**
Șibot	—	2.23	6.06
Orĕștia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	3.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborșin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	**6.46**	9.54
Conop	—	**7.02**	10.09
Radna-Lipova	**5.49**	**7.36**	10.38
Pauliș	6.06	**7.50**	10.51
Gyorok	6.24	**8.03**	11.03
Glogovaț	6.53	**8.26**	11.27
Arad	7.06	**8.38**	11.38
	7.45	**9.05**	12.10
Szolnok	11.51	**2.25**	4.47
Budapesta	1.55	**5 50**	**7.45**
Viena	**7.20**	1.40	6.05

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	**4.05**	10.47	**7.10**	—
Șeica mare	**4.35**	11.17	**7.43**	—
Lómneș	**5.16**	11.58	**8.27**	—
Ocna	**5.47**	12.29	**8.59**	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	**9.23**	**7.35**

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	**9.50**
Ocna	8.02	4.09	4.58	**10.14**
Lómneș	8.30	—	5.25	**10.40**
Șeica mare	9.05	—	5.55	**11.10**
Copșa mică	9.34	—	**6.20**	**11.35**

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	**2.55**	8.20	2.56
Cheța	**3.25**	8.50	3.29
Ludoș	**3.41**	9.11	4.06
M. Bogat	**3.56**	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	**4.33**	9.57	4.34
Kerelŏ-Sz.-Pál	**4.48**	10.12	**5.10**
Nireșteu	**5.11**	10.35	**5.34**
Oșorheiu	**5.30**	10.54	**5.53**
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	**7.—**	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	**8.—**
Oșorheiu	—	10.—	**9.49**
	7.24	5.54	**10.20**
Nireșteu	**7.44**	**6.14**	**10.39**
Kerelŏ-Sz.-Pál	8.07	**6.37**	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.29	**6.58**	**11.23**
M. Bogat	9.02	**7.28**	**11.53**
Ludoș	9.35	**7.41**	**12.06**
Cheța	9.51	**7.57**	**12.22**
Cucerdea	10.23	**8.25**	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroșeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	**6.15**
Crivadia	2.51	2 51	**7.03**
Banița	11.26	3.30	**7.28**
Petroșeni	12.—	4.02	**8.15**

Petroșeni — Simeria (Piski)

Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	**6.04**
Hațeg	8.51	1.19	**6.43**
Streiu	9.41	2 09	**7.28**
Simeria	10.20	2.47	**8.—**

Arad — Timișóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7.05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	**6.06**
Timișóra	—	9.04	**6.50**

Timișóra—Arad

Timișóra	6.30	**1.10**
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	7.40	10.50	3.56	**9.30**
Turda	8.—	11.10	4.10	**9.50**

Turda — Ghiriș

Turda	6.05	9.40	2.40	**8.20**
Ghiriș	6.25	10.—	3.—	**8.49**

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	**5.—**	11 23
Odorheiu	**7.49**	1.50

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighișóră	—	10.52	—5.28

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	**4.—**
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistrița	—	—	—	9.59

Bistrița—Murĕș Ludoș

Bistrița	—	—	—	1.16
Țaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕș-Ludoș	—	--	—	**7.21**

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor responsabil Nicolau Ivan. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 108 Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Octobre 1890 *Anul XXXVIII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

„Unitatea în acțiune."

Sibiiu 12 Octobre.

Cancelaria aulică, care era chemată a dirige afacerile administrative ale Transilvaniei, convocase pe ḑiua de 20 Ianuariu 1861 o conferință la Alba Iulia, în scopul de a compune o lege electorală pentru Ardél.

Conferința avé sĕ se compună din 40 membri, dintre cari 20 magiari, 10 sasi și numai 10 români.

Tendința era dată pre față prin numĕrul, în care era representată fie care națiune.

Era vorba de a face o lege electorală nedréptă pentru români, o lege, după care din maioritate ce sunt, sĕ i reducă la minoritate.

Ce fac românii în fața conferinței?

Merg ei orbesce la Alba Iulia, se înțeleg ori nu se înțeleg, face fie care de capul lui?

Dómne păzesce!

Archiereii români conchiamă o conferință de 100 membri, fie-care archiereu câte 50 din fruntașii sei, acestia se adună la Sibiiu, țin 4 ședințe prealabile, statoresc programul de lucrare pentru conferința regnicolară din Alba Iulia, și guvernul țĕrei ține cont de postulatele românilor, căci atunci era „unitate în acțiune".

Sunt de atunci aprópe 30 de ani.

Raporturile între români și magiari aḑi sunt cu mult mai înăsprite, lupta e cu mult mai vehementă, și aḑi avem mai mare lipsă de „prudență," tărie de caracter și de frățietate cu celelalte popóre" cum am avut la 1861, când Șaguna a accentuat aceste cuvinte de despărțire celor întruniți.

Aceste trebuia sĕ le împrospĕtăm confraților nostri dela „Luminătoriul", cari în Nrul 67 al acelui ḑiar ne tractéză pe noi cei dela „Tel. Român," cu „ghiolduri, impunsĕturi și mișelesci suspiționări" de care geme primul articul al acelui numĕr.

Ce am ḑis noi?

Faceți-ne posibil ca sĕ intrăm și noi cu voi la o lucrare comună, nu ne luați preste picior, nu ve credeți numai pe voi de infalibili în politică, căci timpurile sunt grele și avem lipsă de prudență, tocmai acum, și avem mai mare lipsă că se ne presentăm solidari în lucrările nóstre, așa după cum esemplu avem în lucrarea celor dela 1861.

Partida națională — (noi suntem cea nenațională?) — prin un organ al ei începe a ne da la „ghiolduri, la mișelesci suspiționări și împunsĕturi" fără ca noi sĕ o fi provocat la aceste.

Am ḑis în nenumerate rênduri, că până ce politica românéscă nu va fi condusă de cei ce au și pricepere și autoritatea recerută de a o conduce, ne duce din desastru în desastru, ne duce dela faliment la faliment și ne mâncă și ce am câstigat în ḑile mai bune.

Acésta este convingerea nóstră aḑi, a fost totdeuna de ani 38, de când ținem stindardul ḑiarului

Conferința din 27 este convocată fără nici un incident, am ḑis în Nr. 102, aḑi nu e vorbă de alegeri, ci după cum aflăm din ḑiarele strĕine, din „Münchener Allg. Zeitung" de a absolva comitetul de o indatorire luată la 1887, acum însĕ o spunem și mai limpede e o lucrare pe pipăite, fără nici o pregătire, fără nici o chipsuială. Totul e vorbă de reclam, dar nu de fericirea poporului român, care după o atare lucrare pre atari base, nu se va scí validita nici odată.

Nu dela noi dela români atêrnă schimbarea sistemului dualist, dacă cehii cei mai puternici decât noi, dacă croații nu l pot schimba, noi cu greu credem că-l vor schimba delegații românilor din cercurile electorale, cari dela 1881 încóce s'au întrunit în trei rênduri fără sĕ fi făcut vre o ispravă.

Românii numai atunci vor isbutí în politică, când va fi „unitate în acțiune."

Impărțiți în grupuri politice, impărțiți în grupuri confesionale, mână apa pe móra contrarilor nostri.

Nóue nu ne dă mâna sĕ acceptăm dóuĕ puncte din programul statorit la 1881 și cei ce au stabilit acel program încă sciu fórte bine, că abandonând actualele base de drept au mărit prăpastia între magiari și români de așa, că cei dintâiu nu stau de vorbă cu susțiitorii acelui program.

Cumcă sta vor magiarii de vorbă cu noi, când vom accepta actualele base de drept despre acésta nu mai încape nici o îndoélă și noi i asigurăm pre marii politici dela „Luminătoriul" că chiar și numai o apropiore între români și magiari va fi cu mult mai avantagiósă decât isolarea, persecuțiunea și neincrederea reciprocă ce domnesce aḑi.

Magiarii aḑi au puterea în mână și nu o vor împărțí bucuros cu aceia, pe cari i cred ei de neimpăcați dușmani ai lor.

Și după programul statorit la 1881, magiarii sunt de credință, că românii le sunt dușmani, sunt de credință, că tind la desfacerea intregității statului ungar prin reclamarea autonomiei Transilvaniei, și aḑi nu e ungur, care sĕ nu strige din resputeri „unio vagy halál"

Nu ne este ertat nóuĕ românilor ca sĕ i lăsăm pe unguri în credința acésta, trebue sĕ i convingem, că noi numai în marginile actualelor base de drept voim sĕ ne validităm pe terenul național, atât ca națiune cât și ca biserică.

Și ar fi cea mare neghiobie și netact politic din partea magiarilor, când nici atunci nu ar căuta puncte de întâlnire cu noi, atunci când noi le am intinde mâna frățéscă ca sĕ ne împăcăm.

Și de pace au lipsă magiarii ca și noi.

Rĕmași și ei în cultură, rĕmași în cele industriale, tributarii Austriei în cele economice, nu pot avé nici plăcere, nici timp de perdut în lupte cu cetățenii de altă limbă, dacă nu vor sĕ ajungă sĕ se oboséscă odată și se pérdă tot ce au câstigat dela 1867 încóce spriginiți de factori puternici, al căror sprigin încă ar putea se înceteze odată

Este deci în interesul lor ca și al nostru apropierea și noi numai pentru o apropiere sinceră suntem și lucrăm, fără ca se renunțăm dela drepturile, ce ni se cuvin ca civi ai statului.

Unde este aici trădarea?

Unde este aici mișelésca suspițiune? Unde este aici o abandonare a politicei naționale?

Noi credem, că nimic nu stă din tóte aceste și numai ambițiunea órbă póte impinge pe ómeni ca sĕ ne suspiționeze lucrarea nóstră cea corectă și adevĕrat românéscă.

Aceste eram datori sĕ le rĕspundem fraților dela „Luminătoriul" ca sĕ fie și ei luminați și orientați.

Revista politică.

Cu ḑiua primă a sĕptămênei viitóre se intrunesce conferința românilor conchiemată prin advocații: Ioan Rațiu și Iuliu Coroian.

Foile magiare și preste tot presa strĕină a luat act de acest eveniment, comentându-l în chip și feliuri.

„Zavasta" un ḑiariu sêrbesc în Neoplanta condamna pasivitatea de până acum și sfătuesce pe români sĕ se pună pe terenul activității, ca astfeliu în unire cu celelalte naționalități sĕ pótă purta cu mai mult succes strindardul de luptă. După numita fóie e timpul cel mai oportun lupta în contra magiarisărei, pentru-că cehii și slavii din Austria au început acum lupta contra germanisărei.

În ajunul acestei conferențe apare o notă discordantă între ḑiarele „Tribuna" din Sibiiu și „Gazeta" din Brașov. „Tribuna" voesce se apară, că conferența s'a conchiemat mai mult la stăruințele ei; ér „Gazeta" nu e împĕcată cu terminul convocărei din motiv, că nu s'au făcut pregătirile necesare, directorul ei și tot deodată președintele clu-

---

FOIȚA.

Vilma Malborg.

Studiu din viața reală

de

Octave Feuillet.

(Urmare.)

Fericirea este egoistă și órbă. Contele și contesa d'Argennes nu luau în sémă apucăturile acestei naturi violente, sĕlbatece, care se domina pentru a și ascunde simțirile inimei. În tinera fată ei vedeau tot pe mica copilă, și atribuiau acéstă întristare escentrității și capriciosului ei caracter, pe care numai timpul le-ar putea îndrepta.

Astfel erau lucrurile, când isbucniră tristele evenimente din 1870. Prințul Malborg și Vilma părăsiră Parisul în luna lui August, pe la începutul resbelului fără ași putea lua rĕmas bun dela Angelica și Bernard, care se găsiau la Vivarais. Contele d'Argennes tot timpul rĕsboiului se conduse ca un valoros gentilom și ca un bun frances. El își făcuse datoria consciincios; și intorcêndu-se sănătos din câmpul de bătaie, își găsí soția, care nu încetase de a plânge și a se ruga asteptându l. Acum înțelese el, că iubirea ce simța pentru dênsa crescuse, se mărise, se imfrumsețase, îl adusese în stare acum, se înfrunte ori-ce pericul simțindu-se stăpân și a totputernic pe viitoriul lui. Prințul Malborg, care se retrase în Moravia cu Vilma nu cugeta deocamdată a se întórce la Paris. Nepotului seu Bernand i scria la început fórte des, apoi și scriserile devenira mai rare. Vilma nu scria decât de dóuĕ ori pe an, în așa mod prietinia cea mai bună se strică. După patru ani, amintirea prințului și a fiicei lui începuse a dispăria din inima contelui și contesei d'Argennes, când primiră scrisórea, care anunța mórtea prințului, și care trebuia sĕ i unéscă din nou.

Vilma Malburg sosi la Paris într'o séră de érnă. Bernand și Angelica o primiră la gară și o conduseră la castelul d'Argennes. In trăsură fura schimbate cele mai dulci cuvinte, sărutări, ale acestor trei inimi, fericite de a se vedea érăși impreunate. Vilma le mulțămì, se găsí fericită în mijlocul acelora, ce i vor ține loc de familie de acum înainte. Ea fu simplă și elocuentă. Bernand nu putu asculta fără a fi mișcat, vocea armoniósă care i mulțumia, și care-i povestia tremurênd mórtea prințului Malborg; acésta mișcare crescu mai mult, când ajunsi acasă putu se admire la lumina lămpilor uimitórea frumsețe a Vilmei Tinăra fată nu perduse nimic din ce promisese ca copilă Talia ei frumos desinată, era mlădiósă, subțire, elegantă. Espresiunea cam sĕlbatică a ochilor ei păria inteligentă și mândră.

Rochia ei cea négră făcea sĕ se vadă mai bine albeța obrazului, în care străluciau ca dóuĕ scântei ochii ei adênci. Frumosul ei pĕr galbin-auriu cădía împregiurul fruntei ca o corónă, dând acestei fisionomii o înfățișare răpitóre. Cât despre caracterul ei, cu tóte că fu greu de judecat în câteva óre, păria a se fi transformat și îmblânḑit, a-și fi perdut într'u câtva rĕutatea de altădată. Din trecut, din sentimentul ce-l desteptase în inima ei, căsătoria între Bernand și Angelica, nu mai păstra în aparență nici o amintire, ea sărută pe vară-sa fără nici o grijă. Vilma le păru ca tóte fetele de etatea ei, și unele mici schimbări resultau din frumseța ei, în ḑilele ce urmaseră, ea sĕ silí se i întărésca în acésta idee. Din întâia întrevedere seriósă ce avu cu Bernand, și în care el îi vorbí de viitoriu ea îi spuse că-l va asculta, consiliele lui vor fi ordinul, și ori când va fi gata se primésca un soț ales dela el. Cu tóte aceste îl rugă se nu o grăbésca cu măritatul. Era încă sfărâmată de nenorocirea ce venise asupra ei, și ar dorí se trécă cel puțin un an înainte de a se determina spre acest pas. (Va urmá.)

bului naţional dela Braşov n'a fost consultat şi nici n'a stiut nimica de convocare. Tot deodată e măchnită acésta fóie şi pentru că dl advocat Coroian s'a lăsat în discusiune cu un ḑiarist magiar şi destupându-şi astfeliu „butea“ espunerilor, presa magiară face mare capital din ele.

„Tribuna“ voind prin pildă sĕ acopere neînţelegerea în „formă“ pentru a cărei discuţie va fi timp după conferinţă, o capacitéză astfeliu: *De multe-ori se întêmplă la lupte, că generalii î-au disposiţiuni, care sub comandanţilor nu le convin şi póte că nici că le ţin potrivite, dar deşi sub comandandantul are voie de a remonstra la consiliul generalilor, nu se pomenesce ca el se nu se supună disposiţiunilor luate de forul competent. Căci un astfel de comandant care se impotrivesce, se consideră şi tractéză în tótă lumea de trădător.*

Desluşirile ce le a dat ministrul de instrucţiune publică, cont. Csáky, cu privire la purtarea matriculelor a nemulţămit pe clerul romano-catolic şi lasă la îndoială pe celelalte confesiuni. Ministrul a căutat sĕ câstige un modus vivendi prin acea, că atestatele de botez se vor imanua preoţilor pe calea autorităţilor civile. Preoţimea catolică nu e îndestulită nici cu acésta şi se afirmă că papa însuşi nu ş'a putut da învoiala. Clerul romano-catolic voesce sĕ însceneze demonstraţiuni cu toţi membrii bisericei chiar contra art. de lege 53 din 1868. Ministrul a rĕspuns la o interpelare mai nóuă că dênsul póte constata pe basa declaraţiunei maiorităţii episcopilor, că circularea sa din Februariu nu atinge întru nimic dogmele bisericei catolice.

Ḑiarele engleze aduc vestea, că, după intrevederea cancelarului german, general Caprivi, cu primul ministru al Italiei, va urma imediat o întâlnire a dlui de Caprivi cu lordul Salisbury. Impĕratul german, se ḑice, doresce fórte mult ca Caprivi, cancelarul seu, se facă personală cunoscinţă cu primul ministru englez.

După părerea presei austro ungare, în acéstă întrevedere se va afirma posiţia pretenéscă pe care o are Englitera faţă de alianţa păcei, a cărei putere s'a manifestat de curênd în primirea ce a avut-o discursul dlui Crispi în cercurile hotărîtóre din Austro-Ungaria şi Germania.

Nu acésta e părerea ḑiariului rusesc „Novoie Vremia“, cel care colportase deunăḑi vestea sensaţională că împĕratul german ar fi propus, ca resolvare a cestiunei bulgare, uniunea personală a României cu principatul de peste Dunăre.

Acest ḑiar are sĕ facă şi acum destăinuiri de politică înaltă, tot atât de sensaţionale, dar, după afirmarea oficióselor austro germane, tot atât de puţin întemeiate.

„Novoie Vremia“ spune că un diplomat cunoscut austro ungar ar fi afirmat corespondentului ei din Viena, că nimic nu face sĕ se resimţă mai neplăcut retragerea dlui Bismarck de pe scena politică, de cât rolul important ce începe sĕ l jóce acum pe aceeaşi scenă dl Crispi. Pe când înainte ministrul president al Italiei se arata mulţămit cu onórea d'a face parte din alianţa celor dóuĕ imperii, acum el cere folóse directe, ameninţă cu prietenia Franciei.

Acelaşi corespondent al ḑiariului rusesc ar fi aflat că lordul Salisbury are o antipatie formală contra dlui Crispi; nu-i póte ierta mai ales cochetarea cu Francia.

După părerea ḑiarului rusesc dar, întrevederile dintre cancelarii şi miniştrii presidenţi ai puterilor, de cari e vorba, ar însemna că s'ar simţi trebuinţă urgentă d'a se aplana neinţelegeri, d'a se evita mici conflicte cari cu vremea ar putea sĕ crescă şi sĕ amenințe ecsistenţa alianţei întreite.

„Pester Lloyd“, care reveléză tóte acestea, nu crede că e nevoie se le desmintă cu contra-afirmări din cercuri mai bine informate de cât acelea din cari se inspiră ḑiarul rusesc. Oficiosul ungar crede, că'e de ajuns se citeze invenţiile obicinuite ale ḑiarului „Novoie Vremia“, cum a fost de pildă şi aceea despre unirea personală a României cu Bulgaria, pentru ca să convingă pe ori-cine, că afirmările ḑiarului rusesc sunt luate din vênt.

Organisarea clerului în Romàniei.

Sub acest titlu cetim în ḑiarul *„Tutova“* între altele:

Sĕ luăm sutele şi miile de posturi create în tóte ramurile activităţii nóstre de stat şi vom ajunge la adevĕrata conclusiune, că toţi bărbaţii nostri de stat până în moment nu au luat o hotărîre bărbătéscă, de a organisa clerul, care este temelia cea puternică în organismul statului.

Biserica la noi decade pe ḑi ce merge: spiritul religios moral, simţemintele nobile de om cult şi civilisat, cari le desvóltă şi le întăresce religiunea crestină, au început a se perde. Reverinţa tradiţională a românului faţă cu cele sânte abia se mai simte ici colea în straturile nóstre sociale. Religiunea au rĕmas o funcţiune; servitorii altariului lui Christos, cari odinióră însufleţia poporul şi l desceptau la viaţa nóuă, la aspiraţiuni mari de patriotism, la conservarea neatinsă a moravurilor strămoşesci, la iubirea aprópelui, la castitatea în viaţă familiară, acei preoţi ai altariului lui Christos astăḑi mai că nu se vĕdu, vócea lor rĕsună a deşert, ei sunt despectaţi de lumea pretinsă cultă,' şi nobila lor misiune de altă dată, de a da tonul redesceptărei şi al moralei în popor, este sfêrmată de nenorocita stare de decadinţă, în care se găsesc ei atât în privinţă morală cât şi mai cu sémă materială. Causele acestei decădinţe sunt lesne de esplicat: Nimenea nu se gândesce la ei, nimenea nu li-a luat încă în serios sórtea, posiţiunea lor e de tot deplorabilă!

Preotul în regatul român, în starea de decadinţă, în care a ajuns astăḑi, este mai rĕu privit decât cel de pe urmă vătăjel de stat. — Sórtea lui este lăsată la discreţiunea tuturor: nici o speranţă pentru el în spre bine.

Dacă ne gândim la trecutul nostru istoric religios şi rĕsfoim vechele aşeḑăminte ale pioşilor nostri strămoşi, descoperim sutele de milióne dăruite prin testăminte pentru lăcaşurile sânte ale ţĕrei şi în scop, de a întărí şi înălţa pentru vecinică prestigiul preotului nostru în faţa turmei crestine.

Din aceste sute de milióne, rĕmase în pămêntul străbun al ţĕrilor surori, se cuvine astăḑi sĕ dăm, acum imperios şi clerului nostru de mir.

Cuvine-se cu drept cuvênt, că ţara sĕ nu mai întârḑie un moment măcar cu ridicarea prestigiului preotului român, ci sĕ-l scótă repede din starea de meserie, voind sĕ nu ajungem noi românii mai rĕi de cât tóte naţiunile din giurul nostru mai puţin culte decât noi.

Fără o lege urginte, care sĕ reguleze în mod stabil şi drept posiţiunea preotului, sĕ nu creadă cine-va, că putem spera într'un viitoriu ferice.

Nu este de ajuns că s'a creat un început de facultate teologică: putem sĕ mai creăm încă şi trei facultăţi de asemenea natură, şi sĕ fim bine încredinţaţi, că dacă nu vom asigura sórtea viitoriului preot, toţi acei tineri, cari vor lua doctoratul sau licenţa în teologiă, vor îmbrăţişa ori ce altă carieră, numai aceea de preot nu.

Esemple de acéstă natură avem deja destule.

Băeţi tineri, cari au terminat la noi cu mare succes, seminariele de gradul al II. ba chiar şi făcultăţi de teologie, nu şi-au părăsit cariera lor de preot, şi au intrat în alte funcţiuni de ale statului, unde aveau o perspectivă de un mai bun traiu? Câţi absolvenţi de seminarii dela noi din ţară nu îmbrăţişéḑă astăḑi posturi de magistraţi, profesori, medici, funcţionari administrativi şi altele din causa, că nu vedéu nici o perspectivă de esistenţă în spinósa lor carieră, pentru care s'au pregătit?

Astăḑi lupta pentru esistenţă este la ordinea ḑilei.

Voesci un servitor public sau privat ca sĕ-ţi satisfacă interesele în ori-ce sferă, nu ai decât sĕ-i dai esistenţă meritată conform posiţiunei lui sociale.

Sĕ nu ne facem ilusiuni: fără o organisare urginte a clerului şi fără asigurarea sorţii preotului român nu ne vom întări de loc temelia statului şi a frumóselor instituţiuni, ce ni-le am creat cu pactul nostru fundamental. Moralitatea în popor se menţine puternic numai cu religiunea şi cu preoţi demni şi luminaţi.

Regulaţi sórtea lor în mod onorabil şi veţi avé sinceri apĕrători şi propăgători ai religiunii strămoşesci. Ori-ce altă mĕsură de paliative póte în sensul unui bacşiş benevol, fie venit dela comune fie de la fonduri particulare, nu vor mai puté înălţa biserica română în faţa lumei civilisate şi nici nu va face sĕ crescă prestigiul preotului român.

Dacă statul a luat asupra şi conducerea şi organisarea tuturor instituţiunilor ţĕrei, apoi nu va puté scóte afară una din cele mai delicate sorginţi ale vieţei lui, care este cultul religios ortodocs.

Credem deci, că a venit rîndul şi clerului de mult.

Se agită de cât-va timp în continu acésta cestiune, fără sĕ se deslege odată.

Se nu se uite însĕ tristul adevĕr istoric: că poporul lipsit de pietate este fără îndoială poporul, la care a început a se forma germenele demoralisări şi asupra căruia biserica nu mai póte avé nici o influinţă.

Dacă voim ca naţiunea nóstră se ajungă la acésta durerósă margine, apoi nu avem decât sĕ mai întârḑiăm şi sĕ mai amânĕm regularea sorţii clerului nostru român!

Musica în scólele de pe Domeniul Corónei.

Dl Ioan Calender, administrarorul domeniului corónei, a trimis agenţilor sĕi o circulară prin care atrage atenţiunea învĕţătorilor scólelor de pe acel domeniu asupra obligaţiunei de a duce pe copii la biserică în fie-care Duminecă şi sĕrbĕtóre. D-nia sa se unesce cu părerea preotului Al. Popescu, învĕţătoriu din Cernica, care ḑice în „Lumina pentru toţi“ din Iunie trecut, că:

Ei sĕ ia parte activă prin cântarea trisaghielor leturgiei, fie după musica orientală, fie după cea occidentală. Aceste exerciţii pe lângă că aduc un serviciu pompos religiunei, apoi au şi o mare influenţă morală asupra spiritului elevilor nostri deprinḑêndu i de mici a şi iubí religiunea părinţilor lor... Aceste mijlóce, pe cât de uşóre atât de folositóre, încălḑesc moralul copilului, îi disciplinéză óre-cum şi îi desvóltă [illegible]ţul gustului către tot ce este bun şi util.“

Dl Ioan Calender indémnă pe agenţii sei ca sĕ stăruéscă pe lângă învĕţătorii şi învĕţătóre, ca se formeze coruri din elevii lor deprinḑĕndu-i a cânta melodii simple, luate în parte la cele admise la biserică, în parte din numĕrósele şi frumósele nóstre arii şi cântece naţionale din care de sigur se vor fi aflând câte unii care se cunóscă pe cele cântate prin părţile lor. In articolul menţionat mai sus sunt enumĕrate mai sus mai multe cântece fórte potrivite spre acest scop, precum: „Destesptă te române“, „O Românie“, „Ginta latină“, etc., cântecele „Plugarul“, „Columbarul“, din manualele de cânturi ale lui Mugur, Bunescu şi alţii.

Aceste indicaţiuni le face dl Ioan Calenderu numai pentru ca sĕ sé vadă în ce direcţie şi în ce limită doresce domnia sa sĕ se facă aceste eserciţii. Nu este vorbă ḑice domnia sa, ca domnii învĕţători şi învĕţătóre sĕ se încarce cu predarea în mod teoretic a unei nóue materii, nici de a mai cere minţii copiilor o nouă încordare. Pentru a da resultate practice, învĕţămêntul musicei vocale în scóla primară — şi cea rurală mai cu sémă — trebue sĕ fie dat fără nici un amestec de teorii şi de detalii technice.

La etatea, în care se află elevii invĕţămêntului primar, urechia şi vocea posed încă o minunată mlădire care le înlesnesce a prinde din auḑite şi a ţiné minte după puţine eserciţii bucăţi mai simple. Astfeliu se desvóltă o facultate care le póte deschide un domeniu întreg de distracţiuni plăcute şi care dacă ar fi neglijată, mai târḑiu nu se mai póte destepta.

A desvolta aci însemnătatea cântului şi a musicei pentru individ şi societate, ar fi de prisos, căci nimeni nu o mai discută.

Dl Ioan Calenderu citéză următórele rênduri astrase din cartea dómnei Kergomard, inspectóra grădinilor de copii din Francia:

„Copii trebue sĕ cânte, pentru că cântul este „un eserciţiu igienic care dă regularitate miscarei „plămânilor şi prin urmare şi respiraţiunei.“

„Trebue se cânte pentru că cântul este unul din „cele mai bune ajutóre ale disciplinei“.

„Trebue sĕ cânte pentru că cântecul „intipăresce „în chip nesters în mintea lor, cele mai multe lecţiuni ce li se fac.“

„Trebue sĕ cânte mai cu sémă pentru că cântul „este una din espresiunile cele mai naturale şi de „sigur şi din cele mai plăcute ale sentimentelor „intime cele mai bune: pentru că cântul dă accente „mai înalte, mai entuziaste simţirilor de iubire, de „bunătate, de recunoscinţă, de bucurie, de patriotism „pentru că cântul este o limbă ideală, care face mai „frumos ceea-ce e frumos, mai bun ceea-ce este bun.“

In trei locuri de pe domeniul corónei sunt deja înfiinţate coruri fórte satisfăcĕtóre.

Dl Ioan Calenderu mai cere, prin circularea sa ca agenţii sĕ îi comunice care dintre domnii învĕtori şi învĕţătóre scie se cânte cu vióra şi cu harmonium, şi care dintre domniile lor posed vióra şi care nu posed, pentru ca, în casul acesta, se li se trimită una dela administraţiune.

Cu chipul acesta vom putea ajunge sĕ avem coruri de plugari, cum sunt multe pe la românii din Transilvania, astfeliu că ţĕranii ar avé o distracţie mai morală şi mai higienică decât cele care îşi petrec serbătorile.

Totodata se vor împliní şi dorinţele suveranilor.

Proiect de lege despre instituţiunea pentru îngrigirea copiilor mici.

Cap I.

Problema instituţiunii pentru îngrigirea copiilor mici şi institutele puse în serviciul acestui scop.

§ 1. Problema instituţiunii, pentru îngrigirea copiilor mici, se cuprinde parte în a feri pe copii de trei până la şasă ani prin îngrigire de aprópe de pericolele, ce iar puté ajunge în absenţa părinţilor lor, parte în a promova desvoltarea lor corporală, spirituală şi morală, prin dedarea lor la bunaordine şi la cureţenie precum şi desvoltarea abilităţii lor într'un mod corĕspunḑĕtor etăţii (vêrstei) lor.

§ 2. Spre ajungerea acestui scop servesc: 1. Institutele pentru îngrijirea copiilor, conduse de institutóre, eventual sunt institutori de copii cualificați resp. cualificate. 2. Asile, sau pentru anul întreg sau provisore numai pentru timpul de véră. Aceste se conduc de îngrijitóre corĕspundĕtóre și în privința morală și în cea intelectuală.

§ 3. Institute pentru îngrijirea de copii și asile de copii pot ridica și susținé — cu observarea condițiunilor statorite în §§ ii 6—13 din acest proiect de lege: statutul, comunele, confesiunile, persónele juridice și privații. In privința obligămintelor comunelor dispun §§-ii 14—20 ai acestui proiect de lege. Comunele, confesiunile și persónele juridice nu sunt obligate decât sĕ arete inspectorului de scóle regesc deschiderea institutului pentru ingrigirea de copii, respetive a asilului de copii, éră persónele private sunt obligate a cere voia dela inspectorul de scóle regesc pentru înființarea institutului resp. al asilului.

§ 4. Toți părinții, sau tutorii din localitățile, în cari esistă un institut sau asil de copii, sunt obligați a trimite copii resp. tutelații lor în respectivul institut; se escepționéză numai aceeia, cari vor dovedí, că copilul fie acasă, fie într'alt loc undeva, are în continuu căutarea și supraveghiarea recerută. Acei părinți, sau tutori, cari nu produc acéstă dovadă, nici după provocare din partea autorităților competente și nici nu-și trimit copii, sau tutelații lor în institutul de îngrijire, sau în asil, pot fi pedepsiți de primăria comunei cu o pedépsă de 10 cruceri pană la 50 de florini în favorul cassei institutului de îngrijire, sau asilului. Acésta pedépsă se urcă gradatim și se póte aplica de repețite ori.

§ 5. A primi în institut, ori în asil, copii bolnavi sau hăbăuci, este oprit. De altmintrelea în privința sanitară au valóre și pentru aceste institute dispozițiunile din §-ii 27—35 ai art. de lege 14 din 1876 și cele din § 3 al art. de lege 22 din 1887.

Cap II.

Recerințele institutelor pentru îngrijirea copiilor și a asilelor.

§ 6 Institutele pentru îngrigirea copiilor și asilele de copii trebue se fie zidite corĕspundĕtor recerințelor sani-are și celor de siguranță contra focului. Zidirea trebue sĕ ibă încăperi de ajuns; acestea trebue se fie spațiόse, lumi-óse, ușor de aerisat, — într'o sală pot fi puși cel mult 80 e copii socotit pentru fie-care un spaț de cel puțin 08 me-i cuadrați. Casa în liber trebue sĕ aibă un loc potrivit-e joc, sădit, unde numai se póte, cu arbori. Localele scó-elor în timp de ferii se pot folosí spre scopul asilelor de véră

§ 7. Sub îngrigirea unei institutóre de copii, sau a nei îngrijitóre dintr'un asil nu se pot da mai mult de 80 e copii. Indată ce numĕrul copiilor a trecut preste 40, ins-itutórei trebue se i se pună la disposițiune o altă îngrijitóre, drept ajutoriu.

§ 8. In institutele pentru îngrigirea copiilor mici și ncât se póte și în asilele de copii permanente (care se țin este anul întreg) copii trebue se fie instruiți în rugăciuni, n vorbirea la înțeles și cânt. Ei trebue se fie ocupați cu serciții corporale și cu jocuri potrivite etății lor, din când n când cu deosebit respect la desvoltarea minții lor. Ase-nenea trebue se fie dedat copilul și la curățenie, la pur-are cuviinciόse, precum și la lucru de mână, care ii ține tențiunea încordată și ii sporesce abilitatea, fără însĕ se i bosască puterile trupesci sau spirituale. Fiind-că scopul asilelor de véră nu este altul, decât ocrotirea copiilor de acee cu drept cuvênt se póte pretinde ca în asilele de véră copilul se fie bine ocrotit, dedat la ordine, curățenie, purtare cuviinciόse și se fie ocupat cu jocuri. In asilele de véră pot fi primiți și copii mai mici de trei ani, dar în tot casul înțĕrcați. In institutele pentru îngrigirea copilor și în asile de copii ocuparea acelor copii în căror limbă maternă nu este cea magiară, se face de odată cu întroducerea lor în cunóscerea libei magiare, ca limbă a statului. Instrucțiunea prescrisă de art. de lege 38 din 1868, ca problemă a scólelor primare nu se póte face în insitutele pentru îngrijirea copiilor.

§ 9. Și institutele pentru îngrigirea copiilor și asilele sunt a se ținé deschise — cu respectarea relației comunei — des de deminéță până séra. Autoritatea de inspecțiune locală, provĕdută în §§-ii 21, 23 și 24, póte în timp de érnă se dea un timp mai lung de ferii, care însĕ nu trece preste o lună.

Cap III.

Despre îngrijitórele de copii și despre păzitóre.

§ 10. In institutele pentru îngrijirea copiilor numai astfeliu de institutóre (institutori) pot fi aplicate, cari au luat diplome într'un institut de cultură din patrie. Acele institutóre de copii, cari au absolvat în strĕinătate un curs de instrucție corĕspundĕtoriu celui prescris în §-ul 33, pentru notificarea diplomelor lor trebue ulterior se depună esamen de cualificațiune într'un institut din patrie autorisat de ministru cultelor și al instrucțiunei publică din limba magiară din elementele istoriei patriei, din constituție și geografie.

§ 11. De îngrijitóre diriginte în asile permanente (cari țin anul întreg) de copii pot fi angajate numai acelea persóne, cari au depus esamen practic înaintea inspectorului regesc de scóle și au dat probă, că sunt capabile a funcționa într'un institut pentru formarea și cultivarea îngrijitórelor de copii, sau într'un institut bineorganisat pentru îngrijirea de copii, și dacă despre acest esamen produc atestat. Despre cualificațiunea îngrijitórelor dirigente în asilele permenente și în cele de vară ministrul de culte și instrucțiune publicĕ va face instrucțiuni detaiate.

§ 12 In institutele pentru îngrijirea copiilor, susținute de stat, de comune, de confesiuni și persóne juridice, institutórele se denumesc pe viéță; ele pot fi amovate de comitetul administrativ comitatens (în Budapesta de magistrat) resp. de autoritatea superróră bisericéscă numai pentru întrelăsare culpabilă, pentru vre o transgresiune în contra moralei, pentru călcarea în picióre a datorințelor ei prescrise în legi și ordinațiuni, pentru vre o crimă sau transgresiune și și acésta numai pe basa unei disciplinări regulate. Astfeliu de sentințe totdeuna sunt a se substerne ministrului de culte și instrucțiune publică și adecă în causele disciplinare a instiutórelor denumite de stat, comune, sau persóne juridice spre a fi încuviințate, éră în causele disciplinare ale institutórelor denumite de confesiuni numai pentru a fi luate la cunoscință. Décă în contra institutórelor de copii, aplicate în institute confesionale, pentru îngrijirea copiilor, s'a făcut vre-o arătare și totuși nu s'a întrodus cercetarea disciplinară; atunci respectiva autoritate superióră confesionale, provocată fiind de ministrul cultelor și al instrucțiunei publice, este obligată a întroduce cercetarea disciplinară, îndată și despre resultat a face raport ministeriului.

§ 13. Salariul institutórei, sau al îngrijitórei îl ficséză întreținătoriul institutului pentru îngrijirea de copii, sau a asilului, după recerințele locale. Dar acest salariu pentru o institutóre denumită de stat, de comună, de confesiuni sau de o pesónă juridică, nu póte fi mai mic de 300 fl. afară de cuartir, în orașe cu locuitori preste 10,000 trebue se fie cel puțin de 400 fl. Salariul unei îngrijitóre de copii, aplicată într'un asil permanent, nu póte fi mai mic de 120 fl. afară de cuartir, éră cel al unei îngrijitóre de copii, aplicată în un asil de vară, nu póte fi mai mic de 10 pe lună Afară de curtir, ori ce alte naturalii, cari s'ar presta in loc de bani, pot fi socotite in suma salarului.

(Va urmá).

Convocare.

Pe basa conclusului comitetului central din 20 Octobre 1890 și în conformitate cu §-ul 20 din statute, am onórea a convoca a II-a adunare generală ordinară a „reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“ la Sĕliște pe 2 Noemvre a. c. st. n. la 9 óre diminéța.

Program:

1. Presentarea raportului general al comitetului central, a rațiociniilor pe anul 1889 și proectelor de buget pe 1890 și 1891.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Alegerea a doi membrii în comitet.
4 Discusiune asupra raselor de oi indigene.
5. Demonstrațiune practică despre fabricațiunea brânzei de casă.
6. Incercări practice cu plugul sistem „Sack.“

Domnii membrii ai reuniunei și toți amicii causei sunt prin acésta poftiți a participa la acéstă adunare.

Sibiiu, 21 Octobre, 1890.

Presidiul reuniunii.

Varietăți.

* (Personal). Comandantul de corp din Sibiiu bar. Svetenay și ceialalți generali din Sibiiu și Brasov au plecat la Sinaia se facă visită regelui României.

* (Chirotoniri). In dilele trécute au fost chirotonit întru presbiter clericul absolut Augustin Chețan, ales preot în Bobohalma, ér întru diacon clericul absolut Ioan Priscu, ales diacon la biserica sf. Nicolae din Brașov.

* (Regina României.) După o ședere de patru sĕptămâni la Llandudno, a părăsit acéstă stațiune balneară Mercuri 19 Septembre (1 Octobre), pentru a merge la Balmoral în Scoția unde regina Marei Britanii și Irlandei invitase pe suverana română. In ajunul plecării, regina primise visita A. A. L. L principelui și princesei Eduard de Saxen Weimar care se aflau asemenea la Llandudno. In diua plecării, M. S. primi o adresă din partea locuitorilor din Llandudno, prin care se aduceau mulțămiri suveranei nóstre pentru că a ales orașul lor de stațiune belnéră. Séra orașul era frumos luminat și pavoasat, ér în momentul plecărei un numeros public aclama pe regina. Joi 20 Septembre (2 Octobre), regina ajunse la órele 9 diminéța la Abredeen, unde astepta un tren special, trimis din partea reginei Angliei spre a o întimpina. La órele 10 Majestatea Sa ajunse la stațiunea Ballater, unde fu primită de AA. LL. RR principele de Walles, ducesa de Albany ducele de Clarence, principele și princesa Henri de Battemberg. Mai multe trăsuri ale curți conduseră pe înalții óspeți la castelul dela Balmoral, unde M. S. regina Angliei, AA. LL. RR. principesa de Wales și principesa Victoria asteptau pe suverana nóstră. După o ședere de 2 dile, M. S. a plecat la Edimburg, unde a petrecut diua de Dumineca 23 Septembre (5 Octobre), și a sosit apoi în cursul dilei de Luni, 24 Septembre (6 Octobre) la Londra. Sănĕtatea M. S. continuă a fi buna.

* (Suboficeri pedepsiți pentru episcopul Strossmayer). Se scie, că cu ocasiunea iubileului de 25 ani, episcopul Strosmayer a primit o telegramă dela sub-oficerii din garnisóna Banjaluca, cu subscrierea „Sub-oficerii regimentelor croate“. Autoritățile militare introducênd cercetare ia pedepsit cu arest pentru că au comis un intreit delict: Au gratulat făr a avé permisiune, au abusat de numele altor sub-oficeri și de numirea „regimente croate“, care nu esistă în lege.

* (Testamentul lui V. Alexandri.) Mercuri 3 curent s'a deschis de către tribunalul din Roman testamentul nemuritoriului poet Vasile Alexandri, în presența soției sale și a d-lui Buicliu advocatul d-nei Bogdan, fica defunctului.

Testamentul pórtă data 21 Septembre 1886 făcut în Mircești, și scris de mâna proprie a defunctului și coprinde următórele desiderate:

Lasă tot avutul seu cosistând: din moșia Mircesci și o vie la Socola din județul Iași celor dóuĕ nepóte ale sale Margareta și Elena, născute din căsătoria ficei sale cu d. Dimitrie Catargi.

Din usufructul acestor bunuri se va bucura până la mórte soția sa d na Paulina Alexandri cu condițiune:

a) A construí o capelă pe locul unde va fi mormêntul defunctului.

b) A construí o scólă încăpĕtóre pentru predarea învĕțămêntului primariu.

c). A înzestra trei fete sărace din Mircesci, dându-le câte 2 boi și o vacă.

Bardul și a mai esprimat dorința ca frumósa luncă de pe malul Siretului din Mircesci se nu fie esterminată nici odată prin tăere, și nici moșia se nu se instrăineze decât între membrii familiei.

Manuscriptele ce se vor găsi le donéză academiei.

Se presupune însĕ că s'ar mai fi aflând un testament la Paris.

* (Podul preste Dunăre). În 21 Octobre s'a aședat pétra fundamentală a podului preste Dunăre la Cernavoda. La solemnitate a luat parte regele Carol, principele mostenitoriu, metropolitul Iosif, directorul general al drumurilor de fer, toți ministri, inginerii români, președintele societății franceze „Fives-Lille, o mulțime de honorațiori și popor. După ceremonia religiósă și aședarea petrei fundamentale s'a dat pe insulă un banchet. La un toast al ministrului lucrărilor publice a rĕspuns regele, arĕtând importanța cea mare a podului prin împreunarea Dobrogei cu România. Podul e de 750 metri lung. 27—30 metri sub apă și 30 metri deasupra nivoului celui mai înalt al apei, așa că vor puté trece cele mai mari corăbii. Podul este cel mai mare din Europa. El face onóre puteri economice a României. Ceremonia religiósă și vorbele regelui provocară o impresiune adêncă. Podul se va clădí în decurs de 2 ani.

* Desvălirea monumentului lui Lessing a avut loc în 14 l. c. în Berlin pre lângă mari festivități. Imperatul Wilhelm a fost representat prin prințul Friderich Leopold. Din partea guvernului au participat ministrii Miquel, Gossler și Bötticher, ér din partea armatei contele Valdersee.

* (Desgropări la Delphi.) Ministrul de instrucțiune publică frances a depus un proiect de credit de 400,000 fr pentru desgropările dela Delphi.

* (Deficit în bugetul Ungariei.) Se scie. că minstrul de finanță a presentat bugetul cu un escedent de 4000 fl. S'a întêmplat însĕ ca guvernul sĕ cumpere un armăsar din Anglia, El Dorado, cu 42,000 fl. Dar acest El-Dorado, pe drum către pământul făgăduinței, a închis ochii la Dresda pentru totdeuna, încât în Ungaria i-a venit numai numele. Prin acésta finanțele Ungariei s'au sdruncinat cu 42,000 fl. și așa ele presentă în realitate un deficit de 38,000 fl.

* In sensul §-lui 26 din regulamentul gimnasiului studenții din cl. a VII și a VIII dela gimnasiului superior gr. cath. românesc din Nĕsăud 30 la numĕr, constituindu-se în societate literară, în ședința dela 11 Septembre 1890, ținută sub presidiul dlui prof. Greg. Pletos, care pentru anul scolastic 1890/91 este însărcinat cu conducerea acestei societăți — și a ales: președinte pe Ioan Prădan din cl. VIII; vicepreședinte pe Alecsa David cl. VII, notariu pe Alesandru Pop din cl. VIII, redactor pe Pavel Boca din cl. VII, bibliotecariu Ioan Belciug din cl. VIII; vice bibliotecariu pe Constantin Titieui din cl. VII, casariu pe Titu Mălaiu din cl. VII și controlor Sever Groze din cl. VII.

* (Parastas și festivitate scolară.) Corpul profesoral dela scólele medii române gr. or. din Brașov va face Dumineca în 14 Octobre in biserica Sf. Nicolae din Scheiu un parastas în amintirea rĕposatului poet Vasile Alecsandri. Părăstasul se va celebra la finea sf. liturgii, 10 óre a. m. In aceeași di la órele 3 ½ p. m. se va ținé o festivitate comemorativă în onórea marelui poet în sala cea mare a edificiului scolariu, scrie „Gaz. Tr.“

* (Otrăviți cu ciuperci). In diua de 23 Septembre a. c. copii: Catinca Ion și Niculai, fii ai vĕduvei Maria Gh. Hilohi, din comuna Dragomirești județul Neamțu, au încetat din viéță în câteva óre. Asemenea și mama acestora cu femeia Catrina Ioan Buhuș și o copilă Margióla ce locuiau cu tóte într'o casă, fiind bolnave au murit și ele în dilele de 24 și 25 Septembre. Din contatarea făcută de dl procuror cu dl medic-primar la localitate, mórtea tuturor a provenit din aceea că au mâncat bureți otrăviți in diua citată de 23 Septembre scrie „Timpul“.

Nr. 573 [485] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a II-a Sebeşul mare din protopresbiteratul Cluşului prin acésta spre întregirea ei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie oficiósă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial după calcul mediu alor 5 ani din urmă, şi dau un venit sigur anual de 600 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post îş pot lua informaţiune despre venitele acestei parochii dela subscrisul oficiu şi sunt poftiţi a şi înainta suplicele lor tot la acest oficiu până la terminul susindicat, fiind instruite în sensul legilor din vigóre.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Cluş, 26 Septembre, 1890.

Tuliu Roşescu,
adm. protop.

---

[483] 2—3

Dr. Ad. Balinth,

protomedic montan

în ratragere, — ofere pe basa esperienţelor câştigate în urma pracsei îndelungate pe terenul medical p. t. public din Sibiu şi jur în ori ce cas de morb ajutoriul sĕu.—

Órĕle de ordinaţiune:
8—10 ante şi dela **2—5** post merid.
Strada Brückengasse Nr. 9,
Eagiul prim în drépta (lângă biserica gr. cat.)

Publicaţiune.

In edificiul gimnasiului rom. gr. or. din Brad, (Parther) spre piaţă. se vor da în arêndă începênd cu **1 Decembre a. c. dóuă localităţi de boltă,** şi anume **una, constătătóre din dóuă încăperi mari şi un magazin,** alta cu **una încăpere şi un magazin separat.**

Esarêndarea localităţilor se va efeptuí publice în **8/20 Novembre a. c. la órele 12 a. m.** sau la olaltă, sau separat. [486] 1

Preţul esclamării în total e 320 fl. la an, solvind anticipative în rate 3 lunari, separat la cea mare e 200 fl. ér la cea mică 120 fl.

Esarêndarea se face pre 6, eventual pe 3 ani consecutivi.

Condiţiunile speciali, se vor staverí cu ocasiunea licitaţiunei.

Din şedinţa comit. representanţei gimnasiale, ţinută la 27 Sept. a. c.

Brad, în 8/20 Octobre, 1890.

Epitropia fondului gimnasial.

---

[482] 3—3

Dr. Nicolau Vecerdea

face cunoscut on. public, că şi-a deschis

cancelaria advocaţială

în **Sibiiu, strada Morii Nr. 8.**

Avis.

'Mi iau voiă a aduce la cunoscinţa onor. public precum-că *am redus* preţurile dela următórele opuri ce le-am în ediţiune:

Basmele românilor Nr. 1—12 à 1 cr.

Dariu, Arion, cu 16 ilustraţiuni legat 30 cr., broş. 25 cr.
— Micul rugător, legat 10 cr. broş. 8 cr.
— Micul cântăreţ în biserică, leg. 10 cr., broş. 8 cr.
Făgărăşian, Fisica, légată 35 cr., broş. 30 cr.
Moldovan S. Istoria Ungariei, legată 25 cr., broş. 20 cr.
Făgărăşian & Moldovan Geografia pentru scólele poporale române legat 30 cr., broşar 25 cr.
Popu, Nicolau Dr. Geografia Ungariei, şi Elemente din Geografia generală pentru scólele poporale. Ediţ. 6-a cu charta Ungariei legat 30 cr. broş. 25 cr.
Popu, Nicolau Dr. Istoria Ungariei, Ediţ. 8-a 25 cr., broş. 20 cr.

[487] 1 **H. ZEIDNER.**

Turnătoriă

de clopote şi de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ pótă fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

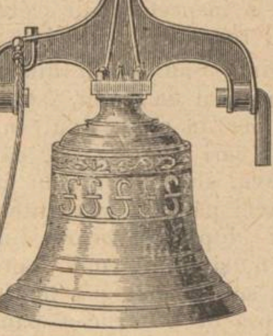

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal apărţinĕtoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică.

[488] 2—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1890.

Budapesta—Predeal

	Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	[illegible]	7.11	3.09	2.06
Mező-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca	—	—	4.54	4.03
Bucia	—	—	5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana	—	—	6.38	5.49
Aghireş	—	—	6.59	6.17
Ghîrbou	—	—	7.11	6.28
Nadişul ung.	5.49	—	7 24	6.44
Cluş.	6.02	10.35	7 39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55
Ghiriş	7.30	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra	—	1.25	9.56	11.27
Vinţul-de-sus	—	1.33	10 02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuş.	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2 24	10.57	1.18
Crăciunel	—	2.49	11.20	1.54
Blaş	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaş	10.07	—	12.39	3.46
Elisabetopole	10 30	—	1.08	4.27
Sighişóra	11.06	—	1.50	5.39
Haşfalĕu	11.21	—	2.06	6.02
Homorod	12.37	—	3.20	7.51
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36
Apaţa	1.26	—	4.19	9.10
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44
Braşov	2.23	—	5.20	10.31
	2.33	—	5.30	9.48
Timiş	3.15	—	6 14	11.23
Predeal	3.47	—	6.45	12.08
Bucuresci	9.30	—	11.35	—

Predeal—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
Bucuresci	7.35	—	—	4.45
Predeal	1.08	—	4.10	9.12
Timiş	1.37	—	4.50	9.41
Braşov	2.13	—	5.50	10.17
	2.43	4.00	—	10.32
Feldióra	3.12	4.44	—	11.18
Apaţa	3.32	5.20	—	11.30
Ágostonfalva	3.47	5.47	—	11 51
Homorod	4.20	6.35	—	12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12	—	1.35
Sighişóra	5.45	8.47	—	1 59
Elisabetopole	6.12	9 29	—	2.32
Mediaş	6.33	10.10	—	2.59
Copşa mică	6.46	10.32	—	3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa	—	11.01	12.04	3.33
Blaş	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14
Teiuş	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiud	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţul de sus	—	2.20	2.16	5.45
Uióra	—	2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghiriş	9.16	3.33	3.15	6.47
Apahida	—	5.28	4.32	7.52
Cluş	10.36	6.05	4.53	8.10
	10.48	6.26	5.32	8.30
Nadişul ung	—	6.42	5.48	8.50
Ghîrbou	—	6.58	—	9.05
Aghireş	—	7.24	6 11	9.19
Stana	—	7.47	—	9.43
Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41
Bucia	—	9.08	—	10.56
Bratca	—	9.28	—	11.13
Rév	1.10	10.04	7.51	11.32
Mező-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41
	2.08	1.19	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	3.31	10.09	3.03
Szolnok	5.11	6.35	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.07
Bistriţa	—	—	—	9.59

Bistriţa—Murĕş Ludoş

Bistriţa	—	—	—	1.16
Ţaga-Budatelic	—	—	—	4.15
Murĕş-Ludoş	—	—	—	7.21

Nota: Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Arad	8.10	3.50	5.27
	2.20	4.10	5.50
Glogovaţ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	9.23
Pauliş	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop	—	5.38	7.17
Bêrzava	—	5.53	7.33
Soborşin	—	6.33	8.20
Zam	—	6.58	8.49
Gurasada	—	7.22	9.16
Ilia	—	7.38	9.32
Branicica	—	7.54	9.51
Deva	—	8.14	10.18
Simeria (Piski)	—	8.43	10.44
Orĕştia	—	9.12	11.14
Şibot	—	9.34	11.39
Vinţul de jos	—	9.56	12.05
Alba-Iulia	—	10.17	12.26
Teiuş	—	10.44	12.58

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne
Teiuş	—	12.59	4 51
Alba-Iulia	—	1.39	5.27
Vinţul de jos	—	1.56	5.44
Şibot	—	2.23	6.06
Orĕştia	—	2.49	6.28
Simeria (Piski)	—	3.37	6.56
Deva	—	3.53	7.26
Branicica	—	4.18	7.48
Ilia	—	4.43	8.10
Gurasada	—	4.53	3.20
Zam	—	5.21	8.48
Soborşin	—	5.56	9.17
Bêrzava	—	6.46	9 54
Conop	—	7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Pauliş	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Arad	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski) — Petroşeni

Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţeg	8 45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	2.51	2 51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7 28
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	41.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţeg	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2 09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Arad — Timişóra

Arad	—	6.18	4.18
Aradul-nou	—	6.40	4.40
Németh-Ságh	—	7 05	5.05
Vinga	—	7.33	5.33
Orczifalva	—	7 56	5.50
Merczifalva	—	8.14	6.06
Timişóra	—	9.04	6.50

Timişóra—Arad

Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradul-nou	9.09	3.41
Arad	9.25	3.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda — Ghiriş

Turda	6:05	9.40	2.40	8 20
Ghiriş	6.25	10.—	3.—	8.49

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	5.—	11 23
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	8.40	2.45
Sighişóră	—	10.52	—5.28

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	4.05	10.47	7.10	—
Şeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Lómneş	5.16	11.58	8.27	—
Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Sibiiu	6.10	12.52	9.23	7.35

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Lómneş	8.30	—	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Copşa mică	9.34	—	6.20	11.35

Cucerdea–Oşorheiu–Reghinul-săs

Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoş	3.41	9.11	4.06
M. Bogat	3.56	9.20	4.15
Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34
Kerelő-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10
Nireşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.53
	5.50	4.58	—
Reghinul-săs.	7.25	7.—	—

Reghinul-săs,–Oşorheiu–Cucerdea

Reghinul-săs	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Nireşteu	7.44	6.14	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02
Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23
M. Bogat	9.02	7.28	11.53
Ludoş	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Hunedóra	4.50

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria (Piski)	10.10

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 110 Sibiiu, Joi 18/30 Octobre 1890 **Anul XXXVIII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafulu Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 17 Octobre.

În Dumineca trecută Germania a sêrbătorit o ḑi de glorie pentru armata sa, o ḑi de glorie a bărbatului, care a regenerat armata, şi o a pus la trépta stimată, de care are respect întrégă Europa.

La sêrbarea acésta de glorie a luat parte tot ce a avut puternicul imperiu mai bun şi mai ales. Împêratul a dat ordin, ca manifestaţiunile se ia caracterul cel mai sêrbătoresc posibil, şi ca la un semn magic s'au intrunit reuniunile de tot soiul, şi au adus omagii bărbatului, care a condus armata germană din glorie în glorie.

Cu óre care sfiélă am privit noi la mêsurile grandióse luate pentru sêrbarea aniversarei de 90 de ani a nascerei lui Moltke: *„Arma virumque cano"* ne sunau în urechi de sêptêmâni de ḑile, şi cu drept cuvênt se póte întreba omul: Pentru-ce atâta demonstraţiune, pe o basă, ca şi care nu s'a făcut nici în onórea bêtrênului Wilhelm, nici la aniversarea de 70 de ani a nascerei lui Bismarck.

Figura lui Moltke va rêmâné încă multă vreme figura cea mai populară în sinul poporului german.

Lucrare intensivă fără sgomot şi fără reclamă un lucru rar aḑi în viaţa unui muritoriu, implinirea datorinţelor de militariu în timpul de rêsboiu, şi lucrare intensivă, fără sgomot, fără reclamă după rêsboiul strălucit. In aceste puţine cuvinte se concentréză caracterisarea bêtrênului Moltke.

Unui caracter atât de nobil cum este acesta i compete un grad mare de pietate şi recunoscinţă. Şi tocmai acesta este esplicarea cea mai potrivită pentru ce aniversărei de 90 de ani a nascerei acestui rar bărbat i s'a dat aşa de mare importanţă, pentru ce sêrbările s'au arangiat pe basă aşa de largă, ca şi cum nu s'a făcut până acuma nici unuia dintre providenţialii bărbaţi, cari au făcut unitatea Germaniei.

Grandiósa festivitate din Berlin a dat ansă bêtrênului Moltke, ca sê-şi deschidă gura, şi sê vorbéscă.

Bărbatul cel serios şi tăcut, care numai la rari ocasiuni vorbia în parlament, şi şi atunci numai puţin, la ovaţiunile ce i s'au făcut a vorbit şi acum numai puţin, şi cuvintele lui au fost consacrate păcei europene, după cum o înţelege posibilă bêtrênul Moltke.

„Si vis pacem, para bellum".

In sensul acesta al anticilor a vorbit şi Moltke. Popórele voesc pacea, pace durabilă, şi acésta numai aşa e posibilă, dacă vom fi inarmaţi dela creştet până la picióre, şi dacă în manuarea armelor vom fi deprinşi aşa, ca în desteritate nime sê nu ne fie superior.

In chipul acesta nime nu va cuteza se atace pre vecinul seu fără a provoca conflicte, al căror sfêrşit nime nu l póte prevedea. Inarmat din cap până în picióre, sum tare şi nime nu se apropie de mine.

Sentenţa veche în chipul acesta o aplică marele strateg al secolului nostru, care e aḑi sêrbătorit deopotrivă de suveran şi de poporul seu· Dacă vrei pace, fii gata în tot momentul de rêsboiu, şi cel puţin 50 de ani poporul german dacă voesce pace, trebue sê fie cu puşca la picior.

Acésta e adênca filosofie a bêtrânului Moltke şi în acésta e cuprinsă situaţiunea, sub care geme seclul nostru. Avem o Europa militară sub greutatatea căreia se încovóie spinarea poporului, care contribue pentru susţinerea militarismului.

Conferinţa din Sibiiu.

Cuvêntul de deschidere al presidentului I. Raţ e de următoriul cuprins:

Domnilor!

In numele comitetului central electoral, esmis de conferenţa D-vóstră din anul 1887, Ve ḑic un „bine aţi venit". Ve aduc ferbintea-ne mulţămită, că în urma apelului nostru nesocotind nici asprimea timpului, nici spesele şi ostenelele drumului, aţi alergat aprópe din tóte cercurile electorale locuite de români, spre a ve întruni astăḑi în conferenţa generală, ca representanţi ai alegêtorilor români din Ungaria şi Transilvania.

V'am convocat şi ne-am adunat dlor, în puterea dreptului, ce l au tóte partidele din ţéra nóstă, de a se aduna şi consulta asupra tuturor cestiunilor, cari stau în legătură cu programa lor.

Dacă în puterea acestui drept, conferenţa nóstră, întrunită pe terenul legal, va stărui la schimbarea unor legi după părerea nóstră, — desastruóse pentru iubita nóstră patrie, nedrepte şi apăsêtóre pentru naţiunea română, nu va face alta, decât se va folosí de un drept, pe care î-l au cetăţeni în fiecare stat de drept.

Dacă am simţit necesitatea de a ne consulta împreună asupra mai multor cestiuni de interes public — n'a fost şi nu póte fi intenţiunea comitetului D-vóstră de a Ve propune o alta programă, o alta atitudine politică, decât aceea pe care representanţii naţiunei române — dela întroducerea dualismului încóce mai de multe-ori, după desbateri lungi şi seriose — au statorit şi au primit cu unanimitate.

Din contră comitetul Dvóstră cu considerare la situaţiunea presentă înăsprită, — vine a Ve ruga se perseveraţi în greaua luptă pentru drepturile politice şi naţionali şi se o purtaţi cu dignitatea ce se cuvine unui popor de 3 milióne suflete.

Conferenţa generală din anul 1887 ne-a însêrcinat cu elaborarea unui memorial, carele se cuprindă în sine tóte gravaminele poporului român, şi cu substernerea lui la preaînaltul tron, arătând totodată şi causele, cari neau silit şi ne silesc incă de a observa faţă de legislaţiunea ţêrei — pasivitatea decretată.

Din raportul comitetului Dvóstră veţi vedé motivele care ne-au reţinut până astăḑi de a satisface acestei însărcinări.

Alta cestiune de interes public, asupra căreia am dorit a ne consulta împreună este nemulţămirea generală, provocată de un timp încóce: prin desele procese politice, prin tendinţele forţate de magiarisare ale institutelor nóstre naţionali de cultură, precum şi prin persecuţiunea mai multor barbaţi fruntaşi de ai nostri, cari tóte ţin în continuă iritaţie şi agitaţiune spiritele — spre cea mai evidentă daună a tuturor popórelor conlocuitóre,

Procesele politice şi aruncarea in temniţă pentru păreri politice au avut totdéuna cele mai triste urmări pentru ţéra şi stăpânirea, care s'a folosit de acest mijloc estrem spre a suprima manifestarea opiniunei unui popor asupra instituţiunilor legilor şi organelor statului.

Int'un timp fórte scurt s'au intentat mai multe procese şi cu estremă asprime au fost condamnaţi la temniţă mai mulţi redactori ai ḑiarelor nóstre pe basa unor ordonanţe escepţionale din timpul domnirei marţiale, — şi aceste condamnări împreună cu persecuţiunea recentă a mai multora resuscită numai durerea vechei rane, care durere pătrunde inima poporului român, căci fii acestui popor sunt cei persecutaţi şi prin nici o sumetenie de părăgrafi, simţul de iubire al unui popor pentru cei mai buni ai sei, nu se póte stinge.

Cu cât va fi înăduşit simţul de durere al unui popor, cu cât va fi mai oprită manifestarea acestei dureri, cu atâta este mai mare pericolul, pentru-că inima lui nu va puté suporta timp îndelungat durere preste durere,

Triste şi amare împregiurări pentru locuitorii autochtoni ai iubitei şi vechei nóstre patrii, — domnilor! şi cu atâta mai mult avem se vê mulţămim, că la glasul nostru, toţi cei chemaţi vaţi şi adunat, căci înţelépta dvóstră atitudine şi îngrijire au se reguleze mersul corabiei poporului nostru, ca sa nu se atingă nici de Scylla, niei de Caribdis.

Eată domnilor îngrijirile nóstre patriotice, problema cea grea, pe care dvóstră sunteţi chemaţi ca sê o deslegaţi.

După aceste am onóre a dechiara conferenţa deschisă

Şedinţa a II-a.

Se începe Marţi la 4 óre p. m. şi duréză până la 7 óre. Locul presidial 'l ocupă dl G. Pop şi deschide şedinţa. Se dă cetire mai multor telegrame sosite dela „tinerimea română din Viena", locuit din Oraviţa, Biserica albă, munţii apuseni, S Ofenbaia, Arad, Năsêud, Téca etc.

Raportorul comisiunei de 30 dl V. Babeş espu că nefiind timp din ajuns, ca sê se pótă formula un raport inscris, este încredinţat a insgheba óre-cum acel raport. Conclusele, ce le va propune au fost primite din partea comisiunei în unanimitate.

Cu privire la programul din 1881, 1884, şi 1887 fiind situaţiunea mai agravată nu se póte face un program mai moderat. Elementului român, ca un element vital nu-i este iertat a face concesiuni. De 17 secole de când au venit atâtea pericole asupra

---

FOIŢA.

Vilma Malborg.

Studiu din viaţa reală

de

Octave Feuillet.

(Urmare.)

II.

Primă-vara găsì pe Bernard, Angelica şi Vilma reuniţi în castelul d'Argennes. Acest castel situat lângă Vallon, este cel mai frumos domeniu din Vivarais. Locuinţa e veche de doi seculi. Aşeḑată pe vêrful unei coline încântătóre, la piciórele căreia curge lacul Ardéche. Acest rîu, cu malurile lui poetice şi-a săpat calea peste o vale strimtă între doi munţi înalţi. Imgregiurul castelului se întind păduri de căstani, câmpii sămênate cu duḑi, vii, pămênturi lucrate şi grădini. Vêrfuri acoperite cu zăpadă se inalţă până la cer, şi mărginesc orizontul de tóte părţile. Peste tótă suprafaţa acestei regiuni, care atinge Cevenii într'o parte şi Auverina în alta, pămêntul a suferit grozave scufundături, a căror urme le păstréză ca amintire despre violentele jocuri ale naturei. Vulcanii s'au stins, dar craterele au rêmas încê deschise; lavele recite au lăsat pe corpul munţilor, incrustate şi pietrificate, culori cenuşii şi roşetice a căror nuanţe diferite fac sê reiasă culórea delicată şi dulce a verdeţei în timpul primăverei, unde-vin se pască turme, cum incep ḑilele cele frumóse.

Contele şi contesa d'Argennes iubiau mult aceste locuri, unde Bernard venia în fie care an din copilăria lui şi unde fusese cuibul cel dintâiu al tinerei lor iubiri. Temerea lor era că nu va plăcea Vilmei; acésta temere însê, era zădarnică:

Vilma crescuse întrun loc muntos, ea regăsí dar în locurile din Vivarais plăcerile din patria sa. Ea se obicinui repede, mai ales era fericită căci se găsia cu Bernard. Simţia pentru el o grozavă pasiune: îl iubia la nebunie. Acéstă simţire era fórte veche, dată din primul moment când l'a vêḑut. Iubirea acésta nu se arêtase în imaginaţia şi în inima sub forma ascuţită, febrilă şi puternică, în care se arêtă acum; la ḑece ani nici imaginaţia nici inima nu sunt destul de cópte pentru pasiune. Incepuse prin a se entusiasma, a simţí un fel de nebunie de care nu şi putea bine da sémă. Apoi când corpul Vilmei, se desvóltă, când sufletul ei se mărí, când delicatele ei graţii şi curiosităţi inconsecente ale feciórei luară prea de timpuriu locul candórei copilului, acest sentiment se transformă, şi suferind impulsiunile unei naturi pasionate, deveni iubire, o iubire ce nu se cunoscea la început din care isbucni de odată, adăpându se în singurătatea în care era condamnată a trăí şi în lipsa lui Bernard! Din ḑiua când fu despărţită de el, şi până în ḑiua când se intórse în Francia, îl iubise numai în mintea ei, trăind cu speranţa de a fi iubită, şi cu ajutorul unei imaginaţiuni romantică şi prefăcută, 'şi clădia un viitor bun, uşor şi conform dorinţelor ei, ţinêndu-i loc de tot, şi făcêndu-o nesimţitóre la onorurile pretendenţilor atraşi de fermecătórea ei frumseţe determinând cu tóte voinţa contrarie a tatălui ei, de a nu se mărita.

Alături cu acéstă iubire, un alt sentiment se deseptă şi crescu în inima ei: ura. Măritându se cu Bernard, Angelica 'şi câstigase în Vilma o mare duşmană, ea nu voí se uite perderea simţită. Acésta ură fu întocmai ca iubirea: crescu şi se desvoltă alături cu ea.

Aceste deslușiri ar fi póte zădarnice, dacă nu ne-ar face se înţelegem cu ce bucurie nespusă şi crudă Vilma întrase în casa Angelicăi, şi ce dispoşiţiuni aducea, prefăcute şi ascunse sub masca unei recunoscinţe fără margini, care confunda în aparenţă în acea îmbrăţişare, femea a cărei pacinica fericire îi era nesuferită, şi pe omul a cărui iubire voia se o cuceréscă.

(Va urmă),

nóstră ne-am susţinut, cu tóte că viaţa nóstră apare ca un fir roşu al sclavagiului. Urcarea pretensiunilor ar mărí violenţele. Sĕ nu uităm, că cei dela putere au ajuns acolo prin întêmplări nefericite şi că puterea nu póte se dăinuéscă. Se vor convinge odată, că vor trebuí se trăéscă în cea mai bună armonie cu elementul, pe care voesc acum sĕ-l nimicéscă de aceea:

Programul statorit la 1881 1884 şi 1887 rĕmâne întact

Cu privire la abusurile, ce se fac ḑilnic trebue sĕ le combatem. Raportorul arată cum un ministru s'a mândrit, că a putut nimici legea esistentă, prin urmare spiritul de legalitate numai domnesce. Aduce esemple, cum un ministru se ingeréză în scólă cu tóte că forul suprem în biserica gr. or. sunt autorităţile bisericesci, dar ministrul trece preste legea sancţionată de monarch; cum ministrul detrage din bugetul destinat pentru spriginirea preoţilor, pentru ca se ajutoreze pe cei ce fac servicii politice, făcêndu şi un fond de disposiţiune cu basă imorală; cu astfeliu de mijlóce se dărapână disciplina, s'a întrodus volnicia, de aceea comitetul a cerut o organisare mai puternică şi mijlóce pentru a combate astfeliu de lucruri şi abusuri, şi e necesară susţinerea presei.

Cu privire la memorand, comitetul a avut motiv că a venit şi a întrebat conferenţa. Memorandul este o plângere contra nelegiuirilor guvernului. Domnii magiari ne cer imposibilul, ér acesta nu e lucru omenesc şi făcut de ómeni întregi la fire. De aceea s'a primit ca sĕ fie întâiu lumea orientată şi luminată asupra memorandului sĕ se publice materialul de gravamine şi la timp oportun comitetul compunênd apoi memorandul din acest material sĕ-l astérnă la înaltul tron.

S'a primit deci:

I. C*onferenţa ia raportul comitetului spre sciinţă.*

II. *Susţine întreg şi ne atins programul statorit la 1881, 1884 şi 1887.*

III. C*onferenţa se îndatoréză a sprigini comitetul procurêndu i mijlóce şi susţinênd presa.*

IV. C*onferinţa apróbă motivele pentru-cari comitetul n'a asternut memorandul la înaltul tron.*

După primirea acestor puncte, dl referent mai face încă următórele propuneri, după ce le întroduce prin o vorbire escelentă şi prin argumente puternice:

In virtutea aptitudinelor culturale ale poporului român comitetul se informeze la Budapesta, Viena, Berlin, Paris, etc. despre importanţa elementului român; ne simţim membrii ai unei familii de 11 milióne şi tindem la scutirea némului nostru; negăm că voim un daco românism, cum îl înţeleg vrăşmaşii noştri; dorim o patrie fericită şi ţinem la tronul habsburgic; dorim împreunarea economică şi condamnăm tendinţele de isolare; dorim înaintarea raporturilor economice cu România şi sprigin convenţia militară; ne adresăm popórelor conlocuitóre pentru o împreună lucrare cu noi; importanţa elementului român pe basa triplei alianţe o precepem şi suntem [illegible] că cu cât vom fi mai liberi în desvoltare, [illegible] ea va fi mai fórte şi pacea mai durabilă.

După acésta preşedintele G. Pop se retrage şi ocupă locul presidiul dl V. Babeş, care s'a făcut obiectul celor mai vii ovaţiuni. Se propune apoi noul comitet şi se primesc cu aclamare următorii dni: V. Babeş, G. Pop, Coroian, Lucaciu, N. Cristea, Dr. Barcian, Dr. Diaconovici, Brediceanu, Dr. Mihu, Rotariu, Dr. Oncu, Dr. Mihály, Dr. G. Popa, Longin Hosszu, M. Popovici, I. G. Pop, V. Ignat, A. Filip, Dr. Murĕşan, L. Csato, Barbu, Andreiu Cosma, Eugen Brote. Presidentul mulţămesce adunărei pentru buna ordine ce a domnit şi interesul, ce l'a desvoltat. La acésta rĕspunde dl Rotariu, mulţămind presidentului pentru buna conducere.

Adunarea generală a despărţĕmêntului III-lea al Asociaţiunei transilvane.

Boiţa 15 Octobre.

După multe nĕcasuri şi întêmplări triste, cari s'au năpădit pare intr'adins asupra comunei nóstre, am avut totuşi fericirea sĕ petrecem o ḑi serbătoréscă, care a sters mult din impresiile durerose, ce a avut sĕ le sufere bravul popor boiţan în ḑilele de mai înainte.

Şi acéstă sĕrbătoréscă ḑi a fost ḑiua de 14 Octobre, în carea ne-a fost dat a saluta în mijlocul nostru pe comitetul despărţĕmêntului Asociaţiunei transilvane, care în frunte cu zelosul seu dirigent şi insoţit de alţi onoraţiori, a alergat cu drag la noi pentru a-şi indepliní misiunea grea şi sântă, ce a luat.

Cred, că nu voi fi îndiscret, dacă voiu inregistra numele óspeţilor nostri; mai vîrtos, căci suntem mândri, că am avut astfeliu de óspeţi şi suntem mândri, că numai arare ori s'a mai întêmplat, ca dnii nostrii din Sibiiu sĕ vină în numĕr aşa de considerabil, sĕ se amestece în vorbă cu poporul şi sĕ povestéscă cu el ca şi cum n'ar fi nici o diferinţă de posiţiune.

Acesti preastimaţi domni au fost: Nicanor Frateş, director; Ioan Popescu prof. sem.; Parteniu Cosma, direct. instit. „Albina“, Leontin Simonescu secret metrop.; Mateiu Voilean ases. cons.; Dr. R. Rosca, secret. consist.; Gherasim Candrea ases. consist.; Pantaleon Lucuţa, asesor consist.; Nicolau Ivan, redactor, Ioan Broju, colaborator la „Tel rom.“; Dr. Nicolau Olariu, adv.; Dr. Nicolau Vecerdea, advocat; Nicolau Măneguţ, administrator protopresb.; G Bobeş, paroch; profesorii de la scólele de fetiţe Dr. V. Bologa şi Dr. P. Şpan şi câţi-va membrii ai corului seminarial Andreian; ér din comunele vecine a luat parte: părintele protopop I. Cândea din Avrig, cu doi învĕţători; părintele I. Prie, din Sĕcădate, părintele Necşa din Tălmăcel cu mai mulţi membrii ai comitetului etc.

Dacă vom luá în considerare timpul fórte posomorît al ernei prea timpurie, nu pot sĕ mi esplic acest fenomen, decât de un act fórte imbucurătoriu pentru poporul nostru, act, care 'ţi lasă impresia, că inteligenţa nóstră este pĕtrunsă tot mai tare de datorinţa, ce o are a veni în nemijlocită apropiere a poporului, a-i da sfaturi şi a-l lumina.

Óspeţii nostrii sibieni, cari au venit cale de trei óre şi mai bine au sosit după 10 óre şi au tras direct la biserică, unde se sĕvêrşia sf. liturgie. Cântările liturgice le-a esecutat membrii corului seminarial „Andreian“, şi nóue ne-a fost dat sĕ ne desfătăm în cântările armoniose, precise, şi totodată se distingem mâna artistului de mână primitivă, cu tóte că şi la noi în Boiţa putem ḑice, că avem cântăreţi.

După săvêrşirea serviciului divin, părintele Ioan Bobeş, bineventă pe óspeţii sosiţi şi adresă câte-va cuvinte poporului, carele isbucnì în strigari de „Sĕ trăéscă“ la adresa óspeţilor.

Păşì apoi inaintea sântului altariu directorul despĕrţămêntului, Preacuvioşia Sa părintele protosincel Nicanor Frateş, carele prin o vorbire mai lungă şi pĕtrunsă, dete poveţe şi învăţĕturi poporului, arătà apoi scopul venirei domnilor între noi şi îmbărbătà pe popor la activitate, ca împreună lucrând se putem aduce ródele dorite şi se ne implinim datorinţa la altariul bisericei şi al naţiunei. Cuvintele dênsului au fost viu aprobate şi intimpinate de „Sĕ trăéscă“ repeţite.

In numele comunei respunse la acésta vorbire dl notariu, promiţând, că poporul din Boiţa cu tóte că nu mai sunt timpurile din trecut aşa de bogate, va face totul, ce-i va sta în putinţă pentru a ajuta şi ei la scopurile ce le ùrmăresce Asociaţiunea transilvană pentru-că scopul Asociaţiunei este ţinta întregului popor român. Bineventând şi dênsul pe óspeţi în numele comunei politice, poporul repetà strigătele de „Sĕ trăéscă“.

Dl prof. seminarial Ioan Popescu, lăudà hărnicia boiţenilor, cari au biserică atât de frumósă şi o scólă atât de măréţă, le aduse aminte, că cu ocasiunea unei scurte vorbiri a dênsului, pe timpul când era şef al tractului, boiţenii au subscris în 10 minute suma de 5000 fl. pentru fondul scolar. Ori ce jertfă ce se face pe altariul bisericei şi al naţiunei este bine plăcută lui Dumneḑeu. Poporul entusiasmat a isbucnit din nou în strigări de „Sĕ trăéscă“.

După aceste vorbiri poporul sĕ împrăscià pe acasă pentru ca sĕ se reîntórcă, când se va da signalul cu clopotul. Timpul acesta de pausă 'l folosiră óspeţii din Sibiiu, ca se cerceteze frumósele ţinuturi din capul de jos al Boiţei: „Turnul roşu“, care stă ca o mărturie a timpurilor trecute, când din acel loc sĕ stăpânia o vale intinsă pe lângă Olt, prin care încurgeau turcii în Ardél.

Aici priveliscea, ce se desfăşură te pune în estas. Bĕtrânul Olt curge lin, ca şi cum ar voi sĕ prindă vestile românilor ardeleni, ca sĕ le pótă împărtăşi apoi fraţilor de preste carpaţi; ér piscurile singuratice, cari sdrănţuesc norii 'şi înalţă măiestos fruntea pare că sunt puse sĕ ţi povestéscă istoria ḑilelorbĕtrâne.

Cu ocasiunea acestei mici escursiuni óspeţii sibieni cercetară familia parochului Ioan Bobeş, a harnicului econom Ioan Clójă, a notariului I. Popa şi a primariului Brătilescu. O deosebită plăcere era sĕ privesci la casele curate, la ţĕsăturile şi chindisiturile, cari impodobiau casele şi cari arătau hărnicia şi iscusinţa femeei române.

La 12 óre s'a început şedinţa adunărei în biserică. Cuvêntul de deschidere al directorului a conţinut multe momente însemnate părintele protosincel Nicanor Frateş se vede a-şi fi pus de problemă a lucra din tóte puterile pentru promovarea scopurilor nóstre culturale şi prin urmare pentru promovarea intereselor nóstre naţionale. De aceea se şi esplică uşor că cuvêntul de deschidere a fost întimpinat cu vii aprobari.

Dl Mateiu Voileanu, secretariul comitetului, dete cetire cu o vóce respicată raportului general, în care s'a espus activitatea comitetului. Din raport se vede, că comitetul a ţinut şepte şedinţe, că în urma arondărei din nou a despărţĕmintelor a întrat în reionul acestui despărţĕmênt 49 comune: că pentru premiul din concurs pentru învĕţătorii, cari vor dovedi că au contribuit mai mult la lăţirea legumăritului n'a întrat nici o cerere. Raportul s'a luat spre sciinţă.

Se alege apoi o comisiune pentru încassarea tacselor, care se compune din domni: I. Bobeş paroch, Bratilescu primar şi Dr. Vecerdea

Resultatul a fost îmbucurătoriu. Dându se cetire membrilor contribuitori s'a constatat o sumă de 316 floreni la care a încurs: dl secretariu consistorial Dr. Remus Rosca cu suma de 100 fl. dl econom Ioan Clójă cu suma de 100 fl. ér ceialalţi bani s'au încassat dela membrii ajutotări, între cari bĕtrâna vĕduvă Paraschiva Clójă cu suma de 10 fl.

S'a enunţat de membrii pe viaţă dnii Dr. R. Rosca şi Ioan Clójă, membru nou Dr. N. Vecerdea şi preste trei ḑeci membrii ajutători.

In decursul înscrierilor de membrii s'au cetit dóuĕ disertaţiuni, una de dl Dr. V. Bologa despre o veche mânăstire din părţile Geoagiului, lucrată cu mult studiu*) ér a dóua a fost o conferinţă despre V. Alesandri şi scrierile sale de dl I. Broju. Dl I. Broju, arĕtênd perderea cea mare, ce o a causat mórtea acestui ilustru bărbat de model şi patriot în puterea cuvêntului a stăruit apoi mai cu sémă asupra poisiilor, care le-a cules din sufletul poporului român, asupra poesiilor, cu care a îmbărbătat pe acest popor la desteptare a legendelor şi a poesiilor, în cari a cântat vitejia ostaşilor români, cari au plecat la rĕsboiu pe căile bătute de Mihaiu şi Stefan. Disertaţiunea acésta a provocat o impresiune de tot favorabilă şi a fost întimpinată cu urări de „Sĕ trăéscă“.

Terminându se şedinţa abia cătră 3 óre óspeţii au fost învitaţi în frumósa sală a edifibiului scolar, în care s'a dat un prânḑ bogat de 70 cuverte. Sala era fórte frumos înpodobită cu lucrări ale femeilor române, şi cu intimpinarea: *Mulţi ani trăéscă, ce-i ce se jerfesc pentru poporul român.*

Şirul toastelor a fost deschis de dl director al despărţĕmântului Prea cuv. Sa părintele N. Frateşiu care în termini aleşi a lăudat hărnicia poporului român din Boiţa, prin a cărui hărnicie comuna se póte numĕra între cele mai de frunte. La acésta vorbire a rĕspuns dl notar, esprimându şi pe de o parte durerea despre perderile, ce a avut sĕ sufere comuna în timpul din urmă, pe de altă parte bucuria, că cu tóte acestea boiţenii s'au sciut afirma.

A ridicat apoi păharul dl redactor N. Ivan pentru noul director N. Frateşiu, pentru al cărui zel ne póte fi garanţă trecutul de 20 de ani, cât timp a fost secretariu consistorial şi tot dl N. Ivan a toastat pentru d[illegible]ul Parteniu [illegible], carele a contribuit pentru ridicarea scólelor de fetiţe şi contribue şi aḑi în mĕsura cea mai mare pentru susţinerea lor. Dl Ioan Popescu a ridicat păharul pentru buna armonie ce esistă între representanţa bisericéscă şi cea comunală şi prin acésta concordie s'a promovat lucruri atât de frumóse în comună. Notariul comunei a rĕspuns că o parte însemnată se cuvine dlui I. Popescu, care ca şef al tractului a ridicat scóla cea frumósă şi o a intemeeat cu un fond, care trece aḑi preste 13,000 fl. Dl Parteniu Cosma rĕspunḑênd, toastului dlui Ivan a accentuat, că nu-şi póte închipui om şi mai ales român, care se nu promoveze după putere interesele românesci, dênsul ridică păharul pentru preşedintele Asociaţiunei G. Bariţiu, care şi-a făcut órecum petrecere de predilecţiune prosperarea scólelor de fetiţe şi preste tot a Asociaţiunei transilvane. Se mai ţinură şi alte toaste, între care mai momentos a fost al bravului econou Clójă; carele se vede a fi pĕtruns mai adênc în scopul cel urmăresce Asociaţiunea prin ţinerea adunărilor despărţĕmêntelor pe sate şi acesta este în prima linie: venirea în contact a poporului cu inteligenţa.

In tot decursul mesei ne a delectat plăcut membrii corului seminarial, cari au esecutat mai multe cântări cu o precisiune admirabilă şi un efect de tot satisfăcĕtor. Asemenea sau produs în cântare şi alte persóne.

Masa a fost ridicată prin directorul despărţĕmêntului: carele a accentuata că cu drag a venit la harnicii boiţeni şi cu trag se despărţesce din mijlocul lor. Uralele celor de faţă au ajuns culminaţiunea.

Incheem aceste şire, accentuênd din nou, că interesul, ce l'a dovedit şi de astădată bărbaţii puşi în fruntea despărţĕmêntului, este o garanţă pentru un viitor mai bun şi în special comuna Boiţa se póte simţi fericită, că actualul director şi-a inaugurat activitatea în comuna Boiţa sub auspicii atât de îmbucurătóre. —*br.*—

Utilitarismul în scólă.

V.

In cele de pănă aci atinse, referitoriu la aplicarea principiului utilitarismului în scólă, am luat în socotinţă numai obiectele de învĕţământ.

Dacă ne vom uita mai departe decât noi, vom afla că esistă scóle, unde spre pildă ocură mitologia veche, constituţiunea patriei, economia câmpului etc. ca obiecte separate. Ba chiar şi în pedagogíul statului din Budapesta aflăm obiecte, ca constituţiunea patriei, statistica etc. Incă daca nu me înşel şi la fraţii greco-catolici se află constituţiunea patriei, cel puţin eu cunosc un manual de scólă cu atare titulă. Nu ne este scopul de astădată se facem o analisá a planurilor de învĕţământ, ci voim numai se indigităm influinţa principiului amintit chiar şi asupra planurilor de învĕţământ.

---

*) Veḑi Nr. de aḑi. Red.

Tóte aceste obiecte separate sunt nesce sfătoşii pedagogice şi acei ce le au întrodus au voit sĕ se arete şi ei aici cu ceva „nou“, ér' lumea laică, carea de comun spre paguba educaţiunei şi instrucţiunei hotăresce în cestiuni de aceste cardinali în cultura nóstră, s'a frapat la noutatea idei şi frapată de ea a îmbrăţişat-o şi a buciumat-o ca o inovaţiune întrodusă sub egida ei.

Aşa s'a întêmplat şi la alte popóre, aşa se întêmplă şi la noi, când ómenii nepricepĕtori 'şi viră nasul pretutindenea, deci dênşii ar trebui se scie, cá virîndu-şi-l acolo, unde se pricep, sunt de mii de ori mai folositori societăţiii omenesci.

Este acésta deci o aberaţiune din cele mai mari în cultivarea popórelór şi a naţiunilor şi a fost şi va fi, cât timp va esista ea, un mare reu în cultură.

Introducêndu o noi astfel de obiect în planul scólelor poporale, cu încetul pe încetul am făcut din scólele educative scóle profesionale, de specialitate şi prin acésta am dat o lovitură de mórte culturei nóstre, ne am nimicit, ne-am omorît pe noi înşine. Cultura nóstră va trebuí sĕ piară munca nóstră va rĕmâné zadarnică şi o altă muncă, o altă cultură va trebuí se vină în locul ei, ca se regenereze viaţa cea mórtă a omenimei.

Aşa a fost în cursul istoriei, aşa va fi acum şi totdeuna, căci în planul provedinţei nimenea nu póte străbate cu tótă inţelepciunea cuiva.

Se atingem acum o altă parte a scólei nóstre, unde de asemenea póte sĕ aibă intrare validitarea rincipiului de sub întrebare.

Acéstă se póte întêmpla atunci, când învĕţătoriul rsul instrucţiunii continuu va avé în vedere şi netolosul şi ori şi ce lucrare a sa va fi tă cu premeditare în acéstă direcţiune. De ă va trece vre-o óră nu va trece ḑi s'au în care copii sĕ fi învĕţat ceva, pe care rete părinţilor acasă. Se pricepe, că aici bucurie, căci mulţi părinţi în nepricepot momi cu resultate momentane, ba tótă lumea laică după cum ne putem convinge la facerea esamenelor*) este satisfăcută prin resultate momentane.

Aşa sciu se judece laici, ei n'au ochi, se vadă mai afund şi sunt satisfăcuţi, ba prea satisfăcuţi, prin nisce resultate momentane.

Ei nu şi-au dat nici odată ostenélă, ba dóră nici organele de supremă inspecţiune se mérgă în scólă la inceputul anului scolariu, se facă studii asupra stărei sufletesci a elevilor, se mérgă apoi în decursul anului şi apoi la finea anului, numai astfel făcênd sĕ-şi dea verdictul de „prea bine“.

Domnia lor nu-şi dau silinţa se facă aceste studii şi de aci vine, că nu sciu sĕ preţuéscă pe învĕţătoriul harnic, nu sciu sĕ-l remunereze, ci aruncă tótă gloria asupra acelora, cari nu o merită. Un om onest, de omenie şi cu suflet curat, când aude astfel de laude, se inveninézá şi desperézá a afla un pic de bunătate în lumea acésta.

Étă dar unde pot se ducă teoriile, pe cari omul nu le supune forului judecătoresc a pedagogiei şi nu astéptă de aici verdictul hotăritoriu şi singurul adevĕrat.

Este deci falsă de trei ori falsă procederea acelor învĕţători, corporaţiuni scolari, autorităţi supreme scolari, cari duc scóla pe povîrnişul acesta. Ei nu o vĕd, nu o pricep şi pentru numele lui Dumneḑeu, de ce se mestecă, comiţênd cel mai grozav pĕcat cultural din lume.

Pórte-şi tréba lor acasă şi vor fi mai vrednici de stima societăţii, lucre în bransa lor şi vor binemerita dela naţiune, dar inţelégă odată, că ei sunt periculoşi pe terenul apucat, căci de nu vor înţelege ii va înţelege lumea şi atunci ne temem, cǎ va fi mai rĕu..

Susţinem deci pe basa cercetărilor de până aci că Idealismului, ér nu Utilitarismului voim noi sĕ-i se aducă jertfe în scólele nóstre poporale, căci voind noi pe acela am voit şi pe acesta. După cea mai nóuă metodă herbart-zilleriană, după care noi deja şi propunem, de când am păsit pe acest teren, punctul de mânecare este viaţa practică şi sfêrşitul lucrării nóstre metodice este érăşi viaţa practică.

Aceste însĕ sunt numai mijlóce pentru un scop mai înalt pentru desvoltarea unei vieţi spirituali organisate astfel, încât din ea sĕ resulte, o viéţă bună adevĕrată, onestă o viaţa morală, un caracter moral-religios.

Asupra acestei căli psichologice-metodice am atras continu atenţiunea scumpei nóstre învĕţătorimi române, de pe atunci, de când eram elev al acestei scóle în seminariul academic pedagogic din Iena.

Atrag şi acum din nou atenţiunea numitei învĕţătorimi şi o rog sĕ cétéscă şi rescetéscă lucrările mele, din cari tóte va afla că transpiră unul şi acelaşi spirit: spiritul entusiasmului pentru acéstă *învĕţătorime*, şi pentru iubitul nostru popor român.

Dr. *Petru Şpan*

---

*) Veḑi „Scóla şi Familia“ din 1888.

Cronică din Zarand.

Cestiuni scolare.

(Urmare)

Zarand, în Octobre, 1890.

Ceva despre pedepse. Opiniunile lui Schleiermacher relativ la aceste.

Pentru că îndată ce un învĕţătoriu e necesitat a plica pedépsa, este semn că întréga înfluinţă educativă, a rĕmas până atunci fără succes, şi puterile morali, nu sunt de ajuns escitate şi desvoltate.

Trebue sĕ constatam însĕ şi aceea că în multe casuri voinţa de a face ce e drept nu lipsesce, lipsesce însĕ puterea de a esecuta ce voim.

In desvoltarea omului nu sunt anumite puncte despre cari sĕ se pótă ḑice, că aici se începe o anumită periodă de desvoltare. Aşa de esemplu nu a fost încă pedagog se fi putut spune, când se începe la un prunc perioda de imitaţiune, şi când el începe sĕ raţioneze, fără a mai imita orbesce pe cei din giurul lui.

Din aceste considerante şi încetarea pedepsei are sĕ se facă pe încetul.

Factorul moral, carele trebue se fie împreunat cu ori-ce pedépsă este: resimţul moral, pe carele îl manifestéză educatoriul faţă de elev, cân face rĕu.

Manifestarea acestui resimţ numai atunci şi are efectul seu, dacă consciinţa şi raţiunea elevului este destul de desceptă spre a se puté produce în el simţul de ruşine. Unde acésta nu se întêmplă, pedépsa trebue sĕ obvină, trebue se încete însĕ în acelaşi grad, în care am observat, că se desvólta simţul de ruşine prin resimţul moral al educatoriului.

Pretensiunea unora, ca învĕţătoriul se pedepséscă fără a da semne de óre-care întăritare, este falsă, şi dacă s'ar putea constata că un învĕţătoriu pedepsesce şi în acela-şi timp şi remâne cu totul indiferent, atunci acésta ar însĕmna prolungirea pedepsei corporale.

Resimţul moral manifestat, este acela carele sânţesce durerea, şi cu cât este mai mare impresiunea causată prin acésta asupra pruncului, cu atât mai mult ne apropiem de încetarea pedepsei.

In familie şi în scólă, modul de pedepsire nu póte fi acela-şi. La ori-ce pedépsă sunt dóuĕ lucruri de deosebit, motivul pedepsei acesta e ceva inter.., şi esteriorul, resultatul pedepsei. A pedepsi o faptă fără niciun motiv, n'are înţeles. Resultatul unei acţiuni, totdeuna e acela şi fie basa ori şi care.

Se nasce acum întrebarea óre trebue se luăm în considerare motivul când pedepsim?

In educaţiunea publică nu este acésta cu putinţă totdeuna; fiecare acţiune, ce produce conturbare trebue pedepsită, din punct de vedere al ordinei generale. Acésta e regulă generală, căreia trebue sĕ se supună şi educatoriul. Prin acésta nu voiu a ḑice că scóla sĕ-şi aibă legile sale de pedépsă ca şi statul. Invĕţătoriul însĕ trebue se aibă mână liberă în schimbarea acelora.

In educaţiunea de casă, putem lua mai mult în considerare partea internă a unei lucrări dar şi aici ar fi lucru fórte nenatural, dacă parinţi şi ar impune anumite norme generali. Spiritul familiar, şi reciproca iubire între părinţi şi prunci aduce cu sine, ca pruncul se nu pótă observa, că părinţi sunt inşişi constrinşi a ţiné anumite prescrieri şi anumite regule.

Dacă o pedépsă nu-şi ajunge scopul, ea devine stricăciósă. Tocmai de aceea dela început trebue se fim cu băgare de sémă ca pedepsele sĕ-şi ajungă scopul. Acésta se póte întêmpla numai atunci, când impresiunea pedepsei întrece plăcerea de a face ceva-şi oprit, la din contră pruncul se dedă cu pedépsa, şi vom fi constrinşi a o înăspri în loc de a înceta cu ea.

Impresiunea unei pedepse cresce, dacă omul o aplică la prunci mici inmediat după comiterea faptei rele. La prunci mai mari, trebue se fim cu grijă, că în momontul pedepsirei, sĕ se întrunéscă mai multe, ca astfeliu impresiunea se fie mai durabilă, şi chiar se remână nestérsă în inima elevului.

In primii ani ai vieţi pedépsa e dresură mai târḑiu ea devine doctrină.

In urmă se vedem raportul între desciplină şi pedépsă în înţelesul lui Schleiermacher.

Reacţiunea proprie pedagogică este disciplină.

Reacţiune este însĕ şi pedépsa. Deosebirea însĕ e aceea că disciplina nu se mărginesce numai a debilita înclinaţiunile elevului, cari lucră contra educaţiunei, ci se nisuesce a subordina aceste înclinaţiuni, altora nisuinţe mai nobile. Ce e drept, şi pedépsa dacă se aplică bine, produce ot acea şi resultat ca şi desciplina adecă dedarea morală.

Pre la finitul educaţiunei, elevul trebue se ajungă acolo, ca moralul lui se fie în stare a învinge sensualitatea; altcum în tótă viéţa va avé parte de pedépsă şi disciplină.

Dacă omul a devenit, ceea ce trebue sĕ devină atunci el insu-şi va recunósce, că ceea ce a devenit are se o mulţĕméscă pedepsei şi disciplinei. El insu-şi va încuviinţa şi acésta este apoi semnul cel mai învederat, că în pedêpsa nu a obvenit nemica necuviincios.

O aprobare a pedepsei din partea celui adult va ave loc numai atunci, dacă pedépsa pe trépta inferióră este îndreptată înt'racolo, ca ea se încete pe trépta mai superióră de desvoltare, şi în fine după completarea educaţiunei ori ce feliu de pedepse se nu mai fie de trebuinţă.

Tot acésta este şi ţinta disciplinei, prin urmare contrastul între pedépsă şi disciplină este numai relativ.

La un prunc ascultarea se póte privi ca o directivă a voinţei, şişi are originea în simţul de atârnare. Neascultare este numai o întrerupere momentană a voinţei. Pruncul simte în momentul când e predomnit de vre o lucrare pasionată, că voinţa lui nu e libără.

Disciplina intră la mijloc, spre a conserva simţul de libertate, şi in urma dedărei sau a desvĕţulu 'l face pe prunc stăpân preste voinţa sa, ii asecură libertatea. Pedépsa urméză inmediat faptei, disciplina din contra numai atunci vine la mijloc dacă elevul a ajuns la cunoscinţa de aşi pute face o idee clară despre fapta lui. Disciplina se aplică, când elevul a făcut o faptă pe care el insu şi nu o voesce, ea se referesce la simţul personal al elevului; éră pedépsa are în vedere simţul comun. Cu cât mai fórte este simţul de libertate, cu atâta este mai mare simţul de libertate cu atât este mai mică oposiţiunea contra disciplinărei, de aceeea pruncii binededaţi, se simt prea bine sub o disciplină strictă precând prunci reu dedaţi sub o disciplină strictă sunt ca şi sub o pedépsă.

Corespondentul

Ruinile Mânăstirei din Geoagiul de sus.

Deschid cartea „scripturilor române“ ca sĕ scot la ivélă unele întêmplări din viaţa străbunilor nostrii, cari cred, dacă au fost mari sau mici nu e vina nóstră, dar a căror pomenire şi în ḑile de urgie, ne e dragă, ne e sfântă. Şi nu merg mai departe în ḑilele bĕtrâne decât cu vre o 400 de ani, când ţĕrile nóstre ajunsese în cea mai mare zăpăcélă. Când o strajnică nerânduélă bântuia pretutindinea, căci armatele turcesci sdrobiseră cu desĕvêrşire puterile crăimei nóstre, trecênd prin ascuţişul sabiei însuşi craiul ţĕrei Ludovic al II-lea la 1526.

Atunci, rĕmase ţéra fără căpetenie, şi deveni mĕrul de cértă între turci, nemţi şi magiari, între cari s'a şi dărăburit mai în urmă. In acel timp multe fărădelegi s'au petrecut pe pămêntul nostru, multe bătăi sângeróse şi sfăşieri îngrozitóre, adesea între fraţii de aceleaşi sânge. Şi nu odată s'a întêmplat, că voivoḑii români din Moldova şi Muntenia au trebuit sĕ trécă munţii şi sĕ tăbăréscă în ţéra nóstră, ca se stabiléscă aici linistea între popóre.

Străbunii nostri pe acele vremuri, locuiau mai ales în părţile muntóse ale Ardélului. Şi cât făceau împreună sasii cu ungurii şi cu secui (Verantz) atâţa erau ei în privinţa numĕrului. Dar legea ţĕrei totuşi nu voia sĕ-i cunóscă; căci în dietă şi pretutindenea se vorbia numai de trei popóre indreptăţite la bunurile ţĕrii, anume de unguri, sasi şi sĕcui. Pe românii 'i socoteau de iobagi, robi ai pămêntului, buni numai pentru lucrul lui. De aceea la 1848 striga cu glas tare fericitul Murĕşan: se scuturăm jugul, ce „din seculi ca vitele-l purtăm.“

Pe aceste timpuri de năpaste, la 1556, ajunge Ardélul sub deplina stăpânire a Isabelei, vĕduva crăiasă a fostului voivod al Ardélului şi rege încoronat al Ungariei Zapolya. Ea purta cârma ţĕrei în numele fiiului ei Ioan-Sigismund, şi de însemnat e, că dóuă lucruri mari se petrec sub domnia ei.

Pe 25 Nov. 1556, se conchiamă dieta ţĕrei la Cluş, prin care se pune temelie voivoḑilor naţionali în Ardél, de viţă magiară, cari un véc şi jumĕtate hotăresc destinele ţĕrii. Apoi se intemeează şi întăresce credinţa cea nóuă, reformaţiunea, calvinismul primit de magiari şi luteranismul de sasi. Ér bisericei catolice i se aplica cea din urmă lovitură prin nimicirea episcopiei de Belgrad, şi prin prefacerea averilor ei în averi lumesci pentru acoperirea trebuinţelor ţĕrii.

Pe 1 Iuniu 1557, se convócă o nóuă dietă la Turda. Aici, pentru domolirea frecărilor religionare, se proclamă libertatea religiunei: fie-care sĕ urmeze legea care-i place. Tot atunci în favorul reformaţiunei, se hotăresce: ţinerea sinódelor bisericesci naţionale.

Aceste se petrec cu strěinii. Dar sub crăiasa Isabela şi virtutea românului e încâtva cunoscută. Şi bărbaţia lui e apreţiată încâtva. Feciorul ei învaţă limba română alăturea cu celelalte limbi ale patriei şi apusului. Ér românilor bănăţeni le întăresce privilegiile, ce ei le obţinuse încă dela cei dintâiu regi ai Ungariei, în semn de mulţămită, pentru „scutirea şi aperarea valurilor Dunării“ în potriva năvălirilor turcilor.

Şi românilor ardeleni le face un bine. In anul 1557 în care s'a nimicit espiscopia catolică de Belgrad, românilor ardeleni le dă un episcop, pe învěţatul Christofor din mânăstirea dela Geógiul de sus (Fe-Diod) prin următórea diplomă:

„Noi Isabela, din mila lui Dḑeu regina Ungariei, Dalmaţiei, Croaţiei etc. facem cunoscut prin acésta tuturor, celor ce se cuvine, că Noi atât după rugăciunea unor credincioşi ai nostrii din partea cinstitului şi evlaviosului bărbat Christofor făcută către Maiestatea Nóstră, cât şi din meritele şi vêrtuţile şi sciinţele deosebite de limba şi literatura grecéscă, cu care am înţeles, că este inzestrat am hotărit, sě i dăm acestui Christofor episcopatul mânăstirei Fel Diod cu tóte ţinuturile, veniturile şi folósele, care le au avut din vechime acel episcopat însě cu aceste condiţiuni, ca el din aceea mânăstire se mărturisécă legea grecéscă tuturor celor ce se cuvine, sě i înveţe, şi se cérte, şi sě pedepsécă pe cei cu purtări rele, şi întărim acésta dare prin puterea acestei cărţi. Din care pricină ve recomândăm vóue tuturor preoţilor, călugărilor şi tuturor ómenilor de ori ce stare şi condiţiune, cari mătturisesc legea grecéscă precum s'a ḑis şi mai sus, că de aici înainte sě cunósceţi pe preḑisul Christofor de episcop al mânăstirei Fel-Diod, se ascultaţi de dênsul, şi se ve supuneţi lui, şi sě i daţi, şi se faceţi sě i se dea tóte veniturile, cari au obicinuit a se da lui din vechime, sau omului lui, care va arěta acésta carte, fără nici o impotrivire: altmintrelea se nu faceţi. Acésta carte s'a recitat şi s'a dat arětătoriului. Dat în Alba Iula, Vineri după Dumineca Bucuraţive, anul Domnului 1557. *Isabela* regina“ m. p.

Varietăţi.

* (Dar preaînalt). Ni-se scrie din Bălan următórele: Majestatea Sa preagraţiosul nostru împěrat şi rege, s'a îndurat preagraţios a dărui 400 fl din cassa Sa privată, pe séma locuitorilor din A Bălan (Almás Balázsháza) nenorociţi prin foc — cari primind amână câte 50 fl., 40 fl., 30 fl., 20 fl., 15 fl., 10 fl. şi 5 fl., între lacrimi de bucurie strigau sě trăéscă Majestatea Sa!

*(Noul protopresbiter al tract. Sibiiu.) Eri la 4 óre a sosit în Sibiiu noul protopresbiter, dl Ioan Papiu, însoţit de preste 40 călăreţi mai ales învěţători şi mai multe trăsuri cu preoţi, cari l'au întimpinat la marginea tractului. In Sibiiu a fost bineventat de comitetul parochial în frunte cu d-nul Parteniu Cosma; apoi s'a presentat în corpore preoţimea şi învěţătorimea din tract.

* (Reuniunea igienică a comitatului Sibiiu.) La 1 Novembre a. c. st. n. órele 4½ după améḑi, va ţiné comitetul acestei reuniuni o şedinţă în sala cea mică a comitatului, în care vor fi luate în desbatere următórele obiecte:

1. Propunere în privinţa lăţirei opului „jó egészség“ trimis de ministru.

2. Propunere în privinţa sumelor votate spre distribuire pentru cura medicală a copiilor sěraci şi morboşi.

3. Propunere cu privire la distribnirea dărei de sémă pre anul curent.

4. Comunicate, respective alte propuneri.

* (Sf. sinod din România.) Sâmbătă diuméţa s'a oficiat în catedrala metropoliei serviciul divin pentru chemarea sf. Duch, în faţa prea sfinţilor membrii ai sf. sinod presenţi în capitală, după care a urmat deschiderea sesiunei de tómnă a sf. sinod al României prin cetirea de către comisariul guvernului, în persóna dlui Th. Rosseti ministrul cultelor, a decretului regal de convocare.

Sf. sinod nefiind în numěr canonic, şi-a amânat şedinţa pe Luni, pe când şi-a anunţat sosirea mai mulţi P. S. episcopi.

I. P. S. metropolit-primat a comunicat primirea unei note telegrafice din partea sanctităţii Sale Dionisie al V lea, papa al nóuei Rome şi patriarch ecumenic al ortodocsiei, prin care arětênd starea de doliu şi persecuţiune a maicei biserici, o recomândă impreună cu sanctitatea sa rugăciunilor sf. biserici autocefale a României. Acestui document a rěmas a se da cetire sf. sinod în şedinţa sa plenară de Lunia.

Loterie

Mercuri în 29 Octobre 1890.

Brünn: 61 88 44 10 12

Nr. 6310 Plen. [492] 1—3

CONCURS

pentru conferirea stipendiilor şi ajutórelor din fundaţiunea **„Andronic“** *pe anul 1891 prin acésta se escrie concurs cu termin pănă în 31 Decembre stil. vechiu.*

La aceste ajutóre pot concura:

I. *Invěţăcei*, de ori ce meserie.

II. *Sodali*, cari s'au eliberat în decursul anului 1890 şi

III. *Sodali*, cari petrecând cel puţin *6 ani* consecutivi la meseria lor, au dat doveḑi despre desteritatea şi hărnicia lor pentru *a se puté face măestru*:

Toţi cari voesc a concura la stipendii şi ajutóre au se producă în general:

1. Carte de botez.
2. Atestat comunal despre averea propria şi a părinţilor.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentului, şi fiind şi acesta căsătorit şi despre familia dênsului: în atestat avênd sě se cuprindă şi arătarea, că în familie câţi copii sunt minoreni, câţi frecuentéză scóla şi câţi se mai află la vr'o meserie.

Afară de recerinţele aceste generale au sě mai arete în special:

1. Invěţăceii:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etăţii;

b) că au cercetat cu succes bun, cel puţin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măestrul, şi că contractul s'a înregistrat în condica autorităţei industriale (protopretore, ori magistratul) avênd al alătura la concurs în orginal, sau în copie autentică.

2. Sodalii:

a) că au terminat periodul de învěţătură în decursul anului 1890 ceea ce vor dovedi prin atestatul autorităţei industriali (§. 67 art. de lege XVII, 1884);

b) că au purtare bună şi fac sporiu mulţămitoriu, şi acésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, eventual cu cartea de lucru;

c) se arete ce limbi sciu vorbí şi scrie, prin atestat dela măestru;

d) eventual că aparţin ca membrii la vre-o reuniune de meseriaşi acésta o vor dovedí cu atestatul dela reuniune.

3. Sodalii ce sunt în condiţiune a deveni măestrii:

a) se aibă certificatul de măestru

b) sě fiă lucrat cel puţine *şese ani* consecutivi, ce vor dovedí cu atestatele dela măestrii, la cari au lucrat;

c) în cerere se arete anume: unde voesc a se aşeḑa ca măestrii, ce feliu de mijlóce în banii mai au pentru a-şi începe meseriă pe socotéla lor, apoi sě producă şi alte documente recomandatóre.

Dela toţii concurenţii de ori-ce categorie se recere *ca cererile se fie scrise şi subscrise cu mâna lor proprie* şi adresate consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu şi sě le înainteze aici cel mai târḑiu până la *31 Decembre 1890 stilul vechiu.*

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu la 1 Octobre, 1890.

Dr. Il. Puscariu,
archimandrit, vicariu archiepiscopesc.

N. 592. [493] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului nou sistemisat de al III lea învěţătoriu la scóla poporală gr. or. din Turcheş, protopresbiteratul Braşovului I al Braşovului, se escrie concurs în „Telegraful Român“ cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post învěţătoresc sunt: în bani gata 210 fl., între cari sunt compntate şi venitele cantorale; patru stângini de lemne, din cari se va încălḑí şi scóla şi cuartir liber.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi asterna cererile lor, instruite conform legilor în vigóre la snbsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Braşov, 24 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului I al Braşovului, în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Peiric,
protopresbiter.

N-. 625. (494] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci la scólele din comunele mai în jos scrise a subsemnatului protopresbiterat, sě escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare in acésta fóie oficiósă,

1. Bedeciu, cu salariu de 250 fl. cuartir şi lemne de foc
2. Mănăşturul român, on salariu de 180 fl., cuartir şi lemne de foc.
3. Muntele rece, cu salariu de 140 fl., cuartir şi lemne de foc.
4. Panic, cu salariu de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.
5. Rişca, cu salariu de 60 fl., cuartir şi lemne de foc.
6. Rogojel, cu salariu de 160 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-şi asterne concursele lor, pănă la terminul sus indicat, instruite conform legilor în vigóre, la snbscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or, în conţelegere cu comitetele parochiali.

Cluş, 27 Septembre, 1890.

Tuliu Roşescu,
adm, protopresb.

Nr. 563' [495] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan din parochia de clasa a III-a Olpret, protopresaiteratul Deeşului, prelângă neputinciosul paroch Vasiliu Gog de acolo, prin acésta se escrie a dóua-óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român.“

Fiitorul capelan conform declaraţiunei parochului, făcute la 15 Iuliu a. c., are drept la jumětate din tóte venitele parochiali anuali, statorite de către sinodul părochial estraordinaiu ţinut la 8 Iuliiu a. c. în sumă totală 404 fl., 90 cr., prin urmare la suma de 202 45 cr. anuali.

Specificarea acestor venite vedé la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Concurenţii au a şi asterne cererile Instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 26 Septembre, 1890.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. or. „Deeş“ în conţelegere că comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 232. [484] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie gr. or. din Stremţi protopresbiteratul Alba-Iulia se escrie concurs în urma prea graţiósei ordinaţiunei consistoriale ca sena
bisericesc dato 15-lea Maiu 1890 N
2983 B. cu terminul mai jos i
gitat.

Tóte venitele acestei par
venită vacantă s'au regulat î
comitetului parochial ţinu
Aprilie 1890 şi dau un
de 929 fl. 50 cr.
29 fl. conpete Cantorelu
sumă are fiitoriul paroch
cuartir, neavênd parochia casă par
chială corespunḑětóre.

Doritorii de a ocupa acest post parochial, au a'şi asterne concursele lor conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de 30 ḑile dela prima publicaţiune observênd, cum că concurenţii se pot informa despre starea parochiei la oficiul parochial şi protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, 24 Septembre 1890.

In conţelegere cu comitetul parochial

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter

Nr. 581. [485] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţători dela scólele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se escrie concurs cu terminul 15 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.
2. Hendorf, cu salariu anual în bani 80 fl. 12 parcele de pământ, dreptul de a îngrăşa un rîmătoriu de la ghindă, cuartir gratuit şi lemne pentru foc; cu îndatorirea a ţinea strană în dumineci şi sěrbători.
3. Şarpatoc, cu salariu anual de 90 fl. cuartir şi lemne de foc.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, sě se înainteze subsemnatului oficiu pănă la terminul sus indicat.

Sighişóra, 26 Septembre 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.